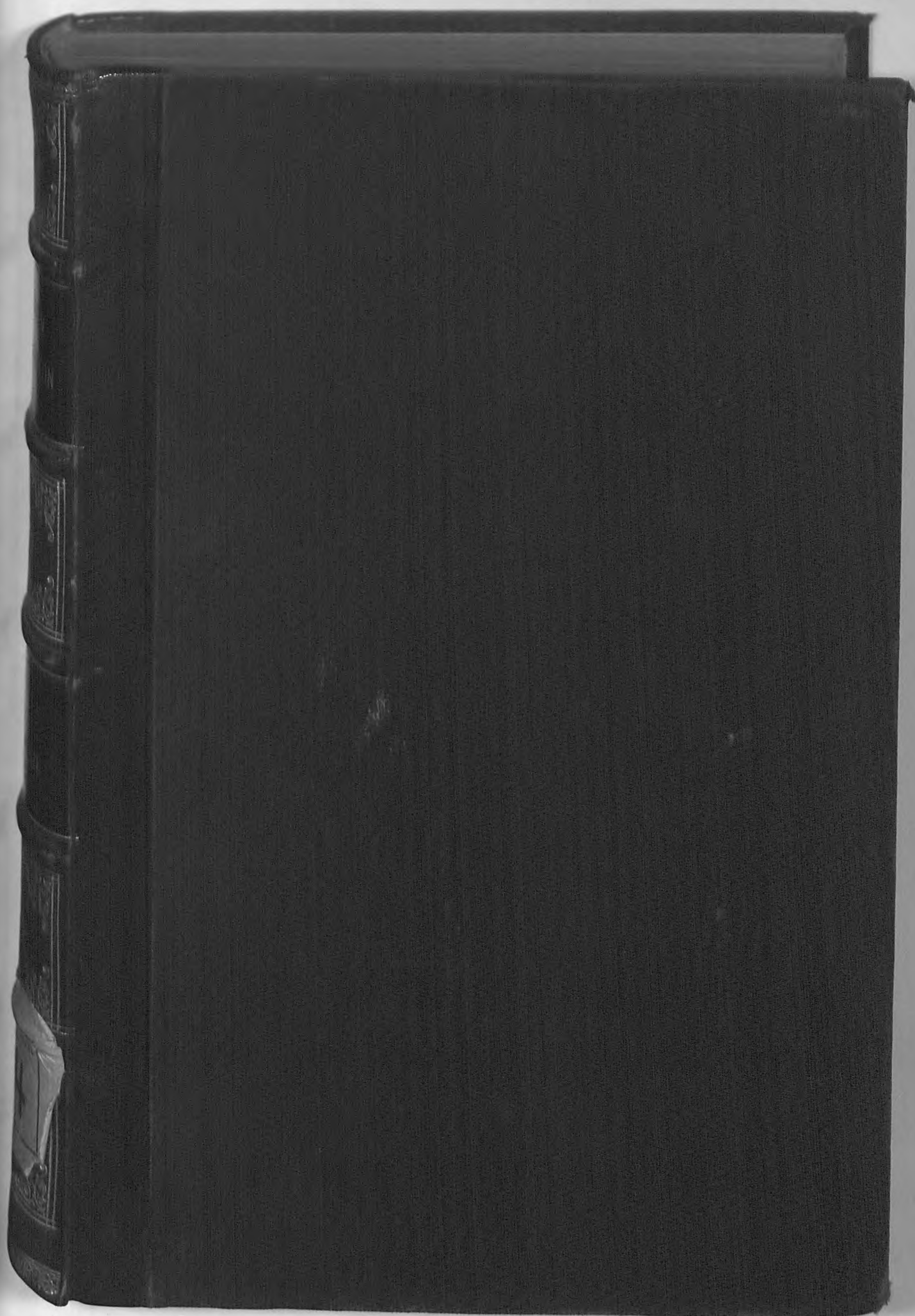

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

7000
 44
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΒΕΡΟΙΑΣ
 Αριθ. ελ.
 ΔΩΡΕΑ 27 for a 60c
 6RVER-00018

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Α — Ἀντιγορίτης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ

τῇ συμπράξει τῶν κυρίων

Δ. Ἀθαντινοῦ, Ἀχ. Ἀγαθονίκου, Γ.Ι. Ἀγγελοπούλου, Η.Ι. Ἀγγελοπούλου, Α. Ἀναγνωστάκη, Χ. Ἀννίνου, Ν. Ἀποστολίδου, Σίμ. Ἀποστολίδου, Γ. Ἀποστολοπούλου, Ι. Ἀραβαντινοῦ, Τιμ. Ἀργυροπούλου, Ἀρ. Βαλέττα, Γ.Χ. Βάφα, Γ. Μ. Βιζυινοῦ, Η. Βεροπούλου, Δαμ. Βορέ, Π. Γενναδίου, Ν. Γεωργιάδου, Ἀγ. Γεωργοπούλου Ἡπειρώτου, Ν. Γουνάρη, Ν. Δημαρᾶ, Ῥ. Δημητριάδου, Κ. Διγενῆ, Γ. Δροσίνη, Ἀθ. Παπαλουκᾶ Εὐταξίου, Α. Ἰγγλέση, Δ. Κακλαμάνου, Ἠλ. Κανελλοπούλου, Γ. Καραμητσοῦ, Π. Καραλίδου, Α. Κεφαλλήνοῦ, Α. Κίτσου, Κλ. Κλεομένους, Δ. Κοκκίδου, Σπ. Κριτσινῆ, Γ. Κωνσταντινίδου, Κ. Κωνσταντοπούλου, Κ. Κωστή, Κ. Λάμπρου, Μ. Λάμπρου, Σ. Λάμπρου, Α. Λαπιθιώτου, Σπ. Μαγγίνα, Κ.Ν. Μαρίνου, Γ. Μάϋερ, Χ. Μελετοπούλου, Ἀντ. Μηλιαράκη, Σπ. Μηλιαράκη, Ι. Π. Μηλιοπούλου, Κ. Μητσοπούλου, Γ. Μίλησι, Ἀντ. Μομφερράτου, Ἰγν. Μοσχάκη, Ν. Μοσχοδάκη, Ν. Μπαλάνου, Κ. Ξένου, Κ. Παλαμᾶ, Π. Πανᾶ, Ι. Πανταζίδου, Σπ. Παπαγεωργίου, Χρ. Παπαδοπούλου, Ἰω. Παπαθεοδώρου, Χ. Παπαμάρκου, Γ. Παπανδρέου, Ἀλ. Πασπάτη, Β. Πατρικίου, Γ. Ι. Πεντάκη, Γ. Πιλαδίου, Μ. Ι. Πολίτου, Π. Γ. Πολίτου, Α. Προβελεγίου, Ι. Πρωτοδίκου, Β. Πρωτοπούλου, Ἐμμ. Ροΐδου, Ἀρ. Ρούκη, Ὁ. Ρουσοπούλου, Ι. Ῥωμανοῦ, Σ. Σακελλαροπούλου, Ι. Σακελλίωνος, Θ. Σοφούλη, Ν. Σπαθῆ, Κλ. Στεφάνου, Κυπ. Στεφάνου, Στ. Στρέϊτ, Γ. Δ. Σύρμα, Χ. Τσούντα, Δ. Φιλίου, Τιμ. Φιλήμονος, Θ. Φλωρᾶ, Μ. Χατζημυχαήλ, Θ. Χελδράχ, Ν. Χλωροῦ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Α — Ἀντιγορέτης

ΑΘΗΝΗΣ

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ ΕΚΔΟΤΑΙ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 53.

Φεβρουάριος 1889 — Ἀπρίλιος 1890.

Αρ. 44

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πανομοίωτον κεφαλαίου Α ἐν χειρογράφῳ τῆς ἐν Ἀθῶνι μονῆς τοῦ Σταυρομενῆτα.

Α ἄλφα, τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, ἔχον τὸ σχῆμα τοῦ φοινικικοῦ 'E λ ε φ, εἰς ὃ ἔδωκαν οἱ Ἕλληνες εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δύναμιν φωνήεντος. Προτασσόμενον ἄλλων λέξεων ἐν συνθέσει εἶνε 1) στερητικὸν (βλ. κατωτ.) 2) ἀθροιστικὸν ὡς ἐν ταῖς λέξεσιν ἄκοιτις, ἄλοχος, ἀκόλουθος 3) ἐπιτακτικὸν ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ ἐπίρρημα ἄγαν ὡς ἐν ταῖς λέξεσιν ἄγονος ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ πολύγονος. ἄσπερχής = πᾶσι σπερχής κτλ. Ἄλλ' ὑπάρχουσι νεώτεροι γραμματικοὶ μὴ ἀποδεχόμενοι τὸ τοιοῦτον ἄλφα 4) ἀπλῶς εὐφωνικὸν ἰδίως πρὸ λέξεων ἀρχομένων διὰ δύο συμφώνων ἐν τοῖς ἀσπαίρω, ἀσταφίς κτλ (=σταίρω, σταφίς).— Ὡς ἀριθμητικὸν σημαίνει τὸ α' τὸ εἰς καὶ πρῶτος, τὸ δὲ α τὸ γίλια.— Συμβολικὴ χρῆσις αὐτοῦ γίνεται ἐν τῇ φράσει τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἥτις δηλοῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ εἶμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. Ἀποκάλ. Ἰωάνν. Α, 8.— Ἐν ἀρχαίαις ἑλληνikaῖς ἐπιγραφαῖς διὰ τοῦ Α δηλοῦνται αἱ λέξεις εἰς, μία, ἐν, πρότερος, πρῶτος (τὸ Α = τὸ πρῶτον), ἅπαξ καὶ τὰ ῥωμαϊκὰ κύρια ὀνόματα Αὐλός, Αὐρήλιος, Ἀντωνίνος· ἐν δὲ βυζαντιαῖς χειρογράφοις δηλοῦται δι' αὐτοῦ βραχυγραφικῶς τὸ πρῶτο—(ἄσπαθῆριος=πρωτοσπαθῆριος) καὶ σπανιότερον τὸ πρῶτον—(ἄεδρος=πρόεδρος).—Παρ' ἡμῖν σήμερον Α.Μ.=Αὐτοῦ Μεγαλειότης, Α.Α.ΜΜ.=Αὐτῶν Μεγαλειότητες, Α.Υ.=Αὐτοῦ Ὑψηλότης, Α.Π.=Αὐτοῦ Παναγιότης.—Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὥρογινώσκοντος τῶν φερητῶν ὥρολογίων τὸ Α σημαίνει τὴν γαλλικὴν λέξιν *Avancer* δηλοῦσαν ὅτι πρὸς τὰ ἐκείσε πρέπει νὰ μετακινήθῃ ὁ δείκτης, ὅπως τὸ ὥρολό-

ΕΓΚΡΑΦΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Α'

γιον βαίνει ταχύτερον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σημειούμενον R=Retarder δι' οὗ δεικνύεται ἡ κατεῦθυνσις πρὸς ἐπιβράδυνσιν. Ἐπὶ νεωτέρων νομισμάτων τὸ Α δηλοῖ ὅτι τὸ νόμισμα ἐκδόθη ἐν τῇ νομισματοκοπείᾳ τῆς πρωτεύουσος· ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς καὶ τοῖς γαλλικοῖς νομίμασι δηλοῖ τοὺς Παρίσιους. [Α.]

Α Ἄλφα στερητικόν, (alpha privativum). Ὡς ἀχώριστον πρῶμα τῶν λέξεων α') ἀναιρεῖ ὅλως τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, μεθ' ἧς συντίθεται, οἷον ἄ-δῆλος, ἀσθενής, ἄ-δατος κτλ. β') δηλοῖ τὴν εἰς τὸ χεῖρον κατὰ πτωσιν τῆς σημασίας αὐτῆς, οἷον ἄ-δαρος=κακὸ δῶρος· ἄ-πρόσωπος=κακοπρόσωπος. Ἐτυμολογικῶς εἶναι συγγενὲς τῇ ἄν-ευ· ἐν δὲ τῇ συνθέσει εὐρίσκεται ὑπὸ τρεῖς μορφάς, ἄν-α-ἄν-ἀ-, οἷον ἀνά-εδνος, ἀν-ελευθερος, ἀ-φίλος. Κατὰ τὴν τελευταίαν μορφήν συντίθεται μετὰ λέξεων ἀρχομένων ἀπὸ συμφώνου, οἷον ἄ-παις. Ἐνίοτε καὶ μετὰ λέξεων, αἵτινες ἐν ἀρχῇ εἶχον τὸ F, οἷον ἄ-Φοινος, κτλ. ἄκινος, κτλ. ὡς καὶ μετὰ λέξεων, αἵτινες ἐν ἀρχῇ εἶχον ἄλλον φθόγγον ὕστερον ἐκπεσόντα. [Ι.Π.]

Αα (ἐκ τοῦ παλαιογερμ. aha, λατ. aqua, σημαίνοντος ὕδαρ) ὄνομα πολλῶν ποταμῶν τῆς Ἑλβετίας, τῆς βορείου Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Ὀλλανδίας (ἥτις ἔχει ἐν ὅλῳ 44 ποταμοὺς οὗτω καλουμένους). Οἱ σπουδαιότατοι τούτων εἰσὶ α) ὁ ἐν τῇ βορείᾳ Γαλλίᾳ, πηγάζων ἐν τῇ νομῷ Πά δὲ Καλαί, ἐκβάλλων δὲ παρὰ τὴν Γραβελί-νην, μετὰ ῥοὺν 82 χμ. πλωτὸς εἰς μῆκος 29 χμ. β') ὁ ἐν τῇ Ὀλλανδικῇ ἐπαρχίᾳ Γροίνινγκεν, πηγάζων, ἔχων ῥοὺν 60 χμ. πλωτὸς ἐν μέρει. γ') ὁ ἐν τῇ Ὀλλανδικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς βορείου Βραβαντίας, ἔχων ῥοὺν 67 χμ. δ') ὁ ἐν τῇ Ἑλβετικῇ καντονίᾳ Ὀντερβαλδεν, ἔχων ῥοὺν 32 περίπου χμ. καὶ διὰ τῆς λίμνης Σάρνερ

ἐκβάλλων εἰς τὴν λήκον τῆς Λευκέρης (Vierwaldstaetter). εἰς ὃν ἐν Κουρλάνδιᾳ, μετὰ τοῦ 112 χιλ. ἐκβάλλων διὰ δύο στορέων εἰς τὴν κόλπον τῆς Πίργας καὶ εἰς τὴν Δύνακ. εἰς ὃν ἐν Λιβανίᾳ, διαρρέων εὐρύτεράτην κοιλίαν καὶ μετὰ τοῦ 320 χιλιομέτρων ἐκβάλλων παρὰ τὸ Ζαρνίκου, Δ. τῆς Πίργας. [II.]

"Ααγ. (Haag), Κώμη τῆς ἡν. Βαυαρίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βάυτερδούργ, ἔχουσα 1033 κατ. τῷ 1885. [II, II.]

"Αάλεν ἢ Ἄλεν (Aalen), Βυρτεμβεργικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Γαζτ, πόλις δὲ ἐλευθέρᾳ αὐτοκρατορικῇ πόλεις. Κατ. 6659 τῷ 1880 ἀποσύντας μάλιστα γεωργίαν, βυρτοδεψίαν, ὑφαντικὴν, σιδηροτεχνίαν ἔξισον δὲ λόγῳ μάλιστα εἶναι τὸ ἐν αὐτῇ μέγα ἐργαστήριον ἀτιμηγχευῶν τῶν σιδηροδρόμων. (Ν.Σ.)

"Ααλή Πασσάς. Τούρκος πολιτικός, γενν. ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1815. Υἱὸς κατωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως νεώτατος ἐπὶ εἰσέχθη εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν ὡς γραφεὺς ἐν τῷ συμβουλίῳ τοῦ Διδανίου (1830). Μετὰ πενταετὴ ὑπηρεσίαν ἐστάλη τῷ 1835 εἰς Βιέννην ὡς δευτερός γραμματεὺς τῆς πρεσβείας, ἐκεῖθεν δ' ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινουπόλιν τῷ 1837 διορίσθη διεργηγεὺς τῆς ὁ. Π. καὶ εἰς ἐπιτετραχμένους τῆς Τουρκίας ἐν Ἀγγλίᾳ (1838-39). Ἐνταῦθεν μετὰ ἐν ἔτος ἐπιστρέψας εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἐγένετο συμβούλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν, τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος (1841) ἐπέμφοι εἰς Λονδίνον ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ διέμεινε μέχρι τοῦ 1845 ἐπωφελομένως ἀπαντὰ τοῦτον τὸν χρόνον πρὸς μελέτας τοῦ πολιτικοῦ βίου τῆς Εὐρώπης καὶ ἐξοικειούμενος πρὸς τὸν Εὐρωπαϊκὸν βίον καὶ πολιτισμὸν. Ἐπ'ἀνελθὼν δ' εἰς Κωνσταντινούπολιν (1845) διορίσθη προσωρινὸς ἀναπληρωτὴς τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν Ρεσίτ πασά, μετὰ δὲ τὴν ἐκ Παρισίων ἐπάνοδον τοῦ ὑπουργοῦ τούτου γραμματεὺς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Διδανίου. Τὸ ἐπόμενον ἔτος γενόμενος Μ. Βεζίρου τοῦ Ρεσίτ πασά ὁ Ἀ. διορίσθη ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ διετέλει τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1852, ὅπότε πασὼν εἰς δυσμένειαν ἀπεμαχρύνθη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τινι χρόνῳ, περνοθεὶς ὡς διοικητὴς εἰς Σμύρνην, εἶτα δὲ καὶ εἰς Προῦσαν μέχρις οὗ κατὰ Ὀκτωβρίον τοῦ 1851, ἐκτραγμένος ἡδὴ τοῦ Ὑποστουρκικοῦ (Κριμαϊκοῦ) πολέμου, ἀνακληθεὶς εἰς τὴν πρωτεύουσαν διορίσθη πρέσβης τοῦ τότε συγχροτηθέντος συμβουλίου τῶν μεταρρυθμίσεων (Τανζιματ-μεδ-ζιλι), μετὰ δύο δὲ μῆνας γενόμενος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ὑπὸ Μ. Βεζίρην τὸν Φουάτ πασά ἐπέμφοι (1855) εἰς Βιέννην ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Τουρκίας ἐν ταῖς τότε γενομέναις διαπραγματεύσεσι περὶ τῶν ὑπὸ τῆς Αὐστρίας χάριν συνομολογήσεως τῆς εἰρήνης πρὸς τὴν

Ρωσσίαν προταθέντων περιγέμων τεσσάρων ὁρων. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν διαπραγματεύσεων τούτων ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐγένετο μέγας Βεζίρης (κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1855) καὶ πρέσβης τῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις ἐν συνενόησει πρὸς τὰς συμμάχους δυνάμεις συνέταξε τὰς διατάξεις τοῦ περιωνύμου Νάττι Νουμαγιού τῆς 1 Φεβρουαρίου 1856. Μέγας Βεζίρης ἐπὶ διατελὼν ἀντιπροσώπευσε τὴν Τουρκίαν ἐν τῷ Παρισίῳ συνεδρίῳ τοῦ 1856 καὶ υπέγραψε τὴν συνθήκην τῆς 18 Μαρτίου. Ἀλλὰ μικρὸν μετὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἐπάνοδον ἀπεχωρίσθη τῆς Μ. Βεζιρίας ἐνεκα τῶν δυσχερειῶν τῶν ἀναρρεσίων περὶ τὴν ἐφαρμογὴν θύων τινῶν τῆς Παρισίνης συνθήκης, τῶν ἀναρρεσίων εἰς τὰς περιστάσεις ἡγεμονίας διατελέσας ἐπὶ τινι χρόνῳ ὑπουργὸς διὰ χαρτοφυλακίου καὶ μέλους τοῦ μεγάλου συμβουλίου τῶν μεταρρυθμίσεων. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ρεσίτ πασά (1858) ἐγένετο αὐθις Μ. Βεζίρης ἐπὶ ἐν ἔτος ἀντικαταστάθεις τὸ ἐπόμενον ἔτος ὑπὸ Μεχμέτ πασά Κιπριολί, ὑπὸ δὲ τὸν μετ' ὀλίγον διαδεχόμενον τοῦτον Μεχμέτ Ρουστὴ πασά Μουτεζζίμ διετέλεσεν ἐπὶ τινι χρόνον πρέσβης τοῦ συμβουλίου τῶν μεταρρυθμίσεων, μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ Ρουστὴ Πασά (1859) καὶ τὴν εἰς Μ. Βεζιρίαν ἐπάνοδον τοῦ Κιπριολί ἐγένετο τοπικηγητὴς τῆς Μ. Βεζιρίας συνάδελγος ἔχων ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν τὸν ἄρτι ἐκ Λιβάνου ἐπανελθόντα περιγέμον φίλον αὐτοῦ Φουάτ πασά. Τῷ 1861 ὁ τὸν Ἀβδούλ Μεδζίτ διαδεχόμενος Σουλτὰν Ἀβδ-ουλ-Ἀζίζ ὤψισα τὸ τρίτον τὸν Ἀαλή εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Μ. Βεζιρίου, ἀλλὰ τῆς θέσεως ταύτης ἀπεχώρησε μετ' ὀλίγους μῆνας ἀναλαβὼν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ὑπὸ Μ. Βεζίρην τὸν Φουάτ πασά. Τῷ 1866 τοῦ Μ. Ρουστὴ Μουτεζζίμ πασά ἀντικαταστήσαντος τὸν Φουάτ εἰς τὸ τῆς Μ. Βεζιρίας ἀξίωμα ὁ Ἀαλής ἐξηκολούθει διευθύνων τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν. Ἀλλ' ἡ τότε ἐκρηγνύσα Κρητικὴ ἐπανάστασις καὶ ἡ ἐθνηρικὴ πρὸς τὴν Ἑλλάδα πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου Ρουστὴ π. ἐπήνεγκε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1867 ὑπουργικὴν μεταβολήν, δι' ἣς τὸ τέταρτον ἡδὴ ἀνῆλθεν εἰς τὸ τοῦ Μ. Βεζιρίου ἀξίωμα ὁ μετριοπαθὴς πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος συνιστῶν πολιτικὴν Ἀαλή. Σπουδαία γεγονότα τῆς τελευταίας ταύτης Μ. Βεζιρίας τοῦ Ἀαλή διακρίσθη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἶναι ἡ Ἑλληνοτουρκικὴ διένεξις τοῦ 1869 καὶ ἡ ταύτην ἐξοραλύνουσα συνδιάσκεψις τῶν Παρισίων (1869), ἡ πρόσκαιρος εἰρήνευσις τῆς νήσου Κρήτης (1869) καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ὑποστάσεως ἀποκηρύξεις τῶν περὶ ἐξουδετερώσεως τοῦ Εὐζέινου διατάξεων τῆς Παρισίνης συνθήκης καὶ ἡ διὰ τῆς Λονδινεῖς συνδιασκέψεως ἐπιστημὸς κατάρρησις τῶν ὁρίων ἐκείνων (1870), ὅπερ ἦτο καὶ τὸ τελευταῖον σπουδαῖον γεγονός τῆς τελευταίας Μ. Βεζιρίας τοῦ Ἀαλή τελευταῖαν αὐτοῦ Λύγυστον τοῦ 1881. [II, K.]

"Ααρ (Aar και Aare) 1) ποταμός της Έλβετίας, πηγάζων μὲν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀνω Βερμανία α α ρ ι κ ῶ ν καλουμένων κρυσταλλοπηγῶν, διαρρέων δὲ τὴν χ α ο λ ι κ ῇ ν κοιλάδα (ἐνθα ὁ τὸ μ. ὑψ. ἔσται χ α ν δ ε κ ι κ ὅ ε καταρράκτης) καὶ τὰς λίμνας Βριένζην καὶ Θούν. καὶ ἐκβάλλων μετὰ δρόμον 280 χμ. εἰς τὸν Ῥήνον ἐν Ἀρκενί. — 2) παραπόταμιον τῆς Δειμέλης (Diemel), ἀναδύσας πλησίον τῆς Ἀρλάνης. — 3) παραπόταμος τῆς Λάνης (Lahn), πηγάζων ἐκ τοῦ Τάννου ἐγγὺς τῆς Ἀρβούρνης. (N. Σ.)

"Ααρ (Haar Bernard ter) Ὀλλανδὸς ποιητής, γενν. τῷ 1806, ἀποθ. τῷ 1880. Τὰ ἅπαντα αὐτοῦ (complete gedichten) ἐξεδόθησαν ἐν Ἀγγ. (1878-9). [Π.]

"Ααράου ἢ Ἀράου (Aarau) πρωτεύουσα τοῦ Ἑλβετ. καντονίου Ἀαργαίου ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄθρῃ τοῦ Ἀαρος (ἐρ' οὗ περιφ. ἄλυσσιδιωτὴ γέφυρα), 40 χμ. ΝΑ τῆς Βασιλείας. Ἐν Ἀ. κατασκευάζονται ἀξιόλογα μηχανήρια, ταινίαι, χρωματιστά βιβλικάκια, υφάσματα καὶ παρ' αὐτῇ διασταύρωσις σιδηροδρόμων. Κατ. 5914 (1880). [N. Σ.]

"Ααρδούργη ἢ Ἀρδούργη (Aarburg) πόλις τοῦ Ἑλβετ. καντονίου Ἀαργαίου παρὰ τὴν εἰς τὸν Ἀαρὰ συμβολὴν τοῦ Βιγγέρου (περιστροφικὴ γέφυρα). Παρ' αὐτῇ τὸ κέντρον τοῦ κυρίου τῆς Ἑλβετίας σιδηροδρόμου. Κατ. 1923 (1880) [N. Σ.]

"Ααργάου ἢ Ἀργάου ἢ Ἀργωβία (γερμ. Aargau = νοτιὸς ἡ χώρα τοῦ Ἀαρος ποτ., γαλλ. Argovie) Ἑλβετ. καντόνιον, ὀριζόμενον πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τοῦ Ῥήνου ἔστις χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μὲν. δυν. τῆς Βάδης, πρὸς Α. δὲ ὑπὸ τῶν καντονίων Ζυριχῆς καὶ Ζουγκου, πρὸς Ν. δὲ ὑπὸ τοῦ καντονίου Λουκέρνης, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῶν καντονίων Βέρνης, Σολούρνου καὶ Βασιλείας. Καλύπτεται ὑπὸ κλάδων τοῦ Ἑλβετικοῦ Ὄρους καὶ ποτίζεται ὑπὸ τῶν ποταμίων Ῥήνου, Ἀαρος, Λιμμάτου καὶ Σούρεν· παράγει δὲ τὸ μὲν ἔδαφος αὐτῆς ἐν ἀσθενίᾳ σταφυλᾷς, δημητριακὰ καὶ φορέας, ἡ δὲ βιομηχανία τῆς ἐξαρτεῖται υφάσματα, μεταξωτὰ, λινὰ καὶ βιβλικάκια. Ἐμβαδὸν ἔχει 1105 τ. χμ. κατ. δὲ 198, 357, (τῷ 1880) καθολικοὺς καὶ διαμαρτυρομένους τὸ δέγμα. Καὶ πρωτεύουσα μὲν αὐτῆς εἶνε ἡ Ἀαράου· κυριώτεραι δὲ πόλεις Ἀαρδούργη, Ζεργίγγη, Βάδη, Ῥήνοςβόδη, Λουφενδούργη, Κλιγγινάου. — Ἡ Ἀργωβία ἄλλοτε μὲν ἀνήκειν εἰς τὸν οἶκον τῶν Ἀρδούργων, εἴτα δὲ εἰς τὸ καντόνιον τῆς Βέρνης, καὶ τελευταίον τῷ 1798 ἐγένετο καὶ αὐτὴ αὐτόνομον καὶ ανεξάρτητον καντόνιον. Τὸ διέπον αὐτὴν ἐλευθέρων πολιτεία καταργήθη μὲν τῷ 1831, ἀνεθεωρήθη δὲ καὶ ἀνεπύχθη τῷ 1841 καὶ τῷ 1850. Ἐν βυσί κόμας αὐτῆς Ἐνδιγγεν καὶ Λεγνάου οἰκοῦσι 2,000 Ἰουδαῖοι περὶ-

του, ἔχοντες μὲν πλήρη τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰ ἀστικά δίκαια, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῶν πολιτικῶν δικαίων μετέχοντες. [N. Σ.]

"Ααριφῆ πασσᾶς Ὀθωμανὸς πολιτικὸς ἀνὴρ γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1830, υἱὸς τοῦ Σελίμ πασσᾶ, διπλωμάτου Ὀθωμανοῦ. Πρῶτος εἰσελθὼν εἰς ὑψηλὴν πολιτικὴν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν συνόδευσε τὴν πατρὶ αὐτοῦ εἰς Ρώμην τῷ 1818 ἐν τινὶ διπλωματικῇ ἀποστολῇ, κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν δὲ εἰς Κωνσταντινουπόλιν ὑψηλῆς ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ εἴτα διορίσθη γραμματεὺς τῆς Ὀθωμανικῆς πρεσβείας ἐν Βιέννῃ, εἴτα ἐν Παρισίοις, ἐπὸθεν ἐπανελθὼν διορίσθη διεργωνεὺς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Διθανίου, εἴτα δὲ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν (1872), τῷ δὲ 1873 πρεσβευτὴς ἐν Βιέννῃ. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἀνακληθεὶς εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, τῷ δὲ 1877 πρόεδρος τῆς τότε συστάσης Γερουσίας καὶ τῷ 1879 μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Χαϊρετίν πασσᾶ ἐγένετο καὶ πρωθυπουργὸς ἐπὶ μικρὸν χρόνον. Νῦν διατελεῖ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τοῦ κράτους. [Π. Κ.]

"Ααρών ἀδελφὸς τοῦ Μωϋσέως πρεσβύτερος καὶ σύμφρονος αὐτοῦ, ἐν ὃ Μωϋσῆς ἀνεκήρυξεν ἀρχιερεῖα. Καὶ συμμετέσχε μὲν ὁ Ἀαρών τῆς θρησκευτικῆς ἀναμορρώσεως τοῦ ἀδελφοῦ, ἀλλ' οὐκ ἄνευ διαταγῆς διὰ τὴν ἐν τῷ εἴκῳ αὐτοῦ κρατοῦσαν τάσιν πρὸς ἀρχαιοφυλάξαι παρ' Ἑβραίοις. [Α.]

"Ααρών ὁ Ἀλεξάνδρεϋς. Ἰατροφιλόσοφος ἤσασα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Χ' αἰῶνος μ. Χ. Ἐγραψεν εἰς συριακῇ γλῶσσῃ Πανδέκτας ἢ περὶ ὕλης ἱατρικῆς, ἐρῶσιμα εἰς ἑλληνοικῶν ἱατρικῶν βιβλίων, μεταφρασθὲν καὶ ἀραβιστί. [Π.]

"Αασε (Haase Heine, Gottlob Fried-Christ.) Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. τῷ 1808 ἐν Μαγδεδούργῳ, ἀποθανὼν τῷ 1867 ἐν Βρεσλάου. Ἰστορηματικὸς καθηγητὴς τοῦ ἐν Βρεσλάου Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ θανάτου του. Τὰ κυριώτατα αὐτοῦ ἔργα, πλην πολυαριθμῶν φιλολογικῶν διατριβῶν, εἰσὶν αἱ ἐκδόσεις τοῦ Θουκυδίδου (Par. 1840) τοῦ Σενέκας (Lps. 1852) καὶ τοῦ Τακίτου (Lps. 1855). [Π.]

"Αδ ὁ πέμπτος μὴν τῶν Ἑβραίων (μέρος Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου) [Σ. Π.]

"Αδα 1) Νύμφη, ἐξ ἧς ὁ Ποσειδῶν ἐγέννησε τὸν ἐπώνυμον ἥρωα τῆς Ὀρχικῆς πόλεως Ἐργίσκης. 2) θυγάτηρ τοῦ Ζηνοφάνους, ἑρῶσα τῆς Ὀλῆς, πόλεως τῆς Παμφυλίας κατὰ τὰ τέλη τοῦ Α' αἰῶνος π. Χ. [Π.]

"Αδα ἡ Αἰα, παλαιὰ πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς Βιρμανίας ἐπὶ τῇ Τραβόχῃ ποταμῷ, λαμπρά τότε πόλις κατα-

στραφέντα ἔπειτα σχεδὸν πάντα ὑπὸ σεισμοῦ καὶ σχεδὸν ἑκατοστὴ ἐντελὴς ἐγκαταλειφθεῖσα. Ἐκ ταύτης τῆς Βιζυμᾶνικῆς βασιλείου καλεῖται καὶ Ἀβιζυμία. [N. Σ.]

Ἀβὰδδὰζ (Abahdeh ἢ Abadis ἢ Abah), πτωχεὶ ποιμένες τῆς ἄνω Αἰγύπτου συν γυναιξὶ καὶ τέκνοις περίπου 100000, διατρίβοντες μεταξὺ Νείλου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Ἐρυθρᾶς, καὶ ἀναδεχόμενοι τὴν διὰ τῆς ἐρήμου δόξησιν διαδρατῶν. Οἱ ἀρχιερεῖς αὐτῶν (σεῖκαι) ὑπὸκεινται εἰς τὴν Αἴγυπτον κυβερνητικὴν. Ἡ γλώσσα τῶν εἶναι ἐκ τῶν χαμιτικῶν.

Ἀβαι. Aves (N ἡ σοι Π τ η ν ὦ ν) Σύμπλεγμα μικρῶν καὶ ἀκατοικητῶν νήσων, ἐν τῇ Καραϊτικῇ θαλάσσῃ, ἀντικειμένων εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν τῆς Βενεζουέλας. Κεῖνται πρὸς Ἀ. τῆς Ὀλλανδικῆς νήσου Βουέν-Ἀρες καὶ ἔχουσι πλοῦσι στρώματα γουάνου. (Π. Π.)

Ἀβὰδδὼν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ποιητικὸν ὄνομα τοῦ Ἀδου (Ἰωδ κ' δ. Παροιμ. ιε' 11). Ἦν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ Ἰωάννου (θ' 11) Ἀβὰδδὼν καλεῖται ὁ ἄγγελος τῆς Ἀβύσσου, ὅπερ ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ ἀπολλύω ν, ἐλστέρ. Κατὰ τοὺς Ο' καλεῖται καὶ «Ἀσμοδαῖος», τὸ πονηρὸν δαιμόνιον (Ἰωβ' γ' 8) καὶ «ἐλευθερίων» (Σοφ. Σολ. ιη' 25). [I. M.]

Ἀβάζια. χώρα τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας περὶ τὸν Καυκάσον [μεταξὺ πλατύς μὲν β. 43°, 20' καὶ 44°, 45', μήκος δὲ ἀνατ. 34°, 50' καὶ 38°, 21'], ἧς οἱ κάτοικοι καλεῖνται ἄβάζι ἢ ἄχβάζι, οἱ δὲ πρὸς Β. τοῦ Καυκάσου καὶ ἄβάζι ἢ ἄχβάζι, ἐκαλεῖτο δὲ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἀβασγία, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς καὶ ἀρχαιότερον ἔτι Ἀβασγοί. Διήρηται δὲ νῦν ἡ χώρα πᾶσα εἰς δύο μέρη. — α) Μεγάλη, Ἀ. ἡ πρὸς νότον τοῦ Καυκάσου καὶ ἀνὰ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου ἀπὸ Μιχαήλως μέχρι τῶν τσερκεσικῶν συνόρων. Αὕτη ἔχει πόλιν πρωτεύουσάν τιν Ἀνάπαν, ἄλλοτε δ' εἶχε τὴν Σουκουμ-Καλέ. Εἶναι δὲ ἡ χώρα, τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου πόντου ἐξαιρεσιμῆς ὅσον πρὸς τὴν ἀνὰ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου πόντου εἰς τὰ ἄνω μέρη τῆς ἐνορίας τῆς Βιλαίας, παραποτάμου τοῦ Κουβάν. (Βλ. καὶ Ἀβασγοί). [N. Σ.]

Ἀβαι ρωσικὴ πόλις κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Ἀσσοῦ καὶ τοῦ Κηριστοῦ, κειμένη ἐπὶ βραχέως λόφῳ πλησίον τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἐξέρχου τοῦ δήμου Ἀτάλάντης. Ἦτο περιώνυμος διὰ τὸ ἱερὸν καὶ χρηστήριον τοῦ Ἀπέλλωνος, ὅπερ ἐκτετολμήθη ὑπὸ τοῦ Σεξίου. Ἐκ τῆς ἀρχαίας πόλεως σώζονται σήμερον μόνον

ἐρείπια τινὰ τῶν τειχῶν καὶ τὰ θεμελίαι τοῦ ναοῦ. [Λ.]

Ἀβαϊλάρδος Πιέρρος (Abailard ἢ Abelard). Μοναχὸς γενν. τῷ 1079 ἐν Παλαιῷ παρὰ τὴν Νάντην τῆς Γαλλίας, ἀποθ. τῷ 1164 καὶ φημιζόμενος ὡς ὁ κρατίστος κατὰ τοὺς μέτους χρόνους διδάσκαλος τῆς θεολογίας καὶ τῆς λεγομένης σχολαστικῆς φιλοσοφίας. Μαθητεύσας παρὰ τῷ Βιλχέλμῳ Σαμπῶ (Champeaux) καθηγητῇ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ σχολῇ τῶν Παρισίων ἀπεδείχθη μετὰ τινα εἰρηγίης νέας φιλοσοφικῆς ἀντιθέσεως, εἰς ἣν κατορθώσας νὰ προσελκύσῃ τοὺς πλείστους τῶν πρώην ὁπαδῶν τοῦ διδασκάλου του. Ὁ Ἀ. πλὴν τῆς φιλοσοφικῆς αὐτοῦ φήμης κατέστη παρ' ἄνθρωπος καὶ διὰ τὸν αὐτῷ αὐτοῦ ἔρωτα πρὸς τὴν Ὁραίαν αὐτοῦ μαθήτριαν Ἐλσίαν, ἀνεψιὴν τοῦ κανονικοῦ Φουλβέρτου, ἣν καὶ ἐνυμφεύθη κρυφίως. Ὁ θεὸς αὐτῆς ἀγνοῶν τὸν γάμον, καὶ θέλων νὰ ἐκδικήσῃ τὴν ὕβριν, ἐμίσθωσε κακούργους, οἵτινες εἰσελθόντες γυναικὰ τινὰ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Ἀ. ἠκρωτηρίασαν αὐτὸν ἐλασινῶς. Μετὰ τὸ τοιοῦτο πάθημα ὁ μὲν Ἀ. ἀπεσύρθη εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγ. Διονυσίου, ἡ δὲ Ἐλσίς εἰς τὴν γυναικαίαν τῶν Βενεδικτινῶν ἐν Argenteuil. Οὗτε ὁ χωρισμὸς ὅμως, οὔτε τὸ ἄλλο δυστύχημα ἠδυνήθησαν νὰ κατισχύσωσι τοῦ φίλτρου τῶν δύο συζύγων, ὧν αἱ ἐπιστολαὶ πρὸς ἀλλήλους θεωροῦνται ὡς τὰ τελειότατα πρότυπα αἰσθηματικῆς ἀνταποκρίσεως. Εὐτυχέστερον μετὰ τὸν θάνατον ἡ κατὰ τὸν βίον ἡμιοῖρησαν ὁ Ἀ. καὶ Ἐλσίς ν' ἀναπαυθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ τῆς Μονῆς τοῦ Παρακλήτου ἐν ἔτει ὅμως 1817 ἡ τέσσαρς αὐτῶν ἀπεκομιθῇ ἐκεῖθεν, ὅπως ἀποτεθῇ ὑπὸ μεγάλῳ προσέπῃ μαρτυροῦν ἐν τῷ μεγάλῳ τῶν Παρισίων νεκροταφείῳ τοῦ Père Lachaise. Τὰ θεολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἔργα τοῦ Ἀ. ἐξεδόθησαν πολλάκις, διαπρέπουσι δὲ πρὸ πάντων αἱ ἐκδόσεις τοῦ Remusat (ἐν Παρισίοις 1845) καὶ ἡ μετὰ μακρῶν προλεγομένων τοῦ Κουζίνου (ἐν Παρισίοις 1850) αἱ δὲ ἀνωτέρω μνησθεῖσαι ἐπιστολαὶ μεταφράσθησαν γαλλιστὶ ἐν ἔτει 1839 ὑπὸ τῆς κυρίας Γυζώ. [P.]

Ἀβάκινα ἢ **Ἀβάκινον.** Παλαιὰ πόλις ἐν τῇ ΒΑ. τῆς Σικελίας, νῦν Τρόπη.

Ἀβακάνσκι. ῥωσικὴ πόλις ἐν τῇ ῥωσ. κυβερνήτῃ Ἰενισέαν, τῆς ἀνατ. Σιβηρίας, κειμένη δὲ παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀβακάν, ἐκβάλ-λοντα εἰς τὸν Ἰενισέαν. Κἀτ. 850.

Ἀβακίσκος βλ. ψηροθέημα.

Ἀβακόν (Abaco), βλ. Βαχάμα νήσοι.

Ἀβαλιγέτη (Abaliget), κόμη ἐν τῇ οὐγγαρικῇ κομητικῇ Βαρανία, ἔχουσα 710 κατοίκους. Τὰ καλούμενα ἄβαλιγέτικα ἢ παπλικά ἢ ντρα εἶναι ψυχροσταγῆ σπηλαία, περιέρχους ἔχοντα σταλαχμίτας. [N. Σ.]

Ἀβαλλών (Avallon), γαλλικὴ πόλις τοῦ (ἐν Βουργουνδίᾳ) νομοῦ Ὑόννης, ἔχουσα 5 397 κατ. τῷ 1886 (ὁ ἐμῶνιμος δήμος 6,335). Ἐν τῇ περιγῶρῳ ταύτης παρασκευάζεται ὁ ἐξαιρετικὸς ἐρυθρὸς βουργουνδισμός ἡ ἀβαλλωνισμός. [N. Σ.]

Ἀβαλόν. (Avalon), μεσημβρινόναυτ. τῆς βρετανικῆς βορείου νήσου νέας Φουλκάνδιας χειρσόνηρος, ἥς πρωτεύουσα ὁ ἄγιος Ἰωάννης. Αὐτοῖς ἰδρύθη τῷ 1621 ἡ πρώτη βρετανικὴ ἀποικία. — 2) ἀγγλικὴ νήσος τοῦ ποταμοῦ Βρέδ κατὰ τὴν κοινὴν Σομερσέτ· ἀρχαία Δρυιδὼν ἔδρα, εἰτα δ' ἐστὶν χριστιανισμοῦ, ἐν ἣ περιηγημένη μὴν καὶ ὁ λεγόμενος τάφος τοῦ βασιλέως Ἀρθούρου. [N. Σ.]

Ἀβάνα (Havana) (Σὰν Χριστόβαλ δὲ λὰ Χαβάνα). Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανικῆς νήσου Κούδας, κειμένη κατὰ τὴν Β. παραλίαν αὐτῆς. Εἶναι κέντρον τοῦ Ἰσπανικοαμερικανικοῦ ἐμπορίου καὶ σπουδαίотας ἐμπορικὰς σταθμὰς τοῦ Νέου Κόσμου. ἔχει 208,041 κατ. (1882). Πλὴν τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων ἔχει καὶ πανεπιστήμιον συσταθὲν τῷ 1728. Ὁ λιμὴν αὐτῆς, ἐκ τῶν καλλίστων καὶ ἀσφαλέςτατων τῆς ἡμετέρας, εἶναι ὠχυρωμένος, ἔχει δ' ἔκτασιν 23 τ. χμ. βάθος 11 μ. καὶ κρητὶς ἔχουσιν μήκος 2,000 μ. Ἡ πόλις καίτοι ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ λιμένος ἀπὸ τῆς χειρσόνηρος, ἐν τῷ ευφροσυνώτετῳ τμήματι τῆς Κούδας, θαυσιλὴ δὲ φεταία στολίζει αὐτήν. Τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως τῆς πόλεως ὑπολείπεται κατὰ πολὺ τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος. Πλὴν τῶν δημοσίων κτιρίων καὶ τῶν ιδιωτικῶν μεγάρων, αἱ οἰκίαι εἶναι ἐν γένει χαμηλαὶ καὶ αἱ ἔδοι στεναὶ καὶ κακῶς λιθωσμέναι. Ἡ Ἀ. ἐκτίσθη τῷ 1511 ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Διέγου Βελσκαλέ, κληθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ Πουέρτο δὲ Κάρβενας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ αἱ ἀποικοὶ μὴ εὐαρεστούμενοι εἰς τὴν θέσιν, ἀνέκτισαν αὐτήν εἰς τινα ἀπὸ τῆς πρώτης ἀπόστασιν, ὑπὸ τὸ σημερινὸν ὄνομα. Οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Νορμανδοὶ τυχροδωκτοὶ (Βουκανιέροι) ἐκυρίευσαν αὐτὴν πολλὰκις κατὰ τὸν 17 αἰῶνα, ἐπίσης καὶ οἱ Ἀγγελοὶ τῷ 1762, οἵτινες ὅμως ἀπέδωκαν αὐτὴν τοῖς Ἰσπανοῖς μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1763. [Π. Π.]

Ἀβανκούρτ (Avancourt Charles-Xavier Joseph de Franqueville). Ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΣΤ' κληθεὶς εἰς τὸ αξίωμα τοῦτο μετὰ τὰς παραχρᾶς τῆς 20 Ἰουνίου 1792 καὶ ἐπὶ βραχυτάτον μόνον διατηρήσας τὴν ἀρχήν. Μετὰ τὰ γεγονότα δὲ τῆς 10 Αὐγούστου καὶ τὴν ἐπακολουθήσαντα πτώσιν τῆς βασιλείας κηρύχθει ἐχθρὸς τῆς τοῦ λαοῦ ἐλευθερίας συνέλαβθη καὶ ἐφωκισθῆ ἐν Αὐρήλιᾳ, ἐπὶ τῇ μετὰ τὰς παραχρᾶς τοῦ Σεπτεμβρίου περιπόμενος διὰ Βερσαλλίων εἰς Παρί-

σίους ἐφρονέθη ἐν Βερσαλλίαις (10 Τεβρίου) ὑπὸ τοῦ ὄχλου μετὰ 52 ἄλλων πολιτικῶς καταδικασμένων, ἐν οἷς καὶ οἱ συνάδελφοι αὐτοῦ ὑπουργοὶ Delessart καὶ Brissac. [Π. Κ.]

Ἀβανος (Abano Pietro d'), ἱατροφίλοςος Ἰταλὸς γενν. τῷ 1250 ἐν Ἀβάνῳ τοῦ Παταυίου (ὁπότεν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, καλούμενος ἐνίοτε καὶ Παταυνός, ἡ Aronus ἡ de Arono) ἐδιδάχθη ἱατρικὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν τὴν Ἑλληνικὴν, ἐν Παταυίῳ δὲ τὰ μαθηματικά, ἐδίδαξεν ἱατρικὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ὡς ἱατρὸς διακρίθη ἐν αὐτῇ. Ἐνεκα τῶν νεοπλατωνικῶν ἰδεῶν τοῦ κατεδιώχθη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, κατεδικάσθη δ' ἐπὶ μαγείᾳ εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον ὑπὸ τοῦ ἱεραξιστατηρίου, ἀλλ' ἀπέθανε τῷ 1316 πρὸς τῆς ἐκδίσταως τῆς ἀσφαλείας. Κατέλιπε πολλὰ ἱατρικὰ καὶ φιλοσοφικὰ συγγράμματα, ὧν τινα ἐξεδόθησαν κατὰ τὸν 17 αἰῶνα, ἐν οἷς καὶ ἡ *Expositio problematum Aristotelis* (Mantua, 1475). [Π.]

Ἀβανον, πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Παδούης πρὸς τὸν ἐκ Παδούης εἰς Βελιαντιαν σιδηροδρομὸν, ἔχουσα περιφημοὺς θερμοὺς οὐρούς (25—85° εκατοντάδ.), γνωστὰς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων (Ἀβωνικὰ ἢ Παταυνικὰ ὕδατα). Κάτ. τοῦ δήμου 3901 (1881).

Ἀβάνς (γαλλ. Avenches καὶ Βιελ-σέυργ γερμ.) Κωμόπολις τοῦ Βακτ Ἑλβετικοῦ καντονίου πρὸς τὸν ἐν Λωζάνῃ εἰς Μούρτον σιδηροδρομὸν, ἔχουσα 1783 κατ. τῷ 1880 καὶ διατελέσασα τὸ πάλαι τῆς Ἑλβετίας πρωτεύουσα. [N. Σ.]

Ἀβαντες προϊστορικὸς λαὸς, μετοικήσας, ὡς λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι, ἐκ τῶν Ἀβῶν τῆς Φωκίδος εἰς τὴν Εὐβοίαν, ὅπου κατέκαιον μετὰ τῶν Κουρήτων τὰ μέσα τῆς νήσου. Ἐκείθεν δ' ἔπειτα ἐξέτειναν τὴν δύναμιν αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ βόρεια καὶ τὰ νότια τῆς Εὐβοίας, οὕτως ὥστε πρὸς Ὀμήρῳ παρουσιάζονται ὡς κύριοι ἀπάσης τῆς νήσου. Ἀβαντες αναφέρονται καὶ ἐν Χρῷ καὶ κατὰ τὰ Κεραυνία ὄρη τῆς Ἠπείρου, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν σημερινὴν Χειμαρρῶν. [Α.]

Ἀβαντίδας Σικυώνιος, τυραννὴς τῆς Σικυῶνος ἐπὶ δεκαπενταετίᾳ περίπου (ἀπὸ τοῦ 264 μέχρι τοῦ 251 π. Χ. πιθανῶς). Τούτου δολοφονηθέντος ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν Πατέας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. [Π.]

Ἀβαντουρίνης κτρινή, ἐρυθρὰ ἢ κασταύχρους παραλλαγή κρινόου χαλκίζίου, φέρουσα λεπτὰ μακροκρυγίου καὶ λεπτὰ ῥήγματα ἐν οἷς συνήθως λεπτόταται ἐπιδημιὰς ἐξείδου τοῦ σιδήρου. Θεωρεῖται ὡς ἡμιπολύτιμος λίθος. [Κ. Μ.]

Ἀβαντουρινειδής ἄστριος ἡ ἡλιόλιθος καλεῖται ὁ ἐκ Ῥωτίας (Ἀρχαῖ-

γέλας) καὶ Μαύλινος ναυτρομῆς ἄστριος φέ-
ρων λαμπούσα τὰ σημεῖα. [Κ. Δ'.]

Ἀθαντουρινουσιδῆς ὕαλος (γλῆμ.
τ = χ ν.) βλ. ἀθαντουρινουσιδῆς.

Ἀδαξ (ἀ ρ χ κ ι ο λ.) Πλάξ τετραγώνος
ξύλινη ἢ λίθινη ἢ μεταλλίνη, ἔχουσα ἐνὶ στή-
θεσιν, περιβάλλουσιν τὰ ἄκρα αὐτῆς. Τὸ
κοινότερον καὶ παλαιότερον ὕψος αὐτῆς τοῦ
ἄδακος ἦτο τὸ χρησιμεύον εἰς ἀριθμητικὰς
πράξεις καὶ πρῶτον χρόνῳ γεωμετρικῶν
σχημάτων ἢ γραμμάτων. Ὁ τοιοῦτος Ἄ. ἦτο
σανίς μετὰ στεφάνης κεκαλυμμένη δι' ἔργου
ἢ σποδοῦ (ὅθεν καὶ πιθανῇ φαίνεται ἡ ἐτυμο-
λογία τῆς λέξεως ἐκ τοῦ τηλικού ἀδ ἢ κ
σημαίνοντος θύκον ἢ κόνιν). β') Ἴτερον εἶδος
ἀριθμητικῆς ἄδακος ἦν τὸ ἔχον κύλακας καὶ
διαφόρα ἄλλα σημεῖα εὐκολύνοντα τὴν διὰ
ψήφων ἐντέλεσιν ἀριθμητικῶν πράξεων. Ἀδαξ
τοιοῦτος μαρμαρίνος εὐρέθη ἐν Κλευσίνι (τὸν
τρόπον τῆς δι' αὐτοῦ ἀριθμώσεως ἐδειξεν ὁ
Vincent ἐν R. arch. 1816 σ. 401)· συνη-
θέστατοι δ' ἦσαν οἱ ἄδακες οὗτοι παρὰ Ῥω-
μαίους, οἵτινες ἐν ἀρχῇ κατασκευάζον πιθανῶς
αὐτοὺς κατὰ τὰ ἑλληνικὰ ὑποδείγματα· δὲν
ἐξέλιπε δ' ἡ χρῆσις αὐτῶν καὶ κατὰ τὸν με-
σάωνα, ὅτε καὶ τοὺς ἀριθμητικὰς πίνακας
ὠνόμεζον συνήθως διὰ γενικοῦ ἐνόςματος ἄδα-
κας. Ὅθεν καὶ δημῶδες τι βιβλίον, περιέ-
χον τοιοῦτους πίνακας πρακτικῆς ἀριθμώσεως
πολλὰκις ἐν Βενετίᾳ ἐκδοθὲν καὶ ἐν με-
γίστῃ χρήσει ὄν παρ' ἡμῶν ἐπὶ τουργικότητι
καὶ νῦν ἀκόμη εὐχρ' ἔγνωστον τοῖς πολλοῖς.
καλεῖται ἄδαξ, ἐκ τούτου δὲ προήλθε καὶ ἡ
παροιμιώδης φράσις «ἔφαρ' τὸν ἄμπαικα», λε-
γομένη ἐπὶ εὐφροσύταιν ἢ πολυμαθύν. γ') Τρί-
τον εἶδος ἄδακος ἦν πεπτευτικὴ σανίς (ξύλινη ἢ
ἐλεφαντίνη) ἐν ἣ ἐπαίοντο πεισσοῦς ἢ κύβους·
εὐρέτης τούτου ἐρυθρολογεῖτο ὁ Παλαμήδης,
ὅθεν καὶ «τὸ Παλαμήδειον ἀδάκιον» ὠνομάζε-
το. — δ') Πλάξ χρησιμεύουσα πρὸς ἐπιθεσιν
ἀγγείων πρὸς θυσίαν ἢ ἀπλῶς πρὸς ἐπίδειξιν.
Συνεκδεχτικῶς ἀπὸ τοῦ μέρους αὐτῆς τούτου
ἐκκαλεῖτο ἄδαξ καὶ ἡ τράπεζα ἢ τὸ τραπεζο-
εἶδος σκεῦος τὸ ποδὲς τοιαύτην γρῆσιν ὠρισμέ-
νον. ε') Μαγειρικὸν σκεῦος, καὶ ξύλινον ἀδα-
κοειδὲς σκεῦος τῶν ἀρτοποιῶν ἐν ᾧ ἐξόμνον
τὸν ἄρτον ζ'. Ἀδαξ καὶ ἀδακίσκος, τετραγών-
ον ψηφροσθημα, ἢ πίναξ γραπτὸς πρὸς κό-
σμον τοίχων ἢ εἰς τῶνμάτων. ζ') Ἀδακα κα-
λεῖ ὁ Βιτρούβιος (τὴν καὶ ἄλλως πλίνθον)
τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ κιονοκράνου. [Π.]

— (ἐμψ. καὶ βιομηχ.) οἱ κοινότεροι ἐν τῷ
ἐμψοῦ Ἄ. χρήσιμοι πρὸς γραπτὴν πρῶτον ἢ
διὰ τοὺς παῖδας εἶναι οἱ ἐκ σχιστελίδων περιβαλ-
λέμενοι ὑπὸ ξύλινου πλαισίου. Ὑπάρχουσι δύο
εἴδη εἰδῶν ἄδακες οἱ ἐκ λιθογράφου (τεχνητοῦ
σχιστελίδου) καὶ οἱ ἐκ ἀστικῆς λεγόμενοι
ἐν Γερμανίᾳ. ἐνθα καὶ κατασκευάζονται. Π
βλ. τῶν ἐκ λιθογράφου ἀδακῶν συγκρίσει ἐκ

γράφου συμπιεσμένου καὶ μαγειμένου μετ' ἄρ-
γύλου, γέλας ἐξ ἄργυρικῶν οὐσιῶν καὶ λινο-
λαίου. Οἱ ἥμισυ καθολεκτικῶς ἐλ α σ τ ι κ οῖ
λεγόμενοι κατασκευάζονται ἐκ ναυτο-
γράφου ἐπιχειρημένου διὰ μαγματος ἐξ ἀργί-
λιδος ἡμιου. μέλινος χροῦματος καὶ λινο-
λαίου. Ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ ἄδα-
κες εἰσάγονται ἐκ Γερμανίας. [Α. Γ. Π.]

— (ν α υ τ.) κοιν. ὁ καθρέπτης· τὸ ἄνω
μέρος τῆς πρύμνης, ἥτις τοῦ ἐπισθίου τοῦ σκά-
φους τοῦ πλοίου ἢ τῆς λέμβου, ἐν συνήθειᾳ
ἐγκατελειπόμενος ὡς πρὸς τὸν ὀρίζοντα. Π οὐρά,
ἢ ἄψις καὶ ὁ Ἄ. ἀποτελεῖται τὴν πρύμνην τῶν
πλοίων, μάλιστα δὲ τῶν ἐχόντων αὐτὴν τε-
τράγωνον. (βλ. λ. Πλαίον πιν. Α'.) [Π.Κ.]

Ἀδαοῦν ἢ Ἀδουοῦν (Adahj ἢ A-
bohjan), κορητεία τῆς ἄνω Ὀγγαρίας (ἐμβ.
1873 τετρ. χατ., 163,786 χατ. (1881), ἔχου-
σα πρωτεύουσιν τὴν Κασάον. [Ν. Σ.]

Ἀδάπτιστον «Καλοῦσι ἀδάπτιστον
τῶπανα διὰ τὸ μὴ βαπτίζεσθαι» (Γαλιλῆος.)
Ἰππεὶδὴ κατὰ τὴν εἰς προγενεστέρως ἐπὶ γὰρ
γενόμενὴν κατάχρησιν τῆς ἀνατρήσεως (βλ. λ.)
οἱ σπανίως συνέβαινεν ἡ χοιρινὴς (βλ. λ.) τοῦ
τρύπανου χειριζομένου τυχόν ὑπὲρ ἀδακίων χει-
ρῶν νὰ εἰσδύη βίαιως (βαπτίζηται) μετὰ τὴν
δικαίωσιν τοῦ ἔστου εἰς τὸ κύτος τοῦ κρανίου,
οὕτω δὲ νὰ προξενῇ ἀνυπολόγιστους βλάβας
τῶν ἐν αὐτῇ εἰσγινόντων ὀργάνων, ἐπενοήθη τὸ
Ἄ. εἶναι δὲ τοῦτο κράτος μεταλλῶν περιβάλ-
λων τὴν χοιρινίδα ἐξωθεν καὶ στερεώμενος
διὰ κοιλίου ὑπὲρ τὸ ἀδαντοφόρον χεῖλος ταύ-
της κατὰ βούλησιν εἰς ὕψος ἀναλογούν περί-
που πρὸς τὸ πάχος τοῦ μέλλοντος ν' ἀνατρήθῃ
ἔστω. Ἦνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς διαμέτρου
τῆς χοιρινίδος καὶ τῆς τοῦ Ἄ. καθίστατο ἀ-
δύνατος ἡ εἰς μεγαλῆτερον βάθος τοῦ διὰ τῆς
προσαρμοστικῆς τοῦ Ἄδ. προσδιορισθέντος εἰσ-
δύσεως τῆς χοιρινίδος εἰς τὸ κρανίον. Ἄλλοι
ἐνομιλῶσι προσέτι Ἄδ. καὶ τὰς κωνικὰς χοι-
ρινίδας, αἵτινες ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν καὶ
τῆς διαφορᾶς τῶν διαμέτρων τῆς κορυφῆς καὶ
τῆς βάσεως τῶν κωλύουσιν ἐπίσης τὴν διὰ
τῆς εἰσδύσεως τοῦ ἐργαλείου εἰς τὴν κοιλότητα
τοῦ κρανίου τράβηξιν τοῦ ἐργαλείου. (βλ. λ. Ἀ-
νάτρησις). [Κ. Α.]

Ἀδαρδαρή α') Ναιάς νόμος τε-
κνοῦ ἐκ Βουκολίωνος, υἱοῦ τοῦ Λαομέδοντος,
τὸν Δίονηρον καὶ τὸν Πήδαρον, ἢ κατ' ἄλλους
τὸν Εὐφορβόν. β') Ναιάς, ἐκ γηγενῶν Γηγέν-
των γενήσασα τοὺς πρώτους Τυρίους. [Π.]

Ἀδαρες ἢ Ἀδαρεῖμ, Ὅρος
τῆς Παλαιστίνης Α. καὶ ΒΑ. τῆς Νεκρᾶς θα-
λάσσης νῦν ὑπὸ τῶν Ἀράβων καλούμενον Τζεμ-
πέλ-ἐλ-Γαρσουῆ καὶ Τζεμπέλ-ἐλ-Γουβεϊτέ.

Ἀδαρες λαὸς καταγωγῆς Παταρικῆς,
οἰκῶν τὸ πρῶτον κατὰ τὰ δυτικὰ τῆς Σιθη-
ρίας. Ἐκείθεν ἐκδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Τούρ-
κων, εἰσῆλθαν τὸν ἔκτον μ. Χ. αἰῶνα εἰς

τὴν Εὐρώπῃ, καὶ εἰσῆλθον μὲν εἰς τὴν ὑπερ-
 ρεσιαν τοῦ αυτοκράτορος τοῦ Βυζαντινοῦ κρά-
 τος Ἰουστινιανοῦ, προσχώρησαν δὲ μέχρι τοῦ
 Δουναβίου, ἐπεκαθήμενοι καὶ ἀπασαν τὴν
 σημερινὴν Οὐγγαρίαν, Αὐστρίαν, Βοημίαν, Μο-
 ραβίαν, Λουσατίαν μέχρι τῶν ὁρίων τῆς Βαυα-
 ρίας καὶ Θουριγγίας. Διήρταν δὲ τὰς κατα-
 κτηθείσας χώρας εἰς ἑπτὰ δήμους ὧν προΐσταν-
 το ἀρχηγοὶ καλούμενοι $\chi \alpha \gamma \alpha \nu \sigma \iota$ τασσόμενοι
 ἅπαντες ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν ἀνωτάτου τινὸς
 ἀρχηγού, τοῦ $\chi \alpha \gamma \alpha \nu \sigma \iota$. Μαχόμενοι ἐρ-
 μητικῶς ἀπὸ ἱππῶν τεθωρακισμένων ἦταν φο-
 βεροὶ εἰς τοὺς γείτονας, ὧν ἐπέθρουον τὰς χιῶ-
 ρας. Ἰδίως δ' ἐπαθον εἰς αὐτὸν οἱ Φράγκοι
 καὶ οἱ Λογγυβάρδοι, μάλιστα δὲ οἱ Βυζαντι-
 νοὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἔκτου αἰῶνος, ἐπὶ δύο
 ὅλους αἰῶνας ὑπ' αὐτῶν κατὰ δικαιοσύνην
 ταλαιπωρούμενοι. Τῷ 566 βλέπομεν τὴν αὐτο-
 κράτορα Τιβέριον ἐτοιμαζόμενον νὰ βοηθήσῃ
 κατ' αὐτῶν τὸ περὶ τὸν Δουναεῖν κατοικοῦν
 γερμανικὸν φύλον τῶν Γηπέδων. Ἐπὶ τοῦ
 αὐτοῦ βασιλείου οἱ Ἀδαρὲς νικῶσι τοὺς Βυ-
 ζαντινοὺς τῷ 570, ἀλλὰ τῷ 577 ἐμολογοῦσι
 πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην. Ἐπὶ Μαυρικίου εἰσβάλ-
 λουσιν εἰς τὴν Θράκην, τῷ δὲ 586 ἤθελε κιν-
 δυνεύει καὶ αὐτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις, ἂν
 μὴ ἀνεγκλιζόντο πρὸς τῆς Ἀνδριανουπόλεως,
 ἀλλ' εὖχ' ἦτοσαν θεοῦσι τῷ 589 τὴν Ἐλλάδα.
 Ἀπειλητικώτεροι δὲ γίνονται ἐπὶ Ἰρακλείου,
 ὅτε, ἀπόντος τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν Περίον
 ὑπὸ τὸν Κοσρόην εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπολιορκήθη
 ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπὶ δεκαήμερον, ἀντι-
 στάντος γενναίως τοῦ μαγίστρου Βόνου. Ἐπὶ
 τῇ θαυμασίᾳ ταύτῃ σωτηρίᾳ τῆς Κωνσταντι-
 νουπόλεως ἐποιήθη, πιθανῶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ
 πατριάρχου Σεργίου, καὶ ἐψάλη τὸ πρῶτον ὁ
 πρὸς τὴν Θεοτόκον $\alpha \kappa \alpha \theta \iota \sigma \tau \omicron \varsigma \omicron \mu \nu \omicron \varsigma$.
 Ἐκτότε καὶ πάλιν παρουσιάζονται οἱ Ἀδαροι
 ἐν ἁγῶνι πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς, καὶ τῷ 677
 ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Παυλογάτου πολιορκου-
 σι τὴν Θεσσαλονίκην, δὲν παύουσι δὲ καὶ κα-
 τόπιν ἐντολῶντες τὸ Βυζαντιανὸν κράτος.
 Ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτῶν εἶχε μειωθῆ μετὰ τὴν
 θάνατον τοῦ χαγάνου τῶν Βαϊάνου (680),
 πολλῶν λαῶν πῶν εἰς αὐτοὺς ὑποταχθέντων
 ἀποσταζάντων τὸν ζυγὸν τῶν, οὗτος ὥστε
 Πιπίνος ὁ υἱὸς Καραίου τοῦ μεγάλου ἡδυνή-
 θη τέλος τῷ 797 νὰ ἐκπολιορκήσῃ τὴν κυρίαν
 αὐτῶν ἔθρῳ, κειμένην μετὰ Δουναβίου καὶ
 Ἀγίᾳ Λουσατίας. Πῇ ἦτα αὐτὸν ὑπῆρξε τοι-
 αῦτα, ὥστε μετὰ τὸ 827 τὸ δυναμὶ τῶν ἐκλεί-
 πει σχεδὸν ἔλστωλως ἀπὸ τῆς ἱστορίας. [Λ]

Ἀδαρή ρευστά (α υ σ.) ἐκάλουν ἄλ-
 λοτα τὴν θερμότητα, τὸ σῆς, τὴν ἡλεκτρισμένην
 καὶ τὴν μαγνητισμένην, ἀλλὰ πρὶ χρόνων ἐγκα-
 τελεῖσθαι ἢ ὑπόθεσις καὶ ἦν αἱ φυσικαὶ αὐταὶ
 δυνάμεις θεωροῦντο ὡς διάφορα ρευστά μὴ
 σταθμητά, παραδίδονται δεδιδοῖσι ταύτην μόνον
 διὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν μαγνητικῶν καὶ ἡλεκ-
 τρικῶν φαινομένων. [Γ.]

Ἀδαρίαί (α υ τ. δ' ε κ.) πᾶσα εἰς τὸ
 πλοῖον ἢ τὸ φορτίον προξενουμένη βλαβή
 καὶ πᾶσα ἐκτακτὸς ἀπὸ τῆς ἐνεκα αὐτῶν
 συνάμα ἢ ἰδίᾳ γινόμενη ἀπὸ τῆς φορτωτικῆς
 τῶν καὶ τοῦ ἀποπλοῦ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς
 καὶ ἐκφορτωτικῆς (Ἐμπ. Ν. ἄρ. 397). Αἱ Ἀδα-
 ριῶνται εἰς κοινὰς ἢ γυνικὰς καὶ εἰς ἄλλας
 ἢ μερικὰς. Κοινὰ γυνικῶς εἶναι αἱ ζημίαι ἢ
 ἐκτακτοὶ θάνατοι εἰς ἃς ἐκουσίως υποβάλλε-
 ται τις χάριν τῆς συντηρήσεως ἢ σωτηρίας
 τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου, εἰδικῶς δὲ αἱ κα-
 ταριθμούμεναι ἐν τῷ ἄρθρ. 400 τοῦ Ἐμπορ.
 Νόμου. Ἀπλὰι γυνικῶς εἶναι πᾶσαι αἱ ζημίαι
 ἢ ἐκτακτοὶ θάνατοι, εἰς ἃς ἀκουσίως υποκύ-
 πτει τὸ πλοῖον ἢ τὸ φορτίον, εἰδικῶς δὲ αἱ
 καταριθμούμεναι ἐν τῷ ἄρθρ. 408 τοῦ Ἐμπ.
 Ν. — Αἱ κοινὰ Ἀδαρίαί εἶναι εἰς βάρος τῶν
 πραγματικῶν καὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ πλοίου καὶ
 τοῦ ναύτου κατ' ἀνάλογον τῆς ἀξίας αὐτῶν
 (ἄρθρ. 401). Αἱ ἀπλὰι εἶναι εἰς βάρος τοῦ κυ-
 ρίου τοῦ βλαβέντος πράγματος ἢ τοῦ προ-
 ξενήσαντος τὴν ζημίαν καὶ πληρώνονται παρ'
 αὐτοῦ (ἄρθρ. 404). Αἱ βλάβαι αἱ προξενηθεῖ-
 σαι εἰς τὸ φορτίον ἐνεκα συμβεβηκότος, προει-
 ρχόμενου εἰς ἀμελείας τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ
 πληρώματος, εἶναι ἀπλὰι Ἀδαρίαί εἰς βάρος
 τοῦ κυρίου τοῦ φορτίου· ἔχει ὅμως οὗτος τὸ
 δικαίωμα νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ ἀνθρώπινης
 τῆς ζημίας τοῦ κατὰ τοῦ πλοιάρχου, τοῦ πλοίου
 καὶ τοῦ ναύτου (ἄρθρ. 405). Ἐν περιπτώσει
 συγκρούσεως πλοίων ἐκαστον ὑποφέρει τὴν
 ἰδίαν βλάβην, ἂν ἡ σύγκρουσις ἐγένετο ἐκ
 τυχαίας συμπτώσεως· ἂν ὅμως αὕτη εἴναι
 ἀποδοτέα εἰς ἑλληψιν τοῦ ἑτέρου τῶν πλοιο-
 ἀρχῶν, ἡ ζημία πληρώνεται ὑπὸ τοῦ ὑπαίτιου.
 Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀμφισβησία περὶ τὴν αἰτίαν τῆς
 συγκρούσεως, τὰ πρὸς ἀνθρώπων τῆς ζημίας
 εἰσὶν εἶναι κοινὰ καὶ πληρώνονται εἰς ἡμισείας
 παρ' ἀμφοτέρων τῶν πλοίων. Εἰς τὰς δύο
 τελευταίας ταύτας περιπτώσεις ἡ ἀντίμησης
 τῆς ζημίας γίνεται διὰ πραγματογνωμονίων
 (ἄρθ. 407). Ἀγωγή περὶ Ἀδαρίας εἶναι ἀπα-
 ράδεκτος, εἰάν ἡ Ἀδαρία δὲν ὑπερβαίῃ κοινὴν
 μὲν οὖσα τὸ ἐκατοστὸν τοῦ ἀθροίσματος τῆς
 ἀξίας τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου, μερικὴ δὲ,
 τὸ ἐκατοστὸν τῆς ἀξίας τοῦ βλαβέντος πρά-
 γματος (ἄρ. 508). Πῇ ῥήτρα $\epsilon \lambda \sigma \upsilon \theta \epsilon \rho \omicron \nu$
 $\alpha \kappa \alpha \tau \alpha \tau \alpha \varsigma$ ἀπαλλάττει τοὺς ἀσφαλιστὰς πᾶ-
 σης Ἀδαρίας, κινεῖται ὅμως ἡ περὶ Ἀδαρίας
 ἀγωγή καίτοι ὑπαρχούσης τῆς ῥήτρας ἐν αἷς
 περιπτώσεσιν ὑπάρχει δικαίωμα πρὸς ἐγκτά-
 λειψιν (ἄρ. 409). Πλ. Ἐγκυκλίωσις εἶναι
 ἀπαράδεκτος πᾶσα ἐπὶ ἀποζημιώσει ἐνεκα Ἀ-
 δαρίας ἀγωγή κατὰ τοῦ πλοιάρχου, τῶν ἀσφα-
 λιστῶν καὶ τοῦ ναυλοῦ, ἂν τὰ ἐμπορεύματα
 παρελήφθησαν χωρὶς νὰ ἐγένετο καὶ ἐκονο-
 ποιήθῃ ἐντὸς 21 ὡρῶν διαμαρτυρία καὶ ἂν
 μετὰ 24 μῆνα ἀπὸ τῆς διαμαρτυρίας δὲν ἐκιν-
 νήθῃ ἀγωγή (ἄρθρ. 485, 486). Τὴν ἀπαράδε-
 κτον τοῦτο δὲν χωρεῖ ἐπὶ ἀσφαλείας πλοίων.

Ἡ περί ἀδαρίκας ἀγωγή παραγράφεται μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς χρονολογίας τοῦ συμβολαίου (αρ. 432). — Ἀδαρία λέγεται ἐντοτε προκειμένου καὶ περί μετακομίσεων, διὰ τῆρας γινόμενων οὕτω κατὰ τὰ ἄρθρα 98, 103 καὶ 107 τοῦ Ἐμπ. Ν. οἱ ἀνάγκυραντες τὴν διὰ τῆρας ἢ δι' ὕδατος μετακόμισιν εἶναι ὑπεύθυνοι περί πάσης ἀδαρίας ἢ φθορᾶς τῶν ἐμπιστευθέντων αὐτοῖς ἐμπορευμάτων καὶ πραγμάτων, ἐκτὸς ἂν εἰς τὸ ἀγωνιστήριον ἔγγραφον συνωμολογήθῃ τὸ ἐναντίον, ἢ προήλθον ἀπὸ ἴδιον τοῦ πραγματος ἐλάττωμα, ἢ ἐξ ἀκαταμάχτου δυνάμεως. Ἡ παραλαβὴ τῶν μετακομιθέντων πραγμάτων καὶ ἡ πληρωμὴ τοῦ ἀγωνίου καθίσταται ἀπαράδεκτον πᾶσαν κατὰ τοῦ ἀγωνίου ἀγωγὴν. Αἱ κατὰ τοῦ παρηγγελισθέντος καὶ τοῦ ἀγωνίου περί ἀπωλείας ἢ ἀδαρίας τῶν ἐμπορευμάτων ἀγωγαὶ παραγράφονται, ἐπὶ μὲν τῶν ἐντὸς τοῦ χρόνου ἀποστολῶν μετὰ ἐξ μῆνας, ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ μετακομιδὴ τῶν πραγματειῶν ἐπρεπε νὰ γίνῃ, ἂν πρόκειται περί ἀπωλείας, ἢ ἀρ' ἧς ἐγένινεν ἡ παράδοσις αὐτῶν ἂν πρόκειται περί ἀδαρίας (ἄρθρ. 108). [Μ.Π.]

Ἀδαρίκος γ. τοῦ δήμου Παμφίας, καίμενον μετὰ τῆς Τριγωνίδος λίμνης καὶ τοῦ ποταμοῦ Εὐήνου. 1 1)2 ὠρ. Ν τοῦ Κεφαλοδρύσου. Κάτ. 250 τῷ 1879. — 2) χωρ. τῆς Ἱπείρου ἔρημον νῦν πλησίον τοῦ Σουλίου, ἀρ' οὗ ἀπέχεν ὠρ. 1. [Κ.]

Ἀδαρίνος βλ. Ναδαρίνον.

Ἀδαρίς. Ὑπερβόρειος ἢ Σκύθης ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος, Ἕλλην τὴν φωνήν, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ μαντείαν τοῦ θεοῦ. Ὁ Ἡρόδοτος (Δ', 36) ἀναγράφει μυθεύματα τινα περί αὐτοῦ, πλείονα δὲ καὶ θαυμασιώτερα οἱ μεταγενέστεροι, μάλιστα δ' οἱ Νεοπλατωνικοί. Ὁ περὶ τούτου μῦθος ἐδήλωσε πιθανῶς ἐν ἀρχῇ τὴν διὰδοσιν τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς βόρειόν τι ἔθνος· ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι ἐξελάμβανον τὸν Ἀδαριν ὡς ἱστορικὸν πρόσωπον καὶ ὠρίζον ὡς χρόνον τῆς εἰς Ἑλλάδα καθόδου αὐτοῦ ἄλλοι τὴν γ' καὶ ἄλλοι τὴν κ'. Οὐλομπίδα· κατὰ τὸν Πίνδαρον ἦν σύγχρονος τῷ Κροίσῳ. [Π]

Ἀδαρίτσα 1) γ. Θεσσαλίας, πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Μελιταίας. Ἀπέχει 7 ὠρ. πρὸς Ν τῶν Φαρσάλων καὶ 3 ΝΑ τοῦ Δομοκού. Πλησίον τῆς Ἀδαρίτσας καὶ πρὸς Β κείνται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Μελιταίας. Κάτ. 308 τῷ 1882 — 2) γ. τῆς Ἱπείρου, ἀπέχον 1 1)2 ὥραν ἀπὸ τῆς Δροβιανῆς. Κάτ. 300 περίπου, ἐξ ἡμισίας Χριστιανοὶ καὶ Τούρκοι. [Κ.]

Ἀδας αἶς τοῦ Λυγκέως ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Πασιδῶνος, πατὴρ τοῦ Ἀκριτοῦ, διωδύκτας βασιλεὺς τοῦ Ἀργεῦς. Ἐπώνυμος ἦρως τῶν Ἀδάντων. Ὀνομαστὴ ἦν ἡ μυθολογούμενη

ἀσπίς αὐτοῦ, ἧς καὶ μόνῃ ἡ θεία ἐνεδύλλε τρέμον εἰς τοὺς πολέμους. [Π.]

Ἀδασάνιστος ἄνθρωπος (παροιμ. ἀρχ.) ἀνεξέταστος, ἀδοκίμαστος. Ἀπὸ τῆς βασιανῆς τῆς χρυσοχοίτης λίθου, ἐν ἣ δοκιμάζουσι τὸν χρυσόν. [Π.]

Ἀδασγοὶ λαὸς ἐν τῇ Κολχίδι. Κατὰ τὸν Ἀρριανὸν κατοικοῦν τὸ πρῶτον πρὸς βορρὰν τοῦ ποταμοῦ Φάσιδος. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἑκτοῦ αἰῶνος μ. Χ. οἱ Ἀδασγοὶ ἦσαν ἐθνικοὶ, λατρεύοντες δένδρα. Μετέστρεψε δ' αὐτοὺς εἰς τὸν Χριστιανισμὸν δ' Ἰουστινιανός, ὅστις καὶ ἀπηγόρευσε τὴν παρ' αὐτῶν τελούμενον εὐνοχησμὸν τῶν υἱῶν των, οὓς ἐπόλουν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀλλ' ἐπεὶ εὐρίσκειν αὐτοὺς καὶ πάλιν ἐθνικῶς διακειμένους πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς ἐπὶ Ἡρακλείου καὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β', ὅστις καὶ ἀπέστειλε κατ' αὐτῶν Λέοντα τὸν Ἰσαυρον (710). Ἡ ὑποτελεῖα τῶν Ἀδασγῶν εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς οὐδέποτε ὑπῆρξε τελεία. Ζῶντες ὑπὸ ἰδίους βασιλεῖς, οἵτινες ἀρχότερον ἦνσαν ὑπὸ τὸ σκήπτρον των καὶ τὴν Ἰβηρίαν (Γεωργιαν), εὐρίσκειτο εἰς συνεχεῖς ἀγῶνας πρὸς τοὺς ὁμόρους λαοὺς, καὶ πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου. Μόνον δὲ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμίτι τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ βλεπομένη φιλικωτέρως σχέσις τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς Ἀδασγούς, ὧν ἤρχεν ἡ γῆρα τοῦ βασιλεῖος τῆς Ἀδασγίας καὶ Ἰβηρίας Γεωργίου Ἀλδῆ, συνδεδεῖσα μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς καὶ διὰ τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ τῆς Παγκρατίου μετὰ τῆς ἀναψίχης τοῦ Ῥωμανοῦ Ἐλένης. Κατὰ τοὺς νεωτέρους περιηγητὰς ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Ἀδασγῶν εἶνε οἱ σημερινοὶ Ἀδαζοὶ ἢ Ἀδαζοί, λαὸς δριμύνης εἰκῶν πρὸς βορρὰν τῶν Κιρκασίων κατὰ τὴν χώραν τὴν κειμένην πρὸς δυσμὰς τῆς σειρᾶς τοῦ Καυκάσου μέχρι τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Εἶνε δὲ οἱ Ἀδαζοὶ βαθυχρόες καὶ ἔχουσι σῶμα μὲν ἰσχνόν, ἀνάστημα δὲ μέτριον, χαρακτῆρας τοῦ προσώπου ἀκανονίστους καὶ κόμην συνήθως μέλαιναν. Ἀσχολοῦνται δὲ ἰδίως περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. Οἱ Ἀδαζοὶ πρεσβεύουσιν ἀπὸ τῆς εἰς τοὺς Τούρκους κατὰ τὸν δέκατον πέμπτου αἰῶνα κατακτήσεως τῆς χώρας τὸ μωχαμεθανικὸν θρήσκευμα, φρονοῦσι δὲ φίλα πρὸς τοὺς Τούρκους, εἰ καὶ οἱ Ῥῶσοι τῷ 1864 κατῴρωσαν νὰ ὑποτάξωσιν αὐτοὺς ὁλοκληρῶς. Ἐκτοτε πολλοὶ μετενόστησαν εἰς τὴν Τουρκίαν, οἱ δ' ἐναπολειφθέντες, ἀνερχόμενοι περίπου εἰς 70,000, ἐκπρόβησαν κατὰ τὸν τελευταῖον ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον ὑπὲρ τῶν Τούρκων, ἀλλ' ἡ ἀποστασία αὐτῶν κατεστάλη ταχέως ὑπὸ τῶν Ῥώσων, οἵτινες καὶ κατέχουσιν ἐντοτε πάλιν τὴν χώραν (βλ. καὶ Ἀδαζία). [Λ.]

Ἀδάσιμον (ν.ο.μ.) ἀγωγῆς, ἐνστάσεως, ἀξιώσεως κλπ. βλ. βάσιμον.

Ἀδασκάλ. (Abascal, Don José Fer-

nando) στρατηγὸς Ἰσπανίης καὶ ἀντιβασιλεὺς τῆς Περουίας κατὰ τὸ 1804 (γεννηθεὶς τῷ 1743) καταστάς ἐνομαστὴς ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν ἱκανότητά, μεθ' ἧς κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν Ἰσπανικὴν κυριαρχίαν ἐν ταῖς Ἀμερικανικαῖς κτήσεις τῆς Ἰσπανίας, καθ' ὃν χρόνον αὐταὶ (1808) ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ναπολέοντος Α' εἰς τὴν Ἰσπανίαν εἶχον ἐξεγερθῇ κατὰ τῆς μητροπόλεως. Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν οὕτω παραγχεθεῖσαν σπουδαίαν εἰς τὸ κράτος ὑπηρεσίαν πεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου τοῦ 2' ἀνεκλήθη εἰς Ἰσπανίαν (1816) καὶ ἐτελεύτησεν ἐν Μαδρίτῃ (1821) [Π. Κ.]

Ἀδατάρας (anataŕa) στανκριτιστὶ σημαίνει κατὰβαιν, μάλιστα δὲ τὴν ἐξ οὐρανοῦ κατὰβαιν καὶ ἐνσάρκωσιν ἐνδὲ Θεοῦ ἰνα σώσῃ τὸν κόσμον. [Κερ.]

Ἀδατον τὸ ἄλλως ἄδουτον, τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐνὶ ὁρίζων ναῶν, εἰς ὃ μόνον οἱ ἱερεῖς ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ εἰσέρχονται. Ἦσαν δὲ καὶ ἱερὰ ἄλσῃ τῶν θεῶν ἄδατα ἢ ἄδουτα. [Λ.]

Ἀδατος ἐλέγετο, ὡς ἀποδεικνύει τὸ μέχρις ἡμῶν περιωθὲν ὄνομα, ἀρχαῖον ἡπειρωτικὸν πόλιν, οὗ τὰ πολύγωνα τείχη σώζονται κατὰ μέγα μέρος εἰς ἀπόστασιν μικρὰ περὶ πού ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου Καλαρρυτιῶν ἐν τῷ νομῷ Ἀρτης. [Λ.]

Ἀδατσα (Avatscha), κόλπος τῆς ἀνατολ. παραλίας τῆς Καμτσιάκας, εἰς ἃν ἐκβάλλει ποταμὸς Ἀδατσα καὶ ὑπάρχει ὁ Πέτροβ καὶ Παύλου λιμὴν (Petro-pawlowsk). Ἐγγὺς δὲ τοῦ κόλπου καὶ ἡφαίστειον Ἀδατσα ἢ Ἀδατσεινσκάγχα Σόπακ, 2716 μ. ὕψην. [Ν. Σ.]

Ἀδαττούκι α') Jaques Pierre Abat-luchi στρατηγὸς Γάλλος (γενν. ἐν Κορσικῇ τῷ 1726 ἀποθανὼν τῷ 1812) πολέμησας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος αὐτοῦ πρώτον μὲν ἐναντίον τῶν Γενουησίων, οἵτινες ἐν διαλειμμάτων ἐκράτουν τῆς νήσου, εἶτα δὲ ἐναντίον τῶν Γάλλων τῶν ζητούντων νὰ προσαρτήσωσιν αὐτὴν εἰς τὰ βασίλειον τῆς Γαλλίας. Μετὰ τὴν ἐντέλῃ ὑπὸ τῶν Γάλλων καθυπτάξιν τῆς νήσου εἰς τοὺς Γάλλους, οὗ μόνον ἐτυχεν ἀμνηστίας παρὰ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ εὐνοήθηκε λίαν ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΒ' καὶ Λουδοβίκου Ιε' προήχθη εἰς ἀνώτερον στρατιωτικὰ ἀξιωματὴν μετὰ δὲ τὴν κατὰλυσιν τῆς βασιλείας ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἐπακολουθήσαντα Ἀγγλογαλλικὸν πόλεμον περμῆς εἰς Κορσικὴν, ἵνα ἀμυνθῇ ὑπὲρ αὐτῆς κατὰ τῶν Ἀγγλίων οὐχ' ἔπειτα τυχὴς καὶ ἱκανότητος διεξήγαγε τὸ ἀναθεθὲν αὐτῷ ἔργον κατακρίθεις ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἐπὶ μεγίστῃ ἀνικανότητι ὁ Ἀδαττούκις μετέσχε καὶ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ πολέμου τοῦ Ναπολέοντος. β') Charles υἱὸς τοῦ προη-

γουμένου (γενν. τῷ 1771 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1796), διεπρέψεν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας διεξαχθέντα Ὀλλανδικὴν πόλεμον γενόμενος συνταγματάρχης ἐν ἡλικίᾳ 22 ἐτῶν, ὡς ὑπαπιστῆς τοῦ στρατηγοῦ Pichegru καὶ φονεὺς ἐν τῇ κατὰ τῶν Αὐστριακῶν ἐξόδῳ κατὰ τὴν πολιόρκιαν τῆς Ὀλλανδικῆς πόλεως Hunnigue. γ') Jacques Pierre Charles ἀνεψιὸς τοῦ προηγουμένου (γενν. ἐν Κορσικῇ τῷ 1791 ἀποθανὼν τῷ 1857) ἀντιπρόσωπος τῆς νήσου ἐν τῇ Γαλλ. Βουλῇ τῷ 1830, σφοδρὸς πολέμιος τοῦ ὑπουργοῦ Guizot ἐπὶ τῆς Ὀρλεανικῆς δυναστείας, λαβὼν ἐνέργον μέρος εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς Θεβροακρικῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1848 ὡς πρόεδρος τοῦ μεταρρυθμιστικοῦ συμποσίου (banquet reformiste) τῆς Αὐρηλίας. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐξελέγη μέλος τῆς συντακτικῆς συνέλευσεως, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας αὐτοκρατορίας ἐγένετο γερουσιαστὴς χρηματίσας καὶ ὑπουργὸς ἐπὶ τινὰ χρόνον. [Π. Κ.]

Ἀδαδὶ (Abbadie Ant. Thomson καὶ Arnaud Michel d') Ἀδαλφοὶ γενν. ἐν Ἰρλανδίᾳ ἐκ πατρὸς Γάλλου μεταναστού (ὁ πρῶτος τῷ 1810, ὁ δεῦτερος τῷ 1815), ὀνομαστοὶ γενόμενοι διὰ τὰς περιηγήσεις των εἰς Ἀθησσηνίαν, ἐπέθεν ἐκράμσαν σπουδαιοτάτας συλλογὰς. Ἐδημοσίευσαν ἀξιολογώτατα συγγράμματα περὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Αἰθιοπίας καὶ περὶ τῶν Αἰθιοπικῶν διαλέκτων. (Π.)

Ἀδαδὶ (Abbadie Jacques). Ἐπιφανὴς διακρυφόμενος Γάλλος, γενν. τῷ 1658, ἀποθ. τῷ 1727. Ἐγραψε πολλὰ θεολογικὰ συγγράμματα.

Ἀδαδίδαι (Beni Abbad = υἱοὶ Ἀδαδ). Μία τῶν μωαμεθανικῶν δυναστειῶν, ἡ ἐνομαστοτάτη πασῶν, αἵτινες παρήχθησαν ἐν Ἰσπανίᾳ μετὰ τὴν κατὰλυσιν τοῦ ἐνταῦθα κράτους τῶν Ὀμμεϊάδων (1036), ἰδρυμένη ἐν Σεβίλλῃ ὑπὸ τοῦ Ἀδαδίδου Χαδὶ Μωαχμέτ καὶ ἐντεῦθεν ἐπεκτείνασα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς καὶ ἐπὶ τοῖν πόλεων Κορδοῦης, Μαλλάγας, Ἀλγασίρας, Ρένδεης καὶ τινῶν ἄλλων, ὀνομαστοτάτος τῆς δυναστείας ἡγεμὼν εἶναι ὁ τοῦ Χαδὶ υἱὸς καὶ διάδοχος Μουαδιδ (1012), ὁ ἐποίησεν καὶ τοι ἦτο ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ Μωαμεθανικῶν δυναστειῶν. Ἐνεκα τῶν ἀκαταπαύστων μεταξὺ τῶν ἡγεμόνων τότε ἐμφυλίων διενέξεων, ἃς ἐπιτηδεύεις ἐπωφελοῦντο οἱ Χριστιανοὶ ἡγεμόνες, καὶ τῆς ἐντεῦθεν περιελθούσης γενικῆς αὐτῶν ἐξασθενώσεως ἡναγκάσθη κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν λοιπῶν ἡγεμόνων νὰ γείνῃ ὑποτέλης φόρου τῷ βασιλεῖ τῆς Καστίλιᾳ Φερδινάνδῳ Α'. Ἐπὶ ἀσθενεστέρα κατέστη ἡ δυναστεία τῶν Ἀδαδιδῶν καὶ τῶν λοιπῶν Μωαμεθανικῶν δυναστειῶν ἐπὶ τοῦ Ἀλφόνσου Δ', ὅστις μὴ ἀρκούμενος εἰς ἀπλήν ὑποτέλειαν τῶν Μωαμεθανικῶν παρεσκευάσθη πρὸς ἐντέλῃ κηρυπέταξιν τῆς Ἀνδαλουσίας. Ἀπέ-

Περσῶν, ἵνα ἀποτρέπονται οὗτοι ἀπὸ τῆς εἰς Μεικλὴν (ἦτοι ἡτοῦ ὑπὸ τοῦς ‘Οσμάνους) εὐσεβοῦς ἐδδικορίας. ‘Ετελευτήσε δὲ ὁ ‘Αδδᾶς τῷ 1629. [II. K.]

‘Αδδᾶς Β’ ἔγγονος τοῦ Α’ (1612—1666), διαδεξάμενος τὸν Σαχ. Σεφί (1629—1642). ‘Επιχειροτέρων τούτων προήχθη ἡ παρὰ τοῦ Περσικοῦ κράτους καὶ οἱ ἐξωτερικῶν αὐτῶν πολέμων κατεστράφη κατὰ μέγα μέρος τὸ ἔργον τοῦ Α’ εἰς Α’ [II. K.]

‘Αδδᾶς Μερζάν υἱὸς τοῦ Σαχου τῆς Περσίας Φέτ ‘Ααλή καταστάς περίφημος διὰ τὴν στρατηγικὴν ἱκανότητά. ἦν ἀνεπτυξὲς κατὰ τοὺς πολέμους, οὗς ὁ πατὴρ αὐτοῦ διεξήγαγε κατὰ τῶν ‘Ρώσων (1814) καὶ κατὰ τῶν Τούρκων (1823). ‘Ετελευτήσε τῷ 1833 ἐπιδοξὸς ἐπὶ διατελῶν διάδοχος. [II. K.]

‘Αδδᾶς Πασᾶς. α’) Περίφημος στρατάρχης Τούρκος ἐπὶ τῶν Σουλτάνων ‘Οσμάν τοῦ Β’, Μουσταφᾶ Α’ καὶ Μουράτ Δ’. ‘Ορμημένος ἐκ τῆς παρὰ τὸν Καύκασον χώρας τῶν ‘Αδασιῶν (ἔθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἀρκετοὺς χρόνους καταργῶν ἐισήλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κράτους ἐπὶ τοῦ ‘Οσμάν τοῦ Β’ (1618—22) καὶ διὰ τῆς εὐνοίας, ἣς ἀπῆλθε παρὰ τῷ Καπουτάν πασᾷ Χαλίλ, προήχθη εἰς ἀνώτερα ἀξιωματὰ γενόμενος διοικητὴς ‘Κέρσερου κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, καὶ ὁ ἐφευρόμενος στρατιωτικῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Σουλτάνος ‘Οσμάν Β’. Φύσει φιλέδοξος ὢν καὶ βέλτερος καὶ δραστήριος καὶ ἀποβλέπων πρὸς τὸ ὕψιστον ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Βεζίρου κατὰ τοὺς παραγῶντας ἐκείνους καιροὺς τοὺς ἐπακολούθησαντας εἰς τὸν θάνατον τοῦ ‘Οσμάν καὶ τὴν ἐκ δευτέρου ἀνάβρυσιν τοῦ Μουσταφᾶ Β’ παρέστη ὡς ἐκδικητὴς τοῦ ἐφευρόμενος νομίμου κυριάρχου καὶ ἀπεκέρυξε τὴν πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑποταγὴν προσχωρήσαντων αὐτῷ καὶ πολλῶν ἄλλων διοικητῶν καὶ ὑποδιοικητῶν ἐν τῇ ‘Ασιατικῇ Τουρκίᾳ. Καὶ ἦν ἡγεύμενος πολλῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐπὶ ἤρχατο κατὰ τῆς πρωτεύουσας, ἐνθα ἐβασίλευεν ἡδὴ Μουράτ ε’ Δ’ (1623—39), ὅποτε ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βεζίρου Τσερκᾶς Μωχαμμέτ ἐν τῇ παρὰ τὴν Καισάρειαν συγκροτηθεῖσθαι μεγάλῃ μάχῃ ἠναγκάσθη νὰ συνδιαλλάξη πρὸς τὸν νικητὴν καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ‘Κέρσερου, ὅπου ποσούτη μάλλον προθύμως ἐστέρησαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔσθ’ ὁ ‘Αδδᾶς ἦτον ἐπὶ ἱσχυροῦς, ἄλλως τε καὶ δὲν εἶχε κηρυχθῇ κατὰ τοῦ Σουλτάνου, ἐν ἀνεγνωρίσει ὡς νόμιμον αὐτοῦ κύριον, ἀλλὰ κατὰ τῶν αἰτίων τοῦ θανάτου τοῦ ‘Οσμάν Β’. ‘Αλλὰ μετὰ τινα χρόνον (1628) ἐπωφελοῦμενος τὴν ἐν ‘Ανατολῇ κατ’ ἀκολούθειαν τοῦ τότε μεταπρὸ ‘Οσμάνιον καὶ Περσῶν ἐκτεινέντος πολέμου προσελθεύσαν ἀνδιόμαλον κατάστασιν ἐπανεστῆ αὐτῷ ἄλλ’ ἡττηθεὶς διὰ προδοσίας τῶν περὶ αὐτὸν Τούρκων ὑπὸ τοῦ Ν. Βεζίρου Χασρέβ πασᾶ

συνδιαλλάξη αὐτῷ πρὸς τὸν νικητὴν καὶ τῶν ἀνημπούτων μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ἐνθα πολλῶν ἐταγῶν παρὰ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ τοῦ Δ’ καὶ διαορίσθη διοικητὴς Βοσνίας. ‘Αλλ’ ἐνεκα τῆς κατὰ τῆς Βαλκανικῆς πόλεως ἀδικαιολογητοῦ προσβολῆς, ἣν ἐπαχειρήσαν ἐν τῷ χρόνῳ οὐδεὶς εἶχε γίνεσθαι πόλεμος πρὸς τὴν ‘Ενετικὴν δημοκρατίαν, μετέβη εἰς τὴν Βιδύνην, ἐνθα κατεβόρυσεν ἵνα ἡ Πύλη κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῆς Πολωνίας, καὶ ὁ ὑποκινητὴν τοῦ Ρώσου ἡγεμόνος Μιχαήλ Ρωμανώφ, ἀναβέστη δὲ τὴν ἀρχηγίαν εἰς αὐτὸν τὸν ‘Αδδᾶν. ‘Επιστρέψας νικητὴς ἐκ τοῦ πολέμου τούτου μεγίστης ἡδὴ ἀπῆλθε τιμῆς παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὰ πάντα προήγγελλον ὅτι ἐμελλε νὰ ἀναβῇ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Κράτους ὅποτε διὰ τῶν ἐξιδιουργῶν καὶ τῶν διαδολῶν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπάλου αὐτοῦ περιέπεσαν εἰς δυσμένειαν καὶ ἐθανατώθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου μετὰ μεγάλῃς γενναϊότητος εἰπόντων εἰς τὴν κομιστὴν τῆς θανάτικῆς διαταγῆς «‘Ενενηθὴν τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μου» καὶ παραδούς ἑαυτὸν προθύμως εἰς τὴν θύμην (1631). β’) Ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, υἱὸς τοῦ Τσερσοῦν πασᾶ, ἔγγονος τοῦ Μεχμέτ ‘Αλή, γεννηθεὶς τῷ 1813, γενόμενος δὲ γνωστὸς κατὰ τὸν Τούρκο-αἰγυπτιακὸν πόλεμον τοῦ 1814 ὡς διοικητὴς μοίρας τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ. Τῷ 1818 ὁ τότε ἀσθενήσας ἀντιβασιλεὺς Μεχμέτ ‘Αλή, κατέστησεν αὐτὸν τοποτηρητὴν τῆς ἡρχῆς, ἀλλ’ ἠναγκάσθη νὰ καταλιπῇ τὴν θέσιν ταύτην ὑπὲρ τοῦ θείου αὐτοῦ ‘Ιβραήμ πασᾶ ὑποστηρίξομένου ὑπὸ τῆς Πύλης. ‘Αλλὰ κατὰ Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀποθανόντος τοῦ ‘Ιβραήμ, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ τῆς Πύλης καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ὁ νόμιμος διάδοχος τοῦ θρόνου καὶ εἶτα ἀντιβασιλεὺς. ‘Εν τούτοις ἡ διοίκησις τοῦ ὅπ’ οὐδεμίαν ἐποψὴν ἀπέβη εὐεργετικὴ τῇ χώρᾳ. Κατὰ τὸν Τούρκο-αἰγυπτιακὸν πόλεμον τοῦ 1851 πιστὸς εἰς τὴν συνθήκην ἐπαμύνην ἐπικουρικῶν στρατῶν πρὸς τὴν Πύλην ἐκ 15 χιλ. ἀνδρῶν, ἐθρῆκε δὲ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῆς καὶ ἐλόκληρεν τὸν Αἰγυπτιακὸν στόλον. Τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει 13 ‘Ιουλίου ἐν τῇ αἰθερώσῃ αὐτῇ τῶν συνεβριχάσεων (τοῦ Διβάνιου) ἐβρέθη νεκρὸς, θύμα προσωπικῆς ἐκδικήσεως ὡς ὑπετέθη, διὰδοχὸν καταλιπὼν τὸν Σαῖτ πασᾶν, νεώτερον υἱὸν τοῦ Μεχμέτ ‘Αλή. [II. K.]

‘Αββασίδα. Περίφημος ὄμιος Χαλιφῶν κατὰ τοὺς ἑσθῶν ἀπὸ τοῦ πρὸς μητροῦς θείου τοῦ Μωῦσεθ ‘Αββᾶ Φαῶλ-ελ-Χαταμί (‘Ιδα τὸ ἐν.). ‘Ιδρυτὴς τῆς δυναστείας ἐγένετο ὁ τούτου τριτέγγονος ‘Αβούλ ‘Αδδᾶς (750—8 μ. Χ.) ἐπικληθεὶς ‘Εσσᾶφ ἁ γ’ ἥτοι πρᾶγμους διὰ τὴν ἀπιστίαν καὶ ἀμόρητα μὲθ’ ἧς ἐξηφάνιστε τοὺς τελευταίους γένους τοῦ ὅπ’ αὐτοῦ καταλυθέντες Χαλιφῶν οἴκου τῶν ‘Ορμειζιδων (πλὴν τινος ‘Αδδουραχμάν συγγόνος εἰς

τὴν Ἰσπανίαν καὶ ἰδρύσαντες νέαν ἐνταῦθα δυναστείαν). Ὁ τοῦ Ἀ δ ο ὁ λ Ἀ δ β α ἀ-
δελφεὶς καὶ διάδοχος Δξαφάρ-αλ-Μανσούρ
(753—71) μετέθετο τὴν ἐδραν τῆς Χαλιφίας
ἀπὸ Δαμασκού, τῆς ἐδρας τῶν Ὀρμαϊδῶν
Χαλιφῶν, εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν νέαν ἐσ-
ρὰν Μωαμεθανικὴν πόλιν τοῦ Β α γ δ α τ ῖ ο υ
ἢ Δ ὰ ρ-α λ-Σ ε λ α μ (σῆκου σιτηρίας), ἐνθα
ἤρξαν οἱ Ἀββασιδαὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς πνευ-
ματικοὶ ἐνταῦτ' καὶ κοσμικοὶ ἄρχοντες, ἀπὸ
δὲ τοῦ Χαλίφου Ἀλχαρὶ (935 Μ.Χ.) περιορι-
ζόμενοι ἀπλῶς εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς πνευματι-
κῆς ἐξουσίας, τὴν δὲ κοσμικὴν ἐξουσίαν ἀνα-
τιθέμενοι εἰς ἐπιτρόπους καλουμένους Ἀ μ ῖ ρ-
α λ-ὸ ὁ μ ε ρ ὰ ἦται ἡ γ ε μ ε ν α ε ἡ γ ε-
μ ε ν ω ν. Ὁ περ ἀξίωμα κατέστη μετ' ἐλθόν
κλήρονόμικὸν ἐν δυναστικαῖς οἰκίαις Περσῶν
(Βουιδῶν), Τούρκων (τῶν Σελτζουκιδῶν Σουλ-
τάνων). Ὁ τελευταῖος τῶν ἐν Παρθενίῳ ἀρ-
ξάντων Ἀββασιδῶν εἶναι ὁ Χαλίφης Ἀλ Μου-
σταζὴμ (1212—1258). Ἐπὶ τούτου οἱ Μογ-
γόλοι ὑπὸ τὸν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Δξαφάρ Χάν
Χουλαγού Χάν ἐξέπύρθησαν τὴν ἱερὰν πόλιν,
ἐλεηλάτησαν αὐτὴν καὶ συλλαβόντες αὐτὴν
τὴν Χαλίφην ἐθανάτωσαν. Οἱ διάδοχοι δ' αὐ-
τοῦ καταφυγόντες εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα ἤρχον
οἱ Μαμελούκοι Σουλτάνοι, ὑπὸ τὴν προσ-
τάσειν τῶν Σουλτάνων τούτων ἤσκηον τὴν
ὑπερτάτην αὐτῶν πνευματικὴν ἀρχὴν μέχρι
τῆς καταλύσεως τοῦ κράτους τῶν Μαμελού-
κων ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῶν Ὀσμανῶν Σελίμ
τοῦ Α' (1617). Τότε δὲ ὁ τελευταῖος ἐν Αἴγυ-
πτῳ Ἀββασιδῆς Χαλίφης Μωαμεθανικὴν παρε-
χώρησε τὸ ἐπὶ τῆς Χαλιφίας δικαίωμα αὐτοῦ
εἰς τὸν Σελίμ ἡ εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ Σου-
λεϊμάν Β' (1520) καὶ ἔκτοτε οἱ Ὀσμανοὶ
Σουλτάνοι ἐθεωρήθησαν καὶ θεωροῦνται ὡς
μόνοι Χαλίφαι ἢ διάδοχοι τοῦ προσφύτου νόμι-
μοι καὶ Ἰ μ ὰ μ ἦτοι πνευματικοὶ ἀρχιερεῖς
τοῦ Ἰσλάμ. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ Ἀββασιδαὶ
Χαλίφαι ὡς καὶ οἱ Ὀσμανοὶ Σουλτάνοι μόνον
ὑπὸ τῶν Σ ο υ ν ν ι τ ὠ ν (βροδεξίων) Μωαμε-
θανῶν, οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Σ χ ε ῖ τ ὠ ν
(ἰδ. τὸ ἐν) θεωροῦνται Χαλίφαι ἢ Ἰ μ ὰ μ ἢ λ
X ὰ κ ἦτοι ἀληθεῖς Ἰ μ ὰ μ [Π. Κ.]

Ἀββάτης (Abbate Niccolò dell'—
ἢ Abbatì Nic. di—). Ἰταλὸς ζωγράφος γεν-
νηθεὶς τῷ 1512 ἐν Μεδένη ἀποθανὼν τῷ 1571
ἐν Φοντανεβλῶ. Εἰργάσθη ἐν Μεδένη, Βονο-
νίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ὁ Ἀββάτης συγκαταλέγε-
ται εἰς τοὺς ἐπισημοτάτους ζωγράφους τῶν
τελευταίων χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως. Οἱ
τρεῖς υἱοὶ τοῦ Γούλιος Κάμιλλος, Χριστοφόρος
καὶ Κάμιλλος συνειργάσθησαν μετ' αὐτοῦ ἐν
Γαλλίᾳ. [Π.]

Ἀββάχ. κώμη τῆς ἐπαρχίας Κιλικίᾳ
τῆς Κάτω Γαυραρίας καμένη μὲν παρὰ τὸν
Δανουβίον, ἔχουσα δὲ 1200 περίπου κατ. καὶ
μεταλλικὰς θέρμας. Παρ' αὐτὴν ἐνίκησαν τῇ

7) 19 Αὐγ. 1809 οἱ Γάλλοι, ἡττουμένου τοῦ Δα-
βούστ, τοὺς Αὐστριακοὺς ὑπὸ τὸν ἀρχιδούκα
Κάρολον. [Ν. Σ.]

Ἀββεβίλ ἢ Ἀββίλ (Abbeville) πρω-
τεύουσα ἐπαρχίας τοῦ ἐν Γαλλίᾳ νομοῦ Σόμ-
μης παρὰ τὸν εἰς Ἀριέννης εἰς Βουλώνην σιδη-
ρόδρομον. ἔχει λιμένα ἐμπορικὸν ἐν τῷ πο-
ταμῷ Σόμμη καὶ 19,283 (1881) κατ. παρά-
γει δὲ ἐλαιοσχηρὰ, λεπτοῦρῃ ἐριούχα, δένους
κ. ἄ. τ.

Ἀββεοκούτα, πρωτεύουσα τοῦ ἐν τῇ
ἀνατ. ἡνω Γουινέᾳ ἔθνους τῶν Ἐ γ δ α παρὰ
τὸν Ὀγούνην, ἔχουσα 130,000 κατ.— Ἀ β-
δ ε σ κ ο υ τ ῖ ν η, ὁ εὐκρίδης τοῦ ἐν τῇ δυτ.
Ἀφρικῇ δένδρου *Coelocline Polycarpa*,
εὐχρηστος πρὸς κίτρινον βαφὴν. [Ν. Σ.]

Ἀββιατεγράσσον (Abbiategras-
so), ἰταλικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Μιλάνου
παρὰ τὴν διώρυγα Naviglio grande, ἔχου-
σα 5125 κατ. (1881). ὁ δῆμος 10,662. Στρα-
τιωτικὸν γαστρίον ἐπὶ κίτρινον. [Ν. Σ.]

Ἀββότ (Abbot) Γεώργιος, ἀρχιεπίσκο-
πος Κανταβερβίας, γενν. τῷ 1562, ἀποθανὼν
τῷ 1633. Ὦς ὧν ὕψαντοῦ, ἐσπούδασεν ἐν
Ὁξονίᾳ, διεκρίθη δὲ διὰ τὴν πολυμαθειαν καὶ
εὐφυίαν του. Συνειργάσθη μετ' ἄλλων ἐπὶ τῇ
θεολόγιᾳ εἰς τὴν ἀγγλικὴν μετάφρασιν τῆς
βίβλου (1604), τῇ συμπράξει δὲ καὶ τοῦ λόρ-
δου Dunbar συνετέλεσεν εἰς τὴν ἑνωσιν τῆς
σκωτικῆς ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἀγγλικῆς.

Ἀββτ (Abbt Thomas), Γερμανὸς φιλό-
σοφος γενν. ἐν Οὐλμῃ τῷ 1738, ἀποθανὼν
τῷ 1766. Ἐσπούδασεν ἐν Χάλλῃ θεολογίαν,
φιλοσοφίαν καὶ μαθητικὴν, καὶ νεώτατος (τῷ
1760) διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν
τῇ παρὰ τὴν Ὁδερ Φραγκφούρτῃ. Ἐγράψε
«περὶ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος θανάτου» (1761),
καὶ ἀξιολογώτατον φιλοσοφικὸν σύγγραμμα
«περὶ τῆς ἀξίας» (1765). Τὰ ἔργα αὐτοῦ
πάντα μακρυροῦντα βαθύνειαν καὶ πλοῦτον
φαντασίας, ἐξεδύθησαν δις ἐν Βερολίνῳ (1768
— 1881 καὶ 1790). [Π.]

Ἀβγάρως, βασιλεὺς ἢ τοπάρχης Ἐ-
δέσσης, σύγχρονος τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Τίβε-
ρίου. Κατ' αρχαίαν παράδοσιν ὑπὸ δαινὸς κα-
τεγόμενος νόσου, ἀκούσας περὶ τῶν θαυμάτων
τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλεισεν αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς,
ὅπως ἐλθὼν θεραπεύσῃ αὐτόν· συγχρόνως δὲ
προέτεινε τῷ Ἰησοῦ νὰ ζητήσῃ ἐν Ἐδέσσει ἄ-
συλον κατὰ τῶν διωγμῶν καὶ κακώσεων τῶν
Ἰουδαίων. Ὁ Ἰησοῦς ἀπαντῶν μακαρίζει τὸν
Ἀβγάρων ὅτι ἐπίστευσε μὴ ἐωρακῶς καὶ λέγει
ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλίπῃ τὰ Ἱεροσόλυ-
μα, ἐνθα δεῖται νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ·
ἀλλ' ὅτι μετὰ τὴν ἀνάληψιν ὁ ἀποστείλῃ πρὸς
αὐτὸν ἕνα τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἵνα θεραπεύσῃ
αὐτόν καὶ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν λαὸν
αὐτοῦ. Τὰς δύο ταύτας ἐπιστολάς λέγει ὁ Εὐ-

σέβειος ὅτι εὗρεν ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῆς Ἑδέσσης συριστὶ γεγραμμένας καὶ μεταφράτας ἐδημοσί-
ευσεν ἐν τῇ Ἑκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ (I’
13). Ὁ αὐτὸς Ἰωσέβιος διηγείται ὅτι ὁ Θαδ-
δαῖος, εἰς τὴν 70 ἀποστόλων, ἐλθὼν εἰς Ἑ-
δεσσαν, ἐθεράπευσεν τὸν Ἀβγαρον καὶ ἐπέστρε-
ψεν εἰς Χριστὸν τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ. Αἱ εἰ-
ρημνίαι ἐπιστολαὶ θεωροῦνται κοινῶς ὡς νό-
θοι. Παρὰ τῇ Εὐσεβίῳ δὲν ἀναφέρεται ὅτι ὁ
Ἰησοῦς πλὴν τῆς ἐπιστολῆς ἀπέστειλε πρὸς
τὸν Ἀβγαρον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Ἰδε Lir-
sius, Die edessinische Abgarsage, kri-
tisch untersucht, 1880 [L. M.]

‘Αβδ (Abd). Ἀραβ. σημαίνει ὁ οὐ-
λ ο ς (Πρόβλ. Ἑβρ. Ἐβεδ (Ebed). Ἐκ τῆς
συνήθεως τοῦ ὀνόματος τούτου μετὰ τοῦ Ἀ λ-
λ ἄ γ (=θεὸς) ἢ τῶν ἐπιθέτων ἐκείνων τοῦ
Ἀ λ λ ἄ γ τῶν ἀποτελούντων τὸ τ ε σ π ι-
χ ἄ τ ἦ τ ε σ π ι χ (δοξολογίαν, ἐκ τοῦ Σου-
ρχαῦ Σούτχ=αἰνός, δόξα) ἢ τοι κατάλογον
τῶν ὀνομάτων ἐκδηλοῦντων τὰς ιδιότητας τοῦ
θεοῦ, οἷον Καρίμ = μέγας, Καθίρ = δυνατός,
Χαμίτ=δεδοξαζόμενος, Ἀζίζ=ἅγιος) παρὰ γον-
ται ὀνόματα ἀνδρῶν οἷον Ἀ β δ ο υ λ ἄ γ
(=δοῦλος τοῦ Θεοῦ), Ἀ β δ ο υ λ Κ ε ρ ῖ μ
(=δοῦλος τοῦ μεγάλου, τοῦ κραταίου). Ἀ β δ
= λ-Κ α δ ῖ ρ (=δοῦλος τοῦ ἰσχυροῦ). Ἀβδ-
-ουλ-Χαμίτ (=δοῦλος τοῦ δεδοξαζομένου) κτλ.
Ἀνάλογον τῶν τοιούτων εἶναι πιθανῶς τὸ
Φ ι ο τ ν ι χ ι κ ὲ ν ὄνομα τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου βασιλέως τῆς Σιδωνος κατασταθέντος
Ἀ β δ ε λ ω ν υ μ ο υ (βλ. λ.) ἢ Ἀ β δ α-
λ ω ν υ μ ο υ, ἐνθα προφανῶς τὸ πρῶτον συν-
θετικὸν εἶναι τὸ Ἀ β δ. [Π.Κ.]

‘Αβδαμάλε χωρ. τῆς Μακεδονίας ὑπα-
γόμενον εἰς τὴν ἐπαρχ. Σερρών, ἔχον δὲ 400
κατ. Ῥέλληνας καὶ 100 Ὀθωμανούς. [Κ.]

‘Αβδαίου ἢ Ἀβδαίου ἢ Ὀδαδίας· ὁ πέμ-
πτος τῶν Ἑλλασάνων προφητῶν, ζήσας πολ-
λὰ ἔτη μετὰ τὴν ὑπὸ Ναβουχοδονόσορος κα-
ταστρεφὴν τῆς Ἱερουσαλῆμ, πιθανῶς περὶ τὰ
τέλη τοῦ Δ’ αἰῶνος π. Χ. Ἐν τῇ μόνῃ σωζο-
μένῃ προφητείᾳ του προλέγει τὸν ὀλεθρὸν τῶν
Ἰουδαίων, οἵτινες ἐπέχαιρον ἐπὶ τῇ κατα-
στροφῇ τῆς Ἱερουσαλῆμ. [Π.]

‘Αβδ-ελ-Καδέρ (Σιδι-ελ Χατζί-
αβδ-ελ-Καδέρ Οὐλέδ-Μαχιδδίν). Περίφημος
Ἀραβὶ Ἀλγερινὸς γένν. τῷ 1807 περὶ Μά-
σκαρα, καταγόμενος δὲ ἐκ τῆς περιφημοῦ δερ-
βιστικῆς οἰκογενείας τῶν Μαρκαιτῶν (Μαρκ-
αβούτ) τῶν ἀναγόντων τὸ γένος αὐτῶν εἰς τοὺς
Φατιμίδας Χαλίφας. Καταδιωχθεὶς ἐν τῇ γε-
τῇ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἦτοι Δέη τῆς
Ἀλγερίας, φοβούμενος τὰ μεγάλα προτερήμα-
τα τοῦ νεαροῦ δερβίσου, ὁ Ἀβδ-ελ-Καδέρ με-
τέβη εἰς Μένκαν, ἐπανελθὼν δ’ ἐκεῖθεν μετὰ
τὴν πτώσιν τοῦ Δέη (1830) εἰς Ἀλγερίαν
δεινὸν ἐπεχείρησε θρησκευτικὸν πόλεμον κατὰ
τῶν καταλαβόντων τὸ Ἀλγέριον Γάλλων

στρατηγῶν Desmichels (1834), D’Allanges
(1836) ἠνάγκασε δὲ τὴν Γαλλικὴν κυβέρνησιν
ν’ ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν διὰ τῆς συνθήκης τῆς
Τάφνας (30 Μαΐου 1870) ἡγεμόνα τοῦ Ἀλ-
γερίου ὑπὸ ἀπλῶς κατ’ ὄνομα ὑφιστάμενην
Γαλλικὴν κυριαρχίαν. Ἀλλὰ μετ’ οὐ πολὺ βί-
αζόμενος ὑπὸ τῶν φανατικῶν αὐτοῦ ὁπαδῶν ἐ-
κέρυξε τὸν πόλεμον ἐκ νεοῦ, ἠνάγκασε δὲ τοὺν
Γάλλου νὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ αὐτοὶ δεινὸς
κατ’ αὐτοῦ ἐξολοθρευτικὸν πόλεμον, ἐνεκα
τῶν φεβερῶν τοῦ ὁποίου ἀποτελεσμάτων ἐγ-
καταλειφθεὶς ὑπὸ πολλῶν φυλῶν κατεφυγεν
εἰς τὸ Μαρόκκον, ἐνθα ἐξηκολούθησε τὸν ἀ-
γῶνα σύμμαχον ἔχων αὐτὸν τὸν Σουλτάνον
τοῦ Μαρόκκου. Καὶ ἀφοῦ ἐν τισὶ μάχαις ἐκρίθη
ἡ τύχη τοῦ αγῶνος κατ’ αὐτοῦ, ἐγκατέλειπε δ’
αὐτὸν καὶ ὁ Σουλτάνος Ἀβδουρραχμάν, οὗδ’
οὕτω ἀπελπίσθη, ἀλλὰ συναθροίσας τὰς μαχι-
μους φυλάς τοῦ Μαρόκκου ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐ-
τοῦ ἐξηκολούθει ἀγωνιζόμενος, καθιστάμενος ἥδη
ἐπικινδυνός καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Σουλτάνον, ὅς-
τις ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὸν
πέραν τῶν Μαροκκινῶν ὄριων καὶ νὰ συντελέ-
σῃ μάλιστα εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων σύλλη-
ψιν αὐτοῦ (κατὰ Δεκέμβριον τὸ 1847). Νῦν δὲ
ὡς αἰχμάλωτος ἐδηγῆθαι εἰς τὴν Γαλλίαν
μετὰ μακροχρόνιον φυλακὴν ἐν διαφόροις φρου-
ρίαις τῆς Γαλλίας (Τουλῶν, Πῶ, Ambaise)
ἡλευθερώθη ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρα-
κτικῆς Δουδοβίκου Ναπολέοντος (1852) ἀφοῦ
ἐπὶ τοῦ Κορκινου αὐτοῦ ὤμοσεν ὑποταγὴν καὶ
πίστιν εἰς τὴν Γαλλίαν. Τότε δὲ ἀπελθὼν ἐκ
Γαλλίας ἐγκατέστη ἐν Προύσῃ, ὅπουθεν μετὰ τὸν
σεισμὸν τοῦ 1885 μετέβη εἰς Δαμασκόν, ἐνθα
κατὰ τὰς παραγὰς τοῦ Λεϊάνου ἰσχυρὰν καὶ ἀπο-
τελεσματικὴν παρέσχε προστασίαν τοῖς καταδιω-
κόμενοις Χριστιανοῖς (1861). Συνέγραψε δ’ ἐν-
ταῦθα καὶ πραγματείαν τινὰ φιλοσοφικὴν καὶ
θρησκευτικὴν, ἣν ἐπεμψεν εἰς τὴν Γαλλικὴν
Ἀκαδημίαν, ἐπιγροφωμένην ἐν τῇ Γαλλικῇ με-
ταφράσει «Rappel à l’intelligence, avis à
l’indifférent». Ἐτελεύτησεν δ’ ἐν τῇ αὐτῇ
πόλει (26 Μαΐου 1883). (Π. Κ.)

‘Αβδ-έλ Μέλεκ-βέν Μερνυάν.
ἢ Ἀβδαμμελέκ περπτος· Ὀμειάδης χαλίφης τῆς
Δαμασκού, διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του Με-
ρυνάν τὸν Α’ τῷ 685 μ. Χ. Εὐδοκμηθεὶς ἐν
τοῖς πρὸς τὸν Ἀβδαλλαεβέν Ζεβαίρ, κύριον
τῆς Ἀραβίας, πολέμοις, κατενίκηθ’ ὑπὸ Λε-
οντίου τοῦ στρατηγοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β’,
ὅστις ἐξήγαγε τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐξη-
νάγκασε νὰ συνομολογήσῃ εἰρήνην ὑπὸ βρῦς
ἐπαγχεστατοῦς. Ἀλλὰ παρασπονδήσας ὁ Χα-
λίφης μετὰ τετραστίαν ἐνίκησε τοὺς Ἑλλά-
νας, ἀπολέσαντας καὶ μέρος τῆς Ἑλλάδος
Ἀρμενίας. Ἐπαρθεὶς ἐπὶ τῇ θριαμβῇ του
ἐπεχείρησε τὴν κατὰκτησιν τῆς Ἀφρικῆς καὶ
διὰ τοῦ στρατηγοῦ του Χαϊάν ἐκυρίευσεν τὴν
Καρχηδόνα, ἀνακτηθεὶσαν μετ’ οὐ πολὺ ὑπὸ

τῶν Ἑλλήνων. Ἀπέθανεν ἐν Δαμασκῷ τῇ 605 μ. Χ. [Π.]

Ἀβδελώνυμος κηπουρός ἐκ βασιλικῶν αἰματός καταγόμενος ἐκ τῆς ἐν Φοινίκῃ Σιδωνος ἐν Ἀλεξανδρίᾳ ὅς μέγας λέγεται ἐγκαταστήσας βασιλεὺς ταύτης τῆς πόλεως. Κατὰ τὸν Ἰούλιον Πολυδώκην (τ' 105) ἐπεμψεν εἰς τὸν Ἀλεξανδρον μύρον κατασκευασμένον ἐκ κύπρου καὶ κρίνου. [Α.]

Ἀβδῆρα παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου ἀρχαία πόλις τῆς Θράκης. οἰκισθεῖσα τῇ 541 π. Χ. ὑπὸ τῶν κατοικῶν τῆς ἐν Ἰωνίᾳ Γέω. φερόντων μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κύρου ἦσαν τοῦ Κρείσσου τὴν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Ἀρπαχίου ὑποδούλωσιν. Τὰ Ἀβδῆρα ὑπῆρχον πιθανῶς ἐκπάλαι φοινικικὴ ἀποικία, ἐξελληνισθεῖσα περὶ τὰ μέσα τοῦ ἑξοτέρου π. Χ. αἰῶνος ὑπὸ τῶν Κλαζομενίων, ἡγουμένου τοῦ Τριχάρτου. Ἀλλ' οἱ Τῆραι εὖρον ἐρημὴν τὴν πόλιν, καταστρεφείσαν ἐν τῇ μεταξὺ ὑπὸ τῶν περιόχων Θρακῶν. Καὶ ὑπετάχθησαν μὲν τὰ Ἀβδῆρα τῇ 162 π. Χ. εἰς τοὺς Πέρτας, ἀλλ' ἠλευθερώθησαν μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην καὶ προσεχώρησαν εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν ἡγεμονίαν, ταχθέντα τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὸν ν η σ ι ω τ ι κ ὦ ν λαγόμενον φ ῶ ρ ο ν, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν θ ρ ᾱ κ ι ο ν. Καὶ τῆς δευτέρως δὲ ἀθηναϊκῆς συμμάχιας μετέσχον ἐπὶ Ναυσικίτῳ ἀρχόντῳ (378—377 π. Χ.), ἀλλ' ἤδη μετὰ βραχὺ (376 π. Χ.) ἐδωθήσαν ὑπὸ τῶν Τριβαλλῶν, λαοῦ Θρακικοῦ, καὶ τῇ 352 ὑπετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Ἐκτετε δὲ ἀνήκον εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας μέχρι τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἦσαν αὐτόνομοι πόλεις. Ἐπὶ Βυζαντινῶν τὰ Ἀβδῆρα μετονομάσθησαν Πολύστουλον καὶ εἶνε ἐπισκοπὴ ὑποκειμένη εἰς τὴν μητροπόλιν Φιλίππου τῆς Μακεδονίας. Τὰ Ἀβδῆρα ὑπῆρξάν πατρίς τοῦ φιλοσόφου Δημοκρίτου, τοῦ σοφιστοῦ Πρωταγόρου καὶ Ἀναξαγόρου τοῦ ἐπικαλουμένου ε ὕ δ α' ι μ σ ν ι κ ο ὦ, τοῦ ἱστοριογράφου Ἐκταίου, ὁμωνύμου πρὸς τὸν Μιλήσιον, καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἀλλ' οὐχ ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐφέγοντο διὰ τὴν μωρίαν αὐτῶν καὶ τὸ μικροπολιτικὸν πνεῦμα, ὅπερ μετέστη εἰς παροιμίαν μέχρι καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Τοῦτο δὲ παρώμηνε τὸν Γερμανὸν Βέλγανδ (1733—1813) νὰ συγγράψῃ τὸ εὐφυὲς διήγημα «τῶν Ἀβδηριτῶν ἡ ἱστορία», οὗ ἑλληνικὴ μετάφρασις ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Κ. Κοῦμα εἰς δύο τομίδας ἐν Βιέννῃ, τῇ 1827. [Α.]

Ἀβδῆρος Ἀσκούρ, παῖς Ἑρμοῦ, ἐπώνυμος ἦρος τῶν Ἀβδῆρων. Κατὰ τὸν μῦθον τὴν πόλιν ταύτην ἔκτισεν ὁ Ἡρακλῆς παρὰ τὸν τάφον τοῦ Ἀβδῆρου σπαρχθέντος ὑπὸ τῶν ἀνθρωποφάγων ἱππῶν, ὃς παρέδωκεν αὐτῇ πρὸς φύλαξιν. [Π.]

Ἀβδ-ουλ-Ἀζίζ. Σουλτάνος 23ος ἐν τῇ σειρά τῶν Ὀθωμανῶν σουλτάνων. δευτερότερος υἱὸς τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ Β', γεννηθεὶς τῇ 1830 καὶ διαδεχόμενος εἰς τὴν θρόνον τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἀβδ-ουλ-Μετζίτ τῇ 13)25 Ἰουνίου 1861. Ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἦτο κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ πνεύματος τοῦ κυβερνᾶν συνέχισα τῆς τοῦ Ἀβδ-ουλ-Μετζίτ, ἥτοι ἡ δι' ἐξωτερικῆς εἰρήνης καὶ ἐσωτερικῶν μεταρρυθμίσεων ἀναβίωσις καὶ ἐνισχυσις τοῦ κράτους κατὰ τὸ καθιερωθὲν ἐξωτερικῶς μὲν διὰ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων, ἐσωτερικῶς δὲ διὰ τοῦ Χάττι Σερίφ τοῦ Γκιουλχανέ (1840) καὶ τοῦ Χάττι Χουμαγιούν (1856). Ἀλλ' ὁ νέος μονάρχης εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας αὐτοῦ περιήλθεν εἰς πολλὰς δυσχερείας, ἰδίως ἐξωτερικᾶς. Ἐνεκα τῶν πρὸς Μαυροβουνίους πολέμων (1861—2) καὶ τῶν πρὸς Σερβίαν διενέξεων. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπέληξαν μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ καθιερωμένου. Ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ ἐν Ρουμνίᾳ ἐπῆλθε μεταπολίτευσις (1866) προστάλουσιν ἐν μέρει τὰς περὶ τῆς χώρας ταύτης διατάξεις τῆς Παρισινῆς συνθήκης, ἡ δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐκράχθη καὶ μόλις μετὰ τρία ἔτη κατασταλεῖσα Κρητικὴ ἐπανάστασις οὐδὲν τῶς οικονομικᾶς τοῦ κράτους δυσχερείας ἐπιβύρηναν, ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικᾶς ἠπειλῆσε νὰ ἐπανεγκῇ περιπλοκᾶς ἰδίως πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, πρὸς τὸ ὅποσον ἤλθε καὶ εἰς τελευτὴν ῥῆξιν ἡ τοῦ Σουλτάνου κυβερνήσις διὰ τῆς διακοπῆς τῶν σχέσεων καὶ ἄλλων κατ' ἀκολουθίαν ταύτης κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τῶν ἐν Τυρρίᾳ Ἑλλήνων ληρθεντίων μέτριον (κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1868). Καὶ ἡ μὲν ἐνταῦθα ἀπειλουμένη ἐνοπλῆς σύγκρουσις μετὰ τῶν δύο κρατῶν προελήθη διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν μεγάλων δυνάμεων καὶ τῆς Παρισινῆς συνδιασκεύης (κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1869), ἀλλ' ἡ Σερβία καὶ ἡ Αἴγυπτος ἐπωφεληθεῖσαι τὰς κατὰ τὸ διάστημα τῆς Κρητικῆς ἐπανάστασεως ἀμνηχανίας τῆς Υ. Π., ἐπέτυχον παρ' αὐτῆς ἡ μὲν τὴν ἐκκένωσιν τῶν ἐν Σερβίᾳ προουρίων ἀπὸ τῶν κατεγόντων αὐτὰ τῶς Τουρκικῶν προουρίων, ἡ δὲ τὴν ἐπαύξησιν τῶν προνομίων αὐτῆς. Ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου τούτου μέγала συνήψε δάνεια τὸ Ὁθωμανικὸν κράτος ἐξωτερικᾶς δαπανηθέντα πρὸς ἐξοπλισμὸν τοῦ στόλου καὶ πρὸς κατάρτισιν πολεμικοῦ ναυτικοῦ μεγάλου, ἐπὶ δὲ πρὸς οἰκοδομὴν μεγάλων καὶ πολυτελῶν ἀνακτόρων, μὴ λαμβανόμενον ὑπ' ὅψιν τοῦ κατ' οὐσίαν ἐπισφαλοῦς τῆς οικονομικῆς τοῦ κράτους καταστάσεως ἐγκαταλειφθείσης δὲ πάσης σπουδαίας περὶ σπουδαίων μεταρρυθμίσεων μερίμνης. Καὶ ἐνδομῇ μὲν τὰ τοῦ κράτους διείποντο ὑπὸ πολιτικῶν ἀνδρῶν εὐρωπαϊζόντων ὁπωσούν, οἳ ἦσαν οἱ περὶ τὸν Φουὰτ καὶ τὸν Ἀλᾶῃ, ἡ μὲν τοῦ Σουλτάνου ἀπολυταρχία περιωρίζετο, ἐτῆρετο δὲ καὶ προήγετο, τοὐλάχιστον κατ' ἐπιφανείαν

τὸ μεταρρυθμιστικὸν ἐν τῇ κυβερνήσει πνεῦμα. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φουτ (1809) καὶ τοῦ Ἀαλή (1871) ὁ μὲν Σουλτάνος ἤρχισε ν' ἀσκήσῃ ἀρχὴν προσωπικῇ, τὰ δὲ ἀνωτάτα ἀξιιώματα τῆς κυβερνήσεως περιήλθον ἢ εἰς ἀνδράς τῆς παλαιᾶς καλῶς ἐκτεταμένης Τουρκίας (οἱ οἱ Μαχμούτ Νεσίμ, Μεχμέτ Ρουστῆ, Χουσεΐν Ἀδνῆ) ἢ εἰς ἀσθενεῖς αὐλικούς (Ἐσσάτ Πασσά, Μ. Ρουστῆ Σιρβάνη), ταχέως διαδεχόμενους ἀλλήλους. Ὁ δ' αὖτω ἐπελθούσα ἐλλειψὶς μονιμότητος ἐν τῇ κυβερνήσει καὶ ἡ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς εὐρωπαϊκοῖς πράγμασι ἐπιδεχούσα μεταβολὴ παρεκίνησε νέους κινδύνους εἰς τὸ κράτος. Ἡδὴ περὶ τὸ τέλος τοῦ 1870 πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀαλή ἡ Ρωσσία, διακριθὺς τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου, ἐπωφελεμένη τὴν ἐκ τούτου προελεύσαν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπης κατάστασιν ἀπεκάρησεν ἀποτόμως πρὸ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Εὐρώπης τὰς διατάξεις τῆς Παρισίνης συνθήκης τὰς δεσμευούσας αὐτὴν ἐν τῇ Εὐξείνῃ Πόντῳ, ἡ Τσερκία δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τὴν παρισινὴν συνθήκην υπογράφασαι δυνάμεις μετὰ τινὰς ἀσθενεῖς ἀντιρροήσεις τῆς Ἀγγλίας ἐνομιμοποίησαν τὴν πράξιν τῆς Ρωσσίας διὰ τῆς συνδιασκέψεως τοῦ Λονδίνου (1871). Ἐκτότε δὲ διὰ τῆς πράξεως ταύτης τῆς Ρωσσίας, πολλῶν δὲ μάλλον διὰ τὴν ἥσαν τῇ Ἀλβανίᾳ καὶ τὴν Ἀδριατικῇ καὶ ἀπομένοντι, εἰς ἣν περιήλθεν ἡ Ἀγγλία, μάλιστα δὲ διὰ τῆς κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον σχηματισθείσης τριπλῆς συμμαχίας μετὰ τῶν τριῶν τῆς Γερμανίας, Ρωσσίας καὶ Αὐστρίας αὐτοκράτορων, ἡ Ῥωσικὴ πολιτικὴ ἐγένετο λίαν ἰσχυρὰ ἐν Κοινωστάντινῳ καὶ ὁ Ῥωσὸς πρέσβευς ἡ γνάτιος κατέστη ἰθὺς τῆς τουρκικῆς πολιτικῆς. Ὁ κατὰστασις αὐτῇ τῶν πραγμάτων καὶ ἡ μεταταύτης ἐμμέσως συνδεμένη Ἱρζ-γροδινικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1875 καὶ αἱ ἐντεῦθεν προελεύσαι ἐξωτερικαὶ περιπλοκαὶ καὶ ἐσωτερικὴ δυσκρίσις προσέκλιναν ἐπὶ τέλος συνωμοσίαν πασσάων τινῶν ἀπολήξασαν εἰς τὴν καθαιρέσιν καὶ τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου Ἀβδὺλ (κατὰ Μάιον τοῦ 1876) (Π. Κ.).

“Αβδ-ουλ-Κερίμ, πασσάς-στρατάρχης Ὁθωμανὸς (Σερδάρ Ἐκρέμ) γεν. τῷ 1811 ἐν Θράκῃ, διακριθεὶς ἰδίως κατὰ τὸν Σερβοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1876, τοῦ ὅποιου ἡ ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψίν, εὐτυχῆς ὡς πρὸς τῆς Τουρκίας ἐξέδοσις ἦσαν ἀποτέλεσμα τῶν εὐστόχων στρατηγικῶν συνδυασμῶν καὶ τῆς καθόλου στρατηγικῆς ἱκανότητος τοῦ Α. Κερίμ Πασσά. Ἀρχιστρατάρχης ἦν ὁ στρατάρχης αὐτός καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ Τουρκρωστικοῦ πολέμου τοῦ 1877-8. Ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰς Βουλγαρίαν εἰσβολὴν τῶν Ρώσων περιπεσὼν εἰς δυσμένειαν ἀνεκλήθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Ἀθήνας. ἔνθα καὶ ἀπέβιώσε τῷ 1885 (Π. Κ.).

“Αβδ-ουλ-Αατέφ. Πολυμάθητος λόγιος Ἀραβὸς ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ 11^{ου} καὶ

τὰς ἀρχὰς τοῦ 12^{ου} μ. Χ. αἰῶνος, γενν. ἐν Παγδατίῳ καὶ παιδεύθεις ἐν ταῖς μάλιστα ἀκμαζούσαις τότε πόλεσι τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου, ἀποθανὼν δὲ κατὰ τὴν εἰς Μάγκαν Ἰδοπορίαν, ἔνθα μετεβίβαν ἐς προσκύνησιν. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ποικίλα τὸ εἶδος, ἀναλόγως τῶν ποικίλων τοῦ ἀνδρὸς γνώσεων, πραγματεύονται, πλὴν τῆς ἱατρικῆς, περὶ τὴν ὁποῖαν ἰδίως ἤσχυλαίτο, περὶ γραμματικῶν θεολογικῶν, ρητορικῶν καὶ νομικῶν θεωριῶν καὶ ζητημάτων. Ἀξιωμακτικῶς δὲ εἶναι καί τις ἱστορικὴ καὶ γεωγραφικὴ περὶ Αἰγύπτου πραγματεία αὐτοῦ. (Π. Κ.).

“Αβδ-ουλ-Μεδζίτ. Ὁ 181ος Ὁθωμανὸς Σουλτάνος πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Μαχμούτ Β', γεννηθεὶς τῷ 1823 καὶ διαδεχόμενος εἰς τὸν θρόνον τὸν πατέρα αὐτοῦ τῇ 1<ῃ Ἰουλίου 1839, διακρίνεται ἐν τῷ θανάτῳ πρὸς τὸν τῆς Αἰγύπτου σατράπην Μεχμέτ Ἀαλή πόλεμον, ἐν μέσῳ πολλῶν εσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν δυσχερειῶν. Καὶ τοῦ μὲν ἐξωτερικοῦ κινδύνου ἀπηλλάγη τὸ Κράτος διὰ τῆς ἐν-εργου παρεμβάσεως τῶν δυνάμεων, αἱ ὅποιαι διὰ τῆς τετραπλῆς καλουμένης συμμαχίας (Ἀγγλίας, Ρωσσίας, Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας), μετ' ὅλην τὴν διπλωματικὴν τῆς Γαλλίας ἀντιπραξίν, ἐπέβαλον τὴν εἰρήνην εἰς τὸν φιλόδοξον ὑποτελῆ καὶ ἐκανόνισαν τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν κυρίαρχον Σουλτάνον διὰ συνθήκης (17 Σεπτεμβρίου 1840), ἀναγνωρισθείσης ὑστερον καὶ ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ ἀποτελεούσης ἐν καὶ νῦν τὴν βάσιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ πολιτικοῦ καθεστώτος. Ἐσωτερικῶς δὲ συνεχίζων ὁ Σουλτάνος τὸ μεταρρυθμιστικὸν ἔργον τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ ἐξέδωκε τὸ αὐτὸ τῆς ἀναρρήσεως ἔτος (3 Νοεμβρίου) κατ' ἐπὶ τὴν ἰσχυροτάτην οἰκονομικὴν ὑπουργίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου τοῦ ἰδίου τοῦ Ρεσίτ Πασσά τὸ περιφημὸν διάταγμα τοῦ Γουιουλχανέ (Χάττι Σερίφ = διάταγμα ἱερὸν), ὅπερ ἐγένετο ἀρχὴ φιλελευθέρων ὁποσούν κυβερνήσεως ἐν Ἰσλαμικῇ προσταζομένου τοῦ δικαιώματος τοῦ Σουλτάνου τοῦ ἀνακρίτως φρονεῖν τὸν ὑπάρχον καὶ ἀμειβεῖν τὴν πείρουσιν αὐτοῦ. Ἐκτός δὲ τινῶν γεγονότων καὶ περιπλοκῶν ἐξωτερικῶν κατὰ τὰ παραχρῆμα ἐτῆ 148-9 τὸ σημαντικώτατον γεγονός τῆς βασιλείας τοῦ Ἀβδουλ Μεδζίτ εἶναι ὁ κατὰ τὸ 1853 ἀρχόμενος Κριμαϊκὸς πόλεμος ἀπολήξας εἰς τὴν εἰρήνην τοῦ 1856 καὶ τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων, ἥς ὁ κυριώτατος ὅρος ἦεν ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνεαρτήτου καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ Ὁθωμανικοῦ κράτους γενομένης ἡδὴ μελέως τῆς Εὐρωπαϊκῆς τῶν κρατῶν οἰκονομικῆς (30 Μαρτίου 1856). Μικρὸν πρότερον εἶχεν ἐκδώσει ὁ Σουλτάνος τὸ περιφημὸν αὐτοῦ διάταγμα (Χάττι Χουμαγιούν = διάταγμα ὑψηλόν), ὅπερ ἐμελλε νὰ καθιερώσῃ τὴν ἐσθ-τητα πάντων τῶν ὑπάρχον τοῦ κράτους καὶ νὰ προαγάγῃ αὐτὰ ἐν τῇ δόξῃ τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ-

λίγα ἔτη μετὰ τὰ μεγάλα ταῦτα γεγονότα ἐτελεύτησεν ὁ Σουλτάνος (13 Ἰουνίου 1861) ἐν τῇ ἀκρῇ ἐτι τῆς ἡλικίας αὐτοῦ [Π. Κ.].

"Αβδ-ουλ-Μουρά Ἰδρυτὴς τῆς Μωαμεθανικῆς θυνασταίας τῶν Ἀ λ μ α χ α δ ι ἐν τῇ ΒΔ Ἀφρικῇ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος. Ὁ "Αβδ-ουλ-Μουρά ("Αβδὺ Μωχαμέτ) γενόμενος μαθητὴς καὶ διάδοχος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς αἰρέσεως τῶν Μ ω α χ α δ ι ν ῆ Ἀ λ μ α χ α δ ι ν Μαχδὶ Μωχαμέτ ἐπαῖθλε τῷ 1215 μετὰ πλῆθους φανατικῶν ἐπαίδων κατὰ τοῦ Μαρόκκου, ἐνθα ἤρχον οἱ Ἀλμοραβίδαι καὶ ἡττήθη μὲν τότε παρὰ τοῦ Ἀλμοραβίδου Σουλτάνου Ἀβδὺλ Χακίμ, ἀλλ' ὕστερον νικῶν ἐν πολλαῖς μάχαις καὶ Χαλίφης ὑπὸ τῶν ἐπαίδων αὐτοῦ ἀνακηρυχθεὶς κατέλαβε τὸ Φές καὶ κατέλυσε τὸ κράτος τῶν Ἀλμοραβιδῶν ἐξέτεινε τὸ ἴδιον αὐτοῦ κράτος ἀπὸ τοῦ Μαρόκκου μέχρι σχεδὸν τῶν ὁρίων τῆς Αἰγύπτου καὶ δὴ καὶ ἐπὶ τινὰς χώρας τῆς Ἰσπανίας, [Π. Κ.].

"Αβδ-ουλ-Χαμίτ ὁ Α'. Ὁ 27 μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνων γεννηθεὶς τῷ 1725 καὶ ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον παρὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1774 διαρκούντος ἐτι τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ ἐκρχέντος ἐπὶ τῆς Αἰκατερίνης Β' καὶ τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ Γ', ἐν διεξέξατο ὁ Χαμίτ. "Ἐξ μῆνας περίπου μετὰ τὴν ἀνοδὸν αὐτοῦ ἠναγκάσθη ὁ Σουλτάνος νὰ υποκύβῃ εἰς τοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης τοῦ ἐπιδελθέντος ὑπὸ τῆς Ρωσσίας διὰ τῆς περιγέρου συνθήκης τοῦ Κουτζούκ Καϊναρτζί, δι' ἧς ἡ μὲν Κριμαία κατέστη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς Τουρκίας, παρεχολοῦντο δὲ εἰς τὴν Ῥωσσίαν σημαντικαὶ κτήσεις κατὰ τὸν Εὐξείνιον. Πρὸς τοῦτοις διὰ τῆς συνθήκης ἡ Ῥωσσία ἐλάμβανε δικαίωμα προστασίας ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, ἐλευθέραν νησιτολίαν ἐν τῷ Εὐξείνῳ, διὰ δὲ τοῦ 23 ἄρθρου δικαίωμα προστασίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κρατεῖ. Ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν συνμολὸγησιν τῆς εἰρήνης ταύτης ἐξεργάγη νέος πόλεμος μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας Αἰκατερίνης καὶ τοῦ Χαμίτ, διαρκήσας ἐπὶ πέντε ἔτη (1787—92) καὶ περατωθεὶς διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Ἰασίου (1792), δι' ἧς ἐπεκυρώθησαν οἱ ὅροι τῆς συνθήκης τοῦ Κουτζούκ Καϊναρτζί, ἀνεγνώρισεν δὲ πρὸς τοῦτοις ἡ Τουρκία τὴν ὀριστικὴν εἰς τὴν Ῥωσσίαν προστασίαν τῆς Κριμαίας, τὸ ἐχυρὸν κατὰ τὸν Εὐξείνιον φρούριον Ὀχλακώφ παρεχωρήθη τῇ Ῥωσσίᾳ ἐχρὸς τῇ ὥς ὅρον πρὸς τὴν Τουρκίαν τὸν ποταμὸν Δάναστριν (ἀρχ. Τύραν). Διαρκούντος ἐτι τοῦ δευτέρου τούτου πολέμου ἐτελεύτησεν ὁ Σουλτάνος Χαμίτ (1789) κατὰ τῶν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Σελίμ τὸν Γ'. [Π. Κ.].

"Αβδ-ουλ-Χαμίτ Β'. Ὁ νῦν ἀνάστων Ὀθωμανὸς Σουλτάνος 34ος ἐν τοῖς

Σουλτάνοις τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους δευτέρουτος υἱὸς τοῦ "Αβδ-ουλ-Μετζίτ. Γεννηθεὶς τῷ 1842 ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῇ 19 Αὐγούστου 1876 διαδεχόμενος τὸν ἐπὶ τρεῖς μῆνας μόνον βασιλεύσαντα πρεσβύτερον αὐτοῦ ἀδελφὸν Μουράτ Γ' λόγῳ δικαιώματος καὶ ἱκανότητος, κατὰ τὴν ἐμβόθουσαν γνώμην τοῦ Διὰνίου ἕνεκα τῆς μικρῆς μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν καταλαβούσης τὸν Σουλτάνον ἀνιάτου νόσου. Καθ' ἐν χρόνον ὁ Χαμίτ Β', ζώντος τοῦ Μουράτ, ἀνεργήθη αὐτοκράτωρ τὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους διέκριντο ἐν κρισιμωτάτῃ καταστάσει. Καὶ ἐξωτερικῶς μὲν ἐξηκολούθει ἐτι ζοηρῶς ὁ κατὰ Σέρβων καὶ Μαυροβουνίων ἐπὶ τοῦ Μουράτ Β' ἀρξάμενος πόλεμος, ἡ δὲ κοινὴ γνώμη ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ῥωσσίᾳ, ἐξεδηλυτὸ δυσμενεστάτῃ κατὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἕνεκα τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κατοικίων τῆς χώρας καὶ τῶν Ὀθωμανῶν στρατιωτῶν διαπραχθεισῶν ὀμωσῶν ἐσωτερικῶς δὲ τὰ πνεύματα τῶν Μωαμεθανῶν ἦσαν λίαν ἐξηγμένα ἕνεκα τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀπειλουμένης κατὰ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ κράτους προσβολῆς καὶ τῆς καθόλου ἐπισφαλούς ἐσωτερικῆς καταστάσεως, καὶ οἰκονομικῇ δὲ δυσχέρειᾳ οὐ σμικρὰ ἐπέβη τὴν κυβέρνησιν. Ἐν μέσῳ ταιαύτης καταστάσεως πραγμάτων ἀναλαβὼν τὴν κυβέρνησιν ὁ Χαμίτ Β', καὶ περ ἔχων τὴν ἄριστην προαίρεσιν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπενέγκῃ ἄμεσον εἰρηρικὴν λύσιν πάντων τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς νικηφόρους Μαυροβουνίους προσηνέχθη, ὡς προσῆκε, συνδιαλλακτικῶς, καὶ ἀπέναντι δὲ τῶν Σέρβων, καίπερ ὀλοσχερῶς ἡττηθέντων, δὲν ἠδυνήθη νὰ ποιῇται χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ νικητοῦ, παρεμβάσης ἐνεργητικῶς τῆς Ῥωσσίας καὶ ἐπισχύσεως τὴν νικηφόρον προέλασιν τῶν Ὀθωμανικῶν στρατευμάτων κατὰ τοῦ Βελιγραδίου. Τούναντιον μάλιστα ἡ πρὸς τὴν Σερβίαν συνθήκη ἐγένετο ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ πρὸ τοῦ πολέμου καθεστώτος, ἄνευ οὐδεμιᾶς οὐδὲ χρηματικῆς ἐκ μέρους τοῦ ἡττημένου ἀποζημιώσεως. Ἀλλὰ τὸ δυσχερέστατον ζήτημα ἦν τὸ τῆς Βουλγαρίας, καθέσον ἡ Ῥωσσία ἐπωφελεμένη τὴν γενικὴν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῇ οὐλευτέρᾳ μερίδι τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους ἐπικρατοῦσαν ὑπὲρ τῶν Βουλγαρῶν συμπάθειαν ᾗθελε ν' ἀνυψώσῃ τὴν χώραν ταύτην εἰς αὐτόνομον ἐπαρχίαν, νὰ καταλάβῃ μάλιστα αὐτὴν στρατιωτικῶς, ἵνα ἐγκαινίσῃ τὴν νέαν ταύτην περίοδον τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας. Εἰς μάτην ὁ μεγαλῆβρων Σουλτάνος, ἵνα προλάβῃ ταῦτα, ἐπέμπεσιν καὶ ἀποσύρῃ μονομερεῖς πρὸς τὴν Βουλγαρίαν παραχωρήσεις, ἔδωκε νέον σύνταγμα εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ συγκαλέσας Βουλὴν ἀντιπροσώπων καὶ σχηματίσας βουλὴν γερόντων. Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος συνελευσὰς συνδιάσκεψις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων

δυνάμεων ἀπότησε τὴν εἰς δύο μεγάλας διοικητικῶς αὐτονομίους ἐπαρχίας μετατροπὴν τῆς ὑπὸ τὴν ἄμεσον τότε ἐξουσίαν τοῦ Σουλτάνου διατελούσης Βουλγαρίας καὶ τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Αἰῶνος ὑπὸ Βουλγαρῶν ἐν μέρει οἰκουμένων χωρίων τῆς βορείου Θράκης. Καὶ τοῦτο μὲν ἔσπερξεν ἡ Τουρκία. Ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς τῆς συνδιασκέψεως ἵνα ἡ Βουλγαρία καταληφθῇ ὑπὸ στρατοῦ Εὐρωπαϊκοῦ (Βελγικοῦ) καὶ ἡ ἀρνήσις τῆς Τουρκίας ἐπήνεγκε τὴν ἀποτυχίαν τῆς συνδιασκέψεως, ἡ δὲ τοῦ περὶ ἀσοπλισμοῦ τῆς Τουρκίας Λονδίνου πρωτοκόλλου ὑπὸ τῆς Τουρκίας ἀπόρριψις προκάλεσε τὸν Τουρκοκρατικὸν πόλεμον (κηρυχθέντα κατ' Ἀπρίλ. 1877), καθ' ὃν ἡ Τουρκία ἐπολέμησε μὲν μετὰ μεγάλης ῥώμης καὶ γενναιότητος οὐ σμικρὰς ἐν ἀρχῇ ἀρκεμένη νίκας ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' ἐπὶ τέλει οὐκ ἐνέκυνεν εἰς τὴν ὑπερέταρον δύναμιν τῶν Ῥώσων καὶ ὁ ἡττηθεὶς Σουλτάνος πρὸς τῶν πύλων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἠναγκάσθη νὰ συνολοκληθῇ πρὸς τὸν νικητὴν τὴν περιδόχτην τοῦ Ἁγίου Στεφάνου συνθήκης (κατὰ Μάρτιον τοῦ 1878), τὴν ἐκμηδενίσουσαν σχεδὸν ἐν Εὐρώπῃ τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος. Ἀλλ' ἡ μετ' ὀλίγον ἐν Βερσαλλίαις συγκροτηθεῖσα τῶν μεγάλων δυνάμεων σύνοδος κατήγγειλε μὲν τοὺς οὐανοδεστάτους ἄνους τῆς συνθήκης ἐκαίνας, ἔσπεσε δὲ τὸ ἐν Εὐρώπῃ κράτος τοῦ Σουλτάνου περικύψασά τινας ἐπαρχίας αὐτοῦ χάριν τῆς ἐκ νέου πολεμιστάτης κατὰ τῆς Τουρκίας Σερβίας, τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Ἑλλάδος, παραδύσα δὲ τὴν Βοσνίαν καὶ Ἑρζεγοβίνην εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Αὐστρίας. Ὁ Σουλτάνος ἐν μέσῳ πολλῶν ἀντιξέων περιστάσεων ἐξεπλήρωσεν ἐπὶ τέλους τοὺς ἄνους τῆς νέας συνθήκης, καὶ ἐπωφελοῦμενος τὴν ἐντεῦθεν παχυωθεῖσαν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν τοῦ κράτους εἰρήνην ἐπέσπεσε πᾶσαν τὴν προσοχὴν καὶ ἐνέργειαν αὐτοῦ εἰς σπουδαίας ἐσωτερικὰς μεταρρυθμίσεις βελτιώσας μὲν ὅπως τὸν οἰκονομικὴν κατάστασιν, μεταρρυθμίζων δὲ τοὺς διαφόρους τῆς διοικήσεως κλάδους, μεριμνῶν σπουδαίως περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δημοσίων ἔργων καὶ ἰδίως τῶν τῆς συγκοινωνίας, μάλιστα δὲ πάντων ἐπιμελούμενος τῆς καθ' ἑαυτὸν τοῦ κράτος διαδόσεως τῆς παιδείας, χωρὶς νὰ παραμελῇ τῶν ἀμυντικῶν τοῦ κράτους δυνάμεων, ἐπὶ πᾶσι δὲ εἰρηκτικὴν πρὸς τὰ ἕνα κράτη μεταρχόμενος πολιτικὴν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν ἐν τῇ ἰδίᾳ καὶ ἀγρύπνως ἐπιτηρῶν καὶ ἐποπτεύων καὶ ὡς μεγαλοφρων καὶ μεγαλοπράγμων ἡγεμὼν πᾶσιν τὴν κυβέρνησιν αὐτὴς προσωπικῶς διεξάγων. [Π. Κ.]

Ἀβδ-ουρ-ραχμάν 1) Ἀραβ στρατηγὸς τοῦ Χαλίφου Ἰεζὶτ Β' διαβὰς τῇ 731 Μ. Χ. ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἐντεῦθεν μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ δυνάστεως τῆς Ἀκυτανίας κατεργασάσας πᾶσαν σχεδὸν τὴν νότιον Γαλλίαν, καταστραφεὶς δὲ ὑστερον

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Α'

ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μαρτέλλου καὶ τῶν Φράγκων αὐτοῦ ἐν τῇ περιφρῷ ἐπταημέρῳ μάχῃ μεταξὺ Τερβίνης καὶ Πικταύνας (1732.)

2) τῆς Ἰσπανίας α') ὁ **Εἰς ῥη ε** (ἡγεμὼν) Ὀρμειάδης ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ δυναστείας τῶν Ὀρμειάδων δικαιοβίης αὐτοῦ μετὰ πολλοὺς κινδύνους ἀπὸ τῆς πανωλεθρίας τοῦ οἴκου τῶν Ὀρμειάδων ἐν Συρίᾳ (Ἰδ. Ἀλ-δουλ-Ἀβδὰς). Ἡ βασιλεία αὐτοῦ (759—788) ἦτο μὲν σειρά ἀκαταπαύστων ἐσωτερικῶν ἀγώνων πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὕτω τὰ μικρὰ διαλείμματα τῶν εἰρηλικῶν χρόνων ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Α. πρὸς ἔργα εἰρήνης καὶ ἰδίως πρὸς οἰκοδομὰς, ὧν τὰ περιφημώτατα ὁ πύργος Ἀλκαζάρ μετὰ περὶ αὐτὸν λαμπρῶν κήπων καὶ τὸ περιφρῶν τέμενος τῆς Κορδούβης, ἐν τῶν σπουδαιότατων μνημείων τῆς Μωαμεθανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Τοῦτου ἡ οἰκοδομὴ ἤρξατο μὲν ἐπὶ τοῦ Α. ἐπερατώθη δὲ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Χισάμ Α'.

β') Δ. ὁ Β' (822—852) σύγχρονος τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου, μεθ' οὗ καὶ ἀντήλλαξε πρεσβείας, καὶ τῶν πρώτων διαδόχων Καρόλου τοῦ Μεγάλου, πρὸς τοὺς ὁποίους περιελθὼν εἰς πολέμιας σχέσεις ἀφῆρσεν ἀπὸ τοῦ Φραγκικοῦ Κράτους τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ μεταξὺ Πυρηναίων καὶ Ἰέθρος ποταμοῦ ὑπὸ τοῦ Μ. Καρόλου ἱδρυθεῖσαν Φραγκικὴν Μαρκιονίαν. Ὁ ἑμίρης οὗτος ἐξυμνήθη διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς αὐλῆς αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυμένων ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων, ἐτι δὲ καὶ διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὴν ποίησιν, τὴν μουσικὴν καὶ τὰ γράμματα.

γ') Δ. ὁ Γ' ὁ μέγιστος καὶ ἐπιφανέστατος καὶ περιφημώτατος πάντων τῶν ἡγεμόνων τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ οἴκου τῶν Ὀρμειάδων καὶ εἰς τῶν ἐνομαστοτάτων ἡγεμόνων τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου (912—911) σύγχρονος τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Ζ' τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ Ὁθωνος Α' τῆς Γερμανίας, πρὸς οὗς συνῆψε καὶ πολιτικὰς σχέσεις, ἀνδείχθη δὲ ὡς ἡγεμὼν μέγας καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς εἰρήνης, ἰδίως δὲ ἐν τῇ προστασίᾳ τῆς ἐπιστήμης, τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέχνης. Ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ λαμπρότατον σημεῖον τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Μωαμεθανικῆς δεσποτείας καταλιποῦσα μνήμην καὶ ἐννομα παραμυθίαν ἐν τῇ Μωαμεθανικῇ ἱστορίᾳ, ἐν ἣ ἐκοσμήθη καὶ διὰ τῶν ἐπινοημάτων «Ἡγεμόνος τῶν πιστῶν» (Ἀμίρ-αλ-μουμινί) καὶ «Προστάτου τῆς Πίστεως» (Ἀννασίρ-αδ-δινιλάχ).

3) Α. Σουλτάνος τοῦ Μαρῶνκου (γενν. τῇ 1778 βασιλεὺς, 1823 — 1859) γνωστὸς διὰ τὰς ἐχθρικὰς αὐτοῦ σχέσεις πρὸς διαφόρους εὐρωπαϊκὰς πολιτείας τῇ μὲν 1828 προκαλέσας τὴν ἐμφάνισιν Αὐστριακοῦ στόλου καὶ τὸν διὰ πυροβόλων ἐμπρησμὸν παραλίων τινῶν πόλεων, (διότι συλλαβὼν Αὐστριακὸν ἐμπορικὸν πλοῖον

ήχημαλόντισε τὸ πλήρωμα ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ἡ Αὐστρία ἤρνετο νὰ πληρώσῃ τὸν ὑπὸ τῆς Βενετίας ἄλλοτε χάριν τῆς ασφαλείας τῶν ναυτῶν πληρωνόμενον ῥέον, τῷ δὲ 1830 κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων κατάληψιν τῆς Ἀλγερίας περιελθὼν πρὸς αὐτοὺς εἰς ἐρίδας περὶ ὁρίων, εἴτα δὲ ὑποστηρίξας τὸν Ἀδ-ελ-Καδὲρ μετὰ τὴν εἰς Μαρόκκον φυγὴν αὐτοῦ (1844) καὶ ἀναγκάσας τοὺς Γάλλους νὰ προσβάλωσι τὸ Ταγγέρ καὶ τὸ Μαγαδόρ, τέλος δὲ περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους διὰ τοῦ ῥένου τοῦ Ἰσπανοῦ προξένου ἀναγκάσας τὴν Ἰσπανίαν νὰ ἐπεμβῇ ἐνὸς Πίλους καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοῦ Κράτους τοῦ Σουλτάνου τὴν Κούτην. Ὁ Α. ἐταυτῆς τῷ 1859 καταλιπὼν διαδόχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σίδη Μωχάμετ.

4) Δ. Ἐμίρης τοῦ Ἀφγανιστάν καταλαβὼν τὴν ἀρχὴν τῷ 1880 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σιρ-Ἀλιῆ καὶ τὸ πέρας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προκληθέντος Ἀγγλικοῦ πολέμου (1879) διὰ τῆς μετὰ τῶν Ἀγγέλων συμμαχίας καὶ τῇ βοήθειᾳ τούτων, ἀποῦ πρότερον ὑπέστη ἱκανοὺς ἀγῶνας νικηφόρους πρὸς διαφόρους μνηστῆρας καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν Ἰνδιάν Νάμ. Βίβαι δὲ λίαν γνωστὰ αἱ κατὰ τὸ 1885 ἀναφεύσαι μετὰ τοῦ Α. καὶ τῆς Ῥωσσίας περὶ ὁρίων ἐρίδες αἱ ἐπενεγκοῦσαι τὴν ὑπὸ τῶν Ῥώσων μετὰ φονικὴν μάχην κατάληψιν τοῦ Πεντζέχ καὶ μικροῦ δὲν γενόμενου ἀφορμῇ μεγάλου ἀγγλορωστικοῦ πολέμου, ἀποσοδθέντος εὐτυχῶς δι' ἀμοιβαίων παραχωρήσεων καὶ δι' ὀριστικῆς διακανονίσεως τῶν Ῥωσοαφγανικῶν μεθωρίων. Νῦν δὲ δ' Ἐμίρης Α. περισπᾶται ὑπὸ νέου πολέμου τοῦ μνηστῆρος Ἰσάκ Χάν. [Π. Κ.]

*Αδς (λ' ἰ. μ. η. — Loch awe). Ὀρεινὴ λίμνη τῆς σκωτικῆς κομιτείας Ἀργύλλ, ἔχουσα πλάτος 1,9 γμ. καὶ μήκος 3,8 γμ. καὶ πολλὰς νησίδας. Ἐκρέει δὲ ΒΔ διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀδς εἰς τὴν λίμνην Ἐτίβε. [Π. Π.]

Habeas corpus act ὁ πολὺκροτος ἐν Ἀγγλίᾳ νόμος τοῦ 1679, δι' οὗ ἐπρωσταυθῆναι τέλοςφόρως ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία ἐκάστου Ἀγγέλου κατὰ πάσης αὐθαρείου παραβιάσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἢ δικαστικῶν ἀρχῶν. Ἀληθὲς ὅτι παλαιότερον οὐδαμοῦ ἀλλαγῶν ἦτο μᾶλλον σεβαστὴ ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ὁ Μέγας Χάρτης δ' ἀπὸ τοῦ 1215 χρονολογούμενος διατάσσει ρητῶς ὅτι «οὐδεὶς δύναται νὰ προσωποκρατηθῇ ἢ νὰ φυλακισθῇ, νὰ στερηθῇ τῆς περικοπῆς του, τῆς ἐλευθερίας ἢ τῆς ζωῆς του, εἰμὴ διὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ νομίμου ἀποφάσεως τῶν ἐμοστίμων του», καὶ τὸ Μακρὸν δὲ Κοινοβούλιον ἀνέγραψεν ἐκ νέου δια νόμου τὰς ἐγγυήσεις, ὧν ἀπῆλκεν ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία ἀπ' αἰώνων. Οὕτως ἐὰν πρόσωπόν τι συνελθὴν ἐν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, τὰ δὲ γεγονότα πὰ δικαιολογούντα τὴν συλλήψιν του δὲν ἦσαν προφανῆ πλημμελήματα ἢ κακουργήματα κατὰ

τοῦ κοινοῦ δικαίου, εἰ φίλοι καὶ σύμβουλοι τοῦ προσώπου τούτου ἐπεκαλοῦντο τὴν ἐξουσίαν εἰσδύησιν τῶν ἀνωτάτων δικαστῶν, ὅπως διατάξῃ εὐσεβῶς τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ προσαγωγὴν τοῦ συλληθέντος προσώπου καὶ βεβαιώσῃ περὶ τῆς ἐγκληματικότητος τῶν γεγονότων τῶν ἀποδιδόμενων εἰς αὐτόν. Αἱ λέξεις δὲ **habeas corpus** (=ἔχεις τὸ σῶμα), αἵτινες ἐνυπῆρχον ἐν τῷ τύπῳ τοῦ ἐγγράφου τοῦ ἀπευθυνομένου ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸν δεσμοφύλακα καὶ δι' οὗ παρηγγέλλετο εὐσεβῶς ν' ἀποσταλῇ εἰς ἐκεῖνον τὸ συλληθέν πρόσωπον, ἐχρησίμευσεν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου πρὸς χαρακτηρισμὸν τῶν τοιούτων εἰδῶς δικαστικῶν διαταγῶν (writs). Πλὴν ἄλλ' ὅμοιος συγκαὶ ἀναφέρονται ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ἱστορίᾳ αἱ παραβιάσεις τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας εἴτε φανεραὶ καὶ ἀδικαιολόγητοι εἴτε προκαλούμεναι ἐν τῇ ἀτελείᾳ καὶ ἀσφαλείᾳ τῶν προὑπάρχουσιν σχετικῶν διατάξεων. Διὰ ταῦτα ἐψηφίσθη ὁ κατὰ τὸ 1679 πληρέστερος καὶ αὐστηρότερος νόμος. ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα **Habeas corpus act** (16 C. II c. 10) Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τούτου, τοῦ ἱσχύοντος καὶ νῦν ἐτι μετ' ἐλαχίστων τροποποιήσεων, πᾶς δικαστὴς ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκδώσῃ διαταγὴν περὶ προσαγωγῆς τοῦ συλληθέντος ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀπ' οὗ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὸ ἀντίγραφον τοῦ ἐντάλματος συλλήψεως ἢ τὴν ἐντολὴν διαβεβαίωσιν δύο μαρτύρων, ὅτι ὁ δεσμοφύλαξ ἠρνήθη νὰ ἐκδώσῃ τοιοῦτον ἀντίγραφον. Τὸ πρόσωπον, ὑπὲρ οὗ ἐξεδόθη τὸ writ of habeas corpus (=ἡ πρὸς τὸν δεσμοφύλακα διαταγὴ τοῦ δικαστοῦ περὶ ἀποστολῆς τοῦ προσωποκρατούμενου εἰς αὐτόν) ἐδηγείνεται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ὅστις βρεῖται ν' ἀνακρίνῃ αὐτὸ ἐντὸς ὁρισμένης προθεσμίας καὶ νὰ διατάξῃ κατὰ τὰ ἀνω εἰρημένα ἢ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ μετ' ἐγγυήσεως ἢ ἀνευτοκαύτης τὴν ἐξακολούθησιν τῆς κρατήσεώς του. Ὅμοιος writ of habeas corpus αἰταιεῖται καὶ διὰ τὴν μεταφοράν ὑποδίκου ἀπὸ φυλακῆς εἰς φυλακὴν, διότι ὁ νόμος ἐπιβάλλει κατὰ κανὼνα ὅπως ὁ προσωποκρατούμενος διαμένῃ διαρκῶς ἐν ἐκείνῃ τῇ φυλακῇ, ἐν ᾗ ἀπαξ ἐτέθη. Ποινὰ βαρύνεται ἐπιβάλλονται κατ' ἐκείνων, αἵτινες φυλακίζουσιν ἐκ νέου καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τοὺς ἀπαξ ἀποφυλακισθέντας διὰ τοῦ writ of habeas corpus, ἢ ἀθωωθέντος ὑπὸ τῶν δικαστῶν κτλ. Ἡ ἐνέργεια τοῦ νόμου habeas corpus δύνανται ν' ἀνασταλῇ ἐστὶν ὅτε δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοβουλίου ἐπὶ χρόνον ὁρισμένον. Πρὸς τὸν ἀγγλικὸν δὲ τῶτον νόμον ἀντιστοιχοῦσιν αἱ παρὰ τοῖς νεωτέροις συντάγμασι καὶ δι' καὶ τῇ ἡμετέρῳ (άρθρ. 4, 5 καὶ 6) διατάξεις περὶ τοῦ τρόπου καὶ τύπου τῆς συλλήψεως καὶ προσωποκρατίσεως τῶν πολιτῶν ὡς καὶ αἱ περὶ τοῦ χρόνου τῆς προσωποκρατίσεως τῶν διὰ πολιτικὰ ἀδικήματα κατηγορουμένων ἢ περὶ τῆς δι' ἐγγυή-

σεως ἀπολύσεως αὐτῶν· αἱ διατάξεις δ' αὐταὶ κατέστησαν σχεδὸν ἀδύνατον τὴν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἢ τῶν διοικητικῶν αὐτῆς ὀργάνων αὐθαίρετον ἐπέμβασι· εἰς τὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν. [Ἀγγ.]

Αβέγ (Abegg Jul. Friedr. Heinr). διακεκριμένος Γερμανὸς ποινικολόγος, γενν. τῷ 1796 ἐν Ἐρλάγγῃ, ἀποθανὼν τῷ 1868 ἐν Βρεσλάου. Ἐγχειρίτισα καθοδηγητῆς τοῦ ἐν Βρεσλάου Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1826. Ἐν τοῖς ἔργοις του, ὧν κάλλιστον τὸ «Δοκίμιον ἱστορίας τῆς ποιν. δικον. παρὰ Πρώτοις (Bresl. 1848), προσπαθεῖ πρωτίστως νὰ καταδείξῃ τὴν πρὸς ἄλληλα συνάφειαν τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πρακτικοῦ δικαίου.

Αβεδδὶν πασάς Μωαμεθανὸς εὐπατρίδης ἐξ Ἡπείρου, Ἀλβανὸς τὴν τε καταγωγὴν καὶ τὴν γλῶσσαν, υἱὸς τοῦ Μεχμέτ Τίνου (καταγωγῆς χριστιανικῆς, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπίθετον Τίνος ἐκ τοῦ Κωνσταντίνου), γνωστός εἰς τοὺς Ἕλληνας πρῶτον μὲν ὡς μέλος τῆς πρώτης πρὸς διακανόνισιν τῶν Τουρκοελληνικῶν ὁρίων ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς Βερολινεῖου συνθήκης συνελθούσης ἐν Πρεσβύχει μὲν τῆς ἡγετοσύνης ἐπιτροπῆς (1878), εἰτα δὲ καὶ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κατὰ τὸ 1880, ὡς ἄν ἔχονταν ἢ ἐν Βερολίνῳ συνδιασκεψίς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνυπογραψατῶν τῆς Βερολινεῖας συνθήκης δυνάμεων προσδιώριζεν ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς συνθήκης ἐκείνης τὰ νέα τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Τουρκίαν μεθόρια. Ὁ Αβεδδὶν πασάς ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἠρνήθη ἐπιμένειν ν' ἀποδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν τῶν δυνάμεων ἄνευ οὐσιωδῶν περιορισμῶν καὶ ἐντέθειν ἀπῆλθε μὲχρι τινὸς τῆς εὐνοίας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτε καὶ ὁ καλούμενος Ἀλβανὶ καὶ ὁ Σουλτάνος, ὁ συσταθεὶς κυρίως ὑπ' ἀντιπράξιν κατὰ ἐκχωρήσεως χωρῶν Ὀθωμανικῶν ἐν Ἡπείρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ εἰς Ἕλληνας καὶ Μαυροβουνίους, ἤρξατο νὰ δεικνύῃ ἀπειλητικὸν στασιαστικὸν χαρακτῆρα, ὁ Α. πασάς ὡς καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ Τουρκικῇ ὑπηρεσίᾳ ἀνώτατα κατέχοντες ἀξιώματα Ἀλβανοὶ Μωαμεθανοὶ, περιέπεσαν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Σουλτάνου, καὶ πικυθεὶς ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ ὑπουργοῦ ἐπέμφοθ' ὡς Γ. Διοικητῆς εἰς διαφόρους τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἐπαρχίας καὶ νῦν διατελεῖ Γ. Διοικητῆς τοῦ νομοῦ Ἀγγύρας. Ὁ Α. εἶναι ἀνὴρ πεπαιδευμένος τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, γινώσκων δ' ἄριστα καὶ τὴν νέαν, διάφορα μάλιστα δημοσιεύσας νεοελληνικὰ ποιήματα. [Π. Κ.]

Αβέρον (Aveiro, προφ. Αβέρου), πορτογαλικὴ πόλιν ἐλλήμενος τῆς ἐπαρχ. Βεϊρας ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Βουζᾶ καὶ παρὰ τὸν ἐκ Λισσαβῶνος εἰς Πόρτον σιδηρόδρομον ἔχουσα 7,167 κατ. (τῷ 1878). Ὑπὸ τοῦ βασι. Ἰωάννου τοῦ Γ' δοικατο μετὰ τῆς περιχώρου αὐτοῦ κηρυχθὲν τὸ Α. παρέμεινε κτῆ-

μα μέχρι τοῦ 1720 τῆς οἰκογενείας Λαγκάστρου. Ὁ τελευταῖος τοῦ Α. δούξ Δὼν Τωσὶς ἢ Μασκάρεζ γ. 1708, ἀνὴρ ἀρχῆς τοῦ βασι. τῆς Πορτογαλίας Ἰωάννου τοῦ Γ', παρὰ κληρονομίαν ἐπὶ τοῦ βασι. Ἰωσήφ Ἰμπρανοῦ, ἐνχοροποιήθη εἰς ἐκκλησιαστικὴν κατὰ τοῦ ἡγεμόνος ἀπόπειραν καὶ ἐθανατώθη μετὰ τῶν 13 αὐτοῦ υἱῶν μαρτυρικῶν θάνατον. — Τὸ ἐμῶνυμον διαμέρισμα, ἔχον ἐπιφάνειαν 2926 τετρ. καὶ 210,200 κατ. τῷ 1881, εἶναι σχεδὸν καθ' ὅλον κληρίαν πεδινὸν καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Βουζᾶ. [Ν. Σ.]

Αβελ ὁ δεύτερος υἱὸς τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας· ἦτο ποιμὴν προβάτων ἢ πρὸς τὸν Θεὸν θυσία αὐτοῦ ἐκ τῶν ἰδίων προβάτων ἦτο ἀγνὴ καὶ ἁδελός καὶ ἤρρεν εἰς τὸν Θεὸν πλέον τῆς τοῦ Κάιν, ὅστις ἦτο γεωργός καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ θυσία ἦτο πονηρά. Τούτου ἕνεκα ὁ Κάιν, ῥθονήσας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀβελ, ἐκάλυψεν αὐτὸν εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἐκεί ἐφένυσεν αὐτὸν (Γεν. δ'). [Ι. Μ.]

Αβελ 1) (Abel Heinr. Friedr. Otto) γερμανὸς ἱστοριογράφος, γενν. τῷ 1824 ἐν Ράιχεμπαχ τῆς Βυρτεμβέργης, ἐνθους ἀπὸ τοῦ 1848 συνήγορος τῆς ἰδέας περὶ ἰδρύσεως γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, συνειργάσθη εἰς τὴν ἐκδόσιν τῆς μεγάλης συλλογῆς τῶν Μνημείων τῆς γερμαν. ἱστορίας καὶ ἐγραψε πολλὰς μονογραφίας περὶ τῆς γερμαν. ἱστορίας τῶν μέσων χρόνων. — 2) Γκάιχες Φρειδερίκος, γερμανὸς φιλόσοφος, γενν. τῷ 1751 ἐν Φάιχινγκ τῆς Βυρτεμβέργης, ἀποθαν. τῷ 1829. Ἐγραψε πολλὰς φιλοσοφικὰς πραγματείας συμφώνως πρὸς τὰς θεωρίας τῆς πρὸ τοῦ Καντίου ἐν Γερμανίᾳ ἐπικρατούσης σχολῆς τῶν Ἑκλεκτικῶν. — 3) Ἰωσήφ Γερμανὸς ζωγράφος, γενν. τῷ 1768 ἐν Ἀσπχ τῆς Κάτω Αὐστρίας, ἀποθανὼν τῷ 1818 ἐν Βιέννῃ. Ἐγραψε μεγαλογραφίας, ὧν τὰ θεματὰ εἰσιν εἰλημμένα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας καὶ ἱστορίας. [Π.]

4) Κάρολος, (Abel Karl) πολιτικὸς ἀνὴρ Βαυαρὸς (γεννηθεὶς τῷ 1788). Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1827 διατελὼν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ σύμβουλος τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1832 ὡς μέλος τῆς ὑπὸ τὸν κόμητα Ἀρμανσπεργ ἀντιβασιλείας. Ἀλλ' ἕνεκα διενέσεων τινῶν μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας ἐκείνης ὑπεχρεώθη νὰ ἐπανέλθῃ μετὰ δύο ἔτη εἰς Βαυαρίαν, ἐνθὺ εἰσῆλθεν αὐθὺς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, γενόμενος μάλιστα καὶ ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῷ 1837, μετὰ τινα δὲ χρόνον (1840), καὶ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου ὁ πρότερον ἐπὶ φιλελευθέρους πολιτικὰς ἀρχὰς διακρινόμενος ἀνὴρ κατέστη σφόδρα συντηρητικὸς συνδεθεὶς στενῶς μετὰ τῆς μερίδος τῶν ἀπολυταρχικῶν καὶ τῶν υπεραρλετῶν καὶ εἰς δεινὰς ἐν-

τεῦθεν περιελθὼν ἐρίδας πρὸς τοὺς ἀντιπά-
λους. Τῷ 1817 συνταχθεὶς μετὰ τῶν ἀντικα-
στροφένων εἰς τὴν πρότασιν τῆς ἀπονομῆς δικαι-
ωμάτων ἰθαγενείας εἰς τὴν Ἰσπανίαν εὐνοου-
μένην τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Ἀλέξανδρου Μον-
τέζ ἀπεχώρησε τοῦ ὑπουργείου πρὸς τῶν μεγά-
λων περιπετειῶν τοῦ 1848, ἐπὶ τῇ ἐπέμφθῃ ὡς
πρόξενος εἰς Τυρῖνον. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐκλεχθεὶς
βουλευτὴς κατὰ παρακινήσιν τῶν Ὑπερλ-
πειῶν καὶ εἰς σφοδρὰς ἐκτεθεὶς προσβολὰς ἀ-
πεχώρησεν ὁλοσχερῶς τοῦ πολιτικοῦ βίου· ἐ-
τελεύτησε δὲ τῷ 1880. [Π. Κ.].

Ἀβελδγάαρδ (Abeldgaard) Ἰατρὸς
καὶ φυσιοδίης Δανὺς ὁ πρῶτος κατὰ τὸ
1706 ἐν Κοπεγχάγῃ ἰδρύσας τὴν κτηνιατρι-
κὴν σχολήν, συγγραφεὺς δύο ἀξιολόγων τῆς
σχολῆς ἐκείνης κτηνιατρικῶν συγγραμμάτων
τοῦ «Δανυῦ βουιάρου καὶ ἱππιάρου» καὶ τοῦ «περὶ
ἵππου, βοῦς καὶ χοίρου» ἐγχειριδίου. [Γ. Ν. Π.]

Ἀβελτζι αἵρεσις ἀναφανείσα ἐν τῇ ἐ-
πισκοπῇ Ἰσπανίας, γνωστὴ δὲ μόνον ἐκ τοῦ
Ἀδγουστίνου (de haeres. 87), ὅστις καὶ αὐ-
τὸς ἐγνώρισε τὴν ὑπαρξίν τῶν αἱρετικῶν τού-
των μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν αὐτῶν. Οἱ Ἀβελτ-
ζι εἶπον ἐν ἐγκρατείᾳ, ἵνα μὴ μεταδίδωσι τὸ
προσκοπτικὸν ἁμάρτημα, μιμούμενοι, ὡς ἰσχυ-
ρίζοντο, τὸν Ἀδελ, ὅστις κατ' αὐτοὺς ἦτο
μὲν ἔγγαμος, ἀλλ' ἐξ ἑν ἐγκρατεῖα. Ἐκα-
στον ζευγος υἱοθέτει δύο τέκνα, ἄρσεν καὶ θή-
λυ, ἅτινα ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ πράττωσι τὸ
αὐτό. Ὁ Naleh (Ketzergesch. I, 608)
ἀνάγει τοὺς Ἀβελτζας εἰς ἀρχαίαν γνωστικὴν
ἢ μανιχαϊκὴν αἵρεσιν, στρεβλωμένην ἐπὶ τῆς
ἀρχῆς τοῦ δυασμοῦ. [I. M.]

Ἀβελλανέδα, (Γερτρούδη Γομέζ δὲ)
ἑξοχὸς Ἰσπανίς ποιήτρια, γενν. τῷ 1816 ἐν
Κούδα, ἀποθ. τῷ 1873 ἐν Σεβίλλῃ. Ἐλθοῦσα
τῷ 1836 εἰς Εὐρώπην καὶ ἀπὸ τοῦ 1840 ἐγ-
κατασταθείσα ἐν Μαδρίτῃ, ἐποίησε λυρικά
ποιήματα καὶ δράματα διδασκόμενα ἐπιτυχῶς
ἐν Ἰσπανικαῖς θεάτροις, πλην δὲ τούτων ἔγρα-
ψεν οὐκ εὐλόγητα διηγήματα καὶ ἄλλα ἔργα εἰς
τὸ πεζόν. [Π.]

Ἀβέλλινον, (Avellino) ἐπαρχία τῆς
Ἰταλίας, περιλαμβάνουσα μέρος τῶν ἀρχαίων
χωρῶν Σαυνιτίδος, Λευκανίας καὶ Καμπανίας.
Ἡ ἐπαρχία εἶναι ὄρεινῃ, ἀλλ' εὐφορώτατῃ.
Ἡ παραγωγὴ αὐτῆς συνίσταται κυρίως εἰς
ἀνθρακας, κτήνη καὶ ἀλλάντας. Κατ. 397773
τῷ 1881, ἐμβαδ. 3649 τ.χμ. Ἡ ἐρμῶνυ-
μος πρωτεύουσα κτισθεῖσα τῷ 887 μ. Χ. ἔχει
20011 κατ. (ὁ δῆμος 22442) τὸ πλεῖστον βι-
ομηγάνους. Ὄνομαστὰ εἶναι τὰ κάστανά καὶ
τὰ λεπτοκάρυα τῶν περιχώρων. Ἡ ἀρχαία πό-
λις Ἀ. ἔκειτο οὐ μακρὰν τῆς σημερινῆς, κα-
τεστράφη δ' ὑπὸ τῶν Λογγοβάρδων. [Π.]

Ἀβέλλινος (Avellino Franc. Maria)
ἐπιφανὴς Ἰταλὸς ἀρχαιολόγος, γενν. ἐν Νεα-
πόλει τῷ 1778, ἀποθ. τῷ 1860. Ἐχρημάτισε

καθηγητὴς τῆς Ἑλλ. φιλολογίας καὶ εἶτα τῆς
πολιτ. οἰκονομίας καὶ τοῦ Ρ. Δ. ἐν τῷ Πανε-
πιστημίῳ Νεαπόλεως καὶ διευθυντὴς τοῦ Βουρ-
βωνικοῦ μουσεῖου ἀπὸ τοῦ 1839. Ἐγράψε
πολλὰς ἀρχαιολογικὰς πραγματείας, ὧν τινὲς
ἐδημοσιεύθησαν τὸ δεύτερον ὑπ' αὐτοῦ ἐν τρισὶ
τόμοις Opusc. diversi Nap. 1831—36. [Π.]

Ἀβελσβέρτ (Habelschwerdt) πόλις
τῆς πρωσικῆς τοπαρχίας Σιλεσίας, ἐν τῇ δι-
οικήσει Βρεσλάου. Κατ. 3598 τῷ 1885. (Ἡ
ἐρμῶνυμος ἐπαρχία κατ. 60951). Κατασκευά-
ζονται ἐν αὐτῇ σιτοτροφικὰ πυρεῖα καὶ κυτὰ,
ἔχει δ' ἐμπόριον λίνου καὶ βουτύρου.

Ἀβέν (Avesnes) γαλλικὴ πόλις τῆς
νομοῦ Νόρδ (Nord) ἐπὶ τῇ ποτ. Ἐλπη καὶ
παρὰ τὸν βέριον σιδηρόδρομον, ὠχυρωμένη
καὶ ἔχουσα 4,977 κατ. τῷ 1886 (ὁ δῆμος
6092) [Ν. Σ.].

Ἀβέν-Ἑσρας ἢ Ἀβενάρα· ἀραβ. Ἰβν
-Ἑσρα. Πολυμαθέστατος Ἰσπανὸς Ἰουδαῖος
τῆς Π' ἑκατ. (1100—1175) λίαν τιμώμενος
ὕπο τε τῶν Ἰουδαίων καὶ Χριστιανῶν. Σημι-
ολόγος, μαθηματικὸς, ἀστρονόμος, ἱατρὸς καὶ
ρήτωρ εὐρύς. Ἠσχολήθη ἰδίᾳ περὶ τὴν Ἑ-
βραϊκὴν καὶ τὴν Ρ. Δ. καὶ τὴν ἀστρονομίαν.
Ἐνδεὲς καταλιπὼν τὴν Ἰσπανίαν καὶ περιελ-
θὼν ἀνατολὴν καὶ δυσίαν (1140—1167) παν-
ταχοῦ ἐδίδασκε πλείστους μαθητάς τὴν ἑβραι-
κὴν θεολογίαν, ἣ ἔγραψε προσευχὰς καὶ ποι-
ήματα πρὸς χρῆσιν τῶν συναγωγῶν. Μετε-
φράσεν εἰς τὴν ἑβραϊκὴν ἐκ τῆς ἀραβικῆς ἰδί-
ως ἀστρονομικὰ συγγράμματα, συνέταξε δὲ καὶ
ἄλλα ἑβραϊστία, ὧν διακρίνονται αἱ Ἑρμηνεῖαι
εἰς τὴν Πεντάτευχον καὶ τὴν Ρ. Δ. [Σ. Π.].

Ἀβδεννήρ υἱὸς τοῦ Νήρ, θεοῦ τοῦ
Σαουλ (Α' Βασιλ. ιδ' 50). Ὑπῆρξε πιστὸς
στρατηγὸς τοῦ Σαουλ, τούτου δ' ἀποθανόντος, ὑ-
πεστήριξε διὰ τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
Ἰεσοθὲ. Περιπεσὼν δὲ εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ
Ἰεσοθὲ ἐγένετο φίλος τοῦ Δαυὶδ (Β' Βασιλ.
γ' 20). Ἐδόλορονήθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάβ, ἐπὶ τού-
τῳ δ' ἐλυπήθη σφόδρα ὁ Δαυὶδ, συνθέσας ἐλε-
γεῖον (Β' Βασιλ. γ' 27, 35. Γ' Βασ. θ' 5, 6) [I. M.].

Ἀβενσβεργ (Παθωνὸς τὸ Abusimum
ἢ Abusina castra τῶν Ρωμαίων). Πόλις
τῆς Βαυαρίας παρὰ τὸν Ἀβεν, δεξιὸν παρα-
πόταμον τοῦ Δανουβίου. ἔχουσα 1885 κατ. με-
ταλλ. λουτρά, σιδηροοργεῖα, κλωστήριον. [Π.]

Ἀβενσερράγου ἰσχυρὰ φυλὴ Ἀρα-
βικὴ ἐν Ἰσπανίᾳ κληθεῖσα οὕτω ἀπὸ τοῦ ἀρ-
χηγροῦ αὐτῆς Ἰβν-Σερράτζ, τῆς ὁποίας ἡ πόλις
πρὸς τὴν φυλὴν τῶν Ζεγρί ἐπέσπευσε τὴν πτώσιν
τοῦ βασιλείου τῆς Γρενάδας (1480—92). Ὁ
ἑρως Ἀβενσερράγου τινὲς πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἢ
σύζυγον τοῦ ἡγεμόνος Ἀβού Χασσάν ἐπήνεγκε
τὴν σφαγὴν τῶν κυριωτέρων μελῶν τῆς οἰκο-
γενείας ταύτης ἐν τῇ αἰθούσῃ ἣ ἐν ταῖς αὐ-
λαῖς τῆς Ἀλάμbras. Τὸ τραγικὸν δὲ τοῦτο

γεγονός ἐγένετο ἀφορμὴ πολλῶν διηγήματων μυθικῶν μᾶλλον ἢ ἱστορικῶν περὶ τῶν ἐπεισοδίων τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀδενσερράγων, ἀποτελεῖ δὲ τὴν ὑπόθεσιν γνωστοῦ διηγήματος τοῦ Σατωβριάνδου περὶ τοῦ τελευταίου Ἀδενσερράγου. Ἐπὶ δὲ καὶ νῦν ἐν μέρος τῆς Ἀλαμέρας καλεῖται «Λίθουσα τῶν Ἀδενσερράγων». [Π. Κ.].

Ἀδεντίνον ὄρος ἡ Ἀδεντίνος λόφος (Aventinus) εἰς τῶν ἐπὶ τῶν λόφων τῆς Ρώμης ΝΔ τοῦ Παλατίνου, χωριζόμενος ἀπὸ τοῦτου διὰ τοῦ ἀλδωνος τοῦ μεγάλου ἱπποδρόμου. Μέχρι καταλύσεως τῆς δημοκρατίας ὦκουν ἐν αὐτῇ οἱ πληθεῖς, πυκνῶς δὲ κατοικημένοι ἦτο καὶ κατὰ τὸν μεσαῖωνα. Νῦν ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ἀμπελώνες καὶ τρεῖς ἐκκλησιαί μοναστικῶν ταγμάτων, μελετᾶται ὅμως ἡ ῥυμοτομία καὶ ὁ συνοικισμὸς αὐτοῦ, ὅπως συμπεριληφθῇ εἰς τὸ σχέδιον τῆς πόλεως. [Π.].

Ἀδεντουρνοειδής ἡ Ἀδεντοῦρος (Adenotus) ὁ ἄλλος (χρ. μ. τ. γ. γ.) ἔθνος ὑαλουήμιδιαφανούς, καστανοχρόου, ἐρυθρὰς ἡπρασίνης (διὰ χρυσοειδούς) ἐμπερικλειούσης στίλπνᾳ χρυσάλλια μεταλλ. χαλκοῦ, χρησιμεύουσης δὲ πρὸς παρασκευὴν κοσμημάτων κτλ. Ἀλλοτε παρασκευάζετο μόνον ἐν Βενετίᾳ, ἀρ' αὐτοῦ ὅμως ὁ Πεττενκόφερ ἐδημοσίευσεν τὰ κατ' αὐτὴν ἐκτελοῦσι τὴν παρασκευὴν καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Ταῦτα σχετίζονται ὁ ἀστρολίτης καὶ τὸ αἰμάτινον. (βλ. λ.) [Ο. Α. Ρ.].

Ἀδερ λίμνη ἡ λίμνη τοῦ ἁγ. Βολγγάγου ἐν τῇ ἀλπεῖα γῇ Σαλτσκαμμεργούτ, 540 μ. ὑπερᾶνω τῆς θαλάσσης ταύτης ἀπόρρουσι εἶναι ὁ ποταμὸς Τεγλ.

Ἀδεράδον (Aberavon, προφ. Ἐβερέδν) ἀγγλικὴ πόλις ἐν Οὐαλλίᾳ, πρὸς τὰς εἰς τὸν Βοιστόλιον κόλπον ἐκβολὰς τοῦ Ἀδου, ἔχουσα λιμένα καλὸν καὶ 4875 κατ. (1881).

Ἀδεράδα ὄρος (ἡ Σειρά τοῦ Ἀδεράδα) ὁ ἄλλος (Lord Averdare Range). Σειρά ὄρων τῆς Νοτίου Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Β. Μαδαγασκάρῃ, μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῆς πρώτης μοίρας τοῦ Ν. πλάτους, διήκουσα ἀπὸ τοῦ ΒΒΔ. πρὸς τὸ ΝΝΑ. σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος. Τὸ μέγιστον αὐτῆς ὕψος εἶναι 4300 μ. [Π. Π.].

Ἀδερχόν Aberdeen George Hamilton Gordon Lord. Ab. (προφ. Ἀδερχόν) Περσίημος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἀγγλίας (γεν. τῷ 1784). Ἠδραστηριότης αὐτοῦ ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ διπλωματικῇ σταδίᾳ ἄρχεται ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν τελευταίων πολέμων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς κατὰ τοῦ Ναπολέοντος Α'. Τῷ 1813 πεμφθεὶς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Βιέννην ἀπέτρεψε τὴν Αὐστρίαν ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς συμμαχίας καὶ καθώρθησε νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν μεγάλαν κατὰ τῆς Γαλλίας σύστασιν τῶν ἑλλίων δυνάμεων, μεταξὺ δὲ καὶ εἰς

Νεάπολιν ἔπεισε τὸν Μυρᾶτον νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ Ναπολέοντος τῷ 1814. Μετὰ τὴν εἰσόδον τῶν συμμάχων εἰς Παρίσιους δΑ. ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλίας ἀκολουθήσας τὸν συμμαχικὸν στρατὸν ὑπέγραψεν ἐν δυνάματι τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ τὴν Παρισινήν συνθήκην τῆς 1 Ἰουνίου 1814 καὶ διὰ τὰς ὑπηρεσίας ταύτας ὑψώθη εἰς βαθμὸν κληρονομικοῦ ὁμοτίμου, καὶ ἐν τῇ νύχ. τοῦ ταύτης ἰδιότητι ὡς μέλος τῆς Ἀνω Βουλῆς σφοδρὰν μετέτληθεν ἀντιπολιτικαὶν κατὰ τοῦ ὑπουργείου Κάνινγχαμ, ἰδίως κατὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ πολιτικῆς. Τῷ 1828 ἀποτελέσας μέλος τοῦ ὑπουργείου Οὐέλινγκτονος τὸ μὲν πρῶτον ὡς ὑπουργὸς Λαγκαστρίας, εἶτα δὲ καὶ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐκηρύχθη ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπολύτου ἀποχῆς ἀπὸ ἀναμείξεων εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις ξένων κρατῶν. Μικρὸν πρὸ τῆς ὑπουργείας αὐτοῦ ἐγένετο ἡ ἐν Πύλῳ ναυμαχία, ἣν ἀπέκλεισεν ἀπρόσπτον συμφορὰν. Καίπερ δ' ἀποδοκιμαζὼν τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ Κάνινγχαμ, συντέλεσεν ὅμως εἰς τὴν παγίωσιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, συνυπογράψας τὰ πρῶτα περὶ Ἑλλάδος πρωτόκολλα μετὰ τῶν πληρεξουσίων τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσσίας. Ἐγένετο δὲ μέλος καὶ τοῦ ὑπουργείου Ρέιϋ (1834), ὕστερον δὲ καὶ τοῦ ὑπουργείου Πήλ ὡς ὑπουργὸς τῶν ἀποικίων ἐν τῇ πρώτῃ, καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐν τῇ δευτέρῃ, τῇ δὲ 1851 αὐτὸς οὗτος ἐσχημάτισεν ὑπουργεῖον ἐκ διαφόρων κομμάτων, περιλαμβανόν τὰ μᾶλλον ἔσχα μέλη τοῦ Ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου (Γράχαμ, Γιάδστονα, Γ. Ρούσσελ, Παλμερστονα). Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο συνωμολόγησε τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας ἀρμονικὴν καὶ ἐπιθετικὴν συμμαχίαν τοῦ 1854 καὶ ὥθησε τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὸν κατὰ τῆς Ρωσσίας πόλεμον. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου τούτου ἀπεχώρησε τοῦ ὑπουργείου καταλιπὼν αὐτὸ εἰς τὸν Παλμερστονα (1 Φεβρουαρίου 1855). Τότε δὲ ἔληξε καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ δραστηριότης τελευταίαντος μετ' ὀλίγᾳ ἔτη (1860). [Π. Κ.].

Ἀδερχόμ, ἄρεινῃ κόμῃ τῆς Βορείας ἐν τῇ Ἰωαννίμβουλ, ἐπαρχίᾳ τῆς Αὐστρουγγαρίας, ἔχουσα 2792 κατ. (1880). Περσίημος ὁ εἰς αἰγίῳ γάλακτος καὶ χόρτων κατασκευαζόμενος ἐν αὐτῇ τυρὸς. [Ν. Σ.].

Ἀδερχρόμυ (Abercromby, Sir Ralph). Ἀγγλος στρατηγὸς Σκωτὸς τὸ γένος (γεν. τῷ 1734) καταστὰς περσίημος ἐν τοῖς μεγάλαις Εὐρωπαϊκαῖς πολέμοις, εἰς τοὺς ἑποικοὺς ἔδωκεν αἰτίαν καὶ ἀφορμὴν ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις. Τῷ 1793 ὑπηρετῶν ἐν τῇ στρατῷ τῷ πολεμοῦντι ἐν ταῖς Κάτω Χώραις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Δουκὸς τῆς Ὀβερνης ἐναντίον τῶν Γάλλων διεκρίθη ἐν Φαμάρ καὶ ἡσφάλισε τὴν ὑποχώρησιν τῶν συμμαχῶν πύργων τοῦ Οὐάλλεως (Wahalis, τινὺν Waal).

Τῷ 1795-6 ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς ἐναντίον τῶν Γάλλων ἐν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίας, εἶτα δὲ διαρίσθη ἀρχιστράτηγος ἐν Ἰνδονήσι. Παρικήσεις δ' εἰσεθελοῦς μετ' ἐλίχον τὴν θέσιν ταύτην καὶ περθεῖς πάλιν ὑπὸ τὸν Δούκα τῆς Ὑέρας εἰς τὴν βόρειον Ὀλλανδίαν κατώρ-θουσα, καταβαλὼν τὸν ἀνθιστάμενον πολέμιον, ν' ἀποδίδασθαι τὰ Ἀγγλικά καὶ Ρωσσικά στρατεύματα καὶ συνετέλεσεν οὐσμοδῶς εἰς τὴν νίκην τῆς Ἀλκμάρης, ἥ δὲ μετὰ ταῦτα ἀτυχῆς περὶ ἐκκενώσεως συμβατικῆς τοῦ Δ. Ὑέρας ἀπεδόθη γενικῶς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦτου ἀπερρίψιν τῶν συμβεβλημένων τοῦ Α. Τῷ 1800 διήλθον τὴν ἀτυχῆ ἀποδοῦσαν κατὰ Γαδεύρων στρατείαν, τῇ δὲ 1801 ἐπελθὼν μετὰ 18 χιλ. ἀνδρῶν κατὰ τὸν ἐν Αἰγύπτῳ Γάλλων ἡνάγκασε διὰ τῆς ἐμμανείσεως αὐτοῦ παρὰ τὸ Ἀβουκίρ τὸν ἐνταῦθα φρουρούμενον στρατηγὸν Φριάντ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγ. Μενού ἤρατο μὲν λαμπρὰν νίκην (21 Μαρτίου), ἀλλὰ τραυματισθεὶς ἐν τῇ μάχῃ ἐτελεύτησε μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐν τῇ πλοίῳ (13 Μαρτίου) κατὰ τὴν εἰς Μελίτην ἐπάνο-δον. [Π. Κ.]

Ἀβερνα χωρ. τοῦ δ. Ἐρνεσθ' ἀπέχ. 2 1/2 ὥρ. ΒΔ τῆς Ἀραγοζένης καὶ 1 ὥρ. τοῦ Ἴριου. Κάτ. 280 τῷ 1879.

Ἀβερνέθ (Abernethy), κόμη τῆς σκωτικῆς κομητείας Πίρθ, παρὰ τὸν βόρειον σκωτικὸν σιδηρόδρομον, οἰκουμένη ὑπὸ 2,000 κ. πάλαι δὲ πρωτεύουσα τῶν Πικτῶν. [Ν. Σ.]

Ἀβερρόης (Ἀραβιστὶ Ἰβν ρόσθ). Πε-ριώνυμος Ἀραβὶς ἰατρός, ἀκμάσας ἐν Κορδούῃ περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΒ' μ. Χ. αἰῶνος. Οὗτος συνήγαγεν ἐν εὐρυτάτῃ ἐγκυκλοπαιδείᾳ πάντα ὅσα διέσωσαν οἱ Ἀραβες ἐκ τῆς ἐπιστήμης τῶν Ἑλλήνων. Ἀξία πρὸ πάντων μνηεῖς εἶναι τὰ σχόλια καὶ αἱ παραφράσεις τοῦ Ἀριστοτέλους, ὧν ἡ φήμη ἦτο κατὰ τὸν μεσαῖωνα τοσαύτη, ὥστε ὁ συγγραφεὺς αὐτῶν ἐπωνομάσθη «Ἀβερρόης ὁ σχολιαστής». Τὰ λεγόμενα «Μεγάλα σχόλια» μετεφράσθησαν λατινιστὶ καὶ ἐβραϊστὶ, πλήρης δὲ τῶν ἀπάντων τοῦ Ἀβερρόη λατινικῇ ἐνδεκάτομος ἔκδοσις ἐγένετο ἐν Βενετίᾳ τῷ 1552—60. [Ρ.]

Ἀβερροῦσιμὸς, οὕτω ὠνομάσθη τὸ οἰλοσοφικὸν σύστημα τοῦ Ἀβερρόη, τὸ ἐποῖον ἐδιδάσκατο ἐν πλείστοις σχολαῖς τῆς Δύσεως κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρῶτα εἴη τῆς ἀναγεννήσεως. Ὁ Ἀβερρόης ὑπερμάχησε τὸν δικαιοκρατῶν τοῦδ' οὐ λόγου κατὰ τῆς ἰσλαμικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ὁρθοδόξιας. Τὸ σύστημα αὐτοῦ φαίνεται ἐν πολλοῖς συγγενεῶν πρὸς τὰ ἔπειτα ἐν Γερμανίᾳ πανθεϊστικά. (Βλ. περὶ τούτου τὸ ἄριστον ἔργον τοῦ Ἐρ. Ἐνάν «Ἀβερρόης καὶ Ἀβερροῦσιμὸς. Παρις. 1852). [Ρ.]

Ἀβέρς (Avers), ὄρειν ἔν τῳ ἔλβετικῷ

καντονίῳ Γραουβύνδαν κοιλίᾳ, ἡ ὕψιστη (2600 μ. ὑπεράνω τῆς ἐπιφ. τῆς θαλ.) τῶν κατὰ κόμης οἰκουμένων κοιλάδων τῆς Εὐρώπης, ὡς περ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ πρωτεύουσα κόμη Κρε-σ-τ-α εἶναι ἡ ὕψιστη τῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων παρειῶν. [Ν. Σ.]

Ἀδέρθα (Aversa), πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Καζέρτας, ἐν οἰνοφύῳ καὶ τερπνῇ χωρᾷ κεκμένη 15 χιλ. πρὸς Β. τῆς Νεαπόλεως, εὐκτιστος, ἔχουσα κατ. 21473 τῷ 1881 καὶ φρενοκομεῖον καὶ ὀφθαλμοτροφεῖον κάλλι-στα. Ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν τῷ 1027 παρὰ τὴν θέσιν τῆς ὑπὸ τῶν βαρβάρων καταστραφείσης ἀρχαίας πόλεως Ἀτέλλης. [Π.]

Ἀδερσυχάν (Aversychan), πόλις τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ κομητείᾳ Μονμουθ. ἔχει ἀνθρακωρυχέα, μεταλλεῖα σιδήρου, χυτήρια καὶ 13494 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀδερυστὼθ (Aberystwith, προφ. Ἑβρίστους), εὐλίμενος πόλις τῆς Οὐαλλίας ἐν τῇ κομητείᾳ Καρδιγάνη παρὰ τὰς εἰς τὸν καρδιγάνιον κέλευον ἐκβολὰς τῆς Ὑατίθης, ἔχουσα 6,664 κατ. (1881).

Ἀδεσσαλὼμ, υἱὸς τοῦ Δαυὶδ ὠραίος καὶ δημοτικὸς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, ὅστις, ἐπωφελοῦμενος ἐκ τῆς ἐναντίον τοῦ πατρὸς δυσσεμενείας τοῦ λαοῦ, ἐπανεστῆ κατ' αὐτοῦ, καὶ κατέλαβε τὴν πρωτεύουσάν καὶ τὴν γυναι-κωνίτιν τοῦ πατρὸς, ὅστις ἠναγκάσθη νὰ φύ-γῃ. Ἀλλὰ νικηθεὶς ὁ Ἀδ. ὑπὸ τῶν Γαλαα-θιτῶν κατὰ τὸ δάσος Ἐφραῖμ παρὰ τὸν Ἰορδάνην, ἐτραπῇ εἰς φυγὴν, καὶ ἦν τῆς μακρᾶς τοῦ κόμης περιπλῆξεως εἰς τοὺς κλώνας τρεβίνθου ἔμεινε κρεμάμενος καὶ ἐφανεύθη ὑπὸ τοῦ καταφράσαντος αὐτὸν Ἰωάβ. [Α.]

Ἀδέστα Βλ. Ζενὸ Ἀδέστα.

Ἀδέσχο (Abeschr), πρωτ. τοῦ Βα-δαί, ἐπικρατείας ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ, ἔ-χουσα 8,000 κατοίκων.

Ἀβετσανό (Avezzano), πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Ἀκουίας παρὰ τὸ Β τέλμα τῆς σχεδὸν ἀπεξηραμένης νῦν λίμνης Φουκίνης, ἔ-χουσα 6375 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 1272). Πληρὴς ταύτης κεῖται ἡ καταδόχρα τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου, ὑπόγειος ὄχμας πρὸς ἐκροὴν τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης, εὐρυθεῖς καὶ τελειοποιηθεὶς πρὸ τινων ἐτῶν. [Π.]

Ἀδεῦρων (Aveyron, προφ. Ἀ β ε ρ ὡ ν, λατ. Avario ἢ Veronius), ποταμὸς τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, πηγάζων μὲν παρὰ Σεβεράκ, χυόμενος δὲ μετὰ ῥοῦν 230 χιλμ. εἰς τὸν Τάρνην ποταμὸν, ἔξ αὐτοῦ

Ἀδεῦρων γαλλικὸς νομὸς καλυπτό-μενος πρὸς Α ὑπὸ τῶν Πουεργείων ὄρεων καὶ τοῦ Λεβεζώου ὄροπεδίου καὶ ἀρδεύμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν Τάρνη, Ἀδεῦρων, Λέτ. Τὸ ἔδαφος αὐτοῦ εἶναι ἄγονον· ἀλλ' ἔχει ἑξαίρε-τους νομάς, ἐνθα τρέφονται μεγάλα καὶ πολυά-

ρίθμα κτήνη. Ἴππους, ἡμίονους, πρόβατα κ.κ. κατασκευάζουσι δὲ καὶ περίσχημα τυρόν, τὸν καλούμενον Ροκφόρ καὶ τὸν λεγόμενον Γ'κ'υ'γ'ό'λ'. ἄλλα καὶ μέταλλα υπάρχουν οὐκ ὀλίγα, οἷον σίδηρος, λιθάνθρακες, μόλυβδος, κασσίτερος, στυπτηρία, μάρμαρα κτλ. καὶ πολλὰ μεταλλικὰ πηγαί. Καὶ ἐμβ. μὲν ἔχει 8743 τγμ. κκτ. δὲ 415828 (τῷ 1886), καὶ πρωτεύουσιν τὴν Ροδέξ. Διήρξαι δὲ εἰς 5 ἐπαρχίας. Εἶναι δὲ 6 νομοὶ Ἀ. μέγας τοῦ ἀρχαίου δευαύτου Γουέννης (Guyenne). [N. Σ.].

Ἄδῃ (Bird Island. Νῆσος τῶν πτηνῶν). Μικρά καὶ ἀκατοίκητος νῆσος τῆς Καριβικῆς θαλάσσης κειμένη 210 χμ. πρὸς Δ. τῆς γαλλικῆς νήσου Γουαδελούπης. [Π. Π.].

Ἀδερβανέλ ἢ Ἀδραβανέλ (Isaak Bën 'Iseuda) Λόγιος 'Ιουδαῖος ἐκ Λισαβώνας. Ὑπῆρξεν εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου τοῦ Ε', ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κατεδίωχθη καὶ μόλις ἐσώθη ἐν Κασταλία (1482). Ἐπιδοθεὶς εἰς θεολογικὰς μελέτας ἐξωρίσθη καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν γενικὴν ἐξ Ἰσπανίας ἐξέλασιν τῶν 'Ιουδαίων (1484). Ἐπισκεφθεὶς τὴν Νεάπολιν, Μεσσήνην, Κέρκυραν (1495). Ἀπουλίαν. Ἐνετίαν, ἀπεβίωσε τῷ 1508. Συνέγραψεν Ἑρμηνείας εἰς τὴν Πεντάτευχον, τοὺς Πρῶτους καὶ ἄλλα φιλοσοφοθεολογικὰ ἔργα. Ὁ υἱὸς τοῦ 'Ιεσοῦδὰ Ἀέων συνέγραψε τὸ γνωστὸν ἔργον Dialoghi d'amore. Οἱ ἀπόγονοί τοῦ ἐπιμῶντο μέχρι τοῦ 12' αἰῶνος πολλὰ καὶ ἐν Τουρκίᾳ. (Σ. Π.)

Ἀδῆσυνία ἢ Ἀδυσυνία (ἡ δὲ τοῦ ἡ γραφῆ ὁρθότερα, ὡς ἀνταποκρινόμενῃ κἀλλιον πρὸς τὸ ἐγγώριον Habesch καὶ τὸ Ἀδασηνά) Χριστιανικὸν κράτος ἐν Ἀρρικῇ, ἰσχυρὸν ἄλλοτε καὶ ἡνωμένον διατελοῦν ὑπὸ μοναρχίαν κληρονομικῇ. Εἶναι δὲ ἡ Ἀ. χώρα ὀρεινὴ ἔχουσα ἐπιφανέαν 20 χιλ. τετρ. μιλ. ἐκτεταμένη μέχρι τῶν δυτικῶν τῆς Ἑρυθρᾶς θαλάσσης παραλίων καὶ συγκεκριμένη ἐκτὸς τῆς παρὰ τὴν Ἑρυθρὰν ὁπωσὺν εὐρείας ἐκτεταμένης περικλήας, ἐν πολλῶν εὐρείων, ἀξύλων μὲν ἀλλὰ ποιῶν ὁροπέδιον, ὧν τὸ ὕψος κατὰ μέσον ὅρον ἀνέρχεται μέχρι 2000-2200 μ. ὑπὲρ τὴν θάλ. Ἐπὶ τῶν ὁροπέδιον τοῦτων ὕψονται πάλιν πολυάριθμα ἀπότομα καὶ ἀπέκρημα τραπέζοι δὲ ὕψωματα, τινὰ μὲν ὅπως δυσανάβατα, ἄλλα δὲ ἀπολήγοντα εἰς κορυφὰς ὀμβρὰς καὶ πλατείας, ἀφρονόσας ὕδατων καὶ γονίμου φύσεως, ἐνταῦθεν δὲ οὐκίστους καὶ κελυεργησίμους. Τὰ τοιαῦτα βραχὺδὴ ὕψωματα (ἄμπα ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων καλούμενα) χρησιμεύουσι τοῖς κατοικοῖς καὶ ὡς φυσικὰ ἀμυντήρια ἐν κειρῷ ἐξωτερικῶν πολέμων καὶ ἐμφυλίων ταρραχῶν. Πλὴν τῶν τοιούτων ὕψωμάτων τὰ ὁροπέδια τῆς Ἀ. περικλείονται ὑπὸ μακρῶν σειρῶν ὕψηλων ὀρέων, ὧν τὰ ὕψιστα εἶναι μέχρι 4300-4900 μ. ὕψηλὰ καὶ ἔχουσι τὰς ἀκρωτείας αὐτῶν

διὰ πάντες ἢ διὰ τοῦ πλείστου τοῦ ἔτους κεκαλυμμένας ὑπὸ χιόνος, διαυλακούνται δὲ καὶ ὑπὸ κοιλάδων βαθυτάτων, δι' ὧν ῥέουσιν οἱ ποταμοὶ τῆς χώρας καὶ δι' ὧν χωρίζονται τὰ ὁροπέδια ἀπ' ἀλλήλων σχηματίζουσι πολλὰ μεμονωμένα ὕψιπα μετ' ἀποκρήμων κλιτύων. Ἀλλὰ καὶ ἅπαντα ἡ ὁρεῖν Ἀ. ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἀποτελεῖ ὑπερμέγεθος τι πανταχόθεν ἀπέκρημνον ὕψιπον, εἰς δὲ μόνον ἐλίσγει κλιμακοειδεῖς πύλαι καθιστῶσι τὴν εἴσοδον εὐχερῇ, καὶ τῶν πυλῶν τούτων ἡ τὰ μάλιστα συγκαταμένη εἶναι ἡ διὰ τοῦ ὅρους Ταράντα ἀπὸ τοῦ Ἀιμέρος τῆς Μασσαῦας εἰς τὴν Ἀ. ἄγρουσα.

Ἀλλοίως ὅπως φύσις εἶναι ἡ χώρα Σαρχάρα καὶ αἱ ἐκτὸς τοῦ πορθμοῦ Βαβέλ-Μανδὲλ ἐκτείνονται: χθαμαλαὶ μικρὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης ἐξέχουσαι πεδιάδες, ἔχουσαι ὡς ἐν τῇ τοιαύτῃ φύσει αὐτῶν κλίμα θερμὸν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα οὐσαι ἄνθρωποι καὶ ἄκαρποι καὶ ἀραιῶς ὠκημένοι. Ἐν γένει δὲ αἱ τῆς Ἀ. ἀκταὶ παρὰ τὴν Ἑρυθρὰν θάλασσαν καὶ παρὰ τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν εἰσι μονότοναι, βραχυδαεῖς καὶ ἀλίμενοι ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν κόλπων, ὧν δὲ ἀξιολογώτατος μὲν ὁ τοῦ Ἀρχιλῶ παρὰ τὴν Μασσαῦαν, μέγιστος δὲ καὶ νησιδίων πλήρης ὁ τοῦ Ἀσσαῦ, ἡ δὲ μάλιστα ἀξιωμακρύνουτος τῶν παρὰ τὴν παραλίαν νήσων εἶναι ἡ Δαϊλάν.

Ὡς ἐκ τῶν πολλῶν χιονοκαπνῶν ὀρέων καὶ τῶν πολλῶν κοιλάδων ἡ Ἀ. εἶναι χώρα τὰ μέγιστα ἀφρονόσα ὕδατων, οἱ ἐκ τῶν ποταμῶν αὐτῆς ὀνομαστότατοι εἶναι: ὁ τὸν ἄνω ῥεῖν τοῦ Νεῖλου ἀποτελῶν π. Ἀδαί, ὁ τὰς δυο κυριώτερας τῆς Ἀ. χώρας Τιγρί καὶ Ἀμχάρα ἀπ' ἀλλήλων ἀφρίζων Ταχζιέ, ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀττάρα ἐνοούμενος μετὰ τοῦ Νεῖλου, ὁ Χαβάς τῆς νοτίου Ἀ. ὁ χωρίζων τὸ ὁροπέδιον τῆς Σόας ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Γάλλας καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν λίμνην Ἀδγεββὰ ἄλλ' ὁ ποταμὸς ὁ κυρίως ἀρδεύων τὴν Ν. Ἀ. εἶναι ὁ ἐκβάλλων εἰς τὸν λευκὸν Νεῖλον Γοσσέπ ἢ Σοδάτ. Ἀπαντες δ' οὗτοι πλὴν τοῦ Χαβάς, ἀνήκουσιν εἰς τὸ σύστημα τοῦ Νεῖλου, εἰσι δὲ οὔτε πλώσιμοι οὔτε ἐν πάσῃ ταῖς τοῦ ἔτους ὥραις ῥέοντες, ἀλλ' ἐν καιρῷ τῶν βροχῶν αἰφνιδίως πλημμυροῦντες κατακλύδουσι τὴν περίεχον πολλὰς ἐπιφέροντες ἐνίοτε ζημίας, προσφροντες δὲ καὶ τὰς τοῦ Νεῖλου πλημμύρας, καὶ διὰ αὐτῶν τῶν ποταμῶν φέρονται εἰς τὴν Αἴγυπτον αἱ μεγάλαι ἐκπλαῖ καὶ εὐφροὶ προσχώσεις αἱ ἀποτελούμεναι ἐκ τῶν διαλυμένων ἡφαιστειογενῶν ὄγκων τοῦ Ἀδῆσυνίου ἐδάρους καὶ καθιστῶσαι τοσούτον εὐφροὺν τὴν περὶ τὸν Νεῖλον χώραν. — Μεταξὺ τῶν λίμνῶν τῆς Ἀδῆσυνίας, αἵτινες πάσαι σχεδὸν καίονται ἐν τῇ ὀρεινῇ Ἀδῆσυνίᾳ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἡφαιστειογενεοῦς τῆς γῆς ὑποτιθενται ὡς προσελθούσαι ἐκ τῆς πληρώσεως ἐσβεσμένων κρατήρων, ὀνομαστόταται εἶναι ἐν τῇ βορείῳ

Ἀθησυνία καὶ μεγίστη εἶνε ἡ λίμνη Τάνα ἢ Δευδία (ἐκτετατὴ μὲν 67 πλ. 15-π2 γμ. καὶ βά-
θος εἰς τινὰ μέρη 200 μ. καί μιν δὲ 1861 μ.
ὑπὲρ τὴν Ὀχλοσσαν), περικυκλουμένη ὑπὸ ὄρεσι-
διον εὐφρωτάτων, περιέχουσα δὲ πλεῖστος νή-
σων οἰκουμένων καὶ καλλιεργουμένων, ἀρβο-
ρούσων ἰχθύων καὶ ἵπποποτάμων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ
κροκοδείλων.

Ὑπὸ κλίματος ὁ γιγνόμενος ἐπο-
φιν ἐξαιχμαζομένη ἡ Ἀθησυνία μεγάλας κατὰ
διαφόρους χώρας παρέχει ποικιλίας. Γενικώ-
τερον δὲ ἐν μὲν ταῖς ὀρειναῖς χώραις, καὶ ἰδίως
ἐν τοῖς ἀνατολικαῖς ὑψηλοτέροις ὄρεσι, τὸ
κλίμα εἶναι μέτριον καὶ εὐχρῆς, τὸν κνίστον
δὲ ἐν τοῖς βυθυστέροις καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ θερ-
μώτατον. Ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας δὲ τοῦ κλίμα-
τος καὶ ἡ φυτὴ εἶναι λίαν ποικιλῆ καὶ, ἐνθα
ἡ γῆ προσηύς, ἀφθονωτάτη, ἐν μὲν ταῖς ὀρει-
νοτέροις χώραις ὁμοία πρὸς τὴν τῶν περικλ-
πειων χωρίων, ἐν δὲ ταῖς θερμαῖς κοίταις,
ἰδίως τοῦ Μαρῆδ καὶ Τακκάζι, πρὸς τὴν τῶν
ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς χωρίων ἐπίσης δὲ πλου-
σία εἶναι ἡ Ἀ. καὶ εἰς τὰ προϊόντα τῶν ζώ-
ων κατὰ τὰ τὸ πλεῖστον τῶν ἀτόμων καὶ κατὰ
τὴν ποικιλίαν τῶν εἰδῶν ἀνταποκρινόμε-
νων εἰς τὴν ποικιλίαν τοῦ κλίματος καὶ τὸ
ποιόν τοῦ δάκρυος τῶν διαφόρων χωρίων. Ἰδί-
ως δὲ πολυάριθμον εἶναι τὸ τῶν παχυδέρμων
γένος (ἐλεφάντων, ῥινόκερων, ἵπποποτάμων,
βουβάλων, κάπρων κτλ.) ἐν Κόλῃ, καμῆλοι δὲ
εὐρίσκονται ἐν Σαμάρα, ἵπποι δὲ ἐξαίρετοι
καὶ ἡμίονοι ἐν τῇ Β. Ἀ. καὶ ἐν τῇ χώρᾳ
τῶν Γάλλων.

Ὑπὸ ἐθνολογικῆν ἔποψιν δὲν
διελευκάνθησαν εἰς ἀρκούντως τὰ κατὰ τοὺς
διαφόρους τῆς Ἀ. λαοὺς οὗτοι ἄνθρωποι ὁ-
λογικῶς οὗτε γλωσσολογικῶς. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν μάλιστα τὴν ἀνθρωπολογι-
κὴν διὰ τῆς πολυγαμίας καὶ διὰ τῆς ἀπ' αἰώ-
νων ἀσκουμένης δουλεμπορίας ἐνεκα τῶν ἐκ δι-
αφρωτάτων λαῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν χώραν
γυναικῶν οἱ ἀρχικοὶ γνήσιοι τύποι παρήλλα-
ξαν πολυεπίδως, κατέστη δ' ἀδύνατος ἡ παρὰ
ταῖς φυλαῖς τῆς Ἀ. διάπλασις ἐθνικοῦ χαρα-
κτήρος μεθ' ὅπισθον ἀκριβῶς διακριτικοῦ τύ-
που. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οἱ ἰδίως καλού-
μενοι Ἀθησύνιοι (Habesch) ἢ Αἰθίοπες
(Afarjanah) τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι μεταγενέ-
στερον παρεμφερές ἐκ τοῦ Ἑλλήν. Αἰθίο-
πες) εἶναι λαὸς Καυκασίας φυλῆς μετοικήσας
ἐκ τῆς νοτίου Ἀραβίας καὶ διὰ τῆς πνευματι-
κῆς αὐτοῦ ὑπεροχῆς κατορθώσας νὰ ἔρῃ τῆς
χώρης. Πολλοὶ τῶν ἰδίως Ἀθησυνῶν διατη-
ροῦν ἐτι τὸν ἀκραίον ἢ Καυκάσιον τῶν προ-
σώπων τύπον καὶ τὴν ἀπλὴν μέλαιναν κόμην
ἐνθ' αὐτὸ τοῦ δέρματος χροῖμα ὑπέστη πολλὰς
μεταβολάς. Ἐν τῇ αὐτῇ οἰκονομίᾳ τοῦ αὐτοῦ
πατρὸς παῖδες διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ τὴν
χρῆσιν, οἱ μὲν ἔχοντες ἐρυθρόν, οἱ δὲ ἐλαϊό-
χρουν, ἄλλοι φαῖον καὶ ἄλλοι μέλιν τὸ τοῦ

δέρματος χροῖμα καὶ παρ' ἀνθρώποις σχεδὸν
λευκοὺς εἰκάζουσιν ἄλλοι μελανόχροι. Ὑπὸ
γλωσσολογικῆν δ' ἔποψιν οἱ
ἰδίως Ἀθησύνιοι ἀνήκουσιν, ὥς καὶ οἱ κάτοι-
κοι τῆς Ἀραβίας, ἐξ ἧς μετανάστευσαν, εἰς τὸν
σημειτικὸν κλάδον τῆς Καυκασίας φυλῆς καὶ
ἡ ἀρχαία, νῦν δὲ νεκρά, ἱερὰ γλῶσσα αὐτῶν,
ἡ Γαζική, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶναι γεγραμμένα τὰ
ἱερὰ (τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας) βιβλία αὐ-
τῶν, εἶναι συγγενεστάτη τῇ Χιμιριτικῇ ἢ Ὀ-
μηριτικῇ τῆς νοτίου Ἀραβίας ἐκ ταύτης δὲ
δὲ ἀναμειγνύσας Ἀφρικανικῶν στοιχείων παρή-
χθησαν τὰ δύο νεώτερα ἰδιώματα τὰ λαλούμενα
ὑπὸ τῶν δύο κυριωτέρων φυλῶν τῆς Ἀθησυν-
ίας ἧτοι ἡ Χαμριτική, λαλούμενη ἐν ταῖς πρὸς
Ν. καὶ Δ. τοῦ Τακκάζι καί μιναις χώραις, καὶ
ἡ Τιγριτική ἡ λαλούμενη ἐν ταῖς πρὸς Α. αὐτοῦ χώ-
ραις καὶ ἰδίως ἐν Τιγρῇ. Ὡς δὲ κατὰ τὴν γλῶσ-
σαν, οὕτω καὶ κατὰ τὸν χαρακτῆρα διακρίνον-
ται ἀπ' ἀλλήλων πολυεπίδως αἱ δύο αὗται κυ-
ριώταται φυλαὶ τῆς Ἀ. καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη
μεγίστην ἥσκησε ῥοπήν ἐπὶ τὴν ἱστορίαν τῆς
Α. τὴν περιστρέφουμένην κυρίως περὶ τὰς ἐμ-
φυλικοὺς διενέξεις καὶ πολέμους τῶν δύο τού-
των φυλῶν. Μεταξὺ τῶν κυρίως Ἀθησυνίων
τούτων οἰκοῦσι σποράδην πολυάριθμοι ἄλλοι
φυλαὶ οὐσιωδῶς διακρινόμενοι ἀπ' ἐκείνων.
Περὶ τούτων δ' ὑπὸ τινος ἐπόμενος καὶ ἀξιωματι-
κός φυλὴ τοιαύτη εἶναι ἡ τῶν Φαλασιῶν
ἧτοι τῶν Ἀθησυνίων Ἰουδαίων, οἵτινες ἐπὶ
τινα μάλιστα χρόνον καὶ τῆς χώρας ἀπάτης
ἤρξαν, νῦν δὲ εἰσι περὶ ὁρισμένοι εἰς μικράν
τινα γωνίαν περὶ τὴν βορείαν ὄχθον τῆς Α.
Τάνα. Οἱ μελανόχροι οὗτοι Ἰουδαῖοι κατὰ τὰς
παραδόσεις αὐτῶν κατὰγονται ἀπὸ τῶν πατρι-
άρχων τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐμφανίονσι
συγγένειαν ἐθνολογικὴν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
καὶ ἡ παρ' αὐτοῖς ἐν χρῆσιν οὖσα Γαζική, εἰς
τὴν Πεντάτευχον μόνον περιοριζομένη, μετὰ-
φραστικῆς Π. Δ. φαίνεται ὅτι ἐλήρθη ἐκ τῆς
ἱερᾶς Γραφῆς τῶν Χριστιανῶν Ἀθησυνίων.
Τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ καταγωγὴν τῶν Ἰ-
ουδαίων τούτων εἰσὶν ὅπως σκοτεῖναι. Καὶ τινες
μὲν εἰκάζουσιν ὅτι ἦσαν ἀποικοὶ τῶν ἐν Αἰγύ-
πτῳ Ἑλληνιζόντων Ἰουδαίων, ἄλλοι δὲ θεω-
ροῦσι τὴν μετανάστασιν ἐν μεταγενέστεροις
ἔτι χρόνοις γενομένην. Φαίνεται δὲ ὅτι ὅλοι
ἦσαν οἱ μετανάστεύσαντες Ἰουδαῖοι καὶ ὅτι ὁ
λαὸς τῶν Φαλασιῶν ἀπατελεσθῆναι κυρίως ἐκ
τῶν ἐγγωρίων προσηλύτων τῆς Ἰουδαϊκῆς
Θρησκείας, μεθ' ὧν ἀναμειγθέντες οἱ ἐθνικὴν ἔ-
χοντες καταγωγὴν Ἰουδαῖοι ἀρωμοιώθησαν
αὐτοὶ ἀπολέσαντες τὸν ἐξωτερικὸν ἐθνικὸν τύ-
πον. Οἱ Φαλασιῶν οὗτοι εἶναι λαὸς ἀγνοστῶ-
των ἡθῶν, φιλόπονος, ἀλλ' ἀποστρεφόμενος τὴν
ἐμπορίαν, διμύγλωστος δὲ πρὸς ἄλλας φυλὰς
ἰθαγενῶν εἰδωλοδακτῶν, οἵτινες φαίνεται ὅτι
εἶναι ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Α. (οἱ Γα-
μάνται καὶ οἱ Βαϊτός). Ἀξιωματικὸς ἐστὶν καὶ ὅτι
ἡ φυλὴ τῶν Γάλλων, οἵτινες ὀνομάζονται

ἀπὸ τῶν πρὸς Ν τῆς Ἀ. Ἀφρικανικὸν παρα-
λίον, ἐπωφελοῦμενοι τὰς ἐσωτερικὰς τῆς χώ-
ρας ταρχάς, προὐχώρησαν βορείως μέχρι τῶν
ἐνδοτέρων τῆς Ἀ. εἰσδόντες δικὴν σφῆνις εἰς με-
θορίους μεταξὺ Σέας καὶ Ἀρχάρας χώρας.
Ἦτο δὲ εὐτύχημα διὰ τοὺς Ἀθῆσυνούς ἐτι οἱ
ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν Ἰάλλας, λαὸς ἄλλως ἀν-
δρείος καὶ φιλοπόλεμος, εἶναι ἀθῆναις τὸν
πληθυσμὸν καὶ ἐντεῦθεν ἀνίκαναι πρὸς καθυ-
πτάξιν τῶν λοιπῶν κατοικῶν. Ὡς πρὸς τὴν
θρησκείαν οἱ μὲν τῶν Ἰάλλας εἰσι Χριστιαν-
οὶ, οἱ δὲ ἠσπασαντο τὸ Ἰσλάμ, ἄλλοι δὲ ἐμ-
μένουν ἐτι ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ.

Θ ρ η σ κ ε ι α. Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν Ἀθῆσ-
συνίᾳ θρησκεία εἶναι ἡ Χριστιανικὴ ἀναμερι-
γμένη πολυειδῶς ὡς πρὸς τὸν ἐκκλησιαστικὸν
βίον καὶ τὰς τελετάς μετ' ἑθιμῶν ἐκ τοῦ Ἰου-
δαϊσμοῦ εἰλημμένον, ἥθικῶς δὲ ἡμελημένη
σπέρμα ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν καὶ
ζωτικότητα ἐνεκα τῆς μεγάλης ἀπαιδευσίας
καὶ τῆς βαρβαρότητος λαοῦ καὶ κλήρου καὶ
τῆς τῶν ἡθῶν ἀκολασίας. Κατὰ τὴν ἐργώ-
ριον παράδοσιν ἡ ἀρχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν
Ἀ. ἀνατρεῖται μετὰ τῶν Ἀποστολικῶν χρό-
νων, Μαθηαῖος δ' ὁ Ἀπόστολος θεωρεῖται ὁ
ἱδρυτὴς τῆς ἐν Ἀ. πρώτης Χριστιανικῆς Ἐκ-
κλησίας. Ἀλλ' ἡ ἱστορικὴ ἀρχὴ τοῦ Χριστια-
νισμοῦ τῆς Ἀ. ἀνατρεῖται εἰς τὸν Δ' μ. Χ. αἰῶνα,
ὅποτε διὰ τῶν ἐξ Αἰγύπτου αἰχμαλώτων Χρι-
στιανῶν Αἰθιοπία καὶ Φρουμντίου ἱδρῶθη ἐν
Ἀξούμ Ἐκκλησία Χριστιανικὴ, ἥς πρεσβύτε-
ρος, εἰτα δὲ ἐπίσκοπος, χειροτονήθης ὁ Φρου-
μντίος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας πατριάρχου
Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου ἐπέστρεψεν εἰς Ἀ.
μετονομασθεὶς Σαλάμ καὶ ἐκλήθη ἐνταῦθα πα-
τριάρχης (Abuna) Ἀθῆσυνίας. Δεχόμενος δὲ
τὸ βάπτισμα καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς χώρας
ταχέως διεδόθη ἡ νέα θρησκεία ἐν ἀπάσῃ τῇ
χώρᾳ ἐνισχυομένη διὰ τῶν πρὸς τὴν ἐκκλη-
σίαν τῆς Ἀλεξανδρείας σχέσεων, ἥτις χειρο-
τονοῦσα καὶ πέμπουσα τὸν κατὰ καιρὸς Ἀθου-
νὰ ἐπὶ μέρη τοῦ Ἀθῆσυνῶν ὡς μητρόπο-
λις, δι' Αἰγυπτίων δὲ μοναχῶν εἰσυχαιόντων
εἰς τὴν Ἀ. τὸ μοναχικὸν σύστημα ἐστερεώθη
ἐτι μάλλον ὁ Χριστιανισμὸς. Ὅποτε τῷ 151
ἢ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος καταδικάσεν ὡς ἰδι-
τυγιανὸν τὸν Ἀλεξανδρείας πατριάρχην Διό-
σκουρον, ἀλλ' οἱ ἰθαγενεῖς Αἰγύπτιοι (Κό-
πτοι) ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν πατριάρχην αὐ-
τῶν ἀσπαράμενοι τὸ Μεταφυστικὸν δόγμα, ἡ
Ἀθῆσυνικὴ Ἐκκλησία ἥμελεισθη τὸ τῶν
Αἰγυπτίων παράδειγμα, ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ
σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὴν Κοπτικὴν Ἐκκλη-
σίαν τῆς Ἀλεξανδρείας ἔμειναν μέχρι σήμερον
ἀναλλοιωταί, καὶ ὁ Κόπτης πατριάρχης Ἀλε-
ξανδρείας θεωροῦμενος ὡς ἀνώτατος πατριάρ-
χης χειροτονεῖ τὸν Ἀθουνα. Ἀλλ' ἡ ἐκκλη-
σία τῆς Ἀ. κατὰ τὰς τελετάς καὶ τὰ ἔθιμα
αὐτῆς διαφέρει καὶ τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας
διατηρήσασα πολλὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, μάλιστα

Ἰουδαϊκὰ. Οὕτω παρὰ τοῖς Ἀθῆσυνοῖς Χρι-
στιανοῖς τοῦ βαπτίσματος προηγείται ἡ περι-
τομή. Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ ἔθιμον τοῦ ἐσπράζειν τὸ
Σάββατον. Ὁ Ἀθουνα ἐδρεύων ἐν Γενδάρη
(τῆς Ἀρχάρας), διοικῶν δὲ καὶ τὰς Ἐκκλη-
σίας τῶν δύο ἄλλων ἡγεμονῶν Σέας καὶ Τι-
γρέ ἔχει ὑπέρτατον κύρος ἐν τοῖς θρησκευτι-
κοῖς ζητήμασι, κρίνει δὲ ἐνίστα καὶ πολιτικὰς
ὁποῖαις καθιστάμενος ἐντεῦθεν ἐπίφορος καὶ
τοῖς ἡγεμόσιν αὐτοῖς. Ἡ πρὸς τὸν πατρι-
άρχην Ἀλεξανδρείας ὑποτέλεια αὐτοῦ συνί-
σταται ἀπλῶς εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπονειμα-
νὴν τιμὴν τῶν πρωτείων, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν ἀνα-
γνώρισιν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ. Οἱ ὑπὸ τὸν Ἀ-
θουνα ἐπίσκοποι (Κομῦρ) εἰσὶν ἀπλῶς ἐπι-
τροποι καὶ σκευοφύλακες τῶν ἐκκλησιῶν οὐ-
δεμίαν ἀκούοντες ἄλλαν ἐπισκοπικὴν ἐξου-
σίαν. Τοῦναντίον δὲ τὴν μεγίστην ἐκκλησια-
στικὴν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν κέντηται μετὰ
τὸν Ἀθουνα ὁ μέγας ἡγούμενος (Etschegid)
τῆς Μονῆς τοῦ Αἰδάνου (Αἰδ. Δεδρά) ἐν Σέα
ἱδρυθείσης κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα, περιφημοτάτης
τῶν πολυαριθμῶν ἐν Ἀ. μονῶν. Ὁ κατώτερος
κλήρος εἶναι ὅλως ἀπαιδευτος, ἀμαθὴς, πέ-
νης καὶ περιρρονημένος. Ἐνεκα δὲ τῆς τοιαύ-
της τοῦτου καταστάσεως καὶ τῆς τοῦ λαοῦ
βαρβαρότητος ὁ Χριστιανισμὸς ἐν Ἀ. κα-
τέστη θρησκεία τύπων ἐξωτερικῶν καὶ τελε-
τῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ζωτικῆς διδασκαλίας θρη-
σκευτικῆς ἐπενεργούσης ἐπὶ τὴν ἥθικὴν τοῦ
λαοῦ μόρφωσιν, καθόσον μάλιστα αὐτὴ ἡ τῆς
Ἐκκλησίας γλῶσσα, ἐν ἣ ὑπάρχει καὶ ἡ με-
τάφρασις τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς καὶ ἄλλων θρη-
σκευτικῶν βιβλίων, εἶναι ἡ ἀκατάληπτος εἰς
τὸν λαὸν Γαελικὴ. Ἀλλῶς δὲ, οἱ ἥδη εἰπο-
μεν, ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία εἶναι ἡ ἐπικρα-
τοῦσα, ἀλλ' οὐχὶ ἡ μόνη ἐν Ἀ. προστατευο-
μένη θρησκεία. Φυλαὶ τινες, ὡς ἤδη ἐρρέθη,
ἐμμένουν ἐτι ἐν τῇ εἰδωλολατρείᾳ, ἵκαναί
δὲ εἶσιν αἱ χώραι, ἐν αἷς ἐπικρατεῖ τὸ Ἰσλάμ.

Π ν σ υ μ α τ ι κ ἡ κ α ἰ ἡ θ ι κ ἡ κ α-
τ ἄ σ τ α σ ι ς. Ἡ οὐκρά τοῦ θρησκευτικοῦ
ἐν Ἀθῆσυνίᾳ βίου κατάστασις ἀνταποκρίνε-
ται πρὸς τὴν καθόλου πνευματικὴν καὶ ἥθι-
κὴν κατάστασιν τοῦ Ἀθῆσυνικοῦ λαοῦ μα-
κρὸν ἐτι ἀπέχοντος πολιτισμοῦ καὶ ἡμερώ-
σεως ἐπωσοῦν προηγεμένης. Ἡ πολιτεία οὐδὲν
ἄλλο ἐτι ἐστὶν εἰμὴ ἄτακτος τις συνδυασμὸς
δεσποτίας καὶ φεουδαλισμοῦ μετ' ἀπλουστά-
των δημοκρατικῶν θεσμῶν ἡ δικαισύνη ἀ-
σμεῖται ἐπὶ τῇ βίαιᾳ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰουστι-
νιανοῦ δικαίου, ἡ δὲ διοίκησις εἶναι τὰ μάλι-
στα ἀπλὴ ἐπιτρέπουσα ἐν ἀπάσις ταῖς σχέσεσι
τοῦ δημοῦ βίου τὴν ἄμεσον πρὸς τὸν ἡγε-
μόνα ἐκκλησίαν οἱ δὲ ἥθικοι τῆς κοινωνίας
θεσμοὶ εἰσὶν ἐτι λίαν χαλαροὶ καὶ ἀσθενεῖς.
Ἐκτὸς τῶν φυσικῶν καὶ πατριάρχικων ἀρετῶν
τῆς φιλοφρονίας, τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς ὑπα-
κοῆς καὶ τῆς πρὸς τοὺς ὑποδαστέρους ἡ ὑπε-
ρεπιδύνας φιλάνθρωπίας κατὰ τὰ λοιπὰ δὲ Ἀ-

ἑθασύνειος εἶναι· λίαν ἐπιρροπῆς πρὸς τὴν ἀπὸ-
στίαν καὶ τὸ ψεῦδος· ὁ Χριστιανὸς μάλιστα
Ἀθῆσυνεὺς οὐδ' ἐπὶ φιλοπονίᾳ καὶ διακρίνεται,
τοῦναντίον δὲ οἱ Μωαμεθανοὶ εἰσὶν οἱ μετεργό-
μενοι βαναύσους τινὰς τέχνας καὶ διενεργούν-
τες τὴν τοῦ τόπου βιομηχανίαν. Ἐπεὶ δ' οἱ
κτροτέρη εἶναι ἢ τῆς διανοητικῆς μορφώσεως
καὶ παιδείσεως κατάστασις ἐν τῇ λαῳ. Ἡ
Λίθιοπικὴ φιλοσοφία πρὸ πολλοῦ περιήλθεν
εἰς τελείαν παρακμήν, τὸ δ' ἀπλῶς ἀναγινώ-
σκειν καὶ γράφειν ἐν τῇ λαλομένῃ Ἀρχαρι-
κῇ γλώσσῃ εἶναι προνόμιον τῶν ἀνωτέρων
τάξεων καὶ ἰδίως τῶν κληρικῶν. Μόνον δὲ
διὰ τῶν Γερμανῶν ἱεραποστόλων μεταεργάθη
καὶ ἐξεδόθη ἡ Ἀγία Γραφή ἐν τῇ Ἀρχαρι-
κῇ γλώσσῃ. Βάνουσὲς τὶς ζωγραφικὴ καὶ μουσικὴ
τὶς ἀπλουστάτη ἐλαχίστων διαφέρουσα τῆς
τῶν Μαύρων εἶναι ἢ μόνη παρ' Ἀθῆσυνεὺς
καλλιτεχνία. Καὶ ὁ βίος δ' αὐτῶν, ὅσον ἀφο-
ρᾷ τὴν τροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν κατοί-
κιαν εἶναι ἐπὶ παντὶ βάρβαρος ἐλίγον ἀπέ-
χων τοῦ φυσικοῦ. Αἱ συνήθειαι κατοικίαι εἰσὶν
ἀπλᾶ καλῶς ἐκ καλαμῶν κατασκευασμέναι
περιρραττόμεναι διὰ φραγμῶν ἐξ ἀκανθῶν·
ὀλίγα δὲ μόνον οἰκίαι εἰσὶν ἐκτισμέναι ἐπὶ
θεμελίῳ ἐκ λίθων.

Ὁ π λ η θ υ σ μ ὁ ς τ ῆ ς Ἀ. ἐντὸς
τῶν ὁρίων τοῦ νῦν Ἀθῆσυνικοῦ κράτους ὑ-
πολογίζεται εἰς 3—4 περίπου ἑκατομμ. Διαι-
ρεῖται δὲ ἡ Ἀ. πολιτικῶς εἰς τρία μεγάλα
τμήματα, ἅτινα ἀπέτελουν ἄλλοτε καὶ ἐν μέ-
ρει ἀπέτελουν καὶ νῦν διαφόρους ἡγεμονίας·
τὸ Τίγρε μετὰ τῆς πρωτεύουσας Ἀδούης, τὴν
Ἀρχαριαν μετὰ πρωτ. Ρονδάρ καὶ τὴν ὑποτελῆ
ἡγεμονίαν τῆς Σόας μετὰ πρωτ. Λιταίε.
Νῦν ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀναγνωρίζομενος ὡς
ὑπέρτατος κύριος, βασιλεὺς βασιλέων τῆς Λί-
θιοπίας, εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, αὐτοκράτωρ τῆς
Ἀθῆσυνείας.

Ἰ σ τ ο ρ ε ῖ α. Ἐκ τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτια-
κῶν τῆς ἱστορίας πηγῶν οὐδὲν περὶ Ἀ. μαν-
θάνομεν. Αἱ μεγάλαι πρὸς Ν στρατεῖαι τῶν
Φαραῶνων δὲν ἐφθασαν μέχρι τῆς χώρας ταύ-
της καὶ ἡ ἄλλειψις ζωῆς κατὰ θάλασσαν
συγκοινωνίας τῶν ἀξένων Ἀθῆσυνικῶν ἀκτῶν
πρὸς τὰ βορειότερα τῆς Ἐρυθρῆς παράλια ἐ-
κώλυεν ἐν μέρει τὴν μέχρι τῆς χώρας ταύ-
της ἐπέκτασιν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ.
Οὕτε δὲ ἐν ταῖς παραδόσεσιν οὕτε ἐν τῇ ἱστο-
ρίᾳ καὶ τοῖς μύθοις καὶ τῇ τέχνῃ τῆς Ἀ.
εὐρίσκειται ἕνως Αἰγυπτιακῆς ἐπιρροῆς, οἱ δὲ
τοῦ Ἀξούμ ἀδελίσκονται θεωροῦνται ὡς ἀνήκον-
τες εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἐποχὴν. Τοῦναντίον
δὲ τὰ πρῶτα στοιχεία τοῦ πολιτισμοῦ φαίνεται
ὅτι μετηνέχθησαν εἰς τὴν Ἀ. ἐκ τῆς νοτίου
Ἀραβίας μετὰ τοῦ ἐκ τῆς χώρας ταύτης με-
τανάστευσαντος εἰς Ἀ. λαοῦ ἐν ἐποχῇ μὴ ἐκ
τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ὁρισμένως
γνωστῇ. Βεβαιώτατον ὅμως τυγχάνει ὅτι σχέ-
σεις λίαν στεναὶ καὶ ζωηρὰ συγκοινωνία συνέ-

δεον ἀνέκαθεν τοὺς κατοίκους τῆς Νοτίου Ἀ-
ραβίας πρὸς τοὺς τῆς Ἀθῆσυνείας καὶ πιθαν-
ώτατον ὅτι οἱ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων Ἑβ-
λαίων γεωγράφων μνημονευόμενοι Ἀ θ α σ σ η -
ν ο ἰ τῆς Ν. Ἀραβίας εἰσὶν οἱ Ἀ θ η σ υ ν -
ν ο ἰ τῆς Ἀ. Ὁ Γερμανὸς H. Ludolf ὁ
πρῶτος ἐκ τῶν Εὐρωπαίων συγγραφέων ἱστο-
ρίαν τῆς Ἀ. (Historia Aethiopica 1681) καὶ
πρῶτος καταστήσας τὴν χώραν ταύτην ὁ-
πωσοῦν γνωστὴν εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κό-
σμον ἐφφώνει ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς Ν. Ἀραβίας μετα-
νάστευσις τῶν Ἀθῆσυνεὺν ἐγένετο πιθανῶς ἐπὶ
τοῦ βασιλέως Ἰωσία (640 π.Χ.). Καὶ ὁ ἄλλος
δὲ Ἀββαδὶ, περίφημος τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης καὶ
φιλοσοφίας ἐρευνητὴς, ἀναγεί τὴν μετανάστευσιν
ταύτην εἰς ἐποχὴν ἐπίσης ἀρχαίαν, μεταγενε-
στέρην ὅμως πάντοτε τῆς βασιλείας τοῦ Σολο-
μῶντος, εἰς ἐπίστασιν τοῦ ὁποίου κατὰ τὴν
Ἱερὰν Γραφὴν μετέβη ἐκ τῆς Ν. Ἀραβίας ἡ
βασιλίσσα τῆς χώρας Σαβᾶ. Κατὰ τὰς ἐγ-
χωρίους τῶν Ἀθῆσυνεὺν παραδόσεις, ὡς ἀνε-
γράψαν ἐν τοῖς Λίθιοπικοῖς αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος
Ν. Παρίσης, παρ' αὐτοῦ, τοῦ νῦν βασιλεύον-
τος Ἰωάννου ἀκούσας αὐτάς, οἱ Ἀθῆσυνεὺς
κατάγονται ἀπὸ τοῦ Χούς τοῦ ἐγγόνου τοῦ
Νῶε ἐλθόντος εἰς Ἀ. διὰ τῆς Αἰγύπτου, ἡ δὲ
ἐν τῇ Γραφῇ ἀναφερομένη βασιλίσσα τῆς χῶ-
ρας Σαβᾶ εἶναι οὐχὶ ἐξ Ἀραβίας, ἀλλ' ἐξ Ἀ.
αὐτῆς ἐκ τῆς Ἀξάδ παρὰ τὴν Σόαν καὶ ἡ
βασιλίσσα αὕτη μεταβάσα εἰς Ἱερουσαλὴμ βο-
ηθεῖα τοῦ βασιλέως Τύρου Χιράμ ἐγέννησεν
υἱὸν ἀπὸ τοῦ Σολομῶντος Μενελίη. ἡ Δαυὶδ
Β' καὶ χρισθεὶς οὗτος βασιλεὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ
ἦλθεν εἰς Ἀ. καὶ ἐγένετο ὡς βασιλεὺς Σιῶν
ἀρχηγέτης τῆς βασιλευσούσης ἐν τῇ χώρᾳ
δυναστείας. Ἐπὶ δὲ τοῦ ΚΒ' ἡγεμόνος τῆς δυνα-
στείας ταύτης Βαῆσο ἐγεννήθη ὁ Ἱησοῦς Χρι-
στὸς καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀ θ ρ α χ ᾶ
εἰσέχθη ὁ χριστιανισμὸς εἰς τὴν Ἀ. εἴτα δὲ
ὑπὸ τοῦ βασιλέως Χατσε-Βέχα ὑποστηρικθεὶς
ἐπεκράτησεν ἐν τῇ χώρᾳ. Ἀλλ', ὥς λίαν ὀρ-
θῶς παρατηρεῖ ὁ E. Ρενάν, ἐν ταῖς περὶ βασι-
λείας Σαβᾶ καὶ τῶν σχέσεων τῶν Ἀθῆσυνεὺν
πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος τοῦ Σολομῶντος καὶ
τοῦ διαδόχου αὐτοῦ παραδόσεσιν οὐδ' ἕνως ἀρ-
χαίας ἱστορικῆς, καὶ μάλιστα ἐγγωρίου ἐθνι-
κῆς παραδόσεως δύναται τις ν' ἀνευρῇ πᾶσαι δ'
αὐταὶ αἱ παραδόσεις εἰσι μεταγενεστέρων χρό-
νων μεταδοθεῖσαι τοῖς Ἀθῆσυνεὺς διὰ τῶν
Ἰουδαίων τῶν μεταοικισάντων εἰς τὴν χώραν
ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, καὶ ἐπομένως ἁ-
συστατοὶς ὅλως ἡ γνώμη τῶν εἰς τὴν ἐποχὴν
τῆς βασιλείας τοῦ Σαβᾶ ἀναγόντων τὴν ἐξ
Ἀραβίας εἰς Ἀ. μετανάστευσιν. Τοῦναντίον μάλ-
ιστα φαίνεται ὅτι ἡ μετανάστευσις οὐχὶ ἐν ὁ-
ρισμένῳ τινὶ χρόνῳ, ἀλλὰ κατὰ πολλὰς πε-
ρίόδους γενομένη βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον
ἀφωμοίωσε τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀ. πρὸς τὸν
τῆς Νοτίου Ἀραβίας συντελέσας τὴν ἐνότητά
τῶν λαῶν ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν ὥστε ἐθνο-

λογικὴν καὶ ὑπὸ γλωσσολογικὴν ἐποψίν, ἐπὶ
τινὰ δὲ χρόνον καὶ ὑπὸ πολιτικὴν. Ὁ σύγ-
γραφὸς τοῦ Αὐγούστου Νουμάδος ἡγεμῶν καὶ
συγγραφεὺς Ἰούδας, κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Πλι-
νίου, ἐμνημόνευσεν Ἀράβων ἐν Ἀθηναῖς. Ἐν
τῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἀ. (τῶν
Ἀζωμιατικῶν) ὁ βασιλεὺς Ἀζζανῆς (340 μ.Χ.)
καλεῖται βασιλεὺς τῶν Ὀμηριτικῶν (ἦτοι
τῶν Χιμαριτικῶν τῆς Ν. Ἀραβίας) Λιβυτικῶν,
Ραιδανῶν καὶ Σαβαίων. Οὕτω δὲ καλεῖται καὶ ὁ
κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα βασιλεύσας Ἰαζένας. Καί
πότε μὲν ἡ Ν. Ἀραβία προσεκτήθη πολιτικῶς
ἐκ τῆς Α. δὲν εἶναι γνωστὸν, ἀλλ' ἡ πολιτικὴ
αὐτῇ ἐνέστη διατηρήθη μέχρι τοῦ Του μ. Χ.
αἰῶνος καὶ ἡ Ἀθηνῶν κατεργαζία ἐστειρώθη
ἐν τῇ Ν. Ἀραβίᾳ διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀθην-
συνῶν εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰσαγωγῆς τοῦ
Χριστιανισμοῦ (τῷ Β' μ. Χ. αἰῶνι) καὶ διὰ
τῆς προστασίας, ἣς ἀπέλαυσεν ἡ Α. παρὰ τῶν
Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, ὅτις καὶ ἐμπροσθεν
ἐπεδείχθη περὶ τὰ τέλη τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶ-
νος, ὅποτε ἡ εἰς Ν. Ἀραβίαν τοῦ Πέρσου βα-
σιλείως Χοσρόου τοῦ μεγάλου εἰσβολὴ προκάλεσε
πόλεμον μεταξὺ τοῦτοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος
Ἰουστινίου Β', ὅς τὴν προστασίαν διετέλει
ὁ βασιλεὺς τῆς Α. Καὶ τότε μὲν οἱ Πέρσαι ἤτ-
τήθησαν. Ἀλλ' εἰς τὴν ἐν τῇ Ν. Ἀραβίᾳ τῶν
Ἀθηνῶν κυριαρχίαν καὶ τὸν Χριστιανισμὸν
ἔθηκε τέρμα μετ' ὀλίγον ἡ ἐνταῦθα ἀπάστασις
τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας.

Ὡς ἐρρήθη ἤδη, οὐ μόνον πολιτικὴ, ἀλλὰ
καὶ ἐθνικὴ ἐνότης συνέδεε τοὺς Ἀθηνῶνας
πρὸς τὴν Ν. Ἀραβίαν. Ἡ ἀρχαία γλῶσσα
τῶν Ἀθηνῶν εἰς ἣν εἶναι μεταπετρασμένη ἡ
ἱερὰ Γραφή, καὶ ἐν ἣ μετὰ τινῶν ιδιοτισμῶν
εἶναι συντεταγμένη αἱ μὴ Ἑλληνικαὶ ἐπι-
γραφαὶ τῆς Α., αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὸν Ε' μ. Χ.
αἰῶνα, ἡ Γκελικὴ ὀφθαλμὸν εἶναι συγγενεστὰν
πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐν τῇ Ν. Ἀραβίᾳ ἐπικρα-
τήσαν γλῶσσαν τὴν Ὀμηριτικὴν (Χι-
μαριτικὴν), ὡς τοῦτο ἀπεδείχθη ἀφ' αὐτοῦ εὐρε-
θῆσαν καὶ ἡμιγενοῦσθαι αἱ Ὀμηρικαὶ ἐπι-
γραφαὶ, καὶ τὸ ἀποδείχθαι δὲ τὸ Ἀθηνῶνικόν,
μεθ' ὅλας τὰς μικρὰς διαφορὰς αὐτοῦ πρὸς τὰ
ἄλλα Σημιτικὰ ἀλφάβητα, ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι
ἀπλὴ τροποποίησις τοῦ Χιμαριτικοῦ ἀλφάβη-
του καὶ ὅτι ἔχει ἀρχὴν τὸ Φοινικικὸν ἀλφάβη-
τον, ἡ δὲ ἐκείνη τῶν χαρακτήρων πρὸς τοὺς
τοῦ Α = β = γ = δ = ε = ζ = η = θ = ι = κ = λ = μ = ν = ξ = ο = π = ρ = σ = τ = υ = φ = χ = ψ = ω = ὡς ἐπεγράθη ν' ἀποδείξῃ τοῦτο ὁ We-
ber, ὅτι τὸ Δεδανακάρ, τὸ θεοχαρακτὸν ἀλ-
φάβητον τῆς Σανσκριτικῆς, παρήχθη καὶ τοῦτο
ἐκ τοῦ Φοινικικοῦ ἀλφάβητου καὶ ὅτι τὸ Χιμα-
ριτικὸν καὶ Λιβυτικὸν ἀλφάβητόν εἰσι οἱ με-
σάζοντες τύποι μεταξὺ τοῦ Φοινικικοῦ καὶ τοῦ
Ἰνδικοῦ. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ὁ Ρενδὴν προσῆλθε εἰς
τὴν γενικωτέραν εἰσακκίαν ὅτι αἱ γῶραι αὗται
τῶν Ὀμηριτικῶν καὶ Λιβυτικῶν ἀπέτελουν παρὰ
τὴν Ἐρυθρὰν μέγαν σταθμὸν συγγενικῶς καὶ
ἐπιμειξίας μεταξὺ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀνατολι-

κῶν λαῶν τῶν περὶ τὴν Μεσόγειον καὶ τὰς Ἰν-
δίας (ὡς ἐχρητίμευεν ἡ Φοινικὴ παρὰ τὴν Με-
σόγειον μεταξὺ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης) καὶ ὅτι
τοῦ ἀρχαίου τοῦτου Χουσιτικοῦ Λιβυτικοῦ πο-
λιτισμοῦ ἀμυδραὶ ἀναμνήσεις καὶ ὑπαίνυμοι
ἐσώθησαν ἐν ταῖς μυθώδεσι περὶ Σαβᾶ, Ὀφίρ
καὶ Ἀδαμῆκε παραδόσεσιν.

Εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς Α. συντέλεσαν ἰ-
σχυρῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν διαδόγων τοῦ
Ἀλεξάνδρου αἱ πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Λιβυ-
πιακὸν κράτος σχέσεις τῆς χώρας ταύτης.
Οἱ Πτολεμαῖοι τῆς Λιβύης εἰσέδωσαν νικη-
φόροι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Λιβυτικῆς φέροντες
αὐτοὺς καὶ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. Τοῦ-
το μαρτυρεῖται ἰδίως ἐκ τῶν μεγάλων Ἑλλη-
νικῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἀζωμ. ἰδὸς (σημ. Ζου-
λα), ὅς ὁ κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἐπισταφθάμενος
τὸν λαμῖνα τοῦτου Κοσμάς ὁ Ἰνδοπλεῦστης
ἀντιγράφας διέσωσεν ἡμῖν. Κέντρ. του τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ τοῦτου πολιτισμοῦ, εἰς ἐν συντέλεσαν
καὶ οἱ ἐξ Ἀγύπτου τότε πιθανῶς εἰς Ἀ. με-
ταναστεύσαντες Ἑλληνίζοντες Ἰουδαῖοι, ἦτο
τὸ κράτος τὸ Ἀζωμιατικόν, ἔθνα, φαίνεσθαι καὶ
ἡ Μωσαϊκὴ διδασκαλία ὑπέκυφεν εἰς τὴν πρ-
οφὴν Ἑλληνικῶν θεωριῶν. Ἐπὶ τοσοῦτον δι' ἡ-
τοτε ὁ Ἑλληνισμὸς κατέστη οἰκείος ἐν Ἀ.
ὥστε ἤδη καὶ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα ἐν ἐπιγρα-
φῇ τινι Ἀζωμιατικῇ ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας
λεγει περὶ ἐαυτοῦ «Πρὸς τὸν θεόν μου τὸν
Ἀρην, ὃς με καὶ ἐγέννησεν τῷ Διὶ καὶ τῷ
Ἀρει καὶ τῷ Ποσειδῶνι». Ἐν ἑτέρᾳ ἐπιγραφῇ
Ἀζωμιατικῇ ὁ βασιλεὺς Ἀζζανῆς καλεῖται «Ἰὺς
θεοῦ ἀνικητοῦ Ἀρείως». Ὁ βασιλεὺς Ζοσκά-
λης βασιλεύων ἐν Ἀζωμ. καθ' ὃν χρόνον ἐγρα-
φεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Περὶ τοῦ τῆς Ἐρυ-
θρᾶς», καλεῖται ὑπὸ τοῦτου «γραμμάτων Ἑλ-
ληνικῶν ἐμπειρος». Φέρονται δὲ καὶ νομισματά
μεθ' Ἑλληνικῶν τοῦ Ἀζωμ. ἐπιγραφῶν τῆς ἐ-
ποχῆς ταύτης, ὧν περιγραφὴν ποιεῖται ἐν τοῖς
«Λιβυτικαῖς» ὁ ἡμέτερος Ν. Παρίσης (Νομισμ.
Ἀζωμ. «ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΦΙΑΛ. ΑΕΩΜΙ-
ΤΩΝ ΒΑΣΙΔΙΜΗΑΝ». Ἰὸ ὄνομα δὲ τοῦ
Ἀρείως (αὐτοῦ τοῦ Ἀρείως) ἀναγινώσκει-
ται εἰς τὰς ἐν τῇ Λιβυτικῇ γλῶσσῃ γεγραμ-
μένας Ἀζωμιατικὰς ἐπιγραφὰς. Ἡ τοιαύτη
τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνίζοντος Ἰου-
δαϊσμοῦ ἐν Ἀ. ἐπικράτησις συντέλεσεν ἰσχυ-
ρῶς καὶ εἰς τὴν ταχείαν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν
τῇ χώρᾳ ταύτῃ διάδοσιν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὴν
εἰς Ν. Ἀραβίαν μετάδοσιν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πο-
λιτικὴν ἐνότητά τῶν δύο τούτων χωρῶν, ἐπὶ δὲ
καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους στε-
νὰς πολιτικὰς σχέσεις τοῦ Ἰσχυροῦ τοῦτου ἐν-
θεν καὶ ἐνθεν τῆς Ἐρυθρᾶς δεσπόζοντος Λιβυ-
τικοῦ κράτους. Ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα
νικηφόρος τοῦ Μωαμεθανισμοῦ εἰς τὴν Νέ-
τιον Ἀραβίαν διάδοσις καὶ ὁ χωρισμὸς ταύτης
ἀπὸ τῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ δὲ ἡ ἐν ταῖς βορει-
αῖς χώραις τῆς Ἀραβικῆς κατάλυσις τοῦ Βυ-
ζαντινοῦ κράτους καὶ ἡ νικηφόρος προέλασις

τῶν Μωαμεθανῶν ἐπὶ τοσοῦτον βαθμὴν ἐξησθένωτο τὸ Χριστιανικὸν Ἀθηναϊκὸν κράτος, ὥστε κατὰ τοὺς ἐπομένους αἰῶνας ἐπὶ τινα χρόνον (ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 10ου αἰῶνος μέχρι τοῦ τέλους σχεδὸν τοῦ 13ου αἰῶνος) ἡ ἀρχὴ περιήλθεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Κατὰ δὲ τὸν 16ον αἰῶνα μικροῦ δεῖν ἡ Ἀ. ὑπέκυπτεν εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν, ἂν μὴ ἐσώζετο διὰ τῆς ἐγκαίρου βοήθειας τῶν τότε κατὰ τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Ἰνδικὴν ὠκεανὸν θαλασσοκρατούντων Πορτογάλων. Ἀλλὰ καὶ οἱ νέοι οὗτοι σωτήρες προστάται γενόμενοι νέας ἐπιγενομένης ἀφορμῆς ἐσωτερικῶν διαπληκτισμῶν, ὁπότε τὴν προστασίαν ταύτην ἐξήτουν νὰ χρησιμοποιοῦσιν ὁ Πάπας καὶ οἱ Ἰησουῖται ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἀ. καὶ ὁ Ἀλφόνσος Μονδὲξ ἐπέμψθη ὑπὸ τοῦ Πάπα ὡς πατριάρχης εἰς Ἀ. καὶ ἐκτίσεν αὐτῇ πολλὰ μοναστήρια. Ἀλλὰ τῷ 1634 οἱ μὲν καθολικοὶ ἐξεδιώχθησαν τῆς χώρας, διὰ δὲ τῶν Κοπτῶν ἱερέων ἀποκατέστη ἐν αὐτῇ ἡ παλαιὰ μονοφυσιτικὴ διδασκαλία. Διὰ τῶν ἐσωτερικῶν δὲ τούτων διενέξεων καὶ ταρχῶν ἐξησθένητε σφόδρα καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους ἰσχύς περιελθούσης εἰς τελείαν παράλυσιν τῆς ὑπεράτης ἀρχῆς. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ κατέπεσεν αὕτη βαθμὴν, ὥστε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ τοῦ ὑπεράτου βασιλείας (Νεγούς) τῆς Ἀ. ἀρχὴ κατέστη ἀπλή σκιά, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Σαγλὸς Δεγγέλ ἐξεδιήθη τῆς ἀρχῆς καὶ ἐκραιετο αἰχμαλώτος ἐν Γενδάρῃ τῆς Ἀμχάρας ἐπιτελῶν χρεὴ ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἀποζῶν ἐν τῶν πεινῶν αὐτοῦ εἰσοδημάτων, οἱ δὲ κατὰ τόπους ἄρχοντες κατέστησαν οἱ πραγματικοὶ τῆς χώρας ἡγεμόνες. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἦτον ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ εἰρήνη ἐν τῇ χώρᾳ, διότι ἕκαστος τῶν ἡγεμόνων, τῶν ἐχόντων ὀπισθὸν μεζῖνα ἰσχύον, ἐξιέμενος τῆς τοῦ ὅλου κράτους ἀρχῆς προεκάλει τὴν καὶ ἑαυτοῦ σύστασιν πάντων τῶν ἄλλων. Οὕτως, ὅποτε ὁ τῷ 1823 ἐν Τυγγρὲ ἡγεμὼν γενόμενος Σαβαγάδης ἐξήγγισεν νὰ ἐπιβάλῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, οὗτοι ὑπὸ τὴν Ράε Μάριον προσβαλόντες κατέστρεψαν αὐτὸν (1831). Ἀλλ' εἰς τὰς ἀνωμαλίας ταύτας ἔθνηκεν ἐπὶ τέλους τέρμα ὁ ἐκ μικρῶν μὲν ἐρμώμενος καὶ ταπεινῶν (ἦτον υἱὸς ἀπλοῦ ὑπαξιῆως), ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ φρονήσεως εἰς αὐτοκράτορα ὑψωθείς Θεόδωρος Κασάι, προαχθεὶς μὲν τὸ πρῶτον διὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀμχάρας Ράε Ἀλί, τοῦ ὁποίου καὶ γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ ἐγένετο, περιελθὼν δ' εἰς τὰς ἐνοπλίας ῥῆξιν πρὸς αὐτὸν τοῦτον καὶ νικήσας καὶ ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν χώραν τῶν Γάλλων καταλείπων τὸ κράτος αὐτοῦ εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ Θεοδώρου (1853). Γενόμενος δ' οὕτω κύριος τῆς Ἀμχάρας συνέλαβεν ὁ Θεόδωρος τὸ σχέδιον νὰ κυριεύσῃ ἀπᾶσης τῆς Ἀθηναϊκῆς. Ὡν δὲ συνέταξεν πολιτικὸς ἀνὴρ δὲν περι-

ώρισε τὸ μέσον τῆς ἐπιτυχίας ἀπλῶς εἰς τὴν τῶν ὀπλῶν δύναμιν, ἀλλ' ἐπιδιόφειδεν τὴν προστασίαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν ἐγγχώριον κλήρον καὶ τὸν πατριάρχην ἀπέναντι τοῦ Καπουκίνου De Iacobiis, (ἀνδρὸς ἐπιτηδειοτάτου, κατὰ-θώσαντος νὰ προσελκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν οὐ μόνον τὸν ἡγεμόνα τοῦ Τυγγρὲ Οὐβέι, ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτοῦ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κλήρου), μεγάλῃν διὰ τοῦ κλήρου ἐκτίσαστο δύναμιν καὶ ἄπασαν τὴν Ἀ. νικήσας δὲ καὶ τὸν Οὐβέι ζοευθέντα ἐν τῇ μάχῃ καὶ καταλαβάν τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων, κατέστη κύριος ἀπᾶσης τῆς Ἀ. Καὶ ἀνεφύησαν μὲν νέαι τινες δυσχερεῖαι ἐνεκα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἀρχηγοῦ Νεγουσιέ ἐν Τυγγρὲ, ὑποστηριζομένου ὑπὸ τοῦ Γάλλου προξένου τῆς Μασσαῦας, ζητούντος διὰ τοῦ ἐπαναστάτου τούτου νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐκχώρησιν παραλίων τινῶν θέσεων τῆς Ἀ., ἀλλὰ καὶ τῆς στάσεως ταύτης εὐχερῶς κατίσχυσεν ὁ Θεόδωρος, ἀφοῦ μάλιστα ὁ αὐτοῦ Νεγουσιέ ἀντὶ τοῦ ἐπηγγελημένου ὑπὸ τῆς Γαλλίας στρατοῦ 22 χιλ. ἀνδρῶν ἔλαβε μόνον ἀξιωματικὸν ἓνα καὶ τινὰς τοῦ ναυτικοῦ στρατιώτας καὶ ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν ὀπλῶν του συνεληφθῇ καὶ ἐρριεῖτο ἀπανθρώπως ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου, Ἐξασπύσας δ' οὕτως ἑαυτῷ τὴν ἀρχὴν ὁ Θεόδωρος ἐπέλαβετο σπουδαίων μεταρρυθμίσεων ἐν τῇ ἡμιβαρβάρῳ αὐτοῦ κράτει ἀποκαταστήσας τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, βελτιώσας τὴν ἡθικὴν τοῦ λαοῦ κατὰστασιν διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς πολυγαμίας, εἰσαγαγὼν δὲ πολλὰς βελτιώσεις καὶ εἰς τὰ τῆς διοικήσεως. Ἀλλὰ μὴ ὦν ἀνεκτικὸς πρὸς ξένους ἱεραποστόλους καὶ φυλακίσας τινὰς τούτων (ἰδίως Ἀγγλοῦς) περιήλθεν εἰς διένεξιν πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν κυβερνήσιν, ἡ διένεξις δ' αὕτη μετὰ πολλὰς ἀνωφελεῖς διαπραγματεύσεις ἀπέληξεν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κατὰ τῆς Ἀ. στρατείας τοῦ 1867, καὶ ἦν ὁ στρατηγὸς Νάπιερ ὁρμηθεὶς κατὰ Ὀκτώβριον εἰς Ἰνδῶν μετὰ στρατοῦ 10 χιλ. εἰς Ἀγγλῶν καὶ Ἰνδῶν συγκειμένων καὶ μετὰ ἐπιτελείου οὐ μόνον στρατηρικῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημῶν πάσης εἰδικότητος, ἰδίως γεωγράφων καὶ ἐθνογράφων, καὶ ἀποδὲς εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀ. καὶ ὑπερηνικήσας πάσας τὰς δυσχερεῖας προύχουσας ἐκ τῆς πρὸς τὰ ὄρη Μαγδάλων, ἐνθα ἦν τὸ στρατόπεδον τοῦ Θεοδώρου. Μετὰ τὴν πρώτην ἐνταῦθα νίκην, ἦν ἐπικυλοῦθησεν ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου ἀπόλυσις τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἐναρξίς διαπραγματεύσεων, μὴ ἀποδεξαμένου αὐτοῦ τὴν περὶ ἄνευ ἔρπον παραδόσεως πρότασιν τοῦ Ἀγγλοῦ στρατηγοῦ, ὥρμηκεν δ' Ἀγγλ. στρατὸς κατὰ τῆς πόλεως αὐτῆς τῶν Μαγδάλων, ἦν εἰς ἐξέδον ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἐξεπέσθη (31 Μαρτίου), ὅποτε καὶ ὁ Θεόδωρος ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν ζωὴν αὐτοῦ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὅπλου. Τὴν μετ' ὀλίγον ἀρχαίμενην καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐπιτελεσθεῖσαν ἐκκένωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν Ἀγγλικῶν

στρατευμάτων ἐπηκολούθησαν ἐπὶ τινὰ χρόνον νῆκι ἐσωτερικῇ ἐν Ἀ. ταραχαῖ καὶ ἀναρχίᾳ, ἐξ ἧς ἐπὶ τέλους ἐξήγαγε τὴν χώραν (1872) ὁ ἐπὶ Θεοδώρου ἡγεμὼν τοῦ Τίγρε καὶ σύμμαχος τῶν Ἀγγλίων κατὰ τὴν στρατιαν γενόμενος Ἰωάννης Κάσας ὑποτάξας τὸ πλεῖστον τῆς χώρας καὶ ἀναγκυνισθεὶς ὡς ὑπέρτατος ἄρχων ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν τῆς Σβάς καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμονιῶν καὶ πρὸς νομιμοποιήσιν τῆς τοιαύτης ἐξουσίας μετακλιθεὶς ἐς Αἰγύπτου παρὰ τοῦ τότε πατριάρχου ἐπίσκοπον, ὃς καὶ ἔχρισεν αὐτὸν βασιλεῖα βασιλεῶν τῆς Αἰθιοπίας. Ἐπὶ τοῦ νῦν ἐνδόξως ἀνάσσοντος τῆς Ἀ. ἀνδρείου καὶ συνετοῦ τούτου καὶ φιλέλληρος βασιλεῖος ἡ Ἀ. ἀξιολόγους ἐποίησατο καὶ ποιεῖται προόδους ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἡμερώσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Οὐ μόνον ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη ἐπαγνώθη καὶ τὸ κύρος τῆς μοναρχίας ἐνεπιδόθη ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀ., ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ δύναμις αὐτοῦ ἐκραταιώθη διὰ τῆς ἐπιτυχῆς ἐναντίον τῆς Αἰγυπτιακῆς ἐπιδρομῆς (1875) ἀμύνης. Ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης συνῆψε σχέσεις ὅπως οὐκ αἰσείας πρὸς πολλὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη, φιλικωτάτας δὲ καὶ οἰκειωτάτας συνῆψε πρὸς τὴν Ἑλλάδα πέμψας καὶ δεξιόμενος ἐκτακτοὺς πρεσβείας καὶ ὄψα πρὸς τὸν ἡμέτερον βασιλεῖα καὶ τεχνίτας ἐς Ἑλλάδος (ὀπλοποιούς, ἀμπελοργούς) μεταπεμφόμενος καὶ ἑατὸν τὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πατρισταρχίου ὑφ' ἡγεγῆτην Ν. Παρίτην, τὸν συγγραψάντα τὰ «Αἰθιοπικά», πρὸς ἃν πλείστας ἐπεδαψίλευσε τιμὰς, καὶ ἱερεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα πέμψας καὶ ἱεροσπουδαστάς, ἵνα παιδευθῶσιν ἐνταῦθα. Ἐσχάτως δὲ φιλικαὶ σχέσεις συνδέουσι τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην πρὸς ἑτερον ὁμοδόξον κράτος τὸ Ῥωσικόν, καὶ μικρὰ δὲ τις συνεικία συνέστη Κοζάκων ἐν Ἀ. καλουμένη Μόσχα ὑπὸ τοῦ κοζάκου ἀρχηγοῦ Ἀχίνωφ. Ὡς γνωστόν, ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτη περιῆλθεν εἰς ῥῆξιν πρὸς Ἰταλοὺς, ὑπ' αὐτῶν τούτων διὰ τῆς κατοχῆς τῆς Μασσαύας καὶ τῆς ἀδικουσίας Ἀθησυνίαν ἐπιδρομῆς προκληθεῖσαν. Εἶναι δὲ λίαν γνωστὰ τὰ τελευταῖα θεινὰ αὐτοχρήματα καὶ αἰσχροῦ ἥττα τῶν ἐν Ἀθησυνίᾳ Ἰταλῶν καὶ οἱ κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Μασσαύας διωγμοί. Τὰ κατὰ τὴν Ἀ. ἄλλως κατέστησαν ἡμῖν ἱκανῶς γνωστὰ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰωάννου διὰ τῶν «Αἰθιοπικῶν» τοῦ Ν. Παρίτη. [Π. Κ.]

Ἀδία ἀρχαία πόλις τῆς Μεσσηνίας ἀντικαταστήσασα κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν παρ' Ὀμήρῳ ποιεῖσσαν Ἰρήν (Ἰλ. J, 150). Τῷ 182 π. Χ. προσεχώρησεν εἰς τὴν Ἀχαϊκὴν συμπολιτείαν, ὑφίστατο δὲ ἀκόμη μέχρι τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος, ἄλλ' οἱ παλαιότεροι αὐτῆς ναοί, τὸ Πράκλειον καὶ Ἀσκληπιεῖον, ἦσαν ἤδη κατεστραμμένοι. Ἐκεῖτο πλησίον τῆς σημερινῆς Παλαιᾶς Μαντινείας ἐν τῷ δήμῳ Ἀδίας εἰς ἀπόστασιν τριῶν περὶ τοῦ ὥρων ἀπὸ τῶν Καλαμῶν. [Α.]

Ἀδίας (δῆμος). Ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν Λακωνίας ἐκτετατόμενος ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου ἀνατ. παραλίας πρὸς τὸν Ταύγετον καὶ γεινιάζων πρὸς τοὺς δῆμους Καλαμῶν, Ἀλκωνείας, καὶ Καρδαμύλης. Ἀνομάσθη ἐκ τῆς ἐμωνόμου ἀρχ. πόλεως. Ἐδρα τοῦ δήμου ὁ Κάμπος χωρία δ' αὐτοῦ Ἀλμυρόν, Ἀλτομηρά, Βαρούσιον, Γαῖτσα, Ἀνω καὶ Κάτω Δελοί, Μεγάλη καὶ Μικρὰ Μαντινεία, Ζαρνάτα (φρεούριον), Καλλιανεία, Κυτριά, Μαλευριάνικα, Μάλτα, Μπήλιοθα, Μπήντα, Ναρήντα, Ὀροβάς, Πηγιάδα, Σέλιτσα, Σωτηριάνικα καὶ Τρικέτοσσα. Κἀτ. 5,210 τῷ 1879. Προϊόντα, ἔλαιον, σῦκα, οἶνος. [Κ.]

Ἀδίας ἡ Ἀδία, βασιλεὺς τοῦ Ἰουδα, ἕγγονος τοῦ Σολομώντος, βασιλεύσας τρία ἔτη ἐν Ἱερουσαλὴμ (958—955 π. Χ.).

Ἀδигаία γυνὴ Νάβαλ τοῦ Καρμηλίου, συνετὴ καὶ ὠραία (Α' Βασιλ. 1—3). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νάβαλ ἔλαβεν αὐτὴν εἰς γυναῖκα ὁ Δαβὶδ, ὅστις ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τὸν Δαλουϊάν (Β' Βασιλ. γ' 3). Ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν παραλειπομένων (β' 16, 17) ἀναφέρεται καὶ ἑτέρα Ἀδигаία, ἀδελφὴ τοῦ Δαβὶδ καὶ μητὴρ τοῦ Ἀματᾶ. [Ι. Μ.]

Ἀδίζ (Avizo) δῆμος τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Μάρνης. Σταθμ. Σιδηροδ. Μεγάλῃ ἀποθήκῃ Καμπανίτου. Ἐχει κατοικεῖα μαρμάρου καὶ 2415 κατ. (1886). (Π. Π.)

Ἀδηνός ἡ μάλλον Αὐδηνός (Rufus Fastus Avienus), Λατίνος στιχουργὸς μιμητὴς μάλιστα τοῦ Βιργιλίου βιώσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος ἐπὶ Θεοδοσίου καὶ χρηματίσας καὶ ἀνθυπατος τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀχαΐας. Μετέφρασε λατινιστὶ εἰς ἑξαμέτρους δακτυλικούς τὰ Φαίνόμενα καὶ Ἀράτου καὶ μετέφρασε τοῦ Διονυσίου τὴν Περὶ ἡγεσιῶν. Ἐποίησε δὲ καὶ περιγραφὴν εἰς ἱαμβικούς στίχους τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοῦ Εὐδαινοῦ Πόντου καὶ τῆς Κασπίας (ἐπιγράφεται Ora maritima). Τοῦτου τοῦ ποιήματος δὲν ἔχομεν ἄλλο παρὰ ἐν μόνον μέγα ἀποσπασμα. Ἐποίησε δὲ καὶ ἄλλα μεγαλειεῖρα οἶον στιχοῦργησιν περιέδων τινῶν τῆς Ῥωμ. ἱστορίας τοῦ Τίτου Λιδίου, καὶ μικρότερα ποιήματα. Πάντα τὰ σωζόμενα αὐτοῦ ἐξέδωκεν ὁ J. A. Giles (Oxford 1835). — Δὲν πρέπει νὰ συγχέηται ὁ ποιητὴς οὗτος πρὸς τὸν Ἀδία ν δ ν ἡ Ἀδία ν δ ν μυθολογῶν τῶν αὐτῶν ἰσως χρόνων ποιήσαντα εἰς μέτρον ἑλαγειακὸν τεσσαράκοντα καὶ δύο μύθους. (Σ.)

Ἀδικέννας (Ἀραβιστὶ Ἀβού Ἀλῆ Ἰβν Σινά, παρὰ Βυζαντινοὺς Ἀδισιανός). Περιώνυμος Ἀραβὶς ἱατροφιλόσοφος γεννηθεὶς ἐν ἔτει 980 ἐν Χιράτ τῆς Περσίας, ὅστις εἰκοσαετῆς μόλις τὴν ἡλικίαν ἐφιλοπόνησεν ἐγκυκλοπαιδεῖαν περιλαμβάνουσαν τὴν λογικὴν,

τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην. Πολλὴ ταύτης γνωστότερον εἶναι τὸ πόνηρα αὐτοῦ τὸ ἐπιγραφόμενον «Κανὼν» περιλαμβάνον ἱατρικὰς συνταγὰς, ὧν πλείστα ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἱατρῶν καὶ ἰδίως τοῦ Ἰακκίου. Τὸ συνταγολόγιον τοῦτο μετεφράσθη πλείστακις λατινιστί, τὰ φιλοσοφικὰ ὅμως ἔργα τοῦ Ἀβικέννα, ἐν οἷς διαπρέπει τὸ ἐπιγραφόμενον Ἀσ-Σχερᾶ ἔμειναν ἀνέκδοτα. [P.]

"Αβίλα (Avila). Ἰσπανικὴ πόλις, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας (ἐμβ. 7,722 τετρ. κἄτ. 189926 τῷ 1884) ἐν τῇ ἄλλοτε ἀρχαίῳ Καστιλιανῷ βασιλείῳ ἐπὶ τῷ ποτ. Ἀδὰργα καὶ παρὰ τὸ πρίοντον Ἀβίλα, ἔχουσα 9,136 κατοίκους καὶ τινα γλυπτικῆς μνημεῖα ἀρχαϊότητα. [N.S.]

"Αβιλγαρντ (Abildgaard), ζωγράφος Νορβηγὸς ἀκμάσας κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. (Ἔγενν. τῷ 1718, ἀπέθ. τῷ 1791). Διέτριψε σπουδάζων πόλιν χρόνον ἐν Ῥώμῃ, ἐνθα ἐγένετο ὁπαδὸς τῆς ἐκκλητικῆς τοῦ Ῥαφαήλ. Μέγας σχολῆς ἀφιερωθεὶς ἰδίως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν κλασσικῶν τῆς Ἱταλικῆς ζωγραφικῆς παραδειγμάτων. Ὁ Ἀ. γενόμενος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρὶδι εἰσηγητὴς τῶν σπουδῶν τούτων ἐπέδρασεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐν Κοπεγχάγῃ Ἀκαδημίαν τῶν ὡραίων τεχνῶν. ἐν ᾗ μετέπειτα ἐξεπαιδεύθησαν δύο τῶν σπουδαιότερων ζωγράφων ὁπαδῶν τοῦ κλασσικισμοῦ. [Θ.Σ.]

"Αβιλές (Avilés), παραλία πόλις Ἰσπανικῆς τῆς ἐν Ἀστούριᾳ Ὀρεινῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα 8979 κατοίκους καὶ οὐσα ἀξιόλογον ἐμπορεῖον. [N.S.]

"Αβιλιανο (Avigliano) πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Ποτέντας τοῦ θέματος Βασιλικῆς, ἔχουσα 13057 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 19010) κτηνοτρόφων τῶν πλείστων καὶ λατόμων.

"Αβιμέλεχ. Οὕτως ἐνομάζονται δύο βασιλεῖς τῶν Γεράρων. Ὁ πρῶτος παρέλαβεν ποτε εἰς τὸν γυναικωνίτην αὐτοῦ τὴν Σάρραν γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἀπέδωκεν αὐτὴν ἐπιτιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατ' ὄναρ συνεμάχησε δ' ἔπειτα μετὰ τοῦ Ἀβραάμ (Γεν. κ'). Ὁ δεῦτερος ἐγένετο σύγχρονος τοῦ Ἰσαάκ (Γεν. κς'). Καὶ τρίτος δὲ Ἀβιμέλεχ ἀναφέρεται ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Κριτῶν (κεφ. θ'), οὗδε τοῦ Κριτοῦ Γεδεὼν, φονεύσας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐβδολήκοντα ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἀνακηρυχθεὶς βασιλεὺς τῶν Σικιμων. Οἱ ὑπῆκοι αὐτοῦ ἐπανάστησαν, καὶ ὁ Ἀβιμέλεχ πολιρκῶν τὴν πόλιν Θαιβαῖς ἐφονεύθη διὰ τεμαχίου μύλου, ὅπερ γυνὴ τις ἔρριψε κατ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ πύργου. [I. M.]

"Αβινδονία (Abingdon, λατ. Abindonia) πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομη-

τείας Πέρξ ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Ταμῆσις ἔχουσα 5062 κατ. (1881). (N. Σ.)

"Αβινιὼν (Avignon, λατ. Avenio, ἀρχ. Ἑλλ. Ἀβενιῶν, -ῶνος, ἡ καὶ Ἀβενιῶν καὶ Ἀβινιῶν). Γαλλικὴ πόλις, πρωτ. τοῦ νομοῦ Βωκλουζῆς ἐπὶ τῇ Ροδανῷ καὶ παρὰ τὸν ἐκ Μασσαλίας εἰς Λυὸν σιδηρόδρομ., ἔχουσα 41007 κατ. τῷ 1886. Οὐσα ἀξιόλογον αλευρῶν, ἐλαίου, ὀπωρῶν κ. ἄ. τ. ἐμπορεῖον, ἔχει ἐν ταύτῃ περίφημα ἐρυθροδάνου βαφῆς καὶ μεταξωτῶν ἐργαστήρια καὶ μουσεῖον πολυτελέστατον. Αἱ σχολαὶ τοῦ ἁστέως ἀγναί, ὁ θορυβώδης αὐτοῦ καὶ δεισιδαίμων λαός, αἱ πολυάριθμοι ἐκκλησίαι, τὰ μνημεῖα, οἶον τὸ παλατιον τῶν παπῶν, νῦν στρατῶν, καὶ ὁ ἀρχαιότατος μητροπολιτικὸς ναός, ἐγγεγραμμένος ἐπὶ τοῦ ἀγρίου βράχου τῶν Doms, τὸ τεῖχος τοῦ ἁστέως, ὠχυρωμένον δι' ἐπάλξεων καὶ τετραγωνικῶν πυργῶν, ταῦτα πάντα παρέχουσι τῇ Ἀβινιῶν ὅλην μεσαιωνικὴν πύλιν. — Πρωτεύουσα πάλαι τῶν Καουάρων, ὑποταχθεῖσα τοῖς Ῥωμαίοις, ἡ Ἀβινιῶν ὑπῆλθη πρῶτον μὲν τῇ Νορβωνησίᾳ, εἶτα δὲ τῇ Οὐλιένῃ. ἔπειτα δὲ περιήλθε διαδοχικῶς εἰς τοὺς Λίγγονας, Βισιγότους, Φράγκους, Ἀράβας· μετέπειτα δὲ περιελθὼν εἰς τὸ Ἀρελατικὸν βασίλειον καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο αυτοκρατορικὴ πόλις, κυβερνωμένη μὲν δι' ὑπάτων, ὑποταγμένη δὲ εἰς τοὺς μαρκήσιους τῆς Προβηγκίας, κόμητας τῆς Τολώσας, δεξαμένη τὸν Ἀλβιγγίον τὴν αἶρσιν ἡ Ἀ. ἐξεπολιορκήθη τῷ μὲν 1226 ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ Η', τῷ δὲ 1252 ὑπὸ Καρόλου τοῦ Ἀνδεγαυικοῦ. Τῶν δὲ παπῶν πρῶτος μὲν ἐνταῦθα κατοίκησε τῷ 1309 Κλήμης ὁ Ε', Κλήμης δὲ ὁ ΣΤ' ἠγγράσαν αὐτὴν τῷ 1348 ἀπὸ Ἰωάννας τῆς Νεαπολιτικῆς καὶ ἀφ' οὗτο οἱ πάπαι ἐπανεκαμψαν εἰς τὴν Ῥώμην ἡ Ἀ. ἐκυβερνᾶτο, καθὼς καὶ ἡ Βινδασσινὴ (Venaissin) κομιτεία, δι' ἐξάρχων αὐτῶν μέχρι τοῦ 1791. [N.Σ.]

"Αβιπονιό. Ἰνδικὴ φυλὴ ἐν τῇ Ἀργεντινῇ συμπολιτεία, πολλὰ παρασχούσα πράγματα τοῖς Ἰσπανοῖς, οὓς μετ' ἀγρίας γυναικῶν καταπολέμησεν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀ. ἡλαττώθη σφόδρα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τούτου· τὰ λείψανα αὐτῶν ἐπώκησαν τῷ 1824 εἰς τὴν Ἀργεντινῇ ἐπαρχίᾳ Σάντα Φέ, καὶ ἀνέρχονται νῦν εἰς 800 ψυχὰς περίπου.

"Αβιτζ πόλις τοῦ πορτογαλλικοῦ διαμερίσματος Πορτάλεγγρου, ἡ κυριώτερα τῆς εὐφόρου πεδιάδος τῆς Βεναβίλλας παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ριβέιρα δὲ Σέδα. Ἔχει μετὰ τοῦ Μαρανίου (323 κ.) καὶ τοῦ Ἀλγουρέγιου (351 κ.) 2,412 κατ. [Π. Π.]

"Αβιχίτης (ἀφανιστὴς) ὄρυκτον τοῦ Βασίλειου προκλινοῦς συστήματος, σχιζόμενον παραλλήλως τῇ βάσει· εὐρίσκεται καὶ κατὰ σφαιροειδῆ ἢ ἡμισφαιρικὰ συσσωματώμα-

τα καὶ ἔχει σιλ.=2,5-3, εἰδ.βαρ.=4,2,-4,4, καὶ χρώμα μελανίζον κυανοπράσινον. Πῖνε ἐνωσις δξειδίου τοῦ χαλκοῦ (62,65) δξυαρσενικοῦ (30,25) καὶ ὕδατος. Ἐντὸς κορυνίου δίδει ὕδωρ καὶ καθίσταται μέλαν· ἐπὶ ἀν-θρακος πυρούμενος διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτ. δίδει βασιλίσκον ἐκ χαλκοῦ, ὑπὸ δὲ τῶν δξέων καὶ τῆς ἀρμονίας απορρευστοῦται. Ἀπαντᾷ ἐν Κορυναλλία καὶ Σαξονίᾳ. [K.M.]

Ἀβλάδιος (Ablavius) ἐπαρχος τοῦ πραιτωρίου ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου (ἀπὸ τοῦ 326 μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κων-σταντίνου), ὑπατος τῷ 331. Ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας ἔλκων τὸ γένος ἐγεννήθη πιθα-νῶς ἐν Ῥώμῃ, χριστιανὸς δ' ὢν εἰργάσθη μέ-τὰ ξήλου ὑπὲρ παγιώσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐφρονέθη κατὰ προσταγὴν τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου, φοδουμένου τὴν μεγάλην ἰσχὺν αὐτοῦ. [Π]

Ἀβληχῆς (Κτηνοστρ.), οὕτω χαρ-κτίζονται αἱ εἰς τὴν οἰοτροφίαν ἀπρόσιτοι καὶ ἐπιβλαβεῖς νομαὶ· ὡς τοιαῦται δὲ διακρί-νονται αἱ τῶν ἀποκρήμων καὶ ὀλισθηρῶν με-ριῶν, ὡς καὶ αἱ πλησίον ἑλόν τὰ ἐλμμάτων καὶ ἐν γένει ἐπὶ ὑφύγων καὶ ὑδρηλῶν μεριῶν εὐρίσκόμενα. [Γ.Ν.Π.]

Ab ovo Ἀπὸ τοῦ ὠοῦ. Παροιμία λατι-νικῇ σημαίνουσα ἀπὸ πρῶτης ἀρχῆς προσερχομένη δὲ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἤρ-χοντο τὰ γευμάτα τῶν ἀπὸ τῶν ὠῶν ὡς δὴ ἐν ορεκτικῶν, ὡς καὶ Ab ovo usque ad mala σημαίνει ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἤτοι ἀπὸ τῶν ὠῶν μέχρι τῶν ἀπορικῶν, τῶν μήλων. [Σ]

Ἀβογάδρου νόμος (χημ.) ἀνεκα-λύφθη ὑπὸ τοῦ Ἀμειδέου Ἀβογάδρου γεν. ἐν ἔτει 1776, ἀποθ. τῷ 1856 ὡς καθηγη-τοῦ τῆς χημείας ἐν Τουρίνῳ, εἶναι δὲ θεμελιώδης νόμος τῆς χημείας ἔχων ὡς ἐξῆς αἴτιοι ὅγκοι τῶν διαφόρων αερίων καὶ ατμῶν ἐνέχουσιν ἴσον ἀριθμὸν μεριῶν. Ὁ νόμος οὗτος συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυ-ξιν τῆς νέας χημείας, διότι δι' αὐτοῦ κατέ-στη δυνατός ὁ προσδιορισμὸς τοῦ μοριακοῦ βάρους παντὸς σώματος δυναμένου νὰ ληφθῇ εἰς ἀεριοειδῆ ἢ ατμοειδῆ κατάστασιν. Τὸ μο-ριακὸν βάρος σχετίζεται πρὸς τὸ ὑδρογόνον =2 ἐξάγεται δὲ εὐκόλως ἐκ τοῦ εἰδικοῦ βάρους τῶν αερίων ἐκτραζόντων σχέσιν πρὸς τὸν αέρα=1. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀβογασίμα (Awogashima) ἡ Αο- gasima. Νησίς τοῦ Μαγέλλανείου πελάγους ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ (32° 29' Β. πλ. καὶ 139° 15' Α. μ.). Ἐγγὰ καὶ ἀπὸ κρήμωνος, σπάνι-ώτατα συγκοινωνοῦσα πρὸς τὸν λοιπὸν κό-σμον, ἦτο πρότερον τόπος ἐξορίας Ἰαπώνων καταδικῶν. Νῦν οἰκεῖται ὑπὸ 200 περίπου Ἰαπώνων. [Π.]

Ἀβόλα (Avoia, παρὰ Σταφάνῳ τῷ Βυζ. Ἀβόλλα). Πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχ. Συρακουσῶν, εὐλίμενος, ἔχουσα σακχαροποιεῖα, ἀμυγδαλι-ῶνας, σακχαροκαλαμώνας. Κἀτ. 12540 τῷ 1881.

Ἀβόλδος ἅγιος (Saint Avoild) γερ-μανικὴ κομὴ πολις τῆς ἐπαρχίας Φορδὰχ ἐν τῇ Λοθαριγγίᾳ ἐπὶ τῇ Μοσέλλῃ, ἔχουσα 3110 κατ. τῷ 1880, ἀξιόλογα δὲ βαφεῖα καὶ βυρ-σοδεψεία. [Ν. Σ.]

Ἀβόλος πῶλος (Ἰππολογ.). Διὰ τοῦ ἐπιθέτου τούτου χαρακτηρίζεται ὁ νεώτα-τος τῆν ἡλικίαν πῶλος (ἀπὸ τῆς γεννήσεως δηλονότι μέχρι τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς ἡλικί-ας), εἰς τὸν ὅποιον δὲν ἤρχισεν εἰσεῖν ἡ ἐκ-πτώσις τῶν πρώτων προσκαίρων δόντων, τῶν γαλακτιῶν ἢ γυνωμένων καλουμένων. Κατὰ τὸ ἐπιθετικὸν τοῦτο ἐγγηματισμένα εἶναι καὶ τὰ πρωτόβολος, δι' οὗ χαρακτηρίζεται ὁ τοῦς πρώτους γαλακτίας δόντας (τοῦς δύο μεσαίους τομείς) ἀποδαλὼν πῶλος, ὁ διετῆς περίπου, καὶ δευτερόβολος ὁ τοῦς πα-ραμέσους τομείς ἀλλάξας ἤτοι δριετῆς περί-που πῶλος. [Γ.Ν.Π.]

Ἀβομέη (Abomeh), πρωτ. τοῦ ἐν τῇ ἄνῳ Γουινέα νιγηρικῷ βασιλείῳ τῆς Δαχό-μης, ἔχουσα πικνῶς περὶ τὰς 30,000 κα-τοίκων.

Ἀβον (Avon), ὄνομα πολλῶν ἐν Σκω-τία καὶ Βρεττανίᾳ ποταμίων. Ὑπερ Ἀβον καὶ Στράτφορδ-Ἀβον παραποτάμιον τοῦ Σεδέρνου 155 χλμ. μακρὸν, χυνόμενον εἰς αὐ-τὸν παρὰ τὴν Τεφνέσσεουρ, πόλιν τῆς κομι-τείας Κλοτσέστερ. Ἐξ αὐτῆς ὁ ἐν Στρατ-φόρδῃ τῇ ἐπὶ Ἀβονί γεννηθεὶς Σαίξπηρ κα-λεῖται ὁ κύνος τοῦ Ἀδονος. [Ν.Σ.]

Ἀβορίγινες (Aborigines), ἤτοι αὐ-τόχθονες ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι καὶ ἀρχαιότατοι πάσης χώρας κάτοι-κοι ἐν ἀντιθέσει μάλιστα πρὸς τοὺς ἐποίκους, κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ τοῦ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Λατίου αὐτόχθονες καὶ πρόγονοι τῶν Ῥωμαίων. [Σ.]

Ἀβόρος χ. τοῦ δῆμ. Αἰγυπτίου ἀπὸ χ. ὡρ. 2 1) 2 ἀπὸ Λιδωρικίου. Κἀτ. 275 τῷ 1879. [Κ.]

Ἀβού ὄνομα Ἀραβικὸν δηλοῦν πατέ-ρα (πρόβλ. τὸ ἔβρ. Ἀβ (αμπ) τὸ Συρ. ἀβδ, ἀβδς), σημαίνον συνήθως ἐν συνθέσει ὀνόμα-των τὴν πραγματικὴν σχέσιν πατρός· οἷον Ἀβού-Βεκίρ = (πατὴρ τῆς πατρὸς) οἷον (Βεκίρ=παρθένος, ἄγαμος ἐν γένει) Ἀβ-ὸλλ-Κασίμ (πατὴρ τοῦ Κασίμ ὡς καλεῖται ὁ προ-φήτης Μωάμεθ) κατὰ τὴν παρ' Ἀραβί συν-ῆθειαν τοῦ δηλοῦσθαι τὸν πατέρα ἐκ τοῦ ἐνό-ματος τοῦ υἱοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν γίνεται ἐν πάσῃ συνθέσει· οἷον Ἀβ-ὸλλ-Φεδὰ (=πατὴρ τῆς ἀρσινόως). [Π.Κ.]

Ἀβού-Βεκίρ 1) Πενθερὸς τοῦ Μω-

ἀμφὶ καὶ πρῶτος Χαλίφης ἦτοι διάδοχος αὐτοῦ, πατήρ τῆς Ἀϊσας, δευτέρως τοῦ προσή-του γυναικός. Ἐγεννήθη ἐν Μένκχα τῇ 573 μ. Χ. ἐκ πατρὸς Ἀβού Κασρά καὶ γενόμενος ἐκ τῶν πρῶτων ἀπαδῶν τοῦ προσήτου μετέβαλε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ὄνομα Ἀβδ-αλ-Καβὰ εἰς Ἀβδ-αλλὰχ. (Τὸ πρῶτον ὄνομα δηλοῖ δοῦλος τοῦ Καβὰ, τὸ δεύτερον δοῦλος τοῦ Θεοῦ), καταστὰς δὲ ὕστερον καὶ πενθερὸς τοῦ Μωάμεθ μετωνομάσθη Ἀβού Βεκίρ (ἢ Βεκίρ), ἦτοι πατήρ τῆς παρθένου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωάμεθ ἐξελέγη Χαλίφης (Χαλίφ-ελ-Ῥεσούλ-ουλλὰχ=διάδοχος τοῦ ἀποστόλου τοῦ Θεοῦ) καὶ τὸ ἄξιωμα τοῦτο διετήρησε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (634 μ. Χ.) [ΠΚ]

Ἀβού-Βεκίρ 2) Ἀραβὶς κτηνίατρος ὁ μοναδικὸς τῆς ἀραβικῆς ἱππολογίας συγγραφεὺς ἀποβιώσας κατὰ τὸ 1290. Τὸ περὶ ἱππολογίας σύγγραμμά του Νασερί εἰς 10 κεφάλαια διακρινόμενον περιλαμβάνει στοιχειώδεις γνώσεις περὶ τῆς ἱππογνώσεως, ἱπποτροφίας καὶ περὶ τῆς παθολογίας καὶ θεραπευτικῆς. [Γ. Ν. II.]

Ἀβουκάρας Θεόδωρος, ἐπίσκοπος Καρῶν μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀποθανὼν τῇ 770. Ἐγραψε κατὰ αἰρετικῶν, Ἰουδαίων καὶ Σαρακηνῶν. Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐδοκίμασθησαν ἐν τῇ Πατρολογία τοῦ Migne τ. 97. [Π.]

Ἀβουκίρ. Κώμη μετὰ ἀκροπόλεως ὁχυρὰς (κατ. 200 περίπου Ἀραβας) κειμένη 4 ὥρας δυτικῶς τῆς Ἀλεξανδρείας κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν κλίπου κλεισμένου δι' ἀκρωτηρίου καὶ πολλῶν νησιδίων ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ παραλίᾳ, καταστὰς περιήγμος ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τοῦ πολέμου καὶ δι' ἄλλα γεγονότα, ἀλλ' ἰδίως διὰ τὴν μεγάλην ναυμαχίαν, δι' ἧς ὁ Νέλσων κατέστρεψε τὸν Γαλλικὸν στόλον (1—3 Νοεμβρίου 1798). Ὅποτε ἐξήλασαν ἡ ἀγγλικὴ τοῦ ἐκ Τουλῶνος ἀπόπλου τοῦ Γαλλικοῦ στόλου εἰς τὸν παρὰ τὰ Γάδειρα παραπλέοντα Ἀγγλὸν ναύαρχον St. Vincent, ἐπεμψεν οὗτος τὸν Νέλσωνα μετὰ 14 καταφράκτων πλοίων πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου καὶ προσβολὴν αὐτοῦ. Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ τινι χρόνῳ εἰς μάτην ἐζήτηε αὐτὸν ὁ Νέλσων εἰς τὰ νότια τῆς Μ. Ἀσίας παράλια, εἶτα δὲ κατὰ τὰ παράλια τῆς Σικελίας καὶ τῆς Πελοποννήσου, ἐλπίζων ὅτι ἐμελλε νὰ εὕρῃ αὐτὸν εἰς τὰ παράλια τῆς Αἰγύπτου, ἐφάνη πρὸς τῆς Ἀλεξανδρείας (1 Αὐγούστου), μετὰ μεγάλης δὲ χαρᾶς κατεῖδε τὰ Γαλλικὰ πλοῖα ἐν τῷ ὄρμῳ τοῦ Ἀβουκίρ καὶ φλεγόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ προσβάλλῃ αὐτὰ ἐδωκεν ἄμεσως τὸ σύνθημα τῆς φοβερᾶς μάχης, ἧτις ἀρξαμένη ἀπὸ 6 1/2 μ. μ. διήρκεσε μέχρι τῆς πρωῒας πλήρῃ ἐπανεγκοῦσα τὴν ἦσαν τοῦ Γαλλικοῦ στόλου, ἀφοῦ ἦδη περὶ τὰς δέκα ὥρας μ. μ. ἡ ναυαρχίς L' Orient μετὰ τὸν

φρόνον τοῦ ναυάρχου Bucey ἀνετινάχθη, ἐκ τῶν χιλίων ἀνδρῶν τοῦ πληρωματος αὐτοῦ σωθέντων μόνον 70—80. Μόνον δύο καταφράκτα πλοῖα καὶ δύο φρεγάται τοῦ Γαλλικοῦ στόλου ἐσωθήσαν φυγόντα εἰς Μεσσήνην καὶ Κέρκυραν. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἐντά μὲν κατάφρακτα συνελήθησαν, ἐν ἀνετινάχθῃ, ἐν ἄλλῳ δὲ μετὰ μίας φρεγάτας κατεκρήσαν ὑπὸ τῶν Γαλλίων αὐτῶν, μία δὲ φρεγάτα κατεβυβίσθη. Διὰ τῆς ναυμαχίας ταύτης κατεστράφη μὲν ἡ θαλασσία δύναμις τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἡ δὲ Προτεκτική σημαία ἐκυράτιζεν ἀπὸ Γιβραλτάρ μέχρι Ἀλεξανδρείας, διεκόπη δὲ καὶ ἡ τοῦ Βοναπάρτου συγκοινωνία μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ οἱ τῆς Γαλλίας πολέμοι καταληφθέντες ὑπὸ τολμηρῶν ἐλπίδων ἠνώθησαν εἰς νέαν κατὰ τῆς Γαλλίας σύστασιν. Ἀλλὰ τὸ Ἀβουκίρ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος (25 Ἰουλίου 1799) κατέστη λαμπρότατον πεδῖον Γαλλικῆς δόξης, ἀφ' οὗ ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης δι' ἐξ μόνον χιλιάδων στρατιωτῶν ἐξηράνισε τριπλάσιον Τυρκικὸν στρατὸν, τοῦ ὅποιου 12 χιλ. κατεβύβισθησαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κατεστράφησαν. ὁ δὲ λοιπὸς ἐξωλόβευσθη ἐν τῇ μάχῃ. [Π.Κ.]

Πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀ. εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας κείνεται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πρωτεύουσας τοῦ Μενελαίου νομοῦ τῆς Αἰγύπτου Κανίπου. [Ν.Σ.]

Ἀβούλ Ἀβδᾶς ὁ ἐπικαλούμενος Ἐπιστάτης ἦτοι στρατάρχης, ἰδρυτὴς τῆς Χαλιφῆς δυναστείας τῶν Ἀββασιδῶν (βλ. λ.) μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ κατάλυσιν τοῦ οἴκου τῶν Ὀμειαδῶν ἐν Δαμασκῷ καὶ τὴν αἰματηροτάτην καταστροφὴν τῶν Ὀμειαδῶν πλην τοῦ εἰς Τσιπκινίαν καταφυγόντος Ἀβδ-συρ-ραχμάν, δι' ὃ ἐβδόμῃ εἰς αὐτὸν καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ στρατάρχειος. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσα δυναστεία ἐκλήθη δυναστεία τῶν Ἀββασιδῶν, διότι ὁ Ἀβούλ Ἀβδᾶς ἦτο τριτογενέος τοῦ πρὸς μητρὸς οἴου τοῦ προσήτου Ἀβδᾶ Φαδλ-ελ-Νισαμί (βλ. λ.). Ἐβασίλευσε δ' ὁ Α. τῷ 750—753 μ. Χ. [Π.Κ.]

Ἀβουλαβούτ πασσάς, διοικητὴς τῆς Θεσσαλονίκης καταστείλας τὴν ἐν ἔτει 1852 ἐν Ὀλύμπῳ καὶ ἐν Νικαύσῃ ἐπανάστασιν. [Π.]

Ἀβούλ Βέφα ἐπίσκοπος Ἀραβὶς ἀστρονόμος τοῦ Ι' μ. Χρ. αἰῶνος [Δ.Κ.]

Ἀβ-ούλ-γαζὶ Βερχαδούρ. Τάραρος ἡγεμὼν καὶ ἱστοριογράφος, καταγόμενος, ὡς λέγεται, ἀπὸ τοῦ Τσιγγίς Χάν. Ἐγεννήθη, τῷ 1806 μ. Χ. ἐν Οὐράκας καὶ μετὰ πολὺν ταλαιπωρίαν κατέλαβε τῷ 1845 τὴν ἡγεμονίαν τῆς Χίβας ἐν Χωρσεμί, ἣν καὶ διετήρησεν ἐπὶ 50 ἔτη. γενόμενος φοβερὸς πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ δις ἐκτείνας τὰ ὅρια τοῦ κράτους αὐτοῦ μέχρι τῶν ἐθνῶν τῆς Βορᾶρας. Τῷ 1865 παραιτήσας τὴν ἀρχὴν οἰκισθεὶς ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἡσχολήθη εἰς συγγραφήν

γενεαλογικῆς ἱστορίας τῶν Τούρκων τὴν ἐποίαν συνεπλήρωσεν ἔπειτα ὁ υἱὸς τοῦ. Τὸ ἔργον τοῦτο γεγραμμένον ἐν τῇ ἀνατολικῇ τουρκικῇ γλώσσῃ (Τσαγκαταϊκή) εἶναι συμπλήρωμα ἐξ ἄλλων ἔργων Ἀράβων καὶ Περσῶν ἱστοριογράφων. [Π.Κ.]

Ἀβουλία (ψυχίατρ.) abulie ἢ ἐρθε-
τερων ἀβουλῆσις—ἑλλειψὶς βουλήσεως—λέγε-
ται κυρίως ἐπὶ παθολογικῶν τινῶν περιπτώ-
σεων, καθ' ὅς τὸ ἄτομον καθίσταται ἀνίκανον
ὅπως ἐκδηλώσῃ πρὸς τὰ ἐκτὸς ἐπιθυμίαν τινά,
ἐν αὐτῇ πράγματι ὑπάρχουσιν, δι' ἐνεργη-
τικῆς τινος πράξεως· λείπει ἡ ἐκτελούσα
βουλήσις, ὃ δὲ πάσχων μένει οὕτω ἀδρανὴς
καὶ ἀπρακτὸς μὴ δυνάμενος ἀρ' αὐτοῦ ἀπερα-
σίν τινα νὰ λαμβάνῃ. Ὁ βαθμὸς τῆς ἐκτά-
σεως τῆς εἰνῆ ἐκαστοῦ καὶ ἄλλος, μέχρι τῆς
ἐντελούς πρὸς τὰ περὶ ἀπαθείας δυνάμενος
νὰ προδῇ. Ἀπαντᾷ εἰς τινὰς μορὰς ἢ υ πο-
μ α ν ῖ α ς καὶ τῆς ἐκφύλου ε ρ ε ν ο π α-
θ ε ῖ α ς (folie des dégénéres) ὡς καὶ πα-
ρά τισιν ὑστερικοῖς καὶ ἐν τῇ καταληψίᾳ. [Σ.Α.]

Ἀβουλ-Κασέμ. Τούρκος στρατηγὸς
ζήσας κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος κατέλαβε
τὴν Νίκαιαν μετὰ τὴν μάχην, ἐν ᾗ ἔπεσε Σο-
λιμάν ὁ Α' Σελτζουκίδης σουλτάνος τοῦ Ἰκο-
νίου καὶ προχώρησε μέχρι τῆς Προποντίδος.
Ἐκδιωχθεὶς ὅμως ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατη-
γοῦ Τατινίου, δεινῶς δὲ πολέμου ὑπὸ τοῦ
αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ὑπὸ
τοῦ δυνάτου τῆς Περσίας Μελίκ Σάχ παρεδ-
θη εἰς τοῦτον, ὅστις καὶ ἐκανάτωσεν αὐτόν. [Π.]

Ἀβουλ-Φαράδς (Γρηγόριος καὶ
Βαρ-Ἐβραίος ἐπικαλούμενος) περιηγησιόστο-
ριογράφος καὶ ἱερεὺς γεννητὰ τὸν ΙΓ' αἰῶ-
να ἐν Μαλατίᾳ τῆς Καππαδοκίας (τῇ ἀρχ.
Μελίτῃ) καὶ ἀνέκων εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν
Ἰακωβιτῶν. Σπουδάζας κατ' ἀρχὰς τὴν ἱατρικὴν
ἐπεδόθη ἀκολούθως εἰς τὰς ἄλλας ἐπιστήμας,
Φυσικὴν Ἱστορίαν, Φιλοσοφίαν, Θεολογίαν
καὶ Ἱστορίαν· ἐξέμαθε δὲ καὶ τὴν Ἀραβικὴν
καὶ Συριακὴν. Σφίζονται αὐτοῦ δύο χρονogra-
φαί· ἐν εἰδὲ παγκοσμίου ἱστορίας, ὧν ἡ μὲν
εἶναι γεγραμμένη ἐν τῇ Ἀραβικῇ, ἡ δὲ ἐν τῇ
Συριακῇ, περιέχουσι πολλὰς λεπτομερείας
ἰδίως περὶ τῶν μεταξὺ Τούρκων καὶ Μογγό-
λων πολέμων. Ὁ Α. ἀνήκειν εἰς τὴν τάξιν
τῶν κληρικῶν χρηματίας ἐπισκόπος Χαλε-
πίου καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Συρίας, εἶτα δὲ
καὶ ὑπερτάτος ἀρχιεπίσκοπος τῆς τῶν Ἰακω-
βιτῶν Ἑκκλησίας. Ἐτελεύτησε τῷ 1286 [Π.Κ.]

Ἀβουλ-Φαδᾶ (Ἰσμαήλ Ἰβν-Ἀλῆ)
Ἀραβὴ ἡμερῶν καὶ λόγιος ἐκ τοῦ γένους τῶν
ἐν Αἴγυπτῳ καὶ ἐν Συρίᾳ κατὰ τὴν 12ον καὶ
13ον αἰῶνα ἀρξάντων Κούρδων Ἐγί ου β ῖ-
δ ὡ ν. Ἐγεννήθη ἐν Δαμασκῷ τῷ 1273, ὧν
δὲ ἀνεψιὸς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Συριακῆς πόλεως
Ἐπιφανείας (Χαράτ) ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς
κατὰ τῶν ἐν Συρίᾳ τελευταίων λειψάνων τῶν
ΒΙΚΤΩΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Α'

χριστιανικῶν κρατῶν πολέμους τῶν Αἰγυπτί-
ων Σουλτάνων (Μαμελούκων), διακρίθη δὲ
καὶ ἐν τοῖς κατὰ τῶν εἰς Συρίαν τότε εἰσβα-
λόντων εἰδωλοκρατῶν Μογγόλων πολέμοις.
Διὰ τὰς ὑπηρεσίας δὲ ταύτας, ὡς καὶ διὰ τὴν
ἡγεμονικὴν αὐτοῦ καταγωγὴν, θεωρίσθη ὑπὸ
τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου ὑποτέλης διοι-
κητῆς τῆς Ἐπιφανείας μετὰ τίτλου Σουλτά-
νου (1310 μ. Χ.), ἐνθα διετέλεσεν ἡγεμονεῦον
μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (1331) γενικῆς ἀ-
πολαύων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ. Ὁ Α. ἦτο καὶ
εἰς τῶν πολυμαθεστάτων συγγραφέων κατα-
λιπὼν συγγραμματα σπουδαῖα ἐν τῇ Ἀραβι-
κῇ γλώσσῃ συντεταγμένα, ἐξ ὧν μνημονευτέον
ἰδίως τῶν ἑξῆς: Ἱστορία προισλαμικὴ (Hi-
storia anteislamica) ἐκδ. Fleischer ἐν
Λειψία 1831) «Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων
τοῦ Μωάμεθ» (De vita et rebus gestis
Muhammedis) ἐκδ. Gagnier Oxford 1722).
Συνέγραψε καὶ διαφόρους τοπογραφίας ἡτοι
«Περιγραφὴν Αἰγύπτου, Ἀραβίας, πίνακα
Συρίας (μεταφρ. Ἑλληνιστὶ ἐν Συλλογῇ τῶν
ἐν ἐπιτομῇ τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων, Πιένν.
1807) καὶ ἄλλας πραγματείας Νομικῆς, Μα-
θηματικῶν, Λογικῆς καὶ Ἱατρικῆς. [Π.Κ.]

Ἀβουσιμπέλ, μεγάλη πέτρα κατὰ
τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου μεταξὺ τοῦ α'
καὶ τοῦ δ' καταρράκτου, ἐν ᾗ ὑπάρχουσι λε-
λαξευμένοι δύο ναοί, γενόμενοι ἐπὶ Ὀρμῇ
τοῦ Β' (1388—1322 π.Χ.). [Ν.Σ.]

Ἀβουσχερ ἢ Βουσχερ (Abuschehr),
περσικὴ πόλις τοῦ νομοῦ Φαρσιστάν, καίμανη
παρὰ τὸν περσικὸν κόλπον καὶ ἔχουσα τὸν κό-
ριον τῆς Περσίας λιμένα. Ὁ πληθυσμὸς αὐ-
τῆς δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸς (10—25 χιλ.
κατ.). Ἐν αὐτῇ διενεργεῖται μέγα διακομι-
στικὸν ἐμπόριον μετὰ τοῦ Ἰνδοβρεταν. κρά-
τους καὶ τῆς Σινικῆς, ἡ δ' ἐξαγωγὴ περιορί-
ζεται εἰς τουμπάκι καὶ οἶνους.

Ἀβού Τερμάν. Περιήγημος ποιητῆς
Ἀραβὴ γεννηθεὶς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 9ου μ.Χ.
αἰῶνος ἐν πόλει τινὶ μικρᾷ τῆς Συρίας καὶ
ἀποθανὼν τῷ 845 μ. Χ. ἐν Βαγδάτῃ ἐν τῇ
αὐτῇ τοῦ Χαλίφου Ἀλ-Ρααδί. Τῶν ποιημά-
των αὐτοῦ τὰ μὲν εἰσι συλλογὴ ἀρχαιοτέρων
ποιητῶν, τὰ καλούμενα Χαμασά (=ἀνδρεία),
οὕτω καλούμενα ἐκ τοῦ ὀνόματος ἐνδὲς ἐξ αὐ-
τῶν), τὰ δὲ πρωτότυπα τοῦ ἰδίου ποιητοῦ [Π.Κ.]

Ἀβούτιλον (β ο τ α ν.) Ἐκ τοῦ α, β ο υ ς
καὶ τ ῖ λ ο ς ἡτοι φυτὸν διδόμενον ὡς φάρμακον
κατὰ τῆς διαρροίας τῶν βοῶν. Ἀβούτιλον
τὸ ἀβικέννειον ἢ Σίδη τὸ ἀβού-
τιλον (Sida abutilon L.) κοινῶς ὀνομά-
ζεται καμπανέλαις, ἔχει δὲ ἀνθὸν κωδωνοειδῆ,
εὐμεγεθὴ καὶ φύλλα μεγάλα. Εἶναι φυτὸν τοῦ
καλλωπισμοῦ, ὑπαγόμενον εἰς τὴν τάξιν τῶν
μαλακωδῶν, οἰκον. τῶν μαλακωδῶν (Malva-
ceae). Θάμνος ἐπέτειος, κηπευτὸς καὶ παρ'
ἡμῖν. Ἐξ εἰδον- τινὲς Ἀβουτίλου τοῦ

Ἰνδικού (Ab. indicum Sweet.) κατασκευάζουσιν υφάσματα ὅμοια πρὸς τὰ καννά-βιν. Ἀβ. τὰ γραμμωτὸν (A. striatum Dicks) ἐκ Μεξικῆς ἔχει ἀνθη πορφυρόχροα, φέροντα ὀφρυνελαίνιας φλέβας. Ἀδουτίλου ὑπαρχοῦσι καὶ ἄλλα διάφορα ἐξωτικά εἶδη καὶ ποικιλία θεραπεύμεναι ἐν τοῖς κήποις τῆς Εὐρώπης. [M.]

Ἀβού-Χανιφά (Ἐλ Νουμάν). Ὁ θεμελιωτὴς τοῦ δόγματος τῶν Χανιφιτῶν, ἐνδὲς τῶν τεσσάρων ἐρθοδόξων δογμάτων τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Ἐγεν. τῷ 699 ἀπέθ. τῷ 767.

Ἀβού-Χανιφά. Ἀραβὶς κτηνίατρος κατὰ τὰ 903 περὶ γεωργίας καὶ κτηνιατρικῆς συγγράψας. [Γ.Ν.Π.]

Ἀβραάμ, γενάρχη τῶν Ἑβραίων, ὃν ἡ παράδοσις παριστάνει αὐτὸν ἀποδηρῆσαντα κατὰ προσταγὴν τοῦ Ἰεχωβά μετὰ τῶν οἰκίων του ἐκ τῆς Χαλδαιας εἰς τὴν Μεσοποταμίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου ἐγκαθιδρύθει μετὰ σύμβασιν πρὸς τοὺς ἐγκατοίκους κατὰ τὰ νότια τῆς χώρας, ἐπεξέτεινεν ἐκεῖθεν τὰς ἀποδηρίας του μέχρις Αἰγύπτου. Καὶ ἐκ μὲν τῆς Σάρρας ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, ἐκ δὲ τῆς Αἰγύπτου δούλης Ἀγαρ τὸν γενάρχη τῶν Ἀράβων Ἰσμαήλ. Οἱ Ἑβραῖοι οὐ μόνον γενάρχη αὐτῶν θεωροῦν τὸν Ἀβραάμ, ἀλλὰ καὶ εἰσηγητὴν τοῦ ἔθνικου τῶν βίου καὶ ἰδρυτὴν τῆς θεοσελείας των, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνέφερον τὰς ἀξιώσεις των περὶ τῆς γῆς Χαναάν ὡς γῆς τῆς ἐπαγγελίας. Οἱ δὲ νεώτεροι ἐν ταῖς περὶ Ἀβραάμ, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν παραδόσεσιν ἀναγνωρίζουσιν ὑπὸ τὸν τύπον ἀτομικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ἱστορίας τὴν ἀνάμνησιν ἐποικησεως νομαδικῶν σμητινικῶν φύλων εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐξ ὧν κατ' ὀλίγον ἀποσπασθεὶς ἀναφύη ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Τοῦτο δὲ φαίνεται ὑποδηλούμενον καὶ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀβραάμ, ὅπερ δηλοῖ πατέρα πολλῶν λαῶν. [A.]

Ἀβραάμ ὁ Σάντα Κλάρα. Διάσημος Γερμανὸς ἱεροκέρυξ, γενν. τῷ 1644 ἀποθ. τῷ 1709. Ἐνεκα τοῦ ἀφελοῦς καὶ γραφικωτάτου ὅρους τοῦ λόγου του, καταπίπτοντες μὲν συνήθως εἰς χυδαίότητα, ἀλλὰ μὴ ἀμοιροῦντες ἐν δυνάμει, κατέστη δημοφιλέστατος, ἐν Βιέννῃ ἰδίᾳ, ἐνθα ἐπὶ μακρὸν χρόνον διέτριψεν. Τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων του εἶναι «Ἰούδας ὁ πριμπίνορος» (Judas der Erzschemel). [Π.]

Ἀβρααμίται, οἰστὰι τῆς Βοημίας, οἵτινες περὶ τὰ τέλη τοῦ III' αἰῶνος ἀπεπειράθησαν νὰ σχηματίσωσιν αἵρεσιν ἐν τῇ διαμαρίσματι τῆς Παρθουσίτης. Διεκήρυττον ὅτι ὁμολογοῦσι τὴν εἰς Θεὸν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ πρὸ τῆς περιτομῆς, καὶ ἀπεδέχοντο ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μόνον τὸν δεκάλογον καὶ τὴν Κυριακὴν προσευχὴν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ᾔθελον νὰ

θεωρῶνται οὔτε Ἰουδαῖοι οὔτε Χριστιανοί, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β' ἀπέκλεισεν αὐτοὺς τοῦ εὐεργετήματος τοῦ περὶ ἀνοχῆς διατάγματος αὐτοῦ (1784). Ἐξώρισεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐγγὺς ἐπαρχίας καὶ διέταξε νὰ τοποθετηθῶσιν οἱ ἄνδρες εἰς φρουρὰν τῶν συνόρων. Ἡ αἵρεσις ἐξέλιπε ταχέως. [I.M.]

Ἀβρααμάδωρ. Μαγικὴ λέξις πολυλάνης κατ' ἰδιαίοντα τρόπον γραφομένη τριγωνοειδῶς πρὸς ἀποσάθην τοῦ πυρετοῦ. Ἡ περὶ ταύτης πρόληψις ἐπεκράτει ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἰδίως κατὰ τὴν μεσαιῶνα. [Π.]

Ἀβραμίου 1) χωρ. τοῦ δήμου Ἀριστομένους 3 ὥρας ΝΑ τῆς Ἑδρας. Κατ. 521 τῷ 1879. Κεῖται ἐν εὐφώρῳ πεδιάδι καὶ εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποτ. Παμίτου. 2) Χ. τοῦ δήμ. Καλαμῶν, ἀφ' ὧν ἀπέχει 15' ὁ πληθυσμὸς τούτου, τῶν Καλυβίων καὶ Μεγαλέων ἀνέρχεται εἰς 1062 κατ.

Ἀβραμῆς (ζωολ.) (Abramis biamus) ὄψις τῶν γλυκίων ὕδατων ἀνῆλκων εἰς τὴν ἐμοιογενείαν τῶν κυπρίνων, οὗτινος τὸ στήμα στερεῖται μυστικῶν, τὸ δὲ νοτιαίων καὶ πυγίων πετρύγιον στερεῖται δασυδούς ἀκάνθης καὶ τὸ οὐρῶν πετρύγιον εἶναι διερχυνδύει. (Βλ. εἰκόνα ἐν λ. Ἰχθῶς, πίν. Β', 6.7.) [N.A.]

Ἀβραμειώτης Διονύσιος, Ζακύνθιος ἱατρός, γενν. τῷ 1770, σπουδάζας ἐν Παταλφῇ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐν Ἀργεῖ καὶ ἐν Ἀθῆναις ἐξασκῶν τὴν ἱατρικὴν, συνειργάσθη μετὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογούντων μελῶν τῆς ἀγγλικῆς εταιρίας τῶν Δι' Ἀλετάντι. Ἐγένετο μέλος τῆς Φιλομουσίου εταιρίας καὶ μικρὸν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως πρῶτος τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθῆναις. Ἀπέθανε τῷ 1835. Ἐγραψεν ἰταλιστὶ ἀνασκευὴν τοῦ Ὀδοιπορικοῦ τοῦ Σατωδριάνδου (Padova, 1817). [Π.]

Ἀβράνσχ (Avranches), γαλλικὴ πόλις τοῦ νομοῦ Μάγχης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀβρανσίῃ (Avranchin) χώρᾳ τῆς Νορμανδίας, ἔχουσα 7666 κατ. τῷ 1886 (ὁ δῆμος 8000). Εἶναι ἀξιόλογον σίτου, ἵππων, βοῶν, βουτύρου κ. τ. λ. ἐμπορεῖον, ἐν ᾧ καὶ πολλὰ ἐργαστήρια τριχάπτων, ἐφαρμομάτων, βυσσῶν, σιδηρῶν καὶ χαλκίνων σκευῶν. Τὸ πάλαι ἦτο πρωτεύουσα τῶν Ἀβριγκάτσουων, Avrincatui, καὶ ἐναλεῖτο Ingena. [N. Σ.]

Ἀβραντές (Abrantes), πόλις τῆς πορτογ. ἐπαρχ. Ἑστρεμαδούρας παρὰ τὸν ποτ. Τέγιον (Τάγον), ἔχουσα 6380 κατ. (1878) καὶ λαμπρὸν τοῦ ἁγ. Βικεντίου ναόν.

Ἀβραξᾶς ἡ Ἀβραξᾶ. Λίθοι, ἔχοντες ἐγκεχαρμμένους συνηθέστατα μὲν τοὺς ἐληγικούς τοὺς χαρακτῆρας, ἀφ' ὧν καὶ ἐλάβον τὸ ὄνομα, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ ἐβραϊκὰ δ-

νόματα του θεού ή όνόματα θεών των Αίγυπτίων ή καρμινίκας λέξεις· πλην δέ τούτων τεραινώδεις παραστάσεις, όνόν λεοντοκέφαλον όρνιν, ή ανθρωποειδής άλεκτρονεόφαλον και έρεόπουν τέρας. Οί αρχαιότατοι ‘Α. έπειθήσαν υπό Γνωστικών κατά τόν Β’ αιώνα μ. Χ. ούκ όλίγοι όμως έχαράχθησαν και κατά τόν μεσαίωνα υπό μάγων και άλχημιστών, φερούμενοι συνήθως ως φυλακτήρια. Κατά τινας τών πατέρων της εκκλησίας ή λ. ‘Αι. ής τό άθροισμα λαμβανόμενών των γραμμάτων ως άριθμητικών ψηφίων είναι 365, δηλ.όι τόν άριθμόν των ούρανών, κατά τας ίδέας του Γνωστικού Βασιλείδου· μάλλον δέ δηλ.όι άριθμός εϋτος τό σύνολον των αιώνων, οΐτινες κατά τό δόγμα των Γνωστικών άποτελούν τό πλήρωμα της θείας δυναμει· Πλειστοί ‘Α. εϋρέθησαν έν ‘Ισπανία, έπου επί τινα χρόνον έπεκράτει ή αίρεσις των Πρισκυλλιανών, απόσχισμα της αίρέσεως των Γνωστικών. (Βιβλ. Bollermann. Ueber die Gemmen der Alten mit dem Abraxasbilde. Berlin, 1817—1819. Matter, Hist. critique du Gnosticisme. P. 1884 2 εκδ. — Stüchel, De gemma albraxea. Iena, 1848.—Barzilai, Gli Abraxas. Triest. 1873). [Π.]

“Αδρ- δε-Γράς. Κώμη της ‘Αμ. Συμπολιτείας, έν τη κομητεί· Χάρτφορντ της πολιτείας Μαρυλάνδης κειμένη 56 χμ. ΒΑ της Βαλτιμόρης. Έχει 2816 Κατ. (1880).

‘Αδρετ-χισσάρ κωμ. της Μακεδονίας πρὸς Β της Θεσσαλονίκης, άρ’ ής απέχει ώρας πέντε και επί της εκ Θεσσαλονίκης εἰς Δουρνην έδου, κειμένη επί των προπύλων λόφου τινός όχυρού. Κατ. 400. Από τοϋ Καντακουζηνού καλεῖται Ρουαινόκαστρον, τοϋτο δέ σημαίνει και τό σημερινόν τουργικόν όνομα αϋτης.

“Αδρη ή λε “Α δ ρ δ ε Γ ρ ά ς . — (Le Havre de grace) δ σημαντικώτατος έμπορικὸς λιμὴν της Γαλλίας, μετά τήν Μασσαλίαν, όχυρὸ πρωτ. επαρχίας έν τῷ νομῷ τοϋ Κάτω Σηκουάνα, κειμένη πρὸς Β. των έκβολών τοϋ ποταμοϋ τούτου, είναι ὁ τελευταίος σταθμός της γραμμής Παρισίων—“Αδρης τοϋ Δυτ. Γαλλ. σιδηροδρόμου και απέχει 89 χμ. πρὸς Δ της Ρουέν και 228 χμ. ΒΔ των Παρισίων. Είναι κανονικῶς και καλῶς εκτισμένη. Έχει 9 κρηπίδας, πολλὰς ώρας πλατείας έδους και κρήνας, αἰθιόλογα οἰκοδομήματα. Πληθ. 112074 (1886). Τό κατά θάλασσαν έμπόριον αϋτης είναι σπουδαίότατον, εξάγει μεταξὺ τὰ βυβακερά και λινὰ υφάσματα, μεταλλικά σκεύη, άργυρουργήματα, χρυσουργήματα, κάτοπτρα, έπιπλα, οἶνους κτλ. εἰσάγει δέ βάρβακα, σάκχαριν, άποικιακά, ξυλείαν κτλ. Συγκοινωνεῖ διά τακτικῆς ύπηρεσίας άτρωπλοίων μετά των κυριωτέρων έμπορικῶν άγορῶν τοϋ παλαιοϋ και νέου κό-

σμου. Έχει άκμαίαν βιομηχανίαν, έν η πρωτεύει ή ναυπηγία και ή άλεια φαλαινών, άπασχολούτα περί τοϋς 2000 ναυτας. Η πόλις είναι δλωρ νεκ. Κατά τόν 1Ε’ αἰώνα έν τη θέσει της ύπάρχον δύο πύργοι μόνον, οϋς έχυρίευσαν οἱ “Αγγλοι. Τά θεμέλια αϋτών έθετο Φραγκίσκος ὁ Α’ τῷ 1516, εξ ου και ώνομάσθη Φραγκισκούπολις (Ville Francoise). Τῷ 1562 οἱ διαμαρτυρόμενοι παρέδωκαν αϋτήν εἰς τοϋς “Αγγλους, άλλ’ άνεκτήθη υπό των Γάλλων μετά εξ μηνος. (Α. Ioanne, Le Havre etc. P. 1879. [Π.Π])

‘Αδροτονίνη ή σαντονένη (Φαρμακολ.) (Santonina). Η ‘Α. εξαγεται διά χημικῆς καταργασίας έν των άνθείων άδροτόνου τοϋ άρρενος (Artemisia contra), ών είναι τό κυριον στοιχείον, και χρυσταλλοϋται εἰς μεγάλα όχρα πρίσματα. Αρχικῶς ὅλως άχρους οϋσα και όμοιοϋσα τη στρυχνίνη κατα τήν ὄψιν, οϋ ένεκα δυνατόν να συμβῶσιν άπάται επικίνδυνοι, γίνεται βαθυρόδν διά της επιδράσεως τοϋ φωτός καθή. Άνεσμος, ύπόπικρος, μάλις διαλυτή έν ύδατι, εἶναι ευδιάλυτος έν τοῖς λιπαροῖς ελαίοις, διαλυτή έν οἶνοπνεύματι, αἰθέρι και χλωροφορμῷ.

Η ‘Αδροτονίνη φάρμακον έν διαδεδομένη χρήσει ως ελμινθοκτόνον ευληπτον έν δλιγῷ ποσῷ, άποκτείνει και εκτινάσσει εκ των εντέρων άσφαλῶς τὰς ελμινθας (στρογγύλας ή όξούρους) είναι εύσυνδυάστες μετά καλομελάνου ή ρίζης ιακάπης, λαμβάνεται εύχερῶς υπό των παιδίων και εξεδίωξε διά τοϋτο τὰς άλλας ανθελμινθικὰς σκευασίας και ιδία των άνθείων άδροτόνου τοϋ άρρενος.

Τό φάρμακον χορηγείται εἰς κύνιν (παιδίσις μὲν από 1/3 — 1 σιτ. ένήλξει δέ από 1—8 σιτ. δι’ ήμέρας) ή σκευάζεται εἰς κόκκους ή πλινθία ή τροχίσκους. Ληφθέν εἰς μεγάλας δόσεις φέρει χρωματοψία ν ή διαστροφήν της δράσεως. Φαίνονται δηλαδή τὰ αντικείμενα ξανθῶς κίτρινα, εἶτιν ὅτε και πράσινα ή κυανᾶ. Παρέρχεται δέ ή χρωματοψία αϋτή μετά τινος ώρας άνευ άλλης βλάβης των οφθαλμών ή της δράσεως. Τίς λίαν ισχυράς δόσεις φέρει αληθοῦς δηλητηριάσεως συμπτώματα, ναυτίαν δηλαδή και έμέτους, άνορεξίαν και έκλυσιν των δυναμειν, τὰ παιδιά κατακίπτονσιν εκ ζάλης, καταλαμβάνονται ένίοτε υπό σπασμών επιληψιοειδών, γίνονται ὠχρά και απολύουσιν οϋρα σχεδόν αιματόχροα. Διά τοϋτο λυσιτελέστερος τρόπος χρήσεως τοϋ φαρμάκου είναι τό παρέχειν εἰς τὰ παιδιά καθ’ έσπεραν πρὸ τοϋ ύπνου 1/2 — 1 σιτ. άδροτονινῆς επί 2—3 ήμέρας· ταιουτοτρόπως και οἱ σκόληκες εκτινάσσονται βαθυρόδν και τὰ παιδιά δὲν εκτίθενται εἰς τόν κίνδυνον των άνωτέρω διαταραχών, ών ένίοτε γίνεται τό φάρμακον πρόξενον χορηγούμενον εἰς μεγάλας δόσεις. [ΒΠ.]

Ἀβροτόνον (β ο τ α ν.) Βλ. Ἀφύθιον.

Ἀβροτόνον (φ α ρ μ α κ ο λ.) Ἀβροτόνου τοῦ ἄρρ ε ν ο ς ἄνθη (Artemisia contra s. Semen Santonici s. Semen Contra s. Semen Cinae) Flores Cinae. Οὕτω ἐκλήθησαν, ὅτε εὐρήχθησαν εἰς τὴν θεραπευτικὴν, τὰ εἰσέτι κεκλεισμένα κεφάλια ἀβροτόνου τοῦ ἄρρενος, τὰ διὰ τὴν μικρότητα καὶ τὸ σχῆμα αὐτῶν ὑπολαμβάνεσθαι ὡς σπέρματα καὶ καλούμενα *ispa*, *Semina sancta* καὶ *Semina Santonici*, ἐπειδὴ ἐκκομίζοντο ἐκ τῆς Ἰουδαίας ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων. Φέρονται εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς διάφορα εἶδη, ὧν κράτιστον τὸ περσικόν (Ἀντιοχείας ἢ Ἀλεξανδρείας), καὶ προσέρχονται ἐκ διαφόρων εἰδῶν Ἀρτεμισίας (Artemisia contra, Artemisia glomerata, etc) φυτῶν πολυετῶν τῆς Περσίας, Συρίας, Παλαιστίνης, κλ. Τὰ ἄνθη τοῦ ἀβροτόνου ἔχουσιν δομὴν ἰσχυράν, ἀρωματικὴν, γευσιν πικράν καὶ δυσάρεστον καὶ ἐνέχουσιν ὡς κύριον στοιχεῖον τὴν ἀβροτονίνην ἢ σαντονίνην (Santonina), προσέτι αἰθέριόν τι ἔλαιον καὶ ἄλλα ὑποδεέστερα στοιχεῖα. Εἶναι τὸ λυσιτελέστερον μέσον ἐναντίον τῶν ἐλμίνθων, χορηγείται εἰς μικρὰς δόσεις (κατὰ 20 σιτ. μέγρι 2 δρ.), σκευάζεται ποικιλοτρόπως καὶ ἤτο ἄλλοτε ἐν πολλῇ καὶ διαδεδομένῃ χρήσει καὶ παρ' ἡμῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅπως ποτὲ καὶ ἂν ληφθῇ τὸ φάρμακον, εἶναι δύσληπτον, καταφεύγουσι σήμερον ἀποκλειστικῶς σχεδὸν εἰς τὴν ἀβροτονίνην. [B. II.]

Ἀβροτόνον γυνή ἐκ Θράκης ἢ Καρίας, ἡ μήτηρ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅστις διὰ τοῦτο ὡς ἔχουν μητέρα μὴ Ἀθηναίαν ἐλέγγοτο ὑπὸ τινων νέθος κατὰ τὰ θηναϊκὰ νόμιμα. [A.]

Ἀβρουδδάνια (Abrudbanya) ἡμέγεα Σλαττιν ἢ Ἀλταμπεούργον, ὄρεινὴ κοινὸ-πολις τῆς Τρανσυλβανίας ἐν τῇ κομητείᾳ Κάτω Βαϊσσεμβούργῃ, ἔχουσα 2868 κατ. (1880) καὶ διατελοῦσα τὸ κέντρον τῶν Τρανσυλβανικῶν χρυσορυχείων.

Ἀβρουζία (τὰ) (Abruzzi). Οὕτω γενικῶς ἐνομάζεται χώρα τῆς μέσης Ἰταλίας, ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Ἀβρουζικοῦ καλουμένου ὁροπέδιου εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος. Τὸ δὲ Ἀβρουζιον ὁροπέδιον, ὅπερ εἶναι τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῶν κεντρικῶν Ἀπεννίνων, καί-μενον μεταξὺ τῶν πηγῶν τῶν ποταμῶν Τρόντου καὶ Σάγγρου, εἶναι ὡσεὶ τὴν μορφήν καὶ ὑπόνοιον, διαρρεῖται δὲ ὑπὸ τῆς ἀνω Πενσιάρας καὶ περιβάλλεται ὑπὸ ἀγρίων τὴν ὄψιν καὶ ἀποτέμνιν ὄρεων, τῶν ὑψίστων τῆς χερσονήσου, οἷον τὸ Κόννον (2.909 μ.) καὶ τὸ Βελόνον (2.495 μ.). Τὰ Ἀβρουζία (πεδιά), ἐν οἷς τὸ πάλαι ὑπῆρχον αἱ ἐπικράτειαι τῶν ἀρχαίων Πραιετιανῶν, Μαρκουινῶν, Μαρ-

σῶν, Οὐρσινῶν, Τρπίνων, ἦσαν διηρημένα ἐπὶ τοῦ καταλυθέντος βασιλείου τῆς Νεαπὸ-λίσκος εἰς τρεῖς ἐπαρχίας, ἧτοι: α') εἰς τὰ ἐν τῷ ἑσ. Ἀβρ ο ὑ ζ ι α ΝΑ. μεταξὺ τῶν ποταμῶν Τραινίου καὶ Πενσιάρας, ὧν ἡ χώρα τραχεῖα καὶ ἥμισυ γόνιμος, πρωτεύουσα αὐτῆς τὸ Κ ι ε τ ι β' εἰς τὰ ἐκ τῷ ἑσ. πρῶ-τα Ἀβρ ο ὑ ζ ι α πρὸς Β, ὧν ἡ χώρα ἐκτεινομένη ἀνὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἀδριατικῆς μεταξὺ τῆς Πενσιάρας καὶ τοῦ Τορέντου εἶναι ὄρεινὴ πρὸς δυσμὰς, εὐνότερος δὲ καὶ αὐτοφύ-ρος καὶ πρωτεύουσιν ἔχει τὸ Τ έ ρ α μ ο ν γ' εἰς τὰ ἐκ τῷ ἑσ. γ α τ α Ἀβρ ο ὑ ζ ι α, τὸ πρὸς Δ ὕψηλόν μέρος τοῦ Ἀβρουζι-κοῦ ὁροπέδιου, ὅπου καὶ ἡ λίμνη Φουκίνου τοῦτων δὲ ἡ χώρα εἶναι ὄρεινὴ καὶ δασυώδης καὶ ἔχει πρωτεύουσιν πάλιν τὴν Ἀκυλάν. — Τὰ Ἀβρουζία ἔχουσι πολλὰ δάση, ἐν οἷς διακί-νῶνται ἄρκτοι καὶ λύκοι, καὶ πολλοὺς λαίμω-νας, τραγὸν δὲ κίττα καὶ χῶραν, ἣν ἐλίγαι μόνον ὁδοὶ διακτείνουσιν, ἐπιτηδευστάτην ἀλη-θῶς πρὸς ληστείαν. Καθὼς δὲ οἱ ἀρχαῖοι, οὕτω καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς κάτοικοι αὐτῶν εἰσι μαχημώτατοι διὰ καὶ ἀντέστησαν ἐπὶ μα-κρὸν χρόνον καὶ ἐρωμμένως τῷ 1798 πρὸς τοὺς Γάλλους. Ὁ Ἰταλικὸς νομὸς Abruzzi e Molise ἔχει κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1881 κατ. 1382966, ὧν 392477 ἡ ἐπαρχία Ἀκυ-λά, 377695 ἡ Καμπομαπάσσο, 353.699 ἡ Κιέ-τι καὶ 259095 ἡ Τέραμος. [N. Σ.]

Ἀβρωμα (Abroma) (B ο τ.). Ἐκ τοῦ α καὶ β ρ ῶ μ α κατ' ἀντίθεσιν τοῦ Θεόδρωμα, διότι δὲν εὐχρηστῆ εἰς βρῶσιν. Εἶναι γένος τῆς οἰκῆς τῶν Στερκουλιακιδῶν (Sterculiaceae), περιλαμβάνον ὅλμους ἢ δένδρῳ-λια, ἔχοντα ἑλλοβα τριχῶδη φύλλα, ἐρυθρὰ ἢ ξανθὰ ἄνθη καὶ πολυσπέρμους κήψας ὡς καρπὸν. Εἶναι δένδρα τῶν Ἰνδιῶν καὶ χρησι-μεύουσιν ἕνεκα τῆς βίβλου αὐτῶν, ἣν κατερ-γάζονται εἰς κατασκευὴν ὑφανμάτων. Κοινό-τερον εἶδος εἶναι Ἀ β ρ . τ δ σ τ ε ν ό φ υ λ ο ν (A. angustum L. f.), φυόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὰς Φιλιππίνας νήσους. Ἀ β ρ . ὁ μ ὁ λ λ η ς (A. mollis DC.) φύεται ἐπὶ τῶν Μολούκων νήσων καὶ τῶν τοῦ Σούνδα καὶ παρέχει βίβλον, ἐξ ἧς κατασκευάζονται ὑφάσματα καλούμενα εἰς τὸ ἐμπόριον Wol-lut Cumab ἧτοι στερεὰ Ἰνδικὰ κἀνναβίς. [M.]

Ἀβρωνος βίος (π α ρ ο ι μ. ἐ λ λ.) ὁ πολυτελής. Ἀπὸ τινος Ἀβρωνος Ἀργεῖου πλουτοῦ καὶ ἀβροδαίτου. [Π.]

Ἀβτερόδε, πολίχνη τῆς πρωσιτικῆς το-παρχίας Ἑσσης-Νασσάου, ἐν τῷ νομῷ Ἑσθέγ-γς. ἔχει 1064 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀβ-τοῦ, πόλις τῆς Αἰγύπτου βλ. Ἀ-βυδος.

Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα. Παροιμ. ἐπὶ πραγμάτων ἀγῶν διὰ τὸ ἄκμειρον αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς παροιμιολογικοὺς, ἡ παροιμία αὕτη ἐλέγεται ἀπὸ ἔθους τινὸς τῶν κατοικούντων τῆς Ἀβυθοῦ, προσαγγίνων πρὸς τοὺς εὐνοχομένους μετὰ τὸ δεῖπνον τοὺς παῖδας μετὰ τῶν τιτθῶν, ἐξ οὗ ἀρχία πολλὴ ἐγένετο εἰς τοὺς διαιτυμῶνας κραυγάζωντων μὲν τῶν παίδων, θορυβουσῶν δὲ τῶν τιτθῶν. [Π.]

Ἀβυθηνός συγγράμματος τοῦ Β' ἢ Γ' αἰῶνος π. Χ. γράψας ἱστορίαν τῶν Ἀσσυρίων καὶ Μήδων. (Τὰ ἀποσπάσματα ἐν Müller, *histor. graec. fragm.* T. IV σ. 2.79 κέ.). [Π.]

Ἀβυδος, πόλις κατὰ τὰ παλαιὰ τῆς μικρασιατικῆς Μυσίας ἐν τῇ στενωπῇ μέρει τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπέναντι τῆς Σητού. Ἡ πόλις ἀναφέρεται ἤδη ἐν τοῖς ἐπηρικαῖς ποιήμασιν ὡς κειμένη ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ἀσίου. Κατοικηθεῖσα ἐπεὶ ἀπὸ Θωάκων, ἤκτισεν ἐξελθνηθεῖσα ὑπὸ Μιλησίων ἀποίκων. Ἐν Ἀβυθῷ ἐπεσιώρησε τῷ 180 π. Χ. ὁ Ξέρξης τὴν παμπληθὴ περσικὴν στρατὸν πρὸ τῆς εἰς τὴν Εὐρώπην διαβάσεως καὶ διεθρῖσεν ἐπεὶ τὸ στενὸν, ὅπερ τότε εἶχε πλάτος 1300 περίπου μέτρων, ἐπὶ δύο παμμεγίστων γεφυρῶν, αἵτινες κατεσκευάσθησαν δι' ἐπτακοσίων περίπου πλοίων. Τῷ δὲ 411 π. Χ. συνεκροτήθη παρὰ τὴν πόλιν ταύτην, ἥτις εἶχεν ἀποστῆ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ναυμαχία, καὶ ἦν ὁ Ἀθηναῖκος στόλος ὑπὸ τὸν Θράσυδου καὶ Θράσυλον ἐνίκησε τοὺς Λακεδαιμονίους ὑπὸ τὸν Κλέαρχον, μετ' ὀλίγον δ' ἐν δευτέρᾳ ναυμαχίᾳ ἐνίκηθησαν οἱ Πελοποννήσιοι καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Τῷ 201 π. Χ. ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου Γ' μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν, τῷ δὲ 188 π. Χ. ὑπετάχθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς βυζαντινῆς βασιλείας τῆς Ἀβυδος ἐξηκολούθησε νὰ ἔχῃ ἰκανὴν σημασίαν διὰ τὴν στρατηγικὴν αὐτῆς θέσιν, καὶ πολλάκις ἐχρησίμευσεν ὡς σταθμὸς ἢ ἀφετηρία στόλων καὶ στρατευμάτων, τῷ δὲ 989 ἐπολιορκήθη ὑπὸ τοῦ Φωκῆ ὡς καὶ τῷ 1003 ὑπὸ τοῦ Τζαχά. Ἀνῆκε δὲ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους εἰς τὸ θέμα τὸ λεγόμενον τοῦ Ὀψικίου, καὶ ἦτο ἔδρα μητροπολίτου. Καὶ μετὰ τὴν εἰς τοὺς Τούρκους ὑποδούλωσιν διετήρησε τὸ ὄνομα τῆς Ἀβυθοῦ τὸ χωρίον τὸ κατέχον τὴν θέσιν αὐτῆς, ἐν ᾗ σώζονται καὶ εἰσέπια τῆς ἀρχαίας πόλεως. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἀβυδον, ἥς οἱ κάτοικοι ἐκαλεῖντο διὰ τὸ φιλεῖν αὐτῶν καὶ τὴν φλυαρίαν, ἀναφέρεται καὶ ὁ Θρόλος περὶ τοῦ πρώτου τοῦ ἐν τῇ πόλει οἰκοῦντος Λεωνόρου πρὸς τὴν ἐν Σητῇ ἑρέτιαν Ἡρώ καὶ τὸ καὶ ἐκάστην νύκτα χάριν αὐτῆς διακολύμεν τὸ στενόν. Τοῦτο διηλθε καλυμμένων, καίπερ ἐν σήμερον εὐρύτερον ἢ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, καὶ ὁ μέγας Ἀγγλος ποιητὴς Βύρων. [Λ.]

Ἀβυδος (αἰγυπτιακή). Οὕτως ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες τὴν αἰγυπτιακὴν πόλιν

Ab-tu, ἥτις, ἀνήκουσα εἰς τὸν Θινίτην λεγόμενον νομόν, ἔκειτο ἐν τῇ ἀγρῇ Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ἀχρὴν τοῦ Νείλου, πρὸς τὰ ΒΔ τῶν Θηβῶν. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο ἐπιφανὴς διὰ τὸν ἐν αὐτῇ τάφον τοῦ ἡλιακοῦ θεοῦ Ὁσίριδος, ὡς ἐκ τοῦ ὅποιου ἐριλοσιμοῦντο οἱ ἱσχυροὶ καὶ πλούσιοι τῶν Αἰγυπτίων νὰ θάπτονται ἐν Ἀβυθῷ διὰ νὰ γείνωσιν ὁμόταφοι τοῦ σώματος τοῦ θεοῦ (Πλουτ. περὶ Ἰσο. καὶ Ὀσίρ. 20). Καὶ ὁ μὲν τάφος οὗτος δὲν εὗρέθη ἀκόμη μέχρι τοῦδε ἐν τῷ εὐρεῖ εἰσιπιδίῳ κατὰ τὴν μερινὸν χωρίον El Birbe, ὅπερ ἐπέχει τὴν θέσιν τῆς Ἀβυθοῦ· ἀλλ' αὐτῷ εὐρίσκονται ἀκόμη τὰ εἰσέπια δύο μεγάλων ναῶν, ἰδρυθέντων ὑπὸ τοῦ Σέθου Α' καὶ Ῥαμεσσή Β' (Σετώστριος), ἐπιφανῶν βασιλέων τῆς 16' δυναστείας. Ἐν Ἀβυθῷ εὗρέθη τῷ 1864 καὶ ὁ περιώνυμος ἀβυθηνὸς γενεαλογικὸς πίναξ, περιέχων ἐντός θυραῶν τὰ δυνάματα ἐδομημένων καὶ πέντε τῶν ἐπιφανεστάτων προκατόχων τοῦ Σέθου καὶ Σετώστριος ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Μήνις. [Α.]

Ἀβυζοὶ βλ. Ἀβυζοί.

Ἀβώνου τεύχος πολίχιον ἐν Παφλαγονίᾳ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον, γνωστὸν γενόμενον διὰ τὸ ἐν αὐτῷ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ ψευδομάντιος ἰδρυθὲν μαντεῖον κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀγγωνίνων. Ἐκαλεῖτο καὶ Ἰωνόπολις, ὅθεν παρεφθάρη καὶ τὸ σημερινὸν ὄνομα Ἰνέμπολις. [Π.]

Ἀβωράνη χωρ. τοῦ δήμ. Κλεπαῖδος κείμενον παρὰ τὴν δεξιὰν ἀχρὴν τοῦ Εὐθύνου ποτ. Κἀτ. 549 τῷ 1879.

Ἀγᾶ κωμ. πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Σπερχιαδὸς ἀπέχ. 7 ὥρας Δ τῆς Λαρίας. Προΐοντα δημ. καρποί, ὅσπρια, οἶνος καὶ βῆμαξ. Κἀτ. 671 τῷ 1879.

Ἀγάθη (Β ο τ α ν.). (Agave) κοινῶς ἀ-θ ἄ ν α τ ο ε. Γένος τῆς οἰκογ. τῶν ἀμαρυλλιδίων (Amaryllideae), χαρακτηριστικὸν ἐκ τῶν μεγάλων αὐτοῦ, παχέων, δρυκαταλήκτων, ροδοκοκκίως τεταγμένων φύλλων καὶ τοῦ μακροῦ μέχρι 12 μ. ἐνίστα ὑψηλοῦ στήκου (ἴδε λ.). ὅστις, ταχέως ἀναδυσάμενος, ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ρόδακος φέρει τὰ πολυάριθμα, εὐώδη, μελιττοῦχα ἀνθή. Ἡ Ἀγάθη λέγεται ὅτι ἦλθεν εἰς Ἀμερικὴν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐν ἔτει 1561 καὶ διε διετέθη ταχιστα κυρίως εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, ἐνθα σήμερον θεωρεῖται ὡς ἐξηγερμένη, καὶ ὑπερβολικῶς ἐρημα μέρη καὶ βράχους τῶν περὶ τὴν Μεσόγειον χωρίων. Ἐν τοῦτοις τὸ σπυρὶν τοῦτο φαίνεται γνωστὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου ἢ δεκάτου αἰῶνος. Ἡ Ἀγάθη ἀνθῇ ἀπαξ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ βίου της, κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Χελδραῖχ, περὶ τὸ ἔκτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς μέχρι τοῦ δεκάτου, ὅμα δὲ καρποφόρατα ἀποξηραίνεται, κατὰλείπεται πα-

ρὶ αὐτὴν πλῆθος ἀπογόνων, οἵτινες καταλαμβάνουσι τὴν θέσιν αὐτῆς. Ἐνεκα τούτου, ὅπου ἡ Ἀγάθη χρησιμεύει πρὸς περιφράξιν, φαίνεται ζωσὰ μακρότατον χρόνον, διό καὶ ἐκλήθη καὶ ἔ. κ. α. τ. ο. γ. τ. α. ε. τ. ἡ. σ. ἂ. λ. ὅ. η. Παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσι τὰ εἶδη α') Ἀ. γ. ἂ. ὅ. η. ἢ ἄ. μ. ε. ρ. ι. κ. α. ν. ι. κ. ἡ (Ag. americana L.) [ἴδε εἰκόνα ἐν λουτὰ ἱστοπλόκα], ἥτις ἔχει φύλλα φαισπράσινα 1—2 μ. μακρά, 20 ἑκατοστόμ. πλατέα καὶ 10 παχέα. Παρ' ἡμῖν ἡ Ἀγ. αὕτη εὐχρηστεῖ πρὸς περιφράξιν διαφόρων χώρων, κήπων κλ. ἄλλαχθ' δὲ πρὸς κατασκευὴν ὑφασμάτων ἢ διαφόρων πλεκτῶν τεχνουργημάτων ἐνεκα τῶν στερεῶν ἰνῶν τῆς. Ἐν Κεφκλήνῃ δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ κατάστημα τῶν ἀπὸ τῶν γυναικῶν κατασκευάζουσι τρίγαια ἐκ τῶν ἰνῶν τούτων. Εἰς τὸ Μεξικὸν οἱ ἐργῶνιοι τέμνοντες τὴν κορυφὴν τοῦ σκήπου τῆς Ἀ. εἰς μικρὸν ὕψος ἅμα τούτου βλαστήσαντος κατασκευάζουσιν ἐν μέσῳ κοιλότητά, ἥτις καθ' ἑκάστην ἐπὶ 6 περίπου μῆνας πληροῦται ὑγροῦ σακχαρούχου. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο ζυμούμενον ἀποτίθεται εἰς ἀσκοὺς καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἔθνικόν ποτὸν τῶν Μεξικανῶν, τὸ ὀνομαζόμενον π. ο. ὕ. λ. κ. ε. β') Ἀ. ἡ μεξικανὴ εἰς ἡγήθη παρ' ἡμῖν ἐν ἔτει 1852 ἀπὸ τοῦ Μεξικου διὰ τοῦ Ἀννοβέρου ὑπὸ τοῦ ἀρχικηπουροῦ τῶν ἀνακτόρων Σμιτ, καλλιεργεῖται δὲ μέχρι τοῦ νῦν μόνον ἐν τῇ βασιλικῇ καὶ τῇ βοτανικῇ κήπῳ ἢ δὲ Ἀγ. ἡ ἀμερικανικὴ εἶχεν εἰσαχθῆ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐν ἔτει 1818, μεταφερθεῖσα εἰς Ἀθήνας ἀπὸ τῆς Νάξου καὶ Πάρου. Ἐπὶ τῆς Ἀ. παρασιτεῖ μύκης τις μικροσκοπικὴ προκαλὼν μικρὰ φύματα. Ὁ μύκης οὗτος ἀνεκαλύφθη καὶ περιεγράφη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Σπ. Μηλιαράκη ἐν ἔτει 1888 ὀνομασθεὶς Tylogonus Agave. [M.]

Ἀγάθη (Φαρμακολ.) (Agave L.). Ἡ ῥίζα τῆς A. cubensis Jacq., ζυμμένη ἐν Μεξικῷ καὶ ἐν Κούβα, ἀντικαθιστᾷ ἐνίοτε τὴν ῥίζαν σαπταπρίλλης. [B. Π.]

Ἀγαθὰ βιβλίον τελετουργικῶν τῶν Ἑβραίων, περιέχον τὸ τυπικὸν τῆς τελετῆς τοῦ Πάσχα. Ἔργον ραβινικὸν φέρον καὶ τινὰς μεσαιωνικὰς προσθήκας. Μετεφράσθη καὶ γερμανιστί. [Σ. Π.]

Ἀγαθὸρ ἢ Σάντα Κρούζ, ὄχυνά πολίχνη τοῦ Μαρόκκου κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐαδί-Σούς (ἀτλαντ. ὠκ.) ΝΔ καὶ 244 χιλιομ. μακρὰν τῆς ὁμωνύμου αὐτῇ πρωτεύουσος. Ὑμπαρεῖν καὶ λιμὴν ὁ κράτιστος τοῦ Μαρόκκου. Κατ. 100 περίπου. Κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, ὧν καὶ ὀνομασθῆ Σάντα Κρούζ, κατελήφθη μετὰ τινα ἔτη (τῷ 1536) ὑπὸ τῶν μαύρων.

Ἀγαθάγγελος. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο φέρεται βιβλίον τι, συντεταγμένον ἀτέχνως κατὰ μίμησιν τῶν προφητῶν τῆς Π. Δ. καὶ τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου καὶ προλέγον

θῆθεν εἰς γλῶσσαν μισοδόξουσαν τὰς τύχας τῶν δυτικῶν καὶ βορείων κρατῶν τῆς Εὐρώπης, ἐνδιαχρὸν ἐν συναρτίᾳ πρὸς τὰς τῆς Ἀνατολῆς. Ἐν τῷ προλόγῳ δηλοῦται ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο συνεγράφη τὸ πρῶτον ἑλληγιστὶ τῷ 1279 ἐν Μεσσηνίᾳ τῆς Ἱταλίας ὑπὸ Ἱερωνίμου Ἀγαθογγέλου «ἱερομονάχου τῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου τάξεως, γεγεννημένου ἐν Ῥόδῳ», καὶ ὅτι Ἱταλικὴ μετάφρασις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Βενεδικτίνου ἱερομονάχου Ἰακώβου τοῦ Παλαιώτου ἐξεδόθη τῷ 1555 ἐν Μεδιολάνῳ, ἐκ ταύτης δὲ μετεγλωττίσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τῷ 1751 ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Θεοκλήτου Πολυειδούς. Προστίθεται δ' ἐν τῷ προλόγῳ ὅτι ὁ μεταφραστὴς εἶχε πρὸ δεκαετῶν ἐκδοσιν τοῦ 1708, γενομένην ἐν Πρασούκ(ι). Καὶ τόπον μὲν τῆς τελευταίας ἐκδόσεως πιθανῶς ἐννοεῖ ὁ γράφων τὸ Βουρσούκ τῆς Γερμανίας, ἀν μὴ τὸ Πρασούε (Prasusvici) τῆς Πολωνίας. Ἀλλ' ὅσα λέγει περὶ συγγραφῆς καὶ ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου εἶναι πεπλάσμενα. Πάσαι αἱ ἐρευνᾶι ἡμῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις πρὸς εὐρεσιν τῆς ἐν Μεδιολάνῳ ἐκδόσεως ἀπέδωκαν μάταιαι· αὐτὸ δὲ τὸ καίμενον τῆς ὀπτασίας τοῦ Ἀγαθογγέλου, ἀναφερόμενον εἰς ἱστορικὰ γεγονότα τῶν ἀρχῶν κυρίως τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος μέχρι τοῦ 1745, ἐλέγχει συγγραφὰ αὐτὸν τὸν ὡς μεταφραστὴν παρουσταζόμενον Πολυειδῆ, ὅστις ἦν ἀνὴρ πολυμαθὴς, γράψας ἐκκλησιαστικά τινα συγγράμματα, ὧν ἐν εἰς λατινικὴν καὶ γερμανικὴν γλῶσσαν, καὶ ἐπὶ πολλὴν χρόνον διατηρήσας ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν ἡλλαις γύρωις τῆς δυτικῆς καὶ βορείου Εὐρώπης. Ὁ Πολυειδὴς παρεκνεύασε μὲν πρὸς ἐκδοσιν, ἀλλὰ δὲν ἐδωροσέυσσε τὴν ψευδεπίγραφον Ὀπτασίαν μετὰ τὸν πρόλογον ἔσται ἀφαιρέσεις τοῦ βιβλίου εἰς ἀγνωστον, ἀρθεύοντος κενοῦ χώρου, ὅπως προστεθῇ τὸ ὄνομα κατὰ τὴν τύπωσιν. Ἡ παλαιότερα γνωστὴ ἡμῖν ἐκδοσις ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῷ 1837, τύποις Α. Κορομηλά, ἥτις σημειοῦται ὡς δευτέρα μετὰ ἐν ἔτος (1838) ἐξεδόθη ὁ Ἀ. ὑπὸ Π. Δ. Στεφανίτση ἐν «Συλλογῇ διαφόρων προρρήσεων». Ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἐκδοθῆ διὰ τοῦ τύπου ἡ Ὀπτασία τοῦ Ἀ. ἦν γνωστοτάτη τοῖς Ἑλλησιν ἐν χειρογράτοις, τὰ δ' ἀντίγραφα αὐτῆς ἐπολλαπλασιάσθησαν μάλιστα κατὰ τὸ τέλος τῆς παρελθούσης καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ οὐχὶ ἀναξία λόγου ῥοπή, ἣν ἔσχεν ὁ Ἀ. πρὸς ἀναρρίπισιν τοῦ φρονήματος κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς δουλείας χρόνους, ἀναγκάζει ἡμᾶς νὰ μὴ καταρρονήσωμεν τὸ ἄτεχνον τοῦτο κατασκευάσμα τοῦ Πολυειδούς. (Ὅτι ἐπέρρωσε τὰς ἐλπίδας τοῦ ἔθνους περὶ ἀπελευθερώσεως καὶ ἀνακτήσεως τῆς πατρίδος γῆρας εἶναι ἀνεπίδεκτον ἀμφισβήτησεως, ὁμολογοῦσι δὲ τοῦτο καὶ οἱ πλείστοι τῶν ἱστορικῶν τῆς ἡμετέρας ἐθνεγεργίας. Ἐτὶ πλεόνους, λέγει ὁ Φιλήμων

ἐν Δοκιμῳ περὶ τῆς Φιλ. Ἐταιρίας (σ. 217), ἐχειραγωγεῖτο ὁφελίμως καὶ ἀπὸ τὰς ὁπτασίας τοῦ Ἀγ., πιστευόντα μακρικῶς τὴν μέλυσαν μεταβολὴν τῆς τύχης του». Ἡ πίστις περὶ τοῦ ἀψευδούς τῶν χρησμάτων τοῦ Ἀγ. δι-ετηρήθη ἀκράδαντος καὶ μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, μάλιστα καὶ βραδέως ἀπαμειβυνθεῖσα μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν οὐχὶ σπα-νίως ὁ λαὸς πρὸς κύρωσιν τῶν ἐθνικῶν ἐνεί-ρων ἀναφέρει ὅτι «τὸ λένε τὰ χαρτιά μας κί' ὁ Ἀγαθάγγελος»· ὑπάρχουσι δ' ἀκόμη καὶ εὐαριθμοὶ τινες Ἀγαθαγγελισταί, καὶ ἐκδίδον-ται ἐνίοτε νέαι ἐφημερίδι τῆς ὁπτασίας τοῦ Ἀ.

Τίνα σκοπὸν εἶχεν ὁ Πολυεὶδης πλαστοურ-γῶν τὴν Ἀ. δὲν δύναμεθα νὰ διαγνώσωμεν ἀσφαλῶς. Ὅτι ἔγραφε κατ' εἰσῆγγιν ὥσπερ-κῆν δὲν εἶναι πιθανόν. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐπὶ Πέτρου τοῦ μεγάλου, ἤρχισαν αἱ νοθεῖαι· καὶ παρερμηνεῖαι τῶν ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς ποιηθέντων χρησμάτων, οὐς ὡς ἱερὰν καὶ ἀκαταθάρτην καὶ ὡς θείαν παραμυθίαν ἐ-τῆρει τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Ἑλιστάβετ, ὅτε ἔγραψεν ὁ Πο-λυεὶδης, αἱ ἐνέργειαι πρὸς διάδοσιν καὶ ἐνί-σχυσιν τῆς βίωστικῆς ἐπιρροῆς παρὰ τοῖς Ἑλ-λησιν, καίπερ χαλαρώτεραι, δὲν ἦσαν ὥμως σπά-νιαι. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται ἐνέργειαι βάζιν εἰ-χεν τοὺς παλαιούς βυζαντινοὺς χρηματοὺς κατὰ παρὰδοξον τρόπον ἐρμηνευομένους, διότι τὸ ἔανθ' ὄνομα (βλ. λ.), ἥτοι οἱ Νορμανδοί, οἵτινες ἐπιστεύοντο παλαιότερον ὅτι ὡς ἔχθροί θά καταστρέψωσι τὸ βυζαντινὸν κράτος καὶ τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ, ὑπαίθνητο ἐν ταῖς περ-ερμηνείαις καὶ ταῖς ψευδοεπιγράφοις προρρη-σαι τὸν φιλορρώσιον ὡς λυτρωτὰ τοῦ Ἑλ-ληνικοῦ ἔθνους, καταστρέφει τῶν ἀπίστων καὶ τὸ σπουδαϊστότον Ῥώσων ἀντὶ Νορμαν-δῶν. Ὁ δὲ Πολυεὶδης πᾶντελῶς ἀγνοεῖ τοὺς παλαιούς χρηματοὺς, ἐν παρὲρ ἑνιαχοῦ προ-λέγων μεταβολὴν τῆς τύχης τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὴν 16' αἰῶνα καὶ δι' μετὰ συμπλήρω-σιν 400 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων-σταντινουπόλεως, οὐδαμῶς ὅμως ποιεῖται μνη-σιν τῶν Ῥώσων ὡς ἐλευθερωτῶν τῆς Ἀνα-τολῆς, διότι τ' ἐν κεφ. Γ' περὶ τούτου γυ-ρίον εἶναι προφανῶς παρεμβεβλημένον. Ὅθεν πιθανώτερον φαίνεται ἡμῖν ὅτι οὐχὶ φιλοπα-τρία ἡ φιλορρώσιμος παρρημύησεν τὸν Πολυ-εὶδῆ νὰ γράψῃ τὴν ὁπτασίαν, δι' ἣς ἀσυνειδή-τως τῆλικαύτης ὡσεὶς ἐγένετο πρόξενος εἰς τὸ ἔθνος του, ἀλλὰ μάλλον τὸ πρὸς τοὺς παπιστὰς μίσος, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐρ-γοῖς του καταφαίνεται· διότι κατὰ τῆς Ῥώμης ἰδίᾳ ἐκτοξεύει πικρότατα βέλη, ἐπιχαίρειν ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς αὐτῆς, καὶ ἐκ τῆς αἰρετικῆς Γερμανίας, ἣς ταχέως ἐλπίζει τὴν εἰς τὴν ὀρθοδόξον ἐπάνοδον ἀπεκδέχεσθαι τὴν ταπει-νώσιν τῆς λατινικῆς ἀλαζονείας καὶ ἐπάρσεως.

Ἡ Ὀπτασία τοῦ Ἀγ. διαίρεται εἰς κεφά-λαια δέκα· ἐν τῇ πρώτῃ προλέγεται ἡ κατά-λυσις τοῦ βυζαντινοῦ κράτους· «Κωνσταντι-νὸς ἤρξατο καὶ Κωνσταντίνος ἀπολέσει τῆς Ἀνατολῆς τὸ βυζαντινὸν βασιλεῖον»· μετὰ θαυμαστῆς δ' ἀφελείας ὀρίζεται ἀκριδέστατα καὶ τὸ ἔτος τῆς καταστροφῆς. Εἶτα αἱ προρ-ρήσεις περιστρέφονται εἰς γεγονότα τοῦ 19' αἰ-ῶνος καὶ ἐφεξῆς· εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐν Κά-θω (ἥτοι ἐν Ἰάνδῃ) γεννηθέντος υἱοῦ ἀνθρώ-που ὡς αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας ἥτοι Κά-ρόλου τοῦ Ε', εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ Λουθή-ρου, εἰς τὴν παρὰ τῆς Κιόλου τοῦ Ε', εἰς τὴν ἀνακλήρουσιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β' ὡς βασιλέως τῆς Ἰσπανίας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Φερδινάνδου ὡς αὐτοκράτορος τῆς Γερ-μανίας, εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἰ-κου διὰ τοῦ θανάτου τῶν δύο τελευταίων ἀρ-ρένων ἀπαιγόνων αὐτοῦ, ἥτοι Καρόλου τοῦ Β' (1700) καὶ Καρόλου τοῦ Γ' (1740) καὶ εἰς τὴν ἀνάγκησιν τῆς θυγατρὸς τοῦ τελευταίου τοῦ-του Μαρίας Θηρεσίας εἰς τὸν βασιλικὸν θρό-νον. Ἐν κεφ. Β' Γ' καὶ Δ' λόγος γίνεται περὶ τῆς Γερμανίας, πρὸς ἣν καίπερ αἰρετικὴν συμ-παθεῖ ὁ γράψας, καὶ περὶ τῆς ἐχθρότητος Ῥώ-μης. Ἐν τῇ Ε' κεφ. ἀναφέρονται τὰ κατὰ Πέ-τρον τὸν μέγαν, οἱ πόλεμοι αὐτοῦ πρὸς Κά-ρόλον τὸν 1Β' καὶ τοὺς Τούρκους (1713), οἱ γάμοι του μετὰ τῆς Αἰκατερινῆς τῆς Α', ἣν φαίνεται βδελυσσόμενος ὁ Ἀγ. καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ (1725). Εἶτα δὲ ἡ ἐκλογὴ ὡς αὐτοκρά-τορος τῆς Γερμανίας τοῦ Βαυαροῦ Καρόλου τοῦ Ζ' (1742). Εἶναι δ' αὕτη ἡ περικοπὴ («κυ-ρίως Παδάρν τὸ ἱμῆριον» κλπ.) ἡ ἀσφα-λὴς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος θεωρου-μένη πρόρρησις τῆς μεταδόσεως αὐτοῦ ἢ τοῦ-λάχιστον τῆς δυναστείας του εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μεθ' ὃ μεταβαίνει εἰς τὴν ταπεινώσιν τῆς Γαλλίας διὰ τῆς ἐκ-λογῆς βασιλέως τῆς Πολωνίας Λυγούστου τοῦ Γ' (1785) καὶ τῆς κυρώσεως ταύτης διὰ τῆς ἐν Βιέννῃ εἰρήνης, καὶ εἰς τὸν γάμον τῆς ἀ-δελφῆς Καρόλου τοῦ 1Β' Οὐλρίκης μετὰ τοῦ πρίγκιπος τοῦ Ἑσσην Κάσσελ. Τὰ κεφ. Γ' καὶ Ζ' ἀναφέρονται εἰς τὴν αὐστριακὴν περὶ διαδοχῆς πόλεμον, παρεντιθεμένου καὶ ὑπαι-νεγμοῦ περὶ τῆς διαρκείας τῆς βασιλείας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ζ', συμβάντος τῷ 1745. Τὸ Η' κεφ. πρα-γματευταὶ περὶ βίωστικῶν πραγμάτων, τὸ Θ' περὶ τῶν Πολωνικῶν καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῶν γερμανικῶν. Πάντα τὰ γεγονότα ταῦτα περικαλύπτονται δι' ἀλληγορικῆς γλώσσης καὶ προφητικῶν μυστηρίων, ἀλλὰ τοσοῦτον ἀτε-λῶς, ὥστε δὲν εἶναι δύσκολον νὰ διακριθῇσι τὰ ἀποκρυπτόμενα ἐνέματα καὶ πράγματα. Κατ' εἰσῆγγιν τὸ παρεμβεβλημένον ὑπὸ φι-λορρώσιον ἐν τῇ Ε' κεφ. χωρίον ἀναφέρει σα-φέστερον τὰ πράγματα. Τοῦτο ὅμως ἐν τῇ μόνον χειρογράφῳ, ἐν τοῖς λοιποῖς διατηρη-

θέντος τοῦ αὐτοῦ ἀποκαλυπτικοῦ ὕψους τῆς ὀπτασίας. Ὡσεὶ ἐφροδεῖτο ὁ ψευδογράφος μὴ παρανοηθῇ ἡ προφητεία ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ καιμένῳ αἰστοῦ (ἦτοι Πέτρου τοῦ μεγάλου), ἐθεσεν ἀποκαλύπτειν «ὅτι τῶν Ῥώσων μονάρχης» μετ' ὃ ἀναφέρει τὴν σειράν τῶν βασιλείων ἐν Ῥωσσίᾳ, ὀνομαστικῶς μνημονεύων τοῦ Πέτρου (τοῦ Β', 1727-1730) καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς εὐτυχῶς γυναικὸς (τῆς Ἐλισάβετ) υἱοθετηθέντος Πέτρου (Θεοδώρου, 1742). Τοῦτο δ' εἶναι τὸ τελευταῖον ἱστορικὸν γεγονός, ἐλέγχον ὅτι ἡ παρεμβολὴ ἐγένετο πρὸ τοῦ θανάτου τῆς Ἐλισάβετ (1760)· διότι τὰ μετὰ ταῦτα εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον προφητικά, μνημονευμένων ἑτέρων δύο ἀνυπάρχοντων Πέτρων, τοῦ Δ' καὶ τοῦ Ε', ὡς μελλόντων νὰ ἀπλώσωσιν εἰς Βυζάντιον τὸν σταυρὸν καὶ νὰ ἀρξάνωσι τῶν Ἰσραηλιτῶν τὴν δύναμιν. [Π.]

Ἀγαθάγγελος Ἀρμένιος ἱστοριογράφος, γραμματεὺς τοῦ Τιριδάτου, πρώτου Χριστιανοῦ βασιλέως τῆς Ἀρμενίας, ζήσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος. Ἐγράψεν ἱστορίαν τῆς ἐπανόδου τῶν Ἀρμενίων εἰς τὸν Χριστιανισμόν, (τυπωθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1709, ἐν Ἰταλικῇ δὲ μεταφράσει ἐν Βενετίᾳ παρὰ τοῖς Μελεχίταρισταῖς) καὶ βίον τοῦ Πατριάρχου Ἀρμενίας Γρηγορίου. Ἀρμότερα ταῦτα μεταφράσθησαν καὶ ἐλληνιστί· ἡ τοῦ δευτέρου μετάφρασις ἐξεδόθη ἐν Bollandi Acta SS. τ. Η' σ. 320). [Π.]

Ἀγαθὰ Κίλικον. Παροιμία ἐπὶ τῶν οὐχὶ καλῶς πλουτούντων. Ἀπὸ τινος Κίλικος, ὅστις ἠγνόησε προδοῦς τὴν Μίλητον εἰς τοὺς στρατηγεὺς τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. [Π.]

Ἀγαθορχίδης ὁ Κνίδιος ζήσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος (181—146 π. Χ.) ἔγραψε τρία γεωγραφικὰ ἔργα, Περὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, δέκα βιβλία τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ πεσσαράκοντα ἐννέα βιβλία τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην. Ταῦτα ἐσφίζοντο μέχρι τοῦ πατριάρχου Φωτίου, ὅστις ἀνέλυσεν αὐτὰ ἐν τῇ Μυριόβιβλῳ. Σήμερον ἔχομεν αὐτῶν μόνον μικρὰ ἀποσπάσματα. [Α.]

Ἀγαθοαρχος ὁ Εὐδήμου ζωγράφος ἐν Σάμῳ καταγόμενος ἀκμάσας κατὰ τὴν δευτέραν πενητηκονταετηρίδα τοῦ Ε' αἰῶνος π. Χ. Τὸν πλεῖστον χρόνον τοῦ βίου τοῦ φαίνεται ὅτι διέτριψεν ἐργαζόμενος ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων ἦτο αὐτοδίδακτος ἐν τῇ τέχνῃ. Ὁ Βιτρούβιος ἀναφέρει ὅτι κατεσκεύασε τὰ σκηνικὰ τραγῳδικὰ τινὲς τοῦ Ἀισχύλου, ὑπὸ πολλῶν δὲ ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύεται ὅτι ἐκόσμησε διὰ γραφῶν τὸν οἶκον τοῦ Ἀλκιβιάδου ἀναγκαθῶς ὑπ' αὐτοῦ. Αἱ σκηνικαὶ αὐταὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ γραφαὶ ἠνάγκασαν τὸν Ἀ. νὰ προβῇ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς προοπτικῆς, συνέγραψε δὲ καὶ ἔργον θεωρητικῶς πραγμα-

τευόμενον περὶ τῆς σκηνογραφίας. Ἡ τέχνη τοῦ Ἀ. ἀντιθετὸς οὖσα πρὸς τὴν τοῦ Πολυκλείτου, ἐσκόπει μᾶλλον νὰ τέρψῃ τοὺς θεατὰς διὰ τῆς μέχρι ὀπτικῆς ἀπάτης, ἀκριβοῦς παραστάσεως τῆς ἐξωτερικῆς, πραγματικῆς ἀληθείας. [Θ. Σ.]

Ἀγάθη. Πόλις τῆς Ναρθωνοσίας Γαλατίας, ἡ νῦν Ἀγδη (βλ. λ.).

Ἀγαθήμερος, υἱὸς Ὀρθωνος, Ἑλλήν γεωγράφος, ἀγνωστον πότε ζήσας. Ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φερομένη Γεωγραφία Ὑποτύπωσις εἰς δύο βιβλία, πλὴν τῶν πέντε πρώτων κεφαλαίων τοῦ Α' βιβλίου, αἵτινα ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ γεωγράφου τούτου, εἶναι συμπλήρωμα μεταγενεστέρων ἐπιτομῶν τοῦ Πτολεμαίου. Ἡ Γεωγρ. Ὑποτ. τοῦ Ἀ. ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀμστερδάμῳ τῇ 1671 ὑπὸ Σαρ. Τεννυλίου· περιελήφθη δὲ καὶ ἐν τῇ Α' τὴν τῆς ἐν Βιέννῃ τῇ 1806 διαπάναις τῶν Ζωσιμάδων ἐκδοθείσης Συλλογῆς τῶν ἐπιτομῶν τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων. [Π.]

Ἀγαθὸς υἱὸς τοῦ ῥήτορος Μερωνίου ἐγεννήθη περὶ τὰ 536 ἐν Μυρίνῃ τῆς Ἀσιολίδος, ἐσπούδασε δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐζήτησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, διεκρίθη δὲ ὡς ποιητῆς, ἰδίως ἐπιγραμματοποιοῦ καὶ συλλογικοῦ ἐπιγραμμάτων καὶ ὡς ἱστορικὸς γράψας τὴν εἰς πέντε βιβλία χωρισμένην ἱστορικὴν συγγραφὴν Περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας περιλαμβανούσαν τὴν ἱστορίαν τῶν ἐτῶν 552—559 ἐν συνεχείᾳ τῆς ἱστορίας τοῦ Προκόπου. Ἡ ἱστορικὴ συγγραφή τοῦ Ἀγαθοῦ ἐξεδόθη διὰ τοῦ τύπου τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ὀλλανδοῦ Βουλκανίου ἐν Λευκωσίᾳ τῇ 1594, τελευταία δὲ καὶ μέχρι τοῦδε ἀρίστη αὐτῆς ἐκδόσις εἶναι ἡ τοῦ Niebuhr ἐν τῇ βονναίᾳ ἐκδόσει τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων (1828) [Α.]

Ἀγαθὸν ἢ Ἀγαθόνος, ἱατρὸς ἐκ Σπάρτης, ζήσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Α' αἰῶνος μ. Χ. μαθητὴς τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς σχολῆς τῶν Πνευματικῶν Ἀθηναίων καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀρχιγένους. Συγκεράτως τὰ δόγματα τῶν Πνευματικῶν τοῖς τῶν Ἑμπειρικῶν καὶ τῶν Μεθοδικῶν, ἐγένετο καὶ οὗτος ὁμελιωτῆς νέας σχολῆς τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, τῆς τῶν Ἑκλεκτικῶν, τῶν καὶ ἄλλως Ἐπισυνθετικῶν ἢ Ἐκτικῶν καλουμένων. [Π.]

Ἀγαθὸς καὶ ἀγαθίδιον ἔντομον συγγενὲς πρὸς τὴν τίλπην (κατσαρίδαν). [Ν.Α.]

Ἀγαθοδαίμων ἢ Ἀγαθὸς δαίμων ἢ Ἀγαθὸς θεός. Δαίμων προστάτης τοῦ οἴκου, ἐν ἀρχῇ πιθανῶς αὐτὸς ὁ οἰκουργὸς ὅρις (τὸ «στοιχεῖο τοῦ σπιτιοῦ» τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων), οὗ παλαιότατον σύμβολον ἦτο ὅρις ἡ ῥαλλὴς ἴσως. Ἀπεικονίζετο ἐν μορφῇ αἰμῶντος γενεῶντος ἀνδρός, ἀπὸ δὲ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος ἐν μορφῇ νεανικῇ· διότι τοιαῦτα πᾶ-

νῶς θὰ ἦσαν τὰ εἰς τὸ Καπιτώλιον τῆς Ῥώ-
μης μετανεχθέντα ἀγάλματα τοῦ Πραξιτέ-
λους καὶ τοῦ Εὐφράνορος τὰ ἀπεικονίζοντα
τὸν Ἀγ. δαίμονα μετὰ τῆς Ἀγαθῆς Τύχης·
ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ τελευταίου ποιηθέντι ἀγάλ-
ματι τοῦ Ἀγ. δ. ἀπεικονίζετο οὗτος κρατῶν
ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ ριάλην, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ
στάχυν καὶ μήκινα. Ὁ τύπος οὗτος διέτηρήθη
καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις· ἐπὶ Ἀδριανοῦ
ὁ Ἀντίνοος ἀπεικονίζετο καὶ ὡς Ἀγ. δ. ἔχων
δωρὰς μὲν ἐν τῇ ζώνῃ, παρ' αὐτὸν δ' ὄρν
τὸ σύμβολον τοῦ δαίμονος. — Οἱ Ῥωμαῖοι ἐ-
παύσαντες τὸν Ἀγ.δ. πρὸς τὸν πάτριον δαίμονα
Bonus Eventus, οἱ δ' Ἑλλήνες πολλαχοῦ
συνέδιδον τὴν λατρείαν αὐτοῦ μετὰ τῆς λα-
τρείας τῆς Ἀγ. Τύχης. (Ἐν Λεβαδείᾳ παρὰ
τὸ μακτεῖον τοῦ Τροφωνίου ὑπῆρχεν οἰκίημα
καὶ Ἀγ. Τύχης ἱερὸν. (Παυσ. ἰβ', λθ', 5).)

Ὡς θεὸς προστάτης τῆς γεωργίας, ἰδίᾳ δὲ
τῆς ἀμπελοουργίας καὶ τῆς οἰνοποιίας, συνταύ-
τιζόμενος τῷ Διονύσῳ, φαίνεται ὁ Ἀγ. ἐν
Βοιωτικῇ τινὶ ἐθῶν (Πλουτ. Συμποσιακ. Η',
3). κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν τῇ κοινοτάτῃ παρὰ
τοὺς ἀρχαίους συνθηθεῖ τοῦ Ἀγ. δαίμονος πό-
ματος ἦτοι τῆς σπονδῆς ἢ τῆς προπόσεως
τῆς γινόμενης ἐπὶ τῶν δειπνῶν, ἐπιδιδω-
μένου ἀκράτου οἴνου, ὅτε οἱ συμπόται προσε-
πιέζον «Ἀγαθοῦ δαίμονος». Κατὰ τὴν Ἀ-
ποδοκάρην Φιλόσορον (παρ' Ἀθην. Β', 38)
τὴν θεσμὸν τοῦτον ἔθετο Ἀρριχτιῶν ὁ βασι-
λεὺς Ἀθηναίων, ὅστις παρὰ τοῦ Διονύσου ἔμα-
θε τὴν τοῦ οἴνου χάσιν. Τὸ τοῦ Ἀγ. πόμα
ἦν πρώτη πόσις (τὸ μετὰ τὴν ἄρσιν τῶν τρα-
πέζων προσφερόμενον ποτήριον), μεθ' ἣν ἐδί-
δατο οἶνος κεκραμένος ὕδατι, ὅπως ἐκα-
πτος ἐβούλετο. Οἱ ἐλιγνοποιοῦντες ἐκαλοῦντο
παροιμιᾷ καὶ ἄ γ α θ ο δ α ἰ μ ο ν ι α σ τ α ἰ
ὡς ἀκούμενοι εἰς τὴν πρώτην ταύτην
πόσιν.

Τὸν Ἀγ. οἱ Ἑλλήνες ἀφομοίουν καὶ πρὸς
τὸν ἀγέννητον καὶ ἀθάνατον δράκοντα τῶν
Αἰγυπτίων Κνήρ ἢ Χνοῦδιν ἢ Κνοῦριν καὶ πρὸς
ἄλλους φεομερόφους δαίμονας τῶν Ἀσιατικῶν
ἐθνῶν. Τινὲς παρερμηνεύοντες χωρίον τι τοῦ
Πλατωνικοῦ Ἀξιόχου (371) ὑπελάθον ὅτι οἱ
ἀρχαῖοι Ἑλλήνες ἐδέξαζον ὅτι πᾶς ἄνθρωπος
εἶχεν Ἀγ. προστάτην ἐν τῷ βίῳ συγγενώ-
μενον αὐτῷ. [Π.]

Ἀγαθοδαίμων Ἀλεξάνδρεως, Ἐν τι-
ναις ὑποθέσεισι σύγχρονον τοῦ Κλαυδίου Πτο-
λεμαίου, ἄλλοι δὲ πολλοὶ μεταγενέστερον αὐ-
τοῦ τὰς συνέσεις αὐτῶν εἰς τὸν Ε' αἰῶνα μ. Χ.
Ἰχθάρως τοὺς ἐν τισὶ κώδικι τῆς Γεωγραφι-
κῆς ὑφηγήσεως τοῦ Πτολεμαίου περιωθέντας
27 τὸν ἀριθμὸν γεωγραφικῶς πινάκας. [Π.]

Ἀγαθοεργὰ καταστήματα (Δι-
όκλ. δ. κ.) Τὰ ἱδρύματα, ὅσα σκοποῦσι τὴν
ἐνδοξάν ἢ ἀντὶ ἐλαχίστης δαπάνης περιθαλψῆν

ἢ θεραπείαν ἢ συντήρησιν πῶν ἐνδεῶν. Τοι-
αῦτα εἶνε τὰ νοσοκομεία, ὀφθαλμοτροφεῖα, νου-
τροφεῖα, γηροκομεία, πτωχοκομεία κτλ. Τὰ
ἀγαθοεργὰ καταστήματα τὰ ἱδρυμένα καὶ
συντηρούμενα ὑπὸ τῶν δήμων διοικούνται ὑ-
πὸ ἀδελφάτων συγκειμένων ὑπὸ τοῦ δημάρχου
τοῦ δήμου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὅποιου
ταῦτα κείνται, καὶ ἐκ δύο ἢ τεσσάρων δημο-
τῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβου-
λίου ἐπὶ τρεῖς ἔτη. Ἐάν ἐντές τῶν ἐτῶν
τοῦ δήμου εὐρίσκηται ἱατρός, καθίσταται μέ-
λος τοῦ ἀδελφάτου, εἰ δ' εὐρηγται πλείωνες,
ἐκλέγει ἐξ αὐτῶν τὸ δημοτικὸν συμβούλιον.
Τὸ ἀδελφάτον ἔχει τὴν ἀμεσον διοίκησιν τοῦ
ἀγαθοεργοῦ καταστήματος. — Πλὴν τῶν ὑπὸ
τῶν δήμων ἱδρυμένων ἀγαθοεργῶν καταστη-
μάτων ὑρίστανται καὶ ἄλλα ἐν Ἑλλάδι
διοικούμενα κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἱδρυτῶν
αὐτῶν. Τοιαῦτα εἶναι ἐν Ἀθῆναις τὸ ὀφθα-
λμοτροφεῖον Χατζῆ Κώστα, τὸ Ἀμαλίστειον ὀφ-
θαλμοτροφεῖον τῶν κορασίων, τὸ Δραμοκατεῖον
πρεσβοκομείον, τὸ πτωχοκομείον Συγγροῦ καὶ
ἄλλα ἀλλὰχοῦ (ἰδ. Δημοτικὸν Ν. Ἀριθ. 114
καὶ Διάτ. 1ης Δεκεμβρίου 1836). [Ἀγγ.]

Ἀγαθοεργία Ἡ αὐτοπροαίρετος πῶν
ἀνθρώπων συνδρομὴ πρὸς τοὺς ἐμείους
τῶν, ἢ πηγάζουσα ἐκ τῶν εὐγενεστέρων
αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ
καθαρσιθεῖσα ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς ὁρη-
στικῆς. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ κοινωνικὸν συμ-
φῆρον τῶν ἀνθρώπων ἐπιτάσσει τὴν ἀγαθο-
εργίαν, διότι κοινὴ πᾶσιν ἡ τύχη, τὸ δὲ μέλ-
λον ἀόρατον. Τριχῶς ἀσκεῖται ἡ ἀγαθοεργία·
διὰ τῆς ἀτομικῆς συνδρομῆς ἐνὸς ἐκάστου, διὰ
τῆς κοινοπραξίας πλείονων δι' ἐταιρίων καὶ
συλλόγων καὶ τέλος διὰ τοῦ Κράτους. Οὐδὲν
τούτων μόνον εἶναι ἐπαρκές· καίτοι ἡ διάτης ἀ-
τομικῆς πρωτοβουλίας ἀγαθοεργία θεωρεῖται ὡς
βάσις τῶν ἄλλων, διότι μὴ ὑπαρχούσης ταύτης
ἐν κοινωνίᾳ τινὶ αἱ ἄλλαι καθίστανται σχεδὸν
ἀνέρικτοι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀτομικὴ ἀγαθοερ-
γία προτιμάται τῶν ἄλλων, ὡς προεργουμένη
ἀβίαστος ἐκ ψυχικῆς ἀνάγκης καὶ ἀποσιώσεως
ὑπὲρ τῶν ἐμείων. Αὕτη εὐρίσκει κάλλιον καὶ
ἀσφαλέστερον τοὺς ἀξίους ἀγαθοεργίας, λυ-
νοποιοῖ κρείσσον τὰς πραγματικὰς αὐτῶν
ἀνάγκας καὶ ἀπορροφᾷ τὸν ἥρωδον καὶ τὴν
ἐπίδειξιν ἐλαεί χωρὶς νὰ ἐξευτελίῃ, ἐπισπω-
μένη τὴν σιγήλην καὶ οὐχὶ τὴν λάλην καὶ ὑ-
πεκριντικὴν εὐγνωμοσύνην. Ἐκ τῆς ἰδιωτικῆς
ταύτης ἀγαθοεργίας παράγεται ἡ ἐν συνεταί-
ρισμῷ καὶ κοινοπραξίᾳ πολλῶν, δι' ἧς μένης
σχεδὸν εὐδεχῆται ἡ ἱέρους τῶν ἀγαθοεργῶν
καταστημάτων καὶ ἡ πληθὺς καὶ τὸ εἶδος ἐν
ταῖς σημεριναῖς κοινωνίαις ἀποτελεῖ τὸ χαρα-
κτηριστικώτερον καὶ μάλλον εὐχάριστον δια-
κριτικὸν γνώρισμα ἀπὸ τῶν ἀρχαίων πο-
λιτειῶν. Διὰ τῆς ἐν συνεταίρισμῳ ἀγαθο-
εργίας ἡ πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς εὐεργεσία παρὰ

γεται τακτικώτερον καὶ πραγματικώτερον ἢ διὰ τῆς ἀτομικῆς, ἥτις ἀγεται πολλὰκις ὑπὸ τῆς ἰδιοτροπίας ἢ τῆς εὐπιστίας· ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν ἐπαρκεῖ, ἰδίᾳ ἐν ταῖς ἐντάκτοις περιστάσεσιν ἀτυχημάτων γενικῶν, οἷον θεωρητικῶν, νόσων, πολέμων, καθ' ὅς χιλιάδες πολλὰ ἀνθρώπων περιέρχονται αἰῶνος εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀδυναμίαν νὰ συντηρήσωσιν ἑαυτοὺς ὡς πρότερον. Ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι τὸ Κράτος ταχύτερον καὶ αποτελεσματικώτερον δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἀρωγὴν μὴ ἀποκωλύον καὶ τοὺς λοιποὺς τρόπους τῆς ἀγαθοεργίας. Καὶ ἐν ἄλλαις περιπτώσεσιν ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς φρονήσεως τῷ Κράτει ἡ ἀγαθοεργία, οἷον πρὸς ἀμοιβὴν ὑπηρεσιῶν πρὸς αὐτὴν ἢ πρὸς βράδευσιν ἐξῆχου ἀρετῆς ἀναξιοπαθείας. — Ἰδιὸν τύπον περιβάλλεται ἡ ἀγαθοεργία, ὅταν ἐπιβάλλεται ὡς ὁ νόμος ἐπὶ τοῦ νόμου καὶ κατ' ἀκολουθίαν παρέχεται διὰ τὴν αἰσθητικὴν εἰς τοὺς ἐνδεῖς νὰ αἰτήσωσι ταύτην. Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἐν Ἀγγλίᾳ υφιστάμενος φόρος ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ ἡ ἐν ταῖς πλείστας δημοτικαῖς νομοθεσίαις ὡς καὶ ἐν τῇ παρ' ἡμῶν ἰσχύοντα διάταξις, καθ' ἣν οἱ ἀποδεξιγμένοις ἄποροι καὶ ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν ἔχουσι δικαίωμα διατροφῆς καὶ περιθάλψεως παρὰ τῶν ἑαυτῶν δήμων. Πρὸς. λ. πέντης καὶ δεκάτης. [Ἀγγ.]

Ἀγαθοεργοί. Πέντε τῶν τριακοσίων λογίων Σπαρτιατῶν, οἵτινες ἱππεῖς ἐκαλοῦντο, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος, οἱ ἀντιθέντο ἀποστολὰ εἰς τὴν ξένην. Ἐξελέγοντο δὲ οἱ πρεσβύτατοι τῶν τριακοσίων (Πρὸς. Α', 67) ἢ οἱ ἄριστοι (αἰρετοὶ κατ' ἀνδραγαθίαν. Τιμαίω, ἐν τῶν Πλάτ. λεξ.). [Π.]

Ἀγαθοκλεία. Σαμία ἐταῖρα Πτολεμαίου τοῦ Δ' τοῦ Φιλοπάτορος, ὅστις τοσοῦτον ἦτο διεσθαρμένος ὑπὸ τῆς τρυφῆς, ὥστε ἀρξῆς νὰ διακρίνῃ τὰ μέγιστα τῆς ἀρχῆς πράγματα ἢ Ἀ. καὶ ἡ μήτηρ ταύτης καὶ πορνοδοσκὸς Οἰνάνθη, Ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως ἢ Ἀ. καὶ ὁ ταύτης ἀδελφὸς ἐπιβουλευθέντες τὴν ζωὴν τοῦ ἀνῆδου βασιλοῦ παιδὸς ἐθινατώθησαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ. (204 π. Χ.) [Π.]

Ἀγαθοκλῆς υἱὸς τοῦ ἐκ Ῥηγίου τῆς νοτίας Ἰταλίας Καρκίνου, ἐγεννήθη ἐν ταῖς σικελικαῖς θέραις τῷ 361 π. Χ. Ἐλευθερωθεὶς τῶν Συρακουσῶν διὰ τοῦ Τιμολέοντος μετενάστευσε μετὰ τοῦ πατρὸς εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, ἀνδρούμενος δ' ἔτυχε τῆς προστασίας τοῦ πλουτοῦ καὶ ἰσχυροῦ Δάμαντος, δι' οὗ ἤδυνθη νανέλθῃ εἰς τὸ ἀξίωμα χιλιάρχου. Θανόντος δὲ τοῦ προστάτου, ἐνυμφεύθη τὴν πλουσίαν αὐτοῦ χήραν. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῆς ἀναρχίας τοὺς ἐπακολουθήσαντας ἐν Σικελίᾳ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Τιμολέοντος (336 π. Χ.) διεκρίθη μὲν εἰς τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ κατόρθωμάτων, ἀλλ' ἡ ἀναρχία, τυραν-

νοῦντος τῶν Συρακουσίων τοῦ Σωιστράτου, νὰ μείνῃ μακρὰν τῆς πόλεως, διάγων βίον τυροδικτικὸν μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς τυραννίδος, ὅτε ἐπιστρέψεν εἰς τὰς Συρακούσας. Ἐξορισθεὶς δὲ καὶ τὸ δεύτερον κατόρθωσε, στηρίζομενος εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ πολυπληθεῖς ὁπαδοὺς καὶ εἰς τὴν κατὰ τῶν ἐλιγαρχικῶν τῆς πόλεως προστασίαν τῶν λαϊκῶν στοιχείων, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Συρακούσας τῷ 317 π. Χ. καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν ἐν μέσῳ δεινῆς σφαγῆς τῶν ἐλιγαρχικῶν. Διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ ἀριστηρίτης αὐτοῦ ταχεῶς ἡνωθῆσαν τὰ οἰκονομικὰ τῶν Συρακουσῶν, ἠδυνῆθη ὁ στόλος καὶ ἐπληρώθησαν ὅπλων αἱ ἀποθήκαι. Οὕτως ἤδυνθη νὰ ἐκνικήσῃ τοὺς ἐν Σικελίᾳ ἐν τῶν Ἑλλήνων ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ τῶν Συρακουσίων καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὸν αἰώνιον ἔχθρον τῶν Σικελιωτῶν, τοὺς Καρχηδονίους. Νικηθεὶς δὲ (311 π. Χ.) μεταξὺ Γέλας καὶ Ἱμέρας παρὰ τῶν Καρχηδονίων, ὧν ἐστρατήγει ὁ Ἀμίλκας, εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ ἴδῃ προσχωρούσας τὰς πλείστας τῶν σικελιωτικῶν πόλεων εἰς τοὺς νικητάς, οἵτινες μετ' ἐλθόν ἐπολιόρχουν αὐτάς τὰς Συρακούσας. Ἀλλ' ὁ Ἀγαθοκλῆς ἀντὶ τὴν ἀπελπισθῆ ἐπεχείρησε μετὰ τέλους ἀνηκούστου διάδημα παρατολμώτατον, ἀποφασίτας νὰ μεταφέρει τὸν πόλεμον ὑπ' αὐτὰ τὰ τεῖχη τῆς Καρχηδόνος, ὅπως ἐξαναγκάσῃ τοὺς Καρχηδονίους νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν τῶν Συρακουσῶν. Ὡς ἐκ θαύματος δὲ διαφυγὴν τὸν κατέγοντα τὸν λιμένα τῆς πόλεως καρχηδονικὸν στόλον, ἔπλευσεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν μετὰ ἐξήκοντα πλοίων καὶ 14000 ἀνδρῶν. Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ ἐν τῇ Καρχηδονίᾳ, ἥς ἤδυνθη νὰ ὑποτάξῃ τὰς πλείστας πόλεις (310 π. Χ.). Ἀλλὰ κατὰστάτης ἀναγκάσις τῆς εἰς τὴν Σικελίαν ἀπιστροφῆς αὐτοῦ ἔνεκα τῆς μετὰ τὸν ἐπελθόντα θάνατον τοῦ Ἀμίλκα ὑπεροχῆς τῶν Ἀκραγαντίνων, ἐπανήλθεν ἀρεῖς ἐν τῷ μεταξὺ ἐν τῇ Ἀφρικῇ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀρχάγαθον. Διαρρηθίμιας δ' ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὸ ἐνὸν τὰ πράγματα, ἐκπνέπλευσεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὅπου εὖρε τοὺς υἱοὺς ἐν μεγάλῃ στενοχωρίᾳ. Ἠττηθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἀναβαρρησάντων Καρχηδονίων, ἔφυγε μόνος εἰς τὴν Σικελίαν, ἐκθέσας τοὺς υἱοὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἐν τῇ Καρχηδονίᾳ φονευσάντων τοὺς υἱοὺς τοῦ στρατιωτῶν, ἔπειτα δ' ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῆς Ἱερόστας, ἣν ἐνίκησε καὶ κατέστρεψε μετ' ὁμότητος ἀνηκούστου. Αἱ τοιαύταις ὁμότητες κατέστησαν αὐτὸν μισητόν, ὥστε ἐσκέφθη νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ νὰ ἐλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν ἐπιφανέστατον τῶν ἀντιπολιτευομένων, τὸν ἀρχηγὸν τῶν φυλάδων Δεινοκράτην, προτείνων εἰς αὐτὸν τὴν κάθοδον εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐν Συρακούσαις ἀνέρωσιν τῆς δημοκρατίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Δεινοκράτης δὲν συνε-

φώνησεν, ἀποδίδων εἰς τὴν μοναρχίαν ὁ Ἀγαθοκλῆς ὡμολόγησεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων, καὶ ἀντεπαγγέλλετο κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν φυγάδων. οὗς ἐφένευσεν νικητὰς, μόνον τοῦ Δεινοκράτους, φεισθείς, ὃν καὶ ἀνέδειξε στρατηγὸν μέρους τῆς θυναμένης αὐτοῦ. Μεθ' ὃ ἐστράπη εἰς ἄλλας ἐκστρατείας ἀνά τὴν Ἰταλίαν μέχρι τοῦ ἀδριατικοῦ πελάγους, καὶ προσῆλθε μέχρις αὐτῆς τῆς Καρκύρας, ἣν ἐκυρίευσεν, ἐλευθερώσας ἀπὸ τοῦ Κασσάνδρου. Ἀλλὰ μὴ εὐρίσκων θάλασσαν ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῦτοισι, οἵτινες μικρὸν ἀπέχον περὶ τῆς, παρεσκευάζετο καὶ πάλιν εἰς μέγαν πόλεμον ἐναντίον τῶν Καρχηδονίων, ὅτε ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἑτῶν ἐξομνήσκοντα καὶ δύο ὑπὸ φαρμάκου παρασκευασθέντος ἐξ ἐνεργείας τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἐγγόνου Ἀρχαγιάδου, ὅπερ προσέξηνσεν εἰς αὐτὸν τοιαύτας δόνας, ὥστε ἠνγκάσθη ὅπως ἀπαλλαγῇ αὐτῶν, ν' ἀνέλθῃ ἐθελούσιως ἐπὶ τὴν πατρὶν (289 π. Χ.). Θνήσκων δ' ἐκήρυξεν ὅτι ἀποδίδει τὴν δημοκρατίαν εἰς τοὺς Συρακουσίους οὕτως, ὥστε δὲν διεδέχθη αὐτὸν ὁ φαρμακεὺς ἐγγόνος. [Α.]

Ἀγαθοκλῆς Κυζικηνὸς ἢ Βαβυλωνίος, γράψας περὶ Κυζίκου. Τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματα τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν ἐν C. Müller, *Fragm. hist. graec.* t. IV.

Ἀγαθολογία καλεῖται ἐκεῖνη ἡ μορφή τῆς ἠθικῆς, ἐν ᾗ τίθεται ὡς βάσις ἡ ἐννοία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐρευνᾶται πρῶτον τίνα εἶσι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀκρότατα ἀγαθὰ, κατέστιν δὲ χαρακτηρίζεται ὡς ἀγαθὴ βούλησις ἢ διευθυνομένη πρὸς ἀγαθόν. Ἀλλ' ἡ ἐννοία τοῦ ἀγαθοῦ ἐν γένει σημαίνει ἀντικείμενον, τὸ ἐπὶ οὗ ἐπιθυμεῖται καὶ θεωρεῖται ἀγαθόν, διότι ἐπιθυμεῖται. Οὕτῃ ἀντικείμενον ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ἀγαθὸν καθ' ἑαυτὸ, ἀλλ' ἡ λέξις αὕτη ἐκφράζει κατηγορούμενον, τὸ ὅστις γεννᾶται κατὰ πρῶτον δι' ἑκάστον ἀντικείμενον, εἰς ἐπιθυμητὴν. Ἡ ἀξία λοιπὸν τοῦ ἀντικειμένου τούτου προσέρχεται ἐκ τῆς βουλῆσεως τῆς διευθυνομένης πρὸς αὐτό. Αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν. Ἀλλὰ πᾶθεν ἐρχεται ἡ ἀξία εἰς ταύτην τὴν βούλησιν; Βεβαίως οὐχ ἓκ τοῦ ἀντικειμένου, πρὸς ὃ διευθύνεται, διότι τότε θὰ ἐκινεῖτο τις ἐν (φάσει) κύκλῳ. Λοιπὸν πρέπει πρῶτον νὰ ἐρισθῇ ἡ ἀξία τῆς βουλῆσεως ἀνεξαρτήτως πάντων τῶν ἀντικειμένων αὐτῆς, δηλ. νὰ γνωσθῇ πρῶτον ποῖα βούλησις εἶναι ἀγαθὴ, ἀπολύτως ἀρέσκουσα, καὶ κατέστιν δύναται νὰ ἐρισθῇ τί ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ ἄκρον ἀγαθὸν διὰ ταύτην τὴν βούλησιν. Ἐπομένως βάσις τῆς ἠθικῆς δύναται νὰ εἶνε μόνον αὕτη ἡ θεωρία ἢ διδασκασα ποῖα βούλησις εἶναι ἀπολύτως ἐπαινετὴ, ἀσχετῶς πρὸς ὁρισμένον ἀντικείμενον τῆς ἐπιθυμίας, δηλ. ἡ ἠθικὴ ἰδεολογία (ἰδ. ἠθικῆς). Ἐὰν δὲ τις διαχωρισθῇ ὅτι ὑπάρχει κατὰστασις τοῦ ὑποκειμένου ἀπὸλυτον ἀξίαν ἔχουσα ἀνεξαρτήτως

προηγουμένης ἐπιθυμίας, ἡ ἡδονή, καὶ ὅτι αὕτη εἶναι ἐν ἄκρον ἀγαθόν, ἀγαθὴ δὲ βούλησις ἢ διευθυνομένη πρὸς αὐτήν, αἰρεται τότε πᾶσα διακρίσις ἀγαθῆς καὶ κακῆς βουλῆσεως, διότι πᾶσα βούλησις πληρωθεῖσα παραγίγει ἡδονήν, ἢ εἶναι ἀγαθὴ. Ἡ ἠθικὴ ὡς ἐπιστήμη τοῦ ἀγαθοῦ εἶνε τότε ἀδύνατος. Ἐὰν δὲ τις καλῶν ἡδονῶν τὴν ἐπιδοκιμασίαν, ἣν ἐξαναγκάζει τὸ ἠθικῶς ἀγαθόν, δηλ. ἡ ἀγαθὴ βούλησις, διαχωρισθῇ ὅτι ἡ τοιαύτη ἡδονὴ εἶναι τὸ ἄκρον ἀγαθόν, ἡ δὲ ἀγαθὴ βούλησις διευθύνεται πρὸς αὐτὸ χάριν τῆς ἡδονῆς, ὁ τοιοῦτος ἢ δὲν θὰ δυναθῇ νὰ διακρίνη ταύτην τὴν ἡδονὴν τῶν λοιπῶν καὶ νὰ δηλώσῃ τὸν λόγον τῆς προτιμήσεως αὐτῆς καὶ θὰ καταστήσῃ οὕτω εἰς τὴν ἄρτι τῆς διαφορᾶς ἀγαθῆς καὶ κακῆς βουλῆσεως, ἡ τὴν διακρίσιν θὰ λάβῃ ἐκ τῆς ἀπολύτου ἀξίας, ἣν ἔχει τὸ ἠθικῶς ἀγαθόν, δηλ. ἡ ἀπολύτως ἀρέσκουσα (ἀγαθὴ) βούλησις καθ' ἑαυτήν, ἀνεξαρτήτως τῆς ἡδονῆς, ἣν παράγει.

ὑπὸ τὴν μορφήν ἀγαθολογίας παριστάται σύμπασα ἡ ἠθικὴ (πλὴν τῆς τῶν Στωικῶν) τῶν ἀρχαίων, οἵτινες ἐπίστευον ὅτι εὕρισκον τὴν ἐκφράσιν τοῦ ἰδανικοῦ τῆς ἠθικῆς ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἄκρου ἀγαθοῦ τῆς εὐδαιμονίας, ἢ ἠθικῆς πολλῶν διδασκάλων τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, θεωρούντων τὴν ἠθικὴν βούλησιν ὡς μέσον πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς αἰώνιου μακαριότητος, καὶ ἡ ἠθικὴ πολλῶν ἐκ τῶν νεωτέρων φιλοσόφων. Ὁ Κάντιος εἰδείξε σαφῶς καὶ ὁρισμένως ὅτι ἡ ἠθικὴ δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἀγαθολογίας καὶ ὅτι ἡ ἐννοία τοῦ ἠθικοῦ ἀγαθοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἠθικῆς βουλῆσεως. Ἀπὸ πρῶτον ἐρισθῇ τίς ἡ ἀγαθὴ βούλησις, κατέστιν δύναται νὰ ἐρισθῇ τί εἶναι ἀγαθὸν διὰ ταύτην τὴν βούλησιν. Λοιπὸν ἡ ἐννοία τοῦ ἀγαθοῦ δὲν ἀποκλείεται τῆς ἠθικῆς, ἡ ἑτέρις ὁμοῦς αὐτῆς, ὡς καὶ τοῦ μέρους τῆς ἠθικῆς τοῦ πραγματευομένου περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, δηλ. τῆς ἀγαθολογίας, εἶναι μετὰ τὴν ἰδεολογίαν. [X. Πδ.]

Ἀγαθὸν (φίλοσοφ.) πᾶν ὅτι αἰρούμεθα καὶ εἰς ὃ ἀπονέμεσθαι ἀξίαν, διότι ἀρεγόμεθα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ τοῦ ἀγαθοῦ οὐδεμία ἐκφράζει αἱ ἀπὸλυτος ἀξία (ἰδ. Ἀγαθολογία). Ταύτην ἀποκτᾶται, εἰς τὴν αἰρετὴν ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς ποιότητος τῆς αἰρουμένης βουλῆσεως. Τοῦτο σημαίνει ὅτι μένον διὰ τὴν (ἀπόλυτον ἀξίαν) ἔχουσαν ἠθικὴν βούλησιν ὑπάρχουσαν (ἀπόλυτον ἀξίαν) ἔχοντα ἠθικὰ ἀγαθὰ. Διὰ τὴν ἠθικὴν δὲ βούλησιν εἶναι ἡ μ. ε. σ. ο. ἀγαθὸν μέγιστα μὲν ἡ οἰκεία ἀρετὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀλλοτριὰ ἀκρότατον δὲ ἀγαθὸν ἡ πραγματικὴ τῆς ἐμφύτου κοινωνίας (ἰδ. τ.), δηλ. ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα εἶναι ἐκτετατὰ διὰ τῆς χρήσεως ποικίλων μέσων, καὶ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα καὶ σχέσεις (ὕψος, τιμὴ, πλοῦτος, ἐπιστήμη, τέχνη κτλ.) θεωρούμενα ὡς μέσα πρὸς ἐφίξιν ἠθικῶν σκοπῶν ἀποκτῶσιν

ἡθικὴν ἀξίαν καὶ καλοῦνται ἐμ. μ. σ. α. ἀγαθὰ (ἐπὶ τῇ ἔρῃ) ὅτι καὶ ἑαυτὰ θεωρούμενα εἶναι ἀδικοῦσαν διότι ὁ ἀγαθὸς σκοπὸς οὐδέποτε ἀγνοεῖται τὰ αἰσχροῦ μετὰ). [X. Πδ.]

Ἀγαθόπολις κώμη τῆς Θράκης καί-
μένη ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐβοίου εἰς ἀ-
πέσταν 20 ὥρων ΒΑ τῶν Σαραντα-Ἑκκλη-
σιῶν εἰς τὴν ἐπερχίαν τῶν ὁπίων ὑπάγεται
αὐτῇ εὖσα ἔδρα διοικήσεως (καίμακαμλίκ).
Οἰεῖται ὑπὸ 1800 Ἑλλήνων κατοίκων. Ἐκ-
κλησιαστικῶς ὑπάγεται ὑπὸ τὴν πνευματικὴν
διοικήσιν τοῦ μητροπολίτου Σωζουαγαθο-
πόλεως ἀπὸ τοῦ 1829, ὅτε πολλοὶ τῶν κα-
τοίκων μετενόησαν εἰς Μολδοβλαχίαν καὶ
Ρωσίαν. Τὸ ἀρχαῖον ὄνομα αὐτῆς εἶναι Αὐ-
λικὸν Τεῖχος, εἰ δὲ Τεῦροιο καλοῦσιν Ἀγτέμ-
πελου.

Ἀγαθός (να υ.τ.) βλ. κανὼς.

Ἀγαθούρσοι σκυθικὸς λαὸς κατὰ τοὺς
ἀρχαίους χρόνους ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Σαρματίᾳ,
ἐν τινὲς μὲν ταυτίζουσι πρὸς τοὺς Δάκκας, τι-
νὲς δὲ πρὸς τοὺς οἰκοῦντας ἐν τοῖς ἀρχαίοις
χρόνοις μέρει τῆς σημερινῆς Τρανσυλβανίας
καὶ τῆς ἀνατολικῆς Οὐγγαρίας. Εἶχον βασι-
λεῖς, καίπερ δὲ κεκτημένοι πολὺν χρυσόν, εἶ-
χον ἥθη ἀπλὰ καὶ χρηστά, ἐμοιάζοντα ὡς τὸ
πλεῖστον πρὸς τὰ τῶν Θρακῶν. Αἱ γυναῖκες
ἦσαν παρ' αὐτοὺς κοιναί. Ἐξέχον δὲ αἱ Ἀ-
γαθούρσοι τὴν κέρην καὶ διέσπειρον τὸ σῶμα,
ἐξ οὗ καὶ καλοῦνται παρὰ τῷ Λατίνῳ ποιητῇ
Βουργάλῳ *ricci* ἥτοι ἐξογγραφημένοι. [Α.]

Ἀγαθῶν ὁ Τεῖταρμενοῦ, τραγικὸς ποιη-
τῆς Ἀθηναίος, ἀκμάσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ
V αἰῶνος π. Χ. Εὐπορώτατος ὢν καὶ ὠραίος
τὸ σῶμα, σκώπεται δαινῶς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους
ἐν Θεομορφοκλούταις ὡς Ὁληυδρίας. Νέος
τὴν ἡλικίαν ἤρατο τὴν πρώτην αὐτοῦ νύκην ἐπὶ
ἄργοντος Εὐρύκτου ἐν τῇ ἐορτῇ τῶν Ἀγκαίων
(417—416 π. Χ.). τὴν δὲ νύκην ταύτην ἀ-
πηλιόκτισεν ὁ Πλάτων ἐν τῇ Συμπόσῳ (γχα-
φέντι πολλὰ ἔτη μετὰ τὸ περιγραφόμενον συμ-
πόσιον, εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὁ Ἄλ. τὸν Σωκράτη
καὶ ἄλλους φίλους τοῦ «τῇ ὑστεραίᾳ ἢ τὰ ἐ-
πινίκια ἔθυσεν αὐτὸς τε καὶ οἱ χορευταί.».) Δύο
ἔτη μετὰ τὴν νύκην (τῷ 414) ἡγωνίσθη ὁ Ἄλ.
τὸ πρῶτον καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις Διονυσίοις,
πυθινῶς μετ' ἐπιτυχίας, διότι ὡς ὁ Ἀριστο-
τέλης μαρτυρεῖ (Ποιητ. 18), ἐν μᾶ καὶ μόνῃ
τραγωδίᾳ ἐξέπεσεν ὁ Ἄλ. διὰ τὸ πολὺ μυθεῖν.
Ἄλλα καίπερ εὐδοκίμων ἐν τῇ πατρίδι κατέ-
λιπε ταύτην μετ' οὐ πολὺ (πρὸ τοῦ 405 π. Χ.)
καὶ μετέβη πρὸς Ἀργεῖον τὸν βασιλέα τῆς
Μακεδονίας μετὰ τοῦ ἀχωρίστου φίλου τοῦ
Παυσανίου τοῦ ἐκ Κεραιῶν. Ἐν τῇ αὐτῇ
τοῦ φίλου τοῦ βασιλέως ἐνόησεν διέτριβε βρα-
χὺν πρὸ αὐτοῦ χρόνον μεταβὰς καὶ ὁ Εὐρύπι-
δος, παρῆμινεν ὁ Ἄλ. μέχρι τοῦ θανάτου του·
ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ 400 π. Χ.

Τὰ πικρὰ τοῦ Ἀριστοφάνους σκώμματα δὲν

εἶναι βεβαίως ἀσφαλὲς κριτήριον τῆς ποιητι-
κῆς ἀξίας τοῦ Ἄλ. Ὁ ποιητὴς ὅστις ἐν πολ-
λοῖς αἰῶσι ἐνίκησεν καὶ ἐν φαίνεται τὰ μά-
λιστα τμητῶν ὁ Ἀριστοτέλης, ἦτο προδήλως
ἄξιος νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν, ἣν ὥρισαν αὐτῷ
τινὲς τῶν Ἀλεξανδρινῶν, τάξαντες αὐτὸν
μετὰ τοὺς τρεῖς μεγάλους τραγικούς, ἐμὲ
μετὰ τοῦ Ἰωνος καὶ τοῦ Ἀχαιοῦ. Δυστυχῶς
δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἔρ-
γων του, ὀλιγίστων μόνον περιωθέντων λει-
ψάνων τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ. Ἐκ μαρτυριῶν
δὲ τῶν ἀρχαίων μανθάνομεν ὅτι ὁ Ἄλ. ἐμ-
μεῖτο τὴν κομψότητα τῆς λέξεως Γοργίου τοῦ
ρήτορος καὶ ἐπιτηδεύων καλλιέπειαν ἐφίλει τὰ
πάρρητα, τὰ ἀντίθετα καὶ τὰ ὁμοιστελευτα γρή-
ματα. Ἐκκαινοτόμησε δ' ἐν πολλοῖς καὶ δι' α')
ἐν τῇ μύθῳ, διότι πρῶτος αὐτὸς ἐν τῇ τρα-
γωδίᾳ τοῦ Ἀνθοῦ δὲν ἠρύσθη τὴν ὑπόθεσιν
ἐκ γνωστῶν μύθων, ἀλλὰ διὰ τῆς φαντασίας
τοῦ ἐπλάσε τὸν τε μύθον καὶ τὰ πρόσωπα
(κὲν τούτῳ τὰ τε πράγματα καὶ τὰ ὄνματα
πισπύονται κατ' Ἀριστοτέλην ἐν Ποιητ. 9). -
β') ἐν τοῖς χοροῖς, ἅτινα ἐν ταῖς τραγωδί-
αις του δὲν ἦσαν μέρη τοῦ ὅλου, ἀλλὰ μέλη
οὐδὲν λόγον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἔχοντα (αὐτ.
18), δι' ὃ καὶ ἐμβέλιμα τὰ τοιαῦτα ἐκλήθη-
σαν. - γ') ἐν τῇ μουσικῇ, πρῶτος εἰσαγαγὼν
εἰς τὴν τραγωδίαν τὴν ἀναβόλην καὶ τὸ χορ-
ματικὸν γένος τῶν τόνων. Ἐκ τούτου πιθ-
ανῶς εἰρηται καὶ ἡ παροιμία «Ἀγαθῶνεις αὐ-
λησις» (βλ. λ.). Ὁ Γερμανὸς Βεζιλανδ ἔλα-
βεν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου τὸν Ἄλ. ἐν τῷ ὁμωνύ-
μῳ φιλοσοφικῷ μυθιστορηματι, μεταφρασθέν-
τι ἑλληνιστῇ ὑπὸ Κ. Μ. Κούμα (Βιένν. 1814
εἰς τ. 3) [Π.]

Ἀγαθῶν ὁ ἅγιος, Σικελὸς τὴν πατρίδα,
Πάπας Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 678—682. Μετέτρε-
μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων τῆς ἐν Τροῦλ-
λῳ ἐκτὸς οἰκουμένης συνόδου· τῇ αἰτήσῃ
αὐτοῦ ὁ αυτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυ-
ράτος ἀπέλλεξε τοὺς Πάπας τοῦ φόρου, ἐν
κατ' ἑὸς ἐτέλουν εἰς τοὺς αυτοκράτορας ἄλλα
τῇ ἀναβάσει των εἰς τὸν παπικὸν θρόνον, δια-
τηρήσας ὅμως ἀμείωτον τὸ δικαίωμα τῆς κυ-
ριότητος τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. [Π.]

Ἀγαθῶν ἀγαθὰ (παροιμ. ἐλλ.)
ἐπὶ πολλῶν ἀγαθῶν καὶ μεγάλων. Ὅμοιοι
ἀγαθαὶ παροιμίαι, δηλοῦσαι πλῆθος εὐδαιμο-
νίας, εἰπὶ καὶ αὗται: ἀγαθῶν ἀγαθίδες, ἀγ. ἁ-
μαξ, ἀγ. θάλασσα, ἀγ. θησαυρός, ἀγ. μωρ-
μηκία, ἀγ. πόντος, ἀγ. σωρός. [Π.]

Ἀγαθῶνεις αὐλησις (παροιμ.
ἐλλ.) ἡ μαλακὴ καὶ μήτε γαλαρὰ, μήτε πι-
κρά, ἀλλ' εὐκράτος καὶ εὐχάριστος. Πιθανῶς
ἀπὸ Ἀγαθῶν τοῦ τραγικοῦ. (βλ. λ.). [Π.]

Ἀγαλακτία (κ.τ.η.ν.ὀ.τ.ρ.ο.φ.α.) Πά-
σα ἀνωμαλία ἐπὶ τῆς ἐκκρίσεως τοῦ γάλακτος,
συνισταμένη εἰς τὴν πλείαν σπέρτην ἢ ἐπι-
σχεσιν αὐτοῦ. Αὕτη δυνατόν νὰ προσέλθῃ εἴτε

ὡς σύμπτωμα γενικῆς τινος τοῦ ζώου νοσηρᾶς κατὰστάσεως, εἴτ' ἐξ καίτης, εἴτ' ἐξ ἀκαταλήλου διατροφῆς ἢ καὶ ἐκ μεγάλης κοπώσεως· πρὸς τοῦτοις αὕτη παρετήρηθη ἐπερχομένη καὶ ἐκ καθαρῶν ῥητικῶν αἰτίων, ὡς μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν νοσηρῶν, ἐξ αἰφνιδίου τρέμου κατὰ τὴν ἀμελξιν κτλ. Τέλος θηλητηριώδεις τινὲς βοτάναι, ὡς τὸ κώνειον, τὸ κολυχνίον, ὁ ὑοσκύαμος κτλ. ἐπηρεάζουσιν εἰς τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην τῆς ἐκκρίσεως τοῦ γάλακτος. [Γ.Ν.Π.]

Ἀγαλᾶς χωρ. τοῦ δήμου Ναφθίων τῆς Ζακύνθου, καίμενον ἐπὶ ὄρους. Κάτ. 432 τ. 1879.

Ἀγαλι (Κάτω) χωρ. τοῦ δήμ. Νάων ἀπὲρ. ΝΑ 1 ὥραν ἀπὸ τῆς ἑδρας Ἀράς. Κάτ. 235. Κεῖται κατὰ τὴν βόρειον ἐσχατιάν τῆς τελευταιῶδους πεδιάδος τῶν Καρυῶν (τῆς Κοτούσης) καὶ πλησίον τῶν ἐρειπίων τῶν Καρυῶν. Ὑπερέκειται τοῦτου ἐπὶ ὑψώματος τὸ ἄνω Ἀγαλι (15') μετὰ πληθ. 96 κατοίκων. Προϊόντα, δημητρ. καρποὶ καὶ οἶνος. [Κ.]

Ἀγαλλιανή χ. τοῦ δήμ. Αἰθίνος καίμενον πρὸς Ν τῶν ἐκβολῶν τῆς Νέδας. Κάτ. 418 τ. 1879.

Ἀγαλλιανός στρατηγός, μετὰ τοῦ Στεφάνου, τῶν ναυτικῶν καὶ πεζικῶν δυνάμεων, ἀε συνήγαγον ἡ Ἑλλάς καὶ αἱ Κυκλάδες ἀποστατήσασαι ἐναντίον τοῦ εἰκονομάχου Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ κηρύχσασαι βασιλεῖαν τὴν ἁσσημον Κομάν. Ὁ στέλος προσχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀλλ' ὁ Λέων ἐξορμήσας κατετρόπωσεν αὐτὸν διὰ τοῦ ὕψους πυρὸς τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 127. Ὁ δὲ Ἀγαλλιανός, μὴ θέλων νὰ παραδοθῇ, εὗρε γενναίον θάνατον περὶ μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Ὀλλασσαν. [Α.]

Ἀγαλλιανός Θεόδωρος. Διάκονος, ἱερομνήμων καὶ δικαιοσύλας τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ζῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἀποθανὼν μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐργαζε τρία συγγράμματα κατὰ Λατίνων, δημοσιευθέντα ἐν Ἰασίῳ ἐν τοῖς τόμοις τῆς Καταλλογῆς, τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Χαρᾶς τοῦ Δοσιθέου (1092, 1698, 1705). Ἐν τούτοις, ἡ «Ἀνασκευὴ τοῦ ὑπὲρ τῆς δόξης τῶν Λατίνων βιβλίου Ἰωάννου Ἀργυροπούλου» ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ ἑλλ. Πατρολογία τοῦ Migne (τ. 158). Ἄλλα τινὰ ἔργα τοῦ Ἀ. ἀπέκεινται ἀνέκδοτα ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἰερατορίου. [Π.]

Ἀγαλλίας. Κερκυραῖος γραμματικὸς, μαθητὴς Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, γράψας περὶ Ὀμήρου. Πιθανῶς θυγάτηρ τοῦτου ἦν ἡ Κερκυραία γραμματικὴ Ἀγαλλίς, ἣν ὁ Σουΐδας καλεῖ Ἀνάγαλιν. [Π.]

Ἀγαλλίς Βλ. Ἀγαλλίας.

Ἀγάλλοχον (Γερμ. Adlerholz, γ. Bois

d' aigle, τουρκ. δαγαλάς). Τὸ ὄνομα τοῦτο φέρουσι πλείστα ξύλα, ὧν ἡ καταγωγή δὲν εἶναι καλῶς ἐγνωσμένη. Διὰ τὴν μεγάλην ὑπερτίμησιν τοῦ ξύλου τοῦτου καὶ ἐν ταῖς Ἰνδοῖς, ὅπου παράγεται, ἡ εἰς Εὐρώπην εἰσαγωγή αὐτοῦ εἶναι λίαν περιορισμένη. Τὸ γνήσιον ξύλον τοῦ Ἀ. φέεται ἐν Κογγολικῇ καὶ ἐν τῇ νήσῳ Σουμάτρα κατὰγεται δὲ κατὰ πάσαν πιθανότητα ἐκ τοῦ θενδρου Aquillaria agallocha καὶ ag. malacensis τῆς εὐκαγενεῖας τῶν Θυμελαιομόρφων. Τὸ ξύλον τοῦ Ἀ. ἀναλόγως τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ ὅτε μὲν εἶναι ἐλαφρόν, παχύρινον καὶ σπογγώδες, λευκὸν ἢ κιτρινωπόν, ὅτε δὲ πυκνόν, σκληρόν καὶ βαρὺ καὶ χρώματος τεφροῦ ποικιλλόντος μέχρι τοῦ μελανοποῦ. Ἐπὶ τῆς ἐγκαρσίου τομῆς φέρεται τὸ ξύλον πλείστα λευκὰ στίγματα. Πευδίστος ὁμοῦ προέρχεται ἐκ τοῦ κατὰ τὴν βῆσιν τοῦ στελέχους περιεχομένου ῥητινολαιώδους γυμῶ, ὅστις κατὰ τὴν καθύιν κυρίως ἀνακρίσει τὴν ἰδιόφυτον εὐάριστον ἀμύην. Οἱ ἄνθοι ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ ξύλου πρὸς κατασκευὴν ἀντικειμένων πολυτελεῖας, οἷον ριπιδίων κασιδίων κτλ. καὶ εἰς καπνισμοὺς καὶ θυμιάσεις.

ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἀπαντᾷ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα Calambuk Aloexylon Agalochum. [X]

Ἀγαλμα. (Ἀ γ α ι σ λ.) Καθ' ὅλου μὲν ἐπ' ὅ ῥις ἀγαλλεσται κατὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν παλαιῶν γραμματικῶν, ἰδίως δὲ περικαλλῇ ἀνθρώματα τοῖς θεοῖς. Παρ' Ὀμήρῳ οὐ μόνον ὁ Δούριος ἵππος λέγεται Ἀγαλμα, ἀλλὰ καὶ ὁ κεχρυσωμένα τὰ κέρατα ἔχων βοῦς, ὃν οὖαι ὁ Νέστωρ (Ὀδ. Ι', 438). Ἐν ἐπιγραφῇ δ' ἐπὶ τοῦ ὀρόνου ἐνὸς τῶν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ ἀνδριάντων, τῆς φερούσης εἰς τὸ Μιλήσιον ἱερὸν τῶν Βραγχιδῶν, ἀναγινώσκεται· «Χάρης εἰμὶ ὁ Κλέσιος Τειχεύσης ἀρχός· Ἀγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος.» (Newton, Hali-carnassus etc. πίν. 97 ἀρ. 72.-78. I. d. Alterth. 1847 σ. 289 κα.). Καὶ ἐν ἄλλαις ἐπιγραφαῖς μνημονευομένης ὑπὸ παλαιῶν συγγραφέων καλεῖνται Ἀ. τρίποδες (Ἡρόδ. Ε', 60. 61 Πausan. Ι', Ζ', 6.) ἢ ἑτέρα ἀνθρώματα. (Pausan. Γ', 10', 6.) Συνηθέστερον δὲ ἐλέγετο Ἀ. τὸ κάλλιστον τῶν ἀνθρώμων, ἢ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ἀγέτως πρὸς τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ἦτο πεποιημένη ἢ πρὸς τὴν ἐργασίαν αὐτῆς· διότι καὶ τετράγωνοι Ἑρμαὶ καὶ ἀνάγλυφα ἐκαλοῦντο Ἀγάλλματα. Σπανιωτέρα εἶναι ἢ χρῆσις τῆς λέξεως εἰς δηλωσιν εἰκόνας ἡρώους, κατ' ἐξαιρέσιν δ' ἐν τοῖς ὑστερον χρόνοις ἐκαλοῦντο Ἀ. καὶ θνητῶν εἰκόνας· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὡς τινες ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἐπιγραφῶν πισθύνται, Ἀ. ἐστῆσαν μαρμαρίνην εἰκόνα ἀνδρός, ἀνδρίας δὲ γλακῆν. (Blümner, Technologie u. Terminologie τ. II σ. 182). Βλ. καὶ λ. Πλαστική. [Π.]

Ἀγαλακτόλιθος. Τὸ ἐν χειροπληθεῖ κατατάσσεται εὐριτκόμενον θρυκτὸν τοῦ το εἶναι εὐξεστον καὶ λίαν μαλακὸν (σκληρ. 2ου καὶ 3ου βαθμοῦ), ἔχει χρομα κιτρινίζον, μαργαριτοχρῶρον, σαρκέχρουν ἢ ελαιόχρουν καὶ ἀσπρὴν στακτοειδῆ. Συνίσταται ἐκ 55 τοῖς % βξυπυριτίου, 33 % ἀργίλου, 7 % κάλιος καὶ 5 % ὕδατος. Ὑπὸ ξέοντος βξυθείου διαλύεται, αποχωρίζομένου βξυπυριτίου. Ἐν Κί-να ἐνθα εὐρισκᾶται εἰς μεγάλας ποσότητας, χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν ἀγαλακτίων (πα-γοδίων) ἀργείων καὶ διαφόρων κομφοτεχνή-ματων. [Κ. Μ.]

Ἀγαμα. (τὰ) Agamae (ζωολ.) Ζῶα ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν σαυροειδῶν καὶ τὴν ὁμοιογενεῖαν τῶν παχυγλώσσων αὐτῶν. Τὸ σῶμα τῶν σαυροειδῶν τούτων εἶναι εὐρὸ καὶ πεπλατυσμένον, φέρον βραχεῖς πόδας, ὁμοιοχῶρον πρὸς τὸ τοῦ σθῆνου. Τὸ δέρμα καλύπτεται ὑπὸ σκληρῶν ἀκανθωδῶν. Βιοῦσιν εἰς μέρη ἀμυγδαλῆ καὶ λιθώδη κεκρυμμένα εἰς ὅπας. — Τοιαῦτα ζῶα ἀπαντῶσιν εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἀμερικὴν. [Ν. Α.]

Ἀγαμεμνόνεια φρέατα. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἐλευθερίων ἢ ἐπὶ τῶν μεγάλων ἐργῶν· διότι ὁ Ἀγαμέμνων ἐμυθολογεῖτο ὅτι ὠρῆς πλεῖστα φρέατα περὶ τὴν Αὐλίδα καὶ πολλαχθὺ τῆς Ἑλλάδος. [Π.]

Ἀγαμέμνονος θυσιά. Παροιμία ἐ-τῶν δυσπειθῶν καὶ σκληρῶν. Ἀπὸ τῆς ματαιωθείσης θυσίας τῆς Ἰριγενείας ἢ ἀπὸ τῆς θυσίας βοός τινας, ὅστις θυσιότος τοῦ Ἀγα-μέμνονος ἐφυγε καὶ μετὰ κόπου συνελήφθη. [Π.]

Ἀγαμέμνων. Βλ. Ἀτρεΐδαι.

Ἀγαμήδη. 1) Πρεσβυτάτη θυγάτηρ τοῦ Αὐγείου, σύζυγος τοῦ Μουλίου, γινώσκου-σα πάντα τὰ φάρμακα (Ἰλιάδ. Α, 739 κέ.) Ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος τὸν Διάκον, τὸν Βῆλον καὶ τὸν Ἀκτορα (;) (Hygin. 157 σ. 14 ed. M. Schmidt). Παρ' ἄλλων κα-λεῖται καὶ Περιμήδη. — 2) Θυγάτηρ τῆς Μα-καρίας, ἐξ ἧς ὠνομάσθη χωρίον τι τῆς Λέ-σβου. [Π.]

Ἀγαμήδης. Κατὰ τοὺς Βοιωτικούς μῦ-θους, υἱὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ὀρχομένου Ἐρ-γίνου ἐκ τοῦ γένους τῶν Μενῶν. Ὁ Ἀ. μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Τροφωνίου εἰσὶν οἱ μυθικοὶ ἀρχιτέκτονες, ὥς ὁ Δαίδαλος εἶναι ὁ μυθικός ἀγαλακτοποιός. Οὗτοι ἔκτισαν τὸν λαῖον οὐ-δὸν τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, οὗ τὰ θεμέλια ἐθῆκεν αὐτὸς ὁ θεός· (Ὀμ. Ὑμν. εἰς Ἀπόλ. 294 κέ καὶ A. Gemoll αὐτ.)· τινὲς στηρίζοντες εἰς ἀρχαίαν τινὰ μαρτυ-ρίαν (Στέφ. Βυζαντ. λ. Δελφοί) εἰσάχουσιν ὅτι οὐχὶ τὸν ναόν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐν αὐτῷ ὄδοντον ἱεροδόμησαν οἱ δύο ἀδελφοί· τοῦτο ὁ-μῶς οὐδαμῶς συνάδει πρὸς τὴν παράδοσιν τὴν ἀναφέρουσαν εἰς αὐτοὺς τὴν κτίσιν τοῦ ναοῦ,

ἣν μνημονεύουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, καὶ πρὸς τὸν παρὰ Πινδαρῷ μῦθον, καθ' ὃν ὡς μν-σθὲν διὰ τὴν οἰκοδομὴν ἔλαβον οἱ δύο ἀδελ-φοὶ παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ ἄριστον τοῖς ἄν-θρώποις, ἦτοί τὴν ταχείαν τελευτὴν (Πλά-τάρχ. Παρχμ. πρὸς Ἀπολλών. 14 σ. 169). Εἰς τοὺτους ἐπίσης ἀπεδίδετο καὶ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ παρὰ τὴν Μαντίνειαν ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶ-νος, ἐν κατεσκευάσθῃ «δρυῶν ξύλα ἐργασά-μενοι καὶ ἀρμόσαντες πρὸς ἄλληλα» (Παυσαν. Π', ε', 2), ἡ κατασκευὴ τοῦ θαλάμου τῆς Ἀλαμῆνης ἐν Θήβαις (αὐτ. Θ', ια', 4) καὶ ἡ τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ὑριῶς, τοῦ κτίτορος τῆς Βοιωτικῆς πόλεως Ὑρίας. Ἐν τούτῳ ἐμυθ-ολογεῖτο ὅτι ἐποίησαν ἕνα τῶν λίθων ἀραι-ρῶν ἐξωθεν, καὶ εἰσίνοντας πολλὰκις ἐκλεπτοὶ ἀπὸ τῶν τοθεμένων χρημάτων· ὁ δ' Ὑριεύς κατελήφθη ὑπὸ ἀπορίας, βλέπων αἰμυλάνου-σιν τὰς κλεῖς καὶ τὰ στήραντρα, ἐλλείποντα δὲ τὰ χρήματα, καὶ ἔστησε παγίδα· ὑπερῶν τῶν ἀργείων ἐν οἷς εἶχε τὸν χρυσὸν καὶ τὴν ἀργυρὸν· εἰσελθὼν δ' ὁ Ἀ. συνελήφθη ἐν τῇ παγίδι, ὁ δὲ Τροφώνιος ἀπέπεισε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἵνα μὴ φωαθῇ, καὶ φεύγοντα κατέπειν αὐτὸν διαστᾶς ἡ γῆ, ἐν τῇ ἄλσει τῷ ἐν Λε-βαδείᾳ παρὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Τροφωνίου, ὅπου καὶ βέθερος μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πausaniου ἐδείκνυτο τοῦ Ἀγαμήδους καλούμενος καὶ πρὸς αὐτὸ στήλη (Παυσαν. Θ', λζ', 3).

Τὰ μυθεύματα ταῦτα περὶ τῆς κλοπῆς τοῦ θησαυροῦ εἶναι αὐτὰ τὸ Αἰγυπτιακὸν περὶ θη-σαυροῦ τοῦ Ῥαμφινήτου παραμύθιον (Ἡρόδοτ. Β', 121) μετενεχθὲν εἰς Ἑλλάδα καὶ συναρ-μολοῦσιν τοῖς παλαιότεροις μύθοις περὶ τῶν πρώτων παρ' Ἑλλήσι κατονομαζομένων ἀρ-χιτεκτόνων οὐχὶ πρὸ τῶν μέσων τοῦ 7' αἰῶ-νος π. Χ. καὶ τοὶ τινὲς γνωματεύουσιν ὅτι εἶναι ἐπιχρύσιος μῦθος τῶν Ὀρχομενίων (Müller, Orchomenos σ. 68 κέ). Τὸ περὶ Ῥαμφινήτου (βλ. Ῥαμφίνης) ὡς καὶ τινὰ ἄλλα Αἰγυπτιακὰ παραμύθια, ἅτινα μέχρι τοῦδε σώζονται παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς λαοῖς τῆς Εὐρώπης καὶ δὴ καὶ παρ' ἡμῶν μετεδ-όθησαν ἀπὸ στόματος ἐκπαλαί, ὥς γίνεται δὴ λον ἐκ τινῶν ἐπεισοδίων τῶν σημερινῶν δη-μιῶν παραμυθίων εἰλημμένων ἐκ τῶν Αἰγυ-πτιακῶν, παρασιωπωμένων δ' ἐν τοῖς παρ' Ἡρόδοτῳ καὶ ἄλλοις ἀρχαίοις συγγραφείοις παραλλαγαῖς τῶν Αἰγυπτιακῶν τούτων παραμυθίων. Ἀλλ' ἡ ἀναφορὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ πα-ραμυθίου εἰς τὸν Ἀ. καὶ τὸν Τροφώνιον ἐγέ-νετο ἴσως πρὸς τὸν παρὰ τοῦ κατὰ τὰ μέση τοῦ 7' αἰῶνος ἀκμάσαντος ἐπικού ποιητοῦ Εὐγάμμωνος τοῦ Κυροναίου, ὅστις ἐν τῇ Τη-λεγονίᾳ αὐτοῦ διέλαβε περὶ Τροφωνίου καὶ Ἀγαμήδους καὶ Αὐγείου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πρίνκλου (Epic. graec. fr. ed. Kink-ke I σ. 57). Διέπλασε δὲ πιθανῶς ὁ Εὐγάμ-μων τὸν μῦθον ὅπως ἐκθέτει αὐτὸν Χάρξ ὁ Περγαμηνός (παρὰ Σχολ. Ἀριστοφ. Νεφ-

504). Ὁ Ἄ. ἦν ἄρχων Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας, πατριὸς δὲ τοῦ Τροφώνιου καὶ πατὴρ τοῦ Κερκύωνος κατασκευάσας δὲ ταμειον-χρυσῶν Λύγρια τῷ βασιλεὶ τῆς Ἡλίδος, ἐκλεπτε αὐτὸν διὰ τοῦ ἐξαιρέτου λίθου μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ προγόνου· συλλληθέντος δ' ἐν τῇ παγίδι, τῇ στηθείσῃ κατὰ συμβουλήν τοῦ Δαιδάλου ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀπέταμε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὁ Τροφώνιος καὶ ἀπέδρα μετὰ τοῦ Κερκύωνος. Ἐν τῷ μύθῳ τούτῳ βλέπομεν ὅτι ὁ ἀρχιερέων τοῦ θησαυροῦ, ὁ καὶ δοῦς δίκην τοῦ δόλου, εἶναι ὁ πατήρ, ὡς ἐν τῇ Αἴγυπτιακῇ καὶ τοῖς πλείστοις τῶν θρησκωδῶν παραμυθίῳ, οὐχὶ δ' ὁ ἀδελφός ὡς ἐν τῇ Ὀρχομενίῳ μύθῳ· ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ παρ' Εὐγάμμωνι παραλλαγή τοῦ μύθου, συμφωνιότερα οὖσα πρὸς τὴν Αἴγυπτιακὴν πηγὴν, εἶναι παλαιότερα τῆς Ὀρχομενίας.

Κατ' ἄλλους μύθους ὁ Ἄ. καὶ ὁ Τροφώνιος ἦσαν υἱοὶ τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἀπέλλωνος. Καὶ ἡ μὲν ἐν τοῦ θεοῦ τούτου γενεαλογία ἐπλάσθη ἰσως ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ἤρχιστε στενωτάτος συνδεσμός τοῦ μαντείου τοῦ Τροφώνιου καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς, ὅτε πιθανῶς ἐποιήθησαν καὶ οἱ μῦθοι περὶ οἰκοδομῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπέλλωνος. Ἡ δὲ καταγωγὴ ἐκ τοῦ Διὸς, ὅστις καὶ Τροφώνιος ἐπωνομαζέτο, καθὼς καὶ ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος, μάλιστα δ' ἡ ἐν Λεβαδείᾳ ἀρχαιοτάτῃ λατρεία τοῦ Τροφώνιου καὶ τοῦ Ἄ. (ἡ εἶθον κρινόν οἱ μαντεύμενοι εἰς Τροφώνιου) καὶ ἡ σχέσις τῆς λατρείας ταύτης πρὸς τὴν τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης (Παυσαν. Θ', 39) ἐμφανίζουσιν ὅτι ἐν ἀρχῇ ὁ Ἄ. καὶ ὁ Τροφώνιος ἦσαν χθόνια θεοῦτες, καὶ ὡς τοιαῦτα ἐλατρεῦοντο, παρεμβληθέντων εἰτα εἰς τοὺς παλαιστάτους περὶ αὐτῶν μύθους τῶν περὶ εὐτεχνίας αὐτῶν καὶ βραδύτερον τῶν περὶ κλοπῆς τῶν θησαυρῶν Αἰγυπτιακῶν παραμυθίων. [II.]

Ἄγαμι (τὸ) (ζ φ ο λ.) (ψοφίας, psophia crepitans). Πηγὴν ἀνέχον εἰς τὴν τάξιν τῶν παρυδρῶν ἢ σχιζοπόδων, καὶ βιοῦν εἰς τοὺς ὑγροὺς τόπους τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ἐνθα ἀφθονοῦσι τὰ ἐρπετὰ καὶ τὰ έντομα, δι' ὧν τρέφεται. Τὸ πτηνὸν τοῦτο καὶ τοὶ ἐνδοικτιώμενοι εἰς ἀπρόσιτα μέρη, ἐνκοιλώτατα ἀπομανθάνει· τὰ ἄγρια αὐτοῦ ἦθη καὶ ὑπακοῦει εἰς τὸν χειρίζμενον αὐτὸ κατακλιθῆναι. Τὸ Ἄγαμι καθιστάμενον κατοικίδιον πτηνόν, ἐνεκα τῆς νοσηρότητος καὶ τοῦ ὀσμωμένου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἴσον τῷ κυνί. Ὡς ὁ κύων, οὕτω καὶ τοῦτο, ὑπακοῦει καὶ ἀγαπᾷ τὸν κύριον αὐτοῦ, ἀκολουθεῖ τὰ ποιμένα εἰς τὰς βοσκὰς, υπερασπίζει ταῦτα πάσῃ δυνάμει, καὶ τὰ ἀπαναφέρει εἰς τὴν ποιμνὴν. Τὰ πτηνὰ ταῦτα δὲν κτερίζου νοσηρίαν, ἡ δὲ θήλεια τίκτει τὰ ὦα εἰς τινα οἰανδήποτε ὅπην καὶ ἐκαὶ ἐπωάζει ταῦτα μετὰ πολλῆς προνοίας. (Βλ. εἰκόνα ἐν λ. Πάρουρα πίν. Β', 8.) [N.A.]

Ἀγαμέα τοῦ κλήρου. Οἱ ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων ἦσαν ἑγγαμίαι, ἀπηγορεύετο δὲ μόνον εἰς αὐτοὺς ἐνεκα τῆς ἀγιότητος τοῦ ἔργου αὐτῶν νὰ λαμβάνωσι γυναῖκα, ἥς ἡ διαγωγὴ δὲν ἦτο χρηστὴ καὶ ἥτις ἦτο ἐκδεχλημένη ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· εἰς δὲ τὸν ἀρχιερεῖα ἀπηγορεύετο νὰ λαμβάνῃ καὶ χήραν (Λευίτ. κ' 7, 8, 14, 15). Ἐν τῇ Κ. Δ. δὲν ἀπαγορεύεται ὁ γάμος. Ὁ Χριστὸς καθιεροῖ αὐτὸν (Ματθ. 19' 4). Τινὲς τῶν Ἀποστόλων ἦσαν ἑγγαμίαι (Ματθ. 9' 14. Δ' Κορ. 7' 5)· συνιστῶσι δὲ τὸν γάμον εἰς τοὺς ἐπισκόπους τῶν Ἐκκλησιῶν (Α' Τιμ. 3' 1)· ἀλλ' εἰς ἐκτακτοὺς περιστάσεις διδάσκουσιν ὅτι ἡ ἀγαμία εἶναι προτιμότερα (Α' Κορ. 7' 38). Ἐντεῦθεν ἐνωρίς ἀνεσχῆν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ δόξα ὅτι ἡ ἀγαμία εἶναι ἀνωτέρα τοῦ γάμου (Ἐρμάς καὶ Πολύκαρπος), ἐφθασαν μάλιστα μέχρι περιφρονήσεως αὐτοῦ (Ὀριγόνος, Ἰερώνυμος). Πῶς ἀπὸ τοῦ Β' αἰῶνος ἀναφαίνονται παραδείγματα κληρικῶν, ἐκουσίως ὑποβαλλέντων ἑαυτοὺς εἰς βίον ἀγαμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν δὲ τοῦ Δ' αἰῶνος σύνδοι τινες ἀποφαίνονται κατὰ τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν. Ἐν γένει ἀγαμίαι προτιμῶνται τῶν ἑγγαμίων εἰς ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα, ἀλλ' ὁ γάμος δὲν ἀπαγορεύεται τοῖς κληρικοῖς, ἀναγνωρίζεται δ' ὁ γάμος αὐτῶν ὁ πρὸ τῆς ἱερουσύνης γενόμενος. Ὅτε ἐν τῇ ἐν Νικαίᾳ Συνόδῳ (325) προτάθη ὑπὸ τινῶν ν' ἀπαγορευθῇ διὰ κανόνος τοῖς κληρικοῖς ἐν γένει ὁ γάμος, γέμων ὁμολογητῆς καὶ ἀσκητῆς ἐγκρατεστάτος, ὁ Παπρυστιος, τοσοῦτον εὐγλωττίας υπερέστησε τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου, ὥστε ἐπεκυρώθη ἐν τούτῳ ἡ ἀρχαία ἐλευθερία (Σωκρ. Ἐκκλ. ἱστ. Δ' 11). Διὰ τοῦτο ἡ ἐν Γάγγραι Συνόδος 362—370 διὰ τοῦ 4ου αὐτῆς κανόνος ἀναθεμάτισε τοὺς περιφρονούντας τοὺς ἑγγάμους ἱερεῖς. Ἐν τοῖς τοῖς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀνατολή κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ἐπεκράτει κατ' ἐξίκερσιν ἐν τισιν ἐκκλησίαις ἡ συνήθεια ν' ἀπακτιῶσι παρὰ τῶν κληρικῶν ν' ἀπέχῃσι μετὰ τὴν ἱερουσύνην τῶν γυναικῶν αὐτῶν (Σωκρ. ε' 22). Ἐπισκοποὶ τινες κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα ἦσαν ἑγγαμίαι, ὡς ὁ Συνέσιος ὁ Πτολεμαῖδος, Γρηγόριος ὁ πατήρ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνίου, Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὁ Τερτουλλιανός καὶ ὁ Ἰλάριος ὁ Πικταβίου. Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ κατέστη τοσοῦτον γενικὸν τὸ ἔθος νὰ λαμβάνωνται οἱ ἐπίσκοποι ἐκ τῶν μοναχῶν, ὥστε τὸ ἐναντίον ἐθεωρεῖτο σκανδαλῶδες. Διὸ καὶ ἡ Πενθέκτη Συνόδος κατὰ τὰ τέλη τοῦ Δ' αἰῶνος ἀναγνώρισε μὲν τὸν πρὸ τῆς ἱερουσύνης γενόμενον γάμον τῶν λοιπῶν κληρικῶν, μόνον δὲ τοῖς ἐπισκόποις ἀπηγόρευεν ἀπολύτως τὸν γάμον (Συνόδ. Πενθ. καν. γ' 0' 15' καὶ 17'). Ἡ δὲ μετέρα Ἐκκλησία στηρίζομένη ἐπὶ τῆς Α' Τιμ. 3' 2 δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς χρηρυσαντας ἱερεῖς τὸν δεύτερον γάμον. Ἐν τῇ Δύσει ἐπαρχιακαὶ σύνδοι κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ

ἐπισκόπου Γόμης Σιρκίου (385) ἀπεφάνη-
το ὅτι εἰς μόνους τοὺς ὑποδιακόνους ἐπιτρέ-
πεται νὰ ἔχωσι τὰς ἰδίαις γυναῖκας· ἀλλ' ἀπὸ
τοῦ Κ' αἰῶνος ὁ γάμος ἀπηγορεύθη καὶ εἰς
τοὺς ὑποδιακόνους, καὶ οὕτω ἡ ἀγκυρία τῶν
κληρικῶν παντὸς βαθμοῦ ἐπεβάλλετο διὰ νό-
μων ἐκκλησιαστικῶν (Concil. Carth. II. a
390 c. 2. V. a 401. c. 3.). Ἡ πολιτεία ἐνο-
μοθέτησεν ὅτι οἱ ἐρχόμενοι εἰς γάμον δὲν ἤ-
δυναντο νὰ προχειρισθῶσιν εἰς ἐπισκόπους καὶ
ὅτι ὁ γάμος τῶν κληρικῶν ἦτο ἄκαρος καὶ
τὰ τέκνα αὐτῶν παράνομα (Cod. Theod.
de episcopis et clericis. II. 2. Cod.
Justin. I 3 etc.). Ἐν τούτοις ὁ κατώτερος μά-
λις κλήρος ἀνίστατο κατὰ τῆς ἀπαγορεύ-
σεως ταύτης καὶ μάλιστα κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΑ'
αἰῶνος κατέτυχεν ὠρισμένως τὸ δόγμα τῆς
ἀγκυρίας τῶν κληρικῶν διὰ τοῦ Γρηγορίου
τοῦ Ζ'. Ἡ ἐν Λατερανῷ Σύνοδος ἀνεθεμά-
τισε πάντα ἔργαμον ἱερεῖα κερυγγούντα καὶ
πάντα λαϊκὸν δεγόμενον παρ' αὐτοῦ τὴν θείαν
εὐχαριστίαν. Τὰ αὐτὰ ἐθέσπισαν καὶ ἕτεροι
παπᾶ καὶ σύνοδοι μέχρι τῆς ἐν Τριδένῳ Συ-
νόδου (1545-1563). Διὰ τῆς ἀγκυρίας τοῦ
κλήρου ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία ἐπέζητει κυρίως
τοῦτο, ν' ἀποξενώσῃ τὸν κλῆρον ἀπὸ τοῦ οἴκου
καὶ τῆς κοινωνίας, ἵνα ἔχῃ αὐτὸν πειθῆναι
ὄργανον τῆς ἀγίας ἑδρας καὶ τῆς ἱεραρχίας.
Ἀλλ' ἡ πείρα διδάσκει ὅτι ἡ ἀγκυρία τοῦ κλή-
ρου ἐγένετο πηγὴ μεγάλων ἡθικῶν παρεκτρο-
πῶν καὶ πράγματα πολλὰ παρέσχε τῇ δυτικῇ
Ἐκκλησίᾳ. Ἡ διαμαρτυρομένη Ἐκκλησία εὐ-
θὺς ἐν ἀρχῇ τῆς μεταρρυθμίσεως, τῷ 1518,
κατήργησε τὴν ἀγκυρίαν τοῦ κλήρου. [I.M.]

Ἁγαμέμου γραφή ἡ δίκη. Οἱ ἀρχαῖοι
ἐτίμων σφόδρα τὸν γάμον, τὴν δ' ἀγκυρίαν κα-
τεδικάζον ὡς ἐπιβλαβὴ τῇ πόλει· ὁ πολίτης
ἠφείλει νὰ καταλείπῃ παῖδας, ὑπηρετίας τῷ
θεῷ καὶ τῇ πατρίδι. Τούτου δ' ἕνεκα ὁ ἀγα-
μός ἐθεωρεῖτο ὡς παραβάτης καθήκοντος, ἀδι-
κῶν τὴν πολιτείαν. Ὁ Πλάτων (Νέμ. Γ', 17)
κρίνει ἀτίμους ζημίαις τοὺς ἀγάμους, ἡ δὲ τῶν
Λακεδαιμονίων πολιτεία οὐ μόνον πολλὰ πα-
ρορμητικὰ πρὸς γάμον ἐνομοθέτησεν, ἀλλὰ
καὶ αἰμιάν τινὰ προσέθηκεν εἰς τοὺς ἀγά-
μους (Πλουτ. Λυκ. 15) ἀποστερήσασα αὐ-
τοὺς προνομίων τινῶν τῶν ἐγγάμων. Κατὰ
τινα ἀρχαῖον συγγραφεῖα καὶ ζημίαν ἐταπεν ὁ
νόμος τῶν Σπαρτιατῶν τοῖς ἀγάμοις, καθ'
ὧν ἐγράφετο ἡ Ἀ. γραφή (Στοβ. ΕΞ', 16).
Τινὲς υποθέτουσιν ὅτι καὶ ἐν Ἀθῆναις ἐτιμώ-
ρει τοὺς ἀγάμους ὁ νόμος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν
ραίνεται ἀκριβὲς (Βλ. E. Caillmer ἐν
Daremborg et Saglio, Dictionn. I
c. 130). [Π.]

Ἀγάμμεσα ἢ Ἀγάμμη, Ἀκρωτήριον
καὶ λιμὴν ἐν Τροίᾳ, ὅπου ἐξέτεθῃ ἡ Ἡσιόνη
εἰς βορὰν τῇ κίττει. Ἀγνωστον ἦν ποῦ ἀ-
κριβῶς ἔκειτο (Βλ. καὶ Lenke, Asia min.
c. 270). [Π.]

Ἁγάμος (ἡγείν.) ὁ εὐρισκόμενος
ἦδη ἐν ὄρα γάμου καὶ μὴ ἐλθὼν εἰς γάμον
κοινωνίαν. Οἱ καταγινόμενοι περὶ τὴν δημο-
γραφίαν καὶ τὴν θρησκίαν συνεθίζουσι, πα-
ραγόμενοι ἐκ ποικίλων ἀπογραφικῶν περιστά-
σεων, νὰ θρησκίαι τὴν κατὰστασιν τῶν ἀγάμων
καὶ νὰ διατείνωνται ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καὶ
αὐτοὺς καὶ τὴν κοινωνίαν βλάπτουσι. Διότι
πράγματι ἐκ μακρῶν μελετῶν προκύπτει ὅτι
μεταξὺ τῶν ἀγάμων οἱ θάνατοι πρὸς τὰς γεν-
νήσεις ἀναλογοῦσιν ὡς 100 πρὸς 45 περίπου·
ὅτι ἡ φρενοβλάβεια, ἡ αὐτοχειρία, ἡ πρὸς ἐρ-
κλήματα τάσις καὶ ἡ πρὸς νόμους διάθεσις
παρatreταται διπλάσιως συχνὴ παρὰ τοῖς ἐν
ὄρα γάμου ἀγάμοις, ἡ ὅσον παρὰ τοῖς νομι-
θεμένους. Ἀλλ' αἱ πληροφορίες αὗται, ἀλη-
θεύονται ἄλλως καθ' ἑαυτάς, δὲν εἶναι δίκαιον
νὰ ἐξηγῶνται, ὅπως ἐξηγοῦνται. Διότι ἐξετα-
ζομένων μετὰ μαζίονος ἐπιστάσεως τῶν λόγων
τῆς ἀγκυρίας, θὰ εὐρίσκειτο ὅτι οἱ πλείοτεροι
τῶν ἀγάμων ἔμειναν ἀγάμοι εἴτε διότι ἦσαν
ἀσθενεῖς τὸ σῶμα, εἴτε διότι εἶχον ἀσθένειαν
ἢ διαστροφὴν τοῦ πνεύματος. [Β.]

Ἀγάνα πρωτ. τῆς Γουαγιά, μίξις τῶν
Μαριανῶν νήσων. (Βλ. λ.).

Ἀγανέππη θυγάτηρ τοῦ ποταμοῦ Τερ-
μηστοῦ, νόμφη ἐπώνυμος τῆς ἐν Ἑλλήκῳ πηγῆς
Ἀ. κειμένης παρὰ τὴν πρὸς τὸ ἄλσος τῶν
Μουσῶν ὁδόν. Ἐκ ταύτης αἱ Μούσαι ἐπώνυ-
μάζοντο καὶ Ἀγανιπίδες. Ἀγανιπίδες δ' εἶ-
ναι ἐπίθετον καὶ τῆς ἐτέρας ἐν Ἑλλήκῳ πη-
γῆς Ἰπποκρήνης. [Π.]

Ἀγανὼν Βλ. ἀραιόστημον.

Ἀγάου ἢ Ἀγάδ (Agau ἢ Agaw),
φυλὴ τῶν Χαμιτιῶν Αἰθιοπῶν, οἱ αὐτό-
χθονες τῶν χωρῶν τῆς Ἀθιοπίας, ἃς μετὰ
ταῦτα κατέλαβον αἱ ἀνὰ τὰ μεθόρια οἰκοῦσαι
σημίται καὶ φυλαί. [Ν. Σ.]

Ἀγάπαι. Οὕτως ὠνομάζοντο τὰ κοινὰ
τῶν πρώτων χριστιανῶν δείπνα, ἅτινα ἐτε-
λοῦντο μετὰ τὴν θείαν εὐχαριστίαν (Πράξ. 6'
42, 46, κ' 7. Α' Κορ. ια' 20. Τούθα 12). Αἱ
ἀγάπαι ἐρίνοντο εἰς ἀνάμνησιν καὶ ὡς ἐπα-
νάληψις τοῦ μυστικοῦ δείπνου, ἐν ἐτέλεσεν ὁ
Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ καθ' ὅν
συνέστησε τὸ μυστήριον τῆς εὐχαριστίας (Ματθ.
κς' 8. Α' Κορ. ια' 23). Διὰ τοῦτο αἱ ἀγάπαι καὶ
ἡ θεία εὐχαριστία ἦσαν κεχωρισμένα ἀπὸ τῆς
δημοσίας λατρείας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ
καὶ ἐτελοῦντο ἑμῷ ἐσπέρας (Πράξ. κ' 7).
Ἐν Ἱεροσολύμοις αἱ ἀγάπαι ἐτελοῦντο ἐν
ἀρχῇ καθ' ἑκάστην, βραδύτερον δέ, ὅτε ἡ Ἐκ-
κλησία ἠῤῥησεν, ἐτελοῦντο μόνον κατὰ Κυρι-
ακίην. Ἐν ταῖς ἀγάπαῖς οὐδεμία ὑπῆρχε δια-
φορὰ βαθμοῦ καὶ τάξεως· καὶ πλοῦσοι καὶ
πέννυες καὶ κύριοι καὶ δοῦλοι ἐθαιροῦντο ἰσοῦς
καὶ συνήθισιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τράπε-
ζαν. Ἀλλὰ ταχέως παραιοῦσαν εἰς αὐτάς

πολλὰ καταγρήσεις· δὲν ἐπειράται πλέον ἐν αὐταῖς τὸ ἀρχικὸν πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἰσότητος· ἐκινεῖτο διακρίσεις περὶ τὰς θέσεις καὶ τὰς τρεφάς καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἦδη ὁ Παῦλος ἐλέγχει τὸν τρόπον, καθ' ὃν αἱ ἀγάπαι ἐτελοῦντο (Α' Κορ. ια' β', 22). Πρὸς τοῦτους αἱ ἀγάπαι ὡς τελούμεναι μυστικῶς καὶ ἐν καιρῷ νοκτὸς διήγειραν παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς διαφύρους ἀνυστάτους ὑπονοίας κατὰ τὴν χριστιανῶν, ὡς λ. χ., ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἐτέλουν δῆθεν ἐν ταῖς συναῖσι ταῦταις θυέστερα θεῖνα καὶ οἰδιποθεῖνους μῆλεις καὶ συνωμῆτον κατὰ τὴν καθεστῶτων. Περὶ τὰ μέσα τοῦ δ' αἰῶνος ἡ θεία εὐχαριστία χωριθεῖσα ἀπὸ τῶν ἀγαπῶν ἐτελείτο τὴν πρῶταν ἐκαστῆς Κοριακῆς. Ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ τούτου αἱ ἀγάπαι στεργηθεῖσαι τοῦ ἐκείνου αὐτῶν στοιχείου περιέπεσαν εἰς ἀπλοὺν ἀδελφικὸν δεῖπνον καὶ ἀπόλυσαν βαρὺν τὴν σηματοῖαν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἀπὸ τοῦ δ' αἰῶνος καὶ σύνοδοι καὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀποκρίνονται σφοδρῶς κατὰ τὴν ἀγαπῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης αἱ ἀγάπαι δὲν ἦσαν ἄλλοιμὴ δεῖπνον προσερόμενα ὑπὸ τῶν πλουσιωτέρων εἰς τοὺς πτωχότερους. Κατὰ δὲ τὴν Β' αἰῶνα αἱ ἀγάπαι ἐξέλιπον. [I.M.]

Ἀγάπηνθος (βοτ.) *Agapanthus* Herit.) Γένος τῆς οἰκαγ. τῶν Λειριδῶν *Liliaceae*) περιέχον ἐμμένους πῶς μετὰ κονδυλώδους ῥιζώματος, πολυαρίθμων προσρῖζων, μακρῶν, γραμμοειδῶν φύλλων, πολυανθοῦς σιαδίου, γυνουσιδοῦς, ἐξαμεροῦς κυανῆς ἢ λευκῆς στεφάνης καὶ τριγώνου, τριγώνου κάψης μετὰ σπερμάτων περυγφόρου. Α' γ. ὁ σκ. ι. α. δ. ο. ε. ἰ. ἡ. (Α. Umbellatus Herit.) θερραπύεται ὡς φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ. [M.]

Ἀγάπη (φιλοσοφ.) (διάφορος τῆς κλίσεως πρὸς πρόσωπα ἢ πράγματα, τῆς συμπαιθείας, τῆς στοργῆς, τοῦ ἔρωτος, τῆς φιλικῆς) σημαίνει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τὴν ἀνιδιοτελεῖ ἀφασίαν τῆς οἰκίας βουλήσεως εἰς ἄλλοτριαν. Οἱ κύριοι χαρακτῆρες αὐτῆς εἶναι οἱ ἑξῆς. 1) Ἡ καθαρὰ ἀγάπη δὲν ἔχει ὡς ἐλαττήριον τὰς ἐπιτελέματάς τῆς βουλήσεως δι' αὐτὴν τὸν ἀγαπῶντα. Ὁ ζητῶν νὰ προαγάγῃ τὸ εὖ εἶναι τοῦ ἑτέρου. Ἡ ἐπιτοχὴ συγχρόνως καὶ τὴν δι' ἑαυτὸν, δὲν ἐμπνέεται ὑπὸ καθαρὰς ἀγάπης. Ἐπομένως διαφέρει ἡ ἀγάπη τῆς εὐπορίας, διότι αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ ἐλαττήριον τὸ ἴδιον συμφέρον. 2) Ἡ ἀξία τῆς ἀγάπης δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀποτελεσματος, τῆς ἐκδόσεως. Ἐν αὐτῇ προκρίνεται μόνον περὶ γνῶμης, φρονήματος. Καὶ ἐὰν ὁ ἀγαπῶν τὸν πλησίον στεργῇ τὴν εὐκαιρίαν καὶ τῶν μέσων πρὸς εὐεργεσίαν αὐτοῦ, καὶ ἐὰν περιορίζῃται εἰς τὴν φιλήν εὐχὴν ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, σφίσει τὸ φρόνημα αὐτοῦ τὴν ὅλην ἀξίαν. 3) Ἡ ἀξία τῆς ἀγάπης μένει ἀπαρμειωμένη, εἴτε

ὑπάρχει ἡ ἄλλοτρία βούλησις, εἴτε ἀρροῖται ὁ ἀγαπῶν, εἴτε προϋποτίθεται ἐσφαλμένος ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς. Ἐν τῇ ἀγάπῃ ἡ ἄλλοτρία βούλησις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι πραγματικὴ· ἀρκεῖ νὰ προϋποθέσῃ τις παρὰ τῇ ἐτέρῳ βούλησιν τινα καὶ ν' ἀρροῖσθῃ εἰς αὐτήν. 4) Ἡ ἀξία τῆς ἀγάπης δὲν παραβλάπτεται καὶ ἐὰν ὁ ἀγαπῶν πλανηθεῖς ὡς πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ ἑτέρου λυπῇ τυχὸν αὐτὸν ἢ ἀποτυγχάνῃ ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν μέσων ἢ ἐνεργῇ λαίαν ἀπροσεκτικῶς. Ἐὰν ἡδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὴν πλάνην ὠρμώτερον συνεπόμενος καὶ προσεκτικώτερον ἐνεργῶν, ὑποπίπτει εἰς τὸν ψέγον τῆς ἰδέας τῆς τελειότητος (ἰδ. λ.), ἥτις ἀπαιτεῖ πολυμερῆ μέρωσιν καὶ νοημοσύνην. 5) Ἡ ἀξία τῆς ἀγάπης δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σπουδαιότητος ἢ μηδαιμότητος τῆς ἄλλοτριάς βουλήσεως. Ἡ ἀγάπη ἐκδηλοῦται καὶ ἐν μικροῖς καὶ ἐν μεγάλαις. Βεβαίως μετρίονα ἀξίαν ἔχει τὸ φρόνημα τῆς ἀγάπης, ἢ ἐκδηλώσεως τοῦ ὅποιου ἀπαιτεῖ βαραίας θυσιᾶς· ἀλλ' ἡ αὐξήσις τῆς ἀξίας προέρχεται τότε ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας (ἰδ. λ.) καὶ τῆς τελειότητος τῆς βουλήσεως, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ἐν τῇ ὕψιστῃ αὐταπαρνησίᾳ. 6) Ἡ ἀξία τῆς ἀγάπης εἶναι ανεξάρτητος τῆς προσωπικῆς ἀξίας τοῦ ἑτέρου, πρὸς ὃν διευσθύνεται. Ἡ καλλονὴ τῆς ἀγάπης ἐκκλῆμει καὶ ἐὰν ἐπιδαυθιεύηται εἰς κακοῦργου. Τούτους θεωρεῖ ὡς ἀποριστέτους καὶ ἀνηλίτους, ἀπέναντι τῶν ἐποίων ἔχει τὸ καθήκον τῆς ἥθικῆς ἀγωγῆς. Μίαν μόνον προφύλαξιν συνιστᾷ ἐνταῦθα ἡ ἰδέα τῆς ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας· νὰ μὴ εἶναι ἡ βούλησις τοῦ ἑτέρου, εἴς ἣν ἀρροῖσθῃται ὁ ἀγαπῶν, ἥθικῶς ἀξιόμαρτος, ἀλλὰ τοῖς ἀλλοῖς ἥθικῶς ἀδιάφορος. Ἐν γένει ἡ ἀγάπη δὲν ἀρροῖσθῃ εἰς τὴν πραγματικὴν βούλησιν τοῦ ἄλλου, ἀλλ' εἰς ὑποθετικὴν. Λοιπὸν ὁ ἐκδηλωθὲν ἐν δυοῖ μορφαῖς, θετικῇ (ματαδοτικῇ ἀγάπῃ) καὶ ἀρνητικῇ, ἀντιπράττουσα εἰς αὐτὴν καὶ ματαιοῦσα τὰς προσπάθειάς αὐτῆς, ἐὰν εἶναι μωραὶ καὶ ἀνέργοι χάριν τῆς ἀληθείας αὐτῆς εὐεστῶς (παιδαγωγικῇ ἀγάπῃ). Ἡ ἀκραιότης ἀγάπῃ δὲν προϋποθέσῃ παρὰ τῷ ἑτέρῳ τοιαύτην βούλησιν, ἣν ὁ αἰχρὸν αὐτοῦ, ἐὰν ἦτο φρόνημος, καὶ ὁ ἀρροῖσθῃ εἰς ταύτην. — Ἡ ἰδέα τῆς ἀγάπης (καίπερ γνωστῇ θεωρητικῶς) ὁ Ἀριστοτέλης καλεῖ αὐτὴν εὐνοίαν) λείπει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς ἥθικῃ ἀρχῇ ἀποτελεῖ δὲ τὸ κέντρον τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ τὴν ὕψιστην τῶν ἥθικῶν ἰδεῶν ἐν τῇ ρητορικῇ Ἠθικῇ. Τὸ ἐναντίον τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ δυσμενεία, ἥτις ἐκδηλοῦται ὡς μίσος, ἐχθρὸς, χειρακταία κτλ. Ἐνθὺ δὲ τὸ φρόνημα τῆς ἀγάπης ἔχει ἀπόλυτον ἀξίαν, τὸ τῆς δυσμενείας ἀπόλυτον ἀπαξίαν, ἢ ἀπουσία ἀμειωτέρων ἐκ τινος προσώπου εἶναι μὲν ἀδιάφορος κατὰ τὴν προκειμένην ἰδέαν, ὑπόκειται ὅμως εἰς ἀπόλυτον ψέγον κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς τελειότητος. Διότι αὕτη ἀπαιτεῖ πολυμερῆ

ΕΥΚΑΛΟΠΗΤΑΙΟΝ ΔΕΙΞΙΟΝ Α'

βούλησιν· ἔπου δὲ λείπει ἡ ἀγάπη, λείπει ἡ εὐμενέστερα ἐκδήλωσις τῆς βουλήσεως, τὸ ἀνθρωπικώτατον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· αὕτη δὲ ἡ ἐλλείψις ἀπαρέσκει ἀπολύτως. [X. 11δ.]

Ἀγάπη (H e c λ.). μία, ἡ καὶ μεγίστη, τῶν τριῶν θεολογικῶν ἀρετῶν, αἱτινες εἶναι ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ ἀγάπη (Α' Κορινθ. ιγ' 13). Δὲν εἶναι ἴδια τὴν ἀρετὴν ἡ ἀγάπη, ἀλλ' αὕτη ἡ ἀρετὴ, εἴ ἥς αἱ λοιπαὶ πῶσαι ἀπορρέουσιν. Περιλαμβάνει τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι ἀγάπη (Α' Ἰωάν. δ' 14) καὶ ἐνδραϊόμενον ἡ ἀγαπώμενον ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ ἡμῶν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, ἥτις πρέπει νὰ ἐπεκτείνηται εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν (Ματθ. ε' 44). Εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην συνίσταται ὁ θῆκεδ νόμος (Ματθ. κβ' 40)· διὸ καὶ πλήρωμα νὸμου οὐ καλεῖται ἡ ἀγάπη (Ῥωμ. ιγ' 10). [I. M.]

Ἀγάπη χωρ. τοῦ θύμ. Περαιὶς τῆς Τήνου. Κάτωθεν αὐτοῦ καλεῖται ὁ ἔρμος Κολυμβήθρας. Κατ. 267 τῷ 1879.

Ἀγαπήνωρ υἱὸς τοῦ Ἀγκαίου, βασιλεὺς τῶν Τεγέας, ἄρχων ἐν τῇ Τρωϊκῇ πολέμῳ τοῦ Ἀριάδων, οὗς ἤγαγεν ἐπὶ ἐξήκοντα νηῶν, δοθεισῶν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος (Ψ. Β. 009 κέ.). Ἀλούσης τῆς Τροίας ὁ ἐπιγεγενημένος τοῖς Ἕλλησι κατὰ τὴν πλεονεξίαν κατήγεμενος αὐτὸν εἰς Κύπρον, ὅπου ἐγένετο οἰκιστὴς τῆς Πάφου καὶ κατεσκεύασεν ἐν Παλαισπάφῳ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης. Ὁ Ἀ. ἦτο εἰς τῶν μυησθέντων τῆς Ἑλένης, ἀναφέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς μύθοις περὶ Ἀλκίονος καὶ τοῦ ἔρμου τῆς Ἑρμιόνης. [Π.]

Ἀγαπητός. Διάκονος τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀποθανὼν τῷ 565 μ. Χ. Ἐγράφη βιβλίον περὶ καθηκόντων τοῦ βασιλέως, οὗ ἡ ἐπιγραφή «Ἐκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν σχεδιασθεῖσα πρὸς τὸν βασιλέα Ἰουστινιανόν»· ἐνεκα δὲ τούτου ἱσως ὑπελήφθη ὑπὸ τινῶν καὶ ὡς διδάσκαλος τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅτι ἐκθεσις τοῦ Ἀ. περιέχουσα παραγγέλματα θῶικὰ καὶ ὁρησκευτικά, ἐτυπώθη τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ Νικηταρίου Καλλιέργη τοῦ Κρητός (1509), πολλάκις δὲ κατὰ τὸν 17' καὶ τὸν 18' αἰῶνα ἀνετυπώθη καὶ μεταφράσθη λατινιστί, γερμανιστί, ἰταλιστί, γαλλιστί, ἀγγλιστί καὶ ισπανιστί. Τελευταῖον ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις, ἐν τῇ Ἑλλ. Πατρολογία τοῦ Migne (τ. 86). [Π.]

Ἀγαπητός. 1) ὁ Α'. Ῥωμαῖος τὴν καταγωγὴν, Πάπας Ῥώμης ἀπὸ τῆς 3 Ἰουν. 535 μέχρις τῆς 22 Ἀπριλ. 536 (ὅτε ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει). Ὅτε ὁ Βελισάριος ἐμελέετο νὰ εἰσβάλῃ εἰς Ῥώμην, καλεῖται τοῦ βασιλέως τῶν Γότθων. ὁ Α. μετέβη εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ὅπως πείσῃ τὸν αυτοκρά-

τορα νὰ ἀπόσῃ τοῦ πολέμου. Καὶ ἀπέτυχεν μὲν τοῦ σκοποῦ τούτου, μεγάλῃ θύμῃ ἔσχ' ὀργὴν εἰς διακινῆσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἀνατολῆς, καθαιρέσας τὸν εὐνοοῦμενον τῆς Θεοδόρας μονοφυσίτην Ἀνθιμον, ἀντ' αὐτοῦ δὲ χρίσας Πατριάρχην τὸν Μηζαν. — 2) ὁ Β'. ἐπιστὴς Ῥωμαῖος. Πάπας Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 912—955 συνετέλεσεν εἰς τὴν διαδοσὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀνὰ τὴν ἀρκτῶν Ἑυρώπην. Περειγάρου τοῦ Β' ἀνακηρύξαντος αὐτὸν βασιλέα τῆς Ἰταλίας, ὁ Πάπας ἐξήχησε τελεσφόρως τὴν ἀρωγὴν τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Ὁθωνος τοῦ Α'. [Π.]

Ἀγάπιος ὁ Κρής. (βλ. Λάνδος).

Ἀγάρ. Αἰγυπτία δούλη τοῦ Ἀβραάμ. Ταύτην ἡ Σάρρα, μὴ ἔχουσα κληρονόμον, ἔδωκε κατὰ τὰ τότε ἔθιμα εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὅστις ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς υἱόν, τὸν Ἰσμαὴλ (Γεν. 17' 15). Ἐκτοτε ἡ Σάρρα μεταχειρίζετο κακῶς τὴν Ἀγάρ, ἣν καὶ ἐξεδίωξε διὰ τοῦ Ἀβραάμ. (Γεν. κ' 9—21) εἰς τὴν ἔρημον μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, ὅστις ἐγένετο πατὴρ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἢ Ἀράβων. [I. M.]

Ἀγάρ 1) Μικρὰ ἐν ταῖς ἀγγλ. Ἰνδίας ἐπικράτεια (ἐμβ. 17 τετρ. μίλ.), διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐν Βομβάῃ ἐπιστασίας. 2) ὄχυρά ἐν αὐτῇ πόλιν, ἔχουσα 6193 κατοίκους. [N. Σ.]

Ἀγάρ-Ἀγάρ (B o r.) (ἢ Βρύον τῆς Κεϋλάνης ἢ τῆς Τάβας). Ἐγγύριον ἐν ἡμῶν διαφόρων φυλῶν συρμένον κατὰ μῆκος τῶν παραλλήλων τοῦ πελάγους τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδῶν, συνισταμένων δὲ ἐκ τῶν φυτῶν E u - χ ε υ μ α τ ὸ α κ α ν θ ὸ δ ε ς καὶ E ὸ χ τ ὸ π η κ τ ὸ δ ε ς (Euchema spicosa καὶ E. gelatinae Ag.) Ταῦτα βραχύνονται δι' ὕδατος παρέχουσι πηκτὴν, τραγυμένην ἐν Κεϋλάνῃ καὶ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Σούνδα. Ἀγελιδίνες σαλαγκάνοι ἐκ τοῦ φύκου τούτου σχηματίζουσι τὴν ἐδωδιμον νεοττιάν των. [M.]

Ἀγάρ-Ἀγάρ (χ η μ.) σ ι ν ι κ ἢ λ α π ω ν ι κ ἢ γ ε λ α τ ι ν α ἢ κ α β ε γ γ α λ ι κ ἢ ἔ χ θ υ ὸ κ ο λ λ α, καλεῖται τεχνητὴ τις τοιαύτη, φερομένη εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ μορφὴν ἀχρῶν ἢ κεχρωματισμένων ἐπιμήκων λιορίδων καὶ χρησιμεύουσα πρὸς κατασκευὴν ἐδωδιμῶν πηκτῶν. Ἦναι εὐδιατηρήτος, ἐν δὲ μέρος αὐτῆς προκαλεῖται πῆξιν, ὅσην 8—10 μέρη κοινῆς γελατίνης. Πρὶν πῆξιν προκαλοῦσα οὐσία ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Παϋν (Payen) Γ ε λ ὸ ὤ η (Gelose), μὴ ἐνέχουσα δ' ἄζωτον ὑπάγεται εἰς τὰς πηκτικὰς οὐσίας, κατὰ τὴν σύνθεσιν τῆς. [O. A. 1']

Ἀγάρω (Agardh) Κάρολος Ἀδελφός Ἑλφινῆς Σουηδὸς φυσιοφίης, γενν. κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1785, ἀποθ. κατ' Ἰαν. τοῦ 1859. Τῷ 1807 ἐγένετο ὑφηγητὴς τῶν μαθηματικῶν εἰς τὸ ἐν Ἀλόνδῃ Πανεπιστήμιον, τῷ

δὲ 1812 καθηγήτης τῆς Βοτανικῆς καὶ τῆς Οἰκονομικῆς αὐτότου. Τῷ 1834 ἐπίσκοπος ἐν Καρλτάδῃ. Ἐγράψε πολλά παντοίας ὕλης συγγράμματα, ἐν οἷς ἐξέχουσιν κατέχουσι θέσιν αἱ φυτολογικαὶ μελέται αὐτοῦ, μάλιστα αἱ περὶ τῶν κρυπτογάμων. — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰάκωβος Γεώργιος Ἀ. ἀπὸ τοῦ 1854 μέχρι τοῦ 1879 καθηγ. τῆς Βοτανικῆς ἐν Λοῦδῳ, ἡτοχλήθη ἐπίσης εἰς τὴν μελέτην τῶν κρυπτογάμων καὶ ἀξιολογιστάτας ἐδημοσίευσε πραγματείας περὶ τούτων. [Π.]

Ἀγαρηνοί. Ἀπὸ τῆς Ἀγαρ, ἢν προμήτορα αὐτῶν θεωροῦσιν οἱ Ἰσραηλῖται Ἀραβες, καλοῦνται Ἀ. αἱ μωαμεθανοὶ τὸ θρήσκευμα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφῶν, οὐδαμῶς σκοπομένου τοῦ ἔθνους, εἰς ὁ ἀνήκουσιν. (Ὅθεν πολλάκις παρατίθεται τὸ ὄνομα τοῦτο παρὰ τὸ ἐθνικὸν πρὸς δηλώσιν τῆς θρησκείας, ὡς ἐν Μανουήλ Β' τοῦ Παλαιολόγου «Διαλέγοις μετὰ Πέρσου Ἀγαρηνοῦ», ἢ ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ «Αραβες καὶ Σαρακηνοί, ὡς ἐν τοῖς ὑπὸ τινῶν Βυζαντινῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφῶν γραφεῖσιν «Ἐλέγχοις τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρηνῶν.» [Π.]

Ἀγαρίκη, C₁₆ H₃₀ O₆, H₂ O συστατικὸν τοῦ ἀγαρικοῦ λειχήνης τοῦ *agaricus albus* κ. λ. ἀποτελεῖται ἐκ κόνεως συνισταμένης ἐκ λεπτοτάτων μεταξοστίλινων πετάλων, ἅτινα ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον φαίνονται τετραπλευρα φυλλίδια· τῆκεται εἰς 120°, ἵνε ἐλαχίστα διαλυτὴ ἐν ὕδατι, διδούσα ὅμως εἰς αὐτὸ ἔξινον ἀντίδρασιν, διαλύεται εἰς οἶνον πνεῦμα καὶ θερμὸν ἔξινον δξύ· ἵνε ἐκ τῶν νεωτάτων φαρμάκων ὡς περιοριστικὸν τοῦ ἰδρώτος χρησιμοποιοῦμενον καὶ διδόμενον ἐσωτερικῶς εἰς τοὺς ἀθιαικούς· χορηγεῖται καὶ δι' ὑποδερμίων ἐνέσεων. [O.A.P.]

Ἀγαρικὸν (B o t.) *Agaricus*, κ. μακινάριον. Γένος πολυπληθέστατον τῆς τάξεως τῶν ὕμνομυκητῶν (ἴδε λ.) χαρακτηριζόμενον ἐκ τοῦ σποριοφόρου σκαρδῶδους πλίσκου, ὅστις ἔχει τὴν μορφήν σκιαδίου καὶ ἐπικαθῆται ἐπὶ παχέος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον στύπου. Ἐπὶ τῆς κάτωθεν ἐπιφανείας τοῦ πλίσκου ὑπάρχουσι λεπτὰ πέταλα, ἀκτινιγδὼν διατεταγμένα, διεκκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ γαίλου αὐτοῦ πρὸς τὸν ὀψον. Ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐπιφανειῶν τῶν πετάλων τούτων ὑπάρχουσι τὰ πολυάριθμα μικροσκοπικὰ σπόρια. Οἱ μύκητες οὗτοι βλαστάνουσι ταχιστα καὶ σῆπνται εὐκάλως, κοπτόμενοι δὲ ἐκκρίνουσι γάλα, ἵνιοτε δὲ περιβάλλονται ὑπὸ λεπτοῦ δερμάτος ἀπὸ τοῦ πλίσκου μέχρι τοῦ στύπου, διαρρηγνυμένου βραδύτερον. Τὰ ἀγαρικά ἔχουσι διάφορον μέγεθος ἀπὸ τοῦ ποδικοῦ μέχρι τοῦ μόλις φαινομένου τοῦ ἡμίσεος δακτύλου καὶ ἕλαττον καὶ εἶναι διαδεδομένα ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Μέχρι σήμερον εἶνε γνωστὰ περὶ τὰ 1200 μόνον εὐρωπαϊκὰ εἶδη. Διδέονται δὲ

ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ ξηρῶν σηπομένων δένδρων ἐντὸς τῶν δασύων, ἐπὶ τῆς κόπρου, καὶ ἐν γένει ὅπου εὐρίσκονται οὐσαι ἐν σῆψει. Τὸ μυκήλιον αὐτῶν εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς, τὸ δεσποριφόρον σῶμα (πλίσκος καὶ στύπος) ἀνοθεν αὐτῆς. Πολλὰ εἶδη ἀγαρικοῦ εἶναι ἐδωδίσια καὶ θρεπτικώτατα ἐνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν λευκιωματωδῶν οὐστῶν, τὰς ὁποίας ἐμπεριέχουσιν, ἄλλα δὲ εἶνε δηλητηριώδη.

Ἐκ τῶν ἐδωδίσμων ἀγαρικῶν κοινέτατον εἶνε τὸ καλλιεργούμενον Ἀ γ. τὸ ἀ γ ρ ο τ ι κ ὸ ν (*Champignon*) καὶ Ἀ γ. τὸ και-ταρικόν (*Ag. campestris* καὶ *Ag. caesarius Scop.*) ἀμφοτέρω φούμενα καὶ εἰς τὴν νότιον Εὐρώπην. Δηλητηριώδη ἀγαρικά εἶνε Ἀ γ. τὸ φάλλοειδες (*Ag. phalloides Fr.*) Ἀ γ. τὸ πανθηρόστικον (*Ag. pantherinus DC.*) καὶ Ἀ γ. τὸ μυικτόν (*Ag. muscarius L.*) Πλὴν τούτων ὅμως τῶν κυρίως δηλητηριωδῶν ἀγαρικῶν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα δηλητηριώδη, ὧν τοὺς διακριτικούς χαρακτῆρας ἴδε ἐν λ. μύκητας. [M.]

Ἀγαρικὸν τὸ λευκὸν (φαρμακολ.) *Fungus Laricis. Agaricus albus. Polyporus officinalis*. Εἶδος μύκητος παραστοῦν ἐπὶ γεγρακώτων στελεχῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ γένους *Larix*, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὴν μέσην Εὐρώπην. Ἐχει ὀσμήν ἄσθενη, γαῖσιν δὲ ἐν ἀρχῇ γλυκίζουσαν, εἰτα λίαν πικράν, δριμυσιν. Τὸ δραστικὸν στοιχείον εἶναι αἱ ρητίναι, αἱ περιέχει.

Τὸ ἀγαρικόν, γνωστὸν καὶ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ὡς δραστικὸν καθάρσιον, εἰδίδετο ἄλλοτε ὡς τριούτον, γυν δὲ παραγγέλλεται μό-νον πρὸς ὑπερμέτρους ἰδρώτας τῶν φθισικῶν κατ' ἐξοχὴν, καὶ χορηγεῖται παρὰ τινῶν κατὰ τῆς γαλακτορροίας. Ἀναγράφεται δὲ εἰς δόσιν 3—6 σιτ. εἰς κόνιν ἢ θερμὸν ἐγγύμα.

Τὸ ἐ ν α υ σ μ α τ ι κ ὸ ν ἀ γ α ρ ι κ ὸ ν ἢ Βολίτης ὁ πυροποῖς (*Boletus igniarius L. ἢ Polyporus* καὶ *P. igniarius Fries*) ἢ κοινῶς ὕσκα, κατεργαζόμενον διὰ σφίσεως καὶ κοπανίσσεως, εἶναι ἐν χρήσει σήμερον παρὰ τὴν λαὸν καὶ ἐν τῇ θεραπευτικῇ ὡς αἰμοστατικόν, προσ-θλιδόμενον ἐπὶ δηγμάτων βελλητῶν ἢ πρὸς τὰ φαντα αἰμορροούντων ὀδόντων. [B. Π.]

Ἀγαρικὸς μελέγχρους (Δ α τ ο ν.) (*agaricus melleus*). Μύκης ἔχων καρπικὸν σῶμα πλίσκοιδες, λευκὸν ἢ ὀφρῶν μελέγχρου, ὑπ' αὐτὸ δὲ φέρον ἐπὶ τοῦ μίσχου δακτύλιον, ἐξάγον σπόρους λευκοὺς καὶ ἔχων χαρακτηριστικὸν μυκήλιον. Τὸ μυκήλιον τοῦτο σχηματίζει στιλπνομελκίνας δέσμας νημάτων, ἅτινα, ἐὰν μὴ παρακωλυθῶσιν ἐν τῇ ἀναπτύξει των, ἔχουσι σχῆμα κυλινδρικόν. Αἱ δέσμαι αὗται τῶν νημάτων ἐξελαμδάνοντο ἄλλοτε ὡς ἰδιαίτερον εἶδος μύκητος καὶ ἀπεκαλύοντο *P i*

ξόμορφος (Rhizomorpha). Τὸ μυκήλιον τοῦτο ἔχει ἐν μέρει μὲν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐδάσει, ἐν μέρει δ' ἐπὶ τῶν γηραιῶν ῥιζῶν καὶ πρέμνων πλατυφύλλων καὶ βελονοφύλλων δένδρων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ κατεργασμένων ξύλων ἢ καὶ ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν εἰς τὰς ὑπογείους στοάς ἐν τοῖς δρυεῖσι χρησιμοποιοιμένων, ὅπου ἀναντιρρήτως εἶνε σαφροφυτικὸς ἀλλὰ καὶ τῶν ὑγίων ῥιζῶν τῶν τε βελονοφύλλων καὶ πλατυφύλλων δένδρων, καὶ προσεγγεῖ τὸν *α ρ κ ι ν ο ν* τῶν δένδρων καὶ τὸν δι' ἀπορητηνιώσεως ἀποπνιγμὸν νοσήματα προσεγγεῖ τὸν θάνατον αὐτῶν. Τὸ μυκήλιον ἀνερχόμενον ἐκ τῶν προσβληθεισῶν ῥιζῶν εἰς τὸν φλοιὸν ἐξαπλοῦται καὶ σχηματίζει ἐν αὐτῷ λεῖαις τριαντοσχήμους ἐσωτερικῶς λευκὰς δέσμες, ἐκπέμπει δὲ καὶ λεπτὸν ἰνώδες πλέγμα εἰς τὰς ακτῖνας τῆς ἐντερικῆς τοῦ φυλλώδους σώματος· ὁ προσβληθεὶς φλοιὸς ἀποθνήσκει, τὸ δὲ περὶ τοὺς ρητινοφόρους πόρους εὐρισκόμενον παρῆγχυμα καταστρέφεται καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα ἐπαυξάνει τὸν νοσηρὸν σχηματισμὸν ῥητίνης, ἥτις ἐκρέει ἐκ τῶν ῥιζῶν. Ἐκ τοῦ νοσηντοῦ φυτοῦ αἱ δέσμες τοῦ μυκηλίου ἐξαπλοῦνται εἰς τὸ ἔδαφος· οὐχὶ δὲ σπανίως προκύπτουσιν ἐκ τοῦ ἐν τῇ δένδρῳ μυκηλίου κατὰ τὴν βάσιν τοῦ στελέχους τὰ πηλοειδῆ καρποφόρα σώματα· ἐν δὲ τῇ ξύλῳ (ὃν δὲν ἐπέβλη ὁ θάνατος) ἐμφανίζονται ἀποσυνθέσεις παρεμφερεῖς πρὸς λευκὴν σήψιν.

Ἡ περαιτέρω ἐξάπλωσις τοῦ μυκητοῦ καὶ τῶν καταστροφῶν αὐτοῦ περιορίζεται δι' ἀμέσου ἐκρήξινος καὶ διὰ πυρὸς καταστροφῆς τῶν προσβεβλημένων δένδρων. [X.]

Ἀγῶς. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τουρκικῇ ἐσήμεναι τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν, ἐν δὲ τῇ σημερινῇ γλῶσσῃ οὕτω προσαγορεύουσιν οὐ μόνον οἱ νεώτεροι ἀδελφοὶ τὸν πρεσβύτερον, ἀλλὰ καὶ ὁ δοῦλος τὸν κύριον αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς τὸν Τούρκον δεσπότην. Ἐν γένει δ' εἶναι τιμητικὸς τίτλος τῶν ἐν ἀξιώματι ἀρχαρχμάτων Τούρκων, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ τίτλου ἐφένδρ, ἀπονεμομένου εἰς τοὺς γινώσκοντας τὴν γραφήν. Πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Γιαντισάρων ὁ ἀνώτατος ἀγῶς ἐν τῷ Ὁσμανικῷ κράτει ἦν ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν, ὁ Γιαντισέρ: ἀγῶσι. Κατὰ χειρόγραφον συνταγματικὸν περὶ τῶν ὁφικίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως «ὁ Ἀγῶς Γιαντισάρον, (ὁ) ὁποῖος ἔναι εἰς μόνος, ἔναι μεγαλειέτερος παρὰ ὅλας τὰς τάξεις, τοὺς πρῶτους ἀρχάδες». Νῦν ἐκ τῶν ἀνωτάτων ὑπαλλήλων τοῦ τουρκικοῦ κράτους τὸν τίτλον τοῦ ἀρχ. φέρει μόνος ὁ ἀρχιευνούχος (Κισλάρ ἀγῶσι), ὁ ἐπόπτης τῶν ὁδολογικῶν καὶ ἀρχηγὸς τῶν μαζῶν εὐνοχῶν, ἐξ ὧν ἐκλέγεται οὗτος ἐν τῇ χαρμῇ τοῦ Σουλτάνου εἶναι ἰσότητος πρὸς μέγαν βεζίρην. [II.]

Ἀγῶς ἢ Ἀγῶς Ἰωάννης. Μαθητὴς τοῦ διδασκάλου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πα-

τριάρχης σχολῆς Ἀρχαία Τσιγάλα (1660—1740), ἔγραψε βίον τούτου, δημοσιευθέντα ἐν Παριεσσ. τ. Α' σ. 898 κ.ε., καὶ σύνταξιν τῆς Ἱστορικῆς τοῦ Σκουφου, ἀνεκδότου. [II.]

Ἀγασσις Δοσιθέου ἀνδριαντοποῖος Ἐφέσιος. Ἔργον τοῦ καλλιτέχνου τούτου δι' ἐπιγραφῆς κεκυρωμένον (Ἀγασσίας Δοσιθέου Ἐφέσιος ἐπέει) εἶνε τὸ περίφημον ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Λούδρου ἀγάλμα τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον «Gladiatore di Borghese». Ἡ χρονολογία τοῦ περιωμύτου τούτου ἀγάλματος ἐγένετο ἀπορριμὴ πολλῶν ἀντιλογιῶν, ἐκ τοῦ παλαιῶν γραφικοῦ ὅμως χαρακτηρῶς τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται πιθανώτερον ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιτέθη κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς βωρραϊκῆς δημοκρατίας ἔτη. Τὸ ἀγάλμα τούτου τεχνικῶς ἐξεταζόμενον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ τελευταία φάσις τοῦ μακρασιατικοῦ ἐργαστηρίου, οὗτος κυριώτερον ἔργον εἶνε ὁ Λαοκόων καὶ τὰ περγαμένα ἀγάλματα. Τὰ γνωρίσματα τοῦ ἔργου τούτου εἶνε ἡ μεγάλη τέλειον περὶ τὴν ἀντίληψιν καὶ ἐκθέσιν τοῦ ὅλου, αἱ ανατομικαὶ γνώσεις καὶ ἡ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλη ἐμπειρία. Ἐλλείπει ὅμως πᾶσα ἰδέα καλλιτεχνικῆ. Ἐκ τῆς αὐτῆς καλλιτεχνικῆς οἰκογενείας κρίνεται καταγόμενος καὶ ἕτερος ἐξ Ἐφέσου καλλιτέχνης ὁ Ἀγαπίος Μηνορίλου, γνωστὸς καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν. [Θ. Σ.]

Ἀγασσις (Agassiz) Λουδοβίκος Ἰωάννης Ρουδὸβλος. Φυσιοδότης Ἐλβετός, γεννηθεὶς τῇ 28 Μαΐου 1807 ἐν Mottier τοῦ καντονίου Φρεϊβούργης, ἀπέθανε τῇ 14 Δεκ. 1873 ἐν Νέᾳ Κανταβρίγῃ. Ὁ Ἀγ. ἐνητήρηθη εἰς φυσικοῖς ἱστορίας μελέτας, ἰδίως ἐν οὐλινίας, ἐν ἔτει δὲ 1832 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἱστορίας ἐν Νευατέλ (Neuchâtel). Ἐν ἔτει 1846 μετέβη εἰς βόρειον Ἀμερικὴν, ἐνθα ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Ζωολογίας καὶ Γεωλογίας ἐν Νέᾳ Κανταβρίγῃ, ἐν ἣ ἱδρύσε τὸ μέγα καὶ πλούσιον Μουσεῖον τῆς συγκριτικῆς ζωολογίας, το ὅποιον ἀπανταχόθεν ὑπεστηρίχθη πλουσιονπαρόχως. Ἐν ἔτει 1865 δαπάναις τοῦ ἐν Βοστώνῃ ἐμπόρου Thayer ἀνέλαθεν ἐπιστημονικὴν ἐκδρομὴν εἰς Βρασιλίαν, ἐν ἔτει δὲ 1871 εἰς τὸν νότιον ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ τὴν Βραζιλικήν, ὅπως ἐρευνήσῃ τὸν βυθὸν τῆς ὁκελάσσης. Ὁ Ἀγ. προήγαγε τὴν ζωολογίαν εἰς τὸν κλάδον τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν ἐχινοδέρμων καὶ ἐγένετο δημοτικιάτατος ἄμα τῇ ἐκδόσει τῆς θεωρίας τῆς δημιουργίας, ἥτις ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ἰδεῶν τοῦ Κυβιέρου. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ ἡγωνίσθη μετὰ πικρίαν κατὰ τῶν θαρβινικῶν θεωριῶν. [M.]

Ἀγασσις Ἀλέξανδρος, υἱὸς τοῦ προηγούμενου. Καὶ οὗτος, ὅπως καὶ ὁ πατήρ του, ἐνησχολήθη εἰς φυσικοῖς ἱστορίας μελέτας, δι' ἐτέθη δὲ τὸν πατέρα του ἐν Νέᾳ Κανταβρίγῃ τῆς Ἀμερικῆς. Ἰδρύσε τὸν ζωολογικόν

σταθμὸν ἐν Newport καὶ, ὥπως καὶ ὁ πατήρ του ἐξέδωκε διάφορα ἐπιστημονικὰ ζωολογικὰ συγγραμμάτα. [M.]

Ἄγκυη ἢ Ἀγκυή. Θυσία τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἀρμονίας, γεννηθεῖσα ἐκ τοῦ Σπαρτοῦ Ἐχίονος τὸν Πενθεά. Εἰκοθεῖσα ὅτι ἡ ἀδελφὴ τῆς Σαμέλης ἐφεύδατο ἀναφέρουσα εἰς τὸν Δία τὴν γέννησιν τοῦ Διονύσου, ἐτιμωρήθη σκληρῶς ὑπὸ τούτου· διότι μανθεῖσα ἐσπάραιε μετὰ τῶν ἄλλων Βακχῶν τὸν ἴδιον υἱόν· (βλ. Πενθεά). Κατὰ τινα μῦθον (Hygin. 184, 240, 251) καταλιποῦσα ὕδατον τὰς Θήσας παρεγένετο εἰς Ἰλίουρίαν, ἐνθα ἐνομήρευθη τὸν βασιλέα Λυκαόνερα· τούτου δ' ἀπέκτεινε ἵνα δώσῃ τὴν βασιλείαν τῇ πατρὶ αὐτῆς Κάδμῳ. [H.]

Ἀγκάτανα ἴδ. Ἐκδάτανα.

Ἀγγαῖος ὁ δέκατος τῶν μικρῶν καλομένων προφητῶν. Συνώδευσεν πιθανῶς τὸν Ζοροάδελ κατὰ τὴν πρώτην ἐκ Βαβυλῶνος ἐπιστροφὴν τῶν Ἰουδαίων, τῷ 535 π. Χ. Προεβόησε τῷ δ' ἔτι τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ Ὑστάτου, ἥτις τῷ 520 π. Χ. Προλέγει τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ τὰ ἐκ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Μεσσίου, τὴν καταστροφὴν τῆς δυναστείας τῶν βασιλέων τῆς γῆς καὶ πρὸ πάντων τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐν Ἱερουσολύμοις ναοῦ, ὅστις καὶ συνετελέσθη ἐπὶ Δαρείου τοῦ Ὑστάτου συναργία αὐτοῦ τοῦ Ἀγγαίου καὶ τοῦ Ζαχαρίου. [I.M.]

Ἀγγαροῦς (Angara), δεξ. παραπόταμος τοῦ ἐν Σιδηρίᾳ Ἰενισέα, διερχόμενος τὴν λίμνην Βαϊνάλην καὶ ἐκβάλλων μετὰ ῥοὴν 2080 χιλιομέτρων εἰς τὸν εἰρημένον ποταμὸν κάτωθι τῆς Ἰενισαίτης. Ἀπὸ τῆς ἐκ Βαϊκάλης ἐξόδου του καλεῖται· Ἀ ν ο ὐ τ ο υ γ γ ο ὕ κ α (ἡ). [N. Σ.]

Ἀγγαρεία, τρόπος φορολογίας, καθ' ἣν οἱ φορολογούμενοι ἀντὶ παροχῆς εἰς χρήματα ἢ εἰς εἶδη φερίζουσι νὰ καταβάλλωσι τὴν ἐαυτῶν προσωπικὴν ἐργασίαν ἐπὶ ῥησιμένον χρέον δι' ἐκτέλεσιν δημοσίου τινὸς ἢ κοινωφελούς ἔργου. Ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἐγένετο συγχὴ χρῆσις τῆς ἀγγαρείας, πολλὰκις δὲ καὶ κατάχρησις, ἐπιβαλλομένης ταύτης οὐ μόνον ὑπὲρ δημοσίων σκοπῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἰδιωτικῶν τοῦ αὐθέντου λ.χ., τοῦ πασά, διὰ καὶ ἀπανταχοῦ ἐν τῇ τουρκοκρατούμενῃ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ καὶ τὸ ὄνομα μόνον τῆς ἀγγαρείας προεκάλει τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὴν ἀναγκάτησιν. Ἐν τούτοις, περιρριπθεῖσων ὅσον οἶόν τε τῶν καταχρήσεων, ἡ ἀγγαρεία διετηρήθη καὶ σήμερον ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἑλλάδι καὶ ἀλλοχοῦ ὑπὲρ κοινοτελειῶν σκοπῶν. Οὕτω παρ' ἡμῶν πρὸς δημότης εἶναι ὑπερρεῖς νὰ παρέχῃ ἀμύτη τὴν ἐαυτοῦ προσωπικὴν ἐργασίαν πρὸς σύστασιν καὶ ἐπισκευὴν τῶν ἀναγκαιῶν δημοτικῶν καὶ δικητικῶν καταστημάτων, τῶν φρεάτων, τῶν

ὁδῶν, τῶν γεφυρῶν, τῶν κατὰ τὰ παράλια καὶ ὁδοὶ ὑδραυλικῶν ἔργων καὶ τὴν διατήρησιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, καθ' ὅσον δὲν ἐγένετο ἄλλως φροντίς περὶ τούτου. Πάντες οἱ δημόται εἶναι κατὰ κανόνα ὑπερρεῖς εἰς τὴν ἀμισθον προσωπικὴν ἐργασίαν, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ κύριοι ὑποχρεῖται ἢ φορητῶν ζώων δαφνίζουσι νὰ παρέσχῃσι ταῦτα κατ' ἀνάλογον τῶν ζευγῶν καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φορητῶν ζώων, ἀλλὰ διὰ ταῦτα παρέχεται ἀποζημίωσις τις προσδιοριζομένη κατ' ἐκτίμησιν ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Μόνος δ' ὁμολογῶν καὶ οἱ πάρεδροι ἀπαλλάσσονται τῆς διὰ τῶν χειρῶν ἐργασίας, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ δικαιοῦνται μόνον ν' ἀντικαταστήσωσιν ἄλλον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιδοδλημένης αὐτοῖς ἐργασίας (*13. Δημοτ. ν. Ἀρ. 34—36, ὅρα καὶ Ν. 15 Δεκεμβρίου 1867 περὶ ὁδοποιίας Ἀρ. 16—22). [Ἀγγ.]

Ἀγγαρεία (ναυτ.) ὑπηρεσία τῶν πλοίων, συνήθως βαρεῖα καὶ ἐπιπονος, εἰδικώτερον πᾶσα ὑπηρεσία ἐκτελουμένη ἐκτὸς τοῦ πλοίου ὑπὸ μέρους τοῦ πληρώματος τασσομένη ὑπὸ τὴν διοικητικὴν ἀξιωματικὴν ἢ ὑπαξιωματικὴν. Τοιαῦται ἀγγαρεῖαι εἶναι ἡ ὕδρευσις ἐν τῇ ἑρῳ, ἡ ξύλυσσις κλ. Ὁ ἀξιωματικὸς δὲ τελειώσας τὴν ὑπηρεσίαν του ἐνδον, καὶ παραδοὺς αὐτὴν εἰς τὸν διαδοχὴν του, παραλαμβάνει τὴν ἀγγαρείαν, ἐνομάζεται δὲ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης «ἀξιωματικὸς τῆς ἀγγαρείας» καὶ εἶναι ὁ πρῶτος ἐπιφορτισμένος τὴν ἐκτέλεσιν πάσης ἀγγαρείας. [H.K.]

Ἀγγαρείας δικαίωμα (Angarie), καθ' ὃ ἐμπόλεμόν τι Κράτος δύναται νὰ καταλάβῃ ἀναγκαστικῶς τὰ ἐντὸς τῶν λιμένων αὐτοῦ ἢ ὅρων ἢ ὁκτῶν εὐρισκόμενα πλοῖα τῶν οὐδετέρων Κρατῶν καὶ νὰ μεταχειρίζηται ταῦτα ἀντὶ ἀμοιβῆς πρὸς σκοποὺς πολεμικοῦς, εἰς μεταφορὰν στρατῶν, πολεμοφοδίων, προρμῶν καὶ λ. Ἡ νομιμότης τοῦ μέτρου τούτου ἀμφισβητεῖται καὶ δικαίως ὑπὸ τῶν συγγραφέων τοῦ διεθνούς δικαίου, ὡς ἐπ' οὐδενὸς δικαίωματος τοῦ ἐμπόλεμου Κράτους στηρίζομένου καὶ ὡς παραβιάζοντος τὰς πρὸς τοὺς οὐδετέρους ὑποχρεώσεις. Ἀλλ' ἡ πρακτικὴ τοῦτου ἀναγνωρίζεται ἐν ὑπὸ τῶν διεθνῶν ἐθίμων. Ζήτημα εἰσέρχεται ἂν τὸ αὐτὸ ἀγγαρευθὲν πλοῖον ὑπὸ ἐμπόλεμου Κράτους δύναται νὰ δημευθῇ νομίμως ὑπὸ τοῦ καταλαβόντος αὐτὸ ἐχθροῦ. Ἡ καταφακτικὴ λύσις φαίνεται ἡ μᾶλλον ἐρῳ. [Ἀγγ.]

Ἀγγαρος ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Πέρσαις ὁ ἐριππος ταχυδρόμος τῶν βασιλείων. Ἐκ τῆς λέξεως ταυτῆς παράγεται πιθανῶς τὸ ἑλληνικὸν ἄγγελοσ. [Δ.]

Ἀγγεῖα (ἀρχαῖο λ.) Πλ. Κερμαῖα.

Ἀγγεῖα (ἀνατομ.) ἐνομάζομεν ἐν γρ.

νει τὸ σύνολον τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον λεπτοτέρων ἢ παχυτέρων καὶ ἀλλήλοις συγκοινωνούντων σωλήνων, ἐν οἷς ῥέουσι (κυκλοφοροῦσι) τὰ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ σώματος ἀναγκαῖα ὑγρὰ συστατικά τούτου. Τὰ Ἀ. διήκουσι δι' ἑλίου τοῦ σώματος εἰκὴν διακτύου ἢ παρεμφερόως πρὸς κλώνους δένδρου διακλαδούμενα, ἔχουσι δὲ τοιχώματα ἀπαλὰ καὶ ἐλαστικά τὴν ὕψην.

Κατὰ τὴν σύστασιν τῶν ἐν τοῖς ἀγγείοις κυκλοφορούντων ὑγρῶν, διακρίνομεν ἀμέσως δύο εἴδη ἀγγείων, ἥτοι τὰ περιέχοντα αἷμα, αἱμοφόρα καὶ τὰ λεμφοφόρα ἢ λεμφατικά, ἐν οἷς κυκλοφορεῖ δὲ λεμφα. ἄχρουν, διαφανῆ καὶ πρὸς τὸ αἷμα συγγενέως ῥευστόν. Τὰ αἱμοφόρα καὶ λεμφοφόρα Ἀ. εἰς στενὴν σχέσιν πρὸς ἄλληλα διακειμένα ἀποτελοῦσι τὸ τῶν Ἀγγείων σύστημα οὗτος κέντρον εἶναι ἡ καρδία. Τὰ αἱμοφόρα Ἀ. διακρίνονται εἰς ἀρτηρίας, φλέβας καὶ τριχοειδῆ. Καὶ ἀρτηρίαί μὲν καλῶνται τὰ ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὰς διαφόρους χώρας τοῦ σώματος τὸ αἷμα φέροντα Ἀ., φλέβες δὲ τὰ ἀποκομιζόντα ἀπὸ τοῦ σώματος τὸ αἷμα καὶ πρὸς τὴν καρδίαν φέροντα τοῦτο. Μεταξὺ τῶν λεπτοτέρων καὶ λεπτοτάτων διακλαδῶσεων τῶν ἀρτηρίων καὶ φλεβῶν παρεμβάλλονται τὰ τριχοειδῆ Ἀ., ἅτινα, ὁρατὰ διὰ τοῦ μικροσκοπίου μόνον, παρουσιάζονται ἡμῖν ὡς λεπτεπίλεπτον πλέγμα διὰ πάντων τῶν ὀργάνων καὶ συστημάτων διῆκον. Διὰ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων τελεῖται ἡ θρόμβος τῶν ἰσθμῶν τοῦ σώματος, τῇ συνεργείᾳ τῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος, ἐνῷ αἱ ἀρτηρίαὶ καὶ φλέβες εἶναι ἀδιαχώρητοι διὰ ταῦτα, μόνον ὡς διαχευεῖται διὰ τὸ αἷμα σωλήνας χρησιμεύουσαι. Τὸ ἐκ τῶν τριχοειδῶν Ἀ. προερχόμενον ὑγρὸν, τὸ τοὺς ἰσθμῶς διαδρέχον, ἀπάγεται ἀπὸ τούτων διὰ τῶν λεμφοφόρων ἀγγείων, ἅτινα λαμβάνουσι μὲν ἐν αὐτοῖς τούτοις τὴν ἀρχὴν τῶν, συνερχόμενα δὲ μετὰ ταῦτα πρὸς ἄλληλα ἀποτελοῦσι ἴδιον σύστημα σωλήνων, ὃν τὸ κύριον στέλεχος ἐκχύνει τὸ ἐμπριεχόμενον αὐτῶν, τὸν λεμφικὸν εἰς τὰς φλέβας, πρὸ τῆς εἰσόδου τούτων εἰς τὴν καρδίαν. Κατὰ ταῦτα δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰ λεμφοφόρα Ἀ. ὡς παράρτημα τοῦ συστήματος τῶν αἱμοφόρων. Ἰδίαν κατηγορίαν τῶν λεμφ. Ἀ. ἀποτελοῦσι τὰ λεμφ. Ἀγ. τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, τὰ χυλοφόρα Ἀγ. ἅτινα δὲν διακρίνονται τυχὸν διὰ τὴν διαφορὴν κατασκευῆς τῶν, ἀλλὰ ἐνεκα τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τοῦ ἐν αὐτοῖς περιεχομένου χυλοῦ ὅστις προέρχεται μὲν ἐκ τῆς πέψεως τῶν εἰς τὸν στόμαχον εἰσχόμενων ὀρεπτικῶν οὐσιῶν, προώριστα δὲ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀχρηστών καταστάτων συστατικῶν τοῦ κυκλοφορούντος αἵματος. — Ἐκτενέστερον βλ. ἐν λέξεσιν αἱμοφόρα ἀγγεῖα, λεμφοφόρα, λέμφοι, ἀρτηρίαί, φλέβες, τριχοειδῆ, χυλοφόρα κλ. [Κ.Α.]

Ἀγγεῖα (β ο τ.) ἴδε Φυτικοὶ ἰστοί.

Ἀγγεῖα ἀγγείων (ἀ ν α τ ο μ.). Ἐπειδὴ τὰ τοιχώματα τῶν μεγαλύτερας διαμέτρου ἀρτηρίων εἶναι ὅλως ἀδιαχώρητα διὰ τὰ πρὸς θρόμβον αὐτῶν ἀναγκαιοῦντα συστατικά τοῦ αἵματος, ἐπικρατοῦνται ταῦτα δι' ἴδιον ἀγγεῖον τὴν λειτουργίαν ταύτην ἐκτελοῦντων ἅτινα ἀγγεῖα ἀγγείων ἐκλήθησαν. [Κ.Α.]

Ἀγγειοδρομῆς (ἀ ν α τ ο μ.). Οὐχὶ πάντες οἱ ἰστοὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος οὐδὲ πάντα τ' ἀποτελοῦνται τοῦτο ὄργανον ἐπικρατοῦνται ἐξ ἑσῶ ὑπὸ τῆς φύσεως δι' αἱμοφόρων ἀγγείων. Ἀναλόγως τῶν λειτουργιῶν καὶ τῶν ἀναγκῶν ἐνδὲς ἐκάστου, διάφορος εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν δι' αὐτοῦ τούτου διηκόντων ἀγγείων. Ὅθεν ἀγγειοδρομῆς ὀνομάζομεν τὰ μετὰ τούτων ὄργανα. Οἱ ὄνυχες, τὰ ἐπιθήλια, ὁ φακός, τὸ ὑελῶδες σῶμα τοῦ ὀφθαλμοῦ κλ. ἀμφοῦσι παντελῶς ἀγγείων — τὰ σπαραγγώδη σώματα ἄφ' ἑτέρου, οἱ πνεύμονες, ὁ ἐρυθρὸς μυελὸς τῶν ὀστέων καὶ οἱ ἀδένες ἐν γένει, εἶναι ἀγγειοδρομῆς ὄργανα. [Κ.Α.]

Ἀγγειοκρυπτόγαμα (β ο τ.) ἴδε Περιδέρματα ἢ Πτέριδες.

Ἀγγειολογία (ἀ ν α τ.). Τὸ τμήμα τῆς περιγραφικῆς ἀνατομίας τὸ διαλαμβάνον τὰ ἄφωρῶντα εἰς τὸ τῶν ἀγγείων σύστημα (βλ. λ. Ἀνατομία). [Κ.Α.]

Ἀγγείωμα, ὄγκος συνιστάμενος ἐξ ἀγγείων νεοπλασμάτων διακρίνοισι δύο εἴδη ἀγγείωματος, τὸ ἀπλοῦν καὶ σπαραγγώδες· αἱ διαφοροὶ τὸ μέγεθος καὶ ἐρυθροὶ ἢ ὑποκύαντοι συγγενεῖς κηλίδες, τὰς ὁποίας φέρουσι πολλοὶ εἰς τὰ χεῖλη, εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος, εἶναι πολλὰς ἀγγείωματα. Τὰ ἀγγείωματα γίνονται ἐπικινδύνα μόνον ὅταν τραυματισθῶσι, διὰ τὴν αἱμορραγίαν, τὴν ὅποιαν φέρουσιν. [Μ. Χ.]

(Χ ε ι ρ.). Κατὰ τῶν ἀγγείωμάτων παρίσταται πολλὰς ἡ ἀνάγκη χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως. Διὰ ταύτης σκοποῦμεν ν' ἀνακλῶμεν τὴν αὔξουσαν πρὸς τὸν τῶν Ἀγ. καὶ τὰς ταύτην ἐπικρατοῦσας δυσμορφίας, διαταράξεις λειτουργίας ἢ καὶ τὸν συνεπεία τοῦ χάος ῥήξεις τῶν ἀγγείων ἔστιν ὅτε ἐπαπειλοῦντα κινδύνον ἐξ αἱμορραγίας (βλ. λ.). Κύριος σκοπὸς τῆς ἐνδεικνυομένης χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, εἶναι ὁ περιορισμὸς ἢ, ὅπου δυνατόν, ἡ ἐντελής παρεμπόδις τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος εἰς τὰ ἀγγείωματα, δι' ἧς ἐπιτυγχάνομεν τὴν ἐπίσχεσιν τῆς πρὸς τὸν τούτων. Ἡ παρεμπόδις ἢ ὁ περιορισμὸς τῆς κυκλοφορίας κατορθοῦται εἴτε διὰ τῆς πίεσεως (βλ. λ.) εἴτε διὰ τῆς ἀποπινώσεως (βλ. λ.) εἴτε καὶ δι' ἄλλων μέσων. Πῶς πολλὰς περιπτώσεις μετὰ χειρὶς ἐμθεῖται πρὸς ἐντελῆ καταστροφὴν τῶν

Ἄγ. τὰ καυτήρια (βλ. λ.). τέλος δὲ καὶ τὴν διὰ τοῦ μαχαίριου ἐξαίρεσιν αὐτῶν. [Κ.Α.]

Ἄγγελος καὶ κατὰ συγκ. Λός (Los Angeles, Los), πῆλις τῆς Καλιφορνίας παρὰ τὸν Ἀγγελοπόταμον ἔχουσα 11,311 κατ. (1880).

Ἀγγελία (ἐ.μ.π.) Μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου πράγματι καθίσταται γνωστὸν εἰς τὸ κοινὸν καὶ τὸ πλῆθος. Αἱ ἀγγελίαι δύνανται σήμερον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εἰς τῶν κυριωτέρων μοχλῶν τοῦ ἐμπορίου, καθ' ὅτι δι' αὐτῶν καὶ οἱ βιομήχανοι διαδίδουσιν καὶ πολλὰ πλεονεκτήματα τὴν καταναλωτὴν τῶν προϊόντων αὐτῶν καὶ οἱ καταναλωταὶ εὐκολύνονται εἰς τὴν εὑρεσιν τῶν ἀντικειμένων ἅτινα θεραπεύουσιν πᾶσαν αὐτῶν ἀνάγκην. Ἡ θαυμασία τοῦ περιοδικοῦ τύπου ἀναπτύξεις ἐπεξετείναν ἐπ' ἄπειρον τὸ πεδίον, ἐφ' ᾧ τελεσιτέως δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν αἱ ἀγγελίαι· οὐδέλως δ' ἀβάσιμος ὁ ἀθεωρηθὴς ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ ἀναπτύξις αὐτῆς τοῦ περιοδικοῦ τύπου, τῶν ἐφημερίδων ὅλῃα δὴ, ἐφείλεται τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῶν ἐμπορικῶν ἀγγελιῶν (reclame). Ἐν ταῖς χώραις, ἔνθα ὁ τύπος μᾶλλον ἀκαμάζει, τὰ μέγιστα κέρδη τῶν αἱ ἐφημερίδας προσπορίζονται ἀπὸ τῶν ἀγγελιῶν, καταχωριζομένων συνήθως ἐν τῇ τελευταίᾳ ἢ πρώτῃ σελίδι τῶν.

Αἱ διὰ τοῦ περιοδικοῦ τύπου ἢ διὰ τοιοῦτο καλλήσεως ἢ ἄλλως πως δημοσιεύμεναι ἀγγελίαι ὑπάρχοντες, ὡς πᾶν ἄλλο δημοσίευμα, εἰς τοὺς κατὰ χώραν κρατοῦντας περὶ τύπου νόμους. Ἡ μάλιστα ὅμως χρῆσις, ἣν ἡ κερδοσκοπία ποιεῖται τῶν ἀγγελιῶν, ἐξώθησε ταύτην καὶ εἰς καταχρήσεις, ἃς οὐδεμία νομοθεσία ἄχρι τοῦδε προδίδει. Συχνότατα αἱ ἐπαγγελίαι τῶν ἀγγελιῶν ἐλέγχονται φροῦδα καὶ ἀπατηλαί· καὶ πρὸ τῆς ἀπάτης ταύτης ἡ πολιτεία ἐγκαταλείπει ἀνυπεράσπιστον τὸ ἄτομον· καὶ ὅμως ἡ ἀγγελία ὑπὸ τὴν κοινοτῆραν αὐτῆς μυστήριον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μονομερὲς συμβόλαιον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ποιοῦμενος τὴν ἀγγελίαν ὑπόσχεται ὑπηρεσίαν τινὰ ἢ ἀξίαν ἀντὶ ὁρισμένου τιμημάτων· ὁ καταβάλλων τὸ τιμῆμα αὐτὸ καὶ μὴ ἀπολαμβάνων τὰ ὑποσχημένα δικαιούται βεβαίως νὰ απαιτήσῃ τὴν δέουσαν ἀποζημίωσιν. Οὐδεὶς ὅμως νόμος ἐξασφαλίζει αὐτῇ τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην· καὶ διὰ τοῦτο σήμερον πολλὰ πλεονεκτήματα ἐν ταῖς ἀγγελίαις αἱ θαυματουργοὶ ἄλαιοι καὶ τὰ μυθώδη καταπότια, ταπεινὸν ἀντὶ εὐρίμων κερμάτων τὴν κόμην τοῖς φάλακροις καὶ τὴν ζωὴν τοῖς θνήσκουσιν. Ἐν Ἰταλίᾳ δημοσιεύονται εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀγγελίαι περὶ ὑποδείξεως, ἀντὶ λόγων σολδιῶν τῶν μαλλόντων νὰ κληρωθῶσιν ἀριθμῶν τοῦ διαρκούς κυβερνητικοῦ λαχείου, διὰ τῶν ὁποίων ἔκαστος δύναται ν' ἀπολαύσῃ ἐνδεχόμενον κέρδος!

Εἶναι ἀλήθες ὅτι ἡ ποιότης τῶν ἀγγελιῶν καταδεικνύει καὶ τὸν βαθμὲν τῆς παρὰ τὴν λαὸν

διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἐν αἷς χώραις αὐταὶ δημοσιεύονται, ἀλλ' ὅσο μᾶλλον τερατώδεις εἰσὶν αὐταὶ καὶ συνεπὶς ὅσο εὐχερῶς ἢ ἐξ ἀπατητικῆς τῶν πολλῶν, τόσο μᾶλλον ἐπιβάλλεται τῇ πολιτείᾳ τὸ καθῆκον τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ἀπλῶν ἐναντίον τῶν ἀπατελώνων.

Ἐν Ἑλλάδι, ὡς καὶ ἀπανταχοῦ ἡ διάδοσις τῶν ἀγγελιῶν συμβαδίζει μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ τύπου· ἡ δὲ καταφάνη καὶ σπουδαιότης ἀπὸ τινος πρόσθετος τοῦτο, ἀπὸβόσκων τῶν σήμερον βελτιούμενων ἐν τῇ χώρᾳ βιοτικῶν συνθηκῶν, βεβαίως συνεπάγεται τὴν εὐρύτεραν χρῆσιν τῶν ἀγγελιῶν ὡς μέσον ἐπιβρώσεως τοῦ ὅλον ἐναρτυσσομένου ἐμπορίου. [Α.Γ.Π.]

Ἀγγελία γάμου (οἰκογ. δίκ.) (ἡ ἀνακήρυξις ban de mariage γαλλ.). Ἡ ἐπισημὸς ἀνακήρυξις τῶν μελλονύμφων. Ὁ θεσμὸς οὗτος εἶναι γαλλικῆς καταγωγῆς καὶ ἐκ τῆς νομοθεσίας Καρόλου τοῦ Μεγάλου, κυρίως ὅμως ἐγενικεύθη διὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, διότι ἡ ἐν Λατερανῷ τεταρτῇ συνόδῳ ἐπὶ Ἰννοκεντίου Γ' (ἔτει 1215) ἐκινῶντος τὸν τύπον τῆς ἐπαγγέμου ἀνακηρύξεως τοῦ γάμου πρὸ τῆς συνάψεως αὐτοῦ. (Πρὸ. C. 3 de claud. despons. IV 3), ἐκύρωσε δὲ κατόπιν ἡ ἐν Τριδέντιῳ συνόδῳ ὁρίσασα ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας (tribus continuis diebus gestivis) ἐφείλει νὰ προκηρύττῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν μελλόντα γάμον. Σκοπὸς τῆς διατυπώσεως ταύτης ἐστίν, ἵνα, ἐάν τις γινώσκῃ κώλυμα τι, φανερῶ αὐτὸ καὶ μὴ συνάπτονται παράνομοι γάμοι. Ἀν μετὰ τὰς τρεῖς διακηρύξεις μὴδὲν νόμιμον κώλυμα καταγγελοῖ, ὁ γάμος τελεῖται. Δύναται κατὰ τὰς περιστάσεις νὰ ἐπιτραπῇ καὶ μία ἀντὶ τριῶν διακηρύξεων, ἐνίοτε δὲ καὶ παντελῶς νὰ λείψωσιν, ὡς π.χ. ἐπικειμένου θανάτου (πρὸ τῆς ἐν Τριδ. Συνόδου sess. XXIV de refer. matr. c. 1).

Ἡ παράλειψις τῆς διατυπώσεως ἐν τοῦτοις δὲν συνεπιφέρει ἀκυρότητα, ἀλλὰ ποινὰς κατὰ τοῦ ἱερέως καὶ τῶν συζύγων.

Αἱ παρὰ τοῖς δυτικοῖς κρατοῦσα διατύποις αὕτη δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ὀρθόδοξῳ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ. [Α.Γ.Μ.]

Ἀγγελία ἐλευθερίας (δ.ε.κ. δ.ε.κ.) Κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ Δ. τῆς 30 Σεπτεμ. 1852 περὶ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὡς καὶ κατὰ τὸ 5 τοῦ περὶ διαμονητηρίων Δ. τῆς 27 Αὐγούστου 1850 πᾶς ἐργάμενος εἰς Ἀθήνας ἢ ἑξῆς ὁφείλει νὰ δηλώσῃ τοῦτο εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Τὴν αὐτὴν ὑποχρέωσιν ἔχουσι καὶ οἱ ξενόδοχοι, κἀπὶλοι κλπ. περὶ τῶν εἰς τὰ καταστήματα τῶν καταλυμάτων ξένων. Ἀλλ' αἱ διατάξεις αὐταὶ πρὸ πολλοῦ περιέπεσαν εἰς ἀχρησίαν. [Ἀγγ.]

Ἀγγελικαί (Ἑκκλ. ἱστ.), μοναχικὴν

τάγμα γυναικῶν. Ὑπερ ἰδρυθὲν τῷ 1531 ὑπὸ τῆς κερήσης Λουΐζης Τερρέλλης τοῦ Γουσταύου ἐν Μαδριλανίαις, καθιερώθη ὑπὸ τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Γ' καὶ κυβερνήταις κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἁγίου Λόγουστίνου. Ὑφίσταται κυρίως πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀποπλανημένων νεανίδων καὶ γυναικῶν. [I.M.].

Ἀγγελικέλαιον (χημ.) (Angelicaol) αἰθέριον ἔλαιον ἀγνώστου συστάσεως ἐκχυρόμενον ἐκ τῆς ρίζης τοῦ φυτοῦ Angelica officinalis δι' ἀποστάξεως μεθ' ὕδατος. [O.A.H.].

Ἀγγελικὴ (Φαρμακολ.) Ῥίζα ἀγγελικῆς (Radix Angelicae Archangelicae). Φυτόν διατέτ, σπανιότατον παρ' ἡμῶν, ἄγριον ἐν τοῖς ὑπερχλωμαῖς ὄρεσι τῆς Εὐρώπης, πολλαχού δι' ἐκχυρόμενον. Ῥιζὴν αὐτοῦ διότι κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀντετάσσεται πρὸς τὰς θήσεις τῶν ὄρων. Ἐχει ὁσμὴν ἰδιόζουσαν, βαλταμικὴν, γεῦσιν δὲ γλυκύουσαν, εἴτα πικράν, ὀσμῶν, εὐάρεστον. Περιέχει αἰθέριον ἔλαιον, ἀγγελικὴν καὶ ναρδικὴν δέξιν, τὴν ἀγγελικίνην, ἐκχυλισματικὰς οὐσίας, κλ. Δίδεται εἰς ἔγχυμα (ἐκ ὁρ. 2—4) ὡς διεγερτικὸν καὶ πρὸς τὰς μετ' ἐμπνευματώσεων καὶ κωλικῶν πόνων ἀτονίας τῶν πεπτικῶν ὀργάνων. Γίνεται δ' ἐπὶ χρήσις αὐτῆς ἐν τῇ σπυχωροπλαστικῇ καὶ ἰδίᾳ πρὸς παρασκευὴν σακχαροπλάκτων (condits d' Angélique). [B.H.].

Ἀγγελε(κ)ικὸν ὄξύ. (Χημ.) ἡ σουμβουλόξιν ἐν τῷ μόνον ἀκριβῶς γνωστῶν συστατικῶν τῆς ρίζης τῆς ἀγγελικῆς, ἔχον σύνθεσιν $C_8 H_8 O_2$ καὶ ὑπαγόμενον εἰς τὴν σειρὰν τοῦ ἐλαϊκοῦ ὁξέος· ἀποτελεῖται ἐκ διαφανῶν στιλπνῶν βελονῶν ἢ πρισμάτων· ἔχει ἰδιόζουσαν ἀρωματικὴν ὁσμὴν καὶ ὑπέξινον ἀπῶς, καυστικὴν καὶ ἀρωματίζουσαν γεῦσιν· ἐν δυοδιάλυτος εἰς ψυχρὸν καὶ διαλυτὸν εἰς θερμὸν ὕδωρ, αἰθέρα, οἰνόπνευμα καὶ πεπτηνὰ ἔλαια, τήκεται εἰς 45° καὶ ζέει εἰς 190° ἄνευ ἀποσυνθέσεως· τηρούμενον μετὰ καλιϋδροξειδίου ἀποσυντίθεται εἰς ὕδρογόνον, προπιονικὸν καὶ ὁξεικὸν ὄξύ· τὸ ἀγγ.ὄξύ σχηματίζει εὐκρυστάλωστα ἔλαια διαλυτὰ ἐν ὕδατι· τὸ πλεῖστον.

Ἀγγελικοῦ. Αἰρετικοὶ δοξάζοντες ὅτι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων ἐκτίσθη ὁ κόσμος ἢ ὅτι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἐξαρτάται ἀπὸ τῆς μεσιτείας τῶν ἀγγέλων. (Καν. λε' τῆς ἐν Λαοδικεῖᾳ συνόδου καὶ ἐρμην. αὐτ.). [H.].

Ἀγγελίνης ξύλον (γερμ. Angelinholz, γαλλ. Bois angelique, ἀγγλ. Angelly wood). Τὸ σκληρὸν τοῦτο, συνεκτικόν, στερεὸν ἄμα καὶ ἐλαστικὸν ξύλον τὸ ἔχον ὠραῖον βαθύ ἐρυθρὸν χροῖμα κατὰγεται ἐκ τοῦ δένδρου Ἀνδρίας (Andria racemosa καὶ inermis) φερόμενου ἐν τῇ Γαλλικῇ Γουάνη καὶ τῇ Βραζιλίᾳ. Τὸ δένδρον ἀποκτᾷ ὕψος 12—18 μέτρων καὶ ἐνδὸς περίπου μέτρου δια-

μέτρων. Εἰς τὸ ἐμπόριον ἀπαντῶσι στελέχη τετραγώνια ἔχοντα πλευρὰς 30x53. Τὸ ξύλον ἔχει εἰδικὸν βάρος 0,77—0,82 καὶ χρησιμοποιοῦται εἰς τε οἰκοδομικὰ καὶ ἐπιπλοურγικὰ ἔργα. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ τὸ ξύλον τῆς Ἀ. τιμᾶται ὅσον καὶ τὸ τῆς Τεκτονίας καὶ χρησιμεύει ὡς ὑπόθεμα τῶν θωράκων τῶν θωρηκτῶν ὡς μὴ περιέχον δέξιν προσδῶλ ὄντα τὸν σιδήρον. [X.].

Ἀγγελίων καὶ Τεκταῖος, γλύπτει διδασκόντες παρὰ Διοφάνῳ καὶ Σκύλλιδι, ἔχοντες δὲ κατὰ τὸν 7' π.Χ. αἰῶνα (περὶ τὴν 60—70 Ὁ.λυμ.). Τούτων μνηστῆς ἦν Κάλλων δ' Αἰγινήτης· ἐποίησαν δὲ τοῖς Δηλίοις τὸν Ἀπέλλωνα, ἔχοντα ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ χεὶρὶ τὰς τρεῖς Χάριτας (Παῦσαν, Β', Λέ', 4. Θ', Λέ', 1.—Πλούταρχ., π. Μουσ. 3.)· ἀπεικασμα τοῦ ἀγάλματος ταύτου νομίζουσι τινες, ὅτι εὐρον ἐν τῇ σφραγίδι καὶ ἐν ἀττικαῖς νομισματι. [H.].

Ἀγγελίων φύρος εἶνε ὁ εἰς τὰς ἀγγελίας τῶν ἐφημερίδων ἐπιδοκλόμενος, ὁ εἰσαχθεὶς τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ· ἐνθα τὸ σύστημα τῶν ἀγγέλων εἶνε κατ' ἐξοχὴν διαδεδομένον. Κατὰλέγεται δὲ εἰς τοὺς συναλλακτικούς φόρους καὶ ἀποκροῦεται ὑπὸ τῶν οἰκονομολόγων ὡς ἄνιστος καὶ ἄδικος, ὡς ἐπιβαρύνων ἐπὶ παραδείγματι τοῦ ἐπίσης τὴν ἀγγέλιαν ὑπερέτου, ἑξουσιοῦτος θέσιν, καὶ πλουσίου, ἐκποιούντος μέγα ἀγροτικὸν κτήμα. Ἐν Αὐστρίᾳ καθιερώθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1874. [E.].

Ἀγγέλο (Sant-Angelo). Πολλὰς πόλεις καὶ πόλιναι τῆς Ἰταλίας, ὧν κυριώταται εἰσιν αἱ ἐπόμεναι 1) Σάντ' Ἀγγέλο δὲ Λομπάρδι, πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἀλεσσάνδρου· ἔχουσα 2692 κατ. τῷ 1881 (ὁ δήμος 6804). 2) Μόντε Σάντ' Ἀγγ. Πόλις τῆς ἐπαρχίας Φότζιας. Κάτ. 16534 (τοῦ δήμου 19234). 3) Σιδιτὰ Σάντ' Ἀ. ἢ Σιττὰ Σάντ' Ἀ. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τέραμο. Κάτ. 6828 (τοῦ δήμου 6988). 4) Σάντ' Ἀ. ἐν Βάδο, πόλιναι τῆς ἐπαρχίας Πεσάρου καὶ Οὐρβίνου. Κάτ. 2235 (τοῦ δήμου 4062). (Βλ. καὶ Ἀγγέλου φρουρίον). [H.].

Ἀγγελόκαστρον 1) κωμ. τοῦ δήμου Σολυγρίας, κειμένη ἐπὶ κλιτύος λόφου ἔχοντος φρούριον βυζαντινόν. Πρὸς Δ. ἐκτείνεται μακρὰ καὶ στενὴ πεδιάς, ἐν ἣ καλλιεργεῖται ὁ σίτος καὶ ἡ ἄμπελος. Κάτ. 758 τῷ 1879 οἱ πλείστοι ποιμένες 2) κωμ. τοῦ δ. Ὁλενσίας κειμ. κατὰ τὴν δυτικὴν ὁρὴν τῆς ἐμπονίου λίμνης τῆς ἀρχαίας Λυσισαγείας. Πρὸς Δ. τοῦ Ἀ. ῥέει ὁ Ἀχελῷος. Περὶ αὐτοῦ μέγα ἔλας καὶ θάσος. Προϊόντα δημητρ. καρπὸι καὶ οἶνος. Κάτ. 606. Παρὰ τὸ Ἀ. ὑπάρχουσι ἀρχαῖα εἰρεῖνια. Περὶ τῆς λίμνης τοῦ Ἀγγελόκαστρου βλ. λ. Λυσισαγεία. [H.].

Ἀγγελολατρεία. Οὐτω καλοῦσιν οἱ διαμαρτυρόμενοι τὴν τιμὴν καὶ προσκύνειν τὴν ἀποδομένην ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ τῇ

Δουτικὴ Ἐκκλησίᾳ εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ ἁγίους, ἄνευ λόγου συγγενέστες αὐτὴν πρὸς τὴν λατρείαν, ἥτις κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν εἰρημίων ἐκκλησιῶν ἀποδίδεται μόνον εἰς τὸν Θεόν. (Ἰδ. Ἀγγελος καὶ ἅγιος). [I. M.]

Ἀγγελολογία, ἐν τῇ δογματικῇ ἡ περὶ ἀγγέλων διδασκαλία, ἐνίσταται δὲ μόνον ἡ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀγγέλων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν περὶ ἀκαθάρτων διδασκαλίαν ἢ τὴν δαιμονολογίαν. [I. M.]

Ἀγγελος (θεολ.). Ἡ λέξις Ἀσσημαίνει μὲν καθόλου ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ τὸν ἀπεσταλμένον, τὸν ἀγγελιοφόρον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μωυσῆς καὶ ἄλλοι ἱερεῖς ἄνδρες τῆς τε Π. καὶ Κ. Διαθήκης καλοῦνται ἄγγελοι (Ματθ. ια' 10. Λουκ. ι' 52. Ἰησ. λγ' 7 καὶ ἀλλαχού). Ἀλλὰ κυρίως ἄγγελος ἢ ἄγγελοι καλοῦνται ὅντα πνευματικά, ανώτερα μὲν τοῦ ἀνθρώπου, κατώτερα δὲ τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄγγελοι προὔπῃρχον τῆς δημιουργίας (Ἰωδ' 7), εἶνε μὲν καθαροί, ἀλλ' οὐχὶ τέλειτοι ὡς ὁ Θεός (Ἰωδ' 2' 17, 18. ιε' 15, ψαλμ. η' 5, 6). Δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς διακρίσις γένους (Ματθ. κβ' 30). Οἰκοῦσιν ἐν οὐρανοῖς (Μαρκ. ιγ' 32). Περικυκλοῦσι τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ καὶ περισταύμενοι διακονοῦσιν αὐτῷ καὶ προσκυνοῦσι καὶ δοξάζουσιν αὐτὸν (ψαλμ. ζ' 2. Ἰησ. ζ' 3. Δαν. ζ' 10). Χρησιμοποιοῦνται ὡς ὄργανα τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ σύμπαντος καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἀποστελλοῦνται εἰς τὸν κόσμον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν βουλῶν αὐτοῦ, διὸ καὶ ἀνομαζοῦνται ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, ἄγγελοι τοῦ Κυρίου (Ματθ. κβ' 30. α' 20). Οὐ μόνον οἱ λαοί, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄτομα ἔχουσιν τοὺς φύλακας αὐτῶν ἀγγέλους (Δαν. δ' 10. ιδ' 1. Ματθ. ιη' 10). Ἀπολαύουσι μετὰ τῶν ἁγίων τῆς οὐρανοῦ μακαριότητος (Ἰερεμ. ιδ' 22), βλέπουσι διὰ παντός τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐν οὐρανοῖς (Ματθ. ιη' 10) καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ κόσμου ὅα ἔλθῃ μετ' αὐτῶν ὁ Κύριος νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς (Ματθ. κς' 31). Εἶνε ἄπειροι τὸ πλῆθος (Δαν. ζ' 2, 10), διακροῦνται δὲ εἰς βαθμοὺς ἢ τάξεις (Κολ. α' 16. Ἐφεσ. α' 21). Ἡ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ε' αἰ. κοινωρικῇ Συνόδῳ καταδίκασεν τὸν ὠρισμένον καὶ δι' ἄλλα καὶ διότι ἐδόξεεν ὅτι οἱ ἄγγελοι δὲν ἦσαν τὸ πρῶτον διηρημένοι εἰς τάξεις, ἀλλὰ διηρέθησαν μετὰ τὴν πτώσιν αὐτῶν. Ἡ ἐν Λαοδικαῖς Σύνοδος ἡγιασθῆναι ἀπαγορεύσῃ τὴν λατρείαν τὴν ἀποδιδιδόμενην ὑπὸ τινῶν εἰς τοὺς ἀγγέλους. Καὶ ὁ Θεοδώρητος δὲ καὶ ὁ Λύγουστινος διαμαρτύρονται κατὰ τῆς λατρείας τῶν ἀγγέλων. Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει ὅτι οἱ ἄγγελοι διακροῦνται εἰς ἐννέα χορούς, οἱ δὲ ἐννέα χοροὶ εἰς τρεῖς τάξεις. Ἐν τῇ πρώτῃ τάξει εὐρίσκονται οἱ ἁγιοῦτεροι ὄντες τῷ Θεῷ, οἷον οἱ θρόνοι, τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφὶμ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ αἱ ἐξ-

ουσίαι, αἱ κυριότητες καὶ αἱ δυνάμεις. Ἐν τῇ τρίτῃ οἱ ἄγγελοι, οἱ ἀρχάγγελοι καὶ αἱ ἀρχαὶ (ἰδ. Διον. Ἀρεοπ. περὶ οὐρανοῦ ἱεραρχίας). Ἡ διαίρεσις αὕτη εἰσίδεται ἐν μαερί μὲν ἐπὶ τῆς ἀγίας Γραφῆς (Ἰησ. ζ' 1—8. Ἐφ. α' 12. Ῥωμ. η' 28. Κολ. α' 16 κτλ.), κυρίως δὲ ἐπὶ τῆς παραδόσεως (Ἰδ. Παγίδα, Δογματικὴ Θεολογία. ἈΘ. 1882, σ. 129 κ. ἐφ.). Τὰ περὶ τῶν πεσόντων ἀγγέλων ἢ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἴδε ἐν λ. Δαίμονες. [I. M.]

Ἀγγελος, (λατ. angelus) ἐν τῇ δουτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνομαζέται οὕτω ἡ προσευχή, ἥτις ἀρχεῖται διὰ τῶν λέξεων: A. domini nunciativ Mariae, ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου εὐηγγελίστατο τῇ Μαριάμ. [I. M.]

Ἀγγελος (ν. ο. μ.) (nuntius) ὁ μεταδιδῶν τὴν δὴλῶσιν τῆς βουλῆς ἢ τῆς ἐξουσίας (βλ. λ.) ἄλλου ἔνευ συμμαχοῦς εἰς τὴν παρὰ τὴν τῆς βουλῆς ἢ τῆς ἐξουσίας. ὁ Ἀ. ἀπομένως διαφέρει σπουδαίως τοῦ νομικῶς γνησίου ἀντιπροσώπου (βλ. λ.). προσομιλεῖται τῇ ἐπιστολῇ (π. χ. Ν. 2 πρ. Π. 2, 14), καὶ διὰ τοῦτο δύναται νὰ ἦ καὶ νομικῶς ἀνίκανον πρόσωπον ἢ ὅπως ἀγνῶς τοῦ μεταδιδασκόμενου ἀντικειμένου. [Δ.]

Ἀγγελος ἐν τῇ δαιμονολογίᾳ εἶνε ἐκεῖνος τὸ ταπεινότερον πρόσωπον, τὸ ὅποιον ἀποστέλλεται ὑπὸ ἄλλου τινὸς ἐπιφανοῦς πρὸς τρίτους, ἵνα φέρῃ εἰδήσεις ἢ διαταγὰς, ἢ τὸ ὅποιον οἱ καθὲν ἐργάζεσθαι διηγεῖται ὅσα εἶδεν ἢ ἤκουσεν, ἀναφερόμενα εἰς τὴν προκατεμένην δαιμονικὴν ὑπόθεσιν. Ὅθεν ἐν τοῖς ἀρχαίοις δαιμονισμῶν αἱ διηγήσεις αὐταὶ (ἀγγελοὶ καὶ ῥήσεις λεγόμεναι) εἶνε μακρὰ καὶ γραφικώταται. Ἐὰν δὲ ὁ Ἀγγελος διηγεῖται πρὸς τοὺς ἐκτὸς ὅσα συνέβησαν ἐντὸς τινος οἰκίας, ἀνακτόρου συνήθως, λέγεται Ἐξ ἀγγέλων. Κατὰ τινὰ παλαιὰν μαρτυρίαν ὁ αἰθυλός εἶνε ὁ πρῶτος εἰσαγγώνων εἰς τὴν τράγωδιαν τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐξ ἀγγέλων. [I. Π.]

Ἀγγελος (Michelangelo). Βλ. Μιχαήλ Ἀγγελος Πουοναρόττη.

Ἀγγελος τῆς Ἀδύσσου (θεολ.). Βλ. Ἀδαδδών.

Ἀγγελος Χριστοφόρος. Ἐγενν. ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα τοῦ 17' αἰῶνος, πιθανῶς περὶ τὸ 1575, ἀπέθ. ἐν Ὁξωνίᾳ τῇ 1638. Ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη περιῆλθε πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος χάριν παιδείας, ἐλθὼν δ' εἰς Ἀθήνας πολλὰς ὑπέστη κακώσεις ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, ἐκληρωθεὶς ὡς Ἰσπανὸς κατόικοτος (1607). Διωγθεὶς ἐκείθεν μετέβη εἰς Ἀγγλίαν, ἐσπούδασεν ἐν Κανταβριγίᾳ ἐπὶ βραχὺν χρόνον καὶ εἶτα ἐν Ὁξωνίᾳ (1610), ὅπου ἐγκαταστάθεὶς ἐδίδασκε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἦς σπουδατικὸν ἔργον αὐτοῦ εἶναι τὸ «Περὶ ἀκαταστάσεως τῆς

Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας» (1619) μεταφρασθὲν καὶ λατίν. ὑπὸ (H. Fehlanii καὶ πολλάκις ἐκδοθὲν (Francof. 1655 καὶ 1688.— Lips. 1671. 1677.). Ἐργαζεῖται προσέτι: 1) Περὶ ἀποστασίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἡμαρτωλοῦ ἀνθρώπου (Lond. 1624 ἑλλην. καὶ λατίν.). 2) Ἐγκώμιον τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀγγλῶν (Lond. 1619 ἑλλην. καὶ ἀγγλ.). 3) Πόνημα Χριστοῦ τοῦ Ἀγγ. Ἑλλήνος καὶ τοῦ πολλῶν πληγῶν καὶ μαστίγων γευμαμένου ἀδίκους παρὰ τῶν Τούρκων διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. (Ἐν Ὁξῶν. 1617). 4) Ἐρμηνείαν τοῦ ἀγ. Συμβόλου καὶ 5) Ἐρμηνείαν τῶν ἀγίων μυστηρίων. (Fabricii, Bibl. gr. XI.—Wood, Athenae Oxonienses.—Ζαβίρα, Ν. Ἑλλάς σ. 163.—Α. Δημητριάδου, Ὁρθόδοξος Ἑλλάς σ. 151). [II.]

Ἀγγέλου φρούριον, Castello San^{to} Angelo. Οὕτω καλεῖται τὸ παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Τιβέρος ἐν Ῥώμῃ μακτωλεῖον τοῦ Ἀδριανοῦ, ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ εἰς τιμὴν τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καθιερωμένου παρεκκλησίου καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς στέγης χαλκοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀγγέλου τοῦτου. Τὸ καλοσσηαῖον τοῦτο μακτωλεῖον ἔκτισε ζῶν ἐπὶ ὁ Ἀδριανός, ζεύξας παρ' αὐτὸ καὶ τὴν Τίβεριν διὰ γέφυρας, Αἰτίας τὸ πάλαι, νῦν δὲ τοῦ Ἀγίου Ἀγγέλου καλουμένης, ἀλλ' ἐλαιοχωρὶς ἐπερατώθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῷ 139 μ. Χ. ὑπὸ Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς. Εἶναι μέγα κυλινδρικὸν οἰκοδόμημα, ἔχον διάμετρον 67 μ. καὶ στηριζόμενον εἰς τετραγώνων κρηπίδωρα οὗ ἑκάστη πλεῦρά ἔχει μῆκος 90 μ. Τὸ δὲ ὅλον ὕψος αὐτοῦ ἦν 50 μ. περίπου. Ἀπὸ τῶν Γοθικῶν πολέμων (537 μ. Χ.) μετεβλήθη εἰς φρούριον, καὶ τότε πικρῶς ἐγυνώθη τῶν περιουσιμῶν αὐτοῦ ἀγαθμάτων. Ἦν δὲ καὶ ἔκτοτε τὸ πρῶτιστον καὶ ἀσφαλτέστατον φρούριον τῆς Ῥώμης μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ παπικοῦ κράτους. [II.]

Ἀγγελοχώριον κώμη τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου κατεμένη πρὸς Δ τῆς Καλλιπόλεως εἰς ἀπόστασιν 2 ὁρίων. Κάτ. 3000 περίπου χριστιανοί. Προϊόντα δημητριακὰ καὶ οἶνος. Οἱ Τούρκοι καλοῦσι ταύτην ἀντιθέτως Σαϊτάνκιοι (Διαβολοχώριον).

Ἀγγελῶνα, χωρ. τοῦ δήμου Ἀσωποῦ, καίμενον ἐπὶ τῆς ἀπὸ Μολάων εἰς Μονεμβασίαν ὁδοῦ, Κάτ. 396 τῷ 1879.

Ἀγγέρα (Angera ἢ Anghiera, κατὰ τὴν μεταίωνα λατ. Angleria). Κώμη τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Κώμου παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τῆς Lago-Maggiore, οὐσα τὸ πάλαι πρωτεύουσα ὁμωνύμου κομητείας. Κάτ. τοῦ δήμου 2758 τῷ 1881. [II.]

Ἀγγερβούργ (Angerburg), πρωτικὴ πόλις ἐν τῷ νομῷ Γεωμβίνγεν παρὰ τὴν

ὁμώνυμον λίμνην καὶ τὴν ποταμὸν Ἀγγεράν, ἔχουσα 4331 κατ. (1880).

Ἀγγερμούνδε (Angermünde), πρωτικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἀγγερμούνδης [ἐμβ. 1,307 γμ. τετρ., 64974 κατ.] τοῦ νεμεῦ Ποτσδμ, καίμενη παρὰ τὴν λίμνην Μύνδην καὶ ἔχουσα 6692 κατ. τῷ 1885.

Ἀγγερώνη (Angerona). Θεότης λατρευομένη εἰς Ῥώμῃ, περὶ ἧς τοῦτο μὲν γινώσκουσιν βέβαιον, ὅτι εἰς τιμὴν αὐτῆς ἤγοντο τὰ Angeronalia ἢ Divalia τῇ 21 Δεκεμβρίου καὶ ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἰδανῆς (Volupia) ὑπῆρχεν ἀγάλμα αὐτῆς, ἔχον τὸ στόμα περιωμμένον καὶ ἐσφαγμένον. Περὶ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ οὐνόματος καὶ περὶ τῆς λατρείας τῆς Α. πλείστα ἐξηγήθησαν παρὰ τοῖς εἰσακταῖς, ἀρχαιολόγοις δ' ἐγχαλκεύσαν καὶ ἀγάλματα αὐτῆς. [II.]

Ἀγγεσσὼ (Henri Fr. d'Aguesseau). Ἐξοχος δικανικὸς ῥήτωρ, καγκελλάριος τῆς Γαλλίας, γενν. ἐν Λιμὸς κατὰ Νοέμβρ. τοῦ 1668, ἀποθ. ἐν Παρίσις κατὰ Φεβρ. τοῦ 1751. Τυχὼν λίαν ἐπιμελοῦς ἀγωγῆς, ἐνέκυφεν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων, σπουδάσας δὲ καὶ τὴν νομικὴν ἐπιστήμην διωρίσθαι ἐν φιλικῇ εἰκοσί καὶ δύο ἐτῶν εἰσαγγελεῦσθαι. Διὰ τὴν εὐγλωττίαν, τὰς βαθείας γνώσεις καὶ τὴν διοικητικὴν περὶνοιαν αὐτοῦ ταχέως διακρίθηκε ἀνῆλθεν εἰς τὰ ὑπάτα τῆς πολιτείας ἀξιώματα, διορισθεὶς τῷ 1700 βασιλικὸς ἐπίτροπος παρὰ τῷ Παρλαμέντῳ, τῷ δὲ 1717 καγκελλάριος (chancelier). Μετὰ ἐν ἑταίρως ἐπαύθη, ὑποπεσὼν εἰς δυσμένειαν, διότι ἀντετάχθη εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως ἐπιδοκιμασθέντα τυχοδιωκτικὰ σχέδια τοῦ Law. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχεδίων τούτων ἐπιβλοῦσαν ἐν Γαλλίᾳ οἰκονομικὴν καταστροφὴν ἀνεκλήθη εἰς τὴν ἀρχὴν (1720), ὅπῃ πάλιν ἐξεβλήθη (1722), ὑποσκελισθεὶς ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Λυβόξ. Γενόμενος δὲ καὶ πάλιν καγκελλάριος τῷ 1737 παρητήθη ἔνεκα γήρωος (1750) ἐν ἑταίρως τοῦ θανάτου του. Ὁ Ἀ. διεκρίθη διὰ τὴν συνειτὴν διοίκησιν τοῦ Γαλλικοῦ κράτους, ὑπερῶν δὲ κατέχει ἐν τοῖς γράμμασι θέσιν, πρῶτος ἐν Γαλλίᾳ ἀνερρώτας εἰς περιωπὴν τῆς δικανικῆς ἱστορικῆς, κατὰ τὰ ὑποδείγματα τῶν ῥητόρων τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ Ἀντωνίου Κοραῆς ἐποίησεν «Ὡδὴν εἰς Ἑρρίκον Φραγκίσκον Δαγεσσέα» (Παρ. 1702), ἐκδοθεῖσαν τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Ἀδαμ. Κοραῆ μετὰ τοῦ εἰς τὸν Ἀ. ἐγκωμίου τοῦ Θωμά (Παρ. 1812). Τὴν βίον δ' αὐτοῦ πλὴν ἄλλων ἐγραψαν ὁ υἱὸς του (Παρ. 1812) καὶ ὁ Boullet (Παρ. 1835) καὶ ὁ Monnier (Παρ. 1864). Τὰ δ' ἔργα του ἐξεβδόθησαν τὸ πρῶτον ἐν Παρίσις εἰς 13 τόμ., τῷ 1750-80. [II.]

Ἀγγιέν (Enghien, Edingen ἢ Juge Φλαμανδ.). Πόλις τῆς Βελγικῆς ἐν

παρχίας Ἀίνώ, ἐν τῷ νομῷ τοῦ Σοανί· ἔχει 3,815 κατ.

Ἀγγιέν λὲ βαίν (Anghien les Bains) χωρίον τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Σαιν-ε-Ουάζ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ποντουάζ 12 χμ. πρὸς Β τῶν Παρισίων καὶ παρὰ τὸν Β. σιδηροδρόμ. ἔχει ψυχρὰ θειοῦχα λουτρά (100—140° ἐν.), ὥρατα ξενοδοχεῖα καὶ 10000 κατ.

Ἀγγιλόδετος. Ἀδελφὸς φίλος Καρόλου τοῦ μεγάλου, γεν. τῷ 740, ἀποθάν. τῷ 814. Ἐγραψε λατινικὰ ποιήματα (ἐκδοθέντα ἐν τῷ 89 τόμ. τῆς λατιν. πατρολογίας τοῦ Migne), ἐν δὲ τῇ Παλαιᾷ Συγχῇ ἔφερε τὸ ὄνομα Ὀμηρος. Ἐστάλη πολλὰκις πρεσβευτὴς ὑπὸ τοῦ φίλου του αὐτοκράτορος, οὗ ἡ θυγάτηρ Βέρβα ἐλέγετο ὅτι εἶχε λαθραίας ἐρωτικὰς σχέσεις μετὰ τοῦ λογιῶν τούτου Ἀδελφ. [Π.]

Ἀγγίνη τῶν χοίρων (κτηνιατρ.) βλ. ἄνθραξ.

Ἀγγίστα ἡ Ἀντζίστα κώμ. τῆς Μαικ-δονίας παραγωγὴ εἰς τὴν Διοίκησιν Ζίγνης, ἔχουσα δὲ κατ. 300 Ἑλλήνας καὶ 200 Ὀ-θωμανούς. Κεῖται ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Δράμας καὶ παρὰ τὸν ὁμώνυμον ποταμὸν Ἀγγίτην, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὴν Κερκίτιδα λίμνην (Ἀγγινὴν ἢ Ταχυνόν). Ἀπέχει τῶν Σερρῶν ΝΑ 28 χιλίωμ. καὶ τῆς Δράμας ΝΔ 24 χιλ.

Ἀγγλαρέτης βλ. βιδιανίτης.

Ἀγγλεσέη καὶ Ἀγγλεσέα (ἄγγλ. Anglesey καὶ Anglesea, προφ. Ἐγγλση, λατ. Anglorum insula καὶ ἀρχαίως Mona, ἑλλ. Μόνα ἢ Μῶνα, ἢ), νῆσος καὶ κομητεία ἐν τῇ ὁλανδικῇ θαλάσῃ παρὰ τὴν ΒΔ τῆς Οὐαλλίας ἀκτὴν, ἥς χωρίζεται μὲν διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαινής, ζεύγνυται δὲ αὐτῇ διὰ γεφυρᾶς. Ἦ νῆσος αὕτη (ἐμβ. 783 τχμ., 50,964 κατ. τῷ 1881) ἤτο ποτὶ καθέ-δρα τῆς δριμυτικῆς ὀρθοκείας, ὑπεράγχη δὲ τοῖς Ῥωμαίοις διὰ τοῦ Ἀγγιόλα καὶ περιήλθεν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἐπὶ Ἰδουάρδου τοῦ Α'. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Βομαρίς, ἀλλ' ἡ πολυανθρωποτάτη ἐν αὐτῇ πόλις ἐστὶν ἡ Ἀμλ-δέρη. [Ν.Σ.]

Ἀγγλεσέτης, ὀρυκτὸν τοῦ βασιρ. ὀρ-
του συστ. ἔχει σκληρ. 3, εἰδ. βάρος 50, λάμ-
ψιν ἀδαμαντοειδῆ ἢ ὑελοειδῆ καὶ εἶναι ἄχρους,
ὑποκίτρινος ἢ καστανοχρῶς· συνίσταται ἐξ ὀ-
ξυθείου (26,4) καὶ ἐξειδίου τοῦ μολύβδου
(73,6). Πυρρῶμενος ἐπὶ ἄνθρακος διὰ τῆς ἀ-
ποκαθαρτικῆς φλογὸς ἐκλύει μεταλλικὸν μό-
λυβδον ὑπὸ καυστικοῦ κἄλιος ἀπορρυστούται
ἐντελῶς· χρησιμεῖ ἐν μεταλλουργείᾳ πρὸς
ἐξαγωγήν μολύβδου. [Κ.Μ.]

Ἀγγλία (ἡ Βρετανία τῶν Ῥωμαίων).
Ἐν τῶν τριῶν Κρατῶν, ὅτινα ἀποτελοῦσι τὸ
Ἦνωμ. Βασιλεῖον τῆς Μ. Βρετανίας. Κεῖται
εἰς Πλ. 50°—55°, 45 Π. καὶ Μ. 1° 45' ὥν.
—5° 44' τοῦ ὅρου ὁ Σινδρεῦς πρὸς Β μετὰ

τῆς Σκωτίας, πρὸς Ν μετὰ τοῦ Μαγγασίου
πορθμοῦ, πρὸς Δ μετὰ τῆς Β θαλάσσης. ἔχει
ἐπιφ. 150,697 τ. χμ. (ὥν αἱ 19,009 ἐν
Οὐαλλίᾳ) καὶ κατ. (τῷ 1887) 28,247,151. (ἡ
Οὐαλλία εἶχεν 1,300,513 κατ. τῷ 1881).

Πολιτικῇ Διαιρέσει. Ἡ Ἀγγ-
λία διαίρεται εἰς 52 κομητείας, ὧν τὰ ὀ-
νόματα καὶ αἱ πρωτ. ἔχουσιν ὡς ἑξῆς: 1) Νερθούμδερλανδ (Νιουκάστλ) 2) Κούμδερλανδ
(Καρλίσι) 3) Δούρχαμ (ὁμών.) 4) Οὐστερμέρ-
λανδ (Ἀππλσεῦ) 5) Ἰόρκη (ὁμών.) 6) Λαγκασ-
τερία (ὁμών.) 7) Λίγκολν (ὁμών.) 8) Νόρ-
φολκ. (Νόρουιτς) 9) Σούφολκ. (Ἰψουιτς)
10) Νούντιγκτον (ὁμών.) 11) Κἄμπριτζ ἢ
Κανταβριγία (ὁμών.) 12) Χέρτφορντ (ὁ-
μών.) 13) Έσσεξ (Έσέλμασφορντ) 14) Μιδ-
λεσσεξ (Λονδίνον) 15) Κέντ (Καντερβούρυ)
16) Σούσσεξ (Τσίτσεστερ) 17) Σούρρεϋ (Γουίλ-
φορντ) 18) Βέρκς (Ρέκσινγκ) 19) Χάμπτσρ (Οὐίν-
τσεστερ) 20) Οὐίλτς (Σῶλδεσβουρυ) 21) Δόρσετ
(Δορσεστερ) 22) Σόμμερσετ (Βάδ καὶ Οὐέλ-
λη) 23) Δέβον (Έξετερ) 24) Κορνουάλλη
(Λάουντστον) 25) Γλῶστεστερ (ὁμών.) 26)
Μόνμουθ (ὁμών.) 27) Χέρτφορντ (ὁμών.) 28)
Οὐορτσεστερ (ὁμών.) 29) Σχερπ ἢ Σαλδπ
(Σχερπτόν) 30) Γλαργουαν (Κάρδοκ) 31)
Δερβυ (ὁμών.) 22) Νόττιγγχαμ (ὁμών.) 33)
Στάφορντ (ὁμών.) 34) Λέιστεστερ (ὁμών.) 35)
Ρούτλανδ (Όάκχαμ) 36) Βάρτικ (ὁμών.) 37)
Νόρθαμπτων (ὁμών.) 38) Βέστερ (ὁμών.) 39)
Όξφορντ (ὁμών.) 40) Βουκίγγχαμ (ὁμών.)
41) Τσέστερ (ὁμών.) 42) Ἀγγλεσέη (Βομαρί)
43) Φλίντ (ὁμών.) 44) Δέμβριγγ (ὁμών.) 45)
Καρναρδὼν (ὁμών.) 46) Μεριονεθ (Βάλα καὶ
Δάβλεγελ) 47) Μοντγομερὺ (ὁμών.) 48) Καρ-
διγαν (ὁμών.) 49) Ράδνον (ὁμών.) 50) Βρέ-
κνοκ (ὁμών.) 51) Πέμπροκ (ὁμών.) 52) Καρ-
μάρθεν (ὁμών.). Αἱ τελευταῖαι δώδεκα ἀποτε-
λοῦσι τὸ πριγκιπικὸν τῆς Οὐαλλίας. Πρωτ.
τὸ Λονδόνον.

Ὁ ρη. Ἡ Ἀγγλία δὲν ἔχει πολλὰ ὄρη
πλὴν τῆς Οὐαλλίας καὶ τῶν βορείων ἐπαρ-
χιῶν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκεῖ δὲν εἶναι λίαν ὀ-
ψηλά. Ἡ ὕψηλος κορυφὴ τῶν Σνόνονδον
μέλεις ἔχει ὕψος 1200 μ.

Τὸ ρογρῶφον. Ἡ Ἀγγλία ἀρδεύε-
ται ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν, σχηματι-
ζόντων κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτῶν καλλίστους
ὅρμους. Κυριώτεροι εἶναι: Ὁ Τάμεσις, ὁ Σά-
βερνος, ὁ Οὐάιερ, ὁ Μεδουάξ, ὁ Μερτῦ, οἱ
δύο Ἀδον, ὁ Δήη, ὁ Τήη, ὁ Τάιν καὶ ὁ Δέ-
ρουντ, πάντες πλωτοί. Λίμνες δὲν ἔχει πολ-
λά· αἱ κυριώτεραι εἶναι: ἡ τῆς Οὐεστμάρ-
λάνδης, ἡ τῆς Κουμδερλάνδης καὶ ἡ τῆς
Λαγκαστρίας. ἔχει δὲ ὁμοίως πολλοὺς κώλπους
καὶ λίμνας· διωρυχὰς δὲ ὅσας οὐδεμία ἄλλη
χώρα, ἀποτελούσας τὰ τέσσαρα μέγιστα ὕδρευ-
τικὰ συστήματα: τῆς Λεῖδερπρεσ, τοῦ Λονδόν-
ον καὶ τῆς Βερμινγκάμης.

Κλίμα καὶ ὁ ὄρος. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν καὶ εὐμετάβολον, ἀλλ' ὑγιεινότερον· οἱ ἀνθρώποι φθάνουσιν ἐκεῖ εἰς λίαν προεξελκυστὴν ἡλικίαν καὶ ἔχουσιν ἀνάστημα ὑψηλότερον ἢ εἰς πολλὰς ἄλλας χώρας. Ὁ καυσὶν εἶναι μετριος, τὸ δὲ ψυχρὸν οὐχὶ παντὶ ὄρει. Ὁ οὐρανὸς ὅμως λίαν σπανίως εἶναι αἰθρῶς, καὶ αἱ ἐμυλῆαι πολλὰκις πυκνούνται. Τὸ εὖρος εἶναι γενικῶς εὐρὸν καὶ ἔχει πλούσιωτάτας βοσκὰς.

Γεωγραφία καὶ κτηνοτροφία. Ἀρμόδιοι οἱ κλάδοι οὗτοι εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένοι. Τὰ προϊόντα ταύτης συνίστανται εἰς ἀγρονομικὰς καρποὺς, ἰδίως ἀφθονοτάτην καὶ ἀριστὴν ποιότητος κριθήν, λινόν, κάννα-διν, ἄνθρακον καὶ κτηνοτροφικὰς καρποὺς δὲ μεγάλους, οὐχὶ ὅμως καὶ λίαν εὐχόμεους. Αἱ πολλὰ βροχὰ καὶ ὁ πάντοτε σχεδὸν ἐμυλῶδης οὐρανὸς δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν κηλίσφειαν τῶν ἀμπελίων. Οἱ ἀγγλικοὶ ἵπποι φημιζονται ὡς ἐν τῶν καλλίστων τοῦ εἵδους, καὶ τὰ ἀγγλικά πρόβατα διδούσιν ἔριον μικρὸν ἐλαττούμενον τοῦ ὀρειωτέρου τῆς Ἰσπανίας. Ἡ χοιροτροφία ἀποτελεῖ ἐπίσης ἓνα τῶν κυριωτέρων κλάδων τῆς ἀγγλικῆς κτηνοτροφίας. Οἱ κύνες εἶναι μεγάλοι καὶ ἰσχυροί. Ἡ ἀρνιοτροφία εἶναι ἐπίσης ἀνεπτυγμένη. Οἱ ἀγγλικοὶ γῆνες ἔχουσι πολλὰκις βάρος 30 καὶ ἐπεκτείναν λίτρων. Οἱ ἰχθύες, τὰ ὄστρεα κτλ., ἀφθονοῦσιν ἐπίσης κατὰ τὰ ἀγγλικά πελάγη.

Ὅρυκτα. Ἀν καὶ ἡ χώρα αὕτη δὲν ἔχει ἀφθονὰ κρυπτοζῶα, ἔχει ὁμοεπλουσιώτατα ἀνθρακωρυχεῖα, αὐτὰ εἶναι καὶ ὁ κυριώτατος παρὰ τῶν τερραστίας αὐτῆς βιομηχανίας. Πλὴν τούτων ἔχει πλουσιώτατα μεταλλεῖα κασιτέρου, σιδήρου, μόλυβδου καὶ χαλκοῦ.

Βιομηχανία καὶ ἐμπορία. Ἡ Ἀγγλία εἶναι κατ' ἐξοχὴν χώρα βιομηχανική, πλέον τοῦ ἡμίσεος τῶν κατοίκων ἔη ἐν τοῖς ἐργασταῖς. Ἡ ὑφαντουργία, ἡ κλωστοῦχος, ἡ μεταλλουργία, ἡ βελουποία, ἡ ὀρειολογοποιία, ἡ μηχανουργία, ἡ βυρσοδεψία καὶ ἐν γένει πάντες οἱ κλάδοι τῆς βιομηχανίας ἔλαβον ἐκεῖ τεραστίαν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν. Τὸ ἐμπόριον εἶναι ζωηρότατον, μεταφέρον τὰ προϊόντα τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας καὶ εἰς τὰς ἀπωτάτας γωνίας τῆς γῆς. Οὐκ ὀλίγα δὲ τροπεϊκὰ κατεσκήματα συντελοῦσιν εἰς τὴν διευκόλυνσιν αὐτοῦ.

Συγκοινωνία. Οὐδεμία χώρα ἔχει τόσο ἀνεπτυγμένην τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς συγκοινωνίαν, ὅσο ἡ Ἀγγλία. Πλὴν τῶν πολυαριθμῶν διωρύγων, αἵτινες ἐνδοῦν πρὸς ἀλλήλους πάντας τοὺς πλωτοὺς ποταμούς τῆς, σύμπλεγμα σιδηροδρομικὸν ἐκ τῶν τελειοτάτων διασχίζει αὐτὴν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον. Τῷ 1886 ἐπ' ἔργον ἐν ἐνεργείᾳ σιδηρ. γραμμὰι μήκος 22,012 χιλ.

Θρησκεία. Θρησκεία καὶ Γλῶσσαι. Οἱ ἐν τῇ περιγίπτῳ τῆς Οὐ-

αλλίας οἰκοῦντες ἀνήκουσι πάντες σχεδὸν εἰς τὴν κελτικὴν φυλὴν, ἐνθ' οἱ τῆς λοιπῆς Ἀγγλίας κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν γερμανικὴν κατὰ γένος ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἀγγλῶν καὶ Σαξόνων. Ἡ δὲ γλῶσσα τούτων εἶναι παρὰ τοὺς τῆς γερμανικῆς, ἀναμειγμένης μετὰ πλήθους λέξεων λατινικῶν, γαλλικῶν, βρετανικῶν κτλ., ἣν ὅμως ἡ πολιτικὴ θέσις τῆς Ἀγγλίας καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῆς συγγραφεῖς κατέστησαν τὰ μέγιστα διαδιδόμενα γλῶσσαν τῆς ὑψηλῆς. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ τῆς ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ αἵρεσις ἄλλαι ἀπολαύουσαι πλήρους ἐλευθερίας (βλ. καὶ λ. Μεγ. Βρεττ.) [Π. Π.]

Ἀγγλία γηραιά (Old England). Οὕτω καλοῦσιν οἱ Ἀγγλοὶ ἐγκαλούμενοι τὴν πατρίδα των, ὡς γῆν ἀρχαίαν ἐκλειπῆς, καὶ ἀρχαίον ἦθον καὶ νομίμων. [Π.]

Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἐπικρατεῖ μὲν ἐν μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ, ἀριθμεῖ δὲ ὁπαδοὺς πολλοὺς καὶ ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ. Καλεῖται καὶ ἐπισκοπικὴ πρὸς διακρίσιν τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν μεριδῶν, αἵτινες συνήδᾳ ταῖς προτεσταντικαῖς ἀρχαῖς ἔχουσι μόνον προεχέστερους. Ἐρρίκος δ' Η' εἰσήγαγε πρῶτος τὴν μεταρρυθμίσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἦτο ἐν ἀρχῇ πολέμιος τῆς μεταρρυθμίσεως· ἔγραψε μέγιστα κατὰ τοῦ Λουθήρου σύγγραμμα περὶ τῶν ἐπὶ τῷ μυστηρίῳ, διὸ καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ πάπα τὸν τίτλον τοῦ ἀπολογητοῦ τῆς πίστεως (defensor fidei), τῷ 1521. Ἀλλ' ὅτε ὁ πάπας ἤρνηθη νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτῷ νὰ διασκευθῇ μὲν τὴν νόμιμον αὐτοῦ σύζυγον Αἰκατερίνην εἰς Ἀραγωνίαν, νὰ νυμφευθῇ δὲ τὴν Ἀννάν Βολέιν, ὁ Ἐρρίκος διέρρηξε πᾶσαν πρὸς τὴν Ρώμην σχέσιν, καὶ ἀνύψωσε μὲν εἰς τὴν θέσιν τοῦ Καγκελλαρίου τὸν φίλον τῆς μεταρρυθμίσεως Θωμᾶν Μωρον, εἰς δὲ τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν ὄρθον τῆς Κανταουρίας τὸν ἐμμέρονα αὐτῷ Κράνμερ. Ὁ Ἐρρίκος κατήγγησε τὴν παπικὴν ἐξουσίαν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐκήρυξεν αὐτὸν ἀρχηγὸν τῆς θρησκείας καὶ ὥρισεν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κανταουρίας. Διαλύσας δὲ περὶ τὰ 300 μοναστήρια, ἐδήμειους τὰ κτήματα αὐτῶν. Ἐπὶ Ἐδουάρδου τοῦ 6' τοῦ διαδεχθέντος τὸν Ἐρρίκον συνετελέσθη ἡ μεταρρυθμίσις τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Ἐκκλησίας. Τῷ 1549 ἐδημοσιεύθησαν τὰ βιβλίον τῶν ἐμυλίων, ἡ νέα κατήχησις, νέα λειτουργία καὶ τὸ εὐαγγέλιον (Book of common prayer), ἡ δὲ ἐπίσημος διδασκαλία τῆς νέας Ἐκκλησίας ἐξέτεθῃ ἐν 42 ἀρθοῖς. Ἡ λατινικὴ λειτουργία καὶ ἡ ἀγαμία τοῦ κλήρου κατηργήθησαν, εἰσέχθη δὲ εἰς τὴν λατρίαν ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα καὶ ἐξεβλήθησαν ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν αἱ εἰκόνας καὶ τὰ θυσιαστήρια. Ἐπὶ τῆς καθολικῆς Μαρίας κατεπελεμνήθη ἡ μεταρρυθμίσις (1553 — 58). ἄλλ.

ἐπὶ τῆς ἑλισσάβετ (1558-1603) ὁ προτεσταντισμὸς κατέσχευεν ὁριστικῶς ἐν Ἀγγλίᾳ, κατόπιν ὁθέντων ἀπηνόου τῶν καθολικῶν. Ἐπ' αὐτῆς ἀνεθεωρήθη τὸ ἀγγλικανὸν εὐχολόγιον, τὰ δὲ 12 ἄρθρα ἐπεξεργασθέντα ἐκ νέου συνεπύχθησαν εἰς 39, ἀποδόντα ἐκτότε τὸ ἐπίσημον ἢ συμβολικὸν βιβλίον τῆς ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις διδασκεται ὅτι ἡ ἁγία Γραφή εἶνε ἡ μόνη πηγή τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἡ δὲ δικαιοσύνη προσκατάται διὰ τῆς πίστεως· ἀπορρίπτεται τὸ πρωτεῖον τοῦ πάπα, ἡ μετεμύωσις, ἡ καθολικὴ λειτουργία, τὸ καθάρτηριον πῦρ καὶ ἡ προσκύνησις τῶν ἁγίων καὶ τῶν εἰκότων αὐτῶν. Ἐκ τῶν μυστηρίων διατηροῦνται μόνον ἡ εὐχαριστία καὶ τὸ βάπτισμα, αἱ δὲ ἀρχαὶ αἰκκλησιαστικαὶ παραδόσεις εἶνε δεκταὶ μόνον ἐφ' ὅσον φανερὸς συμφωνοῦσι μετὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς. Ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις ἡ ἰερωσύνη θεωρεῖται, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ καὶ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. ἤτοι ὡς χάρισμα μεταδιδόμενον διὰ τῆς χειροτονίας καὶ ὑπὸ τοῦ τρεῖς αὐτῆς βαθμοῦ, ἡ δὲ εὐχαριστία περισταται ὡς θυσία. Καὶ ἐν τῇ λειτουργίᾳ δὲ τῆς ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας διατηρήθησαν διαταξίαι τινὲς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, οἷον τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ κατὰ τὸ βάπτισμα, ὁ τύπος τῆς ἀφάσεως καὶ τινὰ ἄλλα ἐκ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ ταῦτα ἡ ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία προσαγγίζει ἐν πολλοῖς τῇ ἀνατολικῇ καὶ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἴσταται δὲ μέσον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν διαμαρτυρουμένων. Κατὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης τῆς ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας ὡς καθολικιστοῦς, ἰδίως δὲ κατὰ τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς ἰερωσύνης, ἐξηγήθησαν πολλοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, θέλοντες τὴν ἐντέλῃ ἐφαρμογὴν τῶν προτεσταντικῶν ἀρχῶν, ἀνταποθέμενοι π ο ρ ι σ μ ο ῖ ῥ α ρ ο ῖ (Non conformists), αἱ ἀποτελέσαντες ἰδίως πρεσβυτεριανὰς ἀνεξαρτήτους κοινότητας. Ἡ μερὶς αὕτη ἀπέδωκεν τῷ χρόνῳ τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε ἐπὶ Καρόλου τοῦ Α' προσεκληθὲν ἐπαναστάσις, καθ' ἣν ὁ μὲν Κάρολος ἀπέκασαλίσθη, ἐκηρύχθη δὲ δημοκρατία ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀνυψώθη τὴν προεδρίαν αὐτῆς ὁ πούριτανός Κρόμγουελ (1643). Ἀλλὰ Κάρολος ὁ Β' ἀνύψωσε πάλιν τὴν ἐπισκοπικὴν Ἐκκλησίαν εἰς Ἐκκλησίαν τοῦ κράτους. Ἐν Ἰρλανδίᾳ εἶχε καταργηθῇ ἡ ἐξουσία τοῦ πάπα ἤδη ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ Η', ἀλλ' οἱ Ἰρλανδοὶ ἐπὶ μακρὸν ἀπέκρουσαν τὴν μεταρρυθμίτην, ἐμμένοντες εἰς τὴν ἀρχαίαν πίστιν. Ἐν τέλει κατέσχευεν ἡ ἐπισκοπικὴ Ἐκκλησία ἅπανα ἡ ἐν Ἰρλανδίᾳ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία περιήλθε κατὰ μικρὸν εἰς τὴν κυριότητα τῆς ἐπισκοπικανῆς Ἐκκλησίας· ἀπὸ δὲ τοῦ 1801 ἡ Ἰρλανδία ἠνώθη διοικητικῶς μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἐπισκοπικὴ Ἐκκλησία διαιρεῖται εἰς τρεῖς μερίδας. 1) Εἰς τὴν ἁ ν ἔ ν τ ἔ ρ α ν κ α λ ο υ μ ἔ ν η ν ἔ κ κ λ η σ ι α

σ τ ι κ ῆ ν μ ε ρ ῖ δ α (High church party), ἥτις ἐγκρατεῖ πρὸ πάντων τοῦ εὐχολογίου. Ἐς αὐτῆς προήλθεν οἱ Πουτεῖται ἢ Τρακταριανοὶ καὶ Ἀγγλοκαθολικοὶ ἢ τελετουργικοί, οἵτινες ἀκολουθοῦντες τὸν Πούτεϊ δμοιάζουσι κατὰ τὰς τελετὰς καὶ τὰ δόγματα τῷ καθολικισμῷ, ἀνέχουσι δὲ εἰς τοὺς ὑψηλοὺς ἀριστοκρατικούς κύλους. 2) Εἰς τὴν κ α τ ῶ τ ε ρ α ν ἔ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ῆ ν μ ε ρ ῖ δ α Low church ἢ evangelical party), ἥτις ἀδιαφόρως ἔχουσα πρὸς τὰς τελετὰς προσέχει μᾶλλον εἰς τὸν ἐνεργὸν χριστιανισμὸν καὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἐξάπλωσιν αὐτοῦ. Ἐκ τῆς μερίδος ταύτης προήλθε τῷ 1810 ἡ ε ὁ α γ γ ε λ ι κ ῆ κ λ η θ ε σ ι α σ ὁ μ μ α χ ι α (alliance), ἥτις ἐπίζηται τὴν ἑνωσιν πάντων τῶν προτεσταντῶν καὶ 3) εἰς τὴν ε ὁ ρ ε ῖ τ ἁ ν ἔ κ κ λ η σ ι α σ τ ι κ ῆ ν μ ε ρ ῖ δ α (Broad Church party), ἥτις εἶνε φιλελευθέρη καὶ καλλιεργεῖ πλείοτερον τὸν λογισμὸν τὴν ἐπιστήμην. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουσιν ἄνδρες ὡς ὁ Arnold, ὁ Colenso, ὁ Stanley καὶ ὁλοι. Ἡ διοίκησις τῆς ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας εἶνε ἱεραρχικὴ. Ὑπὸ τοὺς ἀρχιεπισκόπους Κανταβουρίας καὶ Νέας Ἑβρῆς ὑπάρχουσι οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν ἀποικιῶν, ὑπὸ δὲ τοὺς ἐπισκόπους τοῦ Δουβλίνου καὶ τοῦ Ἀρμάχ οἱ Ἰρλανδοὶ. Εἰς τοὺς ἐπισκόπους εἶνε ἀναθεωρημένη ἡ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δὲ ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐταξία καὶ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία. Ἡ ἐκλογή τῶν ἐπισκόπων ἀνήκει εἰς τὴν βασιλείαν. Τα 3/4 τοῦ κλήρου ἐκπαιδεύονται ἐν τοῖς πανεπιστημίοις (Ὁξφόρδης καὶ Κανταβουρίας, τὸ δὲ τέταρτον ἐν 10 ἢ 12 θεολογικοῖς σεμιναρίοις. Ἡ ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία διάκειται φιλικώτατα τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ. Εὐχὰς δὲ συνδιαλλαγῆς τῶν δύο ἐκκλησιῶν ἐξεδήλωσεν ἡ ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία ἐν ταῖς γενικαῖς αὐτῆς συνόδοις τοῦ 1860, 67 καὶ 68, ἀποστείλασα διὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κανταβουρίας Κάμπελ τῷ 1869 τὰς περὶ τούτου συνδικτικὰς ἀποφάσεις καὶ τὰ 39 ἄρθρα τῆς δμολογίας εἰς τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριον τὸν ε'. Ἀγγλοὶ θεολόγοι ἐκ τῶν τελετουργίων παρευρεθέντες ἐν ταῖς ἐν Βόννῃ συνόδοις τοῦ 1874 καὶ 75 ἐδείχθησαν πρόθυμοι εἰς πολλὰς παραχωρήσεις χάριν τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ὁ ε' δι' ἐγκυκλίου ἐπέτρεψε νὰ ἐνταχθῶνται ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἄγγλοι ὑπὸ ὁρθόδοξων ἱερέων (1869). Τῷ 1872 ἐπεμύχον ἐπιστολὴν τῷ τότε μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν Θεοφίλῳ καὶ πᾶσι τοῖς πατριάρχεσι οἱ ἐν Ἀμερικῇ εἰς γενικὴν σύνοδον συνελθόντες ἐπισκοπικοὶ, ἐκφράζοντες καὶ αὐτοὶ τὴν εὐχὴν τῆς ἐνώσεως (ἰδ. Α. Δ. Κυρι: α κ ο ὁ, Ἐκκλ. Ἱστορίαν Β' σ. 300 καὶ Ν. Δ α μ α λ ἁ, περὶ τῆς σχέσεως τῆς ἀγγλι-

κῆς ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἐρθόδοξον. Λονδίνον 1876. [I.M.]

Ἀγγλικὴ γλῶσσα. Ἡ γλῶσσα τῶν Ἀγγλῶν εἶναι κοινὰ λέξιων ἐκ διαφόρων ἰδιωματικῶν, τῶν ἑσπερίων ἢ συγχωνεύσεως δὲν φαίνεται ἀκέραια τελεία. Ἐκ τῶν τεσσαρῶν τάξεων γλῶσσας, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἀγγλικὴν λέξιν, αἱ ἡμισφαίαι περίπου προσέρχονται ἐκ τῆς Ἀγγλοσαξονικῆς, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισφ. εἰσῆλθον μετὰ τὴν νορμανδικὴν κατακτησιν ἐκ τῆς γαλλικῆς, ἥτις ἐπὶ διακρίσει πενήτην περὶ τοῦ ἀπὸ τῆς ἡμισφαίαιας, ἥτοι μέχρι Ἐδουάρδου τοῦ α', διατέλει ἢ ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ κράτους καὶ ἡ μόνη παρὰ τῶν ἀνωτέρων τάξεων λαλομένη. Ἐρ' ὅσον δὲ ἐκ τῆς συμμιξεως τῶν δύο γλωσσῶν ἐμμενέται ἡ ἀγγλική, αἱ λέξεις ἐλαμβάνονται εἴτε ἐκ τῆς σαξονικῆς εἴτε ἐκ τῆς γαλλικῆς, καθ' ὅσον αὐταὶ ἐσχετίζοντο πρὸς ἀντικείμενα συνήθεστερα εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην φυλὴν. Οὕτω τὰ ἐνέματα τῶν κατοικιδίων ζώων, οἷον ox (βόυς), calf (μόσχος), sheep (πρόβατον), pig (χοίρος) εἶναι σαξονικά, διότι σάξονες χωρικοὶ καὶ δούλοι ἐβοσκον καὶ ἐπεριποιούντο τὰ ζῶα ταῦτα· τὰ αὐτὰ ὅμως ζῶα μετωνομάζοντο σαξονικά beef, veal, mutton, pork, διότι εἰς μόνας τὰς τραπέζας τῶν νορμανδῶν βαρβάρων καὶ ἐν γένει τῶν πλουσιῶν παρετίθετο τὸ κρέας αὐτῶν. Πῶς τὰς ἐκ τῆς σαξονικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς προσετέθη ὑπὸ τῶν καλογήρων τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῶν ἑπειτα λογίων καὶ ἐπιστημόνων ἱκανὸς ἀριθμὸς λέξεων ἀσχημένων, ληρθεῖσων ἀμέσως ἐκ τῆς λατινικῆς ἢ τῆς ἑλληνικῆς. Αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς εἰκαστικὰς τέχνας εἰσι κατὰ τὸ πλεῖστον ἰταλικαί, αἱ ναυτικαὶ οὐκρανδικαὶ καὶ ἑλλανδικαί, τῆς δὲ παναρχαίας καλλιτικῆς οὐδὲν ἄλλο λείψανον ἀπέμεινεν εἰμὴ μόνον ὀνόματά τινα ὀρέων, ἐυάκων καὶ λιμνῶν. Τὰ γράμματα τῆς ἀγγλικῆς ἀλαβήτου εἶναι τὰ αὐτὰ τῶν νεολατινικῶν διαλέκτων, πολὺ ὅμως διαφέροντα κατὰ τὴν προφορὰν ἥτις, ὡς ἐκ τοῦ φωνητικῶν πλούτου τῆς Ἀγγλικῆς, ὑπερβαίνει πᾶσαν ἄλλην κατὰ τὴν δυσκολίαν. Οὕτω τὸ στοιχεῖον α' προσφέρεται κατὰ πάντα διαφόρους τρόπους, ὅτε μὲν ὡς s (late), ὅτε δὲ ὡς w μακρὸν (wash), καὶ ἄλλοτε ὡς μακρὸν ἢ βραχὺ α'. Τὸ e ἔχει κακῶς τρεῖς ἤχους, τὸ i τεσσαρὰς, τὸ o πέντε, καὶ τὸ u τρεῖς, οἵτινες πάντες ἀδύνατον εἶναι νὰ παρυσταθῶσιν μετὰ τινος ἀκριβείας δι' ἑλληνικῶν ἢ ἄλλης γλώσσης γραμμάτων. Οὐχ ἥττον τῶν φωνηέντων ἰδιόρυθμος εἶναι καὶ συμφώνων τιῶν ἢ προφορά, ἐκ δὲ τῶν ξένων μόνον ἴσως οἱ ἑλληνες κατορθοῦσι νὰ ἐκφωνῶσιν ὀρθῶς τὸ th, ἀντιστοιχοῦν ἀκριβῶς πρὸς τὸ ἡμέτερον θ, ἐνίστε δὲ πρὸς τὸ θ. Ἀντιστήκοντα τῆς δυσχερείας τῆς προφορᾶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀπλότης τῆς ἀγγλικῆς γραμματικῆς, ἥτις εἶναι ἡ μόνη ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν, ἢ τελείως σχεδὸν

ἀπῆλλατμένη ἀπὸ παντὸς περιπευόντος τύπου. Οἱ ἄγγλοι ἔχουσιν ἐν καὶ μόνον ἀκλίτην ἄρθρον the, ἡ δὲ κλίσις τῶν ὀνομάτων περιφρίσσεται εἰς τὴν προσθήκην ἐνός s πρὸς στήματισιν τῆς γενικῆς ἢ τοῦ πληθυντικῶν τοῦ οὐσιαστικῶν, ἀκλίτων ὄντων τοῦ ἐπιθέτου καὶ τῆς ἀντωνυμίας. Οὐχ ἥττον εὐχερὴς εἶναι καὶ ἡ διάκρισις τῶν γενῶν, ἀφοῦ ἐκ μὲν τῶν ἐμφύλων ἕκαστον εἶναι ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν κατὰ τὸ φύλον εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει, ὁσῶν τοῦτο εἶναι εὐδιάκριτον, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα οὐδέτερα. Τὸ ῥῆμα ἔχει ἓνα μόνον κοινὸν τύπον παρτατικῶν καὶ ἀορίστου (J loved) πάντες δὲ οἱ λοιποὶ χρόνοι καὶ αἱ ἐγκλίσεις σχηματίζονται προχειρῶς διὰ τῶν μονοσυλλάβων βοηθητικῶν shall, may, will, could καὶ should. Οὐχ ἥττον τοῦ τυπικοῦ ἀπλοῦ εἶναι τὸ συντακτικόν, ἐκάστης λέξεως τοποθετουμένης κατ' ἀπαράδατον λογικὴν τάξιν. Ἐν λοιπὸν ἀληθείᾳ, ὅτι αἱ γλῶσσαι, ἐφ' ὅσον γράσσονται καθίστανται τελειότεραι διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ παντὸς περιπευόντος τύπου καὶ τῆς ἱσοπεδώσεως πάσης ἀνωμαλίας, οὐδεμία ἄλλη δύναται κατὰ τὴν τοιαύτην τελειότητα νὰ ὑπομείνῃ τὴν σύγκρισιν πρὸς τὴν ἀγγλικήν· εἰς τοῦτο δὲ πιθανῶς ἀφίεται ἡ ταχὺ αὐτῆς διάδοσις μεταξὺ τῶν μέχρι περὶ τῆς γῆς παντοίων φυλῶν, ἐφ' ὧν ἐκτείνεται τὸ κράτος τῆς Ἀγγλίας. [P.]

Ἀγγλικὴ γραμματολογία. Τὰ ἀρχαιότατα τῶν περιωθέντων μνημείων τῆς ἀγγλικῆς, ἡ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ φιλολογίας, συνίστανται ἐκ βαφιδίων τῶν λεγομένων B a r d o n ἐν γλώσσῃ Κιμρική, προγενεστέρων τῆς κατὰ τὸν ε' μ. Χ. αἰῶνα ἀγγλοσαξονικῆς κατακτήσεως. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίοδον ἡ γλῶσσα τῶν σαξονῶν κατακτητῶν ἐκαλλιέργετο ἐκ παραλλήλου μετὰ τῆς λατινικῆς, ἥτις βραδύτερον ἐπεκράτησεν ἀποκλειστικῶς ὡς γραπτὴ γλῶσσα τῶν λογίων. Ἡ χρῆσις τῆς ἀγγλοσαξονικῆς περιορίσθη οὕτω κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισφ. τοῦ μεσαιῶνος εἰς τὰ συντασσόμενα ἐν τοῖς μοναστηρίοις ἱστορικὰ ὑπομνήματα, ὧν τὸ ἀθροισμα ἀπέτελεσε τὸ λεγόμενον «Σαξονικὸν Χρονικόν». Μεταξὺ τῶν λατινιστῶν γραφάντων Ἀγγλῶν διαπρέπουσι πρὸ πάντων ὁ Σεβαστὸς Βέδης καὶ ὁ Ἀλκουίνος, κατὰ τὴν ἡ' μ. Χ. αἰῶνα, μετὰ δὲ τούτους ὁ Ἀγ. Ἀνσελμος, ὁ Ὀριγηνῆς Σκότος, ὁ Βίλχελμος Ὁκκαμ, ὁ Ρογγέρους Βάκων καὶ ὁ Μιχαὴλ Σκότος, οἵτινες ἐφημίσθησαν ὡς οἱ κράτιστοι τοῦ αἵματος αὐτῶν φιλόσοφοι καὶ θεολόγοι. Ὡς χρονογράφοι δὲ διέπρεψαν ὁ Ὁδερικός Βιτάλης, ὁ Γουλιέλμος Μαλμασבורίος, ὁ Γιογούλρος, ὁ Γοδεφρείδος Μονμυθ καὶ ἄλλοι τινες συγγραφεῖς ἱστοριῶν, ἱκανὰ δὲ ἐγράψαν καὶ στιχομυθίματα λατινιστῶν παρὰ τῶν Ἀλεξάνδρου Νέκκαμ, Ἰωάννου Σαλμβούριου, Γουαλτιέρου Μόψ καὶ ἄλλων μεσοχρονίωνων

γλωσσῶν. Μετὰ δὲ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας παρὰ τῶν Νορμανδῶν ἡ γαλλικὴ καταστῆσα ἐπίσημος γλῶσσα τοῦ κράτους, ἐκρηγνύμενη ἐπὶ τινα χρόνον καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς πρὸς ἀνυμνησιν ἱπποτικῶν κατορθωμάτων. Τὰ πρῶτα ἔξια λόγου γαλλικὰ στιχοτυπώματα ἀνάγονται εἰς τὴν 15^{ην} μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, διακρίνουσιν δὲ ἐν αὐτοῖς τὰ τοῦ Ροδερίου Οὐάσσιου (Wace), τοῦ Ροδεφρείδου Γαμάρ καὶ τοῦ Βενεδίκτου Ἀγ. Μαύρχα. Ἡ κυρίως ὁμῶς ἀγγλικὴ φιλολογία πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀρχαμένη ἀπ' ἧς ἐποχῆς ἤρξατο νὰ γίνεται χρῆσις παρὰ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν συγγραφέων τοῦ μὲν κατὰ ἐκείνους σαξονικῶν καὶ γαλλικῶν λέξεων, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὴν μέχρι σήμερον γλῶσσαν τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους. Ἡ συγχώνεσις αὕτη φαίνεται λαβούσα τὴν τύπον ἰδίᾳ γλῶσσης ἀρχομένην τοῦ 15^{ου} αἰῶνος, πρῶτον δὲ αὐτῆς ἀξίον προσοχῆς προῖν μνημονεύεται τὸ τοῦ Ιερῆος Ροδερίου Λαγαλάδ. «Αἰδοπαταί Πέτρου τοῦ γεωργίου», δημοσιευθὲν ἐν ἔτει 1364. Ὀλίγον ἔπειτα ἤρκασεν ὁ Σώσερ (Chaucer), τὸν ὅποιον καταλέγουσιν οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ τῶν πρωτεύοντων αὐτῶν ποιητῶν. Οὗτος πρῶτος μεταχειρίσθη τὴν ἱαμβικὴν πεντάμετρον ἢ ἡρωϊκὴν στίχον, τὴν μέχρι σήμερον ἀρεστότατον εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, ἀριστοῦργημα δὲ αὐτοῦ θεωροῦνται τὰ «Καντοβεριανὰ διηγήματα», τὰ ἱκανῶς ἐμοιάζοντα τοῖς τοῦ πολυμήντου «Δαναοῦ» τοῦ Ἰταλοῦ Βοκακκίου. Ὁ Σώσερ θεωρεῖται παρὰ πολλῶν ὡς ὁ πρῶτος μεταδόντας εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀγγλῶν τὸν ἑρσικὴν αὐτῆς τύπον· τοῦτον ὅμως φαίνεται προσλαβούσα κάπως βραδύτερον διὰ τῆς μεταφράσεως τῆς «Γραφῆς» ὑπὸ τοῦ Βικλεϊού. Ὁ ἐπόμενος 16^{ος} αἰὼν οὐδὲν ἐγέννησε ἐξοχὸν συγγραφέα, ἄλλοι μναίαι ἐν τούτοις εἶναι ὁ μυθογράφος Ἑρρίκων, ὁ Σὺρρη, μνηστὴς τοῦ Πεντράρχου, ὁ Θωμάς Ὑάττιος (Wyatt) καὶ ὁ Ἰωάννης Φορτέσκιος (Portescue), συγγραφεὺς τῆς γνωστῆς πραγματείας «Περὶ τῆς ἀπολύτου καὶ κεκαρμένης μοναρχίας». Ὀλίγον μετὰ τούτους ἤρκασεν ὁ Θωμάς Μέρος, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα συγγράψας, ἰδίως θεολογικά, ἀλλὰ δεξιότηεις πρὸ πάντων διὰ τῆς πολυκράτου αὐτοῦ «Οὐτοπίας», ἐν ἣ πρώτῃ φερὰν διευτυπώθησαν ἐν τῇ Δύσει δόγματα ὑπερφυστικῶν θεῶν καὶ ἐνισχυθὲν ἀπέχοντα κοινωνισμοῦ. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν διεκρίθησαν οἱ σοφοὶ θεολόγοι Οὐγὸς Βάπτερ καὶ Λεϊλάνδος, ὁ δὲ Γουλιέλμος Τυνδάλ ἐξέπληνσε ἀρίστην μετὰ φρασιν τῆς Γραφῆς. Ἀλλὰ τὸ μέγα τοῦ αἰῶνος τούτου ὄνομα, τὸ ἐπισκιάσαν πάντα τὰ λοιπὰ, εἶναι τὸ τοῦ Σαίξπηρ οὐ, τὸν ὅποιον συμπεριλαμβάνουσιν ἐν τῇ ποιητικῇ αὐτῶν τριάδι οἱ ἀσθητοὶ ἐκείνῳ κριταί, οἱ μόνον τρεῖς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου θεωροῦντες ἀληθῶς πρωτοτύπους ποιητάς, τὸν Ὀμηρον, τὸν Δάντην καὶ τὸν Σαίξπηρον. Παρα-

πέμποντες περὶ τούτου εἰς τὸ οἰκεῖον ἄρθρον, ὡς ἀξίους ἰδιαιτέρας μναίας ἐκ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ἀναγράφουσαν τὸν Μαυρόδιον (Marlowe), τοῦ ὁποῦ τοῖς δραματικὰ δὲν μιᾶ δὲν στεροῦνται χάριτος καὶ πρωτοτυπίας, πρὸ πάντων ὁ «Φαύστος», ἐξ οὗ φαίνεται ἀντλήσας τὴν πρώτην ὕλην τοῦ ἀθανάτου αὐτοῦ δράματος ὁ Γκάιτε. Μόνος ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν συγχρόνων ἄξιος νὰ ὑπομείνη τὴν συγκρίσιν πρὸς τὸν Σαίξπηρον θεωρεῖται ὁ Σπένσερ, ὁ ποιήσας τὴν «Βασιλισσάν τῶν Μοιρῶν», εἶδος ἐποποιίας, ἐχούσης ὑπόθεσιν τὰς ἡρωϊκάς παραδόσεις τῶν μέσων αἰώνων καὶ διακρινομένη ἐπὶ πλούτῳ φαντασίας καὶ στιχοτυπικῇ εὐρυθμίᾳ. Μεταξὺ δὲ τῶν πεζογράφων ἄλλοι πρὸ πάντων μναίας εἶναι ὁ Κνὸξ, ὁ Βουχανιάν καὶ ὁ Κούκερ, ἀπαρχιμύλλοι καὶ οἱ τρεῖς ἱεροκήρυκες καὶ θεολόγοι, καὶ ὁ πολλὸς Φραγκλίκος Βάκων, ὁ ἐσπερίως οὗτος Ἀριστοτέλης, τοῦ ὁποῦ τοῖς «Νέον Ὀργάνον» ἀνεκαίνισε τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐξεδόθησαν ἡ «Παγκόσμιος ἱστορία» τοῦ Οὐάλερ (Ralegh), αἱ περιηγήσεις τοῦ Χούδελ καὶ τοῦ Θωμά Ἑρβέρτ καὶ τὸ ἰδιόρρυθμον βιβλίον τοῦ Βύρτωνος (Burton), «Ἡ ἀνατομία τῆς Μελαγχολίας». Τὴν γόνιμον ὅμως ταύτην ἐποχὴν διεδεχθῇ περίοδος τελείας σχεδὸν στεριώσεως, παραταθείσα μέχρι τῶν μέσων τῆς 17^{ης} ἑκατονταετηρίδος, οὐδὲν δὲ διαπρέψαντος ἐξέχου συγγραφῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολυκυμάντου βασιλείας τοῦ ἀτυχῆς Καρόλου τοῦ α' καὶ τῶν ἔπειτα ἐμφυλιῶν σπαρταγμῶν. Μετὰ δὲ τὴν πάλιν ἐρθῶσιν τῶν Ἰνδιάνων διέπρεψαν ὡς ποιηταὶ οἱ Κούλερ, ὁ Οὐάλλερ καὶ ὁ Δένχαμ, πάντων ὁμοῦς τούτων τὴν δόξαν ἡμαυρώσαν ἢ τοῦ Μίλτωνος (Βλ. λ.), τοῦ ὁποῦ τοῖς ἐπικὴν ποίημα· «Ὁ ἀπολωλὸς Παράδεισος» θεωρεῖται παρὰ πολλῶν Ἀγγλῶν κριτικῶν, κατὰ τι ἴσως ὑπεριτιμῶνται τὴν ἀξίαν του, ὡς ἐφ' ἡμῶν τῆς «Λίνειάδος» καὶ αὐτῶν τῶν ἐμυρικών. Ὡς συγγραφεῖς δὲ διεκρίθησαν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ πολυμαθὴς φιλόλογος καὶ ἐκδότης τοῦ Ἀνακρέοντος Βάξτερ, οἱ κοῦακροὶ ἱεροκήρυκες Γεωργίος Φόξ, Ἡέρτος Βαρκλέϋς καὶ Γουλιέλμος Πενν, εἰ δὲ μᾶλλον οἱ ἱστοριογράφοι Ἑδουάρδος Κλαρενδόν, Γουλ. Τέμπλ, Γιλβέρτος Βύρνετ καὶ ὁ ἀναδαπιστής Ἰωάν. Βουνιάν, τοῦ ὁποῦ κατέστη δημόσιος τὸ ἀλλοηγορικὸν πόνημα· «Ἡ Πρώτος τοῦ Προσκυνητοῦ». — Κατὰ τὴν μετ' ὀλίγον ἡγεσίαν εἰς τὸν ὄρον τῆς βασιλείας Ἀννης (1702—1714) ἡ ἀγγλικὴ φιλολογία ἐτρέπη ἐπὶ τὴν μίμησιν τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν προτύπων κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐν Γαλλίᾳ μεγάλων ποιητῶν τῆς 16^{ης} ἑκατονταετηρίδος. Τὰ προεόντα τῆς περιόδου ταύτης, καίτοι ὀλιγώτερον ἴσως πρωτοτύπων προηγθηέντων, διακρίνονται ἐπὶ κλασσικῇ τελειότητι καὶ εὐρυθμίᾳ, ἐξ ἧς θεωροῦνται ἀν-

τις στοιχοῦντα παρ' Ἀγγλοῖς τοῖς ἐπὶ Αὐγούστου ἐν Ἰωρὴν καὶ ἐπὶ Αὐγουστου 18^{ου} παρὰ τοῖς Γάλλοις. Κυριώτατος ἀντιπρόσωπος τῆς κλασσικῆς ταύτης σχολῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἀκμὴ παρατεθῆκε ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῇ, θεωρεῖται ὁ Ἀλ. Πώπ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔμμετρα «Δουκίμιον Κριτικῆς», τὸ ἡρωικωμενικὸν ἔπος «Ἡ κλοπὴ ἐνδὲς βοστρύχου» καὶ ἡ «Ἐπιστολὴ τῆς Ἐλπίδος εἰς τὴν Ἀδελφίδα» θεωροῦνται ὡς ἀπαραμίλλη ποιητικὰ ἢ τοῦλάχιστον στιχογραφικὰ ἀριστοτεχνήματα. Παρὰ τῷ Πώπ συνήχμαζον ὁ Ἀδδισων, ὁ φημισθεὶς τοῦ μόνου διὰ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑμνηθεῖσαν ὡς ἀλάνθαστον κριτικὴν αὐτοῦ ὁ δὲ ζῶντα καὶ εὐθυμοῖσιν καὶ ἰδρυσας τὸ περιοδικὸν περιοδικὸν «Θεατὴρ» (Spectator) ὁ Σούρτ, τοῦ ὁποίου δημοτικώταται κατεστησαν οἱ πολιτικοὶ λιβελλοὶ καὶ πρὸ πάντων ἡ πολυκροτος σάτυρα «Αἱ περιηγήσεις τοῦ Γουλλιάμ-βέρου», ὁ Ἔδ. Γιούγκ (Young), οὗ τὸ ἐλεγειακὸν ποίημα «Αἱ Νυκτεῖς», τὸ πλειστάκις μεταφρασθὲν εἰς πάσας τὰς γλώσσας οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἀναγινώσκων ὁ Θόρμσον, ὁ ποιήσας καὶ καλὰς τινὰς τραγωδίας, ἀλλὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ θρεῖλων πολὺ μάλλον εἰς τὸ περιγραφικὸν ποίημα «Αἱ Ὁραὶ τοῦ ἔτους», τὸ θεωρούμενον ἄξιον συγκρίσεως πρὸς τὰ «Γεωργικὰ» τοῦ Βιργιλίου. Ἀξιοὶ πλὴν τούτων μναῖαι ἐκ τῶν συγχρόνων ποιητῶν εἶναι ὁ Βλαίρ, ὁ Πρίωρ, ὁ Βλακμὸρ, ὁ Γαίτ, ὁ ἐπικληθεὶς «Σκότος Θεόκριτος», ὁ Ἀλὰν Ῥαμψέης (Ramsay), ὁ μεταφραστὴς τῆς Ἰλιάδος Θωμὰς Τίκελ, καὶ ὁ ἱατρὸς Σαμουήλ Γάρθ, ποιητῆς «τοῦ Θεραπευτηρίου», τοῦ ὁποίου ἡ κομικὴ δύναμις εἶναι ὄντως ἀκαταμάχητος. Ἀρσενί τῶν ἀνωτέρω ποιητῶν διαδόχει καὶ μνηστὴς ὑπῆρχαν ὁ Σαβῆξ, ὁ Φέργυσον, ὁ Φάλκονερ, ὁ Κουνγκάμ, ὁ Γραίηρ, ὁ Βηττίης (Beattie), ὁ Γολδσμιθ καὶ τινες ἄλλοι κατέχοντες δευτερεύουσαν θέσιν. Οἱ δὲ κατὰ τὴν ἡ' ἑκατοστατηρίδα ἄγγλοι συγγραφεῖς δύνανται νὰ διακριθῶσιν εἰς δημοσιογράφους, ἱστορικοὺς καὶ μυθιστοριογράφους. Οἱ πρῶτοι τούτων ἔδρυσαν ἱκανὸν ἀριθμὸν ἁξίων λόγου περιοδικῶν συγγραμμάτων, τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα «Θεατὴρ», τὸν «Φύλακα» (Guardian), τὸν «Ἀκαμάτην» (Idler) τὸν «Χάχαν» (Rambler) καὶ ἄλλα, ὧν τὸ ταπεινὸν ἐνίοτε ὄνομα οὐδὲν εἶχε κοινὸν πρὸς τὸ ἐκλεκτὸν τῆς ὕλης. ἀπὸ συντάκται αὐτῶν ἦσαν ὁ Τυχάρδος Στῆλς (Steele), ὁ Ἀδδισων, ὁ Τόνσον καὶ ἄλλοι ἐφάμιλλοι τούτων διατριβογράφοι. Παρ' αὐτοῖς ἀνεδείχθη καὶ ἡ πλειὰς τῶν ἱστορικῶν, ἐν ὧς σεμνύνεται εὐλόγως ἡ Ἀγγλίς, ὁ Χιούμς (Hume), ὁ Ῥόβερτσον, ὁ Ἐγχαρδ, ὁ Σμιθλετ, ὁ Ἀδάμ Φεργυσον, ὁ Οὐάτσον καὶ ὁ πολὺς Γίββον, τοῦ ὁποίου ἡ «Ἱστορία τῆς παρακμῆς καὶ πτώσεως τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους», καίτοι παρέχουσα ἐνισχυοῦ λαβὴν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ἐπικριτάς, θεωρεῖται ὡς ὁλοκαταρτιστικὴ καὶ πρῶτον

ιστορικῆς ἐκθέσεως. Ὡς πολυγράφοι κατὰ τὴν εἶδον τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ Βολταίρου διαπρεψαν πρὸ πάντων ὁ Τόνσον, ὁ Γολδσμιθ καὶ ὁ Βούρκε, δικαίως δὲ θαυμάζονται ὡς ἀριστοτεχνήματα αἱ ἐπιστολαὶ τῶν λόρδων Χοστερφίλδ (Chesterfield) καὶ Πολυμδρόν, ἡ δὲ λέξη Μονταγν (Montagu) θεωρεῖται ὡς ἡ Σεβινί τῆς Ἀγγλίας. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὤφθη τὸ μυθιστόρημα εἰς τὴν ὕψην λην περιωπῆν, ἣν δὲν ἔκασθεν ἐκτοτε κατέχον ἐν Ἀγγλίᾳ. Δημοτικώτατον πρὸ πάντων κατέστη τὸ τοῦ Δανιὴλ Φίου «Αἱ τύχαι τοῦ Τροινωδῶνος», τοῦ ὁποίου ἀπειράριθμοι ἐγένοντο ἐκδόσεις καὶ εἰς πᾶσαν γλῶσσαν μεταφράσεις, οὐχ ἥσσον δὲ τούτου ἐκτιμῶνται παρ' Ἀγγλοῖς τὰ ἔργα τοῦ Στέρνε, τοῦ Ρίελδιν, τοῦ Ὁρτσίου Οὐαλπόλ, τοῦ Μάκνιζ καὶ τῆς Σάρας Μόρνου. Ὅπως ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἄλλαις οὖτοι καὶ παρ' Ἀγγλοῖς φαίνεται λήξασα μετὰ τοῦ 11^{ου} αἰῶνος ἡ περίοδος τῆς προσηλωσεως εἰς τὰς κλασσικὰς παραδόσεις καὶ τῆς μιμήσεως τῶν προτύπων τῆς ἀρχαιοτάτης καὶ τῶν γαλλικῶν τοῦ αἰῶνος τοῦ Λουδοβίκου 14^{ου}. Σύγχρονοι τοῦ Γαίτα καὶ Schiller ἦσαν ὁ Κόουπερ, ὁ Οὐδοῦσβέρθ, ὁ Σούδεϋξ, ὁ Κόλεριτζ (Coleridge), ὁ Βαλτερσκότ, ὁ Κάμπελ καὶ ὁ Θωμὰς Μωρ (Moore), οἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οἱ εἰσηγηταὶ ἐν Ἀγγλίᾳ τοῦ Ῥωμαντισμοῦ. Οὗτοι ἀντὶ τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Βιργιλίου καὶ τοῦ Ῥακίνα ἐνεκύνοντο εἰς τὴν μελέτην τῶν προειρημένων τῆς δημοτικῆς Μούσας ἢ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνρωπίνης ψυχῆς ἀπ' εὐθείας, παράγοντες οὕτω ἔργα μάλλον πρωτότυπα τῶν προγενεστέρων. Πλὴν τούτου ἀτέρποντο εἰς μελέτας περὶ τῶν σκοτεινῶν ἐποχῶν τῆς ἱστορίας καὶ ἰδίως τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. Ὡς ἀριστοτεχνήματα τοῦ τελευταίου τούτου εἶδους ποιήσεως θεωρεῖται ὁ «Ἀλὰ Ροῦκ» τοῦ ἡδὲ μνημονευθέντος Θωμὰ Μωρ, οὐδεὶς δὲ ὑπερέβη τὸν Βαλτερσκότον κατὰ τὴν ἀκριθεὶς παράστασιν τῶν προγονικῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων, οἷα ἀπεικονίζονται ἐν τῷ ἐπικολυρικῷ ποίηματι: «Ἡ δέσποινα τῆς Λίμνης», τῶν δὲ μυθιστορημάτων αὐτοῦ ἡ φήμη εἶναι παγκόσμιος. Πάντας ὅμως τοὺς ἀνωτέρω ποιητὰς ἐπεσκόπεε μετ' οὐ πολὺ τὸ κλέος τοῦ λόρδου Βύρωνος, τοῦ ὁποίου ἡ πρωτοτυπία ἐγκρίεται μάλιστα εἰς τοῦτο, ὅτι Ῥωμαντικώτερος ὢν πάντων τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὑποθέσεως, τὰ αἰσθηματικὰ καὶ τὰς ἰδέας ἀπομένει ἐν τούτοις κλασσικὴς κατὰ τὸ ὕφος καὶ μαθητῆς, ὡς ἐκαυχᾶτο, τοῦ Δρύδεν καὶ τοῦ Πώπ, ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων ὑπερεθαύμαζε καὶ ἐμελεῖα ἀπαύστως τὸν Αἰσχύλου. Τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ τραγικοῦ ἡ ἐπίδρασις εἶναι καταφανὴς ἐν τῇ διατυπώσει τοῦ χαρακτῆρος τῶν βυρωνεῖων ἥρώων, ὧν πλειστοὶ συγγενεύουσι πρὸς τὸν Προμηθεά. Ἀριστοτεχνήματα ἐν τού-

τοῖς τοῦ Βάρωνος ὅπως πρωτότυπον καὶ οὐδὲν ἔχον ὅμοιον ἐν οὐδεμιᾷ φιλολογίᾳ θεωρεῖται παρὰ τῶν ἐπιφανεστάτων κριτικῶν, καὶ ἰδίως τοῦ Βιλλεμαίνου, τὸ σατυρικὸν ποίημα «Δὸν Ζουάν», ἐν ᾧ εὖρε τρόπον νὰ συνδυάσῃ τὸν λυρισμὸν μετὰ τῆς πικροτάτης εἰρωνείας καὶ ἐνίοτε τῆς ἀγοραίας βωμολοχίας. Τὸν μέγαν τοῦτον βάρδην τῆς Σκωτίας διεδέχθη πλείας μικροτέρων ποιητῶν καὶ ποιητριῶν, ὧν ἡ εἰρημὴ δὲν ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὰ ὅρια τῆς Ἀγγλίας· ὁ δὲ διασημώτατος ἀντιπρόσωπος τῆς σήμερον Ἀγγλικῆς ποιήσεως εἶναι ὁ λυρικὸς Τέννισων, διακρινόμενος ἐπὶ ἀδρότητι αἰσθημάτων καὶ ἀρμονικῇ στιχοποιίᾳ, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Βούλντερ Λύττιν, ὁ διαπρέψας καὶ ὡς δραματογράφος. Ἡ Ἀγγλία ἐξακολουθεῖ πρωτεύουσα ἐν τῇ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἁμώματος διδασκαλίᾳ καὶ τῇ πολιτικῇ ῥητορείᾳ, ἔχει δὲ καὶ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἐξόχως ἱστορικούς, τὸν Μίτφορντ καὶ τὸν Γρότε, ἀμφοτέρους συγγραφάνας ἀξίας λόγου ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὸν Μακώ-λεϊν, τοῦ ὁποῦ «Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς μεταπολιτεύσεως» κατέστη κλασσικὴ, τὸν Καρλαίλ, οὗ φημιζέται ἡ ἐμβρίθις καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦ ὕψους, τὸν Χάλλαμ, τὸν Ρόσκο, τὸν Φίνλαϋ, τὸν Φρεϊμαν, τὸν Κιγκλεϊν (Kinglelake), καὶ ἄλλους ἐραμίλλους. Ὡς συντάκται μονογραφῶν ἡ δοκιμιογράφοι (essayists) διέπρεψαν πρὸ πάντων ὁ Μακώλεϊς καὶ ὁ κράτιστος τῶν Ἀγγλίων ῥητόρων Γλαδστον. Ἀναριθμητὸν δὲ εἶναι τὸ σμῆνος τῶν μυθιστοριογράφων, οἵτινες ὅμως δὲν περιορίζονται ὡς ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ νὰ διασκεδάζωσι τὸν ἀναγνώστην ἢ νὰ δι-ἀπρέψωσιν ὡς καλλιτέχνην τοῦ λόγου, ἀλλ' ἀπο-ἐλέπουν καὶ εἰς μεταδόσιν ὠφελίμων γνώσεων καὶ ἐπὶ μᾶλλον εἰς διάπλυσιν τῆς ψυχῆς. Τὰ ἀγγλικὰ μυθιστορήματα, πλην ἐλαχίστων ἐξαί-ρεσεων, εἶναι τὰ μόνα τὰ ἔποια δύναται ν' ἀναγνωσθῶσιν ἀνευρυθιάστως καὶ παρὰ τῆς σεμνοτέρως παρόντος. Εἰς τὴν τοιαύτην μυθιστοριογραφίαν διέπρεψαν πρὸ πάντων, μετὰ τὸν Βαλτερσκτόν καὶ τὴν Ἀννὴν Ράδκλιφ, ὁ Βούλντερ, ὁ Κάρολος Δίκινς, ὁ Ἰσαάκς Κόλ-λιος, ὁ Τρόλλος, ὁ Μαράτ, ὁ Οὐίλκνς Κόλ-λινς, καὶ αἱ κυραὶ Μαρία Ἐδγέδωρδ, Θαν-ερά, ἡ βαρωνίς Ταυφαίου (Tautphoeus), ἡ Ρέβα Βρώτων (Broughton) καὶ ἱκαναὶ ἄλ-λοι, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐξάνει καθ' ἑκάστην. Τὰ ἄριστα ἔργα πρὸς μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας εἶναι τοῦ Τσάμπερ (Chamber) ἡ «Ἑγκυκλοπαίδεια τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας», ἡ «ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς ποιήσεως» τοῦ Βάρτων, ἡ «ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας» τοῦ Κραϊκ (Craik) καὶ ἡ ἐξάτομος «ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας» τοῦ διασημοῦ Γάλλου κριτικοῦ Βέρνικου Ταϊν (Taine), ἥτις διαπρέ-
ΕΠΙΓΡΑΦΑΙΟΝ ΛΕΞΙΟΝ Α

πει ἰδίως ἐπὶ τῇ ἀκριβεῖ ἐκτιμήσει τῶν φιλολο-γικῶν προϊόντων κατὰ σταθεράς ἐκ τῶν προτέ-ρων ἀρχάς. [P.]

Ἀγγλικὴ κόνις, βλ. Ἀλγαρότου κόνις.

Ἀγγλικὴ τέχνη. Ἡ Ἀγγλία ὑπῆρξε ἑδαφος ἥμισυ γόνιμον εἰς καλλιτεχνικὰς ἀ-μιουργίας ἐνεκα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἰδι-οφυίας τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης, οἵτι-νες πρὸς τὸ ὠφέλιμον καὶ χρησίμον κατ' ἐξο-χὴν ἀποβλέπουσιν. Ἐνεκα τούτου δὲ ἡδονήθη-σαν νὰ παραγάγωσι γενναϊότερον τι μόνον ἐν τῷ πρακτικώτερω εἶδει τῆς καλλιτεχνίας, τῇ ἀρχιτεκτονικῇ. Εἶχον ἤδη κατὰ τὸν μέσον αἰ-ῶνα μορφώσει ἰδίον ἀρχιτεκτονικῆς ῥυθμόν, ἐ-στεροῦντο ὅμως τῆς καλλιτεχνικῆς δυνάμεως νὰ διαπλάσωσιν αὐτὸν ἀρμονικῶς καὶ συμμε-τρως κατὰ τοὺς νόμους τοῦ καλοῦ. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀρχαιότερα αὐτῶν ἔργα ἔχουσι τι τὸ ὑπερβολικόν, τὸ παράδοξον καὶ ἀπειροκλήον. Ἐκ τῶν χρόνων τοῦ ἀρχαίου χριστιανισμοῦ ῥυθμοῦ οὐδὲν ἔργον ἐν Ἀγγλίᾳ σφίζεται καταστραφέντων τῶν πλείστων ὑπὸ τῶν δανικῶν πολέμων. Ἐπὶ Νορμανδοῦν κα-τέστη ἐν Ἀγγλίᾳ συνήθης ὁ αὐστηρὸς νορμαν-δικὸς ῥυθμὸς τῆς θολωτῆς βασιλικῆς. Τοῦ ῥυθμοῦ δὲ τούτου τὸ ἀξιολογώτερον ἐν Ἀγ-γλίᾳ παράδειγμα εἶναι ἡ μητρόπολις τῆς Νορ-wich, ἔργον τοῦ 12ου αἰῶνος. Περὶ τὰ μέσα δὲ τοῦ αἰῶνος τούτου εἰσῆλθον καὶ ὁ γερμανι-κὸς ῥυθμὸς, ἐξ οὗ τροποποιηθέντος ἀπετελέ-σθη βραδύτερον ὁ ἀγγλογερμανικὸς διαφέ-ρων κατὰ τοῦτο τοῦ γαλλογερμανικοῦ ῥυθμοῦ, ὅτι δὲν ἤρκειτο εἰς μόνον τὴν διατύπωσιν τῶν γενικῶν σχεδίων, ἀλλ' ἀπέβλεπε μᾶλλον εἰς τὴν λεπτομερῆ διακόσμησιν καὶ διαμόρφωσιν τῶν καθ' ἑκάστη ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν. Ἰδίον γινώρισμα τοῦ εἰρημένου ἀγγλ. ῥυθμοῦ ἦτο τὸ εἰς ὑπερβολὴν ἐπιμήκης σχῆμα τοῦ ἀρχιτεκτο-νικοῦ σχεδίου. Ἡ ἐν York μητρόπολις δεικνύει τὸν τελειότερον καὶ ἀγνότερον τύπον τοῦ γερ-μανικοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ῥυθμοῦ, τοῦαντίον δὲ ἡ ἐν Salisbury μητρόπολις (1220—58) εἶναι τὸ λαμπρότατον παράδειγμα τοῦ ἀγγλογερμανι-κοῦ ῥυθμοῦ. Ἐκ τῶν σωζομένων δὲ ἔργων τοῦ 16ου αἰῶνος φαίνεται ὅτι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐπεκράτησαν ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ μεταγενέ-στερος γοθικὸς ῥυθμὸς, διακρινόμενος διὰ τὰς γραφικὰς αὐτοῦ πρὸ πάντων καλλονάς. Κατὰ τὰς ἀρχάς ὅμως τοῦ 17ου αἰῶνος ἐπαυσε πᾶσα ἰδιόρρυθμος ἐν Ἀγγλίᾳ ἀρχιτεκτονικῇ, ὑποκύψασα εἰς τὴν ἐπιδράσιν τῆς Ἱταλικῆς τέχνης· οἱ ἐπιφανέστεροι ἀγγλοὶ ἀρχιτέκτονες τοῦ 17ου αἰῶνος ἦσαν ἄπλοὶ μιμηταὶ σχεδὸν μέχρι ἀντιγραφῆς τῶν ἐν Ἱταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ὁμοτέχνων τῶν. Κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκον-ταετηρίδα τοῦ 18ου αἰῶνος ἐπεκράτησε καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὥπως καὶ ἄλλαχού τῆς Εὐρώπης, ὁ κλασσικὸς ῥυθμὸς. Αἱ ὑπὲρ τοῦ ῥυθμοῦ τού-
5

του τάσεις καὶ πρότερον εἴτι εἶχον γίνεαι καταφανεῖς ἐν Δρέσδῃ, Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, εἰς τὴν ἐπικράτησιν ὅμως αὐτοῦ συνετέλεσαν κυρίως αἱ αρχαιολογικαὶ ἐργασίαι τοῦ Winckelmann, αἱτινες ἐνέπνευσαν εἰς τοὺς καλλιτέχνας ἀληθὴ ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ κάλλους τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ ἐμάρτυσαν ἰδίως τὸ κλασσικὸν φρόνημα αἱ ἀπεικονίσεις τῶν ἀρχαιοτήτων Ἀττικῆς, αἱ δημοσιευθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Στούαρτ (Antiquities of Athens). Δυστυχῶς ὅμως ἡ καλλιτεχνικὴ αὕτη ἐν Ἀγγλίᾳ τάσις ἐνωρίς παρεθάρη εἰς ἀπλὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τοῦ ἀρχαίου ρυθμοῦ. Πολλὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα τῶν Ἀθηνῶν, οἷα εἶνε τὸ Ἑρέχθειον, τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους, ὁ πύργος τοῦ Κηρύστου καὶ ἄλλα ἐπεχείρησαν οἱ Ἀγγλοὶ ἀρχιτέκτονες νὰ ἀναπαράστησιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πατρίδι, ἄνευ ὅμως αἰσθήματος καλλιτεχνικοῦ καὶ ἀκριβοῦς ἐπὶ γνώσεως τοῦ σκοποῦ ἐκάστου τούτων. Τὰ κάλλιτα ἀρχιτεκτονικὰ ἔργα τῆς Ἀγγλίας εἶνε ἀναμφισβητήτως τὰ νεώτερα τοῦ γοθικοῦ ρυθμοῦ, ὅστις διεδέχθη τὸν κλασσικόν. Τὸ λεγόμενον Κρουστάλλινον παλάτιον μαρτυρεῖ περὶ τῆς δημοσυργικῆς δεξιότητος τῶν Ἀγγλῶν εἰς ἔργα χρήσιμα καὶ πρακτικά.

Τὰ ἀρχαιότερα μνημεῖα τῆς πλαστικῆς ἀγγλικῆς τέχνης δεικνύουσι προφανῆ σημεῖα τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Ἰταλοῦ καλλιτέχνου Nicolo Pisano, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ προάγγελος τῆς ἀναγεννήσεως τῆς πλαστικῆς τέχνης. Ἐπίδοσιν τινα ἐπὶ τὰ βελτίω ἔσχεν ἡ ἀγγλικὴ πλαστικὴ ἐπὶ Ἐρρίκου τοῦ τρίτου, τοῦ προστάτου τῶν τεχνῶν, ὅστις καὶ ξένους τεχνίτας οὐκ ἐλίγους προσέλκυσε εἰς Ἀγγλίαν· ἡ περίοδος αὕτη διήρκεσε μέχρι τοῦ 14ου αἰῶνος· διακρίνει δὲ τὰ τελευταῖα τῆς περιόδου ταύτης ἔργα αἰσθημα ἄβρὸν καὶ χάρις λεπτῇ. Ἀπὸ τοῦ χρόνου ὅμως τούτου μέχρι τοῦ 18ου αἰῶνος ἡ πλαστικὴ τέχνη ἀπώλεσε πᾶσαν αὐτοτέλειαν δουλεύσαν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ. Ὅτι δὲ σπουδαῖον παρήχθη κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐν Ἀγγλίᾳ ὁφείλεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ἀλλοδαποὺς ἀνδριαντοποιούς. Κατὰ τὸν 18ον δὲ αἰῶνα συνετέλεσαν εἰς νέαν ἐπίδοσιν τῆς πλαστικῆς τέχνης, ὅπως καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, αἱ σπουδαὶ τῶν κλασσικῶν μνημείων. Ὁ ἐπιφανέστατος ὁπαδὸς ἢ μάλλον ὁ ἰδρυτὴς τῆς κλασσικῆς σχολῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἦτο ὁ John Flaxman. Συγχρόνως ὅμως ἀναφαίνονται καὶ ἀντιθετοὶ τάσεις, αἱ τῆς πραγματικῆς λεγομένης σχολῆς, ἧς οἱ ἐπιφανέστεροι ὁπαδοὶ ἦσαν Mollekens (1823), Chantrey (1841), Watson (1847) καὶ H. Westmacott (1856). Ἐκ τῶν νεωτέρων δὲ ἀνδριαντοποιῶν ἐλίγοι μόνον ἀσπάζονται τὰ δόγματα τῆς ἰσοκρίσεως καὶ ἀκαλυμμένης σχολῆς, οἱ πλεῖστοι ὅμως ἀκολουθοῦσι μὲν τὴν κοινὴν συνήθειαν τὴν τῆς πραγματικῆς σχολῆς, δὲν

φαίνονται ὅμως καὶ καταφρονεῖται τῶν αὐτῶν ῥῶν πλαστικῶν νόμων.

Ἡ ζωγραφικὴ ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα μόνον τὸ πρῶτον παρήγαγεν ἔργα ἄξια λόγου ὁπωσδήποτε· οἱ τοῦ χρόνου τούτου ὅμως Ἀγγλοὶ ζωγράφοι ἦσαν σχεδὸν πάντες προσωπογράφοι καὶ μιμηταὶ τοῦ Holbein καὶ Van Dyck. Εἰσηγγεῖς δὲ τῆς μεγαλογραφίας τῆς ἰσοκρίσεως ζωγραφικῆς ἐγένετο πρῶτος ὁ Thornhill, ὁπαδὸς τῆς Γαλλικῆς τέχνης. Ὁ κράτιστος ὅμως τῶν ἀγγλῶν ζωγράφων καὶ ὁ πρῶτος ἰδιορρυθμὸς ἦτο ὁ Hogarth (1692—1764), περιφρῆμος διὰ τὰς σατυρικὰς αὐτοῦ ἡθογραφίας. Οὐδὲν ἥττον ὅμως προήγαγεν τὸ καθαρὸς τεχνικὸν μέρος ὁ Joshua Reynolds (1723—52), ἀντιγραφεὶς τῷ πνεύματι τῆς Ἰταλικῆς σχολῆς, ἐπέδρασε δὲ οὐκ ἐλάχιστον εἰς τὴν περαιτέρω ἐπίδοσιν τῆς Ἀγγλικῆς ζωγραφικῆς διὰ τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ ἔργων καὶ διὰ τῶν γραπτῶν θεωριῶν του· ὁ πρῶτος δ' ἄξιος λόγου τοπειγράφος Ἀγγλὸς εἶνε ὁ καλλιτέχνης Richard Wilson. Ἡ σχολὴ τοῦ Γάλλου ζωγράφου David, ἧτις εἶχεν ἐπικρατήσει ἤδη ἐν ἀπαστῇ τῇ Εὐρώπῃ, ἐλίγην μόνον ἔσχεν ἐπίδρασιν ἐν τῇ ἀγγλικῇ τέχνῃ. Ἡ ὁρθοκρίσιμος ζωγραφικὴ δὲν ἠδυνήθη ἐν Ἀγγλίᾳ ν' ἀναπτυχθῇ ἕνεκα τοῦ κρατοῦντος ψυχροῦ ποιητικοῦ πνεύματος. Εἰς τὴν ἰσοκρίσιμον ζωγραφικὴν παρέσχον νέαν ἀφορμὴν εἰς ἐπίδοσιν αἱ τοιχογραφαὶ διαφόρων οἰκοδομημάτων τῆς Ἀγγλίας, μάλιστα δὲ αἱ τῶν βουλευτηρίων. Το σπουδαιότερον ὅμως εἶδος τῆς ἀγγλικῆς ζωγραφικῆς ἦτο πάντοτε τὸ τῆς προσωπογραφίας. Εἰς τῶν ἐμφεστέρων προσωπογράφων ἦτο ὁ Lawrence (1769—1830), ὅστις ἐστὶν οὐκ ἐλάχιστος μιμητὰς. Ἐν τῇ ἡθογραφικῇ εἰς διακρίνονται οἱ Ἀγγλοὶ ζωγράφοι ἐπὶ ἀκριβείᾳ καὶ σαφεὶ χαρακτηρισμῷ τῶν προσώπων· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τοπειογραφίᾳ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ νεώτερα ζωγραφικὴ τῶν Ἀγγλῶν ἔργα πλείστα λόγου ἄξια· ὁ ἐπιφανέστατος δὲ τοῦ εἶδους τούτου ζωγράφος εἶνε ὁ Turner (ἀπ. 1859). Ἰδίως ὅμως ἀκμάζει ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν νεωτέρους χρόνους ἡ ὑδατογραφία καὶ μικρογραφία (miniature). [Θ. Σ.]

Ἀγγλικὴ φιλοσοφία. Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ Νεοαριστοτελικὴ ἢ Σχολαστικὴ φιλοσοφία ὑπάγεται εἰς τὴν ἐν γένει φιλοσοφίαν τῶν μέσων χρόνων· ἐπιστημονικῶς δὲ αὐτῆς παρὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἀντιπρόσωποι ὑπῆρξαν ὁ Ἀλκωνος, ὁ Ἐριγενὴς Σκότος, ὁ Δουνσκότος, πρὸ πάντων ὁ Ρογήρος Βάκιον. (βλ. ἡ Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 12' αἰῶνος, ἡ Ἀγγλία ἐγέννησε μὲν πολλὰ καὶ ἱκανῶς μεγάλους φιλοσόφους, οὐδὲν ὅμως παρετηρήθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους ὁμοφωνία περὶ τὰ θεμελιώδη δόγματα, ἧτις εἶναι ἀπαραίτητος ὁρος τῆς

πάρξεως ἐν τινὶ ἐποχῇ καὶ χώρα ἰδίᾳ καὶ διακρινόμενης ἀπὸ τῶν ξένων ἐθνικῆς φιλοσοφίας, οἱ αἱ τῶν Πλατωνικῶν καὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν παρ' ἀρχαίους, ἢ τῶν νεωτέρων ἐν Γερμανίᾳ Πανθεϊστικῶν καὶ ἢ τῶν λεγομένων Ἑκλεκτικῶν ἐν Γαλλίᾳ. Οἱ Ἀγγλοὶ φαίνονται ἀντὶ τούτου ἐξακολουθεῖν ἕκαστος ἀνεξαρτήτως καὶ στηρίζοντες τὰ συμπεράσματα αὐτῶν ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδίᾳ μελέτῃ καὶ πείρᾳ. Ἐν ἑλλείψει ὁμοῦ συμφωνίας εἰς τὰ συμπεράσματα δύναται τις ν' ἀνέυρῃ παρ' αὐτοῖς μεγίστην τοιαύτην ἐν τῇ γενικῇ τάσει τοῦ πνεύματος καὶ τῇ μεθόδῳ τῆς ἐργασίας. Πάντες τῷ ὄντι, πλὴν ὀλίγιστων ἐξαιρέσεων, ἐκτιμῶσι κατ' ἐξοχὴν τὴν πείραν καὶ ἰδίᾳ τὴν διὰ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων ἀποκτιμύμενην, καὶ πάντες ἐξ ἴσου ἀποστρέφονται τὴν αὐθαίρετον χρῆσιν τοῦ λόγου, τὰ ὑπερβατικά θεωρήματα καὶ τὴν μεταφυσικὴν. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σωκράτους νομίζουσι πολὺ τῶν ἄλλων ἀξιώτερα μελέτης ὅσα φιλοσοφήματα σχετίζονται ἀμέσως πρὸς τὴν ἡθικὴν καὶ τὸν κοινωνικὸν βίον, καὶ περὶ τὴν λύσιν τούτων πρὸ πάντων εὐδοκίμουσιν. Ἀπὸ τίνος χρόνου οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἀγγλῶν φιλοσόφων ἀποκλίνουν πρὸς τὴν αἵρεσιν τῆς λεγομένης θετικῆς φιλοσοφίας, τὴν ἰδρυθεῖσαν ἀρχομένου τοῦ πρᾶντος αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Γάλλου Αὐγούστου Κόντ (Comte) καὶ πολὺ μάλλον ἢ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῆς εὐδοκίμησάν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀφοῦ ἀπεδείχθη ἱκανῶς θετικωτέρα διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τινῶν αὐθαϊρέτων ἰσχυρισμῶν καὶ τῶν εὐδαιμονικῶν δυνάμεων τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ τῶν δυσφύλων ὁπαδῶν του. Τῆς νέας ταύτης θετικῆς σχολῆς ἐξοχοὶ ἀντιπρόσωποι εἶναι σήμερον ὁ Στουάρτ Μίλλ καὶ ὁ Ἐρβερ Σπένσερ, τοῦ ὁποῦ τοῦ φιλοσοφικὰ συγγραμμάτα διακρίνονται πρὸ πάντων διὰ τὸ πλῆθος, τὴν ἀκριθεὶς ἐκθεσιν καὶ τὴν εὐμέθοδον κατατάξιν τῶν γεγονότων. Γνωστὸν εἶναι ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀνήκει ἡ δόξα οὐχὶ τῆς εὐρύσεως τοῦ πολυκρότου νόμου τῆς ἐξελίξεως, ὅστις ὑπὸ ποικίλα ὀνόματα εἶχε ἀνατυπωθῆ καὶ παρὰ προγενεστέρων φιλοσόφων, ἀλλ' ὅτι πολὺ μάλλον αὐτῶν εἰργάσθη καὶ ἐπέτυχεν ἡ στηρίξις τοῦτον ἐπὶ γεγονότων ἀναντιλέκτων. (Βλ. Δαρβίνος καὶ Δαρβινισμός). Περὶ τῶν Ἀγγλῶν φιλοσόφων, τῶν οὐδὲν ἴδιον σύστημα ἐπιστημολογικῶν καὶ οὐδέποτε εἰς ὑπερνέφελον ὕψος ἀρθέντων, ἀποφαίνεται ὁ διάσημος κριτικὸς, ὁ Ἑρρίκος Τάιν (Taine), «ὅτι κόπτουσι τὰ πτερά των, ὥπως πατώσιν ἀσφαλέστερον ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους». Ὅπως δὴποτε βεβαίον ἀπομένει ὅτι, ἂν οὐδὲν ἐφεύρον ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ οἱ Ἀγγλοὶ, παρέσχον οὐχ ἥττον αὐτῇ πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἅς ἐνδὸς μὲν καταδείξαντες τὸ μάστιγος πολλῶν προγενεστέρων εὐρημάτων, ἅς ἑτέροις δὲ καταστήσαντες χρήσιμα ἄλλα, τῶν ὁποίων ἡ σημασία καὶ ἡ σπουδαιότης δὲν εἶχε τύχῃ τῆς

προσηκούσης ἐκτιμήσεως ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ. [P.]

Ἀγγλικῆς Ἑταιρείας Νῆσοι.

Σύνπλεγμα νήσων τῆς Β. Αὐστραλίας, καί-
μένων μεταξὺ τῶν 11⁰ καὶ 12⁰ Β. πλ. καὶ τῶν
135⁰ καὶ 136⁰ Ἀν. μήκους τοῦ Γρην. πρὸς
Β τοῦ θρῦου Ἀρυχαμ. Ἀνήκουσιν εἰς τὴν
χώραν τῆς Β. Αὐστραλίας. Ἀνεκαλύφθησαν
τῷ 1803. Ἡ μεγαλύτερα αὐτῶν καλεῖται
Νήσος τοῦ Βέσσελ. [Π. II.]

Ἀγγλικὸν ἐρυθρὸν. Βλ. Σιδήρος
(σιδήρου ἐνώσεις.)

Ἀγγλικὸν κίτρινον. Βλ. Μολύβδου
ἐνώσεις (μολύβδου χαλκωρίδιον).

Ἀγγλικὸν κυανὸν. Βλ. Ἰνδικόν.

Ἀγγλικὸν πράσινον (χ. η. μ. τ. α.
χ. ν. λ.) τὸ ὄνομα τοῦτο φέρουσι διάφορα τῆς
ζωγραφικῆς χρώματα, οἷον τὸ πράσινον τοῦ
Σχάινφουρτ μίγμα οὐλτραμαρίνης καὶ κι-
τρίνου τοῦ χρωμίου κλ. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀγγλικὸν σύνταγμα. Καίτοι τὸ
Ἀγγλ. σύνταγμα ἐχρησίμευσεν ὡς ἀρχικὴ
πηγὴ καὶ τύπος πάντων τῶν νεωτέρων συν-
ταγμάτων τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης καὶ
Ἀμερικῆς, ὁμοῦ διατελεῖ ἐτι ὑπὸ τὴν ἱστο-
ρικὴν αὐτοῦ ἐξελίξιν μὴ συμπαγὲς εἰς ἐνιαῖον
καὶ γραπτὸν νόμον. Κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἐξ
αὐτοῦ παραχθέντων τὸ Ἀγγλ. σύνταγμα ἀ-
ποτελεῖται ἐκ νόμων πολλῶν καὶ ἐθίμων παν-
τοδαπῶν, ἐποχῶν δὲ διαφορωμάτων. Ἐπὶ παν-
τὸς σπουδαίου συνταγματικοῦ ζητήματος ἐν
Ἀγγλίᾳ προσφεύγουσιν οὐχὶ εἰς ἓν, ἀλλ' εἰς
πλείονα κείμενα καὶ εἰς σειρὰν προηγουμένων,
ἅτινα ἀνέρχονται ἀπωτάτῳ ἐν τῇ ἱστορίᾳ
αὐτῆς.

Ἐν ταῦτοις εἰς τέσσαρας συνοφίονται αἱ
κύριαι πηγαὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ πολιτεύματος·
εἰς τὰς συνθήκας ἢ οἰονεὶ συνθήκας, εἰς τὰ
προηγουμένα καὶ ἔθιμα (Common Law), εἰς
τὰς συμβάσεις καὶ εἰς τοὺς νόμους. Αἱ συν-
θῆκαι εἶναι δύο τὸν ἀριθμὸν, ἡ μὲν ἡ τῆς
ἐνώσεως τῆς Σκωτίας μετὰ τῆς Ἀγγλίας
(1707), ἡ δὲ ἡ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἰρλανδίας
μετὰ τῆς αὐτῆς (1800). Ἀμφότεραι εἶναι
πράξεις τοῦ διαβόου δικαίου πρὸς τὴν διαφορὰν,
ὅτι μετὰ τὴν υπογραφήν τὰ δύο κράτη συνη-
γώθησαν καὶ συνεχιώθησαν εἰς ἓν, καὶ διὰ
μὲν τῆς πρώτης συνθήκης ἡ Σκωτία καὶ Ἀγ-
γλία συνηγώθησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Μεγάλῃ
Βρετανίᾳ, διὰ δὲ τῆς δευτέρας ἀπερτίστη τὸ
ἠνωμένον Βασίλειον. Αἱ ἀμφοτέρω δὲ ἐ-
πατεύθη ἡ παραδοχὴ μίας μόνῃς δυναστείας
καὶ ἡ εἰσαγωγή ἀριθμοῦ τινος Σκωτῶν καὶ
Ἰρλανδῶν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον.
Οὕτω τὸ κοινοβούλιον ψηφίζει ἐγκύριος νόμους
δι' ἅπαν τὸ ἠνωμένον βασίλειον, πλὴν ἐὰν
ῖρητως βριαθῇ, ὅτι νόμος τις εἰδικὸς ἀφορᾷ εἰς

ἐν μόνον τμήμα αὐτοῦ. Ἡ δευτέρα πηγή τοῦ Ἀγγλ. συντ. τὰ ἐθίμα, περιλαμβάνουσι τοὺς κανόνες, οἵτινες ἀναφέρονται ὡς ἰσχύοντες ὑπὸ δημοσίων ἐγγράφων, ὑπὸ δικαστικῶν ἀποφάσεων ἢ ὑπὸ γνωμῶν τῶν νομομαθῶν, ἀλλ' ἄνευ συσχέτισεως πρὸς βῆτην κείμενον τοῦ νόμου, ὡς ἀρχικῆς αὐτῶν αἰτίας. Τὰ ἐθίμα εἶναι ἀξιοσημείωτα διὰ τὴν πληθύν καὶ τὸ εἶδος τῶν ἀντικειμένων, εἰς ἃ ἀναφέρονται, διὰ καὶ θεωροῦνται ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν πηγή τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου τῆς Ἀγγλίας. Διὰ τῶν ἐθίμων κανονίζεται καὶ νῦν ἐστὶ ὁ ὀργανισμὸς καὶ ἡ ἀμοιβαία σχέσις τῶν μεγάλων ἐξουσιῶν τοῦ κράτους, ἧτοι τῆς βασιλείας καὶ τοῦ κοινοβουλίου· ἐπὶ τῇ βάσει ἐθίμων λειτουργοῦσι τὸ ὑπουργεῖον καὶ οἱ ὑπουργοί. Λέξεις ἀγνωστοὶ ὅπως τῇ γραπτῇ δικαίῳ ὑπὸ τοῦ ἐθίμου ἀπλῶς ἐκानονίσθη ἢ διαίρεσις τοῦ Κοινοβουλίου εἰς δύο βουλὰς ὑπὸ τῶν ἐθίμων ἀναγνωρίζεται τὸ δικαίωμα τῆς προτεραιότητος τῆς βουλῆς ἐπὶ τῇ ἐπιψηφίσει τῶν χρηματικῶν δαπανῶν ὑπὸ τῶν ἐθίμων ἐδρησιουργήθη ἡ βασιλικὴ προνομία ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὀργανισμῷ. — Αἱ συμβάσεις εἶναι τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, ὁ Μέγας Χάρτης (1215), ἡ διακήρυξις τῶν Δικαιωμάτων (Bill of rights) καὶ ὁ περὶ διαδοχῆς νόμος (Bill of settlement, 1701). Καὶ τὰ τρία ταῦτα εἶναι οἱ τίτλοι τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς. Διακρίνονται δὲ ἀπὸ τῶν νόμων αἱ συμβάσεις, καθ' ὅσον ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς δὲν συντρέχει μετὰ τῶν κοινοτήτων ὡς ἀναπόσπαστον μέρος τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ παρίσταται ὡς συμβαλλόμενον πρόσωπον μετὰ τοῦ λαοῦ, ἀναφανομένου μετὰ προσωπικότητος διακεκριμένης καὶ ἀνεξαρτήτου. Ὁ Μέγας Χάρτης ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν βαρόνων εἰς τὸν βασιλεῖα Ἰωάννην, ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ πάντων τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ. Θεμελιώδεις διατάξεις αὐτοῦ εἶναι ἡ προστασία τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ διαγραφή κανόνων τηρητέων κατὰ τὴν κατηγορίαν καὶ δίκην τῶν πολιτῶν. Πλὴν τούτων δὲ συνωμολογήθη ὅτι οὐδεὶς φόρος θέλει εἰσπραττεσθαι ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ κοινοβουλίου καὶ ὅτι, ἐὰν ὁ βασιλεὺς παραβιάσῃ τὰς ὑποσχέσεις του, οἱ βάρωνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κατάρχωσι καὶ κρατήσωσι τὰ μέγαρα του, καὶ νὰ τὸν βλάψωσι δι' οἰωνοτήτων διαθέτωσι μέσων. Ἡ διακρίσις τῶν δικαιωμάτων ἀποτελεῖ ἀπλόον προοίμιον τῆς ἀποφάσεως τῶν δύο βουλῶν, δι' ἧς προσκαλεῖται εἰς τὸν θρόνον μετὰ τὴν συγῆν Ἰακώβου τοῦ Β' ὁ Γουλιέλμος τῆς Ὁράνης. Ἡ διακήρυξις περιλαμβάνει δέκα τρία ἄρθρα, ἅπαντα σχεδὸν περιοριστικὰ τῶν βασιλικῶν προνομίων. Ἀφαίρει ἀπὸ τοῦ βασιλέως τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναστέλλειν τοὺς νόμους ἢ ἀπαλλάσσειν τινὰ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, τοῦ ἰδρύειν ἑκτακτα δικαστήρια ἢ ἐπιβάλλειν μεγάλα πρόστιμα, τοῦ

περιορίζειν τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρειν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου ἐν τῷ κοινοβουλίῳ τοῦ ἐπεμβαίνειν εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς. Πρὸς τούτοις ἡ διακήρυξις ἐπαναλαμβάνει καὶ πάλιν τὴν ἀπαγόρευσιν, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἰσπραξις τῶν φόρων ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν δύο βουλῶν καὶ προσθετεῖ νέον ἄρον, ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ διατήρησις μονίμου στρατοῦ ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ Κοινοβουλίου. — Ἡ τρίτη τῶν συμβάσεων, ἧτοι ὁ περὶ διαδοχῆς νόμος, περιλαμβάνει ἐπίσης προοίμιον συνταγματικὰς τινὰς διατάξεις, ὅσον τὸ μόνιμον τῶν δικαστῶν, τὸ ἄκυρον τῶν βασιλικῶν πράξεων ἄνευ τῆς προσυπογραφῆς ὑπευθύνων προσώπων, τὸ ἀδύνατον τῆς παρὰ τῆς βασιλικῆς χάριτος εἰς τὴν καταδικασθῆναι ἐπὶ κατηγορίᾳ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων κλ. — Ἡ τελευταία πηγή τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου ἐν Ἀγγλίᾳ, οἱ νόμοι, καταρτίζονται ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις συνταγματικαῖς κράτεσι, ἧτοι διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν κοινοβουλίου καὶ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ διαφορᾷ ὅτι τὸ Ἀγγλ. κοινοβούλιον ὑπ' οὐδεμιᾶς ἀνωτέρας συντακτικῆς ἐξουσίας κωλύεται, ὥστε νὰ μεταβάλῃ διὰ τῶν αὐτοῦ νόμων οἰανδήποτε συνταγματικὴν διάταξιν.

Ὁ βασιλεὺς ἢ ἡ ἄνασσα εἶναι ὁ θεματοφύλαξ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τοῦ κράτους καὶ οὗτος μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀσκήσῃ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, πάντοτε ὅμως τῇ συμβουλῇ καὶ συναινέσει ὠρισμένῃ ὑπὸ τοῦ νόμου προσώπων. Ὡς δὲ πάλαι καὶ νῦν ἐστὶ τὸ στέμμα ἐφαρμόζει τοὺς νόμους καὶ ἀπονέμει τὴν δικαιοσύνην, τὸ στέμμα ποιεῖ εἰρήνην καὶ πόλεμον καὶ διευθύνει πάσας τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καὶ ἐξωτερικῇ, τὸ στέμμα ἀνταρμίζει τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τιμωρεῖ τοὺς κακὰ πράξαντας. Ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Burke, ὁ βασιλεὺς ἐν Ἀγγλίᾳ οὐδὲνός προσδέεται πρὸς ἀξιοπρέπειαν, λαμπρότητα, ἐξουσίαν. Ἡ ἄμεσος τοῦ βασιλέως ἐξουσία εἶναι λίαν σημαντικὴ, ἢ δ' ἔμμεσος καὶ ἐστὶ βεβαιότερα ἐξουσία του εἶναι μεγίστη. Πλὴν ὁ νόμος διαγράφει ἐκάστοτε τὸν τρόπον δι' οὗ οἱ διάφοροι κλάδοι τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας δύνανται ν' ἀσκηθῶσιν. Οὕτως ἡ βασιλικὴ θέλησις δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ προσωπικὴ θέλησις τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἡ ἐπίσημος καὶ κατὰ τὸν νόμον φωτιζομένη ὑπὸ τῆς συμβουλῆς καὶ πραγματουμένη διὰ μέσου συμβούλων καὶ ὑπουργῶν ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ προσωπικῶς ὑπευθύνων δι' ἀμφοτέρω, διὰ τὰς συμβουλὰς αὐτῶν καὶ διὰ τὰς πράξεις των. Κατὰ τὴν εἰκονικὴν ἐκφράσιν παλαιᾶς πηγῆς ἡ θέλησις τοῦ βασιλέως δέον νὰ ἐκδηλωταί ἐν τῇ αὐτῇ αὐτοῦ, ἧτοι ἐνώπιον τῶν ἀνωτάτων συμβούλων, οὐχὶ δὲ ἐν τῇ ὁαλὰ μὲν αὐτοῦ, Voluntas regis in curia lucebat non in camera.

Συμφώνως πρὸς τὰ θεμελιώδη ταῦτα ἀξίω

ματὰ ὁ νόμος ἐπρομήθευσεν εἰδικὰ ὄργανα, διὰ τῶν ὁποίων ἐκδηλοῦνται νομίμως αἱ διαφοροὶ λειτουργίαι τῆς βασιλείας. Νομοθετεῖ μὲν ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἐκείνους μόνον τοὺς νόμους, οὓς τὸ Κοινοβούλιον ἐπισήμως συνεζήτησε καὶ ἐπέφηρσεν· ἀπονέμει μὲν ὁ βασιλεὺς τὴν δικαιοσύνην, ἀλλ' ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν νομομαθῶν ἐκείνων, ὧν εἰδικὴ ἀποστολὴ καὶ καθήκον εἶναι· νὰ συμβουλεύωσι τὸ στέμμα ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων· καὶ ἔχει μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπαν τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἐπικουρον πρὸς τὴν ἄσκησιν ταύτης ἔταξεν ὁ νόμος τὸ μυστικοσυμβούλιον. Ἐντεῦθεν ἐξάγομεν τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ βασιλεὺς ἀδυνατεῖ νὰ πράξῃ τὸ ἄδίκον». Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐπίσημον χαρακτήρα τοῦ βασιλέως· ἐάν μὲν ἡ πράξις ἐγένετο κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους, εἶναι νόμιμος, καὶ ἐπομένως τὸ στέμμα ἀνεύθυνον, ἐάν δὲ μὴ κατὰ τὸν πρέποντα τρόπον, δὲν ἀποτελεῖ ἐπίσημον πρᾶξιν τοῦ στέμματος, δι' ὃ εἶναι ἄκυρος καὶ ἀνεκτέλεστος. Κατ' ἀμφοτέρους δὲ τὰς περιπτώσεις οὐδὲν ἄδικον πράττει ὁ βασιλεὺς.

Κατ' ἀρχὴν ὁ βασιλεὺς νομοθετεῖ ἐν τῇ κοινοβουλίᾳ περὶ παντὸς ἀντικειμένου (the King in parliament). Ἐντεῦθεν καὶ ἡ δύναμις τοῦ κοινοβουλίου ἐν τῇ νομοθεσίᾳ εἶναι ἀπεριόριστος· δὲν δύναται μὲν ἀληθῶς νὰ μεταβάλῃ τὸ ἄδίκον εἰς δίκαιον, ἀλλὰ τοῦλάχιστον τὸ καθιστᾷ νόμιμον. Ὁ βασιλεὺς ὅμως ἐν τῇ πράξει ἔχει ἀρνητικὴν μόνον δύναμιν κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ κοινοβουλίου, ἀλλὰ καὶ ταύτης σπανίως ποιεῖται χρῆσιν διὰ τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἐπικυρῶσαι τὸν νόμον. Ἀπὸ τοῦ 1707 οὐδέποτε τὸ στέμμα ἠρνήθη τὴν ἐγκρίσιν νόμου τινός. Ἐν τοῦτοις ἀναγνωρίζεται κατ' ἐθῆμον ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν βουλῶν, ὅτι ἀπαιτεῖται διάγγελμα τοῦ Στέμματος δι' ἑνὸς τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ, πρὶν ἡ συζητηθῇ ὑπ' ἑκατέρας τῶν βουλῶν ζητήμα τι ἀφορῶν τὰ προνόμια καὶ τὰ εἰσοδήματα τοῦ στέμματος, τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ ἐμμέσως δηλωσις ὅτι ἀνεῖ τοιοῦτον διάγγελματος τὸ νομοσχέδιον δὲν θέλει τύχει τῆς βασιλικῆς ἐγκρίσεως. Πρὸς τοῦτοις εἴθεται ἐπὶ τῶν σπουδαίων κυβερνητικῶν νομοσχεδίων νὰ λαμβάνηται ἐκ τῶν προτέρων ἡ γνώμη τῆς βασιλείας.

Ἱστορικῶς βεβαιοῦται, ὡς καὶ παρ' ἄλλοις κράτεσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀπένεμεν αὐτοπρόσωπως δικαιοσύνην. Si cessat judicare, cessat regnare. Ἀλλ' ἐνωρὶς ἀνεγνωρίσθη ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ ἄπονον τῆς προσωπικῆς ἀναμείψεως τοῦ βασιλέως εἰς τὰ τῆς δικαιοσύνης. Νῦν ἀξίωμα ἐπικρατεῖ, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐκπράττει διὰ τοῦ στόματος τῶν δικαστῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ δικαστῶν διορισμένων καθ' ἑν πρόπον κλεῖναι ὁ νόμος, καὶ ἐνεργούντων καθ' ὁρισμένους ἐκ τῶν προτέρων διατυπώσεις. Ὁθεν δὲν δύναται ὁ βασιλεὺς νὰ δημιουργήσῃ

ἄφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀνεῖ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ κοινοβουλίου νέα δικαστήρια ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν δικαιοδοσίαν ἢ διαδικασίαν τῶν ὑπαρχόντων, ἢ νὰ μεταβάλῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν δικαστῶν ἢ τὸν τρόπον τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν. Πρὸς τὴν ἄσκησιν δὲ τῆς μεγάλης προνομίας, ἥς οἱ δικασταὶ εἶναι οἱ φρουροί, περιβάλλεται αὕτη διὰ πλείστων ἐγγυήσεων. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἱκανότητα τῶν δικαστῶν ἥτοι ὅτι πρέπει νὰ εἶναι ἐξ ἐπαγγέλματος νομικοὶ· δευτέρα δὲ ἡ δημοσιότητα, τρίτη ἡ ἀφασίς, ἥτοι τὸ δικαίωμα τοῦ διαδίκου, νομίζοντος ἑαυτὸν ἀδικούμενον ἐκ πλάνης εἶθ' ἀκούσις τοῦ δικαστοῦ, νὰ προσφεύγῃ εἰς ἄλλα ἀνώτερα δικαστήρια μέχρι τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ δικαστηρίῳ, τῇ κοινοβουλίᾳ, ἢ ἐν τῇ μυστικοσυμβουλίᾳ αὐτοῦ. Ὁ δικαστὴς διοριζόμενος ὁρίζεται ὅτι δὲν θέλει διαρροδοκῆθ' ὑπ' οὐδενός· καὶ ὅτι δὲν θέλει λάβει ὑπ' ὄψει οἰανδήποτε ἐπιστολὴν ἢ διάγγελμα τοῦ βασιλέως δι' οἰονδήποτε ἀντικείμενον, ὑποκαίμενον εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ, διατηρεῖται δὲ ἐν τῇ ἀξιώματι ἐφ' ὅσον φέρσται καλῶς (quam diu se bene gesserit), ἀλλὰ κατ' οὐσίαν εἶναι ἰσόβιος.

Καὶ ἐν τῇ κυβερνήσει ἡ διοικήσει τῆς χώρας ἐπικρατεῖ τὸ ἀξίωμα, ὅτι πᾶσα σπουδαία ὑπόθεσις πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως καθ' ὁρισμένους τύπους. Ἐν ὁρισμέναις τισὶ περιπτώσεσιν ὁ βασιλεὺς δὲν προσβέεται τῆς βοήθειας ἢ τῆς συμβουλῆς λειτουργοῦ τινός, οἷον ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς ἢ τῆς διαλύσεως τοῦ κοινοβουλίου. Ὡσαύτως ἡ κυρώσις οἰονδήποτε νομοσχεδίου γίνεται ἀνεῖ τῆς μεσολαβήσεως ἢ τῆς εὐθύνης προσώπου τινός· ὁ δὲ Καγκελάριος καὶ οἱ γραμματεῖς τοῦ κράτους (—ὑπουργοί) καὶ τινες ἄλλοι λειτουργοὶ διορίζονται διὰ τῆς ἀπλῆς παραδόσεως εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν σφραγίδων ἢ ἄλλων συμβόλων τοῦ ἑαυτῶν ἀξιώματος. Ἀλλὰ κατὰ πάσας τὰς ἄλλας περιπτώσεις ὑφίσταται καὶ ὁ ὑπεύθυνος λειτουργὸς οὐ μόνον διὰ τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πρᾶξιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ λειτουργοῦ συμβουλὴν εἰς τὸν βασιλέα. Ὅθεν καὶ οἱ ὑπουργοί, οἱ συμβουλευσάντες πρᾶξιν τινα ἐκτελεσθησομένην ὑφ' ἑνός μόνου ὑπουργοῦ, εἶναι ἐξ ἴσου ὑπεύθυνοι. Ἀλλῃ ἐγγυησιν παρέχει τὸ ἀξίωμα, ὅτι πᾶς λειτουργὸς εἶναι ὑπεύθυνος ἐνώπιον τῶν κοινῶν δικαστηρίων· διὸ ἡ κυβερνήσις δὲν δύναται ν' ἀνατείσῃ ἢ ἐμπόσῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν δικαστηρίων. Ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς δὲ τῶν δημοσίων λειτουργῶν καὶ ὑπαλλήλων ἰσχύει ἡ ἀρχή, ὅτι τὸ στέμμα δερεῖται νὰ λαμβάνῃ τὴν γνώμην τῶν ἀμέσων αὐτοῦ συμβούλων, οὓς πάλιν δερεῖται νὰ ἐκλέγῃ κατ' ἀρχὴν ἐκ τῆς πλειοψηφίας τοῦ κοινοβουλίου. Ὅπως ἐπέρχεται ἡ ἀρμονία μεταξὺ κοινοβουλίου καὶ στέμματος ἐν τε ταῖς νόμοις καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῶν.

Τὸ ἄγγλικὸν ὑπουργεῖον δύναται νὰ ἐρισθῇ ὡς πολιτικὴ ἐπιτροπεία τοῦ μυστικοσυμβουλίου τῆς ἀνάγκης. Ὡς δὲ ἡ δικαστικὴ λειτουργία τοῦ ἀρχαίου τοῦτου συμβουλίου ἀσκεῖται νῦν ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπείας αὐτοῦ, ὡργανισμένης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ὡς καὶ ἄλλαι ἐπιτροπείαι ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξ αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἡ γενικὴ διεύθυνσις ὅλων τῶν πολιτικῶν κλάδων καὶ ἡ ἀπόφασις ἐφ' ὅλων τῶν σπουδαίων ζητημάτων τῆς διοικήσεως ἀνετέθησαν εἰς παρομοίαν ἐπιτροπείαν. Μία μόνη διαφορὰ ὑφίσταται, ὅτι αἱ ἄλλαι μὲν ἐπιτροπείαι τοῦ μυστικοσυμβουλίου ἔχουσι κεκανονισμένην δικαιοδοσίαν καὶ ἀνεγνωρισμένα δικαιώματα, ἐνῷ τὸ ὑπουργεῖον ἀνεπτύχθη αὐτομάτως, τὰ δὲ δικαιώματα καὶ καθήκοντα αὐτοῦ κανονίζονται ὑπὸ ἐθίμων. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐπιτροπεία διορίζεται ὡς καὶ πάντες οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ ὑπὸ τοῦ στέμματος καὶ περιλαμβάνει τοὺς πρωτεύοντας λειτουργοὺς πάντων τῶν μεγάλων κλάδων τῆς δημοσίας υπηρεσίας. Ἐκαστος τῶν ὑπουργῶν εἶναι κατ' ἐθίμον μέλος ἑκατέρας τῶν βουλῶν, αἱ δὲ γνώμαι ἀπάντων τῶν ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν πρωτεύοντων ζητημάτων δεόν νὰ συμπίπτωσι πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Κοινοβουλίου, ἢ τοῦλάχιστον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Ἐάν δὲ ἡ συνταύτισις αὕτη τῶν γνώμων παύσῃ, οἱ ὑπουργοὶ ὀφείλουσι ν' ἀποχωρήσωσιν ὑπὲρ ἄλλων, οἵτινες δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσι τὸν εὐσιώδη τοῦτον ἔργον. Ὁ βασιλεὺς ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν ἑαυτοῦ ὑπουργῶν ἐφ' ὅσον τοὺς διατηρεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ἡ γνώμη δὲ τῶν ὑπουργῶν ἐφ' ὅλων τῶν σπουδαίων ζητημάτων, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κοινῆς συστάσεως, ἀνακοινοῦται τῷ βασιλεὶ ἀπὸ κοινοῦ ἢ διὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ θεωρεῖται ὡς συμβουλὴ τοῦ ὅλου σώματος. Ἐντεῦθεν πᾶν μέλος τοῦ ὑπουργείου εἶναι υπεύθυνον δι' ὅλας τὰς ἐνεργείας του, ὡς καὶ τὸ ὅλον ὑπουργεῖον δεσμεύεται ὑπὸ τῶν πράξεων ἐνὸς ἑκάστου τῶν μελῶν αὐτοῦ. Ἐάν ὑπουργὸς τις δὲν θέλῃ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας, ὀφείλει νὰ παραιτηθῇ. ἐάν δὲ τὸ ὑπουργεῖον ἅπαν αἰσθάνηται ὅτι ἐκτίθεται ὑπὸ τῆς ἀνικανότητος ἢ κακῆς διαγωγῆς συναδέλφου τινός, ὀφείλει ἀμέσως νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ στέμματος τὴν ἀπαλλαγὴν τοιοῦτου ὑπουργοῦ ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος.

Ὡς τὸ ὑπουργεῖον εἶναι ἄγνωστον τῷ νόμῳ, οὕτω εἶναι καὶ ὁ πρωθυπουργός· καὶ αὕτη ἡ λέξις, δι' ἣς καλεῖται (premier), εἶναι ξένη. Ἡ νῦν ἐπίσημος θέσις τοῦ πρωθυπουργοῦ εἶναι ἡ τοῦ πρώτου λόρδου τοῦ Θησαυροφυλακίου, ἥτις εἶναι ὑποδεστέρα ἐκτὸς ἄλλων θέσεων ἐν τῷ ὑπουργείῳ, καὶ ἥτις ἀποτελεῖ σχεδὸν ὑπουργεῖον ἄνευ χαρτοφυλακίου. Μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἤρξαντο οἱ πρωθυπουργοὶ ἐν

Ἀγγλίᾳ λαμβάνοντες καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἀξίωμα ἐπικρατεῖ, ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη, ἣν τὸ Κοινοβούλιον παρέχει τοῖς ὑπουργοῖς πρὸς στέμματος, εἶναι ἐμπιστοσύνη ὡς πρὸς τὴν διοικητικὴν καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τὴν νομοθετικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν· ἄρα δὲν παραιτεῖται κατὰ κανόνα τὸ ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποῦ νομοσχεδίων τι δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου ἢ καὶ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων. Ἐν τούτοις ἀναφέρονται ἐξαιρετικῶς καὶ περιπτώσεις τινές, καθ' ἃς ἡ ἐπιλήρησις νομοσχεδίου ἠθεωρήθη ὡς ὑπουργικὸν ζήτημα, καὶ μάλιστα ὅσας ἐκ τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτοῦ ἐρητῶτο ἡ ἀσφάλεια τῆς χώρας ἢ ἡ εἰρήνη αὐτῆς.

Τὸ μὲν ὅπως ἀπαλλάξωσι κλάδον τινὰ τῆς διοικήσεως τῆς ταραχοποιῶς ἐπιδράσεως τῆς πολιτικῆς, τὸ δὲ ὅπως ἐλέγχωσι τὴν αἰετίζουσαν ἐξουσίαν ἐνὸς μόνου ἀνωτάτου λειτουργοῦ, οἱ Ἀγγλοὶ νομοθετοῦν ἀνέθεσαν τὴν διοικητικὴν ὑπουργικὴν τινὴν εἰς ἐπιτροπείαν, ἥτις ὅτε μὲν συγκρατεῖ ὅλην πολιτικὴν προσώπων, ὅτε δὲ μέρος μὲν ἐκ πολιτικῶν, μέρος δὲ ἐκ μὴ τοιοῦτων. Ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρω τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό· ὁ ὑπουργὸς ὅλος ὅτι, ὅστις προεδρεύει ἐκάστης ἐπιτροπείας, κατέχει ὅλην τὴν ἐξουσίαν. Τὰ λοιπὰ μέλη δύνανται μὲν νὰ συσκέπτονται μετ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδέποτε καὶ νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν ἑαυτῶν ἀπόφασιν εἰς ἐκεῖνον. Οὕτω συλλογικῶς κατηρτισμένον εἶναι τὸ Treasury Board (ὑπουργεῖον οἰκονομικῶν) περιλαμβάνον ἀνωτάτους καὶ κατωτέρους λειτουργοὺς. Ἐπὶ κεφαλῇ αὐτῶν εἶναι ὁ πρωθυπουργός ἄφ' ἐνὸς καὶ ὁ κυριὸς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἄφ' ἑτέρου (Chancellor of the Exchequer), ἀλλ' οὗτοι οὐδέποτε σχεδὸν καλοῦσιν εἰς συμβούλιον τὴν ἐπιτροπείαν, ὅπερ ἄλλως εἶναι τυπικῶν λαμβανόντων ἐν αὐτῷ μέρος τῶν νεωτέρων λ ο ρ δ ω ν (junior Lords). Ἡ αὕτη πρακτικὴ ἐπικρατεῖ καὶ ἐν τῷ Board of Trade (ὑπ. τοῦ ἐμπορίου) καὶ ἐν τῷ Board of Admiralty (ναυαρχεῖῳ). Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ ἔξ ἐπιτροποὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἴσον δύναμι καὶ ὁμότιμοι διορίζονται πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων τιν. Ἀλλ' ἡ ὑπέρτατος θέσις καὶ ἐξουσία τοῦ πρώτου λόρδου τοῦ ναυαρχείου ἀναγνωρίζεται ὑπὸ πάντων. Οἱ λοιποὶ λόρδοι ἔχουσι κατωτέραν πῶς δικαιοδοσίαν καὶ προεδρεύουσι τῶν διαφόρων τμημάτων, εἰς ἃ διαίρεται τὸ ναυαρχεῖον, οὐδέποτε δὲ ἐσκέφθησαν νὰ διχογνωμησῶσι πρὸς τὸν ἀρχηγόν των ἢ ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελλμάτων του.

Τὸ ὑπουργεῖον, καίπερ υπεύθυνον διὰ τὰ ἑαυτοῦ πράξεις, ὀφείλει νὰ παραμένῃ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἐφ' ὅσον ἀπολαύει τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κοινοβουλίου· ἄφ' ἐτέ-

ρου δὲ ἡ ἀντιπολίτευσις, ἥτις ἐπέτυχε τὴν πῶσιν τοῦ ὑπουργείου, φερίει ὡσαύτως κατὰ καθήκον ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις καθίσταται ὑπεύθυνος· διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐλέγξῃ ἀπλῶς καὶ ἀποδοκιμάξῃ τοὺς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἀντιπάλους, ἀλλ' ὀφείλει ἐν ἀνάγκῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὰς θέσεις αὐτῶν, ὅπως δώσῃ πρακτικὴν ἀποτέλεσμα εἰς τὰς συμβουλὰς τῆς. Οὕτω δὲ ἡ μὲν ἐλπίς τοῦ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν μεταβάλλει τὴν πικρίαν τῆς ἀντιπολίτευσως, ὁ δὲ φόβος τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀναδοχῆς τῆς ἐξουσίας περιορίζει τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὰς ὑπερμέτρους ἀξιώσεις τῆς.

Ἐκ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ δύο βουλῶν ἡ τῶν λόρδων περιλαμβάνει τὸ ἀριστοκρατικὸν στοιχεῖον, ἡ δὲ τῶν Κοινοτήτων τὸ δημοτικόν, ἡ μάλιστα τὸ τῆς μέσης τάξεως. Καίτοι ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ διορίσῃ ὅσους αὐτὸς θέλῃ λόρδους, ὅμως τὸ κληρονομικὸν τοῦ ἀξιώματος ἐνεργεῖ ὡς ἀντίρροπον κατὰ πάσης ἀνωφελούς ἀσκήσεως τῆς μεγάλῃς ταύτης προνομίας τοῦ στέμματος. Ἐνεκεν τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τοῦ ἀξιώματος τοῦ λόρδου ὁ βασιλεὺς αἰσθάνεται ὅτι, ἐνῷ αἱ πράξεις του εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, αἱ συνέπειαι ὅμως αὐτῶν δὲν εἶναι, διότι οὐδὲν βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ νέος ὁμότιμος ἔσται πάντοτε φίλος πρὸς τὸ στέμμα ἢ ὁ υἱὸς ἢ ὁ ἔγγονος αὐτοῦ. Ἄφου μάλιστα τὸ στέμμα οὐ μόνον δὲν δύναται νὰ ἀφαιρήσῃ τὸν ἀπαξ παραχωρηθέντα τίτλον τοῦ λόρδου, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ν' ἀποδεχθῇ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ τῇ συναινέσει τοῦ κατέχοντος. Μένον, ὅτε λόρδος τις ἀπέλωσε τὰς ἀτήσεις αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ ἐξαναγκάσῃ δικαστικῶς τὸν βασιλέα νὰ καλῇ αὐτὸν εἰς τὴν βουλὴν τῶν Λόρδων. Ἐπίσης ἀποβάλλεται ὁ τίτλος τοῦ λόρδου δι' ἀποφάσεις τοῦ κοινοβουλίου, ἀλλὰ τῆς περιπτώσεως ταύτης ἐν μόνον παράδειγμα ἀναφέρεται. Παρὰ τὰ ἀνωτέρω ὅμως τὸ ἀξίωμα τοῦ λόρδου εἶναι κατ' ἐξοχὴν πρῶτον καὶ οὐχὶ οἰκονομικόν· μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ λόρδου ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ εἶναι ἀπλῶς πολίτης οἱ δὲ λοιποὶ υἱοὶ αὐτοῦ εἶναι διὰ παντὸς πολῖται (commoners) οὐδὲν κληρονομιοῦντες ἐκ τοῦ τίτλου καὶ τοῦ ἀξιώματος τοῦ πατρὸς.

Ἡ ἐκλογὴ τῶν βουλευτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ βαρύνεται ἱστορικῶς ἐπὶ τῶν περιφερειῶν τῶν ἀνεγνωρισμένων εἰς νομικὰ πρόσωπα, ἧτοι τῶν κοινοτήτων (κομητεῖαι, πόλεις), οὐχὶ δὲ ἀπλῶς ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστου ἐκλογικοῦ διαμερίσματος. Ὁ τρόπος τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ ἐκινεῖτο μέχρι τοῦ 1832 ὑπὸ νέων χρονολογούμενων ἀπὸ τοῦ 1429. Αἱ αὐταὶ κομητεῖαι ἐπεμπον πάντοτε τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν βουλευτῶν, συνήθως δὲ καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν οἰκογενειῶν. Πολλὰ ἐλιγάρθμοι ἢ μικροσκοπικαὶ πόλεις εἶχον πλήρη ἀντιπροσωπείαν, ἄλλαι δὲ πολυάριθμοι καὶ πλούσιαι ἐ-

στεροῦντο παντάπασιν. Πόλεις δὲ τινες καὶ παρητήθησαν ἐκουσίᾳ τῆς ἀντιπροσωπείας ἡ ἐπαχέησαν τοιαύτην ἀπαλλογήν ὡς χάριν πρὸς ἀνακούφισιν ἀπὸ τῶν ἐκλογικῶν βαρῶν. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκλογικῆς μεταρρυθμίσεως ἐκινεῖτο ἐπὶ τὸ δικαιότερον ἡ ἀντιπροσωπεία καὶ μὲν καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν κοινοτικῶν περιφερειῶν τῶν κομητειῶν καὶ πόλεων, ἀλλὰ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ πληθυσμοῦ δι' ἑκάστην τοῦτων. Οὐδὲν μέλος τῆς βουλῆς τῶν Κοινοτήτων εἶναι ὑπόχρεον νὰ συμβουλευθῇ ταῦς ἐκλογαῖς τοῦ ἡ νὰ πληροφρήσῃ αὐτοὺς περὶ τῶν γνωμῶν ἢ τῶν προθέσεων τοῦ ἡ νὰ δώσῃ προσοχὴν τινα εἰς οἰκονομικὰ ἔκφρασις τῆς ἐπιθυμίας τῶν. Εὐθὺς ὡς ἐκλεγῇ βουλευτὴς παύει ὡν ἀντιπρόσωπος τοῦ ἑαυτοῦ διαμερίσματος καὶ καθίσταται ὄντως καὶ κατ' οὐσίαν ἀντιπρόσωπος ἐκκλησίᾳ τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ.

Ἐκτερέα τῶν βουλῶν δύναται νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ παντὸς ἀντικειμένου τῆς διοικήσεως, εἴτε ἐσωτερικοῦ εἴτ' ἐξωτερικοῦ, καὶ εἰς τινὰς μὲν περιπτώσεις δι' ἰδίᾳ διαταγῆς αὐτῆς, εἰς τινὰς δὲ δι' αἰτήσεως πρὸς τὸ στέμμα. Οὐδεμία τοιαύτη αἴτησις ἀπορρίπτεται, πλην ἐὰν ἡ προσαγωγή τῶν ἐγγράφων ἤθελεν εἶσθαι προδήλως ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ δημόσια συμφέροντα. Τὰ ἐγγράφα τὰ οὕτω προσχθέντα τῇ βουλῇ τυποῦνται καὶ κυκλοφοροῦσι μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Κοινοβουλίου, καὶ δι' αὐτῶν ἀρχικῶς μετεδίδονται εἰς τὸ κοινόν. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1835 ἡ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων παρεβέβατο ὅπως πάντα τὰ ἐγγράφα αὐτῆς δημοσιεύωνται καὶ πωλῶνται ἀντιμικρὰς τιμῆς.

Τρεῖς δὲ εἶναι οἱ κύριοι τρόποι, δι' ὧν ἐκδηλοῦται ἡ ἐπιρροή τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ κοινοβουλίου ἀπὸ δημόσιας συνελύσεως (meetings), αἱ ἀναφοραὶ (the right of petition) καὶ ὁ συνεταιρισμὸς (the right of association). Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει τὸ δικαίωμα τῶν ἐκουσίων συνελεύσεων τοῦ λαοῦ πρὸς συζήτησιν πολιτικῶν ἀντικειμένων. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι νεώτερον, χρονολογούμενον ἀπὸ μίας μόλις ἐκατονταετηρίδος. Τὸ πρῶτον Meeting ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐκλογέων τοῦ Middlesex καὶ κατόπιν ὑπὸ τῶν ἐκλογέων τοῦ Yorkshire, οἵτινες συνηθροίσθησαν ὅπως διαμαρτυρηθῶσι κατὰ τῆς διαγωγῆς τῆς βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, ἀποθλασθῆς τὸν βουλευτὴν Wilkes ἀπὸ τοῦ περιόλου αὐτῆς ἄνευ νομίμου τινὸς λόγου, ἀρνούμενης νὰ δεχθῇ αὐτὸν ματὰ δευτέρων ἐκλογῶν καὶ ἐπὶ τέλος ἀνακηρύξας ὡς ἐκλεχθέντα ἄλλον ὑποψήφιον, ὑπὲρ οὗ ἐλαχίστη μειονοφρήα ἐκλογέων εἶχε ψηφίσει. — Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι εἶναι ἀρχαιότερον. Πᾶς πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταθέτῃ πρὸ τοῦ θρόνου τὰ ἑαυτοῦ παράποντα, ἢ δι' ἀναφορὰς ν' ἀπευθύνῃται

πρὸς τὸ Κοινοβούλιον ἐξααιτούμενος τὴν ἀνόρθωσιν γενικῶν ἢ προσωπικῶν ἀδικημάτων ἢ νομοθετικῶν τινα ἐνέργειαν. Ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1787 ὁ κατὰ τῆς δουλείας ἀγῶν διεξήχθη δι' ἀναφορῶν, ἡ δὲ ἐπιτυχία αὐτῶν ἀπέδειξε τὴν ὠφελιμότητά των. Ἐκτοτε πᾶσαι αἱ μεγάλαι νομοθετικαὶ μεταβολαὶ τῆς παρούσης καὶ προηγουμένης βασιλείας προσκλήθησαν καὶ ἐπεβλήθησαν, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῶν ἀναφορῶν. Ἐν μιᾷ μόνῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὸ 1860 ἡ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἔλαβε 4000 ἀναφορῶν, κατὰ δὲ τὴν πρώτην εἰκοσαετηρίδα τῆς βασιλείας τῆς ἀνάσσης Βικτωρίας ἡ βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ἐλάμβανεν ἐτησίως κατὰ μέσον ὅρον 13000 ἀναφορῶν.

Τέλος τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταυρίζεσθαι ἰστάμενον ἐπὶ τῆς αὐτῆς βάσεως, ἐφ' ἧς καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς διανοίας καὶ τοῦ λόγου, παρέχει εἰς τὰ δύο προηγούμενα ἐτι μείζονα ἰσχύον καὶ τόνον, ἡ δ' ἐλευθερία τοῦ τύπου, καὶ αὕτη ἐκ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἐκπηγάδουσα ἐπιστεγάζει τὸ ὅλον πολιτικὸν οἰκοδόμημα τῆς Ἀγγλίας, ὅπερ καὶ νῦν ἐτι προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν τῶν ἄλλων πεπολιτισμένων λαῶν καὶ ἐξεγείρει ζωηρὰν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πιστῆς αὐτοῦ ἀπομιμήσεως. (Ἰδε Boutmy, Etudes de droit constitutionnel, Hearn, the government of England, καὶ Βαγγιόπουλος, ἀγγλ. Σύνταγμα μετάφρ. Γονίθου, Ἀθῶν. 1871). [Ἀγγ.]

Ἀγγλικὸς ἵππος (ἰ π ο λ.) βλ. Ἰππικαὶ γενεαί.

Ἀγγλίσση (Anglesea. Henry William) Στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ Ἀγγλος, (γενν. τῇ 1768), μετασχὼν σπουδαίως τῶν μεγάλων περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς ἐναντίον τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας καὶ αὐτοκρατορίας διεξαχθέντων πολέμων. Ὁ Α. ἠγωνίσθη τὸ μὲν πρῶτον ἐν Φλάνδρᾳ κατὰ τοὺς πολέμους τῶν ἐτῶν 1793—4, εἰτα δὲ ἀπὸ τοῦ 1808 ἐν τῇ Πυρηναικῇ Χερσονήσῳ, ὡς διοικητὴς τοῦ ἰππικοῦ τῆς ἐφεδρείας, συντελέσας μεγάλως εἰς τὴν νίκην τῆς Βεναβέντης καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ Lefevre-Desnouettes καὶ μεγάλως ἐπὶ τούτῳ βεβασιεύει. Βραδύτερον δὲ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ, διοικῶν τὸ Ἀγγλικὸν ἰππικόν, ἐτραυματίσθη μὲν βαρύνως, ἀλλ' ἀντημέσθη γενναίως διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν καὶ ἱκανότητά, ἣν ἔδειξε, διὰ τῆς ἐμφορμῆς ἐκδηλωθείσης εὐχαριστίας τοῦ Κοινοβουλίου καὶ διὰ τοῦ ἀπονεμηθέντος αὐτῷ βαθμοῦ καὶ τίτλου μαρκησιῦ Anglesea (παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἶχε κληρονομήσει τὸν τίτλον κόμητος Οὐξβρίδης Earl of Uxbridge). Ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Κάνινγχοφ διορίσθη ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ, τῇ δὲ 1828 ἐπὶ τοῦ ὑπουρ-

γείου Οὐδελλινγκτῶνος ἐπέμφθη ὡς ἀντιβασιλεὺς εἰς τὴν Ἰρλανδίαν, ἐνθα ἐν τῇ τοσοῦτον δυσχερεὶ τότε θέσει σπάνια παρέσχε δείγματα γενναϊότητος καὶ ἱκανότητος γενόμενος εὐχλωττος παρὰ τῇ κυβερνήτῃ συνήγορος τῶν δικαιωμάτων τοῦ καταπιεζομένου Ἰρλανδικοῦ λαοῦ, κατορθώσας δὲ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰρλανδίᾳ νὰ καταπραύνη τὰ πάθη καὶ τὰ μίσση καὶ νὰ καταστήσῃ σεβαστὸν τὸν νόμον. Καὶ ἀνεκλήθη μὲν ὑπὸ τοῦ αὐστηροῦ Τόρεως Οὐδελλινγκτῶνος, ἀποδοκιμάσαντος τὴν πολιτείαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀντιβασιλέως ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Γράυ (1831) καὶ μετὰ μεγάλῃς εὐσταθείας καὶ εὐθύτητος ἀπεσώθησε τὰς ἐν Ἰρλανδίᾳ ἐκ τῆς ἀσυνέτου κυβερνήσεως τῶν Τόρεων ἀπειλουμένης ταραχάς. Διὸ καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ (1833) ἐκ τῆς θέσεως μεγίστου παρὰ πάντας ἀπήλαυε σεβασμοῦ. Μετὰ τὴν εἰς Ἰρλανδίαν ἐπάνοδον, τῇ μὲν 1842 προσεβιάσθη εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐρίπου φρουρᾶς τῶν ἐπιλέκτων, τῇ δὲ 1846 εἰς τὸ τοῦ στρατάρχου. Ἐτελεύτησε δὲ τῇ 1854. (Π.Κ.)

Ἀγγλισμός (ἰ π ο λ.) βλ. Οὐρά.

Ἀγγλοαμερικανοί. Ἀμερικανοὶ ἀγγλικῆς καταγωγῆς. Παλαιότερον ὁμιῶς παρ' ἡμῖν οὕτως ἐκαλοῦντο συλλήβδην πάντες οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοὶ διαμартυρόμενοι, ἢ οἱ κάτοικοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὡς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν φυλὴν κυρίως ἀνήκοντες, πρὸς διάκρισιν τῶν ἐν τῇ Ν. Ἀμ. οἰκούντων κατὰ τὸ πλεῖστον λατινικῶν ἐθνῶν. [Π.]

Ἀγγλοῦνδικόν κράτος. Καλεῖται ἐνίοτε ἡ Ἰνδοβρετανικὴ αὐτοκρατορία.

Ἀγγλοσάξονες, λαὸς Γερμανικὸς, εἰς τὴν Σαξονικὴν ἰδίᾳ ἀνήκων φυλὴν, ὅστις περὶ τὸ 449 μ. Χ., ἦτοι τεσσαράκοντα ἐτη ὕστερον, ἀφ' οὗτο ὁ αὐτοκράτωρ Ὀνώριος εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν Βρεττανίαν εἰς τὴν τύχην αὐτῆς ἀνακαλέσας ἐκεῖθεν τὰς Ρωμ. λεγεῖνας πρὸς ἄμυναν τῆς ὑπὸ τῶν βαρβάρων κινδυνευούσης Ἰταλίας, ἐνωθεὶς μετ' ἄλλου Γερμανικοῦ λαοῦ τῶν Ἰούτων (Jüten) μαθηγάστευσεν ἐκ τῶν παραλίων τῆς Γερμανικῆς ἡλίσσας εἰς τὴν Βρεττανίαν ὑπὸ ἀρχηγούς "Εγγιστον καὶ Ὁρσαν (Hengist, Horsa) κατὰ πρόσκλησιν, ὡς λέγεται, τοῦ Βρεττανοῦ ἡγεμόνος τοῦ Δανούβιου, ἀρχόντος τότε ἀπάσης τῆς Βρεττανίας, ἵνα ἀμύνωνται ὑπὲρ τῆς χώρας ταύτης ἐναντίον τῶν ἀπὸ Καληδονίας (Σκωτίας) εἰσβαλόντων ληστορικῶν Καληδονίων (Πίκτων καὶ Σκώτων). Οἱ Ἀγγλοσάξονες ἐξελάσαντες τοὺς βαρβάρους ἐκ τῆς Βρεττανίας καὶ πρὸς ἀνταρσιδίην λαβόντες τὴν νῆσον Thanet, μετ' ὀλίγον ἀπὸ φίλων γενόμενοι πολέμῳ ἐκυρίευσαν ἀπάσης τῆς Βρεττανίας, ἐξαφανίσαντες τὸ πλεῖστον τῶν Βρεττανῶν, ὧν ὀλίγοι μόνον διεσώθησαν εἰς τὰ δυσπρό-

σιτα ὅρη τῆς Ουαλλίας καὶ Κορνουαλλίας, ἐνθα ἐξηκολούθησαν ἀγωνιζόμενοι ἐνδόξως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν, οἱ μὲν ἐν Κορνουαλλίᾳ 150 ἔτη, οἱ δὲ ἐν Ουαλλίᾳ ἐπὶ 300. Οἱ Ἀγγλ. ἐξαφάνιζοντες τὸ ἥδη ἐκρωμαϊσμένον (οὐχὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν) Χριστιανικὸν ἔθνος τῶν Βρεττανῶν (βλ. λ.) ἐξηφάνισαν μετ' αὐτῶν καὶ πάντα Ρωμ. καὶ Χριστιανικὸν πολιτισμὸν ὄντες αὐτοὶ εἰδωλολάτραι, διήρσαν δὲ τὴν γῆν εἰς ἑπτὰ ἡγεμονίας ἀποτελούσας τὴν Ἀγγλοσαξωνικὴν ἐπαρχίαν (Συσεξία, Έσσεξία, Νορθουμπερλανδία, Ἀνατολ. Ἀγγλία (Ostangel) Μερκία, Ουεσσεξία καὶ Κεντική). Ἡ ἐπαρχία αὕτη διήρσαν ἀπὸ 456 ἕως 826 μ. Χ., ὅποτε ὁ βασιλεὺς τῆς Κεντικῆς Έγδερτος ἐνώσας τὰς διαφόρους ἡγεμονίας ἐγένετο ἰδρυτὴς τῆς Ἀγγλικῆς μοναρχίας. Ἀλλὰ πολὺ πρὸ τοῦ σπουδαίου τούτου γεγονότος οἱ Ἀγγλοσάξονες οὐ κατὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἡθῶν καὶ τὸ αἷματόν τοῦ χαρακτῆρος μόνον πρὸς Βανδάλους καὶ Οὐννους παραβλλόμενοι, γενόμενοι Χριστιανοὶ κατέστησαν ἡμερώτεροι καὶ προηγέθησαν κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ μεσαιῶνος πάντων τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν ἐν τῇ προόδῳ καὶ ἀναπτύξει. Ἡ εἰς Χριστιανισμὸν προσαγωγή τῶν Ἀγγλ., ἐγένετο ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῆς Κεντικῆς Έθελδέρτου καταστάντος κυρίου ἀπάσης τῆς Ἀγγλίας, γενομένου δὲ καὶ νομοθέτου, πρώτου ἐπιστρέψαντος εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν (596) διὰ τοῦ μοναχοῦ Αὐγουστίνου, πεμφθέντος ὑπὸ τοῦ πάπα Γρηγορίου Α'. Ἡ οὕτως ἰδρυθεῖσα Ἀγγλικὴ Έκκλησία (διάφορος τῆς νῦν Ἀγγλικανῆς καλουμένης βλ. λ.) ἦτο κυρίως Π α π ι κ ῆ κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἀπὸ τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος παρὰ τοῖς Βρεττανοῖς εἰσαχθείσης καὶ μέχρι τοῦ 12ου αἰῶνος παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῆς Ουαλλίας καὶ Κορνουαλλίας διατηρηθείσης Έκκλησίας τῶν Κατολικῶν χρόνων. Μόλις γενόμενοι Χριστιανοὶ οἱ Ἀγγλοσάξονες, κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἄλλων Γερμανικῶν βαρβάρων λαῶν τῆς ἄλλης Εὐρώπης, τῶν κατὰ τύπον μόνον δεξαμένων τὸν Χριστιανισμὸν, ἐκαλλιέργησαν καὶ τὴν Χριστιανικὴν φιλολογίαν ἰδρύσαντες Φροντιστήριον Θεολογικὸν ἐν Ρώμῃ, ἐνθα ἐξεπαίδευοντο Ἀγγλοσάξονες, οἱ σπουδαιότεροὶ θεολόγοι καὶ φιλόσοφοι τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ μεσαιῶνος. Μεταξὺ τῶν τοιούτων Ἀγγλοσάξωνων σφῶν ὀνομαστάτατος εἶναι ὁ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Κάρλου τοῦ Μεγάλου Ἀλκουίνος. Ὀνομαστάτατος δὲ ἐν τῇ Έκκλησίᾳ τῇ Ἀγγλοσαξωνικῇ ἐπίσκοπος εἶναι ὁ Έλλην Θεόδωρος ὁ Ταρσεύς, εἰσηγητὴς ἐν Ἀγγλίᾳ γενόμενος τῆς σπουδῆς τῆς ἑλληνικῆς Θεολογικῆς φιλολογίας (περὶ τὸν 7ον αἰῶνα). Οἱ μετὰ τὸν Έγδερτον Ἀγγλοσάξονες ἡγεμόνες ἐπέστησαν εἰς προσβολὰς τῶν Νορμανδῶν ἡδυνῶν, τὰς ὁποίας ἀπέκρουσεν ἐπὶ τέλους ὀριστικῶς ὁ μέγιστος τῶν Ἀγγλοσάξωνων ἡγε-

μόνων Ἀλφρέδος (870—901, βλ. λ.), ὑποτάξας τοὺς ἐν ταῖς παραλίσαις ἐγκατασταθέντας Δανούς. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ τὸ Ἀγγλοσαξωνικὸν κράτος ὑπέκυψεν εἰς τὴν βίαν τῶν ἐκ Γαλλίας Νορμανδῶν, δι' ὧν καταλαβόντων τὴν γῆν ὑπὸ τὸν Γουλιέλμον τὸν πορθητὴν (1066) μεγίστη πραγμάτων ἐπὶ πᾶσιν ἐν Ἀγγλίᾳ μεταβολή. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἀπὸ τῶν Ἀγγλοσάξωνων ἐτέθησαν αἱ πρώται βάσεις τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ συνταγματικοῦ βίου διὰ τῶν περιφημῶν Wittenagemote (συνεδίων τῶν εὐγενῶν καὶ πάντων τῶν ἐλευθέρων) καὶ τινος συστήματος ὁρκωτῶν δικαστηρίων, καθιερωθέντος ἐπὶ τοῦ Ἀλφρέδου τοῦ Μεγάλου. [Π. Κ.]

Ἀγγλοσαξωνικὴ γλῶσσα καὶ

φιλολογία. Ἡ Ἀγγλοσαξωνικὴ γλῶσσα εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτάτων γερμανικῶν διαλέκτων συγγενῆς ἰδίως πρὸς τὴν ἀρχαίαν βορειάν (altnordische), τὴν Ἰσλανδικὴν καὶ τὴν Φραγκικὴν (ὁ ἱεραπόστολος Αὐγουστίνος ἐποίητο χρῆσιν τῆς Φραγκικῆς διὰ Φράγκων διερμηνέων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Χριστιανισμοῦ παρὰ τῷ λαῷ τῶν Ἀγγλ.). Ὡς ἐκ τῆς ἐπιμιξίας καὶ κατὰ μέρος ἀναμιξεως πρὸς Βρεττανούς, Φράγκους, Δανούς, ἡ Ἀ. γλῶσσα ἔλαβεν ἱκανὰ στοιχεῖα ἐκ τῶν γλωσσῶν τούτων, ἐπὶ δὲ καὶ ἐκ τῆς λατινικῆς, ἀλλὰ μεθ' ἑλὰ ταῦτα διετήρησε τὴν ἰδιότητα αὐτῆς μέχρι τοῦ 13' αἰῶνος, ὅποτε διὰ τῆς ἀναμιξεως μετὰ τῆς γλώσσης τῶν ἐκ Γαλλίας Νορμανδῶν ἐσχηματίσθη βαθμυδὴν ἡ νῦν λεγόμενη Ἀγγλικὴ γλῶσσα. Τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς γλώσσης τὰ πλεῖστα ἔχρησθησαν ἐν τῇ κατὰ τὸ νοτιανατολικὸν μέρος τῆς Σκωτίας λαλουμένῃ διαλέκτῃ. Ἐκ τῶν γραμματικῶν τῆς Ἀγγλ., γλ. γνωστόταται εἶναι ἡ τοῦ Rask (ἐν Στοκχόλμῃ 1817), λεξικά δὲ τὰ τοῦ Lye (ἐν Λονδίνῳ 1772) καὶ Bosworth (ἐν Λονδίνῳ 1869).

Ἡ Ἀγγλοσαξωνικὴ φιλολογία ἀπὸ τοῦ 8' μ. Χ. αἰῶνος ἀρχομένη ἔλαβε μεγίστην ἐπιδοσιν ἐπὶ τοῦ βασιλείου Ἀλφρέδου τοῦ μεγάλου καὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ (κατὰ τὸν 9', 1' καὶ 10' αἰῶνα), ὅποτε οἱ Ἀγγλοσάξ. εἶχον φιλολογίαν ἐθνικὴν πληρωτέραν ἢ πάντες οἱ ἄλλοι Γερμανικοὶ λαοί. Τῆς φιλολογίας δὲ ταύτης μέγιστον μέρος ἀποτελεῖ ἡ ποίησις, ταύτης δὲ τὸ σπουδαιότερον τὰ ἐπικά ποιήματα, ὧν ἄλλα μὲν εἶναι δημιῶν ἀναπερόμανα εἰς δημιῶεις παραδόσεις ἡρωϊκῶν πράξεων, ἄλλα δὲ θρησκευτικὰ εἰς ἱστορίαν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν τῇ Ἀ. φιλολογίᾳ καὶ λυρικά ποιήματα, ἰδίως ἐλεγειακὰ οὐκ ὀλίγα καὶ ἀλληγορικά καὶ παροιμίαι καὶ αἰνίγματα. Ἐκ τῶν μνημείων δὲ τοῦ περὶ τοῦ λόγου ἀξία μνείας εἶναι οἱ λαϊκοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι τοῦ βασιλείου Έθελδέρτου (περὶ τὰ τέλη

τοῦ Ζ' μ. Χ. αἰῶνος) καὶ ἄλλων βασιλείων μέχρι τοῦ Κανούτου καὶ τινὰ ἱστορικά συγγράμματα (ἡ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀλφρέδου μετάφρασις τοῦ Ὁροσίου καὶ τοῦ Βέδα) καὶ τινὰ θεολογικά, ἰδίως ἐμιλίαι ἐκκλησιαστικαί. Ὁ διαπρεπέντατος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀγγλοσαξονικῆς φιλολογίας εἶναι ὁ βασιλεὺς Ἀλφρέδος, ὅστις οὐ μόνον ποιήματα ἐποίησε καὶ ἱστορίας μετέφρασεν, ἀλλὰ καὶ τὴν φιλοσοφικὴν πραγματείαν τοῦ Βοηθίου (De consolatione philosophiae) μετέφρασε καὶ τοὺς πλείστους τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ μετένεγκεν εἰς τὴν Ἀγγλῶσσαν. Ἡ μετάφρασις τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν Ἀγγλοσαξονικὴν ἀνήκει εἰς τὸν 9' αἰῶνα, γεννημένη ἐκ τοῦ ἀρχαίου λατινικοῦ τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα I t a l a. Τῆς Ἀγγλοσαξονικῆς φιλολογίας τὰ σπουδαιότατα μνημεῖα εἶναι συνειλεγμένα ὑπὸ τοῦ Grein ἐν τῇ «Bibliothek der angelsächsischen Poesie. Goettingen 1856-65», καὶ ἐν τῇ «Bibliothek der angels. Prosa. Kassel. 1872». [Π.Κ.]

Ἀγγόλ (Angol), διαμέρισμα εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Χιλῆς [ἐμβ. 5500 τ.χμ. 25430 κατ. τῇ 1885], οὐτινος ὁμώνυμος καὶ ἡ πρωτεύουσα, ἔχουσα κατ. 5000 (1885).

Ἀγγόλ (Angola), χώρα τῆς ΝΔ Ἀφρικῆς καὶ πορτογαλικῆ ἀποικία. Ἐκτείνουμένη πρὸς νότον τοῦ νιγηρικοῦ Κόγγου, ἔχει ἐμβ. 61 000 τ.χμ. καὶ κατ. 500 000, τοὺς πλείστους νιγηρτας διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ Κονγκῶ καὶ εἶναι λίαν μεταλλοῦχος καὶ καρποφόρος. Συνέστηκε δὲ μετὰ τῶν παρακειμένων χωρῶν Βογγουέλας καὶ Μοσαμβέλης τὸ γενικὸν καπνιστῶν τῶν πορτογάλων Ἀ. οὐτινος τὸ μὲν ἐμβ. 800 100 τ.χμ. οἱ δὲ κατ. 2 000 000, πρωτεύουσαν δὲ καὶ καθέδραν τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ ἔχει τὴν Λοάεδαν ἢ ἄγ. Παῦλον τῆς Λοάνδας. Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῶν πορτογάλων, εἶναι ὀρεινὴ, ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὕγρὸν. Καὶ ἐπὶ μακρὸν μὲν χρόνον διετέλεσε μὴ τῶν κυρίων τῆς σωματεμπορίας ἀγερῶν, καὶ μέχρις ἐσχάτων ἐστὶ παρῆγεν ἐνίοτε καὶ λαθραίως δούλους εἰς τὴν Βρασιλίαν· τανῦν δὲ ἐξάγει χρυσόν, δατὰ ἐλέφαντος, κέρμι, πολλὰ φάρμακα, σίδηρον, χαλκόν, κηρὸν, μέλι, φοινικέλαιον, ἰνδοπέπερι κ. ἄλ. τ. [Ν.Σ.]

Ἀγγολάλα. Πρωτεύουσα τοῦ εἰς τὴν Ἀθουσιανὴν ἀνήκοντος βασιλείου τῆς Σβάς, κατεμένης 37 χμ. πρὸς Δ τοῦ Ἀγκόδερ καὶ 2400—2800 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἐκτίσθη τῇ 1830. [Π.Π.]

Ἀγγόσα ἢ Ἀγγόχα (Angoscha, Angoxa), χώρα τῆς νοτιανατ. Ἀφρικῆς πρὸς Ν τῆς Μοζαμβίκης, παραλία, διατελοῦσα,

ὥσπερ καὶ αἱ παρ' αὐτὴν (24) Ἀγγόσα νήσοι, ὑπὸ πορτογαλικὴν ἐπικυριαρχίαν. [Ν.Σ.]

Ἀγγοστούρα ἢ Σιουδάδ Βολιβάρ (Ciudad Bolivar), πόλις τῆς Ν. Ἀμερικῆς, παρὰ τὸ ὁμώνυμον στένωμα τῆς κοίτης τοῦ Ὀρινόκου, πρωτ. τῆς πολιτείας Γουαγιάνης, τῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν συμπολιτείαν τῆς Βενεζουέλας συμπολιτείας, ἔχουσα 10861 κατ. τῇ 1883. Εἶναι ἀξιδόλογον ἐμπορεῖον βοείων δερμάτων, βάλσανος, καπνοῦ, κακάου, ἰνδοκίου κ. ἄ. τ.

Ἀγγοστύρα (φάρμακον λ.) Angustura Gaspare). Δένδρον τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Ἐν τῇ θεραπευτικῇ ἐγίνετο χρῆσις ἄλλοτε τοῦ φλοιοῦ (Cortex Angusturae) πρὸς τοὺς πυρετοὺς, τὴν δυσεντερίαν καὶ ἄλλας νόσους, ἀλλ' ἤδη ἐγκατελείφθη σχεδὸν τὸ μὲν διὰ τὴν μικρὰν ἱαματικὴν δύναμιν, ἣν κέκτηται, τὸ δὲ διότι εὐχερῶς συγχέεται μὲ τὸν φλοιὸν τῆς καλουμένης νόσου Ἀγγόστα τὸ ῥα, ὅστις προέρχεται ἐκ τοῦ Strychnos Nux-vomica L. περιέχει στρυκνίνην καὶ βρυινίνην καὶ εἶναι εἰς ἄκρον δηλητηρίου [Β. Π.].

Ἀγγουέλλα (Anguilla ἄγγλ. Snake-Island πρὸς. Σνέκ-Ἐϊλενδ) νῆσος, ἡ βορειοτάτη τῶν ἐν ταῖς δυτ. Ἰνδίας μικρῶν Ἀντιλλῶν, ἀνήκουσα ἀπὸ τοῦ 1659 εἰς τοὺς ἄγγλους. ἔχει ἐμβ. 91 τ.χμ. καὶ κατ. 3219 (τῇ 1881) τοὺς πλείστους νιγηρτας καὶ μελάγγρους. Ἡ πρωτεύουσα ὁμώνυμος. Ἡ τῆς νήσου ταύτης κείται ἡ ἔρημος καὶ ἀκατοίκητος νησίς Ἀγγουέλλα ἢ Ἀντίλλε Α., ἡ μικρὰ Ἀ. Ἀμφοτέρων δὲ τούτων ἡ βάσις μετὰ τῆς τῶν παρακειμένων πρὸς Ν νήσων ἄγ. Μαρτίνου καὶ ἄγ. Βαρβολομίου συνίστη τὴν Ἀγγουέλλαϊαν σύρτιν, ἥς ἡ ἐπιφάνεια εἶναι 3000 τετρ. χιλιομ. τὸ μέγεθος, καὶ ἥτις κύκλῳ καταφέρεται ἀποτόμως εἰς μέγα βάθος. [Ν. Σ.]

Ἀγγουλέμη (Angoulême, ἡ ἀρχ. Inculisma), γαλλικὴ πόλις, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Σαράντ, φεκοδομημένη ἐπὶ λόφου, ὑφ' ὅν ῥέει ὁ Σαράντης. Ἀπέχει τῶν Παρισίων σιδηροδρομικῶς ΝΔ 445 χιλιομ. Κατ. 30 799 τῇ 1851. ἔχει καὶ λιμένα ἐν τῷ Σαράντῃ, περὶ ὃν προάστειον Οὐμῶ, περιβάλλεται δὲ πᾶσα δι' ὄχυρου τείχους. Ἀρίστα εἶναι τὰ χαρτοποιεῖα αὐτῆς, ἐξαιρέτα δὲ τὰ πυριτιδοποιεῖα καὶ τὸ κανονιοχυτήριο·ν γεννημένη δὲ καὶ ἀποθήκη τῶν φυσικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων τοῦ τοῦ Βορῶ καὶ τῶν μεσημβρινῶν τῆς Γαλλίας νομῶν, διενεργεῖ ζωηρότατον ἐμπόριον. Ἡ Ἀ. οὖσα πόλις ἀρχαιοτάτη, κατεστράφη ὑπὸ τῶν Νορμανθῶν ἐν τῷ 9' αἰῶνι· εἰς αὐτὴν δὲ ἀνοικοδομηθεῖσαν εἰσέγραγεν ὁ Καλοῖνος τῇ 1527 τὴν ὀρθοκευτικὴν μεταρρυθμίσιν, διὲ καὶ ἐπαθε πάλιν πολλὰ ἐπὶ τῶν ὀρθοκευτικῶν πωλέμων. [Ν. Σ.]

Ἀγγουλέμης (Angoulême) (δοῦκες)

1) Κάρολος ὁ Βαλεσιανός, υἱὸς ἐκ μὴ νομίμου γάμου τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου Θ' (γεννηθ. τῷ 1573, ἀποθ. 1650) μετασχὼν τῶν ἐμφυλίων ἐν Γαλλίᾳ πολέμων ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου Δ', ὡς τὸ πρῶτον ἀρωσιωμένος εἰς τὸν Ἑρρίκον Δ', κατηργήθη ὕστερον (1604) ὅτι μετέσχε συννομοσίας τινὸς κατὰ τοῦ βασιλέως καὶ καταδικάσθη εἰς θάνατον. Ἀλλ' ἡ ποινὴ αὐτῇ μετεβλήθη εἰς ἰσόβια δεσμιά, τῇ δὲ 1616 ἐδόθη αὐτῷ καὶ ἡ ἐλευθερία. Ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου II' ὁ Ἀ. διεξήγαγε πολλὰς ὑπηρεσίας πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς ἀγωνισάμενος ἀνδρείως καὶ ἐν τῷ τριακονταετῇ πολέμῳ.

2) Λουδοβίκος Ἀντώνιος Βουρβὼν, πρᾶσβυτατος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Καρόλου I' ἐκ τῆς Μαρίας Θηρεσίας τῆς Σαβοΐνης. Γεννηθεὶς ἐν Βερσαλλίαις τῷ 1775 παῖς ἐστὶν ὃν ἐξεδιώχθη τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν καὶ μετέβη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δουκὸς Βερρὸ εἰς Τουρίνον, τῇ δὲ 1792 ἔλαβε τὴν ἀρχηγίαν στρατοῦ συγκειμένου ἐκ Γάλλων μεταναστῶν σκοποῦντος νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν δημοκρατομένην Γαλλίαν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοῦ τούτου ἐπληρώθη εἰς διαφόρους Εὐρωπαϊκὰς χώρας, ὥς οὗ τῷ 1799 συνεζεύχθη ἐν Μιτάς τῆς Κορσικῆς (ἐν Ρωσσίᾳ) μετὰ τῆς ἀνεψίας αὐτοῦ Μαρίας Θηρεσίας, τῆς μόνης θυγατρὸς τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. Ὅποτε τῷ 1814 οἱ σύμμαχοι ἐπήλθον κατὰ τῆς Γαλλίας ὁ Ἀ. ἠκολούθησε τῷ ἰσπανο-αγγλικῷ στρατῷ τῆς εἰσβολῆς καὶ εἰσελάσας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων εἰς Βορδὶγγάλλαν ἀνακρύψεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ βασιλεῖα τὸν Λουδοβίκον ΙΗ'. Μετὰ τὴν ἀποτυχασίν ἐγένετο ναύαρχος καὶ ἀρχιστράτηγος τῆς Γαλλίας, μετὰ δὲ τὴν ἐξ Ἑλβας ἐπιστροφήν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὴν ἐκ Παρισίων φυγὴν τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ' διορίσθεις τοποτηρητὴς τῆς βασιλείας ἤρκατο ἐν ἀρχῇ νίκας τινὰς μικράς, ἀλλ' εἴτα ἐγκαταλείφθεις ὑπὸ τῶν αὐτοῦ συνελήφθη αἰχμαλώτως. Ἀλλ' ἀπολυθεὶς ἀπῆλθεν ἐκ Γαλλίας, ἐπανήλθε δὲ μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ. Μετὰ τὴν δευτέραν ἀποκατάστασιν, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ' σπουδαῖον ἔργον τοῦ Ἀ. εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ Π' σπουδαῖον ἔργον τοῦ Ἀ. εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ Π' στρατεία τοῦ 1823 καὶ ἡ καταστολὴ τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπανάστασις. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουλίου ὁ ἄτεκνος Ἀ. παρητήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιωμάτων ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιῦ αὐτοῦ Ἑρρίκου (κύριος Σαμβόρ) καὶ ἠκολούθησε τῷ πατρὶ ἐν τῇ ἐξορίᾳ μέχρι Γοιρταίου (Goerz), ἔνθα ἐτελεύτησεν (1844).

3) Μαρία Θηρεσία Καρόλotta, δούκισσα Ἀ. θυγὴν τοῦ προηγουμένου καὶ θυγάτηρ τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. Γεννηθεῖσα τῷ 1778 διήλθε τὴν νεανικὴν ἡλικίαν τῆς τὸ πρῶτον ἐν ταῖς

συμφοραῖς τῆς ἐπανάστασις κλεισθεῖσα τῷ 1792 εἰς τὴν φυλακὴν (Temple) μετὰ τῶν γονέων καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, ἔνθα παρέστη μάρτυς τοῦ τραγικοῦ τέλους ἀπάσης τῆς οἰκογενείας. Σωθεῖσα δὲ μόνῃ αὐτῇ ἐκ τῆς καταστροφῆς ἐκείνης ἀντηλλάχθη τῇ 1795 ὑπὸ τῆς ἐπανάστατικῆς κυβερνήσεως ἀντὶ δημοκρατικῶν τινῶν αἰχμαλώτων, παραδεδωμένῃ ὑπὸ τοῦ Δουμουριὲ εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς. Μετὰ πολλὰς πλάνας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς συνεζεύχθη τῇ 1799 μετὰ τοῦ ἀνεψιῦ αὐτῆς δουκὸς Ἀγγουλέμης καὶ μετέσχε τῶν περιπετειῶν τῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς βασιλείας ἀγώνων. Οὕτω φύσει νοήμων, εὐκαίστητος ἄμα καὶ εὐσταθὴς ἐν ταῖς συμφοραῖς εἰλικυσεν εἰς μέγιστον βαθμὴν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν νομιμοφρόνων. Αὐτὸς δὲ Ναπολέον ἐξομνήσε τὴν ἐνεργητικότητά τοῦ χαρακτηρὸς αὐτῆς εἰπὼν τὸ γνωστὸν λόγιον «Πὶ δούκισσα αὕτη εἶναι ὁ μόνος ἀνὴρ τοῦ οἴκου τῶν Βουρβόνων» καθ' ὃν χρόνον ἡ Ἀ. κατὰ τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Ναπολέοντος ἐξ Ἑλβας εὐρισκαμένη ἐν Βορδὶγγάλλῃ ἀνέλαβε τὴν προύρησιν τῆς πόλεως. Μετὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν συμμερισθεῖσα τὴν τύχην τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔζη ἐν Γοιρταίῳ, μετὰ δὲ τὸν θάνατον ἐκείνου μετὰ τοῦ ἀνεψιῦ αὐτῆς Ἑρρίκου ἐν Φρότσορφ, οὗ μακρὰν τῆς Βιέννης, ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε τῇ 1851. [Π.Κ.]

Ἀγγουριά (Βοτ.) Βλ. σίκμος.

Ἀγγρα (Angra), πορτογαλικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς εὐστάδας τῶν Ἀζορῶν νήσων ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς παραλίας τῆς νήσου Τερσεύρα. Ἐχει καλὸν λιμένα, εἶναι δὲ ἀχυρά καὶ κατοικεῖται ὑπὸ 12 000' παράγει δὲ εἶνον, μέλι, λινον, σίτον καὶ ἀραβόσιτον. [Ν.Σ.]

Ἀγγρα Ροκενά (Angra Poque-na) λιμὴν, ὁ μέγιστος καὶ κράτιστος τῆς ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ Ἀφρικῇ χώρας τῶν μεγάλων Ναμακωίων. Τὸν λιμένα τούτου καὶ τὴν πρὸς τὸ βόρ. αὐτοῦ ἄκρον κειμένην γουανόνησον Ἰσθαβὸν κατέλαβον τῷ 1861 οἱ Ἀγγλοὶ ἀλλ' ἔπειτα ἠμέλησαν αὐτῶν. Κατ' Αὔγ. δὲ τοῦ 1884 κατέλαβεν ἡ Γερμανία τὸν λιμένα μετὰ μεγάλου τμήματος τῆς πρὸς τὰ μεσόγεια χώρας (ἐμβαδ. 50 000 περίπου τχμ.) [Ν.Σ.]

Ἀγγρι (Angri), πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Σαλέρνου, ΝΑ τοῦ Βεσπουβίου, ἔχουσα βίχρακωκλωστήρια καὶ μεταξοκλωστήρια. Κάτ. 7762 τῇ 1881 (τοῦ δήμου 11 267). Πρὸς Ν τοῦ Ἀ. κεῖται τὸ Γάλακτος ἕρος (mons Lactarius), οὗ πλησίον τῇ 533 ὁ Ναρσὴς κατετρόπωσε τοὺς Γότθους, φευνθέντος καὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Τεῖου. [Π.]

Ἀγγών (Ango γ α ο λ α π.) Εἶδος δερματος φραγκικοῦ μετρίου μεγέθους, οὗ τὸ πλεῖστον οὐδὲρμιν περιείχεται, καὶ οὗ ἡ αἰχμὴ εἶχε καμπύλας ἀκίδας. (Βλ. Ἀγαθίαν Β', 5). [Π.]

"Αγῶν (Agde, πρόφ. "Αγδ), γαλλικὴ πόλις, πρωτ. τοῦ διαμερίσματος "Ερώλ, ἐπὶ τῷ ποταμῷ "Ερώλ, 51 χιλίωρ. ΝΔ τοῦ Μονπελλιέ. Κἂτ. 7507 τῷ 1881 (ὁ δῆμος Α. 8170). ἔχει ναυτικὴν σχολήν, ἐμπορικὸν λιμένα καὶ πολυάριθμον ἀεροπορικὸν ναυτικόν. Ἡ πόλις εἶναι ἀρχαιστάτη καὶ τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Agatha καὶ ἑλλ. Ἀ γ ᾠ η ἀπὸ τοῦ Ἀ γ α θ ῆ Τ ὠ χ η, ὡς ἐκαλεῖτο αὐτὴν οἱ ἐκ Νασσαλίας οἰκισταί. [Ν. Σ.]

"Αγῶνες ἢ Ἀ γ ὠ ν ο ι, χωρ. Εὐβοίης τοῦ δήμου Τελεθρίων. Κἂτ. 200.

"Αγδιστής Ἑρμαφρόδιτος, γεννηθεὶς ἐκ σπέρματος τοῦ Διὸς. Τὸν περὶ τούτου μῦθον τῶν Πεσσινοντίων ἀρρῆγεται ἐν ἐκτάσει ὁ Παισανίας (Ζ', ζ', 5), τὸν αὐτὸν δὲ φρυγικὸν μῦθον μετὰ τινων παραλλαγῶν μνημονεύει καὶ ὁ Ἀρμένιος (Contr. gent. IX, 5, 4). Οἱ μὲν οὗτοι οὐταί ἀναφέρονται πιθανώτατα εἰς τὴν ἐν Φρυγίᾳ ὀφθαλμικὴν λατρείαν τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν, ἧτις καὶ Ἀ. ἐπωνομάζετο (ἢ κατὰ τὴν ἐπιχώριον τύπον Ἀγδιστής). Κατὰ τὴν Στράβωνα (ΙΒ' σ. 567), ἐν Πεσσινοῦντι ὑπῆρχεν ἱερὸν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, λατρευομένης ὑπὸ τῷ ὀνόματι Ἀ., ἑπερ μεγάλου σεβασμοῦ τυγχάνον, λαμπρῶς ἐκόσμησαν οἱ Ἀττάλικοι βασιλεῖς, ἐπιφανὲς δ' ἐποίησαν ὕστερον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι· οἱ δ' ἱερεῖς τὸ παλαιὸν μεγίστην ἔχον ἐξουσίαν, περιορισθεῖσαν πολὺ ἐν ταῖς μετέπειτα χρόνις. [Π.]

"Αγελάδας ἀνδριαντοποιὸς ἐξ Ἀργεῶς. Τὴν ἡλικίαν τοῦ τεχνίτου τούτου δὲν δύναμεθα ἀκριβῶς νὰ ὀρίσωμεν· ἐκ τῶν περισσοτέρων ὅμως περὶ αὐτοῦ εἰδησιῶν τῶν ἀρχαίων φαίνεται πιθανώτερον ὅτι ἤμικαι μᾶλλον κατὰ τὸν 5' π.Χ. αἰῶνα· ἦσαν κυρίως τὴν χαλκοπλαστικὴν τέχνην, εἶχε δὲ ποικίλιν παραστάσεων οὗ τὴν συνήθη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν περὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Τῆς τέχνης τοῦ Ἀ. δὲν ἔχομεν δυστυχῶς ἀκριθεὶς εἰκόνα, δυνάμεθα δὲ τοῦτο μόνον μετὰ τινος βεβαιότητος νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι ὁ Ἀργεῖος αὗτος ἦτο εἰς τῶν ἐπιφανεστέρων καλλιτεχνῶν τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου, συντελέσας καὶ αὐτὸς οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω τῆς ἀρχαϊκῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐπίδοσιν. Ὅπόση δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδρασις καὶ σημάς αὐτοῦ ἐν τῇ τέχνῃ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἀρχαία ἐκείνη παράδοσις, ἧτις ἄλλως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπλῶς μῦθος, ἡ ὀνομάζουσα αὐτοὺς τοὺς τρεῖς ἥρωας τῆς ἑλληνικῆς πλαστικῆς, τὸν Μύρωνα, Φειδίαν καὶ Πολύκλειτον, μαθητὰς τοῦ Ἀ. Τοῦτο λεγόμενον περὶ τοῦ Μύρωνος δὲν φαίνεται μὲν ἀδύνατον, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ εὐαπόδεικτον· ὅπως ἀπὸ τῶν δὲ φαίνεται ἡ παράδοσις αὕτη ἀναφερομένη εἰς αὐτὸν τὸν Φειδίαν. Περὶ τοῦ Πολυκλείτου ὅμως δύναμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν παντελῶς τὸ κύρος τῆς παραδόσεως

ταύτης, ἀποδίδοντες εἰς τὴν μεγάλην διαφορὰν τῆς ἡλικίας τοῦ Πολυκλείτου καὶ Ἀγελάδα. [Θ. Σ.]

"Αγελάς 1) υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ὀμφάλης, ἐξ οὗ καὶ τὸ τοῦ Κροίσου γένος κατ' Ἀπολλοδώρου (Β', ζ', 8), ὑπ' ἄλλων συγγραφέων καλούμενος Λάμος ἢ Λαομήδης· ἀλλ' ὁ Ἡρόδοτος (Α', 7) πρόγονον τοῦ Κροίσου ὀνομάζει τὸν Ἡρακλείδην Ἀλκαῖον· 2) ἡ Ἀγέλαως ἀδελφὸς τοῦ Μελεάγρου, ὅστις ἀπέθανε μαχόμενος ἐν τῇ ἐπὶ τοὺς Κουρήτας πολέμῳ τῶν Καλυδωνίων· 3) υἱὸς τοῦ Ἡρακλείδου Τημένου, μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Εὐρυπύλου καὶ Καλλίου ἀποκτείνας διὰ μισθωτῶν δολοφόνων τὸν πατέρα του, ὡς προκρίνοντα αὐτῶν τὴν ἀδελφὴν τῶν Ὀρνιθῶν καὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς Δηϊφόντην. Γενόμενος ὅμως τοῦ φόνου τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀργεῶς ἔλαβεν ἡ Ὀρνιθὴ καὶ ὁ Δηϊφόντης. 4) Ναυπάκτιος, διακριθεὶς ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ (220—217 π. Χ.), συντελέσας δὲ τὰ μάλιστα εἰς τὴν συνμολὸγησιν τῆς ἐν Ναυπάκτῳ εἰρήνης, καὶ ἔνεκα τούτου ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς τῶν Αἰτωλῶν (τῷ 217 π. Χ.). Ἡ παρὰ Πολυδίῳ (Π' 104) παραίνεσις τοῦ Ἀ. πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας Φίλιππον καὶ τοὺς συμμάχους μαρτυρεῖ τὴν μεγάλην πολιτικὴν σύνεσιν τοῦ ἀνδρός. [Π.]

"Αγελάς (κ. ἀγελάδα, ἀλῆανσι λιόπε), τὸ θῆλυ τοῦ βοῦς (ἰδὲ Βοῦς). Αἱ Ἀ. εἶναι ὠρελιμώτατα ζῷα· πολλαχόθεν δὲ ἡ συντήρησις Ἀ. εἶναι τὸ μόνον βιοποριστικὸν μέσον πυκνοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ, τοῦτο δὲ συμβαίνει ἐν Ὀλλανδίᾳ, ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας χώρας. Δύο εἶναι κυρίως τὰ προϊόντα τῆς Ἀ. α) ὁ μόνος δ) τὸ γάλα. Ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς Ἀ. διαρκεῖ 9—9½ μῆνας, ἀπὸ τοῦ τρίτου δὲ μέχρι τοῦ δωδεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς τίττει συνήθως 1 μόνον κατ' ἔτος. Ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουσι μεγάλα ἀκαλλιέργητοι ἐκτάσεις, οἷον ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐκτρέφονται συνήθως Ἀ. ἀνήκουσαι εἰς γενεὰς μικροσώμων ἐσληρωγῶν γένους. Τὰ ζῷα ταῦτα ἀντέχουσιν εἰς τὸν καύσωνα τοῦ θέρους, ὅπως καὶ εἰς τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος, καὶ τρέφονται τὸ μὲν ἕαρ ἐκ τῶν εὐχύμων χόρτων, δι' ὧν συνήθως καλύπτονται οἱ λιμῶνες, τὸν δὲ λοιπὸν χρόνον ἐξ ἀγρῶν καὶ τῶν ἐλπίων ἀπεξηραμένων χόρτων, ἀπὸ τῶν εὐρίσκουσιν ἐντὸς τῶν ἀγρῶν. Συνήθως αὐτοῖς τὰ Ἀ. δὲν ἀμέλγονται, τὸ δ' ἐλγίον γάλα, τὸ ὁποῖον παράγουσι μένει ὅλον εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ μόνου. Τὸ μόνον προϊόν τοιαύτης Ἀ. εἶναι ὁ μόνος, ὃν ἐτησίως τίττει, ὅστις ἀπογαλακτίζεται (ἀποκόπτεται ἀπὸ τὸ βοῦ!) 4—6 μῆνας μετὰ τὴν γέννησιν τῶν καὶ δύναται ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης νὰ θεωρηθῇ ὡς προϊόν ἐμπορεύσιμον. Πολλοὶ ἰθαγενεῖς τε καὶ ξένοι θεωροῦσι τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἑλληνικῆς ἀγελαδοτροφίας ὡς λίαν βάρ-

δαρον καὶ ἀπὸ τὸν εἰς τὰς προβάτους τῆς σημερινῆς ζωοτεχνίας, καθ' ὅσον αἱ Ἀ. αὐταὶ βιόσκονται οὕτως εἰπεῖν ἐν ἡμιαγρία καταστάσει ἄνευ σταύλων, ἄνευ περιποιήσεων, ἄνευ λελογισμένης τροφῆς. Πλὴν ὅσον βάρβαρος καὶ ἀνφανὴς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐκτροφῆς τῶν Ἀ., οὗτος ἔχει τὸν λόγον ὑπάρξεως, διότι εἶναι λίαν ἐπιμερῆς. Τῷ ὄντι μία ἀγελάς ἀξίας 150 δραχμῶν δίδει ἐτησίως μόσχον, ὅστις ἀφ' οὗ ἀποκοπὴ ἀπὸ τὸ γάλα τῆς μητρὸς του, ἔχει ἀξίαν 75 περίπου δραχμῶν, ἥτοι τὸ κεφαλαιὸν δίδει ἀναθάρτιστον προῖον 50 %ο. Τὰ ἐξόδα διὰ τροφὴν καὶ ἐνοίκιον βοσκήσεως εἶναι μικρά (τὸ πολὺ 20 δρ. δι' ἕνα τὸ ἔτος)· τὰ ἐξόδα διὰ ποιμένα εἶναι ἐπίσης μικρά, διότι τὰ ζῆλα ταῦτα ὑπερασπίζονται μόνον τῶν ἐναντίων τῶν λύκων, ἐν ἐνὶ λόγῳ πανταχοῦ, ὅπου ἡ ἐπαγρύπνησις τῶν ἀρχῶν κατ' ὁρμὴν εἶναι καταστελλή τῇ ζωοκλοπῇ, ὁ ἀρχαῖος οὗτος τρόπος τῆς ἐκτροφῆς Ἀ. φέρει τοιαῦτα κέρδη, οἷα σπανίως δίδουσι τὰ πλέον λελογισμένα καὶ ἐπισημονικὰ συστήματα τῶν διακεκριμένων Ἀγγλῶν κτηνοτρόφων.

Τὸ δεύτερον σύστημα διατροφῆς ἀγελάδων εἶναι ἐκεῖνο, ὅπου ἔχει κύριον σκοπὸν τὴν παραγωγήν γάλακτος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προτιμῶνται Ἀ. μεγαλόσωμοι, ἀνήκουσαι εἰς γενεὰς βεβελτιωμένας. Τοιαῦται Ἀ. εἶναι μὲν πολὺ ἀπαιτητικαὶ ὡς πρὸς τὸ ποῖον καὶ τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς, καὶ δὲν ἀντέχουσιν εἰς τὰς κακοκαιρίας, εἰ μὴ ὅταν διακίτωνται ἐντὸς σταύλων θερμῶν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ δὲν προκόπτουσιν εἰ μὴ ὅταν ἐπιβαρυνθῶνται αὐταῖς παντοῖαι περιποιήσεις, ἔχουσιν ὅμως ἀπέναντι τούτων τὸ σημαντικὸν πλεονέκτημα, ὅτι παράγουσι τοὺς πρώτους μῆνας μετὰ τὸν τοκετὸν 10—

15 ὁκάδας γάλακτος καθ' ἑκάστην, ὥστε δύνανται καὶ τὸν μόσχον νὰ θηλάξουσιν καὶ συγχρόνως νὰ ἀμείλῳνται (1 ὁκάδας γάλακτος ἕως 7 ἀρκοῦσι διὰ νὰ τρέφεται ὁ μόσχος). Ἀφ' οὗ δὲ ἀπογαλακτισθῇ ὁ μόσχος (τρῖς μῆνας μετὰ τὴν γέννησιν του συνήθως) ἡ Ἀ. δὲν χάνει τὸ γάλα της, ἀλλ' ἀπ' ἀνέναντίας ἐξακολουθεῖ νὰ δίδῃ γάλα ἕως τοῦ πλησιέστερου χρόνου νέου τοκετοῦ. Ὁ πῶλὸν τὸν μόσχον ἐν ἡλικίᾳ ὀλίγων ἐβδομάδων εἰς τὸν κρεοπωλὸν δύναται νὰ λάβῃ ἐτησίως παρὰ μίαν ἀγελάδα 2000 ὁκάδας γάλακτος, ὅπου πωλούμενον χονδρῶς ἐν Ἀθῆναις ἀντὶ 50 λεπτῶν πᾶρχει 1000 δραχμῶν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι μία τοιαύτη ἀγελάς τιμᾶται 800—800 δρ. καὶ δι' ἡ διατροφή της εἶναι πολυδάπανος, ὥστε ἀπὸ τὸ πλεῖστον τοῦτο ἀκαθάρτιστον προῖον πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ πολλὰ καὶ ποικίλα κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις ἕως τοῦ μὲν τὸ καθαρὸν κέρδος. Εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως εἰς τὴν Τήνον, τὴν Ἀνδρον καὶ τινὰς ἄλλας νήσους, οἱ γεωργοὶ περιποιούνται (ἐνεκα τοῦ ἐκεῖ ἐπικρατοῦντος συστήματος καλλιέργειας) καὶ πᾶσι καλλίτερον τὰς ἀγελάδας τῶν, διὰ

τοῦτο αὐταὶ παράγουσι πλὴν τοῦ μόσχου καὶ ποσὸν τι γάλακτος. Αἱ Ἀ. αὐταὶ χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς ἀρότροντα κτήνη. Οἱ γεωργοὶ οὗτοι ὑπεραγαπᾶσι τὰ ζῆλα τῶν. Ἐνθυμῶμαι, ὅτε ἡγόραζον ποτε παρὰ τινος χωρικοῦ ἐν Τήνῳ ἀγελάδα, εἶδον αὐτὴν νὰ τὴν ἀσπασθῇ καὶ νὰ τὴν φιλή, ὅπως ἀποχαιρετᾷ τις ἐπιστήθιον φίλον. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης στερῆς τῶν χωρικῶν τούτων πρὸς τὰ ζῆλα τῶν ἐξηγείται, ὅτι ἡ γενεὰ ἐβελτιώθη σκουδαίως. Αἱ βεβελτιωμένα αὐταὶ ἰθαγενεῖς ἀγελάδες παράγουσιν ἐν τοῦτοις μόνον τὸ ἥμισυ τῶν ὅσα παράγουσιν αἱ βεβελτιωμένα Ῥωσικαί. Ἑλβετικαὶ καὶ ἀγελάδες, ἔχουσιν ὅμως γάλα παχύτερον καὶ εἶναι ὀλιγώτερον ἀπαιτητικαὶ πρὸς τὸ ποῖον καὶ ποῖον τῆς τροφῆς. Προκειμένου περὶ ζῴων δύναμι, νὰ συστήσω ἐξ ἰδίας πείρας τὰς ἐρυθρὰς ρωσικάς. Ταῦτας δύναται τις νὰ προμηθευθῇ εὐκόλως, καθ' ὅσον μεταξὺ τῆς Νοτίου Ῥωσσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχουσιν ὅλα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ αἱ εὐκολίαι τοῦ ἐμπορίου, οἷον κτηνέμποροι, μεσίται καὶ μεταξὺ τῶν Ἑλβετικῶν καὶ τῶν Ὀλλανδικῶν Ἀ., περὶ τῶν ὁποίων γίνεται τόσος λόγος παρ' ἡμῶν, ὑπάρχουσιν καὶ τινες παρέχουσαι 15 ἕως 20 ὁκάδας γάλακτος καθ' ἑκάστην, πλὴν τὰ τοιαῦτα ζῆλα εἶναι σπάνια καὶ διὰ τοῦτο ἡ τιμὴ αὐτῶν εἶναι ὑπερόγκος, ἄλλως δὲ ἡ ὑπερβολικὴ αὕτη παραγωγικότης δὲν εἶναι πλεονέκτημα, διότι τὸ γάλα τοιούτων ἀγελάδων εἶναι συνήθως πολὺ ὑδαρὸν. Ἐπομένως αἱ Ὀλλανδικαὶ καὶ Ἑλβετικαὶ Ἀ. κατὰ τὰ φαινόμενα μόνον εἶναι καλλίτεραι τῶν ρωσικῶν, αἵτινες δίδουσι μετὰ τὸν τοκετὸν 10—15 ὁκάδας γάλακτος καθ' ἑκάστην καὶ ἔχουσι πρὸς τοῦτοις τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς λοιπὰς ζῆνας γενεὰς ἐγκληματίζονται καὶ πολλαπλασιάζονται εὐκολώτερον ἐκείνων ἐν Ἑλλάδι. [P.A.]

— Ἀγελάδων δέρματα (ἐμ. π. ο. ρ.) Πι καταργασία αὐτῶν δὲν διαφέρει τῆς τῶν βοείων δερμάτων, ὅταν καὶ ἡ χρῆσις τῶν σκοπεῖται ἡ αὐτή. Ἀλλὰ τὰ δέρματα ἀγελάδων προτιμῶνται, ὡς καὶ τὰ τῶν αἰγῶν, ἐν τῇ χρήσει τῶν ἀντων· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ καταργασία τῶν διαφέρει τῆς συνήθους· ἀφ' οὗ ἐπαρκῶς μαλ' ἀρκούν ἐντὸς γαλακτομάτος τιτανου, ἐκτίθενται ἐπὶ τινὰ καίρον εἰς τὸ ὑπαίθριον μέχρις οὗ τὸ τρίχωμα τῶν καταπέση καὶ τότε ἀποξύνονται καὶ ἀποκαθαίρονται ἐντελῶς μετὰ ταῦτα ἐξαπλῶμενα ἐπὶ ἐδάφους ἐκάλου καὶ στεγνῶν ἀποξηραίνονται ὑπὸ τὸν ἥλιον βαθμυδὸν καὶ χωρὶς νὰ ὑφίστανται ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ· ἀφ' οὗ ἐξαπλῶσιν ἐπαρκῶς, ἐκτίθενται αἰσχροῦμενα ὑπὲρ τὸ ἔδαφος εἰς ὅλην τὴν θερμότητα τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπὶ τριάντα ἡμέρας μεθ' ὅ ἐμβάλλονται εἰς τὸ ὕδωρ. Ὁπῶς ἐκ νῦν μαλ' ἀρκούν, καὶ οὕτω δύνανται νὰ χρησιμεύσω-

σιν ὡς ἄσχοι. (Βλ. Βόες, μάσχων δέρματα, βυρσοδεψία.) [Α.Γ.Η.]

Ἀγέλαστος πέτρα (παροιμ. ἑλλην.) ἐπὶ τῶν σκυθρωπῶν ἢ ἐπὶ τῶν λύπης προσέ-
νων. Ἀπὸ τῆς πέτρας τῆς ἐν Ἐλευσίνι, ὅπου ἡ
Δημήτηρ ζητοῦσα τὴν Κόρην ἐκάθισεν ἄσχο-
γος, ἀγέλαστος, ἢ κατ' ἄλλον μῦθον ὁ Θη-
σεύς, μέλλων νὰ καταβῇ εἰς Ἄδου. [Π.]

Ἀγελότης (ἄ ρ χ α ι ο λ.) βλ. Ἀγέλη.

Ἀγέλη (ἄ ρ χ α ι ο λ.) ἐκαλεῖτο παρὰ
τοῖς ἀρχαίοις Κρητὶν ὁμάς νέων ὁμοῦ ἀσκου-
μένων περὶ τὴν θῆραν καὶ τὰ ἔργα τοῦ πολέ-
μου. Προϊστάτο δ' ἐκάστης ἀγέλης ὡς ἀ γ ε-
λ ἄ τ η ς ὁ πατήρ τοῦ συναγαγόντος τοὺς
εἰς αὐτὴν τακτομένους εὐγενεῖς νέους. [Α.]

Ἀγεν (Agen, λατ. Aginnum, ἑλλην.
Ἀγιννόν), γαλλικὴ πόλις, πρωτ. τοῦ νομοῦ
Lot-et-Garonne ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Γα-
ρόννα, 650 χμ. ΝΔ πόρρω τῶν Παρισίων, ἔ-
χουσα 17098 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 20485).
Ἐξαιρετὰ εἶναι τὰ ἐν αὐτῇ κατασκευαζόμενα
μεταξωτὰ καὶ τὰ πορφυρὰ, ὕγινα καὶ κόκ-
κινα χρώματα. — Παλαιὸν τὸ Ἀγιννόν ὑπῆρξε
πρῶτον μὲν πρωτεύουσα τῶν Ν ι τ ι ο β ρ ι-
γ ω ν Κελτῶν· ἐπὶ δὲ τῆς ῥωμαϊκῆς αυτο-
κρατορίας ἔδρα τοῦ πραιτορος· πολλὰ δὲ πα-
θεῖσα ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ πολλοὺς μετα-
βαλοῦσα κυρίως κατέστη ἐπὶ τῆς γαλλ. βα-
σιλείας πρωτεύουσα τῆς Ἀγιννώτιδος (Agi-
nois). [Ν.Σ.]

Ἀγενώ (Hagenau). Πόλις τῆς Κάτω
Ἀλσατίας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μόδερ, κει-
μένη 28 χμ. πρὸς Β τοῦ Στρασβούργου. Ἐ-
χει λιμεῖον, βυζαντινὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωρ-
γίου, ἐργαστῆρια φαγεντιανῶν καὶ ἀγγειοπλα-
στικῆς, ὑφαντουργεῖα, καὶ 13469 κατ. (1885).
— Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἐκτισμένη παρὰ φρού-
ριον ἀνεγερθὲν περὶ τὸ 1005 μ.Χ. ὑπὸ κό-
μητός τινος τοῦ Χοχενστάουφεν, ἐν ᾧ διέτρι-
ψαν πολλάκις οἱ αυτοκράτορες τοῦ γένους τοῦ-
του. Ὑπὸ τὰ τείχη αὐτῆς, τῷ 1793, οἱ Γάλ-
λοι κατετρόπωσαν τοὺς τε Αὐστριακοὺς καὶ
τοὺς Πρώσσους. — Εἶναι πρωτ. ὁμων. νομοῦ,
ἔχοντος ἑκτάσιν 659 χμ. 3 καντόνια καὶ
72 787 κατ. [1880]. καὶ διασχιζομένου ὑπὸ
τοῦ σιδηρ. τῆς Ἀλσατ. Λορραίνης. [Π.Π.]

Ἀγερ (Hager H. H. Jul.) συγγραφεὺς
πολλῶν φαρμακευτικῶν ἔργων, γενν. τῷ 1816
ἐν Βερολίῳ, ἀγριεώθη εἰς τὴν φαρμακευτικὴν
καὶ ἐξέδιδε τὴν Pharmaceutische Cen-
tralhalle, ἄλλα συγγράμματα καὶ πλείστας
πραγματείας· ἰδίως ἡσχολήθη εἰς τὴν ἐρευναν
τῶν μυστικῶν φαρμάκων δημοσιεύσας πεμπλη-
θεὶς ἀναλύσεις. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀγερσανὶ χωρ. Νάξου τοῦ δήμ. Βύ-
βλου. Κάτ. 554 τῷ 1879.

**Ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσέ-
τω.** Τὸ βῆμα τοῦτο λέγεται ὅτι ἐπέγραψεν ὁ

Πλάτων πρὸ τῶν προθύρων αὐτοῦ, ὑπονοῶν
πιθανῶς ὅτι ἡ γεωμετρία εἶναι ὡς εἰσαγωγὴ
εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Κατὰ τινα μεταγενέστερον
παροιμιολόγον τὸ ἀγ. ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀδικοῦς
καὶ ἄνιστος. [Π.]

Ἀγεωργίου δίκη (ἄ ρ χ α ι ο λ.)
Κατὰ τὸ ἀττικὸν δίκαιον, ὁ ἰδιοκτήτης ἀγροῦ,
ὃν ὁ παραλαβὼν (μισθωτὴς ἢ κατὰ τινος ὁ
δανειστής) παρημέλει, μὴ γεωργῶν αὐτὸν κα-
τὰ τὰ συμφωνηθέντα, ἐδικαίωτο νὰ ζητήσῃ
ἀποζημίωσιν· ἡ δὲ περὶ τούτου δίκη ἐκαλεῖτο
ἀγεωργίου. [Π.]

Ἀγνη (Haag. — La Haye γαλλ. Ha-
ga Comititis λατ.). Πρωτεύουσα τῆς Ὀλ-
λανδίας, κειμένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Νοτ. Ὀλ-
λανδίας ἀπέχουσα δὲ 5 χμ. τῶν παραλίων τοῦ
Βορείου Ὀκεανοῦ καὶ ἀποτελοῦσα μετὰ τοῦ ὑπὸ
ἀλλείων οἰκουμένου μεγάλου χωρίου Σχευενίγ-
γεν ἓνα δῆμον, ἔχοντα 138 696 κατ. (1885).
ὧν τὸ πλεῖστον διαμαρτυρόμενοι. Εἶναι πόλις
τερπνὴ ἔχουσα θελκτικὰ καὶ εὐφωρα περιχώρα,
καθαρὸν καὶ ὑγιεινὸν αέρα, πολλὰς ὠραίαις
καὶ εὐρείας ὁδοὺς, ἀξίολογα δημόσια οἰκοδο-
μήματα, ὑψηλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκίας,
καὶ εὐρυτάτας πλατείας. Θελκτικώτατοι κη-
ποι καὶ ὠραιότατοι ἐπαυλεις κοσμοῦσι τὰ πε-
ρίχωρά της, καὶ εἰς οὐ μακρὰν ἀπόστασιν ΒΑ
εἰς τὸ βάθος μεγαλοπρεπεστάτου δάσους, λο-
γισμένου ὡς λειψάνου τῶν περιωνυμίων θα-
σῶν τῆς ἀρχαίας Βαταβίας, κεῖται τὸ ὠραῖον
ἄ λ σ α ς τ ῆ ς Ἀ γ η ς, κάλλιστος περι-
πατος τῆς πόλεως. — Ἀπὸ τοῦ 1571 μέχρι
τοῦ 1795 ὑπῆρξεν ἔδρα τῆς κυβερνήσεως, ἥτις
τῷ 1807 μετετέθη εἰς Ἀμστελλόδαμον ὑπὸ τοῦ
βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας Βοναπάρτου· ἀλλὰ
παλινρθωθεῖσης τῆς δυναστείας τῆς Ὁράνζης
(τῷ 1813), γενομένη καὶ πάλιν πρωτεύουσα,
ἀνέκτησεν ἡ Ἀ. τὴν πρώτην αὐτῆς ἀκμὴν.
Ἡ εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἀμειβοῦσαν μεγá-
λου ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας, διαμνῇ τῆς
αὐτῆς, προσεῖλκυσε πολυαριθμούς εὐπατρίδας
καὶ πλουσίους καὶ κατέστησεν εὐκλεον τὸν
βίον εἰς τοὺς βιομηχάνους καὶ τοὺς ἐμπό-
ρους. [Π.Π.]

Ἀγνη (χ η μ. τ ε χ ν.) ἴδε ἀξίνιον.

Ἀγνημα (ἄ ρ χ α ι ο λ.) Τάγμα ἐπιλέ-
κτων Μακεδόνων, οὗ ἡ δύναμις δὲν ἦτο ἡ αὐτὴ
πάντοτε, μεταβαλλομένη κατὰ τὰς ἐκάστοτε
ἀνάγκας. Ὅθεν καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ καταλει-
φθεῖσαι ἡμῖν μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων δὲν εἶναι
ἀρκεσύντως σαφεῖς. Ὅτε μὲν συνίστατο ἐκ πε-
ζῶν, διδ καὶ ἄγνημα τῶν ὑπασπιστῶν (ἦτοι τῶν
ψιλῶν στρατιωτῶν) ἐνίοτε λέγεται, ὅτε δ' ἐξ
ἱππέων, ὅπερ καὶ συνηθέστερον, μάλιστα κατὰ
τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων. Κατὰ τὴν ἐν Πα-
ραιτακηνῇ μάχῃ (317 π.Χ.) ἐν μὲν τῷ στρα-
τῷ τοῦ Εὐμένους μνημονεύεται τὸ Πευκέστω
καὶ Ἀντιγένους ἄγνημα, τριακοσίους ἔχον ἱπ-
πεῖς, μὲν περιετλημένους ἰλην καὶ τὸ Εὐμέ-

νοὺς ἄγῆμα, τοὺς ἴσους ἔχον ἱππεῖς, ἐν δὲ τῇ τοῦ Ἀντιγόνοῦ «τὸ ἄγῆμα τῶν ἱππέων τριχασίων, μεθ' ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκινδύνευσαν» (Διοδ. ΙΘ', 28, 29). Ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμῳ τοῦ Ἀντιόχου τὸ ἄγῆμα τῶν Μακεδόνων συνίστατο ἐκ χιλίων ἱππέων· ἐν δὲ τῇ τοῦ Περσέως στρατῷ ὑπῆρχον δύο ἄγῆματα πελταστῶν ἐπιλεκτῶν καὶ ῥωμαλεωτάτων. [Π.]

— (ναυτ.) μέρος τοῦ πληρώματος, προωρισμένον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν εἰδικῆς ὑπηρεσίας κατὰ δεδομένην στιγμὴν. Οὕτως ἐν παντὶ ὀπωπῶν πολυαριθμῶ πληρώματι ὑπάρχει Ἄ. ὀπλιτῶν τοῦ καταστρώματος, ἐπιτετραμμένον κατὰ τὴν μάχην τὴν φρούρησιν τοῦ καταστρώματος, Ἄ. ἄρμενιστῶν, Ἄ. ἐμβολῆς, πυροβόλου καὶ Ἄ. ἀποβατικῶν Ἄ. [Π.Κ.]

Ἀγῆνωρ 1) Βασιλεὺς τῆς Φοινίκης, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἐπάφου Λιθύης, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Βήλου, πατὴρ δὲ τοῦ Κάδμου, τοῦ Φοινίκης, τοῦ Κίλικος καὶ τῆς Εὐρώπης. Μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Εὐρώπης, ὁ πατὴρ αὐτῆς Ἄ. ἐξέπεμψεν ἐπὶ ζήτησιν τοὺς παῖδας, εἰκὼν νὰ μὴ ἐπιστρέψωσι προτοῦ ἐξεύρωσι τὴν ἀδελφὴν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεμὸς ᾔδων ἦν νὰ τὴν εὕρωσιν, ἀπογόνους τὴν εἰς τὸν πατριὸν οἶκον ἀνακεκομμένην, ἄλλος ἄλλης χώρας ἐγένοντο οἰκισταί. Καθόλου δ' εἰς τὸν Ἄ. τὸν «μεγάλῃς φήμῃς γενάρχῃ» καὶ τὸν τούτου ἀδελφὸν Βήλον ἀνῆγον οἱ Ἕλληνες τὸ γένος τῶν πλείστων βασιλείων οἰκῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἡρώων οἰκιστῶν παμπόλλων ἑλληνικῶν πόλεων· τούτου δ' ἕνεκα καὶ αἱ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λογογράφαις καὶ ποιηταῖς γενεαλογίαι σπουδαίως παραλλάσσουσιν ἀλλήλων. Κατὰ τὰς εἰκασίας νεωτέρων μυθολόγων, στηρίζομένης πρὸ πάντων εἰς τὰς γνώμας τῶν ἀρχαίων λογογράφων, οἱ περὶ Ἄ. καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ μῦθοι ἀναφέρονται εἰς τὰς φοινικίους ἐν Ἑλλάδι ἐποικήσεις. — 2) Υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φωφίδος Φηγέως, ἀδελφὸς τῆς μηστῆς τοῦ Ἀλκμήωνος Ἀρσινόης, ἀναφερόμενος ἐν τοῖς περὶ Ἀλκμήωνος καὶ τοῦ ὄρου τῆς Ἀρμονίας μύθοις. — 3) Ἐν τῇ μυθικῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἀργεὺς πολλὰκις ἐπαναλαμβάνεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἄ. παρ' ἄλλων μὲν λεγομένου δισεγγόνοῦ τοῦ Ἀργεὺ καὶ υἱοῦ τοῦ Τριόπῃ, παρ' ἄλλων δ' υἱοῦ τοῦ Φωρινῶνος καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Πελασγοῦ καὶ τοῦ Ἰάσου. — 4) Τρῶς ἥρωες, υἱὸς τοῦ Ἀντήνωρος καὶ τῆς ἱερίας Θεκνοῦς, πολυαχὸς τῆς Ἰλιάδος μνημονευόμενος. [Π.]

Ἀγῆρωτον (Ageratum) (β ο τ.) φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς οἰκῆς. τῶν συνθέτων. Ἀ γ ρ τ ὰ κ ο ν υ ζ ο ε ι δ ε ε κατὰ γὰρ ἐκ τοῦ Μεξικῶ καὶ καλλιεργεῖται ἐν Εὐρώπῃ κατὰ πολλὰς ποικιλίας. [Μ.].

Ἀγῆσανδρος Πολύδωρος καὶ Ἀθηνόδωρος ἀνδριαντοποιοὶ κατασκευάσαντες (Plin.

N. II. XXXVI. 37), τὸ περίφημον τοῦ Λαοκόωντος ἀγάλμα (βλ. Λαοκόων). [Θ. Σ.]

Ἀγησίλαος υἱὸς τοῦ Ἀρχιδάμου διεδέχθη ἐν Σπάρτῃ τὸν προεύτερον αὐτοῦ ἀδελφόν, Ἀγιν (390 π.Χ.) διὰ τῶν ἀναργειῶν καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ Λυσάνδρου παρακαλώσας τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀγίδος Λεωτυχίδου, ὅστις δὲν θεωρεῖται γνήσιον τέκνον τοῦ πατρὸς. Ἐν τῶν πρώτων τοῦ βασιλείου ἔργων ὑπῆρξεν ἡ ἐπαναλήψις τοῦ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ ἀγῶνος τῆς Σπάρτης κατὰ τῆς Περσίας, ὅστις εἶχε προκληθῇ μετὰ τὴν κατὰβασιν τῶν Μυρίων ὑπὸ τοῦ αὐτραποῦ Τιτοσφέρους, ἐπιδιώκοντος τὴν καθυπόταξιν τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ὅσαι εἶχον ὑποκρίσασθαι τῆς ἀποστασίας τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου. Διαδὴς λοιπὸν εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκ τῆς Αὐλίδος μετὰ δικακισχίλιον ἀνδρῶν τῷ 390 π.Χ. ἀνέπτυξεν ἑκτακτον βραστηριότητα, ὅλως δυσανάλογον πρὸς τὴν μικρότητα καὶ τὸ ἀσθενικὸν τοῦ σώματος καὶ τὴν χωλότητα τοῦ ποδός. Καὶ δὲ κατὰρτίσας, συγκεντρώσας τοὺς Ἕλληνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διὰ τῶν ἐρασμίων αὐτοῦ τρόπων καὶ τῆς μεγάλης εὐφρίας νὰ νικήσῃ παρὰ τὸν Περσικὸν τοὺς Πέρσας, γενόμενος αἰτίος τοῦ θανάτου τοῦ Τιτοσφέρους, ὅστις, διαμένων κατὰ τὸν χρόνον τῆς μάχης ἐν Σάρδεσι, κατηγορήθη ὡς προδότης εἰς τὸν Ἀρταξέρξην, προστάξαντα τὴν ἀποκεφάλισιν του. Μετὰ δὲ τὴν καθυπόταξιν τῆς Λυδίας κατέλαβεν ὁ Ἀγησίλαος τὴν Φρυγίαν, καὶ ἠνάγκασεν εἰς διαπραγματεύσεις τὸν Περσὴν σατράπην τῆς χώρας Φαρνάβαζον. Διασπάσας δὲ οὕτω τοὺς δεσμούς τοὺς συνέχοντες τὴν Μικρὰν Ἀσίαν μετὰ τῆς περσικῆς μοναρχίας, ἡτομαζέτο κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 384 π.Χ. νὰ προχωρήσῃ ἐπ' ἀγαθὰς ἐλπίσιν ἐκ τῆς Τροίας εἰς τὰ ἐνδοτέρα τῆς Ἀσίας, ὅτε γεγονότα ἀπρόοπτα ἠνάγκασαν τοὺς Σπαρτιάτας νὰ ἀνακαλέσωσι τὸν βασιλέα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Λίτις δὲ τῆς ἀνακλήσεως ταύτης ἦτο ὁ ἐν τῇ μεταξύ ἐκρηγὼς νέος πόλεμος τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Θηβαίων, Κορινθίων, Ἀργείων καὶ Ἀθηναίων, εἰτινας ἐκινήθησαν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, παροτρυνόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ὁ Ἀγησίλαος, σπεύσας διὰ τῆς Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, ἐνίκησε τοὺς συμμάχους ἐν τῇ πεδιάδι τῆς βοιωτικῆς Κορωνείας, πληγῶναις ἐν τῇ μάχῃ (394 π.Χ.). Ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὴν Σπάρτην, διεκρίθη καὶ ἔπειτα κατὰ τὸν λεγόμενον Κορινθιακὸν πόλεμον (392—387 π.Χ.), ἀγωνιζόμενος ἐναντίον τοῦ Ἀθηναίου Ἰπικράτους. Ἡ ἀνταγκιστεία εἰρήνη (387 π.Χ.), ἧς ἡ μόνη τῶν ἑλληνικῶν πόλεων ἡ Σπάρτη ἤρθετο ὡφέλειαν, ἠνάγκασε τὸν Ἀγησίλαν νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πανελλήνιον πολιτείαν, ἧς εἶχεν ὑπάρξει ἀντιπρόσωπος ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, καὶ νὰ παρατρέψῃ τοὺς Λακεδαιμονίους

εἰς ἀγῶνας, ὧν μόνος σκοπὸς ἦτο ἡ ἐπικράτης τῆς Σπάρτης, καὶ μόνος αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη πολιτεία ἤρξατο κατ' ἐλπίδα τὴν Σπάρτην εἰς τὸν μέγαν πρὸς τοὺς Θηβαίους πόλεμον. Τοῦτου κατ' ἀρχὰς μὲν θὲν μετέσχευε ὁ Ἀγχιλαός, ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Θηβαίων εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὴν ἐπικυβερτήσαν εἰς τὴν ἐν Λεύκτροις σπαρτιατικὴν ἦσαν, αἱ συνδουλαί καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ συνετέλεσαν διὰ εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ Ἑπαμεινώνιδου εὐκτασίαν τῆς Σπάρτης, ἥς δὲν ἠδυνήθη νὰ διαλύσῃ τὴν τιμὴν ἐν τῇ περὶ Μαντινείαν μάχῃ, ἐν ᾗ ἐνίκησε Ἡρόδοτος ὁ Ἑπαμεινώνιδας (362 π.Χ.). Ὅτε δὲ μετὰ ταύτην τὴν μάχην οἱ Σπαρτιάται ὠμολόγησαν σπονδὰς πρὸς τοὺς Θηβαίους, ὁ Ἀγχιλαός διέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον ἡγούμενος μισθοφόρων, ὅπως ὑποστηρίξῃ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ ἐγγυητοῦ βασιλέως Ταχῶ κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου. Ἀλλὰ δυσχερεστῆς ἐτάχθη μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου τοῦ Ταχῶ Νεκτανάβιος, καὶ μετὰ τὴν νίκην τούτου ἐπέστρεφεν ἤδη μετὰ πολλῶν ὁρῶν εἰς τὴν Σπάρτην, ὅτε ἀπέθανε κατὰ τὸν πλοῦν ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν ἐνδοχέοντα τεσσαρῶν, μετὰ βασιλείαν δ' ἐτῶν τεσσαρῶν καὶ ἐνός (361 π.Χ.). Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ταφῆς ἐντὸς μέλειτος πρὸς διατήρησιν ἐκομίσθη εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου ἐτύχε βασιλευσὶς τριῆς καὶ τεφῆς. Τὰ κατὰ τὸν Ἀγχιλαὸν ἀνεγρῆσαν ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ φίλος αὐτοῦ Ξενοφῶν, ὁ Πλούταρχος, Διδώρορος ὁ Σικελιώτης καὶ ὁ Ρωμαῖος Κορνήλιος Νέπκος. [Α.]

Ἀγροίπολις 1) Βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἐκ τοῦ γένους τῶν Εὐρυσθενιδῶν, ἀναβάς ἀγγλικὸς εἰς τὸν Ὄρνον μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ πατρὸς Πausανίου (395 π.Χ.). Συμβασιλεύσας τῷ Ἀγχιλάῳ, ἀπέστειλε τὴν φιλοπολέμον τούτου πολιτικὴν, εἰρηνικὴν ὡν καὶ δίκαιος καὶ συνετώτατος. Ἀλλὰ καίπερ συμβουλεύων τὴν ἐμμονὴν εἰς τοὺς ὅρκους καὶ τὴν μὴ καταδούλωσιν τῶν Ἑλλήνων παρὰ τὰς κοινὰς συνθήκας, ἠναγκάσθη νὰ στρατηγήτῃ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν δυσὶν ἀδικωτάτοις πολέμοις, ἐν τῷ πρὸς τοὺς Μαντινείας, ὧν τὴν πέλιν μετ' εὐρωστῶν τῶν κατοίκων ἤμυναν ἐκυρίευσεν, ἀποστρέψας τὴν ποταμὸν Ὅρεν εἰς αὐτὴν (385 π.Χ.), καὶ ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους, καθ' ὃν ἐτελεύτησε νόσω, βασιλεύσας ἔτη δεκατέσσαρα. 2) Ἀ. ὁ Β', υἱὸς τοῦ ἐν Λεύκτροις πεσόντος βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων Κλεομένηος, διαδεχόμενος τὴν βασιλείαν μετὰ τὸν θάνατον τούτου (371 π.Χ.), ἄρξας δ' ἐν αὐτῷ. 3) Υἱὸς ἑτέρου Ἀγροίπολιδος, υἱοῦ τοῦ Κλεομένηος, οἱ καταστήσαντες αὐτὸν καὶ δα ὄντα βασιλεῖα (210 π.Χ.). Ἐφοροὶ καὶ τὰ πληθὴ ἐξέλεξαν ἐπίτροπον αὐτοῦ τὸν θεῖον τοῦ Κλεομένηος, συμβασιλεῖα δὲ Λυκοῦργον, ἄσημον τὸ γένος, ὅστις καὶ ἐξεδίωξεν αὐτόν. Ἐξαποσταλὲς δὲ ὑπὸ τῶν ἐκ Λακεδαίμονος

φυγάδων προσδευτῆς μετ' ἄλλων εἰς Ῥώμην, ἐθανατώθη συλληφθεὶς ὑπὸ πειρατῶν. [Π.]

Ἀγροίπολις (ἀρχαῖα) ἡ ἀγροίπολις. Ἐπὶ τὸν ὄνομα τῆς ἐορτῆς τῶν Καρναίων ἀπὸ τοῦ ἐν ταύτῃ ἱερωμένου τοῦ θεοῦ, ὃς ἐκαλεῖτο ἀγροίπολις (Ἡσυχ.) ἡ ἀπὸ τοῦ ἡγήτορος, ἐπὶ νόμου τοῦ Διὸς κατὰ Θεόπομπον. [Π.]

Ἀγία. Ἐν ὀνομασίαις τόπων κλπ. βλ. τὴν δευτέραν λέξιν τῶν τοιούτων ὀνομάτων ὡς ἁγία Ἑλένη βλ. Ἑλένη Ἀγία Εὐφημία βλ. Εὐφημία.

Ἀγία κόμη τῆς Ἠπείρου, ἀπέχουσα 1 ὥραν ἀπὸ Πάργας. Κατ. 3000. Πρὸς δυσμὰς αὐτῆς ἐπὶ τῆς παραλίας, ἀπεχούσης ὥρ. 1, κεῖται τὸ Ἐρημόκαστρον, φρούριον ἀρχαῖον. [Κ.]

Ἀγία γῆ, βλ. Παλαιστίνη.

Ἀγία καρδιά τοῦ Ἰησοῦ. Ἐορτὴ ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ, συνισταμένη εἰς τὴν λατρίαν τῆς καρδίας τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἀρχὴ τῆς παραδόξεως ταύτης ἐορτῆς ἀνάγεται εἰς τὴν Μαρίαν Ἀλακάν, ἥτις τῷ 1675 ἐνόμισαν ὅτι ἤκουσε καθ' ὕπνον τὸν Ἰησοῦν ζητοῦντα, ἵνα ἡ πρώτη παρασκευὴ μετὰ τὰ ὀκταήμερα τῆς ἁγίας θωρεῖας καθιερωθῇ ὡς ἰδίᾳ ἐορτῇ πρὸς τιμὴν τῆς καρδίας αὐτοῦ. Ἡ πρώτη ἐορτὴ τῆς ἁγίας καρδίας ἐωρτάσθη μετὰ 10 ἐτη, τῷ 1685, ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παρέ. Ἐκτοτε ἤρχισε νὰ ἐξαπλοῦται, καίτοι διημισηθεῖτο δογματικῶς, καὶ σύντομος τις μάλιστα τῷ 1786 ἐν Πιστοῖα γενομένη κατεδίδασκεν αὐτήν. Ἡ ἐορτὴ αὕτη κατέστη γενικὴ, ἰδιαίτερος δ' εἰργασθὲν ὑπὲρ αὐτῆς Πίος ὁ Θ'. Ὅτε τὸ τάγμα τῶν Ἰησοῦντων κατηργήθη (1773), ἐξήχησε νὰ ἐξακολουθῇ ὑφιστάμενον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ τάγματος τῆς ἁγίας καρδίας τοῦ Ἰησοῦ. [Ι.Μ.]

Ἀγιάλας (Don Pedro Lopez de Ayala), ἰσπανὸς χρονολόγος. Ἐγεννήθη τὸ 1332 καὶ ἀπέθανε τῷ 1407. Ἀφηγήθη δὲ τὴν ἱστορίαν Πέτρου τοῦ Σκληροῦ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ 1350—1396 γεγονότα, συμμαχῶν τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ μνημονευομένων ἐπαναστάσεων. Ὡς πρότυπον εἶχε τὴν ἱστορίαν τοῦ Τίτου Λιβίου. Συνέθετο πρὸς τούτοις καὶ ποιημὰ τι διδακτικὸν ἢ μάλλον πραγματικὸν ἐμμετρον περὶ καθολικῶν τοῦ ἡγεμόνος καὶ τῶν συμβόλων τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Rimado de palacio*. [Ε.]

Ἀγία λείψανα, ὁμοίως ὀνομάζονται τὰ λείψανα ἱερῶν προσώπων ἢ πραγμάτων προερχομένων ἐξ αὐτῶν, ὡς ὀστέων, ἱματίων κλπ. Ἡ τιμὴ τῶν λειψάνων συνδέεται πρὸς τὴν τιμὴν, ἥς οἱ μάρτυρες ἀπῆλθον. Τῆς τιμῆς δὲ ταύτης τὰ πρῶτα ἔχνη εὐρίσκουμεν ἐν τῷ μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου. Ἐν τῷ 5' βιβλίῳ τῶν ἀποστολικῶν διαταγῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1' αἰῶνος προτρέπονται οἱ χριστιανοὶ εἰς τὴν τιμὴν τῶν λειψάνων. Ὁ ἅγιος Ἀν-

τῶν διατάξεσιν νὰ ἐνταφιασθῇ τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἵνα μὴ δοθῇ ἀσπορὴ εἰς εἰδωλολατρείαν· ὁ δὲ μέγας Ἀθανάσιος καταδικάζει σφοδρῶς τὴν τιμὴν τῶν λειψάνων (τόμ. Β' σ. 502). Ἕτεροι πατέρες τῆς Ἑκκλησίας σιγητοροῦσιν ὑπὲρ αὐτῆς, οἷον Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ὁ Ἰππολύτος, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἰερώνυμος, ὁ Ἀμβρόσιος καὶ ὁ Αὐγουστίνος. Κατὰ τῶν λειψάνων ἐξανέστησαν ἰδίως οἱ αἰρετικοί. Ἐπὶ τῶν τάριον τῶν μαρτύρων ἰδρύνοντο Ἑκκλησίαι ἢ τὰ λείψανα αὐτῶν ἐφέροντο ἐκεῖ, ἐνθα ἰδρύνοντο ναοὶ καὶ ἐτίθεντο ἐν τῇ ἀγίᾳ τραπέζῃ. Βαθυμὲδὲν τὰ λείψανα ἐπολλαπλασιάσθησαν· νέα δὲ πηγὴ λειψάνων ἀνέβλυσεν ἐκ τῆς προτυπώσεως τῶν ἁγίων τόπων ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος. Οἱ προσκυνηταὶ ἔφερον ἐκεῖθεν λείψανα τοῦ Χριστοῦ, τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν. Οἱ μοναχοὶ ἤκουον ἐμπόριον ἐπικερδὲς ἐκ τῶν λειψάνων, καίτοι ὁ Θεοδόσιος ὁ Α' ἀπηγόρευσε τὴν 386 τὸ ἐμπόριον τοῦτο, ὡς καὶ τὴν μεταρροάν τῶν σωμάτων τῶν μαρτύρων. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ἰδίως ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν, τὰ λείψανα ἐγένοντο ἀσπορὴ εὐτελοῦς ἐμπορίου. Ἡ ἐν Λατερανῶν Σύνοδος (1215) διέταξε, ἵνα μὴ τιμῶνται νέα λείψανα ὄντι τῆς συγκαταθέσεως τοῦ πάπα, ἐνθ' ἢ ἐν Τριδέντῳ ἀνέθηκε τοῦτο εἰς τοὺς ἐπισκόπους. Ὁ λαὸς καὶ θαύματα ἀπέδιδε πολλὰκις εἰς τὰ λείψανα καὶ τὴν πρὸς αὐτὰ τιμὴν μετέτρεψεν οὐχὶ σπανίως εἰς λατρείαν. Ἀλλ' ἡ Ἑκκλησία κατεδίδασκε πάντοτε τῆς ὑπερβολῆς ταύτας. Οἱ διαμαρτυρούμενοι ἀπέριψαν τὴν τιμὴν τῶν λειψάνων. [I. M.]

Ἁγία οἰκογένεια. Ἐν τῇ γραφικῇ αὐτῇ καλοῦνται οἱ πίνακες οἱ ἀπεικονίζοντες τὸν Χριστὸν βρέφος μετὰ τῆς Παναγίας, συνήθως καὶ μετὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἄλλοτε ἐπίσης, καὶ τοῦ Ἰωσήφ, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἁγίας Ἀννης καὶ τῆς ἁγίας Ἐλισάβετ. Ἡ ἰταλικὴ σχολὴ παρέχει τὰ τελειότερα πρότυπα τῶν τοιούτων παραστάσεων (ἐν τοῖσι δ' ἐξέχουσιν μάλιστα οἱ πίνακες τοῦ Λεονάρδου δα Βίντσι καὶ τοῦ Ραφαήλου). Ἡ παλαιὰ γερμανικὴ σχολὴ προσέθετεν ἐνίοτε εἰς τὸ σύστημα τῆς Ἀγ. οἰ. καὶ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, ὡς παιδὰς συμπαίκταρας τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτῶν. [II.]

Ἀγιοποστολὴς Θεόδωρος. Ἑλλήν ἐκ Κορώνης τῆς Μεσσηνίας, συντελέσας τὰ μάλιστα μετ' ἄλλων συμπολιτῶν του εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Λόρια ἀλώσειν τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων καταχρημένης πατρίδος του (1532). Μετὰ δὲ τὴν ἐκ νέου ὑποταγὴν τῆς Κορώνης εἰς τοὺς Τούρκους κατέφυγεν εἰς Ζάκυνθον καὶ καταγράφει εἰς τὴν βίβλιν τῶν ἐκπατριδῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ Ε' διὰ διπλώματος ἐκδόσαντος τῇ 1533, ἀναγνωρίζων τοὺς ἐν Κορῶνι ἁγίους αὐτοῦ τῇ παρεχώρησεν ὡς ψεύδον τὸ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΝ

Λεοντάρειον καὶ τὴν Ἀγίαν Γεωργίον τῶν Σκορτῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, ὅπως κατέχη καὶ νέμηται αὐτὰ ὅταν ἀποκρουσθῶσιν ἐκεῖθεν οἱ Τούρκοι. [II.]

Ἀγία πράγματα λέγονται τὰ εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἑκκλησίας ἀνήκοντα καὶ εἰς σκοποὺς ἐκκλησιαστικῶν χρησίων· διακρίνεται δὲ τῶν ἱερῶν (πραγμάτων), ἅτινα ἡ Θεοὺς ἔχουσι καθιερωθῇ εἰς ὁρισμένην τινὰ χρῆσιν. Ἡ διακρίσις αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν παρὰ Ῥωμαίους res sacrae καὶ res sanctae. [E.]

Ἀγίας ἡ Ἥγας, ὁ Τροϊζήνιος, ποιητὴς ἐκ τῶν λεγομένων κυκλικῶν, γράψας τοὺς Νόστους, ἐποποιῶν ἐν πέντε θαυμάσιαις πραγματευομένην τὰς τύχας τῶν Ἀχαιῶν ἥρων μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Τροίας πλὴν τῶν τοῦ Ὀδυσσεύς, αἵτινες εἶχον γένει· πρότερον τὸ ἀντικείμενον τῆς Ὀδυσσεύς. (Ἀποστ. παρὰ Kinkel, Epic. gr. fragmenta. L. 1877. τ. I σ. 52 κέ.). [A.]

Ἀγίας Ἀριστομένους, ἀνδριαντοποιός. Τὸ ὄνομα τοῦ καλλιτέχνη τοῦτου γνωρίζει ἡμῖν ἐπιγραφὴ τις κεχαραγμένη ἐπὶ βάθρου ἀγάλματος, εὑρεθείσα ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ὀλυμπίας· ἤκμασι δὲ ὁ τεχνίτης οὗτος, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐπιγραφῆς, περὶ τὰ μέσα τοῦ Α' π. Χ. αἰῶνος. [Θ. Σ.]

Ἀγίας δωρεᾶς ἑορτὴ ἡ ἑορτὴ τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου (festum corporis Domini), ἑορτὴ ἐπίσημος τῆς δυτικῆς Ἑκκλησίας εἰς ἀνάμνησιν τῆς μετουσίωσης (βλ. λ.). Συνεπείθ' ὁράματος τῆς ἡγουμένης Ἰουλίας καθιερώθη ἡ ἑορτὴ τὸ πρῶτον περὶ τὸ 1264 ὑπὸ τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ Δ' καὶ διὰ τοῦ Κλήμαντος τοῦ Ε' ἐπὶ τῆς ἐν Βιέννῃ Συνόδου τῇ 1311, κατέστη γενικὴ. Ἰωάννης ὁ ΚΔ' διέταξε τῇ 1316 νὰ περιεφέρονται κατ' αὐτὴν τὰ τίμια ὄρα. Ἐορτάζεται μετ' ἐξαιρέτου λαμπρότητος τὴν πέμπτην μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας Τριάδος κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν μεγάλην πέμπτην, ὅτε εορτάζεται ἀνεκάλυψιν ὁ μυστικὸς δείπνος. Σκοπὸς τῆς ἑορτῆς εἶνε ἡ καταπάληψις τῶν ἀνομιῶν τὴν μετουσίωσιν. Ἡ ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς συντάχθη ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκυνάτου, ὅστις θεωρεῖται ὑπὸ τινῶν καὶ ὁ αἴτιος τῆς ὁλῆς ἑορτῆς. [I. M.]

Ἀγίασματτα (ἁ α ο γ ρ α φ.) καὶ ἁγιαχοῦ ἁγιονέρις. Πηγαὶ ἱερατικῶν μεταλλικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὕδατων, ἀφιερωμένων εἰς τὴν Παναγίαν ἢ ἁγίον τινα, μάλιστα τοὺς Ἀγίους Ἀναργύρους, παρ' ὧν προσδοχεῖται ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν, οἵτινες κάμνουσι χρῆσιν αὐτῶν. Παρὰ τὰς πηγὰς ταύτας ἢ ἐπ' αὐτῶν εἶναι ἐκτισμέναι ἐκκλησίαι, πολλαχοῦ ἀντικαταστήσασαι ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἱερὰ. Τὰ ἐπισημότερα Ἀ. εἶναι τὸ τῆς Καισαριανῆς ἐν

Ἰνστιτού (ἡ Κόλλου πήρα τῶν ἀρχαίων), ἐξ οὗ κατὰ τὴν μέχρι τοῦ νῦν σωζομένην παλαιὰν δοξασίαν πίνουσαι αἱ στείραι συλλαμβάνουσι, τὸ τῆς Παναγίας ἐν Τῆνι, τὸ τῶν καλῶν νερῶν ἐν τῷ Πηλίῳ κλπ. Ἐνταυτοῦ αἱ ἱερατικαὶ τῶν πηγῶν ιδιότητες ἀποδίδονται οὐχὶ εἰς ἀγίους, ἀλλ' εἰς τὰς ἐνοικοῦσας ἐν αὐταῖς Νύμφας (ξουδαίαις) αἱ τοιαῦται πηγαὶ καλοῦνται ἐν Ὑπερίῳ ξουθικονέρια. [Π.]

Ἀγιασμός, ὕδωρ ἡγιασμένον (aqua lustralis), ὅπερ ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπάρχει ἐν δοχείῳ πρὸ τῆς εἰσόδου ἐκάστου ναοῦ τοθετημένῳ καὶ εἰς τὸ ὅποιον αἱ εἰσερχόμεναι καὶ ἐξερχόμεναι ἐμβάπτοντες τοὺς σκεπύλους βαντίζουσιν ἑαυτοὺς ποιοῦντες τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ὁ ἡγιασμός τοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ τίθεται καὶ ἄλλας ἡγιασμένον, γίνεται ἀνά πᾶσαν Κυριακὴν πρὸ τῆς λειτουργίας, ἐξακολουθῶν τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς. Ἡ συνήθεια αὕτη εἶνε ἀβέβαιον ἂν ὑπῆρχεν ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ πρὸ τοῦ Θ' αἰῶνος. Ἴδε Pfannenschmid, Das Weihwasser im heidnischen und christlichen Kultus 1869. [I.M.]

Ἀγιασμός μέγας, ἱεροτελεστία τελομένη κατ' ἔτος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τῇ 6 Ἰανουαρίου εἰς ἀνάμνησιν τῆς βαπτιστικῆς τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ λαοῦ, ψάλλοντες ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, μεταβαίνει εἰς τὴν ἐγγὺς θάλασσαν ἢ τὸν ποταμὸν καὶ βουτίζει τὸν σταυρὸν εἰς τὸ ὕδωρ, ψάλλον τὸ «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου σου, Κύριε». Εἶτα δὲ λαμβάνων ἐν δοχείῳ ἐκ τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος βαντίζει τοὺς παρευριστάς. Κίς μεσογείους πόλεις ὁ μέγας ἡγιασμός τελεῖται ἐν τοῖς ναοῖς μετὰ τὴν δοξολογίαν, ὅτε ὁ ἱερεὺς, ἐλλογῶν τὰ ὕδατα σταυροειδῶς, βαπτίζει τὸν τιμὸν σταυρὸν ὅρσιον τρίς, ψάλλον τὸ «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου σου, Κύριε», μεθ' ὃ βαντίζει τοὺς παρευριστάς διὰ τοῦ ὕδατος. Τοῦ μεγάλου ἡγιασμοῦ δὲν γίνεται χρῆσις ἐν ἄλλαις ἡμέραις. Διὰ τοῦτο εἰσῆλθῃ ὁ μικρὸς καλούμενος ἡγιασμός, ὃν διέταξεν ὁ πατριάρχης Φλώπτις, καὶ ὅστις συνήθως τελεῖται κατὰ τὴν πρώτην ἐκάστου μηνὸς ἢ ἐν τοῖς ναοῖς ἢ κατ' οἶκον, προσκαλουμένων πρὸς τοῦτο τῶν ἱερῶν ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν. [I.M.]

Ἀγιάσμπη, χωρ. τοῦ δήμου Μεγαλοπόλεως. Κατ. 306. Καίται 25' ΝΔ τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ πλησίον τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἀλφειοῦ.

Ἀγιασολοῦκ, χωρ. τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκτισμένον ἐπὶ λόφου κειμένου σὺ μακρὸν τῆς ἀρχ. πόλεως Ἐφέσου. Τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου εἶνε παραφθορὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου ἱδρυθέντος ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Θεολόγου (Ἰωάννου), ὅστις μετετράπη εἰς τῆαίον.

Ἀγία Σοφία. Ἡ μεγίστη καὶ ἐπισήμοτατη τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ χριστιανικοῦ ἐκκλησιασμοῦ. Ἡδὴ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας εἶχεν ἱδρῦσαι ἐν Κωνσταντινουπόλει πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐκκλησίαν, ἡ τις, διαφόρους ὑποστάσα τύχας, ἐκάη τῇ 532 κατὰ τὴν στάσιν τὴν λεγομένην τοῦ Νίκα. Ὡς τοῦτο ἔλεγον οἱ αυτοκράτορες Ἰουστινιανὸς ἀπεράσισε νάνοικοδομήσῃ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην μεγαλοπρεπεστάτην, καὶ ἀνέθηκε τὸ ἔργον εἰς τοὺς ἐπιστατάτους τῶν συγχρόνων ἀρχιτεκτόνων, Ἀνθέμιον τὸν Τραλλιανὸν καὶ Ἰσιδώρον τὸν Μιλήσιον. Ἐκτίσθη δὲ ἡ ἐκκλησία διὰ μεγάλων δαπανῶν, πολλοῦ ὕλικου συγκομισθέντος ἐξ ἀρχαίων ναῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἄλλων ἐλληνικῶν χωρῶν. Διὰ δὲ τῆς ἀκαμάτου ἐπιβλήσεως καὶ δραστηριότητος τοῦ βασιλέως κατεργάσθη ἡ συντέλεσις τοῦ ἔργου ἐντὸς πέντε μόνον ἐτῶν, καὶ τῇ 26 Δεκεμβρίου τοῦ 537 ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια. Ὅτε δὲ κατὰ Μάιον τοῦ 558 ἐβλάβη ὑπὸ σεισμοῦ, ὁ Ἰσιδωρὸς κατέρριψε τὸν μέγαν τροῦλλον, ὅστις ἦτο ὁ μάλιστα παλῖον, καὶ κατεσκεύασεν ἄλλον ἐπὶ ὑψηλότερον, ὑποστηρίχοντα δι' ἀντηρίδων. Θαιμάσις εἶνε ἐν τῷ κτιρίῳ τούτῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὑπὸ ἀρχιτεκτονικῇν ἐποπὴν ὁ τὸ πρῶτον ἐφαρμοσθεὶς συνδυασμός τοῦ σχήματος τῆς βασιλικῆς πρὸς τὸν ὑπερύψηλον τροῦλλον. Παρ' ὅλας δὲ τὰς ληφθεῖσας τεχνικὰς προφυλάξεις οὗτος καὶ κατόπιν ἐπάθε, προκαλέσας νέας ἐπισκευὰς τῇ 987 ἐπὶ Βασίλειον τοῦ Βουλγαροκτόνου καὶ τῇ 1317 ἐπὶ Ἀνδρονίκου Β' τοῦ Παλαιολόγου. Κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἁλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ Ἀγία Σοφία κατελήθη ὑπὸ αὐτῶν καὶ ἐδηλώθη, πολλὰ δὲ τῶν πολυτελῶν αὐτῆς σκευῶν καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἡγίων λειψάνων μετενεχθῆσαν εἰς τὴν Δυσιν, καὶ σφίζονται ἀκόμη τινὰ αὐτῶν ἐν τῷ ὁσσυροφυλακίῳ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Μάρκου, ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Βενετῶν σταυροφόρων, ὁ δόγης Ἑρρίκος Δάνδολος, ἀποθανὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1205, ἐτάφη ἐν τῇ Ἀγ. Σοφίᾳ. Τῷ δὲ 1453, κυριευθείσης τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἡ Ἀγ. Σοφία μετεβλήθη εἰς τῆαίον, καὶ ἐκτοτε μιν ναρδέας καὶ προσεπικτισθέντα ἔξωθεν ἀντερείματα αἰγύνουσι τὴν ὡραίαν ἐξωτερικὴν τῆς περικαλλοῦς ἐκκλησίας ὄψιν. Καὶ τὸ ἐσωτερικὸν δὲ, ὅπερ ἐξείχεν ἐπὶ πολυτελεῖα καὶ ὡραιότητι, κοσμοῦμενον ὑπὸ παντοειδῶν μαρμάρων καὶ ψηφιδωτῶν ἁγιογραφῶν, ἀπέβαλε τὸ πλεῖστον τῆς ἀρχαίας μεγαλοπρεπειᾶς, τῶν Τούρκων ἐπικαλυψάντων διὰ χρίσματος τὰς ἁγίας εἰκόντας. Κατὰ τὴν τῇ 1847—1849 ἐπὶ τοῦ σουλτάνου Ἀβδουλ Μεχμέτ γενομένην ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀδελφῶν Φοσσάτη ἐπισκευὴν ἠδυνήθη ὁ Γερμανὸς Σάλτσμπεργκ νάπαικονίσῃ τὰ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀποσκαπαθέντα μωσαϊκὰ ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ τῶν θόλων, ἅτινα ἐπειτα ἐ-

καλύφθησαν καὶ πάλιν, καὶ νῦν δηλοῦνται τὰ πεικονιστικά του ἐν εἰδικῇ συγγραφῇ περὶ τῶν χριστιανικῶν κτιρίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ Ε' μέχρι τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, ἐκδοθεῖσα τῇ 1851. Τὸ ὅλον μῆκος τῆς ἐκκλησίας εἶναι 76 μέτρων, τὸ δὲ πλάτος 70. Τὸ δὲ ἀνώτατον σημεῖον τοῦ τρούλλου, ὅστις ἔχει περιμετρον 32 μέτρων καὶ φωτίζεται ὑπὸ τῶν παράκοντα παραθύρων, ὑπερέχει τοῦ ἐδάφους κατὰ πρὶν μέτρα. Ἐκκτόν δὲ κίονες ἐκ πολυτελῶν μαρμάρων ἀνέχουσιν τοὺς θόλους καὶ τὰ τοῖχα. Ἀξιοπερίεργον εἶναι ὅτι τῆς Ἀγ. Σοφίας τὸ πρόσωπον δὲν ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἀνατολήν, ἀλλὰ κλίνει ἐλάχιστον πρὸς νότον.

Ἡ Ἀγία Σοφία δικαίως θεωρεῖται ὡς τὸ προσκύνημα τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ, καὶ τὸ ἔνομα αὐτῆς συνδέεται πρὸς τὸ εὐαίρον τῆς πλήρους ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἐλησμένης τὴν μεγαλοπρεπείαν τῶν ἱερῶν τελετῶν ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ, ἥτις ἐπὶ μὲν Ἰουστινιανοῦ εἶχε χιλιῶν κληρικῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἡρακλείου ἑξακισίους. ὧν ἀγδομήκοντα πρεσβύτεροι, ἑκατὸν πενήτηκοντα διάκονοι, εἰκοσιπέντε ψάλται καὶ ἑβδομήκοντα πέντε θυρωροί. Καὶ θρητῶν τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ἐνθυμούμεται

τὴν ἁγίαν Σοφίαν, τὸ μέγα μοναστήρι,
μὴ ταυκατότα σήμερον α' ἴδμεν διὰ νεμεσάνει
καὶ αὐτὸν καὶ παρὰ, καὶ πάλιν καὶ διὰ τοῦ

Ἐμφαντικώτατα δ' ἔδωκε ζῶντ' ἡμῖν διὰ τοῦ στίχου
φαῖλα ῥηθὲν ὁ βασιλεὺς, δεῖν δ' πατριαρχῇ
εἰς τὰς ἀναιμνήσεις τῶν χρόνων, ἐκείνων, καθ' οὓς ἡ Ἀγ. Σοφία συνεκέντρωεν ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς τὴν βασιλείαν καὶ τὸν κλῆρον. Τὴν Ἀγίαν Σοφίαν περιέγραψεν ἐν ἑξαμέτροις στίχοις ὁ σύγχρονος τοῦ Ἰουστινιανοῦ Παῦλος ὁ Σιλεντάριος (Ἐκφρασις τῆς Μεγαλῆς ἐκκλησίας), ἐκ δὲ τῶν ὁμογενῶν συγγραφέων κατὰ τοὺς νεώτερους χρόνους ὁ Σιναρλάτος Βυζάντιος (Κωνσταντινουπόλεως τὸμ. Α'. Ἀθήναι. 1851) καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Πασπάτης (Βυζαντινὰ μελέτη. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1877). [Α.]

Ἀγιάσσοις, κώμ. τῆς Λέσδου κατὰ τὴν μεσημβρινήν καὶ τὴν μετὰ τῶν δύο κόλπων τῆς Ἰέρας καὶ Καλλονῆς χερσονήσους, χωρὶν κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ὀλύμπου (Ἀγ. Ἠλίας Ἀγιάσσοι). Κἀτ. 2750 ἑλίχτης.

Ἀγιάτεις, σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀγίδος τοῦ Γ' καὶ μετὰ τὸν αἰκρὸν αὐτοῦ θάνατον γυνὴ τοῦ Κλεομένους, ἐν ἐμύησεν εἰς τὰ ἀναμορφωτικά σχέδια τοῦ πρώτου συζύγου. Ἀπέθανε τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ κλεομενικοῦ πολέμου (223 π. Χ.), ἀφίσα εἰς τὸν Κλεομένει υἱὸν ἀνγλικόν, φανευνέντα μετ' ὀλίγον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅπου εἶχε σταλῆ ὡς ἑμψυχὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Πτολεμαίων. [Α.]

Ἀγιάτσιου (Ajaccio), πόλις τῆς νήσου Κορσικῆς, ἐπὶ τῆς δυτ. παραλίας αὐτῆς καὶ μὲν, πρωτεύουσα τοῦ γαλλ. νομοῦ Κορσικῆς, πατρίς τοῦ Ναπολεόντος τοῦ Α'. Κἀτ. 15 351 τῇ 1881 (ὁ δήμος 18 005). Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἀσχολοῦνται περὶ τὴν ναυπηγίαν ἢ τὴν ἀλιεῖαν τῶν σαρκίνων καὶ τῶν κοραλίων καὶ ἐμπορεύονται τὰ προϊόντα τῆς χώρας αὐτῶν, μάλιστα δὲ τὴν εἶναι καὶ τὸ ἐλαιόν, ἐπὶ δὲ ξύλα, δέρματα, ἔρια κ. ἄ. τ. Ὁ λιμὴν τοῦ Ἀγιάτσιου εἶναι εὐερμὸς καὶ εὐρύχωρος, ἀλλ' ἔχει πλατύτατον στόμιον καὶ εἰσὶ εἰς τοὺς δυτικὸς ἀνέμους ἐκτεθειμένον. Τὸ Ἀ. ἐσφαλμένως γραφόμενον ἔλλ. Ἀζάκιον, ἐκεῖτο ἄλλοτε ἔχμ. πορρωτέρω τῆς παρουσίας αὐτοῦ θέσπας πρὸς βορρᾶν καὶ ἐκαλεῖτο τότε Ἀδγιάτσιον (Adjacium), ὅπου δὲ νῦν ὑπάρχει, ἰδρὸν τῇ 1492 ὑπὸ τῶν Γενουητῶν. Πρὸς Ἀ δὲ τοῦ Ἀγιάτσιου ἀπέχοντα 1 χιλιόμετρον κείνται τὰ εἰρηπία τοῦ Καστελδέκκιο (Castelvecchio), ἐνθα ἄλλοτε ἦν ἡ πόλις Οὐρεϊνίου (Ureium, Orcina). [Ν.Σ.]

Ἀγία τῶν ἀγίων ἡ ἄδυτον. Οὕτως ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις τὸ ἐσώτατον μέρος τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ βραδυτέρου τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ὅπου περιελάμβανε μόνον τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, περικαλυπτομένην ὑπὸ δύο μεγάλων περιχρυσῶν χειρῶν. Τὸ ἄδυτον ἐχωρίζετο ἀπὸ τοῦ ἐμπροσθεν μέρους τοῦ ναοῦ, τοῦ ἱεροῦ καλουμένου, διὰ διπτύχων θυρῶν, εἰς ἀγριελαίου κατασκευασμένων, περιεχρυσωμένων καὶ ἐγγεγλυμμένων ἐχρυσῶν χειρῶν, φοινίκας καὶ διάφορα ἄλλα ἄνθη. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου καλλωπισθέντι κατὰ τὸ ἄδυτον ἐχωρίζετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ διὰ καταστάσματος ἔμεινε δὲ τὸ ἄδυτον κενόν, πυρποληθείσης τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης. Εἰς τὸ ἄδυτον εἰσῆρχετο ὁ ἀρχιερεὺς ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἐξιλασμοῦ καὶ προσέφερε θυσίαν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [Ι. Μ.]

Ἀγιάρ δὲ λαφροντέρα Aguilard de la Frontera), ἰσπανικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς ὁμώνυμου ἐπαρχίας, 50 χ. μ. ΝΑ τῆς Κορδοῦνης. Κἀτ. 11 702 τῇ 1877. Ἀλλοτε ἔληγε παρ' αὐτὴν ἡ ἐπικράτεια τῶν Μαῦρων (la frontera, τὰ σύνορα). [Ν.Σ.]

Ἀγιάλας (Aguilas), ἰσπαν. ἐμπορικὴ πόλις καὶ λιμὴν ἐπὶ τῇ μεσογείῳ θαλάσσῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μουρξίχ. Κἀτ. 8 947 τῇ 1877.

Ἀγιολοφέγκοι (Agilolfinger). Τὸ παλαιότατον τῶν δουρικῶν γενῶν τῆς Βαυαρίας ὁ πρῶτος τῶν δουκῶν τοῦ γένους τοῦτον, οὗ ἡ ὑπαρξίς εἶναι ἱστορικῶς μακροτημένη, εἶναι Γαριβάλδης ὁ Α' (590), πατὴρ τῆς χριστιανῆς βασιλείας τῶν Λογγεβάρδων Θεοδελίνης. Τὸ γένος τοῦτο ἐξέλιπε τῇ 788, θανατωθέντος τοῦ τελευταίου δουκὸς Θεοδελίνου.

λου τοῦ Β' ὡς σκιασματοῦ ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου. [Π.]

Ἀγιογράφα. Οἱ Ἰουδαῖοι διαιροῦσι τὰ ἱερὰ αὐτῶν βιβλία εἰς τρεῖς τάξεις (τον) εἰς τὸν νόμον, ὅστις περιλαμβάνει τὴν Πεντάτευχον τοῦ Μωϋσέως· 2ον) εἰς τὰς προφητάς, ἐν αἷς περιλαμβάνονται τὰ ἱστορικά καὶ προφητικά βιβλία καὶ 3ον) εἰς τὰ ἀγιογράφα, ἅτινα εἶνε οἱ Ὑμνοί, αἱ Παροιμίαι, ὁ Ψάλμ., ὁ Δανιήλ, ὁ Ἑσθέρ, τὰ Παραλειπομένα, τὸ Ἄσμα τῶν ἁσματῶν, ἡ Τροῦθ, οἱ Θροῖνοι τοῦ Ἰερουσαλὴμ, ὁ Ἐκκλησιαστής καὶ ἡ Ἑσθέρ. Ὀνομαζονται δ' αὐτὰ τὰ ἀγιογράφα, διότι οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν, εἰ καὶ θεοπνευστοί, δὲν ἔχουσιν ὁμῶς τὴν γενικὴν χαρακτῆρα τῶν κυρίως λεγομένων προφητῶν. [I.M.]

Ἅγιοι. Τὰ ἀπὸ τῆς λέξεως αὐτῆς ἀρχόμενα γεωγραφικὰ ὀνόματα ζήτει ἐν τῇ δευτέρᾳ λέξει αὐτῶν. Ἅγιοι Δέκα βλ. Δέκα.

Ἅγιοι Πάντες. Ὅτε κατὰ τὴν Δ' αἰῶνα ἔπαυσαν οἱ κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμοί, ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὁρίσθη νὰ ἐορτάζηται εἰς μνήμην τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν Πεντηκοστήν, ἥτις καὶ ἐκλήθη Κυριακὴ τῶν ἁγίων Πάντων. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ καθιερώθη ὁμοίᾳ ἐορτῇ, τελευτήσῃ τῇ 12 Μαΐου, ὅτε Βενεδίktος δ' Α' περὶ τὸ 610 ἀφιέρωσε τὸ Πάνθεν εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους. Τῷ 731 Γρηγόριος δ' Γ' καθιέρωσεν ἱδὼν καὶ εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων Πάντων· Γρηγόριος δὲ δ' Α' εἰσαγαγὼν τὴν ἐορτὴν τῶν ἁγίων Πάντων εἰς τὴν Γαλλίαν, τῷ 837, ὥρισεν νὰ ἐορτάζηται τῇ 1 Νοεμβρίου. [I. M.]

Ἅγιοι τόποι. Οὕτω καλοῦνται ἐν γένει οἱ τόποι οἱ ἐξαγισθεύοντες διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἰδίως δὲ φέρεται τὸ ὄνομα τοῦτο πληθὺς τόπων ἐν Παλαιστίνῃ, ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ περὶ αὐτήν, ἐν Βηθλεὲμ, Ναζαρέτ καὶ πολλοῦ καίμωνων, χρησιμεύοντων δὲ ὡς τόπων ἱερῶν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Τοὺς τόπους τούτους ἡ χριστιανικὴ παράδοσις συνδέει πρὸς τὴν γέννησιν, ἀνατροφὴν, ἐνέργειαν, πάθος, ἀνάστασιν καὶ ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν πρώτην δ' ἐν αὐτοῖς θέσιν ἐπέχει ὁ Ἅγιος Τάφος (βλ. λ.). Οἱ ἅγιοι τόποι ἀποτελοῦσι κοινὴν κτῆμα, οὐ μετέχουσιν Ἕλληνας, Λατίνους, Ἀρμένιους, Σύρους, Κέλταις καὶ Ἀθησόνους. Ἐντεῦθεν προκύπτουσι πολυάκις μεταξὺ αὐτῶν ἐρίδες, προσέκυψε δὲ καὶ ὁ κομματικὸς πόλεμος. [I.M.]

Ἀγιοκλήμα. (β. ο. τ.). Ἐκ τοῦ αἰγιοκλήμα. Τὰ διάφορα εἶδη τοῦ κληματώδους θάμνου Λουϊκέρας (Lonicera), ἰδίως δὲ ἡ τῆς Ἑτρούσκικῆς (L. etrusca Lavi) μετὰ τῶν ποικιλιῶν αὐτῆς. [M.]

Ἀγιονόριον ἢ Ἅγιον ὄριον, χωρὶς τοῦ δήμου. Κλειωνῶν, καίμενον ἐπὶ ὑψώματος

ἔχοντος προύριον μασαιωνικὸν καὶ εἰς ἀπόψιν. 1½ ὥρ. Ν τοῦ Χιλιμεδίου. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε περιώνυμον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ ἁγίονος διὰ τὴν παρ' αὐτῷ στενὴν διόδον ἀπὸ τῆς πεδιάδος τῶν Κλειωνῶν εἰς τὴν τοῦ Ἀργίου καλουμένην Κλειτοῦραν τοῦ Ἀγινέρους. Κ. 1204. Προϊόντα δημ. καρποί.

Ἅγιον ὄρος. βλ. Ἄθος.

Ἅγιον Πνεῦμα. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ἐνὶ κατ' εὐσίαν Θεῷ ὑπάρχει τρεῖς ὑποστάσεις ἡ πρόσωπα, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς ἢ Λόγος καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἦνε ἄρα τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς ἁγίας Τριάδος. Καὶ ἀναφέρονται μὲν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ τὰ τριὰ ταῦτα πρόσωπα (Ματθ. κη' 19, γ' 16, 17· Ἰωάν. τὸ 16, 26), ἀλλ' ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς ἄλληλα δὲν ἐρίσεται. Διὰ τοῦτο ὡς ἡ περὶ Λόγου διδασκαλία, αὐτῶ καὶ ἡ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος βαθυρὴδὸν διετυπώθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Μέχρι τοῦ Β' αἰῶνος ἡ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος διδασκαλία ἔμενεν ἀνανάπτως. Ἦδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Β' αἰῶνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Γ' ἐρθεῖσθε διδασκαλοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ὁ Εἰρηναῖος, ὁ Τερτυλλיאῖος, ὁ Ὀριγένης, ἐξελάμβανον τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὡς διάφορον τοῦ Λόγου· ἀλλ' ἡ σχέσις τῶν τριῶν προσώπων πρὸς ἄλληλα ἦτο σχέσις ὑποταγῆς. Ὁ Λόγος ἐσωρεῖτο κατώτερος τοῦ Πατρὸς καὶ τὸ Πνεῦμα κατώτερον τοῦ Λόγου. Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Δ' αἰῶνος οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἦσαν ἐλευθεροὶ περὶ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἁγίου Πνεύματος· τινες μὲν αὐτῶν ὑπελάμβανον τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐνέργειάν τινα τοῦ Θεοῦ, ἄλλοι κτίσμα, ἄλλοι Θεόν, ἄλλοι δὲ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἁγίαν Γραφὴν ἀπέφενον νὰ ὀρίσωνται αὐτὸ ἀκριβεστέρον (Γρηγ. Νύς, λόγ. θεολ. ε' περὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος § 5, περὶ Π. Hilari. de Trinit. II 29). Ὅτε δὲ ἡ πλήρης θεότης τοῦ Υἱοῦ καὶ τὸ ὁμοούσιον αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ὁρίσθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐγένετο τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἐπειδὴ ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος (325) οὐδὲν ὁρισμὸν εἶπε περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀνεφύη μετὰ 50 ἔτη σφοδρὰ ἐρις περὶ τῆς θεωρίας τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μακεδονίου, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι δὲν ἦτο θεὸς ὡς ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱός, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ὀνομαζέται· «Κύριον», ἢ νὰ λατρεύεται, ἀλλ' εἶνε κτιστὴν καὶ διακονοῦν καὶ ὑπηρετῆς τοῦ Πατρὸς, καὶ ὅτι δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ τῶν ἀγγέλων. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Μακεδονίου, Πνευματομάχοι κληθέντες, ἠλέγχθησαν ὑπὸ τῶν διασημοτέρων πατέρων, Βασιλείου, Γρηγορίου Νύσσης καὶ Γρηγορίου Ναζιανζηνίου, κατεδικάσθησαν δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου (381), ἥτις ἐδογματίσεν τὰς· «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ

ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύμενον, τὸ πῦν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν. Περὶ τῆς σχεσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν ἡγήθη μετ' οὐ πολὺ ἔρις μεταξὺ τῆς Ἀ. καὶ Δ. Ἐκκλησίας, καθ' ἣν ἡ Δυτικὴ εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύμβολον, ἐνθα λέγεται ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς, προσέθηκεν ὅτι ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ (filioque). Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγένετο τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἐν Γαλέθιω τῆς Ἰσπανίας συνόδῳ (589), κατὰ δὲ τὸν 11^{ον} αἰῶνα ἤτο ἡδὴ γενικῶς παραδεδογμένη ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ. Ἡ Ῥώμη τελευταία παρραγκινὴ ἐκκλησία. Ἡ Ῥώμη τελευταία παρραγκινὴ ἐκκλησία τῆς δύσεως, οὐχὶ πρὸ τοῦ 17^{ου} αἰῶνος, ἐδέχθη τὴν προσθήκην ἐπὶ Βενεδίκτου τοῦ Η' (1014 μ. Χ.). Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀποκρούει τὴν προσθήκην θεωροῦσα αὐτὴν ὡς παράνομον καὶ ὡς διαστρέφουσαν τὸν μονοθεϊσμόν. Οἱ Διακρυτῆρες, παραλαβόντες ἐκ τῶν Δυτικῶν, παραδέχονται τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. [I.M.]

Ἅγιον Πνεῦμα (γ ε ω γ ρ.). Βλ. Ἐσπέρτο πάντο.

Ἅγιον Πῦρ. (ἱ ο υ δ. ἄ ρ χ.). Τὸ πῦρ τὸ καλεῖται ἀσέστως ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν Ἰουδαίων, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν παράδοσιν ἀναφθὴν ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ Μωϋσέως καὶ Ἀαρὼν διατηρήθη θυμακίως πάντοτε ἀσέστον οὐ μόνον μετὰ τῆς ἀγχιθυμίας ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτὴν. Οἱ Ἰουδαῖοι ἐπεμελοῦντο διαρκῶς ὥπως μὴ σβεσθῇ (Λευϊτ. 9^ο). Ἐπ' αὐτοῦ ἐκαίετο μέρος τῶν θυμάτων, τὸ δὲ λοιπὸν ἐπ' ἄλλου κοινῷ πυρὶ. [Σ.Π.]

Ἅγιον Ρωμαϊκὸν κράτος. (ὁβ- τως ἐκλήθη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ μέγα Φραγκικὸν κράτος Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ὅποτε ὁ βασιλεὺς οὗτος τῶν Φράγκων ἀνεγέρθη ὑπὸ τοῦ πάπα Λέοντος Γ' αὐτοκράτωρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους (25 Δεκεμβρίου 800 μ. Χ.), ὁ περ ἀξίωμα μετὰ τὸν Ρωμῶλον Αὐγουστίνον (470) οὐδεὶς τῶν ἡγεμόνων τῶν νεοτεύκτων χριστιανικῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης εἶχε λάβει. Ἡ οὕτως ἰδρυθεῖσα αὐτοκρατορία ὠνομάσθη ἁ γ ι ο ν Ρ. κ ρ ἄ τ ο ς (Sanctum imperium Romanum ἢ Δουτικὸν Ρ. κράτος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ Ἀνατολικόν. Τὰ ἐνόματα δὲ ταῦτα (Δυτ. καὶ Ἀνατ.) εἶχον, ὡς γνωστὸν, καθιερωθῆναι ἤδη κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῦ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου διαίρεσιν. Μετὰ δὲ τὴν ἐντελὴ διόλυσιν τοῦ κράτους τοῦ μεγάλου Καρόλου καὶ τὸν ἐντεῦθεν προκύψαντα σχηματισμὸν τῶν κρατῶν τῆς Γερμανίας, Γαλλίας, Ἰταλίας καὶ Βουργουνδίας τὸ ἀξίωμα τοῦ αὐτοκράτορος, ὅπερ ὡς ἀπλοῦς τίτλον ἔφερον πολλοὶ ἡγεμόνες τοῦ οἴκου τοῦ Καρόλου ἐν ταῖς χώραις ταύταις περιήλθον ἑριστικῶς εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Γερμανίας

(962), ἐνθα ἀπὸ 911 εἶχεν ἤδη ἐκλείπει ὁ αἶμας τοῦ Καρόλου· πρῶτος δὲ βασιλεὺς τῆς Γερμανίας λαβὼν τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶναι Ὁθων ὁ Α' (936—73). Ἐκτοτε τὸ ἀξίωμα τοῦ Ρ. αὐτοκράτορος (imperatoris Romani) συνεδέθη ἀναποσπᾶτως μετὰ τοῦ ἀξιωματοῦ τοῦ βασιλεῖος τῆς Γερμανίας οὐχὶ διὰ ῥητῆς συμφωνίας μεταξὺ τοῦ αὐτοκράτορος Ὁθωνος Γ' (982—1002) καὶ τοῦ πάπα Γρηγορίου Ε', ὡς ἀδεσπότης παρεδόθη, ἀλλὰ διὰ δικαιώματος, λεληθῶτος διὰ τοῦ χρόνου καθιερωθέντος. Ἐντεῦθεν δὲ καταχρηστικῶς ὁ Ρ. αὐτοκράτωρ καὶ βασιλ. Γερμανίας καλεῖται ἐνίοτε καὶ αὐτοκράτωρ Γερμανίας καὶ περὶ Γερμανικῆς καὶ ὑποκράτορας τῶν μέσων αἰώνων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων γίνεται λόγος. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἡγεμόνες οἱ Γερμανοὶ, οἱ ἐκλέγοντες τὸν παρὰ Γερμανοὺς αἰρετὸν βασιλέα, καλοῦνται καὶ ἐκλεκτοὶ τῆς αὐτοκρατορίας, δὲ ἀνεγνωρισμένος ἐπίδοχος διάδοχος τοῦ αὐτοκράτορος καλεῖται βασιλεὺς Ῥώμης. Ἐκ τῶν διαφόρων Γερμανικῶν αὐτοκρατορικῶν οἰκῶν γνωστότατος εἶναι ὁ τῶν Ἀψβούργων (βλ. σχ.), οἵτινες κατὰ δύο περιόδους ἤρξαν τῆς Γερμανίας τὸ μὲν πρῶτον 1273—1308, εἰτα δὲ ἀπὸ 1438 ἕως 1806, ὅποτε κατελύθη τὸ ἅγιον Ρ. κράτος, οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν Ἀψβούργικων χωρῶν ἐκλήθησαν αὐτοκράτορες τῆς Ἀυστρίας καὶ ἡγεμόνες τῶν ἡγεμονιῶν δ' ἐπὶ μετὰ τοῦ ἀξιωματοῦ τοῦ Α. Ρ. κ. ἤτο συνεδεδεμένον καὶ τὸ στέμμα τοῦ βασιλεῖος τῆς Λομβαρδίας, ὅπερ ὁ Κάρολος ὁ μέγας εἶχε προσαρτῆσαι εἰς τὸ Φραγκικὸν Κράτος. [Π.Κ.]

Ἅγιος. Ἐν ὀνομασίαις τόπων κλπ. Βλ. τὴν δευτέραν λέξιν τῶν ποιούτων, οἷον ἅγιος Γεώργιος βλ. Γεώργιος, ἅγιος Γεώργιος βλ. Γεώργιος.

Ἅγιος. Ἠδὴ ἐν τῇ Π. Δ. καλοῦνται ἐνίοτε ἅγιοι οἱ πιστοὶ λατρευταὶ τοῦ Θεοῦ (Ψαλμ. κς' 3) καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἅγιοι ὁπίστω (Δαν. ζ' 18). Ἐν γένει δὲ καλοῦνται ἅγιοι οἱ Ἰουδαῖοι ἐν ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς. Οὕτω καὶ ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ καλοῦνται ἅγιοι πάντα ἀνεξαίρετως τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας (Πράξ. 9^ο 13. Ρωμ. α' 7. Α' Κορ. α' 2), ὅπερ ἐσημκρινεν ἀπλῶς τοὺς πιστοὺς, τοὺς χριστιανούς. Μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Εἰρηναίου καὶ Τερτυλλιανοῦ ἅγιοι ἐκαλοῦντο τιμητικῶς ἐκεῖνοι τῶν χριστιανῶν, οἵτινες διεκρίνοντο ἐπὶ ζωῇ πίστει καὶ καθαρότητι βίου, καὶ ἰδίως οἱ μάρτυρες. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ Β' αἰῶνος ἐφορτᾶντο μνημαὶ μαρτύρων ἐπὶ τῶν τάφων αὐτῶν (Ἰ. ὁσ. Ἐκκλ. Ἰστ. Δ' 15). Ἐτίμων δὲ κατὰ τὰς ἐφορτάς ταύτας τὴν πίστιν καὶ τὸν ἥρωισμόν αὐτῶν καὶ προέβαλλον αὐτοὺς εἰς μίμησιν. Ἀπὸ τοῦ Γ' αἰῶνος ἤρχισαν νὰ ἐπικαλοῦνται τοὺς ἅγιους ὡς βοηθούς, ὧν αἱ προσευχαὶ εἰσάκουσινται παρὰ τῶν Θεῶν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Γ' αἰῶνος ἔτιμων ὡς ἁ-

γίους αὐτὸν μόνον μάρτυρας, ἀλλὰ καὶ ἐρημίτας καὶ μοναχοὺς καὶ ἀπέδιδον εἰς αὐτοὺς θαύματα. Οἱ ἅγιοι μετὰ θάνατον θεωροῦνται ὡς περ ἄγγελοι καὶ δύνανται νὰ εἰσέλθωσι τὰς χρεῖας καὶ ν' ἀκούωσι τὰς προσευχὰς ἡμῶν καὶ νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἡμῶν. Ὁ Τερτυλλιανός, ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Ἀδελφός ἐκμαρτύροντο κατὰ τῆς υπερβολικῆς τιμῆς τῆς ἀποδομῆς εἰς τοὺς ἁγίους, καὶ συνιστοῦν μᾶλλον τὴν μνηστὴν αὐτῶν. Ἀνῆγειρον ἐν τέλει ναοὺς ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἁγίων καὶ καθιέρωσαν ἑορτὰς εἰς μνήμην πολλῶν ἐξ αὐτῶν, κατὰ δὲ τὸν Δ' αἰῶνα καθιερώθη καὶ ἑορτὴ τῶν Ἁγίων πάντων. Ἐπίσης καθιερώθησαν ἑορταὶ τῆς Θεοτόκου ὡς τῆς υπερτάτης τῶν ἁγίων. Ὁ ὁῦλος ἐθεοποίησε πολλὰς τὰς ἁγίας, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ οἰκουμένης Συνόδου ἐδογματίσεν ὅτι ἀποδίδεται εἰς τοὺς ἁγίους οὐχὶ λατρεία, ἥτις ἀποδίδεται μόνον τῷ Θεῷ, ἀλλὰ προσκυνῆσις καὶ τιμὴ. Κατὰ τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ ἔργα τῶν ἁγίων καθιστοῦνται αὐτοὺς φίλους τῷ Θεῷ καὶ μεσίτας παρ' αὐτῷ καὶ ἐπειδὴ μετέχουσι τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νὰ τιμῶνται, τηρουμένης τῆς διακρίσεως μεταξὺ λατρείας καὶ τιμῆς, ὡς ἡ Ζ' οἰκουμένη Σύνοδος ἐθεώρησε τὴν τιμὴν τῶν ἁγίων οὐχὶ ὡς ἀναπόσπαστον θρησκευτικὸν καθήκον, ἀλλ' ὡς συνήθειαν καλὴν καὶ χρησίμην. Ἐπὶ μακρὸν ὁ λαὸς ἀνεκέρυττε τοὺς ἁγίους· ἀπὸ δὲ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἡ ἀνακέρυξις ἁγίων ἐγένετο προνόμιον τῶν παπῶν. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπάρχουσι ἀγάλματα, ἐνῶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ μόνον εἰκόνας τῶν ἁγίων. Ἡ διαμαρτυρομένη Ἐκκλησία ἀπέριψε τὴν προσκυνῆσιν τῶν ἁγίων, διότι ἡ ἁγία Γραφὴ δὲν λαλεῖ περὶ αὐτῆς, καὶ διότι κατ' αὐτὴν εἰς μένος ὑπάρχει μεσότης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὁ Χριστός. [I.M.]

Ἅγιος ἢ Ἅγιοι, κώμ. Εὐδοκίας τοῦ δήμου Διδυμίου παρὰ τὸ ὄρος Μπάσταρδον. Κατ. 741 τῷ 1879. Ἐνταῦθα ἐξεβόθησαν αἱ πρῶται πολιτικαὶ προκηρύξεις τοῦ 1821 πρὸς τοὺς Εὐβοεῖς φέρουσαι τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Παρλαάμ, πρωτοσυγκέλου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Εὐβοίας, τοῦ Τομαρά καὶ τοῦ Κλωτσούργη.

Ἅγιος Τάφος. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Τίτου καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐδεικνύετο ἐντόθεν τῆς τότε ἀνεγερθείσης πόλεως λοφίσκος τις τεχνητός, ὅστις ἐλέγετο κτισθεὶς ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὠνομάζετο πιθανῶς παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ὄρος Γολγοθᾶ. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος κατέσχευε τὴν 326 τὸν λόφον καὶ ἐπὶ τινος ὑπ' αὐτὸν ἀνευρεθέντος τάφου, ὅστις ἐθεωρήθη ὡς ὁ τάφος τοῦ Σωτῆρος, ἠκολούθησε ναὸν πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τάφος μετεποιήθη εἰς ναὸν ὑψόμενον ἐν τῇ μέσῃ τοῦ ὄ-

λου, ἐπινομαζόμενον δὲ τῆς ἀναστάσεως. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου ἐκτίσθη καὶ ὁ ναὸς τῆς εὐρέσεως τοῦ σταυροῦ, ὅστις ὀνομάζεται καὶ μαρτύριον, καὶ ὁ ναὸς τῆς Παρθένου. Τῷ 614 ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου τάφου κατεστράφη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Χοσρόου τοῦ Β', ἀλλὰ διὰ τῆς παρεμβάσεως τῆς γυναικὸς τοῦ νικητοῦ, χριστιανῆς καὶ ἀδελφῆς τοῦ ἑλληνικοῦ αυτοκράτορος Μαυρικίου, μοναχὸς τις ἐνέματι Μόδεστος, εἶτα δὲ πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἠδυνήθη ἐν διαστήματι 15 ἐτῶν ν' ἀνοικοδομηθῇ αὐτὸν ἀτελῶς. Σπουδαιολογὴν βλάβην ὑπέστη ὁ ἅγιος τάφος τῷ 1010 ὑπὸ τοῦ καλῆρου Χαλὶμ Βιρσίλα. Ἀρχιεπίσκοπος Ἑλλήνων ἀνῆγειραν αὐτὸν τῷ 1048 τῇ δικταγῇ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ μοναρχοῦ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Μόδεστου. Οἱ σταυροφόροι ἐφρόντισαν νὰ λαμπρύνωσι τὸν ναόν. Ἡ λαμπρὰ Ἐκκλησία, ἥτις περιλαμβάνει τὰ 4 παρεκκλήσια τοῦ Μόδεστου, ἰερόθυ ὑπ' αὐτῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν θεμελίων τῶν ἐπὶ Κωνσταντίνου. Ὁ ἅγιος τάφος ἀποτελεῖ κοινὸν κτῆμα τῶν Ἑλλήνων, τῶν Λατίνων, τῶν Ἀρμενίων, τῶν Ἰακωβιτῶν, τῶν Συρίων, τῶν Κοπτῶν καὶ τῶν Ἀθιουσιανῶν. Ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς κατοχῆς εἶνε πολυλόκος καὶ παρέχει πολλὰς ἀφορμὰς εἰς ἐριδας. Ὡς γνωστὸν, περὶ τὰ μέτα τοῦ παρόντος αἰῶνος προήλθεν ἐνταῦθεν ὁ κριμαϊκὸς πόλεμος, καθ' ὃν οἱ μὲν Γάλλοι ὑπεστηρίζον τοὺς Λατίνους, οἱ δὲ Γίωσσοι τοὺς Ἑλλήνας. Αἱ ἐνὶ τῷ ἔργῳ συνήγοροῦνται ὑπὲρ τῆς γνησιότητος τοῦ ἁγίου τάφου. [I.M.]

Ἁγιοῦγγα (Β ο τ.) Ajuga. Γένος τῆς οἰκογ. τῶν χειλανθῶν (Labiateae), χαρακτηριζόμενον ἐκ τῆς μονοκλήλου στεφάνης, τοῦ τριγώνου δακτυλίου ἐν τῇ σιῶλῃ αὐτῆς καὶ τοῦ δικτυοειδῆς γραμμικοῦ καρύου. Παρ' ἡμῖν εὐσυντὰς διάφορα εἶδη ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ὧν κοινὰ εἶνε Ἀγ. ἡ ἀνατολική (A. orientalis L.), καὶ Ἀ. ἡ χία (A. Chia L.) ἡ χαλαίπιτος πιθανῶς τῶν ἀρχαίων, κοινῶς λιθανέχορτα ἢ ἀγριολίθινα ἐνεκα τῆς ὁσμῆς. [M.]

Ἁγιουνταμιέντο (Ayuntamiento) (δ ι ο ι κ. δ ι κ.). Ἰσπανικὴ λέξις σηματοῦσα τὴν αὐτόθι δημοτικὴν διοίκησιν, ἥτις ἐρρυθμίσθη διὰ τῶν νόμων τῆς 20 Ἀπριλοῦ τοῦ 1810 καὶ 16 Δεκεμβρίου 1876. Τὸ Ayuntamiento ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς alcalde (δημάρχου) καὶ ἐξ ἀριθμοῦ τινος tenientes (παρέδρων) καὶ συμβούλων ἀναλόγων πρὸς τὴν πληθυσμὸν τοῦ δήμου (municipio ἢ termino municipal). Πᾶς δήμος ὅμως ἐν Ἰσπανίᾳ δέον νὰ ἔχῃ τοὐλάχιστον 2 000 κατ. καὶ νὰ δύνηται νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὰ δημοτικὰ βάρη διὰ φόρων ἐγκατεστημένων ὑπὸ τοῦ νόμου. [Ἀγγ.]

Ἁγίου Τάφου τάγμα. μοναχικὴν καθολικὴν τάγμα, συσταθὲν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Ἀριέλλου τῷ 1111.

καὶ ὑπὸ τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ II' τῷ 1037 ἀναδιοργανισθὲν. Διαιτηρήθησαν ἐκ τοῦ τά-γματος τούτου μόνον μοναχὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ, ἀσχολούμεναι κυρίως περὶ τὴν ἀνατροπὴν καὶ παιδείαν τῶν θηλέων. [I.M.]

Ἀγία (Agia, προφ. Ἀτζία, ἑλλην. Ἀγία). Ἀρχαία ἰταλ. πόλις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κατάνη τῆς Σικελίας, ἔχουσα 13 098 κат. τῷ 1881. Πατρίς τοῦ ἱστορικοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου.

Ἀγίς, ὄνομα βασιλέων τῆς Σπάρτης.
1) Ὁ μυθικὸς γενάρχης τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῶν Ἀγιδῶν ἢ Εὐρυθευιδῶν.

2) Ὁ υἱὸς τοῦ Προκλείδου Ἀρχιδάμου, ἐν διερχομῇ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῷ 426 π. Χ. Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης κατὰ τὸν πλείστον χρόνον τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἤγαγε τῷ 425 τοὺς Σπαρτιάτας εἰς ὅλῳσιν τῆς Ἀττικῆς, ἐνίκησε τῷ 418 ἐν Μαντινείᾳ τοὺς Ἀργεῖους καὶ τοὺς συμμάχους των, ἐν οἷς καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ κατέλαβε τῷ 413, συμβουλευόντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, τὴν Δεκέλειαν. Διευκόλυνας οὕτω τὴν ἐν ἔτει 404 ἄλωσιν τῶν Ἀθηναίων. Ὑποτάχας δὲ καὶ τὴν Ἥλιν τῷ 400 ἀπέθανε τῷ 399 π. Χ.

3) Υἱὸς Ἀρχιδάμου τοῦ Γ' ἀναβὰς ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ 338 π. Χ. Μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν διάβασιν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου τῷ 334 π. Χ. ἀπεπειράθη νὰ κινήσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τῶν Μακεδόνων, βεβηλωμένος ὑπὸ περσικῶν χρημάτων καὶ Ἑλλήνων μισοφρόνων. Βίβλασας δὲ τῷ 330 π. Χ. εἰς τὴν Ἀρχαδίαν, ἐπολιόρκει ἤδη τὴν Μεγαλόπολιν. ὅτε ἐπεφάνη ὁ ἐν Μικελονίᾳ ἐπίτροπος τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀντίπατρος, δεῖσις καὶ ἐνίκησε τὸν Ἀγιν, πετόντα γενναίως ἐν τῇ φονικῇ μάχῃ.

4) Υἱὸς τοῦ Εὐδαμίδου. Κατὰ τὴν βραχεῖάν του βασιλείαν (244—240 π. Χ.) εἰργάσθη δραστηρίως πρὸς ἀνέοθυσιν τοῦ λυκουργεῖου πολιτεύματος, ὅπερ εἶχε καταπέσει, καὶ ἀνύψωσιν τῆς διεσθαρμένης Σπάρτης. Ἀντί τῶν ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς ἑπτακισχιλίων Σπαρτιατῶν ὑπῆρχον νῦν μόνον ἑπτακίσιοι καὶ τούτων μόνον ἑκατὸν εἶχον ἔγχειον κτήσιν καὶ ἔζων ἐν τρυφῇ, τῶν λοιπῶν πενόμενων καὶ ἀδυνατούντων νὰ πράξωσι τι γενναῖον ὑπὲρ τῆς παρρημαζούσης καὶ φθειρομένης πόλεως. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ στρατὸς ἀπέλειπε μόνον ἐκ περιούκων καὶ εἰλωτῶν. Πρὸς ἀνέρθωσιν τῆς πολιτείας ἀπεράσισεν ὁ νεκρὸς βασιλεὺς νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς εἰς ἀχρηστίαν πεσόντας λυκουργεῖους θεσμούς, καὶ ἐδωκε πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς κατὰ τὰ παλαιὰ ἔθιμα σπαρτιατικῆς ἀπλότητος. Βοηθούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ πρὸς μητρὸς θαίου του Ἀγασίου καὶ τοῦ ὁμόφρονος φίλου Λυσάνδρου, ἤθυσεν παρ' ἑλὴν τὴν ἀντίδρασιν τοῦ ἑτέρου βασιλέως Λεωνίδου τοῦ Β' νὰ προβῇ εἰς τὴν

ἔργον τῆς οἰκονομικῆς μεταρρυθμίσεως, ἥτις συνίστατο κατὰ τὸ σχέδιόν του εἰς τὴν κατάργησιν τῶν χρητῶν τῶν πολιτῶν καὶ τὴν ἀνάστασιν τῶν γαιῶν τῆς Λακωνικῆς εἰς 4500 ἴσους κλήρους διανεμηθησομένους εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, οὓς ἀναβίβασεν εἰς τοῦτον τὸν ἀριθμὸν διὰ τῆς ἀποδοχῆς περιούκων καὶ ξένων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος τοῦ προγράμματός του, ἡ κατάργησις τῶν χρητῶν, ἐπέτυχεν, ἀλλὰ πρὶν ἢ προβῇ εἰς τὸν πολὺ δυσκολώτερον ἀναταξιδὺν ἠναγκάσθη τὸ ἔαρ τοῦ 241 νὰ σπεύσῃ μετὰ σπαρτιατικοῦ στρατοῦ πρὸς βοήθειαν τοῦ ἀρχηγροῦ τῆς ἀχαικῆς συμπολιτείας Ἀράτου, ἀπειλούμενου ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ ἡ ἀντίδρασις ἐκασυρώθη ἐν Σπάρτῃ οὕτως, ὥστε ὁ Ἀγίς, ἐπιστρέφων εἰς τὴν πόλιν, εἶδε τὰ πράγματα ἐπὶ τοσούτον μεταβεβλημένα, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Προειδῶνος ὡς εἰς ἄσυλον. Μετ' οὗ πολὺ δὲ κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν ἐφόρων εἰς θάνατον, καὶ ἐστραγγαλίσθη ἐν ἡλικίᾳ ἑτῶν εἰκοσι καὶ τεσσάρων. Ὁ τραγικὸς θάνατος τοῦ ἀναμωρρωτοῦ βασιλέως, οὗ συμμετέσχον ἡ γηραιά του μάμη Ἀρχιδάμεια καὶ ἡ αὐτοῦς μήτηρ Ἀγχιτοστράτα, ἔγινε πολλῶς θέμα τραγωδιῶν, ὧν ἐπιφανεστάτη ἡ τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ Ἀλφειέρ. [Λ.]

Ἀγίων νῆσοι (Iles les Saintes). Μικρὸν συμπλεγμα νήσων τῶν Δ. Ἰνδιῶν, ἀνήκον εἰς τὸ γαλλικὸν ἐξάρτημα τῆς Γουαδελοῦπης καὶ ἀποτελούμενον ἐκ βραχωδῶν νήσων, ἔχουσιν ἑκτασίαν 14,22 τετρ. καὶ 1680 κατοίκους (1879). [II.Π.]

Ἀγιοργέτικα κωμ. Ἀρχαδίας, πρωτ. τοῦ δ. Κορθίου. Κάτ. 628. Προϊόντα δημ. καρποὶ, γειώμηλα καὶ οἶνος. Κεῖται πρὸς Ἀττικὴν Τριπύλειον ἐπὶ τῶν κατωτάτων πρὸς τὴν πεδιάδα ταύτης κρασπέδων τοῦ Παρθενίου ὄρους.

Ἀγιοργέτικα ποτάμια χεῖμαρρος ἐν τῇ Κορινθίᾳ (ἀρχ. Ἀσωπὸς), δεξις πηγῶν ἐκ τοῦ Μεγαλοδουνίου (Καρναίου) διαρρέει τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀγίου Πυργίου (Φλιασίον πεδίον) καὶ χύνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον διαχωρίζον τὴν δὴμιν Σικυωνίαν ἀπὸ τῶν δῆμων Κορίνθου καὶ Νεμέας.

Ἀγκαῖος 1) Τεγεάτης ἥρωας, υἱὸς τοῦ Λυκούργου, συμπλεύσας μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀργεοναυτῶν εἰς Κολχίδα· ὅπλον εἶχε πέλεκυν μέγαν, καὶ ἔσφαρ ἄρκτου θοράκ' αὐτοῦ δ' ὦν τὴν ῥώμην μετὰ τὸν Ἡρακλῆα, ἐκάλητό μετὰ τούτου ἐν τῷ μέσῳ τῆς νῆδος. Ῥηγνευθὼν ἐκ τοῦ πλοῦ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Οἰνείως ἐπὶ τὴν θῆραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου καὶ ἐτρώθη θανασίμως ὑπὸ τούτου. Υἱὸς αὐτοῦ ἦν ὁ Ἀγαπήνωρ (βλ. λ.).

2) Υἱὸς τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀστυπαλκίας, βασιλεὺς τῶν ἐν Σάμῳ

Λελέγων, λαθὼν σύζυγον τὴν Σαρμάν, θυγατέρα τοῦ ποταμοῦ Μαιάνδρου. Τούτων συγγένουςί τινες τῷ Ἀρχαδί, Ἀργοναυτὴν ὄντα, ὡς ἐκείνων, καὶ ὑπὲρ κάπρου θανατωθέντα, καὶ δὴ, κατὰ Φερικύδην, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ κυβερνήτου τῆς Ἀργεὺς Τίφους, εἰδήμων ὢν τῆς ναυτιλίας, ἀνέλαθεν αὐτὸς νὰ κυβερνήσῃ τὴν ναῦν. Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ὁ Ἀ. ἦν φιλογένεργος καὶ πολλὰς ἀμπελούς ἐρύτευσεν. Εἰπὼντος δ' αὐτοῦ τοῦ θεράποντος ὅτι ὁ ἀπολλὼν προτοῦ νὰ πῇ ἐν τοῦ καρποῦ τῆς ἀμπελούς, μετὰ τὸν τρυγητὸν καλέσας τὸν θεράποντα ἐκέλευσεν αὐτὸν νὰ κεράτῃ διαψεύδων τὴν πέρρρησιν. Τούτου δ' εἰπόντος «Πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικας καὶ χεῖλους ἄκρου» (βλ. λ.) προσέδ' αὐτὸς τίς οἰκίτης ἀγγέλλων ὅτι κάπρος λυμαίνεται τὴν χώραν. Ἀφείς δὲ τὴν κύλικα ὁ Ἀ. καὶ ἐρμήσας ἐπὶ τὸν κάπρον ἀνγρέθη. [Π.]

Ἀγκάλις (ἀγκάλις) (saucisson γαλ.). Κυλινδρική δέσμα ἐκ κλώνων δένδρων, ὧν τὰ χυρῶν ἄκρα τίθενται πρὸς τὰ ἄκρα τῆς ἀγκάλιδος, τὰ δὲ λεπτὰ διατρυφεύονται ἐν τῇ μέσῳ. Τὸ μήκος τῆς ἀγκάλιδος εἶναι περίπου 0,30, ἡ δὲ διάμετρος αὐτῆς 0,32. Τῶν ἀγκάλιδων τούτων ποιεῖται χρῆσιν τὸ πυροβολικὸν διὰ τὰς ἐπενδύσεις τῶν πυροβολείων ὡς καὶ διὰ τὴν στέγασιν τῶν σκευάσμων· ὑπάρχουσι καὶ ἑτέροι ἀγκάλιδες καλούμεναι ἰδίως ἀγκάλαι. ὧν ποιεῖται χρῆσιν τὸ μηχανικόν· αὗται ἔχουσι μήκος 0,50 περίπου, διάμετρον δὲ 0,20. Αἱ ἀγκάλιδες περιδένονται στερεῶς διὰ δεσμῶν ἐκ λύγου ἢ σύρματος· οἱ δεσμοὶ οὗτοι ἀρίστην ἀλλήλων κατὰ 0,20 περίπου. [Κλ.]

Ἀγκαρστρόμ (Ankarström Joh. Jak.) ὁ βολοφόνος τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Γουστάβου τοῦ 1^{ου}, γενν. τῷ 1762, θανατωθεὶς τῷ 1792. Ἀξιοματικὸς τοῦ σουηδικοῦ στρατοῦ ὢν, συνώμοσε μετ' ἄλλων εἰτινὰς βαρύνει φέροντες τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως περιστριμνὸν τῶν προνομίων τῆς Γερουσίας ἀπεφάσισαν τὴν βολοφονίαν αὐτοῦ. Κατάλληλον δὲ πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν εὔρεν ὁ Ἀ. ἐν χορῷ προσωπιδοφέρων ἐν τῇ θεάτρῳ τῆς Στοκχόλμης, ὅπου ἐφόνευσε μεταμφιεσμένον τὸν βασιλέα. Τὸ γεγονός τοῦτο μετέπλεσεν εἰς ὑπόθεσιν μελοποιηθέντος Ballo in maschera. [Π.]

Ἀγκάτς (Ancahs). Νεμὸς τῆς Δημοκρατίας τοῦ Περσίου, καίμενος μεταξὺ τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Ἀμαζονείου ποταμοῦ. Ἔχει ἔκτασιν 49 898 τετρ. 284 091 κατ. (1876), γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ πρωτ. τὴν Χορβάς, παρὰ τὴν δεξιάν ἐχθρὴν τοῦ ἑμῶν ποταμοῦ, ἔχουσιν σταθμὸν σιδήρ., περίφημα λουτρά καὶ 4 851 κατ. [Π.Π.]

Ἀγκερίτης (Ankerit). ὄρυκτον ἰσόμερον τῷ α σ θ ε σ τ ι τ η, ἔχον σπλ=3,5.4 εἰδ. βαρ.=2,95.3,1, χρομα κίτρινολευκόν μέχρι κίτρινοεραιοῦ καὶ ἐνίοτε λάμπιν μαργαριτοειδῆ. Εἶναι ἰσομέρους παράμειξας δξυανθρακωμάτων ἀσβεστοῦ (51⁰/100) καὶ σιδήρου (32—33⁰/100) μετὰ εὐλογίστης μαγγνησίας καὶ μαγγανίου. Χρησιμεύει ὡς συλλυπασμα κατὰ τὴν χώνευσιν ὄρυκτων ἢ μεταλλευμάτων σιδήρου. Ὄνομασθη εἰς τιμὴν τοῦ καθηγγοῦ Anker. [Κ.Μ.]

Ἀγκίστρον. νῆσος ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ, κειμένη μεταξὺ Αἰγίνης καὶ Ἰκπιδάουρου. Πιτυοσκεπής δὲ οὖσα φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ τῶν ἀρχαίων Πιτυνήσος, ἥτις κατὰ Πλίνιον ἐκεῖτο ἀπέναντι τῆς Ἰκπιδάουρου. Νησιδὲς πέριξ ταύτης εἶνε πρὸς Α ἡ Μονή, πρὸς Β ἡ Μετώπη καὶ πρὸς Δ ἡ Κυρά (Κερύραλος ἢ Κερυράλεια τῶν ἀρχαίων, παρ' ἣν ἐν ἔτει 148 π. Χ. εἰ Αἰγινῆται ἤτληθον ὑπὸ τῶν Κορινθίων). Ἡ νῆσος αὕτη ἀποτελεῖ ἴδιον ὁμώνυμον δῆμον, οὗ πρωτεύουσα μὲν εἶνε τὸ πρὸς Β καίμενον παράλιον χωρ. Μεγαλοχώριον, ἑτέρα δὲ χωρία τὰ Λιμενάρια καὶ Μετόχιον. Κατ. τοῦ δήμου 520 τῷ 1879. Προϊόντα ῥητινὴν, κριθήν, βάμβαξ, σῖκα, ἐλαίαι, οἶνος.

Ἀγκίστρον. Ἡ μεταλλινὴ ἀγκύλη, ἡ προσδεσμένη εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐρμιάς. Ἡ δι' ἀγκίστρον ἀλυσία κάλλιον θὰ ὠνομάζετο ἀλυσία διὰ θελέκτος (δεσμάματος). καθότι ἄνευ τούτου μόνον τὸ ἄγκιστρον εἰς οὐδὲν χρησιμεύει· τὸ ἄγκιστρον σπανίως προσδένεται ἀμέσως ἐπὶ τῆς ἐρμιάς, ἀλλὰ μεταξὺ τούτου καὶ ἐκείνης παρεντίθεται ἡ καλουμένη μεσσηνέα ἢ καὶ τεμύχιον χαλκίνου σύρματος, διότι πλεῖστοι θαλάσσιοι ἰχθύες διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτῶν ἐδόντων κατακόπτουσι τὴν ἐρμιάν. Τὰ ἄγκιστρα, ὧν γίνεται σήμερον χρῆσις κατασκευάζονται ἐκ κασιτερωμένου σιδήρου ἢ ἐκ χαλκοῦ. Τούτων τὰ πρῶτα προτιμῶνται διὰ τὴν ἀλυσίαν ἐπὶ βυθῶν πετρωδῶν, διότι τὰ γαλῦθδινά δύνανται νὰ θραυσθῶσι. Διὰ τὴν θαλασσίαν ἀλυσίαν γίνεται χρῆσις τριῶν εἰδῶν ἀγκιστρῶν, τῶν ἀγγλικῶν κατασκευαζομένων ἐκ γαλῦθος πρώτης ποιότητος, τῶν γαλλικῶν, ὧν ὁ γωνιαὶος ἀγκὼν εἶναι στενός, καὶ τῶν Μασσαλιωτικῶν, ὧν ὁ ἀγκὼν εἶναι κυκλῖ ὅς.

Τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀγκιστρῶν διακρίνονται δι' ἀριθμῶν, ὑπάρχουσι δὲ 35 τοιοῦτοι δι' ἐκάστην ποιότητα, δηλούμενοι ὡς ἑξῆς :

12⁰, 11⁰, 10⁰, 9⁰, 8⁰, 7⁰, 6⁰, 5⁰, 4⁰, 3⁰, 2⁰, 1⁰, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ..., 14, 15, ..., 20, 21, ..., 25, ...

Τὸ μεγαλύτερον ἄγκιστρον φέρει τὴν ἀριθμὸν 12⁰. Τὰ μικρότερα ἄγκιστρα διὰ τὴν θαλάσσιαν ἀλυσίαν εἶναι τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 6. Μόνον πρὸς ἀλυσίαν διὰ δόνακος (καλαμιδι) προτιμῶσιν ἄγκιστρα λεπτότατα, ἅτινα κατασκευάζονται μᾶλλον διὰ τὴν ἀλυσίαν τῶν ἰχθύων τῶν γλυκίων ὑδάτων· ὑπεκατόμეტρα

τινα ἄνωθεν τοῦ ἀγκίστρον ἢ τῶν ἀγκίστρον προστίθεται συνεπτυγμένον ελασμα μελῦδου (μελὺς θύρα), ἐλαφρὸν ἢ βαρὺ ἀναλόγως τῆς παραχρῆς τῆς θαλάσσης, ἐν ᾗ γενήσεται ἡ ἀκεία, καὶ τῆς ἰσχύος τοῦ δέναντος τοῦ φέρντος τὴν ἐρμάν. [N.A.]

Ἄγκιστρον. Οὕτω καλοῦνται ἐν τῇ ἀνατομῇ, ἐνεκα τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν πρὸς τὰ κοινὰ ἄγκιστρα, ἀποφύσεις (βλ. λ.) τῶν ὀστέων [προχάλιακον ἄγκιστρον ἐν τῇ κογχική χώρᾳ τοῦ μετωπιαίου ὀστέου—ἄγκιστρον τοῦ ὀνυχόειδους ὀστέου—πτερυγοειδὲς ἄγκιστρον τοῦ σφηνόειδους ὀστέου κτλ.], ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χρησιμεύουσαι πρὸς πρόσφυσιν μυῶν. [K.A.]

Ἄγκιστρον (X = ιρ.) Χειρουργικὸν ἐργαλεῖον ἐκ μετάλλου, συνήθως χάλυβος, μετὰ ἐυλινῆς ἢ χαλυδόννης χειρολαβῆς, ἀπολήγον μὲν, ὡς καὶ ἡ ὀνυχία τοῦ δηλοῦ, καμπύλως ἢ γωνιοειδῶς, χρησιμεῖον δ' εἴτε εἰς ἀσφαλῆ συλλήψιν στερνίων καὶ σκληρῶν μορίων ὀγκωδῶν εἴτε πρὸς ἀπαγωγὴν τῶν χειλείων τῶν τραυμάτων, ἵνα εὐτὶ καταστῇ δυνατὴ χειρουργικὴ ἐπέμβασις ἢ ἐξακολούησις τοιαύτης εἰς χώρας ἢ ὄργανα τοῦ σώματος κατὰ βάθος καί-μενα καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δυσπρόσιτα. Διακρίνομεν Α. ἀπλά, διπλά καὶ πολλαπλά· ἀναλόγως δὲ τῆς ἐξότητος ἢ ἀμβλύτητας τῶν ὀκρῶν τῶν δ' ἐξ α. ἢ τ. ο. φ. λ. γ. κ. ι. σ. τ. ρ. α. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἱατροὶ, ὠνμαζόντες τὰ ἄγκιστρα καὶ ἀγκιτῆρας καὶ ἀγκύλας καὶ ἀγκύρας. [K.A.]

Ἄγκιστρον (ν α υ τ.) κοινὸς. ὁ γάν-τζος σιδηροῦν τεμάχιον, κεκυρτωμένον κατὰ τὴν μίαν ἀκρὰν χρησιμεῖον εἰς τὴν ἀγκύρυσιν τοῦ σώματος, ἐφ' οὗ εἶναι προσδεδεμένον, εἰς ἕτερον σῶμα. Εἰδικώτερον καλεῖται Α. ἐν τῇ πλοίῳ τὸ ὄργανον τὸ χρησιμεῖον εἰς τὴν ἐλ-ξίν καὶ τὴν χειρῖσιν τῶν ἀλύτῶν. [H.K.]

Ἄγκιστρον (Haken γερμ., crochet γ α λ., hook α γ γ λ.), καλεῖται ἐπίσης καὶ τεμάχιον σώματος μεταλλικοῦ, κεκαμμένον τοξοειδῶς ἢ ὑπὸ ἑρῶν γωνίαν μὲν δύο μέρη (π. χ. ἢ κ. κ. ὁ π. ι. ζ. α.) καὶ χρησιμεῖον πρὸς ἀπὸκλείσιν θυρῶν ἢ σύσφιγξιν ἐνδυμάτων (περικνημίδων) κτλ. [K.M.]

Ἀγκυλάμ (Anklam), πρωσσικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς ἐμωνίμου ἐπαρχίας τοῦ νο-μοῦ Στετίνου τῆς τοπαρχίας Πομερανίας. Κάτ. 12 786 τῷ 1885. Ἔχει λιμένα μὲν ἐπι-δεκτικὸν μικρῶν μόνον πλοίων, ἀξιόλογον δὲ ἐμπόριον. Ἀπὸ τῆς 14ης μέχρι τῆς 16ης ἐ-κατοντ. ἐκκινῶναι τῆς ἀναστατικῆς ἐμοσπον-δίας, ὅτε καὶ ἤμαζε. [N.S.]

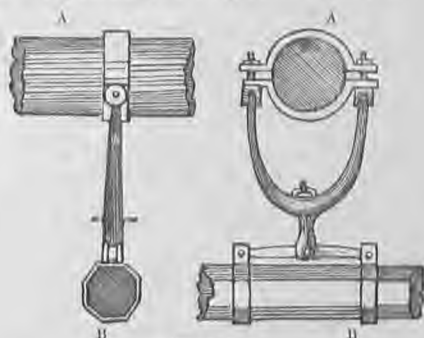
Ἀγκύλια (ν α υ τ.) κοινὸς ἀρκ. ἢ κοινέτα· ἀγκύλιατα καλοῦνται αἱ κλίνας αἱ κατασκευ-αζόμεναι ἐν τοῖς θαλάμοις τῶν πλοίων πρὸς κατάκλισιν τῶν ἀξιωματικῶν ἢ ἐν τῷ ὑπο-

φράγματι αὐτῶν καὶ παρὰ τὰς πλευράς τῶν πρὸς κατάκλισιν τῶν ὑπαξιωματικῶν. [H.K.]

Ἄγκοδερ (Ankober), ἀδριατικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς χώρας Σόας ἢ Σχόας, ἔχουσα 15 000 κατ. [N.S.]

Ἀγκόγλ (Ankogł), μία τῶν ἀπωτάτων ἀνατολικῶν κορυφῶν τῆς ὄρεστονίχας Τάουερν τῶν ἀνατολικῶν Ἀλπεῶν, 3 253 μ. ὑψ. ἡλ.

Ἀγκυλία (ν α υ τ.) βλ. Ἐγκυλία.

Σελ. 1.

Ἀγκυτή (ν α υ τ.) κοινὸς ἀρκ. ἢ τρόσκα, τὸ ὄργανον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ σταυρωτὴ κεραία προσαρτᾶται ἐκ τοῦ μέσου τῆς πρῶτης ἰστένης. Αἱ Α. εἰσὶν ἐκ σχοινίου περι-δεδυσμμένου, ὡς αἱ τῶν ἀνω-τέρων κεραίων τῶν πλοίων, ἢ ἐφοδιασμέναι διὰ σρονδουλίων καὶ παρατρονδουλίων (βλ. σχ. 2.), ὡς αἱ τῶν κεραίων τῶν δοκώ-νων ἤτοι τῶν δευτέρων κε-ραίων, ἀρχῆς γινόμενης ἐκ τῶν κάτω, ἢ σιδηραῖ, ὡς αἱ τῶν κάτω κεραίων, τῶν καλουμέ-νων μεγάλων κεραίων, τῶν ἐμ-πορικῶν ἰδίως πλοίων (βλ. σχ. 1 Α Α ἰστέν. Β Β κεραία.) [H.K.]

Ἀγκύρ ἢ Ὁ γ κ ὁ ρ, χω-ρίον τῆς Καυδοβίγης (Tydetán) παρὰ τὰ σιαμικὰ μεθόρια καὶ ἐπὶ τῇ λίμνῃ Ταλετάδ πληρῆς μεγαλοπρεπῶν ἐρείπιων, ἐν οἷς πολυάριθμα ἀγάλματα, ἀνάγλυ-φα, ἐπιγραφαὶ κ. ἄ.τ. Προσκύνημα τῶν Βου-διστῶν.

Ἀγκορταῖα καὶ γκορταῖα καὶ γκορι-ταῖα. βλ. λ.

Ἄγκος Μάρτιος, ὁ τέταρτος βασι-λεὺς τῆς Ρώμης (610—616 π. Χ.), διάδοχος μὲν τοῦ Τύλλου Ὀστίλιου, ζηλωτὴς δὲ τῆς βασιλείας τοῦ πρὸς μητρὸς πάππου του Ναυ-μά. Βετυχῶς ἐπολέμησε πρὸς τοὺς Λατί-νους, Βηεντανούς, Βολούσκους καὶ ἄλλους γείτονες λαούς, οἵτινες ἔκχαμον εἰσβολὰς εἰς

τὴν χώραν του, καὶ οὕτως ἐξέτεινε μέχρι τῆς θαλάσσης τὰ ὅρια τοῦ κράτους του. Κατέστησε μεγαλειτέραν καὶ ὠραιότεραν τὴν Ρώμην, ἤνωσε τὸ Ἰανικὸν ὄρος πρὸς τὴν πύλιν καὶ ὠρυξε τὸν λιμένα τῆς Ὠστίης. [Σ.]

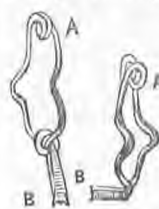
Ἀγκούλ (Agoult, Marie Cath. Soph. de Flavigny, κόμισσα τοῦ — γνωστοτέρα ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δανιὴλ Στέρν), Γαλλίς συγγραφεύς γενν. ἐν Φραγκοφούρτῃ τῷ 1805, ἀποθ. ἐν Παρισίοις τῷ 1876. Ἐγραψε διηγήματα καὶ ἱστορικὰς πραγματείας· τὸ κλλι-στον τῶν ἔργων τῆς εἶναι τὰ *Esquisses morales*. (Βλ. A. Pommier, *Biographie de Mme d'Agoult*. Par. 1867). [Π.]

Ἀγκρ, στρατάρχης (Baron de Lusigny maréchal d'Ancre, οὗ τὸ κύριον ὄνομα Concino Concini). Εὐπατριδὴς Φλωρεντίνος, πανίσχυρος ἐν Γαλλίᾳ καταστάς μετὰ τὸν θάνατον Ἑρρίκου τοῦ Δ', ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων, ἣν ἤγε καὶ ἔφερε ἡ σύζυγός του Λεονώρα Δόσι ἡ ἐπιλεγόμενη Γαλλίκα. Διερισθείς ἀρχιθαλαμηπόλος, διοικητὴς τῆς Ἀμιένης καὶ στρατάρχης διήρθονεν αὐτὸς πράγματι τὴν Γαλλίαν. Μισογύντος γενόμενος οὐ μόνον παρὰ τοῖς εὐπατριδαῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῷ λαῷ καὶ παρὰ τῷ νεαρῷ βασιλεῖ Λουδοβίκῳ τῷ Π', ἐρροεῖτο κατὰ τὴν εἰσόδον του εἰς Λουδρον τῇ 24 Ἀπριλίου 1617, ὁ ὅχλος τῶν Παρισίων ἐμβάψας τὸ πτώμα του ἔκασσε πρὸ τοῦ ἀνδριάντος Ἑρρίκου τοῦ Δ'. Μετὰ βραχὺν χρόνον ἐθανατώθη καὶ ἡ σύζυγός του, κατηγορηθεῖσα ἐπὶ μαγείᾳ. [Π.]

Ἀγκστράμ (Longstroem Anders Jonas). Σουηδὸς φυσιοδίφης, γενν. τῷ 1814, ἀποθ. τῷ 1874. Χρηματίσας ἐπὶ τινα χρόνον διευθυντὴς τοῦ ἐν Οὐπσάλᾳ ἀστεροσκοπείου, ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1858 τὴν διδασκαλίαν τῆς φυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς αὐτῆς πόλεως. Διὰ τοῦ ἐν ἔτει 1853 ἐκδοθέντος συγγράμματός του «Ὀπτικαὶ παρατηρήσεις» (σουηδιστὶ) ὑπέδειξε πρῶτος τὸν νόμον, ὅφ' οὐ βασίζεται ἡ ἀνάλυσις τοῦ ἡλιακοῦ φάσματος. Τὸ σπουδαιότατον ἔργον του εἶναι τὸ ἐπιγραφόμενον *Recherches sur le spectre solaire*. (Upsala, 1868).

Ἀγκυτῆρ ὁ (χεῖρ.). Γαλλ. Serres fines. Μικραὶ ἐξ ἀργυροῦ σύρματος εὐθείαι ἢ γονατοειδῶς καμπυμέναι λαβίδες (βλ. λ.) συγκληίμεναι ἀφ' ἑαυτῶν διὰ τοῦ εἰς τὸ ἔτερον τῶν ἄκρων τῶν εὐρισκομένου σπειροειδοῦς ἐλατηρίου (Σχ. 1 Α). Συμπιεζομένου τοῦ ἀγκυτῆρος ἀπομακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ εἰς ἡσυχίαν ὁδόντας (Σχ. 1 Β) ἀπολήγοντα σκέλη τούτου, ἅτινα ἀρθείσης τῆς πίεσεως καὶ ἐφαρμοζόμενα ἐπὶ τῶν χειλέων τραύματός τινος, συλκιδνύσονται ταῦτα, προσάγουν πρὸς ἄλ-

λῆλα καὶ κρατοῦσι συγχρόνως ἐν συναφείᾳ. Οἱ ἀγκ. ἐπενοήθησαν κατὰ τὸ 1849 ὑπὸ τοῦ

Σχ. 1

Γάλλου Vidal καὶ δὲ ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὴν ῥαφήν (βλ. λ.) τῶν τραυμάτων ἥτις τότε ἐθεωρεῖτο ἐπιβλαβὴς διὰ τὴν κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἔνωσιν (βλ. λ.) τούτων, ἅτε ἐν αὐτοῖς ἀλλότριον σῶμα — τὸ ῥάμμα — καταλιμπάνουσιν. Τῶν ἀγκυτῆρων γίνεται σήμερον λίαν περιορισμένη χρῆσις (λ. γ. εἰς τραύματα τῆς πύθης, τῶν βλεφάρων κλ.) τὸ μὲν διότι ἀποπίπτουσιν εὐκόλως, ἰδίᾳ ἐπὶ ἀνησυχῶν ἀρρώστων, ματαιουμένου οὕτω τοῦ σκοποῦ, δι' ἐν ἐφαρμοσθῆσαν, τὸ δὲ διότι οὕτως εἶναι ἐντελὴς ἄχρηστος εἰς κῆπως βαθύτερα τραύματα, τέλος δὲ διότι δὲν ἔχομεν πλέον νὰ φοβηθῶμεν παντάπασι τοὺς κινδύνους τοὺς ἐκ τῆς ἐν τῷ τραύματι διακομῆς ἀλλοτρίου σώματος, καθόσον τὰ ῥάγματα μετὰ τὴν γενικὴν παραδοχὴν καὶ εἰσαγωγὴν τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου ἐν τῇ χειρουργίᾳ παρασκευάζονται κατὰ τοὺς ἀσθηροὺς ταύτης κανόνας ἀπολέσαντα οὕτω ἐλοσχερῶς τὴν σημασίαν, ἣν εἰς παρωχημένους χρόνους εἶχον. [Κ.Α.]

Ἀγκυτηριάζω, κοινοβ. μουρσελάρω· συνδιπλῶ τὰ ἄκρα σχοινίου καὶ περιδένω αὐτὰ διὰ μερμίδου, ὅπως μὴ διολισθαίνωσιν. [Η.Κ.]

Ἀγκυτηριάσμα, (ναυτ.) κοινοβ. τὸ μουρσελάρισμα· ἡ συνδιπλωσις τῶν ἄκρων σχοινίου τινός καὶ περιδεσις αὐτῶν διὰ μερμίδου, ὅπως μὴ διολισθαίνωσιν. [Π.Κ.]

Ἀγκυλῆ, Ἀττικὸς δῆμος τῆς Αἰγιονέως φυλῆς, πηλῶνός διαιρεθεὶς ἐν ὑπέρροις χρόνοις εἰς δύο, ὧν ὁ εἰς μὲν ἦτο πρῶτασιον τῆς πόλεως, ὁ δ' ἕτερος ἐκείτω ἐν ταῖς ὑπορραῖς τοῦ Ὑμηττοῦ. Πλείονα περὶ αὐτοῦ πρὸς ἀκριβὴ ἐρίσμων τῆς θέσεως δὲν γινώσκωμεν. [Π.]

Ἀγκύλη, (ναυτ.) κοινοβ. ἡ γάτα· εἶδος δακτυλίου, κατασκευαζομένου εἰς τὸ ἄκρον

Ἀγκύλη ἀμφοτεροσύνδετος

σχοινίου πρὸς πρόσδεσιν αὐτοῦ εἰς ἄλλο σχοινίον ἢ κεραῖαν (βλ. σχῆμα). [Η.Κ.]

Ἀγκύλιον, (ναυτ.) κοιν. τὸ κλειδί τῆς ἀλύσεως, τεμάχιον σιδηροῦν, καμυτωμένον κατὰ τὸ μέσον του καὶ διατετυπτημένον κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα, ὅντα συνήθως παχύτερα τοῦ ὅλου μέρους, πρὸς εἰσαγωγὴν ἐν αὐτοῖς γόμφου. Χάριν τῆς εὐκόλου χειρίσεως τῶν ἀλύσεων τῶν ἀγκυρῶν κατάρτιζονται αὐταὶ ἐκ τε-

τὸ περιβάλλον τὰ ἄρθρα δέρμα κατεχουσὼν κτλ.). Ἡ διαίρεσις αὕτη ἐγκατελείβη καθὼς μὴ ὀρθή, διὰ τὸν λόγον, ὅτι εἰς τοιαύτας νόθους ἀγκυλώσεις παρεμπόδισις τῆς κινήσεως τοῦ ἄρθρου εἶναι σύμπτωμα μόνον τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων ἀλλοιώσεων, ἐνῶ ἡ παγία δασυώδης σύμφυσις τῶν ἀρθρικών ἄκρων τῶν ὁσίων εἶναι νόσημα κύριον καὶ οὐχὶ σύμπτωμα.

Ἀγκυλώσεις ἐπέρχεται : α) Ἐκ συμπαγούς δασυώδους συμφύσεως τῶν ἀρθρικών ἐπιφανειῶν αὕτη θύναται νὰ εἶναι καθολικὴ ἢ μερικὴ, συντεταγμένη δὲ παντελῆ ἀκίνησις τοῦ ἄρθρου. β) Ἐξ ἀναπτύξεως ἰνῶδων ταινιῶν καὶ νεοπλαστικῶν ἰσχυρῶν συνδέσμων, διηκόντων ἀπὸ τῆς μίας εἰς τὴν ἑτέραν ἀρθρικήν ἐπιφάνειαν. Ἡ ἀκίνησις τοῦ ἄρθρου εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτον ἐπίσημος, ἐξαρτᾶται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῆς ἐλαστικότητος τῶν ταύτην παρακόντων κλωμακίων. γ) Ἐξ ἀλλοιώσεων τοῦ ἀρθροθύλου καὶ τῶν ἀρθρικών συνδέσμων. δ) Ἐξ ἐξοστρώσεων περὶ τὸ ἄρθρον ἀναπτυσσομένων, ἰδίᾳ κατὰ τὴν νόσον τὴν παραμορφῶσαν ἀρθρίτιδα (βλ. λ.) καλουμένην. Ἀγκυλώσεις ἐπίσης θύναται νὰ ἐπέλθῃ, ὅταν τὰ ἄρθρα τηρηθῶσιν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἀκίνητα ἐπὶ πολὺν καιρὸν.

Ἐξισταμένης τῆς ἀγκυλώσεως εἴτε συνυπάρχουσιν εἴτε ἐπακολουθοῦσι ταύτην διαφοραὶ αὐτπάσεις καὶ ἄλλαι ἀλλοιώσεις τῶν τῷ ἄρθρον περιβαλλόντων ἀπαλῶν μερίων.

Ἡ διάγνωσις τῆς ὑπαρχούσης ἐστὶ κινήσεως τοῦ ἄρθρου, ἐκ τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ἐποίας καὶ τοῦ βαθμοῦ αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ ἐκλογὴ τῆς εἰς ἐκάστην περίστασιν ἀρμοζούσης θεραπευτικῆς μεθόδου, εἶναι μὲν εἰς πολλὰς περιπτώσεις εὐχερὲς, εἰς ἄλλας ὅμως λίαν δύσκολος. Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας διευκολύνοντες σημαντικῶς τὴν διάγνωσιν διὰ τῆς χρήσεως τῆς διὰ χλωροφορμίου ναρκώσεως τοῦ ἀρρώστου. Ἡ ἀγκυλώσις ἐπέρχεται συνηθέστερον μὲν εἰς τὴν κατ' ἰσχίον, κατ' ἀγκύωνα καὶ τὴν τοῦ γόνατος ἄρθρωσιν. ἀπαντᾷται ὅμως καὶ εἰς τὴν ποδονημικήν, τὴν κατ' ὤμον, τὴν γναθοκρανιακὴν ἄρθρωσιν καὶ τὸν καρπὸν. Ἡ ἀγκυλώσις καθιστᾷ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος ἄχρηστα, ἀν αὕτη ἐπῆλθεν εἰς θέσιν ἀκατάλληλον καὶ ἀναρμόδιαν οὕτω λ. χ. ἀγκυλώσεις τοῦ γόνατος, καθ' ἣν ἡ κνήμη εὐρισκεται πρὸς τὸν μηρὸν εἰς ἰσχυρὰν κάμψιν, πλησιάζουσιν ἢ υπερβαίνουσιν τὴν ὀρθὴν γωνίαν, καθιστᾷ τὸ σκέλος ἄχρηστον πρὸς βαδίαν. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου κατὰ τὴν θεραπείαν τῶν νόσων καὶ παθήσεων τῶν ἄρθρων, ἰδίᾳ δ' ἐκείνων, ἃς γνωρίζομεν ἐκ πείρας ὅτι ἀπολύγουσιν εἰς ἀγκύλωσιν, πρέπει νὰ καταβάλλωμεν μεγίστην προσοχὴν, ὅπως διατηρησῶμεν ἢ φέρωμεν τὸ πάσχον μέλος εἰς θέσιν κατὰλληλον καὶ διευκολύνουσιν τὴν μετὰ τὴν

πάροδον τῆς νόσου καὶ τὴν ἐπέλευσιν τῆς ἀγκυλώσεως χρῆσιν αὐτοῦ. Οὕτως εἰς μὲν τὴν κάτω σιαγόνα πρέπει νὰ δίδωμεν ἐλαφρὰν κλίσιν πρὸς τὰ κάτω, εἰς τὸ γένυ ἐντελῶς ἐκτεταμένην εὐθείαν θέσιν, εἰς τὸν ἀγκύωνα τοιαύτην πρὸς ὀρθὴν γωνίαν πλησιάζουσιν. Κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀγκυλώσεις τοῦ ἀγκύωνος ὅλ' ἐκόλυε πάντως τὸν ταύτην πάσχοντα νὰ φέρῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος, ὅλ' καθίστα δὲ σχεδὸν ὅλως ἀδύνατον τὴν μετὰ τῆς ἑτέρας χεῖρός συναρρασίαν.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, καθ' ἃς δὲν θεωροῦμεν τὴν ἀγκυλώσιν ὡς τὴν μόνην ἐπιθυμητὴν ἐκθασιν ὁρισμένων νόσων τῶν ἄρθρων, ἔχομεν τὸ καθήκον ὅπως παντὶ σθένει παρεμποδίσωμεν τὴν ἐπέλευσιν ταύτης.

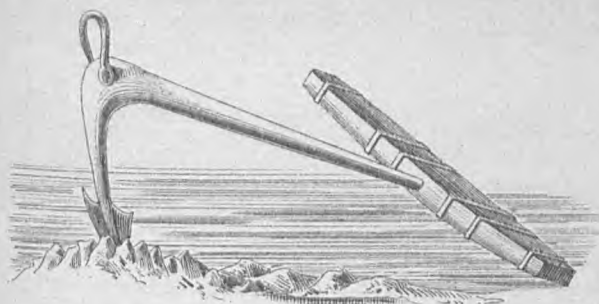
Ἡ θεραπεία τῆς ἀγκ. δύο τινὰ ἐπιδιώκει : α) τὴν μετατροπὴν ἀκατάλληλου τυχόν θέσεως εἰς τοιαύτην, ἥτις νὰ εἶναι κατὰλληλος πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ἀγκυλωθέντος μέλους, καὶ β) τὴν ἀποκατάστασιν τῆς κινήσεως τοῦ ἄρθρου, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν.

Εἰς τὰς ἰνῶδεις ἀγκυλώσεις, τὰς προερχομένας ἐκ νεοπλαστικῶν ταινιῶν καὶ συνδέσμων, ὡς καὶ εἰς τὰς συστάσεις τῶν ἀπαλῶν μερίων, δοκιμάζομεν ἐν τῇ διὰ χλωροφορμίου ναρκώσει τὴν Ἐὺ Ὁ Ὑ α ὶ ν τοῦ μέλους, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν παθητικὴν κάμψιν καὶ ἐκτασιν τούτου. Ἡ εὐθῶσις ἐκτελεῖται εἴτε βραδέως, βαθμηδὸν καὶ κατ' ἐπανάληψιν, εἴτε ταχέως καὶ βιαίως (ἀπόλυσις = brisement forcé) καὶ δὴ ἢ ἀπλῶς ἢ διὰ τῆς χρήσεως τῆς μυϊκῆς μόνον δυνάμεως τῶν χειρῶν τοῦ χειρουργοῦντος ἢ διὰ διαφόρων ἰδίᾳ πρὸς τοῦτο ἐπινοηθέντων μηχανημάτων. Ἡ βία εὐθῶσις ἐφημερῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὸ γόνυ ἐν ναρκώσει καὶ ἐπακολουθοῦμένη ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διὰ γύψου ἐπιδέσμου.

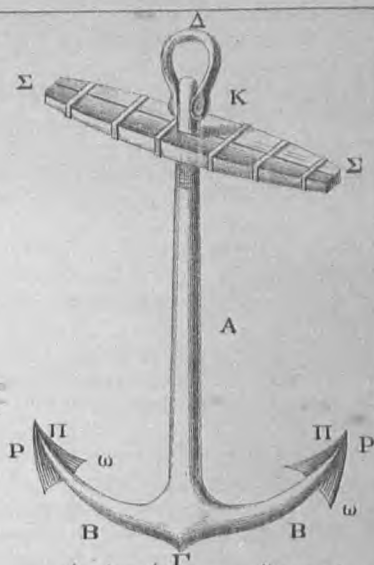
Ἐπιτελεσθεῖς τῆς εὐθῶσεως, προσπαθοῦμεν εἴτε διὰ συμπληρωτικῶν ἐγχειρίσεων (τενοντομία, λύσις συστάσεων ἐξ ὀσίων τοῦ ὀστέματος προερχομένων κλ.) εἴτε δι' ἄλλων μέσων, καὶ δὴ διὰ συστηματικῶν, ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν κινήσεων (βλ. λ.), λουτρῶν, ἐντριβῶν, ἡλεκτρισμοῦ κλ. νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸ μέλος, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἀρ' ἡμῶν ἐξαρτᾶται, εἰς ἐκκλίνην καὶ κανονικὴν κατάστασιν. Διὰ τῶν ἀνωτέρω μέσων εἰς πολλὰς περιπτώσεις κατορθώθησαν λαμπρὰ ἀποτελέσματα.

Ὅπου ἐνεκα συμπαγούς δασυώδους συμφύσεως τῶν ἀρθρικών ἐπιφανειῶν τῶν ὁσίων δὲν κρίνεται κατὰλληλος ἡ δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ διὰ τῆς βαθμιαίας ἢ βιαίας εὐθῶσεως θεραπεία τῆς ἀγκυλώσεως, ἐπιχειροῦμεν τὴν γυνικήν ἢ μερικὴν διέκρισιν (βλ. λ.) τοῦ ἡγκυλωμένου ἄρθρου. [Κ.Α.]

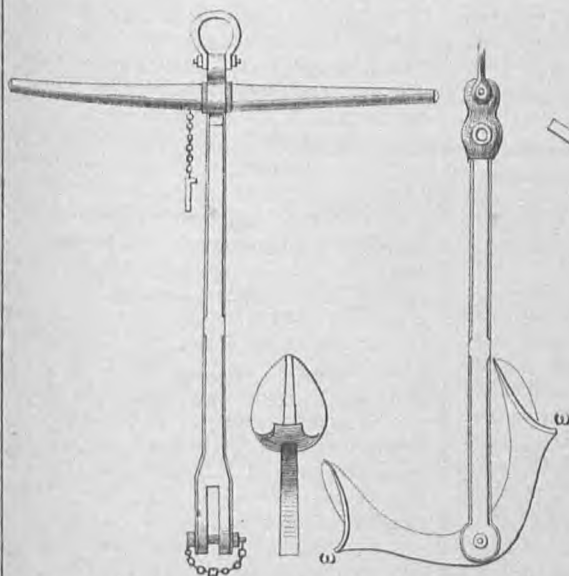
Ἀγκυλωτὸς ὀυχοκόπτης. (κτλην.) Ἰδιὸν κτηνιατρικὸν χειρουργικὸν ἐργαλεῖον χρησιμεῖον ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἀποκατῆν

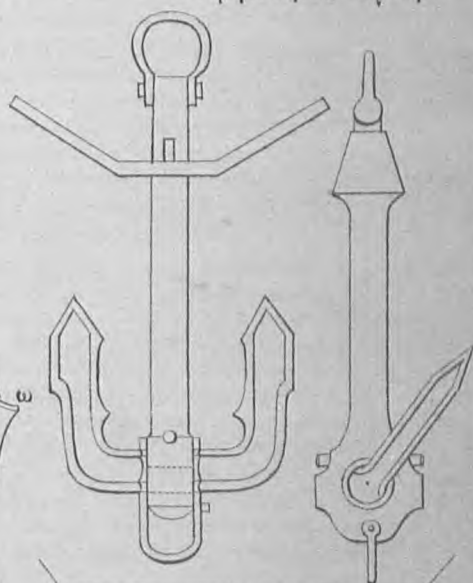
2. Ε'τερόστομος ἄγκυρα

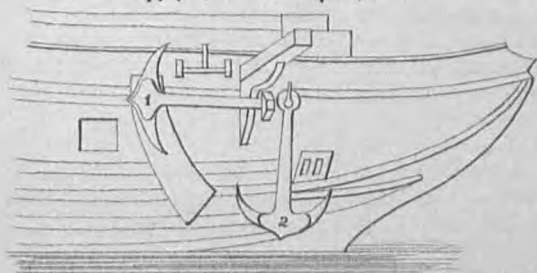
1. Αμφίστομος ἄγκυρα

3. Ὀνυχάρθρωτος ἄγκυρα

4. Ὀνυχάρθρωτος ἄγκυρα

5. Ἐπιρρεμής ἄγκυρα

6. Κερίετης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ ὄνυχος τῶν μωνύχων ζώων. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ ξυλίνης λαβῆς καὶ ἐκ χαλυβδίνης πεπλατυσμένης λεπίδος μήκους μὲν 0,05 πλάτους δὲ 0,02, ἥς τὸ ἄκρον παρ-
ρουσιάζει μικρὰν ἀγκυλὴν δυναμένην νὰ εἰσέλ-
θῃ εἰς τὰ διάφορα κοιλώματα καὶ τὰς σχι-
σμάς τῆς ὀπλῆς καὶ κυρίως τῆς πελματικῆς
αὐτῆς ἐπιφανείας. [Γ.Ν.Π.]

Ἀγκυράρα (βοτ.) Πλ. Κυνάρα.

Ἀγκυρα. Ἀρχαία πόλις τῆς Φρυγίας ἐν τῇ βορείᾳ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. ἥς ἡ ἰδρυσις ανα-
φέρεται εἰς τὸν βασιλεῖα Μίδαν. Ἀλέξανδρος ὁ
μέγας διέτρεψεν ἐν αὐτῇ στρατεύμενος κατὰ
τῶν Περσῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπεχὴν τῶν ἐπιδρο-
μῶν τῶν Γαλατῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἡ
Ἀγκυρα ἔγινε πρωτεύουσα τοῦ ἐν αὐτῇ ἐπὶ
ἱκανὸν χρόνον ἐγκαθιδρυθέντος φύλου τῶν
Τεκτοσαγῶν. Κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων,
ἔγινε πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Γαλατίας
καὶ ἀπέδωκε ἀξία λόγους καὶ κέντρον τῆς μεγα-
λῆς ἐμπορικῆς λεωφόρου τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ
τοῦ Βυζαντίου εἰς τὴν Συρίαν. Ὁ Αὐγουστος
ἐξωράσας τὴν πόλιν ἠξιώθη ἰδίᾳ ναοῦ κοινοῦ
μετὰ τῆς θεᾶς Ῥώμης. Ἐν αὐτῇ δὲ ἰδρύθη
ἀντιγραφὸν ἐπὶ μαρμαροῦ ἐκδόσεως τοῦ Αὐ-
γουστοῦ περὶ τῶν πράξεων τοῦ Ἑλληνιστοῦ καὶ
λατινιστοῦ συντεταγμένης. Ἡ σπουδαιότης
αὐτῇ ἐπιγραφῇ εὗρεθῇ τὸ πρῶτον τῷ 1554.
ἐδημοσιεύθη δὲ πολλάκις (ἵστορίαι ἐκδόσεις ἡ
τοῦ Mommsen 1866 καὶ ἡ τοῦ Bergk 1873).
εἶνε δὲ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα monumentum
(ἡ marmor) Ancyranum. Ἐπὶ τοῦ αὐτο-
κράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἡρακλείου οἱ Πέρ-
σαι ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν (619), ἀλλ' αὕτη
ἀνεκτήθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν, τῇ δὲ 847
παρεδόθη εἰς τὸν καλίφην Μαυιάν. ἀλλὰ
καὶ πάλιν ἔγινε κύριος αὐτῆς οἱ βασιλεῖς
τοῦ Βυζαντίου. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Νικη-
φόρου δ' ἐκαλίφη Ἀαρὼν Ἀλ-Ρασίδ ἐδῆρσεν
αὐτὴν (807), καὶ ἄλλας δὲ θρώσεις καὶ ἀλώ-
σεις ὑπέστη ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἐνεκα τῆς
κεντρικῆς αὐτῆς θέσεως. Τῇ δὲ 1402 κατὰ
μῆνα Ἰουλίῳν πλησίον τῆς Ἀγκύρας συνεκρο-
τήθη ἡ μεγάλη μάχη, καθ' ἣν ὁ χαγάνος τῶν
Μογγόλων Ταμερλάνος ἐνίκησε καὶ ἐξώγησε
τὸν σουλτάνον Βαγιαζήτην Α'. Σήμερον ἡ Ἀγ-
κυρα εἶνε πρωτεύουσα τοῦ ἐμωνύμου τουρκι-
κοῦ βιλαετίου. Ἐκ τῶν τριακονταετηρίων
αὐτῆς κατοικῶν τριεχθίσι περίπου εἶνε Ἑλ-
λήνες. Εἶνε δὲ μὲν τῶν ἐμπορικῶν πό-
λεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, διάστημα κυρίως
διὰ τὰ δέρματα καὶ τὰ ἔρια τῶν περιωνύμων
ἀγκυραῶν οἰγῶν. [Λ.]

Ἀγκυρα (ναυτ.). κοιν. ἡ ἄγκυρα ἢ τὸ
σίδερον τοῦ καραβιοῦ σκεῦος σιδήρου ἔχον ὡς
ἐπιτοπολὺ τὴν ἐν πίνανι σχ. 1 μερρὴν καὶ
χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν ὁρμίσιν τῶν πλοίων. Τὰ
μεγάλα πλοία ἔχουσι συνήθως πέντε μεγάλας
ἄγκυρας, καὶ τρεῖς ἢ καὶ πλείονας μικροτέρας

καλουμένας ἰσγάδας. Αἱ ἄγκυραι κατασκευά-
ζονται ἐκ σφυρηλάτου σιδήρου, ἀναλόγως δὲ
τῆς χρήσεώς των καὶ τῆς θέσεως, ἐν ἣ τοπο-
θετοῦνται ἐν τῇ πλοίῳ, καὶ τῆς προσκαίρου
αὐτῶν διατάξεως ἐστὶ, ἔχουσι διάφορα ἑνόμενα.
Ἐκάστη πάλιν ἄγκυρα ἀποτελεῖται ἐκ διαφ-
ρῶν μερῶν, ἅτινα εἰσὶ τὰ ἐξῆς: ἡ ἄτρακτος
Α, οἱ βραχίονες Β, Β, αἱ πτέρυγες ἢ οἱ ὄνυ-
χες ΠΠ, τὰ ὠτία ΩΩ, τὰ ακρωνύγια ΡΡ', ὁ
αγκῶν Γ', ἡ κεφαλὴ Κ, τὸ στυπόρ ΣΣ, ἐν
συνήθως ξυλινὸν εἰς τὰς μεγάλας ἄγκυρας, ὁ
δακτύλιος Δ.

Ἀ. ἀ μ φ ἰ σ τ ο ρ ο ς, κοιν. μὲ δύο ὄνυ-
χας καλεῖται οὕτως ἡ ἔχουσα δύο βραχίονας
(Πλ. πίν. σχ. 1). Τοιαῦται εἶναι γενικῶς αἱ
συνήθους χρήσεως ἄγκυραι.

Ἀ. ἐ π ι κ ρ ε μ ῆ ς, κοιν. κακωμένη.
πινέλο. Αἱ ἐπωτίδιοι ἄγκυραι, ὅταν δὲν ὡς
πεποντισμένα, εἰσὶ συνήθως τετοποθετημένα
ὡς φαίνεται ἐν σχήματι 5 (1), ὅταν δὲ παρ-
σκευάζονται πρὸς πόντισιν, ἐπιπρεμονται πολ-
λάκις ὡς φαίνεται ἐν σχήματι 5 (2). Ἡ οὕτω
πὺς διατεθειμένη ἄγκυρα καλεῖται ἐπιπρεμμένη.

Ἀ. ἐ π ω τ ῖ δ ι ο ς, κοιν. ἡ ἄγκυρα τοῦ
καπονίου ἢ διατεθειμένη πρὸς πύρραν ἐπὶ
τῆς καλουμένης ἐπωτίδος, ὡς ἐν σχήματι 5
(ἰδ. ἐπωτίς). Τὰ πλοία ἔχουσι δύο τοιούτας
ἄγκυρας ἀνὰ μίαν ἑκατέρωθεν τῆς πύρρας,
εἶναι δὲ αἱ τῆς συνήθους χρήσεως.

Ἀ. ε ὕ τ ρ ε π ῆ ς, κοιν. νέται ἡ μήτε ἐ-
νυχέπλεκτος μήτε στυπέπλεκτος (ἰδ. Λ.).

Ἀ. ἔ φ ε δ ρ ο ς, κοιν. ὀψακλίδικη ἄγκυ-
ρα ἰσομεγέθους σχεδὸν κατὰ ἐπωτίδιοις ἀγκυ-
ραις. Τὰ μεγάλα πλοία ἔχουσιν ἐπίσης δύο ἐ-
φάδρους ἄγκυρας τετοποθετημένας ἐπὶ τῶν
καλουμένων παρεξαρτίων τοῦ ἀκατιοῦ ἰστού
ἀνὰ μίαν ἑκατέρωθεν. Χρησιμοποιεῖται δὲ αὐταὶ
ἢ πρὸς πρόσκαιρον ἀντικατάστασιν τῶν ἐπω-
τιδίων ἀγκυρῶν ἢ καὶ πρὸς ἀσφαλεστέραν
ὁρμίσιν τοῦ πλοίου, μάλιστα ἐν κακοκαιρίᾳ.

Ἀ. ἔ τ ρ ο σ τ ο ρ ο ς, κοιν. μὲ ἓνα ὄνυ-
χ' ἢ ἔχουσα ἓνα μόνον βραχίονα (πίν. σχ. 2). Αἱ
ἄγκυραι αὗται χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ ναυδετὰ
(ἔλ. Λ.).

Ἀ. ἱ ε ρ ᾶ, κοιν. ἡ σπεράντζα ἢ πέμπτη
ἄγκυρα τοῦ πλοίου, ἔχουσα ἀφαιρετὴν τὸ στυ-
πόρ, τοποθετούμενη ὀρθῶς ἐν τῇ κύτει παρὰ
τὸν στυλίσκον τοῦ μεγάλου καθέκτου καὶ πον-
τιζομένη διὰ κάλω ἐκ σχοινίου καὶ ἐν ἐκτά-
κτῳ μόνον ἀνάγκῃ.

Ἀ. ὄ ν υ χ ᾶ ρ θ ρ ω τ ο ς, κοιν. τὸ κα-
βούρι. Ἀγκυραι, ὧν οἱ βραχίονες ἀντὶ νὰ ὡς
συγκεκκολλημένοι, ὡς συνήθως, μετὰ τῆς ἄ-
τρακτος, εἶναι συνηθρημένοι μετ' αὐτῆς (πίν.
σχ. 3α καὶ 3β). Αἱ ἄγκυραι αὗται παρουσιάζ-
ουσι τὸ πλεονέκτημα, ὅτι οἱ ὄνυχες των δὲν
ὑπερέχουσι τοῦ βυθοῦ, ὅταν ὡς πεποντισμένα,
ἐπομένως εἰς τὰ ἀβαθὴ ὕδατα ἢ τὰ ὑποκειμένα

εἰς παλιρροίαν, ἂν τὸ πλοῖον διαδῇ ὑπὲρ αὐ-
τάς, δὲν βλάπτεται ἡ γάστρα του.

Ἄ. ὁ ν ο χ ὁ π λ ε κ τ ο ς κοιν. πικασμένη
ἀπὸ τὸ νόχι· ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἡ ἄλυσις τυγ-
χάνει περιπεπλεγμένη περὶ τὸν ὄνυχον, ὅταν
ἡ πεποντισμένη ἡ εὐρεθῇ ἐν τοιαύτῃ κατα-
στάσει, ὅταν ἀνασπασθῇ.

Ἄ. σ τ ο π ὁ π λ ε κ τ ο ς κοιν. πικασμένη
ἀπὸ τὸν σῦπον· ἐκείνη, τῆς ἡ ἄλυσις τυγχάνει
περιπεπλεγμένη περὶ τὸ σῦπος, ὅταν ἡ πε-
ποντισμένη ἡ εὐρεθῇ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει,
ὅταν ἀνασπασθῇ.

Ἄ. ὁ π ὁ π ρ ὁ ρ ο ς ἡ ὀρτιμμένη ἐκ τοῦ
προβόλου ἰστού πρὸς πόντισιν ἐν ὕδασι ἀνα-
θεῖν.

Ἄ. ὁ π ὁ π ρ ο μ ν ο ς ἐκείνη, τῆς ὁ ὅπως
εἰσέρχεται εἰς τὸ πλοῖον ἐκ μίας τῶν πρυ-
μναιων θυρίδων χάριν τοῦ πλαγιασμοῦ τοῦ
πλοίου κατέναντι ὠρισμένου σημείου, οἷον
φρουρίου, πλοίου κτλ. [Π.Κ.]

Ἄγκυρα (τ ε χ ν ο λ ο γ.) βλ. Ὁρολό-
γιον.

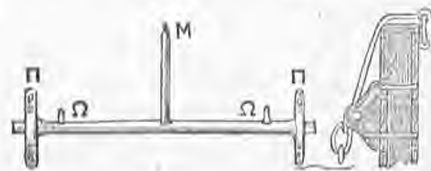
Ἄγκυρανὰ αἶγες (βλ. Αἶγες). Ἄγκυ-
γάτοι (βλ. Γάτοι).

Ἄγκυρας σύνοδος. Τῷ 314 καὶ 315
συνελθούσα ἡ ἐν Ἀγκύρᾳ τοπικὴ σύνοδος ἐξε-
δωκεν 25 κανόνας ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐπὶ Μαξίμου
ἀρνησαμένων τὸν Χριστὸν καὶ θυσάντων εἰς τὰ
εἰδωλά. Οἱ κανόνες αὐτῆς ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ
τῆς Γ' οἰκουμένης συνόδου (καν. 8'). [Ε.]

Ἄγκυρῶ (ν α υ τ.) κοινὸς. κοτσάρω ἢ
γαντζώνω· προσαρτῶ κόρακα ἢ ἀγκίστρον ἐπὶ
ἀλύσει, κρίκου ἢ ψελλίου πρὸς ἐξάσκησιν
δυναμείας. [Π.Κ.]

Ἄγκυροδόλιον (ν α υ τ.) κοινὸς.
ἀγκυράγοι, τόπος, ἐν ᾧ δύναται τὸ πλοῖον
νὰ ποντίσῃ τὴν ἀγκυραν καὶ νὰ διαμείνῃ ἐπὶ
χρόνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρόν. Τοῦ
καλοῦ ἀγκυροδολίου τὰ κύρια προσόντα εἶναι
τὰ ἐξῆς· εὐρυχωρία ἱκανὴ πρὸς εὐκόλῃ ἀγκυ-
ροδολίαν καὶ ἀπαρσιν τοῦ πλοίου, βάθος μέ-
τριον, καλὰς βοῆς· δεόν προσέτι νὰ μὴ ἥκτε-
θεῖται εἰς βίαιους ἀνέμους καὶ νὰ ἦ ὡς οἶον
πε ἀπηλλαγμένον βρυμάτων, παλιρροίων καὶ
μεγάλου κυματισμοῦ. [Π.Κ.]

Ἄγκυροδόλον (ν α υ τ.) μηχανήμα
χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν εὐκολωτέραν πόντισιν τῆς
ἀγκύρας (βλ. λέξ. Ἄγκυρα, πίνακα σχῆμα
5). Τὸ Ἄ. ἀποτελεῖται, ὡς φαίνεται ἐν τῷ

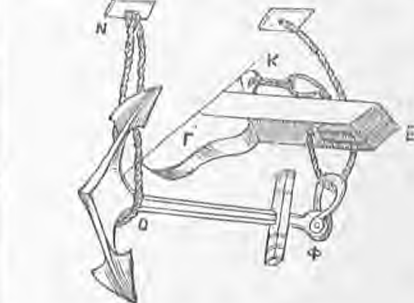
ἄνωτέρω σχήματι, ἐκ βάρδου σιδερέως, τῆς

τὰ ἄγκυρα στρέφονται ἐλευθέρως ἐντὸς πορπύ-
ΠΠ ἐστεριωμένων ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρυ-
μναιου τοῦ πλοίου, φέρει δ' αὕτη δύο
ὠτία Ω Ω. εἰς ἃ περνοῦνται οἱ ἀγκυροδέται
καὶ μοχλὸν Μ, προσδεόμενον ἐπὶ τοῦ πε-
ριτοναίου τοῦ πλοίου. Ἀποκοπτομένου τοῦ
δέτου, δι' οὗ εἶναι προσηρητημένος ὁ μοχλὸς
στρέφεται ἡ βάρδου, ἀφίενται ἐλεύθεροι οἱ ἀγκυ-
ροδέται καὶ ποντίζεται ἡ ἄγκυρα. [Π.Κ.]

Ἄγκυροβολῶ (ν α υ τ.) κοινὸς. φων-
τάριον ποντίζω μίαν ἢ πλείονας ἀγκύρας πρὸς
δρμισμόν τοῦ πλοίου. [Π.Κ.]

Ἄγκυροδεσμός (ν α υ τ.) κοινὸς. τὸ
κουλοῦρι· εἶδος δεσμοῦ χρησιμοποιήσαντος εἰς τὴν
πρόσδεσιν κἀλῶ ἐπὶ τοῦ δακτυλίου τῆς ἄγκυ-
ρας. [Π.Κ.]

Ἄγκυροδέτης (ν α υ τ.) κοινὸς. ὁ
μπίσττος τῆς ἀγκύρας· σχοινίον ἢ ἄλλοις, δι'
τῆς πρόσδεσιν τῆς ἀγκύρας ἐν τῇ θέσει τῆς, ὅ-
ταν δὲν ᾔη πεποντισμένη. Ἀγκυροδέται ὑπάρ-
χουσι δύο δι' ἐκάστην ἀγκυραν, ἥτοι ὁ κεφα-
λοδέτης, δι' οὗ πρόσδεσιν τῆς κεφαλῆς τῆς (ΚΦ)
καὶ ὁ ὄνυχος δέτης ΟΝ, δι' οὗ πρόσδεσιν οἱ ὄ-
νυχες. [Π.Κ.]

τῆς πρόσδεσιν τῆς ἀγκύρας ἐν τῇ θέσει τῆς, ὅ-
ταν δὲν ᾔη πεποντισμένη. Ἀγκυροδέται ὑπάρ-
χουσι δύο δι' ἐκάστην ἀγκυραν, ἥτοι ὁ κεφα-
λοδέτης, δι' οὗ πρόσδεσιν τῆς κεφαλῆς τῆς (ΚΦ)
καὶ ὁ ὄνυχος δέτης ΟΝ, δι' οὗ πρόσδεσιν οἱ ὄ-
νυχες. [Π.Κ.]

Ἄγκυροδέτης αλύσει ἢ κἀλῳ
(ν α υ τ.) ἡ πρόσδεσις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ δακτυ-
λίου τῆς ἀγκύρας. [Π.Κ.]

Ἄγκυρῶ πλοῖον (ν α υ τ.) κοιν. ἄ-
ράζω· ὁρμίζω τὸ πλοῖον διὰ ποντίσεως μίας ἢ
πλείονων ἀγκυρῶν [Π.Κ.]

Ἄγκών ὁ (ἄ ν α τ ο μ.) βλ. λ. Βρα-
χίων.

Ἄγκών (ι π π ο λ.) τὸ μέρος τῆς συν-
αρμογῆς τοῦ ὁστοῦ τοῦ βραχίονος μετὰ τοῦ
ἀντιβραχίου· οὗτος ἔχει κυρίως ὡς βάσιν τὸ
ἀνώτερον ἄκρον τοῦ ὁστοῦ τῆς ὠλένης, τὸ ὠ-
λέκρονον. Εἰς τὸν Ἄγ. γεννῶνται διαφόρου
μεγέθους οἰδήματα, ὑποδέραιοι συνθλάσεις (κυ-
στεώδεις ὄγκοι), ἔχουσαι ὡς αἰτίαν τὴν διὰ
γυμνοῦ καὶ ἀνωμαλοῦ λιθοστρώτου ἐδάφους
κατάκλισιν τοῦ χῆρου· ἐξαιρετικῶς εἰς τὸν ἴπ-
πον τοιαῦτα οἰδήματα γεννῶνται ὡς ἐκ τοῦ ὑ-
περβολικοῦ μήκους τῶν βραχιόνων τοῦ πετά-
λου, ὅπῃ οὗτος κατακλινόμενος φέρῃ τὰς

πτέρνας τοῦ ποδὸς καὶ ἐπαναπαύεται ὑπὸ τὸν
ἀγκῶνα, ὡς τοῦτο φυσιολογικῶς πράττει ὁ βούς
κατακλινόμενος. Τὰ οἰδήματα τοῦ ἀγκῶνος
τυγχάνουσι γνωστὰ εἰς τὴν κτηνιατρικὴν ὑπὸ
τὸ ὄνομα μ α σ χ α λ ῖ τ ι ς. [Π.Ν.Π.]

(ν α υ τ.) κοινὸς. τὸ μπράτσ-
ο· ταμάχιον ξύλου ἢ σιδήρου διακελον, οὗ τὰ
σκέλη σχηματίζουσι γωνίαν κατὰ τὸ μᾶλλον
ἢ ἥττον ανοικτήν, χρησιμεύον εἰς τὴν σύνδε-
σιν τῶν ζυγῶν τοῦ σκάφους μετὰ τῆς ἐντερο-
νείας καὶ τῶν νομέων (ἴδ. λλ.). Τὸ ἐν σκέ-
λος τῶν ἀγκῶνων ἡλούται ἐπὶ τοῦ οἰκείου
ζυγοῦ, τὸ δ' ἕτερον ἐπὶ τοῦ νομέως ἢ τῆς ἐν-
τερονείας.

Ἄ. ἄ γ κ ὡ ρ α ς κοιν. ὁ ἀγκῶνας, τὸ κα-
τώτατον ἄκρον τῆς ἀτράκτου, τὸ κάτω τῶν
βραχιόνων. (βλ. λ. Ἄγκυρα πιν. σχ. 1Γ.).

Ἄ. ἐ π ω τ ῖ δ ι ο ς κοινὸς. τὸ μπράτσ-
ο· τὸ ξύλον, δι' οὗ συνδέεται ἡ ἐπώ-
τις μετὰ τοῦ σκάφους καὶ στερεοῦται ἐπ' αὐ-
τοῦ. (βλ. λ. Ἄγκυροδέτης σχ.). [Π.Κ.]

Ἀγκών (Ancona) πρωτεύουσα τῆς ὀ-
μιονύμου ἰταλ. ἐπαρχίας (κατ. 277 861) ἔ-
χουσα τῷ 1881 κατ. 31 267 (ὁ δῆμος
47 729), ὡν πλείονες τῶν ἐξαισιολογίων ἴου-
δαίσι, προσελκυθέντες ἔνεκα τῆς ἐκ παλαιῶ
κρατοῦσας αὐτῇ ἀνεξίτητης. Κειμένη ἀμ-
φιθεατρικῶς πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ δύο λό-
φων ἔχει εὐρὺν λιμένα, τὸν καλλίστον μετὰ
τὸν τῆς Ἰννέτίας ἰταλικῶν λιμένων τῆς Ἀδρια-
τικῆς. Καλῶς ἐρρυθροποιημένη, ὡς αἱ πλεί-
στοι ἰταλικά πόλεις, ἔχει ὀλίγα καλὰ θη-
μεία κτίρια, τὰ πλείστα νέα. Ἡ μητροπόλις
αὐτῆς, ἀφιερωμένη εἰς τὸν πρῶτον ἐπίσκοπον
τῆς χώρας Ἀγ. Κυριακόν, εἶναι φιλοδοξημένη
κατὰ τὸν βυζαντινὸν καὶ τὸν λοιμωδονικὸν
τρόπον ἐπὶ τῆς θέσεως ἀρχαίου ναοῦ τῆς Πον-
τίας Ἀφροδίτης, οὗ σώζονται ἐν αὐτῇ κίονες
τινές. Ἐν τῇ καλλίστῃ προκυμαίᾳ (650 μ.
μήκους) κτισθεῖσα ὑπὸ Τρκιάνου σώζεται μαρ-
μαρινὴ θριαμβικὴ πύλη τούτου 14 μ. ὕψους
(115 μ. Χ.), ἐν δὲ τῇ προεκτάσει τῆς προκυ-
μαίας, γενομένη ἐπὶ τοῦ Πάπα Κλήμεντος τοῦ
117, ἑτέρα ἀτεγχεῖς ἐξ ὀπτῶν πλινθίων πύλη
εἰς τιμὴν τούτου. Ἡ Ἀ. οὖσα ἐλεύθερος λιμὴν
ἀπὸ τοῦ 1782 ἐνέργει μέγα ἐμπόριον, ἰδίως
μετὰ τῆς Ἀνατολῆς· πολλοὶ δ' Ἑλλήνες ἐμ-
πορεῖ ἦσαν ἀποκατεστημένοι ἐν αὐτῇ πρὸ τῆς
ἐπαναστάσεως· ἀλλ' ἀπὸ ἐξηκονταετίας πα-
ρίπου παρήκμασε τὸ ἐν αὐτῇ ἐμπόριον, ὅπερ
ἤρχισεν ἀναβῆλόν ἀπὸ τῆς ἐνόςσεως αὐτῆς
μετὰ τῆς λοιπῆς Ἰταλίας. Νῦν ἐξέρχεται κυρίως
σιτηρὰ, ἰστίδια, κἀλως, κἀνναβὴν, μέταξαν,
θεῖον, βύρακα, ἔλαιον κλπ. Μετὰ τῆς Ἀνατο-
λῆς συγκοινωνεῖ νῦν δι' ἐβδομαδιαίας ἀπο-
πλοικῆς γραμμῆς εἰς Πειραιᾶ καὶ Κωνσταν-
τινούπολιν καὶ δι' ἑτέρας ὁμοίας εἰς Ἀλεξάν-
δρειαν.

Ἡ Ἀ. ἐν τῇ Πικεννίνῃ γῶρᾳ κειμένη ἦν ἡ
μόνη ἑλληνικὴ πόλις τῆς Μέσης Ἰταλίας, κτί-
σμα τῶν φυγόντων τὴν Διονυσίου τυραννίδα
Συρακουσίων (392 π.Χ.), ἐγένετο δὲ Ῥωμαικὴ
ἀποικία κατὰ τὴν Α' π. Χ. αἰῶνα. Σωθεῖσα
ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τῶν Ἰουστινιανῶν, πολλὰ
κις νικησάντων τοὺς πολιορκήσαντας αὐτὴν
Γότθους (Προχ. Π. Γότθ. Β. 13. Δ'. 23), ὑ-
πετάχθη τῷ 502 εἰς τοὺς Λογγοβαρδούς καὶ
ἐδωρήθη τῷ 839 ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν. Δημο-
κρατηθεῖσα δ' εἶτα ἐπὶ πολλὸν χρόνον, ἐδόθη
τῷ 1532 εἰς τὸν Πάπαν. Καταληφθεῖσα δὲ τῷ
1796 ὑπὸ τῶν Γάλλων, τῷ 1799 ὑπὸ τῶν
Αὐστριακῶν, τῷ 1805 πάλιν ὑπὸ τῶν Γάλ-
λων, ἀπεδόθη τῷ 1811 εἰς τὸν Πάπαν, ὅστις
ἐτήρησεν αὐτὴν (πλὴν βραχυχρόνου κατοχῆς
ὑπὸ τῶν Γάλλων 1832-1838) μέχρι Δεκεμ-
βρίου 1880, ὅτε προσηρτήθη καὶ ἡ Ἀ. εἰς τὸ
βασίλειον τῆς Ἰταλίας. [Π.]

Ἀγκῶνος Κυριακὸς ὁ εἰς (Ciriaco
d'Ancona) ἰταλὸς ἀρχαιολόγος, γεν. ἐν Ἀγ-
κῶνι τῷ 1391. ἀποθ. ἐν Κερμῶνι περὶ τὰ
μέσα τοῦ 19' αἰῶνος. Εἶναι ὁ πρῶτος ἐκ τῶν
νεωτέρων ἀρχαιολόγων ἀσχοληθεὶς εἰς συλλο-
γὴν ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν. Περιηγήσεις εἰς
τὴν Ἀνατολὴν πρὸς ἐμπορικὰς σκοποὺς μακί-
λον, συνέλεγεν ἐκ φιλομουσίης καὶ ἑλληνικῆς
χειρόγραφας καὶ ἐπιγραφάς. Ἦν ἐταῖ 1426
πορευόμενος εἰς Συρίαν παρέμεινεν εἰς Ῥόδον
καὶ Κύπρον καὶ κατὰ τὴν ἀπάνοδον εἰς Λέσβον,
Κόζικον, Ἀδριακονύπολιν, Θεσσαλονικὴν. Ὑ-
ποστηρικτὸς ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ ἄλλων ἡγεμέ-
νων τῆς Ἰταλίας μετέβη ἐν ἔτει 1443 εἰς Πα-
ρισὲν, ὅπου ἀντέγραψε πολλὰς τῶν σωζο-
μένων ἀρχαίων ἐπιγραφῶν. Τὰ ἐδοκίμασεν αὐ-
τοῦ (Itinerarium) γράφει περὶ τὸ 1441 ἐξ-
δόθη τὸ πρῶτον ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1742. [Π.]

Ἀγλαδίαι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀραβῆ
στρατηλάτου Ἀγλαδῆ, οὗ ὁ υἱὸς Ἰδραῖμ, δια-
ρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀραβῆ Ἀλ-Ρασιδ διοική-
της τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἀνεγνώρισε μὲν
τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ καλῖφου τοῦ Βαγδα-
τίου, ἀλλ' ἰδρύσεν ἰδίαν ἀρχὴν (800). Ἐδυ-
νάστευσεν δὲ ἀπὸ τῆς αφρικανικῆς Τριπόλεως
μέχρι σχεδὸν τοῦ σημερινοῦ Ἀλγερίου. Διὰ
τῶν πολέμων πρὸς τοὺς περσιτικούς καὶ τῆς
ἐπιμονῆς αὐτῶν κατώρθωσαν οἱ Ἀγλαδίαι
οὐ μόνον νὰ διατηρήσωσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπ-
αυξήσωσιν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν μέχρι τῆς οὐκρά-
τωσεως τῆς δυναστείας ἐπὶ Σιγιάδης-Ἀλ-
λάχ Γ', ὅστις νικηθεὶς ὑπὸ τῶν Βαρδάρων
(τῶν κατοικῶν τῆς Μπαρπαρῆς) ἐφυγεν εἰς
τὴν Αἴγυπτον πρὸς τοὺς Ἀβασσίδας, ἐγκατα-
λείπων τὸ βασίλειον τῶν πατέρων του (909).
Οἱ Ἀγλαδίαι ἐν ἤρᾳ μόνον ἐν Ἀφρικῇ,
ἀλλὰ κατέκτησαν καὶ τὴν Σικελίαν ἀπὸ τοῦ
842 μετὰ θανάτου ἀγῶνας πρὸς τοὺς κατέχον-
τας τὴν νῆσον Βυζαντινοὺς. Ἡ δὲ νῆσος ἐμεινε
καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς δυναστείας τῶν Ἀ-
γλαδιδῶν ἐπὶ ἑνα καὶ ἡμίση αἰῶνα εἰς τὴν
κατοχὴν τῶν Ἀράβων. [Α.]

Ἀγλαθιτσαῖα ἡ Φιλλυρέα (βλ. λ.).

Ἀγλαῖα, 1) Μία τῶν τριῶν Χαρίτων, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ὠκεανίδος Εὐρύνομης· 2) Γυνὴ τοῦ Ἀμυθάνου, μήτηρ τοῦ Μελαμπίου καὶ τοῦ Πικάντου· 3) Θυγάτηρ τοῦ Μαντινέως, γυνὴ δὲ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργεὺς Ἀδαντος, ἐξ οὗ ἐγέννησε τὸν Ἀκρίσιον καὶ τὸν Προΐτον. [Π.]

Ἀγλαντιδαῖα = Ἀγλαθιτσαῖα, ἡ Φιλλυρέα (βλ. λ.).

Ἀγλαντιζενῖα ἡ Ἀγλαντινῖα ἐν Στερεῇ Ἑλλάδι = Ἀγλαθιτσαῖα, ἡ Φιλλυρέα

Ἀγλαόφαμος, Ὁ διδάξας τὸν Πυθαγόραν τὰ Ὀρρεῖα μυστήρια κατὰ τὸν Ἰαμβλίχον (Πυθ. 28). Τὸ ὄνομα κατέστησε γνωστότατον ὁ Lubbeck, ἐπιγράψας οὕτως ὁγκώδεις διττοιμοὺς συγγραμμά του (ἐν Καινιγσβέργῃ, 1829), δι' οὗ ἀνεσκεύασε τὰς περὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς θρησκείας θεωρίας τοῦ Creuzer. [Π.]

Ἀγλαυρος ἡ Ἀγραυλος. (Ὁ πρῶτος τύπος εἶναι προτιμότερος πιστούμενος καὶ ὑπὸ ἐπιγραφῶν). 1) Κόρη τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Ἀττικῆς Ἀκταίου, γυνὴ δὲ τοῦ Κέκροπος, ἐξ ἧς οὗτος ἐγέννησε παῖδα μὲν τὸν Ἑρυσίχθονα, θυγατέρα δὲ τρεῖς, Ἀγλαυρον, Ἐρσην καὶ Πανδρῶσσαν. 2) Θυγάτηρ τοῦ Κέκροπος, ἐμώνυμος τῇ μητρί. Ἡ λατρεῖα ταύτης καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν τῆς, ἐν Ἀττικῇ ἰδίως ἐπιχωριάζουσα, συνεδέετο στενῶτατα πρὸς τὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ἧτις καὶ Ἀγλαυρος καὶ Πανδρῶστος ἐπωνυμίζετο. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ μῦθος ἐστὶν ὅτι ἡ Ἀ. ἦν ἡ πρώτη Πλουτρίς, ὡς ἡ Πανδρῶστος ἦν ἡ πρώτη Ἱέρεια τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἡ Ἐρση ἡ πρώτη Ἀρρηφύρος. Τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν ἀδελφῶν, αἰτινας κοινὴν ἀπὸ τῆς Ἀ. ἐπωνυμίαν εἶχον «Ἀγλαυρίδες παρθένοι», ἦσαν πιθανῶς ἐν ἀρχῇ ἐπιθετα τῆς Ἀθηνᾶς, ὡς προστάτιδος τῆς γεωργίας θεωρουμένης, προσέλαβον δ' εἰς ἰδίαν ἑκαστην ὑπόστασιν, ὡς συνηθέστατα περατρεῖται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ (πρβλ. καὶ τὰλλα ἐπιθετα τῆς Ἀθηνᾶς Νίκη, Ὑγίεια, ἐξ ὧν διεπλάσθησαν σὺν τῷ χρόνῳ ἕτεραι θεότητες). Αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ ἦσαν προσωποποιεῖς τῆς ὁρᾶς, ὡς σαφῶς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ὀνομάτων Ἐρσης καὶ Πανδρῶστος (ἡ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἀ. εἶναι ἀμείβολος).

Ἡ Ἀ. εἶχεν ἐν Ἀθῆναις ἕξιον τέμενος ὑπὸ τὸ βέριον τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἰδίαν ἐρηρίαν· ἀνμνημονεύονται δὲ καὶ μυστήρια αὐτῆς. Ἐν τῷ πρὸς τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως ἱερῷ τῆς Ἀ. ὠρρίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι ἐφηβοί. Οὐ μόνον δ' ἐν Ἀθῆναις, ἀλλὰ καὶ ἐν Σαλαμῇ τῆς Κύπρου ἐλατρεῖτο ἡ Ἀ. ἐμοῦ μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Διομήδεως.

Κατὰ τοὺς ἀττικοὺς μῦθους ἡ Ἀ. ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἀρεῖος τὴν Ἀλκιππην, ἣν ἤσχυ-

ναν Ἀλκίρροθος ἐ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, φανερῶς διὰ τὴν ὕβριν ὑπὸ τοῦ Ἀρεῖος· καὶ ἐπὶ τῷ φόνῳ τούτῳ ἐγένετο ἡ πρώτη δίχην ἐν τῇ Ἀρεῖῳ Πάγῳ, δικαζόντων τῶν δώδεκα θεῶν. Κατ' ἄλλον μῦθον ἡ Ἀ. ἐκρήμνισεν ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπως λυτρώσῃ τὴν πατρίδα τῆς ἐκ μακροῦ καὶ δεῖνοῦ πολέμου· ἐπὶ ἡ Ἀ. ἐρρίψεν ἑαυτὴν κατὰ τῆς Ἀκροπόλεως ἀναφέρεται καὶ ἐν τῷ περὶ Ἐργασίου μύθῳ (Εὐριπίδ. Ἴων 21 καὶ 268 καὶ. Πausan. Α', ἡ', 2. Ἀπολλοδώρ. Γ', ιδ', 6. Πρβλ. Ἀντίγον. Καρυστ. 12. Hygin. 166), καὶ ἐν ἡ Ἀθηνᾶ καταλείπει τὸν Ἐργασίον εἰς κίστην, παρέδωκε ταύτην εἰς τὰς θυγατέρας τοῦ Κέκροπος, παραγγεῖλασα νὰ μὴ τὴν ἀνείξωσιν· ἀλλὰ μόνῃ ἡ Πανδρῶστος ὑπήκουσεν, αἱ δ' ἄλλαι ἤνοιξαν ὑπὸ περιεργίας, καὶ δι' ἐργῶν τῆς Ἀθηνᾶς ἐμμανεῖς γενόμεναι ἐκρημνίσθησαν μυθικαὶ εἰκόνες τῶν ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως καταλειδομένων υἰάτων (Barron, la légende athénienne) ἡ κατ' ἄλλους ἀπλῶς τῆς βροχῆς. [Π.]

Ἀγνα, Ὄνομα ἡ ἐπωνυμία μεγάλης τιμῆς θεοῦ τῶν Μεσσηνίων, πιθανῶς τῆς Κέρης, μνημονευομένης ἐν τῇ περὶ μυστηρίων ἐπιγραφῇ τῆς Ἀνδανίας. [Π.]

Ἀγνέθλεν (Agnethlen, Μαγουαριστὶ Szent-Agota). Κώμη τῆς ἐν Τρανσυλβανίᾳ κομητείας τοῦ Μεγάλου Κόνελ, κειμένη ἐν ὠρεῖα ἔσσει καὶ ἔχουσα 3175 κατ. (1880). [Π.]

Ἀγνή (Ἀγία), γενν. ἐν Ῥώμῃ, διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸν πλοῦτον ἐζητήθη εἰς γάμον ἐν ἡλικίᾳ 13 ἐτῶν ὑπὸ τοῦ πραιτορος Συμφρονίου· χριστιανὴ οὖσα ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν, καὶ μετὰ βασάνους ἔφει ἐτελειώθη τῷ 533 [Π.]

Ἀγνή (Agnes). 1) Δούκισσα τοῦ Μεράν, γυνὴ τοῦ κόμητος Ὁθωνος τῆς Ὁρλαμύνδης (von Orlamünde). Ἀπὸ τοῦ 1293 μεῖναισα χήρα καὶ διατρίβουσα ἐν Πλασσεμβούργῳ (Plasenburg) πλησίον τοῦ Kulmbach λέγεται ὅτι περιήλθεν εἰς ἐρωτικὰς σχέσεις πρὸς τὸν κόμητα Ἀλδρέχτον τὸν ὠρεῖον. Ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν ταύτην εἶναι μυθώδη. Ἀναφέρομεν μόνον ὅτι ἐν τῇ δημῳδαί παραδόσει μέχρι σήμερον διατηρεῖται ἡ μνήμη τῆς Ἀγνῆς ἥτις τῆς «λευκῆς γυναικὸς» φαινομένης ἐν Πλασσεμβούργῳ καὶ προμνημονεύσας τὰ σπουδαία συμβεβημένα ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ τῆς Πρωσίας.

2) Ἀ. τῆς Πικτίας, θυγάτηρ τοῦ αυτοκράτορος Ἀλδρέχτου Α' καὶ γυνὴ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Ἀνδρέου τοῦ Γ' γνωστῇ ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὸν ἄγριον καὶ σκληρὸν τρόπον, καὶ ἐν ἐξεδιχθῇ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς τῆς (ἴδ. Ἀλδρέχτος Α'). Ἐγεννήθη τῷ 1281, ἐτελεύτησε τῷ 1364.

3) Ἀ. τῆς Πικτίας υἱίας, θυγάτηρ Γουλιέλμου τοῦ Ε' δουκὸς τῆς Ἀκυτανίας συζευχθεῖσα μετὰ τοῦ ἐκ τῶν Σαλίων αυτοκρατόρων Ἑρρίκου τοῦ Ι' καὶ ἐξ αὐτοῦ γεννήσασα

τὸν Ἑρρίκον Δ', τοῦ ὁποίου, εἴτι πενταετοῦς παιδὲς κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ (1056), ἐγένετο κληρὸν καὶ ἐπίτροπος τοῦ κράτους, συμβούλους ἔχουσα ἐν ἀρχῇ τὸν Πάπαν Βικτωρα Β' καὶ τὸν ἐπίσκοπον Αὐγούστης Ἑρρίκον. Ὅποτε κατὰ τὸ 1062 οἱ φίλοι μαγιστάνες τοῦ κράτους, ὧν ἦν καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κολωνίας Ἀντων, διαβαλόντες καὶ συκοφαντήσαντες τὴν Ἀγγλὴν ἀπηγάγον τὸν δωδεκαετὴ παιδᾶ, αὐτὴ ἀποχωρήσας τοῦ δημοσίου βίου καὶ μεταδᾶσα εἰς Ρώμην ἡσπασατο τὸν μοναχικὸν βίον καὶ ἐτελεύτησεν ἐν ταύτῃ τῇ 1077. [Π.Κ.]

Ἀγνάντα, κόμη τοῦ νομοῦ Ἀρτης, οἰκουμένη ὑπὸ 1200 κατ. τῇ 1881. πρῶτεύουσα δὲ ἑνωμένου δήμου συγκαταλεγμένη μὲν εἰς αὐτῆς καὶ τῶν ἐξῆς 11 χωρίων, Σχ. ὠ. ρ. ε. τ. σ. ε. ν. α. (1079), Κ. ο. σ. ο. β. ε. τ. σ. α. (326), Γ. α. ρ. τ. α. ν. ε. ο. ι. (476), Σ. κ. λ. ο. ὑ. π. ο. υ. (340), Κ. ο. κ. ο. υ. λ. ε. τ. α. (380), Γ. ρ. α. ι. τ. σ. τ. α. (316), Ρ. ὠ. μ. α. ν. δ. (195), Γ. ο. ρ. τ. α. ν. α. (ἀκατοικήτου), Σ. ε. ρ. ε. σ. ι. (191), Λ. ι. π. ι. α. ν. α. (389), Ρ. α. μ. ι. α. (346), οἰκουμένου δὲ ὑπὸ 5514 κατοίκων. Κείμενα ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ ὄρους Τσουμέρκων, οὐτινος τας μὲν ὑπερβαίνει καλύπτουσιν ἑλαιοί, τὰ δ' ὑπερθεῖν μέρη εἶναι ψιλὰ καὶ πετρώδη, διὸ καταρρέουσιν ἐξ αὐτῶν ὀρυκτικοὶ χεῖμαρροι. τὰ Ἀγνάντα ἔχουσι 200 οἰκίας, αἵτινες διαχωρίζονται εἰς δύο συνοικίας ὑπὸ βεσμάτος διεσχυμένου διὰ μέσου αὐτῶν, συκοφαντοῦσας δὲ διὰ λιθοκτιστοῦ γερφύρας, καὶ ἀνωτέρω εἰς ἀπόστασιν 1/2 ὥρας 40 εἰς ἄλλας οἰκίας κειμένας σποραδικῶς, πρὸς δὲ 2 ὑδρομύλους καὶ 2 κλιδάνους. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν εἶναι πτωχοὶ, ἀποζώντες ἐξ εὐλείων τινῶν ἀμπελίων καὶ ἐξ εὐαριθμῶν πορηνίων αἰγῶν καὶ προβάτων διὰ πολλοὶ ἐγκαταλείπουσι τὴν πατρίδα τῶν, ἀποδημοῦντες ἀλλὰ καὶ πρὸς πόρον βίου καὶ μεταρρῶμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τῇ ῥαπτικῇ. Ἐν τῇ περιουσίᾳ τοῦ δήμου Ἀγνάντων παρὰ τὸ χωρίον Σχ. ὠ. ρ. ε. τ. σ. ε. ν. α. ὑπάρχει ὀπή, διαμέτρου 1μ. 50, καλουμένη Κ. α. ν. α. τ. α. ι. ε. α. ὅς ἦς ἐκφέρει κατ' ἐτος ἀπὸ Μαΐου μέχρι τέλους Ἰουνίου περίοδος κατὰ διαλείμματα 15—20 ἡμερῶν ἐπὶ οὐκ ἐπὶ συνεχῆς ἡμέρας ἐκάστοτε ἄφρονον ὕδωρ ἐντεῦθεν δ' ἀνωφερῶς καὶ εἰς ἀπόστασιν ὥρας ἐκέρουσιν ἀδιαλείπτως ἀπὸ δύο ἄλλων ἐπὶ βράχου ὁπίω, διεσχυτῶν ἀλλήλων ἕως 500 μέτρα, δύο μεγάλοι κρουνοί, οἵτινες συνενομένοι παρὰ τῶν συνοιστῶν ἀξέβλοστον καὶ βαρυγυδουπον καταρράκτην, καταφέρμενον ἐξ ὕψους 80 μέτρων περίπου, καλούμενον δὲ Σ. ι. ο. π. ω. τ. ε. ν. καὶ ἀντηχοῦντα μέχρις ἀπστάσεως ἐξ ὧν ὥρων. [Ν.Σ.]

Ἀγνος (Agni) ἄναρχ. τὸ πῦρ, λατ. ignis). Πρωτογονία τοῦ πυρός. Ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ Ἰνδικῇ θρησκείᾳ ὁ πρῶτος καὶ νεώτατος τῶν

θεῶν, διότι τὸ πῦρ δὲν γηράσκει. Εὐνοὺς τοῖς ἀνθρώποις κατήλθε τὸ πρῶτον ἐκ τῶν νεφῶν ἐν αἰδεί ἀστραπῆς εἰς τὴν γῆν· ἀφανισθέντα δ' ἐπέειπε ἐπὶ τινι χρόνῳ ἀνέοιρ καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἐκ τῆς κατοικίας τῶν θεῶν ὃ ἤμιθετε Ματαρισθάν, ἄλλος Προμηθεὺς καὶ ἐκτοτε παραμένει παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀναφαίνοντας ἑκάστοτε διὰ τῆς προστριβῆς δύο πυλῶν. Ὑδίαζε τοὺς ἀνθρώπους προσευχὰς καὶ ὕμνους, μάλιστα δὲ τὴν εἰς τοὺς θεοὺς θυσιάν, ἣν κομίζει εἰς οὐρανοὺς. Νικηφόρος καταπολεμαὶ τοὺς δαίμονας τοῦ σκότους τοὺς ζητοῦντας νὰ ὑποκλέψωσι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἐξ αὐτοῦ δ' ἀπορρέουσι πάντα ταχέως. Ταῦτα κατὰ τοὺς Βεδίκους ὕμνους· κατὰ δὲ τὴν μεταγενεστέραν Ἰνδικὴν θρησκείαν ὁ Ἀ. εἶναι ἑφορος καὶ προστάτης τοῦ ΝΑ μέρους τοῦ κόσμου. [Π.]

Ἀγνοεὶ δ' ἀράχνη παίδας ὡς παιδεύεται· θράσκα γὰρ τέθηκε πρὸς τῶν φίλων. (Π. α. ρ. ο. ι. μ. ε. λ. λ.) ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἰδίων τέκνων κινδυνεύοντων. Αἱ φαρμακερὰ ἀράχνη, τὰ φαλάγγια, κατὰ τὴν Ἀριστοτέλην, ἀποκτείνουσι τὴν τεκῶσαν. [Π.]

Ἀγνοηταί. Αἰρετικοὶ δοξάζοντες εἶτι ὁ Χριστὸς ἄγνοεὶ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. [Π.]

Ἀγνοια (ν. ο. μ.) ταῦτόσημος τῇ πλάνῃ (βλ. λ.).

Ἀγνοια τοῦ ἐλέγχου (φίλ. ο. σ. σ. φ.) καλεῖται ἐν τῇ ἀποδείξει τὸ σφάλμα, τὸ ὁποῖον συμβαίνει, ὅταν τὸ ἀποδειχθὲν ἐμοιζῇ πρὸς τὸ ἀποδεικτέον μόνον ὡς πρὸς τὴν λέξιν, πραγματικὴ δὲ εἴνε διάφορον κατὰ ποῖον. Ἀγνοια τοῦ ἐλέγχου εἶνε π. χ. ὅταν τις ἀποδεικνύῃ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς ἐκ τῆς ἀπλότητος αὐτῆς· διότι ἐκ ταύτης ἀποδεικνύεται ἡ ἀφθαρσία, οὐχὶ δὲ ἡ ἀθανασία. [Χ.Πδ.]

Ἄγνος (Β. ο. τ.) (Vitis agnus castus L.) ἴδ. Λύγος.

Ἄγνος, τὰ ὄβλα ἄγνιν α. Λύγος καὶ Λυγαρία (Vitis agnus castus Lin.). Τὰ ὄβλον εἶνε βαρὺ, σκληρόν, καττανόχρουν, ἀνακαλοῦν τὴν ὄψιν τοῦ ὄβλου τῆς καρπῶς· ἐξηραμμένον εἰς τὸν αἶρα ἔχει εἰδικὸν βάρος 0,758—0,742. Τὰ δένδρηνον παρ' ἡμῶν κολοβόται εἰς λίαν νεαρὰν ηλικίαν χρησιμοποιοῦμένων τῶν ἀναβλαστημάτων αὐτοῦ εἰς τὴν κορινθοπλοκίαν, ἀλλ' ἐὰν μὴ κολοβώθῃ ἀποκτὰ ὕψους 1—2μ. καὶ διαμέτρου 0,60 μ. [Χ.]

Ἀγνοῦς ἢ Ἀγνοῦς. Ἀττικὸς δῆμος τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς (εἴτα δὲ τῆς Δημητριάδος ἢ τῆς Ἀτταλίδος), κείμενος κατὰ τινὰς μεταξὺ τῶν βορείων ὑπορείων τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τῶν νοτίων τοῦ Πεντελικοῦ παρὰ τὸν σημερινὸν Γέρακα. [Π.]

Ἀγνώμων (εἰ π. ο. λ. ο. γ. ι. α.) ἢ καὶ λ. ι. π. ο. γ. ν. ὠ. μ. ὠ. ν. ἴππος. Οὕτω καλεῖται ὁ ἴππος, οὗτος ὁ δὲ διὰ τὴν ζῴοντων ὁρισμὸς τῆς ἡλικίας καθίσταται δυσχερὴς ἢ ἐνίστος ἀπο-

θαίνει καὶ ἀδύνατος· ὡς τοιοῦτος δὲ θύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ ὑπεράσας τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλικίας ὡς καὶ ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὑποῖον ἐνεκεν ἐλαττωματικῆς διαπλάσεως τῶν γνάθων εἴτε ἐκ προγεννησιοῦ εἴτε ἐκ βραχυγεννησιοῦ (βλ. λ.) ἢ προστεθῇ τῆς διαφανείας τῶν τομέων ὁδόντων δὲν εἶναι ἐμφανὲς καὶ κατὰ φύσιν. Ἡ πίσις λίαν δυσδιάγνωστος ἀποδείκνυται ἢ ἡλικία εἰς ἀτρόποδας ἵππους ἐνεκα τῆς συγχῆς ἐπὶ τῶν σκληρῶν τοῦ σταύλου μερῶν δὲξιοι. [Γ. Ν. Π.]

Ἀγνων, υἱὸς Νικίου Ἀθηναῖος, ἔγεινε τῷ 437 π. Χ. οἰκιστὴς τῆς Ἀμφιπόλεως ἐν Θράκῃ κατὰ τὴν θέσιν, ἥτις ἐκαλεῖτο πρότερον Ἐννέα Ὀδοὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Στρυμόνα. Τὸ δευτέρου ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐστάλη μετὰ τετρακισχιλίων ἀνδρῶν εἰς πολιορκίαν τῆς Ποτιδαίας, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀθήνας ἀπρακτός, ἀποβαλὼν τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ ἐνεκα τοῦ λοιμοῦ, ὃν τὸ στράτευμα μετέφερεν ἐξ Ἀθηνῶν. [Α.]

Ἀγνων, Ἀκαδημαϊκός, ἄγνωστον πότε ζήσας. Ὁ αὐτὸς πιθανῶς ἔγραψε καὶ περὶ ῥητορικῆς κατὰ τὴν μακρυαίαν τοῦ Κοϊντίλιανου. (Π, 17, 15). [Π.]

Ἀγωνίδης. Ἀθηναῖος ῥήτωρ καὶ συκοφάντης, κατήγορος τοῦ Θεοφράστου (Διογ. Λαέρτ. Ε', 37) καὶ τοῦ Φωκίωνος (Πλουτ. Φωκ. 29, 33—35). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φωκίωνος οἱ Ἀθηναῖοι μετανοήσαντες ἀπέκτειναν τὸν συκοφάντην. [Π.]

Ἀγνωστος (Μ α θ η μ.) καλεῖται πᾶς ἀριθμὸς ζητούμενος ἢ πᾶσα ποσότης, ἥς προσδιοριστέα ἢ τιμή. Πρὸς παράστασιν τῶν ἐν τινι προβλήματι ἀγνώστων χρησιμεύουσι τὰ τελευταῖα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου Ϙ, χ, ψ, ω. [Κ. Στ.]

Ἀγνωστος Θεός. Κατὰ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (ΙΖ', 23), ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εὗρεν ἐν Ἀθήναις βωμὸν, ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο «Ἀγνώστῳ Θεῷ», τοῦτον δ' ἔλαβεν ἀφορμὴν πρὸς διδασκαλίαν τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ. Ὅτι ὑπῆρχε βωμὸς ἐν Ἀθήναις ἐφ' ᾧ τοιαύτην ἐπιγραφήν δὲν εἶναι ἀπίθανον, καίτοι οὐδεμία περὶ τοῦτου ἄλλη μαρτυρία ὑπάρχει, οὐδ' ἐπιγραφή τις περιεσώθη, διότι τὰ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα Καπουκίνων εἰρημμένα περὶ τοιαύτης ἐπιγραφῆς ἐν τῷ Παρθενῶνι ἐξηλέγχθησαν ψευδῇ ὑπὸ συγχρόνου περιηγητοῦ. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἐν Ὀλυμπίᾳ (Παυσ. Ε', 18, 6) καὶ ἐν Φαλήρῳ ὑπῆρχον βωμοὶ «ἀγνώστων Θεῶν» (αὐτ. Α', 4, 1. — Φιλοστράτ. Β. Ἀπολλ. Ζ, 3 σ. 232) καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ προστασίαν τοῦ Ἐπιμενίδου ἱδρυσαν πρὸς ἐξίλασιν βωμοὺς ἀνώνυμους, ὧν τινες ἐσφίσοντο μέχρι τῶν χρόνων Διογένους τοῦ Λαερτίου (Α', 110). Οἱ Ἀγνοῖστοι Θεοὶ ὅμως, εἰς οὓς ἱδρυσαν βωμοὺς οἱ Ἀθη-

ναῖοι, οὐδὲν ἔχουσι κοινὸν πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀποκαλυφθέντα Θεόν. (Ὁ Θεοσεβὴς Ἀθηναῖος οἷτινες, κατὰ τὴν παράδοσιν, πρὸ τῆς ἐν Μακρῶνι μάχης ἐπετιμῆθησαν ὑπὸ τοῦ Πανός, διότι παντελῶς ἐπέλαθοντο αὐτοῦ (Ἡρόδοτ. τ', 105), φοβούμενοι μὴ ἐξαργίσωσι καὶ ἄλλον τινὰ λησιμονηθέντα Θεὸν ἐτίμων συλλήθδην πάντας τοὺς ἀγνώστους Θεούς, κινούμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀρησκειτικοῦ αἰσθήματος, ὅς' οὐ κατεῖχοντο καὶ οἱ χριστιανοὶ Θεολόγοι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, οἱ συζητοῦντες περὶ τῆς ἀφελουμένης λατρείας εἰς τοὺς ἀγνώστους ἀγίους. [Π.]

Ἀγόμενον (ν α υ τ.) κοιν. τὸ σερνόμενον· σχετίζον διατεθειμένον ἐν τῇ πλειονῇ πρὸς χειρίσιν κεραίας ἢ ἱστίου. Ἀ. σ υ σ π ᾱ σ τ ο υ ἢ πολυσπᾶστου· τὸ σχετίζον τὸ διερχόμενον διὰ τῶν τροχιλίων αὐτῶν. [Η. Κ.]

Ἀγορά (ἀ ρ χ α ι ο λ.). Ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ καὶ ὁ τόπος, ἐνθα συνήθως ἐγίνετο αὕτη ἐν ταῖς πόλεσι, πρὸς δὲ ὁ τόπος ἐνθα ἐξετίθεντο τὰ ὄνια.

Α'. Κατὰ τοὺς ἡρωικούς χρόνους ἡ Ἀγορὰ ἦτο ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ ὅλου, ὅπως ἀκούη τὰς βουλὰς τοῦ ἡγεμόνος καὶ τῶν ἀριστῶν ἐκφράζων καὶ τὴν ἐαυτοῦ γνώμην δι' ἐπευφημίας ἢ θυροῦς ἀλλὰ μὴ συναποφασίζων, εἰσχωρεῖτο ὡς τὸ κυριώτατον γινώσκον ἐννομουμένου ἔθνους. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνθρωπῶν φάγοι Λαιστρυγόνες κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν ἠγείροντο εἰς ἀγοράν, μόνοι δ' οἱ ἀγριώτατοι Κυκλάδες δὲν εἶχον ἀγοράς βουλευτήριον. Ἐποιοετο δ' ἡ ἐτίθετο τὴν ἀγοράν ὁ ἡγεμὼν (ἐν πολέμῳ δ' ἄρχων τοῦ στρατοῦ), συγκαλὼν τοὺς λαοὺς διὰ κήρυκος. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος δὲν ἐγίνετο ἀγορά, ὡς ἐν Ἰθάκῃ ἐπὶ ὅτῳ ἀπέπλευσεν εἰς Τροίαν ὁ Ὀδυσσεύς ἐπὶ εἰκοσιν ὅλα ἔτη οὐδεὶς ἠγείρεν εἰς Ἀ. τὸν λαόν, ὅτε δὲ συνεκάλεσε τοὺς Ἰθακήσιους ὁ Τηλέμαχος, παραδοξότατον ἐφάνη τοῦτο εἰς τοὺς γέροντας (Ὀδ. Β, 26 κέ.). Κατ' ἐξαιρέσιν συνήχετο ὁ λαὸς ἀλλήτως ἐπὶ τῇ ἀκούσματι μεγάλῃν συμβεβηκότων, οἷος ὁ φόνος τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης, ἢ καλούμενος οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ὑπὸ ἡγεμόνος ὑποδεεστέρου, ὡς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐν Ἰλ. Α. 54. Πρὸ τῆς ἀγορᾶς ὁ ἡγεμὼν συνεισκέπτετο μετὰ τῶν ἀριστῶν περὶ ὧν ἐμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν ἐν αὐτῇ (Πρόβλ. Ἰλ. Β, 72 κέ.). Τῆς Ἀ. προϊστάτο ὁ ἡγεμὼν, ὁ δ' ἀγορεύων βουλευτὴς ἐλάμβανεν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ κήρυκος σκήπτρον. Ἀρ' οὐ ἀνεκκοινοῦτο εἰς τὸν λαόν ἡ ἀπόφασις τῶν ἀριστῶν, ὁ ἡγεμὼν ἔλυε τὴν ἀγοράν. Ἀπὸ ἐν Ἰλιάδι ἀναφέρεται ὅτι ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐγίνοντο καὶ δίκαι, δικαζόμεναι ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

Κατὰ τοὺς ἱστορικούς χρόνους παρὰ ταῖς Ἀθηναίαις ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ ἐκαλεῖτο

...τα συνεδρίασθαι δημοτῶν (ἐν τοῖς δήμοις) τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ τῶν φυλετῶν (ἐν Ἀθήναις), καθὼς καὶ εἰς τὰς συνελεύσεις τῶν ἀρχόντων (ἀρχόντων ἀγορά). Ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκαλεῖτο Ἀλία (βλ. λ.). Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κρήτῃ φαίνεται ἐτι μετωνομασθῆ ἑκκλησια ἢ Ἀ. ὡς εἰς ἐπιγραφὴν διδασκόμεθα, καὶ δὲν παρέμεινεν ἡ λ. Ἀ. ἐπὶ μακρόν, ὡς βεβαίως παλαιὰς τις γραμματικῆς.

Β'. Ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ ἐρίνετο συνήθως ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ πρόκειται τὰ ὠνία· ἀλλ' ἐν Ἀθήναις ἡ ἐκκλησια συνήχετο παλαιότερον μὲν εἰς τὴν Πύκκην, εἶτα δ' εἰς τὸ Διονυσιακὸν θέατρον, καὶ μόνον ἐν τισὶν ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσιν (ὡς ἐπὶ ὁστρακισμοῦ) εἰς τὴν Ἀγοράν. Ἐν τισὶ δὲ πόλεσιν ἡ τῶν ὠνίων ἀγορὰ διεκρίνετο ἐκείνης, εἰς ἣν συνέχετο ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου, τῆς ἐλευθέρας καλουμένης ἀγορᾶς, ἥτις ἐπρεπε νὰ εἶναι καθὰ τῶν ὠνίων πάντων.

Ἐν τῇ Ἀ. ἥσαν ἐκτεθειμένα τὰ ὠνία, κατὰ τάξιν κεκαταστημένα ὑπὸ τῶν ἀγορανόμων (βλ. λ.), οἷς ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἀγορᾶς καὶ ἡ εὐκοσμία. Ἐκαστον εἶδος ἐξετίθετο ἐν χωριστῇ τόπῳ ἀποτελοῦντι τρόπον τινὰ ἰδίαν ἀγοράν, ἐνομαζομένην ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῇ πωλουμένων. Οὕτως ὁ τόπος, ἐνθα ἐπωλοῦντο οἱ ἰχθύες ἐκαλεῖτο «οἱ ἰχθύες» ἢ «τοῦφον» ἢ «ἰχθυοπωλὶς ἀγορά»· ὁμοίως «τὰ λάχανα» ἐκαλεῖτο ἡ τῶν λαγάνων ἀγορά, «τὰ κάρυα» ἡ τῶν καρῶν, «ὁ σῖνος», καὶ χύτραι, «τὸ μύρον», καὶ μυραίναι, οἱ τίποι ἐνθα ἐπωλοῦντο ὁ σῖνος, αἱ χύτραι. τὰ μύρα, τὰ ἄνθη κλπ. Περιήρχοντο δ' εἰς τὴν ἀγοράν οἱ πολῖται μάλιστα ἀπὸ τῆς τρίτης μέχρι τῆς ἑκτῆς ὥρας τῆς πρωίας (ἥτοι ἀπὸ τῆς 9 π.μ. μέχρι μεσημβρίας), δι' ἣ καὶ αἱ ὦραι αὗται ἐσηλοῦντο συνήθως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων διὰ τῶν πράσεων «πλήθυστα ἀγορά», «περὶ πλήθουςαν ἀγοράν». (Πλείονα βλ. ἐν Φάλακε - Πολίτου Τόλ. αἰ. σ. 111 κέ.). [Π.]

Γ'. Ὁ Ῥωμαῖος συγγραφεὺς Βιτρούβιος λόγον περὶ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ σχήματος τῆς ἐλληνικῆς ἀγορᾶς ποιοῦμενος γράφει ὅτι ἡ ἀγορὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶχε σχῆμα κανονικὸν ἀρχιτεκτονικὸς καὶ τετραγώνον περιβαλλομένην πανταχῶθεν ὑπὸ διπλῶν καὶ εὐρείων στοῶν. Ἡ περιγραφή ὅμοιος αὕτη τοῦ Βιτρούβιου φαίνεται μάλλον ἀρμόδουσα εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἀγορὰς τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, τοιαύτην δὲ περίπου ἀρχιτεκτονικὴν μορφήν ἔχουσαν αἱ σιγάζουσαι ἀγοραί. Δῆλον καὶ Ἀφροδισιάδος ἔργα μεταγενεστέρων χρόνων. Ἡ κανονικὴ ἀρχιτεκτονικὴ διάταξις τῶν ἀγορῶν καθιερώθη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καθ' οὗς χρόνους ἤρξατο καὶ ἡ κανονικὴ ῤυμοτομία τῶν πόλεων. Ὁ Πασανίας ἀναφέρει τὴν πρώτην ἐπίνοιαν τῶν κανονικῶν ἀγορῶν εἰς τοὺς Ἴωνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Αἱ ἀγοραί

ὅμοιαι τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, αἵτινες διὰ τοῦ χρόνου καθίσταντο μειζόνες, δὲν ἤδυναντο νὰ ἐχῶσιν εὐθείας εἰς ἀρχῆς κανονικὸν ἀρχιτεκτονικὸν ῤυθμόν. Ἐκαστὴ ἀγορὰ περιεῖχε πλῆθος οἰκοδομημάτων, ὧν τινα μὲν ἦσαν καθιερωμένα εἰς τὸ θεῖον, ἄλλα δὲ ἦσαν χρήσιμα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Τοῦ συμπλέγματος τῶν διαφόρων οἰκοδομημάτων τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ αὐτῶν σχήματος δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτιμῶμεν ἀκριβῆ εἰκόνα, ἐπειδὴ ὀλίγα μόνον ἐρείπια σῴζονται. Τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηναίων, περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν περιγραφὴν τῆς ὁποίας ὁ ἀρχαιολόγος ἔκτενestsτερον ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ πραγματευομένου τὴν τοπογραφίαν Ἀθηνῶν διν. Τῶν ἐπιφανεστέρων οἰκοδομημάτων τῆς ἀγορᾶς ἦσαν αἱ Σ τ ο α ἰ, ὧν μέρος ἦτο προσωρισμὸν εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἀγορὰς, μέρος δὲ ἐχρησίμευεν εἰς τὰς δικαστικὰς ἢ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας τῆς πολιτείας καὶ εἰς ἀπλοὺς περιπατούς. Ἀμφοτέρωθεν οἰκοδομημάτων τοῦ εἶδους τούτου ἦτο ἡ ἐν Ἀθήναις Σ τ ο α ἰ τοῦ Ἀ τ α λ ο υ τοῦ Π', βασιλείως τῆς Περγᾶμου (159—138 π. Χ.), λαϊφανα τῆς ὁποίας σφίγγονται καὶ σήμερον ἐτι. Τὸ ὅλον οἰκοδομηματικὸν ἔργον 112 μ. μήκος, 19,50 βάθος. Ἦτο δὲ ὁλιστερον κατὰ ἀντικτὸν κατὰ τὴν ἐνέτερων τῶν μειζόνων πλευρῶν τὴν πρὸς τὴν ἀγοράν, ἔχον στοίχους κίονων ἀντὶ τοίχου. Τὸ κάτω μέρος τοῦ οἰκοδομηματος ἦτο διηρημένον εἰς δύο ἑλλας στοὰς δι' ἐσωτερικοῦ τινος στοίχου κίονων ἀρραβδωτῶν, οἵτινες ὑπεβάσταζον τὴν στήρην ξυλίνην οὖσαν ἐνεκα τοῦ μεγάλου βάθους τοῦ οἰκοδομηματος. Οἱ κίονες τοῦ κάτω μέρους τῆς στοᾶς 48 τὸν ἀριθ. καὶ ἀρραβδωτοὶ κατὰ τὸ ἐν τρίτον ἐστῆριζον τὸ ἐπιστύλιον τῆς κάτω στοᾶς ὅπου ἦτο ῤυθμικὸ τοῦ συστήματος τῶν διπλῶν τριγλύφων, εἶχε δηλ. κατὰ τὸ μεταξὺ δύο κίονων μέρος οὐχὶ μίαν, ὡς συνήθως, ἀλλὰ δύο ἐκάστοτε τριγλύφους. Οἱ κίονες τῆς ἄνω στοᾶς ἦσαν ῤυθμοῦ ἰωνικοῦ τὸ ἐπιστύλιον δὲ τῆς στοᾶς καὶ τῆς στοᾶς ταύτης ἦτο ῤυθμοῦ δωρικοῦ, τοῦ συστήματος ὅμοιος τῶν τριῶν τριγλύφων. Ἡ πρόσοψις τοῦ οἰκοδομηματος δὲν εἶχε βεβαίως ἀέτωμα, πάντως ὅμως αἱ πλάγιναι πλευραὶ, ἐν αἷς ὑπῆρχον καὶ ἐξέδραι ὁσολογαί. Κατὰ τὸ ὅπως τῆς στοᾶς μέρος ὑπῆρχον περὶ τὰ 20 μικρὰ σιγῆματα ἀπλὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευὴν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐφυλάττοντο κατὰ τὴν νύκτα τὰ διάφορα ἐμπορεύματα τῆς ἀγορᾶς. Τοῦ εἶδους τούτου τῶν ἐμπορικῶν οὐτως εἶπεν στοῶν τῆς Ἀγορᾶς διάφοροι κατὰ τὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχῆμα ἦσαν αἱ στοαὶ αἱ χρησιμοὶ εἰς τὰς τῆς πολιτείας ὑπηρεσίας. Ἡ βασιλείως στοὰ ἡ ἐν τῇ Ἀγορᾷ τῶν Ἀθηναίων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶχε σχῆμα ἀνάλογον καὶ πρὸς τὰ οἰκοδομήματα τὰ κοινῶς Basilika καλούμενα. Ἦτο δηλ. τετραγώνον τι

τῶν μέσων καὶ τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων τοῦ ἐμπορίου τῶν, ὥστε ἀκριβῶς νὰ ὑπολογίζωσι τὴν φυσικὴν αὐτὴν ἀξίαν (βλ. λ. εἰς μ. π. α. ρ. ε. υ. μ. α. τ. ο. λ. ο. γ. ι. α.), ἢ ἢ ῥυθμίζεται ἡ ἀγοραία τιμὴ τῶν (βλ. λ. α.) κατὰ τὸν νόμον τῆς ζήτησεως καὶ τῆς προσφορᾶς. Ἐν Ἑλλάδι, ἐνθα ἡ βιομηχανία ποιεῖται τὰ πρῶτα αὐτῆς καὶ δυσχερέστατα βήματα, οἱ ἡμέτεροι ἐμποροὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσάγοντες πάντα σχεδὸν τὰ βιομηχανικὰ εἶδη ἔχουσιν ἰδίως ἀνάγκην τῆς μορρώσεως αὐτῆς, καθ' ὅτι εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐπὶ τῶν μεγάλων ἀγορῶν, ἀρ' ὧν συνήθως ποιοῦνται τὰς προμήθειας τῶν οἱ Ἑλλήνες ἐμποροὶ, οἱ ἐπιχειροῦντες ἀγοράζοντες δὲν εἶναι αὐτοὶ ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦτου τὸ γεγονός τῆς παρεμβάσεως ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῶν συνήθων μεσιτῶν ἢ παραγγελλομένων, ἀρ' ὧν ἐξαρτῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ὅροι τῆς ἀγορᾶς, κανονίζονται οὐχὶ βεβαίως ὑπὲρ τῶν ἀγοραστῶν. Ὁ παραγγελλοδότης μελετᾷ τὰ διατελεῖ ἔτι, διὰ τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων, τὸ ἀπαρκιῶδες αὐτῶν συμπλήρωμα. Διὰ τῆς εἰδικώτερον ἐννοουμένης περὶ οὐδὲ καὶ α γ ο ρ ᾶ ε β λ. Π α ν ῆ γ υ ρ ι ε. Π α ζ ᾶ ρ ι ο ν. [Α.Ρ.Η.]

Ἀγοραῖα τέλη (ἀ ρ χ α ι ο λ.). Τέλη ἐπιβαλλόμενα ἐπὶ τῶν ἐκτεθειμένων ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀνίων, εἰσπραττόμενα δ' ὑπὸ τῶν ἀγορανομῶν, ἐν ταῖς ἀρχαῖς Ἀθήναις, ἐν θεσσαλικαῖς, ἰσως δὲ καὶ ἐν ἄλλαις ἑλληνικαῖς πόλεσι. Τὰ ἀγοραῖα τ. εἶναι διάφορα τῶν ἐπιωνίων καὶ τῶν οὐδὲ ἀπυλίων (βλ. λ. α.) [Π.]

Ἀγοραῖα τιμὴ. Ἡ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ῥυθμιζομένη τιμὴ δυνάμει τοῦ νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζήτησεως καὶ εἰς ἣν ἐκποιεῖνται τὰ ἐμπορεύματα. Ἡ τιμὴ αὕτη δύναται νὰ εἶναι ἀνωτέρα ἢ κατωτέρα τῆς φυσικῆς ἀξίας τῶν διαφόρων ἐμπορευμάτων δηλ. τοῦ συνόλου τῶν παραγωγικῶν ἐκκentu προϊόντων ἀποκλίνον, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ ν αὐτῶν τιμὴν. [Α.Ρ.Η.]

Ἀγοραῖος, ἀγοραῖα. Ὡπώνυμον τῶν προεστάντων τῆς ἀγορᾶς θεῶν. Ὡς ἔφοροι τῆς τάξεως ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἦτοί τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, ἐτίμωντο πολλοὶ τοῦ τῆς Ἑλλάδος ὁ θεὸς ἀγοραῖος καὶ ἡ θεῖα ἀγοραῖα τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν παλαιωτάτων χρόνων, διότι πρὸς Ὁμήρῳ (Ὀδ. Β, 98) ἐν ἐνέματι αὐτῶν ἱκετεύει ὁ Τηλέμαχος τοὺς εἰς ἀγορὰν συνελθόντας Ἱθακήσιους: Ἀθηναῖς δ' ἀγοραῖας ἱερὰν ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἐν τῇ ἀγορᾷ, παρὰ τὸ ἱερὸν Διὸς ἀγοραῖου ἐν Ὀλυμπίᾳ δ' ἐντὸς τῆς Ἀλτεις ἐν ἱερῶν καὶ Ἀρτέμιδος ἀγοραῖας βωμὸς, μεθ' ὃν ἦτο βωμὸς ἑτεροῦ ἀγοραῖου Διὸς. Ὡς ἐκείνη δὲ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ συναλλαγῶν ἐτιμᾶτο κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἑρμῆς (ἀγοραῖος), οὗ ἡ εἰκόμη ἀνέκειτο ἐν ταῖς ἀγοραῖς πᾶσιν τῶν ἑλληνικῶν πόλεων. [Π.]

Ἀγορὰ Κερκώπων. Παροιμία ἐπὶ τῶν πονηρῶν καὶ κακοθίων. Ἀπὸ τῶν μυθολογούμενων Κερκώπων, οἵτινες καὶ αὐτὸν τὸν Δία ἐπειράθησαν νὰ ἐξαπατήσωσι. [Π.]

Ἀγορακρίτος ὁ Πάριος ἀνδριαντοποιός. Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων ὁ τεχνίτης οὗτος ὑπῆρξεν ὁ ἀγαπητότερος τοῦ Φειδίου μαθητῆς, πολλοὶς ὅπ' αὐτοῦ εὐεργετηθεὶς. Ὁ Φειδίας οὐκ μόνον συγκατασκευαστὴς πολλῶν ἔργων τοῦ Ἀγορακρίτου ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ προτείνειται ἔργον τοῦ Φειδίου ἐπιγράψας τὸ ἵδιον αὐτοῦ ὄνομα. Ὁ Πausanias δὲ μνημονεύει ὅτι καὶ τὸ περιφημότερον τοῦ Ἀ. ἀγάλμα τὸ ἐν Ἰαμνούντι ἐνομιζέτο ἔργον τοῦ Φειδίου. Τῷ Ἀ. οὐδὲν ἔργον ἐσώθη, ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ ὅμων καὶ τῶν ἔργων τοῦ παραδίδωμι τῶν ἀρχαίων φαίνεται ὅτι ὁ τεχνίτης οὗτος ἦτο καθόλου μιμητὴς τῆς τέχνης τοῦ Φειδίου. [Θ. Σ.]

Ἀγορὰ λύκειος. Παροιμία ἐπὶ τῶν ταχέως πωλουμένων. Ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ἀρπακτικοῦ ζῆου. [Π.]

Ἀγορανομικά (Δ ι ο ι κ. δ ι κ.), αἱ ἀγορανομικαὶ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν τηρητέαν τάξιν, καθαρίστην, ἀκριβεῖαν καὶ ἐλευθερίαν ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Τὰ περὶ τούτων ἐκινῶνται ἐν Ἑλλάδι τὰ ἀπὸ 6 Ἀπριλίου 1835 Β. Διάταγμα, δι' οὗ καθιεροῦνται ἐν ταῖς δημοτικαῖς ἀγοραῖς ὁ ἐλευθερὸς συναγωνισμὸς διὰ τε τοὺς πωλητάς καὶ ἀγοραστὰς (πλὴν τῶν περιορισμῶν, οὗς ἰδικίτεροι νόμοι καὶ διατάγματα ἐπιβάλλουσι), κανονίζεται ὁ τρόπος καὶ οἱ ὅροι τῆς παραχωρήσεως ἀδείας εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἀπαγγέλλωνται τὸν ἀρτοποιόν καὶ κρεοπώλην, ὀρίζονται τὰ περὶ ἀναποθηκείσεως τῆς πρὸς πώλησιν καυσίμου ξυλίας, ἐπιβάλλεται ἡ χρῆσις ὀρισμένου μέτρου καὶ σταθμῶν καὶ τέλος ἀνατίθεται εἰς τοὺς δημάρχους κατὰ πρῶτον λόγον, εἰς τοὺς νομάρχας δὲ κατὰ δεύτερον, ἡ ἐποπτεία καὶ ὁ ἐλεγχος τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τούτων. Ἡ παράδοσις οὐκ ἐξήντο ἀγορανομικῆς διατάξεως χαρακτηρίζεται ὡς πταίσμα καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ὑπὸς ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ πραγματεύεται περὶ τῶν παλαιωμένων τῶν ἀγορών τῶν εἰς τὰς ζωοτροφίας καὶ τὴν σιτοδείαν καὶ ἀνατίμησιν τῶν τροφίμων (Ἀρθ. 581-587). Πολλὰ ὅμως τῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων περιέπεσαν εἰς ἀχρηστίαν ἄλλαι μὲν διὰ τὸ ἀνεφάρμοστον ἢ ποιεῖται αὐτῶν, ἄλλαι δὲ διὰ τὴν ἀμελείαν τῶν ἀρμοσίων. Οὕτω δὲν ἐφαρμόζονται νῦν τὰ περὶ ὑποχρεώσεων τῶν ἀρτοποιῶν ὡς πρὸς τὴν ἀπαιτούμενην ἀναποθηκείαν ὀρισμένου ποσῶ ἀλεύρων καὶ τὴν γρηγορίαν πρὸς τοῦτο ἐγγύησιν. τὰ περὶ διατιμήσεως τοῦ ἄρτου, τοῦ κρέατος καὶ τῶν

ἐξόντων, τὰ περὶ ἀγορῆς τῶν ζώων καὶ ἄλλα πολλὰ. [Ἀγγ.]

Ἀγορανομικὸν δόγμα (α. ρ. μ.) (aedilicium edictum) πᾶν διάταγμα τῶν ἐν Ῥώμῃ ἀγορανόμων (βλ. λ.) aediles· εἰδικῶς δὲ γνωστὸν ὡς τὸ περὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τῶν ἀγορών καὶ κτηνῶν ἐκδοθὲν καὶ ρυθμίζον τὰ περὶ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτῶν. (βλ. Ἀγοραπωλητρία). [Δ.]

Ἀγορανόμοι (α. ρ. α. λ.). Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, πρώτη χρεια καλῶς οἰκουμένης πόλεως εἶναι ἡ ἐπιμέλεια τῶν ἀναγκαίων περὶ τὴν ἀγοράν, ἐπ' ἣν πρέπει νὰ εἶναι ἀρχὴ τις, ἡ ἐφορὰ περὶ τὰ συμβόλαια καὶ τὴν εὐκοσμίαν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι ἡ τῶν ἀγορανόμων. Ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων μαρτυριῶν ἀρχαίων γνωστὸν ἐστὶν ὅτι Ἄ. ὑπῆρχον οὐ μόνον ἐν Ἀθῆναις καὶ Σπάρτῃ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι τῆς Πελοποννήσου, τῆς Σιταρίας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν νήσων, ἀλλὰ καὶ ἐν Σικελίᾳ, ἐν Ἑλληνικαῖς πόλεσι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐν Θράκῃ, ἐν τῇ Ταυρικῇ Χερσονήσῳ, ἐν τῇ Πάλῃ· Ὀλβίᾳ τῆς Σαρματίας καὶ ἐν Λίγυπτι ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων. Ἐν Ἀθῆναις οἱ Ἄ. ἦσαν δέκα, εἰς εἰς ἐκάστης φυλῆς, ἀναδεικνύμενοι διὰ κλήρου· ἐπατήρουν δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀγοράν ὄντα (πλὴν τοῦ αἵτου, οὗ τὴν πώλησιν ἐπέδωκεν ἑτέρα ἀρχή, ἡ τῶν σιτοφυλάκων), ἐλέγχοντες καὶ τὴν ποιότητα αὐτῶν πολλὰκις, καὶ ἐπεμελοῦντο ὥπως τηρῶνται αὐστηρῶς οἱ ἀγορανομικοὶ νόμοι καὶ αἱ συναλλαγαὶ γίνωνται ἀψευδεῖς. Εἶχον δ' ἐξουσίαν νὰ λύσῃ τὰς ἀναρρυθμένας ἐν τῇ ἀγορᾷ διαφοράς, ὅταν αὗται δὲν ἦσαν σπουδαῖαι, καὶ νὰ τιμωρῶσι τὰ κατὰ τὴν ἀγοράν πταίσματα, μάλιστα δὲ τὸν περὶ τὰ μέτρα καὶ τὰ σταθμὰ ὄλον, ἐπιβάλλοντες πρόστιμον (ζημίαν), ἐνίοτε δ' ἂν οἱ πταίσται ἦσαν ξένοι ἢ δοῦλοι καὶ μαστιγοῦντες αὐτοὺς διὰ τοῦ ἡμάντος, ὃν ἔφερον. Οἱ Ἄ. εἰσέπραττον προσέτι τὸ διὰ τοῦ ἀγορανομικοῦ νόμου κεκαυνομένου ξενικὸν τέλος, ὅπερ ὑπεχρεοῦντο νὰ καταβάλλωσιν οἱ μέτοικοι καὶ οἱ ξένοι ὅπως λάβωσι τὴν ἀδειαν νὰ ἐκθέτωσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ τὰ ἐμπορεύματά των, παρεχόμενῃ δωρεάν τοῖς πολίταις. Τὰ αὐτὰ καθήκοντα εἶχον πιθανῶς οἱ Ἄ. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῆς Ἑλλάδος. Ἐνταυθα ἐργάζοντο καὶ περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ ἐργαζομένων καὶ περὶ τῶν μισθωμένων αὐτοὺς ὅπως μηδέτεροι ἀδικῶνται, ἐπαναγκάζοντες «κατὰ τοὺς νόμους τοὺς μὲν μὴ ἀθετεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἔργον πορεύεσθαι, τοὺς δὲ ἀποδιδόναι τοῖς ἐργαζομένοις τὸν μισθὸν ἕνευ δίκης.»— Ἐν Σπάρτῃ ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων οἱ Ἄ. ἐμπέλωσι καλούμενοι πρότερον, ἦσαν ἑπτὰ, ἀποτελοῦντες συναρχίαν, ἧς ὁ προϊστάμενος ἐλέγετο πρέσβυς· οὗτος καὶ Ἄ. αἰδόμενος θυμολέγεται ἐν τιμῇ ἐπιγραφῇ.

Οἱ Ἄ. ὑπῆρχον ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι καὶ κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους, ὅτε ἡ ἀρχὴ αὐτῶν θεωρεῖτο παρακλήρησι τῇ τῶν aediles τῶν Ῥωμαίων, περὶ ὧν Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνακτεὺς λέγει ὅτι «σχεδὸν εἰκόσι πῶς κατὰ τὰ πλείστα τοῖς παρ' Ἑλλήσιν ἀγορανόμοις.» Ὅθεν καὶ οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων τὴν λέξιν aediles διὰ τοῦ Ἄ. μεταφράζουσι, τὰν ἀπάλιν δὲ Ῥωμαῖοι συγγραφῆς τοὺς Ἄ. aediles καλοῦσι. (βλ. λ. K. Haederli, Die hellenischen Astenomenen u. Agoranomen, vornehmlich im alten Athen. 1888). [Π.]

Ἀγορανόμοι (aediles) ἀρχὴ ἐν Ῥώμῃ, κατασταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 260 ἀ. κτ. Ρ. (491 π. Χ.), ὅτε οἱ δημοτικοὶ ἢ πληθεῖσι στασιάσαντες ἀπέντησαν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν κατ' ἑτος τριεσούσιον ἥτοι δημάρχους, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ἄλλους δύο ἀνδρας ἐξ αὐτῶν ὡς ὑπηρετάς τῶν δημάρχων, μετέγοντας τοῦ ἀπαραισθήτου αὐτῶν (sacrosancti). Οὗτοι δὲ καὶ τὰς δίκας ἔκρινον, ἃς ᾗθελον ἐπιτρέψαι εἰς αὐτοὺς οἱ δῆμαρχοι, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον τῶν ἱερῶν καὶ τῶν δημοσίων τόπων καὶ τῶν κατὰ τὴν ἀγοράν πραγμάτων. Ὀνομάσθησαν δὲ aediles ἀπ' ἐνός ἐκ τῶν πολλῶν ἔργων, τὰ ὅποια ἐπραττον ὡς ἐπιμελοῦμενοι δηλαδὴ τοῦ ναοῦ (aedes) τῆς Διήμιτρος. Ὁ διορισμὸς τῶν Ἄ. ἀπέκτιστο ἐν ἀρχῇ τοῖς δημάρχους ἀπὸ τῆς Lex publicia Valeronis (283 ἀ. κτ. Ρ. 471 π. Χ.) τῇ συνελεύσει τῶν πληθῶν (comitia tributa) τότε δὲ καὶ ἡ ἐξουσία τῶν ἀρχόντων τούτων ἀπέβηκε τὸν ὑπηρετικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα καὶ κατεστῆ παρεμφερὴς σχεδὸν πρὸς τὴν τῶν ἀγορανόμων παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐναστυμένην δύναμιν τοῦ ἀγορανομικοῦ δόγματος (aedilicium edictum). Ὅτε δὲ κατεστῆ καὶ εἰς τοὺς πληθεῖς προσετῆ ἡ ὑπατεία, οἱ πατρίκιοι καθήρωσαν νὰ δημιουργήσωσι καὶ δύο κοουρούλιους ἢ ἐντιμότεροους ἀγορανόμους ἐν τῇ τάξει τῶν οὔτινες ὅμως βραδυτέρως ἐξελέγοντο ἀδιαφύκτως καὶ ἐν τῶν δύο τάξεων. Οἱ πληθεῖς ἀγορανόμοι καὶ οἱ κοουρούλιοι δὲν συναπετέλουν μὲν ἓνα σύλλογον, ἀλλ' εἶχον τὴν αὐτὴν περίπου ἐξουσίαν. Δὲν εἶχον τὸ καλούμενον imperium, ἐξετείνετο δὲ ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ἕως εἰς ἀπώτατον χιλιῶν βρυχάτων ἀπὸ τῆς πόλεως, ἧς τὰς συνοικίας διενέμεντο πρὸς ἀλλήλους κατὰ κλήρον πρὸς ἐξάσκησιν ἐν ἐκείνῃ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀστυνομικῶν καὶ ἀγορανομικῶν καθήκοντων των. Ἐορτῶν τιμῶν ἢ ἁγίων εἶχον τὴν ἐπιστασίαν μόνον οἱ πληθεῖς ἀγορανόμοι, ἄλλων δὲ πάλιν οἱ κοουρούλιοι. Ἐπὶ Κλαύδιος προσετέθησαν εἰς τοὺς ἕως τότε τεσσαράς ἀγορανόμους καὶ δύο ἀκόμη τῶν ἀπὸ τῆς Διήμιτρος ἐπιτελεῖν (Cereales).

εἶδον ἀιεξήγητον, όταν δ πάσγων εὐρίσκηται πρὸ χώρου κεντοῦ (ἐ ρ η μ ο ρ ο δ ε ῖ α), ἡ δι-
έρχεται: θημασιαν πλατεια. Τῷ φέδω τούτῳ
παρακολουθεῖ ἀγωνία, πίσις καρδιακή, παλ-
μοί καὶ ἄλλα τινὰ νευρικά φαινόμενα. [B.]

Ἀγύργειανη, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου
Πελοπόννησου τοῦ νομοῦ Λακωνίας, ἔχουσα
410 (1879) κατοίκους.

Ἀγύργειανη, ἡ νῶ καὶ κ ἄ τ ω. ἑλλ.
κώμη τοῦ δήμου Δωριέων τοῦ νομοῦ Φθι-
ωτίδος καὶ Φωκίδος, ἔχουσα 917 (1879) κα-
τοίκους.

Ἀγορδον (Agordo) ἱταλ. χωρίον
τῆς ἐπαρχίας Βελλουνου, ἔχον ἀξίολογα με-
τάλλα χαλκοῦ καὶ χαλκάνθης. Κατ. 925 τῷ
1881 (ὁ δῆμος 3129).

Ἀγορέλιτσα, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου
Πηλοπόννησου τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας,
ἔχουσα 296 (1879) κατοίκους.

Ἀγούστα (Agosta, λατ. Augusta),
ἱταλ. πόλις, ὄχυρα καὶ εὐλαμνος, ἐν τῇ ἐ-
παρχίᾳ Συρακουσῶν. Κατ. 12 286 τῷ 1885.

Ἀγούα (Aguia), ἐν τῶν μεγαλοπρεπε-
στάτων ἡραισιαιῶν τῆς γῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ
Γουατεμάλας, ἐν τῇ μέσῃ Ἀμερικῇ, 4 121 μ.
ὕψην.

Ἀγουάδο (Aguado Alexandre Ma-
ria). Ὀνομαστὸς τραπέζιτης ἐξ Ἰσραηλιτι-
κῆς πορτογαλικῆς οἰκογενείας κατεχόμενος,
γενν. ἐν Σεβίλλῃ τῷ 1784, ἀποθ. ἐν Οὐζόν
τῆς Ἰσπανίας τῷ 1842. Καταταχθεὶς εἰς τὴν
γαλλικὴν στρατὸν, ἐγένετο νεώτατος ἐπὶ συν-
ταγματάρχης (1810), ἔλαβε δὲ τὴν ἀρετὴν
τοῦ τῷ 1815. Ἐπιδόθηκε εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν
ἀποικιακῶν ὑπερπλουτήσας, εἰτα δ' ἀνέλαβε
τραπέζιτικὰς ἐπιχειρήσεις ἐν Παρισίοις, μά-
λιστα ἐπὶ Ἰσπανικῶν χρεωγράφων, ἅτινα ἐξ
αὐτοῦ ἐκλήθησαν τότε Ἀγουάδος. Οὗτος ἐξέ-
δωκε καὶ τὸ ὑπὸ τὴν ἐγγυήσιν τῶν τριῶν συ-
νάμειον ἑλλήν. θάνατον τοῦ 1834. Ἀποθανὼν
κατέλιπε περιουσίαν 60 ἑκατ. [Π.]

Ἀγουόδουρας (β ο τ.) καὶ ἄγου-
οούρι. Οὕτω καλεῖται ἐν ταῖς τῶν Κυκλά-
δων νήσοις πᾶσα κοινοτάτη, ἣτοι τὸ Ὑπέρικον
τὸ εὐλύφυλλον (Hypericum crispum L.)
χρήσιμος ὡς ὑπόστρωμα, ἵνα ξηραίνωσιν ἐπ'
αὐτοῦ σῖκα ἡ καὶ πρὸς κατασκευὴν σαρόθρων.
Ἰδε Ὑπερικνεῖδῃ. [Θ.Χ.]

Ἀγουύγιας (Agullas), τὸ ἐν τῷ Ν.
πέρας τῆς Ἀσρικῆς Π ο λ ο δ ε ῖ κ τ ο υ
ἀ κ ρ ω τ ῆ ρ ι ο ν, ἐπ' οὗ καὶ ἐξαίρετος φά-
ρος. Ἐγγύς αὐτοῦ ἡ ἐμώνυμος σύρτις (A-
gullas-Bank), Π ο λ ο δ ε ῖ κ τ ο υ σ τ ῆ-
0 ο ς. (Βλ. καὶ Αἰγκύλη). [Ν.Σ.]

Ἀγουλινέτσα, ἑλλ. πόλις τοῦ νο-
μοῦ Μεσσηνίας, πρωτεύουσα δὲ τοῦ δήμου Πύ-
λακος, ἔχουσα 2,213 (1879) κατοίκους,
ταχυδρ., τηλεγρ. καὶ ἐιρηνοδικεῖον.

Ἀγουσιν ἐορτὴν οἱ κλέπτει.
Παρεσμ. ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν κλεπτόντων. [Π.]

Ἀγρο (ν ο μ.) θῆρα (venatio), ἡ τρὸς-
πρὸς κτήσιος κυριότητος διὰ τῆς ἀποουδήσεως
συλλήψεως ἢ φόνου χερσαίων ἀγρίων ζώων
ἢ πτηνῶν ἢ τιθασυθεντῶν μὲν πλὴν ἀνακτῆς
σαμένων τὴν ἐλευθερίαν τῶν. Ἡ Ἀ., ἐπ'
δοξ. occupatio (κ α τ α λ ῆ ψ ε ω ς βλ. λ.)
ἐστὶ παρ' ἡμῶν ἐλευθέρῃ ἢ θῆρα δ' ὑπὸ κτείται μὲ-
νον εἰς ἀδειαν ὁλοκαυτοῦ, ἢς ἔκνε τιμωρεῖσθαι
(Π. Ν. ἄρθ. 622. — Β. Δ. 18 Φεβρ. 1833
πρὸς Ν. ΔΧΚΕ χαρτοσήμ. ἄρθρ. 26). [Δ.]

Ἀγρο, πόλις τοῦ Ἰνδοστάν ἐπὶ τῇ Τξ-
μῇ, ἥτις, καίπερ διατελούσα ἐν παρακμῇ, ἐ-
νεργεῖ ἐπὶ ἀξίολογον ἐμπόριον (σάλικα, ἱπποὺς
καμήλους, δορυκτὸν ἄλλα μετὰ ξαν, ἰνδικὴν αὐ-
ανον, σάκηλον). Γενόμενῃ πρωτεύουσα τῶν
μογγόλων αυτοκρατόρων καὶ ἀμύκασα ἀπὸ
Ἀκθάρ (1556) μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Αἰβέρ-
ξιδ (1707), ἔαλε μετὰ ταῦτα (1784) ὑπὸ
τῶν μαρατῶν καὶ μετέπειτα (1803) ὑπὸ τῶν
ἀγγλῶν. Εἶναι ἴσιος ἡ ἀξιολεγωτάτη τῶν Ἰν-
δικῶν πόλεων διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν
μνησίων αὐτῆς. Κατ. 160 203 τῷ 1881.
Συγκοινωνεῖ διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Δελ-
χῆς, Βεναρῆς καὶ Καλκούτης. Ἡ ἐμώνυμος
ἐπαρχία, ἥς τὸ ἔδαρος γονιμώτατον, παράγει
ἐν ἀφθονίᾳ ὄρυζαν, λαχανα, ὄσπρια, ἰνδικὴν
κάναν καὶ τρέφει παντοία ζῶα ἐξαίρετα. Ἡ
δικαιοσύνη Ἀ., ἐπίσης ευσεβὴς, ἐξαρτᾶται ἀπὸ
τῆς ἐν Καλκούτῃ ἐπιστασίας τῶν ἀγγλῶν.
Κατ. 4834 004 (1881). [Ν.Σ.]

Ἀγρο ἢ Ἀγραί. Χωρίον ἐντὸς τῆς ἀρ-
χαίας πόλεως Ἀθηνῶν πρὸς Ν ἐπὶ τῆς ἀρι-
στερᾶς ὁχθῆς τοῦ Πιλιστοῦ, τὸ νῦν Βαθρακο-
νήπι. Περιελάμβανε δὲ πιθανῶς τοὺς δύο
λάφους, τὴν παρὰ τὴν εἰς τὸ σημερινὸν νε-
κροταφεῖον ἄγουσαν καὶ τὴν ὑπερκειμένην τοῦ
Σταδίου λόφον Ἀρδητιῶν, καὶ αὐτὸ τὸ Στά-
διον. Ἐνταῦθα ἐλέγετο ὅτι τὸ πρῶτον εὐθρέψ-
αν ἡ Ἀρτεμῖς καὶ ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἀγρο-
τέρας Ἀρτέμιδος, ἥγετο δὲ κατ' ἑστὸς τῇ ἐκτῇ
μηνὶ Βαθρομῶνος καὶ ἐορτὴ (Ἀγροτέρας
οὐσίας), εἰς μνήμην τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης.
Ἦν Ἀγρο ἦγοντο προσέτι καὶ τὰ μικρὰ τῆς
Δήμητρος μυστήρια, τὰ ἐποία ἐλέγοντο τὰ ἐν
Ἀγροῖς ἐγίνετο δ' ἡ μόσις πιθανῶς ἐν ταῖς
ὕπερ τὴν Καλλιφρόνιν κρήνην νταῖς τῆς Δή-
μητρος καὶ τῆς Κόρης καὶ τοῦ Τριπτολέμου,
ὧν δ' ἑτέρος ἐσφίετο ἀνέριος μέχρι τῆς πα-
ρελθούσης ἐκατονταετηρίδος, κατακαυθεὶς τῷ
1778. [Π.]

Ἀγραδιαδοί (Agraviados), ὄνομα
πολιτικῆς μερίδος ἐν Ἰσπανίᾳ, οὕτω κληθέν-
των τῶν παθῶν τοῦ ἀπολυταρχικοῦ συστήμα-
τος. Οἱ Ἀγραδιαδοὶ ἐπαρξέσθην κατὰ τὸ
1826 πᾶς ἐν Πορτογαλίᾳ ἐπαλθούσας ταρ-
χῆς καὶ κρῶρα ὑπὸ τοῦ Πάπα ἀποστηριζόμενοι
ἡμετέραν φανεράν ἐπαναστάσιν ζητούντες τὴν

ἀποκατάστασιν τῆς ἀπολυταρχίας ἐν τῇ κρᾷ καὶ τῇ Ἑλλάδι καὶ αὐτὴν ἐτι τὴν ἐπὶ τὸν Περσὶ εἰς ἐπὶ τῶν ἑλλήνων κατεπολεμήθησαν ἰσχυρῶς ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου Ζ' καὶ καταστράφησαν παντελῶς ἐκτὸς τινῶν συμφορῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τινὰ ἐτι χρίνοντο ἡμιχλοῦν τὴν χώραν. [Π.Κ.]

Ἀγραία ἢ Ἀγραίς, χώρα τῆς ἐπικτῆ-
του Αἰτωλίας, διακρινόμενη ὑπὸ τοῦ Ἀγελῶν,
ἧς οἱ κατοικοὶ (Ἀγραῖοι ἢ Ἀγραῖες), κατὰ
τὴν Πολύβιον (12', 5), δὲν ἦσαν Ἕλληνες, ὁ-
περ ὅμως δὲν φαίνεται συνδεῖν πρὸς τὰς μακρ-
ταρίας ἄλλων συγγραφέων. Ἐπὶ τοῦ Πελό-
ποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἀγραῖοι εἶχον βασι-
λεῖα ἐνὸς Σαλυνθίου, ἐν τοῖς ὑστεροῦν ὅμως
χρόνοις δημοκρατούμενοι προσεχώρησαν εἰς τὸ
κοινὸν τῶν Αἰτωλῶν. [Π.]

Ἀγραῖος ἢ Ἀγρεὺς ἢ Ἀγρευτής. Ἐ-
πωνυμία τοῦ Ἀπέλλωνος, ὡς δεκτικὸς τῶν
ἀγρίων θηρίων καὶ φύλακος τῶν ἡμερῶν ἀν-
τιστοιχῶς ταύτῃ εἶναι ἡ ἐπωνυμία Ἀγροτέρου
τῆς Ἀρτέμιδος. Κατὰ τὴν Παιονίαν ἐν Με-
γαρίᾳ ἦν ναὸς Ἀπέλλωνος Ἀγρεῖος καὶ Ἀ-
γροτέρου Ἀρτέμιδος. Ἀγρεὺς καὶ Νόμιος, ὡς
ὁ πατήρ αὐτοῦ Ἀπέλλων, ἐπωνομαζέτο καὶ ὁ
Ἀρισταῖος, ὁ θεὸς τῆς γεωργίας. [Π.]

Ἀγραίων δὴ μ. ο. σ. τοῦ νομοῦ Αἰτω-
λίας καὶ Ἀκαρναντίας, συγκαταλεγόμενος μὲν ἐκ
τῶν κοινῶν Κεραιῶν (744), πρωτεύου-
σός, Ἀγ. Γεωργίου (65), Βιναῖας (919),
Βούλπης (212), Ἐλακῆς (255), Κουφάλας
(305), Μαράθιας (516), Νεοχωρίου (611),
Παλιονοκταύνας (175), Παλιονοκταύνας (113),
Τατάρνης (430), Φραγγίττα (811), Χρύσου
(187), καὶ τῆς μονῆς Τατάρνης (22), οἰκού-
μενος δὲ ὑπὸ 1.521 (1870) κατοικῶν. Ἀπὸ
τοῦ δήμου ἡ περιφέρεια εἶναι τραχὺ καὶ θα-
λώδης· οἱ δὲ κατοικοὶ αὐτοῦ, ἡμιγεῖς Ἕλλη-
νες, εἶναι κτηνοτρόφοι καὶ γεωργοί, εὐδαιμό-
νιοι δὲ ἄλλην ἀσκαδοὶ βιομηχανίαν, διότι καὶ αὐτὰ
τὰ μὲλιννα ἱματῖα τῶν ἀγοράζουσιν ἀπὸ τῶν
νομαδῶν βλαχτοποιμένων τῶν φοιτῶντων εἰς
τὰ ὄρη αὐτῶν, παρασκευάζοντες αὐτοὶ κατ'
οἶκον μὲν τὰ βυμβάκην. Ἐν Κεραιῶν ὁ
πάρχει ταχυδρ. τηλεγράφ. Ἑλλ. σχολεῖον. [Ν.Σ.]

Ἀγραῖμ (Agram) καὶ κρατ. Ζα-
γρᾶδ, ἐν τῶν τριῶν κομητιῶν, εἰς α' ἢ
Κροατία διήρηται, κείμενον ἀνὰ μέσον τῶν
ἄλλων δύο, τοῦ πρὸς βορ. Βαρσάβην καὶ τοῦ
πρὸς νότ. Κρέϋτς, διακρινόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ
ποταμοῦ Σάβου καὶ ἔχον ἐμβαδὸν 4 077 τ.χμ.
κατ. 208 215 τ.χμ. 1880. Ἦ ἐκδύναμις πρω-
τεύουσα τοῦ κομητιῶν καὶ πόσις τῆς αὐτο-
αρχῆς Κροατίας, ἐγγὺς τοῦ Σάβου καὶ ἀπὸ
τῆς μὲν Βούδας ΝΔ 280 χιλ. μέτρων,
τῆς δὲ Βιέννης Ν 210 χιλ. ἔχει κατ. 28 300.
Εἶναι δὲ ἐγγὺς πύλεις καὶ σταθμοὶ τῶν ἀπὸ
(1) ἐν εἰς Τεργέστην καὶ ἀπὸ Στεϊνδρὺκεν

εἰς Σίστεκ σιδηροδρόμων. Ἦ πόλις αὐτῇ, δι-
ακρινόμενη εἰς τρεῖς τμήματα, τὸ β α σ λ ι-
κ ὁ ν, τὸ ἰ σ ρ α τ ι κ ὁ ν καὶ τὸ ἐ π ι-
σ κ ο π ι κ ὁ ν, εἶναι καθέδρα τοῦ β ἄ ν ο υ
τῆς Κροατίας· ἔχει δὲ ἀρχιεπισκοπὴν, πανε-
πιστημῖον (ἀπὸ τοῦ 1874) καὶ ἀνώτατον διὰ
τὴν Κροατικὴν καὶ τὴν Σλαβονίαν δικαστήριον.
Οὗτα δὲ καὶ ἀξιόλογον ἐμπορίαν, παραλαμ-
βάνει κηπὸν, ἀλας καὶ εἰνους τῆς Οὐγγα-
ρίας καὶ πωλεῖ ταῦτα καὶ ἄλλα προϊόντα αὐ-
τῆς εἰς Φιλιππῖν καὶ Δαλματικὴν. Μεῖγα ὅμως
μέρος αὐτῆς κατεστράφη λήγοντος τοῦ Οὐκτω-
βρίου 1880 ὑπὸ σεισμῶν. [Ν.Σ.]

Ἀγραμμάτος (π α ι δ.) λέγεται παρ'
ἡμῶν, ὅπως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν,
κυρίως ὁ μὴ γινώσκων τὰ πρῶτα γράμματα,
τὴν ἀνάγνωσιν τεύσετι καὶ τὴν γραφὴν, ἐν
γένοι δὲ ὁ ἐντελὴς ἀμάρτυρος καὶ ἀπολίτι-
στος ὁ εὐδαιμόνιος παιδεύσειν ἔχων, ὁ σκαῖος καὶ
ἀγροῖκος ἄνθρωπος καθέσθαι ἀνάκαθεν ἐπι-
στευθὴ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ὅτι ἡ σται-
χειωτικὴ γνῶσις τῆς γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως,
αἰτίνες ἀπετέλουν τὰ λεγόμενα γ ρ α μ μ α-
τ α, εἶνε ἀναγκασιότατα πρὸς ἀσκήσιν καὶ
ἀπολείπουν τοῦ νοῦ, ἧς ἄνευ ὁ ἄνθρωπος
διατελεῖ ἐν παντελεῖ ἀγροῖκος. Τὴν πεποιθῆ-
σιν ταύτην ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀπετυπώσεν εἰς
τὰς παροιμίας—ἄνθρωπος ἀγροῖκος καὶ ἄνθρωπος
ἀπολείκτων—ὁ γραμμάτων ἀπειρος οὐ βλέ-
πει βλέπων. Οἱ ἀγραμματοὶ λέγονται καὶ α-
ν α λ φ ἄ β η τ ο ι· ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν σχε-
τικῶς πρὸς τὸν ὅλον ἀριθμὸν τῶν κατοικῶν
χώρος τινὲς θεωρεῖται ὡς μέτρον ἀσφαλῆς τῆς
βαθμίδος τοῦ ἐν γένει πολιτισμοῦ, ἐν ᾧ δια-
τελεῖται τὰ ἔθνη. [Χ. Πμ.]

Ἀγραμπελῆ (β ο π.) ἢ Ἀγριαμπέλη.
Διάφορα εἶδη κληματῶν. Πλέπε Κληματῆς
(Clematis).

Ἀγρανάπαισις (γ σ ω π.) Ἦ συνή-
θεια τοῦ κρίνειν τὸν ἀγρὸν ἀκαλλιέργητον ἐπὶ
ἐν ᾗ πλείοντα ἔτη, οὐχί, ὡς ὑποθέτουσι τι-
νες, διότι ὑπέστη κάματος καλλιέργηθῆς καὶ
δαίται ἀναπαύσεως, ἀλλὰ διότι ἐξηγλήθη διὰ
τῆς καλλιέργειας ἱκανὸν μέρος τῶν ἐν αὐτῇ
χρησμάτων πρὸς τροφήν τῶν καλλιέργουμένων
φυτῶν οὐσιῶν καὶ διότι ἡ ἐπανειλημένη καλ-
λίεργος αὐτῶν τινῶν ἐπιφέρει πολλαπλασια-
σιν τῶν ζιζανίων καὶ παρασίτων φυτῶν ἐν
τοῖς ἀγροῖς. Διὰ τοῦτο ὁ ἄνευ φυτικῆς καλ-
λίεργας μόνων ἀγρῶν (ἀ ρ γ ὁ ς ἀ γ ρ ὁ ς)
ἀροτρίεται συνήθως καὶ βωλοκοπῆται, ἵνα ἡ
γῆ ἐκτιθεμένη εἰς τὴν ἀνέμεσταιραν ὑπόσπῃ
τὴν γονιμοποιὸν αὐτῆς ἐπιδρασιν καὶ ἵνα κα-
τασταρῶσι τὰ παράσιτα χέρτα. Εἰς χώρας,
ἐν αἷς ἡ γεωργία εἶναι εἰναί προσηγμένη, εἰ ὁ
αγρὸς ἀρίστων ἀκαλλιέργητος κατὰ πᾶν θεῶ-
τασιν ἢ τρίτον ἔτος, ὡς εἰς πολλὰ μέρη τῆς
Ἑλλάδος καὶ τῆς λοιπῆς Ἀνατολῆς, εἰς ἄν-

λας δὲ σπανιώτερον· ἀλλ' εἰς τὰς μάλλον προηγμένας χώρας ἡ γῆ καλλιεργεῖται ἀκαταπαύστως μετὰ καταλλήλου λιπάνσεως καὶ ἐναλλαγῆς τῶν καλλιεργουμένων φυτῶν, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς τοπικὰς καὶ οἰκονομικὰς περιστάσεις, ὅς ὃν ὁ γεωργὸς περιτοίχίζεται. [Γ.Δ.Σ.]

"Αγραπιδωχώρα. ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Πεινητίου τοῦ νομοῦ "Αργολικῆς καὶ "Πιλιδος, ἔχουσα 232 (1879) κατοίκους.

"Αγραυλος βλ. "Αγλαυρος.

"Αγραφα. Οὗτω καλεῖται μέγα ὄρεινόν τμήμα μεσόγειον τῆς Στερεᾶς "Ελλάδος, περιλαμβανόν ἐκτετατόν τε βρειτοδυνικὸν μέρος τῆς ἐπαρχ. Εὐρυτανίας, καὶ μικρὸν τμήμα τῆς ἐπαρχ. Καρδίτσας. Ἦχει ὅρια πρὸς Δ τὸν "Αγελῶν, πρὸς Β τὰ μεσημβρινὰ ἄκρα τοῦ Πηνδου, οὗ ἀποτελεῖ προεκτασιν, πρὸς Α τὸν ποτ. Μεγδοβα καὶ πρὸς Μ τὰς ἐπαρχ. Εὐρυτανίας καὶ "Ακαρνανίας. Τὰ "Αγρ. διατείνονται κατὰ μήκος ὑπὸ πταχμοῦ, "Αγραυιώτικου καλουμένου, ἐκδύλλοντος εἰς τὸν "Αγελῶν καὶ διαρροῦντος τὴν γῶραν εἰς δυτικὰ καὶ ἀνατολικὰ "Αγραφα. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῶν "Αγρ. εἰνε ἡ Καραῖα (2144) πρὸς Β, ἐν μέσῳ ἡ Τσουρνάτα (2168) καὶ πρὸς Μ ὁ "Άγιος Ἰλίας (2132).

Πρὸ τοῦ 1881 τὸ τμήμα τῶν "Αγρ. διηρέετο εἰς Τουρκικὰ καὶ "Ελληνικὰ "Α., τῆς παλαιᾶς ὁροθετικῆς γραμμῆς διερχομένης τὸ ὄρ. Τσουρνάτα, καὶ καταλειπούσης ὅλον τὸ βόρειον τμήμα τῶν "Αγρ. εἰς τὴν Τουρκίαν· ἀλλ' ἥδη πᾶσα ἡ περιοχὴ περιλαμβάνεται εἰς τὴν "Ελληνικὴν ἐπικράτειαν. Ἐν τῇ σημερινῇ δὲ διοικητικῇ διαίρεσιν τὰ "Αγρ. δὲν ἀποτελοῦσιν ἰδίαν διοίκησιν, περιέχονται ἄλλα τὰ μὲν βόρειον αὐτῶν ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καρδίτσας, τὸ λοιπὸν δὲ εἰς τὴν τῆς Εὐρυτανίας. Περιλαμβάνει δὲ τὸ μὲν τμήμα τῆς Καρδίτσας ἕνα ὄρεον, τὸν δ. "Αργιόλας, τὸ δὲ τῆς Εὐρυτανίας τρεῖς, τοὺς δ. "Αγράφου, "Απεραντίων καὶ "Αγραίων.

Τὰ "Αγρ. εἰνε χώρα ὄρεινοτάτη καὶ θατώδης διαρρομένη ὑπὸ ἀφθονίαν ὑδάτων. Περιλαμβάνει δὲ πληθυσμὸν 20 000 κατοίκων καὶ γωρία 52. Κύριον ἐπάγγελμα τῶν κατοίκων εἰνε ἡ κτηνοτροφία. Ἐκκλησιαστικῶς ὑπῆγετο ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, νῦν δὲ εἰς τὰς ἐπισκοπὰς τῶν νομῶν, εἰς οὓς τὰ δύο αὐτοῦ τμήματα ὑπάγονται.

Τὰ "Αγρ. ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας ὑπῆρξαν ἐνδιαίτημα καὶ χρυσόπηγον κλεφτῶν, καὶ διάσημα ἐγένοντο ὡς ἐν τοῦ αὐτονόμου βίου, ὅν οἱ κάτοικοι αὐτῶν διηγόν· δι' ὃ καὶ τὸ ὄνομα τῶν "Αγρ. ἀναφέρεται εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἡρωϊκῶν δημοτικῶν ᾠμάτων, ἐν οἷς τὸ πασίγνωστον «Κάτω στοῦ Βάλτου τὰ χωριά, Ξερόμερο καὶ στ' "Αγραφα...». Ὡς ἐν τοῦ αὐτονόμου

δὲ τούτου βίου λέγεται ὅτι ὑπῆρξε χρονικὴ πείραδος καθ' ἣν τὰ "Αγρ. ἤριθμον 300 χωρ. Ἐν τούτῳ δὲ ἴσως καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Ροῦμέλης ἤρχοντο εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὴν εὐχὴν «Νὸ γίνης κλέφτης στ' "Αγραφα καὶ ἀρματοῦλός στὸ Βάλτο».

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὴν γῶραν τῶν "Αγρῶν κατόικησαν οἱ "Αγραιοί, ἔθνος Λιτωλικόν. [Ἀντ. Μηλ.].

"Αγραφα, κώμη τοῦ νομοῦ Λιτωλικῆς καὶ "Ακαρνανίας, οἰκουμένη ὑπὸ 489 (1379) κατοίκων, πρωτεύουσα δὲ ὁμωνύμου δήμου, ὅστις σύγκειται μὲν ἐξ αὐτῆς καὶ τῶν γωρίων Βραχικιανὰ (336), Γκινα (90), Γκιτανιανὰ (405), Μηρούσι (208), Μοναστεράκη (288), Τροβάτου (458), οἰκεῖται δὲ ὑπὸ 2 274 κατοίκων. Ἀπασα τοῦ δήμου τούτου ἡ περιφέρεια εἶναι ὄρεινὴ καὶ θατώδης καὶ ὁυσάτος· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ, ἀμειγρῆς ἑλλήνες, — πλὴν τῶν σκηνιτῶν πομένων ἐλάχων (σαρκαριστῶν) καὶ ἀλθωνοελάχων (ἀρβαντοελάχων), ζῶσιν ἀπὸ κτηνοτροφίας καὶ γεωργίας καὶ εἶναι μαχημῶτατοι. [Ν.Σ.]

"Αγραφέα = ἀδυναμία τοῦ γραφεῖν· ἀποτελεῖ παρὰ τὴν τινὰ τῆς ἀφασίας (βλ. λ.) οὐδεμίαν παρὰ τὴν τῆς χειρὸς ὑπάρχει, ἀλλ' ὁ παθὼν ἀπώλεσε τὴν μνήμην τῶν μυικῶν καὶ νήσεων τῆς χειρὸς τῶν καταλλήλων πρὸς τὴν γράφειν· τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν βλάβην τῆς βλάσεως τοῦ εἰς μεταγωγὴν γύρου τοῦ ἐγκεφάλου, ἐνθα ἐδράζει ἡ μνήμη τῶν πρὸς τὴν γράφειν μυικῶν κινήσεων. Ἡ χεὶρ δύναται νὰ ἐκτελέσῃ οἰανδήποτε ἄλλην ἐργασίαν. [Σ.Δ.]

"Αγραφίου γραφή (ἀρχαία). Κατὰ τὸ ἀττικὸν δίκαιον, δημοσίαι δίκαι ὑπαγομένη εἰς τὴν ἀρμοδιότητά τῶν θεμελιωτῶν. "Αγραφίον κατηγοροῦντο οἱ ἐξαλειφόντες τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐν τῇ "Ακροπόλει τηρουμένου πίνακος τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου πρὸ τῆς ἐπίσεως τῆς ὀφειλῆς. [Π.]

"Αγραφοί, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου "Ακροπολεῖων τοῦ νομοῦ Κερκύρας ἐπὶ τῇ νήσῳ Κερκύρας, ἔχουσα 692 (1879) κατοίκους.

"Αγραφοὶ νόμοι. Οἱ ἐν πάσῃ γῶρῃ κατὰ ταῦτα νομιζόμενοι, οἱ κατὰ τὰ εἶδη νόμοι, κυριώτεροι καὶ περὶ κυριωτέρων τῶν γρωπῶν νόμων, κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ἀρχαίων "Ελλήνων. (βλ. Ξενοφ. Ἀπομνημ. Δ', β', 19. Ἀριστοτέλ. Πολιτ. Δ', ια', 6). Θεωρητικῶς καθορίζονται οὗτοι ὑπὸ Ξεφοκλέους ("Αντιγ. 450 κε.) ὡς ἀγραπτα κάταρχη θεῶν νόμοι, ἀσιπτα ζῶντα, ἅτινα «οὐδεὶς οἶδεν ἐξ ἐτοῦ φάνη».

Τὸ "Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ἁ. νόμους καλεῖ τὰ εἶδη (περίων βλ. λ., "Εθιμν). Τούτων ἡ χρῆσις ἦν ἀπηγορευμένη ἐν τοῖς ἀττικαῖς δίκαις στήρισις. «"Αγράφος δὲ νόμος τὰς ἀρχὰς μὴ

χρησθαι μηδὲ περὶ ἐνός», κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀνδοκίδου, [Π.]

Ἀγρίφου μετάλλου γραφή (ἄρχαιολ.). Οἱ ἐξορύττοντες μέταλλα ἐν Ἀπικῇ ὤφειλον ν' ἀποδίδωσιν εἰς τὴν πόλιν τὸ $\frac{1}{24}$ τοῦ ἐτήσιου μεταλλεύματος. Οἱ πρὸς σφετερισμὸν τοῦ δικαιοῦματος τούτου μὴ ἀπογράφοντες τὰ μέταλλα, ἀλλὰ λαθραίως ἐξορύττοντες, κατηγοροῦντο διὰ τῆς ἀ. μ. γραφῆς. Ἐγίνετο δ' ἡ γραφή πρὸς τοὺς θεσμοθέτας. [Π.]

Ἀγρεύω (Ἀγκυραν) (ναυτικ.). κοινοῦ, πεσκέριον ἢ γενομένη ἐργασία πρὸς ἀνέυρεσιν ἀγκύρας ἐγκαταλειφθείσης εἰς τὸν βυθὸν ἐνεκα θραύσεως τῆς ἀλύσεως ἢ ἄλλης αἰτίας. (H.K.)

Ἀγρία — Ἀγριο- (Βοτ.). Ἐν συγνῇ χρᾶσι παρὰ τῇ λαῶν, εἰς μυρία συνθέσεις μετ' οὐσιαστικῶν πρὸς σήμανσιν φυτῶν μὴ καλλιεργουμένων, αὐτοφυτῶν ἢ ἀκάρπων. Εἰς τινὰ φυτὰ τὸ ἐπιθετικὸν τοῦτο συντίθεται μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς μίαν λέξιν εἰς ἄλλα μένει κατωρισμένον ἢ ὑπάρχουσι καὶ τὰ δύο εἶδη τῶν λέξεων ὅσον ἀγρία κορομηλιά καὶ ἀγριοκορομηλιά. (M.)

Ἀγρία ἀλισφακιά. (Βοτ.). Εἶδος ἐλελισφακίου, Ἑλ. ἢ μεγαλανθής (Salvia calycina L.), ἔχουσα ἀθρά, πλατέα φύλλα καὶ πυκνὴν ὑψηλότερον τῆς κοινῆς Ἑλελισφακίου (βλ. λ.) (M.)

Ἀγρία ἀνδράκλα (Βοτ.) καὶ ἀγριοανδράκλα. βλ. ἡ αἰζών (Sedum L.)

Ἀγρία βαλανιδιά (Βοτ.). Κατὰ Fraas Δρύς ἢ ἐωδιμος (Quercus Esculus), κατὰ Χλωρὸν Δρύς ἢ μαλακώτριχος (Qr. pubescens W.) καὶ Δρ. ἢ μακρόλεπτος (Qr. macrolepis Kotschy.) (βλ. Δρύς).

Ἀγρία γαρύφαλα. (Βοτ.). Διάφορα εἶδη διάνθου (Dianthus) φυόμενα εἰς τοὺς ἀγρούς, εἰς τὰ βραχὺν παραλία τῶν προδούλων κλπ. Οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον ταῦτα Δίδος ἀνθη. (βλ. Διδανθός) (M.)

Ἀγριαγγουριά καὶ Γαϊδοῦρα γοῦριά (Βοτ.). Ἐκβάλιον τὸ ἐλατήριον (Ecbalium elaterium Rich.). Ὁ ἄγριος σίκυος τοῦ Θεοφρ. καὶ Διοσκ. Φυτὸν κοινέτατον τῶν ἀγρῶν, αὐτοφυές, τῶν ξηροποτάμων καὶ πεδιάδων, γνωστὸν διὰ τὰ παχέα καὶ τριχωτά αὐτοῦ φύλλα καὶ διὰ τὴν ἰδιότητα τῶν καρπῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἄμα σιγῶνται διαρρήγνυνται καὶ πηδῶσι μακράν. (βλ. Σίκυος). (M.)

Ἀγρια γερόνικαδα (Βοτ.). Ὀνομάζονται κοινῶς κατὰ Fraas οἱ θάμνοι Πασσαρίνης τῆς ἀροτριγίου (Passerina hirsuta L.), οἱ φυόμενοι αὐτοφυῶς ἐπὶ τῶν ξηρῶν πεδιάδων, τῶν βράχων καὶ προδούλων, οἵτινες μετ' ἄλλων θάμνων ἐνομαζέονται περιληπτικῶς καὶ φρύγανα. (βλ. Θυμελαιώδη). (M.)

Ἀγριαγκυνάρες (Βοτ.). Ὀνομάζονται κοινῶς αἱ σύνθετοι ἀνθοθεαῖαι Κυνοκάραι τῆς καρδογκυόλου (Cynara Cardunculus L.) καὶ Κ. τῆς βραχέας ἐν Θήβαις καὶ ἐν Ἀργολίδι, ἐνθα φύονται αὐτοφυεῖς (C. humilis L.), τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται ὡμὰς ἢ ἐψημένους πρὸς τροφήν. (M.)

Ἀγριάδα (Βοτ.). Κοινέτατον ἀγριοστοιδὲς φυτὸν, γνωστὸν ὡς ζιζάνιον τῶν ἀγρῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ρίζα εὐχρηστὴ ὡς φάρμακον. βλ. λ. Κυνοδάμων ὁ δάκτυλος (Cynodon Dactylon L.). (M.)

Ἀγρία κοκκομηλιά (θεοφράστου) = κ. ἀγριοκορομηλιά ἢ ἀγριοεκυκοκκιά. Ἰδε Κοκκομηλιά.

Ἀγρία λυχνίς (Βοτ.). βλ. Ἀγριοστεμνα.

Ἀγρία μέλισσα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν σφόδρα πονηρῶν καὶ ὧμων. Οὕτως ἐπεκαλεῖτο καὶ ὁ ῥήτωρ Ἠγησίας ὁ Μάγνης. [Π.]

Ἀγριαμυδαλιὰ = ἀμυγδαλή πικρά τῶν ἀρχαίων (ἴδε Ἀμυγδαλή).

Ἀγριᾶνες. Ἐθνὸς Παιονικὲν οἰκοῦν τὸ πάλαι παρὰ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐπολέμησαν ὑπὸ τὴν βασιλείᾳ τῶν Θρακῶν Σιτάλην πρὸς τοὺς Μακεδόνας, ὑστερον δ' ὑποταχθέντες ἐστράτευσαν ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας βασιλεῖς. [Π.]

Ἀγριάναι, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Θεσσαλονίκης τοῦ νομοῦ Λακωνίας, ἔχουσα 639 (1879) κατοικοῦς.

Ἀγριάναια. Διονυσιακὴ ἑορτὴ ἐν Ἀργεῖ ὅμοια πρὸς τὴν Βοιωτικὴν τῶν Ἀγριωνίων (βλ. λ.)

Ἀγρία παπαρούνα (βοτ.). Φυτὸν τῶν ἀγρῶν, οὐχὶ ὅμως Μήκιον ἢ ροῖας (Papaver Rhoeas L.). ἡ κοινὴ παπαρούνα, ἀλλ' ἕτερον οὐχὶ τὸσιν συγνὸν εἶδος Μήκιον ἢ ἀμφίβολος (P. dubium L.) (βλ. λ. Μήκιον). [M.]

Ἀγριαπεδιά ἢ ἀγριαχλαδιά, ἡ Ἀχράς ἢ λεγομένη καὶ Ἀγκορτσά καὶ Γκορτσά. (βλ. Ἀχράς). [X.]

Ἀγριάς, -άδα. βλ. Ἀγρωστis.

Ἀγρια σέσκουλα (βοτ.). Ποικιλία τῆς τοῦ κοινῆς τεύτλου (Beta vulgaris L. var. maritima) βλ. Τεύτλον (Beta). [M.]

Ἀγριδεῖα, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Λιγυῖος τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἠλείδος, ἔχουσα 238 (1879) κατοικοῦς.

Ἀγρίδι — 1) ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Ἀρκαδικῆς τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἠλείδος, ἔχουσα 401 (1879) κατοικοῦς. — 2) ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Θυάμου τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχουσα 225 (1879)

ἡ Χάμαϊπεύκη (*Chamaepeuce im-
lica* De.) κτλ. [M.]

Ἀγριολίζα (β. ο. τ.) Βίγνα ἡ ἐ-
λάσσων (*Vinea minor* L.). Ἴδε Βίγνα.

Ἀγριολινάρι (β. ο. τ.) Θήσεϊον
τὸ λεινόφυλλον (*Thesium lino-
phyllum* L.) πᾶσι μικρὰ, ἀποφυγῆς ἐπὶ τῶν ξη-
ρῶν λόφων καὶ ἐρείων. [M.]

Ἀγριολούπινα (β. ο. τ.) Λούπι-
νον τὸ στενόφυλλον (*Lupinus
angustifolius* L.). Ἴδε Θέρμος. [M.]

Ἀγριολινάριον (β. ο. τ.) Κατὰ
Fraas Σέσελι τὸ ἐτήσιον (*Se-
seli annuum* L.). Ἴδε Σέσελι. [M.]

Ἀγριομαρουλιά, ἡ Ἀγριομά-
ρουλο (β. ο. τ.), διάφορα ἄγρια εἶδη Συνθέ-
των Κεχωρισσίδων (βλ. λ.) [Θ. X.]

Ἀγριομαστιχιά (β. ο. τ.). Οὕτω κα-
λεῖται εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου φυτὸν γθα-
μλόν, φυόμενον πολλοῦ τῆς Ἑλλάδος
Καρλίνια ἡ κομμοφόρος (*Car-
lina gummifera* Less.), ἀρ' οὐ διεξιδρύ-
ται ῥητίνην μασσωμένην ὡς μαστιχὴν ἐν Ἀνδρῶν
Τήνῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις. Ἴδε Καρ-
λίνια. [M.]

Ἀγριομηλιά (β. ο. τ.). Κατὰ Χελ-
δράτῃ Σορβία ἡ ἐλλήνη (Sor-
bus Graeca Lodd) ἐν Κρήτῃ, ἡ ἄλλως ἐν
Πελοποννήσῳ Ἀγριοκυδωνιά. Ἴδε Σορ-
βία. [M.]

2) Μηλέα τῶν ἀρχαίων (*Pyrus malus* L.)
Ἐν Κρήτῃ καλεῖσιν οὕτω τὴν μεσπύλην τὴν
παράγουσαν θξίνους κηρούς (*Eriobotrys
Japonica*). Ἴδε Μηλέα. [X.]

Ἀγριομυλόχα (β. ο. τ.). Μαλάχη ἡ
στρουγγυλόφυλλος (*Malva rotundifolia* L.)
καὶ Μ. ἡ ἄγρια (*M. silvestris* L.) Ἴδε Μα-
λάχη. [M.]

Ἀγριοντομάτες (β. ο. τ.). Οὕτω κα-
λοῦνται ἐν Κρήτῃ κατὰ Χελδράτῃ διάφορα εἶδη
στρουγγυλῶν φυτῶν, ἅτινα λέγονται αὐτόθι
καὶ στύφνος, οἷον Σολάνον τὸ μέλαν,
Σολ. τὸ γρόλεον, Σολ. τὸ λαχυνθίδες κ. ἄ. (*Solanum ni-
grum* L., *Sol. ochroleucum* Bart, *Sol.
villosum* L.). Ἴδε λ. Σολάνον. [M.]

Ἀγριοξύλοχερατιά (β. ο. τ.). Κατὰ
Fraas Κερακίς ἡ κερὰ τῶ δης
(*Cercis Siliquastrum* L.) ἡ ἄλλως ὀνομα-
ζομένη κουτσευχιά. Ἴδε λ. Κερκίς. [M.]

Ἀγριόπνευκος = Πεύκη ἰδαία Θεο-
φράστου. Πίτυς ἡ λαρικοειδής (*Pinus La-
rieio* Poir.) ἡ αὕτη καλεῖται καὶ μωσχελά-
τη ἡ μωσχελάτος. Ἴδε Πίτυς.

Ἀγριοπλάτανος (β. ο. τ.) ἡ Νερο-
πλάτανος = σφένδαμνος γλείνος (:) τοῦ Θεο-
φράστου Ἄκερ ἡ σφένδαμνος ὁ πλατανειδής

(*Acer platanoides* L. καὶ *Ac. Heldre-
chii* Orph.). Ἐν Ἡλίῳ καλεῖσιν ἀγριοπλά-
τανον τὴν *Sorbus torminalis*. (βλ. Σφέν-
δαμνος). [X.]

Ἀγριορίγανη (β. ο. τ.). Ὀρίγανον
κοινὸν (*Origanum vulgare* L.). Ἴδε Ὀρί-
γανος. [M.]

Ἀγριοριζάρι (β. ο. τ.). Κατὰ Fraas
Πουβία ἡ Περύροδανον
ξένον (*P. peregrina* L.). Ἴδε λ. Περύ-
ροδανον.

Ἀγριος ζοχός (β. ο. τ.). Κατὰ Χελ-
δράτῃ ἡ πᾶσι Ἑλμινθία ἡ Ἑλμινθί-
ειδής (*Helminthia echioides* Gaertn.).

Ἀγριοσυναμική = Κολυτέα τοῦ Θεο-
φράστου (*Colutea arborescens* L.). Ἴδε
Κολυτέα.

Ἀγριοσίταρυ, ἡ Ἀγριοστάρ-
βος (β. ο. τ.) διάφορα εἶδη ἀποφυῶν Ἀγριοστειν-
ιδῶν (βλ. λ.) [Θ. X.]

Ἀγριοσκάρφι. Κατὰ Fraas Ἰνουλ-
α ἡ εὐοσμος (*Inula odora* L.).
Ἴδε λ. Ἰνουλὰ. [M.]

Ἀγριοσκίλλα (β. ο. τ.). Ὀρνιθό-
γαλόν τὸ πυρηνάϊκον (*Or-
nithogalum pyrenaicum* L.). Ἴδε λ. Ὀρ-
νιθόγαλον. [M.]

Ἀγριοσπανάκι, οὕτω καλεῖται τὸ Ἀ-
γαθόφυτον (*Agathophytum Bon-
Henricus* L.) φυόμενον ἐν ὄρεσιν καὶ ἰσχυ-
ρὰ τὰς μάνδρας τῶν ποιμένων, ἐκ τῆς σί-
κος. τῶν Χηνοπεδοειδῶν (βλ. λ.) καὶ ἐν γῇ
σεὶ ὅπως τὰ κοινὰ σπανάκια. [Θ. X.]

Ἀγριος πεύκος βλ. Ἀγριό-
πνευκος.

Ἀγριοσυκιά = ὁ Ἐρινός τῶν ἀγ-
ρίων, *Ficus carica* L. var. *caprificus*
(βλ. λ.) Ἐρινός.

Ἀγριοστειντουφιά βλ. ἀγριοξίφυτος
καὶ ἐλαιαγνος.

Ἀγριοστουκνίδα (ἐν Βουλγαρίᾳ
τοῦ Ἡλίου) = ἡ ἀλλαχοῦ μελικουκνία καὶ
κατὰ τὸ κυρίως Πήλιον Ἀωτὶς καλου-
μένη = Ἀωτὶς τὸ δένδρον (βλ. λ.) [X.]

Ἀγριοχωρός. (δ. α. σ. ο. ν.) Τὸ ζῷον
τοῦτο διὰ τὰς μεγάλας ζημίας, ἃς προξενεῖ
εἰς τε τὰ ἔργα τῶν γεωπόνων καὶ τῶν θαλασ-
πόνων οὐ μόνον οὐδεμιᾶς ἀπολαύει οὐδ' αὖτε
προστασίας καὶ εἶνε εἰς πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔ-
τους θηρεύσιμον, ἀλλὰ καὶ ἐξολοθρευτέον ὁ-
ρεῖται. βλ. καὶ λ. Σῦς. [X.]

Ἀγριοφουντουκιά (β. ο. τ.) Κορ-
υλός ἡ γυνήσια (*Corylus Co-
lurna* D.). Ἴδε Κόρυλος. [M.]

Ἀγρίπου ἀκαρπώτερος. (Παροιμ.)
ἔτοι ἀγριελιάς ἀκαρπ. [Π.]

Ἀγρίππας (Ἑρρίκος Κορνήλιος). Φιλόσοφος καὶ ἱστωρὸς γεννηθεὶς ἐν Κολωνίᾳ τῇ 1486 καὶ ἐπιτυχῶς ἀσχοληθεὶς εἰς πάσας τὰς ἐπιστήμας τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Ὁ βίος αὐτοῦ διὰ τὸ ἰδιότροπον τοῦ χαρακτήρος του ὑπῆρξε παραχρῆμα καὶ ἠναγκάσθη διὰ τοῦτο πολλὰκις νὰ μετακινήσῃ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Τῷ 1524 ἐγκατεστάθη ἐν Λουζδούμφ, ὅνα ἀσκήσῃ ἐκεῖ τὴν ἱατρικὴν, καὶ μετ' οὗ πολὺ ἐγένετο ἱατρὸς τῆς μητρὸς τοῦ βασιλεῖος Φραγκίσκου Α'. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Γαλλίας ἐξειδιχώθη μετ' ὀλίγων πάλιν χρόνων καὶ ἐπειτα ἐπανελθὼν καθιερίθη καὶ τέλος ἀπέθανεν ἐν τῇ νοτοκομίᾳ τῆς Γρενόβλης τῇ 1535. Εἶχε τάσιν πρὸς τὸν μυστικισμὸν καὶ τὴν μαγίαν, ὑπῆρξε δὲ πολέμιος τῶν φιλοσοφικῶν ἰδεῶν τῆς ἀρχῆς του. Ἐγράψεν ἱκανὰ συγγράμματα ἐπὶ τοῖς κυριώτεροις σκοπῶν ἔχουσι τὴν ὑποστήριξιν τῶν φιλοσοφικῶν του ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν. (Σ.)

Ἀγρίππας (Μάρκος Βιφάνιος). Στρατηγὸς Ρωμαῖος συντός καὶ ἀνδρεῖος γεννηθεὶς τῇ 64 π. Χ. Ἦτο φίλος λίαν ἀγαπητὸς τοῦ Αὐγούστου καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τοῦτον, ὃν καὶ ὑπερβολὴν ἠγάπα, εἶδε πάντα πολιτικῶτάς συμβούλους, αἵτινες οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐπιχειρήσεων του. Εἶχε μακίστα συμβουλεύῃ τὸν Αὐγούστου καὶ νὰ ἀποθέσῃ τὴν ἀνιστητὴν ἀρχὴν ἑαυτοῦ καὶ νὰ ἱδρυσθῇ πάλιν ἐν Ῥώμῃ τὸ παλαιὸν ἐλευθέρων πολιτεῖα, ἀλλὰ δὲ ἠκούσθη. Ὁ Αὐγούστος ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τὴν θυγατέρα του Ἰουλίαν εἰς γάμον καὶ ὡς γαμβρὸς αὐτοῦ ὅλως διεδέχετο τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ἀπέθανεν τῇ 12 π. Χ. πρὸ τοῦ Αὐγούστου, ἀλλ' ἀπέθανεν ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς Πανωνίους ἐπανερχόμενος ἀπὸ τῆς πρὸς τοὺς Πανωνίους ἐστρατείας. Αὐτὸς ἔκτισεν ἐν Ῥώμῃ καὶ τὸ περίφημον Πάνθειον. Ἀφῆκε δὲ τρεῖς υἱούς, ὑποκυρθέντας μὲν ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου, ἀλλ' ὕστερον οὐκ ὀλίγως θανατωθέντας, καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν Ἀγριππίαν, τὴν ἐπειτα γεννημένην σύζυγον τοῦ Γερμανικοῦ. (Σ.)

Ἀγριππῆνα. 1) Θυγάτηρ τοῦ Ἀγρίππας καὶ Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς τοῦ Αὐγούστου. Ἐγένετο σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ, ὃν παρηκολούθησεν εἰς τὴν Συρίαν. Ἀρ' οὐ δὲ ὁ Γερμανικὸς καταρμακίσθη ὑπὸ τοῦ Πείσιωνα, ὃν ἐπανεφέρεν εἰς τὴν Ἰταλίαν τὰ λείψανά του καὶ κατηγόρησεν ὡς ἐνοχὸν τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρὸς τῆς τὸν Πείσιωνα, ὅστις καὶ ἐγένετο αὐτοχρῆς. Ὁ αὐτοκράτωρ Τιβέριος φοβούμενος τὴν πολλὴν αὐτῆς δημοτικότητα τὴν ἐξώρισεν εἰς τὴν νῆστον Πανδταρίαν, ὅπου ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς πείνης τῇ 33 μ. Χ. ἔσχε δύο τέκνα τὸν Κάλιγύλιν, τὸν ἐπειτα αὐτοκράτορα, καὶ τὴν ἐμώνυμον ἑκατὴ Ἀγριππίαν, τὴν γεννημένην σύζυγον τοῦ Νέρωνος. (Περὶ τῆς Ἀγριππῆνης ἴδ. Ἀττικὸν Ἠμερολόγιον 1870 σελ. 219—250).

2) Θυγάτηρ τοῦ Γερμανικοῦ καὶ τῆς ἀνα-

τέρου Ἀγριππῆνης. Ὑπῆρξε κατὰ πρότερον σύζυγος τοῦ Δομιτίου Ἀενοβάρβου, ἐξ οὗ ἔσχε υἱὸν τὸν Νέρωνα, ἐπειτα δὲ ἐνομφεύθη εἰς δευτέρον γάμον τὸν θεῖον τῆς Κλαυδίου, τὸν γενόμενον αὐτοκράτορα, οὗ ἐπεται τὸν θάνατον ἵνα ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸν υἱὸν τῆς Νέρωνα τὸν θρόνον, εἰς ὃν δικαιωματικῶς ἐπρεπε νὰ ἀναβῇ ὁ Βρετανικὸς. Ἀλλ' ὁ Νέρων γενόμενος αὐτοκράτωρ ἀπηλλοχρή τῆς μητρὸς του, ἥτις ἤθελε νὰ ἔχῃ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἐν τῇ κυβερνήτῃ τοῦ κράτους, διατάξας τὴν διὰ τινος ἀπελευθέρου ἑριστικῆς αὐτῆς θανάτωσιν (59 μ. Χ.), ἀρ' οὐ ἀπέτυχε μία τις προτέρα τοῦ ἀπέπειρα τοῦ νὰ τὴν πνίξῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ δευτέρα αὕτη Ἀγριππῆνα δὲν ὡμοιάζει πρὸς τὴν μητέρα της. Ἦτο μὲν ὡραιότατη, ἀλλ' εἶχε τὸ πνεῦμα φύσει τείνον εἰς πᾶσαν πανουργίαν, ἦσαν δὲ περιβήτοι ἡ ἀκολασία αὐτῆς καὶ ἡ ἀπληρότης. (Σ.)

Ἀγριώνικα. Βακχικὴ ἑορτὴ ἐν Ὀρχομενῷ τῆς Βοιωτίας ἀγομένην νυκτωρ, πιθανῶς κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου. Ἡ ἑορτὴ αὕτη, λειψάνον τῆς παλαιτάτης βαρβάρου λατρείας τοῦ Διονύτου διατηρήσθαι μέχρι τῶν μετὰ Χριστὸν χρόνων, κοινὸν μὲν μετ' ἄλλων διονυσιακῶν ἑορτῶν γνώρισμα εἶχε τὰς ἀνὰ τὰ ἔρη μανικὰς πλάνας τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἔτι καὶ νῦν ἀποτελοῦσι τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἐνιχυρῆς τῆς Ὀρχομενῆς σφαιρομένης βακχικῆς ἑορτῆς τῶν Ἀναστεναρίων, διακρίνοντο δ' αὐτῶν διὰ τὴν ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ κατάδηλον συνάφειαν τῆς διονυσιακῆς καὶ τῆς τῶν Μουσῶν λατρείας, καὶ ἰδιαίτητα διὰ κυριώτερον συνηθίσαν, ἥς ἡ ἐν ἀρχῇ ἀκριότης δὲν ἐξηλείφθη ὁλοσχερῶς καὶ μετὰ παροδὸν πολλῶν αἰώνων. Ἐν τοῖς Ἀγριώνικοις αἱ Ὀρχομενῖαι γυναῖκες, ἐξήτουν ὡς ἀποδεδρακτά τὸν Διόνυσον, εἰτα δ' ἐπαύοντο, λέγουσαι, ὅτι φυγὴν ἐκρύβη παρὰ ταῖς Μούσαις. Ἐπειτα δ' ἐδείπνον καὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ δείπνου προέβαλλον ἀλλήλαις αἰνίγματα καὶ γρίφους πρὸς λύσιν. (Πλουτάρχ. Συμποσιακ. πρόβλ. Η' σ. 717.—Ῥώμ., κερ. 112), ὅπερ οὐχὶ ἀπιδόξασθαι θεωρεῖται τινες ὡς τὴν πρώτην ἀρχὴν τῶν εἰς τιμὴν τῶν Μουσῶν ἀγομένων ἀγώνων. Ἐν τοῖς Ἀ. ἐγένετο προσετι φυγὴ καὶ διώξις τῶν ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ Μινύου προθέντων, αἵτινες ἐναλοῦντο ἀλοεῖν ἢ θάλασσαν (=θάλας) ἐδίωκε δὲ τούτους ἐξηγέρης ὁ ἱερεὺς τοῦ Διονύσου, ὃς ἦτο ἐπιτετραμμένος ν' ἀπεκτείνῃ τὴν καταληφθεῖσαν· οἱ δ' ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γένους ἄνδρες ἐθελῶντο ἀπρκατοῦ καὶ ἀγαθοὶ τὰ γινόμενα, πενιχρὰ ὑπὸ λύπης καὶ πένθους φοροῦντας ἐνδύματα, δι' ὃ καὶ ψολδαῖς (βυπαροὶ, ἀλχημροὶ) ἐναλοῦντο. Φαίνεται, ὅτι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἡ διώξις ἦτο προσποιητὴ, αἱ δὲ παρθέναι διέφευγον πάντοτε τὸν θάνατον, δι' ὃ θεοστυγῆς ἐκρίθη ἡ πράξις τοῦ ἱερέως ζωῖλου, ἀνελόντος τὴν καταληφθεῖσαν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πλουταρχοῦ (Ἑλλήν. κερ. 38).

τὴν ἀρχὴν τῆς βαρβαρῶν ταύτης συνθηλας ἀνέταρον οἱ Ὀρχομένιοι ὡς μύθον, σχετὶν ἐχοντα πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς διονυσιακῆς λατρείας εἰς Βοιωτίαν. Αἱ τρεῖς τοῦ Μινύου θυγατέρες ἐμέγαλλον τὰς ἄλλας γυναῖκας ὅτι ἐκλιπούσαι τὴν πάλιν ἐδάχοντο ἐν τοῖς ὄρεσιν ὄργισθαι· ὃ δ' Ἰδώντος ἐνέειπεν αὐταῖς μανικὰ καὶ δέσπεσσαν μὲν τὸν παῖδα τῆς Λαονίπης, μετὰ τὸν Μινυάδων, καταλιπούσαι δὲ τὴν πατρικὴν οἶκον ἐδάχοντο ἐν τοῖς ὄρεσιν (Πλούτ. ἐνθ. ἀν. Ἀντ. Λίβεραι. 10). Κατὰ τὸν Κ. Ο. Μύλλερ (Die Dorier I. σ. 161) τὸ ἔθνος τῆς διώξεως τὸν Μινυάδων καταλέγεται εἰς τὰς ἐξελικτικὰς δι' ἀνθρωποφυτικῶν φυσίας (καθάρματα), τοῦτο μόνον ἔχον τὸ ἰδιόζον ὅτι ἀλλοχοῦ μὲν τὰ καθάρματα ἦσαν κατὰ τοὺς ἐν δ' Ὀρχομένῳ ἀπικέλι παρθένοι εὐγενέστατοι τὴν καταγωγὴν, διὰ τοῦ θανάτου ἐξοχίζονται τὸ ἄγος σὺμπαντος τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ διὰ τῆς εἰλικτίας ταύτης δυσκόλως ἐξηγουμένη τὰ ὁρώμενα ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Ἀγρονομίου Διονύσου, ἥτις οὐδόλως φαίνεται διαφέρουσα τῆς τοῦ Ὀμηροῦ, ἢ Ὀμοφάγου, ἢ Ὀμαδίου. Ἡ Ἀνθοπορραϊστὸς Διονύσου, ἥτοι τοῦ φιλοῦντος τὰς ὥρας σάρκας Θεοῦ, ὃ ἐνισχυτὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἀκόμη χρόνους ἐθύντο ἄνθρωποι. Μάλιστα δὲ νομίζομεν ὅτι τὰ τοιαῦτα βάρβαρα ἔθνη προέβησαν ἐκ τῆς δεξιάς, ἢ οὐ μόνον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀλλὰ καὶ ἐν πλείστοις ἄλλαις ὁρησεῖς βλέπομεν ἐπικρατοῦσαν, καὶ καθ' ἣν ἡ κατακλητορὰ λατρεία Θεοῦ τινος εἶναι ἢ συνιστάμενη εἰς τὴν μίμησιν τῶν πράξεων καὶ τῶν παθῶν αὐτοῦ. Ὁ Διόνυσος, προσωποποιῶν τῆς ἀφανιζομένης τὸν χειμῶνα καὶ ἀναβιούσης τὸ ἐξ ὀφθαλμοφανοῦς, ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἐσπαράχθη ὑπὸ τῶν Τυτάνων, καὶ ἀνεβίωσεν εἰτα. Μιμήσεις δὲ τῶν παθημάτων αὐτοῦ θεωρητέαι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αἱ διώξεις, αἱ ἀνθρωποφυτικαί, αἱ σπαρχαί τῶν ζώων καὶ ἡ ὁμοφαγία, ἅτινα ἀπαντῶμεν ἐν τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ.

Ἐξ Ὀρχομένου ἢ ἐορτῇ τῶν Ἀ. μετηνέχθη καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Θήβαις καθ' Ἡσύχιον ἦγετο ἐμῶνυμος ἐορτὴ μετ' ἀγῶνων. Τὴν λατρείαν τοῦ Ἀγρονομίου Διονύσου ἐκόμισαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ εἰς Χίον, Λέσβον, Τένεδον καὶ Κρήτην. Προδήλως δ' ἐμειώταται τῇ Βοιωτικῇ ἐορτῇ ἦσαν καὶ τὰ παρ' Ἀργείοις Ἀγρονομία, ἅτινα νεώστια λέγει ὁ Ἡσύχιος· διότι καὶ ἐν Ἀργεὶ ἐπανελαμβάνετο ὁ Ὀρχομένιος μῦθος ὡς αἱ Μινυάδες ἐν Ὀρχομένῳ, αἱ τοῦ Προΐτου θυγατέρες ἐν Ἀργεὶ δὲν κατεδέχοντο τὰς Διονύσου τελετάς, γενόμενοι δ' ἐμικνεῖς ἐπλανήοντο ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ μετ' αὐτὰς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν Ἀργεὶ γυναῖκες μέχρις ἔτου θέραιπυστε πάσας ὁ Μελέαμπος. (Ἀπολλοδ. Β'. β'. 2.). Ἐν τῷ μύθῳ τούτῳ ἀναφέρεται ὅτι ἡ Θεοαπεῖα τῶν Ἀργείων γυναικῶν ἐπῆλθε διὰ διώξεως· αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Μελέαμποδος, ἀντιστοίχου πρὸς τὴν

γενόμενῃ μὲν ἐν τῇ λατρείᾳ μὴ μνημονευομένην δ' ἐν τῷ μύθῳ τῶν Ὀρχομενίων διωγμῶν τῶν Μινυάδων ὑπὸ τοῦ ἱερέως. (Π.).

Ἀγροικὸς εἶμα τὴν σκιάφην σκιάφην λέγων. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μετὰ παρρησίας λεγόντων. Στιγὸς ἀργαίου τινὸς κωμικοῦ, παρομοιωτὴς γενόμενος. (Βλ. τὸ σῦκα σῦκα κλπ.) (Π.).

Ἀγροίκου μὴ καταφρόνεις ῥήτορος. (Π α ρ ο ι μ.) Ὅτι καὶ τὰ εὐταῖα δὲν πρέπει νὰ καταφρονῇ τις. (Π.).

Ἀγρονομία. Ἀρ' ὅπου δι' ἐπιστημονικῶν ἀμα καὶ πειραματικῶν ἐρευνῶν ἀναζητῆται ἡ ἐξήγησις τῶν φυσικῶν φαινομένων τῶν σχηματιζομένων μετὰ τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς, διεκρίθη ἡ γεωργικὴ ἐπιστήμη τῆς γεωργικῆς τεχνικῆς καὶ κτηνίας Ἀγρονομία. Εἶναι δὲ αὕτη ἡ ἐπιστήμη ἡ ἐρευνῶσα καὶ συναρμολογοῦσα τοὺς νόμους, οἱ τινες διέπουν τὴν διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς παραγωγὴν, τῶν χρησίων τῷ ἀνθρώπῳ ὀργανικῶν προϊόντων, εὐτικῶν τε καὶ ζωικῶν. Ἡ αγρονομικὴ ἐπιστήμη βασίζεται ἐπὶ τῇ σπουδῇ τῆς χημείας, φυσικῆς καὶ μηχανικῆς, τῆς βοτανικῆς, ζωολογίας καὶ γεωλογίας καὶ πλυστολογίας, ἀπαρτίζεται δὲ καθ' ἑαυτὴν ἐκ διαφόρων κεφαλαίων, ὧν τὰ κυριώτερα εἰναι· ἡ ἀγρολογία, ἥτις πραγματεύεται περὶ τῆς μορφώσεως, τῆς συστάσεως καὶ τῶν ἰδίων τῶν τοῦ ἀρόσιμου ἐδάφους, ἡ γεωργικὴ χημεία πραγματευομένη περὶ τῶν χημικῶν ιδιοτήτων τῶν γεωργικῶν ὕλων καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων παρηγορημένων χημικῶν φαινομένων, ἡ ζωογεωργία ἐξετάζουσα τὰς συνθήκας τῆς ἐπιμελείας ἀναπτύξεως καὶ ἀναπαραγωγῆς τῶν χρησίων τῷ ἀνθρώπῳ ζώων, ἡ γεωργικὴ μετεωρολογία ἐξετάζουσα τοὺς νόμους τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπάρξιν τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, ἡ ἀγροτικὴ σίκανομία ἥτις ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς πλυστολογίας ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ ἐκμεταλεύσει τοῦ ἐδάφους διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ παραγωγῆς φυτικῶν καὶ ζωικῶν προϊόντων. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἀγρολόμος λαμβάνει ὑπὸ ὄψης καὶ τὴν πρακτικὴν γεωργίαν ὑποδεικνύων τὴν ἐν αὐτῇ ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν συμπερασμάτων τῆς αγρονομικῆς ἐπιστήμης. (Γ. Δ. Σ.).

Ἀγρονομικά (ἑτοιμ. δ' ἐκ.). Αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν προστασίαν τῆς ἀγροτικῆς ιδιοκτησίας. Ἐν Ἑλλάδι δυνάμει τοῦ Δ. τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1898 πάντα τὰ σπαρτὰ καὶ αἱ θεμῶσαι καὶ ἰδιωτικαὶ θενδροφυτεῖαι διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ προστασίαν τοῦ Δῆμου, εἰς τὴν περιέριον τοῦ ἐποίου εὐρίστανται. Ὅθεν ὑποχρεοῦται πρὸς τοῦτο πᾶσα δημοτικὴ ἀρχὴ νὰ διατηρῇ ἰδίᾳ δα-

πάνη τῶν ἀναγκαίων ἀριθμὸν ἀγροφυλάκων, ἐπιφορτισμένων τὴν φύλαξιν τῶν σπαρτίων, τῶν ἐνέων, τῶν ἀμπέλων, τῶν ἀρουρῶν κτλ. Ὁ δὲ ἀρχὴς συμβέβηκε τις ἢ βλάβη εἰς τοὺς ἀγρούς, ὁ ἀγροφυλάξ ὀφείλει νὰ καταθέσῃ τὰ περιστατικά προφορικῶς ἐνώπιον τοῦ δημοτοῦ κατηγέρου ἢ τοῦ δημάρχου ἢ παρόδρου καὶ δύο μαρτύρων, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν συντάσσεται ἡ ἀπαιτούμενη ἐκτίσις, ἥτις διευθύνεται μετὰ τῶν ἀποδείξεων εἰς τὸν παρὰ τῇ ἀρμοδίᾳ πταισματοδίκῃ δημοσίον κατήγερων ἢ ἐκτίσις συντάχθη παρὰ τοῦ δημάρχου ἢ παρόδρου. Οἱ πταισματοδίκαι ὀφείλουσι νὰ δικάζωσι κατὰ προτίμησιν τὰ κατὰ τοὺς ἀγρούς πραττόμενα ἀδικήματα, οἱ δὲ διορίζοντες πρὸς τοὺς πταισματογνώμονες υποβάλλονται εἰς πρόστιμον 10-50 δρ., ἐὰν ἀμελήσωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐν τῇ ταχέϊ τῆς προθεσμίας. Πᾶς δήμος εἶναι ὑπεύθυνος εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις ἐνεκα πάσης φθορᾶς δένδρων, σφαιριδίων, ἀμπέλων καὶ ἄλλων φυτῶν πραττόμενης ἐν τῇ περιφέρειᾳ του, συνυπεύθυνοι δὲ λογίζονται καὶ οἱ κατὰ τὸν χρόνον τῆς φθορᾶς διατελοῦντες μὴ δημότιοι ἀγροφυλάκες. Ὅθεν ἂν ζημιωθείς κύριος ἢ πᾶς ἄλλος ἔχων δικαίωμα δύναται νὰ κινήσῃ τὴν περὶ ἀποζημιώσεως ἡγογὴν κατὰ τοῦ δήμου, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς περαιτέρω ποινικῆς κατεπίσεως κατὰ τοῦ ἀδικοῦ. (Βλ. Δ. 1, 10.11, 1888 καὶ Ν. 31 Μαΐου 1882). [Ἀγρ.]

Ἀγρονόμοι (ἀρχαῖοι) ἢ ὕλωροι. Π τῶν Ἀ. ἀρχή, κατ' Ἀριστοτέλη (Πολ. 1, 2, ε. 4. — Η'. 1, 4). μέρος οὗτα τῆς ἀστυνομίας, ἣν περὶ τὴν χώραν καὶ περὶ τὰ ἐξω τοῦ ὕστερος ἀγνοστον ὅμως ἐν τίνι πόλει ὑπῆρχεν ἡ τοιαύτη ἀρχή. Ἐκ τῆς συνεχῆς πρὸς Πλάτωνα (Νομ. 3' 760 κ.ε. Η, 844.848 καὶ ἄλλ.) μνείας τῶν Ἀ. καὶ τῆς ἀναρχαφῆς τῶν καθηκόντων αὐτῶν εἰκάζουσι τινες ὅτι ὑπῆρχον ἐν Ἀττικῇ. Ἀλλ' οὐδαμῶς μαρτυρεῖται τοῦτο ἄλλοθεν ἐν τίνι δ' Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ τοῦ Δ' αἰῶνος ἀναφέρονται ἐπιμεληταί, καθιστάμενοι κατ' ἐνιαυτὸν, οἵτινες ἔργον εἶχον βαδίζοντες ἐπὶ τὰ κτήματα δις τοῦ ἐνιαυτοῦ νὰ ἐπιβλέπωσι «τὰ τε χωρία εἰ γεωργεῖται κατὰ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρους εἰ ἐφίστηται κατὰ τὰ αὐτὰ» (C. I. A. τ. Β'. 564). Ὅμοια ἀρχὴ ἐν Σπάρτῃ ἦν ἴσως ἡ τῶν πεδινῶν, ὡς ἐκ τοῦ ἐνόματος ἐμφαίνεται. [Π.]

Ἀγρόπυρον (β. ο. τ.) (Agropyrum Gaertn), Βλ. Σίτος ('Triticum).

Ἀγρός (ν. ο. μ.) (ager), ἀ γ ρ ο τ ι κ ῶ ν κ τ ῆ μ α (praedium rusticum), πᾶν ἀκίνητον ἐκτὸς τῆς πόλεως καίμενον καὶ προοριζόμενον εἰς καλλιέργειαν. Ἐν τῇ Ῥωμ. δικ. ἔχει σπουδατικὴν σημασίαν ἡ διάκρισις εἰς δημόσιον (ager publicus) καὶ ἰδιωτικὸν (ager privatus). Ὁ ager publicus ᾗδυνον νὰ καταστῇ priva-

tus εἴτε δι' assignatio, ἀπονομῆς ὑπὸ τῆς πολιτείας δι' εἰδικῶν νόμων (lex agraria, ἀ γ ρ ο τ ι κ ὠ ν ὁ μ ὶ ο υ) ἢ δι' ἰδρυτοῦ ἀποικιστῆ (βλ. λ.) καὶ διανομῆς καὶ ὁ τοιοῦτος ἐκκαλεῖτο ἐν ἀμοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ager assignatus, εἴτε δι' ἀπλῆς πωλήσεως ὑπὸ τοῦ I u r a t o r (τ κ μ (ο υ β λ. λ.), ὅτε ἐκκαλεῖτο ager Quaestorius. Ἐν τῷ δικ. τοῦ Ἰουστινιανοῦ οἱ τρόποι τὸ μὲν ἐξέλιπον, τὸ δ' ἀντικατέστησαν διὰ τῆς ἀπλῆς π α ρ ὁ ὅ σ ε ω ς (βλ. λ.). Ὁ Ἀ. ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ῥωμ. δικ. ἐπίσης σπουδαῖον ἀντικείμενον νομοθετικῆς ἐνεργείας καὶ πολιτικοκοινωνικῆς δράσεως, ἐκδοθειῶν τῶν leges agrariae (ἀ γ ρ ο τ ι κ ὠ ν ν ὁ μ ὶ ο υ), τὸ πρῶτον μὲν διὰ τοῦ Licinia Stolo (387 π. κ. π., leges licinae), εἴτα δ' ἐπὶ Τιβ. Γράκχου (621 π. κ. π.), ἐπιζητήσαντος τὴν ἐφαρμογὴν τῶν leges licinae καὶ ἐπὶ τοῦ ager publicus. Ὡς πρὸς δὲ τὰ ὅρια αὐτοῦ ὁ Α. διηρέετο εἰς limitatus, ὅτε ἡ ἐκτασις αὐτοῦ ὁρίετο διὰ τεγγητῶν ὁρίων, (limites) καὶ arcifinius, ὅτε τὰ ὅρια αὐτοῦ ἦσαν φυσικά (ποταμοί, ὄρη κτλ.). [Δ.]

Ἀγρός, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Ἰ σ τ ω ν α (ὡ ν τοῦ νομοῦ Κερκύρας ἐπὶ τῆς νήσου Κερκύρας, ἔχουσα 250 (1879) κατοίκους. *ἑλλ. Σχολ.

Ἀγρός αἷματος, ἀκελδερμῆ, μικρὸς ἄγρος πρὸς Ν τῶν Ἱεροσολύμων, κτήμα κεραμῆως τινός, εἴτα δὲ νεκροταφεῖον τῶν ἑνῶν (Πράξ. α' 19). Ἰουδᾶς ὁ προσβότης ἰδὼν ὅτι κατεδικάσθη ὁ Ἰησοῦς εἰς θάνατον, μετανοήσας ἐπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς λέγων: «ἤμαρτον παραδοῦς αἷμα ἀθώον» (Ματθ. κζ' 4). Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὸ ἀργύριον εἶπον ὅτι θὴν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ θεώσωσι αὐτὸ «ἐπεὶ τιμὴ αἵματος ἐστίν», εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον, ὥστε ἦτο προωρισμένον δι' ἱερῶς σκοποῦς· συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν διὰ τοῦ ἀργυρίου τούτου τὴν ἀγρὸν τοῦ κεραμῆως, ἵνα χρησιμεύῃ εἰς ταφὴν τῶν ἑνῶν (Ματθ. κζ' 3-10). Ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων (α' 18) λέγεται ὅτι ὁ Ἰουδᾶς ἠγόρασε τὴν ἀγρὸν τούτον, διότι τὰ χρήματα, δι' ὧν ἠγοράσθη, ἀνήκον εἰς αὐτόν. [I. M.]

Ἀγρόστεμα (β. ο. τ.) Agrostema. Φυτόν τῆς οἰκογ. τῶν Καρυοφυλλιδῶν (Caryophyllaceae) περιέχον ἐν καὶ μόνον εἶδος, Ἀ γ ρ . τ ὁ κ ο ν ὁ ν Α γ ρ . githago L.) κ. γόγγολι, τὸ ὅποιον φύεται ὡς ζιζάνιον ἐν μέσῳ τῶν διαφόρων σιτηρῶν. Εἶναι φυτόν πενίδες, ἔχον φύλλα γραμμοειδῆ, ὀξυκατάληκτα, ἀνθὴ δὲ μονήρη, ἐρυθρά, προσομοία τοῖς τοῦ διανθοῦ (γαρυφαλλοῦ). Ἀλευρον ἀλεσθέν μετὰ τῶν σπερμάτων τοῦ φυτοῦ τούτου εἶνε ἐπιτελές εἰς τὴν ὑγίαν. Τὸ εἶδος τοῦτο εἶνε πηλοῦς ἢ ἀγρία λυχνίς τῶν ἀρχαίων. [M.]

Ἀγροτέρη. Ἐπωνυμία τῆς Ἀρτέμιδος. Βλ. Ἀγρᾶ ἄγραιος.

Ἀγροτέρας Οὐσίας (ἀ ρ ; α ι ο λ.) βλ. Ἀγρᾶ.

Ἀγρότης (δ ι ο ι κ. δ ι κ.). Ἐν Ἑλλάδι οὐδεμία ὑφίσταται διοικητικῶς διαφορὰ μεταξὺ ἀγρότου καὶ ἀστοῦ ἢ μεταξὺ ἀγροτικῶν καὶ ἀστικῶν πληθυσμῶν. Τοῦναντίον δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Πρωσσίᾳ καὶ ἄλλαχού ἕλλως μὲν διοικοῦνται οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ ἢ θῆμοι, ἕλλως δὲ οἱ ἀστικοὶ ἢ πόλεις. [Ἀγγ.]

Ἀγροτική δουλεία (ν ο μ.) (servitūs rustica) καλεῖται ἡ π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ δ ο υ λ ε ι α (βλ. λ.), ἥς τὸ περιεχόμενον συνήθως ἀπαντᾷ ἐν τοῖς ἀγροῖς (Windscheid § 210 σημ. 2, παρ' ἧ καὶ τὰς διαφορὰς ἐναντίας γινώμας. [Δ.]

Ἀγροτική νομοθεσία. Τὸ σύνολον τῶν νόμων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν γεωργίαν· τοιοῦτοι δὲ εἶναι ἰδίᾳ οἱ κανονίζοντες τὰς σχέσεις ἰδιοκτητῶν καὶ καλλιεργητῶν ἢ τὴν χειραφετήσιν τούτων ἐξ ἐκείνων, τὴν ἐκποίησιν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν, τὴν διανομὴν κοινοτικῶν γαιῶν, τὴν διαίρεσιν καὶ ἄρδυσιν τῶν ἀγρῶν καὶ ἀφορῶντες καθόλου εἰς πᾶσαν βελτίωσιν τῆς γεωργίας. [Ε.]

Ἀγροτική ὁδός (δ ι ο ι κ. δ ι κ.). Ἡ ὑφισταμένη πρὸς χρῆσιν ἐνὸς χωρίου ἢ συνοικίας (N. 16 Δεκεμβ. 1867 ἀριθ. 5). Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν ἀποφαίνεται ὑπὸ τοῦ νομάρχου κατ' αἴτησιν τῶν ἐν τῇ ἐκλογικῇ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων κατοίκων τοῦ χωρίου ἢ τῆς συνοικίας. Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν ἐπιδαρύνει ὁλοσχερῶς τὰ προκείμενα αὐτῇ χωρίᾳ ἢ συνοικίᾳ. Ὁ προσδιορισμὸς τῆς εἰς ἕκαστον τῶν κατοίκων ἀναλογούσης καταβολῆς εἰς τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ εἰς χρήματα ἐνεργεῖται ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου (ἀριθ. 10—12 τοῦ ἀνωτ. N.) [Ἀγγ.]

Ἀγροτική πίστις (ο ι κ.). Λέγεται καὶ γ ε ω ρ γ ι κ ῆ, καθ' ὅτι ἀφορᾷ τὴν γεωργίαν· διακρίνεται δὲ τῆς κ τ η μ α τ ι κ ῆς πί σ τ ε ω ς κατὰ τοῦτο· ὁ μὲν κτηματίας ἀπολαύει πίστεως δι' ὅ τι κ α τ ε χ ε ι, ὁ δὲ γεωργὸς δι' ὅ τι π α ρ ᾱ γ ε ι· ὡς ἐκ τούτου ἡ μὲν κτηματικὴ πίστις εἶναι π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ, βασιζομένη ἐπὶ σταθερὰς ἐγγυήσεως, τῆς ὑποθήκης, ἡ δὲ ἀγροτικὴ εἶναι μὲν καὶ πραγματικὴ ἐπίσης, καθ' ὅσον δύναται ν' ἀπαιτήσῃ καὶ πραγματικὰς τινας ἐγγυήσεις ἐπὶ ἀκινήτων εἰτε ἀκινήτων ἀντικειμένων, ἀλλὰ κυρίως πρέπει νὰ εἶναι προσωπικὴ βασιζομένη πρὸ πάντων ἐπὶ τοῦ ἥθους ἀξιολογίου τοῦ γεωργοῦ, ὁ ὅποιος τῶν ἀπὸ τῆς πίστεως προσποριζομένων ἐαυτῷ κεφαλαίων

ποιεῖται χρῆσιν μόνον ὅπως βελτιώσῃ καὶ αὐξήσῃ τὴν παραγωγὴν τοῦ.

Εἶναι εὐσιμωδέστατη ἡ διακρίσις αὕτη μεταξὺ ἀγροτικῆς καὶ κτηματικῆς πίστεως, καθ' ὅτι ἡ πείρα κατέστησεν ἤδη ἀναμφέριστον τὸ γεγονός· τούτο· εἰς τὴν κτηματικὴν πίστιν προσφύγει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἰδιοκτήτης ἀκινήτων, ὅταν ἢ παρακμῇ καὶ ἢ ἐξάντλησθαι συνεχλόνησεν ἡδὴ τὴν περιουσίαν τοῦ, εἶναι δὲ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐλγίσταται τοιαῦτα περιουσία διεσπάρησαν ἐρεϊδόμεναι ἐπὶ τῆς κτηματικῆς πίστεως· ἀπ' ἐναντίας ἡ ἀγροτικὴ πρὸς τὴν ζωογονεῖ καὶ πολλαπλασιάζει τὴν παραγωγὴν, δημιουργεῖ καὶ πολλαπλασιάζει τὰ ἀγροτικά κεφάλαια.

Ἐν τούτοις οὐ μικρὰν ἀνωμαλίαν παρουσιάζει κατὰ τὰ φαινόμενα τὸ γεγονός τοῦτο· ὅτι ἡ μὲν ἐμπορικὴ πίστις διὰ τῶν προεξοφλητικῶν καὶ ἄλλων τραπέζων πανταχοῦ ἀκμαίει καὶ καταπληρηνικῶς διαδίδεται εἰς σημείον, ὥστε ἡ κατὰχρησις αὐτῆς καθίσταται ἐκάστοτε πρὸς ξένους οἰκονομικῶν κρίσεων· ἡ κτηματικὴ πρὸς τὴν ἐπίσης ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐξαιρέτως διαγωγανώθη καὶ κανονικῶς λειτουργεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑποθηκικῆς ἐγγυήσεως διὰ τῶν κτηματικῶν τραπέζων· οὐχ οὕτως ὁ μὲν ἡ ἀγροτικὴ πίστις. Εἶναι ἀληθές ὅτι καὶ αἱ προεξοφλητικαὶ τράπεζαι καὶ αἱ κτηματικαὶ παρέχουσι κεφάλαιά τινα τῇ γεωργίᾳ· ἀλλ' αἱ μὲν πρῶται διὰ γραμματικῶν ἀνάγκην ἐχόντων ἐμπορικῶν χαρακτήρα καὶ πληρωτέων μετὰ χρόνον βραχύν, τοῦτο· ὅτι εἰς μωρίας ἀνυπερβλήτους δυσχερεῖας ὑποβάλλει τὸν γεωργόν, ἅρην τοῦ ὁποίου ἡ φύσις τοῦ ἐμπορικοῦ γραμματίου διαστρέφεται διὰ τῶν ἀνενεώσεων· αἱ ἑτέραι δὲ ἀπαιτοῦσαι ὡς παρηκτῆτως τὴν ἐγγυήσιν τῆς ὑποθήκης ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου κεφαλαίου τοῦ γεωργοῦ καλλιστάναι ἀπρόστοι εἰς τοὺς μικροκτηματίας γεωργούς, δηλ. εἰς τὴν μεγάλην αὐτῶν πλειονοψηφίαν, ἀδυνατοῦντας νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς πολυδαπάνους διατυπώσεις τῆς ὑποθηκικῆς ἐγγυήσεως ὑπὲρ μικροῦ τινος ποσού. Ἀπ' ἑτέρου ἡ σύστασις ἐθνικῶν ἀγροτικῶν ἢ γεωργικῶν τραπέζων πανταχοῦ σχεδὸν ἀπέτυχε καὶ τὰ αἰτίαι εἰσι κατὰ δόξαν, διότι ἡ ἀγροτικὴ τράπεζα, ὀφείλουσα νὰ παρέχῃ καὶ τὴν κ τ η μ α τ ι κ ῆ ν ἐπὶ ὑποθήκῃ πίστιν καὶ τὴν π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ ν μετ' ἀσφαλείας ἐπὶ ἀκινήτων εἰτε ἀκινήτων καὶ τὴν π ρ ο σ ω π ι κ ῆ ν, διὰ μὲν τὴν πρώτην ἀφομοιοῦσα πρὸς τὰς κτηματικὰς τράπεζας καὶ ἀπομένει προσιτὴ μόνον εἰς τοὺς μεγάλους κτηματίας διὰ τὴν πραγματικὴν δ' ἐπὶ ἀκινήτων ἀντικειμένων καὶ τὴν προσωπικὴν πίστιν, ἡ ἐνέργειαι τῆς ἀπὸ τῶν ἀστικῶν κέντρων, ἐν εἰς συνήθως τοιαῦτα πιστωτικὰ ἰδρύματα συνιστῶν καὶ τὰς ἑδρας καὶ τὰ ὑποκαταστήματα αὐτῶν εἶναι ἐκμηδενίζονται ὡς πρὸς τοὺς πολυπληθεῖς μικροὺς γεωργούς, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ πρ

ή της αγροτικής πίστεως πρέπει να υφίσταται εντός αὐτῶν τῶν χωρίων τῶν ἐν τῇ θέσει, ἢν σήμερον κατεχει· παρ' αὐτοῖς δ' τοιοῦτος. Ὡστε δύναμεθα εἰπεῖν ὅτι ἡ παροχή της αγροτικῆς πίστεως δὲν ἔτυχεν εἰσέτι τοῦ ἀρμόζοντος ἰδίου αὐτῇ ὀργανισμοῦ· τοῦτο δ' μολογείται πανταχοῦ. Προστίθεμεν δὲ ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο φέρει ἐν αὐτῇ τὴν ἐξήγησίν του· ἡ οικονομικὴ αὐτὴ δύναμις, ἡ πολλὰ πλεονάζουσα τὰ πραγματικὰ κεφάλαια, ἡ πίστις, ὑπὸ τὰς τελειοτέρας αὐτῆς ἐκδηλώσεις λειτουργεῖ ἐκεῖ, ὅπου καὶ διανοητικῶς καὶ ἡθικῶς αἱ κοινωνίαι τυγχάνουσι μᾶλλον ἀνεπτυγμέναι· τῆς ἀναπτύξεως ταύτης ἡ μεταξὺ τῶν αὐτικῶν καὶ τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν καταφανὴς οὐχὶ μικρὰ διαφορά· ὥστε συνεπᾶγεται καὶ τὴν ἀνεπάρκειαν καὶ ἀτέλειαν τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς πίστεως· ὥστε τὸ ζήτημα ἀπλοποιεῖται περιοριζόμενον εἰς τὴν ἀναπτύξιν καὶ τὴν ἀγωγήν τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν· ἡ μεταξὺ αὐτῶν ἡ πίστις ὀργανωθῇ καὶ λειτουργῇ ἀποτελεσματικῶς, ἀνάγκη ἢ πιστωτικὴ ἰδέα νὰ διαδοθῇ καὶ ἀναπτυχθῇ παρ' αὐτοῖς, δὲ πιστωτικὸς ὀργανισμὸς θ' ἀναβλάσῃ τήσῃ ἐπιτετιῶς καὶ αὐτοφυῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐκεῖ, ἐνθα ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ὑπάρχει ἐπαίσθητῇ· τοῦτο κυροῦσι καὶ τὰ μάταια μέχρι τοῦδε περὶ ἀγροτικῆς πίστεως νομοθετήματα καὶ αἱ ἀτυχεῖς ἀπόπειραι συστάσεως γεωργικῶν τραπεζῶν (βλ. Γ ε ω ρ γ ι κ ῆ Τ ρ α π ε ζ α). Ἐν Ἑλλάδι μᾶλλον πάσης ἄλλης χώρας ἵσως ἐπείγει ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ διότι οὐδ' ἀπόπειρά τις ὑπὲρ αὐτῆς μέχρι τοῦδε ἐγένετο καὶ διὰ τὸν οὐσιωδέστατον λόγον, ὅτι ἡ μεγίστη μερὶς τῶν ἔθνικων παραγωγικῶν δυνάμεων στρέφεται σήμερον πρὸς τὴν γεωργίαν, τὴν κρηπίδα αὐτῆν τοῦ ἀναγεννωμένου παρ' ἡμῖν ἔθνικοῦ πλοῦτος. Καὶ πράγματι σοφωτότατον μέλημα καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς κοινῆς γνώμης σήμερον ἐγένετο ἡ λύσις τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἢν οὐ πλείστοι πεποιθότως ἀναμνηνοῦσιν ἀπὸ τῆς συστάσεως Γεωργικῆς Τραπεζῆς· αὕτη, καθ' ἣ ἤδη ἐξεθέσαμεν, ἔσται μοιραία ἵσως ἀπόπειρα, ὑπὲρ τῆς ὁποίας λόγοι εὐδοκίμησης παρ' ἡμῖν δὲν υφίστανται πλείονες ἢ ἄλλαχοῦ, ἐνθα ἀπέτυχεν· ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἀρχὴ τῆς συστάσεως τῆς κυβερνητικῆς πρωτοβουλίας καὶ διὰ δημοσίαν ἵσως κεφαλαιῶν φαίνεται ἡμῖν ὡς στερουμένη οἰασθήποτε πρακτικῆς βάσεως. [Α.Γ.Η.]

Αγροτικὴ πολιτικὴ. Δὲν πρέπει νὰ ἐννοηθῇ ὑπὸ ταύτην ἡ νομοθετικὴ καὶ διοικητικὴ ἐνέργεια τῆς πολιτείας, ἡ ἀφορώσα εἰς τὴν γεωργίαν καθέλου καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν γεωργικὴν πίστιν, ἐκπαίδευσιν καὶ ἀσφάλειαν, εἰς τὸν γεωργικὸν συνταξισμὸν, τὰς γεωργικὰς ἐκθέσεις, τοὺς γεωργικοὺς ἐργάτας, τὴν γεωργικὴν καταστάσιν κτλ., ὡς τινες νομίζουσιν, ἐκλαμβάνοντες αὐτὴν ἐν εὐρύτερᾳ

σημασίᾳ καὶ ταυτίζοντες αὐτὰ πρὸς τὴν γεωργικὴν πολιτικὴν, παρ' ἣς ἴδ. τὸ εἰκονηθέν. Ὑπὸ ἀγροτικὴν πολιτικὴν ἐννοεῖται τὴν σήμερον εἰδικώτερον ἢ νομοθετικὴ διαρρυθμίσις τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἐν αὐτῇ τὸ σύνολον τῶν διοικητικῶν μέτρων τῶν λαμβανόμενων ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ χάριν τῆς κοινῆς εὐημερίας χώρας τινὲς ὑπὸ ἐποψίν τῆς γεωργικῆς γῆς καὶ τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ, ὡς τοιαύτη, ποικίλλει κατ' ἔθνη καὶ ἱστορικὰς περιόδους.

Κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα συμπίπτει αὕτη ἐν τοῖς καθέλου παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς τῆς Εὐρώπης ὡς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν καὶ ὡς πρὸς τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπιζητεῖται ἡ κατάρθρωσις αὐτοῦ. Ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης εἶχε δημιουργηθῇ πρότερον κατάστασις δεσμεύουσα τὴν ἀγροτικὴν ἰδιοκτησίαν, ἀντιβαίνουσα πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ νεωτέρου συνταγματικοῦ καὶ πεπολιτισμένου κράτους, παρακωλύουσα τὴν πρόδον τῆς γεωργίας, ἀντιτιθεμένη πρὸς τὰς δικαίας ἀξιώσεις καὶ παραβλάπτουσα καιρῶς τὰ συμφέροντα τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Πάντα τὰ κράτη εὐρέθησαν οὕτω ἐνώπιον προβλήματος μεταρρυθμιστικοῦ ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων καὶ δυσχερεστάτων, ἅτινα ἐκλήθησάν ποτε νὰ ἐπιλύσωσιν. Ἐπρεπε νὰ λυθῶσι τὰ τέως δεσμὰ καὶ νὰ δημιουργηθῶσι νέαι νομικαὶ σχέσεις, ὅς ᾧ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πληρωθῇ ὁ οικονομικὸς προορισμὸς τῶν γεωργῶν (ἐπιτετιῶς ὅσον οἶόν τε μείζονος καθαροῦ εἰσοδήματος διὰ συστηματικῆς καλλιέργειας) καὶ ὅα καθίστατο ἐφικτὴ ἡ ἐπίλυσις τῶν οικονομικῶν προβλημάτων τῆς γεωργίας (ὅσον οἶόν τε πληρεστέρα καὶ διαρκὴς χρησιμοποίησις τῶν παραγωγικῶν αὐτῆς δυνάμεων, ἐπιτυχὴς διανομὴ τῆς γεωργικῆς ἰδιοκτησίας διὰ συγκεράσεως μεγάλων, μετρίων καὶ μικρῶν ἀγροτικῶν κτημάτων μετ' ἐξασφαλίσεως τῆς ἰδιοκτησίας καὶ αὐτάρκους οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ὑπαρξεῖς τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ). Τὸ περὶ οὗ δ' λόγος πρόβλημα ἐν μέρει μὲν ἐπελύθη ἤδη, ἐν μέρει δ' εὐρήται ἐν τῇ ἐπιλύσει αὐτοῦ. Ἡ μεταρρυθμίσις ἀπέβλεπε κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς μικρᾶς ἀγροτικῆς τῶν γεωργῶν ἰδιοκτησίας ἐκ τῶν δεσμῶν, δι' ὧν περιέβαλλον αὐτὴν αἱ ἱστορικῶς ἀναπτυχθείσαι σχέσεις τῆς καλουμένης ἀγροτικῆς δεσποτείας. Ἐπρεπε δὲ νὰ προηγηθῇ αὐτῆς ἡ κατάργησις τῆς προσωπικῆς ἐξαρτήσεως τῶν ἀγροτῶν, ἥτις ὑπὸ παντοῖους τυποὺς (δουλοπαροικία, ἐξάρτησις, κληρονομικὴ ἢ κτηματικὴ ὑπηρεσίας) ἐπεδύρανε τὸ πλείστον τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τοῦτον ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ τὰ δικαιὰ τοῦ ἐλευθέρου πολίτου, ὡς ἐγένετο ἤδη ἐν μὲν Γαλλίᾳ ἅμα τῇ μεγάλῃ αὐτῆς ἐπαναστάσει, ἐν δὲ Πρωσσίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἀπὸ τοῦ 1807, ἐν

Αὐστρία δὲ τῇ 1848 καὶ ἐν Ρωσίᾳ τῇ 1861, ἐν ᾧ παρ' Ἀγγλοῖς ἡ μὲν χειραφέτησις τοῦ αγροτικοῦ πληθυσμοῦ ἐπετεύχθη κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς ἐξ ἑκατονταετηρίδος ἀνευ ἐπιεργείας τῆς νομοθεσίας, ἡ δὲ κατάργησις τῆς δεκάτης καὶ τῶν λοιπῶν βαρῶν κατεργάσθη τῇ 1836 καὶ 1845. Ἡ κυρία ὁμοῦ μεταρρυθμίσις ἀνεφέρτετο εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ἀληθοῦς, ἥτοι πλήρους, ἐλευθέρως καὶ ἀτομικῆς αγροτικῆς ἰδιοκτησίας. Τὰ ἀτελῆ δικαιώματα τῆς νομῆς καὶ αἱ διακρίσεις ἐπικυριότητος καὶ ὑποκυριότητος ὑπὸ πάντας τοὺς ἀνέκαθεν καθιερωμένους τύπους κατηργήθησαν ἀπλῶς, μετατραπέντα εἰς πλήρη ἰδιοκτησίαν, ἀπαγορευθείσης τῆς ἐπανόδου αὐτῶν εἰτε κατὰ συμφωνίαν εἰτε διὰ χρηματικῆς. Καὶ οἱ περιορισμοὶ τῶν ἰδιοκτητῶν ὡς πρὸς τὴν ἐμποίησιν ἢ διανομὴν ἢ ἐνεχυρίσιν καὶ κληρονομίαν, οἵτινες ὄριστάντο δι' ὀρισμένους τάξεις κτημάτων, ἠρόθησαν ἢ ἐκανενοίσθησαν κατὰ τρόπον, οὐδὲν κώλυμα παρεμβάλλοντα εἰς τὴν καλλιεργίαν τῶν κτημάτων. Κατὰ τὴν μεταρρυθμίσιν αὐτῶν κατηργήθη ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ ἡ ἐπικυριότης μεθ' ὅλων τῶν συμπαρομαρτυνῶν αὐτῇ δικαιωμάτων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐπανόδου πλήρους τῆς ἰδιοκτησίας ὑπὸ τινος περιστάσεως εἰς τοὺς ἐπικυρίους ἀνευ ἀποζημιώσεως τούτων. Μόνον ὅπου τὰ δικαιώματα ταῦτα παρήγγοντο ἐξ ἰδιωτικῶν τίτλων, κατηργήθησαν ἐπὶ ἀποζημιώσεως, ἡ ἐπιτροπὴ ἢ ἐξαγορὰ αὐτῶν, ἢ αἱ κυβερνήσεις ἐκανενοίσαν διοικητικῶς, διοργανώσασαι κυβερνητικὰς τραπεζὰς καὶ ταμεῖα ἐξαγορᾶς, ἅτινα ἐδάνειζον τὰ πρὸς ταύτην ἀναγκαῖα κεφάλαια. Ἡ ἐλευθερία τῆς ἰδιοκτησίας ἀποκατέστη διὰ τῆς καταργήσεως πάντων τῶν ἐμπραγμάτων βαρῶν καὶ τῶν εἰς τὴν καλλιεργίαν τὰ μάλιστα ἐπιζυμίων καὶ τὴν ἐλευθέρην χρῆσιν τῶν κτημάτων παρακωλύουσων δουλειῶν βοσκῆς, ἐδού κτλ.

Πρὸς τὴν μεταρρυθμίσει ταύτῃ ἐπεδιώχθη καὶ ἑτέρα τις. Οἱ ἀγροὶ ἦσαν τὸ πρὶν τοσούτον κατατεταγμένοι καὶ ἐγκατεσπαρμένοι τῆδε κῆκτις, ὥστε καθίστατο δύσκολος οὐ μόνον πᾶσα βελτίωσις τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ καλλιεργία. Ἦτο λοιπὸν ἀναγκαῖα ἡ συγκέντρωσις αὐτῶν, ἥτις δὲν θὰ κατερθότο, ἐὰν μόνον νομοθετικῶς ἐπετρέπετο ὁ ἀναγκαστικὸς κανονισμὸς τῶν περιφερειῶν τῶν ἀγρῶν. Ἐπρεπε πρὸς τοῦτοις νὰ συγχωρηθῇ εἰς τὴν πλειονοψηφίαν, ὅπως τῇ συμπράξει τῆς ἀρχῆς συνάπῃ λαχίδια καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς μειονοψηφίας καὶ ἐνισχυθῇ ὁ τοιοῦτος καθολικὸς καὶ συστηματικὸς διακανονισμὸς καὶ δι' ἄλλων διοικητικῶν μέτρων. Διὰ νόμου ἐπεβλήθη καὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς εἰς βελτίωσιν τοῦ ἐδάφους, ἥτις ἐπὶ πλείονων ἀγρῶν μόνον συνεταρμικῶς ἤδυνάτο νὰ ἐπιχειρηθῇ. Τελευταίον ἐκανενοίσθη καὶ ἡ διανομὴ τῶν κοινῶν γαιῶν, τῶν πρὶν ἀτελῶς καὶ ἀνε-

πρόκως καλλιεργουμένων, εἰς διακεκριμένους ἰδιωτικὰς κτήσεις.

Ὡς πρὸς τὰ κύρια καὶ οὐσιώδη τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς οὐδεμία διαφορὰ γνωμῶν ἐκπαύεται τῶν σήμερον παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς. Μόνον δύο ζητήματα εἶνε ἐπὶ ἀντιλεγόμενα καὶ ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει. τὰ εἰσῆς : α') ἐὰν πρὸς διατήρησιν τῶν αγροτικῶν κτησέων δὲν θὰ ἦτο σκόπιμος καλοτέρως κληρονομικὸν δικαίωματος ἐξ ἀδελφότητος, καὶ β') ὁ δέον νὰ περιέχωνται αἱ κτήσεις τοῦ γεωργοῦ ἀδιανεμήτοις εἰς ἕνα τῶν ἀπογόνων, ἢ ἐὰν τοῦναντίον πρέπει νὰ συγχωρηθῇ ὁ ἐπ' ἀπειρὸν διαμελισμὸς τῶν αγροτικῶν κτησέων; β') ἐὰν πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἐμφυτεύσις ἢ νὰ ἐπιτραπῇ ἐκ νέου, ὅπου κατηργήθη αὐτή. (Πρόβλ. Δ. Meitzen, Landwirtschaft in Schoenberg's «Handbuch der Politischen Oekonomie» Bd. II (2. Aufl.). [E.]

Ἀγροτικὴ τράπεζα. Βλ. Γεωργικὴ τράπεζα καὶ Ἀγροτικὴ πίστις.

Ἀγροτικοὶ καλοῦνται ἐν Γερμανίᾳ οἱ ἔχοντες πολιτικὸν πρόγραμμα τὴν υπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῶν γεωργῶν. Ἡ μερὶς αὐτῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1869 καὶ ὠρίσθη ἐκ τῆς θεωρίας τοῦ Ροδδέρτου, καὶ ἦν ἡ νεωτέρα νομοθεσία εὐνοεῖ πρὸ πάντων τὰ κεφάλαια καὶ δὴ τὰ χρηματικὰ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἰδιοκτησίας ἢ τῆς γεωργίας. Οἱ Ἀγροτικοὶ συνήρχοντο εἰς συνέδρια κατ' ἔτος ὥς ἐν τῇ 1876 συγκροτήσαντες συντακτικὴν συνέλευσιν ἀπεκλήθησαν «αγορολογικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ μεταρρυθμισταί», τὸ δὲ πρόγραμμα αὐτῶν ἐπεδιώκε κυρίως τὴν κατάργησιν τοῦ ἐγγείου καὶ τοῦ τῶν οἰκδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων φόρου. Ἐν ἀρχῇ ὁπαδεῖ τοῦ ἐλευθέρου ἔμπορίου προσεχώρησαν εἰτα κατὰ μικρὸν ἐπλείετο ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ προστατευτικὸν σύστημα. [E.]

Ἀγροτικοὶ νόμοι. Ἐν μὲν τῇ Σπάρτῃ ὁ Ἅγις καὶ ὁ Κλεομένης, ἐν δὲ τῇ Ρώμῃ οἱ Γράνχοι Τιβέριος καὶ Γάιος εἶναι τὰ ἐπιφανέστατα πρόσωπα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν αγροτικῶν νόμων. Τὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος τῶν δύο τούτων κρατῶν, ἡ ἑλλειψίς πάσης ἐλευθερίας ἐργασίας, ὁ κατ' ἐξοχὴν πολεμικὸς αὐτῶν βίος, ἡ μὴ ἀναγνώρισις πλήρους δικαίου πᾶσι ἰδιοκτησίας καὶ ἡ ἐκ πάντων τούτων παραγομένη βαθμικῶς μεγίστη ἀνισορροπία τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου ὡς οὖν γενναίας τινὲς ψυχᾶς πρὸς ἀνδρόβωσιν τοῦ ἀρχικοῦ συστήματος, ἥτοι εἰς ἀ ν α δ α σ μ ο ῦ ε γῆς, καὶ οὐ πάντως οἱ πολῖται ὠρεῖλον νὰ διανεμήσιν πρὸς ἀλλήλους ἐξ ἴσου πάσας τὰς γαίας, εἰς τινες ἀρχικῶς εἶχον περιέλθει εἰς τὴν κυρίτητα τοῦ δημοσίου ἐκ πολέμων καὶ κατακτῆσεων. Ἀλλ' αἱ ἀπόπειραι αὗται προσέκρουον κατ' αὐτῆς τῆς καταστάσεως τῆς κοινωνίας.

οὐδέποτε διδραχθεῖς τὸν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐργασίας πορισμὸν τῶν τοῦ βίου, κατ' αὐτοῦ τοῦ πολιτεύματος, ἀναγορευόντος τὸν πόλεμον ὡς τὸ μόνον μέσον τῆς υπέρβαιας, τὴν δὲ λείαν καὶ ἀπαγῆν τὸν μόνον τρόπον πλουτισμοῦ. Καὶ ἂν δ' ἐπατύγχανε ποτε ὁ ἀναδασμός, πάλιν ἤθελεν εἰσθαι προσωρινός, ταχέως δὲ ὅς ἀνεγεννέτο ἐν ταῖς κοινωνίαις ἐκεῖναις ὁ μεταξὺ πλουτῶν καὶ πενήτων ἀδικαυστος ἀνταγωνισμός καὶ ἔχθρα. Μετὰ τοὺς Γράκους οἱ ἀγροτικοὶ νόμοι ἐχρησμεύσαν ἁπλῶς ὡς πρῶτα καὶ φανάκι τῶν φιλοδόξων, πολλὰ καὶ δὲ ἀντὶ ἀναδασμοῦ γῆς μετεχειρίσθησαν τὸ μέσον τῆς παραγωγῆς τῶν πλουσίων, ὅπως διανεμήσιν τὴν περιουσίαν αὐτῶν εἰς τὸν ὄχλον καὶ τοὺς στρατιώτας. Καὶ κατὰ τὴν γαλλικὴν δὲ ἐπανάστασιν ὀνειροπόλοι τινὲς συνταυτίζοντες οἰκτρῶς διαφόρους ἐποχὰς καὶ κοινωνίας ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους ἐπρόβλεψαν ἀναδασμὸν γῆς. Καίτοι δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων ἦτον ἐλάχιστος, ὅμως ἡ Συμβατικὴ Συνέλευσις ἐψήφισε θάνατον κατὰ παντὸς προτεινόντος ἀγροτικὸν νόμον, ἡ δὲ ποινὴ αὕτη ἐξηρμήνευθη κατὰ τοῦ Babeuf καὶ τῶν συνεδῶν του συνωμοσάντων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἀναδασμοῦ τῶν γαιῶν. Τὴν σήμερον οἱ ἀγροτικοὶ νόμοι ἔχουσιν ἁπλῶς ἱστορικὴν σημασίαν. Ἡ γῆ δὲν θεωρεῖται νῦν ὡς τὸ πάλαι τὸ μόνον μέσον παραγωγῆς πλούτου. Τὴν σήμερον ἀναγνωρίζεται τὸ ἀπόλυτον τοῦ δικαιοῦματος τῆς ατομικῆς ἰδιοκτησίας, ἣν τὸ Κράτος ἀναγνωρίζει ἁπλῶς καὶ προστατεύει, οὐδέποτε δὲ δημιουργεῖ. (Βλέπε καὶ λείξ. Ἀγρός.) [Ἀγρ.]

Ἀγροτικὸν ζήτημα. Ἐξ ὅλων τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, τῶν ἀξιούντων ὑπὲρ αὐτῶν πολιτισμὸν καὶ εὐνομίαν, μόνον τὸ Ἑλληνικόν, πλὴν τῶν νόμων περὶ ἐκποίησης τῶν ἐθνικῶν γαιῶν καὶ φυτεῖων, οὔτινας ὅμως ἐκ λόγων τακτικῶν ὑπαγορευομένους καὶ ἐφαρμοσθέντες ὅπως ἀδεῦσαι καὶ ἀπερισκεπτικῶς ἀντὶ ἀρχαίου κκοῦ μᾶλλον ἐγένοντο πρόξενον εἰς τοὺς γεωργοὺς πολλῶν ἐπαρχιῶν (13). Ἐκποίησιν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γαιῶν, κατὰ τὰ ἄλλα οὐδ' ἐσκέφθη τὸ παράπαν περὶ ἀγροτικῆς πολιτικῆς. Παρ' ἡμῖν ὑφίσταται ἐτι ἀκέραιον τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα, δύναται δὲ ὑπὸ τὴν ἀποψιν ταύτην ἡ Ἑλλάς νὰ παραβληθῇ πρὸς μόνον τὴν Ἰρλανδίαν, σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι ἐν τῇ γῶρᾳ ἐκείνῃ ἀγροτικὸν ζήτημα (14). Ἰρλανδικὸν (ζήτημα) δὲν συγκατατίθεται νὰ λύσῃ κατὰ τὰς εὐχὰς τῶν κατοίκων ἡ ἀρχὴ σὺν αὐτῇ ἐνὶ κυβερνήσει τῆς Ἀγγλίας, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν ἡ ἐθνικὴ κυβερνήσις οὐδέμιαν ποτὲ πρόνοιαν ἔλαβε περὶ αὐτοῦ. Ἦν ἐν Ἑλλάδι κατὰστασιν τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας πρέπει νὰ διακρινομεν εἰς δύο περιόδους, εἰς τὴν ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ εἰς τὴν μετὰ ταῦτα.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας πρὸς τὴν προσωπικὴν

ἰδιοκτησίαν τῶν χωρικῶν, μουτυλμάνων τε καὶ χριστιανῶν, ὑπῆρχον καὶ αἱ μεγάλα ἰδιοκτησίαι τῶν γαιοκτημόνων Ὁθωμανῶν, ἀφαιρεθεῖσαι ἀπὸ τῶν πρώτων κατόχων κατὰ τὴν κατάκτησιν, ἡ ὑστερον καταρτισθεῖσαι διὰ νομίμων ἢ αὐθαϊρέτων μέσων. Παρὰ ταῦτα ὑπῆρχε καὶ τρίτη κατηγορία γαιῶν, αἵτινες ἐκαλλιεργούντο μὲν ὑπὸ τῶν ἐκπαλα κυρίων αὐτῶν, μεταδιδάσκοντο κληρονομικῶς ἢ κληροδοτικῶ δικαιοῦματι ἢ δι' ἐκποίησης μεταξὺ ζώντων, δωρεὰς, προικοδοτήσεως καὶ ἀνταλλάξεως· ἀλλ' εἶχον ὑπαχθῇ εἰς εἶδος τι φορολογίας ὑπὲρ τῶν Σιπαχζῶν, οἵτινες ἀντὶ ταύτης ὀφείλον ἐν ὥρᾳ πολέμου νὰ παρατιῶσιν ἐξωπλισμένοι μετὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν καὶ νὰ συντηρῶσι τοὺς τοὺς ἐξ ἰδίων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Ἡ σχέσις αὕτη ἐπέτατό ὑστερον καὶ ὑπὲρ ἱερῶν τεμενῶν καὶ ἄλλων εὐσεβῶν ἰδρυμάτων καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου καὶ εἶχεν, ἡ τῶν Σιπαχζῶν μάλιστα σχέσις, πολλὴν τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν τῶν τιμαριούχων. Ὅπως δὲ κατὰ τὸν μεσαιῶνα πᾶσα ἡ προσπάθεια τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ τιμαριούχων ἐστειν ἐἰς τὸ νὰ καταστῶσι κληρονομικαὶ αἱ ἀπᾷ παραχωρηθεῖσαι αὐτοῖς γαῖαι, τοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ ἐπὶ τῶν Τούρκων Σιπαχζῶν, καταστησάντων κληρονομικὰς τὰς κτήσεις εἰς τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν καὶ ὑστερον κησυσμένων καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκποίησης αὐτῶν εἰς ἄλλους ὑπὸ τὸν ὅρον μόνον τοῦ νὰ δηλωθῇ τούτο πρὸς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχήν, ἥτις εἰσέπραττε τέλος τι διὰ τὴν συναινεσιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς κληρονομίας καὶ ἐπὶ τῆς ἐκποίησης καὶ ἐξέδιδεν εἰς βεβαίωσιν τούτου ταπίον ὑπὲρ τοῦ νέου δικαιοῦχος. Οὕτως ἡ περὶ τῆς ὁμοίας σχέσεως προσήγγιζε πολὺ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν, καὶ ἐν χρόνῳ οἱ μεγάλοι ἰδιοκτῆται ἤρξαντο μιμούμενοι ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς τὰς τῶν τιμαριούχων. Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς κακῆς διοικήσεως καὶ τῆς αὐθαϊρείας ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ἐσημείρει ἡττοῦτο. Ὅπως μὴ ἐκλίπωσι τότε αὐτοῖς αἱ ἀγροτικαὶ χεῖρες, ἡ νωχέστησαν νὰ προῦσιν εἰς παραχωρήσεις πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς, καὶ ὥς ἐπείρτησαν νὰ ἔχουσιν οὗτοι διαρκὴ κατόχην καὶ νὰ μεταδιδάσκωσι κληρονομικῶς τοὺς ὑπ' αὐτῶν καλλιεργουμένους ἀγροὺς ἢ καὶ ζῶντες ἐτι νὰ ἐκποιῶσιν, ὡς ἂν ἦσαν ἰδιοκτῆται, πρὸς ἄλλους, τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις ἀνταλαμβάνοντας, ἰδίᾳ τὴν ἀπόδοσιν ποσοστοῦ τῆς παραγωγῆς, ὅπερ ἐν ἀρνήσει εἰσέπραττετο διὰ τῆς βίας τῇ συνδρομῇ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Τοιαύτη ἡ ἐπὶ Τουρκοκρατίας κατὰστασις τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας ἐν Ἑλλάδι.

Μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἐν μὲν τῇ γῶρᾳ, τῇ περιελαβῆθη κατακτητικῶ δικαίῳ εἰς αὐτὸ, ἅπαντα ἡ ἰδιοκτησία, ἥτις ἀνήκειν εἰς Ὁθωμανοὺς εἰς τὸν Σουλτάνον ἢ καὶ εἰς εὐσεβῆ καθιδρύματα,

θεωρήθη ἐθνική, ἐν δὲ τῇ χώρῃ, τῇ προακ-
τηθείσῃ ὡς ἄνω διὰ συνθηκῶν, αἱ κτήσεις,
πλὴν τῶν Σουλτανικῶν καὶ τῶν δημοσίων,
αἰτινες ὡσαύτως περιήλθον εἰς τὴν κυριότητα
τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, παρέμειναν εἰς τοὺς
ἰδιοκτητὰς. Ἀλλὰ κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ νέου
Βασιλείου καὶ διαρκούσης ἐτι τῆς ἐπικρατού-
σας ὡς νόμος ἀστικὸς καθιερώθη ἐν Ἑλλάδι
τὸ Ρωμαϊκοῦ βασιλικὸν Δίκαιον, ἰδίᾳ ὑπὸ τὸν
τύπον τῆς περιλήψεως τοῦ Ἀρμενοπούλου.
Τούτο ἦτο ἐμμελοῦς μένος πρόδοος, διότι τὸ
περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος δίκαιον καὶ ὡς πρὸς τὰς
ἀγροτικὰς κτήσεις ἐρεῖδεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς
πλήρους καὶ τελείας προσωπικῆς ἰδιοκτησίας,
εἰ καὶ ἀναγκασθεὶς καὶ δουλείας ἀγροτικῆς,
ἐρ' ἔστω ὑφίσταται ἀληθὲς ἀνάγκη καὶ ὠφέλεια
τῶν ἀγροτικῶν κτήσεων, καὶ ἄλλα τινὰ ἐμ-
πράγματα δικαιώματα καὶ δὴ καὶ τὴν ἐμμέ-
τουσιν. Ἀλλὰ πῶς ἔπρεπε πρὸς τὰς τοιαύτας
ἀρχὰς νὰ μεθαρμοσθῶσι σχέσεις ἀγροτικαὶ
ἀσυμβίβαστοι, ἐρεῖδόμενοι τῶς εἰς ἄλλας ἀρ-
χὰς; πῶς ἔπρεπε νὰ μεθαρμοσθῶσιν αἱ σχέ-
σεις τῶν καλλιεργητῶν πρὸς τοὺς γαιοκτημό-
νας ἢ τιμαριούχους; Ἡ μᾶλλον προσήκουσα
κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον σχέσις θὰ ἦτο
πάντως ἡ σχέσις τῶν ἐμμελοῦς πρὸς τοὺς
ἰδιοκτητὰς διότι, ὡς εἶδομεν, καὶ οἱ Τούρκοι
γαιοκτήμονες καὶ τιμαριούχοι, οἵτινες σὺν τῇ
χρόνῳ ἐξομωσθήσαν πρὸς ἀλλήλους, μόνον
ποσοστὸν τῆς παραγωγῆς ἐλάμβανον. Ἀλλὰ
μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων οὐ-
δεὶς ἐσκέφθη περὶ τούτου, οὐδ' ἠθέλησε νὰ
ἐρευνήσῃ τὸ δίκαιον τῶν καλλιεργητῶν. Διὸ
ἄνευ τινὸς διακρίσεως οἱ γαιοκτήμονες καὶ οἱ
δικαιοῦχοι αὐτῶν θεωρήθησαν τέλειοι κύριοι,
οἱ δὲ καλλιεργηταὶ ἀπολειμμένοι, οὐδὲν κε-
κτημένοι δικαιώμα ἐπὶ τῶν καλλιεργουμένων
ἀγρῶν. Εὐτυχῶς ὅλγῃ ἦτο ἀναλόγως ἡ χώρα,
ἡ περιελθούσα ἐν ἀρχῇ διὰ συνθηκῶν εἰς τὴν
Ἑλλάδα, καὶ διὰ τοῦτο τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ,
πὸ προσγενομένου ἐκ τῆς τοιαύτης καταστά-
σεως, δὲν ἦτο ἐπασιθιτόν. Ἐν τῇ λοιπῇ χώρῃ
τὸ Δημοσίον ἐγκατέλειπεν εἰς τοὺς καλλιερ-
γητὰς τὴν κατοχὴν τῶν πρότερον εἰς Ὀθω-
μανοὺς ἰδιοκτητὰς ἢ τιμαριούχους ἀνηκουσῶν
καὶ εἰς τὰ ἐθνικῶν κηρυχθεισῶν γαιῶν, περιορι-
σθὲν μόνον εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ αὐτὸ δικαίωμα
ἐπικρατίας, εἰτα δὲ προσέβη καὶ εἰς τὴν ἐκποι-
ήσιν αὐτῶν, ὡς ἀπεδείχθη ἀνωτέρω. Τὸ ζή-
τημα ὅμως παρέστη ὑπὸ γενικωτέραν ὄψιν
ἐκ νέου κατὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας
καὶ μέρους τῆς Ἡπείρου, ἐνθα πλὴν ἐλιγίστων
κεφαλοχωρίων ἢ λοιπῇ ἀγροτικῇ ἰδιοκτησίᾳ
ἀποτελεῖται τοιφύλκια. Τότε ἐπελήφθησαν τινες
τοῦ ζητήματος, ἐξακριβώσαντες αὐτὸ καὶ κατὰ
τὴν Τουρκικὴν νομοθεσίαν καὶ καταδείξαντες
τὸ ἄδίκον, ὅπερ θὰ προσεγγίνοτο εἰς τοὺς καλ-
λιεργητὰς, ἐὰν ἀπεστεροῦντο οὗτοι παντὸς ἐμ-
πραγμάτου δικαιώματος ἐπὶ τῶν καλλιεργου-
μένων ὑπ' αὐτῶν γαιῶν. Ὑγίης πολιτικῆς, κη-

δομένη τοῦ ἀληθοῦς συμφέροντος τῆς γαι-
ώνας καὶ τῆς καθόλου εὐημερίας τῆς χώρας,
ἔπρεπε νὰ ἐπιβιώσῃ νομοθετικὴ λύσιν δι' ἐξ-
ναγκαστικῆς ἐξαγορᾶς τῶν δικαιωμάτων τῶν
ἰδιοκτητῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἰδι-
οκτησίας τῶν καλλιεργητῶν δι' ἰδρύσεως
ἀνάγκη, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἐσπερίᾳ Εὐρώπῃ, καὶ
θερηνικῶν τραπέζων ἢ ταμείων. Ἀλλὰ τὸ
μὲν δικαστήρια, εἰς ἃ προσέφυγον οἱ καλλιερ-
γηταί, δὲν κατενόησαν τὸ δίκαιον αὐτῶν, ἢ
Κυβέρνησις τυφλοῦτο, ὡς συνήθως, πρὸς
τῶν ἀληθῶν κοινωνικῶν ζητημάτων καὶ ὅ-
λουσα νὰ περιποιηθῇ τοὺς ἀπολειφθέντας Τουρ-
κοὺς γαιοκτημόνας καὶ τοὺς πλουσίους ἐμ-
μελοῦς, τοὺς ἀγοράσαντας χάριν κερδοσκοπίας
τοιαῦτα δικαιώματα, διὰ πάσης ἀυθαιρέσεως
καὶ ἐκνόμου ἐνεργείας τῶν διοικητικῶν καὶ
στρατιωτικῶν ἀρχῶν κατ' ὁρμήν. Ὁ ἀποκρί-
τὸ ἀγροτικὸν κίνημα ἐν αὐτῇ τῇ γενέσει καὶ
νὰ περικαλῇ οὕτω τοὺς καλλιεργητὰς εἰς
χέρωνα θέσιν καὶ αὐτῶν τῶν δουλοπαροικίων.
Κατὰ τινὰ τῶν ἐπιφανεστάτων οἰκονομολόγων
τοῦ ἡμετέρου αἵματος «διὰ μόνης τῆς ἄρσεως
τῆς δουλοπαροικίας, ἂν μὴ προσταθῇται
γεωργία καὶ δικαίωμα ἐπὶ τῆς γῆς, ἣν καλ-
λιεργεῖ, ἐπιδεινύεται μᾶλλον ἢ βελτιοῦται
θεῖσις αὐτοῦ» διότι οὕτω πῶς ἀναγκάζεται
ὑποβληθῇ εἰς νέας ἀγληροτέρας ἰσως συμφο-
νάς, χωρὶς νὰ τυγχάνῃ συνδρομῆς τινος πρὸς
τοῦ ἰδιοκτητοῦ ἐν περιπτώσει ἐνδείας». (Rud.
Grundsaetze der Volkswirtschafts po-
litik § 47 σ. 98. V. (5) Ausg.). [Ε].

Ἀγρότις (δ α σ σ ν.) (Agrotis. Ochs.
Ψυχὴ λεπιδωπτεροῦ ἐντέμου· βλάπτουσι
καὶ λαχανικά καὶ νεαρά φυτὰ τὰ ἐξῆς τρι-
εῖδη τούτων. 1) Agrotis vestigialis Hb.
ἢ Agrotis Valliniera W. 2) Agrotis
tritici Lin. Τὰ δύο ταῦτα εἶδη καταδέρ-
σκουσι τὰς ρίζας τῶν μοναετῶν πευκίων πρὸς
τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἔδαφους, διὰ τοῦτο οὗ-
ν νὰ εἶνε ἀμυῶδες· καὶ 3) Agrotis segetu
W. V. ἥτις βλάπτει τὰ ἐν τοῖς φυτωρί-
οις φυτὰ δένδρα πλατυφύλλια καὶ βελονοφύ-
λων.

Ὡς προφυλακτικὰ μέτρα συνιστῶνται
ἀπὸ τοῦ Λυγούστου νὰ καθαρίζηται ἐπιμελ-
ᾶς πάντες γῆραι καὶ ἐπιφάνεια ἢ κατὰ
προσεγχεῖς ἔτος πρὸς σπορὰν ἢ φυτεῖαν πρὸς
σμένην. 3) Τῶν δύο πρώτων εἰδῶν τὰς ζημι-
ἀπαρτίζουσαι φυτεύοντες διετὴ φυτὰ. 2) Ἡ
τὴν ἐξίνωσιν τοῦ ἐντέμου τούτου συντελεῖ
συλλογὴ τῶν καμμένων αὐτοῦ τὴν νύκτα ὑπὸ
φῶς φαντοῦ, ὅτε προκύπτουσιν ἐκ τοῦ ἐν-
τέμου. [X]

Ἀγρουγκιὰ ἢ ἀλλαχοῦ Τρικυκκία
ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου Κράταιγος (βλ. λ.) |

Ἀγροφύλαξ, (δ ι ο ι α. δ ι ν.) ἡ ἐξ
φορτισμένος τὴν προστασίαν τῶν ἀγρῶν καὶ
πάσης βλάβης ἢ φθορᾶς. Ὁ δήμαρχος διορ-

τοὺς ἀγροφύλακας, ἀλλ' οἱ ἰδιοκτῆται ἢ κηλ-
 λιστρῆται ἐθνικῶν κτημάτων ἐκάστης κτημα-
 τικῆς περιφέρειας συνερχόμενοι νομίμως ἐκλέ-
 γουσι κατὰ πλειονοψηφίαν τῶν παρόντων, τῶν
 σποίων ὁ ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ ᾖ ἐλάσσων
 τοῦ ἑνὸς τρίτου τοῦ ὅλου τῶν ἰδιοκτητῶν ἐκά-
 στης περιφέρειας, τὰ κατάλληλα πρόσωπα διὰ
 τὴν θέσιν ἀγροφυλάκας, ἀπορραζίζουν περὶ τῆς
 ἀντιμισθίας τῶν ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς
 ὑπηρεσίας τῶν καὶ τῆς συνήθους μισθοδοσίας
 αὐτῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν ληροθησιμῶν ἐγγυή-
 σεων, καὶ συντάττοντες τὸ ἀνήκον πρωτοκόλλ-
 λον ὑπογράφουν αὐτὸ καὶ τὸ παραδίδουν εἰς
 τὸν δῆμαρχον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται ὁ
 διορισμὸς τῶν προταθέντων. Ὡς οἱ ἰδιοκτη-
 ται δὲν ᾔθελον συνελθεῖν ἐντὸς τῆς ταχθείσης
 προθεσμίας ἢ δὲν ᾔθελον συμφωνήσῃ ὡς πρὸς
 τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀγροφυλάκων, διορίζονται
 οὗτοι παρὰ τοῦ δῆμαρχου καὶ τοῦ δημοτικοῦ
 συμβουλίου. Οἱ ἀγροφύλακες δὲν δύνανται ν'
 ἀνυπακούσῃ τὰ καθήκοντά των, ἀν μὴ προηγου-
 μένως δώσωσι τὴν παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ τοῦ
 δῆμαρχου προσδιορισθεῖσαν ἐγγύησιν περὶ τῆς
 ἀπεξήγησώς των ἰδιοκτητῶν ἐν περιπτώσει
 ἑρμείας εἰς τὰ κτήματα, ἢ ἂν δὲν ᾔθελον δυ-
 νῆθαι ν' ἀνακαλύψωσι τὸν αὐτουργόν. Ὁ μι-
 σθὸς τῶν ἀγροφυλάκων καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ
 δημοτικοῦ ταμεῖου, ἐν περιπτώσει δὲ ἀνεπαρ-
 κείας αὐτοῦ παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν κατὰ τὴν
 ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρή-
 ματα. Ἐνεκα τῶν ἀγρονομικῶν καθηκόντων
 αὐτῶν οἱ ἀγροφύλακες ἔχουσι τὸ δικαίωμα
 τοῦ ἐπιφορεῖν καὶ τοῦ ποιεῖν ἀνακριτικὰς
 πράξεις (βλ. Δ. 31 Δεκ. 1836 καὶ Ν. 15
 Σεπτ. 1856). [Ἀγγ.]

Ἀγρυλλή. Ἀττικὸς δῆμος τῆς Ἑρεχθίδος
 φυλῆς, διακρινόμενος εἰς ὑπὲρθεον (ἐχόμε-
 νον τοῦ Ἱημεττοῦ) καὶ καθ'ὑπερθεον ὁ τελευ-
 ταιὸς ἔκειτο ἐγγὺς τῆς πόλεως, παρὰ τὴν
 ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἰλισσοῦ, περιλαμβάνων
 καὶ τὸ χωρίον Ἀγρην. (βλ. λ.) [Π.]

Ἀγρυπνία. βλ. Ἀγρυπία.

Ἀγρυπνίς. Ἑορτὴ Διονύσου ἐν Ἀρ-
 ῶν, πιθανῶς τῇ Σικελικῇ ἀγομένη, ὡς ἐκ
 τοῦ ὀνόματος ἐμφαίνεται, ὡς αἱ πλείους τῶν
 ὁργιαστικῶν διονυσιακῶν ἑορτῶν. [Π.]

Ἀγρων. Ὑπερ Πλευράτου, βασιλεὺς τῶν
 Ἰλλυριῶν, σὺν δυνάμει περικύνη καὶ νικη-
 τὴν μεγίστην τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων
 ἐν Ἰλλυριοῖς. Οὗτος πεισθεὶς διὰ χρημάτων
 ὑπὸ τοῦ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων Δημητρίου
 ἐβοήθησε τοῖς Μεθωνίοις πολιορκουμένοις ὑπὸ
 τῶν Αἰτωλῶν· νικήσας δὲ ἐτρέπη πρὸς μέλας
 καὶ ἄλλας εὐωχίας καὶ ἀπέθανεν ἐμπροσθεν εἰς
 πλευρίτιν (230 π.Χ.). Τὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας
 τούτου γενόμενον ὑπὸ Ἰλλυριῶν φόβον Ρωμαίου
 πρεσβευτοῦ ἀφορμὴν λαβόντες οἱ Ρωμαῖοι ἐ-
 πένεθσαν τὸ πρῶτον εἰς τὰ Ἰλλυρικά πρᾶ-
 γματα. [Π.]

Ἀγρωστίδαι (Βοτ.) (Gramineae).
 βλ. Σιτηρά.

Ἀγρωστis (Βοτ.) (Agrostis L.). Γέ-
 νος ἐκ τῆς οἰκ. τῶν Ἀγρωστίδων (Grami-
 neae) περιλαμβάνον φυτὰ καλαμώδη, ἔμμελα,
 ἔχοντα ἀνθὴ κατὰ στάχυν συνθέτους φέροντας
 σταχθῖδα ἀπλῶν τὰ καθ' ἑκάστα ἀνθὴ ἔχου-
 σιν ὀξυκαταλήκτους ἀνὲρ ἀθέρος χιτῶνας
 πολλῶν μακροτέρους τῶν ἐπίσης ἀνὲρ ἀθέρος
 λεπύρων. Οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον ἀγρωστὶν διὰ-
 φορα δυσδρίστα εἶδη τοῦ γένους τούτου ἢ ὅμοια
 πρὸς αὐτό. Παρ' ἡμῶν κοινὴν αὐτοσφύς εἶδος
 εἶνε Ἀ γ ρ . ἢ π α ρ α σ π α δ ι ο φ ὀ ρ ο ς
 (A. stolonifera L.) φυεμένη εἰς τόπους
 ὑγροῦς. Εἶνε δυσώλεθος ὡς ἱζάνιον τῶν ἀγρῶν
 καὶ εὐχρηστὴ ὡς τροφή τῶν ζώων. [Μ.]

Ἀγρωστis (Φαρμακολ.) (Radix s.
 Rhizoma Graminis. Agropyrum re-
 pens). Ἡ ἐν ἱατρικῇ χρήσει ρίζα τῆς ἀγρω-
 στis εἰσκαμίζεται ἐκ τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης
 κατακακυμένη. Εἶναι ὄσμος, βλεννώδης τὴν
 γεῦσιν καὶ γλυκαῖοςσα.

Ἐνέχει στοιχείων κύριον σάκχαρον ζυμώσι-
 μον καὶ ἄλλα ὑποδεέστερα (βλένναν, κόμμι,
 ἄμυλον, κλπ.).

Ἡ ἐν Ἑλλάδι φυεμένη ἄ γ ρ ι ὰ εἶχει ἐνέ-
 γειαν οἶαν καὶ ἡ ἀνω καὶ δύναται τελείως ν'
 ἀντικαταστήσῃ ἐκεῖνην.

Ἀπὸ τῶν χρόνιων τοῦ Δισκουρίδου τὴν αἰθρῶν
 τοῦτο φάρμακον ἦτο εὐχρηστέατον παρ' ἡμῶν
 τε καὶ ἄλλοις ἐν τῇ ἱατρικῇ καὶ παρὰ
 τῇ λαῶ, πινομενον εἰς ἀρεφίημα κατὰ κυστί-
 σκου ὡς ψυκτικόν, πρὸς φλεγμονὰς τῶν ἀνα-
 πνευστικῶν, πεπτικῶν καὶ οὐροποιητικῶν ὁρ-
 γάνων καὶ τὰς τῶν ὁργάνων χιτῶνων. Ση-
 μερον θεωρεῖται ὡς ἐλαφρὸν διουρητικόν μέ-
 νον, χρησιμεῖται τοῖς ἀρρωστοῖς ἐν τοῖς νοσο-
 κομείοις ὡς πρᾶντικόν τῆς δίψης καὶ ἀναγρᾶ-
 ρεται συνηθέστατα εἰς ἀρεφίημα ὡς εἴλημα
 φαρμάκων ἁλατῶδων, τοῦ νιτροῦ μάλιστα.
 Ἐκ τῶν ἄλλων τῆς ἀγρωστis σκευασμῶν ἐν
 χρήσει νῦν κυρίως εἶναι εἰς κατασκευὴν κατα-
 ποτίων τὸ ἐκχύλισμα αὐτῆς (extractum
 graminis). [Β. Π.]

Ἀγτελέκ (Agtelek), εὐγενικὴ κόμη
 (κῆτ. 600) ἐν τῇ γεωμορικῇ κοιματῷ, ἥς
 πλησίον τὰ ἄ γ τ ε λ ε κ ι ο ν ἄντρον (δαυ.
 Baradla; τ. ε. ὁ ἀτρίζων τόπος), ἐν τῶν
 εὐρυτάτων ψυχροσταγῶν τῆς Εὐρώπης σπη-
 λαίων. [Ν. Σ.]

Ἀγυα. ἑλλ. πολίγνη καὶ πρωτεύουσα
 τοῦ δήμου Δ α μ τ ε ῖ ο υ τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ νομοῦ
 τῆς Λαρίσης, ἔχουσα 1891 (1879) κατοί-
 κους. Ἡ ἀκμαία αὕτη πολίγνη παρὰ τοὺς
 πρόποδας τῆς Ὀσσης καίμενη ἐναργεῖ ἀξί-
 λογον ἐμπόριον βάλανος, ματάξης, εἰσὺν
 ἔχει δὲ σχολεῖα δημοτ. καὶ ἑλλ. ταχυδρ. καὶ
 τηλεγραφείον.

Ἀγυεύς. Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην λατρεύετο ὁ Ἀπόλλων ἐν Τεγέῃ καὶ ἄλλαις τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν Ἀττικῇ. Ἀνεφέρετο δ' ἡ ἐπωνυμία εἰς τὴν ιδιότητα τοῦ θεοῦ ὡς Ἀλεξιπύκνος, ἀποτρέπωντος τὸ κακὸν ἀπὸ τῶν ἀγυῶν καὶ τῶν οἰκῶν, διὸ καὶ θορυαίης καὶ προστατήριος ἐπίσης ἐκαλεῖτο· σύμβολον δ' αὐτοῦ ἦτο κίων εἰς εἰδὴ λήγων, ἐν ἴθρῳν πρὸ τῶν θυρῶν. [Π.]

Ἀγυριός. Ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐλευσινίων, ἢ ΠΕ' Βοηδρομιώνος. Ἀγυριμοὶ ἐκαλοῦντο προσεῖτι καὶ οἱ ἔρανοι, οὓς συνέλεγον οἱ ἱερεῖς θεῶν τιμῶν. [Π.]

Ἀγύρται (ἀ γ γ α ι ο λ.). Ἐκ τοῦ ἀγείρω. Ἱερεῖς ἀγείροντες, ποιοῦντες ἀγερμούς ἢ ἀγυριμούς (βλ. λ.), ἥτοι συλλέγοντες ἐράνους πρὸς τιμὴν καὶ θυσίαν τοῦ θεοῦ. Τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἐθεωρεῖτο ἀνελεύθερον ἐν ἀρχῇ, διότι βιάσμεν ὅτι ἐνίοτε αὐτὴ ἡ πολιτεία ὄριζεν ἀγερμούς κατὰ τινὰς δημοτελεῖς θυσίας (πρβλ. C. I. Gr. αρ. 2658), καὶ ὅτι ἐν ὅλῳ ἀπὸ καλαισθητικῶν χρόνων ἀναφέρονται γυναῖκες ἀγείρουσαι εἰς τιμὴν τῶν ἱσοθέων ὑπερδοριῶν παρθένων Ἀργῆς καὶ Ὠπίδος, καὶ κατὰ τὸν ἀγερμὸν ψάλλουσαι ὕμνον ποιηθέντα ὑπὸ Ὠλῆος τοῦ Λυκίου. Ἀλλ' ὅτε ἡ ἑλληνικὴ θρησκεία διεσθάρη διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς λατρείας ξένων θεῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἱερεῖς τῶν θεῶν τούτων ἀγρεῖσθαι περιφέροντες εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας τὰς εἰκόνας αὐτῶν καὶ μυρία τερατουργίας συνέλεγον ἐκ τῶν περιεστώτων θεατῶν ὀβολοὺς καὶ δραχμάς καὶ τρόφιμα, ἐνεκα τῆς φουλότητος αὐτῶν οἱ Ἀ. ἱερεῖς κατέστησαν ἄλλοι τῆς καταφρονήσεως καὶ αὐτοὶ τοῦ δεισιδαιμονοῦς ὄχλου, εἰς οὗ ἐτρέφοντο. Οἱ γνωστότατοι καὶ μυριότατοι τῶν Ἀγυρτῶν ἦσαν οἱ ἐκτομίαι ἱερεῖς τῆς μεγάλῃς Μητρὸς τῶν Θεῶν, οἵτινες καὶ Μητρογύρται ἢ Μηναγύρται ἐκαλοῦντο. Οὗτοι, καθὼς καὶ οἱ ἐν τῇ εἰς τὸν Λαυκιανὸν ἀποδιδόμενῳ Λουκίῳ περιγράφονται ἀγύρται ἱερεῖς τῆς Συρίας θεοῦ, ὑπαυλούτων θορυβῶδως μουσικῶν ἐργῶν ὠρχοῦντο μηχανικῶς περὶ τὸ εἶδωλον καὶ διὰ ξυφῶν ἐτέμνοντο, μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ὀρχήσεως ἀμικτόφυρτοι συνέλεγον τοὺς ἐράνους.

Οἱ Ἀγύρται μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης λατρείας συναγόμενα κέρδη, ἐκαρκοῦντο πολλὰκις τὴν δεισιδαιμονίαν τοῦ ὄχλου, πᾶσαν κακοτεχνίαν μηχανώμενοι. Οὐθὲν καὶ ἐν τοῖς ὑστερον μάλλιστα χρόνοις συνέχον πολλὰκις αὐτοὺς πρὸς τοὺς γόητας, τοὺς ψευδομάντις, τοὺς ἐξαλαγωγούς καὶ τοὺς θαυματουργούς. Ὁ Πλάτων (Πολιτ. Β', 364) ἀναφέρει καταλεπτῶς τὰς ἐπαγγελίας αὐτῶν, δι' ὧν ἐξηπάτων οὐ μόνον ἰδιώτας, ἀλλὰ καὶ πόλεις. Γινώσκουμεν δὲ καὶ ἄλλοθεν ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ πόδας καὶ φίλτρα καὶ καθαρ-

μούς ἐδίδασκον καὶ συγγνώμην τῶν ἀδικημάτων ὑποσχέοντο, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον προελεγον διὰ τρόπου ἐνίοτε μωροτάτου, οἷος ὁ θαυματοῦ καλοῦμένου ἀγυρτικοῦ πίνακος ἡ ἀγυρτικῆς σκηνίδος. [Π.]

Ἀγύρτης (Π ο ι ν. δίκ.). χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου (Ἀρρ. 661) ὅς μὴ ἔχων ὀρισμένην ἢ μόνιμον κατοικίαν οὐδὲ συγκεκριμένην τινὰ ἀσχολίαν ἢ μέσση διατροφῇ καὶ περιπλανώμενος εἰς τὴν χώραν. Ποινὴ κατὰ τῶν ἀγυρτῶν εἶναι ἡ ἀστυνομικὴ κράτησις, συνήθως δὲ οἱ κατ' ἐξοχὴν ὑποπέι τι ἐπικινδυνὸν ἀγύρται φυλάσσονται εἰς ἀστυνομικὴν κατάστασιν. Ἐπὶ πληθὺν μελήματι ὁ ἀγύρτης ἐξαιρετικῶς διαρκεύεται τῆς προδικασίας προφυλακίζεται. (Ἀρρ. 208 Ποιν. δίκ.). [Ἀγγ.]

Ἀγγαλτ (Anhalt), δουκάτον ἐν τῇ Γερμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ, σχεδὸν πανταχόθεν διημιμένον ἐν τῇ πρωσσικῇ τοπικῇ Σαξονίᾳ, ἔχον ἐμβ. μὲν 2317 τετμ., κατοίκους δὲ 247003 τῇ 1885. Τὸ ἔδαφος αὐτοῦ πρὸς Ἀ μὲν πεδινόν, πρὸς Δ δὲ ὄρη· οὖν, ἄτε προσκείμενον εἰς τὸ κάτω Χάρτς, εἶναι πανταχοῦ γονιμώτατον καὶ κράτιστον καλλιεργούμενον. Κύριοι ποταμοὶ τὸ Ἀγγαλτ ἀρδεύοντες εἶναι ὁ Ἀλβίς, ἡ Μούλδη, ὁ Σάλας, ἡ Βούδη, ἡ Σέληκη. Γεωργία καὶ κτηνοτροφία ἀξιολογώταται. Μεταλλεῖαν ἀποδοῖ μόνον ἐν τῇ Χάρτς· ἐπικερδέστατα δὲ εἶναι τὰ ἄλσπρη. Ἡ βιομηχανία παράγει σάκχαρι, χυτὰ σιδηρώματα, ὑφάσματα λινὰ καὶ ἐριουργή, ἀργιλλοπλαστὰ σκεύη κ. ἄ. τ. κράτιστα δὲ ζῶον καὶ βελόν. Πλωτοὶ δὲ ποταμοὶ καὶ σιδηρόδρομοι καὶ κανονικαὶ λεωφόροι προδιβάλλουσι τὸ ἐμπορίον.

Διοικητικῶς διαίρεται τὸ Ἀγγαλτ εἰς 5 περιφερείας, Δεσσάου, Ζέρφτ, Καίθον, Βερν-δούργ, Βαλλένστέτ. Τὸ πολιτεῖμα (9/11 σеп. 1859) εἶναι μοναρχικὸν συνταγματικόν· ἡ δὲ βουλὴ συγκροτεῖται ἐκ 36 βουλευτῶν. Ἔσοδα κατὰ τὸν προϋπ. τοῦ 1886—1887 ἔχει 9087008 μαρκῶν, ἔσοδα δὲ 9908000 μ. πρὸς δὲ τοῦτοις ἔσοδα τῆς αὐτοκρατορίας 7518300· τὸ δὲ δημόσιον χρέος ἔχει τὴν 18/30 Ἰουνίου 1885 4161704 Μ. Ἐν τῇ δημοσυνδικαῇ βουλῇ τὸ Ἀ. ἔχει μίαν ψήφον εἰς δὲ τὸν αὐτοκρατορικὸν στρατὸν παρέχει τὸ 98ον πεζικὸν σύνταγμα. Πρωτεύουσα τοῦ κράτους καὶ καθέδρα τοῦ δουκὸς τὸ Δεσσάου. Χρώματα τῆς ἐπικρατείας· λευκόν, πράσινον, ἐρυθρὸν. Παράσχηον τὸ Ἀλδρέχτου τοῦ Ἀρχίου (ἀπὸ τοῦ 1836).

Ἱστορικῶς ἀποδεξιμμένος προπάτωρ τῆς δυναστείας τοῦ Ἀγγαλτ ἐμφανίζεται ὁ κῆρις Ἑρρίκος τῆς Βαλλένστέτ (περὶ τὸ 1030). Ὁ ἑγγονος αὐτοῦ Ὁθων (ἀποθ. 1123), κόμης Ἀσκάνιας καὶ Ἀσσερλῆδεν, ἠῤῥησε τὰ κτήματα αὐτοῦ. Ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ἀλδρέχτου ὁ Ἀρ-

κτος ἐγένετο πρῶτος αὐτὸς μαρκίων τοῦ Βρανδεμβούργου. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (1170) ἔλαβε πρῶτος ὁ Ἀλδρέχτος καὶ εἰπεῖτα ὁ Βερνάρδος (ἀποθ. 1212) τὰς εἰκοθενναϊκάς χώρας καὶ τὰ ἀπὸ τῶν σλαβῶν ἀφαιρούμενα παρὰ τὸν μέσον Ἀλβιν διαμερίσματα. Μετὰ δὲ τὴν καθαιρεσιν Γερρίκου τοῦ Λέοντος (1180) λαθὼν τιμάριον καὶ μέρος τῶν ἐκείνου χωρῶν προσέλαβε τὸν τίτλον δουκὸς τῆς Σαξωνίας. Ἐκ δὲ τῶν δύο υἱῶν αὐτοῦ Ἀλδρέχτος μὲν ὁ νεώτερος ἔλαβε τὴν Σαξωνίαν, Γερρίκος δὲ ὁ πρεσβύτερος (ἀποθ. 1251) τὰς οἰκογενειακάς χώρας καὶ (1218) τὸν τίτλον πρίγκιπος τοῦ Ἀγγαλτ. Ἐπὶ Γουακλέρνερνστού (ἀποθ. τῇ 1586) συνηνῶθησαν παρὰ αἱ ἀπὸ τοῦ Π' αἰῶνος διανεμημέναι εἰς τὰ τρία γένη τῆς δυναστείας ἀγγαλτικαὶ χώραι· ἀλλ' οἱ υἱοὶ τοῦτου διενείμαντο πάλιν αὐτὰς τῇ 1603. Ἐκ τῶν τετραπλῶν διαδύχων τούτων τῇ 1793 ἐξέλιπον οἱ ἔσβεσται· ἡ οὐ μὲν δὲ διενεμήθη τῇ 1797 ἡ χώρα αὐτῶν εἰς τὰ λοιπὰ τρία γένη. Τὰ δὲ γένη ταῦτα τῇ 1807 προσχωρήσαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν συμβαλίαν λαθόντα τὸν δουκικὸν τίτλον, τῇ δὲ 1814 εἰς τὴν γερμανικὴν ἐμπροσθέντα καὶ ἐν τοῖς ἔτεσι 1828, 1826 καὶ 1828 εἰς τὴν τελονησιακὴν σύμβαν (Zollverein). Ἐκλειπόντες δὲ πρότερον μὲν τοῦ Καίθωνικου, εἰτα δὲ καὶ τοῦ Βερνδούργικου γένους τῇ 1863, ἡ νόθος παῖς αἱ ἀγγαλτικαὶ χώραι εἰς ἐν καὶ μόνον δ ο υ κ α τ ο ν Ἀ. Προσχωρήσαν τὸ Ἀ. τῇ 1866 εἰς τὴν Πρωσσίαν, προσετέθη τῇ 1867 εἰς τὴν βόρειον γερμανικὴν συμμαχίαν καὶ τῇ 1871 εἰς τὴν Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν. Τανῶν ἔργων τοῦ Ἀγγαλτ δευεῖ εἶναι ἀπὸ τῆς 10/22 Μαΐου 1871 ὁ Φρειδερίκος. (βλ. Krause, Zur Geschichte der Anhalt. Lande u. ihrer Fürsten. Lpz. 1861—66 εἰς 5 τόμ. — Heim, Geschichte des Landes A. Koethen, 1866. — Siebigk, Das Herzogthum A. Dessau, 1867. [N.Σ.]

Ἀγγέμαχα ὄπλα (armes blanches γ. Blankwaffen γερμ.). Τὰ ὄπλα ταῦτα εἰσι χρήσιμα διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἐγγύς μάχην· θύναται δὲ ὡς ὑποδιαιρέθωσιν εἰς ἀμυντικὰ καὶ ἐν ὁμαλῇ καὶ ἡ περικεραιχία, σιφόμενα εἰς ἐν τιαι στρατοῖς, καὶ εἰς ὄπλα ἐπιθετικὰ ταῦτα κατὰ τὴν χρήσιν αὐτῶν διαίρουσιν εἰς κρουστικὰ, τιμητικά, διαληπτικὰ καὶ νοκτικὰ. Τὰ κρουστικὰ ἐξέλιπον ἥδη ἐκ τοῦ ὀπλισμοῦ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Σήμερον ὑπάρχουσι ἐν χρήσει ἡ σπάθη, ἡτις εἶνε ἐν ταῦτο ἡληρικὸν καὶ εἰς ὄπλον, ἡ βαλόντις, δι' ἣς ἐπὶ τυφλὸν καθίσταται ὄπλον νοκτικόν, καὶ ἡ ἀλκίχη, ἡς γίνεται ἐπὶ χρήσει ἐν τιαι στρατοῖς τὰ ἀγγέμαχα ὄπλα κατασκευάζονται ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐκ κρατερώματός καὶ χαλκοῦ τὰ ἀρχαιότατα σιφόμενα ἀγγέμαχα ἐκ

σιδήρου εἰσι τὰ Αἰγυπτιακά, οὗ ἐνεκά τινες ἀποδίδουσι τοῖς Αἰγυπτίοις τὴν πρώτην ἐκ οὐδὲρου κατασκευὴν αὐτῶν ταῦτα σήμερον κατασκευάζονται ἐκ χαλύβος, καθόσον μένον τὸ μέταλλον τοῦτο, ὡς ἔχει σήμερον ἡ βιομηχανία, κῆκτηται ἐν μεζῶνι βαθμῇ πάσης τῆς απαιτουμένης ιδιότητος διὰ τὰ τοιαῦτα ὄπλα, τοῦτοι τὴν σκληρότητα, τὴν συνεκτικότητα καὶ τὴν ελαστικότητα. [Κ.]

Ἀγγεσιμός. Ὅρος τῆς Ἀττικῆς οὐ μέγα, ἐπ' οὐ ἐπὶ Παισανίου ἢ ἀρχαῖα Διὸς Ἀγγεσιμίου· πιθανῶς τὸ νῦν καλούμενον Τουργοῦσι, παρὰ τὸ Πατήσιον. [Π.]

Ἀγγιάλος (καὶ ὡς Ἀ κ ι α ἡ η), ἡ ἀρχαία ἐπὶ τῇ ὠραϊκῇ παραλίᾳ τοῦ Εὐβοίου ἑλληνικὴ ἀποικία, τῶν ἀκμαία πολέων τῆς ἀνατ. Ρωμαϊκῆς, εὐλιμμένος δὲ καὶ ἐμπορικῇ, ἔχουσα 3000 κατ., τοὺς πλείστους Ἕλληνας. Συναρμολογεῖται μετὰ τῶν ἐπὶ 545—500 π. Χ. ὑπὸ πολιτῶν τῆς ἀπαιγέτωνος Ἀπολλωνίας ἢ Σωζουπόλεως ἢ ἐγγὺς τῆς θαλάσσης ἀρχαία Ἀγγιάλος [ἔθεν οὐ μόνον Ἀγγιαλὸς ἐπὶ καὶ Ἀγγιάκη καὶ Ἀγγιολαία, ἀλλὰ καὶ Ἀπολλωνία πρὸς τοῦτοις καὶ αὐτὴ καλούμενη]· εἰς τὰς τῆς ΒΔ τῆς καὶ αὐτῆς καὶ εἰς ἀπόστασιν 1/3 ὥρας ἀπ' αὐτῆς, ἐνθα πρὸ ταύτης ὑπῆρχεν ἡ πόλις Μάταια, ὁμοιωτέρον δὲ ἐπὶ Τρεϊανῶς (98—117 μ. Χ.), τοῦ ὑποτάξαντος τὴν Δακίαν καὶ περιτείθειντος τοὺς Ἕλληνας, ἐξέθη αὐτῇ πρὸς τιμὴν τοῦ καὶ τὸ οἰκογενειακὸν αὐτοῦ ὄνομα Οὐλίπια ἢ Οὐλπιανή, συνεκφερόμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μετὰ τοῦ πρεστέρου (ἔθεν αἱ ἐπὶ νομισμ. ἐπιγρ. Οὐλπιανῶν Ἀγγιαλίων) μέχρι τοῦ πὺν τῇ χρόνῳ ἐλητμονήθη καὶ ἐμεινε παλιν μόνον τὸ παλαιόν, ὅπερ ἐπὶ τῶν παρὰ τοῖς Ρωμαῖνοις χρόνοις, καὶ τῇ λαφ. διεσθάρη εἰς Ἀχελῶν, Ἀχελῶ, Ἀχελού. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἀρχαιότητα ἡ Ἀ., εἰ καὶ ἦτο τεταχισμένη, δὲν φαίνεται ἔχουσα ἄλλην σημασίαν πλὴν τῆς ἐμπορικῆς· διεσθάρη δὲ τότε τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς μέχρι τοῦ 450 π. Χ., εἰτα δὲ ὑπετάθη εἰς τὸ μέγα τῶν Ὀδρουσίων βασιλείων, εἰπεῖτα δὲ τῇ 315 π. Χ. (1) περιήλθεν εἰς ἓνα τῶν διαδύχων τοῦ μ. Ἀλεξάνδρου τὸν Λυσίμαχον, καὶ ἐμεινε ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος μέχρι τοῦ 280 π. Χ., ὅτε ἀνακτήσαται τὴν αὐτονομίαν διετέλεσε πάλιν ἀνεξάρτητος μέχρι τοῦ 16 μ. Χ. καὶ τότε ὑπετάθη εἰς τοὺς Ρωμαίους· ἐπὶ τοῦτοις δὲ ἀπὸ τοῦ 330 μ. Χ. ἀπέτινε τοὺς τεταχμένους φόρους εἰς τὸ Βυζάντιον, εἰς δὲ ἐμεινε ὑποταχμένη καὶ καὶ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐπὶ τῆς Ὀρμακρατίας γίνεσθαι μὲν μνηστὴ πρὸς τῆς Ἀγγιάλου εἰς ἀπὸ τῇ 100 μ. Χ. δεινῇ ὑπὸ τῶν Ἰόθων καταστροφῇ καὶ εἰς ἀνακτῆσθαι αὐτὴν ὁ Τραϊανός, ὅστις ἐπανήγειρε καὶ τὰ τείχη αὐτῆς, δὲν καταφέρουσι ὅμως ἐν ὅπαθι καὶ ὑπὸ τῶν ἐπι-

δραμόντων τὴν Θράκην ἐπὶ Οὐαλεριανοῦ καὶ Γαλλικανοῦ (253—268) πολυαριθμῶν Σκυθῶν, οὕτε ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν φύλων, τῶν εἰσβαλόντων αὐτοὺς ἐπὶ τῶν Ἀντωνίνων (138—152) οὕτε ὑπὸ τῶν Οὐνῶν τοῦ Ἀττίλα, οἵτινες ἐληληλάτησαν τὴν Μοισίαν καὶ τὴν Θράκην τῷ 441 μ.Χ., οὐδ' ὀφθαίτερον ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ἀντῶν, οἵτινες ἐπέβησαν τὰς χώρας ταύτας ἀπὸ τοῦ 499 μέχρι τοῦ 580 συνεχῶς. Ἐπὶ δὲ τῆς Ἑλληνικῆς αυτοκρατορίας (476—1453) ἡ Ἀ. εἶχεν ἐξαιρετικῶς στρατιωτικὴν χαρακτῆρα, διότι ἐχρησίμευε τοῖς Ἑλλησιν ὡς πολεμικὸν ὀρμητήριον τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου κατὰ τῶν ἀπὸ τῶν βορείων ἐχθρῶν· ὅθεν ἦτο κράτιστα ὠχυρωμένη καὶ παρ' αὐτὴν συνεκροτήθησαν πλείους μάχαι καὶ συμπλοκαί, καθ' ἃς ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους ἢ ἐνίκηθη, ἀλλ' ἡ Ἀ. οὐδέποτε μέχρι τοῦ 811 ἔαλλο παρ' αὐτῶν. Ἡδὴ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς (527—565) συνεπλήρωσε τὰ ὠχυρώματά της περιλαβὼν ἐντὸς αὐτῶν καὶ τὰς ἑτέρας της, αἵτινες, ταυὴν Δίτξα καλεῖσθαι, ἀπέχουσι 4 ὥρας περιτοῦ αὐτῆς, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ἐφοίτων πρὸς θεραπείαν πολλοί· ὅπως δὲ οὐδένας τῶν μέχρις Ἰουστινιανοῦ ἐπιδρομῶν τῆς Θράκης ἐξεπολιέρευσαν τὴν Ἀ., οὕτω καὶ ὁ μετ' αὐτὸν εἰσβαλὼν αὐτοὺς τῷ 582 Χαγάνος τῶν Ἀβάρων ἄλλας μὲν θρακικὰς πόλεις εἶλεν, ἐκείνης δ' ἀπέσχε, λόγῳ μὲν διὰ τὴν ὑφέλειαν, ἣν ἐκ τῶν λουτρῶν της ἐπορίσθησαν αἱ γυναῖκες του, ἔργῳ δὲ διὰ τὸ δυσπρόσβατον τῶν τειχῶν αὐτῆς. Ἐπειτα ραυθόμενος ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν χρονολογῶν ὅτι ἡ αυτοκρ. Εἰρήνη τῷ 786 ἔκτισε τὴν Ἀγγιχίαν καὶ ἐπειδὴ τῷ 740 εἶχε συμβῆναι ἐν Θράκῃ σεισμὸς, ἐξ οὗ ἀνετράπησαν πόλεις πολλαὶ καὶ χωρία, εἰκαζόμενος ὅτι ἀνετράπη καὶ αὕτη· ἴσως δὲ τότε καὶ ἐκτίσθη ἡ νέα πόλις ΝΑ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἡ ἀρχαία, ἐνθα κεῖται ἡ καθ' ἡμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἀνοικοδόμησιν ταύτην περιεβλήθη καὶ πάλιν μετὰ τείχη, οἷς βραδύτερον (1190) προσέθηκε καὶ πυργούς ὁ αὐτ. Ἰσαάκιος Ἀγγέλος. Ἀλλὰ μετὰ τὸ 810 ἐπὶ τῶν μακρῶν βουλγαρικῶν πολέμων ἡ Ἀ. τρίς ἔαλλο ὑπὸ τῶν βουλγάρων (811, 917 καὶ 976) καὶ τρίς ἀνεκτιθῆναι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (814, 965 ἢ πιθανότερον 971 καὶ 1019), μετ' οὗ καὶ ἅπανα ἡ Βουλγαρία κατέστη ἐπαρχία Βυζαντινῇ (1019). Ἀπὸ δὲ τοῦ 1091 μέχρι τοῦ 1094 ἐπὶ τοῦ αὐτ. Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἡ Ἀ. ἦτο διαρκῶς τὸ στρατήριον τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν Κομνηνῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἄγνωστον, ἀν εἰ κατὰ τὰ ἔτη 1096—1101 διερχόμενοι τὴν Θράκην πολυάριθμοι σταυροφόροι (2 000 000) προσήγγισαν εἰς τὴν Ἀ., καθὼς καὶ ἂν εἰ μετὰ τὰ 1082 ἐγκαταστάντες εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Ἐννεοῖ ἔδρυσαν ἐμπορεῖον καὶ ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ διεσώθη ἡ εἰδήσις ὅτι εἰ

ἐπαναστάντες ἐπὶ τοῦ αὐτ. Ἰσαακίου (1185—1195) Βλαχευβούλγαροι κατέλαβον καὶ τὴν Ἀγγιχίαν, ἐξέβαλε δὲ τοὺτους ἐκεῖθεν τῷ 1190 ὁ Ἰσαάκιος καὶ τὸ τείχος ἐπεύρωσεν διδοὶ ἐδραβὴ ὡς φαίνεται· κατὰ τὴν ἀλωσιν ἔπειτα μετὰ 16 ἐτῶν ἡσυγίαν ἐνέσκηψαν εἰς τὴν αὐτοῦ ταύτην πόλιν νέα δεινὰ· διότι οἱ Φράγκοι, κυριεύσαντες τὴν Κωνσταντινουπόλιν (1204) κατέλαβον καὶ πᾶσαν τὴν Θράκην· Ἐρρίκος δὲ, ὁ δεύτερος αὐτῶν αὐτοκρατορῶν εἰσῆλθε τῷ 1206 καὶ εἰς τὴν Ἀγγιχίαν μετὰ δὲ ταῦτα ἐξεκένωσαν μὲν οἱ Φράγκοι κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος τὴν λοιπὴν Θράκην ὑποχωρήσαντες εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ἀλλὰ κατέλαβον αὐτὴν παραχρῆμα οἱ Βούλγαροι, οἵτινες, συμμαχῶντες τὸ πρῶτον τοῖς Ἑλλησιν, εἰτα κατεπολέμησαν αὐτούς. Ἐκτετὴ ἡ Ἀ. περιήρξατο ἀπὸ τῶν βουλγάρων εἰς τοὺς ἀνακτιθέντας τῷ 1261 τὸ Βυζάντιον Ἑλληνας μέχρις οὗ κατέλαβον ταύτην οἱ Τούρκοι τῷ 1453 ὀριστικῶς μικρὸν τι πρὸ τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ διέμενον ἀδιαλείπτως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν μέχρι τοῦ 1878, εἰς ἀπεδόθη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου εἰς τοὺς βουλγάρους τῆς Ἀνατολικῆς Ρουμυλίας. [Ν.Σ.]

Ἀγγέλωψ. Ἀγγέλωψ. (Ορθολογισμ.) Λέξεις ἀχρηστοὶ τὴν σήμερον. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀγγέλωψ ἐσημαίνει τὴν νῦν καλούμενην ἀκροκυστιτίδα, ἀγγέλωψ δὲ τὸ βακρυχέν συρίγγιον.

Ἀγγένοια (φιλοσοφ.) καλεῖται (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν βέβουοιαν (ἰδ. λ.) ἢ ἰκανότητος τοῦ εὐρίσκειν ἐμοιότητος ἐν ἀνομοίαις κατὰ τὸ φαινόμενον παραστάσεων ἢ ἐσωτερικῶν συνάσεων ἐν ψυχῇ ἐξωτερικῇ συνδέσει αὐτῶν· ἢ ἀγγιχίαν προϋποθέτει πλοῦτον παραστάσεων, εὐκηνῆσιν αὐτῶν καὶ ζωηρὰν φαντασίαν. Τὸ κέντρον τῆς ἀγγινοίας εἶναι ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν συγχρόνως ἐμφανίζεται ἡ ὅλη ἐνστάσις τῆς ἀνομοιότητος τῶν ἀντιθέτων καὶ τὸ θελγνέον τῆς ἐνότητος. Ἀρεταὶ αὐτῆς εἶναι τὸ ἀπροσδόκητον καὶ ἐκπληκτικὸν τῆς ἀνακλυφθείσης ἐμοιότητος ἢ συναφείας καὶ ἡ εὐκολία τῆς ἀντιλήψεως αὐτῆς. Κατώτατον εἶδος τῆς ἀγγινοίας εἶναι τὸ ἐκδηλούμενον ἐν τοῖς λογοπαίγνοις, τὰ ὅποια εἰσίδονται ἐπὶ τῆς ἐμοιότητος τοῦ ἥχου ἢ ἐπὶ τῆς διπλῆς σημασίας λέξεως τινος. Ἀνωτέρα εἶναι ἡ ἀγγινοια ἡ παραβάλλουσα παραστάσεις πραγματικῶν καὶ εὐρίσκουσα ἐν αὐταῖς ἐμοιότητα, π.χ. ἀλλαντὴ καὶ κόλακα, ὁ ὅποιος, ὅσω περισσότερον πληροῖ τὸν στόμαχον διαπάνη ἄλλου, τόσω περισσότερον κυρτοῦται, ὅπως ὁ πληρούμενος ἀλλαντῆς, ποῖον ὑποκλίσεις ἀπέναντι τοῦ ἄλλου. Ἀνωτάτη δὲ εἶναι ἡ ἀνακαλύπτουσα ἐσωτερικῶν συνάσεων ἐν ἐξωτερικῶς συνδεδεμέναις παραστάσεσιν, ὡς ἐν τῇ ἐξῆς παραδείγματι. "Οὐ"

ὁ Πυθαγόρας ἀνεκάλυψε τὴν τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρουσαν πρότασιν, ἐθυσίασεν εἰς τοὺς θεοὺς ἑκατόμητον. Ἐκτοτε τρέμει πᾶς βοῦς, δακρύς ἀνακαλύπτεται· νέα τις ἀλήθεια. Δι-καίως δὲ ἐκλήθη ἡ ἀγχίνουα συνάλλαγμα θύσεως (ἔστω καὶ τοῦτο παράδειγμα ἀγχινείας)· διότι οὐδὲν σημαίνει, ἐάν δὲν γείνη ἀμέσως ἀποδεκτή, δηλ. ἐάν δὲν κατανοηθῇ ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἄλλων καὶ κινήσῃ τὸν γέλωτα αὐτῶν. [X.Πδ.]

Ἀγχίστης. Γίδος τοῦ Κάπυρος καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰλίου Θέμιδος, ἢ κατὰ βουλήν τοῦ Διὸς συνελθεῖσα ἡ Ἀφροδίτῃ ἐγέννησε τὸν Αἰνείαν καὶ τὸν Λύκον, ὅστις ἄπαις ἀπέθανεν. Ὁ ὁμηρικὸς ὕμνος εἰς Ἀφροδίτην ὑπόθεσιν ἔχει τὸν ἔρωτα τῆς θεᾶς πρὸς τὸν Ἀ. υἱὸς δὲ τούτου λέγεται ὁ Αἰνείας καὶ ἐν Ἰλιδ. Θεογ. 1008. Θεόκρ. Α. 106. Ἀπολλ. 138. Γ. 12. Vergil Aen. Α'. 617. ἡ δ' Ἀφροδίτῃ διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ Ἀγχίστου ἐπονομάζεται Ἀγχίστας ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ νέου Ἰλίου. Κατὰ τινα παλαιότατον μῦθον (Πρδλ. ὕμν. Ἀφροδ. Γ', 285 κέ.) ὁ Ἀ. ἐνστάλη ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης νὰ τηρήσῃ ἀπόρρητον τὴν ἐξ αὐτῆς γέννησιν τοῦ Αἰνείου, ἀποκαλύψας δὲ παρὰ πότον τὸ μυστικὸν ἐκεραυνώθη ἡ κατ' ἄλλους ἐτυμολογ. Ἀλούσης τῆς Τροίας ἐσωσεν αὐτὸν ὁ Αἰνείας, ἐπ' ὧμων φέρων. Κατὰ τὸν Βεργίλιον ἐν ταῖς πλάναις τοῦ εἶχεν ὁ Αἰνείας τὸν πατέρα του ὁδηγὸν καὶ σύμβουλόν. Ἀπέθανε δ' ὁ Ἀ. κατ' ἄλλους μὲν μύθους ἐν Ἰδῃ, κατ' ἄλλους δ' ἐν τῇ χερσονήσῳ Παλλήνῃ ἢ ἐν Ἀρκαδίᾳ παρὰ τὸν Ὀρχομενὸν ἐν τῇ ὁρῇ Ἀγχισίᾳ, ἢ ἐν Ἀγχίσῳ τῆς Ἠπείρου, ἢ ἐν τῇ Νοτίῳ Ἰταλίᾳ, ἢ ἐν Λατίῳ κατὰ τὸν Βεργίλιον δὲ ἐν Δρεπάνῳ τῆς Σικελίας. [Π]

Ἀγχιστεία (οἶκος γ. δῖος). (ἀπὸ λοξότητος συγγένεια, συμπενορία) κατὰ τὸ Ἰουστινιανόν δικαίον εἶνε δὲ θεσμός μεταξὺ τῶν συγγενῶν τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων πρὸς τοὺς τοῦ ἑτέρου. Οἱ βαθμοὶ τῶν ἀγχιστεῶν ὑπολογίζονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων, μὴ οὐ συνδέονται, ἐξ αἵματος συγγενικῶν βαθμῶν· ὁ πρῶτος ἐξάδελφος π. γ. τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων εἶνε τετάρτου βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας συγγενὴς τοῦ ἑτέρου. Ἡ εἶδος τοῦτο τῆς συγγενείας ἔχει νομικὴν σημασίαν ὡς πρὸς τὴν σύναψιν γάμου· διότι κατὰ τὴν ἐκ πλαγίου γραμμὴν μέχρι δευτέρου βαθμοῦ ἀπαγορεύεται ὁ γάμος, (ὡς π. γ. ὁ γάμος πρὸς δύο ἀλληλοδιδάδους ἀδελφάς). Περὶ τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας καὶ τῶν πρὸς γάμον κωλυμάτων παρέθελε τὸ περὶ συνουκισίων πρᾶκτικὸν νόμον ἑγγρηγίδιον τοῦ Ἀλεξίου Σπανοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρμενοπούλου 1798 σελ. 352—410). [Α.Γ.Μ.]

(X. α. ν. ο. δῖος). Τοῦ εἴδους τούτου τῆς συγγενείας, ἐξεταζομένου κυρίως ὡς κωλύμα-

τος γάμου, προσδιορίζεται ὁ βαθμὸς, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας, ἐκ τῶν γεννήσεων. Ὅσαι αἱ παρεμπιπτούσαι γεννήσεις τόσαι καὶ οἱ βαθμοὶ. Μεταξὺ πατρὸς καὶ τέκνου μία παρεμπίπτει γέννησις, διότι καὶ ὁ βαθμὸς τῆς συγγενείας αὐτῶν εἶνε πρῶτος. Μεταξὺ πάππου καὶ ἐγγόνου δύο αἱ γεννήσεις, δεύτερος ἄρα καὶ ὁ βαθμὸς· ἐπίσης καὶ μεταξὺ δύο ἀδελφῶν, δεύτερος ὁ βαθμὸς· διότι καὶ μεταξὺ αὐτῶν δύο παρεμπιπτοῦσαι γεννήσεις πρὸς τὸν κοινὸν γεννήτορα. Ἐπὶ ἀγχιστείας ἐν αἷρ βαθμῷ τις εἶνε συγγενὴς πρὸς τὸν ἑνα τῶν συζύγων, ἐν τοιοῦτῳ καὶ πρὸς τὸν ἕτερον. Ἐπὶ τῆς ἀγχιστείας συγγενούς τινος τοῦ συζύγου πρὸς συγγενὴ τῆς συζύγου εὐρίσκεται ὁ βαθμὸς προστιθεμένων τῶν βαθμῶν τοῦ συγγενούς τοῦ συζύγου εἰς τοὺς τοῦ συγγενούς τῆς συζύγου. Ἡ μὲν Δυτικὴ Ἑκκλησία κωλύει τὸν γάμον συγγενῶν τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων πρὸς τὸν ἕτερον, ἡ δὲ Ἀνατολικὴ καὶ τὸν γάμον συγγενούς τοῦ ἐνὸς τῶν συζύγων πρὸς συγγενὴ τοῦ ἑτέρου. Κωλύεται δὲ αὐτὸς μέχρι πέμπτου βαθμοῦ, κατὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον τοῦλάχιστον τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ κοινὸν ὁμῶς δικαίον ὁ γάμος ἀπαγορεύεται καὶ ἐπὶ περιπτώσεσιν τινῶν τοῦ δικτοῦ βαθμοῦ. Ἡ ἀγχιστεία ἐγγωρεῖ κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἑκκλησίαν μόνον ἐπὶ ἐγκύρου γάμου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ ἀκύρου. Ἡ Δυτικὴ Ἑκκλησία δεχεται τοῦναντίον τὴν λεγομένην οἱ ο. ν. εἰ ἂν γ. ι. σ. εἰ α. ν., ἀποτελοῦσαν κωλύμα γάμου ἐν τισὶ βαθμοῖς. Τοιαύτην οἰονεὶ ἀγχιστείαν παράγει ἐν τῇ ὁδοδιδέῃ Ἑκκλησίᾳ ἡ μνηστεία, οὐτὰ διττῇ, πολιτικῇ καὶ ἐκκλησιαστικῇ. Ὅταν αὕτη εἶνε ἐκκλησιαστικὴ, γενομένη δι' ἱερολογίας, παράγει συγγενεῖαν οἰονεὶ ἀγχιστείας, κωλύουσα τὸν γάμον ἐν οἷς βαθμοῖς καὶ ἡ κυρίως ἀγχιστεία. Ἀλλ' ἡ δι' ἱερολογίας μνηστεία ἀπηγορεύθη ἐν Ἑλλάδι. Ἡ πολιτικὴ μνηστεία μόνον μεταξὺ ὠρισμένων συγγενῶν καὶ οὐχὶ κατὰ βαθμοὺς παράγει κωλύμα γάμου· οὕτως ὁ πατὴρ δὲν δύναται νὰ λάβῃ γυναῖκα τὴν μνηστὴν τοῦ υἱοῦ οὐδὲ τὰνάπαλιν ὁ υἱὸς τὴν τοῦ πατρὸς. [Ε.]

Ἀγχόνη. Λίμνη τῆς Βοιωτίας κατὰ τὴν ἄνω Λαορμναν, ΝΑ τῆς Κωπαίδος, νῦν Κεφαλάρι. [Π.]

Ἀγχολτ (Anholt), δανικὴ ἐν τῇ Κατεγάτῃ νῆσος, ἔχουσα ἐμβαδὸν μὲν 750 τετρ. κατοίκους δὲ 170, ἄλλεις. Σύρσεις ἐπικινδυνοί. Φάρος.

Ἀγχολτ (Anholt), πρωτὸ, πόλις Βλ. Βέχολτ (Bocholt). Κάτ. 10576. (1885).

Ἀγχόνη. Ὅργανον ἐκτελείσας θανάτικῆς ποινῆς συνιστάμενον ἐκ στήλης, εἰς τῆς ὁποίας τὴν κορυφὴν εἶναι προσηρμοσμένη δοκὸς σχηματίζουσα μετὰ τῆς στήλης δρόμην γωνίαν ἢ ἐκ δύο ἢ τριῶν ἐμπιπτημένων εἰς τὴν γῆν σκολόπων, ὧν τὰ ἄνω ἄ-

κρα συνενεῦνται διὰ διαξύλιον. Ἐκ τοῦ διαξύλου ἐξαρτᾶται βρόχος, δι' οὗ ἀποπνίγεται ὁ κατάδικος. Ὁ δὲ ἀγγέλης θάνατος ἀντικαταστήσας ἐν τῇ ρωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ τὸν διὰ σταυροῦ ἀπὸ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἦν συνηθέστατος ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀφρική, ἐνθα διατηρεῖται ὁ τρόπος οὗτος τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως, δὲν ὑπάρχουσιν ἐστημέναι ἀγγόναι· ἀλλὰ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως κατασκευάζονται ἱδιαίκευματα, ἔχοντα καταρακτὴν σκιῶδα, ἐφ' ἧς πατεῖ ὁ κατάδικος· ἐμβάλλων δ' ὁ δῆμος τὸν λαμῖν τούτου εἰς τὸν βρόχον, ἀπωθεῖ τὴν σκιδά καὶ μεταωριζόμενος ὁ κατάδικος ἀποπνίγεται. [Π.]

Ἀγχούσα (β ο τ.) (*Anchusa* L.). Γένος τῆς οἰκ. τῶν βοραγιειδῶν (*Boraginaceae*), περιέχον φυτὰ ποώδη, ἔχοντα φύλλα ἀπλᾶ, ἀκέραια, ἀδρότριχα, ἄνθη φέροντα στεφάνην χωνοειδῆ, κάλυκα πεντασχιδῆ. Καρπὸς κάρσον, διηρημένον ἐσθλὸν εἰς χῶρας χωριζόμενους δι' ἐξοχῶν γραμμειδῶν. Κοινὰ εἶδη παρ' ἡμῖν εἶνε Ἀ γ γ ο υ σ α ἢ Ἰ τ α λ ι κ ἢ (*A. italica* Retz), τὸ βούγλωσσον πιθανῶς τῶν ἀρχαίων, καὶ Ἀ γ γ. ἢ β α φ ι κ ἢ (*A. tinctoria* L.), κοινῶς βοιδόγλωσσα, ἢ ἄγχουσα τῶν ἀρχαίων. Ἡ ρίζα τοῦ δευτέρου τούτου εἶδους περιέχει ἐν τῇ σλοῦι αὐτῆς ἐρυθρὰν τινα οὐσίαν χρωματιστικὴν, τὴν ἐποίαν οὐ μόνον οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ νεώτεροι μεταχειρίζονται πρὸς βαφὴν τῶν ἐλαίων, τῶν αἰσίων κτλ. Ἡ ρίζα αὕτη ἦτο πρότερον εἰς χρῆσιν καὶ πρὸς βαφὴν τῶν τριχῶν θροῦξαν-θων (*Radix alkanneae spuriae*). [Μ.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.) *Anchusa tinctoria*. *Alkanna tinctoria*. Ὁ φλοῖς τῆς ρίζης (*Radix Alkanneae*) ἐνέχει ἰδιαν χρωματιστικὴν ὕλην, ἐρυθρὰν καὶ διαλυτὴν ἐν τοῖς λιπαροῖς ἐλαίοις, ἧς γίνεται χρῆσις ἐν τῇ φαρμακευτικῇ πρὸς χρωματισμὸν τῆς κηρωτῆς σπέρματος κήτους, παχυμύρων διὰ τὰ χεῖλη καὶ τὸ πρόσθιον καὶ ἄλλων κοσμητικῶν χρυμάτων. [Β.Π.]

Ἀγωγή (π α δ.) Ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ ἄ γ ω, ὅπερ σημαίνει κυρίως ὁδηγῶ τινα, προηγούμεναι τινι πρὸς τι, ποδηγῶ τινα, εἰς ἧς προσκυνῶνται ἡ σημασία τοῦ ἀνατρέφειν, τοῦ παιδαγωγεῖν διὰ καὶ ἡ λ. Ἀ. σημαίνουσα κυρίως ὁ δ ἡ γ ῖ α περιέπεσον εἰτα εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἄ ν α τ ρ ο φ ῆ ε, ὅπως ἐμφαίνεται τοῦτο καὶ εἰς τὰς λέξεις σ κ λ η ρ α γ ω γ ῖ α, ἄ ν α γ ω γ ῖ α κ τ λ.. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κατ' ἀρχὰς μὲν αἱ λέξεις π α δ ε ῖ α, τ ρ ο φ ῆ καὶ ἄ γ ω γ ῆ διέφερον ἀπ' ἀλλήλων. καθύστερον δὲ μὲν τῆς π α δ ε ῖ α ε ἐσημαίνετο κυρίως σύμπεσα ἢ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου, διὰ δὲ τῆς τ ρ ο φ ῆ ε ἡ φυσικὴ καὶ πρώτη ἀνατροφή, καὶ διὰ τῆς ἄ γ ω γ ῆ ε ἡ ἐξωτερικὴ μόνον καὶ μηχανικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν νέων,

διὸ καὶ π α δ α γ ω γ ῖ α καὶ π α δ α γ ω γ ῖ κ ἡ ἐσθμάνειν ἀρχικῶς μόνον τὴν συνείδαν καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ παιδαγωγοῦ ἐντὶ καὶ ἐκτός τῆς πατρικῆς οἰκίας· ἀλλὰ μετέπειτα τῶν λεπτῶν τούτων διακρίσεων ἀποστρέφουσιν περιέπεσον πᾶσαι αἱ λέξεις εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἄ ν α τ ρ ο φ ε ῖ ν. Τὰ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἄ γ ω = ὁδηγῶ ὑπολαμβάνοντα στοιχεῖα ἐνέχονται σύμπαντα καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως ἄ γ ω γ ῆ.

Ὁ ὁδηγὸν τινα προϋποτίθεται καὶ ὅτι εἴνε τοῦ ὁδηγουμένου σφώτερος καὶ ὅτι ὁδηγούμενος ἔχει χρῆσιν τῆς τοιαύτης ὁδηγίας καὶ ὅτι οὗτος ἄνεν ταύτης οὐτα τὴν ἐρῶν ἐδὲν θὰ ἐδάδιεν οὐτα εἰς τὸ προσήκον τέμα θὰ ἐφθάνεν, ἀλλὰ περιπλανώμενος ἐν ἐδῶ ἀγνώστῃ οὐ μόνον οὐδέποτε θὰ ἐφθάνεν εἰς τὸ σκοπούμενον τέμα, ἀλλὰ καὶ θὰ ἤτανίζετο ἐν αὐτῇ. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα πάντα ἐνέχονται καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως Ἀ. Διότι ἀνίσχυρος πάντῃ τὸ σῶμα καὶ ἔρημος πάσης γνώσεως καὶ ἐστὶς ῥημένος πάσης ἐμπειρίας καὶ δεξιότητος καὶ γυμνὸς πάσης ἀρχῆς ἠθικῆς καὶ παντὸς φρονήματος οἷον ριπτεόμενος ὑπὸ τῆς φύσεως ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ μέσῃ ἄλλων ἀνθρώπων δι' ὠρισμένων τινῶν τρόπων καὶ πρὸς ὠρισμένον τι τέμα σύμπαντα τὸν βίον αὐτῶν καταθύνονταν, αἰτρώς θὰ παρέπαιε καὶ ἐλασινῶς θὰ κατασυνετρίβετο ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ πολυκυμάντου βίου, ἂν μὴ ἐτύγχανεν ὁδηγίας τῆς προσήκουσας καὶ ἂν δὲν ἀπέκατα τῇ βοηθείᾳ ταύτης τὴν δύναμιν πρὸς τὴν προσήκουσαν βιωτικὴν αὐτενέργειαν. Οὗτα εἰς χαρὰ καὶ ἰσχυρὸς καὶ ἄγιος οὐτα ὁ ἥλος πρὸς τὰ ὕψηλὰ οὐτα ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ καλὰ, ὡς ἄνεν ὁ ἄνθρωπος οὐ μόνον χρηστὸν μέλος τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας νὰ γένηται, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ζωώδους φύσεως αὐτοῦ νὰ ἐκδῇ δύναται, γυνταί καὶ ὁ ἀλλοῦσιν αὐτομάτως, ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ ὡς τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ. Ὁ ἄνθρωπος πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν τυγχάνων ὃν πέρρω ἀριστάται τῶν ὄντων τῶν οὐσιῶν τῶν τρεφόμενων καὶ αὐξανόμενων ἐν τῇ φύσει αὐτομάτως· ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ὑπόστασις αὐτοῦ δεῖται πολλῆς θεραπείας καὶ ἐπιμελείας, δεῖται πολλῶν δοκιμασιῶν καὶ ἀγώνων, ὅπως ἀδρόνῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀμετάστατος καὶ ἰσχυρὸς ἐν αὐτῇ ἰδρυθεῖσα πάντα τὰ κατ' αὐτὸν ὡς ἐαυτὴν ὑποτάξῃ καὶ διαμορφώτῃ οὕτω τὸν βίον αὐτοῦ συνιδᾷ πρὸς τε τὴν φύσιν καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Καὶ ἡ μὲν λελογισμένη αὕτη θεραπεία καὶ ἐπιμελεία, ἧς ἀνάγκη παρὰ τῶν ἐμπειροτέρων νὰ τύχῃσιν οἱ ἀρτιγενεῖς ἄνθρωποι, ὅπως τὸν τῷ χρόνῳ καταστῶσι πατε καὶ οὗτοι ἐκαστοὶ νὰ διαθώσῃ τὸν βίον αὐτῶν συνιδᾷ τῇ φύσει αὐτῶν τῇ ἀνθρωπίνῃ καὶ τῇ προορισμῶ αὐτῶν τῇ ἠθικῇ καλεῖται Ἀ. οἱ δὲ ἀναλαμβάνοντες ταύτην π α δ ε ῖ α α ἢ τ ρ ο φ ε ῖ ε π α δ α γ ω γ ῖ α, τὰ δὲ μέσα,

διὸν ἐπιτυγχάνεται αὕτη, παίδευμα.

Οἱ παῖδες ὑπὸ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν καὶ ἑριστὰν τῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ εἶναι μόνον ἄνθρωποι, ἔχοντες σαφῆ ἔννοιαν τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης καὶ τῶν δυναμειῶν αὐτῆς, τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ καὶ τῆς δυναμείας τῶν παιδευμάτων. Ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία, ἡ ἐκκλησία, τὰ βυωτικά συμπέφυκτα τὸ ἐπαγγέλμα καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ πολλὰ καὶ παιδεύοντα τοὺς ἀνθρώπους, δὲν δύναται κυρίως νὰ κληθῶσι παῖδες ὑπὸ τῆς ἐξ ὧν αὐτῶν τὸ κυριώτερον γινώσκοντα τῆς ἀγωγῆς, τὸ λεγόμενον τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἡγεμονίας.

Ὁ παιδευτὴς ἔχων ὑπὸ τὴν ἀτομικὴν ἰδιοφυίαν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ παιδευομένου, ἐπιστάμενος δὲ τὴν τε ἀξίαν καὶ δύναμιν τῶν παιδευμάτων καὶ τὸ τέλος, πρὸς ὃ τείνει ἡ Ἀ. προσπαθεῖ προσαρμόζων ἐκαστοτὴ τὸ ἀνάλογον παιδεύμα νὰ προαγάγῃ μὲν κατὰ τὸ δυνατόν ἐν παντὶ τὸν παιδευόμενον, ἀδρύνον τὰ ἐν αὐτῷ χρηστὰ καὶ ἀπαρμόζοντα τὰ ἐν αὐτῷ μεχολήρα, νὰ ἐπιρρώσῃ δὲ δι' αὐτοῦ, οὕτω διαπλασθέντος, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, εἰς ἣς ἐφύη καὶ ἐν ἣ ἔζη καὶ ἐφ' ἣν θά δράτῃ ὁ παιδευόμενος. Κατὰ τὴν παιδευτικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν ὁ παιδευτὴς οὐδέποτε κρατεῖ κεχωρισμένα ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ τὰ δύο ταῦτα, τὴν προκοπὴν τοῦ παιδευομένου καὶ τὴν προκοπὴν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐπιστάμενος ὅτι τὸ ἔθνος οὐκ εἶναι διὰ τῆς χρηστότητος τῶν ἀτόμων, τὰ δὲ άτομα ἀδρύνονται ἐν ὕψει τῷ ἔθνει ἐμπνευστότα, προσπαθεῖ συγχρόνως τὸ τε ἀτομικὸν νὰ διαπλάσῃ πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους ἀποβλέπων, καὶ τὸ ἔθνος νὰ κρατῇ πρὸς τὴν ἰδιοφυίαν καὶ ἰδιορρυθμίαν τῶν δυναμειῶν τοῦ παιδευομένου προσπαθῶν, διότι ἄλλως κινδυνεύει νὰ πλάσῃ ἢ κακοδομήσῃ ἐγωιστὴν ἢ τυφλὸν καὶ οὐκ ἐκείνους ὅργανον.

Ἡ Ἀ. ἄρχεται ἐξ ἀκαλῶν ὀνύγων καὶ ἀποτελεῖται ὅταν καταστῇ ἐπιτήδεος ὁ ἄνθρωπος ἑαυτοῦ παιδευτὴς νὰ γείνη. Τὸ σημεῖον τοῦτο, ὡς εἰκόσ, ποικίλλει παρὰ τοῖς διαφόροις ἀνθρώποις, κληθῶσαν ἢ τε διανοητικὴ δύναμις καὶ τὸ σθένος τῶν ψυχικῶν ἑλξεων καὶ διαθέσεων δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ ἐν παντί. Ὅσον δὲ διαθέσεις εἶναι νὰ μὴ ἀρχίζῃ ἡ ἀγωγή κατὰ τὴν προσήκοντα καιρὸν, ὅσον ἐπίσης ἐπιβλαβὲς εἶναι νὰ παρατείνῃται αὕτη καὶ ὅταν πλέον ὁ ἄνθρωπος μηδεμίαν χρειὰν ἔχῃ αὐτῆς, διότι ἐν τῷ κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν κινδυνεύει νὰ καταπνιγῇ ἡ πνευματικὴ φύσις τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τῆς ζωώδους αὐτοῦ φύσεως, κατὰ τὴν δευτέραν καταβράζεται ἡ ἀτομικὴ αὐτοῦ ἐλευθερία· ἀμφοτέρω δὲ ταῦτα εἶναι ἐξ ἴσου βλάβη εἰς τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων.

Ἄν δὲ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐπιδεκτικὸς ἀγωγῆς ἢ οὐ, καὶ ἂν ἡ Ἀ. ἔχει μεγίστην ἢ οὐδεμίαν δύναμιν, ταῦτα δύναται νὰ εἶναι ζητήματα

τὰ μόνον διὰ τοὺς φρονούντας ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι φύσις κακὴς ἢ διὰ τοὺς ἀρνούμενους τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ πιστεύοντας εἰς τὸ εἰσπραγμένον ἢ διὰ τοὺς πιστεύοντας ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πύναξ ἄγραφος (tabula rasa). Διὰ τοὺς φρονούντας ὅμως ὅτι ἕκαστος ἀνθρώπος εἶναι ἰδιορρυθμὸν τι καὶ αὐθιγὲς πνευματικὸν ὄν, ἐν ταύτῃ χρόνῳ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου προφαινόμενον καὶ δι' ὠρισμένον δυνάμειον πεπρωτικόν, συνωδὰ τῷ μεγάλῳ μὲν ἀλλὰ τοῖς ἀνθρώποις τέλειον ἀγνώστῳ σχεδίῳ τῆς δημιουργίας τοῦ Ἀριστοτέλους, διὰ τοὺς φρονούντας ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πνευματικὸν ὄν οὐδὲν ἔχον ἑτοιμὸν ἐν ἑαυτῷ, κατεστημένον δ' ὅμως τὴν δύναμιν, τῶν προσήκοντων ἐρεθισμῶν ἐπιερεσμένων νὰ ἀποκτήσῃ τοιαῦτα, διὰ τοὺς τοιοῦτους οὕτε ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνεπίδεκτος ἀγωγῆς, οὕτε ὅτι ἡ Ἀ. δύναται τὸ πᾶν, οὕτε ὅτι οὐδὲν αὐτῇ δύναται, εἶναι νοήματα σώφρονα. Οἱ τοιοῦτοι ἀδιστακτικῶς πιστεύουσιν ὅτι ἡ Ἀ. εἶναι δυνατὴ, καὶ ὅτι ἂν δὲν δύναται, παρμέγιστα, δύναται ὅμως ἀρκετά. Ἀλλοίως δὲ τοῦτο εἶναι καὶ ἡ ἐμπεριστασία πεποιθῆσαι πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ πάντων τῶν αἰώνων, διότι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐξηρατῆθη τὸ ἔργον τῆς Ἀγωγῆς.

Ἀλλὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ διὰ τῆς Ἀ. ἐπιδοκίμου τέλους, ὅπερ ἐστὶ τὸ νὰ καταστήσῃ οἱ παιδευόμενοι πολλοὶ χρηστοί, ὃ ἐστὶν ἄνδρες σωματικῇ ῥώμῃ καὶ πολιτικῇ ἐμπειρίαν, ἔζηλον πρὸς τὰ πάτρια καὶ συνειδήσιν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος ἔχοντας, πρὸς εὐνομίαν καὶ κοινπραγίαν ἐπιτηδεῖσι, ἐργατικοὶ καὶ εἰκονήμοι, εἶναι ἀναγκαῖα μέσα τινὰ παιδευτικά. Τῶν μέσων τούτων πολλὰ ἔχουσι περιεργὴν φύσιν· ἐν πρώτοις, ἐν ᾧ ταῦτα εἶναι μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁψίστου τῆς Ἀ. σκοποῦ, εἶναι συγχρόνως καὶ μερικοὶ τῆς ἀγωγῆς σκοποὶ δεόμενοι καὶ οὗτοι πρὸς πραγμάτωσιν ἄλλων πάλιν μέσων· οὕτω π.χ. ἐν ᾧ ἡ σωματικὴ Ἀ. ἢ ἀνάπτυξις τῶν αἰσθησέων, τῆς φαντασίας, τῆς μνήμης, τῆς γλώσσης, καὶ διανοίας, τῆς πρὸς τὸ καλὸν εὐπαθείας, τῆς συνειδήσεως, τῶν φρονημάτων, εἶναι μέσα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁψίστου τῆς Ἀ. σκοποῦ, εἶναι συγχρόνως καὶ μερικοὶ τῆς Ἀ. σκοποῦ, δεόμενοι καὶ οὗτοι ἄλλων μέσων πρὸς ἐπίτευξιν πρὸς τούτοις ἢ ποιότητος τῶν μέσων τούτων, τῶν ὧν συγχρόνως καὶ μερικῶν σκοπῶν τῆς Ἀ. καθορίζεται ἐκάστοτε ἐν τῇ ποιότητος τοῦ τελικοῦ αὐτῆς σκοποῦ· διότι εἶναι δυνατόν βεβαίως ἢ τε συνειδήσεως καὶ τὰ φρονήματα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιμελεστέα νὰ ἀναπτυχθῶσι, καὶ ἐν τούτοις ψευδῶς νὰ ἀναπτυχθῶσι, ὅταν ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς Ἀ. ἢ ἀγνοῖται ἢ δὲν ἐπιδιώκεται. Ἀλλ' οὗτοι οἱ μονομερεῖς σκοποὶ δὲν λέγονται κυρίως μέσα τῆς Ἀ., δὲν καλοῦνται παιδευτικά. Τοιαῦτα καλοῦνται αἱ διαφοροὶ ἐνέργειαι, ἃς ἐνεργεῖ, καὶ τὰ διάφορα μέτρα, ἅτινα λαμβάνει ὁ παι-

δευτῆς ὅπως τοὺς διαφόρους μερικoὺς σκοποὺς καὶ δι' αὐτῶν τὴν γενικὴν σκοπὴν τῆς Ἀ. ἐπιτυγχῇ. Τὰ μέσα ταῦτα ἀπορρέουσιν ἐκ δύο πηγῶν, ἐκ τῆς φύσεως τοῦ παιδευομένου καὶ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ παιδευόντος.

Ἐν πρώτοις ἐπειδὴ ὁ παιδευόμενος ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ εἶναι ἀπείρος καὶ τελείως ἀνίσχυρος, ἐκτεθειμένος εἰς πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς κινδύνους, καὶ ἐπειδὴ συμπάσαι αἱ δυνατόμεις αὐτοῦ φύσει ὀργῶσι πρὸς ἀνάπτυξιν, εἶναι δὲ προσέτι· μᾶλλον ἐπιρροπῆς πρὸς τὰ εὐκόλα, τὴν αὐθαιρέσιαν δηλαδὴ, τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην καὶ τὴν φυγοπονίαν, ἀνάγκη δὲ διὰ τακτικῆς καὶ συντόνου ἐργασίας πολλὰ νὰ μάθῃ καὶ εἰς πολλὰ νὰ ἐθισθῇ, ὅπως παιδευθῇ, διὰ τοῦτο ὡς μέσα καταλληλὰ πρὸς τὴν αγωγήν, ἀπορρέοντα ἐκ τῆς φύσεως τοῦ παιδευομένου. ὑπαγορεύονται ἢ ὑπὸ τῶν παιδευτῶν προστασία καὶ ἢ προύλαξις τοῦ παιδευομένου καὶ ἢ ὑπ' αὐτῶν διὰ τῶν προσταγμάτων μέσων παροχὴ τῆς ἐκάστοτε ἐπικουρῆς καὶ ἀρμοδίας παιδευτικῆς ὕλης.

Ἐπειδὴ πάλιν ὁ παιδευτὴς καὶ ἕνεκα τῆς ἡλικίας αὐτοῦ καὶ ἕνεκα τῶν γνώσεων καὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν πράξεων καὶ τῆς πρὸς τὸν παιδευόμενον θέσεως αὐτοῦ εἶναι ὃν ἔχον τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν εἰς πολὺ ἀνώτερον βαθμὴν ἢ ὁ παιδευόμενος, διὰ τοῦτο ὡς μέσα τῆς αγωγῆς, ἀπορρέοντα ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς τοῦ παιδευτοῦ πρὸς τὸν παιδευόμενον, εἶναι ἢ μετὰ τοῦ παιδευτοῦ ἄμεσος ἐπικοινωνία τοῦ παιδευομένου (διδασκαλία, παραίνεσις, προτροπὴ, ἀποτροπὴ, νοουθεσία, ἀπειλή) καὶ αἱ πράξεις τοῦ παιδευτοῦ (ὑπόδειγμα πρὸς ἀπομίμησιν, ἠθικὴν παράδειγμα, μέριμνα καὶ φροντίς καὶ θυσία ὑπὲρ τοῦ παιδευομένου, συναντίληψις καὶ ἐπικουρία καὶ συμπράξις καὶ τιμωρία). [Χ.Π.μ.]

— (Φ. ἢ λ. ο. σ. ο. φ.) ἡ ἐπίτρεξις καὶ κατὰ τι σχέδιον γινωσκμένη ἐπίδρασις τοῦ ἐνῆλικος ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν ἀνῆλικον, τοῦ πεπαιδευμένου ἐπὶ τὸν ἀπαιδευτον, ἵνα ἐξεγερθῇ ἐν τούτῳ καὶ μορφωθῇ αὐτοσυνειδήτος πνευματικὸς βίος, ἵνα ἀναπτυχθῇ ἐν αὐτῷ ὠρισμένη, συγχρόνως δὲ καὶ μόνιμος πνευματικὴ μορφή σύμφωνα τῷ σχεδίῳ. Ἡ αγωγή προϋποθέτει ἔνθεν μὲν τὸ εὐπλαστον τοῦ παιδός, ἔνθεν δὲ ζητεῖ νὰ καταστήτῃ ἐαυτὴν περιττὴν ὑποχωροῦσα ἐπὶ τέλους εἰς τὴν αὐτοαγωγήν. Ζητεῖ δηλ. νὰ καταστήσῃ τὸν παῖδα αὐτεξούσιον καὶ ἴδιον ἐαυτοῦ παιδαγωγόν. Τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ λάβῃ διαφόρους διευθύνσεις· σκοπὸς τῆς αγωγῆς εἶναι τὸ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ τὴν διεθυσιν, ἢν διαγράφῃ ἢ Ἡθικὴ. Ὁ σκοπὸς οὗτος εἶναι ἰσχυρὸς τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος, ἢ μόρφωσις ἠθικοῦ καὶ (ἐπειδὴ ἠθικότης ἀνευ θρησκείας εἶναι ἀδύνατος,) θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος. Τὰ μέσα δέ, διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἀποίων ἢ ἀπροαγῶν ὁ παῖς εἰς τὸν σκοπὸν τῆς αγωγῆς, παρέχει ἢ

Ψυχολογία. Αὕτη δεικνύει τὴν ὁδὸν καὶ τὰ μέσα καὶ τὰ κατασκευαστὰ καὶ ὁλοκλήματα. Τὸ περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς αγωγῆς καὶ τῶν μέσων ἀπὸ τῆς ζητήσεως ἀποτελεῖ τὴν παιδαγωγικὴν ἐπιστήμην, ἥτις διὰ τοῦτο ἀνήκει εἰς τὰς ἐφαρμοσμένας ἐπιστήμας καὶ ἐξαρτᾶται ἔνθεν μὲν ἐκ τῆς Ἠθικῆς, ἥτις ἀποφαίνεται περὶ τῶν ὁρίστων σκοπῶν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ βουλήσεως ἔνθεν δὲ ἐκ τῆς Ψυχολογίας, ἥτις διδάσκει τὴν αἰτιώδη συνάφειαν, δι' ἣς εἶναι δυνατὴ ὡριμμένη ἐπίδρασις ἐπὶ τὸν παῖδα. Ἡ αγωγή ἀναγκάζεται πολλάκις ἕνεκα τῆς περιπλοκῆς τῶν βιωτικῶν σχέσεων νὰ διώκῃ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν σκοπὸς τῆς ἠθικῆς μόρφωσιν ἥτις δὲν δύναται νὰ γεννηθῇ καὶ μονιμοποιηθῇ ἀνευ διανοητικῆς καὶ καλαισθητικῆς ἀναπτύξεως, καὶ ὑποδεστέρους σκοποὺς ἐπιβαλλόμενους εἰς τὸν ἀνθρώπον ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου. Τοιαύτη κατεπεύχουσα ἀνάγκη εἶναι ἢ ἐξαπαλίσαι τῶν ὅρων τῆς ἀπαρξείας. Οὕτω λοιπὸν συγγέεται πολλάκις ἢ μετὰδοσις γνώσεων καὶ ἀσκήσεις δεξιότητων χρησίμων καὶ ἀναγκαίων δι' ἐργασίαν τινα ἢ δι' ἐπάγγελματι πρὸς τὴν κυρίως αγωγήν. Καὶ ὅμως πᾶν ὅ τι ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοιοῦτους ἐξωτερικοὺς σκοποὺς καλεῖται ἢ κτὰς τῆς ἐννοίας τῆς κυρίως αγωγῆς, ὅπως καὶ ἡ λεγομένη φυσικὴ αγωγή, ἢ φροντίς διὰ τὴν ὕγιαν, ῥώμην καὶ σκληραγωγίαν τοῦ σώματος. Ἡ φροντίς τοῦ παιδαγωγοῦ ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῇ οὐσιωδῶς ἐν τῇ μόρφωσει τοῦ ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος. Διὰ τοῦτο τὸ κύριον ἔργον τῆς παιδαγωγικῆς εἶναι ἢ ἀναζητήσει τῶν ὅρων, ἐφ' οἷς δύναται νὰ γεννηθῇ καὶ μονιμοποιηθῇ ὁ ἠθικὸς χαρακτὴρ. Ἡ μόρφωσις τοῦ χαρακτῆρος ἐξαρτᾶται τὸ μὲν ἐκ τῆς φυσικῆς προδιαθέσεως ((βλ. λ.)), τὸ δὲ ἐκ μωρίων περιστάσεων. Ἡ κοινωνία, ἐν ᾗ ἀναπτύσσεται ὁ παῖς, τὸ παράδειγμα τῶν ὁρίων, αἱ ἐμπειρίαι, αἱ ἀποκτᾶ, εἶναι πλούσιαι καὶ ἀέναντοι πηγὴ καὶ τοιαύτης ἢ τοιαύτης βουλήσεως ἢ δὲ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐγκαταλαμβάνεται εἰς τὴν τύχην, ἐφ' ὅσον δὲ κατορθοῦται ἢ ἐξαπαλίσαι καὶ ἐνίσχυσις τῶν ὠφελίμων, ἢ ἀπομάκρυνσις τῶν ἐπιβλαβῶν καὶ ἀντικατάστασις δι' ἄλλων πηγῶν βουλήσεως, ἀντιστοιχοῦσης πρὸς τὰς ἠθικὰς ιδέας. Αὕτη ἢ ἐνέργεια τοῦ παιδαγωγοῦ εἶναι ἢ ἢ α. μ. σ. ο. α. γ. ἢ, ἥτις ἐνεργεῖ ἀμέσως ἐπὶ τὴν ἢ β. ο. ἢ λ. ἢ σ. ἢ ν. τὸ μὲν ἠθικῶς προσάγει καὶ ζωογονοῦσα τὴν ἀγαθὴν βούλησιν, τὸ δὲ ἀρνητικῶς παρακωλύουσα τὴν γένεσιν καὶ ἐκδήλωσιν τῆς κακῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἢ βούλησις τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται κατὰ τὸ πλάστον ἐκ τοῦ κύκλου τῶν νοημάτων αὐτοῦ, κυριώτατον μέσον τῆς αγωγῆς εἶναι ἢ ἢ ε. μ. σ. ο. α. γ. ἢ ἢ διδασκαλία, καὶ δι' οὗ καὶ διευθυνομένη πρὸς σκοποὺς κειμένους ἐκτὸς τῆς αγωγῆς, ἀλλ' ἢ παιδαγωγικὴ διδασκαλία. Ἐκτὸς τῆς ἀμέσου καὶ ἐμέσου αγωγῆς ἀπαί-

ταῖται καὶ τρίτη ἐνέργεια τοῦ παιδαγωγοῦ, ἡ παιδαγωγία, ἥτις δὲν εἶνε μὲν ἀγωγή, εἶνε ὅμως οὐσιώδους προϋποθέσεως αὐτῆς, διότι διατηρεῖ τὴν παιδα ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ καθιστᾷ οὕτω δυνατὴν τὴν σκόνην ἐπιδρασεῖν ἐπ' αὐτόν.

Τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀγωγῆς σαφῶς ἐγίνωσκον οἱ ἄρχαιοι· πρῶτος ὁ Πλάτων ἐξεθέσκει θεωρίαν αὐτῆς. Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐστρεφε τὴν προσοχὴν εἰς αὐτήν. Καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἐγένετο ἡ ἀγωγή ἀντικειμενικὸν σπουδαῖον ἐρευνῶν περὶ τοῖς μεγάλαις φιλοσόφοις Λωκκίῳ, Καντίῳ, Φίχτιῳ καὶ Ἐρδάρτῳ. Εἰς τὴν Ἐρδάρτειον σχολὴν ἀνήκει ὁ Γ. Α. Λίνδενρας, οὗ ἡ Παιδαγωγικὴ καὶ Διδακτικὴ ἐξελληνισθεῖσα ἐξεδόθη ὑπὸ Χ. Δ. Παπαδοπούλου ἐν Ἀθῆναις. Ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἄρχων ἐρεῖδεται καὶ ἡ Παιδαγωγικὴ Μ. Σακελλαροπούλου. [Χ.Πδ.]

Ἀγωγή (actio) νομικῶς ἔχει δύο σημασίας, δικονομικὴν καὶ οὐσιαστικὴν. Κατὰ τὴν πρώτην σημαίνει τὸ ἐνδίκον μέσον πρὸς προστασίαν δικαιώματος προσβληθέντος καὶ τὴν πράξιν, δι' ἧς ἀσκείται τὸ μέσον τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τὴν ἐξουσίαν τοῦ δικαστοῦ τοῦ ἐναγκῆσαι τὸ δικαίωμά του δι' Ἀ. (Jus agendi). Τὴν δευτέραν ταύτην ἐξέφραζον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τῆς actio, ἀλλ' ἐν τῇ λέξει ταύτῃ ὑπενοεῖτο συνήθως καὶ ἡ ἐννοια τοῦ δικαστηρίου ἢ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, οὐχὶ μόνον ὡς ἀντικειμένου, πρὸς ὃ ἡ προσφυγὴ, ἀλλὰ καὶ ὡς παραγωγικὸν τῆς ἐξουσίας ἐκείνης στοιχείου, καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἰδιόαυσαν φύσιν τῆς πολιτικῆς δικονομίας τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ δικαστικοῦ παρ' αὐτοῖς ἄρχοντος, ἧς ἐνεκα δὲν ἐζητάετο ἂν εἶχέ τις δικαίωμα, ἀλλ' ἂν εἶχεν actio (Windscheid, Die actio κτλ. 1856 καὶ Abwehr 1857). Ὡς τοιαύτη δ' ἐξουσία ἡ Ἀ. δὲν εἶναι αὐτοτελὲς τι δικαίωμα καὶ ἀνεξάρτητον τοῦ ὑπ' αὐτῆς προστατευμένου δικαιώματος ἀλλ' ἀπόρροια καὶ μέρος αὐτοῦ, ἥτοι μία τῶν ἐξουσιῶν εἰς ἃς τὸ δικαίωμα ἀναλύεται. Διὸ ἡ ὑμελιώδης καὶ ἄκρα, κατὰ Θεόφιλον, τῶν Ἀ. ὑπὸ οὐσιαστικὴν σημασίαν διαίρεσις γίνεται ἀνελόγως τοῦ δικαιώματος, ἐξ οὗ ἀπορρέει ἑκάστη. Ἐπομένως αἱ Ἀ. διαίρονται εἰς προσωπικὰς (actiones in personam, condictio, persecutio) τὰς πηγαζούσας ἐκ προσωπικοῦ δικαιώματος (ἰδ. Δικαίωμα) καὶ καθ' ὁρισμένον προσώπου ἀπευθυνόμενας καὶ εἰς ἐμπραγμάτους (act. in rem) τὰς ἐξ ἐμπραγμάτου δικαιώματος πηγαζούσας καὶ ἀπευθυνόμενας κατὰ παντὸς προσβάλλοντος αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ κύκλου τῶν προσωπικῶν ἀποκλείονται ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ αἱ ἐξ οἰκογενειακοῦ δικαιώματος πηγαζούσαι, εἰς δὲ τὰς ἐμπραγμάτους τάσσονται καὶ αἱ περὶ προσωπικῆς καταστάσεως (ἰδ. λ.), αἱ καὶ προκριματικαὶ (ἰδ. λ.) καλοῦν-

ται, ὅτε ἡ ἑκφρασις in rem λαμβάνεται ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀπροσώπου. Ἐξ ἐτέρου ὁ παρχαῖος εἶδος Ἀ. προσωπικῶν μὲν καθ' ἑαυτὰς, ἀλλ' οὐχὶ καθ' ὁρισμένον μόνον προσώπου ἀπευθυνόμενων καὶ καλούμενων act. in rem scriptae, ὅταν ἡ Ἀ. τῆς βίας. Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὴν ἄκραν διαίρεσιν τῶν Ἀ. ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Ῥωμ. δικαίῳ καὶ τρεῖς μικταὶ (mixtae), ἡ περὶ διαίρεσιν κοινοῦ (ἰδ. Συγκυριότης), ἡ περὶ ὅρων ἰθυντῶν (ἰδ. Κυριότης) καὶ ἡ περὶ διανομῆς κληροῦ (ἰδ. Κληρονομία). Ὑπάρχουσιν δὲ πλὴν τῆς ἄκρας καὶ ἑτεραι διαίρεσις τῶν Ἀ. δευτερευούσης, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ Ῥωμαίους τῆς actio, ἥτις ὡς πρὸς μὲν τὴν νομοθετικὴν πηγὴν διακρίνεται εἰς civilis καὶ honoraria, ὡς πρὸς δὲ τὴν δικονομικὴν διεξαγωγὴν εἰς ordinaria καὶ extraordinaria κτλ.

Ἡ δικονομικὴ δὲ σημασία τῆς Ἀ. ὑποδιαίρεται εἰς εὐρίσκιν, περιλαμβανούσαν πᾶν ἐν γένει ἐνδίκον μέσον, εἴτε ἐπιθετικόν εἴτε ἀμυντικόν, καὶ εἰς στενὴν ἐμφαίνουσαν τὸ ἐπιθετικὸν ἐνδίκον μέσον, δι' οὗ ανοίγεται δίκη (ἰδ. λ.), καὶ τὸ δικόγραφον, δι' οὗ ἡ Ἀ. κινεῖται. Περιμερὲς ποικιλία ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων actio, ἥτις ὅτε μὲν περιλαμβάνει πᾶν ἐπιθετικὸν ἐνδίκον μέσον καὶ αὐτὰ τὰ παραγγέλματα (ἰδ. λ.), ὅτε δὲ μόνον τὸ κατὰ τὴν τακτικὴν διαδικασίαν κινούμενον, εἰδικώτερον δὲ μόνον τὴν προσωπικὴν Ἀ., ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν petitio.

Κατὰ τὴν ἰσχύουσιν Πολίτι. Δικονομίαν ἡ Ἀ. ὡς δικόγραφον κοινοποιουμένη τῷ ἐναγομένῳ (ἰ. λ.) διὰ δικαστικὸν κλητῆρος (ἰδ. λ.) καὶ ἐπιφέρουσα διὰ τῆς κοινοποιήσεως τῆς πρὸ πάντων τὴν κάταξιν τῆς δίκης (ἰδ. λ.), πρέπει νὰ περιέχῃ ἀναγκάτως, τὸ δικάσον δικαστήριον, τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον, τὴν κατοικίαν, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἄλλα τινὰ εἰδικὴν ἰδιότητα τῶν διαδίκων, τὴν βῆσιν (ἰδ. λ.) καὶ τὴν αἰτησίαν, ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, κλητὴν πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, παραγγέλλειν πρὸς τὸν κλητῆρα περὶ ἐπιδόσεως (ἰδ. λ.), χρονολογίαν καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐνάγοντος ἢ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ἦσαν οὐσιώδη, π. χ. τὸν διαρισμὸν ἀ ν τ ι κ λ ῆ τ ο υ (ἰδ. λ.). [Δ.]

Ἀγωγή περὶ ἀναστροφῆς τοῦ παθόντος· περὶ μειώσεως τοῦ τιμήματος (ν ο μ.) βλ. Ἀγοραπωλησία.

Ἀγωγή προκριματικὴ (ν ο μ.) (actio praejudicialis) καλεῖται ἡ ἀπρόσωπος ἀγωγή (ἰ. Ἀ γ ω γ ῆ) σκοπούσα τὴν δικαστικὴν ἀναγνώρισιν καταστάσεως τινος καὶ οὐχὶ τὴν καταδίκην τοῦ ἐναγομένου, διὸ καὶ παρὰ Ῥωμ. ἡ formula περιεῖχε μόνον intentio οὐχὶ δὲ καὶ condemnatio. Τοιαῦται Ἀ. εἰσιν αἱ περὶ προσω-

πικρὸς κατὰ τὸ ἄσπερος, αἱ περί ἀκυρότητος κτλ. Καλοῦνται δὲ πρόκριματι καὶ, διότι συνήθως χρησιμεύουσι πρὸς παρατηρεῖν ἄλλης δίκης. [Δ.]

Ἀγωγή ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλλ. μουσικῇ σημαίνει ἐν μὲν τῷ ῥυθμῷ τὸ σήμερον τ. ε. μ. π. ο. (ἰδ. λ.) λεγόμενον, ἐν δὲ τῇ μελωδίᾳ τειρᾶν γειτονικῶν τόνων. [Α.Κ.]

Ἀγωγιότης (ε. μ. π.) Ὁ ἀναλαμβάνων τὴν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἀγωγήν, μεταφορᾶν οἶον δῆποτε ἀντικειμένην ἢ ἐμπορευμάτων δι' οὐδεὶς ἡμετέρας ἀπέναντι ὀριζομένης ἀμοιβῆς. Ὁ ἀγωγιότης εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς τὸν παραδίδοντα αὐτῷ τὰ πρὸς μεταφορᾶν ἐμπορεύματα περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν διατηρήσεως καὶ εὐδοκίᾶς, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ἐπιγενομένη ζημία προήλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας· ἀπ' ἐτέρου δ' ἐμπορικὸς νόμος ἐξασφαλίζει τὴν πληρωμὴν τῆς ἀμοιβῆς καὶ τῶν δαπανῶν τοῦ ἀγωγιότης διὰ τῆς ἀξίας αὐτῶν τῶν μεταφερομένων ἐμπορευμάτων, δι' ὅσον δὲν πρεσβόησαν εἰσέτι εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον. [Α.Γ.Π.]

Ἀγώγιον, ἡ ὀφειλομένη ὡς ἂν τῇ ἀγωγιᾷ ἀμοιβῇ διὰ τὴν μεταφορᾶν ἐμπορευμάτων· καλεῖται οὕτω καὶ αὐτὸ τὸ πρὸς μεταφορᾶν φορτίον ἐν τῇ ἐλότητι αὐτοῦ. [ΑΓΗ.]

Ἀγώγιον (ν. ο. μ.) κατὰ τὴν Πολιτ. Δικον. (ἀρθ. 941 § 7) τὸ μίσθωμα ἀμαξηλάτου πρὸς μετακίνησιν ἐμπορευμάτων, προνομικῶς κατατασσόμενον ἐπὶ τοῦ ἐκ π. λ. ε. σ. τ. η. ρ. ι. ἀσ. μ. α. τ. ο. αὐτῶν, ἐὰν εὐρίσκονται παρὰ τῷ ἀμαξηλάτῃ. [Δ.]

Ἀγώνων θερμότητος (φ. ο. σ.) ἡ ἰδιότης τῶν σωμάτων νὰ μεταδίδωσι τὴν θερμότητα διὰ τῆς ἑαυτῶν μάξης εἰς μεῖζονα ἢ ἐλάσσονα ἀπόστασιν· διακρίνεται δὲ διὰ τοῦτο τὰ σώματα εἰς εὐθερμαγωγὰ καὶ δυσθερμαγωγὰ. Ἐκ τῶν στερεῶν τὰ εὐθερμαγωγότερα εἰσι τὰ μέταλλα, δυσθερμαγωγὰ δὲ τὸ ξύλον, ἡ ὕλη, ὁ ἄνθραξ, ἡ ῥητίνη. Τὰ ὑγρά καὶ τὰ ἀερία εἰσι δυσθερμαγωγότερα. Οὕτω αἱ νηματοειδὲς οὐσίαι, τὸ ἔριον, ὁ βάμβας, τὰ ππῖλα, τὰ ἄχυρά εἰσι δυσθερμαγωγὰ σώματα, διότι ἐμπεριέχουσιν ἀέρα, ὅστις μένει στάσιμος. [Τ.]

Ἀγώνων ἡλεκτρισμοῦ. (φ. ο. σ.) Τὰ θερμαγωγὰ σώματ' εἰσι καὶ ἡλεκτραγωγὰ, ἥτοι μεταδίδουσι τὸν ἡλεκτρισμόν. Οὕτω τὰ μέταλλα εἰσι κατ' ἐξοχὴν ἡλεκτραγωγὰ (ἡλεκτρικὸς τηλεγράφος), τὸ δὲ θεῖον, ἡ ῥητίνη, ἡ ὕλη, εἰσι δυσἡλεκτραγωγὰ. [Τ.]

Ἀγών. Προσωποποιία τῶν ἀγωνισμάτων. Ἐν τῇ παλαιστέρᾳ τέχνη, εἰς ἣν ἀνάγεται καὶ τὸ ἐν Ὀλύμπῳ ἀνάλθημα Μικύθου, ἀπεικονίζετο φέρων ἀλτήρας (Παυσ. Ε', κ. 3). Ἐν ἀττικῷς τετραδράχμοις παρίσταται περὶ ὅπως ἐφῆβος κρατῶν στέφανον ἐν τῇ δεξιᾷ, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ ταίνειαν καὶ φοίνικας κλά-

δον. Ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ ἱερέως τοῦ Διονύσου ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ τῶν Ἀθηνῶν ὁ Ἄ. (καὶ οὐρὸς ὁ Ἑρως) ἀπεικονίζεται ὡς πτερυγῶδες φῆδος, παροξύνων εἰς μάχην ἀλεκτρούνα· παρὰ πληρῶν εἶναι καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἄ. ἐν πυλῶνι κορινθιακοῦ κατόπτρου καλῆς τέχνης, εὐρυσκεπένου νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Λοῦβρ. (Bl. Darenberg, Dict. des antiquités I 417) [Π.]

Ἀγών. Ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ ἀγών τι μὴτὸς ἢ ἀτίμητος ἐλέγετο ἢ γραφὴ ἢ δίκη ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ τμήμα ἥτοι τὴν ἐπιβάλλουμένην ὑπὸ τῶν δικαστῶν ποινὴν (βλ. Τμήμα). [Π.]

Ἀγών σκηναίος. Βλ. Δράμα.

Ἀγών περὶ ὑπάρξεως. Ἡ ἐννοία δηλοῦται ἐν τῇ συνθέσει τῆς φράσεως. Ταύτῃ ἐκρήσθη ποῦτος ὁ Μάλλος ἐν τῇ πολεμικῇ σκηνῇ περὶ πληθυσμῶν θεωρίᾳ τοῦ «Struggle of life». Ἡ δὲ σκηνὴ αὐξάνουσα δύναμις τοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅπου ὑπάρχει ἡ μεγάλη καλομένη βιομηχανία. καταδολοὶ ἐπαισθητότερον τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις. [Γ.]

Ἀγῶνες Βλ. Γυμναστική, Ἰσθμία, Νέμεα, Ὀλύμπια, Παναθήναια, Πύθια.

Ἀγωνία, ἡ βαθμιαία μετάδρασις ἀπὸ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον, χαρακτηριζομένη ὑπὸ σημείων τινῶν, τὰ ὅποια ἀγγέλλουσι τὸν ἐρχόμενον θάνατον. Τὰ συμπτώματα αὐτῆς εἶναι τὸ μὲν συμπτώματα τῆς νόσου, ἥτις ἐπιφέρει τὸν θάνατον, τὸ δὲ τῆς προβαίνουσας παραλύσεως τοῦ νευρικοῦ καὶ μυικοῦ συστήματος (ἰδ. Θάνατος). Ὀνείδασθη ἡ κατάλυσις αὐτῆς ἀγωνία, διότι πολλὰκις συνοδεύεται ὑπὸ σπασμῶν καὶ ἄλλων φαινομένων διεγέρσεως, τὰ ὅποια ἢ φαντασία τῶν ἀνθρώπων ἐξήγησεν ὡς πάλην ἢ ἀγῶνα τῆς ζωικῆς δυνάμεως κατὰ τοῦ θανάτου. [Μ.Ν.]

Ἀγωνία ἡ ἀδύναμις (Angst, peur, angoisse γ.) = συναισθηματὶς ἀσθένεια ἀποπνικτοῦ ὡς ἀπὸ ἐλλείψεως ἀέρος, αἰσθητὴν κατὰ τὴν στήθικην χώραν καὶ συνοδεύμενον καὶ ὑπὸ ἡθικῆς τινος δυσφορίας. Προέρχεται ἢ ἐξ ὀργανικῶν τινῶν παθήσεων τῶν ἀναπνευστικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ὀργάνων, ἥτοι ἐκ μηχανικῆς αἰτίας, ἢ καὶ ἐξ ἀπλῆς νευρώσεως, δυναμικῆς τουτέστι βλάβης τῶν νευρῶν τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος καὶ τῆς καρδίας. Ἡ ἀνυσυρία, ἡ ἀδύναμις ἢ ὁ δέσφι, ἡ ἀγῶνία (ἀρχ. ἀλυσμὸς) ἀποτελοῦσι τρεῖς βαθμοὺς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως. [Σ.Α.]

Ἀγωνιστάι ἡ στρατιῶται Χριστοῦ (milites Christi), οὕτως ἐκαλεῖτο κατὰ τὸν Δ' μ.Χ. αἰῶνα ἐν τῇ Βορείῳ Ἀφρικῇ διμύλιος ἀσκητῶν, οἵτινες ἦσαν ἐχθροὶ πάσης ἐργασίας, τοῦ γάμου καὶ τοῦ ἔργου αὐτάντους μοναχικοῦ βίου. Συνέκειντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ φανατικῶν χω-

ρικῶν, οἵτινες περιπλανώμενοι ἐτρέφαντο ἀπὸ τῆς ἐπαίτησεως καὶ κατέστρεφον πολλὰκις τὰ εἰδῶλα καὶ τοὺς βίους τῶν ἐθνικῶν, ἵνα τύχωσι τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ ὑποκύνουν, ριπτόντες ἑαυτοὺς εἰς τὸ πῦρ ἢ κατὰ τῶν σκοπέλων. Εἰς τὴν αὐστηροτέραν πιθανῶς μερίδα τῶν Δονατιστῶν (ἰδ. τὴν λέξ.) ἀνήκοντες καὶ, ὡς φαίνεται, ὑπ' αὐτῶν υποκινούμενοι ἐπετέθησαν δι' ὀπλῶν καὶ ῥοπάλων ἐν καιρῷ νυκτὸς κατὰ τῶν καθολικῶν ἱερῶν καὶ ἐλεηλάτησαν καὶ ἐκκακοποίησαν αὐτούς. Καταδιωθέντες ἐξέλιπον οἱ ἀγωνισταὶ περὶ τὰ τέλη τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος. [I. M.]

Ἀγωνισταί. Πάντες, Ἕλληνες ἢ ξένοι, οἱ πολεμήσαντες ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ανεξαρτησίας ἀγῶνα. Ὑπὲρ τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν πάσαι αἱ ἐθνικαὶ συνελεύσεις ἀπὸ τῆς πρώτης τῆς ἐν Ἑπιδαύρῳ κατὰ τὴν ἐπαναστάσει μέχρι τῆς τελευταίας τῆς ἐν Ἀθήναις τῇ 1864 ἐψήφισαν διάφορα ψήφισματα ἀπονέμοντα αὐτοῖς δικαιώματα τινα καὶ ἰδιαιτέρας ἐκ τῶν λεγομένων ἐθνικῶν διὰ προικοκτησιῶν. Διὰ τοῦ τελευταίου τῶν ψηφισμάτων τῆς 5 Νοεμβρίου 1864 ἐπεβλήθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ συστήσῃ ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξακριβωσιν τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐν γένει ἐκδουλεύσεων τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ νὰ λάβῃ ἀποτελεσματικὰς πράξεις πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἐθνικῶν ἀποφάσεων περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς. Ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ὀρισμένων ἀγωνιστῶν ἢ τῶν χηρῶν ἢ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἐψήφισαν πολλὰ ψήφισματα καὶ νόμοι, δι' ὧν χορηγοῦνται αὐτοῖς προσωπικῶς συντάξεις ἢ ἀμοιβαί. [Ἀγγ.]

Ἀγωνιστῆς ἵππος (ἱ π π ο λ ο γ.). Βλ. Ἀθλητής.

Ἀγωνιστικὴ. Βλ. Γυμνάσιον.

Ἀγωνοθέτης (ἀ ρ χ α ι ο λ.) α') Ὁ θέων ἀγῶνα, ἐρῶν καὶ ἀπονέμων βραβεῖον τοῖς νικηταῖς, ὡς ἐν Ἰλιάδι (Ψ, 257 κέ.) β' Ἀχιλλεύς. β') Ἐν τοῖς μεγάλοις κοινοῖς τῶν Ἑλλήνων ἀγῶσι ἀγωνοθέτης ἐλέγετο ὁ ἐχὼν τὴν ἀνωτάτην τοῦ ἀγῶνος ἐποπτεῖαν ἡγεμονίαν ἢ πόλιν· τῶν μὲν Ὀλυμπίων Ἀ. ἦν ἡ πόλις τῶν Ἡλείων, τῶν Πυθίων τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, τῶν Ἰσθμίων ἡ Κόρινθος, τῶν Νεμείων τὸ Ἀργεῖον, ἡ Κόρινθος, αἱ Κλεωναί. Ἡ ἀγωνοθεσία ἐνεῖχε τὴν ἑννοιαν τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἡγεμονίας· ὅθεν ἔτε κατὰ τὴν ἀρχαίαν Ὀλυμπιάδα ὁ τύραννος τῶν Ἀργείων Φειδῶν ἔθετο τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων μετὰ τῶν Πισαίων, ἐθεωρήθη τοῦτο ὡς μεγίστη ὕβρις· ἔμμετος δ' ἀναγνώρισις τῆς ἡγεμονίας Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος ἦν ἡ ἀπόφασις τῶν Ἀμφικτυόνων, εἰ' ἡ ἀνετίθετο αὐτῷ μετὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ Θεσσαλῶν ἡ

ἀγωνοθεσία τῶν Πυθίων (338 π. Χ.). λαμπρῶς δ' ἐξεδήλωσαν καὶ οἱ Ἀργεῖοι τὴν πρὸς τὸν Τίτον Φλαμίνιον εὐγνωμοσύνην τῶν ἀποδείξαντες αὐτὸν ἀγωνοθέτην τῶν Νεμείων. γ') Ἡ θέτουσα τὸν ἀγῶνα πόλις ἐξέλεγεν ἰδίους ἀγωνοθέτας, οἳς ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ εὐκοσμία τοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ ἀπονουή τῶν βραβείων εἰς τοὺς νικητάς, δι' ὃ καὶ βραβεῖς ἢ βραβεύται ἐπεκαλοῦντο ἐνίοτε. Σύμβολον τοῦ ἀξιωματικῶς αὐτῶν ἦτο ῥάβδος, ἐξ οὗ καὶ ῥαβδοῦχοι ἢ ῥαβδοφόροι ὠνομαζόντο. Οἱ Ἀ. οὖτοι καλοῦνται καὶ αἰσχυρῆται παρ' Ὀμήρῳ, πρὸς δὲ ἀγωνοδίκαι καὶ ἀθλοθέται. (Ἡ τῶν Ὀλυμπίων καὶ τῶν Νεμείων Ἀ. ἐκαλοῦντο δι' ἰδίου ὀνόματος Ἑλλανοδίκαι, οἱ δὲ τῶν Πυθίων ἐπιμεληταί. [II.]

Ἀγὼν προφάσεις οὐ δέχεται. (λεπτά) (Π α ρ ο ι μ.) Ὅμοιοι ταῦτ' εἶναι καὶ ἐπόμενοι παροιμίαι· ἀγὼν πρόφασιν οὐκ ἀνέμνει· ἀγὼν πρόφασιν οὐκ ἐπιδέχεται, οὐδὲ φίλιον ἀγὼν οὐ δέχεται σκῆψει· ἀγὼν οὐ μέλλοντος ἀθλήτου μένει ἀλλήν· καὶ παρ' Αἰ-σχύλῳ· ἀγὼν γὰρ ἀνδρὸς οὐ μένει ἀσχεϊμένου. [II.]

Ἀθα. θυγάτηρ τοῦ Ἑκατόμου καὶ βασιλισσᾶ τῆς Καρίας διαδεχθεῖσα τὸν διάδοχον καὶ ἀδελφὸν τοῦ Μανσώλου Ἰδριέα. Ἐκδιώχθησα ὑπὸ Ὀθωνοπάτου τοῦ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβροῦ Πιζωδάρου τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Μανσώλου εὐρίσκειτο ἐκπτώσις τοῦ θρόνου καὶ κατέχευε μόνον τὴν ὄχυναν καρικὴν πάλιν Ἀλινδα, ὅτε ὁ μέγας Ἀλεξάνδρος εἰσῆλθας τῷ 334 π. Χ. εἰς τὴν Καρίαν. Ἀλλὰ δεξιωθείσα αὐτὸν μετὰ φιλοφροσύνης καὶ προθυμίας ἀνεδείχθη παρ' αὐτοῦ πάλιν βασίλισσα τῆς Καρίας. [Δ.]

Ἀθαβάσκα (Athabasca). Διαμέρισμα τῶν ΒΑ τοπαρχιῶν τοῦ Καναδά, ὁργανωθὲν τῇ 1882. Κεῖται εἰς πλ. 55°—60° βορ. καὶ μ. 111° 30'—120° ἀν. τοῦ Γρῆν. καὶ συνορεύει Ν πρὸς τὸ διαμέρισμα τῆς Ἀλβέρτας καὶ Δ πρὸς τὴν Βρετανικὴν Κολομβίαν. Τὸ Β μέρος τῶν Ἀ. συνόρων τῆς ἀποτελεῖ ὁ Κάτιω Ἀθαβάσκα, ἡ Δ. ὁ σχατὶ τῆς λίμνης Ἀθαβάσκα καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῶν ῥέων ποταμὸς τῶν Δούλων. Ἐγχεῖνταισιν 273200 τ.χμ. [Π.Π.]

Ἀδάγινθε (Adangbe). Πέλις παραποτάμιος τῆς εἰς τὴν Γερμανίαν ἀνηκούσης χώρας τοῦ Τόγκου, κατὰ τὴν τῶν Δούλων παραλίαν τῆς ἀνω Γουινέας, ἀπάρχουσα 40 χμ. τοῦ Βενινίου ὀρμου καὶ ἔχουσα περὶ τὰς 7 ἢ 8000 κατ. [ΠΠ]

Ἀδαῖος ὁ Μυτιληναῖος, συγγραφεὺς ζήσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ. Ἐγγράφη «περὶ ἀγαλματοποιῶν» καὶ «περὶ διαθεσεως», ἀμφότερα ἀπολοσθέντα. Ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ φέρονται ἐπιγράμματα τινα ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἀδαίου, ἐξ ὧν ὁμοίαν εἶ-

ποιήθηκαν ὑπὸ τούτου ἢ ἄλλου τινος ὁμι-
νύμου. [Π.]

"Αδακρος πόλεμος. Παροιμ. ἐπὶ
τῶν ἀνιδύνων τὰ πράγματα κατορθούντων. [Π]

"Αδάλ, χώρα τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς
μεταξὺ Ἀδαντῆς καὶ τοῦ ἀδενικοῦ κόλ-
που κατεμένη καὶ εἰκουμένη μὲν ὑπὸ τῆς ποι-
μενικῆς καὶ μυαμβανικῆς τῆν ὁρητικὴν φυ-
λῆς Ἀδὰιλ-Δανακίλλ, ἔχουσα δὲ ἀξιόλογον
καὶ εὐλίμενον πάλιν τὴν Ταδισούρραν. [Ν.Σ.]

"Αδαλδέρτος, ὁ ἀπόστολος τῶν Πρώ-
σων. Εὐπατριδὴς Βοημὸς γεννηθεὶς περὶ τὸ
955, θανατώθηκε τῷ 997. Χειροτονηθεὶς ἐπί-
σκοπος Πράγας τῷ 982, ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν
ἑρσεθινῶν του καὶ μετέβη εἰς Γόμην, εἰτα
δ' εἰς Πρωσσίαν, ὅπου ἐκήρυξε τὸν χριστιαν-
ισμόν.

"Αδὰμ. (=ἐρυθρὸς ἢ χοῖκός), ὁ πρῶτος
ἄνθρωπος, ὃς οὐ κατὰ τὴν ἁγίαν Γραφήν κα-
τάγεται τὸ ἀνθρώπινον γένος (Γεν. α' 26
κ.β. β' 7 κ.β. Πρῶτ. ιζ' 26). Ὁ Θεὸς ἐπλα-
σεν ἐκ χοῦς τὸν Ἀδὰμ κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ
καὶ ὁμοίωσιν, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτὸν πνοὴν
ζωῆς, καὶ ἐγένετο εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ἐκ τῆς
πλευρᾶς δὲ τοῦ Ἀδὰμ κοιμωμένου ἐπλασε
τὴν πρώτην γυναῖκα, τὴν Εὐάν, ἣν ἐδωκεν
εἰς τὸν Ἀδὰμ βροθόν, διότι δὲν ἦτο καλὸν νὰ
εἶνε ὁ ἄνθρωπος μόνος. Πυλόγησε δὲ ὁ Θεὸς
τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐάν εἰπὼν «Αὐξήνασθε
καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ
κατακυριεύσατε αὐτῆς». Ἐθεσε δὲ αὐτοὺς εἰς
κῆπον τερπνέτατον, ὀνομαζόμενον παράδεισον
ἢ Ἐδέμ, ἐνθα ἔζων ἐν ἀθρότῃ καὶ εὐτυχίᾳ,
καλλιεργούντες αὐτὸν καὶ φυλάσσοντες. Ἀλλ'
ὁ Ἀδὰμ, πεισθεὶς εἰς τὰς εἰσηγήσεις τῆς
Εὐας ἀποπλανηθεὶς ὑπὸ τοῦ ὄφειος, ἔφαγεν
ἐκ τοῦ ἀπηργουμένου ξύλου τοῦ γινώσκον
καλὸν καὶ πονηρόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐξώσθη ἐκ
τοῦ παραδείσου μετὰ τῆς Εὐας καὶ κατεδι-
κάσθη αὐτοὺς μὲν νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον ἐν ἰ-
δρωτί τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἡ δὲ γυνὴ ἐν λυ-
παίς νὰ τέκνῃ τέκνα. Ὁ Ἀδὰμ ἐγέννησεν ἐκ
τῆς Εὐας τρεῖς υἱοὺς, τὸν Κάϊν, τὸν Ἀβὲλ καὶ
τὸν Σὴθ. Ἐγέννησε δὲ καὶ ἑτέρους υἱοὺς καὶ
θυγατέρας, καὶ ζῆσας ἐνεακόσια τριάκοντα
ἔτη ἀπέθανε (Γεν. ε' 4, 5). Ἐν τῇ Κ. Δια-
θήκῃ ὁ Ἀδὰμ θεωρεῖται ὡς ὁ αἴτιος τῆς ἁ-
μαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ἀντιτίθεται δὲ πρὸς
αὐτὸν ὁ Χριστὸς, ὁ δεῦτερος Ἀδὰμ, ὡς ὁ αἴ-
τιος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας (Ρωμ. ε' 12
κ.β. Α' Κορ. ις' 21—22. 45—49). [I.M.]

"Αδὰμ μῆλον (Ἀν.α.), κοινὸς τὸ
καρύδι· ἡ ἐν τῷ λαίμῳ, τῶν ἀνδρῶν
ἰδίως, ἐν τῇ μέσῃ τοῦτου γραμμῇ καταφανὴς
προεξοχή, ἡ ὑπὸ τῆς συμπύκνωσος τῶν πε-
τάλων τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένος ἀποτελουμέ-
νη. Ῥακενέστερον βλ. Λάρυγξ. [Κ.Α.]

"Αδὰμ (Ἀδέλφος) μελοποιὸς Γάλλος

γενν. ἐν Παρισίῳ τῷ 1803, ἀποθ. τῷ 1862.
Ἦν μαθητὴς τοῦ Βοαλδιέ, παρ' οὗ ἐκ-
δόθη τὰς πρώτας βάσεις τῆς μουσικῆς διδ-
σκαλίας. Ἐγράφε δὲ κυρίως μελοδράματα
τὰ θεάτρα τοῦ Κομικοῦ Μελοδράματος καὶ
τὰ Λυρικὸν μελοποιῆσαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
καίμενα τοῦ Σαρίβ καὶ τοῦ Σαίν-Ζωρῆ. Τὰ με-
λοδράματα ταῦτα διακρίνονται διὰ τὴν ἀπλο-
τήτα καὶ τὴν εὐκολίαν τῆς μουσικῆς. Τὰ
καλλίστα δ' αὐτῶν εἶναι ἡ Καλύδη (1834).
Ταχυδρόμος τοῦ Λονζουῦ (1836), ὁ Ζωὴ
ποιὸς τῆς Πρεστὸν (1838), ἡ Βασιλισσα μὲν
ἡμέρας (1839), ὁ Τορεαδὸρ (1849), ἡ Ζιρὰν
δα (1850), Ἀν ἡμῶν βασιλεὺς (1852), ὁ Κω-
πὸς ἡ τὸ πλῆρες ξεινοδοχεῖον (1853), τὸ Ἀπο-
λεσθὲν κόσμημα (1853), αἱ Κοῦκλαι τῆς Βα-
λέτας (1856). [M.A.]

"Αδὰμ Ἀλδέρτος, Γερμανὸς ζωγρά-
φος, γενν. τῷ 1786, ἀποθ. τῷ 1862. Δι-
κρίθη ἐν ἀπεικονίσσει μαχῶν καὶ ζώων. Ἦν
καλλίστα τῶν ἔργων του ὑπάρχουσιν ἐν Μον-
αχί. Ἐκ τῶν δεκά τέκνων του ὁ μὲν πρῶτος
τοκος Βέννος Ἀ. (γενν. 1812) διέπρεψεν ὡς
ζωγράφος ζώων, ὁ δευτερότοκος Φραγκίσκος
Ἀ. (γενν. 1815) ὡς μεγαλογράφος, ὁ Βέρν-
νιος (γενν. 1817, ἀποθ. τῷ 1886) ὡς ῥαπτο-
γράφος καὶ ὁ νεώτερος υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης
(γενν. 1821) ὡς λιθογράφος.

"Αδὰμ Ἰωάννης Βίκτωρ, Γάλλος ζωγρά-
φος καὶ λιθογράφος, γενν. τῷ 1811, ἀποθ.
1870, υἱὸς τοῦ χαλκογράφου Ἰωάννου Ἀ.

"Αδὰμ Ροδέρτος, Ἀγγλὸς ἀρχιτέκτων
γενν. τῷ 1728 ἐν Ἐδιμβούργῳ, ἀποθ. τῷ 1794
ἐν Λονδίνῳ, ταφεὶς δ' ἐν Οὐεστμίνστερ. Πάλ-
των ἄλλων ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων του, περὶ
τὰ ἔργα αὐτοῦ τῶν ἐν Δαλματία ἀνακτόρων
τοῦ Διοκλητιανοῦ (The ruins of the palace
of emperor Diocletian at Spalato
Lond. 1764).

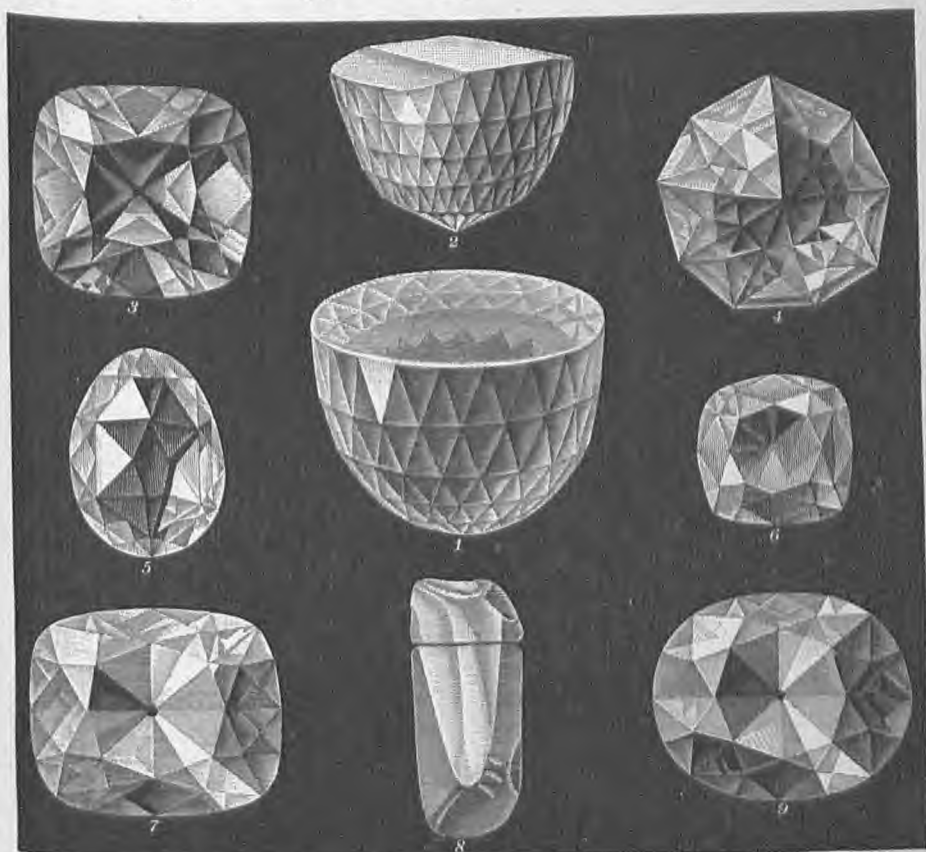
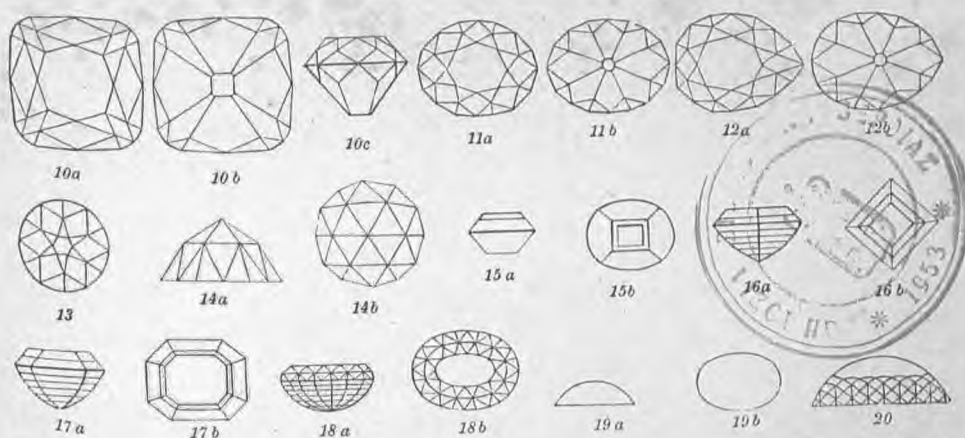
"Αδὰμ δὲ λὰ Ἀλ. (Adam de la
Hale), ὁ ἐπιτεγόμενος κυρτὸς τοῦ Ἀρράς
Γάλλος τρουθαδούρος, γενν. ἐν Ἀρράς περὶ
τὸ 1240, ἀποθ. τῷ 1287 ἐν Νεαπέλει. Ὁ
μελοποιὸς ἐκινετοῦμεν ἐν πολλοῖς, τὸ δ' ἐν
γόν αὐτοῦ Jean de Robin et de Marie
θεωρεῖται ὡς τὸ πρῶτον κομικὸν μελοδράμα.
Τὰ ἔργα αὐτοῦ μετὰ τῶν περιωθεισῶν μελο-
διδῶν ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1872 ἐν Παρισίῳ ὑπὸ
Coussemaker.

"Αδὰμ Σολομών (Adam-Salomon
Antony Samuel), Γάλλος γλύπτης
Ἰσραηλῆτης τὸ θρήσκευμα, γενν. τῷ 1811
ἀποθ. τῷ 1881. Ἐποίησε καλλίστας πρῶτον
μὰς ἐξόχων Γάλλων καὶ Γαλλίδων.

"Αδαμανάη, χερσένητος τοῦ Χαλκιδεοῦ
ἔργα Σαμᾶνα.

"Αδαμάντινοι χαρκατῆρες. (Τὸ

ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ.

Ὀνόματα τῶν διασημοτέρων το κόσμου ἀδαμάντων.

1. Μίγας Μογγόλος. 2. Ὁρλώφ. 3. Ἀντιβασιλεὺς. 4. Φλωρεντιανός. 5. Σανού. 6. Πολιτικὸς ἀστήρ. 7. Νότιος ἀστήρ.
8. Σαχης. 9. Κοχινώρ (Ὀφθαλμὸς φωτός).

Σχήματα ἐπεξεργασμένων ἀδαμάντων.

- 10α Τριπλὴ τμήσις, ὅψις ἄνωθεν, 10β κάτωθεν, 10γ πλευρόθεν. 11α Ὡσειδὴς τμήσις, ὅψις ἄνωθεν, 11β κάτωθεν.
12α Ἀπιοειδὴς τμήσις, ὅψις ἄνωθεν, 12β κάτωθεν. 13. Ἀστεροειδὴς τμήσις, ὅψις ἄνωθεν. 14α Ῥοδακοειδὴς τμήσις
(Ῥόδαξ, Ῥόζεττα), ὅψις πλευρόθεν, 14β ἄνωθεν. 15α Τραπεζοειδὴς τμήσις, ὅψις πλευρόθεν, 15β ἄνωθεν. 16α Κλιμακοειδὴς
τμήσις (τετραγωνική), ὅψις πλευρόθεν, 16β ἄνωθεν. 17α Κλιμακοειδὴς τμήσις (ὀκταγωνική), ὅψις πλευρόθεν, 17β ἄνωθεν.
18α Τμήσις μετὰ διπλῶν ἑδρῶν, πλευρόθεν, 18β ἄνωθεν. 19α Ἐστρογγυλωμένη τμήσις ἀνευ ἑδρῶν (à cabochon-Mugli-
ger Schnitte), ὅψις πλευρόθεν, 19β κάτωθεν. 20. Ἐστρογγυλωμένη τμήσις μετὰ ἑδρῶν, ὅψις πλευρόθεν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πογρ.) (diamant). Τοπογραφικοί χαρακτῆρες λαμβάνονται τῶν 4 στοιχείων.

Ἄδαμάντινος γάμος. Βλ. Γάμος.

Ἄδαμάντιος. Ἰουδαίος λατrophilότος· ἐξ Ἀλεξανδρείας, ὁπότεν μετὰ τῶν ἑλλήνων ἐμφορήτων του ἐξεδιώχθη τῷ 415 μ.Χ. Μεταβάς εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἠσπάσθη τὸν Χριστιανισμόν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλεξανδρείαν. Ἐγράψε «Φυσιολογικὰ» εἰς βιβλία δύο, πολλὰκις ἐκδοθέντα (τὸ α' ἐν Παρίσι τοῖς 1540, ἐν Script. physiogn. ὑπὸ J. Franz τῷ 1780) καὶ «περὶ ἀνέμων», ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον τῷ 1864 ὑπὸ Rose (Anecd. Gr.) [Π]

Ἀδαμάουζ ἡ Φουμδίννα, χώρα τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς πρὸς Ν τῆς Κορνού, ἣν διαρρίπτειν ὁ Βίνουης κατὰ τὴν ἀνω ροὴν αὐτοῦ καὶ ὁ Φάρος [ἐμβ. 137365 τετρ. χιλίωμ., κατ. 3-4 000 000], καὶ ἦν κυβερνᾷ σουλτάνος ὑποτέλης εἰς τὴν φελλατικὴν ἐπικράτειαν τῆς Σοκοτοῦ. Πρωτεύουσα ἡ Ἰόλα. [Ν.Σ.]

Ἀδαμάρ (Hadamar). Πόλις ἐν τῇ νομῇ Ὀδερίαν τοῦ διαμ. Βιστάδεν τῆς Πρωσσικῆς τοπαρχίας Ἑσσης—Νασσάου, παρατὴν Ἑλδάρ καὶ τὸν σιδηρ. τοῦ Λιμβούργου. Ἦχει 2147 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀδάμας. ἑλλ. κλίμα τῆς νήσου Μήλου, συνιστάσα μόνη αὕτη τὸν δῆμον Ἀδάμα· τὸ σφ τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων καὶ ἔχουσα 607 (1879) κατοικοὺς ἅπαντας Κρήτας. Ἑλλ. σχολ. ἀτελής.

Ἀδάμας (κ. διαμάντι, Diamant), τὸ σκληρότατον (10ου βαθμ.) καὶ πολυτιμώτατον ὄρυκτον, κρυσταλλούμενον κατὰ τὸ κυβικὸν ὄρυκτον, εὐρισκόμενον δὲ καὶ εἰς μικρὰ ἄθροισμα τ.α. κρυστάλλους. Εἰδ. βάρ = 3,5—3,6, λαμπρὸς ἀδαμαντοειδής, μεγάλη ὁλαστικότης (δείκτης διαθλ. δ = 2,42), ἄχρους καὶ διαυγέστατος, ἐρυθρὸς, κυανῶς, κίτρινος ἢ μέλας· ἐντὸς πεπολωμένου φωτός παρουσιάζει ἀνωμάλιας ὁπτικὰς (ἰδ. λ.)· δεικνύουσι δὲ οἱ κρυστάλλοι αὐτοῦ διασκεδασμὸν καὶ ποικίλιν χρωμάτων. Συνίσταται ἐξ ἀνθρακικοῦ στοιχείου, εἶνε δὲ κατὰ τινὰς ἐργαστικῆς καταγωγῆς ἐντὸς δξυγόνου καταλλῶς πυρούμενος καίεται εἰς δξυάνθρακα, ἐκκαλοῦνται δὲ τῇ ἐπιδράσει δξυχρωμικοῦ καλίου καὶ δξυθείου. Οἱ κρυστάλλοι τοῦ ἀδάμαντος εὐρισκόμενοι συνήθως ἐντὸς φαθυρῶν στρωμάτων ποταμολογίων χωρῶν (Πρασίλια, Ν. Ἀφρική, Καλλιφορνία, Οὐράλια ὄρη, Α. Ἰνδία κλπ.), εἶνε ὥστε τὸ πολὺ τραχεῖ καὶ ἐτρογγυλωμένοι, λακύνουσι δ' αὐτοὺς διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν κένωσης, ἰδίως τῶν μελάνων. Χρησιμοποιεῖται πρὸς χάραξιν καὶ διέτρυσιν τῆς ὕλης καὶ πολυτίμων λίθων, πρὸς κατασκευὴν τῆς αἰχμῆς γεωμετρικῶν (οἱ μέλανες), ὑπομεγέλιων ὥρολογίων καὶ φακῶν μικροσκοπίων, ὀνομαστοὶ ἀδάμαντες, μυθώδεις ἔχοντες τιμὰς,

εἶνε δὲ Μέγας Μογγόλος, ὁ Ὀρλώφ, ὁ Ἀντιβασιλεύς, ὁ Φλωρεντιανός, ὁ Ἀσπὴρ τῆς Μεσημβρίας, ὁ Κοχινώρ, ὁ Σάχη, ὁ Σανσά, ὁ Πολι-κὸς Ἀσπὴρ κλπ. (πρὸς τὴν παρακείμενον πίναν). Ὁ Ὀρλώφ, ὅστις ἐσχημάτιζε τὸν δευτερευόντα ἀγῶνα τοῦ Βράμα, ἤγαράσθη ἀντὶ 450000 ρουβλίων τῷ 1794 καὶ ἐτήσιας συντάξεως πρὸς τὴν πωλητὴν 4000 ρουβλίων, νῦν κοσμεῖ τὸ ἄκρον τοῦ ρωσσικοῦ σκήπτρου· ὁ Κοχινώρ καταγεγόμενος ἐπίσης ἐξ Α. Ἰνδίων ἀνήκει νῦν εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Ἀντιβασιλεύς μετὰ τὴν ἐν Βατερλώ μάχην περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Πρωσίας (ἰδ. τὰς λέξ. ταύτας). Λέγεται ὅτι ὁ μέγιστος ἀδάμας εὐρίσκειται ἐν τῇ θησαυροφυλακίᾳ τῆς Πορτογαλίας, ἔχων ἀκατέργαστος βάρος 1680 καρατίων. Ἡ τιμὴ τῶν κατεργασμένων ἀδαμάντων ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶδους τῆς λεάνσεως (οἱ μάλλον περιζήτητοι οἱ ἀγλῆφοροι ἀδάμαντες, πριλλάντια) ἐκ τοῦ χρώματος καὶ ἐκ τοῦ βάρους (ἰδ. καράτιον). Ἀδάμας πρώτης ποιότητος βάρους ἐντὸς καρατίου τιμᾶται 220 φρ., 2 καρ. = 700 φρ., 3 καρ. = 1250 φρ., 4 καρ. 1950 φρ., 10 καρατ. 10300 φρ. κλπ. — Ἀδάμαντα ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι καὶ τὸν γάλυδα, ὡς μεθ' αὐτοῦ, καὶ σῶμα τι μέλαν, ἐξαγόμενον κατὰ τὴν χωνευσιν χρυσοῦ «χρυσοῦ δὲ ὄζος, διὰ πυκνότητά σκληρότατον ὄν καὶ μελανθὲν, ὃ δάμας ἐκλήθη». Πλ. Τήμ. 59, Β. Ἰσως ἦτο σκωρία. [Κ.Μ.]

(χημ.) ὁ Ἀνθραξ (τὸ ἀνθρακικὸν στοιχεῖον C) ἐν καθαρωτάτῃ καταστάσει ἔνε ἡ μία τῶν τριῶν ἀλλοτropicῶν μορφῶν τοῦ Ἀνθρακος καὶ εὐρίσκειται εἰς ὠραίοτατους μεγάλους κρυστάλλους ἐν τῇ φύσει· ἐπανελημμένως ἐγένοντο δοκιμαὶ πρὸς τεχνικὴν αὐτοῦ κατασκευὴν, ἀλλὰ μόνον μικρὰ κρυστάλλα κατώρθωσαν νὰ λάθωσι. Πυρούμενος τῇ παρουσίᾳ δξυγόνου (ἀέρος), καίεται εἰς ἀνθρακικὸν δξυ χωρὶς ν' ἀφήσῃ ὑπόλειμμα, ἐν ἀπουσίᾳ δὲ ἀέρος πυρούμενος μεταβάλλεται εἰς τὴν ἄλλην ἀλλοτροπικὴν μορφήν τοῦ Ἀνθρακος, τὸν γράφει τ.η.ν. (πρὸς Ἀνθραξ καὶ Πολύτιμοι λίθοι).

Ἀδάμαντες (Diamanten, Falmur Zinn-Brillanten, Zinnschmuk γερμ.) καλοῦνται ἔτι καταχρηστικῶς μεταλλικὰ ψευδοκοσμηματα χρησιμοποιοῦμενα ἐν τῇ θεάτρῳ καὶ κατασκευάζόμενα δι' ἐμβάπτειας βελόνων κρυστάλλων εἰς τεχνικὸς κρᾶμα Μολύβδου καὶ Κασσιτέρου καὶ ἀφαιρέσεως τοῦ μετάλλου μετὰ τὴν ψύξιν, δεικνύοντα δὲ ἑκτακτον λάμπιν. [Ο.Α.Ρ.]

— (Τ = χ.ν. ἐμπόρ.) Ἡ τέχνη, δι' ἣς διδεται εἰς τοὺς ἀδάμαντας σχῆμα πολυέδρου, ἦν ἀγνωστος τοῖς ἀρχαίοις, οἱ ὅποιοι μεταχειρίζοντο αὐτοὺς ἀκατέργαστους. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 16' αἰῶνος ἀνεκαλύφθη διὰ τῆς ἐπ'

ἀλλήλους προστριβῆς δύο ἀδαμάντιν οὗτοι τριβόνται εἰς κόνιν.

Ὁ ἀδάμς καθαίρεται καὶ αἱ ἐπ' αὐτοῦ πλέυραι τῶν πολυέδρων σχηματίζονται διὰ προστριβῆς ἐπὶ ταχέως περιστρεφόμενου χαλυβδίνου τροχοῦ, χρησιμοποιοῦν δι' ἐλαίου μεμιγμένου μετ' ἀδαμαντινῆς κόνειος. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὕτη ὁ κατεργαζόμενος τὸν ἀδαμάντη συγκρατεῖ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ προσηλωμένον ἐπὶ τῆς ἄκρας μεταλλίνου ῥαβδίου δι' ἰσχυρὰς κολλητικῆς οὐσίας, καστορέου ἢ ἄλλης. Οἱ ἀδάμαντες, ὅσοι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθαρισθῶσι καὶ προσλάβωσι πολυέδρον σχῆμα, μεταβάλλονται εἰς κόνιν, ἣ ὁποῖα χρησιμεύει διὰ τὴν κατεργασίαν καὶ ἄλλων πολυτῶν λίθων.

Ὁ ἀδάμς δὲν χρησιμεύει μόνον ὡς κόσμος βραχύτερος (βλ. Λιθὼν πολυτῶν ἐμπόριον), ἀλλὰ καὶ διὰ βιομηχανικὰς χρήσεις καὶ οὕχ' μόνον μεταβεβλημένος εἰς κόνιν. Ἐν τῇ κατασκευῇ ἐργαλείων τινῶν τῆς θηλικῆς καὶ ἐν τῇ ὥρολογιοποιῆσιν ἡ χρῆσις τοῦ ἀδαμάντος διὰ τὰς μοναδικὰς ιδιότητάς αὐτοῦ θεωρεῖται ἀπαραίτητος. Τὰ μάλιστα χρήσιμος καθίσταται ἐπίσης διὰ τὴν διάτρησιν ἢ τομὴν τῆς βέλου, εἰ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἄλλων προσετι μέσων εὐχερῆς καὶ ἐπιτυχῆς χρῆσις γίνεται τήμερον.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς βέλου τοιαύτην χρῆσιν τοῦ ἀδαμάντος λαμβανόμενου εἰς σχῆμα ἀκανόνιστον, ἀλλὰ σφηνοειδές, παρατηρήσειεν ὅτι ἡ δι' αὐτοῦ προζενουμένη ἐντομὴ ἐνεκα τοῦ σχηματὸς του διατρέπει τὴν βέλον ἢ μάλλον διαρρηγνύει αὐτήν, εὐκόλως μετὰ τὴν ἐντομὴν διασπασμένην, ἐνῷ καὶ δι' ἄλλων σωμάτων ὁξείων καὶ σκληρότερων τῆς βέλου εἶναι δυνατόν νὰ χαραχθῶσιν ἀμυχαὶ ἐπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ ἐπικολυθῇ ἡ διάσπασις. [Λ.Γ.Η.]

Ἀδαμάντης εἶνε ὄρυκτον τοῦ βασιρδου συστήματος, ἀποτελοῦν συνήθως λεπτόκοκα συσσωματώματα· ἔχει σκληρότ. 3,5 βαθμοῦ, λάμπριν βελονειδῆ, χροῖμα λευκόν, ἰσθες, εὐρυρὸν ἢ πρᾶσινον καὶ συνίσταται ἐξ ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου, (50,6%), ὀξυαρσενικοῦ (40,2) καὶ ὀλίγου ὕδατος, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ χαλκοῦ (ὡς ὁ πρᾶσινος τοῦ Λαυρείου). Πυρούμενος ἐπὶ ἀνθρακὸς δίδει ἐπάνθημα ψευδαργύρου, ἐάν δὲ ἐμπιερίχηται χαλκόν, ἐγκαταλείπει ἐντὸς τοῦ λακκίκοι μεταλλικὸν σφαίριον ἐκ χαλκοῦ. Ὑπὸ ὑδρογλωρίου ἀπορρευστοῦται εὐκόλως. [Κ.Μ.]

Ἀδάμιον, ἑλλ. κώμη τοῦ δήμου Λήσσης τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, ἔχουσα 212 (1879) κατοίκους.

Ἀδαμῖται, αἰρετικοὶ μνημονεύμενοι ὑπὸ τοῦ Ἐπιφανίου καὶ τοῦ Θεοδώρητου. Κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον εἶχον ἀρχηγὸν ἀγνωστὸν τινα, δυνάμηι Ἀδάμ· ἀπέριπτον τὸν γάμον, ἐτήρουν γυνήν τὴν λατρεῖαν αὐτῶν θέλοντες νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν ἀθωότητά των πρώτων ἀν-

θρώπων. Ὁ Θεοδώρητος τὸν αὐτὸν ἀναφέρει ὅτι εἶχον ἀρχηγὸν τὸν Πρόδικον, μαθητὴν τοῦ Καρποκράτους, ζῶντος περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' μ. Χ. αἰῶνος, καὶ λέγει ὅτι ὁ Πρόδικος, ὡς οἱ Καρποκρατιανοί, ἀπεδέχετο τὴν κοινωνικὴν συνήθειαν τῶν γυναικῶν. Ἡ ἀντίθεσις τῶν δύο τούτων εἰδήσεων αἰρεται, ἀν παραδεχθῶμεν ὅτι ἀναφέρονται εἰς δύο διαφόρους αἰρέσεις, ὧν ἡ μία προσέδουσα ἀρχὰς γνωστικὰς καὶ ἀνηθικὰς ἀνερῶν τὸν Β' αἰῶνα, ἡ δὲ ἄλλη ἀπικητικὰ καὶ ἄλλας ἄλλοκοτεὺς ἀρχὰς ἀποδεχουμένη, ἡμῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' αἰῶνος (Waldh. Geschichte der Ketzereien I. 327) [Λ.Μ.]

Ἀδάμοβιτς (Adamovitz). Ἐξοχὸς Πολωνὸς κτηνίατρος διάδοχος τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς ἐν Βαρσοβίᾳ κτηνιατρικῆς σχολῆς συγγράψας τὸ πρῶτον ἐν Πολωνικῇ γλώσσῃ κατὰ τὴν 1829 ἱππολογικὸν σύγγραμμα. [Λ.Ν.Π.]

Ἀδάμς (Adams). Πόλις τῆς Ἀριζονίης, ἐν τῇ κομητείᾳ Βέρν της Μασσαχουσέτης, κειμένη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Χωάκ. ἔχει βιομηχανίαν καὶ 5591 κατοίκους (1880). [Π.Π.]

Ἀδάμς (Ἰωάννης). Ὁ δεύτερος μετὰ τὸν Οὐασιγκτὼνα πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων τῆς Ἀμερικῆς Πολιτειῶν, ἄρχας τὴν ἀρχὴν ταύτην 1797—1801. Γεννηθεὶς ἐν Μινεσώτῃ πόλει τῆς Μασσαχουσέτης τῇ 1785 ἐκ Πουρτανικῆς οἰκογενείας ἀπὸ Ἀγγλίας εἰς Ἀμερικὴν μεταναστευσάσης ἔλαβε σπουδαῖον μέρος εἰς τὰς πολιτικὰς τῆς πατρίδος του υποθέσεις. Πρὸ τῆς ἐκρχέσεως αὐτοῦ τῆς ἐπαναστάσεως ἐδημοσίευσεν πολλὰς διατριβὰς ἐν αἷς θερμῶς καὶ μετ' ἐμπειρίας ὑπερέμαρτο τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀποικίων. Τῷ ἐτὶ 1774 ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Μασσαχουσέτης πεμθεὶς εἰς τὴν συνέδρον τῆς Φιλαδέλφειας συνετέλεσεν εἰς τὴν περὶ ἀνεξαρτησίας διακήρυξιν τῆς 4 Ἰουλίου 1776. Ἀκολούθως ἐπέμφθη εἰς τὴν Γαλλίαν (1778) ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς συνέδρου, ἵνα διαπραγματευθῇ περὶ συμμαχίας πρὸς τὸ κράτος τοῦτο. Καὶ αὕτη μὲν ἡ ἀποστολὴ ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐπομένου ἐτους καὶ ἡ ἡγωνίσθητο νὰ συνάψῃ διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἀπέτυχον. Ἐντεῦθεν ὁ ἀπελθὼν εἰς Ὀλλανδίαν ὡς πρεσβευτὴς κατώρθωσε νὰ ἐλκύσῃ τὴν συμμαχίαν τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ λαοῦ τῆς γῆρας πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἐπανελθὼν δὲ τῇ 1782 εἰς Παρίσιους κατώρθωσεν ἔμειν μετὰ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων τῆς Ἀμερικῆς (Φραγκλίνου, Βέρφερτου καὶ Laurens) νὰ συνυπολογίσῃ ἐριστικῶς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν εἰρήνην (3 Σεπτεμβρίου 1783). Ἀπὸ τοῦ 1785 ἐπὶ τρία ἔτη διετίθειεν ἐν Λονδίνῳ ὡς πρεσβευτὴς ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐνθα εἶχον ἤδη σχηματισθῇ δύο πολιτικὰ κόμματα, τὸ τῶν Ὀμοσπονδιακῶν (Federalists) καὶ τὸ τῶν Δημοκρατικῶν, τῶν ἑν

τῶντων μείζονα ἀνεξαρτησίαν ὑπὲρ τῶν ἰδιωτικῶν πολιτειῶν καὶ ἤπτονα συγκέντρωσιν ἐμπονευδικήν, ὃ Ἄδαμς συνετάχθη μετὰ τῆς μεριδῶς τῶν ὁμοσπονδιακῶν, ὧν πρῶστατα ὁ Οὐάσιγκτων, καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐξελέγη πρόεδρος 1797—1801 ἐπὶ μίαν μόνην τετραετίαν, μετὰ τὴν τέλους δ' αὐτῆς ἀπεχώρησεν εἰς βίον ἰδιωτικόν. Ἐτελεύτησε τῇ 1826. [Π.Κ.]

Ἄδαμς (Ἰωάννης Κόιντος). Ἐκτος πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Ἀμερικανικῶν Πολιτειῶν υἱὸς τοῦ προηγουμένου. Γεννηθεὶς τῇ 1767 ἐν τῇ πόλει καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶς ἐστὶ συνώζευσε τῇ πατρὶ αὐτοῦ εἰς τὰς διαφόρους αὐτοῦ ἀποστολάς εἰς Παρίσιους, Ἀγγὴν καὶ Λονδίον. Μετὰ δὲ τὴν περάτωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἔλαβε διαφόρους πολιτικὰς θέσεις, περὶθεὶς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀγγὴν (1794) καὶ εἰς Βερολίνον (1797). Ἐπὶ τῆς πρεσβείας τοῦ Ἰέρφερσον (1801) ὡς θιασώτης ἀντιθέτων ἄρχων πρὸς τὰς τοῦ προέδρου ἀνεκλήθη ἐκ τῆς ἐν Βερολίνῳ θέσεως, καὶ ἀπὸ ἐξελέγη ἐπανειλημμένως γερουσταστὴς τῆς Πολιτικῆς Μασσαχουσέτης (1802), εἰς τὰ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς Ὁμοσπονδίας (1803) ἀπεχώρησεν ἐπὶ τινι χρόνῳ εἰς ἰδιωτικὸν βίον. Ἀλλὰ τῇ 1809 ἐπανήλθεν εἰς τὸν πολιτικὸν βίον καὶ ἀπὸ ἐπὶ τινι ἔτη ὑπηρέτησεν ὡς πρεσβευτὴς ἐν Περουβίᾳ καὶ Λονδίῳ, διωρίσθη τῇ 1817 ὑπὸ τοῦ προέδρου Μουρόν ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, τῇ δὲ 1825 ἐξελέγη πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἀπὸ ἧς ἔχεν αὐτομολήσει εἰς τὴν τάξιν τῶν δημοκρατικῶν, πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἀξιομνησθέντα τῆς πρεσβείας ταύτης γεγονότα εἶναι τὸ μὲν ἡ μετὰ τῆς Ἀγγλίας διενεχθεῖς κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὁποίας ἐπαυετο ἡ μετὰ τὸν δυτικὸν Ἰνδιὸν ἐμπορία, τὸ δὲ ἡ ἐν Πανκρά συνελθούσα σύνοδος ἀντιπροσώπων ἐκ τῶν βορείων καὶ νοτίων Ἀμερικανικῶν Πολιτειῶν πρὸς συνολόγησιν συμμαχίας μετὰ τῶν πολιτειῶν παστῶν τῶν Ἀμερικανικῶν πολιτειῶν αὐτῇ ἐν τούτοις διεβύθη ὅλως ἄπρακτος. Κατὰ τὸ 1828 ὁ Ἄδαμς ἤστηθεὶς ἐν τῇ ἐκλογικῇ περὶ πρεσβείας ἀγῶνι ὑπὸ Ἰάκσον ἀπεχώρησεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ἐξελέγη ἔμμενος ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων (1831). Ἐτελεύτησε τῇ 1848. [Π.Κ.]

Ἄδαμς (Σαμουὴλ), εἰς τῶν σπουδαίων ἀρχηγῶν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος τῶν Β. Ἀμερικανικῶν Πολιτειῶν. Ἦγεν ὡς τῇ 1722. Ἀπὸ τοῦ 1765 εἰσῆλθεν εἰς τὴν νομοθετικὴν σύνθεσιν τῆς Μασσαχουσέτης καὶ ὡς εὐφραδὴς δημόγιος ἐν ταῖς συναθροίσεσι τοῦ λαοῦ (meetings) ἀκαταπαύστως ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῶν περὶ ἀνεξαρτησίας τῶν ἀποικίων ἰδεῶν, ἐπέμεινε ὡς ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Φιλαδέλφειας, ἔνθα συνηγόρησεν ὑπὲρ ὁμοῦ ποτὲ

τῆς Ἀγγλίας πολέμου καὶ συνετέλεσεν ἰσχυρῶς εἰς τὴν περὶ ἀνεξαρτησίας διακήρυξιν. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τινι ἔτη διετέλεσε διοικητὴς Μασσαχουσέτης (1789-91) καὶ ἀποχώρησε τοῦ πολιτικοῦ βίου τῇ 1797 ἀπειθῶσεν (διωτευσας ἐπ' ἐλίγον ἐτι χρόνον) (1803). [Π.Κ.]

Ἄδαμς (Α. John Couch). Ἐπίσημος σύγχρονος Ἀγγλος ἀστρονόμος, καθηγητὴς ἐν Κανταβερβίτζ. γένν. τῇ 1819. Ἰδίως εἰναι γνωστὸς ἐνεκα τῆς συγχρόνου ἀνακάλυψεως τοῦ πλανήτου Ποσειδῶνος μετὰ τοῦ Λεβεριέρου, εἰς ὃν ὅμως ἀνήκει ἡ προτεραιότης. (Ἰδε Ποσειδών). [Δ.Κ.]

Ἄδαμς-πίκ ἡ Σαμανέλλα (Adams-Pic ἡ Σαμανέλλα) ὄρος τῆς Κεϋλάνης 2.260 μ. ὕψηλόν. Ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου ἡμερᾶς αὐτοῦ ὑπάρχει μικρὸν τι κοίλωμα, ὅπου λατρεύουσιν ὡς ἱεροῦ ἱεροῦ πόδες οἱ μὲν μακαριθενοὶ τοῦ Ἀδάμ, οἱ δὲ βουδδισταὶ τοῦ Βούδδα. Ὅθεν εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην ἀναβαίνουν οἱ εὐσεβεῖς εἰς προσκύνησιν. [Ν.Σ.]

Ἄδανα, βιλαέτιον ἡ νομὸς τῆς ἀσιατικῆς Τουρκίας, περιλαμβάνων εἰς τὰ ΝΑ τὴν ἀρχαίαν Κιλικίαν. Ἡ χώρα (ἐμβα. 96.950 τετρ. 500.000 κ.) εἶναι τραχεῖα καὶ ὄρεινῃ· διότι ἐπ' αὐτῆς ἐκτείνονται διάφοροι κλάδοι τοῦ Ταύρου· ἀλλ' ἀρδεύεται καλῶς ὑπὸ τῶν ποταμῶν Καλυκάνδου (Σελέφις τοῦ), Σάρου (Σειχού) καὶ Πυράμου (Τίγρις), καὶ παράγει δημητριακά, καπνὸν, κάνναβιν, λιγνίτιον, βάμβακα, σιγάριον, σταφυλὰς καὶ διαφόρους ἄλλας δώφρας. Οὐδ' ὁ πλοῦτος τῶν δρόμων αὐτοῦ εἶναι ὀλίγος· διότι οὐ μόνον ἐγκυρπτοῦσιν ἐν τοῖς σπλάγγγγοις τῶν ἀξιόλογα μεταλλὰ μαλὺδδου, χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν νότιων εἰρτοῦσιν αὐτῶν ἐκτενῆ καὶ ἀμειλίγη δάση, ἀσ' ὧν ἐξάγεται πολλὴ καὶ καλὴ ξυλεία εἰς τὸ ἐμπορίον. Τῇ 1832 κατέλαβε καὶ τοῦτον τὸν νομὸν ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς πολεμίων τῷ σουλτάνῳ· ἀλλὰ τῇ 1840 ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτόν. — Πρωτεύουσα τούτου τὰ Ἀ.

— Ἀρχαία πόλις, θυραὶ, μεγάλη καὶ εὐκτιστος, κειμένη δὲ ἐπὶ λόφῳ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχλην τοῦ Σάρου 45 χιλιομ. μακρὰν τῆς θαλάσσης. Ἔχει 45.000 κ., εἶναι ἐξον νομαρχοῦ, μητροπόλεως (ὑποκειμένου τῇ Ὁρόνῳ Ἀντιοχείας), πρωτοδικείου καὶ ἐφετείου, καὶ ἐνεργεῖ ἀξιόλογον ἐμπορίον σίτου, οἴνου, σιγαμίου, μετάξης, βάμβακος κ.τ.τ. (Ν.Σ.)

Ἀδανσών Νικηλ. Ἐπιφανὴς Γάλλος φυσιοδίφης· γεννηθεὶς τῇ 1727 ἐν Διζὲ τῆς Προβηγκίας, ἀπεθ. τῇ 1800. Μαθητὴς τοῦ Ρέωμυρου καὶ τοῦ Ζουσίε ἐδιδάχθη τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἐν Παρίσι, μετέβη δὲ τῇ 1749 εἰς Σιενεγάλην, καὶ ἐξέδωκε τῇ 1757 κάλλιπτον ἔργον, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν τῆς Σιενεγάλης, δι' ὃ ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ἐκκινεῖται ἰδίως αἱ βοτανικαὶ μελέται αὐτοῦ.

Ἀδανσωνία (Βοτ.) (Adansonia L.). Γένος τῆς οἰκῆς τῶν μαλαχίδων κληθὲν οὕτω πρὸς τιμὴν τοῦ βοτανικοῦ καὶ ζωολόγου Ἀδανσωνίου. Ἀ δ ἡ δ α κ τ υ λ ο ρ χ ι ε ἡ ε (Ad. digitata L.), ἡ ἄλλως καλουμένη καὶ βασόδῃ ἢ σανεγαλικὸν καλαδῶσιον δένδρον, εἶναι τὸ μεγαλύτερον τῶν δένδρων, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ὕψος τῆς κόμης. Τὸ ὕψος αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ 12 μέχρις 22 μέτρων, ἡ δὲ περιφέρεια τῆς κόμης 17 μέτρων καὶ πλέον. Οἱ μακρότατοι κλάδοι κλίνουσιν ἕνεκα τοῦ βάρους αὐτῶν πρὸς τὴν γῆν, καὶ καλύπτουσι τὸν κορμὸν, ὅστις συνήθως εἶναι κοίλος καὶ χρησιμεύει εἰς τοὺς Νιγρίτας ὡς δεξαμενὴ ἢ ὡς τόπος ταφῆς διὰ τοὺς μάγους. Ἡ Ἀδανσωνία εἶναι δένδρον τῆς τροπικῆς δυτικῆς καὶ ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς χρησιμεύοντι διότι καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς τρώγονται μεμιγμένα μετ' ἄλλων τροφῶν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καρποῦ, ἔχοντος μέγεθος πέππου. Ἡ τέσσαρ τοῦ περικαρπίου καιμένου παρέχει πολὺ κάλυ, μιγνυμένη δὲ μετ' ἐλαίου σχηματίζει σάπωνα. Ἀ δ. ἡ γ ρ η γ ο ρ ι α ν ἡ (A. Gregorii F. Muell.) εἶναι δένδρον τῆς Αὐστραλίας μικρότερον, παράγον καρποὺς μικροὺς, ἔχοντας τὸ μέγεθος σικύου (M.).

—, Τὸ ξύλον Ἀ δ. τ ἡ ε δ α κ τ. (γερμαν. Adansonieholz, γαλλιστ. bois de calebassier, ἰταλιστ. legno di calebassiere, ἀγγλιστ. baobab-wood) εἶναι πορώδες καὶ χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν νέγρων τῆς Σανεγάλης πρὸς κατασκευὴν πολλῶν ξυλουργημάτων. [X.]

Ἀδατζιο (ἰταλ. Adagio). Εὐμαρῶς, ῥῆστα. Μουσ. ὅρος τῆς ἐκτελέσεως σημαίνων τὴν βραδείαν ῥυθμικὴν ἀγωγὴν τὴν μεταξὺ τῆς πλατείας (largo) καὶ μετρίας (andante) καιμένην. Α. ἀνταξίζονται ἐπίσης μέρη μεγαλύτερων μουσικῶν τετραγώνων (συμφωνιῶν, Sonaten κλπ.), ὧν ὁ χαρακτήρ εἶναι ἐπίσης βραδύς, μεγαλοσπετής καὶ μελωδικός. [A.K.]

Ἀδδα (Adda) λατ. Addua, ἑλλ. Ἀδεύας), ποταμὸς τῆς ἀνω Ἰταλίας, ὅστις παρὰ τὸν βορματικὸν αὐχένα πηγάζων διαρρεῖ τὴν κοιλάδα Βελτιλίνην καὶ τὴν λίμνην Κῶμον καὶ μετὰ ῥοὴν 298 χιλιομέτρων ἐκδίδωσιν εἰς τὸν Πάδον οὐ μακρὰν τοῦ Ρεττίου. [N.Σ.]

Ἀδδεγγτον ἢ ἀνατ. Λέθιαν (Haddington. East-Lothian). Μία τῶν ΝΑ κωμικῶν τῆς Σκωτίας. ἔχει ἐκτασιν 125 τχμ. 38,472 κατ. (1881), ἀνθρακωρυχεῖα, κτηνοτροφίαν, ἑδρας τὸ εὐφροσύτατον τῆς Σκωτίας, καὶ ἄφθονον κατὰ τὰς ἀκτὰς καὶ τὸν ποταμὸν Τάυν ἄλιεῖαν, ἀλλὰ μηδαμινὴν βιομηχανίαν. Ἡ ἐρμῶνυμος πρωτ., ἑδρα τῶν βασιλέων κατὰ τὸν 11^{ον} αἰῶνα, καίτοι ἐπὶ τῆς ἀριστ. ἔχθης τοῦ Τάυν καὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Κάρ-

λετον-Χίλλς εἶναι καλῶς ὑποδομημένη κώμη, ἔχουσα μουσεῖον, βιβλιοθήκας, ἐμπόριον καὶ 4042 κατ. (1881). [Π.Π.]

Addictio (προσκόρμις) α') κατὰ τὴν πολ. δικονομίαν τῶν Ῥωμαίων τρόπος ἐκτελέσεως κατὰ τοῦ ἀφελέτου ἐν μὲν τῇ ἀρχαιότητι κατὰ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καθιστάμενος ὑποχειρίου τῷ πιστωτῇ, ἀπὸ δὲ τῆς lex Poetelia (461 ἀπὸ κτ. P.) κατὰ τὸ τοῦ προσώπου (ὑπὸ πολὺ ἡπιωτέρους ὅρους) καὶ κατὰ τῆς περιουσίας αὐτοῦ. β') Α. libertatum servandarum causa, προσκόρμις τινι κληρονομίᾳ περιεχομένης ἀπέλευθερώσεως καὶ ἐγκαταλημπανομένης, κατὰ διατάξιν τοῦ Μάρκου Λυργλίου. γ') πᾶσα προσκόρμις διὰ δικαστ. ἀποφάσεως καὶ δ') Α. in diem (ἢ. Τ π ε ρ θ ε μ α τ ι σ μ ο ς). [N.Δ.]

Ἀδδισων (Ἰωσήφ). Διάσημος Ἀγγλὸς δημοσιογράφος γενν. ἐν Μιλστονί τῷ 1672 καὶ ἀπεθανὼν τῷ 1719. Πρῶτον αὐτοῦ ἔργον ὑπῆρξεν ἱκανῶς μετρία ὥδη εἰς τὴν νίκην τοῦ Βλεγγαίου, μετὰ δὲ ταύτην τὸ λυρικὸν ὄργανον «Ρομανδόνη», ἡ κωμωδία «τὸ Τύμπανον» καὶ ἡ τραγωδία «Κάτων». Ἡς ἡ ἐξήμερος δημοτικότης πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ ὑπακρινεμένους συγχρόνους πολιτικῶν ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ οὐδὲν εἶχε κοινὸν πρὸς τὸν Κάτων, πολὺ μάλλον ἢ τὴν δραματικὴν τοῦ ἔργου αἴτιαν. Ἀλλ' ἂν δὲν δυνατόν ὁ Ἀδδισων νὰ καταταχθῇ εἰς ἐξέχουσιν θέσιν μεταξὺ τῶν λυρικών καὶ τῶν δραματοποιῶν, ὑπ' οὐδενὸς ὅμως ἀμφισβητεῖται αὐτῇ ἡ πρώτη μεταξὺ τῶν δημοσιογράφων. Τὰ ἄρθρα αὐτοῦ περὶ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας ἐν τῷ «Θεατρῷ» καὶ τῷ «Φλυαρίῳ» (Tattler) εἰ μόνον ἀνεγινώσκοντο ἀπλήστως ὑπὸ τῶν συγχρόνων, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερον θεωροῦνται ὡς τέλεια πρότυπα ὕψους κρίσεως, λεπτότητος καὶ καλλιπειρίας. Ἀν ἄλλοι ἐν Ἀγγλίᾳ δημοσιογράφοι ὑπερέβησαν τὸν Ἀδδισωνα κατὰ τὴν δεινότητα καὶ τὴν πρωτοτυπίαν, οὐδεὶς δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν χάριν καὶ τὴν θαψίλειαν ἁλατος ἀπικνωτάτου. Πολλὰ τῶν ῥήσεων τοῦ Ἀδδισωνος ἀπέμειναν παροιμιώδεις, οἱ δὲ εἰκονομολόγοι θαυμάζουσι τὴν εὐρύτητα τοῦ πνεύματος αὐτοῦ μακρυτέρως καὶ διατυπώσαντας μετὰ πλείστης ἀκριβείας ἐκτὸς θεωρήματα περὶ παραγωγῆς ἐμπορίου καὶ δημοσίου πλούτου, τὰ ἐποῖα κατήντησαν ἔπειτα κοινοὶ λόγοι. Τὰ πλείστα τῶν δοκιμῶν τοῦ Ἀδδισωνος μεταφράσθησαν κατὰ κειρὺς γαλλιστ. ὡς καὶ ἡ βιογραφία ἡ μάλλον τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰνδουνο. Βλ. λ. Ἀγγλ. Γραμματελογίαν, Ἰνδου. [P.]

Ἀδεές δέος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μάστι' ραδομενίων.

Ἀδετα (α ρ χ α ι ο λ.). Παρὰ τοῖς πᾶσι καὶ Ἀθηναίοις εἰ ἀφελέται τοῦ Δημοσίου, κατὰ

ρυττόμενοι ἄτιμοι, ἀπεκλείοντο παντὸς ἀξιωματος καὶ πάσης μετοχής τοῦ δημοσίου βίου. Ἰνα δὲ κατηγορήσῃσι τινα ὡς ἀδικούντα τὸν δῆμον, οἱ τοιοῦτοι, καθὼς καὶ πάντες οἱ κληρονομήσαντες, εἶχον χρεὴν ἀδείας, χορηγούμενης ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου. Ἐπίσης ἄνευ ἀδείας δὲν ἤδυναντο πολίτης νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπὸ τῆς ἀτιμίας ἀπαλλαγὴν ἑτέρου, οὐδὲ ξένος ἢ μέτοικος ἢ δούλος νὰ κατηγορήσῃ αὐτόν. [Ε.]

Ἄδεια (δημ. ὁσ. δ. ἐκ.) δίδεται παρὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν διὰ λόγους ἀτυχευμένων, διοικητικούς καὶ φορολογικούς. Οὕτω παρέχεται αὕτῃ πρὸς ἄτηκιν ἐλευθερίαν ἐπαγγελματικῶν, ὡς τοῦ ἱατροῦ, φαρμακοποιοῦ κτλ., καὶ θηλοῖ. ὅτι βεβαιωθείσης τῆς ἱκανότητος τούτων διὰ τῶν νομίμων ἐξετάσεων δύνανται νὰ μετέλθωσιν αὐτοί. Ἄδεια ἀπαιτεῖται καὶ δι' ὠρισμένας βιομηχανικὰς ἐργασίας ἐπιχειρήσεως ἢ ἐπικινδύνους εἰς τὰ ἄλλα, ὡς ἐπὶ τῆς ὑλοτομίας, συλλογῆς ῥητίνης καὶ κατασκευῆς ξυλανθοράκων καὶ ἀσβέστου, πρὸς δὲ διὰ τὴν ἀσκήσιν βιομηχανίας, ἥτις δύναται ν' ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς κοινωνικῶς, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς οἰνοπνευματοποιίας, καὶ ὅπως μετέλθῃ καὶ μὴ ἐλευθερίαν ἐπαγγελματικῶν (Droit de licence). Ἄδεια τέλος δίδεται καὶ πρὸς ἐλευθερίαν ἀσκήσιν ἐπιτηδεύματων μετὰ τὴν καταβολὴν τοῦ οἰκείου φόρου ὑπὸ τῶν μετερχομένων αὐτῶν, ὡς ἐπὶ δικηγείᾳ. [Ε.]

Ἄδεια ἀπουσίας δημοσίων ὑπαλλήλων. Τὸ περὶ ἀρμοδιότητος τῶν γραμματικῶν Δ. τῆς 11 Μαρτίου 1837 ἐκάνει τὸ πρῶτον τὰ περὶ ἀδείων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὅρισαν ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται βασιλικὴ ἐγκρίσις διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν παρεχομένην ἄδειαν ἀπουσίας μέχρι τριῶν μηνῶν. Ἐκτοτε πολλοὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι νόμοι ἐκάνονσαν τὰ τῶν ἀδείων εἰδικῶς δι' ἕκαστον κλάδον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ὡς καὶ διὰ τοὺς στρατιωτικούς τῆς ἡμέρας καὶ τῆς θαλάσσης. Κατὰ δὲ τὸν λογιστικὸν νόμον (1 Ὀκτωβρ. 1852) τῶν ἀπόντων ἐπ' ἀδείᾳ ὑπαλλήλων ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ ὁ μισθός, παύει δὲ ὁλοτελῶς, ὅταν ἡ ἄδεια εἴναι διὰ ξένην ἐπικράτειαν, ἢ ὅταν παρατείνῃται πέραν τοῦ ἐνὸς μηνός. Ἐξαιροῦνται οἱ κωλυόμενοι ἔνεκα ἀσθενείας, πιστοποιημένης παρὰ δύο ἐπιστημένους ἱατρῶν, ὅποτε ἡ ἄδεια ἀπουσίας δύναται νὰ παρατελῇ ἐπὶ τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἀπολάνην τοῦ ἡμίσεος ἢ ὁλοκλήρου τοῦ μισθοῦ, ἐν ἡ ἀπολαῇ ἐπιτραπῇ διὰ Β. Διατάγματος. [Ἀγγ.]

Ἄδεια γάμου. Κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν γάμος δὲν δύναται νὰ τελεσθῇ, ἄνευ ἱερολογίας. Τούτο ἐθεσπίσθη καὶ πολιτικῶς ὑπὸ Λέοντος τοῦ σοφοῦ (Νεαρά πῃ). Τὴν ἱερολογίαν τελεῖ ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἢ ἑφημέριος ὅπως ὁμοῦ καὶ αὕτη καὶ ὁ γάμος ὡς

ἐ γ α μ ο ς, πρέπει νὰ ἐκδοθῇ ἄδεια ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου τούτου, νῦν ἐπὶ χερτοσήμεν πέντε δραχμῶν καὶ δὴ ἐπὶ τῇ βάσει πιστοποιητικοῦ δύο μαρτύρων, ἐπιβεβαιούντων ὅτι δὲν ὑπάρχει συγγένεια μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων εἰς γάμον, κωλύουσα τούτον. Κατὰ τὴν ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1835 ἐγκύκλιον τῆς Ἱ. Συνόδου, τὴν ἔχουσαν ἰσχὺν νόμου, ἡ ἄδεια εἶνε ἐγκυρὸς μόνον ἐγγράφως διδομένη, οὐχὶ δὲ καὶ προφορικῶς.

Διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς ἀπαιτεῖται καὶ ἄδεια τοῦ οἰκείου ὑπουργείου, ἐπὶ μὲν τῶν ἀξιωματικῶν, ὅπως βεβαιώσῃ ὅτι κείνην τὴν ἀναγκαίαν περιουσίαν, ἢ διὰ λαμβάνουσι παρὰ τῆς μελλούσης συζύγου τόσην προίκα, ὥστε νὰ διαγῶσι βίον ἀξιοπρεπῆ, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ὅπως μὴ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἐγγάμων παραλῇ τὴν ὑπηρεσίαν (13. Διατάγματα 14 Αὐγ. 1861 καὶ 24 Σεπτεμ. 1879, πρὸς δὲ τὰς ἀπὸ 10 Ἰαν. 1868 καὶ 20 Νοεμβρ. 1871 ὑπουργ. διαταγὰς. [Ε.]

Ἀδεύμαντος υἱὸς τοῦ Ἀλίου, στρατηγὸς τῶν Κορινθίων κατὰ τῶν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχιῶν, ὅστις κατὰ τὰ πρὸ τῆς μάχης διαβούλια εἰπὼν εἰς τὸν Θερμοπύλῳ ὅτι οἱ ἐν τοῖς ἀγῶσι προεξανιστάμενοι ῥαπίζονται, ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν, ὅτι καὶ οἱ ἐγκαταλείπόμενοι δὲν στεφανοῦνται. (Α.)

Ἄδεις ὥσπερ εἰς Ἀῆλον πλέων. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀφρονεστῶν καὶ φιληδόνων βιούντων, ἴσως ἀπὸ τῶν χορῶν, οὗς αἱ πόλεις ἐπεμπον εἰς Ἀῆλον, ὅπως ἄδωσι τῇ θεῇ. (Π.)

Ἀδελαΐς (Adelaide), Ποταμὸς πλωτὸς τῆς Ν. Αὐστραλίας, ἐκβάλλων εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἀνακαλυφθεὶς τῇ 1862 ὑπὸ τοῦ Ι. καὶ Δόναλ Στούαρτ. [Π.Π.]

Ἀδελαΐς, νῆσος τοῦ ἀνταρκτικοῦ ὠκεανοῦ, ἀνακαλυφθεῖσα τῇ 1882 ὑπὸ Βισκού, ἢ δυτικωτάτῃ τῶν β (σ κ ο ῖ ω ν) συστάδων.

Ἀδελαΐς (Adelaide), πρωτεύουσα τῆς ἐν τῇ Ν. Αὐστραλίᾳ βρετανικῆς ἀποικίας, κατεμένη ἐπὶ τῇ ποτ. Τόρρενς, ἔδρα τοῦ τῆς μεσημβρινῆς Αὐστραλίας διοικητοῦ καὶ ἐπισκόπου τῆς ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. Οἰκισθεῖσα τῇ 1888, ἐπέδωκε θαυμασίως διὰ τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου. Κἀτ. 67054 τῇ 1881 (μετὰ τῶν προαστείων). Τὰ προῖόντα τῆς βιομηχανίας αὐτῆς, χαλκόν, εὐτίνος ἐν τῇ περιχώρῳ πλουσιοπάροχα μεταλλεῖα, ἔρις, δέρματα, ἔλαιον, ἀλίπικτα καὶ ραλινοπώγωνα, ἐξάγει διὰ τοῦ ἐπίνειου αὐτῆς Ἀδελαΐδος λιμῆν (Port Adelaide), οἰκουμένην ὑπὸ 2885 κατοίκων. [Ν. Σ.]

Ἀδελάνδη (Hadeland). Ἐπαρχία τῆς Νορδηνγίας κατὰ τὴν Ν. ἀκτὴν τοῦ ὅρμου Ράνδ, Μάλλον ὄρεινῃ, εὐφορὸς καὶ καλῶς καλλιεργημένη. ἔχει ἔκτασιν 1262 τετλ. καὶ

11656 κατ. (1875), γεωργούς, κτηνοτρόφους, δασοκόμους καὶ ὁλοουργούς. [Π.Π.]

"Αδελν (Hadeln). Νομός τοῦ πρωσσικῆς διαμερίσμου. Στάθμ. παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ "Ελβ. ἔκτατος 326 τχμ., 18 036 κατ. (1885) καὶ πρωτ. τὴν "Ο τ ε ρ ν δ ε ρ φ, κειμένην παρὰ τὰς ἐχθας τοῦ Μέδερ. καὶ τοῦ σιδήρ. τοῦ Αρμυόργου καὶ ἔχουσαν βιομηχ., ἐμπορίον, ναυτιλίαν καὶ 1875 κατ. (1830). [Π.Π.]

"Αδελούγγ (Johann Christoph Adelung). Περιώνυμος Γερμανὸς γλωσσολόγος (γενν. τῇ 1734, ἀποθ. τῇ 1806) γνωστὸς διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ καὶ πολυμαθεστάτας εἰσολογικὰς ἐργασίας περὶ τὴν καθόλου γλωσσολογίαν καὶ ἰδίως περὶ τὴν πατριὸν Γερμανικὴν γλῶσσαν, ἐργασάμενος ὑπὲρ αὐτῆς τοσαῦτα, ὅσα ἐν ἄλλαις χώραις ἐλέγχουσι "Ακαδημαῖαι ὑπὲρ τῶν οἰκείων γλωσσῶν ἐργάζονται. Τὸ σπουδαιότατον τῶν περὶ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης ἔργων αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐν Λειψία (1774—1786) ἐκδοθὲν «Γραμματικὸν κριτικὸν λεξικόν» (Grammatisch-Kritisches Woerterbuch). Διὰ δὲ τὴν καθόλου γλωσσολογίαν περίφημον εἶναι τὸ ἔργον αὐτοῦ τὸ ἐπιγραφόμενον «Μιθριδάτης», ἐν ᾧ ἐπεχείρησε νὰ ἐκθέσῃ τὰ περίσπαστα τῶν γλωσσολογικῶν αὐτοῦ ἐρευνῶν. Ἀλλὰ τοῦ Μιθριδάτου τὸν Α' τέρμον μένον κατ'ὁρθώσας νὰ περάνῃ, οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι ἔργον τοῦ γλωσσολόγου Vater. [ΠΚ]

"Αδελόδεν, στενὴ θρενὴ κοιλὰς τοῦ ἔλβετ. καντονίου Βέρνης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φρουτγγ διαρρεσμένη ὑπὸ τοῦ ποτ. "Εγγστελεν.

"Αδελνάου (πολὺν. "Οδαλανόβα), πρωσσικὴ κώμη ἐμινώνμου ἐπαρχίας [ἐμβ. 892 τχμ., 62 827 κατ.] τοῦ νομοῦ Πόσεν, ἔχουσα κατοίκους 2 196 τῇ 1880.

"Αδελσβέργ (Adelsberg), 1) κώμη τῆς ἐν Αὐστρίᾳ Κραίνης ἢ Καρνιόλης ΝΑ τῆς Ἰδρίας ἐπὶ τῇ Καρυστίῳ σιδηροδρόμῳ. Κατ. 1720 τῇ 1880 (Δῆμος 3535). Οὐ μακρὰν ἀπ' αὐτῆς κεῖται τὸ ἀ δ ε λ ε β ε ρ γ ι ο ν ἂ ν τ ρ ο ν, περίφημον ψυχροσταγὲς σπήλαιον, 4 172 μέτρα μακρὸν καὶ διαιρούμενον εἰς τὸ ἀ ρ χ α ῖ ο ν καὶ εἰς τὸ ἐκ τεσσάρων θαλάμων συνιστάμενον ν ε ο ν, ὑπὲρ ἀνεκαλύθη τῇ 1816. Ἀμφοτέρων τοὺς εὐρυτάτους θαλάμους κοσμεῖσι λαμπρότατοι σταλαγμαῖαι καὶ υποσταλαγμαῖαι, πληροὺς δὲ ἐρυκτὰ καὶ ἀπολιθοθῆντα ἔσχα. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐγγὺς ὑπάρχον ἂ ν τ ρ ο ν τ ῆ ς Μ α γ δ α λ η ν ῆ ς εἶναι εὐχ ἤττον περίφημον διὰ τοὺς σταλαγμαῖας αὐτοῦ. — 2) Στενὸν τῶν ἀλγαντικῶν "Αλπειων, δι' αὐτὴν ἔδδς ἡ ἄγρουσα ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῷ Ἰλῳ Φελδνίρχ εἰς τὴν ἐπὶ τῷ Ἰννω Λανζέκ. — 3) Στενὸν τῶν ἰουλίων "Αλπειων, δι' αὐτὴν συγκοινωνοῦσι τῇ Ααυδᾷ αἱ πόλεις Γορική, Τεργέστη καὶ Φιούμη καὶ δι' αὐτὴν κατατείνεται ὁ ἀπὸ Τεργέστης εἰς Βιένναν σιδηρόδρομος. [Ν.Σ.]

"Αδελσγᾶϊμ (Adelsheim). Πόλις τοῦ Βάδεν, ἐν τῷ νομῷ Μοσάχ καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κινάου εἰς τὸν Σεκκίχ. — "Εχ' ἐσταθμὸν σιδηροδρ. βυρσοδεψεία, ζυθοποιεῖα κτλ. καὶ 1602 κατ. (1880). [Π.Π.]

"Αδελφαὶ τοῦ ἐλέους, μοναχικὸν τάγμα συσταθὲν ἐν Παρίσις ὑπὸ τοῦ Βικεντίου Παύλου καὶ τῆς εὐσεβοῦς χήρας Λεγρ. Κόριον ἔργον ἔχουσιν αἱ ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους νὰ βοηθῶσι τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ καὶ νὰ περιποιῶνται τοὺς ἀσθενεῖς ἐν τοῖς νοσοκομείοις καὶ τοῖς ἰδιωτικοῖς οἰκοῖς, νὰ ἐπισκέπτονται τοὺς ἐν φυλακῇ, νὰ ἀνατρέφωσι τὰ ἐκθετα βρέφη καὶ νὰ συντηρῶσι σχολεῖα διὰ τὰ ἄπορα κοῦρσιν. Κεῖρονται μένον δι' ἐν ἔτος καὶ ἀνανεοῦσι τὴν κοῦραν τῇ 25 Μαρτίου τῇ ἀδείᾳ τῆς ἡγουμένης. Ἐκ Παρισίων τὸ τάγμα τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους ἐξηπλώθη εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ ἐκτὸς τῆς Γαλλίας, ἰδίως ἐν Πολωνίᾳ. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καθόλου Ἑκκλησίᾳ ὑπάρχουσι μοναστήρια ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους, ἐν οἷς ὑπὸ τὸ πρόσχημα χριστιανικῆς φιλανθρωπίας διενεργεῖται πολλάκις προσηλυτισμός. Τὸ τάγμα τοῦτο καταργηθὲν ἐπὶ τῇ γαλλικῇ ἐπαναστάσει ἰδρύθη καὶ πάλιν διὰ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α' τῇ 1807. [Ι.Μ.]

"Αδελφᾶτον. Βλ. Ἀγαθεργά καταστήματα.

"Αδελφικὸς ἀσπασμός. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ χριστιανικῇ Ἑκκλησίᾳ ἐκαλεῖτο οὕτω ὁ ἀσπασμὸς ὁ ἀμειβόμενος εἰς διερμηνείας συνδιαλλαγῆς κατὰ τὴν θείαν εὐχαριστίαν ἢ καὶ ἐν ἄλλαις ἱεραῖς τελεταῖς, εἰς ἐν τῇ βαπτίσματι, τῇ χειροτονίᾳ κτλ. Ἐπειδὴ οἱ ἐθνικοὶ ἐνεκα τῆς συνήθειας ἀπέδωκαν μνηρὴν τοῖς χριστιανοῖς, διετάχθη οἱ χριστιανοὶ νὰ χωρίζωνται κατὰ γένῃ ἐν τῇ ἀδελφικῇ ἀσπασμῷ. Ἡ συνήθεια διετηρήθη ἐν τῇ Δύσει μέχρι τοῦ 19' αἰῶνος. Οὕτω δὲ καλεῖται καὶ ὁ ἀσπασμός, ἐν δίδει τοῖς καρδιναλίοις ὁ τὸ πρῶτον ἀναγορευόμενος πάπας κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐν τῇ ναῷ τοῦ ἁγίου Πέτρου. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑκκλησίᾳ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα μετὰ τὴν ἀνάστασιν ὁ ἱερεὺς ἱσταμένος ἐν τῇ ὡραίᾳ πύλῃ ἀσπάζεται τοὺς προσερχομένους αὐτῷ χριστιανούς ἐπιλέγων «Χριστὸς ἀνέστη», οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐπαναλαμβάνουσιν «Ἀληθὺς ἀνέστη». [Ι.Μ.]

"Αδελφοὶ τοῦ ἐλέους, ἀρχαῖος σύλλογος ἐκ λαϊκῶν πρὸς περιθαλψὴν τῶν ἀσθενῶν καὶ σωτηρίαν τῶν παρεκκλινουσῶν νεανίδων καὶ γυναικῶν, ἰδρυθεὶς τῇ 1510 ὑπὸ τοῦ πορτογάλλου Ἰωάννου Διδίου. Ὁ σύλλογος μετετέθη τῇ 1572 εἰς τάγμα μετοχικὸν καὶ προσέλαβε προνόμια τινα. Ἐπειδὴ δὲ σκοπὸς τοῦ τάγματος εἶναι ἡ περιθαλψὴ τῶν ἀσθενῶν ἄνευ διακρίσεως θρησκείας, διὰ τοῦτο τὰ τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι λίαν περιορισμένα, ἐπικρατοῦσι δὲ αἱ ἱατρικαὶ σπουδαί. Τὰ

μοναστήρια εἶνε κάλλιστα διευθετημένα νοσοκομεία, καὶ μόνον ἀδελφοὶ τινες προχειρίζονται ἱερεῖς πρὸς ἐπιτέλειαν τῶν ὀργανικῶν καθηκόντων. [I. M.]

Ἀδελφοποιία. Ὡς δι' υἱοθεσίας γίνεται τις τέκνον ἄλλου, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀδελφικὴν φιλίαν ἐξήγησαν νὰ παράσχωσι τύπον νομικόν, ὥστε δι' αὐτῆς νὰ κτάται τις ἀδελφούς. Ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι διαρρήδην ἀπηγόρευον, τὸ νὰ θεωρῇται τις συγγενὴς διὰ τῆς ἀδελφοποιίας· διὸ οὔτε κώλυμα γάμου ὑπελάμβανον αὐτὴν οὔτε κληρονομικὰ δικαιώματα παρέχον ἐντεῦθεν, εἰ καὶ ἀπῆντα παρ' αὐτοῖς καὶ ἀναφέρονται καὶ αὐτοκράτορες, ὥς ὁ Ίουστινιανός, ἔχοντες ἀδελφοποιητούς. Ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ καθιερωθεῖσης τῆς εὐλογίας τῆς ἀδελφοποιίας δι' ἰδιαίτερας εὐχῆς, ἐνομισάν τινες οἱ αὕτη παράγει οὕτως ἀληθὴ συγγένειαν μεταξὺ τῶν ἀδελφοποιητῶν. Ὁ λόγος δὲ οὗτος, ὥς καὶ ἡ χρῆσις τῆς ἀδελφοποιίας εἰς σκοπούς ἀπηγορευμένους, ἰδίᾳ εἰς συνωμοσίας, ἠνάγκασεν ὕστερον τὴν τε Ἑκκλησίαν καὶ τὴν πολιτείαν ν' ἀπογορεύσωσιν αὐτὴν (ἰδ. τὰς ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου 1834 καὶ ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1856 ἐγκυκλίους τῆς Ἱ. Συνόδου). Ἐν τῇ κατὰ ἡμᾶς παρέμεινεν ἡ συνήθεια τῆς ἀδελφοποιήσεως, τελούμενης ἐν κρυπτῇ δι' ἱερολογίας καὶ χρησιμοποιοῦσης εἰς στενωτέραν φιλίαν καὶ ἀλληλοβοήθειαν. [Π.]

Ἀδελφοποιητός. Ἰδ. Ἀδελφότης.

Ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρείῃ. Παροιμία σημαίνουσα ὅτι προτιμητέοι οἱ οἰκεῖοι εἰς βοήθειαν.

Ἀδεν ἢ Ἀδέν (ἀρχ. ἑλλ. Ἀδανὰ καὶ Ἀδάν, τὰ λατ. Adanum καὶ Adana), λίαν ὄχυρά καὶ εὐλίμενος πόλις τῆς Ἀραβίας κατὰ τὴν ἀίθρον τοῦ περὶ τοῦ Βαδ-ελ-Μανδὲβ, ἀπέχουσα τῆς Μόκας ΑΝΑ 225 χιλιομέτρα καὶ ὠκεοβαρμένη ἐπὶ μακρὰς χειρὸς παρατῆσθαι τὸ στόμιον εὐρυχόρου λιμένος. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν χρόνον καὶ κατὰ τὴν μεσαιωνὰν ἀξιόλογον ἐμπορεῖον οὐσα ἢ Ἀδεν, ἐξέπεσεν ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τῆς περὶ τὴν Πύελ-πιν ἄκραν εἰς τὰς Ἰνδίας θαλάσσιαν ὁδὸν καὶ κατεστράφη διὰ τῶν πλεῖμων τῶν τοῦρκων καὶ περσιῶνων, ὥστε ὁ πληθυσμὸς τῆς περιστάλλῃ εἰς 2000 μόνον κατοίκους· ἀλλὰ περιελθούσα τῷ 1830 ἀπὸ τοῦ σουλτάνου τῆς Λαῆς εἰς τοὺς 27 χιλίους, ἀνέλαβε καὶ ἤρχισε νὰ ἀκμάζῃ ἐκ νέου. Οἱ ἄγγλοι κατέστησαν αὐτὴν σπουδαί-ατον σταθμὸν τῶν εἰς τὰς Ἰνδίας πλεόντων πλοίων αὐτῶν καὶ ἐκέρχον τὸν λιμένα αὐτῆς ἐλευθερον· ἔκτοτε δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς ἤρξατο μεγαλύνει (24 711 τὸν 1881) καὶ ἐνεργεῖ ἀξιόλογον ἐμπόριον. [N.S.]

Ἀδενάου, πρωσιτικὴ κώμη ὁμωνύμου ἐπαρχίας [ἐμδ. 549 τετρ. χιλίωμ. 21772 κατ.]

τοῦ νομοῦ Κόβλεντίας ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς Πύελ (ἄρχ. τὴν λ.), ἔχουσα 1408 κατ. (1880).

Ἀδενὲς Adenez le Roi ἢ Adams de Brabant). Ἐπιφανὴς Γάλλος ἐπικλῆς ποιητὴς τοῦ 12 αἰῶνος (γενν. περὶ τὸ 1240 ἐν Βραβαντῇ, ἀποθ. περὶ τὸ 1300), ἐπικληθεὶς «βασιλεὺς τῶν ἀοιδῶν (μενεσπρέων)». Τὸ κάλλιστον τῶν ἐπῶν αὐτοῦ εἶναι ὁ Κλεομάχος. [Π.]

Ἀδένες, ὄργανα χρήσιμα εἰς ἐκκρίσιν ὑγρᾶς ἢ ἡμιρεῦστος οὐσίας τοῦ ζωικοῦ ἢ φυτικού σώματος.

Ἀδένες τῶν ζῴων. (φυσικ.) Ἐν τῇ ἀπλουστάτῃ αὐτῶν μορφῇ οἱ ἀδένες τῶν ζῴων συνίστανται ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου κυττάρου, ἐκχύνοντος ἢ ἐκκρίνοντος τὸν αὐτοῦ παρασκευαζόμενον ὑγρὸν ἐκκριμὰ πρὸς τὰ ἔξω, οἷοι οἱ ἀδένες τοῦ δέρματος. Συνήθως ὅμως πολλοὶ ἀδένες μονοκύτταροι ἐνοῦνται εἰς ἀποτελεστικὸν συνθετοῦ ὄργανου, τὸ δὲ ὑγρὸν τῶν κυττάρων ἐκχέεται εἰς κοινὸν τινα σωλῆνα, καλούμενον ἐκκριτήριον, ἐν ᾧ πύρρον, ὅστις φέρει τὸ ἐκκριμὰ ἐνὶστα λίαν μακρὰν τοῦ τόπου τῆς παρασκευῆς αὐτοῦ. Τὸ κυττάρωδες ἐκπύρρον τοῦ ἐκκριτικού πόρου τῶν ἀδένων εἶνε συνέχεια τῶν κυττάρων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιθηλίου (ἰδε λέξιν) τοῦ δέρματος ἢ βλεννογόνου τινὸς ὕμενος, μεταβεβλημένου πρὸς τὰ ἔσω κατὰ τὴν σύστασιν καὶ τὴν λειτουργίαν. Ὑπερκα τοῦτου Ἄ. τινὲς εἶνε διεσπαστοὶ τοῦ ἐπιθηλίου εἰς βαθύτερα στρώματα τοῦ δέρματος, τὰ δὲ βαθύως κεκλιμένα κυττάρα εἶνε παραλλήλα κατὰ τὴν ποιότητά αὐτῶν καὶ τὴν λειτουργίαν. Τοιοῦτοι π.χ. εἶνε οἱ ἰδρωτοποιοί, οἱ σμηγματογόνοι, οἱ γαλακτογόνοι ἀδένες. Κατὰ τὴν μορφήν αὐτῶν οἱ Ἀ. διαίρου-νται εἰς θυλάκους ἢ ἐξ. ὅταν πηκτικίζωσι μικροὺς ἄσους, θυλάκους ὄντας οἱ πεψινογόνοι ἀδένες τοῦ στομάχου, οἱ ἰδρωτοποιοὶ κτλ. καὶ εἰς βότρυς ἢ ἐξ. ὅταν διακινῇ βότρυς ἀποτελοῦνται ἐκ πολυκρίμων στρογγύλων τεμαχίων προσηρμοσμένων πυκνῶς ἐπὶ τῶν κλαδίων τοῦ ἐκκριτικού πόρου. Ἐν τῇ σπῆματι τῶν σπονοδυλικῶν ζῴων οἱ μεγάλοι ἀδένες ἀποτελοῦσιν εὐμεγέθη ὄργανα, καλούμενα ὑπὸ συνεκτικοῦ ἰστού καὶ περιελίσσοντα ἀγγεῖα καὶ νεύρα. Οὕτω τὰ ὄργανα ταῦτα ἔχοντα μικρὸν ὄγκον ἐγκλείουσι μεγάλην ἐκκριτικὴν ἐπιφάνειαν. Οὕτω ὑπὸ τῶν νεφρῶν π.χ. τοῦ ἀνθρώπου ἀποκρίνεται εἰς 24 ὥρας ποσότης οὐρῶν ὑπερβαίνουσα τὸ βάρος τῶν νεφρῶν κατὰ τὸ τετρακκοῦνταπλάσιον ἢ καὶ πεντηκκοῦν-πλάσιον. Οἱ ἀδένες τρέφονται διὰ τῶν αἱμα-τοφόρων ἀγγείων· τὰ δὲ νεύρα ἀσκούσι μεγί-στην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐκκριτικότητος αὐτῶν.

Εἰς τοὺς ἀδένες συγκαταριθμοῦνται παρὰ τοῖς σπονοδυλικαῖς ζῴοις καὶ οἱ αἰμα-ποιοὶ ἢ αἰματογόνοι ἀδένες (οἷον ὁ θυρεοειδὴς ἀδὴν, οἱ λιμφοὶ ἀδένες, ἡ ὑπέρστος τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τὰ ἐπινεφρίδια), ἧτοι ἀδένες

σῶν τούς δακτύλους αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὀργάνων, φερόντων τοιοῦτους ἀδένες, αἰσθάνεται τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν ἐν τῇ καλλώδους κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἦτορ ποιότητος τῆς ἐπιφανείας. Οἱ ἀδένες οὗτοι εἶνε μεμονωμένα κύτταρα τῆς ἐπιδερμίδος προσέχοντα θηλοειδῶς τῶν λοιπῶν. Ἐντός τοῦ πρωτοπλάσματος τῶν κυττάρων τούτων σχηματίζεται τὸ ἔκκριμα, ὅπερ συναθροίζεται ἐσωθεν πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, μεταξὺ δὲ ἔκκριματος καὶ πρωτοπλάσματος σχηματίζεται νέα μεμβράνη ἐκ φυτοκυτταρίνης (ιδ. λ.). Εἰς πολυκύτταρους ἀδένες οἱ τοίχοι τῶν κυττάρων διασχιζοῦνται εἰς δύο, ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν συναθροίζεται τὸ ἔκκριμα. Εἰς τοὺς ἐπιπολάσιους τοιοῦτους ἀδένες καταλέγονται καὶ αἱ ἀδενώδεις τριχίτιδες, αἱ εὐρίσκειναι ἐπὶ πολλῶν βλαστῶν καὶ ῥιζῶν καὶ παρέχονται εἰς αὐτοὺς ἱζηδὲς ἐπιχρίσματα. Αἱ τριχίτιδες αὗται φέρουσι σφαιρικὸν ἐπάρκισον κύτταρον, ἐν ᾧ γεννᾶται αἰθέριον ἔλαιον· τὸ ἔλαιον δὲ τοῦτο ἀφαιρούμενον διαρρηγνύει τὸν τοίχον τοῦ κυττάρου μετὰ τῆς ἐμφανείας (ιδ. λ.), ἐνῷ δὲ οὕτω τὸ κύτταρον καταστρέφεται, ἐναπομένει ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς τριχίτιδος τὸ ἔκκριμα. Εἰς τοὺς φυτικούς ἀδένες ἐπίσης καταλέγονται καὶ αἱ ἀλκαλικαὶ τριχίτιδες, αἱ εὐρίσκειναι ἐπὶ πολλοῦ καὶ μεγέθους τριχίτιδος, παράγουσαι ἔκκριμα κομμιῶδες ἢ ῥητινώδες, δι' οὗ τὰ λεπτοφυῆ μικρὰ φύλλα τῶν ὀφθαλμῶν τῶν φυτῶν συγκολληθῶνται πρὸς ἀλλήλα. Τὸ ἔκκριμα τῶν ἀδένων τούτων συναθροίζεται μεταξὺ ἐμφανείας καὶ ἐξωτερικοῦ τοίχου τῶν κυττάρων. Τὰ ἔκκριματα τῶν φυτικῶν ἀδένων εἶνε ὕδωρ, ἐν ᾧ εὐρίσκονται αἰθέριους μεμιγμένα κατὰ σταγόναν ἢ ἐν εἶδει γαλακτωμάτων αἰθέρια ἔλαια καθαρά ἢ μετὰ ῥητινῶν ἐν αὐτοῖς διαλυμένων, κόμμι, βλέννη, δεψικά οὐσία, κολοιδεῖς ἢ καθαροὶ ῥητινώδεις οὐσῖαι. Ἐκτός οὖν τῶν ἀδένων τῶν παραγόντων τὰς διαφορωτάτας ταύτας ὀργανικὰς οὐσίας, εἰς τινα φυτὰ ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι παρασκευάζοντες ἔκκριματα ἀνόργανα ἐπὶ τινῶν ὀρισμένων γωρίων τῆς ἐπιφανείας τῶν φύλλων, ἰδίως δὲ ἀνθρακικῇ ἁσέσσει. (Περὶ τῶν ἔλως ἰδιαζόντων περὶ γόγγυον ἢ ἀδενώδη. [M.] Φυτὰ ἐν τομοφάγῳ.)

Ἀδενίτις (Χειρ.)· πάσα μὲν ἐν γένει νόσος τῶν ἀδένων, ἰδίως δ' αἱ τρυφῶν χροῖαι· ἢ δὲ εἰς φλεγμοναί. [K. A.]

Ἀδενίτις (Ἱππιατρ.). Νόσος συνιστάμενη κατὰ τὸ ποῖον εἰς ὃν καταρροὺν τῆς ῥινὸς καὶ τῶν παρ' αὐτὴν κοιλοτήτων μετὰ φλεγμονῆς καὶ ἐξοιδήσεως τῶν κατὰ τὴν νεφελὴν λεμφατικῶν ἀδένων. Ἡ πάθησις αὕτη λέγεται μερίστην σηλασίαν, καθόσον ἐν τῇ χροῖα αὕτης σταδίῳ παρουσιάζει σημεῖα ὅμοια πρὸς τὰ τῆς μάστιος (ἴδε Μάστις), διό καὶ

ψευδομάστις ἢ ὑποπτος μάστις ἢ Ἀδ. ἐκλήθη. Ὡς ἰδιαιτέρην πρὸς τὴν Ἀδ. προδιάθεσιν δεικνύουσιν οἱ πῶλοι κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελευταίας ὁδοπορίας, ἦτοι μετὰ τοῦ 4—5 ἔτους τῆς ἡλικίας· πρὸς δὲ αὕτη παρετηρήθη σχεδὸν πάντοτε καὶ μετὰ κοῆθι πῶς χαρακτηρεῖται ἀναπτυσσόμενη μετὰ τῶν νεωγνῶν στρατιωτικῶν ἵππων ὡς νόσος ἐγγληματισμοῦ. [Γ. Ν. Π.]

Ἀδενόκαρπος (βοτ.) γένος ψυχάνθων συγγενὲς τῇ Κιτύνῃ. Φυτὰ ξυλώδη θαμνιώδη ἢ φρυγανώδη μετὰ λοβῶν ἀδενόκαρων, τὰ πλείστα θάλασσαν τῆς Ἰσπανίας. Τὸ μόνον εἶδος τῆς ἐλληνικῆς χλωρίδος εἶνε ὁ Ἀ. ὁ Πύλη-ληνικὸς (*Adenocarpus Graecus* (Grisch.) φέρμενος ἐν θρυμώδεσι θρεντοῖς τόποις τῆς Εὐδοίας. [Θ. X.]

Ἀδενόσάρκωμα βλ. λ. Ὀγκος, νεόπλασμα.

Ἀδενόστημον τὸ στελεπνόν (βοτ.) (*Adenostemon nitidum* Pers.) ὄψιπλὸν δένδρον τοῦ Χιλὲ τῆς εὐκαρπείας τῶν Ἀφροειδῶν, ἐξαιρετικὸν διὰ τὴν ὠραϊότητα τοῦ ὑψοῦ καὶ πολυφύλλου φύλου αὐτοῦ. Καλεῖται ἐν τῷ τόπῳ κοινῶς *Queule*, *Nuble* ἢ *Araucaria*. [Θ. X.]

Ἀδενόστυλος (βοτ.) *Adenostyles* Cass. ἴδε Κακαλία.

Ἀδενόφωρος βοτ. *Adenophora* Fisch. Γένος τῶν καμπανουλιθῶν (*Campanulaceae*) ὅμοιον σχεδὸν πρὸς τὴν *Campanula*. Ἀδ. ἢ εὐοσμὸς (*Ad. suaveolens* Fisch.) φύεται ἐντός τῶν ὀρεινῶν βασίων τῆς μέσης Εὐρώπης καὶ εἶναι ῥητινῶδες, εὐσμου. [M.]

Ἀδένωμα. Νεόπλασμα ὅμοιον κατὰ τὴν ὕψην πρὸς τοὺς γνησίους ἀδένες τοῦ σώματος· ὅπως ἔχμεν δύο εἶδη ἀδένων, οὕτω διακρίνομεν δύο εἶδη ἀδενωμάτων, τὰ βοτρυοειδῆ καὶ τὰ ἀκτινοειδῆ. Εἶναι ἐν γένει νεοπλασμάτα καλοῦσθαι. [M. X.]

Ἀδερῆρ καὶ Ἀδερῶρ, ὀρεινὴ χώρα τῆς δυτικῆς Σαχάρας, οἰκουμένη ὑπὸ μαυρίων [7000 περίπου], ἥς πρωτεύουσα εἶναι ἡ κόμη Βαζάν.

Ἀδερνὸ (*Aderno*), ἰταλικὴ πόλις τῆς ἐν Σικελίᾳ ἐπαρχίας Κατάνης. ἔχουσα κατ. 14823. Κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Αἴτης καὶ παρὰ τὸν ποτ. Σιμέτο, καταφερόμενον αὐτῇ διὰ πολλῶν καὶ ὠραίων καταρρακτῶν· ἐκαλεῖτο δὲ τὸ πάλαι *Adranum* καὶ ἔλλ. τὸ Ἀδερῶν ἐν, κτισθὲν (κατὰ Δ. Σικ. 11,37) ὑπὸ Διογυσιῶ. [N. Σ.]

Ἀδερσὺχ, βοτаниκὴ κόμη τοῦ νομοῦ Βραουνάου παρὰ τὰ σιλεσιακὰ σύνορα (κατ. 1700). Παρ' αὐτὴν οἱ ἀδερσὺχοι βλάστησι, ἐκ σιτεσσογενῶν ἀρμελλῶν πετρώματα, πολυπλῆρως διεσπασμένα καὶ συνιστάμενα λαβύρινθον ἔλως (τὸ μήκος 3 χιλιόμε.)

ἀλλοεῶν τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν βράχων ἀπὸ 30 ἕως 60 μέτρα ὑψηλῶν. [N. Σ.]

Ἀδεσμία ἢ βαλσαμώδης (βερ.) (Adesmia balsamica Bert.) θυμαίος τῆς οἰκ. τῶν ψυχάνθων φυόμενος ἐν Χιλίᾳ ὅπου ὀνομάζεται Jarilla παράγων κόμην βαλσαμώδες. [Θ. Χ.]

Ἀδεροσλέβεν (Hadersleben. — δαν. Haderslev) πρωτ. ἐμιονύμου νομοῦ τῆς πρωσσικῆς τοπικῆς Σλέσθι-Χολστάν, παρὰ τὴν ἑρμίσκον τῆς Πολωνίας. ἔχει σταθμ. σιδηρ. σιδηροδρογία, μηχανουργεῖα κτλ. καὶ 1637 κατ. (1885). — Οὐ νομ. δ. Ἀδεροσλέβεν ἔχει ἔκτασιν 1694 τετρ. καὶ 57,211 κατοίκους (1885). [Π. Π.]

Ἀδέσποτον (ἀ σ τ. δ ι κ.). (res nullius) πᾶν πρᾶγμα ὑπ' οὐδενὸς τὴν κυριότητά πρὸς διατελεῖται ἢ παύσασθαι διατελεῖται ὑπὸ τοιαύτην. Κατὰ τὸ Ρ. Δ. ὁ κύκλος τῶν Α. ἦν εὐρύς. περιλαμβάνον πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκίνητα καὶ κίνητα. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ περὶ διακρ. κτημ. Ν. 21/6 1837 ὅμως ἐξήρηθησαν τὰ ἀκίνητα (ἰ. Πράγμα) καὶ τὰ ἐν ἐγκαταλειμμένη κληρονομία καὶ νητὰ (ἰ. Πράγμα) περιερχόμενα τῇ κυριότητι τοῦ δ η μ ο σ ι ο υ (ἰ. λ.). Τῶν Α. ἡ κυριότης ἀποκτάται διὰ τὴν α τ α λ ῆ ψ ε ω ς (occupatio). [N. Δ.]

Ἀδέσποτον ἔδαφος. (Διέθν. δίκ.) τὸ μὴ τυγχάνον ὑπὸ κυριαρχίαν μὴ αποτελεῖν μέρος χώρας. (Βλ. Κατάληψις.) [Σ. Σ.]

Ἀδεσπότων κτημάτων νόημα. Πᾶν τὸ μὴ ἔχον κύριον, ἥτοι μὴ ἀνήκον εἰς τὴν κυριότητά τινος, λέγεται ἀδεσποτον. Κατὰ τοὺς Ῥωμαίους τὰ ἀδεσποτα περιέχονται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ πρώτου καταλαμβάνοντος αὐτὰ καὶ δι' αὐτὰ τῇ κατοχῇ. Τὸν μέσον ὅμως αἰῶνα, ὅτε τὰ Κράτη τὰ διὰ τῶν κατακτήσεων ἀποκτηθέντα ἔθνη καὶ κτήματα εἶχον κατὰ τὸ πλείστον σπατάληται, διεκέρχοντο πᾶν τὸ ἀδεσποτον ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἀνήκον εἰς τὸν ἑρμίσκον, μόνον δ' ἐκείναι αἱ γαῖαι καὶ τὰ πρᾶγματα ὑπάρχοντα εἰς τὴν ιδιοκτησίαν τῶν ἰδιωτῶν. ὅσα εἶχον καλλιεργηθῇ παρὰ τούτων, ἡ ἥσαν ἤδη ἐν τῇ κατοχῇ αὐτῶν καὶ ἔφερον τὸ ἐμδύλεμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Μὴ ἀρκεσθέντα δὲ εἰς ταῦτα ἐκέρχοντο ἀδεσποτα καὶ τὰ τῶν ἀλλήλων τελευταίωντων κτήματα ἢ τὰ ὑπὸ τῶν κληρονόμων ἐγκαταλειμμένα. Ἡ διάταξις αὕτη διεσώθη καὶ ἐν νεωτέραις νομοθεσίαις, ὡς ἐν τῇ Γαλλικῇ κώδικι (ἄρθρ. 539). ἔξ τῷ ματηγγισθῇ καὶ εἰς τὴν ἡμέτερον περὶ διακρίσεως κτημάτων νόμον (ἄρθρ. 16) [Ε.]

Ἀδύλωτα ζῶα. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται τὰ ζῷα, τὰ μὴ ὑποδύμενα εἰς τὴν νόμιμον θήλωσιν πρὶς ὑπαγωγὴν τοῦ οἰκείου φέρου. Κατὰ τὴν ΑΧΑΑ' νόμον τῆς 22 Δεκεμβρ. 1887 ἕκαστος θήμαρχος, ἐδρησόμε-

μενος ἐκ τοῦ βιβλίου τῆς μεταγραφῆς τῶν θηλωτῶν τῶν κτηνοτρόφων (ἄρθρ. 8), συντάσσει ἐνομαστικὸν κατάλογον τῶν θηλωτῶν ἢ ἐλλειπῶς δηλωσάντων τὰ ζῷα αὐτῶν (ἄρθρ. 12) ὅτις ἐκτίθεται ταυτοχρόνως ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἀπὸ τῆς 26 Μαρτίου εἰς ἕκαστον παρεδρεῖον τῆς περιφερείας του, ὅπου πᾶς τις δύναται, λαμβάνων γνώσιν αὐτοῦ, νὰ καταγγείλῃ πρὸς τοὺς δημοσίους κατηγοροὺς ἢ εἰρηνοδίκους ἢ δημόγρχου, φελλόντες νὰ διαδιδάσῃ τὴν καταγγελίαν ἐντὸς 24 ὡρῶν εἰς τὴν δημόσιον κατηγορίαν, τοὺς κτηνοτρόφους, τοὺς μηδὲν ἢ ἐλλειπῶς δηλώσαντας τὰ ζῷα τῶν καὶ μὴ ὄντας ἐγγεγραμμένους ἐν τῇ ἐκτεθειμένῃ ἀποσπασματικῇ καταλόγου· εἰς τοιαύτας καταγγελίας πρὸς τὴν δημόσιον κατηγορίαν δύναται νὰ προσθῇ καὶ ὁ ἀρμόδιος οἰκονομικὸς ἐφορὸς, πλὴν οὐχὶ μετὰ τὴν 6 Ἀπριλίου (ἄρθρ. 14). Οἱ ἐν τῇ καταλόγῳ τοῦ δημόγρχου ἀναφερόμενοι εἰσάγονται εἰς τὸ πταισματοδοκίειον τὴν πρώτην δικαστικὴν ποινικὴν ὑποθέσεων μετὰ τὴν 3 Ἀπριλίου, εἰ δὲ ὑπ' ἄλλων καταγγελλόντες τὴν πρώτην δικαστικὴν ποινικὴν ὑποθέσεων μετὰ παρέλευσιν 8 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραδόσεως τῆς καταγγελίας (ἄρθρ. 17). Ἄν μὴ προσέλθῃ κατηγορούμενος, ἡ συζήτησις ἀναβάλλεται ἐπὶ ἑκτῇ ἡμέρᾳ, ὅτε καὶ ἐρήμην ἐκδίδεται ὀριστικὴ ἀπόφασις, ἢ κατ' ἀντιμωλίαν ζητεῖται ἀναβολὴ 8 ἡμερῶν, ἂν προηγήθῃ ἡ ἀνωτέρω ἀναβολή, ἢ 15 ἡμέρας ταύτης, πρὶς προσαγωγὴν ἀποδείξεων, μεθ' ἧς ἐκδίδεται ἡ ὀριστικὴ ἀπόφασις (ἄρθρ. 18), καθ' ἣν ὁ μὴ ἐπαυρομένης μέχρι τῆς προτεραιᾶς τοῦλάχιστον τῆς δίκης τὴν παράκλησιν, ὅπως οὕτω τοῦλάχιστον ὑπαχθῇ εἰς τοὺς ἐκπροθεσμίας δηλωτάς, τιμωρεῖται μὲν ποινὴν ἴσην μὲ τὸ διπλάσιον τοῦ κατ' ἀνῶτατον ὅρον φέρου τῶν μὴ δηλωθέντων ζώων του, ἀποδίδων καὶ τὸν φέρου τοῦτον». (ἄρθρ. 16). [Ε.]

Ἀδὴν ὀρυκτῶν (Druse) καλεῖται κοίλωμα ἐντὸς πετρώματος (γεωδός), οὗ τινος τὰ τοιχώματα καλυπτοῦνται ὑπὸ κεκρυπταμένων ὀρυκτῶν (π.χ. χαλαζίου)· ἀδὲν ὁ δὲ μὲ μ δ ρ ἄ ν α καλεῖται ὁ φλοιὸς τοιοῦτου ἀδένος, ὁ συνιστάμενος ἐκ λεπτοτάτων κρυπταλλῶν. [Κ. Μ.]

Ἄδης καὶ Ἄιδης καὶ Ἄιδωνεύς, θωρ. Ἄϊδας, α') ὁ ἀναξ τῶν νεκρῶν θεός, υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ἀδελφὸς τοῦ Διὸς, τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἥρας, κατ' ἄλλους δὲ καὶ τῆς Ἑστίας καὶ τῆς Δήμητρος. Καταπίων αὐτὸν ὁ πατὴρ ἄμα γεννηθέντα, καθὼς καὶ τὰλλα τέκνα του, ἐξήμασεν ὕστερον ἀναγκασθεὶς ὑπὸ φαρμάκου δεθέντος αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Μήτιδος. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς Τιτάνες μάχῃ συνεπολέμησεν ἢ Ἄλ. μετὰ τῶν ἀδελφῶν, ὅπλων ἔχων τὴν κυνὴν, τὴν καθιστάσαν αὐτὸν ἀεττον (βλ. λ. Ἄιδος κυνὴ)· μετὰ δὲ τὴν νίκην, διανεμηθεῖς διὰ κλήρου τῆς ἀρχῆς.

ἔλαχεν ὁ Ἄ. τὴν ἐν Ἀδῃ δυναστείαν (ἔλαχε ὅσον ἡρώδεια κατὰ τὴν Ἰλιάδα).

Ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ αὐτοῦ κατοικίᾳ, ὑπὸ τοῦς κελυμῶνας τῆς γῆς, ἀνάσσει ὁ Ἄ. τῶν νεκρῶν, σύνθρονον ἔχων τὴν ἑπαινήν Περσεφόνειαν. Μετὰ ταύτης κρίνει τοὺς νεκρούς, τιμωρεῖ τὰς ἐπιπορεύσας καὶ ἐπιτελεῖ τὰς ἀράς. ἔχουσι δὲ θεραπείας τὰς Κήρας καὶ τὰς Ἑρινύς, ὡς ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν γῆν, ὡς ψυχολογοῦντες ἢ τιμωροῦς δαίμονας. Ὁ μετὰ τῆς Περσεφόνης γάμος αὐτοῦ ἦν ἄκαρπος, διότι κατὰ τὰς θρησκευτικὰς παραστάσεις πολλῶν λαῶν ἡ στερίσεως ἐγκρίεται ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ Ἄδου (ὁ παρὰ τῷ σχολαστῇ τοῦ Βιργιλίου Σερβίμ μῦθος, καθ' ὃν αἱ Ἑρινύες εἶναι θυγατέρες τοῦ Ἄ. φαίνεται μεταγενέστερον πλάσμα). Ὁ Ἄ. ἐλάτρευετο πολλὰ καὶ τῆς Πλούτωνος (βλ. λ. Πλούτων). Μῦθοι ὅμως περὶ αὐτοῦ εὐλόγιστοι ὑπάρχουσι, καὶ δὴ μόνοι οἱ περὶ ἀρπαγῆς τῆς Περσεφόνης (βλ. λ.), περὶ συμμεταγῆς εἰς τὴν Τιτανομαχίαν καὶ περὶ τῆς πλῆγης, ἣν ἔλαβε τοῦθεοις ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους καὶ ἣν ἐθεράπευσεν ἐν Ὀλύμπῳ ὁ Παιήμων.

Κατὰ τινες τῶν νεωτέρων μυθολόγων τὸ ὄνομα Ἄ. εἶναι αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἰνδίας θεοῦ τῶν βεδίκων ὕμνων Ἀδिति· ἀλλ' ἡ εἰκασία αὕτη εἶναι ἀσύστατος, διότι ἡ κατὰ σύμπτωσιν ὁμοιότης τοῦ ὀνόματος οὐδὲν μαρτυρεῖ περὶ σχέσεως οὐδετέρας τοῦ ἑλληνικοῦ Ἄ. πρὸς τὴν παντελῶς διαφορὴν θεὸν τῆς βεδικής θρησκείας. Πιθανωτάτη δ' εἶναι ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως ἀπὸ τοῦ στερητικοῦ α καὶ τοῦ ἰδαίν (βλ. λ. ἰδ. μετὰ τοῦ διγαμμῆ), σημαίνουσα τὸν ἀέρατον, τὸν σκοτεινόν, ἢ τὸν ποιοῦντα ἀφανεῖν τὴν ἐτυμολογίαν δὲ ταύτην εὐαρμοστεῖ καὶ τὸ κυριώτατον σύμβολον τοῦ θεοῦ, ἡ Ἄιδος κυνὴ (βλ. λ.). — Πλὴν τοῦ ὀνόματος τούτου καὶ αἱ ἐπωνυμίαι τοῦ Ἄ., ὧν οὐδεμία σχεδὸν ἀναφέρεται εἰς μύθους περὶ αὐτοῦ, καθιστῶσιν ἐναρμόσιον τὰς περὶ τοῦ θεοῦ θρησκευτικὰς περὶ τῶν ἀρχαίων. Οὕτως ἐπωνομάζεται Ἀδάμας, Ἀδάμαστος, Ἀδμητός, Ἀμελίχιος, Ἰφθίμιος, Κρατερὸς, Μέλας, Πελώριος, Στυγερός διὰ τὸ στυγνὸν καὶ ἀκαμπτον ἦθος καὶ τὴν ἰσχύον αὐτοῦ. Ἀγρησίλαος, Παγκοίτης, Πολυδεγμων, Πολυδέκτης, ὡς δεχόμενος τοὺς πολλούς, τὴν μεγάλην τὴν νεκρῶν πλῆθύν, Ζαγρεὺς, ἀπαράλλακτος ὡς ὁ Χάρος τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων λέγεται κυνηγός. Ὡς γόνιμα δὲ θεότης ὁ Ἄ. ἐπωνομάζεται Ζεὺς γόνιμος ἢ ὑπογόνιος, καὶ Πλούτων ἢ Πλούτων, ἥτοι πάρχους τοῦ ἐν τοῖς κόλποις τῆς γῆς κρυπτομένου πλούτου, τῶν καρπῶν τῆς γῆς. (βλ. καὶ Ἄιδος κυνὴ, Περσεφόνη, Πλούτων). — Περὶ τῶν ἀπεικονίσεων τοῦ Ἄ. ἐν μνημείοις τῆς ἀρχαίας τέχνης βλ. θεμ. Π. Σοφούλη, Hades in der antiken Kunst. Wuerzburg, 1884.

β') Ἀδης προσέτι καλεῖται ἡ κατοικία τῶν νεκρῶν, ἣν πάντες οἱ λαοὶ φανταζονται ὡς οὖσαν ἐν ἰδίῳ γόμφῳ ἀπρεσβίῳ εἰς τοὺς ζῶντας, κειμένην δ' ὑπὸ τὴν γῆν, ἢ ἐν νήρῳ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς (βλ. λ. Πλούσια πεδία, Κατω κόσμος). Κατὰ τὰς παρ' Ὀμήρῳ παλαιότητας δοξασίας τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἄ. ἦν ἡ κατοικία τῶν νεκρῶν καὶ τοῦ ἀνάσσοντος αὐτῶν θεοῦ, δι' ὃ καὶ δόμος ἢ δόμοι· Ἄιδος καλεῖται. Κατὰ τὴν Ἰλιάδα ἔκειτο ὑπὸ τὴν γῆν, κατὰ δὲ τὴν Ὀδυσσειαν εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς· ὅπως μεταξὺ εἰς Ἄ. ὁ Ὀδυσσεὺς περὶ διὰ τῆς νῆος τοῦ τὸν Ὀκεανόν, καὶ ἀποβαίνει εἰς αὐτήν, ἐνθα τὰ ἅλσθ τῆς Περσεφόνης, ἔχοντα δένδρα ἄκαρπα, αἰγείρους καὶ ἰτέας. Ἐκεῖ εἰς τὰ πέρατα τοῦ Ὀκεανοῦ εὐρίσκεται καὶ ὁ δῆμος καὶ ἡ πόλις τῶν Κίρκων, λαοὶ μυθικοῦ (πιθανῶς τῶν νεκρῶν), κεκαλυμμένοι διηγεκῶς ὑπὸ ζόφου καὶ ἐμύχλης, οὐς οὐδέποτε βλέπει αὐτίς ἥλιος. Κατ' ἄλλην δὲ περιγραφήν τῆς Ὀδυσσειας ὁ Ἑρμῆς φέρει τὰς ψυχὰς τῶν φονευθέντων μνηστέρων εἰς τὸν ἀσφοδελὸν λαιμόνα, ἐνθα διατίθονται αἱ ψυχὴ παρὰ τὸ θεῖον τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τὰς πύλας τοῦ Ἥλίου. — Ὁ εὐρύτατος χώρος τοῦ Ἄ. εἶναι ἀτερπής, σκοτεινός, εὐρύς (εὐρυατῶν, μουχλιασμένος) στυγερός καὶ ἀνθρώποις καὶ θεοῖς. Ἔχει εὐρείας πύλας, ἀφ' ὧν καὶ Πυλάργης ὁ θεὸς Ἄ. ἐπονομάζεται καὶ σύμβολον οὐχὶ σπάνιον αὐτοῦ ἐν μνημείοις τῆς ἀρχαίας τέχνης εἶναι κλειδός. Διὰ τῶν πυλῶν τούτων εἰσέρχονται ἀκωλύτως οἱ νεκροὶ, περὶ αἰνιόμενοι ὑπὸ τοῦ φύλακος κυνὸς Κερβεροῦ (βλ. λ.), ἔστις ἀγνώστῳ ἐμποδίζει τὴν ἐξόδον αὐτῶν. Τέσσαρες φοβεροὶ ποταμοὶ ῥέουσιν ἐν Ἄ. ἡ Στύξ, ὁ μένος ἐν τῇ Ἰλιάδι ἀναφερόμενος ποταμὸς τοῦ Ἄδου, ὁ Ἀχέρων (ὁ ποταμὸς τῶν Ὀλυσσίων), ὁ Πυριφλεγέθων (ὁ καὶ ἐν ταῖς χριστιανικαῖς περὶ κολάσεως δοξασίας διατηρηθεὶς Πύριος ποταμὸς) καὶ Ἰκίοντος, (ὁ ποταμὸς τῶν δδουμίων), ἀπορρῶς τῆς Στυγὸς, ἀμφότεροι χυόμενοι εἰς τὸν Ἀχέρωντα (βλ. τὰ ἰδικότερα περὶ ἐκαστοῦ τῶν ποταμῶν τούτων ἀρθρον). Παρὰ Ἀσσυριακῇ δὲ καὶ ἄλλοις μεταγενετέροις συγγραφεῦσιν μνημονεύεται ἐν Ἄ. καὶ Ἀθήης ὕδαρ, ὕδατα (βλ. Ἀθήη).

Ἐν Ἄ. οἱ νεκροὶ οὐδεμίαν διατηροῦσι ζωτικὴν δύναμιν, εἶναι εἰδωλα, σκιά, ἔσπερήμεναι νοῦ καὶ φωνῆς· ἀνακτῶσι δὲ προσκαιρῶς δύναμιν πίνουσαι αἷμα (βλ. Χοκί). Δὲν ἔχουσιν δατὰ καὶ σάρκα, ἀλλὰ διατηροῦσι τὸ σχῆμα τοῦ σώματος. Ἐξήκολουθεῖσι δὲ καὶ ἐν Ἄ. διακόντες ἐν τῇ γῇ διηγῶν συνήθως βίον, ὁ Μίνιος παρ' Ὀμήρῳ, χρυσὸν σκῆπτρον ἔχων δικάζει ὡς ζῶν ἐδικάζον· Ὁρίων συνελάνθει κατὰ τὸν ἀσφοδελὸν λαιμόνα τὰ θηρία, ὅσα ἤρπυσεν ἐπὶ γῆς. Ἐκ δὲ τῆς δοξασίας ταύτης, ἣν ἔχουσιν εἰς καὶ νῦν πάντες σχεδὸν οἱ κατὰ φύσιν λαοί, διεπλάσθη σὺν τῷ χρόνῳ ἡ πίστις περὶ ἀμείνων καὶ ποιῶν μετὰ θά-

νατον καὶ περὶ χρητηρίων ἐν Ἄδου (βλ. Κόλασις).

Αἱ Ὀμηρικαὶ αὐταὶ παρατάξεις καὶ περιγραφαὶ τοῦ Ἄδου παρέχουσιν ἐννοίαν κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἦσαν ἀκριβῆ τῶν δοξασιῶν τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς μετα θάνατον τύχης τοῦ ἀνθρώπου. Συνεπληρώθησαν ὅμως αἱ δοξασταὶ αὐταὶ καὶ ἐν τισι μεταβλήθησαν καὶ ἐνεκα ἄλλων λόγων, μάλιστα δ' ἐνεκα τῆς βοῆς, ἣν ἔσχον εἰς τὴν διάπλασιν τῶν περὶ τῶν ἐν Ἄδου μύθων αἱ διηγήσεις περὶ τῶν εἰς Ἄδου καθέδων θεῶν καὶ ἡρώων, ὡς τοῦ Διονυσίου, τοῦ Ὀρφέως, τοῦ Ἰρακλέους, τοῦ Θησέως. Πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀρχῇ ἐπιχωριζόντων μύθων περὶ Ἄ., διατηρηθέντες ἐν τῇ κατὰ τόπους λατρεῖα τῶν χθονίων θεῶν, ἐξηπλώθησαν καὶ εἰς τὴν ἑλλην. Ἑλλάδα· τοιοῦτοι δ' εἶναι μάλιστα οἱ περὶ τῶν στομιῶν τοῦ Ἄδου, οἱ ὧν ἐπιστεύετο ὅτι ἡδύνατο νὰ γείνη κοινωνία τῶν ζώντων πρὸς τοὺς νεκροὺς, ὅθεν καὶ ψυχμαντεῖα (βλ. λ.) παρὰ τινὰ τῶν στομιῶν τούτων ἦσαν ἱδρυμένα, ὧν παλαιότατον καὶ ἐπιφανέστατον ἦν τὸ ἐν Θεσπρωτίᾳ παρὰ τὸν Ἀχέροντα καὶ τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην. Ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ Μυστηρίων (βλ. λ.) λατρεία τῶν χθονίων θεῶν συνετέλεσε διὰ τῶν ἐν αὐτοῖς διδασκομένων δογμάτων εἰς μόρφωσιν διαφόρων ὁρησκευτικῶν δοξασιῶν περὶ Ἄ. καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῷ καταστάσεως τῶν ψυχῶν. [Π.]

Ἀδελφάγον ἄρμα. Παρ. ἐπὶ τῶν γαστριμαργούντων. [Π.]

Ἀδελφάγος τριήρης. (Παροιμ.) ἡ πολυτελής «ἀδελφάγους τριήρεις ἔλεγον τὴν Πάραλον καὶ τὴν Σαλαμινίαν διὰ τὰ εἰς αὐτὰς ἀναλώματα» (Μοΐρις). [Π.]

Ἀδιαδηγή. χώρα τῆς Ἀσσυρίας μεγίστη (ἔθεν καὶ τινες Ῥωμαῖοι συγγραφεῖς Ἄ. ἐνυμᾶζον τὴν ὀλην Ἀσσυρίαν), ἔχουσα ἀφθόνους πηγὰς ἀσφάλτου καὶ νάφθα. Κατὰ τὸν πρῶτον π. Χ. αἰῶνα καὶ ἐπὶ πολὺν μετὰ ταῦτα χρόνον τῆς Ἀ. ἐπῆρχον οἱ Παρθυαῖοι. [Π.]

Ἀδιάδροχα (χημ. τεχν.) (water-proof ἄγγλ., à l'épreuve de l'eau γαλλ.) καλοῦσι ὑφάσματα μὴ ἀρίνεντα νὰ διέλθῃ δι' αὐτῶν τὸ ὕδωρ καὶ μὴ πάσχοντα βλάβην ἐκ συνεχοῦς ἐπιδράσεως τοῦ ὕδατος ἐπ' αὐτῶν δι' ἐπιχρίσεως τῶν ὑφασμάτων μετὰ βερνικίου λινελαίου γίνονται ταῦτα ἀδ. ὡς π.χ. τὸ κηρόπανον (ἰδ. λ.), ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ μὴ ἀλλάξωσι τὰ ὑφάσματα τὴν ἐξωτερικὴν τῶν ὀφιν χρησιμοποιοῦνται διάφορα ἄλατα ὡς π.χ. ἡ δεικνὴ κρηγίλος· ὑφάσματα διαβραχέντα διὰ τῆς διαλύσεως ταύτης δὲν ἀρίνουν, ἀφοῦ στεγνῶσωσι, τὸ ὕδωρ νὰ διέλθῃ, δυστυχῶς ὅμως δὲν διατηροῦσιν ἐπὶ πολὺ τὴν ἰδιότητα ταύτην. Τὰ δέρματα καθίστανται ἀδιάδροχα διὰ τοῦ λινελαίου, οἱ πῖλοι διὰ ῥητίνης τινος ἐν διαλύσει βόρακος διαλυμένης. Τὰ συνθέστατα ἐν χρήσει ἵνα τὰ διὰ καου-

τσὺν κατασταθῇ ἀδιάδροχα ἐνδύματα (πρὸς Κόρμι ἐλαττικὸν κτλ.). [Ο.Α.Ρ.]

Ἀδιάδροχα ὑφάσματα (ἐμπορ.) Διὰ τοῦ πρώτου τρόπου, τῆς ἐπιχρίσεως, παρασκευάζονται τὰ διάφορα γνωστὰ ὑφάσματα μ. ο. υ. σ. α. μ. ἃ εἰς ὑφάσματα, τὰ μεγάλα καλύμματα τὰ χρησιμεύοντα πρὸς διαφύλαξιν ἐμπορευμάτων ἐκτεθειμένων εἰς τὸ ὑπαίθρου, οἱ πῖλοι (βλ. λ.). Διὰ τοῦ ἑτέρου δὲ τρόπου παρασκευάζονται τὰ ὑφάσματα διὰ τὴν κατασκευὴν ἐξωτερικῶν τινῶν ἱματιῶν, ὡς οἱ ἀδιάδροχοι ἐπενδυταί, κηλίδαι, κλπ. μὴ ἐμποδίζοντα τὴν διαπνοὴν τοῦ ἀέρος καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀτμῶν. Ἡ βιομηχανία αὕτη τῆς παρασκευῆς ἀδιαδρόχων ὑφασμάτων εὐδοκίμει ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδίως καὶ τυγχάνει σπουδαιοτάτης ἐνεκα τῆς δλονέν διαδιδόμενης χρήσεως αὐτῶν διὰ τὰς βιομηχανικὰς καὶ οἰκιακὰς ἀνάγκας. [Α. Γ. Η.]

Ἀδιαθέτου. Κληρονομία ἐξ—. Κληρονομία ἐξ—. (Ἀ σ τ. δ (κ.).) Ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομία εἶναι ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ, ἥτις κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐν διαθήκῃ στήριζεται ἐπὶ σχέσεων τινῶν νομικῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς δικαιολογικῶν λόγων ἀναγνωριζομένων, π. χ. συγγενείας, γάμου. Ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ ἐπέρχεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ διαθήκη ἐγκυρὰ. Τὸ Ἰουστινιανεῖον δίκαιον, ἐπόμενον ταῖς ἀρχαῖς τοῦ πραιτωρικοῦ δικαίου, τὴν ἐξ αἱμάτων συγγένειαν ἔθηκεν ὡς ἀρχὴν καὶ βάσιν τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου, ἐν ᾧ τὸ ἀρχαιότερον ρωμαϊκὸν δίκαιον διείπετο ὑπὸ τοῦ συστήματος τῆς ὑπεξουσιότητος (πρὸς Scheurl, Instit. § 191). Διὰ τῆς Νεαρᾶς 118 ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ ἐκανονίσθη εἰς τέσσαρας κλάσεις. Ἐν τῇ πρώτῃ καλοῦνται οἱ κατιόντες τοῦ τελευτήσαντος, ἐν οἷς κατατάσσονται καὶ οἱ υἱοθετηθέντες καὶ εἰσποιηθέντες. Ἐν τῇ δευτέρᾳ κλάσει καλοῦνται οἱ ἀνιόντες τοῦ κληρονομουμένου καὶ οἱ ἀμφιθυεῖς ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ καὶ οἱ τῶν ἀδελφῶν τούτων προτελευτησάντων υἱοὶ καὶ θυγατέρες (πρὸς καὶ Νεαρὰν 127). Τῶν ἀνιόντων δ' ἐγγύτερος ἀποκλείει τὸν ἀπώτερον. Ἐν τῇ τρίτῃ κλάσει καλοῦνται οἱ ἐτεροθυεῖς ἀδελφοὶ καὶ τὰ ἐκ τῶν προτελευτησάντων ἐτεροθυλῶν ἀδελφῶν τέκνα. Ἐν τῇ τετάρτῃ κλάσει καὶ τελευταία καλοῦνται πάντες οἱ λοιποὶ συγγενεῖς τοῦ ἐγγυτέρου κατὰ τὸν βαθμὸν ἀποκλείοντες τὸν ἀπώτερον κατὰ καὶ τέκνα.

Ἐν ἑλλείψει πάντων τῶν συγγενῶν ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει ἐκλήθησαν κατὰ τὸ Ρ. δίκαιον οἱ σύζυγοι L. 1 (38 11) — Βασ. 1 (45 3). Ἐν ἑλλείψει δὲ πάντων κληρονομεῖ τὸ Δημόσιον, καταλαμβάνον ὡς ἀδέσποτον τὴν κληρονομίαν τῶν ἀλλήλων. Οἱ ἀλλήροι κληρικαὶ καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἐκκληρονομῶντο ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας· τὸ κληρονομικὸν δίκαιον τοῦτο συνεδέετο πρὸς τὸ δικαιοκρατικὸν σύστημα τῆς

ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, σήμερον διὰ τοῦτο ἐν Ἑλλάδι ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ τῶν ἐπισκόπων οὐδὲν ἔχει ἐξαιρετικόν, ἐφαρμοζόμενον τῶν κοινῶν ἀρχῶν, διότι δὲν διαχειρίζονται τὴν περιουσίαν τῆς ἐπισκοπῆς τῶν. Τῶν μοναχῶν ἡ κληρονομία εἶνε ἰδιόρρυθμος, διότι κληρονομιοῦνται ἐξ ἀδιαθέτου ὑπὸ τοῦ μοναστηρίου, ὅταν δὲ ἔχωσι τέκνα ταῦτα λαμβάνουσι νόμιμον μοῖραν (Νεαρά 5 κεφ. 5).

Ἐν τῇ κληρονομικῇ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομία κατὰ τὸ Ἰουστινιανέον δίκαιον ἐφαρμόζεται ἡ λεγομένη διαδοχὴ τῶν τάξεων, καθ' ἣν ἡ κληρονομία ἐπάγεται εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην κλάσιν, ὅταν οὐδεὶς ὑπάρχῃ ἐκ τῶν ἐν τῇ προηγούμενῃ κλάσει ἢ οἱ καλουμένοι δὲν γίνωνται κληρονομοί, ἐφαρμόζεται δὲ καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν βαθμῶν, καθ' ἣν ἡ κληρονομία ἐπάγεται εἰς τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ τάξει κατὰ βαθμὴν ἐπομένους συγγενεῖς. Ἐν τῇ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομία κατατακτέα καὶ ἐξαιρετικά τινα δικαιώματα· τὸ δικαίωμα τῆς ἀπόρου καὶ ἀπορικοῦ χήρας, λαμβανούσης τὸ 1/2 τῆς περιουσίας ἐν ὅν ὑπάρχουσι τέκνα ἢ ἂν δὲν ὑπάρχουν περὶ σὺν τῶν τριῶν τέκνων, μοῖραν δὲ πατρὸς ἂν εἶνε περισσώτερα τῶν τριῶν (πρὸς. καὶ Νεαράν 106 λέοντος). Τὸ Βυζαντινὸν δίκαιον δὲν παρεξέκλινε τῶν ἀρχῶν, ὥς ὁ Ἰουστινιανὸς εἶρηκε.

Τὸ ἐν Ἑλληνισμῷ ἀστικὸν δίκαιον ἄλλω ὁμοίως ἀκολουθεῖ συστήματι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀρρενογονίας. Κατὰ τὸν Κώδικα τὸν πατέρα καὶ πάντα πατρικὸν ἀνιόντα κληρονομοῦσι τὰ ἄρρενα τέκνα ἢ οἱ ἐκ τούτων κατιόντες ἐξ ἀρρενογονίας ἄρρενες. Ἐν ἐλλείψει ἀρρένων ἢ ἄλλων ἐξ ἀρρενογονίας ἀρρένων κατιόντων, καλοῦνται αἱ θυγατέρες καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν οἱ κατιόντες αὐτῶν. Ἡ διακριτικὴ τῆς ἐξ ἀρρενογονίας σχέσεως αἰρεται προεξιμῶς περὶ κληρονομίας τῆς μητρὸς ἢ πρὸς μητρός πάππου· διότι τότε καλοῦνται ἀδιακριτῶς οἱ υἱοί, αἱ θυγατέρες καὶ οἱ κατιόντες ἐκαστέρου φύλου. Ἄν ὁ ἀποθνήσκων δὲν ἔχῃ οὔτε τέκνα ἐξ ἀρρενογονίας, οὔτε θυγατέρας, οὔτε ἀδελφούς ἢ ἀρρένας ἐξ ἀρρένων οὔτε θυγατέρας ἢ κατιόντες αὐτῶν, κληρονομεῖ ὁ πατήρ καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ ὁ πλησιέστερος τῇ ἀποθάνοντι ἄρρην ἐξ ἀρρενογονίας ἀνίων. (C) πατήρ καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ ὁ ἐπερχόμενος ἀνίων συγγενόμενος μετὰ τῶν ἀμφιβαλῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀποθιώσαντος καὶ μετὰ τῶν ἀρρένων ἐξ ἀρρενογονίας κατιόντων τῶν προτελευταγμένων ἀδελφῶν.

Ἐπὶ τῶν δύο ἐκτεθεισῶν κληρονομικῶν κλάσεων ἀνιόντων καὶ ἐκ πλάγιου συγγενῶν ἡ μήτηρ τοῦ ἀποθνήσκοντος ἀπολαύει ἐ φ' ὅρου ζωῆς κατ' ἐπιχειρήσαν μοῖραν κληρονομικῇ, κατὰ κυριότητα δὲ ἂν συντρέχῃ μετ' ἄλλων κληρονόμων.

Οἱ ἀνιόντες κληρονομοῦσι τὰ παρ' αὐτῶν θεθέντα ὡς πρότερον τοῖς κατιούσι ἢ τὰ δωρη-

θέντα τοῖς τέκνοις καὶ κατιοῦσι αὐτῶν, ἀποκλεισμένου παντός ἄλλου, ἂν οὗτοι ἀποθάνωσιν ἄτεκνοι καὶ τὰ ἀντικείμενα τῆς προκίρας καὶ δωρεᾶς αὐτοῦσια ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κληρονομίᾳ, ἂν δ' ἀπηλλοτριώθησαν δικαιούνται εἰς ἀπαίτησιν τοῦ τυχόν ἀρρελομένου τιμμήματος καὶ εἰς ἐνάσκησιν τῆς αγωγῆς πρὸς ἀνάκτησιν αὐτῶν, ἣν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ καὶ ὁ ἀποθνήσκων. — Ἐν ἐλλείψει υἱῶν ἢ θυγατέρων ἢ ἀνιόντων, κληρονομοῦσιν οἱ ἀμφιβαλεῖς ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄρρενες ἐξ ἀρρενογονίας κατιόντες προτελευταγμένων ἀμφιβαλῶν ἀδελφῶν. Ἐν ἐλλείψει τοιούτων κληρονομοῦσιν αἱ ἀμφιβαλεῖς ἀδελφαὶ καὶ οἱ κατιόντες αὐτῶν· ἐν ἐλλείψει καὶ τούτων ἡ κληρονομία ἐπάγεται τῇ ἐγγυτέρῳ ἐκ λοῦδοῦ συγγενεῖ, τοῦ ἐξ ἀρρενογονίας ἀποκλεισόντος τὸν ἐκ θηλυγονίας καταχόμενον.

Ὁ Ἰόνιος Κώδιξ καθιεροῖ σημειωτέον τὴν ἀρχὴν τῆς ἀντιπροσωπείας (jus representationis), τὸ πλάσμα δὲ ἢ ἐκεῖνο τοῦ νόμου καθ' ὅ τοι ἀντιπροσωπεύοντες ὑπειστέργονται εἰς τὴν θέσιν, τὸν βαθμὸν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀντιπροσωπευομένου. Ἡ ἀρχὴ αὕτη μεταξὺ τῶν κατιόντων ἐφαρμόζεται ἐπ' ἀπειρον, ὑπὲρ τῶν ἀνιόντων οὐδέποτε, ἐν τῇ πλαγίᾳ δὲ γραμμῇ ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ κατιόντων τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀποθνήσκοντος, εἴτε συνέρχονται εἰς τὴν κληρονομίαν μετὰ τῶν θείων εἴτε μετὰ τῶν ἐξ αὐτῶν κατιόντων.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀντιπροσωπείας ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰ θήλας, δακτικὰ καλοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τὴν κληρονομίαν, π. χ. ἀποθνήσκῃ ὁ Α. ἄνευ κατιόντων καὶ ἀνιόντων, ἄλλα καταλείπει μόνον ἓνα ἀδελφὸν ἀμφιβαλῆ Β καὶ θυγατέρα μονογενῆ προαποθιώσαντος ἀδελφοῦ ἀμφιβαλοῦς Γ· ἡ θυγάτηρ ὑπειστέρχομένη δυνάμει τοῦ δικαιώματος τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὴν θέσιν, τὸν βαθμὸν καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ πατρὸς τῆς Β κληρονομεῖ (ἀρθ. 832), μετὰ τοῦ θείου τῆς Β συγγενόμενος τὸν θείον τῆς Α. (πρὸς. ἀπόφασιν τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου 7 Ὀκτωβρίου 1858). Οἱ ζῶντες ἐννοεῖται δὲν ἀντιπροσωπεύονται.

Ἐν τῇ ἰονίᾳ ἀστικῇ δικαίᾳ ὑπάρχουσι καὶ αἱ ἀνώμαλοι λεγόμεναι κληρονομικαὶ διαδοχαί. Τοιαύτη εἶνε ἡ τῶν νόθων τέκνων, περὶ τῆς προβλέπουσι τὰ ἄρθρα 642—654. Τὰ νόθα τέκνα κατὰ τὸ ρωμαῖον δίκαιον κέκτηνται κληρονομικὸν δικαίωμα πρὸς τὴν μητέρα καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς· Inst. § 4 (3, 5), κατὰ τὸν ἰόνιον κώδικα μόνον ὅταν ἀναγνωρισθῶσι νομίμως καὶ καθ' ὥς περιπτώσεις εἶνε κατὰ νόμον δεκτὴ ἡ περὶ τῆς πατρότητος ἀπόδειξις ἢ ὅταν ἀποδείχθῃ ἡ μητρότης (ἀρθ. 642).

Ὅταν ὁ ἀποθνήσκων δὲν καταλίπῃ συγγενεῖς, οὔτε νόθα τέκνα ἢ κατιόντες αὐτῶν, ἡ κληρονομία ἀνήκει τῇ ἐπιζώντι συζύγῳ μὴ διεξευγμένῳ. Ἐν ἐλλείψει ἐπιζῶντος συζύγου, ἡ κληρονομία περιέρχεται τῷ Δημόσιῳ.

Ἡ κληρονομικὴ διαδοχὴ τῶν μοναχῶν ἐν

Ἑπτανήσιον ἐξ ἀδιαίτου, κατὰ μὲν τοὺς ἐνε-
τακοὺς νόμους ἦτο ἡ ἐξῆς· τὰ ἀκίνητα περι-
ήρχοντο τοῖς κληρονόμοις συγγενέσι κατὰ τὰς
ἐν (Stat. IV 27 καὶ 28), τῶν δὲ κινήτων
μαίραν παιδὸς ἐλάμβανε τὸ μοναστήριον, ἐν
ἐλλείψει συγγενῶν πάντα τὰ κινήτα τῷ μο-
ναστηρίῳ. Σήμερον κατὰ τὴν Ἰόνιον κώδικα
εὐρίσκωμεν ἐν ἄρθρ. 1107 διατετυπωμένην ἀ-
νικανότητα τῶν μοναχῶν πρὸς τὸ κληρονο-
μεῖν. [Α.Γ.Μ.]

Ἀδιαίρετος ἐνοχῇ, (ἀ σ τ. δὲ κ.) ἡ ἐ-
ν ο χ ἡ ἦ ε ἡ π α ρ ο χ ἡ εἶναι ἀδιαίρετος, ἥτοι
εἶν δυνατόν νὰ διαιρεθῇ εἰς μέρη ἕνευ βλάβης
τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Τὸ πρακτικόν ἀποτέλεσμα
τῆς τοιαύτης ιδιότητος τῆς ἐνοχῆς ἐστὶν ὅτι οὗτε
μερικὸς οὗτε βελιωθὲν δύναται νὰ ἀποσβεσθῇ,
οὔτε νὰ διαιρεθῇ εἰς πλείους ἀνεξαρτήτους ἀλ-
λήλων ἐνοχάς, καὶ ὅτι ὑπαρχόντων πολλῶν ὑ-
ποκειμένων ἐν τῇ ἐνοχῇ παράγεται κατ' ἀ-
νάγκην ο υ ν ο χ ἡ. [Δ.]

Ἀδιαίρετος ὁμολογία (ν ο μ.)
βλ. Ὁμολογία.

Ἀδιλλάκτοι intransigents γ., in-
transigent (ἰτ.). Κόμμα πολιτικὸν ἐπιδιώκον
τὴν ἄρδην ἀνατροπὴν τῶν καθιστώτων. Ἐν
Γαλλίᾳ καλεῖται οὕτω μερίς τις τῆς ἄκρας
ἀριστερᾶς.

Ἀδιάντον (β ο τ.) (*Adiantum* L.).
Φυτόν λεπτορμές ἐν τῶν περιδορύτων, τοῦ
γένους τῶν πολυποδιειδῶν (*Polypodiaceae*),
συμμενὸν συνήθως εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας
καὶ τὴν διακεκαυμένην.

Ἀ. τ ὁ κ σ ι ν ὁ ν (*A. Capillus Vene-
ris* L.), κοινῶς πολυτρίχη, εἶναι κοινότατον
φυτὸν παρ' ἡμῶν, φέρον ἐπὶ βράχων ἢ τοί-
χων, εἰς μέρη σκιερὰ, ὑψηλὰ, παρὰ τὰς πε-
γὰς κτλ., ἔχον δὲ ῥιζώμα ἕρπον καὶ φύλλα
μικρὰ, σπιθαμιαία ἢ καὶ μείζονα τὸ μέγεθος,
διττοῦς πτεροσχιδῇ, ἀνοικτῶς πράσινα, ἔχοντα
μίαρον λεπτόν, στίλβοντα, ἐρυθρομέλανα. Τὸ
ἀδιάντον ἦτο ἀπὸ τῶν ἀρχαιστάτων χρῶναι
ἐν χορήσει ὡς φάρμακον, νῦν δὲ εὐχρηστὲς καὶ
ὡς φυτὸν τοῦ καλλωπισμοῦ μετ' ἄλλων εἰδῶν
εἰσκομιζόμενον ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς. [Μ.]

— (**Φ α ρ μ α κ ο λ.**) *Adiantum Capil-
lus Veneris* L.). Τὸ εἶδος τοῦτο εἶναι χρήσι-
μον μόνον εἰς παρασκευὴν τοῦ δι' ἀδ. σιροπίου
(*Syrup. Capilli Veneris*), χορηγούμενου
πρὸς ἐλαφρὰς καταρροϊκὰς παθήσεις τῶν ἀ-
ναπνευστικῶν ὀργάνων. [Β.Π.]

Ἀδιαφανὲς καλεῖται δρυκὸν τι, ὅταν
δὲν ἀρίνη φῶς νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ. Πολλὰ
δρυκὰ ἀδιαφανῇ λεπυνόμενα καθίστανται
διαφανῇ ἢ διειδθῇ· πολλὰ καθίστανται ἀδιαπα-
νῇ, ἔνεκα διαλείψεως συνοχῆς (π. χ. κόνις
ὕδατος), ἢ ἔνεκα ξένων παρυμνημάτων (π. χ. ὕδωρ
πρὸν ἄερα, ἀρρῶς). Ἀπολύτως ἀδ ι α φ α ν ἡ
ἢ σκιερὰ εἶναι τὰ σώματα ἐκεῖνα, ἅτινα ἔσονται

καὶ ἂν λεπυνθῶσι δὲν ἀρίνουσι νὰ διέλθῃ φῶς.
Σκιερὰ εἶναι τὰ πλείστα τῶν μετὰλλων καὶ αἱ
μετὰ θείου καὶ θειούχου ενώσεις τῶν. (πρὸς
Διαφάνεια). [Κ.Μ.]

Ἀδιαφόρος. Ἡ λέξις αὕτη καθιερώθη
ὅπῃ τῶν Στωϊκῶν, οἵτινες ἀδιαφόρους ἐκάλεσαν
τὰς πράξεις ἐκείνας, αἰτινες ἡθικῶς ἦσαν ἀ-
διάφοροι, δὲν ἦσαν δηλ. ὠρισμένοι ὑπὸ τοῦ ἡθικοῦ
νόμου, δὲν ἀνήκον οὔτε τῇ ἀρετῇ οὔτε τῇ κα-
κίᾳ. Ἡ λέξις αὕτη σπουδαίαν ἐπέχει θέσιν ἐν
ταῖς ἔρισι τῶν προτεστηνῶν. Περὶ τὰ μέσα
τοῦ 16' αἰῶνος ἀνεφύη ἡ οὕτω κληθεῖσα ἔρις
παρὶ τῶν ἀδιαφώρων, ἥτοι παρὶ τῶν διδασκα-
λῶν ἐκείνων, ὅς ἤδυνάτο τις νὰ ἀποδεχθῇ τὴν
ἕνευ βλάβης τοῦ κυρίου τῆς ἀγίας Γραφῆς ἀ-
νεφύη δὲ συνετεῖται τῆς ἐν Δύγῳ συμφο-
νίας, τῇ 1548, καθ' ἣν ὁ Μελαγχθῶν καὶ οἱ
φίλοι αὐτοῦ συγκατετέθησαν ν' ἀποδεχθῶσι
τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐπισκόπων καὶ πᾶσι
καθολικὰ ἔθμα τῆς λατρείας, ἐν οἷς ὁ Φλά-
κιος μετ' ἄλλων πολλῶν διεδλεπον ἄρηται
τῆς εὐαγγελικῆς πίστεως. Ἡ μετὰ σφοδρό-
τητος διεσχυθεῖσα αὕτη ἔρις κατέληξεν εἰς
τὸν χωρισμὸν τῶν ἀσθηρῶν Λουθηρανῶν ἀπὸ
ᾠδῶν τοῦ Μελαγχθῆνος καὶ ἐξηκολούθησε
μέχρι τῆς ὁμολογίας τῇ 1580. Μετὰ δύο αἰ-
ῶνας νέα ἀνεφύη ἔρις ἐν Γερμανίᾳ παρὶ τῶν
ἀδιαφώρων μετὰ τῶν καλουμένων ὀρθόδο-
ξων καὶ τῶν ᾠδῶν τοῦ Σπένερ (Pietisten).
Καὶ οἱ μὲν ὀρθόδοξοι ἐφάρμον ὅτι πράξεις ἐ-
ξωτερικαὶ καὶ ἔξεις, ὡς λ. χ. τὸ χορεύειν,
τὸ παιζειν, τὸ ἐπισκέπτεσθαι τὸ θέατρον, ἢ
πολυτέλεια καὶ τὰ παρόμοια ἦσαν πράγματα
ἀδιάφορα, ἅρα ἐπιτετραμμένα εἰς τὸν χριστι-
ανόν, οἱ δὲ ᾠδοὶ τοῦ Σπένερ ἀπορρίπτοντες
καθόλου τὴν ἐννοίαν τῶν ἀδιαφώρων ἐθεώ-
ρουν τὰς πράξεις ταύτας καὶ ἔξεις ὡς ἀνα-
ξιοπρεπεῖς τῇ χριστιανῇ. [Γ. Μ.]

Ἀδιαφόροι θέρμας (γ ε ω λ.
φ α ρ μ α κ ο λ.). Θερμαὶ πηγαί, αἰτινες οὐδε-
μίαν ἰδιότητα χημικὴν συστάσιν ἔχουσιν ἐ-
πιδρῶσιν ἐπὶ τῶν ἀθετηνῶν κυρίως διὰ τῆς με-
γάλης αὐτῶν θερμοκρασίας (Γασταίν, Τεπλί-
τς, Πλουμδιέρη κτλ.). [Κ.Μ.]

Ἀδιαφόρος (φ ι λ ο σ ο φ.) καλεῖται
ἐν τῇ ἠθικῇ πράξις, ἣν ἐπιτρέπεται ἐξ ἴσου
νὰ πράξῃ τις ἢ νὰ παραλίπῃ (ἥτις οὔτε ἐπι-
τρέπεται οὔτε ἀπαγορεύεται). Τοιαῦται πρά-
ξεις εἶναι αἱ μὴ παρουσιαζόμεναι ὡς μέλη τῶν
σχέσεων, ἐφ' ὧν ἐρεῖδονται αἱ ἡθικαὶ ἰδέαι,
π. χ. ἡ τάσις πρὸς τὸ εὖ εἶναι, ἢ διεύθυνσις
τῆς βουλῆσεως πρὸς ἀθῆας ἀπολαύσεις, ἐφ'
ὅσον δὲν προσκρούουσιν εἰς τὰς ἡθικὰς ἰδέας.
Καὶ ὅμως καὶ τοιαύτη βούλησις καὶ πράξις
δύναται νὰ καταντήσῃ εἰς σχέσιν πρὸς τὰς ἡ-
θικὰς ἰδέας. Τὸ ἐξελεῖσθαι εἰς περίπτωτον ταύ-
την ἢ ἐκείνην τὴν ὥραν δύναται νὰ εἶναι ἀδι-
άφορον. Ἐάν ὅμως ἐδόθη εἰς τινα ὑπόσχεσις
ὅτι θὰ περιμείνωμεν αὐτὸν κατ' ἐκείνην τὴν

ῶραν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἡ ἐξοδος ἀπαγορεύεται ἡθικῶς. Διὰ τοῦτο τὸ ἡθικῶς ἀδιαφύκτον εἶνε μέγας μεταβλητὸν δυνάμενον νὰ ἐλαττωθῇ μέχρι τοῦ μηδενός. Εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ καθήκοντος ἀντιστοιχεῖ ἡ γενικὴ τάσις τοῦ νὰ ἀνικαλιώσωμεν (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Στωϊκοὺς) πᾶν τὸ πραγματικὸν εἰς τὰς ἡθικὰς ἰδέας καὶ ἐπομένως νὰ περιορίσωμεν τὰ ἡθικῶς ἀδιάφορα. Ἀδύνατον ἐστὶν τῆς ἡθικῆς μορφώσεως, περιορίζεται ἡ σφαῖρα τοῦ ἡθικῶς ἀδιαφύκτου. Ὁ ἡθικὸς ἄνθρωπος θὰ ἔχη ὡς κανὼνα τὸ νὰ μὴ βούληται τι ἀδιάφορον, ἀλλὰ νὰ σχετίσῃ πᾶσαν βούλησιν καὶ πράξιν, ἔστω καὶ ἐμμέσως, πρὸς τὰς ἡθικὰς ἰδέας. [X.Πδ.]

Ἀδιαχώρητον (φ.υ.σ.) ἡ διότι τῆς οὐλῆς, καθ' ἣν δύο διακεκομμένα σώματα δὲν θάναται νὰ καθέξωσι συγχρόνως τὸν αὐτὸν χώρον. Ἡ σύμπτυξις δὲ τοῦ ὄγκου τῶν σωμάτων, ἣτις ἐπέρχεται πολλάκις, οἶον κατὰ τὴν ἀνέμωσιν δύο ὑγρῶν ἢ κατὰ τὴν κρᾶσιν δύο μετάλλων ἢ κατὰ τὴν σύνθεσιν δύο αερίων πρέρχεται ἐκ τῆς πλησιεστάτης παραθέσεως τῶν ἀποτελούντων τὰ σώματα ἀτόμων ἢ μορίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι κενὰ διαστήματα φυσικοὶ πόροι καλούμενα. [Τ.]

Ἀδιγέτος. Εἰς τῶν κυριωτέρων βραχύνων τοῦ Ἀδίου οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης. Ἀδύναται διὰ τῆς θαλάσσης, τῆς Λεοντίνης καὶ τοῦ Ροδίου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Πάδον. [Π.Π.]

Ἀδίτης (Adigo ἰταλ. Ὁ Ἀττηνὸς ἡ Ἀττικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλ. Athesis τῶν Ῥωμαίων). Ποταμὸς τῆς βορ. Ἰταλίας, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἐν τῇ Ἰταλικῇ Τυρδίᾳ καὶ ἀποτελούμενος ὑπὲρ δύο κυριωτέρων ρυάκων, ἣτοι τοῦ ἰδίως Ἀ. καὶ τοῦ Ἀτάγιοις συμβαλλόντος αὐτῷ κάτωθι τοῦ Βολζάνου. Παρὰ τὸ Κάρπι συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Πάδου διὰ τοῦ Ἀδίου καὶ τοῦ καὶ τῆς Δευκῆς Διούρου καὶ δι' ἄλλων μικροτέρων μετὰ τοῦ Βακκιλίονος. Τὸ μέσον πλάτος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Τρέντου ἄχρι τῆς Βερρόνης εἶναι 100 μ. περίπου καὶ ἀπὸ τοῦ Καστανιάρου ἄχρι τῆς θαλάσσης 200 μ. Οἱ ἰχθύες μόνον παρὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ εἶναι ὄφθονοι. Εἶναι δὲ πλωτὸς ἀπὸ τοῦ Τρέντου ἄχρι τῆς θαλάσσης. Ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἀδριατικὴν μετὰ ροὴν 380 περίπου χιλ. Αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ ἔχουσι πλάτος 480 μ. [N.Σ.]

Ἀδίκημα. Ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ δηλοῖ πᾶσαν πρὸς τὸ δικαίον ἀντιμεμενὴν πράξιν. Ἐν τῇ στενωτέρᾳ δὲ τῆς λέξεως ἐκδοχῇ καλούμεν ἀδίκημα τὰς πράξεις ἢ παραλείψεις, ἃς ὁ ποινικὸς νόμος ὡς ἀποποινοὺς χαρακτηρίζει, ἀναγράφων τὴν πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνόχων καταγνωστέαν ποινὴν. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἡδὲ χρόνων ἀπαντῶσιν ἐν ταῖς νομοθεσίαις ποικίλαι τῶν ἀδικημάτων διακρίσεις. Ἐν τῇ Ῥωμαικῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ διεκρίνοντο τὰ ἀδίκηματα εἰς

delicta publica, καὶ εἰς delicta privata, εἰς crimina ordinaria v. legitima καὶ εἰς crimina extraordinaria, εἰς crimina capitalia καὶ non capitalia. Καὶ ἐν ταῖς νομοθεσίαις τοῦ μεσαιῶνος ὑπῆρχεν καθιερωμένη ἡ διακρίσις τῶν ἀδικημάτων εἰς βαρεὰ καὶ ἐλαφρά (grands et petits mefaits. Friedbrueche, Ungerichte, καὶ Frevel, Unfug). — Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τοῖς νεωτέροις ποινικοῖς νόμοις διακρίσις τῶν ἀδικημάτων, ἣν καὶ ὁ ἐν Ἑλλάδι ἱσχυρὸν ποινικὸς νόμος ἀκολουθεῖ (ἄρ. ἄρθρ. 2) ἐστὶν ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς κακουργήματα (crimes. Verbrechen), καὶ τοιαῦτά εἰσι τὰ διὰ ποινῶν ἐγκληματικῶν τιμωρούμενα (δρ. λέξ. Ποινῇ), εἰς πλημμελήματα (delits. Vorgehen), ὅσα τιμωροῦνται δι' ἐπανορθωτικῆς ποινῆς, καὶ εἰς πταίσματα (contraventions. Uebertretungen), κολλάζεμενα δι' ἀστυνομικῆς ποινῆς.

Ἐκτὸς τῆς διακρίσεως ταύτης, ἐξῆς διακρινώμεται ἡ ἀρμοδιότης τῶν ποινικῶν δικαστηρίων καὶ τὸ εἶδος τῆς καταγνωστέας πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου ποινῆς, ὑπάρχουσι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ ἔτεροι διακρίσεις τῶν ἀδικημάτων. 1) Εἰς ἀδίκηματα τελεσιουργούμενα διὰ θετικῆς ἐνεργείας (delicta commissionis) καὶ εἰς ἀδίκηματα συνιστάμενα εἰς παράλειψιν ὀφειλομένης ἐνεργείας (del. omissionis). 2) Εἰς ἀδίκηματα ἀκαριαίως τελούμενα καὶ εἰς διαρκῆ (del. facti permanentis et transeundi). 3) Εἰς κοινὰ ἀδίκηματα καὶ πολιτικά. [K. N. K.].

Ἀδικίου γραφή. (ἀρχαιολ.) Ἡ δημοσία αὕτη ἀγωγή τῆς Ἀττικῆς δικονομίας μόνον ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ἀναφέρεται, οὐδενί δὲ περὶ αὐτῆς μνηστὴ γίνεται ἐν τοῖς λόγοις τῶν κλασικῶν ῥητόρων. Ὁ Πολυδεύκης (H. 31) τάσσει αὐτὴν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἰδιωτικῶν δικῶν. Ἐκ τῶν ἀορίστων καὶ ἀσαφῶν ἐκφράσεων τοῦ τε Ἀρποκρατίωνος καὶ τοῦ συντάκτη τοῦ μεγάλου Ἑτυμολογικοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ εἶδος τοῦ ἀδικήματος, περὶ οὗ ἡ γραφή αὕτη. Τοῦτο δὲ μόνον ἐξ αὐτῶν διδασκόμεθα, ὅτι ἐνεκα τοῦ ἀδικήματος τούτου ἐπεβάλλετο χρηματικὴ ποινὴ, ἀπλῆ μὲν, ἐὰν ἀπεδίδοτο πρὸ τῆς ὁπρωταίας, διπλὴ δὲ, ἐὰν ἡ καταβολὴ ἐγένετο βραδύτερον. Ὁ Πλούταρχος ἐν τῇ βίῳ Περικλέους (32) ἐξομοιοῖ τὸ ἀδίκημα τοῦτο πρὸς τὴν κλοπὴν καὶ τὴν δωροδοκίαν λέγων «εἴτε κλοπῆς καὶ δωρῶν εἴτ' ἀδικίου βούλοισθαι τις ἐνομάζειν τὴν διώξιν». Ἐπειδὴ δὲ αἱ ποιναὶ ἐδιπλασιάζοντο μόνον ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς πολιτικῆς διαπρασσμένων, δυνάμεθα εὐλόγως ἐκ τῆς ἀνωτέρω περιγραφῆς νὰ συναγάγωμεν ὅτι τὰ ἀδικία περιελάμβανε πράξεις ἀντικείμενον ἐχούσας τὴν νόσφισιν δημοσίων χρημάτων. Εἰς τὴν λύσιν ταύτην ἀντίκειται ἡ κατάταξις τοῦ Πολυδεύκου. Παρεμ-

φερής ἀλλὰ πολλὴν εὐρυτέρα ἦν ἡ γραφὴ τοῦ ἀδικοπύκνητος ὅσον ἡ ἐξαιρεμένη κατὰ παντός ἀδικοπύκνητος τὸν δῆμον, κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ Κανωνικοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ κατηγορούμενος δεδωμένος ἀπελογεῖτο, καταδικαζόμενος δ' ἐνεβάλλετο εἰς τὸ βάρβαρον· τὰ δὲ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἐδημεύοντο. (Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 1089 καὶ Σχολ. — Ξενοφ. Ἑλλ. 1. 7. 20). [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἀδικοπύκνητος, (χ η μ.) (Adipocire), λιπόκνητος, πτωματόκνητος, ἰδιαζον λίπος, εἰς ὃ μεταβάλλονται ἐνίοτε τὰ πτώματα, ἰδίως δεκνὺν εὐρίσκονται ἐν ὄργῃ γῆ ἀποκεκλισμένα ἄερος ἢ ὑπὸ ἔδαφος ἀνω τοῦ ἐποικοῦ ῥέει ὕδωρ. Ὁ Ἀδ. συνίσταται ἰδίως ἐκ παλμυτικῆς ἀμμωνίας· ἐγένετο δὲ δοκιμαί· πρὸς βιολογικὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐνεργήσαντος παλμ. ὁξέος, οἷον εἰς κατασκευὴν κηρίων κτλ. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀδιδρόνδαξ (Adirondac), συνέχει δρέων, ἐν εἰς καὶ τὸ 1680 μέτρα ὕψηλόν Μάρεκτον (Mount Marcy) εἰς τὰ προσάκτια τῆς ἐν τῇ βορ. Ἀμερικῇ πολιτείας Νέας Ὑόρκης. [Ν. Σ.]

Ἀδισώνετος νόσος (Π α θ σ λ.). Ἐκ τοῦ περιγράφοντος αὐτὴν τῷ 1835 ἄγγλου ἱατροῦ Addison· χαρακτηρίζεται ἐν δύο κυρίως συμπτωμάτων· βαθείας ἀδυναμίας καὶ χαλκώδους χροίας τοῦ δέρματος (εἰς αὐτὸ καὶ χαλκώδης χροὺς ἐν σ σ σ), παρὰ δὲ ταῦτα ἐν νευρικών, πεπτικῶν καὶ κυκλοφορικῶν ποικίλων διαταραχῶν. Ἄν καὶ οἱ ἐπινεφρικοὶ θύλακοι εὐρίσκονται πολλάκις πάσχοντες κατὰ τὴν νόσον ταύτην, οἱ ἱατροὶ ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς πάθησιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, οὗ ἄλλως τὸ ἥλιον πλέγμα σπανίως δὲν ἀπαντᾷ ἡλαιομένον. Ἡ νόσος σχεδὸν πάντοτε λήγει εἰς θάνατον μετὰ μέσσην διάρκειαν 1-2 ἐτῶν. Ἡ παρηγορικὴ διὰ τῶν τονωτικῶν θεραπεία εἰς οὐδὲν ἰσχύει. [Β.]

Ἀδίτη. Κατὰ τὴν παλαιὰν ἰνδικὴν μυθολογίαν τῶν βεδῶν ἡ «ἄπειρος» ἡ φίλη τῶν ἀνθρώπων, ἡ οὐρανία σῴτειρα τῶν λαῶν, ἡ εὐμενὴς δλαιοδέτειρα θεὸς, μήτηρ τῶν ἐπτὰ Ἀδίτιν, τῶν ὕψιστων θεῶν, προσωποποιῶν τοῦ οὐρανοῦ φωτός, καὶ ὁργανιστῶν τοῦ ἥθικου κόσμου. [Π.]

Ad calendae Graecas = εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλάνδας. Παροιμιώδης ῥωμαϊκὴ φράσις σημαίνουσα οὐδὲ π ο τ ε, διότι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον κ α λ α ν δ α ς. αἱ τινες κατὰ τοὺς Ῥωμαίους ἐσημαίνον τὴν πρώτην ἡμέραν ἐκάστου μηνὸς καὶ ὠνομάζοντο οὕτω, διότι κατ' αὐτὰς σ υ ν ε κ α λ σ ὦ ν τ ο ὑπὸ πονηρῶν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἐδιδάσκοντο τὰ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ μηνὸς ὑπὸ θρησκευτικῇ ἐποφῇ. [Σ.]

Ἀδλερ (καὶ Ἐρλίτς, βοημ. Ὁρλίτς). Ποταμὸς τῆς Βοημίας. Σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀγρίου Ἀδελφ, ῥέοντος πρὸς Ἀ

τῶν δρέων Ἀδλερ καὶ τοῦ Σιγαλοῦ Ἀ. ἔχοντος τὰς πηγὰς αὐτοῦ εἰς τὰ χιονώδη ὄρη. — Ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἑλβαν. [Π. Π.]

Ἀδλερβέργ (Adlerberg) (κ η η η) Πλαδίκης Θεοδώρου. Ῥώσος στρατηγὸς καὶ ὑπουργός, γενν. τῷ 1790 ἐν Πετρούπολει, ἀπέθαν. τῇ 27 Φεβρουαρίου 1884. Κατάχθη τῷ 1811 εἰς τὸν στρατὸν ὡς αξιωματικὸς καὶ μετέσχε τῶν στρατιῶν τῶν γεννημένων κατὰ τὰ ἔτη 1812-14, τῷ δὲ 1817 ἐγένετο ὑπαπιστὴς καὶ σύμβουλος τοῦ τότε μεγάλου δουκὸς Νικολάου, ἦν θείον διατήρησε καὶ μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνοδὸν τοῦ Νικολάου τοῦ Δ' ἀκολούθησας αὐτὸν κατὰ τὸν Τσεκωρσοσκὶν πόλεμον τοῦ 1828 ὡς ὑποστράτηγος. Διατελὼν δὲ πάντοτε ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ αυτοκράτορος τῷ μὲν 1813 προήχθη εἰς τὸ αξίωμα τοῦ στρατηγοῦ τοῦ πεζικοῦ, τῷ δὲ 1847 ἔλαβε τὸν βαθμὸν καὶ τὸν τίτλον κ α μ η τ ο ς γινόμενος μετὰ τινα ἔτη (1852) καὶ ὑπουργός τοῦ αυτοκρατορικοῦ οἴκου. Καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Β' τοῦ διαδόχου τοῦ Νικολάου διατήρησε τὴν ἐν τῇ αὐτῇ θέσιν καὶ ἐπ' αὐτῇ αὐτοῦ διορισθεὶς καὶ μέλος τῆς Γερουσίας. [Π. Κ.]

Ἀδλερ Κόστελετς (βοημ. Κόστελετς γ α δ Ὁρλίτς). Πόλις τῆς ἀν. Βοημίας, κειμένη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀδλερ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ραίχενσπρε. ἔχει σταθμὸν σιδήρ. ἐργοστάσιον σιδηροπορίας, περίφημα βυρσοδεψεῖα καὶ 3810 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀδμερσλέβεν (Admersleben). Πόλις τῆς πρωσσικῆς Σαξονίας τῷ νομῷ Βαντλῆβεν τοῦ Μαγδεβούργου. ἔχει 1197 κατ. (1880). — Τὸ παρ' αὐτῇ ἐμῶνυμον χωρίον μετὰ τῶν δύο αὐτοτελῶν ὁμωνύμων κτημάτων ἔχουσι 1541 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀδμητῆ θυγάτηρ τοῦ Εὐρυσθέως καὶ ἐμῶνυμος μητρός. Ἐπιθυμούσης ταύτης λάβῃ τὸν ζωστήρα τῆς Ἰππολύτης ἐκέλευσε ὁ πατὴρ τῆς Εὐρυσθέως τὸν Ἡρακλῆα νά κτερίσῃ αὐτήν. Ἦ Ἀ. λέγεται καὶ ἱέρεια τῆς Ἀργείας Ἥρας, καὶ μῦθοι τινες ἀναφέρουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξ Ἀργεὺς εἰσαγωγὴν τῆς λαοτρίας τῆς θεοῦ εἰς Σάμον. [Π.]

Ἀδμητος υἱὸς τοῦ βασιλέως Φερόντος, βασιλεὺς τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Φερόντων καὶ τέσσε μετὰ τῶν ἄλλων ἡρώων τοῦ Ἀργοναυτικοῦ πλοῦ καὶ τῆς θήρας τοῦ Καλυδωνίου καὶ πρου. Ἐλαβε γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Πηλεΐου Ἀλκην, ἀφ' οὗ βροθεῖα τοῦ Ἀπόλλωνος κατέβησαν ἄρμα λέοντων καὶ κάπριον, αὐτῇ δὲ τῆς νύμφης πατὴρ. Θύων δ' ἐν τοῖς γάμοις ἐλημμένης νά θύῃ εἰς τὴν Ἀρτεμίδα αὐτῇ δ' ἐκδικουμένη ἐπλήρωσε δρακόντων τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Παρὰ τῷ Ἀδμητῷ καλεῖται

ὁ Διὸς ἐθόητευσεν εἰς ἐνικυτὸν ὁ Ἀπόλλων δὲν δίκην τοῦ φόνου τῶν Κυκλώπων. ἦσας δ' αὐτόν, ἐδίδαξε μὲν πῶς νὰ κατὰ τὸν θάλαμον, ἐξίλασκέμενος τὴν μῆνιν τοῦ, ἔπεισε δὲ καὶ τὰς Μοῖρας ὅπως μετὰ τελευτῇ παρὰ στήν ὁ ἄλλος ἐκούσας ἐχόμενον τὸν θάνατον ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα ἴσων στέρω χρόνῳ ζήσῃ. Ἐπιστάσης δὲ τῆς ὥρας αὐτοῦ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἀλκίησις ἐπέδωκεν αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ παιδός. Ἀλλὰ ταύτην ἀνέειπεν ἡ Περσεφόνη, ἡ κατ' ἄλλον μῦθον ἡ Περσεφόνη, πρὸς τὸν θάνατον αὐτῆς αὐτόν. (Βλ. Ἀλκίησις). [Π.]

Ἀδμητος βασιλεὺς τῶν ἐν Ἠπειρίῳ οὐσῶν, πρὸς ἐν κατέφυγεν ὁ Θεμιστοκλῆς ὄντας κατὰ τὴν ἀπὸ Ἀργεὺς εἰς τὴν Ἀργυρὴν του. [Α.]

Ἀδμήτου μέλος. (Π α ρ ο ι μ.) βλ. ἰσίου μέλος.

Ἀδμόντη (Admont), κώμη τῆς Σταίρικής ἐν τῷ νομῷ Λίτσεν παρὰ τὸν ποταμὸν ἔχουσα κατ. 1800. Παρ' αὐτὴν περιήγησις ἐκτετατὴ μὲν ἰδρυθεῖσα μὲν τῷ 1074, ἀποδομηθεῖσα δὲ τῷ 1865, καὶ ἔχουσα μετὰ τὴν βελτιοποίησιν. [Ν. Σ.]

Ἀδοδα ἢ Ἀδοσα, πρωτεύουσα τοῦ ἐν ἡγεμονίᾳ τῆς βασιλείου Τυγγῆ. ἔχουσα κατεῖνα καὶ οὐσα τὸ κύριον τῶν ἐσπερίων καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς ἐμπίον. [Ν. Σ.]

Ἀδόλφος. 1) Ἀδόλφος Νασσαυίας (Adolf von Nassau) βασιλεὺς τῆς Γερμανίας καὶ τῆς ἁγίας Ῥωμ. κράτους) διαδόχος τὸν Ροδόλφον Α' τὸν Ἀψβουργικόν, πρῶτον ἐκ τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου αὐτοκράτορα. Ἡ βραχυχρόνιος βασιλεία τοῦ Α. 91—98) ὑπῆρξε μετὰ ἐσωτερικῶν ταραχῶν καὶ ἐμφυλίων διενέξεων, καθ' ὅς ἐπὶ τῆς κηρυχθεῖς ὑπὸ μερίδος τῶν ἐκλεκτῶν τῶς ἀρχῆς ἡμίνατο ἐνόπλιως ὑπὲρ δικαιοματιῶν αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ ἐκλεπτὸς νέου αὐτοκράτορος Ἀλβρέχτου Α' τοῦ Ἀψβουργικοῦ, ἀλλ' ἐφρονέθη κατὰ τὴν μάχην τῆς Οὐορματίας (2 Ἰουλίου 1298) μόνος δὲ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἀποτελῶν τὴν Νασσαυικὴν αὐτοκρατορικὴν ἐν Γερμανίᾳ δυνατείαν.

2) Ἀδόλφος (Φρειδερίκος) βασιλεὺς τῆς ἡλιας, δούξ τῆς Ὀλσατίας Γοττόρπης (Gottorp), υἱὸς τοῦ Χριστιανοῦ Γοττόρπης, κυβερνήτου τῶν χωρῶν τῆς Ὀλσατίας Γοττ. καὶ ἐπισκόπου Λυβέκκης. Ἐγενήθη τῷ 1710, τῷ 1727 ἐγένετο πρίγκιψ ἡγεμονίας Λυβέκκης, τῷ 1739 διοικήσας ἐν τῇ πόλει, τῷ δὲ 1743 διὰ τῆς τελεσφόρου συνδρομῆς τῆς Ρωσικῆς ἐβελήθη διάδοχος τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Φρειδερίκου Α', τὸν ὁποῖον καὶ διαδεχόμενος ἀνῆλθεν εἰς τὸν Σουηδικὸν θρόνον τῷ 1751. Ἐβασίλευσε μέχρι τοῦ 1771, ὅπότε ἀποθανὼν κατέλιπε τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν Γουσταῦν Γ'.

3) Ἀδόλφος (Γουλιέλμος, Δούκας, πρῶτος υἱὸς τοῦ Δουκῆ Γουλιέλμου Α'. Γεννηθεὶς τῷ 1817 εἰσῆλθε πρῶτως εἰς ὁπλησίαν στρατιωτικὴν ἐν τῇ Αὐστριακῇ στρατῷ, τῷ δὲ 1839 ἀνέλαβε τὴν κυβερνήσιν τοῦ κράτους τοῦ Δουκάτου τῆς Νασσαυίας, τὴν ὁποίαν διεξῆγε πάντοτε ὑπὸ πνεῦμα συντηρητικὸν καὶ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς Αὐστριακῆς πολιτικῆς. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1866 ταχθεὶς μετὰ τῆς Αὐστρίας ἐναντίον τῆς Πρωσίας ἀπώλεσε τὸ κράτος αὐτοῦ, ὅπερ καταλήφθην ὑπὸ τοῦ Πρωσικοῦ στρατοῦ προσηρητήθη εἰς τὸ Πρωσικὸν στέμμα. Μένον δὲ μετὰ μακρὰς διαπραγματεύσεις, κατόρθωσε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1867 νὰ λάβῃ παρὰ τῆς Πρωσικῆς κυβερνήσεως ὡς ἀποζημιώσιν τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἀκινήτου ἰδιοκτησίας 8 1/2 ἑκατομμ. ταλλήρων καὶ τὴν κτήσιν πύργων τινῶν ἐν τῷ πρῶνι κράτει αὐτοῦ. Διετίθει δ' ἐκτετατὴ ἐν τῷ πύργῳ Rumpelheim ἢ ἐν Φραγκφούρτῃ τῇ παρὰ τὸν Μοῖνον. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δ' ἐκπτωτος οὗτος ἡγεμὼν συνδιηλλάγη πρὸς τὸν Πρωσικὸν βασιλικὸν οἶκον τῷ μὲν 1885 ἐκδοὺς εἰς γάμον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐκ θυγατρὸς ἔργονον τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου Α' πρίγκιπα διαδόχου τοῦ μεγάλου Δουκάτου τῆς Βάδης, πρὸ θλίγων δὲ μηνῶν προσελθὼν αὐτὸς τῷ αὐτοκράτει Γουλιέλμῳ Β' (κατὰ τὴν ἐν Μαϊναύῳ πρὸς τὸν ἡγεμονικὸν οἶκον τοῦ Μ. Α. τῆς Βάδης ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος) ἀναγνώρισεν ἐπισήμως τὰ γεγονότα τοῦ 1866. Εἰς τὸ διάβημα τοῦτο προσέβη ὁ Αὐτὸς ἐλπίζων μετὰ βεβαιότητος ὅτι διὰ καταλάβῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ αὐτοκράτορος τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου, ὅπερ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡγεμονικοῦ καὶ ἀσθενούντος βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας Γουλιέλμου περιέρχεται κατὰ τὰς ἰσχυρούσας ἐκ Λουξεμβούργου περὶ διαδοχῆς διατάξεις τῶν Σαλίων νόμων εἰς τὸν οἶκον Νασσαυίας. (Ἰδ. Λουξεμβούργον). [Π.Κ.]

Ἀδωνυ (Adony), κώμη τῆς οὐγγρικῆς κομητείας Στουλβαϊσσεμβούργ, παρὰ τὸν Δούναβιν. ἔχει σταθμὸν σιδηρ., ἀμπελοουργίαν, κτηνοτροφίαν, ἐμπορίον ξυλείας καὶ 4243 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀδοξα ἢ μοσχοδουλοῦσα (β. ο. τ.) (Adoxa moschatellina L.), ποάριον τῆς μέσης καὶ βορείου Εὐρώπης, τῆς οἰκογεν. τῶν Διγυκλιμακτοειδῶν (βλ. λ.) ἔχον θύνη ὑπόχλωρον ἀφανή. [Θ. Χ.]

Ἄδωρφ, σάξονικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ὀέλνιτς τοῦ νομοῦ Τσθικάου, παρὰ τὸν λευκὸν Ἐλστερον. Κατ. 3789 τῷ 1885. Ἐν

αὐτῇ μαργαριτωγενεῖα, μουσικῶν ὀργάνων ἐργαστήρια καὶ ποικιλιτῆρια μηχανικά.

Ἀδουλαῖος (Adular) εἶνε ἡ ἄκρως ἡ ἀνοικτὸν χροῖμα ἔχουσα διειδὴς ἡ ἡμιδιαφανὴς καὶ ἰσχυρῶς λαμπροῦσα παραλλαγή τοῦ ὁρυζοσίου (χαλκίτης ἀστρίας) εὐρισκόμεναι ἐντὸς κοιλωμάτων καὶ φλεβῶν γρανίτου καὶ γνεύσιου τῶν Ἀλπεῶν. [Κ.Μ.]

Ἀδουλάς (Adula, Adule), πρὸ ἀπὸ τοῦ ἄρ. Γαδλῶδου μέχρι τῆς κορυφῆς Ὀρτλι μέρος τῶν Ἀλπεῶν, ὅπου δεσπόζει τῶν διαβάσεων Σπλῦγεν καὶ Περναρδίνου. Εἶναι ὄρος ἡ ὄρεοειρμός τῶν γραουενδινῶν Ἀλπεῶν. Ἡ ὑψίτη κορυφή αὐτοῦ 3398 μ. [Ν.Σ.]

Ἀδουλίς, ἀρχαία αἰθιοπικὴ πόλις παρὰ τινὰ κέληρον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ὡς ἡ νῦν Ἀρκεῖο ἡ Ἀρκέο. Κτισθεῖσα πιθανῶς κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Γ' ἦν κατὰ τοὺς Ῥωμαίους χρόνους, τὸ κυριώτατον οὖσα ἐμπορεῖον τῆς Ἀθιοπίας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῶν Ἀξουμιτῶν βασιλείων. Παρήκμασε δὲ ἀπὸ τῆς μουσουλμανικῆς κατακτήσεως.

Ἀδουλλάμ, Ἀρχαία Χανανιτικὴ πόλις ἐν τῇ χώρᾳ τῆς φυλῆς Ἰούδα γνωστὴ διὰ τὰ πολλὰ περὶ αὐτὴν σπῆλαια, ἐν τινι τῶν ὁποίων κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκρύβητο Δαυὶδ μετὰ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ φεύγων πρὸ τοῦ Σαούλ. Γίνεται δὲ πολλάκις μνεία τοῦ τόπου καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ὑπὸ τοὺς Μακκαδαίους ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγώνων τῶν Ἰουδαίων. [Π.Κ.]

Ἀδουλλαμῆτα ἐκλήθησαν σκωπτικῶς ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ 1866 ὅλγιοι τινὲς δυσχερῆς ἀνέκοντες μὲν εἰς τὴν φιλελευθερίαν μερίδα τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τῆς χώρας, ἀλλ' ἐν ταῖς συζητήσεσι τοῦ περὶ μεταρρυθμίσεων νομοσχεδίου (Reformbill) φηρίζοντες εἰς τὰ οὐσιώδη μετὰ τῶν συντηρητικῶν καὶ ἐπενεγκόντες οὕτω τὴν πτῶσιν τοῦ ὑπουργείου Ρῶσσελ καὶ Γλάδστον. [Π.Κ.]

Ἀδοῦρ (Adour, λατ. Atur, Aturus, ἀρχ. ἑλλ. Ἀ τ ο ὕ ρ ο ς), ποτ. τῆς Γαλλίας, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ ὄρους Τουμαλέτου ὀρεοῦς τῆν Bagnères-de-Bigorre ἐν τῇ κοιλάδι Καμπάν, εἴτα δὲ πρὸς Δ στρεφόμενος διαχωρίζει τοὺς νομούς κάτω Πυρηναία καὶ Λάνδαν καὶ ἐκβάλλει ὑπὸ τὴν Βαυόννην πόρρω αὐτῆς 5 χιλιόμετρα εἰς τὸν Γασκωνικὸν κόλπον διὰ στομίου, οὗ τινος δ' εἰσπλοῦς διὰ τὰς σύρσεις ἐπικίνδυνος. Ὁ ροῦς τοῦ Ἀδοῦρ, 300 χιλιόμε. μακρὸς, εἶναι πλωτὸς ἐν μέρει μόνον. [Ν. Σ.]

Ἀδρα, Πόλις τῆς Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ἀλμερίας, ἐν τῇ διαιμερίσματι Βέργια, ἀριστέρθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ρίο Γράνδε εἰς τὴν Μεσόγειον. ἔχει λιμένα, βιομηχανίαν καὶ 11323 κατ. (1877). [Π. Π.]

Ἀδραμαούτ (Hadramaut). Χώρα

τῆς Ν. Ἀραβικῆς χερσονήσου, ἔχουσα περίπλ. μήκος 1500 χμ. καὶ πλ. 190 χμ. Συνορεύει πρὸς Δ μετὰ τῆς Ἰεμένης καὶ πρὸς Α μετὰ τῆς Μάκρας, ὁρεινῆς καὶ ἔχουσα εὐφρόνους τινὰς κοιλάδας, καλῶς ἀρδευόμενας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων ἀνέρχεται εἰς 155.000. Διακρινόμεναι εἰς τρεῖς φυλὰς· τοὺς Βε-νί - Κ α χ τ α ν, τοὺς Βε-νί - Ἀ μ ο ὦ δ καὶ τοὺς Βε-νί - Κ ο ρ α ὗ σ χ, καὶ ὧν ἡ γλῶττα διαφέρει μεγάλως τῆς ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀραβίᾳ λαλουμένης. [Π. Π.]

Ἀδραμέλεχ (ἀσσυρίστ. Ἀδάρ μέλι) θεὸς τῶν Ἀσσυρίων κατὰ τὴν Βίβλον (Βασιλειῶν Δ' 17, 31) τιμώμενος μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀνμελέχ ἐν τῇ πόλει Σιππάρ (ἐδρασιτὶ Σαρφαρουαίμ). Τὸ τελευταῖον αὐταγατικὸν τοῦ θεοῦ μακτος ἐμφαίνει συγγένειαν μετὰ τοῦ συριακοῦ θεοῦ Μελὼχ· πιθανώτερον ὅμως ὅ μὲν Ἀ. εἶναι ὁ θεὸς τοῦ πλανήτου Ἀρσῆς, ὁ δ' Ἀνμελέχ τοῦ πλανήτου Κρόνου. Τῶ θεῷ τούτῳ προσεφέροντο ἀνθρώπινα θοοκατώματα κατὰ τὴν Γραφήν. [Π.]

Ἀδραμύτιον [καὶ ἄλλως—μύτιον—μύτειον—μύττειον καὶ Ἀτραμύτιον] καὶ τουρκ. Ἰ δ ρ ε μ ι τ, τουρκικὴ πόλις τοῦ ἐν τῇ Ν. Ἀσίᾳ σαντζακίου Βελουσκέρ ἡ Καραχὰ τοῦ βιλαετίου Χοσάβενδικιάρ, καὶ τὰ μὲν περὶ τοῦ 5 χμ. ἦτοι 1 1/2 ὥραν ἐνδοτέρω τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου, ὅστις ἐκλήθη ἐξ αὐτῆς Ἀδραμυτηνός, καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ πολυχάλκου καὶ πολυπιδάκτος Ἀτκαρμασί. Ἀχ, ἀνατολ. πτέρυγος τῆς ὁροστοχείας Κεῖ Ἀχ, ἦτοι τῆς ἀρχ. Ἰδης, ἐν στενῷ καὶ πολυκάμπῳ πεδίῳ· ἔχει δὲ 15000 κατ., ὧν μουσουλμάνοι τὰ 2/3, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανικοὶ ἐκκλησιαστικῶς ὑπαγόμενοι εἰς τὸν μητροπολίτην Ῥοῦστον. Αἱ ρυπαραί τῆς πόλεως Ἀγυαί, ὁρίζονται ἐκατέρωθεν πᾶσαι ὑπὸ πνιχρῶτάτων φυλῶν οἰκίων, προτεταγμένων εὐανθῶν κήπων, διακρίνονται ὑπὸ πολλῶν ἐν ἀκίων καὶ ὀρεῶν, καὶ ἐν αὐτῇ ὑπάρχει εὐρεῖα τις δεξαμενὴ, ἐν ᾗ ἀναδύεται πηγὴ, καὶ περὶ ἣν θαλάσσι μεγάλοι ἀμυρὶλχοὶς πλάττονται, σκιαζόντες τὰ πεπηγμένα ὑπ' αὐτοὺς κρημενῆς ἡ δὲ πρὸς τὰ ἐπίνεια αὐτῆς Ζεῖτον· λίχ καὶ Ἀχ-Τοαί ἄκρως κατατείνεται διὰ μέσου ἀμπελωνῶν καὶ ἐλαιῶν. Ἡ εὐφροσύνη τοῦ Ἀδραμυτίου περὶχωρὸς, καταρδευομένη ὑπὸ ἀνέμων ὑδάτων, παράγει ἐν ἀρθρονίᾳ οἶνον ἐλαιον, δημητριακά, βάμβακα, βαλάντιδι, καπνόν, μέλι, παντοία ὀπωρικά· εὖθεν καὶ διενεργεῖται ἀξιόλογον πρὸς τὰς παρακείμενας πόλεις καὶ νήσους ἐμπόριον· ἀλλ' ἐπειδὴ κοροὶ ἐργον τῶν κατοικούντων τοῦ Ἀ. ἦτο ἡ ἐυλειμοσύνη, αὕτη δὲ διαμερία ἐκλείπει, ἀποψιλομένων διὰ τῆς φενδροτομίας τῶν πρὸς τὴν πόλιν τετραμμένων δασυδῶν κλιτύων τῆς Ἰδης· οἱ ἀδραμυτηνῶν ὁσμηραὶ καθίστανται εἰς πόναν· ἐνθαρρύνει ὁμοῦς αὐτοὺς ἡ ἐλπίς ἀνεύ-

ρσεως νέων πόρων διὰ τῆς ἀνορύξεως τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς κλιτύσι σιδηρείων μεταλλῶν, ὧν ἡ κάρποις ἐπετρέπη τὸν δεκ. τοῦ 1882 εἰς τινὰ μεταλλευτικὴν ἐταιρίαν, ἥς ἐπιτροπὸς εἶναι ὁ Παδάνης Βεκίνης. —Κτίσμα κατὰ τινὰς τῶν Λυδῶν ἐν ἀρχῇ ἐν τῷ Ἀδραμύτιον καὶ αὐτῶ κληθὲν ἐξ Ἀδραμυτός ἡ Ἀδραμυτός ἀ-δεκτοῦ τοῦ Κροίσου, ἐδέξατο ὁφειότερον ἐκ ἀρχαίου ἀθηναϊκῆν ἐν αὐτῷ ἀποικίαν· ἐκεῖτο δὲ τότε ἐπὶ τῇ θαλάσῃ καὶ ἦτο εὐδαίμωνος καὶ ἀκαμαία ἐμπορικῆς πόλις. Καὶ ἔπαθε μὲν τὸ Ἀ. πάλαι μετὰ ταῦτα τῷ 496 π. Χ. ἐπὶ τινος τύττειος, καὶ ἦν οἱ πέρσαι ἀπέσπασαν πάντας σχεδὸν τοὺς κατοίκους τοῦ, ἀλλ' ἐπειτα προήχθη εἰς ἀκμήν, ἐξακολουθοῦσαν ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊστίας καὶ κορυφωθείσαν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν βασιλείων τῆς Περγᾶμου, εἰς οὗς ὅπ' ἐκείνων ἐξεχωρήθη. Κινδυνεύσαν δὲ καὶ αὐτὴς μετὰ ταῦτα νὰ καταστραφῇ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, οὗτε προσέβη εἰς τὴν συμμαχίαν τοῦ Μιθριδάτου, καὶ οὐδὲν διὰ τῆς ἐνότητος τῆς Ῥομ. συμμαχίας εὐχλότως ἀπολογίας τοῦ πολέμου καὶ ῥήτορας αὐτοῦ Σενόκλεους, 70 π. Χ. τὸ Ἀ. ἀπέβη ἀσπὴς καὶ ἀρνήτης κομφοπολις ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς αὐτοκρατορίας, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς τουρκικῆς, εἰς ἣν περιήλθεν ἐξ αὐτῆς, καὶ ἐν ἣ μόνος ἤρξατο νὰ ἀνακαμάνῃ ἀρχομένου τοῦ παρόντος αἰῶνος. Τοῦ δ' ἐπὶ τῶν βασιλείων τῆς Περγᾶμου πλουσίως καὶ εὐκτίστου Ἀδραμυτίου δὲν ὑπελείφησαν εἰς ἡμᾶς οὐδ' ἐλάχιστα λείψανα. [Ν. Σ.]

Ἀδράνεα τῆς ὕλης (φυσ.) ἡ ἰδιότης, ἣν ἔχει πᾶν σῶμα τοῦ διατηρεῖν ἀμετάδλητον τὴν κατάστασιν τῆς ἡρεμίας ἢ τῆς κινήσεως, εἰς ἣν εὐρίσκεται, ἐξωτερικῶν δυνάμεων μὴ ἐνεργουμένων ἐπ' αὐτοῦ. Οὕτω λίθος ἐμμένει ἐν τῇ ἡρεμίᾳ, εἰς δὲν ἐνεργήσῃ ἐπ' αὐτοῦ δύναμις τις. Σφαῖρα δὲ κυλιόμενη ἐπὶ ἐδάφους ἐπὶ τοῦ ἡ κινήσεως ἐπιβαρύνεται καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὐχὶ ἐν φυσικῇ εἰς τὴν ἡρεμίαν τάττειται, ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τριβῆς. [Γ.]

Ἀδρανός ἡ Ἀδρανός θεὸς τιμώμενος διακρίνεται ἐν τῇ ὁμιονύμῳ πόλει τῆς Σικελίας (τῇ νῦν Ἀδερνῷ βλ. λ.) καὶ ἐν ὄλῃ τῇ Σικελίᾳ. Περὶ τούτου οὐδὲν σαφὲς γινώσκμεν, εἰμὴ ὅτι ἐμπεδοκλείτω πατὴρ τῶν Παλικῶν καὶ ὅτι ἐν τῇ ἱερῇ αὐτοῦ ἐστέρωντο χίλιοι κύβες συνεδρῶντες νύκτωρ τοὺς μελιούοντας οἰκάδας καὶ σπαράσσοντας τοὺς πονηροὺς. [Π.]

Ἀδράστεια 1) θυγάτηρ τοῦ Διὸς ταυτιζομένη πολλάκις τῇ Νεμέσει, ἥς καὶ ὡς ἐπωνυμία ἐνίσταται φέρεται. Ἐντεῦθεν καὶ αἱ ἀρχαῖαι παρρημιαὶ «Ἀδράστεια Νέμεσις» λεγομένη ἐπὶ τῶν πρότερον μὲν εὐδαιμονοφάντων, ὑστέρων δὲ κατὰ θεῶν διχῶν δυστυχουμένων τῶν Ἀδραστειῶν—οὐδὲν διχῶν «ἀδραστειῶν» «ἀδραστειῶν», προσκυνεῖν τὴν Ἀδράστειαν»

ἔπου τὸ Ἀ. εἶναι ταυτοσημον τῇ Νεμέσει. Ἡ λατρεία τῆς θεοῦ αὐτῆς εἶναι κατὰ τινὰς αἰγυπτιακῇ, ἢ τῆς Ἀθόρ, κατ' ἄλλους δὲ, ὅπου καὶ τὸ πιθανώτερον, φρυγικῇ, προσελθούσα ἐκ τῆς λατρείας τῆς Πέας Κυβέλης· τοῦτο δὲ συνάγεται μάλιστα ἐκ τῶν ἐξῆς· ὅτι πρῶτος Ἀδραστός ὁ βασιλεὺς Ἰδρυεν ἱερὸν τῆς ἐξ αὐτοῦ κληθείσης Ἀδραστειᾶς Νεμέσεως περὶ τὴν Κόζικον παρὰ τὸν ποταμὸν Αἰσηπὸν· ὅτι οἱ τῆς Πέας θεράποντες Ἰδαῖοι Δάκτυλοι καλοῦνται ὑπὸ τοῦ ποιήσαντος τὴν φερωνίδα «Φρύγες», θεράποντες δρεῖς Ἀδραστειῶν· ὅτι τὸ ὄνομα Ἀ. ἔφερε καὶ παλαιστάτη τῆς Μουσικῆς πόλις, ὑπὸ Φρυγίων οἰκουμένη, καί μνην δ' ἐν ὁμιονύμῳ ὑπὸ τῶν ποταμῶν Γρανίκου καὶ Αἰσηπὸς διαρρομένη γῶρα, τῇ Ἀδραστειᾷ ἢ Ἀδραστειᾶς πεδίον. Τὸ δ' ὄνομα Ἀ. δηλοῦν τὸ ἀφύκτον καὶ ἀναπόδραστον, προήλθε πιθανῶς ἐκ παρετυμολογίας τοῦ φρυγικοῦ ἀνόματος τῆς θεοῦ. —2) Νύμφη, θυγάτηρ τοῦ Μελισσέως, ἀδελφῆ τῆς Ἰδης, εἰς ἣν ἐδωκεν ἡ Πέα τὸν Δία, ὅπως θρέψωσιν αὐτὸν ἐν τῷ Δι-καίῳ ἄντρω τῆς Κρήτης. Πιθανότατα ἡ αὕτη τῇ προηγουμένη. [Π.]

Ἀδραστός 1) βασιλεὺς τοῦ Ἀργεῶς, ἐκ τοῦ αἰολικοῦ γένους τῶν Ἀμφιακιδῶν, ἔργονος τοῦ Βιάντος. Φανεθόντος τοῦ πατρὸς τοῦ Ταλαοῦ (ἡ τοῦ προσδωτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Πρωίνακτος, κατ' ἄλλους) ὑπὸ τοῦ Βιαντίου Ἀμφιαράου ἐν ἐμφυλίῳ τῶν Ἀμφιακιδῶν ἀγῶνι, ὁ Ἀ. ἔφυγεν ἐξ Ἀργεῶς καὶ ἦλθεν εἰς Σικυώνα πρὸς τὸν ἐκ μητρὸς πατέρα Πύλοον, οὗ τελευταῖοντος ἀπαίδος ἔσχε τὴν ἐν Σικυονίᾳ ἀρχήν. Ὑστέρων δὲ συνδιαλλαγῆς τῇ Ἀμφιαράῳ κατήλθεν εἰς Ἀργεῶς καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν, ἔδωκε δ' εἰς γυναῖκα τῇ Ἀμφιαράῳ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἐριφύλην. Βασιλεύοντος τοῦ Ἀ. ἐν Ἀργεῖ ἦλθε νύμφη ὁ Πολυνείκης, φυγαδευθεὶς ἐκ Θηβῶν, καὶ πρὸ τοῦ μεγάρου τοῦ βασιλέως συνήψε μάχην ἐτέρῳ φυγάδι, τῷ Καλυδιονίῳ Τυδεί, γενόμενης δ' ἐξείργης βοῆς ἐπιφανείας ὁ Ἀ. διέλυσεν αὐτοὺς καὶ ἐνθουρμήεις χρηστὰν τινα, κλειόμενα αὐτὸν νὰ συζύγῃ τὰς θυγατέρας κάπρω καὶ λέοντι, κατενόησεν ὅτι τούτους ἠντίετο ὁ χρηστὰς, διότι εἶχον ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ὁ μὲν κάπρω προτομήν, ὁ δὲ λέοντος· νυμφεύσας δ' αὐτοὺς μετὰ τῶν θυγατέρων του, ὑπεσχέθη νὰ ἐπαναρέσῃ ἀματῆρας εἰς τὰς πατρίδας. Καὶ πρῶτον ἐσπευσε νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐπὶ Θήβας, μετ' ἄλλων δὲ χριστέων. Αὕτη δ' εἶναι ἡ περιώνυμος στρατεία τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας (βλ. λ.), ἥτις ἀτυχῇ ἔσχεν ἔκδοσιν, συνευθύντων πάντων τῶν ἀριστέων, πλὴν τοῦ Ἀ. ἐν μόνον δειψοσεν ὁ θαυμάσιος ἵππος αὐτοῦ Ἀρίων. Τοὺς νεαροὺς τῶν πεσόντων παρίδσαν οἱ Θηβαῖοι εἰς τοὺς οἰκείους πρὸς ταφὴν, κατὰ τινα μῦθον παισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀ., κατὰ δὲ τοὺς Ἀθηναίους τραγικοὺς ἐξαναγαθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, διότι ὁ Ἀ. κατέρυκεν ἱεῖς εἰς

Ἀθήνας, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν ταχὴν καὶ ἐλεή-
σαντες τούτων οἱ Ἀθηναῖοι ἐξαστράτευσαν
κατὰ τῶν Θηβῶν.

Μετὰ δέκα ἐτὴ ὁ τοῦ Ἀ. παῖς Λίγικλεὺς
καὶ οἱ παῖδες τῶν φρονευνέντων ἀριστέων, κλη-
θέντες Ἐπίγονοι (βλ. λ.), ἐστράτευσαν αὖθις ἐπὶ
Θήβας. Ἐπικολούθη δὲ τούτοις καὶ ὁ Ἀ. Πισόν-
τος ἐν τῇ πολέμῳ ἐκ τῶν Ἐπιγόνων μάνου τοῦ
αὐτοῦ Λίγικλεὺς κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ στρα-
τοῦ μετὰ τὴν ἄλωσην τῶν Θηβῶν, ἐτελεύτησεν
ὁ Ἀ. ἐν Μεγάροις ἐκ ὀλίφης διὰ τὸν θάνα-
τον τοῦ υἱοῦ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.

Ὁ Ἀ. ἐπικράτει ἐν Μεγάροις, ἐν τῇ Ἀτ-
τικῇ Κορωνῇ καὶ διαφερόντως ἐν Σικυονί, ἐνθα
ἐγέραιον τὰ πάθη αὐτοῦ διὰ τραχιῶν
χορῶν μέχρι τοῦ Κλεισθένους· οὗτος δὲ καίπερ
ἀποτραπείς ὑπὸ τοῦ ἐν Δελφοῖς μαντιῶν τῆς
μὲν εἰς ταχὴν τοῦ Ἀ. οὐσίας καὶ ἐσθλὰς ἀπέ-
νευμεν εἰς τὴν Θηβαίων ἥρωα Μελάντιππον, τοὺς
δὲ χοροὺς μετέτραψεν εἰς Διονυσιακοὺς (Ἡρόδ.
Ε', 67). Αἱ ἀποδιδόμεναι τῷ Ἀδράστῳ ἐν
παλαιστάτῳ χρόνῳ τιμαὶ ἐμφαίνουσιν ὅτι
εὐτοὺς ἐν ἀρχῇ ἐθεωρεῖτο πιθανῶς θεὸς γρόνιος,
οὐχὶ παντελῶς διάφορος τοῦ Ἀδρείως, δαίμο-
νος τῶν περὶ τὴν Δήμητρα· ἐνεκα τούτου τινὲς
τὸ μὲν ὄνομα αὐτοῦ ἐτυμολογοῦσιν ἐκ τοῦ
ἀδρός (πρβλ. τὸ Ἡσιόδειον, ἀδρυσὴν στά-
χυες νεύοιεν), τὸ δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Τάλαου
ἐκ τοῦ ὀλλῶν· κατ' ἄλλους ὅμως τὸ ὄνομα
Ἀ. ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ στερητικῆς α καὶ
τοῦ διδράκω (ἄδρακτος ἢ ἄδρηστος = ἀφει-
κτος, ἀναπόδρακτος), [Π.]

— 2) Περιπατητικὸς φιλόσοφος ἐκ τῆς
ἐν Καρίᾳ πόλεως Ἀφροδισιάδος· ἔγραψε:
Περὶ τῆς τάξεως τῶν Ἀριστο-
τελέους βιβλίων, καὶ ἐν διαφόροις αὐτοῦ
πραγματικαῖς ἡμῆνευσεν ἀναπτύξας πολλὰς ἀ-
ριστοτελεῖας συγγραφὰς οἷον τὰς Κατηγορίας,
τὴν Φυσικὴν Ἀκρόασιν, τὰ Νικομάχεια Ἡθικά,
ὡς καὶ τὰ Ἡθικά τοῦ Θεοφράστου, ἀλλ' ἐν
τῶν σπουδαίων τούτων ἔργων οὐδὲν σφίζεται
σήμερον. Ὁ αὐτὸς (ὃν οὐχὶ ἔτερος τις Ἀ-
δραστός) ἡμῆνευσεν τὸν Τίμαιον τοῦ Πλάτω-
νος, καὶ ἀναφέρεται ὡς μαθηματικὸς, μουσικὸς
καὶ ἀστρονομικὸς συγγραφεὺς ἐκ τῶν δοκί-
μων. [Γ. Μ. Β.]

Ἀδράφραξος (βοτ.) κατὰ Θεόφραστον,
βλ. λ. Ἀ τ ρ ά φ ρ α ξ ο ς.

Ἀδρία (Adria, λατ. Hadria, ἑλλ.
Ἀδρία, ἱταλ. πόλις τῆς Polésine de Ro-
vigo, 20 χιλίωμ. ΝΑ τοῦ Ροβίγου, ἄλλοτε
μὲν ἐπιβαλίσσασα, νῦν δὲ, ἐπιγενομένων προσ-
χώσεων, ἀπέχουσα τῆς παραλίας 30 χιλίωμ.
Κλίμα νοσηρὸν, Ἐμπορεῖον δημοτικῶν,
ζῳίων, δερμάτων. Κατ. 11 554 τῇ 1881 (Δη-
μος 15936). Ἡ πόλις εἶναι ἀρχαιστάτη, οἰ-
κισθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐτρούκων, δι' ἀνεκάλυφθη-
σαν πολλὰ ἀρχαία εἰρεπικα. Ἐξ αὐτῆς δ' ὄνο-

μάσθη καὶ ὁ Ἀδρίας ἦτοι τὸ Ἀδριατικὸν πέ-
λαγος. [Ν. Σ.]

Ἀδρία, πόλις τῆς ἀρχαίας Πικεντίνης
νῦν Ἀ τ ρ ι (βλ. λ.).

Ἀδριανός (Adrian, προφ. Ἐδριεν) πό-
λις τῆς βορειο-αμερικανικῆς πολιτείας Μιχί-
γάνης εἰς τὰ ΝΑ αὐτῆς ἐν τῇ κομητείᾳ Λε-
νάουερ. Κατ. 7849 τῇ 1880. Ἐμπορεῖον σι-
του. [Ν. Σ.]

Ἀδριανός (P. Aelius Hadrianus)
αὐτοκράτωρ Ρωμαῖος γεννηθεὶς τῇ 76 μ. Χ.
ἐξ ἀδελφῶν καὶ θετὸς υἱὸς τοῦ Τραϊανοῦ, ἐν καὶ
διεδέχθη ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ 117. Συνωμολέγησαν
εἰρήνην πρὸς τοὺς Πάρθους, ἐνίκησε δὲ τοὺς
Ἀλανοὺς, τοὺς Σαρμάτας καὶ τοὺς Δάκκας
καὶ ἐπεχείρησε πλείους περιηγήσεις εἰς τὰς
ἐπαρχίας τοῦ κράτους του. Ἐκτίσεν ἐγδο-
κοντα μιλίων τεῖχος μεταξὺ τῆς Βρετανίας
καὶ τῆς Σικωτίας ὡς προπύργιον κατὰ τὴν
ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων. Τῇ εἰσηγήσει τῶν
χριστιανῶν φιλοσόφων Κοσμάτου καὶ Ἀριστε-
δοῦ κατέπαυσε τοὺς κατὰ τῶν χριστιανῶν
διωγμούς. Τοὺς Ἰουδαίους δις κατὰ τῆς Ῥω-
μαϊκῆς ἀρχῆς ἐπαναστατήσαντας καθυστάτη-
καὶ ἀπέδιωξεν ἔπειτα ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν
(136). Ἦτο ἀνὴρ πολλῆς παιδείας καὶ ἡγάπα
τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἀλλὰ ματαιὸς
καὶ λίαν εὐπρόσιτος εἰς τὴν κολακείαν. Πε-
ριστοιχεῖον τὴν αὐλήν του πολλοὶ καλλιτε-
χναι καὶ τερατοσκόποι καὶ λόγιοι ἄνδρες, ὧν
ἐπιφανέστατος ἦτο ὁ Πλούταρχος. Τῆς φιλο-
τεχνίας αὐτοῦ μαρτύρια εἶναι τὰ εἰρεπικὰ τῆς
ἐν Τιβερὶδι ἐπαύλεως τοῦ, τὸ με-
γαλοπρεπὲς Μαυσωλεῖον ὁ Πύργος
τοῦ Ἀδριανοῦ (βλ. λ. Ἀγγέλου προ-
ριον) ἐν Ῥώμῃ καὶ ἄλλα. Ἦτο δὲ κατ' ἐπα-
χὴν φιλέλλην ὁ Ἀδριανός. Τῇ 125 περιηγήθη
τὴν Θράκην, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἠπειρὸν,
τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν κεντρικὴν Ἑλλάδα
τῇ δὲ 126 τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς Ἀλφει-
νας, ἐνθα ἐπὶ μακρότερον χρόνον πάντοτε διέ-
τριβε καὶ εἰς ἃς ἐπὶ πάλιν τῇ 129, κατὰ
τὰς ἐρεῦνας τοῦ J. Dürer (Die Reisen des
Kaisers Adrian, ἐν Βιέννῃ 1881), ἀφ' οὗ τῆς
εἶχεν ἤδη γνωρίσῃ καὶ πρὶν τὴν βασιλείαν, καὶ
εἶχε καθὲν ἐν Ἀθήναις καὶ τὴν ἐπώνυμον ἀρχιτέ-
την ἔπειτα πάλιν ἐπεζητήσας γενόμενος αὐτοκρά-
τωρ. Διῆγε δὲ ἐν Ἀθήναις ὡς πολίτης Ἀθηναῖος
εἰς πάσας τὰς τῶν πολιτῶν υποχρεώσεις ὑπο-
βαλλόμενος καὶ ἀφειδῶς δαπανῶν ὑπὲρ τῆς πό-
λεως, εἰς ἣν ἀφώρισε καὶ τὰς προσόδους τῆς νή-
σου Κεφαλληνίας καὶ ὑπὲρ ἧς ἐνομοθετήσε καὶ
ἀγαθοὺς τινὰς νόμους. Ἐκτίσεν ἐν Ἀθήναις
ναὸν Ἦρας καὶ Διὸς Πανελληνίου, γυμνάσιον
στοὰν μετὰ βιβλιοθήκης (ἧς λείψανα εἶναι καὶ
παρὰ τὴν νῦν παλαιὰν ἀγορὰν σηζόμενοι κί-
νες), τὸ γνωστὸν ὕδραγωγεῖον καὶ ἄλλα αἰκα-
δομήματα. Ἐπεράτισεν ἐπὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἰου-
λυμπίου Διὸς καὶ τέλος ἤγειρε πρὸς τὰς 100

τινατολικά τῆς Ἀκροπόλεως καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ πόλιν νέαν ἐκτινύμενον πρὸς ἑαυτὸν, ἣν ἐνώριζεν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως ὁ μέχρι τοῦδε σφιδόμενος γνωστός Ὀροσός κοινῶς καλούμενος Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ (Ἑστίας τόμ. 5^ο σελ. 140). Γνωστὴ εἶναι ἡ πρὸς τὸν νεαρόν Ἀντίνοον ἀνέκδοτος ἀγάπη του. Τοῦ Ἀδριανοῦ ἔργον εἶναι καὶ τὸ *Edictum perpetuum*. Ἀπέθανε τῷ 138. [Σ.]

Ἀδριανός σφοδρῆς περιήγητος τοῦ Β' μ.Χ. αἰῶνος γεννηθεὶς ἐν Τύρῳ, σπουδάζας ἐν Ἀθήναις καὶ ἀρχοὺς ὑπὸ Μάρκου Ἀυρήλιου εἰς Ρώμην, ἵνα ἐκεῖ διδάσκῃ τὴν ῥητορικὴν. Ἐγράψε *Περὶ ἰδεῶν λόγου* ἐν βιβλίοις πέντε καὶ *Περὶ τῶν ἐν ταῖς στασίσι συνιδιωμάτων ἐν βιβλίοις τριῶν* καὶ *Περὶ σπουδῆς καὶ φιλοσοφίας*. Ἰσως δὲ αὐτὸς εἶναι ὁ συντάξας τὰς ψευδεπιγράφους ἐπιστολάς τοῦ Φαλαρίδος. Τὰ σφιδόμενα ἀποσπάσματα τῶν ἔργων του ἐδημοσίευσεν πρῶτος Ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ ὁ Λέων Ἀλλήτιος ἐν τοῖς αὐτοῦ *Excerpta variorum Graecorum sophistarum ac rhetorum* (ἐν Ρώμῃ 1641). [Σ.]

Ἀδριανός (πᾶπα), Ἀδριανός Α' (772—775) ἐκάλεσεν εἰς Ρώμην Κάρολον τὸν Μέγαν κατὰ τοῦ βασιλείου τῶν Λογγοβάρδων Δαυιδέρου. ὁ δὲ Κάρολος ἠναγκάσθη τὸν Δαυιδέριον νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς Ἡβίαν τῷ 774, καὶ ἐπισφραγίσας τὴν θωρακὴν τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Πιπίνου πρὸς τὸν πάπαν τῷ 754 κατέστησεν αὐτὸν κύριον περισσοτέρων χωρῶν ἐν Ἰταλίᾳ. Τρις ἔτι (776, 780 καὶ 786) ἦλθεν ὁ Κάρολος εἰς βοήθειαν τοῦ Ἀδριανοῦ πιεζομένου ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. Ἐν τῇ περὶ ἐκδόσεων ἐρίδι ὁ Ἀδριανὸς εἶχε κατ' αὐτοῦ τὴν αρχιερικὴν ἑκκλησίαν, ἀλλ' ἀπὸ κοινοῦ μετ' αὐτῆς ἡγήσθη κατὰ τοῦ υἱοθετισμοῦ (ἰδ. τὴν λέξιν). — Ἀδριανός Β' (867—872) περιῆλθεν εἰς σφοδρὰν ρῆξιν πρὸς τὸν Κάρολον τὸν φαλακρὸν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἰγνατίου σύνοδος ἡ ἀναγνωρίσασα τὸν πάπαν κύριον τῆς ἑκκλησίας (ἰδ. τὸ σίγμα Δ. καὶ Δ. ἑκκλησίας), ἐπανῆλθε δὲ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἡ βουλγαρικὴ ἑκκλησία, ἣν οἱ πάπαι εἶχον ἀποπειραθῆ νὰ ἐκλύσωσιν εἰς ἑαυτούς. — Ἀδριανός Γ' (884—885) ἀπέθανεν, ἐνῶ ἀπῆρξε εἰς Γερμανίαν. ὅπου εἶχε καλέσει αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ παχύς, ἵνα διευθελῇ τὰ τῆς διαδοχῆς. — Ἀδριανός Δ' (1154—59) εὗρεν ἐν Ρώμῃ ἐπίσκοπον ἀντίπαλον τὸν Ἀνέλδον Βορζιανὸν (ἰδ. τὴν λέξιν). Ἐλθὼν εἰς ρῆξιν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φρειδερίκον τὸν ἄρχαρχιερίσας (1157) τὸ αὐτοκρατορικὸν δόγμα ὡς θύρον ὑπ' αὐτοῦ προσενεχθὲν πρὸς ἑκείνον· ἀπέθανεν, ὅτε ἡτοιμάζετο ν' ἀπορίσῃ τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ. — Ἀδριανός Ε' (1270),

κατὰ τὸν βραχὺν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ χρόνον προσεπάθησε νὰ μεταβάλῃ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ πάπα. — Ἀδριανός Γ' (1522—23), εἰς τῶν χρηστοτέρων, σφοδρῶν καὶ φιλελευθέρων παπῶν. Πέμπων ἀπεσταλμένον εἰς τὸ ἐν Νυρεμβέργῃ συνέδριον (1522) ἀνεγνώρισεν ἀνεπιφυλάκτως τὰς παρεκτροπὰς καὶ ἀποπλυνήσεις τῆς ἀγίας ἑδρας, ἐδείχθη προθυμότητος εἰς μεταρρυθμίσεις καὶ προέτεινε νὰ παύσωσι μὲν αἱ διαιρέσεις τῶν χριστιανῶν πρὸς ἀλλήλους, νὰ στραφῶσι δὲ οἱ χριστιανοὶ κατὰ τὸν Τούρκον· ἀλλ' εἰς τὰ μεταρρυθμιστικὰ καὶ εὐγενῆ αὐτοῦ σχέδια εὗρεν ἐν Ρώμῃ σφοδρότατον ἀντίπαλον, τοὺς Καρδινάλιους, καὶ ἠναγκάσθη ἐν τέλει ὑποχωρῶν νὰ ἐμολογήσῃ ὅτι ἡ θέσις τοῦ πάπα δὲν εἶναι ἀξιοβήλος· διότι στασιάζει καὶ αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας τοῦ νὰ πράξῃ ὅπερ προτίθεται καλόν. [I.M.]

Ἀδριανός, μοναχός, ζήσας πιθανῶς κατὰ τὸν 9^{ον} αἰῶνα. Ἐγράψεν «Εἰσαγωγήν εἰς τὰς θείας γραφάς», ποσάλλειν ἐκδοθεῖσαν (τὸ Α' ὑπὸ Dan. Hoerschel ἐν Αὐγούστ. 1602 τελευταίον ἐν Πατρολογ. τοῦ Migne τόμ. 98). [Π.]

Ἀδριανουπόλεως ἐρυθρόν, ἰδ. Τουργικὸν ἐρυθρόν.

Ἀδριανούπολις, τουργ. Ἐδिरνέ ἢ Ἐδρενε, ἡ δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, καίτοι ἐπὶ τῇ ποταμῷ Ἐβρῷ καὶ παρὰ τὸν ἐκ Κων/πόλεως εἰς Φιλιππούπολιν σιδηρόδρομον, ἀπέχουσα τῆς μὲν Κ/πόλεως 240 χιλμ., ἥτοι 36 ὥρας καὶ δια τοῦ σιδηρόδρομου 3 1/2, τῆς δὲ Σόφιας Ν 195 χιλόμετρα· εἶναι δὲ πρωτεύουσα τοῦ ἐκτοῦ αὐτῇ βιλαετίου, ὅπερ περιλαμβάνον ἄλλοτε ἅπασαν τὴν ἀρχαίαν Θράκην, συνεστάλη τῷ 1878 διὰ τῆς βερολινέας συνθήκης σχεδὸν εἰς τὸ ἥμισυ καὶ δὲν περιεῖχε πλέον τῷ 1883 ἐκ μὴ μόνον 738 568 κατοίκους, ὡν 273 464 μωαμεθανοὶ. Ἡ Ἀ. λαμπρὰν περὶ σὺν δυνάμει, παρήγκασεν ἑπειτα ἐκ πολέου ἥδη καὶ μετὰ τὸν τελευταῖον ἐσωτικὸν πόλεμον 1877—78 ἐμαχράνθη· ὅθεν οἱ κάτοικοι αὐτῆς, συγχωνευθέντες πρὸ τοῦ πολέμου τούτου εἰς 62 000, ἠλαττώθησαν μετ' αὐτὸν ἐτι μάλλον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πόλις αὕτη εἶναι ὁ τόπος τῆς συμπύκνωσις πασῶν τῶν πρὸς μεσημβριαν τοῦ Αἰμου λεωφόρων, τῶν τε ἄλλων δηλαδὴ ἀγυιῶν καὶ τῶν αἰ· κατασκευασμένων σιδηροδρόμων οὐδεμία ἀμυβελία ὅτι διαρκούσης τῆς εἰρήνης ὁ ἀναθάλῃ καὶ πάλιν, καὶ ἀπέδειξις ἡ μέχρι τοῦδε ἀνάγκη αὐτῆς· διότι κατὰ τὴν λιαν ἀξιοπρίστην περὶ τούτου Γεωγραφίαν τοῦ κ. Μ. Χαρουδενούλου (Ἀθῆναι, 1888) ἡ Ἀ. ἔχει νῦν πάλιν 135 000 κατοίκων· τούτων δὲ εἶναι 50 000 Ἕλληνας, ὑποκαίμενοι ἐκκλησιαστικῶς εἰς ἕξιον μητροπολίτην, οἱ δὲ λοιποὶ βουλγαρεῖς (10000),

διασποράι ἄλλοις εὐρωπαῖσι (5000), ἀρμένιοι (6000), Ἰουδαῖοι (4000), θωμανοὶ (60000). Ἡ Ἀ. συνίσταται ἐκ τοῦ ἁπλῶς, ὅπερ περιβάλλεται ἐτι διὰ τευχῶν ἀλλ' ἡρεπωμένων, καὶ τῶν προαστείων Ἀτ-Παζάρ, Κιρίε-Χανέ, Κηγήν, Γιλδερή. τοῦτο δὲ τὸ τελευταῖον προάστειον, ὅπερ καίται μεταξὺ τῶν ποταμῶν Τούντζα καὶ Ἑβρου παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ πρώτου καὶ τὴν ἀριστεράν τοῦ δευτέρου, ἐτι δὲ τὸ τμήμα Καραγάτζ, ὅπερ καίται πέραν τοῦ κυρίου ποταμοῦ, καὶ ἡ περίχωρος τοῦ μεγάλου σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου, τοῦ κειμένου ὡς γλμ. πόρρω τοῦ κέντρου τοῦ ἁπλῶς, εἶναι αἱ συνοικίαι τῆς Ἀ., αἱ μάλιστα ὑποκειμένας εἰς ἐπίδοσιν καὶ εἰς αὐξησιν. Πρὸς Ν καὶ ΝΑ τῆς πόλεως αἰρῶνται λόφοι, ἀφ' ὧν εἶναι πάντοτε ἔνθεν μὲν ΝΔ ἡ μεγάλη τοῦ Ἑβρου πεδιάς, ἔνθεν δὲ ΒΑ ἡ τοῦ Τούντζα, ἀμφοτέραι σύμφυτοι ἐξ ἀμπελώνων καὶ ὀπωροφόρων δένδρων παντοδαπῶν καὶ τερπνοτάτην θέαν παρέχουσαι, πρὸς ἣν ἐτέρωθεν ἀντιτίθεται ἀλγεινότερα ἡ δυσάρεστος ὄψις τῶν ἐνδον τῆς πόλεως, ἥς τὸ σύμπλεγμα τῶν ἀνωμάτων καὶ σκολιῶν στενοπῶν εἶναι αἰσιότες ἐμπλεων βορβόρου καὶ παντοίας ἄλλης ἀκαθαρσίας. Τὰ ἀρχαῖα τεῖχη τῆς Ἀ. εἶναι ἡρεπωμένα, ὡς εἰπομεν, ἀλλ' οὐδ' ἦσαν πώποτε ταῦτα σπουδαῖα, ὑποκειμένης αὐτῆς εἰς τὰ εἰρημένα ὑψώματα ταυναντίον δὲ ἐπὶ τοῦ τελευταίου βωστικῷ πολέμου περιεβλήθη τῇ 1877—78 ἡ Ἀ. ἀπὸ τίνος τῶν προαστείων αὐτῆς δι' εὐρέων ἐχυρωμάτων, συνισταμένην ἐξ 28 περιφερῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προμαχώνων, δεδμημένων ἐπὶ τῶν περιειρημένων λόφων, καὶ τὰ ἐχυρώματα ταῦτα, σχεδὸν μόνιμα κατασκευασθέντα, ὅλ' ἔχουσι καὶ ἐν τῇ μέλλοντι μεγάλην ἀξίαν. Ἡ Ἀ. ἔχει 11 πύλας, 13 γεφύρια, ἐπιστάσιον, χυτήριον τηλεδύλων, 40 μωαμεθανικά ἱερά, 13 ἑλληνικά καὶ βουλγαρικά ἐκκλησίας, 2 ἀρμενικά, 1 ῥωμαιοκαθολικὴν, 2 συναγωγὰς· σχολεῖα δὲ θωμανικά μὲν 2 προπαιδευτικά (βουσδικῆ), 52 κατώτερα καὶ 17 ἀνώτερα (μενδρεσέδες), ἑλληνικά δὲ 11 δημοτικά, 3 ἑλληνικά, 3 παρθενωγεῖα καὶ 1 γυμνάσιον· μέγα δὲ ὁδωγώγιον, πλείστας κρήνας, 22 δημοσία βαλανεῖα, 28 γὰρ νῦν ἡ πανδογεῖα πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν ὁδοιπόρων καὶ οὐκ εὐχάρισμα ὑπὲρ τῶν πτωχῶν μαγειρεῖα, νοσοκομεῖα, ὁρμαιοτροφεῖα καὶ διάφορα ἄλλα ἱδρύματα τῆς μωαμεθανικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας. Αἱ ἀξιολογώτατοι τῆς Ἀ. οἰκοδομαὶ εἶναι ἅπασαι ἀνεξαίρετως τουρκικαὶ καὶ καταγονταὶ ἐκ τῶν χρόνων, καθ' οὓς διέμενον οἱ σουλτάνοι ἐν αὐτῇ. Ἐν αὐταῖς διαπρέπουσι μάλιστα μὲν τὸ μωαμεθανικὸν ἱερὸν Σελιμιέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ τοῦ 15 αἰῶνος ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Σελίμ τοῦ Β' κτισθὲν περιστοιχίζεται ὑπὸ ὑψητῶν μινωρέδων, ὃ δὲ κύριος θόλος αὐτοῦ, ὑπὸ κιόνων ἐκ πορφυρίτου φερόμενος, εἶναι ἐξ μέτρων ὑψηλότερος τοῦ ἐν Κ/πόλει ναοῦ τῆς ἁγ. Σοφίας· εἶτα δὲ τὰ ἱερά τῶν σουλτάνων Βαγιαζήτ καὶ Μουράτ, ἀμφοτέρω κομῶν καὶ πολυτελῆ, καὶ ἄλλα τινά. Ἐκτὸς δὲ τῆς πόλεως καὶ πλησίον τοῦ ποταμοῦ Τούντζα σφίεται ἐτι ἡρεπωμένον τὸ ἄλλοτε λαμπρὸν Ἑσλί-σεράι, ἥτοι τὸ ἀνάκτορον τῶν ἀρχαίων σουλτάνων, ἐν ᾧ νῦν κατοικεῖ ὁ βασις ἡ γενικὴς διοικητής. Ἀξιοθεάτοι δὲ εἶναι πρὸς τοὺς καὶ ἀμφοτέραι τῆς Ἀ. αἱ ἀγοραί, ἐξ ὧν ἡ κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασά καὶ ἐξ αὐτοῦ τὸ ἔνσημα φέρουσα ἐκτείνεται ἐπὶ μήκος 300 μέτρων καὶ ἔχει πύλας καὶ 1000 καμαροῦς πωλητήρια. Καὶ βωμαϊκά μὲν ἀρχαῖα ἐλάχιστα μένοντα σφίονται ἑλληνικά δὲ οὐδὲ ἐν. Ἐνεργεῖται δὲ ἐν Ἀ. ἀξιόλογον ἐμπόριον, μάλιστα διὰ τῶν ἐλλήνων, ἐξαγορῶν μὲν ἐρίων, βάμβακος, μπαζῆς, οἶνου, τυροῦ, βαλκανιδίων, ὀπωρῶν, βοδωστικῶν, ταπήτων, εἰσαγομένων καὶ ὅσων σιμῶν βαμβακερῶν καὶ ἐριουργῶν, σιδηρεῶν, ἀποικιακῶν κ. ἄ. τ. Σημειωτέον δὲ ἐτι ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἐποψὴν ἡ Ἀ. ὅλ' ἔχει καὶ ἐν τῇ μέλλοντι μεγάλῃ ἀξίαν· διότι ἐν αὐτῇ συμπέτουσιν οὐ μόνον τρεῖς ποταμῶν μεγάλων κοιλιάδες, — ἡ τοῦ Ἑβρου, ἡ τοῦ Τούντζα καὶ ἡ τοῦ Ἀρδου, — καὶ αἱ ὁδοὶ αἱ κατατείνόμεναι εἰς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν πάντα αἱ ἄλλαι κύριαί ἀγυαί, αἱ ἄγεται ἀπὸ τῶν πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Αἰμου ἀνεωγμένων ὁρειῶν διαβάσεων εἰς τὸν Βόσπορον, εἰς τὴν Προποντιδα, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ εἰς τοῦ Ἑβρου τὰς ἐκβολάς.

Ἡ Ἀ. ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἀδριανού, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα, ἐν ᾧ θέσει, ὡς λέγεται, ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ὀστιάδαμα· ἐννοεῖται δὲ τῶν βυζαντινῶν συγγραμμάτων, ἀποδίδοντες τῇ Ἀ. ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καταγωγὴν, καλοῦσιν αὐτὴν καὶ Ὀρεστίαν ἢ Ὀρεστίαδα (Νικηφ. Γρηγορᾶς πολυχρόν. ζωναράς, Τζέτζης Νικηφ. Π' 951). Περὶ τὴν Ἀ. συνεκροτήθη τῇ 323 ἡ μεγάλη μάχη τοῦ μ. Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Λικινίου· καὶ παρ' αὐτὴν ὡσπύτως τῇ μὲν 9 αὐγούστου 378 ἐνίκησαν οἱ γότθοι τὸν αὐτοκρ. Οὐάλεντα, τῇ δὲ 551 οἱ σλαῦοι τοὺς βυζαντινούς. Ἐκ τῶν πολλῶν τῆς Ἀ. πολιερικῶν ἡ μάλιστα ἀξιωματικὸς εἶναι ἡ γενομένη τῇ 586 ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. Καὶ τῇ μὲν 813 ὁ βασιλεὺς τῶν βουλγαρῶν Κροῦμος ἐνίκησε τὸν βυζαντινὸν στρατὸν περὶ τὴν Ἀ. τῇ δὲ 922 ἄλλος αὐτῶν βασις, ὁ Συμεὼν εἶλεν ἐξ ἐφόδου αὐτὴν. Πάλιν δὲ τὸν Νοέμβριον 1189 εἰσέλασαν οἱ γερμανοὶ σταυροφόροι εἰς τὴν Ἀ., καὶ τῇ 27 Φεβρ. 1190 συνομολόγησαν αὐτοῖσι συνθήκην ὃ αὐτ. τῆς Γερμανίας Φρειδερίκος Βαρβαρόσσας καὶ ὁ τῶν ἐλλήνων Ἀλέξιος Γ'. ὁ Ἀγγέλος. Τῇ 15 Ἀπρ. 1205 ἡττήθη ἐνταῦθα ὑπὸ τῶν βουλγαρῶν καὶ συνελήφθη αἰχμάλωτος ὁ αὐτοκράτωρ τῶν γράφων Βαλδουῖνος ὁ Α'. τῇ δὲ 1361 ἐκυρίευσεν τὴν Ἀ. ὁ σουλτάνος Μουράτς ὁ

Α' καὶ τῷ 1366 κατέστησεν αὐτὴν καθέδραν τῆς αὐτοκρατορίας του, μεθ' ἧς παρέμεινεν ἡ πόλις αὕτη πρωτεύουσα μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1453 γενομένης ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τῷ 1421 ἡττήθη περὶ τὴν Ἀ. καὶ παρὰ τὴν παρακειμένην κώμην Χαρὰ ὑπὸ τοῦ Β' Μουράτου ὁ ἀντιποσυνεμένος τῆς βασιλείας αὐτοῦ Μουσταφὰς καὶ τῷ 1511 συνωμολόγησαν ἐν τῇ πεδιάδι Τσουκούρ-Οὐὰ συνθήκην εἰρήνης ὁ Β' Βαγιαζήδ καὶ ὁ Α' Σελίμης. Ἐν δὲ τῇ ἐτήρᾳ περὶ τὴν Ἀ. κώμην, ἥτις νῦν εἶναι ἑρείπιον, Δεμίρ-Τας (συνήρβλητος), παρέμεινεν ἀπὸ τῆς 10¹/₂ Φεβρ. μέχρι τῆς 21 Σεπτ. (1¹/₂ Οκτωβρ.) 1713 ὁ βασιλεὺς Σουλεϊμὰν Κάρλοσ ὁ III', ὃν συνεπραγματοῦσε πρὸς ταύτην οἱ τοῦρκοι ἐκάλουν Δεμίρ-Μπας (συνήρκεφαλον). Ὅτι δὲ τῷ 1820 ὁ ῥωσικὸς στρατός, ἡγουμένου τοῦ Διδότις, ὑπερῆλθεν τὴν Αἰμόν, διηρημένος εἰς πολλὰς μετὰρξιας, ἡ Ἀ. κατέστη διὰ τὴν θέσιν αὐτῆς, ὡς εἰκόσ, τὸ κοινὸν ἐντευκτήριον καὶ τῇ 30¹/₂ Αὐγούστου περιῆλθεν ἀρχῇ εἰς τοὺς πολέμους· ἡ δὲ προπαιούχος αὐτῇ τῶν ῥωσικῶν πορεία ἠνάγκασε τὸν σουλτάνον Μαχμούτ τὸν Β' νὰ προσέλθῃ εἰς λόγους περὶ εἰρήνης, αἵτινες διὰ τῆς μεσολαδήσεως τῶν ἄλλων μεγάλων δυνάμεων ἐλήξαν τῇ 21¹/₂ Σεπτ. 1829 εἰς τὴν συνωμολόγησιν τῆς περιωνύμου «συνθήκης τῆς Ἀδριανουπόλεως», ἥτις συνετέθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Βουκουρεστίᾳ καὶ Ἀγκερῶν προγεγενημένων συμβάσεων. Διὰ τῆς συνθήκης τῆς Ἀ. οἱ ῥώσοι ἀπεδέδουσιν μὲν τὴν Τουρκίαν ὅσα κατέλαβον ἐν Εὐρώπῃ, τὴν Βλαχίαν, τὴν Μολδαυίαν, τὰ κατὰ τὴν Βουλγαρίαν καὶ Θράκην χωρία, καὶ ἀπομένουσιν ἐνταῦθα ἔρια τῆς ἐπικρατείας τῶν ὁ Προῦθος καὶ ὁ Δανουβίος, ἀρισταμένον ὅμως τῶν τουρκικῶν τῆς δεξιᾶς ὅχλου τοῦ Δέλτα αὐτοῦ ἐπὶ μίαν λευγάν, ἥτις ἡ διατελὴ ἀκατοίμητος διατηροῦσι δὲ τὸν ἀντικτὸν οἱ ῥώσοι πάντα τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου, ὅσα ἐκτείνονται ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κουβάν μέχρι τοῦ λιμένος τοῦ ἁγ. Νικολάου, ἔστι δὲ τὰς κακαίας χώρας καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ πρῶτου τοῦ Ἀχάλ-Τεχ μετὰ τῆς ὁμωνύμου αὐτῷ πρωτεύουσας καὶ τοῦ φρουρίου Ἀχάλκλακί. Εἰς τοὺς ῥώσους ἐδόθη ἐπίσης ἐλευθέρα τε ἐμπορία καθ' ὅπασαν τὴν τουρκικὴν ἐπικράτειαν καὶ ἐλευθέρα ναυτιλία ἐν τῷ Δανουβίῳ καὶ τῷ Εὐξείνῳ καὶ τῇ Μεσογείᾳ· ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσας τὰς ἄλλας δυνάμεις, τὰς φιλικῶς ἐχούσας πρὸς τὴν Τουρκίαν, ἐπιτρέπη ὡσαύτως ἐλευθέρος διὰ τοῦ Ἑλλάσποντου διάπλους. Καὶ ἡ μὲν Βλαχία καὶ ἡ Μολδαυία συνερωμήθη νὰ κυβερνῶνται δι' ἰσοδύναμον ἐσποδάρων ὑπὸ τὴν ἐπικρατείαν τῆς Τουρκίας, ἀποβαλλούσης τὸ δικαίωμα τῆς κατοχῆς· ἡ δὲ Σερβία ὑπὸ κληρονομικῷ ἄρχοντι, προσχωρομένου ἡγεμόνος· ἀλλὰ καὶ αὕτη καθεῖναι νὰ προστατεύωνται ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας· ἡ δὲ Ἑλλάς

ἀνεγνωρίσθη αὐτόνομον βασιλεῖον ὑπὸ τοῦ σουλτάνου ἔπι τοῦ Ἀνατολικοῦ πολέμου ἡ Ἀ. κατελήφθη τῇ 1¹/₂ Ιουνίου 1854 ὑπὸ 15000 γάλλων, διοικουμένων ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Πασκῆ· καὶ ἐπὶ πᾶσι κατὰ τὸν ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1877—78 ἡβλήσαν μὲν οἱ τοῦρκοι ν' ἀγωνισθῶσιν ἐν Ἀ. ὑπὸ τὴν τέλει τῶν προεξημένων ὁχυρωμάτων τελευταίον τινα καὶ ἐρρωμένον ἀγωνᾶ· ἀλλ' οἱ ῥώσοι ἐκταίωσαν αὐτῶν τὴν βουλήν ὑπερβάντες τὸ Κατ' Ἄλ-Καν καὶ ἀπικύβαντες τοῦ στρατοῦ τοῦ Σουλταῖν παρὰ τὴν πρὸς τὴν πόλιν ταύτην ἐδόν, μεθ' ἧς ἡ Ἀ. παρεδόθη τῇ 30¹/₂ Ιανουαρίου 1878 ἀρχῇ εἰς τοὺς πολέμους καὶ τῇ 19¹/₂ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς συνωμολογήθη αὐτῇ ἀνακλῆσθαι. [N. Σ.]

Ἀδριατικὸν πέλαγος (ἀρχ. ἑλλ. ὁ Ἀδρία, Ἀδρίας κόλπος καὶ Ἀδριατικὸς κόλπος, ὁ κατὰ τὴν Ἀδρίαν κόλπος καὶ πληθ. οἱ—κόλποι, ἡ Ἀδριατικὴ θάλαττα καὶ Ἀδριανὴ θ., Ἀδριανὸς πόντος κλπ., λατ. Adriaticum καὶ Adriaticum mare) εἶνε βαθὺς κόλπος γῆς κατὰ τὸ βόρειον μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἐκτείνων βραχίονας ἐνθεν μὲν τὴν ἀνατολικὴν τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου πλευράν, ἐνθεν δὲ τὴν δυτικὴν τῆς ἡλυρικῆς, κατὰ β. ἀμφοτέρως διεσπνῶνται καὶ συγχωνώνουσι μετὰ τοῦ Ἰονίου πελάγους διὰ τοῦ πέρου τοῦ Ὑδρουντος, τοῦ κοινῶς πορθμοῦ τοῦ Ὀτράντου. Ὡς πολυγώνηται δὲ ἡ ἐπιρρανεὶς τοῦ Ἀδριατικοῦ εἰς 4000 τετρ. μίλι, διότι τὸ μὲν μήκος αὐτοῦ εἶναι 120—130, τὸ δὲ εὖρος 30—35 μίλια. Ἐν τῷ ἀρκτικῷ αὐτοῦ μυχῷ ὑπάρχουσι δύο λιμένες, ὁ τῆς Εὐνετίας μετὰ τῶν ἡμινοθαλάσσιων τῆς πόλεως ταύτης β.δ. καὶ ὁ τῆς Τεργέστης. Ἐπὶ τῆς ἰταλικῆς παραλίας πρῶτον μὲν εἰσδύει ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα πρὸς Δ εἰς τὰς δύο ἐπιπέδους καὶ εὐρέως ἀναπεταμένους ἀγκύλας τῆς γῆς, εἰς τὴν τῆς Πάδωνης καὶ τὴν τοῦ Τρεμπίου (Διομηδεῖας), εἰτα δὲ χωρίζομένη αὐτῶν διὰ τοῦ ἐπὶ μῆκιστον εἰς τὸν πόντον προβαλλομένου ἀκρωτηρίου τοῦ ὄρους Γαργάνου εἰσέρχεται εἰς τὸν στενότερον καὶ βαθύτερον κόλπον τῆς Μαμμερῶνιαις. Ἐν τῷ τριμυτιανῷ κόλπῳ καίνται καὶ μικραὶ συστάδες νῆσοι Τρεμπίται, ὁ ἁγ. Δομήνικος, ἥτις ἐστὶν ἡ μαγιστὴ καὶ νοτιωτέτη· ὁ ἁγ. Νικόλαος, ἡ Καπράρα καὶ δύο τῶσπελοι, Κρετάκιο καὶ λα-Πέκκιο. Αἱ ἐπὶ τῆς ἰταλικῆς παραλίας ἀξιολογώτεραι παραθαλάσσιαι πόλεις εἶνε ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἐντεῦθεν Τρίνι, Πεσάρο, Σινιγαλία (ἔχουσαι καὶ αἱ τρεῖς φάρους), Ἀγκών, Πασκιάρα, Τέρμολι, Μαμμερδονία, Βαρλεττα, Τρόνι, Μολεττα, Μόλα, Πιλινιάνον, Βρινδῆριον (ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἀκρωτηρίου Καβάλλου) καὶ Ὀτράντον (Ὑδρους) ἀπέναντι τοῦ στενοῦ καὶ προμήκου τῆς Ἀλβανίας ἀκρωτηρίου Λιγούρεττα, πρὸ ὁδοῦ τῆς τραχηίας Χιμάρρας. Βραχίωδης, δι-

ερρωγία, ἀπότομος, ἔρημος καὶ ξηρὰ ὑφύεται ἢ παραλία τῶν πετρωδῶν, στρυγνῶν καὶ ἀξέ-
ων χωρῶν Ἰλλυρίας, Κροατίας, Δαλματίας
καὶ Ἀλβανίας, προτεταγμένην ἔχουσα πυ-
κνὴν σχεδὸν ἀναριθμητὴν νήσων τε καὶ σκο-
πέλων σειρὰν, μικρῶν καὶ μεγάλων, πετρω-
δῶν καὶ προνήσιων. Ὁ μαγιστὸς τῆς παρα-
λίας ταύτης κόλπος εἶναι ὁ εἰς τὰ ΒΔ Κουαρ-
νέρος (Φι λ α ν ω ν ι κ ὸ ς κ ὸ λ π ο ς, Flan-
naticus sinus), περὶ ὃν κινεῖται αἱ πόλεις
Μαργχίντα, Λοβράνα, Φιοῦμη, Βουκά, Πέρο-
-Ρέ, Νέβι καὶ Τζέγγι, καὶ ἐρεξῆς πρὸς Ν αἱ
Καρλοπόγκο, Ζάρα, Σεβένικον, Τράου, Σπά-
λκτρον, Γ'αγούζα, Κάτταρον, Ἀλέσιον, Δυρ-
βάχιον (παρὰ τὸ ἀκρωτ. Πάλι) καὶ Αὐλών.
Ἀπὸ τοῦ μωχοῦ δὲ τοῦ κόλπου τοῦ Κουαρνέ-
ρου ἐξελίσσεται ἡ μνημονευθεῖσα τῶν νήσων
σειρὰ, ἐκτεινομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πα-
ραλλήλως τῇ παραλίᾳ· καὶ εἶναι ἀξιολογώ-
ταται· τούτων, ἀπὸ Β ἀρχομένων ἡμῶν, αἱ ἀ-
κλόουθοι, Βέγλια, Χέρτο, Ἀρέρη, Λοσσίνη,
Πάγο, Μαῶν, Οὐλθο, Πρεμισόδα, Μελάδα,
Σεστρούγκα, Λούγγα ἢ Γρόσσα, Ἑσώ, Οὐ-
γλιάνο, Σέλτα, Βράτσα, Λεσίνα, Λίσσα, Κουρ-
ζέλα, Λαγόστα, Μαλέδα, καὶ ΝΔ τούτων, σχε-
δὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, ἡ
μικρὰ δαλματικὴ νήσος Πελαγόσα καὶ τινες
σκόπελοι. — Οἱ δὲ ἀξιολογώτατοι τῶν ἐκβαλ-
λόντων εἰς τὴν δεξιαν τῆς Ἀδριατικοῦ
ποταμῶν εἰσιν ἀπὸ μὲν τῆς ἰταλικῆς παρα-
λίας ὁ Ἀδρίης καὶ Πάδος, καταρρέοντες με-
ταξὺ τῶν Ἀλπεῶν καὶ τῶν Ἀπεννίνων ἐκ
τοῦ λομβαρδικοῦ βαθυπέδου καὶ ἀπαύστως προ-
επιμέμειναι εἰς τὴν παραλίαν προσχώματα, ὥστε
αὕτη προχωρεῖ πάντοτε μάλλον καὶ μάλ-
λον εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ διὰ τοῦτο ἡ πα-
ναρχία πόλιν Ἀδρία (βλ. λ.), ἥτις ἐ-
καί ποτε ἐπὶ τῇ θαλάσῃ καὶ μετέδωκε τὸ
ἐαυτῆς ὄνομα εἰς αὐτήν, καίτοι νῦν πόρρω τῆς
παραλίας εἰς τὰ μεσόγεια· οἱ λοιποὶ ἐξ Ἰτα-
λίας εἰς τὴν Ἀδριατικὴν ἐκδίδοντες ποτα-
μοὶ εἶναι πάντες ἀγγιχταί. Τοιοῦτοι δὲ εἶναι
καὶ οἱ ὀλίγοι ποταμοὶ, οἱ ἀπὸ τῆς ἀπέναντι
δρεννῆς γῶρας ἐκπαύθη ἐκβάλλοντες. Ἡ Ἀ.
θάλασσα εἶναι ἐκτάκτως ἀλμυρὰ καὶ ἴσως αἰ-
τιον τούτου εἶναι τὸ ὀλίγον ποσὸν τοῦ εἰς αὐ-
τὴν καταρρέοντος γλυκεροῦ ὕδατος. Πρὸς τού-
τοις ἥ τε πλημμυρὶς καὶ ἡ ὁρμητικὴ εἰσι μόλις
ἐραταὶ ἐν αὐτῇ ὡς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ θαλάσῃ.
Κατὰ τὴν καλὴν ὥραν τοῦ ἔτους ὁ πλεῖς εἶναι
διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν νηγεμίαν εὐχάριστος ἐν
τῇ Ἀ. ἀλλ' ἐν χειρῶν τὰ ΝΑ αὐτῆς εἶναι φο-
βερά καὶ ἐν γένει ἡ τραχὺς καὶ ὀρεννὴ τῆς
στερεῆς παραλίας ἐπικινδυνὸς διὰ τὰς ἐν αὐτῇ
ἀσυνιδίως ἐνσημπτύσας καταγίγδας. Ὁ τὰ
μάλιστα ἐπικινδυνὸς ἀνεμὸς εἶναι ἡ Μπόρα
(ΒΑ), κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ὁ Σιράκος
(ΝΑ)· ὁ καλούμενος δὲ Σιράκος ΝΑ ἀνεμὸς
εἶναι μὲν ἐπίσης ἐρμητικὸς, ἀλλὰ σπανιότε-
ρος καὶ βραχυχρόνιος. Ἡ Ἀ. εἶναι ἀ-

νάπλειος ἰχθυῶν, πολλοὶ δὲ τῶν τὰ παραλία
εἰσέντων, καὶ μάλιστα οἱ ἄπυλοι καὶ οἱ
δαλμάται ζῶσιν ἀπὸ τῆς ἀλίειας· συνηθέ-
στατα εἰδὴ ἰχθυῶν εἰσὶν ἐν αὐτῇ οἱ θύννοι
καὶ οἱ σκόμφοι, ἐν δὲ ταῖς δαλματικαῖς ἀ-
κταῖς αἱ σαρδέλλαι ἀφθονοῦσι δὲ καὶ οἱ ἀστα-
κοὶ καὶ τὰ ὄστρεα· ἐν ταῖς δαλματικαῖς ἀκταῖς
συνάγεται καὶ καλὸν ἐρυνθρὸν κοράλλιόν,
σπῆγγος δὲ μάλιστα περὶ τὴν νηίδα Καπρανόν.
Ὡς ἄλλοτε δὲ ἡ Ἑνετικὴ ἦτο τῆς Μεσογείου θα-
λάσσης ἡ βασιλεῖς, οὕτως ἡγεῖται νῦν ἡ Τερ-
γέστη, εἰ καὶ ἡ ὀχυρὰ Ἀγκών καὶ ἡ Σεν-
γαγλία εἶναι ἐμπορικώταται. [Ν.Σ.]

Ἀδσχάντα, (ἡ Ἀδγισύνα). Μι-
κρὰ καὶ ἡρεπωμένη πόλις τῆς χώρας τῶν Νι-
ζάμ τοῦ Ὑδραβὰδ, ἐν ταῖς Βρετ. Ἀν. Ἰν-
δίας. Κεῖται κατὰ τὴν Ν κλιτὸν τῆς διόδου,
ἥτις διέρχεται ἀνωθεν τῶν ἀποτελούντων τὴν Ν
σύνορα τῆς ἐπαρχίας Κανδάισχ ὁρίων. [Π.Π.]

Ἀδυναμία ἡ ἐκασθένησις τοῦ σώματος·
αὕτη δ' αὐτῆς τὸ γῆρας, ἡ ἐπὶ μακρὸν στήρη-
σις τροφῆς, παρατεταμένος πυρετὸς κτλ. [Μ.Χ.]

Ἀδυναμικός ὁ ἀσθενικός· πᾶς πυρετὸς
συνδεόμενος ὑπὸ μεγάλης καταβολῆς τῶν
δυνάμεων τοῦ σώματος. [Μ.Χ.]

Ἀδύνατα ὀρηξ, Παροσμ. ἐπὶ τῶν
ἐπιχειρούντων τὰ ἀδύνατα.

Ἀδύνατοι (ἀρχαιολ.). Οἱ πηρωθέν-
τες ἐν πολέμῳ Ἀθηναῖοι ἐτρέφαντο δημοσίᾳ,
κατὰ τινα νόμον τοῦ Πεισιστράτου ἡ κατ'
ἄλλους τοῦ Σέλωνος. Βραδύτερον δὲ καὶ πάν-
τες οἱ ἔχοντες περισυσίαν ἐλάττω τῶν τριῶν
μυῶν, ἐνείκα δ' ἀσθενείας ἢ σωματικῆς πηρω-
σεως μὴ ἐπαρκοῦντες εἰς περιορὴν τῶν πρὸς
τὸ ζῆν, ἐλάμβανον βοήθημα ἐκ τοῦ δημοσίου
ταμείου. Ἐβίδετο δ' ἐκάστῳ ἀδυνάτῳ εἰς δύο-
λῃς καὶ ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Δ' δ' αἰῶνος π. Χ.
τὸ βοήθημα τοῦτο ἡδύθη εἰς δύο δόλους. [Π.]

Ἀδύνατος (φιλοσοφ.) καλεῖται ἐν τῇ
Λογικῇ ἡ κρίσις ἡ περιέχουσα ἀντίφασιν, πολ-
λὰς λαμβάνουσαν, ἢ ἀντιφασκίαν πρὸς ἄλλαν
κρίσιν. Ἀ π α γ ω γ ῆ εἶς τὸ ἀδύνατον
(ἡ ἄπορον) καλεῖται διὰ τοῦτο ἡ καταδείξις
τοῦ ψεύδους κρίσεως τινος διὰ τῆς δεξιᾶς
τῆς ἐν αὐτῇ ἢ ἐν ταῖς ἀκολουθίαις αὐτῆς κει-
μένης ἀντιφάσεως. Ἀ π α γ ω γ ῆ δὲ ἀ-
πὸ δειξίς (ἡ εἰς τὸ ἀδύνατον ἄγουσα ἀπὸ
δειξίς) ἡ ἀποδεικνύουσα τὴν ἀλήθειαν κρίσεως
τινος διὰ τῆς καταδείξεως τοῦ ψεύδους τῆς
ἀντιφαστικῆς αὐτῇ ἀντικειμένης. Ἡ ἀπαγωγικὴ
ἀπόδειξις εἶναι διὰ τοῦτο π λ α γ ῆ α ἢ ἐ μ-
μ ε σ σ ε μὴ ἀποδεικνύουσα ἀμέσως τὸ ἀποδει-
κτέον, ἀλλὰ στρεφόμενη πρὸς τὸ ἀντίθετον,
ὥστε καταδείξῃ τὸ ψεῦδος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀ-
παγωγῆς εἰς τὸ ἀδύνατον καὶ συμπεραίνουσα
ἐνταῦθεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀποδεικτέου κατὰ τὴν
νέμον τῆς τοῦ μέσου ἀποκλείσεως (βλ. λ.). Ἀ-
πασαί αἱ περιπτώσεις αἱ περιλαμβανόμεναι ἐν τῇ

ἐν ἐν ἀρχῇ λευκὴν ἐγένετο ἐρυθρὸν βαρὺν διὰ τοῦ αἵματος τῆς Ἀφροδίτης, πληγείσης ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν αὐτοῦ ὅτε ἐσπυδα νὰ βοηθήσῃ τῷ Ἀ. θνήσκοντι γ' τὰ περὶ τέκνον τοῦ Ἀ. ἐκ τῆς Ἀφροδίτης, ἥτοι τοῦ Πριάπου, τοῦ Γέλυου, ἐπωνύμου τῶν κυπριακῶν Γέλυων τῆς Περσῆς κλπ.

Τὸ ὄνομα Ἀ. (συγγενὲς τῷ Ἑβραϊκῷ Ἀδωνάι-βλ. λ.) εἶναι φοινικικόν ("Αδων), σημαίνει τὸν κύριον εὐχρηστέον δ' ὡς τιμητικὴ προσεγγασία τῶν θεῶν. Φοινικικὰ ἢ καθέλου σημεῖα εἶναι καὶ τὰ ἐπώνυμα τοῦ Ἀ. Γίγγρας (ἐν Φοινίκῃ), Ἀδωῆς (ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας), σημαίνοντα τὸν δι' αὐτῶν τιμώμενον θεόν· σημεῖα καὶ πιθανῶς εἶναι, κατὰ παρετυμολογίαν τοῦ Ἀδωῆς πλασθέντα καὶ τὰ ἐπώνυμα Ἀῶς, Ἑῶς, Πείης. Καὶ ἐν γένει ἡ λατρεία τοῦ θεοῦ εἶναι σημεῖα ταύτης κυριωτάτῃ εἰδρα ἦν ἡ ὕδλος τῆς Φοινίκης, ἡμαρτὴς ἑμῶς καὶ ἐν ἄλλαις σημεῖα καὶ πόλεις τῶν παραλίων τῆς δυτικῆς Ἀσίας. Ἐκ Φοινίκης μετηνέχθη ἡ λατρεία τοῦ Ἀ. εἰς Αἴγυπτον. ἔνθα συνεταύτισθη ἐν τισὶ τῇ λατρείᾳ τῆς Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος καὶ ταῖς τελευταῖς τοῦ Μανέρωτος (βλ. λ.) ἡμαρτὴς δὲ μάλιστα ἡ λατρεία τοῦ Ἀ. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔνθα μετὰ πολλῆς πομπῆς ἐτελοῦντο τὰ Ἀδωνία κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Πτολεμαίων, ὡς διδασκόμεθα ἐκ τοῦ ΠΕ' εἰδυλίου τοῦ Θεοφύλου. Ἐπίσης ἐκ Φοινίκης μετηνέχθη ἡ τοῦ Ἀ. λατρεία εἰς Κύπρον (ὅπου ἐτιμάτο καὶ ὑπὸ τῆς ἐπωνυμίας Κίρις ἢ Κύρις, Γαύας καὶ Πυγμαλίων ἢ Πυγμαίον), ἐκείθεν δ' εἰς Κύθηρα, Ῥόδον, Ἀργεῖς, Ἀθήνας καὶ Δίον τῆς Μακεδονίας· περιλατρεῖσθαι Ἀ. ἀλλοχρῶς τῆς Ἑλλάδος δὲν περιεβόθη ἄλλη τις ἀσφαλὲς ἀρχαία μαρτυρία.

Ἐτιμάτο δ' ὁ Ἀ. ὡς προσωποποιία τῆς βλαστήσεως. Τῇν ἔννοιαν ταύτην τοῦν περὶ Ἀ. μύθον σαφῶς ἐγίνωσκον καὶ οἱ ἀρχαῖοι. Κατὰ τὸν Ἰερωνύμον ἔμειν θάνατος τοῦ Ἀ. ἐμφανίει τὸν γινόμενον ἐπὶ χρόνον τινὰ τῶν σπερμάτων κατὰ τῆς ἀφανισμῶν, ὁ πλῆξας αὐτὸν κἄπορος αἰνίσσεται τὸν τῆς θνητῆς δέναντα, ὅς' οὗ κατὰ τῆς κρύπτεται τὸ σπέρμα, ἢ δὲ διαμονὴ τοῦ Ἀ. παρὰ τῇ Ἀφροδίτῃ καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον παρὰ τῇ Περσεφόνῃ δηλοῦσι τὴν ὑπὸ τὴν γῆν κατακρυπνίσαι καὶ τὴν ὑπὲρ τὴν γῆν ἀναβλάσκειν τοῦ δημητριακοῦ καρποῦ. Ἡ ἀρχαία αὕτη ἀλληγορικὴ ἐξήγησις εἶναι ἡ μὲν ἑρμῆς ἡ δὲ τοῦ Ἀ. λατρεία ἀποδείκνυται κατὰ ταύτην ἐμοῖς τὴν φύσιν πρὸς τὰς παρὰ πλείστοις λαοῖς συνηθεστάτας ὀρθοκυνετικὰς τελετὰς, δι' ὧν ἐκδηλοῦται ἡ ὀλῆσις μὲν τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐκλείψουσαν καὶ ἐξαφανίζουμένην καὶ ἡ ἀγαλλίασις διὰ τὴν κατὰ τὸ ἐκ ἀναβάλλουσαν βλάστησιν, ἢ κατὰ τὴν πάγκοινον μυθολογικὴν παράστασιν διὰ τὸν ἀφανισμὸν ἢ θάνατον καὶ τὴν εὐρεσιν ἢ ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνικοὶ

μῦθοι περὶ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, περὶ τοῦ Διονύσου Ζηγγεῖως, περὶ τοῦ Ὑακίνθου, περὶ τοῦ Ναρκίσσου κλπ. καὶ αἱ πρὸς τοὺς μύθους τούτους συνδεόμεναι ἐορταὶ ἀναφέρονται εἰς ἐμοῖς παραστάσεις. Ἀλλ' ἡ τοῦ Ἀ. λατρεία, καίπερ οὕσα ἀπόρροια ὀρθοκυνετικῶν ἰδεῶν οἰκειοτάτων τοῖς Ἑλλήσιν, ἐθεωρεῖτο ἐν Ἑλλάδι ξενικὴ καὶ ἐπείσκατος. Ἐν Ἀθῆναις ἡ εἰς τιμὴν τοῦ Ἀ. ἐορτὴ, τὰ Ἀδωνία, ἤγοντο ὑπὸ γυναικῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου (καὶ εὐχὴ τοῦ θεοῦ μεσοῦντος, ὡς τινεὶ ἐσφαλμένως ὑποβόησιν). Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἐορτῆς ἐκαλεῖτο ἀφ' αὐτῆς ἡμέρας, καὶ κατ' αὐτὴν ἐθρήνον αἱ γυναῖκες τὸν θάνατον τοῦ θεοῦ. ποιοῦσαι πάντα τὰ εἰς κηδεῖας νενομισμένα· ἐγίνετο ἡ πρόθεσις, ἐκτιθεμένων ἐν νεκρικαῖς κλίμασι κηρῶν ἢ πελινῶν εἰδυλίων τοῦ θεοῦ (ἀδωνίων καλουμένων), ἐπηρολούθουν ταύτῃ ἐπιτάφιοι ὄρχοι καὶ κοπετὸς (ἀδωνισμός) «Ἐδωλα πλάγας νεκροῖς ἐκκομίζουμένοις ὅμοια προῖκοντο ταῖς γυναῖξιν, καὶ ταφὰς ἐμμελῶν κοπετῶν καὶ ὄρχων ἤσαν», κατὰ τὴν παρὰ Πλουτάρχῳ περιγραφὴν τῶν ἐν Ἀθῆναις Ἀδωνίων. Αἱ νεκρικαὶ κλίμαι τοῦ Ἀ. ἐκσποροῦντο δι' ἀνθῶν, σύμβολα δὲ κοινότητα τῆς ταχέως παρερχομένης ἀκμῆς ἦσαν οἱ λεγόμενοι Ἀδωνίδος κήποι (βλ. λ.). Οὕδαμῶς εἶναι ἐξηκριβωμένον ἐπὶ χρόνον διήρκει τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀδωνίδος πένθος· κατὰ τὴν γνώμην σοφῶν Ἀσισιολόγων τοῦ Movers καὶ τοῦ Brugsch, ἐν Ἰβύλιῳ παρεταίνατο ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὴν μεγάλῃν ἐβδομάδα τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Μετὰ τὴν πέρασιν τῶν πενθιμῶν ἡμερῶν ἐπανηγυρίζετο ἐν ἐρηματικῇ χαρᾷ ἡ ἀνάστασις τοῦ θεοῦ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὅπου ἡ ἐορτὴ ἤγρετο καθὼς καὶ ἐν ταῖς Ἀσιατικαῖς πόλεσι κατὰ φθινοπωρὸν προηγίετο ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς καὶ εἴπετο ἡ τοῦ πένθους, ἡ τοῦ ἀφανισμοῦ τοῦ θεοῦ. Ἐν Ἰβύλιῳ καὶ ταῖς σημεῖα καὶ πόλεις ἐπῆδον πιθανῶς οἱ ὀρθοκυνετικὸς ἀδωνί (ἥτοι αὐθέντα μου, κύριέ μου), ὁπότεν προῖκον ἢ ἐπωνυμία τοῦ θεοῦ, ὅστις κατὰ τινὰς μὲν εἶναι ὁ τῶν Βαβυλωνίων θεὸς Ταμμούς ἢ Δομούζι, ὁ ἐρώμενος τῆς Ἰστάρ, τῆς Βαβυλωνίας Ἀστάρτης ἢ Ἀφροδίτης, κατ' ἄλλους δὲ ὁ τῶν Φοινικίων θεὸς Σαμερούμ (ὁφουράνιος)· εἰς ἐμοῖς ἐπιμνηστικῆς (μαθ' νέρ' αὐτῶν) ἐπλάσθη τὸ ὄνομα Μανέρως, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾧ ταῦτο εἶναι ἐπιφθῆς τῶν ὀρθῶν, τῶν ἀδωμένων κατὰ τὰς ἐμοῖας ταῖς Ἀδωνίαις ἐορταῖς τῶν Αἰγυπτίων εἰς μνήμην τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ὀσίριδος. (Βλ. H. Brugsch. Die Adonisklage, Berlin, 1852. — Roulez, Sur les Adonies ἐν Melanges F. — G. Grove, De Adonide, Lips. 1877. — Mannhardt Antike Wald- u. Feldkulte σ. 272 κέ. — Roscher's Lexikon der Mythologie, Lpz. 77. 69 κέ.). [H.]

— (β. ο. τ.) (Adonis L.). Γένος τῆς οἰκίας τῶν βατραχειδῶν (Ranunculaceae) περιέχον ὑπερτίους ἢ διέσεις πίκας, ἐχέουσας κορμὸν πεφυλλομένον, φύλλα διτλῆ ἢ τριτλῆ πτεροσχιδῇ μετὰ γραμμοειδοῦς κρασπέδου, ἀνθὸν μονήρη, ἐπικρία καὶ καρπὸν διακρινόμενον. Ἄ. ὁ φθινόπωρινός (A. autumnalis L.), καίτοι φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνθὸν παρ' ἡμῶν κατὰ Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Ἐχρειάζονται ἐρυθρά. [M.]

— (φαρμακολ.) (Adonis aemula L. καὶ A. vernalis L.). Πικρὰ ἐν χρήσει ἐν Σιδηρίᾳ ὡς ἐκτριπτικόν. Ἀπὸ τοῦ 1870 πειρῶνται οἱ φαρμακολόγοι τοῦ A. vernalis πρὸς τὰς νόσους τῆς καρδίας ὡς τονωτικῶν. Σήμερον γίνεται αποκλειστικὴ σκεδὴν χρῆσις ἐν τῇ ἱατρικῇ τῆς ἀδωνιδίνης (βλ. Ἀδωνιδίνη), στοιχείου ἐξαχθέντος ἐκ τοῦ A. vernalis. Διὰ τῆς ῥίζης τοῦ τελευταίου τοῦτου νοθεύουσιν ἐν τῇ ἐμπορίᾳ ἑλλέβορον τὸν μέλανα. [B. Π.]

Ἄει γὰρ εὖ πέπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι. Παρ. ἐπὶ τῶν ἀξίως τιμωμένων ἐλλήρη δὲ ὁ στίχος εἰς ἀπολασθείσης τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους. [Π.]

Ἄει γεωργὸς εἰς νέωτα πλοῦσιος (εἰς ν. = τοῦ χρόνου, τὸ ἐπόμενον ἔτος). Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐλπίζοντων πάντοτε ἀπαλλαγὴν τῶν δεινῶν ἐν τῇ μέλλοντι, ἀλλ' εἰς τὰ αὐτὰ πάλιν περιπιπτόντων. [Π.]

Ἄειδε τὰ Τέλληνος. Παρ. ἐπὶ τῶν σκωπτικῶν, (βλ. καὶ Τέλλην).

Ἄειζων (β. ο. τ.). Οἱ ἀρχαῖοι μνημονεύουσι διάφορα εἶδη αὐτοῦ, ὧν τὸ A. τὸ μέγα τοῦ Διοσκορίδου εἶναι τὸ Eὐκαίσιον (βλ. λ.) τὸ ἐπίστεγον (Sempervivum tectorum L.) κοινὸν ἐν τῇ βορείῳ Εὐρώπῃ, σπάνιον δ' ἐν ὀρεινῇ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ δὲ A. τὸ μικρόν καὶ τὸ A. τὸ ἔτερον τοῦ Διοσκορίδου ἀνήκουσιν εἰς διάφορα εἶδη. Σὲ δ' οὐ (βλ. λ.), πάντα δὲ ταῦτα εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν παχυφυλλοειδῶν (βλ. λ.). Τὸ κατ' ἐξοχὴν A. εἰς ὡον (Aizoön) τοῦ Λινναίου καὶ τῶν νεωτέρων φυτολόγων εἶναι γένος τῶν Μεσημβριανθεμοειδῶν (βλ. λ.), οὗ τὸ γνωστότερον εἶδος εἶναι τὸ τῶν Καναρίων νήσων (A. Canariense L.), χρῆσιμον ὡς λίαν σοδοῦχον. [Θ. X.]

Ἀεικίνητον (μηχαν.) μηχανή, ἥτις δύναται νὰ κινῆται ἀδιαλείπτως παράγουσα ὠφέλιμον ἔργον χωρὶς νὰ ὑπὸκειται εἰς τὴν ἐνεργεῖαν ἐξωτερικῶν δυνάμεων, οἷα εἰσιν ἡ δύναμις τῶν ἐμφύγων (ἀνθρώπου, ζώου), ἡ δύναμις τοῦ πέπτοντος ὕδατος, ἡ τοῦ ἀνέμου, ἡ τοῦ αἵματος, ἡ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς πάσας τὰς μέχρι τοῦδε γνωστάς μηχανάς. Τοῦτέστιν αἰκίνητον εἶναι μηχανὴ κινουμένη καὶ παράγουσα ἔργον ἄνευ κινητήριου δυνάμεως. Ἀλλ' αἱ μηχαναὶ δὲν δύ-

νυνται νὰ παράγουν ἔργον ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καταναλίσκουσιν ἀνοφελεῖς μέρους τῆς κινουμένης δυνάμεως ἐνεκα τῆς τριβῆς, ἥτις παράγεται μετὰ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς μηχανῆς κατὰ τὴν κίνησιν, ὥστε πάντοτε τὸ ὠφέλιμον ἔργον, τὸ ὅποιον καὶ διὰ τῆς παλαιότητος μηχανῆς παράγεται, εἶναι ἑλαττον τοῦ καταναλισκόμενου ἔργου. Ὅθεν ἡ ἰδέα τοῦ αἰκινήτου ἄτε ἀντικειμένη εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς μηχανικῆς εἶναι ἀπραγματοποίητος. [T.]

Ἄει κολοῖός ποτὶ κολοῖόν ἰζάνει (ἡ παρὰ κολοῖόν ἰζ. = κλῆθται). Παρ. ὁμοίᾳ τῇ δημῶδει· ὁμοίος τὸν ὅμοιον ἀγαπᾷ. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους ὁ κολοῖός οὐ μόνον εἶναι συνχρημαστικὸν καὶ φιλόκληρον πτηνόν, ἀλλὰ καὶ συλλαμβάνεται διὰ τὴν σκίαν αὐτοῦ, προσερχόμενον εἰς αὐτήν, ὅταν τὴν ἴδῃ εἰς ὕδωρ. [Π.]

Ἀειναῦται. Μερὶς ἐλιγαρχικῶν (καλουμένη ἄλλως καὶ Πλουτίς), κρατήσασα τῆς Μιλήτου μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος. Ἐκλήθησαν δ' οἱ ἀποτελούντες αὐτήν Ἀ. διότι ἐβουλεύοντο περὶ τῶν μεγίστων ἐμβαινοντες εἰς τὰ πλοῖα καὶ πόρρω τῆς ἑστῆς ἐπαύοντες· ἀπ' οὗ δ' ἀπεφάσιζον κατέπλεον. (Πλουτάρχ., Ἑλλην. κερ. 32). [Π.]

Ἀείσιτος (ἀρχαιολ.). Οἱ ἐνεκα τιμῆς διὰ βίου ἐν τῇ πρυτανείᾳ πτοῦμενοι. «Ἦσι δ' ἐν αὐτῇ πρυτανείᾳ καὶ ἐστία τῆς πόλεως παρ' ἣ ἐπιτοῦντο οἱ τε κατὰ δημοσίαν πρεσβείαν ἦκοντες καὶ οἱ διὰ προξένιν τινα σιτήσεως ἀξιωθέντες, καὶ εἰ τις ἐκ τῶν μῆς ἀείσιτος ἦν». (Πολύδ. Θ 40.) Ὁ δὲ Ἡσύχιος Ἀείσιτος ὁ ἐφ' ἐκάστη ἡμέρᾳ ἐν τῇ πρυτανείᾳ δειπνῶν. Τῆς δημοσίας δαπάνης ἰσοδίου σιτήσεως ἡξιοῦντο οἱ διὰ μεγάλων καταρθημάτων τὴν πόλιν εὐεργετήσαντες καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, ὡς ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν δηλοῦται, οἷα ἡ ἐπομένη.

«Ἀγαθὴ τύχη, δεδωχθαί τῇ δήμῳ ἐπαινεσθαι μὲν Λυκούργον Λυκόφρονος Βουτάδην ἀρετῆς ἐνεκα καὶ δικαιοσύνης καὶ στήσαι αὐτοῦ τὸν δῆμον χαλεπὴν εἰκόνα ἐν ἄγροσιν... δοῦναι δὲ σιτησὶν ἐν πρυτανείᾳ τῶν ἐγγένων αἰεὶ τῶν Λυκούργου τῇ πρεσβυτάτῃ εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον».

Ἡ τοιαύτη συνθήκη ἦν ἀρχαιοτάτη. Ὁ Λυκούργος ἐν τῇ κατὰ Λεωκράτους ἀναφέρει Κλεομαντίν τινὰ ἐκ Δελφῶν, εἰς δὲ καὶ τοὺς ἐκγόρους αὐτοῦ ἐνεκα εὐεργεσίας ἡ πόλις ἐδωκεν ἐν τῇ πρυτανείᾳ αἰδίον σιτησὶν. [Λχ. Ἀγ.]

Ἄει τὰ πέρυσι βελτίω. Παροιμ. ὁμοίᾳ τῇ δημῶδει· Καθε πέρυσι καὶ καλλίτερον.

Ἄει τις ἐν Κύδωνος. Παρ. ἐπὶ τῶν φιλοξενίων καὶ πρὸς ὑποδοχὴν ἐτοιμῶν, ἀπὸ τινος Κύδωνος Κορινθίου, ἀνδρὸς φιλοξενωτάτου. [Π.]

Ἀεὶ τρεῖς ἔξ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι. Παροιμ. ἐπὶ τῶν εἰς ἅπαντα εὐδαίμωνόντων. Τρεῖς ἔξ εἶναι ὁ ἐπιτυχέστατος ἀριθμὸς ἐν τοῖς κύβοις, διότι ὁ πλήρης βόλος ἦν εἰς τὸ πάλαι δὲ τρεῖς ἐρρίπτοντο κύβοι. [II.]

Ἀειφανεῖς ἀστέρες (ἀστρ.) καλοῦνται διὰ τὴν τόπον οἱ ἀστέρες οἱ μηδὲποτε δύνοντες. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἀστέρες οἱ ἀπάρχοντες τοῦ ὁρατοῦ πόλου ἐλιγώτερον τοῦ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ὕψους τούτου. Ἐν Ἀθῆναις Ἀ. εἶναι οἱ ἀπάρχοντες τοῦ Β πόλου ἐλιγώτερον τῶν 38° (ὕψος τοῦ πόλου τῶν Ἀθηνῶν).

Κύκλος τῶν Ἀ. καλεῖται ὁ παράλληλος ὁ ἀφ' ὁρίζων τῆς ἑωτῆς αὐτῶν ἀπάρχων δὲ τοῦ ὁρατοῦ πόλου, ὅσον εἶναι τὸ ὕψος τούτου. Ὁ κύκλος οὗτος καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἐχόντων ὅπ' ὄψει τοὺς κατοίκους τοῦ Β. ἡμισφαίριου τῆς Γῆς, ἀρκτικός κύκλος. [Δ.Κ.]

Ἀεὶ φέρει τι Λιθύη κακὸν (ἡ κακὸν). Παροιμ. ἐπὶ τῶν κακουργημάτων καὶ ἐξευρισκόντων πάντοτε τι νέον κακόν. Ῥπιστευέτω — τὸ πάλαι ὅτι ἐν Λιθύῃ ἐφύετο πάντοτε κατ' ἐνιαυτὸν κακὸν τι θηρίον, διότι καὶ τὰ μὴ ἐμάρτυρα ἐμάρτυνον ἀλλήλοις. [II.]

Ἀειφυγία (ἀρχαία λ.). Ἀπομάκρυνσις παντοτεινῇ ἐκ τοῦ πατρίου ἀδάφους ἐπιβαλλομένη ὡς ποινὴ καὶ συνθεσμένη μετὰ δημεύσεως. (Λυσ. πρὸς Σιμ. 38.) «Διαφέρει γὰρ φυγὴ δσπρακτισμοῦ, καθὼ τῶν μὲν φυγόντων αἱ οὐσίαι δημεύονται, τῶν δὲ δσπρακτισμοῦ μεταστάντων οὐκέτι». (Σχολ. Ἀριστοφ. Σφ. 917).

Εὐχάριστοι εἰσιν αἱ γινώσκαι περιπτώσεις, καθ' ὅς ἡ ποινὴ αὕτη ἐπεβάλλετο ὠρισμένως ὑπὸ τοῦ Νόμου. Ἐπὶ φόνου προεδουλεμένου, περὶ οὗ ἀρμοδίᾳ ἦτο νὰ κρίνῃ ἡ ἑξ' Ἀρείου Πάγου βουλὴ, ὁ κατηγορούμενος πλὴν τοῦ ἀποκτείναντος τοὺς γονεῖς αὐτοῦ εἶχε τὸ δικαίωμα μετὰ τὸν δεύτερον λόγον νὰ φυγῇ, οὔτε τῶν δικαστῶν οὔτε ἄλλου τινὸς δυναμένου νὰ κυλώσειεν αὐτόν. (Πολυδ. II. 117, Δημ. κατ' Ἀριστοκρ. 613). Ἀλλ' οὕτως ὡμολόγει αὐτὸν ἔνοχον καὶ ἐπεβάλλετο εἰς αἰφυγίαν, τὰ δὲ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἐδημεύοντο καὶ ἐπιπράσκοντο ὑπὸ τῶν πολιτῶν. (Πολυδ. II. 99), κατιόντα δὲ αὐθις εἰς τὴν ἰδίαν γῶραν πᾶς πολίτης ἐδικαιοῦτο νὰ ἀπαγάγῃ εἰς τοὺς θεσμοθέτας, οἵτινες κύριοι ἦσαν διὰ θανάτου νὰ ζημιώσῃσι τοὺς ἐπὶ φόνῳ φεύγοντας. (Δημ. κατ' Ἀριστ. 31, Πολ. II. 86). Ἦν δὲ ἀξία οἴκτου ἡ τύχη τοῦ φεύγοντος τὴν ἰδίαν πατρίδα φωνέως, διότι ἀπεκλείετο τοῦ λοιποῦ ἀπάντων τῶν ἠρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. (Δημ. κατ' Ἀριστ. 48, κατὰ Μειδίου 43). Ὡς ἐναγὴς ἀπηγορεύετο νὰ πλησιάζῃ ἄλλους ἀνθρώπους, νὰ εἰσελθῇ εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν, νὰ ἀπειθῇ αὐτοῖς τὸν λόγον. Ἦ δὲ σιγὴν ἦν καθήκον ἐπιβεβλημένον τῷ φονεῖ. «Ἀφθογγονεῖναι τὸν παλαμναῖον νόμος» (Αἰσχ. Εὐρ. 426). Ὁ Εὐρύπιδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἐν Ταύ-

ροις (π. 916—926) ἀπεικονίζει τὸν Ὀρέστην μετὰ πολλοῦ πάθους ἐκτραχηλοῦντα τὰς συμφορὰς αὐτοῦ ἐν τῇ ξένῃ. Ἀφ' ἑτέρου ὁ φονεὺς ἐθιωρεῖτο ἀξίως ἐλέου. Ἐφ' ὅσον δὲ οὗτος ἀπειχετο τῆς ἐφορίας ἀγορᾶς καὶ τῶν θόλων καὶ τῶν Ἀριστυονικῶν ἱερῶν, ἐπροστατεύετο ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ πᾶς ὁ ἀποκτείνων αὐτὸν ἐτιμωρεῖτο, ὥστε ἀπέκτεινε πάντα ἄλλον Ἀθηναῖον πολίτην. (Δημ. κατ' Ἀριστ. 631.)

Ἐπίσης φυγὴ καὶ δήμευσις κατεγινώσκετο κατὰ τοῦ κηρυσσομένου ἐνόχου 1) τραύματος ἐκ προνοίας, ἥτοι ἀποπειρας φόνου, ὡς τοῦτο σαφὲς ἐξάγεται ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀντισίου «πρὸς Σίμμωνα ἀπολογία» καὶ «περὶ τραύματος ἐκ προνοίας» καὶ 2) βλάβης τῶν δημοσίων ἐλαίων (μαρῶν) τῶν ἀφισμαμένων τῇ Ἀθηνῇ. (Λυσ. περὶ τοῦ σηκοῦ Ἀπολ. 3. 15.)

Ἀλλὰ πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων περιπτώσεων, καθ' ὅς ἐπεβάλλετο αἰφυγία, τὰ δικαστήρια ἐδύναντο κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν νὰ ἐπιβάλωσι τὴν ποινὴν ταύτην ἐπὶ παντὸς ἀδικήματος, περὶ οὗ δὲν ὑπῆρχεν ἀναγεγραμμένη ποινὴ ἐν τῷ νόμῳ, τοῦ ἀγῶνος ὄντος τιμητοῦ. Οὕτως ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος κατὰ τὸν Σχολ. τοῦ Ἀριστοφάνους κατέγνωσε κατὰ Θεουκυδίδου τοῦ Μιλησίου, προδιδόντος τὴν Ἑλλάδα, αἰσυρίαν καὶ ἐδήμευσε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Προκειμένου δὲ περὶ καθέδου τῶν φυγάδων δι' αἰμνηστίας, αἰεῖποτε ἀπεκλείοντο «οἱ ἐξ' Ἀρείου Πάγου φεύγοντες». [Αἰ. Αἰ.]

Ἀεραγωγίον (ναυτ.) βλ. Ἀνεμοδόχος.

Ἀέρα δέρεις. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀδυνάτοις ἐπιχειρούντων τὸ δηλώδες, ἀέρα κοπανᾷς. [II.]

Ἀερίδες (β ο τ.). (Aerides Schwartz). Γένος τῆς οἰκίαν. τῶν Ὀρχεῖδων (Orchideae L.), ἔχον ῥίζας ἐναερίους, κρεμασμένας ἀπὸ τῶν δένδρων, ἐφ' ὧν φύονται τὰ φυτὰ ταῦτα παρασιτικῶς, σαρκώδεις τὴν σύστασιν. Τὰ φυτὰ αὐτῶν εἶνε ζυγῆδον τετραγμῆνα, στενά, περιγυμνωσθέντα, τὰ δὲ ἀνθή μεγάλα, εὐχρᾶ, παραδέξου μορφῆς, κρεμασμένα κατὰ στάχυν ἢ βέτρους. Εἶδη τινὰ καλλιεργεῖνται καὶ ἐντὸς τῶν θερμοκηπίων τῆς Εὐρώπης. [M.]

Ἀερίκων. Φέρου εἶδος, τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἐπινόημα, ὡς διηγείται ὁ ἱστορικὸς Προκόπιος: «Πρὸς δὲ τοῦ τῶν πραιτωρίων ἐπάρχου, ἀνὰ πᾶν ἔτος πλέον ἢ τριᾶκοντα κεντηνάρια, πρὸς τοῖς δημοσίοις ἐπράττετο φόροις, οἷς δὲ ὄνομα τὸ ἀερίκων ἐπιθετικῶν ἐκείνους, οἶμαι, παραδελῶν, ὅτι δὴ οὐ τεταγμένη τις, οὐδὲ ζυνεθισμένη οὐσα ἦτορ ἀετογχευαν», (Ἀνέκδ. κερ. κα'). Ὑφίστατο δ' ἐπὶ ὁ φόρος οὗτος μέχρι τῆς τῶν Παλαιολόγων δυναστείας. Ἀερίκων προσέτι πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος λεγεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ δεισιδαίμονος ἔχλου πιστευομένη ἐ-

πύρεα τῶν πονηρῶν πνευμάτων, οἷον τῶν Νεραιδῶν κτλ. [I.Σ.]

Ἀεριοδοχεῖα. δοχεῖα ἐξ ὑάλου, πορκελάνης κτλ. πρὸς παρατηρεῖν ἀνθρακώδων ὑδάτων. [O.A.P.]

Ἀερίόμετρον. ἴδ. Ἀεριοφυλάκιον.

Ἀέριον καλεῖται ὁ τρόπος τῆς συγκροτήσεως τῶν σωμάτων καθ' ὃν ταῦτα στεροῦνται ὄγκου μονίμου, διότι τὰ μόρια αὐτῶν τείνουσιν ἀπαύστως νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, πληροῦντα πάντοτε ἐλάττωρον τὸν αὐτοῖς παρεχόμενον χώρον. Τοιαῦτα σώματα εἶναι ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, τὸ δῆυρόν, τὸ ὑδρογόνο, τὸ ἄζωτον καὶ πολλὰ ἄλλα. [T.]

— Πολλὰ σώματα εὐρίσκονται ὑπὸ κοινήν θερμότητα καὶ ὀλίγην ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ, καθ' ἣν αἱ συνεκτικαὶ δυνάμεις ἐκαστῶν τῶν μερίων τῆς ὕλης ἔνε μικρότεραι ἢ ἐν τῇ ρευστῇ καὶ τῇ στερεῇ καταστάσει, ἢ μᾶλλον φαίνονται ἐντελῶς ἀρθεῖσαι. Ταῦτα δὲ ἔνε τὰ κυρίως ἀέρια, ἐνῷ τὰ λοιπὰ σώματα ἔχουσιν ἀνάγκην θερμότητος. ἵνα μεταδῶσιν ἀπὸ τῆς στερεᾶς εἰς τὴν ρευστὴν κατάστασιν καὶ ἀπὸ τῆς ρευστῆς εἰς τὴν ἀερίωδ' εἰς τοιαῦτα ἀέρια ἀναπτυσσόμενα ἐκ τῶν ρευστῶν τῇ βοήθειᾳ θερμάνσεως διδουσι τὴν γενικὴν ἐννοήσιν ἀτμῆς. καθὼς δὲ πάντες οἱ ἄτμοι δύνανται τῇ ἀφαιρέσει θερμότητος νὰ μεταβληθῶσι πάλιν εἰς ρευστά, οὕτω δύνανται καὶ πάντα τὰ ἀέρια, κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν Πικτῆ καὶ Καλλιπὲ νὰ ἀπορρευστωθῶσιν ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑπάρχει κυρίως πλέον διαφορά μεταξὺ τῆς ἐννοίας ἀτμῆς καὶ ἀερίου. ὁ ὑδατῆς ἔνε τὸ ἀέριον ρευστοῦ ζέοντος εἰς $+100^{\circ}$, ὁ ἀήρ ἔνε τὸ ἀέριον ρευστοῦ ζέοντος εἰς -200° αἱ ἄλλοτε γινόμεναι διαφοράι μεταξὺ μονίμων καὶ συμπυκνωσμένων ἀερίων δὲν ὑφίστανται πλέον. μεταξὺ τῶν πρώτων συγκατεριθμοῦντο τὸ Ὄξυγόνο, Ὑδρογόνο, Ἄζωτον κ. τ. λ., μεταξὺ τῶν δευτέρων τὸ ἀνθρακικόν δξύ, τὸ χλωρίον, ἡ ἀμμωνία κ.τ.λ. ἡ μόνη διαφορά ἔνε σήμερον ὅτι τὰ πρώτα απαιτοῦσι ταπεινότεραν θερμοκρασίαν καὶ ἰσχυρότεραν ὀλίγην τῶν δευτέρων, ἵνα μεταδῶσιν ἀπὸ τῆς ἀεριοειδοῦς εἰς τὴν ρευστὴν κατάστασιν. [O.A.H.]

Ἀέριον γελαστικόν (χ η μ.) Βλ. Γελαστικὸν ἀέριον.

Ἀέριον ἐλαστογόνον (χ η μ.) Βλ. Διουλεῖον.

Ἀέριον ζωογόνον (χ η μ.) Βλ. Ὄξυγόνο.

Ἀέριον κροτοῦν (χ η μ.) Βλ. Κροτοῦν ἀέριον.

Ἀέριον νέτρου. Βλ. Ἀῶτοξείδιον.

Ἀεριοποίησις (Classification) μεταβολὴ σώματος τινος μὴ ἀερίου εἰς ἀέριον.

Ἀέριος, πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Σεβαστῆς (355). Ἐγένετο παραιτίος διαιρέσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διότι, καίπερ ὢν κύριος ἀσκητῆς, κατεκρινεν ὅμως τὰς υποχρεωτικὰς νητείας, τὴν ἀγαθίαν, τὰς προσευχὰς ὑπὲρ τῶν κακομημένων, οὐδεμίαν δὲ περὶ τοῦ διακρίσιν μεταξύ πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων. [I.M.]

Ἀεριοφυλάκιον ἢ καλῶς ἀερίόμετρον (gasometer) καλεῖται δοχεῖον πρὸς ὑποδοχὴν καὶ φύλαξιν τῶν ἀερίων, εἰδικῶς δὲ τοῦ φωταερίου (ἴδε λ.). [O.A.P.]

Ἀεριοφῶς βλ. Φωταερίον.

Ἀερισμός (ύ γ ι ε ν.). Ἐν χώρῳ περικυλισμένη, ἔνθα πολλοὶ ἄνθρωποι διατίνονται ἢ διαμένουσιν, ὅπως ἐν αἰθούσαις θεάτρων, παραδόσεων, σχολείων, στρατιῶν, ἐν δρυχείοις, ἀλλὰ κυρίως ἐν νοσοκομείοις, ὁ ἐνυπάρχων ἀήρ μολύνεται πλέον ἢ ἐλαττοῦνται, ὡς ἐκ τῶν ἀποπνεομένων ἀχρήστων ἢ βλαβερῶν τῶν ὀργανισμῶν καὶ τῇ ἀναπνοῇ οὐσιῶν, ἀναλόγως τοῦ χώρου, τῶν ἐγγυλισμένων ἀνθρώπων, τῶν ὑπαρχόντων μῆσων θερμάνσεως, φωτισμοῦ κτλ. ἵνα προλάβωσι τοῦτο, ὑγιεινολόγοι καὶ μηχανικοὶ κατέφυγον εἰς πλείστα μέσα. ὢν πάντων τέλος εἶνε νὰ εἰσάγῃται διὰ πάντα ἐγκλεισμένον ἄνθρωπον ἀνα πᾶσαν ὥραν 60 κ. μ. ἀέρος καθαροῦ, ἕκτος τῶν νοσοκομειῶν, ὅπου ἡ ποσότης πρέπει νὰ εἴναι πολὺ μεγαλύτερα. ἵνα ὅμως τοῦτο ἐπιτευχθῇ, απαιτοῦνται οἱ ἑξῆς κυρίως ἔροι: Ὁ ἀήρ νὰ προκαλεῖται καὶ εἰσέρχεται ἡσυχωσ οὕτως ὥστε νὰ σχηματίζηται ρεύμα, οὗ ἡ ταχύτης νὰ μὴ υπερβαίνει τὰ 0,50 ἢ 1 μ. κατὰ πᾶν δευτέρον λεπτόν: ἡ διακίνησις τοῦ ἀέρος νὰ γίνηται ἀκριβῶς εἰς πάντα τὰ μέρη τοῦ δωματίου: ἡ θερμοκρασία αὐτοῦ νὰ εἴναι μῆτε λίαν ταπεινὴ, μῆτε λίαν ὑψηλὴ. Ὅσον ἅπλοι καὶ ἂν φαίνονται οἱ ἔροι οὗτοι ἐκ πρώτης ὀψεως, πόσον δύσκολοι εἶνε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. Διὰ τοῦτο πλείστοι τρόποι καὶ πλείστα μέθοδοι μέχρι σήμερον ἐρηρμήθησαν οὐχὶ πάντοτε ἐπιτυχῶς. Πάντα ὅμως ταῦτα ἐπὶ τῶν αὐτῶν στηρίζονται βάσεων, τῶν ἑξῆς δύο: εἴτε δηλ. προσπαθοῦσι κατεκλεῖναι τὸν ὑπάρχοντα ἐν τοῖς δωματίοις ἀέρα καὶ, τοῦτου ἐξερχόμενου, ἄλλος καθαρός καταλαμβάνει τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐξερχόμενος: εἴτε ἀπορροφῶσιν ἐκ τῶν ἐξῶ καὶ εἰσάγουσιν ἄερα καθρὺν, ὅστις διώκει τὸν ὑπάρχοντα ἀκαθάρτον. (Βλ. Ἀεριστήρ). [B.]

Ἀερισμός τῶν οἰκημάτων τῶν ζώων (κ τ η ν ι α τ ρ.). Ἐν τῇ ὑγιεινῇ τῶν κατοικηθῶν ζώων διαγράφονται ἴδιοι κανόνες, καθ' οὓς δέον νὰ ἐκτελεῖται ὁ καθαρισμὸς τοῦ ἐν τοῖς οἰκήματι αὐτῶν (τοῖς σταύλοις) ἀέρος. α') Κατὰ τὸ ἕαρ ἅπασαι αἱ ὀπαὶ τῶν σταύλων, αἱ χρησιμοποιεῖσθαι εἴτε πρὸς φωτισμὸν εἴτε πρὸς

ἀερισμὸν αὐτῶν, δεῖον νὰ μένωσι νυχθημερὸν ἀνοιχταί. δ') Τὰ παράθυρα καὶ αἱ θύραι, αἰτίνες καίονται πλησίον ἢ ἀπέναντι ἢ ὀπίσθεν ἀποθεῶν ζώων ἢ ἄρτι ἐπανελθόντων ἐκ τῆς ἐργασίας δεῖον νὰ κλείωνται. γ') Κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ ὀπαὶ κλείονται καλῶς κατὰ τὴν νύκτα· κατὰ δὲ τὰς εὐδαίμονας ἡμέρας ἀνοίγεται μόνον ὁριθμὸς τις τῶν εἰς τὴν ἑτέραν τῶν πλευρῶν τοῦ σταύλου ὑπαρχουσῶν, καὶ τοῦτο, ὅπως ἀποφεύγῃ τις τὰ βέβρυχα τοῦ αἵματος. δ') Κατὰ τὰς ψυχρὰς καὶ ἀνεμιώδεις ἡμέρας κλείονται αἱ ὀπαὶ τῆς πλευρᾶς, ἣν προσβάλλει ὁ ἄνεμος. ε') Ἐν καιρῷ χειμῶνος ὁ ἀερισμὸς τῶν σταύλων γίνεται ἀμὰ τῇ ἐξόδῳ τῶν ζώων. [Γ.Ν.Π.]

Ἀεριστήρ (τεχνολ.) συσκευὴ, δι' ἧς ἀνανεύθῃ ὁ ἐξωτερικὸς ὁ ἀὴρ χώρου τινός, ὡς εἰς τὰ νοσοκομεία, εἰς τὰ θεάτρα, εἰς τὰς φυλακὰς, εἰς τὰ πλοία. Ὁ ἀεριστήρ εἶναι πολυλάνθης σωλὴν ἐν τῷ ὀπίσῳ παράγεται διὰ θερμάνσεως βέβρυχα αἵματος. Εἰς ἄλλας περιπτώσεις ὅταν πρόκειται ν' ἀνανεωθῇ μεγάλη ποσότης αἵματος, εἰς τὴν εἰς τὰ ἀνθρακωρυχία, γίνεται χρήσις ἀτμοκινήτων ἀεριστήρων φυγοκεντρικῶν ἢ ἄλλων. Ὁ ἀπλούστερος ἀεριστήρ συγκρίνεται ἐκ κυκλικῶν μεταλλικῶν δίσκων φέροντος ἀκτινοειδῆς ἐλάσματα ὑπὸ κλίσειν, καὶ ὅστις τοποθετεῖται εἰς κυκλικὴν ὀπὴν ἀνοιχθεῖσαν πρὸς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ χώρου, τοῦ ὁποῦ προέχει ν' ἀνανεωθῇ ὁ ἀὴρ. Ἡ διαφορὰ τῆς πυκνότητος ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ αἵματος θέτει εἰς περιστροφικὴν κίνησιν τὴν κυκλικὸν δίσκον, εἰσάγεται δ' οὕτω μεγάλη ποσότης καθαροῦ αἵματος ἐν τῷ χώρῳ. [Τ.]

— (μεταλλοσυρ.) Οἱ ἀεριστήρες (ἢ ἀνεμιστήρες) χρησιμοποιοῦσιν οὐ μόνον πρὸς ἀερισμὸν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ θύση τῶν. Οἱ ἄλ. συνίστανται ἐκ κιβωτοῦ κατεσκευασμένης ἐκ σιδηροῦ ἐλάσματος καὶ φερούσης ἐν τῷ μέσῳ ἄξονα σιδηροῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ὑπάρχουσι πτερὰ ἐκ σιδηροῦ ἐλάσματος ἀκτινοειδῶς τεταγμένα· διὰ τῆς ταχείας περιστροφῆς τοῦ πτεροφόρου τούτου ἄξονος, δύναται οὐ μόνον νὰ τίθεται ὁ ἀὴρ εἰς κίνησιν καὶ ν' ἀποχωρίζῃ ἐλαφρὰ σώματα (ὅπως π.χ. κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ αἵτου καὶ τῆς σταβίδος), ἢ ν' ἀπορροφᾷ ἀέρα ἀκάθαρτον (ὡς ἐν μεταλλείοις), ἀλλὰ καὶ νὰ συμπυκνῶται καὶ συμπυκνωμένους νὰ εἰσέρχεται ἐντὸς μεταλλουργικῶν καμίνων πρὸς ἀνάσβεσιν τῶν ἀνθρώπων. Διακρίνουσι δὲ διάφορα συστήματα ἀνεμιστήρων (πρὸβλ. Karl Grundriss der Hüttenkunde. [Κ.Μ.]

Ἀερίδιος. Ἀερίδιοι ὀνομάσθησαν ὑπὸ τοῦ Pasteur αἱ βακτηρίαι αἱ μὴ ἀναπτυσσόμεναι ἄνευ ἐλευθέρου ἀερίου· ἀναερίδιοι δὲ αἱ ἀναπτυσσόμεναι ἄνευ ἀερίου. Τὸ γάλα δξύνει διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ βακτηριδίου τοῦ γάλακτος (bacillus lactis) ὅπερ εἶνε

ἀερίδιον καὶ ἀφαίρει ὅλον τὸ ἀερίδιον ἐκ τοῦ γάλακτος· μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀερίου μὴ δύναται πλέον ν' ἀναπτύχῃ καταστρέφεται, εἰς δὲ τὸ στερεὸν ἀερίου γάλα ἀναπτύσσεται βακτηριδίων ἀναερίδιον, τὸ βουτυρικὸν βακτηρίδιον (bacillus butyricus), τὸ ὅποιον παράγει τὴν βουτυρικὴν ζύμωσιν, ἀλλὰ καταστρέφεται διὰ τῆς παρρούσης καὶ ἐλαχίστης ποσότητος ἀερίου. [Μ.Χ.]

Ἀερίογαμα (β. ο. τ.). Ἰδε Γονιμοποίησις τῶν ἀνθῶν.

Ἀεριογόνος κάμινος (Generator), ἐν τῇ καμινεῖ· κάμινος φρεατώδης πρὸς παραγωγὴν αἰρίων καυσίμων· ἐπὶ τῆς ἐσχάρας τῆς καμίνου ταύτης ἐπίκειται στήλη καυσίμων ὕλων (γαιανθράκων καὶ λιθανθράκων), αἵτινες ἀτελῶς καίονται ὑπὸ τοῦ κάτωθεν εἰσρόντος ἀπενεούσ· βέβρυχα αἵματος, σχηματίζουσι μόνον δξείδιον ἀνθρακός· τοῦτο διοχετεύμενον εἰς καμινὸν τινα τηκτικὴν, εἰς ἣν καὶ ἀποστραϊκὴς ἀὴρ (συνθῆσις διαθερμῆς) εἰσάγεται, καίεται ἄνευ καπνοῦ καὶ δύναται ν' ἀναπτύξῃ λίαν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν. Ἀεριογόνων καμίνων χρῆσις γίνεται κατὰ τὴν ἀποσταξιν ψευδαργύρου. [Κ. Μ.]

Ἀεροδυναμικὴ (φυσ.). Τὸ μέρος τῆς φυσικῆς, τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν νόμων τῆς κινήσεως αερίων σωμάτων. [Τ.]

Ἀεροθεραπεία. (Aerotherapie). Τοῦ αἵματος γίνεται χρῆσις ἐν τῇ θεραπευτικῇ εἴτε ἐν ἐλευθέρῳ καταστάσει, εἴτε ἡρασιμῶν, εἴτε πεπιεσμένου. Καλοῦσι δὲ κυρίως ἀεροθεραπείαν τὴν ὑπὸ τὰς δύο τελευταίας καταστάσεις χρῆσιν τοῦ αἵματος δι' εἰδικῶν ὄργάνων πρὸς τινὰς νότους.

Ὁ ἔφηρος ἢ ἐνέχυρον ὕδατος ἀὴρ, χρῆσις εἰς τὴν ἀναπνοὴν τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, χρησιμοποιοῦται ἐπίσης ἐν τῇ θεραπευτικῇ εἴτε ὡς καθαρὸς ἀὴρ, εἴτε ὡς ἐνέχυρον φαρμακευτικῆς οὐσίας (τερεβινθίνη, χλωριόφωρμιν, αἰθέρα, καπουράν κ.λ.).

Ἡ διὰ καθαροῦ αἵματος (διαμονῆς ἐν ἐξοχῇ) θεραπεία νόσων τινῶν, ἀναμίας γαστράλγας, κοκκίτου, φθίσεως ἐκ τῆς ἀσκήσεως ἐπαγγεμάτων τινῶν, ἐλιδῶν μίανσεως, εἶναι ἀντικείμενον μάλλον τῆς υγιεινῆς ἢ τῆς ἀεροθεραπευτικῆς.

Ὡς φορέα δὲ ἀρωματικῶν ἢ ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν συχνὰ μεταχειρίζονται τὸν ἀέρα εἴτε πρὸς ἐπίτευξιν ἀμέσου ἐπὶ τῶν ὄργάνων θεραπευτικῆς ἐνεργείας δι' εἰσπνοῶν, εἴτε πρὸς καταστροφὴν παντοειδῶν μολυσματικῶν σπερμάτων (Μέθοδος Lister).

Ἡ δὲ καλουμένη εἰδικώτερον ἀεροθεραπεία γίνεται εἴτε ποιοῦντος χρῆσιν τοῦ ἀρρώστου δι' εἰδικῶν ὄργάνων ἡρασιμῶν ἢ πεπιεσμένου αἵματος, εἴτε δι' ἀερολούτρου (bain d'air comprimé), διαμένοντος δηλαδὴ τοῦ ἀσθενοῦς ἐν ἐπίτηδες κατεσκευασμένῳ ὀλκῷ.

μω ἐρ' ὠρισμένον χρόνον καὶ ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἐχούσῃ ῥῆξημένην, ἀλλ' ὠρισμένην ὁλόν.

Πρῶτος δ' E. Tabarié, ὁμηθεὶς ἐκ τῆς διαφόρου δράσεως τῶν βαρομετρικῶν μεταβολῶν ἐπὶ τοῦ ὕψους ἢ νοσούντος ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, συνέλαβε τῇ 1832 τὴν ἰδέαν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ πεπιεσμένου αἵρος πρὸς ἱάσιν νόσων τινῶν. Ἦν τοιοῦτότερος θεραπεία εἰς ἡλθ' ἢ μὲν βραδύτερον εἰς τὴν θεραπευτικὴν, ἐπετυχεν ὁμῶς μεγάλως. Σήμερον πολυάριθμα εἰσι τὰ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἰδρυμένα καταστήματα αεροθεραπείας. Ἦν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι πάντε τοιαῦτα, ὧν δύο ἐν Παρισίοις. Ἦν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσι τοιαῦτα εἰς διαφόρους αὐτῆς πόλεις, ὡς ἐν Ἀνοδέρφῳ, ἐν Στουτγάρδῃ, ἐν Wiesbaden, ἐν Φραγκφούρτῃ, ἐν Johannisberg, ἐν Reichenhall καὶ ἐν Ἐρμς ἐν Σουβίλῃ, ἐν Στοκχόλμῃ, ἐν Δανιμαρκίᾳ, ἐν Αλτοναῖ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Λονδίῳ, Γλατγέδῃ καὶ ἐν Ben-Rhydding ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Μιλάνῳ καὶ τέλος ἐν Βελγίῳ, ἐν Βρυξέλλαις.

Ἦ δ' αερολούτριον θεραπεία ἐνδεΐκην ὡς πρὸς τὸ ἄσθμα, τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα, τὸν χρόνιον κατάρρου, στάσις τινα τῆς πνευμονικῆς ρήσεως, τὸν κατάρρου τοῦ λάρυγγος, τὴν ἀναίμιαν, τὴν γλώρρωσιν, τὸν διαβήτην μετὰ διαταραχῶν τῆς ἀναπνοῆς, τὴν πολυσαρκίαν καὶ τὴν λευκιματουρίαν. Ἀνεύθει δ' ἐκινεῖται δὲ πρὸς τὰς νόσους τῆς καρδίας καὶ τῆς ἀορτῆς καὶ τὴν στένωσιν τῆς εὐσταχείου σάλπιγγος. Ἦ δὲ δι' εἰσπνοῶν πεπιεσμένου καὶ ἡραωμένου αἵρος αεροθεραπεία ἐνδεΐκην ὡς πρὸς τὸ ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος, τὸν χρόνιον βρογχικὸν κατάρρου καὶ τὴν χρονίαν πλευρίτιδα.

Ὁ ἡραιώμενος ἀήρ, οὗ τιнос δηλαδὴ ἢ ὀλίγης εἶναι μικροτέρα τοῦ 0^u 760, δὲν ἔχει πλέον ἐν τῇ θεραπευτικῇ, καθ' ὅσον τρέπον ἐγίνετο χρῆσις αὐτοῦ μέχρι τοῦδε, ἣν ἔχει αἷξιν ἐλευθερός καὶ πρὸ πάντων ὁ πεπιεσμένος ἀήρ. Ἦ ἱατρικὴ χρησιμοποιεῖ σήμερον πρὸς ἱάσιν νόσων τινῶν μόνον τὰ ἐκ τῆς δράσεως ἡραωμένου αἵρος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὀργανισμοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ὄργανου μετὰ προηγούμενῃ χρήσιν πεπιεσμένου αἵρος ἐπικολοῦντα μηχανικὰ ἀποτελέσματα.

Ὁλιότερες δηλαδὴ πρῶτον τὸν αἶρα μάλλον ἢ ἥττον μεγάλως καὶ εἴτα ἀρσεντες τὴν ὀλίγην, ἐπιτυγχάνομεν τὸ ἐκ τοιαύτης ἐλαττώσεως τῆς πίσεως μηχανικὸν ἀπὸτέλεσμα, χωρὶς νὰ διατρέχωμεν τοὺς ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κενοῦ κινδύνους. Οὕτω καθιστώμεν τὴν ἐκστάσειον σάλπιγγα διαχωρητικὴν ἀπαλίσαντες αὐτὴν τῶν ἀπορρακτούσων βλεννῶν. Ἦ αεροθεραπεία δύναται λοιπὸν νὰ συντελέσῃ οὕτω μεγάλως εἰς τὴν ἱάσιν καταρροϊκῶν τινῶν κωφώσεων.

Διὰ τῆς βραδείας ταύτης ἥρσεως τῆς πίσεως κατορθοῦμεν νὰ κενώσωμεν φυσικῶς τὰς

πνευμονικὰς κυψελίδας αἵρος μὴ ἀναπνευσίμου καὶ ν' ἀντικαταστήσωμεν αὐτὴν δι' αἵρος καθαρῶς.

Πεπιεσμένος ἀήρ (ὀλίγως δηλαδὴ ἀνωτέρως τοῦ 0^u 760). Ἦ ἀναπνευστικὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπιστάσει πιεζομένη ὑπὸ τῆς συνήθους ατμοσφαιρικῆς ὀλίψεως εἶναι περίπου 200 τετρ. μέτρων καὶ δέχεται ἐν εἰκόσι καὶ τέσσαρτιν ὥραις 20 000 χιλιγράμματα αἵματος, οὗ τὰ σφαίριδια δὲν εἶναι κατωρσμένα τοῦ αἵρος εἰ μὴ διὰ τοῦ πνευμονικοῦ ἐπιθηλίου ἐκ πλῶκων ἰσχυροτάτων καὶ εἰς μίαν ταταχμέναν σειρὰν ἀποτελουμένων. Ὅταν δὲ οἱ φυσικοὶ οὗτοι ὅροι δὲν πληρῶσι τὸν φυσικολογικὸν αὐτῶν σκοπὸν ἐνεκα λειτουργικῶν διαταραχῶν, κατορθοῦμεν νὰ ἐπαναφέρωμεν τὴν διαταραχθεῖσαν ἰσορροπίαν διὰ τῆς τεχνητῆς πίσεως.

Ὁ πεπιεσμένος λοιπὸν ἀήρ ἐνεργεῖ τριχῶς:

1) μηχανικῶς — Εὐρύνει βραδείως καὶ ὁμοιωμαρῶς τὰς κοιλότητας, εἰς ἃς εἰσδίδει, καὶ ἐπαναφέρει τὴν φυσικὴν αὐτῶν λειτουργίαν.

2) φυσικολογικῶς — Παρέχει ὑπὸ ἴσων ὄγκων ἀσθενώτερον τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ φλεβώδους εἰς ἀρτηριώδες αἷμα, ἥτις καθίσταται εὐχερστετέρα καὶ διὰ τῆς συγχρόνου αὐξήσεως τῆς ἀναπνευστικῆς ἐπιφανείας. Αἱ ἀναπνοαὶ ἐλαττοῦνται ἀπὸ 1 μέχρι 4 κατὰ λεπτόν. Κατὰ τὸν Vivenot ἐλαττοῦται καὶ ὁ σφυγμὸς ἀναλόγως ἐνὶ τὸν ἀντίον ἐπιταχύνεται κατὰ τὸν Prayaz καὶ Buequoy.

3) χημικῶς — Προάγει τὴν ἐν τοῖς ὀργανοῖς καύσιν. Ἦ θερμοσία τοῦ σώματος αὐξάνεται.

Εἰς τὰ κύρια ταῦτα ἐξαγόμενα καταλήγουσι πᾶσι αἱ φυσικολογικαὶ θεωρίαι καὶ τὰ ἐκ τῶν πειραματικῶν ἐρευνῶν πορίσματα ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ πεπιεσμένου αἵρος.

Ἐφαρμογὴ. — Ἦ διὰ πεπιεσμένου αἵρος θεραπεία γίνεται, ὡς προείρηται, εἴτε δι' εἰσπνοῶν δι' εἰδικῶν ὄργανων ἐνεργουμένων εἴτε δι' αερολούτρου.

Τὰ δι' εἰσπνοῶς ἀναγκαῖα ὄργανα εἶναι κατασκευασμένα εἴτε κατὰ τὸν τύπον Waldenburg, τελειοποιηθέντα εὐσιωδῶς ὑπὸ τῶν ἱατρῶν Schnitzler καὶ Smester, εἴτε κατὰ τὸν τοῦ Walter-Lécuyer, ἢ τὸν τοῦ Maurice Dupont.

Τὰ ὄργανα τῶν δύο τελευταίων, τελειότερα τῶν ἄλλων ὄντα, παρέχουσι πεπιεσμένον καὶ ἡραωμένον αἶρα, ἔχουσι τὸν χειριστὴν εὐχερστατον καὶ τέλος εἶναι περιεσφραγισμένα καὶ ἀπολύτως ἀσφαλῆ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κατ' ὄγκον δι' εἰσπνοῶν αεροθεραπείας.

Καθήμενος π. γ. ὁ ἄρρωστος πρὸ τοῦ αεροθεραπευτικοῦ ὄργανου τοῦ Maurice Dupont φράττει τὸ στόμα καὶ τὴν βίνα διὰ τῆς τοῦ ὄργανου ἐπιστομίδος, εἴτα στρίψει λαβὴν τινα πρὸς τὰ δεξιὰ, ὥστε εἰσπνεῖ πεπιεσμένον αἶ-

ρα, κατόπιν στρέφει αὐτὴν πρὸς τὰ ἀριστερά, ὅτε ἐκπνέει ἐν ἡρακωμένῳ ἀέρι, πρὸν-
τίῳ ἐπιμελῶς νὰ ἐκπνέῃ μὲν πεπιεσμένον
ἀέρα, νὰ ἐκπνέῃ δὲ ἐν ἡρακωμένῳ.

Ὁ εἰσπνεύμενος ἄλλ' πεπιεσμένος ὢν εἰς-
δύει μετὰ τινος δυνάμεως πανταχοῦ τῶν ἀνα-
πνευστικῶν ὁδῶν, ἀφ' ὧν ἐξέρχεται εὐχερῶς
τῆς ἐκπνεύσεως τελευτήσας ἐν ἡρακωμένῳ ἀέρι.
Οὕτω δὲ γίνεται ἀληθὴς, οὕτως εἰπεῖν, κάθαρ-
σις πασῶν τῶν βρογχικῶν διακλαδιώσεων προ-
καλούσα αὐτῇ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐν ταῖς πνευμα-
νικαῖς κυψελίσται μένοντος στασιμεῖν ἀέρος.

Μεγάλα εἶναι τὰ πλεονεκτήματα παρρησίας
θεραπείας ἐν παντὶ νοσήματι, εἰς ὃ ἡ ἀνακαίνι-
σις τοῦ ἐν ταῖς πνευμονικαῖς κυψελίσται ἀέρος
εἶναι δυσχερὴς, ὥς ἐν τῷ ἐμφυτῷ κατὰ τοῦ
πνεύμονος.

Ἡ τοιοῦτότροπος τοῦ πνεύμονος ἀεροθερα-
πεία εἶναι ἡ μόνη σήμερον ἐφαρμοσμένη εἰς τὸ
πνευμονικὸν ἐμφύσημα συνιστώσα μετὰ τῶν
διὰ πεπιεσμένου ἀέρος λουτρῶν τὰ δραστηώ-
τητα θεραπευτικὰ μέσα, ἃ κεντρεῖται νῦν ἡ
ϊατρικὴ κατὰ τοῦ νοσήματος.

Τὰ διὰ πεπιεσμένου ἀέρος λουτρά πληροῦσι
καλῶς τὰς θεραπευτικὰς ἐνδείξεις καὶ οὐδὲν
τὸ χυλεπὲν παρουσιάζουσιν. Τὰ πρὸς τοῦτο
ὄργανα εἶναι μεγάλοι ἀερισφόροι θάλαμοι ἡ
κωδωνοὶ μετὰ στερεῶν τοίχων ἐξ ἐλασμάτων
χαλυδός ἄριστα συνηρησμένων. Ἐχῶσι χω-
ρητικότητα 8—20 κυβ. μέτρων καὶ δύναται
νὰ διαμενῶσιν ἐν αὐτοῖς εἰς ἡμετέρας ἀνθρω-
ποι. Θύρα κλειοῦσα ἀδιαπνεύστως ἔχει εἰς τὸν
θάλαμον. Σωλῆνες καταλλήλως τοποθετημέ-
νοι καὶ διασκευασμένοι εἰσάγουσι καὶ ἀπάγουσι
τὸν ἀέρα, μανόμετρον δὲ μεταλλικὸν δεικνύει
τὴν ἐν τῷ θαλάμῳ τῶν αὐτοῦ, ἣν φυσιζόμεν
διὰ τῆς πρὸς τοῦτο στρόφιγγος κατὰ τὰς ἐνδεί-
ξεις τοῦ μανομέτρου. Φεγγίται ἐπὶ τῶν τοίχων
τοῦ θαλάμου φωτίζουσιν ἐπαρκῶς τὸ ἐνδον
αὐτοῦ.

Τὸ τοῦ Maurice Dupont ὄργανον λει-
τούργει κατ' ἴδιον τρόπον διὰ τῆς πίεσεως ἰα-
νῆς ποσότητος ὕδατος, ἐν ᾧ ἐν τῷ ἀεροθερα-
πειτικῷ ὄργανῳ τοῦ Walter-Lécuyer καὶ
ἐν τῷ περιγραφέντι ἀνωτέρῳ θαλάμῳ ὁ ἄλλ' ἡ
πίεζεται δι' ἀντλίων ἀναρροητικῶν καὶ κατα-
θλιπτικῶν, κινουμένων δι' ἰσχυροῦ κινητήρος,
ὅπως ἐπιτευχθῇ διπλάσια τῆς ἀναγκαίας πίε-
σεως πρὸς διήνεκτὸν τοῦ ἀέρος ἀνακαίνισιν ἀνευ
ἀλλοιώσεως τῆς πίεσεως.

Ἡ διάρκειά τοῦ ἀερολούτρου ποικίλλει ἀπὸ
1½—2 ὥρ., ἡ δὲ ἀτμοσφαιρική θλιψίς κυ-
μαίνεται ἀπὸ 1½—2 ἢ 3 ἀτμοσφ. κατὰ τὰς
ἐκάστοτε θεραπευτικὰς ἐνδείξεις. Ἄμα τοῦ
ἀρρώστου εἰσελθόντος εἰς τὸν θάλαμον ἀξιά-
νουσι βαθυρῶδ' ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν τὴν ἀτμο-
σφαιρικήν θλιψίν, εἰτα διατρεῖσιν αὐτὴν στα-
θεράν ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ κατόπιν ἐλαττοῦσιν
αὐτὴν βαθυρῶδ' ἄχρις οὗ ἐν διαστήματι ἡμι-

σάας ὥρας τὴν ἐπαναφέρουσιν εἰς τὴν φυσικὴν
κατάστασιν.

Καθόλου εἰπεῖν, ἡ ἀεροθεραπεία ποικίλλει
ἀναλόγως τῶν ἐκ τῶν νοσῶν καὶ τῶν ἀρρώ-
στιων ἐνδείξεων. [B.H.]

Ἀεροθερμανσις (B. H.). Θέρμανσις.

Ἀεροκατάποσις. (Π. Π. ο. λ.). Νό-
σος κακίστων ἐξέων τοῦ ἵππου. Αὕτη συν-
σταται εἰς τὴν δι' ἐλαφροῦ ανοιγμάτων τῶν
στόματος καὶ διὰ δόξεως ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς
ἐκπνεύσεως καταποσιν ποσότητος ἀέρος, μετ' ἰσχυ-
ρῶτος ψόρου ἐνεργουμένου, ὁμοίως πρὸς τὴν
ἐρυγὴν, τὸ κοινῶς βεβήριον. Ἡ ἐξίς αὕτη συν-
επαγεται σπουδαίας διαταράξεις ἐπὶ τῆς ἐκπ-
νεύσεως τοῦ ἵππου, ἐκτελεῖται δὲ ἀνεξαρτή-
τως κατὰ πᾶσαν ὥραν, ζωηρότερον ὁμοίως καὶ
ἢν στιγμὴν οὗτος ἀναλαμβάνει τὴν κριθὴν τῶν
ὅπων καὶ τὸ ἐπιζημιώτατον. Ἀεροκατάποσις
ἵππου εἶναι συνήθως ἰσχυρὴ, ἀδύνατος κατὰ
τὴν ἐργασίαν, ὑπόκειται δὲ συχνότατα εἰς πε-
πνικὰς διαταράξεις, καὶ διὰ εἰς μεταωρισμὸν
τῆς κοιλίας (ἴδε Μεταωρισμός). [Γ. Ν. Π.]

Ἀερόλιθος (Α. σ. τ. ρ.). [ἴδε Οὐρανὸς
λίθος.

Ἀερόλουτρον, χημικὸν σκεῦος χρῆ-
σιμεῖον πρὸς ἐξήρανσιν οὐσίων ἐν θερμῷ ἀέρι
ἔχει καταλλήλῃ διαχωριστικὰ πρὸς τοποθέ-
τησιν τῶν δοχείων, ἐν εἰς αἱ οὐσίαι, ὅπῃ
καταλλήλως διὰ τὰ χωνία κλ. Ἐν τῷ μέσῳ
ἀνωθεν ὑπάρχει ὀπή, ἐν ᾗ διὰ φελλοῦ ἐφαρ-
μύεται θερμόμετρον πρὸς κανονισμὸν τῆς θερ-
μοκρασίας τοῦ ἀερολούτρου, ὅπερ θερμολογικὸν
κάτωθεν, συνήθως δι' ἀερίεργου. [O.A.P.]

Ἀερομετρία (Φ. ο. σ.) ἐνομάζεται ἡ
διδασκαλία τῶν περὶ τῆς μετρήσεως τοῦ ἀέρος
ἰδίως ὑπὸ μηχανικὴν ἐποψίν, ἐπομένως ὑπὸ
τὴν ἐποψίν τοῦ βάρους αὐτοῦ, τῆς διατετη-
σῆς (πυκνότητος), τῆς ἐλαστικῆς αὐτοῦ δυνάμεως
καὶ τὰ παρόμοια. Εὐρύτερον ὁμοίως εἰς τὴν Ἀ.
δύναται νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ μέτρησις τῶν συστα-
τικῶν αὐτοῦ μερῶν. [Δ.Κ.]

Ἀερόπη θυγάτηρ Κατρέως, υἱοῦ τοῦ
δευτέρου Μίνως. Ὁ πατὴρ αὐτῆς ἔλαβε χρῆ-
σιν ὅτι θὰ φρονεῖται ὑπὸ ἐνός τῶν παιδῶν. Ἐν
ἀκούσας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλθιμένηος καὶ φοβηθεὶς
μὴ γείνηται φονεὺς τοῦ πατρὸς ἀπῆλθεν ἐκ Κρή-
της εἰς Ῥόδον. Τὴν δ' Ἀ. καὶ ἑτέραν ταυτῆς
ἀδελφὴν, τὴν Κλυμένην, ἔδωκεν ὁ Κατρέως τῇ
Ναυπλίῳ, ὅπως τὰς πωλήσῃ εἰς τὴν ἑλλάδα
δαπὴν τούτων τὴν Ἀερόπην μὲν ἐγγημεν
Πλειστήνης καὶ παιδὰς ἔτεκε τὸν Ἀγαμέμ-
νονα καὶ τὸν Μενέλαον, τὴν δὲ Κλυμένην
Ναύπλιος. — Κατὰ τὸν Σοφοκλέα (Αἴ. 1200
κλ.) καὶ τὸν Σχολιαστὴν αὐτοῦ, τὴν Ἀ. δια-
φωρεῖσιν λάθρα ὑπὸ θεράποντος παρέδωκεν ὁ
πατὴρ τῇ Ναυπλίῳ, ἵνα τὴν πνίξῃ. Οὗτος ὁμοίως
τὴν ἔδωκε γυναῖκα εἰς τὸν Πλειστήνην ἢ τὸν
Ἀτρέα, ὡς τύχουτος τοῦ Ἀτρέως καὶ οὕτως τὸν

Πλεισθόνους μνημονεύεται ἡ Ἀ. καὶ ἐν ἄλλοις μυθίοις, γνωστὸν δ' ὅτι οἱ Ἀτρεΐδαι Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος λέγονται υἱοὶ τοῦ Πλεισθόνους ὑπὸ τινὸν γραμματικῶν, κοινῶς δὲ παραδίδονται υἱοὶ τοῦ Ἀτρείως καὶ τῆς Ἀερόπνης. Κατὰ τὸν μῦθον, ἐν ἑλαβον ὑπόθεσιν δὲ μὲν Σαρκελλῆς τῆς τραγωδίας Ἀτρείως ἡ Μυκηναίων, ὁ δ' Εὐριπίδης τῶν Κρησίων, ἡ Ἀ. ἐμποιεῖτο τῇ ἀδελφῇ τοῦ συζύγου τῆς Ἀτρείως Θυέστη καὶ ἔδωκεν αὐτῇ τὴν ἄρνα τὴν Χρυσήν, ὁ δ' Ἀτρείδης ἐκδικούμενος ἐξείργασατο τὰς σφαγὰς τῶν Θυέστου παίδων καὶ τὰ ἀδέρμενα Θυέστεια δαίπνα, τὴν δ' Ἀ. ἐτιμώρησε βίβλας αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν. [Π.]

Ἀερόπνευστήριον ἴδ. Ἀεροστατικὸν πνευστήριον.

Ἀερόπορον (Φυσ.) ἢ Ἀερόστατον εἶναι σφαιροειδὲς κέλιον σῶμα ἐκ σιλικίου ὑγρομέτρου κατασκευασμένον καὶ πλήρες αἰρίου κορυφώτερου τοῦ αἵματος, τὸ ὅποιον ἀνέρχεται, ὅταν τὸ βάρος αὐτοῦ τε καὶ τοῦ περιεχομένου αἰρίου εἴναι ἐλαττοῦν τοῦ ἐκτοπιζομένου αἵματος, συμφώνως τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἀρχιμήδους. Αἱ ἀερόποροι σφαῖραι ἐπενοήθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Μονγκολφιέρων (1783), οἵτινες κατέστησαν ἀραιότερον τὸ ἐν χαρτίνῃ σφαίρᾳ αἶμα διὰ θερμαντικῆς. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Charles ἀντικατέστησε τὸν θερμὸν αἶμα δι' ὑδρογόνου, τὸ ὅποιον εἶναι πολὺ ἐλαφρότερον τοῦ αἰμασφαιρικοῦ αἵματος. Σήμερον γίνεται χρῆσις τοῦ φωταερίου πυκνότερου μὲν τοῦ ὑδρογόνου, ἀλλὰ πολὺ εὐνοότερου. Ἡ ἀερόπορος σφαῖρα δὲν πληροῦται τελείως δι' αἵματος, διότι κατὰ τὴν ἀνύσιν διαστελλομένου αὐτοῦ ἔνεκα τῆς ἐλάττωσος πίεσεως δύναται νὰ ἐπέλθῃ διάρρηξις τῆς ἀερόπορος σφαίρας. Ὁ ἀερονάυτης ἐφοδιάζεται δι' ἔρματος ἐξ ὀρμου, ἐκ τοῦ ὁποίου ρίπται ἐν μέρος, ὅταν θέλῃ ν' ἀνέλθῃ εἰς ἀνώτερα τῆς αἰμασφαίρας στρώματα. Διὰ νὰ κατέλθῃ δὲ, τοῦνακτιὸν ἀνοίγει διπλασίδαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξέρχεται μέρος τοῦ ἐμπεριεχομένου αἵματος. Διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἀνῆλθον ὁ Gay-Lussac εἰς ὕψος 7000 μέτρων, ὅπως ἐρευνήσῃ τὰ ἀνώτερα τῆς αἰμασφαίρας στρώματα. [Τ.]

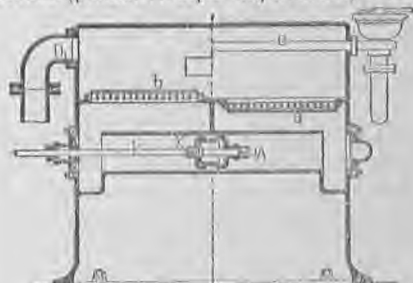
Ἀέροπος 1) Ἀπόγονος τοῦ Τημένου μετὰ τῶν ἀδελφῶν Γαυάνου καὶ Περδίκκου φυγὼν ἐξ Ἀργεῶς εἰς Μακεδονίαν, ὅπου ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν Περδίκκος ἔσχε τὴν ἀρχήν, γενόμενος θεμελιωτὴς τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας. 2) Ἐπίταρος τοῦ παιδὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀρχελαῦ Οὐρέστου, ὃν ἀνελὼν κατέσχε τὴν βασιλείαν ἐπὶ ἐξῆς ἡτοί μὲχρι τοῦ 395, κατὰ τὸν Διόδωρον (ΙΔ', 37). [Π.]

Ἀερόπτης ἰ π ο λ., ἴππος ἔχων τὸ ἐλάττωμα τῆς ἀεροκαταπίεσεως (βλ. λ.). [Γ. Ν. Π.]

Ἀέρος διαθερμασία (Μεταλ.) (Winderhitzung γερμ.) ἐν τῇ καμινεῇ γίνεται, ὅπως ὁ διὰ τῶν φυστηρίων

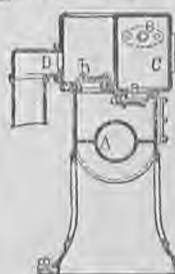
εἰς τὴν καμινὸν θλιβόμενος αἶρ θερμαινόμενος προηγουμένως (μέχρις 800° K—1000° K) ἀναπτύξῃ κατὰ τὴν ἐν τῇ καμινῇ κατὰ τὴν μετὰ θερμότητα, καὶ συγχρόνως ἐπιφέρει οἰκονομικὴν καυσίμου ὀλῆς. Γίνεται δὲ ἡ θερμανσις τοῦ αἵματος ἐντὶς διαθερμαντήρων (ἴδ. λέξ.) συνισταμένων ἐκ πτερόων σιδηρῶν ἐριζοντίων ἢ καθέτων, ἢ ἐντὶς ἀναγωγῆς τῶν διαθερμαντήρων (βλ. λ.). [Κ. Μ.]

Ἀερόσφῳν (Μηχανουργ.) ἢ Ἀεραντλία (βλ. καὶ Πνευματικὴ αντλία.) Συσκευή

(Σκ. 1).

πολλάχως χρῆσιμος τῇ βιομηχανίᾳ πρὸς ἀρκίωσιν τοῦ αἵματος (ἴδως ὅμως σπουδαϊστάτον καὶ

(Σκ. 2).

ἀπαραίτητον μέρος ἀποτελεῖ τῶν μετὰ φυσικοῦ ἀτμομηχανῶν (βλ. Ἀτμομηχανῆς) πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἐκ τῆς φύσεως τοῦ αἵματος παραγομένων προϊόντων ἐν τῇ φυσικῇ. Ὁ Ἀ. συνήθως κατασκευάζεται ἡγώμενος μετὰ τοῦ φυσικοῦ αἵματος ἀτμομηχανῆς ὀριζοντίως ἢ καθέτως, τοποθετεῖται δὲ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, εἴτε ἐν τῇ προεκτάσει τοῦ βάρους τοῦ ἐμβόλου ὀπισθεν τοῦ κυλίνδρου τῆς ἀτμομηχανῆς, εἴτε κατωθεν αὐτοῦ, εἴτε κατωθεν τοῦ στρώματος τῆς κυρίας ἀτράκτου, λαμβάνει δὲ τὴν κίνησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀτμομηχανῆς διὰ κατακλιπῶν μαγλῶν καὶ διωστήρων. Ὁ ἐν τοῖς σχήματι 1 καὶ 2 περιττανόμενος αἵματος φυσικοῦ, ἐν τῇ κατὰ μήκος καὶ ἐγκάρσιως, δεικνύει τὴν βάσιν τῆς διατάξεως τοιοῦτου ὀριζοντίου, ἥτις μὲ μαιρικήν παραλλαγήν, ἰδίως ἐπὶ τῶν διπλασίδων κτλ., παρουσιάζεται ἐν τῇ ἐκτελέσει αὐτοῦ. Ὁ ἐνταῦθα παριστάνμενος αἵματος εἶναι μὲ διπλὴν ἐνέργειαν, τίθεται δὲ εἰς κίνησιν ἐκ τῆς προεκτάσεως τοῦ βάρους τῆς ἀτμομηχανῆς. Ἀ παριστᾷ τὸν κύλινδρον τῆς ἀντλίας, Κ τὸν διὰ καννάδεως περιτυλιγμένον ἐμβόλον μετὰ τοῦ βάρους Κ. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ κιβωτίου ἐμπεριέχει ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τὸ φυσικὸν C μετὰ τοῦ βαντιστήρος καὶ τὰς δύο ἀναρροφητικὰς διπλασίδας α, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ μέρους τὰς καταθλιπτικὰς διπλασίδας

li, καὶ τὸν ἐξαιωρὸν D. Αἱ δικλαῖδες κατασκευάζονται συνήθως ἐκ τετραγώνου ἐλαστικοῦ σχήματος ὀρθογωνίου ἢ στρογγύλου. [Σ.Κ.]

Ἀεροσκοπία (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) ἡ ἀνεμοσκοπία. Π παρατήρησις τῶν βροντῶν καὶ τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν ἄλλων μετεωρολογικῶν φαινομένων πρὸς διάγνωσιν τοῦ μέλλοντος. [Π.]

Ἀεροσταθμῆ (Ἀ σ τ ρ. Τ ο π ο γ ρ.) καλεῖται σωλὴν κυλινδρικός ὀλίγον κεκρυμμένος, πεπληρωμένος οἰοῦχου αἰθέρος ἢ οἰνοπνευματός, ἐν τῷ ὅποιῳ ὅμως ὑπάρχει κυσάλις. Διὰ τῆς Δ. ἐξελεγχεται ἡ ἐρίζοντις θέσις εὐθείας γραμμῆς (ὡς π. γ. τοῦ ἥλιου ὀργάνου) ἢ ἐπιπέδου διὰ τῆς ἐρίζοντις θέσεως δύο ἐπ' αὐτοῦ εὐθειῶν. Ἀντὶ σωλήνος λαμβάνεται διὰ τὰ ἐπιπέδα πυξὶς ὁμοίως πεπληρωμένη, ἔχουσα ἐπίσης κυσάλιδα. [Δ.Κ.]

Ἀεροστατική (Φ υ σ.) ἡ στατική τῶν αἰρίων. Τὸ μέρος τῆς φυσικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν νόμων τῆς ἰσορροπίας τῶν αἰρίων. [Τ.]

Ἀεροστατικὸν πιεστήριον ἢ Ἀεροπιεστήριον· πιεστήριον χρησιμοποιοῦμενον ἐνίοτε εἰς τὰ φαρμακεία πρὸς ἐγκύλισιν. Εἰς τὸ μέσον μεταλλικοῦ κυλίνδρου ἀνωθεν ἀνοικτοῦ εὐρίσκεται διπλοῦν κόσκινον, μεταξὺ τοῦ ὁποῦ συμπίεζεται ἡ πρὸς ἐγκύλισιν οὐσία· ἀνωθεν γίνεταί τὸ κατάλληλον βρυστόν, κάτωθεν δὲ συγκαταστάνει δὲ κύλινδρος μετ' ἀεραντλίας σχηματίζουσης κενὸν καὶ ἐπιταχυνούσης τὴν διόδον τοῦ ἐγκυλίζοντος ὑγροῦ διὰ τῆς θλίψεως τοῦ ἀνω αἵρος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀερόστατον βλ. Ἀερόπτερον.

Ἀερότομον. Μηχανὴ ἐξακοντίζουσα βέλη διὰ τῆς ὀρθῆς συμπίεσις αἵρος, ἐπινοηθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδριου μαθηματικοῦ Κτησιδίου (περὶ τὸ 120 π. Χ.). [Π.]

Ἀεροτύλη (Μ η χ α ν.) (Luftpuffer γερμ.) ἐλαστικὸν κάθισμα συνιστάμενον ἐκ μεταλλικοῦ κυλίνδρου κεκλεισμένου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου, πάχους ἀρκετοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ κινεῖται ἐμβολεὺς ἀκριδῶς ἐφηρμοσμένος. Κατὰ τὴν πρὸς τὸν πυθμένα τοῦ κυλίνδρου κίνησιν τοῦ ἐμβολέως δ' ἐντὸς αὐτοῦ εὐρισκόμενος ἀήρ συμπιεζόμενος ἀνθίσταται δυνάμει τῆς διασταλτικότητος αὐτοῦ ἐλαστικῶν ὁμοίαν ἀντενέργειαν ὡς ἐάν ἦτο ἐντὸς τοῦ κυλίνδρου μεταλλικὸν ἢ ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμιος ἐλατήριον· γρη῏ς δ' αὐτῆς γίνεται εἰς τὰς μετὰ δικλαῖδας ἀτμομηχανὰς πρὸς ἀποφυγὴν ἀποτόμου κρούσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐδρῶν τῶν κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῷ κυλίνδρῳ· ἐπίσης μεταχειρίζονται ταύτην εἰς τὰς ἀμάξας τῶν σιδηροδρόμων πρὸς παρεμπέδισιν τῶν ἀποτόμων συγκρούσεων μεταξὺ τῶν ἀμαξῶν κατὰ τὴν μετακίνησιν τῶν. [Σ.Κ.]

Ἀερόφύρα (Γ ε ω λ.) ἡ βορβορώδης

ἡράτεια (Schlammvulkane γερμ.) μικροὶ λορίσκοι ποδαῖοι ἢ ὀλιγοποδαῖοι δ' ὧν ἀναβάλλονται λεπτοὶ ὑψάλμυροι βόρβοροι ἀργιλιώδεις, ἀναφερόμενοι ἐκ τῶν βαθύτερων τῆς γῆς ὑπὲρ αἰρίων τινῶν, ἰδίως ἀναθρακικοῦ ὁδογόνου, θειανθρακικοῦ ἢ καὶ αζώτου, ὀργανικῇ ἐχόντων τὴν καταγωγὴν, ἢτοι ἐκ σήψεως ἢ ἐξανθρακώσεως ὀργανικῶν οὐσιῶν. Πῶς λοιπὸν καὶ ταῦτα χάρω ν ε ι α (βλ. λ.). ἅτινα ἀναφύονται μετὰ τῶν αἰρίων καὶ βόρβορον ἐνίοτε μετὰ μεγίστην ὀρμῆς. [Κ.Μ.]

Ἀερόφύρον (Φ υ σ.) συσκευὴ ἐγκλειζοῦσα πεπιεσμένον ἀτμοσφαιρικὸν αἶρα, ἣν φέρει ὁ δότης ἐπὶ τῶν νύκτων, καὶ χρησιμεύει πρὸς ἀναπνοὴν ὅταν αὐτὸς καταδύσθῃ ἐν τῇ θαλάσσῃ. [Τ.]

Ἀερόφωρος κόνης (Χ η μ.) (pulvis aërophorus, Brausepulver) καλεῖται μίγμα ἀνθρακικοῦ ὁδοκατρίου (κοινῶς διατθανθρακικοῦ Νατρίου καλούμενου) μετὰ τριγικοῦ θειῆς, ἀμφοτέρων κωνιοποιημένων· βεβαιωμένης τῆς κόνεως εἰς τὸ ὕδωρ ἐνοῦται τὸ δῆλ μετὰ τοῦ ἀλκαλίου καὶ ἐλευθεροῦται τὸ αἶριον ἀνθρακικὸν δῆλ, ὅπερ προκαλεῖ τὴν ἀφρίσιν· αἱ Ἀ.κ. ἐνεργοῦσι δροσιστικῶς, ὑποβοηθοῦσαι τὴν ἐκκρίσιν τῆς χολῆς, καὶ καθαρτικῶς· πράνουνσι δὲ τοὺς ἐμέτους. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀερόφωρον, ὄργανον ἐπινοηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἑδρίου, διὰ τοῦ ὁποῦ ἡ ἀνθρωπίνη σιγὴ καθίσταται ἀκούστη εἰς ἀπόστασιν πολλῶν χιλιόμετρων. [Τ.]

Ἀερόπτερος (Γ π π ο λ.) ἡ καὶ ὑψιποδιστής. Ὄψω καλεῖται ἀπὸ Ὀμήρου ἐπὶ ὁ ἵππος δ' κατὰ τὴν εἰς προχωρὸν ἢ καλπαρὸν κίνησιν ὑπερβαλόντως αἶρων τοὺς προσθίους πόδας. Ἡ ἰδιότης αὕτη τοῦ ὑψιποδισμοῦ συγκαταλέγεται, καὶ δικαίως, μετὰ τῶν ἐλαττωματικῶν βαδισμάτων τοῦ ἵππου, καθόσον κατὰ τὴν κίνησιν καὶ χρόνος καὶ ἰσχύς ἀπὸλλυται. Κατὰ τινὰς ἱππολόγους, αερόπτερές εἰσι κυρίως οἱ ὑψοφάδες (βλ. λ.) καὶ οἱ ἔχοντες ἐπιμήκη μετακάρπια ἱπποὶ. Τέλος διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπιθέτου χαρακτηρίζονται καὶ οἱ τελείως τυφλοὶ ἱπποὶ, καθὼς κατὰ τὸ βάδιμα οὗτοι τὰ μάστιγα ἀνυψοῦσι τοὺς προσθίους πόδας. [Γ.Ν.Π.]

Ἀέτιος. 1) Περιπατητικὸς τις δόξογράφος, ἀνθολόγητας, ἀρχομένου τοῦ δευτέρου μ.Χ. αἰῶνος, παρ' ἀρχαιοτέρου τινός, δόξογράφου καὶ τούτου, Ξ υ ν α γ ω γ ῆ , περὶ Ἀ ρ ε σ κ ὶ ν τ ω ν τοῖς φιλοσόφοις. Τῆς συναγωγῆς ταύτης ἐπιτομὴ εἶναι τὰ τοῦ Πλουτάρχου πέντε βιβλία περὶ Ἀ ρ ε σ κ ὶ ν τ ω ν. Ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ ἀπήνθισαν ὁ Στοβαῖος, ὁ Θεοδώρητος καὶ ἄλλοι, ὡς ἀπέδειξε πρῶτος μετὰ κριτικῆς δεινότητος ὁ Hermann Diels ἐν τοῖς προλεγομένοις τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδο-

θέντων Ἑλλήνων Δοξογράφων. [Γ. Μ. Β.]
 2). Ἱατροὶ καὶ συγγραφεὺς τοῦ 5' μ. Χ.
 αἰώνας. Ἐγενήθη ἐν Ἀμιδῇ (τῇ νῦν Καρὰ
 -Ἀμιδ ἢ Διαρβενήρ) τῆς Μεσοποταμίας, ἐξ-
 επαίδευσεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἀσπασθεὶς τὴν
 χριστιανικὴν θρησκείαν ἀνεδείχθη αὐλικὸς ἐν
 Βυζαντίῳ ἱατρός. Ἡ συγγραφικὴ του σπου-
 δαιότης συνίσταται κυρίως εἰς τοῦτο, ὅτι συν-
 ἔλεξεν, ἀπαυθίσας ἀπὸ τῶν ἀρχαιότερων ἱα-
 τρικῶν συγγραμμάτων, πᾶν ὃ τι ἀξίολογον,
 καὶ κατέταξεν αὐτὰ μεθοδικῶς εἰς Βιβλί-
 α τριὰς. Ἐκ τῆς ἀ. ἐκ τῆς β. καὶ ἐκ τῆς γ.
 βιβλίου τοῦ Ὁρειβάσιου, ἀλλὰ μετὰ πλείονος
 αὐτεκρισίας καὶ μὲ τὴν προσηνὴ πρόθεσιν νὰ
 συνδιαιτάσῃ πρὸς ἀλλήλους τὰς ἀντιμαχομέ-
 νων τῶν διαφόρων σχολῶν γνώμας. Ὁπαδὸς
 τοῦ Γάληνου ὁ Ἀ. δὲν ἀκολουθεῖ αὐτῇ τυφλῶς.
 Ἐκτίμη τὸν θεωρητικὸν ἱατροῦς χωρὶς διὰ
 τοῦτο νὰ παραδέλῃ τοὺς ἐμπειρικούς, καὶ συμ-
 φώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του θεωρεῖ
 τὴν φαρμακολογίαν ὡς σπουδαιότατον τῆς ἱατρι-
 κῆς κλάδου. [Γ. Μ. Β.]
 3). Ἱατρὸς Κ. Sprengel, Gesch. der
 Arzneikunde II σ. 201—209. [Γ. Μ. Β.]

3) Ρωμαῖος στρατηγὸς καὶ πατρίκιος, εἰς
 τῶν τελευταίων σπουδαίων ἀνδρῶν τοῦ δυτι-
 κοῦ Ρωμαίου κράτους. Γεννηθεὶς ἐν Δουροστόρῳ
 (Δουροστόλῳ τῶν Βυζαντινῶν, τανῦν Σιλιστρίᾳ)
 τῆς κατὰ Μοισίας τῇ 89 μ. Χ. ἐτάχθη πρωτῶς
 εἰς τὴν σωματοφυλακίαν τοῦ αυτοκράτορος,
 καὶ ἀφ' οὗ ἀπὸ τοῦ 400 ἐπὶ τινα χρόνον διέ-
 τρεψε παρὰ τῇ Βιθυνίῳ βασιλεῖ Ἀλαρίχῳ
 Α', εἰτα δὲ καὶ παρὰ τοῖς Οὐννοις ὡς ἀμύ-
 νης, ἐπανελθὼν εἰς Ρώμην ἔλαβε διάφορα ἀ-
 ρωματὰ ζῶντος ἐστὶ τοῦ Ὀνωρίου. Μετὰ τὴν
 θάνατον τοῦ αυτοκράτορος τούτου συναδείθη ἐν
 ἀρχῇ μετὰ τοῦ σφετεριστοῦ τῆς ἀρχῆς Ἰου-
 λίνου, ἀλλ' εἰτα κηρύσσεται πρὸς τὴν Οὐ-
 αλεντινιανὴν Γ', ὅστις διετέλει ὑπὸ τὴν κη-
 ρυγίαν τῆς μητρὸς του Πλακιδίως, ἀδελφῆς
 τοῦ Ὀνωρίου. Μεγάλῃ ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Πλα-
 κιδίως κτησάμενος δύναμιν καὶ κύρος διέβαλε
 πρὸς αὐτὸν τὴν ἐπαρχον τῆς Ἀφρικῆς Βονι-
 φάτιον, συνεβούλευσε δὲ πάλιν τούτῳ νὰ μὴ
 ὑπακούσῃ εἰς τὴν περὶ ἀνακλησέως διαταγὴν
 τῆς Πλακιδίως, ὡς δὲ θεν ἐπιβουλεύουσης αὐτῇ
 ὁ Βονιφάτιος τότε, νὰ ἀποσύγῃ τὴν ἀπὸ Πλα-
 κιδίως κίνδυνον, προσεκέλευσεν εἰς Ἀφρικὴν ὡς
 συμμάχους τοὺς ἐν Ἰσπανίᾳ ἀπὸ 407 ἐγκα-
 ταστάτας Βανδάλους, οἵτινες μεταβάντες εἰς
 Ἀφρικὴν ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτῶν Γενσερίου,
 ὡς σύμμαχοι, ἐγένοντο ἐλευθιῶτατοι ἐχθροὶ
 λεηλατοῦντες τὰς πόλεις, ἐρμολύντες τὴν χῶ-
 ραν καὶ ἐξανδραποδίζοντες τοὺς κατοίκους. Ὁ
 Βονιφάτιος νύχτας ἐπὶ τέλους τὴν δόλῳ καὶ
 διαλλαγῇ πρὸς τὴν Πλακιδίαν διὰ τῆς με-
 σιτείας τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου, ἐπισκόπου Ἰπ-
 πώνων, ἀφ' οὗ γενναίως, ἀλλ' εἰς μάτην ἡρω-
 νίστατο κατὰ τῶν Βανδάλων, ἐπιστρέψεν εἰς
 Ρώμην, ἔθθα ἐγένετο πατρίκιος καὶ ἀρχιστρα-
 τήγης. Ὁ ἐν Γαλατίᾳ τότε εὐρισκόμενος Ἀ-

έτιος ὄργισθεις ἐπὶ τούτῳ ἐπῆλθεν ἐκ Γαλα-
 τίως μετὰ βαρβαρικῶν σπιφνῶν ἐναντίον τοῦ
 Βονιφάτιου, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ τῶν δύο στρα-
 τηῶν συνασθεῖσι μάχῃ ἐνίκησε μὲν ὁ Βονι-
 φάτιος, ἀλλ' ἐρρηνύθη διὰ τῶν χειρῶν τοῦ
 Ἀετίου (432). Ὁ Ἀετίος καταδιωκόμενος ἤδη
 ὡς στασιαστὴς κατέφυγε πρὸς τοὺς Οὐννους,
 ἀλλ' ἐπανῆλθε ταχέως (433) μετὰ στρατοῦ
 καὶ διὰ τῆς βίας ἐπέτυχεν τὴν εἰς βαθμὴν πα-
 τρικοῦ καὶ εἰς ἀξίωμα ὑπάτου καὶ ἀρχιστρα-
 τηγίου προαγωγὴν του, καὶ γενόμενος αὐτῷ κυ-
 ριος τῶν πάντων διεξήγαγε πολλὰς ἐπιτυχεῖς
 στρατείας ἐναντίον τῶν διαφόρων Γερμανικῶν
 λαῶν τῶν καταλαβόντων τὰς ἐκτὸς τῆς Ἱτα-
 λικῆς Ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας (Βουργουνδίων, Βη-
 σιγόθων, Φράγκων), τελευταίαν αὐτῷ διδούς
 περιουσίαν καὶ αἰγλὴν εἰς τὸ κράτος καὶ τὸ
 ὄνομα τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ἐν ταῖς χώραις
 ἐκείναις. Ἀλλὰ τὸ ἀξιοσημειώτατον πάν-
 των τῶν ἔργων τοῦ Ἀετίου εἶναι ὁ μέγας
 κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Οὐννων Ἀττίλα καὶ
 τῶν συμμάχων αὐτοῦ Γερμανικῶν (τῶν πέραν
 τοῦ Ρήνου οἰκούντων) καὶ Σλαβικῶν λαῶν
 πόλεμος (καθ' ἐν ὑπὸ τὴν Ἀέτιον ὡς ἀρχι-
 στρατηγὸν Ρωμαίων ἐτάχθησαν οἱ ἐντεθεῖν
 τοῦ Ρήνου Γερμανικοὶ λαοὶ) καὶ ἡ τετραήμε-
 ρος ἐν τοῖς Καταλαυნიαῖς πεδίοις μάχη (451),
 καθ' ἣν ἐπὶ τέλους ἐθραύσθη ἡ δύναμις τοῦ
 Ἀττίλα ἀναγκασθέντος νὰ υποχωρήσῃ πέραν
 τοῦ Ρήνου. Ἀλλ' ἡ νίκη αὕτη ἦτο μάλλον
 ἔργον τοῦ ἡρωικῶς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης
 πατόντος βασιλέως τῶν Βιθυνίων Θεοδο-
 ρίου Β' καὶ τοῦ ἡρωικῶς ἐξακολουθήσαντος
 τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Θεοδοριανοῦ.
 Λέγεται μάλιστα δεῖ ὁ Ἀετίος ἐκ φόβου
 πρὸς τὸν νεκρὸν ἡρωικὸν βασιλέα ἐπέσχε τὴν
 περαιτέρω καταδίωξιν τοῦ Ἀττίλα καὶ ἐκώ-
 λυσε τὴν ἐλθεῖσαν αὐτοῦ. Ὅποτε κατὰ τὸ ἐπὶ-
 μενον ἔτος ὁ Ἀττίλας εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἱ-
 ταλίαν κατερρημῶν τὴν χώραν, ὁ Ἀετίος μετὰ
 δυνάμεων στρατιωτικῶν κατόρθωσε ν' ἀμύ-
 νηται ἐνδόξως ὑπὲρ τῆς χώρας ἐναντίον τῶν
 πολλῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τῶν βαρβάρων.
 Ἀλλ' ἡ ἀχάριστος αὐτῇ τῆς Ραβίννης ἀντή-
 μισε τὴν στρατηγὸν ἄλλως. Ὁ ἀσθενὴς αὐ-
 τοκράτωρ Οὐαλεντινιανὸς Γ' διατεθεὶς ὑπέπτως
 πρὸς τὸν Ἀέτιον διὰ τῶν ῥαδιουργιῶν τοῦ
 συνύχου Ἡρακλείου καὶ τοῦ πατρικοῦ Μα-
 ξίμου ἐφάνευσεν τὴν στρατηγὸν βυθίσαι ἰδίᾳ
 χειρὶ τὸ ἐργχειρίδιον εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ (454).
 Μετὰ τοῦ Ἀ. δὲ ἐρρηνύθησαν καὶ οἱ ἐπισήμητα-
 τοι τῶν φίλων αὐτοῦ. [H. K.]

Ἀετίτης οὕτω καλεῖται καὶ καὶ
 νεφροειδὲς ἡ στρογγύλη μαζὶ εἰς ἀργίλου-
 γοῦς αἱματίου (ζελείδου τοῦ σιδήρου) ἔχουσαι
 χροῖμα κίτρινον καὶ ἀπικνῶσαι ἐν τοῖς σπρω-
 μάτων ἀργίλικῶν ἢ ψαμμιτικῶν γαιανθρακο-
 εῖρου διαπλάσσει, ἐγκλείουσι δὲ εὐκίνητον
 πυρήνα. [K. M.]

Ἀετίων περίφημος ζωγράφος καὶ ἀνδριαντοποιὴς ἑλλήν ἤσας κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰώνα. Σχεῖς μικτὴν περὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς τέχνης αὐτοῦ δὲν ἔχουμεν. Ἐπειδὴ ὅμως μνημονεύεται ἐκαστοτὴς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ Λουκιανοῦ καὶ Πλινίου μετὰ τῶν ἐπιφανεστάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ζωγράφων καὶ ἄλλων καλλιτεχνῶν, οἵοι ἦσαν ὁ Ἀπελλῆς καὶ οἱ σύγχρονοί του, ὁλοῦν ἐκ τούτου γίνεται ὅτι καὶ ὁ Ἀ. ἦτο τεχνίτης εἰς ἀρχαίᾳ πρὸς τοὺς ζωγράφους τοὺς ἐκπροσωποῦντας τὴν τελειοτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς γραφικῆς. Ἐργὸν περιεφικόν τοῦ τεχνίτου τούτου κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Λουκιανοῦ ἦτο εἰκὼν τῆς περιπτώσεως τοῦ γάμου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Πωξάνης.

Τὴν εἰκόνα ταύτην ἐπεχείρησαν νάναπαράστησιν ἰδρυόμενοι ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ Λουκιανοῦ, δύο τῶν νεωτέρων ζωγράφων, ὁ Παρθένος καὶ ὁ Σιδέρης. Ὁ καλλιτέχνης οὗτος κατήγετο πιθανῶς ἐξ Ἰωνίας, ἀνήκειν εἰς τὴν μικρασιατικὴν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, εἰς τὴν ἐρεσινακὴν σχολὴν τῆς ζωγραφικῆς. [Θ.Σ.]

Ἀετοβιρίδιον, βιτριόλιον ψευδοργύρου. Ἰδ. Ψευδοργύρον.

Ἀετόλιθος. Βλ. Ἀετίτης.

Ἀετὸν ἔπτασθαι διδάσκεις. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐπιχειρούντων νά διδάσκωσι τοὺς σοφωτέρους αὐτῶν. [Π.]

Ἀετὸν κύνθαρος μακρύνεται. Παροιμ. ἐπὶ τῶν κατ' ἀξίαν τιμωρουμένων ὑπὸ ἀσθενετέρων, οὓς εἶχον ἀδικήτη. Ἑλληνιστὴς ἐκ τοῦ Ἀἰσώπειου μύθου (ἀρ. 7 Π.) περὶ αἰετὸς καὶ κυνάρου. [Π.]

Ἀετὸν κορώνη ἐρεσχαλεῖ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν χλευαζόντων τοὺς κρείσσονας. [Π.]

Ἀετός (Ζωολ.) (Aquila). Πτηνὸν ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀρπακτικῶν καὶ τὴν τοῦτων ὁμοιογένειαν τῶν ἱερακοειδῶν διακρίνεται τῶν λοιπῶν ἱεράκων ἐκ τοῦ ῥάμφους αὐτοῦ, ὅπερ δὲν κάμπτεται ἀμέσως ἀπ' αὐτῆς τῆς βάσεως, ἀλλ' εἶναι ἀρκετὰ μακρόν· ἐκ τοῦ τερσοῦ, ὅστις εἶναι ἴσος ἢ καὶ βραχύτερος τοῦ μεσαίου δακτύλου καὶ πτερωτὸς μέχρι τῆς πτέρνης. Ἀετοῦ ὑπάρχουσιν εἰκοσι δύο εἰδῆ, βιόοντα εἰς τὰ τὸν παλαιὸν καὶ νῦν κόσμον. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς Κύρωσης εἶναι: ὁ χρυσαέτης ἢ μέγας αἰετός, ὁ αὐτοκρατορικὸς αἰετός καὶ ὁ πύγαρος. [Ν.Α.]

Ἀετός (Aquila). Παρὰ Ῥωμαίους ἡ σημασία τῶν λεγεώνων διότι ὁ αἰετός, ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ τῶν πτηνῶν, ὅπως καὶ ὁ λέων, ὁ βασιλεὺς τῶν τετραπόδων ζώων, θεωροῦντο ὡς σύμβολα τῆς ἰσχύος. Ἀπὸ δὲ τῶν χρόνων τοῦ Μαρίου ὁ ἀργυρεὺς αἰετός με ἀντικτὰς πτέρυγας ἦτο τῆς ὁλῆς λεγεώνομος ἢ σημαίας, τῆς δὲ λεγεώνομος τὰ τμήματα

(αἱ κοόρταις καὶ τὰ τάγματα) εἶχον ἰδιαίτερὰ σημεῖα (signa). Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Αὐγούστου ἐπὶ τοῦ αἰετοῦ ἐδηλοῦτο καὶ ὁ ἀριθμὸς τῆς λεγεώνομος (πρώτη, δευτέρα κτλ.) ἢ τὸ γραμματικὸν αὐτῆς ὄνομα (alanda, paria κτλ.). Χρυσοὶ αἰετοὶ μόνον ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἀναφέρονται.

Τὸν αἰετὸν παρέλαβον ὡς σύμβολον παρὰ τῶν Ῥωμαίων, δικεφάλον μάλιστα, οἱ Βούρβινοι, καὶ παρὰ τούτων οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Ὀῶσοι. Καὶ ἄλλα δὲ νεώτερα εἶδη ἔσχον ὡς σύμβολον τὸν αἰετὸν, μάλιστα δὲ οἱ Γάλλοι ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν δύο Ναπολεόντων (βλ. ἱστορία τ. ιε' σ. 525 κβ. Παρὰ τοῦ δικεφάλου αἰετοῦ). [Σ.]

— (Ἀστρ.) Ἀσταρισμός ἐκατέρωθεν τοῦ οὐρανοῦ ἰσημερινοῦ. Τὸ Ν μέρος αὐτοῦ φέρεται ὑπὸ τινῶν ὡς ασταρισμός χωριστὸς τοῦ Ἀντιπόδου. Ἀ' τάξις ἀστέρων ἔχει ἓνα ὁ Ἀ. Ἀλκίρ ἀραβιστὶ καλοῦμενον. [Δ.Κ.]

— (Μετρολ.) (Eagle) νόμισμα χρυσοῦν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Β' Ἀμερικῆς = 10 δολλάρια = 51,83 γράμματα. Ὑπερχρυσὸς καὶ διπλοῦς Ἀ. = 20 δολλάρια. [Δ.Κ.]

Ἀετός. — 1) Ἑλλ. μεγάλη κόμη τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, οἰκουμένη ὑπὸ 814 (1870) κατοίκων, πρωτεύουσα δὲ ἐκονόμου δήμου. ὅστις σύγκειται μὲν ἐξ αὐτῆς καὶ τῶν χωρίων Βαρυμπότι (664), Βιδίσοδα (411), Μαλῆκη (151), Μπουρνιά (275), Σαρακιενάδα (188) οἰκεῖται δὲ ὑπὸ 2 836 κατοίκων, τῶν πλείοντων γεωργῶν. Ἐν τῇ πρωτ. Ἀετὸν ὑπάρχουσι Δὴμ. Σχολ., Εἰρηνοδ., Ταχυδρομεῖον. — 2) Ἑλλ. κόμη τοῦ δήμου Ἐγίνου τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχουσα 476 (1879) κατοίκους.

Ἀετός ἐν νεφέλαις. Παροιμ. ἐπὶ τῶν δυσχερῶν.

Ἀετός μυίας οὐ θηρεύει. Παροιμ. ἐπὶ τῶν καταφρονούντων τὰ εὐτελεῖ.

Ἀετοῦ γῆρας, κορυδοῦ νεότης. (Παροιμ.). Ὅτι καὶ γηράσκον ὁ αἰετός εἶναι κρείσσων νεάζοντος κορυδαλλοῦ. Ὅμοια τῇ δημῳδῇ: Ἀετὶς μὴ γερόκοτος σαράντα πουλακίδιας. [Π.]

Ἀετοῦ παράσημα. 1) Τὸ τοῦ Λευκοῦ Ἀ. ἐν ἀρχῇ πολωνικὸν παράσημον, ἀπὸ τοῦ 1832 Ῥωσικόν, ἔχει μίαν μόνον τάξιν τάσσεται δὲ ἀμέσως μετὰ τὸ παράσημον τοῦ Ἀλεξάνδρου Νέυσκη. 2) Τὸ τοῦ Μέλανος Ἀ. τὸ ἀνώτατον πρωσσικὸν παράσημον, ἰδρυθὲν ὑπὸ Φρειδερίκου τοῦ Α', ἔχον δὲ μίαν μόνον τάξιν. 3) Τὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Ἀ. τὸ δευτερόν μετὰ τὸ τοῦ Μέλανος Ἀ. πρωσσικὸν παράσημον, ἔχον τέσσαρας τάξεις.

Ἀετοῦ χάριν ἐκτίσω (ἢ αἰεταίων). Παροιμ. ἐπὶ τῶν ταχέως ἀποδιδόντων γέν-

ναίως τὴν χάριν εἰς τοὺς εὐεργέτας. Ἀπὸ τίνος μύθου περὶ γεωργού καὶ ἀετοῦ. (Ἀποστόλ. Α', 78).

Ἀέτωμα, βλ. Ἀρχιτεκτονική κ. Νάξος.

Ἀζαζήλ, βλ. Ἀποδιοπομπαίος.

Ἀζαλέα (βότ.) (*Azalea* L.), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἑρικοειδῶν (βλ. λ.). ἄνθος οὖν οὗτος ὑπὸ τοῦ Λινναίου (ἐκ τοῦ «ἄζα-λέα» ταυτέστι ξηρῆς) ἕνεκα τῆς ἐν ἀνιμῶσι καὶ περὶ τὴν ἀνοιξὶς τόποις διακρίσεως τῶν φυτῶν τούτων. εἶναι δὲ ταῦτα θερμώδη τὰ μά-λιστα, συγγενῆ τῶν Ῥοδόδένδρων (βλ. λ.), μεθ' ὧν συγγενεῖται πολλὰκις ὑπὸ τῶν κηπουρῶν καὶ ἀπ' ὧν διακρίνονται ὡς συλλεθόλα καὶ ὡς ἔχοντα ἄνθη μετὰ πάντα (καὶ οὐχὶ 10) στη-μένων. διὰ τὰ περικαλλῆ καὶ μετὰ ἄνθη αὐτῶν θεραπεύονται συχνὰ ἐν γάστρῃ καὶ ἐν θερμότητι. Τὰ γνωστότερα εἶδη αὐτῶν εἶναι ἡ Ἀ. ἡ π ο ν τ ι κ ῆ (A. pontica L.) ἐκ τοῦ Καυκάσου, ἔχουσα κίτρινα ἄνθη, καὶ τὰ ἔτι εἶδη τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ἥγουν ἡ Ἀ. ἡ γ λ α υ κ ῆ (A. glauca DC.), ἡ ἡ ε ὕ π ρ ε π ῆ ς (A. speciosa W.), ἡ ἡ ἰ ε ὠ δ ῆ ς (A. viscosa L.) καὶ ἡ Ἀ. ἡ κ α λ ε ν δ ο ὡ λ ο ε ἰ δ ῆ ς (A. calendulacea Mich.), ταῦτα δὲ μετὰ ἐρυθρῶν ἢ λευκῶν ἀνθῶν. Πρὸς καλλιεργεῖαν αὐτῶν ἀπαιτεῖται γῆ ἐλαφρὰ οἷον κατὰ τὸν ὄγκον ἢ ἐλαφρὸν (terre de Gry-ria). Περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν βλ. Vilmo-ria, le bon jardinier. [Θ. X.]

Ἀζαλεῶνη ἢ Ἀζαλίνη.

Ἀζάλη (X η μ. τεχν.) (*Azale*) καλεῖ-ται ὑπὸ τῶν βορροειδῶν οὐσία ἐξ ἀναθάπτου ἄλκιφάνης τὸ πλείστον συνιστάμενη καὶ ἔ-χουσα ἰσχυρὰ μεγαλειότεραν χρωστικὴν δύναμιν τοῦ ἐρυθροδένδρου ἐξ οὗ παρκατεύχεται. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀζαλίνη (X η μ.) ἐρυθρὸν χροῖμα συν-ιστάμενον κυρίως ἐκ νιτρικῆς ῥοδανιλίνης καὶ λαμβανόμενον τῇ ἐπιδράσει νιτρικοῦ ὕδατος-ροῦιδίου ἐπ' ἀνιλίνης. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀζάν (Ajān ἢ Adschān, ἀρχ. ἑλλ. Ἀ-ζανία), μέρος τῆς ἀνατολικῆς περσικῆς τῆς Ἀφρικῆς, τὸ ἀπὸ τοῦ Γουαδάρφου ἀ-κρωτηρίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νουβά, χώρα τῶν σομαλῶν. εἶναι δὲ ἡ παραλία αὕτη ἐν γένει ἄγνητος, μόλις ἐλπίτης σιμῶρης καὶ τινῶν ἑλλῶν ἀρωματικῶν φυτῶν φερόμενων κατ' αὐ-τὴν ἄλλα πορίζονται ἐντεθῆεν χρυσόν, ἄμβρα-ρον καὶ ἑλέφαντα. Κοινῶς ἡ παραλία αὕτη κα-λεῖται X α ζ ἰ ν η. [N. Σ.]

Ἀζανία 1) ἀρχαῖον ὄνομα πάσης τῆς Ἀρκადίας, ἰδίᾳ δὲ τοῦ πρὸς τὴν Ἠλίδι μέρους αὐτῆς. (βλ. Δ. Παπαγεωργίου, Ἀζανία 1886.) 2) χωρίον ἢ τόπος τὸ πάλαι πιθανότατα πλη-σίον τῆς Μασσαλίας· οὕτως ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὴν ἀνατολ. παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, τὴν νῦν καλούμενην Ἀζάν καὶ Ναζίνην, ἣν

οἰκοῦσιν οἱ σομαλῆαι ἢ σόμαλοι, ἴσως δὲ καὶ παλαιὰν τὴν Βερβερίαν [Πτολ. 1, 7, 6 πρὸλ. καὶ 17, 6, 4, πρὸλ. καὶ 17, 6, Ἄνον. Περίπλους Ἑρυθρ. θαλ. 15, Μαρκιανὸς Ἡρακλ. Περίπλ. 1, 13]. Τὸ δὲ περὶ τῶν ἀνατολ. παραλ. τῆς Ἀφρικῆς πάλαιος ἐκάλουν οἱ Ῥωμαῖοι Azan- neum mare. [N. Σ.]

Ἀζανία κακὰ (ἢ Ἀζαναία). Παροιμ. ἐπὶ τῶν προσηλαιδόντων διηγεῖσθαι πρὸς τὰ κακὰ. Διότι ἡ Ἀζανία τῆς Ἀρκადίας ἦτο τό-πος λεπτόγυνος, περὶ ὃν κοπιῶντες οἱ γεωργοὶ ἐλάχιστα ἐπορίζοντο. [Π.]

Ἀζάπιδες, οἱ καὶ ἄλλως Γενιτσκοὶ λεγόμενοι «Γενιτσκοί, οἱ καὶ Ἀζάπιδες κα-λοῦνται» (Δούκ. Ἱστορ. λη'). Ὁ δὲ Χάλκο-κονδύλης «ἔχων τὸ τε Εὐρώπης στρατεύμα καὶ Ἀζάπιδες τοὺς Τούρκων παῖδας, οὗτοι καλούμενοι» (β', σ. 120. Paris — Πρὸλ. περὶ αὐτῶν καὶ Lennelav. Pand. Histor. Ture. σελ. 429). [I. Σ.]

Ἀζάρολος (β ο τ.). Εἶδος Κραταίγου (βλ. λ.) (*Crataegus Azarolus* L.). δέν-δρον τῆς οἰκογ. τῶν Μηλοειδῶν (βλ. λ.), ὁμογενὲς τοῦ Λιθάνου, τῆς Πελοπίου καὶ ἄλ-λων μερῶν τῆς Ἀνατολῆς, θεραπευόμενον συχνὰ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ ἕνεκα τῶν μικρῶν ἐδωδιμῶν καρπῶν αὐτοῦ Ἀζαρὸς λ ι α κοινῶς λεγόμενον. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἑτοιμολο-γεῖται ἐκ τοῦ αραβικοῦ azazarur ἢ al zarur, εἶδος ἀγρίων μήλων. Ἐν Κρήτῃ οἱ καρποὶ οὗτοι ἐνομαζέονται Κουδοῦμικα, τὸ δὲ δένδρον Κουδοῦμελιά. [Θ. X.]

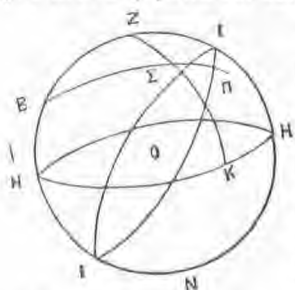
Ἀζεδράχτη (*Melia Azedrachta*, γαλλ. bois de lilas de Chine, γερμ. Azedrachtholz, ἰταλ. legno Zaccileo, ἀγγλ. permwood), ξύλον τῆς σινικῆς Ἀκτῆς. Τὸ μικρὸν δένδρον (καλούμενον καὶ δ ἑ ν ὀ ρ ο ν τ ο ὦ Π ἄ τ ε ρ ἡ ρ ὦ ν) εἶναι ὁμογενὲς τῆς μέσης καὶ μεσημβρινῆς Ἀσίας καὶ εὐδαιμονεῖ καὶ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην καὶ τὰ με-σημβρινὰ μέρη τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ ξύλον τοῦτο χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν ἐμπνευστῶν ὀργάνων. [X.]

Ἀζεμβρόνκ (*Hazebronck*). Πέλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Νόρ, κειμένη πρὸς τὴν ἑσπέρουσαν θύρην καὶ τὴν σιθη-ροδρ. γραμμὴν τῶν Παρισίων—Καλαί. Πρωτ. ἐπαρχίας, βιομηχ. καὶ ἐμπορικῆς, ἔχουσα 7121 κατ. (1886).—Ὁ ὄμιος Ἀ. ἔχει 11332 κατ.

Ἀζενμάτ (*Hasenmatt*). Ἡ ὑψηλοτάτη κορυφὴ τῆς ὄρειας τοῦ Βαϊσεν-στάιν, ἐν τῷ ἐλβετικῷ Τούρχ. ἐν τῷ καντο-νῷ Σολοθούρνου· τὸ ὕψος αὐτοῦ 1447 μ. ὑπερ-τὴν θάλασσαν. [Π. Π.]

Ἀζιμουθιον (Ἀ σ τ ρ ι.) (ἀραβ.) ἀπὸ-

ρος τινὲς Σ ἢ γωνία ἐπὶ τὸν ὀρίζοντα καλεῖται ἡ διέστροφος γωνία ΠΖΣ. ἢν σχηματίζει ὁ μέγιστος κύκλος ΖΣ δὲ κάθετος ἐπὶ τὸν ὀρίζοντα ΠΗ' μετὰ τοῦ οὐρανοῦ μεσημβρινοῦ ΖΗ τοῦ τόπου τῆς παρατηρήσεως Ο, ὅστις εἶναι τὸ κέντρον τῆς περὶ

αὐτὸν νεφέας οὐρανόφωτος. Τὸ Α μετρεῖται ἀστρνομικῶς μὲν ἀπὸ 0 — 360° ἀπὸ τοῦ νότου Π πρὸς Δ, ναυτικῶς δὲ ἀπὸ τοῦ βορρᾶ Β ἀπὸ 0° — 180° πρὸς Α ἢ πρὸς Δ. Τὸ μέτρον τοῦ Α εἶναι κατὰ μὲν τὸν ἀστρ. τρόπον τῆς μετρήσεως τὸ τόξον τοῦ ὀρίζοντος ΗΚ, κατὰ δὲ τὸν ναυτικὸν τὸ τόξον ΗΚ. [Δ.Κ.]

Ἄζμιρο (Adschmir), ἐχυρὰ πρωτεύουσα τῆς τοπαρχίας Ἄζμ. [ἔρμ. 5361 γχμ., 460 722 κάτ.] τοῦ βορειοδυτικοῦ Ἰνδοβρετανικοῦ κράτους, καμμένη παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ταρκούρ καὶ ἔχουσα κατ. 48 735 τῷ 1881.

Ἄζνατάρ χωρίον τῆς Μακεδονίας, καίμενον ἐν τῇ διαίκῃ Σερρών καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 180 περίπου Βουλγαροφάνων. [Ε.]

Ἄζόγερας καὶ ἐν Ἀκαρνανίᾳ Νογύρι. Ὁ ἀνάγυρος τῶν ἀρχαίων. (Anagyris foetida L.). Βλ. Ἀνάγυρος.

Ἄζόροι (Azóren τ. ἑ. ἱερὰ κύνητοι, παρ' ἄγγλοις δὲ Western Islands ἦτοι δυτικαὶ νῆσοι), ἐννέα πορτογαλικά νῆσοι προκύπτουσαι ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ μετὰ τοῦ Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, ὁρεῖναι πάσαι καὶ ἀπότημοι τὰς ἀκὰς, εὐκρατοὶ δὲ τὸ κλίμα καὶ τὸ ἔδαφος εὐοροὶ. Αἱ Ἀ. κατ' ἰδίαν ἐκάστη καλοῦμαι ὡς. Μιχαήλ, ὡς. Μαρία, Τερτσέιρα, Γρατσιόζα, ὡς. Γεώργιος, Πικώ, Φαυλά, Φλώρες, Κόρδο, ἔχουσιν ἐν ὅλῳ ἑμβ. μὲν 2 388 τετρ. χιλίμ., κατ. δὲ 264 352 καὶ κοινὴν πρωτ. τὴν ἐν τῇ νήσῳ Τερτσέιρα Ἀγγραν. [Ν.Σ.]

Ἄζουάβ (Aznav) ἐπαρχία τῆς ἐν τῇ Ν Ἀμερικῇ πολιτείας Ἰσημερινῆς (Ἰκουαδόρ), ἔχουσα ἑρμ. μὲν 29288 τετρ. χιλμ., κατ. δὲ 100000 (1879) καὶ πρωτ. τὴν Κοσένζαν. [Ν.Σ.]

Ἄζουλένη ἑδ. Ἀζουρίνη.

Ἄζουμάτα, τὰ (β. σ. τ.). Οὕτως ἐνομάζεται παρὰ τῷ λαῷ τῆς Ἀφρικῆς τὸ *Eruca sativa* (Eruc. sativa Lat.) τῶν βοτανικῶν, χόρτον πασίγνωστον ἐδωδόμενον τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης, ὑπαγόμενον εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Σταυρανθῶν (βλ. λ.) γνωστὴν καὶ ὑπὸ τῆς κοινῆς ὀνομασίας *ρόκα* ἢ *ρόκα*. Εἶνε κοινότατον ἐν Ἑλλάδι ἡμερὸν τε (ῆτοι

κηπευόμενον) καὶ ἄγριον. Ἡ ἀγρία Ἐρούα ἀποτελεῖ τὴν ποικίλιαν τὴν μακροβρύχην (*E. longirostris* Uechtr.), ὡς ἔχουσα τὸ ἐμμέγεθες τῶν κεράτων κατὰ τὴν μακρότερον. [Θ.Χ.]

Ἄζουμ-βαδέ, Ποταμὸς τοῦ Δαρφούρ ἐν τῷ κεντρικῷ Σουδάν, Ἀρχαίως πρὸς Δ τοῦ Δζεβέλ-Μαρράχ (πλ. 10° Β καὶ Μ 2° Ἀν. Γερμ. περίπου), καὶ διέκει ἄγρι τῶν Δου συνόρων τοῦ Δαρφούρ (πλ. 13° Β καὶ Μ 2° Ἀν.), ἐνυόμενον μετὰ τοῦ Βαδὲ Κατζί. [Π.Π.]

Ἄζουμδρε (μ. ε. τ. ρ. λ.), μέτρον ἱσπανικὸν διὰ τὰ βευστὰ = 2,017 λίτρας ἦτοι 1 ἔλιν καὶ 220 δράχμα (χωρητικότητος). [Δ.Κ.]

Ἀζουρίνη ἢ Ἀζουλίνη (χημ.) κυανῶν χρώμα παραγόμενον τῇ θερμάνει ἀνιλίνης μετὰ ροσολικοῦ ὀξέος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀζουρίτης (Azurite) ὄρυκτὸν τοῦ βασίτρου. προκλινεῖς συστ. ἔχει σκληρ. = 2,5. εἰδ. βάρ. = 3,7., 3,8, χρῶμα βαλὺ κυανῶν, καὶ δίδει γραμμὴν κυανέου καὶ ἰσχυρῶς τοῦ εἶναι δαλειοῦς, ἡ δὲ διαφάνειά του ἀσθενής. Εἶνε βασικὸν ὀξυανθράκωμα τοῦ χαλκοῦ, συνιστάμενον ἐξ ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ (69,21 %), ὀξυανθράκος (25,57 %) καὶ ὕδατος (5,22 %). Χρησιμεύει πρὸς ἐξήχωση μεταλλικοῦ χαλκοῦ, παρρηγὴν χαλκάνθη καὶ χρωματὸς κυανῶν. [Κ.Μ.]

Ἀζούρ κυανῶν (χημ. τ. ε. χ. ν.) τὸ σκοτεινότερον εἶδος τοῦ σμάλτου καλοῦσιν αὐτοὶ τινὲς ἐνίοτε καὶ τὴν οὐλτραμαρίνην. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀζόφ, ῥωστικὴ κώμη τοῦ Jekaterinowslaw ἢ Αἰκατερινίου νομοῦ, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἐμπορικὴ ἀποικία, καλουμένη τότε Τάνα (ἢ) καὶ ὀψιτέρον κατὰ τὸν μεσαιῶνα Τάνα, καίτοι ἐπὶ τῷ Δὼν ἢ Τανάϊδι, 30 χιλμ. πόρρω τῶν ἐκβολῶν του. Ἀκμάστα διὰ τοῦ ἐμπορίου κατὰ τὴν τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ τὸν μεσαιῶνα καὶ γινόμενη πολλὰκις τὸ μῆλον τῆς ἐρίδος πολλῶν ἐθνῶν διατελεῖ ἀσκήματος νῦν μὲν κερχωμένον τὸν λιμένα καὶ ἡρσινομένη τὰ τεῖχη, μόλις ἔχουσα 60 οἰκίας καὶ 1200 κατοίκους. Κατὰ τὴν μεγάλην μεταστάσει τῶν ἐθνῶν ἢ Ἀ. κατελήθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀσίων καὶ πολέεστων τῷ 23 1204 ἀλούσα ὑπὸ τῶν γενοσάντων, ἀνιωκομένη παρ' αὐτῶν ἀνατολικότερον τῆς ἀρχαίας πόλεως, καὶ τότε μετονομασθεῖσα Τάνα κατέστη αὐτὴς ἀξιολογώτατον ἐμπορεῖον ἀλλὰ κυριεύθεισα ἔπειτα τῷ μὲν 1392 ὑπὸ τοῦ Ταμερλάνου, τῷ δὲ 1471 ὑπὸ τῶν Τούρκων ἡρμύθη καὶ πάλιν. Καὶ ἀπείλε μὲν ταύτην τῶν Τούρκων τῷ 1696 Πέτρος ὁ μέγας, ἀλλὰ τῷ 1711 ἀπέδωκεν αὐτὴν εἰς ἐκείνους. Μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἐν Βελιγραδίῳ συννομολογηθεῖσαν τῷ 1739 εἰρήνῃ καθαιρεθεῖσα τὰ τεῖχη καὶ ἐν μέρει καταστραφεῖσα ἀνωκοδομήθη τῷ 1769 καὶ ἀφ' οὗ τοῖς ῥώσοις ὀριστικῶς τῷ 1774. [Ν.Σ.]

Ἀζοφική ἢ Καθαγική ὠκεοσποδία, ἡ τῶν ἀρχ. ἑλλ. Μασιωτικῆς λίμνης καὶ τῶν ῥωμαίων Palus Maeotis, εἶναι κυρίως βαλτοποδία εὐρυτάτης τοῦ Πόδενου, μεθ' οὗ συγκοινωνοῖ δια τοῦ πορθμοῦ τοῦ Κέρτς ἢ Γενικαλίου τοῦ Κιμμερίου βοσπόρου τῶν ἀρκίων Ἐλλήνων, ἔχει δὲ 36822 τετρ. χλμ. ἐπιφ. καὶ ἔχει τὸ καθ' ἡμέκον ὄνομα τῆς ἐκ τῆς ἐγγύς τῶν παραλίων αὐτῆς πόλεως Ἀζόφ (Ἰδε Ἀζόφ). Ἡ Ἀ. ἔχει ἀλιτενὴν μὲν τὰ παραλία, ἀδαθὴ δὲ τὴν πυθμένα καὶ πολλὰ τοῦ ταναϊώδους καὶ δεχομένη ἐν αὐτῇ τοὺς μεγάλους ποταμούς Δών καὶ Κουζάν, ἧτοι Τάναϊν καὶ Ὑπαννίων ἀρκίων, ἔχει πρὸς τοὺς τοὺς ὁρμήματα μόνον τὰ ὕδατα καὶ ξανθοπὰ πηγύναι δὲ τὴν χειμῶνα καὶ ἀπὸ Νοεμβρίου μέχρι μεσοβύτου Ἀπριλίου κλιματὰ ἀπλευστος. Καὶ κύριοι μὲν κλιματὰ περὶ αὐτὴν εἶναι ἐ τοῦ Ταϊγανίου βαλτοσποδίας, ὅστις διὰ τὸ τελεματώδες αὐτοῦ καλεῖται καὶ Σοσσηπιῦα θάλασσα· ἀξιολογώτεροι δὲ λιμένες ἐ τοῦ Ταϊγανίου, ἐ τῆς Μαριαπόλεως, ἐ τῆς Προσδόγης, ἐ τῆς Βερδιάνσκας, ἐ τῆς Ἀζόφ. Ἐπὶ πάντιν ἡ Ἀ. περικύβηται παντοσίων, ὧν περιέχεται εἶναι ἐ Ἀκκιπῆρας ἢ Ὁζύρρυγγος. Οἱ ἀρκιοὶ εἶχον πεπλανημένους δοξασίας περὶ τῆς Ἀ., ἣν ἐκάλουν Μασιωτικὴν καὶ Μασιωτικὴν λίμνην ἀπὸ τῶν περιοικούντων αὐτὴν Μασιωτικῶν, καθὼς ἐκάλουν καὶ τὸν πορθμὸν Κιμμερίου ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὴν Κιμμερίων· διότι ἀκόπως ἐφρόνουν οὐ μόνον ἐπὶ τῇ Ἀ. ἥτο μέρος τοῦ μεγάλου βορείου ὠκεανοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ πολλῇ μεζῶν ἢ ὅσον ἔντως ὑπάρχειν· διὰ τοῦτο ἐπὶ αὐτὰ αἱ πλάναι μετὰ τὰς ἐκατερταίτας τοῦ Μ. Ἀ. λεγόμενου. [Ν.Σ.]

Ἀζτέκα, οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς κατοικοῖ τῆς Μεξικανικῆς, κατὰ μὲν αὐτοχθόνες, κατ' ἄλλους δ' ἐπ' ἡλυνται μετοικήσαντες ἀπὸ τῶν ἀρκίων χωρῶν εἰς αὐτὴν μεσοβύτου τοῦ 15' αἰῶνος. Ἐν ἔτει 1325 ἐκτίσαν τὴν πόλιν Τενοχτιτλάν, τὸ νῦν Μεξικόν, καὶ κατέστησαν αὐτὸ πρωτεύουσιν τῆς ἐπικρατείας τῶν συμμάχων αὐτῶν τοῖς Τολτέκαις ἐπεξέτειναν τὸ κράτος αὐτῶν βορροῦμενοι ὑπὸ τοῦτον μέχρι τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἐκέρυφθη δ' ἡ δύναμις αὐτῶν κατὰ τὴν 15' αἰῶνα καὶ ἦσαν ἤδη κατὰ τὴν 16' εὐδαιμονέστατοι, ὅτε κατέπλευσαν εἰς τὴν ἐπικρατείαν τῶν οἱ Ἰσπανοὶ βασιλεύοντες ἐκείνων τοῦ Μοντεζούμα. Οἱ Ἀ. ἦσαν τότε λίαν πεπολιτισμένοι καὶ ἐλάτρευον θεὸν ὕπατον καὶ ἀράτον τὸν Τεότιλ, ἀλλ' εὐθὺς ἐτι καὶ ἀνθρώπους εἰς ἄλλον αὐτῶν θεὸν τὸν Χουιτσιλότλ, ἐθνικὸν προστάτην αὐτῶν. Ἡ Ἀζτεκικὴ γλῶσσά λαλεῖται ἐτι καὶ νῦν. [Ν.Σ.]

Ἀζύγος. Ἐν τῇ ἀνατομικῇ διακρίσεται τὸ ἀνθρώπινον σῶμα χάριν τῆς εὐκολίας τῆς

περιγραφῆς καὶ τοῦ ἀκριβοῦς καθορισμοῦ τῆς θέσεως. ἐν ἡ ἕκαστον ὄργανον εὐρεῖται, πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ διὰ τοῦ μέσου επιπέδου (βλ. λ.) εἰς δύο ἴσα μέρη. Ἐκ τούτου καλεῖται ἄζυγον πᾶν ὄργανον ἄνευ ζεύγους, ἥτοι μὴ ἔχον ἐν τῇ ἐτέρῳ ἡμισὶ τοῦ σώματος τὸ συμμετρικὸν ἀντιστοίχον τοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως πολλὰ τῶν κυρίων ὀργάνων εἶναι ἄπλα, ἄζυγα, διὰ τοῦτο περιωρίσθη ἡ χρῆσις τοῦ ὅρου εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ μὴ κύρια ὄργανα ἢ συστατικά τοῦ σώματος, ἀτινα ἀπορροῦσι συμμετρικοῦ ἀντιστοίχου ζεύγους ἐντὶ ἐτέρῳ ἡμισὶ τοῦ σώματος, ἐνῷ κατὰ τοὺς γενικούς κανόνας τῆς κατασκευῆς τοῦ σώματος τοῦτο ὠφελεῖ νὰ ὑπάρχῃ. Ἐκ τῶν τοιούτων ἐν τῇ ἀνατομικῇ ὀνοματολογικῇ περιωρίσθησαν ὅσον ἀναφέρονται τοῖς: Μὴς ἄζυγος τοῦ φάρυγγος—Ἀζύγος φλέψ. [Κ.Α.]

Ἀζύμα. (Θεολ.) Ἡ εὐχαριστικὴ ἐτελεῖτο ἀνάκθην ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ δι' ἐνζύμου ἄρτου. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1' αἰῶνος ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία εἰσέγαγεν ἐντὶ τοῦ ἐνζύμου ἄρτου τὸν ἄζυμον. Ὅτι τοῦτο εἶνε καινοτομία ὁμολογοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ δυτικοὶ θεολόγοι (Sismond, Disquisit. de azymo. Cotelierius, Monum. eccl. Graecae II, 108. Klein, Hist. eccl. I, p. 430). Ὅτι δὲ τοῦτο εἶνε καὶ ἐναντίον τῆς ἀγίας Γραφῆς μαρτυρεῖ αὐτὴ ἡ Γραφή, ἥτις προκρίνεται περὶ τῆς εὐχαριστίας, οὐδὲν ἀναφέρει ἄζυμα, ἀλλ' ἄρτον (Ματθ. 26. Μάρκ. 14' 22. Ἰωάν. 13' 85). Δὲν ἦτο δὲ δυνατόν ν' ἀναφέρῃ ἡ νὰ ἐνοχῇ ἄζυμα, διότι ὁ δείπνος ὁ μυστικός, καθ' ὅν συνέστη ἡ εὐχαριστία, ἐγένετο πρὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ πάσχα (Ἰωάν. 13' 1), ἥτοι τὴν Πέμπτην, ἐνῷ τὴν ἑπαύριον, ἥτοι τὴν Παρασκευὴν, ἤρχετο τὸ ἑβραϊκὸν πάσχα, καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ χρῆσις τῶν ἄζυμων. Δι' ἄρτου δὲ καὶ οὐχὶ δι' αζύμου ἐτέλειον τὴν εὐχαριστίαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι (Πράξ. 2' 28, 42—46. 1' 7. Ἀ' Κορ. 1' 16 α' 21), ἐξ αὐτῶν δὲ παραλαβούσα διετήρησε μέχρι τοῦ νῦν τὴν χρῆσιν τοῦ ἄρτου ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία. [Ι.Μ.]

Ἀζυμίται. Κατὰ τὸν 1Α' αἰῶνα σφοδρὰ ἠγέρθη ἔρις περὶ αζύμων μετὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μεγαλ. τοῦ Κηρουλαρίου καὶ τῶν δυτικῶν καὶ οἱ μὲν ἀνατολικοὶ σκιωπτικῶς ἀπεκάλουν τοὺς δυτικούς αζυμίτας, οἱ δὲ δυτικοὶ ἀποδίδοντες τὰ ἴσα ἀπεκάλουν τοὺς ἀνατολικούς προζυμίτας. [Ι.Μ.]

Ἀζύμιον (ἰατρ.). Λεπτὰ φύλλα παρασκευαζόμενα ἐξ αζύμου φαρμάκτος ἀλεύρου, τὰ ὅποια τεμνόμενα εἰς μικρότερα τεμάχια, καὶ εἴτε κολληγόμενα μετὰ διακρογῆν, εἴτε ἀνὰ δύο στρογγύλα καὶ ὑπόκοιλα προσκολληόμενα πρὸς ἄλληλα, χρησιμεύουσιν ἵνα περιχυθῶσι φάρμακα, ὧν ζητεῖται νὰ καλυφθῇ ἡ γὰσις. [Β.]

Ἄλλως ἀρρηγίνεται τὸν μῦθον ὁ Βοῖος ἐν Ὁρ-
 φανογενίᾳ (παρ' Ἀντωνίου Λιδερλά. II), ἐγ-
 ναταπλάκων εἰς αὐτὸν καὶ τὰ περὶ μεταμορ-
 φώσεως τοῦ πατρὸς μὲν τῆς Ἀφροδῆς Παν-
 θάρου εἰς Ἀλκυόναν, τῆς μητρὸς εἰς Ἀλκυόνα,
 τῆς ἀδελφῆς εἰς Χελιδόνα, τοῦ ἀδελφοῦ εἰς ἑ-
 ποπα καὶ τοῦ συζύγου Πολυτέχνου εἰς πελο-
 κίδα. Τὸν μῦθον τοῦτον, ὅμοιον τῷ ἀττικῷ
 περὶ Πρίγκης Φιλομήλας καὶ Τηρέως, πα-
 ρέλαδος πιθωνώτατα ὁ Βοῖος ἐκ παλαιστάτων
 δημοδῶν αἰτιολογικῶν παραδόσεων, διαπλα-
 σθεῖσθαι πρὸς ἐξηγήσιν ἰδιαζόντων χαρακτή-
 ρων τῆς φωνῆς, τῆς μορφῆς κλπ. τῶν ἐν αὐτῷ
 μνημονευμένων πτηνῶν. Τοιαῦται παραδόσεις
 σφίγγονται πλείσται καὶ παρὰ τῷ καθ' ἡμᾶς
 λαῷ διατηροῦνται μικρὸν παρελλοχήμενον καὶ
 αὐτὸν τὸν περὶ Ἀ. αρχαῖον μῦθον. (Βλ. καὶ
 Roschers Lexikon der Mythologie τ. 83
 κέ.) [II.]

Ἀήρ θύναται γενικῶς νὰ κληθῇ πᾶν ἐ-
 λαστικὸν ρευστόν, ἥτοι εἰς ἀεραὶδῇ κατάστα-
 σιν εὐριζόμενον σῶμα· κοινῶς ὅμως καὶ γε-
 νικώτερον λέγεται αἶθρ τὸ ἐξ τῶ ὄγκου ἢ τῇ
 μέρει βάρους αἰθέρος καὶ 21 ὄγκου ἢ 23
 μ. βάρους θρυγνέου συνιστάμενον μίγμα ἀε-
 ρίου, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς γῆς·
 ὁ ἀτμοσφαιρικὸς οὗτος αἶθρ ἐνέχει καὶ κατὰ
 λίαν παραλλαστούσας ποσότητας ὑδατῶν,
 ὅστις ἐν ἀεθρονώτερος μὲν πλησίον τῶν ὠκεα-
 νῶν καὶ εἰς τὰ κατώ στερώματα τῆς ἀτμοσφαι-
 ρῆς, ἐλγνιώτερος δὲ εἰς τὰ ὑπερῶτα δὲ τοῦτου
 ἐνέχει ἀνθρακικὸν ἐξὺ κατὰ μέτρον ὅρον 0,03
 ἐπὶ τοῖς 0/0, ἀμμωνίαν 0,0002 καὶ ἱγνὴ δια-
 φέρων ἀνεργάνων καὶ ὀργανικῶν οὐσιῶν (πρὸλ.
 Ἀτμοσφαῖρα καὶ Ἀέριον). [O. A. P.]

— (ὁ γινεῖν γῆ). Ὁ αἶθρ, ἥτοι τὸ μίγμα τοῦ
 θρυγνέου καὶ αἰθέρου μετὰ μικρὰς ποσότητος
 ἀνθρακικοῦ ἐξέως καὶ ὑδατῶν, τὸ ὅποιον
 περιβάλλει τὸν ἡμέτερον πλανήτην εἰς ὕψος
 65—80 χιλιομέτρων, διατηρεῖται πανταχοῦ.
 ἐκτὸς μικρῶν διαφερῶν, τὸ αὐτό, ὅσον ἀφορ-
 εῖς τὰ δύο κύρια στοιχεῖα· μόνον δὲ ἡ ἐν αὐτῷ
 ποσότης τοῦ ἀνθρακικοῦ ἐξέως αὐξάνεται ἢ ἐλατ-
 τοῦται ἀναλόγως πλείστων αἰτιῶν, καὶ ἡ πα-
 ρουσία ἢ ἀπουσία ἄλλων τινῶν οὐσιῶν, οἷον
 ἀνθρακούχου ὑδρογέου, νιτρῶδους ἐξέως, νι-
 τρώδους ἀμμωνίας, ἢ σωματικῶν τινῶν στε-
 ρεῶν, κόνεως κρυσταλλικῆς ἢ ὀργανικῆς καὶ
 σπερματικῶν μικροτέρων ὀργανισμῶν, ποικίλλει.

Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ὁ αἶθρ διατηρεῖται καθαρὸς
 καὶ τὴν σύστασιν κανονικὰς, εἶνε ἡ χρησιμω-
 τάτη οὐσία πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς τοῦ ἀν-
 θρώπου· διότι εὐ μόνον ὡς ἐκ τῶν φυσικῶν
 αὐτοῦ ἰδιοτήτων εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν σχε-
 τικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀλωδίστην συντήρησιν τοῦ
 ἀνθρώπινου σώματος, ἀλλ' εἰσερχόμενος εἰς τοὺς
 πνεύμονας διὰ τῆς ἀναπνοῆς, μεταβάλλει
 τὴν σύστασιν τοῦ φλεβικοῦ αἵματος εἰς ἀρτη-
 ρικόν, δι' αὐτὸ πᾶσαι αἱ λειτουργίαι τελοῦνται

καὶ ἡ ζωὴ ὑπάρχει. Αἱ ἐλάχισται ὅμως μετα-
 βολαὶ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἀντιδρῶσιν αἰ-
 σίως ἐπὶ τῆς διαπνοῆς καὶ τῆς αἱματώσεως·
 διὰ δὲ τούτων ἐπὶ πατρῶν τῶν ἄλλων λειτουργί-
 ῶν, ὧν ἡ κανονικὴ ἐργατικὰ διατηρεῖται
 ὑγίαινα καὶ τὴν ζωὴν.

Καὶ ἀραιοτέρως μὲν γινόμενος ὁ αἶθρ, ἐν ᾧ
 ἀφ' ὧνδ' μεταβάλλει τὴν ἐξωτερικὴν ἐπὶ τῷ
 σώματι πίεσιν, ἥτις κανονίζει τὰς διαφόρους
 λειτουργίας, παρέχει ἀφ' ἑτέρου ἐν ἴσῳ ὄγκῳ
 μικρότερον ποσὸν χρησίμου πρὸς ἀναπνοὴν
 θρυγνέου· πυκνότερος δὲ γινόμενος, ἐκτὸς τῆς
 μεγαλειτέρας πίεσεως, γίνεται βλαβερὸς διὰ
 τὸ μείζον ποσὸν τοῦ ἐν ἴσῳ ὄγκῳ περιεχομέ-
 νου ἀνθρακικοῦ ἐξέως, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ
 θρυγνέου. Οὐ μόνον δὲ δυσφορεῖ καὶ πάσχει ὁ
 ἄνθρωπος διὰ τὴν μεταβολὴν ταύτην τῆς πυ-
 κνότητος τοῦ αἵρος, ἀλλ' ὅταν ἡ τάσις τοῦ
 θρυγνέου ἐπὶ πλείον ἢ ἐπὶ ἐλαττον ὑπερβῇ ἑρ-
 νή, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον εὐρίσκει.

Ἄλλα κυριώτερα χρησιμοποίησις τοῦ αἵρος
 ἐπὶ τοῦ σώματος εἶνε ἡ γινόμενη διὰ τῆς ἀνα-
 πνοῆς. Ἄν ὁ διὰ τὴν λειτουργίαν ταύτην αἶθρ
 μεταβληθῇ τὴν σύστασιν καὶ κατὰ τὴν ἀκαθαρ-
 ταν, δὲν θύναται πρὸς τοῦτο νὰ χρησιμεύσῃ καὶ
 γίνεται βλαβερός. Ὑγιῆς ἄνθρωπος, ὅπως
 διατηρήσῃ τὴν ὑγίαινα καὶ τὴν ζωὴν, ἔχει ἀ-
 νάγκην 19—25 λίτρων θρυγνέου, ἥτοι 417
 λίτρων αἵρος καθ' ὥραν καὶ 10 000 περίπου
 κυβ. μ. καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Καὶ ἔτι μὲν
 ὁ ἄνθρωπος ζῇ ἐν ὑπέρῳ, ἡ χρησιμὸς αὐτῇ
 ποσότης τοῦ αἵρος εὐκόλως εὐρίσκειται. Ἄλλα
 τὸ πλείστον τοῦ χρόνου διαμένει ἐν χώρῳ
 περιωρισμένῳ. Τὰ σωματικά λεῖπν καὶ αἱ αἰ-
 θουσαι, ἐν οἷς ὁ ἄνθρωπος διατεταται ἐπὶ μα-
 κρὰς ὥρας, πρέπει νὰ παρουσιάζωνται λίαν
 εὐρύχωρα ἢ ἥριστα νάερίζωνται. Ἄν ὅμως ὁ
 αἶθρ δὲν ἀνανεώσῃ, ἀλλὰ διατελῇ κεκλει-
 σμένος, ταχέως ἀλλοιοῦται, μολύνεται καὶ κα-
 θίσταται ἀντιπηθνεὺς πρὸς ἀναπνοὴν, καὶ τὸ
 λος δηλητήριος, τὸ μὲν διὰ τὴν κατὰ τὴν ὥρην
 τοῦ θρυγνέου, τὸ δὲ διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀν-
 θρακικοῦ ἐξέως, αὐ ἀποβάλλει ὁ ἄνθρωπος διὰ
 τῆς ἀναπνοῆς 15—20 λίτρ. καθ' ἐκάστην
 ὥραν, τὸ δὲ διὰ τὴν ἀπόπνοαν καὶ ἀνάπτυσιν
 πολλῶν ἄλλων δηλητηρίων οὐσιῶν. Ἐν τῇ πε-
 ριπτώσει ταύτῃ παρὰ χάνονται τὰ φαινόμενα τοῦ
 π ε ρ ι ω ρ ι σ μ ε ν ο υ α ἱ ε ρ ο ς καὶ τῆς α-
 σ π υ ξ ῆ ς.

Ἐξέως ὅμως χωρὶς νὰ μεταβληθῇ τὴν βα-
 σικὴν σύστασιν ὁ αἶθρ μολύνεται τὸ μὲν ἐκ
 δηλητηρίων αἱρίων, τὰ ὅποια διὰ τοῦτον ἡ
 ἐκείνου τὸν λόγον ἀνεμίσχυνται, το δὲ ἐκ ἀε-
 ρίων διαφερῶν ἢ σπερματικῶν μικροργανισμῶν.
 Ἄνευ ἐν αὐτῷ ὑπείσθηθαι. Πάντα τὰ σώματα
 ταῦτα φέρονται ἐν τῷ αἵρῳ λίαν βλαβερά, πολ-
 λὰ δὲ καὶ θανατηφόρα. Τὰ κυριώτερα τού-
 των ἐκ μὲν τῶν αἱρίων εἶνε τὰ ἀναγόμενα εἰς
 τὰ ἐλη καὶ τέλματα καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀποπνύ-
 των καὶ ὑπνόμενων ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν τὰ νο-

συνόνα σπέρματα τῶν μικροβίων, τὰ ὅποια αὐ-
θὺς ὡς διὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ τρόπου εἰσέλ-
θον εἰς τὸν ὄργανισμὸν, παράγουσι νοσήματα,
τὰ δὲ λοιμώδη κληθέντα καὶ ἐπιδημίας καὶ
ἐνδογενεῖς.

Τὸν αἶρα ἡ ἱατρικὴ ἐκρητισμοποίησεν ὡς θε-
ραπευτικὸν μέσον πολλῶν καὶ ἡ ἀλ. κ. λ. μ. α-
τοθεραπειτικὴ δὲ καὶ ἡ ἀεροθερα-
πειτικὴ (Πλ. λ. ‘Αεροθεραπεία) εἶνε
δύο ἰσχυρὰ ἐφόδια πρὸς καταπολέμησιν πολ-
λῶν, ἰδίως χρόνιων, νοσημάτων, ἅτινα ὁ ἱατρός
ἐξέρχεται. [B.]

— (νομ.) ὁ περιβάλλον ἡμᾶς π. ἄ. γ. μ. α.
π. ἄ. γ. κ. ο. ι. ν. ο. γ. res communis omnium.
‘Α. ἐπίσης καλεῖται καὶ ὁ ὑπὲρ ἀκινήτων
κλίμα κενὸς χώρος, ἀνήκων τῇ ἰδιοκτησίᾳ τοῦ
ὑποκειμένου εὐχάρους, δικαιουμένης καπο-
κρούσῃ πάντα προσδότην τοῦ ‘Α. ὑπερβαίνου-
σαν τοὺς νομίμους ἢ ἐκ συμφωνίας περὶ σ-
ρ. σ. μ. ο. ὅς τ. ἡς κ. ο. ρ. ι. ὅς τ. ο. ρ. ι. [Δ.]

— (Ε. κ. λ. η. σ.). ‘Αέρα ἐνερμαίνει ἡ ἡμέ-
τερα Ἑκκλησία τὸ θόθενιον, δι’ αὐτὸν ὁ ἱεροεργὼν
ἐπικαλύπτει μετὰ τὴν προσκομιδὴν τὸ δικαί-
ριον καὶ τὸ ποτήριον τὰ περιέχοντα τῆς τελε-
σθεῖσης ἀναμνήτου θυσίας τὰ τιμὰ θύρα «τὸ
δὲ καταπέτασμα, ἡγοῦν ὁ ‘Αἴρ, ἐστὶ καὶ λέ-
γεται ἀντὶ τοῦ λίθου αὐτὸν ἡσφαλίσατο τὸ μνη-
μεῖον ὁ Ἰωσήφ, ὅπερ ἐσφράγισεν ἡ τοῦ Πιλά-
του κεντωδία» (Γερμ. Πατρ. Κωνστ. Μυστ.
Θεολογ.). [I. Σ.]

— (ἐ. μ. πο. ρ.) κοινὸς αἶρας. ‘Αποκα-
λεῖται αὐτὸν πᾶν ὅ τι ἀποτελεῖ τὸ ἡθικὸν
κεφάλαιον ἐμπόρου ἢ καταστήματος ἐμπορι-
κῆς εἴτε βιομηχανικῆς ἐπωνυμίας. ‘Η γεν-
τρικὴ τοποθεσία τοῦ καταστήματος, ἡ πελα-
τεία, ἡν μακρὰ ἔτη εὐδοκίμου συναλλαγῆς
προσεπόρισαν εἰς τὴν οἰκονομίαν αὐτῆς ἐμ-
πορικὴν ὑπόστασιν, ἡ πίστις καὶ ἡ ὑπόληψις,
ὡς αὕτη ἀπολαύει, ἀποτελοῦσι τὸν αἶρα
αὐτὸν, τὸ ἰδεώδες κεφάλαιον εἴτε τὴν ἡθικὴν αἶ-
σαν, ἡ ἑποῖα κατὰ τὰς περιστάσεις δύναται
να ἐκτιμηθῇ καὶ καθ’ ὅλην αἶσαν ἀποτινυμέ-
νην ἐπὶ τῇ ἐγκωρῆσει τῶν μέσων, ἀρ’ ὧν ἂ-
πλοῦς ἡ ἡθικὴ αἶσα. [Α. Γ. Π.]

“ΑΘ ἢ Αἶθ (γερμ. Ath, φλαμανθ. Aeth),
μικρὰ πόλις τῆς βελγ. επαρχ. Ἑννεγάου ἐπὶ
τῷ ποτ. Δένδερ καὶ παρὰ τὴν διασταύρωσιν
τῶν ἐκ Βρυξελλῶν εἰς Μόνς καὶ ἐκ Τουρναὶ
εἰς Γάνδη σιδηροδρόμων, ἔχουσα 9. 301 (1886)
κατοίκους καὶ ἀσχοῦσα ἰδίως βαμβακουργίαν.
[N. Σ.]

“Αθακος, ἀρχαία πόλις τῆς Μακε-
δονίας μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Λιβίου (XXXI,
81.) καὶ καμένη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα βο-
ραιοανατολικῶς τῆς λίμνης Πρέσπης. [E.]

“Αθαμᾶνες λαὸς ἡπειρωτικὸς, κατὰ
τοὺς ἀρχαίους μύθους μεταναστεύσας εἰς τὴν
ἡπειρον ἐκ τῆς Θεσσαλίας, ἐπέθεν εἶχαν ἐκ-

διωχθῆ ὑπὸ τῶν Λατινῶν. Κατόικον δὲ αἱ
‘Αθαμᾶνες ἐκατέρωθεν τοῦ Ἰνάχου, ὡς ἐκαλεῖ-
το κατὰ τὰ βέρεια αὐτοῦ ὁ Ἀχελῷος, περὶ
τὴν χώραν τῆς σημερινῆς επαρχίας Τζουμαρ-
κῶν καὶ μέχρι τῆς Πινδου πρὸς ἀνατολὰς, κα-
τέχοντες καὶ μέρος τοῦ σημερινοῦ νομοῦ Γρίκ-
κλων, πρὸς δὲ νότον ἔφθανον, ὡς φαίνεται,
μέχρι τῶν βορειοτάτων τῆς Αἰτωλίας. Πρω-
τεύουσα πόλις τῆς ‘Αθαμᾶνίας ἦτο ἡ Ἀργι-
θεα. ‘Η δὲ τῶν αναφερομένων ἑλλήνων ἄλλων
τῆς χώρας πόλειον ἐκείνη, ἥς ἀσφαλτέστερον
δύναται νὰ ἐρισθῇ ἡ ὅσις, εἶνε ἡ Θεσσαλία,
ἥτις, παρὰ τὴν κοινὴν πιστωθεμένη γνώμην,
καθ’ ἣν τὴν θεσιν αὐτῆς κατέχει τὸ σημερινὸν
χωρίον Θεσσαλίας, φαίνεται μακρὸν ὅτι ἐκαίτο
ποῦ σήμερον τὸ Μουλαγρῆλ: τοῦ θήμου Θεσ-
σαλίας. Οἱ ‘Αθαμᾶνες ἰδίως ἀναφέρονται μετὰ
τὴν πτώσιν τοῦ μολοσσικοῦ βασιλεῦς τοῦ Πόρ-
ρου κατὰ τοὺς χρόνους τῶν αγώνων τοῦ βασι-
λεῦς τῶν Μακεδόνων Φιλίππου Β’ πρὸς τοὺς
Ῥωμαίους. Τότε ἀναφέρεται ὡς σύμμαχος τῶν
Ῥωμαίων καὶ Αἰτωλῶν ὁ βασιλεὺς τῶν ‘Αθα-
μᾶνων Ἀρόνυανδρος, ὅστις κατὰ τὸν ἐναντίον
Ἀντίστρου τοῦ Μεγάλου ἀγῶνα τοῦ Φιλίππου
συμμάχησας πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Συρίας ἀ-
ναγκάζεται ἐκ φέδου πρὸς τὸν Φίλιππον νὰ
καταφύγῃ τῇ 191 π. Χ. εἰς τὴν Ἀμβρακίαν.
Βραδύτερον δ’ ἀνέκτης τὸ βασιλεῖον τοῦ, βοη-
θουμένης ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν. [Α.]

“Αθαμάντιον (βοτ.) Athamanta L.)·
γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Σιαδοφόρων, αὐ-
τὸς ὀνομαζόμενον ἐκ τοῦ Ἀθαμάντος ὅρου
τῆς Θεσσαλίας, ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ Μ. εἰ. ο. ν. τὸ Ἀθα-
μάντιον (βλ. λ.) τοῦ Διστοκρίτου (Meum
athamanticum Jacq.). Χαρακτηριστικὰ τοῦ
γένους τούτου εἶνε τὰ μικρὰ κάρπια τὰ κυλιν-
δρικά καὶ στενωμένα κατὰ τὴν κορυφὴν. Τὸ
γνωστότερον εἶδος εἶνε ἡ Α. ἡ κ. ρ. η. τ. ι. κ. ἡ
(A. Cretensis L.) ἰθαγενὴς τῆς μέσης Εὐ-
ρώπης καὶ εὐδρόως τῆς Κρήτης. Τὰ εἶδη τῆς
ἐλληνικῆς Χλωρίδος τοῦμένα ἐν ὄρεσις πε-
τρῶδες τόποις καὶ πάντα λευκανθῆ εἶνε τὰ
ἐξ ἧς Α. ἡ π. κ. ν. α. ν. ὀ. ἡς (A. densa Boiss. et
Orph.) τοῦ Παρνασσοῦ. Α. ἡ μ. α. κ. ε. δ. ο. ν. κ. ἡ
(A. Macedonia Spreng.) τῆς Μακεδονίας
καὶ τῶν Ἰονίων νήσων, Α. ἡ χ. γ. λ. ι. σ. κ. ι.-
ἀδ. εἰ. ο. (A. chiliosciadia Boiss. et Heldr.)
τῶν ὄρων τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πελοποννή-
σου καὶ Α. ἡ ἀ. ρ. α. χ. ν. ο. εἰ. δ. ἡς (A. ara-
chnoidea Boiss. et Orph.) τοῦ Ταύργου.
[Θ. X.]

“Αθαμάντιον πεδίον. Τὸ περὶ τὴν
παλαιὰν Θεσσαλικὴν πόλιν Ἄλωνα πεδίον (τὸ
νότιον μέρος τῆς πεδιάδος τοῦ Ἀλμυροῦ), κλη-
θὲν ἀπὸ τοῦ Ἀθαμάντος, ὅστις κατόικησεν ἐν
Ἰλῳ, ὅτε ἐγκατέλειπε τὴν βασιλείαν. Μετὰ
τὴν ἐκ Θεσσαλίας εἰς Βοιωτίαν μετανάστασιν
τῶν Αἰτωλῶν Βοιωτῶν ἐκλήθη πᾶσιως Ἀθα-
μάντιον καὶ πεδίον τι κατὰ τὴν ἀνατολικὴν

ἔχθον τῆς Κοινοῦς λίανης πλησίον τοῦ Ἀ-
κριτίου. [II.]

Ἀθαρμάνων δῆμος ὑπαγόμενος εἰς
τὴν ῥομὴν Τριχλίων καὶ ἔχων πρωτεύουσαν
τὴν Γαρίαν. Πῶς τὸν ὄμιον τοῦτον περιλαμβάν-
ονται καὶ τὰ χωρία Δέσι, Καμναί, Μουτσάρα,
Τσιούρτα καὶ Τυρλοτέλεσι. Κατ. 3400.

Ἀθάμας. Πῶς τοῦ Διόλου ἡ κατὰ
τινα βιογραφίαν γενεαλογία τοῦ Μινύου,
γενήσας ἐκ τῆς Ναφέλης υἱὸν Φρίξον καὶ
θυγατέρα Ἑλλάην, λαθὼν δ' εἰς δευτέρον γά-
μον τὴν θυγατέρα τοῦ Κάδμου Ἰνώ, εἰς ἣς
ἐγέννησε τὸν Λεάρχον καὶ τὸν Μελικέρτην.
Ἐπιβουλευσάσα ἡ Ἰνώ τοὺς τέκνους τῆς Ναφέ-
λης, ἔπεισε τὰς γυναῖκας τῶν Θεραίων νὰ
φυγῶσι τὸν πρὸς σπέρναι σίτον, ὅπερ καὶ
ἐπαρτήσαν αὐταί· κρύβει τὸν ἀνδρῶν. Ἡ γῆ δὲ
πεφυγμένους σπόρους δεχομένη δὲν παρήκει
καρπύς, εἰς οὗ ἡναγκαζέθη ὁ Α. νὰ πέμψῃ εἰς
Δελφούς, ὅπως ἐρωτήσῃ τις ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς
ἀφροίρας· ἀλλὰ τοὺς περσθέντας ἔπεισεν ἡ Ἰνώ
νὰ εἰπωσιν ὅτι θὰ παρέλθῃ ἡ ἀκαρπία, ἂν θυ-
σιασθῶσιν εἰς τὸν Δία ὁ Φρίξος καὶ ἡ Ἑλλάη.
Τοῦτο ἀκούσας ὁ Α., ἀναγκαζόμενος δὲ καὶ
ὑπὸ τοῦ λαοῦ προσήγαγεν εἰς τὸν βωμὸν τα-
ἐκ τῆς Ναφέλης τέκνα του, ἅτινα ὅμως ἔσω-
σεν ἡ μήτηρ αὐτῶν ἀναρπάσασα, δοῦσα δ' αὐ-
τοῖς χρυσόμαλλον κρίον, ὅπως φερόμενοι ἐπ'
αὐτοῦ φύγωσιν ἐκ τῆς πατρίδος. — Ὑστερον δ'
ἐσπερήθη ὁ Α. καὶ τῶν εἰς Ἰνὸς παίδων διὰ
μῆτιν τῆς Ἥρας, ἥτις ἀγανακτήσασα διέτι-
νους μετὰ τῆς θυγατρὸς του ἑστρέφον παῖδα
τὸν Διόνυσον ἐνέβαλεν αὐτοῖς μανίαν. Καὶ ὁ
μὲν Α. ἀπέπεινε τὸν πρεσβύτερον παῖδα Λε-
άρχον θηρεύσας ὡς ἔλασεν, ἡ δὲ Ἰνώ ἔπεισεν
εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τοῦ Μελικέρτου, ὃν
μεταναστεύοντα Παλαίρινα ἐτήριον ἐν Κορίνθῳ
ὡς βοήθην τῶν χειμαζομένων. Ἐκπεσὼν δὲ
τῆς Βοιωτίας ὁ Α. μετέβη κατὰ μαντείαν τοῦ
θεοῦ εἰς Θεσσαλίαν, ὅπου ἔκτισε τὴν ἀρ' ἐκ-
τοῦ κληθεῖσαν Ἀθανμαντίαν χώραν ἀπὸ δὲ
τῆς ἄλλης ἦτοι τῆς πλάνης τοῦ Α. ἔλαβε τὸ
ὄνομα ἡ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ Ἀθανμαντίῳ πεδίῳ
πόλιν Ἄλας. Ἐν Θεσσαλίᾳ ὁ Α. ἔγκειτο Θεμι-
σίῳ τὴν Ὑψέως, εἰς ἣς ἐγέννησε τέσσαρας
υἱούς.

Τοὺς περὶ Α. μύθους ἐν πολλοῖς μεταβα-
λόντας καὶ ποικιλάντας ἔλαβον ὡς ὑπόθεσιν
τραγῳδιῶν οἱ τρεῖς μεγάλοι τραγῳκοὶ καὶ πλὴν
τούτων ὁ Ἀχαιοὺς, ὁ Ξενοκλῆς, καὶ οἱ Ῥω-
μαῖοι Ἀχιλλεὺς καὶ Ἑννιος. Καὶ ὁ μὲν Αἰσχύ-
λος ἔγραψε τραγῳδίαν Ἀθάμαντα, ὁ Σοφο-
κλῆς τρεῖς τραγῳδίας, Φρίξον, Ἀθάμαντα
στεφανηφοροῦντα καὶ Ἀθ. δεύτερον, ὁ Εὐρι-
πίδης δύο, Φρίξον καὶ Ἰνώ, ὁ δὲ Ἀχαιοὺς Φρίξον,
ὁ Ξενοκλῆς καὶ οἱ Ῥωμαῖοι Ἀθ. — Ἄν ἐν
τῇ μεταπλάσει τῶν περὶ Α. μύθων παρέλα-
βον οἱ ποιηταὶ καὶ ἄλλους πάλαιους μύθους,
ἀγνώστους ἤμην ἄλλοθεν, ἀδυνατοῦμεν νὰ

ἐξακριβώσωμεν. Τοῦτο ὅμως φαίνεται αὐτῶν
δεκτὸν ἀμφισβητήσεως, ὅτι οἱ παλαιὸι περὶ
Ἀθ. μῦθοι ἐπεχωρίζον παρὰ τοῖς εἰρησ-
τῇ Θεσσαλίᾳ Ἀχαιοὺς καὶ τὴν Ποι-
τίαν, καὶ τινες μὲν τούτων ὑπὸνίσσαντο τὴν
εἰς Βοιωτίαν καθόσον τῶν Διόλων Μινύου
οἱ πλείστοι δὲ συνεδέοντο στενωπότητι πρὸς
τὴν παρὰ τοῖς Μινύαις λατρείαν τοῦ Λαρυ-
σίου Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου, ἔχοντες τὴν ἀρ-
χὴν εἰς τὰ τελευτάμενα τὰ πάλα κατὰ τὴν λα-
τρείαν τῶν θεῶν τούτων, καὶ ὅτι ὁ περὶ τῆς
Ἰνὸς καὶ τοῦ Μελικέρτου ἀναγέρται εἰς τὴν
ἐκ Θηβῶν εἰς Κορίνθον μετὰδόντι τῆς λατρείας
τοῦ Φοινικικοῦ θεοῦ Μελαχόρ. Εἰς τὴν λα-
τρείαν τοῦ Λαρυσίου Διὸς ἀναφέρονται καὶ
διὰ ταύτης ἐξηγῶνται μάλιστα οἱ μῦθοι περὶ
τῆς θυγῆς καὶ τῆς διασωσεως τοῦ Φρίξου. Ὁ
περὶ τοῦ χρυσόμαλλου κριοῦ (δι' ὃν ἐννοοῦν-
ται οἱ διὰ κωδικοῦ ἦτοι δερμάτος προβάτου κα-
θαρμοὶ) καὶ οἱ περὶ τῆς μανίας καὶ τῆς πλά-
νης τοῦ Αθ. Προδήλως δὲ καταδείκνυνται ἡ
σχέσις τοῦ περὶ Φρίξου μύθου πρὸς τὴν ἐν Ἀλφει-
ῶν Θεσσαλίας λατρείαν τοῦ Λαρυσίου Διὸς
διὰ τοῦ ὑπὸ τῷ Ἡροδότῳ (Ζ', 197) μνημέ-
νουμένου ὀρησκειτικοῦ ἐθίμου τῆς θυγῆς τοῦ
πρεσβυτάτου ἐκ τοῦ γένους τοῦ Αθ. ἀνακλῆται
πρὸς τὰ ἐν Ὀρχομανίᾳ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν
Ἀγριωνίων τελευτάμενα (Βλ. Ἀγριωνία). [II.]

Ἀθανάρεχος. Ἠγεμὼν τῶν βοιωτῶν
Γότθων ἢ Βηγηγέτθων, τῶν ἐπείων τὸ κράτος
(ἰδρὺθὲν ἀπὸ τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος) ἐξεστεινέ-
σθαι ἀπὸ τοῦ Βορυσθένους (Δανάριος) μέγιστος Ἡ-
στρου. Ὁ Α. καταγόμενος ἐκ τοῦ ἡρωικοῦ
γένους τῶν Βαλτών (Balta ἢ Bold) ἐδαρ-
λευεν ἐν Βηγηγέτθῳ κατὰ τὸ δεύτερον ἡ-
μισυ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος, σύγχρονος ὢν. Ἐπεί
δὲ καὶ ὑποκείμενος τῇ μεγάλῳ βασιλείᾳ τῶν
ἀνατολικῶν Γότθων ἢ Οὐστρογότθων Ἑρμάν-
ριχῳ τῷ ἐκ τοῦ ἡρωικοῦ γένους τῶν Ἀμάλων
καταγεμῆνι καὶ ἀρχοντὶ κρατοῦς ἐκτεινομέ-
νῳ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου καὶ Ταννάδος (Δόν) μέ-
γιστο τῆς Βαλτικῆς. Ὁ Α. ἦτο πολέμιος τοῦ
εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ εἰσαγομένου τότε Χριστι-
ανισμοῦ, ἐνῶ ὁ Ἑρμάνριχος ἠνύοι αὐτῷ. Καὶ
πρὸς τὸν αὐτοκράτορα δὲ τῆς Ἀνατολῆς Οὐ-
άλαντα (303—78 μ. Χ.) διατέλεσεν ἐν ἀρχῇ
πολέμιος ὑποστηρίζας τὸν στασιαστὴν Προκ-
πίον, ἀλλὰ μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς στάσεως
εἰρήνευσεν πρὸς τὸν Οὐάλαντα ὑποβληθεὶς μά-
λιστα εἰς ταπεινωτικούς ἔρους εἰρήνης (369).
Ὅτε δὲ μετ' ἄλλων τὰ φοδερὰ τῶν Οὐγγῶν
στίχην διελαύνοντα διὰ τῆς χώρας αὐτοῦ ἤναγ-
καζον τοὺς Βηγηγέτθους νὰ μεταναστεύωσι
δυτικώτερον, ὁ Α. ἔμεινε σκεδὸν ἀμέτοχος
τῶν εἰς τὸ Ῥωμ. κράτος ἐπιδρομῶν τῶν Βη-
γηγέθων περιορισθεὶς ἐν μικρᾷ τινι γωνίᾳ
γῆς περὶ τὰ Καρπάθια. Καὶ ἐφ' ἧν μὲν ὕστε-
ρον παρὰ τὸν Δούναβιν καὶ ἀναερίθη βασιλεύς
ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων Γότθων, ἀλλ' ἀντὶ νὰ

ἐκ τῆς αὐτοῦ κατὰ τὸν Ἱωάννην προσή-
λυν αὐτὸς πρὸς τὸν Θεοδόσιον εἰς Κωνσταν-
τινούπολιν (380) καὶ πολλὰς τιμὰς ἔτυχε
παρ' αὐτοῦ· διέμεινε δὲ ἐν Κωνσταντινουπό-
λει μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ. [Π.Κ.]

Ἀθανασία τῆς ψυχῆς (Φιλόσοφ.) ἡ
μετὰ θάνατον ἐξακολουθήσας τῆς υπάρξεως σύ-
μμενος τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς προσωπότη-
τος ἡμῶν μετὰ συνειδήσεως καὶ βουλήσεως.
Δὲν ἐνδιαφέρει ἡμῖν νὰ ἐξακολουθῶμεν ὑπαρ-
χόντες μόνον ὡς ἄνθρωποι οὐσίαι· μὴ ἔχουσαι συν-
ειδήσειν ἢ καὶ ὡς μέρη τῆς θεϊκῆς οὐσίας, ἀλλ'
ὡς πρόσωπα ἔχοντα συνειδήσειν καὶ βουλήσειν.
διατηρουμένου τοῦ ἐν τῇ ζωῇ ἀναπτυχθέντος
πνευματικοῦ βίου καὶ μετὰ τὸν χωρισμὸν τῆς
ψυχῆς ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ ἄθανασία
τῆς ψυχῆς ἐπεβλήθη ὡς ἀποδείξις ἐκ τῆς
ἀπλότητος αὐτῆς, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ ἐν ὁρίῳ
τῆς συνειδήσεως (ἰδ. λ.). Οὕτω ὅμως
ἀποδεικνύεται μόνον ἡ ἀσθαρσία καὶ τὸ ἀναλ-
οιωτον αὐτῆς, ἥτις ἰσχύει καὶ διὰ πάντα
τὰ ἀπλά πραγματικὰ ὄντα καὶ τὰ συνειστώμενα
τῇ ὕλῃ. Ὡς οὕτως ἡ λογικὴ νῆσις ἀπογορεύει
νὰ παραδεχθῶμεν περὶ ἀπλοῦ πραγματικοῦ
ὄντος ὅτι δύναται ν' ἀλλοιωθῇ ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐ-
τοῦ, νὰ μειωθῇ ἢ μάλιστα νὰ ἐκμηδενισθῇ.
Πᾶσα ἔννοια οὐσιωδούς μεταβολῆς ἢ καὶ
ἐκμηδενίσεως περιέχει τὴν ἀντιφασίαν τοῦ εἶναι
καὶ συγχρόνως μὴ εἶναι τὸ ὄν, τοῦ εἶναι τοῦτο,
ὅτι εἶναι, καὶ συγχρόνως μὴ εἶναι τοῦτο, ὅτι
εἶναι. Καὶ ἡ ἐμπειρία δὲ οὐδαμῶς δεικνύει κυ-
ρίαν καὶ οὐσιώδη μεταβολὴν ἢ ἐκμηδένισιν ἀ-
πλοῦ τινος στοιχείου. Πᾶσα δεδομένη μετα-
βολή, πᾶσα φαινόμενη ἐκμηδένισις ἐν τῇ οὐσίᾳ
ἐρείδεται μόνον ἐπὶ τῆς συνθέσεως καὶ διαλύ-
σεως τῶν στοιχείων καὶ τῶν ἐν νέου συνθέ-
σει αὐτῶν. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἐννοεῖται ὅτι
ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνὰ λοιπὸν καὶ ἄβυσσος· δὲν
ἀπεδείχθη ὅμως διὰ τοῦτου ἡ προσωπικὴ ἀθα-
νασία, ὅλῃ· ἡ ἐξακολουθήσας τῆς υπάρξεως τοῦ
ἐν ἀλληλεπιδράσει πρὸς τὸ πῶμα καὶ τὸν ἐκ-
τὸς κόσμον ἀποκτηθέντος κύκλου νοημάτων.
Ἀλλὰ τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τοῦτο ἐγένετο
διὰ τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀσθαρσίας· διότι ἄνευ
ἀσθαρτοῦ πραγματικῆς οὐσίας ὡς βάσεως τῶν
ψυχικῶν φαινομένων δὲν δύναται νὰ νοηθῇ
προσωπικὴ ἀθανασία. Ζητεῖται λοιπὸν νῦν ἂν
ἐν τῇ ζωῇ ἀποκτηθῇ κύκλος νοημάτων, ἢ
κατ' ἐλάχιστον γεννηθεῖσα προσωπότης, τὸ εἶναι,
ἢ καὶ μετὰ θάνατον. Καὶ ἐνταῦθα δεικνύει ἡ
ἐμπειρία ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ζωῆς μένουσιν αἱ
ἀπαξ ἀποκτηθεῖσαι παραστάσεις καὶ δύναται
αἱ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ ἀποκτηθεῖσαι ν' ἀνα-
πλασθῶσιν ἐν τῷ βάλει γῆρας. Ὅτι ἀπαξ συν-
ἔβη ἐν τῇ ψυχῇ, οὐδέποτε ἀπέλλεται ὅλως.
Πολλὰ φαινόμενα· ὅτι ἀπώλοντο διὰ πνύτος·
δύναται ὅμως νὰ ἐπέλθωσι περιστάσεις, καθ'
ἃς τὸ πρὸ πολλοῦ λησμονηθὲν ἀναφάνεται αἰ-
φνης ἐν πλήρει σαφηνείᾳ. Τὰ τοιαῦτα καθι-

στῶσι πιθανώτατον ὅτι ἡ διατήρησις τῶν
παραστάσεων δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν αὐτῶν ὁ-
ρῶν, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ γένεσις αὐτῶν.
Πρὸς τὴν γένεσιν εἶναι ἀναγκαῖα σωματικὰ
ὄργανα, καὶ οἱ αὐτῶν γεννηθεῖσαι παραστάσεις
ὁμοῦ διατηροῦνται ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ ἐξανατινα-
στασθῶσι τὰ ὄργανα συστατικὰ τῶν ὀργάνων
δι' ἄλλων, καὶ ἐν καταστραφῇ τὰ ὄργανα.
Καὶ θεωρητικώτεροι δὲ σκέψεις πείθουσιν ὅτι
δὲν ἐξαφανίζονται ἐσωτερικαὶ καταστάσεις, ὥς
ἀποκτᾶ πραγματικῶν ὄντων ἀλληλεπιδρά-
σεως πρὸς ἄλλα ὄντα. Τὸ γενόμενον ἐν προ-
γματικῇ ὄντι οὐκ ἀπογίνεται. Παράστασις τις
ὡς ἐσωτερικὴ καταστάσις τῆς ψυχῆς δύναται
νὰ κωλυθῇ ἀπ' ἄλλων, νὰ σκοτισθῇ, οὐδέποτε
ὁμοῦ ἐκπίπτει τῆς ψυχῆς. Ἐάν λοιπὸν νοη-
σώμεν ὅτι ἡ ψυχὴ ἀπαλλασσεται διὰ τοῦ θανά-
του τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος, ἐξαφανίζονται
πᾶσαι αἱ ἐπιδράσεις τοῦ σώματος, καὶ δύναμε-
ται νὰ παραβλάψωσι τὸν πνευματικὸν βίον.
Ἰδέα ἐννοοῦνται τότε αἱ ἀρχαιότεραι παρα-
στάσεις, αἵτινες εἶναι καθ' ἑαυτὰς ἰσχυρότεροι
ἅτε γεννηθεῖσαι ἐν τῇ περιόδῳ τῆς μεγίστης
δεκτικότητος. Ἀπασαι αἱ παραστάσεις αὗται
ἐμφανίζονται ἐν ταῖς συνδέσεσιν, ὥς συνεπηγά-
γαστο ἡ ζωὴ. Δὲν πρέπει δὲ νὰ νομισθῇ ὅτι
ἡ καταστάσις τοῦ πνεύματος μετὰ τὸν θάνα-
τον τοῦ σώματος εἶναι ὁμοία τῇ ὕπνῳ· διότι
ἡ κανονικὴ πόρεσις τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῶν
παραστάσεων ἐν τῇ ὕπνῳ διαταράσσεται ἐ-
νεκα τῆς σωματικῆς πίεσεως, ἐνῷ μετὰ θά-
νατον δὲν δύναται νὰ συμβῇ τοῦτο. Τούναντιον
δυναμέθα νὰ προσδοκῶμεν ὅτι ἀναπλάσσεται
ἐν καταλλήλῳ συναρτίᾳ καὶ ἐπηρεαζομένη σα-
φηνείᾳ ὅλος ὁ παρελθὼν βίος, ὡς καὶ οἱ συμ-
βαίνει περαιτέρω ἐπεξεργασία τῆς υπάρχού-
σης πνευματικῆς παρουσίας ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν
τῶν ὕψιστων ἀφροαιωτικῶν κύκλων παραστά-
σεων (ἰδ. Ἀφροαιωσις). Ἰδέα ὅτι ἐξεγερθεῖσιν αἱ
ἡθικαὶ κρίσεις ἀπαρχπλάνητοι δι' ὕλικῶν ὁρ-
μῶν καὶ παθῶν καὶ θὰ δώσωσιν ἀφορμὴν, ἐάν
ὑπάρχωσιν ἀντιθέσεις, εἰς τὸ δυνάμειν συναι-
σθημα τῆς μετανοίας. Ἐπιτρέπεται δὲ νὰ πι-
στεύῃ τις ὅτι αἱ ἐσωτερικαὶ καταστάσεις παν-
τὸς τελειότερον ἀνεπτυγμένου ὄντος καθίστω-
σιν αὐτὸ ἐπιτήδειον ν' ἀπορῶγῃ πᾶσας τὰς
ἀνατρεχέλους συνδέσεις πρὸς ἄλλα ὄν-
τα ἢ ἐξωτερικὰ συνδέσεις τῶν ὄντων βυθι-
ζέται πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς καταστάσεις. Λοι-
πὸν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν θὰ εἰσέλθῃ εἰς
σῶμα τοῦτο ἢ ζῶον. Δὲν εἶναι ὁμοῦ ἀδύνατον
ἡ ἀνεπτυγμένη ψυχὴ θεωρουμένη ὡς ὀργανι-
κὸν σπέρμα νὰ σχηματίσῃ περὶ ἑαυτὴν καὶ
σῶμα νέον, ὅλον· ἀπεικονίζον τὴν ἐσωτερικὴν
ἰδιοσύνην αὐτῆς.

Ἡ πρώτη ἀπέσιμα ἐπιστημονικῆς ἀποδεί-
ξεως τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἀπάντη· παρὰ
Πλάτωνι ἐν Φαίδῳ, εἰς τοῦτον δ' ἐπενόηται
κατὰ τὸ μέλλον ἡ ἥττον πάντες οἱ μετ' αὐτὸν
ὑποστηρίζοντες τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς με-

χρὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὁ Κάντιος ἐθεώρησεν αὐτὴν ἕνεκα Θεωρητικῶν λόγων ἀναπόδεικτον, τὴν πλείν δὲ εἰς αὐτὴν ἐθεώρησεν ὡς αἰτήρια τοῦ πρακτικοῦ λόγου, ὡς ὅταν τῆς ἐπὶ ὁπερὸν προσηγγίσεως εἰς τὴν πληρώσιν τοῦ ἡθικοῦ νόμου. Ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τοῦ Σχολαστικισμοῦ καὶ τοῦ Ἑγγέλου ἡ πανθελία αἰρεῖ τὴν ἀθανάσιον τῆς ψυχῆς, ἐπανερχόμενον τοῦ ἀπορριπτόμενου πνεύματος εἰς τὸ καθέλου. (Ὁ δὲ ὕλισται ἀπλῶς ἀρνοῦνται αὐτὴν ἐραδίζονται ἐπὶ ἐννοίας τῆς ὕλης ἡμισυ σφρόδς καὶ ἐρόθς. [X. Πδ.]

Ἀθανάσιος, πατὴρ τῆς Ἑκκλησίας, μέγας καὶ πατήρ τῆς ὁρθοδόξιας ἐπικληθεὶς ἕνεκα τῶν μεγάλων αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀρείου ἀγωνίων τοῦ ἀρνούμενου τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Ἐγεννήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ γενέων Χριστιανῶν, πῶθωνος τῷ 298. Τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρου, ὅστις ἐνωρὶς διέκρινε τὸν τὸ ζῆλον καὶ τὴν εὐρύαν τοῦ Ἀθανασίου καὶ ἠγάπησεν αὐτόν, ἔτυχεν ἐπιμελημένης ὁρησκουτικῆς ἀνατροπῆς, ἐμφορῶθῃ δὲ θεολογικῶς καὶ φιλοσοφικῶς μελετήσας μετ' ἐπιστολας τὴν ἀγίαν Γραφὴν καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ μεγάλου Ὁριγένους. Ὑπῆρξε θυμικατῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ ἰδίως τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου, παρ' ὃ καὶ διέτριψεν ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ἐρήμῳ. Τῷ 319 χειροτονηθεὶς διάκονος πατριολογήσας τὴν Ἀλεξανδρὸν εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ εἰκοσιμενικὴν σύνοδον, ἐν ἣ γενικῶς ἠγωνισθὴ κατὰ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀρείου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξανδρου, τῷ 328, ἀνεδιβάσθη εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν τῆς Ἀλεξανδρείας Ὁρόνον κατὰ κοινήν θέλησιν παντὸς τοῦ λαοῦ. Καὶ ὡς ἀρχιερεὺς υπερίσπινε μετὰ ὅρκου τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν Ἀρειανῶν, πεντακτὶς ἐξορίσθη ἐπὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν Ὑουλίκων καὶ Οὐάλεντος καὶ 20 βλάστη διατελέσας ἐξορίστος, ἰδίως ἐν τῇ ὁδοῖ. Παρὰ τὰς ἀνηκούστους κατ' αὐτοῦ κατηγορίας καὶ συκοφαντίας τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ ὁ λαὸς ἐμείνε πιστὸς εἰς αὐτὸν καὶ ἐνθουσιωδῶς ὑπεδέξατο αὐτὸν ἐπανερχόμενον ἐν τῇ ἐξορίᾳ. «Οἱ ἀγῶνες καὶ ἡ μεγαλοσύνη τοῦ Ἀθανασίου συνεβάλλοντο πλείοτερον εἰς τὴν πρόσδον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ ἅπαντα τοῦ Κωνσταντινίου ἡ δυνάμεις» (Villemain). Ἀπέθανε τῇ 2 Μαΐου τοῦ 373, ἄρου εἶδε τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ στεφθέντας ὑπὸ ἐπιτυχίας. Καίπερ ζήσας ἐν μέσῳ διωγμῶν διγενεῶν καὶ ἀγῶνων συνέγραψεν ὅμως πολλὰ ἔργα, ὧν τὰ πλείστα εἴνε ἡ ἀπολογία πρὸς τὰς διαβολὰς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἢ πραγματεία κατὰ τοῦ ἀρειανισμοῦ. Ἡ ἀριστὴ ἐκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Ἀθανασίου εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Montfaucon (Paris 1698), ἥτις ἀριθμεῖ 43 γνήσια, 13 ἀμφόβια καὶ 34 νόθα ἔργα αὐτοῦ. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀθανασίου ἐξεδόθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Migne (1860). Τὸν βίον τοῦ Ἀθανασίου συνέγραψε τελευταῖον ὁ Boeh-

ringer «Athanasius und Arius» (8e εἰς δόξιν 1874). Ἴδε Atzberger, Die Logoslehre des heil. Athanasius (1880). Villemain, tableau de l'éloquence chrétienne au IVe siècle. Κονσταντινου Φιλολογία καὶ κριτ. ἱστορία τῶν Πατέρων. Β' 83. F. Fialon, St. Athanasie, Pav. 1877. [L.M.]

Ἀθανάσιος ὁ Ἀντιοχείας. Ἐκ Δαμασκού καταγόμενος ἦν ἡγούμενος τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ μονῆς τοῦ ἀγίου Σάββα, ὅτε ἐξελέχθη πατριάρχης Ἀντιοχείας τῷ 1686. Ὁ ἐκδιωχθεὶς προκατοχὸς αὐτοῦ Κυρίλλος οὐδὲ μὴς ἐρητύχασε μετὰ τὴν ἐκλογὴν τούτου, ἀλλ' ἀντενῆργε κατ' αὐτόν, καὶ ἐπηκολούθησαν διχρησταία πολλὰ καὶ σκάνδαλα, συνεργούντων διὰ βραδυσυργίαν καὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀλλοθελῶν. Οὗτοι δὲ συνέβη δις καὶ τρίς ἐναλλάξ τῶν πατριαρχῶν τούτων μέχρι τοῦ 1694, ὅτε ὁ Ἀ. συνδιαλλαχθεὶς τῷ Κυρίλλῳ κατέλειπεν αὐτῷ τὸν πατριαρχικὸν Ὁρόνον, καὶ λαθὼν πρὸς Ἱεροσολίμην τὴν μητρόπολιν Χαλέπιν, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Οὐγκροδελίαν. Τυχὼν δὲ τῆς εὐνοίας καὶ τῆς ἀρωγῆς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Κ. Βασιλεῖς ἐξέδωκε πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία ἐκλήνισται καὶ ἀραδίστῃ, ἐν οἷς καὶ ἀραδικὴν μεταφρασὴν τῆς Πέτρας Σκανδάλου τοῦ Μηναίου ἦν ἐσφαλμένως εἰ βιβλιογράφου (Schnurrer, Bibliotheca Arabica σ. 257) ἀναφέρουσιν ὡς πρωτότυπον τοῦ Ἀθ. ἔργον. Ἀπεθάνοντος τοῦ πατριαρχῆ Κυρίλλου (πρὸ τοῦ 1722) ἀνῆλθε καὶ αὐθὺς εἰς τὸν Ὁρόνον ὁ Ἀθ. καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ 1728, ὅτε ἀπέθανεν, ὡς τινες λέγουσι, δηλητηριασθεὶς ὑπὸ τῶν πικρῶν. [Π.]

Ἀθανάσιος ὁ Α', πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Καταγόμενος ἐκ Ἀνδρουσῆς τῆς Μεσσηνίας (κατ' ἄλλους δ' ἐκ Ἀδριανουπόλεως, ἢ ἐκ Μακεδονίας), ἐμείνασεν ἐν Ἀθῶνι καὶ ἀλλοθελῶν, φημιζόμενος δὲ διὰ τὴν ἀσκητικὴν βίαν τοῦ προσχειρισθῆ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως τὴν 14 Ὀκτωβρίου 1289. Προκλήσας ὁμοῦ κατὰ τὴν πατριαρχίαν τοῦ πολλὰς δυναστείας ἡγαγασθῆ νὰ παρατηρήσῃ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1293. Ἀλλ' ἐκλήθη καὶ αὐθὺς εἰς τὸν πατριαρχικὸν Ὁρόνον τῷ 1303, πατριαρχεῦσας μέχρι τοῦ 1311. Τὸ εἰς τούτον ὑπὸ τοῦ Φαδρικίου (Π' σ. 101.) ἀποδιδόμενον σύγγραμμα περὶ ἐκπερεύσεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος φαίνεται μᾶλλον ἔργον Ἀθανασίου τοῦ Γ' πατριαρχῆ Ἀλεξανδρείας. — Π' ὁρθόδοξος ἐκκλησία τιμᾷ τὴν μνήμην αὐτοῦ ὡς ἀγίου τῇ 28 Φεβρουαρίου.

— 3Β'. Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1450—1453. Ἐπὶ τῆς πατριαρχίας αὐτοῦ ἀνῆρθῃ διὰ συνέδου τὸ ἔργον τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου. Κατὰ τὴν Φραντζῆν ἀπέθανε πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως

ὡπὲρ τῶν Ὀθωμανῶν, κατὰ δὲ τὴν Πατριαρχίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἱστορίαν τοῦ Μαλακίου, ἐκουσίως παρητήθη τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὅστις ἐκτότε ἔμεινε κενὸς μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ Γενναδίου.

— ὁ 1^{ος} Κρῆς τὴν πατρίδα, ἐπονομαζόμενος Πατελλάριος. Συνεργήσας εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἐγένετο πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1634, καὶ αὐτοῖς τῷ 1652 ἐπὶ βραχυτάτῳ χρόνῳ.

— ὁ 2^{ος} Κρῆς τὴν πατρίδα, χρηματίσας μητροπολίτης Πρακλείας, εἶτα ὁ 3^{ος} Ἀδριανουπόλεως, ἀνέβη εἰς τὴν πατριαρχίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅρῳ τῷ 1709, κατηργηθεὶς δ' ὡς καινοτόμος καὶ φιλοεργήματος ἐξελήθη αὐτοῦ μετ' ὀλίγον χρόνον (1711). Κατὰ τὴν Δημήτριον Προκοπίου ἦν «ἀνὴρ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀραβικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς ἔμπειρος... ἐσχέλαξε περὶ τὴν ἀναγνώσιν καὶ μελέτην τῆς ἱερᾶς Γραφῆς καὶ ἐκέρχυντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ πολλοῦ ζήλου». [Π.]

Ἀθανάσιος ὁ Πάριος λόγιος Ἑλληνας γενν. τῷ 1723 ἐν τῇ κώμῃ τῆς νήσου Παρίου, ἣτις καλεῖται Κόστος, ἐκ τῆς ἐγκρίτου καὶ εὐπύρου οἰκογενείας τῶν Κονταράων. Τὰ πρῶτα μαθήματα ἐδιδάχθη ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς νήσου, ἐν Παροικίᾳ, ὅπου ἀπὸ παιδικῶν χρόνων ὑπῆρχε σχολεῖν, ἐν ᾧ καὶ τινες τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐχρημάτισαν διδάσκαλοι. Ἐπειτα ἀπῆλθεν εἰς Σμύρνην, ὅπου εἰς ἔτη ἡκροάσατο τοῦ τότε σχολαρχήσαντος Ἱεροθέου. Ἐκ Σμύρνης ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἄγιον Ὅρος, ὅπου ὑπὸ μὲν Νεοφύτου τοῦ τότε ἐξάρχοντος γραμματικοῦ ἐδιδάχθη τὰ γραμματικά, ὑπὲρ δὲ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου τὰ φιλοσοφικά μαθήματα ἐν τῇ τοῦ Ἀθωνοῦ σχολῇ ταχέως δὲ διεκρίθη ἐπὶ εὐρυΐα καὶ μαθηταὶ καὶ ἐγένετο εἰς τῶν πρῶτων μαθητῶν αὐτῆς. Ἐν ᾧ δὲ ἐτι ἦτο μαθητὴς, ἔχοντας χρεῖαν διδασκάλου οἱ Θεσσαλονικεῖς ἐξήτησαν αὐτὸν ἀναγκασιᾶ δὲ ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ Εὐγενίου. Ἀγνώστον πόσον χρόνον διέμεινεν ἐν Θεσσαλονικίᾳ διδάσκων καὶ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρῶτον ὡς ἱεροδιακόνος καὶ ὕστερον ὡς ἱερέως. Ἐκ Θεσσαλονικῆς μετέβη εἰς Κέρκυραν, ὅπου ἡκροάσατο Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη. Ἀποχωρήσας δὲ τοῦ Εὐγενίου ἐκ τῆς σχολῆς τοῦ Ἀθωνοῦ ἡ Μ. Ἐκκλησία προσεκάλεσε διὰ συνοδικῶν γραμμάτων τὴν Ἀ. ὡς διδάσκαλον καὶ σχολάρχην ἐν αὐτῆς σχολῇ. Παραιτηθεὶς ὁμῶς μετ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἀπῆλθε πάλιν εἰς Θεσσαλονικίαν, ὅπου διετέλεσε ὁδὸν 34 ἐτη εὐδοκίμως διδάσκων. Τέλος βαρυνθεὶς τὸν ἐν τῇ ξενίᾳ βίον ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἵνα διέλθῃ ἐκεῖ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου. Ἀλλὰ προσχῶν ἐκ τύχης εἰς Χίον καὶ ἀποκλεισθεὶς αὐτοῦ ἐνεκα τοῦ Ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου διὰ

πολλῶν καὶ ἐπιμόνων παρεκλήσεων τῶν τε προκρίτων καὶ τοῦ ἀρχιερέως τῆς νήσου ἐδέχθη νὰ μείνῃ ἐν Χίῳ πρῶτον μὲν προσωρινῶς, εἰπεὶτα διαρκίως, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῇ 24 Ἰουνίου τοῦ 1813 ἔτους ζήσας σχεδὸν ἐνενήκοντα ἔτη. Ἰδιδάξε δὲ ἐν Χίῳ 24 ἔλα ἐτη ἀπὸ τοῦ 1788—1812 ἐν εἰς μόνον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἰδιωτεύσας. Ἐν Χίῳ κατ' ἄρχας παρέδιδε μόνον τὴν ῥητορικὴν ὕστερον ὁμῶς ἀναλαβὼν τὴν σχολαρχίαν ἐδιδάσκε καὶ θεολογικά καὶ φιλοσοφικά μαθήματα. Προτάει τοῦ Ἀθανασίου οἱ Χίοι διὰ συνεισφοράς φιλοδύμησαν σχολεῖν εὐρυχωρότατον μὲ αὐτὴν καὶ αἰπὸν. Ἡ φήμῃ τοῦ διδασκάλου ταχέως προσέλκυσε πλῆθον μαθητῶν εἰς Χίον ἐκ πλείστων ἑλληνικῶν χωρίων.

Ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τὰ ἀνομαστότερα εἰναι: 1) Ῥητορικὴ πραγματεία, ἣτις τῆς Ἐρμολογίας τοῦ Ταρσεῖος ῥητορικῆς τέχνης ἐξηγήσις κλ. Ἐνετίῃσι 1799 εἰς 4ον. 2) Στοιχεῖα μετὰ φυσικῆς κλ. Ἐνετίῃσι 1802 εἰς μέγα 8ον καὶ 3) Ἐπιτομὴ ἣτοι συλλογὴ τῶν θεῶν τῆς πίστεως δογμάτων κλ. ἐν Λεϊψία 1806 εἰς 8ον. (Ἐκτενὴ βιογραφία τοῦ Α. ἔγραψεν ὁ Α. Μάρκου ἐν Σάδᾳ Νεοελλ. φιλ. σ. 630—624. [Γ.Π.]

Ἀθανάσιος ὁ Ῥήτωρ, Ἱερὸς Βυζάντιος γενν. τῷ 1571, ἀποθ. τῷ 1663 ἐν Παρισίῳ, ἐνθα μακρὸν χρόνον διέτριβεν. Ἐγράψεν ἐγκύβδας βιβλίον κατὰ τοῦ Δομινικαντοῦ Καμπανέλλα, εὐ ἐπιτομή μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως ἐξεδόθη (Anticampianella. Par. 1655). Ῥητορικὴν, Λογικὴν (ἀνεκδότους) καὶ πραγματείας περὶ τῆς Ἀριστοτελεῖας φιλοσοφίας, ἐκδοθεῖσας ἑλληνιστί καὶ λατινιστί ἐν Παρισίῳ τῷ 1642. [Π.]

Ἀθανάσιος Σύρος Ἐμμεσηνός, σχολαστικὸς ἦτοι διακρίτος ἐπὶ Ἰουστινίου τοῦ Β'. Ἐγράψεν Ἐπιτομὴν ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα νεκρῶν διατάξεων, ἐκδοθεῖσαν ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις τοῦ Heimbach καὶ ἄλλα τινὰ νομικὰ ἔργα ἑλληνιστί.

Ἀθανασίου σύμβολον, περιέχει ἐν περιλήψει τὴν περὶ ἁγίας Τριάδος διδασκαλίαν, ὡς αὕτη διατυπώθη ἐν τῇ Δύσει ὑπὸ τοῦ Ἀδγουστίνου, καὶ τὴν περὶ ἐκκλησιαστικῆς τοῦ Λόγου καὶ τῆς σχέσεως τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν Χριστῷ συνιδέα ταῖς ἀποφάσεσι τῶν 4 πρῶτων οἰκουμενικῶν συνόδων. Δὲν εἶναι ἄρα ἔργον τοῦ Ἀθανασίου, οὐδ' ἀποδίδει ἀκριβῶς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὡς καὶ συνεγράφη λατινιστί ὑπὸ τοῦ Γάβριελ ἐπισκόπου Οὐγγαρίου καὶ μεταφράσθη εἰπεὶτα εἰς τὸ ἑλληνικόν. Πρῶτος μνημονεύσας τοῦ συμβόλου εἶναι ὁ ἐξ Ἀδρηάτιδος Θεόδουλος (ἀποθ. 821), δὲν εἶχε δ' ἐπικρατῆται ἐν ταῖς ἑκκλησίαις πρὸ τοῦ ἔτους 1000. Ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀπορρίπτει αὐτὴν ἐκ τῶν διαμαρτυρομένων μόνον ἢ ἀγγλικῇ ποιεῖται χρῆσιν αὐ-

ταχειρίζονται τὴν λέξιν ἐπὶ τῶν μικρῶν με-
ρίων συγγράμματος τινος ἢ ἐπὶ τῶν στιχῶν ποι-
ημάτων τῶν μὴ γνησίων νομιζομένων. [I. Π.]

Ἀθως ἢ Ἀθουτὸν χωρίον τῆς Μακε-
δονίας, κείμενον ἐν τῇ ὑποδοικῇ: Κατὰν-
δρας ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς ὁμωνύμου
χερσονήσου καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου
Ἑλλήνων. [E.]

Ἀθώκεια χωρίον τοῦ ὅρους Κλεωνῶν τῆς
Κορινθίας, κείμενον πρὸς τὰ Α. ὄρια αὐτοῦ,
καὶ ἔχον 155 κατ. (τῷ 1879) πάντας Ἀλδα-
νοὺς. Κατὰ τὸν Α. Μηλιαράκη, εἰς τὸ χωρίον
τοῦτο κατήλθον οἱ κάτοικοι τοῦ Ῥεϊτοῦ αρ-
χιαιτέρου χωρίου, ἡρηκωμένου ἤδη, πρὸς Μ.
καίμενον ὄρους ὕψους 700 μ. Εἰς ἀπέτασιν
ἱκανὴν ἀπὸ τῶν Α. ὁμωνύμων στάσις τοῦ
ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ναύπليون σιδηροδρόμου, ἀ-
πέχουσα 1/2 χμ. τῆς Κορίνθου.

Ἀθηνά. Μεγίστη θεὸς, μία τῶν διώδεκα
Ὀλυμπίων, ἥς ἡ λατρεία ἐκ παλαιστάτων
χρόνων ἦν κοινὴ πρὸς τοὺς Ἕλλησι. Τοῦ θ-
νομίκτου αὐτῆς φέρονται οἱ ἐπόμενοι τύποι:
'Αθῆνη καὶ 'Αθηναίη, παρ' Ὀμήρῳ, τοὺς ἐ-
πεικοὺς ποιηταῖς καὶ ἐν τῇ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ.
'Αθηναία ἐν πάσις ταῖς πρὸ τοῦ Εὐκλείδου
ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς καὶ ἐνίοτε παρὰ τοῖς ἀτ-
τικοῖς πεζογραφοῖς. Ἀθηνά ἐν ταῖς ἀμέ-
σαις μετὰ τὸν Εὐκλείδην ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς,
καὶ ὁ ἐκ τούτου ἐκ συναρέσεως προκύψας
τύπος Ἀθηνά παρὰ τοῖς ἀττικοῖς, ἐν τῇ
κοινῇ ἑλληνικῇ, σπανιώτατα δὲ καὶ παρὰ
ποιηταῖς. Ἀθηνά ἐν τῇ δωρικῇ καὶ τῇ αἰο-
λικῇ διαλέκτῳ, Ἀθαναία ἐν τῇ δωρικῇ καὶ
'Αθανα ἑμοίως ἐν τῇ δωρικῇ διαλέκτῳ καὶ
παρὰ τοῖς τραγικοῖς. Ἡ ἐτυμολογία τοῦ θ-
νομίκτου εἶναι ἀμφιβολία· ἄλλοι μὲν παρὰ-
τοῦτον αὐτὸ ἐκ τῆς ῥίζης αἰθ (εἴς ἣς καὶ ἡ λ.
αἰθήρ), ἄλλοι δ' ἐκ τῆς αἰθ (εἴς ἣς ἄνθος ἢ
αἰθήρ), ἄλλοι ἐκ τοῦ σανακρικτικοῦ αἰθανῆ
(= ἡ φλέγουσα) καὶ νεώτατοι τινες γλωσσο-
λόγοι ἐκ τῆς ῥ. vadh (εἴς ἣς παραγόμενον θά
ἐπὶ καὶ νεὸν τῆς ἀστραπῆς).

Ἡ Ἀ. μυθολογεῖται ὅτι ἐγεννήθη ἐκ τῆς
κεφαλῆς τοῦ Διὸς, ὅστις τὴν πρώτην γυναῖκα
αὐτοῦ Μήτην (ἥτοι τὴν προσωποποιίαν τῆς
φρονήσεως) ἔγκυσεν γενεμένην κατέπειτα φοβη-
θεὶς, ἐπειδὴ ἔμαθεν ὅτι μετὰ τὴν μάλυσαν
να γεννηθῇ εἴς αὐτῆς κόρην θά ἐγέννα αὐτὴν
καὶ οὐδὲν κραταίωτερον τοῦ πατρὸς καὶ μέλ-
λοντα τοῦ οὐρανοῦ δυνάστην· ἐπιστάντος δὲ
τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως, ὁ Ἡρακλῆς ἢ
κατ' ἄλλους ὁ Προμηθεὺς ἢ ὁ Ἔρμης, ἐπλήξεν
διὰ πελέκειος τὴν κεφαλὴν τοῦ Διὸς καὶ ἀνε-
πλήσθη ἐξ αὐτῆς ἐνοσπία ἢ Ἀ., δεινὸν ἀ-
λαλάξασα. Τὸν μῦθον τοῦτον ἀναφέρουσιν ὁ
Ἡσιόδος, ὁ Σιγνίχθρος, ὁ Πίνδαρος, ὁ Ἑμη-
ρικὸς ὕμνος εἰς Ἀθηνᾶν καὶ ἄλλοι μεταγενε-
στεροὶ τοῦτων ποιηταὶ καὶ λογογράφοι περι-
εωθήσαν δὲ καὶ πολλοὶ ἀπεικονισαίς τῆς γε-

νέσεως τῆς Ἀ. οὐ μόνον ἐν μνημείοις τῶν
καλῶν χρόνων τῆς τέχνης (ὡν λαμπροτάτη ἡ
ἐν τῇ ἀνατολικῇ ἀστυάτῳ τοῦ Παρθενώου)
καὶ τῶν μετὰ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχαῖαις
γραφαῖς ἀγγείων, μάλιστα ἀττικῶν τῶν Γ' καὶ
Β' αἰώνος ἀρχομένου· κατὰ δὲ τὸν Πausanias
τὰ εἰς τὴν γενεσιν τῆς Ἀ. ἦσαν ἐπειρασμένα
καὶ ἐν τῇ ἐν Σπάρτῃ παλαιστάτῳ νεῇ τῆς
Χαλκιδίκου Ἀ. ὑπὸ τοῦ Γτιαδα. Τὸν μῦθον
περὶ γενέσεως τῆς Ἀ. ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ
Διὸς οὐδαμῶς μὲν ἀναφέρει ὁ Ὀμηρος, δὲν
φαίνεται ὅμως ἄγνωστος αὐτῷ, διότι καὶ τὴν
Ἀ. λέγει θυγατέρα Διὸς (ἔθεν καὶ τὸ ἐπιθε-
τον Ὀδρυσιατρῆν), καὶ προσφιλιστάτην αὐτῇ
ποιεῖ, ἐν δ' Ἰλ. II 880 υποτιθεῖται τὸν Ἀρη
λέγοντα τῇ Διὶ περὶ τῆς Ἀ. «ἐπεὶ αὐτὸς
ἐγέννα παιδ' αἰδομένην». (ἔπει ὅμως κατὰ τι-
νας δὲν πρέπει νὰ ληθῇ ἀντὶ τοῦ μόνου ἐγ.).
Ὅπως ἂν ἡ ὁ μῦθος εἶναι ἐκ τῶν παλαιστά-
των καὶ ὡς οἷον τοιαύτα καταφάνεται
ἐν αὐτῇ ἡ ἔννοια τῶν πρώτων περὶ Ἀ. μῦ-
θων, εἴς ὃν ἀπέρρευται καὶ σὺν τῇ χρόνῳ δι-
επλάσθησαν καὶ οἱ λοιποὶ πολυάριθμοι καὶ
ποικιλώτατοι περὶ τῆς θεᾶς μῦθοι· εἶναι δ' ὁ
μῦθος περὶ γενέσεως τῆς Ἀ. μεταωρολογικῆς,
ὁρῶν τὴν ἐξ ὁμορφότερου νεφους γενεσιν τῆς
αστραπῆς, ἢ κατ' ἄλλους τὴν μετ' ἀστραπῆς
καὶ βροντῆς καὶ νεφους ἐπιγενεσιν αἰθρίας.
Ἡ μεταωρολογικὴ ἔννοια τοῦ μῦθου γίνεταί
δὴ καὶ ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενων ἐ-
τέρων δύο ἀρχαίων μῦθων, τοῦ Ῥοδίου, καὶ
ὃν γεννηθείσης τῆς Ἀθηνᾶς ἔρρευσε χρυσὴς
εἴς οὐρανόν, ῥήξαντος εἰς τοὺς Ῥοδίου νεφέ-
λην τοῦ Διὸς, καὶ τοῦ Κρητικοῦ, καὶ ὃν ἡ Ἀ.
ἦν κεκρυμμένη ἐν νεφελῇ, ὁ δὲ Ζεὺς πλήξας
τὸ νεφὸς ἐφάνερωσεν αὐτήν. Τὴν αὐτὴν ἐν-
νοιαν ἐνέχει καὶ ἡ παλαιστάτη ἐπωνυμία τῆς
θεᾶς Τριτογένεια, σημαίνουσα τὴν ὕδατογενῆ
διότι τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ση-
μαίνει ὕδωρ, ὡς δεικνύουσι τὰ ὀνόματα Ἀμ-
φιτρίτη, Τρίτων (ὁ θαλάσσιος θαμίμων), Τρίτων
(ὄνομα λίμνῶν καὶ ποταμῶν) ἢ Τριτωνίς καὶ
ἐν τῇ σανακρικτικῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνακτοῦ τῶν
ὕδατων Τρίτα. Λησμενηθείσης τῆς σημασίας
ταύτης τῆς λέξεως ἐπλάσθησαν ὑπὸ τῶν ἀρ-
χαίων πρὸς ἐξήγησιν αὐτῆς ἐτυμολογικοὶ τινες
μῦθοι, ὅτι ἡ Ἀ. ἐτράφη παρὰ Τρίτωνι, οὐ θυ-
γάτηρ ἦν Παλλὰς, ὅτι ἐγεννήθη ἐπὶ ταῖς ἐ-
χθαῖς τοῦ ποταμοῦ Τρίτωνος· ὅτι ἦν θυγάτηρ
τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης,
υἱοθετηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Διὸς (Λιδικὸς μῦθος,
ἴσως εἰς βαρβαρικὴν τινα ὁδὸν ἀναφερόμενος,
ταυτισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῇ Ἀθηνᾶ)
κλπ. Τὴν πρὸς τὰ ὕδατα σχετὶν τῆς Ἀ. ἐμ-
φαίνει πιθανῶς καὶ ἡ παρὰ Ἑληναῖς ἐπωνυ-
μία αὐτῆς Ὀγγα (ἢ Ὀγχα ἢ Ὀγχαία), ἣν
ἔνευ λόγου ὑπελαμβάνουσι Φοινικαὶ καὶ Παι-
σανίας καὶ τινες τῶν νεωτέρων· εἰσὶ ἡ λέξις
αὕτη παρήχθη ἴσως ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης. Εἴς ἣς
καὶ αἱ λέξεις Ὀγκανός, Ὀγγήνη, Ὀγγητὴς κλπ.

Εἰς τοὺς μεταμωρολογικοὺς δύνανται νὰ συγκαταλεχθῶσι καὶ οἱ ἐπόμενοι περὶ τῆς Ἀ. μῦθοι, α') ὁ περὶ συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὴν Γίγαντομαχίαν, ἀποκτείναντες τοὺς Γίγαντας Πάριον καὶ Ἐγκέλαδον, εὖεν καὶ Γίγαντο-λέταιρα ἢ Γίγαντοφόντις καὶ Ἐγκέλαδος ἐπωνομάσθη εἶναι δ' ἡ Γίγαντομαχία, κατὰ τὴν πιθανωτάτην ἐρμηνείαν, μυθολογικὴ παράστασις τῆς καταγίδος δ' ὁ περὶ τοῦ φόνου τῆς Γοργόνης, τῆς προσωποποιίας τῆς λαίλαπος ἢ τῶν μελανῶν νεφῶν τῶν καταγίδων, ἐξ οὗ ἐκλήθη Γοργόφονος καὶ Γοργώπις καὶ ὡς σύμβολον προσέλαβε τὸ Γοργόνειον (βλ. λ.). Ἐμυθολογεῖτο δ' ὑπὲρ μὲν τῶν Ἀθηναίων ὅτι αὐτὴ ἡ Ἀ. ἀπέκτεινε τὴν Γοργῶν, ὑπὲρ δὲ τῶν Ἀργείων ὅτι ἐδοξέθησε τῷ Περσῇ εἰς τὸν φόνον γ') ὁ περὶ τοῦ φόνου τοῦ δυσκαταγινώστου ἐν Φρυγίᾳ θηρίου Λυγίδος μῦθος, ὅστις πιθανῶς δὲν εἶναι πολὺ παλαιός, ἀλλὰ μάλλον νεώτερος ἐτυμολογικός, πλασθεὶς πρὸς ἐξηγήσιν τῆς Λυγίδος (βλ. λ.) τοῦ κοινοῦ ὅπλου τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀ., μυθολογικῆς δ' εἰκόνας τοῦ καταιγίζοντος ἀνέμου. — Ἐπίσης πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἔχοντα ἀναφεράν τινα εἰς μεταμωρολογικὰ φαινόμενα πρῶτον μὲν πολὺ περὶ τῆς Ἀ. χωρία τῆς Ἰλιάδος, μάλιστα τὸ λέγον περὶ αὐτῆς ὅτι «ὥς ὁ γ α φ λ β γ α ποσὶ βήροτο» (Ε, 745. Θ, 389), εἶτα τὸ τοῦ Αἰσχύλου (Εὐμεν, 827) ὅτι μὲν τῶν θεῶν αὕτη γινώσκει τὰς κλειδας τοῦ διώματος «ἐν ᾧ κεραυνὸς ἔστιν ἐσφαλισμένος»· ἔπειτα τὸ ἐπὶ ὠνυμον αὐτῆς Γλαυκῶπις, σημαίνον τὴν ἔχουσαν φλογεροῦς, ἀπαστρέφοντος ὀφθαλμοῦς, τὴν ἐγγλεῖσαν οὕτως εἰπεῖν ἀστραπῆς ἐν τῷ βλέμματι αὐτῆς, οὗ ἕνεκα οὐ μόνον ἡ μεγαλοφθαλμος καὶ λαμπροφθαλμος γλαυξ θεωρεῖτο ἱερὸν αὐτῇ ζῆον καὶ συνήεστατον τῆς θεᾶς σύμβολον, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐπωνομάζετο Ὀφθαλμική, Ὀφθαλμῆτις, Ὀπι-λέτις (ἐν Σπάρτῃ), καὶ ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἀφῆρε τὴν ἀχλὺν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν. Πρὸς τοῦτοις ἡ λατρεία τῆς Ἀ. ἐν ἀκρωτηρίοις (μάλιστα ἐν Σουνίῳ, ἐνθα ἐτιμάτο ὡς Σουινίᾳ Ἀ.), ἡ λατρεία τῆς Ἀνεμώτιδος Ἀ. ἐν Μεθώνῃ τῆς Μεσσηνίας, καθὼς καὶ οἱ μῦθοι οἱ λέγοντες ὅτι ἐδηγούμενοι ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ὁ μὲν Δαναὸς κατεσκεύασε πρῶτος πεντηκόν-τερον, οἱ δ' Ἀργεοναῦται τὴν ὁμομασίαν ναῦν Ἀργῶν δείκνυνται τὴν θεὰν προστάτιν τῶν γαιμαζομένων καὶ κυρίαν τῶν ἀνέμων καὶ τῆς τρικυμίας. Σαφεστάτῃ δ' εἶναι καὶ ἡ μυθολογικὴ παράστασις ἡ ἀποδί-δουσα τὸ ὅπλον τοῦ Διὸς, τὸν κεραυνόν, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ διότι ἐν μακεδονικοῖς νομίμασιν ἀπεικονίζεται κρατοῦσα ἀσπίδα μὲν ἐν τῇ ἀριστερᾷ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ κραδίνουσα κεραυνόν· ὁμοίως δ' ἀπεικονίσαι ἐχουσι καὶ νομίματα τῶν Ἀθηναίων, τῶν Συρακουσίων, τῶν Ἡπειρωτῶν, τῶν Λευκῶν, τοῦ Δομιτιανοῦ καὶ ἄλλων Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Εἰκόλον τοῦ

κεραυνοῦ ἀναμφιβέλως πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ ὄδον, ὅπερ ἐπαλεῖν ἄμα γεννηθεῖσα, ἐξ οὗ καὶ Παλλὰς (βλ. λ.) ἐκλήθη. Ὡς κυρία δὲ τοῦ κεραυνοῦ ἐμφαίνεται ἡ Ἀ. καὶ ἐν τῇ μύθῳ περὶ χαλινώσεως τοῦ Πηγάσου (ὅστις κατὰ τὴν πιθανωτέραν τοῦ μῦθου ἐρμηνείαν εἶναι προσωποποιία τῆς βροντῆς), δι' ἣν ἐτιμάτο ἐν Κορίνθῳ ὡς Χαλινίτις.

Στηνίωτα πρὸς τοὺς μῦθους τούτους συνδέονται ἐξ αὐτῶν οἱ πλείστοι διαπλάσθεντες καὶ οἱ πολυπληθεῖς ἄλλοι μῦθοι, οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὴν ιδιότητα τῆς Ἀ. ὡς πολέμικῃ θεᾷ. Ἡ γίγαντομαχος θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἡ φέρουσα τὴν δεινὴν θυσσανέουσαν αἰγίδα, καὶ διὰ τοῦ στιβαροῦ ἔγχους αὐτῆς δαμάζουσα «στιγὰς ἀνδρῶν ἥρώων», κατὰ τὴν Ἰλιάδα, ἀρέσκειται εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας. Ὁ Ἡσίοδος ἀποκαλεῖ αὐτὴν «δεινὴν, ἐφρ-κύδομον, ἀγέστρατον, ἀφρυτώνην» ὁ Ὀμηρὸς ἀγελήην, λήτιν, δεινὴν θεὴν, μεγαθύμον, ἄλλοι δὲ ποιηταὶ ἐγρεμαχὴν, φοβεριστράτην, ἀλκήροσαν, περσπολιν, πολεμικόκον. Ἡ Ἀ. εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν θεὰ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ τοῦ μετὰ βίωτης καὶ συνέσεως διεξαγομένου δικαίου πολέμου, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἀγρίου καὶ αἰμοχάρους καὶ ἀλλοτροσάλλου Ἀρεῖος, ὃν παρ' Ὀμηρῷ κατανικᾷ. Ἐν τῇ Ἰλιάδι παρίσταται βεβηθούσα τοῖς Ἑλλήσι, παραθαυ-ρύνουσα τοὺς ἥρωας καὶ αὐτὴ μετέχουσα τῶν μάχων. Παμπληθεῖς δὲ μῦθοι ἀφηγούνται ὅτι καθοδηγεῖ καὶ προστατεύει τοὺς προσελθόντας αὐτῇ ἥρωας, μαχόμενους ἢ κινδυνεύοντας, ὅποιοι οἱ περὶ Περσέως, Βελλεροφόντου, Τυδείως, Ἰφρακλέους, Ἰάσονος, Διομήδους, Ἀχιλλέως, Ὀδυσσεῦς, Μενελάου (ἐλ. τὰ περὶ τούτων ἄρθρα). Ὡς πολέμικῃ θεᾷ ἐτιμάτο ἡ Ἀ. ὑπὸ τὰς ἐπωνυμίας Ἀλαλκωμενία ἢ Ἀλαλ-κωμενίης (μάλιστα ἐν τῇ ἀπὸ ταύτης ἐνομα-σθείσῃ Βοιωτικῇ πόλει Ἀλαλκωμεναίᾳ), Ἀλ-κίδηρος ἢ Ἀλκίς ἐν Πέλλῃ τῆς Μακεδονίας, Ἀρεῖα ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πλαταιαῖς (βλ. Θεοδόξ. Βενιζέλου, περὶ Ἀρεῖας Ἀθηνᾶς Περσλ. 1854), Ζωστήρις ἐν Θήβαις, Ἰωνία ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Βοιωτίᾳ, Παλλὰς (βλ. λ.). Προμαχέριμα ἐν Ρευπέρβριμ) τῆς Ἀργολίδος, Πτόμαχος, μάλιστα ἐν Ἀθήναις καὶ Θεσσα-λίᾳ, Σθενὸς ἐν Τροιζήνι, καὶ ἐπὶ παντὶ Νίκη ἢ Νικηφόρος, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Γίγαντομαχίᾳ νίκης· ἐτιμάτο δ' ἡ Ἀ. Νίκη ἐν Μεγάροις καὶ ἐν Ἀθήναις, ἔπει καὶ ναὸς ἦν ἱδρυμένος αὐτῇ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὁ μέχρι τοῦδε σφειόμενος εἰς ἄλδιον μνημόσυνον τῆς ἐν τοῖς Μηδικαῖς πολέμοις νίκης τῶν Ἀθηναίων. (βλ. καὶ λ. Νίκη).

Συναφὴς τῇ λατρείᾳ τῆς πολέμικῆς Ἀ. εἶναι καὶ ἡ ἐπωνυμία αὐτῆς Ἰππία, ὑπὸ τὴν ὅποιαν ἐλατρεύετο ἐν Κολωνῷ καὶ ἐν Ἀχαρ-ναῖς τῆς Ἀττικῆς, ἐν Μανθουρέᾳ τῆς Ἀρκα-δίας, ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Κορίνθῳ (Χαλινί-τις βλ. καὶ ἀνωτέρω). Ἐμυθολογεῖτο δ' ὅτι

πρώτη αὐτὴ ἐδίδασκε τὴν ζεύξιν τῶν ἀμαζῶν καὶ τῶν ἀρμάτων, δι' ὃ καὶ Δαρμάσιππος ἐπεκαλεῖτο, καὶ πρώτη ἐρεβρε τὸ τέθριππον. Παρὰ τὴν αὐτὴν ἐμυθολογεῖτο ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ ὅτι πρώτη ἡ Ἀ. εὔρε τὴν ζεύξιν τῶν βοῶν, ἐξ οὗ καὶ Βοαρκία καὶ Βουδεία ἐπωνομαζέτο. Εἰς τὴν Ἀ. ἐπίσης ἀναφέρετο ἡ εὐρεσις τῆς πολεμικῆς ὀρχήσεως πυρρίχης, ἣν εἰς τιμὴν αὐτῆς ὠρχόντο ἐν τοῖς Παναθηναίοις, καὶ ἡ τῆς πολεμικῆς μουσικῆς, μάλιστα δὲ τῆς σάλπιγγος καὶ τοῦ αὐλοῦ (βλ. λ. Μαρσύας), ὅθεν καὶ αἱ ἐπωνυμίαι αὐτῆς Ἀθηδών, Βουβούλια (ἐν Βοιωτίᾳ), Μουσική (ι), καὶ Σάλπιγξ (ἐν Ἀργεῖ).

Ἡ νίκη φέρει τὴν εἰρήνην, τοῦτου δ' ἕνεκα ἡ πολεμικὴ Νικηφόρος Ἀ., ἐπωνομαζομένη καὶ εἰρηνοφόρος, ἐτιμᾶτο καὶ ὡς θεὰ τῆς εἰρήνης, σωζούσα καὶ προστατεύουσα τὰς πόλεις καὶ προάγουσα τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης. Ἡ Ἀ. ἦτο καὶ Ἐρυσίπτολις ἐπωνομαζέτο ὡς ἐρύπουσα ἦτοι φυλάττουσα τὰς πόλεις, μὲν πάντων τῶν θεῶν μετὰ τὸν Δία ἐτιμᾶτο ἐν ταῖς πλείστας τῶν ἑλληνικῶν πόλεων ὡς Πολιεύχης ἢ Πολιάς ἢ Πολιτίτις. Ἐκ μαρτυριῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν εἶναι γνωστον ἦμῖν ὅτι ἡ Ἀ. Πολιεύχης ἐτιμᾶτο οὐ μόνον ἐν Ἀθήναις, ἀλλὰ καὶ ἐν Σπάρτῃ (Πολιεύχος· καὶ Καλλίοικος ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ναοὸς τῆς Ἀ.), ἐν Τεγέᾳ (Πολιάτις ἢ Ἀστυεύχος), ἐν Μεγαλοπόλει, ἐν Τροιζίνι, ἐν Ἀργεῖ (Ἀκρία), ἐν Μεγάροις, ἐν Ἰω., ἐν Ἀμοργῇ ἐν Κῷ, ἐν Χίῳ, ἐν Κρήτῃ, ἐν Λίνῳ, ἐν Πριήνῃ, ἐν Ἐρυθραίᾳ, ἐν Περύρῳ, ἐν Ἰλίου (Ἰλιάς), ἐν Μασσαλίᾳ καὶ ἀλλὰ ὅπως. Ἡ τῆς πόλεως προστατίς ἦν καὶ τοῦ βίου θύουτος φύλαξ καὶ ὁδηγός (Ἀ. Ἀρχηγέτις), τοῦτου δ' ἕνεκα καὶ τὸ κοινὸν τῶν Ἀγαθῶν ταύτην ἐτίμα ὡς Ἀ. Παναχαΐδα, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἰωνικῆς Ἀ. ἡγετο ἐν Κορινθίᾳ ἡ τῶν Παρθενονίων πανηγυρίς. Ἀλλὰ καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν οἰκων ἐπεμελείτο, δι' ὃ ἐνιαχοῦ ἐτιμᾶτο ὡς Φρατρία, ἢ Ἀκατουρία, ἢ Γενετυλλίς, καὶ διὰ τὴν περὶ ἀντροφῆς τῶν παίδων μέριμναν ὁμοίως ἐτιμᾶτο ἐπωνομαζομένη Κουροτρόφος, ἐν Μεγαλοπόλει δὲ Μήτηρ.

Ἐτερος ἰδιόμων χαρακτήρ τῆς Ἀ., ἔχων καὶ οὗτος πιθανῶς ἀναφορὰν τινα εἰς τὰ μεταμυθολογικὰ φαινόμενα, εἶναι ὁ τῆς εὐτεχνίας. Τὰ νέφη πελλάνικα ποροισαίνουσιν ἀρχαῖοι συγγραφεῖς πρὸς πόντους ἐρίων, συνηθέσταται εἶσι παρὰ πολλοῖς λαοῖς μυθολογικαὶ παραστάσεις τῶν νεφῶν ὡς ἐρίων ἢ ὕδασι νεωτέρων τινῶν μυθολόγων, ἀναγίνονται εἰς τὰ μεταμυθολογικὰ φαινόμενα τοὺς μύθους, τοὺς λέγοντας ὅτι ἡ Ἀ. εὔρε καὶ ἐδίδασκε τὴν θαλασσιουργίαν καὶ καθόλου τῆς γυναικείας τέχνης. Αὕτῃ ἡ Ἀ. καὶ Ὁμήρῳ ἐπιείχεται τὸν ἔχοντα πέπλον καὶ τὴν ἐσθήτα τῆς Ἥρας εἰς ἄ-

γαπητὰς αὐτῇ παρθένους δίδει τὴν χάριν «ἔργα ἐπίστασθαι περικαλλέα», ἐγκωμίων δὲ μέγα γυναικῶν εἶναι ὅτι ἱσσοφρίζουσι κατὰ τὰ ἔργα τῇ Ἀ. Ἐν ἀγῶνι περὶ ὑφαντικῆς ἐνίκησε τὴν Ἀράχνην (βλ. λ.) μεταμορφωθείσαν εἰς τὸ ἐμύνημον ζῶον σύμβολον δ' αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ ἡλακότης, ἣν ἔφερον ἐν χειρὶ καὶ τινὰ τῶν Παλλαδίων (βλ. λ.). Ὁ Ὁμήρος μνημονεύει ὅτι αἱ ἐν Τροίᾳ γυναῖκες ἀνέβητον τῇ Ἀ. κάλλιστον ἀνάθημα ἀπέπλον χαριέστατον καὶ μέγιστον· εἶναι δὲ τοῦτο πιθανῶς παλαιότατον ὀρησκαυτικὸν ἔθιμον, ἐπαναλαμβάνομενον ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων. Τὴν πολυτεχνίαν τῆς Ἀ. δηλοῖ ἡ ἐπωνυμία αὐτῆς Ἐργάνη κατὰ τὴν Παιονίαν, πρῶτοι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπωνόμασαν οὕτω τὴν Ἀ., ἀλλὰ πλὴν τῶν Ἀθηνῶν, ἐνθα καὶ ἱερὸν τῆς Ἐργάνης Ἀ. ἦν ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἐλατρεύετο ἡ Ἀ. Ἐργάνη ἐν Σπάρτῃ, Ὀλυμπίᾳ, Μεγαλοπόλει, Θεσπιάδῃ, Ἀθῆνῃ (Ὀργάνη) καὶ Σαμῷ. Τὴν αὐτὴν ἐννοίαν ἔχουσι καὶ δύο ἕτεραι ἐπωνυμίαι τῆς θεᾶς, Καλλιέργης (ἐν Ἐπιδάμῳ) καὶ Πηνίτις, ἰσως δὲ καὶ ἡ ἐπωνυμία Τελχινία (ἐν Τεμμησσῷ), ἀναφερομένη πιθανῶς εἰς τὴν τέχνην τῆς κατεργασίας τῶν μετάλλων, διότι οὐ μόνον τῆς ὑφαντικῆς καὶ τῶν γυναικείων καθόλου τεχνῶν, ἀλλὰ καὶ πάσης εὐτεχνίας διδάσκαλος ἐμυθολογεῖτο ἡ Ἀ. Αὕτῃ ἐδίδασκε τὴν γλυπτικὴν, τὴν τορευτικὴν, τὴν ἐγκαυστικὴν, καὶ μετὰ τοῦ Ἡραίου, καὶ Ὁμήρου, τὴν διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κατασκευὴν παντοίων καλλιτεχνημάτων. Εἰδομεν δ' ἀνατολίῳ ὅτι πρώτη ἡ Ἀ. εὔρε τὴν ζεύξιν τῶν ἵππων καὶ τῶν βοῶν, ἐπενέτης μουσικῆς ὀργανα καὶ καθωδήγησεν εἰς ναυπηγίαν νηῶν τὸν Δαναὸν καὶ τοὺς Ἀργεοναύτας. Ἀλλὰ καὶ τῶν εὐτελεστέρων καὶ βαναύσων τεχνῶν ἡ ἀρχὴ εἰς τὴν Ἀ. ἀνήγεται, ὡς τῆς κναφευτικῆς καὶ τῆς σκυτοτομίας, καὶ τῆς Ἀ. τὴν προστασίαν ἐπικαλεῖται ὁμηρικόν τι ἐπιγράμμα ὑπὲρ τῆς καμίνου τῶν κεραμείων. Τοῦτου ἕνεκα οἱ χειρῶναχτες ἦγον ἐν Ἀθήναις εἰς τιμὴν τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἡραίου ἐορτὴν τὰ Καλχεῖα, ὃ καὶ Ἀθηναῖα ἐκάλεον. Καὶ τῆς ἱατρικῆς τέχνης προστατίς μυθολογεῖται ἡ Ἀ. ἐπωνομαζομένη διὰ τοῦτο καὶ Παιονία καὶ Ὑγία· ταύτης δὲ τῆς Ἀ. Ὑγίας τὸ ἄγαλμα, οὐ μέχρι τοῦ νῦν στήκεται κατὰ χώραν τὸ βάθρον, ἵδρυσεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὁ Περικλῆς. — Ἐν Μεγαλοπόλει δ' ἐλατρεύετο ἡ Ἀ. καὶ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Μαχανίτις, «ὅτι βουλευμάτων ἐστὶν ἡ θεὰ παντοίων καὶ ἐπιτεχνημάτων εὐρέτις». Ἐκ τῶν μύθων τούτων καὶ παραστάσεων ἐπήγαγε πρωϊαῖατα ἡ ἡθικὴ ἐννοία τῆς θεότητος τῆς Ἀ. ὡς τύπου τελειοτάτου τῆς σοφίας καὶ πάσης ἀνθρωπίνης ἀρετῆς. Κατὰ τὸν παλαιότατον τοῦ Ὁμήρου ἐξηγητὴν, τὸν πρῶτον παρὰ τοῦ ποιητοῦ τοῦτου γραψάντα, Θεαγένη τὸν Ῥηγίον (παρὰ τὰ

τέλη τοῦ ε' αἰῶνος π. Χ.) ἡ Ἀ. ἦν ἡ πρό-
ηγος ἐκείνη ἐκχρηστικὴ τὴν φύσιν τῆς θεᾶς καὶ
Δημόκριτος δ' Ἀδελφεύτης, λέγων «ὅτι φρόνη-
σις ἐστίν, ἧς ἡ συμβαίνει τρεῖς ἀπογεννη-
σθαι ἀγαθὰ, εὐλογεῖσθαι, λέγειν καλῶς,
πράττειν ὡς δεῖ». Ὁ Πλάτων ἐξηγεῖται τὸ ὄ-
νομα τῆς Ἀ. ὡς σημαίνει θεῶν νόστιμον. Κατὰ
τὸν Ἀριστοτέλην «τῇ Ἀθηνᾷ τὴν ἐπιστήμην
περιτίθειμεν καὶ τὴν τέχνην» κατὰ δὲ τοῦ
Στωϊκοῦ ἡ Ἀ. φρόνησις καὶ ἀρχήναι εἶναι
δοκεῖ. Ὁ Ὀμηρὸς ἐπωνομαζοῖ τὴν Ἀ. καὶ Πο-
λύδωρον, ποιεῖ δ' αὐτὴν λέγουσαν τῷ Ὀδυσ-
σεϊ, ὅτι δὲν οὐ ἐγκαταλίπη αὐτόν, ἀγγίζουσιν
καὶ ἐξέρπονται καὶ ὄριστον ἄντα ἅπαντων ἀν-
θρώπων «βουλὴ καὶ μύθοισι», ὡς αὐτὴ φημι-
ζέται ἐν πάσι θεοῖς ἀρχὴ τε καὶ κέρδεσιν». Κατὰ
τὸν Πλάτωνα ἡ Ἀ. «ἔσθ' ἔχει τῷ πατρὶ
μέναν καὶ ἐπιφρονά βουλήν», εἰς δὲ τὸν μῦ-
θον περὶ τῆς γεννήσεως τῆς Ἀ. φαίνεται ὅτι
ἀποβῆκε δὲ ποικίλης τῆς Θεογονίας, ὡς οἱ πλεί-
στοι τὴν ἀρχαίαν, ἀλληγορικὴν ἔννοιαν. Ὡς
θεὰ τῆς φρονήσεως ἦν ἡ Ἀ. ἐπίσκοπος τῶν
ἐκκλησιῶν τοῦ δήμου (Ἀγοραία), ταύτην δὲ
μετὰ τοῦ Διὸς Βουλαιῶν ἐπεκαλοῦντο καὶ οἱ
Βουλαῖται, ὅπως ἐρῶς βουλεύοντα (Βου-
λαία, ἐν Σπάρτῃ δ' Ἀμβουλία). — Συνάρ-
τῃ ἡλικίᾳ ἔννοια τῆς Ἀ. εἶναι καὶ ἡ παράστα-
σις αὐτῆς ὡς Παρθένου. Ἦν ἡ καὶ ἑξοχὴν
ἄσπιλος θεὰ, ἡ τυρλώμενη τὸν Τειρεσίαν, διότι
εἶδεν αὐτὴν λουομένην καὶ μετὰ βδελυγμίας
ἀποκοινοῦσαν τὸν ἔρωτα τοῦ Ἡφαίστου. Τὴν λα-
τρεῖαν τῆς Παρθένου ἐν Ἀθήναις ἀπεθανάτιζεν
τὰ κάλλιστον τῶν τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης ἔργων,
ὁ Παρθένων καὶ τὸ ἐν αὐτῇ χρυσελεφάντινον ἄ-
γαλμα τοῦ Φειδίου (βλ. λ. Παρθένων καὶ Φειδίας).

Ἀ τρεῖς αἱ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐν ταῖς πλεί-
στασις τῶν Ἑλληνιστῶν πόλεων ἦσαν ἀνιδρυμένα
ἱερὰ τῆς Ἀ. καὶ ἔσονται ἦγοντο εἰς τιμὴν αὐ-
τῆς. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἐπιμάρτο ἡ θεὰ ἐν Ἀ-
θήναις. Κατὰ Παντανίου «ἱερὰ τῆς Ἀ. ἐστὶν
ἡ τε ἄλλη πόλις καὶ ἡ πᾶσα ὁμοῦως γῆ (καὶ γὰρ
ὅσους θεοὺς καθέστημεν ἄλλους ἐν τοῖς δή-
μοις σέβειν, οὐδὲν τι ἦσαν τὴν Ἀθηναίων ἀγρυ-
πνίαν ἐν τιμῇ)». (Ὅτι ἐπὶ ἡλίου ὁ Ξέρξης, οἱ Ἀ-
θηναῖοι ἐκύρωσαν τὸ ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους
γραφέν ψήφισμα «τὴν μὲν πόλιν παρακατα-
θέσθαι τῇ Ἀ., τῇ Ἀθηναίᾳ μὲν δὲ οὐ σὺν, τοὺς
δ' ἐν ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριή-
ρεις». Μεδέουσιν τῆς χώρας, καὶ Κληδοῦχον
ἀπεκάλουν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πολιοῦχον θεῶν
καὶ μύθον ἀρηγούτων παλαιότατον περὶ ἔριδος
τοῦ Περσίδωρος πρὸς τὴν Ἀ. ὑπὲρ τῆς γῆς.
Ἦν ἔρην ἐκρίναν οἱ βασιλεῖς τῆς χώρας (ὁ
Κέρκωψ, ὁ Κρανίας καὶ ὁ Ἰφρυζίων) ἡ κατ'
ἄλλους μύθος οἱ δώδεκα θεοί, καὶ τοῖσι δι-
καζόντων ἡ χώρα ἐκρίθη τῆς Ἀ. Μαρτύριον
τῆς καταλήψεως τῆς χώρας ἐφύτευσε ἡ Ἀ.
τὴν ἐλαίαν (κατ' ἄλλους μεταγενεστέρους μύ-
θους πληρώσας τῆς Ἀ. διὰ τοῦ δόρατος τὴν
γῆν ἀνεφύη θαυμασίως ἡ ἐλαία) ἡ δ' ἐλαία

αὕτη ἡ ἀστὴ καλουμένη καὶ πάγκυρος διὰ τὴν
χρυσυκρότητα ἐδείκνυτο ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἐν
τῷ Πανδρῶσει, μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων
τῆς ἀρχαιότητος, ἐκ κλάδου δὲ ταύτης ἐφυ-
τεύθησαν αἱ ἐν τῇ Ἀκαδημείᾳ ἱερὰ ἐλαία, αἱ
μοριαί. Ὁ τε περὶ φυτεύσεως τῆς ἐλαίας, καὶ
οἱ ἄλλοι παλαιοὶ ἀττικοὶ μῦθοι περὶ Ἐριγύ-
νους, Ἀγλαῦρου καὶ Πανδρῶσου (βλ. τὰ ἔρ-
ωρα ταῦτα) ἐμφαίνουσιν ὅτι ἐν ἀρχαιοτάτοις
χρόνοις ἐλατρεῖτο ἐν Ἀττικῇ ἡ Ἀ. μάλιστα
ὡς θεὰ τῆς γεωργίας καὶ τῆς δεινδρομίας.
Εἰς τοιαύτην δὲ λατρείαν τῆς Ἀ. ἀναφέρον-
ται καὶ πολλαὶ τῶν ἀττικῶν ἐσθῶν, αἷον τὰ
Προχαριστήρια, τὰ Πλυντήρια, τὰ Ἀρροφῆρια,
τὰ Σκιροφῆρια, τὰ Ὀσχοφῆρια κλπ. Καὶ αἱ
λαχρῶ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμᾶτο πιθανῶς ἡ Ἀ.
ὡς ἐπιστάτις τῆς γεωργίας, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ
τῶν ἐπωνυμιῶν αὐτῆς Κισσαία (ἐν Ἐπιδάμῳ),
Κολοκασία (ἐν Σικυνῶνι), Βοαρμία καὶ Βου-
δαία (περὶ ὧν εἰπώμεν τινα ἀνωτέρω), Κυπα-
ρισσία (ἐν Ἀσιῳπῇ τῆς Λακωνικῆς) κλπ. — Ἦν
Ἀ. εἶθον πρὸ πάντων βεῖς ἀγελαιας, καὶ ταύ-
ρους (θεῶν καὶ Ταυροδόλος ἡ Ταυροπίλος ἐπὶ
νομάζειν) εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀναφέρονται καὶ
τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνὰ γλῶσσαν τοῦ Ἡρακλίου
τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης, τὰ ἀπεικονίζοντα Νίκην
ἀγρυπνῶσαν εἰς θυρίαν, οὐδέποτε δ' ἀλ-
γας. — Ἰερὰ δ' αὐτῇ ἦσαν ἡ γλαυξ, ὁ ὄρεξ
(τὸ σύμβολον τῶν χρόνων θεῶν), ὁ ἀλκίσκος
(διὰ τὸ μάχημον), ἡ κορώνη (ἐν Ἀθήναις), ἡ
ἐλαία καὶ ἡ βοῖα. — Ἦσαν δ' ἀφιερωμένα αὐτῇ
ὁ βοιωτικὸς μῆν Ἀλαλκομένης, ὁ αἰτωλικὸς
Ἀθήναιος, ὁ αἰτικὸς Σκιροφῆριον, καὶ ἐκ τῶν
ἡμερῶν ἡ τρίτη ἐκστῆς δεκάτης τοῦ μηνὸς
μάλιστα δ' ἡ τρίτη φθινότου, κατὰ παραμυθί-
α λογίαν τοῦ ἐπωνύμου αὐτῆς Τριτογένειας. — Ἐ-
σονται εἰς τιμὴν τῆς Ἀ. ἦγοντο αἱ ἐπιμηναι,
περὶ ὧν ἐκτενέστερος γίνεται λόγος ἐν ἰδίῳ
περὶ ἐκστῆς ἔθροισι. Ἐν Ἀθήναις τὰ Πανα-
θήναια (μικρὰ καὶ μεγάλα), τὰ Χαλκεία ἡ Ἀ-
θήναια, τὰ Πλυντήρια καὶ Καλλυντήρια, τὰ
Σκιροφῆρια καὶ τὰ Ἀρροφῆρια ἐν Κορίνθῳ τὰ
Ἑλλώτια ἐν Τεγείᾳ τὰ Ἀλεαῖα καὶ τὰ Ἀ-
λώτια ἐν Κορινθίᾳ τὰ Ἰτῶνια ἐν Ῥόδῳ καὶ
ἐν ἀποικίαις τῶν Ἀθηναίων τὰ Παναθήναια. —
Ἐκ τῶν ἀρχαίων ναῶν τῆς Ἀ. περιεσώθησαν
μέχρι τοῦ νῦν, καθ' ὅσον γινώσκωμεν, ἔσονται
ἡ ἔχνη μόνον τῶν ἐπομένων. 1) Δωρίου ναοῦ
ἀρχαιοτάτου ἐν Συρακοῦσαις. 2) τοῦ παλαιοῦ
ναοῦ τῆς Πολιτείας Ἀ. ἐν τῇ Ἀκροπόλει.
3) τοῦ παλαιοῦ Ἑκατομπεδίου ἐν τῇ Ἀκροπό-
λει θεμελίαν. 4) τοῦ ἐν Ἀίγιγι. 5) τοῦ τῆς Σου-
νιάδος Ἀθηνᾶς ἐν Σουνίῳ. 6) τοῦ Παρθενώ-
νους. 7) τοῦ τῆς Ἀλεῖας Ἀ. ἐν Τεγείᾳ (τοῦ
Δ' αἰῶνος). 8) τοῦ ἐν Περγᾷ (τοῦ Γ' αἰῶνος)
καὶ τῶν ἰωνικῶν ναῶν, 9) τοῦ Ἐρεχθίδου, 10) τοῦ
τῆς Ἀθ. Νίκης ἐν τῇ Ἀκροπόλει, 11) τοῦ ἐν Περ-
γῇ (τοῦ Δ' αἰῶνος). Ἀμφιβολοῦν δ' ἂν ἦσαν ναοὶ
τῆς Ἀθ. ὁ ἐν Κορίνθῳ παλαιὸς Δωριεὺς ναός

κοινῶς τῆς Χαλκιδίτιδος Ἀθ. λεγόμενος καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις τῆς Προνοίας Ἀθ. ὑποταθείς καὶ οὐχ ἄλλῳ μόνον σφύρονται. — Περὶ δὲ τῶν ἀρχαίων ἀπεικονίσεων τῆς Ἀ. δὲν κρίνομεν σκόπιμον νὰ διαλάβωμεν ἐνταῦθα. ἐπειδὴ πρὸς σαφὴ παραστάσιν αὐτῶν εἶναι ἀναγκαῖαι μακρὰ περιγραφαί, δυσανάλογοι πρὸς τὰ ὅρια τοῦ παρόντος λεξικοῦ ἀρκούμεθα δὲ νὰ περὶ-πέμψωμεν εἰς τὰς ἀξιολογώτερας τῶν εἰδικῶν περὶ τούτων πραγματειῶν ἥτοι: Gerhard, Ueber die Minervendidole Athens ἐν Gesammelte Akad. Abhandlungen Berl. 1866 T. I. σ. 229 — 258. — O. Jahn, De antiquissimis Minervae simulacris atticis. Lpz. 1866. — Th. Schreiber, Die Athena Parthenos des Phidias. Lpz. 1893. — Furtwängler ἐν Roscher's Lex. d. Myth. 1884 σ. 687 — 704. — Baumeister, Denkmäler. München 1884 τ. I. σ. 209 — 221. — Preller, Gr. Myth. Berl. 1887 τ. I. σ. 225 κέ. — Langl, Gr. Gottergestalten. Wien 1887 σ. 11 κέ. — Collignon, Mythologie figurée de la Gr. Paris. σ. 62 — 80.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλήνες ἐταυτίζον τὴν Ἀ. τῇ Νηΐδ τῶν Αἰγυπτίων, ἣτις ὅμως οὐδὲν φαίνεται ἔχουσα κοινὸν μετὰ τῆς ἑλληνικῆς θεότητος. (Βλ. καὶ λ. Ἀθόρ). Εὐλογοτάτη ὅμως ἦν ἡ συνταύτισις τῆς Ἀ. καὶ τῆς Minerva τῶν Τυρρητῶν καὶ τῶν Ῥωμαίων, ἥς ἡ λατρεία καὶ πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιβράσεως εἰ-ἔλαβε πολλὴν τὴν ομοιότητα πρὸς τοὺς μύθους καὶ τὴν λατρείαν τῆς τῶν Ἑλλήνων Ἀ. Ἡ MENEPPA ἢ MENAPPA τῶν Τυρρητῶν ἐν τριᾷδε λατρευομένη μετὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ἦν κεραυνία θεὸς, εὐρέτις τῶν τεχνῶν καὶ τῆς μουσικῆς. Ἐν τισὶ τυρρητικαῖς κατό-πτοις ἀπεικονίζεται πτερωτὴ, φοροῦσα κόρυθα καὶ τεθωρακισμένη διὰ τῆς Αἰγίδος, ἐν ἣ τὸ Ῥοργόνειον. Ἡ δὲ τῶν Ῥωμαίων Minerva εἶχε μὲν παλαιότερα ἰσὰ ἐν τῇ Καπιτωλίῳ, τῇ Ἀδεντίνῳ καὶ τῇ Καίλιῳ λόφῳ, ἤγοντο δ' εἰς τιμὴν αὐτῆς κατὰ Μάρτιον καὶ Ἰούλιον πενήνημεροι ἑορταί (Quinquagrus), ὧν μετέ-χον γυναῖκες καὶ παρθένοι, τιμῶσαι τὴν θεὸν ὡς εὐρέτιν τῆς τελαστουργίας, συναεῖς σκυ-τετόμοι λεπτοουργοί, εἰς αὐτὴν ἀνάγοντες τὴν εὐρεσίαν τῶν τεχνῶν αὐτῶν, πρὸς δὲ ποιητὰς καὶ ῥήτορας, ἱατροί (Minerva Medica), ζω-γράφοι καὶ ἀνδριαντοποιοί καὶ πάντες συλλή-θον οἱ τὰς ἐλευθερίους τέχνας μετατρέχοντες, ὧν προστάτην καὶ διδάσκαλον ἐνόμιζον τὴν θεόν. Ἐν τῇ Καίλιῳ λόφῳ ἐτιμᾶτο ἡ Κεφα-λαία Ἀθηνᾶ (Minerva Capita, ἢ Capita), θεωρουμένη ὡς θεὰ τῆς φρονήσεως. Προ-ἔντος τοῦ χρόνου ἕνεκα τῆς ῥοπῆς ἦν ἔ-σχον οἱ Ἕλληνες εἰς τὰ γράμματα ἐν μέρει δὲ καὶ εἰς τὴν ὀρησκίαν τῶν Ῥωμαίων ἢ ζω-μακίῃ Minerva ἐξομοιωθὴ τέλει πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν. [II.]

Ἀθηναγόρας, Ἀθηναῖος, ἐδίδασκε τὴν φιλοσοφίαν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἡριστικῶς δὲ γινόμενος ἀνεδειχθὼν εἰς τῶν ὀρεμωτέρων αὐ-τοῦ ἀπολογητῶν. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὸ ἀναφε-ρόμενον ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Σιδητοῦ ὅτι, πρὸς-στη τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σχολῆς καὶ ὑπῆρξε διδάσκαλος Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείου, Ἡμέρας κατὰ τὸν Β' αἰῶνα, ἀγνοεῖται δ' ὅπως πότε ἐγεννήθη, πότε καὶ πῶς ἐγένετο χριστιανός, ἢ ποῦν τι εἶδος θανάτου ἀπέθανε. Τῷ 176 ἐνεγείρισεν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας Μάρκον Ἀδρήλιον καὶ Κόμμοδον ἀπολογία ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρε-σβεῖς περὶ χριστιανῶν», ἐν ἣ δεικνύει βα-θεῖαν γνῶσιν τῶν ἐθνικῶν ὀρησκείων καὶ τῆς ἀρχαίας κοσμογονίας, ἀναίρει τὰς μομφὰς τὰς ἀποδιδόμενας τοῖς χριστιανοῖς ὑπὸ τῶν ἐθνι-κῶν, ὅτι θῆθεν ἦσαν ἄθεοι καὶ ἐτέλειον ἐν ταῖς συνάξεσιν αὐτῶν θυσίασι θείαν καὶ οἰδιο-θείου μίσεως, καὶ σκιαγραφεῖ ζωηρῶς τὰ ἥθη τῶν χριστιανῶν, Ὁ Ἀ. συνέγραψε καὶ ἑτε-ρὸν ἔργον «περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν», ἐν ᾧ πει-ρᾶται νὰ πειδείξῃ φιλοσοφικῶς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Ἀμφοτέρω τὰ ἔργα ταῦτα ἐξέ-δωκεν ὁ Otto τῷ 1857. [II. K. Κοντογόνου Φιλολ. καὶ κριτ. ἱστορία τῶν Πατέρων. Α. 240. Ἐν Ἀθῆναις, 1851 καὶ Τγν. Μοσχάκη, Μελέτη περὶ τῶν χριστ. Ἀπολογητῶν τοῦ Β' καὶ Γ' αἰῶνος. Ἀθῆναι, 1876. Γ. Βελλίου, Κριτικὴ πραγματεία εἰς τὸν Ἀθηναγόραν. Ἀθ. 1860. [I. M.]

Ἀθῆναι (Τοπογραφία τῆς ἀρ-χαίας πόλεως) καὶ θωρ. Ἀθῆναι, κοι-νὸς Ἀθῆναι, λατ. Athenae, ὑπὸ τῶν παλαιῶν κατὰ τοὺς μέσους χρόνους Στέφαν, ὑπὸ δὲ τῶν Τούρκων Στέφαν καὶ Ἀτίνιχ: ἡ παλαιότητα καὶ ἐνδοξοτάτη τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ἡ Ἑλλάδος Ἑλλάς καὶ Ἑλλάδος ἐθναλμὲς ὑπὸ τῶν ἀρ-χαίων ποιητῶν κληθεῖσα, πρωτεύουσα νῦν τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, κειμένη ἐν 37° 58' βορ. πλ. καὶ 11° 22' ἀν. μήκ. τοῦ μεσημέρι. τὴν Παρισίων, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Κηφιστοῦ καὶ Ἰλισσοῦ ἐν τῇ κυριωτάτῃ τῶν πεδιάδων τῆς Ἀττικῆς, τῇ ἐριζομένη Β καὶ ΒΔ ὑπὸ τῆς Πάρνηθος καὶ τοῦ Αἰγάλεω, Α καὶ ΝΑ ὑπὸ τοῦ Βριλητσοῦ ἢ Πεντελικοῦ, Ν καὶ ΝΑ ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

Τὴν θέσιν καὶ τὴν περιόχην τῆς ἀρχαίας πόλεως συνάμειθα νὰ ἐρίσωμεν ὡς οἶόν τε ἀ-σφαλέςτατα, ὁδηγούμενοι ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ Παισανίου, τῶν μαρτυριῶν πολλῶν ἀρ-χαίων συγγραφέων, μάλιστα δ' ἐκ τῶν σφωμέ-νων λειψάνων τῶν ἀρχαίων τεχνῶν.

Αἱ νεώτεροι τοπογραφικαὶ ἐρευνᾶι ἀπεκα-λύψαν πολλάκις τῶν Ἀθηνῶν λειψάνων τῶν ἀρχαίων τεχνῶν τῶν ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰκοδωρηθέντων. ἄτινα ἐρίξουν τὴν κυρίως ἐδαφικὴν ἑκτατὴν τῆς ἀρ-χαίας πόλεως Ἀθηνῶν τῆς μέχρι τῶν Ῥωμα-

κῶν χρόνιον. Τὰ σπουδαιότερα λείψανα τῶν τευχῶν τούτων τῆς πόλεως εἶνε τὰ σωζόμενα πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος ἀναγκαζόμενα ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας. Δύο πύλαι μικρὸν ἀπέχονται ἀλλήλων συνδέονται διὰ διπλῶν παραλλήλων τευχῶν, ὧν τὴν συνέχειαν δυνάμεθα νὰ παρακαλοῦμεθα νὰ ἐκτερίω-
 θεν τῶν δύο πύλων ἐκτεταμένην πρὸ περιπτου μέτρα πρὸς Βορ. Ανατ. καὶ 36 μ. πρὸς τὸ Μεσημ. Δυτ. Κατὰ τὴν ὕψωμα ἔμως τὸ ὅποιον διασχίζεαι σήμερον ὁ σιδηροδρόμος καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου καίται ὁ ναῦκος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τὸ ἐξωτερικὸν παραλλήλων τεῖχος λήγει, ἐν περιπτῶν ἔνεκα τῆς φυσικῆς οὐχυρότητος τοῦ ὄρους. Ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου τὴν διέυθυνσιν τοῦ τεύχους ὀρίζει αὐτὸ τὸ φυσικὸν σχῆμα τῶν ἔργων· λείψανά τινα σωζόμενα πρὸς δυσμὰς τοῦ ναῦκου τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου δεκνύουσιν ὅτι τὸ τεῖχος ἐξετείνετο ἐντεῦθεν μὲ ἐμαλὴν πρὸς μεσημβρίαν κλίτην πρὸς τὸν ἐπίπεδον γῶρον τὴν μεταξὺ τοῦ ἱεροῦ τῶν Νομῶν καὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου, ἐκτείνετο δὲ καμπτόμενον πρὸς δυσμὰς περιλαμβάνει τὸν γῶρον, ἐφ' οὗ σήμερον ἱδρύται τὸ ἀστεροσκοπεῖον· εἴτα δὲ πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀνατολὰς ἐκτείνονταν περιλάμβανε τὴν Πνύκα καὶ ἀνῆρχετο μέχρι τοῦ Μουσειῦ περιλαμβάνον ἐντὸς καὶ τὸν γῶρον, ἐφ' οὗ ἱδρύται τὸ Μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου. Ἐντεῦθεν ἐτρέπετο τὸ τεῖχος πρὸς ἀνατολὰς παραλλήλως τῆς βορείας ὁδοῦ τοῦ Ἰλισσοῦ, μέχρι τοῦ παρὰ τὴν Ὀλυμπιεῖον γῶρου. Τὴν περικεῖρα ἀνατολικὴν διέυθυνσιν τοῦ τεύχους δὲν δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ ἐρίσωμεν, ἐπειδὴ δὲν εἶνε βέβαιον ἂν τὰ σωζόμενα ἐν τῇ ἀνακτορικῇ κήπῳ εἰσπία εἶνε λείψανα καὶ ταῦτα τοῦ ἀρχαίου τεύχους. Ἡ βορεῖα πλευρὰ τοῦ τεύχους, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν σωζομένων πολλαγού λευκῶν, διήρχετο διὰ τοῦ βασιλικοῦ σταδίου, διασχίζουσα δὲ λοξῶς τὴν ὁδὸν Σταδίου ἐτρέπετο πρὸς δυσμὰς μέχρι τοῦ Διπύλου. Τὸ τεῖχος τοῦτο κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θουκυδίδου εἶχε περιζέρεαν τριῶν καὶ τεσσαράκοντα σταδίων. (Περὶ τῶν ὀμικρῶν τευχῶν βλ. λ. Πειραιεύς). Πρὸς τὰ περίξ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἔφεραν ἐκ τοῦ τεύχους διάφοροι πύλαι· ἦσαν δὲ αὗται αἱ ἑξῆς. Ἡ Πειραικὴ πύλη, ἥτις ἔκειτο πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μεταξὺ τοῦ ἱεροῦ τῶν Νομῶν καὶ τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου. Ἡ Ἀχαρνικὴ πύλη πρὸς βορρᾶν, μεταξὺ δὲ τῶν δύο προμνημονευθεισῶν τοῦ Διπύλου πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τῆς πόλεως πλησίον τῆς Ἀγίας Τριάδος. Ἰκτὸ τοῦ Διπύλου ἔφεραν ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν, τὸ Θριάσιον πεδῖον (ἐξ οὗ καὶ τὸ Δίπυλον «Θριάσιον πύλαι» ἐπωνομάζετο) καὶ πρὸς τὸν Πειραιᾶ. Αἱ Μελιτικαὶ πύλαι ἔκειτο πιθανῶς πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου ἢ παρὰ τὸν ναῦκον τοῦ ἁγίου Δημητρίου Λουμβαρδοῦ. Αἱ Ἰπώνιαι πύλαι πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς πόλεως καὶ πρὸς

τῇ Φαληρικῇ ὁδῷ. Αἱ Διοχάρους πύλαι ἔκειτο πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως πλησίον τοῦ ἀρχαίου Λυκαίου. Πρὸς ἀνατολὰς εἰς πύργον ἔφερε καὶ ἡ Διομήδης καλουμένη πύλη. Πλὴν τῶν πύλων δὲ τούτων μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ πυλίδες τινὲς τοῦ τεύχους.

Ὅπως ἅπαντα ἡ Ἀττικὴ εὖτω καὶ ἡ πᾶσι τῶν Ἀθηνῶν ἦτο διηρημένη εἰς διαφόρους δήμους, οἵτινες ἐπὶ Κλεισθένους τὸ πρῶτον σαρκεύοντες ἀπ' ἀλλήλων ὠρίσθησαν. Κατόπιν ὁμοῦ ἐπῆλθε πάλιν συγχωσὶς τις τῶν δήμων, ὥστε τὸ ὄνομα δήμου τινὲς μεταπίπτετο συχνά εἰς ἄλλων ἔριστον· ὁδὸς ἡ καὶ στενωποῦ τινός. Ὁ ἐρισμὸς τῶν δήμων ἐγένετο ἐπὶ προὔπαρσιν τινὶ βασιλεῖ· ἔνεκα τούτου δὲ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως δὲν θύναται πάντοτε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς βέβαια ἔρια δήμου τινός. Βέβαιον ἔμως εἶνε ὅτι ὁ δήμος Κεραικῶν ἢ Κεραικῶν ἢ Κεραικῶν ὁ δὲ δήμος οὗτος ἀπὸ τέλει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ ἐπιφανέστατον μέρος τῆς πόλεως τὸ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀκροπόλεως καίμενον. Ὁ δήμος Μελιτικῶν ἔκειτο πρὸς τὸ μεσημβριοδυτικὸν μέρος τῆς πόλεως κατελαμβάνει δὲ περὶ τὴν Πνύκα γῶρον καὶ ἐξετείνετο ἰσῶς μέχρι τοῦ Θηραίου. Μετὰ μείζονος ἀσφαλείας δυνάμεθα νὰ ἐρίσωμεν τὴν θέσιν τοῦ δήμου Κεραικῶν. Ἦσαν δὲ δύο Κεραικοί, ὁ μὲν ἐντὸς τῶν τευχῶν τῆς πόλεως ὁ δὲ ἔτερος ἔξω. Ὁ ἔξω Κεραικὸς ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Διπύλου μέχρι τῆς ἑξ' ὅλα στάδια ἀπέχουσης Ἀκαδημίας. Ὁ δὲ ἐντὸς τοῦ Διπύλου Κεραικὸς περιελάμβανε τὴν Ἀγορὰν καὶ ἐξετείνετο μέχρι τοῦ πρὸ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς Ἀκροπόλεως γῶρου. Ὁρεῖσθαι ἔμως νὰ δηλώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπέκτασις τοῦ ἐντὸς τοῦ Διπύλου Κεραικοῦ πιστεύεται μόνον ὑπὸ μεταγενεστέρων μαρτυριῶν ὅχι ἔμως καὶ ὑπὸ μαρτυριῶν τοῦ 19' καὶ τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος. Φαίνεται δὲ μάλλον πιθανὸν ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὁ δήμος οὗτος περιελάμβανε μικράν τινα ζώνην τοῦ περὶ τὸ Δίπυλον γῶρον, ὡς δείκνυει ἡ ἀνακαλυφθεῖσα πρὸς τὸ μεσημβριοδυτικὸν μέρος τοῦ Διπύλου ἐπιγραφὴ ἡ σημαίνουσα τὸν ἕτερον ὅρον τοῦ Κεραικοῦ. Ὁ δήμος οὗτος, ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ δηλοῖ, ἦτο τὸ κέντρον καὶ ἡ συνοικία τῶν Κεραικῶν. Ἀγνωστος εἰς ἡμᾶς εἶνε τὸ ὄνομα τῆς τοποθεσίας τοῦ δήμου Κολυττοῦ. Πόλλαι ἐκδολογίαι ἐγράφθησαν περὶ τούτου, οὐδεμία ἔμως αὐτὸν φαίνεται πιθανή. Πλείονι μαρτυρία ὑπάρχουσιν περὶ τῆς θέσεως τοῦ δήμου Κολωνοῦ. Ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων καὶ ἐκ τινῶν ἀνακαλυφθεισῶν ἐπιγραφῶν γίνονται φανεράν ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς ἡδὴ τὸ Δ' αἰῶνος ὑπῆρχον τρεῖς Κολωναί. Ἐκ μαρτυρίας δὲ τινος τοῦ Θουκυδίδου μανθάνομεν ὅτι ὁ Ἰππίος Κολωνὸς ἔκειτο πλησίον τῆς Ἀκαδημίας ἀπέχων θέκα τῆς πόλεως στάδια· φαίνεται λίαν πιθανόν ὅτι καὶ

καὶ οἱ ἄλλοι Κολωνοὶ συνείχοντο τοπικῶς μετὰ τοῦ Ἰππίου καὶ ἀπετέλουν χώρον τινά, ὅστις ἐξτείνεται μέχρις αὐτῆς τῆς πόλεως καὶ ἔφερον ἐκεῖ μαρρικῆς διακρίσεως τὸ κοινὸν ὄνομα Κολωνός. Ἀντικεῖ δὲ ὁ Κολωνὸς εἰς τρεῖς φυλὰς τὴν Ἀγγιῖδα, Λεοντιδα καὶ Ἀντιοχιδα. Ἀπὸ ἐτέρου ὅμως αἱ σφαιζόμεναι μαρτυρίαι περὶ τοῦ μ. σ. θ. ἰ. ς. ὅ. ἂ. γ. ο. ς. ο. Κολωνοῦ ἀποδεικνύουσιν ὅτι οὗτος ἔκειτο πλησίον τῆς πόλεως, πρὸς τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος.

Πλὴν τῶν εἰρημένων δῆμων, οἵτινες κατὰ μέρος ἔκειντο ἐντὸς τῆς πόλεως, ὑπάρχονσι καὶ ἄλλοι δῆμοι, οἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πρόσκειται. Εἰς τούτων εἶνε καὶ ὁ δῆμος Διόμειρα κατοικοῦμενος ὑπὸ τῆς φυλῆς Ἀγγιῖδος. Ἡ θέσις τοῦ δήμου τούτου ἦτο ἐξω τῶν τειχῶν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως. Τὸ πρόσκειναι Ἄγγρα ἐκεῖτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁδοῦ τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ ἀπετέλει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μέρος τοῦ δήμου Ἀγρυλῆς (βλ. Ἄγγρα καὶ Ἀγρυλῆ). πρὸς τὴν δὴμῶν τούτων ὑφύσται ὁ λόφος Ἀρδῆτης, πλησίον τοῦ Σταδίου. Πρόσκειναι ἐπίσης ἀπετέλει καὶ ὁ δῆμος Ἀγκύλη, καίμενον ἐξω τῆς πόλεως κατὰ τὸ μέσον περίπου τοῦ μεταμυρῶν τοίχου. Δυτικώτερον δὲ τοῦ προκειμένου τούτου πλησίον τῆς Μελιτῆς ὑπῆρχε ὁ δῆμος τῆς Κοίτης ὀνομαζόμενος. Ἀντικεῖ τῆς Πειρικῆς πόλεως ἔκειτο ὁ δῆμος Κεῖριανός, ἐν ᾧ ἦτο καὶ τὸ γυναικῶν ὄνομα. τὸ β. α. ρ. α. ο. ο. καλούμενον, ὅπῃθεν τοῦ δυτικού μέρους τοῦ ἱεροῦ τῶν Νυμφῶν (Ἀστεροειδῶν).

Ἀπὸ τῆς ἐπισημῆς ὁπωσδήποτε περιγραφῆς τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀθηνῶν παρέχει ἡμῖν ἡ περιγραφή τοῦ Παυσανίου ἀκρίβειαν κατὰ τὸν μ. χ. αἰῶνα. Ὁ Παυσανίας ἀρχεῖται τῆς περιγραφῆς τῶν ἀρχαίων μνημείων ἀπὸ τοῦ Διόλου τῆς κυριωτέρας πόλεως τῶν Ἀθηνῶν δι' ἣς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Τὸ Δίολον ἐπωνομάσθη οὕτω ἐνεκα τῶν διπλῶν εἰσόδων αἱ εἰς, ἡ δὲ ἐχυρότατον κτίριον προσημειώμενον ὑπὸ ἰσχυρῶν πύργων. Λείψανα ἑκατέρων τῶν πυλῶν καὶ τῶν πύργων σώζονται καὶ σήμεραν ἐτι καίμενα πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν Πειραιῶς πρὸς τὸ βόρειον μέρος πλησίον τοῦ ἀνατολικομεταμυρῶν εὐρίσκονται ἐπίσης λείψανα κρήνης τινος. Ὁ στικὸς τοῦ Λεξικοῦ δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἀπαριθμῶμεν πάντα τὰ μνημεῖα ὅσα εἶδεν ἡ περιγραφὴν ὁ Παυσανίας· ἄλλως δὲ καὶ ἡ θέσις τῶν πλείστων εἶνε ἀμείσητος. Ἀρκούμεθα μόνον νὰ μνημονεύσωμεν τῶν σπουδαιωτέρων καὶ τῶν σφαιζόμενων σήμερον λειψάνων.

Ἀπὸ τῶν πυλῶν ἔφερον εἰς τὸν Κεραμεικὸν δὴλ. εἰς τὴν ἀγορὰν στοὰι παρατεταγμένα ἐκτεταγμένα ὑπὸ εὐθυτενούς καὶ λείου δρόμου ἐν αἷς ἦσαν ἱδρυμένα εἰκονικὰ μνημεῖα διαφόρων περιφημῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Αἱ στοαὶ αὗται ἦσαν κατὰ μέρος μέρος προσημειωμένα εἰς ἐμπορικὰς χρήσεις ἐν τῇ ἐστὶν ὁμῶς αὐτῇ ὑπῆρχον καὶ ἱερὰ θεῶν, ὧν ἕξια ἰδιαιτέρως μνηεῖς ἦσαν τὸ γυναικῶν τοῦ Ἴρμου καὶ τὸ τέμενος τοῦ Διονύσου. Ἐν τῇ τεμένει δὲ τούτῳ ὑπῆρχεν καὶ τὸ περιφημὸν ἀνάθημα τοῦ Εὐδουλίδου. Τοῦ μνημείου τούτου λείψανα βεβαίως εἶνε τὰ εἰρεπία τὰ πλησίον τοῦ ναύσταυ τοῦ Ἀστωματῶν σηζόμενα ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς εὐρεθείσης ἐκεῖ ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς. Τοῦ ἔργου καὶ ἀναθήματος τοῦ Εὐδουλίδου μερὴ ἐπίσης ἦσαν καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ κορυφαίαις τῆς ἐτέρου ἀγάλματος, πιθανῶς Μούσης, ἀνακαλυφθεῖς ἐπίσης ἐν τῇ προσημειωμένῳ χώρῳ. Μετὰ τὴν περιγραφὴν μνημείου τινὸς καίμενου μετὰ τὸ τοῦ Διονύσου τέμενος εἰσέρχεται ὁ Παυσανίας εἰς τὸ χωρίον Κεραμεικὸν δὴλ. τὴν ἀγορὰν. Πρῶτον μνημεῖον τῆς ἀγορᾶς ἐξῆλθε τῇ εἰσερχομένῳ ἐκ τῆς πόλεως τοῦ Κεραμεικοῦ εἶνε ἡ Στοὰ Βασιλείας ἐν ᾗ ἐφυλάσσοντο ἀντίγραφα τῶν νόμων τοῦ Ἀρχόντος καὶ τοῦ Σκόλωνος. Πλησίον τῆς στοᾶς ταύτης ἦσαν ἱδρυμένα ἀγάλματα τοῦ Κένουρος καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Τιμοθέου, τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου Πύργου, τοῦ Διὸς Ἐλευθερίου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Ἐπὶ τῇ δὲ ταύτης ἦτο στοὰ τις περιέχουσα εἰκόνας τῶν δωδεκα θεῶν, ἡ Ἐλευθερίας καλυμμένη στοὰ, ἥτις ἱδρῦθη εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τὸν Περσῶν νίκης. Μετὰ τὰ μνημεῖα ταῦτα ἕξια λόγου ἐν τῇ ἀγορᾷ οἰκοδομήματα ἦσαν τὰ ἐξῆς· τὸ Μητρώον, τὸ Βουλευτήριον, τὸ Θεσμοθέσιον, τὸ Στρατηγεῖον καὶ ἡ Θόλος ἐν ᾗ εἰσιζόντο οἱ πρυτάνεις. Τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα καθιερωμένα πάντα εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πολιτείας συνείχοντο στενῶς πρὸς ἀλλήλα ἐκαλοῦντο δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πάντα ὅμοι ὡς ἀρχαία ἢ «τὸ πρυτανικόν». Τὸ σύμπλεγμα τούτου τῶν οἰκοδομημάτων ἐξτείνεται μέχρις αὐτοῦ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἀντικεῖ τῶν οἰκοδομημάτων τούτων ἦσαν πολυάριθμα ἀγάλματα ἱδρυμένα· πλησιέστερον πρὸς τὴν προμνημονεύσαν ἰδέαν ἦσαν οἱ ἀνδριάντες τῶν ἐπαινῶν ἡρώων τῶν αἰτικῶν φυλῶν, οἱ προστεθῆσαν βραζύτερον καὶ τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἀτάλλου καὶ τοῦ Πτολεμαίου, τελευταῖον δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀδριανοῦ. Μετὰ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐπαινῶν ἦτο ἱδρυμένον μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ περιφημὸν σύμπλεγμα Ἐρήνης καὶ τοῦ παιδὸς Πλάτου, αὐτῶν ἔργον μεταγενέστερα πως μίμησις σώζεται ἐν τῇ Ἰλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου. Πλὴν τῶν εἰρημένων ἀγαλμάτων ὑπῆρχον κατὰ τὸ χωρίον τούτο βιωμᾶς τις τῶν δωδεκα θεῶν καὶ ἄλλα μνημεῖα περιφημῶν ἀνδρῶν, εὐεργετῶν μεγάλων τῆς πόλεως, πολιτικῶν ἐπιφανῶν, ῥητόρων καὶ ποιητῶν οἱ ἦσαν τὰ εἰκονικὰ μνημεῖα τοῦ Δημοσθένους, Πινδάρου καὶ ἄλλων. Οὐ μακρὰν τοῦ Πινδάρου ἦσαν ἱδρυμένα αἱ περιφημοὶ εἰκόνας τοῦ

Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογαίτωνος τῶν τυραννοκτόνων (βλ. λ. Ἀντήνωρ) ἐντὶς ἐπιφανοῦς τοῦ ὅτι ἐκάλειτο Ὀρχήστρα. Ἐκεῖνο δὲ ἡ Ὀρχήστρα αὕτη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς μακρῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

Ἐντὶς τῆς ἀγορᾶς ἔκειτο καὶ ἡ Παικίληστοα, ἢν μνημονεύει ὁ Παυσανίας ὡς τὸ τελευταῖον τῆς ἀγορᾶς οἰκοδομήματα. Τὰ καταλεχθέντα ἐν τούτῳ μνημείῳ ἐκόσμου τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Ἀγορᾶς, ὅπερ πρῶτον περιγῆγηθαι καὶ περιεγράψαι ὁ Παυσανίας. Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βορείου τμήματος αὐτῆς ἀπετέλουσαν σκηναὶ μικραὶ ἐν αἷς ἐθετίθεντο τὰ διαφόρα ὄνια. Ἐκ τούτου εἶδους δὲ τῶν ὄνιων τούτων ἐπὶ νομισμοῖς καὶ τὰ διαφόρα τμήματα τοῦ βορείου μέρους τῆς Ἀγορᾶς (βλ. Ἀγορά). Ἀπασαν σχεδὸν τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ βορείου μέρους τῆς Ἀγορᾶς κατελαμβάνεν ἡ Στοὰ τοῦ Ἀττάλου ἥτις πρὸς μεσημβρίαν διὰ τινος μόνον ὁδοῦ ἐχωρίζετο ἀπὸ τῆς Ποικίλης Στοᾶς. Ἡ τοῦ Ἀττάλου Στοὰ εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ αὕτη καὶ ἡ ἐν «Κεραμεικῇ μακρᾷ Στοᾷ». Τῆς Στοᾶς ταύτης λεύκανα εἶνε τὰ σφιδάμενα σήμερον εἰσπίτια, κείμενα 250 βήματα περίπου μακρὰν τῆς καλουμένης Πύλης τῆς Ἀγορᾶς πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος. Περὶ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ σχήματος τοῦ οἰκοδομήματος τούτου βλ. τὸ ἄρθ. Ἀγορά. Μεταξὺ τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου καὶ τοῦ Θησείου σφίζονται λεύκανα μεταγενεστέρου τινὸς ῥωμαϊκοῦ οἰκοδομήματος ὅπερ κοινῶς Στοὰ τῶν γυναικῶν καλεῖται· ἡ ἀκριβὴς ὁμοῖα σημασία καὶ ὁ ὅρισμός τοῦ μνημείου τούτου ἀποτελεῖ καὶ σημεῖον ἐπὶ πρόσδεγμα τοπογραφικόν. Πρὸς τὸ ἄρειον τῆς Ἀγορᾶς μέρος ἔκειτο ἐπίσης καὶ τὸ Λευκόνιον, πλησίον ἴσως τῆς πύλης τοῦ Κεραμεικοῦ.

Πλησίον τῆς Ἀγορᾶς «ὕπερ τὸν Κεραμεικὸν καὶ στοὰν τὴν καλουμένην βασιλείων» κατὰ τὴν περιγῆγησιν τοῦ Παυσανίου ἦτο τὸ Ἀγαστεῖον καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης Οὐρανίας. Ἀμφότεροι οἱ ναοὶ ἔκειντο πιθανῶς ἐπὶ τοῦ ὑψώματος ἐφ' οὗ καὶ τὸ Θησεῖον. Τῆς ἀγορᾶς οὐ πολλὴ ἀπέχεν κατὰ τὴν φράσιν τοῦ Παυσανίου καὶ τὸ γυμνάσιον τοῦ Πτολεμαίου· πρὸς τῷ Γυμνασίῳ δὲ ἦτο τὸ Θησεῖον περὶ οὗ ἐπίσης ὁ Πλούταρχος λέγει ὅτι ἔκειτο «ἐν μέσῃ τῇ πόλει παρὰ τὸ νῦν γυμνάσιον» ἐν τῷ γυμνασίῳ τούτῳ ὑπῆρχε καὶ βιβλιοθήκη τις ἰδρυθεῖσα καὶ αὕτη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πτολεμαίου. Ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος δὲ τούτου πορεύονται πιθανῶς καὶ αἱ πολυάριθμοι ἐρηδικαὶ ἐπιγραφαὶ αἱ εὑρεθεῖσαι κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Διπύλου. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου σφίζονται ἐν τῇ παλαιᾷ καλουμένῃ ἀγορᾷ τὰ λεύκανα μεγίστου περιβόλου ἀνασκαφέντος ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Ἀρχ. ἐταιρείας τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὅπερ καλεῖται ὑπὸ τινῶν μὲν Στοὰ τοῦ Ἀδριανοῦ, ὑπὸ ἄλλων δὲ ὁρρότερον

νομίζεται ὅτι ὁ περιβόλος οὗτος εἶνε τὸ Γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ γερμανοῦ τινος ἀρχαιολόγου ἐν τῇ αὐτῇ ᾠγῇ ἔκειτο πρότερον τὸ Γυμνάσιον τοῦ Πτολεμαίου, ὅπερ ἀντικατέστηεν βραχύτερον ἐν τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων τὸ Γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ δυστυχῶς καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς τῆς Ἀρχ. ἐταιρ. οὐδεμία εὑρέθη ἐπιγραφή ἢ ἄλλο τι σημεῖον δυνάμενον νὰ ἐκασφηνίσῃ τὴν σημασίαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οἰκοδομήματος τούτου.

Πλησίον τοῦ Γυμνασίου τοῦ Πτολεμαίου ἔκειτο κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων Θησεῖον (τέμενος, ἔουλόν καὶ ἱερὸν νομαζόμενον) ἐν ᾧ ἐφυλάσσοντο τὰ ὅσα ἐν Θηραῖς ὑπὸ τοῦ Κίμωνος εἰς Ἀθῆνας μετανεχθέντα ἐν Σκόρῳ. Κατὰ τὰς τοπογραφικὰς περιγραφὰς καὶ παραδόσεις τῶν ἀρχαίων εἶναι οὗτος ἦτο πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς πόλεως καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Κεραμεικοῦ. Ὡς τοιοῦτον δὲ ἀνεγνώρισαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οἱ νεώτεροι τοπογράφοι τὸν ναὸν ὅστις καὶ πᾶν μέρος εἰς πάντα εἶνε γνωστὸς ὑπὸ τῷ αὐτῷ ὀνόματι. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἠγέρθησαν κατὰ διαφόρους χρόνους ἀμυδρότητες τινὲς παρὰ τινῶν τοπογράφων ὡς ἄλλοι μὲν ἀνεγνώρισαν τὸν ναὸν τούτον ὡς ναὸν τοῦ Ἀρείου, ἄλλοι ὡς ναὸν τοῦ Ἡφαίστου ἢ τοῦ Ἡρακλείους ἢ τοῦ Ἀπόλλωνος Πατρῆος καὶ ἄλλαι ὀνόμαζον τὸν ναὸν ἄλλως. Ἐσχάτως ὁμοῦς ἐπεκράτησε καὶ πάλιν ἡ γνώμη ὅτι ὁ ναὸς οὗτος εἶνε πραγματικῶς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μνημονευόμενον Θησεῖον. Ἀετιομαρτῇ περιγραφῇ τοῦ ναοῦ τούτου βρ. ἐν λέξ. Θησεῖον. Συνεχίζων ὁ Παυσανίας τὴν περιγῆγησιν τοῦ ἀπὸ τοῦ Θησεῖου μνημονεύου τοῦ ἱεροῦ τῶν Διοσκουρῶν Ἀνακτοῦ καὶ οὐ χωρὶς νὰ ἐρίσῃ ἀκριβέστερον καὶ τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἐν ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρχε καὶ εἰκόνας τοῦ περιφήμου ζωγράφου Πολυγνώτου καὶ τοῦ Μικωνοῦ. Τὸ Ἀνάκειον ἔκειτο κατωθὲν τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τὸ βόρειον αὐτῆς μέρος ὑπὲρ τὸ ἱερὸν δὲ τούτου τῶν Διοσκουρῶν ἦτο τὸ ἱερὸν τῆς Ἀγλαύρου καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸ τοῦ Πανός. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῶν εἰρημένων ἱερῶν κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Παυσανίου φερόμενον νὰ ζητήσωμεν τὴν τοποθεσίαν τοῦ Πρυτανείου, Βασιλείου καὶ Πουκλείου καὶ τοῦ «Πεδίου τοῦ Αἰμοῦ».

Ἰσως δὲ τὸ Πρυτανεῖον ἔκειτο μεταξὺ τῶν ναύτων ἀγ. Σωτήρος καὶ ἀγ. Συμεῶνος καὶ ἀρχαῖα τινα εἰσπίτια ἐσφίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ. Ἀπὸ τοῦ Πρυτανείου ἐξακολουθοῦν ἀρχαῖος περιγῆγητὴς τὴν πορείαν τοῦ περιγῆγει πάντα τὰ λοιπὰ πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως κείμενα μνημεία, εἰτα δὲ τὰ περὶ τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Ἀκροπόλεως μνημεία μετὰ τῆς πρὸς δυσμὰς εἰσόδου. Πρότερον μὲν φερόμενον νὰ μνημονεύσωμεν μεταγενεστέρων τινῶν μνημείων ῥωμαϊκῶν χρόνων κείμενων πρὸς τὸ βόρειον ἐπίσης μέρος τῆς πόλεως.

Ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τῆς Ἀγορᾶς φέ-
ρει παρὰ τὴν στοάν τοῦ Ἀττάλου ὁδὸς τις
ἐπισημασμένη πρὸς ἀνατολὰς. Ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ
εἰρήθησαν πρὸ ἐτῶν, σκαπτομένων τῶν θεμε-
λίων οἰκίας τινός, λειψανὰ στοᾶς ῥωμαϊκῶν
γῶνων. Ὅχι μακρὰν δὲ τῆς Στοᾶς ταύτης
ὑπάρχει καὶ πύλη τις δωρικοῦ ῥυθμοῦ, ἡ Πύλη
τῆς Ἀγορᾶς κοινῶς καλουμένη ἡ πύλη τῆς
Ἀθῆναις Ἀρχηγετίδος. Τὸ μνημεῖον τοῦτο,
ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἐπιστυλίου,
ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ δήμου ἀπὸ τῶν δοθεισῶν δω-
ρεῶν Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Ὑπεράνω τοῦ
κετόματος ἦτο ἰδρυμένον ἐπὶ βάθρου ἰδίου τὸ
ἐγκλίμα τοῦ Λουκίου Καίσαρος θεοῦ υἱοῦ τοῦ
Λόγουςτου. Ἀνατολικότερον τοῦ εἰρημνέου
μνημείου καὶ ἔχει μακρὰν αὐτοῦ κείναι ἐν τῇ
αὐτῇ γραμμῇ τὸ ὠρελόγιον ἡ πύργος τοῦ Κυρ-
ρήτου, ὁ κοινῶς κατὰ τοῦ Λέλλου καλούμενος.
Πλὴν τῶν σωζομένων ἀναγλύφων, ἅτινα δίκην
ὑπογράφου περιέχουσι τὸ μνημεῖον τοῦτο παρι-
στάντα τοὺς δικτῶ ἀνέμους, ὑπῆρχαν ἐπὶ τῆς
καρπῆς τοῦ οἰκοδομήματος καὶ χαλκοὺς τις
Τρίτων χρησιμεύων ὡς ἀνεμολέοντες.
Πρὸς ἀνατολὰς 160 μ. περίπου μακρὰν τοῦ
ὠρελογίου εὐρέθησαν ἐπιγραφαὶ πλησίον τοῦ
ἀγ. Δημητρίου Κατηγόρη, ἐξ ὧν εἰκάζεται ὅτι
ἐν τῇ γῶρῃ τούτῃ ἔκειτο τὸ Διογένειον. —
Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περιγραφῆς τῶν μνη-
μείων τῶν πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς ἀρχαίας
πόλεως καί μετ' αὐτὴν ἐνταῦθα νὰ μνη-
μευώμεθα καὶ τῶν περιφθίμων νεκρικοῶν μνη-
μείων τῶν παρὰ τὴν ἀγ. Τριάδα ἅτινα ἀνε-
σκαφθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχ. Επιτελείας τὰ μνημεῖα
ταῦτα ἅτινα συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν
κρατίστων τοῦ εἴδους τούτου κείναι ἔξω τῆς
ἀρχαίας πόλεως. Ἀπὸ τοῦ παρὰ τὸ Δίπυλον
χωροῦ ἦγεν ὁδὸς τις πρὸς τὴν Ἑλευσίνα, ἡ ἑρὰ
καλουμένη, ἑτέρα πρὸς τὴν Πειραιᾶ καὶ τρίτη
πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐν τῇ μέσῳ δὲ τῆς
ἑσῶ ταύτης ἔκειτο καὶ τὸ νεκροταφεῖον τῆς
πόλεως.
Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἀρ-
χαίας πόλεως. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Παυ-
σανίου περιγραφομένων μνημείων ἐν τῶν σπου-
δαίων ἦτο καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου
Διός. Τοῦ ναοῦ τούτου σώζονται 15 κίονες μέ-
γιστοι κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ. Τὰ σωζόμενα αὐτοῦ
μέρη εἰνε πάντα ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανοῦ.
Ἡ ἀρχὴ ὅμως τῆς ἰδρύσεως τοῦ ναοῦ ἀνάγε-
ται εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Πεισιστράτου (περ.
510 π. Χ.). Ἡ ἔξωσις ὅμως τῶν Πεισιστρά-
τιδων καὶ οἱ ἐπελθόντες περσικοὶ πόλεμοι πα-
ρακόλυσαν τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου τοῦ-
του. Κατὰ τὴν δευτέραν π. Χ. αἰῶνα (174
π. Χ.) ἀνέλαβε νὰ συντελέσῃ τὸ ἔργον τοῦ
Πεισιστράτου ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας Ἀντί-
οχος Δ' ὁ ἑπιφανής. Ἐνεκα ὅμως τοῦ θανάτου τοῦ
βασιλέως τούτου ἔμειναν καὶ πάλιν ἀτελεῖς ὁ
ναὸς. Τελευταῖον δὲ ὁ Ἀδριανὸς μετὰ τὴν εἰς
Ἀθῆνας ἀφίξιν του ἠκοδόμησεν ἐν τῇ γῶρῃ

τούτῃ νέον μεγαλοπρεπῆ ναὸν (130 ἢ 129 μ. Χ.).
Ἦτο δὲ ὁ ναὸς αὗτος διπτερός καὶ εἶχε κατὰ
μὲν τὴν ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν πλευρὰν πε-
σανδρῶς 10 κίονας ἐκατέρωθεν κατὰ δὲ τὰς
πλαγίους πλευρὰς 21 τὸ μέγας τοῦ ναοῦ του-
του ἦτο ὑπὲρ τὰ 100 μέτρα τὸ δὲ πλάτος αὐ-
τοῦ ὑπὲρ τὰ 50 ἦτο ἔξω μετὰ τὴν ναὸν τῆς
Ἑρέσου ὁ μέγιστος ἐλλήνικος ναὸς τῆς ἀρ-
χαϊότητος. Ἐσχάτως ἀνεκαλύφθη καὶ ἀπὸ
τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ τοίχου τοῦ περιβάλλοντος
ναοῦ καὶ μέρη τοῦ Πυλῶνος. Πλησίον τοῦ
τοίχου πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος ἀνεκαλύφθη-
σαν ἐπίσης ἐσχάτως κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς
Ἀρχ. Επιτελείας καὶ εἰρήπια βαλκανεῖου μεταγε-
νεστέρων χρόνων. Πλὴν τοῦ χρυσελαφάντινου
ἀγάλματος τοῦ Διὸς καὶ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ αὐ-
τοκράτορος Ἀδριανοῦ περιεῖχεν ὁ περίβολος ἀ-
πειρον πλῆθος ἀγαλμάτων, τῶν πλείστων τοῦ
Ἀδριανοῦ.
Πλὴν τοῦ Ὀλυμπίου εἶχον κτισθῆ καὶ
πλείστα ἄλλα οἰκοδομήματα ἐπὶ Ἀδρια-
νοῦ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῶν Ἀθηνῶν
ἕνεκα τούτου καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐπενεμάσθη
Ἀδριανούπολις ἡ νέα Ἀθῆναι (Νεαὴ
Ἀθῆναι). Ἡ πύλη ἧτις καὶ σήμερον σώζεται
πρὸς τὸ ΝΑ μέρος τοῦ Ὀλυμπίου γινώσκει
ὑπὸ τὸ ὄνομα Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ ἐχρησί-
μευσεν ὡς ὁρος τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀθηνῶν
καὶ τῆς νέας, τῆς τοῦ Ἀδριανοῦ. Τοῦτο δὲ δη-
λοῖ καὶ ἡ ἐπὶ τῆς πύλης ἐπιγραφὴ πρὸς μὲν
τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἶνε γεγραμμένα τὰ ἑξῆς
«Αἰδ' εἰς Ἀδριανὸν κοῦχ' Ὀθησεὺς πόλιν»
πρὸς δὲ τὸ δυτικὸν «Αἰδ' εἰς Ἀθῆνας Ὀθησεὺς
ἡ πρὶν πόλιν».
Ἐκ τῶν πολυκρίθμων ἄλλων μεγάλων οἰ-
κοδομημάτων ἅτινα ἰδρύθησαν ἐπὶ τῶν χρόνων
τοῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς
πόλεως οὐδὲν ἄλλο ἄξιον λόγου σώζεται ἡ
μόνον λειψανὰ τινὰ ἐν τῇ ἀνακτορικῇ κήπῳ
καὶ διάφορα ἄλλα περὶ ψφιδιωτά. Ἄξιον
μνείας ἰδιαίτερας ἐνταῦθα εἶνε τὰ γινώστων
Παναθηναϊκῶν Στάδιον. Τὸ Στάδιον τοῦτο φαί-
νεται ὅτι ἰδρύθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ ῥήτορος
Λυκούργου (330 π. Χ.) βραδύτερον ὅμως ἐ-
κοσμήθη μεγαλοπρεπέστατα ἐπὶ Ἡρώδου τοῦ
Ἀττικοῦ (140 μ. Χ.) ἀνεγείραντος καὶ λαμ-
πρὸν ναὸν τύχης πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ
Σταδίου ἐπὶ τοῦ οὐλώματος. Τὸ Στάδιον περι-
ελάμβανε 50000 περίπου θεατὰς (Πλ. Στά-
δ. 1 ο. ν.). Ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ οὐλώματος τοῦ
Σταδίου σώζονται εἰρήπια ἀρχαίου τινός οἰκο-
δομήματος, πιθανῶς μνημείου νεκρικοῦ.
Τὸ μεσημέριον μέρος τῆς πό-
λεως Ἀθηνῶν. Ἀπὸ τοῦ Προτανεῖου ὁ
Παυσανίας ἐπάτην τὴν ἑδὴν τὴν ἄγουσαν πρὸς
τὸ μεσημέριον μέρος τῆς Ἀκροπόλεως παρα-
κάμπτων τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος καὶ διαρ-
χόμενος διὰ τῶν Τριπόδων. Ἡ συνοικία
αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τινῶν καμπύλων ἑδῶν
ἐκτεταμένων μέχρι τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου.

Ἡ ἐδὲς αὐτῇ ἐπινοησάσθῃ αὐτῷ ἐκ τῶν πολυ-
 ἀριθμῶν χορηγικῶν μνημείων, ἀναθημάτων
 ἰδιωτικῶν, ἐπὶ τῆς στέγης τῶν οὐσίῶν ἦσαν
 ἀνιδρυμένοι χαλκοὶ τρίποδες. Λαμπρὸν παρὰ-
 δείγμα τῶν μνημείων τούτων εἶνε τὸ σωζό-
 μενον καὶ σήμερον ἐπὶ μνημεῖον τοῦ Λυσικρά-
 τους, τὸ κοινῶς φανάρι τοῦ Διογένοους
 καλούμενον. (βλ. ἄρθρον Λυσικράτης καὶ Χο-
 ρῆ γ γ ι κ α μ ν η μ ε ι α). Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ
 μνημείου τούτου πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ἀγ. Αἰ-
 κατερίνης εὐρίσκουμεν τὰ εἰσέτι ἀρχαῖα τι-
 νὰς οἰκοδομήματος μετὰ κίονων ἰωνικοῦ ρυ-
 θμοῦ· ἐκεῖ δὲ πλησίον ἦτο καὶ τὸ τέμενος τοῦ
 Διονύσου, Ἀθήνιον καλούμενον, ὅπερ ἐξετεί-
 νετο ἐπὶ τοῦ πρὸς τὸ ΝΑ τῆς Ἀκροπό-
 λεως χώρου μέχρι τοῦ Ἰλισσοῦ. Ἐκαλεῖτο δὲ
 ὁ χώρος οὗτος ἀπὰς Ἀ ἰ μ ν α ι. Μέρους τοῦ
 τεμένους τούτου ἀνεκαλύφθη κατὰ τὰς ἀνασκα-
 φὰς τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου. Εὐρέθησαν δὲ
 εἰσέτι καὶ τὰ ἀρχαιότερα καὶ τοῦ νεωτέρου
 ναοῦ τοῦ Διονύσου ἔργα δὲ καὶ λείψανα τοῦ πα-
 ριστάλου. Μετ' ἀρροφιστῶν τῶν ἱερῶν τοῦ Διο-
 νύσου συνδέετο στενῶς καὶ τὸ θέατρον τοῦ
 Διονύσου ὅπερ ἐξετείνετο μέχρι τοῦ ὑψηλοτέ-
 ρου σημείου τῆς β. κλιτύος τῆς Ἀκροπό-
 λεως. Μόνιμον λίθινον οἰκοδόμημα θεάτρου
 ἐκτίσθη ἐν Ἀθήναις τὸ πρῶτον ἐπὶ τῶν χρό-
 νων τοῦ Περικλέους. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ'
 αἰῶνος διεσκευάσθη ἐπὶ τὸ εὐκαιοτέρον, Ἰδρυ-
 ῶσαν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ εἰσηγήσει τοῦ Λυκούργου
 οἱ ἀνδριάντες τοῦ Ἀισχύλου, τοῦ Σοφοκλέους καὶ
 τοῦ Εὐριπίδου. Λεπτομερὴς περιγραφὴν ἔρ. ἐν λεξ.
 θεάτρον. Ὁρεῖλομεν μόνον ἐνταῦθα νὰ δηλώ-
 σωμεν ὅτι τὰ σωζόμενα σήμερον λείψανα τοῦ
 θεάτρου δὲν εἶνε πάντα ἐκ τῶν χρόνων τῆς
 πρώτης αὐτοῦ ἰδρύσεως ἢ τοῦ Δ' π. Χ.
 αἰῶνος, ἀλλ' ἐκ διαφόρων ἐποχῶν. Ὑπεράνω
 τοῦ θεάτρου ὑπάρχει ἐν τῇ βράχῳ σπηλαίον τι
 καθιερωμένον εἰς τὴν Παναγίαν Χρυσοσπηλιό-
 τισσαν. Πρὸ τοῦ σπηλαίου τούτου σφίζονται
 ἐπὶ λείψανα χορηγικοῦ τινὸς μνημείου, ἰδρυ-
 θέντος ὑπὸ Θρασύλλου τοῦ ἐκ Δεκελείας. Καὶ
 οἱ δύο δὲ κίονες οἱ ὑπὲρ τοῦ σπηλαίου ἰστά-
 μενοι ἐδάσταζον ἐπίσης τρίποδα τινα ὡς χο-
 ρηγικὸν ἀνάθημα. Τὸν πρὸς δυσμὰς τοῦ θεά-
 τρου γῶρον μέχρι τοῦ Ὠδεῖου τοῦ Ἡρώδου
 καταλαμβάναν διαφορά ἱερὰ, ὧν σπουδαί-
 οτατον ἦτο τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, λα-
 τρευομένου κοινῶς μετὰ τῆς Ὑγείας καὶ Ἀλ-
 λῶν συγγενῶν θεοτήτων. Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς
 τῆς Ἀρχ. ἐταιρίας εὐρέθησαν πλὴν τῶν ἀρχι-
 τεκτονικῶν λειψάνων καὶ ἀνάγλυφα ἀναθημα-
 τικὰ πλείστα λόγου ἄξια. Τὸ χαμηλότερον
 μέρος τῆς κλιτύος ταύτης καταλαμβάνει μα-
 κροὰς στοὰς βωματικῶν χρόνων, ἐκτεινομένη
 ἀπὸ τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου μέχρι τοῦ Ὠ-
 δεῖου τοῦ Ἡρώδου. Πρὸ τῆς στοᾶς δὲ ταύτης
 ὑπάρχουσι διάφορα εἰσέτι φραγματικῶν καὶ
 βωματικῶν οἰκοδομημάτων.

Τὸ δυτικὸν μέρος κατέχει τὸ Ὠδεῖον, μέγα

θέατρον τῶν βωματικῶν χρόνων, ὅπερ ἰσοδομή-
 ουν δαπαναῖς Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, πλουτοῦ τι-
 νὸς κατοικοῦ τῶν Ἀθηναίων εἰς μνημὴν τῆς ἡ-
 ζύγου αὐτοῦ Ὑγίλλης (βλ. τὰ ἄρθρα Ἡ-
 ρώδης καὶ θεάτρον). Περὶ τῆς Ἀκροπόλεως
 καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μνημείων ἔρα λεπτομερὴς πε-
 ριγραφὴν ἐν λεξ. Ἀ κ ρ ε π ο λ ι ε ς. Ὁ μικρὸς
 λόφος ὅστις ὑφύεται πρὸς τὸ ΒΔ μέρος ἀ-
 πέναντι τῆς Ἀκροπόλεως εἶνε ὁ Ἀρειος πα-
 γος (βλ. λ.). Ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ τοῦ βράχου
 τούτου ἦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ χώρος
 ὁ ἀφιερωμένος εἰς τὰς Εὐμενίδας. Ἐπὶ τῇ
 Ἀρειῶν πάγῳ ὑπῆρχε βωμὸς τῆς Ἀθηνᾶς
 Ἀρείας, καὶ δύο ἄεστοι λίθοι ὧν ὁ εἰς
 Ὑέρως ὁ δὲ ἕτερος Ἀναιδίαις λίθος ἐκα-
 λεῖτο. Ἐν τῇ Ἀρειῶ πάγῳ πιθανῶς ἐξετείνε-
 νησεν καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κατὰ τὸ ἐν
 51 π. Χ. τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸν ἐν ταῖς
 Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἀναφερόμενον
 (18' 28 κέ.).

Πλησίον τοῦ Ἀρειῶ πάγου πρὸς τὸ μιστὸν
 ὄριον αὐτοῦ μέρος ἐκεῖτο πιθανῶς καὶ ἡ ἡ-
 λικάια τὸ μέγιστον δικαστήριον τῶν Ἀθη-
 ναίων. Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περιγραφῆς τῶν
 σπουδαιοτέρων τοπογραφικῶν σημείων τῶν ἀρ-
 χαίων Ἀθηναίων δεξιλομεν νὰ μνημονεύσωμεν
 καὶ τοῦ βραχέως χώρου ὅστις ἐν τῇ μέσῃ
 περιλαμβάνει τὴν Πνυκα ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ
 ἱεροῦ τῶν Νυμφῶν (Ἀστεροσκοπεῖον) μέχρι
 τοῦ Μουσείου. Τὰ πολλαχῶς τοῦ χώρου τούτου
 σωζόμενα λείψανα μαρτυροῦσι ὅτι τὰ μέρη
 ταῦτα ἦσαν κατωκισμένα, ἀπετέλουν δὲ πθα-
 νῆς καὶ τὸ ἀρχαιότατον μέρος τῆς πόλεως
 ἄξιον μνηεῖς ἰδιαιτέρας ἐκ τῶν σωζομένων ἀρ-
 χαίων εἶνε καὶ οἱ λαξευτοὶ τάφοι, ὧν ἓνα μὲν
 ἀναρᾷ ἐν κοινῇ παρὰ τοῖς φυλακῇ τοῦ Σου-
 κράτους, ἕτερον δὲ τάφον τοῦ Κίμωνος. Ἐν
 τῇ χώρῳ τῆς καλουμένης Πυκνῆς εὐρέθησαν
 οὐκ ὀλίγα ἀναθήματα ἀφιερωμένα κατὰ τὰς
 ἐπιγραφὰς τῇ «Γψίστῳ» ἢ «Γψίστῳ Διῷ».
 Ὑπολείπεται τελευταῖον νὰ ἀναφείρωμεν καὶ
 τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τοῦ καλουμένου
 Μουσείου καίμενον μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου.
 Εἶνε δὲ τοῦτο νεκρικὸν μνημεῖον Σύρου τινὸς
 Ἀντίσχου Φιλοπάππου ἰδρυθὲν περὶ τὰ 116
 μ. Χ. Τοῦ οἰκοδομήματος τούτου σώζεται καὶ
 σήμερον ἐπὶ τὸ πλείστον μέρος. Τὸ ἄνω μέρος
 τὸ κυριώτερον τοῦ μνημείου, διαιρεῖται εἰς τρεῖς
 κόγχας ὧν αἱ μὲν δύο ἐξωτερικαὶ ἦσαν τετρά-
 γωνοι ἢ δὲ μέση ἀψιδωτή. Ἐντὺς αὐτῶν σφί-
 ζονται ἐπὶ οἱ κορμοὶ ἀγαλμάτων ἀνδρῶν. Κατὰ
 τὰς σωζόμενας ἐπιγραφὰς τὸ μὲν ἐν ἀγαλμα-
 τιστῇ τὸν Φιλοπάππον Ἐπιφάνους Βηρσίου,
 ἢ δὲ ἕτερα τὸν πάππον αὐτοῦ, τὸ τρίτον δὲ
 μὴ σωζόμενον ἀγαλμα παρίστα τὸν ἰδρυτὴν
 τῆς δυναστείας βασιλέα Σελευκὸν τὸν Ν'
 κάτορα. [Θ.]

— (Ἰ σ τ ο ρ ι ε ς). Ἡ ἱστορία τῶν Ἀθηναίων
 ἀρχαῖα ἀπὸ τοῦ μυθευμένου συνοικισμοῦ ὑπὸ

τῶν Θηραίων, οὗ προηγήθησαν ἐποικήσεις Φοινίκων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς, εἰ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον ἐκ τούτου αὐτόχθονας, ὅτι τῆς κατοικήσεως ἐκπαλαὶ ὑπὸ Πελασγῶν, διὰ τὸ λεπτόγειον τῆς χώρας οὐδέποτε ἐκλινομένων. Ὁ δὲ Θηραῖος φαίνεται, ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὴν εἰς τὴν χώραν εἰσόδον τοῦ ἰωνικοῦ στοιχείου, εἰς ὃ χρεώσται ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμὴν αὐτῆς. Ὁ αὐτὸς δὲ Θηραῖος θεωρεῖται ὡς ἰδρυτὴς τῆς βασιλείας, ἥτις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐλέγετο καταλυθεῖσα μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1068 μυθολογούμενον ἥρωϊκόν θάνατον τοῦ Κόδρου, ὅτε οὗτος ἐπέσεν ἐλευσύνῃ οὐμᾶ, ὅπως σώσῃ τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Δωριέων. Ἀλλ' ὅμως πράγματι ἐξηκολούθησαν κυριαρχούντες ἐν Ἀθῆναις οἱ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Κόδρου Μεδοντίδαι μέχρι τοῦ ἔτους 712 π. Χ., τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἄρχοντες ἰσόβιοι, ἀπὸ δὲ τοῦ 752 π. Χ. ὡς ἄρχοντες ἐπὶ μίαν δεκαετίαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ 712 π. Χ. μέχρι τοῦ 682 ἐξηκολούθησεν ἡ δεκαετής ἀρχὴ, περιελθούσα εἰς τοὺς εὐπατρίδας ἐν γενεῇ. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος ἐκείνου ἐγένετο νέα μεταβολή, σκοπούσα τὴν συμμετοχὴν ὡς πλείστων εἰς τὰ τῆς πολιτείας, τῆς μὲν ἀρχῆς περιορισθείσης εἰς ἄρχοντας ἐνιαυσίους, ἐλεγομένων δὲ ἀντὶ ἐνὸς ἐννεα συγχρόνως ἀρχόντων, ὧν ὁ πρῶτος ἐκαλεῖτο κυρίως ἄρχων, ἄρχαίτερον δὲ καὶ ἐπὶ ὧν ὁ μὲν διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ὀνομασίαν τοῦ ἔτους. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς ἀρχὰς ἐξελέγοντο μόνον εὐπατρίδαι, πολλὴ δὲ παρ' αὐτῶν ἐπικράτει βία καὶ αὐθαρεσία, παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς συγγραφῆς νόμων, καὶ αὕτη ἀνετίθη τοῖς 620 π. Χ. εἰς τὸν γηραιὸν ἄρχοντα Δράκοντα, συντάξαντα νόμους αὐστηροτάτους. Ἀλλ' οὐδὲ οἱ αὐτῶν περιορίσθη ἡ δύναμις τῶν εὐπατρίδων, ὧν μάλιστα ὁ Κύλων, γαμβρὸς τοῦ τυράννου τῶν Μεγαρέων Θεαγένους, ἀπεπειράθη μετὰ τοῦ 620 καὶ 612 π. Χ. νάνεσθαι εἰς τὴν τυραννίδα, καὶ κατέλαβε τὴν Ἀκρόπολιν. Ἀλλ' ἀπέτυχε φονευθεὶς μετὰ τῶν παρ' αὐτὸν Κυλωνείων ὑπὸ τῶν κατεχόντων τὴν ἀρχὴν Ἀλκιμαωνιδῶν, γένους ἰσχυροῦ τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ ἔκτοτε ἐπεδαρύνετο ὑπὸ τοῦ λεγόμενου Κυλωνείου ἄγους. Ἐν τούτοις δὲ ἡ αὐθάδεια ἐπικράτει τῶν εὐπατρίδων, τὰ χρέη, εἰς ὃ περιέπεσαν ὁ δῆμος, ὑποθηκῶν τε κτήματα καὶ αὐτὰ τὰ σώματα, ἡ ἀπόλλει τῆς Σαλαμίνος, ἦν κατέλαβον οἱ Μεγαρεῖς, ἡ γενικὴ τέλος ἀνωμαλία ἡ λυμαινομένη τὴν πολιτείαν κατέστησαν ἀνὰ γὰρ τὴν ἐλάφρυνσιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος ἐπὶ τὸ ἐλευθεριώτερον.

Τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἀνετίθη εἰς Σόλωνα τὸν υἱὸν τοῦ Ἐξηκαστίδου, φιλόδημον εὐπατρίδην, ὅστις ἤδη ἐν ἔτει 600 π. Χ. εἶχεν ἐπιθεῖν τὴν φιλοπατρίαν του, συντελέσας εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς Σαλαμίνος. Γενόμενος ἄρχων τῷ 594 π. Χ. ἠλάφρυνε τὰ βάρη τοῦ λαοῦ

διὰ σειρᾶς νομοθετικῶν καὶ οἰκονομικῶν μέτρων, αἵτινα καλοῦνται σεῖσάχθεια. Ἐπειτα δὲ μετερρύθμισεν τὸ πολιτεύματις τιμαρχικόν, ὡς βάσαν τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ τῆς πολιτείας λαβῶν τὴν ἐγγεῖον κτήσιν καὶ τὸ ἐτήσιον ἐξ αὐτῆς εἰσόδημα τῶν πολιτῶν, οὓς διήρπεν εἰς πεντακκοσίμους, τριακκοσίμους ἢ ἑπταεῖς, διακοσίμους ἢ ζευγίτας καὶ εἰς ὅττις ἦτο τοὺς ἔχοντας εἰσόδημα ὀλιγώτερον διακοσίων μεθιμνίων κατ' ἑτὸς ἢ στερουμένους παντελῶς γῆς. Ἐκ τῆς πρώτης τῶν τάξεων τούτων μόνως ἐξελέγοντο οἱ ἄρχοντες, ὧν οἱ ἀμέμπτως ἔχοντες ἀπετέλουν τὸν Ἄρειον Πάγον, ἐκ δὲ τῶν τριῶν πρώτων ἡ βουλή τῶν τετρακοσίων, οἱ δὲ ὅττις μετείχον μίγον τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου.

Διὰ τοῦ σολωνείου πολιτεύματος, ὅπερ ἔδωκε μὲν πολλὰ δικαιώματα εἰς τὸν λαόν, ἀλλὰ δὲν ἐξεδίασεν τὰς περιστάσεις, παρασκευάζαν μόνον τὴν ὁδὸν μεγαλειτέρων ἐλευθεριῶν, δὲν ἀπακόπη καθ' ὅλην κλίμακα ἡ δύναμις τῶν εὐπατρίδων. Διὰ βλέπομεν μετ' ὀλίγα ἔτη τὸν συγγενὴ αὐτοῦ Πεισίστρατον ἀρχηγὸν τῆς φασίας τῶν κατὰ τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Ἀττικῆς οἰκούντων Διαικρίων, καταλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν ὡς τυράννον (580 π. Χ.). Καὶ ἐξεδιόχθη μὲν ὁ Πεισίστρατος θίς, ἀλλ' ἠδυνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ πάλιν ἐξ Ἑρετρίας, ὅπου εἶχε καταφυγεῖ, καὶ νὰ δυναστεύῃ τῶν Ἀθηναίων μέχρι τῆς τελευτῆς του (527 π. Χ.). Τὸν Πεισίστρατον, ὅστις ἀνιδέχθη μέγας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων προστάτης, διεδύνη ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν, Ἰππίου, Ἰππάρχου, Κλεσθέου καὶ Ἡγησιπράτου, ὁ πρεσβύτερος Ἰππίας, ἐπ' οὗ διετηρήθη ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ πατρὸς τὸ σολωνεῖον πολιτεύμα. Ἐπ' αὐτοῦ ἐξηκολούθησεν ἡ διαδόχησις τῆς πόλεως καὶ ἡ προστασία τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ποιήσεως, ὡς καὶ ἄλλα ἔργα διοικήσεως ἀγαθῆς, ἐν οἷς ἐβοηθεῖτο ὁ Ἰππίας ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰππάρχου καὶ τοῦ υἱοῦ Πεισιπράτου. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον διεταρχώθη ἡ ἀπεριόριστος δύναμις τῶν Πεισιπράτιδων, ἡ δὲ τυραννὶς ὑπέστη σπουδαῖον κίνδυνον ἐκ τῆς στάσεως τοῦ Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος (ἰδ. Ἀρμόδιος), προελθούσης ἐν ἔτει 514 ἐξ ἰδιωτικῶν ἀφορμῶν καὶ ἀποληψάσης εἰς τὸν φόνον τοῦ Ἰππάρχου καὶ τὴν ἐξόντισιν τῶν συνωμοστῶν. Ὁ φόνος τοῦ Ἰππάρχου καὶ οἱ νέοι κίνδυνοι τῆς τυραννίδος μετέβαλον τὸν ἥπιον τοῦ Ἰππίου χαρακτῆρα καὶ κατέστησαν αὐτὸν ὠμὸν καὶ φανερόν εἰς τοὺς πολίτας. Οἱ φυγάδες Ἀλκιμαωνίδαι, ἐπικαλεσάμενοι βοήθην τὴν Σπάρτην, μετὰ πρῶτην ἀποτυχούσαν ἀπέπειραν κατ' ὀπισθον τὸ ἦρος τοῦ 510 π. Χ. βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κλεομένηος, νὰ πολιερῶναι τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἠνάγκασαν τὸν Ἰππίαν νὰ νῆαχωρήσῃ ἐκ τῆς Ἀττικῆς. Μετὰ δὲ τὴν ἐξουσίαν τοῦ τυράννου ἐἀρχηγῆς τῶν Ἀλκιμα-

ωνιδῶν Κλεισθένης, ἀντιπαθεῖς πρὸς τὴν αριστοκρατικὴν καὶ φιλοβασιλικὴν Ἰσχυρὰν, μετερρύθμισεν ἐπὶ τῷ φιλελευθερώτερον τῷ πολίτει πολιτεύματι, συντόνισεν τὴν συνάσφαιον τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων πρὸς τὸ γένος, ἐγκαταστήσας δέκα φύλας, διακρίθεισας εἰς ἑκατὸν δήμους, ἐξ ὧν ἐξελέγετο βουλὴ παντακρίτων βουλευτῶν ἀντὶ τῶν ἀπὸ Σόλωνος τετρακκοσίων, καὶ δέκα στρατηγοί, εἰς ἐξ ἑκάστης φύλης, καὶ εἰσαρχαίον πρὸς ἐκαστὴν τῆς οὕτως ἰδρυθείσης δημοκρατίας τὸν δεσπότην, δι' οὗ ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τῆς χώρας ἐπὶ δεκαετίαν πολῖται ἐπικίνδυνοι εἰς τὸ πολιτεύματι. Τάχα δὲ ἀποτελέσματα τοῦ νέου πολιτεύματος καταγράφηκεν εὐθὺς κατόπιν. Οἱ Ἀθηναῖοι, σωθέντες ἀπὸ τῆς μελετωμένης εἰς τὴν πόλιν ἐπιδρομῆς τῶν Πελοποννησίων γαρις εἰς τὴν διακρίσιν τῶν Κορινθίων καὶ τὴν διάστασιν τῶν εὐς βασιλείῳ τῆς Σπάρτης Κλεομένης καὶ Δημοκράτου, ἐνίκησαν τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Χαλκιδεῖς.

Ἐπιφανῶς δὲ κατεδείχθη τὸ ἐμπνέον τὴν πόλιν νέον πνεῦμα κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους, ἐν εἰς οἱ Ἀθηναῖοι ἐπωταγωνίστησαν, νικῆσαντες τὸ πρῶτον τῷ 490 ὑπὸ τὸν Μιλτιάδην τοὺς Πέρσας ὑπὸ τὸν Δάτιν καὶ Ἀρταφέρνην ἐν Μαραθῶνι (ἴδ. λέξ.). Ἀμέτωπος μετὰ τὴν μάχην ταύτην οἱ Ἀθηναῖοι, εἰσηγούμενοι τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ περσοφύγοι ἐκ τῶν μελλόντων ἀπὸ τῶν Περσῶν φθῶν καὶ ἐκ τῶν παρόντων πρὸς τοὺς Λιγυήτας ἀγῶνων, ἐπέσθησαν νὰ καταστήσωσι τὴν πόλιν ναυτικὴν καὶ νὰ ναυπηγήσωσι στόλον ἐκ τοῦ ἀπὸ τῶν λαυρεωτικῶν ἀργυρείων τῶς μεταξὺ τῶν πολιτῶν διανεμομένου περισσώματος. Οὐκ ὀλίγον δὲ διηκίλυνε τὸ ἔργον τοῦ Θεμιστοκλέους ὁ ἔξοστρακιζμὸς τοῦ εἰς τὴν θαλασσίαν αὐτοῦ πολιτικὴν ἀνίσταμένου Ἀριστείδου (483 π. Χ.). Τὸ ἔρῳ τῶν σχέσεων τοῦ Θεμιστοκλέους κατέδειξεν ἡ γενναία παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐνέργεια τῶν Ἀθηναίων (ἴδ. λ. Ἀρτεμίσιον). Ἰδίως δὲ ἡ μεγάλη ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία (ἴδ. λ. Σαλαμίς), τῷ 480 π. Χ. ἥς συμμετέσχε καὶ ὁ τὴν προτέραν νύκτα ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἑξορίας Ἀριστείδης, ὅστις τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος (479 π. Χ.) ἤγετο τῶν Ἀθηναίων τῶν ἐν Πλαταιαῖς μετὰ τῶν ἄλλων ὑπὸ τὸν Πausanίαν Ἑλλήνων κατατροπωσάντων τὴν Μαρδόνιον (ἴδ. λ. Πλαταιαί), ἐν ᾧ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἐνίκηον τοὺς Πέρσας παρὰ τὴν Μυκάλην ὁ Ἀθηναῖος Ξάνθιππος μετὰ τοῦ Σπαρτιάτου Λεωτυχίδου (ἴδ. λ. Μυκάλη).

Αἱ Ἀθῆναι ἐπωταγωνίστησαν μὲν ἀληθῶς κατὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους, ἀλλ' ἐτάσσοντο ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης. Ἀλλ' ὅτε ἡ ἐν Βυζαντίῳ ὑπερφορῶν καὶ αἱ προδοτικαὶ μετὰ τῶν Περσῶν συνεννοήσεις τοῦ νικητοῦ τῶν Πλαταιῶν Pausanίου ἐξήγειραν τὴν ἀγανακτικὴν τῶν συμμάχων, ἡ πρὸς αὐτοὺς φιλόφρων διαγωγή τοῦ Ἀριστείδου καὶ

τοῦ Κίμωνος ἔγεινεν ἀφορμὴ τῆς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους προσχωρήσεως τῶν συμμάχων καὶ τῆς ἰδρυσεως τῆς αθηναϊκῆς ἡγεμονίας (478 π. Χ.), ἥτις κατ' ὀλίγον περιέλαβε τοὺς ἄλλους τριακοσίους πόλεις καὶ πάντα διοικητικὰ κληθεῖσας πόλεις ἐκ τῶν παρεχομένων εἰσφορῶν τῶν συμμάχων (ἰωνικὸς φόρος, κερικὸς, νησιωτικὸς, ὀρεακτικὸς, ἑλληνιστικὸς). Ἡ πῆλις τῶν Ἀθηναίων, μεταβαλοῦσα κατ' ὀλίγον τοὺς συμμάχους εἰς ὑπηκόους, ἀναγκάζουσα αὐτοὺς νὰ δικάζωνται ἐν Ἀθῆναις, εἰσπράττουσα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους παρ' αὐτῶν ἑξακόσια τάλαντα ἥτοι περὶ τὰ 20,000,000 σημερινῶν δραχμῶν κατ' ἔτος, ἄτινα τέλος καὶ κατετίθεντο ἐν τῇ ἐπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος, ἔπου μετετέθη ἐν Ἀθῆναις τὸ ταμεῖον τῶν συμμάχων, ἔγεινεν ἐν τέλει κεφαλὴ καὶ πηροῦσα τοὺς ἑλλήνων κράτους, ἐπεκτείνουμένη μέχρι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ μέχρι τοῦ παρμαλίου κόλπου. Ἐποσθέντες δὲ κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐτιμώρουσι οἱ Ἀθηναῖοι σκληρὰ τοὺς ἀπὸ τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν ἀφισταμένους, ὡς ἀπέδειξεν ἡ τελεία καθυπόταξις, εἰς ἣν ἀπέληξεν ἡ ἀποστασία τῆς Νάξου (467 π. Χ.) καὶ ἡ τῆς Θάσου (462 π. Χ.). Καὶ εἰς ἐπὶ ταῖς μὲν πολλὰς τὸ αθηναϊκὸν κράτος παρὰ τῶν συμμάχων, ἐδεικνύετο δὲ τραχὺ πρὸς τοὺς ἀφισταμένους, ἀλλὰ τοιαυτὴ τις πολιτεία ἐπὶ ὅλῳ τῷ ἐν μέρει εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἀναλαβόντας τὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν ἀφάλειαν τῶν ἑλληνικῶν θαλασσίων, ἦν καὶ παρεῖχον πρὸς τὴν ἑπ' Εὐρυμέδοντι τριπλῆς νίκης τοῦ Κίμωνος (466 π. Χ.).

Ὁ Κίμων δὲν διεκρίθη διὰ μόνας τὰς ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων νίκας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προστασίαν τῶν τεχνῶν, διακοσμήσας τὴν Ἀκαδημίαν, προκαλέσας διὰ τῆς ἐκ Σκύρου μεταφορᾶς τῶν ὁσίων τοῦ Θηορέως τὴν κτίσιν τοῦ Θηορείου, ἀρξάμενος τῆς οἰκοδομῆσεως τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἥς τὸ νότιον εἰσεῖχε διὰ τοῦ λαγυρίου τοῦ Κίμωνος τοῦ Κίμωνος, καὶ μεγάλου ναοῦ τῆς Παρθενῶνος, ἐφ' οὗ μείναντος ἀτελοῦς ἡκοδομήθη ἐπεὶ ἐπὶ τοῦ Περικλέους ὁ Παρθενῶν. Κατὰ δὲ τὴν δυτικὴν τῆς ἀγορᾶς πλευρὰν ἡκοδομήθη ὑπὸ τὴν γυναικαδέλφου αὐτοῦ Πεισαννίας ἡ ἀπ' αὐτοῦ πεισανναιτικὴ κληθεῖσα στοά, ἥτις διεκοσμήθη διὰ λαμπρῶν γραμμῶν τοῦ αθηναίου Μίκωνος καὶ τοῦ αἰοῦ Πολυγνώτου. Ἐν δὲ τῶν ἀξιολογωτάτων τοῦ Κίμωνος ἔργων ὑπῆρχε καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ τειχισμοῦ τῶν Ἀθηναίων, ὅστις ἐκτελείτο εἰς τὸν Θεμιστοκλέα, διὰ τῆς ἀναρτίσεως τῆς οἰκοδομῆσεως τῶν μακρῶν τειχῶν, δι' ὧν ἡ πόλις συνεδέετο ἀπ' ἐνὸς μὲν πρὸς τὸν Παιονικὸν, ἀπ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὸ Φάληρον καὶ ἄλλα συντελεσθῆσαν ἀργότερον ἐπὶ Περικλέους.

Ἡ δὲ τῆς ἡγεμονίας ἐπελθούσα μεγάλη ἀνύψωσις τῆς πολιτικῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων, ἡ δὲ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἀριστείου, καταστήσαντος τὴν πολιτείαν κοινὴν καὶ τὰς ἀρχὰς προστάς εἰς πάσας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν καὶ κληρωτάς πλὴν ὀλίγων, ἐπελθούσα ἀνάπτουσι, ἡ ἐπέκτασις τοῦ δημορίου καὶ τῶν τεχνῶν ἀνεβίβασεν τὰς Ἀθήνας εἰς τὸ ἄκρον ἄνωγον τῆς ἀκμῆς. Ταύτην ἀνάπτουσι κατέστησεν ἀναγκαιὰς νέας ἐπὶ τὸ ἐλευθεριώτερον πολιτικὰς μεταρρυθμίσεις, ἐν αἷς βλέπομεν ἀνταναστρέφον τὸν φιλοκλιτικὸν καὶ συντηρητικὸν Κίμωνα πρὸς τὸν ταύτας ἐπιδιώκοντα καὶ ἀρροτιστόντα περὶ τῆς φιλικῆς τῆς Σπάρτης Περικλέα τὸν υἱὸν τοῦ Ξανθίου. Οἱ περὶ τὸν Περικλέα καὶ Ἐφιάλτην τὸν υἱὸν τοῦ Σωφρονίδου ἀπόντος τοῦ Κίμωνος προέβησαν εἰς τὴν περικοπήν τῶν δικαιοματιῶν τοῦ ἀριστακρατικοῦ συνεδρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἣν θελήσας νὰ ματαιώσῃ ὁ Κίμων κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀπέστειλεν, ἐξοστρακισθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου (459 π. Χ.). Οὕτως ᾤκνησεν ὁ Περικλῆς νὰ παρῇ ἀληθὴς δυνάμειν εἰς τὰ πλῆθη, καταστήσας εὐκολωτέραν τὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, τὴν βουλὴν, τὰ δικαστήρια καὶ τὰς στρατείας συμμετοχὴν διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, βουλευτικῶν, δικαστικῶν καὶ στρατιωτικῶν μισθῶν καὶ κολακείας τὰς ἀδυναμίας τοῦ λαοῦ διὰ τῶν θεωρικῶν χρημάτων, παρεχομένων πρὸς ἀντιώτερον ἀπὸ τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ κατὰ τὰς πανδημίας ἐορτὰς θείας. Ἐν τούτοις δ' ἐνίσχυτο ἡ πόλις, καθυποτάσσουσα μὲν τὴν Ἀργίαν (457 π. Χ.), ἀποκρούουσα δὲ τὰς εἰς τὴν Μεγαρίδα εἰσβολὰς τῶν Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων καὶ προσελάμβουσα τὰς βοιωτικὰς πόλεις μετὰ τὴν ἐν Τανάγρα ἦσαν (457 π. Χ.) διὰ τῆς ἐν Οἰνυόρτοις τῆς βοιωτικῆς νίκης τοῦ Μυρωνίδου κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν (456 π. Χ.), ἥτις ἔσχεν ὡς ἐπακολουθήματα τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀθηναϊκῆς ἐπιρροῆς μέχρις αὐτῆς τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Λοκρίδος, ἐν ᾧ μετ' οὐ πολὺ ὁ Τολμίδης ἐκυρίευσεν μὲν τὴν Μεθώνην, τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Ναύπακτον, προσήρτα δὲ εἰς τὴν ἀθηναϊκὴν ἡγεμονίαν τὴν Ζακύνθον καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, εἰς δὲ προσετίθετο ἐπεὶ καὶ ἡ Ἀχαΐα (454 π. Χ.). Καὶ ἡ μὲν Σπάρτη ἠναγκάσθη νὰ νῆανωγισθῇ διὰ τῶν πενταετῶν σπονδῶν (450 π. Χ.) τὴν ἐπέκτασιν ταύτην τῆς ἀθηναϊκῆς δυνάμεως, ὁ δὲ Κίμων ἐπεχειρεῖ νῆαν ἐκστρατείας κατὰ τῶν Περσῶν πρὸς κατακτίσιν τῆς Κύπρου, ἣν δὲ ᾤκνησεν νῆαν εἰς πέρας, ἀποθανὼν ἐκ νόσου ἡ ἐκ τραυματισμοῦ κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Κιτίου. Οὐχ ἦν τὸν καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν ἐν ναυμαχίᾳ καὶ πεζομαχίᾳ τοὺς Φοίνικας καὶ Κίλικας παρὰ τὴν ἐν Κύπρῳ Σαλαμίνα (449 π. Χ.).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κίμωνος ὁ Περικλῆς ἔνευ σπουδαίων ἀντιπάλων, ἀν' ἐξαιρέσωμεν ἐπὶ

τινα χρόνον τὴν ἀντιπολιτεύειν Θουκυδίδου τοῦ Μεληρίου, ἐξηκολούθησε διέπαιον τα τῶν Ἀθηναίων δίκην μονάρχου, στηρίζοντος ἰδίως εἰς τὴν δυνάμειν, ἣν παρείχεν αὐτῷ τὸ αξίωμα τοῦ στρατηγού, οὐ κατ' ἐπικράτησιν ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἡγεῖσθαι παρὰ τῶν συμπολιτῶν. Καὶ ἀπεβαλον μὲν αἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆς ἐν Κορινθίᾳ τῆς βοιωτικῆς ἡττῆς τοῦ Τολμίδου (447 π. Χ.) τὴν βοιωτίαν καὶ μετ' αὐτὴν τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Λοκίδα, ἀποσπασθεῖσας ἀπὸ τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας, ἀπέστη δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ ἡ Εὐβοία, ἀνακτιθεῖσα ἑπειτα, καὶ ἡ Μεγαρίς. Ἄλλ' εἰς τὴν σύνεσιν τοῦ Περικλέους ἔχρησται οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἀποχώρησιν τῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπὸ τὸν Πλειστογόνατα εἰσβολῆς στρατιάς τῶν Πελοποννησίων καὶ τὴν ἐν ἔτει 445 π. Χ. συνομολόγησιν τῶν μετὰ τῆς Σπάρτης τριακονταετῶν σπονδῶν, δι' ὧν παρητήθη μὲν ἡ πόλις ἀπὸ τῆς κατὰ γῆν ἡγεμονίας, ἀλλ' ἐβόη εἰς αὐτὴν εἰρήνην πρὸς ἀνάπτουσιν τῶν κατὰ θάλασσαν δυνάμεων καὶ ἐνίσχυσιν δι' ἀποστολῆς κληρούχων εἰς Εὐβοίαν, Νάξον, Ἀνδρόν, Ἥιον, Βρέαν, Χερσόννησον, Λήμνον, Ἰμβρόν, Σκύρον καὶ Ἰδρύσας ἀποικίων εἰς Ἀμφίπολιν, Θουρίους, Σινώπην, Ἀρισόν.

Οὕτως ἐπὶ Περικλέους τὸ ἀθηναϊκὸν κράτος διὰ τῶν ὑποτελῶν καὶ τῶν συμμάχων, διὰ τῶν κληρούχων καὶ τῶν ἀποικίων ἐπέτειντο καὶ ἅπαντα σχεδὸν τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ἀπὸ τῆς νοτίας Ἰταλίας μέχρι τῶν μυχίων τοῦ Πόντου καὶ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Θράκης μέχρι τῆς Παμφυλίας. Ἐν ᾧ δὲ ἡ Ἀττικὴ κατὰ τοὺς ἀρίστους χρόνους τῆς ἀκμῆς δὲν εἶχε πολὺ πλείονους τῶν πεντακοσίων χιλιῶν κατοίκων, ὧν 80—100 χιλιάδες μόνον ἐλευθεροί, περὶ τοὺς τεσσαρῶντα χιλίους μέτοικοι καὶ οἱ λοιποὶ δοῦλοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέσποζον ὑπὸ διαφόρους τύπους χωρίων καὶ πόλεων, αἵτινες εἶχον πληθυσμὸν κατὰ πολὺ ἀνώτερον τοῦ τῆς Ἀττικῆς, ἐν δὲν δυνάμει νὰ ὑπολογίσωμεν ἀκριβῶς. Ἀνάλογοι δὲ πρὸς τὴν αὐτῆς ταύτην τῆς πόλεως ἦσαν καὶ οἱ πόροι τῆς πόλεως κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ Περικλέους, ὧν οἱ μὲν τακτικοί, εἰσπραττόμενοι ἐκ τῆς ἐκμισθώσεως τῶν δημοσίων κτημάτων, ἦτοι οἰκοδομῶν, ἀγρῶν, δασῶν καὶ βοσκοτοπιῶν, ἀλατωρυχείων καὶ μεταλλείων, ἐκ δημοσίων καὶ προστίμων, ἐκ τελῶν τοῦ λιμένος καὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐκ τοῦ μετακίσιου, ἦτοι τοῦ ὑπὸ τῶν μετοίκων πληρουμένου φόρου (διώδεκα δραχμῶν κατ' ἔτος παρὰ τῶν ἀνδρῶν, εἰς δὲ παρὰ τῶν γυναικῶν ὅσαι βέν συνέβαινεν μετὰ συζύγου ἢ υἱοῦ), ἀνέρχοντο εἰς τετρακόσια τοῦλάχιστον τάλαντα κατ' ἔτος, οἱ δ' ἐκ τῶν φόρων τῶν συμμάχων εἰς 600 τάλαντα. Ἦτοι ἐν ὅλῳ εἰσπράττειν ἡ πόλις κατ' ἔτος περὶ τὰ τεσσαράκοντα καὶ ἄνω ἑκατομύρια σιμεριῶν δραχμῶν, ἦτοι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν ἐσόδων τοῦ σημερινοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

δολιχέρου. Τοιαύτας δ' ἔχουσαι εἰσπράξεις ἐ-
τησίως αἱ Ἀθῆναι εἶχον πολὺ δλιγώτερας δα-
πανὰς τῶν σημερινῶν καὶ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν
τῶν μισθοφόρων τοῦ Περικλέους διὰ τὰ ἄλλα
λόγους καὶ διότι πολλὰς τῶν δαπανῶν τῆς
πολιτείας ἀνελκύοντο οἱ πλουτοὶ πολῖται
διὰ τῶν λεγομένων λειτουργιῶν, ἐποικίαν ἦσαν
ἡ γυμνασιαρχία, ἡ χορηγία, ἡ ἀρχιθεωρία, ἡ
ἐστίασις, ἡ τριηραρχία. Οὕτως ἡ πόλις εἶχεν
ἄξιον λόγου περισσεύμα κατ' ἑτος καὶ μετὰ
τὴν ἀφαίρεσιν $1\frac{2}{3}$ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν
ἐτησίων εἰσῶν τῶν τοιμάρχων, ὅπερ ἀφαιρούτο
εἰς τὴν Ἀθῆναι ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον
ἀναπαλλοτριωτῶν. Τὰ μεγάλα περισεύματα
τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Ἀθηναίων ἐξώδε-
σαν ὁ Περικλῆς εἰς διακόσμησιν τῆς πόλεως
καὶ τῆς Ἀττικῆς διὰ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων
μνημείων τῆς τέχνης, ἅτινα τότε μὲν ἐπλή-
ρωσαν τὰς Ἀθῆνας καλλιτεχνικῆς ζωῆς καὶ
κατέστησαν αὐτὰς ἀληθὲς μουσεῖον, καὶ σή-
μερον δὲ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοσούτων αἰώ-
νων καὶ παρ' ὅλας τὰς ἐπηρείας τοῦ χρόνου
καὶ τὰς ἐκ τῶν πολέμων καταστροφὰς δια-
τηροῦσιν ἀμείωτον τὸ ἀρχαῖον κάλλος, καὶ
ἐξεγείρουσι τὸν θαυμασμὸν τῶν φιλαρχαίων.
Τότε εὐρυθμός ἀνεπτύχθη ὁ Πειραιεύς κατὰ
τὰ διαγράμματα Ἰπποδάμου τοῦ Μιλησίου,
τότε ὠικοδομήθη ὑπὸ τοῦ Κερσίππου, τοῦ Μετα-
γένους, τοῦ Ξενοκλέους τὸ τε λ ε σ τ ἡ ρ ι ο ν
τῆς Ἐλευσίνος, τότε ἐκτίσθη ἐν Ῥαμνοῦντι ὁ
ναὸς τῆς Νεμέσεως καὶ ἀνωικοδομήθη ἐπὶ τοῦ
Σουίου ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, τότε ἀνηγέρθη
ἐν Ἀθήναις τὸ Ὡδεῖον, ἐκοσμήθη δὲ λαμπρὰ
ἡ Ἀκρόπολις διὰ τοῦ Παρθενώνος, οὗ ἡ οἰ-
κοδόμησις ἀνετέθη εἰς τὸν Καλλικράτην καὶ
τὸν Ἰκτίνον, στοιχίσματα ὑπὲρ τὰ χίλια τάλ-
αντα, ἥτοι περὶ τὰ 50 000 000 σημερινῶν
δραχμῶν, καὶ τῶν Προπυλαίων, τοῦ ἀριστο-
τεχνήματος τοῦ Μνησικλέους, δι' ὃ ἐδαπανή-
θησαν ὑπὲρ τὰ διεχίλια τάλαντα. Τότε τέλος
συντετέλεσθη ἡ κτίσις τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς
Νίκης καὶ ἡ τῶν μακρῶν τειχῶν καὶ ἤρχισεν
ἡ τοῦ Ἐρεχθίδου καὶ ἡ τοῦ Διονυσιακοῦ θεᾶ-
τρον. Τὴν γενικὴν δ' ἐποπτείαν τῶν ἔργων εἶ-
χεν ὁ Φειδίας, εἰς ὃν ἰδίως ἦτο ἀνατεθειμένη
μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἡ γλυπτικὴ διακόσμησις
τοῦ Παρθενώνος καὶ ὅστις ἐποίησε τὸ ἐν αὐτῇ
ἰδρυθὲν κολοσσιαῖον χρυσελεφάντινον ἄγαλμα
τῆς Ἀθηνᾶς. Παράλληλως δὲ πρὸς τὴν καλ-
λιτεχνικὴν ταύτην κίνησιν ἐδαινεύον ἡ ἀκμὴ
τῆς τραγωδίας καὶ κωμῳδίας (Αἰσχύλος, Σο-
φοκλῆς, Εὐριπίδης, — Κράτης, Κρατίνος καὶ
ἔπειτα Ἀριστοφάνης), τῆς φιλοσοφίας καὶ ῥη-
τορικῆς, ἣν ἀντεπροσώπευον οἱ ἐκ πάσης τῆς
Ἑλλάδος εἰς τὰς Ἀθῆνας συρρέοντες φιλό-
σοφοι καὶ σοφισταὶ (Ἀναξαγόρας, Παρμενίδης,
Ζήνων, Πρωταγόρας, Πρίδικος), ἐν ᾧ συγ-
χρόνως ἡ ιστοριογραφία ἐτρέφετο νέας ὁδοὺς
διὰ τοῦ Ἡρόδοτου. Κέντρον δὲ τῆς πνευματι-
κῆς ταύτης ζωῆς, ἥτις κατέστησεν ἀληθινά-

νητον εἰς αἶν τὴν αἰῶνα τοῦ Περικλέους, ἦτο
ὁ οἶκος αὐτοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ μονάρχου τῶν
Ἀθηναίων καὶ τῆς φιλοσόφου θυγατρὸς τοῦ Μν-
ληρίου Ἀξίγους Ἀσπασίας.

Τὴν δυσπερδότητον ταύτην ἀκμὴν τῶν Ἀ-
θηναίων ἀνέκοψεν ὁ ἐκ τῆς ἀναποδόρατος πο-
ρᾶς τῶν πραγμάτων ἐν ἔτει 431 ἐκραγὲς πε-
λοποννησιακὸς πόλεμος. Ὁ Περικλῆς ἀνέλαβεν
τὴν ἀγῶνα βαρβαρῶς, πεποθοῦς εἰς τοὺς πό-
ρους καὶ τὰς δυνάμεις τῆς πόλεως, ἥτις ἦν
δύνατο νὰ παρατάξῃ ἐκτὸς τριακοσίων ἑλίων
τρεῖς 32 000 περίπου μαχητικούς Ἀθη-
ναίους καὶ ἄλλο πλῆθος πολὺ συμμάχων.
Ἀλλὰ βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ
πολέμου ἐπῆλθεν ὁ καταστρεπτικὸς ἐκείνος λιμ-
νός, ὅστις ἤρπασεν ἐντὸς τῶν τριῶν ἐτῶν, καθ' ὃ
δὴρκατε μετὰ τινος διαλείψεως ἐν τῷ μεταξὺ τῶν
τρακισχιλίου μὲν καὶ τετρακοσίου ὀπλίτας καὶ
τριακοσίους ἱππεῖς, τοῦ δὲ ἄλλου πλῆθους ἀνε-
ξέμετον ἀριθμὸν (Θουκυδ. III, 87), κατὰ δὲ
Διόδωρον τὸν Σικελιώτην (III, 58), ὑπὲρ τοῦ
μυρίου ἐν ὄλῳ Ἀθηναίους. Τὸ δὲ ἐπίφαν-
στατον ὄμμα τοῦ ἐλεοθρίου τούτου λοιμοῦ ὑ-
πέφρεν αὐτὸς ὁ Περικλῆς, θανάτων ἐν ἡμέραις
καθ' ἃς εἶπερ ποτὲ εἶχεν ἀνάγκην αὐτοῦ ἡ
πόλις (429 π. Χ.), οὗ μόνον ὑπὸ τοῦ πολέ-
μου ταλαιπωρουμένη, ἀλλὰ καὶ πάσχουσα ἐκ
τῆς ἥλικῆς καὶ κοινωνικῆς διασφαλείας, ἣν
ἐπὶ ἀνέμενε ὁ λοιμός.

Οἱ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Περικλέους ἀνα-
λαβόντες τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν ἐν Ἀθή-
ναις ἦσαν πολὺ κατώτεροι τοῦ μεγάλου ἐκεί-
νου ἀνδρός, ῥήτορες μὴ ἔχοντες ἀξίαν στρα-
τηγικὴν, καὶ στρατηγοὶ φιλοπάτριδες μὲν,
ἀλλὰ μὴ ἔχοντες δύναμιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
δήμου, ὅστις ἐγένετο ἐρακεῖον τῶν δημαγωγῶν
ὧν προσεγγίζεν ὁ Κλέων. Οὕτως ὁ πόλεμος
παρετείνετο οὐκ ἄνευ ἐπιτυχῶν τινῶν, οἷα
μάλιστα ἡ περὶ τὴν Σφακτηρίαν νίκη·
ἀλλ' ἡ πόλις ἐξηρθεῖν. Ἐν τοιαύτῃ θέσει
τῶν πραγμάτων ἡδυνήθη ὁ Νικίας, ὅστις
ἤγετο τῆς μερίδος τῶν ματισοπαθεσ-
των πολιτῶν, νὰ συνμολογήσῃ μετὰ τῆς
Σπάρτης ἐπ' ἀναγῆ τῆς πόλεως τὴν ἀπ' αὐ-
τοῦ νικίειον κληθεῖσαν εἰρήνην (421 π. Χ.).
Ἀλλὰ τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τοῦ Ἀλκιβιάδου
ἤγαγεν ἥδη τῷ 418 τοὺς Ἀθηναίους εἰς νέαν
πρὸς τοὺς Πελοποννησίους συγκρούσιν, καὶ ὁ
νακρὸς οὗτος ἀνεβίβας τοῦ Περικλέους ἐπέισε τὴν
πόλιν νὰναλᾷ τὴν ἀτυχῆ σικελικὴν ἐκστρα-
τείαν (415-413 π. Χ.), ἥτις, ἐπιχειρηθεῖσα ὑπὸ
τὸ κράτος παραβῶλων ἐλπίδων καὶ ἀπὸ παρα-
σκευῆς λαμπρᾶς, ἀπέληξεν εἰς ἐπώδυνον κα-
ταστροφὴν μεγάλου στόλου καὶ ἐχθροντακχι-
λίων ἀνδρῶν. Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης
ὅστις ἡδυνάτο νὰ διεξαγάγῃ ἐπιτυχῶς ταύτην
τὴν ἐκστρατείαν, εὕρισκετο ἐξόριστος, κατηρα-
μένος ὑπὸ τῶν πατρίων ἱερῶν, καταβεβηκα-
μένος εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ ἀθηναίου λαοῦ,
καταγγελλοῦς ὡς συνένοχος τῆς ἐκκοπῆς τῶν

Ἐρμῶν, ἥτις εἶχε συμβῆ νύκτα τινὰ βραχύν-
χρονον πρὸ τοῦ εἰς Σικελίαν ἐκπλοῦ τοῦ στέ-
λου. (Ὅδ' ἦτο μόνη συνέπεια τῆς μυστηριώδους
υποθέσεως τῶν Ἑρμοκοπιδῶν ἢ καταδικῆ τοῦ
Ἀλκιβιάδου, ἀλλ' ὅλη ἡ πόλις εὐρίσκατο συν-
εταραγμένη ὑπὸ τῶν καταγγελιῶν καὶ τῶν
ἐπὶ δίκαις καὶ ἀνατροπῇ τοῦ πολιτεύματος
ἐργαζομένων μυστικῶν ἐκαιριῶν. Ὑπὸ τοιού-
των δεινῶν πεπληγμένην τὴν πόλιν ἐτι μά-
λιστα τῆς Σπάρτης Ἀγίθως κατὰ συμβουλήν
τοῦ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας φυγόντος Ἀλκι-
βιάδου ἐπελθοῦσα κατάληψε τῆς Δεκελείας,
ἐν ᾗ συγχρόνως οἱ Σπαρτιάται, κατάρτισαν
τὰς στίλβον τῇ βοήθειᾳ τῶν Περσῶν, διενήργουν
τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποστασίαν τῆς Ἰω-
νίας. Καὶ ἤδυνήθη μὲν νάντιστ' ἐπιτυχῶς ὁ
Ἀθηναῖος στόλος, ἐρμητήριον ἔχων τὴν πι-
στὴν μείνανσαν Σάμον, ἰδίως ἀφ' οὗτο ὁ Ἀλ-
κιβιάδης καταστὰς ὑπὸ πτοῦ εἰς τοὺς Λακε-
δαίμονιους, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν στρα-
τόπεδον. Ἀλλ' οὐχ ἦτον οἱ ὑπὲρ ἀνατροπῆς
τοῦ πολιτεύματος ἐργαζόμενοι ἠδυνήθησαν τῇ
411 π. Χ. νὰ καταλυσώσιν ἐν Ἀθῆναις τὴν
δημοκρατίαν καὶ νὰ ἐγκαταστήσωσι κυδερνή-
την ἐκ τετρακοσίων ὀλιγαρχικῶν ἀνδρῶν. Καὶ
κατέρωστε μὲν ὁ ἐν Σάμῳ στόλος διὰ τῶν
ἐνεργειῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου νάποκαταστήσῃ τὸ
πᾶντιον πολίτευμα, ἐπέστρεψε δὲ ὁ Ἀλκιβι-
άδης εἰς τὰς Ἀθῆνας τελευτώντος τοῦ Μαιου
τοῦ 408 π. Χ. ἐν μέσῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τοῦ
πλήθους, ἀφ' οὗ ὕψωσε τὴν γοητείαν τοῦ ἀθη-
ναικοῦ δυνάματος ἐν ταῖς παραλίαις τῆς Μ.
Ἀσίας, μάλιστα διὰ τῆς περὶ τὴν Κύζικον ἡ-
τῆς τοῦ ὑπὸ τὸν Μίνδαρον πελοποννησιακοῦ
στόλου (410 π. Χ.). Ἀλλ' ὅτε μετ' ὀλίγον
ἐπέπλευσε καὶ πάλιν ὡς στρατηγὸς τῶν Ἀθη-
ναίων, ἡγήσμενος στόλου ἑκατὸν νηῶν, ὅπως
ἐξυμνησθῇ τὸν πόλεμον ἐν Ἰωνίᾳ, ᾗ ἐν ἀ-
ποτυχίᾳ αὐτοῦ παρὰ τὸ ἐπίνειον τῆς Κλεονόου
Νέστιον ἦττα τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν παρα-
κούσαντα τὰς προεταγὰς αὐτοῦ ἀντικαταστά-
την τοῦ Ἀντίστοχου (407 π. Χ.) ἐπέσυρεν ἐκ
νέου κατ' αὐτοῦ τὴν ὄργην τῶν Ἀθηναίων καὶ
ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ φύγῃ εἰς τὴν θρακικὴν
χερσόνησον. Καὶ ἐνίκησαν μὲν οἱ διάδοχοι
στρατηγοὶ ἐπιφανῶς τοὺς Πελοποννησίους ὑπὸ
τὸν γενναῖον Σπαρτιάτην Καλλικρατίδαν ἐν
ναυμαχίᾳ γενομένῃ παρὰ τὰς Ἀργινούσας,
νῆας δὲ μεταξὺ Κύμης καὶ Μυτιλήνης (406
π. Χ.), ἀλλὰ, μὴ δυνήθέντες ἔνεκα τρικυμίας
νὰ περισώσωσι τοὺς ναυαγούς καὶ νὰ περι-
σπύλλωσι τοὺς νεκροὺς τῆς ναυμαχίας, κατέ-
δικασθῆσαν ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἀθηναϊκῶν λαοῦ
εἰς θάνατον. Ἡ ἐν Ἀργινούσαις νίκη αὐτῶν
Ἀθηναίων ὑπῆρξεν ἡ τελευταία. Τὸ αὐτὸ ἔτος
(405 π. Χ.) οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν ἔνεκα τῆς
ἀπερρησίας αὐτῶν παρὰ τοὺς Αἰγῆς ποτα-
μούς ἐν Ἐλληνόποντι ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου. Αἱ
Ἀθῆναι ἐπολεμήθησαν ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν

κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν, καὶ μετὰ πολύ-
μηνον πολιορκίαν ἡ πόλις ἠναγκάσθη ἐκ πεί-
νης νὰ παραδοθῇ ὑπὸ ἔρεως συληροτάτους. Αἱ
τριήρεις παραδόθησαν πλὴν δώδεκα, τὰ νεώ-
ρια ἐκρημνίσθησαν, τὰ τεύχη κατηρσίσθησαν,
οἱ ὀλιγαρχικοὶ συγάδες ἀνεληθήσαν, καὶ ἡ
πόλις ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ πάσης
κτήσεως ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς, ἀναγνωρίζουσα
τοὺς αὐτοὺς ἐχθρούς καὶ φίλους πρὸς τοὺς τῶν
πολεμίων καὶ ὑποχρεομένην νὰ ἔπηται εἰς
τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
θάλασσαν συμφώνως πρὸς τὰς διαδεμένους παρὰ
τῶν νικητῶν διαταγὰς.

Ἀμεσσην ἀποτελέσμα τῆς παραδόσεως τῶν
Ἀθηναίων ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ
ἔτους δι' ἐπεμβάσεως τοῦ Λυσάνδρου κατάλυσις
τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος τῶν Ἀθηναίων
καὶ ἐγκατάστασις τῶν τριᾶκοντα, οἵτινες
ἐπὶ δεκά μηνας διώκσαν τυραννικῶς τὴν πό-
λιν, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐξέλιπε βίαιος θνατο-
υς ὁ ἐξ αὐτῶν Θηραμένης, ὅστις εἰς μάτην
ἐπεδείξε τάσεις ἀντιδράσεως πρὸς τὰ βιαιό-
τατα τῶν μέτρων τοῦ ὁμοτάτου τῶν τριᾶ-
κοντα, τοῦ Κριτίου. Ἀλλὰ τέλος αἱ ὑπέρμα-
τροι πιέσεις, αἱ δημεύσεις, οἱ φόνοι, αἱ ἐξο-
ρισμοὶ προεκάλεσαν τὴν ἀντίδρασιν τῶν δημο-
κρατικῶν ἐξορίστων. Ἐδδομήκοντα τῶν ἐν
Θήβαις διαμενόντων συγᾶδων ὑπὸ τὴν ἀρχη-
γίαν τοῦ Θρασυβούλου καὶ τοῦ πλουτοῦς βου-
ροσθένου Ἀντύτου κατέλαβον τὴν ἐπὶ τῆς Πάρ-
νηθος Φυλὴν, καὶ νικήσαντες περὶ τὰς Ἀχαρ-
νας καὶ ἐν Πειραιεὶ τοὺς τριάκοντα, συνδη-
λάγησαν πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἁστίᾳ μετ' ἐπέμβα-
τον τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Πausaniou καὶ ἐ-
πανήλθον τὴν Σεπτέμβριον τῇ 403 π. Χ. εἰς
τὴν πόλιν, ὅπου ἐγκαθιδρύθη καὶ πάλιν τὸ δη-
μοκρατικὸν πολίτευμα. Πρῶτος δ' ἄρχων μετὰ
τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐξελέχθη
ὁ Εὐκλείδης, ἀφ' οὗ κατεστάθησαν μὲν 500
νομοῦνται πρὸς τακτοποίησιν τῶν νόμων, ἐρ-
ουθμίσθη δὲ ἡ πολλὰ πλὴ ἀόγχιος ἡ ἐπελ-
θοῦσα ἐκ τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα, εἰσέχθη
δὲ εἰς δημοσίαν χρῆσιν ἀντὶ τοῦ ἀττικοῦ ἀλ-
φαβήτου ὁ ἱωνικός. Θέλοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι
νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν πόλιν εἰς τὴν παλαιὰν εὐ-
σέβειαν καὶ νὰ καθάρωσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν δι-
δαγμάτων τῶν σφοδριστῶν, οἵτινες διέσθαιρον
τὴν νεολαίαν, ἐν τῷ ἔτη αὐτῶν προσέκρουσαν
καὶ εἰς τὴν ἑλῶς ἀντίθετον διδασκαλίαν τοῦ
Σωκράτους, ἣν παρενέησαν, κατηγορηθέντα δὲ
τοῦτον ὑπὸ τοῦ Ἀντύτου καὶ Μελέττου ὡς δια-
φθείροντα τοὺς νέους καὶ εἰσάγοντα εἰς τὴν
πόλιν νέους θεοὺς καταδίκασαν νὰ πίνῃ τὸ κώ-
νειον (399 π. Χ.).

Ἦδη περὶ τὰ τέλη τοῦ πελοποννησιακοῦ
πολέμου εἶχον γίνεαι καταφανεῖς αἱ ἐνεργεῖαι
Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων ἐπὶς ἰλκώσασιν
ἐκάτεροι ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων τοὺς
Πέρσας καὶ αὐξήσασιν μὲν τὰς ἰδίας δυνάμεις,
βλάψουσιν δὲ τοὺς ἀντιπάλους διὰ τῆς ὑπο-

στηρίζεις τῶν Περσῶν καὶ διὰ περσικῶν χρηματικῶν. Ἀλλ' ἡ συμμετοχὴ πολλῶν πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας εἰς τὴν ἐκστρατείαν Κύρου τοῦ νεωτέρου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀρταξέρξου προκαλεῖται τὴν ἀντιδράσιν τῶν Περσῶν καὶ τὴν ῥῆξιν τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν σχεσιῶν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας, οὓς ἐκάλισαν εἰς βοήθειαν αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰσσοφέρνητος κινδυνεύουσαι πόλεις. Ἐν τῇ συγκρουστικῇ ταύτῃ τῶν Περσῶν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας ἐπισηλευόμενος ὁ Ἀθηναῖος Κόνων κατήρθετο νὰ κερδήσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ νὰ παρασκευάσῃ μέγαν στόλον, δι' οὗ ἐνίκησε τῇ 395 π. Χ. παρὰ τὴν Κυνδὸν λαμπρῶς τὸν στόλον τῶν Λακεδαιμονίων ὑπὸ τὸν γυναικαδέλφον τοῦ Ἀγησίλαου Παισανδρον. Ἡ νίκη αὕτη τοῦ ἀρτιπαύους τῶν Ἀθηναίων στόλου δῆμεινε τὴν ἐπικράτησιν τῆς αἰ. δυνάμεως ἐν Ἰωνίᾳ. Οὕτω δὲ τελευτώντος τοῦ 394 π. Χ. ἔλον σχεδὸν τὸ Ἀἰγαῖον εἶχον ἀποτινάξαι τὴν σπαρτιατικὴν ἀρχήν. Τῇ δ' αὖρ τοῦ 393 ὁ Κόνων καὶ ὁ Φαρνάβας ἐπέλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθυπέταξαν τὰς Κυκλάδας καὶ τὰ Κύθηρα, καὶ πλεονάσαντες εἰς τὸν ἱσθμὸν τῆς Κορινθοῦ, παρεκίνησαν τοὺς Πελοποννησίους εἰς ἐξοικολογησιν τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῆς Σπάρτης. Τοῦ δὲ Φαρναμάου ἐπιστρέψαντος εἰς τὴν Ἀσίαν, ὁ Κόνων, διαβλήθεις ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, δὲν ἤδυνῆθη νὰ πράξῃ τι πλείονος ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀπέθανεν ἐν Κυπρῷ παρὰ τῇ Εὐαχέρᾳ. Ἀλλ' οὐχ ἤττον ἡ πόλις ἠδυνάτο ἤδη νὰ κλεισθῇ περὶ ἀναθημιουργήσεως τῆς κατὰ θάλασσαν ἡγεμονίας, τὸ δ' ἔργον ἀνετέθη εἰς τὸν Ἰπποκράτους, αὐτὸν ἐκείνον τὸν ἀπὸ τῶν τριάκοντα ἐλευθερωσάντα τὰς Ἀθῆνας. Ἐν ᾧ δὲ οὗτος, ἐξαναγκάζων εἰς προχώρησιν τὰς ἀνθιστάμενας ἐν Ἀσίᾳ πόλεις καὶ μὴ δυνάμενος νὰ περιστείλῃ τὴν ὑπερμετρον τῶν περὶ αὐτὸν ἀργυρολογίαν ἐφρονέτο ἐν Ἀσπενῶν τῆς Παμφυλίας (389 π. Χ.), οἱ Ἀθηναῖοι μετέσχον κατὰ γῆν τοῦ κορινθιακοῦ λεγομένου πολέμου (392—387 π. Χ.), συμπράττοντες μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ ἄλλων συμμάχων κατὰ τῶν ἀπὸ τῆς Σικελονίας ἀφορμωμένων Λακεδαιμονίων. Ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ διεκρίθη ὁ Ἀθηναῖος στρατηγὸς Ἰφικράτης, ἀφ' οὗ κυρίως ἄρχεται ἡ πολλὴ χρῆσις μισθοφόρων καὶ ὅστις ἰδρυσεν πρῶτος τὸ σῶμα τῶν πελταστῶν, οὗτω καλουμένων ἐξ ἧς ἔφραρον ἐλαφρὰς ἀσπίδας, τῆς πέλιτῆς, καὶ ὅστις εἰσήγαγε καὶ ἄλλους πολλοὺς στρατιωτικὸς νεωτερισμοὺς. Τέλος δὲ ἡ μεγάλη ὑπὸ τῶν πολέμων ἐξάντλησις τῆς Ἑλλάδος διηκούσθη τὸ ἔργον τοῦ Σπαρτιάτου ναυάρχου Ἀνταλκίδου δι' οὗ διεπράχθη ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου εἰς τοὺς Ἑλλήνας καταπαυθεῖσα εἰρήνη, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτησαν μόνον τὴν Ἀἴμνον, Ἴμβρον καὶ Σκύρον. Κατόπιν δ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπισηλευόμενοι ἐκ τοῦ μεταξὺ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων μεγάλου

ἀγῶνος καὶ ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐκ τῆς μεταπολεμικῆς παρασπένδου ἀποπειρας τοῦ Σπαρτιάτου Σφοδρίου, ὅστις ἐκ Θεσπιῶν ἐρμωμένος ἐκέρχθη νὰ καταλάβῃ τὸν Πειραιᾶ, ἐλυσαν τὴν μετὰ τῆς Σπάρτης εἰρήνην καὶ ἐπέβησαν ἐπὶ ἄρχοντος Ναυσικίου (378—371 π. Χ.) εἰς ἐπανίδρυσιν τῆς παλαιᾶς ἡγεμονίας, ἐν ᾗ συγχρόνως διὰ συντεῆς οἰκονομικῆς διαρρυθμίσεως ἐφρόντισαν περὶ εὐρέσεως πᾶσι τῇς πολιτείας, εἰσπραγόντες τὰς λεγόμενας εἰς φ ο ρ α ε ἐκ ταύτου μέρους (τ. μ. η. μ. α. τ. ο. ε) τῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν τῶν ἐχόντων πλεονας τῶν εἰσοσιπέντε μνῶν, οἷμαι καὶ διηρρέθησαν εἰς εἰκοσι σ. μ. μ. ο. ρ. ι. α. ε. ἑκάστης πρὸς ταντο δεκαπέντε οἱ πλουσιώτεροι. Ἦς δὲ ἡγεμονίας ἡ ἀναθημιουργησις ὑπῆρξε κυρίως ἔργον Τιμοθέου τοῦ υἱοῦ τοῦ Κόνωνος καὶ Καλλιστράτου τοῦ Ἀφιδναίου. Περιέλαβε δὲ αὕτη περὶ τὰς 70 πόλεις, εἰς ἃς ἐκχόθησαν καὶ οἱ Θηβαῖοι καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἱππειρωτῶν Ἀλκιβίας οὕτως, ὥστε ἡ νέα συμμάχια ἀπέβαλε διὰ τῆς προχωρήσεως τούτων τὸν κατ' ἐσχάτην ναυτικὴν χάρα τῆς ὁδῆς εἰς τὴν πρώτην τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίαν. Ἐκαστὴ τῶν εἰς τὴν συμμάχια προσερχομένων πόλεων διατήρει τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς καὶ αὐτονομίαν, πολιτεύμενη καθ' ὅσον ἠθέλει πολιτεύμα καὶ οὔτε φρουρὰν εἰσδέχεται, οὔτε ἄρχοντα ὑποδισκούμενη, οὔτε φέρουσα κατὰ τὰς ὑφιστάμενας συνθήκας, καὶ τῶν σέρων κατηργήθη πρᾶγματι μόνον τὸ ὄνομα, δὲν ἐλείψαν δὲ αἱ λεγόμεναι σ. υ. ν. α. ε. εἰς τῶν συμμάχων, ὅσους χρηματικὰ πρὸς καταρτισμὸν καὶ συντήρησιν τῆς συμμάχιας. Πρῶτα τῆς νέας ταύτης συμμάχιας καταρθίσματα ὑπῆρξαν αἱ περὶ τὴν Νάξον (370 π. Χ.) καὶ τὴν Λευκάδα (375 π. Χ.) ἐπιφανεῖς ναυτικαὶ νῆκαι τοῦ Τιμοθέου. Ὁ πρὸς τοὺς Πελοποννησίους πόλεμος ἐξηκολούθησεν κατὰ θάλασσαν ὑπὸ τὸν Ἱφικράτην, ἀλλ' ἡ ἀμφοτέρωθεν ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων ἤγαγεν τῇ 371 π. Χ. εἰς εἰρήνην συμφελορηθείσαν ἐν Σπάρτῃ, ἧς ἔμειναν ἐκσπένδοι μόνον οἱ Θηβαῖοι, προκληθέντες ἐντεῦθεν μακροῦ μεταξὺ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων πολέμου, καθ' ὃν ἐδοξάσθησαν ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ὁ Πελοπίδας. Κατὰ τὸν πόλεμον τούτον αἱ Ἀθῆναι συνεμάχουν μετὰ τῆς Σπάρτης, μεθ' ἧς καὶ συνεπέλασαν κατὰ τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐν Μαντινείᾳ (362 π. Χ.).

Οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρησαν τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους τοὺς ταχθέντας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἀναληφθεῖσας ὑποχρεώσεις, ἀλλ' ἐπέδωξαν εἰς πείσεις καὶ ἀργυρολογίαν. Πντεῦθεν προσελήθη ὁ λεγόμενος σ. μ. μ. ο. χ. ι. κ. ο. ε. πόλεμος, καθ' ὃν ἡ πόλις ἐπὶ τριετίαν ἔλυν (358—355 π. Χ.) ἠναγκάσθη νὰ πολέμησῃ κατὰ τῶν ἀποστασῶν ἰσχυροτάτων συμμάχων, τῆς Χίου, Ρόδου, Κῶ καὶ τοῦ Πυρραντίου, βατθουμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς

ἐν Καρίᾳ Ἀλικαρνασσοῦ Μαυριόλου. Ὁ πῆλ-
μας αὐτοῦ, καθ' ὅν μικραὶ ὑπῆρξαν αἱ ἐπιτο-
χαι τῶν Ἀθηναίων, ἐξήντησε μὲν τὴν πό-
λιν, ἀπέληξε δ' εἰς ἀπειλὴν τοῦ βασιλείως τῆς
Περσίας Ἀρταξέρξου τοῦ Ὀρχου, ὅτι ὁπο-
στέλλῃ εἰς βοήθειαν τῶν συμμάχων μέγαν
φονικὴν στέλῃ. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φοβήθη-
τες ἠναγκάσθησαν ναποδεχθῶσι τὴν εἰρήνην,
παρέχοντες εἰς τοὺς ἀποστάτας συμμάχους
πλήρη ἀναξαρτησίαν καὶ ἀνεχόμενοι τὴν πλήρη
σχεδὸν διαλύτην τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας.

Ἡ ἐξάντλησις αὐτῆς τῶν Ἀθηναίων συνέπιπτεν
ἤδη μετὰ τῆς αὐθιγῆς τοῦ βασιλείως τῶν
Μακεδόνων Φιλίππου, ὅστις, ὅπως προῆλθε εἰς
ἐκτίλεισιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ σχεδίων, εἶχεν
ἀνάγκην νὰ καταστήσῃ τὴν Μακεδονίαν δύ-
ναμι νautικῇ, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἤδυνάτο νὰ
γείνη ἄνευ μειώσεως τῆς δυνάμεως τῶν Ἀ-
θηναίων κατὰ τὰ παρ' αὐτῆς Μακεδονίας καὶ
ἄνευ καταπολεμήσεως τῶν Ὀλυνθίων. Οἱ Ἀ-
θηναῖοι, ἀπησχολημένοι εἰς τὸν συμμάχικόν
πόλεμον, οὐδεμίαν ἡδυνήθησαν γωνιολογεῖσθαι
ἀντίστασιν εἰς τὰς πρώτας ταύτας ἐνεργείας
τοῦ Φιλίππου, ἐπιτηδέως κατακαθόντες τὴν
Ἀμφίπολιν, τὴν Ποτίδαιαν, ἣν παρέδωκε προ-
σωνίως εἰς τοὺς Ὀλυνθίους, καὶ τὴν Πύδναν.
Οἱ Ἀθηναῖοι, βλέποντες τὰς κατακτητικὰς
τάξεις τοῦ Φιλίππου, ἔπρεπε νὰ κλονισθῶσιν
ὡριζόμενοι τι σχέδιον, ἐπιδιώκοντες αὐτὸ μετὰ
δραστηριότητος καὶ συνεπειᾶς ἥ ἔπρεπε νὰ
ἀναδείξῃ τὴν ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Φιλίππου
ἀνάδειξιν τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ὑπεροχῆς
ἢ ὑπεκόντες εἰς τὰ πατριωτικὰ αὐτῶν αἰ-
σθηματα καὶ μὴ ἀνεχόμενοι τὴν κατάλυσιν
τῆς αὐτεννομίας, νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ αὐτῆς ἐξ
ἀρχῆς ἐπιμένως, μετὰ συστήματος, διὰ πάσης
θυσίας. Ἀλλ' οἱ ἰθύνοντες δὲ τῆς πολιτείας
κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον δὲν ἤσαν σύμφωνοι
περὶ τῆς τηρητέας προέλας, οὐδ' εἶχον πάντας
τὸ αὐτὸ πρόγραμμα διὰ τοῦτο δὲ ἡ πόλις κυ-
μαινόμενη καὶ μετερχομένη πολιτείαν ἄλλο-
πρόσωπον ἐξαδυνατίζει καὶ παρέχει ἑαυτὴν,
ὅτε τελευτώσα ἀνδρίζεται, γενναίαν μὲν κατὰ
τὸν ὅστατον ἀγῶνα, ἀλλ' ἀνικανὸν πρὸς νίκην.
Καὶ τῆς μὲν ἰδέας περὶ ἀνδρικῆς καὶ ἀδιαλ-
λάτου καταπολεμήσεως τοῦ Φιλίππου δι' α-
ναπόδευξιν πάντων τῶν πόρων καὶ πᾶσιν τῶν
δυνάμεων τῆς πόλεως πρὸς μάχας ἀκαταπύνη-
τος παρίσταται ὁ Δημοσθένης. Ἀλλ' ἀντιμέ-
τωποι αὐτοῦ ἐτάσσοντο ἐν τῇ πολιτείᾳ, προ-
μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς εἰς τὸν Φίλιππον ὑποκυ-
ψεως καὶ αὐτοχρημῆς μακεδονίζοντες, ὁ Αἰσχι-
νὴς καὶ ὁ Δημάδης. Μέσος δὲ μεταξὺ τῶν μα-
κεδονίζόντων καὶ τοῦ ἀδιαλλάκτου Δημοσθέ-
ους ἐτάσσεται ὁ χρηστός Φωκίων, ὅστις ὑπῆρ-
ξεν ἰσχυρὸς οὕτως εἰπὼν στρατηγὸς τῶν Ἀ-
θηναίων. Οὗτος ἐξεπλήρου μὲν πιστῶς τὸ πρὸς
τὴν πόλιν καθήκον ἐν πολέμῳ, ὅπου ἐτάσσον
αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' εὖ ἤσκητο ὅμως συν-
τάττει πάντοτε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐκ πεποιοῦ-

σεως καὶ ἀπὸ γνώμης ἀγαθῆς, ὡς ὁ ῥήτωρ
Ἰσοκράτης.

Οἱ Ἀθηναῖοι, μὴ θυνθέντες καὶ μὴ ἀπο-
πειραθέντες νὰ ματαιωθῶσι τὰς ἐν τῇ Ναλ-
κιδικῇ πρὸς ἐκμηδένισιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν
ἐνεργείας τοῦ Φιλίππου, ὅτε εἶδον αὐτὸν μετὰ
τὸν ἱερὸν πόλεμον καὶ τὴν πανωλεθρίαν τοῦ
Φωκίως Ὀνομάρχου καὶ μετὰ τὴν προσάρτη-
σιν τῆς Θεσσαλίας φερόμενον ἐπὶ τὴν Ἑλ-
λάδα καὶ καταβαίνοντα εἰς τὰς Θερμοπύλας,
κατέλαβον διὰ στρατίας Ἀθηναίων καὶ συμμά-
χων τὸ στενὸν, καὶ ἐκώλυσαν τὴν διὰδασιν τοῦ
βασιλείως, ἀναγκάσαντες αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ
ἄπρακτος εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὅτε εἶδ' ὁ Φί-
λιππος ἐστράφη ἐπείτα κατὰ τῆς Ὀλύμπου,
ἥτις ἦτο καὶ καθ' ἑκαστὴν ἐπικίνδυνος, πολὺ δὲ
μᾶλλον ἂν συνηνοῦτο μετὰ τῶν Ἀθηναίων, εἰ
Ἀθηναῖοι, παρακινηθέντες ὑπὸ τῶν ἑλυσθιακῶν
λόγων τοῦ Δημοσθένους, ἐστειλὼν βοήθειαν εἰς
τὴν Ὀλύμπου Ἀλλ' αὕτη δὲν ἤδυνήθη νὰ συντε-
λέσῃ εἰς τὴν μὴ ἐκπολιτοῦρησιν τῆς πόλεως ὑπὲρ
τοῦ βασιλείως. Ἐτις μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Ὀ-
λύμπου καὶ τὴν καθυποτάξιν τῆς Χαλκιδικῆς
ἤρχεν ἤδη ἄνευ ἀντιστάσεως ἀπὸ τῆς Θεσσα-
λίας μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἀποτέλεσμα
δὲ τῆς θέσεως ταύτης τῶν πραγμάτων ὑπῆρ-
ξεν ἡ μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Φιλίπ-
που συναμολόγησις συνθήκης, γνωστῆς ὑπὸ τὸ
ὄνομα ἐνδὲς τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ὑποπάρχη-
σαν αὐτῆς ἐν Ἀθῆναις, τοῦ Φιλοκράτους (347
π.Χ.). Ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος κατέβαλεν ὁ
Φίλιππος διὰ τῆς ἐκκινήσεως τῶν Φωκίων καὶ
νέου ὀργανισμοῦ τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου
ἐδραία θεμέλια τῆς ἐν Ἑλλάδι μακεδονικῆς
ἡγεμονίας, ἐν ᾗ οἱ Ἀθηναῖοι ἀρχὴ πλέον ἐνέ-
χουν, ὅτι τὰ σάγματα ἑαυτῶν καὶ ἡ ἀδράνεια
ἦσαν ἐκ τῶν κυριωτάτων αἰτίων τῆς τοιαύτης
ἰσχύος τοῦ βασιλείως τῶν Μακεδόνων. Διὰ
τοῦτο ἐν ᾗ κατὰ τὰ εἰρη τῆς εἰρήνης ἡ πόλις
ἀνέθαλλεν, ἐπιδομένη εἰς τὴν βύθισιν τῶν
ἐσωτερικῶν πραγμάτων καὶ ἐπιδιώκουσα τὰ
γαθὰ τῆς συγκοινωνίας, ὁ Φίλιππος, δραστη-
ριος ἐργαζόμενος ἐν Ἑλλάδι πρὸς ἐπέκτασιν
τῆς δυνάμεως του, ὑπενόμει καὶ αὐτὸς τὰς
Ἀθῆνας διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν φίλων του, τοῦ
Αἰσχίνου, τοῦ Φιλοκράτους, τοῦ Δημάδου.
Ἀλλ' ἡ ἐνέργεια αὕτη τῶν μακεδονίζόντων
ἐξῆγγειρεν ἐν τῇ νύκτι τὸν δῆμον καὶ ἐτάξε
περὶ τὸν Δημοσθένην ἄνδρος εὐκοπυτήρας,
ὡν ἡ δραστηριότης ἄγει εἰς τὴν ἀποτυχίαν
τοῦ Φιλίππου ἐν Θράκῃ. Ἀλλὰ πρὶν ἢ πα-
ρελθῇ πολὺς χρόνος, ὁ Φίλιππος, οὐ αἰ ἐν
Ἑλλάδι ἀνευρίσκει δὲν εἶχον παύσει, κατορ-
θόναι νὰ κηρυχθῇ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων στρα-
τηγὸς, ὅπως ἐκτελέσῃ τὰς ἀποφάσεις τοῦ
συνεδρίου κατὰ τῶν ἱεροσύλων Ἀμφιστέων.
Ἦν ἡ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καίπερ ὑπὸ τοῦ Δη-
μοσθένους ἀγρύπτως νουθετούμενοι, εἶχον ἐπα-
ναστῆσι εἰς ἀκρόατον, νομίζοντες, ὅτι ὁ Φί-
λιππος θὰ περιορισθῇ εἰς τὴν τιμωρίαν τῶν

'Αμφισβήσιον, ὃν καὶ κατέσκαψε τὴν πόλιν, ὡς κεραυνὸς ἐπλήρης τῆς 'Αθῆνας ἢ ἀγγελοῦ, οἷον ὁ βασιλεὺς, εἰσελάτας διὰ τῆς Δωριδος εἰς τὴν Φωκίδα, κατέλαβε τὴν Ἐλάτειαν. Ὁ κινδυνὸς ἦτο προφανής. Τὸ γέδειον τοῦ Φιλίππου δὲν ἤδυνάτο νὰ μείνῃ κρύφιον. Διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς περὶ τοῦ Δημοσθένους πρὸ τοῦ φανεροῦ τούτου κινδύνου συνδιηλλάχθησαν καὶ συνεμάχισαν οἱ 'Αθηναῖοι μετὰ τὴν Θηβαίων. Τὸν δὲ Σιαπτόμβριον τοῦ 338 π. Χ. μετ' αὐτῶν συνηγωνίζοντο ἐναντίον τοῦ Φιλίππου ἐν τῇ κατὰ τὴν Χαμρώνειαν ἀτυχῇ μάχῃ, δι' ἧς ὁ Φίλιππος ἐγένετο κύριος τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς ἐδείχθη ὁ νικητὴς πρὸς τοὺς 'Αθηναίους. Διὰ τῆς μετ' αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐν Χαμρώνειᾳ μάχην συνομοσχηθεῖσας εἰρήνης δὲν κατελύετο ἡ αὐτονομία τῶν 'Αθηναίων, οἵτινες διατήρησαν τὴν Σαλαμῖνα, Ἀἴγιον, Σάμον, Ἰωῆς δὲ καὶ τὴν Ἀἴγιον καὶ Ἰμβρόν, προσελάμβανον δὲ καὶ τὸν Ὀριπὸν. Ἀλλὰ κηρυχθεῖσας τῆς αὐτονομίας τῶν συμμάχων τῶν 'Αθηναίων ἡ αὐτὴ ἡγεμονία διελύετο. Ἐπεδύθη δὲ εἰς τοὺς 'Αθηναίους ἡ υποχρέωσις νὰ συμμετάσχῃ τῆς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Μακεδόνων συμμαχίας, ἐν ᾗ εἰς τὴν υποχρέωσιν ταύτην ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τύπος δικαιοῦματος παρεχομένου εἰς τοὺς 'Αθηναίους.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου δὲν ἤρρηξαν νὰ ἔλθωσιν οἱ 'Αθηναῖοι εἰς συνεννόησιν πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλεξάνδρον, φηρίζοντες ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσοῦς στεφάνους, καὶ συμμετέσχον τοῦ ἐν Κορίνθῳ συνεδρίου, ἐν ᾧ ἀνεκρίθη ἡ μετὰ τοῦ Φιλίππου συνθήκη, δι' ἧς ἐφηρτίσθη ὁ κατὰ τῶν Περσῶν πόλεμος, ἀνακηρυχθέντος στρατηγοῦ αυτοκράτορος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Οἱ 'Αθηναῖοι, καίπερ παρὰ σκευαζόμενοι νὰ συμμετάσχῃ τῆς ἐναντίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀποστασίας τῶν Θηβαίων, δὲν ὑπέστησαν τὴν σκληρὰν τύχην τῶν Θηβῶν, τοῦ Ἀλεξάνδρου διορίσαντος ἐπισκευῆς πρὸς τοὺς 'Αθηναίους, μετὰ τὴν πικρὰν τιμωρίαν τῶν Θηβαίων ἐγκαταλιπόντας πᾶσαν ἰδέαν ἀντιστάσεως καὶ στείλαντας πρὸς αὐτὸν πρέσβεις. Καθ' οὗς δὲ χρόνους ὁ νεαρὸς τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς διέτρεχε νικηφόρος τὴν Ἀσίαν οἱ 'Αθηναῖοι δὲν συμμετέσχον τῆς ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ Ἀντιπάτρου ἀντιδράσεως τῶν Σπαρτιατῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ 'Αθηναῖοι, οἵτινες ἄλλως εὐρίσκοντο εἰς σχετικῶς καλὴν θέσιν διὰ τὴν λαμπρὰν ἐν τῇ μεταξὺ ἐπὶ δωδεκαετίᾳ (338-326 π. Χ.) διοίκησιν καὶ πίστην διαχειρίσιν τοῦ ῥήτορος Λυκούργου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, παροτρυνόμενοι ὑπὸ τοῦ ῥήτορος Ὑπερίδου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Λεωστθέους, ὑπεκίνησαν τὸν λαμπρὸν λεγόμενον πόλεμον. Μετὰ δὲ τὸ ἀτυχὲς τούτου πέρας (322

π. Χ.) οἱ 'Αθηναῖοι, φερόμενοι ἡναγκασμένοι νὰ συνομοσχηθῶσι μετὰ τῶν Μακεδόνων ἐν ῥήγῃ, καθ' ἣν ὑπεχρεώθησαν νὰ διώκωσιν ἐπὶ τὸν Ἀντιπάτρον τὴν πᾶσαν ἐπιτροπὴν καὶ εἶναι σίαν περὶ τῆς πόλεως, παραδίδοντες καὶ τὸν ῥήτορα τῆς ἀντιμακεδονικῆς φαντασίας, μὲν Ὑπερίδης ἐφρονέθη ἐν Κλεωναίᾳ, ὁ δὲ Δημοσθένης, ὅστις εἶχε καταφύγει εἰς τὴν ἐν Καλαυρίᾳ (Πόρῳ) γὰρ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐπὶ προσήλθον ὅπως συλλάβωσιν αὐτὸν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Ἀντιπάρχου, ἤτοι κτείνης, ῥοφῆται δηλητηρίων ἐκ τοῦ καλῶς του. Μετὰ τὴν συνθήκην ταύτην φρουρὰ μακεδονικὴ κατέλαβεν τὴν Μουνησίαν, τὸ δὲ πολίτευμα τῶν 'Αθηναίων μεταβλήθη εἰς τιμωρικτικόν, περιορισθέντος τοῦ δικαιοῦματος τοῦ μετέχειν τῆς πολιτείας εἰς μόνους ἐνενακισχιλίους πολίτας, ἔχοντας περιουσίαν ἀνωτέραν διερχομένων δραχμῶν καὶ ἀποκατεστημένων δωδεκακισχιλίων ελευθέρων πολιτῶν ἐχόντων περιουσίαν κατωτέραν. Περιορίσθη δὲ καὶ ἄλλως ἡ δύναμις τῆς πόλεως, καθότι ἀφαιρέθησαν ἀπὸ τῶν 'Αθηναίων ἡ Ἰμβρος καὶ ὁ Ὀριπὸς. ἀπεδόθη δὲ εἰς τοὺς Σαμίους ἡ Σάμος, κατεχομένη ὑπὸ 'Αθηναίων κληρούχων, ἥτις ἀργότερον ἀπεδόθη εἰς τοὺς 'Αθηναίους.

Τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάρχου ἐγκαθιδρυθὲν ἐν 'Αθῆναις πολίτευμα εἰς μόνον ἐτὶ διήρκεσε, διότι τῷ 318 π. Χ. ἤδη κατελύετο ὑπὸ Κασσάνδρου τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυπερχοντος, περιοριζομένου τοῦ δικαιοῦματος τῆς εἰς τὴν πολιτείαν συμμετοχῆς εἰς τοὺς ἔχοντας χιλίαν τοὐλάχιστον δραχμῶν περιουσίαν καὶ ἐπιδεδιηγμένους εἰς τὴν πόλιν διοικητοῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ἐπιστάτου, ἐκλεγομένου μὲν ὑπὸ τῶν 'Αθηναίων ἐπικυρομένου δὲ ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου. Ἐπειδὴ λέγεται δὲ τοιοῦτος Δημήτριος ὁ υἱὸς τοῦ Φαννοστράτου ὁ ἐν τοῦ Φαλήρου ἔθεν κατήγετο ἐπικαλούμενος Φαληρεὺς, ὅστις διώκων τὴν πόλιν ἐπὶ δεκαετίαν. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχῆς τοῦ Φαληρείου, ὅστις εἶχε παιδείαν οὐ τὴν ταχούσαν, ἄτε γενόμενος ἀκροατὴς Θεοφράστου τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἦ μὲν κινῶν τὰ τῶν 'Αθηναίων παρουσίαζε κίνησιν, τινα καὶ ζωὴν, ἀλλὰ πολιτικῶς βίος δὲν ὑπῆρχεν, ἀντὶ δὲ τῆς ἀποδεδειγμένης ἀληθοῦς αὐτονομίας ἡ πόλις ἠκολούθει τὸ παρὰ δέσπομα τοῦ ἀρχόντος, ἐπιδιδουμένη εἰς τὴν τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν, εἰς τὸ παρὰ πόδας εὐφρόσυνον καὶ τὰς προδοτικὰς τοῦ βίου χαρμονὰς, ὑποκλίνουσα εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας καὶ παντελῶς ἀμεριμνοῦσα περὶ τῆς πολιτικῆς ἀδοξίας. Δὲν ἦτο ὅμως πτωχὴ ἐπὶ τοῦ Φαληρείου ἡ πόλις. ἦν ἡρῆμαι εἰς σκευὰ μὲν χιλιάδα ἐλευθέρων, δεκακισχιλίων δὲ κατοίκους καὶ τετρακοσίας χιλιάδας δούλων καθ' ἅπασαν τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ' οἱ πόροι αὐτῆς ἀνῆρχοντο εἰς 57,600,000 περίπου σκευην δραχμῶν, ὧν εἰς τὴν ἀδαπανοῦσαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ἄμυναν τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰ τῆς διοικήσεως, τὰ δὲ λοιπὰ

πτης τῶν ἐργαζομένων σχολῶν, αἵτινες προήχον-
ται εἰς ἰκανὴν ἀκμὴν. Αἱ Ἀθῆναι βλέπουσι
διακοπάζοντα πολλά τῶν καλλιτεχνικῶν ἐρ-
γῶν τῆς ἀρχαϊότητος, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ Ἑλ-
λάς, ὡς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἐξευτελι-
ζονται ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν τῆς μοναρχίας
αἰματητῶν καὶ ἔπειτα τῶν αυτοκρατόρων καὶ
τῶν μελῶν τοῦ αυτοκρατορικοῦ οἴκου, ἐγεί-
ροντες ἀνδριάντας αὐτῶν, ἀπονέμοντες παν-
τοίας ἄλλας τιμὰς καὶ μὴ ἀπονεύοντες νὰ
ιδρύσων ἐνίοτε ἰδίᾳ αὐτῶν λατρεῖας καὶ νὰ
λατρεύωσιν ὡς θεοὺς. Μόνον δὲ κέρδος ὅπερ
παρέχεται ἐν ταύταις τῶν ἐξευτελισμῶν εἰς
τὴν πόλιν εἶνε ἡ ἐξαικισθῆναι τῶν προνομίων
αὐτῆς, ἡ ἐν τῶν ἐπιτακτομένων τὴν πόλιν ὡ-
ρέλεια καὶ ἡ διακοσμητικὴ αὐτῆς ὑπό τις Ῥω-
μαίων καὶ ἄλλων, ἥτις ἐξαικισθῆναι ἀκόμη.
Ἰδίως δὲ διακοσμεῖται ἡ πόλις ἐπὶ τοῦ αυτο-
κράτορος Ἀδριανοῦ (117—138 μ. Χ.), ὅστις
οὐ μόνον κατ' ἐπαγγέλῳ ἐπισκέφθη τὰς Ἀ-
θῆνας ἐπὶ χρόνον μακρὸν, ἀλλὰ καὶ ἰδιόρρυθ-
ν ἐπέδειξε πρόνοιαν πρὸς αὐτάς, γενναίως περ-
χόμενος χορηγίας εἰς τὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν
καὶ λαμπρὰ κτίρια οἰκοδομήσας. Ὡς αὐτοῦ
συντελέσθη ὁ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πεισιστρά-
του ἀτελής ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, τὸ μέ-
γιστον τῶν ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντων ἐν Ἀθῆναις
κτιρίων, πλὴν τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ μνημνεύ-
σῃμεν τὰς ἐξαιρέτους αὐτοῦ ὑδραυλικὰς ἐργα-
σίας καὶ τὸ ὑδραγωγεῖον, ὅπερ καὶ σήμερον
μετὰ τὴν παρέλευσιν τοσούτων αἰώνων εἶνε
χρησιμώτατον εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἦ
δὲ πόλις, θέλουσα νὰ τιμῇ τὸν αυτοκράτορα
διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ εὐεργεσίας, ἔδειξε τὴν
πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην ἄλλως τε καὶ διὰ
τῆς προσθήκης δεκάτης τρίτης σὺλῆς ἐπὶ τῶν
αὐτοῦ, τῆς Ἀδριανίδος. Ἦδη δ' ἐπὶ τοῦ Ἀδρι-
ανοῦ, ἀλλὰ κυρίως ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ
Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς ἔχτην ὁ πλοῦσιος
καθηγητὴς τῆς ῥητορικῆς Ἠρώδης ὁ Ἀττικὸς,
ὅστις μέγα μέρος τοῦ ἑκτακτοῦ πλοῦτου, ἐν
εἶχεν εὖρει ἐν τῇ γῇ ὁ πατὴρ Ἀττικὸς, κατα-
νάλωσιν εἰς οἰκοδόμους ἐν Ἀθῆναις καὶ ἐν ἄλ-
λαῖς πόλεσι τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ δὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ
οἰκοδομηθέντων κτιρίων ἐπιφανῆ κατέχρυσι
θεσιν τὸ εἰς μνήμην τῆς συζύγου του Ῥηγίλ-
λης ἀνεγερθὲν κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκρο-
πόλεως Ὡδεῖον καὶ τὸ συντελεσθὲν καὶ δι'
ἔδρων ἐκ πεντακλήρου λίθου διακοσμηθὲν πα-
ναθηναϊκὸν Στάδιον τοῦ Λυκούργου.

Μετὰ τοῦ Ἠρώδου ἐκλείπει ἡ γενεὰ τῶν
μεγάλων διακοσμητῶν τῆς πόλεως, καὶ μόνον
τὸ διονυσιακὸν θέατρον ἐπισκευάζεται καὶ με-
ταρρυθμίζεται ἀρχομένου τοῦ γ' αἰῶνος μ. Χ.
ἐπὶ τοῦ ἀρχόντος Φαίδρου, Ἀλλ' ἐφ' ἱκα-
νοὺς ἀκόμη αἰῶνας διατηρεῖται ἡ ἀκμὴ τῆς
πόλεως ὡς ἔδρας τῶν γραμμάτων. Πάντες οἱ
ἐχόντες ἀξιώσεις ἀνωτέρας μερῶν τῶν, πάν-
τες οἱ θέλοντες νὰ καλλιεργήσωσι τὰς Με-
σῶνας ἔρχονται εἰς τὰς Ἀθῆνας, ὅπως διδασκώσι

καὶ πύσωιν ἐκ τῶν πηγῶν τῆς ἀρχαίας σοφίας.
Ἡ ἑλληνικὴ παιδεία δὲν προσελκύει μόνον
τοὺς θιασώτας τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας καὶ
ῥητορικῆς καὶ τοὺς λατράς τῶν ἀρχαίων θεῶν,
ἀλλὰ καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ νέου θρησκευματος τοῦ
κατακτῆσαντος τὸν κόσμον σπεύδουσιν εἰς
ἡττον τῶν ἐθνικῶν εἰς τὴν πόλιν ὅπου ἐπὶ
κῶνεια ἐν Σωκράτῃ, οἰοῦναι γινόμενος πρῶ-
τος τῶν μεγάλων ἀληθειῶν τοῦ χριστιανι-
σμοῦ. Πρῶτος ἦδη ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἦλ-
θεν ὡς κήρυξ τῶν νέων διδασκάλων εἰς τὴν
κατεδωλὸν πόλιν τῆς Ἀθῆνας, ἀλλ' ἡ διδα-
σκαιὰ αὐτοῦ, κηρύσσοντος εἰς τοὺς Ἀθηναί-
ους τὸν ἀγνωστον θεόν, δὲν εὗρε τοὺς ἀκρο-
τάς λίαν προθυμοὺς. ὅπως ἐνσταντισθῶσιν ἐν
τῇ, οὐδὲ τὸ ἑσπέρως ὥρμιον πρὸς διὰ τοῦ
χριστιανισμοῦ. Ἀληθὺς ὁ χριστιανισμὸς μετὰ
πολλὰς βραδύτητας προεχώρησεν ἐν Ἀθῆ-
ναις, ὅπου ζωηραὶ ἦσαν ἀκόμη αἱ ἐντυπώσεις
καὶ ἀναμνήσεις τῆς ἐθνικῆς ἀρχαϊότητος.
Μικροὶ δὲ ὑπῆρξαν ἐν Ἀθῆναις οἱ πρῶτοι κή-
ρυκες τοῦ διδασκαλίου τοῦ Παύλου καὶ ἄλλων
ὁ ἀμέσως εἰς τὸν χριστιανισμὸν μεταστάντων
ἐν οἷς ἀναφέρεται Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης
γενὴ τις Δαμασκί, ὑπὸ τινων θεωρουμένην
ζυγὸς τοῦ Διονυσίου, καὶ ὁ θεολογὴς Ἰερὺ-
θεος, ἐν ἡ παράδοσις θεωρεῖ ὡς τὸν πρῶτον
ἐπίσκοπον τῶν Ἀθηνῶν, τοῦθ' ὅπερ ὑπ' ἄλ-
λων πιστεύεται περὶ τοῦ Διονυσίου. Ἀγνωστοί
εἶνε αἱ πρῶται τύχαι τῆς κατ' ἀρχὰς μικρᾶς
χριστιανικῆς κοινότητος τῶν Ἀθηνῶν. Κατὰ
τὴν μεγάλην ἐπὶ Δερμιτιανοῦ διώξιν τῶν Χρι-
στιανῶν ἀναφέρεται ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ
Διονυσίου καὶ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ἀθηναίου ἐμ-
λογητοῦ Ἀνεγκλήτου. Ἄλλοι δὲ κατὰ τοὺς
πρῶτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ Ἀθηναῖοι
δοκλογοῦνται καὶ μαρτυροὶ λέγονται ὁ Νάρ-
κισσος, ὁ δευτέρως ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν Πέ-
πλος (περὶ τὸ 125), καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἰγνᾶ-
τιος Κοδράτος, ὅστις ἐνέπνευσεν ἐπὶ Ἀδριανῷ νέον
ζωὴν εἰς τὸ ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Παύλου
ἀποσυντεθειμένον καὶ περὶ ὁρμημένον ποίμνιον τῶν
πιστῶν. Ἀλλὰ παρ' ὅλας τὰς προσπάθειας
τῶν νεοφύτων τούτων τοῦ χριστιανισμοῦ ἡ
νέα θρησκεία ἡγαγὰς τὸ νάντικαλῆν ἐν Ἀ-
θῆναις οὐ μόνον πρὸς τὰς βαθύς ἐρριζωμένους
παράδοσεις τῆς ἀρχαϊότητος, ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς καταδωκυίας τῶν ἀρχῶν οὕτως, ὥστε πρὶν
παῖ νὰ φαντασθῶμεν τὴν χριστιανικὴν κοινό-
τητα κατὰ τὰς πενηντοετίας τῶν ἡμερῶν μνη-
στικῶς ἐκκλησιαζομένην καὶ κρυπτομένην ἀπὸ
τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐθνικῶν, καὶ εἶνε ἀπορρο-
πῶς δὲν εὐρέθησαν ἀκόμη ἐν Ἀθῆναις κατα-
κόμβαι χριστιανικαί, ὅσαι μέχρι τοῦδε ἀνὰ τὴν
Ἑλλάδα ἀνεκαλύφθησαν μόνον ἐν Χαλκίδι καὶ
Μίλῳ. Ὅσαι δὲ ἦτο ἐν Ἀθῆναις ἡ ἐμμένον
εἰς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς
τῆς ἐν Ἀθῆναις τῶν δευτέρων αἰῶνα διδασκα-
λίας τοῦ φανατικοῦ διώκτου τοῦ χριστιανι-
σμοῦ Κέλσου καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι μετὰ

χρῆς αὐτῶν τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Δε-
κιου (210—251) παρουσιάζονται μάρτυρες ἐν
Ἀθήναις, οἷος ὁ ἐπ' αὐτοῦ μαρτυρήσας ἐπί-
σκοπὸς Λεωνίδης μετὰ τῆς συνόδου αὐτοῦ,
ἣτοι τῶν περὶ τὴν Χάρισσαν μαρτυρημάτων εἰς
τοῦτον συνοικίων.

Πραγὶν δὲ χρόνον μετὰ τὴν βασιλείαν τοῦ
Δεκιου, ἄρχοντος τῶν Ῥωμαίων τοῦ Γαλλι-
νου, οἱ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιδραμόντες Ἴβρι-
λοι, γένος γοθοῦν, κατέλαβον τὴν 267 καὶ
τὰς Ἀθήνας. Ἡ ἡσυγος πόλις τῶν σχολείων
μετεβλήθη εἰς πεδῖον βαρβαρικῶν θρώσεων.
Ἀλλὰ τὴν πόλιν ἔσωσεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων ὁ
ἱστοριογράφος Δέξιππος, ἀνὴρ κιν. εἰς ἐπιφανῆ
τῶν Ἀθηνῶν οἶκον καὶ τυχὼν ἤδη πρὸ ταύτης
τῆς ἐξουσίας τῶν Γόθων τῆς ἐπωνόμου ἀρχῆς.
Οὗτος κατώρθωσε νὰ συναθροίσῃ περὶ ἑαυτὸν
ἐκ τῶν τοῦς Γόθους φυγόντων Ἀθηναίων
περὶ τοὺς διεγίλκους ἀνδρας καὶ νὰ ἐπιτεθῇ
κατὰ τῶν ἐπιδραμούντων, νικήσας αὐτοὺς πιθυ-
νῶς ἐν τοῖς περὶ Κηφισίαν τόποις (Ἰδ. Σ. Α. ἀμ-
πρ. οὐ Τ. ἱστορικά μελετήματα σ. 69—96).

Πρὶν δὲ παρέλθωσιν εἰς δεκάδες ἐτῶν μετὰ
τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς γοθο-
κῆς ἐπιδρομῆς Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἐν τῇ
τελευταίᾳ τοῦ ἀγῶνι πρὸς τὸν Λικίνιον συν-
ῆρται ἐν Πειραιεὶ τὸν στόλον, δι' οὗ ἐμελλε
νὰ γείνη κύριος τῆς Ἀνατολῆς, μεταθέτων
τὴν ἔδραν τῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὴν Κων-
σταντινούπολιν, ἥτις ἐγένετο ἐντοτε κατὰ τοὺς
μετέους αἰῶνας τὸ κέντρον τοῦ βυζαντιανοῦ
ἐκκλησιασμοῦ πρὸς μεγάλην τῶν Ἀθηνῶν ἑπι-
μάν. Ἀλλ' οὐχ ἦτο ἐξακολουθεῖ ἡ ἀκμὴ
τῶν ἀθηναϊκῶν σχολῶν, ἥτις ἔλκυε πρὸς τὴν
πόλιν τὸν Συνέσιον καὶ Λιβάνιον, τὸν Βασίλειον,
τὸν Γρηγόριον, τὸν Χρυσόστομον. Οἱ μεγάλοι πα-
τέρες τοῦ χριστιανισμοῦ δὲν ἀποκινῶσι νάκρο-
νται τῶν διδασκάλων τῆς ἐλληνικῆς φιλοσο-
φίας, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχουσιν πλέον ἀνάγκην, ὡς οἱ
πρώτοι τῶν Ἀθηνῶν Χριστιανῶν, νὰποικυπῶσιν,
ὅτι εἶνε ὁπαδοὶ τῆς νέας θρησκείας, ἥτις ἦτο
ἀπὸ Κωνσταντίνου θρησκεία τοῦ κράτους καὶ
ἦδη προσεβίβηκε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι ὁση-
μέραι πλείονας οἰκιστάς. Μετὰ τῆς προόδου
δὲ ταύτης τοῦ χριστιανισμοῦ ἄρχεται συνδεο-
μένη κατ' ἐλάχιστον ἡ παρχικὴ τῶν ἀθην. σχο-
λῶν, καὶ τέλος ἐπέρχεται φανερά κατ' αὐτῶν
ἀντιδράσεις, ἥτις ἀπέληξεν εἰς τὴν ἐν ἔτει 529
ἐξαλειψὶν τῆς πλατωνικῆς ἀκαδημίας ὑπὸ τοῦ
Ἰουστινιανοῦ.

Ὀλίγαι εἶνε αἱ εἰδήσεις ἃς ἔχουμεν περὶ τῶν
Ἀθηνῶν ἀπὸ τῶν χρόνων κατ' οὗς ἡ Κων-
σταντινούπολις ἔγενεν ἔδρα τῆς βυζαντινῆς
βασιλείας μέχρι τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος τελευ-
τώντος. Ἐν ἔτει 395 αἱ Ἀθῆναι ἔμειναν ἀπηλ-
οκαμέναι τῶν δεινῶν τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Γόθου
Ἀλαρίχου, εἰσβαλόντος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὴν
δὲ διασωσὶν τῆς πόλεως ἀπ' αὐτοῦ ἀνέφερον ἡ
ἀρχαία παράδοσις εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Ἀκροπό-
λεως ἐμφάνισιν τῆς Προμάχου Ἀθηνῆς καὶ

τὴν ὑπ' αὐτῆς ἐκρέθησιν τοῦ Γόθου στρατη-
λάτου. Ὀλίγα δ' εἴη μετὰ ταῦτα ἡ θυγάτηρ
τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου Λεοντίου Ἀθηναίς,
ἀδικηθεῖσα ὑπὸ τῶν αἰετῶν, μετέβη εἰς Κων-
σταντινούπολιν, καὶ, προστατευθεῖσα ὑπὸ τῆς
ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' Πουλ-
χερίας, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου
ὡς σύζυγος αὐτοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐδοκία (ἰδ.
λ. Ἀθηνῆς). Καὶ ἄλλαι δὲ οὗς Ἀθηναῖαι ἐ-
γένον ἐπειτα αὐτοκράτειραι, ὧν πρώτη ἡ σύ-
ζυγος Λέοντος τοῦ Χαζάρου, ἡ ὡρὴ καὶ ἀντί-
παλος τῶν εἰκονομαχῶν Εἰρήνη, ἥτις πλὴν
τῶν ἄλλων αὐτῆς ἀνεμιουργῶν δὲν ἐδίστασε
καὶ τὸν ἴδιον υἱὸν Κωνσταντῖνον τὸν 7^{ον} νὰ το
ἐλώσῃ. Ἡ Εἰρήνη κατώρθωσε καὶ μὴν νὰ
ἄρῃ ὡς ἐπὶ τρεῖς τοῦ υἱοῦ ἀπὸ τοῦ 797 με-
χρι τοῦ 802, ὅτε ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου
εἰς Πρίγκιπον καὶ ἐπειτα εἰς Λέσον, ὅπου
καὶ ἀπέθανε τῷ 803. Ἀθηναῖα δὲ καὶ ἡ ἀνεψία
τῆς Εἰρήνης ἦτο καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Σταυ-
ρακίου, ὅστις ὑπῆρξεν αὐτοκράτωρ τῷ 811
ἐπὶ τινος μῆνος. Κατὰ τοὺς τοῦτον τοὺς
αἰῶνας αἱ Ἀθῆναι εἶχον μὲν ἐκπέσει ἐκ τῆς
πάλαις αὐτῶν δόξης καὶ ἀκμῆς, ἀλλὰ δι-
τήρουν ἀσμενῶς τινὰ ἐπαρχικὸν βίον ἐπὶ το-
σοῦτον μάλλον ὅσον περὶ οὐδεμιᾶς αὐτῶν πο-
λιτορίας μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀλαρίχου γίνεσθαι
λέγας μέχρι τῶν παραμυθῶν τῆς φραγκικῆς
κατακτητικῆς, οἱ δὲ Σλάβοι οὐδέποτε κατέλα-
βον τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν Ἀττικὴν αὐτήν.
Καὶ πολιτικῶς μὲν ἐξεταζόμεναι ὑπέκειντο
κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βυζαντινῆς βασιλείας
εἰς τὸ θέμα Ἑλλάδος, ἀπετέλουν δὲ μετὰ
τῆς περιοίκου χώρας τὸ θρονίον τῶν Ἀθηνῶν.
Διόκειν δ' αὐτὰς οἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως
στελλόμενοι εἰς τὸ θέμα πραιπόριτες, εἰς
οὓς ἦτο ἀνταθεμένη ἡ στρατιωτικὴ καὶ πολι-
τικὴ διοίκησις, καὶ οἱ κριταὶ ἡ δικασταὶ,
ἔργον ἔχοντες τὴν δικαστικὴν ἐποπτείαν. Ἀλλὰ
καὶ εἰδικοὶ ὑπῆρχον ἐκάστοτε ἄρχοντες τῆς
πόλεως, φέροντες τὸν τίτλον πρ. σ. σ. ο. σ. ὡς
ἡ ἄρχοντας. Ἐκκλησιαστικῶς δ' αἱ Ἀθῆναι
μέχρι μὲν τῶν χρόνων τοῦ Φωτίου ἦσαν ἁπλῆ
ἐπισκοπὴ, ἀπὸ δὲ τοῦ 857 ἀναυλόθησαν εἰς ἀρ-
χιεπισκοπὴν καὶ μετὰ τινὰ ὀλίγα εἴη, ἥδη
πρὸ τοῦ 869, εἰς μητρόπολιν, ἔχουσιν ὑποκει-
μένας περὶ μὲν τὰ τέλη τοῦ 9^{ου} αἰῶνος τὰς
ἐπισκοπὰς Εὐρίπου, Διαιουλίας, Κορωνοῖας,
Ἀνδρου, Ὀρεοῦ, Σκύρου, Κάρυστου, Πορθμῶν,
Αὔλωνος, Σύρου, ἐπὶ δὲ τῶν Κορινθίων καὶ
τὴν τῆς Κέως, ἀλλ' ἐπειτα ὀλιγωτέρας καὶ δὴ
τὴν 11^{ην} αἰῶνα μόνον εἰς τὰς τῆς Διαιουλίας,
Ταλαντίου, Ἀνδρου, Σκύρου, Σάλωνος καὶ
Μενδεσίου. Ἡ δὲ κυριαρχία τῆς μητροπό-
λεως Ἀθηνῶν ἐκκλησία ἦτο ἡ ἐπὶ τῆς Ἀκρο-
πόλεως Παναγία ἡ ἐπιλεγόμενη Ἀθηνιώτισσα,
αὐτὴς δὲ καὶ ἡ Περθεῖον, μετακλασθεῖς εἰς
ἐκκλησίαν πιθανῶς ἥδη ἀπ' αὐτῶν τῶν χρό-
νων τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Εἰς προσκύνησιν τοῦ
λαμπροῦ τούτου ναοῦ ἤρχοντο πολλοὶ τῶν ἐπι-

φάνων. Ἀξιοσημείωτος δὲ εἶναι ἡ ἐπισκοπὴς Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, ἐλθόντος μὲν εἰς Ἀθῆνας τῷ 1019 ὡς πρὸ αὐτοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Κώνστας τῷ 1062, προσαναγκάσας δὲ τὰς εὐχαριστίας του ἐπὶ ταῖς κατὰ τῶν Βουλγάρων νικαῖς εἰς τὴν Θεοτόκον καὶ κοσμήσαντος τὴν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἐκκλησίαν αὐτῆς δι' ἀναθημάτων λαμπρῶν καὶ πολυτελῶν.

Ὁ δὲ αὐτικὸς τῶν Ἀθηναίων βίος ἦτο περιωρισμένος ἐπὶ Βυζαντινῶν. Ἡ πόλις μικρότατον ἦν καὶ ἐμπόριον καὶ μόνον μικρὰν βιομηχανίαν μεταξουρίδας, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς τέχνης ἡ ἀκμὴ δὲν ἦτο ἐποία ἐν ἄλλαις ἑλληνικαῖς πόλεσι, τῇ Κερύθῳ, ταῖς Θήβαις, ταῖς Πάτραις, καὶ αὕτη δὲ εἶχεν ἥδη παντελῶς ἐκλείπει κατὰ τὰ τέλη τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος, καὶ μόνον διατηρεῖτο ἀκόμη ἡ συμμετοχὴ τῶν ἀθηναϊκῶν πλοιαρίων μετὰ τῶν ἐκ Κερύστου καὶ Χαλιδέας εἰς τὴν Ἀλβανίαν τῶν τὴν πορφόραν παρεχόντων κορυλλίων. Κατ' ἀντίθεσιν δὲ πρὸς τὴν λοιπὴν πενιχρότητα τῶν Ἀθηναίων ἐκκεντρικῶς περιωρίζονται εἰδήσεις περὶ διατηρήσεως τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως ὡς ἔδοξα τῆς παιδείας καὶ περὶ φιλομαθῶν ἐργαζομένων εἰς Ἀθῆνας ἐκ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐκ τῆς Δύσεως χάριν σπουδῶν καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος. Ἀλλ' αἱ εἰδήσεις αὗται ἀκριβέστερον ἐξεταζόμεναι ἀποδεικνύονται ὑπερβολικαὶ ἢ συγκυριμέναι, καὶ μόνον τοῦτο φαίνεται βεβαιούμενον ἐξ αὐτῶν, ὅτι καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς σκοτεινοτάτους τῶν μέσων αἰώνων χρόνους διεσώζετο ἀκόμη καὶ ἐν ἀπωτάταις χώραις ἡ φήμη περὶ τῶν Ἀθηναίων ὡς κέντρου σοφίας καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς παλαιᾶς παιδείας τῆς πόλεως (ἴδ. Σ. Λάμπρου Αἱ Ἀθῆναι σ. 45 κ. ἐ Ferd. Gregorovius, Die Legende vom Studium der Wissenschaften in Athen).

Ἡ διοίκησις τῶν Ἀθηναίων δὲν ἦτο πάντοτε ἐπισκοπῆς ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν. Οὕτω δὲ βλέπομεν τοὺς Ἀθηναίους ἐν ἔτει 915 ἀναγκάζομενους ναποτατήσασθαι κατὰ Χαστὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰούδα, ἔστις, ὃν πιθανῶς ἄρχιον τοῦ θέματος τῆς Ἑλλάδος, ἐδάρινε τοὺς κατοίκους διὰ τῆς ἀπληστίας αὐτοῦ καὶ ἀσώτίας. Ὁ πλεονέκτης οὗτος ἀπέτισε δίκην τῶν πείσεων αὐτοῦ λιθοβοληθεὶς παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας. Οἰκτρὰ δὲ ἦτο ἡ κατάστασις τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὰ τέλη τῆς δωδεκάτης ἑκατοσταετηρίδος, ὅτε ἴθυνα τὴν μητροπόλιν Ἀθηνῶν Μεγαλὸ δ' Ἀκομινάτος ἀπὸ τοῦ 1182. Πειραταί, ἔχοντες ὁμηγερέα τὴν Ἀἰγίαν καὶ τὴν Μάκριν, ἐληίζοντο τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς. Ὡς δὲ μὴ ἤρουν αἱ ἐξ αὐτῶν ξημίαι, μετὰ μεγάλης ἀδικίας ἐφάρνοντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ πραιτωρεῖς, οἱ ἀντιπραιτωρεῖς, οἱ εἰσπράκτορες, ἀπειλοῦντες παρὰ τῶν πολιτῶν οὐ μόνον τὸν κεκαנוτισμένον ἐγχείριον φόρον, τὸ λεγόμενον ἀκρόστιχον, ἀλλὰ καὶ ἐκτάκτους εἰσφορὰς καὶ ἐπιφέροντες τοιαύ-

την στενοχωρίαν, ὥστε καὶ ἠναγκάζοντο νὰποδηήσωσιν ἀπὸ τῆς πενομένης πόλεως ἀπορώτεροι. Κατὰ τῶν τοιούτων παρεκτροπῶν τῆς βυζαντινῆς ἀρχῆς ἀνδρικῶς ἀντιπάλαιε δ' Ἀκομινάτος καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν τριμυονταετίαν, καθ' ἣν διήρουν τὰ τῆς πόλεως (1182—1204), οὐ μόνον τὴν ἐκκλησίαν διατήρησε, ἀλλὰ καὶ γενναίως ἀντιταχθεὶς κατὰ τοῦ ἀρχόντος Ναυπλίου, Ἀργεῖου καὶ Κερύστου Λεόντος τοῦ Σγουροῦ, ἔστις, θέλων νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἀρχὴν του, ἐπῆλθεν ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων τῷ 1203 καὶ ἐπολιορκεῖ τὴν Ἀκρόπολιν.

Ὁ Ἀκομινάτος ἤδυνήθη μὲν νὰ σώσῃ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ Σγουροῦ, ἀλλὰ δὲν ἴσχυσε νὰνταχθῇ κατὰ τῶν ξένων κατακτητῶν, αἵτινες τὸ ἐπόμενον ἔτος κατέλαβον τὴν βασιλεύουσάν καὶ ἐκυρίευσαν τὸ πλεῖστον τῆς Ἑλλάδος. Ἐν ᾧ δ' ὁ μισόζηνος μητροπολίτης ἀπῆργετο εἰς τὴν νῆσον Κέα, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησεν ἀνευ ἀντιστάσεως ἐκυρίευσεν τὰς Ἀθῆνας Βενιράτος ὁ ἐκ Μομφερράτου, ἔστις καὶ περιώρησε τὴν Ἀττικὴν εἰς ἓνα τῶν περὶ αὐτὴν εὐγενῶν, τὸν Ὀθωνα Δελαρὸς (De la Roche) κηρύξας αὐτὸν μέγαν κύριον τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων ὑποτέλῃ δὲ τοῦ Καμπανίτου τοῦ αὐθέντου τοῦ Μορέως. Ἐπὶ τῶν Γάλλων δυναστῶν, ὡς ἄρχεται τοῦντεῦθεν ἡ ἀρχὴ, καὶ ὡς ἔδοξα γίνονται αἱ Θῆβαι, τὸ κράτος αὐτῶν διοικεῖται κατὰ τὰ λεγόμενα *συνήθεις* (assises) τῆς *Μερουσαλ* ἢ *καθ' ἃ* παρὰ τοὺς ξένους κυρίους ὑπῆρξε τάξις ἐλευθερίας ἰθαγενῶν κατακτημένων προνόμια τινα, ὃ δὲ λοιπὸς λαὸς περιέστη εἰς τάξιν δουλοπαροικίων. Ἐπ' αὐτῶν γλώσσα μὲν ἐπισκοπὸς ἀνεκηρύχθη ἡ γαλλικὴ ἀρχὸς δὲ θρησκεία ἦτο ἡ καθολικὴ καὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως μετεδύθη εἰς καθολικὴν ἐκκλησίαν ὁ Παρθενὼν ὡς καὶ ἡ τὸ ἀργότερον τὴν *1* αἰῶνα οἰκοδομηθεῖσα καὶ δι' ἐξαιρέτων ψηφιδωτῶν εἰκόνων κοσμοσυμμένη μονὴ τοῦ Ἀσπυρίου, ἧτις ἔγινε καὶ κοιμητήριον τῶν Γάλλων κυρίων τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλῶς δὲ οἱ Γάλλοι κύριες (ἀπὸ δὲ τοῦ 1260 δευτεῖς) τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῦ οἴκου τῶν Δελαρὸς καὶ τοῦ ἐκείνου ἀπὸ τοῦ 1291 διαδεξαμένου συγγενεῶς οἴκου τῶν Βριεννίων διώκησαν τὴν χώραν καλῶς καὶ μετὰ δεξιότητος ἐν μέσῳ τῆς πολεμικῆς ἑλλάξης καὶ ἀνωμαλίας, ἣν προσεκάλεσεν ἡ διάστασις τῆς Ἑλλάδος εἰς πολλὰ κράτη, τὰ πλεῖστα ὑπὸ Φράγκους διανέστας. Ἀλλ' ἡ σχετικὴ ἐκείνη εὐημερία διατελεύθη διὰ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιβρομῆς τῶν Καταλωνίων, ἧτις προσέκαλεσε καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς ἐν Ἀθῆναις γαλλικῆς κυριαρχίας διὰ τῆς παρὰ τὸν βοιωτικὸν Κηφισὸν ἀξιωμακροῦ τοῦ ἐκείνης μάχης κατὰ Μάρτιον τοῦ 1311, καθ' ἣν ἐφρονεύθη, κατὰ τῶν Καταλωνίων καὶ Τουρκαπύλων γενναίως ἀγωνισάμενος, καὶ αὐτὸς ὁ τελευταῖος Γάλλος δευτεῖς τῶν Ἀθηναίων Γαλιέρος ὁ Βριέννης. Καλὰ

κρήνη, θώρακες καὶ ἄλλα ὅπλα ἐκ τῆς μά-
χης ταύτης, εὐρεθέντα τῷ 1840 ἐν Χαλκίδι,
εὐρεσκόνται ἐναποθεθεμένα ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς
Ἱστορικῆς καὶ Ἑθνολογικῆς Ἑταιρίας κατὰ
τὸ Πολυτεχνεῖον.

Διὰ τῆς παρὰ τὸν Κηρίον νίκης τὸ δουκά-
τον τῶν Ἀθηνῶν ἔγινε κτῆσις τῶν Καταλω-
νίων, οἵτινες ἐκάλεσαν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὸν ἀρ-
χητὴν αὐτῶν Ῥογήτρον Δελώρ, ὅστις καὶ ἐγκα-
τεστάθη ἐν Ἀθήναις. Ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ, συνι-
όντες οἱ Καταλώνιοι τοὺς κινδύνους οὓς διε-
ρχετο τὸ δουκάτον παρὰ τῶν Ἑλλήνων, Ἀν-
δριανῶν καὶ Βενετῶν καὶ θέλοντες νὰ τύ-
χωσι προστατοῦ, ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν τὸν
Ἀραγωνίου βασιλέα τῆς Σικελίας Φρειδερίκον,
ὅστις διώρισε μὲν δοῦκα τῶν Ἀθηνῶν τὸν ἀν-
ήλικον υἱὸν τοῦ Μαυροβέδου, ἀλλ' ἐστείλεν ἐν
ταῦτοις ὡς ἐπιτρόπον αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας τὸν
Περεγγάρου Ἑσπανιῶν (1312—1316), ἐν ᾧ ὁ
Δελώρ ἀπεσύρθη εἰς τὰ Σάλλωνα, ἅτινα εἶχε
κατακτήσει. Ὁμόνους δὲ τοῦ ἀνελίκου υἱοῦ
τοῦ Φρειδερίκου, διετέλλη τὸν Περεγγάρου ὁ
Ἀλφόνσος Φαδρίκος, ὅστις ἐπολέμησε μὲν
πρὸς τοὺς Βενετούς, ἐπεξέτεινε δὲ τὸ δουκά-
τον, ἐπωφελέμενος ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δε-
σπότης Θεσσαλίας Ἰωάννου Β' τοῦ Ἀγγέλου
(1318), μέγχι Θεσσαλίας. Στερωθέντες δὲ
τὴν ἀρχὴν αὐτῶν διὰ τῆς πρὸς τοὺς Βενετούς
τῆς Εὐδοκίας εἰρήνης, ἐκράτησαν οἱ Ἀραγώ-
νιοι τὸ δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν, διοικούντες
αὐτὸ δι' ἐπιτρόπων στελλομένων εἰς αὐτό.
Πλὴν μικρὰς διακοπῆς ἐν ἔτει 1380, ὅτε ἡ
πόλις κατελήφθη ἐπὶ βραχὺ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας
τῶν Ναβαρραίων. Ἀλλὰ τέλος τῷ 1387 ἡ-
δυνήθη νὰ καταλάβῃ τὰς Ἀθήνας ὁ ἀρχιεπὶς
τῆς Κορίνθου, τοῦ Ἀγρίου καὶ τῶν Μεγαρώων
Ῥαϊνέρος ἡ Νέριος Ἀτσαγιώλης, ἀνήλικον
εἰς τὴν γνωστὴν μέγαν καὶ πλούσιον οἶκον
τῆς Φλωρεντίας (ἴδ. καὶ λέξιν Ἀ τ ζ α γ ι ω-
λ α ι.). Ἡ ἀρχὴ τῶν Καταλωνίων καὶ Ἀρα-
γωνίων ὑπῆρξεν ἐν πολλοῖς βλαβερά διὰ τὰς
Ἀθήνας, εἰ καὶ ἡ πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου
διὰ στρατηγικούς, ὡς φαίνεται, λόγους μετε-
τέθηκα κατὰ τὰ πρῶτα ἡδὴ ἐτῆ τῆς καταλω-
νικῆς ἀρχῆς εἰς τὰς Ἀθήνας. Οὐ μόνον ἡ
διοίκησις τῆς χώρας δὲν ἦτο ἀγαθὴ ἕνεκα τῆς
συχνῆς διαδοχῆς τῶν τοποτηρητῶν τοῦ ἀρα-
γωνικοῦ οἴκου καὶ τῆς ἐμπολέμου αὐτῶν θέ-
σεως πρὸς πολλοὺς τῶν ἄλλων ἀνὰ τὴν Ἑλ-
λάδα ξένων δυναστῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν
πολλὰ ἐπαθεν ἡ Ἀττικὴ, θρονονέμη ὑπὸ τῶν
Τούρκων. Ἐπ' αὐτῶν τέλος κατέστησαν εἰς
τὴν Ἑλλάδα καὶ τῆς Ἀττικῆς δὲ μέγα μέ-
ρος κατέλαβον, προσκληθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχόν-
των τῆς χώρας, οἱ Ἀλβανοί, ὧν ἀπόγονοι
εἰναι οἱ τὴν σήμερον οἰκούντες τὴν Ἀττικὴν
ὀμόφυλοι τινες.

Πολλὸ ἀνεκτότερος ὑπῆρξεν ὁ βίος τῶν Ἀ-
θηνῶν ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Ἀτσαγιωλῶν,
οἵτις διήρκεσαν ἐπὶ ἑπτὰ περίπου δεκαετηρί-

δας. Χαρακτηριστικώταται δὲ εἶναι ἐπ' αὐτῶν ἡ
ἀνυγὴ τοῦ ὀρθοδόξου θρησκείματος, ἡ ἐκ νέου
ἐγκατάστασις Ἑλλήνων μητροπολιτῶν καὶ ἡ
συχνὴ χρῆσις τῆς ἐλληνικῆς ὡς ἐπισημοῦ
ῥηλώσεως, ὅπερ δεικνύει πόσον συνετῶς οἱ Ἀ-
τσαγιώλαιοι ἐπεδίωκον τὴν εὐνοίαν τῶν ὑπὴ-
κόων, οὓς καὶ ἄλλως προσεπάθουν νὰ εὐχα-
ριστῶσιν, ἐν πολλοῖς συνταυτίσαντες μετ' αὐ-
τῶν τὰ συμφέροντά των. Ἀλλ' οἱ χρόνοι ἦσαν
πονηροί. Τὸ δουκάτον ἐκινδύνευεν ἀπ' ἐνὸς μὲν
παρὰ τῶν Ναβαρραίων, ἀπ' ἑτέρου δὲ παρὰ
τῶν Τούρκων, οἵτινες μάλιστα τῷ 1393, εἰς-
ελάσαντες εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐδῶκαν αὐτὴν
καὶ ἐστενοχώρησαν τὸν Νέριον ἐπὶ ταπεινῶν,
ὥστε ἤναγκάσθη νὰ ἐμολογήσῃ συνθήκην περὶ
συμμαχίας πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀναγνωρίσεως τῆς
ἐπικυριαρχίας τοῦ σουλτάνου Βαγιαζήτου. Ὁ
Νέριος, ἀποθνήσκων τὸν Νοέμβριον τοῦ 1394,
ἀφίερσε τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐπὶ
τῆς Ἀκροπόλεως ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας,
ἣν ἀνέθηκε μετὰ καὶ ἀπαρχῆς τῆς πόλεως εἰς
τὴν προστασίαν τῆς Βενετίας, κληροδοτήσας
ἐκ τῶν λοιπῶν κτήσεων τοῦ δουκάτου τὰς
μὲν Θήβας καὶ τὴν Λεβαδείαν εἰς τὸν ἐκ τῆς
Ἀθηναίας Μαρίας Ῥένδην νέον αὐτοῦ υἱὸν
Ἀντώνιον, τὰ δὲ Μέγαρα καὶ τὴν Σικυώνα
εἰς τὸν ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρόν του Κάρστον
Τόκκον τὸν κύριον τῆς Λευκάδος. Ἀλλ' ἡ
τοιαύτη διάσπασις τοῦ δουκάτου διὰ τῆς δια-
θήκης τοῦ Νερίου προκαλέσεν ἀγῶνας, οἵ-
τινες τὸ μὲν πρῶτον ὠφέλησαν τοὺς Τούρ-
κους, οἵτινες καὶ κατέλαβον προσωρινῶς τὰς
Ἀθήνας, ἔπειτα δὲ τοὺς Βενετούς, κληθέν-
τας καὶ ἐγκατασταθέντας ἐν τε τῇ ἁστει καὶ
τῇ Ἀκροπόλει (1395). Ἀλλὰ βραχεῖα ὑπῆρ-
ξεν ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ τῶν Βενετῶν, κα-
θότι ὁ Ἀντώνιος Ἀτσαγιώλης ἀπὸ τῶν Θη-
ρῶν καὶ τῆς Λεβαδείας, ὅπου ἤρχε, τὸ μὲν
κατ' ἀρχὰς ἐδῶκε τὴν Ἀττικὴν, ἔπειτα δὲ,
συμμαχῆσας μετὰ τῶν Τούρκων, κατώρθωσε
νὰ καταλάβῃ τῷ 1402 διὰ προσδοκίας καὶ αὐ-
τὴν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ ἐξάμηνον
δὲ πολιορκίαν ἡδυνήθη νὰ κυριεύσῃ καὶ
τὴν Ἀκροπόλιν, ἣν ὑπερῆσπιζον γενναίως δύο
Βενετοὶ φρούραρχοι, μάτην βοηθηθέντες ὑπὸ
τῶν Βενετῶν τῆς Εὐδοκίας. Εἰς μάτην προσ-
επώθησαν οἱ Βενετοὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἐτῆ τῆς
βασιλείας τοῦ νεαροῦ σουλτάνου Σουλταϊμάν,
οὗ τὴν ἐπικυριαρχίαν ἀναγνώρισεν ὁ Ἀντώ-
νιος, νάνυκατῶσαι τὸ δουκάτον, καὶ ἤναγκά-
σθησαν τὸν Μάρτιον τοῦ 1405 νὰ συμφωλο-
γήσωσι μετὰ τοῦ Ἀτσαγιωλῆ εἰρήνην καὶ
συμμαχίαν, τοῦ Ἀντωνίου ἀναγνωρίσαντες τὴν
βενετικὴν ἐπικυριαρχίαν, ἣν ἤναγκάσθη πάλιν
νὰνταλλάξῃ μετὰ τῆς τουρκικῆς τῷ 1415
μετὰ νέαν δεινὴν δῶκωσιν τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ
τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ πλὴν ταύτης τῆς δῶ-
σεως εἰρηνικῇ ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀντωνίου
καὶ πολλαχῶς εὐεργετικὴ διὰ τὴν χώραν με-
χρι τοῦ θανάτου του (1435). Τοῦ Ἀντωνίου

όντος ἀτέκνου, μετὰ διαφόρους τῶν συγγενῶν διλοπλοκίαις κατέλαβε τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰς τοὺς Τούρκους ὑποτέλους δουκάτου τῶν 'Αθηνῶν Νέριος ὁ Β', νότιος ἀγγέλιος τοῦ ἀδελφοῦ Νερίου τοῦ Α' Δονατού, ὅστις ἡναγκασθὴν τῇ 1441 νάνανημωσθ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ δεσπότη τοῦ Μωρέως καὶ ἔπειτα αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, διαδαντος τὸν ἱσθμὸν καὶ εἰσελάσαντος εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀλλ' ὅτε μετὰ τὴν ἐν Βάρνα μάχην τὸ θωμανικὸν κράτος ἀνέκτησε σθένος ὑπὸ Μουράτ τὸν ΙΓ', ὁ Νέριος, ἐγκαταλείπων τοὺς Ἕλληνας, προσεχώρησε πάλιν πρὸς τοὺς Τούρκους. Θανόντα δὲ τῷ 1451 διεδόθη ἡ γῆρα αὐτοῦ Κιόρα, ἥς οἱ ἔρωτες καὶ ὁ γαμος πρὸς τὸν συζυγοῦντον Βενετὸν Κενταρινὴν προσέλασαν τὴν ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Μωάμεθ παρὰ τοῦ δουκάτου εἰς Φράγκων τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντωνίου Β' (1453), ὅστις μικρὸν μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰς Ἀθῆνας συνέλαβε τὴν Κιόραν, ἥτις ἀπαχθεῖσα εἰς Μάγαρα ἐστραγγαλίσθη. Ἐπὶ δὲ τῇ εἰδήσει ταύτῃ παραινούμενος ὑπὸ τοῦ Κενταρινῆ ὁ Μωάμεθ προσέταξε τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Ὀμάρ τὸν υἱὸν τοῦ Τούρκου νὰ καταλάβῃ τὸ δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο τῷ 1456. Ἀλλ' ὁ Φράγκος ἤδυνήθη νὰ διατηρήσῃ ἀκόμη τὴν ὀχυρὰν Ἀκρόπολιν, ἥτις μάλιστα μετὰ διατίαν ἐξεπολιερχήθη (Ἰούνιον 1458), ὅτε καὶ ἡναγκασθὴ ὁ τελευταῖος τῶν Ἀθηνῶν δοῦξ ἀποχωρήσῃ εἰς Θήβας. Δύο δὲ μῆνας μετὰ τὴν ἀποχωρήσιν αὐτοῦ εἰσέλασεν εἰς τὴν πόλιν ὁ Μωάμεθ μετὰ τὰς ἐν Πελοποννήσῳ νίκας του, ὅστις εἰδε μετὰ θυμωσμοῦ τὸ νέον κτήμα τῆς τουρκικῆς βασιλείας καὶ ἐδείχθη ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς Τουρκοκρατίας αἱ Ἀθῆναι ἀπετέλεσαν μέρος τοῦ πασαλίκιου τοῦ Εὐρώπου, εἰς ὃ ἀνήκον ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς ἡ Εὐβοία, ἡ Βοιωτία, ἡ Λοκρὶς καὶ ἡ Φωκίς. Ἰδίᾳ δὲ ἡ Ἀττικὴ ἦτο καὶ ἄλλος, οὗ αἱ εἰσπραξεῖς διωκοῦντο ὑπὸ βοεβόδα διοριζομένου κατ' εὐθείαν ὑπὸ τοῦ σουλτάνου. Ἀλλ' ἡ πόλις οὐ μικρὰ ἐπάσχειν ἐν τῇ ἀυθαρεσίας τῶν πασάδων τῆς Εὐβοίας, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς ἰδίᾳ τις εὐεργεσία τῶν Ἀθηναίων ἢ ἐξάρτησις τῆς πόλεως κατ' εὐθείαν ἀπὸ τοῦ κισλάρ-αγά, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν μαζύρων εὐνούχων τῆς σουλτανικῆς αὐλῆς, ἥτις παρεχωρήθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτ Α' (1603—1617). Ἡ δὲ παράδοσις ἀναφέρει τὴν χάριν ταύτην εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων συνηγορίαν τῆς περικιλλοῦς συμπολίτιδος αὐτῶν Βασιλικῆς, ἥτις, εἰσαχθεῖσα εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ Ἀχμέτ, ἐγένετο σύζυγος αὐτοῦ μετινεμασθεῖσα Ἰωακὴ. Ἐκτοτε ὁ ἀρχιμενδύχος ἦτο ὁ διορίζων τὸν βοεβόδα. Μεταβολὴ τις δ' ἐπῆλθεν εἰς τὴν διοίκησιν ἀπὸ τοῦ 1760, ὅτε αἱ Ἀθῆναι ἐγένοντο μ. α. λ. ι. κ. ι. α. ν. ε.ς, ἥτοι ἀτομικὴ ἰδιοκτησία τοῦ σουλτάνου, μετὰ δὲ

τινας δεκαετηρίδας, ὅτε τελευταῖος τοῦ αἰῶνος εἰσῆλθον εἰς τὸ τουρκικὸν κράτος οἱ στρατιωτικαὶ καὶ διοικητικαὶ μεταρρυθμίσεις Σελήμ τοῦ Ι', αἱ Ἀθῆναι ἀνετέθησαν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ τζεζαῆπ ἑρέντι, τοῦ ἐχόντος τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀριστοστάτου πολεμικοῦ ταμείου καὶ τὴν γενικὴν ἐποπτείαν πάντων τῶν φρουρίων.

Ἐκτὸς τοῦ βοεβόδα, οὗ τὸ διοικητικὸν ἔκειτο ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς πλησίον τῆς Στάρας τοῦ Ἀδριανου καὶ εἰς ἐν ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ πολιτικὴ διοίκησις καὶ ἡ εἰσπραξις τῶν δημοσίων εἰσδημάτων, ἐν αἷς καὶ ὁ κεφαλαικὸς φόρος, οὗ δὲν ἦσαν ἀπῆλλαγμένοι οἱ Ἀθηναῖοι, πλὴν τῶν ἐχόντων ἐξαιρετικὴν προνομίαν, ἐστελλετο εἰς Ἀθῆνας καὶ καθ' ἧς, ἐχόν τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν. Φρουρὰ δὲ τουρκικὴ ἐπὶ διαδοχὴν κατείχε τὴν Ἀκρόπολιν, ἐν ἣ ᾗδ' οἱ Φράγκοι ἐχόντο ἐγκαταστήσει τὸ ἀνάκτορον αὐτῶν. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων τῆς Ἀκροπόλεως τὰ μὲν Προπύλαια μετὰ τῶν κατα τοὺς φραγκικοὺς χρόνους προσεκοιμηθέντων μερῶν, ἀνὰ κατεργασθῆσαν μελὴς πρὸ δόλιων ἐτῶν, ἐχρησίμευσεν εἰς κατοικίαν τοῦ διαδόχου, εἰς ὀψιθῆκην καὶ στρατῶνα, τὴ δὲ Ἐρεχθίδειον ἐξένιζε τὸ γαρμέριον αὐτοῦ, τῷ δὲ Ἐσθρινίῳ ματεβλήθη εἰς τζαμίον ἐπὶ τοῦ 1460, ὅτε ὁ Μωάμεθ τὸ δεύτερον ἐπισκέφθη τὰς Ἀθῆνας, ὅπως καταστείλῃ παρὰ σκευασμένην ἀποστασίαν ὑπὲρ τοῦ Φράγκου Ἀτταγαῶλη, καὶ ὑβώθη κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν αὐτοῦ γωνίαν μινιάρεις. Ἐκτίθησαν ἔτι τῆς Ἀκροπόλεως καὶ διάφοροι οἰκίσκοι καὶ δεξαμεναὶ χάριν τῶν Τούρκων.

Οἱ Ἀθηναῖοι, καίπερ μὴ ἀπῆλλαγμένοι τοῦ χαρακτιζοῦ καὶ τοῦ παίδεματώματος, διήλθον τὸν πλεῖστον τῆς Τουρκοκρατίας χρόνον εὐτοχέστεροι ἄλλων Ἑλλήνων. Διωκοῦντο δὲ ἐν εσωτερικῇ τῆς πόλεως πράγματα ὑπὸ ἀρχόντων ἢ προσώπων, ἐκλεγόμενων ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐν μὲν παλαιότεροις χρόνοις ἐν μόνον τῶν δωδεκα ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν πιθανῶς χρόνων ἐχόντων τὴν ἀρχὴν τῶν γενίων οἰκῶν, οἱ τὰ μέλη ἔφερον ἰδίαν τὴν ἐνδυμασίαν, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῆς δευτέρως τάξεως τῶν πολιτῶν, τῆς τῶν οἰκοκυρίων. Συνήρχοντο δὲ οἱ προσώπωντες καθ' ἑκάστην εἰς τὸ λεγόμενον β. ο. υ. λ. ε. ν. τ. ἡ. ρ. ι. ο. ν. ἐβόλῃ ἐβουλεύοντο περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως, καὶ ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος κατὰ δευτέραν, συνήρχοντο εἰς τὴν μητροπολίτιν παρὰ τῷ ἀρχιερεῖ, ἐβόλῃ συγκατοῦντες συνόδον μετ' αὐτοῦ ἐδικάζον τοὺς διαφερομένους, καὶ τὰς ἀπορρίψεις αὐτῶν ὤφειλον οἱ διαδεδωκέναι παραδέχωνται ὡς τελεωτικάς. Πρὸς τὸν βοεβόδα καὶ καθ' ἡν δὲν ἐβόλῃζον ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος, κατὰ Παρασκευὴν, γαρρῆσιζοντο. Κατὰ ταῦτα ἡ συμδύωσις Ἀθηναίων καὶ Τούρκων ἐν Ἀθῆναις συνηθῶς εἰρηνική, ἀλλ' ὅμως ἐπῆρχοντο χρόνοι καὶ

αὐτῶν τοὺς Ἀθηναίους ἐπέβλεπον καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν, ἐξεραιχόμενοι καὶ τοὺς Τούρκους. Ἀπὸ τοιούτων ποτὲ πιεσθῶν ὁλῶν ναυπαλιὰ τὸς Ἀθηναίους ὁ εὐπατριδὴς Μιχαὴλ Λαμπόνας ἐξέτισε δίκην τῆς εὐδορίας καὶ φιλοπατρίας του σκληρῶς φονευσθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις Ὀθωμανῶν τῇ 23 Δεκεμβρίου 1678.

Ὅλκιγα δ' ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λαμπόνας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέστειλαν πρέσβεις εἰς τὸν ἐν Πελοποννήσῳ Βενετὸν στρατάρχην Φραγκίσκον τὸν Μοροζίνη, ὅστις εἶχε καταλάβει διὰ πολέμου τὴν μερσίνην. Τὸν δὲ Σεπτέμβριον τοῦ 1687 παρῆσται πρὸς τῶν Ἀθηνῶν ἡ στρατιὰ τοῦ Βενετοῦ, φέρωντος μεθ' ἑαυτοῦ τὸν πεποιημένον Σουλεὶν στρατηγὸν Καϊνιγμάρι μετὰ 9000 περίπου ἀνδρῶν καὶ πυροβόλων. Ἀρξάμενος δὲ τῆς πολιτοκίας τῶν ἐπὶ τῇ Ἀκροπόλει Τούρκων, βρόμα τῆς ὑπὸ τὸν Μοροζίνη στρατίας, πασάσα εἰς τὸν Παρθενῶνα, ἐνέειλε τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1687 τὸ πῦρ εἰς τὴν ἐν αὐτῇ πυριτιδαποθήκην τῶν Τούρκων καὶ ἀνετίναξεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ μέσον μέρος τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ, ὅστις εἶχε μὲν μέχρις ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας ὑποστῇ πολλὰς μεταρρυθμίσεις, ὡς εἶδομεν, ἀλλ' ἐσώζετο ὅμως ἀκέραιος. Μετὰ τρεῖς δὲ ἡμέρας περὶ δίδοντο οἱ Τούρκοι, καὶ τῇ 24 Σεπτεμβρίου συμφωνήσας πρὸς τὰς συνθήκας ἐξήχθησαν ἡ φρουρά, συγκειμένη ἐκ 500 ἀνδρῶν καὶ παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις 2500 Τούρκων, καὶ ἐξέπλευσε, κατευθυνομένη εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ Μοροζίνης κατέλαβε τὰς Ἀθήνας, μεταξὺ δὲ τῶν λαφύρων, ἅτινα ἐπέστειλεν εἰς Βενετίαν, ἦτο καὶ ὁ ἐκ Πειραιῶς λίθινος λίων, εἰς αὐτὸν ὁ Πειραιῶς ἐκάλειτο κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους Δράκο λιμάνι, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰταλῶν porto Leone. Ὁ λίων αὐτὸς φέρει ἐπὶ τῆς ῥάχης κεκαρπυμένην ἐπιγραφήν δια βουνικῶν (ἀρχαίων σκανδιναβικῶν) γραμμάτων, ἅτινα ἐσφαλμένως ἐθεωρήθησαν ὡς μαρτυροῦντα τὴν ὑπὸ τοῦ Νορδβέρου Χαράλδου τοῦ πελώριου ὡς ἀρχηγῶ τῆς ἐκ Βαρβαρῶν φρουρᾶς τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατορίας περὶ τὸ 1040 κατὰληψιν τοῦ Πειραιῶς καὶ καταστολὴν ἀποστασίας τινὸς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοῦ Βυζαντίου.

Ἀλλ' ἐπὶ μῆνας μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μοροζίνης κατὰληψιν τὸν Μάρτιον τοῦ 1688, οἱ Ἀθηναῖοι ἠναγκάζοντο νὰ καταλίπωσι τὴν πόλιν, διότι ἐνεκα τῶν ἐπιδρομῶν τῶν ἐξ Εὐδορίας Τούρκων καὶ τοῦ πρὸς αὐτοὺς ἀποφασισθέντος πολέμου τὸ πολεμικὸν συμβούλιον τῶν Βενετῶν ἐβουλόρεται ἀναγκάζειν διὰ λόγους στρατηγικοῦς τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς πόλεως, ἐρημοσύνης καὶ ἀποτειχισμένης. Καὶ ἡ μὲν ἰδέα τῆς κατὰ κράτος τῶν τειχῶν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῆς κατεδαφίσσεως τῶν κτιρίων τῆς πόλεως, πρὸς δόξα τινος τῆς Ἀθηνῶν ἐράνησαν πρόθυμοι νὰ ὑποστώσι πᾶσαν θυσίαν, ἐγ-

κατελείβη αὐτοῦτως δι' ἄλλωθεν ἰσχυρὸν χειρὶν, ἀλλ' ἡ ἐρημωσις τῆς πόλεως ἐτελεσθῇ κατὰ τὰ προδιαγεγραμμένα. Οὐ μόνον ὁ στρατὸς τοῦ Μοροζίνης ἀπεχώρησεν εἰς Πόρον, ὅπως ἐκεῖθεν ἐπιχειρήσῃ τὴν κατὰ τῶν Τούρκων τῆς Εὐδορίας ἐκστρατείαν, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔφυγον πανοικεῖ, διασωθέντες εἰς τὰς γείτονας νήσους, τὴν Ἀργολίδα καὶ ἄλλα μέρη τῆς Πελοποννήσου καὶ εἰς τὰς περιόικους πόλεις τῆς Στερεας.

Ἐπὶ δύο καὶ πλέον ἔτη ἔμειναν ἔρημοι αἱ Ἀθῆναι, ἐν ᾗ οἱ πρότερον αὐτὰς οἰκοῦντες ἔσαν ταλαιπωρούμενοι καὶ νοσταλγοῦντες ἐν τῇ ξενίᾳ. Καὶ οἱ μὲν Βενετοὶ, ἀτυχῆσαντες ἐν τῇ κατὰ τῆς Εὐδορίας ἐκστρατείᾳ τῶν καὶ περιορισθέντες εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐν ᾗ ἤρξαν μέχρι τῆς ἐν Πακτάδοις συνολοκροθείσης εἰρήνης (1718), δὲν κατέλαβον πλέον τὰς Ἀθήνας, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐπανήλθον εἰς τὴν πόλιν μετὰ τὴν διατῇ ἐκείνῃ ἀποδημίᾳ τῇ 1690, ἐπιτραπεισθῆς εἰς αὐτοὺς τῆς εἰς τὴν πατρίδα καθόδου ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Σουλεῖ μὲν τοῦ Β', ὅστις οὐ μόνον πλήρῃ ἀμνηστίαν παρέσχεν εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τριετὴ ἀσθεσίαν. Καὶ ὑπῆρξαν μὲν πολλοὶ οἱ μὴ ἐπανακάμψαντες, ἀλλ' ὅμως συνεπυκνώθη πῶς καὶ πάλιν ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως, ὅστις ἀπὸ τῶν χρόνιων τῆς πρώτης εἰς τοὺς Τούρκους καθυποτάξεως τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν ἐπαισιθῶς μειωθῇ ἐκ τε ἄλλων λόγων καὶ ἐκ τῶν πολλῶν λοιμῶν τοῦ δεκάτου ἔκτου μάλιστα αἰῶνος, ὧν ἐλεθριώτατος ὑπῆρξεν ὁ τῶν ἐτῶν 1554—1557, καὶ ὃν λέγονται θανόντες τοδὺλάχιστον 6000 ἄνθρωποι. Οὕτως ἐν ᾧ τὸν δεκάτον ἔκτον αἰῶνα εἰδῆσις τις ἀναβιδάξει τοὺς κατοίκους εἰς 12,000, τῇ 1674 ἀναφέρεται ὅτι ἦσαν μόνον 8—9,000, περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος ἀνῆρχοντο πάλιν εἰς 15—16,000, ὧν γίγιντο μέχρι γιγνῶν διακοσίων Τούρκοι. Τῇ δὲ 1813 λέγονται οἱ κάτοικοι 12,000, αἵτινες καὶ πάλιν ἐπειτα ἠλαττώθησαν οὕτως, ὥστε τῇ 1822 κατ' ἐλάχιστον μόνον ὑπερέβαινον τοὺς 8,600.

Ἡ πόλις μετὰ τὴν ἐν ἐτῇ 1690 ἐπιστροφῇ τῶν κατοίκων ἔπασσε πάλιν εἰς τὴν πρῶτον μονοτονίαν καὶ ἡρεμίαν, ἀφ' ἧς ἐξήγαγον αὐτὴν κυρίως αἱ συνέπειαι τῆς ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείας τῆς Ρωσίας Αἰκατερινῆς τῆς Β' ὑποκινήσεως αὐτοῦς ἐπαναστάσεως τῶν Πελοποννησίων (1770). Τοὺς Ἀθηναίους ἐβλάψαν οἰονοεῖ διαγωνιζόμενοι ἐπότεροι νὰ προσενηύσωσι μεγαλειότερας εἰς τὴν χώραν ζημίας οἱ τε κλέφται, οὓς εἶχε φέρει εἰς κίνησιν ἡ ἐπαναστάσις ἐκείνη, καὶ οἱ Ἀλβανοὶ, οὓς πρὸς καταστολὴν αὐτῆς εἶχον μεταχειρισθῇ ὡς συμμάχους οἱ Τούρκοι. Ἐντεῦθεν βλέπομεν τὸν ἀτρόμητον κλέετην Μητρομάραν ὑπὸ σημαίαν ρωσικὴν καταπλέοντα εἰς Σαλαμίνα, καταλαμβάνοντα τὴν νῆσον καὶ ἐξ αὐτῆς δρῶντα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν λαμπρῶν ταῦν περιετῶν Ἀθηνῶν, ἐπισύροντα δὲ αὐτὴν τὴν

κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐργῶν καὶ ἐνδίκῃ τῶν Τούρκων. Καὶ τοὺς μὲν Ἀθηναίους ἀπῆλλαξε μασ' αὐτοὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ Μητρομάρα δεινῶν ὁ θάνατος αὐτοῦ καὶ ἡ ἐν Ἀγιοστρίῳ, ὅπου εἶχε τελευταίον καταστροφήν, σύλληψις τινῶν τῶν περὶ αὐτόν. Ἀλλ' οὐκ ἄνευ ἀγώνος ἀπῆλλάχθησαν τῶν Ἀλβανῶν, οἵτινες μάλιστα ἐν ἔτει 1777, ἀριθμοῦμενοι περὶ τοὺς 400, ἐξεκίνησαν ἐκ Φιζῶν κατὰ τῆς πόλεως ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Γεωργιῶρη καὶ κατέλαβον τὴν Κηφισίαν. Ἀλλ' ἐνίκηθησαν παρὰ τὸ Χαλάνδριον τὴν 2 Φεβρουαρίου. Τότε ὁ βοεβόδας τῶν Ἀθηνῶν Χατζῆ-αλῆς ὁ ἐπιλεγόμενος Χασεκῆς, ὅστις τὸ δεύτερον ἦδη εὐνοεῖ τὰς Ἀθῆνας, ἀφ' οὗ διὰ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ συνήρθησαν εἰς τὴν ἥτταν τῶν Ἀλβανῶν, θέλων νὰ προσυλλάξῃ τὰς Ἀθῆνας ἀπὸ μελλουσίων αὐτῶν ἐπιδρομῶν, μετὰ μεγάλης δραστηριότητος ἐπελήθη τῆς τειχεύσεως τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις ἀπεπερατώθη ἐντὸς πρῶν μηνῶν καὶ ἐ-λίγων ἡμερῶν (20 Φεβρ.—2 Ἰουνίου). Εἶχε δὲ τὸ τεῖχος τοῦτο 24 πύργους καὶ 7 πόλεις, τὴν Ἀρβανίτικην, ὅπου σήμερον ὁ οἶκος Μακρυγιάννη, τὴν πόρταν τῆς βασιλοπούλας (Πύλην τοῦ Ἀδριανῶ), τὴν Μπουμπουνίστραν, κατέχουσιν τὴν θέσιν ἢν σήμερον ἡ κλημαξὶς ἡ ἀπὸ τοῦ κη-παρίου τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος ἄγεται εἰς τὴν πρὸ τῶν ἀνακτόρων πλατεῖαν, τὴν πόρταν τοῦ Μενιδίου ἐν τῇ σημερινῇ πλατεῖᾳ Λουδοβίκου, τὴν Ὑφαικὴν κατὰ τὸ ἀρχαῖον Δίπυλον καὶ τὴν πύλην τοῦ Κόρυππου πρὸς βορρᾶν.

Καὶ ἐσώθη μὲν ἀπὸ τῶν Ἀλβανῶν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Χασεκῆ, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι πολλὰ ἐπᾶθον ἐκ τῆς ὁμότητος αὐτοῦ καὶ τοῦ τυραννικοῦ χαρακτῆρος, κατορθώσαντος διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μέσων καὶ τῆς ἐπὶ ἀδρότερά προσφορᾷ ἐκμισθώσεως τοῦ βοεβοδαλικοῦ νὰ τυραννήσῃ τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τριετοῦς μόνον διακοπῆς συνεχῶς ἀπὸ τοῦ 1777 μέχρι τοῦ 1785 καὶ ἀπὸ τοῦ 1789 μέχρι τοῦ 1792, ὅτε εἰσληφθεὶς παρὰ τῆς ὑψηλῆς Πύλης τὰ κατ' αὐτοῦ παράκοντα τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Χασεκῆς ἐξορισθεὶς εἰς τὴν νῆσον Κῶν ἀπεκ-φαλίσθη ἔπειτα τῷ 1795. Εἰς τὰς ἐκ τῆς τυραννίδος τοῦ ὁμοῦ τοῦτου βοεβόδα ἐπελθούσας ζημίας καὶ τὸν πλεονεκτοῦντων οἰκῶν προσε-τέθησαν ἐπὶ τῆς βοεβοδαίας αὐτοῦ αἱ φυσικαὶ καταστροφαὶ ὅς ἐπῆνευεν ἡ διπλῆ μᾶστις τοῦ λοιμοῦ καὶ λιμοῦ. Τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ ὑπερι-μνήσκει ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τοὺς Ἀθηναί-ους ὁφειλόμενος αὐτοῦ βοτανικὸς κήπος, ὅστις ὑ-πῆρξε κτήμα καὶ μάρτυς τῶν ἐργῶν τοῦ τυράννου.

Ὀλίγα ἔτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χασεκῆ ὁ Παρθενὸν ἀποφύμαυτο ἀδεία τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως τοῦ ἁρίστου αὐτοῦ κόσμου κατὰ τὰ ἔτη 1801—3 ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινου-πόλει πρεσβυτοῦ τῆς Ἀγγλίας λόρδου Ἑλ-γιν, συμπληροῦντος τὴν καταστροφὴν, ἣν εἶχε προξενήσει ἡ βόμβα τοῦ Μοραζίνῃ (*Ἰδ. Α.

Μηλιαράκη Περὶ τῶν Ἑλληνιστῶν μάρ- μάρων ἐν τῇ Ἔστοις 1888). Ἡ γὰρ δὲ τὴν Σαῦτον εὐπατρίδην εἰς τὴν τοιαύτην ἀρπαγῇ φιλονεικεία πολλὴν καὶ οὐχὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἀρχαιοσύνην, ὅποιαν ἐπαδεικνύον πολλοὶ τῶν ἀλλογενῶν περιηγητῶν τῶν ἡρᾶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δεκάτου πύμππτου αἰῶνος, ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς ἦλθεν εἰς Ἀθῆνας ὁ εἰς Ἀγκῶντι Κυριακὸς, ἐπιταφθέντων τὴν πόλιν, εἰς δὲ πολλὰ χρεώσται ἡ ἀρχαιολογία. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς δὲ χρόνους, καθ' οὓς οἱ Ἕῃνοι ἐκείνοι λόγιοι καὶ φιλόλογοι περιέγραψαν τὴν πόλιν καὶ τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, καὶ ἐμελείων καὶ ἐπε-δίδαν αὐτὰ, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν διέτρίβον μὲν εἰδικῶς περὶ τὴν ἀρχαιομάθειαν, ἀλλὰ δὲ ἐσπερῶντο σχολεῖον καὶ λογίων. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ Τουρκοκρατίας σχολεῖον ἀναφέρεται ἰδρυθῆναι μετὰ τὴν ἐν τῇ διατετοῦς ἀποδημίας ἐ-πιστροφῇ τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τοῦ Ιερομονά-χου Γρηγορίου Σωτήρη τοῦ ἔπειτα γενόμενου μητροπολίτου Μονεμβασίας, ἐν ᾧ ἐδίδασκεν αὐτὸς ἐκείνος ἀριστὸς, ἔπειτα δὲ τῷ 1786 ἀ-νηγέρθη δαπάναις τοῦ Ἰωάννου Νέεκα ἰσχυ-σχολῆ, διατηρουμένη διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Βενετίᾳ κατατεθέντων χρημάτων μέχρι τοῦ 1797, κατόπιν δὲ ὑπ' αὐτῆς τῆς κοινότητος με-χρι τοῦ 1812. Τῶν δ' ἐπὶ Τουρκοκρατίας Ἀ-θηναίων λογίων μετὰ τὴν ἱστορικὴν τοῦ 19 αἰῶνος Λαόνικον Χαλκοκονδύλην ἐκτός ἄλλων τινῶν καὶ τῆς βασίς Φιλοθέης, τὸ γένος Βε-νιζέλου (+1589), ἡς μεγαλειότητα φαίνεται ὅτι ἦτο ἡ χριστιανικὴ ἀρετὴ καὶ κατὰ τὴν ἡ παιδεία, ὡς ἐπιφανέστατοι δύνανται νὰ μνη-μονευθῶν ὁ Θεοδοσίος (καὶ ὑπὸ τὸ μοναχικὸν σῆμα Θεόφιλος) Κορυβαλλεύς, ἀποθανὼν μετὰ τὸ 1645 καὶ διακριθεὶς διὰ τὰς φιλοσο-φικὰς αὐτοῦ περὶ τῶν ἀριστοτελικῶν συγγρα-φῶν μελέτας, ὁ Ἰωάννης Πατούσης ὁ μέγας τοῦ 1711 σχολαρχήσας τοῦ ἐν Βενετίᾳ ἐλκ-γινεῖς ἐλληνομουσεῖου καὶ ἐκδούς τὴν πάλαι-τομον ἐγκυκλοπαιδείαν, ἥτις ἐκρηγνύετο με-χρι τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος εἰς τὰ ἐλληνικὰ σχολ-εῖα, Ἐφραίμ ὁ τὸν πατριαρχικὸν ὁρόνον τῇ Περουταλῇ, κοσμήσας (1766—1771), ὁ ἀν-τίπλοτος τοῦ Κοραῖ ἐν τῇ περὶ γλώσσης ἡ-τήματι Παναγ. Κοδρικῆς (+1827 ἐν Παρι-σίῳ) καὶ ὁ ἰνδολόγος Δημήτριος Γαλανῆς (+1833 ἐν Ἰνδιῇ). Προβαίνουσας δ' ἔση-μεραὶ μᾶλλον τῆς παιδείας ἐν Ἀθῆναις ἰδρυθῇ τῷ 1813 ἡ λεγομένη «Φιλομουσείο» Ῥιταίαν, ἥτις σ' οὖν εἶχε τὴν προση-σίαν τῶν γραμμάτων ἐν Ἀθῆναις καὶ Πη-λίῳ καὶ τὴν σχηματισμὸν ἀρχαιολογικοῦ μου-σείου (Ἰδ. Α. Μηλιαράκη Ἡ φιλέμου-σεῖς ἑταιρεία ἐν Ἀθῆναις ἐν τῇ Ἔστοις 1880). Τῷ δὲ αὐτῷ ἔτει ἰδρυθῇ ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀ-σωμάτων ὑπὸ τοῦ φιλομουσίου ἡγευμένου Πε-τρῆκη ἰδιὰ ἱστορικὴ σχολή, ἔχουσα διδάσκ-μαθητὰς πέννητας, τρεφεμένους διὰ χρημάτων τῆς μονῆς. Τῆς σχολῆς δὲ ταύτης, διατηρη-

θείτης μέχρι τοῦ 1821, διευθυντής καὶ διδάσκαλος ὑπῆρξεν ὁ ἱατροφιλόσοφος Διονύσιος Πύρρος ὁ Θεσσαλός.

Διὰ τῶν λογίων τούτων Ἀθηναίων, τῶν ἐν τῇ πόλει πνευματικῶν ἰδρυμάτων καὶ τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας φοιτήσεως φιλελευθέρων τῆς Ἐλλείλαδος φίλων, ἐν οἷς ἐξέχουσιν ὁ Σατωδριάν-δης, ὁ Πουκεῖλλ, ὁ Βύρων, ἤρχιστε ζωπύρου-μενον κατ' ὀλίγον καὶ ἐν Ἀθῆναις τὸ ἐθνικὸν φρόνημα οὕτως, ὥστε οἱ Ἀθηναῖοι, καίπερ πρὸς τὰς πρῶτας, ὡς εἶδμεν, ἢ οἱ ἄλλοι Ἑλληνες τυγχάνοντες τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας, ἐφά-νησαν πρῶτοι εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπαναστά-σεως νὰ μετατρίψωσι τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶ-νος. Οἱ Τούρκοι, φοβηθέντες τὴν ἐξέγερσιν τῶν Ἀθηναίων, ἀνήγαγον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τὴν κινήτην οὐσίαν καὶ τὰς οἰκονομίας ἐυ-τῶν ἀνερχομένας εἰς 450. Τῇ δὲ 10 Ἀπριλ. 1821 ἐφυλάκισαν τοὺς προσώπους καὶ ἄλλους προκρίτους, δώδεκα ἐν ὅλῳ τὸν αἰῶνα. Ἄλλ' ἢ συλλήβρις αὕτη ἐπέσπευσε τὴν συνεννόησιν τῶν Ἀθηναίων μετὰ τῶν ἀγροτῶν, οἵτινες, ἀθροισθέντες περὶ τοὺς γίλιους διακοσίας, εἰσῆ-λυσαν τὴν 25 Ἀπριλ. ὑπὸ τὴν ἐλ. Χασιάς Μελέτιον Βασιλείου, καταλάβον τὴν πόλιν καὶ ἐπελὴν ἦσαν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως, αὐξήσαντες ἐντὸς ὀλίγου εἰς 3000 ἐνόπλους διὰ τῆς ἐκ τῶν χωρίων, τῶν γειτόνων νήτων καὶ τῆς ἐκ Κεφαλληνίας συροῦς ἐβέλοντο. Ἡ πολιορκία αὕτη, κατὰ τὸ διόστημα τῆς ὁποίας οἱ Τούρκοι ἐφόνευσαν τοὺς συλληθέν-τας προκρίτους πλὴν τῶν τριῶν προσώπων, διήρκεσε μέχρι τῆς 19 Ἰουλίου 1821, ὅτε οἱ Ἑλληνες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείπωσι τὴν πόλιν καὶ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν Αἰγίαν, τὴν Σαλαμίνα καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ ἰσμοῦ στρατό-πεδα, μὴ δυνάμενοι νὰντισταθῶσιν εἰς τὴν δύνα-μιν τοῦ πρὸς βοήθειαν τῶν Τούρκων σπεύσαν-τος Ὀμέρ Βριώνη. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναχώρησιν αὐτοῦ, κληθέντος εἰς Ἰω-άννιν ὑπὸ τοῦ Χουρσὶδ-πασᾶ, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν τὸν Σεπτέριον 1821, νικῶντες παρὰ τὸ Χαλάνδριον ἐν ἀφαιμαχίᾳ τοὺς κατ' αὐτῶν ἐξελθόντας Τούρκους, καὶ καταλαβόντες τὸ ἄστυ, ἤρξαντο καὶ πάλιν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως, ἥτις τέλος μετὰ πολυμνηνὸν ἀποκλεισμένῃ καὶ βομβαρδισμῶν πα-ρεδόθη τὴν 9 Ἰουνίου 1822. Ἀλλὰ δυστυχῶς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀραιοθέντες ἐκ τῆς προσ-εγγίσεως τοῦ Δράμαλι, ἐβόλυναν τὸ ἴδιον ἐυ-τῶν ἐργὸν φονεύσαντες ἀπανθρώπως τοὺς πλεί-στους τῶν παρὰ τὸν πόλιν Τούρκων παρὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς συνομιλοῦνθῆσαν συνθήκην. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα δείγματα ἀναρχίας καὶ διχονοίας ἀναφάνησαν, ὧν συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ πρόκλη-σις τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ διορισμὸς αὐτοῦ ὡς πρυοράρχου τῆς Ἀκροπόλεως. Οὗτος δὲ μετ' οὐ πολὺ, ἐκλεχθεὶς ἀρχιστράτηγος τῆς ἀνα-τολικῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπελθὼν, ἀφῆκεν ἀντι-καταστάτην τὸν Ἰωάννην Γκούρα, ὅστις ὀχύ-

ρωσε καὶ ἐνίσχυσε κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Ὀδυσσεὺς τὴν Ἀκρόπολιν, ἐκκαθάρας καὶ διὰ προμαχίνους ἐκασφαλίσας καὶ τὴν ἀπὸ μα-κροῦ ἐπιχειρομανην ἀρχαίαν κλιφύδραν, ἥτις ἀπέβη χρησιμωτάτη πρὸς ὕδρευσιν τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ βραχεῖα ὑπῆρξε τοῦ Γκούρα, ὅστις ἀπέβη τυραννικωτάτος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἡ ἐθνομωσύνη καὶ τῶν Ἀ-θηναίων ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Ὀδυσσεῆ, ὅστις εὗρεται μετὰ τρία ἔτη, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1822, οὐκ ἐπὶ θάνατον ἐπ' αὐτῆς τῆς Ἀκροπόλεως, ἥς ὑπῆρξε πρυοράρχος, στραγγαλιζόμενος ἐν τῇ ὑψηλῇ ἐκείνῃ περῶν, ὅν ὡς σκοπιὰν καὶ ἐχυρωματικὸν ἔργον εἶχον κτισεῖ οἱ Τούρκοι πιθανῶς πρὸ τοῦ κατὰ τὸν Βενετῶν πολέμου, μεταξὺ τοῦ 1656 καὶ τοῦ 1687. Ὁ πύργος οὗ-τος εἶνε ὁ κατεδαφισθεὶς τῇ 1816. Ἐπὶ δὲ πρυο-ραρχούντος τῶν Ἀθηναίων τοῦ Γκούρα καὶ πάλιν ἠναγκάσθησαν τὸν Ἰούνιον τοῦ 1823 εἰ πλείστοι τῶν Ἀθηναίων νὰ ἐγκαταλείπωσι τὴν πόλιν, καταφεύγοντες εἰς Σαλαμίνα καὶ Αἰγι-ναν πλὴν τῶν ὀλιγοφρόνων, οἵτινες ἐν ὅλῳ ἀνήρχοντο εἰς 1400. Ταῦτα δ' ἔνεκα τῆς ἐναν-τίον τῶν Ἀθηναίων ἐκστρατείας τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ Περικλέους καὶ τοῦ Καραϊσκάκη Ὀμέρ, ἥτις ὅμως ἀντιπαρῆλθεν ἄνευ ἀξίων λόγου ζημιῶν τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες καὶ ἐπιστρέψαν τὸν Σε-πτέμβριον μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἐχθρῶν.

Ἡ τυραννὶς τοῦ Γκούρα ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἀτυχῆς ταύτης τῶν Τούρκων ἐπιδρομῆς μέχρι τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κιουταχῆ κατὰ τῶν Ἀθηναίων μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Μεσολογγίου. Ὅτε δὲ ὁ Γκούρας εἰδείχθη ἀνά-ξιός νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν κάτω πόλιν, ἥτις ἐκυρί-ευσθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κιουταχῆ τὴν 3 Αὐγ. 1826, ἡ ψῆφος τῆς κυβερνήσεως ἐπέσεν ἐπὶ τὸν Καραϊσκάκην ὡς ἀρχηγὸν τῶν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα στρατοπέδων. Ὁ Καραϊ-σκάκης, ἀθροίσας ἐν Ναυπλίῳ περὶ τοὺς 600 ἄνδρας, ἐξεστράτευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἐμελλε νὰ συναντηθῇ μετὰ τῶν ἄλλων ὀ-πλάρχων, ἐν ᾧ συγγρῶνως διατάχθη ὁ φι-λέλλην Φαβιέρρος. ὅστις ἔδραν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ εἶχε τὰ Μέθανα, νὰ συνεκστρατεύσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἀττικὴν. Λαμπρὰ ὑπῆρξε τὴν 6 Αὐγ. ἡ παρὰ τὸ Χαϊδάριον νίκη τοῦ ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη στρατοῦ, εἰς ἣν ἐπηκολού-θησε τῇ 8 Αὐγ. δευτέρα, ἀλλ' ἦν ἐπιτυχὴς κατὰ τὸν Τούρκων μάχην. Ἐν τούτῳ δὲ ἐξῆλ-λούθει ἀκέρη ἡ πολιορκία τοῦ Γκούρα μετὰ τὴν περὶ αὐτὸν 1830 ἀνδρῶν, ὧν 800 ἐνόπλοι, ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἥτις δὲν παρεδόθη εὐδὲ μετὰ τὸν φόνον αὐτοῦ (30 Σεπτ.), ἐν ᾧ ἐν τῇ με-ταξὺ ὁ Καραϊσκάκης εἰργάζετο κατὰ τῶν Τούρκων μετ' ἐπιτυχίας ἐν τῇ ἀνατολικῇ στε-ρεῇ Ἑλλάδι. Εἰς μάτην ἐπεχείρησε καὶ κα-τάρθωσεν ὁ Φαβιέρρος τῇ 1 Δεκ. 1826 νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν, ἐφ-ρων πυρίτιν εἰς τοὺς πολιορκουμένους. Εἰς μά-την ἐπεχειρήθησαν περὶ τὰς Ἀθήνας ἀπὸ

τοῦ Φεδρουαρίου τοῦ προσεχούς ἔτους νέοι ἄγωνες. Εἰς μάτην ἔπαιον αὐτοὺς ἡ Καρκεσιάνη, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἐτοιμαζόμενος νῆγωνισθῆναι ὑπὲρ λύσεως τῆς πολιορκίας τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλὰ φανευθεὶς ἐν ἀκαίρῳ ἀγῶνι κατὰ τὸ ἐλληνικὸν πεδίου (22 Ἀπρ. 1827). Εἰς μάτην τέλος ἐθυσίασθησαν δύο ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρκεσιάνη περὶ τοὺς διεξιόντας Ἕλληνας καὶ φιλέλληνες ἐν στρατείᾳ ὑπὲρ τῆς Ἀκροπόλεως ἀτάκτως ἐπικειρθηθεὶς καὶ ἀνευ στρατηγικοῦ σχεδίου διεξαχθεὶς. Ἀπαντες οὗτοι οἱ ἀγῶνες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ σώσωσι τοὺς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πολιορκουμένους, οἵτινες, ἐν σικτρῷ πλέον εὐρισκόμενοι καταστάσει, ἠναγκάσθησαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν Κισσαυγὴν (24 Μαΐου 1827).

Οὐλοῦντες μῆνας μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἀκροπόλεως συνεκρετέτο ἡ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου (20 Ὀκτ. 1827), καὶ τὴν 11 Ἰαν. 1828 ἀπεβιδάχτο εἰς Αἴγιναν ὁ ὑπὸ τῆς ἐν Τροιζίνι ἐθνικῆς συνελύσεως ἐκλεγμένος κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννης Καποδίστριας. Τὰ κτίρια, ὧν τὴν οἰκοδόμησιν ἐπεχειρῆσεν ὁ κυβερνήτης ἐν Αἴγινῃ, ἰδίως δὲ τὸ μέγα ὀρφανοτροφεῖον, ἔδωκαν ἐργασίαν καὶ ἔργον εἰς τοὺς δυστυχεῖς Ἀθηναίους, οἵτινες, φεύγοντες τοὺς ἐπὶ κατέχοντας τὴν πόλιν αὐτῶν Τούρκους, εἶχον εὖρει παμπληθεῖς ἀσύλον ἰδίως εἰς τὴν Αἴγιναν, ἄλλων παροικησάντων εἰς Σαλαμῖνα, Πέρον, Ὑδραν, Σύρον, Τήρον. Ἐπελθούσης δὲ τῆς καύσεως τῶν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἐχθροπραξιῶν, ἤρχισαν οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἐπιστρέφοντες κατ' ἐλάχιστον εἰς τὰς ἐστίας τῶν ἀλλ' ἰδίως πυκνότερα ἔγεινεν ἡ συρροὴ ἀπὸ τῆς υπογραφῆς τοῦ ἐν Λονδίνῳ πρωτοκόλλου τῆς 22 Ἰαν. 1830, δι' οὗ ἀνεγνωρίζετο ὡς ἀναξ τῆς ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος ὁ Λεσπύλδος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, δαρθέντος μετὰ ἐν ἔτος τὸ βελγικὸν στέμμα, νῆα ἐπῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνωμαλία, αὐξηθεῖσα διὰ τοῦ θρόνου τοῦ Καποδιστριαῦ, ἕως τῆς 1 Φεβρ. 1832 ἔπαιον ἡ ἐκλογὴ τῶν μεγάλων δυνάμεων ἐπὶ Ὄθωνα τὸν δευτερότατον υἱὸν τοῦ φιλέλληνος βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, ὅστις καὶ κατέπλευσεν εἰς Ναυπλίου τὴν 18 Ἰαν. 1833, συνεδευόμενος ὑπὸ βαυαρικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν Γερμανῶν αὐλικῶν, εἰς οὗς ἀνατέθη μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ νεαροῦ βασιλέως ἡ ἀντιβασιλεία. Ἐν δὲ τῶν πρώτων τῆς ἀντιβασιλείας ἔργων ὑπῆρξεν ἡ διὰ τοῦ βαυαρικοῦ στρατοῦ κατάληψις τῶν εἰς τὸ ἀρτιόστατον βασιλεῖον ὑπὸ τῶν προσταθίων δυνάμεων παραχωρηθεισῶν, ἀλλ' ἐπὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων κατεχομένων χωρῶν. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ἡ Ἀττικὴ μετὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἣν εἰσῆλθον οἱ Βαυαροὶ τῇ 20 Μαρτ. 1833. Ἐν μέσῳ ἐπισημαίων καὶ θαυράων ἔγεινε δευτὴ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἡ βα-

σιλικὴ προῦρά τῆς ἐλευθερουμένης πόλεως καὶ μετ' ἐλίγας ἡμέρας ἀνήγγετο αὐτῇ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, φέρουσα τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν καὶ συνεδευμένη ὑπὸ τοῦ ἱερατοῦ τῆς πόλεως, προπορευομένου τοῦ ἀρχιερέως ἐν ᾧ συγγρόνως ἀπεχώρουν οἱ Τούρκοι ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βράχου, ἐφ' οὗ ἐκουμάτιζεν ἡ σημαία τῶν πλὴν μικρῶν διακοπῶν ἐπὶ τριακῆσια ἐβδομήκοντα καὶ πέντε ἔτη. Μετ' ἐλίγους δὲ μῆνας ἡ ἀντιβασιλεία ἀπεσάτιζε τὴν ἀνακήρυξιν τῶν Ἀθηνῶν ὡς πρωτεύουσας τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου, καὶ τὸ σῆμα τοῦτο ἐπραγματοποίητο μετὰ τὰς ἀναγκαίας προπαρασκευάς, τοῦ Ὁθωνος ἰδρύοντος τὸν βασιλικὸν τοῦ Ὁθωνοῦ τῇ 13 Δεμ. 1834 ἐν μέσῳ τῶν ἐρείπων τῶν Ἀθηνῶν, ἐφ' ὧν ἐμελλον νὰ ἰδρυθῶσιν αἱ νέαι Ἀθῆναι, πολιτικῇ καὶ πνευματικῇ μητρόπολιν τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ, ἧς αἱ τύχαι ἐκτοτε στενῶς καὶ ἀνασποπάτως συνδέονται πρὸς τὴν ἄλλην ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλλάδος.

Γενικὴ ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον δὲν ὑπάρχει πλὴν τῆς τοῦ Hert z berg Athen Pallo. 1885, μεταφρασθείσης καὶ ἑλληνιστῇ ὑπὸ Ἰωάννου Λέντου Ἀθ. 1888, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι μάλλον ἱστορία τῶν μνημείων ἐν σχέσει πρὸς τὰς τύχας τῆς πόλεως. Πλεῖστοι εἰναι αἱ μονογραφίαι αἱ πραγματευόμεναι τοπογραφικὰ ζήτηματα, ἐπιγραφὰς ἀθηναϊκὰς, (ὧν αἱ ἀρχαῖαι εὐρήνται συνηνομέναι ἐν τῇ Corpus inscriptionum Atticarum, αἱ δὲ μεσαιωνικαὶ παρὰ Bay et de titulis Atticae christianis. Paris. 1878 καὶ τῇ ἀρχ. μανδρίτῃ Ἀντωνίου, ῥωσιστῇ, Πετρούπ. 1871) θεμιοῦς (Ἀρεινὸν πάγον καὶ λοιπὰ δικαστήρια, βουλὴν καὶ ἐκκλησίαν, στρατηγοὺς,) πόρους, συμβάσεις, ἐκρηκτικὰ σχολὰς, βιογραφίαις ἀνδρῶν Ἀθηναίων καὶ διάφορα ἄλλα εἰδικὰ θέματα. Ἐνταῦθα ἀναγράφονται μόνον τὰ κυριώτατα τῶν εἰδικῶν συγγραμμάτων ὅσα ἔχουσιν θέμα ἐλλοκληρὸν τι τμήμα τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως. O u c k e n Athen und Hellas. Leipzig. 1865—6 (τόμοι δύο). — F i l l e u l Histoire du siècle de Périclès. Paris. 1872 (τόμοι δύο). — L i o y d The age of Pericles. London. 1875 (τόμοι δύο). — H. H o u s s a y e Histoire d'Aleibiade. Paris. 1873 (τόμοι δύο). — B e l o c h Die Attische Politik seit Pericles. Leipzig. 1884. — A. d. S c h m i d t Pericles und sein Zeitalter. Jena. 1877—9 (τόμοι δύο). — B u s o l t Der zweite Athenische Bund. Leipzig. 1874. — A. S c h a e f e r Demosthenes und seine Zeit. Leipzig. 1887. — E. B e r u a y s Phokion. Berlin 1881. — A. H e r o n s De Athenarum statu politico inde ab Achaiei foederis interitū usque ad Antoninorum tempora. Got-

lingae. 1829. — L o t h o l z Beiträge zur Gesch. der Bedeutung Athens. Wernigerode. 1864. — Δ. Σ ο υ ρ μ ε λ η Καταστάσις συνοπτικὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς πώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μέχρι τῆς πώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκοκρατίας. Ἀθήν. 1842. — Ρ. Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ῖ δ ο υ Ἱστορία τῶν Ἀθ. ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως μέχρι τοῦ 1821. Ἀθ. 1876. — Gregorius Athen in den dunklen Jahrhunderten. Leipzig. 1881. — E l l i s e n Zur Gesch. Athens nach dem Verluste seiner Selbstständigkeit. Göttingen. 1848. — Τοῦ αὐτοῦ Michael Akominatos von Chone. Göttingen. 1846. — Σ π. Λ α μ π ρ ο υ Αἱ Ἀθήναι περὶ τὰ τέλη τοῦ 16' αἰῶνος. Ἀθήν. 1878. — Τοῦ αὐτοῦ, Μιχαήλ Ἀκρινάτου τοῦ Χωμάτου τὰ σωζόμενα. Ἀθήν. 1879. — 80 (τόμοι δύο). — H o p f De historiae ducatus Atheniensis fontibus. Bonn. 1852. — F. de Sassenay Les Brienne de Locco et d'Athènes. Paris. 1869. — D e L a b o r d e Athènes aux XVe XVIe et XVIIe siècles. Paris. 1854 (τόμοι δύο). — Δ. Κ α μ π ο ῦ ρ ο γ λ ο υ Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν. Τούρκοκρατία. Ἀθήν. 1889 (ἐκδίδεται νῦν κατὰ τεύχη). — Δ. Σουρμελή Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα. Ἐκδ. Β' Ἀθήν. 1859. Κ α ρ π ο υ Ἀνασκευὴ τῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀναφερομένων περὶ τοῦ Ὀδυσεύς Ἀνδρήτρου. τοῦ ἑλληνικοῦ τακτικοῦ καὶ τοῦ συνταγματάρχου Φαδδέρου. Ἀθήν. [Α.]

— (Ἡ ν ε α π ο λ ι ε). Αἱ νέαι Ἀθήναι, καί-
 μαναι ἀκριβῶς ἐν τῇ θέσει ἐν ᾗ ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις, περιλαμβάνουσιν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ σχεδίου τῆς νέας πόλεως αὐτὴν ἐλκλῆρον. Τὸ πρῶτον τῆς πόλεως σχέδιον κατήρτισεν ὁ Βασιλεὺς Σάουπερτ, ἔκτοτε ὅμως τοῦτο δευ-
 μῆραι ἐπεκτείνοντο πρὸς πάσας τὰς διευθύν-
 σεως, μεταβλήθη ἐλοσχερῶς. Διὰ τοῦ σημερινοῦ αὐτῆς σχεδίου ἡ πόλις ὀρίζεται πρὸς Μ. ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ σταγείου καὶ τῆς πρὸς τὸ Φά-
 ληρον ἀγορῆς ὁδοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τῶν στρα-
 τωτικῶν παρατηρημάτων καὶ τοῦ προαστείου τῶν Ἀρπέλοκήπων, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ κατα-
 στηλματος τοῦ Φωταερίου, τῆς ὁμονύμου συνο-
 κίας καὶ τῶν συνοικιῶν Πετράλων καὶ Σπη-
 λιά, πρὸς Β. δὲ ὑπὸ τοῦ προαστείου τῆς Κυ-
 φέλης καὶ τῶν Πατησίων.

Ἡ πόλις κατὰ μῆκος καὶ κατὰ πλάτος διαιρίζεται ὑπὸ δύο εὐθυγράμμων ὁδῶν, τῆς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς τοῦ Αἰδίου, αἵτινες τέ-
 μνουσιν ἀλλήλας ὀρθογωνίως ἐν τῇ κέντρῳ σχε-
 δῶν αὐτῆς. Πρῶτῳ τῶν ὁδῶν τούτων, ἀρ-
 χημένη ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, κατέρχεται εὐθὺς ἐπὶ δυσμὰς πρὸς τὴν σταθμὴν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ἡ δὲ δευ-
 τέρα ἀρχεται ἀπὸ τοῦ μέσου τῆς βορείας κλι-
 τῆς τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τέρνεται κατὰ

πλάτος τὴν πόλιν ἐλκλῆρον θάνατι διὰ τῆς παρεκτάσεως αὐτῆς, τῆς λεωφόρου τῶν Πατη-
 σίων, μέχρις ἑξῶς τῆς πόλεως, εἰς τὰ Πατη-
 σια. Εἰς τὰς δύο ταύτας κυριωτέρας ἀφῆρας
 τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἐλκλῆλουσι πλει-
 στα κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἦσαν λαυρινθωδῶς
 συμπλέγματα ὁδῶν. Εὐρείαι πλατεῖαι καὶ μα-
 κραί καὶ εὐθύγραμμοι λεωφόροι καὶ ὁδοὶ κο-
 σμοῦσι τὰ πρὸς Β. καὶ Α. νεώτερα τῆς πόλεως
 τμήματα (Ν ε α π ο λ ι ε), ἐν εἰς καὶ τὰ πλει-
 στα δημόσια οἰκοδομήματα.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν διαίρεται εἰς πέντε
 τμήματα, ὡς ἐξῆς: Τμήμα Α'. Περιλαμβάνει
 τὴν παλαιὰν συνοικίαν Πλάκας, ὅρα δ' αὐτοῦ
 εἰσὶν ἡ βορεῖα πλευρὰ τῆς ὁδοῦ Ἑρ-
 μοῦ, ἡ δυτικὴ πλευρὰ τῆς ὁδοῦ Αἰδίου καὶ
 ἄλλαι τινὲς ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι. Κυριώτε-
 ραι ὁδοὶ τοῦ τμήματος: ἡ ὁδὸς Ἑρμοῦ κατὰ
 τὸ Β. μέρος αὐτῆς, ἡ ὁδὸς Αἰδίου κατὰ τὸ
 Δ., καθορίζουσαι μέρος τοῦ τμήματος, μέρος
 τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἡ ὁδὸς Ἀ-
 θριανοῦ, διασχίζουσα τὸ τμήμα καθ' ἑλὸν αὐ-
 τῆς τὸ μῆκος, αἱ ὁδοὶ Νίκης, Κυδαθηναίου
 καὶ Νικοδήμου, ἡ ὁδὸς Φιλελλήνων, αἱ περὶ
 τὴν Ἀκρόπολιν λεωφόροι Ἀποστόλου Παύ-
 λου καὶ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἡ ὁδὸς
 Φαλῆρου, ἡ περὶ τὴν ὁδὸς Ὀλγας, ἡ Β. πλευρὰ
 τῆς λεωφόρου Κηφισίας, ἡ λεωφόρος Ἀμαλίας,
 καὶ αἱ νέαι λεωφόροι Ζάπτα, Ἡρώδου τοῦ Ἀτ-
 τικοῦ καὶ Ῥηγίλλης. Τὸ τμήμα τοῦτο περι-
 λαμβάνει ἐν τῇ νέᾳ συνοικίᾳ Βαθρα-
 κωνησίου καὶ Μακρυγιάννη. — Τμήμα Β'. Περι-
 λαμβάνει τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ εἰς
 τὸ μικρότερον, ἀλλὰ καὶ τὸ πυκνότερον
 κατοικημένον τῶν τμημάτων. Καθορίζεται
 πρὸς Μ. ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ
 τῆς ὁδοῦ Αἰδίου μέχρι τῆς διασταυρώσεως
 αὐτῆς μετὰ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου, ἧς ἡ
 ΒΑ. πλευρὰ, ἐννομένη μετὰ τῆς πλατείας τοῦ
 Συντάγματος, ἀποτελεῖ τὸ σύνολον αὐτῆς. Περι-
 λαμβάνει μέρη τῶν ὁδῶν Ἑρμοῦ καὶ Αἰδ-
 λίου, τὴν ὁδὸν Σταδίου, τμήμα τῆς πλατείας
 τοῦ Συντάγματος, τὸ ΒΑ. μέρος τῆς ὁδοῦ Πα-
 νεπιστημίου, τὴν ὁδὸν Κολοκατρώνη, διασχί-
 ζουσιν κατὰ μῆκος τὸ τμήμα, καὶ τὰς ὁδοὺς
 Πραξιτέλους, Λέκκ, Περικλέους, Ἀγίου Μάρ-
 κου καὶ τὰς πλατείας τῆς ΚΕ' Μαρτίου καὶ
 τοῦ Ἱεροῦ Λόχου. — Τμήμα Γ'. Περιλαμβάνει
 κυρίως τὴν ἀρχαίαν συνοικίαν Ὑφωρῆ καὶ ὀρί-
 ζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Αἰδίου, πρὸς Μ. ὑπὸ
 τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ καὶ πρὸς Β. ὑπὸ τῆς ὁδοῦ
 Πειραιῶς. Περιλαμβάνει μέρη τῆς ὁδοῦ Αἰδ-
 λίου, Ἑρμοῦ καὶ τὸ Β. τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, ἐ-
 λκλῆρον τὴν ὁδὸν Ἀθηνῶν, τὰς πλατείας
 Λουδοβίκου, Ἐλευθερίας, Βαρβάκη καὶ Ἡ-
 ρῶων, τὴν νέαν δημοτικὴν ἀγορὰν, τὰς ὁδοὺς
 Ἰδρυπιδίου, Σοφοκλέους, Μενάνδρου, μέρος τῆς
 ὁδοῦ Σωκράτους καὶ τὰς ὁδοὺς Σαρρῆ, Ἀπο-
 μάτων κλπ. — Τμήμα Δ'. Καθορίζεται ὁμοίως
 ὑπὸ τῆς ὁδοῦ Αἰδίου καὶ Ἑρμοῦ, τοῦ Β. μέ-

ρους τούτης καὶ τοῦ Ἀ. ἐκείνης. Περιλαμβάνει δὲ τὰς παλαιότερας συνοικίας τῆς πόλεως καὶ εἶναι ἐπὶ ἀκανόνιστον, στερούμενον ἐν πολλοῖς σχεδίου. Ἐκτὸς τῶν σχετικῶν μερῶν τῶν ἑσῶν Ἑρμοῦ καὶ Αἰδίου, αἱ κυριώτεραι αὐτοῦ ὁδοὶ εἶναι ἡ τοῦ Ἀδριακοῦ, ἡ τοῦ Ἑρμίου, ἡ τοῦ Ἀσπεροσκοπεῖου, ἡ τοῦ Ἐπινύμου καὶ πλατεῖαι ἡ τῆς παλαιᾶς Ἀγορᾶς, ἡ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ἡ τοῦ ἁγίου Φιλίππου καὶ ἡ τῆς Πύλης τῆς Ἀγορᾶς. ἔτι δ' ἡ κηπὸς Πευκακίας, ἡ πλατεῖα τοῦ Θεραίου καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς. Ἐν τῷ τμήματι τούτῳ περιλαμβάνονται καὶ αἱ νέαι συνοικίαι τῆς Ἁγίας Μυρίνης καὶ τῶν Πετραλίων. — Τμήμα Ε'. Περιλαμβάνει τὰς νέας συνοικίας Νεαπόλεως, Πινακίων, Κολωνάκει, Παρατηρημάτων κλπ. Γὰρ τμήμα τούτου, χωρισθὲν πρὸ τινῶν μόνων ἑτῶν τοῦ Β', μεθ' οὗ ἦτον ἡνωμένον, ἐρίζεται ὑπὸ τῆς ΝΔ. πλευρᾶς τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου, τῆς Μ. τῆς λεωφόρου Κηφισίας καὶ τῆς Δ. τῆς λεωφόρου Πατησίων. Αἱ κυριώτεραι δ' αὐτοῦ ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς: Πλατεῖα Πανεπιστημίου, πλατεῖα Φιλικῆς Ἑταιρίας, τὸ ΝΔ. μέρος τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου, αἱ ὁδοὶ Ἀκαδημίας καὶ Σόλωνος, διατρίβουσαι κατὰ πλάτος τὸ τμήμα, αἱ ὁδοὶ Θεμιστοκλέους, Προκταίου, Ζωδοχοῦ Πηγῆς, Πινακίων, Μαυρομυιᾶς, Ἰπποκράτους, Ἀσκληπιοῦ, Σίνας, Ὀμήρου, Λυκαβηττοῦ, Δημοκρίτου, Ἀγγέριου, Πινδάρου καὶ τὸ Μ. μέρος τῆς λεωφόρου Κηφισίας. Περιλαμβάνεται δ' ἐν τῷ τμήματι τούτῳ τὸ προάστειον Κυψέλης, μέρος τοῦ προαστείου Πατησίων καὶ τὸ προάστειον Ἀμπελοκήπιον. — Τμήμα Γ'. Καὶ τούτου τὸ τμήμα τῆς πόλεως ἐσχάτως ἐσχηματίσθη, χωρισθὲν ἀπὸ τοῦ τρίτου μεθ' οὗ ἦτον ἄλλοτε ἡνωμένον. Ὅρια δ' αὐτοῦ εἶναι τὸ Μ. τῆς λεωφόρου Πειραιῶς καὶ τὸ Α. τῆς λεωφόρου Πατησίων. Κάτω: τὸ σχέδιον αὐτοῦ εἶναι κανονικώτατα κατηρτισμένον, οὐχ ἥττον ἀκόμη δὲν ἀναφαίνεται ὡς τμήμα πόλεως, διότι ἔχει ἀρχαίως τὰς οἰκοδομὰς. Περιλαμβάνει δὲ τοὺς σταθμούς τῶν σιδηροδρόμων Πελοποννήσου καὶ Λαυρείου, τὴν πλατεῖαν τῆς Ὀμονοίας, κυριώτερας δὲ ὁδοὺς τὰς ἑξῆς: Ἀγίου Κωνσταντίνου, Σωκράτους, Ἀριστοτέλους, Γ' Σεπτεμβρίου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, Ἀγισιλάου, Καραϊσκού, Κολοκυνθῆς, Αἰάντος, Κολωνοῦ, Δελφιδωρῆς, Ἀχαρνῶν, Πελοποννήσου, Λισσίων. Περιλαμβάνει δὲ καὶ τὰ προάστεια Σεπείων, Κολοκυνθῆς καὶ Πατησίων μέχρι τοῦ Κηφισοῦ ποταμοῦ καὶ τοὺς νέους συνοικισμοὺς Φωταερίου, Β' νεοκταερίου, Νέας Σφαίρας, Τερψιδῆς κτλ. — Ὁ ἐλικρὸς ἀριθμὸς τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἀνέρχεται εἰς 442, ὁ δὲ τῶν πλατειῶν εἰς 23. Ἡ ἀνομασθεσία τῶν πλείστων ὁδῶν τῆς πόλεως ἐγένετο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1884. Μέχρι τοῦ χρόνου ἐκείνου ἐκ τῶν μνησθεισῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν

ὀνόματα εἶχον 160 μόνον ὁδοὶ καὶ 12 πλατεῖαι. Ἐν τῇ ἀνομασθεσίᾳ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἰδίως τὰ ὀνόματα ἀρχαίων θεῶν ἀντιστοιχοῦσιν πρὸς τὰς ὁδοὺς, αἱτινες ἐπρόκειτο νὰ ἀνομασθῶσιν (ὁδοὶ Λυκαβηττοῦ, Ἀγγέριου, κτλ.), τὰ ὀνόματα ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πολιτείας ἡ τῶν γραμμάτων (ὁδοὶ Περικλέους, Θεμιστοκλέους, Σοφοκλέους, Κίρριπιδου, Μενάνδρου, Ὀμήρου κτλ.). ἱστορικά ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ διασκήμων μαχῶν κατ' αὐτήν, (ὁδοὶ Κανάρη, Τυφελαντοῦ, Τσμπάκη, Ζαχάρη, Σαχτούρη, Τρικυπῆς, Δελφιδωρῆς, Μαυρομυιᾶς, Βαλκεττοῦ, Ἑρρασοῦ, Χίου, Ναυαρίνου κτλ.), ὀνόματα ἀνδρῶν ἐπιφανῶν κατὰ τοὺς βιογραφίους ἡ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους διὰ τὰς ὑπηρεσίας ἃς παρέσχον εἰς τὰς Ἀθήνας (ὁδοὶ Ἀδριανοῦ, Πρωτοῦ τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τῆς πυλῶνος τοῦ Ῥηγῆλλης, Ἀκομινατοῦ, Καλακονδύλη, Θεοφανοῦς, Εὐεργήνης τῆς Ἀθηναίας κτλ.) ὀνόματα ἐπιφανῶν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ἑξῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλλάδος (ὁδοὶ Κορνάρου, Σούττου, Ζαλακώστα, Βαλαωρίτου, Γαλανοῦ, Γλάδωνος, Γαμβέττα, Βικτωρὸς Οὐγκώ, Σατωερίανδου, Λενοράν, Διδότου, Κοδριγκτώνος, Χαΐδεα, Δερρινῶ, κτλ.) καὶ τινες ἄλλαι ἥττον ἐνδιαφέρουσαι κατηγορίαι ἀκόμη.

Αἱ κυριώτεραι τῶν πλατειῶν τῆς πόλεως εἶναι ἡ πλατεῖα τοῦ Συντάγματος, εὐταῖς ἀνομασθεῖσα εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τὸ 1843 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ἐν τῇ ἀνωθεν αὐτῆς πλατεῖᾳ τῶν Ἀνακτόρων, παραχωρηθείσης συνταγματικῆς μεταβολῆς, ἡ πλατεῖα τῆς Ὀμονοίας, τὸ ἔνομα αὐτῆς λαβούσα κατὰ τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν τοῦ 1862 εἰς ἐπισφράγισιν συνδιαλλαγῆς ἐπελθούσης μεταξὺ τῶν ἀντιμαχομένων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μερῶν, ἡ πλατεῖα τῆς Ἐλευθερίας, τοῦ Κολωνάκει, τοῦ Πανεπιστημίου κτλ.

Αἱ Ἀθῆναι συγκρατιζομένης σήμερον μετὰ τῶν πρώτων πόλεων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν δευτερευουσῶν ἐυρωπαϊκῶν πόλεων, Ἀγύφιδωτικῶν οἰκοδομῶν μάλιστα ὑπερέχουσι πολλῶν ἐκ τούτων, διότι ἡ εὐκολία τῆς προμήθειας τοῦ μαρμάρου καθιστᾷ κοινὴν σχεδὸν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς, ὧν αἱ πολυτελεστέραι εἰσὶν ἐφ' ἑκατὸν πρὸς τὰς καλλιτέχνους τῶν ἐν ἄλλαις πόλεσιν. Ἡ ἐπίδοσις τῆς πόλεως ὑπῆρξε τοιαύτη, ἰδίᾳ ἀπὸ εἰκοσθετίας, ὥστε αἱ ἐκτοτε χρονολογούμεναι περιγραφαὶ αὐτῆς ἀτελεστάτην εἶχον αὐτῆς παρέχουσαι σήμερον. Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὰς Ἀθήνας ξένοι μετὰ θαυμασμοῦ ἀνομολογοῦσι τοῦτο, σπανιώτατα δ' ἴσως πόλεις, πλὴν ἐν Ἀμερικῇ, τοσοῦτον γοργῶς ἐβάδισεν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου καὶ τῆς ἀναπτύξεως. Ὑστερεῖ ὅμως ἀκόμη ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν ὑγιεινὴν, (ἰδίᾳ κατὰ τὸ παλαιὸν αὐτῆς μέρος, ὅπερ ἔχει ῥυ-

κατοικίαν ἀκονίστον, ὁδοὺς σκολιὰς καὶ ἀκαθάρτους καὶ οἰκίας πεπαλαιωμένας, ἔχει ὕψος μάλιστα ἐπαρκούν εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, κατεστρεῖται δ' ἐν περισσοῦ καὶ ὑπὸ κλονισμοῦ ἀσφαλείας. ὅστις κατὰ τὰς ἀνεμώδεις ἡμέρας γίνεται ὀχληρότατος, κατὰ τὰς βροχεράς δὲ μεταβάλλεται εἰς βόρβορον γλοιώδη, κχιωμένων μέχρις ἀφείας δυσχερῆ τὴν κυκλοφορίαν. Οὐχ ἥττον ἀνὰ ἀποβλέψωμεν εἰς ὅ,τι ἐπετελέσθη, ὅλ' κρίνωμεν ἴσως δικαιότερον τὰς μικρὰς ταύτας ἐλλείψεις.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς πόλεως οἰκοῦν ἐννοεῖται: ἐν χρονολογεῖται κυρίως ἀπὸ τῆς μεταθέσεως τῆς πρωτεύουσας τοῦ Κράτους (18 Σεπτεμβρίου 1834) εἰς αὐτήν. Ἡ σπάνις τῶν οἰκιῶν τότε ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὁ βασιλεὺς Ὀθων (ἐλλών εἰς Ἀθήνας τὴν 1 Δεκεμβρίου 1834) κατώκησεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ εὐρίσκεται ἐγκατεστημένη ἡ διευθυνσις τῆς ἀστυνομίας, βραδύτερον δὲ, ὅτε ιδρύθη τὸ Πανεπιστήμιον, τὰ μαθήματα αὐτοῦ ἐγίνοντο ἐν τῇ ὑπὸ τὰς ὑποεῖρας τῆς Ἀκροπόλεως οἰκίᾳ Κλεάνθους, ἥτις σήμερον στεγάζει πολυμυτὴ ἀποικίαν ἐξ ἐπαρχιωτῶν σπουδαστῶν, ἀποστράτων ἀξιωματικῶν, πλυντηρίων, κτλ. Αἱ περιωφεύμεναι εἰδήσεις περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοικούντων ἐν Ἀθῆναις πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ βασιλείου εἶνε ὀλίγαι. Τῇ 1674 ἀναφέρεται ἐν τῇ πόλει εἶχεν ὀλίγους μέχρις ὀκτακισχίλιους κατοίκων. Κατ' ἄλλην οὐ εἰσῆλθον ἀντικειμένη αἱ Ἀθῆναι, τελευταῖον τοῦ δεκάτου αἰῶρος αἰῶνος, κατωκοῦντο ὑπὸ δεκά πέντε μέχρι δεκαεὶς χιλιάδων κατοίκων, ὧν χίλιαι μέχρι χιλίων διακοσίων τοῦρκοι. Τῇ 1813 ἡ πόλις ἠρῶμαι, κατὰ τὸν περιηγητὴν Hollander, διωκεκασχίλιους κατοίκους. Ὁ κ. Σπυρίδων Λάμπρος, στηρίζων ἐπὶ ἐγγράφων τιμῶν, ἐξηκίδωσεν ὅτι ἐν ἔτει 1822 αἱ 1235 οἰκίαι τῶν Ἀθηνῶν περιελάμβανον κατοίκους 8, 043. Κατὰ τὴν πρώτην ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων τοῦ βασιλείου, ἐν ἔτει 1836, αἱ Ἀθῆναι ἠρῶσαν κατοίκους 14 000 κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1860 30, 069, τὴν τοῦ 1861 δὲ 41 298 ἐν ἔτει 1870 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν αὐξήσεν εἰς 44 510, ἐν ἔτει 1879 εἰς 60 834, ἐκ τῆς τελευταίας δ' ἀπογραφῆς ἐξάγεται ὅτι τῷ 1884 αἱ Ἀθῆναι κατοικοῦντο ὑπὸ 84, 903 ψυχῶν, αἵτινες σήμερον ἤρῶσαν βεβαίως κατὰ τινὰς ἀκόμῃ χιλιάδας. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἔκτασιν αὐτῆς αἱ Ἀθῆναι εἶνε πόλις ἀρκούντως πολυάνθρωπος. Αἱ κυριώτεραι αὐτῆς ὁδοί, ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ὠνομάσμεν ἀνωτέρω τὰς ἀρτηρίας τῆς κυκλοφορίας τῆς πόλεως, κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας παρέχουσι τὴν εὐχάριστην κωροστέτην κίνησιν, ἐνίοτε δ' ἡ ἐλευθέρα διόδος ἐν αὐταῖς δὲν εἶνε εὐχερής. Δὲν δύναται ὅμως κατὰ τούτο ἡ πρωτεύουσα νὰ παραβληθῇ πρὸς ἄλλας πολυακόμους πόλεις, ὧν ἡ ἡμερησία κίνησις μόνον πρὸς τὴν ἐν ἐκτάκτοις περιστάσεσιν ἐορταστικῶν κινήσιν τῶν Ἀθηνῶν δύναται νὰ συγκριθῇ.

Καὶ τοι ἐκ τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ πρὸς τὰς Ἀθῆνας πλάτος καμένων πόλεων ἀναφέρονται ὑπερτεροῦσαι αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν ἡπίεστην τοῦ κλίματος ἢ Λισσαβὼν, ἢ Μουρκία, τὸ Παρμαριον, αἱ Πάτραι, οὐχ ἥττον εὐαρεστέτατον ἀποδιδίνει τούτο ἰδίως ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, εἴτε κατὰ τὸ θέρος ἢ πάλιν κατεστρεῖται ὑπὸ καυμάτων, πολλάκις ἀσφαλείων. Ὁ χειμὼν ἐν Ἀθῆναις εἶνε συνήθως ἡπιώτατος, ἡ χιών δ' ἥτις λευκαίνει τὰς κορυφὰς τῶν πέριξ ὄρεων σπανίως ἐπισκιάζεται τὴν πάλιν, καὶ τότε δ' ἡ ἀρκεία αὐτῆς εἶνε ἐλαχίστη, ἀναλυμένης συνήθως μετὰ τινὰς ὥρας ἢ τὸ πάλιν μετὰ μιαν ἢ δύο ἡμέρας ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὅστις τὸν πλεῖστον χρόνον λαμπαί ἐπὶ στερεώματος ἀνεφέλου. Ὁ μακαριτὴς διευθυντὴς τοῦ Ἀσπασκοπίου Ἀθηνῶν Σμιθ, κατέτιν παρατηρήσεων πολυετῶν, κατήρτισε τὴν ἐν πελιδί 210 πίνακα περὶ τῆς μέσης ἐν Ἀθῆναις θερμοκρασίας, ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, κατὰ τοὺς διαφόρους μῆνας.

Ἡ μέση κατὰ τὸν χειμῶνα θερμοκρασία ἐν Ἀθῆναις εἶνε 8° 2. Ἡ τῆς Λισσαβὼνος εἶνε 10° 3, τῆς Μουρκίας 9° 3, τοῦ Πανέρμου 11° 0, τῶν Πατρῶν 9° 4. Κατὰ τὸ θέρος ἡ μέση τῶν Ἀ. θερμοκρασία εἶνε 27° 5, τῆς Α. 21° 7, τῆς Μ. 26° 1, τοῦ Π. 25° 4, τῶν Π. 26° 6. Προσθετόν ἐστι τὸ κλίμα τῶν Ἀθηνῶν εἶνε γενικῶς λιαν ἐμμετάλλητον ἢ μέση διαφορὰ μετὰ τοῦ θεροῦ καὶ χειμῶνος εἶνε 17—18 βαθμῶν, κατὰ τὴν ἀπὸ μιᾶς δ' εἰς ἄλλην ὥραν τοῦ ἔτους μεταβάσιν ἢ διαφορὰ αὐτὴ ἀνερχεται καὶ εἰς 20—21 βαθμοῦς.

Ἡ Ξηρασία τῶν Ἀθηνῶν εἶνε παροξυνώδης. Κατὰ τὰς ὑπερκοσμητικὰς παρατηρήσεις τοῦ Σμιθ, τὸ μέσον τῆς βροχῆς ὕψος καθ' ἔτος εἶνε 408 χιλιοστομετρῶν. Καὶ αὐτὴ δ' ἡ ποσότης τῆς βροχῆς διανέμεται ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀνισότατα, διότι κατὰ τὸν χειμῶνα μὲν (Ὀκτώβριος—Μάρτιος) ἡ βροχὴ ἀντιπροσωπεύει τὰ 78 % τῆς ὅλης ποσότητος, κατὰ τὸ θέρος δὲ (Ἰούνιος—Αὐγούστος) τὰ 7 %. Ἐπερμένως τὸ θέρος εἶνε ἐκτάκτως Ξηρὸν καὶ τούτο φεαίλεται εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνήθως πνέοντας ἑτησίας, τοὺς κοινῶς μετὰ τέμνι καλούμενους. Οἱ Γερμανοὶ Neumann καὶ Partsch, αἵτινες κατήρτισαν πίνακα τῶν καθ' ἔτος πνέοντων ἐν Ἀθῆναις ἀνέμων, μετ' ἀκριβεστάτας παρατηρήσεις, γράφουσι περὶ τῶν ΝΑ. τοῦτων ἀνέμων «Βεβαίως αἱ ἀνεμοὶ οὗτοι διὰ τὴν Ἀττικὴν προέρχονται ἐν τῇ θαλάσῃ, εἶνε δὲ κεκορεσμένοι ὕδατος ἀτμῶν, ἀλλὰ προέρχονται ἐκ ζώνης ψυχροτέρης, ὅταν δὲ φθάσωσιν εἰς τὴν ζέουσαν ἐκ τοῦ καύσινος Ἀττικὴν πεδιάδα, ἡ βροσὶς αὐτῶν, ἀντὶ νὰ διαχυθῇ δροσιζούσα τὴν ἀτμοσφαίραν, τοῦναντίον ἐξατμίζεται εὐχερῆστατα». Ὡσαύτως καὶ οἱ Δ. καὶ οἱ ΝΔ. ἀνεμοί, ἐρχόμενοι εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὴν καίονσαν τῶν Ἀθηνῶν ἀτμοσφαίραν, ἀποβάλλουσιν τοὺς

la Roche κτισθεῖσα ἐκ παντοῦ ὑλικῷ ἀρχαίων μνημείων. Ὑπεράνω τῆς κυρίας εἰσόδου καθορίζεται ἀρχαῖον ἐλληνικὸν εὐροτολόγιον (εἰ σταυροὶ ἐχρημάθησαν μεταγενεστέρως ὑπὸ χριστιανῶν) καὶ ἄλλα περικύβη, οἷον ἐπιστόλια, κινδύρανα, ἀνὰ γλυφάκι, Αἱ γραφαὶ τοῦ ναοῦ ἐκαλύφθησαν διὰ πυκνοῦ ἐπιχρίσματος ἀσβεστοῦ. Ὁ Κουστῶν τὸν νῆαρον τοῦτον, ὃν ἐπισκέπτονται μετ' ἰδιαιτέρου διαφέροντος οἱ ξένοι, ἀναγεί εἰς τὸν Στ' αἰῶνα. Ἀλλ' ὁ Βυσσῖν φέρει ὅτι κατεσκευάσθη ἐν ἔτει 1208 ὑπὸ τῶν Φράγκων, πράγματι δ' ἐπὶ τῶν τοίχων βλέπει τις κεχρημασμένα τὰ ἐμβλήματα τῶν de la Roche καὶ τῶν Βιλλαρδουίνων. Κατὰ τὸ μέτρον τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ ἐπιπροσθεὶς ὁ ναὸς τῆς ΚΑΡΥΚΑΡΕΑΣ, βυζαντινὸν οἰκοδόμημα τῆς 11ης ἑκατονταετηρίδος, τοῦ ὁποῦ, παρὰ τὰς μεταγενεστέρως προσθήκας, εὐκρινῶς τις διακρίνει τὸ ἀρχικὸν σχέδιον. Ὁ ναὸς τὸ πάλαι εἶχε σχῆμα σχεδὸν τετράγωνον μετὰ τριῶν πολυγωνικῶν ἀψίδων. Ἐπασταγάζετο ὑφ' ἐνὸς κεντρικοῦ ὁλοῦ, ἐπερειδομένου ἐπὶ τεσσάρων στηλῶν, εἶχε δὲ καὶ μικρὸν πρόναον. Μεταγενεστέρως προσετέθη πρὸς Β. καὶ πρὸς Δ. εἶδος ἐξωτερικοῦ τινος διαδρόμου. Προβαίνοντες κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς, εὐρίσκωμεν τὸν ναὸν τῆς ΠΑΡΥΓΙΑΣ τοῦ Μεγάλου Μουναστῆρι, οἰκοδόμημα τῆς 11ης ἑκατονταετηρίδος, μὲ τρεῖς ἀρχαίους κίονας καὶ ἐπιστόλιον, μίαν ἀψίδα κτλ. Ὁ ἐλλειψοειδὴς τοῦ ναοῦ προβάλλει ἐνθουμίζον τὸν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἁγίου Φιλίππου, παρὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, ὑπάρχει ὁ ὁμώνυμος ναὸς, ὅστις ἐπισκευασθεὶς ἀπώλεσε πλὴν πάν ἐνδιαιρέσεων. Ὑπεράνω τοῦ Πύργου τῶν Ἀνέμων, κατὰ τὴν Μ. κλιτὸν τῆς Ἀκροπόλεως, εὐρίσκονται τὰ ἔρειπια τοῦ ναοῦ τοῦ ἈΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ. Ἀνωθεν τῆς θύρας ὑπάρχει μαστιγιανὴ τοιχογραφία παριστάσα τὸν Πρόδρομον, ἥτις θεωρεῖται ὡς τὸ ἄριστον ἐν Ἀθῆναις λειψάνον τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Ὁ ναὸς τῶν ἈΓΓΕΛΩΝ τοῦ ὁδῶρων, ἐπὶ μικρᾷ πλατείᾳ, ὅπισθεν τοῦ κήπου τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, εἶνε ἡ ἄριστα διατηρουμένη τῶν ἀρχαίων ἀθηναϊκῶν ἐκκλησιῶν. Διακρίνεται διὰ τὰς τρεῖς αὐτοῦ ἀψίδας, τὸν ὁλοῦν καὶ τὸ κωδονοστάσιον. Αἱ ἐσωτερικαὶ γραφαὶ ἐξηφανίσθησαν καὶ ἐν αὐτῇ ὑπὸ τὰ ἐπιχρίσματα. Τὴν πρόσφυιν καὶ τὰς δύο πλαγίας πλευράς περιβέει ζωφόρος ἐξ ὁπτῆς γῆς. Οἱ ναοὶ τῆς ἈΓΙΑΣ ΠΕΤΡΗΣ καὶ τῆς ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΑΙΩΤΙΣΤΗΣ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰδίου, εἶνε νεώτεροι οἰκοδομηματὰ ἐκ μαρμάρου, οὐδὲν τὸ προσιδάζον ἔχουσιν. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ὀμονοίας, ὑψοῦται ὁμώνυμος μικρὸς ναὸς, παρὰ τὸν ὁποῖον ἀναγείρεται ἡδὴ νέα μεγαλοπρεπὴς ἐκκλησίαι. Ὅπισθεν τοῦ Βουλευτηρίου καὶ ἐν τῇ μέσῃ πλατείᾳ ἀγείρεται ὁ ναὸς τοῦ ἈΓΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ Κυρίτου. Ἐπὶ ἐσχάτων εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβήττου, παρὰ τὸ Σχιστόν, ἀνηγέρθη μικρὸς ἀλλὰ κομψὸς ναὸς, εἰς τὸν πολιούχον τῶν Ἀθηνῶν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην καθιέρωθεῖς. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων κεῖται ἡ ῥωσικὴ ἐκκλησίαι τοῦ ἈΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ, εὐρὺ οἰκοδόμημα, ὑπομνηστικὸν μᾶλλον τὸν βυζαντινὸν ρυθμὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ τὸν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ναὸς χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 8ης ἑκατονταετηρίδος, ἀνηγέρθη δ' ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας (+803). Οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ῥωσίας Νικόλαος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Β' ἐδαπάνησαν διὰ τὴν ἐπισκευὴν καὶ τὴν λαμπρὰν διακόσμησιν τοῦ ναοῦ, ἣν ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὸν Βαυαρὸν καλλιτέχνην Thiersch. Κἀνωθεν τοῦ ναοῦ πᾶν ζονται τὰ λείψανα ῥωμαικοῦ βαλανείου. Ὀλίγον περαιτέρω αὐτοῦ εὐρίσκαται ὁ ἀγγλικὸς προτεσταντικὸς ναὸς (1840—1843), οἰκοδόμημα γοτθικοῦ ρυθμοῦ. Ἐπὶ τῆς λεωφόρου τοῦ Πανεπιστημίου ἀγείρεται τέλος ὁ καθολικὸς ναὸς, καθιερωμένος εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον. Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε εὐρὺ οἰκοδόμημα νεωτέρου ρυθμοῦ, ἀνεγερθὲν μετὰ πολυτελείας περισσῆς. Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ ἀξιοσημείωτοι εἶνε οἱ ἐκ πρασίνου μαρμάρου μονόλιθοι κίονες, οἵτινες προέρχονται ἐκ τῶν λατομείων τῆς Τήνου. Ἐπὶ τοῦ ὑπεράνω τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος ὕψωματος ἀγείρονται τὰ Ἀνάκτορα, ἡ τὸ Παλάτι, ἀνεγερθὲν τῇ 1834—40, κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἐκ Μονάχου ἀρχιτέκτονος Γέρτνερ, ἐκ παντελεσίου μαρμάρου καὶ ἀσβεστολίθου. Κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχε γυνὴ ν' ἀνεγερθῶσι παρὰ τὸ Μεταξουργεῖον κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἀρχιτέκτονος Κλέντσε, ἀλλ' ἡ ἰδέα ἐγκυαλεισθῆ, χάρις ἰδίως εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἐπισκεφθέντος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆν Ἑλλάδα βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου τοῦ Α' καὶ ἰδίως διὰ τὴν μὴ ὑγιανὸν τῆς θέσεως. Ἐγένετο μάλιστα τότε πείραμα περιστρέψαι διὰ ν' ἀποδεχθῇ τις ἐκ τῶν δύο θέσεων ἡ τοῦ υγιεινότερα. Ἀπατέθη καὶ εἰς τὰς δύο θέσεις τεμάχιον νηποῦ κρέατος, εἰς δὲ τὸ παρὰ τὸ Μεταξουργεῖον ἀποτεθὲν ἡ σῆψις ἐπῆλθε ταχύτερα καὶ ἐνεκα τούτου προετιμήθη ἡ ἑτέρα θέσις. Ὁ Ὁθων, γράφων πρὸς τὸν ἀρχιτέκτονα Γέρτνερ, παρήγγελλεν αὐτῇ τὰ εἶδη περὶ τῆς κατασκευῆς τῆς μαλλούσης τοῦ κατοικίας. «Ἀπόφυγε τὴν πολυτέλειαν, κατέρωθωσον ὅμως νὰ συνδυάσῃς πρὸς τὴν ἀπλοτήτα εὐπρέπειαν, εὐγενῇ ἀρχιτεκτονικῶν ρυθμῶν, φαεινότητα καὶ πλειστονὴν ἀνεσιν». Συγκλητικὴ ἦτο ἡ τελετὴ τῆς καθιέσεως τοῦ θεμελίου λίθου, καθ' ἣν παρέστησαν ὁ Ὁθων καὶ ὁ πατήρ τοῦ Λουδοβίκου, ὅστις θαυμάων ἡσπάσθη τὸν υἱὸν τοῦ καὶ ἡμέρησεν αὐτῷ τὰ βέλτιστα. Ὁ Γέρτνερ ἐπεσκέψατο κατὰ τὴν οἰκοδόμησιν ἐν μέρει καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν τοῦ κτιρίου· ἀλλὰ τὸ ἀρχικὸν σχέδιον ἐγ-

κατελείβθη ἕνεκεν ἁλλαιψείας πόρων, ἀνέλαβε δὲ τὴν ἐξακακοῦθητιν αὐτοῦ ὁ Ρίβελ. Μετὰ τὴν ματαπολίτευσιν τὸ κτίριον ἡγοράσθη παρὰ τοῦ Ῥόνου, τὰ ὁποῖα χειρωνακτικῶς ἐξακοῦλουβθὲ πληρώσαν τὴν συμπληρωθεῖσαν τιμὴν πρὸς τοὺς κληρονόμους τοῦ Ὀθωνος. Τ' ἀνάκτορα ἔχουσι τὸν ρυθμὸν βαρὺν καὶ ἀκαλλῆ, προσμοιᾷσουσι δὲ μάλλον πρὸς στρατιῶνα, ἰδίως ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν παραθύρων. Σχετικῶς εὐχερστερότερον ἐντύπωσιν ἐμποιοῦσι τὰ προπύλαια μὲ τοὺς ἰωνικοῦ ρυθμοῦ κίονας αὐτῶν. Ἀριστερὰ τῇ διὰ τῶν προπυλαίων εἰσερχομένη, εὐρίσκεται ἡ μεγάλη μαρμαρινὴ κλίμαξ, ἥ πρὸς τὰς αἰθούσας φέρουσα. Ἐκατέρωθεν τῆς πρώτης βαθμίδος εἶνε τοποθετημένα δύο μικρὰ τηλεδόλια. Ἄρ' οὐ δ' ἀνέβη τις τὴν πρώτην σειρὰν τῶν βαθμίδων, βλέπει ἀνηστειμένην ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοῖχου μεγάλην εἰκόνα τοῦ Παλαιῆρι, τὸν σπαραγμὸν τοῦ Προμηθέως παραθεῶσαν. Ἡ πρώτη αἰθουσα, εἰς ἣν εἰσέρχεται ὁ ἐπισιέπτης, εἶνε ἡ τῶν ἀγωνιστῶν. Ἀπέναντι τῆς θύρας αὐτῆς, στρέφον τὰ νῦντα πρὸς τὴν κλίμακα. εἶνε τεθειμένος τὸ ἄγαλμα τῆς Πηνελόπης, ἔργον τοῦ γλύπτου Δρόση. Ἐκατέρωθεν τῆς θύρας, ἔξω τῆς αἰθούσης, παράκεινται δύο μικρὰ ἐπισινογεμῆ τηλεδόλια, ὁῶρον ἑμογενοῦς πρὸς τὸν βασιλεῖα. Ἡ αἰθουσα τῶν ἀγωνιστῶν εἶνε ἱκανῶς εὐρεῖα, ἀλλ' ἄνευ ἐπιπλῶν καὶ στελισμῶν. Εἰς δύο ἐκ τῶν γωνιῶν αὐτῆς ἀνάκεινται τρόποια ἐκ τευρκικῶν σημαῖων καὶ παντοειδῶν ὀπλῶν, περιθεῖε δὲ τὴν ὁροφὴν αὐτῆς ζωφόρος, ἐρ' ἣς ἀπεικονίζονται τὰ ἐπισημοτάτα τῶν γεγονότων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τῆς ὑψώσεως τῆς σημαίας ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ βασιλέως Ὀθωνος. Δυστυχῶς μέρος τι αὐτῆς, καὶ δὴ ἕκαστο ἐρ' οὗ εἰκονίζετο τὸ Μεσολόγγιον, κατεστράφη κατὰ τὴν γεννημένην τὸν Ἰούλιον τοῦ 1884 πυρκαϊάν ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι τῶν Ἀνακτόρων, διαρρευσάντων τῶν πρὸς κατάσβεσιν αὐτῆς βυψομένων ὑδάτων. Δύναται τις ὅμως ἀκόμη νὰ θυμᾷσῃ ἀδολαβεῖς τὰς λοιπὰς σκηναίς τῆς ἐξόχου ἐποποιίας, ὑπὸ εὐφυῆς καλλιτέχνου ἀποτυπωθείσας. Ἀριστερὰ τῆς αἰθούσης ταύτης εὐρίσκονται αἱ τρεῖς συνεχεῖς αἰθούσαι τῶν χορῶν κατὰ κομπριανὸν ρυθμὸν διατεταγμέναι. Πρὸς τὴν αἰθουσαν τῶν ἀγωνιστῶν συνεχεται, ἀμέσως προηγούμενη τῆς αἰθούσης τοῦ θρόνου, ἡ αἰθουσα τῶν ὑποκιστῶν. Οἱ τοῖχοι αὐτῆς εἶνε κεκοσμημένοι δι' ἀπεικονισμάτων ἀρχαίων ὀπλῶν, περικεραλαῶν, δερμάτων, τροπαίων. Ζωφόρος, περιθέουσα τὴν ὁροφὴν, παριστᾷ ἀναγλύφους τὰς μορφὰς τῶν ἡρώων τῆς Νέας Ἑλλάδος, τῶν λαδόντων τὸ ἐνεργότατον μέρος εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς καὶ τὴν ἰδρύσιν τοῦ Βασιλείου. Ἡ αἰθουσα αὕτη χρησιμεύει ὡς ἀντιθάλαμος τῶν ἀναμενόντων, ὅπως παραστῶσιν ἐνώπιον τοῦ Βα-

σιλέως ἐν τῇ αἰθούστῃ τοῦ θρόνου. Ἡ αἰθουσα τοῦ θρόνου, οὐχὶ λίαν εὐρεῖα, εἶνε ἡ ἁπλοῦς στερεὸν παθὼν τῶν λοιπῶν κεκοσμημένη. (1) τοῖχοι εἶνε ἐρυθροί, κοσμοῦνται δ' ὑπὸ ἐπιχρῶσιν πλακιδίων καὶ ἑλλῶν κοσμημάτων. Τὴν αὐτὴν μέτρῃ καίεται ὁ θρόνος, ἔδρα ἐπεστρωμένη διαβυσσινωχοῦ βελούδου, ἣν στεγάζει ἑκατέρωθεν οὐρανὸς χρυσοποικίλος. Ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀπαστράπτει τὸ ἐλληνικὸν στέμμα ἐν σχήματι μίτρας, ἀγχιζὼν ἐν τῇ ὠχρόστῃ τοῦ χρυσοῦ αὐτοῦ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κανονικὸν χρῶμα τῆς κάτωθεν σημαίας καὶ τοῦ βασιλεύοντος αὐτὴ ἀργυροῦς Ἡρακλεῖς, φέρων δὲ κεχαρκαγμένον τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως Γεώργιου τοῦ Δ' : Ἰ σ χ ὤ ε μ ο υ ἡ ἄ γ ἁ π η τ ὰ δ ἁ α ο Ὑ. Τὸν κόσμον τῆς αἰθούσης, ἐν ἣ ἵκνούνται πᾶσαι αἱ ἐπίσημοι πρὸς τὸν Βασιλεῖα παρουσιάσεις, συμπληροῦσι τέσσαρα βαρεῖα καὶ πολυτελεῖ κηροπήγια, ἑκατέρωθεν τοῦ θρόνου ἀποθεμελιώμενα. Ἡ αἰθουσα τοῦ θρόνου ἦτο κομφοτάτη καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας διακεκοσμημένη, ἀλλὰ καταστραφείσα κατὰ τὴν ἐπισυναγμένην πυρκαϊάν, δὲν ἀνεκαίνισθη ἕκτοτα. Εἰς τὸν μέγαν ἐξώστην τῶν Ἀνακτόρων, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ συνήθως ἐμφανίζεται πρὸς τὸ πλῆθος ἡ βασιλικὴ εἰκογένεια, εἴτε ἔρχεται τις ἐκ τῆς αἰθούσης τῶν ἀγωνιστῶν, ἢ ἀπ' αὐτοῦ δὲ θεὰ εἶνε μαγευτικὴ. Ἄξιον μνηστέον εἶνε καὶ τὸ βασιλικὸν γραφεῖον, καλλιτεχνικῶς διακεκοσμημένον δι' εἰκόνας, ἀγαλμάτων, ἀρχαιοτήτων, χρυτῶν κτλ., ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ βασιλεὺς Γεώργιος δέχεται τοὺς ἀνεπισήμως ἐπισκεπτομένους αὐτόν. Τὸ ἐπιστατήριον κοσμοῦσιν εἰκόνας διαφόρων Βασιλέων ζωγράφων. Ἐν τοῖς Ἀνακτορίσις ἵδρυται λουθηρανικὸν παρεκκλησίον χάριν τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς ἐλευσεως δὲ τῆς βασιλείας Ὀλγας καὶ κομψὴν ὁρθόδοξον ναλίδιον, ἐπὶ τῆς θολωτῆς στεγῇ τοῦ ὁποῦ, ἐπιστεφούσης τὴν τῶν Ἀνακτόρων, ὑψοῦται ματάλλινος σταυρὸς, προστάτης καὶ φύλαξ τοῦ βασιλεύοντος οἴκου τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος. — Πρὸς Μ. καὶ πρὸς Α. τῶν Ἀνακτόρων ἐκτείνεται ὁ Β α σ ι λ ι κ ὸ ς (ἢ Ἀ ν α κ τ ο ρ ι κ ὸ ς) Κ ῆ π ο ς, ὅστις ἐρείσεται εἰς τὴν πρώτην βασιλείαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀειμνηστον Ἀμυλῶν, κατὰ τὴν δ' ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Γερμανοῦ κηπουροῦ Σμῖτ ἐπὶ ἐρήμῳ πρῶτον ἐδάφους. Ἀνοικτὸς ἀπὸ τῆς 3ης μ. μ. εἰς τὸ δημόσιον, ὁ σύγκαιος οὗτος παράδεισος εἶνε ἐκ τῶν ἐλκυστικῶν τῆς πόλεως μερῶν, ἐν ᾧ δύναται τις νὰ εὐρεῖ παχyla σκυῖαν, ὁρσερὰν ἀπὸ τοῦ Ὀλλπυος ἀνακούρυσιν καὶ ἄνθη ποικίλα. Αἱ δένδρεστοὶ χλαῖ αὐτοῦ εἶνε κανονικώτατα κεχαρκαγμένα, συντηρεῖται δὲ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς. Τὸ πρὸς ποτισμὸν ὕδωρ προσέρχεται ἐξ ἀρχαίου ὑδραγωγείου. Ἐγγυὲς τῆς εἰσόδου πρὸς τ' ἀριστερά, εὐρίσκεται ἀρχαῖον ρωμαϊκὸν μωσαϊκὸν, ἀντικον εἰς λουτρὸν. Κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ κήπου φαίνονται

ἔργῳ τοῦ ἀρχαίου περιβάλλοντος τῆς πόλεως. Πρὸς Μ. εἰσδοὶ τὸ βλέμμα διὰ μέσου τῶν δέντρων εἰς ὠραίαν ἀποψιν τοῦ Ὀλυμπίου, τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῆς ἀπώτερας μαρμαριούτης θαλάσσης· ἐν τοῦ μικροῦ ὕψους, ἐν τινὶ ΜΑ. γωνίᾳ, ἡ θέα εἶνε εὐρυτέρα. Ἐντεῦθεν μεταβαίνει τις πρὸς τὸν κλιθεὶν τῶν λαόντων. Τὸν κήπον κοσμοῦσι πρὸς Μ. προτομαὶ τοῦ Καποδιστρίου, τοῦ οἰκελλήγους ἐν Γενεύῃ τραπέζιτου Ἐνὸρ καὶ ἄλλων.

Πρὸς Μ. τοῦ βασιλικοῦ κήπου κεῖται τὸ Ζάππειον Μεγαρον (Ἰβ. καὶ ἄρθρ. Ζάππειον), ὅπερ κατεσκευάσθη κατὰ σχέδιον τοῦ Χάνσεν, τροποποιηθὲν κατόπιν, ἐνεκαίνισθη δὲ κατ' Ὀκτωβρίον τοῦ 1888, διὰ τῆς τελειώσεως δ' ἐθνικῆς ἐκθέσεως. Τὸ Ζάππειον ἔχει ἐπὶ τῆς προσόψεως τέσσαρας μεγάλας αἰθούσας, χωρίζουσας ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῆς ὑποσείγου αὐλῆς τῆς εἰσόδου· μετ' αὐτὰς αἱ πτέρυγες τῆς οἰκοδομῆς καμπυλοῦνται ἡμικυκλικῶς, περιλαμβάνουσιν τέσσαρας μεγίστας αἰθούσας, χωρίζουσας ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῆς ἀντιστοιχοῦ πρὸς τὴν εἰσοδὸν αὐλῆς, δι' ἧς ἐξέρχεται τις πρὸς τὸν ὅπισθεν τοῦ Ζαππείου χώρον, τὸν ἀποτελοῦντα οἰκιστὴν τῶν ἀνακτορικῶν παραδείσων. Μεταξὺ τῶν διαμερισμάτων τῆς προσόψεως καὶ τῶν καμπυλοειδῶν πτερυγίων ὑπάρχουσι τέσσαρες ἄλλαι αἰθούσαι· ἐπὶ τῆς εὐρύταται. Τὸ κέντρον τῆς οἰκοδομῆς κατέχει ὑπαίθρος λαξευτὴ αἰθούσα, ἣν περιέβουσι κίονες καὶ ἐπιστρώσει καλλιτεχνικῶς καρυάειδες. Δεξιόθεν τῆς ὑπαίθρου ταύτης αἰθούσα ὑπάρχει μακροκίνη κλιμακῆ, ὁδηγοῦσα πρὸς τὰς ἀνω αἰθούσας τοῦ μεγάρου. Ἐν τῇ τοίχῳ τῆς εἰσόδου, δεξιᾷ τῇ εἰσερχομένῃ, εὐρίσκειται ἐντεταγμένη ἀργυρὰ λαρυαξ, περιέχουσα τὸ κρῖνον τοῦ ἑτέρου τῶν ἱδρυτῶν τοῦ Ζαππείου Εὐαγγελίου Ζάππα. Κατ' ἀρχὰς τὸ Ζάππειον ἐγένετο σκέψις νὰ οἰκοδομηθῇ ἐπὶ τῆς τότε ἐρήμου πλάτειας τοῦ Λουδοβίκου, ἐφ' ἧς σήμερον ἐγείρεται τὸ νέον θέατρον, ἀλλ' ἔτι καὶ θεωρηθεῖς τῆς θέσεως ἀκατάλληλου, ἐπρωτὶ μὲν ἡ μεταξὺ τῶν στέλων τοῦ Ὀλυμπίου, τοῦ βασιλικοῦ κήπου, τῆς ὁδοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικῶ καὶ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας. Ὁ ἐντὸς τῶν ἑριῶν τούτων χώρος ἀνέρχεται εἰς 80,000 τετραγ. μέτρα, ὧν τὰ 6,000 κατέχει τὸ Μεγαρον, τὰ λοιπὰ δὲ μετεδίδθησαν εἰς κήπον. Κάτωθεν τοῦ Μεγάρου ἐκράχθη εὐρυτάτη λεωφόρος, ἀφ' ἧς κατέρχεται τις πρὸς Μ. δι' εὐρείας μακροκίνη κλιμακῆς. Ἐκκτερωθέν αὐτῆς ἐγείρονται μακράρινοι οἱ ἀνδριάντες τῶν ἱδρυτῶν τῶν Ὀλυμπίων Εὐαγγελίου καὶ Κωνσταντίνου Ζάππα, ἔργα τοῦ ἀποθανόντος γλύπτου Κέσσου. Ὀλόκληρος δὲ χώρος τοῦ Ζαππείου, ὅστις φθάνει μέχρι τῆς ἐκτῆς τοῦ Ἰλιστοῦ, εἶναι φυτευμένος διὰ δένδρων, θάμνων θαλαρίων κτλ. Τὸ μέρος τοῦτο, ὡς ἐκκαλλιωπεύθη, ἀποτελεῖ τὸν ὠραιότερον τῶν Ἀθηνῶν περίπτεον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ καὶ θέα

ἀνώλυτος διὰ μέσου τῶν ἀρχαίων ἐρείπειων ἐξικνέται μέχρι τῆς θαλαρρικῆς ἀκτῆς. Δεξιᾷ τοῦ Ζαππείου ἔκειτο μέχρι τοῦ 1888 τὸ παλαιὸν τῆς Ἐκθέσεως μέγαρον, ὅπερ ὅταν ἱσοπεδώθη ὁ χώρος οὗτος κατηδαρσθή.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς λεωφόρου Ἀμαλίας, ἐφ' ἧς κεῖνται πλουσιώταται οἰκοδομαί, διὰ τῆς πλατείας τῶν Ἀνακτόρων εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου, ἣν κοσμοῖ ἐν τῶν λαμπροτέρων ἀθηναϊκῶν κτιρίων, τὸ Ἰ λ ι ο υ Μ ε λ α θ ρ ο ν τοῦ εὐτυχῆς ἐρευνητοῦ τῆς Τροίας καὶ τῶν Μυκητῶν κ. Ἐρρίκου Σχλήμαν. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης πρῶτον κεῖται τὸ λαμπρότερον τῶν νεωτέρων μνημείων τῆς πόλεως, ἡ Σ ι ν α ῖ α Ἀ κ α δ η μ ῖ α, κτισθεῖσα δαπάναις τοῦ ἐν Βιέννῃ μεγαπλοῦτου Ἑλλήνου βαρῶνου Σίνα, Μακεδόνος τὸ γένος. Τὰ θεμέλια αὐτῆς κατέβαλον ὁ βασιλεὺς Ὀθων μετὰ τῆς βασιλείας Ἀμαλίας κατὰ τὸ 1859, ὑπεραρτίωθη δὲ τὸ οἰκοδόμημα κατὰ τὸ 1885, δαπανηθέντων ἐν ὅλῳ 2,843,310 δρ. Ἡ Ἀκαδημία ἐκτίσθη ἐκ ἀπενεργείας μακροῦ ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Βιενναίου ἀρχιτέκτονος Θεοφίλου Χάνσεν κατ' ἀρχαίον ρυθμόν, μετὰ κίονας ἰωνικοῦς, ἀετώματα μετὰ ἀναγλύφους μυθολογικὰς παραστάσεις, χρωματισμούς καὶ ἐπιχρυσώσεις. Ὑπὸ κριτῶν ἐμπειρῶν τὸ οἰκοδόμημα, παρὰ τὸ ζῶηρὸν διαφέρει ὅπερ ἐμπνέει διὰ τὴν ἀπομιμήσιν καὶ τὴν ἐκ τῆς εὐαρέστου ἐντυπώσεως ἣν ἐμποιεῖ τέρψιν, θεωρεῖται ὡς στεροῦμενον ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ ἐπιβολῆς καὶ συμπαγείας. Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ περιβάλλει κυκλωτὲρ κήπιον, ὅπισθεν αὐτοῦ ἐκτεινόμενον εἰς ὠραίον σύμμετον κήπον, εὐρίσκονται οἱ ἀνδριάντες τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἐκατέρωθεν δὲ τῆς εἰσόδου ἐπὶ δύο ἰωνικῶν κίωνων, ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομὴν αἰρουμένων, δεξιόθεν μετὰ Ἀπόλλων κρατὴν τὴν λύραν, ἀριστερῶθεν δ' ἡ Ἀθηνᾶ πάνοπλος. Τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς καὶ τὸ κεντρικὸν τῆς Ἀκαδημίας ἀετώμα, τὸ παριστῶν τὴν γεννήσιν τῆς Ἀθηνᾶς, εἶνε ἔργα τοῦ γλύπτου Δρόση. Ἐσωτερικῶς ἡ Ἀκαδημία διαιρεῖται εἰς τὴν κεντρικὴν αἰθούσαν τῶν συνεδριάσεων καὶ δύο πτερυγας. Τὴν μεγάλην αἰθούσαν, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας ὕψουται μακράρινος ὁ ἀνδριὰς τοῦ Σίνα, κομποῦσιν ὀκτὼ μεγάλαι εἰκόνες τοῦ ἐν Βιέννῃ ζωγράφου Γκαρίππερλ ἀναφερόμεναι εἰς τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως, ἀριστερῶθεν δ' ἀρχόμεναι 1) ἡ Θέμις προλέγει εἰς τὸν υἱὸν τῆς Προμηθέα τὴν τύχην αὐτοῦ τοῦ καὶ τοῦ κόσμου 2) ὁ Προμηθεὺς, παρισταμένης τῆς Ἀθηνᾶς, ἀνάπτει τὸν θαυλόν 3) ὁ Προμηθεὺς, παρὰ τὰς νεοθεσίας τοῦ Ἐπιμηθέως, δίδει ἑωὴν εἰς τὸν ἄνθρωπον 4) ὁ Ζεὺς ἐν τῇ πρὸς τοὺς Τιτάνους ἀγῆνι 5) ὁ Προμηθεὺς φέρε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ πῦρ 6) ὁ Διομήδης Προμηθεὺς οἰκτεῖται ὑπὸ τῶν Ὀκεανίδων 7) ὁ Πρακλῆς ἐλευθερῶναι αὐτὸν

8) ὁ Προμηθεὺς εἰσάγεται εἰς τὸν Ὀλυμπον.

Παρά τὴν Ἀκαδημίαν κείται τὸ Ἔθνικὸν Πανεπιστήμιον, ὡραῖον, κτίριον μετὰ προπύλαια ἐξ ἰονικῶν κίονων, κτισθὲν ὑπὸ τοῦ προεδυτέρου Χάντην (τοῦ ἐκ Κοπεγχάγης). Ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ οἰκοδομήματος κατετίθη τὴν 2 Ἰουλίου 1839 ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. ἐγκαθιδρύθη δὲ τὸ Πανεπιστήμιον ἐν αὐτῷ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1841, λειτουργοῦν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ (8 Μαΐου 1837) ἐν τῇ ὑπὲρ τὴν Ἀκρόπολιν οἰκίᾳ Κλεάνθους, ἥτις σώζεται ἀκέρῃ. Ἐξώθεν τοῦ Πανεπιστημίου ἐφαίρονται δεξιόθεν μὲν 5 ἄνδρες τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' (ἀποκαλυφθεὶς τὴν 25 Μαρτίου 1878), ἀριστερόθεν δ' 5 ἄνδρες Γ' ἡγ' τοῦ Φεραίου (ἀποκ. τῷ 1874) εἰς μέγεθος ὑπερφυσικόν, καὶ ἐν τῇ πρὸς τοῦ Πανεπιστημίου κηπῶν 5 ἄνδρες τοῦ Ἀδελμαντίου Κοραΐ (ἀποκ. τὴν 7 Ἀπριλίου 1874). Κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ, τὸ Πανεπιστήμιον ἀποτελεῖτο ἐκ μόνης τῆς πρυφῆς τῆς προσέφωτος. Ὁ κόσμος τῶν προπυλαίων αὐτοῦ, ἡ ποικίλη βιβλίη καὶ ἡ ἐκ παντελείου μαρμάρου κλίμαξ ἐπιλοτεχνήθησαν δαπάναις τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ὅστις πρῶτος κατέβαλεν ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Πανεπιστημίου 42,000 δραχμάς ἐν τῷ διακρίτῳ αὐτοῦ ταμείῳ. Ὁ ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Μιλόσχ κατέβαλε πρὸς ἀνδοδόμησιν τῆς δευτέρας πλευρῆς τοῦ οἰκοδομήματος 25,000 δραχμῶν, ἤρχισεν δ' ἡ οἰκοδομὴ, αὐξηθέντος τοῦ ποσοῦ διὰ καταβολῆς 50,000 δραχμῶν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἐν ὅλῳ ἡ κυρία οἰκοδομὴ τοῦ Πανεπιστημίου ἐκτιμᾶται ὡς ἔχουσα ἄξιαν 797,268.55 δραχμῶν. Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ περιλαμβάνονται ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, ἥτις ἐξ εὐτελῶν δωρεῶν ἐρικηρύττω, περιλαμβάνει σήμερον 150,000 τομῆς παντοίας ὕλης καὶ 1300 χειρόγραφα, τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον καὶ τὸ Φυσιολογικὸν Μουσεῖον. παραρτήματα δ' αὐτοῦ ἀποτελοῦσι ἡ νέα αἴθουσα τῆς Νομικῆς Σχολῆς, (ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται καὶ τὸ Φυσιολογικὸν Μουσεῖον) τὸ Ἀνατομικὸν παρὰ τὴν ὁδὸν Ἀκαδημίας, τὸ Ματευτήριον καὶ ἡ Ἀστροκλινικὴ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, τὰ νέον Χημικὸν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος, τὸ Ὀφθαλμιατρεῖον, κομψὸν οἰκοδόμημα μετὰ φιλοκάλου ρυθμοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου, ἐν ᾗ νοσηλεύονται δοθαλμίωντες τὸ Βρεφονομικὸν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς ἐν ᾧ διακρίνεται περὶ τὰ 350 νῶα, τὸ Νοσηκομικὸν τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων, τὸ Δερματικὸν Νοσηκομικὸν (ἡ Ἐλπίς) ἐπισθεν τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, συντηρούμενον τὸ μὲν ἐξ ἐτησίου εἰσοδήματος 20,000 δραχμῶν, τὸ δ' ἐκ χορηγίας τοῦ δήμου Ἀθηναίων ἀνερχομένης εἰς 60,000 δραχμ. κατ' ἔτος, καὶ ἐν ᾗ νοσηλεύονται κατ' ἔτος περὶ τὰ 1600 ἄτομα δωρεάν (τὸ νοσηκομικὸν περιέχει τμήμα παθολογικὸν καὶ τμήμα χειρουργικόν, θεωρεῖται δ' ὡς παράρτημα τοῦ

Πανεπιστημίου, διότι ὡς ἱατροὶ τοῦ νοσηκομίου χρηρμεύουσιν ἀμισθί οἱ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κληρονομήται τῆς Ἱατρικῆς, διδάσκοντες συνάμα ἐν ταῖς κλινικαῖς ἀς διευθύνουσιν) καὶ τὸ Ἀστροσκοπεῖον, ὅπερ ἀνηγέρθη τῷ 1842 δαπάναις τοῦ βασιλέως Σίνα ἐπὶ τοῦ λέρου τοῦ Νυμφῶν πρὸς Δ. τῆς πόλεως. Παρὰ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἐν τῇ κήπῳ, ὅστις ἄλλοτε περιελάμβανε τὸ ὑπὸ τῶν ποιητῶν Σούτσων ἔτε τούτων Δραγατσάνῳ πεσόντα ἐπὶ ῥολογιᾶς τῇ ὁδῷ ἤρθη, ὅπερ ἐπίστερε μαρμαρινὴν περιελάμβανε, ἐφαίρονται νῦν δαπάναις τοῦ ἐργαζομένου Παναγιῆ Βαλλιάνου ἡ Βαλλιάνου εἰς 60,000 ἡ κατὰ τὸν ρυθμὸν τῆς Ἀκαδημίας, ἀλλ' οὐχὶ μεθ' ὅσας αὐτῇ πολυτελείας.

Παρατῆρῳ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου ἐφαίρονται τὸ Ἀρσάκειον, ὅπερ χρηρμεύει πρὸς κατάρτισιν διδασκαλιστῶν, ἀνηγέρθη δ' ἐν ἔτει 1835 δαπάναις τοῦ Ἡπειρώτου Ἀποστόλου Ἀρσάκη. Εἰς τὸ Ἀρσάκειον οὐ παράρτημα εἶνε καὶ τὸ παρακείμενον αὐτῷ Τσιτίτσειον Νηπιαγωγεῖον, φοιτῶν ἐν ὅλῳ περὶ τὰ 1500 κοράσια καὶ ἡλικία τῆς ὁδοῦ τῶν Πατριῶν κείται τὸ Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον, ἀνεγερθὲν κατὰ τὰ σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονος Κωνσταντίνου Στουρνάρη καὶ Μιχαὴλ καὶ Ἑλένης Τσιτίτσας. Ὁ Γεώργιος Ἀδέρωφ, ἀναλίσκων βραδύτερον τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κτιρίου, ἐσπότηνε νὰ νομασθῇ Μετσόβιον ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς πόλεως Μετσόβου, ἐξ ἧς κατήγοντο πάντες οἱ δωρηταί. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὅπερ εἶνε ἐν τῶν λαμπροτέρων δημοσίων κτιρίων, κατέχει ἐπιφανείαν 5472 τετρ. μέτρων, δύο πτέρυγες μετὰ κίονων δωρικῶ ρυθμοῦ ἀποτελοῦσι τὰ προπύλαια τοῦ κεντρικοῦ οἰκοδομήματος. Ἐπεὶ διακρίνεται εἰς δύο ὁδοὺς, κατεσκευάσθη μικτῶς κατὰ δωρικὸν καὶ ἰονικὸν ρυθμόν. Ἡ Πολυτεχνεῖον περιλαμβάνει σχολὴν τῶν Βιομηχανῶν Τεχνῶν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν, φοιτῶσι δὲ εἰς αὐτὸ ἐν ὅλῳ περὶ τοὺς 400 μαθηταί. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι κατατεθειμέναι καὶ αὐτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Σχλημῶν ἀνακαλυφθεῖσαν μυκηναϊκὴν ἀρχαιοτήτων, ἡ ὑπὸ τοῦ Ι. Δωμητρίου δωρηθεῖσα συλλογὴ τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων, αὐτὸς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας καὶ τὸ μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Ἔθνικὸν (ἡ Κεντρικὴ) Μετσόβειον χωρίζει ἀπὸ τοῦ Πολυτεχνείου ἡ ὁδὸς Τσιτίτσας. Τὸ κτίριον ἤρχισεν ἀνεγείρεσθαι δαπάναις τοῦ ἐν Πετρούπολει πλουτίου Ἑλληνος ἐμπόρου Βερναρδάκη ἐν ἔτει 1871 καὶ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἀρχιτέκτονος Λαγγῆ πρόκειται δὲ νῦν νὰ περατωθῇ δαπάναις τοῦ Κράτους. Τὸ οἰκοδόμημα ἔχει μῆκος 100 μέτρων ἐπὶ πλάτος 80. Ἡ πρόσοψις εἶνε ρυθμικῶς ἰονικῶς.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου κείται τὰ ὑπορ-

γεία τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν (ὅπῃ τὸ ὅποιον εὐρίσκεται καὶ τὸ Κεντρικὸν Ἰατρικὸν τοῦ Κράτους, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ τὰ ὑπουργεῖα τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας, εἰς τὸ ἄκρον δὲ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, πρὸς τὴν λεωφόρον Κηφισίας, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν. Τὸ Κράτος δὲν ἔχει εἰσαεὶ ἰδιόκτητον μέγαρον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν.

Τὸ Βουλευτήριον, καίτοι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἐνεκκινήθη δ' ἐν ἔτει 1875. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτοῦ διασκευὴ εἶνε ἀτυχή, ἡ ἀκουστικὴ δὲ τῆς αἰθούσης τῶν συνεβριάσεων ἀβύλια. Τὸ Βουλευτήριον περιλαμβάνει τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς, ἀριθμοῦσαν σήμεραν 110,000 τόμους καὶ 200 χειρόγραφα. Τὸ ὡδεῖον καίτοι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παιραιῶς, ἡ δὲ ἄλγος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν καὶ τὸ Χρηματιστήριον, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σφοκλέους, ἀδικαστικῶν μεγάρων ἰδίῳ δὲν εὐκαιρεῖ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, τὰ δικαστικὰ δὲ καταστήματα εὐρίσκονται ἐγκατεστημένα εἰς διαφόρους ἰδιωτικὰς οἰκίας ἐν τῇ πόλει. Τὸ ταχυδρομικὸν καὶ τηλεγραφικὸν κατὰστήμα, τὸ πρῶτον μέρος τοῦ 1884 ὑπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν εὐρισκόμενον, μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ ἐν ἰδίῳ μεγάρῳ παρὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν καίτοι τὸ Διημέριον, ἀπέναντι δ' αὐτοῦ τὸ Νέον Θέατρον ὅπερ ἡμιτέλες ἀπὸ ἑτῶν ἀνῆγειρεν κατὰ τὸ 1885 κ. Ἀνδρέας Συγγρός, δωρήσας αὐτὸ εἰς τὸν ἔθνον Ἀθηναίων ὑπὸ τινος περιορισμοῦ. Τὸ Παλαιὸν Θέατρον καίτοι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μενάνδρου, πρὸς τὴν συνοικίαν τὴν γειτονιάσαν τῇ σταθμῇ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Παιραιῶς. Ἐπὶ τῆς λεωφόρου Κηφισίας ἐγείρεται ἡ Γ' ἰσχίονος ἡ γολθ, ἀνεγερθεῖσα ἐν ἔτει 1841 ὑπὸ τοῦ Π. Ρίτσης, ἥτις χρησιμεύει καὶ ὡς ἱεραικὴ σχολὴ καὶ ὡς γυμνασίον, παρὰ τὴν Νέαν Ἀγορὰν δὲ τὸ Βαρθολομαῖον, γυμνασίον ἰδρυθὲν δαπάναις τοῦ Βαρθολομαίου, ἐν ᾧ ἄλλοτε περιλαμβάνοντο αἱ συλλογαὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς ἡ πόλις περιλαμβάνει ἱκανὰ εὐαγῆ καθ' ἑαυτὰ. Τοιαῦτα εἶνε ἑκτὸς τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου, τοῦ Ὀρθολογιστηρίου καὶ τοῦ Βρεφονομείου, ἅτινα ἀνεγέρθησαν ἐν τοῖς παλαιότεροις τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ Ἀμερικανικὸν Ὀρφανοτροφεῖον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμού τοῦ Ἀπικίου, πρὸς Β. τοῦ Ἀνακτορικοῦ Κήπου, ἰδρυθὲν ἐν ἔτει 1855 τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς πρώτης βασιλείας τῆς Ἑλλάδος Ἀμαλίας καὶ τῶν τὰ πρῶτα τότε ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ κοινωνίᾳ φερουσῶν κυριῶν, στελλόν δὲ σήμερον 150 περίπου ὁρῶν καὶ κοράναια, τὸ Ἑργαστήριον τῶν ἀπὸ ἑαυτῶν γυναικῶν, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς βασιλείας τῆς Ὀλγας ἰδρυθὲν ἐν ἔτει 1873 ἐπὶ τῆς

λεωφόρου Ἀμαλίας, ἀποτελοῦν δὲ ἀξιόλογον κέντρον χειροτεχνικῆς βιομηχανίας, ἐν ᾧ ἐργάζονται περὶ τὰς 200 γυναῖκες πάσης ηλικίας εἰς διάφορα ἔργα, τὴν ὑφαντικὴν καὶ τὴν ταπητουργίαν κυρίως· τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χριστῆ Κώστα, ἐν ἔτει 1855 ἰδρυθὲν ὑπὸ τῶν συζύγων Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζηκώστα, κατέχον δὲ μέγαρον πολυτέλες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παιραιῶς καὶ παρέχον ἄστυλον εἰς 200 περίπου ὁρφανούς παῖδας, διδασκόμενους μετὰ τῶν στοιχειωδῶν γραμματικῶν καὶ βιοποριστικῶν τεχνῶν καὶ τέλος τὸ νεώτατον τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῶν Ἀθηνῶν, τὸ θεραπευτήριον ὁ Εὐαγγελεῖς Σμῆς, οὗ ἡ ἰδρυσις ἀρτερεύεται εἰς τὰς προσπαθείας τῆς βασιλείας τῆς Ὀλγας καὶ ἐν ᾧ ὑπηρετεῖ σῶμα δικαστικῶν, κατὰ μίμησιν τῶν ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς νοσοκομείοις περιθαλπουσῶν τοὺς ἀσθενεῖς ἀδελφῶν τοῦ Ἑλλείους. Τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ περιλαμβάνει ἐν ὅλῳ 100 κλινὰς, καίτοι δὲ παρὰ τὴν μονὴν τῶν Ἀσωμάτων καὶ ἀπολαμβάνει ἰδιαίτου ὅλως προσκοίτης ἐκ μέρους τῆς βασιλείας τῆς Ὀλγας, ἐπισκεπτομένης αὐτὸ πλεονῶν ἢ ἀπὸ 100 ἑκάστην ἑβδομάδα.

Μεγάλα πιστωτικὰ ἰδρύματα εὐρίσκονται ἐν Ἀθῆναις ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, ἐν εὐρυτάτῳ ἰδιοκτητῷ μεγάρῳ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Λευδοδίκου κατεμένης, ἡ Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἐν μικρῷ, ἀλλὰ κομψῷ μεγάρῳ, ἡ Τράπεζα τῆς Βιομηχανίας καὶ τῆς Πιστώσεως τῆς Ἑλλάδος, ἀπέναντι τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἐν κομψῷ ἐπίσης μεγάρῳ, τὸ ὑποκατστήμα τῆς Γενικῆς Τράπεζας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου καὶ ἀπέναντι τῆς κυρίας πλευρᾶς τοῦ Βουλευτηρίου, τέλος τὸ ὑποκατστήμα τῆς Τράπεζας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἀπέναντι τῆς Α. πλευρᾶς τοῦ Βουλευτηρίου.

Οἱ στρατιῶνες ἐγείρονται εἰς τὰ ἄκρα τῆς πόλεως, τῶν σωματικῶν τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ πυροβολικοῦ πρὸς Α. αὐτῆς κατὰ τὴν λεωφόρον Κηφισίας, (παρὰ τὰ στρατιωτικὰ παρατήγματα εὐρίσκονται καὶ δύο στρατιωτικὰ σχολαί, ἡ Σχολὴ τῶν Ὑπαξιωματικῶν καὶ ἡ Σχολὴ τῶν Ἐξοφλητῶν Ἀξιωματικῶν), τοῦ ἱππικοῦ πρὸς Β. ἐν τῇ Πεδίῳ τοῦ Ἀρεως, (ὅπου δαπάναις τοῦ Γ. Ἀδερμῶς ἀνεγείρεται νῦν καὶ ἡ νέα στρατιωτικὴ σχολὴ τῶν Εὐελπίδων) τοῦ μηχανικοῦ δὲ πρὸς Μ. κατὰ τὴν θέσιν Ρούφ.

Ἡ ὁδὸς Αἰόλου, καθὼς εἴπομεν, εἶνε ἡ δευτέρη κυρία ἀγυιὰ τῆς πόλεως. Στραφεῖνοι Μ. πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν ἐρχόμεθα δεξιθὲν ἔχοντες τὴν παλαιὰν ἀγορὰν, ἥτις ἐκπορεύθη τὴν Αὐγούστου τοῦ 1884, παρὰ τοὺς τοίχους τοῦ Γυμνασίου τοῦ Ἀδριανοῦ, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς πρὸθεν. Εὐλίην θύρα φέρει εἰς τὸ

δωτωρικὸν τοῦ γυμνασίου, ὅπου ἵστατο τὸ ὁρολόγιον ὅπου ὁ ἱερεὺς Ἑλγιν ἔκτισεν εἰς ἀντάλλαγμα πρὸς τὴν πόλιν διὰ τὰ ἐκ τοῦ Παρθενῶνος συληθέντα. Τὸ ὁρολόγιον τοῦτο ἤρειπώθη κατὰ τὴν πυρκαϊάν τῆς Ἀγορᾶς, εἰς αὐτὴν δὲ κατεδαφίσθη. Ὁλίγον ἀνωτέρω καὶ ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Πύργου τῶν Ἀνέμων εὐρίσκονται αἱ φυλακαὶ τοῦ Μενδρατέ, πικτερινόν, ὕψος καὶ ρυπαρὴν ἀποδόμημα τῆς τουριστικῆς. Ὑπὸ ἐποψὴν φυλακῶν ἡ πρωτεύουσα ὑστερεῖ μεγάλως. Ἐσχάτως μόνον ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν αἱ πρὸς τὴν ἑξὶν τοῦ Φαλήρου, θαλάσσης τοῦ κ. Ἀνδρέου Σουγερῶ, ἀνεγερθεῖσαι κατὰ μεθοδικὴν σύστημα εὐκαεὶ φυλακαί.

Ἐν Ἀθήναις λειτουργοῦν πέντε ξίνοι σχολαί, ἀρχαιολογικὴν ἔχουσι πᾶσι σκοπὸν. Ἡ Γαλλικὴ ἢ Σχολὴ ἐγείρεται κατὰ τὴν Δ. κλίμα τοῦ Ἀκαδημαίου ἐπὶ γηπέδου δωρθέντος ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἰδρὺθ' δὲ τῷ 1816 καὶ ἐν ἔτει 1830 ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς ἐν Περσέως Ἀκαδημίας τῶν Ἐπ' ἀρχαίων καὶ τῆς Φιλολογίας. Ἡ σχολὴ ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς διευθυντοῦ καὶ ἐξ μελῶν, μεταξὺ τῶν νεωτέρων ὀφειλόμενων τοῦ Πανεπιστημίου διὰ διαγωνισμοῦ ἐκλεγμένων. Ἐκαστος ἑταῖρος ἀποστέλλεται εἰς τὴν Σχολὴν διὰ μιαν τριετίαν, κατὰ τὰ τελευτάσια δὲ δύο ἔτη ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν δύο πραγματείας ἐπὶ θέματος ἐλευθέρως εἰληγμένου ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλωσσας, φιλοσοφίας ἢ ἀρχαιολογίας. Δύναται δὲ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν νὰ παρατείνῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι διαμονὴν αὐτοῦ, προκείμενον νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἔργασίαν τινα, πρὸ παντὸς δὲ ἀνασκαφῇ. Τὰ πλείστα τοῦ ἔτους μέρος οἱ ἑταῖροι τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς διαθέτουσιν εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῖνας καὶ ἀνασκαφάς, τὰς ἐκδρομὰς δ' αὐτῶν δὲν περιορίζουσιν ἐν Ἑλλάδι μόνον, ἀλλ' ἐκτείνουσιν αὐτάς καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, ἰδίᾳ δ' εἰς τὴν Μικρασίαν. Ὑπὸ τῆς Σχολῆς ἐκδίδεται πεντάκις τοῦ ἔτους καὶ τὸ «Δελτίον τῆς ἑλληνικῆς ἀναποκρίσεως» (Bulletin de la Correspondance hellénique), περιέχον ἐκθέσεις περὶ τῶν ἀνασκαφῶν ὡς ἀναλυκτά, καὶ τῆς Σχολῆς καὶ ἄλλας λέγου ἀξίας πραγματείας. Τὸ Γερμανικὸν ἢ Ἀρχαιολογικὸν ἢ Ἐν Ἑν Ἡσυχίᾳ τοῦ 1874, μέχρη τοῦ 1888 εὐρίσκατο ἐν ἰδιωτικῷ μετάρῳ ἐπὶ τῆς ἑδοῦ Ἀκαδημίας νῦν ἐγκατέστη ἐν μεγάρῳ τοῦ κ. Σχληφάν, παρὰ τὸ Ἀρσάκειον, ὅπου μετὰ παρέλευσιν ὀρισμένων ἐτῶν περιέρχεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἡ Γερμανικὴ Σχολὴ θεωρεῖται ὡς παράρτημα τοῦ ἐν Βερολίῳ γερμανικοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, αἱ πρὸς συντήρησιν δ' αὐτῆς δαπάναι καταβάλλονται ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως. Ἡ Σχολὴ διευθύνεται ὑπὸ δύο γραμματέων, κατ' ἔτος δ' ἀποστέλλονται ἐν Γερμανίᾳ τέσσαρες σπουδασταὶ θαλάσσης τῆς κυβερνήσεως. Ἡ Σχολὴ ἐκδίδει ἀπὸ τοῦ 1876 καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον περιο-

δικὸν δημοσίωμα «Ἀνακοινώσεις τοῦ ἐν Ἀθῆναις, γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου» (Mittheilungen des deutschen archäologischen Instituts in Athen). Ἡ Ἀμερικανικὴ ἢ Σχολὴ ἐγείρεται παρὰ τὴν ἀρχαίαν Κυνόταρξιν πρὸς τὴν Μοῦνην τῶν Ἀστυνομένων, ἐκτίσθη δὲ τῷ 1887 δι' εἰσφορὰν φιλαρχαίων Ἀμερικανῶν, ἐπὶ γηπέδου δωρθέντος ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Διοικεῖται ὅρ' ἑνὸς διευθυντοῦ, οἱ ἑταῖροι δ' αὐτῆς εἶναι νέοι ἀρχαιολόγοι, ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐπιτόπιον μελέτην τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ διακινῶμενοι ἰδίᾳ δαπάνῃ τῆς Σχολῆς εὐδαιμον λαμβάνουσιν ἐπιχρηστικὴν παρὰ τῆς αμερικανικῆς κυβερνήσεως. Παρὰ τὴν Ἀμερικανικὴν ἐγείρεται ἡ Ἀγγλικὴ ἢ Σχολὴ, ἐν ἔτει 1885 κτισθεῖσα δι' ἐρεῖνων καὶ σκοποῦσα τὴν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἀρχαιολόγους παρασχῆν τῶν αὐτῶν πλεονεκτημάτων, ὧν ἀπολαύουσιν οἱ πρὸς σπουδὴν τῆς ἀρχαιότητος ἐρχόμενοι ἐν Ἀθῆναις Γάλλοι, Γερμανοὶ καὶ Ἀμερικανοί.

Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ὑπὸ τινος ἑτῶν μεγάλως ἀνεπτυχθήσαν ἐν Ἀθήναις. Πλὴν τῶν 311 δημοσίων ἀμαξῶν, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει, τὰς κυριώτερας αὐτῆς ἑδοῦς διασχίζουσιν αἱ σιδηραὶ τροχαί τοῦ ἰπποσιδηροδρόμου, ὅστις συνδέει διαφόρα σημεῖα τῆς πόλεως πρὸς ἄλληλα ἐνὼναι αὐτὴν καὶ πρὸς τὰς κυριώτερας τῶν πέριξ ἐξέχων, τὸ Φαλήρον, τὴν Κολοκυνθῶν, τὰ Πατήσια. Σύμβασιν περὶ κατασκευῆς καὶ χρήσεως ἰπποσιδηροδρόμων ἐν Ἀθῆναις, ἐν Πειραιεὶ καὶ τοῖς περιχώροις συνωμοτολήθη τῷ 1880 πρὸς βελγικὴν ἑταιρίαν. Τὸ προνόμενον ἰσχύει ἐπὶ 40 ἔτη, τὴν μῆκος δὲ τῶν ἐν τῇ συμβάσει ἐρριθισμένων γραμμῶν ἀνέρχεται εἰς 12 χιλιόμετρα, ἐξ ὧν κατασκευασθήσαν καὶ εὐρίσκονται ἐν χρήσει 16 χιλιόμετρα. Τὸ ἑταίρικον κεφάλαιον διὰ τὰς ἐκτελεσθέντας 20 χιλιάδας ὀρίσθη εἰς 2,200,000 δρ., ἥτοι 85,000 δρ. κατὰ χιλιόμετρον περίπου καὶ κατὰ μέσον ὅρον. Ἡ ἑταιρία ἐδρεύει ἐν Βρυξελλαῖς. Αἱ μετοχαί, συμποσούμεναι εἰς 140,000, ἐξεδόθησαν εἰς τὴν τιμὴν τῶν 500 δρ., διενεμήθησαν δὲ μεταξὺ τῶν ἰδρυτῶν. Ἡ ἐν τῇ πόλει κυκλοφορία τῶν ἀμαξῶν τοῦ τροχιοδρόμου γίνεται δι' ἵππων, μόνον δ' ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῶν δύο Φαλήρων ἐπετράπη ἡ χρῆσις ἀτμομηχανῶν. — Τὰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Πειραιῶς συνδέει σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, μῆκος 12 χιλιόμετρον, ἥτις εἶνε ἡ πρώτη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἡ στυρωθεῖσα ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ 1869 ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Ἐδουάρδου Πίκαρχου. Ὁ σιδηροδρομὸς Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, τοῦ ἡλειτουργία ἤρξατο κατὰ Μάρτιον τοῦ 1869. ἡγορήθη βραχυτέρον ὑπὸ τῆς Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς, συνηματισίας ἀνώνυμον ἑταιρίαν μετὰ κεφαλαίου 5,000,000 δρ., δηρηγμένου εἰς 25,000 μετοχὰς ἐκ 200 δρ. ἐκαστῇ. Ἡ γραμμὴ τοῦ σιδηροδρόμου εἶνε πλατεῖα (1 μ.

50), ζωηροτάτη δ' ἡ ἐπ' αὐτῆς ἡμερησία κίνησις, διότι συνδέει τὴν πρωτεύουσαν οὐ μόνον πρὸς τὸ ἐπίνειον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ Νέον Φάληρον, ὅπου κατὰ τὸ ὅρος οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ζητοῦσι συνήθως ἀναψυχὴν ἀπὸ τοῦ ἀσπρήτου τῆς πόλεως καύτωνος. Ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καίτοι παρὰ τὸ ὄχι τοῖς κατὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς. — ΒΔ. τῆς πόλεως, πρὸς τὸν λόφον τοῦ Κολωνοῦ, καίτοι ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς - Ἀθηνῶν - Πελοποννησίου, ἐστὶς συνδέει τὴν πρωτεύουσαν μετὰ τῶν Μεγαρίων καὶ τῆς Ἑλευσίνος ἐν τῇ Στερεῇ, καὶ μετὰ τῶν κυριωτέρων πελοποννησιακῶν πόλεων μέχρι Πατρῶν ἀπ' ἐνὸς καὶ Ναυπλίου ἀπ' ἑτέρου. Παρὰ τὴν πλατείαν τῆς Ὀμονοίας καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Γ' Σεπτεμβρίου καίτοι ὁ σταθμὸς τῶν σιδηροδρόμων Ἀττικῆς, εἰσίνεσι ἐνδοῦ τὴν πρωτεύουσαν πρὸς τὴν Κρηστίαν καὶ τὸ Λαύριον καὶ τὰ μεταξὺ αὐτῶν χωρία. Ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην ὁρὴν ἀμφοτεροεὶς τακτικάι μέχρι Λαυρίου, πέντε δὲ ἕως δέκα ἀμφοτεροεὶς (ἀναλίσκωσι τῆς ἐποχῆς) μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Κρηστίας. Ἐν ἑλίῳ οἱ σιδηροδρόμοι Ἀττικῆς ἔχουσιν ἐκτασιν 74 χιλίω, κατεσκευάσθησαν δὲ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας τῶν Μεταλλουργιῶν τοῦ Λαυρίου δυνάμει νόμου τοῦ 1882, καὶ διὰ συστάσεως ἀνωνύμου μετοχικῆς ἐταιρίας μετὰ κεφαλαίου 5 400,000 ὀρ., διηρημένου εἰς 27,000 μετοχὰς ἕκ 200 ὀρ. ἑκάστη. (Ἴδε καὶ ἄλλοι τῶν ἑλ. λ. α. σ. Σιδηροδρόμοι).

Κατὰ σημείωσιν τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Νικολάου Μπαλάνου περὶ τῶν ὑπονόμων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858 χρονολογεῖται ἡ κατασκευὴ κανονικῶν ὑπονόμων διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὑπὸ τὴν ὁδὸν Ἐρμού ὑπονόμου παρὰ τοῦ Γάλλου μηχανικοῦ Δανιήλ. Αἱ μετὰ ταῦτα κατασκευασθεῖσαι ὑπὸ τῆς πλείστης τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν, κατήρτισαν αὐτομάτως συμπλέγμα ὑπονόμων, εὐδαμῶς ανταποκρινομένων εἰς τὰς σημερινὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὕμεινης. ἂν καὶ τινες ἐκ τῶν τελευταίων κατασκευασθεῖσων δύνανται νὰ χρησιμεύουσιν ὡς βάσις ἀνακαινίσεως τοῦ ὅλου συμπλέγματος. Τὸ ὅλον μῆκος τῶν ὑπονόμων ὑπονόμων υπερβαίνει τὰ 10,000 μέτρα· εἶνε δὲ πᾶσαι λιθοκτισταὶ καὶ θελοσκηπεῖς. Ἡ μεγαλειτέρα αὐτῶν, μήκος 900 μέτρων, εἶνε ἡ τῆς Βάθειας, ἥς τὸ πλάτος εἶνε 8 μ., 10, τὸ δ' ὕψος 3 μ. Ἡ ὑπόνομος αὕτη διατεταμένη παρὰ τὸ Κεντρικὸν Μουσεῖον δεχεται πάντα τὰ ἐκ τοῦ πεδίου τοῦ Ἀρεῶς κατεργασμένα ὕδατα. Διὰ τῶν ὑπονόμων τῆς πόλεως διοχετεύονται τὰ ὕδρα, ὡς καὶ τὰ ἐκ τῶν οἰκίων ἐκρέοντα ἀκάθαρτα ὕδατα, ἅτινα διὰ τῆς ὑπονόμου τῆς Βάθειας καὶ τοῦ Ἑλευσινίου ἐκβάλλουσιν κατωθέν τοῦ δημοσίου ἐνὸς πελάγους (Κῆπος τοῦ Χατακῆ) καὶ χρησιμοποιοῦνται πρὸς ὄφελον τοῦ ἐκεῖ λαχάνου-

κῆπου. Νῦν μελετᾶται νέον πλῆρες συμπλῆγμα τῶν ὑπονόμων Ἀθηνῶν.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν δύο περιλαμβάνει κοιμητήρια, τὸ ἐν πρὸς Μ. αὐτῆς πέραν τοῦ Ἰλισσοῦ, καὶ τὸ ἕτερον πρὸς Δ. παρὰ τὸν Κολωνόν. Τὸ δεύτερον δὲν εἶνε ἄξιον ἐπισκέψεως. Πενήντα εἶνε ἐν αὐτῇ οἱ τάφοι, ἡ ἑλλησις δὲ παντός κόσμου ἐπιτείνει τὴν βαθεῖαν μαλαγγολίαν τοῦ τόπου. Τοῦναντίον ζωρὸν ἐνδιαφέρον παρέχει ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ἀ' νεκροταφείου, οὗ μόνον διότι ἔχει κανονικῶς κεχαρμασμένας τὰς ὁδοὺς, συντηρεῖται ἐπιμελῶς, σκιάζεται ὑπὸ δένδρων πυκνῶν καὶ τὸ μάρμαρον ἀφθονεῖ ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ διότι περιλαμβάνει καὶ τὰ ὅσα πάντων τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀ' γυνος καὶ ἐντεῦθεν ἐν δόξῳ Ἑλλήνων. Πλὴν τοῦ Καποδιστρια, ἀναπαυομένου ἐν Κερκύρᾳ, τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου ἐν Ἰῶρᾳ, τοῦ Ἀνδρέου Μισούλη παρὰ τὸ στόμιον τοῦ λιμένος Πειραιῶς, τοῦ Καραϊσκάκη παρὰ τὴν φαληρικὴν αὐτὴν καὶ τοῦ Μάρκου Βότσαρη ἐν Μεσολογγίῳ, πάντας σχεδὸν οἱ μεγάλοι οἱ ἄνδρες ὅσοι ἐπέζησαν εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ ὅσοι μετ' αὐτὴν ἀνεδείχθησαν εἴτε ἐν τῇ πολιτείᾳ, εἴτε ἐν τῇ γραμμικῇ, εἴτε ἐν τῇ τέχνῃ, ἐνταῦθα εἰσὶ τοῖς καίτοι. Ὁ Κοραῆς, ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ὁ Ἀνδρέας Ζαΐμης, ὁ Κανάρης, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Σπυρίδων Τρικυπῆς, ὁ Κωλέττης, ὁ Ἀνδρέας Μεταξάς, ὁ Μιχαὴλ Σούτσος, ὁ Ὀδυσσεύς Ἀνδρεῖτσος, ὁ Θεόδωρος Φωρυμακίδης, ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος, ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος, ὁ Γ. Καλακώστας, ὁ Θρασύβουλος Ζαΐμης, ὁ Δημ. Κουλιάρης, ὁ Ἐπαμ. Δεληγιώργης, ὁ Ἀλέξανδρος Κομμουνόδωρος κτλ. ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ταύτῳ ἀναπαύονται. Ἐν τῷ Ἀ' νεκροταφείῳ θάπτονται ἔνευ διακρίσεως θέσεως καὶ οἱ καθολικοὶ. Οἱ προτεστάνται ἔχουσιν ἴδιον κοιμητήριον, παρὰ τὸ κεντρικὸν γυμναστήριον, ἀριστερὰ τοῦ Ἰλισσοῦ (ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχουσιν οἱ τάφοι τοῦ Ἀγγέλου Ιστορικοῦ τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου Πίνου, τοῦ Γερμανοῦ ἀρχαιολόγου καὶ καθηγγοῦ τοῦ ἐν Ἀθῆναις Πανεπιστημίου Οὐλερίου), ἀλλὰ προκειμένου ἐλθούσης ὁ ὅρος οὗτος νὰ διασκευασθῇ βραδύτερον εἰς παράδεισον, ἀπηγορεύθη ἡ περικιτῶν ἐν αὐτῇ τάφῃ.

Περιπάτους αἱ Ἀθῆναι ἔχουσιν ἀξιολόγους. Ὁ βασιλικὸς κήπος παρέχει ἀναψυχὴν χειμῶνα καὶ ὥρος. Τοῦ κόπου ἀνταξία εἶνε ἡ εἰς τὸν Λυκαβηττὸν ἀνάβασις διὰ τῆς ΜΑ. ἢ τῆς ΒΔ. ἀτραποῦ. Ἐκείνην εὐρίσκει τις ἐκ τῆς λεωφόρου Κρηστίας κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ βασιλικοῦ κήπου στρεφόμενος πρὸς τ' ἀριστερά, ἔπειτα δὲ διερχόμενος διὰ πλατείας τινὲς πρὸς τ' ἄνω καὶ δὴ παρὰ τὴν Δε & α μ γ η ν (136 μ. ὑπερῶν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης), ὅπου εἶνε μικρὸν καφεῖον με ὠραίων θέων. Τὸ ὕδραγωγεῖον εἶνε ἀρχαῖον οἰκοδομηθὲν ὑπὸ Ἀδριανοῦ καὶ συντελεσθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Πίου (Ἰουδαίου),

μετούσης τῆς 2 μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Κατὰ τὸ 1847 ἔγεινεν ἡ πρώτη ἀπέπαιρα πρὸς χρησιμοποίησιν αὐτοῦ, τῷ δὲ 1855, καὶ τελευταίον τῷ 1861—1869, ἐκαθαρίσθη ἐντελῶς καὶ ἐτέθη εἰς χρῆσιν. Τὸ ὕδωρ ἔρχεται ἐκ πηγῶν τοῦ Πεντελικοῦ διὰ τῶν Ἀμπελοκήπων. Ἐκ τῆς Δεξαμενῆς ἔχει ἀτραπὸς εἰς τὸν βράχον λελαξευμένη ἐντὶς ἡμισείας ὥρας μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Λυκαβηττοῦ, ἐφ' ἧς ἐγείρεται ἐκκληριδιὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου καὶ ὁπότεν ἡ θέα τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ εἶνε ὡραιότατη. Ὁ Κολωνός (Ἰππιος), ἡ πολυύμνητος πατρίς τοῦ Σοφοκλέους καὶ τῆς ἡμισείας ὥραν περιήπου μακρῆς τῆς πλατείας τῆς Ὀμονοίας. Κάτωθεν αὐτοῦ διέρχεται καὶ ἡ γραμμὴ τοῦ ποταμοῦ. Ὁ λόφος διακρίνεται μακρόθεν ἡδὴ ἐκ τῶν δύο ἐπιτομίδων στηλῶν, ὧν ἡ μὲν ἵσταται ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διασώμου Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Ὁδοσβεῖδου Μυλλέρου, ἀποθανόντος ἐκ πυρὸς ἐν Ἀθήναις τῷ 1810, ἡ δ' ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Γάλλου Καρόλου Λενορμάν (1854). Ὁραῖος περίπατος εἶνε καὶ ὁ τῆς ἁγίας Τριάδος παρὰ τὸ Δίπυλον ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Ὁδοῦ διὰ τοῦ ἐλαιώδους, ἐκτεινομένου εἰς διάστημα ἑκατὸν. Μετὰ 10 λεπτά τῆς ὥρας φθάνει τις εἰς τὸν Β ο τ α ν ι κ ὸ ν Κ ῆ π ο ν (Θηρῶσιον δανδροκομῖον), ἐν ᾧ ἀπὸ τοῦ 1888 λειτουργεῖ καὶ ἡ πρώτη τῶν ἐκ τοῦ Τριανταφυλλιδείου κληροδοτήματος ἱδρυθεισῶν γεωργικῶν σχολῶν, σκοποῦσα τὴν μόρφωσιν νέων πρακτικῶν γεωργῶν. Κατὰ τὸ θέρος συγχάζονται πόλιν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τὸ Η α λ α ι ὸ ν καὶ τὸ Ν ε ὸ ν Φ ἰ λ η ρ ο ν. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγείρονται ὡραῖαι ἐπαύσεις, ξενοδοχεῖον, ἱστοιότρια, θερινὸν θέατρον, λευτρά, ἡ αὐτὴ αὐτοῦ, κατὰ τὰς μεταμεσημβρινὰς τοῦ θέρους ὥρας ἰδίως, βροθεὶ κόσμου, τὴν ἑσπέραν δὲ φωτίζεται δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός, ὅπερ καὶ ἐν Ἀθήναις ἤρχισε καθιστάμενον κοινόν, καίτοι ἡ πόλις θυνάμει συμβάσει πολυετοῦς φωτίζεται διὰ φωταερίου, οὗ τὸ ἐργαστάσιον καίται κατὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς, παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν.

Ἐν Ἀθήναις σήμερον ἔβριος παρέχει πᾶσαν δυνατὴν ἔντασιν. Ὁ πολιτισμὸς εἰσέγγαγε μὲθ' αὐτοῦ τὴν εὐμάρειαν τῶν εὐρωπαϊκῶν πόλεων, οἱ ξένοι δὲ θεωροῦσιν τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου ὡς τὴν εὐρωπαϊκωτέραν γωνίαν τῆς Μεσημβρινῆς Ἀνατολῆς. Ξενοδοχεῖα εὐπρεπῆ ἢ καὶ πολυτελῆ ἐγείρονται πανταχοῦ αὐτῆς, τὸ ἐμπόριον ἀνθεί, ἡ συγκοινωνία εἶνε εὐχερὴς καὶ ἀναπαυτικὴ αἱ ἐξοχαὶ τῆς πόλεως ἐμμερῶθησαν εἰς συνοικισμοὺς ἢ πολίχνια κομψότατα (ὡς τὸ Φάληρον μετὰ πλῆθους καὶ ἡ σύγκρισις Κηφισία) ἡ πόλις δ' ἐσημέρει προάγεται καὶ καλλωπίζεται, ὑποσχόμενη ὅτι θὰ καταστή μία τῶν περικαλλεστέρων καὶ μάλιστα τερπνῶν πόλεων τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως εἶνε καὶ μία τῶν εὐαρεστοτάτων καὶ μάλιστα ἀξιοθεάτων διὰ τὴν ἱστορί-

κὴν σημασίαν καὶ τὸν πλεόντων τῶν ἀρχαίων μνημείων. [Δ. Γ. Κ.]

[ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. J. Stuart and N. Revett, *Antiquities of Athens*. Lond. 1762—1816 εἰς 4 τόμ. καὶ νέα ἐκδ. Lond. 1825—1827. — Wilkins, *Atheniensia or Remarks on the topography and buildings of Athens*. Lond. 1816. — W. M. Leake, *Topography of Athens*. Lond. 1821.—δ' ἐκδ. πληρεστέρα Lond. 1841. Ἐπίτομος γὰλλ. μετάφρ. ὑπὸ Phocion Roque, Paris 1869. — L. Dupré, *Voyage à Athènes et à Constantinople*.—Par. 1825.—K. S. Pittakys, *L'ancienne Athènes*. Ath. 1835. — Wordsworth, *Athens and Attica*. Lond. 1836. δ' ἐκδ. 1837. γ' 1855.—J. Ad. Sommer, *Carte d'Athènes et ses environs (avec répertoire analytique et descriptif)*. Munich, 1841.—P. Forchhammer, *Topographie von Athen*. Kiel, 1841.—L. L. borde, *Athènes aux XV, XVI, XVII siècles*. Par. 1854.—A. P. Παγκαλῆς, Ἄλγος ἐκφυγηθεὶς κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ Ὁθῶν. Πανεπιστημίου καθιδρύσεως. Ἀθ. 1861.—E. Bréton, *Athènes*. Paris 1862. δ' ἐκδ. 1868.—E. Curtius, *Attische Studien*. Gött. 1862—1865.—A. Mommsen, *Athenae christianae*. Lpz. 1868.—M. P. Vrelo, *Athènes moderne*. At. νέα Ἀθήναι. Album contenant des vues photographiques des principaux monuments de la capitale du royaume de Grèce. Par. 1865. καὶ γὰλλ.—Τοῦ αὐτοῦ, *Athènes moderne*. At. νέα Ἀθήναι, ἥτοι περιληπτικὴ περιγραφή τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθ.—A. R. Rangabé, *Athènes, la ville ancienne dans la ville moderne*. En Nuove memorie dell'Instarch. 1865.—E. Curtius, *Sieben Karten zur Topographie von Athen*. Gött. 1868.—Δ. Πανταζῆ, Περιγραφή τῶν Ἀθηνῶν. Ἀθ. 1868.—C. Wachsmuth, *Die Stadt Athen im Altertum*. Lpz. 1874.—K. Baedeker, *Athènes Guide de voyageur*. 3e éd. Lpz. Ath. 1875. (πληρέστατα ἐν Baedekers Griechenland. Lpz. 1888 ὑπὸ H.G. Löffling.—ἐλλ. Ἀθ. 1888). — E. Burnouf, *La ville et l'Acropole d'Athènes*. Par. 1877.—E. Curtius u. J. A. Kaupert, *Atlas von Athen*. Berl. 1878.—Γ. Χ. Βάρα, At. Ἀθήναι ὑπὸ ἱατρικὴν ἐποψίν. Ἀθ. 1878.—Α. Κορδέλλα, At. Ἀθήναι ἐξεταζόμεναι ὑπὸ ὑδραυλικὴν ἐποψίν. Ἀθ. 1879.—J. Schmidt, *Metasporologia καὶ φαινόμενα λογία Ἀττικῆς*. Ἀθ. 1884. Ἑλλ. καὶ γὰλλ.—A. Michhofer, *Athen. en Baumeisters Denkmäler des klass. Alterthums*. Münch. 1884. G. F. Hertzberg, *Athen*.

κομητ. Καλχόου τῆς πολιτ. Μεγαγγίης, ἐχούσα 1 300 κατ. ταχυδρ. 12) Πολύγχε τῆς κομητ. Γκέντρυ τῆς πολιτ. Μισσουρίδος, ἐχούσα μετὰ τῆς παροικίας Ἀλθανυτάων 3 045 κατ. 13) Κώμη τῆς κομητ. Χαρισσώνος τῆς πολιτ. Ὀχίου, ἐχούσα 1 300 κατ. 14) Κώμη τῆς κομητ. Γραυφόρδης τῆς πολιτ. Πενσυλβανίας, ἐχούσα 1 500 κατοίκους κτλ..

Ἀθῆναια (Ἀρχαιολ.) Πλ. Παναθήναια, Χαλκεία.

Ἀθῆναιον. Κυρίως σημαίνει ἱερὸν τῆς Ἀθῆναι, ἐντεῦθεν δ' ὠνόμασθησαν τὰ πάσαι καὶ χωρία τινά, ἐν οἷς ὑπῆρχον τοιαῦτα ἱερά, ὡς 1) Ἐν Ἀρκαδίᾳ παρὰ τὰ εἰσέπια τῆς πόλεως Ἀσίας (χωρίον τὸ Ἀθῆναιον καὶ ναὸς Ἀθῆναις πλησίον τούτου, κατὰ Παυσανίαν Π', 44), 2) ἄγρυμα ἐν Ἀθαμανίᾳ τῆς Ἑπείρου, πρὸς τὴν πλησίον τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἀπάνιο Πόρτας· 3) χωρίον περὶ τὴν Βέλβιναν, ἐμβολή τῆς Λακωνικῆς, ὅπου ἐπιδίκεον ἐν πρὸς τοῦς Μεγαλοπολίτας κατέλαβε καὶ ἐτείχευσεν ὁ Κλεομένης· 4) Λέρος ἐν Ἀκράγαντι, ἐφ' οὗ ἱερὰ τῆς Ἀθῆναις καὶ τοῦ Ἀταβυρίου Διός· 5) Ἀκρωτήριον τῆς Καμπανίας, ἡ νῦν Ποῦντα Καμπανέλλα καλούμενη, ὑπὸ δὲ τῶν Ῥωμαίων promontorium Minervae.

Ἀθῆναιον (Athenaeum) ὠνόμασεν ὁ Ἀδριανὸς καὶ σχολήν τινα, ἣν ἱδρύσεν ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ μουσείου. Ἑλλάθη δ' Ἀ. κατὰ Δίωνα τὴν Κάσιον, ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ τῶν περὶ τοῦ ἀσκήσεως, καὶ ἐδίδασκον ἐν αὐτῷ Ἕλληνας μάλιστα σοφιστὰς εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐκ τοῦ κατωτέρου χωρίου τοῦ Φιλιστράτου περὶ τοῦ σοφιστοῦ Ἀδριανοῦ τοῦ Ὑρίου καταφαίνεται ὅτι μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἠκροῶντο οἱ Ῥωμαῖοι τὰ ἐν τῷ Ἀθῆναιῳ διδασκόμενα μαθήματα. «Κατασχόντες δὲ καὶ τὸν ἄνω ὁρόνον οὕτως τὴν Ῥώμην εἰς ἑαυτὸν ἐπέστρεψεν, ὡς καὶ τοῖς ἄξυντοις γλώττης Ἑλλάδος ἐρωτᾶ παρασχέιν ἀκροάσεις»· ὅπως ἡγήελετο ὑπὸ ἀγγέλου ἢ ἐναρξέας τῆς ἀκροάσεως «ἐξαναίσταντο μὲν ἀπὸ τῆς συλλήτου βουλῆς, ἐξανίσταντο δὲ τῶν δημοσίων ἱππευόντων οὐχ οἱ τὰ Ἑλλήνων σπουδάζοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσοι τὴν ἑτέραν γλῶτταν ἐκπαιδεύοντο ἐν τῇ Ῥώμῃ, καὶ δρόμῳ ἐχώρου εἰς τὸ Ἀθῆναιον δρόμῳ μετοῖ καὶ τοὺς βάρησι πορευομένους κακίζοντες».

Ἀθῆναια ἀπὸ τοῦ Ἀ. τούτου καλοῦνται ἐν Γαλλίᾳ, Βελγίῳ καὶ Ἰταλίᾳ καὶ ἐπιστημονικαί τινες ἐταιρίαι ἢ σύλλογοι, ἐν Βελγίῳ δὲ καὶ ἐκπαιδευτήριά τινά τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. [Π.]

Ἀθῆναιος. 1) Ὁ Παργαμηνός, υἱὸς τοῦ Ἀττάλου τοῦ Α' καὶ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Εὐμένους, πολλάκις ὑπὸ τούτου περιφρῶντος προσδευτὴς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους· 2) Στρατηγὸς καὶ φίλος τοῦ Ἀντιγόνου, ὃν οὗτος ἐν ἔτει 312

π. Χ. ἐπέμψεν κατὰ τῶν Ἀράδων τῶν καλῶν μένων Ναδαταίων. — 3) Ὁ μαθηματικὸς καὶ ἡ μηχανικὸς, σύγχρονος πιθανῶς τοῦ Ἀρχιμήδους συγγραφεύς πραγματείαν περὶ μηχανικῆς ἀντικειμένην μετρίως ἡμῶν καὶ ἀπρωμένην εἰς τινὰ Μαθητικόν, ὡς ἐν περιηγητῇ τῶν Συρακουσίων. Τὸ σύγγραμμα τοῦ ἐξετέθη διὰ τοῦ τύπου ὑπὸ Θεοδοίου ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἀρχαίων μαθηματικῶν, (Mathematici veteres) ἐν Παρίσις 1693. (Ἰδεῖ περὶ αὐτοῦ I. Bernays, zu Anaxarchos und dem Mechaniker Athenaeos 1868). 4) Ὁ ἱατρός, ἐξ Ἀτταλίας τῆς Παμφυλίας, ἀκμαῖος περὶ τὰ μετὰ τοῦ πρώτου μ.Χ. αἰῶνος ἐν Ῥώμῃ ἰδρυτῆς τῆς πνευματικῆς λεγομένης ἱατρικῆς σχολῆς καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἱατρικῶν βιβλίων, ἰδίως περὶ διαίτης τὰ ἐποῖα ἀναφέρει ὁ Γαληνὸς χαρακτηρίων αὐτὸν ὡς σοφιστὴν καὶ διαλεκτικόν, καὶ τῶν ὑπομένων ἀποσπάσματα τινὰ περιεσώθησαν ἡμῖν παρὰ τῷ Ὁρειδασίῳ. — 5) Ὁ ῥήτωρ, σύγχρονος τοῦ Ἑρμαγόρου, ἀναφερόμενος ὑπὸ τοῦ τεχνικιστοῦ Κωνσταντοῦ καὶ ὑπ' ἄλλων. — 6) Ἐπιγραμματοποιὸς, οὗ τινά τῶν ἐπιγραμμάτων διεσώθησαν παρὰ Διογένην τῷ Λαέρτιῳ (Δ' 14 Ζ', 30. Γ', 11). — 7) Φιλίστοφος περιπληρῆς, ἀναφερόμενος ὡς σύγχρονος ὑπὸ Στράβωνος (14, σ. 670) ὑπ' ἄλλων δεσποτικῶς ἀναφέρονται καὶ εἰς στοικὶς καὶ εἰς ἐπικούρειος φιλόσοφος ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθῆναιος. — 8) Ὁ γραμματικὸς καὶ σφοδρὸς ἑκ Ναυκράτειος τῆς Αἰγύπτου, ὁ περιγεγραμμένος πάντων ἀκμαῖος περὶ τὰ 200 μ. Χ. ἐν Ἀλεξανδρίᾳ καὶ ἐν Ῥώμῃ. Τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ εἶναι μακρινώτερον γνωστὰ, βιβλίον ὅμως εἶναι ὅτι ἐγεννήθη ἐν Ναυκράτει· κατὰ τὴν ἰδίαν του ὁμολογίαν, ὅτι ἐκείθεν μετέβη εἰς Ἀλεξανδρείαν, ἐνθα διέτριψε τὰ καλλίστα τῆς ζωῆς του ἔτη σπουδάζων καὶ μελετῶν ἐν τῇ περιφρῶν τῆς πόλεως ἐκείνης βιβλιοθήκῃ, καὶ ὅτι τελευταῖον διέτριψεν ἐν Ῥώμῃ, ὅπου ἔως καὶ ἀπέθανεν ἀγνωστον ἀκριβῶς πότε. Τῷ 228 μ. Χ. ἔως ἐξήλκυμεν διότι ἀναφέρεται ὑπ' αὐτοῦ ὁ τότε ἐπισυμβῆς θάνατος τοῦ διατμήμου Ῥωμαίου νομικοῦ Οὐλπιανοῦ, μετὰ τὸν ὅποιον ἐδημοσιεύθησαν οἱ «Δειπνοσοφισταί». (Ἰδεῖ τὸν ἐκδοτὴν αὐτῶν Schweighauser εἰς Δ' 1. E.). Ὅπως δὲ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ δ' Ἀθ. ἀπέκτησε μέγαν πλοῦτον ποιητικωτάτων φιλολογικῶν γνώσεων καὶ ἀπέβη εἰς τὴν πολυμαθεστάτων ἀνδρῶν καὶ τῶν χρησιμωτάτων συγγραφέων τῆς ἐποχῆς του. Αὐτὸς ἀναφέρει δύο ἀπολεσθέντα ἔργα του, τὸ περὶ τῶν τῶν ἐν Συρίᾳ βασιλευσάντων (Ε', σ. 211, Α.) καὶ τὸν παρ' Ἀρχιππῶ Ὀρατῶν (Ζ', σ. 329, Β.). Ἀμφότερα προϊόντα τῆς εὐρείας αὐτοῦ πολυμαθείας, ἀγνωστον δὲ ἂν εἶχε γράψαι καὶ ἄλλο τι ἀπολεσθὲν τὸ ἀποθανάτισαν ἔμμελ' αὐτῶν ἔργον εἶναι οἱ Δειπνοσοφισταί. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι συντεταγμένον κατὰ τὰ συμπόσια

τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ξενοφώντος, τοῦ Πλου-
τάρχου, τοῦ Ἡρώδιανου καὶ ἄλλων ἐν εἴδει
ἐπιτραπέζιων διαλόγων γενομένων δὴθεν με-
ταξὺ συνδειπνούντων λογίων ἢ σοφιστῶν, τοὺς
ἐποιοῦντες ἔ' Ἀθ., εἰς τούτων τυγχάνων, διηγεί-
ται εἰς τὸν ἐρωτῶντα φίλον του Τιμοκράτη.
Τὸ συμπόσιον ὑποτίθεται γινόμενον ἐπὶ πολ-
λῆς ἀλληλοδιαδόχου ἡμέρας (πρὸς Β' ἐν τε-
λει. II', 334 B., Z', ἐν τέλει, IΔ' ἐν ἀρχῇ
κτλ.) παρὰ τινι εὐπαιδευτῇ Ῥωμαίῳ Λαρχν-
σιω, ἀπογόνῳ τοῦ Μ. Τερεντίου Οὐάρρωνος,
ματρίχου δ' αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ Λαρχνσιου καὶ
τοῦ Ἀθηνῆσιου καὶ ἄλλοι διακεκριμένοι συγ-
γραφεῖς, ὁ περιφημοὶς ἱστὸρὸς Γαληνός,
ὁ διασημὸς νομοδιδάκκαλος Οὐλίπιανός, ὁ συν-
δολογὸς του Μασούριος Σαδίνος, καὶ ἄλλοι
ἐν ὅλοις εἰκοσι καὶ ἐννέα στίνας πάντες δια-
λέγονται ἀμοιβαδὸν περὶ παντὸς δυναμένου νὰ
λέγονται ἀμοιβαδὸν ἐν αἰσιν, οἷον τοῦ οἴνου,
τῆς θήρας ἐμῆς ἐν αἰσιν, οἷον τοῦ οἴνου,
τοῦ θάλασσης, ἄλλων ποτῶν, τῶν ἐδωδῶν κα-
θόλου, ζώων παντοίων, ἰχθύων καὶ πτηνῶν,
φυτῶν, ἀπορικῶν καὶ τῆς ποιότητος ἢ κατα-
σκευῆς αὐτῶν, τῶν ἡδονῶν τῆς τροφῆς καὶ τῆς
τομεῆς κ. τ. λ., μετὰ πλήθους ἀπειρῶν χωρίων
ἐξ ἀρχαίων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπολεσθέντων,
συγγραμμάτων πεζογράφων καὶ ποιητῶν. ὥστε
καταντῶν τὸ σύγγραμμα ἀληθοῦς θησαυρὸς διὰ
τὰ προϊόντα τῆς ἀρχαίας λογοτεχνίας καὶ διὰ
τὴν ἰδιωτικὴν βίαν τῶν ἀρχαίων. Τὸ βλὼν ἐρ-
γὸν συγκρίνεται ἐκ 1η βιβλίου, ἐκ τῶν ἐποίων
τὸ μὲν πρῶτον, τὸ δεύτερον καὶ μέρος τοῦ τρί-
του περιεσώθησαν μόνον ὡς συνόψεις ὑπὸ βυ-
ζαντινοῦ γραμματικοῦ τοῦ 9ου ἢ τοῦ 11ου αἰ-
ῶνος γεγραμμένα, τὸ δὲ 15ον ἔχει πολλὰ τὰ
ἐλλείποντα τὰ δὲ λοιπὰ εἶνε πλήρη. Καὶ ἐν
τῇ πρώτῃ βιβλίῳ προτάσσεται ἔπαινος
τοῦ ἐκείνου τοῦ συνδαιτυμόνος καὶ ἀκολου-
θεῖ συζήτησις περὶ τῶν ἡδονῶν τῆς γεύσεως
καὶ περὶ τῶν διαφόρων φαγητῶν καὶ ποτῶν
μέχρι τοῦ δεκάτου βιβλίου. Ἐν δὲ τῇ δεκάτῃ
γίνεται λόγος περὶ διαδοχῶν λαμπάρων καὶ
οἰνοποτῶν καὶ ἐν τοῖς ἀκολουθεῖσι περὶ ἐρω-
τικῆς, μουσικῆς, χοροῦ, παιγνίων κ. τ. τ.

Τὸ πλεῖστον τῶν χωρίων τῶν ἐν τῷ συγγράμ-
ματι τούτῳ περισωθέντων εἰς ἀπολεσθέντων
συγγραμμάτων εἶνε ἄπειρον. Ἀναφέρονται ἐν
αὐτῷ ὑπὲρ τοὺς ἑπτακοσίους συγγραφεῖς καὶ
ποιοῦνται καὶ ὑπὲρ τὰ 1700 ἀπολεσθέντα λογο-
τεχνικά ἔργα. Τούτου ἕνεκα οἱ Δ εἰ π ν ο σ ο
φισ τ α ἰ τοῦ Ἀθ., ἦσαν καὶ τὸ πάλαι βιβλίον
χρησιμώτατον. Ὁ Αἰλιανὸς λ. γ., δε τις ἦτο
σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀθ., πελλυχῶς ἐπι-
φελήθη τὸ σύγγραμμα τοῦτο (πρὸς Ποικ. Ἰστορ.
Α', 15, εἰ, 27, Β', 18, 37, 38. κ. τ. λ.).
Κατὰ δὲ τὴν Φώτιον (Μυρίοδ. 161.) τῇ 37ῃ
αὐτοῦ μεγάλῃ ἐποίησται καὶ ὁ ἐν ἀρχῇ τοῦ
τετάρτου αἰῶνος ἀρχαῖος Σόπατρος ἀναφε-
ρῶνται δ' αὐτὸ καὶ ὁ Ἀρποκρατίων καὶ ὁ Μα-
κρόβιος καὶ Στέφανος ὁ Βυζαντινὸς καὶ ὁ Ρύ-
σσιος καὶ ὁ Πούχιος (πρὸς Schweighaeuser

ἐν προλόγ. σ. XVIII.). Ὡς ἂν ἴσως κατὰ τὸν
10ον αἰῶνα οἱ Δειπνοσοφισταὶ ἤρχισαν ν' ἀπο-
βαίνωσι λίαν σπανίον βιβλίον, διὸ ἐν μόνον
ἀξιόλογον ἀντίγραφον αὐτῶν ἐκ τοῦ 10ου αἰῶ-
νος σφίγγεται ἐν Ἑννετίᾳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ
Ἀγίου Μάρκου. Μετὰ δὲ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς
τυπογραφίας τὴν πρώτην ἐντυπὸν ἐκδόσιν τῶν
Δειπνῶν. τοῦ Ἀθ. παρεσκευάσθη ὁ Ἑλληὴν Μ.
Μουσεῖος παρὰ τῇ Ἀλβῷ Μανουτίῳ ἐν Ἑνε-
τίᾳ τῇ 1514. Κατόπιν δ' ἐξεδόθησαν ἐν Βα-
σιλείᾳ τῇ 1535, ἐν Λουζδούμῳ τῶν Βαταύων
(ἄνευ τοῦ λαμβάνου ἐν καλῇ λατινικῇ μεταφρά-
σει ὑπὸ Dalechamp) τῇ 1555, ἐν Γενεύῃ τῇ
1597 ὑπὸ Ἰσ. Κασωδέου εἰς 3 τόμους ἐκδοθέν-
τας τὸ τρίτον ἐν Λουζδούμῳ τῇ 1657, ἐν Σρα-
σβούργῳ τῇ 1801—1807 εἰς 14 τόμους μετὰ
διεξοδικῶν, λαμπρῶν σημειώσεων ὑπὸ I.
Schweighaeuser, ἐν Λειψίᾳ ὑπὸ G. Dindorf
τῇ 1827 εἰς 3 τόμους καὶ αὐτοῖσι ὑπὸ A.
Meineke τῇ 1838 εἰς 4 τόμους. τῇ 1868
στερεώτως παρὰ Tauchnitz ἐν Λειψίᾳ εἰς
4 τόμους ἐπίστη. Ἡ τελευταία ἐκδοσις εἶναι
ἡ τοῦ Kaibel στερεώτως παρὰ Teubner,
ἥς μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν οἱ δύο πρῶτοι τόμοι.
Ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἡμῶν
λογίων ἐλάχιστα ὑπάρχουσι γεγραμμένα περὶ
Ἀθ. καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, καλλίτερα δὲ σχετι-
κῶς τὰ ἐν τῇ Β' τῷ (σελ. 286—290) τῆς τοῦ
Ἰωάννου Γουλ. Δοναλδσόνος ἱστορίας τῆς ἀρ-
χαίας ἑλλ. φιλολογίας ὑπὸ I. N. Βαλέττα δη-
μοσιευθείσης. [Γ. Κ.]

Ἀθηνᾶς θυγάτηρ τοῦ ἐν Ἀθῆναις δι-
δάσκοντος φιλοσόφου Λεοντίου· ἐγεννήθη τῇ
400 ἢ 401 μ. Χ. καὶ ἔτυχεν ἐξαιρετοῦ παι-
δείας παρὰ τοῦ πατρὸς. Ἐκείνου δὲ θανόντος
ἠναγκασθῆ νὰ μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν,
ὅπως διενεργήσῃ παρὰ ταῖς ἀρχαῖς νὰ λάβῃ
μέρος τῆς πατρικῆς κληρονομίας παρὰ τῶν
φιλοχρηματιῶν ἀδελφῶν Βαλερίου καὶ Γεσίου.
Ἐκεῖ δὲ ἡ Ἀθηνᾶ κέρη ἡδυνήθη νὰ ἐλθῇ
ἐπὶ τοσοῦτον διὰ τῶν ἀρετῶν αὐτῆς τὴν συμ-
πάθειαν τῆς ἀδελφῆς τοῦ αυτοκράτορος Θεο-
δοσίου τοῦ II' Πουλχερίας, ὥστε αὐτὴ ἐπέισε
τὸν ἀδελφὸν νὰ συζευχῇ μετ' αὐτῆς βαπτίσας
αὐτὴν Χριστιανὴν καὶ μετονομάσας Αἰλίαν Εὐ-
δοκίαν (7 Ἰουνίου 421). Ἀλλ' ἕνεκα τῆς μα-
γᾶλης ἐν τῇ αὐτῇ ἰσχὺς τῆς βασιούργου Πουλ-
χερίας ἡ Ἀθηνᾶ ἐπὶ μακρὸν μὲν ἔζη κατὰ
τὰς ἐμπνεύσεις καὶ διαθέσεις τῆς γυναικαέλι-
φης, τέλος δ' ἐξήγειρεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν χό-
λον αὐτῆς καὶ τὴν ἀντιζηλίαν, ὥστε μετὰ
τῶν ἐτῶν 441 καὶ 444 ἠναγκασθῆ νὰ ἐγκα-
ταλίπῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ πέλθῃ
εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῇ 460,
ταφείσα ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς κτισθείσῃ ἐκκλησίᾳ
τοῦ πρωτοεργάτου Στεφάνου. Ἐν Ἱερουσα-
λὴμ διατρίβουσα ἠσχολεῖτο ἡ αυτοκράτειρα
περὶ ἐλεημοσύνας καὶ ἄλλα ἔργα, ἀνοικοδο-
μήσασα μὲν τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἱδρύσασα δὲ

ξενώνας, μόνος καὶ ἐκκλησίαις. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ποιήσεως ἠσχολήθη, περιενδύσασα διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν βυθίων τοῦ Ὀμήρου ἑρὰ ἱστορήματα καὶ ὀρθοκλειτικὰς βίβλους. Τοιοῦτον στιχοσύγγραμμα αὐτῆς ἦτο ἡ μετάφρασις τῆς Ὀκτατεύχου, ἀπολεσθεῖσα. Ἰδιῶν δ' ἐπαιῶν τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἔτυχε τὸ ποίημα αὐτῆς τὸ πραγματευόμενον ἐν τρισὶ λόγοις τὸν βίον τῶν μαρτύρων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης, οὗ περιεσώθησαν μεγάλα ἀποσπάσματα μὴ ἐστερημένα ποιητικῆς ἀξίας. Καὶ ἄλλο δὲ στιχοσύγγραμμα παράδοξον, τὰ Ὀμηροῦ ἐν τῇ, ἐν εἰς περιγράφεται διὰ 2443 στίχων, παραληφθέντων ἀναλλοιώτων ἐν τῶν ὀρθοκλειτικῶν ἐπῶν, ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ, θεωρεῖται ὑπὸ τινος ὡς ἔργον τῆς Ἀθηναίας, ἐν ᾗ ἄλλοι κριτικοὶ θεωροῦν αὐτὸ ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Πελαγίου ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος. Ἰδίαν μονογραφίαν περὶ Ἀθηναίων ἔγραψεν ὁ Γερμανὸς ἱστοριογράφος Γρηγορόδης, ἥτις ἑλληνιστὶ μεταφράσθη ὑπὸ Σπυρ. Λαμπροῦ, ΛΟ. 1882. [Α.]

Ἀθηναίων ὄμιλος τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς, οἰκεῖται μὲν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ὑπὸ 68 677 κατοίκων ἐν ὅλῳ, συνίσταται δ' ἐν τῇς πρωτεύουσιν αὐτοῦ Ἀθῶν (63 374, κατὰ δὲ τὴν τοῦ 1884 ἀπογραφὴν 84 903 κατ.) καὶ τῶν ἐπιμέλειαν κοινῶν καὶ χωρίων Ἀμαρουσίου (1 216), Ἀρμελοκλήπων (165), Πρακλείου (105), Κηφισίας (652), Κολοκυθῶν (450), Κορυδαλλοῦ (70), Κυβέλης (77), Λευῆ (62), Νέων Λισίων (μετὰ τῶν πέριξ 372), Πατησίων (847), Περιστερίου (49), Σπολίων (278), Χαλανδρίου (558), Καρὰ Τραχώνων, Μπραχαμίου, Χασανίου, Κατσιπεδοῦς (ἐμοῦ 275), καὶ περιέχει τὰς μόνας «Πεντέλης» (36), «Πετρακῆ» (42), «Καίσαριανήν» (41).

Ἀθηναίων δυσβουλία, Παροιμ. ἐπὶ τῶν παρ' ἑλπίδα καὶ ἀναξίως εὐτυχούντων. Κατὰ τοὺς κωμικοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐδουλεύοντο μὲν κακῶς, ἀλλ' οἱ θεοὶ ἔτρεπον τὰ ἀμαρτήματα τῶν εἰς καλόν. [Π.]

Ἀθηναῖ, τὸν αἴλουρον, Παροιμ. ἐπὶ τῶν κακῶς συγκρινόντων τὰ κρεῖττονα πρὸς τὰ εὐτελέστερα διὰ μικρὰν ὁμοιότητα, ὡς ἂν τις συγκρίνῃ τὸν αἴλουρον πρὸς τὴν Ἀθηναίαν διὰ τὴν γλαυκότητα. [Π.]

Ἀθηναίων. 1) Περιπατητικὸς φιλόσοφος καὶ τύραννος Ἀθῶν. Βλ. Ἀριστίων. — 2) Σφραγιδογλύφος, οὗ τὴν υπογραφὴν φέρει ἡ ἐν τῷ μουσεῖο τῆς Νεαπόλεως σωζομένη περίφημος ἀνάγλυπτος λίθος (χαμέα), ἐν ᾗ ἀπεικονίζεται ὁ Ζεὺς γιγαντομαχίων. Ὡς εἰκάζουσι τινες, ὁ Ἀθ. οὗτος ἔζη ἐπὶ Ἀλγούστου. [Π.]

Ἀθηνοδωρος. 1) Τρόδιος γλύπτης, εἰς τὴν ποιησάντων τὸν Λαοκόοντα βλ. λ. — 2) Ταρσεύς, ὁ ἐπιτελεσθεὶς Κορυδαλλίων, Στωικὸς φιλόσοφος, ὅστις διευθύνων τὴν ἐν Περγάμῃ βιβλιοθήκην παραδιώρρωσε καὶ πε-

ρίεκοψεν αὐθαίρετως τὰ βιβλία τῶν Στωικῶν. Τοῦτον σφόδρα τιμῶν Κάτων ὁ νεώτερος πλεύσας αὐτὸς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ τὸν ἀνδρῶν κατέπεισε καίπερ ἡγραιὸν ἔντα νᾶ παρακαλουθήσῃ αὐτὸν εἰς Ῥώμην (ΤΟ π. Χ.). Συνβιώσας δὲ τῷ Κάτῳ ὁ Ἀθ. ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐτελεύτησε παρ' ἐκείνῳ ἐν Ῥώμῃ. — 8) Ὁ ἑτερος Στωικὸς φιλόσοφος, Ταρσεύς καὶ αὐτοῦ υἱὸς τοῦ Σάνδωνος, ἐπονομαζόμενος Καναντῆς, ἀπὸ κώμης τινὸς παρὰ τὴν Ταρσύν. Διατρίδων ἐν Ῥώμῃ (περὶ τὰ μέσα τοῦ Α' αἰῶνος π. Χ.) ἠδικοῦμαι σφόδρα καὶ τιμῆς ἐτύγχανε μεγάλῃς ἐγένετο δὲ καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀλγούστου Καίσαρος. Κατελθὼν εἰς τὴν πατρίδα ἤδη γηραιὸς κατέλυσε τὴν καθεστῆσαν πολιτείαν, κακῶς φερομένην μάλιστα ὑπὸ τοῦ τότε μοκίτου Βοήθου, κακοῦ μὲν ποιητοῦ, χειρότερος δὲ πολιτοῦ. Ὁ Ἀθ. ἀποκατέστησε τὴν τάξιν χρώμενος τῇ δοθείσῃ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίᾳ, ἐτελεύτησε δ' ἐν ἡλικίᾳ 82 ἐτῶν ἐν μεγίστῃ τιμῇ. Ἐγράφη «Περὶ πλάτους» εἰς ὅτῳ ἡ καὶ πλείονα βιβλία, «Περὶ σπουδῆς καὶ παιδείας», «πρὸς Ὀνταρουίαν» καὶ «περὶ Ταρσῶν». [Π.]

Ἀθήρ (Β σ τ.) (arista λατ., Granaum γερμ.). Οὕτως ὀνομάζεται προσάρτημα ἔξωθεν καὶ σκληρόν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρέκτασις λογχισοῦς ἢ τριχοειδὲς νεύρου τινὸς φύλλου δὴν ὄργανων, ἰδίως δὲ τῶν Λεπύρων τοῦ ἄνθους τῶν σιτηρῶν καὶ ἄλλων Ἀγρωστοειδῶν (κοινῶς γ' ἐν εἰ α). [Θ. Χ.]

Ἀθήρωμα τὸ (Χ ε ρ.) Ὀγκος ἀπαντῶν εἰς τὸ τριχωτὸν μέρος τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς, τοῦ μετώπου, τοῦ προσώπου, τοῦ λαιμοῦ, τοῦ τραχήλου, ἐστὶ δ' ἐκ τῆς βλάβης, σπανιότερον εἰς τὰς λοιπὰς γλώσσας τοῦ δέρματος, ὅτε μὲν ἀπλούς, ὅτε δὲ πολυλαπλούς, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς τριχωτῆς κεφαλῆς. Οἱ ὄγκοι οὗτοι ὀφείλουσι τὴν ἀνάπτυξίν των εἰς ἀποφραξίν τῶν ἐκφορητικῶν πόρων τῶν σμηγματογόνων ἀδενίσκων τοῦ δέρματος. Ἐξαιρέτως τοῦ ἀδένος, τοῦ ἀδένος, μὴ δυναμένου δὲ τοῦ ἐκκρίματος ἕνεκα τῆς ἀποφραξέως τοῦ ἐκφορητικοῦ πόρου νὰ ἐκχυθῇ πρὸς τὰ ἔξω (ἐπίσχεσις), ἐκτείνεται ὁ ἄδην εἰς λίαν βραδείως αὐξανόμενον σάκκον. Τὸ περιεχόμενον τῶν σάκκων τούτων (βλ. λ. Κύστις) εἶναι λιπώδης πόλος, συνιστάμενος, ὡς διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως πληροφοροῦμεθα, ἐκ λίπους, λιπιδίων κρυστάλλων καὶ ἐπιθερμικῶν κυττάρων. Τὸ Ἀθ. εἶναι κανονικὸς ἢ, ἐπὶ ὑπόκειται εἰς πίεσιν, ἀναγονίστως σφαιροειδὲς ὄγκος, διαστάσεων ἀπὸ ἐρεθίνθου μέχρις ἡμῶν ἢ καὶ ὡς ὄρνιθες, λίαν σπανίως μεγαλύτερων. Ἐπὶ πλέον εἶναι κινητὸς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἐλαστικὸς καὶ κλυδαζόμενος ὄγκος. Ἐνεργουμένης πίεσεως ἐπ' αὐτοῦ ὁ φέρων τούτον ἄρρωστος οὐδὲν αἰσθημα ἄλλου ἐκδηλοῖ. Τὸ ὑπὲρ τὸν ὄγκον δερμα δὲν ὑπάρ-

σταται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀλλοιωθεὶς καὶ δύναται νὰ σχηματισθῇ εἰς πτυχάς, εἰς ὅπως ἐξαίρετικὰς ποσότητας (μεγέλα μεγάλη τάσεις ἢ πίσεις) ἐξελκόμενον. Τὰ ἀθροώματα θεραπεύονται ριζικῶς διὰ τῆς ἐλικτικῆς τοῦ σπινθίου ἐξαίρεσεως. [Κ. Α.]

Ἀθῆρωμα ἀρτηριῶν (Χειρ.). Ἀθροωμάτωδες ἐκπεφυλισμένοι ἀρτηριαὶ παύουσι πολλὰκις εἰς τοὺς χειρουργοὺς πράγματα ἕνεκα τραυμάτων αὐτῶν καὶ τῆς ἀπὸ τούτων προερχομένης αιμορραγίας· καθόσον ἴστανται, ὅτι δ' ὅτε καὶ αὐθόρως, καθίσταται ἡ ἀπολίνωσις αὐτῶν ἕνεκα τοῦ εὐθραύστου τῶν ἡλλουμένων τοιχωμάτων τῶν. Μάλιστα συφιγγθῇ ἡ ἀμυαλισθῇ τὸ πρὸς ἀπολίνωσιν (βλ. λ.) περιβάλλον τὴν ἀρτηρίαν ῥάμμα, ἀμέσως ῥήγνυται ἡ ἀρτηρία καὶ ἡ αιμορραγία ἐπέρχεται ἀκατασχετος. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις καλὴν εἶναι νὰ συμπεριλαμβανόμενος ἐντὸς τοῦ ῥάμματος δίκην ὑποστρώσεως καὶ ἵνα μὴ τοῦτο ἀμέσως ἐπὶ τῆς εὐθραύστου ἀρτηρίας ἐνεργῇ λεπτήν δέσμη ἐκ τῶν τῆς ἀρτηρίας παρακειμένων ἀπαλῶν μυῶν (μῦς, συνελκτικὸς ἱστός). Ἐν ἀποτυχίᾳ δοκιμάζομεν ἐντὶν περιπατῶν τῆς ἀρτηρίας (βλ. λ.) ἢ τὴν ἀπολίνωσιν κατὰ τὴν συνέχειαν (βλ. λ.) [Κ. Α.]

Ἀθῆγγανος 1) βλ. Ἀσιγγανος. 2) Ἀρετικοί, οἱ καὶ ἄλλως Μετχισεδεχίται, οἵτινες ἐδαπτίζοντο μὲν, ἀλλὰ κατὰ τὰλλα ἐφιλάττον τὸν Μωσαικὸν νόμον, πλὴν τῆς περικοπῆς. Ἐπιμὼν δὲ τὸν ἀπάτορα καὶ ἀμῆτορα Μετχισεδέ, εἰς οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν προέλαβον καὶ οὐδένα ἄνθρωπον ἀπειθεῖν αὐτῶν ἀνείχοντο, ὅθεν ἐκλήθησαν Ἀθ. ἐκ τοῦ μὴ θίγειν ἢ παρ' ἄλλων θίγεσθαι, κατὰ Γερμάειον τὸν Πρεσβύτερον (Migne, Patr. gr. t. 86 s. 33). Οἱ Ἀθ. ἐν ἀρχῇ μάλιστα τοῦ 9 αἰῶνος ὡκοῦν ἐν Λυκαονίᾳ καὶ ἐν Φρυγίᾳ, καὶ ἦσαν διαβεδοκούμενοι ἐπὶ μαγικαῖς ἐκτελέσεσιν ἐπὶ βαλλομένοις ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας «εἰς τοὺς βουλομένους ἀσπασθῆναι τὴν Χριστιανικὴν ὁρησείαν Ἀθῆγγανους, οὗτοι ἀνευθεμάτιζον τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῶν, ὡς «ἐπικαλούμενοι» θαιμονία τινα, ὧν τὰ πρῶτα καλοῦνται Σωροὺ καὶ Σογὰν καὶ Ἀρχὴ καὶ δι' αὐτῶν τὴν Σελήνην ὅθεν ἔλκοντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ ἐρωτῶντας αὐτὴν περὶ ὧν βούλονται» (ἐν Migne Patr. gr. t. 106 s. 1333). Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρος Α' ὁ Λογοθέτης ἦν κατὰ τὸν Θεοφάνη (σ. 759 Bonn) τῶν Ἀθ. φίλος διάπυρος χρησμός καὶ τελευταίος αὐτῶν ὑπερχαίρων· κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Θεοφάνη (σ. 42) ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ δ' Β' ἐκ πατρὸς μετέσχε τῆς ἀρεσεως τῶν Ἀθ. [Π.]

Ἀθλητά (Ἀρχαῖο λ.) καθόλου μὲν ἐκκαλοῦντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων οἱ ἀγωνισταί, εὐμῶς σκοποῦμένου τοῦ εἶδους τοῦ ἀγώνος

(οἷον ἀθληταὶ μουσικῆς), κυρίως ὅμως τὸ ὄνομα τοῦτο εἶχον οἱ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἰδίως οἱ δι' ἀμείνων γυμνασίων καὶ διαίτης καταλλήλου παρὰ σκευάζεσθαι εἰς τοὺς ἐπ' ἄλλω ἀγῶνας καὶ τὴν γυμναστικὴν ὡς ἐπιτήδευμα ασκούντες. Δι' ἐξαίρετοι τιμαί, ὧν ἡξίσουντο οἱ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι νικῶντες, οἱ ἱερὸν καλοῦμενοι, τὰ μεγάλα ὑλικά ὠρελήματα, ἅτινα οὐτοὶ πλὴν τῶν παρεχομένων αὐτοῖς ἥθικῶν ἀμοιβῶν ἀπελάμβανον, παρ' ὧρων πολλοὺς ἐηλοῦντας τὸν «μακαριστὴν βίον» τῶν νικητῶν ἀγωνιστῶν ὡς ἀσκῶνται ἀδιαλείπτως ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τῆς εὐδοκίμησης ἐν τοῖς ἀγῶσι. Ἐπαιδεύοντο δ' οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ ἰδίων διδασκάλων, τῶν γυμνασίων καὶ τῶν ἀλειπτῶν, εἰς τὴν ἀθλητικὴν ἐπιτήδευσιν, παρὰ φθορὰν οὖσαν τῆς ἐλευθερίου γυμναστικῆς ἀσκήσεως, καὶ τούτου ἕνεκα συγκρατομένην εἰς τὰς βαναύσους καὶ χειρωνακτικὰς τέχνας. Ἡ τοιαύτη ἀσκήσις καθίστη μὲν εὐχερεστέραν τὴν νίκην ἐν τοῖς ἀγῶσι, διό καὶ προίοντος τοῦ χρόνου οἱ ἀθληταὶ ἦσαν οἱ μόνοι ἐν αὐτοῖς ἀγωνίζεσθαι, ἀλλ' ὅμως καὶ τὸν νοῦν τούτων ἀπῆμβλυε καὶ τὰ σώματα ἀπειργάζετο ἄχρηστα εἰς εὐγενέστερα καὶ ἀναγκαῖότερα ἔργα. Ὅθεν τοὺς ἀθλητάς, καίπερ ὑπὸ τοῦ πολλοῦ ὄχλου σφέδρα τιμωμένους, καταφρόνουν οἱ εὐφρονεῦντες τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἀθλητικὴν ἔθεον ὡς κακοτεχνίαν καὶ ματαιοτεχνίαν. Κακῶν ὄντων μυθίων καθ' Ἑλλάδα, λέγει περὶ οὗ Εὐριπίδης, οὐδὲν κακίον ἐστὶν ἀθλητῶν γένους. — Παρὰ τῶν Ἑλλήνων παρέλαβον τὴν ἀθλητικὴν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι· ὁ πρῶτος ἀγὼν ἀθλητῶν ἐγένετο ἐν Ῥώμῃ ἐν ἔτει 186 π. Χ. ἀλλὰ κυρίως ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἔλαβον πολλὴν ἐπίδοσιν οἱ ἑλληνικοὶ ἀγῶνες (certamina graeca), ὡς ἐκκαλοῦντο οἱ ἀγῶνες τῶν ἀθλητῶν. Οἱ πλείστοι τῶν ἐν Ῥώμῃ καὶ τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι ἀθλητῶν ἦσαν Ἑλληνες, ἐλαμπρυνον δὲ διὰ τῶν ἀγῶνων αὐτῶν τὰς ἐσφάς καὶ τὰς πανηγύρεις τῶν Ῥωμαίων, καὶ μεγάλως ἐτιμῶντο, διακρινόμενοι κατὰ τοῦτο τῶν μονομάχων καὶ τῶν ὑποκριτῶν, οἵτινες εὐφροῦντο ἄτιμοι καὶ ἐπινειδιστοί. [Π.]

Ἀθλητῆς (Ἰππολόγ.) ἡ ἀμιλλήτης ἢ ἡ ἀγωνιστῆς ἵππος, ὁ κατὰ τὰς ἱπποδρομίας, τὰς διφρηλάσας, τὰ κυνήγια, ἢ ποσώδη πρὸς ἄλλους διαγωνιζόμενος ἵππος. Ἀθλοφόρος δὲ ἡ ἀεθλοφόρος ὁ καθ' οἷον ἀνδρὸς διαγωνισμὸν βραβεύει. (Ἰδε Δρυμῆς, Διφρηλάτης, Κυνηγετικὸς ἵππος.) [Γ. Ν. Π.]

Ἀθλοθέτης. βλ. Ἀγωνοθέτης.

Ἀθολ (Athol). Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Οὐρσέπτερ τῆς βορειοαμερικανικῆς πολιτείας τῆς Μασσαχουσέτης, παρὰ τὰς ἑλθὰς τοῦ Μίλλερ καὶ τοῦ πύθρ. τῆς Βερμόντης ἔχουσα

χρῆμα, ἐπισურγία κτλ. καὶ 4307. κατ. (1880). [Π. Π.]

"Αθολλ (καὶ 'Αθόλιος Δρυμός. Atholl-Forest). Τὸ ΒΑ. μέρος τῆς σκωτικῆς κομητείας Πέρθ, κατὰ τὰ ὄρη Γράμπιαν· χώρα ἑλως ὄρεινῃ. [Π. Π.]

'Αθραγένη (Ποτ.) κατὰ Θεόφραστον ἀναρριχώμενον φυτόν, πιθανῶς ἡ Κληματίς ἡ ἐλεκτὴ (*Clematis cirrhosa* L.) (ὄλ. τὰς λέξεις 'Ατραγένη καὶ Κληματίς). [Θ. Χ.]

'Αθρεψία. (Π α θ σ λ.). Νόσος τῶν βρεφῶν, ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Parrot περιγραφείσα, καὶ χαρακτηριζομένη ἐν ἀρχῇ μὲν ὑπὸ συγχῆς διαρροίας πρακινώρου καὶ ἐμετῶν, ἀργότερον δὲ ἐν βραδείᾳ προσιούσῃ ἀτροφίᾳ, ἥτις φέρει τὸ σῶμα εἰς σκελετώδη κατάστασιν καὶ ἀπολύτον ἀδυναμίαν νὰ πύῃ οἰκονομικὰ τροφήν. Ἡ νόσος γινώσκει ὡς αἰτίαν κακούς ὑγεινούς ὁρους καὶ πᾶν ὅ τι παρακωλύει τὴν θρέψιν τῶν βρεφῶν. Ἡ δὲ θεραπεία κυρίως μὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ὁρῶν τῆς ζωῆς, παρὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν παροχὴν τῶν ἐκ τῶν συμπτωμάτων ἐνδείκνυμένων ἐκάστοτε. [Β.]

'Αθρεθίς. Βλ. Βένχα.

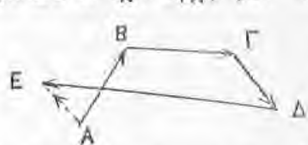
'Αθρόα κίνησις. Ὅρος τῆς ναυτικῆς τακτικῆς σημαίνει τὴν ταυτοχρόνον ἐκτέλεσιν κινήσεως τινος ὅρ' ὅλων τῶν πλοίων ναυτικῆς δύναμει, οἷον στόλου, μοίρας κτλ. Ὁ ὅρος οὗτος σημαίνει τὸ ἀντιθετὸν ἐκείνου, ὅπερ σημαίνεται διὰ τῆς διαδοχικῆς λεγομένης κινήσεως. — 'Αθρόως (ἐκτελεῖν τὴν κίνησιν) = ἐκτελεῖν αὐτὴν ταυτοχρόνως πάντα τὰ πλοία τῆς ναυτικῆς δύναμει, οἷον στόλου, μοίρας κτλ. [Η. Κ.]

'Αθροίσαις (Μ α θ η μ.), λατ. summatio, λέγεται ἡ π ρ ὅ σ θ ε σ ι ς (βλ. λέξ.) ἐν εἰδικαῖς περιπτώσεσι, προκαιμένου π. χ. περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ ἀθροίσματος τῶν ὁρίων π ρ ὅ ὅ σ ο υ, σ ε ι ρ α ς, κτλ. (βλ. λ.). Σύμβολον πρὸς ἐνδείξιν ἀθροίσεως εἶνε τὸ Σ [ἢ τὸ S, ἀρχικὸν τῆς λέξεως summa]. Οὕτω γράφωμεν Σα ἀντὶ τοῦ α, + α₂ + α₃ + ... + α_n. [Κ. Στ.]

'Αθροισμα (Μ α θ η μ.). λατ. summa, πλειόνων ἀριθμῶν ἢ μεγεθῶν καλεῖται τὸ ἐξαγόμενον τῆς π ρ ὅ σ θ ε σ ι ς (βλ. λ.) τῶν ἀριθμῶν ἢ τῶν μεγεθῶν τούτων. Ἐνεκα τῆς παρεχούσης τῶν ἀντιθέτων ἀριθμῶν (βλ. λ.) ἐν τῇ 'Αλγέβρᾳ, πᾶν π ο λ υ ὡ ν υ μ ο ν (βλ. λ.), οἷον τὸ α + β - γ + δ, θεωρεῖται ὡς ἄθροισμα τῶν ὁρίων τοῦ (α, β, -γ, δ). [Κ. Στ.]

'Αθροισμα γεωμετρικόν (Μ α θ η μ.), γαλ. somme géométrique, πλειόνων εὐθύγραμμων τμημάτων (βλ. λέξ.) ΑΒ, ΒΓ, ΓΔ, ΔΕ, ἀποτελούντων τὰς διαδοχικὰς πλευρὰς τετλασμένης γραμμῆς

ΑΒΓΔΕ, καλεῖται τὸ εὐθύγραμμον τμήμα ΔΕ τὸ ἔχον ἀρχὴν μὲν τὴν ἀρχὴν Α τοῦ πρώτου τμήματος ΑΒ, τέλος δὲ τὸ τέλος Ε τοῦ τελευταίου ΔΕ. Τὸ γ. ἄ. κα-

λεῖται καὶ γεωμετρικὴ συνίσταται ἐν τ. [Κ. Στ.]

'Αθροισμα κρυσταλλικόν (Κ ρ υ σ τ α λ λ ο γ ρ.) βλ. Συσσωμάτωμα.

'Αθυ (Athy), ἱρλανδικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς κομητείας Κιλδάρης ἐπὶ τῷ Βαρρέϊν, ἔχουσα 4 200 (1886) κατοικοῦς. [Ν. Σ.]

'Αθώρ ἢ 'Α θ υ ρ, ὁ τρίτος μὴν τοῦ αἵτου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν Νοέμβριον, ἔχον δὲ τὸ ἔννομα ἀπὸ τῆς θεοῦ 'Αθώρ ἢ 'Αθώρ. [Π.]

'Αθώρας. Ποταμὸς τῆς Θράκης, μεταξὺ Σηλυβρίας καὶ Βυζαντίου, ἐκβάλλων εἰς τὴν Προποντίδα. Νῦν Τσεκματζές.

'Αθώρματτα. Βλ. Παίγνια.

'Αθώρωτον στόμα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν πολυλόγων.

'Αθωότης (Θ ε σ λ.). Ἐν τῇ χριστιανικῇ διδασκαλίᾳ ἡ κατάσταση τῆς αθωότητος ἀντιτίθεται εἰς τὴν τῆς διαφθορᾶς· καλεῖται δ' οὕτω ἡ κατάσταση ἐκείνη, ἐν ἣ ἦσαν οἱ πρώτοι ἄνθρωποι πρὸ τῆς πτώσεως. Ἡ αθωότης ἐν τῇ σημασίᾳ ταυτῇ εἶνε ἡ ἀρχικὴ καθαρότης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καθ' ἣν ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ ἦτο εἰσατέ ἐν αὐτῇ καθαρὰ. [Γ. Μ.]

'Αθώρ ἢ 'Αθώρ ἢ 'Αθωρ. Αἰγυπτιακὴ θεότης, ἥς τὸ ἔννομα, κατὰ τὴν ἐρθεοτάτην ὁρμηνίαν τοῦ Πλευτάρχου, σημαίνει «οἶκον ἰσοῦ κόσμου», ἥτοι σφαιροειδὲς ὅλον τὸν ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς ἡμέρας πληρούμενον χώρον τοῦ κόσμου τὴν περιλαμβάνοντα πάντα τὰ πλάσματα, ὡς ἐγκλείει τὸ ἐμβρυὸν ἢ γαστήρ τῆς μητρός. Κατὰ τὴν αἰγυπτιακὴν κοσμογονίαν ἡ 'Α. εἶναι ἡ πρώτη ὕλη, ἡ ἐν ἀρχῇ γεννήσασα τὸ φῶς· ὅθεν ἡ κοσμικὴ 'Α. εἶναι τὸ πρότυπον πᾶσιν τῶν θεαινῶν, ἡ πρώτη καὶ προσεχτάτη αὐτῶν, ἡ ἀνάγκη τίκτουσα, τρέφουσα καὶ ζωοποιούσα φύσις, ἡ τὸ φῶς ἀνανεοῦσα καὶ παρέχουσα αὐτῷ κανονικῶς νέαν ζωὴν καὶ νέαν ἀνέξιν. Ἀποκαλεῖται δὲ συμβολικῶς «ἡ μήτηρ τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ ἰδίου υἱοῦ», μυθολογούμενη μήτηρ, γυνὴ καὶ θυγάτηρ τοῦ θεοῦ τοῦ πρώτου 'Ρά. Ὡς δεχομένη τὴν ἥλιον ἐν τοῖς κόλποις τῆς κατὰ τὴν δύσιν αὐτοῦ, ἢ 'Α. ἢ ἐν Σαί λατρευομένη καὶ καλούμενη μὲν Νιτ ἢ Νεϊτ ἢ Νεϊθ, ταυτιζομένη δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῇ Παλλάδι 'Αθηνᾷ, εἶναι ἡ νύξ, κυρία τοῦ αἰγυπτιακοῦ 'Αθου ('Αμέντ), ἐξ ἧς προσδοκᾶται ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἡ ὁ κάτω κόσμος καθόλου (τὸ κάτω

ἡμισφαίριον), ὁ δωρούμενος τῷ ἄνω κόσμῳ τὸν ἥλιον

Ἡ Ἀ. ἐλατρεύετο ἀπανταχοῦ τῆς Αἰγύπτου, κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν Τεντύροις (Denderah), ἐνθα ἐτίματο ὡς ἡ κυρία τῶν ἐπιτοπιῶν ἐννεαδῶν (τῶν τριῶν ἁγίων τριάδων)· πολλὰ πόλεις ἔφερον τὸ ὄνομα αὐτῆς, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μεταφραζόμενα: Ἀφροδίτης πόλεις ἢ Ἀφροδιτοπόλεις (οἱ νεοὶ Ἀφροδιτοπολίται). Ζῶσι τὴν Ἀ. ὡς μητέρα τῶν ὄντων ἐταυτίζον οἱ Ἕλληνες τῇ Ἀφροδίτῃ. Ἐν τῇ νοτίῳ Αἰγύπτῳ ἐπωνομαζέτο Νεχβίτ, ὡς δ' οἱ Ἑλληνες μετέφραζον Εἰλειθία, ἐν τῇ βορείῳ Οὐτί-Βουτώ, ἢ καὶ Ἡρόδοτον Λητώ, ἐν τῇ δυτικῇ Νεῖθ (Ἀθηνα), καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Πάστ-Βουέστις, καθ' Ἑλλήνας Ἀρτεμις. Ὡς κυρία τῆς ἀνατολικῆς Αἰγύπτου ἱερὸν μὲν ζῶον ἔχεν τὸν γάτον, ἀπεικονίζετο δὲ ἀσπονδέφωλος, ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῇ τὸ σύμβολον τοῦ ἥλιου δίσκου. Ἡ δὲ τῶν Τεντύρων Ἀ. ἱερὸν ζῶον εἶχε τὴν δάμαλιν, ἔφερε δ' ἐπὶ κεφαλῇ τὸν δίσκον τοῦ ἥλιου ἐν μέσῳ κεράτιν βοός, καὶ ἐκράτει ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ παπυρίνιν ἀκτῆ-πτερον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σταυρὸν (ἄνγκ), σημαίνοντα ἀμφότερα τὴν ζωοδότηραν. (Βιδλόγρ. Drexler ἐν Roscher's Lexikon der Mythologie, σ. 1850—1869. — H. Brugsch, Religion u. Mythologie der Aegypter. 1888 σ. 312—354.) [Π].

Ἀθωράκιον (Ν α υ τ.), διὰ τῆς λέξεως ταύτης σημαίνεται ἐν τῷ ἐπισήμῳ ναυτικῷ ὀνοματολογίῳ τὸ πλοῖον, οὗ οἱ ἱστοὶ δὲν ἔχουσιν ὠράκια, κατ' ἀντίθεσιν ἐκείνου, οὗ οἱ ἱστοὶ ἔχουσιν ὠράκια, καὶ ὅπερ καλεῖται ὠρακίων. Κοινῶς ὅμως ἀθωράκιον πλοῖον καλεῖται ἐκεῖνο, οὗ τὸ σκάφος δὲν εἶναι περιβεβλημένον διὰ ὠράκος σιδήρου, χαλυβδίνου ἢ μικοῦ. Προτιμῶμεν τὴν δευτέραν ταύτην συνεκδοχὴν, μετακαλούμενον τοῦ ὠρακίου καρχηρίου καὶ τῶν ἐρωδιασμένων διὰ καρχηρίων ἱστίων μετακαλούμενων καρχηριωτῶν, τῶν δὲ μὴ ἔχοντων καλούμενων ἐπηρόλων καὶ δι-κρυωτῶν, ἂν ἔχωσι δίckyα. [H.K.]

Ἀθως τὸ εἰς ὕψος διερχιλίων περίπου μέτρων ἀνερχόμενον ὄρος, εἰς δ' ἀπολήγει ἡ ἀνατολικωτάτη τῶν ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου προσεχουσὴν τριῶν γλῶσσῶν, ἥτις ἐν μὲν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκαλεῖτο Ἀκτῆ, σήμερον δὲ εἶναι φερώνυμος τοῦ ὄρους, κοινότερον δὲ καλεῖται Ἀ γ γ ι ο ν ὄ ρ ος ἔνεκα τῶν ἐπ' αὐτῆς μονῶν. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς ἔκειντο τέσσαρες πόλεις, Δίον, Ὀλύμπιος, Θυσσός καὶ Κλεωναί, κατοικοῦ-μεναι ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ Θωραίων. Γνωστὴ εἶναι ἡ συμφορὰ, ἣν ὑπέστη τῷ 483 π. Χ. ὁ τῶν Μαρδόνιων παρακαλουθῶν περσικὸς στό-λος, ναυαγῆσας περὶ τὸν Ἀθω. Ἐνεκα τοῦ-του ἡναγιάσθη ὁ Ξέρξης πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαβάσεώς του νὰ διερύξῃ τὴν χερ-

σόνησον κατὰ τὸ στενότερον αὐτῆς μέρος διὰ Φοινίκων ἐργατῶν ἐν τῇ θάσει, ἣν σήμερον καλεῖ Προβλάκκα (ἦτοι προαύλακκα) ὁ λαός. Μεγαλοπρεπὲς ἦτο τὸ σχεδίου ὅπερ ὁ ἀρχιτέκτων Δεινοκράτης ὑπέβαλεν εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Μέγα, προτείνας εἰς αὐτὸν νὰ μεταβάλῃ τὸ ὄρος εἰς κολοσσαῖον ἀγάλμα, διὰ μὲν τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν φέρον πᾶν δεκακιςχιλίων κατοίκων, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας κρήνην, ἐξ ἧς ἐμελλόν νὰ ἐκχέονται τὰ ὕδατα ὀρηκτικοῦ ποταμοῦ.

Σήμερον ἀπὸ αἰώνων ἤδη ἡ ὑπὸ γυναικῶν καὶ θηλείων ζῶων ἄδατος περιοχὴ τοῦ Ἀγίου Ὀρους, οὗτινος εἶναι ἄξιος πολλοῦ λόγου ὁ φυσικὸς πλοῦτος καὶ ἀξιοθαύμαστος αἱ φυσικαὶ καλλοναί, κατέχεται ἀπασα ὑπὸ μονῶν καὶ οἰκεῖται ὑπὸ μοναχῶν καὶ ἀσκητῶν Ἑλλήνων καὶ Σλάβων. Ἡ δὲ πρώτη ἀξιόπιστος μνηεὶα τοῦ ὄρους ὡς κατοικητηρίου μοναχῶν ἀναφαίνεται μεσοῦντος τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. Ἐ-ζῶν δὲ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον οἱ Ἀγιορεῖται μοναχοὶ σποράδην, ἐξαρτώμενοι ἐκ τῆς παρὰ τὴν ἐκείθεν τοῦ ἱσθμοῦ κειμένην Ἱερισσὸν μο-νῆς Ἰωάννου τοῦ Κολοβού, ἧς οἱ μοναχοὶ πολ-λαχῶς ἐταλαιπύρουν τοὺς τὸν ἐρημικὸν βίον διαύγοντας ἐν Ἀγίῳ ὄρει. Ἡ δὲ ἀρχαιοτάτη τῶν ἱστορικῶς μαρτυρουμένων μονῶν τοῦ ὄρους εἶναι ἡ Λαύρα, ἧς ἡ οἰκοδομὴ ἤρχισε τῷ 981. Ἰδρυτῆς δ' αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ ἅγιος Ἀθανά-σιος, ἐφ' οὗ ἀναφέρονται ἐκ τῶν σήμερον ὑπὸ-σταμένων μονῶν καὶ ἡ τοῦ Βατοπεδίου, ἡ τῶν Ἰσθίων καὶ ἡ τοῦ Ζωγράφου πλὴν ἄλλων τινῶν, ἔκτοτε ἐκλιπυσθῶν. Κατ' ὄλιγον δ' ἐ-παίτα ἰδρυθῆσαν, οὐκ ἄνευ τῆς προστασίας τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Τραπε-ζούντος, πολλὰ ἄλλα μοναί, αἵτινες σήμερον δὲν σώζονται πᾶσαι. Ὑρίστανται δὲ σήμερον ἐν Ἀγίῳ ὄρει μοναὶ ἐν ὅλῳ ἑξήκονσι πασῶν δὲ τούτων νεωτάτη εἶναι πιθανῶς ἡ τοῦ Διο-νυσίου, ἰδρυθεῖσα περὶ τὸ 1385 βαπα-ναις τοῦ αὐτοκράτορος Τραπεζούντος Ἀλε-ξίου τοῦ Κομνηνοῦ. — Πλὴν δὲ τῶν μο-νῶν ὑρίστανται καὶ δώδεκα σ κ η τ α ι αἵτινες εἶναι μονύδρια, ἀπὸ τῶν κυρίως μονῶν ἐξαρτώμενα καὶ διοικούμενα ὑπὸ τοῦ ἐξ αὐτῶν ἀποσταλλομένου μοναχοῦ τοῦ φέροντος τίτλον δ ι κ α ι ο υ. Τούτων μεγίστη εἶναι ἡ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου, ἡ ἄλλως Σεράϊ καλούμενη, ἄλλοτε ἐξάρτημα οὐσα τοῦ Βατοπεδίου, νῦν δὲ κατε-χομένη ὑπὸ πολυπληθῶν Ῥώσων μοναχῶν. Ὑ-πάρχουσι δὲ ἀνά τὸ ὄρος καὶ περὶ τὰ 300 κελλία, ἦτοι οἰκήματα μετ' ἐκκλησιῶν καὶ περιοχῆς γεωργησίου, ἀνήκοντα εἰς τὰς μο-νάς, αἵτινες παρχωροῦσιν αὐτὰ ἐφ' ὅρου ζωῆς δι' ἐμολόγου εἰς μοναχούς μὴ ἔχοντας τὸ δι-καίωμα τῆς αὐθαιρέτου μεταπωλήσεως. — Ἀ-ξία πάσης τιμῆς εἶναι ἡ ἀρχαιοπαράδοτος ριλο-φενία τῶν μοναχῶν, οὗ μόνον ἡμίονους ἢ λέμ-βους παρεχόντων ἀμισθί πρὸς μεταβάσιν τῶν προσκυνητῶν ἀπὸ μονῆς εἰς μονήν, ἀλλὰ καὶ

διατρεφόντων δωρεάν τοὺς ἐνιζόμενους καθ' ὅλην τὴν ἐν ταῖς μοναῖς διατρεφέντων ἐν τῇ λεγομένῃ ἀρχονταρίῳ, οὗ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχει ὁ λεγόμενος ἀρχονταρίης. — Μὲν καὶ πόλεις καθ' ὅλην τὴν περιόχην τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ αὐτὴ μόνον ὑπ' ἀνδρῶν οἰκουμένη, εἶναι αἱ Καραὶ, ἐνθα διαμένει μὲν ὁ Τούρκικος καὶ καὶ αὐτὸν ὁλίστους μόνον στρατιώτας καὶ τελωνοφύλακας, εὐκαὶ δὲ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μονῶν οἱ κατ' ἔτος ἀποστελλόμενοι τὴν ἐν τῇ λεγομένῃ Πρωτάτῃ συναρχιμένην σύναξιν τῆς ἱερᾶς κοινότητος τῶν μονῶν. Τὸ ὅλον τῶν κατὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος μοναχῶν καὶ ἀσκητῶν ἀνῆρχετο κατ' ἀποκαταστάσεως πληροφάνειας τῇ 1887 εἰς 5526, ὧν Ἕλληνας μὲν 2663. Σχάδοι δὲ 2665· ἐπειδὴ εἶνε γνωστὰ αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα μάλιστα εἶνε ἐνέργειαι τῶν Τούρκων πρὸς ἐκσλαδισμόν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. — Τῶν λογίων, εὖς ἀνέδειξε τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐπισημώτατος εἶνε Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, γεννηθεὶς ἐν Νάξῳ τῇ 1748, μεταβάς δὲ τῇ 1775 εἰς τὸ Ὄρος, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῇ 1809. Ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ θερητικῶν συγγραμμάτων, ὧν τινὰ ἀνέκδοτα, γνωστότατον εἶνε κυρίως ὁ Νέος Συναξαριστής, ἐκδοθεὶς τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ εἰς τρεῖς τόμους τῇ 1819. — Κατὰ τὸν δέκατον ὀγδόον αἰῶνα, ἰδρυθεὶς τῆς Ἀθωνιάδος λεγομένης σχολῆς, ἥς τὰ ἐρείπια εὐρίσκονται ἐπὶ τινος λόφου πλησίον τοῦ Πατοπέδιου, προσέστη αὐτῆς τῇ 1765 ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις, αὐξήσας τοὺς μαθητὰς εἰς διακόσιους, ἀλλ' ἐδιώχθη ὑπὸ τῶν μοναχῶν διὰ τὸ ἐλευθέρῳ τῆς φιλοσοφικῆς τοῦ διδασκαλίας. Ἡ ἐν Καραῖς Ἀθωνιάς σχολὴ τῆς σήμερον εἶνε ἀπλὸν δημοτικὸν σχολεῖον μετὰ τάξεων τινῶν ἑλληνικῶν, ὁλίγους ἔχον μαθητὰς.

Αἱ μοναὶ, ὡς αἰ ἀρχαιότεραι αὐτῶν, εἶνε ἄξιαι πολλῆς μελέτης ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἐποψῆν καὶ διὰ τὰς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν ἱερὰς ζωγραφίας, ὧν τινες ἀναφέρονται εἰς τὸν ζωγραφὸν Πανσέληνον, ζήσαντα, ὡς φαίνεται, τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, ὡς καὶ διὰ τὰ ἐν τοῖς σκευοφυλακείοις ἀποτεθραυρισμένα ἔργα τέχνης, ὧν πολλὰ ἐκ τῶν βυζαντινῶν χρόνων, ὅτε καὶ πλεῖστα ἄγρια λείψανα ἐδωρήθησαν εἰς τὰς μονὰς ὑπὸ τῶν αυτοκρατόρων, καὶ διὰ τὰ ἐν τοῖς χαρτοφυλακείοις κατακείμενα χρυσόβουλλα τῶν αυτοκρατόρων καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Σερβίας, Μολδαβίας καὶ Βλαχίας, οἵτινες οὐκ ἦντο τῶν Βυζαντινῶν βασιλέων πολλαχῶς ἐπροστάτευσον καὶ εὐργέτουν τὰς μονὰς. Πλεονεξία δὲ εἶνε καὶ αἱ βιβλιοθήκαι, περιέχουσαι οὐ μόνον ἄξιαι λόγου παλαιότυπα βιβλία, ἀλλὰ καὶ πλῆθος χειρογράφων ἱερικῶν καὶ σλαβικῶν, μάλιστα δ' ἑλληνικῶν. Τὰ τελευταῖα ταῦτα κατέγραψεν ἐν πολλῇ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων τῇ 1880 ὁ Σπυρ. Π. Λάμπρος πλὴν τῶν ἐν ταῖς μοναῖς Βατοπέδιου καὶ Λαύ-

ρας. Κατὰ τὴν ἐκθεσὶν αὐτοῦ πρὸς τὴν Πρωτάτην (ἐν Ἀθήναις 1880) ἡ μὲν βιβλιοθήκη τῆς Πρωτάτης ἔχει ἑλληνικά χειρογράφα 81, ὧς καὶ τῆς τῆς Ἀγ. Ἀννης 46, ἡ μὲν Ἀγ. Παύλου 94, ἡ τοῦ Χιλιανταρίου 105, ἡ τοῦ Ζωγράφου 107, ἡ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως 111, ἡ τοῦ Γρηγορίου 155, ἡ τοῦ Σιμωνίου 163, ἡ τοῦ Σκουροβιτικῆς 169, ἡ τοῦ Παντοκράτορος 234, ἡ τῆς Σιμωνος Πέτρης 245, ἡ τοῦ Καρακάλλου 250, ἡ τοῦ Φιλοθέου 250, ἡ τοῦ Ἀγ. Πανταλεόντος 264, ἡ τοῦ Ἐσφιγμένου 320, ἡ τοῦ Σηροποτάμου 342, ἡ τοῦ Δοχειαρίου 395, ἡ τοῦ Κουλουμουσίου 461, ἡ τοῦ Διονυσίου 588 καὶ ἡ τῶν Ἰδίων 1386. Τῶν καταλόγων τούτου τὸ πρῶτον μέρος, περιλαμβάνον τὰ χειρογράφα τῶν δικτῶν πρώτων βιβλικῶν, ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τῇ 1888 ὡς καὶ διατρεφὲς τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει παλαιωθέντων κωδίκων.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ἔγεινεν ἀντικείμενον τῆς μελέτης πολλῶν ἀλλογενῶν, ὧν τὰ συγγραμματα ἀπαριθμοῦνται ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ Γάλλου Victor Langlois, Le Mont Athos (ἐν Παρισίοις 1867). Τῶν δὲ παρ' ἐμγενῶν περὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους γραφέντων ἀπὸ τοῦ 19^{ου} αἰῶνος κατάλογον κατὰ τὸ μῆλον καὶ ἥτιον πλήρη παρέχει ὁ κ. Μανουὴλ Γεδεών (ἐν Ἀθῶν. Ἐν Κλῆ: 1885 σ. 668 κ.ε. ἐν ταῖς σημειώσεσιν). Ἰκανὰ δ' ἐγράφθησαν ὑπὸ τοπογραφικῆν ἐποψῆν καὶ ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου κ. Ν. Σχινῆ ἐν ταῖς Ὀδοιπορικαῖς σημειώσεσι Μακεδονίας, Ἡπείρου κτλ. (Ἰδμ. Γ. σ. 583—711. Ἐν Ἀθήναις 1887). [Α.]

— Ἀφ' οὗ χρόνου ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Παλαιστίνη, αἱ πρῶται ἐστίαι τοῦ μοναχικοῦ βίου, περιῶλλον εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, κατέστη κενή πρὸν αὐτῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἄθως, μετονομασθεὶς ἔκτοτε Ἀγ. Ὄρος. Τὸ Ἀγ. Ὄρος ἀπ' οὐδενὸς ἐπισκόπου ἢ μητροπολίτου ἐξαρτάται, οὐδ' αὐτὸς ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ, ἔχων μόνον ψιλὴν ἐποπτεῖαν ἐπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν αυτοκεφάλων ἐκκλησιῶν τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκίαν. Αἱ 20 μοναὶ ἀποστέλλουσι κατ' ἔτος ἅνα ἑνα ἀντιπρόσωπον εἰς τὴν ἐν Καραῖς ἐδρεύουσαν Σύναξιν ἢ Κοινότητα, ἥτις ἐπέχει θέσιν βουλῆς καὶ δικαστηρίου ἐν αὐτῇ. Πλὴν τῆς Συνάξεως ὑπάρχει καὶ τραπεζικὴ ἐπιτροπὴ, ἔχουσα δικαιοδοσίαν διοικητικὴν καὶ διενεργούσα καὶ συμβολαιογραφικὰς πράξεις. Τὰ μέλη αὐτῆς ἐκλέγονται κατ' ἔτος ἐναλλάξ ὑπὸ τῶν μονῶν, κατὰ προδιαγεγραμμένην τάξιν, προστάται δ' αὐτῶν ὡς πέμπτον μέλος ὁ ἐπίσης κατ' ἔτος ἐναλλάξ ἐκλεγόμενος Πρωτεύων τῆς Πρωτῆς ὑπὸ μιᾶς τῶν ἐξῆς πέντε μονῶν, Λαύρας, Βατοπέδιου, Ἰδίων, Χιλιανταρίου καὶ Ἀγ. Διονυσίου, ὁ ἐν Καραῖς

Ἐρεβύν Καημακάμης, εἶνε τὸ μεσάζον πρό-
σωπον ἐν τῇ διοικήσει μεταξὺ τῆς Συνάξεως
καὶ τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν. Τὸ Ἀγ. Ὅρος,
ἀπὸ ἡλιαχθῆντων πάντες ἄλλου φόρου, τελεῖ μόνον
720 δὴμ. λίρας ἐτησίως εἰς τὴν Πύλιν.
Δι' αὐτοῦ, ἀνερχόμενοι ἐν ὅλῳ εἰς εἴκοσι, δι-
αίρονται εἰς κοινοδιακῆς καὶ ἰδιορρυθμοὺς.

Α') Κοινοδιακαὶ εἶνε, α') ἡ τοῦ Κ ο υ-
τ λ ο υ μ ο υ σ ῖ ο υ μετὰ μιᾶς σκήτης ἰδιορ-
ρυθμοῦ τῆς τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, 18
κελλίων καὶ 277 μοναχῶν, ἐξ ὧν 2 Ῥώσ-
σοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληγες· β') ἡ τοῦ Κ α-
ρ α κ ἄ λ λ ο υ μετὰ 12 κελλίων, ἐξ ὧν τὰ
11 ὑπὸ Ἕλληγῶν καὶ τὸ 1 ὑπὸ Ῥώστων οἰ-
κουμένα, καὶ μετὰ 75 μοναχῶν, ἐξ ὧν 5
Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληγες· γ') ἡ τοῦ Ἀ γ.
Π α ὕ λ ο υ μετὰ δύο σκητῶν τῆς Νέας καὶ
τῆς τοῦ Λάκκου, ἀμφοτέρων ἰδιορρυθμῶν, καὶ
μετὰ 239 μοναχῶν, ἐξ ὧν 60 Ῥουμάνοι ἐν
τῇ σκῇ τῇ Λάκκου, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληγες· δ')
ἡ τοῦ Δ ι ο ν υ σ ῖ ο υ μεθ' 6 κελλίων καὶ
124 Ἕλληγῶν μοναχῶν· ε') ἡ τοῦ Γ ρ η-
γ ο ρ ῖ ο υ μεθ' 6 κελλίων καὶ 87 μονα-
χῶν, ἐξ ὧν 2 Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλλη-
γες· ς') ἡ τοῦ Σ ι μ ω ν ο ς Π ε τ ρ α ς ἡ Σ ι-
μ π ε τ ρ α μετὰ 3 κελλίων καὶ 65 μο-
ναχῶν, ἐξ ὧν 2 Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλ-
ληγες· ζ') ἡ τοῦ Ἀ γ. Π α ν τ ε λ ῆ μ ο ν ο ς
ἡ τὸ Ῥ ω σ σ ι κ ὸ ν μετὰ τῆς σκήτης
Μπογοροδίτης (τῆς Θεοτόκου) καὶ τῶν πα-
ραρτημάτων Γουρνοσεκήτης (Θηβαλδῶς) καὶ
Χουρμίτης καὶ 1360 μοναχῶν, ἐξ ὧν 10
Ἕλληγες, οἱ δὲ λοιποὶ Ῥώσσοι· η') ἡ τοῦ
Σ ε ν ο φ ῶ ν τ ο ς μετὰ τῆς ἰδιορρυθμοῦ σκή-
της τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐνδὲς κελλίου καὶ 140
μοναχῶν, ἐξ ὧν 10 Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλ-
ληγες· θ') ἡ τοῦ Κ ω ν σ τ α μ ο ν ῖ τ ο υ μετὰ
13 Ἕλληγῶν μοναχῶν· ι') ἡ τοῦ Ε σ φ ι γ μ ε-
ν ο υ μεθ' ἐνδὲς κελλίου καὶ 92 μοναχῶν, ἐξ
ὧν 4 Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληγες· ια') ἡ
τοῦ Ζ ω γ ρ ᾶ φ ο υ μετὰ 4 κελλίων, ἐξ ὧν
ἐν καλεῖται σκήτη, ἀλλ' οὐδέποτε ἀνεγνωρί-
σθη ὑπὸ τῆς ἐν Καρυαῖς Κοινότητος, καὶ μετὰ
150 μοναχῶν, ἐξ ὧν 5 Ῥώσσοι καὶ οἱ λοι-
ποὶ Βούλγαροι.

Β') Ἰδιορρυθμοὶ εἶνε α') ἡ τοῦ Ξ η ρ ο π ο-
τ ᾶ μ ο υ μετὰ τεσσαρῶν κελλίων, δύο καθε-
σμάτων καὶ 103 Ἕλληγῶν μοναχῶν· β') ἡ
τοῦ Ἰ θ ῆ ρ ω ν μετὰ τῆς ἰδιορρυθμοῦ σκήτης
τοῦ Προδρόμου καὶ 23 κελλίων, ἐν εἰς τὸ τοῦ
Ἰωάννου Θεολόγου, ὅπου μάτην οἱ ἐν αὐτῇ
Γεωργιανοὶ μοναχοὶ προσπαθοῦσι ν' ἀνυψώσω-
σιν εἰς σκήτην, καὶ μετὰ 392 μοναχῶν, ἐξ ὧν
81 Γεωργιανοὶ καὶ Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλ-
ληγες· γ') ἡ τοῦ Φ ι λ ο θ ῶ ο υ μετὰ 18 κελλίων,
ἐξ ὧν τὰ 7 οἰκοῦνται ὑφ' Ἕλληγῶν καὶ τὰ 11 ὑπὸ
Ῥώστων, καὶ μετὰ 107 μοναχῶν, ἐξ ὧν 38
Ῥώσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληγες· δ') ἡ τῆς
Μ ε γ ῖ σ τ η ς Δ α ὕ ρ α ς μετὰ τριῶν σκη-
τῶν ἰδιορρυθμῶν, τῶν τῆς Ἀγ. Ἀννης, τῶν

Καυσοκαλυβίων καὶ τοῦ Προδρόμου, 32 κελ-
λίων, ἐξ ὧν 6 οἰκοῦνται ὑπὸ Ῥώστων, καὶ
4 ὑπὸ Ῥουμάνων, τὰ δὲ λοιπὰ ὑφ' Ἕλληγῶν καὶ
μετὰ 749 μοναχῶν, ἐξ ὧν 99 Ῥουμάνοι
(ἰδίᾳ ἐν τῇ σκῇ τῇ τοῦ Προδρόμου), 90 Ῥώσ-
σοι (ἰδίᾳ ἐν τῇ σκῇ τῇ τῶν Καυσοκαλυβίων
καὶ τοῖς κελλίοις), οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληγες· ε')
ἡ τοῦ Δ ο χ ε ι α ρ ῖ ο υ μετὰ 58 Ἕλληγῶν μο-
ναχῶν· ς') ἡ τοῦ Χ ι λ ῖ α ν τ α ρ ῖ ο υ μετὰ
23 κελλίων, ἐξ ὧν 18 οἰκοῦνται ὑπὸ Ῥώσ-
των καὶ 5 ὑφ' Ἕλληγῶν, καὶ μετὰ 215 μονα-
χῶν, ἐξ ὧν 15 Ἕλληγες, 44 Σέρβοι, 76 Ῥώσ-
σοι καὶ 80 Βούλγαροι, οἵτινες ἐπικρατοῦσιν ἐν
τῇ μονῇ· ζ') ἡ τοῦ Β α τ ο π ε δ ῖ ο υ μετὰ δύο
σκητῶν, τῆς ἰδιορρυθμοῦ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου καὶ
τῆς κοινοδιακῆς τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου ἡ Σαραίου
καὶ 23 κελλίων, οἰκουμένων πάντων ὑφ' Ἕλλη-
γῶν πλὴν ἐνδὲς οἰκουμένου ὑπὸ Ῥουμάνων, καὶ
μετὰ 799 μοναχῶν, ἐξ ὧν 5 Ῥουμάνοι ἐν τῇ
κελλίῳ, 150 Ῥώσσοι ἐν τῇ Σαραίῳ καὶ οἱ
λοιποὶ Ἕλληγες· η') ἡ τοῦ Π α ν τ ο κ ρ ᾶ τ ο-
ρ ο ς μετὰ τῆς κοινοδιακῆς σκήτης τοῦ προ-
φήτου Ἠλίου καὶ 11 κελλίων, ἐξ ὧν 9 οἰ-
κοῦνται ὑφ' Ἕλληγῶν καὶ 2 μεθ' 60 καλυ-
βῶν ὑπὸ Ῥώστων, καὶ μετὰ 341 μοναχῶν, ἐξ
ὧν 250 Ῥώσσοι ἐν τῇ σκῇ τῇ, τοῖς δύο κελ-
λίοις καὶ ταῖς καλύβαις, καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλλη-
γες· θ') ἡ τοῦ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ ῆ τ α μετ' 8 κελλίων,
ἐξ ὧν 3 οἰκοῦνται ὑφ' Ἕλληγῶν καὶ 5 μετὰ
24 καλυβῶν ὑπὸ Ῥώστων, καὶ μεθ' 109 μο-
ναχῶν, ἐξ ὧν 70 Ῥώσσοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλ-
ληγες.

Κατὰ ταῦτα τὸ σύνολον τῶν ἐν Ἀγ. Ὅρει
μοναχῶν ἀνέρχεται εἰς 5526, ἐξ ὧν 2653 εἶνε
Ἕλληγες, 2440 Ῥώσσοι, 225 Βούλγαροι, 164
Ῥουμάνοι καὶ 44 Σέρβοι. Πλὴν τῶν μοναχῶν
ἀπαντῶσιν καὶ 1371 λαϊκοὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ
τῶν μονῶν καὶ σκητῶν, λαϊκοὶ δὲ καὶ ἐν Καρυ-
αῖς, μετερχόμενοι τὸν ἔμπορον καὶ ἰδίᾳ τὸν
κατήλιν, εἰς μόνον δὲ τὸ ὄηλον φύλον ἀπαγο-
ρεύεται ἀδοτηρῶς καὶ ἀπλή ἐπισκοπῆς ἐν Ἀγ.
Ὅρει. [Ε.]

**Ἄθως καλύπτει πλευρὰ Ἀη-
μνέας βοῶς.** Παροιμ. ἐπὶ τῶν βλαπτόν-
των ἐκ γειτνιασῆς ἀπὸ τινος ἐν Ἀθήνῃ μαρ-
μαρίνου ἀγάλματος βοῶς, ὅπου λέγεται ὅτι
ἐπεσκίαζεν ὁ Ἄθως τὸ ὄρος. [Π.]

Ἀθώωσις (Ρ ω μ. δ ῖ κ.) (acceptilatio)
τυπικὴ (δὲ) ἐρωταποκρίσις τρέπος λύσεως
ἐν ο χ ῆ ς, ῥήμασι (δὲ) ἐ π ε ρ ω τ ῆ σ ε ω ς,
stipulatio) καταρτισθείσης. Καὶ παρὰ ἄλλῃ
ὁμῶς ἐνοχὴ ἡδύνατο νὰ λυθῇ τοιοῦτον τρόπον,
μεταφερομένη προηγουμένης εἰς ἐνοχὴν δι'
ἐ π ε ρ ω τ ῆ σ ε ω ς, καλουμένης Ἀκουιανῆς
(stipulatio Aquiliana) ἐκ τοῦ ἐνόματος τοῦ
ἐπινοήσαντος αὐτήν Ἀ κ ο υ ῖ λ ῖ ο υ Γ ᾱ λ λ ο υ.
Ἡ Ἀ. θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Ρωμ. ὡς εἰκόνη
κ α τ α θ ὁ λ ῆ, (imaginary solutio) καὶ
εἶχε τὰ ἀποτελέσματα ταύτης, οὐχ ἥτις ἐν

πειρῇ δ' ἐπιστωτῆς (ἰδ. λ.) οὐδὲν ἐλάμβανεν ἀληθῶς, εἰποντο καὶ ἐκ τῆς ἐνστάς ταύτης ἀποτελέσματα τινα (π. γ. Οἰκί. III. 171, 172, I. 5 § 1 II. 21.1). Π' Α. ἐξέλιπε σήμερον μετὰ τῆς ἐπερωτήσεως, πλὴν μένον ὡς πρὸς τὸ τυπικὸν αὐτῆς μέρος. [Δ.]

— (Ποιν. δίκ.) Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων γενομένης δημοσίας συζητήσεως, τὸ δικαστήριον προβαίνει εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς ἐκτοῦ ἀποφάσεως, δι' ἧς ἀπαγγέλλει τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου. Δὲν ἐπιτρέπεται δὲ τῷ δικαστηρίῳ νὰ διατάξῃ ἀπλῶς τὴν ἀναστολὴν τῆς περαιτέρω καταδίωξεως. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 84. Συνέπεια τῆς ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως ἐστὶν ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀπαλλάσσεται τῆς κατ' αὐτοῦ γενομένης κατηγορίας, καὶ δὲν συγχωρεῖται πλέον νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ἐπὶ τῇ πράξει, ἧς ἐκνήρυχθη ἀθώως. [Κ. Ν. Κ.]

Αἶα καὶ παρ' Ὀμήρῳ Αἰαίη. Μυθικὴ νῆσος ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Ἀνατολῇ, ὅπου κατῴκει ὁ βασιλεὺς Αἰήτης· ὁμώνυμος νῆσος ἔκειτο καὶ ἐν τῇ Δύσει, ἐν αὐτῇ δὲ κατῴκει ἡ τοῦ Αἰήτου ἀδελφὴ Κίρκη. Οἱ ἀρχαῖοι γεωγράφοι τῆς μὲν πρώτης τὴν θέσιν ὠρίζον ἐν τῇ Κολχίδι, τῆς δὲ δευτέρας ἐν τῷ Κιρκαίῳ ἀκρωτηρίῳ τῆς Ἰταλίας. Ἀλλὰ πιθανῶς ἀμφοτέραι εἶναι μυθολογικαὶ παραστάσεις τῆς κατοικίας τοῦ Ἥλιου ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει. [Π.]

Αἰακείων βλ. Αἰακός. — (Ajaccio) βλ. Ἀγιάτσιο.

Αἰακίδαι, (ὡτὼ ἐκαλοῦντο οἱ υἱοὶ τοῦ Αἰακοῦ Πηλεὺς καὶ Τελαμών καὶ οἱ τοῦτων ἔχοντες Ἀχιλλεύς, Νεοπτόλεμος ἢ Ἰδρύρος καὶ Αἴας. Ἐπίσης Αἰακίδαι ἐκαλοῦντο, ὡς ἀνάγοντες τὸ γένος εἰς τὸν Αἰακὸν, Μιτυλήνης δ' Ἀθηναίος, οἱ βασιλεῖς τῆς Κύπρου Εὐαγόρας καὶ Νικοκλῆς, οἱ βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων καὶ οἱ τῆς Ἑπείρου. Κατὰ τὸν Ἡσίοδον τὸ γένος τῶν Αἰακιδῶν ἦν φιλοπόλεμον, ἔδοκε δ' αὐτοῖς ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς ἀλκὴν κατέβου δ' ἡ ἑλληνικὴ ποίησις ἐξυμνεῖ τοὺς Αἰ. καὶ μάλιστα τὸν Ἀχιλλεὺς καὶ τὸν Αἴαντα ὡς τύπους τελειοτάτους ἡρώων, ὧν τὸ κλέος ἀφθιτον. [Π.]

Αἰακίδης υἱὸς τοῦ Ἀρρύβα, σύζυγος τῆς Φόβας καὶ πατὴρ τοῦ Πύρρου. Ἐγκαίεως τῶν ἐν Ἑπείρῳ Μολοσσῶν, συμμάχων δὲ μετὰ τοῦ Πολυσπέρχοντος ἐβεβήθησεν αὐτὸν ἀγωνίζομενον ὑπὲρ τῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐπιστροφῆς τῆς Ὀλυμπιάδος, τῆς μητρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἐν εἰσι 317 π. Χ. ματαίως ἀπεπειράθη νὰ βοηθήσῃ τὴν Ὀλυμπιάδα, πολιορκουμένην ἐν Πύδνῃ. Ἀπόντος δ' αὐτοῦ ἐξ Ἑπείρου ἐξερράγη κατ' αὐτοῦ στάσις, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐκπτώτου Αἰακίδου κατέλαβε τὴν ἀρχὴν ὡς ἐπιμελητῆς καὶ στρατηγὸς ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Κασσιανδρου Λυσιάρχης. Ἀλλὰ μετὰ τρία ἔτη οἱ Ἑπαιρώται βαρυνθέντες τὴν κυριαρχίαν

τῶν Μακεδόνων ἐδέχθησαν ἐπιστρέφοντα τὸν Αἰακίδην. Τότε δὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κασσιανδρου Φίλιππος σπεύσας ἐνίκησε μὲν ἐν Κύπρῳ τοὺς περὶ τὸν βασιλεῖα, τοῦτον δὲ φυγόντα εἰς τὴν Αἰτωλίαν μετὰ τοῦ ὑπολοῖπου τοῦ ἡπειρωτικοῦ στρατοῦ κατατράπωσαν. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ παρὰ τοὺς Οἰνιάδας μάχῃ ἐφρονέυθη καὶ αὐτὸς ὁ Αἰακίδης (313 π. Χ.). [Δ.]

Αἰακός. Υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ Αἰγίνης τῆς θυγατρὸς τοῦ ποταμοῦ Ἀσωποῦ, ἣν ἤρπασεν ὁ Ζεὺς μεταμορφωθείς εἰς ἀετὸν. Ὁ Ἀσωπὸς ζήτων τὴν θυγατέρα τοῦ ἡλίου εἰς Κέρκυραν, ἐνθα ἔμαθε παρὰ τοῦ Σισύρου ὅτι ὁ Ζεὺς ἐναι ὁ ἀρχαῖος. Ὁ δὲ Ζεὺς τὴν μὲν Ἀσωπὸν διώκοντα κεραυνώσας ἀπέπεμψε πάλιν ἐπὶ τὰ οἰκία βεῖθρα, τὴν δ' Αἰγίναν εἰσκαίμασε εἰς τὴν τότε Οἰνώνην ἢ Οἰνοπίαν λεγομένην νῆσον, νῦν δὲ Αἰγίναν ἀπ' ἐκείνης κληθεῖσαν, καὶ συνελθὼν αὐτῇ ἐγέννησε τὸν Αἰακόν. Τούτῳ δὲ ὄντι μόνῳ ἐν τῇ νήσῳ ὁ Ζεὺς ἐποίησε τοὺς μύμηκας ἀνθρώπους, κληθέντας Μυμηδῶνας διὰ τὴν μεταμόρφωσιν. Ἐγγίμει δ' ὁ Αἰ. Ἐνδρίδα τὴν Σιφίρως, ἐξ ἧς ἐγένοντο αὐτοῦ παῖδες ὁ Πηλεὺς καὶ ὁ Τελαμών, ἐν ὧν ἄλλοι λέγουσι φίλον καὶ οὐχὶ ἀδελφόν τοῦ Πηλεὺς. Ἐκ δὲ τῆς Νηρηίδος Ταμάρως ἐγέννησε παῖδα Φωκίον, οὗτος κληθέντα, διότι ἡ μήτηρ τοῦ ἀκούσα συνηθλοῦ τῷ Αἰ., ἐν προσπαθῶντι νηπεύοντι εἰς σφίην μεταμορφωθείσα, κατὰ τινὰ μῦθον ἐπαναλαβανόμενον καὶ περὶ ἄλλων Νηρηίδων καὶ Νυμφῶν (βλ. Θέτις, Νηρηίδες). Τοῦτον τὸν Φωκὸν ἀπέκτειναν ὁ Τελαμῶν ἐπιβουλεύσας αὐτῷ μετὰ τοῦ Πηλεὺς ἐκ φθόνου διὰ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ὑπὲρ οὐχί.

Ὁ Αἰ. ἦν βασιλεὺς χειρὶ καὶ βουλήντις ἄριστος κατὰ Πίνδαρον, ὁ εὐσιώτατος τῶν Τηλελίων καὶ εὐσεβέστατος ἀπάντων ἀνθρώπων. Διὲ πείζοντός ποτε τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀνχοῦ, εἶπον οἱ χερσὶν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὁ ἀπαλλαγὴ τῶν κακῶν, ἐὰν ὁ Αἰ. ποιήσῃ σῶχας ὑπὲρ αὐτῆς. Οὕτω δὲ πάντες οἱ Ἕλληνας ἐδεήθησαν τοῦ Αἰ. στείλαντες πρὸς αὐτὸν ἱκετάς· ὁ δ' Αἰ. θύσας τῷ Πανελληνίῳ Διὶ καὶ εὐχόμενος ἀπήλλαξε τῆς ἀνομβρίας καὶ τῆς ἀκαρπίας τὴν Ἑλλάδα. — Τελευτήσας ὁ Αἰ. ἐγένετο κλειδούχος τοῦ Ἄδου, ἡ κατ' ἄλλους μῦθος, ὧν τὸ πρῶτον γίνεται μνεία παρὰ Πλάτωνα, δικαστὴς μετὰ τοῦ Μίνως, τοῦ Ῥαδαμάνθυος καὶ τοῦ Τριπτολέμου, δικάζων τὰς ψυχὰς τῶν ἐν Εὐρώπῃ θανόντων.

Τὸ ὄνομα τοῦ Αἰ. οἱ μὲν ἀρχαῖοι παρήκον ἐκ τοῦ αἰατός, τῶν νεωτέρων δὲ τινες ἐκ τοῦ αἰάζω (στενάζω) πιθανώτερα ὡς φαίνεται ἡ ἐκ τοῦ αἰα (=γαῖα) παραγωγή. Κατὰ ταῦτα ὁ Αἰ. εἶναι γῆθιος θεός, ὡς ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐνδρίς (ἐκ τῆς ἐν καὶ τοῦ δωρ. δα=γῆ) γῆθοντα θεά. Ποιᾶ δ' οἱ περὶ Αἰακοῦ μῦθοι κοινὸν πάντων τῶν Ἑλλήνων κτήμα καὶ οὐχὶ ἐπιχώριοι Αἰγινητικοί· διότι ἐν αὐτῷ ἐκπρο-

συνεπείκει κατά πᾶσαν πιθανότητα ἡ διάδοσις τῆς λατρείας τοῦ παλαιστοτάτου Δωδωναίου Αἰῶς καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῇ μύθῳ περὶ ἀποστολῆς ἱκετῶν πρὸς τὸν Αἰ. ἀφ' ἐκάστης ἑλληνίδος πόλεως καὶ περὶ θυσίας εἰς τὸν Ἑλλάγιον ἢ Πανελλήγιον Αἶα. Οἱ ἐνδοξάτατοι τῶν ἡρώων ἀνήγγιον τὸ γένος εἰς τὸν Αἰ., πλάσματα δὲ τούτου ἦσαν οἱ Μυρμιδόνες, οἱ πρῶτοι Ἕλληνες, οἱ μόνοι, οὗς ἔκλεπε δνομάζει ὁ Ὀμήρου. — Ἐν Αἰγίῳ ὑπῆρχε τέμενος τοῦ Αἰ. τὸ καλούμενον Αἰάκειον, περιβόλος τετράγωνος λευκοῦ λίθου, οὗ ἐντὸς ὑπῆρχε βωμός, ἡ μνημεῖα τοῦ Αἰ. κατὰ τοὺς ἀπορρήτους λόγους ἡρώων τοῦ Αἰ. ἦν ἱδρυμένον καὶ ἐν Ἀθήναις, εἰς τὴν δ' αὐτοῦ ἦγοντο ἐν Αἰγίῳ ἀγῶνες, τὰ Αἰάκεια. [Π.]

Αἶαντα ἢ Αἰαντή, ἀρχαία πόλις τῆς Μακεδονικῆς Ἑλλησπείας ἢ Ἑλλωπιδίου, κτισθεῖσα ὑπὸ Αἰάνου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρρητῶν Ἑλίου, μετακινήσαντος εἰς Μακεδονίαν, καὶ κειμένη κατὰ τινος μὲν ἐνθα ἡ νῦν κομμόπολις Γρεβενά (Desdèvises-du-fort, Raoul-Rochette), κατ' ἄλλους δὲ βορειοανατολικῶς τοῦ Ἀλιάκμονος περὶ τὴν κομμόπολιν Σιάτιστα ἢ περὶ τὸ πάλαι χωρίον Σιάτιον (Pouqueville, Ami Boué) καὶ κατὰ τὸν Heuzey παρὰ τὸ χωρίον Κάλαντα (=Καλή-Αἰανή). [Ε.]

Αἰάντειος γέλως. Παροιμ. ἐπὶ τῶν παρρησιῶν γελῶντων ἀπὸ τοῦ Αἰάντος, ὅστις μάλιστα ἐξελαμβάνεν ὡς ἑχθροὺς τοὺς χριτοὺς καὶ ἐμπατίζου αὐτοὺς «συντιθεῖς γέλωι πολλῷ», κατὰ τὸν Σοφοκλῆα. [Π.]

Αἰάντειος δῆμος. ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βόλου συσταθεῖς κατὰ τὸ 1883. Ὁ δῆμος οὗτος πρωτεύουσαν ἔχων τὸ Τρίκερι κατέχει τὴν στενὴν καὶ ἐμπιπλὴν χειρὸν τῶν Τρικερῶν, ἥτις ἔχουσα ἑκτατὴν τριῶν ὁρῶν ἀπὸ Δ πρὸς Α συνεννοεῖται πρὸς τὴν χειρὸν τῶν Τρικερῶν διὰ τοῦ ἰσμοῦ κατὰ τὸ Παλινόκαστρον ἢ Βίγλας, ἐνθα ἔκειτο ἡ ἀρχαία τοῦ Φιλοκτήτου πρωτεύουσα Ὀλυζίων. Ὀνομάσθη ἐκ τοῦ Αἰάντειου ἀκρωτηρίου, ὅπερ ἦν ἡ δυτικωτάτη ἄκρη τοῦ Τισαίου ὄρους, εἰς αὐτὴν Ἀπολλωνίου τὸν Ῥόδιον λέγεται καὶ Ὑπαιγίη ὁρῶν ἡ ἄκρη. Πλὴν τῶν Τρικερῶν εἰς τὸν δῆμον τοῦτον, ἔχοντα πληθ. 2100 κατοίκων, ὑπάρχοντι καὶ αἱ νησίδες Ἀλάτας, Πήθου, Παλαιοτρίκερι, Κικύνθηος καὶ Πρασούδα.

Αἶας. 1) Υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμώνος (ἔθεν καὶ Τελαμώνιος καὶ Τελαμωνιάδης ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καλεῖται) καὶ τῆς Περιβοίας ἢ Ἐριβοίας, θυγατρὸς τοῦ Πειλοῖδου Ἀλκαῖου, βασιλέως τῶν Μεγάρων. Κατὰ τὴν Ἱλιάδα, ὁ Αἶ. ἐστράτευσεν εἰς Τροίαν ἔχων δώδεκα νῆους, ὡς πεπειθὸς εἰς τὴν ἀνδρείαν τοῦ ἀνέλικου εἰς ἐπικινδυνότητα χωρίον, εἰς τὴν ἐπὶ τῇ τῶν στρατοπέ-

δου, οὗ τὴν ἀντίθετον ἄκρην κατείχεν ὁ Ἀχιλλεύς (κατὰ τοὺς ἀθετομένους στίχους 324 — 326 τοῦ Θ). Ἦν δὲ μετὰ τὸν Ἀχιλλεῦς ὁ ἀρίστος τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων ἡρώων, καὶ καθόλου μετὰ τὸν Ἀχιλλεῦς ἐξεπρωτοῦσε τὸν τελειότατον τύπον πολεμικῆς ἀρετῆς, δεινὸς μὲν καὶ ἀκατανίκητος ὢν μαχητῆς, ἀλλὰ καὶ μεγάλου καὶ ἁδούλου, μετὰ δὲ τὴν μάχην ἀγαθὸς καὶ προσήνης. Αἱ πράξεις τοῦ πάσαι ἐν τῇ Ἱλιάδι κυροῦσι τοὺς λόγους, οὗς περὶ αὐτοῦ λέγει ὁ κράτιστος τῶν ἀντιπάλων του, ὁ Ἔκτωρ, ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκεν αὐτῷ μέγθος, ἰσχύον καὶ συνέσειν καὶ ὅτι εἶναι ἐν τοῖς ὅπλοις ὑπέρτατος τῶν Ἀχαιῶν. Σαφέστατα δ' ὁ μέγας τῆς Ἱλιάδος ἀριστοτέχνης ὑποτυπώνει τὸν χαρακτήρα τοῦ Αἰ. ἐν τοῖς ὁλίγοις στίχοις, ἐν οἷς ποιεῖ αὐτὸν παρακαλοῦντα τὸν Ἀχιλλεῦς ν' ἀπορρίψῃ τὴν μῆνιν (Ἰλ. I, 624 — 642). Καὶ τὴν μορφήν δὲ περιγράφει αὐτὸν ὁ ποιητῆς ἔχοντα ἐμύλονον πρὸς τὸ ἦθος. Ἦν κάλλιστος τὸ εἶδος μετὰ τὸν Ἀχιλλεῦς (περὶ μὲν εἶδος, περὶ δ' ἔργα τέτυκτο τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα), ὑψηλός, μεγαλόσωμος (ἀνὴρ ἦτο τε μέγας τε Ἔσχατος Ἀργείων κεφαλὴν τε καὶ εὐρέας ὤμους), διὸ καὶ μέγας καὶ πελώριος συρτάκις ἐπικαλεῖται. Κατὰ τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλεῖος ἐπρωταγωνίστησεν ἐν τῇ πολέμῳ, οὐδέποτε ἤττηθείς, πολλὰκις δ' ἀριστεύσας καὶ σώσας τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔθεν καὶ ἔρκος Ἀχαιῶν ἐπονομαζέσθαι καὶ πύργος. Πρῶτευστα δὲ μάστιγι ἐν τῇ πρὸς Ἔκτορα μονομαχίᾳ (Ἰλ. II), ἐν τῇ ταχυμαχίᾳ, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Τεῦκρου, τοσούτου ἀγαθοῦ, μαχομένου πολλὰκις ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ δεινοῦ ἐπαυδοῦσι πάντες τοῦ Αἰάντος (Ἰλ. M.). ἐν τῇ μάχῃ ἐπὶ ταῖς ναυσὶ (Ἰλ. E, I.) καὶ ἐν τῇ περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Πατρόκλου — Κατὰ τὴν Ὀδυσσειαν (Α, 548 κ.) μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλεῖος τὰ ὅπλα τούτου ἔλαβεν ὁ Ὀδυσσεύς νικῆσας τὸν Αἰ. (δικασάντων Τρώων καὶ τῆς Ἀθήνης, κατὰ τὸν ἀθετούμενον ὑπὸ τοῦ Ἀριστάρχου στίχον 517). Ἡ ἀποτυχία αὐτῇ ἐπήνεγκε τὸν θάνατον τοῦ Αἰ. Ὅτε δὲ κατήλθεν εἰς Ἀἶδου ὁ Ὀδυσσεύς, μόνῃ ἡ ψυχὴ τοῦ Αἰάντος ἔστη μακρὰν αὐτοῦ καὶ αἰτήσαντος ἐκείνου νὰ καταπαύτῃ τὸν θυμὸν οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἀπήλλε κεκολωμένος εἰς τὸ Ἔρεβος.

Ὡς τὸν ἀρίστον τῶν εἰς Τροίαν ἐλθόντων μετὰ τὸν Ἀχιλλεῦς ἀνομολογοῦσι τὸν Αἶαντα καὶ ἄλλοι ποιηταί· ὁ Πίνδαρος καλεῖ αὐτὸν ἀγλαῶτον μὲν, ἥτορ δ' ἄλκιμον. Ἀλλ' οἱ πλείστοι τῶν μετ' Ὀμήρου, μέλιστα δ' οἱ τραγικοὶ παρέστησαν ἄλλως τὸν χαρακτήρα τοῦ ἥρωος. Ὁ κατὰ τὴν Ἱλιάδα ἀρεμπετος πολεμιστῆς καὶ εὐσεβέστατος ἀνὴρ, ὅστις οὐδέποτε εἶπεν ἀκόλαστον τινα ἢ ὑβριστικὸν λόγον, ἐξοργίσας κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους μύθους τοὺς θεοὺς δίδει δίκην ἀπειθείας καὶ ὕβρεως δι' ἀτόχητος θανάτου ὑπὸ δὲ τῶν Τροϊαίων

τραγικῶν χαρακτηρίζεται ἀλαζῶν καὶ ἐξυθυμὸς ἀνὴρ, ἐνεκα τῶν ἰδίων αὐτοῦ παραπτωμάτων εὐρὺν τὸν ὄλεθρον. Καταραγὴς δ' εἶναι παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον καὶ ἡ τάσις πρὸς πλήρη ἐξομολογῆσιν τοῦ Αἴ. καὶ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀμφότεροι μυθολογοῦνται Διαικίδαι, ὑποτιθεμένου τοῦ Τελαμωνίως ἀδελφοῦ τοῦ Πηλέως, καίτοι οὐ μόνον ὁ Ὀμηρος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρχαιότεροι λογογράφοι, ὡς ὁ Φερεικὸς, ἀγνοοῦσι τὴν τοιαύτην συγγένειαν τῶν δύο πρωταγωνιστῶν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου· ἀντίστοιχος δὲ πρὸς τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως παρίσταται ἡ μανία τοῦ Αἴαντος. Ἀλλὰ καὶ ἄτρωτος κατὰ τὸ ἄλλο σῶμα ἐμυθολογεῖτο ὁ Αἴ., ὡς ὁ Ἀχιλλεύς, τρωτὸς δὲ μόνον κατὰ τὴν μαχητικὴν ἢ κατ' ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος· ἐφέρετο δὲ περὶ τούτου ὁ μῦθος, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἐνέειπε πρὸς τὸν Αἴ. διὰ τῆς λεοντῆς καὶ ἠλγίσθη τῷ Διὶ νὰ γείνη ἄτρωτος· ἐπήκουσε δ' ὁ Ζεὺς τὴν αἴτησιν τοῦ υἱοῦ, πέμψας αὐτὸν (ἐξ οὗ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ὠνομάσθη ὁ Αἴ.) εἰς ἐνδειξὴν τῆς εκπληρώσεως τῆς εὐχῆς, ἔμεινε δ' ὁ Αἴ. τρωτὸς μόνον κατὰ τὸ μέρος τὸ μὴ καλυφθὲν διὰ τὴν φρεσίναν ὑπὸ τῆς λεοντῆς. Ὁ μῦθος οὗτος ἦν γνωστὸς καὶ τῷ Λισχύλῳ· ὅστις ἐν Θηρήσκει ἐποίησεν ὅτι ἡδυνάτει ὁ Αἴ. ν' αὐτοκτονήῃ διὰ τοῦ ξίφους καμπτομένου, ἐπειδὴ οὐδαμῶς ἐνέειπε τὸ σῶμα, μέχρις ὅτου παρούσα δαίμων ἐδείξεν αὐτῷ τὸ μέρος, ὅπερ ἔπρεπε νὰ πληῇ. Ὁ δὲ Πίνδαρος (Ἰσθμ. Β', 37 κέ.) ἀφηγουμένου τὸν περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Αἴαντος μῦθον λέγει· ὅτι ὁ Πρακλῆς στάς ποτε ἐπὶ τῆς λεοντῆς καὶ λαθὼν παρὰ τοῦ Τελαμωνίως φίλην οἶνον, ἀνέτεινε τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἠλγίσθη τῷ Διὶ νὰ δώσῃ τῷ Τελαμῶνι παῖδα θρασύν, ἀερόηκτον, σφάν, ὥσπερ ἡ λεοντῆ, καὶ ὁμοίαν ἔχοντα καρδίαν· ταῦτα δ' ἐυχομένῳ αὐτῷ ἐπεμύθεν ὁ θεὸς αὐτὸν σημαίνων τὴν τέλει τῆς εὐχῆς.

Κατὰ τοὺς μεθ' Ὀμηρον ποιητάς, ἐπὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἐπιδραμῶν ποτε εἰς τὴν γῶραν τοῦ φρυγῆς Τελευτάντος ἐδήλωσε ταύτην καὶ ἔλαβεν αἰγυμάλωτον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Τέκμησσαν, ἐξ ἧς ἐγέννησε τὸν Εὐρυπύκην. Πρίστεισε δὲ καὶ ἐν ταῖς πρὸς τὰς Ἀμαζόνων καὶ τὸν Μῆμνονα μάχαις, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἀρχαίων μνημείων τῆς τέχνης. Τελευταία ἀριστεία αὐτοῦ μνημονεύεται ἡ ἐν τῇ Ἰσχυρᾷ μάχῃ περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἀχιλλέως, ὃν ἀνελόμενος ἐκέραιε ὁ Αἴ. ἐπὶ τὰς ναῦς κατὰ τὴν Αἰθιοπίδα τοῦ Ἀρκίνου. Περὶ δὲ τοῦ θανάτου τοῦ Αἴ. φέρονται διάφοροι μῦθοι. Ἐν τῇ Ὀδυσσεΐ, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, αἰτία τούτου ἀναφέρεται ἡ περὶ τῶν ἔπλων τοῦ Ἀχιλλέως κρίσις, ἣν ὡς παράδειγμα ἀδίκου κρίσεως μνημονεύουσι πολλοὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Κατὰ τὴν Μικρὰν Ἰλιάδα γενομένης τῆς τῶν ἔπλων κρίσεως ἔλαβε ταῦτα ὁ Ὀδυσσεύς

κατὰ βούλησιν τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ δ' Αἴ. ἐμμανὲς γινόμενος τὴν τε λείαν τῶν Ἀχαιῶν ἱλυμνήματο καὶ αὐτὸν ἀνείλε. Παρὰ Σοφοκλῆ δ' Αἴ. μακρὴς διὰ τὴν ἄδικον κρίσιν ἐφοίρει τὰ ποιμένα, ὑπολαμβάνων αὐτὰ Ἑλληνας, συελθὼν δ' εἰς αὐτὸν ἐγένετο αὐτόχειρ. Ὁ γράψας τὴν ὑπόθεσιν τῆς τραγωδίας τοῦ Σοφοκλέους Αἴαντος ἀναφέρει καὶ δύο ἐτέρους μῦθους περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Αἴ. ὅτι ὑπὸ Παρόδος πρῶτος ἦλθεν εἰς τὰς ναῦς αἰμαρροῦν καὶ ὅτι κατ' ἄλλους ἐτελεύτησε βαλόντων κατ' αὐτὸν τῶν Τρώων πηλόν, διότι δὲν ἦτο τρωτὸς διὰ σιδήρου. Τέλος ὁ Ψευδοδίκης μυθολογεῖ ὅτι ὁ Αἴ. μετ' ἐρίδα πρὸς τοὺς Ἀτρεΐδας περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλένης ἐφανεύθη, πάντες δ' ἐνόησαν τοῦ φόνου ἐθελώσαντες τοὺς Ἀτρεΐδας. — Ὁ νεκρὸς τοῦ Αἴαντος κατετίθη εἰς τὴν γῆν, κατὰ μὲν τὴν Μικρὰν Ἰλιάδα δι' ἄρρηγ' τοῦ Ἀγαμέμνονος, κατ' ἄλλους δὲ συμβουλή τοῦ Κάλχαντος εἰπόντος ὅτι δὲν εἶναι ὅτιεν νὰ καίνονται ἐν πυρὶ· οἱ αὐτοὺς ἀποκτείναντες. Ὁ τάφος αὐτοῦ δεδύκνυτο ἐν τῇ πλησίον τοῦ Ροιτείου Τρωικῆς ἀκτῆς, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὑπῆρχε κατὰ τοὺς Τρωαίους χρόνους ἀνδριὰς καὶ ἱερὸν. — Τὰ κατὰ τὸν Αἴ. ἔλαβον ὡς ὑποθέσεις τραγικῶν ὁ Λισχύλος ἐν τῇ τοιολογίᾳ τῇ ἀποτελουμένῃ ἐκ τῶν δραμάτων Ὀπλιῶν κρίσεις, Θηρησίων καὶ πιθανῶς τῶν Σαλαμινίων· ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ σωζομένῃ τραγωδίᾳ Αἴαντι τῷ μαστιγοφόρῳ· Ἀστυδάμας ὁ νεώτερος (Αἶας μανιόμενος), Καρκίνος (Αἶας) καὶ Θεοδόκτης (Αἶας)· καὶ οἱ Τρωαῖοι Αἰεῖος Ἀνδρόνικος, Ἐννιος, Πικουίδης, Ἀκκίος καὶ Ἰούλιος Κάσσαρ.

Ὁ Αἴ. ἐτιμᾶτο ἐν Σαλαμίνι, ἔνθα καὶ κατ' εἶχε καὶ ἑορτὴ εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἤγγοτο, τὰ Αἰάντεια. Ἐτιμᾶτο δὲ καὶ ἐν Ἀθῆναις μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Εὐρυπύκους, καὶ ἐπὶ Κλεισθέους περιελήφθη εἰς τοὺς ἐπινοήτους ἥρωας ὀνομασθεῖσας ἀπ' αὐτοῦ τῆς Αἰαντίδος φύλης. Ἀπενέμετο προσέτι τιμὰί τῷ Αἴ. ἐν Βυζαντίῳ, ἐν τῷ Ροιτείῳ, ὅπου καὶ τὸ μνημεῖον καὶ ἱερὸν αὐτοῦ, καὶ ἐν Ὀλέῃ τῆς Κιλικίας. — Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ δὲν εἶναι σπάνιαι αἱ ἀπεικονίσεις τοῦ Αἴ. Ὁ Πολύγνωτος ἔγραψεν αὐτὸν ἐν τῇ Λέσχῃ τῶν Κνιδίων κυβεύοντα μετ' ἄλλων ἐχθρῶν τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐν τοῖς σωζομένοις μνημείοις ἔχοντες παραστάσεις τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Αἴ. ἐκ Σαλαμίνος ἡ ἐξ Ἀθηνῶν, τῆς κωδείας μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως, τῆς μονομαχίας πρὸς τὸν Ἑκτορα, τῆς πρεσβείας πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ Αἴ. μαχεμένου ἐν τῇ τευχμαχίᾳ, περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου, πρὸς τὰς Ἀμαζόνων, πρὸς τὸν Μῆμνονα, καὶ περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ἀχιλλέως· ἐπίσης οὐκ ὀλίγα εἰκόνας σφίζονται τῆς ὁπλιῶν κρίσεως, τῆς μανίας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Αἴ.

2) Ὑῖος τοῦ βασιλέως τῶν Λοκρῶν Οὐλίως καὶ τῆς Ἐριώπιδος, καλούμενος ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ μεγάλου Τρ.

λαμάνου Αἰ. ὁ μένων ἢ ὁ Ὀϊλῆος ἢ Ὀϊλιά-
δης. Ὁ Αἰ. ἦλθεν εἰς Τρῳίαν ἄγων τεσσαρά-
κοντα ναῦς· διεκρίθη δ' ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέ-
μῳ, συμπολεμῶν πολλὰς αἰς τῷ Τελα-
μῳ· ὧν οὐδενὸς τῶν Ἀχαιῶν δευτέρως κατὰ
τὴν ὥκυποδιαν εἰ μὴ Ἀχιλλεύς, διὸ ταχὺν λέ-
γει αὐτὸν ὁ Ὅμηρος, καὶ ἔφερον ἐλαφρὸν ὅπλι-
σμάν, λινοῦν θώρακα (ἔθεν καὶ λινοθώραξ ἀ-
ποκαλεῖται), τύπος ὦν τοῦ ψιλῶς στρατιώτου,
ἐν ᾧ ὁ Τελαμῶνιος ἦν τύπος τοῦ βαρέος ὀ-
πίλου. Ὁμοίως καὶ οἱ Λοκροί, ὧν ἡγεμέ-
νευεν, οὕτε κόρυθας εἶχον, κατὰ τὴν Ἰλιάδα,
οὕτε ἀσπίδας οὕτε δοράτα, ἀλλὰ τίξαι καὶ
σφενδόνας. Ἡρίστευσε δὲ μάλιστα ὁ Αἰ. ἐν τῇ
τεγχευμαχίᾳ καὶ ἐν τῇ περὶ τοῦ σώματος τοῦ
Πατρόκλου μάχῃ. — Κατὰ τὴν Ὀδυσσειαν,
μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας ἡ Ἀθηνᾶ ἡγήρε
τρίκμησαν κατὰ τῶν παλιννοστούντων ἡρώων·
ἀλλὰ τὸν Αἰ. ἔσωσεν ὁ Ποσειδῶν ἐξωθήσας
εἰς τὰς Ἰουραίας πέτρας (παρὰ τὴν Καφηρέα
τῆς Εὐβοίας, κατ' ἄλλους δὲ παρὰ τὴν Μυκο-
νον ἢ παρὰ τὴν Νάξον) καὶ ὅα διέρευε τὸν
θάνατον, καίπερ μισούμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς,
ὅν μὴ ἔλεγεν ὑπερφίαλον λόγον, ὅτι καὶ ἀνόν-
των τῶν θεῶν ὅα διαφύγη τὸν ἀπὸ τῆς θα-
λάσσης κίνδυνον· ἀργισθεὶς δ' ὁ Ποσειδῶν συν-
έτριψε διὰ τῆς τριαινῆς τὴν πέτραν καὶ κατε-
πόντισε τὸν βλάσφημον. — Τὸν περὶ τὰς Κρητη-
ρίδας πέτρας χειμῶνα περιέχον καὶ οἱ Νόστοι
Ἀγίου τοῦ Τροϊζηνίου. Καὶ οἱ Κυκλικοί δὲ
καὶ οἱ ἄλλοι ποιεῖται διηγούμενοι πρὸς ἐξήγη-
σιν τῆς ὁδοῦ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν περὶ Κασσάν-
δρας μῦθον· Κατὰ τὴν Ἰλίου Πέρσιν τοῦ Ἀρ-
κίου ὁ Αἰ. ἀσπασάμενος διὰ τῆς βίας τὴν
Κασσάνδραν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ συμπαρέσυρε τὸ
τῆς Ἀθηνᾶς ἔδανον, ἐξ' ᾧ παροξυνθέντες οἱ
Ἕλληγες ἀπεφάσισαν νὰ λιθοβολήσωσι τὸν
Αἰ., οὗτος δὲ καταφυγὼν ἐπὶ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς
βωμὸν διεσώθη ἐκ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου.
Τὸν μῦθον τούτον ἐπαναλαμβάνουσι μετ' ἀση-
μάντων παραλλαγῶν καὶ ἄλλοι ποιεῖται, ὧν
τινες προσθέτουσιν ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ ἐμνηστεύσατο
τὴν κατὰ τὸ πέλαγος πόρῶν τῶν Ἑλλήνων,
διότι ἀρῆκαν ἀτιμώρητον τὸ ἀνδρῶν τὸλμήμα
τοῦ Αἰ. Οὐδεὶς ὅμως τῶν παλαιωτέρων ποιη-
τῶν ἀναφέρει ὅτι ἐφθάρην ὁ Αἰ. τὴν Κασσάν-
δραν, ὅπερ πρῶτος φαίνεται ὅτι ἔπλασεν ὁ
Καλλίμαχος ἐν Αἰτίει, καὶ ἐπανέλαβον οἱ
μετ' αὐτόν, μάλιστα δ' οἱ Ρωμαῖοι.

Τὸν Αἰ. ἐτίμων οἱ Ὀπούντιοι Λοκροί ὡς
πατρίον ἥρωα· ἐν Ὀπούντι ἦγετο ἑορτὴ εἰς
τιμὴν αὐτοῦ, τὰ Διάντεια, ἐν δὲ τοῖς νομί-
μασι τῆς πόλεως ταύτης ἀπεικονίζεται ὁ Αἰ.
ἡμιγὺς φέρων κόρυθα, ἀσπίδα καὶ ξίφος, καὶ
προτεταμένον ἔχων τὸν ἀριστερὸν πόδα ἐν στά-
σει ἑορμῶντος. Οἱ δ' Ἐπιεφεύριοι Λοκροί
μαχόμενοι ἄφρινον ἐν τῇ παρατάξει κενὴν θέ-
σιν, ὅπως παρατάττεται ὁ Αἰ. — Ἐν μνη-
μαίῳ τῆς τέχνης εἶναι συνηθέσταται αἱ ἀπει-
κονίσεις τοῦ Αἰ. μάλιστα ἐν παραστάσει τῆς

πρὸς τῷ βωμῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱεροσουλίας. Ὁ
Πολύγνωτος ἔγραψεν ἐν τῇ Αἵσχη τῶν Δελ-
φῶν τὸν Αἰ. καὶ τὴν Κασσάνδραν, καὶ τὸν
Αἰ. ὄρῳντα κυβεύοντα τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ὀ-
δυσσεύς. Ὁ δ' Ὀνάτας ἐποίησεν ἐν Ὀλυμ-
πίᾳ τὸν Αἰ. μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν
κληρουμένων ἐπὶ τῇ πρὸς τὸν Ἑκτορα μα-
νομαχίᾳ. [Π.]

Ἄλβ (E i b s e e). Λίμνη τῶν βαυαρικῶν
Ἀλπεων κατὰ τὰς Β. ὑψορείας τοῦ Τσούγ
959 μ. ὑπὲρ τὴν ὕψισσαν. Ἐχει δὲ καὶ τινας
νησίδας. [Π. Π.]

Ἀλβασζόφσκυ (A i w a s o w s k y W.)
Ρώσος θαλασσογράφος γεννηθεὶς τῇ 25/7 Ἰου-
λίου 1817. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ Ἀ-
καδημίᾳ τῆς Πετρούπολεως γενόμενος μαθητὴς
τοῦ περιφήμου γάλλου ζωγράφου Tanneur.
Τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔργα εἶχον ἐλκυσθὴν τὴν προσ-
εχὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου, ὅστις παρί-
σχευα ὑπὲρ τὰ μέσα εἰς εὐρυτέρας καλλιτεχνικὰς
σπουδὰς καὶ διαφόρους περιηγήσεις. Ἐγράψα
μέγα πλῆθος θαλασσογραφικῶν καὶ ναυαρχικῶν ἐν
φωτισμῷ πλήρει τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης. Ὁ
Α., ὅπως καὶ οἱ πλείστοι τῶν ρώσων ζωγρά-
φων, ἐφρόντιζε μᾶλλον νὰ ἐμποιήσῃ ἐντυ-
πωσιν διὰ τῶν χρωμάτων ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ
θέτων τὴν παράστασιν καὶ τὴν πραγματικὴν
ἀλήθειαν. Ἔργα τοῦ Α. ὑπάρχουσιν ἐν Ἀ-
θηναῖς ἢ πυρπολήσεις τῆς ναυαρχίδος ὑπὸ τοῦ
Κανάρη (ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ) καὶ τὸ Σχο-
λεῖον τοῦ Ὀμήρου (ἐν τῇ Βουλῇ). [Θ. Σ.]

Ἀλβανί, 1) Βλ. Κυδωνίαι, 2) χωρ. Θεο-
σαλίας τοῦ δήμ. Σκοτούτης ἀπέχ. 45' ἀπὸ
Δουδατῶν σιτούμενον ὑπὸ 62 φευῶν. 3) χωρ.
τῆς Θράκης καίμενον 1 ὥρ. πρὸς Δ. τοῦ Λουλέ
Βουργάζ καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 650 Ἑλλή-
νων. Ἦντε ἀποικία τοῦ ἐν τῇ Αἰολίδι Ἀλβανί
(Κυδωνίων).

Ἀλβάνου. (Π α λ α ν ὸ Α., — Α l b — E i -
b a u). Χωρ. τῆς Σαζονίας ἐν τῇ ἐπαρ-
χίᾳ Λεβάνου ἔχον ὑψαντήρια καὶ 4401 κατ.
(1880). — Οὐ μακρὰν αὐτοῦ καίται τὸ Νέον
Ἀλβάνου ἔχον 850 κατ. [Π. Π.]

Ἀλβάντι, κώμη καίμενη ἐν τῇ διοικήσει
Θεσσαλονίκης παρὰ τὴν βορεινήν ὁδόν, τὴν
ἄγουσαν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης εἰς Σέρρας,
καὶ οἰκουμένη ὑπὸ 1000 περίπου χριστιανῶν
λαλούντων τὴν τι Ἑλληνικὴν καὶ Βουλγαρι-
κὴν γλῶσσαν καὶ ἀσχολουμένων κυρίως εἰς
τὴν γεωργίαν. [Π.]

Ἀλβαντόβτς, χωρίον καίμενον ἐν τῇ
διοικήσει Σκοπίων τῆς Μακεδονίας καὶ οἰκού-
μενον ὑπὸ 250 περίπου Βουλγαρῶν, ἀσχολου-
μένων περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

Ἀλβανίτες (E i b a n s c h i t a. — Βερμ.
T e a n t s i t z). Πέλις τῆς Μοραβίας ἐν τῇ
ἐπαρχίᾳ Βέρν παρὰ τὸν Ἰγλάβαν καὶ τὸν Δη-
μόσιον ποταμὸν. ἔχουσα 1161 κατ. (1880)

Ἀϊθενστόκ (Eibenstock). Πόλις τῆς Σαξονίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σχβάρτσενδεργ τοῦ κυβερνεῖου Τσβικάου οὐ μακρὰν τοῦ Μούλδα καὶ παρὰ τὴν σιδηρ. τοῦ Χέμνιτς ἑχουσα 6913 κατ. (1885) [Π. Π.]

Ἀϊθεργ (Heiberg Pet. Andr.) Διάσημος Δανὴς ποιητής, γενν. τῷ 1758 ἐν Φέρ-διγκσβεργ, ἀποθ. ἐν Παρισίοις τῷ 1841. Ἐνεκα τῶν φιλελευθέρων φρονημάτων του ἐξορισθεὶς τῆς Δανίας μετέβη τῷ 1800 εἰς Παρισίους, ὅπου διωρίσθη ἀνωτέρας ὑπάλληλος ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν Ἑξωτερικῶν, ὑπηρετήσας μέχρι τοῦ 1817. Ἐποίησε πολλὰς κομωδίας δανιστί, ἔγραψε δὲ καὶ τινὰς πολιτικὰς πραγματείας δανιστὶ καὶ γαλλιστί. — Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης Λουδοβίκος (γενν. τῷ 1791, ἀποθ. τῷ 1860) ἦν ἐπίσης διακεκριμένος δραματικός ποιητής. Τὰ ἅπαντα αὐτοῦ (Samlede Skrifter) ἐξεδόθησαν εἰς 22 τόμους ἐν Κοπεγχάγῃ (1861—1863). [Π.]

Αἰδεργάννου (Abergavenny) τὸ ῥωμαϊκὸν Γεθάννιον, πόλιν τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Μονμάουθ, παρὰ τοὺς ποτ. Οὐσσ καὶ Γαβέννιον, ἑχουσα 7 285 κατ. (1881) [Ν. Σ.]

Αἰδερδερ (Aberdare), ἀγγλικὴ πόλις ἐν Γλαμοργάνῃ, κομητεία τῆς μεσημβρινῆς Ουαλλίας, παρὰ τῷ ποταμῷ Σόνονι, ἑχουσα 33, 796 κατ. (1881) καὶ ἀξιόλογα σιδηρορυχέα.

Αἰδερδὴν (Aberdeen), κομητεία τῆς ΒΑ Σκωτίας, [ἐμβα. 5 101 τετραγ. χιλίωμ., 267 990 κατ. 1881]· πολὺ ῥυτος (Δὴ καὶ Δόνη) καὶ εὐδοτος γῶρα, ἔθεν καὶ εὐσημον τὸ γένος τῶν ἀ β ε ρ δ η ν ι ω ν β ο ῶ ν. — Ἡ ἐμῶνυρος αὐτῇ πρωτ., παρὰ τὰς ἐκβολὰς κειμένη τῆς Δὴ, οἰκεῖται μὲν ὑπὸ 105 054 κ., ἔχει δὲ πανεπιστήμιον, ἀκμάζουσιν βιομηχανίαν καὶ λιμένα ἐμπορικόν, ἐξ οὗ ἐξάγονται ἀξιόλογοι μαρινίδες ταριχευταί. [Ν. Σ.]

Ἀϊβλίγγ (Aibling, τὸ ῥωμ. Abeanum), βυχαρικὸν πολίχνιον τοῦ νομοῦ Ἀνω Βαυαρίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ροζενχάιμ, ἔχον 2,217 κατοίκους. [Ν. Σ.]

Αἶγαγρος. (Ζωολογ.) (Capra aegagris). Βοῦ ἡμέτερον ἔστι ἐν πολλαῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους, Μήλῳ, Σκύρῳ, Σκοπέλῳ, Ἀλονήσῳ, Κρήτῃ, ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐν τῇ Περσίᾳ καὶ ἐν τῇ Καυκάσῳ. Τὰ κέρατα τοῦ τράγου φέρουσι κατὰ τὴν προσθίαν ἀκμὴν διώδεκα τυλωμάτα, ἐνθὺ τὰ τῆς θηλείας κέρατα εἶναι ἀπλῶς πεπιεσμένα. Ὁ πῳγων εἶναι πυκνός, τὸ δὲ χροῖμα τοῦ τριχώματος καστανὸν ὑπερυθρον, ὑπόλευκον πρὸς τὴν κοιλίαν καὶ τὸ εἶος τῶν κνημῶν, μέλαν ἐν τῇ ὄψει τοῦ ῥύγχους, τῇ εὐρᾷ καὶ ἐν γραμμῇ κατὰ μῆκος τῆς ράχως, ἐπίσης εἰς τινὰ μέρη πρὸς τοὺς οἰκούς τὰς κνήμης καὶ τὰ πλευρά εἶναι βαθύτερον. Ἀλλοτε ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐθάρουν πολὺ τὰς

αἶγας· διότι ἀπέδιδον ἱματικὰς ἀρετάς· ἔθους τοὺς σχηματίζομένους, καθὼς εἰς τὰ πλεῖστα μηρυκατικά, ἐν τῷ στομάχῳ αὐτῶν. [Ν. Α.]

Αἶγαί ὄνομα διαφόρων ἑλλ. πόλεων, ὡς κυριώταται 1) ἡ ἐπὶ τῆς βορείας Εὐβοίας, ἔχουσα κατὲν Ποσειδώνος κειμενον ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τῆς πόλεως. Τὴν θέσιν τῶν ἐδωκῶν Αἰγῶν κατέχει σήμερον τὸ χωρίον Διῶν τοῦ δήμου Δι' αἰῶν, ὅπου σφίζονται καὶ λαίψαν λουτρῶνων τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων, 2) αἱ ἀρχαὶ καὶ αἵτινες ὅτε πρὸ τῆς δωρικῆς καταστάσεως τῆς Πελοποννήσου ἡ Ἀχαΐα κατεῖχτο ὑπὲρ Ἰώνων, ἦσαν μετὰ τῆς Ἑλικῆς κυριώτατον κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀλλ' ἡ πόλις αὕτη ἐνωρὶς ἀπέβλεπε τὴν πηλῶν τῆς, τέλος δὲ καὶ θλας ἐγκατελείβητο πιθανῶς περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου. Καὶ ἡ μὲν περιοχὴ τῆς πόλεως προσεγγεμένη εἰς τὴν τοῦ Αἰγίου, εἰ δὲ ὑπολειπόμενοι τῶν κατεῖχον συνοικήσθησαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἰγείραν. Αἱ Αἶγαί ἔκειντο πρὸς βορρᾶν τοῦ σημερινοῦ Διακιστοῦ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τῆς Ἀχράτας, τοῦ ἀρχαίου Κράθιδος. [Α.]

3) Πόλις τῆς Ἡμαθίας ἡ πάλαι μητροπόλις τῆς Μακεδονίας, ἡ ἄλλως Ἐδέσσα καλεωμένη. Κατὰ τινὰς μὲν ἔσχε τὰ δύο διαφερόντα ἐνδύματα κατὰ διαφόρους ἐποχάς, κατ' ἄλλους δ' ἦσαν δύο διάφοροι πόλεις καὶ κατ' ἄλλους ὡς ἡ γνώμη φαίνεται ἡ πιθανώτερά, Αἶγαί ἐκκαίετο ἡ ἀκρόπολις τῆς Ἐδέσσης, ἥτις ἦτο ἡ νεκρόπολις τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας παραμεινῶσα τοιαύτη καὶ μετὰ τὴν μεταφερὰν τῆς μητροπόλεως εἰς Πέλλαν κατὰ παραγγελίαν τοῦ βασιλέως Περδίκου προσιπόντος εἰς τὸν βασιλεῖον τῶν Μακεδόνων ὅς διήκει ἐπὶ ὅσον οἱ βασιλεῖς αὐτῶν θά θάπτοντο ἐν Αἰγαίς. Τὸ ὄνομα ἀπεδόθη εἰς αὐτὴν κατὰ τινὰς μὲν ὑπὸ τοῦ πρώτου οἰκιστοῦ αὐτῆς, τοῦ Ἡρακλείδου Κιράνου, ἐδηγηθέντος εἰς αὐτὴν κατὰ τινὰ χρησμόν, ὑπ' ἀγέλης αἰγῶν, αἵτινες παρέμειναν ἐκτοτε τὸ σύμβολον τῶν Μακεδόνων εἰκονιζόμεναι καὶ ἐν τοῖς νομίσμασι τῶν βασιλέων αὐτῶν μέχρις Ἀρχελαοῦ τοῦ Α'. Κατ' ἄλλους τὸ ὄνομα Αἶγαί προήλθεν ἐκ τῶν πολλῶν ὑδάτων, ὡς καὶ τὸ τῆς Ἐδέσσης καὶ τῶν σημερινῶν Βοδενῶν.

4) Ἡ Αἰγὴ, ἀρχαία πόλις τῆς Χαλκιδικῆς κειμένη ἐπὶ τῆς Χερσονήσου Παλλήνης, τῆς νῦν Κασσάνδρας, ὅπου τὴν σήμερον κεῖται τὸ χωρίον Καψχώρα. [Ε.]

Αἶγαλον πέλαγος [Aegaeum mare, Archipel, Ἀκ-Δενίξ]. Τὸ πέλαγος τοῦτο ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῆς Μεσογείου δεξιᾷ μενῇ, ἐνθα αἱ τρεῖς μεγάλαί ἡπείροι τοῦ ἀρχαίου κόσμου περιπύσσονται ἀλλήλας, ὑπῆρξεν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ μεγάλη γέφυρα τῆς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας συγκοινωνίας διὰ τὰς πολυαριθμοὺς ἐν αὐτῇ νήσους, διαπέραμα δὲ πολυανθρωπώτατον ἔσεν

ἴσως οὐδὲν ἄλλο πέλαγος. Καί ἐκτείνεται μὲν ἀπὸ τῶν Μ παραλίων Μακεδονίας καὶ Θράκης μέχρι τῶν Β τῆς Κρήτης καὶ ἀπὸ τῶν Α τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου μέχρι τῶν Δ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἔχον μήκος μὲν ἀπὸ Β πρὸς Ν 670 τ.χλμ., μέσον δὲ πλάτος 360 τ. χλμ. καὶ ἐπιφάνειαν 196.350 τ. χιλιομέτρων· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀνατολικά αὐτοῦ κράσπεδα, τὰ περικλύζοντα Μακεδονίαν καὶ Θράκην, οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν Θρηϊκίον πέλαγος, τὰ δὲ πρὸς τὴν μ. Ἀσίαν ἀνατολικά Ἰκαρίον, τὰ δὲ πρὸς τὴν Κρήτην μεσημβρινὰ Κρητικὸν καὶ τὰ πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν βασιλεῖον δυτικά μέχρι μὲν τοῦ Σουνίου Μυρτιῶν, τὰ δ' ἐπέκεινα Εὐβοῖς καὶ ὧ ἀλ. α. σ. α. ν. Τὰ περὶ τὸ Α. παράλια, ἅτινα καὶ νῦν ἐτι οἰκοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον, μὲν τῶν ἀνατολικῶν αὐτῶν καὶ τῶν βορείων ἐξαιρουμένων, ὑπὸ Ἑλλήνων, ναυίης καὶ πᾶσαι αἱ νῆσοι, εἶναι ἐν γένει πάντα πλην ἐλίγων μερῶν αὐτῶν ὄρεινὰ καὶ ἀπότομα, ἀλλὰ πολύμορφα πάντα καὶ γροικιὰ, καθὼς καὶ αἱ νῆσοι, καὶ τοὐναντίον πρὸς τὰ τοῦ Ἀδριατικοῦ πανταχοῦ πολιστῆς καὶ προσέλημένα, πολυανθρωπότερα δ' ἐκείνων, εἰ καὶ ἐκτείνονται εἰς τὴν ἀραιότητα καὶ πλεοναυτίαν αὐτῶν γεωγραφούμενα, ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ μερίζον αὐτῶν ἔχοντα ἐμπορικὴν καὶ ἱστορικὴν ἀξίαν. Καὶ τὰ μὲν βορρεῖα παράλια, πληθύνοντα ἐκπαλαι Ἑλληνικῶν ἀποικίων, εἶναι θαυμασίως ἀνεπτυγμένα ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ βραχίονος τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ ἐφεξῆς, ὅπου ἡ Χαλκιδικὴ χειρσόνησος, τρίαين ἀκρωτηρίων προβάλλουσα, δύο δὲ κόλπους καὶ τὸ περίφημον ἔρος Ἰθάκη, εἴτα δὲ δύο ἄλλοι ἀλλήλων ἀπέναντι κόλποι, ὁ Στρυμονικὸς καὶ ὁ τῆς Λίνου, μετὰ τῶν ἐποίων καλοῖ τινες λιμένες καὶ ἔρμιοι καὶ αἱ τοῦ Ἑβρου ἐκβολαί, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὁ εὐρύχωρος Μῆλας κόλπος, ἐπισθεν τῆς προμήκους Θρακικῆς χειρσόνησος. Τὰ δὲ ἀνατολικά παράλια, αἱ ἀνατὶ ἐθλονέτι τῆς Τροίας τῆς Μυσίας, τῆς Λυδίας, τῆς Καρίας, ἐν αἷς ἡμιάζον τὸ πάλαι πυκνὰ τὰ εὐδαίμονα ἐμπορεῖα τῶν αἰολέων, τῶν ἰώνων, τῶν δωριέων, εἶναι παραθαλασσία χώρα πολυαχῶς ἀλλοιωθεῖσα διὰ προσχώσεων ὑπὸ τῶν αὐτέων καταφερομένων ἀπὸ εὐγείων κοιλάδων πολυρρῶν ποταμῶν, διασκαρῆσα δὲ ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ εὐμεγέθεις κόλπους ἐκτείνουσα, ἐπιτηδεία δὲ γενομένη πρὸς ἀποδόσεις οὐ μόνον διὰ λιμένων καὶ ὅρων πολλῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ πληθὺς μεγάλων καὶ μικρῶν νήσων, αἵτινες ἀπὸ τῆς Θάσσου μέχρι τῆς Ρόδου συντεθῶσι νῦν τὸ τουρκικὸν βιλαέτιον Τεττάρ, ἦτοι τὸ Νησιωτικόν· ἔντως δὲ πλεῖστοι εἶναι ἐνταῦθα οἱ καλοὶ λιμένες καὶ τὰ ἀγκυροδόλια καὶ αἱ ἀποβάθραι, ἀλλὰ καὶ μεγίστη ἡ περὶ τὴν κατασκευὴν πολεμικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἰδρυμάτων ἐλιγορία, θοὴν καὶ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον ὑπολείπεται ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ δυναμένου νὰ τινηται. Τὰ δὲ μεσημβρινὰ παράλια

[ἅτινά εἰσι τὰ τῆς προμήκους μεγαλονήσου Κρήτης, τοξευδῶς προστετεινόμενα ἐνθεν μὲν πρὸς τὴν μ. Ἀσίαν διὰ τῶν νήσων Κάσου καὶ Καρπάθου καὶ Ρόδου, ἐνθεν δὲ πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ βασιλεῖα διὰ τῶν νήσων Λίγυρας τε καὶ Κυθήρων], ἀνέκαθεν καὶ ταῦτα κατοικούμενα ὑπὸ Ἑλλήνων, εἶναι ὁμοίως διάτρητα ὑπὸ τῆς θαλάσσης, διουρῆσας ἐνταῦθα ἐνθεν μὲν καὶ ἐκείθεν πορθμοὺς καὶ αὐλώνας καὶ τινα πρὸς τούτοις τῆς κακείας ἀγκυροδόλια, κατὰ δὲ τὸ μέσον, ἦτοι ἐπὶ τῆς Κρήτης, εὐρυχωροὺς τινὰς μόνον λιμένας ἢ μικροὺς κόλπους καὶ καλοὺς ὅρους, διευκολύνοντα πάντα διαφερόντως τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν μ. Ἀσίαν ἐπιμίσξιν. Τὰ δὲ δυτικά παράλια, ἦτοι τὰ ἀνατολικά τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, εἶναι μὲν πολυκόλπα καὶ ἐν γένει πολυσχηματίστα καὶ ἐπιτηδεία πρὸς τὰς ἀποδόσεις, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι πολλοὺς ἀξιολόγους λιμένας οὐδ' ἐμπορικὰς πόλεις καὶ διὰ τοῦτο γέφυρα τῆς συγκοινωνίας ἐνταῦθα εἶναι μάλ·λον αἱ προκειμεναι νῆσοι ἀπὸ τῶν Θυελλίων καὶ τὸν περιπλύνον ἐπικινδύνων, ἐρ' ὃ καὶ ἀπὸ τῶν ἐμνηρικῶν ἦδη χρόνιων διαδεχθέντων Μαλεῶν [Μαλέας δὲ κάμψας ἐπὶ τὰς τῶν οἰκαδῶν] ἐκτείνεται πρὸς Β ὕψηλὴ καὶ ἀπότομος, πλήρης δὲ καὶ σπιλάδων καὶ σκοπέλων ἀτελευτήτων ἢ μακρὰ παράλια ἐπὶ 150 χλμ. μέχρι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου. Ἐν μόνον προσηνέστα ἔστιον λόγου λιμένα, τὸν τῆς Ἐπιδαύρου τῆς Διμητρῆς· πέραν δὲ τῆς πολυόρκου ἀργολικῆς χειρσόνησος ἐπεταῖ ὁ Σαρωνικὸς κόλπος ὑπὸ τῆς αττικῆς χειρσόνησος πρὸς Α παρρισιζόμενος, ἔχον καὶ νῆσους τινὰς ἐν αὐτῇ, πολυπτυχὸς δὲ καὶ οὗτος τὴν παραλίαν καὶ μάλ·λον ἐκείνου πολυόρκος καὶ ἐλιγμένος· ἐπέκεινα δὲ τοῦ αττικοῦ ἀκρωτηρίου Σουνίου καὶ τῆς πρὸς Α αὐτοῦ προκειμένης νηϊδὸς Μάκρινος κεῖται 17 χλμ. βορειότερον ὁ λιμὴν Πρασαί, ὁ κάλλιστος τῶν λιμένων τῆς Ἀττικῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ μόνος ἀξιόλογος ἐν τῇ μακρᾷ παραλίᾳ ἐκείνῃ, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Σουνίου μέχρι τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, ἔχουσα ἐν τῇ μετὰ τὸν ὅριον τοῦ Μαραθῶνος, τὸν μικρὸν Ὀπουντίον κόλπον καὶ τὴν ἐκείνης νῦν εὐρεῖαν πόρον τῶν Θερμοπυλῶν ἀπέναντι δὲ πάσης ταύτης τῆς παραλίας πρόκειται ἐκτενὴς ἡ μεγαλὴ νῆσος Εὐβοία, χωρισμένη μὲν τῆς ἡπείρου διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς εὐβοικῆς θαλάσσης βραχίονος, προσεγγίζουσα δὲ περὶ τὸ μέσον τοσούτον αὐτῇ κατὰ τὸ στενὸν τοῦ Εὐρίπου [ἔστι Εὐρίπος], ὥστε βραχεῖα γέφυρα [εὐγύνυσιν ἀμφοτέρων] μετὰ δὲ τὴν θάλασσαν ταύτην καὶ τὸν μετὰ τῆς ἡπείρου καὶ τῆς ΒΑ πλευρᾶς τῆς Εὐβοίας διὰ αὐλὸν ἔχει ὁ στενὸς τοῦ Τρικηρίου πορθμὸς εἰς τὸν εὐρύχωρον Παγασητικὸν κόλπον, ὅστις βορείθεν ἀνοίγεται ἐκ τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐν ἡ σκαπανοειδῆς Μαγνητικῇ χειρσόνησος καθίσταται παρ' ἐλίγον περίκλειστον ἀπὸ δὲ τῆς

ἀνατολικῆς ἄκρας ταύτης τῆς χερσονήσου ἐκτείνεται ἀνά τὴν παραλίαν ἢ λιμνὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀπίης ὁροστοιχία καὶ πέραν αὐτῆς διὰ τοῦ αὐλῆνος τοῦ Πηνειοῦ, ἥτοι διὰ τῆς περιφύμου κοιλάδος τῶν Τεμπῶν, ἀποχωρίζομενος αἰρεται ὁ μεγαλοπρεπὴς Ὀλυμπος. Ταῦτα ἐν γένει τὰ παραλία τοῦ Αἰγαίου. Καὶ εἴω μὲν τῶν ὁρίων αὐτοῦ κοινυνεῖ τὸ πέλαγος τοῦτο ΒΑ μὲν μετὰ τῆς Προποντιδοῦ καὶ τοῦ Εὐξείνου διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τοῦ Βοσπόρου τοῦ Ὁρκεικοῦ, ΝΑ δὲ μετὰ τοῦ Λουκίου πελάγους διὰ τοῦ μεταξὺ Καραίου καὶ Ῥόδου πορθμοῦ καὶ μετὰ τοῦ Καραπαιθίου διὰ τοῦ μεταξὺ Καραίου καὶ Ῥόδου, ΝΑ δὲ μετὰ τοῦ Σικελίου διὰ τριῶν πορθμῶν, τῶν ἀνά μέσον Κρήτης καὶ Αἰγυλίας, Αἰγυλίας καὶ Κυθήρων, Κυθήρων καὶ Ὀνούργαθου, ἀλλὰ καὶ βραχύτερον ἐπὶ ὅσον οὕτω θά κοινυνήσῃ πρὸς Δ μετὰ τοῦ Ἰονίου πελάγους διὰ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, τεμνομένου ἤδη πρὸς τοῦτο τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Ἐντὸς δὲ τῆς κοίτης αὐτοῦ, ἐν ᾗ περιβάλλει πολυαριθμους νήσους μικρὰς καὶ μεγάλας, προκυπούσας σποράδην τε καὶ στοιχηδὸν καὶ κατὰ συστάδας, τὸ Αἰγαῖον εἰσδύει πανταχόσε μεταξὺ ἀναριθμητῶν ἀκρῶν καὶ ἀκρωτηρίων εἰς καμπύλους κόλπους, λιμένας, ἑρμους, μυχοὺς. Δέχεται δὲ πολλοὺς πανταχόθεν μεζῶνας καὶ ἐλάσσονας ποταμούς, καὶ περιστρέφεται πανταχοῦ διὰ πολλῶν μικρῶν καὶ μεγάλων πόλεων.

Οὕτω ΠΟΤΑΜΟΙ μὲν τῶν χονομένων εἰς τὸ Α. ἀξιολογώτεροι εἶναι ἀπὸ μὲν τῆς μακεδονικῆς καὶ ὁρακτικῆς παραλίας ἐκ Δ πρὸς Α ὁ Ἀλιάκμων, ὁ Λουδίας καὶ ὁ Αἰῖς, ὁ Ἐχιδναῖος, ὁ Στρυμῶν, ὁ Νέστος, ὁ Κοσσινίτης, ὁ Τρῶας, ὁ Ἑβρος, οἱ Αἰγρεῖς ποταμοὶ ἀπὸ δὲ τῆς ἀσιατικῆς παραλίας ἐκ Β πρὸς Ν οἱ ποταμοὶ Σιμῶεις καὶ Σκάμανδρος, ὁ Εὐφρος, ὁ Κάϊκος, ὁ Ἑρμῶς, ὁ Μέλης, ὁ Κάβυρος, ὁ Μαίανδρος ἀπὸ δὲ τῆς κρητικῆς παραλίας ἐκ Α πρὸς Δ ὁ Πλατυπαραμῆς, ὁ Μυλοπόταμος, ὁ Πλατανίης, ὁ Ἀλμυρός καὶ ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Ἑλλ. βασ. ἐκ Ν πρὸς Β ὁ Ἰάννος, ὁ Ἰναχος, οἱ δὲ τῆς Ἀττικῆς Κηφισοί, πάντες οὗτοι ἀγγίχαι ποταμοί, καὶ οἱ μεζῶνες Ἀσωπός, Κηφισός, ὁ φρικτικός, Σπερχεῖος, Πηνειός. ΚΟΛΠΟΙ δὲ καὶ ΛΙΜΕΝΕΣ καὶ ΟΡΜΟΙ, εἰς οὓς τὸ Αἰγαῖον εἰσδύει μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν ΑΚΡΩΤΗΡΙΩΝ, εἶναι μάλα ἐν μὲν τῇ μακεδονικῇ καὶ ὁρακτικῇ παραλίᾳ ἐκ Δ πρὸς Α ὁ Θερματικὸς κόλπος, ἐν τῇ μυχῇ τοῦ ὁπείου ὁ Θεσσαλονικῆς λιμὴν καὶ πρὸ τούτου καλοὶ τινες ὅρμοι δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Καναστραίου καὶ Δέρρου πολύορμος Ἰσθμίου κόλπος, ἐν ᾧ ὁ ἀσφαλὴς λισκ. Κωρὸς ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ Ἀ αὐτοῦ βραχίονος δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Ἀρπείλου καὶ Νυμφαίου Σιγγιτικὸς κόλπος, ἔχων ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ βραχίονι τοὺς λ. Σι-

κίαν καὶ Δημητράκι, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ τὸν ἀμρόστομον λ. Μουλλιάνη, οὕτως ἀπὸ τῆς προτεταγμένης νηϊδὸς καλούμενον ὁ Στρυμῶν κόλπος, ἐν ᾧ οἱ εὐρύχωροι ὅρμοι Ἰεριστοῦ καὶ Τρουφάνι πέραν δ' αὐτοῦ ὁ καλὸς ἑρμῶς τῆς Νεαπόλεως ἢ Καβάλας, εἰτα δὲ ἐκτενής τις ἀνά τὸν Θάσιον πορθμὸν ὅρμος ἐπειτα δὲ ἡ λιμνοθάλασσα Βιστονίς μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ λισκ. Καρκαίτης καὶ μετὰ τὸν κόλπον τῆς Λίνου, ἥς ὁ λ. εἶναι ἀμμόχωτος, ὁ βαθύς καὶ πολύορμος Μελίης κόλπος. Ἐν δὲ τῇ ἀσιατικῇ παραλίᾳ ἐκ Β πρὸς Ν καὶ μετὰ τοῦ Ἑλλησπόντου τὸ στόμιον δὲ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἀκρ. Σιγείου ἐκτενεστάτος ὅρμος Βεσικίης, οὕτως ἀπέναντι ἀλλὰ νοτιώτερον διανοίγεται ὁ πρὸς Ἀ τῆς παρακειμένης νήσου Τενέδου ἐμύνημος αὐτῇ λιμνίσκος δὲ μεταξὺ τοῦ ἀκρ. Λεκτοῦ καὶ τῆς νήσου Πορσελλήνης πολύορμος Ἀδριατικὴ κόλπος, ἔχων τὰ κράτιστα ὁρμίσματα κατὰ τὴν ἐσχατιάν τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος, ὅπου ἡ πόλις Αἰθαλί, καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ περαιτέρω ἐν τῇ Μυτιληναϊκῇ πορθμῷ λισκ. Ἀγανῆς δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Ἀρματούντος καὶ Ἰθώρας πολύπυχος Ἑλικτικὸς κόλπος, νῦν Τσανταρλή, ἐν ᾧ ὁ λ. Ἀλίκρα καὶ δύο ἄλλοι τῆς Φωκίας λ., περὶ οὓς περιφύμα ἄλοπῆγαι δὲ μεταξὺ Μελαίνης ἄκρας καὶ Ἀσλάμ-Βουρνού ἄκρας εὐλίμενος Ἑρματικός ἢ Συμυρναικὸς κόλπος, ἐν ᾧ ὁ κάλλιστος λ. Σμύρνης καὶ ὁ ἀσφαλέστατος τῶν Κλαζομενίων, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ εὐρύχωροι ὅρμοι δὲ μεταξὺ Κορυναίου ἀκρωτ. καὶ Μεσατῆς ἄκρας, ἀπέναντι δὲ τῆς νήσου Χίου πολύορμος κόλπος τῶν Ἑρμούρων δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Κωρύκου καὶ Τρωγίλου μετὰ πολλῶν λιμνίσκων καὶ ὅρμων Κασπικός κόλπος, τανῶν Σαλαμονέας, ἐν ᾧ ὁ ἀξιόλογος λ. τῆς νέας Ἐφέσου, κοινῶς Σαλάνδεας δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Ποσειδίου καὶ Καραδούγλης λίαν εὐλίμενος Ἰαστικός κόλπος, τανῶν Μενδελίας, ἐν ᾧ οἱ λ. Βασιλικός, Καζικλή, Ἀλάγγουλι, Ἰασσοῦ, τανῶν Ἀσύν-Καλσοί, Γκουβερνίκης, Τούδαχ καὶ δ. ἄ. λιμνίσκοι καὶ ὅρμοι δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Τερμερίου καὶ Τριοπίου πολύορμος Κερματικός κόλπος, ἐν ᾧ οἱ λ. Ἀλίκρα νασσοῦ καὶ Βαργάσης, τανῶν Βουδρούμ καὶ Γκιόδατα, οἱ ὅρμοι Κέραμος, Ἀκβούκ, Καλλιπόλεως, Μοργεμπέτ καὶ δυσαρίθμητοι ἄλλοι δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Ἰγγιὰ καὶ Ἀποστόλη πολύπυχος κόλπος Δωριτικός, ἐν ᾧ οἱ λ. Βύδασσος καὶ Σχοινεὺς, νῦν Δάτεια καὶ Ἀρινέχ, ἐπὶ δὲ ὁ λ. Λόζα καὶ πλείστοι ἄλλοι λιμνίσκοι καὶ ὅρμοι δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρῶν Ἀποστόλη καὶ Βόλπε, ἀπέναντι δὲ τῆς νήσου Σύρης καὶ εἰς αὐτῆς νῦν τὸ ὄνομα φέρων μικρὸς κόλπος τῆς Σόμης καὶ κτλ. Ἐν δὲ τῇ κρητικῇ παραλίᾳ ἐκ Α πρὸς Δ δὲ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Σαμναίου καὶ Χερυρίου κόλπος τῆς Μερκελλίας, ἔχων ἐνθεν μὲν

τοὺς ὅρους Σιτίας καὶ Φανερωμένης, ἔνθεν
 εἰς τοὺς λισκ. Πέρος καὶ Σπινάλου γὰρ ὁ με-
 ταξὺ τῶν ἀκρ. Τραπίνι καὶ Χερσονήσου ὅρος
 Μαλέα, εἴτα δὲ ὁ λισκ. Ἡρακλείου καὶ μετὰ
 τὸ ἀκρωτ. Δίον οἱ ὅροι Φιοδελλίων καὶ Βαλῆ
 εἴτα δὲ μετὰ τὰς ἀκρας Χονδράν καὶ Λιανήν
 οἱ ὅροι Ρεθύμνων καὶ Ἀλμυροῦ μετὰ δὲ τὸ
 ἀκρ. Δρέπανον ὁ τῆς Σούδα εἰς λιμῆν, ὁ
 κρητιστὸς τῶν τοῦ Αἰγαίου, ἔπειτα μεταξὺ
 τῶν ἀκρ. Κυάμου καὶ Ψακοῦ ὁ κόλπος
 εἰς τὸν Χανίων, ἔχων ἐν τῇ ανατ. βρα-
 χίον τὸν ὅρον Καλαθας καὶ ἐν τῇ ανατ.
 μυχῷ τὸν ὅρον Χανίων μεταξὺ δὲ τῶν ἀκρ.
 Ψακοῦ καὶ Κυάμου ὁ κόλπος ὁ βαθὺς τῆς
 Κισαμίας, ὁ τὸ πάλαι Μυρτίδος καλούμε-
 νος. Καὶ τέλος ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Ἑλλ. βασι-
 λ. Ν. πρὸς Β. ἐν μὲν τῇ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Μα-
 λεῖαν καὶ Τουρκοβίτης παραλίᾳ ὁ ἑπι-
 θύρου λιμὴν καὶ τὰ ἀγκυροβόλια Νάρακος,
 Κυπαρισσίας (cu), Φωκίωνος ἐν δὲ τῇ μεταξὺ
 τῶν ἀκρ. Τουρκοβίτης καὶ Κούλυργιας Ἀρ-
 γολίδου καὶ κόλπου οἱ ὅροι Πουλίδρας, Λεω-
 νίδου, Ἀστέρους, Μύλων, Ναυπλίου, Κοιλιάδος
 καὶ ὁ λιμὴν Πορτογέλιον ἐν δὲ τῇ μεταξὺ
 τῶν ἀκρ. Κούλυργιας καὶ Σκυλλαιίου ΝΑ τῆς
 Ἀργολίδος παραλίᾳ, ἧς ἀπέναντι οἱ λισκ.
 τῶν νήσων Σπερσιῶν καὶ Ὑδρας [ταύ-
 τῆς ΝΑ μὲν λισκ. Ὑδρας, ΝΔ. δὲ λισκ. Μαν-
 δρακι], ὁ ἀξιόλογος ὅρος τῆς Ἑρμιόνης ἐν
 δὲ τῇ μεταξὺ τῶν ἀκρ. Σκυλλαιίου καὶ Σου-
 νίου Σαρωνικῷ κόλπῳ ὁ ἀρχαῖος καὶ ἐξαι-
 ρητός λ. Πύλων, ἐκτεταμένος ἀπέναντι τῆς
 παρακειμένης ἐγγύτατα νήσου Πέρου, ὅθεν
 καὶ λ. τοῦ Πέρου κοινῶς νῦν λεγόμενος, [ἔχει
 δὲ καὶ ἄλλον ἴδιον ὅρον πρὸς Ν. ὁ Πέρος,
 Ἀνέλις] οἱ ὅροι παλ. Ἐπιδαύρου, νέας Ἐ-
 πιδαύρου, Σορικοῦ, Κεγχρεῶν, Ἰσθμίου, Κα-
 λαμναίου, Ἐλευσίνος, Κερατσινίου, ὁ λ. Πει-
 ραιῆος, οἱ ὅροι Φαλήρου, Βάρης, ἀγ. Νικο-
 λάου, Σουνίου, καὶ ἐπὶ πᾶσιν οἱ ἀξιόλογοι ὅ-
 ροι τῶν ἐν αὐτῇ νήσῳ Αἰγίνης [Πέριπλος
 ΝΔ. Αἰγίνης Δ.] καὶ Σαλαμίνος [Κού-
 λουρης Δ. Ἀράπη Λ. ἐνθα ὁ ἐθνητὴς πόλεμος,
 ναυσταθμός] ἐντὸς δὲ τοῦ μεταξὺ τῆς στερεῆς
 Ἑλλάδος καὶ τῆς μεγαλονήσου Εὐβοίας μα-
 κροῦ ἀπὸ λισκ. μετὰ τὰ ἀγκυροβόλια τῶν
 κατὰ τὴν εἰσόδον τοῦ νήσων Μάκριδος
 καὶ Πειραιῶν ἐπὶ μὲν τῇ ἡπειρωτικῇ
 παραλίᾳ οἱ ὅροι Μαροθίνος, Ὠρωποῦ, Αὐ-
 λίδος, Συροπονέριον [Φωκίων, τὸ πάλαι], Λα-
 ρύνης [νῦν Λάμναις], εἴτα ὁ μικρὸς Ὀρευν-
 τὸς κόλπος, ἐν ᾧ τὸ νέας Πέλλης καὶ ἄλλα
 ἀγκυροβόλια, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἀσφαλὴς Μα-
 λιάκος κόλπος, ἐν ᾧ ὁ καρχαρίας ὅρος
 Αὐτολίδος, ὁ τοῦ Ἑλίου κ. ἄ. δ., ἐπὶ δὲ τῆς
 Εὐβοίας ὁ τῆς παραλίᾳ οἱ ὅροι Καρύστου,
 Στάριον, Ἀλκιβίου, Ἐρετρίας, ὁ διπλοῦς τῆς
 Χαλκίδος λιμὴν, τὸ Αἰγῶν ἡ Λιμνὴ ἀγκυ-
 ροβόλιον, ὁ λισκ. τῆς Γιάλτρας μετὰ δὲ τὸν
 δίαυλον, τὸν μεταξὺ Φθιώτιδος [ἐνθα ὁ λισκ.

τῆς Γλύφας καὶ ὅρος τοῦ Πιπλεοῦ] καὶ τῆς
 ΒΑ εὐδοικῆς παραλίᾳ, τῆς ἀπὸ τοῦ ἀκρ. Κη-
 νοῖου μέχρι τοῦ ἀκρ. Ἀρτεμισίου [ἐν ᾧ ὁ ὅ-
 ρος τῶν Ὠρεῶν] καὶ μετὰ τὸν Τρικερῶν πο-
 θμὸν, τὸν μεταξὺ τῶν ἀκρ. Ποσειδίου καὶ
 Αἰαντίου, ἐν τῇ Πάγαστι καὶ κόλπῳ,
 οἱ ἐξαιρητοὶ ὅροι Ἀγκυλοπόλεως, Ἀλμυροῦ,
 Βώλου, ἐκτὸς δὲ τούτου τοῦ κόλπου, ἐν τῇ
 μεταξὺ τῆς Σηπιάδος ἀκρας καὶ τῶν ἐκδοίων
 τοῦ Πηνειοῦ παραλίᾳ, τὰ ἀγκυροβόλια Τσαγ-
 γαράδα καὶ Τσαγασσι. Ἡ Εὐβοία καὶ
 ἀπασαν αὐτῆς τὴν ἐξωτερικὴν παραλίαν δὲν
 ἔχει εἰμὴ ἓνα μόνον καὶ μέτριον ὅρον ὑπὸ τῇ
 Κύρῃ, τὸν τῆς Πλατάνας καὶ ΒΑ αὐτῇ πα-
 ρακειμένην νῆσον Σκιάθος καὶ Πεπάρηθος ἔχουσι
 καλοὺς ἐκτέρους καὶ πλείονας ὅρους. Εἰς αὐτὰς
 αὐτὰς δὲ φάροι ἀπὸ τῶν ἑλληνικῶν παραλίων,
 τῶν τε ἡπειρωτικῶν καὶ τῶν νησιωτικῶν, ση-
 μαίνουσιν ἡδὴ ἐν νυκτὶ εἰς τὸν ναυτιλλόμενον
 τὸ μέρος εἰς ὃ πρέπει ν' ἀγῶγῃ τὸ πλοῖον του.
 Κυριώτεροι δὲ περὶ τὸ Αἰγαῖον ΠΟΛΕΙΣ καὶ
 χωρία, δι' ὧν γίνεται ἡ ἐκείθεν αὐτῶν ἀπὸ
 τῶν μεσογειῶν πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν ἀπέναντι
 καὶ ἀπὸ τῶν τηλαειῶν παραλίων ἐπιμύζια,
 εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι. ἦτοι ἐπὶ μὲν τῶν μακεδ.
 καὶ θρακ. παραλίων ἐκ Δ. πρὸς Α. ἡ ΘΕΣ-
 ΣΑΛΟΝΙΚΗ, ἀφετηρία διενδύς σιδηροδρό-
 μου, ἡ νέα Κασσάνδρα, αἱ Κάρυαί,
 ἐξ ὧν ἡ πρὸς τὰ ἐν Ἀθῶν μοναστήρια ἀνο-
 δος, ἡ Ἱερὸς σόος, ἡ Κασσάνδρα, τὸ ΔΕ-
 ΔΕΛΓΑΤΣ, ἀφετ. μεγάλου σιδηροδρόμου, ἡ
 Αἶνος ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς παραλίᾳ ἐκ
 Β. πρὸς Ν. αἱ Κούδωνιαι, ἡ νέα Φωκία, ἡ
 ἡ ΣΜΥΡΝΗ, ἀφετ. μεγάλου αἰτιατικοῦ σιδη-
 ροδρόμου, τὰ Βορίουλα, ὁ Τσαμέης, ἡ νέα Ἐφ-
 σος, ἡ Ἀλικαρνασσός ἐπὶ δὲ τῆς κρητικῆς
 παραλίᾳ ἐξ Α. πρὸς Δ. ἡ Σιτίαι, ἡ Σπι-
 νάλος γὰρ, τὸ Ἡράκλειον, τὸ Ἰα-
 θύμνα, ὁ Ἀλμυροῦς, τὸ Ἀποκρό-
 ρων, τὰ Χανίων, τὰ Μεθύναι, τὸ
 Κισαμίου Κασσέλλαιον καὶ ἐν τῇ
 παραλίᾳ τοῦ Ἑλλ. βασιλ. ἐκ Ν. πρὸς Β. ἡ Μο-
 νασίου καὶ τὸ Λεωνίδειον, τὸ Ἀστέρους,
 τὸ ΝΑΥΠΑΙΟΝ, ἀφετ. σιδηροδρόμου, ἡ Ἰ-
 σθμία, δι' ἧς ὁ διάπλους τῆς ἐκ τοῦ Σαρω-
 νικοῦ εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον διώρυγος,
 τὸ Κασσάνδριον, τὴν ἀποβόρην τῶν αἰμα-
 πλοίων, τὸν ἀγόντων τοὺς διὰ τοῦ Κορινθια-
 κοῦ τὸν πλοῦν αὐτῶν συνεχίζοντας, ὁ ΠΕΙ-
 ΡΑΙΕΥΣ, ἀφετηρία σιδηροδρόμου, τὸ ΛΑΥ-
 ΡΙΟΝ, ἀφετ. σιδηρ., αἱ ἐν τῇ ἀπέναντι νήσῳ
 Εὐβοίᾳ Κάρυα καὶ Νάκιδες, ἐν τῇ
 ἡπειρῷ δὲ πάλιν ἡ Σιτίαι, ἡ Ἀμαλίας-
 πόλις, ὁ ΒΛΑΟΣ, ἀφετ. σιδηρ., τὸ Ἰσα-
 γασσι καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πάλιν παραλίᾳ
 τῆς Εὐβοίας ἡ Κύμη.

Δι' ὅς ΝΗΣΟΙ τοῦ πελάγους τούτου, ἡραι-
 στίονες πᾶσι, εἶναι ἐν γένει βραχεῖαι, ἀλλὰ
 πολλὰ αὐτῶν ἔχουσι καὶ εὐγενέστατα πεδινὰ
 μέρη καὶ εἶναι κατάφυτοι, ὡς π. χ. ἡ Χίος, ἡ

«στοινοαστέλιστος κόρη τοῦ πάντου», καὶ ἡ Νάξος, τὸ ἀνθοφόρον κήμιστρον τοῦ Αἰγαίου»· πᾶσαι δὲ τέρπουσι διαφόρως τὴν θάλασσαν τοῦ ποντοποροῦντος, οὐ μόνον αἱ ἀλιτεῖς τὰ παρὰ τὰς διὰ τῆς πλουσίας αὐτῶν καὶ σπαργώσης φυτείας, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπορρώγες αὐταὶ τὰς ακτὰς καὶ γυμνάς μόνον προβαίνουσαι κορυφὰς καὶ κατωφερείας ὁρέων, αἷται εἶναι αἱ πλείους, διὰ τοῦ πολυστήμονος αὐτῶν καὶ ἐκπληκτικῶς καὶ διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν ποικίλης τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου ἀντανάκλασεως. Ἐχουσι δὲ πᾶσαι αὐταὶ αἱ νῆσοι ὄρους ἢ ἀγυροβόλια, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πᾶσαι λιμένας καὶ μάλιστα ἐντελείς· διὸ ἐν Ἑλλάδι τοὐλάχιστον κυβέρνησας τε καὶ ὄντας σπουδαίοντες νὰ συμπληρώσωσι τοὺς ἀτελεῖς τῇ φύσει ὑπάρχοντας· τελεῖουσιν δὲ ἡ. μ. ε. ν. α. ς καὶ ἡ. μ. ε. ν. σ. κ. ο. ς ἔχουσι μόνον αἱ νῆσοι Ἀἴγιος [λ. Κουδιά ΝΔ, λ. Μούδος Ν, λ. Χάρος Δ], Λέσθος [λ. Σιγρίου ΒΔ, ὁ πάλαι Πυρραῖον εὐρίπος καὶ νῦν λ. Καλλονῆς Δ, λ. Ἰερὸς ΝΑ], Χίος [λ. Μαργαῖς Β, λ. Ἀλουνας, λ. Μέστας, λ. Μάττερος, λ. Φάνας Δ, λ. Καστροῦ καὶ ὁ πάντων κράτιστος λ. Κόλοκυθας Δ], αἱ ἐκ τῆς συστάδος τῶν Κερσεϊῶν νήσων Φοῦνοι [λ. Φοῦνοι ΒΔ], Σάμος [λ. Βαθὺ ΒΔ, λ. Τηγανίου ΝΑ], Πάτμος [λ. Μέρικα Δ, λ. Σάλλα Α], Λέρος [λ. Ἀρχάγγελος Β, λ. Λακκί ΔΝ], Κάλυμνος [λ. Καλὺμνου Ν, λ. Βαθὺ Α], Ἀστυπάλαια [λ. ἄγ. Ἀνδρέου ΒΔ, λ. Μαλτεζάνα καὶ Ἀστροπάλαια ΝΑ], Σύμη [λ. Σύμης ΒΑ], Χάλκη [λ. Χάλκης ΝΑ], Ῥόδος [λ. Ῥόδου ΒΑ κεινωμένος, Λίνδου Α], Κρήτη [λ. Σούδας ΒΑ, μέγιστος], Αἰγίλις [λ. Ποταμίς Β, λ. ἄγ. Γεωργίου Α], Μήλος [λ. Μήλου Β, μέγιστος], Φολέγανδρος [λ. Βαθὺ Δ], Σίρνος [λ. Βαθὺ ΔΝ, λ. Φάρος ΝΔ], Σέριφος [λ. Λειβάδι ΝΑ], Κύθνος [λ. Ἀπόκρουσις Δ, λ. ἄγ. Εἰρήνης ΒΑ], Κέως [λ. ἄγ. Νικολάου ΒΑ], Σύρος [λ. Ἐρμουπόλειος Α], Πάρος [λ. Νερούτης Β, Παροικίας Δ], Ἴος [λ. Ἴου Δ, ἀξιόλογος], Ἀνδρος [λ. Γαυρίου ΒΔ], Τήνος [λ. Πάνορμος ΒΑ], Μύκονος [λ. Πάνορμος Β], Ἀμοργός [λ. Βαθὺ ΒΔ, λ. ἄγ. Ἀννῆς ΒΑ]· καὶ δύο τῶν λιμένων τούτων, ὁ τῆς Μήλου καὶ ὁ κρητικὸς τῆς Σούδας, δύνανται νὰ περιλάβωσιν ἑκάτερος ἀνέτως ἅπαντα τὴν ἀγγλικὴν στόλον, πανταχόθεν ἐξουλαζίνοντες αὐτὴν καὶ παντάπασιν. Ἀριστον πρὸς ὁδηγίαν M. A. Francois Mer Méditerranée, instructions nautiques etc. Paris 1886.—Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου α) καθ' ἣν μὲν θέσιν ἔχουσι πρὸς ἄλλας ἐξ αὐτῶν διακρίνονται· ἔκπαλαι εἰς Κ. ο. κ. λ. α. δ. α. ς καὶ εἰς Σ. πορ. ἄ. δ. α. ς [ῥῆται τὰ ὀνόματα ταῦτα], ἀλλ' εἰσὶ καὶ τινες εἰς οὐδμίαν τῶν συστάδων τούτων καταλεγόμεναι, αἱ ἀκόλουθοι, Σπέτσαι, Ὑδρα, Πέρος, Σαλαμίς, Εὐβοία, Θάσος, Σαμοθράκη, Ἰμβρος, Ἀἴγιος, Ψαρά, Λέσθος, Χίος, Σάμος, Ῥόδος,

Κρήτη καὶ αἰτίς ἄλλῃ· β) καθ' ὅσον δὲ περικεῖνται τῇ Ἀσίᾳ ἢ τῇ Εὐρώπῃ καὶ φαίνονται ἀποσχίζεις αὐτῆς ἢ ἐκείνης διαστελλόμεναι εἰς ε. ὁ. ρ. ο. π. α. ἢ α. ς καὶ εἰς α. σ. ι. α. τ. ι. α. ς· καὶ εὐρωπαϊκαὶ μὲν εἶναι αἱ συνέχαι τῶν ὁρακίων ὁρέων Θάσος, Σαμοθράκη, Ἰμβρος, Ἀἴγιος, Ἀιστράτης [ῥῆται Ἀλόννητος], εἰτα δὲ τὰ περαιτέρω ἄρθρα τῶν ὁροστοιχιῶν τῆς ἑλληνικῆς ἡπείρου καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἀποσχισθείσης μεγάλου ὁρέου Εὐβοίας, τ. ε. αἱ β. ὁρ. αἱ Σποράδες μετὰ τῆς περὶ τὴν Σκύρον νήσου συστάδος, αἵτινες φέρονται ΒΑ πρὸς τὴν Χαλκιδικήν, καὶ αἱ Κυκλάδες, αἵτινες ἐκτείνονται ΝΑ εἰς τρεῖς στοιχοῦς ἀπὸ τοῦ Σουνίου καὶ τῆς Εὐβοίας πρὸς τὴν Κασίαν· ἀποτικά δὲ εἶναι αἱ εἰς τὸ σύστημα τοῦ Ταύρου ἀνήκουσαι νῆσοι τῆς ἀσιατικῆς παραλίας, Τένεδος, Λέσθος, Ψαρά, Χίος, Ἰκαρία, Σάμος, Πάτμος, Λέρος, Κάλυμνος, Κῶς, Νισύρος, Τήλος, Σύμη, Χάλκη, αἱ πλείους δηλαδὴ τῶν γ. σ. τ. ι. ο. ν. Σποράδων, εἰτα δὲ ἡ Ἰωνία ἥτις εἶναι ἡ ΝΔ τῆς μικρᾶς Ἀσίας συνέχεια ἢ δὲ ὁρενὴ Κρήτη εἶναι εὐρωπαϊκὴ γ) τέλος δὲ καθ' ὅσον πολιτικῶς ὑπάρχοντες εἰς τὴν τοῦρικήν αὐτοκρατορίαν ἢ εἰς τὸ ἑλληνικὸν βασιλεῖον διήρηνται εἰς ἐ. λ. ἡ. ν. ι. α. ς καὶ εἰς τ. ο. ρ. κ. ι. α. ς, αἵτινες τελευταῖαι, ὅπ' ἐλλήνων πᾶσιν οἰκουμέναι, εἶναι τότε νῦν ἔχον αἱ ἐξῆς, Θάσος, Σαμοθράκη, Ἰμβρος, Ἀἴγιος, Τένεδος, Λέσθος, Ψαρά, Χίος, Ἰκαρία, Σάμος, Πάτμος, Ἀἴγιος, Λέρος, Κάλυμνος, Κῶς, Σύμη, Τήλος, Χάλκη, Ῥόδος, Κάρπαθος, Κασός, Καραβούσα, Σούδα, Στκαῖδα, Ἀδελφοί, Πλάκα, — Ὡς δὲ ἐδάξουσι σύστασις καὶ οὐτὸ καὶ ζῶα πασῶν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ τῶν περιεπεμένων ἡπείρων, οὕτως καὶ αἱ πολιτικαὶ αὐτῶν περιπέτεται ἡκροῦσθαι τὰς περιπετείας τῆς μ. Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τοῦ 475 π. Χ. μέχρι τῆς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχης (405 π. Χ.) ἐξουσιώθη καὶ ἐκ τῶν ὀλολασσοκρατούσων Ἀθηναίων, εἰτα δ' ἐκ τῆς Σπάρτης καὶ αὐθις ἀπὸ τοῦ 370 π. Χ. ἐκ τῶν Ἀθηναίων, αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου προσηρτήθησαν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην (338 π. Χ.) εἰς τὴν Μακεδονίαν· καὶ ὑπερῶν ὑπέκυψαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μετὰ τὴν μ. Ἀλέξανδρον ἐπικρατειῶν τῶν διαδόχων αὐτοῦ εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν. Μετὰ δὲ τὸν διχασμὸν τῆς ῥωμ. αὐτοκρατορίας (395 μ. Χ.) περιήλθον εἰς τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς τμήμα καὶ παρέμειναν ἔκτοτε εἰς τὴν ἐξ αὐτοῦ συγκροτηθεῖσαν Ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν μέχρι τῆς Δ' σταυροφορίας. Τότε δὲ ἐνετέρος Μαρκοῦ Σανούδος κατεκτήθησαν τῇ 1.207 τὰς νήσους Νάξος, Πάρος, Ὀλβιον, Θήρος, Ἀναφον, Κίμωλον, Μήλον, Σίρνον, Φολέγανδρον καὶ ἄλλας τινάς, ὑποτελὲς δὲ γενόμενος εἰς τὴν ἐν Κ/πόλει ἱδρυθεῖσαν φραγκικὴν αὐτοκρατορίαν, προσέλαβεν τῇ 1.210 τὴν προσήγορίαν δουκὸς τοῦ Αἰγαίου πέλαγους ἢ τῶν δού-

κατηρίων [ζήτηι Δουκανήσια]. Οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Σανταίου ἤρξαν τῶν πλείστων τούτων τῶν νήσων μέχρι τοῦ 1.383, προσκυρομένου δούλου τῆς Ναῦου τὴν δὲ δυναστείαν αὐτοῦ διεξέχετο ἔκτοτε ἡ τῶν Κρίσπης. Ἡ δὲ γενάρχη, Φραγκίσκος Κρίσπης, λοιμάρδης τὸ γένος, δυναστὴς δὲ Μήλου καὶ συγγενὴς ἐξ ἀρχιεπισκόπου σκουδικοῦ οἴκου, ἐπανέστη τότε καὶ αὐτοῦ καὶ ἀφῆρπας τὴν κυριαρχίαν. Αὕτη δὲ ἡ νέα δυναστεία διετήρησε τὰς ἐαυτῆς νήσους μέχρις ἔτους 6 σουλτάνος τῶν τούρκων Σελίμης δ' Β'. συνέλαβε δέσμιον τῇ 1.566 τὸν τελευταῖον δούκα Ἰωάννην Δ', Κρίσπην καὶ ἐδωκεν αὐτὰς εἰς τὸν σουλτάνον Ἰωάννην Μικρούε, τραπεζίτην τῆς ὑψηλῆς Πύλης, ὅστις ἔκτοτε ἐγένετο δούξ τῆς Ναῦου καὶ τῶν Κυκλάδων, ἐπικαλούμενος Δῶν Ἰωσήφ Ναῦης. Μετὰ δὲ τὴν θάνατον καὶ τοῦ ἐδραίου τούτου θανάτου, συμβάντα τῇ 1.619, αἱ νῆσαι αὐταὶ συνήρθον τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ὑπὸ πολιτεύματι ἡμιτάτου καὶ παρέμειναν ἀδιαλείπτως εἰς αὐτὴν μέχρι τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ὅποτε ἐξεχωρήθησαν εἰς αὐτὸ αἱ βόρειαι Σποράδες καὶ αἱ Κυκλάδες καὶ αἱ λοιπαὶ τοῖς παραλίοις αὐτοῦ τοῖς ἀνατολικοῖς παρεμειναι. Πλείονα περὶ τούτων τῶν νήσων, εἴτε δὲ καὶ τὰ συμβάντα εἰς τὰς λοιπὰς τοῦ Αἰγαίου, ζήτηι ἐν τῇ οἰκίᾳ περὶ ἐκάστης ἁφῆρας κατ' ὄνομα.

Ὁ πυθμὴν ἑλθον σχεδὸν τοῦ Αἰγαίου ὁμοιάζει πρὸς πολυτομον ὀρενὴν χώραν, ἥς κοιλὰδες μὲν καὶ αὐλῶνες καὶ λάκκοι εἶναι πεπληρωμένα ὑδάτιν, αἱ δὲ κορυφαὶ προέχουσι τούτων ὡς νῆσοι. Ἐνιαχοῦ τοῦ πελάγους τούτου αἱ ἀσφαλεῖς ἀγυαὶ τῶν βαθύων ὑδάτων εἶναι οὕτω λαβυρινθώδεις, ὥστε ἡ δεξιότης τοῦ πηλοῦχοῦ πρὸς εὐστοχον οἰκονομοσίαν τοῦ πλοίου πρέπει νὰ ᾔται μεγάλη καὶ πάλιν ἐν τρικυμίᾳ ἀποβαίνει πολλὰκις ἀνεπαρκής· ἀλλ' ἐν γένει ὁ πλοῦς ἐν τῷ Ἀ. εἶναι εὐχερὴς καὶ εὐχάριστος. Δὲν εἶναι δὲ μικρὸν τὸ βάθος αὐτοῦ παρὰ τὰ πλείστα παράλια καὶ ἀνὰ μέσον τῶν νήσων· διότι ἐν Πειραιεὶ μὲν εἶναι 8,5—17 μ., ἐν δὲ τῇ εὐβοϊκῇ κόλπῳ ἡ μάλλον αὐλῶνι ὑπὸ τῇ ὄρει τῆς Εὐβοίας Τελεθρίῳ καὶ εἰς ἀπόστασιν 950 μ. ἀπὸ τῆς παραλίας εἶναι μέτρον τῶν 400 μ., εἴτε δὲ περαιτέρω παρὰ τὰς ἀσπορῶνας τοῦ Ἀθῶα κλιτὺς εἰς ἀπόστασιν 800 μ. εἰς αὐτῶν εἶναι 150—180 μ., καὶ τέλος ἐγγὺς τὸν νήσον, πλησίον τῆς παραλίας, πολλὰκις βολιδασκοπῶν τις εἰς βάθος 230—270 μ. δὲν εὐρίσκει τὸν πυθμὲνα. Παλιόροια ἐν τῇ Αἰγαίῳ ἐνιαχοῦ μόνον γίνονται, εὐθελότερα δ' ἐν τῇ Εὐβοίᾳ, ἐνθα διαφορά ἀνωφώτως τῆς ἐπιφανείας εἰς 0,6 μ., ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ καὶ ἀλλοχοῦ διὰ τῆς ἐπενεργείας τοπικῶν θαλάσσιων ρευμάτων καὶ πνοῶν τῶν ἀνέμων. Τὰ δὲ θαλάσσια ρεύματα, τὰ παραρρέοντα τὰ παράλια, διευκολύνουσι τὸν ἐν τοῖς περὶ τοὺς καὶ τοῖς κόλποις διάπλουν. Τὸ μέγα

καὶ ἀένανον ρεῦμα, ὅπερ κατέρχεται διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου ἀπὸ τοῦ Εὐβοίου εἰς τὸ Αἰγαῖον, ἀπὸ τῆς πολυδεγμένης ἐκείνης ποταμῶν μεγάλων δεξαμενῆς εἰς τὸ ὑπὸ ἰσχυτέρων ποταμῶν τρεφόμενον τούτῳ πέλαγος, διακλαδύεται μὲν εἰς ἀναριθμητὰ μικρότερα ρεύματα ἕνεκα τῶν πολλῶν νήσων, προβλήτων ἀκρωτηρίων καὶ εἰσερχόντων βαθύων κόλπων, διατρεῖ ὅμως πάντοτε τὴν κυρίαν αὐτοῦ πρὸς Ν διέσθυσιν καὶ συναντᾶται μετὰ τοῦ μεγάλου ρεύματος τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ὅπερ διευθυνόμενον ἀνὰ τὰ μεσημερινὰ τῆς μ. Ἀσίας παράλια πρὸς Δ ὁρακίς ἐν τῇ Αἰγαίῳ ἐπικρατεῖ ὁ ΒΑ ἄνεμος, καταφέρειται· βαρύνει διὰ τοῦ μεταξὺ ῥόδου καὶ τῆς ἡπείρου αὐλῶνος ὡς τὸ ἀκάλυκτον ὕψος τοῦ ποταμοῦ, οὕτως καθέλκον τῆς περραμένης κοίτης τὰς κλεισιάδας. Οἱ ἄνεμοι ἐν τῇ Αἰγαίῳ ἔχουσι σχεδὸν κανονικὴν τὴν πνοὴν καὶ σπανίως μόνον αὐξάνουσιν εἰς ἐλαθρίους τυφώνας. Μόνον δὲ κατὰ τὴν βραχυταίναν τοῦ χειμῶνος ὥραν καιρὸς καὶ ἄνεμοι φέρονται εὐμετάβολοι. καὶ ἐπὶ αὕτῃ παρέλθῃ, κανονίζεται πάλιν ἡ πορὰ ἀμφοτέρων κατὰ κανόνας σχεδὸν σταθερούς. Ὅταν μὴν κατ' ἔτος ἐπικρατεῖ ὁ ΒΑ ἄνεμος (καικίας), ἀναπληρούμενος κατὰ διαλείματα ὑπὸ τοῦ Β καὶ τοῦ ΒΔ (ἀργεστοῦ). Οἱ δὲ τ ἡ σ ἰ α ἰ ἄνεμοι οὗτοι ἐγείρονται πᾶσαν προῖαν ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς ὁρμηκῆς παραλίας καὶ διαπνέουσι τὴν ἡμέραν ἅπαν τὸ πολύνησον τούτῳ πέλαγος· εἶναι δὲ αὐχμηροὶ καὶ προσεῖτε αἰθριγενεῖται καὶ ὑγιστοί, διότι ἀραιοῦσι τοὺς περὶ τὴν γῆν ἄτμους, μάλιστα δὲ τὸν πεπυκνωμένον ἄερα, καὶ ἀποεξερρανοῦσι τὴν νοσηρόντα ὑγρασίαν εἰς τὰς κοιλιάδας. Καὶ ἐπιπνέουσι μὲν πολλὰκις ἐδδομάδας ἑλας σφοδρότατοι μὲν ὄρμης καταγίγδους, ἀλλ' εἶναι διὰ τὴν εὐρυθμίαν ἀκίνδυνοι, δυναμένοι μάλιστα τοῦ ναυτιλλομένου οὐ μόνον εὐκόλως νὰ διακρίνῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν 150 χλμ. διὰ τὴν διασφάνειαν τοῦ ἄερος, ἀλλὰ καὶ ῥαδίως νὰ καταπλεύσῃ εἰς θάυλον διὰ τὸ πλῆθος τῶν περιειμένων ἀσφαλῶν ἀγκυροβολίων. Δύσχετος δὲ τοῦ ἡλίου, οἱ ἐτήσια κοπάζουσιν, ἡ δὲ θαλάσσια καθίσταται λειοκύμων, ἄλλ' ὅτε καὶ κύματα κατ' ἐλίγον λυγῶσι καὶ ἐγείρεται λεληθῶς ὁ ἥρεμος ἐκείνος ἐσπερίος ἄνεμος, ὁ νῦν μὲν ἐ μ δ ἄ τ η ς, ζέφυρος δὲ τὸ πάλαι καλούμενος, ὁ ἄεσις πρὸς καὶ μαλακὸς καὶ εὐεργετικὸς καὶ διὰ τοῦτο ἄεσις ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ὁμνηθεὶς καὶ ὁνομαζόμενος. Ἐξερραμένου δὲ τοῦ ἀντιπνέου τούτου ἀνέμου, οἱ λοιποὶ νότιοι ἄνεμοι εἶναι πάντες καὶ ἐν αὐτῇ τῇ θέρῃ δυσάρεστοι διὰ τὰ ἀτταθῆς αὐτῶν καὶ ἀρχιπροσφάν· ἀλλ' εὐτυχίως εἶναι ὀλιγοχρόνιοι. Κατὰ δὲ τὰς ἰσημερίας ἐπιπνέουσι ΝΑ καὶ ΝΑ ἄνεμοι βιαιότατοι. Ἀλλὰ πολλὰ αὐτῶν φοβερώτεραι εἶναι αἱ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀπὸ βορρᾶ καταγίγδους, αἵτινες, ὑπὸ νεφῶν πυκνῶν καὶ κασιγμένων προαγγαλλόμεναι, ἐκρήγνυνται μετὰ

πολλῆς λαίλαπτος τυφωνοειδούς, συνεπαγόμε-
ναι φλογοράς αστραπῆς καὶ σμερδαλέους κε-
ραυνούς, ἐνίοτε δὲ καὶ χιόνα καὶ χάλαζαν. Ἡ
ἐν τῇ ὀρίζοντι ὁμίᾳ ἐμφανιστὶς τῶν πετρινῶν τῶν
ἀποξηρμητικῶν καὶ ἡ ἐν τῇ πελάγει διάνηξις
τῶν ἀγγέλων ἐκείνων τῶν θύνων, αἱ τινες ἀνα-
κάμπουσι καθ' ὥριμένους ὥρας τοῦ ἔτους εἰς
τὸ Αἶγαλον, ἀσπάζοιτο ἡμετέρεα οἰανοὶ εἰς τὸν
καυτελλόμενον, καθηγουράουσιν αὐτὸν καὶ ἐκ-
τοτε ρυθμίζουσι τὰς νύκτας τὸ ἔργον τοῦ περι-
λαμπεῖς οἱ ἀστέρες, ἀνατέλλοντες καὶ δύον-
τες ὑπ' οὐρανὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνέστηλόν.
—Οἱ ἰχθύες τοῦ πελάγους τούτου εἶναι πολλοὶ
καὶ ποικίλοι, ἀνέκαθεν δὲ εὐάρεστον ὄθον εἰς
τούς περιουκούντας, διὸ καὶ διετήρησαν οἱ
πλείστοι, καὶ τοι παρεφθαρμένον, τ' ἀρχαῖον
ὄνυμα. Ὀνὲ δλίγοι δὲ τῶν περὶ τὸ Αἶγαλον
ἔωσιν ἀπὸ τῆς ἀλυσίας, ἀγρευόντες ἐκ τῶν
περιουκίως ἐπαναρχομένων εἰς τὰ παράλια
πρὸς ἀπέβαιον τῶν ὠνῶν τῶν ἰχθύων (περα-
στικά ψάρια), — οἷα εἶναι οἱ θύννοι (μαϊντικὸ
ψάρι), οἱ σαρδαί, οἱ σκόμβροι, οἱ κολοιοί, τὰ
σαυρίδια, ἡ πηλαμῆς καὶ ἐνιχχοῦ τὰ χρογάνια
(holones), — καὶ ἐκ τῶν εὐδέποτε ἀπομακρυ-
νομένων αὐτῶν, οἷα εἶναι οἱ παντοειδείς κέ-
φαλοι, αἱ ὀρίσσαι, αἱ συναγρίδες, τὰ γουράρια
ἡ λίτσαι, αἱ βουπαι (βόκς, βῶς:), αἱ σάλπαι,
τὰ σαγγίρια, τὰ λαβρινια, τὰ μπαμπούνια, αἱ
τριγλαί, τὰ μελανούρια, αἱ τοιπούραι, οἱ λί-
χνοι, τὰ λαβράκια, αἱ περκαί, οἱ ὀροῖ, οἱ σαρ-
γοί, οἱ σπάρροι, οἱ σκάρροι, οἱ σκαρμῆ, οἱ σκα-
θροί, οἱ λούτσοι, οἱ μπακαλιέροι, τὰ καλκά-
νια, τὰ πετρόψαρα, τὰ χελιδονόψαρα, τὰ σκυ-
λόψαρα, τὰ Χριστόψαρα ἡ Σκνιπέροισι, ἡ μύ-
ραινα, οἱ γαλιεῖ, τὰ σελάχια, αἱ αθερίνες, αἱ
σμυρίδες κ. ἄ. δ., ὧν 170 εἶδη γινώστα μέχρι
τοῦ 1858. Ἀλλὰ καὶ δειλίνες ἀπαντῶσιν ἐν τῇ
Αἰγαίῳ καὶ ζυγαίαι καὶ κροχαίαι καὶ πρή-
στεις καὶ λείοντες καὶ ἄλλα κήτη τοιαῦτα.
Πλείστα δὲ εἶναι καὶ τὰ μαλάκια καὶ τὰ ὀστρα-
κόδεσμα, οἷα τὰ ὀκταπόδια, τὰ καλαμάρια, αἱ
σηταί, τὰ ὀστρεῖδια, τὰ μύδια, τὰ χάδαρα, αἱ
πῖναι, τὰ κτένια, τὰ κυδώνια, οἱ σουλήνες, οἱ
ἀστακοί, οἱ κάρabet, οἱ κάμμοροι, οἱ καρκίνοι,
τὰ καβούρια, αἱ καραβίδες, αἱ γαρίδες, οἱ πύ-
γουροι κ. ἄ. δ. Τὴν ἄγραν τῶν οἱ ἀλυσίς ἀνα-
λίσκουσι κατὰ τὸ πλεῖστον νοπήν· δλίγην δὲ
σχετικῶς ἐξάγουσι συνεσκευασμένην εἰς τὸ ἐμ-
πόριον καὶ ταυτην μόλις ἐπαρκοῦσαν εἰς τὴν
ἐπιχωρίον κατανάλωσιν. Ἐν Αἰνῇ διασκευά-
ζουσι κεφαλόπουλα (μύζους) καὶ πνιστιά,
τὰ καλούμενα [Δί]ν ἡ τικα, ὡσαύτως δὲ καὶ
ἐν Μετολογίῳ, ἐνθα καλοῦσι ταῦτα γά-
στρουε, καὶ ἐνθα συσκευάζουσιν ἐπὶ τοὺς
σπάρους καπνιστούς, παστιά δὲ ἡ ἀλυστία-
στὰ τὰς παππαλίνας καὶ ἄλλους ἰχθύς, ἐπὶ
πᾶσι δὲ, ὡς περ καὶ ἀλλαχοῦ, τοὺς ἐγγέλους
ἐν Σμύρῃ δὲ τὰς γαρίδας ξυδάττας· ἐν
Χαλκίδι δ' ἀποξηραίνουσιν ὑπὸ τῇ ἡλίῳ μπαρ-
μπούνια καὶ ἄλλους ἰχθύς, καλοῦντες ταῦτα

ψάρια [ἡ] λυστία, ἐπὶ δὲ καὶ μαλάκια
τινα, ὅπερ ποιοῦσι καὶ ἀλλαχοῦ, ὀκταπόδια
καὶ σηταί καὶ οὐράς αστακῶν, ἐκθρόνους
ταῦτα καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἐμ-
πόριον ἀξιολογώτερον εἶναι τὰ ἐν τῇ Εὐβοίᾳ
κόλπῳ ἀλιευόμενα καὶ ἀλίπαστα εἰς αὐτὴν ἐκ-
δόμενα μάλιστα ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Χαλ-
κίδος καὶ τῶν Ὀρεῶν παρὰ τὴν ἀλυσίαν καὶ
χάψια [μοῦ 1.000—5.000 βαρέλια κατὰ
τὴν τοῦ ἔτους θαψίλειαν] καὶ τινες φρίττοι
ἢ σαρδελιοράναι καὶ κολοιοί, ἐπὶ δὲ μαλά-
κων αἱ σαρδέλλαι, αἱ ἀλιευόμεναι ἐν τῇ Τρι-
μιζῷ κόλπῳ καὶ τῇ μυρῇ τοῦ Θερμαϊκοῦ, αἱ
πλείονες καὶ ἡδύταται [σαρδέλλαι Σμύρνης καὶ
Θεσσαλονίκης]. Ἀλλ' ἐν γένει πόσον ὑπολη-
πταί ἐπὶ ἡ βιοτεχνικὴ περὶ τὸ Αἶγαλον ὁρμη-
συρία, ὥστε ἐν τῇ Ἑλληνικῇ βασιλείᾳ, ὅπου
τὰ τῆς ἀλυσίας εἶναι ἄμεινον συνεταχόμενα ἢ ἐν
Τουρκίᾳ, δὲν ἀπολαμβάνει ἐτησίως τὸ δημόσιον
ἐκμισθοῦν τὰ ἰχθυοτροφεία, ὧν ἔχει αὐτὸ μόνον
τὴν κυριότητα καὶ 84 ἑλὰ ἐν ἐνεργείᾳ, εἰρη 300,
000 ὄγραμμων κατὰ μέτρον ὅρου, οὐδ' ὑπάρχει ἐν
Ἑλλάδι οὐδὲ ἐν ἄστικόν, καράβιον κ. τ. τ.
ζωογρεῖον, εἰ καὶ πλήθουσι μὲν οὗτοι περὶ τινὰς
νήσους, οἷον Σκύρον, Πεπάρηθον, Σιάθον
Αἰγίναν, Ἰδρον, Σπέτσας κ. τ. λ., εἶναι δὲ
πανταχοῦ περιζήτητοι. Οὐδὲν ἥττον ἐπικερδέ-
ται, ἀλλὰ πλήρως κινδυνύνει κλάδος αὐτῆς, ἡ
σπογγαλιεῖα, ἀνεπτύχθη ἤδη ἀρκούντως
τὴν εὐτολμίαν τῶν ἡμετέρων θαλασσογυγῶν,
καὶ ὅ' ἀναπτύχθη ἐπὶ μάλλον, ὅτε ὑπὸ μόνον
τῶν ἑλλήνων καλλιεργούμενος καθ' ἅπασαν
τὴν μεσόγειον. Σπόνγαι μὲν αὐξάνουσι μάλι-
στα περὶ τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐν
τῇ Εὐβοίᾳ καὶ τῇ Σαρωνικῇ καὶ τῇ Ἀργον-
λικῇ κόλπῳ, ἐπὶ δὲ περὶ τὰς νήσους Πάρου,
Νάξου, Κρήτην, Κῶν, Κάρπαθον καὶ περὶ τὰ
ΝΔ παράλια τῆς μικρῆς Ἀσίας, καὶ ἐκτὸς
τοῦ Αἰγαίου, σχεδὸν καθ' ἅπασαν τὴν ἀρκτι-
κὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς ἀλιεῦσαι δὲ αὐ-
τοὺς ἐκείθεν μὲν τοῦ Αἰγαίου οἱ κάσιοι, οἱ
καρπάθιοι, οἱ ἀστυπαλαιεῖς, οἱ γαλκιοί, οἱ
συμαῖοι, οἱ κήροι, οἱ καλύμνιοι κ. ἄ. δ., ἐντεῦ-
θεν δὲ πέντε τόπων μὲν οἱ κάσιοι, Αἰγι-
νης, Ἰδρας, Ἐρμιόνης, Κρανιδίου, Τρικερῶν,
καὶ δρέπουσιν αὐτοὺς ἄλλοι μὲν δι' ἀρχαίης,
ἄλλοι δὲ καταδύμενοι γυμνοὶ ἢ μετὰ περιδω-
λαίου τινός, ὅπερ καλεῖται δυτόσακκος, ἐπὶ δὲ
ἀνελλιγνίτως καὶ σκάφανδρον (scaphandre).
Ἐντεῦθεν εἰς τοὺς εἰρημένους πέντε λιμένας
τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου ὑπάρχουσι 540 μὲν
πλοῖα, φέροντα ἀρχαίης καὶ γυμνοδύτας, 183
δὲ φέροντα σκακιδύτας. Καὶ οἱ μὲν ἀρχαίη-
ροι σπογγαλιεῖς δὲν ἐξέρχονται τοῦ Αἰγαίου,
οἱ δὲ σκακιδύται ἀλιεῦσαι τοὐναντίον οἱ πλεί-
στοι κατὰ τὰ παράλια τῆς Τυνησίας καὶ τῆς
Τριπολιτιδῆς, ὅπου οἱ ἄριστοι σπόνγροι τῆς Βομά-
δας καὶ τῆς Ματρούχης, τρεῖς ὅλους μῆνας
αὐτοὶ κατ' ἔτος ἀποδημούντες, καὶ οἱ γυμνο-
δύται πορεύονται πανταχοῦ, ἀλιεῦντες κατὰ

πρὸς τὴν ἐκείνην τὴν ἐν βορῇ μεγάλην ὑπάρχοντα σπηλαιοῦ, τοὺς κάτω τῶν 12 μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφ. τῆς θαλάσσης, οὓς δὲν δύνανται οἱ σκακιοῦται νὰ φθάσωσιν, ἀνευ βεβαίου κινδύνου ἐξ ἀσφύγιας. Οὕτως οἱ κάλλιπτοι σπύγγαι, οἱ λεπτότατοι τὴν ὕψην καὶ τὸ σχῆμα κομψόταται. Ἐξάγονται ὑπὸ τῶν γυμνοδύτων καὶ ἀρχαιοφρονων τούναντιον δὲ οἱ δοκίμους, οἱ χονδροεῖς καὶ μεγάλονύκταροι, παρὰδίδονται εἰς τὸ ἑμπόριον ὑπὸ τῶν σκακιοδύτων. Σπύγγαι τοῦ Αἰγαίου, φέροντες τὰ πρωτεῖα ἐν γένει μετὰ τοὺς τῆς Βορέας καὶ τῆς Μακροῦς, εἶναι οἱ μεγάλοι τῆς Κρήτης καὶ οἱ λεπτοεῖς πολλῶν παραλίων τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Κατὰ τὸν κ. Ν. Ἀποστολίδην [La Roche on Grèce, Athènes 1883] ἡ σπογγολογία παρέσχε κέρδη τῷ 1882 εἰς τοὺς ἀλλοῖς τοῦ Ἑλλ. βας. 2,400,000 δραχμῶν ἐν ὅλῳ, εἰς τοὺς ἐξ Αἰγίνης 670,000, εἰς τοὺς ἐξ Ἰθάκης 1,800,000, εἰς τοὺς ἐκ Κρανιδίου 300,000, εἰς τοὺς ἐξ Ἐρμιόνης 250,000, εἰς τοὺς ἐκ Τρικερῶν 100,000, ποσά ἀληθῶς ἀξιώλογα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφεὰ ἡ ἄλεια ἐν γένει ἀπησχόλησε τῷ 1883 ἐκ τῶν πρὸς τὸ Αἰγαῖον τετρακμήνων παραλίων τοῦ Ἑλλ. βας. 1,232 ἐν ὅλῳ ἀλιευτικῇ πλοῖα, χωρητικότητος 4,325 τόνων, ἔχοντα ἄνδρας 4,041, προσθέτοντες εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν λοιπῶν τοῦ βασιλείου λιμένων, τῶν ἐκτὸς τοῦ Αἰγαίου, 463 πλοῖα, χωρητικότητος 1,415 τόνων, φέροντα ἄνδρας 1,420, ὅα ἴδωμεν καὶ ἐκ τούτου ὅτι ἡ ὅλη ἀλιευτικὴ δύναμις τῆς Ἑλλάδος, συνισταμένη ἐκ 1,695 πλοίων, χωρ. 5,740, τόνων καὶ 5,000 ἀνδρῶν, δὲν εἶναι ἔτι οἷα ἡδύνατο ὄντως νὰ ᾔηται διὰ τὴν ἀφθοῖαν καὶ τὸ περιζήτητον τῶν ἰχθύων, ἐκν ἀρκούντως ὑπερέφετο ὑπὸ τῆς ἀλιευτικῆς βιομηχανίας. Εἶναι δὲ αὐτόδηλον ὅτι αὕτη ὑπολείπεται ἔτι μᾶλλον εἰς τὰ λοιπὰ περίε τοῦ Αἰγαίου παραλία [Th. de Helderich, La Faune de Grèce, Athènes 1878. Bours. Erhard. Bory de Saint-Vincent].

Ἐπὶ πᾶσι περὶ τῶν διαφορῶν ἐπικλήσεων τοῦ πέλαγους τούτου παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς. 1. Ἡ ἑλληνικὴν ὄνομα Αἰγαῖον, ἐξυπακουσμένου τοῦ πέλαγος, εἶναι ἀρχαῖοτατον καὶ παρῆγον τοῦτο οἱ παλαιοὶ ἄλλοι μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως Αἰγαῖς, ἀρχ. ὄνομ. τῆς Κάρου, ἢ ἀπὸ τινος βασιλίδος τῶν Ἀμαζόνων Αἰγαῖς, ἢ ἀπὸ τῆς Περικανίας αἰγῆς, ἢ ἀπὸ αὐτὸ φεβθέντος Αἰγῆος. τοῦ ἀρχ. βας. τοῦ εἰς αὐτὸν πατρός τοῦ Θητίους ἄλλοι δὲ, καὶ πιθανότερον οὗτοι, διὰ τὰ οἰδαλέα κύματα αὐτοῦ παρὰ τὸ αἶσσω, κινεῖται ὀρμητικῶς καὶ βιαίως, θοὴν αἶψ, αἶψας (=τὰ μεγάλα κύματα ἐν τῇ συνθηαί. Σουδαί), αἰγαῖον τῶν δὲ νεωτέρων ἐτυμολόγων εἰσὶν αἱ βοεάζοντες καὶ ὅτι παρήχθη τὸ ὄνομα ἐκ φοινικικῆς τινος λέξεως. 2. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλεσαν αὐτὸ κατὰ τὸ ἑλληνικὸν Aegeum

mare. 3. Ἐκ τοῦ Αἰγαίου πέλαγος προέκυψε παρὰ φράγμοις κατὰ τὸν μετάνηνα διὰ βαθυμικίας περαφθορῆς [Aegeopelago, Agiopolago, Azopolago, Arciopolago] τὸ ὄνομα Ἀρχιπέλαγος, ὅπερ ὑπὸ τὸν τύπον Arcipelago ἐμφαίνεται τὸ πρῶτον ἐν τῇ κειμένῃ συνθήκῃ τινός, συνομολογηθείσης τῇ 30 ἰουνίου 1268 ὑπὸ τοῦ Ἑλλ. αὐτοκρ. Μιχαῆλ Παλαιολόγου καὶ τῆς Ἑνετικῆς δημοκρατίας [ἐξοχ. Tafel und Thomas, Urkunden zur älteren Handels- und Staatsgeschichte der Rep. Venedig, Wien 1856—57. Τόμ. III. σελ. 96 καὶ πρὸλ. C. Hopf ἐν τῇ ὑπὸ Ersch und Gruber, Gen. ἐγκυκλοπ. S. I. B. 85. σελ. 263], καὶ δι' οὗ οἱ φράγμοι ὠνέμαζον, ἐπὶ δὲ καὶ οὖν ὀνομαζοῦσι τὸ Αἰγαῖον εἴτα δὲ καὶ ὡς ἐπιστημονικὸν αὐτὸ μεταχειρίζομενοι τὸ ἔχον ἐν τῷ ὄνομα καλῶνται ἀρχιπέλαγος α) πᾶν πέλαγος πολλὰς ἔχον νήσους καὶ β) πᾶσαν ἐν πελάγει πολλῶν νήσων συστάδα [ἔφηται Ἀρχιπέλαγος. 1. Οἱ Τοῦρκοι καλοῦσι τὸ Αἰγαῖον Ἀνεμὶς, δηλαδὴ Ἀνεμὴν θάλασσαν, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸν ταραχιδέστερον αὐτοῦ Εὐξείνιον πόντον, ὃν ὀνομαζοῦσι Καρὰ-Δενίς, καθ' ἃ καὶ οἱ Ῥώσοι Τσερνόγε Μόρε, δηλαδὴ Μαύρην θάλασσαν. [N. Σ.]

Αἰγαῖον ὄνομα τοῦ νομοῦ Εὐβοίας τῆς ἐπαρχίας Χαλκίδος, ἔχον κατ. 3830 τῷ 1879 ὀνομασθεῖς αὐτῶς ἀπὸ τῆς ἀρχαίας εὐβοϊκῆς πόλεως (βλ. Αἰγαῖ 1.) Εἰς τὸν ὄμιον τοῦτον ὑπάρχονται τὰ ἑξῆς χωρία: Λίμνη (Ἰθρα). Ἀγριανάκος, Ἅγιος Βασίλειος, Δαμιά, Δρυμνίνας, Καλαμοῦδι, Κεχριαῖς, Κούλουρος, Κουρκουλάς, Μανδανικά, Μαρούλι, Παλαισιχώριον, Ροβιαῖς καὶ Σκιπαλή. Προϊόντα δημ. καρποί, σπορία, οἶνος, ἔλαιον, μέταξα, μελι, κηρίον, ῥητινὴ, τυρὸς καὶ βούτυρον.

Αἰγαῖον. Ἐκατόγχειρ. Καθ' Ὀμηρον (Ιλ. Α. 396 κέ.) ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν θεῶν Βριάρειος, καὶ ἦν ισχυρότερος τοῦ πατρός αὐτοῦ (πατέρα δ' αὐτοῦ πιθανῶς ἐννοεῖ δ' Ὀμ. τὸν Ποσειδῶνα). ὅτε ἡ Ἥρα καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἤθελον νὰ θέσωσι τὸν Δία, ἐκλέξουν ἢ Θέτις εἰς Ὀλυμπόν τὸν Αἰγαῖον, φεβθέντες δ' οἱ θεοὶ τὴν ἰσχύϊν αὐτοῦ οὐδὲν ἐπραξαν. Κατὰ τὴν Θεογονίαν τοῦ Ἡσιόδου, οἱ τρεῖς Ἐκατόγχειρες ἦσαν υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, φοβούμενος δὲ τὴν ἰσχύϊν αὐτῶν ὁ πατήρ θῆσας ἀπέκρυψεν ἐν τῷ κευθμῶνι τῆς γῆς, ὅπως ἀνῆγαγεν αὐτοὺς ὁ Ζεὺς, ὅστις νικῆσαι τῇ βοηθείᾳ αὐτῶν καὶ καθείρξας ἐν τῷ Ταρταρῷ τοὺς Τιτάνες κατέστησε φύλακας τούτων τοὺς Ἐκατόγχειρας. Κατ' ἄλλο παρὲνθετον χωρίον τῆς Θεογονίας (815-9) οἱ Ἐκατόγχειρες οἰκοῦσιν εἰς τὰ βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ (ἐπ' Ὠκεανῶσι θεμέλλοις), ἐποίησε δὲ τὸν Βριάρειον γαμβρὸν τοῦ Ποσειδῶν, δούς αὐτῷ εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Κυμοπόλειαν. — Ἀν-

τίθεται τούτοις εἶναι οἱ παρὰ τισι συγγραφεῦσι φερόμενοι μῦθοι, καθ' οὓς ὁ Αἰ. ἦν Τίταν, ἢ Γίγας ἢ συνεμάχαι τοῖς Τίτασι. (M. Mayer, Die Giganten. Berlin, 1887 σ. 210 κ.ε.).

Ὁ Αἰ., ὡς καὶ ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐμφαίνει (ἐκ τῆς βίβλ. αἰγ., ἐξ ἧς αἰγιαλός, αἶγες, τὰ μεγάλα κλύματα κλπ.), εἶναι προσωποποιία τῆς θαλάσσης, τῆς περιβαλλούσης διὰ πολυαριθμίων βραχίωνων τὰς νήσους καὶ διὰ κόλπων καὶ ὄρμων εἰσχωρούσης εἰς τὰς ἡπείρους. "Ὅθεν καὶ συνταυτίζεται μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις καὶ Αἰγαίων καὶ Αἰγάδας ἐπωνυμάζεται. Εὐεξήγητοι δὲ καθίστανται οὕτω καὶ οἱ πλείστοι τῶν ἄλλων περὶ αὐτοῦ μύθων, ὅποιοι οἱ λέγοντες αὐτὸν υἱὸν τῆς Γῆς καὶ τοῦ Πόντου, ἢ τοῦ Ποσειδῶνος, ἢ τῆς θαλάσσης, ἢ θαλάσσιον Ὄφρειν, ἢ αὐρέτην τῆς νῆος, ἢ κραταῖον βασιλεῖα τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Κυκλάδων κλπ. [Π.]

Αἰγιάλεως ὄρος τῆς Ἀττικῆς, κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην ἡ χαμηλὴ σειρὰ ἡ συνδεομένη μετὰ τῆς Πάρνηθος καὶ χωρίζουσα τὸ Ἀθηναϊκὸν πεδὶον ἀπὸ τοῦ τῆς Ἑλευσίνας. Ὁ σιδηρόδρομος Πειραιῶς - Πελοποννήσου ἀνέρχεται μετὰ τὰ Λύσια διὰ τοῦ Αἰγιάλεω, ὅπως ἐπειτα κάμψας πρὸς τὰ ΒΔ εἰσέβη εἰς τὸ Θριάσιον πεδῖον. Ἡ πρὸς τὸ Δαφνιον ἱερὰ ὁδὸς χωρίζει τὸν Αἰγιάλεον εἰς δύο μέρη. Τούτων τὸ νότιον φαίνεται ὅτι ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ Κορυθαλλὸς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπ' αὐτοῦ κειμένου δῆμου τῆς Ἱπποβοωντιδὸς φυλῆς. [Α.]

Αἰγανή χωρ. Θεσσαλ. τοῦ δῆμ. Ὀλύμπου ἀπέχ. τῆς Παλῆνης 3 ὥρ. καὶ τοῦ Πυργετοῦ 1 1/2. Εἶναι τοιφτίκιον κείμενον εἰς ὕψος 324 μέτρων ὑπερβὴν τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ κατωφερείας παρὰ τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν. Ἐχει 85 οἰκίας εὐτελεῖς ἐν μέσῳ κήπων καὶ κατ. 223. Ἀρκτικῶς τῆς Αἰγανῆς εἰς 1/4 ἀπόστασιν ὑπάρκειται λόφος, ἐπ' οὗ παρεκκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἰησοῦ καὶ ὁ ἐμώνυμος ὀροθετικὸς σταθμός.

Αἰγγός ἢ Ἐγγός (Aengsöe ἢ Engsöe). Νῆσος τῆς Σουηδίας ἐν τῇ λίμνῃ τῆς Μάελαρ, ἀνήκουσα εἰς τὸν νομὸν τῆς Δυτικῆς Μαλάνδης. Ἐχει ἑκτασιν 22 τ. χμ. καὶ 600 κατ.

Αἰγεῖδα Παλαιότατη θηβαϊκὴ φρατρία, ἀνάγουσα τὸ γένος εἰς Αἰγέα τὸν Οἰολύκου, ἀπόγονον τοῦ Κάδμου. Οἱ Αἰ. κατὰ τοὺς θηβαϊκοὺς μύθους κατήλθον μετὰ τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς Πελοπόννησον καὶ ἐσέθησαν κατὰ μνείαν τοῖς Σπαρτιάταις εἰς τὴν ἄλωσιν τῶν Ἀρρωλῶν. [Π.]

Αἰγειὸν κρέας (Κρεωσκηπία). Τὸ κρέας τῆς αἰγῆς, μεγάλως ἐν Ἑλλάδι, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις κυρίως, πρὸς διατροφὴν τοῦ ἀνθρώπου καταναλισκόμενον, μεγίστας δεικνύει παραλλαγὰς ἀπὸ τῶν λοιπῶν κρεάτων τῶν συνή-

θων σφαγίων ζώων καὶ αὐτοῦ τοῦ προβάτου καὶ ὡς πρὸς τὸ χροῖμα τῆς σαρκὸς (ἐρυθρὸν μέλαν) καὶ ὡς πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῆς (σακχρὰ καὶ τραχεῖα) καὶ ὡς πρὸς τὴν διατομὴν (σακχρὰ εἰς κόκκοι ἀδρόι καὶ ἐν στερμάτων), καὶ ὡς πρὸς τὴν ὀσμὴν (τῆς αἰγῆς αρωματικῆ, τοῦ τράγου ἰδιαζόντως σπέρματικῆ) καὶ ὡς πρὸς τὸ λίπος (ἀνευ ὑπερβολῆς λίπους, ἐσωτερικὸν τῶν σπλαγγίων λίπος, ἄφθονον καὶ λευκόν), καὶ τέλος καὶ ὡς πρὸς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ (βράσις βράζεσθαι, ζωμός ὡχρὸς καὶ λίαν αρωματικὸς). Ἡ τιμὴ τοῦ αἰγ. κρέατος ποικίλλει ἀπὸ μίας μέχρι τῆς 1, 40 0/0 κατ' ὄγκον, τοῦ δ' αἰγ. δίου (ἐριφίου) κατὰ τὸ διπλάσιον εἶναι δὲ τοῦτο προσίτην πρὸς κατανάλωσιν μετὰ 15 μὲν ἡμέρας ἀπὸ τῆς γεννήσεως, οὐδέποτε δὲ πρὸ τοῦ χρόνου τούτου. [Γ. Ν. Π.]

Αἰγεῖρα ἢ Αἰγίρα. Μία τῶν δώδεκα Ἀχαιῶν πόλεων, ὑπὸ μὲν τοῦ Ὀμήρου Ὑπερρία, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀχαιῶν Ὑπερρασία πρότερον καλούμενη, μετονομασθεῖσα δὲ μετὰ τὴν 28ην Ὀλυμπιάδα Αἰ. πιθανῶς ἀπὸ τῆς αἰγίρας τῆς δεινόρου, κατὰ Πausanίαν ὁμοῦς ἐκ τινος στρατηγήματος τῶν Αἰγερῶν δι' αἰγῶν ἀποκρυσσάντων ἐπιδρομὴν τινὰ τῶν Σικυωνίων. Ἡ πόλις ἐστραμμένη πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔκειτο ἐν τῇ βορειοτάτῃ ἄκρᾳ τοῦ ὄρους Εὐρωστίνης, κατὰ τὰ σύνορα τῶν σημερινῶν ἐπαρχιῶν Κορινθίας καὶ Αἰγιαλείας, ἀπέχετο δὲ 2 500 μ. περίπου τοῦ ἐμώνυμου ἐπίνειου (τὰ σημερινὰ Μαῦρα λιθάρια, ἔπου καὶ ἀρχαῖα τινὰ λείψανα παρατηρήθησαν ὑπὸ τοῦ Ληλ.). Ὁ Πολύβιος περιγράφει οὕτω τὴν πόλιν. "Ἡ δὲ τῶν Αἰγερῶν πόλις ἔκτισται μὲν τῇ Πελοποννήσῳ κατὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, μεταξὺ τῆς Αἰγείων καὶ Σικυωνίων πόλεως, καίτοι δ' ἐπὶ λόφῳ ἐρυμνῶν καὶ δυσβάτων νεύει δὲ τῇ θέσει πρὸς τὸν Παρνασσόν, καὶ ταῦτα τὰ μέρη τῆς ἀντίπερα χώρας". Ὁ δὲ Pausanίας περιγράφει πολλοὺς ναοὺς καὶ ἱερὰ τῆς πόλεως, ὧν ἰσως λείψανα σφίζονται ἐν τοῖς μῆκω ἐπαρκῶς ἐξερευνηθεῖσιν ἐρείπιοις ἐν τῇ θέσει, ἧτις νῦν καλεῖται Παλαιόκαστρο. [Π.]

Αἰγεῖρας δῆμος ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἐπαρχ. Αἰγιαλείαν τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος καὶ περιέχων ἐν ὧν κατ. 1300 τῷ 1879. Ἦδρα τούτου εἶναι τὰ Ἀρφαρά, εἰς ἣν ὑπάγονται τὰ χωρία Βερσοβὰ καὶ Βλωδοκά. Προϊόντα ἐλαιον, σταφίς, εἰνός, σίτος καὶ μέταξα. Ὁ δῆμος ἐκλήθη ἀπὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως Αἰγείρας, κειμένης ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ.

Αἰγείρος (Βοτ.) Εἶναι τὸ ἀρχαῖον ὄνομα δένδρου τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰτεροειδῶν (βλ. λ.) τοῦ γένους Αἰόκη (βλ. λ.) τὸ ὑπὸ τῶν φυτολόγων Α. ἢ μ. ἢ αἰνὰ (Purpurea nigra L.) καλούμενον. Ἡ αἰγείρος εἶναι αὐτοφυὴς ἐν τῇ μέσῃ καὶ μεσημβρινῇ Εὐ-

ρώπη και ἀγαπᾷ τοὺς ὑγροὺς τόπους, διὸ και ὁ ἔα το τ ρ ε φ ῆ τὴν ἐνομαζεί ε "Ομηρος, ὁ περνακίς μνημονεύων αὐτήν. Καί ὡς δένδρον ὕψους μ. κ. ε. δ. ν. ἢ ν. καὶ μ. κ. ρ. ἂ ν τὴν ἐνομαζεί, ὅπερ ἀρμίζει ἰδίως πρὸς τὴν ποιητικὴν τὴν πυραμοειδή, τὴν κοινοτέραν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ και Ἄνατολῇ, ἥτις κατὰ τινὰς ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον εἶδος (*Pyramidalis Roz., peuplier d'Italie γαλλ.*) και συχνότατα φυτεύεται ἐν δανδρστοιχαῖς καὶ ἀπασαν τὴν Εὐρώπην. Ἐνεκα τοῦ ἔλου σχήματος τοῦ δένδρου τοῦ κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον πυραμοειδοῦς και τοῦ μελανοειδοῦς τοῦ φυλλώματος ἢ αἰγίρας ἔχει ἐμοιότητά τινα τῇ κυπαρίσσῳ, κοινῶς ἐνομαζέται διὰ τοῦρκικῆς λεξείας *Kazak* οὕτω και ἐν τινι δημοτικῇ ἄσματι "Κυπαρίσσι μου λιανό, κ α ε ἄ κ ι μου πλε- γμένον. — Ἐξ αἰγίρων συνίστατο ἱερὸν ἄλ- λος τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῇ νήσῳ τῶν Φαιάκων κατὰ τὸν Ὅμηρον. Ὁδ. ζ. 291.

Ἄλλος ἄλλων ἔπος Ἀθήνας ἄγρι αἰκίουθου αἰγίρων. ἐν δὲ αἰγίρῳ οὐκ ἔστι δὲ λιμνῶν. Καὶ ἐν Ἰθάκῃ ὑπῆρξεν ἄλλος τοιοῦτος (Ὁδ. ρ. 208).

Ἄλλοι δ' ἄρ' αἰγίρων ἰδιότροποι τὴν ἔλκον περὶ τοὺς κυμαίνοντες, κατὰ τὸν ἄλκον εἶναι οὕτω ὡς οὐκ ἐν πύρρῳ. —

Κατὰ τὴν ἑλλην. μυθολογίαν αἱ Ἡλιάδες (βλ. λ.), θυγατέρες τοῦ Ἡλίου, θρηνοῦσαι τὴν θάνατον τοῦ Φαίθοντος, ἀδελφοῦ αὐτῶν, μεταμορφώθησαν ὑπὸ τῶν θεῶν οἰκτιρόντων αὐτάς εἰς αἰγίρους κατὰ τὸν Ἡριδανὸν ποταμόν, ὅπου τὸ εἶς αὐτῶν ἄκρουον πῆνυται και γίνεται ἡλεκτρον (κατὰ Ἡσίοδον και Διοσκορίδην). Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ και νεοὶ βλαστοὶ τῆς αἰγίρου ἐκκρίνουσιν εἶδος εὐδωκου ρητίνης, ἀλλ' αὕτη μόνον κατὰ τὸ χρώμα ἐμοιάζει πως τῇ ἡλεκτρῳ. Ἀφρο- νωτέρα εἶνε ἡ ἔκκρισις αὕτη ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀμερικανικοῦ εἶδους αἰγίρου, ἥτοι τῆς λ. τῆς βαλσαμοφόρου (*P. balsamifera L.*) γαλλοειδῶσα τὴν εὐχρηστον ρητίνην τὴν γνω- στὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τακαμαχάκα (βλ. λ.) (*Tacamahaca*). [Θ. X.]

— (Δ α σ ο ν.) κοινῶς Μαυρόλευκα ἢ ἀπλῶς Λεύκα γερμανιστὶ *Schwarzappel*, γαλλιστὶ *Peuplier noir*. Τὸ δένδρον τοῦτο ἐπεκτείνεται ὀρίζοντως μὲν καθ' ἀπασαν τὴν Εὐρώ- πην μέχρι τῆς 61' βορείου πλάτους, καθεύτως δὲ μέχρις ὕψους 900 μ. περίπου και ἀπαντᾷ συχνότατα εἰς τὰ δάση μετὰ τῆς ἀγριολεύκης (*Populus tremula*). Φύεται δὲ κατὰ προ- τίμησιν εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν και εὐδο- κίμει ἐπὶ ἐδάφους ψαθυροῦ, θροσροῦ και ἀμ- μαίνοντος μὴ ἀνεχόμενῃ παντάπασι τὰ βαρέα ἔδαφη. Τὰ μέγιστα εὐδοκίμει αὕτη, καθὼς και πᾶσαι αἱ λοιπαὶ λεῦκαι, ἐπὶ σταθμῶν ἐχόντων ἥπιον κλίμα, καλῶς ἀερισμένων και φωτιζο- μένων. Εἶνε δὲ δένδρον ἐλγναρὲς και συντελεῖ ἀρκούντως εἰς τὴν βελτιώσιν τοῦ ἐδάφους διὰ τοῦ ἐκ τῆς ἀπορροήσεως τῶν ἀπεπιπτόντων

φύλλων παραγομένου λιπάσματος. Ἡ α ὕ ξ η- σ ι ε εἶνε ταχέα, ὁ κορμὸς εὐθύς και κυλιν- δρικός φέρων πολλοὺς παχεῖς ὀρίζοντως ἐκ- τεινομένους κλάδους, κόμη εὐρεία, μεγάλη και ἀραιά. Σπείραι (ἴδε τὴν λεξίν) συχναι. Τὸ δένδρον εἶνε φιλόφωτον, ἀντέχει εἰς πα- σας τὰς ἀτμοσφαιρικὰς δυσκρασίας και εἰς τὰς πλημύρας, προσδωλλεμένη μόνον ὑπὸ τῆς πά- χυς και τοῦ παγετοῦ. Τὰ προσβάλλοντα ταύ- την ἔντομα εἶνε ὁ *Agrilus sexguttatus* Hbst και τινες φυλλόφθοιραι, ὧν μνείας ἄξιαι εἶνε ἡ *Pemphigus bursarius* Hrtg και *P. affinis* Kall. Αἱ δὲ πληγαὶ παρὰ ταύτη ἴωνται δυσκολώτερον ἢ παρὰ τῇ ἀγρίᾳ λεύκῃ.

Ἀναδραστικὴν δύναμιν ἔχει ἰσχυροτάτη ἀ- ναδιδούσα ἄφθονα βλαστήματα ἀπὸ τοῦ πρε- μνου και τῶν ρίζων, πολλαπλασιάζεται δὲ καλ- λιον διὰ μοσχευμάτων.

Ἡ αἰγίρος προσιμάται παντὸς ἄλλου εἶ- δους δένδρου πρὸς ἀναδάσωσιν παλαιῶν κοι- τῶν ποταμῶν, ἀποξηρανθεῖσιν λιμνῶν, δέν- δροφύτουσιν ὑγρῶν λιμνῶν, ὁδῶν, προχω- μάτων και ὁχθῶν τῶν ποταμῶν πρὸς ἐξασφάλ- λισιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς διαδρώσεως τῆς ἐκ τοῦ ὕδατος και ἀπὸ τῶν πάγων (ἐν ταῖς χώραις, ἐν αἷς οἱ ποταμοὶ καταφέρουσι πάγους). Ἐν- τὸς δὲ τῶν ἐκ βελονοφύλλων δένδρων δασῶν φυτεύεται ἡ αἰγίρος πρὸς δημιουργίαν ἀλγί- πύρων παραπετασμάτων, δι' ὧν παρακωλύεται ἡ περαιτέρω πορεία τῶν πυρκαϊῶν τῶν δασῶν.

Τεχνικαὶ ἰδιότητες τοῦ ξύλου. Εἶνε ἄρκούντως ἀδρούφες και ὀλίγον στίλπνεν τὸ σαρφὸν εἶνε κιτρινωδέου, τὸ δὲ ἐγκάρδιον ἀ- νοικτὸν καστανίνον. Ἐλαφρότατον, μαλακώ- τατον, εὐσχιστον, ὀλίγον ἐλαστικόν, ἔλκεται μετρίως, εἶνε ὀλίγης διαρκείας και ἔχει πυρεν- τικὴν δύναμιν 50. Εἰδικὸν βάρος τοῦ νεοῦ χλωροῦ ξύλου 0,73—1,07 (μέσος ὅρος 0,90), τοῦ δ' ἀπεξηραμένου εἰς τὸν ἀέρα 0,39—0,52 (μέσος ὅρος 0,45).

Χ ρ ῆ σ ι μ ο π ο ι ε ῖ τ α ἰ ὑπὸ τῶν ἐπιπλο- ποιῶν ἰδίως ὡς ἐσωτερικὸς σκελετὸς τῶν ἐπι- πλῶν. Καταλληλότερον πρὸς ἐσωτερικὴν ἐ- πένδωσιν σιδηροδρομικῶν ἀμφοῶν, πρὸς κατα- σκευὴν κιβωτίων και βυτίων συσκευῆς ξηρῶν ἐμπορευμάτων ἔτι δὲ πρὸς κατασκευὴν γλυ- πτῶν ξυλίνων ὀργάνων (πύλων κλ.), ξυλίνων ὑποδημάτων, κιστῶν σιγάρων, πυρείων και ὡς χαρτοποιητικὸν ὕλικόν ὑπὸ μορφήν λειοτριμ- μένου ξύλου. Ὁ φλοιὸς χρησιμοποιοῖται ἀλ- λαχοῦ ὑπὸ τῶν ἀλιείων ἀντὶ ρελλοῦ. Τὰ φύλλα εἶνε καλὴ τροφή τῶν ζώων. [X.]

"Αἶγεν και Ἀἶγεν (Aigen, Aichen), κώμη παρὰ τὴν Σάλτσβουργ και τὸν εἰς αὐτῆς εἰς Βέργλ σιδηρόδρομον, ἔχουσα 1455 κατοίκους.

"Αἶγερο (Eigar). Μία τῶν κορυφῶν τῶν Βερ- νικῶν Ἀλπεων, ὕψομένη πρὸς Ν τῆς κοίτης τοῦ Γρινδελβάλδ 3975 μ. ὑπὲρ τὴν θά- λασσαν [Π. II.]

"Αἶγες (Haiger). Πολύχμιον τῆς πρώτης τοπ. "Εσπερ-Ναυακού ἐν τῷ νομῷ Δίλλ τοῦ Βισνάδεν παρὰ τὸν Δίλλ καὶ τὸν σιδηρ. 6 χμ. Δ τοῦ Δύλλενδούργ. Έχει 1399 κατ. (1880). (Π. Π.)

***Αἶγες-Λόχ** (Haigerloch). Πόλις τοῦ Κοντξόλλερν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ "Αἰχ. Έχουσα 1265 κατ. (1880). Παρ' αὐτὴν αἰτᾶται τὸ ὑφαντουργεῖον τῆς Κ α ρ λ σ τ ἄ λ (Karlsthal). (Π. Π.)

Αἶγες (Ζωολ.) (Capra). Ζῷα μηρυκαστικά ἀνήκοντα εἰς τὴν ὁμοιογένειαν τῶν κοιλολέριων, ὧν τὰ κέρατα διαρκεῖσι καθ' ὅλον τὸν βίον καὶ εἶναι πεπιεσμένα πλακίως καὶ κυρτά πρὸς τὰ ὀπίσω. Κοπεῖρας καὶ κυνέδοντες ἐν τῇ ᾧ ζωῇ παχύνει δὲν ἔχουσιν. Ἀμρότερα τὰ φύλα, δηλαδὴ καὶ ὁ τράγος καὶ ἡ θήλεια, φέρουσι κέρατα, ἀλλὰ τὰ τῆς θήλειας εἶναι μικρότερα. Ἀπαται αἱ αἶγες φέρουσι μικρὸν πώγωνα ὑπὸ τὴν γένυν, στεροῦνται δὲ ἀκρυγόνων κοιλότητων καὶ μεσοδακτύλων ἀδένων. Ἡ οὐρά αὐτῶν εἶναι βραχὺ καὶ ἀνεγερθεμένη καὶ γυμνὴ κάτωθεν· οἱ πόδες ἰσχυροὶ, αἱ χεῖραι μεγάλαι καὶ σκληραί. Τὸ τρίχωμα αὐτῶν εἶναι πολλὰκις λεπτόν μεταξὺδες, οὐδέποτε ὁμοῦς ἐμοιάζει πρὸς τὸ ἀληθὲς ἔριον.

Αἱ αἶγες τρέχουσιν, ἀναρριγῶνται καὶ περῶσι μετ' εὐκολίας ἀξιοθαυμαστοῦ. Ἐκ τῶν αἰσθήσεων αὐτῶν ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀσφρησις εἶναι ἐκτάκτως ἀνεπτυγμέναι. Ἡ αἰὲς τίταται 1—2 καὶ 3 πολλάκις, αἶτινα καλοῦνται ἐρίγια. Τὰ ζῷα ταῦτα ἔχουσι σάρκα εὐγευστον, πάντα ὅμως ἔχουσιν ὁσμὴν τινα δυσάρεστον, τὴν κινάθραν, ἥτις μεταδίδεται καὶ εἰς τὸ κρέας αὐτῶν. Ἐπίσης τὸ γάλα τῶν αἰγῶν εἶναι ἄριστον τὴν γεῦσιν. Τὸ γένος τῶν αἰγῶν περιλαμβάνει πολλὰ εἶδη, ὧν κυριώτατον εἶναι ἡ κατοικίδιος αἰξ (Capra hircus). [N. A.]

— (Ζωολογ.) Ἡ αἰξ (κ. κατοικία, γίδι) ἀπὸ ἀρχαιοτάτων ἡδὴ χρόνων ἀναφέρεται ὡς κατοικίδιον ζῷον. Ὑπάρχουσι πολλὰ ποικιλία αἰγῶν διαφέρουσι ἀλλήλων οὐσιωδῶς κατὰ τὸ μέγεθος, τὸ χρῶμα, τὴν ποιότητα τοῦ ἐρίου, τὸ σχῆμα τῶν κερμάτων κτλ. Πᾶσαι ἔχουσιν ὅμως κινδὺν γνώρισμα τὴν βραχυτέταν τῆς οὐράς, καὶ τοῦτο εἶναι ὁ κυριώτατος χαρακτήρ, ἐξ οὗ διακρίνονται αἱ αἶγες ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐταῖς προβάτων.

Τινὲς ζωολόγοι θεωροῦσι τὰς πολυαριθμοὺς ποικιλίας τῶν αἰγῶν ὡς παραλλαγὰς ἐνὲς ἀρχικοῦ εἶδους τροποποιηθέντος ἐπ' ἄπειρον ἐκ τῆς διαφοράς τοῦ κλίματος, τῆς τροφῆς, τῶν περιποιήσεων κτλ. Ἄλλοι παραδέχονται τρία ἀρχικὰ εἶδη, ἐξ ὧν παρήχθησαν αἱ νῦν κατοικίδιαι αἶγες ταῦτα δὲ εἶναι: 1) Ἡ αἰξ αἰετὶ καὶ ἡ αἰξ, ἥτις διακρίνεται ἐκ τοῦ ὅτι μεταξὺ τῶν κοινῶν τριγῶν ἔχει ἐν ἀσθονίᾳ τρίγωνον λεπτοτάτας. αἱ αἶγες ἀποχωρίζονται διὰ κτενίσματος τοῦ ζωντανοῦ ζῷου ἀ-

ποτελοῦσιν ἔριον λεπτότατον καὶ πολυτιμώτατον εἰς τοῦτο τὸ εἶδος ἀνήκουσιν αἱ Ἀγκυρα καὶ αἶγες αἱ τοῦ Θιδέτ καὶ αἱ τοῦ Κασμίου 2) Ἡ αἰξ αἰετὶ καὶ ἡ αἰξ, ἥτις γινώσκονται εὐκόλως ἐκ τῆς ἰδιαζούσης φυσιολογικῆς ἡτοὶ τῆς κυρτότητος τῆς βίνδης καὶ τῶν μετὰ τὴν ὥσιν, αἶτινα ὡς ὅσα θερευτικῶν κινῶν κρέμονται πρὸς τὰ κάτω. Ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ, ὅπερ οὐδέποτε φέρει κέρατα παρήχθησαν αἱ περιφημοὶ Μελιταῖαι αἶγες (Μαλταῖαι κατοικίαι), αἷτινες θύνανται νὰ παραγάγῃ εἰς τρεῖς διὰ δὲς γάλακτος καθ' ἑκάστην ἡμέραν 3) Ἡ αἰξ αἰετὶ καὶ ἡ αἰξ, τῆς ὁποίας ὅπου χροὺ ποικιλίαι κεραφόρων καὶ ἀκέρων, διακρίνεται ἐκ τῆς βραχυτέρας τῆς κεφαλῆς πλατείας εἰς τὸ μέτωπον, ἐκ τῶν εὐκνήτων ὀρθῶν ὥσιν καὶ ἐν γένει ἐκ τῆς εὐφυεστάτης συμπεριφορῆς τῆς. Εἰς ταύτην ἀνήκουσι τὰ ζῷα καὶ ζῷα, τὰ ὅποια ἀναρριγῶνται μετὰ χροὺ καὶ θαυμαστῆς δεξιότητος ἐπὶ τῶν ὄρεων τῶν ἑλληνικῶν ὄρεων. Αἱ αἶγες χρησιμεύουσι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἰδίαν διὰ τῶν ὡσιν. Ἀλλὰ καὶ τὸ κρέας τῶν κατέχει ἀσπιδόεντων θέσιν ἐν τῇ ἀναλώσει, ἰδίως ἐν τῇ ἡμῶν τὸ κρέας τῶν μικρῶν αἰγιδίων εἶναι ἰσχυρὸν, τὸ τῶν τράγων ὁμοῦς ἐνεκα ἰσχυροῦς ὁσμῆς ἀπαρέσκει εἰς πολλὰ. Τὸ δερμα τῶν μικρῶν αἰγιδίων χρησιμεύει κατασκευῇ λεπτῶν χειριδίων (gants gloves) τὸ ἔριον τῶν αἰσθητικῶν εἰδῶν εἰς κατασκευὴν πολυτιμῶν ὑφασμάτων (τῶν Ἀγκυρανῶν, Θεδικῶν, τῶν Κασμίων). Ἐξ ἐρίου αἰγῶν εὐρωπαϊκῶν αἰγῶν κατασκευάζονται κάπαι αἷτινες ἐκτιμῶνται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χροῦ, ἐπειδὴ δὲν τὰς διαπερᾷ εὐκόλως ἡ βραχυτέτατος ὡσιν.

Αἱ αἶγες ἔχουσι τὴν λιαν ἀξιοπαρεστήτητα ἰδιότητα νὰ τρέφονται μᾶλλον ἐκ ὁσιν καὶ φυλοειδῶν φυτῶν ἢ ἐκ χροῦ. — Ἐνεκα τοῦ τοῦ θύνανται νὰ γίνωσιν αἷτινα μεγίστης μίας, ὅταν νέμονται ἐντὸς ὁσιν, ὅπου κατεστρέφουσι τὰ μικρὰ δενδρόφιλια. — Δὲν ὁμοῦς εὐχερὲς ν' ἀπαγορευθῇ ἀπολύτως νόμου ἡ ἐντὸς τῶν ὁσιν συντήρησις αἰγῶν καθέστω ὑπάρχουσι κῶμαι, ὧν οἱ κάτοικοι ἔχουσιν ὡς κυριώτατον πόρον ζωῆς αἰτέλια τινες θὰ κατεστρέφοντο, ἂν ἠναγκάζοντο παραιτηθῶσιν αἰσθητικῶς τοῦ βιοποριστικοῦ τοῦ μεσοῦ, εἰς δ' ἀπὸ αἰώνων ἡδὴ καταγίνονται.

Ἀλλ' ἂν αἱ αἶγες ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις γίνονται αἷτινα μεγίστων ζημιῶν, ἀνὰ δεικνύονται ὅμως εἰς ἄλλας περιστάσεις ὡς ζῷα ὠφελιμώτατα, π. χ. μία καλὴ αἰξ ἀξίζει 50 δραχμῶν δύναται ἐτησίως νὰ παράγῃ διὰ δὲς γάλακτος (πρὸς 1 δρ. τὴν ὥσιν) πωλεῖται τὸ γάλα ἐν Ἀθῆναις λιανικῶς ἡτοὶ μετὰ ἀλάτιον 50 δρ. παράγει ὁ αἰγιδίος 200 δρ. δηλαδὴ 400 %). Βεβαίως ἐκ προέκτους τοῦτο πρέπει ν' ἀραιεθῇ τὰ ὅσα διὰ τροφὴν, κατοικίαν, πώλησιν τοῦ γάλακτος κτλ. ἀλλὰ ταῦτα εἶναι σχετικῶς πε-

μικρὰ, διότι ἡ αἰγοτρόφος τρέφει τὰ ζῶα του διὰ παντοίων ἄνευ ἀξίας οὐσίῳ, ἰδίως ἐκ τῶν περιλειμμάτων τῶν προϊόντων τῆς κηπουρίας, ἢ καὶ βόσκει αὐτὰ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

Τὸ πρῶτον προτέρημα τῶν αἰγῶν, καὶ αὐτῶν ἐγγωρίων ἑλληνικῶν αἰγῶν (αἰτίνες, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ἀνάγονται εἰς εὐρωπαϊκὸν εἶδος, εἶναι ὅτι δι' αὐτῶν χρησιμοποιοῦνται τὰ προϊόντα μεγάλων ἐκτάσεων γῆς, τὰ ὅποια ἄνευ αἰγῶν δὲν θὰ ἐδίδον οὐδὲν ὄφελος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ ὅρη καὶ ἐκτάσεις, ὅπου ἐνεκα τῆς ἰσχυρότητος τῶν ἐπ' αὐτῶν φερόμενων χρέτων οὕτε ἀγελαδὲς οὕτε πρόβατα δύνανται νὰ ζῶσι. Τοιαῦτα μέρη δὲν θὰ ἐδίδον οὐδὲν ἀπολύτως καρπὸν, ἂν μὴ ὑπάρχον αἱ αἴγες, αἵτινες ἀναρριγόμεναι ἐπὶ τῶν ἀποτέμων κρημνῶν ἀναζητοῦσι τὰ ἐντὸς τῶν βωγμῶν τῶν βράχων φερόμενα θαμνίσθη φυτὰ.

Ἄν εἰ κατοικοῖ τοιούτων τόπων στερηθῶσι τῶν αἰγῶν, τὴν σχετικὴν εὐπορίαν θὰ ἀκολούθησεν πτωχεῖα καὶ ἐρήμωσις, διότι ὑπὸ τοιούτους ὅρους πλήν τῆς αἰγὸς οὐδὲν κατοικίον ζῷον θὰ ῥύνατο νὰ ζῇ. Ἰδού παράδειγμα τοῦ τί δύναται νὰ παράγῃ ἡ κτηνοτροφία τοιούτων μερῶν. Ποίμνιον συνιστάμενον ἐκ χιλίων αἰγῶν καὶ διακοσίων τράγων παρήγαγεν ἐτησίως:

Γάλα τῆς χειμερινῆς περιόδου ἀξίας δρ. 3000	
» τῆς θερινῆς περιόδου . . . » » 2000	
Ψαίρια (τῇ ἀφαιρέσει τῶν . . . » » 6000	
Ὑπὸ λύκων κλπ. καταστρε- φόμενων) » » 1000	
Δευτερεύοντα προϊόντα, ἔριον κτλ. 12000	
Τὸ ὅλον προϊόν 2000	
Τῆς ὧν ἀφαιροῦνται ἔξοδα (μισοὶ ποι- μένων, φόροι κλπ.) 2000	
Κέρδος 10000	

Τὸ κεφάλαιον, τὸ ὅποιον ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τοῦ αἰπολίου τοῦτου, ἐκτιμᾶται ὡς ἀξία 20000 δραχμῶν. Οὕτω δὲ μὲ κεφάλαιον 20000 δρ. παράγεται ἐτησίως εἰσόδημα 10 000 δρ. περίπου. Ἐν τῇ παραδείγματι, ὅ ἀναφέρω, τὸ ποίμνιον ἀνήκει εἰς ὀμίλον ποιμένων, οἵτινες εἶναι συγχρόνως ἰδιοκτῆται τῆς γῆς, ἄλλως ἐν τοῦ κέρδους τῶν 10 000 δρ. θὰ ἀφηροῦντο ἀκόμη 2 000 περίπου διὰ τὸ ἐνοίκιον τῆς γῆς· τότε οἱ ποιμένες μὲ κεφάλαιον 2 0000 δρ. θὰ ἐκέρδιζον ἐτησίως 8 000 δρ. ἥτοι 40 % ὅπερ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον. — Ἰσως τὰ ἔξοδα εἰς μισθοὺς βοηθῶν ποιμένων κλπ. (2 000 δρ.) θὰ φανῶσιν ἀνεπαρκῆ, ἀλλὰ πρὶν πρέπει νὰ ληρῇ πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ αἰπολίου μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του δὲν ἐκνοοῦσι νὰ ἐργάζωνται καὶ αὐτοί. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι συντηρουμένων αἰγῶν καὶ ἄλλων συγκριτικῶν δεδομένων τῆς αἰγοτροφίας πρὸλ. ἀρθ. Κτηνοτροφία.

Ἡ αἰξ τίκεται συνήθως ἀπ᾽ τοῦ ἔτους δύο νεογνά, δταν δὲ τυγχάνῃ πολλῆς περι-

ποιήσεως, τίκεται καὶ δις. Ἡ ἐγκυμοσύνη τῆς διαρκεῖ περίπου 150 ἡμέρας. Εἰς τράγος ἀρκαὶ διὰ 20 αἴγας ὑπάρχουσιν ὁμοίᾳ καὶ παρὰδείγματα τράγων γονιμοποιησάντων ἀπὸ τὴν λεσματικῶς ἐκατοντάδα αἰγῶν ἐντὶς ὀλίγων ἐβδομάδων. Προκειμένου περὶ αἰγῶν συντηρουμένων ἐντὸς οἰκῶν, πρέπει νὰ προτιμῶμεν ἐκείνας, αἵτινες παράγουσι περισσότερον γάλα, ἰδίως τὰς Μεληταίας. Αἱ παραγωγικαὶ αὐταὶ αἴγες εἶναι, ὡς ἐννοεῖται οἰκθὲν, κάπως ἀπαιτητικαὶ ὡς πρὸς τὸ ποῖον καὶ ποσὸν τῆς τροφῆς καὶ εὐαίσθητοι εἰς τὸ ψυχρὸς. Προκειμένου περὶ αἰγῶν συντηρουμένων ἐντὸς δρεινῶν βόσκων ἄνευ σταύλων καὶ ἄνευ περιποιήσεων, πρέπει νὰ προτιμῶμεν οὐχὶ τὰς παραγωγικωτέρας, ἀλλὰ τὰς εὐρωστοτέρας καὶ ἰσχυροτέρας· διότι ἄλλως τὸ ψυχρὸς, ὁ κῆματος, τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν τροφῶν θὰ ἐγένετο αἰτία θανάτου εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν. Αἱ αἴγες ἀναπτύσσονται λίαν πρωίμως. Ὑπάρχουσιν αἴγες, αἵτινες συλλαμβάνουσιν ἐν ἡλικίᾳ 12 μηνῶν, αἱ τοιαῦται ὁμοίως πρέπει νὰ τρέφονται ἰδιαίτονως καλῶς, ἵνα μὴ ἡ πρόωρος αὕτη ἐγκυμοσύνη παραβλάπτῃ τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τοῦ ζώου. [P. Δ.]

— (Κτηνιατρ.) Ὑπὸ κτηνιατρικὴν ἐποψίν ἡ αἰξ εἶναι τὸ ἀπαθέστατον ἐκ τῶν ἀγροτικῶν μηρυκαστικῶν ζῴων δυσκόλως ὑπὸ τῶν συνήθων νόσων τοῦτων προσβαλλομένη· ὡς δρεστίος καὶ ἐπὶ ξηρῶν καὶ σταγνῶν μερῶν νεμομένη καὶ ἀποκλειστικῶς ἐκ ξηρῶν καὶ ἀρωματικῶν αὐτοφύων φυτικῶν οὐσίων διατρεφόμενη, μακρὰν τῶν ἐλῶδων, τελεματωδῶν καὶ ὑφύγων μερῶν, ἐξ ὧν, ὡς γνωστόν, πηγάζουσι τὰ τῶν λοιμικῶν τῶν ζῴων παθήσεων νοσογόνα αἷτια, αὕτη καθόλου σχεδὸν δὲν προσβάλλεται ὑπὸ τούτων. Ἡ μόνη ἐκ τῶν τοιούτων παθῶσεων, ἥτις τὴν αἰγὰ καὶ ἐν τῇ ἀκρωρείᾳ ἔτι εὐρισκομένην καταφθάνει, εἶναι ἡ εὐλόγία, εἴτε διὰ τῶν ποιμένων εἴτε διὰ τῶν προβάτων μεταφερομένη. Ἄλλως ὅμως ἔχει ὡς πρὸς τὴν γαλακτοπαραγωγὴν οἰκίσσιτον αἰγὰ ἢ τὰς ἐπὶ χθαμαλῶν πεδίων νεμομένας· αὐταὶ καθ' ὅλοκληρίαν ὑπόκεινται εἰς τὰς προσβολὰς τῶν αὐτῶν νόσων, εἰς ἃς καὶ τὰ λοιπὰ ἀγροτικά κατοικίδια ζῶα, κατ' ἐξοχὴν ὅμως αὐταὶ συχνάτα πάσχουσιν ἐκ παθῶσεων τοῦ γαστρεντερικοῦ σωλήνος προσερχομένων ἐξ ἀναλήψεως ἀκαθάρτων, ἀκαταλλῶν καὶ διεφθαρμένων οὐσίων, ὡς τοῦτο συχνάκις συμβαίνει εἰς τὰς πλανοδίους γαλακτοπαραγωγὰς αἴγας. Ἡ αἰξ τέλος ἐξαιρετικὴν δεικνύει ἀντοχὴν ἐναντίον τῆς προσβολῆς τοῦ τυφλοῦ τῶν βοῶν καὶ τοῦ ἀνθρακῶς, ὡς τοῦτο αἱ διάφοροι κατὰ καιροὺς στατιστικαὶ τῶν ἐπιζωοτιῶν μαρτυροῦσι. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ αἰξ ἔχει καθόλου τὸν αὐτὸν ζωικὸν ὀργανισμόν, οἷον καὶ τὸ πρόβατον. [Γ. Ν. Π.]

— Δασολογικῶς ἐξεταζομένη ἡ αἰξ εἶναι

τὸ ἐπισημνότερον τῶν ζώων. Βίνε ἀποκλειστικῶς φυλοφάγος προτιμῶσα τὴν φυλὴν τροφὴν καὶ εἰς ὅπου εὐρίσκει ἀφθονότερον καὶ κάλλιστον χόρτον, ὅπου μὲν ἐκτάκτως καὶ ὡς δρεκτικὸν τρώγει. Τὸ ζῆρον τοῦτο πεποικισμένον δι' ἐκτάκτου καρτερικότητος καὶ ἀντέχον θαυμασίως εἰς τὸν καρεῖον μεταβαίνει καὶ εἰς τὰ μάλλον ἀπομεμαλυσμένα δάση, ἀναβαίνει ἀποτόμους βράχους καὶ ἐπισκέπτεται πάντα τόπον, ἐν ᾧ δύναται. νὰ εὕρῃ φυλὴν φυτὰ, ὧν κατατρώγῃ ἀνηλεῶς τὰ φύλλα, τοὺς βλαστοὺς καὶ τοὺς τρυφεροὺς κλάδους. Ἢ αἰεὶ συνενόμας ἐκτάκτου πειλοφάγιας καὶ ἀπιστευτοῦ ἀγχινοῦν διότι, ὅταν δὲν δύναται νὰ φθάσῃ μέγχι τῶν κλάδων καὶ τῶν φύλλων τῶν δένδρων, ἀνорθοῦται ἐπὶ τῶν ἐπισθίων ποδῶν καὶ συλλεμβάνουσα, τοὺς κλάδους διὰ τῶν ἐμπροσθίων φέρει τὰ δρεκτικὰ αὐτῶν φύλλα καὶ τοὺς τρυφεροὺς κλάδους εἰς τὸ ἀκέραιον αὐτῆς στόμα. Ἀλλ' ἂν καὶ οὕτως ἱσχυμένη δὲν κατορθοῖ τὸ ποθεύμενον, στήριζουσα τότε τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἐπὶ τοῦ κλάδου καὶ κλίνουσα τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς κἀμπτεῖ αὐτὸν διὰ τοῦ βάρους τοῦ σώματός της καὶ κατατρώγῃ τὰ φύλλα καὶ τοὺς βλαστοὺς. Ἄν ἔμῳς ἴδῃ ὅτι δι' οὐδενὸς τῶν ἀνωτέρων περιγραφέντων μέσων κατορθοῖ τὸν σκοπὸν, ἀλλὰ σκεῖ στρατηγικὴν καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ δένδρου, τοῦδ' ὅπερ ὅταν τὰ δένδρα εὐρίσκονται ἐπὶ κατωφεροῦς ἐδάφους, λίαν εὐχερῶς κατορθοῖ. Κατὰ τὰ ἀλλὰ γὰρ γινόμενα περάματα ἡ αἰεὶ καταναλίσκει τὸ ἥμισυ τῆς τροφῆς τῆς πρὸς διατροφήν μιᾶς ἀγελάδος ἀπαιτουμένης. Πλὴν δὲ τῆς ἀδυνατίας ταύτης τὸ δῆγμα τῆς αἰεὶς ἀναγκάζει τὴν βλάστησιν διότι δένδρα καὶ κλάδοι ὑπ' αἰεὶς δακνόμενοι δυσκόλως ἀναβλαστάνουσιν. Οἰκοῦν ἐννοεῖται, ὅτι, ὅπου ἐπιτρέπεται ἡ βοσκὴ τῶν αἰγῶν, δὲν βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν. Τὰ πλείστα τῶν δρεκτικῶν δασῶν τῆς Ἑλλάδος κατεστράφησαν ὑπὸ τῆς αἰγοτροφίας. Ἢ αἰεὶ δὲ εἶνε ὁ μόνος καταστροφὴς τῶν δασῶν τοῦ Τυρόλου τῆς Ἰστρίας, τῆς μαθηδρινῆς Ἑλβετίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας. Εἰς μόνον δὲ τὴν αἶγα ἀποδίδεται καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀνωτάτου ὅριος τῆς βλαστήσεως, ὅπερ ἐν Εὐρώπῃ περιορίζεται μέχρις ὕψους 2000 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, παρ' ἧμιν δὲ οὐδαμῶς ὑπερβαίνει τὰ 1600 μ., ἐνῷ εἶαι νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 2000 μ. καὶ πάντα ἐπομένως τὰ ὅρη τῆς Ἑλλάδος νὰ εἶνε δασοκατῆ. Τοῦτον ἐνεκα ἡ εἰσοδος τῶν αἰγῶν εἰς τὰ ὅρη εἶνε διὰ νόμου ἀπηγορευμένη καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἐκτὸς τῆς Ἰσπανίας, Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος. [X.]

— (Δ. ἡ. μ. ο. σ. λ.). Ὁ δι' αὐτὰς ἐξέως τοῦ δημοσίου δυνάμει τοῦ Ν. τῆς 22 Δεκεμβρίου 1887 δὲν δύναται νὰ εἶναι οὔτε ἀνώτερος τῶν λεπτῶν τεσσαράκοντα, οὔτε κατώτερος τῶν λεπτῶν εἰκοσι κατὰ κεφαλὴν, προσδιοριζομένου τοῦ εἰς ἑκάστου χωρίου εἰσπρακτέου λοιστοῦ

ποσοῦ ἐπὶ τῇ βάρει τοῦ μέσου βροῦ τοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα πάντα ἐτῆ βεβαιωθέντος φέρον. Ἐξαιρετικῶς ὁ πόρος τῶν λακωνικῶν αἰγῶν προσδιορίσθῃ εἰς λεπτὰ 30. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης βλάβης, ἣν αἱ αἰγες προσενεῖσιν εἰς τὸ δάσος καὶ τοῦ δυσαναλήγως μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι προετύθη ἄλλοτε βαρυτέρα φορολογία δι' αὐτάς, ἀλλ' ἀπεργεθὴ ὑπὸ τῆς βουλῆς. Ἀλλὰ γὰρ αἱ κατὰ τὴν δασὴν προσενεόμεναι ὑπὸ τῶν αἰγῶν ζημίαι τιμωροῦνται ἐνεκα τοῦ δηλητηριώδους τοῦ σιέλου αὐτῶν καὶ τῆς ἐντεῦθεν προσενεόμενης καταστροφῆς εἰς τὰ δένδρα πολλῇ βαρύνεται ἡ αἰ ὑπὸ τῶν ἄλλων ζώων. [Αγρ.]

Αἶγεςτα. Βλ. Ἐγεςτα.

Αἰγέστης ἢ Αἰγέστος ἢ Ἐγέστης, καὶ παρὰ Βηρύλιον Agestis Ἰδὲ τοῦ σικελικοῦ ποταμοῦ Κριμισσοῦ καὶ Αἰγέστης (ἀφ' ἧς ἡ ἐμῶς σικελικῇ πόλεις), θυγατὶς τοῦ Τρωῆος Ἰσπότου ἢ Ἰσπαστράτου, συγκαθεύουσης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐκ Τροίας, ὅπως μὴ ἐκτεθῇ βράχῃ εἰς τὸ κῆτος, εἰς ὃ ἐξετέθη καὶ ἡ Πείνη. Κατ' ἄλλους υἱὸς τῆς Αἰγέστης, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τῆς Τροίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως Λαομέδοντος, καὶ εὐγενεὺς Τρωῶς, γεννηθεὶς ἐν Σικελίᾳ, ἔλθων δ' ἀδείξας τοῦ Πριάμου εἰς Τροίαν κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας σωθεὶς μετὰ τοῦ Ἑλίου εἰς Σικελίαν. Κατὰ τὸν Ἀπολλοδώρου παρὰ Στράβωνι ὁ Αἰ. ἔκτισε τὴν Αἰγέστην μετ' ἐταίρων τοῦ Φιλοκτήτου. [Π.]

Αἰγεός. Ἰδὲ τοῦ Πανδίωνος, τοῦ μετὰ Κέκροπα τὸν Ἑρεχθίδος βασιλευσαντος τῆς Ἀττικῆς, ἐκδιωχθέντος δ' ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Μηρτίωνος στασιασάντων. Φυγὼν εἰς Μείγαρρα ὁ Πανδίων ἔλαβε γυναῖκα Πελοίαν, τὴν θυγατέρα τοῦ Πύλου, ὅστις ἔδωκεν αὐτῇ τὴν βασιλείαν τῶν Μεγαρῶν. Ἐγένοντο δ' αὐτῇ ἐν Μεγαρῇ ὄντι παῖδες Αἰγεός, Πάλλας, Νίσος καὶ Λίκος. Μετὰ δὲ τὴν Πανδίωνος τελευτὴν οἱ παῖδες αὐτοῦ στρατεύσαντες ἐπ' Ἀθήνας ἐξέβαλον τοὺς Μητιονίδας καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηναίων ἔσχον ὁ Αἰγεός, πρεσβυτάτος ὢν τῶν Πανδιονιδῶν. Ἐλαβε δ' ὁ Αἰ. γυναῖκα πρώτην μὲν Μητταν τὴν Ὀπλήτος, δευτέραν δὲ Χαλκιδίπην τὴν Ῥηγήνορος· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐγέννησεν υἱόν, φοβούμενος τοὺς ἀδελφούς, ἐπιβουλεύοντας αὐτὸν καὶ διὰ τὴν ἀπαίδειαν καταφρονούντας, ἤλθον εἰς Πυθίαν καὶ περὶ παιδὸν γυνῆς ἔμανεύετο. Ἀλλ' ὁ χρησμός, ἐν ἑλπίδι, ἐφάνη αὐτῷ σκοτεινὸς καὶ δυσεξηγήτου παρελθόν δ' εἰς Τροίηναν ἀνεκάλυψε τούτων τῇ σωφιστάτῃ Πειθείᾳ, υἱὸν τοῦ Πέλοπος, ἣν τὸν ἐμδούλην. Νόστος δ' ὁ Πειθεὺς τὴν χρησμὸν συμβούσε τὴν Αἰ. καὶ συγκατέκλινεν αὐτὸν τῇ θυγατρὶ Αἰθρᾷ· τῇ δὲ αὐτῇ νυκτὶ ἐπληρίασεν αὐτὴ καὶ ὁ Ποσειδών, Συνελθόν δὲ καὶ γυνὴ ἑκαίνοσ ὅτι συνεγένετο τῇ θυγατρὶ τοῦ Πειθεὺς ἐνετείλατο αὐτῇ ἂν γεννήσῃ υἱόν νὰ

τὴν πέμψη πρὸς αὐτὸν ἔχοντα σημεῖα τινα ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντα, μηδενὸς εἰδότες, οἷτις ἰσχυρῶς ἐφοβείτο μάλιστα τοὺς πεντήκοντα τοῦ Παλλαντος παῖδας (βλ. Θησεύς). Ὁ ἐκ τῆς Αἰθρας γεννηθεὶς υἱὸς τοῦ Αἰ. Θησεύς ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος καὶ κατελθὼν εἰς Ἀθήνας εὗρε τὴν τε πόλιν διγχοῦσαν καὶ στασιάζουσαν καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς κακῶς ἔχοντα. Διότι ἡ Μήδεια ἐκ Κορίνθου φυγεύσα, συνῆκε τῷ Αἰγεῖ, ὃς εἶχεν ὑποσχεθῆ ἀπαλλαγὴν τῆς ἀτεκνίας διὰ φαρμάκων· ἐγέννησε γὰρ ἡ Μήδεια καὶ παῖδα τῷ Αἰγεῖ, Μῆδον ὀνομαζόμενον. Προαισθημένη δὲ περὶ τοῦ Θησεύς αὐτῇ τοῦ δὲ Αἰγέως ἀγνοούντος καὶ φοβούμενου πάντα διὰ τὴν στάσιν, ἐπεισεν αὐτὸν νὰ φαρμακώσῃ ὡς ἐπιβουλεύοντα τὸν φιλοξενούμενον ἄγνωστον υἱόν. Ἀλλ' ὅτε παρεκάλεσεν εἰς τὴν τράπεζαν ὁ Θησεύς, βουλομένης νὰ παράσχω τῷ πατρὶ ἀρχὴν ἀνευρέσεως, σπατάλην τὴν μάχισσαν, τὸ τῆς ἀνικνωρίσεως μένος, ὅπως δῆθεν κύβη διὰ ταύτης τὰ παρακείμενα κρέα, ἐδείκνυν αὐτῇ. Ἀναγνώσας δ' αὐτὸν εὐθύς ὁ Αἰ. τὴν μὲν κύβηκα τοῦ φαρμάκου κατέχουσε, ἐδείξω δὲ περιχαρὲς τὸν υἱὸν καὶ τὴν Μῆδειαν μετὰ τοῦ Μῆδου ἀπέπειμψεν.

Οἱ Παλλαντιδαί, οἵτινες πρότερον ἠλπίζον εἰς τὰ λάθωσιν αὐτοὶ τὴν βασιλείαν, ἀτέκνου τελευτήσαντος τοῦ Αἰγέως, ἀφ' οὗ ἀπεδείχθη διάδοχος ὁ Θησεύς, ἐπεχείρησαν ν' ἀρπάξωσι διὰ πολέμου τὴν ἀρχήν, ἰσχυρίζομενοι ὅτι εὐ μέντοι ὁ διάδοχος εἶναι ἐπὶ πλεονεξίας, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Αἰ. ἦν θεοῦ υἱὸς τοῦ Πανδίωνος, μὴ ἀνήκων εἰς τὸ γένος τῶν Ἑρεχιδῶν, ἀλλὰ πατέρα ἔχων τὸν Σκῆριον. Κατέβαλεν ὁμοῦ τὴν στάσιν ὁ Θησεύς νικήσας τοὺς Παλλαντιδας. Μετὰ δὲ ταῦτα μετέβη εἰς Κρήτην ὁ Θ., καὶ ἐφόνευσεν τὸν Μινώταυρον, εἰς δὲ ὁ Αἰ. ἐπέμπευ ἀνὰ πᾶν ἔνατον ἔτος, ἀκαμνὲν ἐπὶ νέων καὶ τοσούτων παρθένων, πρὸς ἐξίλασιν τοῦ φόνου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μινώταυρου Ἀνδρόγεω. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐπαύριον, λησμονήσαντος τοῦ κυβερνήτου ὑπὸ χαλῆς, δὲν ἀνεπαύσθη τὸ σημεῖον τῆς σωτηρίας, τὸ λευκὸν ἢ πορφυρὸν ἰστίον, ἀλλ' ἀνῆλθε ἡ ναὺς διὰ τοῦ μέλανος, ὁ Αἰ. ὑπολάβων ὅτι διεφθάρη ὁ Θησεύς, ἔρριψεν ἑαυτὸν κατὰ πετρῶν καὶ ἐθανατώθη· κατ' ἄλλους δ' ἐκρημνίσθη ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ κατὰ τὴν παρά τισι τῶν Ῥωμαίων μῦθον ἐπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἥτις μετονομάσθη ἀπ' αὐτοῦ Αἰγαίον πέλαγος.

Ὁ Αἰ. ἐπιμῆτο ἐν Ἀθήναις ὡς ἦρας ἐπώμιος τῆς Αἰγίδος φυλῆς· εἶχε δ' ἐν τῇ πέλει καὶ ἥρῳαν καὶ ἄγαλμα· ὁμοίως ἄγαλμα αὐτοῦ ἦν ἰδρυμένον καὶ ἐν Δελφοῖς. Ἐν μνημαῖς τῆς τέχνης ἀπεικονίζεται ἐνίοτε ὁ Αἰ. ἐν τῇ μαντείᾳ τῶν Δελφῶν ἐρωτῶν τὴν Πυθίαν, ἀναγνωρίζων τὸν Θησέα, θεωρούμενος τὴν πρὸς τὸν Μακροβόλον ταύρον πάλην τοῦ

υἱοῦ. Τοὺς περὶ Αἰ. μύθους ἔλαβον ὡς ὑπόθεσιν τραγωδιῶν ὁ Σοφοκλῆς ἐν Αἰγεί, καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Αἰγεί (τὸν Αἰ. παραισάγει· ὁ αὐτὸς τραγικῶς καὶ ἐν τῇ σωζομένῃ τραγωδίᾳ Μῆδεία)· μνημονεύεται δὲ καὶ κωμωδία Αἰγέως τοῦ Φιλύλλου.

Τὸ ὄνομα τοῦ Αἰ. ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τῆς ῥίζης αἰγ (ἔθεν καὶ Αἰγαίον), σημαίνει δὲ τὸν θεὸν τῆς θαλάσσης, τὸν δεσπόζοντα τῶν κυμάτων· εἶναι δ' ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, σὺν τῇ χρένῃ προσλαβὼν ἰδίαν μυθολογικὴν ὑπόστασιν. Εἰς δὲ τοὺς μύθους περὶ τοῦ μεγάλου τῶν Ἰωνίων θεοῦ, μεταπρασάντος εἰς ἥρωα, προστετέθησαν ἐν Ἀττικῇ καὶ πολλοὶ γενεαλογικοὶ μῦθοι, ἀπηχῆσαι τῆς παλαιστάτης ἱστορίας τῆς χώρας. [II.]

Αἴγλη - Δεσκάρι. (La Haye-Descartes). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἰνδρ-Ἐ-Λοάρ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χόρ, ἔχουσα 1630 κατ. Πατρίς τοῦ φιλοσόφου Καρτεσιου (Descartes).

Αἰγία. Πόλις τῆς Λακωνικῆς, κατὰ τοὺς ἀρχαίους αὐταὶ αἱ ἐν τῇ ἐμνηρίῳ καταλόγῳ καλούμεναι Αἰγίαι. Ἀπεῖχον 30 σταδίους τοῦ Γυθείου ΒΔ πρὸς τὴν μεσόγειον, εἰρήνια δ' αὐτῶν σφίζονται νῦν ἐν θάσει Παλαισγόρῃ παρὰ τὸ χωρίον Λιμνὴν τοῦ θήρου Γυθείου. Κατὰ τὸν Πausaniαν ὑπῆρχεν ἐν Αἰγίαις λιμνὴ καλούμενη Ποσειδῶνος καὶ ἐπὶ τῇ λιμνῇ ναὸς καὶ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ. [II.]

Αἰγιάλεια (ἄλλως Αἰγιάλως ἢ Αἰγιάλη) εἶνε τὸ παλαιὸν ὄνομα τῶν παρακίων χωρῶν τῆς βορείας Πελοποννήσου ἀπὸ τοῦ Παναχαιοῦ ὄρους μέχρι καὶ τῆς Σικωνίας. Ἀργότερον τὸ ὄνομα περιορίσθη κατ' ὀλίγον εἰς τὴν περὶ τὸ Αἰγίον χώραν, ταύτην δὲ τὴν ἐπαρχίαν ἐδήλου καὶ ἐν τῇ νέῳ ἑλλην. βασιλείᾳ μέχρι τῆς ἐπ' ἑσχατίαν νομοθετηθείσης καταργήσεως τῶν ἐπαρχιῶν. [A.]

Αἰγιάλως 1) Ὑἱὸς τοῦ Ἀδράστου, ὁ μόνος ἐκ τῶν Ἑπιγόνων φανευθεὶς ἐν τῇ πρὸς τοὺς Θηβαίους πολέμῳ. (βλ. Ἀδράστου, Ἑπιγόνοι). — 2) Ὑἱὸς τοῦ Ἰνάχου, ἀφ' οὗ ἀτέκνου ἀποθανόντος ἢ πρότερον Ἀγαία καλούμενη χώρα μετονομάσθη Αἰγιάλεια. Κατὰ δὲ τοὺς ἐγγράφιους τῶν Σικωνίων μύθους, ὁ Αἰ. ἦν αὐτόχθων ἀπὸ τούτου δὲ βασιλευσάντος ὀνομασθῆ Αἰγιάλως ἢ μετὰ ταῦτα Ἀγαία, καὶ Αἰγιάλεια ἢ πόλις ἦν πρῶτος αὐτὸς ὡκοίεν ἐν τῇ πεδίῳ, ἢ ὕστερον μετονομασθεῖσα Σικωνίαν. [II.]

Αἰγιάλη. Μία τῶν ἀρχαίων τριῶν πόλεων τῆς νήσου Ἀρσάρου. Ἦκειτο πρὸς τὸ ΒΔ τῆς νήσου, ὅπου ἡ ἐπικράτεια αὐτῆς περιελάμβανε τὸν ἐκτὸς ἄκρον. Τὰ εἰρήνια τῆς Αἰγιάλης εἰσὶν ἐν τῇ θάλασσᾳ Βίγλα, ἐγγύτατα καὶ πρὸς Β τῆς κόμης τῶν Θελαρίων· ἐξετείνοντο δὲ πιθανῶς τὰ πρόστατα αὐτῆς μέχρι τῶν νῦν χωρίων Λαγκάδας, Θελαρίων καὶ Στρέμβου, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐν τούτοις

μένου ὄρου, Ποταμοῦ καλουμένου, Ἀλλὰ καίτοι συγγράν παρέχουσα θέαν ἀπὸ θαλάσσης θεωρουμένη, ἔνεκα τῶν περιστερόντων αὐτὴν μελανωπῶν καὶ ἀποτόμων βράχων, ἡ νήσος πρὸς τὰ ἐνδότερα ὀρευσιμένη ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν κορίσκιων αὐτῆς κατακρῆσντων βυαλίων παρουσιάζει σιτοφόρους ἀγρούς καὶ ἀμπελώνας καὶ τινα σποράδην βλαστάνοντα ἐλαίους δονδοῖα. Τὰ εἴγη μὲν ἀλλ' εὐστομα προείντα αὐτῶν, ἐξαιρέτως δὲ τὸ περίεργον μέλι, εὐκόλως πωλοῦντες οἱ κάτοικοι, ὡς περιζήτητα ὄντα, διάγουσι βίον εἰληγαρῆ κατακινούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἀλείαν καὶ χρώμενοι τοῖς πολυαριθμοῖς αὐτῶν ποιμνίοις.

Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χειρογράφοις καὶ τοῖς ἐκδοθεῖσι κειμένοις Ἑλλήνων τε καὶ Λατίνων συγγραφεῶν τὸ ὄνομα τῆς νήσου παραλλάσσει, ἐπειδὴ αὕτη καλεῖται ἄλλοτε μὲν τὰ Αἴγυλα, ἡ Αἴγυλα ἡ τὸ Αἴγυλον ἢ ἡ Αἴγυλα, ἄλλοτε δὲ Αἴγυλια, καὶ ἄλλοτε τέλος Αἴγυαλια καὶ Αἴγυαλαι· ἀλλ' ἡ μὲν ἀναμεισθήτης τῆς νήσου ὀνομασία ἐστὶν ἡ πρώτη τῶν ἀνωτέρω μνημονευμένων Αἴγυλα, ἀπαντῶσα παρὰ Διονυσίῳ τῷ Περιηγητῇ (Geographi Graeci Minores, ἐκδ. K. Muller. Ἐν Παρισίοις, Β'. στίχ. 498—99).

Πολλὰ δ' Ἀργυροῦ βορρῆθεν ὄρεσσιν,
Αἴγυλα δ' ἔστι Κούβητα Κυθῆραι τε περὶ νῆσος.

ἔνθα δὲ τὰς παρεκβολὰς εἰς τὸν γεωγράφον συγγραφέα Εὐστάθιοι καὶ οὐκ εἴγη τῶν ἀντιγράφων ἐκφέρουσι τὸ ὄνομα διὰ τοῦ υ (Geographi αὐτ. σ. 310). Τῇ διὰ τοῦ υ γραφῇ ἠκολούθησαν βετα ἀρχαῖος λατίνος τῆς Περιηγήσεως περὶ τῆς Πρισιανῆς (Geogr. αὐτ. στίχ. 524—25).

Sed multae Amnisi boreae sub parte videntur,
Aeglaque, inde Cythera, Calauria dura colonis.

καὶ Νικηφόρος ὁ Βλεμνίδης ἐν τῇ Γεωγραφίᾳ Συνοπτικῇ (Geogr. αὐτ. σ. 462) τὴν αὐτὴν δὲ γραφὴν φυλάττει καὶ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀνώτατος παράγραφος τοῦ Διονυσίου (Geogr. αὐτ. σ. 416). Τὴν διὰ τοῦ ε ὁμοίως γραφὴν παρέδεδωκε ὁ ἕτερος ἀρχαῖος λατίνος τοῦ Διονυσίου παραφραστῆς Ρούρος Φήστος Αὐδῆνός (Geogr. αὐτ. στίχ. 669—70).

Aegila parva
et parviora carpitungessunt pulchra Cythera.

καὶ δὴ καὶ ὁ Πλίνιος (Natural. histor. Δ'. 19. 6), εἰ καὶ ἀλλοτρίως (αὐτ. Δ'. 22. 1), φέρουσι τὰ ἀντίγραφα Aegilia, Aeglia καὶ Eglia, ἔνθα δὲ ἐκδότης Sillig (Gotha, 1851—55) ὀρθῶς ἀπέδωκε τὴν γραφὴν Aegila. Παρὰ τῷ Σχολιαστῇ τοῦ Θεοκρίτου (Δ', στίχ. 147) ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα, ὡς καὶ παρὰ τῷ Περιηγητῇ Διονυσίῳ, ἀλλὰ κατ' ἐναλλαγὴν ἀριθμοῦ, λέγοντι «ἐστὶ δὲ λακωνικὸν χωρίον Αἴγυλον, τινες δὲ ἐστὶ καὶ νῆσος μεταξὺ Κρήτης καὶ Λακωνικῆς οὕτω καλουμένη» (Bucol. Graec. Reliquiae, edid. Ahrens, Lipsiae, 1859.

Β', σ. 87—88). Τὸ δὲ παρὰ Πτολεμαίῳ ἀπαντῶν ὄνομα Ἐπῖλα, προελθὲν ἀναμεισθῶς ἐκ πλημμυλοῦς ἀναγνώσεως τῆς ἄλλης ἡμαρτημένης γραφῆς ΕΠΙΑΑ, ἐκληροθῆναι τῶν γραμμάτων ΓΙ ὡς Π, ἀναγινώσκεται νῦν ὁρθῶς ἐν τῇ ἀρίστῃ ἐκδόσει τοῦ K. Μύλλερου ἡ Αἴγυλα νήσος, ἔχουσα μῆκος μὲν 51^ο, 43', πλάτος δὲ 31^ο, 40', κατὰ τὴν ὁρθὴν γραφὴν τοῦ Οὐατικκινου κώδικος (191) (Claud. Ptolemaei Geogr. Parisiis, 1883. π. 560). Κατὰ ταύτην δὲ καὶ ἡ παρὰ Σκύλακι ἐν τῷ Περιπλῳ ἡμαρτημένη γραφὴ: «Εἰς Αἴγυλιν νήσον πλεῖς προαριστιδίας» ἐκ τῆς νήσου Κούβητος, διορθωτέα μᾶλλον διὰ τοῦ Εἰς Αἴγυλιν νήσον ἢ διὰ τοῦ Εἰς Αἴγυλιν νήσον, ὡς διορθώσεν ὁ Μύλλερ, μνηθεὶς τὸν Dodwell (Geogr. αὐτ. I. σ. 96). Τὴν αὐτὴν δὲ ὀνομασίαν τύπον, ἀλλὰ γραμμικῶς τῆς παραληρητικῆς διὰ τοῦ υ, ἔχουσι καὶ τὰ Σχόλια εἰς Διονυσίον τὸν Περιηγητὴν (Geogr. αὐτ. Π. σ. 450). Τὸ ἄλλο τῆς νήσου ὄνομα, Αἴγυλια, κατεχωρίσθη μὲν ὡς γνήσιον ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape (ἐκδ. δευτ. 1876, ἐν λέξει Αἴγυλα), ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾷ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, προήλθε δὲ ἁπλῶς ἐκ διορθώσεως ἡμαρτημένης γραφῆς τῶν Ἑθνικῶν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου. Οὗτος τῇ ὄντι λέγων ἐν λέξει Αἴγυλια ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο φέρει δῆμος τις τῆς Ἀντισιχίδος φυλῆς (ἐπιπροσέτιον) ἐστὶ «ἐστὶ καὶ νῆσος μεταξὺ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου Αἴγυαλαια, ὁ οὐκ ἴστωρ Αἴγυλιος, ὡς Κυθῆρας». Ἀλλ' ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ εἰρητορος δὴλον ἐνταῦθα ὅτι ἡμαρτημένως ἔχει ἡ γραφὴ Αἴγυαλαια, εἰς ἣς ὀρθῶς οὕτως ἦθελε προκύβη τὸ ἐθνικὸν Αἴγυαλεύς. Ὅθεν τραπίον ταύτην εἰς Αἴγυλιαν καὶ οὐχὶ ὡς δοξάζει ὁ Meineke (Stephan. Byzant. ex recens. A. Meineke. Berolimi, 1849) εἰς Αἴγυλα· διότι ὁ Στέφανος προφανῶς λέγει ὅτι Αἴγυλιον καλεῖται καὶ δῆμος τις τῆς Ἀντισιχίδος φυλῆς καὶ ἡ ἡμετέρα μικρὰ νῆσος. Ἐκ τοιαύτης σκεψῆς ὁμοῦμενος ἴσως καὶ ὁ σοφὴς Κοραῆς ἐτρέψεν εἰς ἰδίαν διορθώσεως τὰ παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν Κλεομένει κσφ. 31 καὶ 32 ἀναγινωσκόμενα Αἴγυαλαια καὶ Αἴγυαλῶν καὶ Αἴγυαλῶν εἰς Αἴγυλιαν καὶ Αἴγυλιῶν (Τομ. Β', σ. 148—49), ἀλλ' ἔνευ ἀνάγκης. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ αἱ πρώται γραφαὶ Αἴγυαλαια καὶ Αἴγυαλῶν αἰ ἐτηρηθῆσαν ὑπὸ τοῦ ἀρίστου ἐκδότου Blass (Plutar. Agis und Kleomenes, Leipzig, 1875. σ. 79 καὶ 81), καὶ ἐθεραπεύθησαν ἐν τῇ λεξικῇ ὑπὸ τοῦ Pape (ἐκδ. δευτ. ἐν λ. Αἴγυαλῶν), εἰκάζοντες ὅμως βετὴ Αἴγυαλαια ἴσως ἐκαλεῖτο τῆς νήσου ἡ πόλις. Ἡ ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ἀναγερομένη νῆσος Ὀγυλος (Ἑθνικ. ἐν λέξει), κειμένη μεταξὺ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου, οὐδεμία ἐστὶν ἄλλη βεβαίως ἐμὴ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος Αἴγυλα, καὶ Ὀγυλος ἀντὶ Αἴγυλιῶν προτύμῃς νὰ ἀνομάσῃ τὴν νῆσον ὁ Kiepert ἐν τοῖς Γεω.

γραφικός αὐτοῦ πῖναξ (Neuer Atlas von Hellas, B' καὶ Γ' πιν.), καίτοι τοῦ Bursian διστάζοντος περὶ τῆς ἐνομασίας ταύτης. (Geogr. von Griechenland, B' σ. 103). "Ὅτι δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος καὶ Ὀγυλία καὶ ὅτι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ὁ Ἡσόδος, διδάσκουσιν ἡμᾶς τὰ ἀρχαῖα Σχόλια τῆς Ὀδυσσεύς (Α, 85) «Ὀγυγίην | ἐν τῇ κατ' Ἀντίμαχον Ὀγυλίην γράφεται, διαφέρει δὲ εἰ τὸ - ποί· τὴν μὲν γὰρ Ὀγυγίαν ἐντὸς εἶναι πρὸς ἑσπέραν, τὴν δὲ Ὀγυλίαν κατὰ Κρήτην Ἡσιόδος φησὶ καθεῖναι» (Scholia Graeca in Homeri Odysseam edidit G. Dindorfius, Oxonii, 1855, I, σ. 24—25). Παρὰ δὲ τοῦ Ὁρτελίου μνηθάνοντες τῶς (Abrahami Ortelii Thesaurus Geographicus, Antverpiae, 1596 ἐν λέξ.) ὅτι ὁ κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα ἀμύσας Κερκυραίος Νικόλαος ὁ Σερριανὸς ἐν τῷ σχεδῶματι, ὅπερ προσέθηκεν εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ τυπωθέντα γεωγραφικὸν τῆς Ἑλλάδος χάρτην, ἐνομάζει τὴν νῆσον Ἀντικυθουρίαν. Φαίνεται δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο Βυζαντινόν, διότι καὶ τὰ παρακειμένα Κύθηρα ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν, κατὰ μίσηρον τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος παραλλαγήν, νῆσος Κυθουρία.

Πλὴν τοῦ ὀνόματος οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν περὶ τῆς νήσου παραδίδεται ἤμιν παρὰ τῶν ἀρχαίων. ἔθεν καὶ ὁ Εὐστάθιος ὑπομνηματίζων Διονύσιον τὸν Περιηγητὴν λέγει, «Ἀγίλα οὖν ἡγεῖται πολλοῦ λόγου τοῖς παλαιαῖς» (Geogr. αὐτ. Β', σ. 310). Ὁ Σκύλαξ μνησὶν ποιοῦμενος τῶν Αἰγίων ἢ τῆς Αἰγίλης, ὡς αὐτὸς ἐνομάζει τὴν νῆσον, λέγει ὅτι ὁ ἐκ Κυθέρων εἰς Αἰγίαν πλοῦς προαρτιδίος ἐστίν, ὅ ἐστι συμπληροῦται πρὸ τοῦ ἀρίστου. Οἱ δὲ δύο ἐξῆς ἐπόμενοι στίχοι προσετέθησαν ἐν ἀγκυλαῖς ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Μυλλέρου κατ' εἰκασίαν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κολλεοῦ κεϊμένου.

[Ἀγίλα Αἰγίλας (ἢ Αἰγίλας) μνησὶν ποιοῦντος.]

[Ἀν' Αἰγίλας (ἢ Αἰγίλας) εἰς Κρήτην πλοῦς προαρτιδίας.]

Ἀντιφρόνους, ὃν κατὰ τοῦ Κλεομένουσος προσεκάλεσαν ὁ στρατηγὸς τῆς Ἀχαΐκης συμμάχιας Ἀρατοῦ καὶ ἀναγκασθεὶς ν' ἀπολειψῇ τὴν πατρίδα καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Αἴγυπτον, κατέσχε κατὰ τὴν διάπλυν αὐτοῦ εἰς τὰ Αἰγίλα. Ἐνταῦθα δὲ βαρέως φροντὸς ἐνὸς τῶν ἐκείνου φίλων καὶ ἀνελούθων, ἐνδρακτὶ Θηρυκίωνος, τὴν ἤταν καὶ παραινούντος τὸν Κλεομένην ν' ἀπαλλάξωσιν ἑαυτοὺς ἐκ αὐτοῦ τῶν δυσμενείων τῆς τύχης διὰ τῆς αὐτοκτονίας, ἀπεκρίνατο ὁ βελτίονος τύχης ἄλλος ἐκείνος βασιλεὺς τοῦς ἀξιωματικιστοῦς λόγους ὅτι «Δεῖ τὸν αὐθαίρετον θάνατον οὐ φυγὴν εἶναι πράξεων, ἀλλὰ πράξεων». (Ὁ πειθόμενος δὲ τοῖς λόγοις τούτοις ὁ Θηρυκίων, ὅμ' ἡν-καίρησε ν' ἀποστῇ ἀπὸ τοῦ Κλεομένουσος, ἀπεσφάξεν ἑαυτὸν.

Κατὰ δὲ τὴν ἐν ἔτει 1204 κατάληξιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων κατὰ τὸν μετὰ ταῦτα γενόμενον διαμελισμὸν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, περιελθόντος εἰς τὴν κτήσιν παραβόλων τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης τυχοδιωκτῶν, κατέλαβε τὰ Αἰγίλα ὁ πρῶν δεσπότης Καλλιπτόλεως Βενετὸς εὐπατριδὴς Ἰάκωβος Βιάρος καὶ προσηγόρευσε ἐαυτὸν Μαρκεσίον τῆς νήσου (1207). Ταύτης δὲ ἀπέβαλε τὴν κατοχὴν ὁ ἀπύγονος αὐτοῦ Θωμᾶς ἐνδιωχθεὶς ὑπὸ Λικαρίου (1275), ναυάρχου τοῦ Βυζαντινοῦ αυτοκράτορος Μιχαὴλ Δ' τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις ἰσως ἐδωκεν αὐτὴν εἰς κτήσιν, ὡς καὶ τὰ παρακειμένα Κύθηρα, πρὸς τὸν ἐκ Μονεμβασίας ἄρχοντα Παῦλον Μονεγιάνην Σεβαστὸν (Ersch und Gruber, Encyc. Τόμ. 85, σ. 223 καὶ 309). Ἀλλὰ τοῦ Θωμᾶ ὁ υἱὸς Νικόλαος ἀνέλαθεν αὐτῆς τὰ Αἰγίλα τῷ 1293, ἐκτοτε δ' ἐκτήρατο τὴν νῆσον ὁ οἶκος τῶν Βιάρων μέχρι τοῦ 1655, ὅτε ἀποθανόντος τοῦ Πικεντίου Βιάρου ἄνευ ἀρρέων τέκνων τὰ Αἰγίλα μετέβησαν εἰς τὰς δύο ἐπικλήρους θυγατέρας αὐτοῦ, ὧν ἡ μὲν ἦλθεν εἰς γάμον μετὰ Αὐδουβίκου Φοσκαρηνοῦ, ἡ δ' ἑτέρα μετὰ Ἰερωνύμου Ἰουστινιανοῦ, καὶ οἱ δύο οὗτοι οἶκοι ἔσχον τῆς νήσου τὴν κτήσιν μέχρι καταλύσεως τῆς Βενετικῆς Ἀριστοκρατίας (Ersch und Gruber, Encyc. Τόμ. 68, σ. 306. Giustiniani, Venetianer in Griechenland, Isolario del p. Coronelli, 1696, p. 190). Τὰ δὲ οἰκογενειακὰ Στέμματα τῶν Βιάρων, Φοσκαρίων καὶ Ἰουστινιανῶν, δεσποτῶν Αἰγίων, ἔρα ἐν Hopf, chron. grecoromanes, σ. 528). Ὁ γάλλος Ἰάκωβος Σπών, ὅστις μετὰ τοῦ ἀγγέλου Γεωργίου Οὐγλιέρου ἐπεσκέψθη κατὰ τὴν δεκάτην ἐξόμην ἑκατονταετηρίδα τὴν Ἑλλάδα, διδάσκει ἡμᾶς (Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant par S. Spon et G. Wheler, Amsterdam, 1679, Α' σ. 124) ὅτι ἡ νῆσος ἀνῆκε τότε εἰς συνταγματάρχην τινὰ Κυθέρων Μαχαίριωτην, συμπλεύσαντα μετὰ τῶν δύο περιηγητῶν Ικ. Κερκύρας εἰς

Κύθηρα καὶ ἐπιμελῶς ἐκδουλεύσαντα κατὰ τὴν πολυθρύλητον τῆς Κρήτης ἁλωσιν τὴν Βενετικὴν πόλιν (Dapper, Descript. etc. σ. 379). Ἰσως δὲ ὁ Μαχαιριώτης, κάτοικος ὢν τῶν γειτονευόντων Κυθήρων, εἶχε τῆς χώρας τὴν ἀρεσκὴν ὠφέλειαν, παρέχων ἐπὶ τούτῳ τέλει τὰ πρὸς τοὺς ἐν Βενετία χωροδασεῖται, οἵτινες ἦσαν οἱ μὲν κύριοι τῆς νήσου. Ὁ τελευταῖος Γενικὸς Διοικητὴς τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ Βενετικῶν νήσων Κάρολος Βιδμαν, περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὸ ἐπικαιρὸν τῆς νήσου, ἐβουλόθη μικρὸν πρὸ τῆς πτώσεως τῆς αὐτοῦ πατρίδος γὰρ ἐκπληκτικῶς τὸ ὑπὸ τοῦ περικλητῆος τῆς Βενετίας ναυάρχου Ἀγγέλου Ἐμου ἐπινοηθέν καὶ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου ἐπικυρωθὲν σχέδιον περὶ ἐποικίσεως καὶ θυρωρώσεως τῆς νήσου. Ὅθεν πρὸς ἀκριβὴ τῆς χώρας ἐκνοήθησαν ἐπεμψέν ὁ Βιδμαν ἐπιτήδειον μηχανικὸν εἰς τὰ Αἴγυια καὶ ἐξέδρε τὰ πρὸς διατροπὴν καὶ ἄμυναν τῶν νέων οἰκητόρων μέσα· ἀλλὰ πάντων ἤδη ἐτοιμῶν ὄντων πρὸς ἐπιχειρήσιν τοῦ ἔργου, ἐπλήθυν τὰ σπουδαία γεγονότα, τὰ ἐπινοηθέντα τῆς Βενετικῆς πολιτείας τὴν κατὰλυσιν καὶ οὕτω τῆς κυβερνήσεως τὸ σχέδιον ἔμεινεν ἀνεκτέλεστον (Discurso apologetico di Carlo Widmann, Proved. generale da mar. con illustrazioni e documenti. Venezia. 1799, σ. 145—46).

Ὁ Δάππερ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι πονήματι (σ. 553) ἀποδίδωσι καὶ νόμισμα εἰς τὰ Αἴγυια. Ἀλλὰ τοῦτο ἀνῆκον εἰς τὰ τοῦ περιωνύμου νομισματολόγου Γολζίου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἔχειρεν ἐπινοῶν αὐτὰ καὶ γνήσια μετὰ πλαστῶν ἐξέδιδε, παρέχει ἐν τῇ τῆς ἐπιγραφῆς καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οὐδέποτε ἄλλο τοιοῦτον νόμισμα ἐν Αἰγίλοις εὑρέθη, δικαίως ὑπονοίᾳ ὅτι οὐδέποτε ἐκδόθη. Φέρει δὲ τὸ νόμισμα ἐμπροσθεν μὲν κεφαλὴν Ὀσείδος καλαθηφόρου, ὅστις ἐν δὲ γυναικα γυνήν, περιβάδην καθήμενὴν ἐπὶ ἐμβέλει νεῶς καὶ οὗς στάχους οἵτου κρατοῦσαν μετ' ἐπιγραφῆς ΛΙΓΙΛΕΑΣ. Περιεργίας δὲ χάριν ἀναφέρωμεν ὅτι ὁ τοῦ Γολζίου ὑπομνηματιστὴς Λευδοδίκης Νόνος ἐξάγει ἐκ τοῦ νομίσματος καὶ τὸ ἐμπειροπρόβλεπον τῶν κατοίκων καὶ τὸ εὐφορον τῆς χώρας καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυαρεῖ πρὸς ἐξηγήσιν ὁθέν τοῦ ἐν τῇ πλαστικῇ κεφαλῇ τοῦ Γολζίου γαλκαυθέντος νομίσματος (Ludovici Nonni Commentarius in Herberti Goltzii Graeciam, Insulas et Asiam Minorem. Antuerpiae. 1620 Graec. Ins. Tab. 3). Περαιόντως δὲ τὰς εὐχὰς ταύτας περὶ Αἰγίλων εἰδήσεις προστίθεμεν ὅτι, ὡς ποτε τὰ παρακείμενα Κύθηρα ἐγένοντο ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ὑπερορίας τόπος ἀνδρὸς ἐπισήμου, τοῦ τῆς Ἀσίας ἀνθυπάτου Γαίου Σιλανθοῦ (Taciti Annal. III, 69), οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς ἐν Ἐπτανήσῳ προστασίας ὑπεριώρυσθησαν εἰς Αἴγυια ἄνδρες

ἐπὶ παιδείᾳ καὶ φιλοπατρίᾳ διακρινόμενοι, οἵτινες ἐν οὐδενὶ λόγῳ τιθέμενοι τὰ φέβητρα τῶν ἰσχυρῶν ἀνύψωσαν γενναίαν εὐνοὴν πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. [I.A.P.]

Αἰγίλεια, νῦν Στοῦρα, ἢ Στουρονήσι, νῆσις ἐν τῇ Εὐβοίᾳ κώλῳ, ἀπέναντι τοῦ Μαράθωνος καὶ τῶν Εὐβοικῶν Στύρων, ἀπ' ὧν καὶ νῆσον Στυρείων λέγει αὐτὴν ὁ Ἡρόδοτος. Εἶναι βραχίονος καὶ ἔρημος, ἀπέχει δὲ μίαν ὥραν περίπου τῆς Εὐβοικῆς ἀκτῆς περὶ αὐτὴν ὑπάρχουσι καὶ τινα μικρότερα νησιδία. [Π.]

Αἰγίλειον (Giglio). Ἰταλικὴ νήσος ἐν τῇ τυρρηνικῇ θαλάσσῃ, ἡ μεγαλειτέρα μετὰ τὴν Ἐλβαν καὶ τὴν τυρρηνικοῦ πελάγους, ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν Γροσσέττον. Ἔχει ὠρεῖον γρανίτην καὶ παράγει καλλίστους οἶνους. ΚΑΤ. 2114 (1881). [Π. II.]

Αἰγίλωψ (Βοτ.) ἀρχαῖον ὄνομα 1) εἶδους ὄρου κατὰ Θεόφραστον (Quereus Aegilops L.) (βλ. λ. Δρῦς) 2) γένους Ἀγρωστοειδῶν (Aegilops L.), ὧν τὰ διαφόρα εἶδη εἰσι κοινὰ ἐν ταῖς περὶ τὴν Μεσόγειον χώραις. Εἶνε συγγενὲς τοῦ γένους Πυρός (Triticum L.), οὗ διαφέρει κατὰ τὰ λέπυρα τὰ ἀνευ τρύπιδος καὶ λήγοντα εἰς 2—4 ὀδόντας ἀθεροφόρους ἢ μὴ. Τὰ εἶδη τῆς ἑλληνικῆς Χλωρίδος εἰσὶ τὰ ἑξῆς: Α. ὁ ψοειδής (Ae. ovata L.), Α. ὁ τριδανκτυλιατός (Ae. triuncialis L.), Α. ὁ κερκοφόρος (Ae. caudata L.), Α. ὁ τοῦ Χελδραίχου (Ae. Heldreichii Holzm.) καὶ Α. ὁ λοφοφόρος (Ae. comosa Sibth). Φύονται ἄφθονα παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐν ἀρούραις. Κοινῶς ἐνομαζονται Ἀγριοσίταρο, Ἀγριοσίταρι, Σιδερόσταρο καὶ Μακρογένη. [Θ. Χ.]

Αἰγίλωψ. (Ὁ φθλ.) βλ. Ἀγγίλωψ.

Αἰγίμιος ἢ Αἰγίμιος. Υἱὸς τοῦ Δωρεῦ, μυθικὸς γενάρχης καὶ νομοθέτης τῶν Δωριέων, ὅτε ὤκειον οὗτοι τὴν Ἰοτιαϊκίδα ἐν τῇ βορείῳ Θεσσαλίᾳ, ἢ κατ' ἄλλους τὴν παρὰ τὴν Οἰτῶν Θεσσαλικὴν χώραν. Πολιορκούμενός ποτε ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν ἐπεκαλέσατο τὸν Ἡρακλέα βοηθὴν, ὅστις βοηθῆσας ἀπέκτεινε Κόρωνον τὸν στρατηγόντα τῶν Λαπιθῶν καὶ ἄλλους καὶ παρέδωκε τῇ Αἰ. τὴν γῆν ἅπασαν ἐλευθεράν, μὴ δεχθεὶς τὴν προσνεχθεῖσαν αὐτῷ εἰς ἀμοιβὴν μερίδα τῆς χώρας, ἢ κατ' ἄλλους ἀπέφει αὐτὴν ὡς παρακαταθήκην τῇ Αἰ. ἵνα τὴν παραδῶσιν οὗτος τοῖς Ἡρακλείδαις. Εὐγνωμονῶν δ' Αἰ. υἱοθέτησε τὸν υἱὸν τοῦ Ἡρακλέους Ὑγίλον, ἵσῃν μερίδα καταλείπων αὐτῷ καὶ τοῖς ἰδίοις υἱοῖς· ἐγένοντο δ' οἱ δύο τοῦ Αἰ. υἱοὶ μετὰ τοῦ Ὑγίλου οἱ γενάρχαι καὶ ἐπώνυμοι τῶν τριῶν δωρικῶν φυλῶν, τῶν Ὑγλέων, Δωμάνων καὶ Παμφύλων. Τοὺς περὶ Αἰ. μύθους εἶχεν ὑπέθεσιν ἀρχαῖον τι ἔπος, ὃ Αἰγίμιος

παιθὲν κατ' ἄλλους μὲν ὑπὸ 'Ποιδίου, κατ' ἄλλους δ' ὑπὸ Κέρκυρας τοῦ Μιλησίου τοῦ ἔπους τούτου ἐλγίστοις περιεπώθησαν στίχοι. (Π.)

Αἴγινα νῆσος τριγωνικὸν σχήματος μεταξύ Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος, ἔχουσα ἑκτα-
τον 83 τετρ. χιλιομέτρων, τὸ πλείστον ὄρεινῃ, ἐνιαχοῦ δὲ ἡφαιστειώδῃ ἔχουσα φύσιν. Τὸ ὑψηλότερον ὄρος, καλούμενον νῦν Ὀρος κατ' ἑλληνικὴν, ἔχει ὕψος 531 μέτρων, ἔφερε δὲ ἄλλοτε κατὰ τὴν κορυφὴν βωμὸν τοῦ Παναλληνίου Διὸς, τήμερον δ' ἔχει ἐκκλησιδίου τοῦ προφήτου Ἠλία. Τὸ ὄνομα ἐδόθη κατὰ τοὺς ἀρχαίους μύθους εἰς τὴν νῆσον ἀπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ Αἰγίνης, ἣτις, ἀρθείσα ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς αὐτὴν, ἐγέννησε τὸν Αἰακὸν, θεοφύ-
λον γενάρχην τῶν Αἰγινήτων (βλ. Αἰακός).

Πρώτοι κατοικοὶ τῆς Αἰγίνης μυθεύονται οἱ ἐκ μυρμηκῶν εἰς ἀνθρώπους μεταβληθέντες Νυρμίδες, πάντως γένος ἀρχαίων. Ὑπάρ-
χουσι δὲ καὶ ἀπαρχινώριστα ἱγνή φοινικῆς ἔσποιήσεως εἰς Αἴγιναν κατὰ τοὺς προϊστο-
ρικοὺς χρόνους. Κατὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς χρό-
νους ἡ νῆσος ὠκίσθη ὑπὸ Δωριέων ἐξ Ἰοπι-
δαύρου, ἀρ' ἥς ἀπεσπάσθη περὶ τὴν 50 Ὀλυμ-
πιάδα (516 π. Χ.). Ἐκτοσε ἡ νῆσος ἡμίσεα διὰ τοῦ ναυτικοῦ αὐτῆς καὶ τῆς ἐμπορίας. Μέ-
γας δὲ ἦτο ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς. Ἄν ὁ ἄλλως διαμνησθέντων ἀριθμὸς τῶν δούλων, ἀνερ-
χόμενος κατὰ τινα μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέ-
λους (παρ' Ἀθην. Δειπνός, 272) εἰς 470 000, εἶνε ἀληθὲς, τὸ ἔλρον τῶν κατοίκων ἀπετε-
λετο ἐκ 500 000 τοῦλάχιστον. Οἱ Αἰγινῆται ἐπλουτίζοντο ἰδίως ὡς μικροῦς ἐμποροὶ, ἀπειπο-
λοῦντες καθ' ἅπαντα τὸν ἑλλ. κόσμον τὰ ἐκ χαλκοῦ, πηλοῦ καὶ ἄλλων ὕλων μικροτεχνή-
ματα (αἰ γιναιαν ἐμπολήν) τὰ κα-
τασκευαζόμενα ἐν τῇ νήσῳ. Μεγὰλὴ δὲ ἦτο ἰδίως ἡ παραγωγὴ πηλίνων ἀγγείων διακο-
σμων, ὡς ἐκ τῶν ποίων οἱ ἀρχαῖοι κυριαί-
σμων, ὡς ἐκ τῶν Αἰγιναν ἀποπικτικῶς χυτρῶ-
πολιν. Οὐκ ἐλίγον δὲ συνετέλει πρὸς τὴν με-
γάλην διάδοσιν τῆς ἀγγειοπλαστικῆς ἡ ἐπὶ
τῆς νήσου ὑπαρξίς καταλλήλου πηλοῦ, ἐξ οὗ
καὶ σήμερον ἀκόμη κατασκευάζονται τὰ γνωστά
πορώδη αἰγινῆτικα κανατοδύνα (βλ. λ.),
ἀρ' ὧν φέρει τὸ ὄνομα Κανατοδύνα
βουνός τις ἀποτελούμενος ἐκ προσφύρου πρὸς
ἀγγειοπλαστικὴν πηλοῦ. — Τὴν σημασίαν τοῦ
αἰγινητικοῦ ἐμπορίου ἀποδεικνύει ἡ πρόμιμος
ἐν τῇ νήσῳ ἐκκοπὴ νομισμάτων, τοῦ πρώτου
ἑλληνικοῦ, ὅπερ ἔφερον ὡς τύπον γελώνην, ἐξ οὗ
τὸ ὄνομα γελώναι διὰ τὰ αἰγινητικὰ νομί-
σματα. Τὸ δὲ νομισματικὸν σύστημα τῆς Αἰγι-
νῆς ἦτο διαδεδομένον καθ' ἅπασαν τὴν Πελοπόν-
νησον καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλά-
δος, ἐν οἷς καὶ αἱ Ἀθῆναι μέχρι τῶν χρόνων
τοῦ Σόλωνος (594 π. Χ.), ὅστις χάριν τῆς
ἀπὸ τῶν μεγάλων γοησιαστικῶν ὑπερχειρώσεων
ἀπαλλαγῆς τῶν πολιτῶν μεταξύ ἄλλων μέ-
τρων (σεισάχθεια) ἀντικατέστησε τὴν αἰγινη-

τικὴν νομισματικὴν μονάδα διὰ τῆς ἐλαφρο-
τέρας εὐδοκίης.

Ἡ πρόμιμος ἀνάπτυξις τῶν Αἰγινητῶν, οἱ-
τινες ἐνωρὶς ἀπέκτησαν ἕνα τῶν μεγίστων ἐλ-
ληνικῶν στόλων, ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς ἀγῶνας
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεινοθέντας κατὰ τὰς
παραμονὰς τῶν περσικῶν πολέμων. Ἀλλ' ἡ
Αἴγινα, καίπερ παρασχούσα εἰς τοὺς κήρυκας
τοῦ Δαρείου γῆν καὶ ὕδωρ, μετέσχεν ἔπειτα
τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος μετὰ φίλοπατριᾶς, καὶ ἐ-
τυχε τῶν ἀριστείων διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν τέ-
κνων τῆς κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, καθ'
ἣν ἡγωνίσθησαν τριάκοντα αἰγινητικαὶ τριῆ-
ρεις. Ἀλλὰ μετὰ τὸ πέρας τῶν περσικῶν πο-
λέμων ἀνεργισθῆναι πάλιν ἡ παλαιὰ ἐχθρὰ, τῇ
δὲ 450 π. Χ., οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἤδη διὰ
τῆς ἐνεργείας τοῦ Θωμιστοκλέους εἶχον ἀπο-
κτήσει ἀξιώμαχον στόλον, διακριθέντα κατὰ
τὰ περσικά, ἐνίκησαν τοὺς Αἰγινῆτας παρὰ τὴν
νησιδα Κερκυράλειαν (πρωτὸς τὸ σπριμενὲν
Ἀγκίστρι). Τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος 458 π. Χ.
καὶ πάλιν ἡττήθησαν οἱ Αἰγινῆται ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων πρὸ αὐτῆς τῆς Αἰγίνης, ἀποβαλόν-
τες ἐδωμῆκοντα τριῆρεις. Μετὰ δὲ τὴν ναυ-
τικὴν ταύτην νίκην, ἀποβιβασθέντες οἱ Ἀθη-
ναῖοι ὑπὸ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Λεωκράτην εἰς
τὴν νῆσον, ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν, ἣτις, καί-
περ βοηθουμένη ὑπ' ἐλίγων Πελοποννησίων,
διὰ τὰς ἐν Μεγαρίδι καὶ Βρωτιάδι ἀποτυχίας
τῶν Πελοποννησίων ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ
τῇ 457 π. Χ. εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Τὰ τείχη
τῆς πόλεως ἐκρημνίσθησαν, αἱ τριῆρεις παρ-
δόθησαν εἰς τοὺς νικητάς, καὶ οἱ Αἰγινῆται
ὑπεχρεώθησαν νὰ πληρώσωσιν εἰς τοὺς Ἀθη-
ναίους φόρον ἐτήσιον 300 ταλάντων. Ἡ πλου-
σία καὶ ἰσχυρὰ νῆσος, ἣν ὁ Περικλῆς ὠνό-
μαζε λήμην τοῦ Πειραιῶς, ἦτο
πλέον ὑποτέλης τῶν Ἀθηναίων.

Οὐδ' ἠρκέσθησαν εἰς ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ'
ἀρχομένου τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου προέ-
βησαν τῇ 431 π. Χ. εἰς ἐπὶ σκληρότερα, ἐν-
διώξαντες καθ' ὅλεκληριαν ἐξ Αἰγίνης τοὺς
κατοίκους, ὧν οἱ πλείστοι μετέδωκαν εἰς τὴν
ἐν Πελοποννήσῳ Θυρέαν, καὶ ἐγκαταστήσαν-
τες ἐν τῇ νήσῳ Ἀθηναίους κληρούχους. Καὶ
ἐπείστροφον μὲν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων
μετὰ τὴν ἐν Αἴγῃς ποταμῶς νίκην τοῦ Λυ-
σάνδρου, καὶ ἡ Αἴγινα ἀπέβη τόπος ἡδονῆς
καὶ ἀσώτίας, ἀλλ' ἡ παλαιὰ δόξα εἶχεν ἐκ-
λίπει. Τῇ 300 π. Χ. ἐπεχείρησαν οἱ Αἰγινῆται
καὶ πάλιν ναναλαβῶσι τὸν κατὰ τῶν Ἀθηναίων
ἀγῶνα, ἀκολουθοῦντες τὴν Σπάρτην καὶ τὴν
Κόρινθον, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου εἰ-
ρήνην ἔπεσαν ἡ νῆσος ἐν νέτῳ εἰς μαρσμόν.

Ἐκτοσε μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς
αἰῶνος μικρὰ μόνον μνηστὰ τῆς Αἰγίνης γίνε-
ται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἐν αὐτῇ διεμεινε χρόνον
τινὰ ἐξόριστος ὁ Δημοσθένης πρὸ τοῦ ἐν Κα-
λαυρία θανάτου του. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους
τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἤκο-

λεύθησε καὶ ἡ Αἴγινα τὴν ἀλλοπροσέχληρον πολιτείαν τῶν ἑλληνίδων πέλειαν, παραδοθεῖσα ἐναλλὰξ εἰς τὸν Κάσσανδρον καὶ Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, ὧς οἱ σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων Αἰτωλοῖ, οἵτινες καὶ κατέλαβον αὐτὴν τῷ 210 π.χ. ἐξανδραποδίσαντες πολλοὺς τῶν κατοίκων, ἐπώλησαν τὴν νῆσον εἰς τὸν βασιλέα τοῦ Περγᾶμου Ἀττάλου Α' ἀντὶ τριῶντα ταλάντων. Ὅτε δὲ τὸ βασίλειον τοῦ Περγᾶμου περιήλθεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους (139 π.Χ.), περὶ ἑλάνον οὗτοι καὶ τὴν Αἴγινα, ἥτις ὑπὸ μὲν τοῦ Ἀντωνίου ἐδόθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἀφῆρθη δὲ ἀπ' αὐτῶν πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἀδριανίου, ὅθεν ἐλευθερωθεῖσα, ἀλλὰ κυρίως μετὰ τὴν ἐξουσίαν τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ῥώμης. Κατὰ δὲ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους ὁνομαζέτο ἢ ἡ Αἴγινα, καὶ πολιτικῶς μὲν ὑπέκειτο εἰς τὸ θέμα Ἑλλάδος, ἐκκλησιαστικῶς δὲ ἦτο αυτοκράτορος ἀρχιεπισκοπῇ. Ἐξ Αἰγίνης κατήγετο ὁ τὸν πατριαρχικὸν ὄρον ἐπὶ δέκα μῆνας τῷ 1146 κορητὴς Κοσμάς Β' ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀττικὸς ὁ κατόπιν ἐκκληθεὶς τῆς πατριαρχίας διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν αἰρετικὸν Νήριον τὸν τὰ τῶν Βογομύλων πρεσβεύοντα παρασχεθεῖσαν προστασίαν. Τελευτώντος δὲ τοῦ ἐ' αἰῶνος ἀναφέρεται ἡ Αἴγινα ἐν ταῖς συγγραφαῖς τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μιχαὴλ τοῦ Ἀκαμνέντου ὡς κοσινοῦ κατὰ φύσιν τῶν κατὰ ὁλὸν ἡ ἀσσανπεριῶν, τοῦθ' ὅπερ ἦν ἀπὸ τοῦ ἐ' αἰῶνος εἶχαν ἀναχάσει τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς νήσου νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὴν Ἀττικὴν, τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Φωκίδα. Ἐπὶ δὲ τῆς Φραγκοκρατίας μέχρι τινὸς ἡ Αἴγινα συμμετέχετο τῶν τυχῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἔπειτα δὲ καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀραγόνου Ἀλφόνσου Φαδρίγου, νόθου υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας Φρειδερίκου τοῦ Α' ἐκχωρήσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐπὶ τοῦ θαλάσσιου τῶν Ἀθηνῶν εἰς τοὺς Βενετούς οὗτος τε (1317—1338) καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ διετήρησαν τὴν κυριότητα τῆς Αἰγίνης, ἥτις διὰ τοῦ γάμου τῆς διεργόγου αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀντωνίου Κασπένα περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ καταλωνικοῦ τούτου οἴκου (1394), ὥς ἐπὶ τῶν πρώτων τοῦ Ἀντωνέλλου διχόρων ἀνεγνώρισε τὴν προστασίαν τῆς Βενετίας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀτέκνου Ἀντωνέλλου τοῦ Β' τῷ 1451 καταλαβούσης τὴν νῆσον καὶ ταξίσσης αὐτὴν ὑπὸ τοὺς διοικητὰς τοῦ Ναυπλίου. Ἐκταθέντος δὲ τῷ 1537 ἐπὶ Σουλτανῶν τοῦ μεταξὺ Τουρκίας καὶ Βενετίας πολέμου, ὁ Ὀθωμανὸς ναύαρχος Χαϊρεδδίν, πλεύσας μετὰ 100 πλοίων, ἐξεπολιόρκησε τὴν Αἴγινα μετὰ γενναίαν ἀντίστασιν τῶν κατοικούντων αὐτὴν Βενετῶν καὶ τῶν κατοίκων. Οἱ πλείους τῶν ἀνδρῶν ἐφονεύθησαν, ἔλασχεῖλαι δὲ γυναῖκες καὶ παῖδες ἐξηνδραποδίσθησαν.

Ἡ σχεδὸν παντελὴς ἐπὶ τῆς τουρκικῆς ἐκείνης ἐπιδρομῆς ἐρημιθεῖσα πόλις ἔμεινεν ἐκτότε ἐπὶ μακρὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐρημος.

Ἔως ἀργότερον ἐγκαθιδρύθησαν ἐπ' αὐτῆς Ἀλβανοὶ ἀγρόται, ὧν ὀλίγοι μόνον ἀπέγονται περὶ λείπονται. Τῷ δὲ 1687 κατέλαβε τὴν νῆσον ὁ Βενετὸς Μοροζίνης, ἀλλὰ βραχεῖα ὑπῆρξεν ἡ βενετικὴ ἀρχή, τῆς Βενετίας ἀναγκασθεῖσιν διὰ τῆς ἐν Πασσαροβίτς συνθήκης νὰ παραδόσθαι καὶ πάλιν τὴν Αἴγινα τῷ 1718 εἰς τοὺς Τούρκους. Ἐκταθέντος δὲ τῆς ἐπαναστατικῆς Αἰγινῆται συμμετέσχον τῶν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους ἀγώνων, καὶ ἡ νῆσος αὐτὴν ἐχρησίμευσεν ἰδίως ὡς ἄσυλον διὰ τοὺς Ἀθηναίους, ὁσάκις ἠναγκάσθησαν νὰ φανώσιν ἐκ τῆς πέλειος. Τὸν δὲ Νοέμβριον τῷ 1826 μετατέθη εἰς τὴν Αἴγινα ἡ ἔδρα τῆς προσωρινῆς διοικήσεως. Ὅτε δὲ ὁ Καποδίστριας κατέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ Αἴγινα ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πρωτεύουσα τοῦ Κυβερνήτου. Ἡ πόλις ἦτο ἀκόμη μικρὰ καὶ νεώτερος, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς μιστοὺς αἰῶνας, ἀγνωστον ἀκριβῶς κατὰ τίνα ἐποχὴν, οἱ κάτοικοι, φεύγοντες πλοῦντος τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν, εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν παραλίαν, ἐφ' ἣς ἔκειτο πάλαι ἡ πόλις, καὶ εἶχον ἀποσυρθεῖ εἰς τὰ ἐνδοτέρα περὶ τὴν μίαν καὶ ἡμισίαν ὥραν μακρὰν αὐτῆς οἰκήσαντες ὅσον κατὰ τὴν Παληαχώραν σημερινὴ λεγομένη, ἥτις σώζεται ἡρεισιωμένη καὶ νῦν, ἐγείρουσα τὸν θαυμασμὸν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν τῆς, ὧν σώζονται περὶ τὰς ἑκατὲν, τινὼν τῶν παλαιότερων φερουσῶν χρονολογίας τοῦ ἐ' αἰῶνος. Κατέβη δὲ καὶ πάλιν οἱ κάτοικοι εἰς τὴν παραλίαν ὀλίγα μόνον ἔτη πρὸ τοῦ 1800, καὶ ἤρχισαν κτίζοντας οἰκίας ἐν τῇ χώρῃ ὅπου ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις (ἴδε περὶ τῶν παλαιότερων οἰκιῶν τῆς σημερινῆς Αἰγίνης Σπ. Αἰ. μ. π. ο. τὸ παλῆστιον τοῦ Μπαρμπαννῆν ἐν τῇ Ἑστία τοῦ 1887 τόμ. ΚΓ' σ. 267). Ὁ Καποδίστριας ἐκλέξας τὴν Αἴγινα ὡς ἔδραν αὐτοῦ, ἤρξατο διακοσμῶν αὐτὴν διὰ διαφόρων κτιρίων κοινῆς ὠφελείας, ἐν οἷς ἐξέχουσι τὸ μέγα ὄργανο τραπεζῶν, νῦν χρησιμεύον ὡς φυλακῇ, ἐν ᾗ τῷ 1829 ἐσπούδαζον καὶ ἐτρέφοντο 500 ἄποροι μαθηταὶ ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γρηγορίου Κωνσταντά, τὸ δαπάναις τοῦ φιλέλληκος Ἐυάρδου οἰκοδομηθέν διδακταλεῖον, ἐγκαινισθέν τὸν Ἰανουάριον 1830 καὶ ἀξιωθέν τῆς διεύθυνσεως τοῦ Γ. Γενναδίου καὶ τοῦ Βενθόλου, τὸ λειψοκομῆσιον, ἡ δημοτικὴ σχολή, τὸ κυβερνεῖον (ἴδ. τὸ παλῆστιον τοῦ Μπαρμπαννῆν ἐν ᾗ ἀν.). Ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ κυβερνεῖου ἐστήθησαν καὶ αἱ μηχαναὶ δι' ὧν ἐκτόπησαν τὰ πρῶτα νομίσματα τῆς νέας Ἑλλάδος, ἐν ᾗ συγχρόνως ἡ Αἴγινα ἀπέκτισε τράπεζαν καὶ τυπογραφεῖον.

Σήμερον ἡ Αἴγινα ἀνήκει εἰς τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἔχει πλὴν τῆς πόλεως ἐξ κώμας καὶ δύο ἐκ διαφόρων χωριῶν συννοικισμοῦς. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἀνέρχεται τῷ 1879 εἰς 2917 συμπεριλαμβανόμενος τῇ 1899 εἰς 3866 κατ. Ὁ

ἰστοῖ δὲ εἶνε οἱ μοναχοὶ τῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοι-
μήσεως τῆς Θεοτόκου τιμωμένης μονῆς τῆς
νῆσου, ἥς ἡ κτίσις φαίνεται ἀνερχομένη εἰς
τὴν δέκατον αἰῶνα. Μεγάλῃ εἶνε ἡ φιλοπονία
τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ἥτις, καίπερ οὕτω
περὶ τὴν πλείστον, δὲν εἶνε ἀκαρπός,
παράγουςα ἰδίως λαχανικά, σταφυλὰς καὶ σύκα,
ἐξ ὧν οὐ μικρὸς παρέχεται πόρος εἰς τοὺς
καλλιεργητάς. Ἀλλ' ἰδίως ἡ εὐπορία τῆς νή-
σου προέρχεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ὥς καὶ ἐν
τῇ ἀρχαιοτάτῃ, ἔνεκα τῆς ἀνὰ τοὺς αἰγιαλοὺς
τῆς Ἀφροδίτης διὰ τῶν λεγομένων σκαπάνδρων
σπογγαλιείας, ἐξ ἧς οἱ Αἰγυνηταὶ εἰσπράττου-
σιν ὑπὲρ τὸ 1 000 000 ὀρ. κατ' ἔτος. Ἐκ τῆς
ἀρχαιοτάτης οἰκίζονται τὰ νῦν ἐπὶ τῆς νήσου
πλὴν τῶν ἐρείπων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς (Ἰδ.
Αἰγυνητικὴ τέχνη), ἀπέχοντος κατὰ γῆν δύο
καὶ ἡμίσειαν ὥρας ἀπὸ τῆς πόλεως, μεγάλοι
ἐγκόλαιοι, λειψάνα τῶν τεχνικῶν ἔργων, δι'
ὧν ἐτερίχοντο οἱ Αἰγυνηταὶ τοὺς δύο τεχνικοὺς
τῆς πόλεως ἡμέρας, εἰς κίων, βετίς θεωρεῖ-
ται λειψάνον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης, πλῆθος
ὀικοδομημάτων μικρῶν διαστάσεων,
ὅτινα λέγονται μὲν ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων θρα-
κισαίς, εἶνε δὲ πάντως ἀρχαῖοι τάφοι, καὶ
ἄλλα τινὰ ἥττονος λόγου ἔξαι. [Λ.]

Αἰγυνητής Βλ. Παῦλος ὁ Αἰγυνητής.

Αἰγυνητικὰ ἀγγεῖα (κανάτια, κρο-
τήροι), καλοῦνται οὕτως ἀγγεῖα ἀποψυκτικὰ
πλῆν, ἀσθενῶς ἐψημένα καὶ μὴ φέροντα ἐσω-
τερικῶς γνάωμα. Ταῦτα ψύχουσι τὸ ἐντὸς ὑπάρ-
χον ὕδωρ, διότι μέρος τοῦτου ἐξερχόμενον διὰ
τῶν πόρων τοῦ ἀγγείου κατὰ λεπτάς σταγόνας
καὶ ἐξατμιζόμενον, ἰδίως ὅταν βρεῖται ἀέρας ὑ-
πάρχῃ, ἀφαιρεῖ θερμότητα ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ
ἀγγεῖῳ ὕδατος. Ἀγγεῖα τοιαῦτα παρ' ἡμῖν κα-
τασκευάζονται πρὸ πάντων ἐν Αἰγίνῃ καὶ Να-
ξῷ ἐκ πηλοῦ φαιδελύκου ἢ ἐρυθρίζοντος
λίαν εὐπ' ἀστού καὶ δίδοντος μετὰ τὴν ψῆσιν
μᾶζαν πορῶδη. [Κ. Μ.]

Αἰγυνητικὴ τέχνη. Κατὰ τὴν ἀρχαι-
οτέραν περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης ἡμᾶ-
ζεν ἐν Αἰγίνῃ ἰδίᾳ σχολὴ τέχνης ἔχουσα τρό-
πον καὶ χαρακτηριστὰ ἴδιον καὶ ἥτις ὑπὸ τῶν
ἀρχαίων «Αἰγυνητικὸν ἐργαστήριον» ἢ «αἰγι-
νιαία τέχνη» ἐκαλεῖτο. Αἱ μαρτυρίαι ὅμως
τῶν ἀρχαίων δὲν εἶνε δυστυχῶς τοιαῦτα, ὥστε
να παρέχουσιν ἡμῖν ἀκριβῆ εἰκόνα τοῦ χαρα-
κτῆρος τῆς Αἰγυνητικῆς τέχνης. Τόσον μόνον
μανθάνομεν γενικῶς παρὰ τῶν ἀρχαίων ὅτι τὰ
ἔργα τῆς Αἰγυνιαίας τέχνης ἦσαν ὑποδεέστερα
τῶν τοῦ αἰετικοῦ ἐργαστηρίου. Οὐδὲν ἥττον
ἐλλειπίως εἶνε καὶ αἱ περὶ τῶν τεχνικῶν τοῦ
Αἰγυνητικοῦ ἐργαστηρίου εἰδήσεις. Ὁ ἀρχαιό-
τερος ἐξ Αἰγίνης ἄξιος λόγου τεχνίτης κατὰ
τὰς ἀρχαίας παραδόσεις εἶνε ὁ Σμίλης ὁ κατα-
σκευάσας πρῶτος ἀνθρωπομόρφον τὸ ἀγάλμα
τῆς ἐν Σάμῳ Ἥρας. Περιημότεροι δὲ ἦσαν
οἱ τεχνίται Κάλλων καὶ Ὀνάτας (Βλ. ἀρθ.) ἀ-

κμάσαντες κατὰ τὰ τέλη τοῦ βου αἰῶνος καὶ
τὴν πρώτην πεντηκονταετηρίδα τοῦ βου, καὶ
ὧν ἔργα ὑπῆρχον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκροπόλει,
ὡς φαίνεται ἐκ τῶν σωζομένων ἐπὶ ἐπιγραφῶν.
Τῶν δύο τούτων αἰγυνιαίων τεχνικῶν οὐκ εἰσὶν
ἔργα μνημονεύοντα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἢ τέχνη
ὅμως αὐτῶν οὐδαμῶς χαρακτηρίζεται διὰ σω-
ζῶν γνωρισμάτων. Ἐν τῶν περιφημοτέρων
ἔργων τοῦ Ὀνάτα ἦτο καὶ τὸ ἀγάλμα τῆς ἐν
Φιγαλῖα μελαίνης Δήμητρος. Τὴν τέχνην δὲ
τοῦ εἰρημένου καλλιτέχνου ἐξαίρει ἰδίως ὁ
Παυσανίας γράφων περὶ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλ-
λοισ καὶ τὰ ἔξῃς· τοῦτον ὅμως «καὶ τέχνην
εἰς τὰ ἀγάλματα ἐντα Αἰγυνιαίας, οὐδένος ὅτε-
ρον θήσομεν τῶν ἀπὸ Δαιδάλου τε καὶ τοῦ
αὐτοῦ ἐργαστηρίου.» Ἐννοοῖν
τινα τοῦ τρόπου τῆς αἰγυνιαίας τέχνης παρ-
χουτὶν ἡμῖν μᾶλλον τὰ σωζόμενα στήμερον αἰ-
γυνητικὰ μνημεῖα, τοιαῦτα δὲ εἶνε τὰ σωζό-
μενα ἀγάλματα τῶν αἰτωμάτων τοῦ ἐν Αἰγίνῃ
ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Τὰ λαμπρὰ ταῦτα κειμή-
λια ἀρχαϊκῆς τέχνης ἀνεκαλύφθησαν ἐν Αἰ-
γίνῃ τῇ 1811 ὑπὸ τινων φιλαρχαίων Ἀγ-
γλων καὶ γερμανῶν καὶ ἡγορευθήσαν ἀντ'
120 000 μάρκων ὑπὸ τοῦ φιλοτέχνου Λουδο-
βίκου τοῦ Α' διαδόχου τότε ἔντος ἐπὶ τοῦ
βασιλικοῦ θρόνου. Τὰ ἀποκατεσκευασμένα τῶν
ἀγαλμάτων μέρη συνεπλήρωσε μετὰ δεξιότη-
τος μὲν ἀσυνήθους ὅχι ὅμως καὶ ἄνευ μικρῶν
τινῶν τροπῶν ὁ περίφημος Δανὸς καλλι-
τέχνης Thorwaldsen. Τὰ αἰγυνητικὰ ταῦτα
μαρμαρα αποτελοῦσι σήμερον τὸ σπουδαίτα-
τον κόσμημα τῆς Γλυπτοθήκης τοῦ Μονάχου.
Τὰ εἰρημένα ἀγάλματα, ὅτινα ἀπετέλουν τὰ
συνπλέγματα τῶν δύο αἰτωμάτων τοῦ ἐν Αἰ-
γίνῃ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, παριστῶσιν Ἑλληνικῆς
ἡρώας τῶν μυθικῶν χρόνων μαχημένους πρὸς
Ἀσιατάς. Ὅτι δὲ οἱ ἡρώες οὗτοι δὲν δύναν-
ται νὰ εἶνε ἄλλοι ἢ Αἰγυνηταὶ γίνονται ὀφλο-
ν ἐκ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἀνεκαλύφθησαν τὰ ἀγάλ-
ματα ταῦτα. Ἡ κυρία ἰδέα, ἥτις γενικῶς πῶς
ἀλλὰ σαφῶς ἐκφράζεται ἐν τῇ συνθέσει τῶν
ἔργων τούτων, εἶνε ἡ παράστασις Αἰγυνητῶν
ἡρώων ὡς προμάχων τῶν Ἑλλήνων. Καὶ τοῦ
μὲν ἀνατολικοῦ αἰτωματος ἡ παράστασις ἀπα-
θανατίζει τὸν ἄγωνα, ἐν κοινῇ μετὰ τοῦ Ἡ-
ρακλέους ἐπεχείρησεν ὁ Τελαμῶν κατὰ τοῦ
Λαομέδοντος, ἢ δὲ τοῦ δοτικοῦ αἰτωματος τὰ
κατὰ τῆς Τρωάδος ἐπίσης ἡρωϊκὰ ἔργα τοῦ
υἱοῦ αὐτοῦ Αἰάντος. Τὸ μέσον ἀκριβῶς ἐκα-
τέρου αἰτωματος καταίχεν αὐτῇ ἡ Ἀθηνᾶ, τὴν
δὲ κέντρον ἐκτετέρας παραστάσεως αποτελοῦσι
τὰ κύρια αὐτῆς πρόσωπα μαχόμενα κατὰ τῶν
πολεμίων Ἀσιατῶν περὶ τινα νεκρὸν. Ἐκ τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων μαχητῶν τῆς παραστάσεως
γνώριμος εἶνε μόνος ὁ Πρακλῆς ἰδίᾳ χαρακτη-
ριζόμενος.

Ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶνε καὶ ἡ ἐρ-
γασία τῶν μνημαίων τούτων. Ἐν τῇ κατα-
σκευῇ τῶν σιμμάτων εὐρίσκειμεν δυσαναλογία

τινάς, ὅτλ. ἡ μὲν δορυς εἶνε εἰς ὑπερβολὴν συνεσπλημένη, τὰ δὲ σκέλη ὑπὲρ τὸ δέον μακρά καὶ οἱ χεῖρες βραχυτέρας τοῦ δέοντος. Ἡ ἐργασία ὅμως τῶν καθ' ἑκάστη καὶ μάλιστα ἡ διαπλοκή τῶν μερῶν τῆς δοσιώσεως εἶνε ἀξιοπαιντὸς θαυμασμοῦ διὰ τὴν φυσικὴν, πραγματικὴν ἀλήθειαν καταφαίνουσα ἀκριβὴ καὶ λεπτήν τῆς φύσεως παρατήρησιν τοῦ τεχνίτου τῶν ἔργων ταύτων, ὅστις καὶ αὐτὰς τὰς τυχαίας ἐκφάνσεις τῆς σαρκὸς καὶ αὐτὰς τὰς φλέβας ἐνίοτε πειρατὰ νὰ ὑποτυπώσῃ πλαστικῶς. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν φυσικὴν ἀλήθειαν τῆς ἐργασίας τῶν καθ' ἑκάστη δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθώμεν ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα χαρακτηρίζει καθόλου ὑπερβολικὴ ἰσχύνη καὶ συστολή.

Αἱ κινήσεις συναπτόμεναι ἐν τῇ ὅλῃ παραστάσει ἀποτελοῦσιν ἁρμονικὴν τινὰ ἐνότητα εἶνε μὲν καὶ αὐταὶ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ καὶ βεβαιωμένοι στερούμεναι πάσης ἐλευθερίας καὶ εὐστροφίας. Ἡ ὑπόθεσις τῆς παραστάσεως ἀπαιτεῖ κινήσεις μᾶλλον σφοδράς, ἀναλόγους πρὸς τὸ πάθος τῆς πολεμικῆς δράσεως τῶν παρισταμένων προσώπων· αἱ κινήσεις ὅμως τῶν ἔργων τούτων οὐτε τι τὸ σφοδρὸν ἔχουσιν οὐτε τι τὸ αὐτόματον τὸ ἀπορρέον ἀναγκαιῶς ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἰδέας τῆς παραστάσεως ὅτλ. τοῦ πάθους τῆς μάχης, ἀλλ' εἶνε αὐστηρῶς κανονισμένοι, ἐμοιαζούσαι πρὸς τὰς μεμετρημένας πρὸς τινὰ διδακτικὴν κανόνα κινήσεις ἐκτελεζομένου στρατιώτου.

Ἐνεκα δὲ τῆς ἐλλείψεως ταύτης τὰ αἰγινητικὰ ἔργα δὲν εἶνε ἱκανὰ νὰ συγκινήσωσι τὴν ψυχὴν ἢ νὰ ἐξεγείρῃσι τὴν φαντασίαν τῶν θεατῶν στερούμενα τοῦ πάθους, τῆς ζωτικότητος καὶ τῆς δυνάμεως, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ παράστασις μάχης, κινούσι δὲ μόνον τὸν θαυμασμὸν διὰ τὴν λεπτομερῆ παραστάσιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐκτελέσεως ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν ἐπὶ μέρους. Αἱ κεφαλὰὶ τῶν ἔργων τούτων στερούμεναι ἐπίσης πάσης ἐκφράσεως δὲν φαίνονται συνάδουσαι παντελῶς πρὸς τὴν τελειότητα τῆς ἐργασίας τῶν σωματίων. Καὶ ἐν τούτῳ κυρίως καίται ἡ διαφορὰ τῶν αἰγινητικῶν ἔργων καὶ τῶν τοῦ αἰγινέου ἐργαστηρίου. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν τυπικότητα αὐτὴν ὀφειλομένη νὰ ἐμολογῶμεν ὅτι ὑπάρχουσιν καὶ ἐλάχισται τινες κεφαλὰὶ καὶ μάλιστα ἡ τοῦ θνήσκοντος μαχητοῦ ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτώματος δεικνύουσαι σπουδὴν τινὰ πρὸς ἰδιότητα καὶ ἐμπνευσιν ἀπεικόνισιν. Τελευταίη δὲ οὕσα ἡ αἰγινητικὴ τέχνη δὲν ἤδυνήθη ὥς εἶχε νὰ χαρακτηρίσῃ καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν μαχομένων ἡρώων καὶ ἄλλων μαχητῶν διὰ τῶν ἰδίων ἀτομικῶν γνωρισμάτων. Μικρὰν τινὰ μόνον ἐξαίρεσιν παρέχει ἡ μορφή τοῦ Πάριδος καὶ ἡ τοῦ Ἡρακλέους, ὧν ἑκάτερος παρίσταται κατὰ τρέπον ἀρμόζοντα καὶ πρὸς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἦθος.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῶν αὐτωμάτων τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς δὲν εἶνε πάντα ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου. Τὰ τοῦ α-

νατολικοῦ αὐτώματος δεικνύουσι μικρὰν τινὰ πρόσδον καὶ διάφορον ἀντίληψιν τῆς κατασκευῆς τοῦ σώματος. Ἐποικίσθησαν δὲ πρῶτον ὑπὸ τεχνίτου νεωτέρου τοῦ κατασκευαστῆς τὰ ἀγάλματα τοῦ δυτικοῦ αὐτώματος. Τῇ ἡλικίᾳ τῶν ἔργων τούτων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐρίσωμεν εἰς τὸ ἀκριβέστατον. Τοῦτο εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ εἰρημένα μνημεῖα ἐποικίσθησαν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν περσικῶν πολέμων καὶ ἡλικία αὐτῶν εἶνε καὶ νεωτέρα τῶν περσικῶν. Ἐὰν δὲ ἡ γνώμη αὕτη εἶνε ἀληθής, τότε καλίστατα ἴκαν πικρὴ καὶ ἡ εἰκασία ὅτι οἱ αἰγινῆται κατεσκευάσαν τὰ ἔργα ταῦτα εἰς ἀνάμνησιν τῶν περσικῶν πολέμων. Ὅπως δὲ ὁ Πίνδαρος ἐξυμνεῖ οὐχὶ αὐτὸν τὴν νικητὴν ἀλλὰ τὴν τῆς οἰκίας ἐκάστοτε χώρας ἡρώα, οὕτω καὶ οἱ Αἰγινῆται καλλιτέχναι εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐνδόξων ἔργων τῶν Αἰγινητῶν τῶν μετασχόντων τοῦ κατὰ τὴν Περσῶν πολέμου ἀνήγειραν τὰ μνημεῖα τῶν ἡρώων τῆς χώρας αὐτῶν παριστανόμενων ὡς σωτήρων τῆς πόλεως ἐν ἐμοίᾳ κατὰ τῆς Ἀσίας πολέμου. Ἡ ἀκμή τοῦ αἰγινητικοῦ ἐργαστηρίου δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺν ἐτι χρόνον μετὰ τὰ Περσικά. Μετὰ τῆς πολιτικῆς αὐτονομίας (445 π. Χ.) ἀπώλεσεν ἡ Αἰγίνα καὶ πᾶσαν ἐν τῇ τέχνῃ αὐτοτέλειαν. Πρὸς τὰ αὐτώματα τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς συγγενὴ χαρακτηριστικὰ εἰναι καὶ ἄλλα τινὰ μνημεῖα ἀνακαλυφθέντα οὐχὶ ἐν αὐτῇ τῇ Αἰγίνῃ καὶ ὧν τὰ περιγραφεύετα εἶναι ὁ Ἀπὸλλων ὁ τοῦ Strunghford καλούμενος (ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ, καὶ τὸ ἐν Τυβόγγῃ γυνωστὴν ἀγαλματίου τοῦ ἡνίοχου. [Θ. Σ.]

Αἰγινητῶν (δῆμος). Εἰς τοῦτον ὑπάγονται τὰ ἐπὶ τῆς νήσου Αἰγίνης χωρία Αἰγίνα, Ἀσωμάτων, Βαθίος, Μισαγρός, Πέριδικαι, Σφενδοῦρι, Χαλασμένη, Ἀνικαίου, Κόλινδρος, Πόρται, Λαζαρίδες, Ἀποσπόριδες, Μαργαρίτιδες, Παχέια Ράχη, Καπότηδες καὶ Γυλὶα Ράχη. Οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου μετὰ τῶν 10 μοναχῶν καὶ 5 λαϊκῶν τῆς ἐν αὐτῷ Μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τὸ ἅλειον ἀνέστηχοντο εἰς 6,127 τῷ 1879.

Αἰγινέον πόλισμα τῆς πόλεως Πιερίας τῆς Μακεδονίας, καίμενον δυτικῶς τῆς Μεθώνης (νῦν Ἐλευθεροχωρίου) παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Λιμπάνοβα, ἐνθα διασφύζονται ἐπὶ εἰρήνῃ αὐτοῦ. [Ε.]

Αἰγινέου (δῆμος). Ἐδρα τοῦ δήμου τοῦτου εἶνε ἡ Καλαμπάκα· χωρία δὲ ἐκ τούτου ἐξαρτῶμενα, Ἄγιος Θεόδωρος, Βλαχάδα, Βακακούλια Βιτωμα, Ροδόδα, Βερεντιάς, Καστράκι, Κόσραϊνα, Κουδελτσι, Παρασκευή, Ριζι, Πρεβέντζα, Σαρακίνα, Σπαθιάδες, Σκεπάρ καὶ Τσάι, Κἀτ. 4 667 τῷ 1881. Ὁ δῆμος ἀνεμάσθη ἀπὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως Αἰγινέου, καίμενης παρὰ τὴν σημερινὴν Καλαμπάκην. Τὸ Αἰ. λέγει ὁ Στράβων πόλιν τῶν Τυμ-

φαίων, ἔμπορον τῇ Αἰθιοπία καὶ τῇ Τρίκνῃ. Μνημονεύεται δὲ καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ Καίσαρος πρὸς τὸν Πομπήιον.

Αἶγιον [ἐπὶ Φορβίων καὶ Τούρκων Βοστί-
ται], πρωτεύουσα τοῦ τε θριανόμου δήμου [βλ.
Αἰγίων δήμος] καὶ τῆς ἐπαρχίας Αἰγιαλείας τοῦ
νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, κατεμένη μὲν ἐπὶ
τῷ κορινθιακῷ κόλπῳ καὶ παρὰ τὸν ἐκ Πει-
ραιῶς εἰς Πάτρας καὶ Κατάκωλον σιδηρόδρο-
μον, ἔχουσα δὲ 8,859 (1889) κατοίκους, καί
μια μὲν τῶν εὐπορωτάτων καὶ ἀκρισιότα-
των πελοποννησιακῶν πόλεων ἔνεκα τῆς
καλλιεργείας τῆς ἐξαιτίας κορινθιακῆς σταφι-
δος, ἥτις παράγεται ἐν τῇ περιχώρῳ, μάλιστα
δὲ ἐν τῇ θέσει Β ο υ λ ω μ ε ν α. Ὀλοδομημένη
ἐπὶ τοῦ λόφου καὶ ἀμφιθεατρικῶς ἐκατέρωθεν ἐπι-
κεινομένη ἡ μικρὰ αὕτη εὐδμήτος καὶ εὐρυά-
γυια πόλις ἔχει κύκλιον εὐρύν καὶ τετραπύργον
ῥιζόντα, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποῦ διαγρά-
φονται χαρίεστα περίεξ ἔθνη μὲν πρὸς Δ καὶ Μ
οἱ ἐγγύς τῆς πόλεως ἄλλοι κατάφυτοι λόφοι καὶ
περαιτέρω τὰ δασώδη Ἀρσάνια ὄρη καὶ τὸ Πανα-
χαϊνόν, ἔθνη δὲ καὶ πόρρω πρὸς Δ καὶ Β καὶ
ἡ Κόρινθος, ὁ Παρνασσός, ἡ Ναύπακτος τὸ
Ἄριον καὶ τὸ Ἀντίρριον· κάτω δὲ τῶν ἀποτό-
μως καταφερομένων πρὸς τὸ παρὰ τὸν ἰσθμὸν
ἐκείνων τῆς πόλεως ὑπάρχει ἰδιον τμήμα αὐτῆς,
ἐν ᾧ αἱ ἀποθῆκαι τῆς σταφίδος, ἄλλα τέ τινα
παρὰ τῆς πόλεως καὶ τὸ τελεωνεῖον. Ἐν Αἰγίῳ ὑ-
πάρχουσι ἐπὶ τῇ, ταμίον, ὑπομαρμαρία, τα-
χυδρόν, τηλεγρ., δημαρχεῖον, εἰρηνοδικεῖον, δη-
μοτ. σχολεῖα ἀρρ. καὶ θηλ., 2 ἐλλ. σχολεῖα, γυ-
μνάσιον, ὑποκατάστ. τῆς ἐθν. τραπέζης· ἐξάγει
δὲ τὸ Αἶγιον πλὴν τῆς κορινθιακῆς σταφίδος
(15 000 000 λίτρ.) καὶ ἱκανὴν ἀξιολόγου ελαι-
ου ποσότητα (80 000 ὀκάδ.). — Ἡ ἀρχαία
πόλις ἔκειτο ὅπου καὶ νῦν, διχαζομένη καὶ
τότε εἰς δύο τμήματα, τὸ μὲν ἀνώτερον ἐπὶ
λόφου, τὸ δὲ κατώτερον ἐν τῇ παραλίᾳ περὶ τὸν
αὐτόθι ὑπάρχοντα ὄρη, ὅστις διὰ τῶν ἐκατέ-
ρωθεν ἀκρωτηρίων αὐτῶ ἀπὸ τοῦ πελάγους εἰρ-
γόμενος παρεῖχεν ἀσφαλίστατον ἀγκυροδόκιον.
[Ν. Σ.] Συνδέονται δὲ τὰ δύο ταῦτα τμήματα διὰ
σηραγγώδους πυλῶνος φυσικοῦ, ἀλλ' ἤδη ἀπὸ
τῶν ἀρχαίων χρόνων δι' ἀνθρωπίνων χειρῶν
εὐρυνθέντος. Ἀξίον μνηεῖς εἶναι τὸ εὐδρόν
τῆς πόλεως, ἰδίως κατὰ τὴν παραλίαν, ὅπου
ἀφ' οὗ προέχεται τὸ ὕδωρ ἐκ βρύσεως δε-
καξ ἑξήκοντος χρόνους. Ἡ βρύσις αὕτη ἐκτι-
άζεται μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ παρμεγί-
στου πλατάνου, ἔχοντος κορυβὴν μὲν μέτρων
δεκατριῶν, σπυλίζοντος δ' ἐπισφάνειαν τεσσαρά-
κοντα καὶ πέντε μέτρων. Τὰ δὲ σωζόμενα λεί-
ψανα τῆς ἀρχαιότητος εἶνε ἀνάξια λόγου πλὴν
περιέργου ὑπογείου ὁδοῦ ἐν τῷ κήπῳ τοῦ κ.
Θεοδώρου τοῦ οὐλοῦ.

— (Ἰ σ τ ο ρ ι.). Τὸ Αἶγιον εἶνε τῶν ἀρ-
χαιοτάτων πόλεων τῶν Ἀχαιῶν, ἥς τὸ κατ'
ἀρχαίαν ἡ περιοχή ἦτο περιουσιμένη εἰς τὴν

στενὴν λιμενίδα γῆς μεταξὺ τῶν ποταμίων Μαι-
γανίτα (Γαῖδαροπόνηκτη) καὶ Σελευνέως.
Ἀλλὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν γειτόνων
πόλεων Αἰγίων, Ἐλίδος καὶ Ῥωμίων ἐπεξε-
τάθη καὶ ὅλην τὴν εὐκαρπὴν γῆν τῆς μέσης
Ἀχαΐας. Ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων
τὸ Αἶγιον ἦτο θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ μη-
τρόπολις τῆς Ἀχαΐας, ἥς τὰς τύχας ἡκο-
λύθητε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς
ἀρχαίας Ἑλλάδος, οὗτε τῶν περσικῶν πολέ-
μων συμμετασχόν, οὗτε εἰς τὸν μεταξὺ Ἀθη-
ναίων καὶ Πελοποννησίων ἀγῶνα ἀναμιχθέν
ἀμέσως. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀ-
λεξάνδρου κατελήφθη μετὰ τῆς λοιπῆς Ἀ-
χαΐας ὑπὸ φρουρᾶς τοῦ Κασσάνδρου, καὶ οὐ
στρατεύσας ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἀντιγόνου Ἀ-
ριστόδημος κατέλαβε τὴν 319 π. Χ. καὶ τὸ
Αἶγιον καὶ ἤθελε νὰ κηρύξῃ αὐτὸ ἐλεύθερον,
ὅτε προελθόντες οἱ μετ' αὐτοῦ συστρατεύσαν-
τες Αἰτωλοὶ ἐδήρυσαν καὶ ἔκαυσαν τὴν πόλιν,
φονεύσαντες πολλοὺς τῶν κατοίκων. Ἀλλὰ
μετὰ ταῦτα περιήλθεν ἡ πόλις εἰς τὸν Πολυ-
σπέρχοντα, καὶ ὑπὸ τοῦ φρουράρχου αὐτοῦ
Στρομβίχου κατεχρημένη αὐτὴν ἐξεπολιόρκησε
τῷ 303 π. Χ. ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιγόνου Δημή-
τριος ὁ Πελοιορκητής, σταυρώσας τὸν Στρέμ-
βιχον καὶ ἐγδοήκοντα τῶν περὶ αὐτὸν πρὸ τῶν
πυλῶν τῆς πόλεως. Ἀλλὰ τῷ 276 π. Χ. ἐ-
παναστάντες οἱ Αἰγίαις ἐξέδιωξαν τὴν μακε-
δονικὴν φρουράν, καὶ προσήλθον εἰς τὴν συμ-
μαχίαν, ἥτις ἤδη τῷ 280 εἶχεν ἐκπολιόρθη
ὑπὸ τεσσάρων τῶν πρώτων ἀρχαίων πόλεων,
τῶν Πατρῶν, τῆς Δυμῆς, τῶν Φαρῶν καὶ τῆς
Τριταῖας, ἀνικητῶν τὴν αὐτονομίαν τῶν
καὶ συνδεθεισῶν πρὸς ἀλλήλας χάριν καινῆς
ἀμύνης. Ἐκτοτε τὸ Αἶγιον ἀνέλαβε νέαν ζωὴν
ὡς κέντρον τῆς ἰδίας διὰ τοῦ Σικυωνίου Ἀ-
ράτου εὐρυνθείσης ἀχαϊκῆς συμμάχιας, ἥς οἱ
ἀντιπρόσωποι συνήρχοντο δις τοὺς ἐν Αἰ-
γίῳ, ὅπου ὑπῆρχον οἱ ναοὶ τοῦ Ὀμηγοῦ
Διὸς καὶ τῆς Παναχαϊκῆς Δήμητρος. Ἡ δὲ συν-
έλευσις τῶν Ἀχαιῶν συνήρχετο κατὰ παλαιὰν
ἔθωρ ἐν τῷ Ὀμηρίῳ, ἔλασε τοῦ Διὸς, ἐν ᾧ
ὑπῆρχε βίωμα τῆς Ἑστίας ὡς κέντρον. Μετὰ
δὲ τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποδούλειον τῆς
Ἑλλάδος ἡ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἀνάκτησις τῆς
Κορίνθου καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου ἀνάψωσις
τῶν Πατρῶν ἐδλάψαν μεγάλως τὸ Αἶγιον,
ὅπερ ἔκτοτε παρήκμασεν, ἰδίως μετὰ τὴν ἐν
ἐτῇ 23 μ. Χ. φοβερὴν σεισμόν. Ἀλλὰ συμ-
μένει ἀκόμη, καὶ βλέπομεν περὶ τὰ μέσα τοῦ
6' μ. Χ. αἰῶνος τὸν Πανσικανὴν ἀναγράφοντα
τοὺς διαφόρους ναοὺς, τὸ θέατρον καὶ ἄλλα
οἰκοδομήματα σωζόμενα ἐν τῇ πόλει (Παυσ.
VII, 23—24). Ἐκτοτε τὸ Αἶγιον ἐκλείπει ἐκ
τῆς ἱστορίας καὶ μνημονεύεται μόνον ὡς ἔδρα
μητροπόλεως κατὰ τὸν ἔκτον αἰῶνα ὑπὸ τὸ
ἀρχαῖον ὄνομα, ὥς πολὺ ἀργότερον παρουσι-
άζεται καὶ πάλιν ὑπὸ τὸ σλαβικὸν ὄνομα Βο-
στίτσα. Ἐπὶ τῆς Φραγκοκρατίας ἡ Βοστίτσα

ὡς μία τῶν δώδεκα μεγάλων βασιγιῶν τῆς Πελοποννήσου παραχωρεῖται τῇ 1209 ὑπὸ τοῦ Βιλλαρδουίνου μετὰ ἐκτὸς τιμῶν εἰς τὴν Οὐγὸν Δὲ Σαρπινὴν (Hugues de l'Isle de Charpigny), οὗ ὁ οἶκος διετήρησε τὴν κυριότητα τῆς χώρας μέχρι τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος. Ἀλλ' ὁ σύζυγος μίας τῶν ἀπογόνων τοῦ Οὐγὸν Φιλίππος Δὲ Κουνδὶλλ ἐπώλησε τὴν βασιγιάν τῇ 1359 εἰς τὴν Γαλλίδα αὐτοκράτειραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μαρίαν, ἐξ ἧς αὕτη περὶ ἧλθε διὰ πώλησιν εἰς τὴν οἰκὴν τῶν Ἀτσαγιδῶν. Ἀλλ' ἰδρυθέντος κατὰ τὸ πρῶτον ἡμιτοῦ τοῦ 14 αἰῶνος ἐν Πελοποννήσῳ τοῦ δεσποτάτου τῶν Παλαιολόγων βλέπομεν τὸ Αἴγιον πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, καὶ δὴ παραχωροῦμενον ὑπὸ τοῦ δεσπότη Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Κωνσταντίνου, τὴν ἑπειτα τελευταίαν αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου. Ὁ δὲ τελευταῖος ἐν τῇ οἰκῇ τῶν Παλαιολόγων δεσπότης τοῦ Μωρέως Θωμᾶς ἠνγκάσθη νὰ παραδῶσθαι τῇ 1458 εἰς τοὺς Τούρκους καὶ τὸ Αἴγιον μετὰ τῶν ἄλλων εἰς αὐτὸν ἀνγκυρῶσιν χωρῶν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγα ἐτὴ τῇ 1463 κατέλαβον τὴν πόλιν οἱ Βενετοί, οἵτινες καὶ ὠχύρωσάν ἐν νέῳ (1468) πρὸς ἄμυναν ἀπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες οὐχ ἦσαν ἐκκυριεύσαν αὐτὴν τῇ 1470. Ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου ἄρχει καὶ διὰ τὸ Αἴγιον ὁ βαρὺς ὤγκος τῆς Τουρκοκρατίας, πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς ὁποίας καὶ ἀνδρῶν τῆς ἐλευθερίας οἱ Αἰγίσις εἰργάσθησαν ὅχι ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἀρκεῖ νὰ μνημονεύσωμεν, ὅτι ἐν Αἴγιῳ ἐν τῇ οἰκῇ τῶν Δεσποτοπούλων συνήλθε τὴν 26 Ἰανουαρίου 1821 ἡ συνέλευσις τῶν προκρίτων. Ἡτις σκοπὸν εἶχε νὰ κούσῃ τοῦ ἀπεισταλμένου τοῦ Ὑψηλάντου Δικαίου καὶ νὰ παρασκευάσῃ τὰ κατὰ τὴν ἀγωνίαν, ὅτι προσεσὶς τοῦ Αἴγιου ἦτο ὁ Ἀνδρέας Λόντος χρησιμώτατος φανείας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ὅτι τὸ Αἴγιον ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πέλις, ἐξ ἧς ἐκράγισσε τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐπανάστασις ἐφυγον οἱ Τούρκοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἐντρομοὶ καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην εὐρίων ἐγκαταλειμμένην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων μετὰ τινὰς μῆνας ὁ Μουσταφάμπεης ἐδῶκε καὶ ἐπορρόλησεν. [Α.]

Αἰγίπιν. Βλ. Πάν.

Αἰγιρένης. δρυκτὸν τοῦ βασιρ. προκλήνους συστήματος, ἰσάμορφον τῷ ἀκρίτῃ, δεικνύον χρυστάλλους καλαμοειδεῖς μετὰ βαθύνσεων, Σκλ. Γ.=5,5...6, Ριθ. βάρ=3,43...3,50. Χρῶμα πρασινομέλαν ἢ πράσινον. Ἐχει λάμψιν ὑπερκοκκίαν, εἶνε διαφωτιστόν κατὰ τὰ ἄκρα ἢ ἀδιαφανές καὶ δίδει γραμμὴν πρασίνην. Συνίσταται ἐξ δρυπυριτίου (50,25), ἀργίλου (1,22), δεικιδίου σιδήρου (22,07), δεικιδίου σιδήρου (8,80) καὶ διαφόρων ἄλλων συστατικῶν. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αἰθλοῦ τήκεται

εὐκόλως, χρωματίζων τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν μετὰ κίτρινου χρώματος. Ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν προσβάλλεται ἀσθενῶς. [Κ.Μ.]

Αἰγίς. Ὀπλιν, ὅπερ χαλκίσσας ὁ Ἡρακλῆς ἔδωκε τῷ Διὶ νὰ φορῇ «εἰς φόβον ἀνδρῶν» φορεῖ δ' αὐτὴν, κατὰ τὴν Ἰλιάδα, πλὴν τοῦ Διὸς, ὅστις καὶ αἰγίσχος διὰ τοῦτο ἐπεννοῖται καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, δις δὲ καὶ ὁ Ἀπέλλων, ὅτε ἐντέλλῃ τοῦ Διὸς σείσας αὐτὴν πρὸ τῶν Ἀχαιῶν τοῦ ἐστρέφειν περιφόρους εἰς ἄκρον φυγὴν, καὶ ὅτε ἐκάλυψε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτορός. Ἐν Ἰλ. Β. 416 κ. ἡ Ἀθηνᾶ παροτρύνει εἰς πόλεμον τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔχουσα τὴν αἰγίδα «εἰρίμιον ἀγγέλιον ἀθανάτων» τῇ ἡς ἐκρυμνάντο ἐκαστὸν πηχέωντο ὕσαντι, πάντες εὐπλεκτοί, καὶ ὧν ἐκαστος εἶχαν ἀξίαν ἐκατὸν βοῶν. Ἐν δ' Ἰλ. Ε. 718 κ. ὀπλίσσμένη ἡ Ἀθηνᾶ βάλλει περὶ τοῦ ἡμιεὺς τὴν δεινὴν ὕσανδουσαν αἰγίδα, ἣν πανταχόθεν περιέστανεν ὁ φόβος (ἡ φυγὴ), καὶ ἐν ἡ ἀπεικονίζοντο ἡ Ἐρίς καὶ ἡ Ἀλκή καὶ ἡ Κρυεῖρ Ἰουκὴ (διδύμεις), ἐπὶ τούτοις δ' ἡ Γοργεῖν καραλὴ τοῦ δεινοῦ τέρατος, δεινὴ, φοβερὰ, σπέρμιον τοῦ αἰγίσχου Διὸς. Ἐν Ἰλ. Φ. 400 ὁ Ἄρης βάλλει τὴν Ἀθηνᾶν διὰ τοῦ ἔχρους κατὰ τὴν αἰγίδα, ἀλλὰ ταύτην οὐδὲ ὁ κεραιὸς τοῦ Διὸς ἔσχευε νὰ δορυάσῃ ἐν τῇ γούρῳ τούτῳ τῆς Ἰλιάδος παρίσταται ἡ αἰγίς ὡς ἀμυντήριον ὅπλον, ἐμίσως δὲ καὶ ἐν Ἰλ. Σ. 204. — Ὁ Ζεὺς ὀργιζόμενος ἐπιστείλει τὴν αἰγίδα (Ἰλ. Δ. 167) καὶ τινάσσων αὐτὴν παράγει κατακρίδας (Ἰλ. Ρ. 593).

Ἐκ τῶν παρ' Ὀμήρῳ περιγραφῶν δὲν εἴχεται σαφὲς ὁποῖόν τι ὅπλον ἦτο ἡ αἰγίς, ἀνὰ πρῶτον ἐν δὲ μνημείῳ τῆς τέχνης ἀπεικονίζεται ἐνίοτε ὁ Ζεὺς ἔχων τὴν αἰγίδα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου ὡς ἄκρον ἱματίου ἢ περὶ τὴν ἀριστερὴν βραχίονα τετυλιγμένην ἢ δ' Ἀθηνᾶ ἐν ἀρχαϊκῇ γραφαί ἀγγεῖων ἢ ἐν ἀρχαῖς ἀγάλμασι ἔχει τὴν αἰγίδα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὡς πρόξενον ὅπλου ἀντὶ ἀσπίδος, ἀλλ' ἐν ταῖς πλείστοις τῶν εἰκόνων τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἡ Διὸς ἀπεικονίζεται ἐν εἰδῇ θώρακος καλυπτοντος τὸ στήθος καὶ τὰ νῦτα, περιστοιχόμενου δ' ὑπὸ δρακόντων καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἔμπροσθεν ἔχοντος τὸ Γοργόνειον. Ὡς σύμβολον δυνάμεως ἀπεικονίζεται ἡ αἰγίς κοσμοῦσα τὰ στήθη τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατορῶν ἐν γλυφαῖς πολυτίμων λίθων καὶ ἐν νομίσμασι.

Ἡ λ. σημαίνει βεβαίως δέρμα αἰγός, ὡς νεβρίς σημαίνει τὸ τοῦ νεβοῦ δέρμα. Δὲν ἦτο δ' ἀθήνη τις καὶ ἄγνωστος τὸ πάλαι ἡ χηρὴς αἰγίῳ δερμάτῳ ὡς ἀσπίδων ἡ θωρακῶν ἐν τοῖς μεσογειακοῖς πολεμείοις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παιουανίου, οἱ ἀποροῦντες θώρακος ἢ ἀσπίδος ἀπεριεβέβλητο αἰγίῳ νάμας καὶ προβάτων, οἱ δὲ καὶ θηρίων δέρματα ἐν δὲ τῷ στρατῷ τοῦ Ξέρξου οἱ Λυκιοὶ ἐφόρουσαν αἰγίς δέρματα περὶ τοὺς ὤμους, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον

Ἀλλὰ τὸ μυθικὸν τῶν μεγάλων θεῶν ὅπλον ἡ αἰγίς ἦν πιθανῶς ἐν ἀρχῇ σύμβολον τῆς κατεργασίας, καὶ οἱ μὲν ἐν αὐτῇ δράκοντες ἐδήλουν τὰς ἀστράπας, τὸ δὲ Γοργόνειον τὴν βροντὴν. Ἀθημονηθεὶς δὲ τῆς πρώτης ταύτης ἐννοίας, ἐπιδόθησαν ἐτυμολογικοὶ τινες μῦθοι πρὸς ἐξηγήσειν τῆς χρήσεως τῆς αἰγίδος ὡς ὅπλου τῶν θεῶν. Κατὰ τὸν Πευδοερατοσθένην καὶ τὸν Ὑμένειον, ἡ Αἰ. ἦν τὸ δέρμα τῆς τροφῆς τοῦ Διὸς ἀφ' ἧς Ἀμαλθεΐας, ἦν κατηστέρισαν οὗτος, ἀφ' οὗ μεταχειρίσθη ὡς ὅπλον ἐν τῷ πρὸς τοὺς ἱππύτας πολέμῳ τὸ ἄρρωτον καὶ φοβερὸν δέρμα τῆς, τὸ εἰς μέσσην τὴν ῥάχην ἔχον Γοργόνος πρῶτον. κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον, ἡ Αἰγίς ἦν ἱερὸν τι καταπληκτικὸν καὶ παντελῶς ἀκαταγώνιστον ἐν Φρυγίᾳ, ἐκδύλλον ἐκ τοῦ στόματος ἄπλετον φλόγα· ἀνελοῦσα δὲ τοῦτο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ περιψαμένη ἐθόρει τὴν στήθει, ἄρμα μὲν σκεπὴς ἔνεκα καὶ τῆς πυλκτικῆς τοῦ σώματος πρὸς τοὺς ὕστερον κινδύνους, ἄρμα δ' ἀρετῆς ὑπὸ μνημα καὶ δικαίας ἀρετῆς. [Π.]

Αἰγίς (B α. π.). Αἰγίδα ἐνομαζέει ὁ Θεός· ἔκατος τὸ ἐγκαρδίων ζῦλον ἢ σπληνῶμα (Keruholz γερμ.) τῆς Πεύκης καὶ Ἐλάτης (Bl. Kionorbs). [Θ. X.]

Αἰγισθος. Γιὸς τοῦ Θυέστου, βασιλεὺς τῶν Μυκηθῶν. Κατὰ τὸν παλαιότατον παρ' Ὁμήρῳ μῦθον, ὁ Αἰ. μὴ συνεκστρατεύσας μετὰ τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν εἰς Τροίαν, εἰμενεν ἐν τῇ πατρίδι καὶ προσέειπεν· νὰ διαφθεῖρῃ τὴν σύγγονον τοῦ Ἀγαμέμνονος Κλυταιμνήστραν. Ἀλλ' ἐν ὅσῳ μὲν ἔζη ὁ αἰδὸς, ὃν ἀπερχόμενος κατέλειπεν ὁ Ἀγαμέμνων σύμβουλον αὐτῇ καὶ ἀντικλήπτωρα, ἐτήρει αὐτὴ τὴν συζυγιακὴν πίστιν· ὅτε δ' ἐποίησεν ἐκποδὼν τὸν αἰδὸν δ' Αἰ., ἡ Κλυταιμνήστρα ἐκοῦσα ἠκολούθησε τοῦτο καὶ συνέζη μετ' αὐτοῦ. Ἐπιτελεσθέντος δὲ τοῦ ἀνοσιού σκοποῦ τοῦ, ὁ Αἰ. ἔταξεν ἐν καταλλήλῳ σκοπῇ σκοπὸν, ὅπως θείῃς αὐτῷ γενναίαν ἀμείβην, ὅπως τῷ ἀνταγγεῖλῃ ἐγκαίρως τὴν ἐπ' ἀνάδοσιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, οὐ εὐλόγως φοβεῖτο τὴν ἐκδίκησιν. Ὅτε δ' ἐπανελθὼν ὁ Ἀγαμέμνων ἀπέβη εἰς τὴν πατρίον γῆν, μυθῶν τοῦτο παρὰ τοῦ σκοποῦ ὁ Αἰγισθος, εἰπεύσε μετὰ χάριτος προσπειγῆς νὰ τὸν ὑποδεχθῇ, καὶ παρέθηκεν αὐτῷ τράπεζαν, ἐν ᾗ ταυτοχρόνως ἔθισεν ἐνέδραν, ὅπως κατακτείνῃ τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ. Οὕτω δὲ ἔκτεινε παρὰ τὸ δειπνῶν τὴν κραταῖον βασιλῆα ὡς βουὸν ἐν σάτῃ, οἱ δ' ἐλλοχεύοντες εἰκόσιν ἐπὶ λεκτοῖς ἄνδρες κατέσφαξαν τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ. Εἰς τὴν συγγράμην ταύτην πρᾶξιν ἐδοξέθη Αἰ. καὶ ἡ Κλυταιμνήστρα, (Ὁδ. Λ. 410 κ.ε. Ω, 47), ἥτις καὶ τὴν Κασσανδρὰν, θυγατέρα τοῦ Πριάμου, ἦν ἐκ Τροίας ἤγαγεν ὁ Ἀγαμέμνων, ἀπέκτεινεν. Ἐπτά ἔτη ἐδασίλευσε τῶν Μυκηθῶν ὁ Αἰ. τῷ δ' ἐγγόφῳ ἐλθὼν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὁρέστης, ἐφόνευσεν αὐτὸν καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν.

ΕΡΓΚΑΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Α'

Τὸν μῦθον τοῦτον, εἰς ὃν πιθανῶς ὑπόκειται ἀληθὴ γεγονότα, συνεπλήρωσαν καὶ ποικιλίστως διεπλασαν οἱ τραγικοὶ, ἵνα παραστήσωσι τὸν φόνον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τὰ μετέπειτα δεινὰ ὡς κατακλείδα προτέρων ἀνομιμάτων τοῦ οἴκου τῶν Πελοπίδων. Κατὰ τὸν Αἰσχύλον (Ἀγαμ., 1588 κ.ε.), τὸν Αἰ. τρίτον υἱὸν ὄντα τοῦ Θυέστου, νῆπιον ἐξηγηλάτησε μετὰ τοῦ πατρὸς ὁ Ἀτρεΐς, ἀνδρωθεὶς δ' ἐκείνος ἐπανήλθε τιμωρὸς. Κατ' ἄλλους ὁ Αἰ. ἦν ἀνοσιώτατος γέννημα τοῦ Θυέστου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Πελοπίας· ταύτην νομίζων θυγτέρα τοῦ βασιλέως Θεσπρωτοῦ ἐνομυρέθη ὁ Ἀτρεΐς. Ἡ Πελοπία τότε ἐξέθηκα τὸ παιδίον, ἔπερ ἀγνωστὰ εἶχε συλλάβῃ ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῆς πατρὸς, ποιμένες δὲ σώσαντες αὐτὸ τὸ ἀνέβρεψαν δι' αἰγίρου γάλακτος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβεν. Εἶτα παραλαβὼν ἔτρεφεν ὡς ἴδιον τέκνον τὸν Αἰ. ὁ Ἀτρεΐς. Καταγώνων δὲ κελεύσει τοῦ μαντείου τὸν Θυέστην ἐκ τῆς ξένης, καὶ ἐπιθυμῶν ν' ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ, διέταξε τὸν Αἰ. νὰ τὸν φονεύσῃ, δοὺς αὐτῷ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ φόνου αὐτὸ τὸ ξίφος τοῦ Θυέστου, ἔπερ ἡ Πελοπία εἶχεν ὑποκλέψῃ κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀτιμώσεώς της, ἵνα δι' αὐτοῦ ἀναγνωρίσῃ ποτὲ τὴν διαφθορά της. Ἐκ τοῦ ξίφους ὅμως ἀναγνωρίζει ὁ Θυέστης τὸν υἱὸν του, ἀναγνωρίζει δὲ καὶ ἡ Πελοπία τὴν πατέρα τοῦ τέκνου της. Καὶ αὕτη μὲν ἀπέκτεινεν ἑαυτὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ ξίφους, ὁ δ' Αἰ. ἀποσπάσας τοῦτο ἐκ τῶν στέρνων τῆς μητρὸς ἔδραμε πρὸς τὸν Ἀτρεΐα καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν, ἀπέδωκε δὲ καὶ τὸν θρόνον τῶν Μυκηθῶν εἰς τὸν πατέρα του. — Περικατάσεις τοῦ φόνου τοῦ Αἰ. καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου σώζονται ἐν πολλοῖς ἀρχαίοις μνημείοις, τοῦ δὲ φόνου τοῦ Ἀγαμέμνονος μένον ἐν τυρρηνικαῖς ἐπιτομείοις κίσταις. [Π.]

Αἰγιστεύου πῆδημα. Παρ. ἐπὶ τῶν μεγαλοφύγων. Ἀπὸ τοῦ Αἰγιστεύου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Φρυγῶν Μίδα, ὅστις, κατὰ τινα μῦθον, πρὸς σιωτηρίαν τοῦ λαοῦ ἐπῆδησεν ἔριππος εἰς βάραθρον, ἀποτρέψας τὸ ἐκ τούτου κακὸν διὰ τῆς θυσίας τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς. Ὅμοιος τῇ μύθῳ ταύτῃ εἶναι ὁ Ῥωμαϊκὸς περὶ τοῦ Μετιτίου Κουρτίου. [Π.]

Αἰγίτιον, ἀρχ. ἑλλ. πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ, πρωτεύουσα τῶν Ἀποδωτῶν, οἵτινες κατὰ τὰς Δ καὶ τὰς Α κλιτῆς τῆς νοτιοδυτικῆς συνεχείας τοῦ Κόρακος καὶ τὴν μέσσην τοῦ καθ' ἡμᾶς Μορνοποτάμου κοιλίαν (Θουκ. Γ', 94). Τὸ Αἰγίτιον ἔκατο 80 στάδια μακρὰν τῆς θαλάσσης ἐν δρεινῇ χώρῃ (Θουκ. Γ', 97) καὶ τούτου εἰσὶν εἶναι κατὰ τὸν C. Burtian ἡτοι τὰ πρὸς Ν μὲν τῆς Βετολίστας, πρὸς Β δὲ τῆς δεξιᾶς τοῦ Μορνοποτάμου ὁρθὰς τὰν κατακείμενα, ἡ τὰ ἀξιολογώτερα ἄλλα εἶναι, ἅτινα ὑπάρχουσιν πρὸς Α περικεῖται ἐπὶ λόφῳ ὑπερκειμένου τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ

αὐτοῦ ποταμοῦ, ἐνθα χύνεται εἰς αὐτὸν ὁ δυτικὸς ἐπιρροὺς Κοκκινόποταμος. [N. Σ.]

Αἰγυτίου (δῆμος). Ὑπάρχει εἰς τὴν Δωριδα καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Λιδωρικίου ("Γόρας), Ἀδύρου, Βραβίας, Καρυστῶν, Λευκαδίτη, Μαλκονδρίνου, Σεβεδικίου, Σκαλοῦλας, Στρούβας καὶ Συναῖας. Κάτ. 3582 τῷ 1879. Τὴν ἐνεργασίαν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς αἰτωλικῆς πόλεως Αἰγυτίου. (Βλ. λ.).

Αἰγυφίλη (βοτ.) (Aegiphila Martiniensis L.) δένδρον τῆς οἰκίαν. τῶν Ἰεροβοσάνων, παράγον ἐν ταῖς Ἰνδίας τὸ εὐχρηστον ξύλον τὸ καλούμενον Bois Calvi. [Θ. X.]

Αἶγνα Μόρτ. (Aignes-Mortes. λατ. Aquae mortuae, ἥτοι ὕδατα νεκρὰ ἐκ τῶν περιειρημένων τελεμάτων.) γαλλικὴ πόλις ἐν τῷ νομῷ Γάρδ πρὸς Ν τῆς πόλ. Nîmes καὶ παρὰ τὴν συμβολὴν τριῶν διωρύχων, τῆς Βωκαρικῆς, τῆς Γαδελλικῆς καὶ τῆς Βουρβιδοδικῆς, ἐνθ' διὰ τετάρτης, τῆς μεγάλης Πουδίνης ἀμμοχώστου νῦν, ἐκκινῶναι ἄλλοτε πρὸς τὴν Βαλασσάν κατ. 3 950 (1881). Κέντρηται ἀξιόλογα ἐργαστήρια σόδας καὶ ἐνεργεῖ μέγα ἐμπορίον ἀκατος καὶ ἰχθύων. Φίλιππος δ' Γ' περιέβαλε τὴν πόλιν ταύτην δι' ὀχυρωμάτων, ἅτινα καλῶς διατηροῦνται, πρότυπον ὄντα ἄριστον τῆς μεσαιωνικῆς ὀχυρωτικῆς τέχνης. Ἡ ψάμμος ἡ κατασβεσμένη ὑπὸ τοῦ Ροδανοῦ προσέχων ἐν μέρει τὸν ὑπὸ τοῦ ἀγ. Λουδοβίκου κτιστὰ τὸν Π' αἰῶνα ὀρυχθέντα λευκὰ καὶ τὴν διώρυγα. [N. Σ.]

Αἶγναπέρς (Aigueperse), γαλλικὴ πόλις ἐν τῷ νομῷ Puy-de-Dôme παρὰ τὸν ἀπὸ Saint-Germain-des-Fosses εἰς Nîmes σιδηρόδρομον. Κάτ. 2486 τῷ 1881. Πηγὴ ἱαματικῶν ὑδάτων. Μοναστήριον. [N. Σ.]

Αἶγνυλ (γαλλ. Aiguille, l'Aiguille, = βελόνη), ἀκρόλοφος ὅρος τῶν γαλλικῶν Ἀλπεων ἐν τῷ νομῷ Ἰσαρά (Isère), ὁ γίλιος πύργος τῆς Corps, ἀπότομος καὶ ἀπρόεβατος. ὕψ. λὸν δὲ 2 090 μέτρα. Aiguilles δὲ ἡ βελόνας καλεῖσιν οἱ γάλλοι τὰς δρυτάτας καὶ ὕψιλάς τῶν ὄρων κορυφάς, ὡς οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν αὐτάς ἀκρωνυχίας καὶ ῥία. [N. Σ.]

Αἶγνυλ, ἀκρωτ. (γαλλ. Cap des Aiguilles). Εἶναι τὸ κατὰ τὸ μεσημβρινὸν πέρας τῆς Ἀφρικῆς ἀκρωτήριον τοῦ Πελοδεϊκτοῦ [34°, 15', 15" νοτ. πλάτ., 17°, 36', 15" ἀνατ. μήκ.] ΝΑ καὶ 150 γίλιόμετρα πύργος τοῦ Εὐδελπίδος ἀκρωτηρίου, (βλ. Ἀ γ ο ὕ λ γ ι α ς). [N. Σ.]

Αἶγνυλλίων (Aignillon), γαλλικὴ κοινότητα ἐν τῷ νομῷ Lot-et-Garonne ἐπὶ τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν Ὀλτιος καὶ Γαρόννα (Lot καὶ Garonne). Κάτ. 1178 τῷ 1881 (τοῦ δήμου 3370). Ἐμπορίον αἰνῶν, ῥακῆς, κοκκυμήλων, λαπίνου κλπ. [N. Σ.]

Αἶγνυλλίων (Armand Vignerol Duplessis Richelieu Duc d'Aiguillon). Γάλλος

πολιτικὸς ἀνὴρ (γενν. τῷ 1720) γνωστὸς γενόμενος τὸ πρῶτον ὡς διοικητὴς Βρετανίας ἐνθα κατήχησεν ὑπὸ τοῦ ἐντοπιῶν βασιλικῶ δικαστηρίου (parlement) ὡς ποικίλας πηγὰς κατὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀξιωματοῦ αὐτοῦ ἐμὸν ἀπέφυγε τὴν εἰς δικὴν εἰσαγωγὴν διαλύσας τὸ δικαστήριον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν εἰς Παρίσι εἰσελθὼν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐντοπιῶν τοῦ βασιλεῖος Λουδοβίκου ΙΕ'. Ὅτε δὲ καὶ ἐνταῦθα ἀναμειχθεὶς εἰς πολιτικὰς ἐκδηλώσεις ἠνάγκασε τὸ ὑπουργεῖον Choiseul ν' ἀνανεώσῃ τὴν κατ' αὐτοῦ κατήγοριαν πρὸς τὸ βασιλικὸν δικαστήριον τῶν Παρισίων ἐξεδίωκε δὲ τοῦτο κατὰδικαστικὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν, εἰς ἣν προσεχώρησαν καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐπαρχίας Β. δικαστήρια. Ἀλλ' ὁ ἀναμειχθεὶς τῆς τιμωρίας διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ βασιλεῖος καὶ τῆς βίαιας διαλύσεως τῶν Β. δικαστηρίων (1721). Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ πρωτοπουργὸς γενόμενος, ἀποχωρήσαντος τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ Choiseul, διετήρησε τὴν θέσιν ταύτην μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ βασιλεῖος (1774). Τότε δὲ ἀποχωρήσας τῆς Κυβερνήσεως ἐξωρίσθη τὸ ἐπόμενον ἔτος ὑπὸ τῆς Ἀνλῆς καὶ ἐτελεύτησεν ἐν ἐξορίᾳ τῷ 1782. [Π. Κ.]

Αἶγλ (ἡ Αἶ λ ε ν). Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας τοῦ ἑλβετ. καντονίου Βαῦδ, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Μεγάλου Ὠ καὶ τὸν σιδηρόδρομον τῆς Λωζάνης. Ἔχει 3371 κατ. (1880). Ἡ ἐπαρχία Αἶ γ λ ἔχει ἑκατὸν 432 τγμ. καὶ 17 777 κατ. [Π. Π.]

Αἶγλη. 1) Ναιάς, γεννήσασα ἐκ τοῦ Πηλείου τὰς Χάριτας. — 2) Θυγάτηρ τοῦ Πηλείου καὶ τῆς Κλυμένης ἢ τῆς Ῥόδης, μεταμορφωθεῖσα εἰς αἰγίον διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Φαίδοντος. — 3) Θυγάτηρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, δεῖσις καὶ αἰγλήεις ἢ αἰγλήας ἐπωνομάζετο. — 4) Θυγάτηρ τοῦ Παντοπίως, ἥς θεῖνως ἠράσθη ὁ Θησεύς, ἐγκαταλειπὸν διὰ ταύτην τὴν Ἀριάνην, καθ' Ἡσίοδον. [Π.]

Αἶγλη (βοτ.) (Aegle Marmelos L.) δένδρον τῆς οἰκίαν. τῶν Ἰσπεριδοειδῶν, (θαγενὲς τῶν Ἰνδίων, ὅπου τοὺς καρποὺς αὐτοῦ (κοιν. Bel ἢ Bael) θεωροῦσι καὶ μεταχειρίζονται ὡς εἰδικὸν φάρμακον πρὸς τὴν δυσεντερίαν, τὸ δ' ἀφέψημα τοῦ φλοιοῦ ὡς δραστηριότητα πρὸς τοὺς καλμούς τῆς καρδίας καὶ τὰ φύλλα πρὸς τὸ ἀσθμα. [Θ. X.]

Αἰγληφόρος ἀδάμας (κ. μπριλλάντι). Ἐπὶ τοῦ καρδινάλιου Μαζαρίνου ἐπινοήθη ἐν Γαλλίᾳ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς λειανσεως τῶν ἀδαμάντιν, ὅπου ἕνεκα τῆς χρησιμότητος τῶν ὀπτικῶν ιδιοτήτων τοῦ πολυτίμου καὶ μεγάλου θλαστικῆς δύναμιν ἔχοντος ὀρυκτοῦ τούτου ἐκλήθη αἶ γ λ η φ ο ρ ο υς (Brillant). Τὸ σχῆμα τούτου συνίσταται ἐκ δύο κολλῶν πυραμιδῶν συνηνωμένων διὰ τῶν βάσεων αὐτῶν ἐκ τούτων ἡ ἀ ν ω τ ἔ ρ α (ἡ κορωνίς) καταλαμβάνει τὸ 2/3 καὶ ἡ κ α τ ω

α (δ ούρανιος) τὰ $\frac{2}{3}$ ελοκλήρου τοῦ ὕψους, ἢ ἀνωτέρα τραπέζοις ἐδρα (τράπεζα) πρέπει νὰ καταλαμβάνη τὰ $\frac{1}{3}$ τῆς διαμέτρου τῆς ζώνης. ὁ γλ. τοῦ μέρους τοῦ ἀδάμαντος ὅπου πρόκειται νὰ συνδεθῇ μετὰ τοῦ μετάλλου, ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σειρῶν τῶν ἐδρῶν τῶν μεταξὺ τῆς τραπέζης καὶ τῆς ζώνης κειμένων, ἀναικρύνουσι διπλοῦς, τριπλοῦς καὶ πολλαπλοῦς ἀναικρύνους ἀδάμαντας. Τὸ σχῆμα τῆς ζώνης ἐστὶ μὲν εἶναι τετραγωνικόν, ἐπεὶ δὲ στοργυλόν, ὅπου καὶ συνθῆτερον (βλ. καὶ 'Αδάμας) [Κ.Μ.]

Αἰγόδερμα (Ῥμ. Βιομ.). Τὸ ἐμπέριον τῶν αἰγόδερμάτων εἶναι λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια ἀπὸ τῶν δερμάτων τούτων κατεργασμένων ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἢ κατεργασίᾳ αὐτῶν, ὡς καὶ κατασκευάζονται. Ἡ κατεργασία αὐτῶν, ὡς καὶ πάντων ἐν γένει τῶν λεπτῶν δερμάτων, ἐκτελεῖται κοινῶς δι' ἀστέτου, ἁλτος κοινῶς καὶ τυπηρίας (βλ. βυροδοψεία) ἐπιτυγχανομένης διὰ τῶν ὁλῶν τούτων τῆς ἐντελούς αὐτῶν λευκότητος. Τὰ αἰγόδερματα διακρίνονται διὰ τὴν ἀντοχὴν αὐτῶν καὶ τὸ ἐλαστικόν· τὰ τῶν ἐριφίων δέρματα ἰδίως εἰσι τὰ ἄριστα διὰ τὴν κατασκευὴν χειρῶν. (βλ. λ.) [Α.Γ.Η.]

Αἰγοθήλας (Ζωολ.). ἢ αἰγοθήλας (Cynophilus europaeus κ. Λαγοβοῦστρον) πτηνὸν ἐρηδοτικόν, ἔχον ῥάμφος πλατύ, βραχύ, τριγωνικόν, πτέρωμα λεπτὸν ἐμοιάζον πρὸς τὸ τῆς γλαυκῆς, χρώματος φλοιοῦ δένδρων, πόδας ῥαχθεῖς καὶ λεπτοῦς, δ' ἐπίσθιος δ' αὐτοῦ δάκτυλος εἶναι ἐστραμμένος κατὰ τὸ ἥμισυ πρὸς τὸ ἐμπρός, δ' δὲ μέσος εἶναι μακρός. Τὰ πτηνὰ ταῦτα βίβουσι κυρίως εἰς τὰ δαση καὶ τρέφονται διὰ νυκτερινῶν ψυχῶν, ἅς συλλαμβάνουσιν ἱπτάμενα καὶ κεκολλητά. Τίτουνται συνήθως δύο ἢ ἄνω γυνὸς τοῦ ἐδάφους μηδέλους φροντίζοντα ἐπὶ ὀρίσῃσι φωλεῶν ἢ νὰ ὑποστρώσωσι χέλιως τὸ μέρος. [Ν.Α.]

Αἰγόκερος (Ζωολ.). Εἶδος ἀντιλόπης γνωστοτέρας ὑπὸ τὸ ὄνομα ἱππότρα· τὸς καὶ ἐχούσης μακρότατα κέρατα κεκυρτωμένα παρ' ἀμφοτέραις τοῖς φύλοις. Βίβει ἐν τῇ μεσημέρῳ Ἄφρικῇ. [Ν.Α.]

— (Ἄσπρ.) ἀστερισμὸς τοῦ ζωδιακοῦ. Τὸ σημεῖον τοῦ Δι. διαφόρου νῦν τοῦ ἀστερισμοῦ κατὰ μίαν δωδεκατημορίαν (ἴδε Μετάπτωσης) περιλαμβάνει τὴν χειμερινὴν τροπὴν. Περί τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Δι. βλ. ἄρθρ. Τροπικὸν κύκλου. [Δ.Κ.]

Αἰγόκλημα (Βοτ.). γένος τῆς οἰκον. τῶν αἰγόκληματοειδῶν (βλ. λ.) = Λονικερία (βλ. λ.).

Αἰγοκλήματοειδῆ (Βοτ.). (Cappri-foliaceae), οἰκονομία αὐτῶν ἐκ τῶν ἑπιχαλυκίων Συμπεταλῶν. Ἔχουσι τὸν σωλήνα τῆς κάλυκος συμφυῇ μετὰ τῆς ὑπόκλης, τὴν αὐτῆς μικρὰν ἀσχιστὴν ἢ διηρημένην εἰς 3 ἕως 5 ὀδόντια, τοὺς στήμονας ἐπιστεφά-

νους ὃ ἢ σπανίως 10, τὴν ὑπόκλην ὑποκειμένην τριγῶρον ἢ πεντάγωνον, τὸν καρπὸν βαγροειδῆ ἢ βρυοειδῆ καὶ ἐξκαμλωτέως ἔνεκον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μονόσπερμον, τὰ σπέρματα μετ' ἐνδοσπερμίου καὶ τὸ ἐμβρυον ὀρθοστέι. Τὰ πλείστα αὐτῶν εἰσι θαμνιῶδῃ ἔχοντα φύλλα ἀντιθετά, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀσχιστά καὶ ἄνευ παραφύλλων. Ἀνήκουσιν εἰς τὴν οἰκονομίαν ταύτην 200 περίπου εἶδη, τὰ πλείστα θαμνιῶδῃ τῆς βορείου εὐκράτου ζώνης· ὑποδιαίρεται δ' εἰς δύο φυλάς, ἥτις α') τὰς Λονικερίας (Lonicereae), ὧν ἡ στεφάνη ζυγίστοσφρος σωληνοειδῆς ἢ διγυλῆς, δ' στέλεος ἀδιαίρετος καὶ τὸ στήμα τριλόβον· εἰ) τὰς Ἀκτινέας (Sambuceae), ὧν ἡ στεφάνη ἀκτινίστοσφρος τροχοειδῆς ἢ γωνιοειδῆς, οἱ στέλοι διηρημένοι 3 ἢ 5 τῶν ἀριθμῶν καὶ τὰ στήματα ἰσχυρὰ ἄστυλα. Τὰ κυριώτερα γένη τῆς πρώτης φυλῆς εἰσιν ἡ Λονικερία (Lonicera L.), ἡ Διερβιλλία (Diervilla Tourn.), ἡ Λινναία (Linnaea Gron.) καὶ ὁ Συμφορκαρπος (Simphoricarpus Mich.), τῆς ἐτέρας δὲ ἡ Ψευδοδάφνη (Viburnum L.), ἡ Ἀκτινὴ (Sambucus L.) καὶ ἡ Ἀδοξα (Adoxa L.) (βλ. τὰς λέξεις ταύτας). [Θ.Χ.]

Αἰγοπόδιον (Βοτ.). (Aegopodium L.) γένος τῶν Σκιασοφόρων τῆς ὑποδιαίρεσις τῶν Ὀρθοσπερμῶν καὶ τῆς φυλῆς τῶν Ἀμμιῶν, ἔχον ὡς χαρακτηριστικὴν τὴν ἐλαφιν τῶν ἐλκισαργῶν ἐν τοῖς αὐλακίδιοις τῶν μερικαρπίων. Τὸ μόνον εἶδος εἶναι τὸ Α. τὸ τῆς ποδαγράφας (Ae. Podagraria L.) πόα πολυετὴς κοινοτάτη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Χλωρίδος, καίτοι σπανίαν ἐν Ἑλλάδι, ἔχουσα τὰ ἐπίγεια φύλλα δις τριφυλλωτά, ἐδωδιμος ὡς τὰ σέλινα καὶ ἄλλοτε ἐν χρήσει ὡς φάρμακον τῆς ποδαγράφας. [Θ.Χ.]

Αἰγόςθενα τὰ Μεγαρικῇ πόλει κειμένη παρὰ τὸν ὄρμον Πόρτο Γερμανὸν ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ, ἔνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς ἐπὶ τινι χρόνῳ ἀπεσπασμένη οὖσα τῆς ἄλλης Μεγαρίδος, καὶ ὑπαγομένη εἰς τὸν Βοιωτικὸν Ὀρχηστῶν. Τοῦ ταίχους αὐτῆς σφίζονται μέχρι τοῦ νῦν ἀξιολογώτατα λειψάνα, πύργοι τετράγωνοι, ἀλώεργοι διατηρούμενοι, καὶ ἄλλα μέρη τοῦ ταίχους ἔχοντα ἐνίανχὺ τὸ ἄρχικὸν ὕψος 4—5 $\frac{1}{2}$ μέτρον. [Π.]

Αἰγός ποταμοί, ἐνίοτε δὲ καὶ Αἰγός ποταμοί, καὶ παρὰ Ῥωμ. Aegios flumen, ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἀγγιχλὸς τις μικρὸς ποταμὸς τῆς Θρακικῆς χερσονήσου, ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἄνατολ. αὐτῆς παραλίαν ἐγγὺς ὁμιονομῶντι τινὲς αὐτῷ πόλειος καὶ ἀπέναντι τῆς Λαμφάκου, ἐνομαστός δὲ γενόμενος ἀπὸ τῆς ἐν τῷ παρ' αὐτὸν ὄρμῳ ἐλοσπεροῦς καταστροφῆς τοῦ ἀθηναίου στόλου, τῆς γενεμένης τῇ 405 π. Χ. ὑπὸ Λυσάνδρου τοῦ στρατηγ. τῶν σπαρτιατῶν κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πό-

λαρον. Τὸν αὖν καλεῖται *K a p a c e a - d e r e*. [N. Σ.]

Αἶγός τρόπος. Παρεσμ. ἐπὶ τῶν ἐπιφερνῶν ἱστούς κκκ.

Αἶγούν. πόλις τῆς σινικής Μαντιχουρίας ἐπὶ τῷ ποταμῷ Ἄμουρ, σταθμὸς δὲ ἐμπορικῶν πλοίων καὶ ποταμίου πολεμικοῦ στόλου, ἔχουσα 15 000 κατοίκων. Ἀπὸ τοῦ συνωνύμου γῆθη τῇ 10/28 Μαΐου 1858 συνθήκη ὑπὸ τῆς Κινᾶς καὶ τῆς Ρωσσίας, καθ' ἣν περιήλθεν εἰς τὴν τελευταίαν αἰ. περὶ τὴν Ἄμουρ χώραν. [N. Σ.]

Αἶγυσσαι (Egadi it. Aegates ἡ Aegusae Insulae λατ.) Νησίαι περὶ τὴν Ἀσκαρὶν τῆς Σικελίας, ἐν τῇ Ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Τραπεζῆ ἐκτετακται ἐμβαδὸν 182 τγμ. καὶ κατ. 5703 τῷ 1881. Ἡ μεγίστη τούτων Αἶγυσσα (νῦν Φαδινιάννα) εἶναι εὐφρατος, παρῆχουσα εἰς νῆον κρήνην, καὶ ἔχουσα θυννοσκελετὸν (κατ. 4584). Αἱ λοιπαὶ καλεῖνται νῦν Μαρτίρια (κατ. 856), Λεβάντο (κατ. 292) καὶ Φόρμικα (κατ. 21). Παρὰ τὰς Αἰ. νήσους κατεναυμάχησαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Καρχηδόνιους (241 π. X.) [Π.]

Αἶγαφονέα. Καλεῖται ἐν τῇ ἱατρικῇ ὁ νοσηρὸς ἡλληνομένος τῆς θυρεακτικῆς φωνῆς ἦχος, ὃν ἀκούομεν διὰ τῆς ακροατικῆς τρομῶδης καὶ διακεκαμμένον, ὁμοίον πῶς πρὸς μηχανισμὸν αἰγός. Εἶναι δὲ κυρίως συμπτώμα τῆς μετὰ ἐξιδρώματος πλευριτίδος ἢ πλευροπνευμονιῶν τινῶν, καὶ ἀκούετο ἐκεῖ κυρίως ὅπου τελευτᾷ τὸ ἐξιδρώμα. [B.]

Αἶγυπτία λίθος ἐκαλεῖτο ἡ λίθος ἐξ ἧς κατεσκευάσθησαν οἱ ναοὶ τῆς Αἰγύπτου, ἥτις εἶνε σιλικονίτης (βλ. λ.). μεταφερθεῖς ἐκ τοῦ ὅρους Σινά. Προσέτι καὶ ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα Αἰγυπτία λίθος ὁς ὑπὸ τῶν Φοινίκων ἐκ τῶν Δ. ἀκτῶν τῆς Ἀφρικῆς φερόμενη ὕληος. [K. M.]

Αἶγυπτιακὴ ὀφθαλμία. βλ. ὀφθαλμία.

Αἶγυπτίων πέλαγος οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον τὸ περιβέχον τὰ ἀρκτικά τῆς Αἰγύπτου παράλια μέρος τῆς Μεσογείου, ἐνίοτε δὲ τὸ αὐτὸ καὶ Αἰγυπτίαν θάλασσαν.

Αἶγύπτιος πλινθος φέρει τὴν αἰγυπτιοφάρον, παροιμία ἀρχαία δηλοῦσα καὶ μεταφορικῶς τὸν κρατερὸν καὶ ἀνάματον. Ἀλλὰ μόνον τὸ Αἰγυπτίος ἐν ἀποστροφῇ εἶχε καὶ λοιδορικὴν σημασίαν, διότι παροιμιώδης ἦσαν εἰς τοὺς ἀρχαίους τὰ: «αἰνοὶ πλέκειν τοὶ μηχανὰς Αἰγυπτίους» καὶ «Λυδοὶ πονηροὶ, δευτέρου δ' Αἰγυπτίους, τρίτου δὲ πάντων Κάραις ἐξωλέσονται». [N. Σ.]

Αἶγυπτος ἐκλήθη παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἡ χώρα, ἣν οἱ μὲν ἐγγώριοι ὀνόμαζον Κέμτ, οἱ δὲ Κόπται KHEM, KUMI ἢ XHMI, ἥτοι μελάνγειον διὰ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ χρώ-

ματος τῆς αἰγυπτιακῆς γῆς πρὸς τὴν λευκοκίτρινον ἄμμοον τῆς περὶ τὴν ἐρήμου. Τοῦ αἰγυπτιακοῦ τούτου ὀνόματος τῆς χώρας γινώσκον εἶχον ἐν ταῖς μεταχρυστέροις χρόνοις καὶ οἱ Ἑλληνες. Ὁ Πλούταρχος (Περὶ Ἰσίδου καὶ Ὀσιριδος 33) λέγει «ἐστὶ τὴν Αἶγυπτον. ἐν ταῖς καλλίσταις μελάνγειον εὔσαν, ὡς περ τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ, Χημίαν καλεῖσιν». Ἄλλοι εἶχον ἤδη ἐπικρατήσαι τὸ ὄνομα Αἶγυπτος, ὅπερ ἐκ τῶν Ἑλλήνων παρέλαβον οἱ Λατίνοι καὶ οἱ νεώτεροι εὐρωπαϊκοὶ λαοί. Προήλθε δὲ τὸ ὄνομα Αἶγυπτος ἐκ τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἐπωνύμου τῆς Μέρμεδος Ἀ-κα-φθ, ἥτοι ἱερὸς εἰς τοῦ Φθκ, θεοῦ ἀναλόγου πρὸς τὸν Ἡφαιστον τῶν Ἑλλήνων καὶ τιμωμένου ἐν τῇ πόλει. Εὐρίσκειται δὲ τὸ ὄνομα ἤδη παρ' Ὀμήρῳ, παρ' ᾧ Αἶγυπτος καλεῖται οὐχὶ ἡ χώρα, ἀλλ' ὁ ποταμός, ἐν ᾗ δὲ ὁ Ἰσίδος καλεῖται Νεῖλος. Ἀπὸ δὲ τοῦ ποταμοῦ μετηνέχθη εἰς πᾶσι τὸ ὄνομα Αἶγυπτος ἐπὶ τὴν χώραν. Οἱ δ' Ἑβραῖοι ἐκάλεσαν τὴν Αἶγυπτον Μαζώρ ἢ Μισραῖμ, ἀραβιστὶ δὲ καλεῖται Μάσρ καὶ τουρκιστὶ Μισαίρ (πρὸλ. νισέλλ, Μιστίρι).

Τὴν Αἶγυπτον ὁρίσας ὀνόμασαν «διώρον τοῦ Νεῖλου» οἱ δύο ἀρχαιότατοι τῶν περὶ αὐτὴν γραψάντων Ἑλλήνων, Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος καὶ ὁ Ἡρόδοτος. Καίτερος οὖσα ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν ἡ παλαιότατη τῶν χωρῶν, ὑπὸ γεωγραφικὴν ἔννοιαν εἶνε μία τῶν νεωτάτων, πλατύνουσα διὰ τῶν αἰώνων ὑπὸ τῶν προσκλύσεων τοῦ Νεῖλου, ὅστις ἐπλήρωσεν ἴλους τὸν ἐν ἀρχῇ ὑπάρχοντα ἀπὸ τοῦ Δέλτα μέχρι τῶν καταρρακτῶν στενὸν κόλπον. Καίτοι δὲ ἡ Αἶγυπτος ἐν τῇ βορειοανατολικῇ ἄκρᾳ τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τοῦ 24° καὶ 31° 35' βορρ. πλάτ. καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ 46° 30' — 32° 20' ἀνατ. μήκους (Φερρ.). Καὶ πρὸς ἀνατολὰς μὲν ἔχει τὴν Πατρίαν Ἀραβίαν, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέξ καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἐκ δὲ δυτικῶν συνορεύει πρὸς τὴν λιθουκὴν ἐρήμον. Περιδρεχόμενη δὲ ἀπὸ βορρᾶ ὑπὸ τῆς Μεσογείου, ἔχει ἐκ νότου τὴν Νουβίαν. Ἡ ὅλη ἐπιφάνεια τῆς χώρας ὑπολογίζεται εἰς 1,021,354 τετρ. χιλίωμα, ὧν ἀρόσιμα εἶνε μόνον 30,500 κατὰ τινὰς δάσεις, τὸ Φαγιούμ καὶ ἰδίως τὸ Δέλτα, τὸ εὐφορώτατον μέρος τῆς ὅλης Αἰγύπτου, ὅπερ ἐσημέραι αὐτῶν οἱ Νεῖλος διὰ νέμων προσκλύσεων. Τῆς ἀρόσιμου χώρας κεκαλλιεργημένα τῷ 1882 ἦσαν 27,687 τετρ. χιλίόμετρα. Διὰ τὴν μέγιστην σπάνιν βροχῶν καὶ σχεδὸν παντελῆ ἐλλείψιν αὐτῶν ἐν τοῖς νοτίοις ἡ χώρα στερεῖται πηγῶν καὶ μικρῶν ποταμῶν, ἀρδεύεται δὲ καὶ πλύνεται κυρίως διὰ τῶν ἐτησίων πλημμυρῶν τοῦ Νεῖλου, καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ θαλὴ λατρεία, ἧς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ὁ ποταμός (βλ. Νεῖλος).

Ἡ Αἶγυπτος διαιρεῖται εἰς τὴν ἄνω, ἀπὸ τῶν νοτίων πρὸς τὴν Νουβίαν συνόριον μέχρι τοῦ Κάβρου, καὶ εἰς τὴν κάτω, ἀπὸ τοῦ

Καίρου μέχρι τῶν παραλίων τῶν βρεχομένων ἀπὸ τῆς Μεσογείου, εἰς ἣν ἐκβάλλει ὁ Νεῖλος. ῥιζόμενος ἐν τῇ κατὰ πολὺ εὐρυνόμενῃ χώρᾳ τοῦ Δέλτα, εἰς ἑπτὰ στόματα, δι' ὧν ἐκρεῖται εἰς τὴν θάλασσαν. Πρὸς νότον δὲ τοῦ αἰγυπτίου εὐρισκονται ὑψάλμοι λίμναι, σχηματισθεῖσαι τοῦτο μὲν ἐκ πλημμυρῶν τοῦ Νεῖλου, τοῦτο δ' ἐκ κατακλύσεων τῆς τρικυμώδους θαλάσσης. Τούτων κυριωτάτη καὶ ἐκ τῆς ἰστορίας γνωστότερη εἶνε ἡ Μαρεωτις (Μαριούτ), κειμένη πρὸς νότον τῆς Ἀλεξανδρείας. Κλιματικὸς δὲ διαιρεῖται ἡ Αἴγυπτος εἰς ζώνην θερμὴν καὶ ὑγρὰν, τὴν κατὰ τὸ Δέλτα, καὶ εἰς ἑτέραν καὶ ὑπερθερμὴν, τὴν κατὰ τὴν ἄνω Αἴγυπτον. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ψυχρότατον μῆνα, τὴν Ἰανουάριον, τὸ θερμόμετρον δεικνύει ἐν μὲν Ἀλεξανδρείᾳ 17,5° Κελσ., ἐν δὲ Καίρῳ 12,8°, θερμότητος δὲ μὴν εἶνε ὁ Αὐγούστος (ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 26,8°, ἐν δὲ Καίρῳ 29,6°, ἀλλ' ἐνίσταται καὶ μέχρι 40° ἐν σιῇ). Εὐρηγεται δὲ διὰ τὴν ἐπερχομένην δι' αὐτὸν ἐλάττωσιν τῆς θερμότητος καὶ διὰ τοὺς πλῆθες εἶνε οἱ ἀπὸ Ἰανουαρίου μέχρις Ἀπριλίου πνέοντες βόρειοι ἀνέμοι, ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς συνήθως πνέουσιν οἱ καυτικοὶ καὶ ἀποχαινωτικοὶ νότιοι ἄνεμοι οἱ καλούμενοι χαμσίν (ἦτοι τῶν πεντήκοντα ἡμερῶν), οἵτινες κυρίως κρατοῦσι τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάιον, εἶνε δὲ συνθεστέροι ἐν τῇ ἄνω Αἴγυπτῳ μάλλον ἢ ἐν τῇ κάτω.

Μεταλλείων στερεῖται νῦν ἡ Αἴγυπτος· καὶ ανευρέθησαν μὲν καὶ πάλιν τὰ παλαιὰ χρυσουργεῖα καὶ οὐρυεῖα σμαράγδου, ἀλλὰ δὲν συμπίπτει πλέον ἡ ἐκμετάλλευσίς αὐτῶν. Ἐκεῖ ἔχει ἡ χώρα μέγαν πλούτον λίθων, οἵτινες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μάλιστα ἐχρηρίσταντο εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ γλυπτικὴν, οἷον γρανίτου, πορφυρίτου, ψαμμίτου, τιτανολίθου κτλ., ὡς καὶ ὄρυεα ἄλλα, νίτρου, στυπτηρίας, θείου καὶ πηλῆς πετρελαίου. — Δάση δὲ λειποῦσιν ἐν Αἴγυπτῳ παντελῶς, ἐντεῦθεν δ' αἰσθητὴ εἶνε ἡ ἐλλείψις τῆς φυλείας. Δένδρα δὲ κατὰ μὲν τὸν βορρᾶν δὲν ἔχει ἰδιόζοντα ἡ Αἴγυπτος, συρμένον τῶν καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς παράλιας τῆς Μεσογείου συνήθων, ἐν οἷς καὶ ὁ φοινῖξ, συχνότατος ὢν ἐν τῇ Δέλτᾳ, μάλιστα δὲ περὶ τὸ Καίρον καὶ ἐν Σίδᾳ. Κατὰ δὲ τὴν κοιλίαν τοῦ Νεῖλου εὐδοκίμασιν ἐκ τῶν δένδρων τῆς ἐνδοτέρας Ἀφρικῆς πλὴν ἄλλων ἡ ἀκανθία, ἡ βανὰ καὶ ἡ συκερᾶς. Εὐδοκίμοισι δ' ἐκ τῶν καρποφόρων δένδρων μάλιστα ἡ ἐλαία, ἡ συκὴ, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, ἡ ἀμυγδαλὴ, ἡ βροδονία καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἡ ὁμπόλος, ἡ ἄλλοτε ἐκαλλιιεργεῖτο πολὺ ἐν Αἴγυπτῳ, νῦν εὐδοκίμα ἐν μόνῳ τῇ Φαγιούτῃ. Μεγάλη δ' εἶνε ἡ ἐν τῇ χώρᾳ παραγωγή παντοειδῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὁσπρίων, δρύϊνης, σακχαροκαλάμου, βάμβακος, πεπέραις, καπνοῦ, ἰνδικοῦ καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς βόττης πρὸς παρασκευὴν βοδελαίου. Ἐκ δὲ τῶν κατὰ τὴν ἀρ-

χαιοτητα χαρακτηριστικῶν φυτῶν ὁ μὲν πάπυρος ἐξέλιπε σχεδὸν ἐντελῶς, ὁ δὲ λοιπὸς φυτεῖται μὲν ἐν τῇ Δέλτᾳ, ἀλλὰ δὲν χρησιμεύει πλέον πρὸς τροφήν ὡς ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις. — Ἐκ δὲ τῶν χαρακτηριστικῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ζώων τῆς Αἴγυπτου ὁ μὲν κροκόδειλος σημερον μάλιστα προχωρεῖ μέχρι τῶν ἀρχαίων θηρῶν ἐν τῇ ἄνω Αἴγυπτῳ, ὁ ἱπποπόταμος ἐξέλιπε παντελῶς καὶ ἡ ἴβρις εἶνε σπανία. Συχνότατη δὲ εἶνε ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς πόλεσιν, ἡ κάμηλος ἡ ἐνα ἔχουσα ὄβον, ἥτις κυρίως ἐπολλαπλασιάσθη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς αραβικῆς κατακτήσεως. Τοῦ δὲ ἱππου, ὅστις εἰσῆλθῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐκ τῆς ἐνδοτέρας Ἀσίας ἐπὶ τῆς λεγόμενης νέας βασιλείας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ταπεινὸν εἶνε τὸ ἐγχώριον εἶδος, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἄλλα ἀξίολογα, ἐν οἷς καὶ τὸ ὠραιότατον καὶ εὐγενέστατον, τὸ καλούμενον ν α τ ζ ι.

Ἡ ἀρχαία ἱστορία τῆς Αἴγυπτου μέχρι τινὸς ἐγνωρίζεται ἀτελῶς καὶ μόνον ἐκ τῶν περὶ αὐτῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεύσιν, Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις, καὶ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ σωζομένων εἰδήσεων. Εἰ καὶ δυστυχῶς τὰ πλείστα τῶν εἰς τὴν αἰγυπτιακὴν ἱστορίαν αναφερομένων ἀρχαίων συγγραμμάτων, ἀνερχομένων εἰς ἑκατὸν καὶ πλέον, ἀπὸ τοῦ πρώτου περὶ αὐτῆς γράψαντος Ἑλλήνος Ἐκκαταίου τοῦ Μιλησίου, ἀπωλείσθησαν, οὐκ ἔστιν πολλὰ περὶ αὐτῆς διδασκόμενα παρὰ τοῦ Ἡροδότου (βιβλίου β' καὶ μέρους τοῦ γ') καὶ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ὅστις ἐπισκέφθη τῷ 57 π. Χ. τὴν Αἴγυπτον, κυρίαν δὲ πηγὴν ἐν τοῖς αἰγυπτιακοῖς τοῦ ἱστορῆμασιν ὅσα περιέλαβεν εἰς τὴν μεγάλην του ἱστορικὴν συγγραφήν, τὴν Βιβλιοθήκην, εἶχε πλὴν τοῦ Ἡροδότου Ἐκκαταίου τὸν Ἀδδηρίτην, ζήσαντα ἐν τῇ αὐτῇ Πτολεμαίῳ τοῦ Α' καὶ συγγράψαντα Αἴγυπτιαν καὶ. Μετὰ δὲ δυστυχῶς εἶνε ἡ ἀπώλεια τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἐκ Ναυκρατίως Χαίρημος, στωικοῦ φιλοσόφου τῶν ἀρχῶν τῆς πρώτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδας, γράψαντος Αἴγυπτιακὰ καὶ περὶ ἱερῶν γραμμὰ τ ω ν. Ὅλῃα δ' ἐγνωσθήσαν περὶ τοῦ βίου τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐκ τῶν Λατίνων συγγραμμάτων σωζομένων, τοῦ Ίουδενάλῃ (ἰδίως ἐκ τῆς δεκάτης πέμπτῃς αὐτοῦ σατύρας) καὶ τοῦ Ἀπουλιεῖ (ἡ' βιβλίου). Ἀλλ' ὁ εἰδικώτατος περὶ Αἴγυπτου γράψας ἐκ τῶν ἀρχαίων ἦτο ὁ Μακρίων ὁ ἐκ τῆς πέλειος τῆς κατὰ Αἴγυπτον Σεδονίου, ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ Λαγού καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου (285 — 247 π. Χ.), Αἰγυπτίας ἀρχιερέως καὶ γράμματ ε ς τ ω ν ἐν Αἴγυπτῳ ἱερῶν ἀδύτων, ἀλλὰ γνωρίων καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ κατ' ἐντολήν τοῦ Φιλαδέλφου ἐν πλῇ γνῶσει τῆς αἰγυπτιακῆς γλώσσης καὶ ἀπὸ μελέτης τῶν ἀρχαίων γράψας Αἴγυπτιαν καὶ, ἐν οἷς

τοῦ χαρακτήρος δὲ τούτου συνδέεται τὸ ἀπο-
λεμον τῶν Αἰγυπτίων ἀγροτῶν. Μέχρι τῶν
χρόνων τῆς νέας βασιλείας δὲν ἔχουμεν καθ'
αὐτὸν πολέμους κατὰ τὴν συνήθη ἱστορικὴν ἐν-
νοίαν, τότε δὲ μόνον βλέπομεν ἀρχιεμένας ἐκ-
στρατείας χάριν κατακτήσεων.

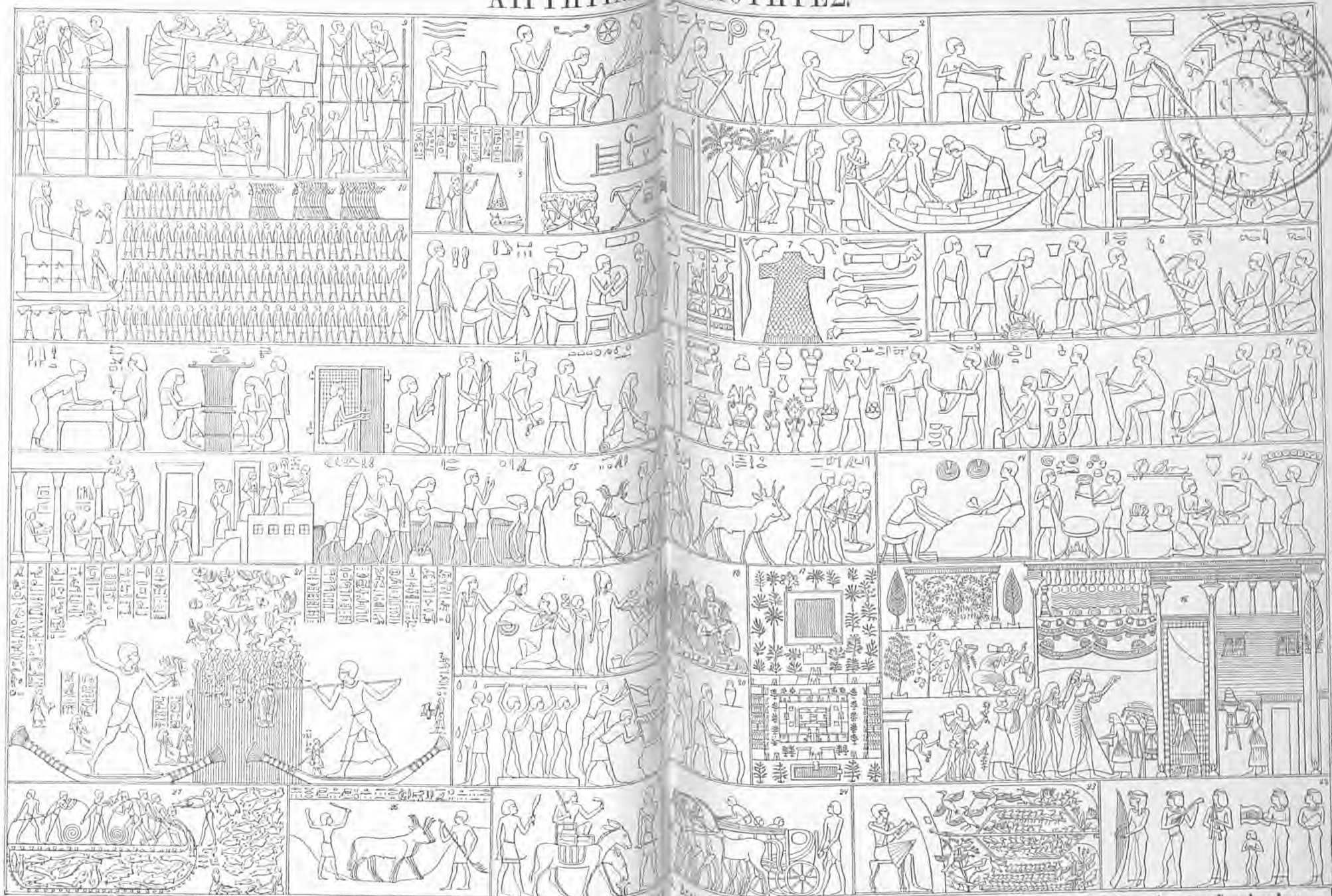
Ὡς δὲ τὰ τοῦ οἰκικοῦ βίου εὐρίσκουμεν ἥδη
προεχωρήμενα ἐν αὐτῇ τῇ παλαιᾷ βασιλείᾳ,
οὕτως καὶ τὰ τοῦ κράτους εἶνε προωδευμένα
καὶ διαμεμορφωμένα. Ἡ βασιλεία ἦτο ἡδὴ θε-
σμός σεβαστός καὶ ἀνεγνωρισμένος, καὶ ὁ βα-
σιλεὺς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ δημιουργὸς τῆς τάξεως
καὶ τῆς εὐνομίας. Ἡ βασιλεία εἶνε θεότευ-
κτος, τελούσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ
Ῥά. Ὁ βασιλεὺς ζῶν μὲν εἶνε δεσπότης, οὗ ἡ
θέλησις εἶνε νόμος, καὶ εἶνε κύριος τῆς ζωῆς
καὶ τῶν κτήσεων τῶν ὑπακόων, θανάτων δὲ τι-
μᾶται ὡς Θεός. Τὸ ἀνώτερον τοῦ βασιλείως
δὲν ἔκκειτο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐν Μέμφει, ἀλλὰ
παρὰ τὰς πυραμίδας, ἔπειτα δὲ ἰδρυθὲν κατ'
ἐλπίδα ἡ μεγάλη πρωτεύουσα. Ἦτο δὲ τὸ ἀνά-
κτορον ὑψηλὸς καὶ ἐπιμήκης ξύλινος οἶκος,
περιετοιχισμένος ὑπὸ μεγάλου τέλους φέρον-
τος ἐπάλλεως. Ἐν τῇ μεταξὺ δὲ τῶν τευχῶν
καὶ τοῦ οἴκου μεγάλη αὐλὴ ἔκειντο τὰ κατα-
στήματα τῶν δικαστῶν ἀρχῶν, διὰ οἱ μὲν ὑπάλ-
ληλοι τῆς βασιλείας ἐκαλεῦντο «προιστάμενοι
τῆς αὐλῆς», οἱ δὲ ἀμεσώτερον περιστοιχίζοντες
τὸν βασιλεῖα «προιστάμενοι τοῦ ἀνακτόρου».
Ἀπὸ τοῦ ἀνακτόρου δὲ καὶ τῆς αὐλῆς (αἰγ.
π α ρ ᾱ) ἐπήγνασε καὶ ἡ ἐπώνυμία ἡ διδομέ-
νη συνήθως εἰς τὸν βασιλεῖα καὶ γνωστὴ κυ-
ρίως ὑπὸ τῶν ἑβραϊκῶν τύπων Φαραώ. Μετὰ
δὲ ἦτο τὸ πλῆθος τῶν οἰκείων τῆς βασιλείας
ἀπὸ τοῦ φυλάσσοντος τὰ σήματα τῆς βασιλι-
κῆς ἀρχῆς μέχρι τοῦ ἐπιτηρητοῦ τῶν πλυντῶν
καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ. Οὗτος ἦτο περιδλε-
πτος ἐν τῇ αὐλῇ, καθότι καὶ ὁ βασιλεὺς, ὡς
πάντες οἱ Αἰγύπτιοι, ἐξῆρσε μὲν τὸ γένειον,
ἀλλὰ περὶ πολλοὺ εἶχε τὴν κόμην, καὶ ἤλειψε
διὰ διαφόρων παχυμύρων ἢ ἀντικαθίστανε τὰς
φυσικὰς τρίχας διὰ σενάκης. Μεταξὺ δὲ τῶν
οἰκείων εὐρίσκουμεν καὶ τὸν ἱατρεὺν τοῦ βασι-
λείως, τὸν ἀρχιμεδικόν, τὸν προιστάμενον τοῦ
γυναικωνίτου καὶ ἄλλους. Τὴν ὑφίστην δὲ θέ-
σιν κατεῖχον οἱ συγγενεῖς τοῦ βασιλείως, ἀνι-
στάτα δὲ πάντων ἐτάσσοντο τὰ τέκνα αὐτοῦ,
ἀνατρεφόμενα μετὰ τῶν τέκνιων τῶν ἀνωτά-
των ἀρχόντων. Ἀξία δὲ λόγου ἦτο ἡ σειρά
τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων, ἐφ' ὧν ἐβασίλευτο
ὡς ἀριστα ἄριστα διοργανωμένη, ἀρχὴν ἔχουσα
τὴν θέλησιν τοῦ βασιλείως καὶ διεξαγομένη ἐγ-
γράφως, ὅπου ἐν ἐπήγχε καὶ ἡ μεγάλη δύ-
ναμις τῶν ἐγγραμμάτων. Ἡ ὑπηρεσία δὲ αὕτη
δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ
τὴν ἀστικὴν. Καὶ τῆς μὲν οἰκονομικῆς πρό-
στατο ὁ ἀνώτατος ταμίης. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῶν
κυριωτάτων προσδίων τοῦ κράτους ἦτο ἡ ἐκ-
τῶν λατομείων καὶ μεταλλείων ἐν τε τῇ Αἴ-
γυπτῳ καὶ ταῖς ἐξωτερικαῖς κτήσεσιν, ἐν Ἀ-

ραβίᾳ, τῇ σιναϊτικῇ χερσονήσῳ, τῇ Ἀθιοπία,
πρὸς τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν συνδέεται ἡ
στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ὑπηρεσία χάριν ἐπα-
σχάλσεως τῶν κτήσεων τούτων καὶ διευκα-
λύσεως τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐξ αὐτῶν προέ-
κομιζομένων. Ὅσα δὲ τῶν στρατιωτικῶν προ-
γμάτων δὲν ὑπῆγοντο εἰς τὴν οἰκονομικὴν ὑπη-
ρεσίαν εὐρήνται ἀνατεθειμένα εἰς τὴν ἀστικὴν
διοίκησιν, πρὸς ἣν ἦτο συνδεμένη καὶ ἡ
δικαστικὴ ὑπηρεσία. Ἡ δ' ἐλλείψις αὐτῇ ἰδίου
στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ δεικνύει ἐπιφανῶς
τὴν εἰρηρικὴν καὶ ἀπόλεμον χαρακτῆρα τῶν
Αἰγυπτίων. Τῆς δ' ὅλης ἀστικῆς διοικήσεως
πρόστατο ὁ ζ α τ ι ἦτοι βαξούσης, ὅστις ἦτο ὁ
ἀρχηγὸς πάντων τῶν κλαδῶν τῆς διοικήσεως
καὶ ὁ ἀνώτατος δικαστής. Ὑπ' αὐτὸν δ' εὐρί-
σκουμεν τὸ συνέδριον τῶν «μεγάλων τοῦ νότου»
οἵτινες ἀπὸ τῆς αὐλῆς, ὡς φαίνεται, διήκουν
τὰ τῆς χώρας. Ἀπετελοῦν δὲ οὗτοι ἀριστο-
κρατίαν τινὰ μὴ ἔχουσαν μὲν ἰδίαν χωριστὴν
τάξεως προνομίαν, ἀλλ' ἀποδύσαν πραγματι-
κὴν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. Ἐκαστὸς αὐτῶν
κατεῖχε μεγάλας γαίας καὶ πολλὰ χωρία διε-
σπαρμένα καθ' ἅπασαν τὴν χώραν καὶ ἀντὶ
κοντα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν δωρεᾷ βασιλι-
κῆς. Μεγάλῃ δὲ ἦτο ἡ πίστις καὶ ἡ βία ἣν
ἐξήσκουν οἱ χωροδеспόται οὗτοι ἐπὶ τοὺς δου-
λους κατοίκους τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνηκόντων χω-
ρίων. Οὐδ' ἦτο, φαίνεται, πολλὸ διάφορος ἡ θέ-
σις τῶν ἀγροτῶν ἐν τοῖς λοιποῖς μέρεσι τῆς
χώρας. Περὶ δὲ τῶν ἀσπῶν ἐλλείπουσιν εἰδή-
σεις παντελῶς, ἀλλ' ἦσαν πιθανῶς ἐλευθεροί
ὡς καὶ οἱ ἀγρόται οἱ μὴ παροικούντες εἰς κτή-
ματα τῶν εὐγενῶν. Εἰς δὲ τοὺς ὑπαλλήλους
τῆς παλαιᾶς βασιλείας δύνανται νὰ ταχθῶσι
καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἀνι-
ρυσσον ἑαυτοὺς ὑπὲρ τῆς τοῦ βασιλείως καὶ
ἐκτελεστοῦ τῶν θελήσεων αὐτοῦ, διορίζοντο
δὲ ὑπὸ τῶν βασιλείων, αἱ καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῶν
μετεβιβάετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν κατὰ κληρο-
νομίαν. Εἰς ἕκαστον δὲ τῶν πολυπληθῶν ἱερῶν
τῆς Αἰγύπτου ἀνῆκον μεγάλας κτήσεις γῆς
καὶ ἀνθρώπων, οἵτινες ἐν μεταγενεστέροις τοῦ
λάχιστον χρόνοις ἦσαν ἀπληλαγμένοι παντὸς
πρὸς τὴν βασιλείαν τέλους.

Οἱ ἀρχιερεῖς εἶχον μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς
ἐν ταῖς ἐπιστήμας ἐπιδόσεως τῶν Αἰγυπτίων,
ἀλλὰ τὰ σωζόμενα μνημεῖα δὲν ἐπαρκέουσιν,
ὅπως λάθωμεν τελείαν πεῖραν τῆς περὶ αὐτὰς
προόδου τοῦ αἰγυπτιακοῦ λαοῦ. Βέβαιον δὲ εἶνε,
ὅτι ἡδὴ, ἐνωρὶς οἱ Αἰγύπτιοι παρουσιάζοντα
πολυγραφίτητα καὶ μέγιστον τιμῶντες τοὺς
παρ' αὐτοῖς λογίους. Ὑφίσταντο δὲ τακτικαὶ
σχολαὶ συνδεόμεναι πρὸς τοὺς ναοὺς καὶ διευ-
θυόμεναι ὑπὸ τῶν ἱερῶν, ἐν αἷς οἱ οἰκομα-
θεῖς ἐτύγχανον συστηματικῆς παιδείας, ἀναγ-
κασιωτάτης διὰ τὴν ὑπαλλήλειαν. Ἐκ δὲ τῶν
ἐπιστημῶν ἱδιῶς ἡσχολήθησαν περὶ τὴν μαθη-
ματικὴν, τὴν ἀστρονομίαν, μεθ' ἧς συνέχετο
καὶ ἡ χρονολογία, καὶ τὴν ἱατρικὴν, προφανῶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

1. Λιθοξόδοι καὶ λεπτοὺργοι. 2. Ἀμαξοπηγοί. 3. Ναυπηγοί. 4. Ἐπιπλῆ. 5. Πλάστιγγες καὶ σταυροί. 6. Μεταφορὰ κολοσσῶν. 7. Ὀπλα. 8. Ὑποδηματοποιεῖον. 9. Ἐπεξεργασία κολοσσῶν καὶ κινδυνῶν. 10. Μεταφορὰ κολοσσῶν. 11. Κεραμεῖα ἀριστερὰ ἀγγεῖα πολυτελῆ. 12. Κλωστοτεχνία, ὑφαντική, πλῆθος ἀποξημεύσεις. 13. Ὑποδοχὴ ξένων ἐν ἐπαύλει. 14. Σχοινοπλόκοι. 15. Γεωργικά ἔργα. Σκάψιμον, ὄργωμα, σπορά, ἀλώνισμα, ἔσρος, ὀνύσσον. 16. Ὑποδοχὴ ξένων ἐν ἐπαύλει. 17. Κῆποι. 18. Αἰλητήριδες. 19. Γυναικὸς καλλώπιστα. 20. Ἀλώνισμα διὰ βοῶν. 21. Ἀλγία διὰ καμάκων ὅλην ὀνύσσον. 22. Γυναικὸς μουσουργοῦσαι. 23. Ἰερευτική. 24. Τέλειον. 25. Φορεῖον ὑπὸ ὄνων βραστάζον.

Ἐργαλειοτεχνικὸν Λεξικόν.

Ἀρχαῖα Αἰγύπτου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

έχοντας ως ἀνεπηρέστησαν τῆς καλλιέργειας αὐτῶν πρακτικῶς ἀνάγκης καὶ ἐν τῇ ἐξασκήσει ἐπιδεικνύοντες ἐμπειρικὴν τινὰ τάσιν. Ἡ ἀστρονομία δὲν προέδωκεν ὅσον παρὰ Χалδαίους, ἐκ τῶν σωζομένων πολλῶν λατρικῶν κειμένων, ὧν ἐπιφανέστατον τὸ ἐν τῇ νῦν ἐν Λιβύᾳ παπύρῳ τῶν χρόνων τῆς 17^{ης} δυναστείας τῇ γνωστῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Αἰγυπτολόγου Ἰβέρου, καταδεικνύεται τὸ ἐπιπλέον τῶν διαγνώσεων, τὸ πολυάνθος τῶν φαρμάκων καὶ ἡ μεγάλη χρησιμότης ἐπωδῶν καὶ περιόπτων. — Πλὴν δὲ τῶν λατρικῶν βιβλίων ἦδη ἐντορὶς εὐρίσκουμεν παρ' Αἰγυπτίους τὴν λεγομένην βίβλον τῶν νεκρῶν καὶ συγγραφῆς ἀστρονομικῆς, γεωμετρικῆς, ἱστορικῆς τινος ἀναγραφῆς καὶ μυθιστορίας, εἰ καὶ ποιήσεως (ἐπιφανέστατον, ἔπος τὸ τοῦ Πενταούρ ἐπὶ Ἰαμεσῇ IV βλ. λ. Πενταούρ), αἱ καὶ τὰ τοιαῦτα εἶδη τῆς συγγραφῆς παρουσιάζονται κυρίως ἀργότερον. Καὶ φιλοσοφικῶς δὲ συγγραφῆς ἐμφανίζονται ἡδὴ κατὰ τὴν δωδεκάτην δυναστείαν. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι τὸ ἀρχαιότατον τῶν σωζομένων αἰγ. φιλοσοφικῶν ἔργων (πάπυρος P1risse ἐν Παρίσις) δὲν περιέχει μεταφυσικᾶς θεωρίας, ἀλλὰ πρακτικᾶς συμβουλᾶς καὶ ἐθνηγίας ἐκ τῆς ἡθικῆς, καὶ συμβουλᾶς ὑπ' ἀνδρὸς γέροντος χάριν τῶν νεωτέρων (Περὶ τῆς θρησκείας τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῆς τέχνης βλ. Αἴγυπτιᾶ καὶ ἡθικῆς, Αἴγυπτιᾶ καὶ τῆς τέχνης). Πρώτῃ δὲ ἱστορικῇ μορῇ παρουσιαζομένη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Αἰγύπτου μετὰ τοὺς μυθεομένους θεοὺς καὶ ἡμίθεους, ὧν τοὺς χρόνους εἰς χιλιάδας ἐτῶν ἀνετίθετο ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Διόδωρος, εἶνε ὁ Ἰδρυτής τῆς ἐνίκας μοναρχίας, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι ἐκάλεσαν Μενά. Τοῦτον ὁ μὲν Ἡρόδοτος ἀνομάζει Μῆνα, ὁ δὲ Διόδωρος Μηνῶν καὶ Μνεύην, ὁ Ἀπίων Μῆνιν, ὁ Ἰώσηπος Μινάιον καὶ ὁ Πλούταρχος Μένινον καὶ Μένιν. Ὁ Μηνῶς κατήγετο ἐκ τινος χωρίου παρὰ τὴν αἴγυπτον. Ἀδύον, ἔπειρ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων λεγεται Οἴος, ἄλλ' ἔδρα αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξεν ἡ πατρίς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγένετο ἰδρυτὴς μεγάλης πόλεως ἐκεῖ ἔπου ἄρχονται τὰ εὐρὸρα τοῦ Δέλτα πεδία παρὰ τὸ σημερινὸν Κάιρον. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ Μέμφις (Mem-phes = ἡ καλὴ θέσις). Ἡ παράδοσις φαντάζεται τὸν Μηνῶν οὐ μόνον ὡς ἰδρυτὴν τῆς αἰγυπτιακῆς μοναρχίας, ἀλλὰ καὶ ὡς νομοδότην, θεοποιητικὸν ἀναμορφωτὴν καὶ ἐφευρέτην τῶν γραμμάτων. Οὐδεὶς δὲ λόγος ὑπάρχει πρὸς διαμνηστικὴν τῆς πραγματικῆς ὑπάρξεως τοῦ Μηνῶ, εἰ καὶ μνημεῖα ἐκ τῶν χρόνων αὐτοῦ δὲν διασώθηκαν.

Οἱ εἰκοσιπέντε περίπου βασιλεῖς οἱ διαδεχόμενοι τὸν Μηνῶν εἶνε γνωστοὶ μόνον κατ' ὄνομα, ἀποτελοῦσι δὲ τὰς τρεῖς πρώτας δυναστείας, ὧν αἱ μὲν δύο πρώται ἦσαν κατὰ τὸν Μανέθωνα θινικαί, ἤτοι ἐκ Θινίς (Teni), ἡ δὲ τρίτη ἀγγυρία ἐκ Μέμφιδος. Πρώτος δὲ βασιλεὺς, οὗ τὸ ὄνομα εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν μνη-

μείων, εἶνε ὁ μετ' αὐτῷ ἄρχεται ἡ τετάρτη δυναστεία, ὁ Σνεφρου τῶν Αἰγυπτίων (Σωρις κατὰ Μανέθ.). Εἰς αὐτὸν ἀνέρχεται τὸ παλαιότατον τῶν σωζομένων μνημείων τῆς Αἰγύπτου, ὅπου δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ ἀρχαιότατον τοῦ κόσμου, ἀνάγλυφον ἐνεπίγραφον ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Σινᾶ, κατὰ τὰ δυτικὰ αὐτῆς μέρη, κατὰ τὴν θέσιν τὴν σήμερον καλουμένην Βαδί Μαχάρα. Ἀναφέρεται δὲ τοῦτο εἰς ἀγῶνας κατὰ τὴν περιτοκὴν νομάδων Μεντιού, οὗς ὑφίσταντο οἱ ἐπὶ τοῦ Σνεφρου ἐν τῇ χερσονήσῳ χάριν τῶν ἐν αὐτῇ μεταλλείων χαλκοῦ καὶ ἀργυρίου καλαίους ἀγκαιοθευθέντας Αἰγύπτιοι ἀποικίαι. Ἐταφῇ δὲ ὁ Σνεφρου ἐν ἰδίᾳ πυραμίδι, ἣτις φαίνεται ὅτι σώζεται, εἰ καὶ ἀφαισθησθεὶς ὑπάρχει ποία εἶνε αὐτοῦ ἡ πυραμῖς. Διεβλήθη δὲ τοῦτον ὁ Σουφου (Χέσφ Ἡ ρ ὁ δ. — Σουφίς Μ α ν ὁ θ. — Χέμφις Δ ι ὁ δ.). ἀπὸ τοῦ ἐποικοῦ ἄρχεται ἡ ἐποχὴ τῆς κτιστικῆς τῶν μεγάλων πυραμίδων, αἵτινες εὐρήνται ἐν τῇ νῦν ἐπαρχίᾳ Γκιζὲ πλησίον τοῦ Καΐρου.

Ἐν συνόλῳ εὗρεν ὁ Δέσιος ἐν Αἰγύπτῳ προφανῇ λειψάνα τῶν πυραμίδων, αἵτινες συνήθως εὐρήνται εὐχὴ καθ' ἑαυτὰς, ἀλλὰ πολλὰί ἐμοῦ. Ἦσαν δ' αἱ πυραμίδες οἰκοδόμηματα ἐγερθέντα ἐπὶ τοῦ τέφρου τῶν βασιλέων. Κατεσκευάζοντο δὲ ζώντων τῶν βασιλέων καὶ μικρὰ τὰ κατ' ἀρχάς, περικλείουσαι ἡδὴ τὴν τέφρον, καθ' ὅσον δὲ παρήγατο ὁ χρόνος περιεβάλλοντο διὰ νέων ἐκ λίθου ἐπενδύσεων οὕτως, ὥστε μέγροι τινὲς, κατὰ τὴν ἐρῶν παρτήρησιν τοῦ Λεφίου, εἶνε δυνατὸν καὶ νῦν ναναγνωρισθῇ ἡ διαρκεὶς βασιλείας τινὲς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπενδύσεων τῆς ἐπ' αὐτῆς κτισθείσης πυραμίδος ὡς ἡ ἡλικία τῶν δένδρων γνωρίζεται ἐκ τῶν γύρων τοῦ κορμοῦ. Μέγισται δὲ τῶν πυραμίδων εἶνε αἱ τῆς τετάρτης δυναστείας, αἱ καὶ βορεϊότερα παθῶν τῶν ἄλλων κείμεναι πλησίον αὐτοῦ τοῦ Καΐρου μεταξὺ ἐννέα, ὧν αἱ ἄλλαι εἰς μικρότεροι. Αἱ δὲ τρεῖς μέγισται εἶνε ἡ τοῦ Σούριδος (Χέσπος), ἔχουσα ὕψος 146,52^μ καὶ Πλάτος κατὰ τὴν βάσιν 233^μ, ἡ τοῦ Χερρήνος ὕψ. 138,44^μ πλ. βάσις 216,70^μ καὶ ἡ τοῦ Μουκρίνου ὕψ. 66,4^μ πλ. βάσις 108,04^μ. Καθ' Ἡρόδοτον ἡ οἰκοδόμησις τῆς πρώτης πυραμίδος ἐχρειάσθη τριάκοντα ἔτη ἐν ὅλῳ, εἰ καὶ εἰργασθῆσαν 100,000 ἀνδρῶν. Καὶ ἡ μὲν δημιουργία παρὰδοσις παρίστανε τὸν Σούριν τυραννικὸν καὶ προαγωγὸν τῆς ἰδίας θυγατρὸς, ἀλλ' ἐκ τῶν μετὰ θάνατον ἀποδοθεισῶν εἰς αὐτὸν θεϊκῶν τιμῶν καὶ ἐκ τῶν ἐνεπιγράφων μνημείων τοῦ φαίνεται μάλλον ἡγεμόν ἀγαθός. Πρὸς δὲ τὸν Χερρήνα (Ἡ ρ ὁ δ. — Χερρήν ἡ Χαβρὺς Δ ι ὁ δ. — Chafra Αἴγυπτι.) σχεῖν ἔχει ἡ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Γκιζὲ ἐκ βράχου λελαξευμένη Σφίγγ, ἄγαλμα ἀερωμένον εἰς τὴν ἄλυσιν. Κατὰ τοὺς πόδας αὐτῆς, ἀποκαθαρθέντης τῇ 1858 ἐκ τῆς περὶ τὴν Σφίγγα ἐπισσωρευμένης ἁμμου τῆς ἐρήμου, εὐ-

ρὲν ὁ Γάλλος Αἰγυπτολόγος Μαρριέ νάισκον, ἐν ᾧ ὑπῆρχον ἑπτὰ ἀνδριάντες τοῦ Χερρήνος. Ὁ δὲ διάδοχος τοῦ Χερρήνος Men-ka-ni-ra (Μουκερρίνος Π ρ ὁ δ. — Μενχέρης Μ α ν ε θ. — Μεχερίνος Δ ι ὁ δ.) ἦτο κατὰ τὴν παράδοσιν ἡγεμὼν ἀγαθὸς καὶ πρὸς τοὺς ἀρχομένους εὐεργετικὸς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Σούφιν καὶ Χερρήνα, οἵτινες παριστάνοντο ὡμοί. Συμπίπτουσι δὲ ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρησμὸν τοῦτον καὶ αἱ αἰγυπτιακαὶ πηγαί, ἐξ ὧν καταρτίζεται ἡ εὐσέβεια τοῦ βασιλέως, εἰ καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ διηγούντο οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς.

Ἄσχυροι εἶνε οἱ διάδοχοι βασιλεῖς τῆς τετάρτης δυναστείας καὶ τῶν ὑπολοίπων μέχρι τῆς ἑνδεκάτης. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους οὐ μόνον αἱ εἰδήσεις ἃς ἔχομεν εἶνε ὀλιγοσταί, ἀλλὰ καὶ ἐκπτώσις τις τῆς μεμφιτικῆς βασιλείας παρατηρεῖται μετὰ τὸν βασιλέα τῆς ἑκτῆς δυναστείας Περύ, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὸν Φιδὸν τοῦ Μανέθωνος. Ἐκτοστὴ ἡ παλαιὰ βασιλεία δὲν φαίνεται ἔχουσα ἱστορίαν, καὶ ἡ Μέμφις παρακμάζει. Χάριν δὲ περιεργαίᾳ μόνον δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ τῆς βασιλείας τῆς ἑκτῆς δυναστείας Νεϊτ-ἄκερ, τῆς Νεϊτωκρίδος τῶν Ἑλλήνων, ἥς μόνον τὸ ὄνομα ἀνευρέθη ἐν τινὶ τμηματικῇ τοῦ ἐν Ταυρίῃ παπύρου, ἀλλ' εἰς ἣν ἀναφέρονται ὠραῖαι μῦθοι παρ' Ἑλλήσι καὶ Ἀραβῖν (Ψ. Ἡρόδ. Β' 100). Παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησι μετεπλάσθη εἰς ἱταρικὴν καλουμενὴν Ῥοδόπιν, περὶ ἧς πολλὰ ἀφέροντο διηγήσεις (Ἡρόδ. Β' 135. — Πλούτ. Περὶ τοῦ μὴ γράν... τὴν Πυθίαν 14. — Διόδ. Ι, 64. — Αἰλ. Πανκ. ἱστορ. ΙΓ', 33. — Σουΐδας ἐν λ. Ῥοδόπιδος ἀνάθημα).

Ἡδὴ δὲ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς παλαιᾶς βασιλείας ἀρχίζει νύκμαξις ἡ νοτία Αἰγύπτου, ἥτις ἐπὶ τῶν πρώτων δυναστεῶν εὐρίσκατο ἐν κατωτέρᾳ θέσει, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ τῆς τέχνης καὶ τῆς θρησκείας τῶν Αἰγυπτίων τοῦ νότου κατὰ τὴν μεμφιτικὴν περιοδόν. Ἰδίως δ' ἐνισχύεται καὶ ἀκμάζει κατ' ἄλγεον ἡ πόλις τῶν Θηβῶν (Τ-αρε) αὐτως, ὥστε ἀρχομένης τῆς 18' δυναστείας οἱ τοπικοὶ ἀρχόντες τῶν Θηβῶν περιβάλλονται τὴν ἀρχὴν τῆς ὅλης χώρας, καὶ αἱ Θῆβαι ἀντικαθιστάνουσι τὴν Μέμφιν ὡς πρωτεύουσα τοῦ ὅλου αἰγυπτ. βασιλείου. Ὁ δὲ ἰδρυτὴς τῆς νέας ταύτης μοναρχίας καὶ πρῶτος βασιλεὺς τῆς 18' δυναστείας εἶνε ὁ Amenemhā Δ', ὁ παρὰ Μανέθων Ἀμενέμμη. Ἡδὴ ἐπ' αὐτοῦ ἀρχοῦνται οἱ ἄγῳνες πρὸς καθυπόταξιν τῆς Νουβίας, οἵτινες εἶνε τὸ κυριώτατον κατόρθωμα τῶν βασιλέων τῆς 18' δυναστείας, συντελεσθὲν ἐπὶ Οὐζουρτέζεν τοῦ Γ', ὅστις διὰ δύο μεγάλων στηλῶν παρὰ τὸν δευτέρον καταρράκτην τοῦ Νεῖλου ἐδήλωσεν, ὅτι ἐκεῖ πλέον ἦσαν τὰ ὅρια τῆς χώρας καὶ ὅτι ἡ διάδοσις αὐτῶν εἰς τοὺς Αἰθίοπας μόνον χάριν ἐμπορίας ἦτο ἐπιτετραμμένη.

Διὰ τῶν νικῶν τούτων τῶν βασιλέων τῆς 18' δυναστείας, τῆς παρ' αὐτῶν ἐπιδιώξεως τῆς τε ἐν τῇ σιναϊτικῇ χερσονήσῳ καὶ ἀλλοχού λειτουργίας τῶν μεταλλείων καὶ τῆς προστασίας τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἐμπορίου τὸ βασιλεῖον τῶν Θηβῶν ἀνῆλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν, μαρτυρουμένην καὶ ὑπὸ τῆς τέχνης καὶ γραμματείας τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ τῶν λαμπρῶν ἐνταρίων γραφῶν ἐν Μπενί Χασσάν. Ἀλλ' εἰς τὴν 18' δυναστείαν χρεωστοῦνται καὶ μεγάλα οἰκοδομήματα καὶ τεχνικὰ ἔργα ἀντάξια τῶν βασιλέων τῆς 8' δυναστείας, τῶν ἰδρυτῶν τῶν μεγάλων ποταμῶν. Ἐκτὸς μεγάλων καὶ πολυτελῶν νῆων οἰκοδομηθέντων ἐν Θήβαις, ἐν Πιλουπόλει, ἐν Ἀδύβη, ἐν Τεντύροις (νῦν Δανδερῶ), ἐν Πρακλεσπόλει καὶ ἀλλοχού δύο εἶνε ἰδίως τὰ θαυμασιώτατα κατασκευάσματα τῆς δυναστείας ταύτης, ἡ λίμνη τοῦ Μοίριδος καὶ ὁ λαβυρίνθος. Καὶ ἡ μὲν λίμνη τοῦ Μοίριδος, ἣν ἐκ παρενόχσεως τοῦ αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος μετ' ἡμετέρας εἰς ἀνύπαρκτον προσέγραφον οἱ Ἕλληνες εἰς ἀνύπαρκτον βασιλέα Μοίριν, κατασκευάσθη πρὸς ἐναποταμίευσιν τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ περισσῶν ὕδατων καὶ αὐξήσιν τῶν εἰς τὴν χώραν παρεχομένων εὐεργετημάτων αὐτοῦ διὰ κανονισμῶν τῶν ὕδατων. Ἐκκεῖτο δὲ ἡ τεχνητὴ αὕτη λίμνη, ὡς ἀπέδειξαν αἱ ἐρευναι τοῦ Γάλλου μηχανικοῦ Linant de Bellefonds, ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς μέρεσι τῆς νῦν ἐπαρχίας Φαγιούμ καὶ εἶχαν ἐμβαδὸν 405,000,000 τετρ. μέτρων, ἥτοι δ' ἔργον Ἀμενέμμου τοῦ Γ'. Ἐργὸς δὲ τῆς λίμνης ταύτης παρὰ τὴν λεγομένην Κροκοδείλων πόλιν ἐκκεῖτο ὁ λαβυρίνθος, ὅστις ἐπ' ἱσθμῷ ἦτο κτίσμα τοῦ Ἀμενέμμου παρὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Διοδώρου, ἀναφέροντος τὴν κτίσιν αὐτοῦ εἰς τὸν Μηνῶν ἡ εἰς τοὺς χρόνους τῆς αἰθιοπικῆς δυναστείας καὶ συμφωνούντος ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ γνώμῃ πρὸς τὸν Ἡρόδοτον. Ὑπάρχουσι δὲ οἱ φρονούντες, ὅτι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαβυρίνθου ἦτο αἰγυπτιακόν (λ ὁ π ε ρ ο χ ο ὡ ν τ μ ε γ α ρ ο ν κατὰ τὸ στέμιον τῆς λίμνης). Εἶχε δὲ ὁ λαβυρίνθος μῆκος μὲν 200', εὐρὸς δὲ 170' κατὰ τὰς καταμετρήσεις τοῦ Λεφίου, ὅστις φρονεῖ ὅτι ἦτο ναὸς, ἀνεῦρε δὲ τὰ εἰσέλαια αὐτοῦ παρὰ τὸ χωρίον Χαβάρα.

Κατὰ τὴν βασιλείαν Ἀμενέμμου τοῦ Γ' ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῆς ἀκμὴν ἡ Αἰγύπτος. Ἰδίως δὲ αὕτη δεικνύει τὸ κορύφωμα τῆς δυνάμεως τῆς Θηβαϊκῆς δυναστείας. Ἡ ἀκμὴ δὲ αὕτη φαίνεται διαρκεῖσα καὶ ἐπὶ τῆς 19' δυναστείας, ἥτις κατήγατο ἐπ' ἱσθμῷ ἐκ Θηβῶν ἡ Διοσπόλεις, ὡς ἄλλως καλεῖται αἱ Θῆβαι. Καὶ αἱ μὲν εἰδήσεις ἃς ἔχομεν περὶ ταύτης τῆς δυναστείας εἶνε πάνυ ὀλίγαι. Ἀλλὰ φαίνεται ὅμως, ὅτι οὐχ ἥττον κατ' αὐτὴν ἐσπαράσσεται τὸ κράτος ὑπὸ ἐμφυλίων ταραχῶν καὶ ἀναρχίας, ἐξακολουθοῦσης κατὰ τὴν 18' δυναστείαν. Ἡδὴ δὲ κατὰ τὴν 19' δυναστείαν παρουσιάζεται ἡ ὑπὲρ τῶν βασιλέων προστασία

των πόλεων της κάτω Αίγυπτου, της Μένδης, της Σίσις, της Βουβάστις, της Τά-
νως και ιδίως της Σέσις, κειμένης κατά τὰ
δυτικά του Δέλτα παρά τὸ σεδεννυτικὸν στό-
μιον τοῦ Νείλου, ἥτις οὐ μόνον ὑπερχον θέσιν
ἐλάδεν, ἀλλὰ καὶ παρέσχεν εἰς τὸ ὅλον αἰγυ-
πτιακὸν κράτος τὴν βασιλεύουσιν δυναστείαν
καὶ ἔγινε τέλος κέντρον τῆς δυναστείας.
Ἀλλ' ὅμως οἱ ἐσωτερικοὶ σπαραγμοὶ ἤγαγον
εἰς τὴν καθυπόταξιν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ ξένων,
οἵτινες παρέχουσι τοὺς βασιλεῖς τῆς 12^{ης} καὶ
13^{ης} δυναστείας. Περί τῶν ξένων τούτων κατα-
κτητῶν δὲν παρέχουσιν εἰδήσεις τὰ αἰγυπτια-
κὰ μνημεῖα, μανθάνομεν δὲ τὰ κατ' αὐτοὺς
κυρίως ἐκ τοῦ Μανέθωνος, οὗ τὸ κείμενον διε-
φύλαξεν ἡμῖν μετα παραλλαγῶν ὁ Ἰώσηπος
(Κατὰ Ἀπίωνος Α' 14). Κατὰ τὸν Ἰώσηπον
ἐκκαλεῖτο δὲ τὸ σύμπαν αὐτῶν ἔθνος ΓΚΣΩΣ,
τοῦτο δὲ ἐστὶ βασιλεῖς ποιμένες· τὸ γὰρ ΓΚ
καθ' ἱερὰν γλῶσσαν βασιλεῖα σημαίνει· τὸ δὲ
ΣΩΣ ποιμὴν ἐστὶ καὶ ποιμένες κατὰ τὴν κοι-
νὴν διέλεκτον, καὶ οὕτω συντιθέμενον γίνεταί
ΓΚΣΩΣ. Λέγει δὲ, ὅτι οἱ βασιλεῖς αὗτοι
τῶν ποιμένων καλούμενοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν γε-
γόμενοι ἐκράτησαν τῆς Αἰγύπτου 511 ἐτη.
Ὅρθη εἶνε ἡ ἐρημνεία τοῦ ὀνόματος ΓΚΣΩΣ,
ἢν παρέχει κατὰ Μανέθωνα ὁ Ἰώσηπος, διότι
τὸ ΓΚ σημαίνει ἀληθὺς καὶ ὁ ἱερὰν
γλῶσσαν, ἥτοι ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς, τὸν
βασιλεῖα (hok), τὸ δὲ ΣΩΣ (schos) εἶνε ἡ
κατὰ τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν προφορά τῆς λέ-
ξεως τῆς δηλούσης τοὺς ποιμένας, τοὺς νο-
μάδας (ἱερογλ., schasu). Ἀλλ' ὁπόθεν ἐπι-
δρομοὶ οἱ νομάδες οὗτοι εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ
ὅποσον τι ἔθνος ἦσαν; Ὁ μὲν Ἰώσηπος λέγει
αὐτοὺς Ἀραβίας, ἀλλὰ μετὰ μεγάλῃς ἐπιφυ-
λάξεως, ἀποδεικνύουσας, ὅτι οὐδ' αὐτοὶ ἐ-
πίστευεν εἰς ταύτην τὴν γνώμην· τὶ νῦν ἐκ
τῶν ἀρχαίων. Ὁ δὲ Μανέθων θεώρει αὐτοὺς
Φοινίκας, ἀραβικὴ τις δὲ πηρὶ ἔλεγεν αὐτοὺς
Ἀμαληκίτας (βλ. λέξιν). Ἐν τοιαύτῃ ἀντι-
θέσει τῶν ἀρχαίων μαρτυριῶν οἱ νεώτεροι ἡ-
θέλησαν νὰ ἐξαγάγωσιν ἀσφαλέστερα περί-
σματα ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος schasu. Κατὰ
δὲ τὴν πιθανωτάτην γνώμην οἱ ποιμένες
οἱ κατακτῆσαντες τὴν Αἴγυπτον δὲν εἶνε ὅ-
νομα ὀρισμένου τινὸς ἔθνους, ἀλλ' ἦσαν ἑμὰς
λαὸν ἀποκτώντων ἐκ τῆς κτηνοτροφίας καὶ
τοῦ νομαδικοῦ βίου, μὴ ἀνηκόντων δὲ εἰς τὴν
σημιτικὴν φυλὴν, ἀλλὰ μάλλον εἰς τὴν αἰθιο-
πικὴν (κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Λαβίου καὶ Μα-
στερώ) ἢ εἰς τὴν τουργικὴν (κατὰ Λενορμιάν),
ὡς φαίνονται ἀποδεικνύοντες οἱ ἐθνογραφικοὶ
χαρακτῆρες τοῦ τύπου τῶν κατακτητῶν, οἷον
παρουσιάζουσιν αὐτὸν ἀγάλματά τινα σφιγ-
γῶν ἀνθρωποκεφάλων, εὐρεθεισὸν ἐν Τάνιδι,
ἥτις φαίνεται ὑπάρξασα μετὰ καὶ τῆς παρὰ τὸ
Πηλόσιον Αὐάρεως ἢ ἐν Αἰγύπτῳ ἔδρα τῶν
Γκσῶς.

Ἡ ἐπιδρομὴ τῶν ποιμένων ὑπῆρξεν καταστρε-

πτικὴ διὰ τὴν Αἴγυπτον, εἰ καὶ οἱ κατακτη-
ται, βάρβαροι ὄντες, ἀπεδέχθησαν κατ' ὀλίγον
τὰ μάλλον ἐξημεγευσμένα ἥθη καὶ τὸν πολι-
τισμὸν τῶν κατακτηθέντων. Δὲν πρέπει δὲ νὰ
φαντασθώμεν ὑπ' αὐτῶν γενομένην πλήρη τὴν
κατακτῆσιν τῆς Αἰγύπτου, ιδίως τῆς ἄνω, ἥτις
οὔτε τελεία ὑπῆρξεν οὔτε διαρκής. Ὁ δ' ἀ-
ριθμὸς τῶν ξένων βασιλείων καὶ ἡ διάρκειά τῆς
κυριαρχίας αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀγνοοῦνται· ἀκρι-
βως. Δι' ἀρχαίαι πηγὰι διαφωνοῦσιν ἐν τοῖς ἔτη-
μασι τούτοις πρὸς ἀλλήλας, κατὰ πάσαν δὲ πλοα-
νότητά ἢ τῶν ποιμένων ἀρχὴ ἐν Αἰγύπτῳ ὑ-
πῆρξεν πάντως πολὺ μικροτέρα τῆς ἡμισείας
χιλιοετηρίδος.

Ἡδὴ δὲ περὶ τὰ τέλη τῆς ποιμενικῆς 12^{ης}
δυναστείας ἀναφαίνονται ἐν Θῆβαις καὶ ἐγγύ-
ραιοι ἡγεμόνες, ἀνήκοντες εἰς τὴν 12^{ην} παρὰ Μα-
νέθων· δυναστείαν, οἵτινες ἀναλαμβάνουσι τὴν
κατὰ τῶν κατακτητῶν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἔχοντος
κατ' ἀρχάς κυρίως θρησκευτικὸν χαρακτήρα
διὰ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ θεοῦ τῶν ποιμένων Σου-
τέχ, πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους θεοὺς τῶν Αἰγυ-
πτίων. Ὁ ἀρχὸν δ' οὗτος λαμβάνει κατ' ὀλί-
γον χαρακτῆρα ἐθνικὸν καὶ ἀπολήγει εἰς τὴν
ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τῶν ξένων ἐπιδρομῶν. Τὸ
δὲ μέγα τοῦτο ἔργον συνετελέσθη ἐπὶ τοῦ βα-
σιλέως Ahmes, ἐν ᾧ ὄντος μετέγραψαν τινες
τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων Ἀρωσιῖν. Οἱ ποι-
μένες νικηθέντες ἐξεδιώχθησαν ἐκ τοῦ κατὰ
τὴν Αὐαριν μεγάλου στρατοπέδου τῶν πλὴν
ὀλίγων διαμεινάντων ἐν τῇ χώρᾳ ὑπὸ ὅρας
μετὰ καὶ τινῶν συριακῶν φυλῶν, ἅτινα εἶχον
συνεισελθεῖν μετ' αὐτῶν. Ὁ Ἀρωσις δὲ οὐ μόνον
ἐξ Αἰγύπτου ἐξεδιώκει τοὺς ποιμένας, ἀλλὰ
καὶ ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῶν μέχρι τῶν ἐσχα-
τιῶν τῆς Παλαιστίνης· ἐξασφαλίσας δὲ καὶ
τάνατολικά ὅρια τῆς Αἰγύπτου, ἐκάνεισε καὶ
τάς σχέσεις τῆς βασιλείας πρὸς τοὺς κατὰ
τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ἀρχῆς τῶν ποι-
μένων προσελθόντας εἰς τὸ μέσον ἐγγχωρίους
βασιλεῖς, οἵτινες διετήρησαν μὲν τὸν τίτλον
ἡγεμόνες, ἀλλ' ὡς ὑποτελεῖς τῆς ἐν Θῆβαις
βασιλείας. Μετὰ δὲ τὸ πέραν ἄλλων αὐτοῦ
ἀρχόντων ἐν Αἰθιοπία ἡγεμονίᾳ εἰς τὴν ἐν εἰρή-
νῃ ἀναμόρφωσιν τῆς χώρας καὶ τὴν θεραπείαν
τῶν πληγῶν, ἃς εἶχον ἀπέρρει εἰς τὴν Αἴγυ-
πτον ἡ ξένη δεσποτία καὶ οἱ κατὰ τῶν Γκ-
σῶς μακρὸν ἀγῶνας. Ἐν δὲ τῇ νεώτερῃ
ἀκμῇ πρωταγωνιστοῦσιν αἱ Θῆβαι, αἵτινες πλῆ-
ροῦνται μεγάρων καὶ ναῶν καὶ συγκεντρύνουσι
τὸν σύμπαντα πολιτικὸν, ἐπιστημονικὸν, καλ-
λιτεχνικὸν καὶ ἐμπορικὸν βίον τῆς Αἰγύπτου.
Πλὴν αὐτῶν δ' ἀκμάζει καὶ ἡ Πηλούπολις, ἡ
Μέρμης ὡς δευτέρᾳ πρωτεύουσα καὶ δευτέρᾳ
ἔδρᾳ τῶν Φαραώων καὶ ἡ Τάνις ὡς ἐμπορεῖον
καὶ κέντρον τῆς συναλλαγῆς τῶν προϊόντων
τῶν σημιτικῶν καὶ αἰγυπτιακῶν φυλῶν. Αἱ
δὲ Θῆβαι διατηροῦσι τὴν μεγάλην αὐτῶν ταύ-
την ἀκμὴν μέχρι τῆς 13^{ης} δυναστείας, ὅτε ἡ
ζωὴ μετατίθεται πάλιν πρὸς βορρᾶν, οὐχ ἡ-

μως εἰς τὴν Μέμφιν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐν μέσῳ τοῦ Δέλτα ἀκμαίαν Σάιν.

Διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀμώσιος ἐπισταλῆς ἀπαλλαγῆς τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τῶν ξένων ἐπιδρομῶν καὶ τὸν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Αἰθιοπίᾳ πολέμων αὐτοῦ ἀρχεῖται νέον στάδιον τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία μεταβάλλει χαρακτῆρα. Τὸ αἰγυπτιακὸν ἔθνος ὑπὸ τὴν γενναίαν ἡγεμονίαν τῶν βασιλέων τῆς ιγ' καὶ ιθ' δυναστείας γίνεται θαρραλέον καὶ διὰ τῶν κατακτήσεων μέγα. Οἱ κατὰ τῶν Ὑρασίων ἔθνη αἰγυπτιακοὶ ἐπιβρώσαντες καὶ ποιήσαντες τολμηροὺς καὶ ἰσχυροὺς τοὺς Αἰγυπτίους. Διὰ δὲ τὴν νέαν ταύτην τρεπὴν τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας πολλοὶ τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν καταλογίζονται τὴν ιγ' καὶ ιθ' δυναστείαν εἰς τὴν νέαν βασιλείαν, ἐν ᾗ ὁ Μανέθων ταύτης ἤρχετο μετὰ τῆς εἰκοστῆς δυναστείας. Ἡ σειρά τῶν μεγάλων κατακτήσεων ἀρχεῖται διὰ τῆς καὶ ὑποτάξεως τῆς Αἰθιοπίας ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀμώσιος Τουθμῆ τοῦ Α' (Θεομηρίσιος κατὰ Ἰωσήφον), ἡγεμόνος ἐπιφανοῦς, οὗ τὸ ὄνομα συνδέεται καὶ πρὸς τὴν εὐκλειμένην χαλκρὴν ἐν Κανὰν κτιρίαν, ὣν ἡ ἐξελικτικὴ ἀντικειμένη συμπλήρωσις ἐλαμπρυνε τὴν ιγ' καὶ ιθ' δυνατείαν, ἴδιαν περὶ αὐτὴν ἐπιδειξάσας μέγαν. Πολεμικὴν δὲ χαρακτῆρα ἔχουσι καὶ αἱ βασιλείαι τῶν διαδόχων Τουθμῆ τοῦ Α', τοῦ Τουθμῆ Β' καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ συζύγου Χατσεψού, ἥτις ἐξεστράτευσεν εἰς τὰς χώρας τὰς καίμενας πρὸς νότον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐκαστέρωθεν αὐτῆς κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐπὶ τῆς Κυδαίμονος Ἀραβίας· τὴν χώραν δὲ ταύτην ἐκάλουν Πισυτικὴ Αἰγύπτια. Μέγιστος δὲ τῶν βασιλέων τῆς ιγ' δυναστείας εἶνε Τουθμῆς δ' Γ', διάδοχος μὲν τῆς Χατσεψού, υἱὸς δὲ Τουθμῆ τοῦ Α'. Ἐπιφανὲς ὑπῆρξεν ἡ περὶ τὴν Μαγεδδὸν τῆς Παλαιστίνης (τὴν Μάγδolon τοῦ Ἡεροδότου) συγκροτηθεῖσα μάχη, καθ' ἣν ὁ Τουθμῆς ἐνίκησε τοὺς ἀποστατήσαντας συριακοὺς λαοὺς, ἐκπολεμήσας ἔπειτα καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ προχωρήσας ἔπειτα ἐν θριαμβικῇ πορείᾳ διὰ τῆς Παλαιστίνης μέχρι τοῦ Λιβάνου καὶ διὰ τῶν συριακῶν χωρῶν μέχρι τοῦ Εὐφράτου. Δυνατέστατος δ' εἶνε ἐν συνόλῳ αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ γενναίου καὶ φιλοπολέμου τούτου βασιλέως, δι' ὧν ἐκραταύθη μὲν ἡ ἰσχύς τῆς Αἰγύπτου, ἐδοξάσθη δὲ αὐτὸς ὁ ἄναξ διὰ νικῶν, περὶ ᾧ ἐσηχηματίσθη ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὁλοσκόπος παραδόσεων καὶ μυθολογικῶν. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ παρυσιάζεται τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἔθνος τῶν Χετταίων (βλ. λ.), πρὸς ὃ μεγάλους ὑπόσταται ἔπειτα ἀγῶνας ἡ ιθ' δυναστεία. Ἐνίκηθέντων δὲ καὶ τούτων, ὅρια τῆς Αἰγύπτου πρὸς βορρᾶν γίνονται ἐπὶ Τουθμῆ δ' Εὐφράτης καὶ τὸ Ἀμανὸν ὄρος, ἐν ᾗ πρὸς νότον ἀνῆλθουσιν εἰς τοὺς Αἰγυπτίους καὶ αὐτὰ τὰ Νάπατα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰθιοπίας. Ἐντελῶς δ' ὑποταταγμένη εἶνε ἡ Φοί-

νίκη, ὑπόφορος ἡ Κύπρος, καὶ ὅρα ὑποταλαίως στέλλονται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Βαβυλωνίας καὶ Ἀσσυρίας εἰς τὸν πανσθενῆ βασιλεῖα. Εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Τουθμῆ, βασιλευσαντος ὑπὲρ τὰ πενήκοντα ἔτη, ἐπεδόλλετο ἡ ὑπογνώσις τῆς διατηρήσεως τῶν κειτημένων, ἥτις συνεδέετο πρὸς γενναίαν κατὰ τῶν ἀποστατούντων ἐκστρατείαν. Ἀλλ' ἰδίως διακρίνεται διὰ τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ Ἀμμένωρις δ' Ι' (Ἀ μ ε ν ω ρ θ ι ε παρὰ Συγγέλλω κατὰ Μανέθωνα), ἡγεμὼν φίλος μὲν τῆς θήρας καὶ τῶν πολέμων, ἀλλ' ἰδίως γνωστὸς διὰ τὰ λαμπρὰ εὐκλειμήματα τοῦ. Πρὸ δὲ μεγάλου πινυὸς ναυῶν ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντος ἐν Θήβαις ἰδρύθησαν δύο κολοσσαῖοι ἐκ σκληροῦ λίθου ἀνδριάντες τοῦ βασιλέως, τοῖς ὅμοιοι μέχρι τοῦ νῦν, ὧν ὁ ἑσπερος εἶνε γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μένμονος (βλ. λ. Μ ε μ ν ο ν ο ς κ ο λ ο σ σ ο ς).

Ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς ιγ' δυναστείας, ἐφ' ὧν αἱ Θῆβαι ἐβόρσαν εἰς τὸ ὕψιστον τῆς ἀκμῆς, μεγάλην ἦτο ἡ εὐκλειμένη δραστηριότης τῶν Φαραώνων, ἡμετρον δὲ τὸ πλῆθος τῶν κτισθέντων ναυῶν. Ἀλλ' ἀπαρχινώριστος εἶνε ἡ ἰδιόχουσα τιμὴ ἡ ἀποτιδομένη εἰς τὸν Ἀμμόνα, ὅστις γίνεται ὁ κύριος θεὸς τῶν Θηβῶν καὶ αὐτὸς εἰπεῖν ὁ ἐπίσημος θεὸς τοῦ κράτους. Οἱ δὲ ἄλλοι ἡλιακοὶ θεοὶ δὲν ἐκλείπουν μὲν ἐκ τῆς χώρας, ἀλλὰ φαίνονται τιμῆται μὲν δευτέρᾳ μορᾷ μετὰ τὸν Ἀμμόνα, ὅστις ἐν τούτοις ὑπὸ τῶν ἐγκαιμένων εἰς τὰ πατροπαράδοτα καὶ ὑπὸ τοῦ πολυπληθοῦς ἱερατείου εὐθωρεῖτο πῶς ξένος. Ἐκ τῶν λόγων τούτων προήλθεν ἀπόπειρα θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως εὐρισκομένης εἰς ἄμεινον συνάφειαν πρὸς τὰς πολιτείας, καθότι εἰσηγήθη καὶ ἀντιπροσώπων αὐτῆς παρυσιάζεται αὐτὸς ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος Ἀμμένωριος τοῦ Γ' Ἀμμένωρις δ' Α'. Προερχονται δ' ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης καὶ τοῦ φανατισμοῦ μεθ' οὗ αὐτὴ ἐπαδιώθη ἐπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ διαδόχου τοῦ, ἐπιτελικῶς σπαργητοῦ, ἐξ ὧν ἡσυχασε τέλος ἡ Αἰγύπτου ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Har-em-heb, τοῦ παρὰ Μανέθωνι Ὄρου, ὅστις ἐπανέφερε τὴν πρωτεύουσάν εἰς τὰς Θῆβας ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ θεοῦ Ἀμμόνος καὶ ἡγωνίσθη ἐπιτυχῶς πρὸς τοὺς Αἰθιοπίας, οἵτινες πληθύνουσιν ἐκτοτε τακτικῶς τοὺς εἰς αὐτοὺς ἐπιβληθέντας φόρους. Οὐχ ἥττον δ' ἐπιτυχεῖς φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν αἱ πρὸς βορρᾶν τοῦ αἰγυπτιακοῦ κράτους ἐκστρατεῖαι τοῦ ἀνερθροῦ τούτου τῆς βασιλείας. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἀνυχρία ἡ σπαράξασα τὴν Αἰγύπτου πρὸ τοῦ τέλους τῆς ιγ' δυναστείας δὲν ἐμείνεν ἀνευ ἐπακολουθημάτων, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς ιθ' δυναστείας ἠναγκάσθησαν νανάλθωσι μεγάλους ἀγῶνας κατὰ τῶν ἀπειλούντων τὸν βασιλεῖον ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν. Νικηφόρος δ' ἀναδεικνύεται ὁ υἱὸς Ὑαμεσσῆ τοῦ Α' Σεθως ἢ Σεθωσις δ' Α' (Seli), τιμωρήσας τὰς ἐπιδρομὰς τῶν νομάδων, πολέμησας δὲ τοὺς Φοί-

νικας καὶ ἄλλα τῶν συριακῶν ἐθνῶν, ἐν οἷς
 καὶ οἱ Χετταῖοι, ὡς καὶ τοὺς Αἰθίοκας. Διὰ το-
 υτοῦ αὐτοῦ ὑπῆρχε Ἑραμεσθῆς ὁ Β' ὁ καλοῦ-
 μένος καὶ Σεστωρ, ὁ παρὰ μὲν τῇ Διόδωρῳ
 Σέσωσις, παρὰ δὲ τῇ Ἑρρόδοτῳ καὶ τοῖς λοι-
 ποῖς Ἕλλησι συγγραφεῦσι Σέσωστρις, οὗ τὸ
 ὄνομα περιβάλλεται ὑπὸ μυθικοῦ κυκλοῦ δό-
 ξης, ὅστις ὤφεινε αὐτὸν εἶχην μεγάλου τινὸς
 Ἀλεξάνδρου ἢ Λουδοβίκου ΙΔ' τῆς ἀρχαίας
 Ἀνατολῆς. Τα μνημεία δὲν ἐπικυροῦσι τὰς
 διηγήσεις τῶν ἀρχαίων, ὧν ὁ θαυμασμὸς πρὸς
 τὸν Σέσωστριν, πηρὴν ἔχων ἐν μέρει τὰς ἰδί-
 ας τοῦ βασιλέως καυχήσεις καὶ υπερβολὰς, πρέ-
 πει νὰ ἐλαττωθῇ μεγάλως. Ἐν γένει δὲ ὁ
 πραγματικὸς τῆς ἱστορίας Σέσωστρις δὲν εἶνε
 ὁ μυθικὸς τῶν ἀρχαίων καὶ πάντοτε νικηφόρος
 ἦρως. Κυριώτατοι δὲ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ ὑπῆρ-
 ξαν ὁ κατὰ τῆς Αἰθιοπίας, ὁ εἰς Παλαιστίνην,
 καλίστα δὲ ὁ κατὰ τῶν Χετταίων. Αἱ κατὰ
 τούτων δὲ νίκαι τοῦ βασιλέως περιγράφονται
 πομπικῶς ἐν τῇ ποιήματι τοῦ Πενταούρ. Πλὴν
 δὲ τῶν πολεμικῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων εἶνε
 γνωστὸς ὁ Σέσωστρις καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν
 εὐνοδορημάτων, ἅτινα ἐκτίσεν ἀπὸ τῆς Μεσο-
 ποταμίας μέχρι τῶν καταρρακτῶν τῆς Νουβίας, ὧν
 ἀναμνηστικὸν ὁ μέγας ἐνθρόνισις τοῦ Ἀρ-
 μόνου Ρα, ὃν ὁ Διόδωρος ἐκάλεισε σάφρον τὸ Ὀ-
 συμνάουον. Ἐκ τῶν πολλῶν δ' ἐπιγραφῶν τῶν ἀ-
 ναφερομένων εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ μίαινε αἰτία
 ἰσχυροῦς πρὸς ὅτι ὡς ἀναφερομένη εἰς τὴν
 καταπολεμηθῆν ἐπιδρωμὴν συμμάχων τῶν Αἰ-
 θιῶν καὶ ἐπειτα καὶ ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ
 Σέσωστριος ἐπελθόντων κατὰ τῆς Αἰγύπτου,
 ἐπεννοαζομένων δὲ θαλασσιῶν λαῶν. Μεταξὺ
 τούτων ὑπάρχει καὶ ἐνόματα, ὅφ' ἃ τινες
 τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀναγνωρίζουσιν τοὺς Τυρ-
 ρηνοὺς, Πελασγοὺς, Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς.
 Ἄλλ' ἄλλοι ἀποδέχονται, ὅτι τὰ φύλα ταῦτα
 ἦσαν λιθικά καὶ οὐχὶ γραικοῖτάλικά.

Ἡ ἰβ' δυναστεία ἤρχεται ἐπὶ τῶν πρώτων δια-
δῶντων τοῦ Μεγερσέβα ἐν μέσῳ ἀνάρχιας καὶ
ἐσωτερικῶν στάσεων καὶ ἀρπαγῆς τῆς ἀρχῆς
ὑπὸ τῶν νομαρχῶν. Ἡ δὲ νέα βασιλεία (τρι-
τος τὸ μέρος Μανέθωνος) ἄρχεται μετὰ τοῦ
Σεννέχτ, ὅστις εἶνε ὁ εἰς ἡσυχίαν πάλιν κα-
ταστρέψας τὴν Αἰγύπτου. Τοῦτον τὸν Σεννέχτ
παράδεχονται τινες τῶν ἐρευνητῶν ὡς τὸν βασι-
λεα, ἐφ' οὗ ἐγείνεν ἡ ἐξ Αἰγύπτου ἐξόδος τῶν
Ἰουδαίων, οἵτινες εἶχον μεταναστεῦσαι εἰς τὴν
Αἰγύπτου κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ὑασιω, καὶ
ὅ, ὡς τινες ἀποδέχονται, ἐπὶ Ἀπέπι Α', ἐν
ὃ Σὺγκελλος (κατὰ Μανέβ.) ἐκάλεσε Ἀρσέν
ἢ Ἀρσριν. Ἄλλοι δὲ νομίζουσιν, ὅτι βασι-
λεὺς ἐπὶ τῆς ἐξόδου δὲν ἦτο ὁ Σεννέχτ, ἀλλὰ
Σέθωσ ὁ Β', ὁ καταστρέψας τῆς ἰβ' δυναστείας.—
Οἱ δὲ διάδοχοι τοῦ Σεννέχτ ἔνδεκα ὑπόλοιποι
βασιλεῖς τῆς κ' δυναστείας φέρουσιν ἅπαντες
τὸ ὄνομα Ῥαμσέσθ (Iᵀ—IIᵀ). Ἦσαν δ' ἅ-
παντες ἄσημοι καὶ ἀνίκανοὶ πλην τοῦ πρώτου
αὐτῶν, τοῦ υἱοῦ τοῦ Σεννέχτ, ὅστις εἶνε ὁ παρ'

Ἡ προέδρις Ῥαμφίντος. Ἀπὸ τῆς δυναστείας ταύτης ἀσφαλτέστερά πως εἶνε τὰ τῆς αἰγυπτιακῆς χρονολογίας καὶ πολὺ μικρότεροι αἱ διαφοραὶ τῶν ἑσῶν παρὰ τοῖς Αἰγυπτολόγοις. Τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ὀρίζουσιν αἱ μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες ὁ μὲν Lauth τῷ 1325, ὁ δὲ Διμπλιν τῷ 1022, ὑπάρχουσι δὲ καὶ οἱ φρονούντες, ὅτι δι' ἀστρνομικῶν ὑπολογισμῶν ἀπορριμμένων εἰς ἑρτολογίου τινοῦ, ἐγγεγραμμένων ἐπὶ αἰγυπτιακῶν τινοῦ νημησιῶν, δυνατὰ νὰ ἐρῶσθῃ ἀκριβὲς ὡς ἔτος τῆς ἐπὶ τὸν ὀρόνον ἀνάδασσας τοῦ Ῥαμφίντου τὸ 1311 π. Χ. Ὁ Ῥαμφίντος μετὰ μεγάλῃς δραστηριότητος ἐπιπερχόμενος ἢ ἀμυνόμενος ἀγωνίζεται νὰ διασώσῃ τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τῶν ἀπειλούντων αὐτὴν κινδύνων καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιβρομῶν τῶν πολεμίων τοῦ βασιλείου, εἶνε δὲ κατὰ ταῦτα ὁ τελευταῖος τῶν φιλοπολεμίων βασιλέων. Κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη, πολλὰ δὲ μάλλον ἐπὶ τὴν διαδόχον αὐτοῦ αἱ Αἰγυπτιαὶ γίνονται ἀπόλαμοι, αἱ ἀνώτεροι τάξεις περιφρονεῖσι τὰς κατωτέρας καὶ διὰ πικρὰς εἰρωνείας ἀποκρούεται πᾶσα στρατιωτικὴ ἐνέργεια καὶ ἀρετὴ, κατχειλεται δὲ ὁ πόλεμος καὶ σὺν αὐτῇ οἱ πολέμηται. Ἐπὶ δὲ τὴν διαδόχον Σισωστριδῶν μεγάλη γίνεται ἡ δύναμις τῶν ἱερῶν, καταλαμβάνοντων τὰ ἀνώτατα στρατιωτικὰ καὶ διοικητικὰ ἀξιώματα, μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς κ' δυναστείας καὶ αὕτῃ ἡ βασιλεία περιέρχεται εἰς τοὺς ἱερεῖς. Ἀλλ' ἡ παρακμὴ τῆς Αἰγύπτου εἶνε μεγάλη ἔκτοτε, καὶ μόνος τῶν ὑπολοίπων βασιλείων διακρίνεται ὁ Σισωγγίς, ὁ Σισᾶν τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἐφ' οὗ ἄρξοντος τῶν Ἰουδαίων τοῦ Ροδαῖν, κατεκτήθη ἡ Ἰουδαία καὶ ἡ Ἱερουσαλὴμ. Ἀλλ' ἡ ἀποσύνθεσις ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Σισωγγίος, καὶ ἡ Αἴγυπτος διαλύεται εἰς διάφορα βασιλεία, ἔχοντα ἀνεξαρτήτους ἡγεμονίας, ὡν ἰσχυροτάτῃ ἀποβαίνει ἡ τῆς Σάις. Ὁ ταυτῆς ἡγεμὼν Τερνέχτ (Διδ. Τιν ἐρ α χ θ ο ς. — Πλούτ. Τέ ε χ ν α κ τ ι ς), ἐνώσας ἥδη ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Δέλτα, προεχώρει πρὸς νότον, ἐπεκτείνων τὸ κράτος του, ὅτε προσέκρουσεν εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν Αἰθιοπίων Πάγκην, ὅστις δὲν ἔρχετο πλέον μόνον τοῦ αἰθιοπικοῦ περὶ τὰ Νάπατα βασιλείου, ἀλλὰ καὶ μέρους τῆς νητίος Αἰγύπτου. Οἱ πρὸς αὐτὸν ἀγῶνες τοῦ Τερνέχτ ἀπέδωκαν μάταιοι. Οἱ Αἰθιοπεῖς ἐξεπολιόρκησαν τὴν Μέρνιν καὶ κατέστησαν πανίσχυροι ἐν Αἰγύπτῳ οὕτως, ὥστε μετὰ τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Τερνέχτ, τὸν Βόνγκριν, ὁ Αἰθιοφ Shabaka (παρ' ἄλλου. S h a b e h, ἐν τῇ Γραφῇ Σώ α ς, παρ' ἑλλ. Σ α β ᾱ κ ω ν) ἐγκατέστη ἐν Αἰγύπτῳ ὡς βασιλεὺς, ὑποτάσσων τοὺς ἐγγυρίους βασιλείσκους πλὴν τῶν τῆς Τάνις, οἵτινες φαινόνται πως διατηρήσαντες τὴν ἐαυτῶν ἀρχὴν.

Οἱ Ἀθῶσιες βρασιλεις οἱ καὶ ἀποτελοῦντες
τὴν κα' θουασιάν, ὁ Σαδάκων, ὁ υἱὸς αὐτοῦ

Σάβιχος καὶ ὁ τοῦτου διάδοχος Ταρακὺς ἀρχοῦσι μὲν τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τῶν μέσων περὶ τοῦ τοῦ ἡ' αἰῶνος μέχρι τοῦ 663 π. Χ., ἀλλὰ δεινούς ὑφίστανται ἀγῶνας πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους, οἵτινες, ἡγευμένου τοῦ γενναίου αὐτῶν βασιλέως Ἀσσυράδωνος, ἐνίκησαν ἐπὶ τοῦ Ταρακὺ τοὺς Αἰγυπτίους κατὰ κράτος, καὶ κατέλαβον τὴν Μέμφιν. Καὶ ὁ μὲν Ταρακὺς ἐφυγεν εἰς τὴν Λιβυσίαν, οἱ δὲ Ἀσσύριοι, κυριεύσαντες καὶ τὰς Θήβας, διήρσαν τὴν Αἴγυπτον εἰς εἰκοσι μικρὰς ἡγεμονίας, καὶ παρέδωκαν τὴν ἀρχὴν εἰς ἐγγυρίους ἡγεμόνας. Καὶ ἀπεπειρήθησαν μὲν πάλιν νὰ καταλάβωσι τὴν Αἴγυπτον οἱ βασιλεῖς τῶν Αἰθίοπων, ἀλλ' ἐνκατήρην, ἀποκρουθέντες ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, εἰς οὓς ἔμεινε πιστὴ ἡ Αἴγυπτος, ἕως ἡ παρακμῆς τῆς Ἀσσυρίας παρῶρ-μην εἰς θράκην τὴν ὑπὸ τοῦ Νεχῶ Ψαμμίτιχου. Οὗτος, βροχόμενος ὑπὸ Κερῶν καὶ Ἰωνῶν μισοθέρων, κατέλαβε τὴν βασιλείαν, καταλύσας τὴν διωδαρχίαν, ὡς καλεῖ ὁ Ἡρόδοτος τὴν ἀρχὴν τῶν εἰς τοὺς Ἀσσυρίους ὑποτελῶν Αἰγυπτίων ἡγεμόνων. Ὁ Ψαμμίτιχος, ἀναγνωρίσας τὴν ἀνάγκη τῆς ἐμμενείας νέας ζωῆς εἰς τὸ αἰγυπτιακὸν κράτος διὰ τῆς μετὰ τῶν Ἑλλήνων σχέσεως, ἀνέμεινε τὴν χώραν εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἑλλήνων καὶ πολλὰχὺς ἐπροσέταυσε τοὺς Ἑλληνας. Ἐν γένει δὲ ὁ Ψαμμίτιχος καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ οἱ συναποτελοῦντες τὴν κα' δυναστείαν ἔχουσι χαρακτηριστὰ ἥμισυ ἐθνικὴν, ματέχουσιν ἐλευθεριωτέρων φρονημάτων καὶ διὰ νέου πνεύματος ἀναγεννῶσι τὴν Αἴγυπτον. Καὶ διατηρεῖται μὲν ἐπ' αὐτῶν ἐν μεγάλῃ τιμῇ ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα, ἡ Μέμφις, δὲν ἀμειλύνεται δὲ καὶ αἱ Θήβαι, ἀλλὰ πρωτεύουσα τοῦ Ψαμμίτιχου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἀναδεικνύεται ἡ Σαῖς. Ἀπὸ ταύτης ἐκκίνει ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ψαμμίτιχου Νεχῶ, ὁ Νεκῶς τῶν Ἑλλήνων (609—594 π.Χ.) κατὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τὸν Ἰωσίαν. Ἀπὸ ταύτης δὲ ὤρμησε μέχρι τῆς Καρχημιδὸς παρὰ τὸν Εὐφράτην κατὰ τοῦ Βαβυλωνίου Ναβουχοδονόσορος, ὅστις ἐνίκησεν αὐτόν. Τοὺς ἀγῶνας τοῦ Νεχῶ ἐξακολου-θοῦσι, πολεμοῦντες κατ' Αἰθίοπων, Αἰθίοων, Σύρων καὶ Βαβυλωνίων οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Ψαμμίτιχος ὁ Β', ὁ παρ' Ἡροδότῳ Ψάμμης (594—589), ὁ Ἀπρίης (589—569) καὶ ὁ Ἀμασις (569—526). Ἀλλ' οὗτε ἡ γενναϊότης αὐτῶν, οὔτε ἡ ἰδιόχουσα παρὰ τοῦ Ἀμασιος προστασία τῶν Ἑλλήνων ἡδυνήθησαν νάντιστῳσι τελεσφόρως πρὸς τοὺς περιβάλλοντας τὴν Αἴγυπτον κινδύνους. Ἰδίως δὲ ἀνίσχυρος ἀπεδείχθη ἡ νέα βασιλεία νάντιστῇ εἰς τὸν νέον φοβερὸν ἀντίπαλον, ὅστις παρουσιάζεται ἡδὲ ἐν τῇ Ἀνατολῇ τὰ πάντα ὑποτάσσων καὶ συμπαράστρων, εἰς τὴν περσικὴν μοναρχίαν, Οὐτω δὲ βλέπομεν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀμασιος Ψαμμίτιχου τοῦ Γ' (Ψ α μ ι ν ι τ ο ς Ἡρόδ.) τὸν Καμβύσην ὑποτάσσοντα τῷ 526 π. Χ. τὴν

Αἴγυπτον, ἥτις ἔκτοτε εἶνε πατραπεία τοῦ Ἀχαινοῦ περσικοῦ βασιλείου. Ἀλλὰ δὲν ἐλείψαν ἐπαναστάσεις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς περσικῆς ἀρχῆς, ὧν σπουδαιότατὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ Ἀρταξέρξῳ, καὶ ἦν ἐβοήθησαν τὴν ἀποστα-τὴν Ἰνυρων οἱ Κυρηναῖοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ὧν γνωστὴ εἶνε ἡ κατὰ τὴν νῆσον τοῦ Νείλου Πρόσωπτιν (460 π.Χ.) ἥτις. Ἐν δ' ἔτει 415 π.Χ. βασιλευντος τῶν Περσῶν Δαρείου Β', κατῴρ-θυστα Σαΐτης τις, ὁ Ἀμυρταῖος, νάπελευθε-ρώσῃ τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ νὰ ἰδρύσῃ ἐθνικὴν βασιλείαν, ἐν ᾗ κυριώτατοι αὐτοῦ διάδοχοι ὑπῆρξαν οἱ βασιλεῖς τῆς ἐκ Σιθεννύτου α' δυναστείας (κατὰ Μανέθωνα) Νεκτανεβὸς ἢ Νεκτανάβης Α' (387—369), Τα-χῶς (369—361) καὶ Νεκτανεβὸς Β' (361—350), ἐξ' οὗ Ὡγρος ὁ Ἀρταξέρξου ὑπέταξε πάλιν τὴν Αἴγυπτον εἰς τὸ περσικὸν κράτος. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγα ἔτη ἡ χώρα ὑπέταχεν τῷ 332 π.Χ. εἰς Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν, ὅστις καὶ ἔκτισε τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν γεννημένην διανομήν τῶν ἐπαρχιῶν ἡ Αἴγυπτος ἐδόθη εἰς Πτολεμαῖον τὸν Αἴγυ, ὅστις ἐγένετο ἰδρυτὴς τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου τῆς Αἰγύπτου, φθάσαντος εἰς μεγάλην ἀκμὴν διὰ τῆς προστασίας τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν (βλ. λέξ. Π τ ο λ ε μ α ῖ ο ι). Ἀρχοῦστος δὲ τῆς οἰκῆς τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου Κλεοπάτρας μετὰ τὴν τοῦτου ἦσαν ἐν Ἀκτίῳ ὁ Αὐγουστος κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον τῷ 30 π. Χ. καὶ προσήρτησεν αὐτὴν εἰς τὸ ρωμαϊκὸν κράτος. Κατὰ τὴν ἐπὶ Αὐγουστοῦ διαίρεσιν τῶν ρωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν εἰς καίσαρικὰς καὶ συγκλητικὰς, εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ τὴν στρατηγι-κὴν αὐτῆς θέσιν καὶ τὴν ἄλλην σημασίαν ἰδιωτὴ ἕνεκα τοῦ πλοῦτος τῶν σιτηρῶν αὐτῆς ἐπεφυ-λάχθη ἰδιὰ τις θέσις, καὶ διοικεῖτο αὐτὴ ὑπὸ ἰδίου praefectus ἐπὶ χρόνος θέσιν ἀντιβασι-λέως (ὁ π ε μ ρ θ ε ῖ ς [ἐ π α ρ χ ο ς] τ ῆ ν τ ο ὦ β α σ ι λ ε ω ς ἔ χ ε ι τ ᾶ ξ ι ν Στραβ. 797). Διατηρήθη δ' ἐν τῷ συνόλῳ ἡ διοίκησις κατὰ τὸ ἐν τοῖς πτολεμαϊκοῖς χρόνοις κρα-τοῦν σύστημα, καὶ ἐπίσημος γλῶσσα ἐξηκολού-θησε νὰ εἶνε ἡ ἑλληνικὴ ὡς ἐπὶ τῶν Πτολε-μαίων. Διηρεῖτο δὲ ἡ χώρα εἰς τρεῖς ἐπι-σ τ ρ α τ ῆ γ ῖ α ς, τὴν τῆς ἄνω Αἰγύπτου, ἥτοι τῆς Θεβαϊδὸς, καὶ τῆς μέσης Αἰγύπτου, ἥτοι τῆς Ἑπτανομίδος, καὶ τὴν τῆς κατὰ Αἴγυπτον, ἥτοι τοῦ Δέλτα. Ἐκάστη δὲ τῶν ἐ π ι σ τ ρ α-τ ῆ γ ῖ ω ν διηρεῖτο εἰς ν ο μ ο ῦ ς, ἑκάστη νομὸς εἰς τ ο π α ρ χ ῖ α ς, ἑκάστη δὲ τοπα-ρχία εἰς κ ὠ μ α ς καὶ τ ὀ π ο υ ς, ἐν οἷς ἡ γῆ ἡτοἀκρίβως καταμετρημένη εἰς ἄ ρ ο ὗ ρ α ς. Ἐπὶ δὲ Διοκλητιανοῦ ἐγένετο ἡ Αἴγυπτος μιὰ τῶν διοικήσεων τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀργότερον ἰδιὰ α ἰ γ υ π τ ι α κ ῆ δ ι ο ἰ κ ῆ ς περι-λάμβανε δ' ἐπὶ Διοκλητιανοῦ πέντε ἐπαρχίας, εἰς ἃς ἐπὶ Ἀρχαίου, τοῦ υἱοῦ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, προσετέθη ὡς ἕκτη ἡ ἐπώνυμος αὐ-

τοῦ Ἀραβία, χωριθεῖσα ἀπὸ τῆς Ἑβραϊσμοσύνης. Κατὰ δὲ τὴν διαίρεσιν τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους εἰς δυτικὴν καὶ ἀνατολικὴν ἐν ἔτει 395 μ.Χ. ἡ Αἴγυπτος ἀπετέλεσε μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ ἀνήκειν εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς μέχρι τοῦ 638, ὅτε, βασιλεύοντος ἐν Βυζαντίῳ τοῦ Ἡρακλείου, κατέκτησαν τὴν χώραν οἱ Ἀράβες ὑπὸ τὸν στρατηγὸν τοῦ καλifu Ὀμάρ, τὸν Ἀμρὺ. Ἡ Αἴγυπτος ἐπὶ τῆς καταλήψεως ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἦτο ἤδη χριστιανικὴ ἀπὸ αἰώνων, ἐπεὶ κατ' αὐτὴν τὴν πρώτην μ. Χ. ἐκκοινοποιήσας λέγεται ὅτι εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν οἱ χριστιανισμοὶ διὰ τοῦ ἀποστόλου Μάρκου καὶ διεδόθη ἐν μέσῳ ἐρίδων μεταξὺ τῶν ἑπαρχῶν τῆς νέας θρησκείας καὶ τῶν εἰδωλολάτρων, ὧν κυριώτατον θέατρον ὑπῆρξεν ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἃτε διατηρούσα μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατακτῆσεως τὴν παλαιάν παιδείαν τὴν εἰς αὐτὴν ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Πτολεμαίων ἐγκαθιδρυθεῖσαν. Οὐδ' ἔπαυσαν αἱ ἐρίδες μετὰ τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ ἡ βλαβερὴς χώρα, ἰδίως δὲ ἡ Ἱερωδαίς, παρείχετο κατὰλληλον εὐκαιρίαν πρὸς γεννητὴν καὶ αὐθιγὴν τοῦ ασηκτισμοῦ, λαμπροὶ δὲ πατέρες τῆς ἐκκλησίας προήλθον ἐξ Ἀλεξανδρείας, κατ' ἐλάχιστον ἐσθίσθησαν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ θαινῶν αἰρέσεων ἐπὶ τοσούτον, ὥστε δὲν ὑπῆρχε δυνατὴ εἰς τοὺς διασπαρμένους Χριστιανούς τῆς Αἰγύπτου ἡ ἀντιρροῦσις τῶν Ἀράβων, οὐδὲ δύσκολος μετὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν κατάκτησιν ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπικράτησις τοῦ μωαμεθανισμοῦ. Καὶ πρῶτον μὲν ἤρξαν τῆς Αἰγύπτου οἱ ἐν Δαμασκῷ ἐδρεύοντες καλifu ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ὀμειάδων, οὓς διεδέχθησαν ἀπὸ τοῦ 750 οἱ Ἀββασιδαί, οἵτινες μετέθεσαν τὴν ἑδρὰν αὐτῶν εἰς Βαγδάτιον. Ἀμφοτέρω οἱ οἴκοι οὗτοι τῶν καλifu διηθύνον τὴν εἰς αὐτοὺς ὑποταταμένην Αἴγυπτον δι' ὑπάρχων, ὧν τοχνοτάτῃ ὑπῆρξεν ἡ ἀλλαγὴ ἐπὶ τῶν Ὀμειάδων. Ἐπὶ δὲ τῶν Ἀββασιδῶν εἰς τῶν ὑπάρχων αὐτῶν, ὁ Ἀχμέτ βὲν Τουλούν, ἀπετίναξε τῷ 868 τὴν ἀρχὴν τῶν καλifu, καὶ ἱδρύσεν ἀνεξάρτητον δυναστείαν, τὴν τῶν ἀπ' αὐτοῦ κληθέντων Τουλουνιδῶν. Ἐκλιπὼντος δὲ τοῦ γένους, ἡ Αἴγυπτος περιήλθε καὶ πάλιν τῷ 904 εἰς τοὺς ἐν Βαγδάτιῳ καλifu, ὧν ὁ ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Φατιμιδῶν Μωῦσῃς Ἀδδίν Ἰλλάχ, ἀνακτῆσας τὴν Αἴγυπτον ἐν τῷ μεταξὺ ἐπὶ τριακονταετίαν καταληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἄρπαγος Ἰσλὴμ, ἐκτίσας τῷ 970 νέαν πόλιν, ἣν ὠνόμασε Μαῆρ-ελ-Καί-ρά (= Νίκαιαν). Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου, τὸ Κάιρον. Ἡγεμονευόντων δὲ τῶν διαδόχων τοῦ Μωῦσῃς Φατιμιδῶν, ἡ ἀραβικὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχὴ ἐκινδύνουσαν ὑπὸ τῶν σταυροφόρων, ὥς καταλαβε τὴν χώραν ὁ σουλτάνος Σαλαδῖνος τῷ 1171, φονεύσας τὸν τελευταῖον Φατιμιδῆν, τὸν Ἀδδὰδ. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ οὐλοῦντες τοῦ Εἰγυδῆ, ἀρχεται ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἀρχὴ τῶν

Εἰγυδιδῶν, οἵτινες οὐ μικροὺς ὑπέστησαν ἀγῶνας πρὸς τοὺς σταυροφόρους, ἰδίως τὴν βασιλέα τῆς Γαλλίας Λουδοβίκον Θ' τὸν Ἅγιον, ὅστις καὶ συνελθὼν μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἄλωσιν τῆς Δαμιέτης συν εἰκοστικχιλίοις Χριστιανοῖς τῷ 1218 καὶ ἐμεινεν αἰχμάλωτος ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐν Μανσούρῃ, ὥς ἡλευθερώθη διὰ λυτρῶν. Μετὰ δὲ δύο ἐτη, τῷ 1250, κατελύετο ἡ ἀρχὴ τῶν Εἰγυδιδῶν ἐπὶ τοῦ τελευταίου αὐτῶν, τοῦ Τουράν, ὑπὸ τῶν Μαμελούκων, αἰχμάλωτων ἐκ Μογγολίας καὶ Ἀβασγίας περὶ τοὺς δεκαοκταεχθίους, οὓς οἱ Εἰγυδιδαί, ἐξαγοράσαντες πρὸς ἐλίγων ἐτών παρὰ τῶν Μογγόλων, εἶχον ἐγκαταστήσαι ἐν τῇ χώρᾳ ὡς στρατιωτικὴν δύναμιν. Οἱ Μαμελούκοι, καταλύσαντες τοὺς Εἰγυδιδας, κατέλαβον τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐμειναν κύριοι αὐτῆς ὑπὸ ἰδίους τυραννικωτάτους σουλτάνους, τεσσαράκοντα καὶ ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν, ἐπὶ 287 ἐτη, ὥς τῷ 1517, νικηθέντες τοῦ τελευταίου τῶν Μαμελούκων σουλτάνου παρὰ τὸ Ἀλέππον ὑπὸ τοῦ Σελήμ, περιήλθεν ἡ Αἴγυπτος εἰς τοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῇ αὐτῶν ἐν Αἰγύπτῳ δὲν ἔπαυεν ἡ ἰσχὺς τῶν Μαμελούκων, οἵτινες διὰ τῶν εἰκοσιτεσσάρων αὐτῶν βεΐδων ἐξήσκουν μετὰ βιαιότητος πᾶσαν ἀρχὴν, πιέζοντες οὐ μόνον τοὺς ἐγγυχωρίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ξένους. Καταστάσης δὲ δεσμεύει βαρυντέρας τῆς βίας αὐτῶν, ἐγεννήθη ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἰδέα τῆς κατακτῆσεως τῆς Αἰγύπτου, ἣν ἀνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε τῷ 1798 ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης, ὅστις, σπεύσας μετὰ 40,000 Γάλλων, κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον, καὶ συνένευσεν τὴν δύναμιν τῶν Μαμελούκων. Καὶ οἱ μὲν Γάλλοι μετὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδον τοῦ Ναπολέοντος ἡττηθέντες τὸν Αὐγούστον τοῦ 1801 νάπηγώρησαν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, συνθηκολογήσαντες πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς, νικησάντας αὐτοὺς δις παρὰ τὸ Ἀβουκίρ καὶ ἐν Ῥαμνῶνι. Ἀλλ' αἱ καὶ βραχεῖα ὑπῆρξεν ἡ παρὰ τῶν Γάλλων κατοχὴ τῆς Αἰγύπτου, ἀπέδη αὕτη χρησιμοποίησις διὰ τὴν ἐπιστήμην, καθότι εἶχε παρακολουθήσει τὴν γαλλικὴν στρατιάν ἐπιτροπὴ λογίων καὶ μηχανικῶν πρὸς ἐξερύνησιν τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς χώρας. Τότε δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς εὐρέθη ἐν Ῥοζέττῃ καὶ ἡ εἰς τρεῖς γραφάς, τὴν ἱερογλυφικὴν, τὴν θρησκευτικὴν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὴν ἑλληνικὴν (τοῖς τοῖς τοῖς καὶ ἐγχωρίοις καὶ ἐλλήνο-νικοῖς γράμμασι), γεγραμμένη ἐπιγραφή, ἥτις ἐπειτα ἐχρησιμοποιεῖται ὡς κλειὸς τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερογλυφικῶν.

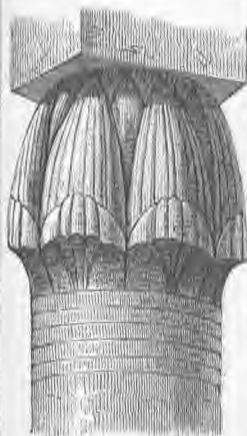
Μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐκκένωσιν τῆς Αἰγύπτου ἐπεχείρησαν μὲν καὶ πάλιν οἱ Μαμελούκοι γὰ ἐπανδρῶσαι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, καὶ ἐδολεφώνησαν τὸν Τούρκον διοικητὴν Ἀλῆ πασᾶν, ἀλλὰ θανάσιμον κατ' αὐτῶν τραῦμα κατηνέγκη ὑπὸ τοῦ δραστήριου Μεχμέτ Ἀλῆ (βλ. λ. 27.), ὅστις, ἀνακηρυχθεὶς τῷ 1805 ὑπὸ

των περὶ αὐτὸν Ἀλβανῶν βαλῆς (ὑπαρχος) τῆς Αἰγύπτου ἐνήργησε τῷ 1811 τὸν θάνατον τῶν βεϊδῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων Μαμελουκῶν περὶ τοὺς χιλιούς, καὶ ἀπῆλλαξε τὴν χώραν ἀπὸ τῆς μακρινῆς ταύτης. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀναστεινύσας εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Πύλης τῆς καταπολεμήσεως τῶν ἐν Ἀραβίᾳ αἰρετικῶν Βαχαϊδῶν, καθυπέταξε διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰβραήμ πασά μέγα μέρος τῆς Ἀραβίας, καὶ ἐκστρατεύσας (1820—1822) πρὸς νότον κατέκτησε τὴν Νουβίαν, τὸ Σενναάρ καὶ τὸ Κορδοφάν. Ἐνεκα δὲ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1821 εἰς τοὺς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνας τῶν Τούρκων καὶ τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀποστολῆς τοῦ υἱοῦ Ἰβραήμ ἐλθὼν μετὰ τὸ περὶ τοῦ ἰεροῦ ἀγῶνος εἰς διένεξιν πρὸς τὴν Πύλην, μὴ ἐκπληροῦσαν τὰς δεύσεις εἰς αὐτὸν ὑποσχέσεις περὶ παραχωρήσεως τῆς Δαμασκῶν, περιήλθεν εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν (1831—1833), ἐπαναληφθέντα ἔπειτα (1838—1841). Ἀποτέλεσμα δὲ τῶν δύο τούτων πολέμων ὑπῆρξεν ἡ διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἀναγνώρισις τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ ὡς ὑποταλοῦς τῇ Τουρκίᾳ βαλῆ, ἔχοντος τὸ δικαίωμα τῆς κατὰ τὰς ἐνδοκίμων ἐν τῷ δυναστικῷ οἰκῷ κληρονομικῆς μεταδιδομένης τῆς ὑπαρχείας εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὰς ἀπολογηθείσας συνθήκας οἱ ὁμηγερέες νόμοι τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ αἱ συνθήκαι τῆς Πύλης μετὰ ξένων δυνάμεων ὠρεῖλον νὰ ἔχωσι κύρος καὶ διὰ τὴν Αἴγυπτον, ἡ διοικητικὴ νομοθεσία τῆς Αἰγύπτου ἔπρεπε νὰ συνδεθῇ πρὸς τὴν τῆς Τουρκίας καὶ ὁ αἰγυπτιακὸς στρατὸς νὰ περιορισθῇ εἰς 18 000 ἀνδρῶν. Μέγας ὑπῆρξεν ὁ δεσποτισμὸς τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ καὶ βαρεῖα ἡ φορολογία ἣν ἐπέβαλε, συνδεμένη μὲν μετ' αὐστηροῦ συστήματος μονοπωλίων, σκοποῦσα δὲ τὴν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς χώρας, ἥς καὶ τὴν πνευματικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἐπίδοσιν δὲν παρημέλησε καθ' ὅλην διάρκειαν, καὶ αὐτὴν τὴν διάρκειαν τοῦ Ἰσῆμου τοῦ Σουεῖς μελετήσας. Τὸν Μεχμέτ Ἀλῆν, θανόντα ἀγῶνα κλοντούτῃ τῷ 1849 ἐν ἀποβλακύνσει καὶ τελείᾳ σωματικῇ ἐκπτώσει, ὃς ἐπήνεργεν ὁ ἐκδεδητημένος αὐτοῦ βίος, διαδέχθη ὁ ἑγγονος αὐτοῦ Ἀβῆς πασᾶς (βλ. λ.), ὃν, δολοφονηθέντα τῷ 1854, διαδέχθη ὁ Σαῖτ πασᾶς, υἱὸς τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, ὅστις, εὐρωπαϊκῆς τυγῶν παιδείας, πολλὰς εἰσηγάγε μεταρρυθμίσεις καὶ βελτιώσεις. Πολλὰχὼς προσεπάθησε νὰ ἐλαφρύνῃ τὰ βάρη τοῦ λαοῦ καὶ τὴν θέσιν τῶν Φελλάκων, οὓς ὁ πατὴρ εἶχε μεταβάλλει εἰς ἀληθεῖς δούλοπαρσίους, καὶ ἐψήφισεν τὴν πλήρη ἐν Αἰγύπτῳ κατάργησιν τῆς δουλείας καὶ τῆς σωματεμπορίας. Ἀποθανόντα δὲ τῇ 6 Ἰαν. 1863 διαδέχθη ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Ἰβραήμ Ἰσμαήλ πασᾶς. Οὗτος ἀνεβίβη προσηύτης τῆς καλλιέργειας τοῦ βάμ-

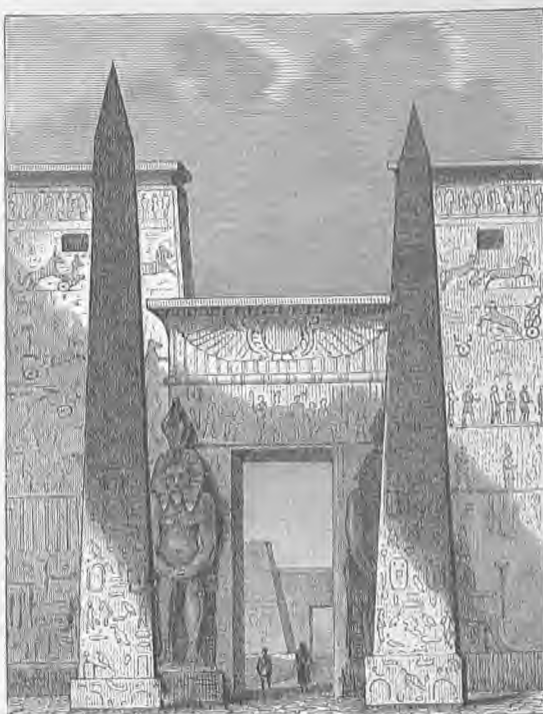
δακος καὶ μεγάλας παρέσχεν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας διὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τελεσθεισῆς ἀποπερατώσεως τῆς διώρυγος τοῦ Σουεῖς, ἐνεκα τῆς ὁποίας μεγάλα ἐπεβλήθησαν εἰς τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τῆς Τουρκίας χρηματικά ὑποχρεώσεις. Διὰ μεγάλων δὲ χρηματικῶν θυσιῶν ἐπεισεν ὁ Ἰσμαήλ τὴν Πύλην νὰ μεταβάλῃ τὴν κρατοῦσαν ἐν Αἰγύπτῳ τάξιν τῆς διαδοχῆς τοῦ δικαίουματος τούτου χορηγηθέντος τῷ ἑξῆς εἰς τὸν πρῶτότοκον υἱὸν τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ εἰς τὸ γένος αὐτοῦ. Ἐπ' ἴσης πρῶτος ἔλαβε παρὰ τῆς Πύλης τὸ δικαίωμα νὰ λαβῇ τὸν τίτλον γεδίβη, ἥτοι ἀντιβασιλέως ἀντὶ τῆς προτέρας ὀνομασίας βαλῆ, καὶ ταῦτα ἐν ἔτει 1867, ὅτε ἡ Τουρκία εὐρίσκειτο ἐν στενοχωρίᾳ ἐνεκα τῆς κρητικῆς ἐπανάστασης. Καὶ ἐκστρατεύσας δ' ἐπεχείρησεν ὁ Ἰσμαήλ ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς, ὧν αὐτοῦς ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τῆς Ἀθιοπίας, ἀπολήξασα εἰς τὴν ἐν ἔτει 1871 μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου συνθηκολογίαν. Ἀλλ' αἱ πρὸς συντήρησιν μεγάλου στρατοῦ ὑπέμμετροι θάψαι, τὰ πρὸς δεκατμῶν τῶν ἐν τῇ Πύλῃ πολλὰκις ἐξεδουθέντα καὶ ἡ λοιπὴ τοῦ γεδίβου σπατάλη ἥγαγον τὴν χώραν εἰς μεγάλους οἰκονομικοὺς περισπασμούς, καὶ τέλος ἐπήνεργον τὰς κατὰ τοῦ Ἰσμαήλ διαμαρτυρίας τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ὧν ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ παρὰ τοῦ σουλτάνου ἀπόλυσις αὐτοῦ τὴν 14 Ἰουνίου 1879. Διαδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Τεφίκ, ὅστις ἐγεννήθη τῷ 1852. Οὗτος πρὸς ἀσφαλίαν ἑαυτοῦ καὶ διακρύψασιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, συνδεόμενος στενῶς πρὸς τὰ συμφέροντα Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων κεφαλαιοκρίτων, ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ὑπόχρεον νὰ γείνῃ ὄργανον τῶν δύο τούτων δυνάμεων, ὑπεικὼν εἰς τὰς θελήσεις αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ ἐξέχρησις αὐτῆ ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς ἐξήγειρε τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἐγχωρίων καὶ προεκάλεσε τὴν εἰς τὸ γεδίβιν ἐνδυνάμωσιν πρὸς κλησιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς αἰγυπτιακῆς ταύτης φατρίας, τοῦ Ἀραβῆ πασᾶ, ὡς ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν. Ἦ δὲ δι' αὐτοῦ, γινόμενον πανισχύρου καὶ αὐτὸν δὲ τὸν γεδίβιν ἀπειλοῦντος καὶ ἀντικειμένου πρὸς πᾶσαν τῶν Εὐρωπαίων προτροπῇ, ἐπελθούσα ἐπύρρωσις τῆς ἐθνικῆς φατρίας προεκάλεσε, τελευτώντος τοῦ Ἰουνίου 1882 ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τοῦ εἰς Ἀλεξάνδρειαν σταλέντος ἀγγλοαλλοῦ στόλου, ἐπανάστασιν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ἀπολήξασαν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ ναυάρχου Σείμουρ βομβαρδισμόν τῆς Ἀλεξανδρείας (30 Ἰουνίου) καὶ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Ἀλλ' ἡ καθυστάσις τῆς χώρας ἐπετεύχθη μόνον μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ γεδίβου κήρυξιν ὡς ἀποστάτου τοῦ Ἀραβῆ καὶ τὴν ἐνίκησιν τοῦ ὑπ' αὐτὸν αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ ἐν Τελλελεκεδὶρ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν (1 Σεπτ. 1882). Ὁ Ἀραβὶς νικηθεὶς ἔφυγεν εἰς Κάιρον, ἀλλὰ συλληφθεὶς κατεδικάσθη εἰς θάνατον.

1. Λιτοειδὲς κιονόκρανον ἐν
Βενί Χασάκ.

3. Κιονόκρανον ἐν Φίλαις.

5. Τὸ ἔνδον ναοῦ ἐν ταῖς Αἰγυπτιακαῖς Θήβαις.

2. Λιτοειδὲς κιονόκρανον
ἐν Καρνάκ.

4. Λιτοειδὲς κιονόκρανον
ἐν Καρνάκ.

6. Τὸ ἔνδον τοῦ ἐν Φίλαις ναοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπειτα ὁμῶς, μετριάθεισος τῆς ποινῆς, ἐξωρίσθη εἰς Κεϋλάνην. Οὐχ ἦπτον τὰ γεγνηότα ταῦτα καὶ ἡ ἀνάμιξις τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν ἐπελευθύναν ἀποστασίαν τοῦ Σουδᾶν ὑπὸ τὸν ψευδοπροφήτην Μαχδῶν, θανόντα τῷ 1885, κατέστησαν ἐκτοτε ἀμεσώτερον τὴν ἐξάρτησιν τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας, ἀπειλοῦσαν ἐκκτοτε εὐρωπαϊκὴν ῥῆξιν. Ἐνεκα τῆς ἐντεῦθεν ἀπορροῦστος ἐπιδράσεως τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς δυναμείως ἐπὶ τὴν χώραν.

Ἡ Αἰγύπτος ἐπὶ μὲν τῶν Φαραῶνων εἶχε κατὰ τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἱερῶν 7 ἑκατομμ. κατοίκων. Πολυάριθμοι δὲ λέγονται αἱ πόλεις καὶ κώμαι τῆς χώρας, 20,000 μὲν ἐπὶ Ἀμβάσις καὶ Ἡρόδοτον, 30,000 δ' ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων κατὰ Διόδωρον. Ἐπὶ δὲ τῶν πρώτων Πτωμαίων αὐτοκρατόρων ἐπληθυσμὸς ἀνῆρχετο εἰς 7 1/2 ἑκατομμ. πλὴν τῶν 300,000 κατοίκων τῆς Ἀλεξανδρείας. Τοῦ πληθυσμοῦ τοῦτου δὲν ἀπείχει πολὺ ὁ σημερινός, διότι τῷ 1882 εἶχεν ἡ Αἰγύπτος 6,817,265 κατοίκους ὡν ἄλλοδαποί 90,886 (Ἑλλήνες 37,301 — Ἰταλοὶ 18,605 — Γάλλοι 15,716 — Δούτριχοὶ 8,022, Ἀγγλοὶ 6,118 κτλ.). Πόλυανθρωπος ταῦτα δὲ τῶν πόλεων εἶνε τὸ Κάιρον (374,838) καὶ ἡ Ἀλεξανδρεία (227,064). Τὰ δ' ἑσθλα τοῦ κράτους ἀνῆρχοντο τῷ 1888 εἰς 9,600,000 αἰγυπτ. λίρας, ἥτοι πρ. χρ. 247,200,000, τὰ δ' ἑσθλα εἰς λίρας 9,576,000 ἥτοι πρ. χρ. 246,582,000, ὥστε ἡτο ἀναγεγραμμένοιον περισσεύμα 618,000 πρ.χρ. — Τὸ δὲ δημόσιον χρέος ἀνῆρχετο τὴν 1 Ἰαν. 1888 εἰς 103,027,980 αἰγυπτ. λίρων, ἥτοι 2,625,699,500 πρ. χρ. εἰς ἃς προσθετοὶν τοὺς ἐτήσιους τόκους ἐσωτερικοῦ τίνος δανείου καὶ τῶν ἐν ἔτει 1875 ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἀγορασθεισῶν ἄνευ τοκομερίδιου μετοχῶν τοῦ Σουεζ. αἱ τέκαι οὗτοι ἀνῆρχοντο ἐν συνόλῳ τῷ 1888 εἰς 543,858 αἰγυπτ. λίρας, ἥτοι εἰς 14,004,266 πρ. χρ. Μεγάλῃ δ' εἶνε ἐν Αἰγύπτῳ ἡ κίνησις τοῦ ἐμπορίου. Ἐν ἔτει 1887 ἡ μὲν εἰσαγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς ἐμπορεύματα καὶ διάφορα προϊόντα αξίας 8,137,000 αἰγυπτ. λίρων, ἥτοι 209,527,750 πρ. χρ., ἐξήχθησαν δὲ προϊόντα αξίας 10,876,000 λίρων, ἥτοι 280,057,000 πρ. χρ. — Ἡ δ' ἐξ Ἑλλάδος εἰσαγωγὴ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνῆλθε κατὰ τοὺς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ὑπουργίου τῶν οἰκονομικῶν ἐκδοθέντας πίνακας εἰς 1,826,918 δρ., ἡ δ' εἰς Ἑλλάδα ἐξαγωγὴ εἰς 635,723 δρ. Ὁ δ' αἰγυπτ. στρατὸς περιελάμβανε τῷ 1888 αξιωματικούς μὲν Ἀγγλους καὶ Αἰγυπτίους 341, ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτας 1505, ἵππους 1128 καὶ πυροβόλα 14. Ἐἵνε δὲ τεταγμένους ὁ στρατὸς ὑπὸ Ἀγγλόν ὑποστράτηγον. Ὑπάρχει δὲ καὶ σῶμα χωροφυλακῆς εἰς 6000 περίπου ἀνδρῶν.

Βιβλιογραφία. Ἐκ τῶν περὶ Αἰγύπτου πλείστον συγγραμμάτων μνημονεύεται ἐν τῷ πρώτῳ εἰς Description de l'Égypte εἰς τόμ. 26 (ἐκδ. 6' Paris 1821 — 1830), καρ-

πὸς οὗσα τῆς ἐπὶ Βοναπάρτου ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς, ἐν ἣ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας καὶ τῶν νέων χρόνων, περιγράφονται δὲ καὶ τὰ μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου γνωστὰ μνημεῖα. — Τὰ δὲ περὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας νεώτατα εἰδικὰ ἔργα εἶνε B r u g s c h Geschichte Aegyptens unter den Pharaonen. Leipzig 1887 — W i e d e m a n n Aegyptische Geschichte bis zur Zeit des Alexander. Gotha 1884. — Τοῦ αὐτοῦ Geschichte Aegyptens von Psammethich I bis auf Alexander. Leipzig. 1880. — E d m e y e r Geschichte des alten Aegyptens mit eingezeichneten Karten. Leipzig 1887. — Τῶν δὲ περὶ τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νέας ἱστορίας νεώτατα εἶνε W e i l Geschichte des Abbasidenkalifats in Aegypten. Mannheim. 1860 — 62 (τόμοι δύο). — Q u a t r e m e r e Histoire des sultans Mameloucks. Paris. 1837 — 41 (τόμοι δύο). — L a n k e Aegyptens neue Zeit. Leipzig 1873 (τόμοι δύο). — N. Σ κ ω τ ῖ δ ο υ L'Égypte contemporaine et Arabi-pacha. Paris 1888. Βλ. καὶ Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ε ι α, Κ ἄ ῖ ρ ο ν, Μ ε χ μ ἔ τ Ἀ λ ῆ ς, Π τ ο λ ἔ μ α ῖ ο ι. [Α.]

ΤΕΧΝΗ ΤΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ. Ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Ἀσία εἶνε αἱ πρώται κοιτίδες πάσης τεχνικῆς δημιουργίας. Ἐν ἑκατέρᾳ τῶν χωρῶν ἀνεπτύχθη ἐξ ἀρχῆς ῥυθμὸς ἴδιος, ἐν ταύτῃ μὲν ὁ καθαρὸς ἀσιατικός, ἐν ἐκείνῃ δὲ ὁ αἰγυπτιακός· ἐνωρίς ὅμως τὰ δύο ταῦτα εἰδη συνεχωνεύθησαν διὰ τῶν διακλαδύσεων των καὶ ἀπετέλεσαν νέον ῥυθμὸν τὸν καλούμενον ἀνατολικὸν (oriental). Τὰ πρώτα τεχνικὰ μνημεῖα τοῦ αἰγυπτιακοῦ λαοῦ ἦσαν ὡς εἶλε ἐκ ξύλου κατασκευασμένα. Τῆς πανοράχας προϊστορικῆς ταύτης περιόδου οὐδὲν εἰς ἡμᾶς λείψανον τεχνικὸν ἐσώθη, ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ ὅμως διακοσμήσει τῶν σφαιρομένων ἐτι μνημείων μεταγενεστέρως περιόδου ὑπάρχουσιν ἐτι τύποι τινές, οἵτινες μόνον ἐν τῇ κατεργασίᾳ τοῦ ξύλου ἠδύναντο τοιοῦτοι νὰ μορφωθῶσιν. Ἡ ἱστορία ὅμως τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης ἀρχεται κυρίως ἀφ' ὧν χρόνων καθιερώθη παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἡ χρῆσις τῆς πλίνθου καὶ μάλιστα τοῦ λίθου ἐν τῇ οἰκοδομικῇ, δηλ. ἀπὸ τῆς πρώτης σχεδὸν δυναστείας. Ἀφ' οὗ δ' ἅπαντα ἡ χώρα συνηνώθη καὶ ἀπέτελεσε μίαν μοναρχίαν, τότε μόνον ἐγένετο δυνατὴ καὶ ἡ οἰκοδομὴ μεγάλων μνημείων.

Αἱ πρώται δέκα δυναστεῖαι ἀποτελοῦσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης ἰδίαν περίετον. Τὰ σπουδαιότερα ταύτης μνημεῖα εἶνε αἱ πυραμίδες, νεκρικά μνημεῖα τῶν βασιλέων. Αἱ τρεῖς παρὰ τὴν κώμην Gizeh πλησίον τοῦ Καΐρου κείμεναι πυραμίδες εἶνε ἐκ τῶν μεγα-

λειτουργίαν μνημείων τοῦ αἵματος τοῦτου ἀναγόμεναι πᾶσαι εἰς περιφώλους βασιλεῖς τῆς τεταρτῆς δυναστείας. Ἐκ τεκμηρίων τινῶν, μάλιστα δὲ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς ἀρχαιότερας περιόδου, φαίνεται πιθανόν ὅτι ἕκαστος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου παρὰ τὴν πυραμίδα αὐτοῦ ἐκτίετο καὶ πόλιν ἴδιαν ἔχουσαν κοινὴν μετὰ τῆς οἰκείας πυραμίδος ὄνομα. Ἡ πυραμὶς δὲ καὶ ἡ πόλις ἡ κτισθεῖσα ὑπὸ τινος τῶν βασιλέων τῆς 3ης δυναστείας πλησίον τοῦ ἱεροῦ τοῦ Φθχ (3 περίπου χιλιόμετρα Μ τῆς κόμης Gizeh) ἔφερε τὸ περιφωρὸν καταστὰν ὄνομα (Mennefer) Μέμφις. Ἐνεκα τῆς μεγάλης τιμῆς, μετ' ἧς περιεῖπον τοὺς νεκρούς, οἱ Αἰγύπτιοι ἐφρόντιζον νὰ κοσμήσιν τὰ νεκρικά σκήματα διὰ παντός ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν ἐν τῇ βίῳ εὐμαρτίαν καὶ ὑλικὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ πίνοντας ἐθάπτοντο ἐν τῇ ἄμμορ, τῶν εὐπύρων δὲ οἱ τάφοι ἦσαν εὐρύχωροι θελωτοὶ ἐκ πλινθῶν θάλασσαι· οἱ εὐγενεῖς ὁμῶς κατεσκεύαζον λαξευτοὺς ἐπὶ βράχου τάφους, ἐν τοῖς τῶν ἐποίων ἔκρυπτον τὴν σαρκαφάγον μετὰ τῆς μουμίας, καὶ ἤγειρον ὑψηλὸν ἐπ' αὐτῶν γῶμα (tumulus). Οἱ βασιλεῖς ὁμῶς ἐξήχουν νὰ καταστήσωσι καταφανῆ τὴν δύναμιν καὶ σημασίαν αὐτῶν διὰ τῶν κολоссικῶν πυραμίδων, αἱ τινες ἐν τῇ μέσῃ πολυαριθμῶν ἱερωτικῶν τάφων ὑψούντο ὡς τεχνητὰ ἔργα. (βλ. ἄρθρον Πυραμίδες).

Ἐκ τῆς πρώτης περιόδου, ἥτις περιλαμβάνει τὸν μῆτρον τῆς τρίτης χιλιετηρίδος π. Χ. χρόνον, πλὴν τῶν τάφων οὐδὲν ἄλλο ἐκ λίθου ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων σώζεται σήμερον ἢ ὁ παρὰ τὸν κολоссὸν τῆς Σφίγγος ἐκ γρανίτου ναὸς· ὁ βυθὸς τοῦ ναοῦ τοῦτου εἶνε ἀπλούς ἐστὶ καὶ εὐρυμερής, ἄνευ ὁμῶς ἀρχιτεκτονικῆς διακόσμου καὶ διαπλάσεως τῶν μερῶν. Οὐκ ὀλίγα ὁμῶς μνημεῖα σώζονται εἰς ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐποχῆς, ἥτις περιλαμβάνει τὴν 11ην μέχρι τῆς 15ης δυναστείας. Αἱ πυραμίδες τῶν βασιλέων τῆς 11ης καὶ 13ης δυναστείας ἦσαν ἐν Θήβαις, ὅμοια δὲ νεκρικά μνημεῖα τῶν χρόνων τούτων εὐρίσκονται ἐν Ἀβύδῳ. Εἶνε ἀληθές ὅτι τὰ μνημεῖα ταῦτα εἶνε μετριώτερα συγκρινόμενα πρὸς τοὺς κολоссοὺς τῶν πρώτων δέκα δυναστεῶν, ἐν πολλοῖς ὁμῶς δεικνύουσιν ἱκανὴν πρόοδον τῆς τέχνης. Ἡ πρόοδος αὕτη καταφαίνεται κυρίως ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῶν τάφων τῶν ἐν Μπενι-χασσάν σωζομένων. Τὸ γενικὸν σχῆμα τῶν τάφων τούτων εἶνε σχεδὸν μιμητικὸς τοῦ ἰδιωτικοῦ οἴκου σύγκεινται δ' ἐκ τινος στοᾶς μετὰ δύο κιόνων καὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ θαλάμου τοῦ ἱεροῦ, οὗ τὴν στέγην ὑπεβάσταζον ἐξ κίονας. Πρὸς τῇ ὀπισθεν τοίχῳ τοῦ θαλάμου τούτου ἦτο ἰδρυμένη ἡ εἰκὼν τοῦ νεκροῦ, κατ' ὅσον δὲ τοῦ θαλάμου ἔκειτο ἡ κρύπτη. Ἀξία μείζονος προσοχῆς εἶνε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ διάπλασις τῶν κατ' ἕκαστον μερῶν τῶν τάφων τούτων καὶ μάλιστα ἡ τῶν κιόνων. Οἱ στύλοι δὲν

ἔχουσι πλέον τὸ τετράγωνον σχῆμα πρίσματος, ἀλλ' εἶνε σχεδὸν στρογγύλοι· δεικνύοντες 8 ἕως 16 βαθμοὺς· πλὴν τούτου δὲ προστιθενται ὡς μέρη τοῦ κίονος καὶ ἡ πλινθὸς ἡ ἄδαξ. Ἐνεκα τῶν τροποποιήσεων τούτων ὁ αἰγυπτιακὸς κίων καθίσταται σχεδὸν συγγενὴς πρὸς τὸν δωρικὸν δεικνύων οἰοναί τὴν πρῶτην αὐτοῦ γένεσιν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐκλήθη πρωτοδωρικός κίων. Εἰς τὰς εἰρημένους δυναστείας ἀναφέρονται καὶ οἱ ἀρχαιότατοι σήμερον σωζόμενοι ὀδεῖσται.

Περὶ τὰ τέλη τῆς 3ης χιλιετηρίδος π. Χ. ἔτι νοὶ κατακτεταί, οἱ Ὑκωσι, ἐπέδραμον εἰς Αἴγυπτον καὶ παρεκώλυσαν ἐπὶ τινὰς αἰῶνας τὴν περαιτέρω ἀναπτύξιν τῆς τέχνης καὶ καλλοῦ τοῦ αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἐπίδοσις ὁμῶς, ἣν ἔλαβεν ἡ αἰγυπτιακὴ τέχνη μετὰ τὴν ἐξουσίαν τῶν ξένων κατακτητῶν, ὑπῆρξε τοσοῦτο μεγάλη, ὥστε δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐποχὴ αὕτη ὡς ἡ ὑψίστη ἀκμὴ τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης. Κέντρον τῆς νέας ταύτης περιόδου τῆς ἀρχομένης ἀπὸ τῆς 18ης δυναστείας ὑπῆρξαν αἱ Θῆβαι. Τὸ πλῆθος τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων, αἵτινα οἰκοδομήθησαν ὑπὸ τῶν Φαρακῶν τῆς νέας ταύτης περιόδου, κινεῖται ἀληθῶς τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκπλήξιν. Κατὰ πέραν τῆς Αἰγύπτου, ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐν αὐτῇ τῇ Νουβίᾳ καὶ Ἀθρηναίᾳ ἐμαρτύρουν πολυάριθμα κολоссικά ἔργα τὴν δύναμιν καὶ λαμπρότητα τῶν νέων Φαρακῶν. Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους διευτυπώθη τελείως τὸ σύστημα τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ὠρίσθη τὸ ἀρχιτεκτονικὸν σχῆμα τοῦ ναοῦ. Τεῖχη ἰσχυρὰ καὶ ὑψηλὰ πυραμιδοειδῶς ἀνυψούμενα περιβάλλουσι τὸν ναὸν παρέχοντα εἰς τὸ ὅλον οἰκοδόμημα αὐστηρόν τινα καὶ μυστηριώδη χαρακτῆρα. Οὐδὲν παράθυρον ἢ ἄλλο τι ἀνοιγμὰ διακρίνεται τὴν μονοτονίαν τῶν εὐρυμερῶν ἐπιπέδων τῶν τοίχων καλυπτομένων ὑπὸ ποικίλων εἰκόνων, αἵτινες παριστῶσι θεότητες καὶ ἡγεμόνας αἰγυπτίους.

Τὸ γενικὸν σχῆμα τοῦ ναοῦ ἀποτελεῖ ἐκτεταμένον παραλληλόγραμμον· ἡ εἰσοδος ἦτο ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ οἰκοδομήματος, ἥτις ἐβλεπε πρὸς τὴν ὄψιν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ εἰσοδος ἦτο ὑψηλὴ μὲν ἀλλὰ στενὴ συνεχομένη ἐκατέρωθεν μετὰ δύο παρυμεγέθων πυργοειδῶν πυλώνων. Παρὰ τὴν πύλιν ἦσαν ἰδρυμένα κολоссικά ἀγάλματα αἰγυπτίων ἡγεμόνων καὶ ὀδεῖσται, πρὸ αὐτῆς δὲ ἐπὶ πολὺ διάστημα ὑπῆρχον πλείεστα ἐν εἰ-πλῇ σειρᾷ ἀγάλματα Σφίγγων. Διαδαινῶν τὴν πύλιν ἐξήρχετο τὸ πρῶτον εἰς προαύλιον ὑπαίθριον, οὗτινος αἱ τρεῖς συνήθως πλευραὶ περιεβάλλοντο ὑπὸ στοῶν. Μετὰ τὸ προαύλιον τοὔτο ὑπῆρχεν ἐνίοτε καὶ ἕτερος πύλων ἄγιον εἰς μακρὰν αἴθουσαν, ἥς ἡ στέγη ἔσθριζετο ὑπὸ πλείεστον κίονων. Μετὰ τῆς αἴθουσης ταύτης συνέχεται τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ ἱεροῦ αποτελούμενον ἐκ πλείονων διαφόρων μεγέθους θαλάμων μετὰ κιόνων. Τὸ βαθυτέρον

δὲ μέρος τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀποτελεῖ στενός, χαμηλός καὶ σκοτεινὸς σηκός, ἐν ᾧ ἐφυλάσσεται τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ ἐπὶ ὁρόνῳ καθημένου. Ὅπως δὲ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ναοῦ, οὕτω καὶ ἅπαντα ἡ ἐσωτερικὴ, τὰ ἐπίπεδα τῶν τοίχων, ἡ στέγη, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ οἱ κίονες ἦσαν κατακεκαλυμμένοι ὑπὸ εἰκόνων, ὧν ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων καὶ τὸ συμβολικὸν τῶν παραστάσεων ἐναποεῖσαν καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν. Τὸ σπουδαιότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον ἀρχιτεκτονικὸν μνημεῖον τῆς περιόδου ταύτης ἦτο ὁ ἐν Καρνάκ ναός, οὗτινος λείψανα καὶ σήμερον ἐτι σῴζονται. Ἐπὶ τέσσαρας σχεδὸν αἰῶνας διήρκεσαν αἱ ἐργασίαι τοῦ ναοῦ τούτου προσετιθεμένων ὑπὸ τῶν ἐκαστοῦ βασιλέων νέων ἀρχιτεκτονικῶν παραρτημάτων. Τὴν κορωνίδα ὅμως τοῦ ὅλου ἔργου καὶ ἐν γένει τὴν κορωνίδα τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐπέθεσαν οἱ βασιλεῖς τῆς 19ης δυναστείας Σέσω-στρις ὁ Α' καὶ ὁ Β' κατασκευάσαντες τὴν περικύβητον αἰθουσαν τῶν κίωνων τὴν ἐκ 17 στῶν συγκειμένην. Μνημεῖα ἄξια λόγου τῶν χρόνων τούτων εἶνε καὶ οἱ σφριζόμενοι λαξεύτοι τάφοι τῶν ἡγεμόνων τῆς 18ης μέχρι τῆς 20ης ὑδραυλικῆς δυναστείας. Στεναὶ καὶ σκοτεινὰ σήραγγες ἀγούσιν ἀπὸ τοῦ προαυλίου εἰς μεγαλοπρεπῆ αἰθουσαν λελαξευμένην ἐν τῇ βάθει τοῦ ῥάχου, ἥς ἡ στέγη στηρίζεται ὑπὸ κίωνων· εἶναι δ' ἡ αἰθουσα κεκοσμημένη διὰ λαμπρῶν τοιχογραφιῶν.

Ἄλλα σπουδαία μνημεῖα τῶν χρόνων τούτων εἶνε καὶ οἱ ἐπὶ τῶν βράχων λελαξευμένοι ναοί, οἵτινες κυρίως οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ περικύβητος ἀρχιτεκτονικὴ ἀνάπτυξις τῶν τάφων τοῦ Μπενί-Χασσάν. Τὰ περιφημότερα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα τοῦ εἰδους τούτου εἶνε τὰ τοῦ Σεσωστρίου τοῦ Β' ἐν Ἰψαμπεύλ.

Τὰ αἰγυπτιακὰ οἰκοδομήματα τῆς τελευταίας περιόδου εἶνε μικρότερα τῶν προειρημένων, ἔχουσιν ὅμως ποικιλοτέραν καὶ πλεουσίων τὴν διάπλασιν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν. Τὰ κιονόκρανα μάλιστα δεικνύουσι πλείους παραλλαγὰς τοῦ τύπου τῆς κάλυψος. Πλὴν τῶν πολυαριθμῶν δὲ τούτων παραλλαγῶν ἐμορφώθη κατὰ τὴν τελευταίαν περίδον τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ἕτερον κιονόκρανον ὅπως φανταστικὸν καὶ συμβολικὸν ἀποτελούμενον ἐκ 4 κεφαλῶν θεότητος τινος.

Μετά τῆς ἀρχιτεκτονικῆς στενωτάτα συνδεσμένη ἦτο καὶ ἡ πλαστικὴ τέχνη τῶν Αἰγυπτίων. Ὡς ἐν τῇ τεκτονικῇ, οὕτω καὶ ἐν τῇ πλαστικῇ καθιερώθη ἐνωρὶς παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἡ χρῆσις τοῦ λίθου, οὐδὲν ἦν ὅμως συνήθης ἦτο καὶ ἡ φυλογλυφικὴ ἐργασία κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους τῆς αἰγυπτιακῆς πλαστικῆς. Τὸ λαμπρότατον δὲ παράδειγμα τοῦ εἰδους τούτου εἶνε τὸ περιώνυμον ἐν ἑὐλοῦ εἰκονικὸν ἄγαλμα τοῦ Ραίμκε. Ἐκ τῶν λιθίνων δὲ ἔργων τῆς ἀρχαιότερας περιόδου τῆς πλαστικῆς τέχνης τὸ σπουδαιότατον εἶνε

ὁ ἐν Gizeh κολοσσός τῆς Σφγγός, τὸ ἀρχαιότατον σωζόμενον παράδειγμα τοῦ τύπου τούτου. Ἄλλα ἄξια λόγου μνημεῖα τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶνε εἰκονικὰ ἀγάλματα Αἰγυπτίου τινὸς βασιλέως, τὸ ἐν Λούβρῳ ἄγαλμα Αἰγυπτίου τινὸς γραφέως, τὸ τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ Νέφερ καὶ ἄλλα τινά. Πάντα τὰ ἔργα ταῦτα τὰ ἀρχαιότατα τῆς αἰγυπτιακῆς πλαστικῆς τέχνης χαρακτηρίζει μεγάλη φυσικότης. Εἰς οὐδὲν δὲ ἄλλο ἀπέδραπεν ἡ τέχνη αὕτη ἢ εἰς τὴν ἀγροίκον ἀναπαράστασιν τῆς ἐξωτερικῆς ἀληθείας, σπουδαζοῦσα νὰ διατυπώσῃ τὴν παράστασιν ὡς οἶόν τε ὁμοιωτέραν πρὸς τὴν πραγματικὴν ἐπὶ δὴλ. πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἀλήθειαν τῆς φυσικῆς γνώμης τῶν εἰκονιζομένων. Ἵνεκα τούτου δὲ καὶ τὰ σπουδαιότατα αἰγυπτιακὰ ἔργα τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶνε τὰ εἰκονικὰ μνημεῖα. Ἡ φυσικότης ὅμως αὕτη τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης, ἔστω καὶ ἀγροίκος, δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον· βραδυτέρον ἐμορφώθη τυπικὸν τι σχῆμα, πρὸς ὃ ὡς πρὸς κανόνα ἀποδίδοντες κατασκευάζον τὰ ἀγάλματα οἱ Αἰγύπτιοι. Τὰ τυπικὰ ταῦτα καὶ κανονικὰ ἀγάλματα τῶν Αἰγυπτίων στεροῦνται τῆς πλαστικῆς διαμορφώσεως τῶν κατ' ἑκαστα μερῶν τοῦ σώματος, ἐν τῇ συνόλῳ ὅμως αὐτῶν δεικνύουσιν ὀρθὴν τινὰ ὑποτυπώσιν τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ μερὸς τοῦ ἀνθρώπου σώματος ὅλη τοῦ γενικοῦ σχήματος τῆς δασιώσεως. Ἀξία ὅμως ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶνε τὰ αἰγυπτιακὰ ταῦτα μνημεῖα διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν περιγραμμάτων, τὴν ἀκαταπόνητον ἐπιμέλειαν, πρὸ πάντων δὲ διὰ τὴν θαυμαστὴν ἐνίοτε ἀσφάλειαν καὶ βεβαιότητα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἐξτεροῦντο τῆς δημιουργικῆς πλαστικῆς ἐκείνης δυνάμεως, ἥτις μόνη εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐμφυχώσῃ τὰ ἔργα τῆς τέχνης. Διὰ τὴν ἑλλειψιν δὲ ταυτὴν πάσης ἰδανικότητος δὲν ἠδυνήθησαν νὰ παραστήσωσι τὴν σημασίαν καὶ δύναμιν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ἄλλως ἢ διὰ τοῦ κολοσσικοῦ τῆς παραστάσεως μεγέθους. Οὐδὲν ἦν δὲ μαρτυροῦσι τὴν ἑλλειψιν ὑψηλοτέρου τινὸς ἰδανικοῦ καὶ αἱ συμβολικαὶ θρησκευτικαὶ τῶν Αἰγυπτίων παραστάσεις. Ὅπως ὑποτυπώσασαι τὴν ἰδέαν ἐκαστοῦ θεοῦ, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐξυψώσιν ἐξωτερικὰ τινὰ συμβολικὰ σημεῖα, ἐμφαίνοντα τὴν φύσιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἀπεικονιζομένου θεοῦ.

Ἑτέρον σπουδαῖον εἶδος τῆς αἰγυπτιακῆς τέχνης εἶνε πολυαριθμοὶ ἔσαν καὶ ἐκτεταμένοι παραστάσεις ἀναγλυφῶν, αἵτινες ἐκόσμουσαν τοὺς τοίχους τοῦ ναοῦ, τῶν ἡγεμόνων ἀνακτόρων καὶ τῶν τάφων. Τὰ ἀνάγλυφα ταῦτα κύριον θέμα ἔχουσι τὴν λεπτομερὴ καὶ πιστὴν παράστασιν τοῦ βίου τῶν Αἰγυπτίων κατ' ἑλὸς αὐτοῦ τὰς ἐκφάνσεις ἢ τὰ ἔργα καὶ κατορθώματα τῶν βασιλέων εἰρηνικὰ καὶ πολεμικά. Πάντα δὲ ταῦτα παρίστανται ἀνευ καλλιτεχνικῆς τινος ἐνότητος ἢ συνοχῆς, ἐμοιζόμενα μᾶλλον πρὸς χρονογραφικὰς εἰκονι-

κάς ἀρρηγῆσαι σκοπεύσας μόνον τὴν διακρίσιν πραγματικῶν γεγονότων. Ἐν τούτῳ δὲ μόνον καταφαίνεται καὶ συμβολικῶς τις χαρακτὴρ τῶν μυθικῶν τούτων, ὅτι οἱ βασιλεῖς παρίστανται μέγιστοι ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς περὶ αὐτοὺς ἢ πρὸς τοὺς πολεμικοὺς. Καὶ αἱ τοιχογραφίαι δὲν ἦσαν ἀγνωστοὶ παρά τοῖς Αἰγυπτίοις· καὶ τούτων ὅμως ὁ τεχνικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ ὑπόθεσις τῶν παραστάσεων ὑπομνησκουσι πολλαχῶς τὰ προειρημένα ἀνάγλυφα. [Θ. Σ.]

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ Αἴγυπτίων. Αἱ πηγαί, εἰς ὧν ἀρρέμεθα τὰς γνώσεις ἡμῶν περὶ τῆς θρησκείας καὶ μυθολογίας τῶν Αἰγυπτίων, εἶναι ἀβυσσώδη καὶ ἀσφαλέςταται. Πλὴν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων τῶν εἰδικῶς περὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς θρησκείας διαλαβόντων, ἦτοί τοι Προδότης, τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ Ἰαμβλίου καὶ ἄλλων, ἐν οἷς εὐρίσκονται σποραδικαὶ τινες εἰδήσεις περὶ τῆς λατρείας καὶ τῶν μύθων τῶν Αἰγυπτίων, πολυπληθέστατα εἶναι τὰ περισσώδη αἰγυπτιακά κείμενα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν θρησκείαν, ἦτοι βιβλία καὶ ἐπιγραφαί. Καὶ ἐν μὲν ταῖς ἐπιγραφαῖς τὴν πρωτοστὴν θέσιν διὰ τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν κατέχουσιν αἱ ἐπ' ἐσχάτων ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἀναγνωσθεῖσαι ἐν τοῖς τοιχοῖς τῶν ὁρίμων καὶ τῶν θαλάμων πολλῶν ἀρχαιοτάτων πυραμίδων τῶν χρόνων τῆς πέμπτης καὶ τῆς ἑκτῆς δυναστείας· τῶν δὲ βιβλίων σπουδαιότατον εἶναι τὸ *Per em heru* «ἡ εἰσόδος εἰς τὴν ἡμέραν», ὅπερ κοινῶς μεταφράζεται «Βιβλίος τῶν νεκρῶν» (ὑπὸ δὲ τοῦ Ἑλληνος Αἰγυπτιολόγου Νερούτσου Νεχυόδιλος), εἶναι δὲ συλλογὴ ἐπωδῶν, εὐχῶν, ὕμνων κ.λπ. ἀρχαίων καὶ νέων, ὧν σκοπὸς εἶναι ἡ καθοδήγησις τῶν νεκρῶν ἐν τῇ ἐδοιπορίᾳ εἰς τὰς μονὰς τῆς αἰωνιότητος πρὸς ἐπιτυχὴ ἡμυναι καὶ κατανίκησιν τῶν πονηρῶν πνευμάτων τοῦ βιβλίου τούτου πλεῖστα περισσώθησαν ἀντίγραφα, παραλλήλως ἐν μέρει ἀλλήλων.

Ἄλλ' αἱ πηγαί αὗται, καίπερ ἀσφαλεῖς καὶ ἀνόθευτοι, δὲν ἐπαρκούσιν ὥπως παράσχουσιν ἡμῖν πλήρη καὶ τελείαν ἔννοιαν τῆς θρησκείας τοῦ Αἰγυπτιακοῦ λαοῦ, διότι πᾶσαι σχεδὸν εἶναι ἔργα τῶν ἱερέων, ἐκθέτουσι δὲ καὶ διερμηνεύουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς περὶ τῶν θεῶν καὶ τοῦ κόσμου θεωρίας αὐτῶν, θεωρίας πρωιαιτάτα μὲν μορφωθείσας, ἀλλ' ἀπροσίτους τῷ ὄχλῳ καὶ ἐν πολλοῖς ἀντικειμένους πρὸς τὴν δημώδη θρησκείαν. Ὁ δ' ἐπιχειρῶν διὰ τούτων ἢ ἀπαρτίσθαι εἰκόνα τῆς θρησκείας τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων πράττει τὸ αὐτὸ, ὡς ἂν τις τῇ βοήθειᾳ τῆς ἱερατικῆς ποιήσεως τῶν Ἑλλήνων, ἂν ἐσώζετο μέχρις ἡμῶν, εἰζῇται ἢ ἀναπαραστήσῃ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν θρησκείαν, ἢ διὰ τῶν βραχμаниκῶν ὕμνων καὶ λάθῃ πλήρη γνώσιν τῆς θρησκείας τῶν Ἰνδικῶν λαῶν. Ἐκ τούτου εἰρηγείται καὶ ἡ περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ φύσεως τῆς Αἰγυπτιακῆς θρησκείας δια-

φωνία τῶν Αἰγυπτιολόγων, ἄλλων μὲν πρὸς δεχομένων ὅτι ἦτο πολυθεος, ἄλλων δ' ἰσχυρίζομένων ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν Αἰγυπτίων θεοὶ οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ ἐκράσεις συμβολικαὶ τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου θεοῦ καὶ τῶν στοιχείων. δι' ὧν ὑπὸ τούτου ἐδημοουργήθη ὁ κόσμος. Ἄλλ' ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ πολὺς Αἰγυπτιολόγος Έβερς «ἡ θεωρία, ἣν ἄλλως παραδέχονται σχεδὸν πάντες οἱ παῖδες τῆς νέας σχολῆς τῶν Ἑλλήνων Αἰγυπτιολόγων, ὅτι ἡ αἰγυπτιακὴ θρησκεία ἐπήγαγεν ἐκ μονοθεῖας ἱκανῶς ἀναπτυγμένης, ἀπᾶς τῇ ψυχολογίᾳ τοῦ λαοῦ καὶ τοῖς περιστάσι τῆς συγκριτικῆς μυθολογίας καὶ τῆς ἱστορίας τῶν θρησκείων». Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν τύπων τῆς Αἰγυπτιακῆς θρησκείας, μὴ λαμβανόμενης ὑπ' ὅψιν τῆς ἱερατικῆς εἰρηγήσεως τούτων, ἐκ τῶν γνωστῶν ἡμῖν θρησκευτικῶν εἰθάρμων τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἐκ τινῶν τῶν περὶ τῶν θεῶν μύθων καταφαίνεται σαφῶς ὅτι ἡ θρησκεία αὕτη δὲν ἦτο πολυθειστικὴ τις παραφθερὰ προϊστορικῆς μονοθεῖας, ἀλλὰ πολυθεὸς θρησκεία ἐκ βροθάρου ἐν ἀρχῇ πραγματολατρίας (φетиχισμού) καὶ ψυχολατρίας ἀναπτυχθεῖσα σὺν χρόνῳ καὶ μορφωθείσα κατ' ἀντιστρόφους φάσας· τὸ μὲν διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῶν κατὰ τόπους θρησκευμάτων εἰς μίαν θρησκείαν τοῦ κράτους καὶ διὰ τῆς παραδόχῃς ἐξέλιξιν θεῶν, τὸ δὲ διὰ τῶν προσπαθειῶν τῶν ἱερέων πρὸς βελτίωσιν τῆς θρησκείας διὰ τῆς συγκράσεως τῶν πολλῶν θεῶν εἰς ἓνα καὶ τῆς ἀνυψώσεως αὐτῆς δι' ὑψηλῶν ἠθικῶν καὶ μεταφυσικῶν ἐννοιῶν, ἐν αἷς πρωτοστὴν κατέχει θέσιν τὸ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς δόγμα.

Τοὺς κυριωτάτους χαρακτῆρας τῆς ἐν ἀρχῇ βροθάρου θρησκείας, οὕτης πραγματολατρικῆς καὶ ψυχολατρίας, κατ' οὐδὲν δὲ διαφερούσης τῆς θρησκείας τῶν πλείστον κατὰ φύσιν λαῶν ἐν τῇ σημερινῇ Ἀφρικῇ, διέτηρησαν οἱ Αἰγύπτιοι μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων, στερεῶς ἐκμένοντες εἰς τὰ πατρία καὶ οὐδὲν μεταβάλλοντες τῶν παραδεδομένων. Οἱ μεταφροθυμισταί, οἱ τελειοποιήσαντες τὴν θρησκείαν ἱερεῖς οὐδ' ὅμως ἐπεχείρουν τὴν κατάργησιν τῶν καθεστώτων, ἀλλὰ πιστῶς τηροῦντες τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς πάλαι ἀξέστου λατρείας περιορίζοντο εἰς ἐξουγίνισιν καὶ ἀνύψωσιν αὐτῶν, διδάσκοντες ὅτι εἶναι οὗτοι παραστάσεις συμβολικαὶ ἀνωτέρων θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν ἐννοιῶν. Ἡ πραγματολατρεία παρ' Αἰγυπτίους συνίστατο πρωτίστως εἰς ζωολατρείαν· θεοὶ ἀπεικονίζοντο ζωοεισάρμοι, ἱερὰ δ' ἐνομαζόντο τὰ πλείστα τῶν ἐν τῇ γῇ ζῴων· ἀπαντα τὰ ἐν Αἰγύπτῳ ὄντα ζῷα, λέγει μετὰ τινος ὑπερβολῆς ὁ Πρόδοτος, «ἱερὰ νομίζονται»· μὲλλον δ' ἕκαστος νεμὴς καὶ ἐκάστη πῆλις εἶχον καὶ ἵδιον ἱερὸν ζῷον· ὀνομαστὴ δ' εἶναι ἡ λατρεία ἐν μὲν τῇ Μενδηρίῳ καὶ τῇ Θουμυτῇ νομῇ τοῦ τράγου, ἐν τῇ Βουδαττῇ τοῦ αἰλούρου (ἡ μέλλον τοῦ γάτου), ἐν τῇ Ἐρμουπο-

λίτη τῆς ἰδίδος, ἐν τῷ Κυνεπολίτῃ τοῦ κυνός, ἐν τῇ πόλει Βουτοῖ τῆς μεγάλης καὶ τοῦ ἱε-
ρακοῦ, ἐν Θήβαις καὶ ἐν τῇ Μοίρειδος λίμνῃ
τοῦ κροκοδείλου· κατ' ἐξοχὴν δ' ἐπιμύοντο ὁ
μέγας ταῦρος Ἄπις (βλ. λ.) ἐν Μενφιδί καὶ
ἡ λευκὴ Μνεῦις ἐν Ἡλιοπόλει, οὓς κοινῇ
πάντες οἱ Αἰγύπτιοι ἐσέβοντο. Τὰ ἱερὰ ζῷα
ἐπιμύοντο μεγάλως οἱ Αἰγύπτιοι, πενθεύοντες τοῦ-
θρα ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἐκάστου αὐτῶν καὶ ἐν ἱε-
ραῖς ἱερῶς θήκαις θάπτοντες· ὅτι δ' ὁ πολὺς
ἔγλος ἐσέβετο ταῦτα, καθόπερ θεοὺς, καὶ θεοὺς
ὕπελαμθανεν, εἶναι πρόδηλον, ἄλλως δὲ ῥητῶς
μνηστούσι· τοῦτο ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγρα-
φεῖς. Ἀλλὰ τὴν αλουργίαν τῆς τοιαύτης λατρείας
διερῶντες, ἐπειρήθησαν νὰ συγκαλύψωσιν οἱ
ἱερεῖς διὰ συμβολικῶν ἐρμηνειῶν. Τὰ ζῷα κατ'
αὐτοὺς ἦσαν σύμβολα τῶν θεῶν «ὃ γὰρ παρὰ
τοῖς Ἕλλησι δύναται τὰ ἀγάλματα, τοῦτο
παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις τὰ ζῷα, σύμβολα ὄντα
ἐκαστοῦ τῶν θεῶν ᾧ ἀνέκειται», λέγει ἀρχαῖος
τις βιογράφος τοῦ Πλάτωνος, ὁ Ὀλυμπιό-
δορος. Πολλοὶ δ' οἱ θεοί, κατὰ τὰς ἀνηγή-
σεις τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, περιήρχοντο τὴν
γῆν φανταζόμενοι τοῖς ἀνθρώποις ἐν ἱερῶν
ἡρώων μορφαῖς, ὅστι δ' ὅτι εἰς ἀνθρώπων ἰδέας
ἢ τινῶν ἄλλων μεταβάλλοντες. (Διόδωρος).
Σαφῶς δ' ἐπ' ἐσχάτων καθώρισαν οἱ Αἰγύπτιοι-
αἱ τοὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παλαιῶν κειμένων
τὴν ἀποδιδόμενην εἰς τὰς τερατομύρφους ἀπει-
κονίσεις τῶν θεῶν συμβολικὴν ἔννοιαν· ἡ μὲν
τοῦ κυρίου κεφαλὴ θῆλει τὴν δημιουργοῦν ἀν-
θρώπινον δύναμιν, ἡ τοῦ ταύρου τὴν γονεποῦν
δύναμιν, ἡ τῆς βοῆς τὴν τίκτουσαν καὶ τρέ-
φουσαν φύσιν, ἡ τοῦ βασιλέως τὴν ἀρχὴν τῶν
ὄντων κλπ. — Ὁμοίως καὶ ἡ ψυχολατρεῖα
ἀπὸ τῆς δεισιδαίμονος τιμῆς τῶν προγόνων,
οἱ καὶ νῦν ἀκόμη ἀσπάζεται ὑπὸ τῶν κατὰ φύ-
σιν λαῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ὀκεανίας κλπ.,
ἀνυψώθη εἰς εὐσεβὴ μέριμναν περὶ τῶν νεκρῶν
διὰ τῶν δογμάτων τῆς μετεμψυχώσεως καὶ
τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Συγγενὲς τῇ ψυχο-
λατρείᾳ εἶναι ἡ τῶν βασιλέων ἀποθεώσις,
ὡς διὰ λόγους πολιτικούς, τὴν ἐνίσχυσιν τῆς
βασιλικῆς ἐξουσίας, εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν θρη-
σκείαν, μορφωθείσα δὲ καὶ ὀργανωθείσα μα-
κίστα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς οἰκουμενικῆς τῶν
πυραμίδων. Οἱ βασιλεῖς καὶ ζῶντες ἐθεωροῦντο
ὡς ἐπιγίνοιντο θεοί, ἀποκαλούμενοι υἱοὶ τοῦ Ῥά,
τοῦ μεγίστου θεοῦ τοῦ ἡλίου ἢ καὶ ἀπλῶς Ῥά.
Ἡ ζωολατρεῖα καὶ ἡ ψυχολατρεῖα εἰσιν, ὡς
εἴπομεν, θρησκευτὰ προσήκοντα τοῖς ἀγρίοις
κατὰ φύσιν λαοῖς· ἀλλὰ πλὴν τῆς μεταπλά-
σεως τούτων ὑπὸ τῶν ἱερέων, ἡ Αἰγυπτιακὴ
θρησκεία ἐτελειοποιήθη, ἐνωρὶς προσλαβούσα
ἀνωτέρως θρησκευτικὰς παραστάσεις καὶ παρ'
ἀρίων καὶ σημειτικῶν λαῶν. Τοιαῦτα εἶναι
αἱ περὶ κατανικήσεως τοῦ σκότους ὑπὸ τοῦ
φωτὸς καὶ τοῦ θανάτου ὑπὸ τῆς ζωῆς, καὶ οἱ
εἰς ταῦτα ἀναφερόμενοι μῦθοι. Ἡ πρώτη τοῦ-
των, πιθανώτατα παρὰ τῶν ἀρίων παραλη-

φείσθαι, διευποῦτο ἐν τοῖς μύθοις περὶ πάλης
τοῦ Ῥά (βλ. λ.), ἑλληνιστὶ Φορή, τοῦ θεοῦ τῆς
Ἡλιοπόλεως καὶ πρωτιστοῦ θεοῦ τῆς Αἰγύ-
πτου ἐπὶ τινὰ χρόνον, καὶ τοῦ θράκοντος Ἀπάπ,
καὶ εἶχαν ἐννοίαν φυσικὴν μάλλον ἢ ἠθικὴν.
Τούναντιόνδ' ἐπὶ πλὴν τῆς φυσικῆς, ἥτοι τῆς τροπῆς
τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους καὶ τῆς επαλλαγῆς τῆς
ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, εἶχον καὶ ἠθικὴν ἐν-
νοίαν βαθεῖαν αἱ περὶ κατανικήσεως τοῦ θά-
νάτου ὑπὸ τῆς ζωῆς θρησκευτικαὶ παραστά-
σεις καὶ οἱ ἐκ τούτων ἐκπηγάζοντες μῦθοι
περὶ Ὀσίριδος, τοῦ ἐν Ἀδύμῳ κατ' ἐξο-
χὴν τιμωμένου μεγάλου θεοῦ τῶν Αἰγυ-
πτίων, τῆς Ἰαίδος καὶ τοῦ Ὀρσοῦ (βλ. τὰ
σχετικὰ ἀρθρα), στενωπὸς συνδεόμενοι πρὸς
τὸ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν δόγμα. Τινὲς τῶν
νεωτέρων σημειολόγων κατέδειξαν τὴν ὁμοιό-
τητα τῶν μύθων τούτων καὶ τῶν σχετικῶν
θρησκευτικῶν εἰθιμῶν καὶ ἰδεῶν πρὸς τὰς ἐν
Μεσοποταμίᾳ διαπλασθείσας μετὰ τὴν συγχώ-
νευσιν τῆς σημειτικῆς θρησκείας καὶ τῆς τῶν
παλαιότερων τῆς χώρας ἐκείνης κατοίκων
Ἀκκαδίων. Ἀλλ' εἴτε ὁ Ὀσίρις (Αἰγύπτει-
στὶ Ἀσσάρ) ἦν ἐν ἀρχῇ αὐτὸς ὁ Ἀδης (Ἀσ-
σάρ) τῶν Ἀσσυρίων, εἴτε ἡ Ἰσις ἢ Ἀστάρτη
(ἀκκαδιστὶ Ἰσι) καὶ ἡ Ἀθώρ ἢ Ἀσταρώθ,
καταρνήσας εἶναι ὅτι τὰ ἔχον τῆς ἑσπέρικῆς ἐπι-
δράσεως ταχέως ἐγένοντο ἐξίτηλα, καὶ οἱ
θεοὶ οὗτοι ἐνωρὶς προσέλαβον ἀκραίφως αἰγυ-
πτιακὸν χαρακτήρα, συμπεριληφθέντες ἐν τοῖς
περὶ κοσμογονίας καὶ γενέσεως τῶν θεῶν δό-
γμασι καὶ μύθοις τῶν Αἰγυπτίων. Εἶναι δὲ τὰ
δόγματα ταῦτα καὶ οἱ μῦθοι, καίτοι τινὲς
σημειολόγοι ὑποστηρίζουσι τὸ ἐναντίον, καθι-
στῶς αἰγυπτιακά, διότι ἀφετηρίαν ἔχουσιν αὐ-
τὴν τὴν φύσιν τῆς χώρας, ἥτοι τὴν διὰ τοῦ
Νεῖλου γονιμοποιεῖν τῆς γῆς. Ὁ Νεῖλος εἶ-
ναι ὁ πατήρ, ἡ ἰλὺς τοῦ ποταμοῦ ἡ μήτηρ
καὶ ὁ καθ' ἑκάστην γεννώμενος ἥλιος ἢ ἡ
καθ' ἑκάστην ἀναγεννωμένη φύσις ὁ υἱὸς
αὐτῶν. Πατήρ, μήτηρ καὶ υἱὸς εἶναι ἡ ἄγία
Τριάς, ἡ πρώτη τῆς ἐν ἐκάστῳ κατὰ λατρευο-
μένης ἐννεάδος. Ἀλλὰ πάντες σχεδὸν οἱ μῦ-
θοι τῶν Αἰγυπτίων πλὴν τῆς τοπικῆς προσέ-
λαβον καὶ κοσμικὴν καὶ ἠθικὴν ἔννοιαν οὕτω
π. χ. τῶν περὶ Σήθ ἢ Τυφῶνος μύθων ἡ μὲν
τοπικὴ ἔννοια εἶναι τὸ θαλάσσιον ὕδωρ, ὁ ἄ-
νεμος ἢ τὸ καῦμα τὰ περὶ αὐτὸν τὴν εὐ-
φροσύνην τῆς γῆς, ἡ δὲ κοσμικὴ τὸ σκότος τὸ
ἀφαιροῦν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ ἠθικὴ τὸ
ψεῦδος, ἡ διαφθορά τῆς ἱερᾶς διδασκαλίας.
Ἐνεκεν δὲ τούτου ἐκ τοῦ ἀπλοῦ μύθου, τοῦ ἀ-
ναφερόμενου εἰς τὸ φυσικὸν φαινόμενον τῆς
γονιμοποιήσεως τῆς γῆς μεταπλάσθησαν κο-
σμογονικοὶ μῦθοι περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων,
πρὸς οὓς συνηρμώθη ἡ ὅλη θεολογία τῶν Αἰ-
γυπτίων ἱερέων. Οἱ μῦθοι οὗτοι, οὓς κατω-
τέρω ἐν περιλήψει ἐκθέτομεν, ἀποκορυφῶνται
κατὰ τινὰς εἰς τὸ περὶ ἐνός καὶ μόνου θεοῦ
δόγμα· τοιοῦτον ὅμοιος ἀσφαλὲς καὶ ἀερίστιος

διαφαίνεται τοῦτο ἐν τῇ ἱερατικῇ διδασκαλίᾳ, ὥστε οὐχὶ ἄνευ λόγου εἰκασάν τινες ὅτι, ἐν ᾧ ἡ τοῦ πολλοῦ λαοῦ ἐν Αἴγυπτῳ θρησκεία ἦτο βάρβαρος καὶ ἄμετρος πολυθεία, ἡ τῶν σοφῶν δὲν ἦτο μονοθεΐα, ἀλλὰ μᾶλλον πανθεΐα.

Ἐχει δ' ἡ αἰγυπτιακὴ κοσμογονία ὡς ἐξῆς, κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ Brugsh, καταχρησθεῖσαν ἐκ τῶν ἱερογλυφικῶν μνημείων. Ἦν ἀρχῇ οὔτε οὐρανὸς ὑπῆρχεν οὔτε γῆ· τὸ σύμπαν ἐπλήρου τῶ ἀκίνητον, ἄπειρον, σκοτεινὸν καὶ ὑγρὸν ν ο υ ν, ἀντιστοιχοῦν μὲν πρὸς τὸ χάος τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἄδυστον τῶν Σημιτῶν, σηματοῦν δὲ αὐτὸ τὸ ὕδωρ τοῦ υπερχειλίζοντος Νεῖλου κατὰ τὴν ἐρμηναίαν τοῦ Ἡραπολίτωνος, κυρουμένην καὶ ὑπὸ ἱερογλυφικῶν ἐπιγραφῶν. Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀχώριστον ἀπὸ τῆς ὕλης τοῦ χάους, ἠθέλησε νὰ δημιουργήσῃ τὸν κόσμον καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεαρκυθίσαι ἐν τῷ θεῷ Θῶ, ἡ ὅπως δὴ ποτε ἄλλως ἐκαλεῖτο ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ κατὰ τόπους λατρείᾳ, ἐνεφύσησε ζωὴν εἰς τὸ χάος, τὸ ν ο υ ν, ὑπερἀπῆρτιζον τέσσαρα ζεύγη θεῶν, δι' ὧν παρίσταντο συμβολικῶς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα (πῦρ, ἀήρ ἢ αἰθήρ, ὕδωρ καὶ γῆ), τὰ αποτελοῦντα τὸν κόσμον κατὰ τὰς θεωρίας τῶν Αἰγυπτίων, ὡς παρ' ἑλάνους καὶ οἱ Ἑλληνες φιλόσοφοι. Ἡ πρώτη τῆς δημιουργίας πράξις ἦν ἡ πλάσις τοῦ ἐκ τῆς ὕλης τοῦ χάους· ἐκ δὲ τοῦ τοῦ ἐκείνου ἀνέβησαν τὰ πρῶτα τοῦ ἡλίου (Ῥᾶ), ἡ ἄμετος αἰτία (Ῥᾶ) τῆς ζωῆς ἐν τῷ ἐπιγεῖῳ κόσμῳ· ἐν τῷ ἀνατέλλαντι ἡλίῳ ἐνεαρκυθίσθη ἡ παντοδυναμία τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ ἐν πάσῃ τῇ λαμπρότητι αὐτῆς. Τὰ τέσσαρα ζεύγη τῶν θεῶν, δι' ὧν ἐπρωτοποιεῖντο τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τῆς ὕλης, ἐν ᾗ ἐνυπῆρχε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξ ἧς ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος εἶναι: 1) Νούν καὶ Ἡλ. Νούτ (ὕδωρ) ἑλληνιστὶ δὲ παρὰ Διοδώρου Ὠκεάνη (Νεῖλος, Ὀκεανός) 2) Κέ, Ἡλ. Χέτ (πῦρ), ἑλλην. Ἡφαιστος (Φοῦξ) 3) Κέκ, Ἡλ. Κέκτ (γῆ) ἑλλην. Γαίης, Δημήτηρ καὶ 4) Νί, Ἡλ. Νίτ (ἀήρ ἢ αἰθήρ) ἑλλην. Νίτ, Νεῖτ, Ἀθήνη. Οὗτοι ἀπετέλουν τὴν ἐνδεκάδα (Χμεῦν), ἡ ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος τοὺς ὀκτὼ ἀρχαιοτάτους καὶ πρώτους λεγομένους θεοὺς τῶν Αἰγυπτίων, ἐξ ὧν ἐγένοντο οἱ δεῦτεροι θεοί. Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν τὰ κοσμογονικὰ δνῶματα τῶν πρώτων θεῶν· ἐν τοῖς μύθοις δ' ἔφερον ἄλλα δνῶματα· οὗτοι π. χ. τὸ χάος (ἡ ὕγρα πρώτη ὕλη) ὡς ἄρρη μὲν θεός, ἐξ ἑαυτοῦ γονοποιῶν, ὡς αὐτοπάτωρ, ἐκαλεῖτο ἐν Μέρμυδι μὲν Φθᾶ, ἐν Θήβαις δ' Ἀμμων· ὡς θῆλεια δὲ θεὰ ἐξ ἑαυτῆς τίκτουσα, μήτηρ τοῦ πατρὸς τῆς καὶ συζύγου τοῦ υἱοῦ τῆς (ὡς ἡ μήτηρ τοῦ Οἰδίποδος τῶν ἐλληρικῶν μύθων, τῶν πλαστονέων κατὰ παρανόησιν τῶν αἰγυπτιακῶν τούτων συμβόλων) ἐκαλεῖτο ἐν Μέρμυδι Ἀθώρ, ἐν Θήβαις Μούτ, ἐν Σάει Νίτ. Τὸ δὲ πρῶτον δημιουργήμα, ὁ νέος ἥλιος, μυθολογικῶς ἐκαλεῖτο ἐν Μέρμυδι Νοφερτούμ, ἐν Θήβαις Ὠρός (Χῶρ Χα-

κενοῦ) καὶ ἐν Σάει Ῥᾶ (ἑλλην. Φοῦξ).—Ἐκ τῶν ὀκτὼ πρώτων θεῶν ἐγένοντο οἱ ἐννέα δεῦτεροι (ἡ μεγάλη ἐννιάς), ἧτοι τὰ ἀχώριστα μόρια τοῦ κόσμου, ὅστις κατὰ τὴν ἱερατικὴν διδασκαλίαν ἦν τὸ σῶμα ἡ ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ. Οὗτοι διακοῦσι τὸν κόσμον καὶ κινεῖσιν αὐτὸν κατὰ τοὺς αἰωνίους νόμους τοῦ Θῶ, τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Εἰσὶ δ' οἱ ἐννέα μεγάλοι θεοὶ οὗτοι: 1) Σχοῦ Σῶς (ἑλλην. Σῶς ἢ Σῶσις, Ἡρακλῆς, Ἀρης, Ἀγαθοδαίμων) ὁ αἰθέρ, ὁ ὑπὲρ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς καταυγαζόμενος ἡρᾶς ἀήρ τῆς ἡμέρας, ἡ πνοὴ πάσης ζωῆς· 2) Ἡλ. Ταρνούτ, ἡ ὑπὲρ τῆς πληγερᾶς σελήνης φωτιζομένη νυκτερινὴ αὔρα, ἡ παραχρῆσ τῆς δρόσου, ἡ γονιμοποιὸς δύναμις τῆς σελήνης· 3) Κέε (ἑλλην. Σῆς ἢ Κῆς, Κρόνος) ὁ Θεὸς τῆς γῆς· 4) Ἡλ. Νούτ (ἑλλην. Ῥᾶ) ὁ οὐρανὸς· 5) Ὀσιρῖς ἢ Ὀσιρις ἢ Ὀσιρις, Διόνυσος, Βακχος· τὸ ὑγρὸν στοιχεῖον ἐν τῇ ἐπιγεῖῳ κόσμῳ· 6) Ἡλ. Γαίς (Δημήτηρ) ἡ τὸν σπέρρον θερμομένη ἐν τοῖς κόλποις τῆς καὶ ὡριμον αὐτὴν καθιστῶσα μήτηρ γῆ, ἧτοι τὸ ἱερὸν μέρος αὐτῆς· 7) Σέτ (ἑλλην. Σήθ, Τυφών) αἱ ἐναντίαι τῷ φωτὶ καὶ τῇ ζωῇ ἰδιότητες τῆς φύσεως καὶ ἐπομένως πᾶν τὸ κωλύον τὴν τακτικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πραγμάτων (καῦμα, σκότος, θάλασσα, ἐρημος, θάλασσα) καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐλαττώσεως τῆς ζωικῆς δυναμείας· 8) Ἡλ. Νέρθους (Νέρθους, Ἀφροδίτη) ἡ ἄκρα τοῦ κόσμου, ὁ ὄριζαν· 9) Ὠρός (Ὠρός, Ἀπόλλων) ἡ ἀναγεννησις τῆς φύσεως.—Οἱ ἐννέα οὗτοι κοσμικοὶ θεοί, οἱ ἐκ τῆς κοσμογονικῆς ἐγδοῦδος παραχθέντες, ἀπαρτίζουσι μετὰ τῆς ἁγίας Τριάδος τὸν ζῶντα καὶ ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ πνεύματος πληρούμενον κόσμον, ἀποτελομένου οὕτω τοῦ ἀριθμοῦ δώδεκα, ἧτοι τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἡρόδοτου ἀναφερομένων δευτέρων δώδεκα θεῶν. Ἡ δὲ ἁγία Τριάς, ἡ ἐπὶ κορυφῇ τῆς ἐννιάδος οὖσα, συνίσταται ἐκ τοῦ Πατρὸς ἢ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς Μητρὸς ἧτοι τῆς ὕλης, ἐξ ἧς ἐπλαστουργήθη ὁ κόσμος, καὶ τοῦ Υἱοῦ ἧτοι τοῦ περιοδικῶς ἀναγεννυμένου φωτὸς. Τὰ τρία τῆς ἁγίας Τριάδος πρόσωπα ἐφερον ἐκασταχοῦ τῆς Αἴγυπτου διάφορα δνῶματα. Ἐν Μέρμυδι καὶ ἄλλαις πόλεσιν Θεὸς ὁ πατὴρ ἐκαλεῖτο Φθᾶ, ἡ μήτηρ Ἀθώρ, καὶ τὸ φῶς, τὸ παιδίον νέον, Θεὸς ὁ υἱὸς Νοφερτούμ· ἐν Θήβαις ὁ μὲν πατὴρ ἐκαλεῖτο Ἀμμων (Ζεὺς Ἀμμων), ἡ μήτηρ Μούτ (Ἡρα) καὶ ὁ υἱὸς Ὠρός.

Ἐκ τῶν δώδεκα τούτων δευτέρων θεῶν ἐγένοντο, καθ' Ἡρόδοτον, καὶ ἄλλοι τρίτοι. Οὗτοι εἶναι πιθανῶς οἱ πολυκληθεῖς ἐπιτόπιοι θεοί, οὗς οἱ ἱερεῖς ἀρωμαλοῦντο τοῖς θεοῖς τῆς ἐννιάδος· διότι ἐν ἐκάστῳ ναῷ δὲν ἐλατρεύοντο πλεονεξ τῶν ἐννέα θεῶν, ἧτοι δώδεκα μετὰ τῆς ἁγίας Τριάδος· οὕτω δὲ τὰ δνῶματα τῶν διαφόρων κατὰ τόπους λατρευομένων θεῶν περιστάντο ὡς δνῶματα ἄλλα ἢ ἐπίθετα τῶν δώδεκα δευτέρων θεῶν, καταρθουμένης οὕτω κατ' ἐπίφασιν

τοῦλάχιστον τῆς ἐπιζητουμένης ὑπὸ τῶν ἱερέων θρησκευτικῆς ἐνότητος.

Τοιαύτη οὖσα ἡ θρησκεία τῶν Αἰγυπτίων παρέμεινεν ἀναλλοίωτος σχεδὸν ἀπὸ τῶν παλαιότατων χρόνων μέχρι τῆς καταλύσεως αὐτῆς τῇ 381 μ. Χ. διὰ τοῦ ἐξίκτου τοῦ Θεοδοσίου. Αἱ μόναι γνωσταὶ ἡμῖν σπουδαίαι μεταβολαὶ εἶναι αἱ ἐπόμεναι: 1) ἡ ἐπὶ Ἀμενοφίς τοῦ Δ' ἐπὶ τῆς ΠΗ' θρησκείας δυναστείας ἀντικατάστασις τῆς λατρείας τοῦ θρησκ. Ἀμμωνος διὰ τῆς τοῦ Πά (Φεῖ) ἡτοῦ τοῦ ἡλίου τῆς ἐαρινῆς ἡμετέρας, ὡς κορυφαίου τῆς ἀγίας Τριάδος, ὡς Θεοῦ πατρός· ἀλλ' ἡ λατρεία αὐτοῦ δὲν διήρκει ἐπὶ πολὺ· 2) ἡ ἀντικατάστασις τοῦ Σὴθ διὰ τοῦ προσφύτου Ὄρου (Ἀρουήριος)· ὁ Σὴθ ἦν ὁ κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τῶν Ὑκσιωσι τιμώμενος θεὸς, καὶ μετὰ τὴν ἐξωσιν τούτων, ἐνεκα τῆς ἡθικῆς ἐννοίας τῶν περὶ τοῦ Θεοῦ ἐκείνου μύθων, θεωρουμένου ὡς Θεοῦ τοῦ κακοῦ καὶ ἐχθροῦ τῶν ἀγαθοποιῶν θεῶν Ὀσίριδος καὶ Ὄρου, παρεκλήθη ἡ λατρεία αὐτοῦ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀπηλείσθη ἐκ πολλῶν παλαιότεριων ἐπιγραφῶν. 3) Ἡ ἐπὶ Πτολεμαίων εἰσαγωγή εἰς τὴν αἰγυπτιακὴν θρησκείαν πολλῶν ἑλληνικῶν καὶ σημιτικῶν στοιχείων, οἷα ἡ συντάξις τῆς Ἀθώρ τῇ Ἀφροδίτῃ, μάλιστα δ' ἡ παραδοχὴ τῆς λατρείας τοῦ σημιτικοῦ Θεοῦ Σαράπιδος ἢ Σαράπιδος (βλ. λ.), ἀπομεινωθέντος τῇ αἰγυπτιακῇ Ὀσοράπιδι. (Βλ. οὐ γὰρ φάσι: C. P. Tiele, *Vergel. Geschied. der Egypt. en Mesopot. Gods.* (Συγκριτικὴ ἱστορία τῶν θεῶν τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Μεσοποταμίας). Amsterd. 1869—62. τ. I. — Τοῦ αὐτοῦ, *Kompendium der Religionsgeschichte*. Prenzlau, 1887. — *Pierret, essai sur la mythologie égyptienne*. 1879. — *Le Page Renouf, Hibbert Lectures*. London, 1879. — *Maspero* ἐν *Revue de l'Histoire des Religions* τ. I. — O. Gruppe, *Die Griech. Culte u. Mythen in ihren Bez. zu den Orient. Religionen*. Lpz. 1887 τ. I. — A. Lang, *Myth, Ritual and Religion*. London, 1887 τ. II. — H. Brugsch, *Religion u. Mythologie der alten Aegypter*. Lpz. 1884 — 1888 καὶ βιβλιογραφία ὑπὸ G. Ebers ἐν *Berliner philol. Wochenschrift* 1888 σ. 1648 κ.ε.). [Π.]

Αἴγυπτος ὁ 1) Τὸ παλαιότατον παρ' Ἑλλήσιν ὄνομα τοῦ κράτους Νεῖλου, ἀρ' οὗ καὶ ἡ χώρα ἐκλήθη, ὡς καὶ παρ' Αἰγυπτίους διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος (Ἴρι) ἐκαλοῦντο ἐν παλαιότατοις χρόνοις ὅτε ποταμὸς καὶ ἡ Αἴγυπτος πᾶσα.

2) Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, οὗτος μὲν τοῦ Βήλου καὶ Ἀγγινός ἢ Ἀγγιρόης τῆς Νεῖλου θυγατὴρ, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Δαναοῦ,

κατὰ δὲ τὸν Εὐριπίδην καὶ τοῦ Κηφέως καὶ τοῦ Φινέως. Κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον, ἐγένοντο ἐκ πολλῶν γυναικῶν τῇ μὲν Αἰ. παῖδες πεντήκοντα, τῇ δὲ Δαναῷ θυγατέρες πενήκοντα· στασιασάντων δ' αὐτῶν περὶ τῆς ἀρχῆς ὑπερτον, ὁ Δαναὸς φοβούμενος τοὺς Αἰγύπτου παῖδας ἔφυγε μετὰ τῶν θυγατέρων εἰς Ἄργος (κατὰ τὸν Αἰσχύλον ἐν Τικέσι· πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἐπιδαλλομένου γάμου τῶν θυγατέρων τοῦ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ ἀδελφοῦ). Οἱ δὲ Αἰγύπτου παῖδες ἐλθόντες εἰς Ἄργος (κατὰ τὸν Φρόνιγον τὸν τραγικὸν μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν) παρεκάλουν νὰ συνδύαλλαν καὶ ἡμίονον νὰ νυμφευθῶσι τὰς Δαναίδας· ὁ δὲ Δαναὸς ἅμα μὲν ἀπιστῶν εἰς τὰς ἐπαγγελίας αὐτῶν, ἅμα δὲ καὶ μνηστεικῶν προτεπειθήθη ὅτι ἀποδέχεται τὴν αἴτησιν καὶ διὰ κλήρου ὥριτε τὰ ζεύγη, πλὴν δύο, τῆς Ὑπερμνήστρας κατ' ἐκλογὴν δεθείσης τῇ Λυγκείᾳ καὶ τῆς Γοργοφόνης τῇ Πρωτῇ. Ἀρ' οὗ δὲ διὰ κλήρου συνήρμιστε τοὺς γάμους, ἔδωκεν εἰς τὰς θυγατέρας αὐτοῦ ἐγχέριδιζ, καὶ αὗται κτηνωμένους τοὺς νυμφεὺς ἀπέπεισαν, πλὴν τῆς Ὑπερμνήστρας, ἥτις διετίωτο τὸν Λυγκέα. Κατὰ τινα μῦθον τῶν Πατρῴων, παρὰ Παισταναί, ὁ Αἰ. ἐνεκα τοῦ θανάτου τῶν υἱῶν φρίττων καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀργεῦς, φοβούμενος δὲ καὶ τὸν Δαναὸν ἔφυγεν εἰς τὴν Ἀρῆν· μνηστὴρ δ' αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἐν Πάτραις (βλ. καὶ λ. Αἰγύπτου γάμος)· Δαναὸς δὲ Δαναΐδαι.

Οἱ μῦθοι οὗτοι εἶναι πιθανῶς ἀπηχῆματα ἱστορικῶν γεγονότων, τῆς ἐν παλαιότατοις χρόνοις ἐπικρατοῦσας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Αἰγυπτίων. Κατὰ τὸν Μανέθωνα, ὁ μετὰ τὸν Ἀμεινωρὶν βασιλευσας τῆς Αἰγύπτου Σέθωσις ἐκαλεῖτο καὶ Αἴγυπτος, ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀρμυκίς Δαναὸς. Κατὰ δὲ τὸν Εὐστάθιον ὁ Ἀρμυκίς ἢ Δαναὸς εἶναι ὁ δωδέκατος βασιλεὺς τῆς Π' δυναστείας (κατὰ τὸν Π' αἰῶνα π.Χ.), διαδόχος δ' αὐτοῦ ὁ Ῥαμεσσής ἡ Αἴγυπτος. Οἱ δὲ πολλοὶ ἐν Αἰγυπτιακοῖς μνημείοις μνημονευόμενοι πόλεμοι τῶν Αἰγυπτίων πρὸς τοὺς Λίβυας καὶ τοὺς συμμαχοῦντας τούτοις νησιώτας δὲν φαίνονται ὅσχατοι πρὸς τὴν μυθολογομένην ἐχθρότητα τοῦ Αἰγύπτου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαναοῦ, ὅστις κατὰ τινα μῦθον παρ' Ἀπολλοδώρῳ ἐδυνάστευε τῆς Λιβύης. [Π.]

Αἴγυπτος γάμος. Παροιμ. ἐπὶ γάμων δυστυχῶν, ἀπὸ τοῦ μύθου περὶ τῶν υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου, οἵτινες νυμφευθέντες τὰς θυγατέρας τοῦ Δαναοῦ ἐφρονεύθησαν ὑπὸ τούτων, πλὴν ἐνός. [Π.]

Αἴγυς ἡ Μία τῶν περιοριζῶν πᾶσαν τῆς Ἀσικωνικῆς πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἀρχαίας, ἐξ ἀνδραποδισθεῖσα ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης Ἀρχελάου καὶ Χαριλάου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Λυκούργου, ὁποστευσάντων ὅτι οἱ Αἰγῦται ἐφρόνουν τὰ τῶν Ἀρχαίων. Ἡ θέσις αὐτῆς εἶναι ἀγνωστος· τινὲς εἰκάζουσιν ὅτι ἔκειτο παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Πατρίνα τοῦ

δήμου Φαλακισίας. Ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης ἐκαλεῖτο Αἰγύτις ἡ χώρα ἢ περιλαμβανούσα τὴν μεσογιστάτην ἀκρόρειαν τοῦ Ταυγάτου καὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Εὐρώτα, ἦν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰχον ἐπὶ μὲν οἱ Σπαρτιάται, ἐπὶ δ' οἱ Ἀρκάδες. Ἐν τῷ Κλεομενικῷ πολέμῳ ὁ Ἀντίστονος ἐκβάλλων τοὺς φρουροὺς ἐκ τῶν ἐπικεικόμενῶν ὑπὸ τοῦ Κλεομένου κατὰ τὴν χώραν ταύτην φρουρίαν παρέδωκεν αὐτὰ τοῖς Μεγαλοπολίταις. [Π.]

Ἀγχορνάϊε. (Σ π ῆ λ α ι ο ν τοῦ Μ ο ν ὀ κ ε ρ ῶ, Einhornhöhle) καὶ Σ τ α ῖ ν κ ῖ ρ χ ε (Αἰθίνη Ἑκκλησία, Steinkirche). Οὕτω καλοῦνται τὰ κατὰ τὴν Ν πλευρὰν τῶν ὀρέων Χάρτε πλήρη σταλακτιτῶν δύο σπήλαια, ἀπέχοντα 6 γμ. ἀπὸ τοῦ σιδήρ. σταθμοῦ τοῦ Σχάρτσπελδ. Τὸ πρῶτον αὐτῶν καλεῖται καὶ Σ π ῆ λ α ι ο ν τοῦ Σ χ ῖ λ ε ρ τὸ δὲ δεύτερον ἐχρησίμευσεν καὶ ὡς ἐκκλησία. [Π.Π.]

Ἀΐδα (Haïda). Πόλις τῆς βοημ. ἐπαρχίας Λ ε ῖ π α παρὰ τὴν Β βοημ. σιδήρ. ἔχουσα θέατρον καὶ 2 737, μετὰ δὲ τοῦ παρκασιμένου Ἀρνσдорφ, 5 220 κατ. (1881). — Κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν κατόπτρων. [Π.Π.]

Ἀΐδαντζ χωρίον καίμενον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Πριλάπου τῆς Μακεδονίας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου κατοίκων, ἐξ ὧν περί τοὺς 220 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ Βούλγαροι. [Ε.]

Ἀΐδαρλί τοιφελλίσιον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Ἀδρὲτ-Ἰσάφ τοῦ βιλαετίου Θεσσαλονίκης, οἰκούμενον ὑπὸ 175 περίπου Βουλγαροφρόνων γεωργῶν. [Ε.]

Ἀΐδε (Helde). Πόλις τῆς πρωσσικῆς ἐπαρχίας Σχλέσβιχ-Χόλσταϊν, πρωτ. τοῦ νομοῦ Νορδρ.β.β. ἔχουσα 7 354 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀΐδέγερ (Heidegger Joh. Heinr.) Ἐπίσημος διαμαρτυρούμενος θεολόγος, γενν. τῷ 1633 ἐν τῷ καντονίῳ Ζυρίχης, ἀποθ. τῷ 1693. Ἐδίδασκε θεολογίαν ἐν Ἀΐδελβέργῃ, Στάινφουρτ καὶ Ζυρίχῃ. Τὰ σπουδαιότατα τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι τὸ Corpus theologiae christianae καὶ τὰ Ethicae christ. elementa. [Π.]

Ἀΐδεγχαίμ. (Heidenheim). 1) Κώμη τῆς Βαυαρίας ἐν τῇ μέτῃ Φραγκονίᾳ, ἔχουσα μεταλλικὰ ὄρυθα καὶ 1342 κατ. (1880). — 2) Πόλις τῆς Βυρτεμβέργης ἐν τῷ νομῷ τοῦ Ἰάστ, ἔχουσα ἀγκυαῖαν βιομηχανίαν, ἰδίως βαμβακερῶν ὕφασμάτων καὶ 6 709 κατ. (1885).

Ἀΐδεκ. Πόλις τῆς Βαυαρίας ἐν τῇ μέτῃ Φραγκονίᾳ, ἔχουσα 1018 κατ.

Ἀΐδεκ βάρωνος ἢ Ἐϋδὲ κ. ὡς ἐσφαλμένως φέρεται τὸ ὄνομα του ἐν πολλοῖς ἑλλήνικοις βιβλίοις, (Heideck Carl Wilhelm).

Βαυαρὸς πολιτευτὴς καὶ ζωγράφος, μέλος τῆς ἀντιβασιλείας τῆς Ἑλλάδος, γενν. τῷ 1788 ἐν Σάραλιν τῆς Λορραίνης, ἀποθανὼν τῇ 9 Φεβρ. μηνί 1861 ἐν Μονάχῳ. Καταπαύθη τῇ 1801 εἰς τὴν ἐν Μονάχῳ στρατιωτικὴν σχολήν, ἐπιδάσκει ταυτοχρόνως καὶ ζωγραφικὴν. Τῷ 1805 ἔλαβε τὴν βαλὴν ἀνθυπολοχαγῶ τοῦ π. ρωσικοῦ, ὡς τοιοῦτος δὲ μετέσχε τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ 1805, 1806 καὶ 1809 κατὰ τῆς Αὐστρίας, τῆς Πρωσίας καὶ τοῦ Τυρόλου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1810 ὑπὲρ ἡγετανῶς ἐβίβανθη εἰς τὴν γαλλικὴν στρατὸν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐπὶ οὗ ἐπανελθὼν τῇ 1813 εἰς Βαυαρίαν προεδιτάθη ταγματάρχης, εἶτα δὲ ἀντισυνταγματάρχης. Τὴν βαθμὴν ταύτην ἔχων κατήλθε τῇ 1820 εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγκρίσει τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, ἀνέτεθῃ δ' αὐτῇ ἡ προεδρεία τῆς ἐν Ναυπλίῳ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς πεμπομένων ἐράνων. Ἀπόλυτος ὢν διαχειριστὴς τῶν ἐράνων τούτων μέχρι τῆς ἐλευθέρσεως τοῦ Καποδιστριαίου καὶ πληρεξούσιος τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ φιλελληνικῶν κομιτατῶν ὁ Ἀ. ἐξεπλήρωσε τὰ δυσχερῆ καθήκοντα τῆς θέσεως τοῦ ταύτης μετὰ πολλῆς μὲν ἀφίλοκαρδίας καὶ τιμιότητος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μετ' ἰσῆς περινοίας. Ἀποκαταστάνας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως νὰ γαῖνῃ διὰ τῶν ἐκ τῶν βοηθημάτων πόρων συντονιστὴς τῆς στρατιωτικῆς ἐνέργειας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑλλάδι πρὸς διὰ λυσιν παρὰ πάντων τῆς πολιτορίας τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, μετέβη ὁ Ἀ. εἰς Σαλαμίνα, ἔπου συνηγέθη μετὰ τοῦ Καραϊσκάκη. Ἐκεῖ δὲ ἀπορρίψας ὀρθότατον σχέδιον τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατηγοῦ περὶ ἀποκλεισμοῦ τοῦ ἐχθροῦ, ἐπέδωκεν ἕτερον, ὅπερ ἄκων ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ ὁ Καραϊσκάκης. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Ἀ. οὗτος ἐμελλε νὰ καταλάβῃ μετὰ ναυτικῆς δυνάμεως τὴν Ὠρωπὸν, ὅπουθεν ἐπορίζετο ὁ Κιουταχὶς καὶ ἐπιτήδεια, καὶ νὰ προχωρήσῃ εἰς Ἀθήνας, ὁ δὲ Καραϊσκάκης νὰ προσβάλλῃ τὸν ἐχθρὸν ἐκ Πειραιῶς. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τοῦ ὁ Ἀ. μετὰ 500 ἀτάκτων καὶ στολίσκου ἀποτελουμένου ἐκ τῆς Καρτερίας, τοῦ δικρότου Ἑλλάδος καὶ ἄλλων τινῶν πλοίων κατέπλευσε τῇ 3 Μαρτίου 1827 εἰς Ὠρωπὸν καὶ κατέστρεψε τὰς ἐκεῖ ἀποθήκας τοῦ ἐχθροῦ· δὲν ἐπεχείρησεν ὅμως ἀπώδυσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ὑπ' αὐτὸν στρατιώτας ἀπέπεμψεν εἰς Σαλαμίνα, αὐτὸς δ' ἐπιδὼς τῆς Καρτερίας ἐπανῆλθεν εἰς Πέτρον.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1828 ὁ Καποδιστριαὶς διώρισε τὴν Ἀ. φρούραρχον τοῦ Ναυπλίου, καὶ μετ' ὀλίγον τοῦ Ἀργεοῦ. Παρατηθέντος δὲ κατὰ Μάιον τοῦ ἴδιου ἔτους τοῦ Φακίερου ἀνέβησεν εἰς αὐτὸν τὴν διεύθυνσιν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, εἰς οὗ τὴν ὀργάνωσιν λίαν εὐδοκίμως εἰργάσθη μέχρις Ἀπριλίου τοῦ 1829, ὅτε ἔνεκεν λόγων ὑγιείας παρικήθηται ἐπανῆλθεν εἰς Βαυαρίαν. Ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, ὅστις καὶ ὡς καλλιτέχνην ἐτίμα μεγάλως τὸν Ἀ. προσέδωκε

πεν αὐτὸν τὸ αὐτὸ ἔτος συνταγματάρχην. Ὅτε ἔτι δ' Ὀθων ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Λουδοβίκος, χρώμενος τῇ απονεμηθείσῃ αὐτῷ ἐξουσίᾳ διὰ τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης, διώρισεν ὅτι Β. Δ. τῆς 23/5 Ὀκτωβρίου 1832 τὸν ὑποστράτηγον τότε Ἀ. Α. μεθ' οὗ κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον διέτριβεν ἐν τῇ παρὰ τὴν Νεάπολιν ἱστορ. μέλῳς τῆς ἀντιβασιλείας μετὰ τοῦ Ἀρμανσπεργ καὶ τοῦ Μάουερ, παρὰ τὰς ἐναντίας παραστάσεις τοῦ Θεοφίλου, ὅστις ἐθεώρει τὸν Ἀ. ἀνίκανον, ἀμοιροῦντα αὐτεξουσιότητος καὶ μέλλοντα νὰ καταστῇ νευρόσπαστον τοῦ πολυμήχανου Ἀρμανσπεργ. Ὡς μέλῳς τῆς ἀντιβασιλείας ἀπέδειξεν ὀρθὴν τὴν περὶ αὐτοῦ γνώμην τοῦ Θεοφίλου κατὰ τὰλλα, πλην τῆς ἀπὸ τοῦ Ἀρμανσπεργ ἐξαγρήσεως· διότι τούτων συντάχθη μετὰ τοῦ ἀντιφρονούντος αὐτοῦ Μάουερ καὶ τοῦ Ἀδελ. ὅτε δὲ κορυφώθησθε τῆς διχνοῦς κατώρθωσεν ὁ Ἀρμανσπεργ νὰ θέσῃ ἐκποδὼν τοὺς ἀντιπάλους του, ὅτι δὲ διετρήθη μὲν ἐν τῇ θέσει ἐνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης τοῦ Λουδοβίκου, παρηγγέλη ὅμως νὰ πρὸς ἀντιρρήσεως πᾶν τὸ ὑποβαλλόμενον αὐτῷ ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἀντιβασιλείας Ἀρμανσπεργ (κατ' Ἰούλιον τοῦ 1834). Οὐδὲν ἦν καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μάουερ καὶ τοῦ Ἀδελ. ὁ Ἀ. διαμένων δὲ δέκναιτο πρὸς τὸν Ἀρμανσπεργ καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ ἐσκεύαζε· παρὰ τῷ ἀγγλικῷ βασιλεῖ. Ἀλλ' ἐν ἡλικίᾳ θέντος τοῦ Ὀθωνος κατὰ Μάιον τοῦ 1835 ἡναγκάσθη καὶ ὁ Ἀ. νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Μόναχον, ὅπου ἀνέλαβε τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν, προδεδωκυῖς βραδύτερον εἰς ἀντιστράτηγον, ἀπονεμηθέντος δ' αὐτῷ καὶ τοῦ τίτλου βαρὼν (Freiherr). Κατὰ τὴν ἐν Βαυαρίᾳ διατρίβην αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1829 μέχρι τοῦ 1832 καὶ ἀπὸ τοῦ 1835 καὶ ἐφεξῆς, ὁ Ἀ. ἔγραφε καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης ἐν τῇ ζωγραφικῇ, ἣν καὶ ἐν Ἑλλάδι δὲν περὶ μέλεισε, καὶ πολλοὺς ἀξιότους λόγους ἔγραψε πίνακας καὶ ἀναγραφήματα. [Π.]

“Αἰδελ (Heidel Hermann). Γερμανὸς ἀγαλματοποιὸς, γενν. τῇ 8/20 Φεβρ. 1810 ἐν Πόννη, ἀποθ. τῇ 17/29 Σεπτ. 1865 ἐν Στουτγάρτῃ. Ἐκπαίδευθεὶς ἐν Μονάχῳ καὶ εἰτα ἐν Ρώμῃ διεκρίνετο διὰ τὴν πλουσίαν εὐρεσιν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν πρὸς διακόσμησιν αἰσθημάτων κλπ. ἔργων του, ἐμμεῖτο δ' ἐν πολλοῖς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν τέχνην. Τὰ καλύτερα αὐτῶν ἀγαλμάτων αὐτοῦ εἶναι τὰ τῆς Ἱφιγενείας ἐν Ταύροις (ἐν Πότταμ), τὰ τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ἀντιγόνης, καὶ ὁ ἐν Χάλλῃ ἀνδριὰς τοῦ μουσικοῦ Χαίντελ. Ἐποίησε δὲ καὶ ἐξάστια ἀνάγλυφα ἀπεικονίζοντα παραστάσεις ἐκ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν. [Π.]

“Αἰδελβέργη (Heidelberg). Πέλις τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Βάδεν ἐν τῇ διαμερίσματι τοῦ Κάτω Ρήνου. πρωτ. ὁμων. νομοῦ, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νέκκχρ

καὶ παρὰ τὰς ὑπορείας τῶν ὄρεων Καίνιγστου καὶ Γάις. Ἔχει 26927 κατ. (1885). διὰσημον Πανεπιστήμιον ἱδρυθέν τῇ 1386 ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ Ρουπέρτου τοῦ Α' καὶ ἀναδιοργανωθὲν τῇ 1802 ὑπὸ τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Βάδεν Καρόλου Φρειδερίκου (δὲ) καὶ ἐκλήθη Ρουπέρτο-Καρλό-λίνον, βιβλιοθήκην καλουμένην Παλατίνον, ἔχουσαν 420 000 τόμων, βοτανικὴν κήπον, ἱδρυματὰ καὶ συλ. σφᾶς ἐπιστημονικᾶς, σχολὴν γεωργικὴν, ἐταιρίαν εἰδικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἱατρικῆς, φρενοκομείον, ὠραίους ναοὺς τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐργοστάσια ἐριούχων, λιμῶν καὶ βαμβακίων ὑφανμάτων, μεταξωτῶν περικνημίδων, χαρτοῦ, σάπωνος, μαλλίνων ταπητῶν, μαρμάρων, ψευδομαρμαρίων, ὠραίων εἰδῶν, ἀκμαϊστάτων ἐμπορίων. Τῆς πόλεως ὑπάρκειται τὸ περιλαλητὸν Παλάτιον (Schloss) τῆς Αἰθ. κειμένον ἐπὶ προβολῇ τοῦ ὄρους Καίνιγστου, ἔχουσης ὕψος 205 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ 89 ὑπὲρ τὴν πλάν. Τὸ Παλάτιον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ παντοδαπῶν οἰκοδομημάτων, ὧν τὸ παλαιότερον ἐκτίσθη πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ II' αἰῶνος· τὰ πλεῖστα δ' αὐτῶν καταστράφησαν τῇ 1689 καὶ τῇ 1693 ὑπὸ τῶν Γάλλων. — Ἡ πόλις ἐκτίσθη πιθανῶς κατὰ τὸν IV' αἰῶνα ἐν τῇ θέσει, ἐν ᾗ μέχρι τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος ὑπῆρχε ρωμαϊκὴ τις ἀποικία. Ἐν ἀρχῇ αὐτῇ φέροντο τῶν ἐπισκόπων τοῦ Βερδντμάρχου (Βόρμς), ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχῶν τοῦ IV' αἰῶνος ἐγένετο ἕδρα τῶν κομήτων τοῦ Παλατινάτου, ἔμεινε δ' ἔκτοτε πρωτεύουσα τοῦ Παλατινάτου μέχρι τοῦ 1720. Ἀδελφθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ Ρουπέρτου ἢ Ροδόλφου Α' περὶ τὰ τέλη τοῦ IV' αἰῶνος, ἤκατε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Μεταρρυθμίσεως, τρίς δ' ἐβρῶθη κατὰ τὸν IV' αἰῶνα· τῇ 1622 ὑπὸ τῶν Βαυαρῶν, διοικουμένων ὑπὸ τοῦ Τίλλου, τῇ 1674 καὶ τῇ 1693 ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἠνώθη μετὰ τοῦ Βάδεν τῇ 1803. Ὁ νομὸς τῆς Ἀ. ἔχει 908 40 τχμ. καὶ 143 388 κατ. (τῇ 1880). [Π.Π.]

“Αἰδελόφ (Heideloff Karl Alex. von) Γερμανὸς ἀρχιτέκτων γενν. τῇ 2 Φεβρ. 1788 (v) ἐν Στουτγάρτῃ, ἀποθ. τῇ 16/28 Σεπτ. 1865 ἐν Ἀσφουρτ. Ἦν υἱὸς τοῦ ἀγαλματοποιῦ καὶ ζωγράφου Βίκτωρος Πέτρου Ἀ. (γεννηθέντος τῇ 1754, ἀποθ. τῇ 1816). Ἐδίδαξεν ὡς καλλιγραφεὶς ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ τῆς Νυρεμβέργης ἀπὸ τοῦ 1822 μέχρι τοῦ 1851, διεκρίθη δὲ ἰδίως διὰ τὴν ἐπισκευὴν πολλῶν μεσαιωνικῶν μνημείων ἐν Νυρεμβέργῃ. Βαμβέργῃ καὶ Ἀλλοχού καὶ τὴν κατασκευὴν νέων κατὰ τὰ πρότυπα τῆς μεσαιωνικῆς γερμανικῆς τέχνης, ἣν ἐγίνωσκεν ἄριστα. Ἐγραψε δὲ πολλὰ ἀρχιτεκτονικὰ συγγράμματα καὶ πραγματείας περὶ τῆς γερμανικῆς τέχνης. [Π.]

“Αἰδελσχάιμ (Heidelsheim). Πό-

λιν τοῦ μεγ. δουκάτου τοῦ Βαζεν ἔχουσα 2271 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀΐθεν (Heiden). Κώμη τοῦ ἐλβετικού καντονίου Ἀππεντσελ. Ἀουτερόδεν, καί-μένη ΒΑ τῆς Κωνσταντίας λίμνης, ἔχουσα δὲ 3 192 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀΐδενωχώρι, τοιςτρίκιον ἐν τῇ διοικήσει Θεσσαλονίκης παρὰ τὴν Λυνδῖαν ποταμὴν, οἰκούμενον ὑπὸ 60 Ἑλλήνων χριστιανῶν καὶ 10 μουσουλμάνων. [Ε.]

Ἀΐδερ (Eider ἢ Eyder). Ποταμὸς τῆς Β. Γερμανίας, ὅστις πηγάζει 14 χμ. πρὸς Ν τοῦ Κιέλου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Κολ-στάιν Βορδελοῦμ, ἐκβάλλει εἰς τὴν Βόθλασσαν μετὰ ῥοὴν 185 χμ. [Π.Π.]

Αἰδέσια. Γυνὴ Ἑρμείου τοῦ φιλοσόφου, μήτηρ τοῦ Ἀμμωνίου καὶ τοῦ Ἡλιδώρου, μεθ' ὧν ἐξ Ἀλεξανδρείας ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπως διδάσκειν τὴν φιλοσοφίαν παρὰ τῷ Πρόκλῳ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὅπου ἐπανῆλθεν ὑστερον, ὅτε σύζυγος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς ἠξιώθησαν τῆς δημοτικῆς σιτήσεως. [Π.]

Αἰδέσιος. Νεопλατωνικὸς φιλόσοφος ἐκ Καππαδοκίας, μαθητὴς τοῦ Ἰαμβλίου, ἀποθανὼν τῷ 355 μ. Χ. Τὸν βίον αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Εὐνάπιος. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Αἰ. Χρυσάνθιος ὁ Σαρδιανὸς καὶ Μάξιμος ὁ Ἐφέσιος (ὁ τοῦ αὐτοκρατορὸς Ἰουλιανοῦ διδάσκαλος) ὑπερμάχων σθεναρῶς τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. [Π.]

Αἰδέσις (Ἀ ρ χ α ἰ ο λ.). Ἐξίλεισις, συγγνώμη, παρεχόμενη ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος τῇ ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ ἀλύνει, καὶ οὐ κατεργινώκετο πρόσκαιρος ἐκ τῆς πατρίδος φυγάδευστος ("Ὁρ. Ἀπενικτισμός"), ἥς ἄνευ δὲν ἐδύνάτο εὐτὸς νὰ ἐπανεῖλθῃ οἰκισθεὶς κατὰ τὸν Νόμον. «Τὴν ἀλόντα ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ ἐν τισιν ὁρισμέναις χρόνις ἀπελθεῖν τακτὴν ὁδὸν καὶ φυγεῖν, ὥς ἂν α ἰ δ ε σ η τ α ἰ τινος τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονη-τότος». (Δημοσθ. κατ' Ἀριστοφ. 643—644). — Ἡ αἰδέσις ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τοῦ ἀκουσίου φόνου εὐδελως ἐξετείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκουσίου φόνου. «Οἱ φονικοὶ (νόμοι) τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτείνοντας θανάτῳ καὶ ἀειφυγίᾳ καὶ δημεύει τῶν ὑπαρχόντων ζήμιουσι, τοὺς δ' ἀκουσίως αἰδέσεως καὶ φιλελευθωπίας πολ-λῆς ἠξίωσαν (Δημ. κατὰ Μειδίου 582). — Συγγενῶν ἡλείπεινται οἱ Ἐφέται ἡρῶντο δέκα τῶν τὰ πρῶτα φερόντων πολιτῶν καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀνηκόντων φρατρίαν, ὅπως ἀποφανθῶσι περὶ τῆς αἰδέσεως (Δημοσθ. πρὸς Μακάρι. 1009 Ἀρποκρατ. ἐνλ.). (Ἀχ. Ἀγ.)

Αἰ δευτεραί πὺς φροντίδες σφώτεραι. Στίχος τοῦ Εὐριπίδου (Ἰππολύτ. 436), παροιμιώδης γενόμενος.

Αἰδηψίων δήμος τῆς πρώην ἐπαρχίας Σηροχωρίου τοῦ νομοῦ Εὐβοίας, οἰκούμενος μὲν

ἐν ὧν ὑπὸ 2 487 (1870) κατοίκων, συν-στάμενος δ' ἐκ τῆς κώμης Αἰδηψοῦ, πρωτεύουσας, καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς χωρίων καὶ χωρίων: Ἀγίου, Βαρδάρης, Γαλατρίων, Γουρ-γούδιτης, Λιχάδος, Παλαισχωρίου, περιλαμ-βάνων δὲ καὶ τὴν μονὴν «Ἥλια».

Αἰδηψός (κοιν. Λαψόν) — κώμ. Εὐβοίας καὶ ἔδρα τοῦ δ. Αἰδηψίων (βλ. λ.) ἀπέχ. ἀπὸ Σηροχωρίου ΝΔ 5 ὥρ. καὶ ἀπὸ Λιχάδος δ. Κατ. 500. Κεῖται κατὰ τὴν πρὸς Α εἰσόδον τοῦ ὀριζήσαντος κόλπου καὶ τὰς ὑπὸ ὅρου Τελεβόρων. Περί τῶν περιωνύμων ἱε-ματικῶν ὑδάτων τῆς Αἰδηψοῦ βλ. λ. "Τεχτα-".

Ἀΐδινγκερ (Haidinger Wilhelm). Διάσημος γεωλόγος καὶ ορυκτολόγος, γενν. τῇ 1795 ἐν Βιέννῃ, ἀποθάν. κατὰ Μάρτιον τοῦ 1871. Διατρίψας ἐπὶ τινος χρόνου ἐν Ἀψ-λία, ὅπου ἐδημοσίευσεν ἀγγλιστὶ γεωλογικὰ τινὰ ἔργα, ἀνέλαθεν ἀπὸ τοῦ 1840 αὐστρια-κὴν ὑπηρεσίαν, τῇ δὲ 1849 διαρίσθη διευθυν-τὴς τοῦ ἐν Βιέννῃ γεωλογικοῦ Ἰνστιτούτου, ὅπερ διηκόησεν ἐπὶ 17 ἔτη. Τὰ σπουδαιότερα ἔργα αὐτοῦ εἶναι ὁ γεωγνώστικὸς χάρτης τῆς Αὐστρίας. [Π.]

Ἀΐδινγκερφελδ (Heidingsfeld). Πέ-λις τῆς Βυαρίας ἐν τῇ Κάτω Φραγκονίᾳ, 5 χμ. ΝΝΑ τοῦ Βύρτσουρ, ἔχουσα βιομηχ. ἐμ-πόριον οἶνων καὶ 3 746 κατ. (1880).

Ἀἰδένιον [σέληνατον φέγγος] τουρκ. πόλις ἐν τῇ μ. Ἀσίᾳ, αἱ ἀρχαῖαι Τράλλεις, εἰ δὲ ὀνόμαζα αὕτῃ βιλαέτιον καὶ σαντζάκιον. Τὸ μὲν βιλαέτιον Ἀ. ἐκτείνετο ἐν τῇ ΝΔ μέρει τῆς χερσονήσου καὶ περιλαμβάνον τὰς ἀρχαίας χώρας Λυδίας τε καὶ Καρίας καὶ τὰ ἐσπέρια τῆς Λυκίας διαιρεῖται εἰς τέσσαρα σαντζάκια, τὸ τοῦ Ἀιδνίου, τὸ τοῦ Ἰσμίρ ἢ τῆς Σμύρνης, τὸ τοῦ Σαρουχάρ, τὸ τοῦ Μενδεσέ, καὶ ἔχει ἐμβα. μὲν 50 633 τετρ. χλμ., κατ. δὲ (1877) 437 122. Τὸ δὲ σαντζάκιον Ἀ. ἐκτείνετο ἐν τῇ ἐνὸρίᾳ τοῦ κάτω Μαιάνδρου περὶ ἥν ἐν ἀφρονίᾳ ἐλαίαι καὶ σταφυλαί, μάλιστα δὲ σύκα, ὧν ἐξάγονται: ἐτησίως εἰς Σμύρνην 250 000 τούλαχιστον λίτραι, καὶ περιέχει 125 000 κα-τοίκων. Ἡ δὲ πρωτεύουσα αὐτοῦ Ἀ. ἢ Αἰδίν. Γκιουζελ-χιστάρ [Ἀιδίνιον ὠραίον προῦριον] κεῖται 90 μὲν χλμ. πέραν τῆς Σμύρνης, 1 δὲ ὥραν ἐπέκεινα τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ Μαιάνδρου ἐπὶ τῇ μικρῇ ἐπιρροῇ αὐτοῦ Τσακυρλή, τῇ πάλαι Εὐδωνί, καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Μεσσηγίδος, ἐν ᾗ ἐρείπει τῶν ἀρχαίων Τράλ-λειων ἔχει δὲ 46 000 κατοίκων, ὧν τὰ 2/3 μωαμεθανοὶ καὶ συγκατοικεῖ μετὰ τῆς Σμύρ-νης διὰ σιδηροδρόμου 130 χλμ. μακροῦ. Αἱ ἀρχαεὶς αὐτοῦ ἀγοραὶ καὶ αἱ πυκναὶ οἰκίαι εἶναι διὰ τοὺς σεισμοὺς ἑλίκαι, οἷο καὶ ὑποκείμεναι εἰς πυρκαϊάς, αἵτινες πολλὰκις ἀπετέφρωσαν αὐτό καὶ ἐν μὲν τῇ ἄστει. ἐνθα καὶ τὰ δικα-στήρια εἰρηνοδικεῖον καὶ πρωτοδικεῖον καὶ οὐκ εὐάριθμα μωαμεθανικὰ ἱερά, ὧν οὐδὲν λόγου

ζῖον, ὑπάρχουσι βαμβακουργεῖα πολλὰ· ἐν δὲ τῇ πρὸς ἀνατολὰς συνοικία πολλὰ βυρσοδεψεία, ἀπὸ παραγωγῆς ἐξαιρέτα κιτρινα μακροκίνη, ἀλλὰ καθιστῶσι τὸ κλίμα νασπρόν· ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ αὐτοῦ, τῇ τερπνῇ καὶ σπαργώσῃ, ἐστὶ καὶ αἱ ἀρχαῖαι Τράλλεις ἐκκλῶντες καὶ Ἀνθεῖα, θάλλει εὐφροδωτάτῃ ἡ σικὴ καὶ ἡ ἄμπελος. Ὅθεν ἐν τῇ Ἀ. διανεργεῖται ἀξιόλογον ἐμπόριον τῶν εἰρημένων προϊόντων τῆς φύσεως καὶ τῆς βιομηχανίας, εἰς ὃ προσθετεῖον καὶ τὸ τῶν μεταξωτῶν, τῶν κερμαζόμενων αὐτοῦ ἐκ τῶν μεσογείων τῆς μ. Ἀσίας· ἀλλὰ τὸ περισπούδαστον ὄνιον τούτου τοῦ ἐμπορίου εἶναι τὰ ἐξαιρέτα σῦκα, καὶ τούτου γίνεται κύριος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἐν Ἀ. ἐβρεῶν παρὰ, ἀγοράζων τὸν καρπὸν παντός τοῦ βιλαετίου καὶ πᾶσι διὰ λ/μὸν τοῦ εἰς Σμύρνην. Ἐν Ἀ. ἐβρεῖται καὶ ἐπίσκοπος τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ποιμαίνων τοὺς ὀρθόδοξους, ὧν οἱ πλεῖστοι, περὶ τοὺς 12 000, Ἑλλήνες· οἱ τελευταῖοι δὲ οὗτοι συντηροῦσιν ἐν αὐτῇ νηπιαγωγεῖον, πρῶτον γυμνασίον, δημοτικὸν καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον ἀρρέων μετὰ καὶ δύο γυμνασιακῶν τάξεων. Αἱ ἀρχαῖαι Τράλλεις κείμεναι ὡς αὐτῶς ἐπὶ τῇ Εὐδωνί, ἀλλὰ μικρὸν περαιτέρω τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀ., ἤματι ἐπίσης διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ ἐπάσχον ὁμοίως ὑπὸ σεισμῶν παρακολοθησάσαι δὲ τὰς περιπετειὰς τῶν ἑλλ. πόλεων τῆς μ. Ἀσίας ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ὅτε καὶ ἐν τινὶ τῆς Νίκης καὶ ἔστησαν εἰκόνα τοῦ Ἰουλείου Καίσαρος, οὗ διατρίβοντος ἐν Ἀσίᾳ συνῆδη ἐν αὐταῖς θαῦμα, ὅπερ ζῆται ἐν Οὐατ. b. c. 3, 105, καὶ ἐκ τῆς Ῥωμαιοκρατίας περὶ ἡλθον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν· ἀφ' οὗ δὲ οἱ πελτεζουκίδαι ἐκυρίευσαν τὴν Καππαδοκίαν (1071) καὶ τὰς πρὸς Δ αὐτῆς πόλεις, ὁ ἐμίρης Αἰδίν εἰλεν ἐξ ἐφθόρου τὰς Τράλλεις καὶ ἐλαβεν αὐτὰς μετὰ τῆς περιχώρου παρὰ τοῦ σουλτάνου τοῦ Ἰκονίου τιμάρειον· ἐκτετο δὲ καὶ αὐταὶ ἀνοικοδομηθεῖσαι ἐν παρκειμένῳ χωρίῳ προσέλαβον τὸ τοῦ ἄρχοντος ὄνομα καὶ διὰ τὸ εὐθετον ἄμα αὐτῶν ἐκαλοῦντο Ἀ ἱ δ ἰ ν Γ κ ι ο υ ζ ἐ λ - χ ι σ σ ἄ ρ. Οἱ μετὰ ταῦτα ἐμίρει ἐπάλαυνον διηγετικῶς πρὸς τὴν ἐξουσίαν τῶν σουλτάνων, μάλιστα δὲ ἐπὶ αἰῶνας ἰσχυρὸς οἶκος τοῦ Καρὰ Ὁσμάνογλου, οἵτινες ἐγένοντο κύριοι πάσης τῆς κοιλάδος τοῦ Μαιάνδρου, μέχρις οὗ τῇ 1832 κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Μαχμούτ. Ἐκτετο τὸ πολυπαθὲς Ἀ. ἀπῆλθε διαρκῶς ἡτυχίας.

Ἀ ἱ δ ἰ ν ι ο ν, ἑλληνικὸν χωρίον 1) τοῦ δήμου Ἀλμυροῦ τῆς ἐπαρχ. Ἀλμυροῦ τοῦ νομοῦ Λαρίσης, κείμενον 1 ὥραν 15 λ. ΠΑ πέραν τῆς κωμοπ. Ἀλμυροῦ ἐν τῇ εὐφώρῳ πεδιάδι αὐτῆς καὶ πλησίον τῆς παραλίας τοῦ Παγασητικῆς, ἔχον δὲ 151 (1881) κατοίκους. Κτῆμα δὲ τὸ χωρίον τοῦτο τῆς οἰκογενείας Κασσαδέτη ἐδωρήθη παρ' αὐτῆς τῇ 1887 εἰς

τὸ δημόσιον, ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς σύστασιν Γεωργικῆς σχολῆς, ἥτις καὶ παραρτήμα ἰδρύθη 2) τοῦ δήμου Δωριδος τῆς ἐπ. Ἀργολίδος τοῦ Ν. Λαρίσης, κείμενον μὲν παρὰ τὸ Ῥεταίνι ἐν τῇ μέσῃ λεπτοκαρυῶν καὶ πλατάνων, ἔχον δὲ 90 κατοίκους· 3) τοῦ δήμου Κολλωνίδων τῆς ἐπ. Πυλίας τοῦ Ν. Μεσσηνίας, ἔχον 25 κατοίκους· 4) κώμη τοῦ δήμου Εὐβας τῆς ἐπ. Μεσσηνίας τοῦ Ν. Μεσσηνίας, ἀπέχουσα 1/2 ὥραν τῆς Ἀνδρούσης καὶ ἔχουσα 421 (1879) κατοίκους. [Ν.Σ.]

Ἀϊδοντζίκ, κώμη τῆς Μυσίας ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, ὑπαγομένη εἰς τὸν νομὸν Προύσης καὶ ἀπέχουσα 8 ὥρας ἀπὸ Μυχαλῆται. Καίται ἐπὶ λόφου καὶ περιλαμβάνει 500 περίπου οἰκίας ἀπάσας σχεδὸν τουρκικὰς. Τὰ τεμένη καὶ δημόσια λουτρά αὐτῆς εἰνε ἐκτισμένα διὰ λίθων εἰλημένων ἐκ τῶν πλησίον κειμένων ἐρείπων τῆς Κυζίκου.

Αἰδοῖα (Ἀ ν α τ.) Βλ. Γεννητικὰ μόρια.

Αἰδοῖται ἡ (Χ ε ι ρ.) — φλεγμονὴ ἐνδὲς ἢ πλείονων συστατικῶν τῶν αἰδοίων. Τὸν ἄλλοτε λίαν ἐν χρήσει τοῦτον ὄρον δὲν μεταχειρίζομεθα σήμερον, καθ' ὃ ἀρίστον καὶ λίαν γενικόν, ἀντικαταστήσαντες διὰ πολλῶν ἄλλων, ἀκριβῶς τὸ πάσχειν ὄργανον ὀρίζοντων. [Κ.Α.]

Ἀϊδος ἡ Ἀετός, κώμη τῆς Ἀνατολ. Ρωμυλίας 190 χιλίεσσι πρὸς Α τῆς Ἀδριανουπόλεως κειμένη ἐπὶ τῶν ὑπορείων τοῦ Αἰμου.

Ἀϊδος κυνή. Παλαιότατον σύμβολον τοῦ θεοῦ Ἀδου, περιεφραλαία καθιστάσα αὐτὸν ἀεράτον. Ταύτην κατὰ τινα μεταγενέστερον παρ' Ἀπολλοδώρῳ μῦθον ἔδοσαν ὅπλον τῇ Ἀθῇ οἱ Κύκλωπες ἐν τῇ πρὸς τοὺς Τίτηνας ἀγῶνι· ἔφερον δ' αὐτὴν ἐνίοτε, ὅπως κατὰ τὴν ἀνάγκην καὶ ἄλλοι θεοί, ὡς ἡ Ἀθῆνα κατὰ τὴν Ἰλιάδα, ὁ Ἑρμῆς ἐν τῇ Τιτανομαχίᾳ, καὶ ὁ Περσεὺς καθ' Ἡσίοδον. Ἦν δὲ προδήλως μυθικὴ εἰκὼν τῶν νεφῶν «Ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς νέφος τι πυκνότερον, ἢ τοῦ Ἀδου κυνῆ, δι' οὗ καὶ θεοὶ ἀφανεῖς ἀλλήλοισι γίνονται, ὡς εἶναι ταῦτόν κυνῆν Ἀδου δοῦναι καὶ ὑπὸ παχυτάτῳ νέφει γενέσθαι» λέγει Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης. Ὅμοιοι μυθολογικαὶ παραστάσεις περισσώθησαν πολλὰ παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς λαῷ· ἐν τινὶ παρὰ μύθῳ ἀναφέρεται «καθόυσι ἐξωθ' ἑοῦ τοῦ τὸν μεταμόρφωνε ἑ ἀέρα». (Ρίν Νεολλ., παρ. σ. 78) οἱ Καλλικάνταροι κατὰ τὰς δημώδεις παραδόσεις φοροῦσι σκούφιαν καθιστάσαν αὐτοὺς ἀεράτους, ὡς οἱ Νάννοι τῶν Σκανδιναυικῶν καὶ Γερμανικῶν μύθων τὴν Nebel ἢ Tarnkappe, (Βλ. καὶ λ. Ἀδης, Γύγος θαυτύλιος). — Μετέπειτα δὲ ἡ λ. Ἀ. κυνή καὶ εἰς παροιμίαν, λεγομένην ἐπὶ τῶν ἀφανῶν καὶ ἀπικρυφα ποιούντων. (Πρβλ. καὶ Κ. Ε.

Hermann, Die Hadeskappe, Götting. 1853). [Π.]

Ἀϊδοῦκοι. Βλ. Χαϊδοῦκοι.

Ἀϊδοῦ-Νανάσζ (Hajdu-Nánás). Πόλις τῆς οὐγγρικῆς κομητείας τοῦ Ἀϊδοῦ, ἔχουσα κτηνοτροφίαν, παραγωγὴν καπνῶν καὶ ὑδροαπόνιον, καρπῶν, ἐσπρίων κτλ. καὶ 13 957 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀϊδοῦ-Σοβοσλόζ (Hajdu-Szoboszló). Πόλις τῆς οὐγγρικῆς κομητείας Ἀϊδοῦ, πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Κόζέλου καὶ τὸν σιδηρ. ἔχουσα γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ 13 038 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀϊδοβολδ. (Eidsvold). Κώμη τῆς Νορβηγίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀκερσχούς παρὰ τὴν λίμνην Μίσσεν ἔχουσα ἑκτασιν 336 π.χμ. περίπου καὶ 7160 κατ. Κατὰ τὸν 18 αἰῶνα ὑπῆρξεν ἐκεῖ περίφημον μεταλλεῖον σιδήρου, οὗ τινος ὅμως ἡ παραγωγὴ κατὰ τὸν 19 αἰῶνα ἡλεκτιώθη, ἄχρις οὗ τῷ 1820 ἐντελὺς ἐξέλιπεν.

Ἀϊδωνεύς Ποιητικὸς τύπος τοῦ δυνάμετος τοῦ Ἄδου (βλ. λ.).

Αἰδώς. Μυθολογούμενη τρεφὸς τῆς Ἀθηνῆς καὶ, ὡς ἡ Δίκη, συνέδρος τοῦ Διὸς (Ζηνὶ σύνδικος θρόνων, κατὰ τὸν Σοφοκλέα). Ἡ προσωποποιεῖσα τῆς Αἰδοῦς εἴρεται τὸ πρῶτον παρ' Ἡσιόδω. Κατὰ Πανταίνην, ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε βωμὸς τῆς Αἰδοῦς, καὶ πλησίον τῆς Σπάρτης παλαιότατον ἄγαλμα αὐτῆς, ἀνάθημα Ἰκαρίου τοῦ πατρὸς τῆς Πηνελόπης. [Π.]

Αἰδώς ἐν ὀφθαλμοῖς. (Παραιμ.) ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐντρέπονται τοὺς παρόντας μᾶλλον ἢ τοὺς ἀπόντας, ἢ ὅτι αἰσχύνονται μᾶλλον τὰ ἐν φανερῇ γινόμενα. [Π.]

Ἀϊενσουνδ (Hälsensund-Hälfischbai καὶ ἀγγλ. Sharksbai), ἤτοι ὅρμος Καρχαρίου. Μήκους ὅρμος κατὰ τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς Αὐστραλίας, εἰς πλ. 25^ο—26^ο 40 Ν., ἐν ᾗ χερσόνησος τοῦ Περὸν διακεῖται εἰς δύο μικρότερας, τὸν λιμ. ἐνα τοῦ Χάμελιν πρὸς Α καὶ τὸν λιμ. τοῦ Φραισσιν ἐπρὸς Δ. [Π. Π.]

Ἀϊερλανδ (Eierland). Ὄψω καλεῖται τὸ βόρειον μέρος τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Β. Ὀλλανδίας ἀνηκούσης νήσου Τέξελ. Τὸ μέρος τοῦτο ἄχρι τοῦ 1629 ἦτο ἰδιαιτέρως νήσος, ἔκτετε ὅμως ἡνώθη μετὰ τῆς Τέξελ διὰ προγώματος. [Π. Π.]

Ἀϊζακ (Eisak). Ποταμὸς τοῦ Μ. Τυρέλου πηγάζων ἀπὸ τῆς 1362 μ. ὕψος ἔχουσης διόδου τοῦ Ιβρένερ καὶ ἐκβάλλων μετὰ ροῦν 90 περίπου χμ. κατὰ τὸν Βότξεν εἰς τὸν Ἀϊγγρ. ὅστις ἀπὸ τῆς συμβολῆς ταύτης καθίσταται πλωτός. [Π. Π.]

Ἀϊζεχούτ (Eisenhut=Σιδηροῦς πῖλος). Ἡ ὑψηλοτάτη κορυφὴ τῶν Νοτ. Στεινῶν Ἀλπεων ἐν τῇ συστάδι τοῦ Στάγγ

καὶ παρὰ τὰ σύνορα τῆς Στενρίας καὶ Καρινθίας. Ἑχει ὕψος 2410 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν.

Ἀϊζεναχ. (Eisenach. — Κατὰ τὸν μεσαιῶνα Isenachm). Πρωτεύουσα τῆς πάλαι τῆς ὁμων. ἡγεμονίας, νῦν δὲ πρωτ. τοῦ ὁμων. νομοῦ τοῦ μεγ. δουκάτου Σάξεν — Βέιμαρ — Αἰζεναχ. Κεῖται ἐν βιομηχανικῇ θέσει πρὸς τὸ ΒΔ τοῦ Θουριγγικοῦ Δουμοῦ παρὰ τὴν συμβολὴν τῶν Νέσσε καὶ Χέρζελ, καὶ τὸν πρωτοκινδὸν σιδηρόδρο. Ἑχει πολλὰς δημοτικὰς πλατείας, γυμνάσιον, διδασκαλεῖον, μετὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, ἐν οἷς περιφημὸν βραβεῖον, καὶ 19 736 κατ. (1885). Ὁ νομὸς Ἀϊζεναχ ἔχει ἑκτασιν 1205 π.χμ. καὶ 90 852 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀϊζενδεργ (Eisenberg. — 1) Πόλις τοῦ δουκάτου τοῦ Σάξεν — Ἀλτεμβουργ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλτεμβουργ, ἔχουσα 6901 κατ. (1885). — 2) Χωρ. τῆς Βαυαρίας ἐν τῇ παραρρητῷ Παλατινᾷ πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Αἰς ἔχον 1393 κατ. (1880). — 3) Χωρ. τῆς Σαξονίας ἐν τῇ διοικήσει τῆς Δρέσδης, ἔχον 1100 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀϊζενδουργ. (Οὐγγρ. Bús). Κομητεία τῆς Οὐγγαρίας, ἔχουσα χώραν εὐφορτωτήν, ἀνεπτυγμένην χοιροτροφίαν, ἑκτασιν 5035 σγεδὸν π.χμ. 360 590 κατ. (1880), Μαγυάρους, Γερμανούς, Κροάτας, Σέρβους κ. ἄλλ. καὶ πρωτ. τὴν Σταίναμαργγερ (Μαγυάρ. Σζομεβάθ=λυ). — Ὀνομασθῇ οὕτως ἐκ τῆς κώμης Ἀϊζενδουργ (οὐγγρ. Βαστάρ), διαστήσει φουρτίου ἐπὶ Ματθίῳ Κορβίνου, ἀλλὰ νῦν μόλις 2500 κατ. ἔχουσης. — Παρὰ τὴν πρωτ. κείνεται τὰ λείψανα τῆς ρωμαϊκῆς πόλεως Σταβαρίας. [Π. Π.]

Ἀϊζενδρόδ (Eisenbrod.—Βοημ. Zelemy—Brod). Πόλις τῆς Βοημίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σέμιλ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἰζερ, ἔχουσα 3698 κατ. (1880). Ἐν τοῖς περίεσι εἶνε μετὰ ἀλωττήριον.

Ἀϊζενερτς (Eisenerz). Κώμη τῆς ἁνθ. Στενρίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λέοβεν ἐν τινὶ κοιλάδι καὶ παρὰ τὸν σιδηρόδρο. ἔχουσα 1950 κατ. (1880). — Ὁ δὲ ἡμ. ο.ς Α. 4148 κατ.

Ἀϊζενμαρκετ. (Οὐγγρ. Βαξθά—Οὐνυαδ.). Πόλις τῆς οὐγγρ. Τρανσυλβανίας ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Οὐνιάδου, ἔχουσα 2303 κατ. (1880).

Ἀϊζενστατ. = Σιδηρὰ πόλις (οὐγγρ. Kis—Martos). Τὸ πάλαι ἐλευθέραιον πόλις Ἀνίκαι νῦν εἰς τὴν οὐγγρικὴν κομητείαν τοῦ Οἰδεμβούργου. Κεῖται ἐν θελατικῇ καὶ σιτοφόρῳ θέσει παρὰ τὸν σιδηρόδρο. τοῦ Οἰδεμβούργου. Ἑχει 2845 κατ. (1880).

Αἰήτης. Υἱὸς τοῦ Ἠλίου καὶ τῆς Ὠκενίδος Πέρσης ἢ Περσίδος, ἢ κατ' ἄλλους τῆς Ἀντιόπης, ἀδελφὸς τῆς Κίρκης καὶ τῆς στυγίου τοῦ Μίνως Πασίφης, πατὴρ τῆς Μηδεί-

αἰ, τῆς Χαλκιδίτης καὶ τοῦ Ἀθύρτου. Ὁ ὅ-
μῃρος λέγει αὐτὸν ὁλοφύροντα, ὡς ὥστε δὲ καὶ
κακώτερος παρίσταται καὶ ἐν εὐκλειῇ τινι
παράλλαγι τῶν περὶ αὐτοῦ μύθων (πρὸς Δι-
οδώρου τῷ Σικελ. Δ', 45). Τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἴ-
ναι γνωστότατον ἐκ τῶν περὶ τοῦ πλοῦ τῶν
Ἀργοναυτῶν μύθων (βλ. Ἀργοναυτῆς, Ἰάπων,
Μήδεια, Φρίξος). Κατ' ἄλλους μύθους ἦν Κο-
ρινθίος τῆς γένει καὶ μητέρα εἶχε τὴν Ἑσπραν,
ἐλαβε δὲ παρὰ τοῦ Ἥλιου πρῶτον τὴν ἐν Κο-
ρινθῷ ἀρχὴν καὶ ἐκείθεν μετέβη εἰς Κολ-
χίδα. [II.]

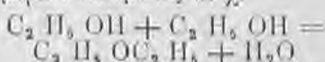
Αἰθαία (Ὁρθότερον Αἰθαία). Χωρίον τοῦ
δήμου Θουρίας τῆς Μεσσηνίας, ἔχον 540 κατ.
τῷ 1879. Ἐκαλεῖτο πρότερον Δελφίμει, με-
τωνομάσθη δὲ πρὸ τινῶν ἐτών, ἀποδοθέντος αὐ-
τῷ ἐπισήμως τοῦ ὀνόματος ἀρχαίας πόλεως,
ἥς ἄγνωστος ἡ θέσις. [II.]

Αἰθαλή (Χημ. Τεχν.) καλεῖται λίαν λε-
πτὸς διαμεμερισμένος Ἀνθράξ ἀποχωρίζε-
ντος ἐκ τῆς φλογὸς καιομένων ὀργανικῶν οὐ-
σιων ὅταν καίωνται οὐσίαι πλούσιαι Ἀνθράκος,
οἷον ρητίνη, λίπη, τερεβινθέλαιον κτλ. παρὰ-
γεται: αἰθαλή συντεταγμένη κατὰ τὸ μέγιστον
μέρος ἐξ Ἀνθράκος· αὕτη ἔνε λίαν μελανή
καὶ χρησιμοποιοῦται ὡς ἐκ τοῦ ἀκαταστρέπτου
τοῦ χρώματος αὐτῆς ἐν τῇ χρωματοποιῇ τῇ αἰ-
θαλῇ αὕτη ἐνέχει καὶ παραμίγματα τινα, ἀπὸ
τῶν ὁποίων καθαρίζεται διαπυρομένη ἐντός
χυτοσιδερῶν κυλινδρῶν ἢ καθαρωτάτῃ αἰθαλῇ
ἢ ἀπὸ τῶν λύχνων, ἥτις πρὸς τοὺς ἄλλους
χρησιμεύει καὶ εἰς παρασκευὴν τῆς μελανῆς ὑ-
δατοαφῆς ἢ αἰθαλῆς παρασκευάζεται ἀθρόως
ὅπου ὑπάρχουσι πολλὰ κινεφάρη, καὶ χρησιμο-
ποιεῖται εἰς παρασκευὴν τῆς τυπογραφικῆς με-
λάνης, εἰς τὴν βαφικὴν κτλ. [O.A.P.]

Αἰθαάνιον (Χημ.) ὀργανικὴ ῥίζα. Ὑ-
δραργον]άνθραξ, ἔχουσα τὸν τύπον $C_2 H_6$.
[O.A.P.]

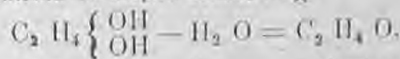
Αἰθέρα νήνεμον ἐρέσσεις. Παρομ.
ἐπὶ τῶν ματαιοπονοῦντων.

Αἰθέρες (Χημ.) καλοῦνται μεγάλη τά-
ξις ὀργανικῶν ἐνώσεων διακρινόμενων εἰς ἁ-
πλουτέστερους καὶ συνθετωτέστερους, οὓς πρὸς διά-
κρισιν καὶ ἐστέρας ὀνομάζουσιν οἱ ἅπλοι αἰ-
θέρες ἢ οἱ ἀνυδρίται τῶν πνευμάτων, οἱ
δὲ ἐστέρες τὰ σώματα, ἅτινα παράγονται τῇ
ἀντικαταστάσει τοῦ εἰς τὰ ὑδροξυλίου τῶν ὑ-
δατῶν ὑδρογόνου ὑπὸ πνευματορριζῶν ἐκ τῶν
μονατομικῶν πνευμάτων σχηματίζονται οἱ ἁ-
πλοὶ αἰθέρες τῇ ἀφαιρέσει ἐνὸς μορίου ὕδατος
ἐκ δύο μορίων πνεύματος π. χ.

πάντα τὰ μονατομικά πνεύματα σχηματίζουσι
τοὺς σχετικούς αἰθέρας, ὧν ὁ πρῶτος μεθυ-
λαιθέρ, $C_2 H_6 O$. ἢν ἀέριον, ὁ δευτέρος αι-
θυλαιθέρ, $C_4 H_{10} O$, ζεῖ εἰς 35° κτλ. καὶ ἐν

τῇ ἀρωματικῇ σειρᾷ σχηματίζονται ἀνάλογοι
αἰθέρες π. χ. $C_6 H_5 OC_6 H_5$. Ἐκτός του-
των ὑπάρχουσι καὶ μικτοὶ αἰθέρες, οἷον ὁ με-
θυλ-αιθυλ-αιθέρ, $CH_3 OC_2 H_5$ καὶ ὁ αιθυλ-
αιθυλ-αιθέρ, $C_2 H_5 OC_2 H_5$. — Τὰ διατο-
μικά πνεύματα σχηματίζουσιν αἰθέρας ἀπο-
βάλλοντα ἐν ἔκτομον ὕδατος π. χ.

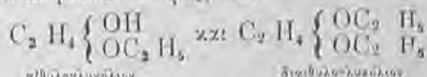

αἰθυλοπνεῦμα
ἢ
γλυκερίον

ὕδωρ

αἰθυλοαιθέρ
ἢ
γλυκελαιθέρ

τῇ ἀντικαταστάσει τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν δύο ἀτό-
μων τοῦ ὑδρογόνου ἐν τοῖς ὑδροξυλίοις παρὰ-
γονται μικτοὶ αἰθέρες, οἷον

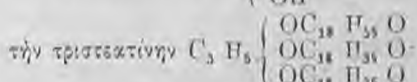
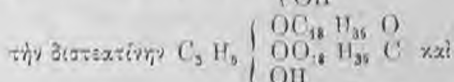
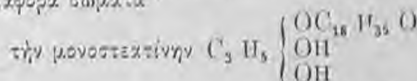
αἰθυλοπνεῦμα

διαιθυλοπνεῦμα

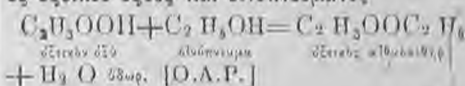
ἀνάλογα συμβαίνουν εἰς τὸ τριατομικόν

πνεῦμα, τὴν γλυκερίνην, $C_3 H_8 \begin{cases} OH \\ OH \\ OH \end{cases}$, ἥτις τῇ

ἀντικαταστάσει τοῦ ὑδρογόνου τῶν ὑδροξυλίων
της π. χ. ὑπὸ ἐξυρριζικῶν, σχηματίζει τρία
διάφορα σώματα

ὡς παράδειγμα ἀπλουστεροῦ μικτοῦ αἰθέρος
ἀναφέρομεν τὸν ὀξείκιν αἰθέρα παραγόμενον
ἐξ ὀξείκου ὀξέος καὶ οἶνοπνεύματος

ὀξείκιν οἶον

αἰθέρπνευμα

ὀξείκιν αιθυλαιθέρ

+ $H_2 O$ ὕδωρ. [O.A.P.]

Αἰθέρια ἔλαια (essences) καλοῦν-
ται τὰ ὀσμυρὰ συστατικά τῶν φυτῶν. Ταῦτα
μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τῶν ἢνε συνήθως βρε-
στὰ καὶ λίαν εὐκίνητα, τινὰ ὅμως ἢνε στε-
ρεὰ καὶ καλοῦνται καμφοραί· ἕτερα ψυχόμενα
ἀποχωρίζουσι στερεὰν μέρος, κρυσταλλικὴν πολ-
λὰκις (στεατοπτίνη), ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον μένει
βρευστὸν (ἐλαιοπτίνη). ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς φυ-
τοῖς μεμονωμένα ἢ μεμιγμένα ῥητίνοις (βάλ-
σαμον)· πολλὰ φυτὰ ἐγκλείουσιν ταῦτα ἐν τοῖς
ἔνθεσιν, ἕτερα ἐν τοῖς καρποῖς, φύλλοις, ξύλῳ,
σπέρμῳ, ῥίζαις, κατὰ ποτὰ λίαν ποικίλα· τινὰ
τῶν φυτῶν ἐνέχουσι χημικὰς ἐνώσεις μετα-
βαλλομένας δι' ἀποσυνθέσεως εἰς αἰθέρια ἔλαια,
οἷον τὸ πικραμυγδαλέλαιον, σινάπελαιον κτλ.
χημικῶς ἢνε λίαν διάφορα· πολλὰ ἔχουσιν ὁ-
μοίαν σύστασιν (τερπίνη $C_{10} H_{16}$), ἀλλὰ δια-
φορώτατος ἰδιότητας· ἕτερα ἢνε μίγματα πνευ-
μάτων ἀλδευδίων, αἰθέρων, ὀξείνου καὶ ἄλλα

ἐνεχουσιν ἐνθεῖους καὶ ἐναζώτους ἐνώσεις· ἡ ἐξαγωγή αὐτῶν γίνεται ἐκ προσφάτων ἢ ξηρῶν φυτῶν ἐν σμικροῖς ἢ καὶ ἐν μεγάλαις ἐργαστασίαις· ἡ ἐργασία διακρίνεται εἰς ἐκθλίψιν, ἀποστάνου μεθ' ὕδατος τῶν προσφάτων ἀνθέων κ.τ.λ. ἀποστάξιν ξηρῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ μεθ' ὕδατος· ἀντὶ προσθήκης ὕδατος διαχωρίζονται πολλακίς θερμαὶ ἀτμοὶ ἐγκύλισιν τῶν ξηρῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ διὰ αἰθέρος πετρελαιοῦ αἰθέρος, διθειανθρακός καὶ ἀποστάξεως προσεκτικῆς τοῦ διαλυτικοῦ μέσου, ὅτε καταλείπεται τὸ αἰθέριον ἑλαίον ἀκάθαρτον, καθαρὸν δὲ ἀποστάξεως μεθ' ὕδατος· φυτικά τινα ἀρώματα ἔινε τῶσιν πηκτικά, ὥστε δύνανται μόνον νὰ κρατηθῶσι δι' ἄλλων σωμάτων, ὅσον λιπῶς ζυμωμένων μετὰ τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ· τὸ λιπὸς τοῦτο χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν πομάδων ἢ εἰς ἀποχώρισιν τοῦ ἀρώματος δι' οἴονοπνεύματος. Τὰ αἰθέρια ἑλαία χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς μυροποιοὺς πρὸς κατασκευὴν σαπυνῶν, ἐλαίων, πομάδων, πνευμάτων, ὑδάτων, προσέτι εἰς τὴν ποτιστικὴν τῶν διακοροτάτων ποτῶν· προσέτι δὲ εἰς τὴν φαρμακευτικὴν· ἕνεκα τοῦ ἀέρος τῆς τιμῆς αὐτῶν ὑπόκειται εἰς ποικίλης νοθεύσεις ἢ παραμίξεις μετὰ λιπαρῶν ἑλαίων οἰονοπνεύματος, γλοριεφόριου, τερθενθελαίου, κινρελαίου, εὐκαλυπτελαίου κ.τ.λ. [Α. Ο. Ρ.]

Αἰθερισμός βλ. Αἰθήρ αἰθουλός.

Αἰθερομανία βλ. Αἰθήρ αἰθουλός.

Αἰθερόλυτον (Φαρμακ.) βλ. Βάμμα.

Αἰθήρ (Μυθολ.) Προσωποποιᾶ τοῦ ὑπεράνω τοῦ αέρος χώρου, τῆς πηγῆς τοῦ φωτός καὶ ἔδρας τῶν θεῶν. Κατὰ τὴν Θεογονίαν τοῦ Πισίδου υἱὸς τοῦ Ἑρέβους καὶ τῆς Νυκτός, ἀδελφὸς τῆς Ἡμέρας· κατὰ δὲ τὴν παρ' Ὑγίνῳ κοσμογονίαν, υἱὸς τοῦ Χάους καὶ τῆς Ὀρρῆς (Caligo), ἀδελφὸς τῆς Νυκτός, τοῦ Ἑρέβους καὶ τῆς Ἡμέρας. Κατ' ἄλλους πατέρων τοῦ Ἑρώτος ἢ τοῦ Παντός. Οἱ Ῥωμαῖοι ποιεῖται ἐταύτιζον πολλακίς τὸν Αἰ. καὶ τὸν Δία, ἢ ἔλαγον τοῦτον κύριον τοῦ Αἰθέρος. Ἡ περὶ Αἰθέρος δόξα, ὡς χώρου ὑπεράνω τοῦ αέρος κειμένου καὶ ἅμα οὐσίας πληροῦσης τὸν χώρον τοῦτον, ἐκ παλαιστάτων χρόνων γνωστὴ τοῖς Ἑλλησιν ἦτο κοινὴ καὶ ἄλλοις λαοῖς. Ἡ Βεδικὴ θεολογία ὑπέθετεν ἐπίσης τριχῇ μεμερισμένον τὸν κόσμον, εἰς γῆν, αέρα καὶ αἶθερα, ἀλλ' οἱ Ἰνδοὶ ἐδίδεσκον ὅτι οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡκουσιν ἐν τῷ αἰθέρι ὡς οἱ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐν τῷ αέρι, ἐπεμελούμενοι· ὅπως κατέρχωνται ἀκαλύπτως καὶ θαψύλως εἰς τὴν γῆν ἐκ τοῦ ὑπεράνω αὐτοῦ αἰθέρος τὸ φῶς καὶ τὰ οὐράνια ὕδατα. Κατὰ δὲ τὴν αἰγυπτιακὴν θεολογίαν, ὁ αἰθήρ μὴ διακρινόμενος τοῦ αέρος ἦν ἐν τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἐξ ὧν ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος (βλ. λ. Αἴγυπτος· Θρησκεία). [Π.]

— (Φυσ.) Ὑλὴ λεπταεπιλεπτος, μὴ σταθμητή, ἐλαστικωτάτη, πληροῦσα τὸ σύμ-

παν καὶ τὰ μεταξὺ τῶν σωμάτων κενὰ στήματα. Ὁ αἰ. θεωρεῖται ὡς ὄχημα τοῦ πᾶς καὶ τῆς ἀκτινοδύλου θερμότητος. [Τ.]

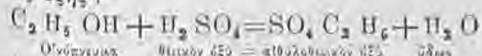
— (Φυσ.—Ἀστρον.) Ὁ Ἄρτελης διαμορφώσας πλήρως ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ τὰ περὶ τοῦ φυσικοῦ κόσμου ὡς ἰσταμένου ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων ὕδατος, αέρος καὶ πυρός, ἐδέχθη τὴν ὡς πληροῦσα τὴν ὑπὲρ τὸν αέρα χώραν ὡς τὴν οὐρανόν, ἐξ ἧς συνίστανται τὰ ἄστρα καὶ τὰ κινούμενα, ἔθεν καὶ τὴν ἀρχαίαν τῆς λέξεως κατ' Ἀριστοτέλην ἐκ τῆς οὐρανόσφαιρας (σημειωτέον ὅτι παρὰ τοῖς ποιηταῖς εἶναι καὶ γένους Οὐρανοῦ ἢ Δι.). Ἡ παρὰ τῆς ὑπάρξεως τοῦ αἰθέρος ἐγκατελείφθη τὸν παρελθόντα αἰῶνα μετὰ τὴν παρακλῆσιν τοῦ παγκοσμίου βαρύτητος καὶ τῆς ὁμογενείας τοῦ φωτός καὶ τῆς θερμότητος διότι δι' αὐτὰς δὲν εἶναι ἀπόλυτος ἀναγκὴ παραδοχῆς μέσου τινὸς πρὸς μεταβίβασιν ἐνεργειῶν αὐτῶν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ αἰθήρ, ὁ ἀντικαλύψας τὸν νόμον τῆς παγκόσμιας βαρύτητος, ἀπέκρουε τὴν δοξασίαν τῆς ἀνεργείας τῆς βαρύτητος· ἄνευ μέσου τινὸς ἐξήταξεν ὅμως τὸ μέσον καὶ τὸν τρόπον μεταβίβασεως, διότι τοῦτο θὰ ἦτο ἀπλήρησις. Ἡ παραδοχὴ τοῦ Αἰ. ὡς οὐσίας πληροῦσης τὸν σύμπαντα χώρον κατέστη ἀναγκαῖος πρὸς ἐξηγήσιν ἰδίως ὀπτικῶν φαινομένων, τὰ ἐποικία ἄλλως θὰ ἔμενον ἀγνοήματα. Ὁ Αἰ. λοιπὸν ὑποτίθεται νῦν ὡς σκόπεμος πανταχοῦ καὶ πληρῶν τὸ ἐν ἑαυτῷ τὸ μεταξὺ τῶν πᾶρων τῶν σωμάτων ἐκ τῆς ἐν τῇ φύσει ἀνυπαρχούσης ἐνεργείας τοῦ ὕδατος μωρίου τῶν σωμάτων προξενούσι κομάνσεις τοῦ αἰθέρος, αἵτινες ξανοῦσι τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα.

Πρὸς ἐξηγήσιν τῆς καταπληκτικῆς τοῦ αἰθέρος διὰ τὴν μετὰ τὸν αἰῶνα κομάνσεων τῶν, δέον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ αἰθήρ εἶναι στικτωδὴς. Ἐπειδὴ δὲ Αἰ. πληροῖ σύμ-παντα τὸν χώρον, οἱ πλανῆται κινεῦνται ἐν αὐτῷ καὶ ὅμως οὐδεμίαν αὐτὸς ἐξασκεῖ ἐπ' αὐτοὺς ἀντίστασιν εἰς τὴν κίνησιν αὐτῶν. Ἐπεὶ δὲ δέον νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ Αἰ. εἶναι ἀραιός· Καίτοι ὅμως ἡ ἐπίδρασις τοῦ Αἰ. ἐπὶ τὴν κίνησιν πλανητῶν εἶναι ἀνεπαίσθητος· ἴσως διὰ μαζίδας ἐτῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν αὐτὸς ἀντιστασὶν πᾶσι μηχανικῆς ἐπιδράσεως κατὰ τὰς ἐρεῖνας τοῦ Ἑνκίου τοιαύτην ἐξήγησιν ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν τοῦτο κομῆτου, στενεύων τὴν κίνησιν τοῦ πλανῆτου αὐτοῦ. Ἡ ἀντίστασις λαθὴ τοῦ Αἰ. ἐλαττώνει μόνον τὴν ὁρὰν κομῆτου κατὰ τὴν ἐκάστοτε διεύθυνσιν κινήσεως αὐτοῦ (κατὰ τὴν ἐφαπτομένην ὁρὰν καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐλξιν τοῦ ἡλίου) τεύθεν ὁ κομῆτης ἀναγκάζεται νὰ πληροῖ τὸν ἡλίου, καὶ ἡ τροχία αὐτοῦ στενωτέρα, ἐπομένως συμφώνως πρὸς

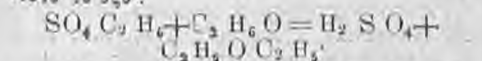
νόμον τοῦ Κεπλέρου (ἴδε τὴν λ.) βραχύτερος καὶ ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς αὐτοῦ. Ἐνεκα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ἀστένου περὶ τοῦ αὐτοῦ κομήτου ἐγεννήθησαν ἀμφιβολίαι τινὲς περὶ τῆς βραχυόνσεως ταύτης κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ περιόδους, αἱ τινὲς ὅμως αἰροῦνται, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἐσωτερικᾶς ἐνεργείας τῶν κομητῶν (βλ. λ.). Περί τοῦ δυνατοῦ ἀποτελέσματος τοῦ Α. ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν ἴδε Πλανήται, περὶ δὲ τῆς εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενης ἀπορροφῆσεως τοῦ φωτός ἴδε Ἀπορροφῆσις τοῦ φωτός. Τινὲς δεχόμενοι οὖν ὅτι ὁ Αἰ. εἶναι καὶ ἡ πρώτη καὶ μόνη ἀπλή οὐσία, ἐκ τῆς ὁποίας συνίστανται διὰ διαφόρου διατάξεως τὰ χημικὰ στοιχεῖα, ἡ τοιαύτη ὅμως παραδοχὴ ἔχει τοῦλάχιστον κατὰ τὸ παρὸν τὸ πολὺ τὴν χαρακτῆρα ἀπλῆς ὑποθέσεως ἀχρήστου πρὸς πᾶσαν ἐρευναν. Ἐξητήθη καὶ ὁ τρόπος τῆς μεταδιδόμενης τῆς ἑλξείσεως διὰ τοῦ Αἰ., ἀλλὰ αἱ ἀποπειραὶ δὲν ἤγαγον εἰς ἐπαρκῆς ἐξαγόμενον. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ τὰ ἡλεκτρικὰ καὶ μαγνητικὰ φαινόμενα διενεργοῦνται διὰ τοῦ Αἰ., ἐν τῇ θεωρίᾳ ὅμως αὐτῶν δὲν γίνονται χρῆσις αὐτοῦ. [Α. Κ.]

— (Χημ.) κ. αἰθέρας (Quintessence, Quintessencia). Τὸ λεπτότατον ἐκχύλισμα σώματος τινος τὸ ἐνέχον τὰ συστατικά αὐτοῦ ἐν πυκνότητι μορφῇ καὶ μεταφορικῶς τὸ κράτιστον ἢ βέλτιστον, ἢ οὐσία τοῦ πράγματος. [Ο. Α. Ρ.]

— (Χημ.) κοινὸς αἰθέρ, αἰθυλικὸς αἰθέρ, αἰθυλοξείδιον καὶ κατὰ χημικὴν ὀνομασίαν αἰθέρ ἢ θειονάρθρα C_2H_6O . παρασκευάσθη ἐν ἔτει 1540 ὑπὸ Βαλερίου Κόρδου κληθεὶς oleum vitrioli dulcis· παράγεται τῇ ἐπιδράσει πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος ἐπὶ οἰνοπνεύματος καὶ δι' ὧς ἔξῃ:

Οἰνοπνεῦμα θεικὸν ἔξω = αἰθυλοπνεῦμα καὶ ἔστι τὸ θεικὸν ὀξύ μετὰ τοῦ οἰνοπνεύματος σχηματίζει ὕδωρ καὶ αἰθυλοθεικὸν ὀξύ· τῇ δὲ ἐπιδράσει νέου μορίου ὕδατος ἐπὶ τοῦ τελευταίου τοῦτου σώματος ἀποχωρίζεται ἡ ὀξεία, O_2H_6 , καὶ ἐνοῦται μετὰ τοῦ αἰθυλίου C_2H_6 τοῦ οἰνοπνεύματος, ἐνῶν τὸ ὕδωρ ὡς κληθεὶς OH μετὰ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ θειικοῦ ὀξέος ἀναπαράγει αὐτὸ τοῦτο τὸ ὀξύ:

κατὰ ταῦτα εἶδε θεωρητικῶς διὰ ποσοῦ τινος θειικοῦ ὀξέος νὰ μεταβάλλωνται ἀπειρα ποσὰ οἰνοπνεύματος εἰς αἰθέρα, ἐν τῇ πράξει ὅμως δὲν ἔχει οὕτω πρὸς παρασκευὴν τοῦ αἰθέρος ἐν μεγάλῳ μεταχειρίζονται ἰδιαιτέρην τινὰ συσκευὴν. Ὁ αἰθέρ ἵνε ἄχρουν οὐδὲτερον βρυστόν, ἔχων ἰδιάζουσαν δροσιτικὴν ὁσμὴν καὶ ἐνεργὴν ναρκωτικὴν κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τῶν ἀτμῶν του, ἔχει εἰς 30° , ἐξατμίζεται ταχέως ἐν τῷ ἀέρι ἀνεῦ ὑπολείμματος, ἔχει εἰς 30° $0,728$ εἰς 15° Κελσίου, οἱ ἀτμοὶ αὐτοῦ ἵνε

λίαν εὐανάφλεκτοι, μεμιγμένοι μετ' αἵρος κροτούσιν ἱσχυρῶς· ὁ Αἰθ. διαλύεται εἰς 14 μέρη ὕδατος, προσλαμβάνει δὲ $1/36$ τοῦ βάρους τοῦ ὕδατος· μιγνύται κατὰ πᾶσαν σχεδὸν μετ' οἰνοπνεύματος, οἰνοπνεύματος, ὀξονίου, χλωριόφορμου· διαλύει πάντα τὰ λίπη, ἔλαια, ῥητίνας, αἰθέρια ἔλαια, πολλὰ ἀλκαλοειδῆ ἰώδην, βρώμιον, φωσφόρον, ἐν μέρει τὸ θειον καὶ τινὰ μεταλλικὰ αλατὰ, ἰδίως τὰ χλωρίδια, βρωμίδια, ἰωδίδια τοῦ ὕδαργύρου, χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου, ἀργιλίου καὶ πυριτίου· ὁ Αἰ. χρησιμεύει ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ἰδίως ὡς διαλυτικὸν τῶν ἀλκαλοειδῶν, τὸ δὲ κολλώδιον ἵνε διαλύσις βαμβάκοπυριτίδος ἐν αἰθέρι· ἐν τῇ φαρμακευτικῇ χρησιμοποιοῦται καὶ ὁ καθαρὸς αἰθέρ καθὼς καὶ μίγμα αὐτοῦ μετὰ τριῶν μερῶν οἰνοπνεύματος (spiritus Aethereus, Hofmanns Tropfen, Cholera-Tropfen, στάλας) προσετι ὁ θεικὸς καὶ νιτρικὸς αἰθέρ· εἰς δὲ τὴν πνευματοποιάν καὶ σακχαροπλαστικὴν λαμβάνουσιν εὐρίαν ἐφαρμογὴν οἱ διάφοροι αἰθέρες. [Ο. Α. Ρ.]

— (Φαρμακολ.) Οἱ Αἰ. ἀπορροφῶνται ἀπανταχόθεν, ὅπου ἂν προσέλθωσιν, ἂν κωλυθῇ ἡ ἐξάτμισις, καὶ ἔχουσιν ἐφ' ὧν ἐνεργεῖαν προσομοίαν τῇ τοῦ οἰνοπνεύματος. Ἀναμιζόμενοι ἐρεθίζουν τὴν κυκλοφορίαν καὶ διεγείρουσι τὰ νῆαρα, ὕστερον δὲ φέρουσιν μεθὴν καὶ νάρκην καὶ, κατὰ τὸ ἀναποθέν ποσόν, κατάλυσιν τῆς αἰσθητικότητος, προΐουσιν καὶ μέχρι τελείας δηλητηρίασεως. Παραγγέλλονται οἱ αἰθέρες ὡς διεγερτικά ἐπὶ ἐπικειμένης παραλυσίας τῶν πνευμάτων καὶ τῆς καρδίας ἐπὶ τοῦ σταδίου τοῦ ῥίγους κακοήθων ἢ ἐμπυρεμικῶν πυρετῶν· χορηγοῦνται ὡς ἀναλγητικά πρὸς λιποθυμίας ἐξ αἱμορραγίας σφοδρᾶς, ἢ μετὰ ψυχικᾶς διαταραχῆς, ἢ δι' ἑλξείας ὥσπερ, ἢ κατὰ τῆς χολέρας· ἐπισταλασσονται ὡς ψύχοντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ τῆς καρδιακῆς χώρας ἢ τοῦ στομάχου κ.λ., ὅτε ἐξατμίζονται ταχίστα παράγουσι τόσον ψύχος, ὅσον καὶ ὁ παχὺς εἰσπνέονται πρὸς νάρκωσιν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐγχειρίσεων ἢ ἐπισταλασσονται ἐξηχγώμενοι κατὰ τόπον πρὸς γένεσιν τοπικῆς ἀναισθησίας· παραγγέλλονται ἔσω ὡς ἀναισθησίας παραγωγικὸν πρὸς ὑπερμέτρους πόνους καὶ σπασμούς καὶ ποτε δίδονται ὡς διουρητικά. Ἡ τῶν αἰθέρων χρῆσις ἀντενδείκνυται ἐπὶ νόσων ἐλκυστικῶν κατὰ τὴν ἀκμὴν αὐτῶν, ἐπὶ ὑπεραιμίας τῶν πνευμάτων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐπὶ πυρετῶν ὀξείων. [Β. Π.]

Αἰθέρ ἀθυλικός (Φαρμακολ.) (Συνώνυμα: Ὀξείδιον αἰθυλίου, θεικὸς αἰθέρ, αἰθέρ, Aether, Aethylo—aether, Aether sulfuricus).—Παρασκευάζεται διὰ τῆς συμμίξεως ἱσχυροῦ οἰνοπνεύματος μετ' ἀκράτου θειικοῦ ὀξέος καὶ ἀποστάξεως τοῦ μίγματος ἐν ὠριμένη θερμοκρασίᾳ. Ὁ Αἰ. Αἰθυλ. καλούμενος καὶ

ἀπλῶς αἰτ�θῃ ἔν τε τῇ ἱατρικῇ καὶ παρὰ τῶ
καὶνῶ, ὑγρὰν χροὺν βρωδέστανται, ἔχει τὰς τῶν
αἰθέριων ἰδιότητας, εἶναι ὁδρατηκώτατος παν-
τῶν καὶ ἰσχύουσι περὶ τοῦτου μάλιστα πάντα
τὰ περὶ τῶν αἰθέριων ἐν γένει οὐθέντα.

Ἐν ἐργεῖα ἰαματικῇ. — Εἶναι ἐν εὐρυτάτῃ χρήσει ἐν τῇ θεραπευτικῇ καὶ ὡς φάρμακον οἰκιακόν. Παραγγέλλεται ἕως ὡς ἀναληπτικὸν καὶ διεγερτικὸν τῶν νεφρῶν καὶ τῆς κυκλοφορίας ἐν μικρᾷ ποσότητι· πρὸς λιποθυμίας, πρὸς ἀδυναμίας καταστάσεις ἐκ τύρων ἢ ἑξ ἄλλων μακρῶν καὶ ἐξαντλησῶν τῶν ὀργανισμῶν νόσων, πρὸς τὴν ἀσιατικὴν χολέραν κ.λ.π. χορηγεῖται πρὸς ἀπαμύμησιν πάθῃ τοῦ ὠτοακουστικοῦ καὶ ἄλλων ὀργάνων καὶ ἀρμυζει· πρὸς κεφαλαλγίας καὶ ὀδονταλγίας· κατὰ τῶν τελευταίων τούτων μάλιστα καὶ διὰ βάμδακος προσοδωθεὶς ἐν τοῖς κοινώμασι τῶν ὀδόντων μόνος ἢ μετὰ βάμματος ἴπκιου.

[illegible]

Καὶ σήμερον ἐτι γίνεται χρήσις αὐτοῦ ὡς
 ἀναισθητικοῦ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐγχειρίσεων,
 ὅταν πάσχη ἡ καρδιά, ἢ πρὸς γένεσιν τοπικῆς
 ἀναισθησίας διὰ τὴν ἐξαιρέσιν οδόντος ἢ ἄλλων
 μικρῶν ἀλλ' ἀλγεινῶν χειρουργιῶν.

Δὶ δὲ τὰ ἐξω κατὰ σταγόνας (10—30) πολλὰκις τῆς ἡμέρας ἐπὶ σαχάρου, ἢ ἐν σαχαρούχῳ ὕδατι ἢ ἐν ἐγγυμᾶτι αρωματικῇ καὶ ἐγγυμᾶτι ὑπὸ τὸ δέρμα διὰ τῆς συριγγῆς τοῦ ΠΡΑΝΑΖ, ὡς ἀναληπτικὸν ἐν ἐσχάτῃ τῇν θυνάμειον καταλύσει ἐκ τύφου, λιποθυμίας, ἢ ἐξ ἐκασθέτου ἄλλης ἀπορροῆς.

Ἐκ τῶν σπυαυράτων τοῦ αἰθέρος συνηθέ-
στατον καὶ ἐν οἰκιακῇ χρήτει ὡς πρόχειρον
φάρμακον εἶναι τὸ καλούμενον ἀνώδυνον
ἢ πνεῦμα αἰθέρωδες φαρμάκειον
(Spiritus aethereus, s. Liquor anody-
nus mineralis Hoffmanni s. Aether al-

coolicus), μίγμα αιθέρος καὶ οἰνοπνεύματος διδόμενον κατὰ 10—30 σταγόνας πολλάκις τῆς ἡμέρας, ὡς δ' αἰθὴρ ἐπὶ σπυγγρῶν ἢ ἐν σπυγγρῶν ὕδατι, ἢ ἐν ἐγγύματι ἀρωματικῷ, καὶ παραγγελόμενον ὡς ἀναληπτικὸν εὐκάρδιον καὶ ἀντισπασμωδικόν. Ἐν χρόνῳ ἐπίσθι εἶναι τὸ σιρόπιον αἰθέρος (Syrupus aetheris) χορηγούμενον κατὰ κοχλιαρίον τῆς τραπέζης πολλάκις τῆς ἡμέρας ὡς ἀναληπτικόν, εὐκάρδιον κ.λ. Καὶ ἀλλὰ γὰρ μὲν μάλιστα δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ βορείᾳ Ἰρλανδίᾳ πολλοὶ εἰσι σήμερον οἱ τοσοῦτον αἰθιρῶμενοι εἰς τὸν αἰθέρα, ὥστε πίνουσιν αὐτὸν ἀμετρίᾳ ἐκ ποσότητος, χάρισμασι αὐτοῦ πρὸς μευστικὸν καὶ οὐχὶ θεραπευτικὸν σκοπὸν. Ἐν τισιν ἀγγλικαῖς χωρίσις μάλιστα ὁ αἰθὴρ ἐξεδιώκεται ὡς τὸ Whisky ἐν τοῖς πότοις τῶν κατωκίων. Ἡ τοῦ αἰθέρος ἐπὶ χρόνον κατάχρησις γεννᾷ σείραν συμπτωμάτων γνωστὴν ὑπὸ τῷ ὀνόματι αἰθερομανία (etheromania), ἣτις δὲν ἔχει μὲν τὰ θέσθηρα τῆς χρονίας διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος δηλητηριάσεως ἀποτελέσματα, γεννᾷ ὅμως θαυμασίαν τῶν διανοητικῶν δυναμειῶν κατὰπτωσιν, ἀπίσταναν καὶ ἄλλα φαινόμενα, ἅτινα παρέρχονται ἅμα τῇ ἀπὸ τοῦ αἰθέρος ἀποσχῇ. Ἀτυχῶς καὶ παρ' ἡμῶν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι τοῦ αἰθέρος κατὰ κόρον χρωμένοι εἴτε πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν εἴτε πρὸς πρέκλησιν τῆς ἐκ τοῦ αἰθέρος βλαβερῆς εὐφροσύνης. Κατὰ πάναν χρῶσιν τοῦ αἰθέρος πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι οὗτος εἶναι λίαν καυστικὸς καὶ μυγνόμενος ἀέρι καὶ ἀναφλεγόμενος ἐκπυρσοκροτεῖ. [B. Π.]

Αἰθήρ νιτροῦδης ἀμυλικῆς (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Ἀμύλιον νιτροῦδες, ἀμύλονι τριτίνης) *Aether amylicus nitrosus*, *Amylium nitrosum*. Παρασκευάζεται δι' εἰσαγωγῆς νιτρικοῦ ἔξωθεν εἰς ἀμυλικὸν οὐνόπνευμα. Ὑγρὸν προσφατῶς ἄχρουν, εἰτα ὑποκιτρινίζον, ἔξον οὖν· δυσάρεστος, εὐεχάτιστον. Ὀλίγισται τοῦ φαρμάκου σταγόνες εἰσπνεόμεναι καθιστοῦσι τὸ πρόσωπον ἔξερυθρον, τῆς συμφορήσεως βιουούτης μέχρι τῶν ἀγγείων τοῦ ἐγκεφαλοῦ. Εἶναι δηλητηρίον διασταλτικὸν τῶν ἀγγείων, πρὸ πάντων τῶν τριχοειδῶν τοῦ ἐγκεφαλοῦ. Παρηγγελλοῦν πρὸς τὴν νευρικὴν σπῆθόγῃν (*angina pectoris*) τὴν ἡμικρανίαν, νευραλγίας τινάς, κ.λ. Εἶναι ἐν δλιγοχρηστία καὶ δεῖται πολλῆς προσοχῆς ἢ εἰσπνοῇ διὰ τὴν πολλὴν παρὰλυσιν, ἣν φέρει ἐπὶ τε τῶν ἄλλων μυῶν καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ἀναπνοῆς. Δίδεται ἐνσταθερμέναι σταγόνων τιναῶν (2—4 σταγ.) ἐπὶ θονίου ἢ χάρτου ἀναποτιστοῦ καὶ προσδαλλομένων πρὸς τοὺς ῥῶθωνας, κεκλεισμένου τοῦ στόματος. Παρὰ τινῶν ἀντικατεστάθῃ σήμερον διὰ τῆς τρινιτρίνης (*Trinitrine*). [B.L.]

Αἰθέρων τε τῶν μετ' οὐνοπνεύ-
ματος (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Πνεῦμα

νιτροδους αἰθέρος.—*Spiritus Aetheris nitrati*, *Spiritus niri dulcis*). Γίνεται τῇ αποστάξει νιτρικοῦ ὀξέος μετ' οἶνοπνεύματος. Ὑγρὸν διαυγές, ἄχρουν ἢ ὑποκίτρινον, φημισθὲν ὡς διουρητικόν, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια εἶναι προβληματικὴ διὰ τὸ εὐαποσυνθετον ἐπὶ τῇ ἐπαφῇ αἵρος. Ὀλιγόχρηστος ὡς διεγερτικόν. Δίδεται κατὰ δο. 1—2 δι' ἡμέρας μετὰ φαρμάκων διουρητικῶν. [B. Π.]

Αἰθέρ οξικός (Φαρμακολ.) (*Aether aceticus*, *Aether aethylo-aceticus*, *Acetas aethylicus*). Παρασκευάζεται δι' ἀποστάξεως ὀξικοῦ νατρίου μετ' οἶνοπνεύματος καὶ θετικοῦ ὀξέος. Ὑγρὸν ἄχρουν, διαυγές, ἐμυαῖζον τῇ κοινῇ αἰθέρι κατὰ τὴν ἱαματικὴν ἐνέργειαν, ὑπερτεροῦν δὲ αὐτοῦ κατὰ τὸ εὐσθμον καὶ εὐληπτον, δι' ὃ καὶ προτιμάται ὡς σφαιρῶδες ἀναληπτικόν. Ὀλιγόχρηστος σήμερον ἐσωτερικῶς ἀνατριβεται συνήθως ἐξωτερικῶς πρὸς ρευματισμούς καὶ νευραλγίας. Δίδεται κατὰ σταγόνας πολλὰκις τῆς ἡμέρας. [B. Π.]

Αἰθέρ πετρελαϊκός (Φαρμακολ.) βλ. πετρελαϊκὸς αἰθέρ.

Αἰθέρ υδροδωρικός (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Αἰθύλιον βρωμιούχον) *Bromure d'éthyle*, *Ether bromhydrique*. Ὑγρὸν ἄχρουν, εὐαρέστου ὀσμῆς, σφαιρῶδες ἐρεθιστικὸν οὐδὲ καυστικόν ὡς τὸ χλωριοφόρμιον, ἀδιάλυτον σχεδὸν ἐν ὕδατι, διαλυτὸν ἐν οἶνοπνεύματι καὶ ἐν αἰθέρι καὶ ζέον εἰς θερμοκρασίαν 40°, 7. Λίαν εὐεξαέρωτος ὢν, εἶναι εὐαποροφητέροτος τοῦ χλωριοφόρμιου. Εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ χειρουργικῇ ὡς τοπικὸν ἢ γενικὸν ἀναισθητικόν καὶ παραγγέλλεται ἐν τῇ ἱατρικῇ πρὸς τὰς γαστρίτιδας, τοὺς σπασμῶδεις βήχας (κοινότην, ἱλαρὰν, κ.λ.) τὸν ὑστερισμὸν καὶ τὴν ἐπιληψίαν, ἀπὸ 10—40 σταγόνων εἰς σιρόπιον ἢ ἐν διχλύσει ἢ ἐν πινυ ποτῷ ἢ τέλος διὰ κλύσματος. [B. Π.]

Αἰθέρ υδροϊωδικός (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Αἰθύλιον ἰωδοῦχον) *Iodure d'éthyle*, *Ether iodhydrique*. Ὑγρὸν ἄχρουν, αἰθεριώδους εὐαρέστου ὀσμῆς, γεύσεως θητικῆς ἀλλ' οὐχὶ καυστικῆς, εὐδιάλυτον ἐν οἶνοπνεύματι καὶ ἐν αἰθέρι, ἐλάχιστα διαλυτὸν ἐν ὕδατι καὶ ζέον εἰς θερμοκρασίαν 72°, 2. Παράγεται ἐκ λ. ι. τ. α. ἐπωφελὲς κατὰ τοὺς ἁρθμούς καὶ ἐν γένει κατὰ δυσπνευστὶν παροξυσμῶν εἴτε ἐσωτερικῶς (ἀπὸ 5—10 σταγόνων) εἴτε δι' εἰσπνοῶν (ἀπὸ 10—40 σταγόνων). [B. Π.]

Αἰθέρ χλωριοῦχος μετ' οἶνοπνεύματος (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Πνεῦμα αἰθέρος χλωριούχου — *Spiritus muriatico-aethereus*, *Spiritus Salis dulcis*, *Aether chloratus alcoholicus*). Παρασκευάζεται τῇ ἐπιδράσει χλωρίου ἐπ' οἶνο-

πνεύματος. Ὑγρὸν διαυγές, ἄχρουν, ὀσμωτικὸν τὴν γεύσιν. Δίδεται κατὰ σταγόνας πολλὰκις τῆς ἡμέρας ὡς ἀναληπτικόν καὶ εὐκαρδιον καὶ διουρητικόν. Ἐξωτερικῶς δὲ παραγγέλλεται πρὸς τριχορροίας. Χλωριοῦχος αἰθέρος φέρονται πολλὰ εἶδη ἐν τῇ χημείᾳ. Ἀλλ' ἐν τῇ θεραπευτικῇ ἐν χρήσει εἶναι ὁ ἄρ. α. ν. ι. σ. α. ἰ. θ. ἢ ρ (*ether chlorhydrique chloré* τοῦ Aran) καταλλήλως πρὸς γεύσιν τοπικῆς ἀναισθησίας, πρὸς δδονταλγίας σφοδρὰς δια σφαιρίου βαμβακος προσδακνόμενος, ἢ ἐπὶ ἄλλης αλγούσης χώρας (περιοδονία ὀρθρων κ.λ.) ἐν εἰδεί αλοιφῆς ἢ χρίσματος ἢ δι' ὀθονίου διαβρέχου δι' ὀλιγῶν σταγόνων καὶ ἐπικαλυπτομένου διὰ κηρώτης θόνης ἢ δι' ἐμπλάστρου ἐπιθεμένου. [B. Π.]

Αἰθέρ πέπλος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ποιοῦντων διαβολὰς καὶ στάσεις ἐγγεινῶν, ἀπὸ τοῦ μυθολογούμενου χιτώνας τοῦ Κενταύρου Νέσσου, κατὰ τοὺς παροιμιολόγους, μάλλον δ' ἀπὸ τοῦ πέπλου, ἐν ᾧ Μήδεια ἐπέμψε δώρον εἰς τὴν ἀντιζήλον Γλαύκην, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Κρέοντος. (Εὐριπίδ. Μήδ. 786. 1188.) [Π.]

Αἰθικός (*Aethicus*) βλ. ἠθικός.

Αἰθίκων (θῆμος) ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν Τρικλίων τῆς Θεσσαλίας. Ἐδρα εἶνε ἡ Τύρνα χωρία δὲ Βίτσινα, Βατερνίκον, Γκαδαλώρα, Δοῦσκον, Δραμιζί, Ζιζί, Καλοήγρον, Κουσταινα, Λάντζου, Παληοκαρὰ, Περούλι, Πύρρα, Πόρτα Παζάρι, Ράχονον καὶ Τυχάι. Κάτ. 3464 τῇ 1881. Αἰθίκας εἶνε ἔθνος τῆς Θεσσαλίας παρὰ τὴν Πίνδον καὶ ἐν ὑστέροις χρόνοις παρὰ τὰ μεθόρια τῆς ἠπείρου ἐν τῇ ἀπ' αὐτῶν καλουμένῃ Αἰθικίᾳ.

Αἰθιονέον βλ. εὐθιονέον.

Αἰθιονήμα (βότ.) (*Aethionema* R. Br.) γένος τῶν Σταυρανθῶν τῶν Κερατοκάρπων στενοφάρκων καὶ τῆς φυλῆς τῶν Λεπιδίων ἔχον χαρακτηριστικὰ διακριτικὰ τὰ χωρίδια τοῦ ἀντικαρδισσώχμου κερατίου διαπύμα καὶ τὰς θυρίδας αὐτοῦ πτερυγίας. Εἶνε φυτὰ πολυετῆ, ὑποβυλῶδη, χλομαλά, ἄτριχα ἔχοντα φύλλα παχυλά, γλαυκά, ἀνθη ροδόχροα ἢ λευκά. Τὰ εἶδη εἶνε δυσδιάκριτα ὁμογενῇ τῆς μεσημερινῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίως τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ γνωστότερον εἶδος τῆς Εὐρώπης εἶνε τὸ Α. τὸ πατραϊκόν (*Ae. saxatile* L.). Πέντε εἶνε τὰ εἶδη τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος, ἐξ ὧν τὸ κοινότερον ἰδίως ἐν πετρώσει τῆς Ἀττικῆς τὸ Α. τὸ ἐλληνικόν (*Ae. Gracum* Boiss. et Sprun.) τὰ δ' ἄλλα φέρονται ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, ἦτοι Α. τὸ λεπτόφυλλον (*Ae. gracile* DC.) ἐν Πελοποννήτῳ, Α. τὸ ὠκυπύλλον (*Ae. ovatifolium* Boiss.) ἀπὸ τοῦ Α. τὸ κρητικόν (*Ae. Creticum* Boiss. et Heldr.) ἐν Κρήτῃ καὶ Α. τὸ γλαυκόν (*Ae.*

νατολάς και μέχρι Συρίας και Κιλικίας πρὸς δυσμὰς διεσπαρμένοι χουσιτικοὶ ἢ πρωτοσημιτικοὶ λαοί, οἵτινες, ὡς ἐγένετο γνωστὸν ἐκ τῶν σπηγνοειδῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἀσσυρίας καὶ Βαβυλωνος, ἦσαν οἱ πρῶτοι μετὰ τινῶν τουρανικῶν λαῶν ἐν τῇ κοιλάδι Τίγρεως καὶ Εὐφράτου ἰδρύσαντες τὰ ἀρχαιότατα κράτη καὶ ἀναπτύξαντες τὸν ἀρχαιότατον πολιτισμὸν τῶν χωρίων ἐκείνων. Ἦσαν δὲ οἱ Χουσιταὶ οὐχὶ μαυροὶ ἀνθρώποι εἰς τὴν νιγηρικήν φυλὴν, ἀλλὰ λαοὶ Καυκασίας φυλῆς «ἐπικαυκαμένοι τὴν χροάν» ὡς καὶ οἱ σημιτικοὶ λαοί. Μόνον δὲ ἰσχυρότερον τὸ ὄνομα Kousch ὡς τὸ τῶν Αἰθιοπῶν μετατέσπεν ἐν Αἰγύπτῳ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ μέλανος τῆς χροάν. Οἱ Χουσιταὶ οὗτοι πρόγονοι τῶν Φοινικίων, Αἰγυπτίων, καὶ τῶν Συμητικῶν τῆς Βαβυλωνίας λαῶν, ἰσχυροὶ διεσπαρμένοι ἐν μέσῳ Τουρανικῶν καὶ Ἀρίων λαῶν ἀπὸ Μεσοποταμίας καὶ Συρίας μέχρι Βακτριανῆς καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου (ὀνομαζόμεντος ἀπ' αὐτῶν Hindo-Kusch), Γεδρωσίας (Βελουσιχιστάν) καὶ Ἰνδίων. Ἐκ τῶν παρακλίων δὲ τῆς Γεδρωσίας (τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὡς ἐκαλεῖτο τὸ πρῶτον ὁ Περσικὸς κόλπος καὶ ἡ μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανὸς θάλασσα) πρωιμώτατα ἐγένοντο Χουσιτικοὶ μεταναστάσεις εἰς τὴν νότιον Ἀραβίαν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ εἰς τὴν ἀπέναντι Ἀφρικανικὴν παραλίαν καὶ ἰδρύθησαν διὰ τῶν Ὀμηρικῶν τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν Ἀθησυνῶν τῆς Ἀφρικῆς μεγάλα κέντρα Χουσιτικοῦ πολιτισμοῦ ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, ὡς περὶ τούτων διὰ μακρῶν ἐν τοῖς περὶ Ἀθησυνίας εἰπομεν. Ἀπὸ δὲ τῶν παρακλίων τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου τὸ τῶν Αἰθιοπῶν ὄνομα διεδόθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τοὺς μεσογειότερον οἰκούντας λαοὺς τῆς Νομβίας καὶ τοῦ δυτικοῦ Σουδάν οὕτω δὲ βαρβάρηδεν Αἰθίοπες ὑπ' αὐτῶν ἐκλήθησαν καὶ οἱ παρὰ τὸν ἄνω Νεῖλον οἰκούντες μαύροι τῆς Ἀφρικῆς. Ἐντεῦθεν δὲ βλέπομεν παρ' Ἡροδότου (Ζ', 70) τοὺς Αἰθιοπὰς διηρημένους εἰς Ἀνατολικούς ἦτοι τοὺς εἰς Ἀσίαν καὶ τοὺς δυτικούς ἦτοι τοὺς ἐκ Αἰθιοπίας, τῶν ὁποίων οἱ πρῶτοι (οἱ ἀπ' ἡλίου Αἰθιοπίας) καλοῦνται ἰθὺς τριχῆς, ἐν ᾧ οἱ ἐκ τῆς Αἰθιοπίας οὐλότατον τριχωμὸν ἔχουσι πάντων ἀνθρώπων· λέγει δὲ ῥητῶς ὁ Ἡρόδοτος ὅτι οἱ Αἰθίοπες οἱ ἀνατολικοὶ καὶ οἱ τῆς Αἰθιοπίας μόνον κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ τρίχωμα, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ τὸ εἶδος, διέφερον ἀπ' ἀλλήλων. Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Ἡροδότου ὡς καὶ εἰς ἄλλης μαρτυρίας τοῦ Αἰσχύλου ἀνακρέοντος (Ἰλιάδ. 284) Αἰθίοπας ἐν Ἰνδία παρὰ τὸ ἔθνος τῶν Ἰνδῶν ἐξάγεται ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ Αἰθίοπες τῶν χρόνων τοῦ Αἰσχύλου καὶ Ἡροδότου πρέπει ν' ἀναζητηθῶσιν ἐν τοῖς μαύροις κατοικοῖς τῆς Γεδρωσίας καὶ τοῦ Ἰνδοστάν. Ὁμοίως δὲ ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων ἐξάγεται ὅτι κατὰ τοὺς εἰρημένους χρόνους Αἰθίοπες παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐκαλοῦντο λαοὶ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν

φυλὴν τῶν μαύρων, καὶ ἰδίως τῶν Ἀφρικανῶν τῶν οἰκούντων περὶ τὸν ἄνω Νεῖλον, ὧν ἡ χώρα ἀπὸ τῶν χρόνων ἐκείνων ἐκλήθη ἰδίως Αἰθιοπία, περιλαμβάνουσα τὴν σημερινὴν Νομβίαν, ἐν μέρει δὲ καὶ τὴν Ἀθησυνίαν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονηθῇ ὅτι ἡ Αἰθιοπία ἐντὸς τῶν ἑσίων τούτων οὐτ' ἐν ἀρχαιότητι οὐτε σήμερον κατοικεῖται ὑπὸ λαῶν ἀνθρώπων μόνον εἰς τὴν φυλὴν τῶν μαύρων. Ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ Ἀθησυνίας εἰπομεν, ἐνότης φυλῆς ὑπὸ ἀποψιν ἀνθρωπολογικὴν δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐν μέσῳ δὲ τῶν ποικίλων καὶ ποικιλοχρῶν λαῶν τῆς Αἰθιοπίας αἱ Καυκασίαι ἔχουσιν τὴν καταγωγὴν Χουσιτικὰν φυλαὶ αἱ ἐκ τῆς Ἀραβίας μεταναστεύουσαι εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἀποτελεῦσι τὸ πνευματικὸς ἰσχυρότερον ἐθνικὸν στοιχεῖον καὶ τὸν πυρῆνα τοῦ Αἰθιοπικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἱστορικοῦ βίου. Ὑπὸ τῶν Χουσιτικῶν τούτων φυλῶν ἰδρύθη τὸ ἀρχαιότατον Αἰθιοπικὸν κράτος, κέντρον ἔχον τὴν ἱερατικὴν τῆς Μερῆς πολιτείαν, ὅπερ εἰς πολλὰς περιήλθε σχέσεις πρὸς τὸ Αἰγυπτιακὸν κράτος. Τοῦ Αἰθιοπικοῦ τούτου κράτους ἡ μεγάλη ἀρχαιότης μαρτυρεῖται ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ἐν τῇ θέσει τῆς ἀρχαίας Μερῆς καίμενων μνημείων τῆς τέχνης, ἐν οἷς 80 πυραμίδες ἐν τρισὶ συμπλέγματι μεγαλοπρεπῶς ὑψούμεναι εἰσὶ τὰ σπουδαιότατα. Ἀλλ' εἶναι τὰ μνημεῖα ταῦτα ἀρχαιότερα τῆς Αἰγυπτιακῆς τέχνης καὶ οἰεῖται πρότυπα αὐτῆς ἡ τουρανικὴ ὁ πολιτικὴ καὶ ἡ τέχνη τῆς Αἰθιοπίας εἶναι ἀπόρροια τοῦ μέχρι τῆς χώρας ταύτης διαδεμένου Αἰγυπτιακοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς λύσεως πολλῶν ἄλλων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ζητήματος περὶ τὴν καταγωγὴν τῶν Αἰγυπτίων καὶ περὶ τῆς ἀρχικῆς κατωικίας. Ἐξ ἧς μετανάστευσαν εἰς τὴν Αἴγυπτον περὶ τούτων ὅμως ζητημάτων, ἐννοεῖται, δὲν δύναται νὰ γείνη μακρὸς ἐνταῦθα λόγος. Τούτο μόνον σημειώμεν ὅτι οὐδόποτε κἀν ὑποτεθῇ ἡ ἀρχὴ τοῦ Αἰθιοπικοῦ κράτους, ἐν ἱστορικῇς χρόνους βλέπομεν αὐτὸ ὑποκύπτειν εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπαρχὴν τῆς Αἰγύπτου. Μόνον δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ 8ου π. Χ. αἰῶνος κατὰ τοὺς χρόνους ἤδη τῆς παρακμῆς τῆς δυνάμεως τῶν βασιλείων τῆς ἄνω Αἰγύπτου Σαβᾶκιων ὁ τῆς Αἰθιοπίας βασιλεὺς (728 — 717) κατέλαβεν ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον ἰδρύσας τὴν 25 ἐνταῦθα δυναστείαν, ἥτις μετ' ἐλίγην κατελύθη ὑπὸ τῶν διαφόρων Αἰγυπτίων τοπαρχῶν ἐνωθέντων διὰ τοῦ δεσμοῦ ἡ ἐμοσπονδίας τῆς καλουμένης δωδεκαρχίας. Ἡ παρὰ τῷ Στραβῶνι διασωθεῖσα ἀρχαία παράδοσις περὶ μεγάλου τινὸς Αἰθιοπικοῦ κράτους, ὅπερ διὰ τοῦ βασιλέως Τεάρχωνος ἐξέτεινε τὰς κτήσεις αὐτοῦ μέχρι Εὐρώπης (Στραβ. Α. 62. 116 688—7), οὐδ' ἂν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνακρεομένη εἰς τὸ Αἰθιοπικὸν κράτος τῆς Νομβίας ἢ εἰς κράτος τῶν Ἀφρικανῶν μαύρων, ὡς ἀδυσανίστως ὑπεθεσάν τινες, ἀλλ' εἰς τοὺς Χουσιτικούς λαοὺς

τῆς Μεσοποταμίας ἢ Συρίας, ὡς μαρτυροῦσι περὶ τούτου αἱ περὶ τοῦ Μήνονος παραδόσεις, αἱ τε προφηγενομένησαι καὶ ἐκείνη, καθ' ἣν Μήνων ὁ Κίσιος ἐκτίσεν ἀνακτορὰ ἐν Ἀδύμῳ τῆς Μυσίας καὶ καθ' ἣν ὑπὲρ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Αἰτῆπου ὑπῆρχε Κολωνός, ἐφ' οὗ ἔκτισε τάφος Μήνονος, πλησίον δὲ κώμη ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἀξιωμακλένυτος καὶ ἡ παρὰδοσις, καθ' ἣν Τιβωνίς ὁ οὐδὲ τοῦ Λαομέδοντος καὶ ἀδελφὸς τοῦ Πριάμου στρατεύσας «εἰς τὰ πρὸς ἐμὴ μέρη τῆς Ἀσίας καὶ διατείνας ἕως Αἰθιοπίας ἐραυτολογήθη ἐξ Ἰοῦς τεκνιώσας Μήνονα τὸν Τρωσὶ βοηθήσαντα καὶ ὑπὸ Ἀχιλλέως ἀναιρεθέντα». Ἐγένετο δὲ ἄλλως γνωστὴν ἐκ τῶν ἱστορικῶν μνημείων τῆς Αἰγύπτου ὅτι τοὺς οἱ μεγάλοι βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δυνάμεως τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κράτους ἐξέτειναν τὰς στρατείας αὐτῶν πέραν τῶν ὁρίων τῆς Συρίας· τὰ δὲ λεγόμενα περὶ Σαψώστριος πρέπει ν' ἀναερίωνται εἰς στρατείας ἐξ ἀνατολικῶν τῆς Μ. Ἀσίας χωρίων καὶ λαῶν (Χιτιτῶν;) γενόμενας, ὡς μαρτυρεῖται τοῦτο ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς τέχνης τοῦ μνημείου τοῦ Ψευδοσαψώστριος, ἥτις φαίνεται οὕσα ἡ αὐτὴ τῇ τῶν περιφρῶν Καππαδοκικῶν μνημείων τοῦ Βογάζ-κίγι. Ὁ δ' Αἰθίοφ βασιλεὺς Τίρχνα ὁ κατιστῆς τοῦ περιφρῶν Αἰθιοπικοῦ ναοῦ, ἐνὸς τῶν περιφρῶν μνημείων τῆς Αἰθιοπικῆς τέχνης, ὁ διὰ τοῦ ὀνόματός αὐτοῦ ὑπομνησκῶν τὴν Τεάρικον ἐδαφίστασιν κατὰ τὸν 8 π. Χ. αἰῶνα, καθ' ὃν δηλονότι χρόνον δὲν δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ Αἰθιοπικῆς στρατείας εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην.

Μετὰ τὴν κατὰλυσιν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Αἰθιοπικῆς δυναστείας τὸ ἐν Νουβίᾳ Αἰθιοπικὸν κράτος τῆς Μερῶς ἐξηκολούθει ἐπὶ ὑφιστάμενον ἐπὶ πολλὰς αἰῶνας. Βασιλεύοντες δὲ τοῦ Ψαμμητίχου ἐν Αἰγύπτῳ μετανάσται Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνήκοντες εἰς τὴν τῶν μαχίμων τάξιν ἱδρύσαν ἐν Αἰθιοπίᾳ τὸ κράτος τοῦ Ἀξῶμ, ὅπου ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα τοῦ βραδύτερον ὀνομαστοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ καταστάσαντος Αἰθιοπικοῦ κράτους τῆς Ἀθρυσουσίας. Καὶ μετὰ τὴν κατὰλυσιν δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κράτους τῆς Μερῶς (Β' αἰῶνα π. Χ.) ἡ Νουβία ἐκυβερνᾷτο ὑπὸ βασιλείδων, ὧν περιφρῶντάς εἰναι ἡ Κανθάκη, ἡ στρατεύσασα ἐπὶ τὴν Αἰγύπτου μετὰ τὴν αὐτοῦ κατὰλυσιν τοῦ κράτος τῶν Πτολεμαίων καταλαβούσα ἐπὶ μικρὸν τὴν χώραν (22 π. Χ.), ἀλλ' ἡττηθεῖσα ὑστερον ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ἀνυπαύτου Πετριονίου. Οἱ Πτολεμαῖοι εἶχον μὲν προχωρήσει νικηφόροι μέχρι Ἀξῶμ, ἀλλὰ μόνον παραλίας τινὰς θέσεις (τὸ Ἀξῶμ ἢ Ἀξῶμιν καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν ἱδρυθείσας Ἑλληνικὰς ἀποικίας Ἀρσινόην, Βερνίκην) διαρκῶς κατεῖχον. Κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους Αἰθίοπες ὀνομαζόμενοι μόνον οἱ τῆς χριστιανικῆς Ἀθρυσουσίας κάτοικοι, παρ' οἷς καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα ἐθνι-

κὸν (Ἦ τ ι ο πα γ ι ἄ ν βλ. Ἀθρυσουσία) καὶ σήμερον ἐπὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀθρυσουσίας καλεῖται βασιλεὺς βασιλεῶν τῆς Αἰθιοπίας καὶ ἡ γλώσσα δὲ ἡ ἑρὰ τῶν Ἀθρυσυνῶν καὶ φιλολογία καλοῦνται Αἰθιοπικὴ γλώσσα καὶ φιλολογία. [Π. Κ.]

Αἰθιοπικὴ γλώσσα λέγεται ἡ ἄλλως καλουμένη Γ'κεζῆ ἢ Γ'κεζῆ νεκρά γλώσσα τῶν Ἀθρυσυνῶν, ἐν ἣ ἐγράφησαν τὰ φιλολογικὰ μνημεῖα αὐτῶν. Ἡ γλώσσα αὕτη (λατὰν Γ'κεζῆ = Γ'κεζική γλ. ἡ λατὰν Μαζ'χάς = γλώσσα τῶν βιβλίων) ἀπὸ τοῦ 14 ἡδὲ μ. Χ. αἰῶνος ἐπαύσε νὰ λαλῇται ὑποχωρήσασα εἰς τὴν Ἀρχαίαν καὶ κατέστη ἔκτοτε γλώσσα τῶν λογίων καὶ γλώσσα γραφομένη, ἐνῷ ἡ Ἀρχαία δὲν εἶναι γλώσσα γραφομένη. Εἶναι δὲ ἡ Γ'κεζῆ κατ' οὐσίαν Σημιτικὴ, συγγενεύουσα ἰδίᾳ πρὸς τὴν Ἀραβικὴν τῆς νοτίου Ἀραβίας τὴν ἄλλως καλουμένην Ἰμιαριτικὴν (Ὀμηριτικὴν) βλ. Ἀθρυσουσία), προσλαβούσα καὶ ἰκανὰς λέξεις Ἑλληνικάς. Διὰλεκετο αὐτῆς καλούμενα σήμα-ρον ἐν Ἀθρυσουσίᾳ ὑπάρχουσι πλείστα.

Ἡ φιλολογία ἡ Γ'κεζική ἦτοι Αἰθιοπικὴ ἀνεπτύχθη ἰδίως κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρό-νους. Τὴν δὲ προχριστιανικὴν Αἰθιοπικὴν φιλολογίαν ἀποτελοῦσιν ὀλίγα ἀποσπάσματα ἐπιγράφων. Ἦδὲ κατὰ τὸν 1ον μ. Χ. αἰῶνα μεταφράσθη ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἰς τὴν Αἰθ. γλώσσαν, σφύζονται δὲ πλείστα τῆς μεταφράσεως ταύτης χειρόγραφα, ἐξ ὧν διὰ τοῦ τύπου ἐξεδόθησαν οἱ «Ψαλμοὶ» ὑπὸ τοῦ Ludolf τῷ 1701. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1806 ἐπεχείρησεν ὁ Dillman τὴν ἐκδοσιν ὁλοκλήρου τῆς μεταφράσεως. Ἡ Νέα Διαθήκη ἦδὲ ἀπὸ τοῦ 1548 ἐξεδόθη ἐν Ῥώμῃ προσέτι δὲ ἡ φιλολογία αὕτη εἶναι πλουσία εἰς μεταφράσεις ἀποκρύφων βιβλίων χριστιανικῶν, ὧν τὰ Ἑλληνικά πω-τότῃ ἐν δὲ ἐσώθησαν. Τοιαῦτα εἶναι τὸ βιβλίον τοῦ Ἐνώχ (ἐκδοθὲν ἐν Λονδίῳ 1848), «ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἐθρᾶ» (ἐκδ. ἐν Ὁξφόρδῃ 1820), «ἡ τοῦ Ἡσαίου τοῦ προφήτου εἰς οὐρανὸν ἀνόδος» (ἐκδ. ἐν Ὁξφόρδῃ. 1819), «τὸ χριστιανικὸν βιβλίον τοῦ Ἀδάμ» (ἐκδ. ἐν Γοττιγγῇ 1853), καὶ ὁ «ποιμὴν τοῦ Ἐρμᾶ» (ἐκδ. ἐν Λιψ. 1860). Ἀξία μνηεῖς εἶναι καὶ τὰδε: «Ἡ θεία σκία λ' α', ἥτοι ἀποστολικὴ δι-ατάξις τῆς Ἀθρυσουτικῆς ἐκκλησίας» (ἐκδ. ἐν Λονδ. 1834), τὸ «Συναξάριον» ἥτοι Συναξάριον τῶν Ἀθρυσυνῶν ἁγίων καὶ συλλογὴ ὕμνων, καὶ τὸ «βιβλίον τῶν Ἰωβιλαίων» (ἐκδ. ἐν Λονδ. 1859). Ἱστορικὰ δὲ ἔργα ἐπωσοῦν λόγῳ ἄξια εἶναι τὸ «Κεβερχὰ Νεγέστε» ἥτοι ἱστορία τῶν βασιλεῶν τοῦ Ἀξῶμ μετὰ πολλῶν μύθων καὶ δημῶδων παραδόσεων ἀναμειγμένη καὶ τὸ Ἰαρίκ Νεγέστ ἥτοι τὰ χρονικά τῶν βασιλέων, ἐν οἷς περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἀθρυσουσίας μέχρι τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Ὁ πρῶτος διαβὼς ἐν Εὐρώπῃ τὴν γνῶσιν τῆς Αἰθιοπικῆς γλώσσης εἶναι ὁ τῆς Κολωνίας ἐφημέριος Potkoui (1513) διδασκὼς αὐ-

τὴν παρ' Ἀθρησυνίων ἐν Ῥώμῃ. Μετ' αὐτὸν ὁ Καρμηνίτης μοναχὸς Ἰάκωβος Webbers ἢ Ἀντδέρπηρ συνέταξε γραμματικὴν καὶ λεξικὸν τῆς γλώσσης ταύτης (1638). Ἀλλ' ὁ μάλιστα προαγαγὼν τὴν σπουδὴν τῆς Αἰθιοπικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας εἶναι ὁ ἐκ Γέθης Ἰωδ Ludolf πλὴν τῆς γραμματικῆς (1702) καὶ λεξικοῦ (1661 καὶ 1691) συγγράφας καὶ ἱστορίαν τῆς Ἀθρησυνίας. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους πλείστον ἐπέδωκεν ἡ σπουδὴ αὐτῇ ἐνεκὰ τῆς καθόλου προαγωγῆς τῆς γλωσσολογικῆς ἐπιστήμης καὶ ἰδίως τῆς περὶ τὰς Σημιτικὰς γλώσσας. [Π. Κ.]

Αἰθιοπική εκκλησία. ἡ ἀθρησυνιακή. Εἰς τὴν Ἀθρησυνίαν, χώραν τῆς ἀρχαίας Αἰθιοπίας, διετέθη ὁ Χριστιανισμὸς περὶ τὰ μέγα τοῦ Δ' αἰῶνος. Δὲν εἶνε ἀληθὴς ἡ παράδοσις, καθ' ἣν οἱ Ἀθρησύνιοι προσήλθον εἰς τὴν Χριστιανισμὸν διὰ τινος ἰουδαϊζούσης αἵρεσεως. Εἰς τὴν παράδοσιν ταύτην ἔδωκεν ἀφορμὴν αἱ συχναὶ σχέσεις, ἃς εἶχον ἀπὸ πολλοῦ μετὰ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἡ παρ' αὐτοῖς χρῆσις ἰουδαϊκῶν τιμῶν ἐθίμων, οἷον τῆς περιτομῆς· ἀλλ' ἡ περιτομὴ δὲν προσεβιάζετο μόνον τοὺς Ἰουδαίους, ὑπάρχουσα καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς λαοῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας. Ἀνακριθὴς ἐπίσης εἶνε ἑτέρα παράδοσις, ἥτις στηρίζομένη εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ εὐνούχου Ἀθίσιος διὰ τοῦ διακόνου Φιλίππου (Πράξ. ἡ' 26—40) ἀποδίδει εἰς τὴν αἰθιοπικὴν ἐκκλησίαν ἀποστολικὴν ἀρχήν. Κατὰ τὴν ἐγγχώριον μάλιστα παράδοσιν ὁ ἀπόστολος Ματθαῖος θεωρεῖται ὡς ἰδρυτὴς τῆς ἐν Ἀθρησυνίᾳ Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἱστορικῶς βεβαιεῖται δι: ὁ Χριστιανισμὸς διετέθη εἰς τὴν Ἀθρησυνίαν κατὰ τὸν 8' αἰῶνα. Περί τὸ 380 ὁ ἐκ Τύρου Μερόπιος περιώδευε μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Φρουμέντιου καὶ ἄλλου τινὸς νέου ὀνόματι Αἰδέσιου· ἀλλὰ ναυαγήσας ἐπὶ τῶν βελῶν τῆς Αἰθιοπίας κατασφάγη μετὰ πάντων τῶν ἐν τῷ πλοίῳ ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν. Ἐσώθησαν δὲ μόνον ὁ Φρουμέντιος καὶ ὁ Αἰδέσιος, οἵτινες ἀπῆλθον αἰχμάλωτοι εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς χώρας, ἐδρεύοντα ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Ἀξουμ. οὗτος δὲ τὸν μὲν Φρουμέντιον κατέστησε γραμματεῖα αὐτοῦ, τὸν δὲ Αἰδέσιον εὐνοχόν. Τὰ αξιώματα αὐτῶν διετήρησαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως· ἐπωρρεύθησαν δὲ τὴν ἐπιρροὴν αὐτῶν, ἵνα εἰσαγάγῃσι καὶ ἐξαπλώσωσι τὸν Χριστιανισμὸν ἐν ἐπείρῳ αὐτοῦ. Καὶ ὁ μὲν Αἰδέσιος ἐπανῆλθε μετ' οὐ πολὺ εἰς Τύρον, ὁ δὲ Φρουμέντιος μετέβη εἰς Ἀλεξανδρείαν πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς Ἀθανάσιον καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἱερωσύνην καὶ τὸ ἐπισκοπικὸν ἄξιωμα, μετονομασθεὶς Σαλᾶμ. Ὁ δὲ Ἀθανάσιος, ἵνα ἔχῃ μετὸν αὐτοῦ, ἀπένευμεν αὐτῷ τὴν τίτλον τοῦ μητροπολίτου τῆς Ἀθρησυνίας. Ὁ Φρουμέντιος ἐπιστρέψας εἰς Ἀθρησυνίαν ἐβάπτισε τὸν νέον

βασιλεῖα Αἰξουμᾶν καὶ ὑποστηρίζοντας ὑπ' αὐτοῦ διέδωκε τὸν Χριστιανισμὸν παρὰ τοῖς ἰθαγενέσιν. Οὕτω συνέστη ἡ ἐν Ἀθρησυνίᾳ Ἐκκλησία (Ρουρ. Ἐκκλ. Ἰστ. Δ' 5, 9). Ὁ μητροπολίτης ἡ ἀδουὰ τῶν Ἀθρησυνίων ἐξελήγματο κανονικῶς καὶ προσεγίγνετο ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἀπὸ τοῦ οἵου ἡ ἀθρησυνιακή Ἐκκλησία ἐξήρτατο. Ἀλλ' ὅτε τῷ 450 ἡ ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδος κατεδίκασεν ἐπὶ μονοφυσιτισμῷ τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας Διδόσκουρον, ἡ αἰγυπτιακή Ἐκκλησία τῶν Κοπτῶν ἔγινε πιστὴ εἰς αὐτὸν, ἀσπασθεῖσα τὸν μονοφυσιτισμὸν, τὴν κοπτικὴν δ' ἐκκλησίαν ἠκολούθησε καὶ ἡ ἀθρησυνιακή. Ἐκτοτε ἡ Ἀθρησυνιακή Ἐκκλησία ἐξήρτατο ἐκ τῆς Κοπτικῆς καὶ ὁ κοπτικὸς πατριάρχης χειροτονεῖ τὸν ἀδουὰ τῶν Ἀθρησυνίων, ὅστις ἐδρεύει ἐν Γουδάρ, ἐκλεγεται δὲ μετὰ 30 ἔτη, ἵνα μὴ ἐξασκῇ ἐπιρροὴν μεγάλην. Εἶνε συνήθως μοναχὸς κοπτικὸς. Ἐχει ὑπ' αὐτοῦ τὸς ἐπισκόπους, οἵτινες ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ ἱερέως, οἵτινες εἶνε ἀμαθεῖς καὶ ἀνήκουσι εἰς ἄλλας κατωτέρας τάξεις. Μετὰ τὴν χειροτονίαν ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἱερεῖς ὁ γάμος, ἐπιτρέπεται δὲ νὰ ἐλθῶσιν εἰς γάμον μόνον πρὸ τῆς ἱερωσύνης. Μοναχοὶ ὑπάρχουσι πολλοί· δύο δὲ τάγματα εἶνε τὰ σπουδαιότερα, τὸ τῆς ἁγίας Θεκλῆς, οὗτινος ὁ ἀρχηγὸς Ἰσαακὺρ εἶνε ὁ ἐπισημότερος μετὰ τῶν Ἀδουὰ, καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, οὗτινος οἱ μοναχοί, ἔγγραφοι συνήθως ὄντες, ζῶσιν ἐν ταῖς πόλεσι περὶ τὰς ἐκκλησίας. Ἡ θεολογικὴ φιλολογία εἶνε ἀναξία λόγου. Τὰ μόνον θρησκευτικὰ τῶν Ἀθρησυνίων βιβλία εἶνε προτευχητικὰ, ἐμολογιαὶ ἡ κτηχησεις, μεταφράσεις ἐλλήνων πατέρων, παραγγέλματα πρὸς μοναχοὺς καὶ βίαι τῶν ἁγίων. Ἡ διδασκαλία τῆς ἀθρησυνιακῆς Ἐκκλησίας εἶνε συγγενεστέρα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Ἀναγνωρίζουσιν οἱ Ἀθρησύνιοι τὰ δόγματα τῶν τριῶν πρώτων οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἔχουσι τὸ ἐν Νικαίᾳ σύμβολον· ἀπορρίπτουσι δὲ τὰ τῆς Δ' περὶ τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων. Ἐχουσιν ἀρχαίας δοξὰς καὶ ἀσθηρὰς νηστείας. Κήρυγμα δὲν ὑπάρχει. Ἡ πολυχωμία εἶνε ἀνεκτὴ. Τὸ διαζύγιον εἶνε εὐκόλον. Πλὴν δὲ τοῦ κλήρου καὶ ὁ λαὸς διατελεῖ ἐν ἀπικειυσίᾳ καὶ ἡμιαγρίᾳ καταστάσει. Ἡ γεννικαία αὐτῶν πρὸς ἐθνοκτοῦς λαοὺς συνετέλεσεν, ἵνα μετὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν ἀναμιχθῶσι καὶ ἔθνικαι τινες βεβαιωθῶσιν. Τηρεῖται παρ' αὐτοῖς τὸ Σάββατον πλὴν τῆς Κυριακῆς· δὲν ἐσθίουσι τὰς ὑπὸ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου ἀπηρερευμένας τροφὰς· ἔχουσι τὴν περιτομήν. Ἡ γλώσσα τῆς λατρείας, ἡ Γαζική, εἶνε ἀκατάληπτος· ὑπάρχει δὲ παρ' αὐτοῖς μεταφράσεις τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐν τῇ ἐγγχώριᾳ γλώσσῃ ὑπὸ τοῦ Φρουμέντιου. Κατὰ τὸν 18' αἰῶνα τῇ ἐνέργειᾳ τῶν Ἱησουϊτῶν ἠνώθησαν οἱ Ἀθρησύνιοι μετὰ τῆς

Ῥώμης, ἀλλὰ ταχέως ἠνώθησαν καὶ πάλιν μετὰ τῶν Κοπτῶν. Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐνεργοῦσι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καθολικοῖς καὶ διαμαρτυροῦνται ἱεροπόστολοι. Ἄλλ' ἄνευ ἀποτελεσμάτων. Ἀπὸ τινος οἱ Ἀθηναῖοι δεινότεροι μεγάλης συμπλοκῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐρυθρόσπονδον Ἑκκλησίαν. Κατὰ τοὺς πιθανοτέρους ὑπολογισμούς ἀριθμοῦνται περὶ τὰ 3 000 000 Ἀθηναίων χριστιανῶν, μεταξύ δ' αὐτῶν ὑπάρχουσιν εἰσέτι καὶ εἰδωλολάτραι καὶ μωχρεθάνοι. (Ἰβλ. καὶ Ἀθηναϊκά.) [I.M.]

Αἰθίοπες ἢ ὄψεις. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀπὸ μέρους ἐννοούντων τὸ θῆλον.

Αἰθιοπική φυλή. (Αἰθιοπία.) Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο καταλαμβάνει λαοὺς, ἔχοντας ἐν γένει δέρμα μέλαν ἢ ὑπέρμελαν, τρίχας μελαίναν, βραχίους, εὐλας, προσωπεύσαν προγοναθικόν, ὥστε βραχίονα καὶ χεῖρα πεπλατυσμένην, χεῖρα πηχέα καὶ ἀνεστραμμένη. Ἄλλ' ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν τούτων οὐδεὶς τυγχάνει κοινὸς εἰς πάντας τοὺς καλουμένους αἰθιοπικοὺς λαοὺς. διότι καὶ ἑτέρας εἰδικῶς εὐπω παρῶς διακρίθειται φυλὰς καὶ φυλὰς μεγάλαις καταλέγουσιν ἐνταῦθα. Κυριώτεροι αἰθιοπικοὶ τούτοις εἰσὶν ἐν μὲν τῇ Ἀφρικῇ οἱ τῶν Νιγηρίων καὶ οἱ τῶν Βοσχιμάνων, (θαλασσιῶν κατοικῶν τῆς ἡπείρου ταύτης, ἐν δὲ τῇ Αὐστραλίᾳ οἱ τῶν Παπουθῶν καὶ οἱ τῶν Νιγρίτιων (Negrits).)

Α'. Αἰθιοπία τῆς Ἀφρικῆς. 1. Οἱ Νιγηρίτες, ἀρχαιότατοι γνωστοὶ ἐκ τῶν παναρχαίων αἰγυπτιακῶν μνημείων, ἐπικρατοῦσιν ἐν τῇ δυτικῇ Ἀφρικῇ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σαγγάλου ἄχρι τῆς Νιγηροῦσας, ἀπωσθέντες αὐτοὺς ὑπὸ λαῶν εἰσβαλόντων ποτὶ ἐκ τῆς Ἀσίας. Τὸ δέρμα αὐτῶν συνήθως μέλαν, στιλπνόν, παραλλάσσει πολλὰχού, κλίνον πρὸς τὸ κίτρινον ἢ βαθυερύθρον. Αἱ τρίχες, εἰαί ἐν ἀρχῇ ἐστραμμέναι, ἐγκρασίως τετυμέναι εἰσὶν ἐλλειψοειδῆς. Ὁ πῶγων ὀλιγότριξ, βραδυτρίξ· τὸ στήθος καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα σχεδὸν ἄτριχα. Τὸ κρανίον στενὸν καὶ μακρὸν (δολιχοκεφαλικόν) ὑπερεὶ κατ' ὄγκον τοῦ τῶν πλείστων λαῶν τῆς γῆς. Τὸ μέτωπον στενόν, λίαν ἐπισφαλινές· τὸ δὲ ἰνίον πλατὺ καὶ λίαν ἀναπτυγμένον. Αἱ ὀφθαλμοὶ κόγχαι χηλακαί· οἱ ὀφθαλμοὶ μετ' ἰσίδος μελαγχροῦ καὶ σκληρωτικοῦ ὑποαίου ἢ ὑποκυτρίνου· αἱ μεσοβλεφαροὶ σχισμαὶ ὀρίζονται. Τὰ ζυγωματικά δὲ καὶ τὰ μῆλα ὀφθενὺς προέχοντα. Ἡ ῥίς τοσούτω σιμὴ καὶ πεπλατυσμένη, ὥστε τὸ πλάτος αὐτῆς συγκρίματα μετὰ τοῦ μήκους. Προγοναθισμός (ἰδὲ λεί.) συνήθως ἐντελής, ἀλλ' ὁ τῆς κάτω σιαγόνας πολλάκις ἐλλείπει. Τὸ ἀνάστημα συνήθως μετῶν τοῦ μέσου. Ἡ σπονδυλικὴ στήλη εὐθύτερα ἢ ἢ τῶν λευκῶν, ἢ λεκάνη βαθύτερα καὶ στενωτέρα, ὁ βραχίον καὶ ὁ μηρὸς βραχυτέροι ἢ ἐκεῖνων, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ τὰ τὸ ἄνω

καὶ κάτω ἄκρα σχετικῶς μακρότερα. Ὁ ἄκρος ποὺς πεπλατυσμένος, ἥμισυ ὑπέκκοιλος, μετὰ πτέρυγας κωνοειδῆς πρὸς τὰ ὀπίσω πρόσθι- λούσης. Παρὰ τοῖς ζώσι τὰ κοιλιακά τοιχώματα γάλακτα καὶ προέχοντα· τὸ πῆος καὶ ὁ κολεὶς μετῶν ἢ παρὰ τοῖς λευκοῖς. Παρὰ ταῖς γυναῖξιν οἱ μαστοὶ προώρως μακρινέμενοι κρέμονται ἑκατέρωθεν ἐν μακρῇ, στενῇ, δῆυ- λήκτῳ πτυχῇ· αἱ δὲ νύμφαι πρωίμως ἀναπτυσσόμεναι λίαν (tablier), ὑπεβάλλονται πολλὰχού εἰς περιτομήν.—2. Οἱ Βοσχιμάνοι εἰσὶν ἐκ τῶν ἀγρίων οἱ μάλιστα περιμερόντες τοῖς πύθχοις. Κατοικοῦντες ἄλλοτε τὴν ἀπὸ τοῦ Ἀκρωτηρίου ἄχρι τοῦ Ζαμβέσι ΝΔ, χώρον τῆς Ἀφρικῆς περικυκλωμένοι νῦν ἀπωσθέντες εἰς τὴν ἐσθμὸν τῆς Καλαχάρεως. Ἔχουσι τὴν τρίγωνον ἐμοῖαν τῇ τῶν Νιγηρίων, ἀλλὰ τὴν τοῦ δέριματος χροίαν παρεμφορῇ τῇ τοῦ ξηροῦ φύλου, τὸ ἀνάστημα πολλῶν ἐλάσσον (1.40 μέτρ.) συγκρίματα δὲ παρὰ ταῖς γυναῖξιν τὴν τῶν γλοῦτων ὑπερλίαν (ἰδὲ Στεατοπυγία). Τὸ πρόσωπον αὐτῶν λίαν πεπλατυσμένον, ἢ προσωπικὴ γωνία ἐκ τῶν σμικροτάτων παρ' ἀνθρώποις, τὰ μῆλα προέχοντα, οἱ ὀφθαλμοὶ μικροί, μελανές, κορὴς πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἄνω κλίνοντες, οἱ ῥῶθες εὐρύτατοι ἐσσι παρ' ἐλ- δειν ἄλλων λαῶν, τὰ χεῖλη λίαν προέχοντα, τὸ πῶγωνιον, ὡς καὶ ἡ ῥίς, ἄνευ τριχῶν. Τὰ ἄνω ἄκρα σχετικῶς μακρότερα τῶν κάτω. Παρὰ ταῖς γυναῖξιν μεγάλη ἀνάπτυξις τῶν νυμφῶν.

Β'. Αἰθιοπία τῆς Αὐστραλίας. 1. Παπουθῶν. Οὗτοι πολυχρημότεροι μὲν ἐν Μελανισίᾳ, ἀλλ' ἡμιγέστεροι ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Σολομώντος καὶ ταῖς νέαις Ἑβρίσις. Ἔχουσι τὴν τρίγωνον ἐμοῖαν τοῖς Νιγηρίταις, ἀλλ' ἀνεπτυγμένην εἰς πάντα τὰ ἐντρίχη μέρη τοῦ σώματος. τὸ δέρμα μέλαν ἢ καφεόχρον, τὸ κρανίον λίαν στενὸν καὶ μακρὸν, τὸ πρόσωπον τὰ μάλιστα προγοναθικόν, ὑπερόφρυα τόξα λίαν εὐδῆλα, ἄκρας χεῖρας καὶ ἀκροῦς πόδας μακρούς, ἀνάστημα μέτριον.—2. Νιγηρίταις (Negrits). Τοιοῦτοι οἱ ἰθαγενεῖς τῶν Ἀνδαμαντῶν νήσων, τῆς χερσονήσου Μαλάκκας καὶ οἱ Ἀέται τῶν Φιλιππινῶν. Αἰθιοπία τὴν τρίγωνον καὶ τὴν χροίαν, εἰσὶ μὲν οἱ ἐκ πάντων τῶν αἰθιοπῶν ὑποβραχυκέφαλοι (κεφαλ. δείκτ. ἔγκ. 80—84), ἔχουσι με- γάλους ὀφθαλμούς, ὥστε πλατεῖαν, ἀλλ' ὀφθε- νῶς πεπιεσμένην, χεῖλη μετρίως προέχοντα, πῶγωνιον ὑποστρέγγυλον, ἀνάστημα μικρὸν (1½ μέτρ. περίπου). Οἱ Αὐστραλῶν οἱ ἐγγύς τῆς Αὐστραλικῆς ἡπείρου, θεωροῦν- ται μιγάδες ἐκ φυλῆς Θαγενεῶς ἀναστήματος μικροῦ, δέριματος μελανοῦ, τριχώσεως σπῆς, καὶ ἑτέρας ἐπὶ πλάτος ἀναστήματος ὑψηλοῦ, δέριματος χαλκοχροῦ καὶ τριχώσεως λείας. Αἱ τρίχες τῶν Αὐστραλῶν, ἐγκαρσίως τομῇ κυκλικῇ μᾶλλον ἢ ἐλλειψοειδῆς, εἰσὶν ἀνε- πτυγμέναι εἰς πάντα τὰ ἐντρίχη μέρη τοῦ σώ-ματος. Τὸ δέρμα βαθυκαφεόχρον, τὸ κρανίον

ρούμενον ὑπὸ πολλῶν διὰ τοῦτο ὡς ταυτοσημον παρασκευάζεται ἐπὶ ἐπιδράσει ψευδαργύρου ἐπὶ ἰωδαίου εἰς κεκλεισμένους σωλήνας θερμοκρασιῶν μέχρι 150°. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνώσεων αὐτοῦ ἵνε μέγιστος, συντίθεται μετὰ τῶν ἀλατογόνων σχηματίζον χλωροαἰθύλιον, βρωμοαἰθύλιον κ.τ.λ., αἵτινες ἵνε σταθερώταται ἐνώσεις μετὰ τοῦ ὑδροξυλίου. Ὁ σχηματίζει τὸ αἰθυλόπνευμα, οὐ ἀνυδρίτης ἵνε αἰθέρ μετὰ τῆς ρίζης SH παρῆγει τὸ μερκαπτανιον ἀντικαθιστῶν τὸ ὑδρογόνον τῶν δεξίων ἀποτελεῖ τοὺς συνθέτους αἰθέρας μετὰ τῆς ἀμμωνίας σχηματίζει τοὺς αἰθυλκρίνας καὶ μετὰ τῶν μετάλλων τὰ μεταλλοαἰθύλια. [O.A.P.]

Αἰθύλιον βρωμιούχον (Φαρμακολ.) Βλ. Αἰθέρ Ὑδροβρωμικός.

Αἰθύλιον ἰωδοούχον (Φαρμακολ.) Αἰθέρ Ὑδροιωδικός.

Αἰθυλοδρωμεδίων. Βλ. Βρωμοαἰθύλιον.

Αἰθυλοθεικὸν ὀξύ. Βλ. Αἰθέρ (Χημ.).

Αἰθυλοξειδίων. Βλ. Αἰθέρ (Χημ.).

Αἰθυλόπνευμα. Βλ. Οἰνέπνευμα.

Αἰθυλοχλωρεδίων. Ἰδ. Χλωροαἰθύλιον.

Αἰθυλοδρωξειδίων. Βλ. Οἰνέπνευμα.

Αἰ Ἰδύκου γέρανοι. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀπροδοκίμως ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τιμωρουμένων κηρυγμάτων. Ἡ παρ. εἶχε τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ διηγήσει περὶ τοῦ φάνου τοῦ ποιητοῦ Ἰδύκου (βλ. λ.). [Π.]

Αἰκατεριμβούργον (Jekaterinburg). Πόλις ἐγγυρὰ τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνείου Πέρμ, πρωτ. νομ. κατεμένη παρὰ τὰς ἄλγας τοῦ Ἰστέκ καὶ τὴν ἀν. κλιτὺν τὴν Οὐράλῳ, ἔχουσα σταθμὸν σιδηρ. καὶ 31 917 κατ. (1885). Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ναύσταθμος, νομισματοκοπτεῖον, μεταλλουργικὴ σχολή, χυτήρια τηλεβόλων, ἐπισκοπεία, κομηματοποιεῖα κτλ. εἶναι δὲ κέντρον τῶν μεταλλουργιῶν τῆς Σιβηρίας. Ἐκτίσθη τῇ 1723 ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μεγάλου καὶ ὠνομάσθη ἀπὸ Αἰκατερίνης τῆς Α'.

Αἰκατερίνη. Βλ. Αἰκατερίνη.

Αἰκατερίνηστατ (Jekaterinenstadt). Ἡ μεγίστη καὶ σημαντικωτάτη τῶν Γερμανικῶν ἀποικιῶν ἐν τῇ νομ. Νικολαϊκῇ τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνείου Σαμάρρα παρὰ τὴν ἀριστερὰν ἄκρην τοῦ Βόλγα. ἔχει γεωργίαν, λαπνοφυτεῖας, ἀμυλῶν ἐμπόριον σιτηρῶν, μικρὰν τινα βιομηχανίαν καὶ 4 654 κατ. Ἐκτίσθη τῇ 1765 ὑπὸ τοῦ Ὀλλανδοῦ πρέσβους βάρων Βαργάρδ.

Αἰκατερίνη (Μακεδονίας) Βλ. Κατερίνη.

Αἰκατερίνη ἁγία. Ἡ τοσοῦτον ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ τιμωμένη αὕτη ἁγία ἦτο εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐνθα ἐμαρτύρησε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος ἐν τοῖς μεγάλοις τότε ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν διωγμοῖς· ἐφημέθη δὲ σφόδρα οὐ μένον διὰ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὑπὲρ ἧς ἐμαρτύρησεν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεγάλην παιδείαν καὶ σοφίαν, δι' ἧς ἀπεστέμει βήτορας καὶ φιλοσόφους ἐθνικούς. Τὸ ἱερὸν αὐτῆς λείψανον κομισθὲν ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων, κατὰ τὴν ἱερὰν παράδοσιν, εἰς τὸ ὄρος Σινά, εὗρέθη κατὰ τὸν Η' αἰῶνα, ἐνθα διατηρεῖται ἐν τῷ μεγάλῳ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας τιμωμένῳ ναῷ. Ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν σταυρωσίων εἰσῆλθον καὶ εἰς τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἐροτὴ τῆς μέχρι τότε ἐν τῇ Ἀνατολῇ μόνον τιμωμένης ἁγίας, τῆς ἐροταζομένης τῇ 25 Νοεμβρίου. Αἱ ποιμενικαὶ δὲ περὶ τοῦ βίου τῆς ἁγίας καὶ τοῦ μαρτυρίου αὐτῆς εὐσεβεῖς παραδόσεις παρέσχον πλουσιωτάτην ὁλὴν τέχνην εἰς τὴν χριστιανικὴν εἰκονογραφίαν, ἰδίως ἐν τῇ δυτικῇ, καὶ παρήγαγον ἀριστοτεχνήματα ζωγραφικῆς παριστῶντα τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτῆς. Ἡ ἁγία Αἰκατερίνη ἔνεκα τῆς διαφημισθείσης αὐτῆς σοφίας τιμᾶται καὶ ὡς προστάτις τῶν εκπαιδευτικῶν καταστημάτων. [Π.Κ.]

Αἰκατερίνη βασίλισσα 1) Αἰκατερίνη τῆς Γαλλίας, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Καρόλου 7' καὶ Ἰσαβέλλης τῆς Βαυαρικῆς. Γεννηθεῖσα τῇ 1101 συνεζεύχθη τῇ 1420 μετὰ τοῦ Ἑρρίκου Ε' τῆς Ἀγγλίας, μέλλοντος κατὰ τὰς διατάξεις τῆς συνθήκης τῆς Troyes (1414) νὰ βασιλεύσῃ καὶ ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πενθεροῦ. Ἀλλ' ἀποθανόντος τοῦ Ἑρρίκου Ε' πρὸ τοῦ βασιλέως Καρόλου 7' (1432) ἡ Αἰκ. συνῆψε νέον συνεικόσιον μετὰ τινος ἀπλοῦ εὐπατρίδου τῆς Οὐαλλίας Owen Tudor, ἐ ὅποιος κατέστη γνωστὸς ἐν τῇ ιστορίᾳ, διότι ὁ ἐγγονος αὐτοῦ Ἑρρίκος Ριχμόνδης ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ δυναστείας τῶν Tudor (1485). Ἡ Αἰκ. ἐτελεύτησεν ἐλίγα ἔτη μετὰ τὸν δεύτερον αὐτῆς γάμον μολὶς ἄγουσα τὸ 37 τῆς ἡλικίας ἔτος (1438).

2). Αἰκ. Ἀραγωνικὴ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, γυνὴ τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου Η', θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φερδινάνδου τοῦ καθολικοῦ καὶ Ἰσαβέλλης τῆς Καστίλλιας. Γεννηθεῖσα τῇ 1476 ἔτυχεν ἀγωγῆς εὐσεβοῦς παρὰ τῆς μητρὸς καὶ παιδεύσεως ἐπιμελημένης, τῇ δὲ 1501 συνεζεύχθη μετὰ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου Ἀρθούρου, πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ Ἑρρίκου Ζ' ἀρχηγοῦ τῆς τῶν Θασωιδίων (Tudor) δυναστείας. Ἀλλὰ τοῦ Ἀρθούρου ἀποθανόντος ἐλίγους μῆνας μετὰ τὸν γάμον, ἡ Αἰκατερίνη συνῆψε νέον γάμον μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ τοῦ Ἀρ-

θούρου καὶ ἤδη ἐπιδόξου διαδόχου Ἑρρίκου, δευτέρου τοῦ πατέρα αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀγγλικὸν θρόνον τῇ 1509. Ἀλλ' ὁ δευτερός υἱὸς γάμος, καρπὸς τοῦ ἐποιοῦ ὑπῆρξεν ἡ ὑστερον βασιλευσάσα Μαρία Tudor, ὑπῆρξεν αὐτοῦ διὰ τὴν Αἰ., διότι ὁ Ἑρρίκος προσποιούμενος μὲν ὅτι κατέχεται ὑπὸ τῆς πίστεως τῆς συνειδήσεως ὡς συζευχθεὶς μετὰ τῆς χάρας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καίτοι τὸ τοιοῦτον δὲν εἶχεν ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πάπα, ἀλλ' ὅμως δὲ, καταληφθεὶς ὑπὸ ἐρωτος πρὸς τὴν Ἀννὰ Βολέυν, διέλυσε τὴν μετὰ τῆς Αἰκατερίνης γάμον ἄνωγος τοῦ Πάπα συναινέσεως (1533). Ἐνταῦθεν δὲ περιελθὼν εἰς ἑρῖδα πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν ἡρηκευτικὴν μεταρρυθμίσει (βλ. Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλ.). ἐνθ' ὅτε πρῶτον ἦτο πολέμιός της πρὸς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως γράφει μάλιστα πολυμυθὴ διατριβὴν ἐναντίον τῶν Λουθηρανῶν τῆς Γερμανίας. Οὕτω τὸ πολιτικὸν μέρος τοῦ βίου τῆς Αἰκατερίνης συνδέθη μετὰ μίας τῶν σπουδαιωτάτων περιόδων τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἡ αὐτοῦ βασιλεία, ἥτις καὶ μετὰ τὴν παρὰ τὰς διαμαρτυρήσεις αὐτῆς γενομένην διάλυσιν τοῦ γάμου διετρίβεν ἐν Ἀγγλίᾳ (ἐν τῇ πόρει Kimbation) θεωρουσα ἑαυτὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ βασιλέως, ἐτελεύτησε τῇ 1536.

3). Αἰκ. Βοσνίας, Βασίλισσα τῆς Βοσνίας, γυνὴ τοῦ τελευταίου βασιλέως τῆς χώρας ταύτης Στεφάνου Β', τὸν ὅποιον φονεύσας ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Β' ὁ πορθητὴς κατέσχευσε τὸ κράτος ἐπικρατῶν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἡ Αἰκ. μετέβη εἰς Ῥώμην, ἐνθα διέμενε μετὰ τοῦ θανάτου αὐτῆς (1478) κληροδοτήσασα τὸ κράτος εἰς τὸν Πάπαν. Ἀλλ' ἡ παπικὴ αὐτὴ οὐδέποτε ἤγειρεν ἀξιώσεις ἐπὶ τὴν κληρονομίαν ταύτην.

4) Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, Βασίλισσα τῆς Γαλλίας, γυνὴ τοῦ Ἑρρίκου Β', θυγάτηρ μονογενῆς τοῦ Λαυρεντίου τῶν Μεδίκων. Ἐννυθεῖσα ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1519 συνεζεύχθη τῇ 1533 μετὰ τοῦ τότε διαδόχου τοῦ γαλλικοῦ θρόνου Ἑρρίκου υἱοῦ τοῦ βασιλέως Φραγκίσκου Α'. Ὡς γένος τῶν Μεδίκων ἡ Αἰκ. ἦτο γυνὴ πεπαιδευμένη, συνετέλεσε δὲ μεγάλως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας καὶ τῆς καλλιτεχνίας ἐν Γαλλίᾳ. Ἰδίως τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀλλ' ὡς φιλόδοξος Ἰταλὶς ἔφερε μὲθ' αὐτῆς εἰς τὴν νέαν αὐτῆς πατρίδα τὰ τότε ἱσχύοντα ἐλεύθερα δόγματα τῆς Ἰταλικῆς πολιτικῆς. Καὶ ἐνδὼ μὲν ἐδασκίλευν ὁ Φραγκίσκος Α' καὶ Ἑρρίκος Β', ἡ ἰσχὺς αὐτῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἦτον ἐλαχίστη. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἑρρίκου (1559) ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν ἀσθενῶν αὐτῆς υἱῶν Φραγκίσκου Β', Καρόλου Θ' καὶ Ἑρρίκου Γ' μεγάλην ἐπὶ τὰ

δημόσια ἀσκόουσα ῥοπὴν κατέστη ὁ πονηρὸς θαίμων τῆς Γαλλίας προκαλέσας αὐτὴν κατὰ μέγα μέρος τοὺς ἐπὶ τοῦ Καρόλου Θ' καὶ Ἑρρίκου Γ' δεινούς ἐμφυλίους σπαταγμούς. Ὡς αὐτῆς ἰδίως ἦτον ἡ τοῦ ἀγίου Μαρθολομαίου ὕψις. Καὶ ἀπονήσκουσα ἐπὶ ἐδωμηνοντούτις (1889) κατέλιπε τὴν Γαλλίαν σπαρασσομένην ὑπὸ ἐμφυλίων δεινῶν (βλ. Ἑρρίκος Γ', Κάρολος Θ', Φραγκίσκος Β' τῆς Γαλλίας).

5) Αἰκατερίνη αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας γυνὴ Πέτρου Α' τοῦ Μεγάλου ἐγεννήθη τῇ 1679 ἐν μικρῇ τινι κώμῃ τῆς Λιττανίας ἐκ πατρὸς γεωργοῦ καλουμένου Σαμουήλ, ὠνομάζετο δὲ Μάρθα. Οὕσα ἐν ἀρχῇ, ὡς καὶ ἡ σύκογένεια αὐτῆς, καθολικὴ τὸ θρησκευμα προσῆλθεν ὑστερον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν Λαυθερανὴν κατηχηθεῖσα ὑπὸ προεστάντου τινὸς ἱερέως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρίγας, καὶ συνεζεύχθη (1702) ἐν Μαριμβούργῳ μετὰ Σουηδοῦ τινος στρατιώτου διακρίοντος τοῦ μεγάλου μεταξὺ Σουηδῶν καὶ Ῥώσων πολέμου, τοῦ ὁποῦ στάδιον ἦσαν κυρίως αἱ περὶ τὴν Βαλτικὴν χώραν, ἐνθα καὶ τὸ Μαριμβούργον. Ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν γάμον κατέλειπε ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τὴν πατρίδα καὶ τὴν συζυγικὴν ἐστίν μεταβαίνων εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος (1702) κατεκληθένης τοῦ Μαριμβούργου ὑπὸ τῶν Ῥώσων ἡ νεκρὰ Μάρθα συλληφθεῖσα αἰχμαλώτως ἐστάθη πρὸς τὴν στρατηγὸν πρίγκηπα Μεντζίκωφ, παρὰ τοῦτω δὲ γνωρίσας αὐτὴν ὁ Πέτρος ἔλαβεν ὡς σύζυγον, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν αὐτῷ (1708 καὶ 1709) δύο θυγατέρες Ἀννα καὶ Ἐλισάβετ. (βλ. λ.) Ἀλλ' ἡ νομιμότης τοῦ γάμου ἀνγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Πέτρου ἐπισήμως τῇ 1713. Πρὸ τοῦ γεγονότος δὲ ἐπὶ τούτου ἡ Μ. ἀσπασθεῖσα τὸ ἀρεθόδοξον θρησκευμα εἶχε μετονομασθῆ Αἰκατερίνη. Τὴν τοιαύτην πρὸς αὐτὴν τοῦ Πέτρου εὐνοίαν ἀντήμειψεν ἡ Αἰκ. διὰ μεγίστης πρὸς αὐτὸν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως ἀκολουθεῖσα αὐτῷ πανταχοῦ ἐν ταῖς στραταίαις καὶ συμμεριζομένη πάντας τοὺς μέλθους καὶ κινδύνους μετ' αὐτοῦ. Ὅτε δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν Τουρκίαν πόλεμον τοῦ 1711 μικροῦ δεινῇ ἡττηματώμενος ὁ Πέτρος μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ παρὰ τὴν Προβόαν, ἡ Αἰκ. ἦτον ἡ μάλιστα συντελέσασα εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπιτηδεύσεως, μετ' ἧς κατῴρωσσε νὰ συνομολογηθῇ πρὸς τὸν Μεγαν Βεζὶρην Μεχμέτ Βαλαττῆ παρὰ ἧς εἰρήνη τῆς Φωζιάνης. Τῇ 1722 ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Πέτρου διάδοχος τοῦ θρόνου, τῷ δὲ 1724 ἐτέθθη ὑπὸ τοῦ Πέτρου ὡς αὐτοκράτειρα ἐν Μόσχᾳ, ἀφοῦ ἦτο ὁ Πέτρος αὐτὸς πρὸ θάνατος αὐτοῦ εἶχεν ἀναρρῶθαι αὐτῷ τὸ κρᾶτος (imperator), νέον οὕτω προσθεῖς τίτλον εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Τσάρου τῆς Ῥωσίας. Τῇ 1725 ἀποθανόντος τοῦ Πέτρου διαδεχμένη αὐτὸν ἡ Αἰκ. ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐκυβέρνησεν ἐπὶ 23 ἔτη κατὰ τὸ πνεῦμα

κῆς πολιτικῆς αποτελούσας παραδόσεις τῆς ἑσωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Ρωσίας. Καθ' ὃν χρόνον ἡ Αἰκατερίνη ανέλαβε τὴν τοῦ κράτους κυβερνήσιν ἡ Ρωσία ἦτον περιπελεγμένη εἰς τὸν ἐπταετῆ πόλεμον ὡς σύμμαχος τῆς Πρωσίας, ἐπέκειτο δὲ πόλεμος πρὸς τὴν Δανίαν ἕνεκα τῶν αξιώσεων τοῦ Πέτρου Γ' ἐπὶ τὸ δουκάτον Ὀλοσκίας. Ἀμφότερους τοὺς πολέμους τούτους θεωροῦσα ἡ Αἰκ. ὡς ἀνώγει διὰ τὴν Ρωσίαν ἔσπευσε τὸν μὲν πρῶτον νὰ περατώσῃ ἀντικαταστήσασα τὴν πρὸς τὴν Πρωσίαν συμμαχίαν δι' αὐστηρὰς οὐδετερότητος, πρὸς δὲ τὴν Δανίαν διηλλάτῃ ἐπὶ ῥοαῖς ἐπισκεῖσι δι' ἀμφοτέρω τὰ μέρη. Καὶ ῥῆθ' ἀπῆλθεν τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἔστρεψε πρὸς ἄλλην διέσθινον, ἐν ἣ διέβλεπε τὴν φυσικὴν ἑδὴν τῆς Ρωσσιῆς ἐπεκτάσεως καὶ κραταιώσεως. Ἐπεμῆκα ἐνὸπλιος εἰς τὰς ἐμφυλίους διενέξεις τὰς ἐπέλθουσας ἐν Πολωνίᾳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Αὐγούστου Γ' (1763), ὅν ὑποστηρίξῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ὑπ' αὐτῆς ἐπιβληθέντα τῇ χώρα βασιλέα Στανίσλαον Πανιατόβσκιον, τὸν ἀπὸ πολλοῦ εὐνοοῦμενον αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῇ προῖκει προστάσει τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῶν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξων, προσέκαλεσε τὴν ἐκ μέρους τοῦ Ὁθωμανοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ Γ' κήρυξιν πολέμου (1768) ἕνεκα παραβιάσεως τῶν ὁρίων διαπραχθείσης ὑπὸ Ρωσσιῶν καταδικαζόντων τοὺς εἰς τὸ θωμμανικὸν ἔδαφος φυγόντας Πολωνοὺς καὶ ἐμπρησάντων κώμας τινὰς θωμμανικάς.

Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον οἱ Τούρκοι ἠγωνίσαντο γενναίως, ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς, οἱ δὲ Ρωσσοὶ ἀνέπτυξαν φοβερὰν δύναμιν καὶ ἐπῆμονον τὴν ἑλμην. Ὁ πρίγκηψ Γαλλιτζίν καὶ ὁ κόμης Ρομανζόφ ἐκάλυψαν διὰ στρατῶν τὰ σύνορα τοῦ κράτους. Ἀλλ' οἱ Τάταροι τῆς Κριμαίας κατώρθωσαν ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος νὰ ἐπιβρῶμιαι Ρωστικῆς χώρας καὶ πολλὰς χιλιάδας οἰκογενειῶν ν' ἀπαγάγωσιν εἰς αἰχμαλωσίαν. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ ἀρχιστρατηγὸς μέγας Βεζίρης Μεχμέτ Ἐμίρ παρὰς ἕνεκα τῆς περὶ τὴν στρατιάν βραδύτητος ἀντικατεστάθῃ ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Μολδαβανῆ, οὗτος δὲ ὑπέστη τὴν δεινὴν ἐκείνην περὶ τὴν διάδοκιν τοῦ Τύρα (Δανιῆς) συμφορὰν, καθ' ἣν καταρχήσιμος τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γερούρας τὸ ἦδη διαδὸν εἰς τὴν ἀντιθέτον ὁχλὸν μέρος τοῦ στρατοῦ μετ' ἀπεγνωσμένων ἀγῶνα ἐντέλως κατεστράφη, οἱ δὲ ἐνέστηεν τοῦ ποταμοῦ ἀτάκτως διεσκορπισθησαν, ἐκυριεύθη εὐχερῶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Πανιν ἅπανα ἡ Βασσαρχία, Βλαχία καὶ Μολδαυία καὶ ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἀπεκρούσθη πέραν τοῦ Ἰστροῦ. Συγχρόνως Ρωστικῆς στόλος ὑπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Ὀρλώφ πρῶτον τότε πλεύσας ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἐφάνη παρὰ τὰς παραλίας τῆς Πελοποννήσου, ἐνὼν ὡς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο πλῆλῃ ἐπα-

ναστατικὰ κινήματα προπαρασκευασθέντα ἐν μέρει καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ρωσσίας. Καὶ ἡ μὲν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις ἐπανάστασις μεθ' ὅλην τὴν ἀνδρείαν τῶν αγωνιζομένων Ἑλλήνων ἐνδεσπότης τυχεύουσα ἀνέγχετο παρὰ τῆς ἀσημάντου δόλως Ρωσσιῆς ἐπικουρίας τῆς ἀποδόσης εἰς Πελοπόννησον, κατεστάλη μετ' οὐ πολὺ αἰματηρῶς, ὁ δὲ Ρωστικὸς στόλος πλεύσας εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατέκαυσε παρὰ τὸ Τσαρμέ δολιχόηρον τὸν Τουρκικὸν στόλον (κατὰ Ἰουλίον τοῦ 1770). Ἀλλ' ἡ μεγάλη αὕτη καταστροφὴ δὲν ἐπῆνεγκεν ἀνάλογα ἀποτελέσματα. Προσβολὴ τις κατὰ τῆς Ἀθήνου ἀπέτυχεν. Ἐπιθετικὴ δὲ τις διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου μέγχοι Κωνσταντινουπόλεως πορεία ἐφάνη λίαν τολμηρὰ καὶ ἐπικίνδυνος. Συγχρόνως δὲ δεινὸς λοιμὸς ἐθέριζεν ἐπὶ τοῦ κυριωτάτου θεάτρο τοῦ πολέμου τὰς τάξεις νικητῶν τε καὶ ἡττημένων διαδοθεῖς καὶ εἰς τὰς Πολωνικάς χώρας. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ πρίγκηψ Δολγερουκῆς κατέλαβε τὴν Κριμαίαν (1771), ἐσωτερικὰ δὲ στάσεις τῶν ὑποτελῶν ἡγεμόνων τῶν περὶ Καύκασον χωρῶν καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς Αἰγύπτου παρέλυσεν δεινῶς τὰς ἐνεργείας τῆς Πύλης. Ἀλλὰ καὶ τῆς Ρωσσίας αἱ ἐπιτοχῆς ἐκίνησαν τὸν εὐδὸν τῆς Αὐστρίας οὐδαμῶς συναινούσης εἰς τὴν ἀπὸ τῆς Τουρκίας ἀφαιρεσιν τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυίας, ἐν ᾗ ἡ Πρωσία οὐσα ἡνωμένη δι' ἀμυντικῆς συμμαχίας μετὰ τῆς Ρωσσίας ὑπεσχόθη ἐπανειλημμένως νὰ συμπράξῃ τῇ Ρωσίᾳ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τῆς Αὐστρίας. Οὕτω δὲ ἐφαίνετο ἐπικείμενος μέγας πόλεμος Εὐρωπαϊκός. Ἀλλ' ἡ ἐπαπειλουμένη αὕτη συγκρούσις ἀπισσοῦν διὰ τοῦ ἐξιλιωτικοῦ θυμῶτος τῆς Πολωνίας. Ἐν τῇ δυστυχῇ ταύτῃ χώρᾳ ἐφαίνετο ἐπὶ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ δὲ διὰ τῆς προστάσεως τῆς Αἰκ. ἄρχων βασιλεὺς οὐ μόνον δὲν ἠδύνατο νὰ καταχρῆται τῆς δεινῆς ταύτης καταστάσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔκπτωτος τοῦ θρόνου καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ σφεῖρας συνωμοστῶν καὶ ἀπαχθεὶς ἐσώθη διὰ θαύματος ἐκ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῶν. Τότε δὲ πρῶτον ὁ Εὐρωπαϊκὸς Χριστιανικὸς κόσμος παρέστη πρὸ τοῦ ἀπαχθεστάτου θιγμένου τῆς νεοτέρως ἱστορίας, τῆς θρασυτείας καὶ ἀπεχθυστάτης παραβιάσεως τοῦ δικαίου τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐρωτήτων δικαιωμάτων τῆς ἀνθρωπότητος. διὰ τῆς ἐν μέσῳ εἰρήνης συμφωνηθείσης καὶ βραδύως ἐκτελεσθείσης διανομῆς τῶν πλείστων χωρῶν τῆς Πολωνίας μεταξὺ τῶν τριῶν ἱσχυρῶν κρατῶν Αὐστρίας, Πρωσίας καὶ Ρωσσίας. Τὰ κατέκασσε τῆς ἀπεχθούς ταύτης ἱστορίας δὲν διερωτήθησαν ἐπὶ ἐν πᾶσιν εἰς ὅτι ἀφορρῇ τὴν ἀρχὴν καὶ εἰσῆγγιν τῆς συνωμοσίας. Ἀλλ' εἴτε τῆς Αἰκ. ἀρχιδουίλας εἴτε τοῦ Φρειδερίκου συνεισηθήνῃ ἡ ἀρχαρχὴ βίβλιον εἶναι ὅτι καὶ αἱ τρεῖς δυνάμεις μετ' ἑαυτοῦ ἡ-

παρέδωκαν το σχέδιον και επεδίδωσαν την πραγματοποίησιν αυτού. Διά της διανομής ταύτης η Ρωσία εκτήκατο το μέγα δουκάτον της Λιττανίας και τα πριγκιπάτα Minsk, Witepsk και Mscislaw χώρας έχουσας έν συν-
 έλω έπιράν. 2000 τ. μιλ. και κατοίκους 1.80.000. Ο πρώτος εύτες διαμελισμός της Πολωνίας έγινε το 1772 διαρκούντος επί του Τουρκωριστικού πολέμου. Έπ' έμειναν έτος δαινέν αντιπερισπασμέν κατά της Αίλ. επήνεγκεν η στάσις του Κοζάκου Γεμελιάν Πουγάτσσεφ, όστις εξαπατήσας πολλούς παρό-
 στηώς Πέτρος Γ' και ήγειρε σιδηράς ταρχάς έν ταίς περί Βόλγαν και Ουράλην χώραις, έλπί-
 σας προς έαυτήν πολλὰς φυλάς βαρβάρους των χωρών ταύτων και άποτελέσας εξ αυτών έλό-
 κλησεν στρατόν και διαδός την επανάστασιν εις τας ώραιάς επαρχίας Όρεμβούργου και Κοζάκν μέχρι των όρειων της Σιδηρίας. Η αυτοκράτειρα ήναγκάσθη να πέμψη πανταχόθεν στρατεύματα προς καταστολήν της στάσεως και τους άριστους των στρατηγών, εξ των ιδίων δ Μίχαιλον έδοξάθη διά λαμπρών νικών.
 Άλλα μόνον μετά σειράν πολλών ήττών του Πουγάτσσεφ και μετά την άποστασίαν πολλών φυλών κατωρθώθη η καταστολή της στάσεως και ο Πουγάτσσεφ έγκαταλείφθηκε υπό των οπαδών άπέτιπεν αίματηρώς την ποινήν των πράξεων αυτου επί του ίκρωμάτος έν Μόσχ. Συγχρόνως τη καταστολή της στάσεως και ο κατά της Τουρκίας πόλεμος έλαθεν εύτοχε-
 στέραν τροπήν. Έν Τουρκία μετά την θάνατον του Μουσταφά Γ' ανέλθοντος εις τον θρόνον του Χαμίτ Α' (βλ. λ.), και άρσν έμέγας βα-
 ζιής Μουστάν Ζατέ Μεχμέτ άπεικλείσθη υπό των Ρώσων εις Σοβύλαν μεθ' έλου του στρατου αυτού, υπεγράφη έν τη μικρή Βουλ-
 γαρική κόμη Κοζιτςόν-Καϊναρτζή η υπό του νικητου υπαγερευθείσα ειρήνη η του Κουτζ. Καίν. (9 Ιουλίου 1774), δι' ής η Ρωσία επέτυχε παρά της Τουρκίας την ανεξαρτησίαν του Χανάτου της Κριμαίας, την εις την Ρωσίαν προσάρτησιν των φρουρίων Γενικαλέ και Κερτσιού και άλλων τινών θέσεων, έτι δέ και το δικαίωμα της το έλευθέρως έν τη Εύξεινώ ναυσιπλοίας και της διά των πορθμίων εξέδου διά τα υπό Ρωσικήν σημαίαν πλοία. Προς τούτοις διά του 23 άρθρου της συνθήκης ταύτης η Τουρκία υπεχρεώτο να προστατεύη έν τω κράτει αυτής την χριστιανικήν θρησκείαν του όπερ έδωκεν άφορήην εις την Ρωσίαν έκτοτε να αξίαι υπέρ έαυτης άποκλειστικά δικαιώ-
 μάτα προστασίας των χριστιανών της Τουρκίας και να αναμειγνύηται διηνεκώς εις τα εσωτερικά πράγματα του Τουρκικού κράτους μέχρις ου ο Κριμαϊκής πόλεμος και η Παρι-
 σινή συνθήκη έθηκαν τέρμα εις τας επί του άρθρου εκείνου έρειθεμένως αξιώσεις.

Άλλ' η ειρήνη του Κουτζούκ Καϊναρτζή δεν διήρκεσε πολύ. Η μεγαλοπράγμων αυτοκρά-

τειρα θεωρούσα τα ήδη επιτευχθέντα ως άρι-
 χήν μόνον των μεγάλων αυτής σχεδίων συνέν-
 νοστο μετά του αυτοκράτορος Γωσή Β' και του περιφθίου ύπουργού αυτού Κόνουτζ περί βόικωτέρας λύσεως του Ανατολικού ζητήμα-
 τος. Κατά τας συμφωνίας τας ληφθείσας τω 1782 μεταξύ των δύο κυβερνήσεων Ρωσίας και Αυστρίας διά του νέου πολέμου οι σύμμα-
 χοι έμελλον να καταλύσασιν ελοσχερώς τή έν Εύρωπη οθωμανικήν κράτος, μεθ' ο αι μόν πα-
 ραδουναίους χώραι έδει ν' άποτελέσασιν ήγεμο-
 νίαν μιαν υπό την ε έν ο ο υ μ ε ν ο ν της Αι-
 πριγκιπα Ποταμίνων, η Αυστρία έμελλε να λάβη την Σερβίαν και την Βοσνίαν, αι δέ λοι-
 παι Εύρωπαϊκαι επαρχίαι του οθωμανικού κρά-
 τος μετά πρωτεύουσας Κωνσταντινουπόλεως ν' άποτελέσασιν κράτος η αυτοκρατορίαν Έλ-
 ληνικήν υπό των δευτεράτοκων έργονον της αυ-
 τοκρατείας Κωνσταντίνου Παύλοβιτς, τήν ε-
 ποίεν η Αίλ. παρσκούζε προς τον υπ' αυτής ταχθέντα αυτό προσορισμέν έπιμελώς φρονι-
 ζουσα περί της εκπαίδευσως αυτού, ίδίως διά διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσης. Η Τουρ-
 κία βλεπούσα τας κατ' αυτής έπιβουλάς παρ-
 σκούζατο και αυτή εις πόλεμον, όποτε η πρόσ-
 άρτησις της Κριμαίας και της Γεωργίας εις το Ρωσικόν κράτος και η κατά την θεωρώση της Αίλ. εις Κριμαϊαν περιόδειαν επί της Πόλης της Κερσυνής χαραχθείσα έπιγραφή «Έντεψύ-
 θεν η έδός προς την Κωνσταντινουπόλιν», έ-
 πέπεισαν την ρήσιν και την εκ μέρους της Τουρκίας κήρυξιν του πολέμου, (1787). Και οι μόν Ρώσοι επόλεμυσαν επιτυχώς και κατά των πόλεμον ταύτων υπό τον Ποταμίνον και την περίφημον Σουβαρόφ καταλαβόντες εξ έ-
 φόδου το όχυρόν Ουτζακώφ και πολλές πό-
 λεις της Βασσαραβίας μέχρι των ένδοκων του Δουνάβιως, οι δέ Αυστριακοι μετά τινας απο-
 τυχίας, ός υπέστησαν υπό άνικάνους στρατη-
 γους, ήρχοντο λαμπράς νίκας υπό των πριγκιπα Κοδούργον καταλαβόντες το Βελιγράδιον και το πλείστον της Σερβίας και ικανά μέρη της Βλαχίας. Άλλα τότε αι τραές δυνάμεις Αγγ-
 γλία, Πρωσία και Ολλανδία μετά έδδου βλέ-
 πουσαι προς την επιτυχίαν των όπλων των συμμάχων αυτών κατώρθωσαν διά της θέσεως ην έλαβον άπέναντι των έμπολέμων, να επι-
 βάλλωσι τη Αυστρίας την ειρήνην του Σιστόδου (1791) επί της βάσει του πρό του πολέμου καθοστούτος. Άλλ' η Αϊκτερίνη άδιαφορούσα προς τας άπειλάς των Εύρωπαϊκών δυνάμεων έξηκολούθησε πολέμους μόνη. Και αυτή η συμμάχια της Σουηδίας μετά της Πόλης και ο κατά της Ρωσίας πόλεμος αυτής οδρόλως έρόδην την αυτοκράτειραν της Ρωσίας. Καί του μόν Σουηδικού πολέμου απηλλάγη έν έτος μετά την έναρξιν αυτού (1791) άνευ τινός α-
 πολείας κηρύσεως, κατά δέ της Τουρκίας έρ-
 ρωμενεστέρον έξηκολούθησεν άγωνίζομένη εν άμακρύν άγώνα έωσού διά της ειρήνης του

Ίασιου (1792) προσεγγήθη εις την Ρωσσίαν τὴν Ὀχρόν Ὀντζακώφ καὶ πᾶσα ἡ περί αὐτὴ ἀπὸ τῶν Πάνιν (Bug) μέχρι Τύρα (Δνίστερ) χώρα ἡ Τύρας κατέστη ἡδὴ ὄριον μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν.

Ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον τὰ δύο σύμμαχα κράτη ἐπολέμουν κατὰ τῶν Τούρκων, οἱ Πολωνοὶ ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ κρυφίαν ὑποσχέσεων τῆς Πρωσσίας ἐπειράθησαν ν' ἀπαλλαξώσι τὴν πατρίδα αὐτῶν τῆς Ρωσικῆς πίεσεως, καὶ ἀντὶ τούτου συμμαχήσασιν μετὰ τῆς Ρωσσίας κατὰ τῆς Τουρκίας, ὡς ἀπῆται ἡ Αἴκ., παρεκινήθησαν δραστηρίως εἰς πόλεμον κατ' αὐτῆς καὶ διὰ τῆς τολμηρᾶς ἐπὶ ἀπειλῇ πολέμου πρὸς τὴν Ρωσσίαν γενομένης προσκληθείσης περὶ ἀποχωρήσεως τῶν ρωσικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τοῦ Πολωνικοῦ ἐδάφους τοσούτον ἐξέπληξαν τὴν Αἰκατερίνην, ὥστε αὕτη συνεμπεφύθη πρὸς τὴν δικαίαν ἀπαίτησιν τῶν Πολωνῶν καὶ ἀπεμάκρυνε τὰ στρατεύματα αὐτῆς. Ἀλλ' ἄρῃ ἐπερατώθη ὁ κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμος ἐπιφανέστατα νέας ἐμφυλίους ἐν Πολωνίᾳ ἔριδας, ἅς κατὰ μέγιστον μέρος ἐν Πολωνίᾳ ἐκείνῃ καὶ ὑπεθαλπειν αὐτὴ ἡ τῆς αὐτοκρατορίας κυβέρνησις, καὶ συμμαχήσασα αὐτῇ μετὰ τῆς Πρωσσίας, ἥτις μετὰ τὸ τέλος τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου οὐ μόνον ἐγκατέλειπε τὴν Πολωνίαν, ἀλλὰ καὶ συνηγορήθη ἡδὴ πρὸς τὴν αὐτῆς διαμελισμῶν, ἐπεμψεν εἰς τὴν δυστυχὴν χώραν 100 χιλιάδας Ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ ἐνήργησε νέαν διανομὴν τῆς Πολωνίας προεαρεθῆσασα εἰς τὴν Ρωσσίαν Πολωνικὰς χώρας 2 500 μίλ. μετὰ 3 εκατομμύρια κατοικίων (1793). Τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἐπότε ἡ Πολωνία ἐξηγέρθη ἐκ τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς ἀγωνιζομένη γενναίως ἐναντίον τῶν ἀρπαγῶν ὑπὸ γερμανοὺς ἀρχηγούς, ἐν οἷς καὶ ὁ γερμανὸς Κοτζίτσκος, ἡ νικηφόρος προέλασις τοῦ στρατηγοῦ Σουβάρωφ καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐκπύρωσις τῆς Βαρσοβίας ἐπὶ νικητικῶν τελευταίων διαμελισμῶν καὶ τὴν ὀριστικὴν κατὰ τὸν τοῦ Πολωνικοῦ κράτους. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην διανομὴν προσεγγήθη εἰς τὴν Ρωσσίαν ἕξχιος Πολωνικῶν 2 000 χ. μ. μετὰ 1 200 000 κατοικίων.

Ἀπέναντι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐναντίον αὐτῆς πολεμικῆς συστάσεως τῆς λοιπῆς Εὐρώπης ἡ Αἰκατερίνη ἐτήρησεν οὐδέτερότητα, καίτοι μὲν ἀπὸ ἀποδείξεων εὐνοίας καὶ εὐμνηστίας φιλοξενίαν πρὸς τοὺς εἰς τὴν Ρωσσίαν μεταναστεύσαντας βασιλοφρονετας. Ἡ τὴν συμμαχία, ἥτις ἤνωσε τὴν Ρωσσίαν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐναντίον τῆς Ἀλλίας ἐπὶ τῶν διαδόχων τῆς Αἰκατερίνης, δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς. Τουναντίον μάλιστα ἡ πρὸς τὴν Ἀγγλίαν πολιτικὴ τῆς Αἴκ. ὑπερῶς ἀνεκίνησεν οὐχὶ λίαν φιλική. Διακρινόμενος μάλιστα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτητικῆς ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας ἀγῶνος τῶν βορείων Ἀμερικανῶν καὶ ἐν τῷ ἐκτραγῶντι ἐντεῦθεν μεταξὺ

Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πόλεμος, ἡ Αἰκατερίνη, ὡς περιορίσῃ τὰ κατὰ θάλασσαν κράτος τῆς Ἀγγλίας καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς κατὰ θάλασσαν ἐπιμνηστίας καὶ ἐμπορίας, συνωμοτολόγησε (1780) μετὰ πολλῶν Εὐρωπαϊκῶν δυναμεῶν, αὐτὴ εἰσρηχτικῶς, τὴν περιορισμὸν συμμάχων τῆς οὐδέτερας τῆς οὐδεῖας, δι' ἧς καθίστατο σεβαστὴ ἡ ἀρχή: «Οὐδέτερον πλοῖον, οὐδέτερον ἐμπόριον» καὶ ἐξασφαλίετο ἡ ἐλευθερία τῆς ἐμπορίας τῶν οὐδετέρων κρατῶν ἐν τοῖς παραλλήλοις καὶ ἐν τοῖς λιμέσι τῶν διαμαχομένων. Ὀλίγον δὲ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῆς εἶχεν ἐπιχειρήσει πόλεμον κατὰ τῆς Περσίας μέλλοντα νὰ λάβῃ, ὡς λέγεται, μεγάλας διαστάσεις διὰ τοῦ σκοποῦ, ἐχὼν ἡ Αἰκατερίνη περὶ τῆς ἐν Ἰνδίας ἀνερωθῆσεως τοῦ κράτους τοῦ μεγάλου Μωγγόλου καὶ τῆς καταλύσεως τοῦ Ἀγγλοινδικοῦ κράτους. Ἀλλ' ὁ θάνατος προλαβὼν εἴηκε τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον (1790).

Ἐπὶ τῆς Αἴκ. Β' ζωηρότερα κατέστησαν αἱ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ρωσίων σχέσεις οὐ μόνον αἱ πολιτικαί, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐκκλησιαστικαί. Ἐπ' αὐτῆς πρώτον κατέπλευσε στόλος Ρωσικὸς εἰς τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας, διὰ δὲ τῶν συνθηκῶν τοῦ Κουτσούκ Καναρτζή καὶ Ἰασιου οὐ μόνον ἡξίωσεν ὑπὲρ αὐτῆς ἡ Ρωσσία εἰδὼς τι δικαιοῦματος προστασίας τῶν χριστιανῶν τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ καὶ, ὡς εἶπομεν, ἐπετρέπη ἐλευθερὰ ἐν τῷ Εὐξείνῳ ναυσιπλοῖα εἰς τὰ ὑπὸ Ρωσικὴν σημαίαν πλοῖα, τοῦτο δ' ἀκριβῶς ἀπέβη ὠφελιμώτατον εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἐμπορικὰς ναυτικὰς. Ἐπιφανεῖς δὲ κληρικοὶ λόγιοι: Ἕλληνες, οἷοι ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Νικηφόρος Θωτόκης ἐπιμνησθήσαν ἐν Ρωσίᾳ διὰ τῶν ἀνωτάτων ἐκκλησιαστικῶν ἀξιοματῶν.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἐν κεφαλῇ ἡ ἱστορία τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Αἰκατερίνης Β'. Ἐσωτερικῶς δὲ ἡ βασιλεία τῆς Αἰκατερίνης ὑπῆρξεν ἐν γενεῇ εἰρηνικῇ καὶ ἀνευ κλονισμοῦ πλὴν τῆς μνημονευθείσης ἡδὴ στάσεως τοῦ Πουγάτσεφ καὶ ἑτέρου τινὸς ἐπεισοδίου, οὐ θῆμα ἐγένετο αὐτοῦ τῆς γένεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου. Καθ' ὃν χρόνον ἡ Αἴκ. μετὰ τὴν καθάρισιν τοῦ Πέτρου Γ' ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρωσσίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐκπαιτώτος αὐτοκράτορος προτίειν εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν νὰ συζητηθῇ μετὰ τοῦ ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ Σπασσελδούργου κακισμένου Ἰβάν μικρανεψιοῦ τῆς αὐτοκρατορίας Ἀννης καὶ διατεγγόνου τοῦ Γαβρίλ Ἰβάν Γ', ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου Πέτρου. Ὁ δυστυχὴς Ἰβάν ὅστις ἐν τῷ λίκνῳ ἐτι εἶχε κηρυχθῇ αὐτοκράτωρ, μετὰ τὸ στρατιωτικὸν τόλμημα, δι' οὗ ἡ Ἐλισάβετ ἀνηγγομένη αὐτοκρατορία, οἱ δὲ γονεῖς τοῦ βρέφους ἐστάλησαν εἰς Σιβήριαν (1810), εἶχε κλεισθῇ εἰς τὴν αἰρήν τῶν Σπασσελδούργου καὶ ἠδύνησεν ἐνταῦθα οὐδὲν γινώσκων ἐκ τοῦ κόσμου πλὴν τῶν τειχῶν τῆς

είρατης. Καθ' ὃν χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πέτρου Γ' γενικῇ εἶχεν ἐνερθεῖ συμπάθεια ὑπὲρ τοῦ δυστυχοῦς ἡγεμόνος καὶ ἡ Ἱερὰ σύνοδος εἶχε προβῇ εἰς τὸ μνηθεῖν διάδημα, κοσμάκος τις Μιροβίτς ἐπειράθη νὰ ἀλευθερώσῃ τὸν Ἰβάν διὰ νυκτερινῆς προσβολῆς κατὰ τοῦ φρουρίου. Ἀλλ' αἱ αξιωματικοὶ οἱ φρουροῦντες ἐν αὐτῷ ἔχοντες διαταγὴν νὰ φονεύσωσι τὸν φρουρούμενον ὑπ' αὐτῶν ἐν περιπτώσει οὐκ ἐδέχοντο κατὰ τοῦ φρουρίου προσβολῆς ἐπετέλεσαν ἀμέσως τὸ καθήκον αὐτῶν, οὕτω δὲ ὁ δυστυχὴς Ἰβάν ἐγένετο θύμα σφαγῆς νυκτερινοῦ φόνου ἐν τῇ εἰρατῇ αὐτοῦ τελευτήσαντος (1764).

Ὁ ἰδιωτικὸς βίος τῆς Αἰκατερίνης οὐ μόνον δὲν ὑπῆρξεν ἡθικῶς ἀνεπιληπτος, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς σκανδαλώδης. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτών τῆς εἰς Ῥωσικὴν μεταβάσεως αὐτῆς προέδωκε τὴν συζυγικὴν πίστιν συνήψε σχέσεις μετὰ τοῦ κόμητος Σολτικώφ. Ὅτε δὲ οὗτος ἀπεμακρύνθη τῆς Ῥωσσίας ἀναλαβὼν διαφόρους ἀποστολὰς εἰς ξένα κράτη, τὴν προσοχὴν καὶ τὴν εὐνοίαν τῆς μεγάλης δουκίσσης Αἰκ. ἐρείκωνεν ὁ νεαρὸς Πολωνὸς εὐπατρίδης Στανίσλαος Πονιατόβσκις, ὅστις ἐνεκα τῆς εὐνοίας ταύτης καὶ πρεσβευτῆς τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Λύγγουστου Γ' παρὰ τῇ Ῥωσικῇ αὐλῇ διορίσθη, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Λύγγουστου καὶ αἰρετὸς βασιλεὺς τῆς Πολωνίας διὰ τῆς προστασίας τῆς Αἰκ. ἐγένετο. Καὶ ὁ Ἀλέξιος Ὁρλώφ καὶ ὁ Ποτεμκίνος καὶ πληθεὺς ἄλλοι εὐνοούμενων περιστοιχίζον τὴν Αἰκ., ἰδίως μετὰ τὴν ἀνάγκησιν αὐτῆς) καθιστώντες τὴν αὐτὴν τῆς φιληρόνου αὐτοκρατορίας κέντρον ῥαδιοσυγχεῖν κατὰ τὰς ῥοπὰς τῆς φιλοδοξίας καὶ φιλαρχίας ἐκάστου. Μεθ' ὅλας ἐν ταῦτοις τὰς ἡθικὰς ἀλλειψείας τοῦ τε ἰδιωτικοῦ καὶ δημοτικοῦ αὐτῆς βίου, ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει τοῦ κράτους ἡ Αἰκ. ἐράνη ἐφάρμιλλος ἐν πολλοῖς τοῦ Μ. Πέτρου καὶ ἐν μείζονι μέτρῳ ἐνεργητικῇ καὶ εὐεργετικῇ καθὼ διατιθεῖσα μείζοντας δυνάμεις καὶ πόρους. Βεβαίως δὲ εἶχεν αὐτὴ τὸ εὐρὸν ἐκτακτικόν, δημοσυρικὸν καὶ πρακτικόν πνεῦμα τοῦ μεγαλοφροῦς ἐκείνου ἀνδρός· καὶ ἐν τῇ γνώσει· δὲ καὶ ἐκτιμῇ τῆς ἐργασίας καὶ ἐν τῇ ἐκλογῇ μεταξὺ τῆς ἐξωτερικῆς αἰγλης καὶ τοῦ ἀληθινῆς χρησιμοῦ, μεταξὺ τῆς ὑποδωδύσεως καὶ ἐπιδεικτικῆς μεγαλοπραγμοσύνης καὶ τῆς ἀληθινῆς μεγαλοφυῶς δραστηριότητος ἦτο πολὺ τοῦ Πέτρου ὑποδεεστέρα. Καὶ ὅμως ἐν πᾶσι θαυμασιῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τὸν πολιτισμὸν, τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐνίσχυσιν καὶ διακόσμησιν τοῦ ἀγαθοῦς αὐτῆς κράτους. Ἦν αὐξήσῃ τὸν πληθυσμὸν τῆς ἀραιῶς κατωκημένης Ῥωσσίας προσεκάλεσεν ἀποίκους ἐξωθεν, ἰδίως δὲ ἐκ Γερμανίας, πρὸς τοὺς ὁποίους παρέσχε φιλοξενίαν, εὐμενὴ καὶ ἐπιδοφίλους πᾶσαν προστασίαν, οὕτω δὲ μυριάδας ξένων ἐλλκυσεν εἰς τοὺς εὐφόρους μὲν, ἀλλ' ἐρήμους ἐπὶ χώρας τῆς νοτίου Ῥωσσίας. Αἱ ἀποικίαι δὲ αὗται, ὡς καὶ αἱ πλείονες τῶν

διακοσιῶν τὸ πλεῖστον ἐν ἐξαίρετοις θέσειν κτισθεῖσαι νέαι πόλεις, ἡ ἰδρυσις νοστοκομείων, πτωχοκομείων καὶ ὁρανοτροφείων, ἡ εἰσγωγὴ τῆς χρήσεως τῆς θαμνιίδος ἐν Ῥωσσίᾳ, ἡ διαπομπὴ ἱατρῶν καὶ χειρουργῶν εἰς ἀπασας τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους, τὰ δημόσια καταστήματα τὰ ἰδρυέντα πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῆς τῶν τροφίμων παραγωγῆς, μεγάλαι ὁδοί, διώρυγες καὶ ποταμοπλοῖαι, ἀποσταλαὶ ἐπιστημονικαὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν πρὸς ἀνακλῶσιν νέων χωρῶν μέχρι τοῦ Βεργίγγειου πορθμοῦ· ταῦτά εἰσι τὰ ἐνδοξότατα καὶ ὀνησιμώτατα τῆς κυβερνήσεως τῆς Αἰκ. ἔργα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὰ ἀποτελέσματα οὗν ἦσαν ἐν πᾶσιν ἀνάλογα πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ὅτι πολλὰ μὲν ἐπιχειρήθησαν, οὐχὶ δὲ πάντα ἐπιτυχῶς ἐπερατώθησαν· ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἀνυπερβλητά προσκόμματα τὰ προερχόμενα τὸ μὲν ἐκ φυσικῶν αἰτίων, τὸ δὲ ἐκ τῆς βαρβαρότητος τοῦ λαοῦ, ἰδίως τῆς γεωργικῆς τάξεως· διατελούσης ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν δουλείᾳ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Αἰκ. ἐστρεψε τὴν προσοχὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ὑπὸ πολλὰς ἐπὶ οὐσίας ζωτικώτατον τοῦτο κοινωνικὸν ζήτημα καὶ ἐν συνέσει γενικῇ, ἣν συνεκάλεσε, τῶν ἀπεσταλμένων τῶν ἐπαρχιῶν τότε πρώτων ἐγένετο λόγος περὶ καταργήσεως τῆς δουλείας· ἀλλ' ἔτι κατεῖχε δῆλον ὅτι τοιαύτη τις ἐπιχείρησις ἡπείλει ν' ἀνάβη μέγαν ἐμφύλιον πόλεμον, αὐτὴ ἡ αὐτοκράτειρα διέλυσε τὴν σύνοδον ἐκείνην, ἀφ' οὗ ἐκλήθη ὑπ' αὐτῆς Μ ἡ τ η ρ τ ῆς π α τ ρ ἰ δ ο ς. Καὶ τὰς ὥραις δὲ τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας μεγαλοφρόνως ἐτίμησε καὶ ἐκαλλιέργησεν ἡ Αἰκατερίνη, ἰδρύσασα τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἐν Πετρούπολει (1783)· ἀλλ' ἐν πάσῃ τῇ ἐπὶ ὑπὲρ τῆς παιδείας ἐνεργείᾳ αὐτῆς ἀπέβλεπε μάλλον πρὸς δόξαν καὶ αἰγλὴν ἐξωτερικὴν καὶ τὸν καθωραϊσμὸν τοῦ βίου. Περὶ σπουδαίας ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ οὐτ' ἐφρόντισεν οὐτ' ἤθελε νὰ φροντίσῃ. Ἐπειμὰ καὶ ἐθεράπευε τοὺς διασήμεους ἐν Εὐρώπῃ συνή χρόνους σοφούς, ἵνα ἐγκωμιάζονται ὑπ' αὐτῶν. Τοιοῦτον χαρακτῆρα εἶχον αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῆς πρὸς τὸν Βολταῖρον, τὸν καλέσαντα αὐτὴν Σεμιναριὸν τοῦ Βορρᾶ καὶ κηρύξαντα ὅτι ἀπὸ Βορρᾶ πλέον ἐρχεται τὸ φῶς εἰς τὴν Εὐρώπην. Οὕτω μετεπέμψατο εἰς Πετρούπολιν τὸν Γάλλον φιλόλογον L e v e s q u e (τὸν φίλον τοῦ Κοραῆ, τὸν ὑπὸ τούτου ἐ π ἰ σ τ ο π ο ν καλούμενον), ἵνα διδάσκη ἐνταῦθα τὴν κλασικὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὸν D'Alembert, ἵνα ἐπιστατῇ εἰς τὴν ἀγωγήν καὶ παιδεύσιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διαδόχου, προσεκάλεσε δὲ εἰς Πετρούπολιν καὶ αὐτὸν τὸν Διδερῶτον. Πρὸς τοὺς τοιαύτως ἐργασμένη καὶ δόξης συγγραφικῆς ἔγραψε διαφόρα ἔργα ἐν τῇ Ῥωσικῇ, γερμανικῇ καὶ γαλλικῇ γλώσσῃ, ἐπιστολάς καὶ ὑπομνήματα, ὧν τὰ σπουδαιότατα εἶναι τὰ γαλλιστὶ γεγραμμένα ὑπομνήματα ἱστοροῦντα πολλὰ τοῦ πολιτικοῦ

αυτῆς βίου μέχρι τοῦ 1750.

Σπουδαίον ἔργον τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ κράτους διοικήσεως εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ τῆς Αἰκ. γενομένη διοικητικὴ διαίρεσις τοῦ κράτους. Τὸ ἀρχαῖον Ῥωσσικὸν κράτος, ὅπερ δι' εὐτυχῶν πολέμων ἐπὶ μάλλον ἡρξάθη ἐπ' αὐτῆς, διηρέθη εἰς διοικήσεις (κ.υ.ε.ρ.ν.ε.α) καὶ υποδιοικήσεις, εἰσάγαγε δὲ καὶ σύστημα ὁμοιομορφον διοικήσεως καὶ δικαστηρίων πανταχοῦ τοῦ κράτους ἐξαιρουμένων τῶν νομοδικῶς βιούντων λαῶν. Ἀλλὰ τὸ μέγα ἔργον ἐνίκαις δι' ἅπσας τὰς Ῥωσσικὰς χώρας ἰσχυροῦσε νομοθεσίας, καίτοι μετὰ πολλῆς συνεισφοράς καὶ προνοίας ἐγένετο ἡ εἰσήγησις αὐτοῦ καὶ μετὰ μεγάλης ἐπιμονῆς ἐπεδιώχθη ἡ ἐφαρμογή, ἀπετυχεῖν ἀκριδῶς ἕνεκα κωλυμάτων ἀνυπερβλήτων περὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐπεχείρησε καὶ μεγάλης περιοδείας ἐν τῇ κράτει αὐτῇ, πρώτῃ ἐν τοῖς ἡγεμόσι τῆς Ῥωσσίας διαπλῦσας τοὺς δύο μεγάλους τῆς χώρας ταύτης ποταμούς, τὸν Βέλγαν καὶ τὸν Βορυνθῆν. Χαρακτηριστικώτατον δὲ τῆς τότε ἐσωτερικῆς καταστάσεως τῆς Ῥωσσίας θεωρεῖται ἡ μεγάλη τῆς Αἰκατερίνης ἀπὸ Πιτρουπόλεως μέχρι Χερσῶνος πορεία (τὸ διάστημα ὑπολογίζεται ἐκτάσεως ἑξοῦ ἀντιστοίχῃ ἐν χιλιεσὶ ὥραις), πορεία θριαμβικὴ ἀτελευτήτος, ἣν ἐκόσμουσαν ἑορταὶ καὶ θεατρικῶς παραστανέμενα κοσμήματα ἀνακτόρων κτιζομένων, ἵνα κατοικηθῶσιν ἐπὶ μίαν μὲν ἡμέραν, πληθυσμῶν ἀνθρώπων μετακινουμένων, ἵνα κατοικηθῶσιν κατ' ἀκολουθίαν ἀδιάσπαστον πάσας τὰς ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς πομπῆς διελευσέμεναι χώρας, κωμῶν καὶ πόλεων κτιζομένων ἐν ταῖς ἐρημίαις, ἐν αἷς πρὸ μικροῦ ἔδοσαν τὰ ποιμνία τῶν Τατάρων καὶ Μογγόλων, πράγματι δὲ μὴ ὑπαρχουσῶν εἰμῇ κατὰ τὰ ἐσθμῆρα μακροδύην δρώμενα τείχη αὐτῶν. Δὲν φαίνεται ἐν τούτοις ἀκριδῶς ὅτι πάντα ταῦτα ἦσαν ἀπλῆ θεατρικὴ παράστασις ἐπινοηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ποταμίνου, ἵνα δεῖξῃ τῇ αὐτοκρατεῖρ τὴν κατάστασιν τοῦ κράτους ὑπὸ πομπὴν ἀλλοίαν τῆς πραγματικῆς. Κατὰ τὴν μακρὰν δὲ ταύτην θριαμβικὴν περιοδείαν (1787) ἡ Αἰκ. ἐδέξατο εἰς ἐπίσκεψιν καὶ δύο ἡγεμόνους, τὸν αὐτοκράτορα Ἰωσήφ Β' καὶ τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας Αὐγούστον Γ'.

Ἐν γένει δέ, καίτοι ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Αἰκ. ὑπῆρξεν ἑνδοξος μὲν καὶ τοιμηρὰ καὶ μεγαλεπήβολος καὶ ἐν πολλοῖς ἐπιτυχῆς, ἀλλ' οὐχὶ ἐν πᾶσι δικαίαι, φιλάνθρωπος καὶ τιμὰ καίτοι ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις ἦτο μὲν ἐπίσης μεγαλεπήβολος, εὐεργετικὴ καὶ ἐκπολιτιστικὴ, ἀλλ' οὐχὶ ἐν πᾶσι πρακτικῶς γόνιμος, ἐν πολλοῖς δὲ θορυβωδῶς ἐπιδεικτικὴ, καὶ πομπώδης, ἀληθῶς ὁμοῖα εἶναι ἐπὶ ἡ βασιλεία αὐτῆς εἶναι σπουδαίον καὶ κεφάλαιον τῆς Ῥωσσικῆς ἱστορίας μεγάλην ἔχον σημασίαν καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου, δικαιοῦσα ἐν μέρει τὸ ἐπώνυμον μητρίδος τῆς πατριδος, ὅπερ ἔδωκεν εἰς

αὐτὴν μόνον ἡ Ῥωσσία μετὰ τὸν πατέρα τῆς πατριδος ἀναρχηθέντα Μέγαν Πέτρον, καὶ τὸ τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης. Ὑπερ συνήθως δίδεται αὐτῇ ὑπὸ τῆς ἱστορίας.

7) Αἰκατερίνη Παυλόβνα. Μεγάλη δευτέρα τοῦ Ὀλδεμβούργου εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Βυρτεμβέργης, θυγάτηρ τοῦ Παύλου Α' τῆς Ῥωσσίας, ἀδελφῆ τῶν αὐτοκρατόρων Ἀλεξάνδρου Α' καὶ Νικολάου Α'. Γεννηθεῖσα τῇ 1788 συνεζεύχθη τῇ 1800 μετὰ τοῦ δευτέρου τοῦ Ὀλδεμβούργου, ἀλλὰ μετὰ τρία ἔτη ἔμεινε χήρα, κατὰ δὲ τὰ ἐπόμενα ἔτη (1819—14) συνώδευσε τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῇ κατὰ τῆς Γαλλίας στρατείᾳ. Κατὰ τὴν περιστάσιν ταύτην γνωρίσθησα ὑπὸ τοῦ διαδόχου τῆς Βυρτεμβέργης Γουλιέλμου ἦλθεν εἰς δεύτερον γάμον μετ' αὐτοῦ, ἀνελθόντος εἰς τὸν θρόνον τῇ 1816. Ἀλλὰ μετὰ τὸν δεύτερον γάμον εἴχετο τρία μόνον ἔτη ἀποθανούσα τῇ 1819 κατ' ἀκολουθίαν ἐξείας νόσου. Οὐσα ἡγεμονίς ἀγαθὴ ἐνάρετος ἡγαγέθη λίαν ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν, ἥτο δὲ σφόδρα προσεγίης καὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ αὐτῆς αὐταδέλφῳ Ἀλεξάνδρῳ, ἐρ' ὃν ἦτοκε μεγάλην ἐπιδρομήν. [Π. Κ.]

Αἰκατερίνης τάγμα ἱπποτικὸν Ῥωσσικόν. Τὸ τάγμα τοῦτο ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου τῇ 1714 μετὰ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ παρὰ τὸν Προῦθον κινδύνου καὶ χάριν αἰωνίας εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Αἰκατερίνην διὰ τὴν προσεχθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς κατὰ τὸν κίνδυνον ἐκείνον πολέτημον ὑπηρεσίαν. Τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τοῦτου μέχρι τοῦ 1797 ἐδίδετο μόνον εἰς ἄνδρας· ἀλλ' ἔκτοτε κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου δίδεται ἀποκλειστικῶς εἰς γυναῖκας. Εἶναι δὲ τὸ παράσημον τοῦτο δύο τάξεων. Τὸ τῆς α' τάξεως εἶναι ἀδαμαντοποικίλτον, φέρον ὡς καὶ τὸ τῆς β' τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης μετὰ πύλου λευκοῦ καὶ μανθόου κυανέου καὶ τὴν ἐπιγραφὴν. «Διὰ τὴν ἀγάπην καὶ διὰ τὴν πατρίδα» προσκαρμύζεται δὲ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ στήθεος. Ἀρχηγός τοῦ τάγματος, τοῦ ὅποιου ἡ ἐσθρὴ τελεῖται κατὰ τὴν ἐπέτειον ἐορτὴν τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης (26 Ὀβρίου), εἶναι ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας. [Π. Κ.]

Αἰκατερίνης ἁγίας τάγμα. Καθ' οὗς χρόνους ἡρξάντο αἱ εἰς Ἀνατολὴν σταυροφορικὰς τῶν χριστιανῶν τῆς δύσεως καὶ τὸ δόγμα τῆς Ἀγ. Αἰκ. καταστὰν ἤδη γνωστὸν εἰς τοὺς ἐκ τῆς δύσεως χριστιανούς σφόδρα ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῖς. Ἰδρύθη καὶ τάγμα ἱπποτικὸν μοναχῶν (1067) κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ τάγματος τοῦ Ἀγίου τάρου, καλούμενον «τάγμα τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης», ἀποστολὴν ἔχον τὴν προστασίαν τοῦ τάρου τῆς ἁγίας καὶ τῶν πρὸς προσκύνησιν αὐτοῦ μεταβαίνοντων εὐσεβῶν. Οἱ ἱππῶται τοῦ τάγματος ἤκο-

λοῦθουν ὡς μοναχοὶ τοὺς περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου κανόνας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ὡς παράσημον τοῦ τάγματος ἔφερον οἱ ὑπόλοιποι ξίφος διαπερὶν κλαδὸν ἀκάνθους. Τὸ τάγμα τοῦτο ἐξηφανίσθη μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν ἐν Ἀνατολῇ χριστιανικῶν κρατῶν. [Π.Κ.]

Αἰκατερινογράδ (Jekaterinograd). Φρούριον τῆς μεσημ. Ρωσσίας ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Τερέκ, ἀπέχον 38 χμ. πρὸς Δ. τοῦ Μοσχοῦ. Ἐκτίσθη τῇ 1777 ὑπὸ τοῦ Ποτέμκιν. ἔχει 2350 κατ. (1882). [Π.Π.]

Αἰκατερινοδάρ (Jekaterinodar) πρὸς τὴν μεσημ. Ρωσσίαν. Πόλις τῆς μεσημ. Ρωσσίας, ἔδρα τῶν ἀταμάνων (ἡγεμόνων) τῶν Κοζάκων τοῦ Εὐξείνου, ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Καβάν καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τούτου, ἔχουσα 27347 κατ. (1884). Κατὰ τὸν μεσαιωνικὸν ἀπέτελεσε πολλὰκις κράτος σχεδὸν ανεξάρτητον, κληρουσίαν μεγάλου τινὸς δουκὸς. Ὀνομάσθη ἐκ τῆς Αἰκατερίνης Β', ἧς ἐξέτεταιν αὐτὴν τῇ 1792. [Π.Π.]

Αἰκατερινόπολις (Jekaterinopol). Κομπολίς ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερνήσει Κιέβου παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Κάλνιβολότου καὶ τοῦ Τύκιστ, ἔχουσα 3757 κατ. (1882). [Π.Π.]

Αἰκατερινοσλάβ (Jekaterinoslaw). Κυβερνίον τῆς Νοτίας ἢ Νέας Ρωσσίας ἐριζόμενον πρὸς Β. ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων Πουλτάβας, Χαρκόβου καὶ Βορονέσχ. πρὸς Α. ὑπὸ τῆς χώρας τῶν Κοζάκων τοῦ Δέν, ΝΑ. ὑπὸ τῆς Ἀζορικῆς θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου τῆς Χερσονήσου. ἔχει μετὰ τῆς πρωτ. τοῦ κυβερνήτου Ταϊγανόβ (Ταϊγανίσι) καὶ τῆς χώρας τῶν Κοζάκων τοῦ Ἀζώρ ἐπιφ. 67720 χμ., 1696387 κατ. (1884) καὶ ἔδαφος εὐφορώτατον πρὸς Β. παρὰ τὴν σιτηρὰ, καρπούς, κίονα καὶ ὀλίγον σίτον προσδοκῶν, ἵπποφορβεῖα, ὀλίγα δάφνη, περὶ ἀλμυρὰς, γαϊάνθους κτλ. Ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Βορυσθένης, Τγγουλέξ, Τανάις καὶ ἄλλων. Τὸ κλίμα κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι γλυκὺ καὶ υγιεινόν. Ἡ βιομηχανία εἶναι εἰς νηπιὸν εἶτι κατὰστασιν, συνίσταται δὲ εἰς χυτήρια καὶ μηχανουργία ἰδίως ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν, τῶν κερασιῶν ζώων, τῶν ἐρίων, τοῦ χαλκίου κτλ. εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένον, ἀσκούμενον ἰδίως ἐν ταῖς εὐλιμέναις πόλεσι Ταϊγανίσι, Μαριούπολιν καὶ Βερδιάνσκι. Πολλοὶ Ἕλληνες ἐμποροῦνται ἐν τῇ κυβερνήσει τούτῃ. — Ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ Αἰκατερινοσλάβ καίται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βορυσθένης, ἔχουσα ἀρχιεπισκοπείον, ἱεροσπουδαστῆριον, βοτανικὸν κήπον καὶ 41098 κατ. (1884). Εἶναι κέντρον διαφόρων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ παρ' αὐτὴν ἀρχίζουσιν οἱ καταρρακταὶ τοῦ Βορυσθένης. Ἐκτίσθη τῇ 1780 ὑπὸ τοῦ Ποτέμκιν καὶ ἐκλήθη ἀπὸ Αἰκατερίνης τῆς Β'. ἔχει ὠραῖον ἄλσος ἀνήκον εἰς τὸ μέγαρον Πω-

τέμκιν, δημοσίους κήπους καὶ δύο ἐτήσιους ἐμπορικὰς ἀγοράς. [Π.Π.]

Αἰκίαι (Ποι. δ. κ.) αἱ ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς υγείας παρὰ τὸν νόμον ἐπιτερούμεναι βλάβαι ἢ, κατὰ τὴν ἑκφράσιν τοῦ Π. Ν. (ἄρθρ. 307), αἱ καθ' οὐδὲν τρόπον προξενούμεναι εἰς τινὰ σωματικὰ βλάβαι. Αἱ κατὰ τοῦ προσώπου προσβολαὶ ἀπὸ τῶν ἀρχιστάτων ἢ δὴ χρόνων εἶχον ἐπιστρεῖν τὴν πρὸς τὴν τῶν διαφόρων Νομοθεσιῶν, ἐν δὲ τῇ τῶν Ἀθηναίων Πολιτεῖα καταδικάζοντο, καθ' ἃ βεβαιῶται δ' Αἰσχίνης (κατὰ Τιμαρχ. 15) διὰ τῆς «γραφῆς ὑβρεως» παρὰ τὸ κακοποιῶν παῖδιν ἄνδρα ἢ γυναῖκα, ἀδικήσαντα ἔντος ἂν αὐτοὶ ἦσαν ἐλεύθεροι ἢ δούλοι (Δημοσθ. κ. Μειδ. 11).

Κατὰ τὸν ὡς εἴρηται ὁρισμὸν δίδονται αἰκίαι νὰ προσχωρῶνται ἐκ παρὰ νόμου ἐνεργείας τοῦ δράστη, δι' ἃ αἱ ἐξ υπερβάσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ τιμωροῦν τοῦ πατρὸς, διδασκάλου κτλ. δὲν ὑπάρχοντες κυρίως ἐνταῦθα (Π. Ν. ἄρθρ. 314). Ὁ ἡμ. Νομοθέτης διακρίνει τὰς ἐξ προμελέτης ἢ ἀνευ τοιαύτης αἰκίας τῶν ἐξ ἀμελείας, καθόσον δὲλ. αὗται προήλθον ἐκ προμελέτης ἢ ἐκ ψυχρῆς ταρχῆς τοῦ δρᾶστος ἢ ἀπρομελετήτως ἐννοεῖται δὲ εἰς τὴν ἀπρομελετήτως τὰς πρώτας περιπτώσεις ἢ πρὸς τὴν ἐπιτιμωμένην δέον νὰ τελεῖται πρὸς τραπεζισμὸν, καθόσον ἐὰν ἐσκόπει φόνον, ἀνέκριναι, ἀπαγωγὴν, ληστείαν κτλ. ἢ πρὸς δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα, ἀλλὰ χαρακτηρίζεται ὡς ἀπόπειρα τοῦ σκοπομένου ἀδικήματος.

Αἱ ἐκ προμελέτης αἰκίαι τιμωροῦνται (1ον) μὲ δεσφὰ πρόδικαια, ἐὰν ἐπὶ ἤλθον ἢ ἀπώλεια οὐσιώδους τοῦ σώματος ὄργανου (ἁσφῆς, ἐρᾶς, γλώσσης κ.λ.π.) ἢ ὁ θάνατος τοῦ προσβληθέντος (2ον) μὲ εἰρκήν, ἐὰν ὁ παθὼν ἠθύνθη περὶ τῶν 3 μηνῶν ἢ ἀπέδωκε τὴν χρησιν δευτερευόντος τινος μέλους τῶν μὴ ὑπομένων ἐν τῇ προγενεστέρᾳ περιπτώσει (3ον) μὲ φυλάκισιν ἐὰν ὁ αἰκισθεὶς ἠθύνθη ὑπὲρ τὰς 30 ἡμέρας, ἀλλ' οὐχὶ περὶ τῶν 3 μηνῶν καὶ (4ον) μὲ φυλάκισιν ὁ μηνῶν ἕως 2 ἐτῶν, ἐὰν ἢ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης τοῦ παθόντος διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς 3, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὑπὲρ τὰς 30 ἡμέρας (Π. Ν. ἄρθρ. 307). Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω 4 περιπτώσεων ἢ ποιῆ εἶναι ἐπιτιμωτικῶς μικροτέρα, ἐὰν αἱ αἰκίαι ἐξετελέσθησαν ἀπρομελετήτως εἰς βραχὺν ψυχικῆς ἐρμῆς (Π. Ν. ἄρθρ. 308, 309) ἢ ἐξ ἀμελείας (Π. Ν. ἄρθρ. 310). Ἐὰν αἱ αἰκίαι προήλθον ἐξ ἐπιτιμωτικῶν πλεονεξιῶν, μὴ συνδεμένων ὅμως πρὸς ἀλλήλους διὰ τῶν δεσφῶν τῆς συστάσεως ἢ συνεργίαι, ἂν μὲν δοῦνται νὰ διακριθῇ εἰς τινὰς ἐκ τῶν πληγῶν ἢ καὶ ἐκ τῆς συμπτώσεως αὐτῶν ἀρρίπεται τὸ ἐπὶ ἄλλαν ἀποτέλεσμα, οἱ ἐπεναγκάσαντες αὐτὰς τιμωροῦνται ὡς αὐτοὶ (Π. Ν. ἄρθρ. 311)· ἐὰν δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ βεβαιωθῇ τοῦτο, ἐκτείνονται μὲν, περὶ

ὧν ἀπεδείχθη, ἐπὶ δὲν ἐπέφερον καμμίαν ἐξ αὐτῶν, τιμωροῦνται κατὰ λόγον τῶν μικροτέρων πληγῶν τοῦ παθόντος, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς καταγινώσκονται τὸ ἐπὶ ἄλλαν ἀποτέλεσμα καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 312 μὲ ἐλάσσονα ποινήν.

Ἡ ἰδιόχουσα προσωπικὴ σχέση τοῦ ἐπιτιμωτῆ πρὸς τὸ καθ' οὗ ἢ ἐπιτιμωτὴς ἄτομον (κατιῶν, οὐζυγος, μαθητὴς ὑπὸ ἐπιτροπείαν κ.λ.π.) χαρακτηρίζεται ὡς ἐπιτελεστικὴ αἰτία (Π. Ν. ἄρθρ. 313)· εὐχῆς δὲ ἔργον ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν ἐθεωρεῖτο ὡς τοιαύτη καὶ ἡ χρῆσις οὐκ ἐργαζομένη, ὡς ἐγένετο ἐν Γερμανίᾳ (Π. Ν. ἄρθρ. 223), ἐνθα καὶ αὐτὴ εἶτι ἡ ἀπλή χρῆσις τοιαύτων ὄπλων ἐν συμπλοκῇ χαρακτηρίζεται καθ' αὐτὴν ὡς ἀδίκημα καὶ ἂν εἴτι δὲν ἐπὶ ἄλλαν ἀποτέλεσμά τι. (Π. Ν. ἄρθρ. 367, § 10).

Ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμελείας αἰκίων ὁ δράστης τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πλὺ ὁ μηνῶν, ἂν ἡ νόσος διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς 3 ἡμέρας (Π. Ν. ἄρθρ. 310), ἀνακαλυφθέντος ὅμως τῆς αἰτίας τοῦ μετέρχεσθαι τὸ ἐπὶ ἀνέμελμα, ἐὰν ὁ δράστης ὦν εἴτιν ὡς ἐκ τούτου νὰ καταβῇ ἰδιόχουσαν προσοχὴν. Αἱ ἐξ ἀμελείας καὶ ἀπρομελετήτως γινόμεναι αἰκίαι καταδικάζονται τῇ ἐγκλήσει τοῦ παθόντος ἢ τῶν νομίμων αὐτοῦ ἀντιπροσώπων, ἐκτὸς ἐὰν κατὰ τὴν πρᾶξιν διαταράχῃ ἡ κοινὴ ἡσυχία καὶ τάξις, ἐπὶ τὴν τιμωροῦνται αὐτεπαγγέλτως (Π. Ν. ἄρθρ. 317). [Δ. Β.]

— (Ἡ ἀ τ ρ ο δ.) πᾶσα πρᾶξις, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιφέρει τις βλάβην εἰς τὴν υγίαν ἄλλου τινός. Γίνεται δὲ ἢ διὰ τῶν χειρῶν (ἐπιτιμωτῆς, γρόνθους) ἢ διὰ τῶν ποδῶν (λάκτισμα) ἢ καὶ διὰ διαφόρων ἐργαλείων. Τὴν ἐκ τῆς αἰκίας βλάβην καὶ τὰς συνεπείας αὐτῆς εἰρίζει ὁ ἱατρὸς ἐκ τῶν σημείων, τὰ ὅποια ἀφῆκεν ἡ αἰκία ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ αἰκισθέντος. [Φ.]

Αἰκίας δίκη. (Ἀ ρ χ ι ο λ.) — Εἰσάγεται συνεπείᾳ ἰδιωτικῆς ἀγωγῆς, ἀπευθυνόμενης κατ' ἐκείνον, ὅστις ἐπυπὸν τινὰ καὶ ἐνέτεινε πληγὰς κατ' αὐτοῦ, ἄρχων χειρῶν ἀδικῶν. (Δημοσθ. κατὰ Εὐέργου. 1151). Διὰ τῆς τοιαύτης δίκης ἐπεδιώκετο μόνον ἢ ἐνεκα τῶν πληγῶν ἱκανοποιήσεως τοῦ παθόντος, διότι πρὸς ἀνέκριναι τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προσγεμένης αὐτῷ ζημίας εἰσάγεται ἡ δίκη βλάβης. (Ἰσοκρ. κατὰ Λοχ. 5). Περιμεφρὴς ταύτῃ ἦν ἡ ὑβρεως γραφή, δημοσία οὖσα ἀγωγή καὶ ἐκτελεσθῆσα κατὰ τὴν διαδικασίαν. (Ε. Callmer ἐν Darenberg, Dictionn. σ. 170). Ἀθῆλον ὅμως τινὰς ὁρισμένως πράξεις περιλάμβανεν ἑκατέρω αὐτῶν. Κατὰ Σουῖδαν ἡ αἰκία ἐστὶν «ὕβρις ἐμπληκτος». Ἐν δὲ τοῖς ἐξ τῶν Σουῖδαν εὐρηται ὁ ἔξῃς ὁρισμὸς «Αἰκία διαφέρει ὑβρεως, ἐπὶ αἰκία μὲν ἡ διὰ πληγῶν, ὑβρις δὲ καὶ ἀνευ πληγῶν μετὰ προσήλκισμα καὶ ἐπιβουλῆς». Ἐντεθεν καταφαίνεται ἐπὶ τῇ ὑβρεως γραφῇ ἦν πολλὰ ὀνόματα καὶ ἐπὶ αὐτῇ ἐσκόπετο ἡ ἱκανοποίη-

σις τοῦ παθόντος μόνον ἐνεκα τῆς ἡθικῆς προσβολῆς. Κατὰ Meier καὶ Schömann ἀναγκαῖα προϋπόθεσις τῆς γραφῆς ταύτης ἦτο ἡ πρόθεσις ἐξυδρίσεως, ἐν ᾗ ὡς ἐν τῇ ἀδικίᾳ τῆς αἰκίας ἐδύνάτο καὶ νὰ ἐλλείπῃ αὐτή. (Der Attische Process, σελ. 647). Βλ. Ὑβρεως γραφή.

Ἀρμόδιοι δικασταὶ ἦσαν οἱ τεσσαράκοντα, οἵτινες περιόντες κατὰ δήμους ἐδικάζον. (Δημοσθ. πρὸς Παντ. 970). Καίπερ δὲ τῆς δίκης οὕτης ἰδιωτικῆς, ὁ ἀγὼν κατ' ἐξαίρεσιν ἦτο τιμητός, ἦτοι, μὴ οὕσης ὁρισμένης ποινῆς ἐν τῇ νόμῳ ἀναγορευμένης, ὁ δῖος πρὸς διώριζε ταύτην εἰς χρήματα ἐν τῇ εἰσαγωγικῇ ἐγγράφῃ. (Ἀρποκρ.). — Ἰδιόχου τῆς ἰδιωτικῆς ταύτης δίκης ἦτο δὲ οἱ διὰ δίκαις ἀπὸ τῆς ταύτης τῶν πρυτανείων, ἦτοι τῶν δικαστικῶν προκαταβολῶν. (Ἰσοκρ. κατὰ Λοχ. 2). — Κατὰ τὴν ἀρχαίαν κείμενον (Λεξ. Σουῖδαν, σελ. 360) ἡ αἰκίας δίκη εἰσάγεται ἐντὸς τεσσαρῶν ἡμερῶν πρὶν ἢ τὰ ἔργα τοῦ ἀδικήματος ἐξαφανισθῶσιν, ἀλλ' ὅμως γινώσκουμεν ἐξ ἄλλου ἐπὶ κατὰ τοῦ Κόνωνος αἰκίας δίκη εἰσάγεται μετὰ παρέλευσιν ἑταῦς. — Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τῆς δίκης ταύτης λόγων τῶν ἀρχαίων ρητέρων δύο σφίονται πλήρεις, ὁ κατὰ Κόνωνος τοῦ Δημοσθένους καὶ ὁ κατὰ Λοχίου τοῦ Ἰσοκράτους. [Ἀ. Α.]

Αἰκίδιον (Aecidium) λέγεται τὸ κυλλοειδὲς ὄργανον τῶν Οὐρεθιδίων, ἐν ᾗ σχηματίζονται οἱ κυρίως σπόροι τῶν μυκήτων τούτων οἱ καλούμενοι Κερπιδόσποροι. Δατολογικῶς ἔξῃς λόγῳ Αἰκιδία εἰσι τὰ ἑξῆς: 1) Αἰκιδίον τὸ ἐλάτινον (Aec. elatium) προσγενὸν τοὺς καρκινώδεις ὄγκους τῆς ἐλάτης καὶ τὸ καλούμενον μαγικὸν ἑξάρωρον (Hexenbesen). Τὸ μυκήλιον τοῦ μύκητος τούτου ζῶν μετὰ τῶν κυττάρων τοῦ φλοιοῦ τῶν κορυμνῶν καὶ τῶν κλάδων προσεῖται ἀσυνήθῃ αὐτῇ τῇ ζυλώδους καὶ φλοιώδους ἰσότη, ὡστε τὰ προσβεβλημένα μέρη ἐξοδαίνονται καὶ ἀποτελοῦσι κυλινδρικά ὄγκωματα περιβάλλοντα τοὺς κλάδους ἢ τοὺς κορυμνούς (Καρκίνος) καὶ παραβλάπτοντα μεγάλως τὴν χρησιμότητα αὐτῶν· ἀπονηθῆσκοντες δὲ κατὰ τόπους τοῦ ῥηγματώδους καταστάσεως φλοιοῦ διευκολύνεται ἡ περαιτέρω ἀποσύνθεσις τοῦ ξύλου ὑπὸ τὴν ἐπὶ ῥῆσιν τοῦ ἀέρος καὶ ἄλλων μυκήτων. Ἀν δὲ τὸ δένδρον προσβληθῇ ἐγγὺς ὀφθαλμοῦ τινος, τὸ μυκήλιον αὐτῶν ἐν τῇ ἰσότη αὐτοῦ καὶ συνεπάγεται τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα μαγικὸν ἑξάρωρον γινώσκειν ἀλλόκοτον αὐτῇ τῇ τῶν βλαστῶν, οἵτινες αὐξάνουσιν ὀρθῶς καὶ διακλαδίζονται πανταχῶθεν ὡς τι νεαρὸν φυτὸν ἐλάτης. Ἐπὶ δὲ τῶν φύλλων τοῦ μαγικοῦ τούτου ἑξάρωρου ὁ μύκης καρποτοκεῖ κατὰ τὰ τέλη Ἰουνίου ἐμφανίζονται ἐπὶ τῆς κάτω ἐπιφανείας τῶν φύλλων τὰ αἰκιδία, ἢν οἱ σπόροι ἐκπέμπουσι τὴν κόνιν αὐτῶν, μεθ' ἃ

τὰ φύλλα ἀποπίπτουσι καὶ εὖτω τὸ μακρὸν σάκρωθρον ἀποβάλλει τὰ φύλλα αὐτοῦ μετὰ τὸ φθινόπωρον καθίσταμενον ἀπὸ ἀειφύλλου φυλλοδόχου. Ταῦτα δ' ἀποτελεῖ καὶ τὸ προεξέχον αὐτοῦ εἰς ἀποστάσεως γινώσκον. 2) Τὸ πεύκινον (A. Pini) ἀπαντῶν ὑπὸ δύο μορφάς. α') Ἐπὶ τῶν βελονοειδῶν φύλλων τῆς πύκνης μετὰ μικρῶν αἰκιδίων (var. acicula) καὶ δ') μετὰ μεγάλων αἰκ. ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῶν κλάδων καὶ τοῦ κορυμῶ (var. corticola). Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν βελονῶν ὁ μύκης εἶνε ἀδαδής, διότι δὲν προσέχει τὸν θάνατον αὐτῶν, ἀλλὰ προσβάλλει αὐτὰ εἰς θέσεις τινὰς μόνον, ἐν αἷς τὸ μυκήλιον δι' ἑαυτοῦ τοῦ εἶναι διαμένει παρῶν τὸ ἐπίμενον εἶτος νέα αἰκ. Ἀλλ' ὁ ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ βίων τυπὸς τοῦ μύκητος τούτου εἶνε καταστρεπτικώτατος καὶ παραγίγει τὸν ρητινώδη καὶ κίτρινον τῆς πύκνης. Τὸ μυκήλιον ζῇ μετὰ τῶν κυττάρων τοῦ φλοιοῦ καὶ εἰσδύει διὰ τῶν ἀκτίνων τῆς ἐντερικῆς εἰς τὸ ξυλώδες σῶμα, ἐπιφέρει ἀπορρηγνύσιν τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ ξύλου. Κατὰ δὲ τὸ ὕψος μείζονος τοῦ κορυμῶ τοῦ κλάδου ἐπακολουθεῖ ἐπαύξει ξυλώδους σχηματισμοῦ, τὸ δὲ ὑπὲρ τὸ νοσοῦν μέρος εὐρισκόμενον ξύλον ἀποξηραίνεται καὶ ἀποθνήσκει. Τὰ αἰκ. παρατηροῦνται πρὸ πάντων εἰς τὰ προσεχέως προσδληθέντα μέρη τοῦ φλοιοῦ κατὰ μῆνα Μάιον καὶ Ἰουνιον. 3) Α. τὸ στροβιλινόν (A. strobilinum) ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν ζωσῶν φολιδῶν τῶν κόνων τῆς ἐρυθρελάτης (Abies excelsa). Τὰ Α. ἐμφανίζονται ὡς καστανοχρόοι ἡμισφαίρικαι φολιανταὶ ἐπὶ τῆς ἐσω ἐπιφανείας τῶν φολιδῶν. Οἱ σπόροι ὠριμάζουσι κατὰ Σεπτέμβριον. Ἡ νόσος διαγιγνώσκεται εὐκόλως ἐκ τοῦ ὅτι οἱ ἀποπεσόντες προσδβλημένοι κῶνοι καὶ ἄωροι ὄντες ἔχουσι τὰς φολιδὰς ἀφαισθηθείας. Λίαν ὅμοιον τούτῳ εἶνε τὸ A. conorum Piceae. [X.]

Αἶκκελ (Haeckel Ernst Heinrich) Διάσημος γερμανὸς φυσιοδίφης, γεννηθ. τῇ 4/10 Φεβρ. 1834 ἐν Πότερδαμ. Σπουδάζας φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ ἱατρικὴν ἐν Βυρτσβούργῳ καὶ Βερολίνῳ, ἐπεχείρησεν ἐνῶρις ἐπιστημονικὰ ταξείδια εἰς Ἑλγολάνδην καὶ τὴν Μεσόγειον ὁλάσσαν πρὸς μελέτην ἰδίως τῶν κατωτέρων θαλασσίων ζώων. Τῷ 1862 διωρίσθη ἑκτακτος καὶ τῷ 1865 τακτικὸς καθηγητῆς τῆς ζωολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἰέννης, ἐν ᾧ μέχρι τοῦδε διδάσκει. Πρῶτος δ' αὐτοῦ ἐν Γερμανίᾳ πρεδέχθη ἀνεπιφυλάκτως τὰς Δαρβινικὰς θεωρίας καὶ διὰ τῶν σοφῶν ἔργων του, ἐν οἷς ἐκθέτει πρὸ πάντων τὰ περίσχητα ἰδίῳ αὐτοῦ παρατηρήσει, συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ Δαρβινισμοῦ. Αἱ κυριώταται τῶν περὶ κατωτέρων θαλασσίων ζώων μονογραφῶν αὐτοῦ εἶναι ἡ Περὶ τῶν ἀκτινωτῶν (Βερολ. 1862), ἡ Περὶ τῶν σιφωνοφόρων (1869), ἡ Περὶ τῶν μονήρων (Λειψ. 1870), ἡ τρίτομος συγγραφή Περὶ σπόνγων,

δι' ἧς ἐπὶ τῇ βάσει ἀκριβεστάτων εἰδικῶν ἐρευνῶν ἐπεχείρησε νὰ διευκρινήσῃ τὸ ζήτημα περὶ γενέσεως τῶν ὄντων, ἡ Περὶ τῶν Ἀρδικῶν κοραλλίων (Βερολ. 1876). Ἄτινα ἐμμελέτησεν ἐπὶ τόπου ἐν τῇ Ἐρυθρῇ Ὠκεανῇ καὶ ἡ περὶ τῶν μεδουσῶν (ἐν Ἰένῃ, 1880). Ἐγράφε προσέτι πλὴν ἄλλων πολυχρόμων πραγματειῶν ἐν εἰδικαῖς περιοδικαῖς συγγραμματικαῖς «Φυσικὴν ἱστορίαν τῆς δημογραφίας» (Βερολ. 1868. Τη ἐκδ. 1875), «Ἀνθρωπογενίαν» (Anthropogenie, Λειψ. 1874), «Ἰνδικὰς ἐπιστολάς» (Indische Reisebriefe, Βερολ. 1883), ἐν αἷς περιγράφει τὰς ἐρευνας αὐτοῦ ἐν Ἰνδία. Πάντων δὲ τῶν ἔργων αὐτοῦ τὸ σπουδαιότατον εἶναι ἡ δίτομος Γενικὴ μεθολογία τῶν ὄντων (Βερολ. 1866). [Π.]

Αἶκουα (Aequi, Aequiculi καὶ Aequiculani) λαὸς ἰταλικῆς τῆς Λατίας πρὸς Β τῶν Ἑρνίκων καὶ τῶν Βόλσκων, ἐσκηνοκαταγωγῆς. Ἀπὸ τοῦ 174—101 π. Χ. ἐπὶ λέμεσαν πειρατικῶς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὅτε μὲν μόναι ὅτε δὲ συμμαχοῦντες πρὸς τοὺς γαίτονας λαούς. Τῷ 305 ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἡ Πρηνέστις ἦτο ἡ πρῶτη αὐτῶν πόλις. [Σ.]

Αἶλ (X η μ. τ ε χ ν ο λ.) (ale, pale-ale, bitterale, κλπ.) Νόθος ἀνοικτόχρους ισχυρὸς, ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ κατασκευαζόμενος καὶ μεγάλως τυγχάνων καταναλώσεως καὶ ἐξαιγωγῆς. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀλάντος ὁ ἄδενοφόρος (Βοτ.) (Ailantus glandulosa Desf., Vernis du Japon γαλλ., Götterbaum γερμ. Ἐσχαλμένως δὲ γράφεται ὑπὸ τινῶν Ἀλάντος καὶ ὀνομασία αὕτη δὲν ἐτυμολογεῖται ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἀλλ' ἐκ τινος κοινῆς τῶν Ἰνδικῶν) δένδρον ὑψηλοῦς τῆς οἰκογ. τῶν Ἐκινθοειδῶν (Βλ. λ.) ἐν Κίνας καὶ Ἰαπωνίᾳ, ὁραπυεύμενον δὲ συχνότατα ἐν τῇ μέσῃ καὶ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ διὰ τὸ εὐαγεῖς καὶ εὐμῆκας αὐτοῦ. Εἶνε φυλλοδόχον. τὰ δὲ φύλλα μακρὰ ἀμφοτέρω, ἑκάστον δὲ φυλλάριον φέρει ἄδενοφόρον ὀδόντα κατὰ τὴν βᾶσιν. Ἐκ τῶν φύλλων τοῦ Α. τρέφεται εἰδὸς τι μεταξωκώλῃκας (ἡ ὑπὸ τῶν ἐντομολόγων Saturnia Cynthia) γινώστων ἀπ' αἰῶνων τοῖς Σίνας, ἐσχητὸς δ' εἰσαχθὲν ἐπὶ δοκιμασίᾳ καὶ εἰς Γαλλίαν καὶ Ἀλγερίαν. [Θ.Χ.]

— (Δ α σ ο λ.) Δένδρον ἔχον ἐπιπολεοφραγὴ περὶφύλλον φλοῖον, ἐλαφρόν καὶ ἀδρῆστον ξύλον. Καὶ τὸ μὲν χλωρὸν ξύλον ἔχει εἰδ. βάρους 0,74 μέχρι 1,03 (κατὰ μέσον ὅρον 0,885), τὸ δὲ εἰς τὸν ἀέρα ἀπεξηραμμένον 0,57 μέχρι 0,67 (μέσος ὅρος 0,62). Ἐχει ἐντερικὴν εὐρείαν, σφρόν, κίτρινωπὸν καὶ ἐγκάρδιον πορτοκαλλόχρουν. Τὸ ξύλον εἶνε ἀρκούντως σκληρὸν, ὀλίγον δυσχεῖστον καὶ ἐν ξηρῷ τόπῳ διαρκές. Χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ ἐπιπολεοφραγῇ καὶ πρὸς κατασκευὴν ξυλίνων

κοιμώσασθαι. Τὸ δὲ νύκτωρ εὐδοκίμει εἰς
ὁρμαίνοντα, ἀλλ' ἀντέχει καὶ εἰς τὴν ἡμέ-
ραν, ἔχει αὐξάνειν τεχνεῖαν καὶ δραστηρίαν
καὶ ἀναδίδει ἄφρονα ἀναβλαστήματα ἀπὸ τοῦ
τοῦ πρὶν καὶ τῆς ῥίζης. [X.]

Ἄλταου (Eylan ἢ Eilan). 1)
Γερμανικὸν ἐν Ἀίλαου. Ἐν τῷ νο-
μῷ Πρωσσίας. Σταθμὸς
συνενώσεως τῶν σιδηροδ. τοῦ ὁδὸν καὶ τοῦ
Μαριεμβούργου. ἔχει 4126 κατ. (1880). 2)
Πρωσικὸν ἐν Ἀίλαου. Πρωτ. ὁμῶν. νο-
μοῦ τῆς ἀν. Πρωσσίας ἔχουσα 3629 κατ.
(1880). — Ὁ νομὸς ἔχει ἐκτασιν 1231.70
τ.χμ. καὶ 55.828 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἄλτβεκ (Eilbeck). Προάστειον τοῦ
Ἀμβούργου ἔχον 10.857 κατ. (1885) [Π.Π.]

Ἄλτβρον (Heilbronn). Ἐμπορικὴ πό-
λις τῆς Βυρτεμβέργης ἐν τῷ νομῷ τοῦ Νέ-
καρ κειμένη ἐν εὐφρόνῳ κοιλάδι ἐπὶ τῶν ὄχθων
τοῦ Νέκαρ. ἔχει μεγάλην διώρυγαν, καὶ ἐν
αὐτῇ λιμένα, μουσεῖον ἀρχαιοτήτων, θέατρον,
γυμνάσιον, νοσοκομεῖον κτλ. καὶ 27.758 κατ.
(1885). [Π.Π.]

Ἄλτε τσιφλίκιον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Πρε-
σβίων τῆς Μακεδονίας οἰκοῦμενον ὑπὸ 50
βουλγαροφώνων γεωργῶν. [E.]

Ἄλτεμβουργ (Eilenburg). Πόλις
τῆς πρωσικῆς Σαξονίας ἐν τῷ νομῷ Δελιτεχ.
Τὰ δύο τρίτα περίπου αὐτῆς κείνται ἐπὶ τινος
νηοῦ τοῦ Μούλδα. ἔχει ὑφαντουργεῖα, μη-
χανουργεῖα καὶ ἄλλα βιομηχ. καταστήματα
καὶ 11.032 κατ. (1885). Παρ' αὐτὴν κείνται
τὰ χωρία τοῦ Ἑρδινγκοφ. [Π.Π.]

Ἄλτενδορφ (Eilendorf). Χωρ. τῆς
παρρηρηνίου Πρωσσίας ἐν τῷ νομῷ Ἀκωισγρά-
νου ἔχον 4050 κατ. (1880), ἀσθετοποιῶν καὶ
βυλεμπόριον. [Π.Π.]

Ἀλία γενεὰ (Aelia gens) ὀνομασθέν
γένος Ῥωμαίων πληθύνων, ἀναφερόμενον ἀπὸ
τοῦ Α' αἰῶνος π. Χ. Αἱ κυριώταται οἰκογέ-
ναι τούτου ἦσαν ἡ τῶν Πέτιων ἡ Κάτων, ἡ
τῶν Τούδερωνων καὶ ἡ τῶν Γάλλων. Οἱ Αἰ-
λιοι ἐκαυχῶντο διὰ τὴν ἐντιμον πενίαν τῶν
ἐκ πρώτου δ' εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν εἰσχαθεῖς ἄρ-
γυρος ἐλέγετο ἐπὶ ἡτο δ' ὁδοῖς ὑπὸ Παύλου
Ἀιμίλιου τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ Αἰλίῳ Τούδερωνι
ὡς ἀριστέων τῆς παρὰ τὴν Πύδναν μάχης (168
π. Χ.). Ἀπὸ τοῦ οἴκου τῶν Αἰλίων ἦν καὶ ὁ
αὐτοκράτωρ Ἀδριανός ἀπὸ τῶν χρόνων δὲ
τούτου τὸ ὄνομα Αἰλίου κατέστη κοινόντατον
καὶ ὅτι ὅταν τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος καὶ συχνότατα
ἀναφέρεται ἐν ἑλληνικαῖς καὶ ῥωμαϊκαῖς ἐπι-
γραφαῖς. [Π.]

Ἀλία Εὐδοκία βλ. Ἀθηναῖς.

Ἀλτακα (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία τῆς Σ. ρί-
ζης (βλ. λ.) ἐν Κεφαλληνίᾳ. [Θ. Χ.]

Ἀλία Καπιτωλιάς ἡ Αἰ. Καπιτω-
λίνα ὀνομάσθη ἡ Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τοῦ ἀνα-

κτίσαντος αὐτὴν αὐτοκράτορος Αἰλίου Ἀδρια-
νου [Π.]

Ἀλκιανός 1) ὁ ἐπικαλούμενος Τὰ κ. τ. ι-
κ. ε. ἐξ ἑνὸς Ῥώμη ἐπὶ Ἀδριανῷ καὶ ἦτο πιθα-
νὸς Ἑλλήν ἀπελευθερὸς. Ἐγραψεν ἑλληνιστὶ
στρατιωτικὸν σύγγραμμα «Περὶ στρατηγικῶν
τάξεων ἑλληνικῶν» καὶ «Τακτικὴν θεωρίαν»
ἐπιγραφόμενον καὶ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανὸν
ἀφιερῶμενον, σωζόμενον δὲ μέχρι σήμερον καὶ
ἀποτελοῦν πολὺτιμον μέρος τῆς οὐ πολὺ πλου-
σίας στρατιωτικῆς φιλολογίας τῶν ἀρχαίων.
Διὰ τύπου κατὰ πρῶτον ἐξεδόθη ἡ τακτικὴ
θεωρία τοῦ Αἰ. ἐν Παρίσι τοῖς τῷ 1532 μετ'
ἄλλων συγγραμμάτων, ἀπὸ προηγουμένως εἶχεν
ἐκδοθῆ λατινικὴ μεταφράσις τοῦ ἔργου ὑπὸ
Θεοδώρου Γαζῆ ἐν Ῥώμῃ τῷ 1487. Κατόπιν
δ' ἐξεδόθη τὸ ἔργον τοῦ Αἰ. πολλάκις, ὑπὸ
Φραγκ. Ροβερτέλλου τῷ 1552 ἐν Ἐντί, ὑπὸ
Κρ. Γεσνέρου ἐν Ζυρίχῃ τῷ 1556, ὑπὸ Σίξτου
Ἀρκερίου ἐν Λουγδουνίῳ 1613 καὶ ὑπὸ Π.
Kochly καὶ W. Rüstow μετὰ γερμανικῆς
μεταφράσεως καὶ σημειώσεων ἐν τῇ συλλογῇ
ἑλλήνων στρατιωτικῶν συγγραμμάτων ἐν Λαι-
ψίχ 1855, τόμ. Β'.

2) Κλαύδιος Αἰ. ὁ ἐπικαλούμενος σ. ο. φ. ι-
σ. τ. ἡς πρὸς διακρίσιν βεβαίως ἀπὸ τοῦ συγ-
χρόνου τοῦ τ. κ. τ. ι. κ. ο. ὁ, ἐγεννήθη κατὰ Νουβ-
δαν ἐν Πραινεστῇ τοῦ Λατίου καὶ ἤκμασεν ἐν
Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀδριανῷ ὡς ῥητοροδιδάσκαλος καὶ
συγγραφεὺς. Κατὰ τὸν Φιλόστρατον (Β' σοφιστ.
2, 31.) ὁ Αἰ. ἦτο τοσοῦτον τέλειος ἑλληνιστής,
ὥστε δυσκόλως διεκρίντο ἀπὸ γνησίων Ἑλ-
λήνων, ἠττίκιζε δὲ ὡς οἱ ἐν τῇ μεσογαίᾳ
Ἀθηναῖοι οἱ συμπολιταὶ τοῦ μάλιστα ἀπικά-
λουν αὐτὸν μετὰ τῆς ἡλικίας καὶ μετὰ τῆς
φθογγῆς διὰ τὴν εὐγλωττίαν καὶ πολυμα-
θειαν τοῦ. Καὶ περὶ μὲν τῆς γλωσσικῆς τοῦ
δεινότητος δὲν ἐπίσβειοῦσιν τὴν τῶν συγχρόνων
τοῦ κρίσιν τὰ περισσώδεντα τοῦ Αἰ. ἔργα, ἦτο
ὁμῶς ἀληθῶς πολυμαθὴς ὁ ἀνὴρ καὶ πολυανα-
γνώστης, τὰ δὲ συγγραμμάτα τοῦ ἔχουσιν ἐξαι-
ρετικὴν δι' ἡμᾶς σημασίαν, διότι περιέχουσι
πλείστα εἰδήσεις καὶ γνῶμας ἐξ ἀπελευθε-
ρῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων ἄλλων συγγρα-
μμάτων. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ δύο ὑπάρχουσι γνή-
σια συγγραμμάτα ἡ «Ποικίλη ἱστορία» ἐκ 14
βιβλίων, ἐν οἷς περιέχονται ποικίλα ἀνέκδοτα
ἱστορικά, ἀρχαιολογικά, βιογραφικὰ καὶ ἄλλα
φύρδην μίγδην κατατεταγμένα ἄνευ σχεδίου
καὶ συναρτίαις τινός, ἀλλὰ πολὺτιμα διὰ τὴν
ἀπώλειαν τῶν πρώτων πηγῶν, ἐξ ὧν ἤρυσθη
αὐτά, καὶ τὸ «Περὶ ζῶων ιδιότητος» ἐκ 17
βιβλίων, ἔργον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπάρχουσιν ἐπίσης
συμπεφυμέναι πλείστα καὶ ποικιλώταται εἰ-
δήσεις περὶ ζῶων ἀληθεῖς καὶ μυθώδεις, ἄνευ
συστήματος καὶ αὐταὶ καταγεγραμμέναι, ἀλλὰ
περιεργόταται καὶ πολὺτιμοι. Τούτου ἕνεκα
τοῦ Αἰ. τὰ συγγραμμάτα, καὶ μάλιστα τὰ περὶ
ζῶων ιδιότητος, ἀνεγινώσκοντο πολὺ ὑπὸ τῶν

τῶν συγγράμνων καὶ ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοῦ, ὥστε καὶ κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα ὁ Βυζάντιος ποιητὴς Μανουὴλ Φιλήτης ὁ Ἐφέσιος ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Δι. ἤρριψεν τὴν πλειστογὴν ὕλην τοῦ «Περὶ ζῶων ιδιότητος» ποιήματός του. Πλὴν δὲ τῶν δύο τούτων ἐργῶν ἐγραψεν ὁ Δι. καὶ δύο συναφῆ βιβλία «Περὶ προνοίας» καὶ «Περὶ θεῶν ἐναργειῶν», ὧν ἀποσπάσματα τινὰ διεσώθησαν παρὰ Σουίδη· ὑπὸ τὸ ὄνομα δ' αὐτοῦ φέρονται καὶ εἰκασιν αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὰς πολλὰς ὅμως τῶν νεωτέρων φιλοσόφων, ἐν αἷς καὶ ὁ Κοραΐς (σ. 147 τῆς ἐκδ. τῆς Ποικ. Ἱστορ.), ἀμφισβητοῦσι τὴν γνησιότητα αὐτῶν. Τινὲς μαλιστα καὶ τὸ «Περὶ ζῶων ιδιότητος» συγγράμμα ἠθέλησαν ν' ἀποδώσωσιν εἰς ἕτερον μεταγενεστέρων ὁμώνυμον συγγραφέα. τὸ ἀδόκιμον ὅμως τοῦ Ἰσχυρισμοῦ τούτου ἀπέδειξεν ἡδὲ ὁ Γερμανὸς Fr. Jacobs ἐν τῇ προλόγῳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενεμένης ἐκδόσεως τοῦ Αἰλιανοῦ (τόμ. Δ'. σ. 37 κ.ε.). Ἡ πρώτη ἐντυπος ἐκδοσις τῶν ἐργῶν τοῦ Δι. ἐγένετο τῆς μὲν Ποικίλης ἱστορίας ἐν Ῥώμῃ τῇ 1545 ὑπὸ Καρλλοῦ Περουσσίου, τοῦ δὲ Περὶ ζῶων ιδιότητος ἐν Χερσίχῃ τῇ 1556 ὑπὸ Κορρ. Γεσνέρου, προηγουμένως δ' εἶχον ἐκδοθῆαι ἐπιστολαὶ ὑπὸ Ἀλδου Μανουτίου (τῇ 1499 ἐν Ἑνετίᾳ) ἐν τῇ συλλογῇ ἑλλ. ἐπιστολῶν. Ἐκτοτε δὲ πολλὰκις ἐξεδόθησαν τὰ τοῦ Δι. ἔργα εἴτε ὅμοι εἴτε χωριστά. Αἱ ἀλλοιῖται ἐκδόσεις τῆς Ποικίλης ἱστορίας εἶνε ἡ τοῦ C. G. Kühn ἐν Λειψία 1780 εἰς δύο τόμους μετὰ τῶν σχολίων τοῦ Περικλίου, ἡ τοῦ Αδ. Κοραΐ, ἡ τοῦ O. H. Lünemann ἐν Γοττιγγῇ 1811 καὶ ἡ νεωτάτη τοῦ R. Hercher ἐν Λειψία 1880. Τοῦ δὲ Περὶ ζῶων ιδιότητος ἄριστοι ἐκδόσεις εἶνε ἡ τοῦ Ἀδρ. Γρονουίου εἰς δύο τόμους ἐν Λονδίνῳ 1744, ἡ τοῦ I. G. Schneider ἐν Λειψία 1784, τοῦ Fr. Jacobs ἐν Ἰέννῃ 1832 εἰς δύο τόμους καὶ ἡ νεωτάτη τοῦ R. Hercher μετὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐν Λειψία 1880. Ἐκ τῶν ἡμετέρων μένος ὁ ἀοιδίμος Ἀδ. Κοραΐς ἡσχολήθη περὶ τῶν Δι. ἐκδόσεως τὴν Ποικίλην ἱστορίαν μετὰ λαμπρῶν προλεγόμενων τῇ 1805 ἐν Προδρόμῳ τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης, ἐν Παρίσι.

3) Δι. Κασπέριος, praefectus praefectio ἀρχίας ἐπὶ Δρυμνίου καὶ Νερούα ἐν Ῥώμῃ ἀπεπειράθη ὑπὸ τὸν δευτέρον τοῦτον ν' ἀρκύσῃ τὴν ἐξουσίαν, ὁ διαδόχος ὅμως αὐτοῦ Τραϊανὸς κατενίκησε καὶ ἐρόνευσεν αὐτὸν (Δίων Κάσος. Ῥώμ. ἀρχαιολ. 38, 3.5.).

4) Δι. Αἰ. εἰς τῶν ἐπικληθέντων τριάκοντα τυράννων τῆς Ῥώμης ἀπαναστατήσας μετὰ τοῦ στρατοῦ του παρὰ τὸν Ῥήνον, ἀλλ' ἀποτυχόν (Εὐτρόπιος 9, 9.).

5) Αἰ. ἐπὶ Διοκλητιανοῦ στρατηγὸς ἐν Γαλιλίας, ἀποπειραθεὶς νὰ γίνῃ κυρίαρχος δι' ἐπακατάσεως τῶν χωρικῶν τῆς χώρας ἐκ τῆς

ὑπὸ τοῦ Καίσαρος Μαξιμιανοῦ (Εὐτρόπιος 9, 20.), [Γ. Κ.]

Αἰλιγαένεια ὄρη ἢ Ἀπαλάχη (Alleghany ἢ Appalachen, ἀπὲρ πρῶτον Ἀἰλιγαίνῃ ἢ Ἀπαλάττειν), μετὰ ὁρίων σύστημα, ἅτινα ἐκτείνονται εἰς παράλληλους ὁριζωνίας εἰδικὰ ἐχούσας ὁρίματα (εἶναι Κυανὰ, Λευκὰ, Κουμπερλανδικὰ ὄρη) καὶ κατὰ μέτρον ὕψος 1000 μ. ἀπὸ τῆς ἁλῆος τοῦ Μισισσιππὶ ὑπὸ 31⁰ βορ. πλ. πρὸς 64 μέχρι τοῦ ποτ. τοῦ ἁγ. Λαυρεντίου, καὶ ταξέρονται δὲ ἡρεῖα πρὸς Δ μὲν εἰς τὰς μεγίστας ἡμῶνας καὶ τὴν κλημακωτὴν ἐνορίαν τοῦ Μισισσιππὶ, πρὸς Α δὲ εἰς τὰ παράλια ἀνδρῶν τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ῥησιστὴ κορυφὴ τοῦ συστήματος τούτου εἶναι ἡ τοῦ Μελανός ὄρους (Black-Mountains, Black-Dome ἐν τῇ βορ. Καρολίνῃ. 1980 μ.). Εἶναι δὲ τὰ ὄρη ταῦτα οὐκ ἦσαν δασώδη ἤ μεταλλοῦχα· ὅθεν ἐξαγονται ἐξ αὐτῶν πολλὰ τε ξυλεῖα καὶ σιδήρος, λιθάνθρακες καὶ ἄλλα ὄρυκτά. [Ν. Σ.]

Αἰλιγαένιος (Alleghany), ποταμὸς τῆς βορ. Ἀμερικῆς πηγάζων ἐν τῇ βορ. Πενσυλβανίᾳ, ἐνδομαρὸς δὲ παρὰ τὸ Πιτςβούργον μετὰ τοῦ Μονονγκαῖα καὶ συνιστῶν μετ' αὐτοῦ ἐντεῦθεν τὸν Ὀχίον. [Ν. Σ.]

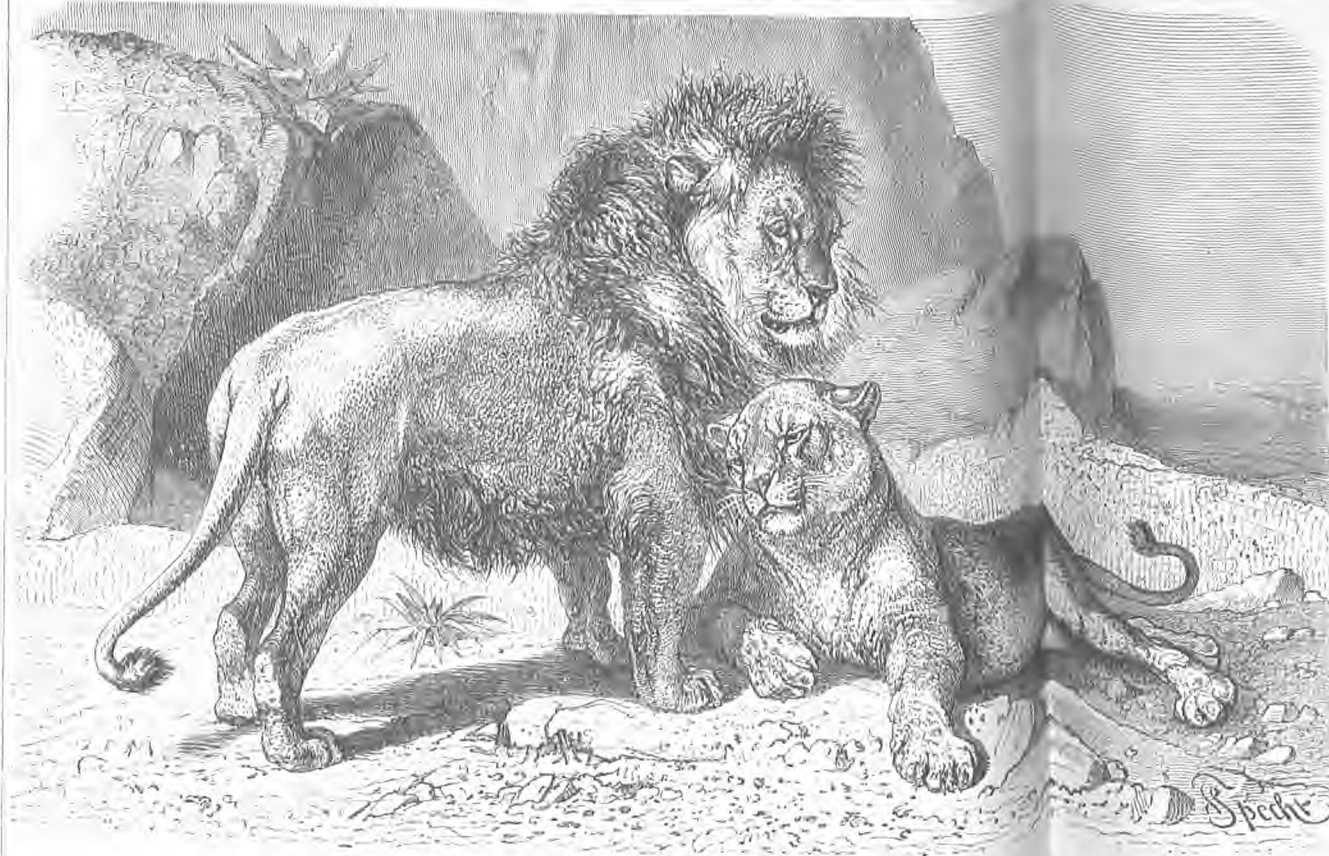
Αἰλιγαενύσιον (Alleghany-City), δηλαδὴ Ἀἰλιγαίνιον πόλις, πενσυλβανικὴ πόλις ἐν τῇ ὁμωνύμῳ αὐτῇ κομητείᾳ ἐπὶ τῷ Αἰλιγαίνῳ ποταμῷ ἀπέναντι τοῦ Πιτςβούργου καὶ παρὰ τὸ ΝΔ τέρμα τοῦ δυτικοῦ πενσυλβ. σιδηροδρόμου. Ἡ πόλις αὕτη οἰκεῖται ὑπὸ 78,681 κατοίκων, ὧν οἱ ἡμίσεις γερμανοὶ συνάπτεται δὲ τῷ Πιτςβούργῳ διὰ πάντα γεφυρῶν, ὧν μία — ἡ κοσμητικὴ τοῦ Robling — περίφημος, ἑτέρα δὲ σιδηροδρομικὴ καὶ συνδέονται σφιγκτικῶς ἀμφοτέρων τῶν πόλεων τὰ συμπερόντα μετὰ τῶν τοῦ Πιτςβούργου, τὰ ἐμπορικὰ καὶ τὰ βιομηχανικά. — Ἀλλὰ καὶ δύο ἄλλαι ὑπάρχουσιν ἐπὶ ἐν Πενσυλβανίᾳ Αἰλιγαίνιον πόλιν, ἡ μὲν ἐν τῇ κομητείᾳ Βεστικαρελάνδ, ἡ δὲ ἐν τῇ κομητείᾳ Ἀρμστρογγ. [Ν. Σ.]

Ἀἰλιγενδούλ (Heiligenbeil), πόλις τῆς τιμάρχ. Ἀν.Πρωσίας, πρωτ. ὁμων. νομοῦ 50 χμ. ἀπέχουσα τῆς Κωνιγγστέργη. ἔχει βιομηχανίαν, ἐμπόριον τιτρώδων καὶ 3340 κατ. (1880). Ὁ νομὸς Ἀ. ἔχει ἐκτασιν 908 τ.χμ. καὶ 46 332 κατ. (1885). [Π. Π.]

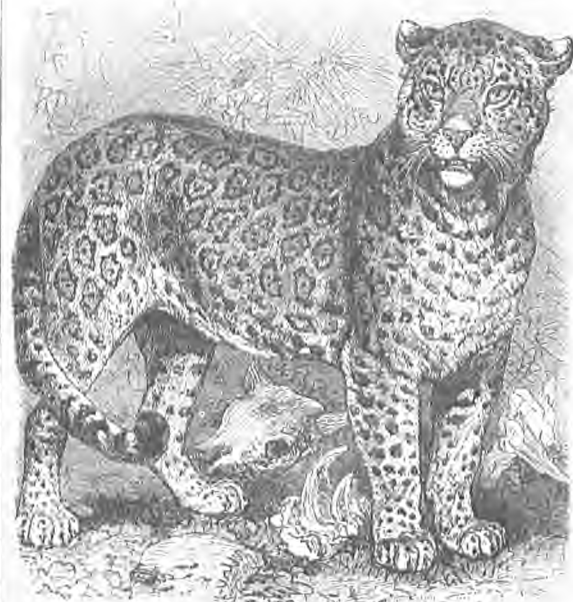
Ἀἰλιγενστάτ (Heiligenstadt) = Ἀγίον πόλις, πρωτεύουσα ὁμωνύμου νομοῦ τῆς πρωτ. τῆς Σάξονίας καὶ πρῶτην πρωτ. τῆς ἡγεμονίας Ἀλττενλ. ἔχει 5861 κατ. (1885), γεωργίους καὶ βιομηχανίους τὰ πλείστον. — Ὁ νομὸς Ἀ. ἔχει 423,8 τ.χμ. ἐκτασιν καὶ 46 332 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀἰλιγενχάφεν (Heiligenha-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

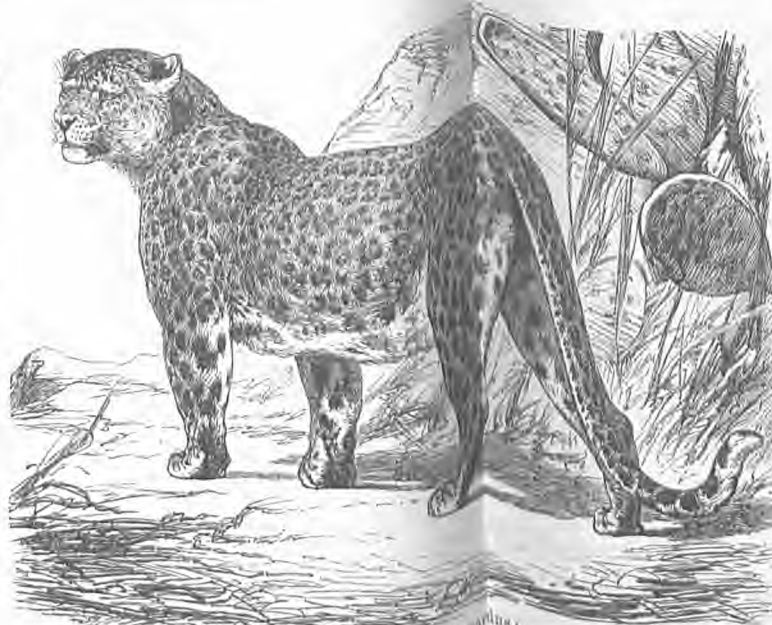

1. Λέων και λαινα (Felis leo).

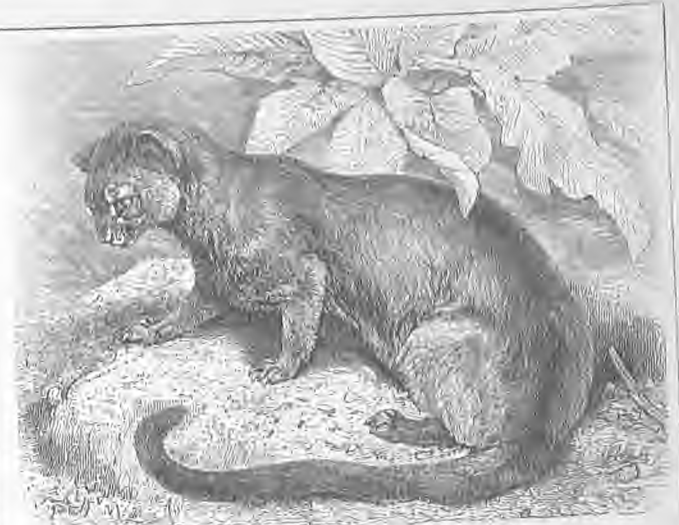

3. Παρκουάρ (Felis onca).

Εγκυκλοπαίδειον Λεξικόν.

2. Λεοπαρδάλει (Felis pardus).

4. Κρυπτόπρονκας (Cryptofossia farax).

5. Αϊλουρος (Felis catus).

6. Κυναιλουρος (Felis jubata).

Λεξ. Αιλουροειδών.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γοη = Ἀγρίον λιμήν). Ἐπίνειον ἐν τῇ πρώτῃ τοπαρχ. Σιέσβιγ-Χόλσταϊν ἐν τῇ νομῷ τοῦ Ὑδμεδούργου παρὰ τὴν Βαλτικὴν, ἔχον 2507 κατ. (1880).

Αἴλιος Ἀριστείδης. Βλ. Ἀριστείδης.

Αἰλουροειδῆ (Ζωολ.) (Felida) Σαρκαφάγα θακτυλοδάκτυλα ἔχοντα σώμα εὐσταλές ἐπιτήδειον πρὸς αἰμάτα καὶ κεφαλὴν στρογγύλην. Αἱ σιαγόνες αὐτῶν εἶναι βραχεῖαι· φέρουσι τέσσαρες τραπεζίτας ἄνω καὶ τρεῖς κάτω. Ἐχουσι κυνόδοντας καὶ δασυθλάκτας ἰσχυροτάτους· ὁ τῆς ἄνω σταγόνος δασυθλάκτης φέρει τρεῖς λοβοὺς, ὧν ὁ μέσος εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένος, ὁ δὲ τῆς κάτω δύο ἱσοῦσθαι· ἡ γνάσσα φέρει θηλώματα κερατοειδῆ σκληρότατα, οἱ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν θάκτυλοι εἶναι πάντες, οἱ δὲ τῶν ἐπισθίων τέσσαρες, φέροντες πάντες ὄνυχας κυρτοὺς, αἰχμηροὺς καὶ λίαν ἀνασταλτοὺς. Ὅταν τὸ ζῷον βαδίῃ, ἡ τέλευτα φάλαγγς ἐκαστοῦ θάκτυλου ἀναστέλλεται καθέτως ὥστε δὲν ἐγγίξει τὴν γῆν, καὶ οὕτως προφυλάσσεται ἐκ τῆς διὰ τῆς τριβῆς εὐθραξ. Ἄπαντα εἶναι ζῷα ἰσχυρότατα ἔχοντα ἐξυτάτας τὰς αἰσθήσεις. Ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει· πρῶτονται διὰ τῆς σαρκῆς θερμοκρασίᾳ ζῶον, ἅπαντα συλλαμβάνουσι τὴν νύκτα ἐπιπίπτοντα κατ' αὐτῶν δι' ἑνὸς αἵματος. Βιοῦσι κατὰ μένος ἢ κατὰ ζεύγη. Τὰ πλείστα ἀναρριχῶνται καὶ κρύπτονται ἐπὶ τῶν δένδρων ἐπιπίπτοντα ἐκείθεν ἐπὶ τὰ θύματα αὐτῶν. Τὰ μεγαλύτερα εἶδη εἰς αὐτῶν τὰ πλουσίαν φέροντα μελωτήν βιοῦσιν ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου. Δύο μόνον εἰς αὐτῶν ἐξημερώσεν ὁ ἄνθρωπος, τὴν συνανθρωποειδήν γάταν προσελθούσαν πιθανώτατα ἐκ τοῦ Αἰλουροῦ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ (Felis maniculata) καὶ τὴν κυναιλουρον. Ἐν ἐγγυμνάζουσιν διὰ τὴν θήραν ἐν τῇ Ἀφρικῇ καὶ τῇ μεσομαρτιῇ Ἀσίᾳ. (Βλ. καὶ προσεσημαμένους πίνακας). [Ν. Α.]

Αἰλουρόπους (Βοτ.) (Aeluropus Trin.), γένος Ἀγριοποειδῶν, συγγενὲς τῇ Δακτυλίδῃ (βλ. λ.), διαφέρειν ὅμως αὐτῇ κατὰ τὰ στίγματα τὰ τῆς κορυφῆς τοῦ ἄνω ἀναδύμενα καὶ τὴν καρδίαν ὡσεὶ ὡς προμήκη (σὺν δὲ τρίγωνον). Πόαι πολυετείς γλυκύαι παραθαλάσσιαι μακρὰς περικορῶδες ἐκφύουσαι. Τὸ κοινότερον εἶδος, αὐτοῦ ἐκ καὶ ἐν Ἑλλάδι, εἶνε ὁ Α. ὁ παραθαλάσσιος (Ae. litoralis Willd.). [Θ. Χ.]

Αἴλουρος (Ζωολ.) κοινῶς ἀγριόγατος (Felis catus). Ὁ αἴλουρος εἶνε μεγαλύτερος καὶ ἰσχυρότερος τῆς γάτας ἧτοι τοῦ συνανθρωποειδούς αἰλουροῦ. Πι κεφαλὴ αὐτοῦ εἶναι ἀναλόγως ἐγκλωδεστέρα καὶ ἰσχυροτέρα, τὸ τῆχος πυνέτερον καὶ ὁ τραχηλὸς τῶν δέντων μᾶλλον ἡμενέμενος, τὸ χρῶμα τοῦ τριχώματος εἶναι φαίνε-πυρρὸν μετὰ ταινιῶν

ὑπομελανῶν, αἵτινες εὐκρινέστερον διακρίνονται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τῆς ῥάχιδος, τῶν πλευρῶν καὶ τῆς πικνῆς στήθας. Κνήμας ἔχει βραχεῖας καὶ πόδας μεγάλους. Ὁ αἴλουρος εἶναι ζῷον κυρίως τῆς Εὐρώπης μὴ συναντώμενος πέραν τοῦ Καυκάσου, καὶ βιοῖ ἐν τοῖς πυκνοῖς δάσεσι μέχρι τῶν πρὸς βορρᾶν ἐρίων τῆς φυτικῆς βλάστησεως. Ὁ αἴλουρος ὡν ζῶον κυρίως ἀναρριχτικὸν καὶ νυκτερινὸν τὴν ἡμέραν διέρχεται ἐν τῇ κοιλωματῇ τῶν δένδρων ἢ ἐπὶ τῶν ὑψηλοτάτων κλάδων, ἐν ταῖς ῥωγμαῖς τῶν λίθων, πολλὰκις καὶ ἐν τοῖς φωλεαῖς τῆς ἀλώπεκος· ἅμα δὲ τῷ λυκάσθαι ἐξέρχεται πρὸς θήραν μένος. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ὁσμῆς συναντῶνται κατὰ ζεύγη, παρελθόντες ὅμως τοῦ χρόνου τούτου ἐκάτερον φύλον θηρεύει κατ' ἴδιν. Ὁ αἴλουρος θηρεύει ἅπαντα τὰ τριχωτὰ καὶ πτερωτὰ ζῷα τοῦ δάσους· ὁ νεβρός τῆς βορρᾶς ὡς καὶ τὸ μικρότερον μυθιδιον, ὁ αετιδὺς ὡς καὶ ἡ ἀγρία πίππουσι θύματα τοῦ ἀγρίου θηρευτοῦ τοῦ κατορθύντος τὴν ἀρπαγὴν μετὰ μεγίστης δρῆς καὶ ἐνκαμφίας, θάρρους καὶ πονηρίας. Ὁ αἴλουρος ἐμμελὲς πρὸς βραχύνημον τίγριν πλητίζει ἀπορύθως, ποιεῖ μέγιστον ἀλλοῖα ὅπως συλλάβῃ τὸ θῆμα, ἔπειρ δὲν καταδιώκει ἀποτυγχάνων, ἀλλ' ἐπανέρχεται σιγῇ εἰς τὴν σκοπῖαν του. Ἡ θήρα τοῦ αἰλουροῦ περιφύεται μόνον ἐν τῇ δασί, σπανιότατα δ' ἔρχεται· μέχρι τῶν ἐρυνθίων τῶν γειτνιαζόντων χωρίων· κυρίως τρέφεται διὰ μυῶν καὶ ἄλλων ἐπιδαδῶν τροφικῶν· ἕνεκα τούτου ἵσως πρέπει νὰ προστατεύηται. Συλλαμβάνόμενος νεαρὸς ὁ αἴλουρος δύναται νὰ ἐξημερωθῇ, ἀλλ' ἡ ἐξημέρωσις εἶναι ἀτελής· συνανθρωποειδὲς αἴλουρος ἡ γάτα διαφέρει ἐπὶ τοσοῦτον τοῦ αἰλουροῦ, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξημερωθεὶς καὶ ἀπολέσας τὴν γὰ αὐτοῦ δρῆμιν ἐν διαστήματι ὀλίγων αἰώνων· μᾶλλον δὲ φαίνεται ἐξημερωθεὶς μετὰ πάροδον χρόνου μακροτάτου καὶ μετ' ἐπιμενωτάτας προσπαθείας τοῦ ἀνθρώπου. (Εἰκόνα βλ. ἐν λ. Αἰλουροειδῇ, Πίν. Α'). [Ν. Α.]

Αἰλουρόφθαλμος (Καζεπασις) (Καζεπασις) (Καζεπασις), πρασινοφθαλμὸς, ελαίχρως, ερυθρὰ ἢ καστανοχρῶς περικορῶδες ὡσεὶ χαλαρόν, συμπερικύβη μετὰ ἰνῶν παραλλήλων ἀνιάντων. Χρησιμεύει ὡς πολυτίμος λιθός. [Κ. Μ.]

Αἰλουρὸν δέρμα (γατοδέρμα)· χρησιμοποιοῦνται ἕνεκα τοῦ ἀπαλῶς τῶν τριχώματος διὰ τὴν κατασκευὴν μελωτῶν (βλ. λ.).

Ἀΐλσβεργ (Heilsberg). Πόλις τῆς τοπαρχ. Ἀντ. Πρωσίας ἐν τῇ κυβερνήσει Καίνογεόργης ἀπέχουσα 02 γμ. πρὸς Ν. τῆς πρωτ. ἁμῶν. νομῶ. ἔχει γειοργίαν κτηνοτροφίαν, βιομηχ. τινὰ καταστήματα, ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ 5705 κατ. (1885). — Ὁ

ν ο μ δ ε "Α. ἔχει 1096 τ.γμ. ἑκτασιν καὶ 55 495 κατ. (1885). [Π.Π.]

"Αἷσθρον (Heilsbronn) ἢ Κ λ έ σ τ ε ρ "Α ἱ λ σ θ ρ ο ν (Μονή τοῦ "Α.). Κώμη τῆς Βαυαρίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ "Ασβαχ τῆς μέσης Φραγκονίας ἔχουσα 1238 κατ. (1880).

'Αἷσλέςθεν (Eilsleben) χωρ.τῆς πρωσσικῆς Σαξονίας ἐν τῷ νομῷ Νοϊχάλδενς-λεθεν ἔχον 2033 κατ. (1880), καὶ τινα ἐργαστήσια.

Αἷμα (Φυσιολ.). Τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θηλαστικῶν ζώων εἶνε ὀθρεπτικός χυμὸς τοῦ σώματος, ὃ φέρει δυνάμεις τῶν διὰ τὴν χημικὴν λειτουργίαν τῶν ἰσθμῶν ἀναγκαζομένων, τῶν χρησιμῶν πρὸς διατήρησιν τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης. (ἰδ. λ.) Τὸ αἷμα φέρει ὡσαύτως καὶ τὰς διὰ τοῦ λέμφου ἐκ τῶν ἰσθμῶν προσληφθεῖσας περιττὰς οὐσίας εἰς τὰ ἐκκριτικὰ ὄργανα, ὅρα γίνεται καὶ ὁ φερὺς τῶν προϊόντων τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ὕλης.

Τὸ αἷμα εἶνε βευστὸς ἰσθμὸς τοῦ ζωικοῦ σώματος, ἐγκλεισμένους ἐντὸς ἰσθμῶν σωλήνων τῶν ἀγγείων, περιέχων δὲ ἐνωρημένα ἐντὸς βευστῆς διανογῆς καὶ ἀγρόου ἢ ὑποκρίνου μεσσυταρίου οὐσίας, τοῦ πλάσματος, ἐρυθρὰ καὶ ἄχρσα αἱμοσφαίρια, αἱμοπετάλια καὶ τὰ καλούμενα στοίχειώδη κροκία, ἐν λόγῳ $\frac{1}{2}$ τῆς ὅλης ποσότητος τοῦ ὕγρου. Τὰ αἱμοσφαίρια ἢ αἱμοκύτταρα παρίστανται ἐν τῷ αἵματι ἔχοντα δύο μορφάς· τὸ μέγα μέρος αὐτῶν ἀποτελοῦσι τ' ἀνεπτυγμένα ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια. Εἶνε δὲ ταῦτα εἰς τὰ θηλαστικὰ (πλὴν τῶν Τυλοπόδων καὶ Κυκλοστέμων) στρογγύλα, ἀμφίκωλα, ἀπύρνα, διαμέτρου 4—6 (2.5—10.0) γμ., εἰς δὲ τὰ λοιπὰ σπονδυλωτὰ ἐλλειπτικά, ἀμφίκωλα πυρηνοφόρα δισκία, διαμέτρου 22—75 γμ. (κατὰ μῆκος). Ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον φαίνονται τὰ αἱμοσφαίρια τῶν θηλαστικῶν ἔξ ἐπιφανείας ὁρώμενα, ὡς κυκλωτερῇ δισκία, κεντρικῶς ἐκτείνοντες καὶ ἐκτείνοντες ὅπως μετὰ κεντρικῆς ἀραιῆς καὶ ἀβαθοῦς ἐντυπώσεως, ἐν κατατομῇ δὲ ὡς σωματίδια διπυρροειδῆ ἐν μὲν τῷ κέντρῳ στενότερα ἐν δὲ τῇ περιφερείᾳ διογκωμένα, ἐνῷ τὰ τῶν λοιπῶν ζώων τούναντιον κατὰ μὲν τὴν ἐπιφάνειαν εἶνε πλατύτερα, κατὰ δὲ τὰ πλάγια στενὰ, ἐλλειπτικά ἢ ἀτρακτοειδῆ, ὡν τὸ κέντρον εἶνε ἐξωγκωμένον. Κεῖνται δὲ ταῦτα ἐν ἡρεμῳ ὡς προσφάτω αἵματι σὺν ἀκανονιστῶς, καθόσον προσκολλῶνται τὰς ἐπιφανείας αὐτῶν σχηματίζουσι κυλινδρικούς παρεμφορεῖς πρὸς τοὺς τῶν κερματίων.

Τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐρυθρῶν αἱμοσφαίριων ποικιλοτρόπως ἐπεπείρθησαν νὰ εἰσάγῃ ἐκ συμπίπτου δὲ προέκυψεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν αἱμοσφαίριων τῶν θηλαστικῶν μετὰ τῶν μικρῶν αὐτῶν κυττάρων ὑπερτερεῖ πολὺ τὸν τῶν λοιπῶν σπονδυλωτῶν, ἥτις ιδιότης εἶνε μεγίστης

σημασίας φυσιολογικῆς, ἐνεκα τῆς μεγαλειότητος ἐπιφανείας, ἣν προσφέρει ὁ μείζων ἀριθμὸς τῶν πολὺ μικροτέρων πλασμάτων. Οὕτω παρὰ τὸν ἀνθρώπῳ εὐρίσκονται 4—5 ἑκατομ. ἐρυθρῶν αἱμοσφαίριων εἰς 1 κβ. γγρμ. αἵματος, παρὰ τῇ 9—10 ἑκατ. παρὰ τῷ ἀμνῷ 13—14 ἑκατ. παρὰ τοῖς πτηνοῖς 1—4 ἑκατ. παρὰ τοῖς ἰχθύσιν $\frac{1}{2}$ —1 ἑκατ. παρὰ τῷ βατράχῳ $\frac{1}{2}$.

Τὰ ἄχρσα αἱμοκύτταρα ἢ λευκοκύτταρα αἱμοσφαίρια, λευκοκύτταρα κλπ. εἶνε ταύτοσημα πρὸς τὰ λεμφοκύτταρα. Ἀχρσοσφαίρια, μεθ' ἐνὸς ἢ πλείονων πυρήνων πρὸς κίτρινα κύτταρα, διαφέρου διαμέτρου τῶν ἐρυθρῶν καὶ ὕψους ἢ κακῶδους ὅπως εἰς τὰς εἰρηστικὰς ἐν τῷ αἵματι εἰς πολὺ μικρότερον ἀριθμὸν τῶν ἐρυθρῶν 1:350—500. Ὡς οὖν ὅπως αὕτη ποικίλλει οὐ μόνον κατὰ τὰ εἴδη, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀντοχήν, ὡς ἐνῷ καὶ τὴν σπληνικήν ἀρτηρίαν εἶνε 1:2260, εἰς τὴν σπληνικήν φλέβα 1:60, εἰς τὴν ἡπατικήν ἀρτηρίαν 1:740, εἰς τὴν ἡπατικήν φλέβα 1:170, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ διάφορα χρονικά τῆς ἡμέρας διαστήματα τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν νηστείαν, τὴν λήξιν τῆς τροφῆς κ.τ.λ. Ἐκτὸς δὲ τούτου κατὰ τὸν Schmidts σημαντικὸν μέρος αὐτῶν (περίπτ. τὰ $\frac{1}{10}$ τῆς ὅλης ποσότητος) καταστρέφονται ἄμα τῇ ἐξόδῳ τοῦ αἵματος ἐκ τῶν ἀγγείων. Τὰ αἱμοπετάλια τοῦ Bizkozero παρυστωὶ λίαν ὀγκρά, ἄχρσα, ὡσεὶδῆ ἢ στρογγύλα δισκοειδῆ ἢ φακοειδῆ πετάλια, ἔχοντα διάμετρον δις ἢ τρις μικρότερον τῶν ἐρυθρῶν, εἰς τὰς εἰρηστικὰς δὲ πρὸς τὰ τελευταῖα ἐν λόγῳ 1:2 πρὸς τὰ λευκὰ 40:1, καὶ ὡς ἐπὶ τὴν πλείστον μόνον, σπανιότερον δὲ σωρηδὸν μεταξὺ τῶν λοιπῶν αἱμοσφαίριων· ἐξαγμιζόμενα δὲ ἐπὶ σωρηδόντι καὶ προσλαμβάνοντα θδοντωτὴν τινα μορφήν ἀποτελοῦσι τὰ κομβία τοῦ ἱνικοῦ πλέγματος τοῦ πεπηγνότες αἵματος.

Μονήρεις πυρηνῶς τοῦ αἵματος ἢ στοίχειώδη κροκία ἀνομαλῶς εἶναι μικρά, ἰσχυρῶς τὸ φῶς θλόνον καὶ μακρῶς περιγεγραμμένα σφαίριδια, γυλονόκια, σταγόνες πυρρῆς ὑπὸ λευκοματώδους ἐλῦτρου περιβεβλημένοι καὶ γυμνωδῇ λευκοματώδῃ κοκκία. Ὡς ὅπως δὲ τυχαία μορφογενικά συστατικά τοῦ αἵματος εὐρίσκονται πολυειδῆ ἄλλα κύτταρα καὶ διάφορα παράσιτα.

Περὶ δὲ τῆς γενέσεως τῶν μορφογενικῶν στοιχείων τοῦ αἵματος, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἐρυθρῶν αἱμοσφαίριων πολλὰ ἐγένοντο συζητήσεις μέχρι τοῦδε. Τόπος τῆς διαπλάσεως τῶν αἱμοσφαίριων θεωρεῖται κυρίως ὁ ἐρυθρὸς μυελὸς τῶν ὀστέων. Οἱ καλούμενοι αἱματοπλάστες σφαιρικά κατὰ τὸ μάλλον ἡῆττον μεγάλα, ὡσεὶδῆ, ὀγκρά ἢ πρασινοερυθρά πυρηνοφόρα κύτταρα, αὐτὰ εἶνε ταύτοειδῆ πρὸς τὰ πυρηνοφόρα ἐρυθρὰ αἱμοκύτταρα τοῦ ἐμβρύου, θεωροῦνται ὡς τὰ μητρικά πλάσματα τῶν ἐρυθρῶν αἱμοσφαίριων· διαίρεσις τῶν κυττάρων πολλαπλασιάζει ἐν πρώτοις αὐτὰ ἀπώλεια

1. Τίγρις (*Felis tigris*).

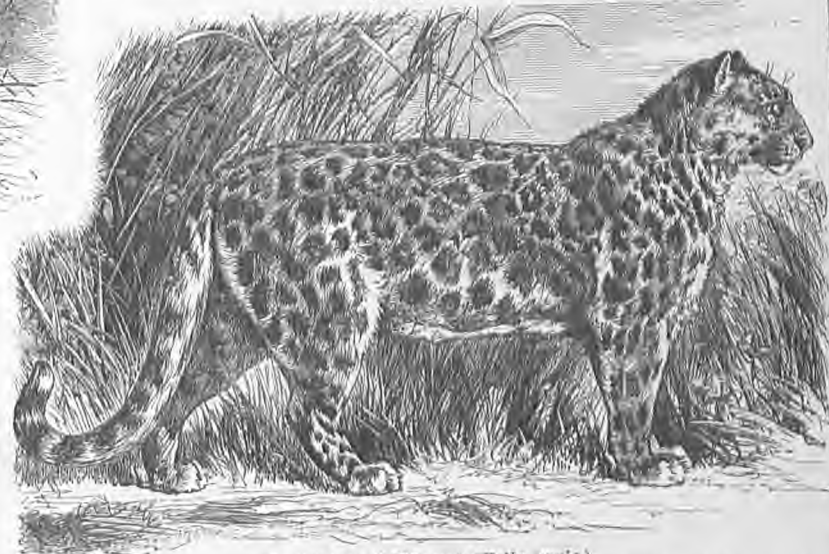
6. Λυγξ (*Felis lynx*).

2. Πάρδος ή μακροκέως ή *Felis pardus*.

4. Λαύρος ή Αιγυπτιακός (*Felis pardus*).

7. Πάρδαλις ή Σερβική (*Felis pardus*).

3. Τίγρις ή μακροκέως (*Felis pardus*).

Εγγυλοπαϊδαύ, Λεξικόν.

5. Αϊλούς ή μαρμαρώδης (*Felis pardus*).

8. Σέρβαλ (*Felis serval*).

Αρθρ. Αιλουροειδή.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ πυρῆνος συμπλήρωσι τὴν ὀριστικὴν μορφήν τῶν αἱμοκυττάρων. Περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν αἱμοπεταλίων δὲν εἶναι εἰσέτι ἀκριβὲς τι γνωστόν. Κατὰ Freitag προκύπτουσι ταῦτα ἐκ τῆς διαιρέσεως κυτταρικών τινῶν πλασμάτων, ὁμοίων πρὸς τὰ λευκὰ αἱμοσφαίρια, ἄλλοι δὲ θεωροῦσι ταῦτα ὡς περίτρημα αὐτῶν.

Τὰ ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια ζῶσι βραχὺν μόνον χρόνον· ὁ λίαν μικρὸς ἀριθμὸς αὐτῶν ἐν τῇ φλεβικῇ αἷματι τοῦ ἥπατος, ἡ ἐμφάνισις τμημάτων αὐτῶν ἐντὸς τοῦ σπληνός, τῶν σπληνικῶν κυττάρων καὶ τῶν τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων, ἀφαιροῦν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι τὰ αἱμοσφαίρια ταῦτα φθίρονται καὶ ἀποσυντίθενται ἀφθόνως ἐντὸς τῶν ὀργάνων τούτων. Τὰ συστατικά δὲ αὐτῶν παρέχουσι τὴν ὕλην πρὸς σχηματισμὸν τῶν χρωστικῶν οὐσιῶν τῆς χολῆς καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν φθαρέντων κυττάρων. Καὶ τὰ ἄχρωα δὲ κύτταρα ὀρίστανται διηνηκῇ φθορᾷ, καθίσουν ταῦτα οὐ μόνον παρεχούσιν ὡς βλαστοκύτταρα τὴν ὕλην πρὸς σχηματισμὸν νέων ἰδίων παραδαστικῶν ἰσθίων, ἀλλὰ συντελοῦσι καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν τινῶν ἐκκριμάτων.

Φυσικὰ καὶ χημικὰ ἰδιότητεσ τοῦ αἵματος. Τὸ αἷμα τῶν σπονδυλιῶν καὶ τινῶν ἀσπονδύλων εἶνε ἀδιαφανές, ἐρυθρὸν ὑγρόν. Τὸ αἷμα ἐντὸς τῶν αἱμοφόρων ἀγγείων, τοῦτέστιν ἐφ' ὅσον κυκλοφορεῖ ἐντὸς ζῶντος ἀνθρώπου ἀγγείου, διαφυλάττει τὴν φυσικὴν ὕλην αὐτοῦ ἰδιότητα καὶ πυκνότητά· εἰς ἐλάχιστον δὲ χρόνον (5—30') μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἀγγείων ἐξόδον μεταβάλλεται εἰς ἐλαστικὴν τινὰ μαλακὴν μάζην, ἥτοι τὸ αἷμα πήγνυται. Ἐπὶ τῆς πηγῆς αὐτοῦ δὲ ταύτης μάζης σχηματίζεται ἄνωθεν μὲν ὑποκρίτρινον στρώμα, ὁ φλογοπτικὸς δὲ πᾶς παγός. Κάτωθεν δ' αὐτοῦ οἰνωπὸν πήγμα, ὁ πλάκωός. Τὸ πήγμα δὲ τοῦτο βραδύτερον ἐκκρίνει μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑγρὸν διαυγές, ὑποκρίτρινον, τὸν δρῶν τοῦ αἵματος.

Ὀλίγως ἰδιαίτερον ἐπίδρασιν ἐξαιτεῖ ἐπὶ τοῦ αἵματος ἡ ψύξις αὐτοῦ· οὗτω π. χ. ἡρμηνεύει αἷμα (ἵππου) ψυγὴν μέχρι 0° ἀποχωρίζεται εἰς τρεῖς διακεκριμένας στιβάδας· εἰς κατωτάτην οἰνωπὸν καὶ ἀδιαφανή, εἰς μεσσίαν περίπου τὸ 1/10 τῆς ὅλης μάζης καταλαμβάνουσιν, ἀνωθὺς ὑποκρίτρινον, καὶ τέλος εἰς ἀνωτάτην, μὴ κατέχουσιν ὀλίγην τὴν ἡμισὺ τῆς μάζης, διαφανή καὶ κίτρινην. Ἡ τελευταία σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ πλάσματος, ἡ μεσσία ὑπὸ λευκῶν αἱμοσφαίριων, ἐναιωρημένων ἐν ἐλάχιστῃ ποσότητι πλάσματος, ἡ δὲ κατωτάτη ἐκ τῶν ἐρυθρῶν αἱμοσφαίριων μετὰ τινῶν ἀχρωῶν. Ἡ φύσις τῆς πήξεως ταύτης προέρχεται ἐκ τῆς συνενώσεως δύο σωματιῶν, τῶν ἰνυγογόνων οὐσιῶν περιεχομένων ἐντὸς τοῦ πλάσματος, αἵτινες μεταβάλλονται εἰς ἰδιόζουσαν ἐλαστικὴν λευκὴν μάζαν τὴν ἰνυκὴν ἢ φιβρίνην, ἥτις σχηματίζουσα πρῶτος, δικτυοειδὲς πλέγμα, τὸν πλάκωον

τοῦ αἵματος, ἐγκαλείει ἐν τοῖς κενῶς αὐτῆς ἅπαν τοὺς πληθεῖς τῶν μορφολογικῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος.

Τὸ αἷμα συνίσταται ἀπὸ τῶν αὐτῶν οὐσιῶν ἅφ' ὧν καὶ τὸ ζωϊκὸν σῶμα, καὶ δὴ κυρίως μὲν ἐξ ὕδατος, εἴτα δὲ ἐκ λευκοκυττάρων, ὀκυττάρων (λευκώματος, τριχῆς (νιχῆς) λιπῶν, λιπαρῶν δέξιων, σταφυλοσακχάρου, σιδήρου, χρωστικῶν οὐσιῶν (ἰδίως δὲ τῆς ἐρυθρᾶς σιδηρούχου αἱματίνης) καὶ ἐκ διαφόρων ἀλάτων (χλωριούχου νατρίου, ἀνθρακικοῦ νατρίου καὶ τιτανωδῶν ἀλάτων). Ἐκτὸς δὲ τούτων περιέχει καὶ διάφορα ἄερα· ἐν αὐτῇ διακελυμένα (δευγόνον, ἄζωτον καὶ ἀνθρακικὸν δέξυ) κατὰ τὰς χώρας, ἐξ ὧν προέρχεται, πρὸς δὲ καὶ τινὰ τῶν προϊόντων τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ καταλλαγῆς τῆς ὕλης. Ἡ διαφορά τοῦ χρώματος τοῦ αἵματος (τοῦ φλεβικοῦ ἀπὸ τοῦ ἀρτηριακοῦ) ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ἐντός αὐτοῦ περιεχομένου δευγόνου. Μόνον αἷμα δευγονοβριθές (ἀρτηριακὸν) εἶνε ἀνοικτῶς ἐρυθρόν, δευγονολιπές δὲ μελανέρυθρον (φλεβικόν). Ἀνακινούντες μελανέρυθρον αἷμα ἐν χώρῳ περιέχοντι δευγόνον, καθιστῶμεν αὐτὸ ἀνοικτῶς ἐρυθρόν, τοῦτο δὲ ἐπαναφέρομεν εἰς τὸ πρότερον χρῶμα ἀνακινούντες ἐν χώρῳ περιέχοντι ἀνθρακικὸν δέξυ. Τὸ ποσὸν τοῦ αἵματος εἶνε ἐκάστης διαφόρου κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν προσώπων, τὴν ἰδιοσυστάσιν κτλ. Κατὰ μέσον ὅρον ἀποτελεῖ τὸ 1/13 τοῦ βάρους τοῦ ὅλου σώματος.

Τὸ αἷμα κυκλοφοροῦν ἐντὸς τῶν ἀγγείων τοῦ σώματος ἐκτελεῖ σπυρδαλοτάτην φυσιολογικὴν λειτουργίαν τὴν ἐξῆς. Μεταφέρει τὰ ἐντὸς τῶν πνευμόνων ἀπὸ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ αέρος παραλαμβάνοντα δευγόνον ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ σώματος, ἐκεῖ δὲ διενεργεῖ τὴν καθύπιν τῶν ἰσθίων τοῦ σώματος διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ δευγόνου τῶν αἱμοσφαίριων μετὰ τῶν ἀνθρακικῶν οὐσιῶν τῶν ἰσθίων τοῦ σώματος. Ἡ ἐρυθρὰ θηλ. χρωστικὴ τῶν αἱμοσφαίριων, ἡ αἱμογλοβίνη ἢ αἱμοσφαιρίνη, ἡ συνισταμένη ἐκ λευκοματωδούς τινος σώματος καὶ τῆς σιδηρούχου αἱματίνης, ἐνοῖ εἰς τοὺς πνεύμονας χημικῶς τὸ δευγόνον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ αέρος καὶ ἀποδίδει τοῦτο εἰς τοὺς ἰστούς ὅταν τὰ ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια διέρχονται διὰ τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων (ἰδ. λ.). Κατὰ τὴν καθύπιν ταύτην τῶν ἰσθίων, ἐξ ἧς παράγεται καὶ ἡ θερμότης τοῦ σώματος τὰ αἱμοσφαίρια παραλαμβάνουσι τὸ ἀνθρακικὸν δέξυ καὶ ἀποδίδουσι τοῦτο εἰς τὴν ἀτμοσφαίρην αἷμα ἐρχόμενα εἰς τοὺς πνεύμονας, ὅπως παραλαμβάνει πάλιν δευγόνον. Διὰ τῶν λευκοματωδῶν οὐσιῶν τοῦ πλάσματος τοῦ αἵματος τρέφονται οἱ διάφοροι ἰστοί.

Ἡ ἀδιαλείπτως ἀνάνευσις τοῦ αἵματος ἀπὸ τῶν τραχῶν (ἰδίως θρίψις, Πέψις, Ἀπομύκησις) δὲν ἐξαρτᾶται, ὅπως διατηρήσῃ αὐτὸ διαρκῶς

κατάλληλον πρὸς συντήρησιν τῆς ζωῆς. Ἀνάγκη τὸ αἷμα νὰ ἀποδῇ διαρκῶς τὰς ἐντὸς αὐτοῦ εἰσχωρούσας ἀχρήστους οὐσίας, καὶ ἀνανεοῦται διηλεκτικῶς. Γίνεται δὲ τοῦτο ἀπεκρινομένων ἀπὸ τοῦ αἵματος τῶν ἀχρήστων οὐσιῶν (ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ὕδατος διὰ τῶν πνευμόνων, οὐρίας καὶ ὕδατος διὰ τῶν νεφρῶν, τοῦ ἰδρώτος κτλ., ἐν μέρει δὲ καὶ διὰ τῆς χοιλῆς). Ἀλλὰ καὶ τὰ ἑμμέρεα συστατικά τοῦ αἵματος διατελοῦσιν εἰς διηλεκτὴ ἀνανέωσιν, καθόστου ἀδιακόπως καταστρέφονται ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια καὶ γεννῶνται νέα ἐντὸς τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων, τῶν λεμφικῶν ἀδένων καὶ τοῦ σπληνός. Ἐντὸς τοῦ σπληνός καὶ τοῦ ὕπατος καταστρέφονται ἀθρόως ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια, εἰς αὐτὰ δὲ χρεωστοῦσι τὴν χοιρὴν αὐτῶν αἱ χρωστικαὶ τῆς χολῆς. [Γ. Α.]

— (Φαρμακολ.) (Sanguis). Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀπέδιδον εἰς τὸ ἐκ τῶν ἀγγείων ἐξαχθὲν αἷμα ζωογόνους ιδιότητας, ὥς ποσὴν βεβαίως δὲν κέχτηται. Οὕτως ἐπίστευον ἄλλοτε ὅτι τὸ τοῦ δράγου αἷμα εἶχε διαλυτικὴν ἐπὶ τῶν λίθων τῆς κύστεως δύναμιν, τὸ δὲ ἀνθρώπειον εὐεράπειε τὴν ἐπιληψίαν. Διόπαρ καὶ οἱ ἐκ τῆς νόσου ταύτης πάσχοντες Ῥωμαῖοι εἰσέρχοντο εἰς τὴν κονίστραν καὶ ἔρρῳον ἀπλήρως τὸ αἷμα τῶν πιπτόντων μονομάχων. Ἐν Αἰγύπτῳ φαίνεται ὅτι οἱ ἐξ ἐλεφαντιάσεως προσβαλλόμενοι βασιλεῖς ἐκάρκον χρῆτιν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς βδελυρᾶς ταύτης νόσου λευτρώων ἐξ αἵματος ἀνθρώπου.

Σήμερον παραγγέλλεται πρὸς θεραπείαν τῆς ἀναιμίας καὶ ἄλλων ἐξασθενωτικῶν κατὰστάσεων εἰς λουτρὰ ἢ καταπόσια ἐξ ἀπινισθέντος (defibriné) αἵματος (extrait de sang) χερηγεῖται δὲ ἢ ἀπεξηραμμένον καὶ εἰς κόβην κατατετριμμένον ἢ τέλος πίνεται ἐν τοῖς σφαγείοις ἀχνίζον ἔτι. Πίνουσι δευτὰρ οἱ πάσχοντες τὴν πρωῒαν νήστεις ποτήριον αἵματος θερμοῦ ἐκ βοδῆς ἢ μόσχου ἢ κατοικιδίων ἐρνίων. Ἀλλ' ἢ τοιοῦτότροπος χρῆσις τοῦ αἵματος οὐδεμίαν κέχτηται ἐπιστημονικὴν ἀξίαν· διότι αἷμα ὡς τὸ αἷμα ἐξαχθὲν τοῦ ὁργανισμοῦ εἶναι οὐσία ἀνεργὴ καὶ ὀυρεπτος. Ἡ κυριώτερά χρῆσις αὐτοῦ σήμερον εἶναι ἡ διὰ μεταγγίσεως ἢ δι' ἐνέσεως εἰς τὴν ὑποδερμὴν κυτταρώδη ἱστὸν ἀποδεσμεμένου καὶ ἀπινισθέντος αἵματος. [Β. Π.]

— (Κανον. δόξαιον). Ἡδὴ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀπηγορεύθη ἡ βρώσις τοῦ αἵματος. Ἐν τῇ Γενέσει (9' 4) ἐντέλλεται ὁ Θεός, «πλήν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε», καὶ ἐν τῇ Λευϊτικῇ (17' 14), «αἷμα πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ· πᾶς ὁ ἐσθίων αὐτὸ ἐξολοθρευθήσεται». Καὶ κατὰ τὴν Καινὴν δὲ Διαθήκην, ὅτε ἀνεφύη διαφωγία μεταξὺ τῶν ἐξ Ἰουδαίων καὶ ἐξ ἐθνῶν χριστιανῶν περὶ τῆς τηρήσεως

τῶν διατάξεων τοῦ παλαιοῦ νόμου, γενεσμένη συνόδου τῶν Ἀποστόλων ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἀπεφασίσθη ἐν αὐτῇ «ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος κτλ.» (Πράξ. ΙΕ', 29). Κατὰ ταῦτα καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐθέτισεν: «Βίβλις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν αἷμα ζώου ἐσθίου ἐπιχερῆσαι, οἰωδῆναι τρώειν, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρεῖσθαι, εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριεῖσθαι (ΣΤ' Οἰκουμεν. Συνόδου καν. 53, πρὸλ. καὶ Ἀποστ. 29' καὶ τῆς ἐν Γάγγρη Συν. 8'). [Β.]

Αἷμα δράκοντος (Φαρμακολ.) (Sanguis draconis). Ὅπως ῥητινώδης συλλεγόμενος ἐκ διαφόρων δένδρων τῆς Ἰνδίας, κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ Doonimonopsis draco, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον κυριζόμενος εἰς δάκρυα ἢ πλακούντια ἢ ραβδία ἢ ὄγκους ἀκαννίστους. Ἐρυθρομέλεις τριδόμενος εἰς κίνιν, ὑπόστρυφος τὴν γεύσιν, δυσδιάλυτος ἐν ὕδατι, διαλυτὸς ἐν οἶνοπνεύματι, ἐνέχει ῥητινὴν ἐρυθρὰν ἄμορρον, βενζοϊκὴν ὀξὴ καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Ἀμφιβόλου στυπτικῆς δυνάμεως φάρμακον, εἶναι ἐν χρῆσει νῦν μένον ὡς συνεμβαλλόμενον μετὰ ἐσχαρωτικῶν κένεων, ὑδατῶν αἰμοστατικῶν, καὶ συγκατασκευαστήριον δοντοτριμμάτων καὶ ὡς χρομὰ ἐρυθρόν. [Β. Π.]

Αἷμα ὀιδρωσις. Αἱμορραγία τῶν ἰδρωτοποιῶν ἀδένων παρατηρούμενη τὸ συνήθιστερον παρὰ νέους, ἰδίως νεάνισι καὶ νέαις γυναῖξιν· νευροπαθεῖσι καὶ ὑστερिकाῖς. Πᾶσα βιταία συγκίνησις δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν Αἱ. Καὶ τότε τὸ αἷμα ἡσύχως ἐκδύσει ἐπὶ τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ δέρματος ἄνευ καταφανοῦς τραυματισμοῦ, συνήθως ἐλάχιστον, ἐνίοτε ὅμως ἄφρονον. Ὅταν ἡ ἵασις δὲν ἔρχηται μόνη, οἱ ἱατροὶ καταπολεμοῦσι τὸ πάθος διὰ τονωτικῶν καὶ αἰμοστατικῶν. [Β.]

Αἷμα. Μεγγολικὴ νεμαδικὴ φυλὴ, ἦτις μετὰ τῶν λεγομένων Χαζαράων εἰσεῖ ἐν τῇ Β. Α. Ἰρὰν μεταξὺ τῆς Ἑράτης καὶ τοῦ Καβούλ. Οἱ Ἀἱμαὶ οἰκοῦσι πρὸς Δ καὶ εἶναι Σουνίται, οἱ δὲ Χαζαράοι οἰκοῦσιν πρὸς Α καὶ εἶναι Σχίται. [Π. Π.]

Αἷμα κουράει (Ἀρχαιολ.) Κατὰ τὴν παρ' ἀρχαίους δοξασίαν αἱ σκιά τῶν θανάτων ἀνέκτων προσκαίριως δύναμιν πίνουσαι αἷμα. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ συνήθεια τῶν αἱμακουρίων, συνισταμένη εἰς προσφορὰν αἵματος τοῖς νεκροῖς. Ἡ λ. παράγεται ἐκ τοῦ αἵμα καὶ κορέννυμι, σημαίνει δὲ τὰ ἐναγίσματα τῶν ἡρώων, καὶ οὕτως γενικῶς πάντων τῶν νεκρῶν, ὡς ἐρμηνεύει τὴν λέξιν ὁ Ἡσύχιος. Διότι τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μνημονεύμενα παραδείγματα αἱμακουρίων ἀναφέρονται εἰς Ἡρώας, οἶον τὸν Πέλοπα καὶ τὸν Ἐάνθιπον, τὸν ἀρχηγέτην τῶν Φωκίων, εἰς ἐν ἄγνους ἱερεῖα αἱ Φωκαῖς (ἐν Τρωϊνίδι) εἰσέχοντες δι' ἑπὶ τὸ αἷμα εἰς τὸν τάφον. Ἡθονῶς ἐν ἀρχῇ καὶ δι' ἀνθρωπίνου αἵματος ἐξήρουν νὰ ἐξευμενίσωσι

τὰς σκιάς τῶν ἡρώων, ὡς καὶ νῦν παρὰ τισὶ τῶν ἀγγίων λαῶν συνειθίζεται κατὰ τὰς τὰς ἀρχαίων παρ' Εὐριπίδῃ, σφαζομένης τῆς Πολυξένης πρὸ τοῦ τύμβου τοῦ Ἀχιλλέως, προσκαλεῖται οὗτος νὰ πῇ τὸ αἷμα τῆς κόρης. [Π.]

“Αἷμαν (Heimann) Βασιλεὺς Ἀλεξάνδροιτος. Πρώτος στρατηγὸς γενν. τῇ 1823, ἀποθ. τῇ 13 Ἀπριλ. 1878 ἐλ. τύφου. Μετέσχε πασῶν σχεδὸν τῶν κατὰ τὸν Κιρκασίων μαχῶν τῶν Ῥώσων ἐν τῇ Καυκάσῳ, προσεδάσθη τῇ 1861 εἰς συνταγματάρχην καὶ τῇ 1862 καὶ 1863 καθυπέταξε τὰ ἐν τῇ δουτικῇ Καυκάσῳ ἀπρόμενοντα αὐτόνομα φύλα. Ὑποστράτηγος ὦν ἀπὸ τοῦ 1872 καὶ διοικητὴς τῆς 20 ταξιαρχίας ὠδήγησε ταύτην εἰς Κάρς κατὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πρὸς τὴν Τουρκίαν πολέμου τῇ 1877. Τῇ 5 Μαΐου ἐκυρίευσεν τὴν Ἀρζαχάν, κατεδίωξε δὲ τὴν Μουχτάρ πασά πρὸς τὴν Ἐρζερούμ, ἀλλὰ μετὰ τὴν παρά τὸ Ζερβὶν μάχην ἠναγκάσθη νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς τὸ πολιτοκροῦν τὸ Κάρς Ῥωσικὸν στρατόεδον. Ἐν τῇ παρὰ τὸ Ἀύλιαρ μάχῃ τῆς 3 Ὀκτωβρ. 1877 κατετρόπωσε τὸ μέτωπον τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, διέβη τὸ Σαγανλί Δάγ ἡ-τούμενος μοίρας τοῦ Ῥωσικοῦ στρατοῦ καὶ ἀπώθησε τὴν Μουχτάρ πασάν εἰς Ἐρζερούμ, ἥτις παρεδόθη εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Ἀγίου Στεφάνου. [Π.]

Αἷμαξις ἡ (X εἰ ρ.) παρ' Ἀρσακίων ἡ νῦν καλουμένη ἀραιμάξις (βλ. λ.). Τὸν ὄρον αἷμαξις μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι. Ἑλληνες ἱατροὶ καὶ διὰ τὴν σιχύασιν (βλ. λ. καθὼς καὶ φλεβοτομία). [Κ.Λ.]

Αἷμαρ Γουστάδος (Aimard ἢ Ay-mard Gustave) γάλλος μυθιστοριογράφος γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1818. Ἐν νεανιωτάτῃ ηλικίᾳ ἀπῆλθεν ὡς ναυτόπαις εἰς Ἀμερικήν, ὅπου ἐξῆς μετὰ τῶν ἀγγίων φύλων ἐπὶ δεκαετίαν περιῆλθε δὲ κατόπιν τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Καυκάσον. Μετέσχε πολέμων καὶ ἐπαναστάσεων καὶ μετὰ νέας περιηγήσεις ἤρξατο ὑπὸ τύπον μυθιστορημάτων δημοσιεύων τὰς ἰδίας αὐτοῦ περιπετείας καὶ ἐντυπώσεις. Συνέγραψεν ἐκτὸς πολυάριθμα μυθιστορήματα, ἐξ ὧν μετεφράσθησαν ἐλληνιστὶ ὁ Μιγάς (Balle-Franche) καὶ τινὰ ἄλλα. [Γ.Δ.]

Αἷμαρθρον τὸ (X εἰ ρ.)=ἢ μετὰ μάλλον ἢ ἥττον ἐντόνους μηχανικὰς κακώσεις τῶν ἄρθρων ἐν τῇ κοιλότητι τοῦτον ἐπισυνδύουσα αἰμορραγία. Αἷμαρθρον ἀπαντῶμεν εἰς ἐκείνα ἰδίως τὰ ἄρθρα, περὶ τὰ ὅποια δὲν ὑπάρχουσι παγδαί· σιόδαδες μυῶν καὶ ἀπαλῶν μορίων ἐξασθενέσαι· τὸ βαρὺ τῆς ἐπενεχθείσης κακώσεως, ὡς λ. χ. κατὰ τὸ γόνυ.

ἢ ἐν τῇ ἀρθρικῇ κοιλότητι αἰμορραγία προέρχεται ἢ ἐκ ῥήξεως ἀγγείων τῆς ἀρθρομεμβράνης, ἢ ἐκ τρώσεως αὐτῆς ταύτης κατὰ

διαστρέμματα καὶ ἐκφυγῆματα (βλ. λ.) ἢ τέλος καὶ ἐκ κατὰγματων ἢ ῥωγμῶν τῶν ἄρθρων τῶν τὸ ἄρθρον συνιστάτων ὀστέων, ἀτινα περιλαμβάνονται ἐντὸς τοῦ ἀρθροϋλθρακος. Ἡ τελευταία αὕτη αἰμορραγία εἶναι συνηθεστάτη, ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐνεκα τῆς τῶν ὀστέων συμμετοχῆς εἶναι πολὺ πλέον βραχυήμαντος ἢ τὸ ἀπλὸν αἷμαρθρον. Τὸ αἷμαρθρον περυσιάζει διαγνωστικῶς δι' ἐκείνων τῆς ἀρθρικῆς χώρας, ἐνεκα τῆς διατάσεως τοῦ ἀρθροϋλθρακος καὶ διὰ συνέπειαν τοῦ ἐν τῇ ἀρθρικῇ κοιλότητι ἐκχυομένου αἵματος, κλυδαρμὸν καὶ περιορισμὸν τῆς κινήσεως τοῦ ἄρθρου.

Ἡ ἐκδοσις τοῦ αἵμαρθρου, μετὰ λογικὴν θεραπείαν, ἐγκτεται εἰς τὴν τελείαν τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος ἀπορρόφησιν. Ἀκριβῶς δὲ ταύτην πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν. Πρὶς τοῦτο συνιστῶμεν μὲν πρὸ παντὸς ἀπὸλυτον ἡσυχίαν τοῦ παθόντος ἄρθρου, κατορθομένην διὰ μονήρου ἐπιδέσμου (κάρθρας, γύψος βλ. λ.), ἀνύψωσιν τοῦ πάσχοντος μέλους, καὶ, εἰ δυνατόν, ἐπιθέματα διὰ πάγου. Μετὰ τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ αἵματος λίαν ὠφέλιμοι εἶναι ἐντριβὰ, λουτρά, ἤλεκτρισμα. Τὰ μέσα ταῦτα δέον μὲν ὑπομονῆς ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ ἀρρώστου νὰ ἐφαρμοσθῶσι, καθέσθον ἢ πρόγνωσις τῶν τοιαύτων τρώσεων τῶν ἄρθρων κακῶς ἀμφίδολος εἶναι, οὐ μόνον διότι καὶ μετὰ παρέλευσιν καιροῦ ἄλλος καὶ δυσκίνησις τοῦ τρωθέντος ἄρθρου παραμένει, ἀλλὰ καὶ διότι παρετηρήθη ὅτι μετὰ τὴν τρώσιν καὶ ἐνεκα ταύτης χρόνιοι νόσοι τῶν τὰ ἄρθρα ἀπεργαζομένων μυαλῶν μορίων ἢ καὶ αὐτῶν τῶν ὀστέων ἀναπτύσσονται. [Κ.Λ.]

Αἷμασιὰ (Βοτ.) παρ' Ὁμήρῳ φυτὸν ἀκανθώδες χρῆσιμον ὡς ράγμα, ὥς Πρ 64 νη ἡ ἀκανθὸς οἷσα (Prunus spinosa L.) ἢ Κράταιγος ὁ μονόγυνος (Crataegus monogyna Jacq.). [Θ. Χ.]

Αἷματάνθραξ (X η μ.) καλεῖται μᾶζα λαμβανομένη δι' ἀποξηράνσεως τοῦ αἵματος καὶ ἐρυθροπυρώσεως τοῦ υπολειμματος ἐν κεκλεισμένῳ χωνευτηρίῳ. Ἐχρηστέμεν ἄλλοτε πρὸς ἀπόχρωσιν τῶν βυστῶν ἀντικαταπαιθεῖς τὴν σήμερον διὰ τοῦ ὀστεάνθρακος. [Ο.Α.Ρ.]

Αἷματεγκέφαλον τὸ (X εἰ ρ.) ἢ καὶ αἷματεγκέφαλος, ὁ Αἱμορραγία ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, καὶ κατ' ἄλλας μὲν παθήσεις, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τραύματα τὴν ἐγκεφαλὸν ἀφροῦντα καὶ αἱμορραγίας ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦτου παράγοντα. [Κ.Λ.]

Αἱματέμεσις (Π α θ ο λ ο γ.). Κυρίως μὲν ἡ συνεδευμένη ὑπὸ τῆς αγωνίας τοῦ ἐμέτου ἀποβολὴ αἵματος ἐκ τοῦ στόματος, καταχρηστικῶς ὅμως πάρα ἀπὸ τοῦ στόματος ἀποβολὴ αἵματος, διαδήποτε καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ τῆς αἱμορραγίας. ἢ κυρίως αἷματεμεσις προέρχεται ἐκ ῥήξεως ἀγγείων τοῦ στομάχου (γαστρορραγία), διὰ παθήσεις αὐτοῦ (αἱμορραγικῇ

γαστρίτις, ἄλκος τοῦ στομάχου, καρκίνας) ἢ δι' ἀλλοιώσιν τοῦ αἵματος ἐπιγεννημένην εἰς καθολικὰς νόσους (σχοροῦσιν, δηλητηρίασις, ἐξανθηματικοὶ ἢ τυφοειδεῖς πυρετοί, κίτρινος ἢ καὶ ἐκιδῶς πυρετός, βαρὺς ἱκτερός κτλ.) ἢ διὰ πάθειν τῶν αἱματοποιητικῶν ὀργάνων. Ἀλλοτε ὁμοίως δυνατόν τὸ αἷμα νὰ προέρχεται ἐκ γειτονικῶν ὀργάνων (οἰσφάγος, ἄσπλην), ἢ νὰ εἴνε συμπτῶμα ἀντιρροπῆς αἱμορραγίας κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἐμμήνων εἰς νεαράς ἢ ἀναιμίας γυναικας. Τὸ δὲ ἐξαιρούμενον αἷμα ἢ εἴνε βρώσις καὶ ἐρυθρὸν, ὅτε καὶ ἀρθροπόρον ἀποπτύεται, διὰ ῥῆξιν μεγαλειτέρων ἀγγείων, ἰδίως ἀρτηρίων, ἢ τὸ συνηθέστερον εἴνε μελανώδιν, ὅμοιον τῷ κατακλιθίσαντι τοῦ καφέ, ὅτε καὶ τὰς ἀποκατῆλεις συνηθέστατα ἀπαντῶμεν μελάνας ἢ αἱμοσφύτους. Ὁ ἰατρός πρὶν ἢ προῇ εἰς τὴν θεραπείαν τῆς αἱματεμέσεως πρέπει νὰ ἐξκαθίωσῃ τὴν προέλευσιν τοῦ αἵματος, ἀναλόγων δὲ ταύτης νὰ διατάξῃ τὰ κατάλληλα. [B.]

— (X e i ρ ο υ ρ γ.). Περὶ τῆς Αἱ., τῆς πρὸς τὰ ἔξω, δι' ἐμέτου, κενώσεως τοῦ ἐν τῷ στομάχῳ, ἐνεκα αἱμορραγίας ἀπὸ τῶν τοιχωμάτων τούτου, ἐκφυθίντος αἵματος. Παῦλος ὁ Ἀδριανήτης λέγει ταῦτα: «Εἰ μὲν δι' ἐμέτων ἀναφύονται τὸ αἷμα, ὅθλον, ὡς ἐκ τῶν κατὰ τὸν στόμαχον ἢ τὴν γαστέρα φέρεται χωρίων, ἐφ' ὧν καὶ δι' ἔσρας ὑποδιδαχόμενον ἐστὶ ὅτε κενούται». Διακρίνομεν ν ὁ θ ο ν καὶ ἄ λ η θ ἢ α ἱ μ α τ ἔ μ ε σ ι ν. Νέθον καλούμεν ἐκείνην, καθ' ἣν τὸ αἷμα προέρχεται μὲν ἐκ τοῦ στομάχου, δι' ἐμέτου πρὸς τὰ ἔξω ἐκφυθόμενον, δὲν προκύπτει ὁμοίως εἰς αἱμορραγίας, ἐν αὐτῷ τῷ στομάχῳ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκρῶσεως, ἀλλ' εἰς ἄλλα ὄργανα ἐκρῶσεως (λ. χ. μετ' ἐγγειρίσις, τρώσις, ἀγγαιοερίσις ὀγκύος τοῦ οἰσφάγου, στομάτος, ῥινίς, φάρυγγος). Τὸ ἀπὸ τῶν ὀργάνων τούτων ῥέον αἷμα φέρεται πρὸς τὸν στόμαχον, ἀσυνειδήτως ὑπὸ τῶν ἀρρώστων καταπινόμενον, ὅπως μετὰ τινα καιρὸν πρὸς τὰ ἔξω, δι' ἐμέτου, κενωθῇ. Ἀληθὲς αἱματέμεσις εἶναι τούαντίον ἐκείνη, ἥτις εἶναι πρῶτον αἱμορραγίας προερχομένης ἐκ ῥῆξεως αἱμοσφύων ἀγγείων τοῦ στομάχου ἢ τοῦ, πέραν τοῦ πυλωροῦ, ἀντιρροπῆς τμήματος τοῦ δωδεκαδάκτυλου ἐντέρου. Ἡ αἱμορραγία αὕτη καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθοῦσα αἱματέμεσις δὲν εἶναι ν ὁ σ ο ς ἰ δ ῖ α τοῦ στομάχου, ἀλλὰ συμπτῶμα βαθείας ἀλλοιώσεως τῶν τοιχωμάτων τούτου, τοὺς παθολόγους κυρίως ἐνδιαφερόμενος. Τὸς χειρουργοὺς ἀφρακὴν πλὴν τῆς νέθου αἱματεμέσεως, ἥτις πολλὰκις πράγματα αὐτοὺς νὰ παρῶσιν δύναται, εἵνεκα α τ ἡ ς π α ρ α θ ἔ ψ ε ω ς τ ἡ ς ἐ σ τ ῖ α ς τ ἡ ς α ἱ μ ο ρ ρ α γ ῖ α ς ἢ ἀληθὲς μόνον αἱματέμεσις, ἢ προερχομένη ἐκ τρώσεων τοῦ στομάχου δι' ὀξέων ὀργάνων, ἐπιτήδεος ἢ κατὰ λάθος καταποθέντων (τερήχια ὕδατος ἢ τρυβλίων ἐκ πορσελάνης, παρόμοια ξυφῶν, ἅτινα οἱ λε-

γόμενοι θαυματουργοὶ μέχρι τοῦ στομάχου εἰσάγουσι, κατὰ τύχην δ' ἀποθαρύνονται πρὸς τὸ νομώμενον οὕτω τραυματὸς τοῦ στομάχου διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀπομένοντος θραύσματος, μηχανήρια καὶ ἄλλα παράμοια πράγματα ὑπὸ ἡλιθίων εἰς τὸν στόμαχόν των εἰσαγόμενα κτλ.). Ἐκτὸς ταύτης, ἢ εἰς ἐκείνων τῶν μηχανικῶν κακώσεων τοῦ στομάχου προερχομένη, αἰτινες ἐπενηργήσαν ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῆς κοιλίας. Ἐπίσης δυνατόν ἐνταῦθα νὰ καταλέξωμεν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ καρκίνου τοῦ στομάχου πηγάζουσας αἱμορραγίας (βλ. λ. Γαστρονομία). Τὸ ποσὸν τοῦ δι' αἱματεμέσεως προκύπτοντος αἵματος εἶναι διάφορον, ποικίλλον ἀπὸ σταγόνων μέχρι μεγάλων λίαν καὶ σημαντικῶν ποσοτήτων ἀνάλογον δὲ πάντοτε πρὸς τὴν μεγαλύτεραν ἢ μικροτέραν διάμετρον τῶν βλαγνίων ἀγγείων. Τὸ ποῖον τούτου εἶναι ἐπίσης διάφορον, ἐκκρῶμενον ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐν τῷ στομάχῳ παρέμεινεν, ἀπὸ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν εἰς τὸν στόμαχον ἐξεχύθη, στάσθην ἢ ἀθρόως, καὶ ἀπὸ τῶν τυχῶν ἐν τῷ στομάχῳ περιεχόμενων σιτίων. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὅτε μὲν βλέπομεν αὐτὸ ἀναικτὸν ἐρυθρὸν χροῖμα καὶ ὅπως ῥευστὴν σύστασιν, ἄλλοτε δὲ πεπηγὸς καὶ βαθεῖαν βυσσινίχρου ἐχον χροῖαν, ἢ ὡς τὸ κοινῶς λεγόμενον κατακλιθίσμα τοῦ καφέ, μὴ αἰρούμενον τοῦ τῆν αἱμορραγίαν προκαλοῦντος αἵτιος ἢ ἀκατάλληλων θεραπευτικῶν μέσων ἐφαρμοζομένων, βλέπομεν τὴν αἱματέμεσιν ἐπαναλαβανόμενῃν καὶ τὸν ἄρρωστον πάντα τὰ συμπτώματα τῆς βαρείας ἀναμίας (βλ. λ.) παρουσιάζοντα.

Θεραπευτικῶς διατάσμεν: κατάκλισιν καὶ ἀπόλυτον σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἡσυχίαν. Ἐσωτερικῶς ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς στομαχικῆς χώρας, παγωμένον ὕδωρ, ἢ τοιοῦτο μετ' ὀξέος μεμιγμένον, ἢ τὴν κοινῶς λεγόμενῃν λεμονάδα πάντα ταῦτα λίαν ψυχρὰ καὶ εἰς μικρὰς δόσεις ἀπαγορευομένης ὁδῶς τῆς χρήσεως τῶν θερμῶν, οἰνοπνευματικῶν ποτῶν καὶ στερεῶς τροφῆς. Ἐν περιπτώσει μεγάλης ἐξαντλήσεως τοῦ ἀρρώστου ἐπιτέτμεν ἐπὶ τοῦ ὀπισθοῦ μέρους τῶν κνημῶν καὶ κάτωθεν τῆς τοῦ γόνατος ἀρθρώσεως σιγκαπισμούς. [K. A.]

Αἱματινῇ. βλ. Αἷμα.

Αἱματινῇ κηλὶς (Τ ο ξ ῖ κ ο λ., — Τ α τ ρ ο δ ῖ κ α σ τ.) βλ. Αἱματοκηλίδες.

Αἱματίον (Χ η μ. Τ ε γ ν.) Πορπορίνο, Purpurin, (Glasporphy). Ὑαλοφῶν ἢ ἐχρησιμοποιῶν οἱ ἀρχαῖοι πρὸς κατασκευὴν μωσαϊκῶν ἀγγείων πολυτελῶν κλπ., ὧν πολλὰ εὑρίσκονται ἐν Πομπηῇ. Ὑαλι: λαμπρὸν περφυροῦν χροῖμα προερχόμενον ἐκ μεταλλ. χαλκοῦ. Ἦνε ἀδιαφανὲς, σκληροτέρα τῆς κοινῆς ὑάλου καὶ λαϊκιστικῆς ἐπιδεκτικῆς. Νῦν παρασκευάζεται κατὰ τὴν συνταγὴν τοῦ Παιτρικίου ὡς ἐ Ἀστρολότης. [O. A. P.]

Αίματιτης. Τοῦ ὄγκου τοῦτου διακρίνεται δύο παραλλαγές (Naumann), τὴν χρυσταλλικὴν ἢ ἰδίως αἱματιτὴν καὶ τὴν κρυπτοκρυσταλλοφύνην ὁδρόα: αἱματιτὴν. Ὁ ἰδίως αἱματιτὴς εὐρίσκεται κεκρυσταλλωμένος κατὰ τὴν βασιζήλων συνθήματα εἰς ῥομβοῦς (νῆσος Ἑλλάς), συνήθως τραπεζοειδῆ, καὶ εἰς ψευδοκρυστάλλους κατὰ κισβριτὴν, ἀργυροδερμάντα, ἀσβεστιτὴν καὶ μαρτίτην. Εἶναι δυσήστεος, Σκλ— 5,55... 6,5. Εἶδ. βάρ— 5,10... 5,28. Χρῶμα ἔχει σιδηρομέλαν μέχρι χαλυβδοφάνειον γραμμὴν δίδει κεκρυσταλλωμένην ἢ ἐρυθρίζουσαν κατανόχρουν. Αἱματὴν εἶναι μεταλλικὴν, λεπτότατα δὲ πέταλα αὐτοῦ εἶναι διαφάνιστα, δεικνύσαντα χρῶμα ἐρυθρόν. ἔχει ἀσθενῆ μαγνητισμὸν. Ὁ αἱματιτὴς εἶναι ὁξειδίου σιδήρου (70 % σιδήρου καὶ 30 ὁξυγόνο), ἐμπεριέχων καὶ ὀλίγον ὁξυττανικόν σιδήρου ὁξειδύλιον, εἰ ὁξειδίου χρωμίου καὶ ὁξυπυριτίου. Διὰ τῆς ἐπαναγωγικῆς φλ. τοῦ αὐτοῦ πυρούμενος καθίσταται μαγνητικός καὶ μέλας, μετὰ βόρακος καὶ ὁξυπυριτίου νίτρου δεικνύει ἀντιδράσεις σιδήρου ὑπὸ τῶν ὁξέων ἀπορροεστούται βραδέως. Μορφή τοῦτου ἰδιάζουσα εἶναι ὁ σιδηρικός μάρμαρυγας εὐρίσκόμενος εἰς λεπτά πέταλα καὶ φυλλάρια. Ὁ αἱματιτὴς καὶ ὕδροαιματιτὴς χρησιμεύουσι πρὸς ἀποκάλυψιν μεταλλικοῦ σιδήρου. (ἴδ. Σιδηρουργία). Ἀπαντᾷ καὶ ἐν Ἑλλάδι, π. χ. παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Ταίναρον, Κόβητρα κτλ. (ἴδ. Ὑδροαιματιτῆς). [Κ. Μ.]

Αἱματοδίδιον. Παράσιτον, ἀναγόμενον εἰς τὴν ζυμοτάξιν τῶν σκωλήκων, τὴν κλάσιν τῶν πλαθελμίνων καὶ τὴν τάξιν τῶν τρηματωδῶν. Τὸ αἱματοδίδιον διακρίνεται κυρίως τῶν λοιπῶν διὰ τὸ μ. ν. εἰς τὴν αἰκογένειαν τῶν ὁποιῶν συνήθως κατατάσσεται ἐκ τούτου, εἰ δὲν εἶναι ἐμφυτοδίδιον, ἀλλὰ φέρει ἐν αὐτῷ τὴν ὀλίαν· εἴς οὐ καὶ ἐσχάτως ἄλλην αἰκογένειαν δι' αὐτὸ ἐπλάσαν, τὴν βιλαρζίαν, ἢ ἄλλοι, οὐχὶ διστομον, ἀλλὰ γυναικοφόρον αἱματοδίδιον ἐκάλεισαν. Ἀνεκαλύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Βιλαρζίου ἐν Αἰγύπτῳ· ἀργότερον δὲ εὐρέθη εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν νῆσον τῆς Γαλλίας. Διακρίνεται ἐν τῷ αἱματι, ἰδίως τῆς πυλίας φλεβός, καὶ προκαλεῖ πλειστάς ἐνοχλήσεις· κυρίως δὲ εἰς τοῦτο ἀποδίδονται αἱ αἱματουρίαι καὶ αἱ κυστικαὶ περὶ τῆς αἱ ἐνδομυκτικαὶ ἐν τοῖς θερμοῖς κλίμασιν. [Β.]

Αἱματογλευκοματιτὴν. Βλ. Αἱμογλοδίνην.

Αἱματογλοδινὴν. Βλ. Αἱμογλοδίνην.

Αἱματοδιάλυσις. Λέξις, δι' ἧς οἱ ἀρχαιότεροι τῶν ἱατρῶν ἐδήλουν τὴν κατὰστασιν ἐκείνην τοῦ αἵματος, καθ' ἣν ἡ σχ-

τικὴ ἀναλογία τῶν συστατικῶν αὐτοῦ ἢ ἡ παρουσία ἐν αὐτῷ λοιμωδῶν στοιχείων μετέβαλε τοῦτο τοσοῦτον, ὥστε κακῶς μὲν νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν θέρψιν τῶν ἱστών, πρόσφορον δὲ νὰ καθίσταται εἰς ποικίλας αἱμορραγίας. [Β.]

Αἱματοκῆλη. (Χεῖρ.) ἡ δοχεοκῆλη ὀνομάζεται ἡ ἐκχυσις αἵματος ἐν τῇ ἐνὶ-δαί χιτῶνι τοῦ ὄρχους (βλ. λ.) μετὰ μηχανικῆν τοῦτου κακίαν, συνεπείᾳ ὀλασεως, ισχυρᾶ πίσεως, πτώσεως κτλ., καθ' ἣν ἐν ἡ πλείονα ἀγγεῖα ῥήγνυνται. Ἀναλόγως τῆς διαιμέτρου τῶν ῥηχθέντων ἀγγείων γεννᾶται μᾶλλον ἢ ἥττον ταχέως ἡ αἱματοκῆλη. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκχύνεται συγχρόνως καὶ ὑπὸ τὸ δοχεον (βλ. λ.) αἷμα, ὅπερ διατείνεται τοῦτο λίαν, ἐνεκα τῆς λεπτότητός του, δίδει δ' αὐτῷ κανέριον, ἔστιν ὅτε καὶ ὑπομέλαιναν χροίαν. Τὸ ἐκχυθὲν αἷμα εἴτε ἀπορροεῖται ἀφ' αὐτοῦ ἂν τινὸς ἐπεμβάσεως, τοῦθ' ὅπερ εἰς πταινίας περιστάσεις, τοῦλάχιστον τελείως, συμβαίνει, ἢ καὶ διαπύσσεται. Θεραπευτικῶς παραγγέλλομεν, εἰς ὁξείας περιστάσεις, τὴν ἀνύψωσιν τοῦ δοχείου, ἥτις ἐπιτυγχάνεται διὰ καταλήλου ἐπιδέσμου, ἀπόλυτον ἡσυγίαν ἐν ὀπτία θέσει καὶ ψυχρὰ ἐπιθέματα.

Ἄν μ' ὅλα ταῦτα ἐπιμένῃ ἡ διόγκωσις, μὴ ἀπορροφώμενον τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, κανοῦμεν τοῦτο διὰ παρακεντήσεως εἴτε καὶ σχασίως, ἥτις οὐδόπως πλέον ἐπικίνδυνος εἶναι, ἅμα ὡς γείνη καὶ δορεῖται νὰ γείνη, κατὰ τοὺς αὐστηροὺς τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου κανόνας. [Κ. Λ.]

Αἱματοκηλίδες. (Τοξικολ.) ἐπὶ μηχανικῶν, ὅπλων, ἐνδομυκτικῶν κτλ. ὑποβάλλονται πολλάκις εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ χημικοῦ ὑπὸ τῆς ποικίλης δικαιοσύνης. Ὅταν αὗται ἴνε πρόσφατοι, ἀρκεῖ ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν εὐδιακρίτων αἱματοσφαίρων, ἀλλὰ καὶ παλαιὰς κηλίδας δύναται διὰ δύο μεθόδων νὰ διαγνώσῃμεν: α') Χημικομικροσκοπικὴ μέθοδος τοῦ Τάιχμαν· βρέχεται ἡ κηλὶς δι' ὀλίγου ὕδατος ἐνεχόντος ἔχοντος ἁλκαλίου· τὸ βυστόν τοῦτο ἐξημιζέται μέχρι ξηροῦ ἐπὶ τοῦ ὑδρολῶντος, συντρίβεται μετὰ κοινῶν ἁλτος ἐπὶ ὕδατος πρὸς μικροσκοπῆσιν, προστίθεται σταγὼν πυκνοῦ ὁξεικοῦ ὁξέος, καλύπτεται δι' ἐτέρας ὕδατος. Θερμαίνεται ὀλίγον καὶ τίθεται ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον, ὅπου φαίνονται κατανόχραιοι κρυστάλλοι ὕδροχλωρικῆς αἱματινῆς. δ') Φωτμικροσκοπικὴ ἐξέταξις τῆς ὑδατοῦς διαλύσεως διὰ τοῦ φασματοσκοπίου φαίνονται δύο λίαν χαρακτηριστικαὶ γραμμαί. [Ο. Α. Ρ.]

Αἱματοκυκλία. (Χεῖρ.) ἐκχυσις αἵματος ἐν τῇ κύτῃ τῆς κοιλίας μετὰ τρωπῶν ἢ, ἐξ ἑλκώδους ἐπεξεργασίας, διάδρωσιν σημαντικωτέρου πᾶς τὴν διάμετρον αἱμορραγίων ἀγγείων. [Κ. Λ.]

Αἱματοκόλπος (Xειρ.) ἔκχυσις ἐν γένει αἱματος ἐν τῇ κόλπῳ ἕνεκα διαφόρων αἰτίων (τρώσεων, νεοπλασμάτων, ἐλκῶν κ.λ.), ἥ καὶ συλλογῇ ἐν αὐτῷ τούτῳ τοῦ ἐκ τῆς καταμηνίου ῥοῆς προσερχομένου αἱματος ἕνεκα ἀτρησίας τοῦ ὕδατος (βλ. λ.). [Κ. Α.]

Αἱματοκύστις (Xειρ.) πᾶσα μὲν ἐν γένει ἐν ἀνατομικῶς, τουτέστι κανονικῶς, προσερχομένη κύστις τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος (συροδόχος, χολοδόχος κύστις κ.τ.λ.), καὶ ἀπὸ τῶν τοιχωμάτων ταύτης προσερχομένη αἱμορραγία, συνήθως ὅμως ἥ ἐν τῇ συροδόχῳ κύστει συνενεπεί ῥήξεισιν ἀγγείων, ἀγγειοθρομβῶν κακοθῶν νεοπλασμάτων, ἥ καὶ αἱμορροϊδίων ταύτης, ἐπερχομένη αἱμορραγία (βλ. λ. Αἱματούρεα). [Κ. Α.]

Αἱματοξύλην (Xημ.) $C_6 H_{10} O_6$ χρωστικὴ οὐσία τοῦ καμπεχιανῶν ξύλου ἢ αἱματοξύλου (μπκακίου) ἐξαχρμένη δ' αἰθέρος ἐκ τοῦ ἀγοραίου ἐγχυλίσματος τοῦ ξύλου τούτου καὶ μένουσα ἐν εἰδῇ σερραπίου, μετὰ τὴν ἐξάτμισιν τοῦ αἰθέρος, ἐξ οὗ δι' ὕδατος ἀνακρυσταλλοῦται εἰ κρυστάλλοι ἐνέχουσιν ὅμως 3 μέρια ὕδατος, ὧν τὰ δύο χάνουσιν ἐν στεγνῷ ἀέρι, τὸ δὲ τρίτον θερμαίνοντο εἰς 126^ο ἢ ἀνωτέρως αἱμ. ἀπαρτίζεται ἐξ ἀχρότων κρυστάλλων γλυκείας γεύσεως δυσδιάλυτων εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, εὐδιάλυτων εἰς θερμὸν, οἰνόπνευμα καὶ αἰθέρα· δι' ἀμμωνίας γίνεται ἡ αἱμ. ἐρυθρά, δι' ἀλκαλίων κυανῇ, δι' ἀλάτων σιδηροξειδίου δίδει μέλαν ἵζημα, διὰ διχλωρισκασιτέρου ῥοδόχρου, δι' ἀλάτων χαλκοῦ πρασινόφαιον, διὰ στυπτηρίας γίνεται ἡ διάλυσις ἀνοικτῶς ἐρυθρά. [O.A.P.]

Αἱματοξύλον τὸ καμπεχιανόν (Βοτ.) (Haematoxylon Campechianum L.), δένδρον τῆς οἰκίας τῶν Καϊταλπίου, εἰδῶν. Παγενὲς ἐν τῇ Μεξικῇ καὶ ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀμερικῇ, εὐχρηστον διὰ τὸ ξύλον, ὅπερ εἶνε στερεωτάτον, ἰδίως δὲ τὸ ἐγκάρδιον τοῦ ὑπέξανθον καὶ βαρύτερον τοῦ ὕδατος. Ἔχει δ' ἐρυθρὴν ἴσιν καὶ φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς Κουανόξυλον ἢ Αἱματοξύλον (Blau-Blut - ἢ Campecheholz γερμ. — lignum caeruleum ἢ Campechianum). Περιέχει τὴν Αἱμ. α. τ. ο. ξ. υ. λ. ἢ γ. (βλ. λ.) σπουδαιότατην βαφικὴν ὕλην. Τὸ ξύλον εἶναι καὶ φαρμακευτικόν, εἰσάχθη δὲ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1570 εἰς Ἀγγλίαν. Ἐπειδὴ εἶνε εὐφθαρτον, κατασκευάζουσι νηυσὶ καὶ φέρουσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ γύλισμα αὐτοῦ (Blauholz-Extrakt). Ὑπάρχουσιν εἰσέτι δόσις ἐλέγκηρα τοῦ δένδρου τούτου παρὰ τὴν κόλπον τοῦ Καμπεγίου, τὴν δὲ καλλιτέραν ποιότητα ξύλου (τὸ λεγόμενον Laguna-Holz) ἐξάγει τὴν σήμερον ἡ Ταβασκῷ. [Θ.Χ.]

— (Φαρμ. α. ν. ο. λ.) (Lignum Campechianum). Ἐκ τοῦ Haematoxylon Campechianum L. τὸ ξύλον συλλέγεται πρὸ πάν-

των ἐν Ἀντίλλαις, ἐν Guyane, ἐν Venetiuela καὶ περὶ τὸν Παναμά, γνωστότατον ἐν καὶ εὐχρηστον ὡς βαφὴ εἰς ἐρυθρὴν ἢ ἰώδη χρώσιν τῶν ὑφασμάτων ἢ εἰς ἐρυθρὰν χρώσιν τῶν ποτῶν καὶ τῶν αἰνῶν. Κύριον στοιχείον ἔχει τὴν δ. ε. ψ. ἢ γ. γ. (tanninum purum), χρωστικὴν δὲ τὴν αἱμ. α. τ. ο. ξ. υ. λ. ἢ γ. (βλ. λ.). Φάρμακον στυπτικόν, ἱκανῶς εὐπεπτόν, λαμβανόμενον ἔσω εἰς ἀφέψημα (κατὰ 2—4 δρ.) ὡφελεῖ εἰς τὰς διαρροίας τῶν παιδίων, εἰς δυσπεψίαν μετὰ διαρροίας, εἰς τὰς χρονίας διαρροίας. Ἡ αἱμ. α. τ. ο. ξ. υ. λ. ἢ γ. εἶναι λίαν ἐν χρῆσει ἐν τῇ ἱστολογίᾳ εἰς χρώσιν τῶν πυρήνιων τῶν κυττάρων. [R. Π.]

Αἱματούρεα, (Παθολ.) Νόσος ἢ σὺν πτωμα νόσου, συνιστάμενον εἰς τὴν ἀπεβολὴν αἱματος ἀπὸ τῆς σφύρης κατὰ τὴν σφύρην. Τὸ αἷμα τοῦτο ἠνωμένον πλείοτερον ἢ ἐλικρύτερον τὸ σφύρην δυνατόν νὰ προσερχεταὶ ἐκ τῶν νεφρῶν, τῆς πύελου, τῶν σφρητῆρων, τῆς κύστεως ἢ τῆς σφύρης. Δύναται δὲ ἡ Αἱ. νὰ εἶνε ἀποτέλεσμα τραυματικῆς αἰτίας, ξένου σώματος, ὑπερταμίας ἢ οὐλομένης ἐνός τῶν ἀνωτέρω ὄργάνων ἢ ἀποτέλεσμα δηλητηριάσεως, κακοδικῆς τινος ἢ λοιμώδους ἢ παρασιτικῆς νόσου ἢ καρδιακῆς παθῆσεως. Ἀναλόγως διαφέρων παρακολουθούτων συμπτωμάτων διακρίνεται ὁ τύπος, ἐξ οὗ προσέρχεται τὸ αἷμα. Καὶ ἐν γένει, ἂν τὸ αἷμα φαίνεται μετὰ τὴν σφύρην, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον προσέρχεται ἐκ τῆς κύστεως· ἂν δὲ μετὰ κοιλιακούς, ἐκ τῶν νεφρῶν ἢ τῶν σφρητῆρων· ἂν δὲ εἶνε ἐντελῶς τῷ σφύρην μεμιγμένον, ἐκ τῶν νεφρῶν. Ἡ δὲ ἐκ παρσι- τῶν ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις Αἱμ. χαρακτηρίζεται κυρίως ἐκ τῆς διαλειψέως. Ἡ θεραπεία ἀναφέρειται εἰς τὸ ἐκάστοτε πάσχον ὄργανον κατὰ τῆς ἀφένου δὲ Αἱμ. δίδονται τὰ αἰμοστατικά. [B.]

— (Xειρ.) καὶ αἱματούρησις καλεῖται ἡ ἀνώμαλος ἐκείνη κατάστασις, καθ' ἣν κενόται διὰ τῆς σφύρης αἷμα καθαρὸν ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τελείως μετὰ τοῦ σφύρου ἀνεμιγμένον. Ἡ Αἱ. προσέρχεται πάντοτε ἕνεκα ῥή- ξεως αἱμοφόρων ἀγγείων ἐνός ἢ καὶ πλείονων τῶν τῷ σφύρηντικῷ σύστημα αποτελούντων συστατικῶν μερῶν (νεφροί, σφρητῆρες, σφροδό- χος κύστις, σφύρηρα). Καὶ αὗται αἱ ἀρχαῖαι «Ἐλλήνες ἱατροὶ διέκρινον, ὡς τὰ ἐπόμενα χωρία ἐκ τῶν Ἀεριομένων τοῦ Ἱπποκράτους δηλοῦσι, τὴν διαφορὰν τῆς αἱμορραγίας ἔδραν. «Ἦν αἷμα ἢ πῦον οὐρῆ = τῶν νεφρῶν ἢ τῆς κύστεως ἔλκουσιν σημαίνει» — καὶ ἀλλοχρῶ «Ὅτιόσι ἀπὸ ταυτομάτου αἷμα οὐρέουσι, του- τέστιν ἀπὸ τῶν νεφρῶν πλείονος ῥῆξιν σημαί- νει» — πρὸς δὲ «Ἦν αἷμα οὐρῆ καὶ ὀρέμ- δους καὶ στραγγουρήν ἔχῃ καὶ ὀδυνῇ ἐπιπί- πτη ἐς τὸ ὑπογάστριον καὶ ἐς τὸ περιόνιον = τὰ περὶ τὴν κύστιν πονεῖ» — καὶ «Ἦν αἷμα καὶ πῦον οὐρῆ καὶ λεπίδας καὶ δαμῆ βαρεῖν ἢ = τῆς κύστεως ἔλκουσιν σημαίνει».

Ἐκ τούτων εἶναι φανερόν, ὅτι ἔνεκα τῆς πολυπλαπλότου τῶν πηγῶν, πρὸ παντὸς πρέπει νὰ καθορισθῇ τὸ ὄργανον, ἐν ᾧ ἐπλήθην ἡ ῥῆσις τῶν ἀγγείων καὶ ἡ ἀπὸ ταύτης ἐξακτομένη αιμορραγία. Ἡ ἀπὸ τῆς οὐρηθράς προερχομένη αιματουρία (Haematuria urethrae τῶν ὀρχαιοτέρων ἱατρῶν) εἶναι εὐδιάγνωστος τὸ μὲν ἔνεκα τῶν προηγηθέντων αἰτίων (ἐσθρηνωμένοι ἐν αὐτῇ λίθοι ἢ ἀλλότρια σώματα, ἀδελφίαι καὶ ἄτεχνος καθητηριασμός, τραύματα, δόσεις φλεγμοναί), ἅτινα δὲν δύναται τις εὐκόλως νὰ παρίδῃ, τὸ δὲ διότι τὸ ἀπὸ τῆς οὐρηθράς προερχόμενον αἷμα εἶναι καθαρὸν, ἀνιγνὸς οὐροῦ καὶ ζωήρους ἐρυθρόν. Ἡ αιμορραγία δὲν εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπίσημος, ἡ δὲ χώρα τῆς οὐρηθράς, εἰς ἣς αὕτη προσέρχεται δύναται εὐκόλως νὰ προσδιορισθῇ ἔνεκα τοῦ εὐαισθητοῦ αὐτῆς καὶ τοῦ ἄλγους, ὅπερ αἰσθάνεται ὁ ἄρρωστος κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν θέσιν, ἰδίᾳ καθ' ἣν ὥραν διερχεται ἀπὸ ταύτης τὸ ἐκ τῆς κύστεως προερχόμενον οὔρον. Ἀπὸ τῶν οὐρητῶν (βλ. λ.) προερχομένη αιμορραγία (Haematuria urethrica) δηλοῦται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, δι' ἴσχυρόν πόνου ὀξυῖ κατὰ τὴν φάρνγόν, κατὰ τὴν δούνην, ἢ κατὰ τῆς βουδωνικῆς χώρας. Τὸ σύμπτωμα τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἀσφαλὲς κριτήριον, καθόσον δὲν παρουσιάζεται πάντοτε, καὶ ἀναφαίνεται, προσέτι καὶ εἰς ἄλλας αιμορραγίας τὰς αἰτίας τῆς κύστεως λ. γ. ἢ τῶν νεφρῶν προερχόμενας. Ἡ ἀπὸ τῶν οὐρητῶν αιμορραγία εἶναι συνήθως ἀτήλκντος, τὸ δ' ἐκχυνόμενον αἷμα μέγνυται τελείως μετὰ τοῦ οὔρου. Πρὸς τοῦτοις εἶναι λίαν σπανία καὶ ὅπου παρουσιάζεται ἀποτελεσματικὴ ῥῆσις τοῦ βλεννογόνου τῶν οὐρητῶν, συνεπὶς σφηνώσεως ἀπὸ τοῦ νεφροῦ κατελθόντων λίθων ἢ ἐπισήμων μηχανικῶν τρώσεων τῶν οὐρητῶν.

Αἱμορραγία ἀπὸ τῶν νεφρῶν (Haematuria renal) νεφρορραγία, προέρχεται μετ' ἐπισήμου ὀξείας, πλήξεως καὶ παρμολίας κακώσεως κατὰ τὴν νεφρικήν χώραν, πρὸς δὲ ἔνεκα δόσεων φλεγμονῶν τοῦ νεφρικοῦ παρεγχύματος, νεφρολιθώσεως, παρυστίων καὶ κακοήθων νεοπλασμάτων (καρκίνος) τῶν νεφρῶν. Αἱ ἀπὸ τῶν νεφρῶν αιμορραγία εἶναι συνήθως ἐπίσημοι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄνευ ἄλλων συμπτωμάτων. Πρὸς μερικὰς μόνον περιπτώσεις αἰσθάνονται οἱ ἄρρωστοι ἄνευ τῇ ἐπιλεύσει τῆς αιμορραγίας αἰσθητὰ βάρους ἢ ἀρίστου ἄλγους ἢ τάσεως κατὰ τὴν νεφρικήν χώραν, εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῆς ῥάχιδος, πρὸς τὰ πλάγια τῆς σπονδυλικῆς στήλης (μεσθονοσ), σπανιώτερον κατὰ τὸ μέρος μένον, ἔνθα καίτοι ὁ πάσχων νεφρός. Κατὰ τὴν νεφρολιθώσιν ὅμως εἶναι τὰ συμπτώματα ταῦτα λίαν ἐντονα καὶ διὰ τοῦτο καὶ χαρακτηριστικά. Τὸ ἀπὸ τῶν νεφρῶν προερχόμενον αἷμα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀναιμιγμένον τελείως μετὰ τοῦ οὔρου, τὸ δὲ πρὸς τούτου δύναται

νὰ εἶναι (μέγιστον).

Αἱ ἀπὸ τῆς κύστεως αιμορραγία (Haematuria vesicalis, Κυστορραγία) προέρχεται τὸ μὲν ἐκ τρώσεως τῆς κύστεως δι' ὀξείων ἢ ἀμελείων, ἐμμέσεως ἢ ἀμέσεως ἐπὶ ταύτης ἐπανερχομένων ὀργάνων, τὸ δὲ ἐκ λίθων (ἐνδῆς ἢ πλειόνων), ἢ ἀγγειοθρομβῶν νεοπλασμάτων (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θηλώδης καρκίνος), ἢ φλεγμονῆς τῶν τοιχωμάτων ταύτης καὶ τέλος ἔνεκα τῶν αιμορροδίων τῆς κύστεως (βλ. λ.), αἵτινες ἐπισήμων αιμορραγιῶν πρόδρομοι γίνονται. Συνήθως προηγούνται τῆς κυστορραγίας πρόδρομοι συμπτώματα εἴτε εἰς αἰσθητὰ ῥῆσημένης θερμότητος καὶ καύσεως κατὰ τὴν κυστικὴν χώραν εἴτε εἰς πίεσιν καὶ τάσιν αὐτοῦ, συχνὴν πρὸς οὐρησιν ἐπιείξιν, πόνους κατὰ τὸ περιναϊον κτλ. Ἐπισυμβάσης τῆς αιμορραγίας ἐπεται μετ' οὗ πολὺ ἡ αιματουρία, καθ' ἣν τὸ αἷμα δὲν εἶναι τελείως μετὰ τοῦ οὔρου ἀναιμιγμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν εἰδὲι νεφρῶν ἢ παρηγόντων τεμαχίων παρουσιάζεται, καταπίπτει μετ' οὗ πολὺ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου, εἰς ὃ ἐκκενθῇ. Εἰς τοιοῦτους ἄρρωστους παρκατηρόμεν λίαν συχνὴν πρὸς οὐρησιν ἐπιείξιν ἀκαταπαύτως τούτους τυραννοῦσιν καὶ ἀφορήτους πόνους κατὰ τὴν κένωσιν τοῦ οὔρου.

Ἡ αιματουρία, ἀδιάρκον ἐκ τίνος ὄργανου καὶ ὅν πηγάς, εἶναι τὸ μὲν δόξα, τὸ δὲ χρῶμα, ἡ δὲ σημασία ταύτης καθὼς καὶ ἡ πρόγνωσις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ὑπὸ ανατομικὴν καὶ φυσιολογικὴν ἐποψίν ἐπιστημότητος τοῦ ὄργανου, ἐν ᾧ αὕτη ἐρράζει, τέλος δὲ καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν ταύτην προκαλούντων αἰτίων καὶ τῶν ταχὺν συνυπαρχουσῶν ἐπιπλοκῶν. Ἰδὲν τούτου καταφαίνεται ἡ ἀπλύτος ἀνάγκη τοῦ διὰ παντὸς βοήθητικῶν μέσων ἀκριβοῦς διαγνωστικοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ ὄργανου, εἰς οὗ αὕτη προέρχεται.

Ἄν καὶ θάνατος ἔνεκα δόξης ἀναιμίας μεθ' αιματουρίαν σπανίως παρετηρήθῃ, συχνὰ ὅμως βλέπομεν ἐπικινδύνον ἀναιμίαν μετ' ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν συχνὴν καὶ ἀεθύνως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπαναλαμβανομένην αιματουρίαν (καρκίνος τῶν νεφρῶν). Θεραπευτικῶς διατάττομεν ἀπλύτου ἡσυχίαν ἐν τῇ κλίνῃ, ἐλαφρὰ κλινοσταθμάματα, ἀποφυγὴν τελείαν θερμῶν καὶ διεγερτικῶν ποτῶν (τεῖνον, καφὲν, οἶνοπνευματώδη), ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς νεφρικῆς χώρας, τοῦ περιναϊοῦ ἢ τοῦ υπογαστρίου. Ἄν προέρχεται ἡ αιμορραγία ἀπὸ τῆς κύστεως, παρκατηγόμενον ἡμικοῦρα ἐκ παγώμενου ὕδατος, ἐν οἷς καθιβεταὶ ὁ ἄρρωστος, ψυχρὰ κλύσματα εἰς τὸ ἀπρηθυσμένον, ἐνέσεις ψυχρῶν ἀντισηπτικῶν διαλύσεων ἐν τῇ κύστει μέχρις ὅτου τὸ ἐκρέον ὕγρὸν ἀνιγνὸς ὅπως αἵματος εἶναι. Ἐσωτερικῶς παρέχοντες τὸ ἐκχυλισμα τῆς ἐρυθροβίου βρίνης, στυπτηρίαν, υπερχλωροῦρον σιδήρου ἢ καὶ ἐνέσεις ἐν τῇ κύστει ἀραιῆς διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου, αἵτινες ἀληθῶς λαμπρὰ ἀποτελέσματα ἀπο-

φέρουσι. Μετὰ τὴν πάροδον τῆς αἱμορραγίας προσπαθεῖται, εἰ δυνατόν, νὰ ἄρῃται τὸ αἷτιον ἐξαίρουντας τυχὸν ὑπάρχοντας λίθους ἢ ἀλλότρια ἐν τῇ κύστει σωμάτια, ἢ νεοπλασμάτα ταύτης (βλ. λ. Κυστιστομία), ἢ τῶν νεφρῶν (βλ. λ. Νεφροστομία, Νεφροτομία). τέλος δὲ καὶ κανονίζουσι τὴν καθόλου διαίταν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. [Κ. Α.]

Αἱματουρικός (Πυρετός) — Κακήθως ἐλῶδες πυρετός, παρουσιάζων ὡς σύμπτωμα τὴν αἱματουρίαν. Μετὰ μάλιστα ἐπισταμένως μελέταις ἀπεδείχθη ὅτι οὐχὶ τὸ αἷμα χρωμαίνεται τὰ σπυρά, ἀλλ' ἡ αἱμοσφαίρινη. Τοῦτου ἕνεκα ἐκλήθη ἡ νόσος αἱμοσφαίρι-
ν ο υ ρ ι κ ὸ ς π υ ρ ε τ ὸ ς. [Ἰδε τὴν λέξιν. [B.]

Αἱματοφοβία ἡ καὶ αἱμοφοβία. Ἡ εἰς καθάρην ἰδιοσυγκρασίαν θρησκείαν δυσάρεστος ἐντύπωσις (ἢ καὶ εἰς λιποθυμίαν ν' ἀπολήξῃ δυναμένη), ἣν πολλοὶ, θανατὰς ἄλλως φύσει ἄνθρωποι, πάσχουσιν ἅμα τῇ θέᾳ ἔχοντες αἷματος ἢ καὶ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ἰδέᾳ, ὅτι δυνατόν νὰ ἴδωσιν αἷμα. Ἡ αἱματοφοβία ἀπαντάται σχεδὸν ἐξ ἴσου παρ' ἀνδράσι καὶ γυναῖξιν, λίαν δ' ἐσφαλμένης διαφοράς συγγράφει συγγέουσι ταύτην μετὰ τοῦ ὅλως διαφόρου αἰσθηματος τοῦ φόβου, τῆς δειλίας. [Κ. Α.]

Αἱματοφθία (κράσις). Λέξις δι' ἧς οἱ ἀρχαιότεροι ἱατροὶ, παραγόμενοι ἐκ παλαιστάτων θεωριῶν, ἐξεδήλουν τὴν σύστασιν ἐκείνην τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ἣν εἰς σῶμα εὐπλαστον παρετηροῦντο χρώματα ζωηρά, μυϊκὴ σάρκωσις μεγάλη, χαλαρὴ σταθερὰ, φρόνημα εὐθὺ καὶ διανοητικὴ ἀνάπτυξις γενναία. Ἀπὸ πολλοῦ ἡ ἱατρικὴ ἐπαύσατο γνωρίζουσα παρμολίους ὅρους. [B.]

Αἱματώμα (Χείρ.), δυσμύζουσα τὴν ὑπὸ τὸ δέρμα καὶ ἐν χυλαροῖς κλίπῃς ἱστοῖς μετὰ μηχανικῆς κακώσεως ἐπερχομένην αἱμορραγίαν, τὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ περιγεγραμμένην καὶ κλυδάζοντα ὄγκους ἀπεργαζομένην. Διακρίνουσι ἐπιπολαιῶς καὶ βαθύως κείμενα αἱματώματα· κατὰ τὰ πρῶτα παρατηροῦνται παρὰ τὴν ἐπιφανῆς τὴν χροίαν τοῦτου ἀφορώσας, αἵτινες ἐλλείπουσιν ἀπὸ τῶν βαθύτερον κειμένων. Τὸ ἐκχυθὲν αἷμα συνήθως μὲν ἀπορροφᾶται, ἔστιν ὅτε ὅμως ἐπέρχεται καὶ διαπύσιν τοῦτου. Θεραπευτικῶς ἐφαρμόζουσι εἰς τὰ αἱματώματα, μετ' ἐπιτυχίας, τὴν διὰ καταλλήλου ἐπιδέσμου πίεσιν, δι' ἧς κατορθοῦνται τὴν τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος ἀπρρόσφην. Κατὰ τὴν διαπύσιν τοῦ αἱματώματος ἐπιβάλλεται ἡ τοῦτου σφάσις, ἐφαρμόζομένην, ἐννοεῖται, πάντων τῶν ἀντισηπτικῶν κανόνων. [Κ. Α.]

Ἀϊμδωχ (Heimbach) 1) Γουστάβος Ἑρνέστος, Γερμανὸς νομομαθὴς γενν. τῇ 3/15 Νοεμβρ. 1810 ἐν Λυβία, ἀποθ. αὐτόθι τῇ 12/24 Ἰαν. 1851. Ἐγχερήματις ἐκτακτος καθηγητῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λυβίας καὶ ἐξέδωκε

πλὴν ἄλλων τινῶν νομικῶν συγγραμμάτων τὰ «Ἀνέκδοτα» (Λυβ. 1838—1843 εἰς 3 τόμ.) τὸ «Λυβεντικόν» (Λυβ. 1846—1851 εἰς 2 τόμ.) καὶ τὴν «Ἐξέδωλον» τοῦ Ἀρμενοπούλου (Λυβ. 1851).

2) Κάρολος Γουλιέλμος Ἑρνέστος, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γενν. τῇ 17/29 Νοεμβρ. 1803 ἐν Μερσεβούργῳ, ἀποθ. τῇ 22/4 Ἰουλ. 1868 ἐν Ἰένᾳ. Διδάξας ἀπὸ τοῦ 1828 μέχρι τοῦ 1832 ὡς τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ σαξονικοῦ δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἰένᾳ, διορίσθη εἰς ἀνωτέραν δικαστικὴν θέσιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. Ἐγράψε συγγράμματα τινα περὶ τοῦ σαξονικοῦ δικαίου καὶ ἐξέδωκε τὰ «Βασιλικὰ», ὧν ὁ μὲν πρῶτος τόμος ἐδημοσίευσθη ἐν Λυβίᾳ τῇ 1833, ὁ δ' ἕκτος καὶ τελευταῖος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῇ 1870. [Π.]

Ἀϊμβέκ (Einbeck). Πόλις τοῦ πρωτοκτοῦ Ἀννόβερ, πρωτ. ὁμών. νομοῦ κειμένη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλμ, τὸ πάλαι πρωτ. τῆς ἡγεμονίας Γρουδενγκάρεν. Ἐχει 7 091 κατ. (1881). ὁ δ' ὁμών. νομὸς 24 654 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀϊμβούργ (Haimburg ἢ Hainburg). Πόλις τῆς Κάτω Αὐστρίας ἐν τῇ στρατιωτικῇ περιφερείᾳ Βρόν, ἀπέχουσα 4 χμ. μακρὸν τῶν σύγγρικιων συνόρων. Κατ. 4 857 (1881). [Π. Π.]

Ἀϊμέο (Aimeo ἢ Eimeo). Μία τῶν Νήσων τῆς Ἑταιρίας, ἐν τῷ ἀρχιπελάγει τῆς Ταϊτής κειμένη εἰς πλ. 17° 30' Ν. καὶ μῆκ. 150° 10' Δυτ. τοῦ Γρήν. Ἐχει ἔκτασιν 138 τχμ. περίπου καὶ 1427 κατ. (1870). Ἀνεκαλύφθη τῇ 1767 καὶ ἀνήκει εἰς τὰς γαλλικὰς ἀποικίας ἀπὸ τοῦ 1880. [Π. Π.]

Αἰμιλία λεωφόρος, Aemilia via, ἀρχαία ἐκτενιστάτη ὁδὸς ἄγουσα ἐκ Ῥώμης εἰς Ἀρίμιον διὰ Πίσσης καὶ Πλακεντίας, οὕτω δὲ κληθεῖσα ἀπὸ τῶν ὑπάρχον Αἰμιλίου Σκαύρου τοῦ ἀρξαμένου καὶ Αἰμιλίου Λεπίδου τοῦ κατὰ τὸ 187 π. Χ. ἀποτελέσαντος αὐτήν.

Αἰμιλία ἐπαρχία, ἡ Aemilia provincia τῶν Ῥωμαίων, ἐπαρχία τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας συστάσα ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις τῆς αυτοκρατορίας τῇ 337 μ. Χ. καὶ ὑπαγομένη εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἰταλίας. Ἐκτείνουμένη πρὸς Ν τοῦ Πάδου μετὰ τῆς πρὸς δυσμὰς Λιγυρίας καὶ τῆς πρὸς ἀνατ. Φλαμινίας ἡ ἐπαρχία αὕτη ἦτο ἡ χώρα ἡ κατὰ τὸν μεσαιῶνα διακριθεῖσα εἰς τὰ γνωστὰ δουκάτα Πάρμας καὶ Μοδένης καὶ Πλακεντίας καὶ εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς Βονωνιακῆς ἐπαρχίας· ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα Αἰμιλία ἐκ τῆς διηκούσης αὐτὴν λεωφόρου Αἰμιλίας (βλ. λ.) καὶ πόλεις κυρίως εἶχε τὴν Πλακεντίαν καὶ τὴν Βονωνίαν. Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους τῇ 1796 ἐκλήθη Αἰμιλιανὴ διοικητικὰ ἢ ἐντεῦ-

θεν τοῦ Πάδου ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου πολιτεία, καὶ τελευταίον ἐν τοῖς καθ' ἡμέρας χρόνοις τῷ 1859 ἐκλήθη.

Αἰμιλία (Emilia) ἡ χώρα τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου ἢ περιοριζομένη ὑπὸ τῶν Ἀπεννίνων καὶ τοῦ Πάδου καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Ἀδριατικῆς, διηρημένη δ' ἀπὸ τοῦ 1859 εἰς τοὺς νομοὺς Πάρμαν, Πιατσέντσαν, Μοδέναν, Ρήγιον, Βολωνίαν, Φεράραν, Φόρλιον, Ράβενναν. Ἡ νέα αὕτη Αἰμιλία λαμβάνει τὸ ὄνομα ἐκ τῆς προεκτεθείσης ἀρχαίας, ἔχει ἐμβαδ. 20 515 τετρ. χλμ., κατ. δὲ 2 183 371. [N. Σ.]

Αἰμιλία γενεὰ (Aemilia gens) Παλαίετος οἶκος εὐπατριδῶν ἐν Ῥώμῃ, οὗ πρῶτος γενάρχης εἴς οὗ καὶ τὸ γένος ὀνομαζομένη ἐλέγετο Μαμερκος ὁ υἱὸς Πυθαγόρου ἢ τοῦ Νομά, δι' αἰμιλίαν ἐν τοῖς λόγοις Αἰμιλίου κληθεῖς, ἢ κατ' ἄλλους Αἰμιλῖος δ' τοῦ Ἀσκανίου. Αἱ ἐνοικαστέρας οἰκογένειαι τοῦ Αἰμιλίου γένους ἦσαν ἡ τῶν Μαμερκίων ἢ Μαμερτίνων, ἡ τῶν Λεπίδων, ἡ τῶν Παύλων καὶ ἡ τῶν Σκαύρων. [Π.]

Αἰμιλῖος Παῦλος (L. Aemilius Paulus) ἐπονομασθεὶς ὁ Μακεδονικός. Ἐγενήθη τῷ 227, συνετέλεσε δὲ πολὺν πρῶτον ὡν, εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Ῥωμαίων ἐν Ἰσπανίᾳ (189). Ἐπὶ τῆς πρώτης του ὑπατείας ὑπέταξε τὴν Αἰγυπτίαν (182), Θηήσας δὲ καὶ τὸ δεύτερον νὰ μεταπορευθῇ τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἀπέφυγε καὶ ἐπὶ τινι χρόνῳ ἀπέστη τῶν κοινῶν. Ἐκλεχθεὶς δὲ πάλιν τῷ 168 ὑπατος ἐξεπέμφθη κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περσέως, ὃν κατενίκησεν ἐν Πύδνῃ ὑποτάξας ἅμα καὶ τὴν Μακεδονίαν καὶ καταστήσας αὐτὴν ἐπαρχίαν Ῥωμαϊκὴν. Ἐνεκεν δὲ τούτου τοῦ κατορθώματος καὶ ἄλλως τιμήθη καὶ μεγαλοπρεπῆ τῷ ἐδόθη νὰ τελέσῃ θρίαμβον. Ἀπέθανε τῷ 158. — Ἐνὰ ἐκ τῶν υἱῶν του υἱοθέτησεν ὁ υἱὸς τοῦ Σκηπίωνος τοῦ πρεσβυτέρου, εἶναι ὁ Σκηπίων ὁ νεώτερος ὁ εἴς Αἰμιλίον ἦτοι Αἰμιλιανός. — Ὁ Αἰμιλῖος Παῦλος ἔσχε πατέρα τὸν δμῶνυμον Αἰμιλίον Παῦλον, ὑπατον τῷ 219 π. Χ., ἐπιτυχῶς πολεμήσαντα πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα τῆς Ἰλλυρίας καὶ θριαμβεύσαντα. Ὁ Αἰμιλῖος οὗτος Παῦλος, γινόμενος καὶ τὸ δεύτερον ὑπατος ἐν ἔτει 215 μετὰ τοῦ Βάρρωνος, ἀπέθανε μαχόμενος ἐν Κάνναις. [Σ.]

Αἰμίνης κρύσταλλοι (Χημ.) σύνθεσις αἰματίνης μεθ' ὑδροχλωρίου, χρησιμεύουσα ὡς σπουδαῖον διακριτικὸν μέσον τῆς παρυσίας αἱμάτων ἐπὶ ὑφασμάτων, ὀπλων, μηχανῶν κ.τ.λ. κατὰ τὰς ἱατροδικαστικὰς ἐρεῖνας. Πρβλ. Αἰματοκηλίδες [Ο. Α. Ρ.]

Αἰμογλοδίνη (Χημ.) ἡ αἰματογλοβουλίνη ἢ αἰματοκρυσταλλίνη καλεῖται τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ αἵματος περιβάλλον τὰ αἱμοσφαιρίδια διατελούντων τῶν ζῶων ἐν τῇ ζωῇ, καίτοι διαλυτὸν εἰς ὕδωρ, δὲν παρκαμθάνεται

ὑπὸ τοῦ ὕδατος μέρους τοῦ αἵματος μετὰ θάνατον θῶμας, ἀν' ἀφ' ἧς μιν τὸ αἷμα νὰ πῇ ἔξω καὶ νὰ βευστοποιηθῇ ἐκ νέου, καταστρέφεται ἢ ἔλξει ἢ κρατῶσα τὸ χρῶμα ἐπὶ τῶν αἱματισφαίριων καὶ λαμβάνομεν διαφανὲς βευστόν, ἐφ' οὗ πλεῖσιν τὰ ζῶα χρώματος σφαιρίδια ἐκ τοῦ βευστοῦ τούτου θανάται νὰ ληθῇ τὸ χρῶμα εἰς βαπτορῶδους κρυστάλλους λίαν πολυπλόκου συνθέσεως, ἐνέχοντας Ἀνθρακί, Ὑδρογόνον, Ἀζώτον, ἰσίδιον καὶ Ὁξυγόνον αἱ γνωστὰ ἀναλύσεις δὲν παρουσιάζουσι μεγάλαν διαφοράν μετὰ τοῦ αἵματος τῶν διαφόρων ζῶων. Ἡ Αἰμ. ἔχει ἐν τῇ ζωῇ τῶν ζῶων ὠριμένην δράσιν· παρκαμθάνουσα εὐκόλως τὸ ὁξυγόνον ἀποδίδει αὐτὸ εἰς ὀξειδωτικούς οὐσίαις τῇ προσλήψει Ὁξυγόνου μεταβάλλεται εἰς αναιστερυθρον ὁξυαιμογλοδίνην, ἀποδίδουσα αὐτὸ ἀναγεται πάλιν εἰς βαθυέρυθρον αἱμογλοδίνην, διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης παράγεται ἡ ζωική θερμότης· ἐν δὲ ἡ αἰμ. τὸ μόνον μέσον. Διού παρέχεται εἰς τὸ σῶμα τὸ ἀναγκαῖον αὐτῷ ὁξυγόνον, καίτοι ἡ προσληπτικὴ ἱκανότης αὐτῆς ἐνὰ περιορισμένη· μετὰ συνεχὴ ἐργασίαν μεταβάλλεται ἡ αἰμ. εἰς ἐρυθρόφαιον αἱματίνην. ἥτις ἀποσυντιθεμένη περαιτέρω ἐν τῇ ἡπατι ἐξάγεται μετὰ τῶν συστατικῶν τῆς χολῆς εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον ἔντερον, ὥστε πρέπει συνεχῶς ν' ἀναπαράγεται αἷμα. ἐν τῷ σῶματι ἡ αἰμ. συντίθεται καὶ μετὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος εἰς σταθερότερον τῆς τοῦ ὁξυγόνου ἔνωσιν. Ὅταν δὲ εἰσπνέωμεν ἀνθρακικὸν ὀξύ, δὲν δύναται νὰ σχηματισθῇ ὁξυαιμογλοδίνη, ἀλλὰ παράγεται ἡ μετὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἔνωσις, ἥτις μὴ παρέχουσα ὁξυγόνον εἰς τὸ σῶμα πνέει τὴν ζωὴν, εἴς οὗ καὶ οἱ πολλοὶ θάνατοι, δι' ἀναπνοῆς τῶν προκείμενων τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρακός συμβαίνοντες, προέρχονται. [Ο. Α. Ρ.]

Αἰμοδωροειδῆ (Βοτ.) (Haemodorraceae), μικρὰ οἰκογένεια τῆς τάξεως τῶν Δειριανθῶν περιέχουσα φυτὰ ποιῶντα ἔχοντα περιγόνιον σωληνωειδές, κεχρωματισμένον, ἐξωτερικῶς γυνώδες ἢ τριχώδες, στήμονας 8—6, καὶ σύλλα ξιφειδῆ. Περὶ τὰ 80 εἶδη (θαγενῆ τῆς τροπικῆς Ἀμερικῆς, τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς καλῆς Ἑλπίδος καὶ τῆς Νέας Ὀλλανδίας, ἔνια αὐτῶν ἔχουσι ῥιζὰς ἐσωδόμευς, ἄλλα δ' εἰσὶ βαρικὰ κλωστοειδῆ. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ τὸ Αἰμοδωρον τὸ ροδῆν (Haemodorum paniculatum Sm.) τῆς Νέας Ὀλλανδίας, οὗ ἡ ῥίζα ἡ φρυκτὴ ἐσωδόμευς, καὶ ἡ Ἀλετρις ἡ νευροειδής (Alettris nervosa Roxb.) τῶν Ἰνδῶν καὶ Α. ἡ τῆς Γουινίας (A. Guinensis L.), ὧν αἱ ἴνες χρησίμοι πρὸς κατασκευὴν κλωθῶν. [Θ. Χ.]

Αἰμοδωρον (Βοτ.) 1.) γένος φυτῶν (Haemodorum Smth.) τῆς οἰκ. τῶν Αἰμοδωροειδῶν (βλ. λ.), 2.) Τὸ τοῦ Θεο-

φράστου εἶναι εἶδος Ὁ ρ ο θ ὰ γ γ ῆ ε (βλ. λ.) παρασείτου ἐπὶ τῆς ῥίξης τοῦ κυμίνου καὶ τοῦ βουκαβίου. [Θ. Χ.]

Αἱμοθώραξ βλ. Θώρακος τραύματα.

Αἱμομετάχυσις (X = i p.) βλ. λ. Μετάχυσις αἵματος.

Αἱμομειξία (Ποιν.δίκ.) Incestus. Πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς ἀγνότητος τῶν ἡθῶν ἐν τῇ οἰκογενεῖα καὶ ἀποτροπῇ τῶν ποικίλων ἀτοπημάτων, ἅτινα ἡθύναντο νὰ προέλθωσιν ἐκ τῆς ἀκυκλῶτος σαρκικῆς συντριβῆς προσώπων εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογενεῖαν ἀνηρότων ἀπηγορεύθη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἡθῶν χρόνων καὶ αὐστηρῶς ἐπιμνηστέον πάσα τοιαυτὴ σχέσης μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων, ὡς καὶ τῶν ἐγγυτάτων ἐκ πλαγίου συγγενῶν. Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ ἐκαλεῖτο incestus juris gentium ἡ μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων συνουσία καὶ incestus juris civilis ἡ μεταξὺ τῶν ἀπωτέρω συγγενῶν, εἰς ἀπηγορεύετο ὁ γάμος.

Τὸ κανονικὸν δίκαιον ἐπεξέτεινε τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀδικήματος, πολλαπλασιάσαν τοὺς βαθμοὺς τῆς συγγενείας, καθ' οὓς δὲν ἐπιτρέπετο ὁ γάμος. Ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος δὲν περιέχει εἰδικὴν περὶ τοῦ ἀδικήματος διάταξιν. Ὁ Ἑλληνικὸς ποινικὸς νόμος πραγματεύεται περὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς αἱμομειξίας ἐν ἀρθρ. 281. τιμωρῶν τοὺς γονεῖς ἢ συγγενεῖς εἰς ἀνόντα βαθμὸν καὶ τοὺς ἀμφιθαλεῖς ἢ ἑτεροθαλεῖς ἀδελφούς, εἰτινες συνουσιάζονται ἢ ἀπολασθάνουσι μετ' ἀλλήλων. Ἐκτὸς τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτικῆς, ἣν ἐπιβάλλει ὁ νόμος πρὸς τιμωρῶσιν τῶν ἐνόχων ἐν γένει, στερεῖ τοὺς γονεῖς τῶν δικαιωματῶν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ τῶν κληρονομικῶν δικαιωματῶν ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν τέκνων αὐτῶν. Τὰ τέκνα τὰ συμπληρώσαντα τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας τὰ διαπράξαντα τὸ ἀδίκημα τοῦτο τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως ἕξ μηνῶν. [Κ. Ν. Κ.]

— (Κ α ν σ ν. δ ῖ κ.) ἡ συνουσία συγγενῶν εἴτ' ἐξ αἵματος εἴτ' ἐξ ἀρχιστείας, ἐφ' ὧν δὲν συγχωρεῖται ὁ γάμος· εἶναι δὲ τόσῳ βαρυτέρα, ὅσῳ πλησιέστεροι εἶναι οἱ εἰς αὐτὴν υποπίπτοντες συγγενεῖς. Ἡ Αἱ. θεωρεῖται ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ ἐν τῶν βδελυρωτάτων παραπτωμάτων καὶ ὑπόκειται εἰς τὰ βαρύτερα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτιμίων (πρόβλ. Βασιλείου καν. 37, σε', σς' καὶ 39, Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ κανονικόν, παρ' αἱμομειξίας). Αἱμομειξία δὲ δὲν εἶναι μόνῃ ἡ συνουσία, ἀλλ' ὁ ἀπηγορευμένος γάμος μεταξὺ συγγενῶν (Βασιλείου καν. 37). Εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος παραπτῶμα βαρυτάτος ποινὰς ἐπεκρέμασαν καὶ οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου (πρόβλ. Φωτίου Νομοκάνονα τ. 1, 11' κεφ. 3'). [Ε.]

Αἱμόνιον ἀρωγήριον (Ἑμινέ), ἡ ἐν τῷ Ἑδζείνῳ Πέντῳ ἄκρα τοῦ Αἵμου, κεκλιμένη ΒΑ

τῆς πόλεως Μεσημβρίας ὑπὸ ΒΗ 429, 41' καὶ ΑΝ ἐκ Φέρ. 41°, 36' περίπτου. [Κ. Μ.]

Αἱμοπεριτόναιον (X = i p.). Ἐκχυσις αἵματος ἐντὸς τοῦ σάκκου τοῦ περιτόναιου, ἐκ ῥήξεως ἀγγείων μεγάλης διαμέτρου προερχομένης μετὰ διαμπερῇ τῆς κοιλίας τραύματα (βλ. λ. Λαπαροτομία). [Κ. Α.]

Αἱμοποιητικὰ (Φ α ρ μ α κ ο λ.) (Medicaments hémopoïétiques). Καλοῦνται οὕτω τὰ εἰς πολλαπλασιασμόν τῶν ἐρυθρῶν τοῦ αἵματος κυττάρων συντελούντα φάρμακα, οἷα τὰ σιδηρεῦχα, τὰ ἄλατα τοῦ μαγνητίου, τὰ σιδηρεῦχα μεταλλικὰ ὑδατὰ καὶ τὰ μαγνηνεῦχα κ.λ. [Β. Π.]

Αἱμόπτυσις. Ἀπόπτυξις αἵματος προερχομένου ἐξ αἱμορραγίας τῶν βρόγχων ἢ τῶν πνευμόνων. Τὰ συνηθέστερον προκαλοῦντα τὴν Αἱ. αἰτία εἶναι εἴτε μηχανικὰ, οἷον τραυματισμοί, ἐξελκώσεις, εἴτε ἐνεργητικὴ αἱμέρησις διὰ βιαιᾶς κινήσεως ἢ ψύξιν, εἴτε ἀπλῶς ὑπεραιμία περὶ φλογιστικὰς, νεοπλασματικὰς ἢ σωματιώδεις ἐπεξεργασίας, εἴτε αἱμορρηγίαι διὰ καρδιακὰς παθήσεις, διὰ παρεμπόδισιν τῆς ροῆς αἱμορροῦσιν, ἢ συμπληρωματικὰ κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἐμμήνων, τέλος πλημμελὲς κατὰσκευὴ τῶν τριχοειδῶν καὶ τὰ λοιμώδη νοσήματα. Τὸ ἀποβαλλόμενον αἷμα, τὸ ὁποῖον συνήθως ἐπέρχεται μετὰ βήχα, ἢ εἶναι πολὺ καὶ ἀποφέρεται ἀθρόον διὰ μίαν, ἢ ἀποπτύεται κατὰ μικρὸν, ἢ μόλις ὀλίγα πύελα χρωματίζει. Διακρίνεται δὲ ἡ Αἱ. πολὺ ἢ ὀλίγον ἀναλόγως τῆς προελεύσεως τοῦ αἵματος, καὶ φαίνεται ἀπαῖς ἢ ἐπαναλαμβάνεται. Τὸ χροῖμα τοῦ αἵματος εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐρυθρόν· ἐνίοτε ὁμῶς παρατηρεῖται μέλαν, ἰδίως ὅταν ἀποπτύηται μετὰ προηγηθεῖσαν αἱμορραγίαν· ἢ δὲ σύστασις αὐτοῦ ἀρρώδης. Ἡ θεραπεία τῆς Αἱ. ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὰ αἰτία· τὸ δὲ σῶμα Αἱ. πολυμεινται δι' ἀπολύτου ἡσυχίας, τῶν ψυχρῶν ἐνδόν καὶ ἐξω, τῶν παροχαιτευτικῶν καὶ ἀντισπαστικῶν, τῶν στυπτικῶν, τῶν ἐξέων, τῆς ἐργασίας, τῆς περιδυνθείας καὶ τῆς ἱπποκακουάνας εἰς ἐμετικὴν δόσιν. [Β.]

Αἱμορραγία. Ἡ ἔκχυσις αἵματος ἀπὸ τῶν ἀγγείων, ἐντὸς τῶν ὁποίων κινεῖται· γίνεται δὲ αὕτη διὰ ῥήξεως τῶν ἀγγείων, ἀλλ' ὅμως ὑπάρχοντι καὶ αἱμορραγίαι τινεῖς, μικραὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ αἷμα ἐξέρχεται καὶ ἄνευ ῥήξεως τῶν ἀγγείων, καὶ ταύτας ὀνομάζουσιν αἱμορραγίας κατὰ δὲ ἰατρικὰς διακρίνουσι προσέτι αἱμορραγίας ἀρτηριακὰς, φλεβώδεις καὶ περιχρωστικὰς ἀπὸ τῶν ἀγγείων, ἐξ ὧν προέρχεται τὸ αἷμα· αἱ ἀπὸ τῶν ἀρτηριῶν συνήθως εἶναι αἱ πλεον ἐπιμενοί. Αἱμορραγίας ἐξωτερικὰς, ὅταν τὸ αἷμα ἐξέρχεται ἀμέσως πρὸς τὰ ἐξω, καὶ ἐσωτερικὰς, ἐντὸς τῶν ὀργάνων καὶ δὲν ἐξέρχεται πρὸς τὰ ἐξω. Αἱ

ραι καὶ ἤττον ἀνίδυνον πασῶν τῶν αἱμορραγιῶν. Αὗται περιορίζονται εἰς μερικὰς μόνον σταθόντας, καὶ λαμβάνουσι σπουδαίτερον χαρακτῆρα εἰς καθολικὰς παθολογικὰς δυσκρασίας, ἢ ὅπου προϋπάρχουσιν ἐκταταί των τριχοειδῶν ἀγγείων, συνθέσσετον κατὰ τὰς βλενομεμβράνας ἢ κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ σώματος περιχλυσμα. 4) Παραγγυματικὰς αἱμορραγίας καλοῦμεν ἐκεῖνας, καθ' ἃς τὸ αἷμα ἐκχύνεται μὲν ἀπὸ τοῦ τρωθέντος ἵστος ἢ ἔργχου, ὡς ἀπὸ συμπίεζομένου σπύγγου, χωρὶς νὰ φαίνεται οὐδαμῶς ὠρισμένον αἱμορραγικὸν ἀγγεῖον, προέρχεται δὲ συγχρόνως ἀπὸ μικρῶν ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν, μὴ συσπλεγμένων μετὰ τὴν διαίρεσιν των. Παραδειγματα τοιούτων αἱμορραγιῶν ἀναφέρονται τὰς ἀπὸ τῶν σφραγγισμῶν σωματικῶν τοῦ πέους καὶ τῆς κλειτορίας, τὰς ἀπὸ τῆς γλώσσης, τοῦ θυρεοειδούς ἀδέους, τῆς πογγυλῶος οὐσίας τῶν ὀστέων.

Ἐπὶ πλέον διακρίνομεν πρωτογενεῖς καὶ ὑστερογενεῖς αἱμορραγίας. Πρωτογενεῖς λέγονται ἐκεῖναι, αἵτινες εἶναι ἄμεσος καὶ ἀναγκαστικὴ συνέπεια πάσης τρώσεως τῶν ἀγγείων καὶ ἐπέρχονται τὸ πρῶτον ἐν τῷ ἐκτετατῷ, ὑστερογενεῖς δ' ἐκεῖναι, αἵτινες παρουσιάζονται κατὰ τὴν ἀποθεραπεύσαν (βλ. λ.). Αἱ ὑστερογενεῖς εἶναι τίσιν μάλινον ἄξιον μνείας, ὅσοι ἐπέρχονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀφ' ὧν καὶ ὅλως ἀπροσδοκῆτως, θανάτουν, πολὺν καὶ θανάτουν νὰ καταστήσῃ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους ἰατροὺς τὰς ὑστερογενεῖς αἱμορραγίας δεόν νὰ περιμενόμεν ἀπὸ τῆς τρίτης μέχρι τῆς δωδεκάτης ἡμέρας τοῦτο δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀκριβές, καθόσον αἱ ὑστερογενεῖς αἱμορραγικαὶ παρουσιάζονται καὶ πρὸ τῆς 3 καὶ μετὰ τὴν 12ην ἡμέραν ἀπὸ τῆς τρώσεως. Αἱ ὑστερογενεῖς αἱμ. ἐπέρχονται τὸ μὲν ἕνεκα ἀπολύσεως τοῦ θρόμβου πρὸ τῆς ὀριστικῆς ἀπορράξεως τῶν περάτων διαρρηθέντος ἀγγείου, τὸ δὲ μετὰ βραχέως κακώσεως καὶ θλάσεως τῶν ἀρτηριῶν, ἄνευ λύσεως τῆς τοῦτων συνερείας, ἃς ἐπικυλῶνται ἐνέκρησις καὶ ἀπόπτωσις τοῦ μάλινον παλόντος τμήματος τῶν τοιχωμάτων των, εἴτι δὲ μετὰ διάθωσιν ἀγγείων κατὰ τὴν γάγγραιναν, καὶ τέλος ἀπὸ σαρκωκυττῶν ἐπισφαιδῶν (παραγγυματικὴ αἱμορραγία), ὅποτε δεόν νὰ ζητηθῇ ὁ λόγος τῆς αἱμορραγίας εἴτε εἰς γενικὰς διαταράξεις τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ (Αἱμοφιλία, σαρκοδύτον, πυστήρισμα), εἴτε εἰς τοπικὰς τοιαύτας, προσερχόμενας ἄλλοτε μὲν ἐκ τῆς ἡλατωμένης ἀντιστάσεως, ἢν παρουσιάζουσι τὰ τοιχώματα τῶν ἀγγείων τοιούτων σαρκωκυττῶν ἐπισφαιδῶν, ἄλλοτε δ' ἐκ διαταράξεων τῆς κυκλοφορίας κατ' αὐτὰς τὰς σαρκωκυττῶν ἐπισφαιδῶν ἐκ μηχανικῶν κωλύματων προκύπτουσιν.

Ἐν τῇδε διακρίνομεν ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς αἱμορραγίας. Ἐ-

ξωτερικὰ εἶναι ἐκεῖναι, καθ' ἃς τὸ αἷμα ἐκχύνεται κατὰ τὸ μάλινον ἢ ἤττον ἐλευθέρως ἀπὸ τοῦ σώματος πρὸς τὰ ἐξω, δι' ὃ καὶ εὐδιάγνωστοι. Δυσδιάγνωστοι λίαν εἶναι, εἰς πολὺν περιστάσεις, αἱ ἐσωτερικαὶ αἱμορραγικαὶ, καθ' ἃς τὸ αἷμα δὲν ἐκχύνεται πρὸς τὰ ἐξω, ἀλλ' εἰς τινὰ τῶν προϋπάρχουσιν φυσιολογικῶν κοιλότητων τοῦ ἀνθρώπινου σώματος (γαστροεργία, αἱμοπεριτόναιον, αἱμοπερικάρδιον, αἱμοθώραξ κτλ.). Αἱ πλείονες τούτων τότε μένον δύνανται ἀσφαλῶς νὰ διαγνωσθῶσιν, ὅταν ἐχῶσιν ἤδη ἐπιφέρει διαταράξεις λειτουργικῶν σπουδαίας.

Αἱμορραγίαὶ ἀναπληρωματικαὶ καλοῦνται αἱ αἱμορραγικαὶ ἐκεῖναι, αἵτινες παρατηροῦνται μετὰ ἐπιστάσεις φυσιολογικῶν αἱμορραγιῶν, ἰδίᾳ τῆς ἐμμηνοῦ ροῆς. Αἱ αἱμορραγικαὶ αὗται, ἐπερχόμεναι τὸ μὲν ἀκανονιστικῶς, τὰ δὲ κανονικῶς, εἰς τὸ καὶ ἡ νόμασί των, ὡς δὴθεν τὴν ἐμμηνοῦ ροὴν ἀναπληρῶσαι, παρουσιάζονται. Ἄλλοτε ὡς ἐπιστάσεις ἢ γαστροεργία, πνευμοεργία, ἐντεροεργία κτλ., ἄλλοτε δὲ ἀπὸ σαρκωκυττῶν ἐπισφαιδῶν λ. γ. προϋπάρχοντων αἰτίων ἐκ τῶν τῆς ἀνῆρας κ.τ.τ. Τὰς αἱμορραγίας ταύτας ἐγνώριζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι. Ἐλλήνες συγγραφεῖς καθὰ ἐκ τοῦ Γαληνοῦ παραλαμβάνομεν «ὡφθῇ ποτὲ καὶ γυναιξὶν ἐκ καταμηνίων ἐπιστάσεις ἢ κένωσις αἱματος δι' ἔθρας γενομένη καθάπερ καὶ δι' ἐμέτων». [Κ.Α.]

Αἱμορραγίας εκδόσεις (Νεῖρι). Καθ' ἣν περίπτωσιν εὐδὲν, ἢ μόνον ἀνεπαρκῆ τινὰ μέσα πρὸς κατάπυσιν ἀρξικμένης αἱμορραγίας ἐφημερόθησιν, τρία τινὰ δύνανται νὰ ἐπικυλοῦσθῃσι. 1) Ἡ μετὰ πάροδον χρόνου κοῦ τινος διαστήματος ὀριστικὴ παύσις τῆς αἱμορραγίας. 2) Ἡ προσωρινὴ παύσις τῆς αἱμορραγίας, ἥτις ἐπανερχεται ἐκ νέου, καὶ δύνανται καὶ αὐτὴν τὴν θάνατον νὰ ἐπιφέρῃ, καὶ 3) Ὁ εἰς αἱμορραγίας θάνατος. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται σχεδὸν πάντοτε, ἢν καὶ τῇ ἐκχύσει μεγάλως παύσητος αἱματος εἰς βραχὺ χρόνον διάστημα καὶ, φυσικῶς, εὐκολώτερον ἀπὸ τῶν ἀρτηριῶν ἢ ἀπὸ τῶν φλεβῶν, καθόσον αὗται δὲν εὐρίσκοντο τυχρὴν εἰς κατὰστασιν ἀνευρίσσεως (κυστοί). Αἱ τριχοειδεῖς αἱμορραγικαὶ δὲν ἐπιφέρουσιν ἀπ' εὐθείας τὴν θάνατον, ἐνῷ τοῦναντίον εὐτος συμβαίνει, ὅχι σπανίως, μετὰ λάθρους παραγγυματικὰς αἱμορραγίας (αἱμορραγία παραγγυματικὴ ἀπὸ τῆς μήτρας, μετὰ τοκετόν). Ὁ ἄριστος θάνατος ἐξ αἱμορραγίας εἶναι ἐν γένει λίαν σπάνιος, καθόσον καὶ μετὰ τῶν μεγάλων ἀγγείων τὸ ἐκχυόμενον αἷμα δὲν φέρεται πάντοτε ἀπειθείας πρὸς τὰ ἐξω, ἀλλ' ἔχει νὰ υπερπηδῇ διάφορα ἐμπόδια, ἅτινα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καίτοι προσωρινῶς, ἐπιφέρουσιν τὴν τῆς αἱμορραγίας ἐπίσχεσιν. Τὰ ἀποτελέσματα αἱμορραγίας τινος δὲν ἐξαρτῶνται μόνον ἀπὸ τῆς ποσότητος τοῦ εἰς ὠρισμένον χρόνον διάστημα ἐκχυ-

λέντος αίματος, αλλά και από της καθόλου σωματικής καταστάσεως του παθόντος. Ριμολαίοι, άρρωστοι, μέσης ηλικίας, αντέχουσιν εἰς αἱμορραγίας εὐκόλως, ἐν τούτωντιον παρτηρείται εἰς τοὺς γέροντας καὶ τὰ παιδιά. ὡς τὰ βρέφη. Γυναῖκες παρουσιάζουσι συνηθῶς μεγαλύτεραν ἀντοχὴν ἢ οἱ ἄνδρες. Πολύσαρκοι, ἀναρρώνοντες ἐκ βαρύνων ἀσθενῶν, ἀναρμικοί καὶ ἐξηθενημένοι ἄρρωστοι παρουσιάζουσιν ἐπίσης λίαν ἡλαττωμένην ἀντοχὴν. Μέχρι πρό τινων ἐτῶν ἐνομιζέτο γενικῶς, ὅτι ὁ θάνατος μετὰ σπουδαίας αἱμορραγίας, ἐπερχέται συνεπείᾳ τῆς κατὰ ταύτας ἀπώλειας μεγάλου ἀριθμοῦ ἐρυθρῶν αἱμοσφαιρίων καὶ ἐπομένως ἐνεκα τῆς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τόσοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ φορέων τοῦ ὀξυγόνου πηγαζούσης μεταδόλης ἢ τροποποιήσεως τῆς συνθέσεως τοῦ αίματος. Ἡ θεωρία αὕτη ἀπεδείχθη, τοῦ χρόνου προϊόντες, ἀσφαλμένη, καθόσον, ὅταν ἐπέρχεται ὁ ἐξ αἱμορραγίας θάνατος, ὑπάρχει ἐν τῇ ἐντὸς τοῦ τῶν ἀγγείων συστήματος ποσότης αίματος περιέχουσα ἄφθονα καὶ ἐπαρκῆ τὰ διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ζωῆς ἀναγκαζούντα ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια. Ὁ ἐξ αἱμορραγίας θάνατος προέρχεται ἐνεκα διακοπῆς, στᾶσεως τῆς κυκλοφορίας τοῦ αίματος ἐν τῷ τῶν ἀγγείων συστήματι.

Ἡ τοῦ αίματος κυκλοφορία δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τῶν ρυθμικῶν συστολῶν τῆς καρδίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις παρούσης ὥρισμένης καὶ ὑπὸ ὥρισμένην πίεσιν κυκλοφοροῦντος ποσοῦ αίματος. Καὶ ναὶ μὲν ἡ ποσότης αὕτη δύναται νὰ αὐξομειωθῇ, καθόσον τὸ ἐν τῷ προμήκει μυελῷ (βλ. λ.) ἀγγειοκινητικὸν κέντρον ἀναλαμβάνει τὴν κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις (πληθώρα, ἀνικμία) συμμορφωσιν τῆς διαμέτρου τῶν ἀγγείων, διὰ συστολῆς ἢ χαλαρώσεως τῶν τοιχωμάτων αὐτῶν, ἀναλόγως πρὸς τὸ περιεχόμενον, ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ γείνη μόνον ἐντὸς ὁρίων. Πειράματα ἐπὶ ζῶων ἀπέδειξαν, ὅτι μετὰ σημαντικῆς αἱμορραγίας τῶν ἐφ' ὧν ἐγένοντο, καταπίπτει ταχέως ἡ ἐν ταῖς ἀρτηρίαις πίεσις. Ἡ ἐλάττωσις τῆς πίεσεως ταύτης ἐπιδρᾷ σπουδαίως εἰς τὴν πρὸς τὰς φλέδας μεταδόσιν τοῦ αίματος, ἐξ οὗ καὶ βλέπομεν, ὅτι διὰ τῶν δύο κοίλων φλεδῶν φέρεται τότε πρὸς τὴν καρδίαν σχετικῶς λίαν μικρὰ ποσότης φλεβικοῦ αίματος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον οὔτε διατελέσεται οὔτε συστέλλεται δεόντως ἡ καρδία. Καὶ ἐξακολουθεῖ μὲν αὕτη νὰ ἐργάζεται, ἀλλ' ἡ ἐργασία τῆς εἶναι ἄνευ ἀποτελέσματος, διαμένει νὰ παραβληθῇ πρὸς συνήθη, κενήν, ἄνευ ὕδατος ἐργαζομένην ἀντλίαν· οὔτε δέχεται οὔτε διοχετεύει πλέον τὴν στήλην τοῦ αίματος, διότι ἔπαυσεν ὑπάρχουσα ἡ διαφορά τῆς πίεσεως εἰς τὰ διάφορα τμήματα τοῦ τῶν ἀγγείων συστήματος.

Κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς διάφορα ζῶα γενομένων πειραμάτων προσδιορίσθη καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ποσότης ἐκείνη τοῦ αίματος μετὰ τὴν ἐξαγγίαν τῆς ὅποιος ἐπέρχεται ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐν ταῖς ἀρτηρίαις πίεσεως τοῦ αίματος ἢ καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος. Κατ' ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς, ἡ ἐκείνη ποσότης τοῦ αίματος ἐφ' ἧς ἀναλογεῖ πρὸς τὸ $\frac{1}{13}$, ἢ δὲ τοῦ νεογνοῦ πρὸς τὸ $\frac{1}{19}$ τοῦ βάρους τοῦ σώματος αὐτῶν. Τὸ ἐλάχιστον βάρος τοῦ σώματος ἐφ' ἧς εἶναι κατὰ μέσον ὅρον περίπου 63, τὸ δὲ τοῦ νεογνοῦ 3 χιλιόγραμμα. Εἰς μὲν τὴν ἐφ' ἧς αἱμορραγία καθ' ἣν ἐξεγύθησαν 1200—1600 γραμμάρια ἐπιφέρει ἐλάττωσιν τῆς ἐν ταῖς ἀρτηρίαις πίεσεως, τοιαύτη δὲ καθ' ἣν ἐξαγγίσθησαν περὶ τὰ 8200 γραμ. τὴν ἐξ αἱμορραγίας θάνατον. Εἰς νεογνὰ ἐλάττωσιν μὲν τῆς πίεσεως παρατηροῦμεν μετὰ τὴν ἀπώλειαν 40—58, τὴν δὲ θάνατον ἐπέρχονμεν μετὰ αἱμορραγίαν ἀνερχομένην εἰς 100 περίπου γραμμάρια.

Τὰ συμπτώματα αἵτινα ἐπισημεύει αἱμορραγίας παρουσιάζονται μετὰ τὰ ἐπόμενα. Ὁ χρόνος καὶ κατὰ πόσιν τῆς θερμοκρασίας τοῦ σώματος, τὰ χεῖλη γίνονται διαφανῆ καὶ ὠχροκίτρινα, οἱ ὕψιστοι περιρρεῖνται ὑπὸ ψυχρῶν ἰδρώτων καὶ καταλαμβάνονται ὑπὸ στενοχωρίας, τάσεως πρὸς ἔμετον, μεγίστης ἀδυναμίας, αἰσθητικὸς ψυχρὸς καὶ σπασμῶν τῶν ἁκρῶν. Ὁ σφυγμὸς γίνονται μικρότερος καὶ λίαν συχνός, ὁ ἄρρωστος ἀναπνέει συχνότερον πλὴν, ἐπιπολαιότερον, ἢ ὅπως διαταράσσεται, τὰ ὅσα βομβοῦσι — ἐπέρχεται λιποθυμία. Ἄν καὶ ἡ κατὰ πόσιν αὕτη εἶναι λίαν ἀνυσταχαστικὴ μόλυντα ὁ ἄρρωστος δύναται νὰ συνελθῇ καὶ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν, ὡς κατορθωθῇ ἡ τῆς αἱμορραγίας καταπαύσις. Ἐξακολουθούσης ὅμως τῆς αἱμορραγίας διαδέχεται τὴν πρώτην λιποθυμίαν δευτέρα καὶ ταυτὴν ἄλλαι, μέχρι τῆς τελείας ἀναλήψεως, ἣν ἐπακολουθεῖ ἀφύκτως ὁ θάνατος. Μεθ' αἱμορραγίας προτιμῶς καταπαύουσας καὶ ἔπειτα πάλιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπανερχομένας, δύναται μὲν ἐπισημεῖαι ποσότητες αίματος νὰ ἐξαγγισθῶσιν, αὗται ὅμως ἀντικαθίστανται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐκόλως, ἀναλόγως τῶν διαλειμμάτων αἵτινα μεταξὺ τῶν αἱμορραγιῶν παρεισέρρησαν. Ἄν τὰ διαλείμματα ἦναι τόσο μεγάλα ὥστε ν' ἀναπληρωθῶσιν ἐν τῷ παρεπιπτόντι χρόνῳ διαστήματι τὰ ἀπώλεσθέντα ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια — τοῦθ' ὅπερ μετὰ μεγαλύτερας αἱμορραγίας γίνονται ἐντὸς 4—6 ἡμερῶν — τότε δὲν προσγίνεται σημαντικὴ βλάβη εἰς τὸν ὄργανισμόν. Ὡς πρὸς αἵμα τοιαύτης μετὰ μακρὰ διαλείμματα ἐπανερχομένης αἱμορραγίας ἀναρέρμεν τὴν κατὰ μὴνιον ῥοήν. Εἰς τὰς περιστασάρας ὅμως περιστάσεις εἶναι τὰ διαλείμματα ταῦτα σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπισυμβᾶσαν αἱμορραγίαν λίαν βραχέα, οὕτως ὥστε αἱ συ-

νέπαισι τῆς αἱμορραγίας γίνονται τόσο μάλλον αἰσθηταί, ὅσον συγχρότερον ἐπανερχέται ἡ αἱμορραγία. Ἡ ἀφ' ἐαυτῆς στασις, καταπαυσις, τῆς αἱμορραγίας εἶναι ἡ συνήθεστερον ἀπαντώσα καὶ δὴ κατὰ τὰς παρεγγυμνατικές καὶ φλεβικές αἱμορραγίας. Ἔννοεῖται, ὅτι τοῦτο συμβαίνει σπανίως κατὰ τὰς ἀπὸ μεγάλων φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν προερχομένας αἱμορραγίας. Ἡ τῆς αἱμορραγίας κατάπαυσις, ἂνευ τῆς ἐπιβλήσεως τῆς τέχνης, ὀφείλεται εἰς τὴν ἐκτὸς τῶν ἀγγείων πῆξιν τοἰ αἵματος. Πηγνυομένου ἐν γὰρ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος ἐν τῇ τραύματι, παρεκτείνεται τὸ πῆγμα μέγχι τῶν γινόντων ἀγγείων, ἅτινα οὕτω ἀποφράσσονται προσωρινῶς μέχρι τῆς ἐριστικῆς συγκολλητικῆς τῶν διακεκολλημένων περὶ αὐτῶν. Βλ. λ. αἰμώστασις, αναμικα, θρόμβος, τραύματα. [Κ. Α.]

Αἱμορραγίες επίσχεσις. Βλ. Αἰμώστασις.

Αἱμορροΐδες (Χεῖρ.) = αἱ τῶν φλεβῶν τοῦ ἀπευθυμένου ἀνευρύνσεις, ἐκταταί. «Αἱμορροΐς ἐστὶν ἀνεύρυσμα τῶν καταπλεκόντων τὴν ἔδραν ἀγγείων. Εἰρήται δὲ ἀπὸ τοῦ ῥέοντος αἵματος δι' αὐτῆς» λέγει ὁ Γαληνός. Ὑπὸ τὸν βλεννογόνον τοῦ κατωτέρου τμήματος τοῦ ἀπευθυμένου καὶ ὑπὸ τὸ δόγμα τοῦ θακτυλίου διακλαδεύεται πυκνὸν πλέγμα φλεβῶν, αἵτινες πολλαχῶς ἀνατομοῦνται πρὸς ἀλλήλας ἐνδύναι εἰς φλεβικούς κλῶνας πρὸς τὰ ἄνω διήκοντες. Στασις τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος εἰς τὰς φλέβας ταύτας εἶναι λίαν συχνή, συνέπεια δὲ ταύτης αἱ αἱμορροΐδες. Ἡ τῆς κυκλοφορίας εἰς τὰς φλέβας τοῦ ἀπευθυμένου διατάραξις ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἐξῆς αἰτιῶν. 1) Τὰ φλεβικά πλέγματα τοῦ ἀπευθυμένου ἀνέχουσι, κατὰ μέρος, εἰς τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ πύλαις φλεβῆς ἐπειδὴ δὲ τοῦτο στερεῖται βελιδίων ἢ ἐλικῆς πίσεως τοῦ ἐν αὐτῷ αἵματος ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν φλεβῶν τοῦ ἀπευθυμένου. 2) Ὁ βλεννογόνος τοῦ ἀπευθυμένου τὸ μὲν ἔνεκα τῆς ἐλαστικότητός του, τὸ δὲ καὶ ἔνεκα τῆς χαλαρότητος τοῦ ὑπ' αὐτὸν κειμένου κυψελώδους ἰστού δὲν παρέχει οὐδεμίαν ὑποστήριξιν εἰς τὰ τοιχώματα τῶν φλεβῶν τούτων. 3) Τὰ ἀπὸ τοῦ παχέος ἐντέρου εἰς τὸ ἀπευθυμένον κατερχόμενα κόπρανα ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς εἰς τὰς φλέβας τούτου ὑπαρχούσης στήλης αἵματος ἰσχυρὰν πίεσιν, συνεπαγμένην τὴν τῶν τοιχωμάτων τῶν φλεβῶν διάτασιν. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου εὐρισκόμεν τοὺς περισσοτέρους τῶν ἀνθρώπων, εἰς ἧκπως προεκχωρηκυῖαν ἡλικίαν, πάσχοντας ἀνεύρυνσιν τῶν φλεβῶν τοῦ ἀπευθυμένου, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἔχωσιν ὅλοι ἀπὸ τούτων ἐνοχλήσεις. Δι' ἐνοχλήσεις τότε μόνον ἀναραινται ὅταν ἡ φλεβικὴ στάσις ὑπερβῇ τὸ μέτρον, ὅτεκα ἐπιβλαβὴν αἰτίων, ἐπὶ πολὺ διαρκούντων, ἢ συχνὰ ἐπανερχομένων, ἐπέλθωσι

δὲ πρόστι καὶ ἄλλαι ἀνατομικαὶ αἰτιολογίαι.

Καὶ πρῶτον μὲν βλέπομεν ἀναπτυσσόμεν φλεβικὴν ὑπερχείμωσιν τοῦ βλεννογόνου καὶ ὑπὸ τούτῳ καταρροῆς ἰστού. Ὁ βλεννογόνος λαμβάνει βαθὺ ἐρυθρὸν ἢ κυανὸν χροῖμα καὶ φλέβες φαίνονται ἀνευρυσθεῖσαι καὶ διειδῶς διήκονταί. Εἰς τινὰ μέρη διατείνονται φλέβες ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον, οὕτω σχηματίζονται μικροί, ἐν εἰδει σάκκων, ἐστικαὶ ὄγκοι, οἵτινες προϊόντες τοῦ χρόνου ἔχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ μετὰ ταῦτα νοῦσιν ἐν μέρει, ἢ καὶ καθόλου, τὴν ἐλαστικότητά αὐτῶν, τὸ μὲν ἔνεκα πῆξεως τοῦ αὐτοῦ αἵματος, τὸ δὲ καὶ ἔνεκα χρόνου φλεγονώδους ὑπερχείμωσιν τοῦ τῶν τοιχωμάτων τῶν φλεβῶν περιβάλλοντος κυψελώδους ἰστού.

Ἐτέρα συνέπεια τῆς στάσεως εἶναι ἡ γμονώδεις ἐπιεργασίαι, ὁῦτοι καὶ χρόνιοι τάρροι τοῦ βλεννογόνου, οἵτινες συχνὰ ἀλλήγουσιν εἰς σχηματισμὸν ἑλκώσεων, ῥαγάς ἀποστημάτων, συρρίγγων, πρὸ παντὸς δ' αἱμορραγίας.

Σήμερον ὑπὸ τὸν ὅρον αἱμορροΐδας περιλαμβάνομεν πάσας τὰς ἀνωτέρω ἀλλοιώσεις καὶ τὰ ἀπὸ τούτων πηγάζοντα συμπτώματα. ἀπέχοντες τοῦ ν' ἀποδιδόμεν εἰς τὰς αἱμορροΐδας τὴν σημασίαν ἐκείνην, ἣν ἀπέδιδον αὐτοῖς οἱ παλαιότεροι ἰατροί, οἵτινες ἤγγιστον ἀκριβῆ τῶν αἱμορροΐδων φύσιν, συνέβη δὲ μετὰ τούτων ἡ ἐξήρτων ἀπ' αὐτῶν σιόλην, πάντως ἀρχέως πρὸς ταύτας, παθολογικὴν ἢ χειρουργικὴν νοσημάτων.

Τὰ αἷτα τὰ αἱμορροΐδας προκαλοῦνται νεφροῦσι διαφοροτρόπως καὶ δι' Α'.) Ἡ κυκλοφορία διαταράσσεται ἀνὰ τὰς λεγομένης τῶν φλεβῶν ἔνεκα πίσεως ἐξασκίαν ἢ ἐπὶ τῶν φλεβικῶν κορυμῶν τῆς κοιλίας. Οὕτω παράγεται διαρκὴς παθολογικὴ ὑπερχείμωσις τοῦ ἀπευθυμένου (ὄγκοι τοῦ ἥπατος, σπλῆνός, ωσθίχης προστάτου, τῶν ἐν τῇ τῆς κοιλίας λυμφατικῶν ἀδένων, τῆς μὴ εἶτε ἔνεκα κυήσεως εἶτε ἔνεκα ἄλλων αἰτιῶν). Β'.) Ἐνεκα ἀπ' ἐξῆς ἐπὶ τοῦ ἀπευθυμένου νεφροῦτος ἐρεθισμοῦ γεννᾶται ἐπανελημὴ ἐνεργητικὴ ὑπερχείμωσις τοῦ βλεννογόνου καὶ ἐπειὰ ταύτης ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον πρὸς ἐκτασίαν τῶν ἀγγείων τούτου (καταχρήσεις τῆς δίαιτης καὶ τὰς ἀφροδίτας, δραστηριοποιήσεις. Εἰς τὰ τοιαῦτα αἷτα, αἵτινα διὰ καὶ ἐπανελημμένης ἐπὶ τοῦ ἀπευθυμένου νεφροῦσι, δεῖν νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν τὴν ἀποπάτησιν παρκαμῆσαι τῆς καὶ τῆτος).

Καὶ κατὰ τοὺς δύο τούτους τρόπους νεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀπευθυμένου ἡ ἔνεκα χυμωτικῆς κορεστικῆς ἐν αὐτῷ τῇ συγκροτεῖται καμπῆ, ἢ, ἔστιν ὅτε, καὶ αὐτοῦ τοῦ κόλλου παρατεταμένη. Αἱ πειν τῆς κορεστικῆς δὲν περιορίζονται εἰς τὴν μηχανικὴν πίεσιν, ἣν ἐξ-

σιν ἐπὶ τῶν φλεβῶν τὰ σκληρὰ καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον εἰς τὰ ἔντερα παραμένοντα κόπρανα, ἀλλ' εἰς τοιαύτας περιστάσεις βλέποντες συ-
χνὰ ἀναπτυσσόμενον ἐρεθισμὸν τοῦ βλεννογόνου, προσερχόμενον μὲν ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τοιούτων κοπράνων, καταλήγοντα δ' εἰς χρόνιον κατάρρουσιν καὶ ἐριστικὴν τῶν ἀγγείων ἀναύρυσιν. Ἐνεκὰ τούτου ἡ χρόνια δυσκοιλιότης φέρεται ὡς ἡ κυριώτερη αἰτία τῆς ἀναπτύξεως τῶν αιμορροΐδων. Ἐπειδὴ δὲ χρόνια δυσκοιλιότητα πάσχει συνήθως ἄνθρωποι, οἵτινες ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των διαγούσι καθεσττικὴν ζωὴν, διὰ τοῦτο, εἰς ταύτην ἰδίᾳ, ἀπεδίδθη μεγίστη σημασία διὰ τὴν τῶν αιμορροΐδων ἀνάπτυξιν.

Τὰς αἱμ. ἀπαντῶμεν εἰς ὅλας μὲν τὰς ηλικίας, συνήθως ὅμως εἰς ἄνδρας τὴν ὥριμον ἢ γερωντικὴν ἡλικίαν ἄγοντας καὶ εἰς τὰς καλ-
ιότερας, μᾶλλον ἢ τὰς ἐργατικὰς κοινωνικὰς τάξεις ἀνήκοντας. Εἰς παιδεία λίαν σπάνια σύ-
ναι ἀπαντῶνται παρὰ γυναῖκα, συχνότερον, ἰδίᾳ, κατὰ τὴν κυσφορίαν ἀναπτυσσόμεναι καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις μετὰ τὸν τοκετὸν ἐξαφ-
νίζονται. Μετὰ τὴν παύσιν τῆς ἐμμήνου ῥοῆς βλέποντες πολλὰς αἱμορροΐδας ἀναπτυσσόμε-
νας παρὰ γυναῖκα, αἱ ἀπὸ τῶν αιμορροΐδων αιμορραγίαι ἐπέχουσιν εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας τόπον ἀναπληρωματικῶν αιμορραγιῶν.

Τὰ συμπτώματα, ἅτινα παρουσιάζονται εἰς τοιούτους ἀρρώστους, συνίστανται εἰς βάρος ἔστι δ' ὅτι καὶ ἄλλος κατὰ τὴν ὁρμὴν, δυσά-
ρεστα αἰσθήματα βάρους, κνισμοῦ, καύσεως κατὰ τὴν ὁρμὴν καὶ τὸ περιναϊον, τανυσμὸν καὶ ὄχι σπανίως πόνους ἀσφρητοὺς καὶ σπασμωδι-
κὴν συστολὴν τοῦ δακτύλου. Συνυπάρχοντες κατάρρου τοῦ βλεννογόνου οἱ πόνοι αὐξάνονται, ἐπέρχεται δὲ τότε καὶ ῥοή καταρροϊκῆς βλεν-
νώδους ὕλης. Πάντα τὰ συμπτώματα ταῦτα αὐ-
ξάνουσι μὲν διαρκούσης καὶ τελευτήσης τῆς ἀποκατήσεως, καταπαύουσι δὲ μετ' ἄρθρον τοιαύτην. Ἐπίσης εἰς λίαν ἐντονὸν βαθμὸν αὐ-
ξάνονται ἅπαντα τὰ περιγραφέντα συμπτώματα πρὸ τῆς ἐπελεύσεως τοῦ κυρίου τῶν αιμορροΐ-
δων συμπτώματος, τῆς αἱμ. ροῆς. Αἱ αιμορραγίαι ἐπέρχονται τὸ μὲν μετὰ μηχανικὰς κακώσεις τῶν ἀνευροσθίων ἀγγείων διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀποπάτησιν κατερχομένων σκλη-
ρῶν καὶ δγκωδῶν κοπράνων, τὸ δὲ καὶ ἔνεκα ὑπερμέτρου στάσεως, μέχρις ἐσχάτων διατά-
σεως, τῶν φλεβῶν, ἣν ἐπακολουθεῖ ἡ ἀνευ-
ρίδις μηχανικῆς κακώσεως τῶν τοιχωμά-
των αὐτῶν ῥήξεϊ. Αἱ αιμορραγίαι προκα-
λοῦσι μεγάλην ἀναιμώσιν τῶν ἀρρώστων καθίσταν μετὰ ταύτης καταπαύουσι τὰ δυσά-
ρεστα συναισθήματα τὰ τυραννούντα τοὺς αὐτοὺς, δι' ὃ καὶ εἰς παρῳχημένους χρόνους θεμελιωδὸν ὅταν σωτήριον, διδὸς ἐπιστάμετο, ὅτι δι' αὐτῶν ἀπεπέμπετο ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τὰ προκαλοῦντα τὰ δυσάρεστα καὶ ἐνδοχλητικὰ συμπτώματα νοσῶντα στοιχεῖα διὰ τὴν λόγον

τούτων οἱ καλαιότεροι ἱατροὶ ἀπείχον πάσης ἐπεμβάσεως εἰς τοιαύτας αιμορραγίας καὶ ἂν αὐταὶ ἐπίσημοι ἐτύγχανον. Αἱ αιμορραγίαι αὐταὶ εἶναι μὲν συνήθως μικραὶ τὴν ποσότητα, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιστάσεις καὶ ὅς ἀλη-
θῆς κίνδυνος ἐξ ἀναιμίας ἐπαπειλεῖται. Ἐξ ἐκχυόμενον αἷμα πηγαίνει μὲν συνήθως ἀπὸ ἀνευροσθίων φλεβῶν, ἔστιν ὅτε ὅμως καὶ ἐκ μικρῶν ἀρτηριακῶν κλωνίων, ἅτινα ἔνεκα τῆς ῥυθμιμένης πίσεως τοῦ αἵματος ἐρράγησαν.

Τὰς αἱμ. διαιροῦμεν κατὰ τὴν ἀνατομικὴν αὐτῶν θέσιν εἰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξω-
τερικὰς ἢ ὑποκοιλιακάς καὶ ἐξωκοιλιακάς. Καὶ αἱ μὲν ἐσωτερικαὶ, ὑπὸ τὴν βλεννογόνον τοῦ ἀπευ-
θυμένου ἐδράζονται, γίνονται τότε μόνον ὁραταὶ ὅταν διὰ τῶν δακτύλων ἢ τοῦ ἐδρικοπίου δια-
ταλῇ ἡ ἔδρα καὶ γαῖνη καταρραγῇ ὁ τοῦ ἀπευ-
θυμένου βλεννογόνος. Αἱ δ' ὑποδορικοί ἀπο-
τελοῦσι περὶ τὸν δακτύλιον μικροὺς, μέγεθος περιποῦ ἐρεθίνθου ἢ καὶ πλέον, ἐλαστικούς, ὑποκίανον χρώμα ἔχοντας καὶ ὑπὸ τοῦ ἐξωτε-
ρικοῦ δέρματος καλυπτομένους ἄπλως ἢ πολ-
υκλήτους ὄγκους. Τὰ συμπτώματα ἅτινα παρα-
τηροῦνται κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς αἱμ., εἶναι πολὺ ἐνδοχλητικώτερα ἐκείνων, ἅτινα παρουσιάζονται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αιμορροΐδας. Ἰδίως ἐν-
δοχλητικὴ κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς αιμορροΐδας εἶ-
ναι ἡ τῶν ἀνευροσθίων φλεβῶν διὰ τοῦ δα-
κτύλου ἔξοδος, πρὸ πτωσεως, αὐτῶν, ἥτις συμβαίνει σχεδὸν μὲθ' ἑκάστην ἀποπάτησιν. Οἱ ἄρρωστοι ἀνατάσσουσι (εἰσάγουσιν ἐντὸς τῆς κοιλότητος τοῦ ἀπευθυμένου) τοὺς αὐτοὺς κατ' ἀρχὰς λίαν εὐκόλως, μετὰ παρῳδον ὅμως χρό-
νικοῦ τινος διαστήματος προσιπτουσιν ὄχι μόνον οἱ αιμορροϊκοὶ οὗτοι ὄγκοι ἀλλὰ καὶ τμή-
ματα τοῦ χαλκοῦ βλεννογόνου. Ἡ πρόπτω-
σις αὕτη, ὄχι μόνον συνοδεύεται ὑπὸ ἄλλου καὶ ἄλλων δυσαρέσιων ἐπακολουθημάτων, ἀλλὰ καὶ δύναται σπουδαίους κινδύνους νὰ προκα-
λίσῃ, ἔνεκα τοῦ εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐπερ-
χομένου σπασμοῦ τοῦ δακτύλου, ὅστις ἐμπα-
δίζει μὲν τὴν ἀνάτην, αὐξάνει δὲ τὴν τοῦ αἵ-
ματος στάσιν εἰς τὸ προπεπτωκὸς τμήμα. Ὅχι σπανίως μετὰ τοιαῦτα συμβάντα παρετηρήθη γά-
γρανα καὶ ταύτην ἐπακολουθήσαντα σπληνία.

Θεραπεία. — Πρὸ παντός πρέπει νὰ διαγνω-
σθῇ ἀσφάλως, κατὰ τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα, τὰ τὰς αἱμ. προκαλέσαντα αἰτία, καθίσταν ἀπὸ τοῦ ἀκριβοῦς τούτου προδιορισμοῦ ἐπί-
σημα διὰ τὴν θεραπείαν πορίσματα συνάγοντα. Ἡ κυρίως θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν δια-
κάνεισιν τῆς πρῆξης, ἥτις δέον νὰ ᾖ ἥπι-
α, Συμμετῶμεν ὀλίγον κρέας πρὸ παντός δὲ γινῶν λαχχνικά, ἀποφυγὴν οἰστανευματι-
δῶν ποτῶν, καφέ, τείου καὶ καρυκευμάτων (μπαχαρικά) εἰς τὰ φαγητά. Πρὸς τούτοις συ-
στηματικὴν περιπατον, διαίταν περὶ τὰ ἀφρο-
δίσια, φροντίδα περὶ τακτικῶν καὶ ἑκάστην κενώσεων, μὲθ' ἑκάστην δὲ ἀποπάτησιν ἐπι-
μολῇ πλῆσιν τῆς ἔδρας διὰ ψυχροῦ ὕδατος

ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ εἰς τὰ ἀπὸ ταύτης συμπτώματα, νὰ καταπολεμήσῃ δὲ καταλήλως τὴν ἐπιλησθεῖσαν γενικὴν ἀδυναμίαν. Πρὸς τοῦτο παρέχουμεν παλαιὴν ἰσχυρὴν οἶνον, κοινὰ, τὸ λεγόμενον ῥόμι, θερμὸν ζωρὸν, καφὲν κτλ., καλυπτομένους ἀρρώστους διὰ θερμῶν σκεπασιμάτων καὶ ἐπιθέτομεν κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ ὅπου δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ χρῆσις φιαλῶν πλήρων θερμοῦ ὕδατος, κερὰς θερμούς, ὅχι καίαντας. Πρὸς ὁρρηκτὴν παρέχουμεν εἰς τοιοῦτους ἀρρώστους αἰκωνικὴν, ὕδωρ τῆς Κολωνίας ἢ ἰσχυρὸν εἶδος. (Πρὸς συμπλήρωσιν βλ. λ. μετὰγγίσις αἱματος—αντικατάστασις αἱματος). [Κ. Α.]

Αἰμοστατικά (Φαρμακολ.) (Médicaments hémostatiques) Αἰμοστατικά ἢ ἰσχυρὰ φάρμακα καλεῖνται τὰ εἰς ἐπίσχεσιν αἱμορραγίας δρῶντα εἴτε δι' αἰσίου ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἐπὶ τῆς αἱμορραγούσης χώρας εἴτε δι' ἀπορροφῆσεως. Τοιαῦτα δὲ εἶναι: τὸ ψυχρὸν, τὰ δειψῶδη, ὁ ὑπερχλωρινούχος σιδηρός, τὰ εἴδη, ἡ ἐρυσιθώδης βριζα, ἡ ἐργατίνη, ἡ δακτυλίτις, τὸ εὐνιπνευμα, ὁ μέλυδρος, ἡ ματικὴ, ἡ ἀντιπυρίνη, κ.λ. [Β. Π.]

Αἰμοσφαίρια. Πλ. αἷμα.

Αἰμοσφαιρίνη (Φαρμακολ.) ἢ αἱματοκρυσταλλίνη (Hémoglobine, Hématocrystalline). Οὐσία λευκωματειοδὴς κρυσταλλώσιμος, ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινῶν μόνων ζώων (μῶν, κυνῶν, ἰνδοχίρου) ἀπαντῶσα. Ἐνέχει πλὴν ἄλλων στοιχείων καὶ 0, 13 % σιδήρου. Διὲ παραγγέλλεται σήμερον ὡς σιδηροῦχος σκευασμα πρὸς χλωμιασεὶς καὶ ἀναιμίας, ἀνθισταμένας εἰς τὰ συνήθη θεραπευτικὰ μέσα. Χρηγέται ἐξω ἀπὸ 3 μέχρι 10 γραμμάτων ἐν σήματι καταποτίων (dragées d'hémoglobine) ἢ ἐν ἀπλῷ σιροπίῳ ἢ λευκῷ οἶνῳ. [Β. Π.]

Αἰμοσφαιρινουρία. Παθολογικὴ κατάσταση χαρακτηριζομένη ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς χρώσεως τῶν οὐρῶν, χρώσεως, ἣτις ἐφείλεται οὐχὶ εἰς τὸ αἷμα, ἀλλ' εἰς τὴν χρωστικὴν τοῦτου οὐσίαν, τὴν αἰμοσφαιρίνην. Ἐπέρχεται δ' ἢ Αἱμ. μετὰ ψύξης κυρίως ἐνίοτε μετὰ τὴν ἡπρὴν κινίης, καὶ συνοδεύεται ὑπὸ φρικτῶν κακουχίας, ναυτίας, κυανώσεως τῶν ἄκρων καὶ προκαθεῖται στενωχώρας. Τὰ συμπτώματα ταῦτα παρέρχονται μετὰ χρόνον τινά, ἢ μετὰ τινὰς πόλιν ἡμέρας ἐπαναληθύνειν. Ἡ νόσος θεραπεύεται ἀρ' ἐκείτης, ὁ δὲ ἰατρὸς μόνον τὴν καταλλήλῃν δίαιταν εἶχει νὰ παραγγέλλῃ. [Β.]

Αἰμοσφαιρινουρικὸς πυρετός. Κατὰ τὸν κάλλιστα πάντων σπουδάζοντα τὸ νόσημα καθηγητὴν κ. Καρμύτησαν τὸ ἐλκώδες μίγμα εἰς προδιαθεμιμένους ὀργανισμούς, ἰδίως εἰς σέροντας τὸ ἐλκώδες μίγμα καὶ ψυγντας, ἐπιδρῶν ἐπὶ τὸ αἷμα συνεπάγεται μεγάλῃν φθορὰν τῶν ἐρυθρῶν αἱμοσφαι-

ρίων καὶ ἀποχωρισμὸν τῆς αἰμοσφαιρίνης. Ἐκ τούτου ὁ Αἱμ. π. ὅστις χαρακτηρίζεται, πλὴν τοῦ πυρετοῦ, ἐκ τριῶν μὲν κυρίων συμπτωμάτων, τῶν μελανῶν οὐρῶν, τοῦ ἰκτέρου καὶ τῶν χροῶδων ἐμέτων, πλείστον δὲ καὶ ἄλλων, οἶον ἐξογκώσεως τῶν ὑποχονδρίων σπληνῶν, πεπτικῶν διαταραχῶν, ποικίλων αἱμορραγιῶν, νευρικῶν φαινομένων κτλ. Ἡ νόσος παρουσιάζει δύο στάδια, τὸ α' καθ' ὃ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ πυρετοῦ ἐπιφαίνονται τὰ μελανὰ οὐρα καὶ τὰ λοιπὰ δαινὰ συμπτώματα, καὶ τὸ β', καθ' ὃ ἐκλειπόντων τῶν ἀνωτέρω, ὑπολείπονται φαίνόμενα μεγίστης ἀναιμίας. Ἡ νόσος εἶνε δαινή, καὶ ἡ θεραπεία, πλὴν τῆς κινίης, ἣτις ὑπὸ τινῶν μὲν πάντοτε, ὑπ' ἄλλων δὲ εἰς περιστάσεις τινὰς θεωρεῖται βλαπερὰ, περιστρέφεται κυρίως εἰς τὴν καταπολέμησην τῶν συμπτωμάτων. [Β.]

Αἱμου χερσόνησος. Βλ. Ἑλληνικὴ χερσόνησος.

Αἰμοφιλία (Παθολ.) ἡ φιλαίμια. Καλεῖται οὕτω κληρονομικὴ καὶ συγγενὴς διάθεσις πρὸς αὐτομάτους αἱμορραγίας καὶ μεγάλας διαχυσεὶς αἱματος. Αἱ αἱμορραγίαι προέρχονται ἀπὸ πάντων τῶν ὀργάνων, ῥινός, οὐλῶν, στομάχου, μήτρας, κύστεως κτλ. αἱ δὲ διαχυσεὶς παρουσιάζονται ὡς ἐκχυμώσεις, πετέχειαι, αἱματώματα καὶ παρήμοια. Ἐνίοτε αἱ παραμικραὶ ἀμυχαὶ ἢ ἐκδοραὶ ἐπιφέρουσι τὰς μέγιστα ἀκτασχετοὺς αἱμορραγίας. Ἡ φύσις τῆς νόσου εἶνε ἐπὶ ἀγνωστός. Ἡ πρόγνωσις οὐχὶ πάντοτε καλὴ· διότι, ἂν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον αἱ αἱμορραγίαι ἐπίσχονται, οὐχὶ σπανίως εἶνε ἀκτασχετοὶ, καὶ λήγουσιν εἰς θάνατον. Βάσις τῆς θεραπείας εἶνε τὰ τονωτικὰ παρὰ δὲ ταῦτα τὰ στυπτικὰ καὶ ἡ ὑπερθεραπεία. Ἐπὶ δὲ αἱμορραγίαις τὰ αἰμοστατικά. [Β.]

— (Xειροῦ γ.). Ἡ συγγενὴς αὕτη καὶ καθ' ὅλον τὸν βίον τοῦ ταύτην πάσχοντος ἐξακλουθεῖσα νὰ ὑφίσταται, παρὰ φύσιν προδιαθεσίς, τάσις, πρὸς αἱμορραγίας, ἐκδηλοῦσα τὸ μὲν δι' ἐμφανίσεως λάρων καὶ ἐπιμένων, τὴν ζωὴν ἀπειλούσων αἱμορραγιῶν μετὰ ἑλκώδους ἀσχημάτων καὶ ἐπιπολαίους κακώσεως (νύξεις διὰ βελόνης, μικρὰς ῥαγάδας τοῦ δέρματος, ἐξαιρέσειν δδόντος), τὸ δὲ καὶ ἄλλων αἱμορραγιῶν ἄνευ προηγηθείσης μηχανικῆς κακώσεως (ἐπιστάσεις, αἱματέμψεις, ἐντερροραγία κτλ.), ἡ τέλος καὶ διὰ τῆς μέγιστης ἐπικινδύνου βαθμοῦ παρατάσεως φυσιολογικῶν αἱμορραγιῶν (λ. γ. τῆς ἐμμήνου ροῆς). Αἱ τοιούτου εἶδους αἱμορραγίαι ἔχουσι τοῦτο τὸ κοινὸν χαρακτηριστικόν, ὅτι ἐπιμόνως ἀνθίστανται εἰς τὰ συνήθη αἰμοστατικὰ μέσα, δι' ὧν εἰς ὑγιεῖς ἀνθρώπους κατορθύεται ἡ ἐπίσχεσις ἀναλόγων αἱμορραγιῶν. Μερικαὶ χῶραι φαίνονται εἶναι μάλλον προδιαθεμιναὶ διὰ τὴν κατ' αὐτὰς ἐμφάνισιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται αἱμορραγιῶν.

ὡς τοιαῦτα δὲ φημίζονται ἢ κεφαλῇ, ἰδίᾳ τὰ χεῖρη, ἢ εἰς καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Αἱ αἱμορραγίαι αὗται διαρκοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πρῶτον, ἐποκληθῆναι ὥρας καὶ ἡμέρας, ἐξανατλούσι δὲ διαρκῶς τὰς τοῦ ἀρρώστου δυνατότητας, μέχρις οὗτου ἐπέλθῃ ὁ ἐξ αἱμορραγίας θάνατος (βλ. λ. αἱμορραγία, ἀναιμία). Εἰς σπανίως περιστάσεις, καταπαύουσιν τῆς αἱμορραγίας, ἀναλαμβάνει ὁ πάσχων λίαν βραχύως, ὅπως καὶ πάλιν εἰς πρώτην τυχούσαν ἀσθενήσαντος ἐκτεθῇ εἰς τὴν διαρκῶς ἐκτελούσαν κίνδυνον. Ἡ αἰτιολογία τῆς παρὰ φύσιν ταύτης καταστάσεως εἶναι ὅλως ἀγνωστὴ εἰς τὴν ἐπιστήμην· τοῦτο μόνον φαίνεται καὶ ὡς βέβαιον, ὅτι τοιοῦτοι ἄρρωστοι (αἰμόφιλοι, αἱμορροφίλοι), ἔχουσιν μόνον λεπτότερα τὴν κατασκευὴν τοιῶντα τῶν ἀγγείων ἐκτείναν (ἰδίως τῶν ἀρτηριῶν), ἀλλ' ὅτι τὰ ἀγγεία τῶν ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ τὰ μικρὰς διαμέτρου, παρουσιάζουσιν ἡλεκτισμένην μὲν ἀντοχήν, προδιάθεσιν ὅμως μεγάλην πρὸς ῥῆξιν καὶ μετὰ μηχανικὰς κακώσεις. ὅσοι μικροὶ καὶ ἂν ᾖναι αὗται. Διάφοροι συγγραφῆς ἰδίᾳ εἰς τὴν μελέτην τῆς αἱμοφιλίας ἐγκυφάντες διακρίνονται, ὅτι καὶ τὸ αἷμα τοιούτων ἀρρώστων ἔχει ἀνωμαλῶς, ἡλεκτισμένον ὄντων ἐν αὐτῇ τὴν πᾶσιν τοῦ αἵματος παραχόντων συστατικῶν. Ἡ αἱμοφιλία εἶναι κληρονομικὴ, δὲν μεταδίδεται δὲ ἀναγκαιῶς εἰς ὅλα τὰ τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, ἀλλ' εἰς τινὰ μόνον, ἰδίᾳ τὰ ἄρρενα. Τὰ μὴ αἰμόφιλα ὅμως τέκνα δύνανται τεκνοποιεῖν καὶ γεννήσωσιν αἰμόφιλους. Ἐκβεβαίωθη πρὸς τοῦτους τὸ παράδοξον γεγονός, ὅτι ἄνδρες αἰμόφιλοι νυμφευθέντες ὑγιεῖς γυναῖκας δὲν ἐγέννησαν μὲν αἰμόφιλα τέκνα, αἱ θυγατέρες τῶν ὅμως αἰμόφιλοι μὴ αἰμόφιλοι οὐδὲ προδιατεμνόμεναι πρὸς αἱμοφιλίαν (βλ. ἀνωτέρω), ἔτεκεν υἱοὺς αἰμόφιλους. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι ἢ παρὰ φύσιν αὕτη κατάστασις δύναται νὰ μεταδοθῇ εἰς τοὺς ἐγγόνους, καίτοι, κατὰ τὸ φαινόμενον, ὁλόκληρος γενεὰ ἦν ἀπῆλλαγμένη ταύτης.

Ἡ πορεία τῆς νόσου εἶναι διάφορος· οἱ πλεῖστοι τῶν ἀπὸ ταύτης προσβεβλημένων ἀρρώστων γίνονται ἤδη κατὰ τὴν παιδικὴν ἢ βρεφικὴν ἡλικίαν θύματα ταύτης, ἐξ αἱμορραγιῶν ἀπὸ τοῦ ἐμφαλοῦ ἢ ἐξ ἐπιστάξεως, τόσῳ μᾶλλον ὅσοι βρέφη καὶ μικρὰ παιδία ἦναι ἀντέχουσιν εἰς ἀθρόους αἱμορραγίας. Ἄλλοι πάλιν ἄρρωστοι φθάνουσι μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡλικίας, ἐπὶ τῇ μεγάλῃτερος ὁ κίνδυνος, καθόσον παρετρήθη, ὅτι κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην αὐξάνει τὰ μάλιστα ἡ πρὸς τὰς ἐν λόγῳ αἱμορραγίας τάσις — μολταῦτα ὅμως εἶναι καὶ περιστάσεις γνωσταί, καθ' ἃς αἰμόφιλοι ἐφάρκων εἰς βελὺ γῆρας. Ὁ γράφων εἶδεν αἰμόφιλον ἐξῆκοντα καὶ δύο ἐτών, σχετικῶς εὖ ἔχοντα, ὅστις εἶχε χάσει τρεῖς υἱοὺς θ, 11 καὶ 10 ἐτών ἐξ αἱμοφιλίας, τὸν

μὲν ἐννεαετὴ ἐξ ἐπιστάξεως τοὺς δὲ δύο ἄλλους ἐξ αἱμορραγίας μετ' ἐξαγωγῆν ὀδόντος!

Ἀναφέρεται, ὅτι τὰς αἰνιδικὰς, καὶ ὅχι μετὰ μηχανικὴν τυχὸν κλίκωσιν ἐπερχομένας αἱμορραγίας προαναγγέλλουσι, δίκην προδρόμων, συμπτώματα γενικῆς διαταραχῆς τῆς κυκλοφορίας, συμφορήσεις εἰς διαφόρους χώρους, πάλμοι, ῥῥημένη θερμκρασία τοῦ ὅρου, δλιγουργία, εὐαισθησία, ἀνησυχία ψυχικὴ καὶ ἀγρυπνία. Εἰς τὰ συμπτώματα ταῦτα προστίθενται, ὅχι σπανίως, καὶ ρευματοειδεῖς πόνοι, κατὰ τὰ ἄρθρα, μετ' ἐξογκώσεων τούτων (ἰδίᾳ κατὰ τὸν καρπὸν καὶ τὴν ποδὸν μηχανικὴν ἄρθρῳσιν).

Εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὅσοι ταχύτερα ἢ βοήθεια, τόσῳ πιθανότερα ἡ περιστολὴ τῆς αἱμορραγίας καὶ τῶν ἀπὸ ταύτης κινδύνων. Ἀναλόγως τῶν χωρῶν, ἀρ' ὧν ἡ αἱμορραγία, ἐφαρμόζομεν κατὰ μὲν τὰ ἄκρα καταλήγοντες πρὸς ἐπιδέσμον, κατὰ τοὺς κανένας τῆς τέγνης, καὶ ἀνύψωσιν τούτων, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς εἰνῆς αἱμορραγίας τὴν ποματισμὸν (βλ. λ. ἐπιστάξις κ.τ.λ.). Κατὰ τὰς ἀπὸ τῶν εἰρησίων μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν ὀδόντος ἐπερχομένας αἱμορραγίας, ποματίζομεν μὲν τὴν κοιλότητα, ἐξ ἧς ἡ αἱμορραγία, διὰ σφαιριδίου σχηματισθέντος ἐξ ἀσηπτικῆς τίνος οὐσίας (βαμβάκος φαινικωμένου, γάζης δι' ἰωδοφορμίου κτλ.), ἐπιθέτομεν δ' ἐπὶ τούτου τεμάχιον φελλοῦ καταλήλου ὕψους, εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ ὁποίου πρὸς καλλήτερον ἐφαρμογὴν χαράσσομεν αὐλάκας, διατάσσοντας τὸν ὅρρωστον νὰ πιεθῇ διαρκῶς τὸν φελλὸν κλείων τὴν κάτω σιαγόνα. Ἡ οὕτω ἐπιφερομένη πίσις πολλὰς λαμπρὰς ἀποτελέσματα ἀπέφερε. Τὴν πίσιν ταύτην δυνάμεθα διαρκεστέραν νὰ καταστήσωμεν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπιδέσμου ἐντελῶς τὴν κίνησιν τῆς κάτω σιαγόνης καὶ τὴν ἐκ ταύτης πηγάζουσαν τοῦ φελλοῦ ματατόπισιν καὶ χαλάρωσιν ἐμποδίζοντας (σφενδὴν, φορβεία, βλ. λ. ἐπίθεσις). Τὸν ἐπιδέσμον τοῦτον ἀφίνομεν εἰ δυνατόν μέχρις ὀριστικῆς καταπαύσεως καὶ αἱμορραγίας ἂν ᾖναι ἀνάγκη καὶ 24 καὶ 48 ὥρας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο παρέχομεν εἰς τὸν ὅρρωστον τὴν ἀναγκαίαν τροφήν, εἰς ὑγρὰν κατάστασιν, διὰ γονατοειδῶς κεκαμμένου βελίνου σωλήνος, εὖ τὸ μὲν ἐν ἄκρον ἐμβαπτίζομεν εἰς ποτήριον, ἐν ᾧ ὁ ζῶμος, τυχόν, ἢ τὸ ὕδωρ κτλ., τὸ δ' ἑτερον εἰσάγομεν διὰ τῆς γωνίας τοῦ στόματος εἰς τὴν τούτου κοιλότητα. Ἐνθα δι' ἀναρροφήσεως μεταδίδεται τὸ ὑγρὸν. Ἐν ἐλλείψει βελίνου σωλήνος δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν προχειρῶς τοιοῦτον ἐκ ζύμης (κοινῶς μακαρόν). Ἐννοεῖται ὅτι πρὸς τὰ τοιαῦτα ταῦτα μετὰ λαμβάνομεν τὴν δέουσαν μέριμναν περὶ τῆς γενικῆς τοῦ ἀρρώστου καταστάσεως, ἀναλόγως τῶν ὑπαρχόντων συμπτωμάτων.

Προφυλακτικῶς θὰ ἦτο εὐχὴς ἔργον ἂν ἐλατρώμετο ὑπὸ τῶν ἀρχῶν μέτρα παρεμπο-

δύοντα τὴν διὰ τοῦ γόμου διακρίνωσιν τῆς νόσου. Τοιαῦτα ὅμως μέτρα, διὰ λίαν εὐνοήτους λόγους, εὐτε εἶναι, εὐτε, ἴσως, θὰ ἦναι ποτὲ δυνατόν νὰ γείνωσι παραδεκτὰ μολοντί οὐκ μόνῃ ἡ αιμοφιλία, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα κληρονομικαί, καταστρεπτικώτεραι καὶ συνθεσσεύονται ταύτης νόσοι, ἐπιβάλλουσι τὴν ταχέαν τῆς ἀρχῆς καὶ σοβαρὰν μέριμναν. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς τῶν αιμοφίλων δέον νὰ κανονισθῇ ἀπὸ ἀπαλῶν δυνάμεων. Τροχαὶ τονωτικαί, πλὴν εὐπειποί, ἀπογῆ ἀπὸ διεγερτικῶν ποτῶν (καφεῖς, τέϊον, σιναιπινευακτώδη) καὶ ἡθικῶν συγκινήσεων, ἀποφυγὴ υπερβολικοῦ καμάτου, ἰδίᾳ κατὰ τὰς θερμὰς τοῦ ἐτους ὥρας, ἐξασφαλίζουσι κἄπως τοὺς αιμοφίλους. Πρὸς τοῦτοις συνιστῶμεν αὐτοῖς τακτικὴν κίνησιν τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος καὶ ψυχρὰς ἐντριβὰς τοῦ βλασμάτος. Ἰδίαν ἐπίσης προσοχὴν διδομεν εἰς τὸ ἐπαγγέλμα, ὅπερ μέλλουσι νὰ ἐκλέξωσιν αιμοφίλοι, προτιμῶντες ἐννοεῖται, ἐκεῖνο, ὅπερ τοὺς σχετικῶς ἐλιγνότερους κινδύνους παρέχει. Προκειμένου περὶ αιμοφίλων μικροτέρας ἡλικίας πρέπει νὰ καταβάλλωμεν μεγάλην προσοχὴν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῶν μέσων τῆς διασκέδασις (παιδικὰ παιχνίδια), ἀπαγορεύοντες αὐστηρῶς τὴν χρῆσιν κοπτερίων ἢ τούτοις παραπληρίων ὁργάνων. Ἐξ ὧν ἐπαπειλεῖται κίνδυνος. Ἰδίως δέον ν' ἀποφεύγωμεν πᾶσαν μὴ ἀπολύτως ἀναγκαίαν ἐγχειρήσιν (λαγώχειλος, ὑπερέκρημα δάκτυλοι, ἀπόλυσις χαλινῶν γλῶσσης, ἀπλὰι κύστις, περιτομή παρ' Ἰσραήλῆταις κτλ.) καὶ ἀσφάλειαν (σινύσεις, σκαριφισμός, βδέλλα). [Κ.Λ.]

Αἱμοφόρα ἄγγεα (Λ.νατ.). Κύριος κορμὸς τοῦ ἀρτηριακοῦ συστήματος ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι εἶναι ἡ ἀορτὴ (βλ. Πίνακα), εἰς τὴν ὅποιαν διεχέτευται ἡ ἀριστερὰ κοιλία τῆς καρδίας ἅπαν τὸ εἰς αὐτὴν εἰσέρων αἷμα. Ἡ ἀορτὴ, ἐκφυρμένη ἀμέσως ἂνω τοῦ ἀρτηριακοῦ στομίου τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, διακρίνεται εἰς ἀνω καὶ ὑποκατωμένην, ἀορτικὴν καὶ ἀορτικὴν. Ἡ κατωτέρα μερὰ τῆς ἀορτῆς, ἐνομαζέται, καθέσον μὲν καίται ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ θώρακος, θώρακιν καὶ ἀορτικῇ, ἅμα δ' ὡς διέλθῃ διὰ τοῦ ἀορτικοῦ τρήματος τοῦ διαφράγματος καὶ εἰσελθῇ εἰς τὸ κύτος τῆς κοιλίας κοιλιακὴ ἀορτὴ. Πλησιέστερα πρὸς τὴν καρδίαν, ἐκφύονται ἀπὸ τῆς ἀνωτέρας ἀορτῆς καὶ ἐνῶ αὕτη εὐρίσκειται εἰς ἐντὸς τοῦ περικαρδίου, αἱ δύο στεφανιαῖαι ἀορτὴ καὶ τῆς καρδίας, αἵτινες διακλαδίζονται εἰς τὰ πτεῖλα τοῦ καρδιακοῦ μύου.

Ἐκ τοῦ ἀορτικοῦ τέβου ἐκφύονται τρία σπουδαῖστα ἄγγεα, πρὸ τῶν ἂνω διεσπασμένων καὶ αἷμα εἰς τὴν κεφαλὴν, τὴν λαμβάνει καὶ τοὺς βραχίονας παρέχοντα. Τὰ τρία ταῦτα ἄγγεα εἶναι: 1) ἡ ἀνω κοιλία ἀρτηρία, ἥτις δια-

ρεῖται εἰς δεξιὰν ὑποκλειδίον καὶ δεξιὰν καρωτίδα 2) ἡ ἀριστερὰ καρωτίς 3) ἡ ἀριστερὰ ὑποκλειδίος ἀρτηρία. Αἱ ὑποκλειδίοι ἀρτηρίαι, χωρῶσαι πρὸς τὸν βραχίονα, διέρχονται διὰ τὴν μασχάλην (μ.α.σ.χ.α.λ.α.ι.α.), παρέχουσαι κατὰ τὸν δρόμον των διαφόρους κλάδους εἰς τὴν ὁμοπλατὴν, τὸν θώρακα καὶ τὸν βραχίονα. Ἡ βραχιόνιος ἀρτηρία, ἐξακολούθησεν οὕσα τῆς μασχάλιας, κατέρχεται, μέχρι τοῦ ἀντιβραχίου καὶ διχάζεται εἰς κερκιδίον καὶ ἡν ἀρτηρίαν (πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀντιβραχίου) καὶ ὠλεον καὶ ἡν ἀρτηρίαν (πρὸς τὸ μέρος τοῦ μικροῦ δακτύλου). Αἱ δύο αὗται ἀρτ. ἀπεργάζονται ἐν τῇ πλάτῃ τὰ κατ' ἐπιπολήν καὶ κατὰ βᾶθος παλαμικὰ ἀρτηριακά τέβη, ἀπ' ὧν ἐκφύονται αἱ ἀρτηρίαι: τῶν δακτύλων. Ἡ καρωτίς καλεῖται κατ' ἀρχὰς μὲν κοιλία καρωτίς, μέχρι τῆς κατὰ τὸ ἀνώτερον χεῖλος τοῦ θυρεοειδοῦς γόνυ, διαιρεσέως τῆς εἰς ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν. Ἡ ἐξωτερικὴ καρ. διαιρεῖται εἰς πολλοὺς κλάδους, ὧν κυριώτεροι εἶναι ἡ ἀνωτέρα θυρεοειδίτις, ἡ γλῶσσις καὶ ἡ κατ' ἐπιπολήν κροταφικὴ καὶ ἡ ἐσωστιαγονική ἀρτηρία. Ἡ ἐσωτερικὴ καρωτίς στέλλει πολλοὺς κλάδους εἰς τὸν ἐφθαλμόν, τὰς μὴνιγγας, τὸν ἐγκέφαλον κτλ.

Ἡ θωρακικὴ ἀορτὴ πέμπει κατὰ τὸν δρόμον τῆς πολλᾶς, μικροτέρας διαμέτρου, ἀρτηρίας, ὧν κυριώτεροι εἶναι αἱ βρογχικαὶ καὶ οἱ σφραγιστοί, αἱ μεσοπλευροὶ καὶ οἱ κοιλιακὴ ἀορτὴ εἶναι συνέχεια τῆς κατωτέρας (θωρακικῆς) ἀορτῆς, ἐκτείνεται δ' ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου θωρακικοῦ σπονδύλου μέχρι τοῦ τετάρτου σθνακοῦ, ἐνθα διχάζεται εἰς τὰς δύο κοιλίας εἰς ἡλικιακὰ ἀρτηρία. Ἀπὸ τῆς κοιλιακῆς ἀορτῆς ἐκφύονται αἱ ἐξῆς ἀορταί: Ἡ κοιλιακὴ ἀρτ. ἥτις παρέχει μὲν τὰς δύο στεφανιαίας ἀρτηρίας πρὸς τὸ διαφράγμα, διακρίνεται δὲ εἰς τρεῖς κλάδους φερόμενους πρὸς τὸν στόμαχον, τὸ ἥπαρ, τὸ πάγκρεας καὶ τὸν σπλῆνα. Ἀμέσως ὑπὸ τὴν κοιλιακὴν ἀρτηρίαν ἐκφύεται ἀπὸ τῆς ἀορτῆς ἡ ἀνωτέρα μεσεντερικὴ, ἥτις φέρεται πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ μεσεντερίου καὶ τρέφει διὰ πολλῶν κλώνων τὸ μέγιστον τμήμα τῶν ἐντέρων. Ὀλίγον κατωτέρω ταύτης ἐκφύονται ἀπὸ τῆς κοιλιακῆς ἀορτῆς αἱ δύο νεφρικοὶ καὶ ἀρτηρίαι καὶ αἱ δύο δεξιὰν γυνίαν ἐκφύμεναι ἐσωσπερματικαὶ καὶ αἱ δύο αἰτίνες φέρονται πρὸς τὰ γεννητικὰ μέρη. Ἡ δεξιὰ ἐσωσπερματικὴ ἐκφύεται λίαν συχνὰ ἀπὸ τῆς νεφρικῆς ἀρτ. ἀντὶ ἀπὸ τῆς ἀορτῆς. Μετ' αὐτὰς ἐρχεται ἀπὸ τῆς ἀορτῆς ἐκφυρμένη ἡ κατωτέρα μεσεντερικὴ διακλαδουμένη εἰς τὸ κατωτέρω τμήμα τοῦ παχέος ἐντέρου καὶ τοῦ ἀπενθυμένου.

Ἡ κατωτέρα καὶ ἀνωτέρα μεσεντερικὴ ἀρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τηρία, καθὼς καὶ ἡ κοιλιακὴ εἶναι ἄγγελοι.

Ἀπὸ τῶν πλαγίων τῆς κοιλιακῆς ἀορτῆς ἐκφύονται τέσσαρα ἐξυγῆ ὁσφυακῶν ἄρτηριῶν διχαζομένων εἰς πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον κλάδον, ἐξ ὧν ὁ μὲν διὰ τὸν νωτιαίον μυελὸν καὶ τὰς τοῦτου μήνιγγας, ὁ δὲ διὰ τοὺς κοιλιακοὺς μῦς.

Μετὰ τὴν ἐκφύσιν τῶν ἀνωτέρω ἀρτηριῶν, σηματοποιεῖται ἐλάττωσις τῆς διαμέτρου τῆς ὑποσπασσας, διαιρεῖται ἡ κοιλιακὴ ἀορτή, πρὸ τοῦ τετάρτου ὁσφυικοῦ σπονδύλου εἰς τὰς δύο κοινὰς εἰλεακὰς ἀρτ. Ἐκάστη τούτων διαιρεῖται πάλιν εἰς δύο κλάδους τὴν εἰσω εἰλεακὴν ἢ ὑπογάστριον, ἥτις διακλαδύεται εἰς τὰ τῆς λεκάνης σπλάγχχνα, τοὺς γλουτοὺς καὶ τὰ γεννητικά μέρη, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν εἰλεακὴν ἀρτηρίαν, ἥτις μεταβαίνει κατ' ἐξακολουθησιν εἰς τὴν μεριαίαν ἀρτηρίαν καὶ διακλαδύεται εἰς τὰ κάτω ἄκρα μέχρι τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν διήκουσα.

Ἀπὸ τῆς μεριαίας ἀρτηρίας ἐκφύονται δι' ἄφοροι κλώνοι, ὧν ἐπιστηρότερος εἶναι ἡ κατὰ βᾶθρος μεριαία ἀρτηρία, διακλαδουμένη εἰς τοὺς μῦς τοῦ μηροῦ.

Ἡ μεριαία ἀρτηρία διέρχεται διὰ τοῦ μείζονος προσαγωγικοῦ μυὸς τοῦ μηροῦ, διατρύπτουσα τούτον, εὐθὺς δ' εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ γόνατος, ὅπουθεν διδίδει διαφόρους κλάδους πρὸς τὴν ἔνθεσιν τούτου. Κατὰ τὴν χίρην ταύτην ἰνὸν καὶ ἄρτ. ἀνεμολομένη, διαιρεῖται περαιτέρω εἰς τὴν πρόσθιαν καὶ ὀπίσθιαν κνημιαίαν. Ἡ πρόσθια κνημιαία μεταβαίνει εἰς τὴν ῥαχιαίαν τοῦ ποδὸς ἀρτ. ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκφύονται αἱ ῥαχιαῖαι τῶν δακτύλων καὶ τοῦ ποδός, ἐνῷ ἡ ὀπίσθια κνημιαία ἀρτ. περιέχει τὴν περοναίαν ἀρτ. καὶ διατρέχει τέλος εἰς τὰς πελματικὰς ἀρτ.

Τὸ φλεβικὸν αἷμα ἐπανέρχεται εἰς τὴν καρδίαν διὰ δύο κυρίων κορμῶν, ἥτοι τῆς ἀνωτέρρας (κατιούσης) καὶ κατωτέρρας (ἀνιούσης) κοιλίας φλεβός, εἰς τὰς ὁποίας συλλέγεται τὸ αἷμα ὅλων τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἀνωτέραν ῥέει τὸ αἷμα πάντων τῶν ἀνω τοῦ σώματος ὀργάνων, εἰς δὲ τὴν κατωτέραν πάντων τῶν κατωτέρων τοῦ σώματος κατεμένων ὀργάνων. Μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ μυὸς τῆς καρδίας πηγάζον φλεβικὸν αἷμα χύνεται διὰ τῆς στεφανιαίας φλεβός ἀπευθείας εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας. Ἡ τε ἀνωτέρα καὶ κατωτέρα κοιλία φλεβὴ ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας. Ἡ ἀνωτέρα κοιλία φλεβὴ σχηματίζεται διὰ τῆς συμβολῆς τῶν δύο ἀνω γυνῶν φλεβῶν καὶ δέχεται ἐτι τὴν ζυγὸν φλεβὰ. Καὶ αἱ μὲν ἀνώνυμοι μεταφέρουσι τὸ αἷμα τῆς κεφαλῆς, τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ἄνω ἁρτηριῶν, ἡ δὲ ζυγὸς τὸ ἀπὸ τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος

προερχόμενον. Ἐκάστη τῶν ἀνωτέρων φλεβῶν σχηματίζεται διὰ τῆς συμβολῆς τῶν σφαιριδίων φλεβῶν καὶ τῆς ὑποκλειδίου.

Καὶ αἱ μὲν σφαιρίτιδες δέχονται τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ λαιμοῦ, ἡ δ' ὑποκλειδίου ἀπὸ τῶν ἄνω ἁρτηριῶν. Ἡ ὑποκλειδίου ἀποτελεῖται ἐκ τῆς συμβολῆς τῶν κατὰ βᾶθρος καὶ τῶν κατ' ἐπιπολήν φλεβῶν τοῦ βραχίονος. Αἱ τελευταῖαι αὗται, μεγάλην ποικίλιαν παρουσιάζουσι, εἶχον ἄλλοτε μεγάλην χειρουργικὴν σημασίαν (βλ. λ. φλεβοτομία).

Αἱ φλεβὲς τῶν κάτω ἁρτηριῶν διαιροῦνται εἰς βᾶθειας καὶ κατ' ἐπιπολήν. Αἱ βαθεῖαι συνενοῦνται τὰς ἀρτηρίας, αἱ δὲ κατ' ἐπιπολήν προέρχονται ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν ῥαχὴν τοῦ ποδὸς φλεβώδους πλέγματος καὶ ἐνοῦνται εἰς πλείονας κλάδους, ὧν ἐπιστηρότερος εἶναι ἡ μεσζὼν ἢ ἐσωτερικὴ σφαιρὴ φλεβή. Ἀπασαὶ αἱ φλεβὲς τῶν κάτω ἁρτηριῶν ἐνοῦνται, ἀποτελοῦσιν ἓνα κύριον κορμὸν, τὴν μεριαίαν φλεβὰ. Αἱ μεριαῖαι φλεβὲς συνενοῦνται μετὰ τῶν ὑπογαστρίων φλ. ἀποτελοῦσι τὰς κοινὰς εἰλεακὰς φλεβὰς διὰ τῆς συμβολῆς τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἡ κατωτέρα ἢ ἀνιούσα κοιλία φλεβή, ἥτις ῥέρεται, ὡς καὶ ἡ ἄνω ἢ κατιούσα κοιλία φλεβή πρὸς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς καρδίας εἰσσερχομένη εἰς τὸ κύτος τοῦ θώρακος διὰ τοῦ τετραγώνου τῆς ματρὸς τοῦ διαφράγματος. Ἡ κάτω κοιλία φλεβή δέχεται ἐκτὸς ἄλλων καὶ τὰς ἐξῆς φλεβὰς: τὰς ἐσωσπερματικὰς, τὰς νεφρικὰς, τὰς ἡπατικές κλ.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων κυρίων φλεβικῶν κορμῶν ἰδιαίτερας μνείας ἐτι χρήζει ἡ ἐπιπύλαις φλεβή, ἥτις διὰ τῶν λεγομένων ῥιζῶν αὐτῆς ἀπάγει τὸ ἀπὸ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων αἷμα. ὅπως φέρῃ τούτο πρὸς τὸ ἥπαρ. Ἐν τῷ παρεγχύματι τοῦ ἥπατος ἀναλύεται πάλιν ἡ ἐπιπύλαις φλεβή εἰς κλάδους, κλώνους, κλωνία, καὶ τριχοειδῆ πλέγματα (βλ. λ. ἥπαρ). Αἱ ῥίζαι τῆς ἐπιπύλαις φλεβός εἶναι ἡ ἀνω γαστρικὴ φλεβή, ἡ ἀνω ἢ μεσζὼν μεσεντερικὴ ἢ κατωτέρα μεσεντερικὴ καὶ ἡ σπληνικὴ φλεβή. Αἱ ῥίζαι αὗται συννενοῦνται ἀποτελοῦσι τὸν κορμὸν τῆς ἐπιπύλαις φλεβός. Τὸ φλεβικὸν αἷμα τοῦ ἥπατος χύνεται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέγθη, διὰ τῶν ἡπατικών φλεβῶν εἰς τὴν κάτω κοιλίαν φλεβὰ.

Πρὸς πληρεστέραν κατάληψιν τῆς περιγραφῆς ταύτης τῆς διαδόσεως τῶν αἱμοφόρων ἁγείων ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, ἥτις ἔνεκα τοῦ μεμετρημένου χώρου μόνον τὰ κυριώτερα ἐδύνατο νὰ περιλαβῇ, σὺδεσμιαν δ' ἀξιώσιν τελειότητος ἔχει βλ. λ. καρδία ἀρτηρία, φλεβὲς, κυκλοφορία κλ. [Κ. Α.]

Αἰμόφυρτος ἡ αἰματηρός. Τὸν ὄρον τοῦτον μεταχειρίζομεθα ὅταν θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν τὴν ἀναμίξιν καὶ παρουσίαν αἵματος εἰς ἐκκριμὰτα ἢ ἀποκριμὰτα, ἅτινα ὑπὸ τοὺς συνήθεις, φυσιολογικοὺς, ὁρους δὲν περιέχουσι τοιοῦτο, λ.χ. κόπρανα αἰμόφυρτα, πτύελα αἰμ., οὖρος αἰμόφυρτον κτλ. [Κ. Α.]

Ἀϊμσδύττελ (Eimsbüttel). Πρά-
στειον τοῦ Ἀμβούργου ΒΔ τῆς πόλεως ταύτης ἐν ὕψει καὶ τερπνῇ θέσει ἔχον 26 073 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀϊμσχάιμ (Heimsheim). Πόλις τῆς Βαρτεμβέργης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀστμδεργ τοῦ νομοῦ τοῦ Νεκχρ παρὰ τὴν Γκάτσεμδαχ ἔχουσα 1204 κατ. (1880). [Π. Π.]

Αἰμυαλοῦ. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀλαγο-
νίης τῆς Μεσσηνίας. Βλ. Καρδίλι.

Αἰμυαλῶν Μονὴ τῆς Γορτυνίας, καίμενη μεταξὺ Ζυγοδιστίου καὶ Δημητσάνης, ἥς ἀπέ-
χει μίαν ὥραν περίπου, ἔχουσα δὲ 9 μοναχούς τῷ 1879. Ἐν τῇ λήνῳ αὐτῇ ἐρονεύθησαν τῷ 1808 οἱ Κολοκοτρωνεῖς, Γιάννης ὁ ἐπι-
καλούμενος Χορμπᾶς, νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρωνῆ, καὶ ὁ ἐξαδελφὸς τοῦ Γεώργιος, καλοῦντο τινὲς προδόντες τὸ κα-
ταφύγιόν των εἰς τοὺς ἐν Δημητσάνῃ Τούρ-
κους. [Π.]

Αἰμωδία ἡ αἰμωδία σις κοιν.
μοῦσικα. Διατάραξις τῆς ἀπτικῆς αἰσθή-
σεως ἰδίως τοῦ δέρματος δυσχερὲς αἰσθητὴ
γινεμένη ὡς ἀπὸ πλῆθους μυρμηκίων περιτρι-
χόντων γύρω τινὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δερ-
ματος διὸ λέγεται καὶ μυρμηκίασις. [Σ. Α.]

Αἶμων. Υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ὁ τελευταῖος
τῶν ὑπὸ τῆς Σφίγγος καταδρωθέντων Θη-
βαίων. Κατὰ δὲ τὸν Σοφοκλῆα ἐν Ἀντιγόνη, ὁ Αἶ. ἦν μνηστήρ τῆς Ἀντιγόνης, ταύτης δὲ
θανούσης ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐν τῇ Εὐρεπιδαίῳ
θρῶν Ἀντιγόνη αὐτὴ φορεθείσα μετὰ τοῦ Αἶ-
μονος διδοταί πρὸς γάμου κοινωνίαν καὶ τέ-
κνον τίεται τὸν Μαίονα (ἢ Μαίρωνα ἢ Αἶ-
μενα). Ἐν Αἰωνίδῃν καλεῖται ὁ Ὀμηρὸς. [Π.]

Αἶν (γαλλ. Ain, λατ. Idanus) δεξιὸς
τοῦ Ῥοδανὸς παραπόταμος πηγάζων ἀπὸ τοῦ
Ἰόρα καὶ μετὰ ῥεον 190 χιλιομέτρων ἐκβάλ-
λων ἄνω τῆς Λυών εἰς τὸν Ῥοδανόν. Δὲν
εἶναι πλώμενος εἰ μὴ κατὰ τὴν ἐν χειμῶνι αὐ-
ξησιν τῶν ὕδατων.

— γαλλικὸς νομὸς (Departem. de l'Ain)
ὀριζόμενος πρὸς Δ ὑπὸ τῶν ἑλβετ. καντονίων
Βωδ καὶ Γενεύης καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥοδανὸς. Καλύ-
πτεται δὲ πρὸς Α μὲν ὑπὸ τραχείων καὶ ἀγέ-
νων τοῦ δυτικοῦ Τύρα προδέλων πρὸς Δ δὲ,
μεταξὺ τῶν ποταμῶν Δίν καὶ Ἀραροῦ, ὑπὸ
ἐλῶν λευκῶν, ἐνταχρὺ μόνον διαλειπόντων
σιτοφόρους ἀγρούς. Πρὸς Β εὐεται σίτος, ἄρ-
πελος, κίχνηδες, λάχανα, ὄσπρια. Ἀλλὰ καὶ
μαρμαρυγραῖα καὶ λατομεῖα οὐλοδομικῶν καὶ

γραφικῶν λίθων ὑπάρχουσιν ἐξαιρέτα ἐν τῷ
νομῷ τούτῳ, ἔχοντι ἐμβ. μὲν 5.790 τ.χμ. κατ.
δὲ 364 408 τῷ 1886. Πρωτεύουσιν ἔχει τὴν
Βορῶν καὶ δικαίρεται εἰς πέντε ἐπαρχίας. [Ν. Σ.]

Αἶν (Aisne). Βλ. Αἰσνη.

Αἶν (Haine). Ποταμὸς ἐν τῇ βελγικῇ ἐ-
παρχίᾳ Αἶν ὡ (Αἰνωίχ), εἰς οὗ καὶ ὀνομα-
σθῇ αὐτῇ. Πηγάζει 24 χμ. ΝΑ τοῦ Μόνε καὶ
ἐκβάλλει μετὰ ῥεον 70 χμ. εἰς τὸν Σκάλδιν
παρὰ τὸ Κανδέ. [Π. Π.]

Ἀϊνὰ-γχιούλ (λίμνη κατόπτρων) κομ-
πολις τῆς Βιθυνίας καίμενη παρὰ τὴν ἐμμόρυν
λίμνην, ἔχουσα δὲ 4 χιλ. κατωίκων ἀσχολουμένων
εἰς τὴν ὁλοτερίαν καὶ μεταξοπωληκοτροφίαν.
Εἶναι κατάρυτος καὶ ἔχει πλείστα τέχνη.

Ἀϊνὰν ἢ Νιὰ δ α. κόμη τῆς Θράκης
ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου καί-
μενη εἰς τὸν μαχρὸν ὅρου τινὲς σχηματίζομε-
νου ὑπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Καρὰ - Μπουρνὸ
πρὸς Β καὶ τῆς ἄκρας Χελίρ - Γάμπια πρὸς Ν.
Ἀπέχει ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως 120 χιλ. ἀπὸ
Δ. Εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς κείνται ἑλη νοστούνγ.
ταυτίζονται δὲ πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων Θυννιά-
δα ἄκραν.

Αἶναιον ἀκρωτήριο τῆς Χαλκιδικῆς
καίμενον ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Θερμικίου κόλπου
ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν Ἀἰσοῦ
καὶ Λουδίου καὶ καλούμενον τὴν σήμερον
Καρὰ - Μπουρνὸ. [Β.]

Ἀϊνὰν-Καδῶν συνοικία τῆς Κων/
πόλεως ἐν τῷ Κερατῷ κόλπῳ παρὰ τὸ παρ-
άστειον Πιρὶ - Πατὰ καὶ Χάκιοι (Πικρίδια)
ὀνομασθεῖσα οὕτω ἐκ τινος αὐτοκρατορικοῦ
περιπτέρου αὐτοκράτορος ὑπὸ Σουλτάν Ἀχμέτ
τοῦ Γ' δι' ὠρχίων ἐνετικῶν κατόπτρων (Ἀϊνὰ).
Αὐτοῦ ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀβδουλ-
-Καμίτ ἡ ἐν Πασάρικτς μετὰ τῶν Ῥώσων
συνθήκη (1718), δι' ἧς παρεχωρεῖτο τοῖς αἰ
Κρημαῖα.

Ἀϊνὰν (Haf-nán). Νῆσος τῆς Σινικής
αὐτοκρατ. χωριζομένη ἀπὸ τῆς χερσονήσου
Χαὺ ἂ λ α ἰ τ σ α ὡ διὰ τοῦ πορθμοῦ Ἀἶν ἂ ν.
ἔχοντος πλ. 15 χμ., ἀνέλκουσα εἰς τὴν ἐπαρ-
χίαν τῆς Καντῶνος. ἔχει ἑκτασίαν 36 105
τ.χμ. καὶ κατ. 2 1/2 = 3 ἑκατομ., ὧν 1 335 000
Σινεὶ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰθαγενεῖς. Αἱ Δ καὶ Β
αὐτῆς ἀκτὶ εἶναι πεδιναί, ἀλλ' αἱ Ν καὶ Α
βραχώδεις καὶ ἀπότρυτοι. Παράγει ἄρτυαν, ἰν-
δικὴν, σακχαροκάλαμον, βάμβακα, καπνὰ, κοκ-
κορίνικας, ὄσπρια, φυλαίαν, μέλι, κηρὸν κτλ.
Ὅρουτ' αὖ εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ χρυσός, ἄργυ-
ρος, πολύτρυτοι λίθοι κτλ. Παρὰ τὰς ἀκτὰς
τῆς ἀλιεύονται ἄφθονοι ἰχθύες καὶ μαργαρίται.
Πρωτεύουσα τῆς νήσου εἶναι ἡ Κε α ὡ γ γ
π σ ε ο ὡ, πόλις ὀχυρὰ, ἔχουσα 30 000 περίπου
κατ. [Π. Π.]

Ἀϊνίου (Hainau καὶ Haynau). Πόλις
τῆς πρωσικῆς Σιλεσίας ἐν τῷ νομῷ Γ ο λ δ ο

ὅτι γὰρ τοῦ διαμερίσματος Λίγνις παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δαίξελ. Κατ. 6133 (1835). Ἐχει ὠπαντοργεῖα, χειριδοποιεῖα, βυσσοδόμελα κτλ. [Π.Π.]

Αἰνδελ (Handel) Γεώργιος Φρεδερίκος. Διασημὸς μελοποιὸς γεννηθεὶς ἐν Ἀγγλίᾳ τῇ 23ης Σεπτεμβρίου 1685, ἀποθ. ἐν Λονδίνῳ τῇ 25ῃ 1759. Ἦδη παῖς ὢν ἐξεδήλωτο ἐκτεκτονικὸν μουσικὴν ἰδιοφυῖαν, ἐνδεκαετὴς δὲ συνέθεσε συνάπαν πολλοῦ λόγου ἄξιαν. Μετὰ πολλὰ ταξείδια, μάλιστα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, ἦλθεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἀποκαταστάς δ' ἐν Λονδίνῳ ἠγαπήθη καὶ ἐτιμήθη ἐξαιρετικῶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλίων, καὶ ὅτινες καὶ θανάτου ἤξιωσαν αὐτὸν τῆς ἐν τῷ κοινῷ τοῦ Οὐέστμινστερ ταφῆς. Συνέθεσε δὲ 50 μελοδράματα, ὧν τὰ σπουδαιότερά εἰς οὐκ ἴσην Ἀγριππίναν, ὁ Μούσιος Σακκόβλιν, ὁ Ἀλξάνδρος καὶ ὁ Σκίπιων, εἰς δὲ πολλοὺς ἄλλους ἐκκλησιαστικῶν συνθέσεων καὶ μελωδικῶν ποιημάτων. Καθόλου δὲ πολυάριθμα εἶναι τὰ μουσικὰ ἔργα τοῦ Αἰ., οὕτως δὲ τῶν μετὰ τῶν μουσικῶν δύνανται νὰ παραβληθῇ πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν πλεῖστον τῆς εὐρέσεως καὶ τῆς εὐχερείας τῆς μελοποιίας. Ἐν παντὶ ἡλικίᾳ τῆς μουσικῆς διακρίθει, θαυμάζεται ἰδίᾳ διὰ τοὺς θρησκευτικοὺς ὕμνους (βλ. λ. Ὁρατόριον), ὧν θεωρεῖται ὁ κυριώτατος εὐρετής καὶ τελειωτής. Πρῶτος δ' ἐπίσης καὶ ἀληθὲς εὐρετής δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ Αἰνδελ καὶ τῆς συναυλίας, ἥτοι τῆς συνεργείας πασῶν τῶν φωνῶν καὶ πάντων τῶν ὀργάνων πρὸς κοινὴν ἐπίδειξιν ἐνιαυτοῦ μουσικοῦ θέματος. — Τῶν ἔργων τοῦ Αἰ. ἀρίστη ἐκδόσις εἶναι ἡ ἐν Δρέσδῃ ἐπιμελεῖα γεννημένη τῆς ἐπὶ τούτῳ συστάσεως τῇ 1856 ἐταιρίας (Handel-Gesellschaft). Τῆς ἐκδόσεως ταύτης, ἥτις ἀρξάμενη τῇ 1859 δὲν ἐπερατώθη ἀκόμη, ἐδημοσιεύθησαν μέχρι τοῦδε τόμοι ὑπὲρ τοὺς ὀκτώκοντα. Ἐκτενὴ μονογραφία περὶ τοῦ Αἰ. ἔγραψεν ὁ Chrysander (Georg Friedrich Handel, ἐν Λειψ. 1858—67 εἰς 3 τόμ.).

Αἰνδὸβεν (Eindhoven). Πόλις τῆς Ὀλλανδίας ἐν τῇ Β Βραβάντῃ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δέρμπελ ἔχουσα 3781 κατ. (1879). [Π.Π.]

Αἶνε (Eine). Ποτάμιον τῆς πρωσσικῆς Σαξονίας πηγάζον ἐκ τοῦ δουκάτου τοῦ Ἀγχαλτ καὶ ἐκβάλλον εἰς τὸν Βίππερ. [Π.Π.]

Αἶνε (Heinrich Heine) διασημὸς γερμανὸς ποιητὴς, ἀναμορφωτὴς δὲ καὶ πρόδρομος τοῦ νεοτερικοῦ ἐν τῇ χόρᾳ ταύτῃ περὶ λόγου. Ἐγεννήθη ἐξ Ἑβραίων ἐν Δυσσελδὸρφῃ τῇ 1/13 Δεκ. 1797, βαπτισθεὶς δὲ κατὰ τὸ περας τῶν νομικῶν αὐτοῦ σπουδῶν ἐγκατέστη τῇ 1831 ἐν Παρίσι, ἐπὶ οὗ ἤδυνάτο νὰ πατάσῃ διὰ πρωτοφανοῦς τότε καυστικότητος σατυρίζων τὴν ἐν τῇ πατρίδι του πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀβέλτεράν χωρὶς νὰ φοβῆται τὴν λογοκρισίαν τῆς. Ὡς λυρικός ποιητὴς ὁ Α. ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν ῥομαντι-

κὴν σχολὴν ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, ὡς πρὸς τὸν τρόπον δὲ ὡς ἀντετάχθη νικηφόρος εἰς αὐτὴν ἀντικαταστήσας τὴν ἀνούσιον τῶν ῥομαντικῶν πολυλογίαν δια συντόνου καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐπιγραμματικῆς βραχυτέρας καὶ ἀρείας οὐσίας, ὥστε εἰς τὸν Α. ἀνήκει ἡ δοξὰ, ὅτι αὐτὸς πρῶτος καὶ μόνος ἐγνώρισεν νὰ συγχωνεύσῃ τὰς ἀρετὰς τῆς ῥομαντικῆς καὶ τῆς δημόδους ποιήσεως εἰς μίαν θαυραστὴν ἀληθῶς ἐνότητά. Ὡς λογογράφος ἔθηκε τίμημα εἰς τὴν τῶν ἐν τῷ περὶ λόγου ἐπικρατούσαν σχολαστικὴν νηφαλιότητα, γράψας περὶ διαφόρων ἀντικειμένων μετ' ἀνεξαντλήτου μεθυραεικῆς χάριτος, ἡ ὅποια οὐχὶ σπανίως μεταπίπτει εἰς διαβολικὴν εἰρωνείαν καὶ κορυφύεται εἰς σαρκασμὸν κυνικωτάτους. Χαρακτηριστικώτατα ἐκ τῶν περὶ αὐτοῦ εἶναι τὰ Reisebilder. Τὰ ἀρίστα τῶν ποιημάτων του περιέχονται ἐν τῷ Buch der Lieder, μεταφρασθέντι ὑπὸ Α. Βλάχου. Ἀπέθανε μετὰ πολυχρόνιον καὶ δυνήρην νόσον τῇ 5/17 Φεβρ. 1856. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Αἰ. μεταφράσθησαν ἑλληνιστὶ πλὴν τῶν Τραγουδιῶν (Ἀθ. 1886) καὶ οἱ Ἑξήριστοι Θεοὶ (ἐν Χρυσολιδί τ. Β') ὑπὸ τοῦ Α. Σ. Βλάχου. Ὁ δ' Ἑβραϊσμός Ἀσώπιος ἐδημοσίευσεν μελέτην περὶ αὐτοῦ (ἐν Χρυσολιδί 1863 τ. Α'). [Γ.Μ.Β.]

Αἰνεδάλως (Hainewald o). Χωρίον τοῦ βασιλείου τῆς Σαξονίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τζιττάου τοῦ νομοῦ Βάουερσεν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μανδάου, 8 γμ. Α. τοῦ Τζιττάου. Ἐχει 2634 κατ. (1880). [Π.Π.]

Αἰνεῖα ἀρχαία πόλις τῆς Κρουσικῆς ἢ Κρουσιᾶδος ἢ Κρουσιδὸς τῆς Καλιδικῆς κτισθεῖσα, καθ' ἃ ἐμυθολογεῖτο, ὑπὸ Αἰνείου τοῦ Ἀγχίσεω, ἀποβάντος εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν ἐκ Τροίας εἰς Ἰταλίαν πλοῦν. Ἐκείτο ἀπέναντι τῆς Πύδνας βορειοδυτικῶς τῆς νῦν κώμης Πέλλης Ἀπανωμῆς ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ Αἰνείου ἀκρωτηρίου. Ὁ Κάσσανδρος συνόμιζε τοὺς κατοικοὺς αὐτῆς ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 315 π. Χ., ἀλλ' ἡ Αἰνεῖα νικηθεῖσα πάλιν καταστράφη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἐπὶ τοῦ τελευταίου τῶν Μακεδόνων βασιλέως Περσείου, μετ' ὃ δὲν ἀπαντᾷ πλέον ἐν τῇ ἱστορίᾳ. [Ε.]

Αἰνείας ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχίσεω καὶ τῆς Ἀφροδίτης, διάσημος πρωϊκὸς ἥρως, ὁ μόνος μετὰ τῶν Τρώων ἐκ θεῶν γεννηθεὶς, ὅπως ὁ Ἀχιλλεύς μετὰ τῶν Ἑλλήνων, διὸ κατ' ἐξοχὴν τῶν θεῶν φίλος καὶ ἔχων καὶ αὐτὸς ἱππεὺς θεῖας καταγωγῆς (Ἰλιάδ. Β, 268 ἐπ.). Ἡ ἐμμηλικὴ περὶ αὐτοῦ παράδοσις διαφέρει ἐν πολλοῖς τῆς τῶν μεταγενεστέρων, ὅπως καὶ περὶ τοῦ ὁμοίου τοῦ Ἀχιλλεύς. Κατὰ τὸν Ὀμήρον ὁ Αἰ. ἐγεννήθη «Ἰδῆς ἐν κρημαίσι» (Ἰλ. Β, 821 πρὸς Ε, 247 καὶ Ἡσιόδ. Θεογ. 1008), ἀντεράχῃ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τῆς προεσφυτέρως τοῦ ἀδελφῆς Τηπεδαμείας καλομένου Ἀλκαθόου ἐν Ἀκρῶνι, τῇ ἔδρᾳ τοῦ Ἀγχίσεω (Ἰλ. Ν, 428 π. 465 ἐπ.), καὶ ἦτο

ὅταν οὗτος πρὸς τὸν πατέρα του, ὅστις διαπλευ-
 ραῖς τὸν Ἑλλησπόντον εἶχε καταφυγεῖ μετὰ
 τῶν ἐφεστίων θεῶν εἰς τὴν Χερσόνησον Παλ-
 λήνην καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ ναὸν τῆς Ἀφροδίτης
 καὶ τὴν πάλιν Αἰνείαν. (Διον. Ἀλικ. 1, 40
 —10, πρὸς καὶ Στράτ. 7, 330. Σκύλακος 66.).
 Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἔμειναν ἥσυχος ὁ ἥρωας·
 διότι ἰσχυρίζονται μὲν τινες ἐκ τῶν ἀρχαίων
 ὅτι ἐγκατέδωκεν ἐν Θράκῃ, οἱ πλείστοι ὅμως
 διηγούνται πολλὰς καὶ παντοίας αὐτοῦ περι-
 πλανήσεις καὶ τύχας ἀνὰ τὴν Μεσόγειον καὶ
 τὰς περὶ αὐτὴν χώρας. Καὶ κατὰ τινας μὲν ὁ
 Αἰ. ἐκ Παλλήνης ἀπεβόησεν μετὰ μακρὰν πλά-
 νην κατέφυγεν εἰς τὸν Ὀρχομενὸν τῆς Ἀρκα-
 διας, ἐνθα ἀπέθανε (Διον. Ἀλικ. 1, 40.),
 κατὰ τοὺς πλείστους ὅμως, ὧν προεξέρχεται ὁ
 ἀπὸ τοῦ 645—500 π. Χ. ἔχσας ποιητὴς Στή-
 γιχος, ὁ Αἰ. φέρων μὲν ἑαυτοῦ καὶ τὴν Παλ-
 λήνην περιπλανηθεὶς κατέληξεν εἰς τὴν
 Ἑσπερίαν ἢ Ἰταλίαν (Διονυσ. Ἀλικ. 1,
 50. Λυκόφρ. 1286, ἐπ. Πausan. 2, 23, 5. Λίβ.
 1, 1.). Ὑπάρχουσιν δ' οἱ μυθολογούντες ὅτι ἔχι-
 ὁ Αἰ., ἀλλ' ὁ υἱὸς τῶν Ἀσκανίων ὠδήγησε τα-
 λεύσαντα τῶν Τρώων καὶ Δαρδάνων εἰς Ἰτα-
 λίαν, ἅλλοι δὲ ὅτι αὐτὸς μὲν ὁ Αἰ. ὠδήγησε
 τοὺς Τρώας ἀπωτάτω τῶν ἐχθίστων Ἀ-
 χαιῶν, ἐγκαταστήσας ὅμως ἐκεῖ τὸν υἱὸν του
 ἐπιστρέψας πάλιν εἰς τὴν Τρωάδα, ὅπου ἀνι-
 ὄρυσσε τὸ καταλυθὲν τρωικὸν κράτος (Διον.
 Ἀλικ. 1, 53.). Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ἦεν κατὰ
 τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα οἷ τε Ἑλλήνες καὶ
 οἱ Ῥωμαῖοι γενικῶς ἐπίστευον ὅτι ὁ Αἰ. μετὰ
 τὴν ἄλυσιν τῆς Τροίας κατέφυγεν εἰς τὴν Ἰ-
 ταλίαν, ὅπου ἐγκατέστη ἐν τῇ Λατίῳ καὶ
 ἐγένετο οὕτως ὁ ἀρχαιότατος Ἰδρυτὴς τῆς μελ-
 λουσης Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως. Οἱ Ῥωμαῖοι α-
 νεινώριον ἐπισήμως τὴν ἐκ τοῦ Αἰ. κατα-
 γωγὴν τοῦ γένους τῶν ἡτῆ τῇ 240 π. Χ., τὸ
 δὲ Ῥωμαϊκὸν γένος τῶν Ἰουλιῶν ἐκαυχάτο ὅτι
 κατήγετο κατ' ἐθελίαν ἐκ τοῦ Ἰούλου ἢ Ἀσκα-
 νίου, υἱοῦ τοῦ ἥρωος, πολλαχῶς δ' ὡς εἴπο-
 μεν, ἐξέωθησαν τὰ κατὰ τὰς πλάνας τοῦ Αἰ.
 καὶ τὴν ἐν Λατίῳ ἐγκατάστασιν του οἷ τε Ἑλ-
 λήνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Καὶ κατὰ μὲν τὸν Αἰ-
 διον (1, 2 ἐπ.) καὶ τὸν Διονύσιον (1, 50—56.)
 ἐκ Παλλήνης ἔπλευσεν ὁ Αἰ. εἰς τὴν Δῆλον,
 ἐκείθεν εἰς τὰ Κύθηρα καὶ ἐκείθεν εἰς Ζακύν-
 θον, ὅπου εὖρε συγγενεὶς κατοίκους, διὲ διε-
 μείνειν ἐπὶ τινι καιρῷ, ἔκτισε ναὸν Ἀφροδί-
 τῆς καὶ ἔδωκε πρὸς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης
 καὶ ἑαυτοῦ ἀγῶνας ἐκ Ζακύνθου δ' ἐπλευσεν
 πρὸς τὴν Λευκάδα καὶ τὸ Ἀκτίον, ὅθεν μετέβη
 εἰς τὴν περιβόητον Δωδώνην, διὰ τὴν ἐρωτήσῃ
 τὸ μαντεῖον περὶ τοῦ προκτεῖν. Ἐκεῖ εὖρε καὶ
 τὸν Τρώα Ἑλένον, λαβὼν δὲ τὸν χρησμὸν
 ἔπλευσε πρὸς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἐξῆλθε μετὰ
 τῶν συντρόφων του εἰς τὸ Ἰαπύγιον ἀκρωτή-
 ριον, δὲν ἔμεινεν ὅμως ἐκεῖ, ἀλλ' ἔπλευσεν εἰς
 τὴν Σικελίαν, ἐν τῇ ὅποιᾳ ἔδωκε τὰς ἀποι-
 κίας Δῆγεςταν καὶ Ἐλυμν. Ἀλλὰ καὶ ἐν

Σικελίᾳ δὲν ἔδωκεν ὁ Αἰ. ἐκπληροῦμενον τὸν
 δωδωναῖον χρησμὸν· διὸ ἔπλευσε πάλιν πρὸς
 τὴν Ἰταλίαν, τῆς ὅποιᾳς τὸ Λαυρεντίνον, ἐν
 τῇ παραλίᾳ τῆς μετὰ ταῦτα Ῥωμαϊκῆς ἐπαρ-
 χίας, ἔφρανε αὐτῷ ὅτι ὁμοίως περισσώτερον
 πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ ὑποδεικνύμενον μέ-
 ρος, διὸ ἐκεῖ ἀπεβίβάσθησαν πρὸς ἑριστικὴν ἐγ-
 καταστάσιν.

Τοῦτο ἰδὼν ὁ τῆς χώρας βασιλεὺς Λατίνος
 ἔδραμε πρὸς ἀπώκρουσιν τῶν ξένων, μαθὼν
 ὅμως ὅτι φίλοι ἤρχοντο συνηψε φίλιαν πρὸς
 αὐτοῦς, ἔδωκε τῷ Αἰ. σύζυγον τὴν θυγατέρα
 του Λαδινίαν καὶ ἐνίκησε τὴν ἀσπρὴν τῶν Τρώ-
 ων τοὺς Ῥουτούλους, καθ' ὧν ἀπὸ πολλοῦ
 ἐπολέμη. Ἀλλ' ὁ Τούρνος κατὰ μὲν τὸν Αἰ-
 διον βασιλεὺς τῶν Ῥουτούλων καὶ πρῶτον
 μνηστήρ τῆς Λαδινίας, κατὰ δὲ τὸν Διονύσιον
 συγγενὴς τοῦ Λατίνου καὶ πρόσφες πρὸς τοὺς
 Ῥουτούλους, ἐκίνησεν ἐκ νέου πόλεμον τῶν
 Ῥουτούλων κατὰ τοῦ Λατίνου, ἐπειδὴ δ' ἐν
 τῇ μάχῃ ἐφρονεύθησαν ὅτε Τούρνος καὶ ὁ Λα-
 τίνος, ἐδατίλευσαν ἀμφοτέρων τῶν λαῶν, κοι-
 νῷ ὀνόματι Λατίνων ἐπικληθέντων, ὁ Αἰ.,
 ὅστις ἔκτισε καὶ πόλιν καλέσας αὐτὴν Λαδι-
 νιον πρὸς τιμὴν τῆς συζύγου του. Κατόπιν ὁ-
 μως ὁ βασιλεὺς τῶν Τυρρηγῶν Μεξέντιος συν-
 αθροίσας καὶ τοὺς πρόσφους Ῥουτούλους ἐ-
 κίνησε πόλεμον κατὰ τοῦ Αἰ., ὅστις ἐφρονεύθη
 ἐν τῇ μάχῃ· ἐπειδὴ δὲ δὲν εὗρεθαι πού τὸ πτω-
 μά του, ἐπιστεύθη ὅτι ἀσχηπάσθη ὑπὸ τῶν
 θεῶν ζῶν, ὅπως ἀργότερα ὁ Ῥωμύλος· διὸ οἱ
 Λατῖνοι ἀνήγειραν αὐτῷ ἥρῃον μετὰ τὴν ἐπι-
 γραφὴν *Patris dei indigebat*, ἥτοι «τῷ θεῷ
 οὐκ καὶ πατρί». Διεδόχθη δ' αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ
 Ἀσκανίου ἢ Ἰούλος, ὁ γενάρχης τῶν Ῥω-
 μαίων. Αἱ πλάναι αὗται τοῦ Αἰνείου διήρκε-
 σαν κατὰ τὸν Διονύσιον δύο ἐτὶ ἀπὸ τῆς ἡ-
 λώσεως τῆς Τροίας μέχρι τοῦ ἐν Λαυρεντίνῳ
 ἀποβιβασμοῦ του, οἱ δ' ἐν Λατίῳ πόλεμοι μέ-
 χρι τοῦ θανάτου του διήρκεσαν ἄλλα ἑπτὰ
 ἔτη, ὥστε ἀπεβίωσεν ὁ Αἰ. ἐννέα ἔτη μετὰ
 τὴν ἄλυσιν τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,
 ἐνῷ κατὰ τὸν Βεργίλιον αἱ μὲν πλάναι τοῦ
 ἥρωος διήρκεσαν ἑπτὰ ἔτη, ὁ δὲ κατὰ τῶν
 Ῥουτούλων πόλεμος μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ
 Τούρνου, ὅτε λήγει ἡ Αἰνείας, εἴκοσι μόνως
 ἡμέρας. Ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλα τινὰ διαφέρει
 ἡ τοῦ Βεργιλίου περὶ Αἰ. παραδοσις ἢ ἐν τῇ
 Αἰνείαδι περιοχόμενη.

Κατὰ τὸν Βεργίλιον ὁ Αἰ. βλέπων τοὺς
 Ἀχαιοὺς εἰσελάσαντας καὶ πυρπολοῦντας τὴν
 πόλιν φεύγει πρὸς τὴν Ἰδην νυκτὸς μετὰ τῶν
 ἐφεστίων θεῶν, τοῦ υἱοῦ του, τοῦ γέροντος πα-
 τρός του Ἀγχίσου, τὸν ὅποιον φέρει ἐπ' ὤμου,
 καὶ τῆς συζύγου του Κρεούσης, θυγατρὸς τοῦ
 Πριάμου, τὴν ὅποιαν ὅμως ἀπόλωλεν ἐν τῇ
 νυκτερινῇ ἐκ τῆς πόλεως ἐξέδω. Ἐν Ἰδῃ συν-
 ἔλαθε περὶ ἑαυτὸν τοὺς ἐπικητὰν τῶν Τρώας
 καὶ Δαρδάνους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρως
 διεκρίνετο ὁ Παλίνουρος, περιφρῶς πηδά-

λιούχος πνεύμας παρὰ τῆς ἰταλικῆς ἀκτῆς ἀ-
πέναντι τοῦ ἐξ αὐτοῦ Παλινούρου ἀκρωτηρίου
κληθέντος (Αἰν. 5, 816. 6, 337.), ὁ πιστοτα-
τος τῶν φίλων τοῦ Ἀχίλλεος, ὁ τούτου ἐνεκλ
στερευόμενος Πύδης Αἰχάου ὑπὸ Βεργίλιου
ἀποκαλούμενος (πρὸς Αἰν. 1, 120. 188. 6, 158.
12, 458, καὶ Οὐιδίου fast. 3, 603.). Μετὰ
τῶν λευκάνων τούτων τῆς τρωικῆς θανά-
μωος ὁ Αἰ. ἀπέπλευσεν ἐπὶ εἰκοσι πλοί-
ων, καὶ πρῶτον μὲν προσωρμίσθη εἰς Θρά-
κην, ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκεῖθεν εἰς
τὴν Κρήτην. Ἐνταῦθα ἠθέλησεν νὰ ἐγκα-
τασταθῇ ἐν ἐκλαδόντι τὴν νῆτον ὡς τὴν ὑπὸ
τῶν θεῶν δι' αὐτοῦ προοριζομένην χώραν, τα-
χέως ὅμως ἐφυγον ἐκεῖθεν ἐνεκὰ ἐνσκήψαντος
λοιμοῦ, ἐπλευσαν δὲ πρὸς τὴν Σικελίαν, ὅπου
ὁ γέρον Ἀχιλλεύς ἀπέθανεν (Αἰνείαδ. βιβλ.
1-8.). Ἐν Σικελίᾳ, ὅπου ἐπὶ ἀρκτέον χρό-
νον διέτριψαν, ἀπῆλθον τὸ ἔθνος τῶν περι-
πλανήσαντων ἐπὶ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς γῆς
τῆς ἐπαγγελίας ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλ' ἡ κατ' αὐ-
τοῦ ἀνέκθετο ἐξωρριζμένη Ἥρα ἤγειρε δαιμόν
τρίκυβον γίγαντα αὐτοῦς εἰς τὰς ἀφρικανικὰς
ἀκτὰς, ὅπου ἡ Φοινίκττα Διδώ ἔβρε τὴν προσ-
φιλῆ τῇ θεᾷ ταύτῃ πόλιν Καρχηδόνα. Ἡ κα-
λὴ βασιλεύσα προφρονῶς ἐδέχθη τοὺς ναυαγούς
πρόσφυγας, κατὰ συνεννόησιν δὲ καὶ ἐμπνευ-
σιν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῆς Ἥρας σποδοῖς
ἔρως κατέλαθεν αὐτὴν πρὸς τὸν Αἰ., οὗτος ὁ-
μως ἠναγκάσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Διὸς νὰ
ἐγκαταλίπῃ τὴν φίλην τοῦ ἀπέλπειν καὶ νὰ
πλεύσῃ πρὸς τὴν Ἰταλίαν (Αἰν. βιβλ. 4.).
Καθ' οὗτον προσορμιζόμενος πάλιν εἰς Σικελίαν,
ὅπου τοὺς ὑποδέχεται ὁ βασιλεὺς Ἀχαιστής, ὁ
δ' Αἰ. διοργανίζει ἀγῶνας πρὸς τιμὴν τοῦ ἀ-
ποθανόντος πατρὸς τοῦ (Αἰν. βιβλ. 5.), ἐκεί-
θεν δὲ μεταβαίνουσιν εἰς Κύμην τῆς Ἰταλίας,
θῶν ὁ Αἰ. καταβαίνει εἰς τὸν Ἀδρην, καὶ ἐν
Κύμῃ προτορμίζονται εἰς Ἀκυρεντέν, ἐν
ταῖς ἀκταῖς τοῦ Λατίου (Αἰν. βιβλ. 6 ἐπ.).
Ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας Λατίνος ὑποδέχεται
τὸν ξένον ἥρωα, δίδει αὐτῷ τὴν θυγατέρα τοῦ
Λαβινίαν ὡς γυναῖκα καὶ χώραν πρὸς οἰκοδό-
μην πόλεως, τὴν ὁποίαν ὁ Αἰ. ὠνόμασε Λα-
βίνιον πρὸς τιμὴν τῆς συζύγου του. Ἀλλ' ὁ
βασιλεὺς τοῦ γειτονικοῦ Ρουτούλου Τούρνος
ἐρεθισθεὶς ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ Λατίνου Ἀ-
μάκας, δίδει ἐδῶθεν εἰς τὸν ξένον ἡ εἰς τοῦτον
προωρισμένη Λαβινία, ἐκέρυψε πόλεμον κατὰ
τοῦ Λατίνου καὶ τοῦ ξένου συμμάχου του.
Σύμμαχοι τοῦ Τούρνου ἦσαν ὁ βασιλεὺς τῶν
Τυρρηγῶν Μεζέντιος καὶ ἄλλοι ἐγγχώριοι ἡ-
ρώες, ὁ δ' Αἰ. προσελάθεν ἐπικούρου τὸν
Ἀρκάδα Εὐάνδρον, ἄρχοντα γειτονικοῦ μέ-
ρους. Ὁ πόλεμος ὑπῆρξε δεινός, πολλοὶ δὲ
συνεκροτήθησαν μάχαι, ἐν τέλει ὅμως ὁ
Αἰ. ἐφένευσεν τὸν Τούρνον ἐν μονομαχίᾳ.
Μέχρις αὐτοῦ τελειώνει ἡ Αἰνείας καὶ ἡ
κατὰ Βεργίλιον περὶ Αἰνείου παράδοσις παρο-
μοιαὶ δ' εἶνε καὶ αἱ παρ' Ὀβιδίῳ εἰδήσεις (ἐν

Μεταμορφ. βιβλ. 13 καὶ 14.).

Ἐκ τῶν νεωτέρων πολλοὶ πολλὰ ἔγρα-
ψαν περὶ τῶν ποιημάτων τούτων περὶ Αἰ. πα-
ραδόσεων καὶ αἱ γραφικαὶς ῥωμαϊκῆς ἱστορίας
καὶ ἄλλοι, ἐν οἷς διεξεδικώτατος ὁ Ushold
ἐν τῇ συγγράμματι του Geschichte des
trojanischen Krieger (ἐν Στουτγάρτῃ
1836), καὶ ὁ Klausen ἐν τῇ μονογραφίᾳ Aeneas
und die Penaten (1839—1840 εἰς
2 τόμους).

2) Ὁ τ α κ τ ι κ ὅς, σύγχρονος τοῦ Ἀρι-
στοτέλους καίτιος προσδύτης, ἀν εἶνε ὁ αὐτὸς
Αἰ. ὁ ἐν Στουτγάρτῃ, ὅστις ἐστράτηγεν τῶν
Ἀρκάδων κατὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην τῇ
301 π. Χ. (Ξενοφ. ἑλλ. 7, 3, 1.), ὡς φαί-
νεται πιθανόν, ὁ Αἰ. οὗτος εἶχε συγγράψαι
πολύτιμον καὶ διεξοδικὴν στρατιωτικὴν συγ-
γραμμάν, τοῦ ὁποῦ ὅμως μόνον μικρὴν
μέρος σώζεται τὸ «Τακτικὸν τε καὶ πολιορκη-
τικὸν ὑπόμνημα περὶ τοῦ πῶς χρῆ πολιορκου-
μενον ἀντέχειν». Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Αἰ. ἐ-
ξεδόθη κατὰ πρῶτον ὅπν τοῦ Γάλλου Ἰσακ-
κίου Κασωδόνου τῇ 1609 ὡς παράρτημα τῆς
τοῦ Πολυδίου ἐκδόσεως του, ἔκτοτε δὲ συνε-
ἔδθη μετὰ τοῦ Πολυδίου ὑπὸ Ἀδρ. Προ-
νόδιου τῇ 1670, ὑπὸ Ἐρνέστου τῇ 1763 καὶ
ὑπὸ Schweighauser—Orelli τῇ 1818.
Κατέστιν ἐξεδόθη ὑπὸ H. Koeschly καὶ W.
Rüstow τῇ 1853 ἐν τῇ πρώτῃ τῶν τῆς
συλλογῆς τῶν πολιτικῶν συγγραμμάτων (scilicet
propterea rei militaris). Ἰδιαιτέρως δ' ἐξε-
δόθη τὸ «Πολιορκητικὸν» τοῦ Αἰ. ὑπὸ Her-
cher τῇ 1870 καὶ ὑπὸ A. Hug τῇ 1874.
Ἰδε τὴν μονογραφίαν τοῦ A. Hug Aeneas von
Stymphalos. Ein arkadischer Schriftsteller aus
classischer Zeit, 1877.

3) Ὁ Γ α λ ὅς, γεννηθεὶς ἐν Γάλῃ τῆς
Παλαιστίνης καὶ ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ
πέμπτου αἰῶνος μ. Χ. Ἦτο κατ' ἀρχὰς πλα-
τωνικός φιλόσοφος, κατόπιν ὅμως ἐγένετο χρι-
στιανός· συνέγραψε δὲ σφαιρικοὺς τινὰς διαλόγους
περὶ θρησκείας ψυχῆς, «Θεοφραστον» ἐπιγρα-
φόμενον. Ἐξεδόθη τὸ ἔργον τοῦτο τὸ πρῶτον
ἐν Ζυρίχῃ τῇ 1560 μετὰ λατινικῆς μεταφρά-
σεως ὑπὸ J. Wolf, κατόπιν δὲ τῇ 1665 ἐν
Λειψίᾳ ὑπὸ A. Barth. Ὁ δὲ Gulland πα-
ρελάθεν αὐτὸ ἐν τῇ 10ῃ τῶν τῆς ἐκδόσεως
τῆς Βιβλιοθήκης τῶν πατέρων (Bibliotheca
patrum). Τοῦ αὐτοῦ Αἰ. σώζονται καὶ 25 ἐ-
πιστολαὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ Ἀλδου Μανουτίου
ἐν τῇ Συλλογῇ ἑλλ. ἐπιστολῶν (ἐν Ἑστίᾳ
1499.). Μονογραφίαν περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ
Γουλ. Wernsdorf, Disputatio de Aenea
Gazaio, Naumburg, (1816). [Γ.Κ.]

Ἀἰνέριμπεργ (Heinzenberg). Ἡ βο-
ρειοανατ. διακλάδιος τῆς συστάδος τοῦ Ἀ-
δούλα, τῶν Γρισωνίων Ἀλπεων ἐν τῇ ἑλ-
βετικῇ καντονίᾳ τῶν Γρισωνίων, ἔχουσα μή-
κος 11 γμ. καὶ μέσον ὕψος 2000 μ.—Ἡ ὁμών.

ἐπαρχία ἔχει ἑκατὸν 255 γμ. καὶ 6 950
κατ. (1880) καὶ κυριώτατον χωρίον τὴν Θ ο ὡ-
σιν (Thusis). [Π.Π.]

Αἰνέριμπεργς ἡ Αἰνέριμπεργς, σκε-
πτικός φιλόσοφος, δι' οὗ ἀνέζησεν ἡ Σκέψις
(βλ. λ.). Ἐγεννήθη ἐν Κνωσῷ τῆς Κρήτης,
ἐξέλασε δὲ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖς τῆς 1ης
τ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐν
τῇ συγγράμματι αὐτοῦ «Πυρρωνισμὸς λόγων
ἡθελία ἐκτὶ» ἀνέπτυξε καὶ ἤγαγεν εἰς τάξιν
τοῦς πρότερον ὑπὸ Πυρρωνος ὑποδειχθέντας
λέγους κατὰ τοῦ ἐπιστήτου τοῦ περὶ ἡμῶς
αἰσθητοῦ κόσμου καὶ ὑπὲρ τῆς ἐποχῆς πάσης
ἀποφάνσεως, τὴν περὶ παντὸς ἀμειβάλλουσαν
Σκέψιν ὠνόμαξε σύγκρισιν τῶν φαινομένων
καὶ τῶν ὁπισθῶν νοσημένων (τῶν παραστά-
σεων), διὰ μέσου τῆς ὁποίας εὐρίσκει τις ἐν
αὐταῖς τὴν μεγίστην ἀνωμαλίαν καὶ ταραχὴν
καὶ σύγκρισιν καὶ κινεῖται πρὸς ἐποχὴν τῆς
συγκαταθέσεως, ἥς ἀποτέλεσμα εἶνε ἡ ἡδονή.
Καίτοι δὲ ὁ Αἰνέριμπεργς ἀπορρίπτει οὐ μόνον
τὸν δογματισμὸν τῶν νεωτέρων Ἀκαδημαί-
κων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν περὶ πιθανοῦ θεω-
ρίαν τοῦ Καρνεάδου (βλ. λ.), ἀποδίδεται εἰς
αὐτὸν ἐν ἀντιτάσει πρὸς τὴν Σκέψιν αὐτοῦ
δογματικὴ τις τάσις, ἡ χρῆσις δηλονότι τῆς
Σκέψεως ὡς ὁδοῦ ἐπὶ τὴν Ἡρακλειτεῖον φιλο-
σοφίαν. Ἀλλ' ἡ ἀναζήτησις τοῦ λόγου τῆς
ἀντιτάσεως τῶν φαινομένων ἐν ταῖς πραγμα-
τικαῖς ἀντιτάσεσι τοῦ ὄντος, ὡς σαφέστατα ἐξ-
έφρασεν ὁ Ἡρακλειτεῖος, εἶνε μᾶλλον χρῆσι-
μοποιήσις τῆς Ἡρακλειτείου φιλοσοφίας πρὸς
ἐμπέδωσιν τῆς Σκέψεως. [Χ.Π.]

Αἰνείαν (Aignan, Saint —), γαλλικὴ
κωμόπολις πρωτ. ἑμῶν, θήμου τοῦ νομοῦ Ἀνδρ
—Σέρ ἐπὶ τῇ ποταμῷ Σέρ, ἔχουσα 2538
κατ. τῇ 1881 (ὁ δῆμος 3337), ἀξιολόγον ἐμ-
πορεῖον ἐρυθρῶν οἶνων (vin du Cher) ἐν τῇ
ἐμῇ ὑπάρχει μέγα λατομεῖον πυρίτου λίθου.

Αἰνείαν. 1) Γεώργιος. Ὦδε τοῦ εὐπαι-
δέτου ἱερέως Ζαχαρίου Αἰ., γεννηθεὶς ἐν
Μαυρίῳ τοῦ δήμου Τυμμερητοῦ τῇ 1 Ἀυγού-
στου 1788, ἀποθανὼν τῇ 1848. Διακούςας τὰ
γυμνάσια μαθήματα ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὸ
μὲν πρῶτον παρὰ τῷ πατρὶ, εἰτα δὲ ἐν τῇ
Μεγάλῃ τοῦ γένους σχολῇ, προσεκλήθη ὡς
διδάσκαλος εἰς Προΰσαν, ἀλλὰ βραχὺν μόνον
χρόνον διδάξας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ταχέως
ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν προσκληθεὶς
ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Μουρούζη ὡς διδάσκα-
λος τῶν τέκνων του. Μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
διεπονοῦντος τότε τὸ ἐν Θεραπεσίᾳ ἑλλ. scho-
λαῖον, κατηγγήθη εἰς τὴν Φιλικὴν εἰταιρίαν, καὶ
μετέθῃ εἰτα εἰς Φθιώτιδα, ὅπως δραστηρίως
ἐνεργήσῃ πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς Ἑταιρίας. Συλ-
ληθεὶς ὑπὸ τοῦ πατὸς τοῦ Ζητουνίου Καρα-
σώμανογλου, κατάρθωσε νὰ διαφύγῃ εἰς Ἀκαρ-
νανίαν, ἐπὶθεν ἐκτραγείσθης τῆς ἐπαναστάσεως
ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Κατὰ Νοέμ-

βριον τοῦ 1821 ἐστάλη πληρεξούσιος Πατρα-
ρχείου (Ἰπάρχης) εἰς τὴν ἐν Ἀμφοσῇ γενικὴν
συνέλευσιν τῶν πληρεξουσίων τῆς Ἀνατολικῆς
Χέρσου Ἑλλάδος, ἐξελέχθη ὑπὸ ταύτης μέ-
λος τοῦ Ἀρείου Πάγου τὴν 17 Νοεμβρίου
1821 καὶ διωρίσθη ταυτοχρόνως παραστάτης
(πληρεξούσιος) εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ πρώτῃν
Ἑθνικὴν Συνέλευσιν. Μετασχὼν καὶ τῆς Β'
ἐν Ἀστρεὶ συνέλευσεως (Ἀπρίλ. 1823), εἰρ-
γασθῇ ἐν πολλαῖς ἐπιτροπαῖς αὐτῆς, μάλιστα
ἐν τῇ συνταξίᾳ τῶν Ποινικῶν κώδικα (Ἀ-
πάνθισμα ἀμαρτημάτων καὶ ποινῶν), ἐξελέχθη
δ' ὑπουργὸς τῆς ἀστυνομίας. Ἀγγελοφίσης
ὅμως μετ' ὀλίγον τῆς ἐκστρατείας τοῦ πασά
τῆς Σιδέρας Μουσταῖ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλ-
λάδα, κατέλιπε τὴν θέσιν του καὶ ἐκ Τριπό-
λεως, ἐνθα ἤρρεσε τότε ἡ κυδέρνησις, μετέβη
μετὰ τοῦ Περραιβοῦ εἰς τὸ κινδυνεῶδες Μεσο-
λόγγιον. Ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τὴν λύσιν τῆς πο-
λιορκίας ἐστάλη εἰς Ναύπλιον, ὅπως ἐκθέσῃ
διὰ ζωῆς εἰς τὴν κυδέρνησιν τὰ κατὰ Καραϊ-
σκάκη, διωρίσθη δὲ τότε ἑσφροὺς τῶν στρα-
τευμάτων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἀποσταλὴς
πληρεξούσιος εἰς τὴν Γ' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἑθني-
κὴν συνέλευσιν, ἐξελέχθη (12 Ἀπριλίου
1826) μέλος τῆς τριεκαίδεκαμελούς Ἐπι-
τροπῆς τῆς Συνελεύσεως, ἥς κυριώτατον
ἔργον ἦτο ἡ διαπραγματεύσις διὰ τοῦ ἐν Κων-
σταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας συμ-
βιβασμὸς μετὰ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς θωμά-
νικῆς κυβερνήσεως πρὸς τὸν πλέον ἐπιβεβλη-
τὸν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καὶ ἀνταξίως
τῶν μεγάλων του θυσιῶν. Κατὰ τὴν ἐπανά-
ληψιν τῶν ἐργασιῶν τῆς αὐτῆς ἐθνικῆς συνε-
λεύσεως συνέταχθη μετὰ τῶν εἰς Ἀθήνας με-
ταβάντων, ἀπετέλεσε μέρος τῆς ὑπὸ τούτων
κατασταθείσης διεδεκαμελούς ἐπιτροπῆς καὶ
κατ' ἐντολὴν αὐτῶν μετ' ἄλλων πεντε πλη-
ρεξουσίων, ἐν οἷς ὁ Σπ. Τρικούπης καὶ ὁ Κ.
Βότσαρης, συνενόθη (20 Ἰανουαρίου 1827)
μετὰ τῆς ἐν Ἑρμιόνη ἐδρευούσης πλειονοψη-
φίας τῆς Συνελεύσεως περὶ συμπράξεως καὶ
ὁρισμοῦ τρίτου τόπου πρὸς συγκρότησιν τῆς
Συνελεύσεως· ὠρίσθη δὲ πρὸς τοῦτο ἡ Τροιζήν.
Ἡ ἐπὶ Καποδιστρίου εἰς Ἀργεὺς συνελευσά-
σα Ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων συνέλευσις, ἐν ἣ
ὁ Αἰ. ἀντεπροσώπευσεν ὡς καὶ ἐν ταῖς προη-
γουμέναις τὴν Ἰπάρχη, ἐξέλεξε αὐτὸν μέλος
τῆς ἐπταμελούς «Ἐπιτροπῆς τῆς συνελεύ-
σεως», εἰς τὴν ὁποίαν ἀντέστη νὰ προμελετῇ
καὶ ἐξελέγχῃ τὰς ὑποβαλλομένας εἰς τὴν Συν-
έλευσιν προτάσεις τῶν πληρεξουσίων καὶ ν'
ἀνταποκρίνηται μετὰ τοῦ Κυβερνήτου. (15 Ἰ-
ουλίου 1829). Μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῶν ἐργα-
σιῶν τῆς Συνελεύσεως ὁ Αἰ. διωρίσθη ὑπὸ τοῦ
Κυβερνήτου γερουσιαστής, καὶ ἐξετέλεσεν ἐμ-
πιστευτικὰς τινὰς ὑπηρεσίας ἀνταξίως αὐτῷ
ὑπὸ τούτου. Ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας διωρίσθη
προσωρινὸς διοικητὴς Ἀρκαδίας, εἰτα νο-
μάρχης Εὐβοίας καὶ μετὰ ταῦτα σύμβουλος

της επικρατείας. Ἐν τῇ Ἑθνικῇ συνέλευσει τοῦ 1843 ἐξελέχθη πληρεξούσιος, συστάσης δὲ τῆς Γερουσίας διορίσθη γερουσιαστής ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, οὗ ὅμως ἐπέσυρε τὴν δυσμένειαν τῇ 1847, ὑποβάλλων αὐτῇ καὶ δη-μοσιεύσας ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐπιμεβάσεων τῆς κυβερνήσεως εἰς τὰς βου-λευτικὰς ἐκλογάς. Ὁ Αἰ. κατεγινετο μετὰ ζήλου καὶ εἰς τὰ γράμματα ἐκδύς συγγραμ-μάτιά τινα Ἑθνεοῦ τοῦ Βουλγαρέως (εἰς 2 τόμ. Ἰ. 1837) καὶ περιοδικὰ συγγραμματα δύο τῶν «Ἀθηνῶν» (Ναύπλ. 1831) καὶ τὴν «Ἰωνίαν» (Ἀθ. 1816), ἐν αἷς ἐδημοσίευσε πραγματικὰς τινὰς ἀξιολόγους περὶ τῆς ἱστο-ρίας καὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος.

2) Δημήτριος, ἀδελφὸς τοῦ ἀνωτέρω, γενν. ἐν Μαυρίῳ τῇ 21 Νοεμβρίου 1800, ἀποθ. τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1881. Ἐν Κωνσταντινου-πόλει παραμένων παρὰ τῇ πατρὶ ὅτε ἐξερραγῇ ἡ ἐπανάστασις, κατόρθωσε νὰ διαφύγῃ τοὺς Τούρκους, εἰτινας συνέλαβον καὶ ἐφυλάκισαν τὸν πατέρα καὶ τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν του Χριστόδουλον (γεννηθέντα τῇ 1705, ἀποθ. τῇ 1852, διορισθέντα δὲ μέλος τοῦ Πανελ-ληνίου ὑπὸ τοῦ Καποδιστριαίου). Διαπερικλυθεὶς μετὰ πολλὰς περιπετείας εἰς Ὀδησσόν, ἐπα-νήλθε διὰ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνθα ἐπολέμησεν ἐν πολλαῖς μάχαις, μάλιστα ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη, καὶ ὑπῆρέτισε καὶ εἰς πολιτικὰς τινὰς θέσεις. Μετὰ τὴν ἐλευσίαν τοῦ Κυβερνήτου διορίσθη γραμματεὺς τοῦ ἐκτάκτου ἐπιτρόπου τῆς Ἀ-χαΐας, ὡς ἀντιπρόσωπος δὲ τῶν παρόντων εἰς τὴν παράδοσιν τῶν Πατρῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐγκατέ-στησεν ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη τὰς ἑλληνικὰς ἀρχὰς συσταθέντων δὲ τῶν δικαστηρίων διο-ρίσθη μέλος τοῦ κατὰ τὰς νήτους τοῦ Αἰ-γαίου Ἐκκλητίου. Ἐπὶ τῆς βασιλείας δὲ τοῦ Ὁθωνος, διορίσθη πρόεδρος τῶν ἐν Ἀθήναις πρωτοδικῶν, μετετέθη δ' εἰτα κατ' αἵτησίν του εἰς Λαμίαν. Ἀλλὰ μετατεθεὶς ἄκων ἐ-κείθεν παρητήθη, ὑπολαβὼν τὴν μεταθεσιν ὡς ἐνδείξιν δυσμενείας τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν, δὲν ἀπεδέχθη δὲ καὶ τὸν μετ' ἐλίγον γενό-μενον διορισμὸν του ὡς ἐρέτου ἐν Ἀθήναις. Ἀποδυθεὶς εἰς τὸν βουλευτικὸν ἀγῶνα ἐν Φθι-ώτιδι καὶ ἀποτυχὼν ἐνεκα κυβερνητικῶν ἐ-πιμεβάσεων, συνέπραξεν ἐν τῇ ἀνταρσίᾳ τοῦ Πα-πακώστα τῇ 1848 μετὰ τούτου, τοῦ Βελέντσα καὶ τοῦ Βαλατσού-κατασταλέως δὲ τῆς ἀνταρ-σίας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, κατόρθωσε νὰ διαφύγῃ εἰς τὸ θωμανικὸν κράτος, ἀπολέσας τὴν περιουσίαν του ὅλην, διαρπαγείσαν κατὰ τὴν στάσιν. Ἀμνηστευθεὶς δὲ μετὰ τινὰ χρό-νον ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας, καὶ τῇ 1854 ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Μαυροκορδάτου διορίσθη μέλος τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ εἰτα τῆς μα-τάρχης τῆς δημοσίας οἰκονομίας ἐν τῷ ὑπουρ-γείῳ τῶν ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς τοῦ

Μαυροκορδάτου ἀπελύθη τῆς θέσεως ταύτης. Μετὰ τὴν Ὀκτωβριανὴν μεταπολίτευσιν ἐ-λέχθη πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἑθνικῇ συνέλευσει ἀπὸ τοῦ 1865 ἀπεχώρησεν εἰς τὸν ἰδιωτι-κὸν βίον.

Μικρὸν μετὰ τὸν ἀγῶνα ὁ Αἰ. ἐδημοσίευσε βίον τοῦ Καραϊσκάκη, καλλίστην καὶ ἀσφα-λεστάτην πηγὴν τῆς ἱστορίας τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ, διότι τῶν πλείστων ἐν αὐτῷ ἐκτε-θειμένων γεγονότων ἦν ὁ γράφας μάρτυς αὐ-τόπτης, πολέμησας ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη. Κατὰ τὰ πρῶτὰ δ' εἴη τῆς βασιλείας τοῦ Ὁ-θωνος ἔδρυσε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τυπογρα-φεῖον ἐν Λαμῇ, ἐν ᾧ ἐτυπώθησαν μεταφρά-σεις ἑλλων κλασσικῶν ποιητῶν καὶ γεωπο-νικὰ τινὰ βιβλία, ὅπ' αὐτοῦ τοῦ Αἰνίου ἐ-λασπονήθησαν. Πρὸς διάδοσιν πρακτικῶν γνῶ-σεων εἰς τὸν λαὸν εἰργάσθη μετ' ἐνθέρμην ζήλου ὁ Αἰ. μάλιστα διὰ τῆς ἐκδόσεως δύο περιοδικῶν συγγραμμάτων τῆς μηνιαίας «Ἠ-δελιοθήκης τοῦ λαοῦ» (1852 καὶ 1855 ἐν Ἀ-θήναις) καὶ πῆς «Ἐφημερίδος τῆς γεωργίας» (1859 καὶ 1860). Καὶ διὰ ταύτης μὲν ἐπὶ-ζητήσας νὰ προαγάγῃ τὴν γεωργίαν ἐν Ἑλ-λάδι, διδάσκων τὴν βαθμιαίαν εἰσαγωγὴν βελ-τιώσεων ἐν τῇ καλλιέργειᾳ τῆς γῆς, διὰ δὲ τῆς «Βιβλιοθήκης τοῦ λαοῦ» ἡγωνίσθη σθενα-ρῶς πρὸς καταπολέμησιν τῶν καταχρήσεων ἐν τῇ διοικήσει καὶ πρὸς ἀνακούρυσιν τῶν ἐργατικῶν τάξεων διὰ νομοθετικῶν μεταρρ-υθμίσεων, πολλῶ δὲ μάλλον πρὸς ἐξάλειψιν τῶν προλήψεων καὶ ἀνόρθωσιν τοῦ ἐθνικοῦ πνεύ-ματος πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτου ἐγχεύε-ται καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ περιοδικῷ ἐκείνῳ συγγραμμάτι βίους ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρ-χαίας καὶ τῆς νέας Ἑλλάδος, καὶ περιγραφαί-ηθων καὶ εἰρημῶν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἐ-πανάστασιν, ἐν αἷς τὴν πρωτίστην κατέχευ-θεσιν ἡ γραφικώτατη διηγήσις τῆς ἐν Ἀρα-χῶδι νίκης. Ἐκ τῶν ἔργων, ἅτινα κατέλειπεν ἀνέκδοτα, ἄξιον ἰδίας μνείας εἶναι Λεξικὸν πῆς ἐμλουμένης γλώσσης. [Π.]

Αἰνιγμᾶνες προϊστορικὸς θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν κατὰ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Οἰτῆς πρὸς νότον τῶν Δολοπίων περὶ τὴν πρωτεύ-ουσάν Ὑπάτην, μετέχων δὲ τῆς Πυλαίας ἀμ-φικτυονίας. Οἱ Αἰνιγμᾶνες ἐκλείπουσι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους. [Α.]

Αἰνιγμᾶ. Τὸ Αἰ. κατὰ τὸν ὀρίσμεν ἀρχαίου τεχνολογίου εἶναι φράσις ἐπιτετηθευμένη εἰς α-σφαλείαν, ἀποκρύπτουσα τὸ νοούμενον ἢ ἀδύνα-τον καὶ ἀμύχανον παριστάνοντα αὐτό. Πᾶσι κρυφίς τοῦ νοήματος ἐπιτίθεται κατὰ πολλοὺς τρόπους (καίτοι δὲ μόνον τούτων ἀναφέρουσιν οἱ ἀρχαῖοι: καθ' ὅμοιον, κατ' ἐναντίον, κατὰ συμβεβηκός, καθ' ἱστορίαν, καθ' ὁμιλίαν, κατὰ γλῶσσαν). τεχνικώτατα δ' εἶναι τὰ αἰνι-γμᾶτα ἐκεῖνα, ἅτινα ὡς οἶόν τε πλείστον ἀπο-πλανῶσι τὸν ἐπιχειροῦντα νὰ μαντεύσῃ αὐτὰ.

ὁλοῦντα τὸ νοούμενον διὰ γνωρισμάτων ἁ-ψευδῶν μὲν, ἀλλ' ἀσφῶν καὶ κατὰ τὸ φαινό-μενον ἀσχετῶν καὶ ἀλλαστριῶν αὐτοῦ, μάλλον δὲ κοινῶν εἰς ἐννοίας ἀντιθέτους ἢ, ὅπερ καὶ τὸ συνήθησται, ἀδυνάτων καὶ παραλόγων κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν. Τα αἰνιγμᾶτα, δυνάμενα τὸν νοῦν καὶ εὐαρεστοῦντα διὰ τὸ ἐξυμῶρον, ἦσαν καὶ εἰναί τερπνότερον παιγνιδίον ἐνασχόλημα παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς· καὶ αὐτὰ τὰ κατὰ φύσιν ἐθνη τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας ἔχουσιν αἰ-νιγμᾶτα, κατ' ὁδὸν διαφέροντα τῶν δημῶδων αἰνιγμάτων τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν (παραδεί-γματα αἰνιγμάτων τῶν κατὰ φύσιν λαῶν ἐδη-μοσίωσαν ἐν λεογραφικαῖς περιοδικαῖς συγ-γραμμασί, οἷα ἡ Melusine ἢ Revue des Traditions populaires κ.ά.τ.). Ἐν Ἑλ-λάδι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦσαν γνω-στὰ τὰ αἰνιγμᾶτα· ἐν αὐτοῖς τοῖς δημῶδαις ἐπῶν, διέκριναν τινες χωρὶα πεποιημένα κατὰ τοὺς τύπους τῶν δημῶδων αἰνιγμάτων, πλείονα δ' ἐν τοῖς «Ἡσιόδοις» αἰνιγματοῶς ἦσαν καὶ τὰ παραγγέλλματα τῶν Πυθαγορείων, κατὰ μι-μήσιν ὡς τινες ἤκασαν παλαιότατων δημῶδων γνωμικῶν ἀρχαιοτάτα ἑλληνικῶν αἰνιγμάτων παραδείγματα εἶναι τὸ αἰνιγμᾶ τῆς Σιργγῆς, τὸ ἐν τῇ Μελεμποδίᾳ τοῦ Ἡσιόδου ἀριθμη-τικὸν αἰνιγμᾶ, ὑπὸ τοῦ Κάλχαντος προταθέν πῶ κρεῖττον ἐξ αὐτοῦ μάντις Μόψω, καὶ τὸ περὶ πυρὸς αἰνιγμᾶ ἐν ἑτέρῳ ἐπεί τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, τοῖς Κῆμοις γὰρ οἱς ἐπίσης παλαιὰ φαίνεται, ὅτι εἶναι καὶ ἡ μυθώδης διηγήσις περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ὀμήρου, τελευτήσαντος ἐν τῇ ἀθυρίας, ἐπειδὴ δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ αἰνιγματοῶς ἀπέκρισιν ἀλίου, ἥς ἡ τύπος ποιητικῶς ἐπαναλαμβάνεται ἐν αἰνιγμᾶσι καὶ τοῦ καθ' ἑμῶς καὶ πολλῶν ἄλλων λαῶν. Ἐν περιεργότατῳ δὲ συγγραμμάτι, ἐπιγραφε-μένο «Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου ἀγῶνα», γραφέντι δὲ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀ-θριανοῦ, πιθανῶς κατὰ πηγὰς ἀρχαίας (ἐλ. Ἡσιόδου), φέρονται πλείστα αἰνιγμᾶτα, ἀ-ριθμητικὰ αἰνιγματοῶς προβλήματα καὶ στι-χογραφικὰ παίγνια, ὡς ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου ἐν ποιητικῷ ἀγῶνι ποιηθέντα. Ἐκ τῆς μυθώδους δὲ ταύτης διηγήσεως περὶ ἀγῶνος τῶν δύο μεγάλων ἐποποιῶν τεκμαιρό-μεθα ὅτι δὲν ἦσαν ἀνυπόθετοι βμοιοὶ ἀγῶνες ραφιδῶν, ὡς πρότυπον δὲ τούτων παρεστάθη ἡ ἐν Ἑργοῖς καὶ Ἡμέραις (854 κ.ε.) μνη-μονευομένη νίκη τοῦ Ἡσιόδου, οὗ ἀνταγωνι-στής ὑπετέθη δ' Ὀμηρος.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἱστορικῶς χρόνοις τῆς Ἑλλάδος παρέμεινεν ἀκμὴ ἡ περὶ τὰ αἰνι-γμᾶτα καὶ τοὺς μικροὺς τούτων διαφέροντας γρίφους (βλ. λ. Γρίφος) σπουδῇ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν Ἀγριωνίων (βλ. λ.) αἱ ὀργαζόμεναι γυ-ναῖκες παρὰ τὸ δαίπνον προέτινον ἀλλήλαις αἰνιγμᾶτα. ἐν δὲ τοῖς Ἀθωνοῖς ἐν Σάμῳ αἱ κερκὶ ἐγρίφουσιν παρὰ πόντον, ἀν εἶναι πιστὴ ἡ μαρτυρία Διοφύλου τοῦ καμικῶ. Ἐν Ἀθήναις

προέβαλλον αἰνιγμᾶτα ἐν τοῖς συμποσίοις, ἔ-θετον δὲ ἀθλον τοῖς λύουσιν αὐτὰ στεφανῶν ἢ φιλήματα ἢ μερίδα κρῶν, τοῖς δ' ἡττηθεῖ-σιν ἐτάκτον πρόστιμον νὰ πῃ ἀπαντᾷ ἡ ἀ-κοκτον ἢ κῆδον ὕδατος ἢ ἄλλη μαντική. Μαρτύριον τῆς περὶ τὰ αἰνιγμᾶτα σπουδῆς τῶν ἀρχαίων εἶναι καὶ ἡ συγγὴ μνεία καὶ χρῆσις αὐτῶν ἐν κωμῳδαῖς. Ποιηταὶ δ' αἰνιγμάτων ὀλίγοι εἶναι γνωστοὶ ἐν τούτοις τὴν πρώτην θέσιν κατέχει Κλεόβουλος ὁ Λινδίας, εἰς τῶν ἐπὶ τὰ σόφων τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἐν ἀποδείκνυται: πολλὰ αἰνιγμᾶτα, πιθανῶς ἐν μεταγενεστέ-ροις χρόνοις ποιηθέντα· κατὰ τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιον, ὁ Κλεόβουλος «ἐποίησεν ὅσκατα καὶ γρίφους εἰς ἐπὶ τριετήριον, ἐπίσης καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Κλεοβουλίη λέγεται αἰνιγμά-των ἐκμέτριον ποιήτρια. Ἄλλους δὲ ποιητὰς αἰνιγμάτων ἀναγράφει ὁ Ἀθήναιος ἱεροδότην τὸν Φασηλίτην, μαθητὴν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἰσοκράτους, καὶ Δρομίαν τὸν Κῶον, καὶ Ἀριστίνουμον τὸν φιλομαθηρὸν καὶ Κλήωνα τὸν μιμνήσκον. Ἰδίον δὲ περὶ γρίφων βιβλίον ἔγραψε Κλέαρχος ὁ Σολεὺς. Τῶν ἀρχαίων ἐμ-μέτρων αἰνιγμάτων καὶ ἀριθμητικῶν προβλη-μάτων ὑπὲρ τὰ ἑκκτὸν περιλαμβάνονται ἐν τῷ 14^ῳ βιβλίῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνθολογίας, οὗν ὀλίγα δὲ εἰς ἑκατέρω καὶ εἰς πρὸν λόγον διέ-σωσεν ὁ Ἀθήναιος. (βλ. περὶ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν αἰνιγμάτων τὰς ἐπομένους μονο-γραφίας: F. Morawski, De Graecorum poesi aenigmatica. Münster, 1862 — J. Ehlers, Aenigma καὶ γρίφος Bonn. 1867. Τοῦ αὐτοῦ, de Graecorum aenigmatibus et graphis. Prentzlau, 1875.—Konr. Ohlert, Räthsel u. Gesellschaftsspiele der alten Griechen. Berlin, 1886 καὶ τὰ γενικώτερα συγγραμματα τοῦ Friedreich, Geschichte des Räthels. Dresden, 1860 καὶ L. Mézières, Les charades et les homonymes. Par. 1866).

Ἐκ τῶν περιωδυνέντων ἀρχαίων αἰνιγμά-των καταφαίνεται ὅτι τὰ εἶδη αὐτῶν δὲν ἦσαν ἐπὶ μόνον, ὡς λήγει ὁ Σολεὺς Κλέαρχος, ἀλλὰ πολλὰ πλείονα. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ δύο εἶδη τῶν αἰνιγμάτων, περὶ ἃ κατὰ προτίμησιν διακρίβουσιν οἱ σημερινοὶ αἰνιγματοποιοί, οἱ λογογρίφοι (γαλλ. logogriphe) ἢ μάλλον γραμματογρίφοι (ἐν γράμματι γρίφοι) καὶ οἱ ὀνομαστικοὶ (ἐν ὀνόματι γρίφοι, γαλλ. chara-des) δὲν ἦσαν ἄγνωστοι τοῖς ἀρχαίοις· παρὰ-δειγμα καλλίστου λογογρίφου, ἥτοι τοῦ εἶδους ἐκείνου τῶν αἰνιγμάτων, ἐν ᾧ ὑποδηλοῦνται αἱ ἐκ διαφόρων συνδυασμῶν τῶν γραμμάτων λέξεις τινος (μεταθέσεως, ἀρραρίσεως, προσθή-κης γραμμάτων) σχηματιζόμεναι ἄλλαι λέ-ξεις, εἴπω τὸ ἐπόμενον ἀρχαῖον:

Εἰ μὴ τιμαῖς τῶν μέλων, ἢ δ' ἀφ' ἑλίου μόνον
πρὸς ἡμῶν, ἡμεῖς τὸν ἡμέτερον ἔλκω μόνον
ἢ δ' ἡμεῖς, ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
ἢ μόνον τῶν μέλων, ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
(Ποῦ, οὐ, ἡ, ἡ, ἡ)

τοῦ δ' ἐν ὀνόματι, ἦτοι τοῦ γρίφου, ἐν ᾧ αἱ συλλαβαὶ τῆς νοουμένης λέξεως χωρίζονται εἰς μέρη, ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖ ἕλλο πλήρες ὄνομα, παράδειγμα εὑρηται ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τῶ ἐξῆς:

Νηπις ἄλκι, μάχημα βούκι, φινὴ το βανιστοῦ
(Ρόδοι)

ἢ, ὡς θὰ διευτυπῶτε τὸ αὐτὸ αἶνιγμα σήμερον, τὸ πρῶτον μῦγμα βούκι, τὸ δεύτερον φινὴ δανιστοῦ, τὸ ὅλον νήτος. — Σφάζονται δὲ καὶ τινες λατινικοὶ ὀνομαστικοὶ γρίφοι καὶ λογιγρίφοι, ὧν κάλλιστος ὁ ἐπόμενος:

Mille tibi pascua praetor parvique carentem.
(Αἶνις — γούρι)

ἦτοι «Σοὶ πέμπω καὶν ἐστερημένον» τῆς πρώτης καὶ τῆς πρῶτης» (α-α-ν-ο-ι-ν.)

Τὰ αἶνιγματα ἦσαν ἀρεστὸν ἀσχόλημα καὶ τῶν Βυζαντινῶν λογίων, ποιοῦντων τοιαῦτα εἰς χωλιασμούς ἢ εἰς πολιτικούς στίχους, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς ἄλλα μέτρα. Τῶν βυζαντινῶν τούτων αἶνιγμάτων πολλὰ εὑρηται ἐν χειρογράφοις, ἐξ ὧν ἐδημοσιεύθησαν τρία μὲν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Φαβρικού, πέντε ἐν τῇ ὑπὸ Boissonade ἐκδόσει τῆς μεταφράσεως τῶν Ὀιδιῶν μεταμορφώσεων τοῦ Πλάτωνος, 66 ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἀνεκδότοις τοῦ αὐτοῦ Boissonade, 22 ἐν τῇ ὑπὸ Hilberg ἐκδόσει: Εὐραθίου ἢ Εὐσταθίου τοῦ Μακρεμβολίτου, 3 εἰς δημῶδην γλῶσσαν ἐν τῇ Μεσαιωνικῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Σάθα καὶ 25 εἰς Ἀθωνικοῦ χειρογράφου ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρίας ὑπὸ Σ. Π. Λάμπρου. Ἐν τοῖς πλείστοις τούτων δηλοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλαβῶν καὶ ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις τῶν ἀποτελούντων τὴν νοουμένην λέξιν γραμμάτων. Ἀλλὰ δὲ πάλιν εἶναι ἕξια μελέτης διὰ τὴν ὁμοιότητα αὐτῶν πρὸς τὰρχαῖα καὶ πρὸς τὰ σημερινὰ ἑλληνικὰ δημῶδη αἶνιγματα. Περὶ τῆς σχέσεως ταύτης ἐγράψαμεν βραχεῖα τινα ἐν ἰδιαίτη πράγματι περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς δημῶδων αἶνιγμάτων, δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ περιοδικῇ τοῦ ἐν Κ/πόλει Ἑλλην. φιλολογικοῦ συλλόγου (1874 τ. II σ. 513 κ.ε.).

Ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ μεγάλη παρατηρεῖται περὶ τὰ αἶνιγματα σπουδὴ κατὰ τὸν παρελθόντα καὶ τὸν προπαραλθόντα αἰῶνα. Τῷ 1616 ἐδημοσιεύθη ἐν Παρισίοις συλλογὴ ἐπιγραφωμένη Recueil des énigmes de ce temps γερμανικῶν δ' αἶνιγμάτων ἡ πρώτη συλλογὴ ἐδημοσιεύθη ἐν Στρατσβούργῳ τῷ 1505. Φέρονται δ' αἶνιγματα καὶ ὀνομαστικῶν Γάλλων συγγραφέων, οἷον τοῦ Βοζλῶ, τοῦ Βολταίρου, τοῦ Ρουσσώ: τῶν γερμανικῶν δὲ τὰ ἀξιολογώτατα εἶναι τὰ ὑπὲρ τοῦ Σχίλλερ ποιηθέντα (Parabeln u. Räthsel). [Π.]

"Αἶνικκε (Heinicke) Σαρουζήλ. Ὁ πρῶτος ἐν Γερμανίᾳ συντόμως καὶ τελεσφόρως

ἀσχοληθεὶς περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κορφαίων. Ἐγεννήθη κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1771, ἀπέθανε δὲ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1790 ἐν Λίψα, διευθυντὴς ὢν τοῦ πρώτου ἐν Γερμανίᾳ ἰδρυθέντος ἐκπαιδευτηρίου κορφαίων. [Π.]

"Αἶνικκεν (Hainichen). Πόλις τοῦ σαξονικοῦ νομοῦ τῆς Λίψας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δέδελν παρὰ τὸν σιδηρ. καὶ τὰς ἑξῆς τοῦ Μικροῦ Στρέιτς. Ἐχει ὠραῖον ἄλσος βιομηχανίαν, ἰδίως σημαντικὴν φλανελλοποιίαν, καὶ 8053 κατ. (1885). Πατρις τοῦ Χρίστ. Γέλλερτς, εἰς ὃν ἀνήγειρεν ὀρειχάλκινον ἀνδριάντα τῷ 1865. [Π. Π.]

"Αἶνιμυλλερ (Ainmiller Max Emil). Γαλλογράφος περίφημος γενν. ἐν Μονάχῳ τῷ 1807, ἀποθ. τῷ 1870. Ἐσπούδασε τὸ πρῶτον ἀρχιτεκτονικὴν ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τοῦ Μονάχου, ἀρσινωθεὶς ἰδίως εἰς τὴν κοσμηματικὴν. Ἐπειρὸν δὲ ἀπέβη ἀρχιτεκτονικῶς ἐπὶ τὴν βαλτογραφικὴν, ἣν προήγαγεν εἰς βαθμὴν τελειότητος μεγάλῃς, πλουτίσας τὸ εἶδος τοῦτο τῆς καλλιτεχνίας καὶ διὰ νέων τεχνικῶν ἐφευρέσεων. [Θ. Σ.]

"Αἶνὸ ἢ Ἀἶν οὐ, οἱ. Λαὸς ποιμενικὸς καὶ θηρευτικὸς, οἰκῶν ἐν τῇ ἱαπωνικῇ νήσῳ Ἰεσσῶ, ἐν τῇ ῥωσσικῇ νήσῳ Σαχαλίην, ἐν τῇ Κουρίλαις καὶ τῇ Καριτσάις, οἱ αὐτοὶ ὄντες πάσης τῆς ἱαπωνίας κάτοικοι, πάντῃ διάσποροι τῶν νῦν ἱαπωνίων. [Ν. Σ.]

Αἶνους (Ἐ κ κ λ η σ.) καλοῦνται οἱ τελευταῖοι ψαλμοὶ τοῦ Δαυὶδ, ἐν οἷς συχνάτα ἐπαναλαμβάνεται ἡ φράσις «Αἶνεῖτε τὸν Κύριον». [Π.]

Αἶνός, ὄρος τῆς Κεφαλληνίας τὸ μέγιστον τῆς νήσου ταύτης κατὰ τὸ ὕψος (1620 μέτρ.) καὶ τὴν λοιπὴν ἔκτασιν. Ὑπὸ τῶν ἐγγύχαιων καλεῖται Μεγάλο Βουνό, ὑπὸ τῶν ἑσπερίων δ' ἐκαλεῖτο Monte Nero (Μέλαν ὄρος). Μέγα τμήμα τῶν μεσημβρινοδυτικῶν κλιτύων τοῦ Αἶνου εἶνε κεκαλυμμένον ὑπὸ δάσους ἐλατῶν, εἰδους ἑλάτης μὴ φυομένης ἀλλὰ ἄλλου καλουμένης ἐν τῇ βοτανικῇ Abies Cefalonica. Τὸ δάσος ἀρχεται ἀπὸ ὕψους 1000 μέτρων ὑπὲρ τῆν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, ἤτοι δὲ πρὸ τοῦ 1797 μέγιστον, ἀλλὰ πυρκαῖα κατὰ τὸ ἔτος ἐκείνου ἐπισυμβῆσα κατέστρεψε τὸ πλεῖστον. Μεγάλως δὲ, ὡς ἱστορεῖται, ἡ καταστροφὴ αὕτη ἐπέδρασεν εἰς τὴν κλιματολογικὴν κατάστασιν τῆς νήσου. Ὁ Στράβων (450) μνημονεύει ὅτι ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ὑπῆρχεν ἱερὸν τοῦ Αἰνητίου Διός. "Ορα ἄρρη. Κεφαλληνία. [Αντ. Μηλ.]

Αἶνός πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐβρου, ἀποικισθεῖσα ὑπὸ Αἰολέων διαδεχθέντων τοὺς Θράκας ἐγκατοίκους, ἐφ' ὧν ἐκαλεῖτο Πόλυμυδρία ἀπὸ οἰκιστοῦ Πόλυμυτος. Ἐνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς δεσπόζουσα τῆς ἐν τῷ Ἐβρῷ ποταμοπλοΐας εὐρίσκειτο εἰς

ἡμπορικὰς σχέσεις πρὸς τὰ ἐνδότερα τῶν ἀνατολικῶν ὀρεινῶν χωρῶν, ἐξ ὧν προήλθεν ἡ ἀρχὴ αὐτῆς. Ἡ Αἶνος ἀνήκει εἰς τὴν πρῶτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἀθηναϊκὴν ἡγεμονίαν ἐπὶ Ναυστινίκου ἀρχόντος. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου οἱ μικροὶ ἀγῶνες προσκλήθησαν πρὸς κατάκτησιν αὐτῆς, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου διετέλεσεν ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους, ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἡμικατεν ὡς ἐλευθέρᾳ πόλει. Ἐπὶ δὲ Ἰουστινιανῶν καὶ μετὰ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ τὸν ἀρχιστὸν ἦτο πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ῥωμανίας, ὡς μητροπόλις δ' εἶχεν ἐν τοῖς βυζαντινοῖς χρόνοις μέχρι μὲν τινος τῆν 1367 θ' ἐκ. ἀπὸ δὲ Ἀνδρονικοῦ τοῦ Παλαιολόγου τὴν 1377, σήμερον δὲ κατὰ τὸ νῦν συνταγματικὸν τὸν ὀρθὸν ἐπέχει ὁ μητροπολιτικὸς αὐτῆς ὁρὸς τὴν τριακοστὴν δευτέραν ἡσπιν ἢ δ' ἐπαρχία Αἶνου (μουσεαριθίου) περιλαμβάνει ἀεκτήρια χωρία. Ἡ Αἶνος ἡμικατεν μέχρι πρὸ εἰκοσαετίας περίπου χρησιμεύουσα ὡς ἔδρα τοῦ διαμαρτυρητικῶν ἐμπορίου τοῦ διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ διαγεγενημένου ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς ἡπείρου εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἑυρώπης. Ἀλλὰ κατ' ἐλπίδα ὁ μὲν εὐρυχωρότατος καὶ ἀσφαλὴς λιμὴν, προσχωθεὶς κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῆς ἑλίας τοῦ ποταμοῦ, ἐγένετο ἀπρόσιτος εἰς πλοῖα μεγάλης χωρητικότητος, μεγάλως δ' ἐξέπεσαν ἡ πόλις ἀπὸ τῆς διαβάσεως τοῦ σιδηροδρόμου ἐκ Δεδεαγάτης, ὅπου μετανάστευσαν πολλοὶ τῶν κατοίκων, ἁλλων ἐγκατασταθέντων ἐν Ἀδριανουπόλει, Φιλιππουπόλει, Πειραιεῖ, Σμύρῃ καὶ ἄλλοις. Κατοικεῖται δὲ νῦν ὑπὸ τριεξελίμων περίπου κατοίκων, ἐν οἷς περὶ τὰς 80—90 ἀπογόνους ὀθωμανικαί, ἀγρολουμεῖνοι περὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀγαιοπλαστικὴν, ἵδως δὲ τὴν κατασκευὴν μεγάλων καὶ στερεωμάτων πύλων, ὧν πολλὰ γίνεται χρήσις ἐν ταῖς ἐλαιοφόροις ἐπαρχίαις. Μικρὰ δὲ εἶναι ἡ ἐμπορία δημοτικῶν καρπῶν, φυλικῆς καὶ τυροῦ, κύριον δὲ προϊόν τῆς Αἶνου οἱ περιζήτητοι καπνιστοὶ λυκαοῦρινοι (καρλόπουλα), τοὶ καπνιστοὶ γινώσκονται ὑπὸ τὸ ὄνομα νίττα. Αἱ εἰσὶν εἶναι γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα νίττα. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη αἰῶνος μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας ἐπιβίβησαν οἱ κάτοικοι εἰς τὴν διὰ τὸν ἡπείρου τῆς παιδείας ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἔχει σήμερον ἑλληνικὴν σχολεῖον, δημοτικὴν σχολὴν καὶ παρθεναγωγεῖον. [18. Β. Μ. ο. σ. τ. α. 1/2 ο. σ. Περὶ τῶν ἐν Αἶνῳ σχολείων ἐν Δελφῶν τῆς Ἰστορίας καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρίας Τόμ. Β' π. 82—107. [Α.]

Αἶνος (Α. ο. γ. ο. τ. ε. χ. ν.) Βλ. Ἀπόλογος.

Ἁϊνριχς (Heinrichs), Κώμη τῆς Ῥωμανίας Σαζονίας ἔχουσα 1360 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἁϊνριχσβάλλδε (Heinrichswald), Πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Νείδερουγγ τῆς Δ. Πρωσίας, ἀπέχουσα 17 χμ. τῶν

Τίλσιτ, ἔχουσα δὲ 1554 κατ. (1880). Ὁ νομὸς Νείδερουγγ (Niederung) ἔχει 893 τ. χμ. ἔκτασιν καὶ 55 243 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἁϊνριχσγρὺν (Heinrichsgrün), Πόλις τῆς Β. Βοημίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γράς-λιτς ἔχουσα 1800 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἁϊνσαμμάτ (Ἀ. π. ο. μ. ὁ. ν. ο. σ. ι. ε. — Νορδηνιστ. Ἁϊνσομμάτ), Νῆσος τῆς Δυτ. Σιδηρίας ἐν τῇ Β. Παγωμένην ὠκεανῷ ἀνακλυθεῖσα τῇ 1878. Κεῖται εἰς πλ. 77° 31' — 77 42' Β. καὶ μ. 86° σχεδὸν Α. τοῦ Γρην. Ἡ ἔκτασις αὐτῆς εἶναι 202 τ. χμ. περίπου. [Π. Π.]

Ἁϊνσδεργ, Πόλις τῆς Παρραρηνίου Πρωσίας ἐν τῇ διαμερίσματι τοῦ Ἀκουε-γρῶν (Ἀλχεν) ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς ὁχθῆς τοῦ Βούρμ, πρωτ. ἑλ. ν. νομοῦ ἔχουσα βιομηχανίαν καὶ 2122 κατ. (1883). — Ὁ νομὸς Ἁϊν. ἔχει ἔκτασιν 2435 τ. χμ. καὶ 35 693 κατ. (1880).

Ἁϊνσιδελ (Μαγυαρ. Σάπες — Ρε-μ. ἑ. τ. ε.), Πόλις ὁρεινῇ τῆς Οὐγγαρίας ἐν τῇ κομητίᾳ Τζίπς ἔχουσα μεταλλεῖα σιδήρου καὶ χαλκοῦ καὶ 2 122 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἁϊνσιδελ (Einsiedel), Χωρίον τῆς Σαζονίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χέμνιτς ἔχον ἐργοστάσιόν τινα καὶ 2 313 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἁϊνσιδελν (Einsiedeln), Διέ-σκηρος μονὴ τῶν Βενεδικτίνων ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ κατονίᾳ τῆς Σουητίας (Schwyz) καὶ εἰς τῶν σημαντικωτέρων Ἱερῶν τῶν ἐν τῇ Ἑυρώπῃ κατεμένη 910 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς μονῆς ἔχει 40 000 τόμους, 1100 χειρόγραφα καὶ 1015 ἐκδόσεις τοῦ 16' αἰῶνος. Ἡ δριμύνη κώμη ἔχει 8 383 κατ. (1880). Τὸ πλεῖστον τῶν ἐν αὐτῇ οἰκῶν εἶναι ξενοδοχεῖα καὶ καπηλεῖα, ἔνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐκεῖσε συρρέοντων προσκυνητῶν. [Π. Π.]

Ἁϊνσιδλ (Einsiedl-βοημ. Mnichow), Πόλις τῆς Βοημίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τέπλ ἔχουσα 1137 κατ. (1880). [Π. Π.]

Αἰνσουορθ (Ainsworth), 1) Wil-
liam Harrison, Ἀγγλος μυθιστοριογράφος, γεννηθ. τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1805 ἐν Μάντσε-στερ, ἀποθ. τῇ 3 Ἰαν. 1882 (ν.) ἐν Λονδίῳ. Ὑῖος δικολάβου, μετέβη εἰς Λονδίον, ἐνα-σπουδάσθη νομικῶς, ἀλλ' ἐπέβη εἰς τὴν συγ-γραφὴν μυθιστορημάτων καὶ ἐξέδωκε δοκίμια τινὰ ἐν περιοδικοῖς συγγραμμάσι. Εἰκοσαε-τῆς τὴν ἡλικίαν ἐδημοσίευσε τὸ μυθιστόρημα Sir John Chiverton οὗχι πολλοῦ λόγου ἔχον γνωστότατος ἐγένετο διὰ τῶν μυθιστο-ρημάτων τοῦ Rookwood (1836) καὶ Jack Sheppard (1839), ἐξ οὗ ἔλαβεν ἵσως ὁ Σὺς τὸ ἐνδόξαστον εἰς συγγραφήν τῶν Παρι-σιῶν Ἀποκρύβων. Τὰ ἔργα του διακρίνονται διὰ τὴν πλουσίαν εὐρεσίαν, τὴν ποικιλίαν τῶν

χαρακτήρων καὶ τὴν περιγραφικὴν δεινότητά· αὐτὸν ὑποθέσεις αὐτῶν εἶναι εἰλημμένοι· κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐκ τῆς γαλλικῆς. Ἦν συγγραφεὺς γονιμότητας, τὰ πλεῖστα δὲ τῶν μυθιστορημάτων του ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1842 ἰδρυμέντῃ περιοδικῷ συγγράμματι The Ainsworth's Magazine.

2) William Francis. Ἀγγλ. ἱατρός, γεωλόγος καὶ περιηγητής, ἐξάδελφος τοῦ προηγουμένου, γενν. τῇ 9 Νοεμβρ. 1807 (ν.) ἐν Ἐξέτερ. Σπουδάζας τὴν ἱατρικὴν ἐν Ἐδιμβούργῳ, ἐταξείδευεν εἰς τὴν Γαλλίαν πρὸς γεωλογικὰς μελέτας, ἐπανελθὼν δ' εἰς Ἐδιμβούργον ἀνέλαθεν ἀπὸ τοῦ 1828 τὴν διεύθυνσιν τοῦ Journal of natural and geographical Science. Τῷ 1834 μετέσχεν ὡς ἱατρός καὶ γεωλόγος τῆς ὑπὸ τὴν συνταγματάρχην Chesnay ἀποστολῆς εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ἐπέθεν ἐπανήλθε διὰ Κουρδιστάν, Ταύρου καὶ Μικρῆς Ἀσίας· μετὰ τινὰ δὲ χρόνον μετέβη καὶ πάλιν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς ἐξερευνήσιν τοῦ ἁλυσος ποταμοῦ. Τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν του καὶ τῶν περιηγήσεων του περιγραφῇ ἐδημοσιεύσεν ἐν διαφόροις συγγράμμασιν, ἐξ ὧν μνημονεύομεν τὴν «Περιήγησιν καὶ ἐρευνὰς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, Μεσοποταμίᾳ, Χαλδαίᾳ καὶ Ἀρμενίᾳ» (Λονδ. 1842 εἰς 2 τ.) καὶ τὴν «Περιήγησιν ἐπὶ τὰ ἔχνη τῶν Μυρίων Ἑλλήνων» (Λονδ. 1844 εἰς 2 τ.) Ἐν τῇ σειρά τῆς Κλασσικῆς βιβλιοθήκης (Classical Library) τοῦ Bohn ἐδημοσίευσεν μετάρρυσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων καὶ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφώντος μετὰ γεωγραφικοῦ ὑπομνήματος. Ἐσχάτως δ' ἐξέδωκεν ἐκδόσιν τῆς ἐν ἐτῇ 1834 ἀποστολῆς εἰς Μεσοποταμίαν (A personal narrative of the Euphrates Expedition. London, 1888 εἰς 2 τόμ.) [Π.]

Αἰντιένς (Haentjens) Ἀλφρέδος Ἀλφρένσας. Γάλλος πολιτευτής, γεννηθ. ἐν Νάντη τῇ 30/11 Ἰουν. 1824, ἀποθ. ἐν Παρισίοις τῇ 30/11 Ἀπριλ. 1884. Ἀσχολούμενος πρότερον εἰς μεγάλην βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐξελέχθη τὸ πρῶτον βουλευτὴς τῷ 1863. κυβερνητικὸς ὢν ὑποψήριος. Τῷ 1871 ἐξελέχθη πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἑθνικῇ συνελούσει, ἣν δ' ἐκ τῶν πέντε τῶν διαμαρτυρηθέντων κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνελούσεως περὶ καταλύσεως τῆς δυναστείας τοῦ Ναπολέοντος. Θεμελιωτὴς καὶ ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῆς «Ἐκκλήσεως εἰς τὸν λαόν» (Appel au peuple) βοιοκρατιστῆς δ' ἐνθερμὸς ἀντεπολιτευθὴ πάσας τὰς δημοκρατικὰς κυβερνήσεις ἐν τῇ Ἑθνικῇ συνελούσει καὶ μετὰ ταύτην ἐν τῇ Βουλῇ. [Π.]

Αἰξ (Ζωολογ.) (Aegia) μαλακόστρακον τῆς τάξεως τῶν ἱστυδῶν, οὕτως τὰ τέσσαρα ζεύγη τῶν ὀπισθίων ποδῶν εἶναι λεπτότατα, ἤχεται δὲ μετὰ μεγίστης εὐκολίας. [Ν. Α.]

— (Ζωολογ.) Βλ. Αἰγίς.

— (Ἀστρ.) ἀστήρ ὁ τάξεως ἐν τῷ Ἡνίοχῳ. Πλησίον τῆς Α. φαίνονται καὶ δύο ἄλλοι μικροὶ ἀστέρες. Ἐφοροὶ καλούμενοι. Ἡ Α. εἶναι διπλῶς ἀστήρ, τὸ χρώμα δ' αὐτῆς εἶναι ὡχρὸν (ἴδε Ἀστέρων τύποι). [Δ. Κ.]

— (Μυθολογ.) Βλ. Αἰγίς.

Αἰξ ἢ Αἰξ-ἄν-Προδάνς (Aix ἢ Aix-en-Provence, λατ. Aquae Sextiae) γαλλικὴ πόλις, ἀρχαία τῆς Προβηγκίας πρωτεύουσα, νῦν δὲ τοῦ νομοῦ Ἐκδοῶναι Προδάνς, παρὰ τὴν καλούμενον σιδηρόδρομον τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἀπέχουσα τῆς Μασσαλίας 128 χιλιόμετρα καὶ ἔχουσα 19686 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 20257). Ἀρχιεπισκοπὴ πανεπιστημιακὴ ἀκαδημία (νομικὴ, θεολογία, φιλοσοφία) σχολὴ τῶν βιομηχανίων τεχνῶν κλπ. Ἔστι τῆς ἐν Προβηγκίᾳ ἐλαιουργικῆς δημοτικῆς, ὀπιοῦ, ἀμύγδαλα, γλυκύσματα, οἶνοι, μεγάλη ἀγορὰ κτηνῶν, ἔριων, ἄλλοτε. Ἀριστὰ ὀσμῆς, διαβήτοι ἄλλατα. — Παρὰ τὰ ὄσμη τὰυτὰ ὕδατα τῷ 122 π. Χ. οἰκισθεῖσα ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ ἀνθυπάτου Σεξτίου Καλβίνου, ἐλάβε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τῷ δὲ 102 π. Χ. ἤρξατο αὐτὸθι κατὰ τὴν τετυγμένην περιουσίαν νίκην ὁ Μάριος. Ἐπειτα ἀκμάσασα μὲν ἐπὶ τῶν ρωμαίων αὐτοκρατόρων, καταστραφείσα δὲ ὑπὸ τῶν ἀράβων ἐπὶ Καρόλου τοῦ Μαρτέλου, ἀνωκοδομήθη ἡ πόλις αὐτὴ ὑπὸ τῶν κομῆτων τῆς Προβηγκίας, οἵτινες καὶ κατέστησαν πρωτεύουσάν τῶν αὐτῶν. [Ν. Σ.]

Αἰξ-ἄν-Σαπέλ. Βλ. Ἀκίσταραν.

Αἰξ ἢ Αἰξ-ἄν-Βαίν Aix ἢ Aix-les-Bains, λατ. Aquae Gratiannae ἢ Allobrogum), γαλλικὴ πόλις ἐν τῷ νομῷ Σαβοῦας κειμένη παρὰ τὴν ἀπὸ Κολῆς εἰς Μοδάνην σιδηρόδρομον καὶ ἔχουσα 2944 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 4741). Ἐγγὺς αὐτῆς εἶναι ἡ λίμνη Βουρῆτ καὶ ἐγγύτερον ἐστὶ ὁσμηθιοῦχα ὕδατα, περίφημα ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων (βλ. κατωτέρω). Ἐπὶ τῶν ρωμαίων αὐτοκρατόρων ἦσαν πᾶμπῶλοι οἱ εἰς τὰς αὐτῶν θέρμας ὁμιλῶντες καὶ διὰ τοῦτο σφίζονται οὖν ὄλγχα ἐρεσιπία ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων. [Ν. Σ.]

— (Υδρολογ.) Αἰ ἐρῶνυμοι θέρμας (45°—46°5 E), ὧν δύο εἶναι αἱ κυριώτεραι (Source d'Alun, Source de Soufre) ἐνέχουσι 0. γ. 41 σπερὰ συστατικὰ ἐν λίτρᾳ ὕδατος (ὧν 0, 20 ἀνθρακικῶν καὶ 0, 22 θεικῶν ἀλλοκαίων), ἀέριον ὑδρόθειον, ἀνθρακικὸν δὲ, κ.λ. Τῶν θειοπηγῶν ταύτων γίνεται χρῆσις εἰς λουτὰ, καταιονήσεις, εἰσπνοὰς καὶ ἄλλα πρὸς πόσιν παρὰ γ' ἐλ. λ. ο. ν. τ. αἰ. δὲ τὰ ὕδατα ἐκποιεῖται ἰδιὰ πρὸς βρωματισμοῦς, ἄλλα καὶ πρὸς χρόνιους κατάρρους τῶν βλεννομεμβρανῶν, ἀτροφίας καὶ παραλύσεις ρευματικὰς ἐνδεϊκνυνται. Ἐποχὴ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὕδατων ἀπὸ 15 Μαΐου μέχρι 1 Νοεμβρίου. Κλῆμα ἥπιον ὑδροθεραπευτικὰ κατὰ τὴν φύσιν. [Β. Π.]

Αἰε ἡ Ἰλ-δ'-Αἰε (Aix, Pa-d'Aix) γαλλικὴ νῆσος πρὸς τὰς πρὸς τὸν ἀτλαντικὸν ὠκεὸς τῆς Γαλλίας πρὸς Β τῶν ἐκβολῶν τῆς Σαράντης, ἀντὶ τὸν νομὸν τῆς κατὰ Σαράντης. ἔχει ἐπ' αὐτῆς ὁμώνυμον κωμὴν, οἰκουμένην ὑπὸ 450 κατ. ἀλίσκων, ἐπὶ δὲ φάρον καὶ φρούριον. [N.Σ.]

Αἰε Σκυρία. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀνατρεπόντων τὰς εὐεργετίας, ἐπειδὴ πολλὰκις ἡ αἰε ἀμελεθῆσα ἀνατρέπει τὸ ἀγγεῖον. Ὁμοίαι τούτῃ εἰσὶ πολλαὶ νεοελληνικαὶ παροιμαί, ὡς ἡ γελᾶσα στέκει καὶ τὴν ἀρμέγουσαν καὶ ὕστερα κλωτᾷ καὶ τὸ χύνει. [Π.]

Αἰε τὴν μάχαιραν. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐπιφερόντων ἐαυτοῖς κακὰ. [Π.]

Αἰεωνή. Ἀττικὸς δῆμος τῆς Κεκροπίδος φυλῆς παρὰ τὴν Πιναρὴν (τίνες ὅμως ἐνεκα τῶν Ἀεωνιδῶν Ἀλῶν ἐρίζουσι τὴν θέσιν τοῦ δήμου τούτου παρὰ τὴν αἰκὴν τῆς Ἀναθήσου). Οἱ δημόται ἐκωμωδοῦντο τὸ παλὰ βλάστησι καὶ κακοχόρῳ, ὅθεν καὶ παροιμία «Αἰεωνεὺς ἄλλος» καὶ αἰεωνεῖσθαι τὸ βλαστημεῖν. [Π.]

Αἰ Οἰδίοδος ἀραί. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μεγάλως δυστοχούντων.

Αἰολεῖς κατὰ κοινὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων (Στράβ. 383. — Ἀπολλοδ. Πιλαρ. 1, 7, 8. — Πρόλ. Ἡσίοδ. ἐν τῇ ἡρωικῇ γενεαλογίᾳ ἀπόσπ. 25 ἐν ἐκδ. Kinkel) ἐν τῶν τεσσάρων φύλων τῆς ἀρχαίας Κελτικῆς (Δωριεῖς—Αἰολεῖς—Ἰωνεῖς—Ἀχαιοί), ἐπώνυμον τοῦ Αἰόλου. Ἀλλ' ἀκριβεστέρως ἐξέτασις ἀποδεικνύει πόσον ἐπισημὴ εἶναι τοιαύτη τις διαίρεσις τῶν Ἑλλήνων καὶ πόσον συγκεχυμένη τὸ ζήτημα τῆς καταγωγῆς καὶ πρώτης ἐμφανίσεως τῶν Αἰολέων. Τινες μὲν τῶν ἀρχαίων ἔλεγον αὐτοὺς συγγενεῖς πρὸς τοὺς Ἰωνεῖς (Τξέτις οὐ σγδλ. εἰς Λυκόφρ. στ. 284), τινες δὲ πρὸς τοὺς Δωριεῖς (Στράβ. 997), τινες δ' ἐταυτίουν πρὸς τοὺς Πελαγονεῖς (Ἡρόδ. VII 95. — Στράβ. 220), καὶ οἱ πλείστοι τέλος συνεσχέτιζον πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς (Στράβ. 383.—Εὐριπίδ. Ἰων στ. 83.—Πίνδ. Νεμ. 1Α' 35.). Οὐχ ἥττον δὲ τῶν ἀρχαίων δίστανται ἐν τῇ ζητηματικῇ ταύτῃ οἱ νεώτεροι, καὶ δύναται σημεῖον ἀκόμη μᾶλλον εἶναι τῆς γενόμενης ἐρεῦνης καὶ τὰς ἐξεργηθείσας ὑποθέσεις νὰ ἐπαναληφθῶσιν ὅσα ἐγράφη τῇ 1844 ὁ Κάρολος Ὁσπερτὸς Μύλλερ, λέγων «Τὸ ὄνομα τῶν Αἰολιδῶν ὡς καὶ τὸ τῶν Αἰολέων εἶναι ἀληθὴς ἀνιχνεύματα τῆς ἐπιστροφῆς σὺν γένει, ὅπερ παρυσιαζόμενον ὑπὸ τὰς ποικιλιώτατας τῶν σχέσεων, πολλὰκις ἔφερον εἰς μεγάλας πλάνους τοὺς ἐρευνήτας τῶν μύθων» (Oschersheim 131). Ὅπως δὲ ποτε δὲ ἀπαρχαῖος εἶναι ἡ σύμμικτος φύσις τῶν ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις παρούστων Αἰολέων,

ἥτις δηλοῦται καὶ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος Αἰολεῖς (ἐκ τοῦ αἰόλος=ποικίλος). Πιθανόν δὲ εἶναι, ὅτι Αἰολεῖς ἐκλήθησαν τὸ πρῶτον οἱ οὔτε Ἰωνες οὔτε Δωριεῖς ἐντὶς ἀρχαίαι καὶ οἱ ἐκ τῆς Πελοποννήσου μετὰ τὴν καθόδον τῶν Δωριέων ἀποικησάντες εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν μετ' ἄλλων λαῶν συγγενῶν ἐκ Θεσσαλίας καὶ Βοιωτίας. Ἐπειτα δ' ἐπεξετάθη τὸ ὄνομα καὶ εἰς τοὺς λαοὺς ἐκείνους τῆς ἐνταῦθεν Ἑλλάδος ὅσοι οὔτε εἰς τὸ ἰωνικόν οὔτε εἰς τὸ δωρικόν φύλον ἀνήκον, καὶ βλεπομένην γενικώτερον περιλαμβανομένης εἰς τοὺς Αἰολεῖς πλὴν τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, τῶν Θεσσαλῶν καὶ τῶν Βοιωτῶν τοὺς Φωκεῖς, τοὺς Ἀκαροὺς, τοὺς Αἰτωλοὺς, τοὺς Ἀχαιοὺς τῆς Πελοποννήσου, τοὺς Ἠλείους, αὐτοὺς τοὺς Ἀρκάδας καὶ ἄλλους. Τὸ δὲ ὄνομα Αἰολεῖς ἔφερον εἰδικῶς ἐν μὲν παλαιότεροις χρόνοις τὸ νοτιοδυτικόν ἥμισυ τῆς θεσσαλικῆς πεδίδας πρὸς τῆς εἰς Ἡπείρου εἰσεβούλης τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἡ ἐν τῇ νοτίᾳ Αἰτωλίᾳ περὶ τὴν Καλυθῶνα καὶ Πλευρώνα γῆ. Ἀλλ' ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις τὸ ὄνομα Αἰολεῖς περιωρίζετο εἰς τὰς χώρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὰς οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Αἰολέων. Κατεῖχον δ' αἰολικαὶ αὐταὶ ἀποικίαι τὰ βόρεια τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ δὴ τὰς παραλίας τῆς Τρωάδος, Μυσίας καὶ τῶν βορείων τῆς Λυδίας ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἐρύμου καὶ τὰς ἀπέναντι νήσους Τένεδον καὶ Λέσδον. Κατέλαβον δὲ τὴν χώραν οἱ Αἰολεῖς μετὰ μακροῦς πρὸς τοὺς ἐγγχωρίους ἀγῶνας, οἵτινες πιθανῶς ἀντικατοπτρίζονται ἐν ταῖς παραδόσεσι περὶ τοῦ τρωικοῦ πολέμου. Ἦσαν δ' ὅλαι αἰολικαὶ πόλεις περὶ τριᾶκοντά περὶ τὸν ἀριθμὸν (Στράβ. 622). Καὶ αἱ μὲν βορειότερον καίμεναι ἐφάνην μέχρι τοῦ βαθύως εἰς τὴν γῆν εἰσχωρόντος ἐλαττικοῦ κόλπου, εἰς δὲ ἐξέβαλλον οἱ ποταμοὶ Εὐφρος καὶ Κάικος. Τῶν πόλεων τούτων κυριώταται ἦσαν ἡ Ἀσός καὶ ἡ Ἀντανδρος. Πρὸς νότον δὲ τοῦ κόλπου τῆς Ἑλλάδος ἤρχιζον ἡ κατ' ἐξοχὴν καλούμενη Αἰολίς, ἐν ἣ ἦσαν ἐκτισμέναι δώδεκα πόλεις, ὡς κατὰ τὴν ἐξῆς σειράν ἀναγράφει ὁ Ἡρόδοτος (I, 149): Κύμη ἡ Φρικωνίς καλούμενη, Λάρισα, Νέον τεύχος, Τήμος, Κίλλα, Νότιον, Αἰγυρῶσσα, Πιάνη, Αἰγία, Μύρινα, Γρόνεια (Γρόνιον Στράβ. 6.). Εἰς ταύτας δὲ προσθετέα ἡ Σιμύρνη, ἥτις, ἐνωρὶς κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Κολοφωνίων, ἠναγκάσθη νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Ἰωνίαν. Τῶν αἰολικῶν πόλεων ὀνομαστόταται ἀπέθαναν ἐπὶ μὲν τῆς παραλίας ἡ Κύμη (ἰδ. λ.), ἐν δὲ τῶν νησιωτικῶν ἡ ἐπὶ τῆς Λέσδου Μυτιλήνη (ἰδ. λ.).

Αἱ πόλεις τῆς Αἰολίδος μετέσχον τῶν τυχῶν τῆς Ἰωνίας, ὑποταχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Κροίσου καὶ γενόμεναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς αὐτόν. Καταλυθέντος δὲ τοῦ λυδικοῦ βασιλείου ὑπὸ τοῦ Κίμβρου, ἔγενον ὑπήκοοι τῶν Περσῶν. Ἀλλὰ

κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἰωνῶν ἐπὶ Δαρείου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεινωσὶν ἀδιάφοροι καὶ οἱ Αἰολεῖς, ἡ δὲ Λέσθος ἐπαίλειεν ἐδδομένην τριήρεις εἰς τὸν ἰωνικὸν στόλον ὅστις ἐμελλε ναυοιστῆ κατὰ τὸν Περσῶν παρὰ τὴν Λέδην. Ἀλλ' αἱ τριήρεις αὐταὶ ἀπεχώρησαν κατὰ τὴν ναυμαχίαν, οὐ μικρὸν συντέλεσται οὕτως εἰς τὴν ἥτταν τῶν Ἰωνῶν. Οὐχ ἦτον μετὰ τὴν ἐκκινήσιν τῆς ἰωνικῆς ἀποστασίας σκληρῶς ἐτιμωρήθησαν καὶ οἱ ἐκ τῶν Αἰολέων ἀποστάτες. Ἡ Λέσθος καὶ ἡ Τένεδος ὑπετάχθησαν, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν συνελήθησαν ἀπανθρώπως. Ἡ εἰς τοὺς Πέρσας ὑποταγμένη Αἰολίς ἠναγκάσθη νάκοιλευθῇ τὴν Ξέρξην ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, συναποστέλλουσα μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀρτεμισιον καὶ τὴν Σαλαμίνα τριήρεις ἐξήκοντα μὲν καθ' Ἡρόδοτον (VII, 95), τεσσαράκοντα δὲ κατὰ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην (XI, 3). Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς περσικῆς κυριαρχίας διὰ τὴν νικῶν τῶν Ἑλλήνων κατὰ Περσῶν προσήλθον οἱ πλείστοι εἰς τὴν αἰωναίαν ἡγεμονίαν, ἐπαναπεσόντες τῷ 387 π. Χ. μετὰ τὴν διάλυσιν αὐτῆς εἰς τὸν περσικὸν ζυγὸν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκ νέου ἀπηλλάχθησαν διὰ τὴν νικῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἡ Αἰολίς ἀνήκειν ἐπὶ μὲν εἰς τὸ βασιλείον τοῦ Περσέου, ἐπὶ δὲ εἰς τὸ τῶν Σελευκιδῶν. Μετὰ δὲ τὴν κατὰλυσιν τούτων καὶ προσάρτησιν εἰς τὴν Ῥώμην ἡ Αἰολίς ἀπέτελεσε μέρος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας Ἀσίας.

Ὁ χαρακτὴρ τῶν Αἰολέων, καίπερ ὧν ἐν πολλοῖς ἔμοιρος πρὸς τὸν δωρικόν, ἦτο ἐν τῇ συνόλῳ διάφορος τοῦ τῶν Ἰωνῶν καὶ τῶν Δωριέων. Ἦσαν δὲ συνήθως ἀμβλεῖς μέχρις ἀπαθείας καὶ ἀναίσθητοι μέχρις ἀναλγησίας. Ἀλλὰ μετὰ τῆς ὑποκαταστάσεως ταύτης φύσεως τῶν Αἰολέων συνεδυάζετο ἀκάλυκτος ἐρμὴ πρὸς τὰς καθ' ἡμέραν ἡδονάς, πολυφαγία καὶ φιλοποσία καὶ ἐπιδιώξεις τῶν ἀπολαύσεων καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἀέθονα ἐπεδαψίλευσεν ἡ φύσις εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν οἰκουμένας χώρας. Τὸ ὑπὸ τῶν στιγματίων ἐντυπώσεων ἀγόμενον καὶ φερόμενον ἦθος τῶν Αἰολέων καθίσταται τὸν πολιτικὸν αὐτῶν βίον παράφορον καὶ παταγώδη. Ὁ δὲ βίος αὐτῶν δὲν διεπνέετο συνήθως ὑπὸ ὑψηλῶν διανοημάτων, οὐδὲ μετρησίου τοῦ πρὸς τὰς τέσεις πρὸς τὸ μέγα καὶ ἰδεώδες. Διὰ τοῦτο ἐν μὲν ταῖς εἰκαστικαῖς τέχναις δὲν διεκρίθησαν, ἐκ δὲ τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου, συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν τὸν ὑπὸ ἀκαριαίων παθῶν καὶ στιγμιαίων ἰδιοτροπιῶν διασαλευόμενον ἠνθρε παρ' αὐτοῖς ἡ λυρική ποιησις, ἥς οἱ ἀριστεῖς, ὡς Ἀλκαίος καὶ ἡ Σαπφώ, ἐγεννήθησαν ἐν Λέσθῳ.

Ἡ δ' αἰολικὴ διάλεκτος δὲν ἦτο ἐνία τις, ἀλλὰ διεκρίνοντο πολλὰ τοπικὰ διαφορὰ οὕτως, ὥστε ἐκ πρώτης ὄψεως εἶνε δύσκολος ἡ εὐρεσις κοινῶν τινος χαρακτῆρος ταύτης τῆς διαλέκτου. Αἱ διαλέκτοι τῆς Ἠλίδος καὶ

Ἀρκαδίας, τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Θεσσαλίας παρέχουσι διαφορὰς οὐ μόνον πρὸς ἀλλήλας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν Αἰολέων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (βλ. καὶ λ. Αἰολικὴ διάλεκτος). Περὶ τῆς νοτίας Αἰολίδος ἐν Μ. Ἀσία ἴδ. τὴν εἰδικὴν πραγματείαν τοῦ Ἀγγλου Ramsay Contributions to the history of southern Aeolis ἐν τῷ Journal of hellenic studies τόμ. Β' σ. 44 — 50, 271 — 308. [Λ.]

Αἰολία. Μυθώδης παρ' Ὀμήρῳ νῆσος πλωτή, βραχὺῶδες, περιβαλλομένη διὰ χαλκοῦ ἀσφαλτοῦ ταίρους, κατοικία τοῦ ταμίου, τῶν ἀνέμων Αἰόλου. Κατὰ τὸν Στράβωνα ἡ Στρωγγύλη νῆσος, ἡ νῦν Στρώμπολι, κατ' ἄλλους δ' ἀρχαίους συγγραφεῖς ἡ Λιπάρα, νῦν Λίπαρι. [Π.]

Αἰολικὰ μέτρα (Μετρική) (αἰολικὰ) ἡ σαπφικὰ δάκτυλοι, σπичи συγκαταμένοι ἐκ διασπλάστου ἀδιαφόρου, ὡς εἰσαγωγικῆς βάσεως, καὶ ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων δακτύλων, ὧν αὐτοὶ ἀντικαθίσταται ὑπὸ σπονδαίου. Τύπος αὐτῶν εἶναι: . . . υυ - υυ - υυ - υυ [Γ.Β.]

Αἰολικὴ διάλεκτος (Γλωσσολ.) καὶ Αἰολίς, μία τῶν τριῶν διαλέκτων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, γλώσσας. Ἐλαλεῖτο πανταχοῦ, ὅπου Αἰολεῖς ὡκοῦν, ἐν Πελοποννήσῳ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, ἔθνος Ἀἰολικοῦ, ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ ὑπὸ πάντων πλὴν τῶν Μεγαρέων καὶ Ἀθηναίων καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωριέων (Στράβ. 8, 1, 2, σ. 333) προσεῖ ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἴδ. Αἰ. δ. ἐκάλουν τὴν ὑπὸ τῶν κατοικῶν τῶν νήσων Λέσθου καὶ Τενέδου λελομένην καὶ τὴν ὑπὸ τῶν κατοικῶν τῆς ἀντικρῦ αὐτῶν κειμένης ἐπὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Αἰολίδος. Ἀπασαὶ δὲ αἱ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν εἰδήσεις εἰς ταύτην κυρίως ἀναφέρονται.

Κατὰ ταύτας ἡ Αἰολικὴ διάλεκτος διέφερε τῶν λοιπῶν κατὰ τὰ ἑξῆς: 1.) Κατὰ τὸν τόνισμόν. — οἱ Αἰολεῖς βαρυντικοί εἰσιν. — π.χ. πόταμος δύνατος, Ἀφρόδιτα, ἐγρήγορσαι — λεύκος, βῶμος, σκληρὸς, σφόδρα, κάλως. — 2.) Κατὰ τὸν πνευματισμόν. — οἱ Αἰολεῖς ψιλωτικοί εἰσιν — δηλ. τὰ κοινῶς δασυνόμενα ψιλῶσιν, οἷον, ἐστακα, ἀμέλας, ἀπαλας, ὄλος, ἄλις κ.λ. — 3.) Κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ δίγαμμα (Γ'). — α.) Ἐν ἀρχῇ τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων: Γίττος, ἴττος, λατ. vitus. Γοῖνος, οἶνος, vinum. Γός, Γέθεν Γοί. ὅς, οὐ, οἰ. κ.λ. — β.) τῶν ἀρχομένων ἀπὸ ρ. Γ' = ρ. βρόδον ῥόδον, βρήτωρ, ῥήτωρ, βράκος, ῥάκος κ.λ., γ.) μεταξὺ δύο φωνηέντων. ῥΓις, ὄις, οἰς, ονίς, ὠΓιον, ὠόν, ονυμ κ.λ. — 4.) Ἐκ δὲ τῆς φθογγολογίας παρατηρητέα τὰ ἑξῆς. α.) Τὸ μὲν α μακρὸν διατηρεῖται καὶ ἐν τῇ Αἰολικῇ ὡς περ ἐν τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ οἷον, ὄαμος-ὄημος, κάδος-κῆδος, νῆσος-νῆτος· τὸ δὲ βραχὺ α μεταβάλλεται εἰς ε, οἷον, κρέτος, θέρετος-κρά-

τος, θάρσος, ἐνιχαῦς δὲ καὶ διατηρεῖται· οἶον, ἄτερος ἑταρος, ὅτα, ὅτα, ὅπισθα, ὅπισθεν. Τὸ ἀρ-ρα γίνεταί ἐν τῇ Αἰολικῇ *cr-rr*· σπρότος στρατός-πτόριος-πταριός·—τὸ ο γίνεταί υ· ὁμιος, ὁσός, στόμα· ὁμοιος, ὅςος, στόμα. — 6) Ἐκ τῶν συμφωνῶν τινὰ διπλασιάζονται, οἶον φάννος, ἄργεννος-βόλλα (διωρ. βωλά), βουλή·—στέλλα, στήλη·—σελάννα, κράννα-τελήνη, κρήνη.

Περὶ τῶν τύπων ὅστιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἀλλοίπει ὁ δοικὸς ἀριθμός, ὅπερ εἶναι σαφὲς τεκμήριον ὅτι ἡ Αἰολικὴ δὲν εἶναι ἡ ἀρχαιότερα διάλεκτος ὡς ἐπίστευσεν οἱ παλαιοί. [I. Π.]

Αἰολίς 1 (γῆ) ἡ καὶ Αἰολίδες πόλεις, νῆσοι βλ. Αἰολίς. — 2) διάλεκτος ἡ γλωττα βλ. Αἰολικὴ διάλεκτος.

Αἰολίς (Ζ φ σ λ.) (Aeolis) Μάλανιον γαστροπόουν ἐκ τῶν δερματοδραγγίων, οὗ ἡ κοιλία ἐπιδράσει τοῦ σώματος ἔχει πλείστας διακλαδώσεις, εἰς ἃς εἰσχωροῦσι προεκτάσεις τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Βλ. εἰκόνα ἐν πίνακι λ. Μάλανια (ἀρ. 6). [N. A.]

Αἰολός 1) Υἱὸς τοῦ Ἑλλήνος καὶ τῆς Νόμης Ὀρηίδος, ἀδελφὸς τοῦ Δώρου καὶ τοῦ Σούρου, γενάρχης τῶν Αἰολέων. Ἐδασίλευσε τῶν περὶ τὴν Θεσσαλίαν τόπων, καὶ γῆμας Ἐν-αρέτην τὴν Δημάχου (κατ' ἄλλους Εὐρυδίκη) ἀγένησεν ἑπτὰ παῖδας, Κρηθεά, Σίσυφον, Ἀ-θαμαντα, Σαλμωνέα, Διόνεια, Μάγνητα, Περι-ήρη (κατ' ἄλλους καὶ Μακαρέα, Ἀεθλίον, Μιμαντα), θυγατέρας δὲ πέντε, Κανάκην, Ἀλ-κυόνην, Πεισιδίην, Καλύκην, Περιμήδην (κατὰ τὸν Πausaniam δὲ καὶ Τάναγραν καὶ Ἀρνήν). Ἡ γενεαλογία τῶν Αἰολιδῶν εἶναι τοσοῦτον περίπλοκος καὶ συγκεχυμένη, ὥστε ἐπισφαλесτάτη εἶναι πᾶσα προσπάθεια περὶ διευκρινήσεως τῆς βοηθείας αὐτῆς ἱστορικῶν γε-γονότων, ὡς ἐπεχείρησεν ὁ Κ. Ὁ. Μύλλερ. Ἐν τοῖς μύθοις πολλάκις ταυτίζεται ὁ Αἰ. οὗτος τῷ Ἰπποτάδῃ καὶ τῷ υἱῷ τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ Ἰωρπιδὴς εἰργαζομένην ἀπολεσθεῖσαν Αἰ-όλον, ὑπόβηται ἔχουσαν τὸν ἀνδρῶν ἐρωτῶν τῶν τέκνων τοῦ Αἰόλου Κανάκης καὶ Μακαρέως. 2) Υἱὸς Ἀρνης τῆς Αἰόλου καὶ Ποσειδῶνος, συγγεγόμενος καὶ οὗτος πολλάκις πρὸς τὸν Ἰπποτάδην καὶ τὸν Ἑλλήνα. πατὴρ ἡ υἱὸς τῆς Μελανίππης (βλ. λ.). 3) Υἱὸς τοῦ Ἰπποτάδου (Ἰπποτάδης), φίλος τῶν θεῶν, οἰκῶν ἐν τῇ πτωτῇ νήσῳ Αἰολία, μετὰ δὲ τῆς συζύγου καὶ πῶν δώδεκα παίδων (ἑξ υἱῶν καὶ ἑξ θυγατέ-ρων συνευγεγμένων αὐτοῖς) διὰ τῶν εὐφρόσυνον ἔβαν ἐν καθημερινῶς συμπόσις. Τοῦτον κα-τέστησεν ὁ Ζεὺς ταμίαν τῶν ἀνέμων, δοὺς αὐτῷ ἐξουσίαν νὰ καταπαύῃ ἢ ἐγείρῃ κατὰ βούλησιν αὐτοῦ. Ξενίσκος ἐπὶ μῆνα τὸν Ὀδυσσεά μετὰ τῶν ἐταίρων, ἔδωκεν αὐτῷ ἀποπλέοντι ἀσκήν, ἐν ᾧ ἐγκατέκλεισε τοὺς ἀνέμους πάντας πλην τοῦ Ζεφύρου. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὴν ἐν τῇ

Ὀδυσσεΐα (Κ) διήγησιν· κατὰ δὲ τοὺς μετα-γενεστέρους ὁ Αἰ. ἦν ἄναξ τῶν ἀνέμων, ἔχων τὰ μέγαρα αὐτοῦ πλησίον τῶν ἄντρων, ἐν οἷς ἐκράτει ἐγκατεκλεισμένους τοὺς ἀνέμους· ἐπάκη δ' ἤθελε νὰ ἐξαγάγῃ αὐτοὺς, ὅπως παραγάγῃ τρικυμίαν, ἐπληττε διὰ τριαινῆς τὸ μέγα ὄρος, εἰς οὗ τὰ ἄντρα ἠύλιζοντο, καὶ παρακρήμα ἐκ-χεόμενοι ἐξετέλουν τὰ θελήματα τοῦ βασιλέως τῶν. Κατὰ τινὰ δ' εὐημερικὴν διασκευὴν τοῦ μύθου ὁ Αἰ. εἶχε τὰς Αἰολίδας νήσους ἐν τῇ Ἰουρηνικῇ πελάγει, εὐρὴ δὲ τὴν τῶν ἱστίων χρῆσιν καὶ ἐκ παρατηρήσεων φυσικῶν προέλε-γεν εὐστέχως τοὺς ἐγγχωρίους ἀνέμους, ἐξ οὗ καὶ ταμίας τῶν ἀνέμων ἐκλήθη·— Ὁ Αἰ. οὐδαμῶς ἐτιμάτο ὡς θεὸς, τὸ δ' ἐν Ἀθήναις Ὀρελόγιον τοῦ Ἀνδρονικοῦ Κυρρήστου ἐξ ἀ-γνοίας τοῦ ἀληθοῦς ἀνέμματος αὐτοῦ ἐκλήθη ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐσφαλμένως Νεὸς τοῦ Αἰόλου. [Π.]

Αἰολός ἀνὴρ εἰς βόθρον ἐμ-πεσεῖται. (Παραιμ.) αἰ. = πανούργος καὶ πονηρός. [Π.]

Αἰολόσφυριον (Μηχ αν.). Μικρὸς ἀτμο-κίνητος σπρόδilos, στρεφόμενος ἐκ τῆς ἀντιδρά-σεως, ἣν παράγει ὁ ἐκφυσόμενος ἀτμός. [Τ.]

Αἰόλου Σπήλαια ἡ Ἀνέμων Σπή-λαια, ἐξ ὧν πνέουσι σφοδρότατοι ἀνέμοι. Ἐν-αὐτὰ ὑπάρχουσι πολλὰ ἐν Ἰταλίᾳ. [Π. Π.]

Αἰολόχορδον (Μου σ.). Ἐγχόρδον ὄργανον, οὗτινος αἱ χορδαὶ ἤχουσι τῇ ἐπενερ-γεῖα φυσικοῦ ρεύματος ἀέρος. [Α. Κ.]

Αἶπεια 1) Τὸ παλαιότερον ὄνομα τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ πόλεως Θουρίας κατὰ Στράβωνα, ἡ τῆς Κορόνης, κατὰ Pausaniam. 2) Τὸ πα-λαιότερον ὄνομα τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Σόλων. [Π.]

Ἀἶπελ (Eipel.—Μηχικρ. Ipoly). Ἀ-ριστέρων παραποτάμιον τοῦ Δανουβίου πηγάζον ἀπὸ τῶν ὄρεων τοῦ Μαλναπατάκ κατὰ τὰ σύνορα τῶν Οὐγγρικῶν κομιτεῖων Νεογράδ, Σδλ καὶ Γόμερ, καὶ ἐκβάλλον εἰς τὸν Δανουβίον παρὰ τὸ Σδβλ μετὰ ρεῦν 212.24 χμ. [Π. Π.]

Αἶπος (τὰ) ἔρος τῆς νήσου Χίου, εἰς τοῦ ὁποῦ τὰς ὑπώρειας ἐγένετο τῷ 1822 συμπλοκὴ μετὰ τῶν κατοίκων τῶν βο-ρειῶν τῆς Χίου χωρίων κατὰ τὴν Τούρκων ἀποπειρημένων ν' ἀνέλθωσιν εἰς αὐτό. [Α. Κ. Χ.]

Αἶπυθρονίς (Πα λ α ι ο ν τ ο λ.). Πτηνὸν βίψαν εἰς προγενεστέρων γεωλογικὴν περί-οδον, οὗτινος λείψανα τῶν ὀστέων τοῦ ταρσοῦ ἀνευρέθησαν ἐν τῇ Μαδαγασκάρῃ καὶ ἐν τῇ Ἰλνὶ ἢ καλῶς διατηρούμενα κατ' ὄγκον ἴσα ἑκάστον πρὸς 120 ὠκ ἀκτετρίδος. [N. A.]

Αἶπυτος Νεώτατος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῶν Μεσσηνίων Κρεσφόντου καὶ Μερόπης τῆς Κυψέλου. Φανευθέντος τοῦ δημαρχίου πατρός του καὶ τῶν ἀδελφῶν ὑπὸ τῶν πλουσίων, ἐ-

Κατ. 1306 τῷ 1881 (τοῦ δήμου 8238). [N. Σ.]

Αἶρου (Airy S. G. Biddel) ἐπίσημος ζῶν Ἀγγλος ἀστρονόμος γενν. τῷ 1802. Ἐξεργασίας διευθυντῆς τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Γ' ῥήματος ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1881, ὅτε ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας. [Δ. Κ.]

Αἶρω (Ναυτ.) 1) (τὴν ἄλυσιν ἢ τὴν κάλων) ἢ πρᾶξις τοῦ ἐλκεῖν τὴν ἄλυσιν ἢ τὴν κάλων τῆς ἀγκύρας διὰ τοῦ ἐργάτου, τοῦ βαρούγκου ἢ ἄλλου μηχανικοῦ μέσου πρὸς ἀνάσπασιν αὐτῆς ἢ πρὸς βράχυσιν τοῦ ἀγκυράτος τῆς ἄλυσας. — 2) τοῦ λόγου ὄντος περὶ κεραιῶν, ἱστιῶν, βαρῶν καὶ λοιπῶν, σημαίνει ἐλκεῖν τὸ κατάλληλον σχοινίον πρὸς ἀναδίδασιν αὐτῶν. — 3) Αἶ. λ. ἐ. μ. ο. ν. ἢ πρὸς ἐλκυσιν ἐπὶ μάλλον πρὸς πρῶραν λέμβου παραβεβλημένης ἐπὶ μάλλον πρὸς πρῶραν. [Π. Κ.]

Αἶς (Heis) Ἑδωφόρος. Γερμανὸς ἀστρονόμος, γενν. τῇ 6/18 Φεβρ. 1806 ἐν Κολωνίᾳ, ἀποθ. τῇ 18/30 Ἰουν. 1877 ἐν Μύνστερ, ἐνθα ἀπὸ τοῦ 1832 ἐδίδασκε μαθηματικά καὶ ἀστρονομίαν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς πόλεως αὐτῆς. Τὸ σπουδαιότατον τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι ὁ Atlas coelestis novus (ἐν Κολων. 1872), ἐν ᾧ περιέλαβε πάντας τοὺς διὰ γυνυτοῦ ὀφθαλμοῦ ἑρατοὺς ἀστέρας. [Π.]

Αἶσχος υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς πρώτης γυναῖκος αὐτοῦ Ἀρίστῃς τῆς Μέρπορος ἢ Ἀλεξίφρονης τῆς Γρανικοῦ. Παρὰ τοῦ μητροπτόρος Μέρπορος διδασθεὶς τὴν οὐνεροκρισίαν, ἠρμήνευσε τὸ ὄνειρον, ὃ εἶδεν ἡ Ἑκάβη κύουσα τὸν Πάριον, καὶ ἐκέλευσε νὰ ἐκθίσῃσι τὸ βρέφος. Ὁ Αἶ. ἔργημα Ἀσπερόπην τὴν Κεβρήνος, ἣν πενθὼν ἀποθανοῦσαν ἀπωρνήθη. Κατὰ τὸν Ὀβίδιον, μεταμορφώθη εἰς ὄρνιν ὑπὸ τῆς Θέτιδος, ἐλευθέρως αὐτόν, ὅτε πενθὼν τὴν ἐκ δήγματος ὄρεως ἀναύσαν ἐρωμένην του Ἑσπερίαν ἐκρήμνισεν ἐαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. [Π.]

Αἶσγρουβ (Eisgrub. Βοσν. Lednice), Κῶμη τῆς Μοραβίας ἐν τῇ ἐπαρχ. Νικόλσβουργ ἔχουσα 2387 κατ. (1880). [Π. Π.]

Αἶσερνία (Isernia ἰταλ. Aesernia λατ.). Πόλις τῆς Ἰταλ. ἐπαρχίας Καμπανίας, ἐπὶ γραφικωτάτου λόφου κειμένη. ἔχουσα 9015 κατ. τῷ 1881. Τὰ ἀξιολογώτατα τῶν ἐν αὐτῇ συζυγμένων λεψάνων τῆς ἀρχαίας πόλεως εἶναι ἐρείπια κυκλωπείου τείχους καὶ ὁδωγαγείων μνημείων 1627 μ. ὠρυγμένον τὸ πλεῖστον ἐν βράχῳ. [Π.]

Αἶσχος, ὁ, ποταμὸς τῆς Μυσίας πελάζων μὲν ἐν τῇ Ἰῳν, ἐκβάλλων δὲ παρὰ Κύζικον εἰς τὴν Προποντίδα καὶ νῦν καλούμενος Σατὰς-δερῆ. [N. Σ.]

Αἶσθημα (Φιλοσοφ.) ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς ἢ ἀναπτυσσόμενη ὑπ' αὐτῆς ἕνεκα νευρικῆς διεγέρσεως προκλήθεισῃς ὑπὸ ἐξωτερικοῦ ἐρεθισμοῦ καὶ προσερχομένης εἰς αὐτήν. Πρὸς γένεσιν αἰσθήματος ἀπαιτοῦνται τρία

τινά: 1) ἐξωτερικὸς ἐρεθισμὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι κίνησις θαλῆς 2) ἡ διεγέρσις τῆς αἰσθητηρίου ἑνός, ἥτις εἶναι ἴδιον παῦρος τοῦ νεύρου ἀνόμενον καὶ πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν ἐρεθισμὸν, ὃς οὐ προσκλήθη, καὶ πρὸς τὸ αἶσθημα 3) ἡ μεταβολὴ ἐν τῇ ψυχῇ, ἥτις ἀντιδρώσα εἰς τὴν ἐπιδρασιν τῆς νευρικῆς διεγέρσεως ἀναπτύσσεται ἐσωτερικὴν κατάστασιν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὴν διεγερσιν, δηλ. τὸ αἶσθημα. Ἐν τῷ αἰσθηματικῷ διακρίνομεν ποῖον, ποσὸν καὶ πόνον. Τὸ διαφορὸν ποῖον τῶν αἰσθημάτων τῶν διαφόρων αἰσθητηρίων εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σχέσεως τῆς ἐξωθεν προκαλούμενης διεγέρσεως πρὸς τὴν εἰσθεσίαν τοῦ νεύρου. ἥτις εἶναι διαφοράς παρὰ τοῖς διαφόροις αἰσθητηρίοις ἕνεκα τῶν διαφόρων συστατικῶν τοῦ αἰσθητηρίου, πρὸς αὐτὴν εἰς συνάσειαν τὸ νεῦρον, καὶ ἕνεκα τοῦ διαφόρου τρόπου, καθ' ὃν περατοῦται τὸ νεῦρον ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Αὕτη ἡ διάθεσις μετατρέπεται μὲν πῶς ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐρεθισμοῦ, διατηρεῖ ὅμως καὶ τὴν ποιότητος αὐτῆς. Ἐνεκα τούτου εἰς τὸν αὐτὸν ἐξωτερικὸν ἐρεθισμὸν ἀντιστοιχοῦσι διάφορα κατὰ ποῖον αἰσθήματα, ἐν διεγέρσει διαφέροντα αἰσθητήρια. Αὕτη ἡ διαφορὰ τῶν αἰσθημάτων καλεῖται ἀσυνακρίσις. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ νεύρῳ προκύπτουσι διαφορὰ τῶν αἰσθημάτων ἕνεκα διαφορὰς τῶν ἐξωτερικῶν ἐρεθισμῶν. Αὕτη ἡ διαφορὰ καλεῖται ἀντίθεσις. Χρῶμα καὶ γούσις π. γ. εἶναι ἀσυνακρίσις αἰσθήματα: ἐρυθρὸν δὲ χρῶμα καὶ κυανοῦν ἀντίθετα. Τὸ ποσὸν δὲ τοῦ αἰσθηματος (ἡ ἰσχύς, ἐντασις) εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἰσχύος τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐρεθισμοῦ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ ἰσχύς τοῦ αἰσθηματος δὲν αὐξάνεται ἀναλόγως τῆς ἰσχύος τοῦ ἐρεθισμοῦ, ἀλλ' ὅτι ὅσω ἰσχυρότερον κατέστη τὸ αἶσθημα, τόσο περισσότερον ἀνθίσταται εἰς τὴν αὐξάνσιν τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἡ πνευματικὴ προσοχὴ (βλ. λ.) ἡ τε ἀρνητικὴ (ἀπερμάκρυνσις ἀντιθέτων παραστάσεων) καὶ ἡ θετικὴ (προσεχωγὴ συγγενῶν καὶ ἀπορριπτικῶν παραστάσεων), δὲν ἐνισχύει τὸ αἶσθημα, ἀλλὰ διατηρεῖ μόνον αὐτὸ ἐν τῷ βαθμῷ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐὰν οὖτος εἶναι λίαν μικρὸς, ἡ κωλύεται τὸ αἶσθημα ὑπ' ἀντιθέτων παραστάσεων, δὲν λαμβάνομεν συνειδήσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ τόνος (τὸ εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον) τοῦ αἰσθηματος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς συγχρούσεως τῆς ἐξωτερικῆς διεγέρσεως πρὸς τὴν παροδικὴν ἢ διαρκὴ διάθεσιν τοῦ νεύρου, ἥτις, ὅσω καὶ ἂν εἶναι ἐνδοτικὴ μέχρι τινὸς σημείου, πέραν ἐκείνου τοῦ σημείου μετατρέπεται ἀνθίσταμένη. Αὕτη ἡ σύγκρουσις τῶν ἐξωτερικῶν παραγόντων τοῦ αἰσθηματος μεταβάλλεται ἐν τῇ ψυχῇ εἰς σύγκρουσιν τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, εἰς ἐσωτερικὴν διαμάχην. Ἐκ ταύτης τῆς διαμάχης ἐξηγεῖται ἡ ὕλική λύπη ἐν γένει· ἐν δὲ τῶν δύο τρόπων τῆς ἀντιδράσεως τῆς διαθέσεως καὶ δύο μορφαί τῆς λύπης, ἡ δυσἀρέσκεια καὶ ὁ πόνος. Ἡ δυσἀρέσκεια γινώσκει

ταί μέχρι τοῦ ὁρατοῦ ὁρίου τῆς ἐνδοτικότη-
τος τῆς διαβάσεως, ὃ δὲ πόνος πέραν αὐτοῦ.
Εἶνε δὲ πρωτεύουσα μορφή τοῦ τονισμοῦ ἡ
δυσχέρεια καὶ ὁ πόνος, ἡ δὲ ἡδονὴ δευτε-
ρεύουσα, προϋποθέτουσα τὴν πρώτην. Καίτοι
δὲ τὰ αἰσθήματα προκαλοῦνται ἐν τῇ ψυχῇ
οἱ ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως, δὲν ἀπεικονίζουσιν
ὅμως οὔτε τὴν νευρικὴν διεγέρσιν οὔτε τὸν
ἐξωτερικὸν ἐρεθισμὸν οὔτε τὰς ποιότητας τῶν
ἐξωτερικῶν πραγμάτων, ἀλλ' εἶνε μόνον ἐκ-
φράσεις τοῦ τρόπου, καθ' ὃν διατίθεται ὑπ'
αὐτῶν ἡ ψυχὴ. Τὰ αἰσθήματα δὲν εἶνε τι ἐ-
πισταγόμενον ἐξωθεν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ
μόνον ἐσωτερικαὶ καταστάσεις τῆς ψυχῆς, ἐν
αἷς αὐτὴ ἀντιδρᾷ εἰς τὴν ἐπιδράσιν τῶν νευ-
ρῶν κατὰ τρόπον ἔχοντα κυρίαν αἰτίαν τὴν
οἰκίαν αὐτῆς φύσιν, δευτερεύουσαν δὲ τὸν
τρόπον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως, προσβο-
λῆς. Ὁ ἥχος π. χ. ἐκτός τῆς ψυχῆς δὲν ὑ-
πάρχει. Ὡστόσο αὐτῆς ὑπάρχουσι φυσικαὶ τινες
ἡχημικαὶ ἀλλοιώσεις ἐν τῷ νευρῷ καὶ κύ-
ματα αἵματος, τὰ ὅποια θὰ ἐξηκολούθουν τὸν
δρόμον αὐτῶν ὡς κύματα, εἰάν δὲν εὑρίσκον
οὐς ἔχον ὅπως αὐτὸ ψυχὴν, οἷα ἡ ἡμετέρα,
ἵνα προκαλέσωσιν ἐν αὐτῇ ἐσωτερικὴν κατὰ-
στασιν, ἥτις εἶνε τὸ αἰσθημα τοῦ ἤχου. (X. Πδ.).

Αἰσθησις (Φυσιολογ.) καὶ αἰσθη-
σεις αἰσθητήρια ὄργανα, εἶνε τὸ ἐν τῇ
συνείδησει ἡμῶν ἀντιληπτὸν ἀποτέλεσμα τῆς
δράσεως ἐξωτερικοῦ τινος ἐρεθισμοῦ ἐπὶ ἰδίων
νευρικών ὀργάνων, παραρτημάτων τοῦ νευρι-
κοῦ συστήματος, ἢ τοῖς ἰδιαζόμεναις τροποποι-
ημένων τμημάτων τοῦ συστήματος τούτου,
τῶν αἰσθητήριων ὀργάνων, ἅ-
τινα δέχονται τοὺς ἐρεθισμούς καὶ μεταδι-
δίδουσιν αὐτοὺς εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ὅστις ἀντι-
λαμβάνεται αὐτῶν ὡς αἰσθήσεων.

Εἰς τὰ ἀτελέστατα ζῷα ἡ ἐπίσης ἀτελε-
στάτη αἴσθησις ἐδράζει ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ
πρωτοπλάσματι, καθόσον τοῦτο ἀντιδρᾷ δια-
φόρως πρὸς τοὺς ποικίλους περὶ αὐτὸ ἐρεθι-
σμούς· ὑπὸ τῇ ἐποψίῃ δὲ ταύτην δυνάμεθα ν'
ἀποδώσωμεν αἰσθίσιν καὶ εἰς τὰ φυτὰ (ζωό-
σπορια, μυξομύκητες, βακτήρια, δακτυλίαι,
μυρῶναι, δασυγῆες κτλ.). Εἰς ζῷα, ὧν τὸ πρω-
τόπλασμα περιβάλλεται ἥδη ὑπὸ μεμβράνης
(ἐγγυμνιακά ζῷα, Γρεγαρίνια κτλ.), ἡ αἰ-
σθησις ἀναρτίζεται τοποθετημένη πρὸς τὴν
περιφέρειαν τοῦ σώματος ἢ εἰς τινὰς γῶρας
ὁρισμένους τοῦ δερματος· ὅπως ὅμως γείνη
λόγος περὶ αἰσθήσεως ἐξ αἰσθητήριου ὄργανου,
ἀνάγκη νὰ εἶνε διακεχωριστοὶ οἱ ἴστοι τοῦ
ζῴου, καὶ νὰ ὑπάρχῃ ἔστω καὶ ἀτελέστατον
νευρικὸν σύστημα, καθόσον τὰ αἰσθητήρια εἶνε
συσκευαὶ περὶ φερί καὶ αἰσθητικῶν νευρίων.
Αἱ νευρικαὶ αὗται συσκευαὶ ἔχουσι τοῦτο τὸ ἰ-
διόζον ὅτι ἐκάστη αὐτῶν μεταφέρει ἐν τῷ ἐγ-
κεφάλῳ ὁρισμένους μόνον ἐρεθισμούς καὶ προ-
καλεῖ εἰδικὴν αἴσθησιν (εἰ δὲ καὶ ἐνέργει α
τῶν αἰσθητήριων).

Αἱ αἰσθήσεις εἶνε τόσαι ὅσα καὶ τὰ αἰσθη-
τήρια ὄργανα, ἥτοι πέντε ἢ τῆς α ῥ ἡ ε, ἡ τῆς
γ ε ὡ σ ε ω ε, ἡ τῆς ἐ ρ ἄ σ ε ω ε, ἡ τῆς δ-
σ φ ρ ἡ σ ε ω ε καὶ ἡ τῆς ἀ κ ο ἡ ε (ἰδ. τὰς λέ-
ξεις ταύτας), εἰς ταύτας δὲ προστίθεται καὶ
ἐκτὴ τις αἴσθησις, ἡ γενικὴ καλυμμένη, ἥτις
συνίσταται ἐξ ἀθροίσματος διαφόρων ἀντιλή-
ψεων, μὴ ἀναγομένων εἰς ἐξωτερικὰ ἀντικει-
μενα καὶ ἐρεθισμούς ἐκ τῶν ἐξω, ἀλλ' εἰς κα-
ταστάσεις καὶ ἀλλοιώσεις τοῦ ἰδιοῦ ἡμῶν σώ-
ματος, εἰον κατὰ τὸν πόνον, τὴν πείναν κτλ.

Αἱ αἰσθήσεις προκαλοῦνται, ὡς εἶδμεν,
ὑπὸ ἐρεθισμῶν ἐξωτερικῶν, ἐρεθιζόντων τὰ
αἰσθητήρια ὄργανα καὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν
νεύρων μεταδιδομένων εἰς τὸν ἐγκέφαλον.
Οἱ ἐρεθισμοὶ οὗτοι εἶνε ἢ μὲν κινήσεις σώ-
ματος τινος βαρέος (ἐρεθισμοὶ προκλητικοὶ
ἀφῆς) ὅτε δὲ κυμάνσεις τοῦ αἵρος (ἥχος), ἢ
δονήσεις τοῦ αἵματος (φῶς, ἀκτινοβολία θερ-
μότης), ἢ τέλος ταχύταται δονήσεις τῶν στα-
θμητῶν ἀτόμων τῶν σωμάτων (προσактὴ
θερμότης).

Διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀντικειμενόμεθα δια-
φόρων εἰδῶν ἐρεθισμῶν τῶν νευρίων τῶν
αἰσθητήριων καὶ οὐχὶ τῆς πράγματι καὶ
καταστάσεως ἢ ποιότητος τῶν ἐκτός
ἡμῶν σωμάτων. Ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ εἰ-
πωμεν ὅτι πᾶσα αἴσθησις εἶνε ὑποκειμενική.
Εἰδικώτερον ὅμως καλεῖται ὑποκειμενί-
α καὶ αἰσθήσεις τὰς προκαλουμένας ἀνευ
τῆς ἐπιδράσεως ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων δι'
ἰδίων ἐνδομύων ἐρεθισμῶν τοῦ νευρικοῦ συ-
στήματος, εἰον κατὰ τὸν βόμβον τῶν ὠτων,
τὴν μωρὴν αἴσθησιν τῆς γλώσσης πάσχοντος
τοῦ στομάχου κτλ. Εἰδικώτερον περὶ ἐκά-
στης αἰσθήσεως βλ. ἐν τοῖς εἰσίοις ἄρ-
θροις. [M.]

— (Φιλοσοφ.) ἡ ἐνέργεια τῆς ψυ-
χῆς, δι' ἧς ἀντιδρῶσα κατὰ τῶν ἐπιδρά-
σεων τῶν ὑπὸ ἐξωτερικοῦ ἐρεθισμοῦ προκα-
λουμένων νευρικῶν διεγέρσεων ἀναπτύσσει ἐν
ἐαυτῇ τὰ αἰσθήματα (ἰδ. λ.). Κατὰ τὰ διά-
φορα δ' ἐν τῇ περιφερείᾳ ὄργανα, πρὸς ἃ τίθεν-
ται εἰς συνάφειαν τὰ αἰσθητήρια νεῦρα, διακρί-
νομεν πέντε αἰσθήσεις, τὴν γεῦσιν, τὴν ἀσφρη-
σιν, τὴν ἀφῆν, τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀκοήν, εἰς
ἃς προσθετέον ὡς ἕκτην τὴν σωματικὴν αἰ-
σθησιν, ἥτις κυρίως εἶνε ἀθροισμα πολλῶν
αἰσθήσεων σπερουμενῶν εἰδικῶν ἐν τῇ περιφε-
ρείᾳ ὄργανου καὶ προκαλουμένων μόνον διὰ
τῶν διεγέρσεων τῶν αἰσθητικῶν λεγόμενων
νεύρων. Εἰς τὴν σωματικὴν αἴσθησιν ἀποδίδον-
ται ἐν πρώτοις τὰ αἰσθήματα, δι' ὧν λαμβά-
νομεν εἰδῆσιν τῶν ποικίλων καταστάσεων τοῦ
σώματος ἡμῶν. Δι' αὐτῶν λαμβάνομεν εἰδη-
σιν οὐ μόνον ὅτι ζῶμεν σωματικῶς, κινούμεθα
καὶ ἀναπνέομεν κτλ., ἀλλὰ καὶ πῶς ζῶμεν,
ἂν εἴμεθα κακηνήκτες ἢ ἔσμεν ἀμείψας τὰς
δυνάμεις κτλ. Πάντα δὲ τὰ αἰσθήματα ταῦτα
συγχωνεύονται εἰς ἓν αἰσθημα τὸ καλούμενον

ἔχῃ κατ' ἄλλην ὄψιν παρὰ τὴν καλαισθητικὴν, διὰ τὴν καλαισθητικὴν ὑπόκειται εἰς ἐκτίμησιν μόνον ὡς μορφήν ἔχουσα ὕλη. Ὁ λόγος τῆς καλαισθητικῆς εὐαισθησίας δὲν κεῖται ἐν τοῖς ἀπυθνέστοις μέρεσιν, ἀλλ' ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν καὶ τῇ συνθέσει εἰς ὅλον, λοιπὸν ἐν τῇ μορφῇ. Μόνη ἡ μορφή καθ' ἑαυτὴν ἔχουσα ἀξίαν ἐξευγενίζει καὶ τὴν ὕλην, ἐν ᾗ παρίσταται. Ὅριζοιτα δὲ ἡ Καλαισθητικὴ δι' ἐννοεῖαν τὰς ἀπολύτως ἀρεσκέουσας μορφάς (σχέσεις), κατασκευάζει οὕτω τὰ παραδειγματὰ διὰ πᾶσαν πνευματικὴν ἡ ψυχικὴν ἐνέργειαν, ἥτις θέλει νὰ παραστή τὴν ἀπὸλυτον ἀξίαν ἔχον. Αἱ παραδειγματικαὶ αὗται μορφαὶ καλοῦνται καὶ αἰσθητικαὶ ἰδέαι. Τοιαῦται στοιχειώδεις ἰδέαι εἶνε ἡ τῆς τελευτῆς (ἰδ. λ.), τῆς μιμνήσκου (ἰδ. λ.), τῆς συμφορῆς (ἰδ. λ.), τῆς τελευτῆς καὶ ἀντιθέσεως (ἰδ. λ.) καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως (ἰδ. λ.). Ὁδὲμα δὲ τούτων τῶν ἰδεῶν εἶνε τὸ ὅλον καλὸν, ἀλλ' ἐκάστη αὐτῶν σημαίνει στοιχεῖον τοῦ καλοῦ. Μόνον ἡ σύλληψις αὐτῶν ἐν πιστῇ ἀντιτύπῳ (κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς μιμνήσκου) προτύπου φέροντος ἐν αὐτῷ τὰς μορφάς τῆς τελειότητος (μεγέθους πλοῦτος καὶ τάξεως), τῆς συμφορῆς, τῆς τελευτῆς καὶ ἀντιθέσεως καὶ ἀποκαταστάσεως, γεννᾷ τὴν αἰσθητικὴν ἐκάρμογὴ ἐκάστης στοιχειώδους ἰδέας ἐπὶ τινος πολυσυνθέτου εἰκόνας ἥγει εἰς τὰς παραγωγίους μορφάς (ἰδέας) τῆς καλαισθητικῆς καθαρότητος (ἰδ. λ.), τῆς ἐλευθερίας (ἰδ. λ.), τῆς ἐνότητος (ἰδ. λ.). τῆς τελειότητος (ἰδ. λ.) καὶ τῆς ἐγκρίτου κανονικότητος (ἰδ. λ.).

Περὶ τοῦ καλοῦ ᾗδὲ ἐρλοσώθησεν ὁ Πλάτων, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης κατέλειπεν ἐν τῇ ποιητικῇ ἀξιολογητάτους κανόνες, καθ' οὓς δεόν νὰ ἐκτιμᾶται ἡ τέχνη. Ἀλλ' ὡς αὐτοτελὴ ἐπιστήμην εἰσῆγαγε τὴν Καλαισθητικὴν εἰς τὴν σειράν τῶν φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν ὁ μαθητὴς τοῦ Οὐολαρίου Baumgarten (γενν. τῷ 1714 ἀπ. 1782), ὁ ὅποιος ἐκάλεσεν αὐτὴν Αἰσθητικὴν, διότι ἐρρόνει, ὅτι, ὅπως ἡ Λογικὴ ἀσχολεῖται περὶ τὴν ἀνωτέραν γνωστικὴν δύναμιν, δι' ἧς ἀποκρίμεν γινώσκιν σαφῆ καὶ εὐκρινῆ, καὶ τελειοῖ αὐτήν, οὕτως ἀφίλει αὐτὴ νὰ τελειώσῃ τὴν διὰ τῶν αἰσθήσεων γινώσκιν ἐρρίζουσα τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀληθείας περὶ τὸν αἰσθητὸν ἀντικειμένον κρίσεις. Αὗται αἱ κρίσεις ἀπρβαίνονται περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειότητος, ἥτις ἀνήκει εἰς τὸ αἰσθητὸν ἐν τοῖς βαθμοῖς δὲ τῆς τελειότητος κεῖται, κατ' αὐτόν, τὸ καλὸν ἐν τῇ εὐρυτάτῃ σημασίᾳ τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον εἶνε αὐτὴ ἡ αἰσθητὴ ἀλήθεια. Κατὰ ταῦτα ἐδίδασκον οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ ὅτι ἡ αἰσθητικὴ γινώσκιν εἶνε μόνον προπαιδεῖα τῆς νοητικῆς καὶ ἀνάγκη νὰ ἐξωσθῇ διὰ ταύτης. Τὸ δεύτερον βῆμα πρὸς θεμελιώσιν τῆς Καλαισθητικῆς ἐποίησεν ὁ Κάντιος διακρίνας ἀκριβῶς τὴν ἐννοίαν τοῦ καλοῦ τῆς τοῦ ἡδέος,

τοῦ ἀγαθοῦ κτλ. καὶ δρίτας τὴν πνευματικὴν καταστάσιν, ἣν παράγει ἐν ἡμῖν τὸ καλὸν καὶ ἥτις ἐκφράζεται ἐν καλαισθητικῇ κρίσει. Ὁ δὲ Κάντιος ὅμως ἠρῶνυσεν ὁ Κάντιος τὰς ἀντικειμενικὰς ἰδιότητας τοῦ καλοῦ. Τοῦτο ἐπεμάρτυσεν ὁ Σχέλλινγιοις, κατὰ τὸν ὅποιον, ἐπεὶ ἡ φύσις καὶ τὸ πνεῦμα, τὸ ἰδανικὸν καὶ τὸ πραγματικὸν εἶνε ὅλως ταῦτά, καλὸν εἶνε ἐκεῖν οὗ ἡ αἰσθητὴ ὑπαρξίς ἀντιστοιχεῖ ὅλως τὴν ἰδέαν, εἰς τὸ ἰδανικόν. Πι ἐν τῇ καλῇ μίσεις ἐποπτευσμένη εὐσία αὐτῶς, ὥστε συμπίπτει τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ μορφή, ἐν τῷ ἀπὸλυτον. Τὸ κάλλος αὐτοῦ εἶνε ἡ τελειότης ἀπὸλυτος τοῦ ὑψηλοτέρου ἐν τῷ κατωτέρῳ, τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ, ἀπὸλυτον ἐν τῇ πεπερασμένῳ. Ἀδελφὴ δὲ τῆς ἐνότητος τῆς ἰδέας καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῆς Σχέλλινγιοις εἶνε καὶ ἡ παρ' Ἐγγέλιω «παρουσία» τῆς ἰδέας ἐν πεπερασμένῳ ἐμφανίσει» διότι κατ' Ἐγγέλιον καλὸν εἶνε ἡ ἰδέα ἐν τῇ μορφῇ, ὅπως ἐμφανίσαις ἐν πεπερασμένῳ ἐμφανίσει. Μεθ' ὅλην ὅμως τὴν ἐνότητα τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ μὲν ὁ ἰδανικὸς παράγων ὁ ἀνωτέρος διὰ τὴν αὐτοῦ παρουσίας ἀξίαν ἀπονέμων, ὁ δὲ πραγματικὸς ὁ κατωτέρος οὕτως, ὥστε ἡ καθ' ἑαυτὴν μεταφυσικὴ καὶ ἐπομένως ἀνευ ἀξίας ἐνότης τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ, τῆς ἰδέας καὶ τῆς ἐμφανίσεως, τῆς ὕλης καὶ τῆς μορφῆς ἔλαθεν ἀξίαν διὰ τῆς ἐνοικήσεως τοῦ ἀνωτέρου, τῆς ἰδέας. Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη ἀμφιβολία, ἥς ταποτελέσματα ἐξεδηλώθησαν πρὸς τὸν ὁπαδὸν τοῦ Ἐγγέλιου Vischer. Ὅρισθόν τοῦ καλοῦ ὡς ἐνότητος τῆς ἰδέας καὶ τῆς ἐμφανίσεως, νοουμένης δὲ τῆς ἐνότητος συχρόνως μεταφυσικῶς μὲν ὡς ἐνοικήσεως ἀνωτέρου ἐν τῇ κατωτέρῳ, ἀλλὰ καὶ καλῶς σθητικῶς ὡς ἀρμονίας ἀμφοτέρων, τὸ τοιούτης ὁδοῦ παραχθὲν καλὸν φαίνεται εἶνε ἀξίον ἐπιδοκιμασίας ἐνεκα δύο λόγων ἠθικῶν, διότι εἶνε ἡ ἐμφάνισις ὑψηλοτέρου καὶ καλαισθητικοῦ πράγματι, διότι εἶνε ἡ σίμμετρος ἐμφάνισις αὐτοῦ. Ἐάν ληφθῇ πρὸς δεξιὰ μὴ μόνον ἐκεῖνος, ὑπερισχῇ τὸ περιεχόμενον ὑπὲρ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν. Ἐάν δὲ τὸς, ὑπερισχῇ ἡ μορφή ὑπὲρ τὸ περιεχόμενον. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐμφανίζεται καλὸν ὡς ἔχον ἀξίαν μόνον δάνειον, ὡς ἐμφάνισις τῆς ἰδέας εὐαισθητικῆς ἐπισθεν αὐτὸν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡ ἀξία ἀνήκει εἰς τὸ καλὸν καθ' ἑαυτό, ἀσχετῶς πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ ἐμφανιζόμενον. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἀπόψεως καλὸν εἶνε τὸ αἰσθητὸν περιβάλλομα οὐ καθ' ἑαυτὴν μὴ αἰσθητῆς, εἴτε προσωπικῶς (ὅπως ἐν τῇ θεολογικῇ Καλαισθητικῇ τοῦ Καρριέρου), εἴτε ἀπροσωπικῶς (ὅπως ἐν Πανθεϊσμῇ τοῦ Vischer), λοιπὸν ἡ αἰσθητικὴ ἐμφάνισις εἴτε τοῦ θεοῦ, εἴτε τῆς λογικῆς ἠθικῆς ἰδέας. Τότε δὲ οὐδένα ἄλλον σκεπτικὸν εἶναι τὴν τέχνην ἢ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ριττήν, ὅλῃ, νὰ διαλυθῇ εἰς θεολογίαν ἢ φι

σοφίαν. Όπως δὲ τὸ καλὸν κατὰ ταύτην τὴν ἔκφασιν εἶναι μόνον ἡ αἰσθητὴ ἀντίληψις τοῦ θεοῦ ἢ τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἀγαθοῦ παραλληλῶς πρὸς τὴν νοητικὴν γνῶσιν, ἡ δὲ τέχνη παραλληλῶς αὐτῶν παραλληλῶς πρὸς τὴν ἐπιστημὴν, οὕτω καὶ ἡ Καλαισθητικὴ προτιθεμένη νὰ τελειώσῃ τὴν κατωτέραν γνωστικὴν δύναμιν, τὴν αἰσθησιν, εἶναι ἐπιστήμη παραλληλῶς πρὸς τὴν Λογικὴν (τὴν περιέχουσαν τὴν καθαρὰν λογικὴν γνῶσιν). Οὕτω δὲ ἐπανερχεται εἰς τὴν δόξαν τοῦ Baumgarten καὶ υποδιάζει τὸ καλὸν εἰς αἰσθητὸν περιεχόμενον τοῦ θεοῦ ἢ τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἀγαθοῦ, οὐ γυνή καὶ ἀπερικάλυπτος γνῶσις εἶναι ἡ ἐπιστήμη τοῦ λόγου, ἡ Φιλοσοφία. Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἀπόψεως τὸ καλὸν εἶναι ἡ ἐκφρασις τῆς αὐτοτελοῦς ἀξίας τῶν μορφῶν. Κατὰ τὴν πρώτην ἔκφασιν ἡ Καλαισθητικὴ καλεῖται Καλαισθητικὴ τοῦ περιεχομένου (τῆς ὕλης)· κατὰ τὴν δευτέραν εἰδηλογικὴ (Καλαισθητικὴ τοῦ εἶδους, τῆς μορφῆς). Τὴν Καλαισθητικὴν τὴν μορφὴν (τὴν εἰδηλογικὴν) ἀνέκθεον περριέχοντα οἱ καλλιτέχναι καὶ ποιηταί. Πιεξαντίσις τῆς ὕλης διὰ τῆς μορφῆς εἶναι τὸ ἀληθὲς μυστήριον τῆς τέχνης κατὰ Σχίλλερν. Τὰ θεμέλια τῆς τοιαύτης Καλαισθητικῆς κατέβησαν οἱ κορυφαῖοι τῶν αρχαίων φιλοσόφων. Ὁ Πλάτων εὐρίσκει (ἐν Φιλήρῳ) τὸ καλὸν μόνον ὅπου ὑπάρχει μέτρον, ἀναλογία, συμμετρία, λοιπὸν σχέσεις, μορφὰ ἐν εὐρυτάτῃ σημασίᾳ, καὶ τοι ματαχρῆσται (ἐν Φαίδρῳ) ἐκφράσεις, εἰς ὧν δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ καὶ τὸ ἐναντίον. Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἀνέπτυξε τὴν Καλαισθητικὴν κατὰ ταύτην τὴν ὁψιν γενόμενος ὁ κύριος πατὴρ τῆς Καλαισθητικῆς τοῦ καθάρου εἶδους. Τὰ θεμέλια τῆς τοιαύτης Καλαισθητικῆς ἀνέσκαψε καὶ συνεπλήρωσεν ἐν τοῖς νεώτεροις χρόνοις ὁ Γερμανός, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠκοδόμησε σύστημα αὐτῆς ὁ Ρόβερτος Zimmermann. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὁπαδοὶ τῆς Καλαισθητικῆς τοῦ περιεχομένου (Vischer, Lotze), παραδέχονται τὸ καλὸν εἶναι καθαρὰ μορφή, ὅτι οὐ μόνον ὑπάρχουσι σχέσεις ἀπολυτῶς ἀρεσκουσας, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ κάλλος στηρίζεται ἐπ' αὐτῶν καὶ μάλιστα ὅτι ἀνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ νοηθῇ. Διὰ τὸν διισχυρισμὸν δὲ αὐτῶν ὅτι ἡ αἴσθησις τῶν μορφῶν μεταδίδάζεται εἰς αὐτὰς ἐκ τοῦ περιεχομένου οὐδενίαν ἀπέδειξεν δύναται νὰ προσεγάγῃσιν. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ λέξις «μορφή» δὲν πρέπει νὰ νοηθῇ ἐν τῇ σημασίᾳ τῶν μορφῶν τῆς εἰκαστικῆς τέχνης, ἀλλ' ὅτι σημαίνει ἐννοίαν γενικωτέραν. Ἐκφραζομένην ἐν τῇ μουσικῇ οὐδὲν ἦπτον ἢ ἐν τῇ ζωγραφικῇ, ἐν τῇ ποιήσει, οὐδὲν ἦπτον ἢ ἐν τῇ πλαστικῇ, ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ οὐδὲν ἦπτον ἢ ἐν τῇ θύμικῇ, καὶ ἐν αὐτῇ τέλος τῇ θοικῇ. Μορφή σημαίνει σχῆμα. Κατὰ ταύτην τὴν ἐκδοχὴν ἡ ἀρμονικὴ σχέσις περιεχομένου καὶ μορφῆς εἶναι μορφή καθόλου καλαισθητικὴ, ὅπως ἡ μεταξὺ τῆς διὰ τῶν καὶ

διὰ πάντα μουσικὴ, ἡ μεταξὺ φωτὸς καὶ σκιάς, ἐρυθροῦ καὶ χλωροῦ, ζωγραφικὴ, κεφαλῆς καὶ λοιποῦ σώματος ἐν τινι ἀγαλλματι πλαστικὴ σχέσις, ἐνῶ ἡ συμφωνία βουλήματος καὶ γνώσεως, δικαίου βουλήματος καὶ ἀλλοτριου εἶναι ἡθικὴ μορφή. [X. Πδ.]

Αἰσθητικοί (Φιλοσοφ.) (Sensualistae) καλοῦνται α') οἱ φιλόσοφοι οἱ δοξάζοντες ὅτι πᾶσαι αἱ παραστάσεις καὶ γνώσεις ἡμῶν κατὰγονται ἐκ τῆς διὰ τῶν αἰσθησίων ἀντιλήψεως καὶ δ') οἱ δοξάζοντες ὅτι πᾶσα ἀληθὴς γνῶσις περιορίζεται ἐν τούτῳ, τὸ εἰπὸν εἶναι ἡ δύναται νὰ γείνη ἀντικείμενον τῆς διὰ τῶν αἰσθησίων ἀντιλήψεως. Ἐκεῖνοι διισχυρίζονται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι κατ' ἀρχὰς χάρις ἀγρῶτος, ὁ ὅποιος πρῶτον διὰ τῶν αἰσθησίων δέχεται αἰσθήματα, εἰς ὧν εἰσέρχεται τὴν ἀρχὴν πᾶσαι αἱ γνώσεις καὶ δυνάμεις. Προσοχῇ, μνήμῃ, κρίσει κτλ. οὐδὲν ἄλλο εἰσὶ κατ' αὐτοὺς ἢ τὸ αἰσθημα αὐτὸ μεταμερῶς φερόμενον διαφόρως. Οὗτοι δ' ἰσχυρίζονται ὅτι πᾶν ὅ τι ὑπερβαίνει τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἐμπειρίαν εἶναι πλάνη καὶ ψεῦδος. Τὸ δόγμα ἐκεῖνο εἶναι ψυχολογικὴ δόξα· τὸ δόγμα τῶν ἄλλων ἀναφερόμενον εἰς τὸ περιεχόμενον καὶ τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως εἶναι γνωσιολογικόν. Τὰ δύο δόγματα δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται, διότι ἐκάτερον δὲν συνέχεται ἀνγκυαίως πρὸς τὸ ἕτερον. Τὸ γνωσιολογικὸν δόγμα ἀναιρεῖται ἀνεξαρτήτως πάσης φιλοσοφικῆς θεωρίας διὰ τῆς ὑπάρξεως ἐπιστημῶν, οἷα π. χ. ἡ Μαθηματικὴ. Δι' αὐτοῦ διακινδυνεύονται καὶ πάντα τὰν ὠτέρω θεωρητικὰ, ἡθικὰ καὶ θρησκευτικὰ συμφέροντα τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν μάλιστα συνδεθῇ πρὸς τὰ δόγματα τῶν ὁλιστῶν. Τὸ ψυχολογικὸν δόγμα ἀναιρεῖται διὰ τούτου, ὅτι ἡ ψυχὴ οὐδὲν δέχεται ἐξωθεν, ἀλλὰ διεγείρεται μόνον δι' ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων πρὸς ἐσωτερικὰς ἐνεργείας μὴ ἀπεικονίζουσας τὴν ποιότητα τῶν ἀντικειμένων, καὶ ὅτι αὐταὶ τὸ μὲν σωδεύονται πρὸς ἀλλήλας κατὰ νόμους ἰδιαίτους αὐτῇ, τὸ δὲ ἀντιδρῶσι πρὸς ἀλλήλας ὡς δυνάμεις οὕτω δὲ ἀναπτύσσεται ὁ πνευματικὸς βίος ἐν ταῖς ἀνωτέροις καὶ κατωτέροις αὐτοῦ μορφαῖς. Ἐπομένως ἡ ἀνάπτυξις τῆς συναιδήσεως εἶναι ὅπως διάφορος ἐκείνης, ἣν παραδέχονται οἱ αἰσθητικοί. Οἱ αἰσθητικοὶ γνωσιολόγοι συγγενεύουσι πρὸς τοὺς ἐμπειρικοὺς καὶ θετικοὺς φιλοσόφους, τῶν δὲ αἰσθητικῶν ψυχολόγων ἀρχηγός εἶναι οὐχὶ ὁ Λωκίος, ἀλλ' ὁ ἄλλος Κονδύλλιος· διότι ὁ ἄρχατος χάρις τοῦ Λωκίου εἶναι οὐχὶ ἡ ὅλη ψυχὴ, ἀλλ' οἶονε ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς, ἥτις περιβάλλει πυρῆνα μὴ περιέχοντα μὲν παραστάσεις, περιέχοντα ὅμως δυνάμεις, καὶ δὲ μὲν μόνον δύναμιν τοῦ ποριστάνα, ἀλλὰ καὶ τοῦ συναισθάνεσθαι καὶ βούλεσθαι. Δι' δυνάμεις αὐταὶ εἶναι ἐξωθεν διεγείρμεναι ἀντιδρῶσαι τῆς ψυχῆς αἱ νοητικαὶ ἐνεργεῖαι αὐτῆς.

τῆς εἶναι μωρὸς ὁ πέθος τῆς ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τοῦ κακοῦ ὡς θεϊκῆς δυνάμεως. Ὁ πόθος οὗτος καταπνίγεται ὑπὸ τῆς θεωρίας, ἥτις ἀρνεῖται τὸ κακὸν καὶ θεωρεῖ αὐτὸ ὡς ψάσμα ἢ ὡς στέρησιν. Ἡ ἀπολυτρώσις εἶναι τότε περιττή. Ἐν γένει ἐάν τις θεωρῇ τὸ ἐν αὐτῷ ἢ τὸ γινόμενον ὡς ἀγαθόν, τότε εἶναι ἀναλκώτως ὁ δῆθεν ἠθικός χαρακτήρ τοῦ κόσμου. Ἐναντίον ταύτης τῆς ἀπολυτοῦ αἰσιοδοξίας, ἥτις θεωρεῖ τὸ ἐν τῷ κόσμῳ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν καλὸν ὡς εἶδος, δικαιῶς ἀντετάχθη ἡ ἀπαισιοδοξία (ιδ.λ.) τοῦ Σχopenhauereu (μονομερῶς) τὴν ἀτέλειαν αὐτοῦ. Καὶ ἡ περιφημία αἰσιοδοξία τοῦ Λαϊβνίτσιου εἶναι ἀνεπαρκής· διότι ὁ Λαϊβνίτσιος παραγεῖ τὸ φυσικὸν καὶ ἠθικὸν καλὸν ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἐνοσίχ τῳ δημιουργήματος κειμένου περιρρισμοῦ. Ἐάν τὸ κακὸν καίται ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τοῦ δημιουργήματος, δὲν δύναται ν' ἀρῇ ἄνευ ἐκμεταστάσεως ταύτης τῆς οὐσίας. Ἀνάγκη τότε νὰ ἐξακολουθῇ ὁ κόσμος μένον ἐπιστῆς ἀτέλει, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ, δηλ. ἀπολυτρώσις ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ κακοῦ εἶναι ἀδύνατος. Τότε ὅμως δικαίᾳ εἶναι ἡ ἐρώτησις, ἂν δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ δημιουργήσῃ ὁ θεὸς μᾶλλον ἢ νὰ δημιουργήσῃ κόσμον, οὐαὶ μέλαινα κηλὶς εἶναι ἀνεξάλειπτος.

Ἐν πρακτικῇ στικτικῇ καλεῖται αἰσιοδοξία ὁ ἔχων τοιαύτην θυμικὴν διάθεσιν, ὥστε ν' ἀντιλαμβάνηται πάντων τῶν συμβαινόντων ἀπὸ τῆς ἀρίστης καὶ φαιδρωτάτης ὁψείας καὶ παραδίδωται εἰς κολακαστικατάτας ἐλπίδας διατηρῶν τὴν ἀταραξίαν καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς θειαῖς περιστάσεσι τοῦ βίου. [Κ. Πδ.]

Ἀίσκαπ (Biskap). 1) Ἀκρωτήριον τῆς Β' Ἀμερικῆς κατὰ τὴν Β' ἀκτὴν τῆς Ἀλάντας. 2) Ἐτερον κείμενον Δ τοῦ ἀκρωτ. Μαυρικίου κατὰ τὴν Β' ἄκρην τῆς Ν Ζέμ-βλας [Π. Π.]

Αἰσκουλινοειδῆ (B o t.) (Aesculi-neae) καὶ **Αἰσκουλοειδῆ** (Aesonlus L.). ὁμογενεῖα καὶ γένος φυτῶν. βλ. **Ἰπποκασ-τάνοειδῆ**. [Θ. Χ.]

Ἀύστλεθεν (Κατὰ τὸν μεσαιῶνα: Aulsteden). Πόλις τῆς πρωσσιτικῆς Σαξωνίας, πρωτ. νομ. ἐν τῷ νομῷ τοῦ Μερσεβούργου, τὸ πάλαι πρωτ. τῆς κομιταίας Μάνσφελδ. Κεῖται 38 γμ. ΔΒΔ τῆς Ἀλλῆς· ἔχει βιομηχ. τινὰ καταστήματα, βρυχεῖα ἀργύρου καὶ χαλ-κοῦ, δύο γυτῆρια καὶ 23 147 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀἰσλινγκεν (Aislingen), βαυαρικὴ κομὴ τῆς ἐπαρχίας Δίλλινγκεν τοῦ νομοῦ Σβά-βεν (Σουαβίας), ἔχουσα 120 κατοίκους. [Ν. Σ.]

Αἰσνη (Aisne), ποταμὸς τῆς Γαλλίας, ὁ τῶν Ῥωμαίων Αχονα, ἀριστ. παραπόταμος τοῦ Ἰσάρα (Oise), δεχόμενος ἐκ δεξ. τὴν Αἰρην καὶ ἐξ ἐξωνύμων τὴν Βέσλην καὶ ἐκ-δίδων μετὰ ῥεὺν 230 χιλιόμετρον παρὰ τὴν Κομπιέννην. [Ν. Σ.]

Αἰσνη, νομ. γαλλικῆς (Dér. de l' Aisne, προφ. Αἰν) ἔχων ΒΑ τὸ Βέλγιον καὶ ἀρδευόμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν Μάρνης, Οὐρκής, Ἰσάρα (Oise), Αἰσνης, Βέσλης, Αἰτ-της, Σερρας, Σόμης. ἔχει πολλοὺς λιμῶ-νας καὶ ῥαπὴ, θοὴν καὶ ἐξαιρετὰ κτήνη· πα-ράγει δ' ἐν ἀθονίᾳ δημητριακά, ελαιόγωνα φυτὰ, τεύτλα, λίνον, κάνναβιν, λαχανικά, ὀ-τρικα, λυκίσκον· ἀλλὰ καὶ ἡ βιομηχανία του εἶναι ἀξιόλογος, παραχούσα παντοῖα ὑφάσματα, κάτοπτρα καὶ ἄλλα υελοσυγγήματα κτλ. Καὶ ἐμβ. μὲν ἔχει 7.355 τγμ., κατ. 555 923 τῷ 1886, πρωτεύουσιν δὲ τὸ Λαέν, καὶ διαίρεται εἰς 5 ἐπαρχίας. [Ν. Σ.]

Ἀύσσῃ βλ. Ἀύσσῃ.

Ἀίστουλφος. Βασιλεὺς τῶν Λογγο-βαρδίων (719—756 μ. Χ.) ἡγεμὼν φιλοπόλε-μος, ὅστις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ ἐν Ἱταλίᾳ ἐξάρχου καὶ ἀφῆρσεν ἀπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους αὐτὴν τὴν ἐδρὰν τοῦ ἐξάρχου Ἰραδέν-ναν, ἠπειλήσας δὲ καὶ τὴν Ῥώμην αὐτήν. Ὁ τότε πάππς Στέφανος Β' ἐσπευσεν νὰ ζητήσῃ βοήθειαν παρὰ τῶν Ἀλπίων ἐν τῇ Φραγκικῇ κράτει παρὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ ἡγεμόνος τῶν Φράγκων Πιπίνου· οὗτος δὲ μετὰ ἰσχυροῦ στρατοῦ προσβαλὼν τὸν Λογγοβαρδίων βασιλέα ἠνάγκασεν αὐτὸν ἐν δυσὶ πολέμοις (754—756) ν' ἀποδώσῃ τὰς καταληρωθείσας τῆς Ἐξαρχίας χώρας, αἵτινες ἐτέθησαν ἥδη ὑπὸ τὴν προ-στασίαν τοῦ Πάπα ἀναγνωρίζοντος τὴν ἀνω-τάτην ἐπ' αὐτῶν κυριαρχίαν τοῦ βασιλεῖος τῶν Φραγκῶν. Αὕτη ἡ ἀρχὴ τῆς κοσμικῆς τῶν Παπῶν ἐξουσίας. [Π. Κ.]

Ἀίστρακιον ἡ Ἀστρακίον καὶ Ἀστέριον, πόλις τῆς πάλαι Μακεδονικῆς Παιονίας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Πόντου (Στρού-μνιτσα) μετονομασθεῖσα βραδύτερον Τιβερίου-πολις καὶ κειμένη ὅπου ἡ νῦν Στρούμνι-τσα. [Ε.]

Αἰσυμένητης ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρ-χαῖς Ἑλλήσιν ὁ ἀνὴρ, εἰς ἐν αἱ πόλεις, σπαρασσόμεναι ὑπὸ τῶν ἀγώνων τοῦ εἰς ἀκμὴν προαγμένου δήμου κατὰ τῶν τὴν ἀρχὴν κα-τεχόντων, ἐλιγαρχικῶν, ἀνέθετον τὸ ἔργον τῆς συνδιαλλαγῆς, ἐπιφορτίζουσαι αὐτὴν ναναθεω-ρήσῃ τοὺς κρατοῦντας νόμους ἢ καὶ αὐτὸ τὸ πολιτεύμα. Ἀνετίθετο δὲ εἰς τὸν τοιοῦτον ἀρχοντα τὸ ἔργον διὰ βίου ἢ ἐπὶ ὀρισμένον χρόνον καὶ πρὸς σκοπὸν προδιαγεγραμμένον. Τὴν μεταξὺ αἰσυμνηταίαν καὶ τυραννίδος ὑπερ-χουσαν διαφοράν καθορίζει ὁ Ἀριστοτέλης (Πολιτ. Γ, 14) διὰ τῶν ἑξῆς· «ἔστι δὲ τοῦθ' ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν αἰρετὴ τυραννίς, διαφέρουσα ὡδὲ τῆς βαρβαρικῆς οὗ τῷ μὴ κατὰ νόμον, ἀλλὰ τῷ μὴ πατριος εἶναι μόνον. Ὅργον δ' αὖ μοι μὲν διὰ βίου τὴν ἀρχὴν ταύτην, οἱ δὲ μα-κροὶ τινῶν ὀρισμένων χρόνων ἢ πράξεων». Διενόσεις δὲ ὁ Ἀλικαρνασεὺς (Ῥωμ. ἀρχαιολ.

Ν. 73) παραδίδεται τοῦς Αἰσωνήτας πρὸς τοὺς Ῥωμαίους διδάκτορας. Ἐπὶ ἀνάγκῃ ἐννοεῖται παρουσιάζεσθαι τὸ πρῶτον ἢ λέξις παρ' Ὀμήρῳ (Ὀδυσσ. II, 258), ὅπου σημαίνει τὸν ἀγωνοπόνητον. Καὶ ἐπιμολογείται μὲν συνήθως ἡ λέξις ἐκ τοῦ αἰσώφελος, ἥτοι παρὰ γένει ἐκαστοῦ τὸ ἴσον καὶ δικαίον, ἀλλ' ὀρθότερα εἶναι ἢ ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐπιμολογικῇ ἐρμηνείᾳ αὐτῆς αἰσώφελος ἐστὶ τὸ αἰσώφελος μὴ ἡμῶν παρὰ τοῦ αἰσώφελος. Τότε αὐτοὺς αἰσωνήτας ὑπῆρξεν ἐν Μιλήτῳ ὁ Ἐπιμῆνης, οὗ τὸ κατελθὼν ἢ ἐλεγχόμενος τῶν Νηλεϊδῶν, ἐν Ἀπολλωνίᾳ ὁ Χαίρημων, ἐν Σαμῷ ὁ Φοιδίας. Ἀλλ' ὁ ἐπιφανέστατος πάντων ὑπῆρξε Πιπτακῆς ὁ Μυτιληναῖος (ιδ. λ.). Πρὸς λέξις δὲν ἐξέλιπε μετὰ τῆς μεταδοτικῆς ἐξουσίας τῶν τοιοῦτων ἀρχόντων τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν κατάλυσιν τῶν δημοκρατιῶν καὶ ἐγκαθίδρυσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ὅπως δ' ἐν πολλαῖς πόλεσι καὶ κατόπιν πρὸς δόλωσιν μονιμοῦ τινὸς ἀρχῆς. Ἐκαλοῦντο δ' ἐν μεταγενετέροις χρόνοις αἰσώφελος αἱ ἐν αἰσώφελος ἰδίᾳ αἱ ἀποτελοῦντες μέρος τῆς διαρκὸς ἐπιτροπῆς τῆς βουλῆς, οἱ ἄλλως καλούμενοι πρυτάνεις. Τοιοῦτους αἰσωνήτας ἢ αἰσωνήτας γνωρίζομεν ἐξ ἐπιγραφῶν ἀρχαίων ἐν Μεγάροις, Ἐφέῳ, Καλλυρνῶν καὶ Χερσονήσῳ (ὅπου ὁ πρέσβος τῶν αἰσωνήτων καλεῖται πρυτάνειος). Ἐν Νάξῳ κατὰ τὸν π. Χ. αἰῶνα ἀπαντῶνται δύο αἰσωνήτες ὡς ἐπώνυμοι τῆς πόλεως. Ἐν δὲ τῇ αἰσωνήτῃ Κόμῃ αἰσωνήται φαίνεται ὅτι ἐκαλοῦντο οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες τῆς πόλεως. [Α.]

Ἀἰσώφελος (Eisfeld). Πόλις τοῦ δουκάτου τοῦ Σάξεν-Βάιμαρ ἐν τῇ νομῇ τοῦ Χίλδουρργάουζεν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βέρρα ἔχουσα 3 203 κατ. (1880). [Π. Π.]

Αἰσχίνης. 1) ὁ καλούμενος Σωκράτης ὁ υἱὸς Λυσανίου καὶ Σφῆττιος τὸν δῆμον, ἄρα φυλῆς Ἀκαμαντίδος, γεννηθεὶς πτωχὸς καὶ διαδιδόχῃ τοιοῦτος, ἀλλ' ἐν τιμῇ καὶ κραιπνότητι εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πιστοτάτων καὶ φιλότατων μαθητῶν. Σωκράτης δ' ἐκλήθη ὑπὸ τῶν μετέπειτα, διὰ τὴν ἀρσιώσιν του πρὸς τὴν Σωκράτη καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τοῦ μεταγενετέρου ἐμωνίου, τοῦ ῥήτορος. Τα κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ μανθάνομεν παρὰ Διογένητος τοῦ Λαερτίου (Β', 60—65), ὅστις ἀναφέρει καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντας σωκρατικούς διαλόγους, ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν, ἀπολεσθέντας πάντας. Μετὰ τὴν ἐν εἴτει 399 π. Χ. τραγικὴν θάνατον τοῦ Σωκράτους ὁ Αἰ., ὅπως καὶ ἄλλοι τοῦ μάρτυρος φιλοσόφου μαθηταί, ἐφυγεν εἰς Ἀθήνας εἰς τὴν ἀνακτιζομένην διὰ τὸν ἀδικον θάνατον τοῦ διδασκάλου του εἰς καὶ ἐκ φόβου διὰ τὸν τότε ἐπικρατήσαντα πρὸς

καίρῳ διωγμὸν τῶν ἐπαδῶν τοῦ Σωκράτους. Καὶ χρόνον μὲν τινα ἐξῆλθεν ἐν Σαρανταπάρῳ τῷ τυραννίᾳ Διονυσίου, μετὰ δὲ τὸν ἐκθρονισμὸν ἐκείνου ἐπανέκαμψεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου αἱ περὶ Σωκράτους καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἰδέαι εἶχον μεταδελθῆναι ἐν τῇ μετὰ καὶ ἐνταῦθα διήλθε τὸν βίον τὸ μὲν διδασκόμενος, τὸ δὲ συντάσσων ἐπ' ἀριστῇ δικανικῇ τέχνῃ, τὸ δὲ συγγράφων σωκρατικούς διαλόγους κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Πλάτωνος τοῦ Ἀντισθένης, τοῦ Πλάτωνος καὶ ἄλλων Σωκρατικῶν.

Οἱ διάλογοι τοῦ ὁμοῖον μᾶλλον πρὸς τὰ Ἀπομνημονεύματα καὶ τὸν Ὀικονομικὸν τοῦ Πλάτωνος ἢ τοὺς τοῦ Πλάτωνος ἐφημιζόντες, διὰ τὸ γλαφυρὸν καὶ τὴν λεπτότητα τοῦ λεκτικοῦ τῶν, καθ' ὃ ὅμως καὶ ἀνωτέρω πορευόμενος, πάντες οἱ ὑπὸ Διογένητος τοῦ Λαερτίου ἀποδιδόμενοι αὐτῷ ἀπόλλονται. Ἐν τούτοις τῶν νεωτέρων φιλολόγων τινὲς ἐνέμυσαν ὅτι ἀνὴρ κάλυψεν μετὰ τῶν ἑπτὰ νόθων μικρῶν διαλόγων, τῶν ὡς πλατωνικῶν ἐργῶν περιουθέντων, τρεῖς διαλόγους τοῦ Αἰ. εἰς δ' αὐτοὺς οἱ «Περὶ ἀρετῆς εἰς διδάκτον», «Περὶ εὐδαιμονίας» καὶ «Περὶ πλούτου» καὶ «Περὶ θανάτου». ὁ I. F. Fischer μάλιστα καὶ ἰδιαίτερος ἐξέδωκεν αὐτοὺς ὡς διαλόγους τοῦ Αἰσχίνου, Aeschines socratici dialogi, ἐν Λίψῃ τῷ 1753, 1766, 1786 καὶ ἐν δ' ἐκδόσει τῷ 1788. Καὶ ἄλλοι δὲ μετὰ τὸν Fischer ἐξέδωκεν ἢ ἡρμηνεύσαν καὶ μετέφρασαν τοὺς τρεῖς τούτους διαλόγους ὡς ἔργα τοῦ Αἰσχίνου, ἐν οἷς καὶ ὁ ἡμέτερος Νεόφυτος Δούκας ἐκδόους τούτους τῷ 1811 ἐν Βιέννῃ. οἱ πλείστοι ὅμως καὶ διατηρήματα τῶν φιλολόγων δὲν παραδέχονται τὸν Αἰ. ὡς συγγραφεὴ τῶν τριῶν τούτων ψευδοπλατωνικῶν διαλόγων, ὡς θεωροῦσι γενικῶς νόθον καὶ τὴν ἐπ' ἐνομασίᾳ αὐτοῦ φερομένην ἀρχαίαν ἐπιστολήν, ὡς οὐδὲν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Σωκρατικοῦ Αἰσχίνου συγγραφέντων περιεσθῆναι μέχρις ἡμῶν.

2) Ὁ ἐπικληθεὶς ῥήτορ πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ὁμωνύμου αὐτοῦ φίλοσφρου, τοῦ Σωκρατικοῦ, εἶναι κατὰ πολὺ ἐκείνου ἰγνώστοτερος καὶ ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ὁ ἐξ οὐχότατος καὶ διασημότερος ἀρχηγὸς τῆς μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ δεινότερος ἀντίπαλος τοῦ μεγάλου Δημοσθένους κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Πρὸς δεκαετηρίδας ὅλας τότε διακρίσασθαι ἐν Ἀθήναις πάλιν μετὰ τῶν μακεδονιζόντων, ἥτοι τῶν ἐν τῇ συνεννοήσει καὶ συμμάχῃ μετὰ τῶν Μακεδόνων διαδελαιπόντων τὴν μνην σωτηρίαν τῆς τότε ἀλλήλοσφαγῶν μῆνης Ἑλλάδος, καὶ τῶν ἄγαν πατριωτῶν διεσπῆχθη κυρίως ὑπὸ τοῦ ἀρχηγῶ τῶν μεριζῶν τούτων, τοῦ Αἰ. καὶ τοῦ Δημοσθένους, οἵτινες ὑπῆρξαν καὶ οἱ δεινότεροι τῶν συγγραφεῶν ῥητόρων καὶ τοιμήροι ἀμείβετο πολιτικοί, ὁ δ' Αἰ., κατὰ τὴν κρίσιν Διονυσίου τοῦ

Ἀλικαρναστίου (Περὶ τῆς λατ. Δημοσθ. διενήκετος, σ. 1068 ἐκδ. Reiske) καὶ τοῦ Κικέρου (Orat. 9, 29.), ὑπὸ πολλὰς ἐπιφύσεις ἦτο ὡς ῥήτωρ ἀντάξιός τοῦ μεγάλου καὶ ἀπαρμιλλήτου ἀντιπάλου του.

Τοιοῦτος λοιπὸν ἀνὴρ ὁ βίος δὲν ἤδυνάτο τυπικῇ τῇ λόγῳ νὰ μείνῃ ἀνερέυντος ὑπὸ τῶν συγγράφων καὶ ὑπὸ τῶν μακροχρονίων, ἀλλὰ πλείον' ὅσα περὶ αὐτοῦ ἐγράφησαν καὶ ὡς ῥήτορας καὶ ὡς πολιτικοῦ καὶ ὡς ἀνθρώπου καθ' ὅλου ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων. Αἱ κυριόταται ἀρχαῖαι πηγαι, ἐφ' ὧν καὶ οἱ νεώτεροι ὡς ἐπὶ τοῦ πολὺ στηρίζουσι τὰς περὶ αὐτοῦ κρίσεις τῶν, εἶναι οἱ σφειόμενοι αὐτοῦ λόγοι καὶ οἱ εἰς αὐτὸν ἀναφερόμενοι τοῦ ἀντιπάλου τοῦ Δημοσθένους, εἰς δὲ καὶ βιογραφίαι αὐτοῦ τῇ Πλουτάρχῳ ἀποδιδόμενῃ (Περὶ τῶν δεκά ῥητόρων) καὶ ἄλλαι οὐκ ὀλίγαι βιογραφικαὶ καὶ τεχνικαὶ περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις παρ' Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγραφεῶν ἀπαντῶσαι ἢ καὶ ἀνώνυμοι. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ Αἰσχίνης ἐγεννήθη τῷ 389 π. Χ., εἴτε ὁ ἴδιος λέγει ὅτι ἦτο ἑτῶν 45, ὅτε ἀπῆλθε τὴν κατὰ Τιμαρχοῦ λόγον του, ἥτοι τῷ 345 π. Χ. πατέρα ἔσχε τὸν Ἀτρώμητον γραμματικὸν καὶ μητέρα τὴν Πλαυκίδα ἢ Πλαυκοθέαν, θυγατέρα ἐντιμὸν τινὲς Ἀθηναίου, Πλαυκίου τοῦ Ἀχαρνέως. ἦτο δὲ τὸν δῆμον Κεθωκίδης, ἄρα φυλῆς Οἰνιῆδος (Αἰσχίν. περὶ παραπρεσβ. σ. 47 ἐπ. Δημοσθ. περὶ παραπρεσβ. σ. 131.). Κατήγετο λοιπὸν, ὅπως καὶ ὁ ὁμόνομος αὐτοῦ Σωκρατικὸς, ἐκ πτωχῶν μὲν, ἀλλ' ἐντιμῶν γένεων καὶ ἐξῆγε καὶ ὁ ἴδιος πτωχὸς καὶ ἀγωνιζόμενος πρὸς πορισμὸν τοῦ βίου. Ὅτι εἰ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἦσαν ἐντιμοὶ καὶ γνητοὶ πλείονι Ἀθηναῖοι οἱ δὲ περὶ τοῦ ἐκνέτου ἰσχυρισμοῦ τοῦ Δημοσθένους καὶ τῶν πιστευάντων αὐτῷ ἀθέματοι, τοῦτο ἐξῆγε καὶ ἐκ τούτου, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Αἰσχίνου Φιλοχάρης καὶ Ἀρδότης κατέλαβον ἀνὴρκα ἀξιώματα ἐν τῇ πολιτείᾳ, διότι ὁ μὲν Φιλοχάρης τρεῖς ἐξελθὼν στρατηγὸς ἐκ τῶν δεκά καὶ διεκρίθη μετὰ τοῦ διαστήματος στρατηγὸς ἱερικράτους, ὁ δ' Ἀρδότης κατέλαβον οἰκονομικὴν τινα ὑπηρεσίαν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἐστάλη ὑπὸ τῆς πόλεως προδευτῆς πρὸς τὴν βασιλεῖαν τῶν Περσῶν (Αἰσχίν. περὶ παραπρεσβ. σ. 48.). Ὅσα τὰ ἡμέτερα ὁ Δημοσθένης λέγει ἐν τῇ περὶ στατήρων λόγῳ περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν γονέων του εἶναι πορρωδῶς ὑπερβολικὰ καὶ ἐπιτηδῆς διαστραμμένα πρὸς γελοιοποίησιν τοῦ ἀντιπάλου του. Οὕτω λ. χ. τὴν μὲν πατέρα ἀπὸ Ἀτρώμητου μεταδίδει εἰς Τρώμητον, τὴν δὲ μητέρα τοῦ Αἰσχίνου ἀποκαλεῖ Ἐμψουσιν καὶ καλεῖ διαχωγῆς (περὶ στεφάν. σ. 270.), ἐνῶ τὴν περὶ παραπρεσβείας λόγῳ του (σ. 431) ἐν τῇ περὶ παραπρεσβείας λόγῳ του (σ. 431) ῥητὴς εἶχεν ἀνομάσαι αὐτὸν υἱὸν Ἀτρώμητου τοῦ γραμματιστοῦ καὶ Πλαυκοθέας τῆς τοῦ ἡέτους συναγούσης. Καὶ ὁ ἄλλος δ' αὐτοῦ ἰσχυρισμὸς, ὅτι ὁ Αἰ. «παῖς ὢν μετὰ πολλῆς

ἐνδεῖας ἐτρέφετο, ἀμὰ τῇ πατρὶ πρὸς τῇ διδασκαλίᾳ προεδοῦναι, τὸ μέλαν τριδίων καὶ τὰ λεῖον προεδοῦναι, τὸ παῖδα πωλοῦν καὶ τὸ παιδαγωγῶν καρῶν, βάρβαρον σπαραγῆναι καὶ τὸ παιδαγωγῶν καρῶν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔργον, ἀλλ' ὡς γενόμενος τῇ μητρὶ τελοῦσθαι τὰς βιβλικὰς ἀνεργωνίας καὶ τὰ ἄλλα συνεπαινεύετο κ.τ.λ.» (Περὶ στεφάν. σ. 313.) πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱστορικῶς ἐξαγωγόμενος. Ὅτι δὲ νεαρὸς Αἰ. ἱστορικῶς ἐξαγωγόμενος, ἀλλ' ἦτο αὐτῆς ἀνείσεως καὶ ὁ Δημοσθένης, ἀλλ' ἦτο ὑπερρεωόμενος νὰ βοηθῇ τὸ κατὰ δύναμιν τὸν πατέρα του ἐν τῇ ἐντιμῇ ἐπαγγελματικῇ του εἰς φυσικὴν, ἀλλ' οὐδὲν ἀντιπάλου τῆς μητρὸς του καὶ τὰ δὲ περὶ τῶν ἀποχολίων τῆς μητρὸς του καὶ τῆς αὐτοῦ συνεργατικῆς λαγόμενα εἰς ἀνάντη τῆς ὑπερβολικῆς, ἀλλ' ἢ μὴ παντὴ ψευδῆ. Ὅπως ῥητὴς ὁ Αἰ. ἀνείσεως ὡς παῖς τὴν ἀνάντην τὴν ὁ Αἰ. ἀνείσεως ὡς παῖς τὴν ἀνάντην τὴν τότε ἐλευθέρων ἐλλήνων αὐτοῦ κατὰ τὸν Περσικὸν (Θουκυδ. 2, 11-) ἱκανοῦς «ἐπὶ πλείστοι» εἶναι εἶδος καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστα ἐν εὐτραπείᾳ τὸ σῶμα αὐτῶν παρὰ τὸν ἑαυτοῦ, καὶ δὴ, μουσικῇ, γυμναστικῇ καὶ γράμματι, καὶ ὡς ἐκείνην τὴν γυμναστικὴν μάλιστα μετὰ βίος αὐτοῦ. Τὴν γυμναστικὴν μάλιστα μετὰ ἰδιαίτερας ἀγάπης ἦχε καὶ κατὰ τὸν Πλούταρχον «νέος ὢν ἐπρωμένως τῇ σώματι περὶ τὰ γυμνάσια ἐπένει» (Βίοι δ. ῥητ. σ. 810.), διὸ κατέστητε τὸ σῶμα του βωμολαίαν καὶ ἐν σταλῆς, ὅπως περὶ αὐτὸν καὶ ὁ ἐν τῇ βουρβινικῇ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως εὐρισκόμενος ἀρχαῖος αὐτοῦ ἀνδρὶς, ὃν εἶναι ὄντως αὐτοῦ.

Ἀμὰ ἐξελθὼν τῆς παιδικῆς ἡλικίας ὁ Αἰ. ὑπῆρξε κατὰ τὸ συνήθες ἐπὶ διετίαν ὡς περιπόλος ἐν τῇ χώρᾳ (περὶ παραπρεσβ. σ. 50.), καὶ μετὰ ταῦτα δὲ ὡς ἀνὴρ ὑπῆρξε στρατιωτικῶς τὴν πατρίδα του, ὅπως προεκλήθη, καὶ μετέπειτα τὴν ἐν Φιλιστίνῳ (368 π. Χ.), ἐν Μαντινείᾳ (362 π. Χ.) καὶ ἐν Ταμνίᾳ τῆς Εὐβοίας (349 π. Χ.) γενόμενων μάχων. Κατὰ τὴν τελευταίαν μάχιστά τῶν μάχων τούτων τοσοῦτον ἀνδρείως ἠγωνίσθη, ὥστε ἐπτεφάνθη ὑπὸ τοῦ στρατηγῶ Φωκίωνος ἐν αὐτῇ τῇ πεδίῳ τῆς μάχης καὶ ἐστάλη αὐτῷ ἄγγελος τῆς νίκης εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐκ δευτέρου ἐπτεφάνθη. (Περὶ παραπρεσβ. σ. 50.) Πρὸς περισμὸν δὲ τῶν τοῦ βίου ἀναγκῶν τὸ μὲν μετέπειτα ἱστορικῶν παραστάσεων ἐν τραγωδίᾳ ὡς τραγωδιστῆς, ἀλλ' ἦν ἐν μεγάλῃ ἐπιτυχίᾳ, ἐστραγῆν μάλιστα πρὸς τὸν Οἰνόμενον ὑπερκενόμενος (Δημοσθ. περὶ στεφ. 270, 288, 314, 315.) τὸ δὲ μετέπειτα ἐπὶ τινὰ ἐπὶ τὴν δημόσιον γραμματικὴν καὶ ἄρχας μὲν παρὰ τῇ τότε διαστήματι ῥήτορι καὶ πολιτικῇ Ἀριστοφάνει (Ἀνώνυμος ἐν βίῳ Αἰσχίν. σ. 215, παρὰ Westermann Biographiae σ. 268.), κατόπιν δὲ παρὰ τῇ τῷ βίῳ, ἐκ τῶν διασημωτάτων ἀρχαίων τῆς δημοκρατικῆς μερίδος (Δημοσθ. περὶ παρα-

πρεσβ. σ. 138. Φώτιος ἐν Μυριοδ. ἀνάγν. 61.). Ἀσκήσεις οὕτως ἐν τῇ πολιτικῇ κινήσει ὑπὸ δοκιμῶν δεικνύουσιν ὅτι Ἀλ. καὶ ἀποκτήσας ὄχι μικρὰς νομικὰς γνώσεις καὶ πολιτικὴν πείραν, ἐπαρυσιασθὲν καὶ ὁ ἴδιος ὡς ῥήτωρ καὶ πολιτικὸς τῆς μερίδος τοῦ Εὐδούλου μετ' ἐπιτυχίας ἐκτόκτου. Κατὰ πρῶτον ἡγήρευσεν δημοτικὰς δυνάμεις πρὸς τῆς ἐν Ταρύναις μάχης καὶ τρία ἔτη πρὸ τοῦ Δημοσθένους, ἡτοι ἐν ἔτει 351 (Αἰσχίν. ἐπιστ. 18'), μετὰ τέσσαρα δ' ἤδη ἔτη, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 347, ἐξελέχθη τῇ προτάσει τοῦ Εὐδούλου μετὰ τὴν πώσιν τῆς Ὀλύμπου καὶ ἀπεστάλη μετ' ἄλλων πρεσβευτῶν εἰς Πελοπόννησον, ἐνθα ἐδημηγόρησε πρὸς τὴν Μυρρινὴν ἐν Μεγαλόπολει καταπολεμῶν τὰς προτάσεις τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Φιλίππου, δὲν κατώρθωσεν ὅμως τίποτε ἢ θερμὴ εὐγλωττία του. (Αἰσχίν. Περὶ παραπρ. σ. 38. Δημοσθ. Περὶ παραπρ. 311 — 318.). Ὁ Δημοσθένης ἰσχυρίσθη ὅτι τότε ἦδη ὁ Αἰ. εἶχεν ἀπαρθῆ τα τοῦ Φιλίππου καὶ διὰ τοῦτο ἀπέτυχεν, οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως δὲν συνεμερίζοντο πάντες τὴν ὑπόψιν αὐτῆν, ἀλλ' ἀπέστειλαν αὐτὸν τῇ αὐτῇ ἔτει (347) μετὰ τοῦ Δημοσθένους πρὸς τὸν Φίλιππον, ἵνα διαπραγματευθῶσι τὴν εἰρήνην πρὸς αὐτόν. Καὶ συνωμοτολογήθη μὲν ἡ ποθητὴ εἰρήνη τότε, διότι ὁ Φίλιππος ἀνεπτυξεν ἐκτακτον καὶ ἀπρασδέκhton ἐπιτηδεύοντα καὶ μακροπρόθετον, ξενίσας μεγαλοπρεπῶς καὶ τιμῶντας ἰδιαζόντως τοὺς πρέσβεις τῆς ἐνδόξου πόλεως καὶ πολλὰ ἐπιδειξάμενος πρὸς συνεννόησιν μετ' αὐτῆς προθυμίαν, ὁ Αἰ. ὅμως ἔκτοτε τσαυτὸν ἀρρωσθῆναι εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὰ σχέδια τοῦ Μακεδόνα βασιλέως, ὥστε τοῦ λοιποῦ πάσῃ θυνῆται ἐκέρυττε τὴν μετ' ἐκείνου συνεννόησιν καὶ συμμάχίαν.

Ἡ στάσις αὐτῆ τοῦ Αἰ. ἐξήγειρε τὴν κατ' αὐτοῦ καταφροσιν τοῦ φιλοπάτριδος καὶ ὑπὲρ τοῦ πρῶτον μεγαλείου τῆν Ἀθηναίων ἐνθουσιῶντος Δημοσθένους. Ἐκτοτε ἀρχεῖται ἡ μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν πάλη καὶ ὁ ανταγωνισμός, ὅστις διήρκεσεν εἰκοσιπενταετίαν περίπου καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πολιτικῆς ἐξελίξεως τῶν μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Μακεδόνων πραγμάτων. Ὁ Δημοσθένης ἐπίστευσεν εὐθὺς ὅτι ὁ συμπερασθευτής του ἐδωροδέκxητ καὶ ἡγοράσθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, διὰ τοῦτο, μέλις ἐπιστρέψεν ὁ Αἰ. ἐν δευτέρῳ πρὸς τὸν Φίλιππον πρεσβείας, καθ' ἣν ἀπεστάλη νὰ ἐρκισθῇ ἐκ μέρους τῆς πόλεως τῆν ἐπικυρωθεῖσαν εἰρήνην. ὑπεκίνησε τὸν Τίμαρχον νὰ κατηγορήσῃ αὐτὸν ἐπὶ προδοσίᾳ τῶν συμφερόντων τῆς πόλεως. Ὁ Αἰ. ὅμως βλέπων τὸν ἐπικείμενον αὐτῷ κίνδυνον ἀπεσίδωρεν ἐπιτηδεύσας αὐτὸν ἀντικατηγορήσας τὸν Τίμαρχον δι' ἀντιγραφῆς ὡς ἀνάξιον ν' ἀγορεύῃ δημοσίᾳ ἔνεκα τῶν ἐκλειμμένων αὐτοῦ ῥῶν. (Πλούτ. ἐν Βί. 2. ῥητόρων, σ. 840 C.). Ὁ ἄγων οὗτος διεξήχθη τῷ 345 π. X. καὶ ἔληξε μὲ τὴν ἀποτυχίαν τῆς κατὰ

τοῦ Αἰ. κατηγορίας, ὡς ἀποδειχθείσης τῆς ἐσχάτης παραλυσίας καὶ διαφθορᾶς τοῦ κατηγόρου του διὰ τοῦ συμβαμένου κατὰ Τίμαρχον λόγου, ἐν ᾧ ζωηρῶς εἰκονίζεται ἡ οἰκτρὰ ἡ θικὴ κατὰπτωσις καὶ παραλυσία τῶν τότε Ἀθηναίων. Καὶ ἄλλως ὅμως ὁ τοῦ Δημοσθένους διαπυρρὸς πατριωτισμός καὶ τὸ τῶν Μακεδόνων μίσος δὲν εὗρισκαν τότε μεγάλην ἡχώ παρὰ τοῖς Ἀθηναῖοις. Δὲν ἦσαν οὗτοι τότε μόνον ἐκτεθλυμένοι, ἀλλὰ καὶ ἐκ πολιτικῆς παρρησίας πολλοὶ ἀπεδέχοντο τὴν μετὰ τῶν Μακεδόνων εἰρήνην καὶ συνεργασίαν, ὡς τὴν μόνην ἐδὲν σωτηρίαν διὰ τὴν τότε Ἑλλάδα. Τὰς ἰδέας ταύτας ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καὶ ἐφάρτων καὶ ἐκέρυττον πολλοί, ὧν προεξήρχον ὁ Ἰσοκράτης, δὲν εἶχον δ' αὐταὶ ῥεῖσθαι ἐπὶ ἀγῶνι δοῦναι. Τούτου ἔνεκα ὁ φιλοπάτρις καὶ τῆς ἀρχαίας τῶν Ἀθηναίων θέσεως ἡγήτορες Δημοσθένης τὰ πάντα ἐκίνει, ὅπως καταπολεμήσῃ τοὺς μακεδονίζοντας ἐκ τῶν συμπολιτῶν του καὶ τὸν ἀρχιρόητορα αὐτῶν Αἰ. Μόλις λοιπὸν παρήλθον δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἀποτυχίας τῆς πρώτης κατηγορίας καὶ ἐκ νέου κατηγόρησε τὸν Αἰ. ἐν ἔτει 343 διὰ τοῦ συμβαμένου «Περὶ παραπρεσβείας» λόγου του, ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν του πρὸς Φίλιππον πρεσβείαν ἐπίτηδες ἡγοσπώρηται, ὅπως δώσῃ καιρὸν τῷ δραστήριῳ Μακεδόνι νὰ καταλάβῃ ὡς πλείους χωρὰς μέχρι τῆς ἐπισήμου ἐπικυρωσεως τῆς συνωμοτολογηθείσης εἰρήνης. Καὶ ταύτην ὅμως τὴν φορὰν ὁ Αἰ. ἀπεφυγε τὸν κίνδυνον διὰ τῆς «Περὶ παραπρεσβείας» συμβαμένης ἀπολογίας του, ἥτις κατὰ τινὰς τῶν ἀρχαίων δὲν ἀπηγγέλλθη δημοσίᾳ, ὡς σφαιζεται, ἀλλ' ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Αἰσχίνου πρὸς δικαιοσύνην του καὶ ἀπεκρούσιν τῶν κατηγοριῶν τοῦ Δημοσθένους. (Πλούτ. Β. Δημοσθ. 15. καὶ Ἑρμογένους «Περὶ τῶν στασεων», σελ. 28. ἐκδ. Walz.). Ὅτι δ' ἡ τοῦ Δημοσθένους ἐπὶ προδοσίᾳ κατηγορία, σὺδδῶς ἐδλάβε τὸν Αἰ. ἐξάγεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι τρία μετὰ ταῦτα ἔτη, τῷ 340 π. X., ἐστάλη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὡς Πυλαγόρας πρὸς τὸ Ἀμρικτιονικὸν συνέδριον εἰς Δελφούς. Ἐκεῖ ἐγένετο ἡ κυριωτάτη ἀφορμὴ νὰ κηρυχθῇ κατὰ τῶν Λοκρῶν ὁ δεύτερος ἱερὸς πόλεμος, καθ' ὃν ὁ Φίλιππος ἐξελέχθη στρατηγός, καὶ εἰσέλασεν εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα μετὰ 20,000 στρατοῦ τῷ 339. Τοῦτο ἦτο παραδείσις τοῦ ἑλλ. δόχους καὶ ἀπετέλει φανερόν καὶ ἄμεσον κίνδυνον διὰ τὰς ἑλευθερίας ἑλλ. πολιτείας διὸ ὁ Δημοσθένης διὰ φλογερὰς εὐγλωττίας ἐξήψε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, αἵτινες ἐξήλθον πρὸς ἀπέκρουσιν τοῦ Φιλίππου. Ἡ ἀτυχὴς βίωσις ἐν Χαίρωνειᾳ πικρολεβρὰ ἀπερῆσιν ἐριστικῶς περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθηναίων, ὁ δὲ τῆς Μακεδονίας βασιλεὺς ἐπεκράτησεν εἰς τὸ ἐξῆς τῶν ἑλλ. πραγμάτων. Καὶ ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι οὐ μόνον

δὲν ἐξωρίσθησαν κατὰ τοῦ αἰτίου τῆς ἀτυ-
χίας ἐισπραταίας καὶ τῆς ἐν Χαίρωνεια συμ-
φοράς Δημοσθένους καίπερ μεγάλως ἐξερί-
τουμενοι κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Αἰσχίνου, ἀλλὰ
καὶ ἀνεθάρσαν αὐτῶ τὴν τιμητικὴν ἐντολήν, νὰ
ἐκτιμῶσιν τὸν ἐπιτάριον τῶν πρῶτων, ὃ δὲ
Κτησιφῶν ἐπρότεινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
δῆμου νὰ στεφανωθῇ ὁ εὐλόπατρις ῥήτωρ χροῦτῳ
στεφάνῳ δημοσίᾳ δαπάνῃ «ἀρετῆς ἕνεκα καὶ
εὐνοίας τῇ πόλει». Τὴν ἐπικράτησιν ταύτην
καὶ ὑπεργλήν τοῦ ἀντιπάλου τοῦ ὁ Αἰ. κατ'
ἐξῆς ἀποφάνηκε νὰ ἀρῇ τὴν ἡδοναμένην,
οὐδένα ὁρῶν ἦθελε νὰ ἀρῇ τὴν ἡδοναμένην,
διὰ κατηγόρησε τῷ 338 τὴν Κτησιφῶντα ὡς
αὐτομάρτα τῇ πύλῃ προτεινόντα διὰ τοῦ τρίτου
περισωθέντος λόγου τοῦ «Κατὰ Κτησιφῶντος»
ἢ διεξαγωγῇ ὅμως τῆς δίκης ταύτης. ἄγνω-
στον διὰ πόλους λόγους, ὅλως μετὰ ὁπῶ ἐστὶν
ἦτοι τῷ 330, ἐγένετο, ἐνικήθη δὲ κατ' αὐτὴν
ὁ Αἰ. κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐκ-
τιμώμενος κατ' αὐτοῦ τὸν θαυμαστόν «Περὶ
στεφάνου» λόγον· τοσοῦτον δὲ δύσκολος κατέ-
στη ἡ ἐν Ἀθήναις θέσις τοῦ μακεδονίζοντος
ῥήτορος, ὥστε ἠναγκάσθη αὐτὸς νὰ φύγῃ εἰς
τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὅπου ἐθριάμβευεν ὁ Ἀλέ-
ξανδρος. Ἡ δὲ εἰδήσις ὅτι κατὰ τὴν περι-
στασιν ταύτην ὁ ἐξηκονταετής περιπεύς Αἰ.
δὲν εἶχεν οὐδὲ τὰ βδομητικά του ἔσθλα, ἀλλ'
ἀντιπάλος τοῦ Δημοσθένους γενναίως ἐχρῶν-
το αὐτῶ ταῦτα, προσηλάσσει τὸν ἄνδρα
κατὰ πάσης δωροδοκίας καὶ μισθοφορίας αὐτοῦ
παρὰ τῶν Μακεδόνων.

Ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ διέτριψεν ὁ Αἰ., δι-
δάσκων πῶς, μέχρι τοῦ ἐν ἔτει 324 ἐπι-
δασκάντος Θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου·
τότε δὲ μετέβη εἰς Ρόδον, ἔνθα ἴδρυσε τὴν ἑ-
πειτα τοσόν περιήμενον καταστάσαν ῥητορικὴν
σχολήν (Πλούτ. Βί. 3. ῥήτ. σ. 848. Φύλο-
στράτος ἐν Βί. σοφιστῶν, III.) τὴν μέσσην με-
ταξὺ τῆς αἰτίας αὐτοηρώτης καὶ τοῦ αἰσι-
ατικοῦ κόμπου τηρήσαντα, ἐκ τῆς ὁποίας
ἐξήλθον πολλοὶ ἐνδοξοὶ ῥήτορες Ἕλληνες καὶ
Ῥωμαῖοι. Δὲν διεβίωσαν ὅμως ἐν Ρόδῳ, ἀλλὰ
μετῴκησαν ἐκείθεν εἰς Σάμον, ὅπου ἐπίσης ἐξ-
ηκολούθησε διδάσκων καὶ ὅπου ἀπέθανεν ἐν
ῥῆματι τῷ ἔτῳ τῷ 314 π. Χ. (Πλούτ. Βί. 3.
ῥήτ. σ. 840. Φωτίος ἐν Μυριοβόλῳ, ἀνέκν.
61. πρὸς καὶ Clinton Fasti hellenici τέρμ.
II. σ. 171.).

Πολιτικῶς ἀνὴρ ἐπὶ τοιαῦτα ἔτη πρωταγω-
νήσας ἐν Ἀθήναις ἦτο πολὺ φυσικὸν νὰ
ἡγόρευσε πολλάκις δημοσίᾳ, καὶ ὅμως παρα-
δόξως πῶς καὶ διαφόρως πρὸς τοὺς ἄλλους
ἀρχαίους ῥήτορας τρεῖς μόνον λόγοι αὐτοῦ σώ-
ζονται, ὁ κατὰ Τίμωρον, ὁ κατὰ
παρὰ πρὸς σθεῖαν καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶ-
ντα. Αἱ τρεῖς αὗτοι εἶναι τὸ ὅτι ὁ Αἰ.
κατὰ τὴν ἰδίαν ὁμιλοῦσαν, οὐδενίαν ἢ ὀλιγι-
στας ἰδιωτικῶς δίκας ἀπεδίωξεν. «Οὐδένα πώ-
ποτε», λέγει, «τῶν πολιτῶν οὔτε γραφὴν ἐγρα-
ψάμην οὔτ' ἐν εὐθύναις ἐλοπήσα», (κατὰ Τι-

μωρον, ἐν ἀρχῇ)· κατὰ τὰ δὲ τὰς δημοτικὰς ἀγο-
ρεύσεις του συνεβόλε νὰ ἐμιλῇ ἐκ τοῦ προχει-
ρου καὶ αὐτοσχέδιως, πρῶτος αὐτὸς εἰσπρα-
γῶν τὴν συνήθειαν ταύτην, ὡς εὐκόλως ἐμ-
πνεύμενος καὶ περποικισμένος μὲ πικρίαν λό-
γου εὐροῖαν καὶ εὐκολίαν (Φιλόστρ. Βί. σοφιστ.
Α', §. 4 καὶ III, §. 4.). Ὁ δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα
τοῦ κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην φερόμενος τέταρτος
λόγος, ὁ «Δηλὶ καὶ ὁ νόμος», ἐθεωρεῖτο
ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαίων ὡς νόμος καὶ ὑπερ-
λαμπρὸς (Πλούτ. Βί. 3. ῥήτ. σ. 810. Φωτ. ἐν
Μυριοβ. ἀνέκν. 61.). Οἱ λοιποὶ ὅμως καὶ με-
χρις ἡμῶν περιελθόντες τρεῖς λόγοι τοῦ
Αἰσχίνου τοσοῦτον ἐθαυμάζοντο ὑπὸ τῶν ἀρ-
χαίων διὰ τὴν ῥητορικὴν τῶν τέχνην καὶ τὸ
κῆλλος τῆς γλώσσης, ὥστε ἀπεκαλούντο αἱ
τρεῖς χάριτες, ὅπως καὶ αἱ ἐννέα ἐπιστολαὶ
τοῦ ἐκαλόντος ἐννεα Μούσαι (Φωτ. ἐνθ. ἀνέκν.).
Αὐτοτύχως αἱ ἐννέα ἐκείναι ἐπιστολαὶ δὲν φαί-
νονται περισωθῆσαι ἐν ταῖς δώδεκα, ταῖς ὑπὸ
τὸ ὄνομα τοῦ Αἰσχίνου μέχρις ἡμῶν περιελ-
θούσαις, αἱ ἐποικίαι θεωροῦνται σήμερον γε-
νικῶς σχεδὸν ὡς νόθοι, ὅπως καὶ αἱ ὑπὸ τὸ
ὄνομα τοῦ Πλάτωνος τοῦ Σωκράτους καὶ ἄλ-
λαι σωζόμεναι ἐπιστολαί. Τὰ δ' ἐρωτικά του
ποιήματα, τὰ ὅποια ἀναφέρει ἐν τῷ κατὰ Τι-
μωρον λόγῳ, ἀπολεσθήσαν ἐπίσης. Ὡς ῥήτορ
ὁ Αἰσχίνης κρίνεται, καθ' ἃ καὶ ἀνωτέρω εἰπο-
μεν, ἀντάξιός τοῦ Δημοσθένους καὶ ὁ ἐξαγώ-
γιστος μετ' ἐκείνου Ἀττικὸς ῥήτωρ κλυδίστου,
ἰδίως δ' ἐξήκιστα παρ' αὐτῷ ἡ φυσικὴ τοῦ λε-
γειν εὐκολία. «Ὁ δ' Αἰσχίνης», λέγει ὁ μέ-
γας τῆς ἀρχαιοτάτης θαυμαστάτης τοῦ Δημοσθέ-
νους καὶ δεινῆς λογοκρίτης Διονύσιος ὁ Ἀλι-
καρνασσεύς, «ἀτονώτερος μὲν τοῦ Δημοσθένους,
ἐν δὲ τῇ τῶν λέξεων ἐκλογῇ, πομπικῶς ἄμα
καὶ δεινῶς, καὶ οὐ πᾶν μὲν ἐντεχνος, τῇ δὲ
ὑπὸ τῆς φύσεως εὐχερείᾳ κεχωρηγημένος καὶ
σφάδρα ἐναργῆς καὶ βαρὺς καὶ αὐστηρικὸς καὶ
πικρὸς καὶ ἥδως μὲν αὐτοῦθεν ἐντυγχόντι, σφο-
δρὸς δὲ ἐξετασθεῖς», (Ἀρχαίων κριτικ. σ. 484.
ἐκδ. Reiske). Κατὰ δὲ τὸν Ἑρμαγένη κριτὴν
ὁ Αἰ. εἶνε «τῷ μεγέθει μετὰ τοῦ κατὰ στήμα
κῆλλους πλεονάζων» (Περὶ ἰδεῶν, σ. 384. ἐκδ.
Walz.). Ὁ δὲ Κικέρων πρὸς τὴν ἐμαλότητι
καὶ λαμπρότητι τοῦ ὅρου ἐξάγει παρ' αὐτῷ
καὶ τὴν βροντώδη ἀπαγγελίαν (De orat. III,
7.) καὶ τοσοῦτον ἐξέτιμα τὸν Ἀθηναῖον ῥή-
τορα, ὥστε μετέφρασε τοὺς κατὰ Κτησιφῶντος
καὶ περὶ παραπροσθεῖας λόγους αὐτοῦ, ὅπως
καὶ τοὺς ἀντιστοιχοῦς τοῦ Δημοσθένους· ὡς
δείγματα ἀρίστης ῥητορικῆς, δυστυχῶς ὅμως
αἱ μεταφράσεις αὗται ἀπώλοντο καὶ μὴν ἡ εἰς
αὐτὰς εἰσχωρῇ περιεπληθὺς τὴν ἐπιφράξιν
de optimo genere oratorum. Ὅχι ἤττον
δὲ ἐπινευστικῶς κρίνει παρὰ τοῦ Αἰσχίνου καὶ ὁ
Κοϊντὶλινάντε (Inst. orat. X, I, 77.) καὶ ἐν-
γίνει οἱ ἀρχαῖοι ἐπιμελῶς ἐπιλέτων καὶ ἐσχα-
λίζον αὐτὸν, τὰ ὑπομνήματα ὁμοῦς αὐτῶν εἰς
τὸν Αἰσχίνην ἀπώλοντο ἐκτὸς ἐλαχίστων,

περισυλλεγμένων καὶ ἐκδοθέντων ὑπὸ G. Dindorf τῷ 1852 ἐν Ὁξωνίᾳ. Καὶ κατὰ τὴν μέσον δὲ αἰῶνα τὰ συμφέμενα τοῦ Αἰσχίνου ἐμελετώντο καὶ ἐπιφώντο, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ φωτίου. Ἀπὸ δὲ τῆς αναγεννήσεως τῶν γραμμάτων τὸ πρῶτον τύπος ἐξεδόθησαν οἱ λόγοι του ὑπὸ Ἀλδου Μανουτίου ἐν Ἰννέτι τῷ 1518 ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Ἑλλήνων ῥητόρων, εἰτα δὲ μετὰ τῶν ἐπιστολῶν καὶ λατινικῆς μεταφράσεως ὑπὸ Τέρου Wulf τῷ 1572 καὶ τῷ 1601. ἔκτοτε δὲ πολλὰκις ἐξεδόθησαν οἱ λόγοι τοῦ Αἰσχίνου μετὰ σχολίων καὶ ἄνευ τούτων καὶ τελευταῖον ὑπὸ Φρειδ. Francke παρὰ Teubner.

Καὶ ὡς ἀκριβέστερος δ' ὁμῆρ πολιτικῶς καὶ ῥήτωρ πολλὰκις ἐξητάσθη ὁ Αἰσχίνης ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ ὑπ' ἄλλων ἑλλῶς ἐξετηρήθη. Πάντες οἱ γράψαντες ἑλληνικὴν ἱστορίαν, Thirlwall, Grote, Curtius, Duruy καὶ ἄλλοι, διὰ μακρὴν φασικῶ τῷ λόγῳ πραγματεύονται περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπὶ τῶν συγγραμμάτων του πραγματικῆς δράσεως αὐτοῦ. Ἄλλοι δὲ πάλιν, ὡς ὁ Westermann καὶ ὁ Blass, ἐξετάζουσιν αὐτὸν λογοτεχνικῶς ὡς ῥήτορα ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν συγγραφαῖς «Ἱστορικῆς τῆς ῥητορικῆς», καὶ ἄλλοι, ὡς ὁ F. A. Marker, μονογραφικῶς ἐν παρὰδολῇ πρὸς τὸν Δημοσθένη. [Γ. Κ.]

Αἰσχροῖων 1) Ποιητὴς ἀκράδης κατὰ τοὺς χρόνους Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, τὴν ὁποῖον ἠκολούθησεν ἐν ταῖς ἐκστρατείαις του, καὶ φίλος τοῦ Ἀριστοτέλους. Κατὰ τὸν Ἀθήναιον (Δειπνός, 7, 296, E.) ὁ Αἰσχροῖων ἦτο Σάμιος, κατὰ δὲ τὸν Τζέτζη (Χιλιὰδ., 8, 398 E.) Μυτιληνῆς, ἀμφότεροι ὅμως ὁνομαζέουσιν αὐτὸν ἱ α μ ε ο π ο ι ε ν καὶ ἀναφέροντι ἱάμβους του, ὁ δὲ Τζέτζης λέγει ὅτι ἔγραψε καὶ ἐφημερίδας τῶν πράξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου «Καὶ ἐπη καὶ ἱάμβους δὲ σὺν ἄλλοις πόσεισι γράψας». Ὁ δὲ Οὐάρεων (Rerum rusticarum lib. 1, 1.) ἀναφέρει καὶ συγγραμματα «Περὶ γεωργίας» (de agricultura) ὑπὸ Αἰσχροῖων, ὁ δὲ τοῦ Εὐριπίδου Σχολιαστῆς (εἰς Τρωάδ., 230) ἀναφέρει καὶ εἶδος γεωγραφικοῦ καὶ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Αἰσχροῖωνος, ἐν ᾧ λέγει οὗτος περὶ τοῦ ἐν Πελοποννησίῳ Κράθιος ποταμοῦ ὅτι «τὰς κόμας ξανθὰς λευκομένους ἐπίσει». Πολυμαθέστατος λοιπὸν τῶν καὶ πολυγράφος ἦτο ὁ Αἰ. ἂν ὁ Σάμιος, ὃν ὁ Τζέτζης Μυτιληνῆς ἀποκαλεῖ, εἴη εἰς καὶ ὁ αὐτὸς καὶ ὅγ. οὗτος διαφέρει, πιθανώτερον ὅμως εἴη ὅτι εἴη ὁ αὐτὸς ποιητὴς ἱάμβων καὶ χιλιώνων καὶ ἐπῶν, τῶν «ἐφημερίδων» τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἑτέρου τινός, τῆς «Ἐφμερίδος» (Τζέτζης εἰς Λυκόφρ. 688), ἐπὶ δὲ καὶ περὶ ἱσως συγγραμμάτων συγγραφεύς, ὡς τοῦ «περὶ γεωργίας». Τῶν ἔργων του ὁμως τούτων στίχοι τινὲς μόνον περισώθησαν παρ' Ἀθηναίῳ καὶ Τζέτζη. τοὺς ἐποιοὺς συν-εξέδωκεν ὁ Th. Bergk (ἐν Poetae Lyrici

graeci, π. 801—801 ἐκδ. γ'). Τὸ «μεγαλῆ-τερον δὲ περισωθὲν ποιητικὸν του ἔργον εἴη ἐννεαστίχον τι ἐπίγραμμα, δι' οὗ ὑπερασπίζει τὴν δικασίαν συμπολιτικὴν του Σαμίου ἐπὶ τὴν Φιλαινίδα κατὰ τῶν κατηγορίων τοῦ Ἀθηναίου σοφιστοῦ Πολυκράτους, ἔστις ἐξ ἑξ. γραφαί κατ' αὐτῆς «Περὶ ἀφροδισίων ἀκολαστον σύγγραμματα» κατὰ τὸν Ἀθήναιον (Δειπνός, 8, 335, B.).—2) Ἰατρός τις ἐκ Περ-γάμου ζῶν κατὰ τὸν 6' μ. Χ. αἰῶνα, συμπολίτης καὶ διδάσκαλος τοῦ Γάληνου καὶ ἐμπειροῦς πρὸς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀποκαλούμενος (Θεορ. μέθοδ., 9, 147). [Γ. Κ.]

Αἰσχροῖον (Φι λ ε ο ρ.) εἴη τὸ ἐναντίον τοῦ καλοῦ (βλ. λ.), τὸ διὰ τῆς μορφῆς αὐτοῦ ἀπολύτως ἀκράδης, ὅπως ἐκαστὴ τῶν καλαισθητικῶν ἰδεῶν σημαίνει στοιχεῖον τοῦ καλοῦ καὶ ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τινος ὕλης καλὸν τι, οὕτω καὶ ἐκαστὴ τῶν μορφῶν τῶν ἀντιθέτων πρὸς τὰς καλαισθητικὰς περιστά-καθ' ἑαυτὴν αἰσχροῖον τι. Αὗται αἱ ἀπολύτως ἀπαρεσκεύασται μορφαί εἴη ἡ τῆς ἀναισθητικῆς ἀντίκεινται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς τελειότητος, ἡ τῆς κακῆς μιμήσεως, ἡ ἀντίκεινται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς πιστῆς μιμήσεως, ἡ τῆς διαφωτίσεως, ἡ ἀντίκεινται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς συμφωνίας. Αἱ ἀντιθέσεις τῶν ἰδεῶν τῆς τεχνικῆς κανονικότητος καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως χαρακτηρίζονται ἐνθεν μὲν διὰ τῆς ἀποδυναμίας τῶν συγχερῶν ἐν τῇ συνειδήσει ὑπαρχουσῶν ἀσυμβιβάσιμων ἢ διαφωνῶν παραστάσεων, ἐνθεν δὲ διὰ τῆς παραστάσεως τοῦ τεχνικοῦ καλαισθητικοῦ κανόνος καὶ τῆς ἐμμο-νῆς ἐν τῇ διαφωνίᾳ. Λοιπὸν αἰσχροῖον εἴη τὸ μι-κρὸν, αὐθιγόν, πτωχόν, μονότονον καὶ τετριμμέ-νον, ὅπερ ἤδυνάτο νὰ εἴη μέγα, ἰσχυρόν, πλούσιον, ποικίλον καὶ νέον, τὸ ἀνεξάρτητον, συγχερ-μένον καὶ ἀδιάσπαστον, ὅπερ ἤδυνάτο νὰ εἴη συναφές καὶ εὐσύνθετον καὶ καλῶς διατετα-γμένον, τὸ μίμνημα προτύπου, ἐν ᾧ ὑπερέχει τὸ ἀντίθετον τοῦ κανονικοῦ, τὸ προσβάλλον τὸν τεχνικὴν καλαισθητικὸν κανὼνα καὶ τὸ ἐρμέ-νον ἐν ἀδιαλύτῳ διαφωνίᾳ. Ὅπως δὲ ἡ σύλ-ληψις ἀπατῶν τῶν καλαισθητικῶν ἰδεῶν συν-ευσυμμένων ἐν ὁλικῇ εἰκόνι ἐγγράφεται εἰς αὐ-τὴν τὴν σφαίριδα τοῦ κάλλους καὶ γεννᾷ τὸ καλὸν» (βλ. λ. Αἰσθητικὴ), οὕτω καὶ ἡ σύλ-ληψις τῶν ἀντιθέσεων αὐτῶν παριστᾷ τὸ αἰ-σχροῖον. Τὸ αἰσχροῖον ὡς ἀπολύτως ἀκράδης ἐν ὁ ἀπενελεῖτο ἀπλῶς τῆς τέχνης, ἐὰν ἡ χρῆ-σις αὐτοῦ (π. χ. ἡ χρῆσις τῶν διαφωνῶν ἐν τῇ μουσικῇ κτλ.) δὲν συνετέλει κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς τελειότητος ἀποκαταστάσεως (βλ. λ.) πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μονοτονίας καὶ ἐνί-σχυσιν τῆς ἐντυπώσεως τῆς ἁρμονίας δι' ἀπρόκαταστατὴς αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐναντιοῦ (τῆς διαλύσεως π. χ. τῆς διαφωνίας ἐν τῇ μου-σικῇ). Διὰ τοῦτο δύναται νὰ χρησιμεύει-ηθῇ τὸ αἰσχροῖον ἐν τῇ τέχνῃ μόνον ὡς μέ-σο-ν πρὸς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ τελικοῦ ἀποτελέσμα-

τῆς ἁρμονίας, πρὸς ἀποφυγὴν μονοτονίας καὶ ἀναμυσίας καὶ νεκρώσεως καὶ μετὰ δὲ σι-
νῆς καὶ ἀντικειμενικότητος, οὐχὶ δὲ ὡς σκο-
πῆς. Καὶ τοὶ δὲ ἀνωτέρω ἀντιτάξαντες εἰς τὴν
συλλήψιν τῶν καλῶς ἠητικῶν ἰδέων, δηλ. «τὸ
καλὸν», τὴν τῶν ἀντιθέτων μορφῶν, δηλ. «τὸ
αἰσχρὸν», σημειωτέον ὅμως ὅτι ἀπύλυτον αἰ-
σχρὸν δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ· διότι, ἐάν νοή-
σωμεν πρότυπον ἔχον τὰς ἀπολύτως ἀπῆρε-
σκύστας μορφὰς καὶ εἰκόνας πιστῶς ἀποτυπού-
σαν αὐτὸ, αὕτη ὡς «τύπος» τοῦ αἰσχροῦ (ὅς
ἦρσεν κατὰ μιαν τοὺς ἀντικείμενους ὅψιν, τὴν τῆς
πιστῆς μνημέως. Ἡ εἰκὼν τοῦ κατὰ πάσας
τὰς ὁψεις ἀπολύτως ἀπῆρεσκύοντος εἶνε ἀντιφα-
τικὴ, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ. [X.Πδ.]

Αἰσχροσυργία (Αἰσχρ. οὐλ.). Ὅπως
τοῦ Ἀττικῶς πενικίου δικαίου, ἐμφανίζων εἶδος
κωλοσμοῦ ὕβρεως. Ὁ τὴν ὑπέθεσιν τοῦ κατὰ
Μειδίου λόγου τοῦ Δημοσθένους συντάξας ἄν-
θρωπος γραμματικῶς διακρίνει τρία εἶδη ὕ-
βρεως (1ον) δι' αἰσχροσυργίας, (2ον) διὰ πλη-
τῶν καὶ (3ον) διὰ λόγων. (Δημοσθ., σ. 513, 11,
12). Αὐθαίρετος ἡ διαστολὴ αὐτῆς κατὰ Thoo-
missen (Droit Penal de la R. A. σ.
282), τῆς ὕβρεως ἐχούσης πολλὰ εὐρυτέρην
ἐκτασιν (Βλ. Ὑβρεως γραφή). [Ἀχ. Ἀγ.]

Αἰσχύλος. Ἐκ τῶν πολλῶν ὑπὸ τὸ ὄ-
νομα τοῦτο ἐκ τῶν ἀρχαίων γνωστῶν ἀνδρῶν
ὁ διασημότερος ἀναντιρρήτως καὶ ὁ μόνος
ὁ γένου ἰδιαίτερου ὄρους εἶναι Αἰσχύλος ὁ Πυ-
ρρῶνιος, Ἐλευσίνιος τὸν δῆμον, ἄνα Ἱππο-
βοωντίδης φυλῆς, ὁ μέγας Ἀθηναῖος τραγι-
κὸς καὶ πατὴρ τῆς αἰτικῆς τραγωδίας. Κατὰ
τὸ Πάριον χρονικὸν ὁ Αἰ. ἐγεννήθη τὸ δ' ἔτος
τῆς 63ης Ὀλ., ἥτοι τῷ 525 π. χ. ἐκ γονέων
ὑπαρχόντων. Ὡς κατὰ τὴν μεγάλην ἐποχὴν
τῶν περσικῶν πολέμων εὐρίσκειτο ἐν τῇ ἀκμῇ
τῆς ἀνδρικῆς τοῦ ἡλικίας καὶ μετέσχε λαμπρῶς
τῶν ἐν Μαραθῶνι, Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς
περιθέσων μαχῶν. Κατὰ τινὰς μάλιστα καὶ ὁ
περιθέσων διὰ τὰ ἐν Μαραθῶνι ἀνδραγαθῆ-
κατὰ τοῦ Κυναιγέιρος, τὸν ὅποιον ὁ Ἡρόδοτος
ὡσαύτως Εὐβορῶνιος οὖν ἀποκαλεῖ (6. 114.),
ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Αἰ., ὥστε ἐλάλητος ἡ εὐκο-
γένεια αὐτοῦ ἐνεπνεέτο ὑπὸ τῆς σπανίας ἐκεί-
νης πατριωτικῆς μεγαλοπροσόντης τῆς γενεᾶς
τῶν Μαραθωνομαχῶν. Καὶ ὑπὸ διδασκάλων
ὅμως καλῶς ἦτο περὶ ἀσκητικῆς ὁ Αἰ. διότι
ἀναφέρεται ὅτι ἦτο βαθεὺς γνώστης καὶ ἀπαθὲς
τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πυθαγόρου, εἶχε δὲ μνηστῆ-
καὶ τὰ ἐλευσίνεια μυστήρια, τὰ ὅποια πολλα-
χῶς ἀπεκάλυψεν ἐν ταῖς τραγωδίαις· τοῦ, διὰ
κατηγόρησιν ἐπὶ ἀσεβείᾳ καὶ μετὰ πολλοῦ
κόπου ἀπέφυγε τὴν ποιήν διὰ τὰς προ-
τέρως πρὸς τὴν πατρίδα ἐνδουλεύσεις του.
(Ἀριστοτ. Ἠθικ. Νικ. 3. 1. Αἰθ. Νικ. Ποικ.
ἐπ. σ. 10.). Ἀν' ἡ κατηγόρια αὕτη ἐγένετο
αἰτία ν' ἀποδημήσῃ ὁ ποιητὴς εἰς Συρακούσας
ἢ ἂν ἐπῆλθε τοῦτο προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλο-

μοῦτου αὐτῶν τυράννου Ἰέρωνος. Ὅστις καὶ
ἄλλους διακεκριμένους συγγραφῶν ποιητὰς
εἶχε συνηγμένους ἐν τῇ αὐλῇ του, δὲν εἶνε βέ-
βαιον. Ἀλλ' ὅμως μόνον εἶνε ὅτι εἰς Συρακίαν
μετέβη ὁλίγον μετὰ τὴν αἰσίαν τῆς πύλης
Αἰτνης, πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἐργασιῶν
τῆς ἐποικίας ὁ Αἰ. ἐποίησε τὰς Αἰτυαίαν
τοῦ κατὰ τὴν 76ην Ὀλ., ἥτοι περὶ τὸ 475
π. χ., πρὸ δὲ τοῦ ἔτους 468 εἶχεν ἐπιστρέψῃ
εἰς Ἀθήνας, διότι κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἡρω-
νίσθη πρὸς τὸν Σοτοκλέα καὶ ἐνίκηθη ὑπὸ τοῦ
νεκροῦ ποιητοῦ. Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη ἀπα-
τυχία ἐπέσπε, κατὰ τινὰς, τὸν ἡγχαῖον καὶ ἐν-
δοξον ποιητὴν ν' ἀποδημήσῃ ἐκ νεοῦ εἰς Συ-
ρακίαν, ὅπου ἀπέθανεν ἐν Γέλα τῷ 450 π. χ.
ἥτοι Ὀλ. 81, 1 κατὰ τὸ Πάριον χρονικόν.
Τρεῖς ἐβδόμημον τοῦτο. Τοῦτο ἐξάγεται καὶ
ἐκ τοῦ ἐπιταρίου αὐτοῦ ἐπιγράμματος ἐ-
χόντος ὧδε·

Αἰσχύλου Ἐλευσίνιος, Ἀθηναῖον τοῦ αἰθίου
μετὰ ἀντιφύκτου τυράννου Ἰέρωνος.
Ἀλλ' ὁ δ' ἀδελφὸς Μαραθῶνι ὄνομα ἂν εἴποι
καὶ συγγραφεὺς Μείδης ἐκαστάμενος.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἐπισκέφθη
καὶ πάλιν τὰς Ἀθήνας ἐπὶ βραχὺ, ἵνα διδάξῃ
τὴν περιγῆμον τριλογία τοῦ Ὀρέστει (α' ν'
κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς 80ῆς Ὀλ., ἥτοι τῷ 458
π. χ., δύο ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου του, ὡς θέ-
λομεν ἰδεῖ κατωτέρω. Εἰ δὲ μὴ, δὲν ἀπεδή-
μησεν ἐκ δευτέρου εἰς Συρακίαν μετὰ τὴν ἀπὸ
Βορ. ἡττάν του, ἀλλ' ὄλιγον πρὸ τοῦ θανάτου
του. Ὡς πᾶσι δὲ ἐν τῷ βίῳ του εἶχεν ἐκλέξει
ὁ Αἰ. τὸ τοῦ χοροῦ δῖα σκῆλοῦ, τὸ ἐ-
ποίησεν τὰ μάλιστα ἐδίδασκε καὶ ἀπῆλκεται ἐν
τόν. Ἐν Ἀθήναις ἐπὶ ὑπῆρχε συνήθεια νὰ ἐρ-
τάζοντο τὰ τε Αἰθναῖα (8-11 Γαμήλια) ἥτοι
περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου καὶ τὰ Μεγάλα Διο-
νύσια (8 — 13 Ἐλαργεβελιδνός περὶ τὰ τέλη
Μαρτίου) διὰ χορικῶν ἀσμάτων, τὰ ὅποια ἐξε-
τελοῦν ἐκπᾶν πλουσίων πολιτῶν. τῶν χορῶν
ἐκπᾶν πλουσίων ἐξ ἐνόματος τῆς φυλῆς τῶν ἐπὶ
αὐτοῖς ἐκγυμναζόμενοι χοροὶ ὑπὸ χοροδιδασκᾶ-
λων λαμβανόντων τὴν ἐντολήν ὑπὸ τοῦ ἐποι-
νήμου μὲν ἀρχόντος κατὰ τὰ Μεγ. Διονύσια,
ὑπὸ τοῦ βασιλέως δὲ κατὰ τὰ Αἰθναῖα. Τὸ ἔργον
τοῦτο τοῦ χοροδιδασκάλου δὲ ἀντιθέτο τῷ
τυχόντι, ἀλλ' ἐξελέγοντο πρὸς τοῦτο ἄνδρες
παρέχοντες ἐχέγγυα ὅτι ἡδύναντο νὰ συνθέ-
σωσι κατὰλληλα ποιήματα, νὰ μελοποιήσω-
σιν αὐτά, καὶ νὰ ἐκγυμνάσωσι τὸν χορὸν τῶν
ἐκπᾶν πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων ἦτο δὲ ἡ ἀ-
σχολία αὕτη· λίαν τιμητικὴ καὶ ἐπέρρεε τῇ
ποιητῇ χοροδιδασκᾶν μεγάλην δόξαν, ἂν ἐν
τῇ πρὸς τοὺς ὁμοίους του ἀγωνίᾳ ἐκνῆσθετο
νικητὴς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μουσικοῦ
καὶ ποιητικοῦ τοῦ ἔργου. Τοιοῦτοι δὲ χοροδι-
δασκαλοὶ ποιηταὶ ὑπῆρχον πολλοὶ καὶ πρὸ τοῦ
Αἰ. καὶ σύγχρονοι αὐτοῦ, ὧν διασημότεροι
ἦσαν ὁ Θέστιος ὁ Φρόνιτος καὶ ὁ Χαίριλος,
πάντας ὅμως τοὺς τοὺς ὑπερχείοντες κατὰ τὴν

τέχνην ὁ Αἰ., ὅστις τοῦτου ἕνεκα πατήρ τῆς αἰτιατῆς τραγωδίας ἐκλήθη. Ἰὼν δ' ἔφη, οἱ πρὸ αὐτοῦ περιωρίζοντο εἰς τὰ χορικά ἄσματα καὶ μόνον ἕνα ὑποκριτὴν εἶχον προσθεῖναι διακρίπτοντά τὰ χορικά ἄσματα διὰ τὴν παραστάσεων του ἢ διαλεγόμενον τινα πρὸς τὸν χορόν, ὃ ἢ ἡ προσθεῖς καὶ δεύτερον ὑποκριτὴν, τὸν δ' αὖ τ' ε' ρ' α' γ' ω' ν' ι' σ' τ' ῆ' ν', ἐδουλοῦργησεν οὕτω τὴν δημοτικὴν διαλέκτον, περιώρισε τὴν ἔκτασιν τῶν χορικῶν καὶ ἔφερον αὐτὰ εἰς σχέσιν καὶ ὀργανικὴν συνδυασμὸν πρὸς τὸν διάλογον, καὶ οὕτω κατεσκεύασε τὸ ἀρχαῖον δράμα. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὁ Αἰ., εὐχρηστικῶς πρῶτος καὶ τὴν σκηρικὴν σκευὴν εἰς αὐτὴν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, περιέβαλε τοὺς ὑποκριτὰς προσωπίδας, ἐνδυμασίας μακρὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς, καταλλήλους πρὸς τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπεκρίνοντο, καὶ διὰ τοῦ κ' σ' θ' ὁ ρ' ν' ο' u καὶ τοῦ ὁ γ' κ' ο' u κατέστησεν αὐτοὺς μεγαλειτέρους, εἰσὶν ὑπερφυῆς ἔντα, ἀνάλογα τῶν χαρκατέρων τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ. Ἀργότερα δὲ, ὅτε ὁ Σοφοκλῆς εὐχρηστικῶς καὶ τριταίῳ ν' ι' σ' τ' ῆ' ν' εἰς τὸ δράμα, παρέλαβεν αὐτὴν καὶ ὁ Αἰ., ἐνίστα δὲ μεταχειρίσθη καὶ τεταρταχοικιστὴν, ὡς ἐν Χορῶ. 665 ἐπ. 900 ἐπ. καὶ ἐν τῇ τῆλει τῶν Κύρηνων, καὶ ἐν γενεῇ ὅχι μόνον ἐνεκαίνεταν, ἀλλὰ καὶ παρηκολούθησε τὴν τελειοποιήσιν τῆς δραματικῆς τέχνης ἐν ὅσῳ ἔζη (βλ. Δράμα, Θεάτρον). Εἶχε δὲ, ὡς εἶχε, ἴδιον χορὸν καλῶς κατεχρησμένον καὶ ἴδιους ὑποκριτὰς γεφυρωμένους, τὴν Κλέανθρον καὶ τὸν Κυνίτικον, μετ' ἧς δὲ καὶ αὐτὸς τῶν παραστάσεων κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐμοτέγων του ὑπεκρινόμενος διάφορα πρόσωπα, καθὼς καὶ ὁ Σαίξπηρ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις.

Κατὰ τινα ἀρχαίαν παράδοσιν ὁ Αἰ. ἐπαρουσιάσθη τὸ πρῶτον ὡς χοροδιδάσκαλος ἐν ἡλικίᾳ 25 ἐτῶν, ἦτοι περὶ τὰ 500 π. Χ. ἀγωνιζόμενος πρὸς τὸν Πρατίναν, ἐπειδὴ δὲ ἀπέθανε τῷ 45ῷ, ἐξήχησε τὸ ἔργον τοῦτο ἐπὶ 15 ἔλα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἐποιήσε καὶ ἐδίδασκεν ἐνεσκήκοντα μὲν κατὰ τινας, ἐδωρήμεντα δὲ κατ' ἄλλους τραγωδίας πλὴν τῶν σατυρικῶν, ἀπολεσθεύσας πάσας πλὴν ἐπὶ σωζόμενων καὶ ἀποσπαρτάτων ἐδωρήμεντα περίπου ἄλλων. Ἐνίκησε δὲ κατὰ τὸν ἀρχαῖον τοῦ Αἰ. βιογράφου 13 φορές, τὴν πρώτην νίκην καταγαγὼν τὸ δ' ἔτος τῆς 73ης Ὀλ., ἦτοι τῷ 485 π. Χ. (Πάριον χρονικόν), ἀρα ἐνίκησε πλεον ἢ τοὺς ἡμίσεις τῶν ἀγῶνων του· διότι ἐκάτοτε ἐδίδασκε τριλογία, ἦτοι τρεῖς τραγωδίας συγχρόνως, πρῶτον τοῦ Σοφοκλέους ἀρξαμένου «δράμα πρὸς δράμα ἀγωνιζέσθαι, ἀλλὰ μὴ τριλογίαν» κατὰ τὸν Σουῖδαν. Τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν ἐξέχον τέχνην τοῦ ποιητοῦ, πολλὰν νικῆσαντες ἀντιπάλους, εἰσι ὁ Πρατίνος, ὁ Φρόνυχος, ὁ Χοιρίδας καὶ αὐτὸς ὁ Σοφοκλῆς ἀργότερα. Αἱ τριλογίαι τοῦ Αἰ. ἀπετέλουν ἐν τῇ ὄλῳ, εἰς ἕνα καὶ τὴν αὐτὴν μῦθον ἀναρ-

όμεναι, εἰσὶν αἱ τρεῖς πράξεις ἕως καὶ τοῦ αὐτοῦ δράματος, ἀλλ' ἕκαστη τραγωδία ἦτο αὐτῶς ἐπιχειρησμένη, ὥστε καὶ καθ' ἑαυτὴν ἀπετέλει ἀποτελεστέον τὸ ὄλον. Συνεδιδάσκετο δὲ τῇ τριλογίᾳ ἐκάστοτε καὶ ἐν σατυρικῶν δράμα, ὥστε ἐν ὅλοις τετραλογίαν ἦτο· τῆσάρ' αὖ δράματα ἀνεδίδασκε συγχρόνως ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἡ συνήθεια αὕτη ἰσως ὑπῆρχε καὶ πρὸ τοῦ Αἰ., οὗτος ὅμως εἶνε ὁ τελειοποιήσας αὐτήν, ἀν' μὴ ὁ ἐφευρὼν. Ἄν ἐσώζοντο τινα ἐκ τῶν πρώτων ἔργων τοῦ ποιητοῦ, ὅα καὶ ὠριζέτο ἀσφαλῶς τί καὶ κατὰ πόσον ὁ Αἰ. συνέτειναν εἰς τὴν τοιαύτην τῶν δραματικῶν διδασκαλιῶν οἰκονομίαν, δυστυχῶς ὅμως τὸ ἀρχαιότατον τῶν περισωθέντων ἐπὶ δράματιν του, οἱ «Πέρσαι», ἐδιδάχθη π. 400 π. Χ. ὅτε τῆς 76ης Ὀλ., ἦτοι τῷ 472 π. Χ., γενεὴν ὄλην αὐ' ὅτου κατὰ πρῶτον ὁ Αἰ. ἐπαρουσιάσθη ὡς χοροδιδάσκαλος, πάντα δὲ ἀποτέλουσι μέρη τριλογίῶν.

Καὶ οἱ μὲν Πέρσαι αἱ ἀπετέλουν κατὰ τινα σφ' ὁρμένην ἀρχαίαν διδασκαλίαν τὸ μέσον δράμα τριλογίας, τῆς ὁποίας τὸ μὲν πρῶτον δράμα ἐκαλεῖτο «Φινεύς», τὸ δὲ τρίτον «Γλαύκος» ὁ πέντιος. ἀναφέροντο δὲ καὶ αἱ τρεῖς αὐταὶ τραγωδίαι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, τὰς μετὰ τῷ Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀσιατῶν σχέσεσι. Ἐν μὲν τῷ Φινεῖ δ' ἔφη, ὅπερ ἦτο ὄνομα παναρχαίου μαντιῶς, περιεγράφοντο πιθανῶς αἱ διὰ τῶν Ἀργοναυτῶν πρώται μετὰ τῶν κατοίκων Κύρου καὶ αἱ Ἀσίαι συγχρούσεις, τὴν ἐπὶ νῆα λήψιν καὶ ἐξήκολούθησιν τῶν ἐποίων προεῖπε τοῖς τελημεῖσι θαλασσοπόροις ὁ Φινεύς. Ἐν δὲ τοῖς Πέρσαις περιγράφεται ἡ ἐπὶ Σέρξου πρὸς τοὺς Ἑλλήνας συγκρούσις καὶ κατ' ἀστροφὴν τῶν Ἀσιατῶν. Ἐν δὲ τῷ Γλαύκῳ περιεγράφοντο αἱ πολλαπλαῖ περιπλανήσεις καὶ τὰ κατορθώματα τοῦ θαλασσοῦ διαίμονος Γλαύκου, ἰσως κατ' ἀληθοσύνην πρὸς τὰ τῶν Ἑλλήνων κατὰ Περσῶν κατορθώματα μετὰ τὰς ἐν Σαλαμῖνι καὶ Πλαταικῇ μάχᾳ ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων. Ἦτο λοιπὸν τῆς τριλογίας ταύτης ἡ ὑπόθεσις κατ' ἐξέχον πατριωτικὴ, ὃ δὲ ποιητὴς ἐπραγματεύθη αὐτὴν μετ' ἐξάρσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀπαρχαίλῳ, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν περισωθέντων «Περσῶν», τοῦ εὐαγγελίου τούτου τοῦ ἀγνοῦ καὶ ἀκαταβλήτου πατριωτισμοῦ. Τεχνικῶς εἶνε αἱ «Πέρσαι» κάπως ἀτελέστεροι τῶν ἄλλων περισωθέντων τοῦ Αἰ. ἔργων, διότι τὸ λυρικὸν μέρος εἶνε λίαν ἐκτεταμένον καὶ ἐπικρατεῖν ἐκ αὐτοῖς, ἀποπνέει ὅμως τὸ ἔργον μεγαλοφροσύνην πατριωτικὴν καὶ ἐνθουσιασμόν καὶ μεγαλοῦργίαν ὅλην τῶν Μικραθωνομάχων, ἡ δὲ γλώσσα αὐτοῦ εἶνε μεγαλοπρεπὴς καὶ ὑψηλὴ καὶ ἀνταξία τῆς ὑποθέσεως.

Μετὰ δὲ τοὺς «Πέρσαι» δεύτερον χρονολογικῶς ἐκ τῶν περισωθέντων ἐπὶ δράματιν τοῦ Αἰ. ἔρχονται οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θ' ἡ β' α' ε'. Ἡ τραγωδία αὕτη κατὰ τὴν περὶ τὰ μέσα τοῦ

κίονος τούτου ἀνικαλυφθεῖσαν ἀρχαίαν διδασκαλίαν κατεῖχε τὴν τρίτην τάξιν μετὰ τὸν Ἀχιλῆον καὶ τὸν Οἰδίπωνα ἐν τριλογία ἀναφερμένην εἰς τὰ παθήματα τοῦ οἴκου τῶν Λαδδακιδῶν, διδῶς τέταρτον καὶ σκυριχὸν δράκοντα ἢ Σφίγγα, καὶ διδασχθεῖσθαι τὸ α' ἔτος τῆς 78ης Ὀλ., ἥτοι τὴν 468 π.Χ. Καὶ ἐν μὲν τῇ Λαίῳ βεβαίως θὰ ἐπραγματεύετο ὁ Αἰ. τὰ παθήματα αὐτοῦ καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Οἰδίπιδος ἐν ἀγνοίᾳ φόνον του, ἐν δὲ τῇ «Οἰδίπιδι» θὰ διαδραμάτιζε τὰ τοῦ ἥρωος τούτου μαρτυρία ἐγκλήματα καὶ τὰς περιπετείας, καὶ ἐν τοῖς «Ἐπτά ἐπὶ Θήβαις» περιγράφεται ὁ μεταξὺ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Οἰδίπιδος Ἑτακλέους καὶ Πολυνείκου ἀμειλίχτος ἀνταγωνισμὸς καὶ ἡ κατὰ τῶν Θηβῶν ἐκστρατεία τῶν ἐπὶ τὴν συμμάχων τοῦ Πολυνείκου, ἡ ἀπόκρουσις τῶν ἐπιδρομῶν, ἡ σωτηρία τῶν Θηβῶν καὶ ἡ αὐτοκτονία τῶν δύο πελαγίων ἀδελφῶν. Τὸ χαρακτηριστικὸν τὴν τραγωδίαν ταύτην εἶνε ὁ πολέμικος αἰσθητικὸς χαρακτήρ· ἔπρεπε δὲ νὰ εἴνε ποιητὴς αὐτοῦ ὁ Μακρθωνομάχος Αἰ., διὰ τὴν ἐκγύση ἐκ τῆς ἀνδρικής καὶ φιλοπολέμου νὰ ἐκγύσθῃ ἐκ τῆς ἀνδρικής ἐνθουσιαστικῆς εἰς φύλην τοῦ τόσου πολέμικον ἐνθουσιαστικῆν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Καὶ τὰ πολιτικά του δὲ φρονήματα ἐξηγήλωσεν ὁ ποιητὴς ἐν τῇ δραματικῇ σαφείᾳ, ὅτι ἦτο ἐπαχθὸς τοῦ σώφρονος καὶ δικαίου Ἀριστίδου, τὸν ὅποιον καὶ νῦν καὶ δικαίως μὲν ἐξύμνησεν (στ. 417—471), ἰδίως ὅμως ἐνταῦθα παρέστησεν ὡς τὸν πολιτικὸν τοῦ ἥρωα διὰ τῶν πολυβρυλήτων ἐκείνων στίχων, δι' ὧν ἀπεικονίζει τὸν Ἀμφικράνον (στ. 592 ἐπ.).

Ὁ ἥρωας ἔστιν ἄριστος, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἄριστος ὁ ποιητὴς διὰ τὴν ἐκγύσην αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀνδρικής εἰς τὴν φύλην τοῦ τόσου πολέμικον ἐνθουσιαστικῆν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

διὰ καὶ ὅτε ὁ ὑποκριτὴς ἀπὸ τῆς αὐτῆς στίχους τούτους, «πάντες ἀπέβλεψαν εἰς Ἀριστίδην ὡς ἐκείνῳ μάλιστα τῆς ἀρετῆς ταύτης προσηκούσης», λέγει ὁ Πλούταρχος (Β. Ἀριστ. 3, 4.), βεβαίως δὲ ἐγνωρίζον οἱ τότε Ἀθηναῖοι τὰ περὶ αὐτοῦ φρονήματα τοῦ ποιητοῦ.

Τρίτον, περισηθὲν ὅραμα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ἔρχονται αἱ Ἰκτινίδες, αἵτινες μετὰ τῶν «Αἰγυπτιῶν» καὶ τῶν «Δαναίδων» ἀπετέλουν τὴν τριλογίαν «Δαναΐδα», τὴν τοὺς περὶ Δαναοῦ ὀφλ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ μύθους πραγματευμένην. Οἱ ἔπαινοι, οἵτινες ἐν τοῖς «Ἰκτινίσι» ἀπονέμονται τῇ τῶν Ἀργείων δῆμῳ (στ. 625—709), ἡ μνηστὴρ συνθήκων μελλουσῶν ν' ἀποτρέψωσιν ἐπικείμενον πόλεμον (στ. 697—703) καὶ αἱ περὶ πολέμου πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἀπειλαὶ καὶ γνώμαι (στ. 760 ἐπ. 954), μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ «Δαναΐς» ἐδιδάχθη κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς 79ης Ὀλ. (461 π.Χ.), ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι διεπραγματεύοντο συνθήκην πρὸς τοὺς Ἀργεῖους, ἀφ' οὗ τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχον, ἐπιχειρήσει τὸν κατὰ τῶν Αἰγυπτίων πόλεμον. Ἦτο λοιπὸν ἐπικείμενος ἡ

τῆς ὑποθέσεως ταύτης τότε ἀπὸ πληγῆς περὶστασία. Ἐπραγματεύετο δ' ὁ ποιητὴς ἐν μὲν τοῖς «Αἰγυπτιοῖς» τὴν ἀγρυπνίαν καὶ ἀρχὴν τῆς μεταξὺ Δαναοῦ, τῶν θυγατέρων του καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐρίδος ἐν αὐτῇ τῇ Αἰγύπτῳ, ἐν δὲ ταῖς «Ἰκτινίσι» τὴν εἰς τὸ Πάλαρχον Ἀργεῖος προτροπὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἐκείνῃ πρὸς τὴν τῶν κατὰ τῶν καταδικωμένων αὐτὰς Αἰγυπτίων καὶ ἐν ταῖς «Δαναΐσι» τὴν λύσιν τῆς ἐρίδος διὰ τοῦ γένου πάντων τῶν ἄλλων μνηστῶν πλὴν τοῦ Δυκεῖος ὑπὸ τῶν Δαναίδων.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαιότερων, καθιερῶς Αἰγυπτίων δράματων μετὰ δύο ὑποκριτῶν, καὶ τῶν μεταγενεστέρων τοῦ ποιητοῦ ἔργων, ἐν αἷς ὑπάρχει καὶ τριταγωνιστῆς, πρέπει νὰ καταγραφῇ τὸ τέταρτον τῶν περισηθόντων ἔργων τοῦ Αἰ., ὁ Περσικός θ' ὅς ἐστιν ὁ Περσικός, ἐν τῇ ὅποιᾳ ὑποκρίνεται ἡ εἰσχυρὴ τριταγωνιστοῦ διότι ἱστορικῶν γεγονότων ὑποδράσεις τις δὲν ἀπυτῇ ἐν αὐτῇ. Ὁ «Περσικός Προμηθεύς», ὁ «Προμηθεὺς δεσμώτης» καὶ ὁ «Προμηθεὺς λύτρωτος» ἀπετέλουν μίαν τριλογίαν τοῦ Αἰ., ἐν τῇ ὅποιᾳ ὁ ποιητὴς ἐπραγματεύετο τὸν θαυμαστικὸν τοῦ Προμηθεὺς μύθον μετὰ τῆς γυναικὸς μοναδικῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τῶν δραμάτων τούτων περιγράφεται ὁ πρὸς ὤρελαιαν τοῦ ἀνθρώπου μέγας ζήλος τοῦ Πρ., ὅστις ἐκείνη πρὸς τοῦτο τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς. Ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ ὁ ποιητὴς πραγματεύεται τὰ κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Κλυτάμνηστος δεσμεύσει καὶ τιμωρίαν τοῦ Πρ. ὑπὸ τῶν θεῶν διὰ τὴν ἐκ φιλανθρωπίας ἀμνηστίας του ταύτης, τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ἐπιπροσέμενου. Καὶ ἐν τῇ τρίτῃ ἐξελίσσεται ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ φιλανθρωποῦ καὶ μεγαλοῦργοῦ Τιτανοῦ ἐκ τῶν δεσμῶν του ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ φιλανθρωπισμοῦ καὶ εὐεργετικότητος πάντων τῶν ἐκ θεῶν καὶ θνητῶν γεννηθέντων ἁνθρώπων. Ὁ «Προμηθεὺς δεσμώτης» εἶνε πλήρης μεγάλων καὶ σοφῶν γνώμων περὶ ἀνθρώπου καὶ θεῶν καὶ εὐμαρμένης, θαυμαστικῆς δ' εἰκονίζεται ἐν αὐτῇ τὸ προνοητικὸν καὶ δραστήριον τῶν ἀνθρώπων πνεῦμα, τὸ ὅποιον παντὶ τρόπῳ καὶ μετὰ πολλῶν δυσκολιῶν καὶ βλαβῶν ἀγωνίζεται νὰ προαγάγῃ τὰ ἀνθρώπινα ἐν γένει δὲ τὸ δῶμα τοῦτο δικαίως θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν λαμπροτάτων τοῦ Αἰ. Τὰ δὲ λοιπὰ τρία σημεῖα τοῦ Αἰ. δράματα, ὁ Ἀφάμενων, αἱ Χορηφίδες καὶ αἱ Πύρρονες, ἀποτελεῖται μίαν τριλογίαν τῇν Ὁρέσσειαν, ἥτις εἶνε ἡ μένη πλήρης περιστοιχισα ἡμῖν καὶ ἡ τελευταία, τὴν ὅποιαν ὁ Αἰ. παρέστησεν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ δ' ἔτος τῆς 80ης Ὀλ. (458 π.Χ.), ἐλθόντων ἱσως ἐπὶ τῆς πρὸς τοῦτο ἐκ Σικελίας (ἢ ἐκ ἀνωτέρου). Κατὰ τὴν ἐπαχθὴν εἰσὶν ὑπάρχον ἐν Ἀθήναις ἀποδότης πολιτικῆς ἀνταγωνισμῶς μεταξὺ τοῦ ριζοσπαστικοῦ, εὐθιῶς εἰπεῖν, δημοκρατικοῦ κόμματος ἀγορεύοντος ὑπὸ τοῦ Περικλέους καὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν, συ-

σπειρουμένων περί τὸν Ἄρειον Πάγον, ὅστις ἀνέκοπτε τὰς ὑπερβολικὰς τοῦ πληθους ἀξιώσεις, διὰ ἐπιδιδόναι ἢ κατάργητις αὐτοῦ. Ἐνύμιος λοιπὸν ὁ ἀριστοκρατικὸς ποιητὴς εὐκαίρως να πραγματοποιῇ τὸν μῦθον τοῦ Ὀρέστου καὶ τὴν ἐνιοσίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τὴν αὐτοῦ, ἐξ ὧν καταφαίνεται ἡ μεγάλη σημασία καὶ τὸ δέκτικον ἀξίωμα τοῦ σωματείου ἐκείνου. Καὶ ἐν μὲν τῇ «Ἀγαμέμνονι» παρίσταται ἡ ἐκ Τρωϊκῆς ἀπάνοδος τοῦ μεγάλου καὶ εὐκλειούς τῶν Μυκηνῶν ἀνακτος, ἡ μεγαλοπρεπὴς αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Κλυταίμνηςτρας καὶ τοῦ Αἰγίσθου ὑποδοχὴ καὶ ἡ δολοφονία τοῦ ὑπ' αμφοτέρων ἕνεκα τῆς στυγνῆς εἰκαρμένης, τῆς ἀνεκλήθην ἐπικρατούσης ἐν τῇ οἰκῇ τῶν Ἀτρείδων καὶ ἦτις ὠθησεν εἰς τὴν ἀνδροφονίαν τὴν ἱμπαθὴ καὶ φιλήδονον ἐκείνην βασιλεύσαν. Ἐν δὲ ταῖς «Χοηφόροις», ὅπως ἐκλήθη τὸ δράμα ἐν τοῦ χοροῦ τῶν Τρωάδων τραγικῶν, τὰς ὁποίας ἡ Κλυταίμνηςτρα ἐστειλε νὰ ἐξευμενίσωσι τὴν σκίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος προσφέρουσι χάρις ἐπὶ τοῦ τάφου του, ἀλλ' αἰτινὰς κατὰ προτροπὴν τῆς Ἠλέκτρας προσέφεραν τὰς χάρις κατὰ τῆς Κλυταίμνηςτρας, περιγράφεται ἡ κατ' εἰσήγγειν τῶν γυναικῶν θεῶν τιμωρία τῶν φονεῶν τοῦ Ἀγ. διὰ τοῦ φόνου τῆς Κλυταίμνηςτρας ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τῆς Ὀρέστου. Καὶ ἐν ταῖς «Εὐμενίαις» διαδραματίζεται ὁ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων καταδιωγμὸς τοῦ μητροκτόνου Ὀρέστου, ὅστις τῇ ἰδῆγίᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος κατέφυγεν εἰς Ἀθῆνας πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, ἵνα τὸν δικάσῃ, αὐτὴ δ' αὖτως ἀνέθηκε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ὅστις οὕτως κατεδίκασεν οὐτὴ θρώωνται αὐτὸν ἕνεκα ἰσοψηφίας ὥστε ἡ προτεθειμένη ψῆφος τῆς Ἀθηνᾶς ἀπώλυνε τὸν Ὀρέστην τῆς εὐθονῆς καὶ ἐξημενίσθησαν αἱ καταδιώκουσαι αὐτὸν Εὐμενίδες, αἵτινες ψάλλουσιν ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας πολλὰ τοῖς Ἀθηναίοις εὐχόμενοι ἀγαθὰ ὡς σατυρικὸν δὲ τῆς «τρίλογίας» ταύτης ἦτο τὸ δράμα «Πρωτεύς», τοῦ ὁποίου τὰ παθήματα εἶχόν τινα ὁμοιότητα πρὸς τὰ τῶν Ἀτρείδων, ἀλλ' ἐπὶ τὸ λιμνικώτερον.

Ἡ δραματικὴ τοῦ Αἰ. τέχνη εἶνε σοβαρὰ σὺνταγμα καὶ μεγαλοπρεπὴς. Ἡ πλοκὴ τῶν ὑποθέσεων εἶνε ἀπλή καὶ φυσική. Οἱ χαρακτήρες τῶν προσώπων ἐν ταῖς τραγῳδίαις του εἶνε εὐσταθεῖς καὶ μεγαλοδύναμοι, ἀνάλογος δ' εἶνε καὶ ἡ γλώσσα αὐτῶν. Ἦ ἐκτενὲς τοῦ Αἰ. ἔχει τὰ τὸ δηγνῶδες καὶ μεγαλοπρεπές, ἀσυνήθεις δὲ καὶ τοιμηρεὶ λέξεις συνθέσεις παρεχόμεναι αὐτῷ ἡρωϊκῶν τινα χαρακτήρα καὶ ὑπεράνθρωπον, καὶ τὸ γλωσσικὸν του εἰκοδόμημα ἐκείνης τῆς κυκλωπείας εἰκαδομίας, ὥστε καὶ ἡ ῥημ. νοοτ. ἀποκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Νεγ. 1367 πρὸς. καὶ Πατρ. ἀν. 830 ἐπ.). Καθόλου δ' ἀποπνέουσι τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐκτακτὴν τι μεγαλειότητα καὶ ἡθικὴν ὕψος καὶ πατριωτικὴν ἐξουχίαν, ὁρῶνται δὲ λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Κοϊντίλινος

ὅτι εἶνε sublimis et gravis et grandiloquans usque ad vitium (Instit. Oral. X, Γ, 66.). Δι' ἔκων δὲ τῶν ἔργων τοῦ Αἰ. διήκει ἡ βαθεῖα παποιοῦσας ὅτι τὰνθρώπων διευθύνει ἀμετάσχετος εἰκαρμένη, ἡ ὑπέρχος ἐκείνη θεία δύναμις ἡ καὶ τοὺς θεοὺς αὐτοὺς ὑποτάσσουσα, ἡ πεπωμένη μοῖρα τοῦ Προδότη, τὴν ὁποίαν «Ἀδύνατα ἐστὶ ἀποφυγεῖν καὶ θεῶν». Τοιαύτας ἔκων ἐκτακτοὺς ἀρετὰς ὁ Αἰ. φυσικὸν ἦτο νὰ μὴ λησμονηθῇ εὐχέλως. «Ἡ πῆξις οὐχὶ συντέθηκέ μοι» παρίσταται «λέγων» ὁ ἴδιος παρ' Ἀριστοφάνει (Βατρ. 818.). Οἱ συμπόλιται του ἐτίμησαν αὐτὸν ἀργότερα δι' ἀνδριάντος, τὰ δ' ἔργα του ἐμελετῶντο μετ' ἐπιμελείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ἐδιδάσκοντο δ' ἐπὶ σκηνῆς καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του, διὰ καὶ σφόδρα ἀρχαῖα εἰς αὐτὰ περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν (ἐκδοθέντα ὑπὸ G. Dindorf ἐν τῷ Γ' τόμῳ τοῦ Αἰσχύλου). Ἐκ δὲ τῶν ἀντιγράφων Αἰσχυλείων ἔργων τὰ ἄριστα εἶνε τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ Λαυρεντιανὸν ἐκ τοῦ δεκάτου αἰῶνος καὶ τὸ ἐν Βιέννῃ. Διὰ τοῦ τύπου δὲ τὸ πρῶτον ἐξεδόθησαν τὰ σφύζοντα τοῦ Αἰ. ὑπὸ Ἀλδου Μανουτίου (ἐν Ἑνετίᾳ 1518), ἔκτοτε δὲ πλείστακις ὑπ' ἄλλων μετὰ πολλὴν συμπληρωμὴν κείμενον καὶ μαλιστα ὑπὸ E. G. Schütz (ἐν Χάλλῃ 1782—1809 γ' ἐκδ.), ὑπὸ A. Wellauer (ἐν Λειψίᾳ 1823.), ὑπὸ Palley (γ' ἐκδ. 1870 ἐν Λονδίνῳ), ὑπὸ G. Hermann (ἐν Λειψίᾳ καὶ ἐν Βερολίῳ 1839), ὑπὸ G. Dindorf (ε' ἐκδ. 1873 ἐν Λειψίᾳ) καὶ ὑπ' ἄλλων. Μεταξὺ δὲ δραματικῶν ἄριστοι ἐλδοσας ὑπάρχουσιν ἡ τοῦ C. J. Blomfield (τοῦ Ἀγαμέμν., τοῦ Προμηθ., τῶν Πέρσων, τῶν Ἐπιτὰ ἐπὶ Θῆβας καὶ τῶν Χοηφόρων ἐν Κανταβριγίᾳ 1810—1824 καὶ εἰς 6' ἐκδ. ἐν Λειψίᾳ 1822 — 1824), ἡ τοῦ Meinecke (τοῦ Προμηθέως καὶ τῶν Πέρσων ἐν Βερολίῳ 1853), ἡ τοῦ Fr. Ritsche (τῶν Ἐπιτὰ ἐπὶ Θῆβας ἐν Ἐλδερφελίῳ 1853), ἡ τοῦ Schneidewin τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Βερολίῳ 1858), ἡ τοῦ Klausen (τῶν Χοηφόρων ἐν Ρόττ 1835), ἡ τοῦ K. O. Müller (τῶν Εὐμενίδων ἐν Ροττίγγῃ 1833), ἡ τοῦ F. J. Schwerdt (τῶν Ἰκατιδων ἐν Βερολίῳ 1858) καὶ ἡ νεωτάτη τοῦ Wecklein τῆς Ὀρεστείας (ἐν Λειψίᾳ 1889). Ἦ καὶ τῶν ἡμετέρων τὰ διεξοδικώτατα καὶ ἄριστα ἐδημασίευσε περὶ Αἰ. ὁ A. Κυπριανός ἐν μεταφράσει τῆς K. O. Μύλλερου Ἱστορ. τῆς ἑλλ. φιλοσοφίας τόμ. Β' σ. 77—115. Ἐκδόσεις δὲ ἔργων τοῦ Αἰσχύλου ὑπὸ ἡμετέρων ὑπάρχουσιν ἡ τοῦ Νεοφύτου Δούκα μετ' εἰσαγωγῆς καὶ παραφράσεως καὶ ἡ τοῦ πρῶτον Γυμνασιάρχου Κωνστ. Ξανθοπούλου πέρυσι γενομένη ἐκδοσις τοῦ Προμηθέως δεσμώτου μετ' ἐμμέτρου μεταφράσεως καὶ εἰσαγωγῆς [Γ.Κ.]

Αἰσχυνίτης δρακτὴν τοῦ βασιλεῖος ἀρθεῖ συστ. ἔχει: σκλ.=5, ... αἴθ. εἰδ. βάρ.

= 5,06 — 5,23, χρώμα σιδηρομέλαν ἢ κα-
στανόχρουν, δίδει γραμμὴν κιτρινωδύσαν κα-
στανόχρουν, ἢ λάμψιν του εἶνε ἡμιμεταλλικῇ
κλίνοσα πρὸς τὴν παχίαν· εἶνε διαφωτι-
στος κατὰ τὰ ἄκρα ἢ ἐντελὴς ἀδιαφανής. Συν-
σταται ἐξ δρυτανίου (22,64) ξυδορίου (15,
75), ξυνοδοίου (28,81), δξειδουλ. νισίου (18,49
καὶ δξειδίου λανθανίου καὶ διδορίου (5,60),
δξειδίου τοῦ ὑπρίου (1,12), ἀσέστου (2,75),
δξειδουλίου σιδήρου (3,17) καὶ ὕδατος (1,07).
Πυρρύτερος ἐντὸς κορυφῆς ἐκλύει ὕδωρ καὶ ἔργη
ὕδατος, ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ ἐξα-
κλύεται. καθίσταται κίτρινος ἢ καστανοειδής,
μένει ὅμως ἀττικτος. Μόνον ὑπὸ τοῦ δξειδίου
ἐν μέρει διαλύεται. Εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν Οὐ-
ράλων ὁρέων. [K.M.]

Αἰσχυνομένη (B o t.) (Aeschyno-
mene L.) γένος ποσῶν φυτῶν τῆς οἰκογ-
νίας Ψυχάνων τῆς φυλῆς τῶν Ἰδουαροει-
δῶν. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶν Α. ἢ τ ρ α-
χ ε ῖ α (Ae. aspera L.) φυτὸν ἐλαχρὲς τῆς
τροπικῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, κοινῶς Σ ο-
λ ἰ α χ (Solah) ἀνομαζόμενον, πολυστῆς καὶ
ἔχον καυλὸν πλήρη αφρόνων καὶ ἐλαφροτάτης
ἐντεριῶννης, ἥτις χρησιμοποιοῦται ὡς ὁ φελ-
λὸς πρὸς κατασκευὴν πικλῶν, πωμάτων κτλ.
καὶ Α. ἢ κ α ν α β ι ο ε ἰ β ῆ ς (Ae. ca-
nabina Kbn.) τῶν Ἰνδῶν, ἥς αἱ ἱνὲς χρή-
σιμαί ὡς κλωστικὴ ὕλη. [O.X.]

Αἰσῶν, γένος τοῦ καίαντος τὴν Ἰωλικὴν
Κορίθῳ καὶ Τυροῦς τῆς Σαλαμονέως, πατήρ
τοῦ Ἰάσονος. Μικρὸν πρὸ τῆς ἐπανάστασις τῶν
Ἀργοναυτῶν ὁ Περίης ἤθελε ν' ἀποκτείνῃ
τὸν Αἰ., ὅτος δ' αἰτησάμενος ἀνέειλεν αὐτόν,
πῶν αἷμα ταύρου. Κατὰ δὲ τοῦς Κυκλοπῶς
καὶ τὸν Ὀβιδίον ἢ Μῆδεα ἀνενέωσεν τὸν Αἰ.,
ὄντα κατὰ τὴν ὑποστρεφὴν τῶν Ἀργοναυ-
τῶν [Π.]

Αἰσώπειον αἶμα, Παροιμ. ἐπὶ τῶν
ἐνεχυμένων εἰς δυσανόμιαν, ἀνείδη· ἐπειδὴ
διὰ τὸν φόνον τοῦ Αἰσώπου ὠργισθὲν κατὰ τῶν
Δελφῶν ὁ θεός. [Π.]

Αἰώπος. 1) Διάστημα καὶ παροιμιώδης
ἑλλην. μυθοποιὸς τῆς ἀρχαιότητος, ὁ λ ο γ ο-
π ο ῖ δ ε ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλούμενος, ὡς ἔ-
κατ' ἐξοχὴν μορφωτικῆς καὶ κράτιστος ἀντι-
πρόσωπος τῆς διδακτικῆς μυθοποιίας τῶν Αἰ-
σ ω π ε ῖ ω ν λ ο γ ο γ ω ν. Τὰ κατὰ τὸν βίον
αὐτοῦ κατήντησαν τσοῦτον μυθιῶδη παρὰ τοῖς
μεταγενεστέροις, ὥστε πολλοὶ καὶ ποικίλοι,
ἀντιφατικοὶ πολλὰκις, ὑπῆρχον περὶ αὐτοῦ
παράδοξοις, αἵτινες πάντα συνελήθησαν εἰς
συνέστην βιογραφίαν τοῦ Αἰ., συνήθως ἀπο-
κρίσεσθαι εἰς τὴν βυζαντινὴν λόγιον μοναχὸν Μά-
ξιμον Πλανοῦδην, ἀκράταστα κατὰ τὸν Ἰδ' αἰ-
ῶνα, πράγματι ὅμως πολλῇ ἀρχαιοτέρῃ αὐτοῦ
διδότι περιλαμβανέται ἐν χειρογράφῳ τοῦ δε-
κάτου αἰῶνος. Ἀρχαῖοι δὲ, ἐκ τῆς κλασσι-
κῆς ἐποχῆς, βιογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ Αἰ. ἐ-

λάχιστα ὑπάρχουσιν, ὡς λ. γ. ἡ παρ' Ἡρα-
κλῆ (2.134) ὅτι ὑπῆρθε δούλος τοῦ φιλοσό-
φου Ἰάδμονος κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ Γ'
π. Χ. αἰῶνος (περὶ τὰ 580) καὶ ὅτι ἀπὸ θανέν
ἐν Δελφοῖς φρονεούσας ὑπὸ τῶν κατοίκων. Κατὰ
δὲ τὸν Πλούταρχον (Ἠθικ. σ. 557) καὶ τὸν
Σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους (εἰς Σφῆκ. στ.
1446.) οἱ Δελφοὶ ἐφόνευσαν τὸν Αἰα κατα-
κρημνισάντας ἐκ βράχου ὡς ἱερόβουλον· διότι
ἀποσταλὴς ὄντων ὑπὸ τοῦ Κροίσου μετὰ πλου-
σίων δώρων εἰς τὸ μαντεῖον ἀντακλόφῃ ἀπο-
κρύψας μέρος τῶν δώρων τούτων συνέβη δὲ
τοῦτο κατὰ τὴν Πυθίαν καὶ τὸν Σουῖδαν τὸ
πρῶτον ἔπος τῆς οἴης· Ὀλ., ἦτοι τῇ 564 π. Χ.
Ἦτο λοιπὸν ὁ Αἰ. σύγχρονος τοῦ Κροίσου,
τοῦ Σόλωνος καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, ὁμολογου-
μένως δὲ καθήκοντο ἐκ Φρυγίας καὶ ἦτο δούλος
ἐκ γενετῆς. Ὁ χρηστέμενος δὲ ὡς δούλος Δει-
νάρχου τοῦ Ἀθηναίου, ἀκολούθως Σάνθου τοῦ
Σαμίου καὶ τελευταῖον τοῦ φιλοσόφου Ἰάδμο-
νος, παρὰ τοῦ ἑποίου ἐκρηγνῶν ἐλευθέρως διὰ
τὴν εὐρύαν καὶ τὰς γνώσεις του. Ταῦτας ἠβ-
ῆστε καὶ ἐπλευτίσας μεγάλως διὰ τῶν πολλῶν
του ταξιδίων καὶ διὰ τοῦ ἐκτάκτου παρατη-
ρητικοῦ του, ὥστε κατήντησε νὰ γίνῃ πρῶτον
πικρὸς γνωστὸς καὶ τῷ ἴσχυρῳ τότε καὶ πλου-
σίῳ βασιλεῖ Κροίσῳ καὶ νὰ ἐκτιμηθῇ μεγα-
λῶς ὑπ' αὐτοῦ. Αἰ. δὲ περὶ τῆς κατασκευῆς
τοῦ σώματός του ἐν τῇ εἰρημνῇ βιογραφικῇ
εἰδήσεις, ὅτι ἦτο κυρτός, ἀττικτός καὶ εἰς ἄ-
κρον κακοσχηματιστός, ὅπως παριστῶσιν αὐτὸν
καὶ σωζόμενα ἀρχαῖα προτομαὶ αὐτοῦ, καὶ
ὅτι διακρίνεται διὰ τὰς εὐρυλογίας καὶ τοῦς
αὐτεῖσμάς του καὶ μετῆρχετο τὸν γελωτο-
ποιόν, αἱ εἰδήσεις αὗται δὲν βραδύνονται ἐπὶ
ἀρχαίων καὶ ἀξιολογιστῶν πηγῶν· διὸ δὲν δύ-
νανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀληθεῖς. Τὸ ἀληθές
δ' εἶνε ὅτι ὁ Αἰ. ἦτο ἀνθρωπος ἐκτάκτου εὐ-
φυίας καὶ παρατηρητικότητος, φιλοσοφίας βα-
θεύς περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ κοινω-
νίας καὶ σχηματικῆς ἠθικῆς, πολιτικῆς καὶ
κοινωνικῆς γνώσεως καὶ ἀρχαί, τὰς ἑποίας ἐ-
πιτηδεύει διὰ ἀλληγορικῶν καὶ συμβολικῶν
διηγήσεων περὶ διαφόρων ζῶων οἰκιδῶν καὶ
μὴ καθίστα καταληπτάς, ἐδιδασκέρησε δὲ οὐ-
τω ἢ μάλλον ἐτελειοποίησε τὴν διδακτικὴν
μυθοποιάν, ἔσον οὐδεὶς ἄλλος πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ'
αὐτοῦ· διὸ πάντες οἱ παρόντες μῦθοι ἔκτισε
Αἰσώπειοι οἱ ἀποκαλούνται ὑπ' αἰουδήποτε
καὶ ἂν ἐποικήσαν.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ τοιαύτη διδα-
κτικὴ μυθοποιία περὶ ζῶων καὶ τῶν πρὸς ἑλ-
λησιν σχέσεων αὐτῶν ὑπῆρχεν ἤδη πρὸ τοῦ
Αἰ. παρὰ τοῖς ἄλλοις λαοῖς καὶ παρὰ τοῖς
Ἑλλήσιν. Οἱ Ἰουδαῖοι λ. γ. πολὺ πρὸ τοῦ
Αἰ. μεταχειρίζοντο τοιαύτους μῦθους, ὡς φαί-
νεται καὶ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐκ δὲ
τῶν Ἑλλήνων παρ' Ἡσιόδῳ τὸ πρῶτον ἀ-
παντᾷ τοιαύτος μῦθος ὁ περὶ ἱέρακος καὶ ἀ-
γρόντος αἰνός (Ἑργ. καὶ Ἠμ. στ. 208—

211), μετ' ἐκείνων δὲ μεταχειρίσθη τοιοῦτους αἶνες καὶ ὁ Ἀρχιλόχος, ἐν τοῖς ἀποσπασμασι τοῦ ὁποῖου σφίζονται τρεῖς ἀκρόμιοι τοιοῦτοι, ὁ περὶ ἀλώπεκος καὶ αἰετοῦ (ἀπόσπ. 86 ἐκδ. Ph. Bergk), ὁ περὶ πύθμευ καὶ αλώπεκος (ἀπ. 89) καὶ ὁ περὶ ἀλώπεκος καὶ ἐχίνου (ἀπ. 118), ὁ δὲ Στρεσίχορος ἐποίησε τὸν μῦθον περὶ τοῦ αἰωνίου ἔκπου, ὅστις ἐκ πλεονεξίας συμμαχῆται τῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τῆς ἐλλάδος ἐγένετο δούλος αὐτοῦ αἰώνως τὸν ὁποῖον μῦθον διέσωσεν ὁ Ἀριστοτέλης (Ῥητορ. 2, 20.). Πρῶτος ὅμως πάντων εἰδικῶς καὶ συστηματικῶς ἀνακρίβησεν τὴν διδακτικὴν μυθοποιάν καὶ ἐτελειώθησεν αὐτὴν εἰς βιβλίον ἀνέκδοτον ὁ Αἰ. παρ' Ἑλλήνων, τούτου δ' ἔλαβον κατόπιν ὡς ὑπόδειγμα καὶ ἄλλοι ποιῆσαντες Αἰώωνοις ὡς ἡ γὰρ οὐκ οἶντες, οἵτινες πάντες τῷ χρόνῳ ἀπεδόθησαν τῷ Αἰ., διὸ πολλὰ καὶ ποιήματα εἶχον σχηματισθῆ συλλογὰς Αἰωποῖων μύθων, ἐν ταῖς ὁποῖαις τὸ πλεῖστον μέρος τῶν μύθων ἦτο ἔργον μεταγενεστέρων τοῦ Αἰ. μυθοποιῶν. Πρῶτος δὲ τριακτὴν συλλογὴν ἐκ τῶν ἀνὰ τὸ σῆμα τοῦ λαοῦ φερόμενων Αἰωποῖων λόγων ἔκκατε κατὰ Διογένη τὸν Λαέρτιον (5, 9.) Δημήτριος ὁ Φαληρεῖς, ὁ ἐπὶ πολὺ διεικδήσας τὰς Ἀθήνας, περὶ τὰ 300 π. Χ. Ἦσαν δ' οἱ Αἰωποῖοι ἐκείνοι μῦθοι πεζοὶ καὶ ὄχι ἔμμετροι, ὡς ἐξήγεται ἐκ τοῦ Πλάτωνος λέγοντος (ἐν Φαῖδ. 60, Δ) ὅτι ὁ Σωκράτης καταγίνεται ἐν τῇ εἰρηκτῇ περὶ τὴν στιχεύουσαν Αἰωποῖων μύθων. Κατὰ δὲ τοὺς περὶ Χριστὸν χρόνους, ἐπὶ Αὐγούστου, ὁ Βάθριος ἐστιχεύετο εἰς γωλιάρους δέκα βιβλία Αἰσ. μύθων, ἐκ τῶν ὁποῖων περισσώθησαν μέχρις ἡμῶν πλήρεις ἢ ὡς ἀποσπασματα 147 μῦθοι. Οἱ ἐστιχευομένοι ὅμως οὗτοι μῦθοι τοῦ Βαθρίου πάλιν ἀναλύθησαν καὶ ἐγράφησαν καταλογᾶδην ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων μέχρις οὗ ὁ ἡμέτερος Κοραῖς ἐκπέμφε τούτους τοῦ Βαθρίου γωλιάρους ἐν τῇ ἐκδόσει του. Ὁ δὲ Σῦρος ἢ Πέρτης Συντίπας μετέφρασε τοὺς μύθους τούτους συριστὶ κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, ἐκ δὲ τῆς γλώσσης ταύτης ἐξηλλήνισε πάλιν αὐτοὺς κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα ὁ Μηχαὴλ Ἀνδρεόπουλος, ἀφοῦ προηγουμένως ὁ Μάξιμος Πλανουδὴς εἶχε σχηματίσει συλλογὴν Αἰσ. μύθων, τῆς ὁποίας προέταξε τὴν εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενην βιογραφίαν τοῦ Αἰ. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς συλλογαῖς ταύταις οἱ μῦθοι τοῦ Αἰ. εἶνε γραμμένοι καταλογᾶδην καὶ ἀναλελυμένοι, οἱ στίχοι ὅμως πανταχοῦ σχεδὸν διακρίνονται ὑπὸ ἐμπεῖρου δεξιότητος. Καὶ μετὰ τὴν ἀναγέννησιν δὲ τῶν γραμμάτων, ὅπως καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, Αἰσ. μύθους μετέφρασαν ἢ ἐποίησαν διάφοροι Εὐρωπαῖοι, ὧν διασημώτατοι εἶνε οἱ Γάλλοι Λαφονταίνος καὶ Φλωριάν, ὥστε τὸ ὑπὸ τοῦ Αἰ. δημιουργηθὲν λογοτεχνικὸν εἶδος δὲν ἐπαύσε νὰ καλλιεργῆται μέχρις ἡμῶν ἀλλὰ περὶ τούτων ἴδε τὰ ἔθροα Μῦθος καὶ Μυθοποιία.

Ὡς ἐκ τῆς μεγάλης καὶ διαδεδομένης χρήσεως τῶν Αἰ. μύθων κατ' ὅλως τὰς ἐποχὰς ὄχι μόνον συλλογαὶ πολλαὶ καὶ παντοδαπαὶ αὐτῶν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀντιγράφα αὐτῶν διεσώθησαν ὄχι ὀλίγα, καὶ ἔκδοσις δ' ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο πολλὰ καὶ διάφοροι. Κατὰ πρῶτον ἐξεδόθησαν οἱ Αἰσ. μῦθοι διὰ τύπου πρῶτον ἐν Μιλάνῳ τῷ 1473 ἢ 1474 ἔτος ὑπὸ Βόνου Ἀκκουρατίου (Bonnis Accursius). Πιστεύεται μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως τῶν τε ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ περιεχομένων 147 μύθων καὶ τοῦ βίου τοῦ Αἰωποῦ, εὐλοπονηθείσης ὑπὸ τοῦ Θεσσαλοῦ Ρυνουαίου (secundum Rynucium Thetallum virum mea sententia et doctum et disertum, κατὰ τὸν ἐκδόστην. Ἡ ἐκδοσις αὕτη ἐγένετο ἐξ ἀντιγράφου τῆς συλλογῆς τοῦ Μάξιμου Πλανουδῆ καὶ ἀνετυπώθη ἐν Ἑντατῇ πύθμει τῷ 1498. Ταύτην παρέλαβε τῷ 1505 ὁ Ἄλδος Μανουτίος ἐν τῇ ὕπ' αὐτοῦ ἐκτυπωθείσῃ συλλογῇ, ἥτις πολλὰ καὶ ἀνετυπώθη ἐν Βασιλεῖᾳ καὶ Λονδονίῳ τῷ Βασιλικῷ κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Ἐξ ἑτέρου δ' ἀντιγράφου τῆς συλλογῆς Πλανουδῆ ἐν Παρισίῳ εὐρισκόμενου ἐξεδόθησαν τῷ 1546 ὑπὸ Ῥοδέρτου Στεφάνου καὶ εἰκοσιν ἄλλοι μῦθοι, μὴ συμπεριλαμβανόμενοι ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει ἐν Μιλάνῳ μὲν ἐν τῇ τοῦ Ἄλδου Μανουτίου συλλογῇ.

Ἐκ πέντε δ' ἀντιγράφων τῆς ἐν Ἀιδελεύρῃ βιβλιοθήκῃς ἐξεδωκεν ὁ Ἰσ. Νικ. Νεδελέτος τῷ 1610 ἐν Φραγκοφόρτῳ νέαν συλλογὴν Αἰσ. μύθων, περιέχουσαν 297 τοιοῦτους, ἦτοι 133 περισσοτέρους ἢ ἢ τοῦ Στεφάνου ἐκδοσις. Αὕτη δ' ἡ ἐκδοσις ἐχρησμεύετο ὡς βάσις πασῶν τῶν μέχρι τοῦ 1809 γενομένων ἀνατυπώσεων. Κατὰ δὲ τὸ 1809 ὁ βιβλιοθηκῆριος τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ βιβλιοθήκῃς Φραγκίσκος de Furia ἐξεδωκεν ἐκ τινος ἐν Monte-Casino εὐρισκόμενου ἀντιγράφου νέαν συλλογὴν Αἰσ. μύθων εἰς 2 τόμους συμπεριλαμβῶν ἐν αὐτῇ καὶ τοὺς ἐν τῷ Βατικανῷ ἀντιγράφῳ εὐρισκόμενους μύθους. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ὑπάρχουσι 423 ἐν ὅλῳ. ὧν 199 μῦθοι ὅλως διάφοροι τῶν ἐν τῇ Πλανουδαίῳ συλλογῇ, τὸ καίμενον ὅμως εἶνε ἐκδεδομένον καταλογᾶδην, ἀν καὶ εὐκόλως διακρίνονται ἀν αὐτῷ οἱ γωλιάρμοι. Τούτου ἕνεκα μετὰ ἐν ἔτος, τῷ 1810, ἐξεδωκεν ἐκ νέου ἐν Παρισίῳ ὁ ἡμέτερος Κοραῖς τὴν ἐκδοσιν τοῦ de Furia, ἀποκαταστήσας τὴν ἑμμετρον μορφήν τῶν μύθων ἔκπου τούτου ἥτοι δυνάτων, ἐκκαθαρίσας κριτικῶς τὸ καίμενον καὶ συνδεδείσας αὐτὸ διὰ σημειώσεων καὶ προλεγομένων. Ἡ ἐκδοσις αὕτη ἀποτελεῖ τὸν δεύτερον τόμον τῶν «Παραργῶν τῆς ἑλλ. βιβλιοθήκῃς» τοῦ σοφοῦ Ἑλλήνου λόγιου καὶ εἶνε ἐμολογουμένως ἡ κρατίστη τῶν μέχρι τότε περὶ Αἰ. καὶ τῶν Αἰσ. μύθων φιλολογικῆς ἐργασίας, μὴδ' αὐτὴς τῆς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1810 ὑπὸ C. Ern. Chr. Schneider ἐν Λιψίᾳ γενομένης κριτικῆς καὶ ἐρμηνευτικῆς ἐκδόσεως ἐξ-

απορριμμένης, τῆς ὁποίας βάσεις ὑπῆρξε τὸ ἐν Wollenhüttel ἀντίγραφον.

Ἐκτοτε πολλὰ ἐγένοντο ἀνατυπώσεις τῶν Αἰσ. μύθων, τὴν πληρεστάτην ὅμως ἔκδοσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκδόσεων de Furia, Κοραΐ καὶ Schneider παρασκευάσαν ὁ Κρόλος Χάλφ, παρὰ τοῦ Teubner ἐν Λψία τῷ 1872 γενωμένην καὶ περιλαμβάνουσαν 426 μύθους. Νεώτερον δὲ συλλογὴν ἐξέτυπώθη τῷ 1877 παρὰ Tauchnitz ἐν Λψία ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προηγουμένων. Παρ' Αἰ. καὶ τῶν Αἰσ. μύθων πλεῖστον ὅσα ἔχουσι γραφὴν ὑπὸ τῶν νεωτέρων φιλολόγων, τὰ πλεῖστα ἐν περιοδικοῖς συγγραμμασιν ἐν εἰδαί διατριβῶν, ἀλλὰ καὶ μονογραφικῶς. Τὰ ἀξιολογώτατα ἔγραψαν ὁ ἡμετέρος Κρόλος ὁ ἔν τῇ ἐξαγωγῇ τῆς ἐκδόσεως τῶν Αἰσ. μύθων, ὁ G. H. Grauert, De Aesopo et fabulis Aesopiacis, 1825 καὶ ὁ O. Keller, Untersuchungen über die Geschichte der gr. Fabel, ἐν Λψία 1862.

3) Κλαυδίου ἡ Κλώδιος Αἰσ., περιβόητος ἡθοποιὸς ἐν τραγωδίαις, ἀκμάσας ἐν Ρώμῃ ἐπὶ Κικέρωνος, τοῦ ἑποίου ἦτο φίλος, καὶ μοναδικῶς ὡς τραγικὸς ὑποκριτὴς τῶν χρόνων ἐκείνων, ἔπως ὁ σύγχρονός του Ῥόκιος ἦτο περιχάλητος ὡς κωμικός ἦτο δηλ. ὁ Τάλλμας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ Πλούταρχος (ἐν βίῳ Κικέρ. 5) διηγείται ὅτι ὁ Κικέρων προσεπάθει ν' ἀσκηθῇ ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ διὰ τῶν φίλων του Αἰσώπου καὶ Ῥοκίλου, ὁ δὲ Κικέρων λέγει ὅτι ὁ Αἰσ. διακρίνεται διὰ τεχνικωτάτης καὶ ζωηρῆς παραστάσεως (de divin. 1.37.), τοσαύτη δ' ἦτο ἡ φήμη του, ὥστε ὁ Πομπήιος παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ μετασχημ. καί περ γέρον ἦδ' ἡ τῶν ἑσπέρων, τὰς ὁποίας ἐβωκεν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν λαὸν ἐν ἔτει 899 ἀπὸ αἰτίας. Ῥώμης, ἥτοι τῷ 55 π. Χ., καὶ παρέστησε μὲν μετὰ τῆς συνήθους του τέχνης, ἡ φωνὴ ὅμως ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ἐν τῇ κριστικωτάτῃ στιγμῇ, ὡς λέγει ὁ Κικέρων Ep. ad famil. 1.1.). Τὴν μέγαν σφῆκν τοῦ Αἰσ. ἐμαρτύρουν καὶ τὰ ἀπειρα πλοῦτη, τὰ ὅποια διὰ τῆς τέχνης του ἐκέρδησε καὶ τὰ ὅποια ἐπρόντισε μετὰ τὴν θάνατόν του νὰ κατασπαταλήσῃ ὁ πλοῦς αὐτοῦ πολυδυσχενέστερος υἱὸς του (Ὁράτ. sat. 2,3,239, Πλίν. 9, 59, 78. Οὐαλιέρ. Μάξ. 9, 1, 2.). [Γ. Κ.]

Αἶται καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἄλφρετα. Παροσμ. ἐπὶ τῶν ἀσυμπαθῶν.

Ἀῖτερβαχ (Haiteubach). Πολίχνιον τῆς Βυρτεμβέργης ἐν τῇ ἐπαρχ. Νυζλὰ καὶ τοῦ νομοῦ τοῦ Μέλανος Δάσους σύμικρον τῶν ὄρων. ἱαματ. πηγὴν ἔχον 1913 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀῖτερσχαϊμ. (Heitersheim). Πέλις τοῦ Μ. δούκ. τοῦ Βαδεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Στάουφεν τοῦ νομοῦ τοῦ Φρειδούργου, καί μεν ἐπὶ τῶν ὄρων τοῦ Σουλτσόχ, ἔχουσα δὲ ἀμπελοφυγίαν, ἐμπορίον τίνων καὶ 1270 κατ. (1880)

— Π. δούκ. ἡγεμονία ἔχει ἔκτασιν 60 τετρ. καὶ 6200 κατ. [Π. Π.]

Ἀῖτη (Haiti ἢ Hayti—Χώρα Ὁρεῶν ἢ, ἐν τῇ καριβικῇ γλώσσῃ — Ἀ γ ι τ ε Δ ο μ ε γ κ ο ς Ἰσπαν.). Μεγάλη νῆσος τοῦ Ἀρχιπελάγους τῶν Ἀντιλλῶν, καί μεν τῆς Πλάτ. 17° 45'—20° Β. καὶ Μῆκ. 68° 25'—74,35' Δυσ. τοῦ Γ' ὁρ. Ν. Δ. τῆς Κούβας καὶ Α. τῆς Γαμάικης. ἔχει ἐπιφάνειαν 72 877 τετρ. καὶ μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκουστων νησίδων Γαρτούγας, Γονάδας, Μεγάλης Καγιμάτης, Λαδάτης, Σκόνας καὶ Μικαρίων 74 100 τετρ. καὶ 1 461 000 κατ. (1887).—Διατείνεται εἰς δύο μέρη: τὴν Ἀ γ μ ο κ ρ α τ ί α ν τ ῆ ς Ἀ γ ι τ ε ρ ο ς π ρ ὸ ς δυτικά, ἔχουσαν ἐπιφ. 28 000 τετρ. καὶ 960 000 κατ. (1887) καὶ τὴν Ἀ γ μ ο κ ρ α τ ί α ν τ ο ῦ Ἀ γ ι τ ε ρ ο ς μ ε γ κ ο ς ὁ δ ο μ ε ν ι κ α ν ἢ ν π ρ ὸ ς ἀνατολάς, ἔχουσαν 45 200 τετρ. καὶ 504 000 κατ. (1887). τοῦ πληθυσμοῦ τῆς τελευταίας ταύτης αὐξήσαντος, μεγάλως ἐπ' αὐτῆς διὰ τῆς καθόδου πολλῶν μετοίκων. — Ἡ νῆσος διαίρεται εἰς ἑξ. ἐπαρχίας: τὴν Δυτικὴν, τὴν Νότιον, τὴν Βόρειαν, τὴν Βορειοδυτικὴν ἢ τῆς Ἀρτιδονίτης καὶ τὴν Βορειοανατολικὴν καὶ τὴν Νοτιοανατολικὴν. Κατὰ τὴν δὲ πρὸς Α εἰς τὸ ἀκρωτήριο Ἐγγάγον (Engage) καὶ πρὸς Δ εἰς δύο προεκτάσεις, μετὰ τῶν ὁπερὶ αὐτῶν καὶ ὁλόπος καὶ ἡ νῆσος τῆς Γ ο ν ἰ ὁ ς Δ ο μ ε ν ι κ ο ς αὐτὴν τὰ ὅρη Κιόκο, ἀποτελοῦντα πολλὰς ἀλύσεις καὶ ἔχοντα πλουσιώτατα μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, ὕδραργυρου, κασιτέρου καὶ σιδήρου, πρὸς δὲ γαιανθρακας, μάρμαρα καὶ ὠρειοτάτους πορφύρας. Ἡ ὕψιστος κορυφὴ τῆς ὄρειας Ῥ α κ ῖ εἶναι 2 955 μ. Πρὸς τὸ Ν Δ μέρος ἐκτείνονται μεγάλα πεδιάδες, ἐνθα τρέφονται πολυάριθμοι ἀγέλας καὶ ποιμνία. Πολλοὶ ποταμοὶ ἀρδεύουσιν αὐτὴν, ὁ Ἀρτιδονίτης, ἡ Γούνα, ἡ Νέυδα, ὁ Ὀάμας, ὁ Μέγας Ὑάκος καὶ ἄλλοι, βρῆθοντες ἐν ὄροις. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον παρ' ἄλλων ἰσίων ἐν ἀφρονίᾳ καφέ, σπυγροκόκκινον, βάλμυκα, καπνὸς κτλ. τὰ δὲ μεγαλοπρεπῆ δάση τῆς ἀποτελοῦνται ἐξ ἀνκαρδίων, ἐρυθροξύλων, δρυῶν, πευκῶν, κέδρων κτλ. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν καὶ νοσηρὸν.

Ἡ νῆσος αὕτη ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου τὴν 6 Δεκμ. 1492, καὶ ὀνομασθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ Ἰσπανιόλα ὑπῆρξεν ἡ ἔδρα τοῦ πρώτου ἐν Ἀμερικῇ εὐρωπαϊκοῦ ἰσχυράτος. Τῷ 1495 οἱ Ἰσπανοὶ ἐκτίσαν τὴν ἀγίον Δομίνγον, ἐξ οὗ καὶ ἄπαρξ ἡ νῆσος ὀνομασθῇ. Οἱ νέοι ἄπικοι δὲν ἐδράζονταν νὰ καθυποτάξωσι τοὺς ἰθαγενεῖς, οἵτινες ἀνῆκον πιθανῶς εἰς τὸ καριβικόν ἔθνος καὶ ἐκ τῶν καταπιεσμένων μετ' οὗ πολὺ ἐξηγνίσθησαν, ὥστε περὶ τὰ μέσα τοῦ 17' αἰῶνος μόλις ἀπέλειποντο ἐξ αὐτῶν 150. Ἡ ἰσπανικὴ ἀποικία δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποκτήσῃ μεγάλην σημαντικότητα,

ὅτι ὁ ἑγγὺς τοῦ λαρχοῦ Δράκ ἐλεηλάτησεν αὐτὴν τῷ 1586. Περὶ δὲ τὸ 1610 οἱ ἐν τῇ νήσῳ τῆς Χελώνης (Πορτὺνκας) αποκαταστημένοι τυχοδιωκταὶ (φιλιδουστῆρες) ἐδῆσαν αὐτὴν αὐθις, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναγνωρισθέντας ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἐγκατεστάθησαν ἐν τῇ δυτικῇ μέρει αὐτῆς, ὅπου διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ρυσβίκ (1697) παρεχωρήθη ὀριστικῶς εἰς τοὺς Γάλλους. Ἡ Γαλλικὴ ἀποικία ἠρῆσεν ταχέως καὶ προώδευσεν τόσο, ὥστε τῷ 1789 εἶχεν 7803 ψυχαίς καὶ 600 000 κατ. ὧν αἱ 500 000 δοῦλοι. Ἡ δυσαναλογία τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λευκῶν πρὸς τοὺς δούλους, μάλιστα δὲ ἡ πλεονεξία τῶν λευκῶν, προεκάλεσεν πολλὰς αἰματηρὰς καταστροφάς. Οἱ δοῦλοι ἐπανεστῆσαν τῷ 1722, ἀλλ' ἡ πρώτη αὐτῇ ἐξέγερσις εὐκόλως κατεστάλη.

Ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ὅμοις χρόνοις, τὸ δσημέρι πληθυνόμενον στοιχεῖον τῶν μιγάδων, ἦτοι τῶν ἐξ ἐλευθέρου λευκοῦ πατρὸς γεννηθέντων δούλων, προεκάλεσε πολλὰς ταραχὰς ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἐγένετο ἡ ἀπορροή πασῶν σχεδὸν τῶν λυμαινόμενων τῇ Ἀλτῇ στάσεων, ἀπὸ τῆς τελευταίας δεκαετηρίδος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. (Ὁ μιγάδης οὗτοι κηρύσσοντο μὲν καὶ ἀπληροφρόντοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τῶν πατέρων τῶν, ἀλλὰ δὲν διετέλουν ἐν τῇ μοίρᾳ πρὸς τοὺς λευκοὺς. Τὰ ὑφιστάμενα σπέρματα τῆς δυσπιστίας ἀνεβλάστησαν ἐπὶ τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως· ἡ εἰς συνέλευσις τῶν Γάλλων παρεχώρησεν εἰς τοὺς μιγάδας δικαιώματά τινα, αὐτὰ ἀνεκάλυπτον εἰς τὸ αὐτὸ δὲ προεκάλεσεν ἐπαναστάσεις τῶν μιγάδων, οἵτινες ἐνωθέντες μετὰ τῶν μαύρων πολλὰς διέπραξαν ὀριότηας. Τῷ 1794 ἡ Συμβατικὴ ἀπέπεισεν ἰσονομίαν καὶ ἰσπολιτεῖαν εἰς τοὺς μαύρους τῶν γαλλ. ἀποικίων, διαρρίθη δ' ὑπὸ τοῦ Διευθυντηρίου γενικῆς ἀρχηγὸς τοῦ ἐν τῇ νήσῳ στρατοῦ ὁ Τουσαῖν Λουβερούρ. Ἡ ὑπὸ τοῦτου ὅμοις γενομένη ὀργάνωσις τῆς νήσου ἀπῆρσεν εἰς τὴν γαλλικὴν κυβερνήσιν, ἥτις ἀπέστειλε στρατὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν πραγμάτων καὶ ἐνίσχυσιν τῆς γαλλικῆς κυριαρχίας. Καὶ συνελθὼν μὲν ὁ Τουσαῖν Λουβερούρ, ἀλλ' ὁ γαλλικὸς στρατὸς δὲν ἐδυνήθη νὰ καταστείλῃ πᾶσας τὰς ἐκπαιδεύσεις κατ'ὸν πᾶν, ὅθεν ἐγκατέστη ἡ ἐκκένωσις τῇ νήσῳ τῷ 1803. Κατέλαβεν δὲ τότε τὴν ἀρχὴν ὁ μαῦρος Δεσσαλίν, ὅστις ἀνηγόρευεν αὐτὸν αὐτοκράτορα τῷ 1804, λαβὼν τὸ ὄνομα Ἰακώβος ὁ Α', ἀλλὰ τυραννικώτατος ὧν ἐφρονέθη μετὰ δύο ἐτὴ ὑπὸ σκλαστικῶν, ὧν ἡγέται ἦσαν ὁ μαῦρος Ἑρρίκος Χριστόφορος καὶ ὁ μιγάς Ἀλέξανδρος Πετιών. Ἐνεκα τῆς διχονοίας ὁμοῦ τῶν μαύρων καὶ τῶν μιγάδων συνέστησαν δύο κράτη ἐν τῇ νήσῳ, ἡ δημοκρατικὴ πολιτεία τῶν μιγάδων καὶ ἡ πολιτεία τῶν μαύρων, ἣν ὁ Χριστόφορος μετέστησεν εἰς κληρονομικὴν μοναρχίαν, ἀνακηρυχθεὶς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τὸ ὄνομα

Ἑρρίκου τοῦ Α'. Τῇ 11/26 Νοεμβρ. 1820 ἡνωθῆσαν ἐκουσίως τὰ δύο κράτη εἰς μίαν δημοκρατικὴν πολιτείαν, ἣν κατέλυσε τῷ 1847 ὁ μαῦρος στρατηγὸς Φαυστίνος Σουλζούκ, ὅστις ἀνέκηρυξεν αὐτὸν αὐτοκράτορα τῷ 1849 διατηρήσας τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ 1859, ὅτε ἤναγ' ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως νὰ καταθέσῃ αὐτὴν. Παλινρθωθεὶς τῆς δημοκρατίας, σχεδὸν πάντες οἱ μέχρι τοῦ 1879 πρόεδροι αὐτῆς καθήρθησαν πρὸ τοῦ τέματος τῆς ἀρχῆς αὐτῶν διὰ στάσεων. Τῇ 2/14 Αὐγ. (1888) ἐξελέγη πρόεδρος δι' ἐπταετίαν ὁ στρατηγὸς Λεζιτιμ.

Τῷ 1811 τὸ ἄνω μέρος τῆς νήσου ἀποσχισθὲν ἀπετέλεσεν ἰδίαν δημοκρατικὴν πολιτείαν, τὴν Δομινικανὴν ἢ τοῦ Ἀγίου Δομινγκου, ἔχουσαν τότε 150 000 κατ. καὶ πρωτεύουσιν τὴν Ἀγ. Δομινγκον. Αὕτη, ἀπ' οὗ ἀπὸ τοῦ 1861 — 1865 ἀνεγνώρισεν τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἰσπανίας, ὅπως ἐξαπολιτοῦν κατὰ τῆς Ἀ., ἐκρηγνύθη εἰς αὐτόνομος.

Ἡ Δημοκρατία τῆς Ἀλτῆς διακρίνεται εἰς πέντε νομοὺς καὶ ἔχει πρῶτον τὸν Λεμενὰ τοῦ Πριγκίπο (Prince du Prince) ὀνομαζόμενα ἐσχάτως καὶ Λεμενὰ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς μετὰ 60 000 κατ. (1887) κυβερνᾶται δὲ ὑπὸ προέδρου, ἐκλεγμένου ἐπὶ ἐπταετίαν καὶ ἔχοντος 5 γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας, ἡ ὑπουργοὺς. Ἑρρουσία καὶ Βουλὴ ἐνασκούει τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ, καὶ ὁρησκέα ἡ καθολικὴ. Αἱ ἄλλαι εἶναι ἀνεκταί.

Ὁ στρατὸς αὐτῆς ἀνέρχεται ἐν συνόλῳ εἰς 6828 ἄνδρας, ὁ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 2 πλοίων, ὧν τὸ ἐν ὁρωκτικόν. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς διὰ τὸ ἔτος 1887 — 88 ἦτο 4 000 236 πιάστρα (πεντόσρακκα) καὶ τὸ δημόσιον χρέος, 13 500 000 πιάστρα.

Ἀλτήμα, (Μαθημ.) λατ. postulatum. Αἰτήματα καλοῦνται ἐν τῇ μαθηματικῇ, ὡς καὶ ἐν πάσῃ ἀποδεικτικῇ ἐπιστήμῃ, ἐκεῖνα ἐν τῶν θεμελιωδῶν προτάσεων ἡ ἀρχῶν (βλ. λ.), αἵτινες δὲν εἶναι φανεραὶ καθ' ἑαυτάς. Τοιαύτη εἶναι ἡ πρότασις, καθ' ἣν «ἡ εὐθεία γραμμὴ, ὅταν διήκοι καὶ ἂν προεκτελεθῇ πρὸς τὸ ἑτερον αὐτῆς μέρος δὲν ἐπιστρέφει εἰς ἑαυτὴν ἐκ τοῦ ἐτέρου». — Πρὸς τὰ αἰτήματα ἀντιτιθεῖται τὰ ἀξιωματικά, αἱ ἀρχαὶ τοῦτέστιν εἰσὶν αἵτινες, ὧν ἡ ἀλήθεια εἶναι προφανής. Ἐνθὺ δὲ αἱ ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν ἐκφραζόμεναι ἀλήθειαι δὲν δύνανται νὰ νοηθῶσιν ἄλλως, αἱ ἐν τοῖς αἰτήμασι διατυπώμεναι δύνανται καὶ νὰ ἀρθῶσι, πρὸς παραδοχὴν ἐτέρων ἐναντιῶν, ἄνευ ἀτόπου.

Ἐκ τῶν γεωμετρικῶν αἰτημάτων ὄνομαστέον εἶναι τὸ καλούμενον εὐκλείδειον (βλ. Ἀλτήμα εὐκλείδειον).

Ἡ χρῆσις τῶν ὀρων αἰτήμα καὶ ἀξιωματικά.

προσποτιθῆναι ἐκείνῳ, ὅπερ ἀρνεῖται, διότι ἡ διαδοχὴ τῶν γεγονότων θεωρεῖται ὡς ἡ αἰτία τοῦ να γεννηθῇ ἐν ἡμῖν ἡ ἐννοία τῆς αἰτιότητος. Ἐπειτα δὲ μένει ἀκατανύκτων πῶς δυνατόν αἰτία νὰ παράσῃ ἀναγκαίως ἀποτελέσματα. Οὐχὶ πολὺ διάφορος αὕτης εἶνε καὶ ἡ δόξα τοῦ Καντίου, καθ' ἣν ἡ ἐννοία τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος εἶνε κατηγορία ἐνοικοῦσα ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ πνεύματι ἀρχικῶς καὶ ανεξαρτήτως τῆς ἐμπειρίας, δηλ. εἶνε θεμελιώδης ἐννοία τοῦ ἀνθρώπου, οὗ, ὅς τις εἴθελα ἠναγκασμένοι ν' ἀντιλαμβάνομεθα τὰς δεδομένας μεταβολὰς καὶ ἥτις περιέχει δι' ἡμᾶς τὸν κανόνα τὸν ὀρίζοντα τὴν χρονικὴν αὐτῶν διαδοχὴν χωρὶς νὰ δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ἀν τὰ συμβεβηκότα πράγματι εὐρισκονται καὶ ἑαυτὰ ἐν τοιαύτῃ αἰτιώδει συναρτία. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Καντίος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμμένῃ σταθερῶς ἐντὸς τῶν στενῶν ὅριων, ἐντὸς τῶν ὁποίων περιώρισεν τὴν ἐννοίαν τῆς αἰτιότητος· διότι ἐθεώρησε τὰ αὐτοπράγματα ὡς αἰτίαν τῆς ὕλης τῆς ἐμπειρίας, δηλ. τῶν αἰσθημάτων. Ἐπειτα δὲ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς αἰτιότητος δὲν εἶνε τὸ κύριον ἡ χρονικὴ διαδοχὴ, ἀλλ' ἡ ἀναγκαία ἐξάρτησις φαινόμενον τινὸς ἐξ ἑτέρου. Πρὸς τοῦτοις ψευδῶς περιορίζεται ἡ αἰτιότης ἐν τῇ χρονικῇ διαδοχῇ, διότι κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον προηγείται ἡ αἰτία τοῦ ἀποτελέσματος, πράγματι δὲ ἡ ἐνεργουσα αἰτία πρέπει νὰ νοηθῇ συγχρονῶς τῷ ἀποτελέσματι. Ἡ δὲ παντελής ἄρνησις τῆς ἐννοίας τῆς αἰτιότητος καὶ ἡ παραδοχὴ τῆς ἀπολύτου, ἀντὶ αἰτίας γένεσις (Ἠράκλειτος, Φύχτιος, Σγελλήγγιος, Ἠγέλος) εἶνε οὐ μόνον ἀντιπρακτικὴ ὡς συνενούσα ἐν τῷ γιγνόμενῳ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἄκυρος· διότι, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀπόλυτος γένεσις, ἔπρεπε νὰ εἶνε ἄμοιρος καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ τὴν ταχύτητα. Ἡ ἀπόρριψις τῆς ἐννοίας τῆς αἰτιότητος σημαίνει ἀπόρριψιν τῆς ὅλης διὰ τῶν αἰσθημάτων γνώσεως, ἥτις θεωρεῖται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων ἐπιδράσεως τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων. Ἐπομένως, ἐὰν σκεπτήται τις ἀκολουθῶς, ὅα καταντήσῃ εἰς τὴν αὐστηράν ἰδεολογίαν τοῦ Φιχτίου, καθ' ἣν ἔχομεν μόνον ὅς ἡμῶν παραχθείσας, δηλ. ἐν ἡμῖν ἀπολύτως γεννηθείσας παραστάσεις, εἰς ταύτας δὲ τὰς παραστάσεις δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀποδώσωμεν πραγματικότητα ἀνεξάρτητον ἡμῶν. Τότε μόνον τὸ ἐγὼ ὑπάρχει καὶ τοῦτο οὐχὶ ὡς τι ἔχομεν, ἀλλ' ὡς ὅλως ἐνέργεια (ὅλως ἀπόλυτος γένεσις). Ἐν γένει εἶνε βέβαιον ὅτι εἶνε δεδωμένον εἰς ἡμᾶς οὐ μόνον ἡ ὕλη τῆς ἐμπειρίας (τὰ αἰσθηματα), ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ ἡ σχέσις τῆς αἰτιότητος. Ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ νοηθῇ αὕτη; Ἐὰν νοήσῃ τις τὴν αἰτίαν ὡς ἐξωτερικὴν, ζητεῖται τότε πῶς ἔρχεται πρᾶγματὶ νὰ παραγῇ ἐν ἑτέρῳ μεταβολήν, δηλ. νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὸ πῶς αἰτία μὴ ὑπάρχουσαν

ἐν αὐτῷ. Ἐὰν νοήται ἡ αἰτία ὡς ἐξωτερικὴ ὑπὲρ τὴν μαρρῆν ἐνεργου δυνάμεως (βλ. κ.λ.) εἰς ἣν ἀντιτίθεται παθητικὴ ὕλη ἔχουσα μόνον τὴν δεκτικότητα διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως, ἐνθυμητέον 1) ὅτι ἡ ἐνέργεια τῆς αἰτίας ἡ παράγουσα ἐν τῇ παθητικῇ ὕλῃ τῇ μεταβολῇ εἶνε μετὰ δολὴ τῆς καταστάσεως τῆς αἰτίας, αὕτη δὲ ἡ μεταβολὴ ἀναγκαιῶς προϋποθέτει ἐξωτερικὴν αἰτίαν καὶ οὕτως εἰς τὸ ἄπειρον· 2) ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ πάθος χωρίζονται μόνον ἐν τῇ ἀφαιρέσει πράγματι καὶ τὸ πάθος ἀνθίσταται, διὰ τούτου δὲ πάσχει καὶ τὸ ἐνεργεῖν· ἀλλ' ὅπως εἰπεῖν, ὑπάρχει μόνον ἐνέργεια καὶ ἀντενέργεια. Ἐὰν δὲ νοήται ἡ αἰτία ὡς ἐξωτερικὴ εἰς τὸ π. γ. παραδέχεται ἡ κοινὴ δόξα ἐν τῇ βουλήσει, ἐπαναλαμβάνεται ἡ πρόθεσις εἰς τὸ ἄπειρον. Ἐνταῦθα ἡ ἐνεργουσα αἰτία ἐρεῖται αὐτὴ ἑαυτὴν πρὸς τὸ ἐνεργεῖν. Τοῦτο τὸ ἐρεῖται ἑαυτὴν ὅμως εἶνε μεταβολὴ τῆς προτέρας καταστάσεως τῆς αἰτίας προϋποτιθετοῦσαν νέαν αὐτοπρακτίαν, οὕτως δὲ νέον καὶ οὕτως εἰς τὸ ἄπειρον. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐν ᾧ τὸ ὀρίζον ἐαυτὸ ὡς ἐν ἀνάγκῃ νὰ εἶνε ἐν, διαχέεται διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ πάθους εἰς ὅριον καὶ ὀριζόμενον. Τὰς δυσκολίας ταύτας δὲν ἀπερνεῖται τις ἐπιστημονικῶς οὐτε διὰ τοῦ συστήματος τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ ἢ τῶν περὶ τὸ αἰτίαν καὶ τὸν ἀποτέλεσμα (βλ. κ.λ.), καθ' ὅτι αἱ μεταβολαὶ τοῦ ἐνὸς πράγματος εἶνε μόνον ἡ περιστατικὴ ἀφορμὴ τοῦ νὰ παραγάγῃ ὁ Θεὸς μεταβολὰς τινος ἐν ἑτέρῳ πράγματι, οὕτως διὰ τοῦ συστήματος τῆς ὑπὸ Λειψνίτιου ἐπινοηθείσης προδιδάσκουσας ἀρμολογίας (βλ. κ.λ.), καθ' ὅτι ὁ Θεὸς διέταξεν ἀπλῶς διὰ παντὸς τὰς μεταβολὰς τῶν πραγμάτων οὕτως, ὥστε νὰ φαίνονται ὅτι παράγονται ὑπὸ ἀλλήλων, ἐνῷ ἀντιστοιχοῦσι μόνον πρὸς ἀλλήλους ἐνῷ τῆς ὑπὸ Θεοῦ προδικαταγείσης ἀρμονίας. Ἡ αἰτιότης γίνεται καταληπτὴ μόνον ὡς ἀλλήλησι περὶ δραστικῶν ὄντων. Οὐδὲν τῶν πολλῶν πραγματικῶν ὄντων, τὰ ὅποια παραδέχεται ἡ ρητορικὴ καὶ ἡ ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη, δύναται νὰ ἔχῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν τάσιν τοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἑαυτοῦ καὶ μεταδῇ εἰς ἕτερον διανεργήσῃ ἐν αὐτῷ μεταβολήν. Ἐκαστον καθ' ἑαυτὸ εἶνε καὶ μένει ὅτι εἶνε. Ἡ μεταβολὴ ἐπέρχεται, ἐὰν συναντηθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ σημείῳ πολλὰ ὄντα, ὅτε διὰ τῆς ἀλληλεπιδράσεως κινουτὶν ἀλλήλα εἰς ἐνέργειαν. Τοῦτο διδάσκει π. γ. ἡ χημεία, δεικνύουσα ὅτι αἱ δυνάμεις δὲν ὑπάρχουσιν ἀρχικῶς ἐν τοῖς ὄντιν, ὅτι τὰ στοιχεῖα δὲν ἐπιδρῶσιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ παντὸς ἄλλου στοιχείου, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐνέργεια ἐκαστοῦ τροποποιεῖται ὑπὸ τοῦ ἄλλου, πρὸς ὃ δευθύνεται καὶ ὅς οὐ προκαλεῖται. Ἐν γένει ἡ ἐμπειρία οὐδ' αὖτε δεικνύει μονομερῆ ἐνέργειαν, ἀλλὰ πανταχοῦ ἀλληλεπιδρατίν. Ἡ ἀλληλεπιδράσις δὲ εἶνε δυνατὴ μόνον ἐὰν τὰ ὄντα εἶνε ἀντιθέτου ποι-

τητος. Τοῦτο δεικνύει πάλιν ἡ χημεία, διότι ἡ χημικὴ ἐνέργεια εἶναι τοσοῦτω ἰσχυρότερη, ὥστε περισσότερον διαφερούσιν αἱ ἀλληλεπιδράσεις· ὡς αἱ, λοιπὸν δύο κατὰ ποῖον ἀντιθέτα ὄντα συναντῶμενα δὲν δύνανται νὰ μένωσιν ἀδιάφορα. Ἡ ἀντιθέσις συνεπάγεται ἐνεργὸν ἐπιμέλῃσιν ἑατέρου εἰς τὸ ἕτερον. Ἐνεκα τῆς ἀντιθέσεως ἑκάτερον ζητεῖ νὰ ἄρῃ τὸ ἕτερον καὶ διαταράξῃ αὐτό, ἑκάτερον ὅμως διατηρεῖ αὐτὸ ἐναντίον τῆς ἀπειλούμενης διαταράξεως ὡς τοῦτο, ὅ τι εἶναι. Οὐδενὸς πραγματικῶς ἐν τῇ μεταβάλλεται ἡ ἀρχικὴ ποιότης. Ἦνα μὴ ἐπείλῃ, δὲ διαταράξῃ, ἀπαιτεῖται ὠρίσιμὴ πρᾶξις κωλύουσα τὴν διατάραξιν. Δὲν ἐπέρχεται διατάραξις, διότι ἀποκρούεται διὰ τῆς ἀντιστάσεως. Αὕτη ἡ πρᾶξις καλεῖται αὐτοσυντηρησις τοῦ ὄντος καὶ εἶναι ἐς αὐτὸν ἡ κατὰστασις αὐτοῦ. Λοιπὸν ἡ αἰτία τῆς μεταβολῆς καίεται ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ ἐπιδράσει. Ἐν ταύτῃ συνίσταται ἡ αἰτία. Πραγματικὸς ὅρος αὐτῆς εἶναι ἡ κατὰ ποῖον ἀντίθεσις τῶν ὄντων, εἰδολογικὴ δὲ ἡ συνάντησις αὐτῶν ἐν τῇ αὐτῇ σημείῳ. Κατὰ τὴν ποιότητα δὲ τῆς ἀντιθέσεως ἑκαστον ἐν αὐτοσυντηρεῖται ἀπέναντι ἄλλου κατ' ἴδιον τρόπον, ὁπλ. ἀποκτᾷ διαφόρους ἐσωτερικὰς καταστάσεις (ὅπως π.χ. ἡ ψυχὴ τὰ αἰσθήματα). Κατὰ ταῦτα αἱ αἰτίαι δὲν εἶναι οὔτε ἐξωτερικαὶ (μεταβατικαί), διότι τὰ ἀλληλεπιδρώντα ὄντα οὐδὲν δίδουσι καὶ οὐδὲν λαμβάνουσι ἀλλ' ἄλληλων, οὔτε ἐσωτερικαί (ἐμμενοί, ἐντοικοί), διότι ἑκαστον εἶναι ἡ αἰτία τῆς αὐτοσυντηρησίας τοῦ ἑαυτοῦ. Εἰς ἄμεινον δὲ συνάγειν πρὸς τὸ μνημονευθὲν ἀναλλοίωτον τῆς ἀρχικῆς ποιότητος τῶν ὄντων εὐρίσκεται ἡ σταθερότης τῶν φυσικῶν νόμων. [X. Πδ.]

Αἰτία πολέμου (Δι: θν. δι: ξ.) (causa belli) καλεῖται: τὸ γεγονός, ἔπερ ἐξηνάγκασεν, ἢ θέλει ἐξαναγκάσει Κράτος τι, ὅπως κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατ' ἑτέρου. Ἐντεῦθεν ἐξάγεται ὅτι πολλὰ εἰσι τὰ αἰτία τοῦ πολέμου. τὰ μὲν κατ' ἐπίφασιν ἢ ψευδῆ, τὰ δὲ κρύφια ἢ ἀληθῆ, τὰ μὲν ἄμεσα, τὰ δ' ἔμμεσα, τὰ μὲν μερικά, τὰ δὲ γενικά, προερχόμενα ἅπαντα ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα φυλετικῆς διαφορᾶς τῶν Κρατῶν, ἐκ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ ἑκάστου αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν παθῶν ἢ τῶν προλήψεων ἢ καὶ τῶν ἀντιθέτων συμφερόντων τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ λαῶν. Ἐπειδὴ δὲ πᾶν Κράτος αὐτοκυρίαρχον εἶναι καὶ ἐλευθέρων νὰ κρίνῃ αὐτὸ περὶ τῶν αὐτοῦ συμφερόντων καὶ τοῦ τελειοφωτάτου τρόπου τῆς προστασίας αὐτῶν ἔστω καὶ διὰ τῶν ὅπλων, ἔπεται ὅτι αὐτὸ μόνον ἀποφαίνεται κατὰ τὸ δοκοῦν περὶ τῆς αἰτίας τοῦ πολέμου καὶ μεταχειρίζεται ταύτην ὡς δικαιολογίαν τῆς ἐπιθέσεως κατ' ἑτέρου Κράτους. Αἱ συνηθέστεραι αἰτίαι πολέμου αἱ ἀπαντῶσαι ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶναι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰ τῆς διαδοχῆς εἰς τὸν θρόνον, εἰς τὴν

μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος, εἰς τὴν προσβολὴν κατὰ τῆς ἐθνικῆς τιμῆς ἢ τῆς τοῦ ἡγεμόνος, εἰς τὴν πρόδοον καὶ αὐξήσιν ἀντιπάλου Κράτους κτλ. [Ἀγγ.]

Αἰτιατικὴ (Γλωσσολ.). Ἡ τετάρτη πτώσις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς ἐξωτερικὰ γνωρίσματα αὐτῆς εἶναι τὰ ἑξῆς: 1). Ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ὀνομάτων τῶν ἐχόντων θέμα πωνη-εντόληκτον εἶναι τὸ τελικόν -ν (λατ. m), τῶν δὲ ἐχόντων θέμα συμφωνόληκτον εἶναι τὸ -α· οἶον· ἀγρό-ν, Μούσα-ν, αἰγυ-ν. Musa-m, lori-n, πόλι-ν, νέκυ-ν, ἔρρυ-ν. φύλαχ-α, Δι-Οίσι-α, κακότη-α, γέροντ-α, ἡγεμόν-α, ῥήτορα-μῆτέρ-α. Ὅμως ὀνόματα τινα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς διφθογγὴν ἢ σύμφωνον, περὶ-λάττουσιν ἐνίοτε κατὰ τὸν σχηματισμὸν οἶον, νῆα καὶ ναῦν· βέα (σπαν.) καὶ βοῦν, εὐρέα καὶ εὐρύν·—χάριν καὶ χάριτα, ἔριν καὶ ἔριδα, κέ-ρυν καὶ κέρυθα κτλ. 2) Ἐν δὲ τῇ πληθυντικῇ τῶν μὲν ἐχόντων θέμα συμφωνόληκτον γνωρίσμα εἶναι τὸ -ς ἐκ τοῦ -νε, τῶν δὲ ἐχόντων συμφωνόληκτον τὸ -ας· οἶον, τοὺς ἀγρούς (ἀγρόν), τὰς Μούσας κλ.—φύλακ-ας, Αἰθίοπ-ας κλ.—Τινὰ τῶν ὀνομάτων τούτων σχηματίζουσι τὴν πληθυντικὴν αἰτιατικὴν κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν, οἶον· τοὺς εὐγενεῖς, βελτίους κλ. Τὰ ὀδότερα ἐν τε τῇ ἐνικῇ καὶ πληθυντικῇ, οἶον δῆποτε θέμα καὶ ἂν ἐχῶσι, σχηματίζουσι τὴν αἰτιατικὴν κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν.

Ἡ αἰτιατικὴ ἀνήκει εἰς τὰς ἀμίγεις ἢ ἀπλὰς καλούμενάς πτώσεις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐν τῇ πράξει εἶναι ἀπλουστερὰ τῆς χρήσεως τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς· ἡ ἐννοια αὐτῆς ὀρίζεται μᾶλλον ἐκ τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος. Εἶναι δὲ ἡ κατ' ἐξοχὴν πτώσις τοῦ ἀντικειμένου (Βλ. Ἀντικείμενον). Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Τὸ ὄνομα Αἰ. σημαίνει τὴν πῶσιν τοῦ ὀνόματος, ἥτις περὶσταίνει τὸ ἐκ τοῦ αἰτίου προερχόμενον, τὸ αἰτιατόν. Καὶ αἰτίον μὲν ἐν τῇ ἐνεργητικῇ συντάξει εἶναι τὸ ὑποκείμενον, αἰτιατόν δὲ τὸ ἀντικείμενον οἶον, ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν κόσμον. [Ι. Π.]

Αἰτιολογία (Ῥητορ.) ratiocinatio· ὡς τεχνικὴς ῥητορικὸς ὅρος ἀνάγεται εἰς τὰ σχήματα διανοίας· γίνεται δ' ὅταν ὁ λέγων ἐρωτῶν ἐπιφέρῃ ἔπειτα αὐτὸς τὸν λόγον ὡς ἀπόκρισιν· εὐνοῦται δὲ αὐτῷ καὶ ἡ ἀπόκρισις νὰ ἐξηγεσθῇ ἐρωτηματικῶς· οὕτω δὲ ἐπακολουθοῦσι συνεχεῖς ἐρωτήσεις· ὡς παραδειγμα ἔστω τὸ ἐπόμενον ἐκ τοῦ Αἰτάνου περὶ περὶ παραπροσβείας 168: «τὸν δὲ ἀγαθὸν σύμβουλον τί χρὴ ποιεῖν; οὐ τῇ πόλει πρὸς τὸ πικρὸν τὰ βέλτεστα συμβουλεύειν; τὴν δὲ πονηρὴν κατήγορον τί χρὴ λέγειν; οὐ τοὺς καίρους ἀποκρυπτόμενον τῆς πράξεως κατηγορεῖν; τὸν δὲ ἐκ φύσεως προδότην πῶς χρὴ θεωρεῖν; ἀρά γε οὐχ ὡς σὺ τοῖς ἐντογγανουσι καὶ πιστεύουσι κέχρησαι, λόγους εἰς δικαστήρια γρά-

φοντα μισθεῖ τούτους ἐκφέρειν τοῖς ἀντιδικαίσι». — Βλ. R. Volkmann, Die Rhetorik der Griechen und Römer σ. 492.) [I. II.]

Αἰτιολογικόν (Ν ο μ.) βλ. Σκεπτικόν.

Αἷτιον (Γ ρ α μ μ α τ.). Ἐν τῇ γραμματικῇ Αἷ. καλεῖται τὸ ἐνεργεῖον πρόσωπον. Καὶ ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ συντάξει εἶναι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον· οἶον, «ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν κόσμον»· ἐν δὲ τῇ παθητικῇ ἐνφέρεται διὰ γενικῆς καὶ τῆς προθέσεως ὑπὸ συνήθως· οἶον, «ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τινος», «θεραπεύεσθαι ὑπὸ τῶν παιδῶν». Ἐνίοτε ἀντὶ τῆς ὑπὸ τίθεται ἢ πρὸς καὶ παρὰ· οἶον, «παρὰ παντὶν ἐμολογεῖται». Ὅταν τὸ ῥῆμα εἶναι χρόνου παθητικοῦ παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελικοῦ ἢ τετελεσμένου μέλλοντος καί· ται ἢ ῥητορικῇ ἐπισηφύζων, «Ταῦτα θεμιτογένησι τῷ Συρακοσικῷ γέγραπται» (Ξεν. Ἑλλην. 3, 1, 2.). Ἐν τῇ γραμματικῇ διακρίνονται καὶ ἄλλα εἴδη αἰτίου, αὐτὰ γλωσσικῶς ἐκφέρονται διαφορετικῶς καὶ καλοῦνται πειστικόν, προτρεπτικόν ἢ ἀναγκαστικόν αἷτιον κλ.

— (Γ ρ η τ ο ρ.) εἰμῆα. Τὰ στοιχεῖα μιᾶς συνθετικῆς ὑποθέσεως ὑπὸ ῥητορικῇ ἐννοίᾳ εἶναι τρία, αἷ τ ι ο ν, σ υ ν ε χ ο ν, κ ρ ι ν ὶ μ ε ν ο ν. Καὶ αἷτιον μὲν εἶναι δι' ὃ ἡ κατηγορία, συνέχον δὲ δι' ὃ ἡ ἀπολογία, κρινόμενον δὲ τοῦτο, περὶ οὗ οἱ δικάσται ζητοῦσιν. Ἐλέγεται δὲ τὸ συνέχον καὶ αἷτιον αἷτιον. Λατινιστὶ τὸ αἷτιον ῥηίζεται «causativum litis, propter quod res in iudicium devocatur». (Βλ. Volkmann, Die Rhetorik der Griechen σ. 93 κέ.) [I. II.]

Αἷτναϊὸς κύνθαρος. Παραμ. ἐπὶ τῶν μεγάλων ὁμων.

Αἷτνη, ἡραιστεῖον ἐνεργόν, κωνοειδὲς σχῆμα ἔχον, ὅπερ κατὰ τὴν Ἑλλ. μυθολογίαν ἐπερίρυσεν ὁ Ζεὺς ἐπὶ τοῦ Τυφῶνος, κείμενον δὲ ἐπὶ τῆς Ἀ π λ ο υ ρ ᾶς τῆς Σικελίας μεταξύ τῶν ποταμῶν Σιμέτου καὶ Ἀλκαντάρως. Τὸ ὕψος αὐτῆς εἶνε 3 302 μέτρα, ἡ δὲ περίμετρος 144 χιλιόμετρον. Φέρει δὲ πλὴν τοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς κυρίου κρατῆρος καὶ ἑτέρους 700 κώνους παρατιτικούς ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτῆς. Καὶ μέχρι μὲν 1200 μέτρων ὕψους αἱ ἐμαλαὶ αὐτῆς κλιτύες εἶνε κατὰρτοι, ἀπὸ τοῦ ὕψους δὲ τούτου μέχρι 2000 ἡ βλαστησις καθίσταται σπανιωτέρα, καὶ ἐντελῶς ἐκλείπει, παρὰ τοῦς πρόποδας τοῦ ἐπιγενοῦς κώνου, ἔκπου ἡ κλίσις τοῦ ἐδάφους διακόπτεται ὑπὸ πεδίου τινός, κεκαλυμμένου ὑπὸ ἡραιστείας σποδοῦ. Ἐνταῦθα ὑπάρχει ὁ ἡραιστεολογικὸς σταθμὸς Casa Etna. — Ὁ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑπὸ χιόνων κεκαλυμμένου ἐπιγενοῦς κώνου ὑπάρχον κρατῆρ ἔχει διάμετρον κατὰ τὸ παρὸν 1800 μέτρων καὶ ὁμοιάζει πρὸς μέγιστον κύπελλον, οὗτινος ὁ πυθμὴν φέρει σωρούς σκυριῶν καὶ ῥύχας στερεοῦς, δι' ὧν ἀναφύσσεται ἀτμός. Τὸ θέμεθλον ἐπὶ τοῦ ἑοίου στηρίζεται ἡ Αἷτνη ἀποτελεῖται ἐκ πετρῶμα-

των τῆς τριταγενεὺς περιόδου. Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τοῦ ἔρρους πλευρᾶς ὑπάρχει ῥηθία καὶ πλατεῖα κοιλότης, ἡ κ ο ι λ ὶ α ς τ ο υ Β ο ὦ ς (Val del Bove), ἔχουσα μήκος 10 χιλιόμετρον καὶ πλάτος 5 000—1000 μέτρων. Ἡ κοιλὰς αὕτη εἶνε μέγιστον ῥηθία τοῦ ἡραιστείου, σχηματισθὲν πρὸ ἀρρηγνύοντων χρόνων. [Κ. Μ.]

Αἷτον (Aiton), Γουλιέλμος, βοτανικὸς γεννηθεὶς τῷ 1731 ἐν Ἀμιελῶνι τῆς Σκωτίας ἀπέθανε τῷ 1793 ἐν Κηῷ (Kew) ὡς διευθυντῆς τοῦ ἐκεῖ βασι. βοτανικοῦ κήπου, περὶ οὗ πραγματεύεται τὸ κριεῖν του σύγγραμμά Hortus Kewensis (London 1810—12 ἐκδ. 2α τὴμ. 5), ἐν ᾧ περιέγραψε πολλὰ νέα εἴδη φυτῶν. [Θ. Χ.]

Αἷτονία (Β ο τ.) (Aitonía L. f.) γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Σαπινδοειδῶν, ἀφιερωθὲν ὑπὸ Λινναίου τοῦ νεωτέρου τῷ ἄγγλῳ βοτανικῷ Δίτ ο ν (βλ. λ.). Θάμνος τοῦ ακρωτηρίου τῆς κ. Ἑλπίδος. [Θ. Χ.]

Αἷτορφ (Eltorf). Χωρίον τῆς πρῶσι· κῆς Κολωνίας ἐν τῷ νομῷ τοῦ Σίγ καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τούτου ἔχον σταθμ. σιδηρ. καὶ 1630 κατ. 1880). [Π. Π.]

Αἷτός τσιφλίκιον ἐν τῇ ὑποδοικῇ τῆς Φλωρίνης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 100 περίπου γεωργῶν βουλγαροφώνων. [Β.]

Αἷτωλὸς καὶ Ἀκαρνανίας νομός. Βλ. Ἀκαρνανία καὶ Αἷτωλία.

Αἷτωλικόν. Οὕτως ἄνευ λόγου μετωνομασθὲν ἐπισήμως ἢ πρότερον Ἀνατολικόν καλεούμενη πόλις τῆς Αἷτωλίας· ἔδρα τοῦ ἐμωνόμου δήμου ἦτορ. 2 ὥρ. τοῦ Μεσολογγίου ΒΑ. Αἱ οἰκίαι αὐτῆς, καταλαβάνουσι πᾶσαν τὴν ἐμῶνυμον νηίδα, μίαν τῶν πολλῶν τῆς μεσολογγιτιδὸς λιμενοβαλάσης ἀλιτειῶν καὶ ἐλαιοδῶν ἐν μέρει νησιδῶν, τὴν ἐλαχίστην καὶ ἐνδοτάτω αὐτῆς πρὸς τὸ ἀ ν α τ ο λ ι κ ῶ ν μέρος καίμενην. Ἡ δὲ νηὶς αὕτη συνάπτεται νῦν ἐκατέρωθεν ἐς Α καὶ Δ τῇ ἑρῇ διὰ δύο λιθομήτων καὶ ἀλλῶν γεφυρῶν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, (4803 τῷ 1889, συμπεριλαμβανόμενοι καὶ τῶν τοῦ ἐπὶ τῆς ἑρᾶς χωρίου Κούτουρα) ζῶσιν ἐξ ἀλιείας καὶ γεωργίας, ἔχοντες κτήματα ἐπὶ τῆς ἡπείρου, ἐν οἷς καὶ εὐρείας ἀμπελούς ἐξαιρέτως σταφίδος κορυθιακῆς [Δημ. σχολ. ἀρρ. θηλ. Ἑλλ. σχολ. πλῆρες, Εἰρηνοδ., Ταχυορ., Τηλεγρ.]. — Ἰγνη ἀρχαίου πολισματος ἐπὶ τῆς νηίδος ταύτης δὲν ἀπαντῶσιν, εὐδ' ἀναφέρεται πόλις Ἀνατολικὴν ἢ Αἷτωλικὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· Μνεία τοῦ Ἀνατολικοῦ πρώτων γίνεται, ὅσον γινώσκουμεν, ἐπὶ Καρδίου Α' τοῦ Τέκνου, δευτέρου τῆς Κεφαλληνίας, ὅτε οὗτος εἶλε μὲν αὐτὴ τῷ 1405 ἀπὸ τῶν κατεχόντων Ἀλβανῶν, ἐξαχώρησε δὲ τῷ 1410 τῇ Ἑνετίᾳ. Διανύσαν ἐπειτα τὴν ὁθωμανικὴν δεσποτείαν τὸ Ἀ. με-

ἔχεν ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ὀρλωφείου κατὰ τὴν 1770 ἐπαναστάσεως, ὅθεν καὶ ἐκλάσθη ἀπὸ τῶν Τούρκων δεινῶς, διερπατάντων τὴν κόμην, καὶ ἀπαγχύντων εἰς δουλείαν τοὺς κατοικοῦς· μετὰ δὲ ταῦτα διεκέρυξε πάλιν τῷ 1821 πρῶτον αὐτὸ μετὰ τοῦ Μεσολογγίου ἐν Αἰτωλίᾳ τὴν εἰς τὸν ἑθνικὸν ἀγῶνα καθοδόν του. Ἐν δὲ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἐπαναστάσει καὶ ἐκλείσθη, ἡρωικῶς ὑπομείναν πολιορκίαν ἱστορικὴν, ἐξ ἧς ἐξῆλθε νικηφόρον. Ἦμενος τινὰς μετὰ τὸν παρὰ τὸ Κάρπενησιον ὕψιστον τοῦ Μάρκου Βέτσαρη (20 Ἀπρ. 1823) ὡνάσαντες πρὸς τὴν Καλιανούσαν τὰς δυνάμεις τῶν οὐ στρατηγῶν τοῦ σουλτάνου Μουσταφῆ καὶ Ὁμέρ Βρυώνης, συμποσώσας αὐτοὺς εἰς 16 000 μαχηματάων Ἀλβανῶν, προήλασαν ἀμφοτέρω εἰς τὸ βαθυπέδον τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἐπολιορκήσαν τὸ Ἀνατολικόν, ἀναλογιζόμενοι πῶσον αὐτὸ ἐξορήσεν ἄλλοτε πολιορκούμενον τὸ παρακείμενον Μεσολογγίον καὶ θέλοντες νὰ τὸ καταστρέψωσι πρὶν πολιορκήσωσι καὶ αὐτὸς ἐκεῖνο. Εἶχε δὲ τὸ Α. ἐν ᾧ φικον τότε 1 500 ἄνθρωποι, ἐξ ὧν μόνον 500 μαχηταί, ἱκανὰς τρεῖς ἄλλ' ἐπὶ ξηρᾷ νηϊδὸς κείμενον ἐν λιμνοθαλάσσῃ ἀβαθεῖ, εσπερίτω παντελῶς ὕδατος. λαμβάνοντων τοῦτο διὰ λέρμων ἀπὸ τῆς ξηρᾶς τῶν κατοικίων του ἀρξέμενον ὅμως ἀπὸ τριῶν πυροβολητῶν τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολητοῦ τῇ 17 Ὀκτωβρίου, βόμβα ἐκραγείσα ἐντὸς τοῦ καὶ τοῦ ἁγ. Μιχαὴλ διέσρηξε πλάκας τινὰς τοῦ ἐδάφους καὶ ἀνέβλυσεν ψυχὰς καὶ τῶς ἄλλιστος πηγὴ ὕδατος. Ὅθεν αἱ κάτοικοι τοῦ Α. πρόδωκαν τοῦτο σημεῖον θείας ἀντιλήψεως ὡρῆσαντες, ἀπῆντων ἐκτοτε εὐφυχότερον πρὸς τὴν ἀντιλήψιν ἐχθρὸν πῦρ διὰ τῶν ἐξ αὐτῶν παλαιῶν κανονίων καὶ ἄλλως ἀπέκρουσαν ἡρωικώτατα πάσας τὰς ἐφοδούς, ὅσας ἐπέσταν διὰ τοῦ ἀβαθοῦς τεύχους οἱ Ἀλβανοὶ πρὸς ἀπόδωκεν εἰς τὴν νῆσόν των· ὁ δὲ ἑλληνὴν μηχανικὸς Μιχαὴλ Κοκκίνης, ὅστις τῇ πολεμικῇ ἐπιθεσίᾳ τινὰς ἄγγλου πυροβολητοῦ, καλουμένου Μαρτίου, διηρῶνεν τὴν υπεράσπισιν, κατέστρεψε νέον τῶν Ὀθωμανῶν πυροβολητῶν, ὅπου ἐσκέπει ν' ἀποκόμῃ τοῖς Ἰωάνησι τὴν πρὸς τὸ Μεσολογγίον διὰ τῆς λιμνοθαλάσσης συγκατανομίαν. Ἐκτοτε ἡ πολιτική παρενέβη ἐπὶ ματαίῳ ἄπασα ἐκείνη ἡ γὰρ αὐτὰ πῦρ σφαιρῶν, ἡ τῶς ἐκραγείσα κατὰ τῆς πόλεως, κατέστρεψε μόνον ὀλίγας πληροδμήτους καλῶτας καὶ ἐφόνευσεν εἰκοσάδα πολιτῶν. Ἐνῷ οἱ πασάδες ἀπώλεσαν ἤδη 2 000 ἄνδρας καὶ ἐχλάσαν ἀνωφελῶς 2 500 σφαίρας τηλεβόλων καὶ βόμβας, ἐκινδύνευσαν δὲ νὰ ἴδωσιν ἐπισθεν αὐτῶν διακοσπομένην ὑπὸ τῶν ἄρματοπλῶν τὴν μετὰ τῆς Ἠπειρου συγκατανομίαν των. Διὸ μετὰ τινὰ προδρότερον ἐπὶ βουβαρόστροφον (21 μέχρις 24 Νοεμβρίου), ἀλλὰ ἀνέτυχον ἀνωφελῆ, ἀνέβησαν τῇ 15 Δεκεμβρίου καὶ ἀνεχώρησαν. Τῇ 1824 συνῆλθεν ἐν

Α. τῶν προκρίτων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος συνέλευσις, ἥς ἔργον ἦτο ἡ ἐξέτασις τῶν πολιορκιῶν τῆς χώρας δυσχερεῶν καὶ ἡ διαλλαχὴ τῶν στρατιωτῶν ἀλλήλων αἰτωμένων στρατιωτικῶν καὶ πολιτικῶν, καὶ ἦτις, ἐκαστὴν μελῶν συνελθόντων, ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν τῆς τῇ 29 Δεκεμβρίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Τσόγκα. Ἐπὶ τῆς δευτέρας τοῦ Μεσολογγίου πολιτορίας (1823—1826) τὸ μετ' αὐτοῦ συναγωνιζόμενον Ἀνατολικόν ἠναγκάσθη μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Χουσεῖν πασά ἁλωσιν τοῦ Βασιλαίου καὶ τὴν κατὰληψιν τοῦ Δολμα μάχης (10—12 Μαρτίου) νὰ συνθηκολογήσῃ τῇ 13 Μαρτίου 1826. οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ, οἵτινες ἦσαν τότε 3 000 καὶ ὧν ἐρείσθησαν τῆς ζωῆς, ἐπεμύθησαν εἰς ἄρταν. Οἱ Ἕλληνες ἐπειράθησαν ν' ἀνακτήσωσι τὸ Α. τῇ 1828 δι' ἐφοδὸν τὴν νύκτα τῆς 23 Μαΐου, ἀλλ' ἡ ἐφοδὸς τῶν ἐμπατικῶν, θανατήματος πληγνόντος τοῦ διευθύνοντος αὐτὴν ἄγγλου Ἀσπιγγος, τοῦ εὐγενεστάτου καὶ ὡρελισμοτάτου τῇ Ἑλλάδι πάντων τῶν φιλελλήνων αξιωματικῶν, ὅστις καὶ ἀπέθανε τῇ 1 Ἰουνίου ἐπὶ τῆς «Καρτερίας» ἐν δὲ περίπτῳ ἐτος μετὰ τὴν ἀπόπειραν ταύτην ἡ φρουρὰ τοῦ Α. ἀπελεισθείσα μετὰ τὴν παράσθιν τῆς Ναυπλίου καὶ πειθιστὰ εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ καπετάνου Γ. Βαρνακίου καὶ τοῦ Παπαρηγοπούλου παρέδωκε τὴν πόλιν εἰς τὸν ἐπιτροπὸν τοῦ Κυβερνήτου Δόκτουστον Καποδιστριαν καὶ ἐξῆλθεν ὑπόσπονδος. Ἡ ἑλληνικὴ σημαία ἀνεπαύσθη ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ τῇ 11 Μαΐου 1829. [Ν.Σ.]

Αἰτωλικού ὄνομα τοῦ νομοῦ Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, ὑπαγόμενος πρῶτον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μεσολογγίου καὶ ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Αἰτωλικοῦ (χάτ. 4803) καὶ τῶν χωρίων Κούντουρα, Μούτουρα (χάτ. 139) καὶ Σιδίστα (χάτ. 800). Κατ. ἐν συνόλῳ 5392 τῷ 1889.

Αἰτωλοί. Βλ. Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλία.

Αἰτωλός. Ὁ μυθικὸς γενάρχης τῶν Αἰτωλῶν, ὡς τοῦ Ἐνδυμίωνος βασιλέως τῶν Ἠλείων. Θέντος τοῦ Ἐνδυμίωνος ἐν Ὀλύμπῳ ἀγῶνα ὁρέμου τοῖς παῖσιν ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ἐνίκησεν ὁ Ἑπαιδὸς καὶ ἔσχε τὴν βασιλείαν· τῶν δὲ ἀδελφῶν τούτου ὁ μὲν Παῖων ἀχθόμενος διὰ τὴν ἥτταν ἐφυγεν εἰς Μακεδονίαν, ὁ δ' Αἰ. παρέμεινε καὶ ἐδικαίευσεν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἑπαιδοῦ. Φονεύσας ὁμῶς ἀκουσίως ἐν ἀγῶνι τὸν ἐκ τοῦ Ἀρχαίου Παλλαντίου Ἄπιν, ἐφυγεν ἐκ τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν περὶ τὸν Ἀχελῷον χώραν, οἰκομένην ὑπὸ τῶν Κουρήτων· ἐκεῖ δὲ κτείνας τοὺς φιλοξενήσαντας αὐτὸν Δῶρον καὶ Λαοδόκον καὶ Πολυποίτην, υἱοὺς τοῦ Ἀπέλλωνος καὶ τῆς Φθίας, ἐκάλεσεν ἑαυτοῦ τὴν χώραν Αἰτωλίαν. Ὁ Αἰ. ἐγέννησεν ἐκ Προνόης τῆς Φέρου δύο υἱοὺς, τὸν Πλευρόνα καὶ τὸν Κάλυβον, ἀπ' ὧν αἱ Αἰτωλικαὶ πόλεις ὠνομάσθη-

σαν. Ἐν τοῖς μύθοις τούτοις διαφαίνεται ιστορικὸν γεγονός, ἡ ἐν παλαιστοτάτοις χρόνοις ἐκδίωξις τῶν Αἰτωλῶν ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἡ κατάληψις ὑπ' αὐτῶν τῆς Κουρήτιδος χώρας. [II.]

Ἄλφελ (Eifel—Eiffia). Καλεῖται οὕτως ἡ μεταξὺ τοῦ Μοζέλλα, τοῦ Ρήνου καὶ τοῦ Ρῶρ ὄρεινῃ χώρᾳ ἐν τῇ παραρτηρῇ Πρωσσίᾳ, ἥτις τὸ παλαιὸν ἀπετέλει τὸ Ἄλφελ γάου καὶ εἰτα ἀνήκειν εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῶν Τριερῶν (Trier). Τὸ ὄρος Ἄλφελ (Eifelgebirge), ἔχειν ὕψος 600 μ. περιπου, διατερεῖ τὰ ἔργα ἡρατιστικῆς ἐνεργείας. Τὸ Ἄ. εἶναι δυσβάτος καὶ ἄγονος χώρα, πλήρης ἐσθιασμένων ἡρατιστῶν, χαλαρῶν, κρατηρογενῶν λιμνῶν, καλουμένων Μάρε καὶ μεταλλικῶν πηγῶν. Ἡ μερίστη τῶν ἐν αὐτῇ λιμνῶν εἶναι ἡ τῆς Λαχ. Εἰς ἀπόστασιν δὲ 1, 8 χμ. ἀπ' αὐτῆς πρὸς Ν κεῖται τὸ μέγα λατομεῖον τῶν μυλοπετρῶν τοῦ Κάτω Μένδελ, ἐν αἷ ὑπὸννοις ἔχοντι μήκος 3, 7 χμ. καὶ πλάτος 1, 8 χμ. [II.II.]

Ἄλφελ (Gustave Eiffel—οἱ Γάλλοι προτιμῶσιν Ἐφφέλ).—Δικαίως ἐλέγχθη ὅτι ὁ αἰὼν ἡμῶν θὰ ἀνομασθῇ διὰ τὰ ἔργα καὶ τὰς προόδους, τὰς ἐπιτελεσθεῖσας κατὰ τὸ διάστημα αὐτοῦ, «σιδηροὺς καὶ χαλύβδινος αἰῶνα». Ὁ δὲ Γάλλος μηχανικὸς Γουσταῦς Ἀίφελ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία τῶν ισχυροτέρων προσωποποιήσεων τοῦ πνεύματος τούτου τοῦ αἰῶνος διὰ τὸν γιγάντειον σιδηρὸν πύργον, ἐνδύσασαν ἐν τῇ πεδίῳ τοῦ Ἀρεως τῶν Παρισίων πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς παγκοσμίου Ἐκθέσεως τοῦ 1889 καὶ ὅστις κατέστησεν εἰς μικρὸν διάστημα τὸ ἔνομα τοῦ ἐνδόξου καθ' ὅπαντα τὸν κόσμον. —Ὁ Γουσταῦς Ἀίφελ ἐγεννήθη εἰς Διζὼν (διαμέρισμα τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς) τῇ 1832, ἐξῆλθε δὲ μετὰ λαμπρᾶς σπουδᾶς ἐκ τῆς σχολῆς τῶν τεχνῶν ἐν ἔτει 1855. Ὡς πρῶτον σπουδάζων ἔργον αὐτοῦ ἀναφέρεται ἡ καλῶς κατασκευασθεῖσα ἐν Βορδῶ, ἥτις εἶνε ἐν τῶν μεγίστων καὶ ἐντελεστάτων τεχνικῶν ἔργων τῶν γαλλικῶν σιδηροδρομῶν. Μετὰ τοῦτο μνημονεύονται διάφορα ἄλλα μηχανικὰ αὐτοῦ ἔργα, εἰς τὰ ὅποια μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ Ἀίφελ ἀντικαθίστα πᾶσαν ἄλλην ὕλην διὰ τοῦ σιδήρου, οὗ ἐμελλεν ἀποκλειστικῶς νὰ κλῆμῃ χρῆσιν ἐν τῇ ἐπινοήμῳ αὐτοῦ πύργῳ. Ὡς τὸ μηχανικὸν αὐτοῦ ἀριστοτέχνημα πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πύργου ἐθεωρεῖτο ἡ ἐν Καντάλ σιδηρὰ ὁδογέφυρα τοῦ Γαράδω, ἥς τὸ μέγιστον τόξον ἔχει ὕψος 122 μέτρων καὶ ἀνοίγμα 165 μέτρων, τευτέστιν ἡ κορυφὴ τῆς στήλης τῆς Βανδώμης, ἐπιτιθεμένης ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, μόλις εὐθάνει μέχρι τοῦ ὁλοῦ αὐτοῦ. Ἄλλα ἔργα τοῦ Ἀίφελ οὐχ ἥττον σημαντικά, ἐν τοῖς ὅποιοις ὁ μηχανικὸς κατέωρθε νὰ συνδυάτῃ τιτάνειον ἐπιβολὴν μετὰ

καλλιτεχνικῆς κομψότητος, εἶνε ἡ ἐπὶ τοῦ Δούρου ἐν Πάρει σιδηροτόμος γέφυρα, ἥτις ὑψοῦται 61 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ποταμοῦ, ὁ μεγαλοπρεπὴς σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς Πίστης, ἡ γέφυρα τοῦ Σεγεδίνου ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἡ κυρία πρόσοψις τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τοῦ 1878 καὶ ὁ καλῶς κατασκευασθεὶς σιδηροδρόμος τοῦ ἀγάλματος τῆς «Ἐλευθερίας φωτίζουσας τὸν κόσμον», τοῦ δωρηθέντος ὑπὸ τῆς Γαλλίας εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ τὸ ἔργον, ὃ ἐν τῇ φήμῃ τοῦ Ἀίφελ ἐμεγαλύνθη καὶ κατέστη παγκόσμιος, εἶνε ὁ σιδηρὸς πύργος, ὁ ἐγεγερθεὶς ἐν μέσῳ τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τοῦ 1889, ἐν τῶν θουμασίων τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν, καὶ μέλλων νὰ παραμείνῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Παρισίων ὡς τὸ σύμβολον τῆς προόδου τῆς μηχανικῆς, λήγοντος τοῦ 19ου αἰῶνος. Κατ' ἀρχὰς πολλοὶ ἠγείραν φωνὴν διαμαρτυρίας κατὰ τοῦ Πύργου, φοβούμενοι ὅτι οὗτος διὰ τοῦ ὄγκου καὶ τοῦ ὕψους του θὰ ἐσκίαζεν ἐντελῶς τὰ ὠραιότερα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα τῶν Παρισίων, ἀλλ' ὁ φόβος ἀπεδείχθη μάταιος. Ὁ Πύργος οὐδὲν ἀπολύτως σκίαζει, οὐδὲν ἄλλο μνημεῖον ἀδικεῖ. Κατεσκευάσθη ἀποκλειστικῶς ἐκ σιδήρου κατόπιν ἀκριβεστάτων υπολογισμῶν περὶ τοῦ συνδίσταστος τῶν διαφόρων σιδηρῶν τεμαχίων, τῆς ἐπὶ τοῦ ἑδικοῦ πύργου, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς στερεώσεως τῶν διαφόρων μερῶν κτλ. Ὁ Πύργος τοῦ Ἀίφελ στηρίζεται καίωθεν ἐπὶ εὐρυτάτης τετραπύρου βάσεως, ἥς ἐκάστη πλευρὰ ἔχει μήκος 100 μέτρων, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ὁ Πύργος κατέχει ἐν ὅλῳ ἐπιφανείαν 10 000 τετραγωνικῶν μέτρων. Ὁ Πύργος ἐφ' ὅσον ὑψοῦται βγαίνει στενωπόμενος, καταλήγει δὲ κατὰ τὴν κορυφὴν εἰς τροῦλλον. Ὀλίγον ἀνωθεν τῆς βάσεως ὑψοῦται ἡ πρώτη ὁροφή, ἐφ' ἧς ἰδρύθησαν διάφορα περίπτερα, ἐστιατόρια, καφετεῖα καὶ ἥτις ἔχει τὸ εὖρος μεγάλης πλατείας. Μέχρι τῆς πρώτης ὁροφῆς ἀνέρχεται τις δι' εὐρυτάτων κλιμακῶν. Ἐκείθεν αἱ κλιμακὲς στενεύονται ἡ μέχρι τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης ὁροφῆς ἀνάβασις καθίσταται δυσχερὲς, κατεσκευάσθησαν δὲ πρὸς ἀναβῆσιν τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Πύργου μηχανικαὶ ἀνελκισμοὶ (ascenseurs). Ἐπὶ τῆς δευτέρας ὁροφῆς ἡ παρισινὴ ἐφημερίδα «Φιγαρώ» ἐγκατέστησεν ὁλόκληρον περίπτερον, ἐν ᾧ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1889 συνετάσσεται, ἐτοιμαζομένη καὶ ἐξευπευότα μικρὰ ἐφημερίδα ὑπὸ τὴν τίτλον «Φιγαρώ τοῦ Πύργου Ἀίφελ». Ἐπὶ τοῦ τροῦλλου τοῦ Πύργου, τὸν ὅποιον περιβάλλει κυκλωτικῶς ἐξώστης, ὑψώθη παμμεγέθης ἡλεκτρικὸς φάρος, ἔχων φωτιστικὴν δύναμιν χιλιῶν κηρίων. Ὁ Πύργος τοῦ Ἀίφελ ἔχει ὅλκον ὕψος 300 μέτρων, ὑποδιαιρούμενα κατ' ὁροφὰς οὕτως:

1η ὁροφή: 58 μέτρα ὑπὲρ τὴν γῆν
2α " 58 " ἐπὶ πλεον=116
3η " 159 " " " =273
Τροῦλλος: 18 " " " =291

Συγκρινόμενος ὁ Πύργος τοῦ "Αἰφῆλ πρὸς τὸ ὑψηλότερον τῶν ἐπὶ γῆς μνημείων, τὸν ἐν Φιλαδέλφειᾳ ἐκ γρανίτου θελιστικὸν τοῦ Οὐά-
σιγκτόνως, αἰρέμενον εἰς ὕψος 169 μ. 25, ὑ-
περβαίνει αὐτὸν κατὰ 130 μ. Πῆ ἐπιφανείᾳ τῆς
πρώτης ὁροφῆς (τὴν ὅποιαν περιβάλλει ὑλοσκι-
πῆς στοά) εἶνε 4 200 τετραγωνικῶν μέτρων·
ἡ δευτέρα ὁροφή ἀποτελεῖται ἐξ ὑλοσφρακτοῦ
αἰθούσας, ἥ ἐκαστὴ πλευρὰ ἔχει μῆκος 30
μέτρων· ἡ τρίτη ὁροφή, μέχρι τῆς ὁποίας εἶνε
ἐπιτετραμμένη ἡ εἰς τὸ κοινὸν ἀνοδος, ἀποτε-
λεῖ ὑπὸστεγον ἐξώστην, ἔχοντα καθ' ἐκάστην
πλευρὰν μῆκος 10 μέτρων· τὸ ἡνίοτερον τοῦ
Πύργου μέρος ἀπολήγει εἰς γείσους ἐξέχοντες
κυκλωτέρως, ὑποβαταχόμενος δὲ τὸν τροῦλλον
καὶ τὸν φάρον. Ὁ τροῦλλος ἀποτελεῖται ἐκ
τεσσάρων ἀψίδων, ἐν ὧν στηρίζεται ὁ φάρος·
μικρὰ περιστροφικὴ κλίμαξ φέρει εἰς τὸν φά-
ρον τοῦτον, εἰς τὴν βάσιν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει
ἕτερος ἐξώστης, διαμέτρου 1, 40 ἐκ., μετὰ
μεταλλικοῦ φυλακείου. Ὁ ἐξώστης, εὐρι-
στόμενος ἀκριβῶς εἰς ὕψος 300 μέτρων ἀπὸ
τῆς ἐπιφανείας τοῦ πεδίου τοῦ "Αρείως, εἶνε
προσωρισμένος εἰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις.
Τὸ ὅλκον βάρος τοῦ Πύργου ἀνέρχεται εἰς
6 500 000 χιλιόγραμμα, μὴ ὑπολογιζομένου
τοῦ βάρους τῶν λιθοκτιστικῶν βάσεων, ἐν ὧν
στηρίζεται τὸ μνημεῖον. Ἐν ὅλῳ ἡ δαπάνη
αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς 6 405 000 φράγκων, ἐξ ὧν
τὸ 1 500 000 ἐξορήγησε τὸ Κράτος. [Δ.Γ.Κ.]

Αἰφνιδισμός (Σ τ ρ α τ.). (sur-
prise γαλ.). Εἶνε συνήθως ἡ φράσις ἐξ αἰφνι-
διασμοῦ σημαίνει δὲ, ἐν τῇ μάλλιν ἐνδοῖα αὐ-
τῆς ἐκδοχῇ τὴν αἰφνιδίαν ἐμφάνισιν κινδύ-
νου, εἰς ὃν ὁ ἀντίπαλος ἀτελῶς δύναται ν'
ἀνταποκριθῇ. "Υποβίβωμεν ἐπὶ παραδείγματι
δύο ἀντιπαρατιθέμενα στρατοῦς ἰσῆς δυνάμεως καὶ
τεταγμένους κατὰ αὐ καὶ γδ·

γ ————— δ
α ————— β

ἂν ἐν τῷ στρατῷ αὐ δυνήθῃσι νὰ συγκεντρώ-
σῃσιν ἐν τῷ κέντρῳ δ τὸ ἥμισυ, λέγου χάριν, τῆς
δυνάμεως διὰ νὰ προσβάλῃσι τὸ κέντρο δ τοῦ ἀν-
τιπάλου, ἂν δὲ ἐκτελέσῃσι τὴν συγκέντρωσιν
ταύτην ἀπροσδοκῆτως, ἐξαπατῶντες, ὥς εἰπείν,
τὸν ἀντίπαλον, ὅπως μὴ καὶ οὗτος πράξῃ τὸ αὐτὸ,
καὶ ἐπεμένως προσβάλῃσι μετὰ μεγάλῃς ἀ-
ρισθητικῆς ὑπεροχῆς, διὰ τοῦ αἰφνιδίου ὄγκου
τῶν δυνάμεων, ἐν τῷ στρατῷ τούτῳ θάλουσιν
ἐνεργήσῃ ἐξ αἰφνιδισμοῦ. Ἐν τῷ αἰφνιδια-
σμῷ ἐν γένει περιέχεται καὶ ἡ ἰδέα τοῦ δόλου
καὶ τῆς ἀπάτης. Ἡ ἱστορία τῶν πολέμων πα-
ρίγει πληθὺν στρατιωτικῶν πράξεων, ἐν αἷς
ὁ αἰφνιδισμὸς ὑπῆρξε τὸ κυριώτατον στοι-
χεῖον· οὗτος προϋποθέτει ἱκανότητα, ἀπάραι-

καὶ ταχύτητα, ἀπαιτεῖ δὲ συγχρόνως ἀκριβῆ
γνώσιν τοῦ τόπου, τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ,
τῶν θέσεων, ὅς κατέχει. Ἡ δὲ αἰφνιδισμοῦ
ἐνέργεια ἀπαιτεῖ πολλὰς προφυλάξεις, συμ-
ροήν προσδολῶν καλῶς διατεταγμένων, μυ-
στικότητα τηρουμένην μέχρι τῆς τελευταίας
στιγμῆς καὶ πλήρη τοῦ πολέμου ἰδέαν. Οἱ
πόλεμοι τοῦ Ναπολέοντος παρέχουσιν ἡμῖν
πλείστα τῆς τοιαύτης ἐνεργείας παραδείγματα.
Ἡ ἐν ἐμάλλῃ ἰδίᾳ τόπῳ ἐξ αἰφνιδισμοῦ ἐνέρ-
γει, ἡ συχνὰς ἐν τῇ ἀρχαιότητι σπουδα ἐπι-
τυχίας, κατέστη σήμερον σχεδὸν ἀδύνατος ἐ-
νεκα τῶν μεθόδων ἀσφαλείας, ὧν ποιοῦνται
χρήτην οἱ στρατοί, εἴτε πορεύονται εἴτε εὐρι-
στονται ἐν στάσει. [Κλ.]

Αἰ Χάριτες γυμναεῖ. (Π α ρ ε ι μ.).
"Οτι ἡ χάρις πρέπει νὰ εἶναι ἄδολος. Τοῦτο
δ' ἐλέγετο ὑπὸ μακαρινεστέρων ὅτι αἰνίσταται
καὶ ἡ ἀπεικόνισις τῶν Χαρίτων γυμνῶν, διότι
ἄδολον εἶναι τὸ γυμνὸν καὶ φανερόν. [Π.]

Αἰχάχ (Aichach), βουχαρική πολιτὴν
ἐν τῷ νομῷ "Ανω Βουχαρίας παρὰ τὴν Παρ
ἔχουσα 2 612 κατ. [Ν.Σ.]

Αἰχμαλωσία. (Δ ι ε θ ν, δ ι κ.). (Ca-
ptivité). Νομικὴ κατὰστασις τοῦ αἰχμαλω-
του. (Βλ. λ.). [Σ.Σ.]

— (Ν α υ τ, Δ ι κ.). "Εάν ναύτης ἢ ἄλλο
μέλος τοῦ πληρώματος ζωγραφῇ ἐντὸς τοῦ
πλοίου καὶ αἰχμαλωτισθῇ συνεπείᾳ συγκρού-
σεως πρὸς πειρατὰς ἢ πολέμους, εὐδεμὶα ἐ-
ρεῖται αὐτῷ ἀποζημιώσει χάριν τῆς ἀπε-
λευθερώσεώς του. Αὐθόρμητον μόνον τοῦς μέχρι
τῆς ἡμέρας τῆς αἰχμαλωσίας του δεδουλευ-
μένους μισθοὺς αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ τοὺς μόνον,
ἂν δὲν συγχμαλωτισθῇ καὶ τὸ πλοῖον, ὅτε εὐ-
δεμὶαν δύναται νὰ ἔχη περὶ μισθοῦ ἀπαίτησιν.
"Εάν ὅμως αἰχμαλωτισθῇ ἐξελθὼν εἰς τὴν
ἐξῆρξιν ἢ κατὰ θαλάσσαν κατὰ διαταγὴν πρὸς
ὕπηρεσιν τοῦ πλοίου, ἀπολαμβάνει οὐ μόνον
ἐλκτικὸν τὸν μισθὸν του, ἂν τὸ πλοῖον εὐο-
δεθῇ, ἀλλὰ καὶ ἀποζημιώσιν ἐκ βραχ, 600
πληρωτέων ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτητοῦ τοῦ πλοίου,
ἂν αὐτὸ μόνον ἀφείρῃ ἡ ὑπηρεσία, ἢ ὑπὸ
τούτου, καὶ τοῦ φορτωτοῦ, ἂν ἡ ὑπηρεσία ἀπέ-
λθῃσι τὸ πλοῖον καὶ τὸ φορτίον. Ἡ εἰσπραξις
καὶ χρῆσις τῆς ἀνωτέρου ἀποζημιώσεως γί-
νεται κατὰ τοὺς περὶ ἐξαγορῆς αἰχμαλώτων
κανονισμοὺς τῆς κυβερνήσεως (ἄρθρ. ἀμ. Ν.
266—269). [Μ.Π.]

Αἰχμαλωτός. (Δ ι ε θ ν, δ ι κ.). "Ο ἐν
πολέμῳ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ πολέμου περι-
ελθὼν. Παρ' ἀρχαίους πᾶς ἰθαγενὴς τῆς πο-
λεμίας πολιτείας συνελαμβάνετο ὥς αἰχμά-
λωτος· ὁ δὲ αἰχμαλωτὸς ἀπέβαινε δεδουλευ-
σέν καὶ αὐτῇ ἡ ζωῇ του ἐξῆρτατο ἐκ τῆς δια-
κρίσεως τοῦ ἐλεύθερου. Ἀλλ' ἐν τῇ νεωτέρῳ πο-
λιτικῇ ὁ πόλεμος ἀνεγνωρίσθη, ὥς διεξαγέ-
μενος οὐκ ἐν μεταξὺ λαῶν, ἀλλὰ μεταξὺ πολι-
τειῶν διὰ τῶν ἐπὶ ταύτῃ ἐργασιῶν αὐτῶν,

στρατῶν καὶ στόλων· θόεν καὶ μέγα τὰ μέλη τούτων αἰχμαλωτίζονται, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰθαγενεῖς, οὐδ' οἱ τοὺς στρατοὺς συνοδεύοντες ἄνθρωποι πολέμου σκιστοῦ, οἷοι οἱ ἱατροὶ, νοσοκῆμοι, ἱερεῖς κτλ. Τὰ εἰρημένα πρόσωπα κατ' ἐξαιρέσιν αἰχμαλωτίζονται, ὅταν συλληθῶσιν ἐπ' αὐτοφῶρα πολέμου· ὅτε ἔμως καὶ ἡ τύχη τῶν εἶναι βαρυτέρα τῆς τῶν κοινῶν αἰχμαλωτῶν. Τούτων ἡ αὐτοῦ συνίσταται σήμερον μόνον εἰς τὸν μέχρι πέρματος τοῦ πολέμου ἡ μέχρι ἀπολύσεως ἡ ἀνταλλαγῆς περιουσιῶν αὐτῶν ὥπως καθύλαται τῆς περαιτέρω εἰς τὸν πόλεμον συμμετοχῆς· οἱ ἀξιοματικαὶ μάλιστα καὶ ἀπολύονται παλαιὰς ἐπὶ τῇ λόγῳ τῆς βεβαιότητος αὐτῶν, ὅτι θελοῦσιν ἀποδοῦν τοῦ πολέμου. Ἡ ἀθέτησις τῆς υποσχέσεως ταύτης λογίζεται ἐν τῇ διεθνῇ δικαίᾳ τοῦ πολέμου ὡς κολάσημα· οὐχὶ ἔμως καὶ ἡ δραπέτευσις τοῦ κρατουμένου αἰχμαλωτοῦ. Διαρκούντος τοῦ πολέμου, οἱ ὑπὸ τῶν ἐμπολέμων συλληθθέντες αἰχμαλωτοὶ ἀποδίδονται ἐπ' ἀνταλλαγῇ ἢ ἄλλαις συμφωνίαις ποικίλαις. [Σ.Σ.]

Ἀΐχστατ (Eichstätt). Πόλις τῆς Βαυαρίας, ἐν τῇ Μίσσῃ Φραγκονίᾳ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀλτρὰ ἐν βαθείᾳ κοιλάδι καὶ παρὰ τὸν Βαυαρικὴν σιδηρ., ἔχουσα 7 631 κατ. (1885). Παρὰ τὴν πόλιν· κεῖται τὸ ἄλλοτε φρούριον Βίλχελμ α' δ' οὐ ρ. γ. Ἡ ἐπισκοπὴ Ἀΐχστατ εἶχε (1785) ἑκατὸν 1100 π. γρ., 57 000 κατ. ἐν 8 πόλεσι, 14 κώμασι, 200 χωρίοις κτλ. καὶ πρόσδεον 250 000 φλ. ἐξελικνέθη δὲ τῇ 1802, παραχωρηθεῖσα εἰς τὸ στέμμα τῆς Βαυαρίας. [Π.Π.]

Ἀΐχσφελδ (Eichsfeld). Τὸ βόρειο-δυτικὸν διαμέρισμα τῆς Θυριγγίας, χώρα ὀρεινὴ, δασώδης καὶ πυκνῶς κατοικουμένη, ἀρδευσμένη ὑπὸ τοῦ Οὐντερτς καὶ τοῦ Λάινε. Πρὸς Ν κεῖται τὸ Ἀνω Ἀ., περιλαμβάνον τὰ δύο τρίτα σχεδὸν τοῦ ὅλου καὶ ἔχον πρωτεύουσιν τὴν Ἀϊλινγκενστάτ (βλ. λ.). — Τὸ Κάτω Ἀ. κεῖται πρὸς Β τοῦ Δόβ., εἶναι δὲ πεδινόν καὶ παράγει καρπούς, λίνον καὶ καπνόν. Οἱ κάτοικοι πωλοῦσι νήματα, λινὰ ὑφάσματα καὶ δίκτυα.

Ἡ ἡγεμονία Ἀ. μετὰ τῶν πόλεων Ἀλμ-γενστάτ, Δουδερστάτ, καὶ Μόρδς, τριῶν κομῶν καὶ 180 χωρίων, εἶχεν ἑκατὸν 1100 π. γρ., περίπου καὶ 14 000 κατ. (1791). Διὰ τῆς συνθήκης τῆς Δουνβίλλης ἔλαβεν αὐτὴν ἡ Πρωσία (1802) μετὰ τῆς αὐτοῦ πόλεως Μολχάουζεν· ἀλλὰ τῇ 1807, προσηρτήθη εἰς τὸ βασίλειον, τῆς Βαυαρίας, καὶ τῇ 1813 ἀνεκτήθη ὑπὸ τῆς Πρωσίας, τῇ 1815 δὲ διὰ τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης τὰ διαμερίσματα Δουδερστάτ, Γίβολδχαουζεν καὶ Λινδάου προσηρτήθησαν εἰς τὸ Ἀννέσβιρ, διανεμηθέντα εἰς τοὺς τρεῖς νομούς τῆς τοπαρχίας Έρεσφουρτ· τοῖς Ἀλμγενστάτ, Μόρδς καὶ Μολχάουζεν. [Π.Π.]

Αἰών. (Μυθολ.) Πᾶς τοῦ χρόνου, κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν, προσωποποιᾶ τοῦ χρόνου ἡ τῆς αἰωνιότητος, ἀγνωστος τοῖς παλαιότεροις ποιηταῖς. Κατὰ τὴν θεολογίαν τῶν Φοινίκων, ὁ Αἰ. ἦν υἱὸς τοῦ Κολπία (τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ) καὶ τῆς Βακὺ (τῆς Νυκτός), ἀδελφὸς τοῦ Πρωτογένους, πρῶτος δ' εὗρε τὴν ἀπὸ τῶν δένδρων τροφήν. Κατὰ δὲ τὴν Αἰγυπτιακὴν θεολογίαν, ὁ Χέχ, εἰς τῶν ὀκτὼ πρώτων θεῶν, οὗ τὸ ὄνομα σημαίνει· ἀπείρον σειράν· ἔτιον, φαίνεται ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν Αἰῶνα. Ὁ Αἰὼν μυθολογείται καὶ ἐν τῇ Μιθραϊκῇ θρησκείᾳ καὶ ἐν τῇ Γνωστικῇ φιλοσοφίᾳ. Ἀγαλματὰ τινὰ τοῦ Αἰῶνος σφραγίσματα, κατὰ τινὰς μὲν Μιθραϊκὰ κατ' ἄλλους δὲ Γνωστικὰ, περισταῖσιν αὐτὸν λεοντοειδέα, τετραπτέρουγον (διὰ τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους), ἔχοντα κεραυνὸν ἐπὶ τοῦ στήθεος, κρατοῦντα δ' ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ κλεῖδα καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ δοῦδα καὶ κανόναν καὶ διὰ τινῶν ἄλλων συμβόλων ἐμφαίνοντα ἀγορεύουσιν πρὸς τὸν Ἡρακλεῖον, τὸν Ἑρμῆν, τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ τὸν Ἄττιν. [Π.]

— (Χρονολ.) ἔχει διαφόρους σημασίας, ἢ τὴν τῆς διαρκείας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἢ τὴν τοῦ πολὺ μακροῦ χρόνου ἢ αὐτὴν τὴν τοῦ ἀπειράντου χρόνου (αἰωνιότητος), ἐπὶ δὲ καὶ ἄλλας σημασίας. Ἡ συνθήκη τῶν σημασιῶν εἶναι· ἡ τῆς μίτης ἐκατονταετηρίδος καὶ ἐντεῦθεν κατὰ τὴν ἰσχύονσαν ἀριθμῶσιν τῶν ἐτῶν ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ἀριθμοῦνται ἀπὸ ταύτης καὶ οἱ Αἰ. ὁ α' μέχρι τοῦ 99 μ. Χ. ὁ β' 100—199 κτλ. ὁ γ' 1800—1899. Ἐπίσης ἀριθμοῦνται καὶ οἱ π. Χ. αἰῶνες· ὁ α' π. Χ. μέχρι τοῦ 99 π. Χ. ὁ β' 100—199 κτλ. [Δ. Κ.]

Αἰώνιος μεταβολαὶ (Ἀστρ.) ὀνομαζονται αἱ μεταβολαὶ ἐκεῖναι ἀστρονομικῶν στοιχείων (θέσεως ἐπιπέδων, ἐκκεντρότητος τροχιῶν κτλ.), δι' ὧν μεταβάλλονται ταῦτα ἐν περιόδοις πολλῶν χιλιετηρίδων. Ἀντιθετοὶ πρὸς αὐτάς εἰναι αἱ περιοδικαὶ μεταβολαί. (βλ. Διαταράξεις). [Δ. Κ.]

Αἰώνιον ἡμερολόγιον (Χρονολ.) ὀνομαζέται ἡμερολόγιον, τὸ ὅποιον διὰ μέγα χρονικὸν διάστημα παρέχει πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ ἡμέρας τινὲς ὠρισμένης (ἡμερᾶν ἐβδομάδος, ἡλικίαν σελήνης, ἀντιστοιχοῦν ἡμερομηνίαν ἐν ἑτέρῳ ἡμερολόγιῳ κτλ.). Αἱ Π. διὰ πάντας τοὺς αἰῶνας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταρτισθῇ, διότι αἱ βάσεις πάντων τῶν ἡμερολογίων, τὸ ἡλικιὸν ἔτος καὶ ὁ σεληνιακὸς μῆν δὲν ἔχουσιν συμμετρικὴν σχέσιν πρὸς τὴν ἡμέραν. [Δ. Κ.]

Αἰώνιος ζώη. Ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον ἡ ἐκφοράς αὕτη παρὰ Δανιὴλ β' 2. «Καὶ πολλοὶ τῶν καθυβαντῶν ἐγερθήσονται εἰς ζώην αἰώνιον». Καὶ ἐν Σοφ. Σολομ. κ' 16 λέγεται. «Δίκαιοι εἰς τὴν αἰῶνα· ζῶσι καὶ ἐν κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν». Ἐν δὲ τῇ Κ. Διαθήκῃ αἰώνιος ἐστὶ ὁ ὧς ἡ καὶ ὁ ἄπλως

ἀπαντᾷ συχνότατα καὶ σημαίνει τὸν ἐν αἰῶ-
ναις μισθὸν τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ ἢ τὴν
μετὰ θάνατον εὐδαμονίαν αὐτῶν (Ματθ. ε' 12),
τὴν εἰσοδὸν εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς
(Λουκ. ιε' 9), εἰς τὸ ἀντιτίθεσθαι ἡ αἰώνιος
κρίσις, τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, ἡ ἀ-
πόλλεξις, ἡ γένεσις τοῦ πυρός (Λουκ.
ι' 28, ιγ' 18 κ. ἐφ.). Ὁ Χριστὸς παρίσταται
ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ θεὸς τῆς αἰωνίου ζωῆς·
αὐτὸς εἶναι ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων
(Ἰωάν. α' 4)· αὐτὸς εἶναι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωὴ (Ἰωάν. ια' 25, ιβ' 8)· αὐτὸς τοῦς
νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἀ-
μαρτίαις ζωοποιεῖ, καταλλάττων μετὰ τοῦ
Θεοῦ, τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς (Ἐφ. δ' 1, Ἰωάν.
α' 21). ἵνα γεννηταί τις κληρονόμος τῆς αἰ-
ωνίου ζωῆς, πρέπει νὰ πιστεύσῃ εἰς Χριστόν,
ἥτοι πρέπει νὰ ζῇ ἐν αὐτῷ Χριστῷ καὶ
νὰ ἔσῃ ἐν αὐτῷ, νὰ ζῇ βίαν πνευματικὴν (Ἰωάν.
γ' 36, Φίλ. α' 21, Γαλ. β' 20). Ὁ Χριστὸς
παρίσταται ἐπίσης ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ὅτι ὁ
κρίνει τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ καὶ
τοὺς μὲν ἀδίκους ὁ καταδικάζει εἰς κόλασιν
αἰώνιον, εἰς δὲ τοὺς δικαίους ὁ παρέσχηκε τὴν
αἰώνιον ζωὴν (Ἰωάν. ια' 25, ιβ' 19, πρβλ.
Ματθ. κε' 39—46). [I. M.]

Αἰωνιότης (Φιλοσοφ.) σημαίνει δύο
τινά· 1) τὸ ἄχρονον, τὴν ἀνύστατον τοῦ χρόνου,
τὴν ἀνάρχον καὶ ἀτελευτήτων διαμονὴν ἄνευ
διακρίσεως διαδοχικῶν σημείων, τὴν συνεχῆ
διαρκείαν ἄνευ διακοπῆς καὶ διαδόχου (τὸ
διγενεὲς ἐνεστώς μετ' ἀποκλεισμοῦ παντός
μέλλοντος, δηλ. οὐκ ἀτελευτήτων διαδοχῶν
τοῦ χρόνου, ἀλλ' ἑστῶς ἐν νῦν, ὅτε
ὑδεμία ὑπάρχει διαφορά τοῦ νῦν καὶ τοῦ
ἐσόμενου). Κατὰ ταύτην τὴν ἐκδοχὴν λαμβάνε-
ται ἡ λέξις, ὅταν θεωρῇται ἡ αἰωνιότης ὡς
ιδιότης τοῦ ὄντως ὄντος (π. χ. τοῦ Θεοῦ). Καθ'
ἐαυτὸ θεωρούμενον τὸ ὄντως ὄν δὲν ἐπιτρέπε-
ται νὰ νοηθῇ διὰ χρονικῶν προσδιορισμῶν, νὰ
γινῇται λόγος περὶ παροχρήμενης ἢ ἀπείρου
διαρκείας αὐτοῦ, διότι διὰ τῆς ἐννοίας τῆς
απολύτου θέσεως αὐτοῦ αἴρεται πᾶσα ἀνάγκη
τις τάτης τῆς θέσεως. Ἐὰν ὅμως θεωρήσῃ
τις τὸ ἄχρονον τῆς διαρκείας αὐτοῦ ἐν ἀντι-
θέσει πρὸς τὴν ἐν χρόνῳ μεταβολὴν τῶν αἰσθη-
τῶν φαινομένων, ἀνάγκη ν' ἀποδοθῇ εἰς ἐκείνου
(οὐκ καθ' ἐαυτοῦ, ἀλλὰ) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς
ταύτην ἀπείρου διαρκείαν, διαμονὴν ἄνευ ἀρχῆς
καὶ τέλους· 2) τὴν ἀπείρου κενῇ χρονικῇ
σειρᾷ, τὴν ὅποιαν κατασκευάζομεν, ὑπερβαί-
νουσαν πᾶν ὅριον κατ' ἀμφοτέρους τὰς διευθύν-
σεις (τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον). Ἐὰν δηλ.
διέρχονται διὰ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν συγγρο-
ῶς κεναὶ χρονικαὶ σειραὶ διαφόρου μήκους
(ὠριαίον, ἡμερήσιον, μηνιαίον, ἐτήσιον κ.λ. χρο-
νικὸν διάστημα), διὰ τῆς κοιλώσεως τῶν ἀν-
τιθέτων ποσῶν (δηλ. τοῦ διαφόρου μήκους τῶν
σειρῶν) γεννᾶται ψυχικὴ ἐννοια χρονικῆς σει-
ρᾶς, ἐξ ἧς ἀφαιρεῖται τὸ γνωρίσμα τῆς ἀρχῆς

καὶ τοῦ τέλους, μένει δὲ μόνον ἡ μορφή τῆς
ἀνάρχου καὶ ἀτελευτήτου διαδοχῆς, δηλ. γεν-
νάται ἡ παράστασις τοῦ ἀπείρου χρόνου, τῆς
αἰωνιότητος (πρβλ. τὴν λ. Χρόνος). Ἐννοεῖ-
ται δὲ οἰκοθὲν ὅτι τὸ ψυχικὸν γεγονός, δι' οὗ
γεννᾶται ἡ παράστασις τῆς ἀπείρου χρονικῆς
σειρᾶς, δὲν εἶναι ἀπείρου· πρὸς παράστασιν τοῦ
ἀπείρου ἐν γένει, τοῦ ἀπεριόριστου, ἀρκεῖ παρά-
στασις, ἥτις εἶναι ἀπροσδιόριστος, δηλ. ἀρκεῖ ν'
ἀφελῶσιν ἀπροσδιόριστα ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος
τῆς σειρᾶς. Ἐτι σαφέστερα γίνεται ἡ παρα-
στασις τῆς αἰωνιότητος, ἐὰν περαθῇ τις νὰ ἐξ-
αντλήσῃ αὐτὴν καταμετρήων διὰ κενῆς τινος
χρονικῆς σειρᾶς, ὅτε, ἀποτυγχάνουσης πάσης
τοιαύτης ἀποπείρας, τὸ καταμετρητέον ἵστα-
ται πάλιν ἀκαταμέτρητον καὶ γεννᾶται ἡ συν-
είδησις τῆς ματαιότητος πάσης τοιαύτης ἀπο-
πείρας. Σύμβολον τῆς αἰωνιότητος εἶναι ἡ ἀ-
πείρος εὐθεῖα γραμμὴ ἢ περιφέρεια κύκλου
(ὅρις δάκτυλον τὴν σφάν αὐτοῦ). [X. Πδ.]

Αἰώρα (Ἀρχαία) Ἐσθὲν ἐν Ἀθή-
ναις, πιθανῶς βακχικῇ ἀγρομένη (ἐκνωστον
τὴν μῆνα) εἰς τιμὴν Ἡριγόνος τῆς θυγατρὸς
Ἰακχίου, τοῦ πρώτου παρὰ Διόνυσου λαδόν-
τος ἐν Ἀττικῇ οἶνον καὶ ποτίσαντος παρμένους,
οἵτινες μεθύσαντες ἀπέκτειναν αὐτόν, ὑπολα-
βόντες ὡς φαρμακία. Ἡ Ἡριγὼν ἐκ λύπης
ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς ἀπηγγαγίσθη πρὸς
ἐξελασμὸν δ' αἱ αἰττικαὶ παρβέναι ἀνεκινούντο
ἐν αἰώρησι κατὰ τὴν ἐσθῆν, ἔδυσαν καὶ ὠδῆν
τινα ἀλήτην καλουμένην, ἐξ ἧς ἡ ἐσθὲς ἐκα-
λεῖτο προσέτι ἀλήτης. — Ἡ αἰώρα ἦν παιδιὰ
τῶν ἀρχαίων παρβένων συνήθους καὶ ἐν ἡλ-
λαϊς ἡμέραις, παιζομένη ἀπαρχαλάντως με-
τὰς σημεινῶς ἀπὸ τῶν δένδρων ἐξαρτωμένους
κ. ο. υ. κ. ὡς ἐκ μηχανῶν τῆς ἀρχαίας τέ-
χνης κατασκευάζεται. [Π.]

— (Ναυτ.) κοινὸν ὄνομα, ἢ μπράνι·
κλίνη κρεμαστὴ ἐξ ὀδοῦς πρὸς κατάνλισιν
τῶν ναυτῶν. Ἐν ὧρα μάχης αἱ αἰώραι συνε-
σκευαζομένη μετὰ τῶν στρωμνῶν ἀποτελοῦσιν
εἶδος ὀχυρώματος κατὰ τὴν βολὴν τῶν ἐλα-
φῶν πυροβόλων ἐπ' αὐτῶν. [Π. Κ.]

— (Χειρουργ.) Βλ. Ἐπίδεσμος.

Αἰώρα (Ἀρχαία) Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ
θεάτρῳ τὰ σκηνία, τὰ ἀνέχοντα ἥρωας καὶ
θεοὺς, οἵτινες ἐραίνοντο αὐτῷ ὡς σεβόμενοι
ἐπὶ τοῦ αἵρεος. Πιθανῶς αἱ Αἰ. δὲν ἦσαν διά-
φοροι τῆς λεγομένης μηχανῆς (βλ. Ἐσθὲς ἀπὸ
μηχανῆς). [Π.]

Αἰώρησις ἢ Ἀπαίωρησις (Ἰατρ.) Θερα-
πευτικὴ μέθοδος ἐφαρμοσθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1883 ὑπὸ
τοῦ ρώσου ἱατροῦ Moeznitkovsky καὶ μετὰ
μερίτης προσοχῆς σπουδασθεῖσα ἐσχάτως ὑπὸ
τοῦ καθηγητοῦ Charent ἐπὶ πολλῶν χρο-
νίων νευρικῶν νοσημάτων. Ἰδίως τῆς κινήτι-
κῆς ἀταξίας καὶ τῆς ἀναρροδίας. Συνίσταται
δ' αὕτη εἰς μεθοδικὴν ἀπαίωρσιν τοῦ σώ-
ματος ἀπὸ τῶν μαγαλῶν καὶ τοῦ σπινός

δὲ ἰδιαίτερον μηχανήματος. Φαίνεται, ὅτι ἡ μέθοδος αὐτῆς σκοπὸν ἔχει τὴν ἐλαφρὰν ἐπιμύνησιν τοῦ νοητικοῦ μυελοῦ, ἐξ ἧς τὰ ἱαματικά αποτελέσματα. [B.]

Αἰωροθέσιον (Ναυτ.), κοινὸν φιλαρέστον τὸ μέρος τοῦ πλοίου, ἐν ᾧ ἀποτίθενται αἱ αἰῶραι τῶν ναυτῶν, ἀφ' οὗ συσκευασθῶσι. Τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ περιτονίου περὶ τοῦ σκάδου τοῦ πλοίου (βλ. λ. Πλοῖον πίν. Γ', σελ. 3). [Π.Κ.]

Ἀκαδημαϊκός. Ἐπίθετον ἀπὸ τοῦ Ἀκαδήμια· ἡ Ἀκαδημαϊκὴ αἵρεσις ἢ φιλοσοφία, ἢ τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν Πλατωνικῶν φιλοσοφία. — Τὸ Ἀκαδημαϊκόν, ἢ ἀμφιβολία περὶ παντὸς πράγματος. Θένει ἀπὸ ἀκαδημαϊκὸν ἐπεπόνθειον ἐλέγεται ἐπὶ τῶν ἀδυνατοῦντων γ' ἀποφανθῶσι περὶ τινος, ἀλλ' ἐπερχόντων καὶ δικαιοδοσιμῶν. — Ἀκαδημαϊκὴ δὲ συζήτης ἢ συζήτης καλεῖται παρὰ τοὺς νεωτέρους ἡ ἡρεμία καὶ ἀπροσώπητος, ἢ ἀπλότης καὶ μόνον τὴν αὔρεσιν τῆς ἀληθείας ἐπιζητεῖν. — Ἐν δὲ τῇ τέχνῃ Ἀκαδημαϊκὸς τὸ ῥόπος λέγεται ἡ προσήλωσις εἰς τοὺς παραδεδομένους τύπους καὶ κανόνας, ἢ παρακλιούσα τὴν ἐλευθέραν ἀνάπτυξιν τῆς ἰδιορρεΐας τοῦ καλλιτέχνη.

Ἐπειδὴ δ' Ἀκαδημία καὶ Πανεπιστήμιον εἶναι πολλάκις συνώνυμα (τοῦ ἔνεκα καὶ τὸ ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον ἐν ἐγγράφοις συνταχθέντες εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἐνομαζέται ἐνίοτε «ἡ τοῦ Ὀθωνος Ἀκαδημία»), συχνάκις γίνεται χρῆσις τοῦ ἐπιθέτου ἀκαδημαϊκὸς ἀντὶ τοῦ πανεπιστημιακοῦ. Οὕτως Ἀκαδημαϊκὴ ἡ σύγκλητος μετ' ὀνόματι τοῦ Β. Διατάγματα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1841 τὸ ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου καλούμενον Ἀκαδημαϊκὸν συμβούλιον· αὐτὴ δ' ἐκλεγμένη κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ μνημονευθέντος Β. Δ. ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ πρυτανεως, τοῦ αντιπρυτανεως, τῶν τεσσάρων κοσμητῶν καὶ τεσσάρων συγκλητικῶν καὶ βουλευεται περὶ τῆς διοικήσεως καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Πανεπιστημίου καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῷ διδασκαλίας. Ἀκαδημαϊκοὶ ὁμοῦ λέγονται οἱ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον ἀποτελεῖ χωριστὴν κοινότητα ὀρίζοντες ἐκτακτὸν ποινικὴν δικαιοδοσίαν διὰ τοῦς εἰς ταύτην ἀνήκοντας· ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὀρμώμενος καὶ ὁ νομοθέτης τοῦ μὴ ἐφαρμοσθέντος πρώτου κανονισμοῦ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ἐκάνειν τὰ τῆς αστυνομίας αὐτοῦ καὶ τὰ τῶν ποινικῶν δικαιωμάτων τῆς Πρυτανείας· ἀλλ' ὁ ἰσχυρὸς κανονισμὸς ῥητῶς ἐρίξεν ὅτι οἱ φοιτηταὶ ὑπὸκεινται ὡς ἕκαστος πολίτης εἰς τοὺς κοινὰς ἀστυνομίας καὶ ποινικοὺς νόμους ἀναγράφει ὅτι αἱ ἀκαδημαϊκαὶ ἀρχαὶ ἐπιβάλλουσιν μόνον σχολικὰς πειθαρχικὰς ποινὰς, εἰαὶ αἱ τῆς ἐπιπλήξεως, τῆς ἀποβολῆς κλπ. Ἐν Γερμανίᾳ δὲ ἡ ἐκτακτος

δικαιοδοσία τῶν Πανεπιστημίων κατηργήθη διὰ τῶν νέων δικαστικῶν νόμων τῆς 19/1 Ὀκτωβρίου 1879. — Ἀκαδημαϊκοὶ καλεῖται ἐκτακτοὶ μὲν πρότερον ἐν τοῖς ἐυρωπαϊκοῖς Πανεπιστημίοις πάντες οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν ἐκτακτὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πανεπιστημίου. (Καθηγηταί, φοιτηταί, πανεπιστημιακοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἐκ τῶν ἀποπεραισάντων τὰς σπουδὰς αὐτῶν οἱ ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ πανεπιστημίου διαμένοντες), καὶ ἔχοντες τὸ προνόμιον τῆς λεγομένης Ἀκαδημαϊκῆς ἐλευθερίας, ὡς δὲ καλοῦνται οὕτω μόνον οἱ φοιτηταί. [Π.]

Ἀκαδημία (Ἀρχαία) ἡ Ἀκαδημία, παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς καὶ σπανίως παρὰ τοῖς πεζογράφοις Ἀκαδήμεια. Χωρίον ἐγγυτάτω τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, ἀπέχον τοῦ Διτύλου (παρὰ τὴν ἁγίαν Τριάδα) ἐξ ἑσθίας (1110 μ. περίπου), ἐνομαζομένη δ' ἀπὸ τοῦ ἡρώος Ἀκαδήμει (βλ. λ.). Ἀπὸ τοῦ Διτύλου ἔστρεν εἰς αὐτὴν εὐρεία καὶ εὐθεία ὁδός. ἦ ἑκατέρωθεν ἕκαστο οἱ τὰς οἰκίας Ἀθηναίων (οἶον τοῦ Θρακυδούλου, τοῦ Περικλέους, τοῦ Χάρμειου καὶ τοῦ Φερμίωνος), καθὼς καὶ τῶν ἐν ναυμαχίαις καὶ ἐν μάχαις πεζαῖς πεσόντων πολιτῶν. Ἡ Ἀκαδημία ἦν καὶ προάστειον τῶν Ἀθηνῶν ἀποκαλούσι τινεὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἢ «ἐκδήλιος τῇ Ἀθηνᾷ καθιερωμένη», ἐν ταύτῃ δ' ὑπῆρχον αἱ ἀπὸ τῆς ἐν Ἀκροπόλει ἐλαίας φυτευθεῖσαι δώδεκα ἱερὰ ἐλαίαι, αἱ καλούμεναι μοριαί, ὧν ἐκόπτηε ἡ ὁ Μέρσις ἐπονομαζόμενος Ζεὺς (βλ. Μοριαί). Ὁ Παισιστρατίδης Ἰππάρχος περιετείχισεν αὐτήν, εἰτα δ' ὁ Κίμων ἐξ ἀνύδρου καὶ αὐχμηρὰς κατάρρυτον ἀπέδειξεν ἄλλας, κατὰ Πλούταρχον, ἡσυχμένον ὑπ' αὐτοῦ δρόμοις καθαροῖς καὶ συσκίσις περιπάτοις. Τὸ ἱερὸν τῆς Ἀκαδημίας ἔλσος ἐσεβάσθησαν αἱ κατὰ τὸν Πέλοποννησιακὸν πόλεμον ἐμβολόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν Ἀκαδαίμονοι, κατέκαψαν ὅμως ὁ Σύλλας κατὰ τὴν πολιτικὴν τὴν Ἀθηνῶν. Πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἦν βωμὸς Ἑρωτος, ἀνάθημα Χάρμου, πυνθοῦ τοῦ Ἰππίου. Κατὰ δὲ τὴν εἰσόδον ὑπῆρχε βωμὸς Προμηθέως, ἀφ' οὗ ὀρμώμενοι ἔτρεχον πρὸς τὴν πόλιν οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐν ταῖς λαμπραῖς ἀθλοῖς συντηματοῦ δ' ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῇ Ἀθηνᾷ καθάπερ καὶ ὁ Ἑρατοστὸς, πιθανῶς ὡς προστάται τῶν κεραιῶν, τῶν εἰσόντων τὸν ἐκτὸς τοῦ Διτύλου Κεραιτικόν, τὸν ἐχόμενον τῇ Ἀκαδημίᾳ. Ἐντὸς δὲ τῆς Ἀκαδημίας ἦτο γυμνάσιον παλαιὸν καὶ περιώνυμον καὶ βωμοὶ τῶν Μουσῶν, τοῦ Ἑρμοῦ, τοῦ Ἑρακλέους, ὡς ἐφέρων τοῦ γυμνασίου, τοῦ Καταβάτου ἢ Μορίου Διός, ἐπέπτεον τῶν μοριῶν, καὶ βωμὸς ἡ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Οὗ πόρρω τῆς Ἀκαδημίας ἦν τὸ μνημα τοῦ Πλάτωνος, ἐκεῖ που πλησίον δὲ ὅλ' ἦτο καὶ ὁ ὑπὸ ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύμενος κήπος τοῦ φιλοσόφου, ὁ παρὰ τὴν

Κολωνόν, ὅπου ἴδρυσεν οὗτος ἱερὸν τῶν Μουσῶν (Μουσειον), ἐν ᾧ ἀνέθηκεν ἀγάλματα τῶν Χαρίτων ὁ διδῶχος αὐτοῦ Σπεύσιππος καὶ ἔστησεν ἀνδριάντα τοῦ Πλάτωνος, ἔργον Σιλαίωνος. Πέρσης τις Μιθριδάτης τὸ ὄνομα. Κατὰ τινὰς ὁμοίως ὁ Πλάτων ἴδρυσεν τὸ Μουσείον ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἀλλ' οἱ ταῦτα λέγοντες ποιοῦσιν ἴσως συγχύσιν τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ παρ' αὐτῇ κήπου τοῦ Πλάτωνος, ἐν ᾧ τελευταῖον ἐβίωσάν τε οὗτος κατὰ τὴν Ἀκαδημίαν. Νῦν οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔγνωσεν διεσώθη τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας, μόνον δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς παρεφθαρμένον (τὰ καθήμια) φέρεται ἀνά τὸ στίγμα τοῦ λαοῦ, ὁρίζον θέσιν τινὰ περὶ τὸν Κολωνόν. Ἄλλ' οὐδὲ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ Ἀ., οὐδὲ τὴν περιεχθῆν αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ἐν ἀκριβείᾳ γινώσκοντες μόνον τὴν ἀπὸ τοῦ Διτύλου ἀπόστασιν αὐτῆς καὶ τὴν γειτονίαν πρὸς τὸν Κολωνόν τὸν Ἰππιον, ἀπέχοντα μὲν δέκα στάδια τοῦ Διτύλου, κεκμενον δὲ Β ἢ ΒΑ τῆς Ἀκαδημίας. [Π.]

— (Φ : λ ο σ ο φ.) Εἰς τὴν Ἀκ. ἐρρίξα καθ' ἑκάστην ὁ Πλάτων, ὅστις ἀναπαύμενος ἢ βυθίζων ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἐλαίων καὶ τῶν πλατάνων ἐξήρει εἰς τοὺς μαθητάς του τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ θεωρίας. Ἐκ τούτου τὸ ὄνομα Ἀκ. καθήντησε νὰ σημαίῃ τὸν τόπον τῆς πλατωνικῆς διδασκαλίας καὶ ἔπειτα πάντα τόπον, ἐνθα συνέρχονται σοφοὶ ἄνδρες ὅπως διακλῶσιν περὶ φιλοσοφικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, κατὰ συνεκδοχὴν δὲ καὶ τὸ ἕτημα τῶν μεταχρόνιων τῶν τοιοῦτων συζητήσεων.

Ἡ Ἀκαδημία θεωρουμένη ὡς φιλοσοφικὴ αἵρεσις διηρέθη εἰς Ἀρχαίαν, Μέσην καὶ Νέαν. Καὶ τῆς μὲν πρώτης τὰ διδάγματα, ἥτοι τὰ τοῦ Πλάτωνος, ἐκτίθενται ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ ἄρθρῳ τοῦ λαζ., τῆς δὲ λεγομένης Μέσης ἰδρυτὴς ὑπῆρξεν ὁ Ἀρκεσίλαος, σύγχρονος τοῦ στωικοῦ Ζήνωνος καὶ τοῦ Ἐπικούρου, καὶ τῆς Νέας ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Καρνεάδης (214—129 π. Χ.). Αὐροτέριον τούτων αἱ θεωρίαι ἀποκλίνουσιν πολὺ μᾶλλον πρὸς τὰς τῶν σκεπτικῶν ἢ τὰς πλατωνικὰς. Ἡ Μέση τῷ ὄντι Ἀκαδημία διεκρίθη πρὸ πάντων διὰ τὰς ἐρίδας πρὸς τοὺς Στωικούς, τούτοις πιστεύοντας δυνατὴν τὴν διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀλήθειαν γνῶσιν τῶν πραγμάτων, ἐνῶν κατὰ τὸν Ἀρκεσίλαον οὐδεμία ὑπάρχει δι' αὐτῶν ἢ δι' ἄλλου οἰουμένης τρόπου ἀσφαλῆς κατάληψις, ἐντελὴς δὲ ἀπρόσιτος τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ἡ περὶ οἰουμένης καὶ αὐτῆς ἀκρίβειας τῆς ἀγνοίας του βεβαίωτης. Οἱ νεοακαδημικοὶ διεκρίνοντο ἐν τούτοις ἀπὸ τῶν Πυρρωνιστῶν ὡς μὴ θεωροῦντες ἀναγκαῖον νὰ ρυθμίζωσι τὴν διαγωγὴν κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτῶν. Ἡ βεβαίωτης δὲν ἦτο κατὰ τὸν Ἀρκεσίλαον ἀπαραίτητος ἐφόδιον ὅπως προκτεῖται μετὰ λόγου. Ἄλλ' ἀρκέσθη πρὸς τοῦτο ἡ πιθανότης. Ἐν ἑλλείψει

δὲ τοῦ βεβαίτου πρέπει νὰ χορηγηθῇ ἡμῖν ὡς κριτήριον τὸ Εὐλόγον. Τὸ τέλος τοῦ ἀνθρώπου βίου, τὸ ὅποιον εἶναι ἡ εὐδαιμονία, δὲν εἶναι ἄλλως ἐρικτὸν ἢ διὰ τῆς φρονήσεως, τῆς συνισταμένης εἰς τὸ νὰ ἐπέχῃ μὲν τις περὶ πάντων, νὰ πράττῃ δὲ μόνον ἐκείνη, ὑπὲρ ἧς ἔχει νεύλον οὐ γ ο ν α π ο λ ο γ ῖ α ν., ὁ γὰρ προσεχὼν τῷ εὐλόγῳ κατορθώσει καὶ εὐδαιμονήσει» (Σέξτου Ἐμπεῖρ. Μαθ. ζ')

Μαθητὴν ἔξιν λόγου οὐδένα ἄλλον ἀνέδειξεν ὁ Ἀρκεσίλαος πλὴν τοῦ Καρνεάδου (214—129 π. Χ.), τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Νέας Ἀκαδημίας. Ὅστις ἀνέλαβε νὰ συμπλήρῃ εἰς φιλοσοφικὸν σύστημα τὰς γνώμας τοῦ διδασκάλου, οὐ μόνον κατατάξας καὶ ἐρμηνεύσας ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἴδια προσέθεκε καὶ ἔργον ἐν γένει πρὸς τὸν Ἀρκεσίλαον ὅπως ὁ Πλάτων πρὸς τὸν Σωκράτην. Ἡ πρὸς τοὺς Στωικούς ἐρις ἐξηκολούθησε καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπὶ Καρνεάδου, ὅστις τὰ βέλη αὐτοῦ ἤρπυσε πρὸ πάντων κατὰ τῆς θεολογίας καὶ τελεολογίας τῆς Στωας, ἀμέσως διακρίνας ὅτι ἐν τοῦτοις πρὸ πάντων ἐγκρίται τοῦ στωικοῦ συστήματος ἡ εὐτρωτός περὶ αὐτοῦ. Εὐκόλον τῷ ὄντι ἦτο αὐτῷ ὁ ἀποδείξῃ τὸ ἀσυμβίβαστον τῆς ἐνοίας τοῦ Θεοῦ ὡς ἀπείρου ὄντος ἐμψυχοῦντος τὸ πᾶν πρὸς θεὸν προσωπικὸν καὶ συγκεκριμένον. Οὐδ' ἤρκεσθη νὰ πολέμησῃ τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν λόγων, ἐρ' ὧν ἐστήριζον οἱ στωικοὶ τὴν εἰς τὸ θεῖον πίστιν, ἀλλ' ἐπέμεινε ν' ἀποδείξῃ ταύτην αὐτὴν καθ' αὐτὴν τελείως ἀνυπόστατον, οὐδαμῶς τοῦ κῆρυκος ἀνευριστικῶν τὰ παύοντα ὅτι εἶναι οὗτος ἔργον προνοίας. Οὐχ ἦττον τῆς τοῦ Θεοῦ ἀδάσμων ἐθεώρει πικρὰν ἰδέαν περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ δικαίου. Ἐν πολυκρότῳ τῷ ὄντι λόγῳ, ἐν ἀπηγγελλένῳ ἐν Ρώμῃ τῷ 156 π. Χ., ἐπαίρηθη ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὐδενὸς ὑπάρχοντος φύσει ἀληθοῦς ἢ ψευδοῦς, ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ, τοιοῦτου, δικαίου ἢ ἀδικίου, οἱ νόμοι οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀστυνομικαὶ διατάξεις μεταβαλλόμεναι κατὰ καιροὺς καὶ διαφέρουσαι κατὰ τόπους, πρὸς περιστάσεων τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν. Οὐδὲν λοιπὸν ὑπάρχει τὸ ἀπαγορευθὲν ἡμῖν νὰ προτιμώμεν τὴν ἀδικίαν τοῦ λεγομένου δικαίου, ὅσῳκις αὕτη εἶναι συμφερωτέρα ἡμῖν. Ταῦτα δὲ ἀποδεικνύει διὰ τοῦ παραδειγματός τοῦ Ρωμαίκοῦ λαοῦ, τοῦ διὰ τῆς ἀδικίας κρατυνθέντος καὶ δεσφασθέντος. Μόνον λοιπὸν ἀσφαλὲς κριτήριον πρὸς βύθμισιν τῆς διαγωγῆς τοῦ παρρονοῦντος καὶ ὄντως ἀπηλλαγμένου ἀπὸ πάσης προλήψεως καὶ δεισιδαιμονίας εἶναι τὸ ἐλάχιστον συμφερότερον αὐτοῦ. Ἡ ῥητορικὴ τέχνη καὶ ἡ εὐρεία, δι' ἣν ὑπεστήριξεν ὁ Καρνεάδης τὰ θεωρήματα ταῦτα ἢ καὶ χάριν ἀπλῆς ἐπιδείξεως, τὰ ἀκριβῶς ἐναντίον περιγράφεται ὑπὸ πάντων τῶν συγγραμμάτων ὡς ἀνυπερβλήτος καὶ κινεῖται καὶ τῶν μὴ πεποιημένων τῶν θαυμασίων. Ἡ σοφιστικὴ ῥητορεία τοῦ Καρνεάδου δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ ὑστάτη ἀναγκαστικὴ οὐ μόνον τῆς Ἀκαδη-

μίας, ἅλλὰ καὶ τῆς ὅλης ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἥτις μόνον ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἀνατολικῆς ἡδυνήθη μετὰ δύο αἰῶνας ὡς ἀναζήσῃ καὶ ὡς ἀποδόσῃ ἐρασιφίλους τῶν πρὶν καρπῶν παρὰ τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Νεοπλατωνικοῖς. Ἀκριβοῦς περὶ τῆς Μῆσης καὶ τῆς Νεωτέρας ἀκαδημαίας εἰδήσεις δύνανται τις ὡς ἀνεύρη πρὸ πάντων ἐν τῷ Κριτικῷ Λεξικῷ τοῦ Βαύλου, ἐν τῇ διατριβῇ τοῦ Gouraud de Carneadis *Vita et placidis* (Παρίσι. 1818) καὶ τῇ τοῦ Peraxylus *Commentatio exhibens Academicorum disputationes*, Γοτtingae 4ta. [P.]

Ἀκαδημαί. Οὕτω ὠνομαζήσαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐκ τοῦ τόπου τῆς πλατωνικῆς διδασκαλίας σύλλογοι σφ.ων κληρῶν, συνερχομένων ὅπως διαλέγωνται περὶ ἀντικειμένων σχετικῶν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας ἢ καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Ἐπιφανεστάτη μεταξὺ τούτων εἶνε ἡ ἐν Ἰταλίᾳ λεγομένη τῆς Κροούκας, ἰδρυθεῖσα ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1582 πρὸς σύνταξιν τοῦ λεζικού τῆς ἰταλικῆς γλώσσης, τὸ ὅποιον συντελεσθὲν καὶ ἐκδοθὲν κατὰ πρόωτον ἐν. ἔτει 1612, ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον εἰς τὰ ἔπειτα ἀπανταχοῦ τοιαῦτα. Ἡ ἐργασία τῶν Ἀκαδημαϊκῶν τῆς Κροούκας πρὸς κανονισμὸν τῆς ἰταλικῆς γλώσσης ἐπὶ τῇ βῆσει τοῦ ἑξακρίθωντος καμένου τῶν ἐνδόξων ποιητῶν καὶ λογογράφων δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν τῶν Ἀλεξανδρινῶν γραμματικῶν. Πλὴν τῆς ἀνωτέρω ἔχει μνείας εἶναι ἐν Ἰταλίᾳ ἡ «Ἀκαδημία τῶν Ἀρκάδων», ἰδρυθεῖσα ἐν Ρώμῃ τῇ 1690 ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς Γραβίνα, ἥς ἐκαύστον μέλος ἐλάμβανεν ὄνομα ἀρκάδος ποιήματος ἢ «Ἀκαδημία τῶν Λυαίων» καὶ ἡ «Ἀκαδημία τοῦ Πειράματος» (*del Cimento*), ἡ συστάθεισα ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1657 ὑπὸ τοῦ Καρδινάλιου τῶν Μεδίκων πρὸς προαγωγὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ προαγωγῶσα τῇ ὄντι ταύτας δι' ἀξιολογημένων πειραμάτων περὶ τῶν ιδιοτήτων τοῦ ἕρπου, τοῦ φωτός, τῆς πίστεως τοῦ ὕδατος καὶ ἄλλων τοιούτων. Μέλη τῆς Ἀκαδημίας ταύτης ἦσαν ὁ Βορέλλης, ὁ Βιδιάνης, ὁ Μαγγιέττι, καὶ ἄλλοι οὗς ἦσαν ἔξοχοι ἐπιστήμονες. Κατὰ μίμησιν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἰδρυθέντων μετ' οὐ πολὺ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ πλείστοι τοιοῦτοι φιλολογικοὶ καὶ ἐπιστημονικοὶ σύλλογοι, ἐν οἷς πρωτεύουσιν ἡ «Βασιλικὴ Ἀκαδημία» ἢ «Ἐταιρία τοῦ Λονδίνου», ἡ πρὶν ἰδρευούσα ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ ἐκδόρουσα περίσπουδαστον περιοδικὸν ὑπὸ τὸν τίτλον: «Φιλοσοφικαὶ Πραγματεῖαι» (*Philosophical transactions*) ἢ ἡ βερολίνεος «Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν», ἰδρυθεῖσα τῇ 1700 καὶ ἀναδειχθεῖσα ἐπὶ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου διὰ τῆς δημοσιεύσεως πλείστων σπουδαιότητων διατριβῶν γεγραμμένων γαλλιστί, κατὰ τὴν ἐπικρατήσαν ἐν ὅλῳ τὸν κτήσαντα αἰῶνα παρὰ τοῖς λαοῖς γεγραμνῶς συνήθειαν τοῦ

γράφειν λατινιστί ἢ γαλλιστί ἢ ἐν ἔτει 1710 συσταθεῖσα «Ἀκαδημία τῆς Γαλλίας», ἡ ἐν Πετρούπολει «Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν», ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Αἰκατερίνης τῆς Α' κατὰ πρόγραμμα συνταχθὲν ὑπὸ Πέτρου τοῦ μεγάλου. Ἄξιοι πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνείας εἶναι ἡ ἐν Στουγγόλῃ «Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν», ἡ «Βασιλικὴ Ἀκαδημία τῆς Μαδρίτης», ἡ ἐν Ταυρίνῳ «Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν», ἡ «Βασιλικὴ Ἐταιρία τοῦ Εὐμβούργου», ἡ «Ἐπιστημονικὴ Ἀκαδημία τῆς Βοστανίας» καὶ ἡ «Ἀσιατικὴ Ἐταιρία», ἡ σκοπὸν ἔχουσα πρὸ πάντων τὴν μελέτην τῶν μνημείων τῆς Ἰνδίας ἀρχαιοτήτος. Ἀπὸ τινος δὲ χρόνου ἐπληθύνθησαν πανταχοῦ καὶ αἱ ἐπαρχικαὶ ἀκαδημαί, ἀσχολούμεναι ἰδίως περὶ τὴν ἐρευναν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐκαστῆς ἐπαρχίας. Πλὴν τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τῶν φιλολογικῶν ὠνομαζόντο πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Γαλλίᾳ «Ἀκαδημαί» καὶ τὰ γυμναστήρια, ὅπου οἱ εὐγενεῖς ἔφηροι ἐδιδάσκοντο τὴν ξιφασίαν, τὴν ὀρχήσιν, τὴν ἵππασίαν καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος ἀσκήσεις· σήμερον δὲ καλεῖται «Ἰατρικὴ Ἀκαδημία» συμβούλιον ἑξ ἐπιφανῶν ἱατρῶν, συνερχομένων ὅπως διαρωτίσῃ τὴν γαλλικὴν κυβερνήσιν περὶ παντὸς ζητήματος δημοσίας ὑγιεινῆς, καθ' ὅν τρόπον τρόπον τὸ παρ' ἡμῶν Ἰατροσυνέδριον. [P.]

Ἀκαδημία Γαλλικὴ. Αὕτη ἰδρῦθη ἐν. ἔτει 1635 ὑπὸ τοῦ Καρδινάλιου Ριχελιῶς, διακρίνεται δὲ τῶν λοιπῶν, διότι προορισμὸς αὐτῆς ὑπῆρξεν ἑξ ἀρχῆς νὰ περιλαμβάνῃ οὐχὶ εἰδικούς ἐπιστήμονας καὶ φιλολόγους, ἀλλὰ πολὺ μάλλον πάντα τὸν ἀναδειχθέντα ὑπέρτατον ἐν τῇ χρήσει τῆς γλώσσης ὡς ὀργάνου ἐκφράσεως ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, πάντας δηλ. τοὺς μεγάλους ποιητάς, συγγραφεῖς, ἱερουργοὺς, δημοσιογράφους, πολιτικούς ῥήτορας, μυθιστοριογράφους, δογματικοὺς καὶ ἄλλους ταχυντας τοῦ λόγου. Ὡς ἐκ τοῦ τοιοῦτου αὐτῆς προορισμοῦ ἐπόμενον ἦτο νὰ κατασταθῇ δημοτικωτέρα πάσης ἄλλης ἐν Εὐρώπῃ, ὡς ἡ μόνη περιλαμβάνουσα τοὺς ἄνδρας, ὧν τὰ ἔργα πολὺ μάλλον ἢ τὰ τῶν ἀρχολογούμενων περὶ ὀρισμένην τιὰ ἐπιστήμην, ἐκτέλουν τὸ ἔθνος ἐγνώριζεν, ἐθάρμαζε καὶ ἠδύνατο νὰ ἐκτιμῇ. Ὁ διεφερχόμενος τὸν κατὰ λόγον τῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον μελῶν τῆς «Γαλλικῆς Ἀκαδημίας» ἀπὸ τοῦ Πουσσότου καὶ τοῦ Ραβίνα μέχρι τοῦ Σατωερίανδου, Λαμαρτίνου, Βίκτωρος Οὐγώ, Θιέρσου καὶ Ρενάν, πείθεται ἀδιστακτικῶς ὅτι οὐδὲν ἄλλο τοιοῦτο ἴδρυμα ἡμιώθη νὰ συναριθμῇ μετὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ ὅσους ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἐνδόξους ἄνδρας· Ὁ ἀριθμὸς τῶν γαλλῶν ἀκαδημαϊκῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τοὺς τεσσαράκοντα, ὧν ἐκαστος κατέχει ἰστέως ὀρισμένην ἑδρᾶν (*fauteuil*), μένουσαν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κενὴν μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαδόχου αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἐκαστὴ

τῶν τεσσαράκοντα τούτων ἐδρῶν ἔχει ἰδίαν ἱστορίαν, τὴν τῶν καθιερωμένων ἐπ' αὐτῆς ἐπὶ δύο καὶ ἥμισυν αἰῶνα διαστήματι ἀνδρῶν, ἢ «ἀθανάτων», ὅπως ἐπεκράτησε τὸ ἔθος νὰ ὀνομάζονται οἱ γάλλοι ἀκαδημαϊκοί. Ὅπως ἡ «Ἀκαδημία τῆς Κρούστας» οὕτω καὶ ἡ Γαλλικὴ ἀνέκαθε τὴν συνταξίν, τὴν διηγεσὶν συμπεληρώσιν καὶ τὴν κατὰ καιροῦς ἔκδοσιν τοῦ λεξικοῦ τῆς γαλλικῆς γλώσσης. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἔργασια, ἢ ἐλιγίστη ἐν τῶν μελῶν αὐτῆς ἀσχολοῦσα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παρὰ τῇ «Κρούστῃ» κύριον αὐτῆς ἔργον, πολὺ δὲ τούτου συμφωνότερον πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῆς καὶ ἔλκον τὴν προσοχὴν τοῦ κοινῶν εἶναι οἱ λόγοι, οἱ ἐκφωνούμενοι ὑπὸ τῶν ἀκαδημαϊκῶν ὡς εἰρηγητῶν φιλοσοφικῶν ἀγωνισμάτων καὶ ἐτι μαλλὼν κατὰ πᾶσαν παρασχῆν νέου τινὸς μέλους εἰς τὴν χορείαν τῶν «Ἀθανάτων».

Ἡ πεποιθὴς ὅτι πᾶς ἐνδοξος συγγραφεὺς δικαιούται νὰ καταλάβῃ μίαν ἐκ τῶν τεσσαράκοντα τῆς Ἀκαδημίας ἐδρῶν εἶναι τοσοῦτον ἐπριζωμένη παρὰ τοῖς Γάλλοις, ὥστε πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν ἀδικηθέντων προστεθῇ εἰς τὰς ἀνωτέρω πραγματικὰς μίαν ἰδανικὴν τεσσαράκοντὴν πρώτην ἔδραν, ἥτις ὑποτίθεται καταληφθεῖσα διαδοχικῶς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας μέχρι σήμερον ὑπὸ τῶν ἐξέχοντων ἀνδρῶν, ὅσοι ἐνεκα ποικίλων λόγων δὲν ἤξιωθησαν ζῶντες νὰ συμπεριληφθῶσι μεταξύ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἐπὶ τῆς πασῶν τιμωτάτης τεσσαράκοντῆς πρώτης ταύτης ἔδρας ἐποποιήθησαν δι' ἐρισφώνου καὶ ἀνεκλήτου ἀποφάσεως τῆς κοινῆς γνώμης ὁ Πασκάλ, ὁ Καρτέσιος (Descartes), ὁ Μολιέρρος, ὁ Λαροσσενῶν, ὁ Βάυλος, ὁ Βωδινάγγελος, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Γαλ-Βλάς Λεσάζ, ὁ Ἀδελφὸς Προβὼ, ὁ Πιρὼν, ὁ Ρουσσώ, ὁ Ἀνδ. Χενιέρρος (Chenier), ὁ Βωρμαρσαί, ὁ Σαρφόρτις, ὁ Ριβάρδλ, ὁ Π. Λουδοβίκος Κουφιέρρος, ὁ Βαλζάκ, ὁ Λαμεναι καὶ τελευταῖος ὁ Βερανζέρρος, ὁ μόνος ἀποπειρηθεὶς νὰ καταλάβῃ τὴν θείαν ἀκαδημαϊκὴν, ἥτις κατ' ἐξαιρέσειν ἐπροσφέρετο εἰς αὐτὸν ἀκαλλυτόμενον ἀπὸ τῶν ἐπιβαλλομένων παντὶ ὑποψήφιῳ διατυπώσεων. — Πρὸς τὴν ἀνωτέραν συνυπάρχουσι τέσσαρες ἄλλαι ἀκαδημαῖαι, ἡ «τῶν Ἐπιγραμμάτων», ἡ τῶν «Ἐπιστημῶν» (τῶν ἀκριβῶν), ἡ τῶν «Ποικίλων καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν» καὶ ἡ τῶν «Καλῶν τεχνῶν», τὸ δὲ σύνολον τῶν πέντε ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενον «Γαλλικὸν Ἰδρυμα» (Institut de France, τὸ ἀληθὲς μοναδικὸν ἐν Ἑυρώπῃ, ὡς συνενοῦν ἐν μὲν δέσφῃ πάντας τοὺς εἰσεδόντας ἀγῶνας τοῦ πνεύματος πρὸς ἐξέυρεσιν τῆς ἀληθείας, πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ ἀγαθοῦ ἢ ἀποτύπωσιν τοῦ καλοῦ. Οὐδὲν τῶν ἐντὶ ὑπάρχει ἄλλο ἰδρυμα, ὅπου ὁ ποιητὴς, ὁ φιλόσοφος, ὁ ἱστορικός, ὁ φιλόλογος, ὁ μαθηματικός, ὁ φυσιοδίφης, ὁ ἀστρονόμος, ὁ νομοδιδάσκαλος, ὁ ζωγράφος, ὁ γλύπτης, καὶ ὁ μουσικός δύναται ν' ἀποκαλῶται ἀλλή-

λους συναδέλφους. Οἱ συντάχται τοῦ περὶ «Γαλλικοῦ ἱδρυματος» νόμου τῆς 26 Ὀκτωβρίου 1795, ἐν οἷς διέπρεπον ὁ Διονύσιος καὶ ὁ Καρνὼ, ἐφάρκοντο ἐμφερόμενοι τῆς ἀρχῆς ὅτι πάντα τὰ προϊόντα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος συνέχονται πρὸς ἄλληλα ὡς κρίκει ἀλύττως ἀδιασπάστου καὶ, πλὴν τούτου, ἐπὶ ἀπ' οὗ ἐκ τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς τέχνης ὠρελεῖται ὕλικὸς καὶ ἠθικὸς ὁλόκληρον τὸ ἔθνος εἰς τοῦτο ἐπιβάλλεται καὶ ἡ ὑπεργραῖα σὺς νὰ πράγῃ καὶ νὰ βραβεύῃ ταύτας. [I.]

Ἀκαδημία Ἰόνιος. Ἀκαδημαῖαι Κερκύρας. Βλ. Ἑκπαιδευτικὸς (ἐκπαιδευτικῆς).

— Συναία. Περὶ τοῦ οἰκοδομηματος βλ. ἡ Ἀθήναι (σ. 213). Σχέδιον διοργανώσεως τῆς Ἀκ. ταύτης συνετάχθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν ἔτει 1807, ἀλλ' οὐτ' ἐκείνο οὔτε ἄλλο ὅμοιον ὑπεβλήθη μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν. Περὶ συστάσεως Ἀκ. ἐν Ἀθήναις ἐγένετο σκέψις καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος, ἐν δὲ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας, ὁ Μάουρερ. συνέταξεν, ὡς αὐτὸς βεβαίως, τὸ σχέδιον τοῦ οργανωτικοῦ διατάγματος, καθ' ὃ ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐκείνου σωματείου ἐμελλε νὰ γείνη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1834, ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου ἐμκατάρθη, ἀνακληθέντος τοῦ Μάουρερ κατ' Ὀύλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους [II.]

Ἀκαδημικός ἢ Ἐκδόμικος ἢ Ἐκδόμικος. Ἀττικὸς ἥρωϊς, ἀπ' οὗ ἔλκεται τὸ ὄνομα τὸ προκύπτει τῶν Ἀθηνῶν, ἢ Ἀκαδημία. Οὗτος ἐμβολογεῖται ὅτι ἐρανέρωσεν εἰς τοὺς Διοσκουρούς τὴν ἐν Ἀρδαναις κρύψιν τῆς Ἑλένης ὑπὸ τοῦ Θησέως ὅθεν καὶ τιμὰ ἐκείνῳ ἔδωκε παρὰ τῶν Τυνδαριδῶν ἐγένετο, καὶ πᾶσι τοῖς ὑστερον εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβολογέται οἱ Ἀκαδημαῖοι καὶ πᾶσαν ὁμοῦ τὴν χώραν τέμνοντες, τῆς Ἀκαδημίας ἀπαίχοντο διὰ τὴν Ἀκαδημίαν. [II.]

Ἀκαδία (Acadie) ἐκαλεῖτο κατὰ 12^{ον} αἰῶνα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Νέᾳ Γαλλίᾳ τῆς βορείου Ἀμερικῆς γάλλων ἀποικῶν ἡ πρὸς Ν τοῦ κόλπου τοῦ ἁγ. Λαυρεντίου χερσονήσος, ἡ νῦν καλουμένη Νέα Σκωτία, Νέα Βρουνσβίγγη, κάτω Καναδάς, Μαίνη. Περιῆλθε δὲ αὕτη τῇ 1713 εἰς τοὺς ἄγγλους καὶ οἱ ἀκκαδισαί, οἱ ἀπόγονοι τῶν γάλλων ἐκείνων ἀποικῶν, πολλὰκις ἐπανέστησαν κατ' αὐτῶν. Ἡ ἀκαδία ἢ ὁ ἀκκαδισαῖς ἡ ἀκαδισαῖς τὴν χώραν ταύτην διατεινομένη μεταξύ τῆς παρχίας καὶ τῶν ποταμῶν Οὐδσωνας καὶ ἀγίου Λαυρεντίου. [N. S.]

Ἀκαθάριστος (Ἐ. μ. π.). Λέγεται α') ἐπὶ αἰσθημάτων ἢ κερδῶν παρχομένων ἀπὸ τῆς ἀπασχολήσεως παντοίων ἀκαθάρτων, κτημάτων, χρημάτων εἰς αἰσθητὰ ἔργα, καὶ σημαίνει τὰ ὅλα τῶν ἀπὸ τῆς τοι-

αὐτῆς ἀπασχολήσεως προκυπτόντων νέων κεφαλαίων, ἀρ' ὧν δὲν ἀφῆρθησαν εἰσέτι αἱ δαπάναι τῆς παραγωγῆς αὐτῶν ἐν γένει καὶ πᾶν ὅ τι σκοπεῖ εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν παραγωγίων κεφαλαίων. Τὰ κέρδη τοῦ ἐμπορίου λ. χ. κατὰ τὸν ἰσολογισμόν, ἐν κατὰ περιόδους συντάσσεται, προκύπτουσιν ἀκαθάριστα εἰς πᾶσιν ἐνέχοντα πᾶσας τὰς δαπάνας τῆς ἐκαστήσεως τοῦ ἐμπορίου τοῦ καὶ τὰς ζήμιας, ὡς ὑπέστη κατὰ τὸ ἰσολογιζόμενον χρονικὸν διάστημα, καὶ τοὺς τίκους τῶν κεφαλαίων, τὰ ὅποια ἀπασχολεῖ τοὺς φόρους, οὓς ἀποτίνει καὶ αὐτὴν τὴν μερίδα τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου τὴν ἀναλογούσαν εἰς τὸν ἰσολογισμόν αὐτὸν· μετὰ τὴν ἀραίρεσιν πάντων τούτων τὸ ἀπομένον ποσὸν ἀντιπροσωπεύει τὰ καθαρά τοῦ κέρδους. Αἱ δημόσιαι πρόσδοσι εἰσὶν ἀκαθάριστοι ἀρ' ὅσον ἀπ' αὐτῶν δὲν ἀφῆρθησαν αἱ δαπάναι τῆς εἰσπράξεως δ' ἐπὶ ἐμπορευμάτων, ὧν ἡ ποσότης καθορίζεται κατὰ βάρος, τὸ ὅποιον λέγεται ἀκαθάριστον, ὅταν περιλαμβανῇ καὶ τὸ τῶν ἐνεργούντων αὐτὰ ἀντικειμένων, περιδλημάτων, κιβωτίων ἢ πικνοειδῶν δοσιῶν. [Δ. Γ. Π.]

Ἀκάθαρτον λέγεται πᾶν τὸ μελυνόν τινα καὶ καθιστῶν αὐτὸν ἀκάθαρτον διὰ τῆς γεύσεως ἢ ἀφῆς. Κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον πλεῖστα ἦσαν τὰ ἀκάθαρτα ἐκ τῶν τετραπόδιων πτηνῶν, ἐρπετῶν καὶ ἰχθύων, καθίσταντο δὲ τοιαῦτα καὶ ὅσα καθαρά ἦσαν πνικτὰ ἢ θνητὰ καὶ ἢ θνητὰ καὶ πνικτὰ δὲ τρέφοι καθαρισμοῦ εἶχον καθιερωθῆ δι' ἐκείνους, οἵτινες ἐγεύοντο ἢ ἤπνεον κἂν αὐτὸν, ὡς ἰδίᾳ ἐν τῷ Λευϊτικῷ καὶ τῷ Δευτερονομῷ γίνονται περὶ αὐτῶν λόγος. Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, ἤρθησαν κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ ἀπαγορεύσεις τοῦ παλαιοῦ νόμου, ἰδίᾳ μετὰ τὴν ὀπτασίαν, ἣν εἶδεν ὁ Πέτρος ἐν Ἰόππῃ. (Πράξ. ι' 10—16). Ἡ πρώτη τῶν Ἀποστόλων σύνοδος ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐθέτισεν «Ἐδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τῶν ἐπ' ἀνάγκης τούτων, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας» (Πράξ. ιε', 29). Ἡ διάταξις αὕτη παρελήφθη καὶ ἐν τῷ ἑνὶ κανόνι τῶν Ἀποστόλων σὺν τῇ προσθήκῃ τοῦ θνητοῦ καὶ τοῦ θνητοῦ καὶ τοῦ θνητοῦ, ὧν ἡ γεύσις ἀπαγορεύεται ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως μὲν διὰ τοὺς κληρικούς, ἀφορισμοῦ δὲ διὰ τοὺς λαϊκούς. Ἐν τῇ συνθείᾳ ὅμως ἐπεκράτησε καὶ οὕτως ἡ ἀποχή ἀπὸ διαφόρων τετραπόδων, πτηνῶν καὶ ἐρπετῶν, ὧν ἡ γεύσις καὶ ἡ ἀφή αὐτῆς εἶνε ἐπιβλαβὴς ἢ κινεῖ τὴν βδελυγμίαν (Βασιλ. καν. πς'). Κατὰ τὸ Κανονικὸν Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, «ἐμπροσθέντος πινὸς ἀκαθάρτου εἴφ' ἄρα ἢ εἰς ἑλκίον ἢ εἰς οἶνον, ὁ τούτου γευσάμενος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κρέατος καὶ τυροῦ μὴ ἀπτόσθαι, ἐπτα δὲ μὴ κοινωνεῖτω». (Σύντ. Ράλλη καὶ Πατλῆ τ. Δ' σ. 445). [Ε.]

Ἀκαθάρτοποιήσεις (Χ η μ. τ ε -

χ ν ο λ ο γ ῖ α) (Denaturierung) καλεῖται μεταβολή, εἰς ἣν ὑποβάλλουσι φορολογήματα ἐμπορεύματα καὶ δι' ἧς καθίστανται ταῦτα ἀκαθάρτα καὶ ἀχρητὰ δι' ὀριζόμενους σκοπούς, συνεισφέροντες δὲ ἀπὸ κλήματος ἐλκίως ἢ ἐν μέρει τοῦ φόρου. Σπουδαιότατη ἵνα ἡ α. τοῦ αἵματος καὶ οἴνου πνεύματος, ἐπειδὴ συνήθως αἱ εἰσαὶ αὐταὶ φορολογούνται μόνον καθέσας ἵνα προωρισμέναι διὰ τὴν τροφὴν καὶ πόσιν τῶν ἀνθρώπων, ὅταν ὅμως χρησιμοποιῶνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ εἰς τὰς τέχνας, ἀπαλλάσσονται τοῦ φόρου ἢ πληρώνουσιν ἐλιγώτερον· ἐν Γερμανίᾳ ἀκαθάρτοποιεῖται τὸ ἄλκα τῆς προσμίξεως σιδηροξειδίου, γλαυδαίου ἁλματος ἢ καϊσέριτου καὶ ξυλοτέρας, τὸ δὲ οἶνον πνεύματος ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ ξυλοπνεύματος. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀκάθιστος Ὀρμος. Καθ' ὃν χρόνον ὁ βασιλεὺς Πράξιλος (610—641 μ. Χ.) νικηφόρος εἰσῆλθοντες εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Περσικοῦ κράτους ἀγωνιζόμενος νὰ θέσῃ πέρας εἰς τὸν ὄχλον καὶ μεγιστον μετὰ τῶν Ρωμαίων καὶ Περσῶν ὑπὸ τοῦ Χοσρόου Β' ἐπιχειρήσῃ ὅντα πόλεμον (602—627), οἱ Ἀβάραι ὑπὸ τὸν Χαγάνον αὐτῶν πολυπληθεῖς ἐπὶ λόντες κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ συμμαχῆσαντες πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς Ἀσιατικῆς ὁχλῆς (Χαλκηδόνος) ἀπειλοῦντα τὴν πόλιν Περσικῶν στρατῶν, ἀρῶν μάλιστα ἀπῆλθον τὴν παράδοσιν τῆς βασιλευσίνης, ἐπεχείρησαν καὶ αὐτῆς τελευταίαν τινὰ δεινότητα ἐφοδοῦν. Ταύτην οὐ μόνον γενναίως ἀπέκρουσαν οἱ πολιορκούμενοι (2 Αὐγούστου 626), ἀλλὰ καὶ ἐξέδον ποιησάμενοι ἐπὶ νηγίων δεινὴν τὴν πολέμιον τροπὴν, ἀναγκάσαντες τὸν Χαγάνον ν' ἔρῃ μετ' ἐλίγας ἡμέρας παντελῶς τὴν πολιτείαν (7 Αὐγούστου). Ἡ τοιαύτη τῶν γεγενημένων εὐτυχὴς ἐκδοσις ἀπεδόθη ὑπὸ τῶν κατόικων τῆς βασιλευσίνης εἰς τὴν ἐναργεῆ προσηγορίαν τῆς πολιορκίας Θεομήτορος. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ μετὰ τὸ εὐτυχὲς τέλος τοῦ ὄλου πολέμου καὶ τὴν θριαμβευτικὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπάνοδον τοῦ βασιλέως ὁ πατριάρχης Σέργιος συναινέσει τοῦ βασιλέως καθιερωσῇ, πρὸς αἰδίων μνήμην τοῦ μεγάλου ἐκείνου σωτηρίου γεγονότος καὶ πρὸς διηνεκή ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν σεσωσμένων πρὸς τὴν ἐν προσηγορίᾳ ἀκοιμητὸν Θεοτόκον, τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου οὐ ψαλλομένου ἐτι μέχρι σήμερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς τέσσαρα τμήματα καθ' ἑκάστην παρασκευὴν τῶν 4 πρώτων ἐβδομάδων, ἐν ὅλῳ δὲ κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς Ε' ἐβδομάδος. Καλοῦνται δὲ ἀκάθιστοι, διότι εἶναι ἀνευνοκαθίστατοι, ἥτοι δὲν παρεμβάλλονται ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῶν ὕμνων ἕτερα ὅσμων, τῶν ὅποιων ψαλλομένων ἐπιτρέπεται τοῖς ἐκκλησιαζομένοις νὰ καθοῦνται. (Βλ. καὶ Ἀδαξες.) [Π. Κ.]

Ἀκάθου (Β ο τ.) ἡ Κάθου ἰνδικὸν ὄνομα (Cajou, Acajou) ξύλον τῆς οἰκαγεν.

τὴν Ἀνακάρσει (δὲν (βλ. λ.), ἡ μὴ
συγγεγυῖον μετὰ τοῦ δένδρου τοῦ γνησίου Α-
cajou ἢ Mahoni (Swietenia Maha-
goni L.) (βλ. λ.) [Θ. X.]

Ἀκακία (Βοτ.) (Acacia Willd.) εἶνε γένος τῶν Χεδροφόρων Ἀκακιοειδῶν (Leguminosae Mimosaceae) συμπεριλαμβανόντων περὶ τὰ 340 εἶδη μέχρι τοῦδε γνωστὰ τὰ πάντα Ἑυλόδη καὶ τὰ πλείστα (Μαχρινή ἐν τῇ Νέᾳ Ὀλλανδία, ἄλλα δὲ ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦς τροπικοῦς χώραις ἄλλων ἥπειρων. Τὰ ἄνθη αὐτῶν εἰσι μικρά, συνήθως ἔγχυθα, συμπανκωμένα εἰς τολύπας σφαίροειδεις, σπανίως εἰς στάχυν· ἡ στεφάνη εἶνε συμπτέτατος, οἱ στήμονες πολυάριθμοι, ὁ καρπὸς γέδροσφ διγυῶρος. Τὰ φύλλα ἐν τῇ νεότητι τοῦ φυτοῦ εἰσι πάντοτε διπτερόφυλλα, τὰ τῶν πλείστων εἰδῶν ὅμως τῆς Νέας Ὀλλανδίας ἀποβάλλουσι πρωτίμως τὰ φυλλάρια, ὥστε μετέπειτα τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων τούτων συνίσταται μόνον ἐκ πεπλατυσμένων μίσχων (τῶν λεγομένων φυλλωδίων, phyllodiu) τῶν ἐχόντων κατὰ τὰ διάφορα εἶδη μορφήν γράμμειδῃ, λογχειδῃ, ὠσειδῃ, τριγωνοῦν ἢ ἀλλοίαν. Πολλῶν δ' εἰδῶν, ἰδίως ἀφρικανικῶν, τὰ κατὰ τὴν ὕψιν τῶν φύλλων παράλληλα μεταβάλλονται εἰς ἀνάκλας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακράς. Αἱ Ἀκακίαι εἰσι πολυτρόπως εὐχρηστοί. Πλείστα ἐξ αὐτῶν παράγουσι κόμμι. Τὸ τοῦ ἔμπορίου ἀραβικοῦ καὶ σενεγάλεος κόμμι (Gummi arabicum καὶ G. Senegal) παραγίει μὲν ἐν μέρει ἡ Α. ἡ ἀραβικὴ (A. arabica W.) (Βλ. κατωτέρω ἐν λ.) ἐν Αἰγύπτῳ, Ἀραβίᾳ καὶ ταῖς Ἰνδίαις, ἰδίως δὲ ὅπως κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Schweinfurth ἡ Α. ἡ Βερρεκ (A. Vereck Guill. et Perott.) τῆς Αἰγύπτου, Σενεγάλης καὶ ἄλλων χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς, ὡς καὶ ἡ Α. ἡ κομμειφόρος A. gummifera W.) τῆς βορείου Ἀφρικῆς. Κόμμι παράγουσιν ὡσαύτως καὶ ἑξῆς εἶδη· ἡ Α. ἡ στροπεπτή (A. tortilis Hayne) τῆς Ἰνδίας, ἡ Α. ἡ Καρῶ (A. Carro Hayne), Α. ἡ πολυἀκανθὸς (A. horrida W.) καὶ Α. ἡ πηξάκαμη (A. spinosa W.) ὡς (A. Giraffae P.), αἱ τρεῖς αὗται τῆς νοτίου Ἀφρικῆς (τὸ κόμμι αὐτῶν ἐν τῷ ἔμπορίῳ ἐνομαζέται Gummi Mimosae capensis). Κομμιοφόροι εἰσι πρὸς τοῦτο καὶ ἡ Α. ἡ εὐπρεπής (A. speciosa W.) τῶν Ἰνδιῶν, καὶ τινὰ εἶδη τῆς Αὐστραλίας, ὡς ἡ Α. ἡ πυκνανθή (A. pycnantha Benth.) καὶ ἡ Α. ἡ μικροδοτρυς (A. microbotrya Benth.) Ἡ δ' Α. ἡ Κατεχου (A. Catechu W.) τῶν Ἰνδιῶν εἶνε χρήσιμος διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς φαρμακευτικὴν ἱαπωνικὴν γῆν ἢ Κατεχου (Terra japonica ἢ t. Catechu), εἶδος γυλῶ, ὅστις δι' ἀποβάλλεως ἐξάγεται ἐκ τοῦ γλοιοῦ τοῦ δένδρου τούτου. Τὸ Κατεχου εἶνε ἀπαραίτητον συστατικὸν τῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Βήτελ

(Betel) γνωστών καρπών τῶν) συνήθως ὑπὸ τῶν κατωτέρων τῆς ὑπὸ τοὺς τροπικούς Ἀσίας καὶ Ὠκεανίας ἀναπτυσσόμενων. Διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ σκληρότατον ξύλον αὐτῶν σφαιρίζονται ἰδίως ἡ Α. ἡ Αεεδεκ (Α. Lebbek W.) καὶ ἡ Α. ἡ καυλοτεννης (Α. decurrens W.) τῆς Νέας Ὀλλανθίας (ὧν τὸ ξύλον λέγεται bois noir γαλλ., black wattle ἀγγλ. καὶ πλείστοις ἄλλων εἰδῶν τῆς αὐτῆς χώρας εἶνε εὐχρηστοίς ἡ ξυλεία, οὗτω τῆς Α. τῆς λελουκασμίνης (Α. dealbata Link, silver wattle ἀγγλ.), τῆς Α. τῆς ἀπαλωτάτης (Α. mollissima W.) καὶ τῆς Α. τῆς ὑψηλῆς (Α. excelsa Benth), τῆς παραχούσης εἶδος ῥοδοξύλου (τὸ rose-wood τοῦ Queensland). — Ὁ φλοιὸς δὲ πολλῶν Ἀκακίων (wattle bark ἀγγλ.) εἶνε πολυτίμος βυρσοδεφικὴ ὕλη διὰ τὴν ἄφρονον ταννίνην, ἣν περιέχει. Ἰδίως ἐφλοῖς τῆς Α. τῆς καυλοτεννης ἀποτελεῖ σπουδαίον προϊόν καὶ ἐμπόρευμα ἐξαγωγῆς τῆς Αυστραλίας περιέχον κατὰ τὸν F. von Mueller 30 ἕως 45 τὰ ἑκατὸν ταννίνην, ἡ δ' ἐν Λονδίῳ ἀξία αὐτοῦ ταλαντιάζεται μετὰξὺ 200 καὶ 275 σρ. κατὰ τόνον. Ὁ φλοιὸς τῆς Α. τῆς πυκνὰ καυλοῦς τῆς Α. τῆς λελουκασμίνης καὶ τῆς Α. τῆς λασιοφύλλου (Α. lasiophylla W.) χρησιμοποιοῦται ἐπίσης ὡς βυρσοδεφικὸς. Ἐκ τῶν βιβλιακῶν ἰδὼν τῆς Α. τῆς Σίγκ (Α. Sing Perr.) τῆς Σεβεργάλης κατασκευάζουσι σχοινία. Τέλος τὰ εὐώδη ἄνθη τῆς Α. τῆς Φαρνεσιανῆς (Α. Farnesiana W.), τῆς ἰθαγενεὸς τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ τῆς συγγενέτατα ἰθαγενεμένης ἐν τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ καὶ γνῶστης παρ' ἡμῶν ὑπὸ τῇ κοινῇ ὀνομασίᾳ Γαζιὰν εἰσι χρήσιμα ὡς μυρεφικά. Πλείστα εἶδη Ἀκακίων καλλιεργοῦνται πρὸς κόσμον ἐν κήποις καὶ θερμοστέγαις. οὕτως ἡ Α. ἡ μακροφύλλος (Α. longifolia W.) Α. ἡ ἐπερυγώτης (Α. alata R. Br.) Α. ἡ ἐτεροφύλλος (Α. heterophylla W.) κτλ. (περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν βλ. Vilmo- rin, Le bon jardinier). — Ἀκακία ὀνομάζεται παρ' ἡμῶν καταχρηστικῶς ἡ Ροβινία ἡ ψευδάκακία (βλ. κατωτέρω καὶ λ. Ροβινία) [Θ. X.]

— (Δ α σ ε λ.). Οὗτια παρ' ἡμῖν καλεῖται κρινῶς ἡ Ροδινία (Robinia Pseudacacia) ἰθαγενές δένδρον τῆς βορείου Ἀμερικής, ὅθεν πρὸ 200 ἐτῶν εἰσῆχθη εἰς Εὐρώπην. Ἦνεν δένδρον τῶν πεδιάδων καὶ τῶν προσόρων, ἀκκατάλληλον διὰ τὰ ὄρεα, ὡς αὐδοκίμοις ἐν κλίματι ἠπιοτέρῳ καὶ μὴ ἀνέχον ἐν τὰς χιόνας, ὅπῃ τὸ βάρος τῶν ὀρίων θραύεται. Ὡς πρὸς τὸ ἑάραρον εἶνε τὸ ἐλγχεκρίστατον τῶν δένδρων, δυναμένων νὰ ζήσῃ καὶ ἐπὶ κινήτων ἄκμων καὶ ἐπὶ ἐδάφους αποτελούμενον ἐκ ὁρυκτικῶν πατρῶν καὶ ἀσθενέων θροατηρίων ἐπὶ ἐδάφους ὁρροτεροῦ καὶ εὐγενεῖ. Ἡ ἀσθενία

τοῦ δένδρου τούτου ἐν τῇ νεότητί του εἶναι ἐκ-
τάκτως δραστηρία· δένδρον μεταφυτευθὲν ὅταν ἡ
διεστὴς ἀποκτῇ ὕψος 1,50 μ., ταχύτερον δὲ αὖ-
ξανται τὰ ἀπὸ τοῦ ἀποκοπτομένου πρέμνου
ἀναδιδόμενα βλαστήματα· ἀλλ' ἡ δραστηριό-
της αὕτη δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀπὸ δὲ
τοῦ 100 ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς ἡ Α. παρα-
κμάζει καὶ σήπεται. Ἀντέχει πολὺ εἰς τὴν ξη-
ρασίαν, καὶ εἶναι δένδρον φιλόφωτον, διὸ καὶ
σκιαζομένη γίνεταί καχεκτική. Δὲν προσβύ-
λεται ὑπ' ἐντόμων καὶ ἀντέχει πλεον τῶν
ἄλλων εἰς τὰ θήγματα τῶν ζώων. Ἡ Α. χρο-
σημοποιεῖται πρὸς ἀναδάστωσιν ἐξαντληθέν-
των ἐδαφῶν ξηρῶν ἐκτάσεων, πρὸς πρόληψιν
γαστρεντερικῶν καὶ στερεώσιν τῶν κλιτύων τῶν
δομῶν καὶ τῶν αἰθεροδρόμων, ἀφ' ὧν καλλίστα συγ-
κρατεῖ διὰ τῶν ἀρθρῶν ῥιζῶν, ἐπὶ δὲ καὶ πρὸς
δημιουργίαν ζώντων φανερῶν. Ἡ ἀνανέωσις
γίνεται πάντοτε διὰ φυτείας. Ὁ σπέρρος σπεί-
ρεται κατὰ Ἰανουάριον ἢ Φεβρουάριον ἐν φυ-
τωρίῳ ἐν αὐλαξίν ἀρισταμέναις ἀλλήλων 0,20
μ.—0,25 μ. καὶ καλύπτεται διὰ στρώματος
χωματός πάχους 5—7 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου
αποκτοῦνται δὲ 20—24 ὀκάδες (25—30 χιλι-
όγραμμα) σπέρου κατὰ στρέμμα. Τὰ νεαρά φυτὰ
ἀποκτοῦσιν ἐντὸς ἑτοῦς ὕψος 0,30 τοῦ μέτρου
καὶ πλεον καὶ δύνανται τὸ ἀμέσως ἐπόμενον
ἔτος νὰ χρησιμοποιηθῶσιν. Τὸ ξύλον τῆς Ἀ.
ἔχει τὸ μὲν σμυρὸν κιτρινωπὸν, τὸ δὲ
ἐγκάρδιον πρασινωπὸν. Εἰδικὴν βάρος τοῦ
χλωροῦ ξύλου 0,75—1,00 (μέσος ὅρος 0,875),
τοῦ ἐν τῇ ἀέρι ἀπεξηραμένου 0,58—0,85 (μέ-
σος ὅρος 0,715). Τὸ ξύλον εἶναι ὑπὸ πᾶσαν
συνθήκην διαρκές, ἀρκοῦντως σκληρόν, δυσχι-
στον, ἀλλὰ καλὸς χιτοῦ καὶ εὐκαμπτον ἐξαι-
ρέσει τοῦ ξύλου τῶν κλάδων, ὅπου εἶναι εὐ-
θραυστον). Χρησιμοποιεῖται εἰς οἰκοδομικά
ἔργα, εἰς κατασκευὴν ἀμφοκνηρῶν καὶ ξυλί-
νων γόμφων ναυπηγικῶν καὶ εἰς κατασκευὴν
ὑποθωμμάτων (ρομφακίδων) ἀμπέλων καὶ στα-
φιδομπέλων· ἐπὶ δὲ καὶ εἰς τορευτικά καὶ ἐ-
πιπλοφυρικά ἔργα ὡς ἐπιδεκτικὸν ὥραις
στιλδωσίσεως, ἀλλὰ τὸ σμυρὸν δέον νὰ ἀραι-
ρῇται ὡς ἦτον διαρκές. Τὰ ξύλα καίουσιν κα-
λῶς καὶ πυροῦσιν ἐξ ἴσου καὶ τὰ ξύλα τῆς
ὀξέως. Οἱ ἀνθρώποι τῆς ἀκακίας καίμενοι
εἰς τὸν ἐλευθερὸν ἀέρα σθένυνται καὶ ἐπομέ-
ως εἶναι ἀκατάλληλοι διὰ τὰς ἐστίας τὰς μὴ
ἐλκυστάς ἰσχυρῶς. [X.]

Ἀκακία ἢ ἀραβική (Δ α σ ο λ.) (Aca-
cia Arabica γερμ. Diabubulholz γαλ. Bois Diabubul). Ἐχει ξύλον ἐρυθρὸν, λίαν
σκληρόν, βαρὺ, ἐκτάκτως στερεὸν καὶ διαρ-
κές, ἐπιδεκτικὸν ὥραις στιλδωσίσεως, καὶ
δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἐν τε τῇ ἐπιπλοφυρικῇ
καὶ τῇ βαρική διὰ τὴν ἀφρονον χρωστικὴν οὐ-
σίαν, ἣν περιέχει. Τὸ ξύλον νεῶν μὲν ἔχει
χρῶμα ἐρυθρὸν ἀνοιχτόν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιρ-
ροῆς τοῦ φωτός λαμβάνει χρῶμα βαθυκα-
στάνινον, ὅμοιον τῷ τοῦ Ἰακαρανδίνου (Πα-

λισσανδρίνου ξύλου), εἶναι ἄσπρον, ἀλλὰ καπ-
νισμὸν ἢ σχιζόμενον ἀναδίδει κίναμωμοειδὴ
δαμὴν προερχομένην ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ ἐμπερι-
χόμενου κομμοειδοῦς γυμῶ. Τὸ ξύλον εἰσάγ-
εται ἐξ Ἀραβίας, Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολικῶν
Ἰνδιῶν, ὅπου τὸ δένδρον εἶναι ἰθαγενὲς παρὰ
γόν καὶ τὸ γνωστὸν κόμμι ἔρχεται δὲ εἰς τὸ
ἐμπόριον εἰς στρουγγύλους κομμοῦς ἄνευ τομ-
οῦ ἔχοντας διάμετρον μέχρι 0,14 μ. ἢ εἰς
σανίδας. [X.]

Ἀκακία ἢ Εὐμορρος (Acacia For-
mosa γερμ. Sabienholz γαλ. Bois de
Sabien, ἀγγλ. Sabien wood) δένδρον ἰθα-
γενὲς τῆς Κούβας· τὸ ξύλον αὐτοῦ ἔχει χρῶμα
καπνιστὸν, εἶναι βαρὺ καὶ σκληρόν καὶ χρο-
σημοποιεῖται ὡς ἐξαιρετικὸν ἐργασίμων ξύλον.
ἔχον δ' αὖθις ἐπικαμπῇ καὶ στρεβλῇ χρή-
σημοποιεῖται οὐ μόνον εἰς τορευτικά καὶ λε-
πτὰ ἐπιπλοφυρικά ἔργα, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ναυ-
πηγικῇ. Εἶναι δὲ ξύλον διαρκεστατον καὶ ἔχει
εἰδ. βάρος 0,898—0,936. [X.]

Ἀκακία ἢ Τετραγόνη (Acacia Te-
tragona γερμ. Kieselholz δένδρον ἰθαγε-
νὲς τῆς Βερικοῦζης καὶ Καράκας (Caracas)
παράγον ἐξαιρετικὸν χρήσιμα ξύλα. [X.]

Ἀκάκιος 1) Καισαρεὺς σοφιστῆς, σὺν-
ήχωνος τοῦ Λιβανίου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος
Ἰουλιανοῦ. Τὸν βίον αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Εὐνό-
πιος ἐν τοῖς σηφομένοις βίοις σοφιστῶν.

2) Ὁ ἐπικαλούμενος Μονεσθαλμος, ἐπίσκοπος
Καισαρείας ἀπὸ τοῦ 340, μαθητὴς τοῦ προκα-
τόχου αὐτοῦ Εὐδοκίου, οὗ καὶ τὸν βίον ἔγραψε.
Μετέσχε τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐν ἔτει 341 γενε-
μένης Συνόδου καὶ τῆς ἐν Σαλευκαίᾳ τῆς Ἰ-
σχυρίας (τῇ 359), καὶ ἦς συνέταξε καὶ δια-
μαρτυρίαν, ὑπογραφεύσαν καὶ ὑπὸ πολλῶν ἁ-
λίων ἐπισκόπων ἐπισκοπῶν· διὰ τῆς διαμαρ-
τυρίας ταύτης ἐξεδικαίον ἐπὶ διὰ παρανομίαν
καὶ θροῦδος ἐπαχθήθη ἡ κατὰ πνεῖς τῆς γνώ-
μης τῶν ἀντιφρονούντων καὶ διετύπου τὴν πί-
στιν αὐτῶν, ἀντιθετὸν ἐν πολλοῖς οὖσαν τοῖς
δογματικαῖς ὑπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου.
Κατισχυομένων δ' ἐν τῇ συνόδῳ ἐκείνῃ τῶν
ἐναντιῶν καλοηρέθῃ ὁ Ἀ. μετὰ τῶν ὁπαδῶν
αὐτοῦ μετὰ βραχὺν ὅμως χρόνον, εὐνοούμενος
ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίου οὐ μόνον
ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον, ἀλλὰ
καὶ πολλοὺς τῶν ἀντιπάλων ἡβουήθη νὰ κα-
θαίρῃ καὶ ἐξορίσῃ, καὶ φίλους νὰ διορίσῃ ἀρ-
χιερεῖς πολλὰ χρῶν καὶ ἔη καὶ ἐν Ῥώμῃ, εἰς τῆς
ὁποίας τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον ἀνεδίδασκε τὸν
ἀρειανὸν Φήλιμα. Ὅθεν αἱ περὶ δογματικῶν δι-
χογνωμίαι, ἃς ἐπεδείκνυνεν ὁ Ἀ. ἦσαν ἀπλῶς
προσχημα πρὸς συγκαλύψιν τοῦ κυρίου σκο-
ποῦ αὐτοῦ, τῆς θεραπείας προσωπικῶν παθῶν.
Τοῦτο δὲ μάλιστα καταδεικνύει καὶ τὸ γεγε-
νός, ὅτι αὐτὸς ὁ σοφοῦς καταπολεμήσας τὰ
δόγματα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ὑπέβαλε με-
τέπειτα εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰουλιανὸν ὁμολο-

ἴαν πιστεῖας κατὰ πάντα συμφωνῶν πρὸς τὰ ἐν τῇ συνέδρῳ ἐκείνῃ δογματικῶντα. — (Ὁ Ἀ. ἔγραψε πλὴν τοῦ βίου τοῦ Βασίλειου βασιλεῦσαι βίαιαις τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐξ ἐβελίαν Συριακῶν ὁδηγημάτων καὶ ἄλλα πολλὰ θεολογικὰ ἔργα· ἀλλ' ἐν πάντων τούτων ἐσώθη μόνον ἀπὸ σπαρμὰ τι τῆς πρὸς Μάρκελλον ἀπολογίας αὐτοῦ.

3) Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Συρίᾳ Βερσίας (Χαλεπίου) ἀπὸ τοῦ 378, ἀποθνήσκων τῷ 437 μ.Χ. ἐν ἡλικίᾳ 116 ἐτῶν. Πελοπίδας ὁν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου συνεπαχθὲν μετὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου καὶ εὐφρίστου τὴν καθαιρεσὶν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐν Δρυὶ τῆς Χαλκηδόνος συνόδῳ. Τὸν Ἀκ. τούτου σφίγγονται μόνον τρεῖς ἐπιστολαί, δημοσιευθεῖσαι ἐν τοῖς Συνδικαίοις τοῦ Μάνου. — 1) Ἐπίσκοπος Μεσιτηνῆς ἀπὸ τοῦ 431, ἔγραψε κατὰ τοῦ Νεστορίου σφίγγει καὶ ἐμύλια τις αὐτοῦ λαχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ.

5) Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 411 μέχρι τοῦ 489, ὅτε καὶ ἀποθάνει. Μεγάλο ἔργον παρὰ τῷ αὐτοκράτορι Λέοντι τῷ Μακελλῇ καὶ κατόπιν παρὰ τῷ Ζήνωνι, συνετέλεσε πρωτίστως διὰ τὴν συμβουλὴν τὴν εἰς τὴν ἐκδοσὶν τοῦ Ἑνωτικῆς (βλ. λ.)· ἀλλ' ἡ μὲν διὰ τούτου ἐπιζητούμενη ἐνωσις τῶν περὶ τῆς φύσεως τοῦ Χριστοῦ ἐριζούντων ὁρθοκλαδικῶν κομμάτων δὲν κατωρθώθη, προσκλήθῃ δὲ τουναντίον τὸ πρῶτον σχίσμα τῆς δυτικῆς καὶ τῆς ανατολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ μὲν Πάπα Φήλινος τοῦ Γ' κηρύξαντος διὰ τὸ Ἑνωτικὸν ἀρετικὸν τὸν Πατριάρχην Ἀκ. τούτου δὲ εἰς ἀναπαύσειν ἐξαλειψάντος ἐκ τῶν ἱερῶν διπύλων τὸ ὄνομα τοῦ Φηλικῆς. [Π.]

Ἀκαλήφη (Ζωολογ.) ἡ Μεδουσα (Medusa). Ζῶον θαλάσσιον ὑπαγόμενον εἰς τὸν τύπον τῶν Κοιλιέντεριων, εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν τῶν ὕδροζῶων, τὴν οἰκοῦ τῶν Μεδουσιδῶν (ἴδε λεξ.). Σώμα πηκτώδες, σκιαδιοειδὲς ἢ κωδωνοειδές, πλέον ἐν τῇ ἐξημένη ἡλικίᾳ διὰ κινήσεων τοῦ κωδωνοειδοῦς σώματος. Τὸ χεῖλος τοῦ σκιαδίου δι' ἐντομῶν διακρίνεται κατὰ κρασπεδοειδεῖς λοβοὺς, ἐπὶ τούτων δ' αὐτῶν κεῖνται τὰ πλοκαμίδια, τὰ γίνοντα ἐν τοῖς μεταξὺ αὐτῶν διζυμῶσις τὰ αἰσθητήρια ὄργανα (ἀκουστικὰς κύστεις ἢ καὶ ὀφθαλμοὺς). Ἡ κάτω ἐπιφάνεια τοῦ σκιαδίου φέρει μυϊκὰς ἴνας ἀκτινοειδῶς διατεταγμένας. Ἀπ' αὐτῆς κρέμαται ὁ στομαχικὸς μίσχος, οὗ τὸ κάτω μέρος φέρει τὸ στόμα, τὸ περικυκλούμενον ὑπὸ πλοκαμίδειων ἀποφυάδων. Ἡ κοιλότης τοῦ στομάχου κεῖται εἰς τὸ μέσον τῆς κάτω ἐπιφανείας τοῦ σκιαδίου, καὶ κοινοῦται μετὰ κενῶν διακλαδώσεων διηκνυσῶν μέχρι τοῦ χεῖλους τοῦ σκιαδίου καὶ μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν πλοκαμίων.

Τὰ ζῷα ταῦτα κοινὰ κατὰ τὰς ἡμετέρας θαλάσσας ἔχουσι μέγεθος πινακίου ἢ καὶ μείζον καὶ πλεουσιν ἐγόντα τὸ σῶμα πρὸς τὰ κάτω κατ' ἀγέλας ἐν πολλῶν ἀτόμων συνισταμένα. Τυφόμενα ἐπὶ τρυφεροῦ δέρματος

(χεῖλων, πορειῶν κ.λ.) προκαλοῦσιν ἐρεθισμὸν δι' ἰδίων ὀργάνων, τῶν ἀκαλήφειδων καλουμένων, στίνα περιέχουσι χυμὸν ἐρεθιστικόν. Ἐκλήθησαν δὲ ἀκαλήφη ἐκ τῆς ἐμοιότητος τοῦ ἐρεθισμοῦ τούτου πρὸς τὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἀκαλήφων ἢ κινιδίων. Ὁ κοινὸς λαὸς ὀνομάζει τὰ ζῷα ταῦτα τρεμοὺλαιε ἢ πρᾶμαπα τῆς θάλασσης, ἐν Πόντῳ δὲ ἀλικουρτέαν (= θαλασσοπέτις) καὶ τσιτσὺλκιν (= τιθόβλιον, μασταριον) καὶ ὀαλασσομάννας. [Μ.]

— (Βοτ.) (Acalypha L.) γένος τῆς εὐκοκκων. τῶν Εὐφορβιοειδῶν (βλ. λ.). Φυτὰ θαμνιώδη ἢ ποώδη, ἐμοιάζοντα ταῖς κινιδαῖς κατὰ τὴν ἑξίν, περὶ τὰ 215 εἶδη, κοινὰ ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων. Ἡ δ' Ἀνακαλήφη τῶν ἀρχαίων ἀνάγεται εἰς τὰς Κινιδίας (βλ. λ.). Ὁ ἀσπορίδης μνημονεύει δύο εἶδη χρήσιμα ἐν τῇ ἱατρικῇ καὶ ἡ μὲν ἀγριωτέρα τραχυτέρα καὶ πλατυτέρα καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ κοινὴ Κινιδία ἢ κατὰ ποτιοφόρα (Urtica pilulifera L.), ἡ δὲ «ἐτέρα λεπτόστερος» ὡς φαίνεται ἡ Κ. ἢ καυστική (U. urens L.) [Θ. Χ.]

Ἀκαληφοειδῆ (Βοτ.) πολυγενὲς φυλὴ τῆς οἰκοῦ τῶν Εὐφορβιοειδῶν (Euphorbiaceae Acalyphaceae). Τὰ ἄνθη αὐτῶν εἰσιν ἀπέταλα, δίκλινα, μένοικα ἢ δίοικα, συνηθροσμένα εἰς τὰς μαχαλάς βρακτεῶν ἐν εἰδεί τοιούτων καὶ σταχυῶν. Τὰ σπυδαϊότερα γένη εἰσὶν Ἀκαλήφη, Μερκουριάις, Μάππη, Τραγία, Κλαύδουλον, Ὀμφαλία κτλ. (βλ. τὰς λ. ταύτας). [Θ. Χ.]

Ἀκαληφοειδῆ ὄργανα (Ζωολογ.) εἶνε μικρὰ κύστεις παραγόμεναι ἐντὸς ἰδίων κυττάρων, τῶν κινιδιοειδῶν καὶ τῶν καλουμένων, αἵτινες περιέχουσιν ὑγρὸν τι καυστικὸν καὶ νήμα σπειροειδῶς περιστραμμένον. Διαρρηγνυομένων τῶν κύστεων τούτων ἅμα τῇ ἐπαγῇ μετὰ ξένου σώματος ἐκχέεται τὸ ὑγρὸν πρὸς τὰ ἔξω, τὰ νήματα ἐκτυλισσονται, προσκολλῶνται ἐπὶ τοῦ ξένου σώματος καὶ εἰσδύουσιν ἐντὸς αὐτοῦ εἰσάγοντα καὶ ποσότητα τοῦ ἐπ' αὐτῶν προσκολλημένου ὑγροῦ. Ἐκ τούτου προέρχεται ὁ νυγμὸς τῶν ἀκαλήφων (ἴδε λεξ.). [Μ.]

Ἀκάλη καλεῖται τάξις ἱερῶν παρὰ τοῖς Σίκαις (Sihk) ἐν Ἰνδιᾷ, οἵτινες ἐνδεδυμένοι κυανὴν περιβολὴν καταγίνονται κυρίως εἰς τὰ τοῦ πολέμου. [Κερ.]

Ἀκάμας. 1) Ὁ πρὸς ἐπώνυμος τῆς Ἀκαμαντιδῆς φυλῆς, υἱὸς τοῦ Θησέως καὶ τῆς Αἰθρας, ἀδελφὸς τοῦ Δημοφώντος. Κατὰ τοὺς ἀττικὸς μύθους, μετέρχε τὸν τρωϊκὸν πόλεμον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ. Παῖδες ἐπὶ σταλέντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἀπολέσαντος τὴν ἐν Ἀθήναις ἀρχήν, πρὸς Ἐλεφάντα τὸν Χαλκιδόντες, συνεστράτευσαν ἰδιωτεύοντες εἰς Ἴλιον μετὰ

τούτου. Ἐκεί δὲ ἀποθανόντος Μενεσθέως, τοῦ μετὰ τὸν Θησέα βασιλεύσαντος τῶν Ἀθηναίων, ἐπανεληθόντες αὐτοὶ ἀνελάβον τὴν βασιλείαν. Πρῶτος δὲ καλεῖται Ἀρκτίος ἐν Ἰλίῳ Πέρσει ἐποίησεν ὅτι ὁ Ἀκάμας καὶ ὁ Δημόφρων οὐδὲν ἔλαβον ἐκ τῶν λαφύρων, ἀλλὰ μὲν τὴν Αἴθραν (βλ. λ.), δι' ἣν καὶ ἀσίκοντο εἰς τὸν Μενεσθέως ἡγούμενον. Τὸν δὲ παρ' Ἀρκτίῳ μῦθον ἐπανελάβον οἱ μεταγενέστεροι, καὶ μάλιστα οἱ τραγικοί. Ἐν τῇ χαλκῇ Δουρεῖῳ ἱππῷ, τῷ ἀνακεκμημένῳ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν, ἐφαίνοντο ὑπερυψιόντες ἐξ αὐτοῦ πλὴν τοῦ Μενεσθέως καὶ τοῦ Τεύκρου καὶ οἱ παῖδες τοῦ Θησέως, ἥτοι πάντες οἱ ἐγγώνριοι ἥρωες, περὶ ὧν ἐκ φιλοπατρίας οἱ Ἀθηναῖοι ἐμυθολόγησαν ὅτι ἐπολέμησαν ἐν Τροίᾳ. Ὀμοίως ἀπεικονίζετο ὁ Ἀκάμας παρὰ τὸν Δούρειον ἱππὸν καὶ ἐν τῇ γκαρῇ τοῦ Πολυγνώτου, τῇ ἐν τῇ Λέσχῃ τῶν Κνιδίων. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τῶν σωζομένων ἀρχαίων μνημείων τῆς τέχνης τῶν παριστανόντων τρωϊκοῦς μῦθους ἀπεικονίζεται καὶ ὁ Ἀ. Κατὰ τινα ἄλλον μῦθον, ὁ Ἀ. παραγέμετο εἰς Τροίαν πρὸ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Διομήδους, ὅπως ἀπεικονίσαι τὴν Ἑλένην. Ἐκασθεῖσα δ' αὐτοῦ προδρῶς Λαοδίκη ἢ θυγάτηρ τοῦ Πριάμου, ἐγέννησεν αὐτῷ υἱὸν Μούνιτον, ἐν ὑπὸ τῇ Αἴθρᾳ τραφέντα, μετὰ τὴν Τροίαν ἀλωσιν διεκόμισεν ἐπ' οἴκου ὁ Ἀ. Τὰ δὲ περὶ ἑωυτοῦ τῆς Θησέως βασιλείας Φυλλίδος ἀναφέρονται ὑπ' ἄλλων εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀ. Δημόφροντα. Ὁ Ἀ. μυθολογεῖται προσέτι ὅτι μετ' Ἀθηναίων ἀπεικὼν ἦλθεν εἰς Κύπρον, ὅπου καὶ ἐρονεύθη πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἱπποῦ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ξίφους ἐν Κύπρῳ ἔκτισε τὴν πόλιν Σόλους, ἀπ' αὐτοῦ δ' ὠνομαζέθη καὶ ὁ

2) Α. ἀκρωτήριον τῆς νήσου Κύπρου, κατὰ τὸ ΒΔ αὐτῆς, νῦν Ἀγιος Ἐπιφάνιος· εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο ἀπολήγει εἰς τὸν κυριωτάτων κλάδων τοῦ ὄρους Ὀλύμπου. [Π.]

"Ακανθός (Ζωολ.). Ἀκανθαί λέγονται αἱ ποικίλαι προεκτάσεις τοῦ δακτύλου τῶν ἐχίνων, αἵτινες διαθροῦνται ἐπὶ προεξοχῶν αὐτοῦ καὶ ὀρθοῦνται καὶ κατακλίνονται τῇ βεγχεῖα μὲν ἰδιαίτερων ἀνηκόντων εἰς τὸ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν μαλακὴν στρώμα τοῦ σώματος τοῦ ζώου. Τὸ σῶμα τοῦ χερσαίου ἐχίνου καὶ τοῦ ὑπογίγος φέρει ἀκάνθας, ἀλλ' αὐταὶ εἰναι ἀπλῶς τρίχες ἀκλινεῖς καὶ λαβοῦσαι σύστασιν ἀκάνθης. [Ν. Α.]

"Ακανθός (Βοτ.). (*aculeus* λατ., *Stachel* γερμ.) ὀνομάζεται ἐν τῇ φυτικῇ ὁργανογραφίᾳ πᾶν πρόσφυμα τῆς ἐπιδερμίδος δξύ καὶ νυγματοῦδες, ὅπερ συνιστάμενον ἐκ μόνου κυτταρώδους ἰστού δὲν συνεχέται μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ δερμάτος μερῶν τοῦ φυτοῦ. Ὡς αἱ ἄκανθαί θεωροῦνται, μορφολογικῶς ὡς τρίχες ἀπόσπληροι. Ἀκάνθας φέρει ἡ ῥοδὴ, ἡ βάτος κτλ. Κοινῶς ὀνομάζονται ἄ γ κ α θ ι α καὶ συγγε-

ονται συνήθως τὰ νῦν ὡς καὶ παρὰ τὰς ἀρχαίας μετὰ τῶν Κ ἐ ν τ ρ ω ν (*Spinae* λατ., *Dornen* γερμ.). τὰ ὅπια εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κλάδοι ἢ ἄλλα ὅργανα τῶν φυτῶν ἐξῆλθον καὶ σκληρυνθέντα, περιέχοντα ἐπὶ μένως καὶ βασικὴν ἰστίαν καὶ διατριβὰς ἀγγείων τοιαῦτα εἰσὶ τὰ τῶν Κιτροειδῶν, τῆς Ὀξυακύνθης, τῆς Βερβερίδος κτλ. Ἀ κ α ν θ ι α (κοινῶς ἄ γ κ α θ ι α) ὀνομάζονται καὶ πάντες τὰ ἀκκνήθωρα, ἰδίως τὰ Κονορριδιῶν (*Cynarene*, κοιν. γαῖδουρχαθα, γαλλ. *Charadonia*, γερμ. *Disteln*). Ἰδὲν δ' εἶδος ἀκκνήθης περιγράφει χαρακτηριστικώτατα ὁ Ὀμήρου Ὀδ. Ε. 328.

Ὁ δὲ δ' ἐπὶ δερμάτος φυτῶν περιέχον ἀκάνθας ἢ μὲν πῶς, ποσὸν δὲ πρὸς ἀλλήλων ἔχοντες ὡς τὴν [σ δ ι γ κ] ἢ πᾶσι μέρους τοῦ σώματος καὶ ὅτι

Ἐν τῇ ἀκάνθῃ τούτῃ τοῦ Ὀμήρου ἀντὶ τῆς ῥίζουρας σαφὲς τὸ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ἀκκνήθωσις (λ. χ. τοῦ Φαλήρου) κοινάτατον Κ α ρ δ ο π α θ ι ο ν τ ὸ κ ο ρ υ μ β ο σ ι ν ὲ ς (*Corydopatum eorymbosum* L., Χαμαίλιον ἢ μέλας τοῦ Θεοφράστου, κοινῶς Χαμαίλιος). Καὶ ἄλλα εἶδη Ἀκανθῶν διακρίνονται οἱ ἀρχαῖοι φυτολόγοι. Τοιαῦτα εἰσιν Ἀ κ α ν θ α ἢ μ ε λ ι ν α ἢ ἄ ρ α θ ι κ ῆ, ἥτις παρὰ τὸ κέρμα (πιθανῶς Ἀ κ α κ ι α ἢ ἄ ρ α θ ι κ ῆ καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τὰ συγγενῆ αὐτῇ—βλ. Ἀ κ α κ ι α). Ἀ κ α ν θ α ἢ λ ε υ κ ῆ (πιθανῶς ἢ Ἀ κ α κ ι α ἢ ἄ ρ α θ ι κ ῆ) ἢ δ' Ἀ κ α ν θ α ἢ λ ε υ κ ῆ τοῦ Διοσκορίδου εἶναι εἶδος Κ ι ρ σ ι ο υ (βλ. λ.), καὶ τέλος Ἀ κ α ν θ α ἢ ἔ ρ π α κ α ν θ α καὶ Ἀ. ἢ ἄ γ ρ ι α τοῦ Διοσκορίδου εἰσὶν εἶδη τοῦ γένους Ἀ κ α ν θ ο ς (*Acanthus* L.) τῶν νεωτέρων βοτανικῶν (βλ. λ.). [Θ. Χ.]

— (Φ α ρ μα κ ο λ.) Ἀ κ α ν θ ῆς τῆς ἰ ε ρ ἄ ς π ὸ α (Herba Cardui benedicti, *Cnicus benedictus* s. *Centaurea benedicta* L.) Φυτόν ἐπέτειον, οὐχὶ πολὺ συγγενὲς παρ' ἡμῶν, φέμενον συνήθως εἰς τὰ ἄκρα τῶν ἀγρῶν. Ἐμπεριέχει πικρὰν οὐσίαν τὴν κ ν ι κ ι ν ῆ ν καὶ ἅλατα, ἐν οἷς προέχει τὸ νιτρικόν. Φάρμακον πικρὸν καὶ νιτροῦχον, χρησιμοποιεῖται ὡς ἀνέψημα ἢ ἐκχύλισμα ὡς τοπικὸν καὶ ἰσχυρικὸν καὶ πρὸς τὰς τῶν πνευμάτων χρόνιες καταρροάς, σημερον δ' ἐν σπανίᾳ χρῆσται. [Β. Π.]

— (Ν α υ τ.) κοινὸν ὄφιν, ἢ ἀρέτα· μέρος τοῦ σκελετοῦ τῆς πρῆμνης τῶν ποσίων (βλ. λ. Πλοῖον πίναν. Δ' σχ. 3 καὶ 4.) [Π. Κ.]

— (Α ν α τ.). Οὗτω καλεῖται ἐν τῇ ἀνατομικῇ ἐννεκα τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν πρὸς τὰς κοινὰς ἀκάνθας λεπτάς καὶ δέξιās ἀποφύσεις τῶν δακτύλων (κατὰ τὸ κατ' ἴδιον, σφηνοειδέας, μετωπιαῖον ὅσπερ τοὺς σπονδυλοῦς κτλ.). χρησιμεύουσας πρὸς συναρμογὴν μετὰ παρακειμένων δακτύλων ἢ πρὸς πρόσφυσιν μυῶν. — Ὁ Γαληνὸς καλεῖ καὶ τὴν σπονδυλικὴν ἀκάνθην

ἀκάνθον ἀπὸ τῶν ἀκανθωδῶν ἀποφύσεων τῶν ἀποτελούντων τὴν σπονδυλίαν. [Κ.Α.]

Ἀκάνθιον (Βοτ.) τοῦ Διοσκορίδου εἶδος Ὀνοπόρδου (βλ. λ.) τὸ καὶ Ἀκανός σπερματικὸς τοῦ Θεοφράστου. [Θ. Χ.]

Ἀκάνθιος κήληρ, κείμενος ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ παραλίᾳ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου τῆς Μακεδονίας μεταξύ δύο ακρωτηρίων, ὧν τὸ μὲν πρὸς βορρᾶν καλεῖται Μακρυάς, τὸ δὲ πρὸς νότον Πλατύ. Ἐλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ κειμένης ἀρχαίας πόλεως Ἀκάνθου. [Ε.]

Ἀκάνθιος τέττιξ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀφώνων καὶ ἀμυστῶν.

Ἀκανθίς (Ζωολ.) κοιν. καρδερὶν ἀπὸ τοῦ Λατίν. Cardua καὶ γραμματικοῦδι καὶ τουρκοπούλα. Πτηνὸν ἀνήκον εἰς τὸ γένος τῶν σπινῶν, τρεφόμενον κυρίως ἐκ τῶν καρπῶν τῶν ἀγριοκωνυφῶν. [Ν. Α.]

Ἀκανθίτης ἔρκετὸν τοῦ βασιρρόμβου ἔρκετος συστήματος· εἶναι μαλακὸς καὶ εὐπλαστὸς· εἶναι εἰδ. βερ. = 7,192 ... 7,292, χρῶμα μελανὸν μολυβδόχρουν, λάμπειν ἰσχυρὰ καὶ εἶναι ἀδύνατον. Εἶναι δημοφιλὴ τοῦ ἐνδοῦς ἀγγύρου ἀδικαυγῆς. Εἶναι ἀπὸ τῆς Σαζόνιας. [Κ. Μ.] (βλ. Ἀργυρίτην).

Ἀκανθόδερμοι (Παλαιοντ.). Κατὰ τὸν Agassiz ἰχθύες τῆς τριτογενεὸς περιόδου ἀνήκοντες εἰς τοὺς Σκληροδέρμους (βλ. λ.). [Κ. Μ.]

Ἀκανθοειδῆ (Βοτ.) (Acanthaceae). εἰκονοῦνται φυτὼν ἐκ τῶν Συμπτάλων Χειλιδωδῶν (Monopetalae Labialiflorae), περιλαμβανόμενα περὶ τὰ 1350 εἶδη ποώδη ἢ θάλασσινα τὰ πλεῖστα φυόμενα ἀνὰ τὰς θερμὰς χώρας. Χαρακτηριστικὰ αὐτῶν εἶναι ἡ κήλη ἡ διχῶρος χωροσχίδης καὶ ὀλιγόσπερμος, τὰ σπέρματα ἀναδύουσι τέσσαρα, σπάντως δὲ πλείοτερά ἐν ἑκάστη χωρίῳ καὶ πάντοτε στερεούμενα λευκώτερον χρώμει. Τὰ φύλλα ἔχουσιν ἀντίθετα, τὰ ἄνθη συγγραμμικά, πολλὰκις περιδίαστα καὶ ἡδύχρωμα, ἐντεταμένα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς σταχυὴ ἢ βότρυς συνηθροισμένα. Τὰ ἀκτινιημενεῖα τῶν γένων εἰσὶν τὰ ἑξῆς: Θουνοδεργία, γαρδουλία, Καλοφάνης, Διπτέρων, Ἀρρωστὸς ὕλον, Βαρλέρια, Κυρτανθῆρα, Ρυτίγλωσσα, Ἀδχατότα, Γουστικία, Ἐράνθου, Δικλιπτέρων, Περιστρόφη, κτλ. Τὸ μόνον γένος ὧν τὰ εἶδη εἰσὶν ἰθαγενῆ ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἀνατολῇ εἶναι ἡ Ἀκανθός (βλ. λ.).—Πολλὰ τῶν Ἀκανθοειδῶν θεραπεύονται ὡς κόσμος τῶν κήπων, ἰδίως αἱ Θουνοδεργία, αἱ Ρυτίγλωσσα, αἱ Κυρτανθῆρα, αἱ Γουστικία καὶ παρ' ἄλλοις συχνὰ ἢ ἐξ ἰνδιῶν Ἀδχατότα καὶ Βασική (Adhatota Vasica Nees ἢ Justicia Adhatota L.), ὁμοίως περιχρῶνται

ἔργον φύλλα μεγάλη λογχοειδῆ καὶ στάχυς ὀγκροῦς λευκῶν ἀνθῶν. [Θ. Χ.]

Ἀκανθολείμων (Βοτ.) (Acantholimon Boiss.) γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Μολυβδόχρουν (Plumbaginaceae). Φυτὰ συγγενῆ τῶν Στατικῶν (Statice), ἀφ' ὧν διαφέρουσι δι' ἰδίαν ἑξῆς σχηματίζοντα στιβάδας πυκνοτάτας ἔχοντες εἰς τὰ φύλλα αὐτῶν εἰς βελονοειδῆ, σκληρά, ἀκανθίζοντα, τὰ δ' ἄνθη στατικοειδῆ, ἐρυθρὰ ἢ λευκά, εἰς μικρὰ σταχυῖα μετὰ ῥάχους εὐθραυστοτάτης. Περὶ τὰ 71 εἶδη, πάντα ὄρεϊνά καὶ ἰθαγενῆ ἐν τῇ Ἀνατολῇ (βλ. Boissier Flora Orient. IV, 823). Ἐν μόνον εἶδος ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Χλωρίδα, τὸ Ἀ. δ. Ἐχίνος (Acantholimon ἢ Statice Echinus L., κοινῶς Τσαπόνη ἐν Κρήτῃ)· ἔχει δ' ἄνθη ῥοδόχροα καὶ φύεται εἰς πάντα τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς Ἑλλάδος. [Θ. Χ.]

Ἀκανθόλιθος (Χημ. τέχνη). καλεῖται ἀπὸ θειμ. ὅπρι κατὰ τὴν συμπύκνυσιν τῶν ἁλμῶν ἐπιτίθεται ἐπὶ τῶν ἀκανθῶν ὡς ἐπιπλοῦς λιθώδης, ἔχει δὲ διαφόρον σύστασιν ἀναλόγως τῆς συστάσεως τῆς ἁλμῆς. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀκανθόμυλον (Βοτ.), κοινὴ ἐνμασία τῶν ἀκανθοειδῶν καρπῶν τοῦ Στραμόνου (Datura Stramonium L.) [Θ. Χ.]

Ἀκανθόπλευροι (Παλαιοντ.). Κατὰ τὸν Agassiz ἰχθύες τῆς τριτογενεὸς περιόδου, ἀνήκοντες εἰς τοὺς Σκληροδέρμους. (βλ. λ.). [Κ. Μ.]

Ἀκανθός (Βοτ.—Ἀρχιτεκτ.) (Acanthus L.) γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀκανθωδῶν (βλ. λ.) περιέχον ἑπτὰ εἶδη, ὧν τὰ τέσσαρα τῆς Ἑυρώπης καὶ τὰ τρία τῆς Ἀσίας. Εἶναι φυτὰ ποώδη, πολυετῆ, εὐπρεπῆ· τὰ ἐπίγεια φύλλα αὐτῶν μεγάλα, περικοιλιῶν· τὰ ἄνθη εἰς στάχυν πυκνοὺς καὶ μικροὺς συνηθροισμένα, καὶ ὅλας δὲ ἐστεφανωμένα ὑπὸ μεγάλῃς κυκλικῆς περικοιλιώσεως βραχέως καὶ δύο μικρῶν πλαγίων, ἡ καλὴ ἀντίστος τετραμερῆς, ἡ στεφάνη μονόχαιλος, τὸ χεῖλος εὐρύ, λευκόν, οἱ στήμονες τέσσαρες μόλις διδυχαμοί, οἱ ἀνδρῆς μεντέχρωι τριχῶτι καὶ ἡ κήλη τετράσπερμος. Τὸ γνωστότερον εἶδος, ὅπερ συχνὰ θεραπεύεται καὶ ἐν τοῖς κήποις, εἶναι ἡ Ἀκανθός ἢ ἀπαλή ἢ ἀνάκανθος (Acanthus mollis L., Ἀ. ἡ ἐρπύκων τοῦ Διοσκορίδου) φερόμεν ἐν ταῖς περὶ τὴν Μισσηίου χώρας πλὴν τῆς Ἑλλάδος. Παραπλήγους ταύτης καὶ ὡσαύτως ἀνάκανθος εἶναι ἡ Ἀ. ἡ μακρόφυλλος (A. longifolius Host) ἡ ἰθαγενὴς μένον ἐν τῇ Δαλματίας. Τὸ κοινότερον εἶδος ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑυρώπῃ καὶ ἰδίως ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ Ἀ. ἡ ἀκανθώδης (A. spinosus L., Ἀ. ἡ ἀρχὴ τοῦ Διοσκορίδου, κοινῶς δὲ τὰ νῦν Μουτρούνα ἢ Μουτσοῦνα, καὶ ἐν ταῖς τῶν Κυκλάδων νήσοις Ἀποῦρανος ἢ Ἀπρινιά καὶ Ἀπο-

ρ ι ν α) ἡ ἔχουσα φύλλα δις πτερογυῖα, ὧν οἱ λοβοὶ λήγουσιν εἰς ἀκάνθα. Καὶ ἕτερον εἶδος ἑλληνικῆς Ἀκάνθου ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως ἐν Θεσσαλίᾳ ἤτοι ἡ Α. ἡ τοῦ Καραέλου Ἀλεξάνδρου (Α. Caroli Alexandri Hausskn.) λεπιοτέρα καὶ ἀπλωτέρα τῆς προηγουμένης.

Τὰ φύλλα τῆς Ἀκάνθου ἐχρησμεύσαν ὡς πρότυπον ἀρχιτεκτονικῶν κτισμάτων καὶ ἰδίως τὰ τῆς ἀπλῆς Ἀκάνθου τῶν ἐπὶ τῶν κορινθιακῶν κιονοκράνων. Ἀλλων δὲ καὶ ἰδίως βυζαντινῶν καὶ ἀραβικῶν κτισμῶν, παρατηρεῖται ὡς πρότυπον τὸ φύλλωμα τῆς Ἑλληνικῆς ἢ ἀκανθώδους Ἀκάνθου. Κατὰ τὴν Βιτρούβιον ὁ Καλλίμαχος ἐγένετο εὐρετής τοῦ κορινθιακοῦ κιονοκράνου παρατηρήσας ἐν Κορίνθῳ κἀκλῆθον ἐπὶ τάρου παρθένου περιειληγμένον φύλλοις Ἀκάνθου τυχαίως ἐκδοκασίας. [Θ. X.]

"Ακανθός πῆλις τῆς Χαλκιδικῆς, κειμένη ἐν τῇ Ἀκάνθῳ κλίπῃ πρὸς βορρᾶν τῆς δωδεκασταδίου βασιλικῆς διώρυγος, ἡ ἐπεχειρησέσθε περὶ ὁ Σέρξης, ὅπου νῦν καίτοι ἡ κομμοπλῆς ἱερὸς, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἱσμοῦ τῆς χειρηνήτου Ἀκτῆς. Οὐκισθεῖσα κατὰ Θεουκυδίδην (Δ' 84) καὶ Στραβῶνα (Ζ' 330, 31.) ὑπὸ Ἀνδρίων, ἐπινομασθῆ ἀπὸ τοῦ ἀφρονότου παρ' αὐτὴν ἄμυνοντος φυτοῦ ἢ ἀπ' Ἀκάνθου τινὸς κατὰ Στέφανον τὸν Βυζάντιον (ἐν λ. "Ακανθός). Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπέκυψαν εἰς τοὺς Πέρσας τῶν 190 καὶ τῶν 180 π. Χ. εἰργασθῆσαν εἰς τὴν ἐγγὺς διώρυγα καὶ ἡσυχασθῆσαν τῇ Σέρξῃ εἰς τὴν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν πόλεμον. Ἀνακλήσαντες Ἀ. μετὰ τὴν ἥτταν τῶν Περσῶν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς παρεδόθη ἐν ἀρχῇ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδαιμονίων Βρασίδαν, ὃν τινεῖ ἐδοθήσαν εἰς τινὰ κατὰ Ἀρριδαίου τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων πόλεμον, ἐν δὲ τῇ Νικαίᾳ εἰρήνην ἀπέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις ἐλευθερίαν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ τελεῖται τοῖς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρισταίου ταχθέντα φόρον. Ἡ Ἀκάνθου παρέμεινε αὐτόνομος μέχρι Φιλίππου, ὅς οὐ κατακτηθεῖσα δὲν κατεστράφη, ὥστερ' αἱ λοιπαὶ τῆς Χαλκιδικῆς πόλεις, ἐλεγκτήθη δὲ μάλιστα τὸν 6' μ. Χ. αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (Liv. XXXI, 45). [E.]

"Ακανθοσίκενος ἢ τροχυτάτη (Β ο τ.) (Acanthosicyos horrida Welw.) Σικυοειδὲς θηκνωδὲς ἀκανθώδης καὶ ἀουλὸν φυτὸν φυόμενον ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς ὑπὸ τοῦς τροπικοῦς Καρραῖς φέρων καρπὸς ἱσομεγέθεις καὶ ἐμοιχορμούς τοῖς χρυσόμυλοις καὶ δειροῦς τὴν γαῖαν, παρέχοντας τροφὴν σωτήριον τοῖς βαρβάρους ὀκαγεῖται τῶν χωρῶν ἐκείνων τῶν ἄκρω-ξερῶν καὶ ἀκάρπων. [Θ. X.]

"Ακανθόχευρος (Ζ φ ο λ.) βλ. Ἐχίνος ὁ χειρταῖος.

— (Δ α σ ο λ.) Erinaceus Europaeus

(Liv.) Ὁ Ἀ. ὠφελεῖ τοῖς ὄντιν πολλὰ ἐπιδόλῃ ἐντομα καὶ νεογνά μυῶν· ἀλλὰ βλάπτει πρὸς ἑλλαν τὰ νεογνά τῶν λαγωῶν καὶ τοὺς νεοσσούς τῶν πτηνῶν τῶν κατατακνυζόντων ἐπὶ τῆς γῆς τὰς φωλεὰς τῶν, ὡς καὶ τὰ νεοσσὸν τῶν ἐρνυθῶν ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς οἰκίαις καὶ τὰς δοτικὰς σποράς ἰδίως δὲ τὰς σποράς ἄρουρων καὶ δειρῶν, ὧν τὰς βλαστησάσας βλάπτει ἐκθάπτει καὶ τρώγει. [X.]

"Ακανθόχευρος ὁ γωνιώδης (Π α λ α ι ο ν.) εἶδος καρίδος, εὐρισκόμενον ἐν τοῖς λιθογραφικῶν σχιστολίθου τοῦ Σολυγίου. Αἱ σχητικὸς μεγάλαι μακτίγες ἐκτείνονται κατὰ δύο μεγάλα τόξα περὶ τὸ σῶμα τοῦ ζώου. [K. M.]

"Ακανθός σπερματικὸς (Β ο τ.) κατὰ Θεόφραστον βλ. Ἀκάνθου. [Θ. X.]

"Ακαντζαλὴ χωρίον ἐν τῇ ὑπαδιοικήσει Δορίκῃ τοῦ βυζαντινοῦ Θεσσαλονικῆς, οἰκισμένον ὑπὸ 150 περίπου κατοίκων. ἔξ ὧν 450 μισοσυλμαῖνοι καὶ ὡς 300 Βούλγαροι, ἀγχοῦμενοι περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [E.]

"Α-καπέλλα (Μ ο υ σ.) (a-capella ἰταλ.) ἡ ἄνευ ακολουθίας ὁργάνων πολὺφωνος χορωδία. [A. K.]

"Ακαπούλλος ἀξιόλογος καὶ εὐλημένος ἐπὶ τῇ εἰρηνικῇ θέσσει πῆλις τοῦ Μεξικῶ, ἐν ἣ τὸ πνεύμα τῶν καύτων καὶ τὸ νεογνὸν ἐν γένει τοῦ κλίματος παρακωλύουσι τὴν αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, μάλιστα διὰ τοῦτο ἀνεργαῖον εἰς 5 000 κατ. Καίπερ δὲ παρακωλύουσι τὴν αὐξάνσιν ἀνεργεῖ ἐπὶ ἀξίολογον ἐμπόριον. [N. Σ.]

"Ακαρίσις (Γ ε ω π.) (γ. erinose) Ἀσθένεια τῆς ἀρπύλου συνισταμένη, προσεξιζόμενων κοίλων χυσιῶν κηλίδων σχήματος καὶ μεγέθους ποικίλου ἐπὶ τῆς κάτω ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιφανείας τῶν φύλλων. Αἱ κηλίδες αὐταὶ κατ' ἀρχὰς εἶνε ὑπόλευκα, ἀκολούθως κεραμαχόχοι καὶ ἐπὶ τέλος κασταναί. Διὰ μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως βεβαιούται ὅτι ὁ χυσιὸς τῶν κηλίδων τούτων σύγκριται ἐκ πολλῶν καὶ πυκνῶν τριχερίδων ἀποφύσεων, ὧν τὴν ἀνάπτυξιν προκαλοῦσι τὰ δῆγματ' ἀμικροσκοπικοῦ ἀρχαίου τῆς τάξεως τῶν Ἀκάρων (Acarinae) τῆς οἰκογενείας τῶν Φυτοκοπτιδῶν (Phytocoptidae) καὶ τοῦ γένους τῶν Φυτοκοπτιδῶν (Phytophagae). Τὸ ἀράχινον τοῦτο καλεῖται Φυτοκοπτιδῶν (Phytophagae vitis Land.). Ἡ ὑπὸ τῆς ἀκαρίσεως προσεξιζομένη βλάστη σπανίως εἶναι μεγάλη, διότι συνήθως τὰ φύλλα καίτοι προσβεβλημένα δὲν παύουσι λειτουργοῦν. Κωλύεται ἡ ὑπερμετῶς αὐξησιν τῆς ἀκαρίσεως διὰ τῆς κατὰ τὴν ἀνοξίαν συλλογῆς καὶ καύσεως τῶν προσβεβλημένων φύλλων ὡς καὶ διὰ τῆς μετὰ

τὴν κλῆθευσιν ἐπιχρίσεις τῶν ἐφ' ὅλοις τῆς ἀπὸ τοῦ (μεταξὺ τῶν φιλίων τῶν ὁποίων διαχειρίζονται τὰ σπέρματα τοῦ παλαιού) διὰ διαλύσεως ἐγὼς μέρους θεικού γαλίου (γαλίου πετρίτης) καὶ πέντε ὕδατος. Ἄλλα εἰδη φυσικοποιῶν προκαλοῦσι τὴν ἀκαρίαν τῆς ἀμυδαλῆς, τῆς ῥοδακανινέας, τῆς ἀριστερῆς κ.τ.λ. [Γ.]

Ἀκαρνάν. Ἦρώς ἐπώνυμος τῶν Ἀκαρνάνων, υἱὸς τοῦ Ἀλκμαίωνος καὶ Καλλιρρόης τῆς Ἀχελώου, ἀδελφὸς τοῦ Ἀμφοτέρου. Φωκυθὲντος τοῦ Ἀλκμαίωνος ἐν Φωριδίῳ ὑπὸ τῶν Φηγέων παιδῶν, ἡ Καλλιρρόη ἤρπασε παρὰ τοῦ Διὸς τὸν ἀνθρωπῶτιν οἰδῶν υἱὸν αὐτῆς, ὃν ἐκδίκησεν τὸν φόνον τοῦ πατρὸς. Πενόμενοι δ' ἐξαίρνης οἱ παῖδες τέλειοι ἄνδρες, ἐξεδίκησαν τὸν πατέρα οὐ μόνον τῶς φονεῖς αὐτοῦ ἀνελέντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τούτων γονεῖς. Διωχθέντες δ' ὑπὸ τῶν Φωριδίων ἔχρη Τεγέας ἐπίδουλησαν τῶν Τεγεατῶν καὶ τῶν Ἀργείων ἐσώθησαν, εἰς φυγὴν τῶν Φωριδίων τραπέσαν. Δηλώσαντες δὲ τῇ μητρὶ ταῦτα, τὸν τε θαυμάσιον ἔργον καὶ τὴν πεπλὸν τῆς μάμμης αὐτῶν Ἐριφύλης, ἐν ἐν Φωριδίῳ ἔλαβον, ἀνέθηκαν εἰς Δελφούς, κατὰ πρόσταξιν τοῦ Ἀχελώου. Περαιθέντες δ' εἰς τὴν Ἱπείρην συνήθροισαν οἰκήτορας καὶ ἠνοικισαν τὴν ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀδελφῶν κληθεῖσαν Ἀκαρνανίαν (βλ. καὶ κατωτέρω σ. 390). [Π.]

Ἀκαρνανίς καὶ Αἰτωλίας (νομῶς) εἰς τῶν 16 νομῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, συγκαταλεγόμενος ἐξ ἡμιτερίων τῶν ἀρχαίων καλλιστορικῶν τούτων χωρῶν, ὡς φέρεται τὸ ὄνομα.

1. Ἐν τῇ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ ἡ μὲν Ἀκαρνανία ἢ δυτικωτάτῃ τῶν χωρῶν τῆς κυρίας τῆς πάλαι κληρομένης Ἑλλάδος, τῆς καὶ παρὰ Ῥωμαίους Graecia propria (Ἡρόδ. Β', 10, Liv. 38, 17), ὀνομαζομένη δὲ τὸ πάλαι καὶ Κορινθία κατὰ Κουρήτας τοὺς αὐτοὺς ἔθνας κατοικοῦς αὐτῆς, καὶ ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις περιλαμβανομένη εἰς τὴν γενικὴν ἐπικράτειαν Ἱπείρου (Ἡρόδ. Β', 10, 17, 24, 378), περιερίετο πρὸς Ν μὲν καὶ Δ ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους, πρὸς Β δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀργεῖου κόλπου καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Αἰτωλίας, ἀπ' ἧς διεχωρίζετο ὑπὸ τῆς βορείου καὶ καταφερομένης ὀροστοχίας Θυάμου καὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν ῥέοντος Ἀχελώου· ἐμβαδὸν δ' εἶχε 15 περίπου τετρ. μιλίων, μὴ συνυπολογιζομένου τοῦ διαμερίσματος τοῦ ἀμφιλοχίκοῦ Ἀργεῖου, μὴ δὲ τοῦ τῆς Ἀμφοτέρου καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων προσηρτηθῆναι αὐτῆς εἰς τὴν Ἱπείρην. Ἡ Ἀκαρνανία ἦτο ἀξιολογεῖται μάλλον διὰ τὴν πολυορμὸν αὐτῆς περὶ τὴν ἢ διὰ τὴν γενικὴν τῶν μεσογείων διάπλυνσιν· ἀλλ' οὐδὲν ἦν ἐν αὐτῇ συνενοῦνται ἅπαντα τὰ πρὸς ῥήματα ὀρενίης χώρας μετὰ καὶ τῶν πλεονε-

κτημάτων, ὅσα παρέχει ἡ θάλασσα. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι διὰ τὰ ὄρη τραχύ· διδοὶ δὲν κατέρχεται ἐξ ἀνατολῶν ἀπὸ τῆς Ἱπείρου ἐπὶ ὕψους μένον εἰς αὐτὴν, ἀλλ' ἐκτείνονται ἐκ ΒΔ πρὸς ΝΑ καὶ ἄλλα ὄρη ἀνω ὡς μ. ὡς φαίνεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καταλήγοντα ἐνθεν μὲν εἰς τὸ ἀκρωτ. Ἀκτίον (βλ. λ.), τὸ παρὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Ἀμφοτέρου κόλπου, ἐνθεν δὲ εἰς τὸ ἀκρ. Κριθιστῆν, καὶ πέραν αὐτῶν διακρίνεται πρὸς τὰς νήσους διακλαδούμενα. Αἱ πεδιάδες τῆς Ἀκαρνανίας ἐπὶ πολὺ διάστημα ὑπὸ λιμνῶν ἀρδεύονται, ὧν ἀξιολογώταται ἡ παρὰ τὴν πόλιν Οἰνιάδας Μεγαλήτιαν [Στραβ. Γ', 459], καὶ διὰ τοῦτο ἐξαιτίας νομῶς παρίσχυται, δὲν εἶναι πολλοῦ λόγου ἔξαι· τούτων εὐρυτέρα μὲν εἶναι ἡ καλουμένη ἀπλῆς Ἀκαρνανία καὶ ἐν πεδίον, ἐξαιρέτως δ' ἐπὶ εὐκαρπία ἡ Παράχελωτις [Στραβ. Γ', 458], ἥτις ἐκτείνεσθαι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελώου ἐκτετατομένην περὶ τὴν ὑπὸ προσχώσεων διὰ τῶν καταγομένων ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τούτου λευκῶν γαλίων καὶ πολλῆς ἀργιλικῆς ἰλύος, ἐξ οὗ τὸ Ὀμηρικόν αὐτοῦ ἐπιθετον ἀργυροδίνης καὶ τὸ νῦν ὄνομα Ἀσπροπότης αἰσθάνεται. Ὅθεν ἡ πεδιάς αὐτῇ οὐ μόνον εἶναι πρὸς τὰ μετόγεια καὶ νῦν ἐστὶ πλήρης τεματίων καὶ λιμνῶν ὀδαθῶν, ἀλλὰ καὶ ἀδιαλείπτως αὐξάνει πρὸς τὰ παράλια ἀπὸ ἧς ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καταρχῶν ἐξελήθη πρὸς τὰς περὶ τὴν νῆσον, τὰς καλουμένας Ὀξείας καὶ Πυρινάδας, ὧν τινες καὶ τοιαυτοτρόπως ἐξηπερίωθησαν [Θουκ. Β' 102, Ἡρόδ. Β' 10, Στραβ. Γ', 458, Πλιν. 2, 85, 201]. Ἐκ τῶν ποταμῶν τῆς Ἀκαρνανίας ὁ ἀξιολογώτατος εἶναι ὁ Ῥήγιος Ἀχελῶος, οὗ τινος μένον ὁ κατὰ τοῦς διακρίσεις αὐτῆς, εἴτα δὲ καὶ ὁ ἐπιρρυτός αὐτοῦ Ἀναπός [Θουκ. Β' 82, Παρ' τοῦ ἐπητήματος τῶν πηγῶν τοῦ Ἀχελώου βλ. λ.]. Ἡ παραλία αὐτῆς ἐκτείνει πολυαριθμῶς μὲν ἔργους, ἐν οἷς τὸ πρὸς Ν τοῦ Ἀκτίου Μυρτοῦντιον, ἐνισχυθὲν δὲ καὶ λιμένας τινάς, καὶ τοῦτο ἐπίσης τοὺς κορινθίους ἦν ἐπὶ Κυφελίου νᾶ ἰδρύσασθαι περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν τινὰς ἀποικίας. Ἡ δὲ νῆσος Λευκάς ἦτο ἄλλοτε χερσόνησος τῆς Ἀκαρνανίας καὶ κατέστησαν νῆσον αὐτῇ οἱ κορινθιοὶ, τεμνόντες διόρυγαν, ἥτις ἐκαλεῖτο Διόρυκτος. Ὡς μυθικοῦ τῆς Ἀκαρνανίας αὐτῆς ὄψεις ἀναφέρονται καὶ ῥήγες καὶ τὰ ῥίτια καὶ τῇ λ. δ. ε. καὶ λ. ε. γ. ε. ἐπὶ ἡλῶδες δὲ ἀργεῖα εἰς ἐλθόντας ἐνταῦθα, ἡγευμένου Ἀλκμαίωνος τοῦ Ἀμφοτέρου, καὶ κατοικήσαντες μονήμως ἐν τῇ μεσημβρινῇ περὶ τὴν πόλιν τοῦ Ἀχελώου τὰς ἐκβολὰς [Θουκ. Β' 102] καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἀλκμαίων οὗτος οὐδὲν ὡς μετέσχε τοῦ πολέμου τοῦ τρωικοῦ, οἱ ἀκαρνάνες ἠδυνήθησαν νᾶ πρὸς βάλλωσι τοῦτο ὑπὲρ αὐτῶν τοῖς Ῥωμαίοις ὡς δικαίωμα εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν [Θουκ. 28, 1]· ὅθεν καὶ κατὰ τινὰς αἱ ἀκαρνάνες ἐκλήθησαν

οὕτως ἀπὸ Ἀκαρνανίας τοῦ οἴου τοῦ Ἀλκαί-
ωνος, ἐν ᾧ ἄλλοι ἀναφέρουσι τὸ ὄνομα εἰς τὸ
ἔθνος αὐτῶν τοῦ μὴ κτείνειν τὴν κόμην κατ'
ἀντιδιαστολήν πρὸς τοὺς κτείνοντας ταύτην
κουρήτας, παράγοντες αὐτὸ παρὰ τὸ αὐτὸ στε-
ρητικὸν καὶ τὸ καίρω· ἀλλὰ τὸ βέβαιον
εἶναι ὅτι τὸ ὄνομα Ἀκαρνανία συνεγενέσθη
τοῖς Ἀκαί, Ἀκαίνοιο κ.τ.π. καὶ κατ' ἀκο-
λουθίαν ἐθελοὶ τοὺς κατοίκους τῶν ἡκεῖν ἢ
ὠκυράτων τῆς περιόδου αὐτῆς. Τὸ γενικὸν
δ' ὄνομα Ἀκαρνανίας δὲν ἀναφέρεται παρ'
Ὀμήρου· ἀλλ' ὅπως ἀναφαίνεται παρὰ τοῦ πο-
λεμικοῦ τοῦ πελοποννησιακοῦ [Πρόδ. Ν' 221]
καὶ περὶ τὸ 380 π. Χ. παρὰ τοῖς αὐτέθι ἐλ-
θεῖσιν ἀπὸ Κορίνθου ἑποικίσις. Ὑπερὶ δ' αἱ
ἐκτεταμέναι πλευραὶ τῆς Ἀκαρνανίας ὁλίγους
μόνον παρέχον· λίμνας ἀσφαλτεῖς, διότι ἀλ-
λαχρὸ μὲν τὰ ὄρη καταφέρονται εἰς τὴν θά-
λασσαν ἀποτόμως, ἀλλὰ καὶ δὲ αἱ πρὸς ταύ-
την φερόμεναι· πεδιάδες καθιστῶσιν ἀνεπιτή-
δεα τὰ παράλια διὰ τὰ τεχνῆα πρὸς ἡμεῶν
τῶν πλείων ἐφόρμωσιν, καὶ ἐπειδὴ, τῶν ἐκ Κο-
ρίνθου ἐποικίων ἐξαίρουμένων, οἱ λοιποὶ κά-
τοικοι τῆς χώρας ἦσαν ἀνέκαθεν ἀπρόθυμοι
πρὸς τὰς εἰρηνικὰς ἐργασίας, οἱ ἀκαρνανεὶς
ἦσαν καὶ παρέμειναν μέχρι τέλους οἱ πλεί-
στοι ποιμένες καὶ μαχηταί, οὐδ' ἐπράξαν πώ-
ποτε ἔργον τι λόγου ἄξιον. Προσθεθέντες αὐ-
τοῖς κατὰ τὴν πελοποννησιακὴν πόλεμον εἰς
τοὺς Ἀθηναίους ἠνέγκισται τῷ 491 ὁ Ἀγχι-
λλος νὰ ὑποταχῶσι τοῖς σπαρτιάταις· μετὰ
δὲ τὴν ἐν Λεύκτραις μάχην οἱ ἀκαρνανεὶς πα-
ρηκολούθησαν τοὺς Θηβαίους καὶ ἐπὶ Ἀντι-
γόου τοῦ Δωσωνος περὶ τὸ 325 ἐγένοντο ὑ-
πήκοοι τῆς Μακεδονίας· ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας δὲ
ταύτης ἀδιαλείπτως πρὸς τοὺς αἰτωλοὺς τοὺς
ἀρχαίους καὶ ἀσπόνδους ἐχθρούς των μαχό-
μενοι καὶ ἐλασσερῶς τὴν πατρίδα των ἐρη-
μώσαντες παρεδόθησαν ἐπὶ τέλους εἰς τοὺς
Ῥωμαίους μετὰ τὴν ἐν Κυνὸς κεφαλῇς μάχην
τῷ 197 π. Χ. καὶ ἐκρήχθησαν ἐλεύθεροι, ἢ
δὲ χώρα των προσετέθη εἰς τὴν Ἱππεῖον, ὁ-
τίως γενομένην Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Οἱ ἀκαρ-
νανεὶς ἦσαν δεξιότατοι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν
ὀπλῶν καὶ μάλιστα τῆς σφενδόνης καὶ ἀν-
δραῖοι πολέμισται· ὥκουσιν δὲ κατὰ κόμην, ὁ-
λίγας μόνον ἔχοντες αὐτόεργον πόλεις, τὰς
ἐστίας των ἐκ Κορίνθου ἐποικίων· καὶ αὗται ἄ-
σασιν συμμαχεῖσαι συνίστων καὶ νῦν ἡ συμ-
πολιτεία ν. ἡς ἡγεμόντες στρατηγὸς
καὶ βουλευτὴς. Ἀξιολογώτερα δὲ πολιόμενα
αὐτῶν ἦσαν τὰ ἐπὶ τῇ Ἀμβρακικῇ κλίτῃ
Ἀνακτορίν καὶ τὰ ἐπὶ τῇ Ἰωνικῇ θαλάσῃ
παράλια Ἀκτιον, Ἐχίνος, Σέλιον, Ἀλυζία,
Ἀστακός, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Φονία, Με-
δαῖον, Μητρόπολις, Θεύριον. Ἀλλὰ παρὰ τὰ
ἀσύναντα ταῦτα πολιόμενα ὑπῆρχον καὶ δύο
ἀξιόλογοι πόλεις ἐν τῇ Παραχελωνίδι, ἡ
Στράτος ἐν τῇ προσόδῳ καὶ εὐκαρπῶ
μέρει αὐτῆς, ἀρχαία τοῦ κοινῶ τῶν ἀκαρνα-

νων καὶ θυρωτάτῃ καθέδρᾳ πρὶν ὑπὸ τῶν αἰ-
τωλῶν τῷ 300 π. Χ. ἀλυστὰ καταστραφῇ
(Θουκ. Β' 80, Αἰδ. 43, 21), καὶ οἱ Οἰνύ-
αδαι ἐν τῇ μεσημβρινῇ καὶ ἐλῶδει μέρει
τῆς πεδιάδος παρὰ τοῦ Ἀγελῶος τὰς ἐκδο-
λάς, ἀρχαίον ὡσαύτως καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ ὀ-
δατὶ τοπεθεσίαν του δυσάλωτον φρούριον, ὅπου
ἡμεροσθέντησαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον πρὸς τοὺς
ἀκαρνανεὶς οἱ αἰτωλοὶ (Πρόδ. C, Bursian
Geographie v. Griechenland).

Ἡ δ' Αἰτωλία, ὀνομασθεῖσα οὕτω κατὰ
τὸν μῦθον ἀπὸ Αἰτωλοῦ τοῦ Ἐνδυμίωνος, κατα-
φυγόντος αὐτέθι ἐξ Ἡλίδος, ἐκαλεῖτο πρότε-
ρον, ὡς περὶ ἡ Ἀκαρνανία, καὶ Κορυθίς
καὶ κατ' ἄλλην τινὰ φυλὴν Ὑαντίς, περὶ ὃν
ρίζετο δὲ πρὸς Διὸς ὑπὸ τῆς Ἀκαρνανίας,
πρὸς Διὸς ὑπὸ τῆς Ἱππεῖον καὶ Θεσσαλίας
πρὸς Διὸς ὑπὸ τῆς Δωριδος καὶ τῆς ἑξελίδος
ἢ ἑσπερίας Λοκίδος καὶ πρὸς Νότον τῆς θα-
λάσσης τοῦ καθ' ἡμᾶς μὲν καλουμένου Πατραί-
κου κλίτῃ. ὑπὸ δὲ τῶν ἀρχαίων λογισμένου
ἐνίστα ὡς μέρους τοῦ Κορινθιακοῦ ἢ προκλι-
πτοῦ αὐτοῦ. Ἐγούσα δὲ ἐμβαδὸν 72 περίπου
σταδίων ἡ Αἰτωλία διεκρίνετο εἰς Αἰτω-
λίαν ἀρχαίαν καὶ Αἰτωλίαν ἐπίκτη-
τον, ἥτις ἦν τὸ μεταξύ Φωκίδος καὶ Λοκρί-
δος πρὸς Βορρῆα διεκρίνετο. τὸ ἄλλοτε ἀνήκον εἰς
τὴν Λοκρίδα. Τὸ ἑσχαρὸς τῆς Αἰτωλίας εἶναι
ἐν γένει διὰ τὰ ὄρη τραχύτατον· ὁ δὲ Πρόδ-
τος ἀναφέρει διατηρούμενους αὐτέθι καὶ λέοντας
(Πρόδ. Ν', 126). Καὶ βαρεῖσθαι μὲν κατάσταται
εἰς τὴν χώραν ταύτην ὁ Τυφρηστὴς, ΒΑ δὲ
περιορίζουσιν αὐτὴν ἡ Ὀίτη μετὰ τοῦ Κέρρακος,
ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ καίται ὁ Ἀράκυνθος, ἐγγὺς
τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν Ἀκαρνανίαν, καὶ μεταξὺ
τῆς ἀρχαίας Αἰτωλίας καὶ τῆς ἐπικτήτου τῆς
Πανατωλίας, διαχωρίζον ἑκατέρωθεν ἑκατέρωθεν
ἢ δὲ Καλκίς καὶ ὁ Ταριασσὸς καὶ τὸ Μύθρον
περιορίζουσιν αὐτὴν ἐξ Α καὶ Μ. Ὑχεῖ δὲ καὶ
πεδιάδες τινὰς τῆς χώρας, ἐξ ὧν τὸ μὲν Αἰτω-
λίαν πεδίον μέγα (καὶ παρὰ Ῥωμαίους
Campus Aetolorum magnus), ἀνατολικὴν
ἐν συνέχειαν τοῦ ἀνὰ τὸν Ἀγελῶον Ἀκαρνανίαν
καὶ μετὰ τὴν Πανατωλίαν καὶ Ἀράκυν-
θον, καὶ διαλαβάνον λίμνας ἀξιολόγους, τὴν
Ὑρίαν ἢ Λουσιμαχίαν καὶ τὴν Τριχωνίδαν, ἐδρὶς
σταφυλῶν καὶ παντοίων μεσημβρινῶν ὀπωρίων
(Πρόδ. III, 1, 7.) ἢ δ' ἐγγὺς τῆς παραλίας
Παραχελωνίδος (ἡτεῖ Ἀγελῶος) καὶ
τὸ πρὸς Αὐτῆς καὶ παρὰ τὰς ἐκδολάς τοῦ
Εὐφύου Αἰτωλίας πεδίον ἦσαν εὐφο-
ροὶ ὡσαύτως καὶ εὐκαρποὶ. Αὐτόχθονες τῆς
Αἰτωλίας κάτοικοι ἀναφέρονται τῆς μὲν βο-
ρείου οἱ Ἀλκυονεῖς, τῆς δὲ μεσημβρινῆς οἱ
κορυθίαι (= τὰ παλληνηκίαι, διότι ἡ ἡ-
λικὴ παρὰ τὸ καίρω, ἀλλὰ παρὰ τὸ κορυ-
θός) καὶ οἱ βοιωτῖοι Ὑαντεῖς, πάντες οὗτοι
φυλαὶ μὴ λογισμένοι τὸ παρὰ πᾶν Ἑλληνικαί
διὰ τὴν σκαλιότητα αὐτῶν καὶ τὴν ἀκατάλη-
πτον γλῶσσαν (Θουκ. Γ' 94, 101 καὶ ἐφ. Πτολ.

17,5) ἐπὶ ἡλυσας δὲ οἱ ἐπαίροι ἢ ἡλ. εἰ. οἱ, σπίνες ἦλθον μετὰ τοῦ Αἰτωλοῦ ἐξ γενεᾶς πρὸ τοῦ πολέμου τοῦ τρωικοῦ καὶ μετὰ τὴν ἐλευσιν τῶν ἐποίων ἤρχισεν τὸ πρῶτον νὰ ἐμ-
 ληται ἐνταῦθα ἡ γνωστὴ ἐκείνη ἀνάμικτος ἑλληνικὴ διάλεκτος, ἐπὶ δὲ οἱ ἀποδωτοὶ αἰ-
 οὶ εὐρυστᾶνες, οἱ ὀφισονεῖς, οἱ ἀ-
 γραιοὶ, τῶν τελευταίων καὶ διατηρήθη μέ-
 γρι τοῦδε τὸ ὄνομα ἐν τῇ καθ' ὅλης διαμερι-
 σματι τῶν Ἀγρᾶφων. Τέλος πάντων ἐπὶ
 Ὀμήρου οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ἐκα-
 λύντο ἤδη αὐτοὶ αἰτωλοὶ (11. Β'. 638).
 Τὸν δευαριθμὸν τῆς Αἰτωλικῆς πόλεως, ἐπειδὴ
 καὶ αὐτὴ κατὰ χώρας τὸ πλεῖστον θηεῖτο,
 ἀξιολογώτεροι ἐγίνοντο ἡ Καλυδὼν καὶ ἡ
 (παλαιὰ καὶ νέα) Πλευρών, ἀμφότεραι ἐπὶ τῇ
 Εὐρώῃ, ἡ Μακυνία, αἱ κορινθιακαὶ ἀποικίαι
 Χαλκίδας καὶ Μολύχρια, ἡ ἐν τοῖς τεναγέσι τῆς
 Καλυδωνίας, ἐν οἷς νῦν καὶ τὸ Μεσολέγγιον.
 ὅμοιαν ἔλασεν, τὸ Τριχωνίων, ἡ Ὀλυνος, τὸ
 Διήγειον, ἡ Ἐφουρα, ἡ Οἰχαλία. Οἱ αἰτωλοὶ,
 οὗς ἐρέμενον ἐπὶ σκαλιότητι καὶ ἀκολασία,
 ἦσαν μάχιμοι καὶ πεφιλοπόλεμον αὐτῶν πολ-
 λὰς ἐνεβάλλεν εἰς πολέμους, καθ' οὓς ἤνετο
 μὲν ἡ ἀνδρεία τῶν, ἀναιδίζετο δὲ τὸ φιλόπρα-
 γον (Στράβ. I. 450 καὶ ἐφ. 460 καὶ ἐφ.) τὸ
 δὲ περιλαίετον καὶ δυσπρόσιτον τῆς χώρας
 αὐτῶν ἀπείργε μὲν σχεδὸν πάσης ἑλληνικῆς
 παιδείσεως, ἀλλ' ἐξηγάλλειν αὐτοὺς καὶ πάλ-
 σης ἐξαρτήσεως εἰ μὴ τις παροδὴ διὰ καὶ μετὰ
 τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον οἱ αἰ-
 τωλοὶ διατελοῦν σχεδὸν μόνον τῶν ἑλλήνων
 ἐλευθέρων. Οἱ αἰτωλοὶ, ὅμοιως ὡς βασιλεὺς αὐ-
 τῶν (Ὀβυλός, ἡγουμένος τῶν καταγεμένων εἰς
 Πελοπόννησον βωριέων, ἐγκατέλειπε τὴν χῶ-
 ραν τῶν, συνετάχθησαν εἰς εὐρείαν τινα καὶ
 δημοκρατομένην κοινότητα, τὸ Αἰτωλικὸν
 κοινὸν ἐν ἡ τῇ Αἰτωλικῇ ἡν συμ-
 πολεῖαν αὐτὴ δὲ διὰ τὸ μάχιμον τῶν
 κατοίκων δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπεκταθῇ δι' ὑπερ-
 ρίων προσηκόντων καὶ ἀπὸ αἰσχυρότα-
 ται ἑλληνικὰ πολιτεία ἐξερθένθησαν κατὰ τὰ
 τελευταῖα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος διὰ τῆς δια-
 φθορᾶς καὶ τῶν ἐμφυλίων σπαργημάτων καὶ τῆς
 καθ' ὁράδας μεταναστεύσεως, οἱ αἰτωλοὶ συν-
 ἐσφίξαν ἐπὶ μᾶλλον τοὺς δεσμούς τῆς συμπο-
 λιτικῆς τῶν καὶ ἐπὶ ἤσαν αὐτὴν διὰ τῆς προ-
 σθήκης τῶν περὶ τὴν Οἴτην οἰκούντων καὶ τῶν
 ἐσπερίων Λακωνίων. Οἱ ἐρῶσπονδοὶ, διειδυμένοι
 πάντοτε ὑπὸ δημοκρατικὸν πολιτεύματος καὶ
 ὑπὸ ἰδίων πολεμάρχων διοικούμενοι ἕκαστοι,
 ἐξέλεγον ἐν τῇ παναίτωλίῳ, π. εἰ. ἐν
 τῇ κοινῇ βουλῇ τὰς γενικάς τῆς συμπολιτικῆς
 τῆς κοινῆς τῆς γ. γ. δ. καὶ τὴν ἰ. π. κ. ρ.
 ἡ. ο. ν. ἀμφοτέρους ἀνωτάτους ἄρχοντας ἐτη-
 ρίους, ἐπὶ δὲ τὸν γ. ρ. α. μ. α. π. ε. α. τοῦ κρινοῦ
 καὶ τοὺς ἀ. π. ο. κ. λ. ἡ. τ. ο. ε. ε., ἐπιτροπεύειν μόν-
 ῃμον, ἐκτελεστικὴν τῶν ἀποφάσεων τοῦ πα-
 ναιτωλίου. Νέα τότε καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐκτί-
 σθη πρωτεύουσα χάριν ταύτης τῆς συμπολι-

τείας ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ Τριχωνίδι
 λίμνῃ τὸ ἐνέφρον καὶ ἐνταῦθα συνήρχετο
 κανονικῶς δις τοῦ ἔτους τὸ παναιτωλικὸν περὶ
 τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἵνα συσκιεθῇ περὶ
 τῶν κοινῶν μέχρις οὗτο κατέστρεψε τὴν περι-
 κάλλη πόλιν τῇ 218 π. Χ. ὁ βασις τῆς Μα-
 κεδονίας Φίλιππος Γ', μεθ' ὃ τὸ παναιτω-
 λικὸν ἐξηκολούθησε νὰ συνεχῆται διαδοχικῶς
 ἐν Ναυπακτῷ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ καὶ ἐν Ὑπά-
 τη. Οὕτω δὲ ἐπεκταθεῖσα ἡ Αἰτωλία ἦτο ἡ
 μεγίστη εἰ μὴ καὶ ἡ πολυανθρωποτάτη ἐπι-
 κρατεία τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἴση δὲ τοῦλα-
 χιστον πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ, μελόντι οἱ
 κάτοικοι τῆς εὐειωροῦντο ὑπὸ τῶν ἄλλων ἑλ-
 λήνων μέχρι τοῦ Β'. αἰῶνος π. Χ. ἡμιδάρε-
 ραι, ὅτε εἰσέτι καὶ τότε διακρινόμενα κατὰ τὸ
 πλεῖστον ποιμαντικὴν καὶ ἀγροικὴν βίον, ἡ-
 πύρχε καὶ ἡ ἰσχυροτάτη ταύτης τοῦ μέρους
 ἐπὶ ἐνα ὅλον αἰῶνα μετὰ τὸν μέγαν Ἀλεξάν-
 δρον, ὅθεν εὐδὲν θαυμαστὸν ἐπὶ ἐξουχόθησαν εἰς
 τὸ ἄρμα τῆς καὶ ἄλλαι ἑλληνικαὶ πολιτείαι
 ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐκ τῶν νήσων.
 Ἐπὶ τέλους δὲ οἱ αἰτωλοὶ καὶ ἐρρήματα ἀπε-
 κτήσαν αὐτοὺς ἀνδάνοντας καὶ μάχιστα μετὰ
 τὸν Λαμιακὸν πόλεμον. Ἡ συμπολιτεία τῶν
 ἦτο κρείσσον συνεσταγμένη ἢ ἡ ἀρχαία, διότι
 ἐν τῇ αἰτωλικῇ καὶ ἡ κυβερνήσεως ἦτο ἰσχυρο-
 τέρα καὶ ἡ τῶν συμμάχων ἐλευθερία ἐλάσσων
 ἢ ἡ ὅμοιως καὶ ἐν τῇ συμπολιτείᾳ τῶν ταυτῇ
 τὰ διακρινόμενα τοῦ αἰτωλοῦ ἦσαν ἡ ἀρχαία
 καὶ τὸ φιλόπραγον, ἐπὶ δὲ καὶ ἡ ἀρχαία καὶ ἀπε-
 ριστοφία. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλε-
 ξάνδρου οἱ αἰτωλοὶ μετασχόντες τοῦ Λαμια-
 κοῦ πόλεμου (Just. 13, 4) ἐπολέμησαν
 τῇ Κρατερῇ καὶ τῇ Ἀντιγόῳ (323—322
 π. Χ.) καὶ ἀπέκρουσαν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας
 τῶν, παύσαντες ἐλαχίστα ἐν τούτῳ δὲ ὑψηλο-
 φρονήσαντες διενεχθήσαν νὰ ὑποτάξωσι τὴν κυ-
 ρίως Ἑλλάδα καὶ ἐξηπλώθησαν. Καὶ ἀνερχο-
 μισ μὲν αὐτοὺς ἡ πατροπαράδοτος ἔχθρα τῶν
 ἀκκρνάνων καὶ ἡ ἀνδρεία αὐτῶν, ἀλλ' εὐδὲν
 ἦτον ἐκφυγεῖται τῆς Λακωνίδος καὶ τῆς Φω-
 κίδος καὶ κατέλαβον οὐ μόνον τὰ περὶ τὴν
 Οἴτην μετὰ μέρους τῆς Θεσσαλίας ἀλλὰ καὶ
 αὐτοὺς τοὺς Δελφούς (290 π. Χ.), ἐξ οὗ καὶ
 ἐξερράγη ὁ τελευταῖος Ἀμφικτιονικὸς
 πόλεμος, ἡγουμένου τοῦ βασιλέως τῆς
 Σπάρτης Ἀρέως. Τότε δὲ προστεθῆσαν εἰς τὴν
 συμπολιτικὴν τῶν αἰτωλῶν ἐκ μὲν τῆς Πελο-
 ποννήσου ἡ Τεγέα, ἡ Μαντινεία, ὁ Ὀρχομε-
 νός, ἡ Φιγαλία, ἐδοθεῖ δὲ καὶ ἡ Πάρις καὶ
 ἡ Μεσσηνία, ἐκ δὲ τῶν νήσων ἡ Κεφαλληνία.
 Ὅθεν οἱ αἰτωλοὶ ἐνισχυθέντες ἔκτοτε ἤδυνή-
 θησαν ὀφειλότερον οὐ μόνον νὰ πέμψωσι 7.000
 ὁπλίτας καὶ 90 ψιλοὺς εἰς τὸν ἑλληνικὸν
 στρατὸν τὸν καταλαβόντα τὰς Θερμοπύλας
 (379 π. Χ.), ὅτε οἱ γαλάται καθήρχοντο μετὰ
 τοῦ Βρέννου ἀπὸ Μακεδονίας εἰς τοὺς Δελφούς,
 ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Ἀντίγονον τὸν Ποντικὸν νὰ
 παράσχῃσι βοήθειαν. Ἐπειδὴ ὅμως ὅμοιαν ἀνα-

δάντος αὐτοῦ εἰς τὸν μακεδονικὸν ἥρῳον συναρμαχῆς τῇ Μακεδονίᾳ ἢ ἀχαϊκῇ συμπολιτεία, οἱ αἰτωλοὶ διεβύσαν τὴν πρὸς τὸν Ἀντιγόνον συναρμαχίαν, ἀλλὰ δὲν ἀπέστησαν καὶ τοῦ αρχικοῦ τῶν σκοποῦ διὰ συνερμάχην καὶ οὗτοι τοῖς λακκεδαίμονσι κατὰ τῶν ἀγχιῶν καὶ τῶν μακεδόνων. Ὀντιων δὲ παρωργισμένων τῶν μὲν ἀγχιῶν διὰ τὸ φιλοτάραχον τῶν αἰτωλῶν καὶ τὸ φιλόρπαγον, τούτων δὲ διὰ τὴν μετὰ τῆς Μακεδονίας συναρμαχίαν ἐκείνων, ληστροικὴ τις τῶν αἰτωλῶν ἐν τῇ ἀχαϊκῇ συμπολιτείᾳ, ἐπιδρομὴ παρέσχε τὴν ἀσφορμὴν εἰς τὸν πόλεμον, ὅστις καλεῖται Συναρμαχία καὶ ἔτσι τῶν δυο συμπολιτειῶν πόλεμος (220—217). Ὁ Ἀρατὶς, θελήσας ἐν τιμωρήσει τοὺς αἰτωλοὺς, ἤττιται παρ' αὐτῶν ἐν Καρύαις καὶ κυρῆται τὸν πόλεμον, συναντιῶντος Φιλίππου τοῦ Γ', βοήθειαι δὲ τότε τοῖς μὲν ἀχαίοις πλὴν τοῦ βασιλείως τῆς Μακεδονίας, βρωτοί, φωκεῖς, ἡπειρώται, ἀκαρνανεῖς, μεσσηνιοί, τοῖς δ' αἰτωλοῖς οὐ μόνον οἱ σπαρτιάται ἀλλὰ καὶ ἡλείοι. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος ἐλάσας διὰ Θεσσαλίας καὶ Ἱπείρου εἰς Αἰτωλίαν πορθεῖ αὐτήν, ὡπατίως δὲ καὶ τὴν Ἥλιον, προσελθὼν περαιτέρω τὸν χαμῶνα· οἱ δ' αἰτωλοὶ ἐισβάλλουσιν ἔνθεν μὲν εἰς τὴν Ἱπείρον, ἔνθεν δὲ διὰ τῆς Ἥλιδος εἰς τὴν Ἀχαϊάν (219). Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ὁ Φίλιππος ἐπιτρέχει αὐθὺς τὴν Αἰτωλίαν λεηλατῶν, εἴτα δὲ ἐμβάλλει εἰς τὴν Ἀσκιωνικήν (218)· ἔπειτα ὅμως, ἀναχωρήσαντος τοῦ βασιλείως (217), οἱ αἰτωλοὶ πιέζουσι τοὺς ἀχαίους ἀπὸ τῆς Ἥλιδος καὶ μέλις ὁ Ἀρατὶς ἀνορθοῖ τὰ τῶν ἀγχιῶν, ἐξασφαλίσας αὐτοὺς. Ἐν τούτῳ δὲ Φίλιππος, μαθὼν ἐν Ἀργεὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ κατορθώματα τοῦ Ἀντίπα, ῥέπει ἤδη πρὸς τὴν εἰρήνην καὶ ἀργομένον τοῦ θέρους συνομιλοῦσθαι αὐτὴν «ὥς τε ἔχειν ἀμεινότερους ἢ νῦν ἐχθυσιν». Οὐδὲν ἔτιον οἱ αἰτωλοὶ τὸν Φίλιππον ἐκδικιζόμενοι συνερμάχην τοῖς Ῥωμαίοις κατ' αὐτοὺς καὶ ὠρέθησαν πλείστον ἐκείνους κατ' ἀμεινότερους τοὺς πρώτους αὐτῶν ἐπὶ τούτων πολέμους, μάλιστα δὲ ἐν τῇ περὶ τὰς Κυνὸς κωσκάδας μάχῃ διὰ τοῦ ἀρίστου αὐτῶν ἱππικοῦ (197 π. Χ.). Ἀλλὰ ταχέως καὶ ἐξ αὐτῶν δυοπαρεστηθέντες, διότι ἀπηξίωσαν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἐκχωρήσωσιν αὐτοῖς τὴν Ἀκαρνανίαν, ἀπερχομένημενοι διὰ τὸ ἀρπакτικὸν καὶ τὰς ἀλαζονικὰς ἀξιώσεις, οἱ αἰτωλοὶ μετέστησαν πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Συρίας Ἀντισχόν τὸν Γ', καὶ ἐκάλισαν αὐτὸν ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὴν Ἑλλάδα (192 π. Χ.). Διό, ἤτηθέντος τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (190 π. Χ.), οἱ αἰτωλοὶ ἐτιμωρήθησαν βαρύντα ὑπὸ τῶν νικητῶν· μετὰ βραχὺν πόλεμον ὁ ὕπατος Φούλβιος Νοβίλιωρ ἡνέγκασε τῷ 189 π. Χ. τοὺς αἰτωλοὺς νὰ ὑποταχθῶσιν ἀνευ ἔριον καὶ νὰ ἀποτίσωσι μὲν παραχρῆμα 200 τάλαντα καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις ἐξ ἑτασιν ἀνὰ 50 ἄλλα, νὰ παραδώσωσι δὲ 40 ὁμήρους καὶ νὰ ἐμολογή-

σωσι τὸ μεγαλύτερον τῶν Ῥωμαίων. Καὶ τότε μὲν ἀπέλιπον οὗτοι τοῖς αἰτωλοῖς αὐτονομίας τινὰς σιάν, ἀλλ' ὅς οὐ συνέστησαν ἐν Ἑλλάδι τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν Ἀχαΐαν (146 π. Χ.), ὑπέδωκαν καὶ ἐκείνους εἰς αὐτήν. 2. Ἐπὶ δὲ τῆς ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ (146 π. Χ.—476 μ. Χ.) αἱ χώραι αὐταὶ, ὧν ἀπὸ τούδε ἀρχεται ὁ μακρότατος μέσος αἰὼν, προσετήθησαν ἅμα ὑποταχθεῖσαι ἢ μὲν Ἀκαρνανία εἰς τὴν παλαιάν Ἱπείρον, ἢ δ' Αἰτωλία εἰς τὴν Ἀχαΐαν. Καὶ ἀξιολογώτερον πόλεως τῆς μὲν Ἀκαρνανίας ἐξηκολούθουν νὰ ἦναι ἡ Στράτος καὶ τὸ Θούριον, οὗ τινος τὴν ἀκρόπολιν κατεῖχεν ἐπὶ τὴν χερσονῶν Ῥωμαϊκὴν προῦρά, καὶ ἐνῇ διέτρεβον Ῥωμαῖοι πολῖται, ἐπὶ τινὰ δὲ χρόνον καὶ ὁ Κικέρων τῆς δ' Αἰτωλίας ταπεινὰ ἐγένοντο ἢ Ἀρσινὸν καὶ τὸ Τριχωνίον μέχρι οὐ κατέστρεψε καὶ τὰς τεσσαρὰς ἀσχυράντους ἢ Νίκην πόλιν, συνοικισθεῖσα μετὰ τὸ 91 π. Χ. ἐν τῇ μεσηδρονίῃ Ἱπείρῳ ὑπὸ κατοίκων ἐκείνων τε καὶ ἄλλων πόλεων. Ἐκτερεῖ δὲ πρωτεύουσα τῆς μὲν Ἀκαρνανίας ἐγένοντο ἡ Νικόπολις, τῆς δ' Αἰτωλίας περὶ τὸ τέλος τῆς παρούσης περιόδου ἡ Ναύπακτος. Ἀλλὰ ἀναλίσκωμεν θύον ἐλπίμας τὴν δαήγησιν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἡμέλησαν ἐξ ἀρχῆς τῆς Ἀκαρ. καὶ Αἰτωλ. τοσούτων, ὥστε οὐδὲ τακτικὴν τινα κατασκευάσαν δι' αὐτῶν λεωφόρον [Ἰδ. 37, 48, 38, 1. καὶ ἐρ.], ὡς ἐποιῶν εἰς τὰς ὑποταχθεῖσας εἰς αὐτοὺς χώρας πρὸς εὐκόλῳν τοῦ στρατοῦ τῶν κυκλαδίων. Καὶ τῆς μὲν Ἀκαρ. οἱ κάτοικοι συνεποσύντο ἐν ἀρχῇ εἰς 200,000 ἀλλὰ τοσούτων ἐνομιζόντο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀγροίκαι, ὥστε ἐξ αὐτῶν ἐρίετο ἐν Ῥώμῃ ἡ φράσις porcus Aearnas· τῶν δὲ τῆς Αἰτ. κατοίκων ὁ ἀριθμὸς εἶνε ἀγνωστος, ἀλλ' ἦσαν ἀναμφιδόλως πλείονες. Ὁ δὲ πόθος τῆς ἀνεξαρτησίας πρὸς τὴν ἐρήθειαν τῶν Ῥωμαίων ἐλπίσιν ὑπῆρξεν αἰτία νανάλαμψις ἐπὶ ἀπαξ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐλπίς τῆς ἐλευθερίας, ὅτε ὁ Μιθριδάτης ἐπεμψε τῷ 88 π. Χ. εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ στρατοῦ τὸν Ἀρχέλαον, καλῶν τοὺς Ἕλληνας νάποσεισσαι τὸν ζυγόν, καὶ προύχοντες τότε τοῦ Τριχωνίου καὶ τῆς Ἀρσινόης ὡρίσαν διὰ ψήφισματος τοὺς πρὸς ἀμύναν στρατηγούς· ἀλλ' ὁ μιθριδατικὸς στρατὸς ἡττήθη καὶ οἱ αἰτωλοὶ οὐδ' ἐκινήθησαν. Ἀλλως δὲ τοσούτων ἦσαν ἤδη πεπονθήμενοι, ὥστε μετὰ τινα ἐτι χρόνον ἐδέχον ἐπὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ υπατείας τοῦ Α. Καλλ. Πείτωνος Καίσιου (58 π. Χ.) νὰ ζητήσωσιν ἐκείθεν βοήθειαν, ἵνα ἐκβάλωσιν ἀπὸ τῶν χωρῶν τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν δολέπων βαρβαρούς τινὰς καταλαμβάνοντας αὐτάς· ἀποδὰς δὲ τότε ὁ Πείτων εἰς Ἀμφρακίαν, ἐξέπεμψε λόχους τινὰς πρὸς ἐκδίωξιν τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ὅμως ἀναχωρῆσάντων τῶν Ῥωμαίων ὑπέστρεψαν, καὶ ἐλόντες Ἀρσινόην καὶ Στράτον καὶ Ναύπακτον ἐδήλωσαν πᾶσαν τὴν χώραν. Καὶ ὅμως ἐμῆλθε

να ἐξαπονήρῳσιν ἐρεξῆς ἐπὶ μάλλον, κριθέν-
των μετ' αὐτὸν ἐν Ἑλλάδι περὶ αὐτοὺς τῶν
μεγάλων ρωμαϊκῶν ἐμφυλίων πολέμων· διότι
διαδοχικῶς καὶ κατασκηνώσεις τῶν ρωμαϊκῶν
στρατῶν ἐν αὐταῖς καὶ ἐκουσίαι τῶν κατοικούν-
των ἀκούσιζ ἀνάγκαις εἰς τὰ τῶν διαπραχθέντων
δὲν ἡδυνάκει εὐρή να παραγκλῶσι καὶ ἄλλα
ἐλευθρία αποτελέσματα. Ἐν τῷ τοῦ Καίσαρος
καὶ Πομπηίου ἀγῶνι δηλώσαντες ἐγκαίρως τῷ
Καίσαρι ὅτι προθυμῶς ὅλα ἐκηρύσσοντο ὑπὲρ
αὐτοῦ, τὸν ἐπεμπε στρατὸν να τοὺς προστα-
τεύει, καὶ δευθέντες τὸν λεγόμενον αὐτοῦ Κ.
Καλλίστου Σαβίνου, ἐλθόντα (18 π. Χ.) μετὰ
ἡ λόγων πεζικοῦ καὶ τιμῶν ἱππέων, ἵνα ἐκ-
βάλῃ τοὺς πομπηϊανούς, οἱ αἱτ. καὶ οἱ κερν.
ἐκέρχθησαν ἔπειτα εἰς ἐκείνους τοὺς ἑλλη-
νας, οὓς ἐκέρχθη κατὰ τύπους ἐλευθέρους ὁ
Καίσαρ καὶ συμπάχους κατ' εὐφημισμὸν τῶν
ρωμαϊκῶν. Κατὰ δὲ τὸν πρὸς τὸν Ὀκταβίον
καὶ τὸν Ἀντώνιον πόλεμον τοῦ Βρούτου καὶ
τοῦ Κάσιου (42 π. Χ.) ἐτάχθησαν κατὰ πάσαν
πρὸς τὸν πρὸς τοὺς τελευταίους, διότι ὑπὲρ
αὐτῶν ἦτο τότε τὸ βεῖμα τῶν εὐχῶν ἐν Ἑλ-
λάδι καὶ μόνον οἱ λακεδαιμόνιοι ἀναφέρονται
συνταχθέντες τοῖς πρώτοις· ὅ, τι δὲ παρεμει-
ναν ἔπειτα ἀτιμώρητοι ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀνά-
θεσεως τῆς τιμωρίας εἰς τὸν Ἀντώνιον, ὅστις
ἐλλειπτικωτάτως ὢν, οὐδένα ἐτιμώρησε τῶν
ἐπληρηθέντων τοῖς ἀντιπάλαις τῶν. Ἐν δὲ τῷ
τοῦ Ἀντωνίου καὶ Ὀκταβίου ἀγῶνι (31 π. Χ.)
προτίλοντο μὲν τὰ τοῦ πρώτου, ἀλλὰ δὲν ἐφθα-
σαν νὰ ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ· οὐδὲν ἦτον
ἡ νικητὴς ἀνακαινίζων ἔπειτα καὶ συνοικίζων
τὰς Πάτρας, ἐπὶ αὐταῖς οὖρον ὑποτελεῖς
τὴν περὶ τὴν Καλυδῶνα αἰτωλ. χώραν καὶ
τὴν ἐσπερίαν Ἀκαρίδα πλὴν τῆς Ἀμφισσης.
Ἀλλὰ καὶ ἑτέραν ζῆμιν ἐπήνεγκεν εἰς τὴν
Αἰτωλίαν, συνοικίσας τὴν Νικόπολιν, ἣν περὶ
τὴν Ἀκτίον (μετὰ τὸ 31 π. Χ.) ἔκτισε, κλεῖ-
ων τὸν χώρον περὶ ὃν ἐνίκησε καὶ τὸν Ὀκτα-
βίου, ὅστις εἶχεν ἀνωκοδομήσει τῇ 44
π. Χ. μετὰ τὴν οἰκίαν νίκην τὴν Κορίνθον·
διότι ὁ συνοικισμὸς τῆς Νικοπόλεως οὐ μόνον
ἐκένωσε καὶ τὰς ὀλίγας παρθεναίας ἐπὶ πόλεις
τῶν ἀπὸ πολλοῦ ἦδη πενυμένων καὶ κατὰ κώ-
μας οἰκούντων αἰτωλῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν χώ-
ραν ἡρήμωσε, μεταναστευσάντων τότε πλείστων
ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀμφισσαν (Παυσ. Χ, 38).
ἵνα μὴ ἀναγκασθῶσι νὰ μετακινήσων εἰς ἐκεῖ-
νην. Ἐπὶ πᾶσιν ἐπὶ Ὀκταβίου ἡ ἐπὶ Ἀύγου-
στου, ὡς μοναρχήσας ἦδη ἐκλήθη ὁ Ὀκτα-
βίος, πλὴν τῆς Αἰτωλίας προστεθῇ καὶ ἡ
Ἀκαρνανία εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀχαΐαν· διότι
κατὰ τὸν ἐπ' αὐτοῦ περὶ τὸ 27 π. Χ. γενόμε-
νον ἀναδιαιρῶν τῶν ρωμαϊκῶν ἐπαρχιών ἀπα-
σαι αἱ κατὰ τὴν γεωτόνησον τοῦ Ἰλίου ἑλλη-
νικαὶ χώραι διηρέθησαν εἰς δύο ἐπαρχίας Μ α-
κ ε δ σ ν ι α ν καὶ Ἀ χ α ῖ α ν, καὶ ἡ Ἀχαΐα
περιέλαβε τὴν τε πρὸς Β κυρίως Ἑλλάδα
μετὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τὴν πρὸς Ν Πελοπόν-

νησον, ἐνθα καὶ ἡ τῆς ὅλης ἐπαρχίας πρωτεύ-
ουσα, ἡ ἀνωκοδομηθεῖσα ὡς εἰρηται Κορίνθος,
ἐν ἡ ἀπὸ Ἀύγουστου διέμενον ὁ πρὸς διαίτησιν
ἐκ Ῥώμης πεμπόμενος ἀνὸς ὁ πα τ ο ς ἡ
σ τ ρ α τ η γ ὁ ς· ἀφ' οὗτο ὁμοι μετὰ τὴν βρυ-
χεῖαν ἐλευθερίαν, ἣν ὁ Νέρων τῷ 67 μ. Χ.
ἐδωρήσατο εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἐπανήγαγε τῷ
70 μ. Χ. ὁ Βασισιανὸς τὰ πράγματα εἰς τὴν
προτέραν κατάστασιν, ἡ Ἡπείρος ἀναρταίνεται
αὐτοπαρκτοῦ ἐπαρχία, ἔχουσα πρωτεύουσάν
τὴν Νικόπολιν καὶ ἐξάρτημα τὴν Ἀκαρνανίαν·
ὥστε αὐτὴ ἐχωρίσθη αὐτῇ τῆς Αἰτωλίας. — Μετὰ
δὲ τὴν κατακασιν τῶν εἰρημένων ρωμαϊκῶν
πολέμων ἐπὶ ἡλθε τέλος πᾶντων ἡσυχία τις εἰς
τὰς αὐγεῖς ταύτας χώρας, διαρκεσάτα τρεῖς
περίπου αἰῶνας, καὶ κατ' αὐτὴν διεδόθη ἐγκαί-
ρως ὁ χριστιανισμὸς, συνετάχθη δὲ ἐπισκοπὴ καὶ
ἡ ἐκκλησία· τὸ Εὐαγγέλιον διεδόθη ἐν αὐταῖς
ἐκ πατῶν τῶν περιειμένων χωρῶν, μάλιστα
μὲν ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἐν δευτῇ πόλει τῆς δ-
ποιίας ἐδιδάξαν αὐτὸν ἀπόστολοι, ἐν Κορίνθῳ
μὲν ὁ Παῦλος, ἐν Πάτραις δὲ ὁ Ἀνδρέας (+
70 μ. Χ.). εὐχ ἦττον δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Θεσσα-
λίας (ἐν Ὑπάτῃ Ἡρωδίῳ, εἰς τῶν 70 ἀπο-
στόλων) καὶ ἀπὸ τῆς Ἡπείρου (ἐν Νικόπολει
ὁ ἀποστ. Παῦλος) καὶ ἀπὸ τῶν Ἰονίων νή-
σων (ἐν Ζακύνθῳ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἐν
Κερκύρᾳ Σωσιπάτρος, ἐν Δευκίᾳ Ῥοδίῳ),
ἐνθα ἡ εἰσαγωγή τοῦ εἰχς προηγήθη· καὶ ἦδη
κατὰ τὸ ἔτος 197 ἀπαντώμεν Θ ε δ δ ω ρ ὁ ν
τινα «ἐπίσκοπον Δωδώνης, παλαιῶς Ἡπείρου
κ.τ.λ.» καὶ ἄλλον κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος
Κ α λ λ ι κ ρ ὁ ν «ἐπίσκοπον Ναυπάκτου»,
ὁψιότερον δὲ τῷ 347 καὶ τρίτον Ἡ λ ι ὁ δ ω ρ ὁ ν
«Νικοπόλεως παλαιῶς Ἡπείρου», ὅπερ
ἐμφαίνει τὸ ἀρχαῖον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν-
ταῦθα συντάξεως. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ αυτοκράτο-
ρος Καρακάλλα (211) ἤρχισεν νὰ θελοῦται
καὶ πάλιν ὁ πολιτικὸς ἐν Ἑλλάδι ὀρίζων ἄλ-
λοδαπὸ ἐξ ἄρκτου πολέμοι, οἱ γόθοι, εἰσέβα-
λον ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ εἰς τὰς ἑλληνικὰς χώρας
ἄλλοτε μόνον καὶ ἄλλοτε συνεπάγοντες καὶ
ἄλλας γερμανικὰς φυλάς· ἀλλ' αἱ εἰσβολαὶ
αὐτῶν πρὸς τὰ ΒΑ καὶ τὰ Α τὸ πρῶτον φε-
ρμέναι, οὐδέλως ἡ μικρὴ μόνον ἐδλάσαν τὴν
Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν. Ἐπὶ δεξιῶν
ζῶμα μοῖρα γόθων προέβη καὶ μέχρι τῆς Νι-
κοπόλεως· ἀλλ' ἐνθεν μὲν ἐκ τῆς Ἀδριατικῆς
κατ' αὐτῶν ἐπερχομένου τοῦ αυτοκράτορος,
ἐνθεν δὲ τοῦ ἀνθυπάτου Ἀχαΐας Μεττάλα
πέμψαντες στρατὸν εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἄ-
παντας οἱ γόθοι ὀπισθοχώρησαν εἰς Μοισίαν
καὶ ἐκείθι ἐκεί ὁ ἀγῶν, (251), φονευθέντες
μὲν τοῦ Δεκίου, ἀλλὰ καὶ ἐμποδισθείσης τῆς
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκείνων εἰσβολῆς. Πιθανώ-
τερον εἶναι ὅτι καὶ οἱ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ἀκαρνα-
ναι ἐπαθον δαίναν ἐπὶ τῆς μεγάλης τῶν γό-
θων εἰσβολῆς, τῆς γενομένης ἀπὸ Β καὶ Α εἰς
τὰς ἑλληνικὰς χώρας κατὰ τὸ τελευταῖον
ἔτος τῆς ἀρχῆς τοῦ Γαλλικροῦ (267)· διότι

τότε οἱ γέγονοι οὐ μόνον τὴν Ἱππειρον καὶ τὴν Θεσσαλίαν καταπληρωμέναν ἄλλα καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐς αὐτὴν ἡττηθέντες ὑπὸ Δαξίππου ἐτραπήσαν διὰ τῆς Αἰτ. καὶ τῆς Ἀκ. πρὸς τοὺς εἰς τὰ βόρεια θρασυφύλους τῶν ἄλλ' ὅμως καὶ οὗτοι πανταχόθεν διωκόμενοι ὑπὸ τῶν πανθῆμως ἦσαν πανταχοῦ ἐπαναστάντων Ἑλλήνων καὶ ὑπὸ δυο θυμωμένων στρατῶν, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀπεβίβασθαι ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μαρκιανὸν εἰς τὴν Ἱππειρον, ἡ δὲ ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα αὐτὸν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν, ἔφυγον πανταχόθεν, ἐλθόντες διατρίβαντες εἰς ταύτας τὰς χώρας. Κατὰ τὸ λοιπὸν δὲ τοῦ 3ου αἰῶνος καὶ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν 4ου οἱ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ἀκαρνανεὶ δὲν προσεβλήθησαν πλεον ὑπὸ βαρβάρων. Ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου (311—337 μ.Χ.), γενόμενης νέας διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς β. αὐτοκρατορίας, ἡ Αἰτωλία καὶ ἡ Ἀκαρνανία ἔμειναν πάλιν χωρισμέναι· κατὰ τὴν διαιρέσιν ταύτην ἀπασαί μὲν αἱ χώραι τῆς ἡερωνήσου τοῦ Αἰῶνος συνίσταν μίαν τ. ο. π. α. ρ. χ. ἰ. α. ν., τὸ Ἰ λ λ υ ρ ι κ ὄ ν., αὕτη δὲ διηγεῖτο εἰς δύο διοικησεις, τὴν τῆς Δ α κ ι α ς καὶ τὴν τῆς Μ α κ ε δ ο ν ι α ς, καὶ ἑκατέρα αὐτῶν εἰς τινὰς ἐπαρχίας· ἐπαρχία δὲ τῆς Μακεδονίας ἦσαν ἡ Μακεδονία, ἡ Ἰωσσαλία, ἡ ἀρχ. Ἱππειρος, ἡ νέα Ἱππειρος, ἡ Ἀχαΐα, ἡ Κρήτη· καὶ ἡ μὲν Ἀκαρνανία ἦτο μέρος τῆς πάλαιας Ἱππειρου, ἡ δὲ πρωτεύουσα Νικόπολις ἦν παρχμαζεν, ἡ δὲ Αἰτωλία ἐξάρτημα τῆς Ἀχαΐας, ἡ δὲ πρωτεύουσα Κόρινθος διετέλει πάντοτε ἐν ἀκμῇ· καὶ οὕτω διοικητικῶς κατατεταγμέναι ἡ Αἰτωλία καὶ ἡ Ἀκαρνανία περιήλθον ἔπειτα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν. — Ἀλλὰ περὶ τὸ τέλος τοῦ 4ου αἰῶνος οἱ βρισγόμενοι ὑπερδάντες ὑπὸ τῷ στρατηγῷ Ἀλαρίχῳ Μακεδονίαν καὶ Θεσσαλίαν, εἰσέβαλον ἀρχομένου τοῦ 396 διὰ τῶν Θερμοπυλῶν εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα καὶ θηώσαντες τὸ πλεῖστον τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτῆς μέρους καὶ πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον, θῶν ἐξέβληθησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Στελίχιωνος, διεπεριωθήσαν ἔπειτα εἰς τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· κακεῖθεν εἰς τὴν Ἱππειρον διαβάντες ὠχυρωθήσαν καὶ ἐφορολόγουν ἐν ἀνέσει τὰ κατ' αὐτὴν πόλιστα, μάλιστα δὲ τὴν Νικόπολιν, μέχρι τέλους τοῦ 398 ἔτους, καθ' ὃ συνωμολογήθη εἰρήνη, καὶ διωρίσθη ὑπὸ τῆς ἐν Κόπλει βασιλείας ὁ Ἀλάριχος κατ' ἀνάγκην τοπάρχης τοῦ Ἰλλυρικοῦ, τ. ἐ. π. σὸν τῶν χωρῶν ἐκείνων, ὡς ἐπὶ τριετίαν ἐληλίτησαν. Ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς λοιπὸν ταύτης οἱ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ἀκαρνανεὶ ἔπαθον πλείω καὶ θεινότερα ἢ ἐπὶ τῶν προτέρων· ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατῳρίσθησαν οἱ ἐν Κόπλει, ἐνεργούντες ἐπιτηδεύειν, νὰ ἐξωθήσωσι τῷ 402 εἰς Ἰταλίαν τὸν Ἀλάριχον καὶ ἀπῆλλαξαν τῆς συμφορᾶς ταύτης αὐτοὺς. Ἐφ' ἱκανὸν μετὰ τοῦτο χρόνον ἔμειναν ἡ Αἰτ. καὶ ἡ Ἀκαρν. ἡσυχοὶ καὶ ἡδονήθησαν κατὰ τὸ διάστημα

τοῦτο νὰ ἐπυλῶσιν καὶ πάλιν ἐπισημῶς τὰς πληγὰς τῶν. Ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν οὐνῶν τοῦ Ἀττικῆ ἐπιδρομαὶ δὲν φαίνεται νὰ παρήλθον πλησίον αὐτῶν χωρὶς νὰ τὰς βλάψωσι· διότι στήν τοῦ βασιλείου τοῦτου τῇ μὲν 447 προήλασαν πρὸς Α θηῶντα τὴν χώραν μέχρι τῶν Θερμοπυλῶν, ἄλλα δὲ περὶ τὸ 450, θανόντος αὐτοῦ, κατήλθον μετὰ σαρματῶν ἐν τῇ ΔΒ Ἰλλυρία, καὶ ἄλλα πάλιν πρὸς τὴν ΜΔ ὑπὸ τοῦ Ἰωτίλα ἀγόμενα τηλικαυτῇ ἐπὶ πῆνεργον εἰς τὴν Νικόπολιν εὐθρᾶν, ὡς τε ἐδέχθη μετὰ ταῦτα νὰ βοηθήσῃ διὰ δημοσίων χρημάτων ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τοῖς πολίταις, ἵνα ἀνερθώσιν τὴν πόλιν τῶν. Οἱ δὲ ὑπὸ τὸν Γαϊκερίχον βάνδαλοι ἀπὸ τῆς ἀρκίως ἐρωόμενοι Ἀφρικῆς (465—476) πολέμους ἐπέδραμον ληστρικῶς τὰ παράλια τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας, τῷ δὲ 478 κατέσχον ἐπὶ βραχὺ καὶ αὐτὴν τὴν Νικόπολιν, ἣν ἐπὶ τέλος ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι. Ὡς τοῦτο μακρὰ εἰρήνην διεδύχθη πάλιν τοὺς ταραχόμενους τοὺτους καιροὺς.

Ἐν τοῖσις δὲ καὶ ὁ χριστιανισμὸς δις ἀνατείλας τὸν πρὸς τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν ἁγῶνά του, ἐπὶ τοῦ διώκτου αὐτοῦ Λικίνου (319—325) καὶ ἐπὶ τοῦ παραβάτου Ἰουλιανῶ (361—363), ἐξηκολούθησαν ἔπειτα ἀδιαιεπτως αὐτὸν μέχρι τοῦ 9ου αἰῶνος, καθ' ὃν ἀνέσπασε πρόρριζα ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (807—886) καὶ τὰς τελευταίας ἀνάγους τῆς εἰδωλοκρατίας. Δὲν θὰ μᾶς φανῇ δὲ παραδοξὸν ὅτι ἡ ἀρχαία πίστις οὕτω δυσπρόσπαστος εἶχετο τοῦ ἐδάφους ἐνταῦθα, ὅταν ἀναλογισθῶμεν οὐ μόνον τὴν τῶν κατοίκων ἀπαιδεύσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι περικταμέθα ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Δωδωναίου μαντείου, ἔπερ καὶ μετὰ τὴν μεγάλην τοῦ Δελφικοῦ ἔξαρσιν διετήρησεν ἀείποτε ἔσχατον θέσιν ἐν τῷ πανελληνίῳ, ἰδίᾳ δὲ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν ἀκαρνανῶν καὶ αἰτωλῶν, καὶ ὅπερ κατὰ τινὰς δὲν ἔπαυσε χρησιμοδοτοῦν οὐδ' ἐν τῷ 6ῳ ἔτι αἰῶνι. Αἱ ἐκκλησίαι, αἱ συνταχθεῖσαι ἐν τῷ μεταξῷ ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ, οὗσαι ἀνεξάρτητοι, ὡς περ καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐν αἷς ἐκείναι διελαμβάνοντο, ὑπῆγοντο πρὸς ἀπλήν ἐπιβλεψὴν εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Κορίνθου, εἴτα δὲ εἰς τὴν τῆς Θεσσαλονίκης μέχρι τοῦ ἔτους 381, καθ' ὃ ὁ πάπας Δαμάσιος ὑψήρπασεν ἱεραρχικὴν ἐπ' αὐτῶν ἐποπτεῖαν· ἀπαντῶμεν δὲ ἦν κατὰ τὸν 5ον αἰῶνα μητροπολίτων μὲν ὁρόνους ἐν Ναυπάκτῳ καὶ Νικόπλει, ἐπισκόπων δὲ καθέδρας ἐν Ἀγγελῳ, τῷ μετὰ ταῦτα Ἀγγελονάστῳ, καὶ Βονδίτῳ (Βονίτῳ), νέᾳ πόλει συνοικισθείσῃ ὑπὸ πρῶν κατοίκων τοῦ Ἀνακτορίου, οὗς εἶχον φυγαδίσσει ἐκείθεν αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν γέγονον τοῦ Ἀλαρίχου.

3. Ἐπὶ δὲ τῆς ΒΛΑΒΗΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ (476—1453) μακρὸν χρόνον, μέχρι τοῦ 726, βολῆα εἰρήνην καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα

ἐπεκράτει ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ καὶ κατὰ τὸ δίκαιον τοῦτο ἀμφοτέρω ἀπῆλυσαν εὐμερίας τινός, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν ζημιῶν ἃς ὑπέστησαν ἐπὶ Ἰστυρινου (527—565) ὑπὸ σεισμοῦ τινος κατεσφίσσαντος καὶ τὴν Ναυπакτον ἥ δ' ἐκκλησία ταύτης τῆς πόλεως, ἥτις τάχιστα ἀνωκοδομήθη, ὑποκειμένη πάντοτε εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἐπιμελητείαν, ἥτις ἦτο τὸ ἐκκλησιαστικὸν κέντρον πασῶν τῶν πρὸς μεσημβρίαν τῶν Καμβουνίων Ἑλληνικῶν χωρῶν, προήγατο ἐσθιμῆρας, ὥστε δὲ μητροπολίτης αὐτῆς, προσχωροῦντος καὶ ἐξ αὐτοῦ π. α. π. 527 ἡ Αἰτωλία, ἐπιδύσασθαι ἡδὺ τοῦ τέλους τοῦ πρὸ αἰῶνος ἐννεά ἐπισκοπῶν, ὧν πέντε ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ ἄλλαι ἐν Ἠπειρῷ (Ἀγγελῶν, Ἀετοῦ, Βονίτης, Ρωγῶν, Ἰωαννῶν, Φωτίης, Δρυϊνουπόλεως, Βουθρωτοῦ, Χειμάρρας). Καὶ ἡ Αἰτωλία δὲ καὶ ἡ Ἀκαρνανία ὑπῆχθησαν εἰς τὴν κατὰ θ. ε. α. ἐκείνην τῆς ἐπικρατείας διαίρεσιν, ἥτις μετέβαλεν αὐτῆς καὶ ἑλκυστήριον τὴν οἰκονομικὴν διαίρεσιν καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἄμυναν. Καὶ εἶναι μὲν ἄγνωστον πότε ἀκριδῶς αἱ χώραι αὗται περιελήθησαν εἰς τὴν νέαν διοικητικὴν ἐκείνην διαίρεσιν, ἥτις ἤρξατο μὲν ἐπὶ Ἡρακλείου (610—641) ἀλλὰ δὲν ἐφηρμόθη πάνταχού εἰ μὴ μετερρυθμισμένη ἐν μέρει ἐπὶ Λέοντος Γ' (717—741), καὶ ἥ αἰτία μὲν ἦτο ἡ ἀνάγκη τοῦ εἰς ἐλάσσονα διαμερισμὰ διαμερισμοῦ τῆς ἐπικρατείας, ἥ προκύψατο ἐπὶ τῶν ἀκαταπύστων ἐπιδρομῶν τῶν βερβέρων, καὶ δὲ ἐγγύτερος ἡ πρὸς τοὺς σ. ν. ἡ εἰς τοὺς ἀνὰ κεντρικὴν καὶ βορρην τῆς παρχοῦσας βουλῆς τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως καὶ διὰ μόνης τῆς ἀμύνης τῶν διαρκῶς στρατευομένων ἐν αὐταῖς τακτικῶν στρατευμάτων ἡ καὶ τῆς συνδρομῆς τῆς τυχόν ὑπαρχούσης ἐν αὐταῖς ἐγχειρήσεως πολιτοφυλακίας (βλ. λ. θ. ε. α.) ἀφ' οὗ ὁμοῦ περιελήθησαν γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ μὲν Ἀκαρνανία συνίστα μετὰ τῆς Ἠπειροῦ τὸ θέμα τῆς Ν. κ. ο. π. ὁ λ. ε. α. καθέδραν ἔχον τὴν Νικοπόλιν, ἐξ ἧς καὶ τὸ ἄνωκ. ἡ δ' Αἰτωλία ἦν κατατεταγμένη ἐν τῇ θεματικῇ τῆς Ἡ. λ. α. θ. ο. ε. ὅπερ ἐξιστάμετο μὲν μέχρι τῆς Ἀττικῆς καὶ περιείχετο ἅμα τὰς νήσους Εὐβοίαν καὶ Λέβανον, διακρίετο δὲ ἐκ Θηβῶν. Ἐδὲ παράδοξον εἶναι περὶ τῆς Ναυπάκτου, πόλεως τοῦ θέματος τῆς Ἑλλάδος, εἶναι κατὰ τὰς νεωτέρας ἐρευνας πρᾶξ τὰ ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ῥητὴς πιστούμενα ἡ πᾶσις αὕτη εὐρίσκειται κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα ἐν τῇ τῆς Νικοπόλεως θεματικῇ καὶ πρὸς τοὺς εἶναι καὶ ἡ δύναται τις ἐκ τῶν ὑπὸ Κωνσταντίνου γενομένων ἐν π. 482 ν. συμπεράνη, πρωτεύουσα καὶ καθέδρα αὐτοῦ ὅπερ ἵνα ἐξηγήσωμεν ἀνάγκη πᾶσα ν. παραδεχθῆναι ἦτο ὅτι εἶναι λαὸς τοῦ Κωνσταντίνου, ἄλλως περὶ τῶν θεμάτων συγγενέως ἀσφαλίστατον, ἡ εἰ ἐπῆλθε μεταβολή, θανάτος αὐτοῦ, εἰς τὰ θέματα οὐκ ἔτι ὥστε ἀσχετὸς πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν

βουλγάρων κατάληψιν τῆς πρωτεύουσας Νικοπόλεως. Ἐκότερον δὲ τῶν θεμάτων τούτων, ὡς περὶ καὶ πᾶν ἄλλο θέμα, ἀνωτέρω ἀρχόντα εἶχε τὸν σ. τ. ρ. α. π. γ. ο. ν., ὅστις (καὶ ἀνωτατος ἐκ πᾶσις συνθηλαῖς, ἀλλ' ἄνευ νοημάτων πλέον ἐπὶ αἰῶνας ἐπὶ καλούμενος) ἦτο στρατιωτικῶς ἅμα καὶ πολιτικῶς διοικητὴς καὶ διὰ τοῦτο εἶχε ὑφ' ἐαυτοῦ εὐθεν μὲν ὁ μᾶλλον ἐπιτελῶν ἀξιοματικῶν, ἐν οἷς διακρίνομεν τοὺς κ. λ. ε. ο. ο. ρ. α. ρ. α. ρ. α. (βλ. λ. λ.) καὶ τοὺς τ. ο. ο. ρ. μ. α. ρ. α. ρ. α. ρ. α. (βλ. λ. λ.), εὐθεν δὲ ἀρχιδιοκλήτην τινα, ὅστις (ἐν τῷ θέματι τῆς Ἑλλάδος κ. ρ. ι. τ. ἡς καὶ δι. κ. ο. σ. τ. ἡς καλούμενος) οὐ μόνον διεθῶνε τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐξέδιδε τὰς τελειδικίας ἀποφάσεις ἀλλὰ καὶ εἰσέπραττε τοὺς δημοσίους φόρους καὶ πᾶσαν ἄλλην εἰσφορὰν. — Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ 726 οἱ κάτοικοι τῆς κυρίως Ἑλλάδος καὶ τῶν Κυκλάδων ἀγανακτοῦντες κατὰ τοῦ πρώτου τῶν εἰκονομαχῶν βασιλέων Λέοντος τοῦ Γ', ἐπανεστήσαν βίαιστα κατ' αὐτοῦ, ὡς τε παρέσταν καὶ τὸν τακτικὸν στρατὸν ἀναθῆναι δὲ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ μὲν στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος Ἀγαλλιανόν τινα (βλ. λ. λ.), τοῦ μὲν τῆς τῆς Ἑλλάδος, τὴν δὲ τῶν νησιωτῶν εἰς τινα Στέφανον καὶ προτάξαντες Κοσμάκ τινα ὑποψήφιον αὐτοκράτορα, ἐξώπισαν καὶ ἰσχυρὸν σῶλον καὶ ἐπέπλευσαν εἰς Βυζάντιον. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἀπίτυγον οὐκ ὀρθοτάτα. Τῇ 18 ἀπριλίου 727 ἐφύρμηθεν ἐπιστυμνίας ὁ στόλος τῶν κατὰ τοῦ βασιλέως οὗτος δ' ἐνέδραξεν διὰ τοῦ θαλάσσιου πυρὸς τὴν ἐκείνην πυρκαϊάν εἰς τὰ πλοῖα τῶν, ὥστε δὲ μὲν Ἀγαλλιανὸς ἐρρεψεν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ δὲ Στέφανος καὶ ὁ Κοσμάς παρεδόθησαν. Καὶ εἶναι μὲν ἄδελφον ἂν ὁ Λέων ὁ Γ', ὅστις ἐκαρτάμενος ἀμφοτέρους αὐτοὺς, ἐκέλευσε καὶ ἄλλως τὰς ἀποστάσεις ἐπαρχίας ἀλλὰ γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐπειδὴ ἡ Ρώμη, κατὰ τῶν εἰκονομαχῶν κηρυχθεῖσα, ἐπολέμει ἀμειλίκτως τῷ αὐτοκράτορι καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶχε τὸν ἀνταγῶν τῆς εἰς ταύτην τὴν ἐπαναστασίαν, ὁ Λέων ἀπέσπασεν ἀποστάτως τῇ 728 ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ πᾶτα τὰς ἐπαρχίας τοῦ Ἰαλουρικοῦ, ἔδωκεν καὶ τὴν μητρόπολιν τῆς Ναυπάκτου, καὶ ἐθῆκεν αὐτῇ ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ πατριάρχου Κ. πόλεως. Τῇ 717 καὶ 718 οἱ κάτοικοι τῆς Αἰτ. καὶ Ἀκ. ἀπεδεικνύθησαν ὑπὸ τῆς ἐντολήσεως ἐξ Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀλαθρίας πανώλους, διημάρταν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτοκράτορων Κωνσταντίνου Β' καὶ Βιρρίνης (780—802) ὑπέστησαν ἐπιδρομὴν τῶν σλαβῶν, οἵτινες ἐπλημύθησαν τῇ 783 τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἂν ὁμοῦς ἐπαθον καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν σαρακηνῶν, εἰσπνεύσαν ἐξ Ἀφρικῆς ἐπὶ βασιλείᾳ τοῦ Α'. (887—888) καὶ Λέοντος τοῦ Γ'. (888—911) ἐρρωμένοι ἐλεγγάτησαν τὰς νήσους Κεφαλληνίαν καὶ Ζάκυνθον, εἶναι ἄδελφον. Μετὰ

ήσυχον δὲ ἐννεμήκοντα περίπου ἔτων ἐπὶ τῶν αὐτοκρ. Ἰωάννου Τσμισκῆ (969—976) καὶ Βασίλειου Β' (976—1028) οἱ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ακαρνανεῖς ὑπέστησαν ἐπιδρομὰς τῶν βουλγάρων καὶ ἔπαθον μάλιστα ἐπὶ τοῦ βασιλείου αὐτῶν Σαμουὴλ ὅστις τῇ 978 «ἀδείας τυχὼν κατέβηκε πᾶσαν τὴν ἐσπέραν οὐ μόνον Θράκην καὶ Μακεδονίαν καὶ τὰ τῇ Θεσσαλονικίᾳ πρόσχωρα, ἀλλὰ καὶ Θεσσαλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον» (Κεδρηνός). καὶ ὅστις μετὰ τὴν παρὰ τὸν Σπερχεῖν πικνωλευρίαν τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἔφυγε τετραμυκτησμένους διὰ μέσου τῶν αἰτωλικῶν ὁρίων καὶ τῆς Πίνδου εἰς Βουλγαρίαν. Πλείονα θάνα ἔπαθον ἐπὶ ἡ Ἀ. καὶ ἡ Αἰ. ἐκ τῆς ἑλλης τῶν βουλγάρων ἐπιδρομῆς, γενόμενης μεθ' ἐξήκοντα ἔτη περίπου ἐπὶ Μιχαὴλ Δ' τοῦ Παρλαγένου (1034—1041). διότι καὶ τότε οὗτοι, πλημμυρῆσαντες τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Δελιανόν, ἐκυρίευσαν τὴν Νικόπολιν καὶ τηλικαύτην ἐπηνεύχον αὐτῇ πληγὴν, ὥστε ἔκτοτε δὲν ἀνέλασαν εἰρήνης δὲ ἐπιλοφύσεως ἤρχισεν νὰ παραχωρῇ τὰ πρωτεία εἰς τὴν Ἀρταν. Ὡσαύτως δὲ πῶθ' ἐν εἶναι νὰ ἔπαθον ἡ Ἀ. καὶ ἡ Αἰ. καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν αὐτῶν, φυλῆς σερβικῆς, οὔτινες εἰς 60 χιλιάδας καὶ κατ' ἄλλους μυριάδας συμποσόμενοι εἰσέβαλιν ἐπὶ Κωνσταντίνου ΙΑ' τοῦ Δούκα (1059—1067) εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ ἐπήνεγκον μεγάλην εὐροάν εἰς αὐτήν, προχωρήσαντες μέχρι τοῦ θέματος τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ πολλῶν θανάτων ἔπαθον κατὰ τὴν παρουσίαν καὶ τὰς ἐφεξῆς ἐκατονταετηρίδας ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ἐσπερίας γενομένων ἐπιδρομῶν, αἵτινες τὴν ἡδὴ ἀρξομένην ἀναρρώσιν ἐν ταῖς χώραις ταύταις πάλιν κατέστρεψαν. Οἱ νορμανδοὶ γενόμενοι κύριοι τῶν ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ κήσεων τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, ᾗθελσαν νὰ ἐπεκτείνωσι τὰς δορυκρησίας αὐτῶν καὶ πέραν τῆς Ἀδριατικῆς, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ροβέρτου Γουσκάρδου ἀπεσάτισεν τὸν ἀρχηγὸν τῇ 1081 τὸν στρατὸν αὐτοῦ εἰς δύο μοίρας διηρημένον εἰς Ναύπαιον καὶ Νικόπολιν ἐμποδιζόμενος ὅμως ὑπὸ ἐναντίου ἀνέμου ἐπεχειρήσῃ νὰ ἀποδιώσῃ αὐτὸν εἰς Δυρράχιον καὶ καταλαβὼν διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βοημούνδου τὰς πόλεις Ὀριάν, Αὐλῶνα, Κάνινα, Βουθρωτόν, αὐτὸς δὲ οὗτος καὶ τὴν νῆστον Κέρκυραν, ἐνίκησε κατὰ κράτος τῇ 18 ὁκτωβρ. 1081 τὸν αὐτοκρ. στρατὸν παρὰ τὸ Δυρράχιον καὶ τῇ 14 φεβρ. 1082 εἰσέλασεν εἰς αὐτό. Δις ἐπὶ ἡγήθη ὁ αὐτοκρ. στρατὸς τὸ ἐπόμενον ἔτος πρῶτον μὲν περικυβέει νὰ ἐκβάλῃ τῶν Ἰωαννίνων τὸν Βοημούνδον, ὅθεν οὗτος ἐδύο πᾶσαν τὴν μεταξὺ Δυρραχίου καὶ Ἀρτῆς ἡπειρον καὶ προσταθῇ νὰ ὑποτάξῃ αὐτήν, ἵνα ἔχῃ ἀσφαλῆ βᾶσιν τῆς περαιτέρω πορείας του, ἔκτα δὲ ζητήσας νὰ διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀρτῆς ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐνίκησε κατὰ κράτος ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐξέβαλε τῆς ἑλληνικῆς γῆς πλὴν τῶν παρὰ

λίαν τῆς ἡπειρου πόλεων, ὅσας εἶχον ἐξ ἄρ' ἧς καταλάβει οἱ νορμανδοὶ. Πλείονα δὲν κατώρθωσαν οὐδὲ τῇ 1084 οἱ νορμανδοὶ, ἐπιχειρήσαντες αὐτὴν εἰσελθεῖν διότι ὁ ἐν ἡπείρῳ μέχρι τῆς ακαρνανικῆς Βουνδικίας (Βουνιτοῦς, Βονιτοῦς) διαχειρᾶσας στρατὸς αὐτῶν κατεστράφη, ἀπολέσας ὑπὸ λόφου ἐντὸς 3 μηνῶν 10 000 ἄνδρας ἀπέθανε δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ Ροβέρτος Γουσκάρδος, ἀλλ' οὐδ' ἡ κατὰ τὸ 1107—1108 γενόμενῃ ὑπὸ τοῦ Βοημούνδου εἰς ἡπειρον ἐπιστρατεία ἐδῆλθε τὸ παράπαν τοὺς αἰτωλοὺς καὶ τοὺς ακαρνανεῖς διότι τὰ μὲν παρὰ τὴν αὐτῶν ἐπιστατευσὴν ἐστὸς τοῦ αὐτοκράτορος, ἡ δὲ ἀπὸ δακτύλου ἐγένετο εἰς Αὐλῶνα καὶ ἡ κρίσις τοῦ ἀγώνος παρὰ τὸ Δυρράχιον. Τούναντιον ὅμως ἐδῆλθεν ἀμφοτέρως ὁ ἐπὶ Ραγῆου τοῦ Β' καὶ τοῦ αὐτοκρ. Μανουὴλ Α'. πάλιν ἐκράχισε τῇ 1107 πόλεμος, οὗτος αἱ προσβολαὶ διηρθώοντο νῦν κατὰ τὸν θρηάτιον Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου καὶ ὅστις διήρκεσε μέχρι τοῦ 1158. Ἀπὸ Κερκύρας, τὴν ὁποῖαν κατέλαβον, ἐπλευσαν οἱ νορμανδοὶ εἰς Μονεμβάτιον, ἐνθα ἀπεκρούσθησαν, καὶ ἀπὸ ἐδῆλθον ἐπείτα τὰ πρῶτα τῆς Ἀττικῆς καὶ Εὐβοίας, ὑποστρέψαντες εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος ἐλαχλάτησαν τὰ περὶ τὴν Ἀρταν καὶ πάντα τὰ παρὰ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Αἰτωλίας ἀποδάντες δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν σκάλαν τῶν Σαλόνων εἰσῆλθον εἰς τὰς Θήβας, τὴν πλουσίαν πρωτεύουσιν τοῦ θέματος τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐνύμνησαν αὐτήν. βραχὺ δὲ μόνον καὶ ἐν αὐτῇ παραμείναντες, εἰσέβαλιν εἰς τῆς Πελοποννήσου τὸ θέμα, οὗτις αἶλον τὴν ὠσχυρὴν πλουσίαν πρωτεύουσιν Κόρινθον καὶ ἀπῆλθον καὶ εἰς αὐτῆς ἐσπευσμένως, ἀλλὰ καταρροὶ λείας, πλείοντες ὅμως πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἀπέβαλιν ὑπὸ ἑλληνικῶν καὶ ἐνετικῶν δορυμῶν διωκόμενοι ἡδὴ 19 ἐκ τῶν λαφυραγωγῶν αὐτῶν σερτηρίδιον. Τὰ γενόμενα μετὰ ταῦτα κατὰ τὸν πόλεμον τούτον, διεσπάρησαν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ κατὰ Θάλασσαν, δὲν ἐβλαψαν τὸ παράπαν τὴν Ἀ καὶ τὴν Αἰ. — Ἐκτοτε δὲ παρεῖλθον ὑπὲρ τὰ 50 ἔτη ἡσυχίας ἐν ταύταις ταῖς χώραις καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλοι εὐρωπαῖοι τῶν ἐσπερίων, γάλλοι οὗτοι καὶ ἰταλεῖ, ὑπὸ τὸν ἐνετικὸν βοηθούμενοι κατώρθωσαν τῇ 1204 νὰ ἀνατρέψωσιν ἐν Κιόβλει τὴν ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν καὶ κατ' ἐλάχιστον νὰ διανεμηθῇ πᾶσας σχεδὸν τὰς ἐν Εὐρώπῃ κτήσεις αὐτῆς, τότε δὲ οἱ νυμφιωτάτοι καὶ ἰκνωτήτεροι κληρονόμοι τῆς ἑλληνικῆς βασιλείας καταφυγόντες εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ περὶ τὴν Νίκαιαν προσωρινῇ αὐτοκρατορίᾳ συστήσαντες ανέλαβον ἐξ αὐτῆς τὸν ἀγῶνα νὰ ἐκδιώξωσιν ἐντεῦθεν τοὺς φράγκους καὶ νὰ ἐνώσωσι τὰ διασπαρθέντα μέλη τῆς καταλυθείσης ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας. Ἀλλ' ἐν τῇ μέσῳ τῆς ἐπιλοφύσεως τότε κατὰ τὴν ἑλληνικὴν χερσόνησον παραχρῆς ἄλλος συγγενὴς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου ὁ Μιχαὴλ

Α'. Ἀγγελος Κομνηνός (1204—1215) συνέ-
πρως δεσποτάτω, ἦτοι ἡγεμονίαν, ἐν τῇ ἡ-
πειρῷ μετὰ πρωτεύουσας τῆς Ἀρτης καὶ πα-
ριέλαβεν εἰς αὐτὸ ἀπασαν τὴν Ἀχαρν. καὶ Αἰτ.
μέχρι Ναυπλίου, ἣν εὖθις κατέλαβεν ἐπίσης
πρὸς τῶν ἐνεσθίων, εἰς τοὺς εἶχον ἐκχωρήσει
αὐτῇ οἱ ἐν Κιπρίαι φράγχει κατὰ τὴν δια-
νομήν τῶν ἑλληνικῶν χωρίων, καὶ ἦς τὴν ἐκ-
κλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν συνεχώρησε τῇ τῆς
Ἀρτης ὡς πρωτεύουσας· θοὺν-εἰκοτὲ δ' νέος
ταύτης μητροπολίτης προσηγορεύετο μέχρι τῆς
ιδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου αὐτῆρι-
μος Ἀρτης καὶ Ναυπλίου καὶ ἐξαρχος Αἰ-
τωλίας. Τοῦ δεσπότης δ' ἐκείνου ὁ ἑτεροεχ-
λὴς ἀδελφός καὶ διάδοχος Θεόδωρος (1215—
1234), ἐκτείνει τὰς διοικητικὰς του μέχρις
Ἀφρικοῦπόλεως καὶ Μιζῆς μετέστησεν εἰς
Θεσσαλονίκην τὴν ἑδραν του (1222) καὶ προ-
σηγορεύθη καὶ αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ὥστε οἱ
ἐν Νικαίᾳ, καὶ τότε ἦ τε Ἀ. καὶ ἡ Αἰ. διε-
τέλειαν ἐπὶ τινὰ χρόνον μέρος τῆς Θεσσαλο-
νικῆς ταύτης αὐτοκρατορίας. Ἀλλ' ὅτε ὁ μὲν
Θεόδωρος οὗτος κηρύξας κατὰ τῶν βουλγα-
ρῶν τὴν πύλεμον συνεκλήθη αἰχμαλωτὴς, αὐ-
τοκράτωρ δ' ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀνηγορεύθη ὁ ἄ-
δελφός αὐτοῦ Μανουὴλ (1229—1240), τότε
ἐν τῇ μέσῃ τῆς νέας πάλιν ἀναρχίας κατέ-
λαβε τὰς ἀδελφότητος χώρας Ἀ. καὶ Ἀ.
Κωνσταντινίδας τις Ἀγγελος Κομνηνός, νέθος
οὗτος τοῦ ἀρχαίου τῆς ἡπειροῦ δεσπότης Μι-
χαὴλ τοῦ Α', καὶ Μιχαὴλ Β' μετονομασθεὶς,
συνέστησε μὲν δεσποτάτων ἡπειρῶν, προσαλο-
εἰς ἐκείνας οὐ μόνον ἀξιόλογα τῆς ἡπειροῦ δια-
μερίσματα, ἀλλὰ καὶ τὴν νῆσον Κέρκυραν
(1237). Οὕτω παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Θεσσα-
λονικῆς αὐτοκρατορίας παρετάχθη ἀπὸ τοῦ 1237
νέον ἡπειρωτικὴν δεσποτάτων ὑπὸ γένους τῶν
Ἀγγέλων διατεμένον. Καὶ ἡ μὲν Θεσσαλο-
νικὴ αὐτοκρατορία ταχέως ἐξέλιπε, διότι ὁ
τὴν ἐν Κιπρίαι ἀνέβησεν τῆς Ἑλληνικῆς
αὐτοκρατορίας ἐπιζητήτων αὐτοκράτωρ τῆς Νι-
καίας Βατάσσης δὲν ἠδύνατο νὰ παρίδῃ ἀμέ-
ριμνος τὴν ἐκδιόχουσαν τῆς Θεσσαλονικῆς
ταύτης παραφύλαξαι καὶ διὰ ἐπ' αὐτὴν ἐκστρα-
τεύσας κατέλυσεν αὐτὴν καὶ ἐγκατέστησεν ἐν
Θεσσαλονίκῃ ἴδιον ἑξαρχον (1246), ἀλλὰ τὸ
ἡπειρωτικὸν δεσποτάτην τοῦναντίον ἤρπασε.
Προέλαβεν τότε τὰς ὑπολοίπους τῆς Θεσσαλο-
νικῆς χώρας καὶ διατηρήθη ὑπὸ ἑλληνικῆς δεσπότη-
τας μέχρι τοῦ 1318, ὅτε μὲν εἰς δύο, ὅτε δὲ εἰς
τρία μέρη διηρημένον. Τοῦ δεσπότης Μιχαὴλ
Β' (1237—1270) αἱ πρὸς τὸν Βατάσσην σφέ-
σεις ὑπῆρξαν φιλικῶταται· ἄλλ' ἔπειτα, ἐκα-
τέρου ἀποβλέποντες πρὸς τὴν κατάληψιν τῆς
Κιπρίως καὶ τὴν μονοκρατορίαν, ἐξεργάσθη
πόλεμος, εἰς ἐν ἔδωκεν ἀρριμὴν ἑτέρος τοῦ
δεσπότης υἱός, νέθος οὗτος, ὁ Ἰωάννης ὅστις
λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς πρὸς διοίκησιν τὴν
Μεγαλοβλαχίαν (βλ. λ.), ἐπανέστη κατὰ τοῦ
αὐτοκράτορος. Ὅθεν οὗτος ἐκστρατεύσας τῇ

1253 ἤνάγκασε τὸν Μιχαὴλ Β' νὰ ἐκχωρήσῃ
αὐτῷ διαμερίσματά τινα τοῦ ἡπειρωτικοῦ δε-
σποτάτου· ὁ δεσπότης ὅμως μετὰ τὴν ἀναχώ-
ρησιν τοῦ αὐτοκράτορος κατέλαβεν αἰνιδικῶς
οὐ μόνον τὰ ἐκχωρηθέντα πάντα, ἀλλὰ καὶ
πᾶσαν τὴν Ἀλβανίαν κατισχύσας δὲ καὶ τοῦ
στρατηγεῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου, ἐν ἐπιμψῃ
κατ' αὐτοῦ, ἀποθανόντος τοῦ Βατάσση, ὁ νέος
αὐτοκράτωρ Θεόδωρος Β' Ἀσκαρις, ὁ δεσπότης
ἤρχεν ἀναμνηστικῶς (1258) ἀπὸ τῆς
Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Ἀἰεῖου. Τὴν
μεγάλην δὲ ταύτην ἀρχὴν βουλόμενος νὰ ἐξ-
ασφαλίσῃ, προσεκλήθη εἰς τοὺς φράγχεις
δυναστὰς καὶ ἐξέδωκεν εἰς δύο αὐτῶν, εἰς
Μαιμρέδον τὸν βασιλεῦ τῆς Σικελίας καὶ
Νεαπόλεως καὶ εἰς Γουλιέλμον Βιλλεαρδου-
νον τὸν πρίγκηπα τῆς Ἀχαίας, θυγατέρας αὐ-
τοῦ, ἐκχωρήσας πρὸς αὐτοὺς μὲν τὴν ἐν
Θεσσαλίᾳ Δημητριάδα, ἐκείνῳ δὲ τὸ Δυρρά-
χιον, τὸν Ἀδώναν, τὰ Πελαγονά, θρασυτέρων
δὲ καὶ τὰ θυρὰ Κάνιναν καὶ τὴν Κέρκυραν.
Ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶν στρατηγὸς Μ. Παλαιολό-
γος, αὐτοκράτωρ ἦδη ἐν Νικαίᾳ γενόμενος,
ἀπεφάσκειν εὐδὲν ἦτοεν νὰ ἐκρίνῃ τὸν ἐπι-
ροβὸν ἐκείνων ἀντίπαλον καὶ ἐξέπεμψε κατ'
αὐτοῦ στρατὸν ὑπὸ τὴν στρατηγὸν Ἀλέξιον
Στρατηγόπουλον. Οὗτος δὲ συναντήσας τὰ
συμμαχικὰ τοῦ δεσπότης στρατεύματα ἐν τῇ
πεδιάδι τῆς Πελαγονίας καὶ εὐτυχῶς νὰ
ἐξουδετερώσῃ τὸν ἐν αὐτοῖς ἡγούμενον τῆς Με-
γαλοβλαχίας Ἰωάννην, ἐνίκησεν αὐτὸν κατὰ
κράτος αὐτόν, ὥστε τὸ δεσποτάτην αὐτοκράτημα
συντριβὲν κατερρύη· εἴτα δ' ἐξοδίων εἰς τὴν
ἡπειρὸν εἴλε τὰ Ἰωάννην καὶ τὴν Ἀρτην
καὶ ἤνάγκασε τὸν δεσπότην νὰ φυγῇ εἰς Κε-
φαλληνίαν. Οὕτω δ' ἐν τῇ δεσποτάτῃ πλην
μὲν τῆς Βονιτρίας πασην τῶν ἄλλων ἀξιο-
λόγων πύλεων ὑποταχθεῖσιν, ὁ Στρατηγό-
πουλος ἐστράφη μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Ἰωάννου
κατὰ τοῦ ἀρχαίου θέματος τῆς Ἑλλάδος καὶ
διεκρύσας τὴν Λεβαντιανὰ ἐπολιόρκησε τὰς
Θήβας. Ἐνταῦθα ὅμως ὁ Ἰωάννης ἐλθὼν εἰς
διάστασιν πρὸς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ἀπὸ-
πεν αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸν δεσπότην θρασυτέρων
(δεν. 1259), ἤρχισε μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
ἀδελφοῦ καὶ τῶν νέων ἐπικαύειν, εὖς ἐν τῇ με-
ταξὺ ἐπεριψῇ ὁ Μαιμρέδης, τὴν ἀνάκτῃν τῆς
ἡπειροῦ τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος (1260) ἐπανέλαβεν
τὸν Στρατηγόπουλον ἐνίκησεν αὐτὸν κατὰ
κράτος παρὶ τὸ Τριμόρφον καὶ συνέλαβεν
αἰχμαλωτὸν. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ αὐτο-
κράτωρ Μ. Παλαιολόγος ἐπίστησεν ὅλην τὴν
προσσχὴν του εἰς τὴν Κιπρίαν, ἤδυνήθησαν νὰ
νεύονται ἀνεγύχλητοι δὲ Μιχαὴλ Β', τὴν
ἡπειρὸν συν τῇ Ἀλβανίᾳ καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ
Α' τὴν Μεγαλοβλαχίαν, ἐρ' οἱς ἀπέλυσαν καὶ
τὸν Στρατηγόπουλον, ὅς τις τῇ ἐπὶ ἐνέτι ἔπει
εἴλεν ἀπὸ τῶν φράγχειν τὴν Κιπρίαν. Ἀλλ'
ἐνθρονισθεὶς αὐτῷ ὁ Μ. Παλαιολόγος (1261)
ἐπανελάθεν ἐν ἡπειρῷ τὰς ἐχθροπραξίας,

οὐδὲ ἔλειπεν ἤρωον τὸν δεσπότην ἕως οὗ αὐτὸς ὥρμησεν αὐτὸν πύσαι καὶ ἐξεχώρησε τὰ Ἰωάννινα (1205). Ἄρ' οὗ δὲ ὁ Μιχαὴλ Β' τῷ 1210 ἀπέθανεν, ἡ ἐπικρατεία του διηρέθη εἰς τρία τμήματα· καὶ ὁ μὲν γνήσιος υἱὸς αὐτοῦ Νικηφόρος ἐλληρονήμηται μετὰ μέρος τῆς Ἠπειροῦ τὴν Ἀκκρινανίαν καὶ Αἰτωλίαν καὶ τὰς νήσους Κεφαλληνίαν καὶ Ἰθάκην· ὁ δὲ νόθος Ἰωάννης Α', ὁ τῆς Μεγαλοβλαχίας ἡγεμὼν, ἔλαβε μετὰ τῆς Θεσσαλίας Φθιώτιδα καὶ Ἀττικίδα, καὶ ἐδρεύον ἐν νείαις Πάτραις, τῇ αρχαίᾳ Ὑπάτῃ, προσηγοριζομένου ὑπὸ τῶν φράγκων δευτ. Πατρῶν καὶ (ἐν ἁρθρῶς) Λαπατρία καὶ ἐπὶ πάντι αἱ γῶραι δευτ. ζῶν ὁ Μιχαὴλ Β' εἶχεν ἐκχωρήσει προῖκα εἰς τὸν Μαυροβίδην (τὸ Δυρράχιον, ὁ Δυλῶν, τα Πελοπόννησον, τὰ Κάννινα, ἡ Κέρκυρα) περιήλθον εἰς τὸν νικητὴν αὐτοῦ καὶ διαδόχον ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς Σικελίας καὶ Νεαπώλεως (1204) Κάρολον Α' τὸν ἀνδεγαυικόν, εἰς ἐν τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐξεχώρησε καὶ ὁ τελευταῖος τῶν φράγκων αὐτοκράτωρ τῆς Κ) πόλεως Βαλδουίνος ὁ Β' διὰ συμβολαίου (27 μαΐου 1207) ἐν Πιτέρβω τὴν ἐπικυριαρχίαν πασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀχαΐαν καὶ τὴν ἐν Ἠπείρῳ δεσποτάτων καὶ τὰς ἑλλ. νήσους φραγκικῶν κτήσεων. Οὗτος δὲ ὁ Κάρολος ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν περὶ τὰς Ἠπειρωτικὰς ἐκείνων πόλεις ἀλβανῶν, ὧν τινες ἔσχον πρὸ πολλοῦ καθολικοί, νόμιμος τῶν μερῶν ἐκείνων κύριος (1212) διετήρησε διὰ τῆς συνδρομῆς αὐτῶν τὰς ἡπειρωτικὰς πόλεις καὶ τὴν νῆσον Κέρκυραν, καὶ τοι αἰτιατόπως ὑπὸ τοῦ Μ. Παλαιολόγου πολιορκούμενος, βραδύτερον δὲ καὶ συνεμάχησε μετὰ τοῦ Λαπατρία Ἰωάννου Α', ὅτε αὐτὸς ἐνέπλεκε μετὰ τινι ἔτη εἰς μακρὴν πόλεμον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα· ὁ δὲ Νικηφόρος διήγειν ἐν εἰρήνῃ πρὸς αὐτόν. Ἀλλὰ τοῦ Μ. Παλαιολόγου ἀπεθανόντος, ὁ διαδεχόμενος αὐτόν Ἀνδρόνικος Α', ἐπολέμαε ἀμφοτέρους τοὺς Ἀγγέλους, τὴν τε Ἰωάννην καὶ τὴν Νικηφόρον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοὶ ἀμοιβαίως ἐμισούντο ἐξ ὁλῆς καρδίας, ὁ Νικηφόρος κινδυνεύον καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος προσεκληθῆς ὡς ἔλαβε ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς τοὺς φράγκους, ὧν ὁ ἐπικυριαρχὸς Κάρολος προθύμως ἔλαβεν αὐτόν εἰς τὴν προστασίαν του. Ὅθεν ὅτε τῷ 1200 ὁ Ἀνδρόνικος Α' προσέβαλε πάλιν ἀμφοτέρους τοὺς δεσπότης, μέγας δὲ αὐτοῦ στρατός, 46 000 ἀνδρῶν, κατατροπώσας ἐν Θεσσαλίᾳ τὸν Ἰωάννην Α', ἐπολιόρκησεν ἔπειτα ἐν Ἠπείρῳ τὰ Ἰωάννινα καὶ συγχρόνως στόλος τῆς συμμάχου αὐτοῦ Γενούης πλεῖστας εἰς τὸ Σηρόμερον ἡγυροβόλησε πλησίον τῆς Ἀρτης, καθέδρας τοῦ Νικηφόρου, τότε ἔδραμον εἰς βοήθειαν αὐτοῦ κατ' ἐντολήν τοῦ Καρέλου ἐκ τῶν ὑποτελῶν του οὗ μόνον ὁ πρίγκηψ τῆς Ἀχαΐας Φλωρέντιος, ἀλλὰ καὶ ὁ κύριος τῆς Κεφαλληνίας Ῥικάρδος· μέγας δὲ τὰ αὐτοκρα-

τορικά στρατεύματα ἔμαθον ὅτι οἱ ἐπικυροὶ αὐτοὶ ἐλθόντες εἰς Ἀρταν ἡτοιμάζοντο νὰ ἐκστρατεύουσιν εἰς τὰ Ἰωάννινα, διέλυσαν ἀμαχητὶ τὴν παλοκραίαν καὶ ὤγοντο φεύγοντες εἰς Βυζάντιον, διωκόμενοι μέχρι τινὸς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Νικηφόρον ὅμοια δὲ τούτοις ἐπραξάν καὶ οἱ ἀποβιβασθέντες ὑπὸ τοῦ γενοῦσ. τικοῦ στόλου, διότι τὰ περὶ τὴν Ἀρταν θησύντες ἅμα εἶδον ὅτι οἱ ἐκ τῆς διώξεως ἐπιστρέφοντες διηρθύνοντο ἐπ' αὐτοὺς ἐπέβησαν αὐτοὶ τῶν πλοίων καὶ ἀνεχώρησαν. Οὕτως ἐσώθη μὲν ὁ Νικηφόρος ἀπὸ τοῦ ἐκ Βυζαντίου κινδύνου, κατέστη ὅμως ἐντελὴς τῶν φράγκων ὑποχείριος, διότι αἱ μακρὰ αὐτοῦ πρὸς τὸν Κάρολον διαπραγματεύσεις (1201—1204) ἀπέληξαν εἰς τὰς ἐξῆς συμφωνίας· ὁ υἱὸς τοῦ Καρόλου Φίλιππος—εἰς ἐν ὁ πατὴρ ἐπέβηται τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἀχαΐας, τῶν Ἰαθωνῶν τῆς Κέρκυρας καὶ τῶν κατέναντι αὐτῆς κτησιῶν,—νὰ συζευχθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ δεσπότη τοῦ τῆς Ἠπειροῦ Θωμάς, λαμβάνων προῖκα τὴν Ναυπακτον, τὴν Βλαχύν, τὸ Ἀγγελόκαστρον, τὴν Βόνιταν καὶ τούτων μὲν τὸν δεσπότην, ἄρχοντα ἐκτετε τοῦ ὑπολοίπου δεσποτάτου νὰ διαδεχθῇ μετὰ θάνατον ὁ υἱὸς τοῦ Θωμάς, τὸν δὲ Θωμάς, ἂν ἀποθάνῃ μὴ λείπων υἱόν, νὰ κληρονομήσῃ ὁ Φίλιππος, λαμβάνων ἐλάττωρον τὸ δεσποτάτον τῆς Ἠπειροῦ. Τούτων δὲ συμφωνηθέντων ἐτελέσθη καὶ ὁ γάμος τῶν μελλονύμφων τῷ 1204, καὶ τῷ ἐπόμενῳ ἔτει ὁ Γουλιέλμος Σαρπινῶ, κύριος Βοστίτης, ἐλαθένως ἐπίτροπος τοῦ Φίλιππου κατοχὴν τῆς προκίρας γῶρας καὶ πρὸ πάντων τῆς ἀρχαίας Ναυπακτον. Οὕτω περιήλθεν ἡ Αἰτωλία εἰς χεῖρας τῶν φράγκων καὶ λατίνος μητροπολίτης ἐγκατέστη ἐν Ναυπακτίῳ, ἧς οἱ Ἕλληνες κάτοικοι ἐδέχθησαν ὡς ὑποβληθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐν Κων/πόλει συνδεδεῖται τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἰωάννην. Ἀλλὰ τῷ 1205 εἰσεβάλον εἰς τὴν Ἠπείρου οἱ δύο τοῦ Μεγαλοβλαχίας Ἰωάννου Α' υἱοί, Κωνσταντῖνος Ἀγγέλος καὶ ἑτεροῦς πτε, ἐπὶ γρήγορον καὶ κατὰ Φίλιππου τοῦ ἀνδεγαυικοῦ κωμεισθέντες δὲ τοῦ Κωνσταντίνου τὸ Ἀγγελόκαστρον καὶ τὴν Ναυπακτον, οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἄλλοι ἐφυγον εἰς τὰ ὄρη καὶ ἄλλοι αἰχμαλωτισθέντες ἐφυλακίσθησαν ἐν τῇ Μεγαλοβλαχίᾳ· ὁ δὲ Νικηφόρος μὴ δυνάμενος ν' ἀντιστῇ ἡγήσατο νῦν τὴν προστασίαν τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων Ἀνδρόνικου τοῦ Β'. Οὗτος δὲ ἀνεμύθη μὲν εἰς τὰ τῆς Ἠπειροῦ ὑπὲρ τοῦ δεσπότη, ἀλλὰ καταλαβόντος συγχρόνως καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Σέρβων Στ. Μιλουτινῶ (1275—1321) τὸ Δυρράχιον, ἐπέσχευ. Καὶ εὐτυχῶς μὲν διὰ τὸν Νικηφόρον, ἀποθανόντος τῷ 1206 τοῦ Μεγαλοβλαχίας Ἰωάννου τοῦ Α', ἡναγκάσθησαν οἱ υἱοὶ τοῦ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐνθα διάδοχος ἀνῆγγρεῖτο ὁ Κωνσταντῖνος (1296—1303), καὶ αὐτὸς συνεδέσθη πρὸς τὸν οὐδὲν του καὶ

πρὸς τοὺς βυζαντινοὺς καὶ πρὸς τοὺς Νεο-
απολίτας, ἀποδοὺς αὐτοῖς τὴν Ναύπακτον
καὶ τὴν Ἀγγελόκαstron ἄλλα καὶ ὁ Νι-
κηφόρος ταχὺως ἀπέβηκε (1296). Ὁ δὲ
διεδεσμένος αὐτὸν εἰς τὸ ἀπομείναν τοῖς
Ἀγγέλοις μέρος τοῦ Ἑπειρωτικοῦ δεσπο-
τάτου, ὁ πενταετής υἱὸς τοῦ Θωμᾶς (1296—
1318), ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος ἐν τῇ γενεᾷ
τῶν Ἀγγέλων δεσπότης. Ὁ ἀνδραγαδικὸς Φι-
λίππος κύριος διὰ τῆς Θάλαρας τοῦ καλλίστου
μέρους τοῦ δεσποτάτου γενόμενος ἐκυβέρνη-
σεν ἐπιτρόπων αὐτὸ κατὰ τὸ δοκοῦν καὶ ἐπειδὴ
τῇ 1303 ἀπεδίδωκεν ἐν τῇ Μεγαλοβλαχίᾳ ὁ
Κωνσταντῖνος, τὸ δὲ ἀξίωμα τοῦ δεσπότης αὐ-
τοῦ περιήλθεν εἰς τὸν ἀνγλικόν του δισκτύως
υἱὸν Ἰωάννην τὸν Β', ὁ Φίλιππος ὑπέλαβεν
ὅτι αὐτοὶ ἐπικυρήσῃ μεγάλην τινὰ ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα στρατείαν, τοῦτο μὲν ἵνα ἀπαλίσῃ
τὴν ἐν τῇ Ἑπειρῷ κυριαρχίαν του, καὶ ὅτι
ὑπεκίνησεν ἐπαναστάσειν ἢ δεσποτικῶν καὶ
ἐπιτρόπων τοῦ ἀνγλικῶν Θωμᾶ Ἀννα, τοῦτο
δὲ ἵνα ἐκτελέσῃ ἀρχαίας ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ κρά-
τους τῶν Παλαιολογῶν. Ἀλλ' εἰς οὐ δυνήθη
να κινήσῃ εἰς Ἰταλίας παρήλθον τρεῖς δόλοκληρα
ἔτη· καὶ ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἡ Ἀννα,
ἐπικυρήσασα καὶ αὐτὴ τὰ ἀρχαῖα μέρη τοῦ
Παλαιολογικοῦ δεσποτάτου καὶ ἀναγκασθεῖσα ἐπὶ
τέλους νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν εἰρήνην, διότι προ-
σέχρυσεν ἀπρὸςδοκίμως εἰς ἀντίπαλόν πολλῶν
αὐτῆς ἰσχυρότερον, ἡ Ἀννα, λέγουμεν, ροβου-
μένη ἤδη καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ γαμβροῦ τῆς Φι-
λίππου κίνδυνον, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν προ-
στασίαν τοῦ αυτοκράτορος Ἀνδρονίκου· καὶ
ὅτι ὁ Φίλιππος ἀπῆλθε νὰ ἐμώσῃ πρὸς αὐ-
τὸν ὁ Θωμᾶς πιστῶν, ἡ δεσποτικῶν ἀνέ-
στη προβάλλουσα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἡτοῦ ὑποτε-
λῆς τῶν Παλαιολογῶν καὶ ὅτι, μόνον ἐὰν ἀπο-
θάνῃ ἄτεχνος, δικαιούται ὁ Φίλιππος νὰ προ-
τείνῃ ἀξιώσεις ἐπ' ὅλου τοῦ δεσποτάτου. Ὁ
Φίλιππος τότε ἐκήρυξεν αὐτῇ παραχρῆμα τὸν
πόλεμον καὶ ἔδραμον πρὸς βοήθειαν τοῦ ἐν
Ἑπειρῷ ἐπιτρόπου αὐτοῦ ὅτι πρίγκιψ τῆς
Ἀχαΐας μετὰ τοῦ πρωτοστάτορος αὐτῆς καὶ
πολλοὶ τῶν ὑποτελῶν ἐκείνου ἑλλήνων· ἀλλὰ
πάντες οὗτοι πολιορκήσαντες τοὺς Ῥωγούς
καὶ τὴν Ἀρταν ἀπέτυχον καὶ διελύθησαν κατὰ
τὸν Σεπτέμβριον (1301), διανοούμενοι νὰ ἐπα-
ναλίσθωσι τὰς ἐχθροπραξίας τὸ ἔαρ' ἢ δὲ Ἀννα
ἐκτακίσσε καὶ τὴν βουλὴν ταύτην δωροδοκῆ-
σα τοὺς ἐκ Πελοποννήσου βοήθους τοῦ γαμ-
broῦ τῆς. Τέλος πάντων τῇ 1306 ἐβῆκεν ἡ
πρὸ πολλοῦ παρασκευασμένη ἐν Ἰταλίᾳ με-
γάλη τοῦ Φιλίππου ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεία
καὶ προσωρμύθη εἰς Ἑπείρον· ἐπειδὴ ὅμως
οὔτε οἱ βυζαντινοὶ οὔτε οἱ σέρβοι οὐδ' οἱ ἐνε-
τοὶ ὠρεγόντο τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπιτυχίαν τῶν
ἀνδραγαδικῶν, συνέδραμον πάντες οὔτοι ἀμέσως
ἢ ἐμμελῶς τὴν Ἀννάν καὶ ἡ ἐκστρατεία ἐναυ-
αγήτην. Οὐδὲν ἦρτον ὁ Φίλιππος· ἐξηκολού-
θησεν ἐπικρατῶν ἐν Ἑπειρῷ, εἰ καὶ οἱ σέρβοι

καὶ οἱ βυζαντινοὶ δὲν ἐπαύσαν ὑποκινεῖντες
τὰς ἀλβανικὰς φυλὰς κατ' αὐτοὺς· ἀλλὰ μετ'
οὐ πολὺ ἐρρίφη καὶ ὁ Θωμᾶς εἰς τὰς ἀρχαί-
λας τῶν βυζαντινῶν καὶ λαδῶν συζυγον τὴν
Ἀνναν Παλαιολογίναν, ἐγγονὴν Ἀνδρονίκου
τοῦ Β', ὡμῶς πιστῶν εἰς αὐτὴν καὶ ἐπικα-
λέσθη τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ κατὰ τοῦ γαμβροῦ
του· τότε δὲ ὁ αυτοκράτωρ κατέλαβε διὰ τοῦ
στρατηγοῦ του Ἰ. Λαοκάρειος τὴν ὅχραν Βέ-
νισσαν (1311) καὶ μετὰ μέρη τῆς χώρας τῶν
νεαπολιτῶν, ἀλλὰ πειραθεὶς νὰ ἐκπολιερχοῖ
καὶ τὴν ὅχραν Ἀρταν καὶ ἀποτυχὼν ἀπ-
εβῆκεν. Ἐγκαταλειπόμενος λοιπὸν καὶ πάλιν
εἰς μόνες τὰς δυνάμεις του ὁ Θωμᾶς καὶ ὑπὸ
τῶν κατοικῶν τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ, τῶν
Ἰωαννίνων, μισοῦμενος, διηλλάχθη τῇ 1318
πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος
ἀπέθανε, δολοφονηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀνεψιῦ
Νικολάου, κέρματος τῆς Κερκλληνης καὶ τῆς
Ζακύνθου. — Ὁ δολοφόνος, προεργασθεὶς
παραχρῆμα δ' ἐσπότης Ῥωμανίας, ἡ-
νάγκασε τὴν γῆραν τοῦ θυμῶτος αὐτοῦ Ἀνναν
τὴν Παλαιολογίναν νὰ συζευχῇ αὐτόν. Ταῦτα
δὲ πάντα παρεγγαγον πάλιν γενικὴν ἀναστά-
σιον· διότι καὶ σέρβοι καὶ βυζαντινοὶ καὶ ἀν-
δραγαῖκοι ἀποκηρύττοντες ὡς ἀρχαῖα καὶ σφε-
τεριστὴν τὸν νέον δεσπότην, ὡρμησαν πάντες
νὰ διαμερισθῶσι τὰς κατατρεχθείσας παρ' αὐ-
τοῦ χώρας. Καὶ πρῶτον μὲν κατέλαβον οἱ βυ-
ζαντινοὶ τὸν Ἀδώνικα καὶ τὴν Ἰωάννην καὶ τὴν
Ἀρταν (1310) συγγράμνους δὲ Οὐρόσση, ὁ ἡγε-
μὼν τῆς Σερβίας, εἰσῆλθεν εἰς Δυρράχιον καὶ
παρεσκευάζετο νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀλβανίαν·
τότε δὲ καὶ ὁ Φίλιππος, ἵνα διασώσῃ τὰς παν-
ταχόθεν αὐτῷ κινδυνεύουσας κτήσεις αὐτοῦ,
ἅμα μὲν ὠχύρωσε τὴν Κέρκυραν καὶ τὴν Ναύ-
πακτον, ἅμα δ' ἐπικούρεα διὰ συμμάχων καὶ
διὰ τοῦ Πάπα ν' ἀναγκαστῇ τοὺς σέρβους
καὶ τοὺς βυζαντινοὺς, νὰ συγκρατῇ δι καὶ
τοὺς ἀλβανοὺς ἐν τῇ πρὸς αὐτοὺν πίστει, καὶ
ἐπέτυχεν, ἅρ' οὐ μάλιστα κατόρθωσεν τῷ μὲν
1320 ν' ἀποκρούσῃ τοὺς βυζαντινοὺς ἀπὸ τῆς
Ναυπάκτου, ἐπικυρήσαντας νὰ πολιορκήσωσιν
αὐτήν, τῷ δὲ 1322 νὰ ἀνακτήσῃ ἀπὸ τῶν σέρβων
διὰ τῶν ἀλβανῶν τὸ Δυρράχιον. Ἐν τούτοις
δὲ ὁ νέος τῆς Ἑπείρου ἢ Ῥωμανίας δεσπό-
της Νικόλαος, προσκλήθη παρὰ τοῦ Φιλίπ-
που νὰ ἐμώσῃ εἰς αὐτὸν πιστῶν, οὐ μόνον τοῦτο
ἠνέγη, ἀλλὰ καὶ ἐφόρμησε μετὰ στρατοῦ
κατὰ τῶν Ἰωαννίνων, ἵνα ἐκπορθῇ αὐτά,
ἐκυρίευσεν δὲ τὰς περιεγμένας κώμας· ἀλλὰ
κατὰ τοῦτου προσέκυθεν ἀφειδίως νέος ἀντί-
παλος, ὁ ἴδιος ἀδελφεὸς Ἰωάννης, ὅστις λαδῶν
γοναῖα ἄλλην τινὰ Παλαιολογίναν, προσχει-
ρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου δ' ἐσπότης ἡ-
πείρου, νικήσας δὲ τῷ 1323 καὶ φονεύσας
τὸν Νικόλαον, κατέλαβε τὴν Ἑπείρον καὶ τὰς
νῆσους, καὶ Ἀγγέλος Κομνηνὸς μετονομασθεὶς,
ἦρξεν αὐτῶν (1323—1335). Ἐπειδὴ δὲ καὶ οὐ-
τος ἠνέγη νὰ ἐμώσῃ πρὸς τοὺς ἀνδραγαδικούς πι-

στιν, ἐρειδόμενος εἰς τὴν προστασίαν τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Φίλιππος ἐξήγησε νὰ τὸν ἀναγκάσῃ. Καὶ πρώτη μὲν τις ἀπέπειρα αὐτοῦ πέμψαντος τῷ 1325 ἐκ Βρενδερίου τὸν ἀδελφόν του κόμητα τῆς Γραυῆνης μετὰ 25 γαλέρων, ἐναυαγήσας καὶ ὀλοκληρίαν, τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου καὶ ἐδεικνύοντο ἐν Ἠπείρῳ, διῆτι καὶ σέρβοι καὶ βουλγαννοὶ καὶ αὐτὸς ὁ βουλγαρικὸς Ἰωάννης δὲν ἐπαύσαν περιβαίροντες ἐνταῦθα τὰς κτήσεις του· δευτέρᾳ δὲ ἀπέπειρα τοῦ αὐτοῦ, ἀναθόντος εἰς Ὀχάλτερον Βρεννίκον (φερόμενον δοῦκα τῶν Ἀθηνῶν, ἔρχοντα δὲ τῆς Ἀργολίδος) μετὰ τῆς γενικῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπιτροπείας τὴν εἰδικὴν ἐντολὴν νὰ διευσθεῖσθαι τὰ τῆς Ἠπείρου, ἐστέρθη ὑπὸ πληρεστῆτος ἐπιτυχίᾳ· διῆτι οὗτος ἐρχόμενος τῷ 1331 εἰς Ἰταλίας μετὰ στρατοῦ, ἵνα διεκδικήσῃ ἐν Ἀττικῇ πατρὶαν κληρονομίαν, κατέλαβεν ἐν τῇ διαβάσει του Λευκάδα, Βόνιτσαν, Ἄρταν, καὶ ἠνάγκασε τὸν Ἰωάννην νὰ ἐμώσθαι πιστὸν εἰς τὸν Φίλιππον· ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ἐφήμερος. Ἐπὶ τέλος, λήγοντος τοῦ 1331, ἀπεβίωσεν ἐν Νεαπόλει καὶ ὁ Φίλιππος, κληροδοτήσας τοῖς ἀπογόνους του τοὺς μεγάλωνιμους κενούς αὐτοῦ τίτλους· τὰ δὲ λοιπὰ καίψανα τῆς ἀρχικῆς τῶν Ἀγγέλων ἐπικρατείας περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν βουλγαννῶν καὶ τῶν σέρβων καὶ τῶν αλβανῶν, ὡς θὰ ἴδωμεν.

— Πῶς ἀρχόμενος τοῦ 1380 αἱ χῶραι τοῦ ἀρχαίου Ἠπειρωτικοῦ δεσποτάτου κατεῖχοντο ἅλλαι μὲν ὑπὸ τῶν βουλγαννῶν, ἄλλαι δὲ ὑπὸ Ἰωάννου, τοῦ κέρμητος Κεφαλληνίας, αἱ δὲ περὶ τὸ Δυρράχιον ὑπὸ Ἰωάννου, τοῦ κέρμητος τῆς Γραυῆνης, καὶ αἱ συνιστάσαι τὸ δεσποτάτον τῆς Ρωμανίας σὺν τῇ Ναυπαικῷ καὶ τῇ Κερκυρᾷ ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Θάλακ ἀπογόνων Φιλίππου τοῦ Ταραντινοῦ. Τῷ δὲ 1395 ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ὁ Γ' ἐλάσας νικηφόρος ἐν Ἀλβανίᾳ μέχρι τῆς ἐνορίας τοῦ Δυρράχιου, κατέβηκεν ἔπειτα εἰς τὰς κτήσεις τοῦ Ἰωάννου τῆς Ρωμανίας, ἁρτίως μεταστάντες διὰ φαρμάκου, ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἄννα ἡ Παλιολογίνα, καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωάννινά τε καὶ Ἄρταν καὶ πᾶσαν τὴν Ἀναρνανίαν καὶ τὴν Αἰτωλίαν. Καὶ τότε μὲν ἀνεχώρησε χαιρῶν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ κληρονόμοι τῶν δικαιωμάτων Φιλίππου τοῦ Ταραντινοῦ ἐπεχείρησαν νὰ ἐγκαταστήσωσιν ἐν Ἠπείρῳ τὸν πρὸς αὐτοὺς καταφυγόντα τῆς Ἄννης καὶ τοῦ Ἰωάννου υἱὸν Νικηφόρον τὸν Β', εὗρον δὲ αὐτόθι οὐκ ὀλίγους καὶ ὀπαδοὺς, ὁ Ἀνδρόνικος Γ' ἐπαυλῶν ἐνταῦθα τῷ 1399 καὶ καθυπέταξε τοὺς ἀντάρτας, ἔπειτα δὲ τὸν Νικηφόρον Β' νὰ παραδοθῇ εἰς αὐτὸν καὶ ἀπῆλθε· πάλιν καταστήσας ἐπιτροπὸν του τὸν Ἰωάννην Ἀγγέλον. Ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ προστατίσεις αὐταὶ δὲν ὑπῆρξαν διαρκεῖς· διῆτι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατέλαβεν ἀρχὴν τῶν σέρβων ὁ μέγας Στέφανος Δουτσάν (1336—1355) καὶ

ὥφελούμενος ἐκ τῆς γενικῆς ἀναταραχῆς ἐκείνων τῶν μερῶν καὶ ἐκ τῶν ἐμφυλίων τῶν βουλγαννῶν διενέξεων, ἤλασεν ἐκ Σερβίας τῷ 1340 καὶ καταβάντων ἀδιακόπως πρὸς μεσηδρίαν ἐνθεν μὲν διὰ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, ἐνθεν δὲ διὰ τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἠπείρου, κατέλαβε πᾶσαι ταύτας τὰς χῶρας καὶ προσηγορεύθη αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ρωμανίας, δεσπότης δὲ Ἄρτης καὶ κέρμης Βλαχίας. Οὕτως οὐ μόνον οἱ ἀνδραγατικοὶ συνεστάλησαν εἰς ἐλάχιστον περὶ τὸ Δυρράχιον παράλια, ἀλλὰ καὶ οἱ βουλγαννοὶ ἐκινδύνευσαν ν' ἀπολέσωσι πᾶσας τὰς ἐν Ἑυρώπῃ κτήσεις αὐτῶν, διῆτι ὁ Δουσάν ἐπεστέρευσε καὶ αὐτὴν τὴν Θεσσαλονίκην· ἀλλ' ἐπὶ τέλος ἀντεπεξέβηκεν τῷ 1350 κατ' αὐτὸν ἐκ Κων/πόλεως ὁ Κατακουζηνὸς ἠνάγκασε νὰ ταναμελογήσῃ συνθήκην, καὶ ἦν ἐκράτης μὲν ὁ Δουσάν μέρος τῆς Μεγαλοβλαχίας καὶ πᾶσαν τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀναρνανίαν, ἀλλ' ἀπέδωκε τοῖς βουλγαννοῖς τὴν λοιπὴν Θεσσαλίαν καὶ πάντα τὰ ἄλλα. Ἐκ τῶν κερταχθεσίων δὲ χωρίων ὁ Δουσάν τὴν μὲν Μεγαλοβλαχίαν μετὰ τῶν Ἰωαννινοῶν ἐπέστρεψε πρὸς διαίκτησιν τῷ Γρηγορίῳ Πρελούμπῳ, τὴν δὲ λοιπὴν Ἠπείρον σὺν τῇ Ἀναρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ τῷ ἴδιῳ αὐτοῦ ἀδελφῷ Συμεῶνι· ὁ δὲ Συμεὼν, Ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ τῷ 1355 ἀπασα, ἡ ἐπικράτρια τοῦ μεγάλου ἐκείνου σέρβου δορυκῆτος, ἀποθανόντος αὐτοῦ καὶ τοῦ φρονίμου Γ' Πρελούμπου, κατεκυριασθῆναι καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δουσάν Στεφάνου Οὐρόσση προέκυψαν οὕτω ὅλαι περὶ καὶ ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων ἡγεμονίαι. Τότε δὲ (1356) ἐπεχείρησε μὲν ὁ σφγᾶς δεσπότης Νικηφόρος ὁ Β', ὁ τοῦ Ἰωάννου καὶ τῆς Ἄννης υἱός, νὰ ἀνακτήσῃ τὴν πᾶν τὴν κληρονομίαν καὶ ἐξέδωκεν ἐκεῖθεν τὸν Συμεῶνα Οὐρόσσην· ἀλλ' ἀντετάχθησαν αὐτῷ οἱ τῶμας συμπράττοντες αλβανοὶ καὶ τῷ 1358, μάχῃς γενομένης περὶ τὸ Ἀγγελοκάστρον τοῦ εὐαρίθμου τοῦ Νικηφόρου στρατοῦ καὶ τῶν αλβανῶν, οὓς ἤγεε εἰς τῶν μεγιστάνων αὐτῶν ὁ Κάρλος Τόπας, κατετροπώθη μὲν καὶ ἐφρνεύθη ὁ Νικηφόρος, κατεποντίσθη δὲ ὑπὸ τῶν αλβανῶν τὸ δεσποτάτον τῆς Ἠπείρου, μικροῦ μόνον ἐπιπλεύσαντος ναυαγίου αὐτοῦ. Οἱ αλβανοὶ ἐπλημύρηνσαν τότε καὶ τὴν παλαιὰν Ἠπείρον πλὴν μικροῦ μόνον μέρους αὐτῆς τοῦ περὶ τὰ Ἰωάννινα, καὶ ὁ εἰρημένος αὐτῶν ἀρχηγὸς προσηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Ἀλβανίας· εἶπε δὲ μετ' ὀλίγον καὶ τὸ Δυρράχιον καὶ αλβανοὶ ὡσαύτως δυνάσται ἐκράτησαν τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀναρνανίας. Καὶ ἐγένετο μὲν μίξις ἐπὶ τῶν σέρβων ἀπέπειρα νὰ ἀνακτήσωσι ταύτας τὰς χῶρας, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε. Μετὰ τὸν θάνατον ὀληνόντι τοῦ Νικηφόρου δὲ ἐβδληθῆς πρὸς αὐτοῦ τῆς Ἠπείρου ἄρχων Συμεὼν ἐξώρμησεν ἐκ Καστορίας, ὅπου ἐβρίσταν, εἰς Θεσσαλίαν, εἶτα δὲ καὶ εἰς Ἠπείρον καὶ κατέλαβεν ἀμφοτέρως (1358)· ἀλλ'

εἰσβαλόντος ἀκολούθως εἰς Θεσσαλίαν καὶ ἄλλου σέρτου ἐπιφανούς τοῦ Χλαπέντου, ὅστις ἔλαβε τὴν χήραν τοῦ Γ. Πρελομπίου ἡΐου καὶ προστατεύσας τὰ τέκνα τοῦ προγενοῦ τοῦ Θωμά, ὁ Συμεὼν ἐστράμεν αὐτοὺς, ἵνα διώξῃ ἐκείνον, καὶ παρέσχεν αὐτῶς εὐκαιρίαν εὐ- προσέκτον εἰς τοὺς ἀλβανοὺς νὰ στρατευώσιν εἰς Ἡπειρον καὶ ἐπικτείνωσι τὰς κτήσεις τῶν. Ὅθεν ὁ μὲν Γένιος Βούας Σπάτας, συνεργὸν ἔχων καὶ τὸν Ἰωάννην Σπάταν, ἐφρόνεσε τὸν διοικητὴν τῆς Παρχελωτίδος Ἰσακίον, καὶ κατέλαβε τὸ Ἀγγελόκαστρον καὶ τὴν περὶ αὐτὸ χῶραν· ὁ δὲ Πέτρος Λειώσας κατέλαβε τὰ περὶ τοὺς Ῥωγούς καὶ τὴν Ἀρταν μέρη καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα δὲν ἔμειναν ἢ μόνον τὰ Ἰωάννην καὶ τμήμα τῆς ἀρχαίας Θεσπρωτίας. Τῆς ἐπικρατείας δὲ τοῦ Συμεῶνος οἱ κάτοικοι, ἀδυνατείοντες ἤδη ὑπὸ τῶν κυκλούντων αὐτοὺς ἀλβανῶν ἐνχοιλούμενοι, παρεκάλουν αὐτὸν νὰ πέμψῃ ταχέως ἄξιόν τινα διοικητὴν προστατεύσοντα αὐτούς· ὁ δὲ Συμεὼν, ὅστις εἶ- χεν ἤδη συμβιβασθῇ μετὰ τὸν Χλαπέντον καὶ εἶχε συζύγῃ τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ προ- γενοῦ αὐτοῦ Θωμά τοῦ Πρελομπίου, ἐπέμψεν αὐτὸν δεσπότην εἰς Ἰωάννην. Ἀλλ' ὁ Γ. Πρελομπίος ἀνεδείχθη ἐν βραχείᾳ ἀπηνέστατος τυραννὸς, προδύλακε δὲ καὶ πρώτος αὐτῶς τὴν ἀνάμειξιν τῶν τούρκων εἰς τὰ ἡπειρωτικά πράγματα, συμμαχήσας αὐτοῖς περὶ τὸ 1380 κατὰ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ ἐχθρῶν του, καὶ ἐπὶ τέλους ἐφρόνεθ' ὑπὸ τῆς ἰδίας συζύγου του καὶ τοῦ ἐραστοῦ αὐτῆς Ἰσαὶ Βουονδελημόντου, ὃν συνεζεύχθη αὐτὴ καὶ ἀνεδίβατο εἰς τὴν χωροδουλοποιαν. Ὁ Ἰταλὸς Βουονδελημόντος ἐκωδῆρνε τὰ ναυάγια ταῦτα τοῦ ἡπειρωτικοῦ δεσποτάτου ἐπικεικῶς. Καὶ εἰσβαλόντα μὲν τῷ 1380 τὸν Ἰωάννην Σπάταν εἰς τὴν ἐπικρά- τεάν του ἀπέκρουσεν· ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, φοβούμενος τὸν σουλτάνον Βαγιαζήτ' Α', προ- σήλθε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ἐν Θεσσαλονικῇ καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς κυριαρχίας του, γενόμενος αὐτῷ φέρου ὑποτε- λῆς. Τῷ 1388 ἡ Ναυπακτος, κατεχομένη ἤδη καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῶν ἀλβανῶν, οἵτινες ἐξέβαλον τοὺς ἀνδραγατικούς ναυπολίτας, ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν ἐνετῶν, ἐκπεριψάντων πρὸς τοῦτο μοῖραν τοῦ στόλου τῶν. Τῷ δὲ 1389 ἐπέδραμεν αὐ- τοῖς ὁ Γ. Σπάτας τὴν ἐπικρατείαν τοῦ Βουον- δελημόντου καὶ ἐπολιόρκησε τὰ Ἰωάννηνα· ἀλλὰ μαθὼν ὅτι ὁ σουλτάνος ἐπεμπεν αὐτῷ στρατὸν εἰς βοήθειαν, διέφυσε τὴν πολιορκίαν καὶ ὑπέστρεψεν εἰς Ἀκαρνανίαν. Ὁ δὲ Βου- ονδελημόντης, θανούσης τῇ 1395 τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐνυμφεύθη τῷ 1397 τὴν θυγατέρα τοῦ Γ. Σπάτας, ἵνα ἔχῃ τὴν συμμαχίαν του. Τοῦτο ὁμῶς οὐδὲν ὠφέλησεν αὐτὸν, διότι ὁ νέος πενιθερός του ἔσωσεν ἀπὸ τούρκικης εἰς τὴν χῶραν του εἰσβολῆς ἕτερον σὺλταρον ἀλβα- νόν, τὸν ἀρχηγὸν τῶν ξενοεισβαίνων ἀλβανῶν Γκιώνην (1397), ὅστις ὑπῆρξεν ὁ δεινὸς του.

Ὁ Γκιώνης, προσφαιζόμενος συμμαχίαν δῆναι τοῦ Βουονδελημόντου πρὸς τοὺς κατ' αὐτοῦ ἐπελθόντας στρατηγούς τοῦ σουλτάνου Βρηνῆ καὶ Γιάκουβ, εἰσέβαλεν εἰς τὴν ἐπικρατείαν του καὶ κατατρόπωντας τὸν στρατὸν αὐτοῦ περὶ Διδραν (1399), συνέλαβε κακίστην αἰχμαλιώ- τον, καὶ τότε μόνον ἀπέλυσεν, ὅτε ἔλαβε λύ- τρον τὸ Ἀργυροκάστρον καὶ 10,000 φλωρία (1400). Ἀποθανόντος δὲ τῷ 1400 τοῦ ἡγε- μόνος τῆς Ἀκαρνανίας Γ. Σπάτας, διαδόχος του ἤρθε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Σγουρὸς ἀλλ' εἰσβαλὼν τῇ αὐτῇ ἔτει εἰς Ἀρταν ὁ βλαχὸς Μπονδῆς, ἀρπάξας αὐτὸς καὶ κάτοχος προ- ρίων τινῶν τῆς Ἡπείρου, ἐκδιέλλει αὐτὸν καὶ κρατεῖ τὴν πόλιν. Μετὰ θοῶ δὲ ἐστὶ ματέβαλον καὶ τὰ Ἰωάννηνα κύριον· διότι τῷ 1403 ἀπα- θιώσαντος τοῦ Βουονδελημόντου ἀτόκου, ἐκυριεύ- σαν τὴν ἐπικρατείαν του οἱ ἀλβανοὶ τῆς Ἀ- καρνανίας, καὶ ἐξέλιπε τότε τοῖς τετραστρά- πως καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ ἀρχαίου Ἡπειρω- τικοῦ δεσποτάτου ναυάγιον. — Ἀλλ' ἐν ᾗ ἤδη ἤρχον πανταχοῦ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Αἰτωλίας οἱ ἀλβανοὶ, διαφόρων συγγενῶν τοῦ ἀλβανικοῦ οἴκου Γένιου Βούα Σπάτα νεμομένων αὐτὰς κατὰ πό- λεις, καὶ ἄρχοντας ἐν Ναυπάκτῳ τοῦ νόθου αὐτοῦ υἱοῦ Παύλου Βούα Σπάτα, ἐπῆλθον εἰς τὸν νοῦν ἄλλου γαίτονος ἡγεμόνος τοῦ δουκὸς τῆς Κεφαλληνίας καὶ τῆς Ζακύνθου Καρόλου Α' τοῦ Γόνικου, νὰ κατακτήσῃ αὐτοὺς ἅπαν τὸ ἀρχαῖον Ἡπειρωτικὸν δεσποτάτον· ἐνθαρρυνό- μενος δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιτυχῶν ἐλλήνων, οἱ- τινες, ἐκ τοῦ ἀφορήτου τῶν ἀλβανῶν ζυγοῦ ἀ- παυδῆσαντες, ἐκάλεον αὐτὸν νὰ καταλάβῃ τὴν χῶραν τῶν, ὑπιοχνούμενοι πᾶσαν πρὸς τοῦτο συνδρομήν, ὁ Καρόλος ἤρξατο νὰ παρασκευά- ζηται (1403). Ἀποβιβάσας δ' αὐτοῖς στρατὸν καὶ ὄντως ὑποστηρίχθεις ὑπὸ τῶν ἐλλήνων, κατώρθωσε νὰ ἐμπεδωθῇ τῷ 1405 ἐν Ἀκαρ- νανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ, γενόμενος κύριος τοῦ μὲν Ἀνατολικοῦ διὰ θάλασσαν, τοῦ δ' Ἀνα- τολικοῦ καὶ τοῦ Δραγομέ- στοῦ διὰ τῆς βίας· ἀναθέμενος δὲ τὴν διοί- κησιν τοῦ Ἀγγελόκαστρου εἰς τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ Λεονάρδον (Β'), ἡγωνίζετο ἔπειτα πρὸ παντὸς ἄλλου καὶ διὰ πάσης θυσίας ν' ἀπο- σπάσῃ ἀπὸ τοῦ Παύλου Βούα Σπάτα τὴν α- ξιόλογον Ναυπακτον. Ἀλλ' ἐκείνο, τοῦ οἰοῦτο δὲν ἴσχυσαν νὰ πείσωσιν αὐτὸν νὰ παραιτηθῇ οὔτε συμμαχία, ἣν συνωμολόγησαν οἱ ἀλβα- νοὶ πρὸς τοὺς τούρκους, οὔτε πρὸς τὰς ἰονί- ουσ νήσους ἐπιβρομαί, ἃς ἐνήργει διὰ πειρα- τῶν καταλάνων ὁ δουὲς Ἀγαθὸς Ζαχαρίας Κεν- τουριώτης, ἐματαιώσαν ἡ πανούργος τῆς δημο- κρατίας τοῦ ἀγ. Μαρκοῦ πολιτικῇ, πείσασα τὸν Π. Βούαν Σπάταν νὰ ἐκχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑνετίαν τὴν περιζήτητον Ναυπακτον καὶ πάντα τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς ἀντὶ ἐτήσιας τι- νὸς συντάξεως (ἴουλ. 1407). Τότε ἡ Ἑνετικὴ ἐξήγησε παρὰ τοῦ Καρόλου τὴν ἀπόδοσιν πάν- 28

των ὅσα κατεκτήσατο μέχρι τοῦδε, μάλιστα δὲ τὴν τοῦ Ἀνατολικοῦ, καὶ μὴν νεμερῶν τοῦ 1108 ἠπειλήσαν αὐτῷ πόλεμον· ὁ δὲ Κάρολος μὴ δυνάμενος νὰ πολέμη ἀμα μὲν πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἀλβανούς, ἀμα δὲ πρὸς τὴν Ἑννατίαν, ἦλθεν εἰς συμβόλαιον πρὸς αὐτήν, καὶ ἐξχώρησε τῇ 1110 τὸ Ἀνατολικὸν ἀντὶ μικρᾶς τιμῆς χρηματικῆς ἀποζημιώσεως. Ἐκτοτε δὲ καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀρκτης καὶ τῶν Ἰωαννίνων συντάχθη τὸ νέον κράτος αὐτοῦ ὁ Κάρολος ἐκυβερνᾶ αὐτὸ συνεπῶς, ἐδρεῖων τὸν πλείστον χρόνον ἐν ταύταις ταῖς πόλεσιν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν Λευκάδι καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ. Καίτοι δὲ ἐπισήμως εἰρηνεύσας πρὸς πάντας ὁ νέος οὗτος ἄρχων τῶν νήσιων, τῆς Ἠπ., τῆς Ἀκαρν. καὶ Αἰτωλίας, οὐδέποτε ἠσυχασεν ἐντελῶς· διότι καὶ ὁ σουλτάνος διγύθου πολλὰκις στρατὸν κατ' αὐτοῦ, παρασκευαζόμενος ἀπὸ τοῦ 1111 νὰ καταλάβῃ τὴν Ἠπειρὸν, καὶ οἱ ἐνετοὶ προτεπάρχοι ν' ἀποσπάσωσι μέρη αὐτῆς καὶ οἱ συσταλέντες παρ' αὐτοῦ ἀλβανοὶ νὰ ἐπικταθῶσιν· ἀλλ' ὁ Κάρολος καταλαβὼν δι' ἐπιλέκτων ταχυτάτων, συνισταμένων ἐξ Ἰθαγενῶν ἐπικυβερτῶν — ἁ ρ μ α τ ω λ ω ν — τὰς παρόδους τῆς Πίνδου, ἀρ' ὧν ἀπείργε τοὺς τούρκους, καὶ συμμαχῶν μὲν ἔχων τὸν δουκά τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Βοιωτίας, φιλικῶς δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ διακείμενος, παρ' οὗ ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημος νόμιμος τῆς Ἠπειροῦ δεσπότης, καὶ πολιτευόμενος δεξιότατα, οὐ μόνον ἐμαρτυρεῖται πάντων ἐκείνων τὰς ἀποπειράς, ἀλλὰ καὶ κατώρθωσε μέχρι τοῦ 1118 νὰ γίνῃ κύριος ὅλου τοῦ ἀρχαίου Ἠπειρωτικοῦ δεσποτάτου· ἐπὶ καὶ οἱ ἐπιδιώξει μετὰ τοσαύτης δραστηριότητος τὴν ἐν τούτῳ ἀπέλασιν τῶν ἀλβανῶν, ὥστε καὶ Ἰωάννινα καὶ Ἄρτα καὶ ἄλλα τῇ Ἀκαρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ οὐδὲ ἓνα ἔτι ἀλβανὸν ἐν αὐταῖς ἐκφαίνουσιν ἔκτοτε. Οἱ ἀλβανοὶ μετηνάστευσαν περικύρῳ ἐκείθεν εἰς τὴν ἀνατολικὴν μέσσην Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου δεξιωθείς αὐτοὺς φιλικότατα ὁ δεσπότης τοῦ Μισθρά Θεόδωρος Β' ἐξ-εχώρησεν εἰς τοὺς πρότερον συγγενεῖς τοῦ οἴκου Βούα Σπάτα εὐρὴα τιμάρειαν. Ὁ Κάρολος Α' ἔζησε μέχρι τοῦ 1130, καὶ οὐδένα ἔχων νόμιμον υἱόν, ἀπέλιπε τελευτῶν ἐν Ἰωαννίνοις εἰς τρεῖς μὲν νόθους υἱούς του, Μέμνονα, Τύρωνα, Ἡρακλέα, τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν, εἰς δὲ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Κάρολον Β', υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του δουκὸς τῆς Λευκάδος Λεονάρδου Β' τὴν ἀρχαίαν Ἀμφιλοχίαν καὶ τὴν Ἠπειρὸν. Ἡ διανομή αὐτῆς τοῦ δεσποτάτου ὑπῆρξεν ὡς εἰκὸς δλεθρία· διότι οἱ νόθοι φθονοῦντες τὸν ἐξάδελφον ἐξηγέρθησαν κατ' αὐτοῦ καὶ ἀνέμιξαν εἰς τὴν διαφοράν των τοὺς τούρκους, ἐπικαλεσθέντες τὴν ἀρωγὴν τοῦ σουλτάνου· τότε δ' εἰσέβαλεν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Καρόλου Β' ὁ Σινᾶν πκας, ὑποστηρίξων δῆθεν τὰς ἀξιώσεις τοῦ

Μέμνονος, καὶ ἐπελόνθη τὰ Ἰωαννίνα. Ταῦτα δὲ μὴ δυνάμενα γ' ἀμύνεσθαι πλείονα χρόνον, παρεδόθησαν εἰς τὸν θωμανὸν στρατηγόν (1131), συνθηκολογήσαντα ν' ἀφῇ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δεσποτάτου, προσποιημένῃ καὶ τῆς Ἀκαρνανίας, εἰς τὸν Κάρολον Β', ὑποτελεῖ γινόμενον τοῦ σουλτάνου καὶ νὰ διατηρήσωσιν οἱ Ἰωαννῖται ἐλευθερίας τινας. Ἀλλ' οἱ νόθοι, ἐκχωρηθείσης τῆς Ἀκαρνανίας εἰς τὸν ἐξάδελφον, εἰσέβαλεν εἰς αὐτήν, καὶ συνεργῶν ἐδύναντο πολλοὺς ἀκαρνανούς, καθυπετάξαν μὲν μέρος τῆς πρὸς Δ τοῦ Ἀχελώου χώρας, οὗδ' ἔπαυσαν λομαίνόμενοι τὰ εἰς τὸν ἐχθρὸν των ὑπολειπόμενα χωρία· ὁ δὲ Κάρολος Β', ὑπὸ στρατῷ τοῦ Ἀμυρατοῦ βοηθούμενος, ἐπεχείρησε νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τοῦ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ ἀπὸ τῆς Αἰτωλίας τοὺς νόθους· ἀλλὰ μὴ κατορθώσας αὐτό, ἐπὶ τέλους συνεβίβασθη, ἐκχωρήσας αὐτοῖς ὅσας ἤδη ἐν ἀμωστέραις ἐκείναις κατεῖχε χώρας· καὶ ἔκτοτε (1131) πάντες οἱ τόκοι διήγον ἐν εἰρήνῃ, φοβούμενοι τὸν κοινὸν πολεμὸν. Οἱ δὲ τούρκοι ἐπὶ τινα μὲν χρόνον, πασαν αὐτῶν τὴν προσοχὴν προσελώσαντες εἰς τὰς ΒΔ χώρας τῆς ἐλληνικῆς χερσονήσου καὶ πέραν αὐτῆς, ἔλειπον ἐν ἡσυχίᾳ τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· ἀλλὰ μετὰ τῆς ἐκκατονταετηρίδος, ὀλιγωτέρως ἤδη μεριμνᾶς ἔχοντες, εἰσέβαλεν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Β' Καρόλου καὶ τῇ 21 μαρτίου 1140 ἀνεπέτασαν τὴν θωμανικὴν σημαίαν ἐπὶ τοῦ φρουρίου τῆς Ἀρκτης, τελευταίας πρωτεύουσας τῆς Ἀκαρνανίας· μετὰ δὲ ταῦτα ἔλειον τὸ Ἀγγελέκαστρον καὶ τὸ ἐπόμενον, ἔτος 1150 τὰ λοιπὰ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τὰ αἰτωλικά, ὅσα ἀνῆκαν εἰς τοὺς ἀπογόνους Καρόλου τοῦ Α'. Ἐκτοτε μόνη χριστιανικὴ σημαία κυριατεύουσα ἐπὶ κατὰ τὴν Αἰτωλίαν ἔμεινε—καὶ αὕτη ξένη—ἡ τοῦ ἁγ. Μάρκου ἐν τῷ διαμερισματικῇ τῆς Ναυπάκτου, ἥτις πρὸ τούτου ἐκχωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐνετῶν εἰς τὸν δεσπότην τῆς Πελοποννήσου Θεόδωρον Παλαιολόγον καὶ αὐθὺς ἀπὸ τούτου, ληρθεῖσα, ὡς μὴ δυναμένου νὰ διατηρήσῃ αὐτὴν κατὰ τὴν ἐπικειμένην των τούρκων ἐπιθεσιν, ἐμελλε νὰ καταστήσῃ ἐν τῇ ἐφεξῆς περιόδῳ οἶκος τῶν δωδεκάσκυτος σφαῖρα, περὶ ἐρχομένη ἀπὸ τῶν χειρῶν των ἐνετῶν εἰς τὰς τῶν θωμανῶν καὶ ταναῶν. Οὕτως ἐνῶ ἐν τῇ ἐσπερίᾳ Εὐρώπῃ ἀνέταλλε πανταχοῦ τῶν νέων χρόνων ὁ ἥλιος καὶ οἱ λαοὶ, ἀποσείοντες τὴν νάρκην τοῦ μεσαιωνικοῦ σκότους, ἔλυον τὰ δεσμά των, ἐν Αἰτ. καὶ Ἀκαρν., ὁ μεσαιωνικὸς ζόφος ἠῤῥαεν καὶ οἱ δοῦλοι καὶ δουλοπάρκοι αὐτῶν κατόικοι ἐβυθίζοντο ἐν μάλλον εἰς τὴν νάρκην αὐτοῦ, βάροχος δὲ φυλὴ καὶ ἀλλεθρησκός ἐν μάλλον συνεσφίγγε τὰ δεσμά του· ἀλλ' ἀπεσφύθησαν καὶ τινας αὐτῶν ἐλευθεροὶ εἰς τὰ ἔρη, πᾶν μὲν εὐλογεῖ τῷ ὄντι καὶ αὐτοὺς, ἀλλ' ἰκανὸν ζώπυρον πρὸς ἀναξωρογέννησιν τοῦ νεκρομένου σώματος,

τῆς πατρίδος τῶν, ὡς ἐν τῇ ἐπομένῃ περιόδῳ θά ἴδωμεν.

4. ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ (1453—1829). Ἡ Αἰτωλία ὑπὸ τῶν τούρκων τῆς Κ/πόλεως, ἢ μὲν Ἀκαρνανία ὑπέκειτο ἥδη πᾶσα εἰς τοὺς θωμανοὺς, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμφιλοχία καὶ τὰ πέραν αὐτῆς, ἀλλὰ τῆς Αἰτωλίας μόνον ἡ Παραχελωτίς τῆς δὲ λοιπῆς Αἰτωλίας μέρος μὲν πάλιν κατεῖχετο ὑπὸ τῶν ἐνετῶν, τὰ περὶ τὴν Νάυπακτον, μέρος δὲ τὸ ἔρεινον, ὑπελείπετο ἀνυπότακτον. Οἱ τούρκοι δὲν συνεπλήρυσαν τὴν κατακτητὴν πόλιν τῆς Αἰτωλίας εἰ μὴ τῇ 1499, ὅτε ἐξέδωκεν τῆς Ναυπακτοῦ τοὺς ἐνετοὺς· μέχρις ἐκείνης δὲ τῆς ἐποχῆς οἱ περὶ τὴν Ναυπακτον Αἰτωλίας, οἱ εἰσέκοντες τὴν ἀρχαίαν ἐπικτήτην Αἰτωλίαν, ἥδη δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων αὐτῆς καλουμένην Βενέτικον, ἐκυβερνῶντο ὑπὸ τοῦ ἐν Ναυπακτῷ ἰδρυέντος ἐνετοῦ διοικητοῦ. Οἱ κατέστησεν αὐτὴν ὀχυρώσας ἀπόρρητον. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς μὲν Παραχελωτίδος καὶ τῆς Ἀκαρνανίας, πλὴν τῶν τῆς Ἀμφιλοχίας, συνιστάμενοι σαντζάκιο (νομὸν) ἐξ ἀρχῆς, ὅπου ἀπὸ τῶν τελευταίων ἡγεμόνων τῶν χωρῶν τούτων, τῶν Καρολιδῶν Τέκων, ἐκλήθη Κάρελη (Κάρελη, Καρλίλι), διακονοῦντο ὑπὸ μουτσαρῶν, ἧτοι ἡ ἐπέκεινα ἐν Ἀετῷ· ἡ δὲ Ἀμφιλοχία, ἧτοι ἡ ἐπέκεινα τοῦ Μακρονόρου (Θυάμου) χώρα, εἶχεν ὑποκλήθη ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν θωμανὸν διοικητὴν τῶν Ἰωαννίνων. Ἐπὶ πάντιν οἱ ἐν τοῖς ὅροις ἀνυπότακτοι, ἐπὶ αἰσῶλοι δὲν φαίνεται νὰ ἦσαν ὅλως ἀσύντακτοι, διότι τῷ 1458 ἐπεσείρησαν ὁλὴν καὶ κινδυνώδη μέχρι Σερβῶν ἐπιμαχίαν, καὶ ἦν διαρκάσαντες πολλὰς θωμανικὰς καὶ μακεδονικὰς κόμας ἐπανήλθον οὐκ ἀδὲ κατὰ πλεῖστον, ὅπου προϋποτίθηται σύνταξιν τινὰ ὑπὸ ἀρχηγούς. Κατὰ τὸ διασπῆμα δὲ τοῦτο τὸ μὲν Κάρελη καὶ τὰ ἀνυπότακτα ὄρεϊνά ἦγον ἐντελὴ ἡσυχίαν ἀλλὰ τὰ Βενέτικα προσεβλήθη δις ὑπὸ τῶν θωμανῶν, πρῶτον μὲν ἐπὶ Μωάμεθ τοῦ Β', ὅτε ἐν ἑνὶ ἡμέρᾳ πᾶσα ἄγων 30 000 ἀνδρες δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐκπερῶσιν τὴν Ναυπακτον ὅπου μὴνας πολιορκήσας αὐτήν, ἔλυσε δὲ τὴν πολιορκίαν καταπλεύσας ἐ ναύαρχος Λορεδάνος· δεύτερον δὲ τῇ 1497 ἐπὶ Βαγιαζήτου τοῦ Β', ὅτε ἐδωμῶνδς ναύαρχος Μουσταφᾶς, πολιορκήσας τὴν 150 000 ἀνδρῶν τὴν αὐτὴν πόλιν, μέλις ἐκατέρωθως μετὰ διατὴ πολιορκίαν νὰ ἀναγκάσῃ αὐτὴν νὰ παραδοθῇ, ὑπέταξε δὲ τότε καὶ τὴν λοιπὴν Αἰτωλίαν. Ὅψι δὲ πάλιν ἀπὸ συνεπληρώθη οὕτω καὶ ἡ τῆς Αἰτωλίας κατάντησις, ἐσπερώθη δὲ ἡ ἐξουσία τῶν θωμανῶν, διατάχθησαν τὰ τῆς Αἰτ. καὶ Ἀκαρνανίας ὡς ἐξῆς. Τὸ μὲν εἰρημένον σαντζάκιον Κάρελη εἰμειν ἀμετάβλητον, ἀλλὰ διοικητικῶς ὑπετάχθη εἰς ἄλλο σαντζάκιον τὸ τοῦ Νεγρεπόντε, ὅπου πλὴν τῆς Ἰβυδίας περιλαμβάνον καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν ἀνατολικὴν

στερεάν Ἑλλάδα πρωτεύουσιν εἶχε τὴν Χαλκίδα· ἐ διοικητὴς ὅμως αὐτοῦ Κάρελη μ. ο. σ. σ. λ. ἰ. μ., κυρίως ὡν ἐπίτροπος τοῦ ἐν Χαλκιδί· μουτσαρῶν, ἔργῳ ἐγένετο ἀνεξαρτήτος ἀφ' ἑαυτοῦ. Δεθέντος τοῦ ἀπὸ τοῦ Κάρελη δ. κ. α. τ. ο. ὑ τῆ βασιλῆς ἡ σουλτανομήτορι χρηρηγήματος, διορίζετο ἀμέσως ὑπὸ τῆς ὕψλης Πύλης καὶ μόνον ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου του· διέμενε δὲ ἐ Κάρελη· μουτσαρῶν τὸ μὲν πρῶτον ἐν Ἀετῷ, ὅπου καὶ ἐπίσκοπος ἔλλην· εἶτα δ' ἐν Βραχωρίῳ, προτιμῶντι ἐκείνου, τὸ δὲ Βενέτικον προσεβλήθη εἰς ἄλλο σαντζάκιον, ὅπου συνέκειτο μὲν ἐκ τῆς μεσημβρινῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς ἐσπερίας Λοκρίδος καὶ ἐπὶ τῆς ἐπικτήτου ταύτης Αἰτωλίας (Δομοκῆν, Πατραϊκίαν, Καρπενήσιον, Ἀπόκουρον, Γκραβαρὶ, Βενέτικον), ἐκλήθη δ' ἐκ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ πόλεως Ναυπακτοῦ, ἢ, ὡς ἐλέγετο τότε, Ἐπακτοῦ καὶ Λεπάντου, σαντζάκιον Λεπάντου ἢ δὲ προάρτης αὐτῇ ἐγένετο ἐκαστοτά, ὅσκις ἡ Ναυπακτος κατὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐνετῶν καὶ τῶν τούρκων πολέμους ἀνεκτάτο ἀπὸ τῶν ἐνετῶν. Καὶ ἡ Ἀμφιλοχία τέλος μετὰ τῆς Ἑλλασπίας καὶ τῆς Ἀθωμῶνίας (Ἄρτα, Λύμαρη, Λάκκα, Σούλι, Μαλακάσι, Πρέβεζα) συνίστα καὶ ἔτι διοικητικῶς τοῦ σαντζακίου τῶν Ἰωαννίνων, διοικουμένην ὑπὸ βοσκόδα, καὶ ἰδίαν ἐκκλησιαστικὴν ἐπαρχίαν, ποιμανουμένην ὑπὸ μητροπολίτου, καθεδρῶν δ' ἀμφοτέρων ἔχοντα τὴν Ἀρτάν· εἰς τὸν μητροπολίτην δὲ Ἄρτης εἶχεν ἥδη πρὸ πολλοῦ ἀνατεθῇ καὶ ἡ τῆς Ναυπακτοῦ ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία, διὰ προσηγερούμεν μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου «Ἄρτης καὶ Ναυπακτοῦ ὑπερτίμος καὶ ἔαρχος Αἰτωλίας». Ἡ δὲ διατάξις αὐτῇ, ἡ τὴν ἐκασταχοῦ ἀρχὴν δὲν, ὅνυκα μὲν ἀκριβῶς νὰ προσδιορισώμεν, διήρκεσε μέχρι τῆς ἐν Ἰωαννίνοις σατραπείας τοῦ τυράννου Ἀλῆ πασᾶ (1788—1821), ὅστις τὰ πάντα ἀνέστρεψε, καὶ τῆς ταχέως ἐπισυμβάσης μεγάλῃς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως (1821), Ἐπὶ πᾶσιν εἰς τὰ τρία ταῦτα σαντζάκια Νεγρεπόντε, Λεπάντου, Ἰωαννίνων, διορίζετο αἰετοπασιὰς τριούρος ἡ τοὐλάχιστον δίσουρος. Ἡ δὲ στρατιωτικὴ τῆς χώρας ἄμυνα καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἀνετέθησαν εἰς τὴν τακτικὴν φρουρὰν τῶν φρουρῶν καὶ εἰς τὰ ἐκαστοτά πεμπόμενα χρεῖας τυχεύσεως στρατιωτικὰ σώματα· ἀλλ' ἡ τελευταία παρεβόθη ὀφειτέρον εἰς ἐργαζομένους ἀρματωλοὺς, ἧτοι τοὺς μισθοφόρους ἐκείνους ἑλλήνας μαχητάς, οὓς καὶ οἱ ἐνετοὶ πρότερον προσελάμβανον εἰς τὴν στρατιωτικὴν τῶν ὑπηρεσίαν. Ἐπὶ Σουλτανῶν τοῦ Β' (1520—1566) πᾶσα ἡ ἀρχαία Ἑλλάς διηρέθη εἰς 15 σαντζακίον καὶ ἡ ἀρματωλοὶ καὶ ἐκαστῶ τῶν ὁποίων ἐτάχθη πρὸς φρούρεσιν τῆς ἀσφαλείας τῶν κα-

τοίων καὶ τῶν διαδοχῶν χριστιανῶν καπι-
τάνος ἢ καφελαῖς, εἰς ὃν παρείχοντο
ἐπὶ τούτῳ ἀρματωλοὶ, καὶ ὅστις ὑπῆρχετο εἰς
τὴν ἐγγυτέρην τῆς ἐνορίας αὐτοῦ διοίκησιν·
τοιαῦτα λοιπὸν ἀνεγνωρισμένα ἐνταῦθα καπι-
τανάτα ἐχομεν ἐν μὲν τῇ καζῇ τῆς "Αρτης
τῶ τῶν Τσούμερω, ἐν δὲ τῇ σπαντζα-
κίῳ τοῦ Κάραι τοῦ Ξηρομέρου καὶ
ἐν τῇ διαμερίσματι τῆς Ναυπάκτου τῶ Βε-
νέτικῶν, ὁμοίωτον δὲ καὶ ἄλλα κατὰ
τὰς ἐκείνους χρόνους ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν
καθιστάμενα. Πληθυνθέντων ὅμως τῶν ἀρμα-
τωλῶν προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ὑπέκτων γε-
νομένων εἰς τοὺς θωμανοὺς, Ἀμουράτης δ'
Δ' προσέταξε τῇ 1627 τοὺς ἐκασταχοῦ διοι-
κητὰς ν' ἀναθεῶσι τὴν φρουρὰν τῶν διδίων
εἰς τούτους. Ἀλλὰ τούτο δυσχερεστῆσαν τοὺς
ἀρματωλοὺς ἥραγε πλειστοὺς νὰ τραπῶσιν εἰς
ληστρικὸν βίον καὶ ἐκδικούμενοι νὰ διαρπᾶ-
ζῶσι μὲν τὰ κτήματα τῶν θωμανῶν, νὰ φε-
νεύουσι δὲ τοὺς νέους ἐδορύλλους καὶ πάντα
τοῦρκων ἐμπιπτόντα εἰς τὰς χεῖρας τῶν. Οἱ διοι-
κητὰ ἀποτυχόντες νὰ ἐξαφανίσωσι τοὺς ἀν-
δρείους ἐκείνους δρεινούς, ᾗτήσαντο ἐπὶ τῆλους
τὴν ἀνάληψιν τοῦ διατάκματος καὶ συνέστη-
σαν αὐτοῖς τὰ καπιτανάτα μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι
ἀπὸ τοῦδε ἐμελλε νὰ ἐκλέγῃ ὁ καπιτάνος
τοὺς ἀρματωλοὺς, ἵνα ἔχῃ τὴν εὐθύνην τῆς δι-
αγωγῆς τῶν, ἐτάχθη δὲ αὐτῷ εἰς μισθὸν ὁ ἀπὸ
τῶν προδύτων φόρος καὶ τι τέλος διδίδιν σελ-
λίαν ἐκ παρὰ σελ. Τὰ ληστρικά ὅμως ἐκείνα
στισθ' ἄπαξ συνταχθέντα δὲν ἐξέλειπον πλέον
διὰ πολλοὺς λόγους· καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐτύχ-
χανον νῦν ἀντιμέτωποι εἶναι ἐπλοσφύρων ἐμά-
δες ἀρματωλοὶ καὶ κλέφται. Αἱ ἀντί-
θετοι δ' αὗται συμφοραὶ εὐσαι κατὰ λόγον τῆς
ὑπάρξεως τῶν πολέμοι, ὁρῶν διετείνον εἰς σχέ-
σεις ποικίλας ἄλλοτε μὲν οἱ ἀρματωλοὶ ἐδίω-
κον ὄντως τοὺς κλέφτας, ἐνίοτε ὅμως οὗτοι
κἀκεῖνοι ὑπεδοχέοντο ἀλλήλους, ὥς τε δι' ἐγ-
καίρου παραγγελίας ἐπὶ μὲν οἱ κλέφται ἐξήρ-
χοντο τοῦ καπιτανάτου χάριν τῆς ὑπελήψεως
τῶν ἀρματωλῶν, ἐπὶ δὲ οὗτοι ἀφίσταντο παρη-
σαγγαζ' ἄλλας τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐμελλόν νὰ δια-
πράξωσιν ἐκεῖνοι ἀπαγωγὴν ἢ ληστείαν· πολ-
λάκις δὲ καὶ ἀμοιβαίως ἀντιληρόντο κατα-
τασσόμενοι μὲν τοῦ κλέφτου εἰς τοὺς ἀρμα-
τωλοὺς, ὅτε ἀπῆρθα περιπλανώμενος τυχα-
διουκτικῶς εἰς τὰ ὄρη, μεθισταμένους δὲ τοῦ
ἀρματωλοῦ εἰς τοὺς κλέφτας, ὅσκις ἐθαρύ-
ντο τὴν μονότονον βίον τοῦ χωροφύλακος ἢ
ἐμελέεα ἐκδίκησιν· καὶ ἄλλοτε ἀρματωλοὶ καὶ
κλέφται κατεδιόκοντο ἀμοιβαίως καὶ λυσσω-
δῶς, ἐκεῖνοι μὲν ζητοῦντες νὰ ἐξοντώσωσι
τούτους, οὗτοι δὲ νὰ τοῖς πάρωσι τὸ
ἀρματωλικόν, ὅτε καὶ ἀπὸ τῶν μεσῶν καὶ
κοσταμπωσίων, τ.ἑ. προυχόντων τούρκων καὶ
ἐλλήνων, ἀπῆρτον ταῦτα ἀπειλοῦντες ἐμπρη-
σμούς καὶ σφαγὰς, ὡς ἄριστα διατυποῖ τοιού-

τὴν τινὰ ἀπελθὼν τὸ γνωστὸν ἐκείνο δημα-
γῶν ἀναρχικὸν ἔθνος·

Καὶ αὐτὸς ὁ Βάλας τὸ γράφει,
Συμφωνοῦν αὐτὸ Ἀρτουρ.

ἐνθα οἱ πολλοὶ τῶν μερῶν ἐκείνων κλέφται
γράφουσιν εἰς τοὺς τούρκους ἐπιστολὴν·

«Βαλὲν, στήλῃ τὸ σάκον,
«Ὅς αὐτὸς στήλῃ τὸ γράφει!
«Ὅς αὐτὸς στήλῃ τὸ γράφει!
«Ὅς αὐτὸς στήλῃ τὸ γράφει!

Ἄλλ' ἐπαυθόμεν εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστο-
ρίαν. Τῇ 1199, καθ' ἣν ὁ ναύαρχος Μουστα-
φας εἶλεν ὡς εἴρηται ἐπὶ τῶν ἐνεστῶν τὴν
Ναῦπακτον, ὁ ναύαρχος τοῦ ἁγ. Μάρκου Πε-
ζάρης κατέσχε τὴν Πρέβεζαν, αὐτοῦ ἐνεπύρην
αὐτῆς τὸ νεώριον καὶ ἀπήγαγε 12 πολέμικα
κατάρτα. Ἡ πολιορκία τῆς δὲ τῶ αὐτῷ ἔπει
καὶ τῆς εἰρήνης οἱ ἐνεστέ ἀπέλειπον μὲν τὴν
Ναῦπακτον, ἐκράτησαν δὲ τὴν Πρέβεζαν· ἀλλ'
ἐν ἐπομένῳ πολέμῳ ἀφείλε κἀκεῖνην αὐτοῦς
τῇ 1538 ὁ ναύαρχος τῶν θωμανῶν Βαρβαρό-
σας. Καὶ ἐπεὶ αὐτῷ μὲν τὸ ἐπόμενον ἔτος, συμ-
μαχούσης τῆς Ἰνδίας μετὰ τῆς Ἰωάννης καὶ
τῆς Ἰσπανίας, νὰ καταλάβῃ τὴν Πρέβεζαν ὁ
ναύαρχος τοῦ παπα Γερμανῆς, ἀλλ' ἀπεκρί-
σθη ὑπὸ δυνάμεως, ἣν φθὰς ἐξεπεμφε κατ'
αὐτοῦ ὁ τούρκος φρούραρχος τῆς Ναυπάκτου·
αὐτοῦ δὲ μετὰ τοῦτο καταπλεύσας εἰς Πρέβε-
ζαν ὁ Βαρβαρόσας καὶ κατεστήσας αὐτὴν τοῦ
στόλου τοῦ ὁρηγῆριον, ἐμακάτωσε δι' εὐτυχῶν
ἐξέδωκεν πᾶσαν τὴν συμμάχων ἐπιθέσιν, στα-
θμεύοντες ἐν τοῖς λιμέσι τῆς Ἐπτανήσου. Ἰνα-
ραγνόντες δὲ πάλιν τῇ 1570 πολέμου τῆς ὕψ.
Πύλης καὶ τῶν κατ' αὐτῆς εἰρημένων συμμά-
χων, ἡ Ἐννεμία προσεπαύθη νὰ ἐπαναστήσῃ
τοὺς κατοίκους τῆς Αἰτ. καὶ Ἀρχον. μετὰ
τῶν τῆς Ἰπείρου καὶ Ἀλβανίας. Ὅθεν ἀπέ-
στειλεν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὰ ἡπειρωτικὰ περὶ ἅλια
μεῖραν τοῦ στόλου τῆς ὑπὸ τὴν Γουαρινῆν·
ἀλλὰ πλὴν τῆς προσλήψεως χειμαρρῶν τινῶν
οὐδὲν ἄλλο κατόρθωσε, διότι ἅμα μὲν ἡ κακὴ
τοῦ Γουαρινίου διαγωγὴ, ἅμα δὲ ἡ ἀσυνεχία τοῦ
βουλέρβου τῆς Ῥουμελιᾶς ἐπιτήρηται, ἀπέσβε-
σαν καὶ πᾶν ζώπουρον ἀνταρσίας, εἴπου ὑπῆρ-
χεν. Ἀλλῶς δὲ τοὺς αἰτωλοὺς καὶ τοὺς ἀ-
καρχῶνας συνέχευε καὶ ἡ περυσία τοῦ μεγίστου
θωμανικοῦ στόλου, ἐν κατήγαγεν εἰς Βου-
θραιὸν τὴν τάχιστα ὁ Ἀλῆ πασᾶς (1571), καὶ
ὅστις συνέκειτο ἐκ 250 γαλιῶν καὶ 70 ορε-
γατῶν καὶ βριγαντινῶν. Ὁ ἀρχιναύαρχος οὐ-
τος τῶν τούρκων ἐπὶ μακρὸν ἐνταῖθα ναυλο-
χῶν, ἵνα ἀνακόψῃ τὴν ἐπὶ Μεσσηνίαν διάπλουν
τοῦ ἐνεστέου στόλου, ὅπου τὸ κοινὸν τοῦ συμ-
μαχικοῦ ἐντετυκῆριον, παρέμεινεν ἐν Βουθραιῷ
μέχρι σεπτεμβρίου μεσοῦντος, εἴτα δὲ ἀπῆρ-
εἰς Ναῦπακτον, ὅπως λαμβάνων ἐφόδια, ἐκ-
πλεύσῃ εἰς τὴν μεσόγειον πρὸς συνάντησιν τῶν
συμμάχων· ἀλλὰ προελήθη ἐνταῦθα ὑπ' αὐ-
τῶν, διότι ταχθέντες οὗτοι ἐν Μεσσηνίᾳ ὑπ'
ἀρχιναύαρχῳ τῇ Δῶν Ἰωάννῃ, κατέπλευσαν

τῇ 30 Σεπτ. εἰς Κέρκυραν καὶ τῇ 4 ὁκτ. εἰς Πεταλὼν, λιμένα τῆς Ἀναρνανίας ἀντικρὺ τῆς Ἰθάκης. Ὁ Ἰσπανοιταλικὸς οὗτος στόλος συνέκριντο ἐν 210 γαλερῶν, 23 μεταγωγικῶν πλοίων, 6 γαλεσσῶν, μικρὰς τινος μοίρας τοῦ ἐνετικοῦ στόλου καὶ τινῶν τοῦ Πόπα γαλερῶν. Τὴν πρωτὴν λοιπὴν τῆς 6 ὁκτωβρίου ἀπάραιξε ἐκ Ναυπάκτου ὁ δόγμα. στόλος παρεπλήθη τῇ 11ῃ ὥρα π. μ. ὡς ἐπὶ μάχην πληροῦν τοῦ Ἰαλατῆ, αἰτωλικῆς κώμης οὐ μακρὰν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τὴν ἐπισύστην, ὁκτωβρ. εἶδον ἀλλήλους περὶ τὴν 2αν ὥραν μ. μ. μακρόθεν οἱ ἀντίπαλοι στόλοι, ὁ μὲν ἐξερχόμενος τῶν Ἑγναίων, ὁ δὲ τουρκικὸς παραπλεύων τὰ ἱχθυοτροφεῖα τοῦ Μεσολογγίου· ἅμα δὲ προσήγγισαν εἰς βολὴν τηλεβόλου, ἐδόθη τὸ σημεῖον καὶ ἤρξατο παρὰ τὰς Ὁξείας ἡ ὡς τότε ὠνομαζόντο Κουρτσολάρας νηϊσάδας ἡ συμπλοκή, ἥτις μετὰ τινῶν ὥρων ἔκρινον καὶ λυσασάλεον ἀγῶνα ἐλήψε διὰ τῆς ἀναρτανίας τῆς ἀποκοπείσης τοῦ Ἀλῆ πασά κεφαλῆς ἐπὶ τῶν καρχηρίων τῆς Ἰσπανικῆς ἐπιναυαρχίδος καὶ διὰ τῆς πανωλεθρίας τοῦ θωμανικοῦ στόλου. Ὑπερ τὰς 15,000 Τούρκων νεκροὶ καὶ 130 πολαιμικὰ πλοῖα αὐτῶν αἰχμαλωτισθέντα· δὲν ἦσαν τὰ μόνα τρέπαια τῶν χριστιανῶν καὶ ὅμως τὸ λαμπρὸν τοῦτο κατέρωθμα τόσον ἐλίγον ἐβλάψε τοὺς Τούρκους, τοὺς εὐλόγως μετ' αὐτὸ φοβηθέντας ἀπόδρασιν τῶν νικητῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅσον ἐλίγον ὥφέλησε τοῖς ἔλληνας, οἵτινες βαναυχήθη-ντες ὑπὸ κενῶν ἐλπίδων εἶχον πέμψει εἰς τὸν στόλον τούτων τοὺς ναύτας καὶ τοὺς ὀπλίτας τῶν· διότι οἱ σύμμαχοι μετὰ τὴν μάχην διγογνομήσαντες διελύθησαν καὶ ἡ Ἑνστά τῇ 7 μαρτίου 1678 συνωμοτήθησε πρὸς τὴν ὕψ. Πόλιν εἰρήνην, δεχθεῖσα τὸ πρὸ τοῦ πολέμου καθέστως. Ὅθεν εἰς τὴν Ἀ. καὶ τὴν Αἰ. δὲν εἰμειναν πάλιν εἰμὴ αἱ ἀπὸ τῆς κινήσεως στρατευμάτων καὶ τῆς προσεγγίσεως ἐχθρῶν στόλων συνήθειαι φοβεραὶ καὶ κατὰ δυστυχίαν ἀμφοτέρων ἡ κατάστασις ἦτο πλέον ἐλευσινή· διότι μετακίπτουσαι ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν βαρύνων θωμανῶν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν φράγκων ἰδιοτελῆ ἐκμετάλλευσιν ἠερνώθησαν καὶ ἐπλήθησαν ἐρείπιων. Ἦ μὲν Αἰτωλία πλὴν τῆς Ναυπάκτου μόλις ἠρίθμει ἐπὶ κομπούλαις τινάς, οἷον τὸ Ἀνατολικόν, τὸ Βραχῶρι, τὸ Ζακύντι, τὸ Ἀγγελόκαστρον· ἡ δὲ μετὰ τῆς Ἀμφολογίας Ἀναρνανία πλὴν τῆς Ἀρτης καὶ τῆς Πρεβέζης εἶχεν ἐπὶ τὸν Καρδασαῶν καὶ τὴν Βόνιτταν καὶ τὸν Ἀστακόν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἔσαν ἐν ἀμφοτέραις κώμαι ἀπλὰ ἡ χωρία· καὶ θεινὴ καχεξία ἐλυμαίνετο πανταχόθεν πάσαις ταύταις τῆς χώρας. Εἰς ταύτην δὲ τὴν καχεξίαν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν ἀνταρσίαν τινὰ τῶν καπετάνιων Θεοδ. Μπούα Γρίβα καὶ Μαλάμου καὶ Πούλιου Ἀρχίου γενομένην τῇ 1585 ἐν Ἀναρνανίᾳ καὶ ἐν Ἠπειρῷ ἐκ συνενόησεως πρὸς τοὺς εἰς τὰ βόρεια

μέρη τῆς τελευταίας ἀλδανούς, καὶ ἦν οἱ μὲν ἡπειρώται καταλαβόντες τὴν Ἀρταν ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰ Ἰωάννινα, οἱ δὲ ἀναρνανεὶς ἐβόρευαν τοὺς ἐν Βόνιττῃ καὶ κατὰ τὸ Σηράμερον τούρκους, καὶ καὶ ἦν ἐκείνους μὲν διεσκόρπισαν οἱ διοικηταὶ τῆς Μανεδανίας καὶ Θεσσαλίας, ὁ δὲ Θ. Μπούα Γρίβας ἡττήθη ἐν Ἀναρνανίᾳ ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ναυπάκτου καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν πληγῶν ἐν Ἰθάκῃ. Πρὸς τοὺς αἱ Ἀ. καὶ ἡ Αἰ., χάρις εἰς τὴν ἐν ταῖς συμμορίαις τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεπτῶν συνταξίν τῶν ἰδίων δυναμειῶν ἀπέκρουον πάντα μέχρι τινὲς ἀπὸ τῶν μεσογείων κινδύνων καὶ κατέστησαν ἐαυτὰς καὶ εἰς τοὺς τούρκους σεβαστάς· ὅθεν αὐτὰ τὰ ἄδικα μέτρα, ὅσα ἔλαβεν ἐν Ἠπειρῷ καὶ Θεσσαλίᾳ μετὰ τινὰ ἀνέστη ἐν Ἰωαννίνοις (1612) ὁ χλαγωγίαν ἐφηρμυσαν οἱ τούρκοι καὶ εἰς αὐτάς, οὐτὰ τὸ ἀλλοχρὸν αὐστηρῶς γενομένου παιδομαζώμα (βλ. λ.) ἐνήργουν καὶ ἐναυδοῦ πάντοτε· ἀλλὰ μὴ ἔχουσαι ναυτιλὸν μὴδ' ὑπὸ τοῦ κολεμικοῦ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν ἀρκούντως προστατευόμεναι ἐπασχον πολὺ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, οὐ μόνον ἐν πολέμῳ ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν εἰρήνῃ ὑπὸ τῶν λυμαίνοντων τὰ θυτικά παράλια τοῦ τουρκικοῦ κράτους ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 16ου αἰῶνος μέχρι τῶν μέσων τοῦ 17ου πολυαριθμῶν καὶ παντοδαπῶν πειρατῶν. Τῶν πειρατῶν τούτων—οὐσκίων, φλωρεντιανῶν, μελιταίων, τυνησιῶν, ἀλγερινῶν κ.λ.δ.—νῆες καὶ στόλοι, πολυάριθμα πληρώματα καὶ μεγάλα τηλεβόλα φέροντες, δὲν προσέβαλλον μόνον τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, οὐδὲ μόνον ἐξ ἐνέδρας ἐπιδραμον ἐπὶ ληστείᾳ καὶ δουλαγωγίᾳ τὰ ἀρύλκιντα τῆς Τουρκίας παράλια, ἀλλὰ καὶ πρὸς πολεμικὰ πλοῖα ἐμάχοντο καὶ ἀναφάνδυν ἀποβάσεις ἐποιοῦν καὶ κατὰ φρουρουμένον πόλεω ἐπιτίθεντο. Τοὺς σλαύους πειρατὰς οὐσκίους ἐπολέμησεν ἐπὶ μακρὸν (1592—1606) καὶ συστηματικῶς ἡ Τουρκία, δεινῶς ἡττηθὼντας τὰ ΒΔ αὐτῆς παράλια· τῇ δὲ 1606 ἐπὶ Μωάμεθ τοῦ Γ' ἐδέχθη νὰ καταπλεύσῃ ὁ ναύαρχος αὐτῆς εἰς τὴν Λευκάδα, ἵνα ἐξαφανίσῃ φοβεὰν μωαμεθανῶν πειρατῶν, ληϊσμένων ἀπὸ πολλοῦ τὰ ἀπέναντι παράλια· καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος ναυτικὴ μοῖρα τῶν ἱπποτῶν τῆς Μελίτης, τῶν ἀδιαλλακτῶν ἐκείνων ἐχθρῶν τῆς Τουρκίας, οἵτινες δὲν ἀπηξίουσαν καὶ ληστρικῶς νὰ προσβάλωσιν αὐτήν, κατέσχευεν ἐπὶ τινος ἡμέρας τὴν Ναυπάκτον καὶ διήρπασεν ἐν ἀνέσει τὴν περίχωρον. Ἀλλοὺς πειρατὰς, ἀφρικανούς τούτους, κατεδίωξε τῇ 1637 ἀπὸ Κερκύρας ἐρμώμενος ὁ ναύαρχος τῆς Ἑνετίας Καπέλλος καὶ κατέστρεψεν ἐν τῇ λιμένι τοῦ Ἀδωνά, ὅπου κατέφυγον· τῇ δὲ 1684 ἑταίρος ἐνετὸς ναύαρχος ὁ διάσημος Φ. Μοροζίνης ἐξένειπεν ἄλλην φοβεὰν μωαμεθανῶν πειρατῶν ἐν Λευκάδι, ἀποστράξας 600. Ἀπὸ δὲ τῶν μέσων πάλιν τοῦ 17ου αἰῶνος μέχρι

τέλους αὐτοῦ ἐστὶν φοβερὸν θωμανὸν πειρα-
τῶν ἐγένετο ἐκ διαλειμμάτων ἢ Ναυπακτος.
Τούτων λοιπὸν τῶν θανάτων προσθεμένων εἰς
τὰ ἐκ τῆς ἀπαχθούσης φορολογίας καὶ τῆς στε-
ρήσεως τῆς ἐλευθερίας, οὐδαμῶς παράδοξος ἡ
περὶ τῆς καταστάσεως τῶν χωρίων ἐκείνων ὑ-
περμεινόντων τοῦ 17ου αἰῶνος εἰκὼν, ἣν ἔχο-
μεν ἐξ ἐπιστολῆς τινος γεγραμμένης τῇ 1670
ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Αἰτωλοῦ: «Τὴν τοῖς μέρεσι
κτῆς Αἰτωλίας, γράφει οὗτος ἐν ἄλλοις, τῆς
ἐμῆς αἰτίας πατρίδος, καὶ ἀπὸ πᾶσι σχεδὸν
οὔτοις περὶ ἐκείνης κλιμακιν ἐξέλιπε πρός πολ-
λὸν ἥδη χρόνον ἅπαν καλόν, μεθ' ὃ καὶ ἡ
κτῆς τῶν πέτρων γραμμῶν γυνῶσι... καὶ
οὕτω συνέβη τοῖς ἐκείσε ἀνακαταστάσεως γενέ-
σθαι καὶ ἔσαν τριδωδάρους... σπάνιον τι
γάρ τι νῦν ἐς ἱερὸς ἐκεῖ, καὶ ὁ ἅπλος γραμ-
ματικὸν εἶδεν ἔχον ἐκεῖ· τοῦτο γὰρ πολ-
λὰ τῶν παιδίων ἀνεῖ τοῦ μετανοίας λουτροῦ
ἀπῆλθεν τοῦ βίου καὶ τῶν ἱερῶν ἀρθεύοντα
μυστηρίων. Κί δὲ περ καὶ ἱερὸς (καθ' ὑπό-
θεσιν) τραγικόν τι πέρας ἐκείνης ἡ
κωμικὸν ἐκείνην. Εὐτυχῶς ἔρωε ἡ οἰ-
κτρα τῇ ὄντι αὐτῇ καταστάσεως ἐβεβαίωθη
πολὺ ἀρχομένης τῆς ἀκολούθου ἑκατονταετηρί-
δος. — Ἦν τοῖς τοῖς 1684 ἡ Ἐνετία προσ-
τεθεία εἰς τὴν κατὰ τὸν θωμανὸν αὐστρια-
κὴν συμμάχον ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα
στρατὶν ὑπ' ἀρχιστρατήγῳ τῷ Φ. Μορζίνῳ.
Οὗτος δ' εἰσπλευσας ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων,
ἐνθα κατέστρεψε τὴν ἐν Λευκάδι σφαλεὰν τῶν
λῃστῶν, εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, ἐκυρί-
ευσε τὴν Πρέβεζαν καὶ ἐντέθεν προσέλασας
εἰς τὰ μετόπισθε εἰς τὴν Ἄρταν, ἥς ὁ μὲν
βοεῶδας προσελθὼν ἐρυγεν, ἡ δὲ φρουρὰ πρ-
οεβόθη μετὰ δὲ ταῦτα διαχειρίσας ἐν Πρε-
βέζῃ ἀπῆλθεν εἰς Πελοπόννησον τὸν ἰούλιον
ἀκρίβην ἐπαναχωρήσαντες κατὰ πάλιν ἐν τῇ
ἡπειρωτικῇ Θεσπρωτικῇ τὴν ἐγγυρὰν Γουμνι-
σαν. Τὸ δὲ τρίτον μετέπειτα ἔτος, εἰσβαλόν-
τος τοῦ Μορζίνῳ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐνθα ἑνε-
τικὴ βόμβα διέρρηξε τὸν Παρθενῶνα καὶ κατα-
λαθόντως ἐπέκεινα καὶ τὰς Θήβας, ἄλλη μοῖρα
τοῦ ἐνετικοῦ στρατοῦ ἐξεπολίερχοι ταῦτοχρό-
νως τὴν Ναύπακτον (1687). Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ
Μορζίνῳ, ἀποτυχὼν μὲν ἐν Ὑδραί (1689),
ἀλλὰ κύριος γενόμενος πάσης σχεδὸν τῆς Πελο-
ποννήσου καὶ ἀπορρίψας ἡ ἀποστῆ μὲν τῶν ἐπι-
κεινα τοῦ ἰσθμοῦ χωρίων, νὰ διατηρήσῃ δὲ τὴν
χερσονήσον ταύτην καὶ πάντα τὰ ἐκατέρωθεν
τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου παράλια, κτίζει ἐπὶ
τοῦ Ἀντιρρίου ἰσχυρὸν φρούριον, ὅπερ μετὰ
τοῦ ἀπέναντι ἐπὶ τοῦ Ρίου φρουρίου ἡσυχάζειν
αὐτῇ τὸν κόλπον. Ταῦτα δὲ πάντα κατέρωθον
ὁ Μορζίνῳ ὑπεγείρας κατὰ τῶν θωμαν-
ῶν πανταχῶ καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' ὁ μὲν
Μορζίνῳ νοστήσας ἀπέβησαν ἐν Ναυπλίῳ
(1694), οἱ δ' ἐνετοὶ τῷ παραδείγματι ἐκείνου
κατὰ τοῦτο μόνον ἐπέμεινοι, τὰ δ' ἄλλα ἀπο-
φασίσαντες νὰ ἐκτείνωσι καὶ ἐν τῇ βορείῳ

Ἑλλάδι τὴν ἐπανάστασιν, προσεταφίσαντες
Ἕλληνα τινὰ ἱκανὸν πρὸς τοῦτο, τὸν πο-
βὺν τῆς Μάνης Λιθέριον Γερακάρην, καὶ ἐ-
παρτήσαν αὐτόν, παραγγέλλοντας χροῆματα. Ὁ δὲ
στρατολογήσας στήν Ἑλλήνων καὶ ἄλλων
ἐν Πελοποννήσῳ καὶ διαδὰς τὴν Ἀρφαίαν
συνεφώνησε μετὰ τῶν ὄρειων καὶ τῶν ὀπλι-
στῶν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ ἐπανάστησε πρὸς
αὐτὴν καὶ τὴν Αἰτωλίαν. Αὕτη δὲ ἡ ἐπα-
νάστασις, ἐπικρατήσασα καὶ μέχρι Φαρσάλων
τῆς Θεσσαλίας, διατηρήθη ἕως τοῦ 1699, καὶ
δ' ἐνετοὶ καὶ τοῦροι ἀπαυδῶσαντες εἰρήνευ-
σαν. Κατὰ τὴν ὑπογραφεύσαν τῇ 10/26 Ἰα-
νουαρίου 1699 ἐν Καρλσδὺντ εἰρήνην ἡ Ἡ-
νετία ἐκράτησε μὲν τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς
νήσους Ἀἰγίαν καὶ Λευκάδα, ἀπέδωκε δὲ τὸ
σοῦλτῆν μετὰ τῆς Πρέβεζας τὴν Ναύπακτον
καὶ κατεδάφισε τὸ ἐπὶ τοῦ Ἀντιρρίου νεώκην
τον φρούριον, ὅπερ ἦδη μετὰ τὴν τροπὴν ταύ-
την ὅα ἦτο εἰς αὐτὴν ἐπικινδύνον, καὶ ὅπερ
μετ' ὀλίγον οἱ τούροι ἀνωκατέδωκαν. Ἀλλ'
ὁ τι παρέσχε τῇ Ἐνετίᾳ διὰ τὰς νίκας τοῦ
Μορζίνῳ ἡ ἐν Καρλσδὺντ συνθήκη, τοῦτο
ἀρεῖται μετὰ τινὰ ἔτη ἡ ἐν Παρλαμῆντῳ
(10/21 ἰουλίου 1718) σύμβασις διὰ τὴν ἐνταῦθα
τεσσαρῶν μηνῶν τοῦ ἔτους 1715 κατὰ τὴν
τῆς Πελοποννήσου καὶ ἄλλων ἐνετικῶν κτῆ-
σεων, τὴν γενομένην ἐν ἄλλῳ πολέμῳ ἐπὶ
Ἀλγερὰ τοῦ Γ' ὑπὸ Δαυὶτ-Ἀλῆ-πασα, τοῦ
μεγάλου βεζύρου. Εἰς τοὺς ἐνετούς δὲν ἀπέ-
μειναν εἰμὴ αἱ κατὰ τὴν Αἰτωλίαν κτῆσεις
αὐτῶν, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἀνα-
τολικῶν παραλίων τῆς Ἀδριατικῆς φρουρία
πάντα δὲ τὰ ἄλλα καὶ ἡ Πελοπόννησος περιήλ-
θον εἰς τὸν σοῦλτῆνον. Οἱ Ἕλληνες, οὗς ἐβα-
ρύνεν οὐχ ἥττον ἡ δουλοπότης τῶν ἐνετῶν ἡ ἐ-
πίβλησις ἡ βαρβαρότης τῶν τούρκων, δὲν ἐκινή-
θησαν ἐν τῇ παλῇ ταύτῃ οὐδαμῶς ὑπὲρ οὐδε-
τέρου, εἰ καὶ ἔχον ἥδη πάντας δυνάμεις τι-
νάς, μηδ' αὐτῶν τῶν αἰτωλίων καὶ τῶν ἀκαρ-
νανίων ἐξαιρουμένων, καὶ ἠδύνατο νὰ ποιῇ
σῶσι χρῆσιν αὐτῶν, ἐὰν ἤθελον. Βεβαίως εἰ-
τα περὶ τῆς Ἀ. καὶ Αἰ., ἔπου μετὰ τοσαυ-
τάς περιπετείας αἱ πόλεις εἶχον ἐλαττωθῇ, ἐν
δὲ ταῖς ὑπαρχούσαις ἔξω ἀνὰ μίαν τοῦροι καὶ
Ἕλληνες, ὑπῆρχεν ἐπὶ πάντοτε φθίσις. Ὡς οἱ
αἰτωλοὶ οὕτε τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἐν τῇ τε-
λευταίᾳ πολέμῳ δι' ἐπιδρομὴν παθὼν ἀρτίστου-
στατον Μεσολέγγιον, ἡδυνήθησαν ἀρκούντως
νὰ προστατεύωσιν, οὕτε ἐαυτοὺς νὰ σώσωσιν
ἐντελῶς ἀπὸ τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν, αἱ-
τίνες διὰ τὴν ἀναρχίαν παλλακλασιασθεῖσαι
ἐφοροῦντο ἀδιακρίτως θωμανοὺς καὶ χρι-
στιανοὺς ἄλλ' ἐν τοῖς ὅροις, ἐνθα ἔχον ἀ-
νέλοιι ὅτι φιλελευθέρων καὶ ἀρρενωπῶν ἐκ
τῶν Ἑλλήνων περιεῖχον αἱ παιδιᾶδες, οὗδ' ἐ-
πάται ποτὲ τούρου ποῦς, ὑπῆρχε ἡμῶν, καὶ
ὅτε οἱ ἔρενοι ἐθωρήσαν ὀδινὸν τὴν ἐπιστολήν
νέου τινὸς φόρου Β ο υ σ τ ῖ γ α (βλ. λ.) κλη-
θέντος, δὲν εἰσίστασαν νὰ φονεύωσιν ἐνεβρεῦ-

σαντες παρὰ τὴν Κλόκιδαν ἢ Παληροδούναν (Ταφιασάν) τὸν εἰσπράκτορα σπαχήν (1730) καὶ καταλαβόντες ἐπειτὰ τὰς παρόδους τοῦ Μακρυνοῦρου νὰ διακλιθεῖσι πάλιν συγκοινωνήσαν, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ νὰ μετακίωσι τὰ κατ' αὐτῶν αὐστηρά μετὰ τῆς κυβερνήσεως, αποκτείνοντες τοὺς πάλιν διορισθέντας ὁθωμανοὺς ὁδοφύλακας. Δὲν ἤδυναντο οἱ Ἕλληνας νὰ προκόψωσιν ἐντὸς τῶν ὑπὸ τούρκων οἰκουμένων πολισιμάτων, διότι καίτοι πολὺ ἀποβάντες οἱ τούρκοι τῆς ἐαυτῶν ἀριότητος διὰ τῆς μακροῦς πρὸς τοὺς Ἕλληνας συνθηκῆς καὶ τῆς ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῆς ἡλώσεως αὐτῶν ἦσαν πάντοτε πλεονέκται καὶ βαρβαροὶ εἶχον δὲ καὶ τὴν ἐξουσίαν ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὁρίων οἱ Ἕλληνες εἶχον αὐτοχρεστοὶ περὶ τοὺς ἐαυτῶν προεστούς ἢ κοτσαμπασίδους καὶ τὰ κοτσαμπασίδικα, ἥτοι καὶ περὶ τοὺς προεστούς κοινότητες ἢ κώμαι, ἐπολεμολογοῦντο, προσκτείνοντο ἀραιότεραι πάντοτε καὶ μέχρι τῶν παλαιῶν, πολλὰ δ' αὐτῶν διετῆρουν ἡδὴ καὶ διδασκαλίας καὶ ἐκείναι καὶ συνταγματικὰ σχολεῖα, οἷον τὸ Καρπενήσιον καὶ τὸ Ἀνατολικόν. Ἐπὶ τῶν ὅρων λοιπὴν ὑπερεῖχθη ἰσχυρὰ ταύτης δ' ὁρῶς ποιοῦντες πὺν ὑπῆρχεν ἰσχυρὰ ταύτης δ' ὁρῶς ποιοῦντες ἐρεῖσθαισαν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐνετικὴν πόλεμον οἱ ἐπληροῦντες, διδασκόντες ὑπὸ τῆς πίερας νὰ δυσπιστώσιν, αὐτοὺς πολλὰς μὲν ὑπεβλάψαν εἰς αὐτοὺς φρουρὰς ἐλπίδας οἱ ἄλλοι φράγχοι πρὸς ἐπιτελεῖν ἰδιωτικῶν αὐτῶν συμφερόντων, πλεονακίς δὲ μεταχειριζόμενοι οἱ ἐνέτοι ἐπὶ λαμπραῖς ὑποσχέσεσι, μαχόμενοι μὲν τοῦ σκοποῦ τῶν ἡπάτησαν, ἀποκτείνοντες δὲ ἐγκατέλειπον ἀπρωτατεύτους εἰς τὴν ἐκδικήσιν ἐμπροσθὺς πολεμίου. Ἀλλὰ μετ' αὐτὴν ἐκδικήσιν αὐτοὶ καὶ μάλιστ' ἐπὶ πολὺ ἀπειρότεροι αὐτοὶ καὶ μάλιστ' ἐπὶ πολὺ ἀπειρότεροι τῶν πεδινῶν πόλεων ἐνεσχυρῶντες τὰς χώρας ταύτας εἰς ζωὴν κατὰ τῶν ὁθωμανῶν ἐπανάστασιν, ὅτε νῆα δύναμις ἡ Ρωσσία ἐκάλεισε πρὸς τοῦτο τοὺς Ἕλληνας, πληρυνκτοῦσα μὲν τῶν παλαιῶν ἐκείνων κατὰ τὸ ἐμβόρησκον τοῖς Ἕλλησι καὶ τὸ ἀδοκίμαστον, οὐδὲν δὲ ὑπολειπομένη καὶ κατὰ τὰς ἐπαρχίας διότι αὕτη καὶ ὑπὸσχεντο οὐδὲν ἐλαττοῦν ἢ τὴν ἀνάστασιν ἑλῆς τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας. Ὅθεν ἄλλα μῶστα ναυτικῇ ὑπὸ τὸν Ὀρλώφ προσηρρίσθη τῷ 1769 εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐπανάστησε τοὺς κατοίκους τῶν μεσημβρινῶν αὐτῆς διαμερισμάτων, ἐπανάστησαν καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως ἐνδοσυστηνῶντες οἱ προεστοὶ ἄνευ τῆς δευτέρας παρασκευῆς, ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν πλείστων ἐπληροῦντων, ἄνευ οὐδεμιᾶς παρὰ τοῦ Ὀρλώφ ἐγγήσεως. Τὸ Μεσολόγγιον, τὸ Ἀνατολικόν, ἢ Παραχελωνίτις πάντα μετὰ τοῦ Ἀγγελόκαστρου, ἅπαντα τὰ ἀνατ. καὶ τὰ δυτ. χωρὶα τοῦ Ζυγοῦ (Ἀρακύνθου) μέχρι τῶν γεφυρῶν τοῦ Ἀλαμπεῦ ἦσαν τὴν σημαίαν τῆς ἀναρτίας μόνον δὲ τὰ πρὸς Β. τῶν μεσογείων λιμνῶν εἰσαναν

ἀκίνητα, διότι τὸ Βραχῶρι, ἔδρα ὅν ἦν τοῦ Καραλι-μουσελίου, συνεκέντρον περὶ αὐτὸ τὸ πλείστον τοῦ τουρκικοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς τουρκικῆς δυνάμεως. Ἐκ τῶν καπετάνιων μόνος ὁ αἰτωλὸς Γεωργίος Γουλιμῆν καὶ μόνος ὁ ἀκαρνανὸς Χρήστος Γρίβας κατήλθον εἰς τὸν ἀγῶνα. Ὁ ἀρματωλὸς οὗτος κηρύξας ἐν Ἀκαρνανίᾳ τὴν ἐπανάστασιν διεῖσε εἰς Αἰτωλίαν καὶ τῇ 29 μαρτίου 1770 ἐπιδέσχετο μετὰ τοῦ Γ. Γουλιμῆ τὸ Βραχῶρι· εὐρίων δ' αὐτοῦ ἀνίστασιν ἀπροσδόκητον καὶ μολὼν δὲ κατεβαίνον τούρκοι ἐκ τῆς Ἠπείρου, ἀνέβησαν μετὰ δύο ἡμέρας, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν μετὰ τῶν ἐν Βραχῶρι συνεισίν των. Τότε δὲ μὴ κατορθώσας διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν ὑπεχώρησεν ἔχων μὲθ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν Ἰσάκιον Γρίβαν καὶ τὸν αἰτωλὸν Γουλιμῆν εἰς τινα θέσιν παρὰ τὸ Ἀγγελόκαστρον, κατεῖδεν ὁχυρωθεὶς ἀνέμενε τὸν ἐχθρόν. Οὗτος δὲν ἐβραβεύετο νὰ ἐπιβῇ μετὰ τῶν ἐκ Βραχῶρι πανστρατῶν καὶ εἰς τὰς νύκτας ταύτας ὁρμητικῶς συνεπλάκυσαν 300 Ἕλληνας πρὸς 6000 μουσουλμανοὺς, ἰὼν ἡγοῦντο Ἀχμέτ, ὁ Καραλιμουσελίου, καὶ ὁ ἀδελφὸς συνταγματάρχης Σουλταμάν. Μετὰ λυσισπῆν τετραῶρον ἀγῶνα οἱ ἀρματωλοὶ ἐξεπῆρξαν τὸν προμαχῶνα ἱερήρειν καὶ διέρρηξαν τὴν τάξιν τῶν πολεμίων· ἀλλὰ κυκλωθέντες αὐτοὶ, φονεύοντες ἐφονεύθησαν, πλὴν ἐξ σωθέντων εἰς τὸ Ἀνατολικόν, ἅπαντες. Οἱ τούρκοι ἐκρέμασαν ἀπὸ δοκῶν ἐπὶ τῆς ἀγρούσης εἰς Ἀγγελόκαστρον τὰς κεφαλὰς τῶν τριῶν ἀρχηγῶν, οὗς ἀπὸ σωρῶν πτωμάτων ἐξεβλάψαν, καὶ ὁ λαὸς διαιώωντες τὴν μνήμην τῆς ἀνδρείας αὐτῶν, καλῶν μέχρι τοῦδε τὸ ποδὶον τῆς μακρῆς «τῶν Γρίβων τὰ κόκαλα». Ἐπειτα δὲ εἰ νικήται προήλασαν εἰς τὸ Ἀνατολικόν, ὅπου ἐβύσαν καὶ ἀπώλεσαν, καὶ μετὰ ταῦτα προχώρησαν εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ὅπου ἐμελλε νὰ διαχθῇ νῦν τὸ προσίμιον τῆς ἐνδόξης αὐτοῦ τραγωδίας. Οἱ κήρυκοι τοῦ Μεσολογγίου ἐπανάσταντες κατὰ παρακινήσιν τοῦ Ὀρλώφ, παρήγγειλαν τοὺς ἐν τῇ πόλει αὐτῶν μουσουλμανοὺς νὰ ἐξέλθωσι, καὶ ἀνέμενον τὰς ἀπὸ τοῦ βίου σου στρατηγικοῦ βοήθειαν· ἀλλ' οὗτος δὲν ἐπιμύειν αὐτοῖς οὐδὲ ἐν πολεμικῇν πλείον, ὅπερ ἤτησαντο, ἵνα ἐπανάστασιν αὐτοὶ τὴν Ναυπακτον. Νῦν δὲ μαθόντες τὰ ἐν Ἀγγελόκαστρον καὶ προβλέποντες ὅτι ἐμελλον νὰ μὲνωσιν ἀπρωτάτευτοι εἰς τὴν ἐκδικήσιν τοῦ ἐχθροῦ, ἐσπευσαν νὰ ἐμβάλωσιν εἰς τὰ πλοῖα τῶν μετὰ τῶν γερόντων καὶ τῶν ἀσθενῶν τὰς γυναῖκας τῶν καὶ τὰ τέκνα των, ἵνα πείρωσιν εἰς τὰς Ἰονίους νήσους. Ταύτου δὲ γενομένου ἐκείνοι μὲν, ἐξελεθόντων τῶν πολεμίων, ἀπέθανον μαχόμενοι ἅπαντες, οἱ δὲ πλείοντες πρὸς τὰς νήσους οἰκοῖτο τῶν ἐμπεσόντων εἰς ὁθωμανοὺς πειρατῆς, ἐσφάγγον καὶ ἐπωλήθησαν βούλοι· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀρεϊπτιῶν τῆς κατὰ τραπεζίτης πόλεως ἐπῆλθεν μετ' αὐτῶν

λερμπούχοι τινὲς καὶ ἄλλοις τὰς καλύδας των. — Ἀλλ' ἤδη ἤρχισαν ἐν τῇ Α. καὶ τῇ Α. οἱ νεοὶ χρόνοι, ὧν φαίνεται προάγγελος ἀνέτειλε τὸ παρὰ τὸ Ἀγγελοκαστρὸν ἀνδραγαθήριον, καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἰσχυρὸς ὄργανός τε κατελάμβανεν ἀμφοτέρων αὐτῶν τοὺς κατοίκους. Λαβόντες ἐνταῦθα καὶ ἐν Μεσολογγίῳ τὸ βέπαισμα τοῦ πυρός, παρέβαλον τὰς δυνάμεις των πρὸς τὰς ἐχθρῶν των, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας ἡττης, τῆς προσελθούσης ἐκ τοῦ ἀπαρκατεῦου καὶ τῆς ἐλλειψέως συνενόησεως, ἐξήγαγον τὸ συμπέρασμα ὅτι ἤδυναντο ὑπὸ τινος ὄρους νὰ νικήσωσιν. Ἐκτοτε σφοδρὰ ἐπιθυμία κατέλαβε πάντας καὶ κλέρτας καὶ προεστούς καὶ τὸ πλῆθος νὰ ἀνταποδώσῃ τοῖς τούρκοις τὰ ἴσα δι' ἑτέρας ἐπαναστάσεως, ἐκβάλλοντες πρὸς τούτοις αὐτοὺς τῆς πατρίδος των καὶ ἡ ἐπιθυμία αὕτη συνήρξαν ἅμα μὲν μετὰ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ διανοητικῆς τῶν κατοίκων τῆς Α. καὶ τῆς Αἰ. πρὸς τοῦτον, ἅμα δὲ μετὰ τῆς ἐν Ἠπείρῳ προκυψάντης ἀποστασίας τοῦ ἀλβανοῦ Ἀλῆ, παστὰ τῶν Ἰωαννίνων (ἀπὸ τοῦ 1788), φοβεράς τυραννίας καθ' οὗ καὶ διανοηθέντες νὰ περιλάβῃ καὶ αὐτὰς εἰς τὴν ἐπικράτειάν του, ἀπέφασιν νὰ ἀντιταχθῶσιν. Ἄλλως δὲ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἤρχισεν νὰ καθίσταται γενικὴ εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐπὶ τέλους ἐπιτῆρξαι ἄνδρες, ἰδρύσαντες μυστικὴν Ἐταιρίαν, ἣν πρὸς κάλυψιν τοῦ πολιτικοῦ σκοποῦ τῆς ἐπινόμεσαν Φιλικήν, καὶ ἥτις καθημέρῃ συνήθροζεν εἰς τοὺς κώλους τῆς ὅτι χρησίμην πρὸς ἐθνεγερσίαν παριέβην ἡ πατρις, παρεκτείναν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος μετὰ βραδυπέρου σπουδῆς εὐρεῖαν καὶ γενικὴν ἐπανάστασιν. Ὁ τόσον φύλαρχος καὶ πλεονέκτης, ὅσον πολυμήχανος καὶ μεγαλειόδοξος ἐκεῖνος Ἀλῆς, ὁ κατορθώσας ἐξ ἀφανοῦς τὸ πρῶτον τυροδιώκτην νὰ γινῇ πασσός τῶν Ἰωαννίνων, προέλαβεν ἐν ταῦτοις ἀσυντάκτους ἐπὶ τοὺς κλέφτας καὶ προσήρτησεν εἰς τὴν ἐπικράτειαν αὐτοῦ τὴν Ἀχαρνάιν, περιποιούμενος δὲ τοὺς πρῶτοντας καὶ τῶρρωσεν ἐπὶ καὶ νὰ συνέχῃ ἐν πενταρχίᾳ τὸ πλῆθος, εἰς ὃ ἐπέτρεπε ν' ἀσφαλῆται περὶ τὰ βιοποριστικὰ ἔργα καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων αὐτοῦ καὶ συγχρόνως ἡσυχάζειτο κακῶν νὰ ἐπεκτείνῃ πρὸς τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν τὸ κράτος του. Ἀλλ' οἱ κλέφται μένεα πνέοντες μετὰ τὴν προσάρτησιν ταύτην, ἐποίουν συμβουλία ἐπὶ συμβουλίαν διασκεπτόμενοι περὶ τοῦ πρακτέου, καὶ συγχρόνως δὲν ἔπαυον ἐντολίζοντες τὸν Ἀλῆν δι' ἐπιδρομῶν μέχρι τῶν προθύρων τῆς πρωτεύουσός του. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος τὸν νουν δύο σχέψεις ἐπησχόλουν ἀδιαιλείτως, πῶς νὰ σφετερισθῇ χώρας καὶ ἄλλων πατσαλίκων, ἐπιφυσασμένος ν' ἀνατρέψῃ πᾶν ἐκ τοῦ διδανίου ἐμπόδιον δι' ὧν αὐτὸς μόνος διεθετο μέσων, καὶ πῶς νὰ ἐκρίζωσῃ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπικρατείᾳ του

ἅσαν ὑπάρχουσιν ἤδη ἡ ἐνδεχομένην ἀντιδρᾶσιν. Καὶ ἐπειδὴ νῦν δύο ἐδίκεπε πρὸς ταῦτα προεκρίματα, τοὺς κλέφτας καὶ τοὺς σουλῶτας, ἔστρεψε κατ' ἀμφοτέρων τούτων τὰς ἐνεργείας του. Ἐκεῖνων μὲν οἱ ἐθνικοὶ πόθοι οὐδόλως συνεφώνουν πρὸς τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ σχέδια· οἱ δὲ σουλιῶται, εὐχρίθως κοινότης ἑλληνοβλακινική, ἀλλ' ἐξ ἡρώων πᾶσαι συνισταμένην, κατώκουον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ἀγρίων κασσιοπαίων ὀρέων ὡς ἐν φυσικῇ τινι γυμνασίᾳ ὑπεράνω τῶν χαράδρων τοῦ Ἀχέρντος, καὶ οὐδαμῶς στέργοντες νὰ ὑπατάξωσι τὴν ἐλευθερίαν των εἰς τὸν πασσάν, διετέλουν κράτος ἐν κράτει εἰς τὰ πρὶν ὅρα αὐτὰ τῶν Ἰωαννίνων, ὅπερ ὁ Ἀλῆς ὡσαύτως δὲν ἤδυναντο ν' ἀνεγθῇ καὶ οὗτοι λοιπὸν κακῶν ἐπρεπον ἀναγκάσιως ἢ νὰ ὑποταχθῶσι καὶ ν' αὐξήσωσι τὴν δύναμιν τοῦ πατῆ ἢ νὰ κατατρεφῶσιν. Ὅθεν ὁ Ἀλῆς διήρθε κατὰ τῶν σουλιωτῶν τρεῖς φοβεράς ἐκστρατείας, τὴν μὲν τῷ 1790, τὴν δὲ τῷ 1792, τὴν δὲ τῷ 1800, καὶ οἱ σουλιῶται—2 500 ἐν ἑλ. ψυχαί, ὧν 1000 μὲν οἱ ἀρχικοὶ κάτοικοι ὡκοῦν εἰς τοὺς 4 ὑψηλοτέρους ἑτήρους αὐτῶν Ἀβάρικον, Κακροσουλί, Σαμονέδα, Κιάρα, 1500 δ' ἐποικοὶ εἰς 7 κώμας κτισθείσας περὶ ἐκεῖνους, — κατὰ μὲν τὰς δύο πρώτας κατακρεουργήσαντες τοὺς στρατοὺς τοῦ τυράννου διέτρησαν τὰ χωρία των κατὰ δὲ τὴν τρίτην διέτρηξαν τὸ ἀποκλειόν τὸ ὅρος των ἔρκος τῶν στρατευμάτων του καὶ οἱ ἐπιζήσαντες ἐσώθησαν εἰς τὰς Ἰονίους νήσους. Οἱ δὲ κλέφται, οὗς ὁ Ἀλῆς δὲν ἔπαυεν ὡσαύτως καταδιώκων, περηκολοῦσαν ἐναγωνίως τὰς φάσεις τοῦ πρὸς τοὺς σουλιώτας ἀγώνος του, καὶ ὅτε ἐκινδύνουν οὗτοι ἐπὶ τῆς τρίτης στρατείας του, ἐπεμψαν δύο καπιτάνους αὐτῶν πρὸς βοήθειάν των, τὸν αἰτωλὸν Παλαιόπουλον καὶ τὸν θεσσαλὸν Βλαχάξαν· ἀλλ' ὁ Ἀλῆς κατάρρωσε διὰ τῆς πανουργίας του καὶ τὴν συμμάχων των νὰ διαλύσῃ καὶ πᾶσαν αὐτῶν νὰ παραλύσῃ ἐνεργείαν. Τὸ σπουδαιότατον τῶν συμβουλίων, ὅπερ οἱ καπιτάνοι ἐπέδωκαν, εἶνα· τὸ ἐν Καρπεννησίῳ κατὰ τὸ 1805 συγκαροτῆν, ἐν ᾧ καὶ συνεφώνησαν οὗτοι τὴν πρώτην συστηματικὴν κατὰ τοῦ Ἀλῆ καὶ τῶν τούρκων ἀντίστασιν καὶ ἐν ᾧ ὁ Βλαχάξας ἐθῆκε σαφὴ πρὸ τῶν βοήλων τῶν κλεφτῶν τὸν ἐθνικὸν τῆς ἀπελευθερώσεως σκοπὸν· ἀλλ' ὁ Ἀλῆς ὁλοκαίῃ ἀληθῶς ἀναπτύξας δραστηρίτητα ἐκτατάως καὶ πάσας τὰς ἀπεράσεις τοῦ συμβουλίου, τὸν μὲν Νικοτσάραν ἀγοντὰ βοήθειαν κατὰ τῶν ὀθωμανῶν εἰς τοὺς σέρβους ἀναγκάσας νὰ μὴ προχωρήσῃ ἐπὶ κεῖναι τῆς Ῥωδῆς, ὅπου ἐξώθησεν αὐτόν· τοὺς δὲ πλείστους τῶν ἐν Καρπεννησίῳ συνεληθέντων ὀπλαρχηγῶν διαλλάξας πρὸς αὐτόν καὶ προσλαβὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ τὸν ἀτυχῆ ἐπὶ πᾶσι Βλαχάξαν, ὅστις κεκολλημένος τότε ἀπομακρυνθεὶς ὤψασε τῷ 1807, τὴν σημαίαν

τῆς ἐπανάστασος ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὄ-
λυμπευ συλλαβίῳ διὰ δόλου καὶ ἀπρετίνας
βαρβαρικῆς. Μὴ πᾶσι δὲ νὰ καταδιώκῃ τοὺς
Λαίπους κλέφτας ἐπέμψεν τῇ 1810 εἰς Ἄλ. καὶ
Ἀλ. μετὰ πολλοῦ στρατοῦ τὸν Χατάν Τομα-
ρίτσαν. ὅστις ἀπὸ διέδραμς τὰ παράλια κρε-
μνὰ καὶ σφατιῶν ὅσους τὸ μέγιστον κατήγγελλεν
ἐπὶ προστασίᾳ τῶν κλεφτῶν καὶ περιήλθε τὰ
ἐξ ἱστάμενων τοὺς ποιεμένους καὶ τὰ μονα-
στήρια λαφυραγωγῶν, ἐπὶ τέλους ἀνεχώρησεν
ἀπράκτος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βλαχάδα
ἤρχισαν ἀπὸ τῶν καπατάνων ὁ Ἀλῆς καὶ
ἐν τῇ μεταβίᾳ εἰς πολλὰς καὶ ἄλλας ἐπιχει-
ρήσεις του εὐτυχίας, — ὅσον ἐπιδοῦναι
ἐλθὼν τὴν Πρέβεζαν, τὴν Βόνιτσαν, τὸ Βου-
θρωτὸν κλπ. ἀπὸ τῶν γάλλων, οἵτινες
καταλυομένης τῆς Ἑνετίας (1797) εἶχον γίνει
κληρονόμοι τῶν ἐν τοῖς ἡπειρωτικαῖς παρι-
κίαις κτημάτων αὐτῆς, ὁρπάσαντες δὲ διὰ δόλου
καὶ ἐγκλημάτων πολλῶν πεισάδων τῆς Ἀλ-
βανίας διαμερίσματα, καὶ ἐπὶ πᾶσι διὰ δολο-
φονίας καὶ δήμεύσεων ἀμυθότους συναρχαίων ἡ-
γεταῖς, — εἰρήνην ἤδη νὰ ἱερῶν στερεῶν καὶ ἐνι-
κίων στρατιωτικῶν κράτους. Ἡ ὕψ. Πύλη τοῦτο
μὲν διὰ τινὰς πρὸς αὐτὴν σπουδαίας ὑπηρεσίας
του, τοῦτο δ' ἐν φόβου πρὸς τὰς δυνάμεις του οὐ
μὲν ἠνέχθη τὴν διατήρησιν κράτους, ὅπερ
οὕτω παρανομίας καὶ παραδόξους ἐκτελεῖ παρε-
κάλειν. ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μόνους του Βελῆν καὶ
Μουκτάρ εἰδωκε τὰ σπυρίδια τοῦ Μωρέως καὶ
τῆς Ἀσπιδόρου. Ταῦτα ὅμως ἐπιδιόκων ὁ
Ἀλῆς καὶ προῶν ἐν πρᾶξιν κοπήματος εἰς πρα-
κτικὰ, συνέβη νὰ τελεῖται δολοφονίαν ἀ-
ποκτείναν καὶ ὑψηλὴν ἤδη παρὰ τὴν Διδυμῶν
κατέχοντες ὅσων ἐχθροὺ αὐτοῦ, τοῦ Παχῆμπεη,
ἐντὶ τῆς Κ/πόλεως ὑπὸ τῆς ὄψεως αὐτοῦ τοῦ
σουλτάνου καὶ τότε εὐχον εὐκαιρίας οἱ πο-
λυριθμοὶ αὐτοῦ ἐχθροὶ νὰ τὴν καταστρέψωσιν.
Ἐμμένοντες ἐπὶ τῇ τολμῇ καὶ ὁ σουλτάνος
ἐκάλεσε τὸν Ἀλῆν εἰς τὴν πρωτεύουσιν πρὸς
ἀπολογίαν καὶ ἐπειδὴ δὲν προσήλθεν, ἐπέμψεν
πολυριθμὸν στρατὸν κατ' αὐτοῦ ὑπ' αὐτὸν
ἐκείνῳ τὸν Παχῆμπεη. Ὁ Ἀλῆς τότε ἐκά-
λεσεν εἰς βοήθειάν του ἀλβανούς καὶ ἑλληνας,
ἐκαστοὶς πελῆα καὶ τὰ ἀρέσκοντα ὑποσχό-
μενος, ὀχυρωθεὶς δὲ καλῶς ἐν Ἰωαννίνοις,
ἐπέμψεν διὰ διαφόρων ὁδῶν τρεῖς ἐξ ἐκείνων
εἰς Ἀρίστην στρατίαν, ἵνα αὐτοῖς συναντώ-
μεναι ἐλάσωσιν ὅμῳ εἰς Ἀδριανούπολιν πρὸς
ὁπάντησιν τοῦ κατερχομένου πολέμου. Ἀλλὰ
πῶς εὐχε πιστῶν καὶ φίλων ὁ τύραννος;
Ἐν τῶν πρῶτων αὐτοῦ στρατηγῶν δύο μὲν ὁ
Ὁμέρ Βρωῶνης καὶ ὁ Βασιλάρης διεπραγμα-
τεύθησαν πρὸς τὸν σερασκίερν καὶ ἀποσύθη-
σαν ὁ δεύτερος μάλιστα ἀπὸ ἐπεισε καὶ Μου-
κτάρ, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλῆ, νὰ παραδοθῇ· ὁ δὲ
πρῶτος Μελικτάρης καὶ ἀναφανδὸν ἠτορμήθησαν
ὅτι οἱ Ἕλληνες ὀλεσθησὶν Καραϊσκάκης
καὶ Διάκος καὶ Ὀδυσσεὺς ἔμενον αὐτῷ ἐπὶ τοῦ
παράντος πιστοί, τοῦτο ἐγίνετο, ἵνα παρατείνον-

τες τὸν ἄγων, διατηρῶσιν ἀντιπερισπασμὸν
χρησιμώτατον εἰς τὴν ἀπορατισθεῖσαν ἤδη νὰ
ἐκκρηγῇ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις. Τοῦτων λοι-
πὸν γενομένων, ἡ δεξιὰ πτέρυξ τοῦ βασιλικοῦ
στρατοῦ ἐπέβηκεν ἀκωλύτως ἡγούμενου τοῦ
Παχῆμπεη, εἰς τὴν Ἱπείρον, ἡ δ' ἀριστερά,
εἰσελθούσα ὑπὸ τὸν Πελοπόν, διὰ τῶν Ἰθρυ-
πολῶν εἰς τὴν στερεάν Ἑλλάδα, ἀπείκουσε
τὸν Ὀδυσσεὺς καὶ σπρῆναι κατέλαβε τὴν Αἰ-
τωλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν καταστῆναι δὲ
ἐν μὲν Βραχῶνι μισοειλημν, τὸν Ἀλμπαν
ἀντὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Ἀλῆ κατὰ Ἑλλά-
μπευ, καὶ δερδοναγῶν τὴν ἀλβανὸν Νούρκαν,
ἐν δὲ Ναυπλίου ἄλλον τινα φρούραρχον ἀντὶ
τοῦ ὑπὸ τοῦ Μουκτάρ τεταγμένου, παρέλαθεν
εἰς τὴν Πρέβεζαν, ἣν ἐπέμψεν νὰ παραδοθῇ
ἀμυθῶς ὁ ἄλλος τοῦ Ἀλῆ υἱὸς Βελῆς, παρα-
δίδων ἅμα καὶ ἐκὺν, καὶ προχώρησε μετὰ
ταῦτα εἰς τὴν Ἱπείρον, ἵνα ἀρσώτεροι αἱ
πτέρυγες ἐνωθεῖσαι περισκώθησαν τὰ Ἰωάννινα.
Παρατεινομένης δὲ τῆς πολιορκίας, οἱ ἐν Κ/πό-
λει ἐνεθυμώθησαν τοὺς σουλιώτας καὶ διετά-
χθη ὁ Παχῆμπεης νὰ ἐρωτήσῃ αὐτοὺς, ἐάν
δεχόνται νὰ βοηθήσωσι κατὰ τοῦ Ἀλῆ, ἀνα-
κώμενοι τὴν πατρίδα των. Περιχαρεῖς τότε
ἀνερῆνται οἱ σουλιῶται εἰς τὸν πρὸς τὸν Ἰω-
αννίνων στρατὸν τοῦ Παχῆμπεη ἀλλὰ ταχῶς
ἰδόντες ὅτι ὁ στρατάρχης ἦτο τόσο ἀπρόθυ-
μος εἰς τὴν ἐπανάστασιν αὐτοῦ εἰς τὴν πα-
λαιάν των ἀκρόπολιν, ὅσην πρὸς τοὺς ἦτο εἰς
τὸ νὰ τοῖς ἐπιδεικνύη τὰς κινδυνώδεις τὰς
τῶν ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ θέσεων, ἐδέχθησαν
τὰς γενομένας αὐτοῖς παρὰ τοῦ Ἀλῆ προπο-
ρίας καὶ τῇ 6 Σεπ. 1820 ἐγκατέλιπον τὴν βα-
σιλικὴν στρατόπεδον. Διὰ πρᾶξιν κοπήματος εἰ-
λον τὸν ἐν Βαρυάδαις πύργον αὐτῶν, ἐξ ἐφ' ὃ
δὲ ἦσαν τὸ Σούλι καὶ διὰ δόλου τὴν ἀ-
κρόπολιν Κιζάρν καὶ ὅτι οἱ κυκλώσαντες τὸ
ἔρος των βασιλικὰ ἐπαιρῶνται νὰ ἀναδύωσιν
αὐτό, ὁ Ἀλῆς ἐπέμψεν ὅσον δὲ τοῦ τηλεσκο-
πίου πῶς οἱ τούρκοι ἐρευνῶν προτοπαδὴν πρὸς
τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἅμα προέκυπτον οἱ σου-
λιῶται. Ἐπειρομένη ἤδη ἡ ὕψ. Πύλη νὰ τε-
λειώσῃ τὴν χρονίζουσαν ταύτην πολιορκίαν
ἔπεμψε τὸν καυχημενικὸν καὶ ἀνίκων Πα-
χῆμπεη καὶ ἀνέθηκε τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ
πολέμου εἰς τὸν νέον πασᾶν τῆς Πελοποννή-
σου Χουρσίτ· ἀλλὰ μέλει οὗτος ἐξελθὼν τῆς
χερσὸν ἡτορμῆς ἀνέλαβε τὴν στρατηγίαν παρὰ τὰ
Ἰωάννινα, ἐξερράγη αἰφνιδίως ἐν ἐκείνῃ τῇ
25 μαρτίου 1821 ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις.
Ἐρχομένη δὲ ἤδη ἡ ἐπανάστασις αὕτη, ἦν τοσοῦ-
τον ἐπὶ τοῦ ἀπὸ τῆς προῖκου Ὁρλωφίου ἐκεῖ-
νη· οἱ κλέφται, οὐ μόνον βεδολευμένη καὶ
γενική, ὅθεν παρέχοντα εἰς τοὺς ἐπανάστα-
τας τὰ μέγιστα τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς διαβί-
σεως — ἔνθεν μὲν τοπικὰς ἐκασταχῶς διειρη-
σεις καὶ γενικὴν διοίκησιν ἐν Πελοποννήτῳ,
ἐνθεν δὲ κατὰ ξηρὰν μαχητὰς καὶ κατὰ θα-
λάσσαν πλοῖα, — ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς ἐξουδετε-

ρώσεως τῆς τῶν μισελλήνων ἀλδανῶν ἀντι-
πραξίως, διότι οὗτοι ἐνέμιζον ὅτι ὑπὲρ τοῦ
Ἀλῆ ἐπανίσταντο οἱ Ἕλληνες. Αὕτη δὲ ἡ πλάνη
ὅσω καὶ ἂν ὑπῆρξε βραχεῖα συνετέλεσεν
οὐκ ἥμισυ εἰς τὴν σπερώσιν μάλιστα τῆς ἐν
Αἰτ. καὶ Ἀκαρν. ἐπαναστάσεως, ἥς ἡ αὐτοῖς
βίβλος ἦτο δυσχερεστάτη, διότι ἐπέκειτο
αὐταῖς δικὴν ἀπείλητικὸν νέφους ὅπισθεν τοῦ
Μακρονόρου 42.000 στρατὸς θωμανικὸς. Διὰ
τὸν εἰρημένον δὲ λόγον καὶ ὑπέστηεν ἐν Αἰτ.
καὶ Ἀκαρν. περὶ τοῦς δύο μῆνας ἡ ἐναρξὶς
τῆς ἐπαναστάσεως. Οὐδὲν ἦσαν οἱ κάτοικοι
τοῦ Μεσολογγίου καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ συμ-
φωνήσαντες ὅμα τῇ ἐν Πελοποννήσῳ ἐκρήξει
μετὰ τῶν καπιτάνων τοῦ ὁμοῦ ὁμοῦ δια-
μερίσματος τοῦ Ζυγοῦ, ἐκινήθησαν μεσούντες
τοῦ μηνὸς 1821, ὡς ἐράνη μαῖρα ὕβρισιων
πλοίων πρὸς ὑποστήριξιν τῶν Ἑλλήνων ἐν
τοῖς προκολλήσις τοῦ Κορινθιακοῦ. Τῶν νηῶν
τούτων ἡ ἐμρῆσις τοσούτον ἐνέβαλε φέρον
εἰς τοὺς θωμανοὺς τοῦ Μεσολογγίου, ὥστε
πλείστοι τῶν ἐν αὐτῇ καὶ τῇ περιχώρῳ με-
τοικήσαν ἐσπευσμένως εἰς τὸ ὄχυρὸν Βραχω-
ρίον ἄσφδ δὲ καὶ πάντες οἱ μακροχρόνοι στρα-
τιῶται ἐξῆλθον τῆς πόλεως, οἱ Ἕλληνες κατέ-
λαβον τὸ διοικητήριον τοῦ Μεσολογγίου (20
μυριάς) καὶ ἐμπλεοὶ ἐνθουσιασμοῦ διεκήρυξαν
τὴν εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα καθέδον αὐτῶν
ἐκάλεσαν δὲ ἀπὸ τοῦ ὄρους εἰς τὴν πόλιν τῶν
καὶ τὸν καπετάνον Δ. Μακρῆν καὶ οὗτος τὴν
ἐπιστολὴν κατέλαβε διὰ τῶν παλληκασιῶν τοῦ
τῷ Ἀνατολικῷ, ἀναγκάσας καὶ τοὺς αὐτοῖς
θωμανοὺς νὰ ἀπέλθωσιν εἰς Βραχωρίον. Ἀσφδ
δὲ καὶ ἄλλοι καπιτάνοι συνελθόντες ἐν Μεσ-
ολογγίῳ συνεκρόθησαν περὶ σπουδαίων ἐν Ἀ-
καρνανίᾳ ἐργασιῶν, ἀπεφασίσαν νὰ κυριεύσωσι
πρῶτον τὴν ἀξιόλογον τοῦ Κάρει πρωτεύου-
σαν. Ὅτε Βραχωρίον κύριος ἐν σταθμῇ τῶν
θωμανῶν ἐπὶ τῆς εἰς Ἀρτὸς εἰς Πάτρας στρα-
τιωτικῆς λεωφόρου, διετέλει τότε οὐ μόνον
τὸ καταφύγιον πάντων τῶν κατοικούντων τὴν
περιχώρον τοῦρκων, ἀλλὰ καὶ κατοικητήριον
500 τουρκικῶν οἰκογενειῶν, ὧν πολλοὶ ἔτι
κατήγοντο ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἐκ τοῦ Κάρει
τῶν Τούρκων ἐξώσεως, καὶ κατέχον
περὶ τὴν πόλιν εὐρέα κτήματα καὶ ὄχυρους
πύργους ὃ δὲ μουσελῆμης τοῦ Κάρει Ἀλ-
μπέως δὲ ἐπίσης διαμένον ἐν αὐτῷ μετὰ
1.000 ἀλδανῶν δερβέναγας Νούρας εἶχον
ἐνισχύσει τὴν φρουρὰν αὐτοῦ ἐξοπλισάντες
3.000 τουρκοὺς ἐκ τῶν ἐν τῷ Βραχωρίῳ
καὶ ἐκ τῶν μετοικησάντων εἰς αὐτὸ τὰς ἡμέ-
ρας ἐκείνας καὶ ἔμως κατώρθωσαν νὰ εἰσχω-
ρήσωσιν εἰς τὸ Βραχωρίον ἐξ ἐξέδου, ὑπερω-
σκούσης τῆς 28 μαΐου, οἱ δραστήριοι καπιτάνοι
Δ. Μακρῆς, Σαδῆμης, Θ. Γρίδας, Α. Βλα-
χόπουλος, ἄγοντες ὃ μὲν τοὺς Ἕλληνες τοῦ
Ζυγοῦ καὶ τῶν παρατεναγῶδων πόλεων, ὃ δὲ
τοὺς ἐπλεερούς τοῦ παρὰ τὴν Εὐήνον Ἀπα-
κουρου, ὃ δὲ ἀκαρνανίαι, ὃ δὲ τοὺς χωρικοὺς

τοῦ Βλογοῦ ἐν ὅλῳ 2000 παλληκάρια. Οἱ
θωμανοὶ υπεχώρησαν ἐν ἀταξίᾳ εἰς τοὺς ὄχι-
ρωμένους πύργους αὐτῶν, τοὺς ἐν τῷ κέντρῳ
τῆς πόλεως, ὅπου ταχέως ἐστεναχωρήθησαν
σφόδρα διὰ τῆς καθέδου καὶ τῶν ἐκ Βάλτου
καὶ Σηρομέρου ἀρματολῶν τοῦ περιφημοῦ
Μαρνακίου, καὶ οὐ γενόμενος ὁ ἀριθμὸς τῶν
Ἑλλήνων ἤνυσεν τῇ 30 μαΐου εἰς 1.000.
Ἐπὶ πάντι δὲ καὶ ἡ ἐλλειψὶς τῶν ἐπιτηδεύων καὶ
ἐλπίων παρέλυσεν τὰς δυνάμεις τῶν. Ἀλλὰ
τὴν τυγχὴν τῆς πόλεως ἐκρίναν ἡ ἀθλία τῶν
ἀλδανῶν φρουράρχου διαγώνῳ. (1) Νούρας
συνωμολόγησεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀλδανῶν
τοῦ σύμβασιν ἐλευθερίας ἐξέδου μετὰ τῆς δι-
ατηρήσεως τῶν ὅπλων καὶ τῶν πραγμάτων καὶ
ἐπειτα ἀναγκάσας τοὺς τοῦρκους καὶ τοὺς
αὐδαίους νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ 8 τι πολυτιμὰ
εἶχον καὶ δι' οὗ οἱ δυστυχεῖς ἐκείνοι ἐλπίζον
νὰ ἐξαγοράσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων.
ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν τοῦ τὴν νύκτα τῆς 8
πρὸς τὴν 9 ἰουνίου καὶ ἐτραπή πρὸς τὰς νέας
Πάτρας. Καὶ ἐνέπεσε μετὰ τάχιστα ἐγγὺς τοῦ
Καρναίου εἰς τὰς τιμωρούς χειράς τῶν αὐ-
τόθι ἀρματολῶν ἀδελφῶν Γεωδαστή, ἀλλὰ
τοῦτο οὐδὲν ὥσπερ τοὺς θωμανοὺς καὶ
τοὺς Ἰουδαίους τοῦ Βραχωρίου, οἵτινες ἠνχί-
κασθησαν τῇ 9 ἰουνίου νὰ παραδοῦσιν ἐπὶ
ἀσφαλεῖς ζωῆς καὶ τιμῆς, καίπερ οἱ τὴν
ὑπόσχεσιν ταύτην δόντες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ
τηρήσωσιν αὐτὴν δι' ἅπαντας. Κυριευθέντες
δὲ τοῦ Βραχωρίου ἡ ἐπανόστασις διεβόθη ἐπὶ
μέγα διάστημα περὶ τὴν δεξιὰν πτέρυγαν καὶ
πρὸς μεσομβρίαν τοῦ στρατοῦ τοῦ Χουρσί. (2)
ἔλόντες τὸ Βραχωρίον ἐκυριεύσαν ἀρχομένου
τοῦ ἰουλίου μετὰ μακρὰν πολιορκίαν καὶ τὸ
ὄχυρὸν Ζαπῆντι. Ἐν Ἀκαρνανίᾳ δὲ εἶλε τὰ
φρούρια Τεκὲν καὶ Πλάγια ὃ καπιτάνος Τσίμ-
κας καὶ ἐπολιορκήσας τοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει
τῆς Βονίτσας θωμανοὺς. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες
προκατέλαβον τοῦ προνοητικοῦ στρατηγικοῦ
καὶ τὰς μεταξὺ Ἠπειροῦ καὶ Ἀκαρνανίας
παρόδους τοῦ Μακρονόρου, ὧν τὸ ὄχυρὸν ποι-
εῖς μᾶλλον τὰ πυκνὰ δάση ἢ τὴν τραχύτητα
τῶν κατωφερειῶν διότι, ὅτε μὲν ὁ Χουρσί
ἐπιμύεν ἀρχομένου τοῦ ἰουνίου τὸν Ἰσμαὴλ
πασὰν Πλιάσαν μετὰ 1800 ἀνδρῶν νὰ κατα-
λάβῃ αὐτὰς καὶ νὰ σώσῃ τὸ Βραχωρίον, ὃ
καπιτάνος τοῦ ἀρματολικίου Βάλτου Δ. Ἰσκαῖ
ἐπεισαν αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ, διαβεβαιώσας
ὅτι ἐπανεστὴ ἔλουν τὸ Κάρει ὅτε δὲ ὁ αὐτὸς
πασσας ἠθέλησε λήγοντος τοῦ ἰουνίου νὰ ἐκ-
βιάσῃ μετὰ 4.000 ἀνδρῶν τὴν διάβασιν, ἀπε-
κρούσθη καὶ ἀντιτάχῃ προσεβλήθεις ἐν κῆσιν
τῆς Λαγκιάδας. Ἐνταῦθα ἐσταμάτησαν τὸν Ἰσ-
μαὴλ Πλιάσαν τῇ 17 ἰουνίου ὃ Γιώργος Μπα-
κῆς, ἀρχικὸς ἀλδανὸς καπιτάνος ἐκ τῆς
σχολῆς τοῦ Ἀλῆ, ἔχων μόνον 100 παλλη-
καρία, μέχρις οὐ ἀφίκαντο ἰσχυρότερα Ἕλλη-
νικά στήθη, καὶ ὥσπερ πλείστον τοὺς Ἕλ-
ληνας διότι ἐκ τῆς διατηρήσεως τῶν παρόδων

τοῦ Μυκρονόρου, ὅπερ οἱ θηιωμανοὶ δὲν διέβησαν πλεόν καθ' ἕλον τὸ ἔτος, οὐ μόνον ἐξ-
ηραλίθη πᾶσα ἡ Ροῦμελή, ἀλλὰ καὶ κατέστη
δυσχερεστάτη εἰς τὸν Χορράϊ ἢ μετὰ τῆς Πε-
λοποννήσου συγκοινωνία. Ἀλλ' ὁ Γῶγος ἐ-
τέληκε μετὰ ταῦτα καὶ ἄλλο ὑπερέβη δηλ.
τὰς παράδους μετὰ 250 μόνον ἀνδρῶν καὶ ἐ-
στρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Πέτα, χωρίου μό-
λις δύο ὥρας τῆς Ἀρτης ἀπέγοντος, καὶ ἐν-
ταῦθα ἐχυρωθεὶς ἐνίκησε τῇ 15 ἰουλίου τοὺς
προσβαλόντας αὐτὸν τούρκους τῆς Ἀρτης καὶ
ἀπέκρουσεν αὐτοὺς ἐπιδείξας θαυμασίαν ἀν-
δρίαν. Ἐπὶ πᾶσι δὲ, καὶ παραλλήλως πρὸς
τὰς στρατηγικὰς ταύτας κινήσεις ἐπολιόρκη-
σαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ Γιολλάσαι μετὰ τὴν πτώ-
σιν τοῦ Πραχωρίου 70 περίπου τούρκικας οἰ-
κιστείας καταφυγούσας εἰς τὴν ἀκρόπολιν τοῦ
Καρπενήσιου, πολέμους καίμενης πρὸς τὰ ΒΑ
τῆς Αἰτωλίας ἐν τῇ Βύρτανι· ἀποκρουσθέν-
τες δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ στρατιωτικοῦ σώματος,
περιθύνοντες ἐκ τοῦ παρὰ τὰ Ἰωάννινα στρα-
τοπέδου, ἐνίκησαν ἔπειτα αὐτὸ παρὰ τὴν Μι-
άραν, καὶ ἠνάγκασαν μετὰ ταῦτα τοὺς πο-
λιοκυμένους νὰ φύγωσιν εἰς τὴν Ἠπειρον.
Καὶ ἤδη τελευτώντας τοῦ ἰουλίου ἡ ἐπανά-
στασις ἐισήλθεν εἰς τὸ ἀξιολόγον ὁρεῖν ἐν δια-
μερίσματι τῶν Ἀγραφῶν. Οἱ ἀρματωλοὶ ταύτης
τῆς χώρας καὶ οἱ ἐπιλυθέντες ἑλληνες χωρι-
οὶ ὑπὸ τὴν Σταμάτιον Γάτσον τὸ μὲν πρῶ-
τον ἐξέβαλον τοὺς παρὰ τὴν Ῥεντίναν φρου-
ροῦντας ἀλδανούσας καὶ εἰσβαλόντας πανδημῶς
εἰς τὴν ΝΔ Θεσσαλίαν, κατέστρεψαν τὰς πρὸς
Δ τῆς Καρδίτσας κώμας τῶν κονιάρων, Λο-
δίας καὶ Φράγγων· ἔπειτα ὅμως ζητήσαν-
τες νὰ προβῶσι καὶ εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Πη-
γίου ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν ἐν Λαρίσσι τα-
κτικῶν στρατευμάτων, ἅτινα καλῶς ὁδηγού-
μενα ἐδίωξαν πανταχῶθεν αὐτοὺς καὶ κατέ-
στησαν ἰσχυρὰν φρουράν ἐν Ῥεντίνᾳ ὥστε ἐν
Ἀγραφοῖς δὲν ἠδυνήθη νὰ ριζοβολήσῃ ἡ ἐπα-
νάστασις. Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ τῆς οἰκείας τοῦ-
λάχιστον χώρας οἱ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ἀκαρνανε-
οὺς τούρκους διώξαντες, συνέστησαν προσω-
ρινῶν ἐν Πραχωρίῳ διοικήσιν (Γ. Πραχίδης,
Ι. Τρικουπῆς, Χ. Στάκος, Γ. Μαυρομάτης,
Π. Γαλιάνης, Α. Καραγιάννης, Α. Ἀναστα-
σίου, Μ. Φραγκούλης), ἣν ἐκάλεσαν «Γερου-
σίαν τῆς δυτικῆς χέρσου Ἑλλάδος» καὶ ἤτις
μεταξὺ ἄλλων τακτοποιούσᾳ πως καὶ τὰ στρα-
τιωτικὰ συνέστησε χιλιρχίας καὶ διώρισε
χιλιάρχους μὲν τοὺς καπιτάνους Δ. Μακρῆν,
Α. Ἰακωβ, Γ. Τσόγγαν, Γῶγον Μπακόλαν, Ι.
Ράγκον, Θ. Πρίβαν, Α. Βλαχόπουλον, στρα-
τηγὸν δὲ τὸν Γ. Ν. Βαρνακιώτην, ἅλλ' ἢ
κυβερνήσις αὕτη ταχέως ἀπώλεσε διὰ τὰς το-
πικὰς ἀντιζηλίας πᾶσαν ἰσχύν, καὶ, συμβάν-
τος νὰ καταπλεύσῃ εἰς Μεσολόγγιον ὁ Ἀλέ-
ξανδρος Μαυροκορδάτος (βλ. λ.), ὅστις ἤρχετο
ἐν Μεσολογίᾳ εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ συναρμυ-
νῇ, ἐστράφησαν ἅπαντες πρὸς αὐτὸν διὰ τὸ

γένος καὶ τὴν ἀξίαν του καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν
κυβερνήτην τῶν. Ὁ Μαυροκορδάτος ἀπεδέχθη
ἀδείκνυ καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Γενικῆς Διοι-
κήσεως τὴν ἀνατεθείαν αὐτῷ ἐντολήν καὶ
ἐγκατέστη ἐν Μεσολογγίῳ. Ἐν τούτοις τὰ
κατὰ τὸν Ἀλῆ πρὸς ἡμᾶς ἦσαν ἤδη λίαν στενό-
χωρα· ἐκ τῶν δύο ἐν Ἰωαννίνοις φρουρίων του
τὸ μὲν τῆς Λιβαρίτσας εἶχεν ἤδη διὰ προδο-
σίας παραδοθῆ, τὸ δὲ τῆς λίμνης, ἐν ᾗ ὑπῆρ-
χον οἱ θητωρεῖ καὶ ἡ πυριτιδοθήκη του, ἦτο
σφόδρα πεπονημένον ἐν τοῦ βομβαρδισμοῦ καὶ
μύλης ἔμενον ἐν αὐτῇ 600 εἰς φρουροί, ἀπο-
δράντων τῶν ἄλλων. Δὲν ὑπελείπετο λοιπὸν
εἰς τὸν Ἀλῆν εἰμὴ ν' ἀνοίξῃ δίοδον καὶ ἀπ-
ηυθύνθῃ περὶ τούτου πρὸς τοὺς σουλιώτας.
Ὁ δὲ Μάρκος Μπότσαρης, ὁ πολυβούλητος
αὐτῶν ἥρωες, εἰς ἐν καὶ ὁ Ἀλῆς ἤδη ἀστή-
ριξε τὰς ἐλπίδας του καὶ ὅστις νῦν εἰργάζετο
ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῇ περιχώρῳ τῆς Ἀρτης, δι-
ηλλάγη ἐν Πέτᾳ χάριν τοῦ γενικοῦ συμφέρον-
τος μετὰ τοῦ γηραιῶ Γῶγου Μπακόλα, ὅστις
ἐφόνευσε τὸν πατέρα του ἄλλοτε, καὶ ἀπεφά-
σισε κατὰ προτροπὴν τοῦ Μαυροκορδάτου γι-
ορὶς νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ φρουρίου τὸν Ἀλῆν
νὰ ἐνεργήσῃ ὅμως ἀντιπερισπασμὸν τινα ὑπὲρ
αὐτοῦ. Ὅθεν συνεφωνήθη συναινέσας τοῦ Ἀλῆ
νὰ προσβάλῃ τὴν ἐχυρὰν Ἀρτάν, ἥς τότε
ἦτο διοικητὴς ὁ Παχόμπευς. Σουλιώταις λοι-
πὸν καὶ στήν ἀρματωλῶν ἐκ τῆς Παραχελω-
νίδος καὶ 1000 μωαμεθανοὶ ἀλδανοί, ἀγῆμε-
νοι οὗτοι ὑπὸ τοῦ Ἐλμάς μπέη, ὅπλαρχηγοῦ
τοῦ Ἀλῆ, ἐν ὅλῳ ἄνδρσι 3000, συνήλθον
περὶ τὸ Πέτα καὶ τὸ Κομπάτι καὶ προσέ-
λόντες τῇ 2 νοεμβρίου τὸν Παχόμπευν παρα-
τὴν πρὸς Δ τῆς Ἀρτης κώμην Μαράτι, ἐνί-
κησαν αὐτὸν κατὰ κράτος· τῇ δ' ἐπείσει κα-
τέλαβον τὴν περιήμενον τοῦ Ἀράχθου δωδεκά-
τοξον γέφυραν καὶ κύριοι τοῦ ἡμισείας τῆς
Ἀρτης γενόμενοι ἐνέπρησαν αὐτὸ καὶ ἐπολι-
όρκησαν τοὺς θηιωμανοὺς στρατηγούς τὸν μὲν
Παχόμπευν ἐν τινι μωαμεθανικῇ ἑστῇ, τὸν δὲ
Χασὴν ἐν πῶ μεγάρῳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, τὸν
δὲ Ἰσμὴλ Πλιάσαν ἐν τινὶ ὑπὸ τῇ ἀκροπύ-
λει χωρίῳ, καὶ τὸν Κὰρς Ἀλῆν ἐν τῇ ἀκρὲ-
πόλει. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πολιορκία παρετεινέτο,
ἐπεμψαν οἱ ἀλδανοὶ πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον
τὸν Ταχῆρ Ἀμπῶν, ἀρχαίον τῆς τοῦ Ἀλῆ
πρὸς ἀστυνομίας διοικητὴν, νὰ συνεννοηθῇ
μετ' ἐκείνου καὶ λαθῶσι βοήθειαν. Πν δὲ τότε
κυριώδης ὁ Μαυροκορδάτος ἐν Μεσολογγίῳ, δι-
ευθύνων (1 — 9 νοεμβρίου) γενικῶς τινα τῆς
δυτικῆς Ἑλλάδος συνέλευσιν καὶ συνετίς κα-
νονίζων νὰ ὑφίσταται μὲν ἡ ἐξ ἐνεία τὸ πρῶ-
τον ἰδρυμένη συγκλητικὴν γερουσία μόνον
μέχρις οὗ συνταχθῇ γενικὴ τις κυβερνήσις τοῦ
πανελληνίου, νὰ περιορίζηται δ' ἡ ἀρμοδιότης
αὐτῆς εἰς μόνην τὴν περὶ τάξεως καὶ ασφα-
λείας καὶ πολέμου καὶ φορολογίας φροντίδα·
ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀτύχημα ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος δι-
ετέλει τότε μακρὰν τοῦ περὶ τὴν Ἀρτάν ἀ-

γῶνας, διότι ἤναγκάσθη ὁ Ταχὴρ Ἀμπάς νὰ περνεύῃ εἰς Μεσολόγγιον καὶ νὰ μάθῃ ὅσα ἐπρεπεῖν ἐπὶ τῷ ἄγνοῳ. Ἐν Πράχωριον ἐλύθησαν τὸν Ταχὴρ ἡ θία τῶν κατεστραμμένων μοιρα-
θανικῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἀναπεπταμένων σταυροφόρων σφαιρῶν, ἡ δὲ πανταχοῦ ἀντηχοῦσα ἐπικλήσις τῆς ἐλευθερίας κατέστησε καταρνεῖς εἰς αὐτὸν τοὺς ἀληθεῖς σκοποὺς τῶν ἑλλήνων καὶ ἀπὸ ἧθον εἰς Μεσολόγγιον ἐλαβε πειραν καὶ τῆς αἰθινείας τῶν πολέμικῶν αὐτῶν δυνάμεων. Καὶ ἐνταῦθα μὲν ἐπύργησεν ὁ πονήρης ἀλβανὴς καὶ λαθὼν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐροδίων ἐκάτῃν πυριτιδοῦχα βαρέλια ἀνεχώρησεν· ἀλλ' εἰς τὴν Ἄρταν ἐπανελθὼν ἐπεισε παραχρῆμα τοὺς ἀλβανοὺς νὰ συνθέσωσιν εἰρήνην πρὸς τὴν Χερσὶν, καὶ μὴνύσας αὐτοὺς ὅτι τὸ εἰλικρινὲς τῆς μετανείας τῶν ἀλβανῶν ὅ ἀποδείξῃ τάχιστα ἡ δραστηριὰ αὐτῶν κατὰ τῶν ἑλλήνων καὶ τοῦ Ἀλῆ συνδρομῇ, ἐκήχησε νὰ περὶ εἰς Ἄρταν μύσαν στρατὸν ὅτε δὲ αὕτη ἐβάνη, ἐδήλωσε τοῖς σουλιώταις ὅτι εἶχον μετ' αὐτῶν συμμαχήσει οἱ ἀλβανοὶ μόνον πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἀλῆ, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἦσαν ἀγαθὰ· μυσουλμάνοι καὶ πιστοὶ τοῦ σουλτάνου ὑπάρχον· καὶ τοιαυτοτρόπως διελύθη ἡ ἐπὶ τῆς ἀπάτης στηρίξι-
μένη ἑλληναλβανικὴ συμμαχία. Νῦν δὲ οἱ μὲν ἑλλήνες ἐγκατέλειπον αὐτοὺς μετὰ 14 ἡμερῶν πολιορκίαν τὴν Ἄρταν καὶ νυκτὸς εἰς τὸ Πέτα καὶ τὸ Κορυφὸν ὑποχωρήσαντες ἔμεινον αὐτοὶ ἐντὸς τῶν γαρακιωμάτων αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ Ἀλῆ πασῶς ἀπώλετο ἔκτοτε. Βλέπων ὁ ταλαιπωρὸς ὅτι σὺδερμιον εἶχε πλέον σὺδαρ-
θεν νὰ ἐλπίσῃ βοήθειαν, ἦλθεν εἰς σπουδαίαν πρὸς τὴν Χερσὶν διαπραγματεύσει καὶ πεπονημένως ὦν ψυχικῶς καὶ διανοητικῶς, εὐχό-
λως ἐξηπατήθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἐνέπεσεν εἰς γαρίβαν τότε ὁ Ἀλῆς ἀπεχωρίσθη τῶν θησαυρῶν του καὶ μετῴκησεν εἰς ἑπαυλὴν ἐπὶ τινας νῆσους τῆς ἡμέρας, ὅπου προσήγγοντο αὐτῷ μετὰ πάσης τιμῆς, καὶ ὅπου ἀνέμενε τὴν ἐκ τοῦ σουλτάνου ἐπαγγελθεῖσαν συγγνώμην· ἀπὸ δὲ ὁ Χερσὶν καὶ δι' ἄλλου δόλου ἐγένετο καὶ τῶν θησαυρῶν αὐτοῦ κύριος, τότε ὁ ὑπασπιστὴς του Μεχμέτ πασῶς ἐνέπηξεν ἐν φιλικῇ τινι πρὸς τὸν Ἀλῆν ἐπισκέψαι τὸν ἀκινάκην αὐτοῦ εἰς τὰ σπλάγχνα του καὶ ἐδολεφύνησεν αὐτόν. Ὁ πρῶτος τῶν προδόντων τὸν Ἀλῆ πᾶσαν στρατηγὸς τοῦ Ὀμέρ Βρυώνη διωρίσθη εἰς ἀμοιβὴν διοικητὴς τῶν Ἰωαννίνων· καὶ μόνος ἀχειρίσθη εἰς τὸ ΡΔ τῆς Ἑλλάδος πλευρὴν ἀκόμη ἔμενον οἱ σουλιῶται. — Οὕτως ὁ στρα-
σκέρης ἀπαλλαγείας τοῦ τοσούτου χρόνου ἀπα-
σχολήσαντος ἐν Ἰωαννίνοις τὰς δυνάμεις του ἀποστάτου, παρεσκευάσε δύο στρατείας ἀμελ-
ληταί, τὴν μὲν ὑπὸ Μαχμούτ Δράμαλην, τὴν
νέον τῆς Θεσσαλίας διοικητήν, ἐπὶ τὴν Ἑλ-
λάδα τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν Πελοπόννησον,
τὴν δὲ ὑπὸ τὸν νέον διοικητὴν τῆς Ἡπείρου
Ὀμέρ Βρυώνην ἐπὶ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα.

Ἀλλ' ἐνθ' ὁ Δράμαλης διέβη μετὰ τοῦ στρα-
τοῦ του τὰς Θεσσαλίας καὶ ἀποκρούσας τοὺς
αὐτοὺς προμάχους εἰσέλασεν εἰς τὴν Πελοπόν-
νησον, ἐνταῦθα ἡ προκαταλεῖσα τοῦ Ὀμέρ
Βρυώνη πρωτοστρατὴς, ἥς ἤγγυοντο οἱ ἐν Ἄρτῃ
συνηγμένοι πασσαδες, προσέκρουσεν εἰς τὴν
παρὰ τῶν ἑλλήνων κατεληγμένην Μαχρυν-
ρος, καὶ ὑπεχώρησε κατησχυμένη μετὰ πολ-
λῶς συμπλοκάς, ἀναλογισμένη ὅτι εἶχεν
ἐπισθεν αὐτῆς τοὺς σουλιῶτας. Τότε ὁ στρα-
τάρχης ἐπέστη ἐπὶ βραχὺ σκεπτόμενος τὴν
πρόσῃ νὰ διευθύνῃ ὡς ἄριστα τὰ τῆς ἐνταῦθα
εἰσβολῆς, ἐνθ' οἱ ἐνταῦθεν τοῦ ὄρους ἑλλήνες
ἐδουλεύοντο πῶς νὰ περισυλεύωσιν ὡς ἄρι-
στα τὰ τῆς ἀρμύνης. Πτο δὲ ἦδη πρόδότης
ὅτι οἱ σουλιῶται κατέχοντες πάντα τὰ φρού-
ρια τῶν ὄρων ἀπεδύναν εἰς τὴν πολέμιον ἐπι-
κυβύον, ἐὰν ἐπωδύποτα οὗτος προσέβαινεν εἰς
τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα, λείπων αὐτοὺς ἐπισθεν
του. Ὅθεν ἐπὶ τέλους ὁ μὲν Χερσὶν ἐπέφην
ἀπὸ Πρεσέζης καὶ Ἰωαννίνων 22 000 ἄνδρες
κατὰ τῶν 4 000 σουλιωτῶν, ἵνα ἐκβάλῃ αὐ-
τοὺς ἀπὸ τῶν φρουρίων τῶν ὄρων· ὁ δὲ Δ. Μαχμέ-
τ κερδαίνων τοὺς ἀνταγωνιστὰς, ἵνα βοηθήσῃ τοὺς συ-
λιῶτας, φέρων ἀντιπερισπασμέν, ἐπειρῶ, συμ-
πρατοῦντες καὶ τῆς Γενικῆς διοικήσεως εἰς
Φανήρ τῆς Ἡπείρου, ἡμέραν ἀπείχοντο 7 ὥρας
τῆς Κίτας, τὸν ἀνέβριον Κ. Μαυρομυλάην
μετὰ 2 000 ἀνδρῶν, ἵνα προμηθεύῃ προεὶς
τὴν ἀνταρτίαν τῶν σουλιωτῶν, καὶ ἤγαγεν αὐ-
τὸς αὐτοὺς εἰς τὸ Πέτα ἄλλους 2 000 ἄνδρας, ἐν
οἷς καὶ τάχιστα φιλελλήνων, διοικουμένων τοῦ
μὲν ὑπὸ τῶν καπιτάνων αὐτῶν Γ. Βαρνακιώ-
του, Α. Ἰακού, Θ. Γρίβα, Κ. Βλαχουπόλου,
Γιώγου Μπακόλα, Μάρκου Βότσαρη, τοὺς δὲ
ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν Λεονομάν καὶ
Δανία. Ἀλλ' ὁ Ὀμέρ Βρυώνης, ἐπιτρέπων
τοῦ εἰς Θεσσαλίαν ἀπελθόντος στρασηκέρου καὶ
ἤδη τοὺς σουλιῶτας πολιορκῶν, ἐμταίωσιν
ἀμφοτέρων τὰ ἐγχειρήματα, τοὺς μὲν περὶ τὸ
Πέτα συντρίψας τῇ 1 ἰουλίου 1822 διὰ τῶν
πασσάδων Ἰσμαὴλ καὶ Ρεσίτ Κιουταχῆ, ἀγόν-
των 8 000 ἄνδρας, τοὺς δὲ περὶ τὸ Φανάριον
ἀναγκάσας τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ νὰ ἐγκαταλείπωσι
τὴν Ἡπείρου, ἀπὸ ἐτραυματίσθη θανατηφό-
ρως ὁ ἀρχηγός τῶν καὶ μελονότι ἐνίκησαν συ-
τοι τὴν ὑπὸ τοὺς πασσαδες Χασάν καὶ Μεχ-
μέτ ἐπιτελόντα αὐτοῖς στρατὸν, εἰς 8 000 ἐπι-
στῆς συγκεκλιμένον, ἐρόνυσσαν δὲ καὶ τὴν ἑταίρην
τῶν πασσάδων Μεχμέτ. Καὶ οἱ ἀποκεκλεισμένοι
σουλιῶται, ἀδυνάτου ὄντος νὰ ἀντιβῶσι περαι-
τέρῳ, ἐσυνθηκολόγησαν τῇ 28 ἰουλίου καὶ
ἀπῆλθον αὐθὺς ἐνσπλι καὶ ἀνεμόχλητοι εἰς
Κεφαλληνίαν. Ἀλλ' εἰς τὴν παρὰ τὸ Πέτα
πανωλεθρίαν—ἥς μόνον αἷτιον δὲν ὑπῆρξεν ἡ
προδοσία τοῦ Γιώγου Μπακόλα, ὅστις ἀλβανός
ὢν δὲν διεφύλαξε πλέον ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων καὶ
ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς τούρκους νὰ προσβάλωσιν
ἐκ τῶν νότιων αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὸν
Μάρκον Βότσαρη ἀντιζημία τῶν καπιτάνων

δίδει ὁ Μαυροκορδάτος ὑπεδείκνυε αὐτὸν μέλ-
λοντα τῆς δουτικῆς Ἑλλάδος στρατηγόν. — ἐπ-
ηκολούθησε καὶ ἄλλο δεινὸν οὐ μόνον ὁ ἀρμα-
τωλὸς τῆς Ἀργεῖς Γάργας Μπακίλας μετὰ
τῇ ἐριστικῇ εἰς τοὺς τοῦρκους, ἀλλὰ καὶ εἰ-
σοχυρτατοὶ ὅπλαρχχοὶ τῆς Ἀκαρνανίας Βαρ-
νακιώτης, Ἰσάκος, Φράγκος προσήλθον εἰς αὐ-
τοὺς, ἀπελπίσαντες περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶ-
νος ἢ μνηστικακοῦντες· καὶ ἐπὶ πᾶσιν αἱ παρ-
εῖοι τοῦ Μακρυνέρτους ἔμενον ἤδη κινεῖται. Ὁ
Μαυροκορδάτος τότε κατέβη γαλήνως μετὰ
τοῦ Μάρκου Βότσαρη εἰς τὸ Μεσολόγγιον,
ὅπερ διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἤτο τῆς δουτικῆς Ἑλ-
λάδος ἢ κλειεῖ, καὶ ἐκεῖ ἐνώλεσε τοὺς αἰτω-
λοὺς καὶ τοὺς ἀκαρνανοὺς νὰ συγκεντρώσωσιν
ἐν αὐτῇ τὸν ἀγῶνα, καταδεικνύων ὅτι ἔνευ
τοῦ Μεσολογγίου ὁ ἐχθρὸς δὲν ἠδύναντο νὰ
κατέχῃ τὴν πατρίδα τῶν καὶ κυριεύσας αὐ-
τῆς. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι τῶν πεδινῶν μερῶν
ἐντρομοὶ ἤρξαντο νὰ μεταναστεύωσι παντικί,
πλείστοι μὲν εἰς Κάλυμνον τῶν Ἰονίων νήσων,
πολλοὶ δὲ καὶ εἰς ἀπόνεοντα, οἰκιστὴς τῆς Ἀ-
καρνανίας Αἰ. χωρία καὶ μόνον οἱ ἀκριβοτάτων
ἔχοντες τὸ αἰσθημὰ τῆς ἐλευθερίας ἀποχαιρε-
ρίζοντες τοὺς οὐλοῦν καὶ τένον, ὑπῆκουσαν εἰς τὴν
φωνὴν τοῦ Μαυροκορδάτου. Οὐ πολὺ μετὰ ταῦτα
δύο πλοῖα εἰς Ὁμὲρ Πρωϊνῆς καὶ ὁ Ρεσιτ
Κιουταχῆς διέβησαν τὸ Μακρυνέρτος ἄγοντες
11.000 τοῦρκων καὶ ἀλβανῶν καὶ ἀρχομένου
τοῦ νοεμβρίου 1822 ἐστρατοπέδευον περὶ
τοῦ Μεσολογγίου, ἐνθ' ὁ θωμανικὸς στόλος ἀπ-
έκλειε πύλοισι αὐτὸ ἀπὸ τῆς θαλάσσης.
Τὰ δὲ ἐν Μεσολογγίῳ κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχαν
καλῶς διὰ τοὺς Ἕλληνας· οἱ φρουροὶ αὐτοῦ,
ἔχοντες τροφὰς μόνον μηνίς, μέλις ἦσαν 600.
ἐνθ' ἡ ἐκτασις τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς ἀπείκει
τοῦλάχιστον 4.000, καὶ ἀν' ἀπὸ τῆς λιμανοθα-
λάσσης ἡ πόλις ἤτο ἐπωσιπὺν ἀερόπλη, δίδει
δὲν ἠδύναντο διὰ τὰ τένακος νὰ πλησιάζωσι
πολεμικὰ πλοῖα, ἀπὸ τῆς ἐξῆρας μόνον ἐχύ-
ρωμα εἶχε χρησθέν τι χαράκιμα μετὰ 14
καλαϊκῶν κανονίων καὶ τάρρον τέσσαρας πόδας
βαθεῖαν. ὥστε ἦρκει μίαν καὶ μόνην ὁρμητικὴν
ἐξόδος εἰς τοὺς τοῦρκους, πληρύνοντας προη-
γουμένως διὰ λίθων τὴν τάρρον, ἵνα γίνωσι
κύριοι τοῦ πολέματος. Βδύχως ὅμως διὰ τοὺς
Ἕλληνας οἱ τοῦρκοι ἀπόλυσαν τὴν εὐκαιρίαν
καταναλίσσαντες τὸν χρόνον εἰς ἀσκήτους κατὰ
τῶν τευχῶν πυροβολισμῶν, ὧν αἱ σφαῖραι διέρο-
χοντο ὑπεράνω τῶν οἰκίων· ἐπειτα δὲ ἐπὶ ἡλθε
καὶ εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν διχόνοια. τοῦ μὲν
Ρεσιτ θέλοντος τὴν ἡμερὴν καὶ ἀθροῖν ἐπὶ
θεσίν, τοῦ δὲ Πρωϊνῆ εἰς ἐναντίας παρέλκυσιν,
ἵνα πείσῃ τοὺς Ἕλληνας διαπραγματεύμενος
εἰς παρόδον, καὶ οἱ πολιορκουμένοι ὡς ἐλθ-
θησαν ἀπὸ τῆς διαφωνίας ἐκείνης. Ὁ Μ. Βό-
τσαρης ἐντέλλεται ἑκάτερον τῶν στρατηγῶν περὶ
καρτοῦσεως διαδουλοῦν, ἐκέρδησε χρόνον ὥστε
οὐ ἤρξε διὰ τῶν τευχῶν τὰ φυσικὰ τῆς θέσεως
ἀμυντήρια, καὶ λήγοντος τοῦ νοεμβρίου, κατέβη

σεν ὑδραϊκὰ πλοῖα, ἅτινα διαλύσαντα τὸν ἀπο-
κλεισμένον ἀπεδίβατον ἐξέδρα καὶ ἄγχημα 1.000
πολοπονηγῶν καὶ τότε κελῶν τὸ προσω-
πεῖον παρήγγειλεν εἰς τοὺς πλοῖαδες ὅτι εἰν ἐ-
πεθόμενον τὸ Μεσολόγγιον, ὡς εἰδυοσι νὰ τὸ λά-
βωσιν. Οὗτοι δὲ προκειμένου ἤδη καὶ νὰ κα-
ταληφθῶσιν ὑπὸ τῶν κλεφτῶν τοῦ Μακρυνέρ-
τους αἱ πλοῖα, συναπεφάσισαν νὰ πειραθῶσι
γενικῇ ἐξόδῳ καὶ ἐν ἀπαιτείᾳ νὰ ἄρῳσι τὴν
πολιορκίαν. ὤρισαν δὲ πρὸς τοῦτο τὴν πρωτὴν
τῆς 25 δακ. 1822, δηλαδὴ τὴν τῶν Χριστου-
γέννων, καθ' ἣν θὰ ἦσαν οἱ Ἕλληνες εἰς πᾶς
ἐκκλησίαν. Ἀλλ' οἱ πολιορκουμένοι πληροφορο-
ρήθέντες τὸ πρῶτον ἀκούσαντες ἀνερούως τὴν
πρωτὴν ἐκείνην ὅπισθεν τοῦ ἐχυρώματος καὶ
οἱ ἐφορμήσαντες ἀντὶ νὰ καταλάβωσι κατε-
λήθησαν ἀπρόετοιμοι, τὸ δὲ σμερδαλέον
τῶν ἑλλήνων καὶ ρονικώτατον πῦρ ἐστρεψεν
ἀνεπισχέτους αὐτοὺς εἰς φυγὴν, εἰς ἣν οὐδὲν
ἵσχυος νὰ ἀναγκαιεῖται. Τὴν ἐκτὴν μετὰ ταῦτα
ἡμέραν οἱ τοῦρκοι ἀνέβησαν πρὸς τὸ Βραχίω-
ριον ἐγκαταλείποντες ἐνταῦθα 14 τηλεῖστα καὶ
πάτας αὐτῶν τῆς ἀποσκευῆς, ἐκείθεν δ' ἐ-
τραπήσαν πρὸς τὸν Ἀχελῷον, ἐνθα πειρα-
θόντες νὰ διαβῶσι πλημμυρούμεντα αὐτὸν ἐπι-
γῆσαν 500 καὶ οἱ λοιποὶ ἐσώθησαν ἡμιθνήεις
ὑπὸ τοῦ πύρου καὶ τοῦ κινήματος εἰς Κερδω-
σάκην καὶ εἰς Πρέβεζαν. — Ἀλλ' ἡ ἀποτυχία
αὕτη ἀντὶ νὰ ταπεινώσῃ ἐξηγρήσας μόνον τοὺς
τοῦρκους καὶ ἤδη, ἐνθ' ὁ Πρωϊνῆς παρασκευ-
άζεται πρὸς ἐπανάσιν, καταβαίνει ἐκ τῆς Ἡ-
πειροῦ ὁ τῆς Σκιάρας πάσης Μουσταῖας, ἄγων
10.000 ἀλβανούς, μεριδίους τοὺς πλείστους
καὶ τὴν θρησκίαν λατίνους. Ἐν δὲ τῇ Αἰτ.,
καὶ τῇ Ἀκαρν., τὰ πάντα ἦσαν ἐν ἀταξίᾳ. Ὁ
Μαυροκορδάτος ἀπὴν εἰς Ἀργεῖς πρὸς ματαίω-
σιν ἐνίων σκευερμῶν, ἔμενε δὲ ἐνταῦθα ὁ
Μάρκος Βότσαρης, ὅστις ἀρίστως εἶχε διαφύγῃ
τῆς δουτικῆς Ἑλλάδος στρατηγός, ἀνακρινδὸν
πολεμώμενος οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀρματιλίων
ταύτης τῆς χώρας, μὴ ἐννοοῦντων τὸν λίγον
τῆς προτιμήσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ παρ' ἐκεί-
νης εἰς τῆς διορισάσης αὐτὸν κυβερνήσεως,
δίδει ἤτο φίλος τοῦ Μαυροκορδάτου. Ὁ Μ.
Βότσαρης λοιπὸν συλλέγει τὸν διορισμὸν τοῦτον
καὶ ἀθροίσας τοὺς στρατιώτας τοῦ ἀπέσχεται
κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, βλίνοντος πρὸς τὸ Καρπε-
νήσιον διέταροι δὲ ὅπλαρχχοί, ἀκαρνανοὺς καὶ
αἰτωλοὺς, παρεκλεύθησαν τότε αὐτὸν κατ' ἐ-
πιφανείαν μὲν διηλλαχθέντες, ἀλλ' ἐνδον κε-
χολωμένοι πάντοτε καὶ πρόθυμοι νὰ ἐγκατα-
λεφθῶσιν αὐτὸν ἐν πάσῃ περιπέτῃ τοῦ.
Εὐρύντας δὲ τὴν πρωτοπορείαν τοῦ ἐχθρικοῦ
στρατοῦ, ἐσκηνομένην παρὰ τὸ Κερφαλόδρυ-
σον τοῦ Καρπενηρίου, καὶ συγκεκλήμενην ἐκ
4.000 ἀλβανῶν μεριδιτῶν, συναπεφάσισαν
νὰ προσέλωσιν αὐτὴν κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11
αὐγούστου 1823, συμμαχούντες ὁ μὲν Μ.
Βότσαρης νὰ ἐπιτεθῇ αὐτῇ κατὰ μέτωπον
μετὰ 250 σουλιατῶν ἐκ τῆς πεδινῆς, 200 δὲ

ἄλλα σώματα νὰ προσβῶσιν αὐτὴν ἐν πλῆ-
γῃ ἀπὸ δύο ὁρεινῶν παρκαταμένων χωρίων.
Κατὰ τὴν ταχθεῖσαν πρὸς τοῦτο ὥραν τὰ μὲν
δύο ἐκείνα σώματα προσέβησαν ἀλλ' οὐχὶ μετὰ
πολλῆς ἐπιτυχίας τὸ κύριον σῶμα τοῦ στρατοῦ.
Ὁ δὲ Μ. Βότσαρης ὥρμησε μετὰ 350 ἀνδρῶν
ἐπὶ τὴν προπολεμικὴν τοῦ ἐχθροῦ καὶ φρονέων
ἀκταπύπτως ἐνέδωκεν αὐτὴν εἰς ταραχὴν καὶ
φυγὴν φερόμενος ὅμως πρὸς τινὰ μάνδραν. ὅπου
ἐνέμεινεν ὅτι ἦτο ὁ θεῖος τοῦ σερασκέρη, ἐβλήθη
ἀπὸ τοῦ τοίχου ὑπὸ θανάτηφόρου σφαίρας Μερ-
δίτου καὶ παρὰ κρημὰ ἐξέπνευσεν. Οὐ πολλὰς δὲ
ἡμέρας ὕστερον κατέβη καὶ ὁ Βρυώνης ἐκ
τῆς Ἰπείρου, ἔχων 6.000 ἄλγεων, καὶ ἀμ-
ρότεροι αἱ πασσαῖδες ἐνώσαντες παρὰ τὴν Καλ-
λακούδαν τὰς δυνάμεις αὐτῶν κατέβησαν ἀ-
νωλὺτως εἰς τὴν αἰτωλικὴν παραλίαν. Νῦν
δὲ ἀντὶ νὰ προσβῶσιν τὸ Μεσολόγγιον ἐπο-
λιόρκησαν τὸ Ἀνατολικὸν (βλ. λ.), ἀπέρχον-
τόν τε αὐτὸν ἐξ μίλια, ἵνα στερεώσωσιν ἐκεῖνο ἐν
δευτέρᾳ πολιόρκιᾳ τῆς ἀξιολόγου ἐξ αὐτοῦ
βοηθείας. Ἐίχε δὲ τὸ Ἀνατολικὸν ἱκανὰς
τροφαί, ἀλλ' ἐπὶ ξηρᾶς νηϊδὸς ἐν λιμενοθα-
λάσῃ ἀδαθεῖ κειμένων, ἐσπερίετο ποτίσκειν ὕ-
δατος· ἀρξάμενου ὅμως τοῦ ἐχθρικοῦ κανονο-
βολισμοῦ τῇ 5 δευτέρᾳ, βέμβη ἐκράχθη· οἱ
ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ διέρρηξε
πλάκας τινὰς τοῦ ἐδάφους καὶ ἀνέθορον ἐς
αὐτοῦ ἄβυσσος καὶ τῶς ἀγνωστος πηγὴ ὕδατος.
Ὁ διευθύνων τὰ τῶν πολιορκουμένων Ἑλλήνων
μηχανικὸς Μιχαὴλ Κοκκίνης καὶ οἱ 600 ἐν
τῇ Ἀνατολικῇ μαχηταὶ ἡμύναντο ἄριστα,
πρὸς τὰς ἐξόδους τοῦ ἐχθροῦ ἀποκρούσαντες·
καὶ οἱ πασσαῖδες ἰδόντες, ὅτι ἦδη ἀπώλεσαν
2.000 ἄνδρας καὶ 2.500 σφαίρας καὶ βέμβας
ἀνίστασθαι καὶ ὅτι ἡδύνατο ν' ἀπολέσωσι τὴν
μετὰ τῆς Ἰπείρου συγκατανομιαν ὑπὸ τῶν συν-
αθροισμένων ὀπισθεν τῶν κλεφτῶν, ἀνέξενον
τῇ 30 νοεμβρίου 1823 καὶ ἀνεχώρησαν. Περὶ
τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον ἐπανήλθε καὶ ὁ Μαυρο-
κορδάτος εἰς Μεσολόγγιον καὶ αὐτόθι εὐρὼν
τὴν ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐνθουσιώματα
ἠύρωνα ἐπέσπευσε δι' αὐτοῦ τὴν ἐγύρωσιν
ταύτης τῆς πόλεως· φροντίζων δὲ οὐχ' ἥττον
περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς συνταξέως ἢ περὶ τῆς
ἀμύνης αὐτῆς συνεκάλεσεν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ
(1824) συνέλευσιν τῶν προϋχόντων καὶ ἐκύ-
ρωσε δι' αὐτῶν συνέχειαν ἑλὼν νομικῶν δια-
τάξεων, π.δ. ἐκάνοντο τὰ τῶν δημοσίων πρεσ-
βειῶν, κατέστησεν εἰς τὰς πόλεις φρουράς
καὶ ἀστυνομίας, ἔταξε μισθοφόρους εἰς τοὺς
στρατιώτας, συνέστησε συμβούλια πολιτικῶν
[Ι. Τρικυπῆς, Γ. Λινιάν, Γ. Μαρξίνης, Π.
Γαλιάνης] καὶ στρατιωτικῶν [Ν. Βότσαρης,
Μ. Κοντογιάννης, Ν. Στουρνάρας], δοχθή-
σονται αὐτῇ εἰς τὰς ἐργασίας του, ἐπὶ δὲ καὶ
δύο πρωτοδικεῖα. τὸ μὲν ἐν Μεσολόγγιῳ, τὸ
δὲ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ, καὶ ἐν δι' αὐτῇ εἰς τὴν
ἐπὶ κληρώσει ἐν τῇ πρώτῃ τῶν εἰρημένων
πόλεων. Ἐπειδὴ δὲ τῇ 1824 ὁ Ὁμέρ Βρυώ-

νης εἰσέβαλε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἀναρνανίαν
μετὰ 5.000 στρατιωτῶν, σκοπῶν γὰ προημι-
ρήσει εἰς Ναυπάκτον, ἦν διετήρουν οἱ τούρκοι
πάντοτε, ὁ Μαυροκορδάτος ἀπῆλθε μετὰ τοῦ
στρατηγεῦ Μακρῇ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Λιγού-
του καὶ παρενέβηκε μετὰ τοῦ πασᾶ καὶ
τῆς Ναυπάκτου τὰ στήθη τῶν ὀπλαρχηγῶν
Τσόγγα, Ἀλεξάνδρη, Τσέλιου, Καραγιάννη, Ἰ-
σκιου, Ράγγου κ.θ., προσβλῶν δὲ τὸν πασά
παρὰ τὴν Ἀγραιοῦσαν καὶ ἔπειτα παρὰ τὴν
Κατούνην ἠναγκάσεν νὰ ἀναχωρήσῃ. Τρις δὲ
ἡδὲ τοῦ Ὁμέρ Βρυώνη εἰσβαλόντος εἰς τὴν
Ἑλλάδα τὴν δυτικὴν καὶ ἀποτυχόντος, ἡ ὑ-
ψηλὴ Πύλη ἀνέθηκε νῦν τὴν ὑποταγὴν αὐτῆς
εἰς τὸν Ρεσίτ Κισταγῆν, τὸν νικητὴν τοῦ
Πέτα. ὅς τις ἐνεργουμένη αὐτῇ, ὡς λέγεται,
διὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ τῶν ἁλῶσιν τοῦ Μεσο-
λογίου καὶ ἐν προέδιδας προκαταβολικῶς ἐπ-
ποτίσθαι εἰς Ρούμελι-βαλῆσιν καὶ σερασκέρην.
Ἐξελθὼν λοιπὸν τῶν Ἰωαννίνων, λήγοντος τοῦ
μαρτίου 1825 ὁ Ρεσίτ μετὰ 20.000 ἀνδρῶν διέ-
βη τὸν Ἀγέληον καὶ τῇ 15 ἀπριλίου παραγ-
νόμενος ἐξω τοῦ Μεσολογγίου, διέκοψε τὴν συγ-
κοινωνίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ ἐ-
πολιόρκησε τὸ Μεσολόγγιον. Περὶ τὴν πόλιν
ταύτην ὑπῆρχεν ἡδὲ περίβολος μετὰ προμαχ-
ων καὶ 52 τηλεβόλων· ἡ δὲ φρουρὰ αὐτοῦ
3.000 ἄνδρες καὶ λήγοντος τοῦ ἰουνίου
4.500, διότι καὶ ἄλλοι μαχηταὶ κατέβησαν
ἀπὸ τῶν ὁρειῶν, εἶχεν ἐν ἀρθρονίᾳ τὰ ὅπλα καὶ
τὴν πυρίτιδα, ἤγοντο δ' αὐτῆς ὁ Νότσης Βό-
τσαρης, ὁ Τσόγγας, ὁ Κίτσος Τζαβέλλας καὶ
ἄλλοι περηνισμένοι ἡδὲ ὀπλαρχεῖς· ἐπειδὴ
δὲ ἡ λιμενοθάλασσα μόλις περὶ τὸ τέλος τῆς
πολιορκίας ἀπεκλείσθη ἀδιάρρηκτος, οἱ πολι-
ορκούμενοι ἐσιτίζοντο ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου,
ἐν ᾗ οἱ πολιορκούμενοι ἐλάμβανον τὰς τροφαί
ἐκ τῶν Πατρῶν καὶ ἐκ τῆς Ναυπάκτου. Ὁ
Ρεσίτ κατασκευάσας τάφρους καὶ προχώμα-
τας πυροβολητήρια· ἀλλ' ἀντιπυροβολούντες
οἱ Ἕλληνες ἐλάττων αὐτὸν περισσώτερον. Ὁ-
δὲν ἦττον, ἤρχισαν οὗτοι νὰ πᾶσχουσιν, ὅτε ἀ-
νώτεροι ναυτικαὶ δυνάμεις τῶν τούρκων ἀπε-
μάχυνον τὸν παραπλέοντα ἑλληνικὸν στόλον
καὶ 36 πλοίαρχα θωμανικὰ παρήγαγον περι-
σπαρμὸν εἰσπλέουσιν εἰς τὴν λιμενοθάλασσαν.
Ὁ δὲ Ρεσίτ ματαίως καλέσας τότε αὐτοὺς
νὰ παραδοθῶσι προσέταξεν ἔρπον· ἀλλ' οἱ
Ἕλληνες οὐκ ἀποκρούσαντες ἀπὸ τῶν τοιχῶν
τῶν τοὺς ἐφορμήσαντας, τὸ τρίτον ἐκρήμνισαν
αὐτοὺς ἀναρριχωμένους τοὺς προμαχῶνας εἰς
τὴν τάφρον, ὅπου ἐφρονεύθησαν 500. Καὶ ἤρχι-
σαν μὲν ἦδη νὰ ἐκλείπωσιν εἰς τοὺς πόλιος-
κουμένους αἱ τροφαί, ἀλλ' αὐτοχρῶς κατώρθω-
σαν ὁ Μιαούλης τρέψας τὸν θωμανικὸν στό-
λον νὰ τροφοδοτῇ τὴν πόλιν. Ὁ δὲ Ρεσίτ,
βλέπων τὸν στρατὸν τοῦ ἐλαττωθέντα εἰς
12.000 ἔπαισε τὰς ἐξόδους καὶ ἤρξατο νὰ
κατασκευάξῃ τεῖχος προσπελάσεως εἰς τὸ τοῦ
Μεσολογγίου· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐματαιώσαν

καὶ τοῦτο τὸ ἔργον, ἅμα μὲν ἐρύξαντες τὰ φρονόσιον τῶν προμαχώνων καὶ ἐντεῦθεν ταύτης κατασκευάσαντες δεύτερον πείλοιο, ἀποκλίνον τοῦ ἄξονος τοῦ τεύχους τῶν πολέμων, ἅμα δὲ ἀνατρέψαντες μέρος τοῦ τελευταίου δι' ἐπεξέδου. Ὁ Ῥοδίτ' προσέταξε καὶ πάλιν ἐφοδόν, ἀλλὰ τότε μόλις εὗρε διασχίλους ἄνδρας δυναμένους εἶναι νὰ ἐπιχειρήσωσιν αὐτήν· καὶ οὗτοι βραχέως ὁρμήσαντες ἀνερρίψαν μὲν εἰς τὸ τεῖχος καὶ ἔσθασαν εἰς τὸ παραπέτασμα, ἀλλὰ βληθέντες αὐτοὶ ὑπὸ χαλκῆς σφαιρῶν, κατέπεσαν. διελύθησαν, ἐτραπύθησαν καὶ ἐπανήλθον κατηγχομένοι εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἐκτότε δὲ τοῦτο παύσαν καὶ νὰ τροφοδοτῆται ἀπὸ τῆς Ναυπάκτου καὶ τῶν Πατρῶν, ἃς περιέβυσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ στεροῦμενοι τῶν ἐκ Πρεβείζης καὶ Ἀρτης διὰ τῶν χαμηλῶν σιταγωγίων, ἃς διήρπαζον οἱ ὄρειοι, ἐφθίονεν ὁσμήρωι μαστιζόμενον ὑπὸ πείνης καὶ διὰ τῶν λοιποταξίων ἀραιούμενον, ὥστε κατήντησεν ἐπὶ τέλους νὰ μὴ ἔχῃ μηδὲ τοὺς ἀναγκαίους φρουρούς· οἱ δὲ πολιορκούμενοι τούναντιον καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβάνοντες τροφὰς καὶ ἐπικουρίας ἐπέδραμον ἀδιαλείπτως αὐτὸ καὶ ἐπὶ τέλους κατέστρεψαν ἄρδην ἕλον σχεδὸν ἐκεῖνο τὸ τεῖχος τῆς προσπελάσεως, εἰς δὲ ἐσθέρηζεν ὁ Ῥοδίτ' τὰς ἐλπίδας του καὶ ἐπὶ πάλιν δύο νύκτας τοῦ Γ. Καρυσσάκη, ἃς ἔφατο ὅτι οὗτοι αὐτοὶ περὶ Μαχάλλης καὶ Καρυσσῶν κατὰ ἐπικουρίων ἐρχομένων εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ, κατέστησαν τὸν Ῥοδίτ' ἄνθρωπον καὶ περιφρονεῖν. Οὕτως ἐταπεινώθη ἡ ἐφύς τοῦ πασοῦ, κινδυνεύοντος νὰ μείνῃ καὶ μόνου, καὶ μετ' ὀλίγον πᾶς ὄρυθος ἔπαυσεν ἐν τῇ στρατοπέδῳ του· πλησίασαντες δ' εἰς αὐτὸ τῇ 6 ἑκταδρίῳ οἱ μεσολογγίται ἀνέκαλυψαν ὅτι ὁ πασοὺς εἶχεν ἀναχωρήσει καὶ, ἐνῷ οὕτως τῷ ὄντι ἀπῆρχετο βραδυπορῶν πρὸς τὰ Σάλανα, ἐκεῖνοι διήρπασαν τὸ στρατόπεδον καὶ κατέστρεψαν αὐτοῦ τὰς τάξεις καὶ τὰ προχώματα. Νῦν δὲ πλὴν τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀγαλλομένης ὑπῆρχε καὶ τις πολέμιος ἐπίσης χαίρων ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀγγελίᾳ, ὁ ἐν Πελοποννήσῳ αἰγυπτίος Ἰσραήμ, διότι ἡ ἀποτυχία τοῦ Ῥοδίτ' ἠύξανε τὴν αἰγλήν τῶν ἰδίων κατωρθώματων. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ προέβλεπε τότε ὁ Ἰσραήμ εἰς τὸν Ῥοδίτ' τὴν βοήθειάν του· ἐκεῖνον δὲ δεξιόμενον, μετήγαγε καὶ κατεσχίγησε τοὺς ἄραδας αὐτοῦ εἰς τὸ βαθύπεδον τοῦ Μεσολογγίου (26 Δεκ. 1825)· ἐπὶ πάλιν δὲ καὶ ὁ Ἰσραήμ τὸν Ῥοδίτ' διὰ σαρκασμοῦ ἅμα εἶδε τὸ Μεσολόγγιον ὡς ἀνίκανον νὰ κυριεύσῃ «καλύδας» καὶ ἀλαζονικῶς προκλήσας αὐτὸν διὰ τῆς προτάσεως «ἡ κυριεύσεις εἰς ἓνα μῆνα αὐτὸ ἢ τὸ κυριεύω εἰς 15 ἡμέρας», ἠνάγκαζε νὰ στρατοπεδεύσῃ ἐκεῖνος βολῆς καὶ ἀνέλαβε μόνος αὐτὸς τὴν πολιορκίαν. Ἦδη δὲ εἰς τοὺς μεσολογγίτας ὑπῆρχον ὀλίγοι μόνον τροφαὶ καὶ τούναντιον πολλὰ πλεονάζοντα στέματα, διότι ἐν τῇ μετὰ τὴν ἐπανήλθον εἰς τὴν

πόλιν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα τῶν καὶ ἦτο μὲν ἡ ὁλίσσασα ἐλευθερία, ἀλλ' εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν ὑπῆρχεν οὐδ' ὄρεος καὶ μίχρης εὐ συναχθῆσαι χρήματα τινὰ δι' ἔρκου φυχῆς ἀπέκλειπεν ὁ ἐχθρικός στόλος τὸ Μεσολόγγιον· εὐτυχῶς ὁμοῦ καὶ τὴν φερόν ταύτην ἐτροφοδότησαν αὐτὸ διὰ δύο μῆνας ὁ Μικαύλης, ἐμπρήσας αἰγυπτιακὴν κορβέταν καὶ διασκορπίσας τὰ λοιπὰ πλοῖα. Ὁ δὲ Ἰσραήμ ἐπὶ ἑπτὰ ἑβδομάδας συνεχῶς παρασκευάζων, ἀπέλυσε τέλος πάντων τῇ 6 φεβρουαρίου 1826 ἐξ ἀποστάσεως 400 βημάτων 21 τηλέβολα κατὰ τῆς πόλεως· ἔπειτα ὅμως ἀπὸ τῆς 13 μέχρι τῆς 16 ἐφεινδύνοντες ἀπὸ 10 σπομιῶν 8.000 σφαίρας καὶ βουβίδας εἰς αὐτήν καὶ μετὰ ταῦτα ἐποίησε μιαν νυκτερινὴν προσβολήν καὶ τρεῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐφείδους· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἀπέκρουσαν πάσας, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν καὶ μετὰ πανημέριον μάχην ἐδίωξαν τοὺς ἄραδας εἰς τὰ χερσικώματα αὐτῶν καὶ ὑπερβάντες ταῦτα ὑπέστρεψαν καταφορτοὶ λείας. Τότε λοιπὸν καὶ ὁ Ῥοδίτ' ἠρώτησε τὸν Ἰσραήμ τί ἐσκέπτετο περὶ τῶν «καλύδων»· ὁ δὲ ἐμολογῆσας τὸ σῆμα του παρεκάλει αὐτὸν νὰ συμπράξῃσιν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιεζώνοντο ἀμφοτέρωι οἱ στρατιῶται τὸ ὄμμα των. Ἐκτότε δὲ παύσαντες τὰς ἐφείδους, ἀπειρῶν ἀδιάρρηκτος διὰ τοῦ στόλου τὴν λιμενοθάλασσαν καὶ μετεβάνοντες εἰς ἀποκλεισμένην τὴν πολιορκίαν· εἰσαγαγόντες δὲ καὶ ἀλκτενῆ πῖνα πλοῖα εἰς τὰ ἐνδότερα κατέλαβον μετὰ πεισματώδῃ τριήμερον μάχην τὰς νηϊδας Βασιλάδι καὶ Κλεισοῦσαν καὶ Δολμὰν καὶ ἀναγκάσαντες νὰ συνθηκολογήσῃ τὸ Ἀνατολικόν, περιέσφινξαν εἰς πᾶσι ποτε τὸ Μεσολόγγιον, οὐ τις καὶ διεκοψαν νῦν πᾶσαν πρὸς τὰ εἰς συνκοινωνίαν. Οἱ ταχαιπυροὶ πολιορκούμενοι, προσκληθέντες καὶ τότε νὰ παραδοθῶσιν, ἀποθνήσκοντες, ἀπεκρίθησαν, ἀλλὰ δὲν παραδίδεσθαι, καὶ ἐξογκούντες τὸν ἀριθμὸν διὰ ν' ἀποθαρρύνωσι τοὺς πασάδας προσέβηκαν «8.000 ἀνὰ τωμένα καρυφίλια δὲν προσκυνώσιν»· διότι ἐκ τῶν 9.000 κατοίκων, οὓς εἶχε τότε τὸ Μεσολόγγιον, μέλις 2.500 ἦσαν μαχηταὶ καὶ οὗτοι λιμώτοντες. Ἐὰν εἶχον τροφὴν μόνον τριῶν ἑβδομάδων θὰ ἐσφίζοντο, διότι κατὰ τὴν ἐμολογίαν αὐτοῦ ἐκεῖνου τοῦ Ἰσραήμ, ὁ στρατὸς θὰ ἐτήκετο ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ «ὡς ἡ χιὼν τοῦ Ζυγοῦ»· ἀλλ' ὁ Μικαύλης προσεγγίσας καὶ πάλιν τῇ 3 Ἀπριλίου μετὰ τινων κακῶς ὠπλισμένων πλοίων, δὲν ἤδυνήθη νῦν ν' ἀποθέσῃ τὸ φορτίον του εἰς τὴν πόλιν των. Ἐκτότε οἱ μαχηταὶ τοῦ Μεσολογγίου ὡς ἐκ σματα σφόμενα μὲ τὰ ἀμέσιστα ὅπλα των ἐν τῷ μέσῳ τῶν πτωμάτων, ἅτινα δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ἐνταριάσωσι καὶ ὡς ἀνέπνεον τὴν μεμολισμένην ὁσμὴν, ἀπεσάσαν ν' ἀνοίξωσι δίοδον καὶ δύο αὐτῶν προσπῆλθον διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου εἰς τὰ ἔρη, νὰ καλῶσιν τοὺς ὄρειους πρὸς ἀντιπερισπασ-

σμέν κατά τὴν ἔξοδον καὶ βοηθῶσαν τότε μέ-
νον εἰ ἀσθενεῖς θά ἔμενον ἐν τῇ πόλει καὶ
ἔτσι ἄλλοι ἤθελον νὰ καθορισθῶσιν ἐαυτοὺς
εἰς βέβαιον θανάτον. Ἡ πεινιμὸς συνοδία ἐ-
κινήθη ἐν σιγῇ τὴν νύκτα τῆς 10 πρὸς τὴν
11 ἀπριλίου ἀναγμένη εἰς τρεῖς φάλαγγας,
ὧν ἡγούντο ὁ Δ. Μακρῆς, ὁ Νότης Μπίτσας
καὶ ὁ Κίττος Τζαβέλλας. τοῖς ἀρχηγοῖς
εἰποντο αἱ γυναῖκες, τὰ παῖδια, οἱ γέροντες,
ἐνσπλῆτοι πάντες καὶ τὴν ἐπιθεωρητικὴν συ-
νέστησαν οἱ μαχηταί. Ἀλλ' ἡ ἀταξία, ἐν ᾗ ἡ
συνοδία ἐδραμεν, καὶ τινες ἐν τῇ ὁρῇ πυροβολή-
σαν, διητρίσαν τὴν προσοχὴν τῶν μαχητα-
νῶν, οἵτινες δὲν ἐβόλυναν νὰ ἀσφίξωσι τὰ γι-
νόμενα, καὶ παραχρῆμα ἄλλοι οἱ τινες ἐβόλ-
ρισαν κατ' αὐτῆς, κατὰ θυτυρίαν δὲ καὶ
κραυγὴ τις ἐξηλθεῖσα ἅμα ἐβόλετο ἡ συνοδία
εἰς τὰ προχώματα, «ἐπίσω ἐπίσω», δηλοῦσα
ὅτι ἔπρεπε πιαστικῶς νὰ παρακλιθεῖσιν, ἔλαμε
τὸ πλῆθος, παρεξηγηθεῖσα, νὰ τραπῇ πρὸς
τὴν πόλιν ἐν ἀτακτῇ φυγῇ, καὶ οἱ διώκοντες
ἀλλοι οἱ ἐπιτρέχοντες ἐτραχύν ἀνωλύτως καὶ
συνεισέλλουν. Οὕτως αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παι-
δια καὶ οἱ γέροντες κατεσφαίριζαν, μόνοι δὲ
ἐκ τῆς συνοδίας οἱ μαχηταί προχωροῦντες
ὅπως ἤδυναντο διὰ μέσου τῶν πυρρῶν πυ-
ροβολούντων ἐχθρῶν ἀφίκοντο, ἀποδεκατισθέν-
τες καὶ οὕτοι, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυγοῦ
ἐνθα ἐπώθησαν 1.300. Οἱ δ' ἐν Μεσολογγίῳ
μεινάντες ἀπωλείσθησαν ἅπαντες, ἀλλὰ λα-
βόντες ἐκδίκησιν. Οὗτοι ὠχυρωμένοι ὄντες
ἐν τισιν οἰκοῖς, ἅμα εἶδον ἀνατέλλον-
τος τοῦ ἡλίου πλημμυρῶντας τοὺς πολέμιους
τὴν πόλιν, ἐδάλον πῦρ εἰς τὰς πυριτιδαποθή-
κας, καὶ μετ' ὀλίγη τῆς ὥρας λεπτὰ ἄπαν τὰ
Μεσολογγίου ἐκείτω σαρὰς ἐρείπιον, ἅτινα
ἀναπέμποντα στροβίλους καπνοῦ καὶ γλόμενους
πυρὸς ἐκάλυπτον ἐμῷ ὄλυντας καὶ ὀλυν-
νοὺς. — Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου ἡ
δυτικὴ Ἑλλάς ὑπεστάγη ἄπασα πλὴν ἀποκρύ-
φου τινὸς καὶ ἀδάτου μέρους αὐτῆς, τῆς νησι-
δος Λεσβίου, ἣτις καίτοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θυμω-
μοῦ τεχνάχους οὐ πόρρω τῆς Παλαιοκατῶ-
νας, καὶ πλὴν τῶν ἀπρόσιτων ὄρεων, ἐν εἰς
ἡθροίζοντο οἱ παλαιοὶ αὐτῶν γνώριμοι ἀλλὰ
καὶ πολλοὶ ἀκαρνανεῖς καὶ αἰτωλοὶ ἀπῆλθον
μετὰ τῶν ὀπλῶν τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον.
Ἐν τῇ κρίσει δ' ἐκείνῃ ὥρα, καθ' ἣν καὶ ἐν
τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι αἰωροῖτο ἡδὴ μέγι-
στος κίνδυνος, ἡ μὲν γενικὴ διοίκησις διώρισε
στρατηγὸν πάσης τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος τὸν
Γ. Καραϊσκάκη (1826), ἡ δ' ἐν Τριζίνῃ συ-
ελθοῦσα τὸν Μάρτιον 1827 ἐθνικὴ συνέλευσις
ἀρχιστράτηγον μὲν πατῶν τῶν κατὰ γῆν ἑλλη-
νικῶν δυνάμεων τὸν φιλέλληνα ἄγγλον
Τσοῦρτε ἀρχιναύαρχον δὲ πατῶν τῶν θαλασσίων
τὸν ἄγγλον Κόχραν καὶ ὑπ' αὐτῷ στέλαρχον
τὸν ἄγγλον ὡσαύτως Ἀστίγγα στρατηγὸς δὲ
καὶ ἀρχιστράτηγος ἑδραμον παραχρῆμα εἰς τὴν
Ἑλλάδα τὴν ἀνατολικήν, ὅπου ὁ ἐπικείμενος

κίνδυνος. Ἀλλ' ἀρχομένου τοῦ 1827 ἐντὶ ὁ Κα-
ραϊσκάκης ἐπαρῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ Ἑλλάδι
τοὺς τουρκοὺς, ἐν τῇ δυτικῇ κατέλαβεν ὁ Δημό-
τσλειος κατὰ προσταγὴν αὐτοῦ τὸ Λεσβίου καὶ
μετ' ὀλίγου οἱ παρ' τὸν Μακρῆν καὶ τὸν Ράγγον
τὴν Παλαιοκατῶναν. Οἱ δὲ τουρκοὶ ἐπαρῶντες
μὲν νὰ διωξῶσιν ἐντέθεν τοὺς ἑλληνας, ἀλλ'
ἀφικαρχήσαντες ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι. Ἐκ
τούτου δ' ἐνθαρρυνθέντες οἱ ἐπικρατεῖς κατέ-
λαβον καὶ ἄλλας θέσεις, ὁ μὲν Ράγγος τὴν
Δραγαμῆστον, ὁ δὲ Δημότσλειος τὸν Μύτικον
μετ' οὐ πολὺ θυμῶς ἀμρότεροι κατέλειπον αὐ-
τὰς, προσεγγίζοντων καὶ ἄλλων ὀθωμανῶν,
καὶ οὗτοι κατέλαβον τότε πάντα τὰ παραθα-
λάσια τῆς Ἀκαρνανίας χωρὶς. Ἄλλος δὲ ἐ-
πικρατὴς, ὁ Σταϊκος, ἐφένευσεν ἐνδρευσάς
παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Ἀλκμαῖ πῦρ πᾶσαν τὴν
τὸν Ὀτρεμ. εἰς ἡμῶν εἰς Πελοπόννησον
καταχόμενον καὶ ἀπέλε πλὴν 200 γλόμενων
καὶ 500.000 γροσίων φερμένων, δι' οὐ προσ-
εἰκόστο δὲ διὰ τῆς σπυλῆς ὁλοῦτος πάντων
τῶν ἐν τῇ χερσονήσῳ ὑποχειρίων χριστιανῶν
μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σταϊκος ὠχυρώθη, ἀνελθὼν
εἰς τὸ Παναγιώλειον, μετὰ 400 ἀρματωλῶν καὶ
τῶν καπιτάνων Καλογερά καὶ Κωλορωτιά ἐν
τῇ ἀκροπόλει τῆς ἀρχαίας Θέρμου, καί μὲν
ἐπὶ λόφῳ ἀνάντους καὶ ἀποτόμου, κακεῖ ἀ-
νέμεινε τὴν τουρκικὴν καταδύειν καὶ ὅτε ἐ-
πειράθη νὰ πολιορκήσῃ ἐνταῦθα αὐτὸν ὁ μετὰ
4.000 μωαμεθανῶν ἀλβανὲς Τσοῦρτεσκόρας
ὁ Σταϊκος ἐδεκάτις πρώτων τὰς τάξεις
τοῦ διὰ πυρὸς φονικοῦ καὶ ἔπειτα τρέψας αὐ-
τὰς δι' ὀρμητικῆς ἐπιβόδου κατὰ κρημνῶν καὶ
φαράγγων εἰς φυγὴν, κατεδίωξε μέχρι τῆς
πεδιάδος, ὅθεν ἐφυγεν ὁ μπεῖς καταχρυσμένος,
περιτυλαίξας τοὺς στρατοὺς του τὰ λεῖψαντα.
Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων καὶ ἐπικειμένης
ἅμα διπλωματικῆς διαρρυθμίσεως τοῦ ἑλληνι-
κοῦ ἱετήματος, ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις, ὡρε-
λουμένη ἐκ τῆς χαλάρωσις τῶν ἐνεργειῶν
τῆς Τουρκίας, ἣν ἡδὴ παρήγαγεν ἡ ἐντονος
ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων, προσέταξε τὸν
Τσοῦρτε καὶ τὸν Κόχραν ν' ἀνακηρύξωσι διὰ
κοινῆς ἐνεργείας τὸ Μεσολογγίον καὶ νὰ προσ-
βάλωσι μάλιστα καὶ αὐτὴν τὴν Ἀλθανίαν.
Ὅθεν ὁ μὲν Τσοῦρτε διαβάς τὸν ἰσθμὸν τῆς
Πελοποννήσου ἐχώρει μετὰ 1.400 ἀνδρῶν πρὸς
τὸν Δραχόν, ἵνα ἐκεῖθεν ἀποβῇ εἰς τὴν ἀ-
καρνανικὴν παράλιαν ὁ δὲ Κόχραν ὤφθη τῇ
30 Ἀυγούστου ἐνώπιον τοῦ Μεσολογγίου καὶ
ἐβομβισθῶσεν τὸ Βασιλάδιον· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲ μὲν
πυροβολισμός οὐδὲν παρήγαγεν ἀποτελεσμα-
τικόν, ὁ δ' ἄγγλος ναύαρχος Κόδριγγτον ἐμήνυσεν
αὐτῷ ὅτι δὲν ἤδυνάτο νὰ ἐπιτρέψῃ ὡς ἐντο-
λοδόχος τῶν μεγάλων δυνάμεων τὴν εἰς Ἀλ-
θανίαν ἀπέβασιν, ὁ Κόχραν ἀνεχώρησεν εἰς
Σύρον λιπὼν ἐνταῦθα τὸν Ἀστίγγα μετὰ μοί-
ρας εἰς πλοίων, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸν Τσοῦρτε
καὶ ἐγκατελείβῃ ἡ κατὰ τῆς Ἀλθανίας προ-
σβολή, ὁ δ' ἀτρέμετος Ἀστίγγας εἰσπλεύσας

εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον εὗρεν ἐν τῇ σκάλῃ τῆς Ἀφισσῆς τουρκικὴν σκάφαν θ πλοίων, προστατευμένον καὶ ὑπὸ πυροβολίου τινός ἀπὸ τῆς ἑρῆς, καὶ προσβλήων κατιστραφέν ἐν ἡμιστεῖ ὡς διὰ τῶν διαπύρων οὐρανίου του τα 7 πλοία καὶ ἠνάγκασεν εἰς σιγὴν τὰ πηλοῦκα τῆς ἑρῆς. Τελευταίως δ' ἀποκαταστήσας τὴν μεταξὺ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς εὐρῆς Ἑλλάδος συγκοινωνίαν, ἀνέπλευσεν εἰς τὸν Ἀραξὸν καθεῖθεν διεπύρρυσεν ἀκωλύτως τὴν Τούρκικὴν καὶ τὴν στρατὸν αὐτοῦ εἰς τὸ Ἀρχαγιόμειον (18 νοεμβρ. 1827). Ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν τὰ μέρη τρυφὰ κατέχοντες ἠνωμαθῆναι ἀναχώρησαν ἄσπευσμένως· οἱ δ' ἑλληνες κατέλαβον καὶ ἄλλας θέσεις· μέχρι τοῦ Αἰγιοσταίου. Ἀναχωροῦντας δ' οὕτως ὁ Τούρκος τὸν ἁγῶνα, ἐκκλῆσε δ' αὖ προκηρύξων τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ ὀπλοφόρους ἀκαρνανούς καὶ αἰτωλοὺς τοὺς ἐν τῇ πατρίδι ὑπαρχοντας καὶ ὀπλοφορεῖν συνάμεινους νὰ συναθροῖσι πάντες περὶ αὐτὸν καὶ συγκληθείας καὶ τοὺς ἀρχαίους ὀπλαρχηγούς συνέστρεψεν ἐν βραχεῖ ἀνέμυχον στρατοπέδον. Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἀστὴρ ἀπελθὼν εἰς τὰ ἔργα του ἐπέστρεψεν αὐτὰ τῇ 15 δεκ. 1827 διὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ Πασαλίου ἐπερ βορειοδυτικῆς κατέλαβε, καὶ προσχώρησεν εἰς τὴν λιμενοχάσιν, ἵνα κυριεύσῃ τὸ Ἀνατολικὸν ἄλλ' ἐνταῦθα κατὰ νυκτερινὴν ἐφοδὸν οὐραία ἐγθῆκεν ἔπρωσε τὴν ἡρώα θανατώσας τῇ 11 μαΐου, καὶ φανευθέντος καὶ τοῦ ἀρχηγού, τῶν κανονιστρῶν αὐτοῦ, ἡ ἐπιχείρησις ἀπέτυγεν. Ὁ Τούρκος εἶχεν ὑποστηρίξαι ἀπὸ τῆς ἑρῆς τὰς κατὰ τὸ Ἀνατολικὸν κινήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ νῦν ἰδὼν ὅτι ἡ τῆς ἐφοδῶ ἀποτυχία καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἀστὴρος ἐγαλλοῶσε τὸ θῆρος τοῦ στρατοῦ, προσέταξεν ὑποχωρήσιν, προκηρύξοντας ἑλλείψιν ἄρτου καὶ ὕδατος. Μετὰ δὲ ταῦτα προχώρησε κατ' ἐναντίον διεύθυνσιν πρὸς τὴν Μύτικα καὶ αἰὲν στρατὸν ἀνακονέτασε τὸν στρατὸν, διανοσόμενος πρὸς τοὺς νὰ γίνῃ πρῶτον κύριος τοῦ Ἀμφοκίου καὶ τοῦ Μακρονόρου, ὅς ὦν ἐπυροδοτεῖτο τὸ Μεσολόγγιον καὶ ἐπειτα ὦν ἐπὶ πλοῖον αὐτοῦ τὰ Μεσολόγγιον καὶ ἐπειτα νὰ ἐπέλθῃ πρὸς ἄλωσιν αὐτοῦ· ταῦτα δὲ διανοσόμενος εἴηται παρὰ τοῦ νέου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, ὅστις εἶχεν ἀναλαβεῖ ἀπὸ τῆς 8 ἰαν. 1828 τὰς ἡνίκας τῆς κυβερνήσεως, νὰ πέμψῃ αὐτῶν τὸν διάδοχον τοῦ Ἀστὴρος. Τὸ δὲ πολεμικὸν τοῦτο σχέδιον ἐνέκυρε καὶ ὁ Κυβερνήτης, ὅστις τῇ 29 ἰουνίου ἐπεσκέψατο τὸ στρατοπέδον τοῦ ἀρχιστρατήγου καὶ εἰς Πάτρων ἐπανελθὼν ἐπέμψεν αὐτῶ τὸν κορινθιακὸν Πατσῆνον, συστηθέντα αὐτῶ πρὸς τοῦτο ὡς ἁρμόστον. Καταπλευσάμενος λοιπὸν καὶ Πατρών εἰς Μύτικα, ὁ Τούρκος προήλασεν ὅλον τὸ στρατεύμα καὶ κατέλαβε τὸ παρὰ τὸ Ἀκαίον Χελονόβαρον. Ἀλλ' ὁ Πατσῆνος, ὅστις ἐμελλε νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ τοῦ στόλου τὸ κίνημα, ἦτο φοροδὴς καὶ ἀνίκανος· θοὴν ἀγα-

γῶν τῇ 11 Σεπτεμβρίου, τὸν στόλον πρὸ τοῦ στενοῦ καὶ ἐκτέτριπτον τηλεδωροράτου στόμου τοῦ Ἀμφοκίου κόλπου, ἐκαναπέστρεψε μὲν τὸ φρούριον τῆς Πρεβέζης, ἀλλὰ θοὴν εἰσέπλευσεν εἰς τὸν κόλπον οὕτε τὴν πρῶτην ἡμέραν διὰ τὸν ἀντίπουν ἄνεμον, οὕτε τὴν δευτέραν διὰ δειλίαν, ἀρνούμενος νὰ προηγήθῃ τοῦ ἐπιπλοῦ, καὶ τὴν νύκτα τῆς 13 ἐκαλινδρίμωσεν εἰς τὸν Μύτικα. Οὐδὲν ἤττον ὁ Τούρκος, ἄριστα τὸν στρατὸν διεύθυνων κατέλαβε διὰ στόχου κινήσεις τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τοῦ Λουτράκι καὶ διεκέκω τὴν συγκοινωνίαν τῆς Πρεβέζης καὶ τοῦ Καρθαίου· τὸ δὲ κατέρωθμα τοῦτο τοῦ στρατοῦ τῆς ἑρῆς τισούτων ἐκέντησε τοὺς ἐν Μύτικα ναυτικούς, ὥστε τέσσαρες πλοίαρχοι παραλαβόντες μὲ τους ἐνθουσιώτας ναυτὰς τὰς κανονιστρῶν καὶ εἰσέπλευσαν ἄνευ τοῦ στόλαρχου τῇ 21 Σεπτέμβριος, εἰς τὸν Ἀμφοκίον ὑπὸ τὸ βραχέειον καὶ ἀμφοδὴν πῦρ τῶν ἀντιπλευρίων φρουρίων τῆς Πρεβέζης καὶ τοῦ Ἀκτίου· εἰσελθόντες δὲ κατέλαβον 40 ἐν τῷ κόλπῳ τουρκικὰ πλοία καὶ ἐβύθισαν μίαν κανονιστρῶν, ἠνάγκασαν δὲ τὸν διόστιον νὰ φύγῃ εἰς Σαλαμῶνας. Διὰ δὲ τοῦ κατέρωθματος τούτου διεκέκω καὶ ἡ εἰς Ἰόνιον ἀπὸ Πρεβέζης σιταγίονα καὶ τῇ 15 Σεπτεμβρίου προήλασεν ὁ στρατὸς πρὸς ἄλωσιν τῆς Βονιτοῆς· καὶ οἱ μὲν ἑλληνες εἶλον εἰς ἐφοδὸν τὴν πόλιν, οἱ δ' ἐν αὐτῇ τουρκοὶ κρατέφουγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ μετὰ περισπασμῶν ἀμυναν ἀναχώρησαν τὴν 6 μαρτίου ὑποσπονδοὶ καὶ ἐντῆμος εἰς Πρεβέζαν. Ὡπὶ τῇ 13 ἀπριλίου οἱ ἑλληνες κατέλαβον καὶ Μακρονόρον καὶ Καρθαίον καὶ διεκέκω δολοφονίαν ἢ ἐπιστάσεις τοῦ Μεσολογγίου. Οὕτω λαμπρὰ ἐπιτυχία ἐπέσχε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πρώτου μέρους τοῦ σχεδίου τοῦ Τούρκου καὶ δικαίως ἐπεσκέψατο οὗτος τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἑλλήνων· ὁ Κυβερνήτης δ' αὖτε ἀποστρέφων αὐτὸν διὰ πολιτικῶν λόγους ἐπιστάθην τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δευτέρου μέρους εἰς τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Ἀλγυστίαν, ἄνδρα ἀπειρον τῶν πολιτικῶν καὶ ἀνίκανον, ἀλλ' εὐκαιρῶς κατὰφθάντα νὰ καταγῇ θρίαμβον, οὕτως ἄλλοις ἀνῆκεν ἡ τιμὴ. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἀνέστη νὰ κυριεύσῃ τὸ Μεσολόγγιον, τὸ Ἀνατολικὸν, τὴν Ναύπακτον, καὶ ἐβύθησαν ἄρωγες, πλην αξιολόγων ναυτικῶν καὶ πεζικῶν δυνάμεων, ὁ κ. Γ. Παπαρηγόπουλος καὶ ὁ Γ. Βαρυβακίωτης ἄνδρες πολλὰς ἔχοντες σχέσεις πρὸς τοὺς ἐν τοῖς φρουρίοις ἐκείνοις πολεμικοῦς. Ὁ Ἀλγυστίνος εἰσέπλευσεν εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἐπὶ τῆς φρεγάτας «Ἑλλάδος», ἥς ἐπέβαιναν ὁ ἀστέλαρχος Μισοῦλης καὶ ἡ παρῆντο τὰ λοιπὰ τῆς μοίρας του πλοία, κατὰ τῶν καὶ ἐκ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος δύο τοῦ αὐτοῦ στρατάρχου Δ. Τυφλάντου γιλι-αρχίας ὑπὸ πᾶν Κίττον Τζαβέλλαν καὶ ὅλον ἐκείνου τὸ ἱππικὸν ὑπὸ τὸν Κατῆ-Μιχάλην. Καὶ πρῶτον μὲν εἶλε τὸ ἐπὶ τοῦ Ἀντιρρίου

φρουρίων (13 μαρτ. 1829) προσελάθων αὐτὸ ἀπὸ τῆς καὶ θαλασσοῦς· εἶτα δὲ ἡττηθὲν πολιορκιῶν μεθοδικῶς διὰ μεγάλων δυναμειῶν ἄλλὰ περιττῶν τῷ φρουρίῳ τῆς Ναυπάκτου, ἐνῷ ἐνῆργουν ἐν τῷ κρημνῷ καὶ ἀποτακτικῶς τὰ μυστικά τοῦ Γ. Παπαρρηγοπούλου τεχνάσματα· οὗτος εἶχε παραστήσει τοῖς ἐν αὐτῇ μωμε-
θανοῖς ὅτι συνέφερον αὐτοῖς νὰ παραδώσῃ μετὰ βραχείαν ψευδομαχίαν τὸ φρούριον εἰς τοὺς Ἕλληνας, λαθρονότους ἀποζημιῶσιν διὰ τὰ ἐν Αἰτ. καὶ Ἀκαρν. κτήματα αὐτῶν καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει 5 000 ὅθωμανοί, ἀμα ἀρξαμένης τῆς ἐπιθέσεως, ἠνάγκασαν τὸν Ἰβραήμ πασά, ἐνα τῶν ἱκανωτάτων ἀξιωματικῶν τῆς Τουρκίας, νὰ παραδῶσιν διὰ συνθήκης τὴν Ναυπάκτον (18 ἀπρ.). Ταύτης ἡ καταληψίς οὐ μόνον ἐστερέωσε τὸν ἀγῶνα, διότι οἱ κατὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα ὅθωμανοὶ ἐγκατέλειπον ἤδη τέλειον ἀπελπίσαντες καὶ θύας ἄλλας κατεῖχον ἐπὶ θέσεις ἐν αὐτῇ πλὴν τοῦ Μεσολογγίου καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τούτων προσέλανε τὴν παράδοσιν. Τὸ παράδειγμα τῆς Ναυπάκτου ἐπέδρασεν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἐν αὐταῖς τουρκικῶν φρουρῶν, καὶ, ὅτε ἐφάνη εἶσω τοῦ Μεσολογγίου ταχμα 500 ἑλλήνων μετὰ ἱππικοῦ, ὁ φρουράρχος ἐκείνου Μουσταφᾶς εἰς ἀλληλογραφίαν ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν μετὰ τοῦ Γ. Βαρνακιώτου διατελούν, υπέγραψε τῇ 2 μιλῶ συνθήκην παραδόσεως, ἣν ἐκόμισαν ἐτοίμην αὐτῇ ὁ καπιτάνος ἐκεῖνος καὶ ὁ Γ. Παπαρρηγοπούλος, ἀμα δὲ προσέταξεν ἐγγράφως τὸν ἐν τῷ Ἀνατολικῷ ὑποφρουράρχον νὰ παραδῶσιν καὶ οὗτος τὴν πόλιν. Τῇ 3 μαίου 1829 ἐκωλύειν ἐπ' ἀμφοτέρων αὐτῶν ἡ ἑλληνικὴ σημαία, χαρμῶνως ἤδη ἀγγέλλουσα τὴν ἐντελῆ ἀπὸ τῶν τούρων ἀπαλλαγὴν καὶ ἐλευθέρωσιν τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας, αἵτινες ἐν κοινοῖς δεινοῖς καὶ κινδύνοις αἰωνίοις καὶ μεγάλοις, ἀδελφωθείσαι, ἐμελλεν νὰ διάγῃσι τοῦ λοιποῦ καὶ ἐν τῇ εὐημερίᾳ τῆς ἐλευθερίας ἀχώριστοι.

5. Ἐν τῷ ΕΛΛΗΝΙΚῷ ΒΑΣΙΛΕΙῳ (ἀπὸ τοῦ 1832). Τὸ ἐρθὲν καὶ δίκαιον τούτου, παριδούσαι ἐπὶ βραχὺ αἱ προστάσεις τῆς Ἑλλάδος Δυναμείας, αἱ τὴν τύχην τῶν ἑλληνικῶν καλονίστασαι, εὐτυχῶς ἀνεγνώρισαν τάχιστα· διότι περιλαβοῦσαι εἰς τὸ ἑλληνικὸν κράτος τὴν τε Α. καὶ τὴν Ἀ., ἀπὸ διὰ τοῦ πρωτοκλήλου αὐτῶν τῆς 10 μαρτ. 1829 ὤρισαν τὸ κράτος τοῦτο ὡς ὑποκείμενον ἢ ὡς ἄλλὰ τῇ Τουρκίᾳ ὑποκείμενον καὶ ὡς ὅσον, ἀπέλιπον ἔπειτα τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ μικρὸν μέρος τῆς Αἰτ. (τὰ διμερ. Ἀκαρνανί, Βονιτσης, Βάλτου, Βλαχοῦ, Ἀγρᾶρων, Γκραβάρων, Καρπεννησίου) εἰς τὴν Τουρκίαν, ὅτι διὰ τοῦ πρωτοκλήλου αὐτῶν τῆς 22 ἰαν. 1830 ἐθέσπισαν νὰ εἶναι ἡ Ἑλλάς ἀνεξάρτητος ὡς ἡ γαλλοῖα, περιστελλομένη τότε τὰ προσάρκτια αὐτῆς ὅρια. ἀλλὰ ταχέως ἰδοῦσαι τὸ ἀδίκον

τῆς εἰς τὴν Τουρκίαν ἐγκαταλείψεως χωρῶν, ὧν ἡ γῆ ἐποτίσθη διὰ χειμάρρων ἑλληνικῆς αἱματός, πρῶτον μὲν δὲν ἐπέμεναν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόδοσις, εἶτα δὲ κηρύξασαι διὰ τοῦ πρωτοκλήλου τῆς 25 ἀπριλ. 1832 τὴν Ἑλλάδα βασιλεῖον ἀνεξάρτητον, πεισθέντες εἰς αὐτὸ καὶ σύμπασαν τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο μέρος τῆς Αἰτωλίας. — Ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν ὁθωμανῶν μέχρι τοῦδε ἡ Α. καὶ ἡ Α. κατεπλήθησαν πολλὰ χωρὶς κατὰ κυριότης πρὸς διοικήσιν, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι τῆς ἐπικρατείας συστάται χώραι καὶ δὴ

Α'. Ἐπὶ Κυβερνήτου (9 ὁκτωβρ. 1831) δι-
κρεθῆσαν εἰς ἐπαρχίας κατὰ τὰ ἀρχαία διαμερίσματα, τὰ ἐξῆς:

1) Ξηρομέρου,	6) Βενετικῶν.
2) Βονιτσης,	7) Κραβάρων.
3) Βάλτου,	8) Ἀποκούρου
4) Ζυγοῦ,	9) Καρπεννησίου,
5) Ναυπακτου,	10) Ἀγρᾶρων.

Β'. Ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας (1833—1835) διακρεθόντος τοῦ κράτους εἰς 10 νομούς, καὶ 42 ἐπαρχίας κατὰ τὸ ἀπὸ 3/15 ἀπριλ. 1830 Β. Δ., ἡ Α. καὶ Α. συνέστησε τὸν ὅσον νομὸν, πρωτεύουσαν ἔχοντα τὸ Ἀγρίνιον [Βραχὺ καὶ διηρημένον εἰς τὰς ἐξῆς ἐπαρχίας:

α) Ἀκαρνανίας, — τῶς Ξηρομέρου, Βονιτσης, Βάλτου, — ἥς πρωτεύουσα Ἀστική [Δραγαμέστον].

β) Μεσολογγίου, — τῶς Ζυγοῦ, — ἥς πρωτὸ Μεσολόγγιον.

γ) Ναυπακτίας, — τῶς Ναυπακτου, Βενετικῶν, Κραβάρων, καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς, ὄχθης τοῦ Εὐδῆνου μέρους τῆς μέχρι τοῦδε ἐπαρχίας Ἀποκούρου, — ἥς πρωτ. Ναυπακτος.

δ) Ἀγρινίου, — τῶς Βλαχοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς δεξιῆς, ὄχθης τοῦ Εὐδῆνου μέρους τῆς μέχρι τοῦδε ἐπαρχίας Ἀποκούρου, — ἥς πρωτ. Ἀγρίνιον.

ε) Καλλιδρόμης, — τῶς Καρπεννησίου καὶ τοῦ εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος ἀνήκοντος τότε μέρους τῶν Ἀγρᾶρων, — ἥς πρωτ. Καλλιδρόμη [Καρπεννησίου].

Γ'. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος (1835—1862), διακρεθόντος τοῦ κράτους εἰς 30 διοικήσεις κατὰ τὸ ἀπὸ 20 ἰουνίου (2 ἰουλίου) 1830 Β. Δ., ἡ Α. καὶ Α. διακρεθεῖται συνίστανται ὑπὸ τούτῳ ἀρ. 15, 16, 17, 18, τέσσαρες διοικήσεις, ἧτοι τὴν τῆς

15) Αἰτωλίας, — περιέχουσιν τὰς τῶς ἐπαρχίας Ἀγρινίου, Μεσολογγίου, Ναυπάκτου, πλὴν τοῦ μέρους τῆς παλαιᾶς ἐπαρχίας Ἀποκούρου, — ἥς ἑδρα Μεσολόγγιον.

16) Ἀκαρνανίας, — τῶς ἐπαρχ. Ἀκαρνανίας, — ἥς ἑδρα Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος [Καρ-
βασαρχές].

17) Τριγωνίας, — τῶς ἐπαρχ. Ἀγρινίου

καὶ ἔσαν τὸ μέρος τῆς παλαιᾶς ἐπαρχίας Ἀναρνανίου, — ἡ δὲ ἔδρα τὸ Ἀργεῖον.

18) Εὐρυτανίας, — τῶς ἐπαρχ. Καλλιθέας, — ἡ δὲ ἔδρα Καλλιθέα.

Α'. Κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, 1815 νόμον, ἡ Ἀ. καὶ Αἰτ. συνέστησαν τὸν 4ον νόμον, πρῶτεύουσιν ἔχοντα τὸ Μεσολόγιον καὶ διηρημένον εἰς τὰς ἐξῆς ἐπαρχίας:

- α) Βάλτου, ἡς πρωτ. Καρδασαράς
- β) Βονίτης καὶ Σηρομέρου, ἡς πρωτ. Βόνιτσα.
- γ) Μεσολογγίου, ἡς πρωτ. Μεσολογγίων.
- δ) Ναυπακτου, ἡς πρωτ. Ναυπακτος.
- ε) Τριχωνίας, ἡς πρωτ. Ἀργινον.
- ς) Εὐρυτανίας, ἡς πρωτ. Καρπενήσιον.

Β'. Κατὰ τοὺς νόμους ΑΦΞΑ' καὶ ΑΦΝΤ' τῆς 27 Μαΐου 1887, καταργηθείσης τῆς εἰς ἐπαρχίας διαιρέσεως τῆς ἐπικρατείας καὶ τῶν νομῶν διοικουμένων ἡμέσως ὑπὸ τῶν νομαρχῶν, ἡ Ἀ καὶ Αἰ. συνιστῶσι νόμον ἀδιαίρετον, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ παύσῃσι λειτουργοῦν καὶ ἐν ταῖς ἄλλοις ἐπαρχιακαῖς πρῶτεύουσιν ἀρχαίαι τινες τῆς δημοτικῆς ὑπηρεσίας, εἰς τὰ στρατιωτικὰ, οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα τινὰς. Χωρογραφικῶς δὲ ἡ μὲν Ἀναρνανία διαιρεῖται εἰς δύο εὐδιάκριτα μέρη, τὸν Β α λ τ ο ν πρὸς Β καὶ παρὰ τὸν κόλπον τῆς Ἀρτις (Ἀρδανικὸν) καὶ τὸν Σ η ρ ό μ ε ρ ο ν μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἀσπροπαρίου (Ἀχελώου). Ὁ Βάλτος, ἐχόμενος τῆς Πίπρου, εἶναι περίπου ἡ ἀρχαία Ἀμφιλοχία, ἣν περιέχει ὁ Θουκυδίδης ὡς ἐπικίνδυνον χώρον, ἐπιτηδεύον εἰς τὰς ἐξ ἐπιβουλῆς ἐπιθέσεις διὰ τὰ πυκνότατα καὶ ἀπέραντα δάση, δι' ὧν θὰ εἰσέλθῃ ὁ ὁδοιπόρος, καὶ τὰς ἀδιέξιδους φάραγας αὐτῆς· καὶ ὅντως οἱ τοιοῦτοι ὑπάρχουσι πολλοὶ αὐτοῦ δυσδιάβατοι καὶ ἄμυχ ἐπιτηδεύονται πρὸς ἐνέδρας καὶ πρὸς τολμήματα ἢ πρὸς ἐκπαιδεύουσι καὶ ἀπέρουσι ἐχθρικών ἐνδοχῶν. Τὰ ὄρη αὐτοῦ διασχίζουσι λάβυρινθοὶ χειμαρροὶ καὶ χαράδραι βαθύταται, καλύπτουσι δὲ ἄλλα μὲν αὐτὰ σχεδὸν δάση, ἄλλα δὲ εὐρωστοὶ καὶ ὑψίκομαι πετρίδες· καὶ εἰναι παράτολμον νὰ εἰσελθῇ τις εἰς αὐτὰ ἄνευ ὁδοῦ βλάστησις καλύπτει κατὰ πᾶν βῆμα γινόντα βόραθρα ἢ ἀπροσπέλαστους κλιτύς. Δὲν ἀντέταξεν διὰ ταῦτα ἡ Ἀ. ἀπροσμάχητον πρὸς τοὺς τούρκους ἀντίστασιν καὶ δὲν παρέστη εἰς τὴν Ἑλλάδα μαχημιάτους ἀρματωμένους. Ἀλλ' ὁ Βάλτος δύναται νὰ καταστήθῃ ὑπερσώματος καὶ πολλῶν καὶ ποικίλων καρπῶν, ἐὰν παρὰ τοῦτο καὶ τοῦτο οἱ κάτοικοι εἰς τὰ μικρὰ γήπεδα, ἐν οἷς νῦν καλλιεργεῖται ὁ σίτος καὶ ἡ ἄμπελος, προκόψουσιν ἀμφοτέρωθεν ὁχυρώσεως ἢ ἐλατὶ ἀκμάζει αὐτὴ ἀποβλήτος ὑπὸ τῆς γειτονίας καὶ φερόμενῃ μεγίστῃ διατηρεῖται ἐπὶ αἰῶνας· τὰ ὁροπέδια καὶ οἱ λόφοι, ὅτε δὲν κατελήθησαν ὑπὸ τῶν

δασῶν, ἀναμένουσι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ γιωργοῦ, ἵνα παρασχωσιν αὐτῷ ἀφθόνους συγκομιδὰς· ἀλλ' ὅτι θὰ ἀποκαλύψῃ ἀνεξάντλητον πλούτου πηγὴν εἰς ἐκείνην τὴν κυβερνήσιν, ἥτις ὅτ' ἀπορρίπτῃ νὰ ὠφελῇ εἰς αὐτοῦ, εἶναι· πρὸ πάντων τὰ δάση, οἱ πρηνῶς καὶ αἱ παντοειδεῖς ὄρυς. Ὅτε ἀρχομένου τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐνέμετο ἡ Γαλλία ταύτην τὴν ἐπαρχίαν, (σ. 409) ἐνόησε πόσον ἡδύνατο νὰ ὠφελῇ ἀπὸ τῶν δασῶν τούτων καὶ ἐνετείλατο τοῖς κ. Ρώκ καὶ Λασάλ νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἐν Ἀναρνανίᾳ ὁλοτελείας διὰ τὰ ἐν Τουλῶνι ναυπηγεία αὐτῆς· καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἤρχισεν τάχιστα νὰ παράγῃ ἀρίστους καρπούς, ἀλλὰ διεκόπη παυσάτης τῆς γαλλικῆς κατοχῆς. Οἱ Ἕλληνες διετήρησαν τὴν μνήμην τοῦ πράγματος, ἀλλὰ δὲν ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα. Τὰ δάση ταῦτα ἀνήκουσι τώρα σχεδὸν πάντα εἰς τὸ δημόσιον, ἀλλ' οὐδεμίαν τοῦτο πορίζεται πρὸς δὲν αὐτῶν καὶ ἡ Ἑλλὰς, ἀντὶ νὰ ὠφελῇται ἐκ τοῦ ἀμυθῆτος ἐκείνου ὁσπουοῦ, ἀναζητῇ ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἐν Αὐστρίᾳ τὴν ἀναγκαίαν αὐτῇ πρὸς οἰκοδομὴν καὶ πρὸς ναυπηγίαν ξυλείαν. Τόγε νῦν ἔχον τὸ μόνον ἐμπόριον, ὅπου ματέρχονται ἐνταῦθα οἱ χωρικοί, εἶναι τὸ τῶν θρουσά- λανων (querqus aegilops). Τὰ πολυτίμητα βελανιδία ταῦτα καταπιπτοῦσι τὸ φθινόπωρον ἀπὸ τῶν κλάδων αὐτῶν καὶ παχὺ αὐτῶν στῆμα καλύπτει τὸ ἔδαφος· ἀλλ' οἱ χωρικοί, οἵτινες πορεύονται τότε πανθήμεν εἰς τὸ δάσος, ἵνα συγκομίσωσι τὸν καρπὸν, πολλοὶ, σπυδόντες πρὸς τῆς ὥρας, καταρρίπτουσιν οὗτοι διὰ πληξείας τῶν κλάδων αὐτὰ καὶ βλάπτουσι τὰς ὄρυς· ἄνδρες δὲ καὶ γυναῖκες λαμβάνοντες τοὺς σάκκους ἐπ' ὧμων ἢ φορτώνοντες εἰς ἡμιόνους αὐτοὺς κατάγουσιν εἰς τὰς παραλίους πόλεις πρὸς πώλησιν. ὅπου προσέρχονται οἱ ἔμποροι. Ὁ ἐνταῦθα ἀναρναν, ὅστις οὐδενὲς πράγματος ἐφίεται τότεν, ὅσον βίου ἀπράγμηνος καὶ ἀνεξαρτήτου, ἀποκομίζει ἐκ τῆς πωλήσεως ταύτης τοὺς πόρους, ὅσοι εἶναι αὐτῇ ἀναγκαῖοι διὰ τὸν βίον, τὸν ὅποιον ἐπιθυμεῖ· καὶ ἀν' οἱ πόροι οὗτοι ἐξαντληθῶσι πρὸ τῆς ἐπανέδου τοῦ φθινοπώρου, λείψωσι δὲ αὐτῇ καὶ ἡ πυρτις καὶ τὸ κυνήγιον, τότε πράττει· ὅτι οἱ ἀρχιστάτοι τῶν προγόνων αὐτοῦ πελαγοί, τρέφεται δηλονότι διὰ βαλάνων καὶ ἀρεσούτου. Ἐκ τούτου ἔχονεν τὸ μέρος τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν τοῦ Βάλτου χωρικῶν· πολλοὶ αὐτῶν ἔτι διαδιδούσιν ἐν ἀρχαῖ ἀπομονώσιν εἰς τοὺς μυχοὺς τῶν δασῶν, ἐνθα κεῖται σπαράδην ἐν ταῖς πυκναῖς λέχμαῖς ἢ ἐπὶ ἀποτόμων γηλόφων αἱ πενιχραὶ καλύβαι αὐτῶν, ὧν μόνον οὗτοι γινώσκουσιν τὴν πρὸς αὐτὰς ἀτραπὸν· τὸ μόνον τῶν χωρικῶν τούτων ἐντευκτήριον εἶναι καὶ νῦν ἔτι ὁ πύργος τοῦ ἀπογόνου τοῦ καπιτάνου, ὃν σπεύδουσι νὰ χαριτίσωσιν ἅμα ἐπανέλθῃ ἐκ τῆς πρωτεύουσος καὶ ὃν σέβονται πάντοτε ὅσον ἄλλοτε ὁ πατὴρ τῶν τῶν καπιτάνων, ἄνδρα φοβερόν,

μέγχα δυνάμενον εἰς τοὺς βαλτινοὺς, καὶ οὕτως ἢ προσταγῇ τοσούτω πολλὸν ἀσμένως ἡκουέτο, ὅσω δὲν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἐνὸς διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὰ διασπαρμένα μέλη τῆς φυλῆς τὸ σὺνθημα τοῦ πολέμου ἢ τῆς ἡττίας. Οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι παρήλθον· τὰ τελευταία περὶ τούτων σὺνθηματα ἐδόθησαν κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐπὶ, ὅτε, διαλυθέντων τῶν ἀτακτικῶν στρατευμάτων, ἐπανήλθον εἰς τὴν Βάλτον κλέρται ἐντελῶς ἄποροι καὶ καπιτάνοι πολλὰ χροῖς δουραστήμενοι, καὶ ἔπειτα, ὅτε, τῆς ἀντιβασιλείας ἀναλίσκουσης εἰς τὰ βαυαρικὰ στρατεύματα πάντας τοὺς πόρους τοῦ κράτους, οἱ καπιτάνοι ἐκρίναν ὅτι κατὰστραφέντων πελεμνόντων τοὺς τούρκους διὰ νὰ γυνώσκωνται ὑπὲρ βαυαρικῆς ἀποικίας. Κατὰ τὴν πρώτην περιστασίαν οἱ μαχηταὶ τοῦ Βάλτου ἀνακαμπτόντες εἰς τὰ ἔρη τῶν διαπραξάν καὶ ὅθεν μυσίας παρεκτροπῆς, εἴτα δ' ἐπιδρομὰς ποιήσαντες εἰς τὸ τουργικὸν διήρπασαν ὀλοκλήρους πόλεις καὶ ποτε καταλαβόντες τὴν Ἀρταν ἐξορμήσαν ἀδιακρίτως μωχαμεθανούς καὶ χριστιανούς· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐποιεῖον ἀνταρτίας, καὶ ὅς οἱ κλέρται σὺνῆσαν αὐτοχρημα μάχης πρὸς τὰ κατ' αὐτῶν περπόμενα βασιλικὰ στρατεύματα. Ἐκλιπόντες δὲ καὶ τούτου τοῦ λόγου διὰ τῆς ἐκ τοῦ βασιλείου ἐξώσεως τῶν βαυαρῶν (1843 — 44), ἐράνη ὡς τελευταία ἀναλημπὴ τοῦ σθεννυμένου ἤδη ἐκείνου κλερταίου βίου εἰδεχθῆς καθάρᾳ ἡτταίᾳ, εἰς ἣν ὅμως οὐδεὶς τῶν καπιτάνων ἐλάθεν ὁμοῦν μέρος, καὶ ἦτοι, ὑποστηρίξασαν μὲν παρῶς ὑπὲρ τῆς ἀντιπολιτευσεως, ὡφελουμένη δ' ἐκ τῶν κακῶν τῆς ἐπικρατείας συνῶν κατέστη καὶ ἔλην τὴν στερεάν Ἑλλάδα ἐνδομικὴν ἐπὶ τινὰς δεκαετηρίδας κακῶν μέχρις οὗ ἰσχυρότεροι κυβερνήσεις ἐξορμήσαν ἐπὶ τέλους καὶ αὐτῆς. Ὡς δὲ τελευτῶν τῶν φερόντων ἐκείνων καπιτάνων ὑπῆρξεν ὁ Θ. Γρίβας, ὅστις καὶ ἐπὶ ζήσας πολλῶν συνδελφῶν του, ἦται· ἀμέριστον ἐπὶ τῶν βαλτινῶν καὶ ἰσχυρὰν ἐξουσίαν φύσις ἀνῆσυρος, μεμφιμοίρος, δραστήριος, πλεονέκτης καὶ φιλαρχος, αἰετοεπὶ ὑπὲρ τῶν κυβερνήσεων τοῦ βασιλείου Ὁθωνος ὡπαυδόμενος καὶ οὐδεποτε κορηννομένος, τρεῖς μὲν ἤγειρε (τῷ 1830 τῷ 1844 καὶ τῷ 1847) τοὺς ἀκκρνανὰς εἰς ἀνταρσίαν κατὰ τῆς κυβερνήσεως ὡς καταπατούσης τὰς αἰτικές καὶ τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας, καὶ τρεῖς ἐπεισαν ἀναγκασθῆναι πρὸς ἐξορίαν, ἀπᾶς δ' ἐξήγαγεν αὐτοὺς τῷ 1851 εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τευρκίας, ὑποστηρίξαν ἐπὶ τοῦ Κρητικοῦ πολέμου ἐπαναστασίαν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ, ἡρίστευσε δὲ ἐν Κουτσουλίῳ καὶ Μετσόβῳ πρὸς δεκαπλάσιους συμπληκτοὺς μωχαμεθανούς, καὶ ἀπᾶς καθέλιχυσεν αὐτοὺς τῷ 1862 εἰς ἐπαναστασίαν κατὰ τοῦ Ὁθωνος, καὶ ἦν ἡγούμενος ἐπὶ τῶς Ἀθήνας 3—4000 ἀκκρνανῶν ἀπεβίωσαν αἰφνιδίως καὶ ὅθεν ἐν Μεσολογγίῳ.

Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου τὰ πάντα περιήλθον καὶ ἐνταῦθα εἰς ἐνταῦθα νόμιμον τάξιν καὶ ὁ Βάλτος παρέχει πρὸς πᾶν τοῦ ἤδη τοῦ ἐξορμήτου αὐτοῦ μαχητῆς μέρος εἰς τὴν στρατὸν τῆς ἐπικρατείας. Ἦταν δὲ ἀκκρνανὰς ἐνταῦθα καὶ εἶναι ἐπὶ αὐτοχρηματικῇ ἢ λόρᾳ τῶν ψάλλει ἀκέρῃ ἐνθους τῶν ἀθλοῦς τῶν ἡρώων αὐτῶν, τοὺς ἀναγράφοντες εἰς τὰ χρονικά τῆς ἑλληνικῆς πελεμνολογίας καὶ πλείεστα τῶν στρατῶν αὐτῶν εἶναι· ἐν τῷ δογματικῷ αὐτῶν ἀρχα καὶ ἐντονωτικῶν τῶν ὁρειῶν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς. — Τὸ δὲ τὸν Σηρίμρον διακρίνον τοῦ Βάλτου εἶναι πρὸς πᾶν τῶν ἡ ἐκτασις τῶν ἐριζόντων αὐτοῦ. Ὡς ἔρη περὶ ὧν καὶ συμπληκτικῶν, οὐχ ἦσαν μεγαλοπρεπῆ τῶν τοῦ Βάλτου, πυρρύνοντες καὶ ἐν αὐτῇ, εἰς ὁ Μπουρμίστος [1581 μ.] καὶ τὸν Σηρίμρον [1424 μ.], ἀμφοτέρω ἀνδράσιν πρὸς τοὺς ἀρχαίους καὶ πρὸς τοὺς πρόποδας αὐτῶν ἀναπτύσσονται δύο πεδιάδες, αἱ διατείνονται χιλιμεταίτινες λόφοι καὶ ὧν ἡ μὲν ἐκτείνεται περὶ τὴν ἰκνίονταν, περιορίζουσα τὸ πᾶν αὐτῇ μέρους τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, ἡ δὲ τελευτῇ εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, ἀρκαζομένη μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ περὶ ὁριζομένη ὑπὸ μακρῶν αὐτῶν ἑλῶν, αὐτῇ ἐκτείνονται ἀνὰ τὰ παράλια μέχρι τοῦ Μεσολογγίου, καὶ ὧν ἀξίολογώτατον τὸ Λεωνί [Μελίτη]. Ὁ Σηρίμρος ἔλκει τὸ ὄνομα τῶν τοῦ Σηρίου ὁδοῦ αὐτοῦ, ὅπου ἔχει πάντῃ ὁδογενῆ τὴν συστάσιν καὶ τὴν φύσιν· δὲν εἶναι γὰρ ἀργιλώδης καὶ λιπαρῇ ὡς ἡ τοῦ Βάλτου, ἀλλ' εἶναι τιτανώδης καὶ λευκώδης τῆς παρεμμερῆς πρὸς βράχων σπογγώδη καὶ ἐν θρυπτόν· ὅθεν οὐδὲ συνέχει τὸ ὕδωρ, παρὰ χρέμα ἀπορροφώμενον, καὶ διὰ τοῦτο στερομένη πηγῶν καὶ ποταμῶν ὁ Σηρίμρος. Τὸ ὄνομα ὕδωρ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν χειμάρρων τῶν ἀνω Ἀκκρνανίας ἐνταῦθα καταφερόμενον τῶν χείμας εἰσδύον εἰς τὴν πορῶν ταύτην καὶ ψαλμῶν τῇν συμφορεῖται εἰς ἀβαθὴ ὑπόγειον βεῖμα, αὐτῇ ἀναδίδουσιν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν ἰκανὴν τινα πρὸς διατήρησιν τῆς βλαστήσεως ὑγρασίας· ταῦτα δὲ τὰ βεῖματα συμβάλλουσι πάντα εἰς τρεῖς λίμνας, αὐταὶ κοῖνται παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς δραστηριότητος τοῦ Βάλτου, ἐκίστη ἐν βοιωτικῇ χαμηλοτέρῃ τοῦ τῆς προηγούμενης, ἦτοι εἰς τὴν Ἀ. μ. β. ρ. α. κ. ι. ν., ἦτοι εἶναι ἡ μεγίστη καὶ ἐγγυατέτη τῶν κόλπων ἐξ οὗ νῦν φέρει τὸ ὄνομα, εἰς τὴν Ρ. δ. ι. ο. ν., ἦτοι καλεῖται προσεῖται καὶ λίμνη τοῦ Ρίου καὶ μεγάλῃ Ὀξερῶς, καὶ εἰς τὴν μ. κ. ρ. α. ν. Ὀξ. ρ. ο. ν., ἦτοι καλεῖται πληγικὴ τῇ ἔχῃ τοῦ κατωτέρου εἰς τὸ Ἰόνιον ἐκβάλλοντος Ἀγελώτου. Αἱ τρεῖς αὗται λίμναι κοῖνται· οὗτοι δ' ὑπόγειον στοῦν μεταγγίζουσι τὸ ἐκστὸν ὕδωρ ἡ μὲν πρώτη εἰς τὴν χαμηλοτέραν δευτέραν, αὕτη δὲ εἰς τὴν ἐπὶ χαμηλοτέραν μικρὰν Ὀξερῶν καὶ αὕτη δευτέρῃ ἀμφοτέρων ἐκείνων τὸ ὕδωρ ἐκδίδωσιν ἀδικοῦσιν.

εἰς τὸν Ἀσπρποτάμον. Οἱ λόφοι τοῦ Ἐγρο-
μέρου ἔχουσιν ἐξαισίαις τινὰς ἀμπελοὺς καὶ
εἰς τὰς πεδιάδας φαίνονται τῆδε καθεῖς παρὰ
τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας καλλισταίαις τινέ-
σιν, τεκμήρια τῆς παραγωγικῆς τῆς γῆς
ταύτης δυναμείας καὶ πρὸς αὐτὴν εὐδαμονε-
στερὰς τινὲς καταστάσεις καὶ ἀνωτέρου πο-
λίτιστος. Ἐπίσης δ' εὐαγγέλοι οἰκνοὶ σπου-
δαίοντος ἐμπορικοῦ μέλλοντος εἶναι καὶ τὰ
ἀπὸ τινος πελοποννησιακοῦ καταπλέοντα εἰς τὰ
παράλια αὐτῆς πλοῖα· διότι ἡ Ἀκαρνανία κέ-
ντραι· τρεῖς μὲν λιμένας, πολλοὺς δὲ ὅρους
ἐξελόχους, οἳ εἰναι ἀπὸ Β πρὸς Ν οἱ ἐξ ἑς·
Μενίδιου, Βιλόχα, Καρδάρα, Λουτρακίου
(Λιμὴν), Βονιττῆς (Λιμὴν), Ἀκτίου, Ἀλε-
ξανδρου, Χαδερῶς, Μύτικα, Ἀσπανοῦ, Παν-
τελεήμονος (Λιμὴν), Πεταλῶ. Τὰ μεσογεία
τοῦ Ἐγρομέρου παρέχουσιν ἤδη καλοὺς τινὰς
γεωγραφίαι, τὰ δὲ παράλια αὐτοῦ εἰσι κρεῖττα-
ναις ναυτικαῖς.

Ἡ δὲ Αἰτωλία ἀναπτύσσεται πρὸς τὸ ἀρκτικόν
μέρος τῶν προκλιπῶν τοῦ Κερυνθιακοῦ ἐκ-
τενῆ παράλιον 75 περίπου χλμ. ἀπὸ τῶν ἐκ-
βολῶν τοῦ Ἀσπρποτάμου μέχρι τῶν τοῦ Με-
σοποτάμου [Δάρου], καὶ μεταξὺ τῶν δύο πο-
ταμῶν τούτων ἐκτείνει τρίτος ὁ Φειδάρειος
[Γούργος]. Ταύτης δὲ τῆς μακρᾶς παραλίας
πλεον ἢ τὸ ἥμισυ, τ. ἔ. τὸ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν
τοῦ Ἀσπρποτάμου μέχρι τῶν τοῦ Φειδάρειος,
εἶναι· χοιμαλὴν καὶ τελεματῶδες· καὶ ἐντεῦθεν
ταυτικῶς αὐτοῦ στενῆς καὶ ἐπικαμπυρῆς ἤτις τῆδε
καθεῖς οὕσα διεφθόρηναι ἐνεμελῆται Πάριμα
καὶ εἰς ἣν ἔπειτα συνέχεια ὅλη νησιδίων, χαί-
νει ἡ λιμενοθάλασσα τοῦ Μεσολογγίου [Κυνία
Λιμὴν], μέγα τέναγος, ὅπου βρέχεται πρὸς
μὲν ὑπὸ ἄλμυροῦ ὕδατος, ἐνδοτέρω δὲ ὑπὸ
γλυκέος ἢ ὑαλμύρου, καὶ οὕτως ἐπισθὲν
πρὸς Β διανοίγεται τὸ ἀτόμιον τοῦ ὕδρροσταίου
τοῦ Ἀνατολικοῦ [Ἰαν Κυνία καὶ τοῦτο ἢ
Οὐρία Λιμὴν ἢ ἄλλως πως ὀνομαζέτω ὁ
ὄχλος], εἰσδύοντες βαθύς εἰς τὴν θῆραν καὶ
ἔχοντες τὰς ἑρῶας ἀλλαχὺ μὲν ἐλώδεις, ἄλ-
λαχὺ δὲ πλήρεις θινῶν. Τὰ δὲ ἐπέκεινα τῶν
προσχώσεων τῶν ἐκβολῶν τοῦ Φειδάρειος μέρος
τῆς παραλίας ἐκφάνει· τούναντιον πατρῶδη ὕ-
φωματι, ὃν τὸ μέγιστον εἶναι πρὸς Α. τῆς
Ναυπάκτου ἢ Παλαιοῦ ὁ ὕψος ἢ Κλεῖ-
ος ἢ [Ταριασσός, 1041 μ.]. Καὶ πᾶσα αὕτη
ἡ αἰτωλικὴ παραλία τούναντιον πρὸς τὴν Ἀ-
καρνανικὴν μέλῃς ἔχει· δύο ὅρους, κατὰ τὴν
λιμενοθάλασσαν τοῦ Μεσολογγίου τὴν τοῦ Ἀγ-
γασίου καὶ τὴν τῆς Τεμερῆς καὶ
ἐν τῇ τῆς Νεοῦ καὶ τοῦ, ἐκτὸς αὐτῆς.
Ἐξαιρουμένης τῆς στενῆς τοῦ Φειδάρειος κοι-
λῶς καὶ τῶν μεταξὺ τοῦ βέουματος τούτου
καὶ τοῦ βέουματος τοῦ Μεσολογγίου μεθυσίων
βουνῶν, ἤτοι ἐξαιρουμένου τοῦ πρὸς τὰ ΝΑ
τῆς Αἰτωλικῆς διαμερισματος τῆς Ναυπάκτου,
ἡ λοιπὴ Αἰτωλία ἀνήκει εἰς τὴν ἐνα-
ρτικὴν τοῦ Ἀσπρποτάμου. Ὁ ποταμὸς οὗτος,

περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὁποῦ καὶ τῶν ἀδία-
λειπτῶν προσχώσεων ἤδη ἐπισημασμένον λόγον
ἀνωτέρω, πηγάζει ἐν Ἡπείρῳ ἀπὸ τῆς
δυτικῆς κλιτύος τῆς ὄρεσταιας τῆς Πίνδου
[ἀνατ. πλευρᾶς τοῦ ὄρους αὐτῆς Περιστέρη ἐκ
πηγῆς Ρόνας καὶ ἐκ τῆς ἐρολήμνης Βουρ-
λιγγῆς κατὰ τὴν κ. Ν. Σύναν] καὶ δια-
νύσας ἐν αὐτῇ ὄρεον ἐκ Β πρὸς Ν, 75 χλμ.
εἰσέρχεται εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ἐν ᾗ διατρέχει
ἐκτενὴν εἰς 150 χλμ. καὶ ἐκδίδεται εἰς τὸ
Ἰόνιον πέλαγος. Ἡ Πίνδος, ἥς παρερρεῖ
τοὺς πρόποδας ἐν Ἡπείρῳ, ἐκτείνεται μετ'
αὐτοῦ εἰς τὸ αἰτωλικὸν εἶδος καὶ αἱ πυχὰ
τῶν κυττρίδων αὐτῆς καλύπτουσι τὸ βρεσι-
τατον αὐτοῦ διαμερισμα, τὸ Ἀγρᾶφα, ἥτις
τὰ πρόποδα τῆς Εὐρυτανίας μεταξὺ δὲ τῶν
πτυχῶν τούτων διαρρεῖ τὸ Ἀγρᾶφῶ-
τι καὶ ποταμῶν, ἐπὶ τοῦ τῆς Μεγδόβης,
καὶ αὐτὴ ἡ Μεγδόβα [Καρπύλας], ἥτις
πηγαῖστα ἐκ τοῦ ὄρους Κράβα, εἶναι ὁ
κύριος ἐπὶ τοῦ τοῦ Ἀσπρποτάμου, ἀντι-
ποιεῖται δὲ αὐτοῦ καὶ τὴν γένεσιν [βλ. Ἀ-
χελῶος]. Ἀλλὰ τὰ Ἀγρᾶφα δὲν ἔχουσιν
ἐξελόχους κορυφαί· ἡ μὲν Τεμερῆς [2.168
μ.] πυργεῖται εἰς τὰ μεθῶρια τῆς Ἡπείρου,
τὸ δὲ Μερούσιον [2.156 μ.] καὶ ὁ Ἰαυρὸς
[1.508 μ.] εἰς τὰ θεσσαλικὰ μεθῶρια καὶ ἐπὶ
τῶν αὐτῶν μεθῶριον ὑπάρχει ἡ περαιτέρω εἰς
Βουλγαρίαν [1.650 μ.], προκύπτουσα ἐνθα πα-
ρίπου συνάπτεται ἡ Ὀρεὺς τῆς Πίνδος· αἱ δὲ
κύριαί τῆς Αἰτωλικῆς κορυφαὶ ἀνατείνονται
μεταμεθῶριον ἀπὸ τινος ὄρεσταιας σχεδὸν
κυκλικῆς, ἥτις κατατείνεται περὶ τὸ μέσον
τῆς χώρας καὶ εἶναι ὁ Ἰωστήρ τῆς κοιλῆς
τοῦ Καρπηνήσιου· αὐτοῖσι καίτοι τὸ Βελοῦχι
[ὁ Τυρρητός, 2.319 μ.], ἡ Ὑψίστη τῶν
αἰτωλικῶν ὄρειον κορυφή, ἡ Καλλιανούδα
[2.104 μ.], ἡ Κελιδόνα, ἡ Ὀξιά, τὰ Ἀραπο-
κεφαλα, ὃν ὁ κύριος ὄγκος Πλοκοπῶν εἶναι
τὴν ἀρχαίαν τὴν Πανατολίαν, ἡ κυκλικὴ δὲ
αὕτη ὄρεσταια διανοίγεται πρὸς Δ καὶ εἰς
αὕτῃς γειῶμαρτοι ἐκδίδουσιν εἰς τὴν Μεγδόβην.
Ἀπὸ τῆς αὐτῆς δὲ ὄρεσταιας μέχρι τῶν τε-
ναγῶν τῆς παραλίας καὶ τῶν ἐλῶν διαίρεται
ἡ χώρα εἰς δύο ἰδιαίτερα μέρη, τὸ βαθύπεδον
τῶν λιμνῶν καὶ τὸ σύμπληκτον ὄρος Ζυγῆς
[Ἀράκοντος]. Ὁ Ζυγῆς [955 μ.] καθικνού-
μενος μέχρι τῆς παραλίας πρὸς Μ μὲν δὲν
προφάνει· εἰμὴ ψιλὰς μόνον καὶ κατάντες κα-
τωφερείας, ἀλλὰ πρὸς Β εἶναι σύμπτυτος διὰ
βρυμῶν καὶ ἄλλων ὕψων· καὶ διὰ τούτου
αὐτοῦ τῆς Κλεῖος ὁ ὕψος, ὅπου εἶναι
μία τῶν γραμμικωτάτων βρυμῶν τῆς Ἰλλυρίας
παράδω, συγκαταλαμβάνει τὸ βαθύπεδον τῶν λι-
μνῶν καὶ ἡ παραλία. Ἡ δὲ περιχώρος τῶν
λιμνῶν, συνιστῶσα τὸ διαμερισμα τῆς Τριχω-
νίας, γονιμοποιεῖται ὑπὸ δύο λιμνῶν ἀντιστ.
τὸ μέγεθος, τῆς τοῦ Βραχωρίου [Τριχω-
νίδος], καὶ τῆς τοῦ Ἀγγασίου καὶ τοῦ
[Κωνιότης, Τρίκα, Λουμαχίας], ὃν ἀντιστ.

μὲν ἔχει περιφέρειαν 54 χλμ. καὶ πλάτος μεγ. 5 χλμ., καὶ οὕτω βαθυτάτη διανύων ὁδὸν ἀεζικμένη λογίζεται μία τῶν καλλίστων λιμένων τῆς Ἑλλάδος, ἥ δὲ τοῦ Ἀγγελικαστροῦ ἔχει περιφέρειαν 10 μόνον χλμ. καὶ πλάτος μεγ. 2 1/2 μόνον χλμ., ἀμφοτέραι δὲ συγκοινωνοῦσαι διὰ τελεμάτων ἐκδοῦναι εἰς τὴν Ἀσπρονόταμον διὰ τοῦ ῥυάκος Δίμηκος [Κυλάθου]. Ἡ χώρα ἡ ἐκτεταμένη ἀπὸ τοῦ Φιδάριδος μέχρι τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καλύπτεται ὑπὸ προδρόμων ὄρεων, ἀναπτυσσμένων ἐκ Β. πρὸς Ν. ἀλλοκαρῶν, ὧν τὸ μέγιστον ὄρος παρὰλλασσι ἐκ 1500 εἰς 1800 μ. καὶ οἰσινε διακλαδίζονται εἰς τὰ Βαρδούσια [τὸν ἀρχ. Κόρακα] ἔξω τοῦ νομοῦ. Πρὸς Α. τοῦ Φιδάριδος πυργεῖται τὸ σῶλ· ὄρηλόν [917 μ.] ἀλλὰ ψιλὸν καὶ περὶ ὁδὸς συμπληκτόν δὲ καὶ ἐξυπόρυσον ὄρος Βαρδούσια [Χαλκίς] καὶ συναπτται μετὰ τῶν βορειοτάτων προδρόμων αὐτοῦ, μεσολαβούσης πλατείας τινὸς χαράδρας τῆς Γαυρολίμνης, ἡ περαιτέρω πρὸς ανατολὰς ἐπεκτατομένη Παληροῦνα ἢ Κλεόβια [Ταφιασός] ἀμφοτέρων δὲ τῶν ὄρων τούτων αἱ μεσημεριναὶ κλιτύες καταρέονται ἐπὶ τῇ θαλάσῃ οὕτως ἀποτίμω, ὥστε δι' αὐτῶν ἄγει μία μόνον καὶ στενὴ ἀτραπὸς, τὸ μὲν πρῶτον ἐλισσομένη περὶ τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν τῆς Βαρδούσιας, τὴν κατάντη καὶ αὐτὴν καὶ ἀπότομον [σ. κ. ἄ. λ. α. τοῦ Μαυροματιοῦ], εἰτα δὲ ἀμψυεῖσα διὰ τῆς Γαυρολίμνης καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεῖσα καὶ κατιοῦσα μέχρι θαλάσσης [π. κ. ἄ. λ. σ. κ. ἄ. λ.] διὰ μέσου τῶν πετρωμάτων τῆς μεσημερινῆς κλιτύος τῆς Παληροῦνας. Ἡ βλάστησις ἐν τῷ διαμερισματι τούτῳ εἶναι ἀσθενὴς καὶ σποραδική, σποραδική δὲ εἶναι καὶ αἱ πτωχαὶ καὶ ἐλαγάνθρωποι ἐν αὐτῇ κοίμῃ. Ἡ Αἰτωλία ἐν τῇ συνόλῳ εἶναι χώρα ἀγρία. Ἐν τοῖς προσέγγροις αὐτῆς, τῇ Εὐρυτανίᾳ, λαίπει σχεδὸν καθόλου ἡ βλάστησις καὶ αἱ διατέμνουσαι τὰ ὄρη ἐνταῦθα εὐάριθμοι ἀγριοὶ χρησιμεύουσι σχεδὸν μόνον εἰς τὰς φυλάς τῶν βλαχοποιμένων [τεργήρους, κουτσόλαχους, ῥωμούνους, καραγγούνιδες, οἵτινες εἰσέρχονται ἐνταῦθα τὸ θέρος πρὸς βοσκὴν τῶν ποιμένων τῶν μόνων δὲ ἐν τῷ μυχῷ τῆς κοιλάδος τοῦ Καρπενηρίου περὶ τοῦ Βελουχίου τοὺς πρόποδας καθίσταται πῶς ἡ χώρα γονιμώτερα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον αὐτῆς πλεονεκτοῦσι κατὰ τι τὰ Ἀγρῶνα, χάρις εἰς τὴν Μεγροῦσαν καὶ τοὺς ἐπιρρυτούς αὐτῆς. Ἀλλὰ καλλίστον τῆς Αἰτωλίας διαμέρισμα εἶναι ἡ περιχωρὸς τῶν λιμένων· αἱ πρὸς τὰς κοιλάδας κλιτύες αὐτῆς εἶναι συμφορὶ διὰ πρῶτων καὶ ὀρεῶν ἀμφιλαφεῖς πλάτανοι, σκιάζουσι πολυγεῖς ῥυάκας, ὧν τὰς ἐχθας πρὸς τούτοις κοσμοῦσιν ἡ μύρτος καὶ ἡ ῥοδόχαρξ, καὶ εἶναι τὸ ἔδαφος εὐφορώτατον. Ἐνταῦθα οἱ αἰτωλοὶ σπεύρουσι κριθήν, σίτον, αραβόσιτον, ὅσπρια, καὶ καλλιεργοῦσι τὴν ἄμπελον καὶ πλείστα δένδρα ὀπωροφόρα, μάλιστα

δὲ τὴν συκῆν. Περὶ τὰς ἐχθας τῆς λίμνης τοῦ Βραχωρίου εἶναι αἱ κοίμαι πυκναὶ καὶ πόλιν ἀνθρώποι καὶ ἔχουσι λιθοβμήτους εἰνάς, ὡς τὴν ὄλην παρέχουσιν ἀντὶ εὐτελοῦς διαπαιγνῆς καὶ τιτανόπειρας καὶ τὰ ὅσα τῶν περιεπεποιημένων βουδῶν. Οὐχ ἥσσον θαυμασιῶς ἀμυγδαλῶν εἰς τὸς καὶ τὰ ὅσπρια καὶ αἱ ἀμπελαὶ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Φιδάριδος, ἔπου καὶ αἱ νερὰ εἶναι ἐξαιρετοί, διότι εἶναι τὸ ὕδωρ ἄφθονον διὰ τὴν θαψίλειαν δὲ τῆς νερῆς καὶ οἱ κατοικοὶ ἐνταῦθα τρέπονται οἱ πλείστοι πρὸς τὴν ποιμαντικὴν βίον, ἀλλὰ καὶ τινες ἔωσιν ἀπὸ τῆς γεωργίας καὶ τῶν βασίων, ὧν τὴν εὐλείαν κατάγει ὁ Φειδάρης εἰς τὴν ὀλλοῦσαν. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐπαναστάσεως οἱ αἰτωλοὶ εὐ μόνον ἐπὶ τῆς δικλυσίας τῶν ἀτάκτων σωμάτων, ἀπορροῦντες βίον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ «βαυροκρατίᾳ», ἐντελῶς παρρωρῶμενοι, παρεξέτραψαν εἰς ἐπιδρομὰς καὶ εἰς στάσεις ἐφικταίους δὲ καὶ ἐξοικεῖλαν εἰς Ἀγρῶνα καὶ ἄλλοι οἱ ἀκαρνανεὶ μετ' ὧν συνεπράξαν καὶ περιστότερον ἐπὶ αὐτῶν ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ πρῶτα ἦσαν τῆς τιδῆρας ἀνάγκης ἀποτελέσματα, εἰς δὲ τὸ τελευταῖον ὠθησά καὶ αὐτοὺς ἐν μέρει ἡ πολιτικὴ. Δὲν ἤδυναντο νὰ ἐνέησιν οἱ ἀπλοὶ ἐκεῖνοι καὶ ἀπὸ κακοῦ μαχηταὶ, ὅτι ἡ πατρίς παρ' αὐτῶν σιωπῆσα εἶχεν ἐπὶ ἀνάγκην τῆς ἀυταπαρνησίας τῶν καὶ ἡγεμῶν κτεον κατὰ τῆς κυβερνήσεως, ἥτις, ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουσα, δὲν παρεῖχεν αὐτοῖς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς συντήρησιν διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ λάσ, ἀνακηρυχθέντες τῶν εἰς τὴν πατρίδα ὑπερσίων τῶν ἐκέρουστο ἀναρῶν ὑπὲρ αὐτῶν. Παλαιὸς ἀγωνιστὴς λιθοῦς ἀνταρτῆς καὶ μελλῶν νὰ τουρεκισθῇ ἐν Μεσσηνίᾳ ἡγεύρας πρὸς τὸ πλῆθος καὶ εἶπεν, ἀς ἐφεται ἡ ἀνδερνήτης καὶ ἡς ἦρε τὸ ἔπλεον, διότι ἡνρήθη εἰς αὐτὸν πενιχρὰν θέαν, ἀλλ' ἀπαρτίστην πρὸς συντήρησιν τῆς εὐκοινοῦσας τοῦ τὸ δὲ πλῆθος τοσαύτον συνεκινήθη, ὥστε ἔκλεισε μετὰ τὸν τουρεκισμὸν τοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τὰ ἐργαστήρια καὶ ἡ πόλις πάσα ἐπὶ βυθιζήθη. Παντοχῶς ἐξήστου τότε τὴν ἔωσιν τῶν βαυαρῶν. Καὶ ὁ Θ. Γρίδας πειμνοθεὶς τῇ 1836 νὰ καταστειλῇ εὐρεῖαν στάσιν, ἐκράχυσαν ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ ἐν Φθιώτιδι ἐπὶ νικῆς μὲν αὐτὴν εἰς τὴν αἰμὰ τῆς, ἀλλὰ μετὰ τὴν γόνον ἐπαιστή αὐτῆς οὕτως ἐν Ἀκαρνανίᾳ, ὡς εἴρηται. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ πρὸς τοὺς τελευταίους κλέφτας συμπάθεια αὐτῆς τοῦ λαοῦ ἐπαυσε ἐπὶ τῆς περιόδου τῆς ληστείας καὶ ἦν καὶ τοῖ ἐπὶζώντες καπνίζοντες ὑπερῶν ῥίζαν τὰ διώκοντα αὐτὴν στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα. Κατὰ δὲ τὴν ἐν Ἑλλάδι καὶ Φθιώτιδι ἐπαναστάσει τοῦ 1854 οἱ αἰτωλοὶ ἐξελθόντες ἐκεῖ προθυμιάται καὶ δὲν ἐγκατέλιπον τὸ πεδίον εἰ μὴ μετὰ πολλῆς αὐθιμίας, ὅτε οἱ ἀγγλοὶ καταλαβόντες μετὰ τῶν γάλλων τὸν Παιρῆα ἠνάγκασαν τὸν βασιλεῖα ν' ἀνακλήσῃ τοὺς ἐπὶ ἀρχηγούς. Οἱ καὶ ἡμεῖς αἱ

τοὶ εἶναι ἄνδρες ῥωμαῖοι μὲν καὶ ἐπὶ κλη-
ρωγῇ μὲν, ἀλλὰ βαρύνοντες καὶ ἀπτάθητοι,
εἰ δὲ καὶ ἄνθρωποι, ὅθεν πάντῃ ἀνέμοιοι τοῖς
ἀρχαίοις, οἵτινες ἦσαν κατὰ τοὺς συγγραφὰς
ῥαυτῆς καὶ ἰσχυρογνώμονες καὶ ἐξέτε, ἀλλ'
ομοιάζουσιν ἐκείνους κατὰ τὴν πρὸς τὸν ποι-
μενικὸν καὶ τὸν στρατιωτικὸν βίον ῥοπήν· καὶ
εἰς αὐτὰ τὰ εὐρὴν μέρη τῆς Αἰτωλίας. ἐνθα
μικρὰ περιποιοῦσι τῆς ἀμπελῶς καυθεῖς τὸν
ἀμπελοργάνῳ βασιλεύσαστα. Ἐ αἰτωλὶα λείπει
αὐτῆς τὴν καλλιέργειαν εἰς τὸν ἐκ τῶν Ἰο-
νίων νήσων μισθωτῶν, ὅνα ἀναδῇ εἰς τὰ ἔσπε-
ρα τοῦ ποταμοῦ ἢ ὅπως κατακαυχῇ εἰς τὸν
ἐθνητικὸν στρατὸν, οὗτος οἱ κράτιστοι εὐκω-
νοὶ εἶναι, ὡς γνωστὸν, εἰ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ἄ-
ναρνανεῖς ἐνεσθῶν οἱ αἰτωλοὶ εἶναι πτωχοί.
Ἄλλο χαρακτηριστικὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ὑπο-
μονητικὸν, εἰς τοῦ καὶ ἀπορῆτοι ὄντες σπανίως
ἐξέρχονται εἰς τὸ ὄπλον τὴν χεῖρα πλὴν ἀν-
αποδραστῶ ἀνάγκῃ· ἄλλως προτιμῶσι τὴν κα-
ταδείξιν γενόμενης εἰς αὐτοὺς ἀδικίας καὶ τὴν
εἰς τὴν θείαν δικὴν ἀνάθεσιν τῆς δικαιοσύνης
αὐτῶν. ὅθεν τὸ παρ' αὐτοῖς ἔθος τοῦ ἀνα-
μῆματος. Χαριεὶς ἀμνημονοῦντες τὰ πη-
ρῶσι τὸν πόρον, ἐν ἄλλως νομίζουσιν ὑπερ-
βολικῶν, καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τοῦ εἰσπρακτορῆς,
ἐπὶ ὧν εἶχον καὶ ἐπλήρωνον· ἀλλ' ἐξ ὧν
ἐξέρχονται τοῦ χωρίου ἤγειρον εἰς τὴν ἔχθρην
τῆς λεωφόρου σωρὶν λίθων εἰς αἰώνιον μνη-
μεῖον τῆς ἀδικίας, ἣν οἱ ἰσχυροὶ ἐποίουν αὐ-
τοῖς· εἰς τὸν σωρὶν τοῦτον, ὅστις καλεῖται· α-
νῆμα καὶ εἶναι ὅμα μνημεῖον ἀφόνου
κατάρτα, πᾶς χωρὶς διαδοχικῶν προσθεταί
τὸν λίθον τοῦ καὶ ἡ τιμωρία ἀνατίθεται εἰς
τὴν γῆν, ἐν ἣ ὅκα κατέλιθον πέντες ἀδικού-
μενοι ὅμα καὶ ἀδικούντες. Τοῦτοιν σωρὶν ἀ-
ναθέματος ὤψωσαν αἰωνίως (1829) ἐν τῇ πε-
διάδι τοῦ Ἀργεῖος 300 αἰτωλοὶ κατὰ τοῦ Κυ-
βερνήτου, ὃς εἰς παρὼν ἠγνίσθη ὡς ἐμδρόν-
ητος, ὅτε ζητούντες τοὺς καθυστερουμένους
μισθοὺς τῶν ὑπομνησαντες αὐτὸν μετὰ πολλοῦ
πάλους τῆς ὑπηρεσίας τῶν, τὰς πληγὰς τῶν,
τοὺς ἀσθενεῖς γονεῖς τῶν, τὰ ἀπροστά-
τους τέκνα τῶν, εὖρον αὐτὴν ἀδυσώπητον.
Ἄλλ' ἂν ὑστερῶσι ἀκόμη οὕτως εἰς τὸν
πολιτικὸν τανδράει· αὐτὰ τέκνα τῶν ὁρέων
καὶ τῶν θαλῶν, δὲν συμβαίνει· ταῦτά καὶ εἰς
τῆς ἀστικής τοῦ νομοῦ τοῦτου τάξις· τοῦναν-
τίον αὐταὶ ὑπέστησαν καθολικὴν ἐπὶ τὰ κρεῖτ-
τω ἀλλοίωσιν· ἥδη καὶ κτηνωτικὴν ἀρ' ἥς
ἡμέρας ἐτύγχευε τῆς ἐλευθερίας. Οἱ βιομήχανοι,
οἱ ἔμποροι, οἱ κτηματικοὶ τοῦ νομοῦ διακρί-
νονται ἐπὶ χρηστότητι καὶ νοημοσύνη· οἱ ἐκ-
γονοὶ τῶν ἀρχαίων καπιτάνων διακρίνονται
καὶ κατὰ τὰς γνώσεις ἐν τῇ στρατῷ· ἐν ταῖς
ἐπιστημαῖς οἱ αἰτωλοὶ καὶ οἱ ἀναρνανεῖς πα-
ρηκολούθησαν τὴν γενικὴν πρόδοσιν. ἀνέδειξαν
δὲ καὶ τὸν κράτιστον τῆς ἐλληνικῆς ἐπανα-
στάσεως ἱστορικὸν [Σπ. Τρικοπύην] καὶ ἐκ
τῶν πολιτευομένων αὐτοῦ δ' νομῶς παρέσχεν εἰς

τὴν Ἑλλάδα διακρίσεις πρωτοπουργοὺς καὶ ὑ-
πουργοὺς. Ἀνάλογος δὲ κατὰ πάντα τῆς εἰς τὸν
πολιτικὸν ἐπίδοσης καὶ ἐπίσης ταχεῖα μὴ ῥῆξιν
ἡ αὐτῆς τῶν ἀστικῶν καὶ ἡ ὀλικὴ πρόδοσις.
Ὁ ἐπ' ἡμῶν νομῶς τῆς Δ. καὶ τῆς Αἰ., δ' ἐμ-
δαζὼν ἔχων 7.833 τετρ. χιλίωμ., ἐν μὲν τῆς
παρμοναῖς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 κατοί-
κους εἶχε τὸ πολὺ περὶ τὰς 60.000 καὶ ὁ
πολογισμὸν γινόμενον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ
Bouqueville ἀναγεγραμμένων πληροφόρων
ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ὁπωσοῦν διαφόρους,
ὡς περὶ τοῦ αὐτοῦ πρᾶγματος, παρέσχε· ὁ Κυ-
βερνήτης εἰς τοὺς ἐν Πόρῳ ἀντιπροσώπους
τῶν τριῶν Δυνάμεων διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Σεπ-
1828 ὑπομνήματος αὐτοῦ· κατὰ δὲ τὴν λήξιν
τοῦ πολέμου τῷ 1828 περὶ τὰς 40.000 καὶ ὁ
ὑπολογισμὸν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοῦ ὑπομνή-
ματος γινόμενον· ἐν τούτοις ἔκατε κατὰ τὰς
ἐπισήμους τοῦ βασιλεῖος γενικὰς ἀπογραφὰς
τῷ μὲν 1855 εἰς 101.878, τῷ δὲ 1861 εἰς
109.392, τῷ δὲ 1870 εἰς 121.693, τῷ δὲ
1879 εἰς 138.444 καὶ τῷ 1889 εἰς 155.394.
Καὶ τοῦ νομοῦ ἐκείνου, ὅστις, ἀρῶ ἐπὶ ὀκτα-
ετίαν διετέλεσεν αὐτόχρονα ἀλλοιῶσθαι καὶ
παλαιότερα τοῦ Ἀργεῖος, δὲν εἶχε μετὰ τὸν πό-
λεμον πλέον εἰρη τὰ ἔρεπτα τῶν ἀρχαίων
αὐτοῦ πολισμάτων, περὶ τὰ ὅποια ἐπλανώντο
ὡς πρᾶγματ' ἡ δικὴ ἀγρίων θηρίων οἱ ἐπι-
ζήσαντες κάτοικοι, λιμώττοντες, ἐπαιτούντες,
ἀρπάζοντες, χειροδικούντες, καὶ οὗτοις ἡ κοι-
νωνία ἔνευ ἐκκλησιας, ἄνευ σχολείου, ἄνευ
βιομηχανίας, ἄνευ μέσων ἐπιμιμῆς ἔργῳ εἶχε
διαλυθῇ, ἐκείνου τοῦ νομοῦ, λέγομεν, οἱ τε-
τραπλασιασθέντες ἦν κάτοικοι ὥς συνημι-
σμένοι εἰς 367 πολισματοὶ, ὡν 12' τετραχι-
στον πολίτην αὐξάνουσιν ἐτημέρι εἰς πόλεις
(Ἀγγελόμακτρον ἔχον τῷ 1889 κατ. 1.086,
Φουρνὴ 1.256, Προυσᾶς 1.094, Νεοχώριον
1.544, Ἀσπιδίς 1.544, Ναυπακτὸς 2.296,
Καρπενήσιον 1.823, Βένιτσα 2.078, Καρδα-
ρας 2.246, Ἀνατολικὸν 4.863, Ἀγρίνιον
7.240, Μεσολόγγιον 9.176), συντεταγμένα
σάντα εἰς 34 δήμους, καὶ ἔχουσιν εὐρύτατην
καὶ διὰ καλλιτεχνημάτων κακοσημῆτην πρω-
τεύουσιν τὸ κλεινὸν Μεσολόγγιον· μία ἀρ-
χιεπισκοπή· ἡ Αἰτωλία καὶ Ἀναρνανία· ἡ
ἐξ ἧς τὸ Μεσολόγγιον καὶ μία ἐπισκοπή, ἡ
Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, ἡς ἐξ ἧς τὸ Καρ-
πενήσιον, φροντίζουσι περὶ τῶν θρησκευτικῶν
αὐτῶν ἀναγκῶν, ἐπιβλέπουσαι καὶ τὰς 7 τοῦ
νομοῦ ἀρχαίας μονὰς [«Κατερίνου» ἐν δήμῳ
Μακρονείας, «Παντοκράτορος» Ὁλενείας,
«Μυρτιάς» Παμφίας, «Τατάρνης» Ἀγρηνίων,
«Προυσσοῦ» Ἀρακυνθίων, «Κοζίτας» Ἀπο-
δοτίας, «Ρέμβου» Σολίου], ἐναὶς περιβάλλον-
ται ὑπὸ ἑκατοντάδας μοναχῶν οἱ ἐντελὲς ἄ-
ποροι καὶ ἀσθενεῖς τοῦ νομοῦ. 1 πρωτοδικεῖον
ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας, ὑπαγόμενον εἰς τὸ ἐρε-
τεῖον Πάτριον, καὶ 6 ἐιρηνοδικεῖα ἀπὸ διακρί-
ρων κέντρων ἀποπέμψουσι δικαιοσύνην· τὰ τέκνα

τῶν κατοίκων ἐκπαιδεύουσιν 120 σχολεῖα δημοτικά, ὧν 10 θρησκευτικά, 24 ἑλληνικά καὶ 2 γυμνάσια, τὸ μὲν ἐν Μεσολογγίῳ, τὸ δ' ἐν Ἀργεῖνῳ ἢ γεωργία, ἢ ἀγροτερεῖα, ἢ βιομηχανία τὸ ἐμπόριον — ὧν τὴν σχετικῶς εὐδαιμονίαν καὶ ἀνάπτυξιν δὲν δύναται δι' ἀριθμὸν καὶ ἐρίσσωμεν διὰ τὴν ἐν τῷ Ἀργεῖνῳ τῆς στατιστικῆς ἑλληνικῆς πραγματικῆς ἀπογραφῆς — προήχθησαν θανατοῦ καὶ τὴν συγκριτικὴν ὑπερθετοῖς κατὰ ὁλκιστὴν μὲν πολλὰ τοῦ νεοῦ τούτου καὶ ἑλλων ἱστορῶν ἀκτοπλοῖα καὶ τὴν πρὸς ἄλλους λιμένας ἐπιμελὴν διενεργεῖντα ἑλληνικά καὶ ξένα ἀκτοπλοῖα κατὰ γῆν δὲ διακτὸν ἀναζητοῦν. 336 γλφ., ἐκπὶ Μεσολογγίου εἰς Ἀργεῖον μὲν πᾶσι παντοφῶν σιδηροδρομοί. 43 γλφ., καὶ πολλοὶ γέφυραι ζευγνύουσιν γεφυρώσεις καὶ ποταμούς, ἀναμεινίζε ἔτι καὶ παρὰ τὴν κώμην νέα Ἀργεῖα σιδηρὰ τοῦ ὕψους καὶ μάλιστα ἡ περὶ τὴν κώμην Σπυλαῖα σιδηρὰ τοῦ Ἀχελίου γεφυρὰ, ἥς τὸ μήκος εἶναι 200 μέτρων καὶ τὸ πλάτος 8, καὶ ἥτις ὑπάρχει καὶ μεγίστη τοῦ βασιλείου εἶναι καὶ ἡ χρησιμότης εἰς τὸν νομὸν, διότι μέχρι τῆς κατασκευῆς αὐτῆς ἡ τῆς Ἀ. καὶ Αἰ. συγκοινωνία διακτεπτο παντελῶς τὸν χειμῶνα ἐπὶ πᾶσι δὲ 16 ταχυδρομικά καταστήματα ἔχοντα καὶ τηλεγραφεῖον καὶ 8 ἄλλα τηλεγραφεῖα. Ἡ μὲν τεχνικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ νεοῦ τούτου αὐτῆς προήχθη ἐν μέρει ἐκ τῆς εἰς αὐτὸν μεταναστεύσεως κατοίκων τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἡπείρου, φεγγόντων τὴν ποικιλίαν κακοποιῶν, ὅς ἡ δὲ ὕλην αὐτοῦ πρόσδεσ ἀκ μόνος τῆς φιλοπονίας τῶν ἁπλῶν πατρῶν, διότι ἡ παρὰ τῶν κυβερνήσεων ἐξουσιομένης τῆς τελευταίας δεύσεως ἐκπύου ὑποστήριξις ὑπῆρξεν ἀσήμενος. [N.S.]

[BIBLIOGRAPHIA. R. Chandler, Travels in Greece. Oxford 1776. — Hobhouse, Journey through Albania and other Provinces of Turkey. Lond. 1812 (3η ἐκδ. 1856). — Pouqueville, Voyage de la Grèce. Par. 1820. — W. M. Leake, Travels in Northern Greece. Lond. 1835 τ. Α' καὶ Γ'. — E. Yemenez, Voyage dans le royaume de la Grèce. Par. 1854. — L. Heuzey, Le mont Olympe et l'Acarnanie. P. 1860. — C. Bursian, Geograph. v. Griech. Lpz. 1862 τ. I. — D. E. Colnaghi, Journal of a Tour in Acarnania. Lond. 1863. — Bazin, Mémoire sur l'Étolie ἐν Archives des missions scientifiques. Par. 1864. — D. Bikélas, De Nicopolis à Olympie. Par. 1885 (ἑλληνιστ. ἐν Ἀθήναις, 1885). — E. Oberhammer, Acarnanien Ambrakia, Amphilochien, Leukas in Altertum. München, 1887. — Lolling, Hellen. Landeskund von Nördlingen. 1889.

Lucas, Ueber Polybios' Darstellung

des aetolischen Bundes. Königsb 1827. — Brandstæter, Die Geschichte des aetolischen Landes, Volkes u Bundes. Berlin, 1844. — G. Becker, De Aetolia finibus ac regionibus dissertatio. (1844 καὶ 10ον Πράγματ. τῆς Rheinischen Riteracademie zu Bedburg 1845, 1852) τὸ αὐτοῦ, de Aetolia adiecta dissertatio (1850 πρῶτον τῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας 1857). — [Α. Μουτσῆδης, Περί τῶν πονημάτων καὶ ὑπομνημάτων ἀναφορῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου, Αἰτωλίας, Ἀκαρνανίας καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, ἐν ἑλληνισμῶν 1843 σ. 41 κέ. — Π. Α. Π. Ἀκαδημίας] Χρονολογία τῆς Ἡπείρου, Αἰτωλίας 1856. — 1857. — Ἀναστασίου Γαρδίου, Βίος Ἑυγενίου τοῦ Αἰτωλοῦ ἐν Σάθῳ, Μεσσηνίῳ, ἑλληνισμῶν, Βεν. 1872 τ. Γ' σ. 121 κέ. — Θ. Χαδῆλα, Ἱστορία τῶν Αἰτωλῶν. (Αἰ. 1881)

Ἀκαιοὶδὴς ῥητίνη (X η. π. τ. ἐ. γ.) κηρίνη ἢ ἐρυθρὰ (Akaroidharz, Botany baigummi, Nuttgummi Erdschellack, Grass-tree-gum), ἡνε λίαν σημαντικὴ ὑπὸ βιομηχανικῇ ἐποψίῃ ῥητίνη, προχρησμένη ὑπὸ τῶν εἰδῶν τοῦ γένους Xanthorrhoea καὶ ἰδίως τῆς αὐστραλιανῆς χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν βερνίκου καταλλήλου εἰς ἐπιχρῶσιν μεταλλ. αντικειμένων, προσεῖται εἰς τὴν χροστικὴν πρακτικὴν ἱστορίαν, κηρὸς καὶ εἰς ἐπιχρῶσιν τῶν ὀστέων τοῦ σκοτεινοῦ ὀστέου τῶν εὐπονηρίων, ἐπειδὴ δὲν ἀρνεῖται νὰ διελευσῇ αἱ χημικῶς ἐνεργοὶ ἀκτίνες τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, καὶ εἰς τὴν παρασκευὴν κηρικοῦ ἔλαιου. [O.A.P.]

Ἀκρόνι (Β ο. π.), ἡ ἐν Σίρηνι κοινὴ ἐντομία τοῦ Ἀ σ φ ο δ ἔ λ ο υ τοῦ μικροῦ ἀρπυίου (βλ. λ.) [O.N.]

Ἀκροπότερος εἰ Ἀδώνιδος κήπων (Π α ρ ο ρ.) βλ. Ἀδώνιδος κήπων

Ἀκρόδοδον τοις τλίκιον ἐν τῇ διοικήσει Σκοπειῶν τῆς Μακεδονίας ἔχον ὡς 150 κατοίκους Βουλγάρους περὶ τὴν γεωγραφίαν ἀσχολουμένους. [Ε.]

Ἀκατος γένος τοῦ βασιλείου τῆς Ἰωλκοῦ Πελοῦ καὶ Ἀναξιδῆς τῆς Βιαντος ἡ φιλομάχης τῆς Ἀμφίονος, ἀδελφεὸς δὲ τῆς Πεισιδικῆς, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ἰπποθῆς καὶ τῆς Ἀλκίτιδος. Γόνους ὦν τῷ Ἰάσωνι, ἡ κολοῦσθης μετ' αὐτοῦ εἰς Κολχίδα, ἀκοντοῦ τοῦ πατρὸς, ἐπανελθὼν δ' ἐκείθεν ἐβασίλευσε τῆς Ἰωλκοῦ μετὰ τὸν θάνατον τούτου καὶ ἐθῆκε τὸν περιώνυμον ἀγῶνα ἐπὶ τῷ πατρὶ (ἀθλοὶ ἐπὶ Πελοῦ), τὸν πολλὰχὼς ὑπὸ τῶν παλαιῶν ποιητῶν ὑμνηθέντα καὶ ὑπὸ τῆς τῆς γῆς ἀπεικονισθέντα (βλ. Πελοῦς). Μετὰ δὲ μετὰ τῶν ἑλλων ἡρώων καὶ τῆς θῆρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Ἐπὶ τὴν θῆραν ταύτην ἑλθὼν καὶ ὁ Πηλεΐδης μετὰ τοῦ Εὐρυπύωνος, ἔκτεινε τούτον ἄκων, ἔργον δ' εἰς Ἰωλκίον

πρὸς τὸν Ἀκατον, ὅστις ἐλάθηρεν αὐτόν. Συνζήμενος ἐν Ἰωλκῇ ὁ Πηλεὺς, διεβλήθη πρὸς τὸν Ἀκατον ὑπὸ τῆς συζύγου τούτου Ἀστυδαμείας ἢ Ἰππολύτης ἢ Κριθηίδος, ἥς ἀπέκρουσε τὸν ἔρωτα· ὁ δ' Ἀ., αὐτὸν θανατῶν ν' ἀποκτείνῃ τὴν ἄνδρα, ἐν ἐκλήθην, ἐπεθύλευσεν ἄλλως αὐτὸν. Σωθεὶς δ' ἀπὸ τῆς ἐπιβουλῆς, περὶ ἧς πολλοὶ καὶ ποιηταὶ ἀρχαῖοι μῦθοι φέρονται (βλ. Πηλεὺς), ὁ Πηλεὺς ἀπέκτεινε τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀκάτου, ὡς δὲ τινες μυθολογοῦσι· καὶ αὐτὸν τὸν Ἀκατον. Ὁ Πηλεὺς ἐκυρίευσεν καὶ τὴν Ἰωλκὴν, κατὰ τὸν Πίνδαρον μὲν μόνος ἦνεν στρατῆς, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τῇ βοήθειᾳ τῶν Δισκυρίων καὶ τοῦ Ἰάσονος. Κατὰ τὸν Διόδωρον (Δ', 58) τὴν πατρίαν βασιλεῖαν παρέδωκε τῷ Ἀ. αὐτὸς ὁ Ἰάκων, κατ' ἄλλους δὲ μὲν ὁ Ἀ. ἐξέβαλε τῆς Ἰωλκῆς τὸν Ἰάκωνα μετὰ τῆς Μηδείας, Πολυμοῦτος τοῦ Ἀχιλλέως ἐν Τροίᾳ, ὡς μὲν ὁ Ὀμήρος ἀρίστως λέγει (Πλ. Ω, 488) «περικιέται ἀμρὶς δόντες» ἄπειρον τὸν Πηλεῖα, ὡς δ' ἀναφέρει ὁ Εὐριπίδης (Τρωάδ. 1127) ἐξέβαλεν αὐτὸν τῆς γῆρας ὁ Ἀκάτος. [Π.]

Ἀκινάληκτα (Μετρική) (= οὐκ ἀκλήγοντα) λέγονται κατὰ μέτρον ὅσα ἔχουσιν τὴν τελευταίαν πόδα ἐλάλησαν. Κατὰ λέκτικα δὲ ὅσα ἔχουσιν αὐτὸν μειωμένον κατὰ μέτρον ἢ πλείους συλλαβάς. [Γ.Μ.Β.]

Ἀκινάσθετος, ἄσθετος μὴ δι' ὕδατος κατακτενοῦμαι. βλ. ἄνυδρον ἔξειδον ἄσθετις, ἐξηχόμενον ἐν κλίματι, ἐν αἷς ἐπυρώθησαν ἀσθετέλθοι. [Κ. Μ.]

Ἀκινεάγγο, Ὁραίστιον τῆς Νοτίου Ρουμανίας ἔχον μέγιστον ὕψος 3 903 μέτρων [Π.Π.]

Ἀκίτιος (ιστός). (Ναυτ.) ὁ πρῶτος πρὸς πρῶτον ὄρθιος ἰστός τῶν πλοίων. [Η.Κ.]

Ἀκίτιον (Ναυτ.) κοινὸν ἀρβύλο τριγώνου τὸ κατώτατον τὸ καὶ μέγιστον στενωπὸν τῆς πρῶτης πρὸς πρῶτον ὄρθιου ἰστοῦ τῶν πλοίων. [Η.Κ.]

Ἀκιδίτης (Ναυτ.) λεμδίτης τῆς μεγάλης λεμέου τῶν πλοίων, ἥτις καλεῖται ἄκτος [Η.Κ.]

Ἀκατοπτική (Ὁρυκτολ.) καλεῖται ἡ λάμψις, ὅταν τὸ ὄρυκτον ἢ ἄλλο τι σωμα λάμπῃ, δὲν δεικνύῃ ὅμως εἰκόνας. [Κ.Μ.]

Ἀκτος (ἡ) (Ναυτ.) ἡ μεγίστη λεμδὸς τῶν πλοίων, προσωριμῆς ἰδίως εἰς βχερίας ἐργασίας, ὅταν εἰς ἀγκυραῖς, εἰς μεταφορὰν βαρέων πολεμικῶν ἢ ἀποσπασμάτων ἀποβατικῶν, εἰς ἀνάσπασιν ἀγκυρῶν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ποντισίας αὐτῶν, ὅταν δι' αἰονόησιν ἀπὸ τῶν πλοίων. Ἡ ἄκτος προορίζεται ν' ἀρμενίζῃ διὰ τῶν κιοπῶν καὶ δι' ἰστίων, δὲν ἀνακρεμᾶται δὲ ἐπὶ τῶν ἐπωτίδων, ἀλλ' ἐπιτίθεται ἐν τῇ

μέσῃ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου μεταξὺ τοῦ ἀκτίου καὶ τοῦ μεγάλου ἰστοῦ, ὅταν δὲν εὐρίσκηται ἐν τῇ θαλάσῃ [Π.Κ.]

Ἀκὲρ μαιν (Μουσ.) (γαλλ. quatre mains). Ἡ διὰ 4 χειρῶν ἐκτέλεσις μουσ. τετραγίου ἐπὶ τοῦ κλειδοκυρδάλου. [Α.Κ.]

Ἀκδάρ (ακρ. = μέγιστος) Δ' ἐλὰλ-ἐββὶν Μωχάμετ Αὐτοκράτωρ τοῦ ἐν Ἰνδοστάν ἀπὸ τῶν αρχῶν τοῦ 16ου αἰῶνος ὀρισταμένου μεγάλου Μωαμεθανικοῦ κράτους τοῦ Ἰνδοῦ ἀπὸ τοῦ Τιμουρίδου Παδούρ ἐγγόνου τοῦ Τιμουρίδου καὶ καλουμένου συνήθως ἐν τῇ ἱστορίᾳ «κράτος τοῦ μεγάλου Μωγγόλου». Ὁ Ἀκδάρ ἐγεννήθη τῇ 1512, διεδέξατο δὲ εἰς πῶν ὁρῶν τὸν πατέρα αὐτοῦ Κουμαγῶν τῇ 1555 ἐν ηλικίᾳ 13 ἐτῶν ὑπὸ τὴν καθέμεναι τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ Βαχράμ. Γενόμενος δ' ἄνθρωπος μετὰ μεγάλης βίωρης καὶ συνέσεως κατέβαλε πάντας τοὺς ἐξωτερικοὺς καὶ ἐσωτερικοὺς αὐτοῦ πολέμους, ἐν οἷς ἦτο καὶ αὐτὸς ὁ Βαχράμ, καὶ ἐδωκεν εἰς τὸ κράτος ἐκτείναν καὶ θύναμιν, οἷον οὐδέποτε οὐδὲν κράτος ἐν Ἰνδία, οὐδ' ἐν Ἀσία κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκτέτακτο. Ἀνεδείχθη δὲ μέγας καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς εὐρήνης, ἀδικαιώτως μνημονῶν ὑπὲρ τῆς εὐθυμερίας τοῦ κράτους, πρὸς τοῦτο δὲ περιηγούμενος πᾶσας τὰς ἐπαρχίας καὶ διατάττοντας στατιστικὰς ἐρεῦνας περὶ τῶν πληθυσμῶν τῶν κατ' αὐτὸν καὶ περὶ τὴν φυσικὴν καὶ τεχνικὴν προορίαν πάσης ἐπαρχίας. Ἦν δὲ καὶ φίλος καὶ προστατὴς τῶν γραμμάτων, μετ' ἀγάπης ἀσχολούμενος ἰδίως εἰς ἱστορικὰς μελέτας. Τὰ περίσπαστα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ἀκδάρ περιέλαβεν ὁ σπουδαῖος αὐτοῦ Πείζιρς Ἀβούλ Φάλλ, ὁ καὶ τοῦ Ἀκδάρ αὐτοῦ τὴν ἱστορικὴν συγγραφὴν ἐν τῇ πονύμει αὐτοῦ τῇ ἐπιγραφουμένῃ «Ἀδίνι Ἀκδάρ» (= αἰκὼν τοῦ Ἀκδάρ). Ἐτελεύτησε δ' ὁ Ἀ. μετὰ 40ετῆ ἐνδοξῶν βασιλείαν τῇ 1605 [Π.Κ.]

Ἀκέα (Βοτ.) (Hakea Schrad.) γένος τῶν Πρωτοειδῶν. (βλ. λ.) περιέχον ὑπὲρ τὰ 115 εἴδη φυλοῦν φυτῶν τῆς Αὐστραλίας καὶ συγγὰ γλαυκοφύλλων, ὧν πολλὰ θεραπεύονται ὡς κόσμος ἐν τοῖς κήποις. [Θ. Χ.]

Ἀκεβία ἡ πεντάφυλλος (Βοτ.) (Akebia quinata Decaisne), θάμνος ἀναρριχώμενος τῆς οἰκίας, τῶν Λαρεβίαι αἰκων (βλ. λ.), θυγατὴς ἐν Ἰαπωνίᾳ, ὅπου κοινῶς Ἀκεβί (Akebi) καλεῖται. Τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰσι θακτυλωτά, τὰ φυλλάρια πάντα τὴν ἀριθμὸν ὡσεὶ οὐδὲς περισσῆ, τὰ ἄνθη μένοικα, ὁ καρπὸς εἶδος βρύτης ἐπιμήκειος καὶ ἐδωδίου. Θεραπεύμενος ὡς κόσμος ἀνέχεται τὸ κλίμα τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ δὲν καρποφορεῖ. [Θ. Χ.]

Ἀκίδρωτον (Ναυτ.) κοινὸν ἀρβύλο ἀκατρώματος λέγεται συνήθως περὶ τῶν σχεινίων, ὧν τὰ κλώσματα, ἥτοι τὰ στοιχεῖα, εἰσὶν

ταῦτα αποτελοῦνται, δὲν εἶναι περιεχόμενα ἢ ἐμβαδόμενα ἐν κεδρίῳ. Τὰ κεδρώτα σχοινία, καλούμενα καὶ λευκά, εἶναι ἰσχυρότερα τῶν ἐμοισπαχίων κεδρώτων σχοινίων κατὰ 15 ἕως 20 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἐξ ἑτέρου ὅμως βλάπτονται μᾶλλον τῶν κεδρώτων ἐκ τῆς ὑγρασίας, δι' ἣ καὶ τὰ συνήθως ὑψηλῶς σχοινία τῶν πλοίων εἶναι κεδρώτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. [H. K.]

Ἀκελδομά. Βλ. Ἀγρὸς αἵματος.

Ἀκεν (Aken), πρωτογενὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Κάλδης τοῦ νομοῦ Μαγδόε-βόργου. Κάλ. 5571 τῇ 1885. [N. Σ.]

Ἀκερ (Bor.) καὶ Ἀκερσιδὴρ (Acer L. καὶ Acerinae) ἐπιστημονικὴ ὀνομασία γένους ἢ οἰκογενείας φυτῶν = Σφένδαμνος καὶ Σφενδάμνος (βλ. τὰς λέξεις). [Θ. X.]

Ἀκεραία συνάρτησις (Mathem.), fonction entière γαλλ. Βλ. λ. Συναρτήσις.

Ἀκεραίων μονώνυμον, πολυνώνυμον (Mathem.). monôme, polynôme entier γαλλ. Βλ. λ. Μονώνυμον, Πολυνώνυμον.

Ἀκεραῖος ἀριθμὸς (Mathem.), nombre entier γαλλ. εἶναι ἡ ἔννοια ἢ ἐρίζουσα τὴν τῆσιν πλὴθους ἐν τινὲς πραγματικῶν πρὸς τὴν ἐξ αὐτῶν θεωρούμενον ὡς μὴ ἔχει ἀκέραιον μέρος. — Ἐν τοῖς ἀκεραίοις ἀριθμοῖς συγκαταλέγεται καὶ τὸ εἶν καλεῖται δὲ τὸ εἶν καὶ ἀκεραῖα μὲν α. εἰς διότι πᾶς ἀκεραῖος ἀριθμὸς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παραγόμενος ἐξ ἐπαναλήψεως τοῦ εἶν ὅς, ἢ ἔστιν ὡς πληθὸς ἀκεραίων μονάδιον.

Ἡ εὐρεσις τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἐμφαίνοντος ὠριζόμενον πληθὸς καλεῖται ἀριθμολογία. Διὰ τοῦ ὀνόματος ὅμως ἀριθμολογία σημαίνεται καὶ ἡ μέθοδος καθ' ἣν ὀνομαζόνται καὶ γράφονται, δηλούμενοι διὰ λέξεων καὶ συμβόλων, οἱ ἀκεραῖοι ἀριθμοί.

Θεμελιώδεις τρόποι συνδυασμοῦ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν εἶναι οἱ ἐριζόμενοι ὑπὸ τῶν στοιχειωδῶν πράξεων: πρόσθεσις, ἀφαιρέσις, πολλαπλασιασμός καὶ διαιρέσις (βλ. λ.). Ἐπειδὴ δὲ τῶν πράξεων ταύτων ἡ ἐκτέλεσις δὲν εἶναι πάντοτε ἐφικτὴ διὰ τῶν συνήθων ἀκεραίων ἀριθμῶν (ὡς π. χ. ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ 5 ἀπὸ τοῦ 3, ἢ τοῦ 3 ἀπὸ τοῦ 2, ἢ τῆς διαιρέσεως τοῦ 1 διὰ τοῦ 2, ἢ τοῦ 2 διὰ τοῦ 3 κ.τ.τ.), παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς εἰσαγωγῆς, παρὰ τοῖς ἀκεραίοις ἀριθμοῖς, πρῶτον μὲν τοῦ μὴ εἶναι ὡς ἀριθμοῦ, δευτέρου δὲ τῶν ἀρνητικῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν, εἴτα δὲ τῶν κλάσματων ἀριθμῶν κ. ο. κ. (Ὅτιω λαμβάνομεν, 5-5=0, 2-3=-1, 1:2 = 1/2, 2:3 = 2/3, κ.τ.τ.). Ἐν τῇ ἐπεκτάσει ὅμως ταύτῃ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀριθμοῦ

(βλ. λ.), μάλιστα δὲ πρὸς καθορισμὸν τῶν κανόνων κατ' οὓς πρέπει νὰ ἐκτελῶνται αἱ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων νέων ἀριθμῶν πράξεις, οὐσιώδης καθοδηγητικὴ καὶ ν. ὅν, ὅν γὰρ τῆς ἀρμονίας καὶ ἀπλότητος τῆς ἐπιστήμης παραδεχόμεθα, εἴη ὁ «τῆς ἐμμονῆς εἰς τοὺς θεμελιώδεις τυπολογικοὺς νόμους τῶν ἐπὶ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν πράξεων» (Princip der Permanenz formaler Gesetze).

Εἰσι δ' οἱ ἐν λόγῳ θεμελιώδεις καὶ καθαρῶς μαθηματικοὶ νόμοι τῶν ἐπὶ τῶν Ἀκ. ἀρ. πράξεων, οἱ ἐξῆς πάντες α') ὁ τῆς ἐναλλαγῆς (loi de commutation);

$$a+b=b+a,$$

καὶ ὁ τῆς ἀσσοχίας (loi d'association),

$$(a+b)+c=a+(b+c),$$

διὰ τὴν πρὸςθεσιν καὶ τὴν ἀντίστροφον ταύτης ἀφαίρεσιν, β') ὁ τῆς ἐναλλαγῆς,

$$a \cdot b = b \cdot a,$$

καὶ ὁ τῆς ἀλλήλουχίας,

$$(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c),$$

διὰ τὸν «πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν ἀντίστροφον τούτου διαιρέσιν, κατ' γ') ὁ ἐπιμεριστικὸς νόμος (loi de distribution),

$$a \cdot (b+c) = a \cdot b + a \cdot c,$$

συνδῶν ἐν ταύτῃ πρὸςθεσιν καὶ πολλαπλασιασμῶν. Οἱ πάντες δ' οὗτοι νόμοι χρησιμεύουσιν ὡς θεμελίον τοῦ ἀλγεβρικῶν ὅσον ὅς.

Οἱ συνήθεις ἀκεραῖοι ἀριθμοὶ καλοῦνται ὅς-τις οἱ. Συμπληροῦνται δ' ἡ ἐπ' ἀπειρον χωροῦσα ἀκολουθία αὐτῶν, διὰ τῆς προσλήψεως τοῦ μὴ εἶναι (βλ. λ.) καὶ τῆς κατ' ἐναντίαν φερὰν χωρούσης ἀκολουθίας τῶν ἀρνητικῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν (βλ. λ. ἀρνητικὸς). Ὅτιω δ' ἀποτελεῖται πλήρης τὸ σύστημα τῶν πραγματικῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν

$$\dots -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots$$

πλὴν ὅμως τῶν πραγματικῶν Ἀκ. ἀρ. θεωροῦνται ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ μαθηματικῇ καὶ οἱ καλούμενοι φανταστικοὶ Ἀκ. ἀρ.

Ἀπλὰ τινες ιδιότητες τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν ἐξετάζονται ἐν τῇ στοιχειώδει ἀριθμολογίᾳ καὶ τῇ ἀλγεβρᾷ. Ἡ δὲ βαθύτερα σπουδὴ τῶν ιδιοτήτων τούτων ἀνήκει εἰς τὴν καλουμένην θεωρίαν τῶν ἀριθμῶν (Théorie des nombres). [K. Στ.]

Ἀκεραιότης χώρας (Διεύθυνσις τῆς ἀκ. ἀρ. Βλ. Ἐγγύησις.

Ἀκεραιότης τῆς Τουρκίας.

Ἀπόστον ἢ πρότερον μεγάλη καὶ φοβερά τῇ Εὐρώπῃ δύναμις τῆς Τουρκίας ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἤρξατο ἐκπίπτουσα, ἔλκει δὲ δυνάμεις Εὐρωπαϊκὰς ἐπωφελοῦμεναι τὴν βαθυρὴν αὐξανόμενην ἀσθένειαν τῆς Τουρκίας καθίσταντο ἰσχυραὶ εἰς βαλὼν ἐπιφθορὰν

διὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἰσορροπίαν, ἤρξατο σχηματίζομενη πεποιοῦσα παρὰ τοῖς πολιτικοῖς ἀνδράσι τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς δικτηρήσεως τοῦ τουρκικοῦ κράτους ὡς στοιχείου οὐσιώδους τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας. Ὑπενθὺεν πάντες σχεδὸν οἱ πόλεμοι οἱ ἀπὸ τοῦ τέλους μάλιστα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπὸ μιᾶς ἢ πολλῶν τοῦ δυναμειῶν κατὰ τῆς Τουρκίας ἐπιχειρηθέντες προσέκλεισαν ἀντιθέτους συστάσεις πρὸς δικτηρίαν τῆς Τουρκίας. Ὅποτε δὲ ἡ Οὐεναια συνθήκη τοῦ ἔτους 1815 διεπρόβλεπε τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα κατὰ τρόπον ὅπως οὐκ ἀσφαλὲς ἐπὶ ἑδραιωτέροιον βάσειον κανονισατο τὰς μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν σχέσεις, ἡ Τουρκία ἀν καὶ ἦτο τὸ μόνον σχεδὸν ἐν Εὐρώπῃ κράτος τὸ μὴ μετασχέν τῆς συνθήκης ἐκείνης, ἐθεωρεῖτο γενικῶς ὡς κράτος μετασχόν τῆς διὰ τῆς συνθήκης ἐκείνης ἀναγνωρισμένης εἰς ἅπαντα τὰ μετασχόντα ἐκείνης κράτη ἀκεραιότητος καὶ ἀνεξαρτησίας. Ἡ ἀκεραιότης τῆς Τουρκίας θεωρουμένη οὕτως ὡς ἀνάγκη Εὐρωπαϊκῆς ὑψώθης βαθυβυθὸν παρὰ τοῖς πολιτικοῖς κύκλοις, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς συντηρητικοῖς καὶ παρὰ τῇ διπλωματικῇ σχολῇ τοῦ Μέντερνιχ εἰς ὄγκον πολιτικὸν ἐπίδρασαν ἰσχυρῶς ἐπὶ τὰς πρὸς τὴν Τουρκίαν τε καὶ πρὸς ἀλλήλας σχέσεις τῶν δυναμειῶν. Ὅτε δὲ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ ἀπειλητικὴ πρὸς τὴν Τουρκίαν διαγωγή τῆς Ρωσσίας ἐπήνεγκε τὸν Κρηματικὸν πόλεμον, ἐν τῇ Παρισίῃ συνθήκῃ τοῦ 1856, δι' ἧς ἐπερατοῦτο ὁ πόλεμος ἐκεῖνος, ὡς ἔρος θεμελιώσεως καὶ κυριώτατος ἐτιθετο ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἀκεραιότητος τοῦ τουρκικοῦ κράτους βατεγούσης τῆς Τουρκίας (κατὰ 7 καὶ 8 ἄρθρα τῆς συνθήκης) πασῶν τῶν ὠφελειῶν τοῦ δημοσίου Εὐρωπαϊκοῦ δικαίου καὶ ἀποτελεύσεως μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς συμπολιτείας, ὑποχρεωμένων δὲ τῶν συμβαλλομένων δυναμειῶν νὰ σέβωνται καὶ νὰ ἐγγυῶνται τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἑδαφικὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Καὶ ταύτης μὲν τῆς συνθήκης μετείχον πλὴν τῶν διαμαχομένων δυναμειῶν (Ἀγγλίας, Γαλλίας, Πρωσίας, Σαρδηνίας καὶ Τουρκίας) ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Πρωσία, τῷ δ' αὐτῷ ἔτει διὰ νέας συνθήκης Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Αὐστρίας ἐγγυῶντο ἀμειβτικῶς τὴν ἀκεραιότητα τῆς Τουρκίας καθιστώνται πᾶσαν περίστασιν προσέδωκεν κατὰ τῆς ἀκεραιότητος ταύτης ὡς casus belli. Ταῦτα ἔργα οὐδέποτε ἐκινῶνται ὥστε τῷ μὲν 1871 νὰ καταργηθῶσιν ἐπισήμως διὰ τῆς λονδίνεου συνδιασκεψέως αἱ περὶ οὐδετερώσεως τοῦ Εὐραίου διατάξεις τῆς Παρισιανῆς συνθήκης, τῷ δὲ 1878 νὰ ὑποβληθῇ ἡ Τουρκία εἰς πολλὰς ἐδαφικὰς περικοπὰς. Νῦν ἡ ἀκεραιότης τῆς Τουρκίας γενικῶς μὲν στήριζεται ἐπὶ τοῦ διὰ τῆς Βερολινεῖς συνθήκης καθιερωθέντος Εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου δικαίου, εἰδικῶς δὲ ἡ ἀκε-

ραιότης τῶν Ἀσιατικῶν κτήσεις τοῦ Σουλτάνου ἀσφαλίζεται δι' ἰδιαιτέρας μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας συνθήκης, (συνομολογηθεῖσης ταυτοχρόνως σχεδὸν πρὸς τὴν Βερολινεῖς συνθήκην), παραχωρησάσης εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ δικαίωμα τῆς κατοχῆς τῆς Κύπρου. (Βλ. καὶ λ. Ἀνατολικὴν ζήτημα. [Π.Κ.]

Ἀκέρρα (Acerra), αἰ πάλαι Ἀχέρραι, ἰταλικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Καζέρτης ἐπὶ τῷ ἐκ Ρώμης εἰς Νεάπολιν σιδηροδρόμῳ. Κἂτ. 15 165 τῷ 1881. Περὶ τὴν πόλιν ἐλγὲ τὰ καλούμενα Pantano dell'Acerra [Ν.Σ.]

Ἀκερσχοῦς (Akershuus, Aggershuus), νορβηγικὴ ἐπαρχία τοῦ διαμερισματος Χριστιανίας, καλούμενη καὶ Ἀκερσχοῦσιον ἢ Ἰερμακ ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν Χριστιανίαν φρουρίου Ἀ. ἔχουσα ἐμβαδὸν μὲν 5 184 τετρ. καὶ 116 365 κατ. τῷ 1876. [Ν.Σ.]

Ἀκερώς (Βοτ.) (Aceras R. Br.) γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ὀρχιδεῶν (Orchideae, βλ. λ.). Χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ εἰσι τὰ φύλλα τοῦ περιγονίου ὀρθὰ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κρανεοειδῶς συγκύπτοντα, τὸ γυάλιον (labellum) ἄνευ ἢ μετὰ βραχυτάτου πτερινιστήρος στενωῆς τρίλεβον ἢ τριμερές, ὁ ἀνθὴρ ὅλως συμπερικλῶς μετὰ τοῦ γυνωστήριου, ἡ φλοήκη συνεστραμμένη. Τὰ εἶδη τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος, τὰ καὶ ἀνὰ τὴν μέσην καὶ μεσημβρινὴν Εὐρώπην φυόμενα, εἰσὶ τὰ ἑξῆς. Ἀκερώς ἡ ἀνθρωποφῶρος (Aceras anthropophora L.), οὕτως καλούμενη, διότι τὸ γυάλιον ἔχον τὴν μεσοκίον ἔδον δισχιθὲ καθίσταται παρεμφερὲς τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ· ζῶνται ἐν πετρώδεσιν ὄρεσιν οὐ σπανίως. Ἀ. ἡ μακροστέγος (A. longibracteata Biv.), ἥς τὸ ἄνθος πνέει ἐσπῆν βανίλλης, σπανία ἐν ὑποκίσις τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πελοποννήσου. Ἀ. ἡ γρησών (A. hircina L.), πασὴν ἡ μεγίστη, ἥς τὸ ἄνθος δυσώδες, γυάλιον ἔχον μακρότατον, σπινωτάτη ἐπὶ τοῦ Ταύγετου καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ· τέλος Ἀ. ἡ ἄθικτος (A. intacta Link.), ἥς τὸ ἄνθος μικρὸν, ὑπερύψωτον, ἐν δροσίοις οὐ κοινὴ. [Θ. Χ.]

Ἀκεσέως καὶ Ἑλικῶνος ἔργα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν θαυμάτων ἀξίων ἀπὸ τῶν τεχνιτῶν, οἵτινες πρῶτοι ἐδημιούργησαν τὸν πέπλον τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. [Π.]

Ἀκεσίας ἰάσατο. Παροιμ. ἐπὶ κακῆς θεραπείας. Ἀκεσίας εἶναι προδήλως παπονημένον ὄνομα ἀσέου ἱατροῦ, οὗ τὰ φάρμακα θεινοῦσι τὰς ἀσθενείας, οἷος ὁ παροιμιώδης τῶν Γερμανῶν δόκτωρ Σιδερόγεννης (Eisenbart). [Π.]

Ἀκεσίνης Εἰς τῶν μεγίστων ἐν τῶν πέντε ποταμῶν τῆς Ἰνδίας, ἐξ ὧν ἔλαβε τὸ ὄνομα ἡ Ἰνδικὴ γῆρα Μεσποταμία (Παντζάμπ).

Καλείται νῦν Τσινάμπ ή Τσινάμπ ή Τσινάουμπ, ἔχει δὲ τὰς πηγὰς τοῦ ἐν Λαζάρου πρὸς Ν τοῦ Λαζάρ (32° 18' Β. πλ. καὶ 77° 27' Α. μήκ. τοῦ Γρήν.), Δεξιόμενος τοῦς ποταμοὺς Ὑάσσην (Τσελέμ), Ὑδράωτην (Ραβδί), Ὑάσσην ή Ὑάπκην (Μεϊπατα), ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἰνδόν, μετὰ ῥοὴν 1210 χμ. [Π.]

Ἀκισσάσιον σελήνη. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀδικαιολογητῶν ἀναδελφῶν ἀπὸ τινος πλοῦ-
αρχου, ὅστις ῥαθυμὸς οὐκ ἔλεγε πάντοτε ὅτι
ἀναμένει τὴν σελήνην, ἵνα πλεῦσῃ ἐν φωτί. [Π.]

Ἀκισσάσιον. Μεγαλοπόλις ἱστο-
ρικῆς, γράφας περὶ πόλεων. Ἀγνοεῖται πότε
ἔζησε. [Π.]

Ἀκισσάσιον. (Φαρυγγαζόλ.) βλ. Ἀν-
ώδιον.

Ἀκέφαλα (Ζωολ.) (conchifera ή lamellibranchia). Μαλάκια ἔχοντα μαν-
θῶν λίαν ἀνεπτυγμένον ὑποδιακρινόμενον εἰς
δύο πλαγίους λεβούς, ὅστροικον διθυρον συνε-
νούμενον διὰ νωτιαίου γυγγλῆματός. Ταῦτα
μὲν ἐν πάντων τῶν μαλάκων δὲν ἔχουσι κε-
φαλὴν διακεκριμένην τοῦ λοιποῦ σώματος. Τὰ
πλείεστα τῶν ἀκισσάσιον βίου ἐν τῇ θαλάσῃ
καὶ εἰς διάφορα βάθη τὰ πλείεστα ἐρπυσιν, ἐλί-
γιστα δὲ νήχονται ή πηδῶσι. Πολλὰ ὅμως στε-
ρεοῦνται κινήσεως, καὶ προσκολλῶνται ἀπὸ
νεύρας ἡλικίας εἰς τοὺς λίθους, σκληρύνοντα
στρώματα (bancs) π. χ. τὰ δ ο τ ρ ε ῖ δ ι α,
τὰ πολλοὺ τρωόμενα διὰ τὴν εὐγευστον αὐτῶν
σάρκα. Τακέφαλα ἦσαν ἀβουλώτατα κατὰ τὰς
προηγούμενας τῆς παρούσης γεωλογικῆς περιό-
δου. Εἰς τακέφαλα ταπεινὰ τὰ ὀστρεῖδια. οἱ
κτένες, οἱ μύες (μύδια), ή τριδάκνες, αἱ φιλά-
δες, οἱ σωλήνες κλ. [Ν. Α.]

Ἀκέφαλοι. (Εκκλ. Τσ.) Ὁ αὐ-
τοκρατορ Ζήνων ὤλεσε καὶ συνδιαλλάχῃ τοὺς
μονοφυσίτας μετὰ τῶν θεοδιζήτων ἐξέδωκε τῷ
482 διάταγμα, ἐν οἷ τ ο ῦ ν καλούμενον.
Ὁπορ παρεστῶτα τοὺς περὶ τῆς μονοφυτικῆς
ἐρίδος τύπους. Τὸ ἐνωτικὸν τοῦτο ὑπερήπι-
σεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ μονοφυσίτης Πέτρος ὁ
Μεγὰς γενόμενος Πατριάρχης, ἀλλ' οἱ ἐν Αἰ-
γύπτῳ αὐστηρότεροι μονοφυσίται ἐχωρίσθησαν
ἀπ' αὐτοῦ, διὲ καὶ ἐκλήθησαν Ἀ κ ε φ α λ ο ι.
[Βλ. λ. Ἀναστόσιος Ι. Μονοφυσιτισμός]. [Ι. Μ.]

Ἀκέφαλος μῦθος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν
ἀτελεῶν λεγόντων. — Ἀ κ. σ τ ῖ χ ο ς ὁ ἀπὸ βρα-
χίαις συλλαβῆς ἀρχόμενος ἑξάμετρος. — Ἀκισ-
σα βίβλια, ἐκεῖνα, ὧν δὲν περισσώθῃ ή ἀρχή. [Π.]

Ἀκία ή γλυκεῖα (Βετ.) (Acia dul-
cis Willd.), δένδρον τῶν θατῶν τῆς Γουιάνης
ἐκ τῆς οἰκιστῶν τῶν Χρυσόβαλανοειδῶν
οὗ ὁ ἀμυγδαλοειδὲς καρπὸς ἐδώδιμος. [Θ. Χ.]

Ἀκιδά (Βέν-Ίωσήρ) ἐνομαστίς Ἰουδαίος
ἐρμηνευτῆς τοῦ νόμου (περὶ τὰ 100 μ. Χ.).
Ἦν ἐφ' ἡμαθὲς μαθητῆς τοῦ Ραβδί Γαμαλιήλ
Β'. Περιῆλθε πολλὰς χώρας, πολλὰ κοπίσας

ὑπὲρ τῶν καταδυναστευμένων ἑσφοδίων του.
μετασχὼν δὲ τῆς στασεως τοῦ Βαρωχιδά
εἰσενευσθὲ τῇ διατάχῃ τοῦ Ἰουδαίου Σεθόρου
(135). Ψευδοπνεύματος ἀποδίδονται αὐτῷ κα-
βαλιστικά τὰ βιβλία. [Σ. Π.]

Ἀκιδουπειραστική (Χεῖρ.) βλ. λ.
Βελόνουνογμός.

Ἀκιδουργία, ἀκουργία, ἀκιουργία
(Akidurgia, aciurgia, acurgia.) ἐκ τοῦ
ακίς, ὠνομάζετο ὑπὸ τοιν παλαιότερων ἱατρῶν
ή νῦν καλούμενη ἐγχειριστική (βλ. λ.). [Κ. Α.]

Ἀκίλιος Μάνιος Γλαβρίων (Μ' Acil-
ius Glabrio). Ρωμαῖος πολιτικός, ἐκλεχθεὶς
δήμαρχος τῷ 201 π. Χ. ἀγορανόμος καὶ πραιτωρ
τῷ 196 καὶ ὑπάτος τῷ 191 π. Χ. Κατὰ τὸ αὐτὸ
ἔτος ἀνατεθείσης αὐτῷ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πρὸς
τὴν Ἀντιόχον πολέμου, ἤλθεν εἰς Ἑλλάδα
καὶ συμπράχσας μετὰ Φιλίππου τοῦ Γ', εἰλε
μὲν τὰς ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου κατεχόμενας θεσ-
σαλικὰς πόλεις, κατενίκησε δὲ τὴν στρατὸν
τουτοῦ παρὰ τὰς Θερμοπύλους, κατέλαβε τὴν
ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν κατεχόμενην Ἡράκλειαν
καὶ τὴν Αἰμῖαν, ἐπολιόρκησε τὴν Ναύπακτον
καὶ τὴν Ἀμριστην καὶ κατήγαγεν ἐν Τώμῃ
Ὀριχμὸν διὰ τὰς νύκτας τοῦ ἐν τῷ πρὸς τὴν
Ἀντιόχον καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς πολέμου. [Π.]

Ἀκινάκης λέξις περσικὴ, ἦν παρ' ἡλ-
θεν εἰς τὴν γλῶσσάν των οἱ Ἕλληνας, ἐστὶ-
μαινε δὲ μέγα φάγγωνον ή βραχὺ ξίφος ἐθλ.
Ὁ ακινάκης ἦτο διαδεδομένος οὐ μόνον παρὰ
τοῖς Πέρσαις, ἀλλὰ καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀνα-
τολικαῖς ἔθνεσιν, ἐπ' ἱστῆ δὲ παρὰ τοῖς Σκυ-
θαῖς. Ἐσπερον δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι, ὥς ἀποδει-
κνύεται ἐκ τῶν ἐν Περσепόλει εὐρεθέντων α-
ναγλύφων, κατὰ τὴν δεξιὴν μηρὸν ἐξηρημέ-
νον ἀπὸ ζώνης δερματίνης. Ὁ ακινάκης ἦτο
πυλῶν καὶ πολυτελεστατός. Μεγαλοπρεπὲς δια-
κεκοσμημένος εἶνε ακινάκης τις εὐρεθεῖς ἐν τῇ
σχυθικῇ Νικοπόλει παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βο-
ρυσθέου, ἔργον τέχνης ἑλληνικῆς. [Α.]

Ἀκίνητα (Ἀστ. δ. κ.) βλ. Διάκρισις
κινήτων, Κινήτα, Κτήματα. (Διεθ. δ. κ.)
βλ. Χώρα.

Ἀκίνητα κινεῖν. (Παροιμ.) ὅτι δὲν
πρέπει νὰ κινή τις οὔτε τάφους οὔτε βωμοὺς
οὔτε σύνορα.

Ἀκινήτινδα (Ἀρχαιολ.) Γύμνα-
στική παιδεία, ἔχουσα, κατὰ Πολυδεύην (Θ.
115), «οὐμίλλαν τοῦ ακινήτι ἔχειν». Ὁ Ἀκ-
παῖζων προσεπάθει νὰ διατηρῇ τὴν θέσιν του
ἀκίνητον, ἐν ᾧ ἄλλος ὅθει καὶ ἐκαμπεν αὐ-
τόν. Κατὰ τὴν Γαληνόν (Γ', 111), ἦν τοῦτο
σύνθετος γύμνασμα Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου,
ὁ ὅστις ἐπέτρεπε τῷ βουλομένῳ ν' ἀποσχ-
λεῖται καὶ μετακινήσῃ αὐτὸν τῆς ἑσθῆς. Συγ-
γενὴς τῇ παιδείᾳ ταύτῃ εἶναι ή διεκυστινδα ή
ἐλκυστινδα. [Π.]

Ἀκιντζίδες. Τουρκικὴ λέξις ἐν χρήσει

τὰς σφηνειοειδὲς ἐπιγραφὰς τῶν Ἀσσυρίων οἱ μετὰ τῶν Σουμερίων ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις οἰκοῦντες τὴν Χαλδαίαν. «Ίσαν δ' ἔθνος Τουρανικῆς φυλῆς, ἐν ᾧ οἱ ἔπειτα κατοικοῦντες ἐν Ἀσσυρίᾳ ἦσαν Σημίται. Οἱ Ἀκκαδαῖοι εἶχον ἀνεπτυγμένην ἰδίαν φιλολογίαν, γνωσθεῖσαν ἰδίως ἐκ τῶν εἰς τὴν ἀσσυριακὴν μεταφράσεων ἐν ταῖς ὁπταῖς πλίνθοις, ἐξ ὧν ἀποτελεῖτο ἡ περιώνυμος βιβλιοθήκη τοῦ Σαρδαναπάλου. [Ἰδ. καὶ λ. Ἀ σ σ υ ρ ῖ α, Β α δ υ λ ω ν ῖ α καὶ Σ ο υ μ ε ρ ῖ ο ι.]

* * Άκκα Λαρεντία. (Acca Laurentia)

Ἡ γυνὴ τοῦ πομπέου Φαυστύλου, ἥτις κατὰ τὸν μῦθον ἀνέθερε τὸν Ῥωμύλον καὶ τὸν Ῥόμουν. Εἶχε δώδεκα υἱούς, μεθ' ὧν κατ' ἔτος ἐτέλει θυσιὰν ὑπὲρ εὐφροσύνης τῶν καρπῶν τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὠνομάσθησαν ἐκεῖνοι fratres arvales ἦτοι ἀρουραῖοι ἀδελφοί. Μετὰ τὸν θάνατον ἑνὸς ἐκ τῶν δώδεκα κατέλαβε τὴν κένωσησιν θεῖαν ὁ Ῥωμύλος συστήσας οὕτω μετὰ τῶν ἑνδεκα ἐμπαλακτιῶν ἀδελφῶν τὸν ἱερατικὸν σύλλογον τῶν ἀρουραίων ἀδελφῶν. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ἡ Ἀκκα Λαρεντία ὑπῆρξεν ἑταῖρα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀγίου Μαρτίου, γενομένη δὲ σύζυγος πλουτοῦ τινὲς Τυρρηνοῦ, καλούμενου Ταρρυντοῦ, κατέστηρε μετὰ τὸν θάνατόν της πάντων τῶν κτημάτων αὐτῆς κληρονόμον τὸν δῆμον τῶν Ῥωμαίων. Ὅθεν καὶ ἐπικράτο ἐν τοῖς Λαρενταίοις, ἀγόμενοις τῇ 23 δεκεμβρίῳ, ὡς εὐεργέτρια τοῦ δήμου. — Ἡ λατρεία αὐτῆς ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν τῶν Λαρήτων ἥτοι ἐφεστῶν θεῶν τῶν Ῥωμαίων, τὸ δὲ ὄνομα αὐτῆς σημαίνει μήτηρ (acca ἢ attia) τῶν Λαρήτων ἥτο δὲ ἀρχὴ τῶν γυναικῶν θεότης, ἐνίοτε συγχωρούμενη πρὸς ἄλλας τῆς αὐτῆς φύσεως θεοτήτας καὶ διάφορα ὀνόματα προσλαμβάνουσα. [Σ.]

* * Άκκάρων ἢ Ἀκαρόν.

Ἡ ΒΑ πόλις τῆς Φιλιππητικῆς Πενταπόλεως ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ, κειμένη μετὰ τὴν Ἀζώτου (νῦν Ἐσδούδ) καὶ Ἰαμνίας (νῦν Γέβνα), 10 χμ. Α ταύτης ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἀκίρ. Κατὰ τὴν Β' αἰῶνα π. Χ. ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας Ἀλέξανδρος ὁ Β' εἰς «ἔδωκε τὴν Ἀ. καὶ πάντα τὰ ἔρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν» τῷ Ἰωνάθαν τῷ Μακκαδαίῳ, κατὰ τὴν βίβλον τῶν Μακκαδαίων. «Πολεῖ δ' ἡ πόλις αὕτη μέχρι τῶν χρόνων τῶν Σταυροφορίων, ἀλλὰ κατεστράφη ἔκτοτε, παντελῶς δ' ἀσήμενα εἶναι τὰ περισσώζοντα νῦν λείψανα αὐτῆς. [Π.]

* * Άκκερμαν (Akkermah, Akgerman)

πρῶγν δὲ Akkaha καὶ glab. Bjelgorod, τ. ἑ. Λευκὴ πόλις), ῥωσικὴ πόλις ἐν τῷ Βεσσαραβικῷ νομῷ, ὄχρῳ καὶ εὐρμος, παρὰ τὴν ἐν ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Δανάπριος ἢ Δνείστερου (Τύρα) ἡμμένα, ἔχουσα 45 598 κστ. τῇ 1870. Ἡ πόλις, διεκηρυγμένη ὑπὸ λέφων ἀμπελοφύτων, ἔχει ἐν αὐτῇ ἀρχαῖον τι γενοατικὸν φρούριον, εἰς ὃ συγκυανροῦνται πᾶσαι αἱ ποταμαὶ

αὐτῆς ἀγναὶ μετὰ τῶν καλαμίνων καὶ πηλοκτιστῶν αὐτῶν καλυβῶν, ἐπὶ θλίως τοῦρμιστὶ διεσκευασμένον. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἰσὶν σκατοχυτῆρια καὶ κηροποιεῖα τινα, παρῶνται δὲ ἀλλὰ ἀπὸ τῶν εὐρέων τῆς παραλίας ἀλοπηγῶν καὶ ἐμπορεύονται τοὺς τε καὶ ἰχθῦς καὶ στέαρ καὶ ἔρια. Ἐνθα νῦν εἶναι ὠκεοδημένον τὸ Ἀκκερμαν ἥτο ἄλλοτε ἐκτισμένος ὁ Τύρας, ἀποικία τῶν Μιλησίων, ὅπου ἐτίμων τὸν Ἀχιλλεὺς ὡς τοπικὸν ἥρωα. Ἐπὶ τῆς μεταναστεύσεως τῶν ἐθνῶν ἡ πόλις αὕτη κατεστράφη σχεδὸν παντελῶς, ἀλλ' ἐπὶ τῶν σταυροφορίων ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τῶν ἐνεστων, οἵτινες ἐκάλισαν τὸ νέον πῶλισμα Mon-Castro καὶ ἐν τῷ 15' αἰῶνι κατελήφθη ὑπὸ τῶν γενοατῶν ἔπειτα τῷ μὲν 1479 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν τούρκων, τῷ δὲ 1770 καὶ αὐθὺς τῷ 1789 ἔαλιν ὑπὸ τῶν ρώστων, οἵτινες ὅμως ἀπέδωκαν αὐτὸ εἰς τοὺς τούρκους. Ἐπὶ τέλει τῷ 1812 διὰ τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ συνθήκης περιήλθε τὸ Ἀκκερμαν ὀριστικῶς εἰς τοὺς ρώσους. [Ν. Σ.]

* * Άκκερτ (Hackert) Φίλιππος. Διάσημος ζωγράφος τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, γενν. τὴν 4/15 Σεπτ. 1737 ἐν Πρεντλχου τῆς Οὐκερμαρκης, ἀποθ. ἐν Χερτὸν τῆς Ἰταλίας τὴν 16/28 Ἀπρίλ. 1807. Τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ζωγραφικῆς ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ Φίλιππου Ἀ. (ἀποθ. τῇ 1768) καὶ εἰτα παρὰ τοῦ ἐν Βερονίνῳ Le sueur, ἐτελειοποιήθη δ' εἰς τὴν τέχνην ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Ἰταλίᾳ. Διαμένοντι ἐν Ῥώμῃ παρέγγειλεν αὐτῷ ἡ Αἰκατερίνα ἡ Β' ἕξ πίνακας, ἀπεικονίζοντας τὴν ἐν Τσεσμέ καταναυαρχησιν καὶ πυρπολήσιν τοῦ τουρκικοῦ στόλου ὅπως δὲ δινηθῇ ὁ ζωγράφος νὰ παραστήσῃ πιστῶς τὴν πυρπολήσιν τοῦ πλοίου διέταξε τὸν κλέμντα Ὀρλώφ, διοικοῦντα μείραν τοῦ ρωσικοῦ στόλου ἐρμούσαν τότε ἐν Λιβόρνῳ, νὰ βάλῃ πῦρ εἰς μίαν τῶν φρεγατῶν. Ἡ ἐπιτυχὴς ἐτέλεισις τῶν πινάκων ἐκείνων κατέστηρεν ὀνομαστὴν τὸν ζωγράφον, τὰ μεταγενέστερα ὅμως ἔργα, ἅτινα ὀριστικῶς ἀποκαταστάθεις ἐν Ἰταλίᾳ ἔγραψεν, δὲν εἶναι ἀντάξια τῆς φήμης αὐτοῦ. [Π.]

* * Άκκίτσι (Τουρκ. Ἀκ-κισσιλί) χωρίον τοῦ θεσσαλικοῦ δήμου Ἀλμυροῦ, ἀπέχον ΒΑ 1 1/2 ὥρων τοῦ Ἀλμυροῦ καὶ 1/4 τοῦ Αἰδινίου, ἔχον δ' 146 κστ. τῇ 1881. ΒΑ αὐτοῦ ἐπὶ λόφου πλησίον τῆς παραλίας ἔκειντο αἱ Θηβαὶ Φθιώτιδες (βλ. λ.), ὧν σφίζονται μέχρι τοῦ νῦν ἐρείπια τινα.

* * Άκκόλη (Accolti, λατ. Accoltus).

1) Βενεδικτὸς, διάσημος ἰταλὸς νομοδιδάσκαλος, γενν. ἐν Ἀρέτω τῇ 1415, ἀποθ. τῇ 1466. Ἐχρημάτισε γραμματεὺς τῆς ἐνετικῆς πολιτείας, ἔγραψε δὲ πλὴν ἄλλων ἱστορίαν τῶν σταυροφορίων λατινιστὶ (Βενετ. 1532), ἣν εἶχε καὶ βοήθημα ὁ Τάσος ἐν τῇ ποιήσει

τῆς Ἐλευθερωθείσης Ἱερουσαλὴμ. — 2) Βερ-
νάρδος υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, γενν. τῷ 1105, ἀποθ.
περὶ τὸ 1535. Ποιητὴς σφοδρὰ τιμηθεὶς ὑπὸ
τῶν συγχρόνων του, ἀποκληθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ
Ἀρίστου ἑ Μοναδίκου (unico). — 3) Φραγκ-
λίκος, ἀδελφὸς τοῦ ἀνωτέρω, διάσημος νομο-
διδάσκαλος, γενν. τῷ 1418, ἀποθ. τῷ 1483.
Ἦναι γνωστότερος ὑπὸ τὸ ὄνομα Φρ. Ἀρε-
τίνος, ἐπεκλήθη δ' ὁ κορυφαῖος (primarius)
τῶν νομοδιδασκάλων. Πλὴν τῶν νομικῶν συγ-
γραμμάτων του ἐξέδωκε καὶ μεταφράσεις ὁ-
μιλιῶν τινῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (Ῥώμ.
1470) καὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φαλαρίδου καὶ
Διογένητος τοῦ Κυνικοῦ (Τρεβίζ. 1417. Λυών,
1550). — 4) Πέτρος, γνωστότερος ὑπὸ τὸν
τίτλον αὐτοῦ τοῦ Καρδινάλιου τῆς Ἀγκῶνος,
γενν. τῷ 1497, ἀποθ. τῷ 1549. Κατὰ τὸ ἔτος
τοῦ θανάτου του συνέταξε τὴν περιώνυμον
Βούλλαν, τὴν ἀποκηρύττουσαν τὰς 41 θέσεις
τοῦ Λουθήρου. [Π.]

Ἀκκομπανκιμέντο. (Μουσ.) βλ.
Γκαυλῆσις.

Ἀκκοραμπώνη (Accoramboni)
Βιργινία. Ἰταλὶς ποιητρίξ, ἀποθ. τῷ 1585.
Ταύτης ἐμμανὲς ἐρατοὺς ὁ Παῦλος Ὁρσίνης
δοῦς τοῦ Ἀρκένου, ἵνα τὴν νυμφευθῇ ἐξ-
κεσε τὴν πρώτην του σύζυγον Ἰσαβέλλα τῶν
Μεδίκων, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς
Τοσκάνης Κοσμά τοῦ Α', εἶτα δὲ διὰ δολο-
φονίαν καὶ τὸν σύζυγον τῆς Βιργινίας, ἀναμεί-
νοντα τοῦ Παπα Σίξτου τοῦ Β'. Ἀποθανὼν
μικρὸν μετὰ τὸν γάμον του, ἐκλήροδοτήσε τὴν
περιουσίαν του εἰς αὐτήν, θεωρουμένην ὑπὲρ
πάντων ὡς συνένοχον τῶν φόνων. Στενὸς τις
ὄμως συγγενὴς τοῦ Παύλου Ὁρσίνης, ὁ ἐνεστὶς
διοικητὴς τῆς Κερκύρας Λουδοβίκος Ὁρσίνης,
ἀγανακτῆσας διὰ τὴν ἀπεκλήρωσιν, ἐμίσθωσε
δολοφόνους, οἵτινες ἐφόνευσαν τὴν Ἀ. ἐν Πα-
δοῦ. [Π.]

Ἀκκόρδο. (Μουσ.) (accordo) βλ.
Συμφωνία.

Ἀκκούρσιος (Accorso, λατ. Accur-
sius). Φραγκλίκος, διάσημος ἰταλὸς ἐρημ-
νευτὴς τοῦ Ῥώμ. Δικαίου (γλωσσολόγος),
γενν. τῷ 1182 ἐν Φλωρεντίᾳ, ἀποθ. περὶ τὸ
1260 ἐν Βονωνίᾳ, ἐνθα ἀπὸ τοῦ 1221 ἐδίδα-
σκε τὸ δίκαιον. Αἱ ὑπ' αὐτοῦ γραφεῖσαι γλῶσ-
σαι (glossa ordinaria) κρίνονται διὰ τὸ
ἐμμέθοδον αὐτῶν πολλῇ ὑπέρτεροι τῶν ἔργων
τῶν προγενεστέρων Γλωσσολόγων, καὶ εἰ-
χον αὐτὸς νόμον κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Κατέ-
λιπε τρεῖς υἱούς 1) τὸν Φραγκλίκον (γεν. τῷ
1225, ἀποθ. τῷ 1293), διδάξαντα τὸ δίκαιον
ἐν Βονωνίᾳ καὶ ἐπὶ δικαστίαν ὑπηρετήσαντα
ὑπὸ τὸν βασιλεῖα τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδον τὸν
Α'. 2) τὸν Κερδέττον (γενν. τῷ 1240, ἀποθ.
τῷ 1287) διδάξαντα ἐν Βονωνίᾳ καὶ Πάδοι.
διαβείραντα δὲ τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς διὰ μα-
θρῶν προσθιῶν, ὧν ἕνα καὶ αἱ πλημμελεῖς

γλῶσσαι ἐκλήθησαν παροιμιακῶς ἀπ' αὐτοῦ
κερδοτίναι (cervofiliacae) καὶ 3) τὸν Γου-
λιέλμον, γενν. τῷ 1246, ἀποθ. τῷ 1274, ἐξ-
ορισθέντα τῆς Βονωνίας καὶ διατρίψαντα ἐπὶ
πολὺ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ. [Π.]

Ἀκκρά ἢ Ἀκράν, πόλις καὶ λιμὴν
ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς ἁγίας Γουίνεας, τῇ καλου-
μένῃ τοῦ Χρυσοῦ, οἰκουμένη μὲν ὑπὸ 10—
12 000 κατοίκων, διατελούσα δὲ ἀπὸ τοῦ 1851
ὑπὸ ἀγγλικὴν προστασίαν. [Ν.Σ.]

Ἀκκῶ γυνὴ Ἀθηναία ἐπὶ μωρία διαβαλ-
λομένη, ἣτις κατοπτριζομένη διελέγετο μετὰ
τῆς ἐν τῷ κατόπτρῳ εἰκόνος αὐτῆς. Ἐντεῦθεν
καὶ τὸ ῥῆμα ἀκκίζεσθαι. [Π.]

Ἀκλαινδερ (Φρειδ. Γουλ. Hacklam-
der). Μεθυρακλίκος ποιητὴς καὶ λογογράφος
ἐκ τοῦ κάτω Ρήνου, γενν. τῷ 1816. Ὁρμάνος
καὶ ἄπορος ἐκ παιδῶν, δὲν κατάρθρωσε καὶ ἐκ-
παιδεύθη συστηματικῶς. Μετ' ἐπανιληθμῆναις
ἀτυχίαις ἐν τῇ ἐμπορικῇ καὶ τῇ στρατιωτικῇ
στὰσι ἀνεδείχθη τὸ πρῶτον δημοσιεύσας τὰς
Εἰς κόνας τοῦ στρατιωτικοῦ βίου
ἐν εἰρήνῃ. Εἰσαχθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν
τοῦ διαδόχου τῆς Βυρτεμβέργης, εἶτα δὲ εἰς τὴν
τοῦ βασιλέως, ἔλαθεν ἀφορμὴν νὰ γνωρίσῃ
πρὸ πάντων ἐν τοῖς ταξιδίοις αὐτοῦ, ἀπασας
τὰς κοινωνικὰς ἐν τῷ κόσμῳ τάξεις τῶν ἐπαι-
νοῦς χαρακτηῖρας ὑπετύπων αὐτῷ συμφύ-
λως τῇ ἀληθείᾳ ὥστε θεωρεῖται ἐν τούτῳ
ἐξήμιλλος τοῦ Δίκεως καὶ τοῦ Ταίκερ. Μετὰ
τὰς «Εἰκόνας» σημαντικώτερα ἔργα του εἶναι
αἱ «Ἀνώμαλοι ἱστορίαι», τὸ ἄρτιον μυθιστό-
ρημα «Handel und Wandel», καὶ ἡ κω-
μῆδις «Ο Μυστικὸς Πρακτικὸς». Ἐν ταῖς
ἐργοῖς ταύταις ὁ Ἀκ. παρουσιάζεται ὡς μέγας
κοσμογνώστης καὶ ἀνθρωπογνώστης, διηγεύ-
μενος μετ' ἀδιαπτώτου ζωηρότητος, καὶ τοὺς
χαρακτῆρας ὑποτυπῶν οὐχὶ διὰ ψυχολογικῶν
ἀναπτύξεων, ὡς ἐγίνετο τῶς ἐν Γερμανίᾳ,
ἀλλὰ διὰ τῆς τῶν προσώπων δράσεως καὶ
συμπεριφορῆς, φυσικῆς παρίσταται αὐτοῦς ἐν
τῷ μέσῳ ποικίλων περιπετειῶν. Ὁ Ἀκ. εἶναι
πολυγράφος, ἀλλ' ἐκ τῶν μεταγενεστέρων
αὐτοῦ ἔργων ἐλλείπει ἡ ἀνθορὰ τῶν περιγρα-
φῶν ζωηρότης καὶ τὸ σύντενον τῆς ἐκθέσεως,
πλατυάζει δ' ὁ συγγραφεὺς λίαν διατρίβων
περὶ τὰς λεπτομερείας. [Π. Μ. Β.]

Ἀκλητὶ κωμάζουσι εἰς φί-
λους φίλοι. (Παροιμ.) ὁμοίᾳ τῇ· αὐτό-
ματοι δ' ἀγαθοὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαίτ' ἔσται. Ὅτι
οἱ φίλοι δὲν ἔχουσι χρεῖαν προσκλητικῆς εἰς
δειπνα καὶ κώμους, ἀλλ' ἄκλητῳ ἐπιτρέπεται
νὰ συμμετέχωσιν αὐτῶν. [Π.]

Ἀκλινὴς γραμμὴ (Φυσ.) ἡ μαγνη-
τικὴ ἰσημερινὸς ἢ γραμμὴ ἡ διερχομένη διὰ
τῶν πόλων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ μαγνητικὴ ἐγ-
κλισις ἰσοῦται τῇ μηδενί, ἢ εἰς τοὺς ὁποίους
μαγνητικὴ βελὸν ἑλευθέρως ἐξητημένη ἐκ

του κέντρου του βάρους αυτής μένει έριζομένη. [Τ.]

"Ακλουτ (Hakluyt) 'Ριχάρδος. Όνοματτής "Αγγλος γεωγράφος, γενν. τῷ 1553 ἐν Λονδίνο, ἀποθ. τῷ 1616, ταξίδευσεν ἑνὶ Πασιφικῷ, Ἐγγυθεν ἱστορικὸν τῶν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς πλῆθον (1582) καὶ τῶν κυριωτάτων περιηγήσεων καὶ ανακαλύψεων χωρῶν ὑπὸ Ἀγγλων (1589). [Π.]

Ἀκ-μαδζαρηλῆδες γοφίον τῆς Χαλκιδικῆς (Καλαμαριῆς) ἐν τῇ διοικήσει Θεσσαλονίκης, ἔχον περὶ τοὺς 250 κατοίκους μουσουλμάνους (Κονίαντες), ἀσχολούμενους περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Ε.]

Ἀκμαῖ (Δερματόλ.) (acne). Νόσος τοῦ δέρματος χαρακτηριζομένη δι' ὀγκύων, φουκτιῶν, φλυκταινῶν προερχομένων ἐκ φλεγμονῆς τῶν στεατοποιοῦν ἀδένων. Ἀκμῶν διακρίνονται διακριτοί μορφαί α') ἀκμὴ διασποράς (acne disseminata) ἐμφανίζομένη ἐπὶ νέων ἐν καιρῷ τῆς ἐρήθου ἡλικιακῇ μετ' αὐτῇ κατὰ τὸ μετωπικόν, τὰς παρειάς, τὴν ῥίνα, τὴν τράχηλον, τὴν ῥάχιν, τὸ στήθον ἐν εἰδεί ὀγκύων ἐρυθρῶν, κώνικων, μυστηριωμένων μεγέθους ἐχόντων κεφαλῆς καρροβελόντης μέχρι πίτου καὶ φιδόντων ἐν τῇ κορυφῇ φαγισσῶν β') ἀκμὴ εὐλόγισσις (acne varioliformis) ἐμφανίζεται ὡς τε πολλὰ κατὰ τὰ ὅρια τῆς κνήμης, ἰδίᾳ κατὰ τὸ μετωπικόν, τὰς παρειάς γῶνας, τὴν ἀγχίνα, ἐστὶ δ' ὅτε καὶ κατ' αὐτὸ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς. Ἡ εὐλογισιδὴς ἀκμὴ χαρακτηρίζεται δι' ὀγκύων ἐρυθρῶν ἢ φλυκταινῶν κατὰ σφύρας ἠθροισμένων γ') ἀκμὴ τῶν καχεκτικῶν (acne cachecticorum) συνισταμένη ἐξ ὀγκύων καὶ φλυκταινῶν πελιδνοερύθρων μεγέθους ἐχόντων κεφαλῆς καρροβελόντης μέχρι πίτου καὶ ανακρινόμενης εἰς ἄτομα ἐξορσεννημένα, χοιροειδῆ καὶ σφοδρῶτικα δ') ἀκμὴ τεχνητῇ (acne artificialis) ἐμφανίζεται ἐπὶ τινῶν προσώπων μετὰ ἐπιχειρήσεως πίσεως ὡς καὶ μετὰ τὴν ἐπιδερμὴν ἐπὶ τοῦ δέρματος πιστωδῶν αἰτῶν. Ἀκμὰς προκαλεῖ ἐπίσης ἐπὶ τινῶν προσώπων ἡ ἐσωτερικὴ χρῆσις τοῦ ἰωδούχου καὶ βρομιούχου καλίου. Ἑτέρα μορφή ἀκμῆς εἶναι ἡ ῥοδόχροα ἀκμὴ (acne rosacea) χαρακτηριζομένη κατ' ἀρχάς δι' ἐρυθρότητος, ἐξελαννόμενης διὰ τῆς πίσεως τοῦ δακτύλου, ἐνίων τοῦ προσώπου μερῶν, ἰδίᾳ τῆς ῥινός, τῶν παρειῶν, ἐνίοτε τοῦ πηγωνίου, τοῦ μετωπίου, βραδυτέρον δὲ προεξέχεται τῆς νόσου, διὰ παχύνσεως τοῦ δέρματος καὶ σχηματισμοῦ φλυκταινῶν καὶ φουκτιῶν διακρίρου μεγέθους παχυμοφούντων σπουδαίως πρόσωπον καὶ ῥίνα. Αἱ ἀκμαὶ θεραπεύονται διὰ πλύσεων ἐκ spiritus saponis Kalini, ἐξ ὕδατος διὰ γλυκερίνης σαπῶνος, διὰ λουτρῶν, δι' αἰσθητῶν ἐξ εὐκαίου τοῦ ψευδαργύρου, β. τρυβλίου, λευκῆς ὑπερσθῆρας τοῦ ὕδατος γύρου, δι' ὕδατος γυρικοῦ ἐμπλά-

στρου καὶ τῶν τοιούτων. Εἰς ἄτομα ἀνακρινὰ καὶ χλωροστακῆ συνίσταται ἡ ἐσωτερικὴ χρῆσις τῶν στεατικῶν τοῦ σιδήρου εἰς δὲ χοιροειδῆ καὶ ἰωδούχου σιδήρου, τὸ ελαϊκόν τοῦ ἥπατος τοῦ ἀντικίου καὶ ἐν γένει διαίτα τρωματικῇ. [Β. Πρ.]

Ἀκμή (Ῥητορ.) τεχνικὴς ἔρως τῆς ῥητορικῆς. Δι' αὐτὴν οἱ μετεπειτα σοφισταὶ οἱ τῆς ῥητορικῆς ὄληεν ἐπὶ διδασκαλίᾳ, ἐνόντων «χαρακτῆρα ῥητορικὸν τοῦ λόγου», ὃ ἐστὶν ὅρος τι τοῦ λόγου, ὅπου ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν νῆς ὁ ὅς ἐς. Κατασκευάζεται δὲ τὸ τοιοῦτον ὅρος ὅταν ὁ λέγων θελήσῃ σφαιρῶς καὶ τραχέως νὰ ἐπισημάνῃ καὶ ψεῖρ παντοῦ κατωτέρων αὐτοῦ καὶ μάλιστα τὴν ἀντιπαλόν του, ἐνίοτε δὲ καὶ τοὺς ἀκροάτας του, ὅταν ἀρμύξῃ ταῦτο. Τὰ γνωρίσματα τοῦ ὅρους τούτου εἶναι ἀπιστοφά, ἐρωτήσεις πρὸς τὴν ἀντιπαλόν, λέξεις καὶ φράσεις τραγελαφ. τῶν ὅσας λόγου κομμητικῆς, ὅτε μὲν συντομος, ὁλοτε δὲ μακρὰ· τὰ δὲ νοήματα διαπνεύμενα ὑπὸ ἥλικου τινος μεγαλείου εἶναι αὐστηρά καὶ σεμνὰ, δηλοῦντα ὅρ' ἐνός μὲν πεποιθῆται τοῦ λέγοντος εἰς αὐτὸν μετὰ τινος ὑπερηφάνειας ἀφ' ἑτέρου δὲ βεβαιότητος εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν ἀκροάτων. (Βλ. Volkmann Die Rhetorik der Griechen und Römer σ. 566). [Γ. Π.]

Ἀκμή τομῆς (Δασολ.) (γεωμ. Haulbarkeitsalter γὰρ age d'exploitabilité) συνδεδεγας τινὲς καλεῖται τὸ χρονικὸν σημεῖον, καὶ ὃ λαμβανόμενον ὑπ' ὅψει τῶν οἰκονομικῶν στοιχείων τοῦ δασοκτήματος ἡ συνδεδεγὰ καλίσταται ὥριμος πρὸς τομὴν. ἢτοι ἀναγίνωσκ' δι' ὕλοτερμης. Ἡ ἀκμή τῆς τομῆς συνεπιδόρῃτα εὐσυνώδως εἰς τὴν προετοιμασίαν τοῦ χρόνου τῆς περὶ φ. ο. ρ. ε. (ἴδε τὴν λέξιν) ἐπηρεάζεται ὑπὸ σφοδρῶς οἰκονομολογικῶν ἐποφύων διὰ καὶ ἐν τῇ δασολογίᾳ (Forsteinrichtung γὰρ. aménagement des forêts) διακρίνεται α') τὴν φυσικὴν ἀκμήν, τοῦτέστι τὴν διαρκείαν τοῦ βίου τῶν περὶ ὧν πρόκειται δένδρων β') τὴν ἀκμήν τῆς μεγίστης παραγωγῆς ἐξυλῶδους μάζης ἐπὶ τῆς ελαχίστης ἐπιφανείας, ἥτις λέγεται καὶ δασολογικὴ ἢ οἰκονομικὴ ἀκμή γ') τὴν τεχνικὴν ἀκμήν δ') τὴν Δ. τῆς μεγίστης δασικῆς προσόδου καὶ ε') τὴν χρηματιστικὴν ἀκμήν. (Βλ. καὶ λ. Περιφορά). [Χ.]

Ἀκμέτης δρυκτὴν τοῦ βασιρρέμβου προκλήνους συττικῆτος ἔχον σπλην. 6,65 καὶ εἰδ. βάρ. 3,43.3.35. γροῖμα καστανοειδὲς ἡ πρασινομέλαν καὶ λάμπειν μελαιοδ. Πῖνε δὲ ἐνωτικὸν εὐστυρεῖτον (51,03%), εὐκαίου τοῦ σιδήρου (28,61), εὐκαίου δουλίου τοῦ σιδήρου (6,45) καὶ γάστρου (13,88). Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται εἰς μαγνητικὸν σφαίριον, ὑπὸ τῶν εὐκαίων ἀτελῶς ἀπορρευστοῦται. [Κ. Μ.]

Ἀκροθέτης καὶ ἀκροθέτον· ὁ ἐξυλινος

κορμός, ὅστις ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας φέρει κοιλότητά, ἐπὶ τῆς ὀπίσης εὐκατασταταί ὁ ἄκμων. [Κ. Μ.]

Ἀκμολένσκη (Akmolinsk), ῥωσικὴ πόλις καὶ ἡ νομός [μέδ. 515,310 τ.χ.μ. 403 347 κατ. τ.ρ 1886] ἐν ταῖς κατὰ τὴν α-παστικὴν Ῥωσίαν κρητικαῖς στέππαις. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι ἡ Ἀκμολα ἢ Ἀκμολένσκη. ἔχουσα 5711 κατ. (1886). [Ν.Σ.]

Ἀκμολένσκι τοις-τρίκιον ἐν τῇ διοικήσει Θεσσαλονίκης, οἰκουμένην ὑπὸ 60 Βουλγαροφύλων γεωργῶν. [Ε.]

Ἀκμων καὶ ἄκμωνιον (κοιν. ἄκμω) καλεῖται τὸ ἐκ σφυρηλάτου (συνήθως) αἰθέρου ὑπόθεμα διάφραγμα ἔχον μέγεθος καὶ χρησιμεύον διὰ τὴν σφυρηλάτησιν καὶ ἐπεξεργασίαν μετάλλων. Ὅπως κατασκευάζεται καὶ ἐλαστικὸς ὁ ἄκμων, ἐπικαλύπτεται ὑπὸ χαλκοδίνης πλακῶς, ἐχούσης πάχος 30 χιλιοστίων τοῦ μέτρου. ἔχει δὲ σχήματα διάφορα, συνήθως πρὸς τὰ πρὸθεν αἰχμηρὴν καὶ πρὸς τὰ ὀπίσθεν πρισματικόν, καὶ στηρίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ παχέος κορμῷ δένδρου. Ὁ τῆς ἀκμωνιότητος σφύρας ἄκμων ἔχει βάρος 4000 ἐκατολλήτριων. Ἀκμωνὶον ἐν τῇ δοκιμαστικῇ διὰ τοῦ καμινιουτήρος αὐτοῦ καλεῖται πρῶτον πρισματικόν ἐκ χαλκοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου σφυρηλατοῦνται οἱ βασιλίσκοι. [Κ.Μ.]

— (Ἀνατ.) Βλ. Οὐδ.

Ἀκοθός κομ. τῆς Ἀρκαδίας τοῦ δήμου Φαλακισίης ἀπέχ. 3 ὥρ. ἀπὸ Λεονταρίου κατ. 872. τῷ 1879.

Ἀκογιάγουα ἢ Ἀκογιάχουα (Aconagua) 1) ἐπαρχία τῆς ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ Χιλιῆς [μέδ. 16 126 τ.χ.μ. κατ. 140 261 τῷ 1885], ἡς πρωτεύουσα ὁ ἄγ. Φίλιππος (κατ. 11 500). 2) Κορυφὴ τῶν χιλικῶν ὄρεστογίων ἢ Κορδιλλιεράων 6 834 μ. ὕψους. [Ν.Σ.]

Ἀκοδάτης (Akodate). Ἐλευθέρος λιμὴν τῆς Ἰαπωνικῆς νήσου Ἰεσσῷ, παρὰ τὸν ἀπὸ ταύτης ἄγχι τῆς Νιπὸν ἐκτεινόμενον πορθμὸν τοῦ Τσουκάρ. ἔχει εὐρύχωρον λιμένα καὶ 41 571 κατ. (1884). [Π. Π.]

Ἀκοή (Φυσικολ.). Αἰσθησις, δι' ἧς τὰ ἡμέτερα ἀντιλαμβάνονται ἐκείνων τῶν κινήσεων καὶ δονήσεων τοῦ ἀέρος, ὡς καλοῦμεν ἦχον ἢ τόνον καὶ ἐπομένως ἡ αἰσθησις δι' ἧς λαμβάνομεν γινώσκιν τῶν κινήσεων τῶν ἡχητικῶν σωμάτων καὶ διὰ τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς τῶν ἐνδομύων λειτουργιῶν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ αἰσθησις, ἐνῷ διὰ τὴν ὕλικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι σχεδὸν ἀσημῶς, διὰ τὴν πνευματικὴν κατατάσσεται μετὰ τῶν ὑψηλοτέρων, σπουδαίων καὶ ἀπαραιτήτων αἰσθήσεων ταύτης δ' ἡ σπουδαίους ἐγκρίεται κυρίως ἐν τούτῳ, ὅτι, ἐὰν ὁ ἀνθρώπος αὐτῆς ληφθεὶς ἦχος μερῶς εἰς τὸν ἀέρα, ὡς λόγον, γίνεται τὸ μέσον ἀναρθρὸν φωνῆς, λόγον, γίνεται τὸ μέσον

πρὸς ἀκοῖσιν τῶν διανοημάτων μεταδόν. Ἀνὰ αἰσθησὶν ὁ ἀκουστικὸς βέλτερος καὶ συμπαγὴς τοῦ γαστρικοῦ καὶ θελακτικοῦ συστήματος τῶν τῶνων, τῆς μουσικῆς, ἧς ἡ ἀπολαύσις ἀνυψοῖ καὶ ἐξυγανίζει τὸν ἄνθρωπον.

Τὸ ὄργανον δι' οὗ γίνεται ἡ νόσος αὐτῆς παρὰ τῆς τῶν αἰσθητικῶν ἐργασιῶν κατανάλωσιν καὶ ἰσορροπία δονήσεων, μ. ο. σ. ἡ ἀκοή ἡ ἡχοὶ ἡ τῶν ὡσὶν ὡς καὶ τῶν ἀνωμαλῶν ψόφῳ καλοῦμεν ἀκουστικὸν ὄργανον ὁ ὡσὶν. ἔχει δὲ τοῦτο ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτοῦ πολυσυνθετὸν τι μέρος τοῦ ζώου σώματος, ὅπερ ἐν τῇ ἀπλουστάτῃ αὐτοῦ μορφῇ περικυτῶν ὡς καλεῖται δι' ὅρου καὶ ἐντὶς τῆς πλειοτέρας τιτανούχων συσπαιγμάτων (ὠτρίων) πεπληρωμένη καὶ σφίγγει, εἰς τῆς ὁποίας τὰ τοιχώματα ἀπολήγουσι νεύρι καὶ ἴνες διὰ τριχοειδῶν καὶ τῶν ὡσὶν. Ἡ κύστις αὕτη δὲ μὲν κεῖται ἐπὶ ἐντὶς γαγγλίου τοῦ νευρικοῦ κέντρου (ἐρπητις), ὅτε δ' εἰς τὸ ἄκρον ἐντὶς βραχέος ἢ μακροῦ νεύρου, τοῦ ἀκουστικοῦ, (μαλακία, βλακίτις). Παρὰ πολλοῖς δ' ὁρεοειδῆς ζωῆς εὐρίσκεται ἡ κύστις ἀνεωγμένη καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, (νεύρι καὶ ἀκρότερον ὡσὶν) ἀπ' ἐντὶς εἰς συγκινησιν μετὰ τοῦ αἵματος ἐν τῇ περιπτώσει οἱ ὡσὶν ἡχοὶ ἀντικαθίστανται διὰ τῶν ἐκ τῶν αἵματός τινος σωμάτων, ἰδίᾳ δὲ μερίων ἡμῶν, (Δ. α. ἀποδ.) Ἐνῷ δὲ εἰς τὰ μαλακώματα τῆν καὶ σφίγγειν ὡσὶν δεικνύει λαπτρότατον τι αἰσθητικὸν ἐν τῇ ὡσὶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐπιφανείᾳ τῆς κύστεως, εἰς τὰ μαλακώματα ἀπολήγουσι αἱ ἴνες τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου εἰς ὅ μὲν ὡσὶν νηματῶν καὶ τριχῶν, αἵτινες ἐπικαθήμεναι τῶν τοιχωμάτων τῆς κύστεως μεταφέρουσι τὸν νευρικὸν ἐρεθισμόν. Εἰς δὲ τὰ σπονδυλικά λαμβάνει οὐ μόνον ἡ ἀκουστικὴ κύστις πολυπλοκῶς τέραν μέρη (ὡς ἐντὶς λαβύρινθος), ἀλλὰ προστίθενται καὶ ἄλλαι τὸν ἦχον ἄρουν καὶ ἐνισχύουσι συσκευαί. Ἀλλως βεβαίως διασχηματίζεται ὁ τύπος τῶν τυμπανικῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων ὡς ἀκουστικῶν ἐκλαμψαντων, εἰς τὰς Ἀκρίδας καλεῖται ἐνταῦθα αὐτῆς δι' ὅρου πεπληρωμένης κύστεως γῶραι πλήρεις ἀέρος χρησιμεύουσι διὰ τὴν ἐπίδρασιν τῶν κυμάτων τοῦ ἡχοῦ ἐπὶ τῶν ἀκουστικῶν τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου. Ἐν δὲ τῇ ἀκουστικῇ ὀργάνῳ τῶν θηλαστικῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου διακρίνομεν τρία τελείως μὲν ἀπ' ἀλλήλων κατωρριζόμενα ἀλλὰ δι' ἰδιαιτέρων συσκευῶν στενῆς πάλιν συνδεόμενα μέρη: τὸ ἐξωτ. τ. ο. ὡσὶν, τὰς δονήσεις τοῦ ἡχοῦ συλλέγον καὶ συνιστάμενον ἐκ τῆς κόγχης καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πύρου, τὸ μέσ. ο. ὡσὶν, τὰς δονήσεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡσὶν εἰς τὸ αἰσθητικὸν νεῦρον μεταφέρων καὶ συνιστάμενον ἐκ τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος μετὰ τῶν ὀστέων, τοῦ τυμπαν. ο. καὶ τῆς ἐν-

σταχυανθής σάλπιγγος, καὶ τὸ ἐσωτερικόν, τὸ καὶ λαβύρινθον καλούμενον, ἕνεκα τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ πολυπλοκου συστάσεως ἐκ κοίλων χώρων, ἐν οἷς κινεῖται ταχρύτερα τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, καὶ περιβαλλόμενον παντάχῃθεν ὑπὸ στερεῆς δοτείνης οὐσίας.

Ἡ παρὰ διαφορὰς ζώας διαφέρει μορφήν καὶ μέγεθος ἔχουσα Κόγχη φέρει εἰς τὸν εἰσπνευστικὸν πόρον, αὐτὸς δὲ εἰς τὴν διὰ τοῦ τυμπανικοῦ ὑμένους κατωρριζμένην τυμπανικήν κοιλότητα, ἐν ᾗ εὐρίσκεται ἡ ἀλυσίς τῶν δοταρίων ἢ σφύρα, ἡ μετ' αὐτῆς δι' ἀφρώσεως συνδεδεμένης ἄκμων, ὁ θυμαλὶς καὶ ὁ ἀναβολεὺς, τοῦτον δὲ ἡ βασις διὰ τινος λεπτοτάτου ὑμένους ὑμένιον προεκτείνεται εἰς τὴν ἐμβριθέστερον αὐτῇ ὡσεὶδῇ θυρίδα. Ἡ διὰ τῆς Εὐσταχυανθῆς σάλπιγγος μετὰ τῆς κοιλίας τοῦ φάρυγγος συγκοινωνοῦσα πλήρης ἀέρος τυμπανική κοιλότης φέρει διὰ τῆς ὡσεὶδους θυρίδος, τῆς ὑπὸ τοῦ ἀναβολέως καὶ τοῦ ὑμένιου πεφραγμένης, εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅστις συνίσταται ἐκ τοῦ προθαλάμου ἢ τῆς αἰθούσης, ἐντὸς τοῦ ὕψους τῆς ἐπείας περιλαμβάνεται τὰ ἀσκιδία, τὸ στρογγύλον καὶ τὸ ἑλλειπτικόν, συγκοινωνοῦντα διὰ τινος ἀγωγοῦ μετὰ τοῦ ἡέμου τῆς σκληρᾶς μήντης, ἐκ τοῦ κοιλίου καὶ τῶν ἡμικυκλίων σωλήνων. Ἐντὸς τοῦ ὕψους (περιλήρου) τῶν δοτεινῶν ἡμικυκλίων σωλήνων ἐπιπέδουσιν πλην θέσεων τινῶν συνδεομένων διὰ λεπτοτάτων ὑμένων ὑνίδος μετὰ τῶν δοτεινῶν αἱ πλήρεις ὕψους (ἐνδολήρου) ἡμικυκλίοι, οἵτινες κατὰ τὴν εἰς πόν προθαλάμον ἐξέρδον τινι σχηματίζουσι ὡσεὶδῇ σφύρα, καλούμενα φιάλας, ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν ὁπίων εὐρίσκονται τὰ ἄκρα τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, τὸ ἀκουστικόν στίγμα. Ὁ Κοιλίας διαιρούμενος διὰ τοῦ ὀριζοντίως καὶ ἐγκάρσιως διατρέγοντος ἐν μέρει δοτεινοῦ ἐν μέρει ὑμενώδους ἑλικοειδοῦς πετάλου εἰς δύο ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ κοιλίου διὰ λεπτοτάτης ὀπῆς τοῦ ἑλικοειδοῦς συγκοινωνοῦσας πρὸς ἀλλήλας ἀνιούσας περιστροφικὰς κλίμακας, τὴν τοῦ προθαλάμου καὶ τὴν τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος, ἀφ' ἧς αὕτη, ἡ κλίμαξ διαχωρίζεται διὰ τινος λεπτοῦ ὑμένιου, δευτερεύοντος ὑμένους τοῦ τυμπάνου, τεταμένου ἐπὶ τῆς καλουμένης στρογγύλης θυρίδος, συγκοινωνεῖ μετὰ μὲν τοῦ προθαλάμου διὰ τῆς ὁμονόμου κλίμακας, διὰ δὲ τῆς τυμπανικῆς κλίμακας μετὰ τῆς τυμπανικῆς κοιλότητος. Ἡ προθαλάμος κλίμαξ τοῦ δύο καὶ ἡμίσεως ἑλικοειδοῦς ἀριθμοῦντος κοιλίου ὑποδιαγεγραμμένη διὰ τοῦ ὑμένους τοῦ Reissner, ἀπορρέουσα τοῦ ὑμενώδους λαβυρίνθου, ἀποτελεῖ τὸν κυρίως τρίπλευρον ἀγωγὸν τοῦ κοιλίου, ὅστις ὑψηλὸς ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κοιλίου καὶ βαθμιαῶν στενέπορος γινόμενος ἀπολήγει εἰς τὸν προθαλάμον, ἐννοούμενος ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ σφαιρικοῦ ἀσκιδίου ἐπὶ τῆς κάτω πλευρᾶς, (θεμελιώδους ὑμένους) τοῦ ἀγω-

γοῦ τούτου καίται τὸ πολυσύνθετον τῶν κα-

θαρῶν τῶν αἰσθητήριον ὄργανον τοῦ Κορτίου. Ἐκ τῆς ὀδοντωτῆς ζώνης τοῦ ἑλικοειδοῦς πετάλου ἐκφύεται ὁ ὄμφη τοῦ Κορτίου, οὗ τὸ μεταῖον ἑλαιοειδὲς μέρος ἐπισκέπτει τὰς κορυφὰς τῶν Κορτικῶν στηλῶν ἢ τόξων. Ταῦτα εἶναι κυτταριώδη πλατμάτα, αἵτινα διὰ τῶν ἀνω πλατειῶν αὐτῶν ἄκρων (κεφαλῶν) συναρμολογούμενα πρὸς ἀλλήλας ἐν εἰδὲι ἀρμῶν καὶ κατερχόμενα διὰ τῶν λεπτοτέρων αὐτῶν κορυφῶν ἀραιδονται ἐν εἰδὲι δοκιδίων στεγνῆς διὰ τῆς πλατείας αὐτῶν βάσεως ἐπὶ τοῦ θεμελιώδους ὑμένους, οὕτως ὥστε ὑποκαταλλοῖεν αὐτῶν ἀποτελεῖται μικρὰ τῆς πλήρης ὕψους διωρυξ. Ἐκ κτερίων δὲ τῶν στηλῶν κινεῖται ἐν τῇ μέτῳ πληθὺς ἀνομοίων κυττάρων ἀγνώστου σχεδὸν φυσιολογικῆς ἰδιότητος, οἱ ἡχηροὶ καὶ τὰ νευροεπιθηλιακὰ κυττάρη ἢ τὰ κυττάρη τοῦ Κορτίου, αἵτινα διὰ τῶν κορυφῶν αὐτῶν διακρυπτοῦσι τὸ καλύπτειν αὐτὰ λεπτομερῶς σκεπτικὸν ὑμένιον. Τὰ νευροεπιθηλιακὰ ταῦτα τριχοκύτταρα ἐννοούμενα ἀπ' εὐθείας διὰ λεπτοτάτων νευρικών νηματίων μετὰ τοῦ νεύρου τοῦ κοιλίου συνιστοῦν τὰς ἄκρας νευρικὰς συσκευάς, τὸ αἰσθητικὸν ὄργανον ὁ ὀργάνον τῆς ἀκοῆς. Ἐντὸς τοῦ ἀκουστικῶν στηλῶν ἀσκιδίων καὶ τῶν ὑμενώδων ἡμικυκλίων σωλήνων συνίσταται ἐξ ἐπιμήκων κοκκιδίων διὰ τριχοειδῶν ἀπορρέουσιν εἰς δὲ ἀπολήγει τῶν κυττάρων, ὧν τὰ κατὰ ἄκρα συνδέονται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ οἰκείου νεύρου. Αἱ τριχοειδεῖς αὗται ἀπορρέουσιν οὕτως δέσμαι λεπτοτάτων νευρικών νηματίων ἐπισκέπτουσι ὑπὸ τινος λεπτομερῶς τοῦ ὑμένιου. Ἐν τῇ ὕψει (ἐνδολήρῳ) τῶν κυστιδίων ὑπάρχουσιν οἱ ὡ-

τόλθοι. Τὸ ἀκουστικὸν νεῦρον διαχωρίζομενον εἰς τὸν κλάδον τοῦ προθαλάμου καὶ τὸν τοῦ κοιλίου ἀποστέλλει εἰς τὸ φιαλαιοειδὲς ἀνεύρωμα ἐνδὸς ἐκαστοῦ ὑμενώδους ἡμικυκλίου σωλήνος κλαδίσκον τινα, ἐστέρου δὲ εἰς τὸ ἑλλειψοειδὲς ἀσκιδίων ἐντὸς ὁ κλάδος τοῦ κοιλίου ἀπολήγει εἰς τὸ ἥδη περιγραφέν Κορτιεῖον ὄργανον.

Ὁ ἥχος, ὡς γνωστὸν ἐκ τῆς Φυσικῆς (βλ. λ. Ἀκουστικῆ) παράγεται ἐκ τῆς κινήσεως τῶν ἡχητήριων σωματίων, ὧν αἱ δονήσεις διὰ τινος σταθμητοῦ μέσου, ἀέρος, ὕδατος κτλ. μεταδίδονται εἰς τὸ αὐτὸ διεγείρουσιν αἰσθητὴν τι ὅπερ καλούμεν ἡχόν ἢ τὸ νόον. Τὰ ἡχητήρια ταῦτα κίματα προεβάλλουσιν ἐν πρώτοις τὴν Κόγχην, ἧς ἡ σφύρα, ὡς πειράματα καὶ πείρα διδάσκουσιν, οὐδὲ μὲν φέρει βλάβην τοῖς ζώας καὶ ἧς ἡ σπουδαίτης ἐγκτεται πιθανῶς ἐν τῇ συλλαμβάνειν ὡς οἶον τε πλείονος τέρως ἡχητικᾶς δονήσεως καὶ μεταβιβάζειν αὐτὰς εἰς τὸν εἰσπνευστικὸν ἀκουστικὸν πόρον ἐν τούτῳ δ' αὐτὴ ὡς ἐν ἀκουστικῇ κέρατι δι' ἀνακλάσεως ἐνταχύνεται πλήτεται τὸ λαβὴν διαφράσσον τὴν τυμπανικήν κοιλότητα διαφράγμα, τὸν τυμπανικὸν ὑμένα, ὁπότεν αὐτὸς

τιθέμενος εἰς δονήσεις μεταβιβάσει ταύτας εἰς τὴν αλυσιν τῶν δοτηριῶν τοῦ ὡτός· ταῦτα δὲ ὡς ἐκ τῆς κτηθείσης δονήσεως κινούμενα ὡ-
θύνονται πρὸς τὰ ἔσω τὴν τὴν ὡσεὶ δὴ
θυρίδα τοῦ λαβυρίνθου ἀποφρασσοντα ὑμένα δια-
τῆς μετὰ αὐτοῦ συνδεσμένης βλαστῆς τοῦ ἀνα-
τολῆως, ὅτε δ' ἐλκεῖται αὐτὴν πρὸς τὰ ἔξω,
ὅτε βέλτερος τὸ ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ὑπάρχον ὑγρὸν
τιναστόμενον ἀνυψοῦται εἰς κύματα. Τὰ κύ-
ματα ταῦτα ἐξελκόμενα λαμβάνουσιν ἐνέκτα
τῶν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ὑπαρχόντων ἀσκιδίων
μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν δύο διαφόρους
δυσθυμίας· τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐλλειπτικῶς ἀσκι-
δίου ἀρχομένου διατρέχει τοὺς ἡμικυκλίους
τολῆρας διεγείρον καὶ ὁδὸν τὸ ἐν τοῖς φια-
λοειδέσιν ἀνευρύσμασιν ἀκουστικῶν στήθια καὶ
οὕτω αἰσθητικὰ, οὕτως τὴν κυρίως φυσιολογι-
κὴν ιδιότητα ἀγνοοῦμεν, πολλὴ ὥμως πιθανὴν
τὸ τοῦ ψόφου, κρότου, θορύβου, τὸ δ' ἕτερον
ἀπὸ τοῦ σφαιρικοῦ ἀσκιδίου ἀρχομένου καὶ
μεταβιζόμενον εἰς τὸν κοιλίαν διατρέχει τὴν
προβλαμειον κλιμακὰ καὶ διὰ τοῦ ἐλκιστορή-
ματος τὴν τυμπανικήν, πληθύνον οὕτω τὴν ὑπὲρ
τοῦ λαπτῶ ὑμενίου, δευτερεύοντος ὑμενίου τοῦ
τυμπάνου, ἀποφρασσμένην στρογγυλὴν θυρί-
δα· ἥτις ἐνδίδουσα μὲν ταῖς δονήσεσιν τοῦ
ὕγρου (ἐνδολεμέου) μὴ ἐπιτρέπουσα ὅμως
καὶ τὴν ἐκροὴν αὐτοῦ ἐξαναγκάζει οὕτω κινου-
μένη τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κυματός.

Οἱ τιναγμοὶ οὗτοι θορυβοῦσιν ἤδη τὸν θεμα-
τιζόμενον ὑμένα, καὶ διὰ πίεσεως ἐπὶ τοῦ Κερτι-
νοῦ ὑμενίου τὰς Κορτεῖους στήλας, τὰ νεύρου-
πληθικὰ τριχοειδῆ κύτταρα τοῦ Κέρτι καὶ
τέλος τὰς χορδὰς τῆς κενετιδῆς ζώνης καὶ
οὕτω προκαλοῦσι δονήσεις ἐπιφερούσας μετα-
βολὰς τινὰς ἐπὶ τῶν ἀκροτελευτιῶν νευρικών
συνακροῦν τῶν συναχομένων μετὰ τῶν νεύρων.
Αἱ τινες μεταβιζόμεναι εἰς τὸ ὄργανον τῆς προ-
γῆρας παρίστανται ὡς αἰσθητὴς τῆς ἀκοῆς.
Ἰδίᾳ δὲ τοῦ ὕψους, τῆς ἐντάσεως καὶ τῆς χρονίας
τῶν μουσικῶν ἡχῶν ἢ τόνων (βλ. καὶ λ.
Ἀκουστική, Ἠχος, Οὖς, Τόνος). [Γ. Α.]

Ἀκοὴν μαρτυρεῖν (Ἀ ρ ὶ α τ ο λ.).
Ὅπως τῆς Ἀττικῆς δικονομίας ἐμφαίνων τὴν
κατάθεσιν γεγονότων, ἅτινα ὁ μάρτυς δὲν ἐ-
γίνωσκεν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἀλλ' ἤκουσε
παρ' ἄλλου αὐτόπτερου μάρτυρος. «Οἷς μὲν γὰρ
ταῖς παρεγένετο, δικαίον μαρτυρεῖν, οἷς δὲ μὴ
παρεγένετο, ἀλλ' ἤκουσε τινος, ἀ κ ο ὴ ν μα ρ-
τ υ ρ εῖ ν» (Ἰσαῖος, περὶ τοῦ Φιλισκλήμενος
κλήρου 53). Κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς νόμους ὁ
μάρτυς ἔδει νὰ καταθέσῃ ἐκεῖνα μόνον τὰ γε-
γονότα, ὧν ἤμεσον εἶχε γνῶσιν. «Οἱ νόμοι ἂν
εἰδῇ τις καὶ οἷς ἂν παραγένῃται πρᾶττο-
μένοι, ταῦτα μαρτυρεῖν κελεύουσιν». (Δημοσθ.,
κατὰ Στεφ. Β, 1130). Διὰ τοῦτο οἱ μάρτυρες
κατὰ τὸν Σολῶνειον νόμον καλοῦνται ἰδυτοί.
(Πλουτ. καὶ Φωτ. ἐν λ. Ἰδύου, παρ' Ὁμήρῳ
227 σπορεῖς Εὐστ. σ. 1158, 20.) Κατ'

ἐξαίρεσιν δ' ἐπατρέπετο ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία
ἂν ὁ αὐτόπτης μάρτυς δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν
ζωῇ, κατὰ τὸν νόμον «Ἀ κ ο ὴ ν εἶ ν α ἰ
μ α ρ τ υ ρ εῖ ν τ ε θ ν ε ω τ ο ς». (Δημ. αὐτόθι
1131). Ζωντὸς τοῦ αὐτόπτερου μάρτυρος, ἡ ἀ-
παγγέλλουσα ἦν ἀπώλυτος. «Ὁδὲ μαρτυρεῖν ἀ-
κοὴν εἶπαι οἱ νόμοι, οὐδ' ἐπὶ τοῖς πανυ φαυ-
λοῖς ἐγκλήμασιν» (Δημοσθ. πρὸς Εὐδοκίαν
1300, πρὸς Λεωχ. 1007). Καθ' Ἡρακλείτου
«Ὁφθαλμοὶ τῶν ὠτων ἀκριδέστεροι μάρτυρες
(Πελοῦς, II, 27).» Παραδείγματα ἐξ ἀκοῆς
μαρτυριῶν εὐρηγναι ἐν τῷ πρὸς Μακάρτατον
λόγῳ τοῦ Δημοσθένους (σ. 1060 καὶ ἐπ.). Ἰ-
δίως χρῆσις τῆς ἐξ ἀκοῆς μαρτυρίας ἐγένετο,
προκειμένου περὶ βεβαιώσεως παλαιῶν γεγο-
νῶτων (Ἰσαῖος ἐν τῷ περὶ τοῦ Κερ. κλήρου
§. 49, 70 καὶ 75). Ἄν δὲ ὁ αὐτόπτης μάρτυς
ἐξ ἀσθενείας ἢ ἐνέκτα ἀποδείξαι ἐκωλύετο νὰ
ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, νὰ καταθέσῃ
τὴν ἰδίαν μαρτυρίαν, διεξήγετο ἡ Ἐ κ μ α ρ-
τ υ ρ ῖ α (δρ. τὴν λέξ. ταύτην) Βίβλ.
Meier, der Att. Proc. σ. 878, Plautner.
I, σ. 236. Caillmer ἐν Daromberg, Dicti-
onm. des antiqu. λ. akoén. [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἀκοῆς ὄργανον (Ἀ ν α τ.) βλ. Οὖς.

Ἀκοίμητοι, μοναχοί, οἵτινες ἐναλ-
λασόμενοι προσήλκοντο αἰσιελίπτως εἰς Θεὸν
νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Τὰ πρῶτον αὐτῶν μονα-
στήριον ἰδρύθη περὶ τὰ τέλη τοῦ δ' αἰῶνος ἐπὶ
τῶν ὀγθῶν τοῦ Εὐφράτου. Τὸ κυριώτερον
αὐτῶν κέντρον ἦτο ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει μονή
(βλ. κατωτέρω), ἀλλὰ καὶ ἄλλαχοῦ ὑπῆρχον
Ἀκοίμητοι, μέχρις οὗ κατὰ τὰ μέσα τοῦ 7^{ου}
αἰῶνος κατεδικασθῆσαν καὶ αὐτοὶ μετὰ τοῦ
Νεστορίου, οὔτινες ὁπαδοὶ ἐγένοντο. Ὁ βασι-
λεὺς τῆς Βουργουνδίας Σιγισμόνδος ἔδρευσε τῷ
813 ἐν Agaunum παρόμοιον τάγμα ἀνεμα-
σθὲν assiduum chorum. (βλ. καὶ
Ἀναστάσιος I.) [I. M.]

— Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ τῶν Ἀκοιμή-
των ἐπιλεγόμενη μονή ὑπῆρχε πρὸς τὸ τοῦ
Πέντου στόμιον. Κατὰ τὴν κανὼνα τοῦ κτη-
τορος, οἱ ἐν αὐτῇ ἀσκήσαντες ὤφειλον νὰ μὴ
δικαίωται τὴν συνέχειαν τῶν πρὸς Θεὸν
ὕμνων, ἀλλὰ διὰ τῆς κατὰ διαδοχὴν ὑπαλλα-
γῆς αὐτῶν νὰ τηρῶσιν ἄπαυστον καὶ αἰσίητον
τὴν πρὸς τὸν Κύριον δοξολογίαν (Dn Canon
Constantinop. Christ. IV, 8, σ. 151.) [I. Σ.]

Ἀκοινώνητοι (Κ α ν. δ ῖ κ.) οἱ εἰς
τὴν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ δι' ἐκκλησιαστικὰ
παραπτώματα ὑποπεσόντες καὶ ὡς ἐκ τούτου
μὴ θυνάμενοι νὰ κοινωνήσωσι τῶν μυστηρίων
τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑποβαλλόμενοι εἰς βαρυ-
τέραν ποινὴν ἐν περιπτώσει αὐθαιρέτου κοι-
νωνίας αὐτῶν (Καρθυχ. καν. 40^η). Εἰς τὴν
κοινωνίαν τῶν μυστηρίων ἀποκαθίστανται μόνον
μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς ποινῆς παρὰ τοῦ
ἀρμοδίου ἐπισκόπου, τοῦ ἐπιβαλόντος αὐτὴν.
Ἄν ἕτερος ἐπίσκοπος προδῇ εἰς τοῦτο, καὶ

οὗτος τιμωρεῖται καὶ τοῦ ἀκαινωγήτου ἡ ποινή ἐπιτίεινται (Ἀποστ. καν. 19^ο καὶ 19^ο). [Ε.]

Ἀκοίτιον καὶ Κοίτη, Νησίς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόλπου τῶν Χανίων τῆς Κρήτης, ἡλίου-μένη νῦν Ἀγιος Θεόδωρος ἢ Θεόδωρος (ἢ) ἢ Θεοδουρίω καὶ κατὰ παραθωρὸν Τουρλουρού ἢ Τουρλουλού ἢ Τουρλουρού. Ὁρμητὸς σήμερον, ἦν ἐπὶ Ἑνετοκρατίας ὠχυρωμένη, ὡς ἐπιχειρότατος τόπος καὶ ἀλλήλας ἔχων ἀγκυροδόλια. Κατὰ τὴν 17^{ην} ἑκατονταετηρίδα, ἐν ἀρχῇ τοῦ μακροῦ πολέμου τῆς Κρήτης, οἱ Τούρκοι, πρὶν ἐπιχειρήσωσι τὴν πολιτοκίναν τῶν Χανίων, ἀπέδωκαν εἰς τὴν νησίδα ταυτην (τῇ 13^ῃ Ἰουνίου 1645) ἡ ἐξ Ἑνετῶν καὶ Ἑλλήνων ἐλιγάρθως φρουρά, ἀδυνατοῦσα νὰ ἀντιστῇ ἐρριμμένως, προσηπειθήν ὅτι ἀποδέχεται τὰς περὶ παραδόσεως προτάσεις καὶ ἀνοίξαι τὰς πύλας τοῦ φρουρίου ἐνέβαλε πῦρ εἰς ὑπόνομον πλήρη πυρτιδῶν, συγκρατασθαι μετὰ τῶν εἰσελασάντων ἐχθρῶν. Κατὰ τὴν ἐποποιίαν τοῦ Κρητικοῦ πολέμου Ἀθανάσιον τὸν Σκληρὸν, φρουραρχὸς τῆς νησίδος ἦν τότε «Βλασσαίς» ἐξ Ἰουλλίων. Ἀνέκτασεν δ' αὐτὴν οἱ Ἑνετοὶ ὑπὸ τὴν ναύαρχον Μοτζενίγγον κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1650, ἀγκυλοκώσαντες πολλοὺς Τούρκους, καὶ πάλιν τὴν ἀπώλεσαν πρὸ τῆς ὀριστικῆς ὑποταγῆς τῆς Κρήτης τῇ 1669. [Π.]

Ἀκόλουθός (Φιλόσοφος) νοήματος καλεῖται ἕτερον νόημα, ἡ θέσις τοῦ ὅποιου ἐξαρτάται ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνου καλουμένου τότε λόγος (βλ. λ.). Ἀ. καλεῖται καὶ αὕτη ἡ σχέση τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀκολουθίας. Ἡ σχέση ὅμως αὕτη εἶναι ἀντιφατική, ἡ δ' ἐν αὐτῇ κειμένη ἀντίφασις μεταβάλλει αὐτὴν εἰς πρόβλημα καὶ ἀναγκάζει σκέψεις εἰς διόρθωσιν αὐτῆς. Ἡ ἀντίφασις καίται ἐν τούτῳ, ὅτι ἡ ἀκολουθία ὡς προκύπτουσα ἐκ τοῦ λόγου ἀνάγκη νὰ περιέχεται ἐν αὐτῷ· ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὸ περιεχόμενον εἶναι διάφορος αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ καίται ἐν αὐτῷ. Ἡ ἀντίφασις γεννᾶται, διότι ἀμφοτέρω νοῦνται ἐφαρμύτως ὡς ἀπλᾶ. Ἡ ἀντίφασις αἰρεται, ἐὰν νοηθῶσιν οὐχὶ ὡς ἀπλᾶ, ἀλλ' ὡς σύνθετα, ἐὰν δηλ. κατανοήσωμεν ὅτι ἐκ λόγου, ὁ ὅποιος εἶναι ἀπολύτως εἰς, οὐδέποτε δύναται νὰ προκύψῃ ἀκολουθία, ἀλλ' ὅτι εἰς τὸν ἕνα (κύριον) λόγον ἀνάγκη νὰ προσέλθωσι πάντοτε καὶ ἄλλοι, ἐκ τῆς συνδέσεως τῶν ὅποιων προκύπτει ἡ ἀκολουθία ὡς τι νέον. Ἀκόλουθον καλεῖται σύστημα νοημάτων, ἐν τῷ ὅποιῳ τὸ τεθειμένον ὡς ἀκολουθία εὐρίσκεται ἐν τοιαύτῃ σχέσει πρὸς τὸν λόγον, ὥστε πράγματι ἀπερρίπτει ἐκ τούτου ἡ ἀκολουθεῖ εἰς αὐτόν. Ἐὰν δὲν συμβαίνει τούτο, ἡ τὸ ἐν νόημα ἀντιφασὴ πρὸς τὸ ἕτερον, τὸ σύστημα τῶν νοημάτων εἶναι οὐκ ἀκόλουθον. Ἀκόλουθος καλεῖται ἐν τῇ βουλῇ καὶ πράξει ὁ ἔχων χαρακτηρισμόν. [Χ. Πδ.]

— (Δ: ε θ ν. δι κ.) βλ. Πρέσβεις.

— (Θ ε ο λ.) ἡ κατὰ τὰς τυπικὰς διατάξεις γινόμενη παντοία ἐροτοελεσιτία· οἶον: Ἀκόλουθα τῆς θείας λειτουργίας, ἡ τοῦ ἀγίου βαπτίσματος, ἡ τοῦ γάμου, ἡ τοῦ ἀγιασμοῦ, ἡ τοῦ εὐχελαίου, κτλ. [Ι. Σ.]

Ἀκόλουθοι (Χριστ. ἀρχαίολ.) Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑκκλησίᾳ εἶχε σχηματισθῇ βλαβηρὸν κατώτερος τις κληρὸς ὁρισμένος διὰ κατώτερα λειτουργήματα. Πολλὰ τῶν ἔργων, ἅτινα πρὸς τοῖς λοιποῖς αὐτῶν ἔργοις εἶχον οἱ διάκονοι, ἀφῆρθησαν ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνετέθησαν ὡς ἴδια ἀξιώματα εἰς τοὺς ἀποτελούντας τὸν κατώτερον κληρὸν. Εἰς τοὺς καταλέγονται καὶ οἱ Ἀκόλουθοι, οἵτινες ἦσαν ὑπεκρέται τῶν ἐπισκόπων, βοηθούντες αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκλήρωσιν τῶν καθήκοντων αὐτῶν. [Ι. Μ.]

— (Κ α ν. δι κ.) Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑκκλησίᾳ ἐξέλιπε τὸ ὑπούργημα τοῦτο, ἀπαντᾷ δ' ἐν ἡμετέρᾳ ἐν τῇ Ὁριμαίᾳ ἀποτελεῖν ἰδίον ἐρατικὸν βαθμὸν, ἕνα τῶν τριῶν κατωτέρων τοῦ ὑποδιακόνου, καὶ δὴ τὸν ἀμέσως τοῦτον ἐπίμεινον [Ε.]

Ἀκόλουθος (Ἀρχαίολ.) Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐκαλεῖτο ὁ δοῦλος ὁ ἐν ὁδοπορίᾳ μὲν φέρων τὰ σκεύη τοῦ κυρίου του, ἐν τῇ πόλει δὲ ἀκολουθῶν αὐτῷ ἐκτὸς τοῦ οἴκου. Διότι ἕκαστος ἐλεύθερος πολίτης ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας του ἡκολούθειτο συνήθως ὑφ' ἑνὸς οἰκέτου, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ ὑπὸ πλειόνων, καίτοι ἀξιοκατάκριτος ἐθεωρεῖτο ἡ πολυπληθὴς ἀκολουθία καὶ ἐγγλεῖα καὶ προσήκουσα μάλλον εἰς αὐλητὰς καὶ τοὺς τοῖς ἐμοῖς. Αἱ γυναῖκες ὅμως κατὰ τὰς ἐξόδους αὐτῶν εἶχον δύο καὶ πλείονας ἀκόλουθους, ἐλαυνόμενοι δὲ διὰ τὴν σωφροσύνην αὐτῆς ἡ τοῦ Φωκίωνος γυνή, διότι ἐξήρχετο πάντοτε μετὰ μιας μόνης θεραπαινίδος. Κομικὸς δὲ τις ποιητὴς γλεῦζει: Γνωθίνιον τὴν ἑταίραν ὅτι κατήρχετο εἰς Πειραιᾶ εὐτελῆ ἔχουσα ἀκόλουθον, ἥτοι τρεῖς θεραπαινίδας καὶ μίαν τιτθὴν. Οἱ οὐχ' ἀσυνήθεις νῦν ἐν ταῖς μεγαλοπύλαις ἀκόλουθοι μαῦροι παῖδες (grooth) δὲν ἦσαν ἀγνωστοὶ καὶ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ αἰθίστος ἀκόλουθου ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν εὐφρονοῦντων ἐνδείξις μικροφιλοτιμίας. — Ἐν τῷ θεάτρῳ δ' ἀκόλουθοι ἐκαλοῦντο οἱ ἐξερχόμενοι μὲν μετὰ τοῦ χοροῦ, μὴ συγκραταγμένοι δ' εἰς τοὺς χορευτὰς, ἀλλ' ἀνήκοντες εἰς τὰς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων καλουμένας ὑπερσείας, καὶ φέροντες σκεύη, ἢ ἄλλας τοιαύτας εὐτελεῖς ὑπουργίας ἐκτελούντες.

Διὰ τῆς λέξεως ἀκόλουθος ἐπεκράτησε πρῶτον νὰ μεταφράζῃται καὶ ἡ εἰς πολλὰς εὐροπαικῆς γλώσσας κοινὴ λ. page, σημαίνουσα εὐγενῆ παιδα, θεράποντα ἡγεμόνων καὶ βασιλευσίων. Οἱ παῖδες οὗτοι, ἀντίστοιχοι πρὸς τοὺς Ἀρχοντοπούλους (βλ. λ.) τῶν Βυζαντινῶν, προσελαμβάνοντο κατὰ τὸν μεσαιῶνα μετὰ

τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐδάφους ἔτους τῆς ἡλι-
κίας των εἰς τὰς αὐλὰς ἡγεμένων καὶ μεγά-
λων ἀρχόντων, ἵνα ὑπηρετοῦντες αὐτοῖς τῶ-
ν τῆς προσηκούσης εἰς εὐπαιδείας μορφώ-
σεως. Ὄφειλε δ' ἕκαστος εὐπαιδευθῆναι ὥπως
πρᾶξις αὐτῶν εἰς ἱππότην, καὶ ὑπηρετήσῃ πρῶ-
τον μὲν ὡς ἀκόλουθος, εἶτα δ' ὡς ὑπακιστῆς
μεγάλου τινὸς ἀρχόντος. Ἐκλιπόντων ὁμοίως
τῶν ἱπποτικῶν ἐθιμῶν, συνεξέλιπε καὶ ὁ τῶν
ἀκολούθων θεσμός. Νῦν δ' ἐν τισι μόνον κύ-
λαις προσλαμβάνονται ὡς ἀκόλουθοι ἐπὶ βρα-
χὺν χρόνον μαθηταὶ στρατιωτικῶν σχολῶν. [Π.]

— (Β' Ὑ. ἀρχαιολ.) ὁ προσεξέρ-
χων τῶν βασιλέων (ἴδε λ.). οἵτινες συν-
εκόσμου τὴν σωματοφυλακὴν τῶν Βυζαν-
τινῶν αυτοκρατόρων οἶον: «Ο' Ἀκόλουθος»
εὐρίσκειται μὲν ἐν ὄνομα τῶν βασιλέων, ἀκο-
λουθεῖ δὲ τῷ βασιλεῖ ἔμπροσθεν αὐτῶν διὰ
τοῦτο καὶ Ἀκόλουθος λέγεται (Κωδιν. σ'
40, Bonn.) καὶ: «Στέλλεται δὲ καὶ τοῦ
παντὸς ἡγεμῶν στρατοῦ Μιχαὴλ πατρίκιος ὁ
Ἀκόλουθος κτλ.» (Κεδρην. τ. Β', σ. 608.
Bonn.). [Ι. Σ.]

— (Δ' εὐ. δ' ἰκ.) *attaché* βλ. Πρέσβεις.

Ἀκολχοῦξι (ἢ Ἀκόλχοῦροι. *Ako-
luhas — Akólhuer*). Ἰνδικὴ φυλὴ συγγε-
νεύουσα κατὰ τὴν γλῶσσαν πρὸς τοὺς Ἀτζέ-
κας, ὑπασταμένη πρὸ τῆς κατακτήσεως τοῦ
Μεξικοῦ ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν. [Π.Π.]

Ἀκομινάτος. Βλ. Χωνιάτης.

Ἀκονελλίνη. Βλ. Ἀκόνιτον.

Ἀκόνη λίθος λίαν σκληρὸς καὶ λεῖος,
συνιστάμενος ἐκ χαλκίου, Λυδίας λίθου ἢ
σκληροῦ σχιστολίθου καὶ ἔχων σχῆμα πρισμα-
τικόν, χρησιμεύων πρὸς ἀκόννησιν ἢ ὀψίτην
(ἵνα κληρὸν τι δῶ) ἢ λέανσιν μηχανῶν, ὅ-
ρων κτλ. Ἀκόνη: στήλη δὲ τριγώνου κα-
λεῖται τροχὸς ἐκ συμπλεγῶς ψαμμίτου, ὅστις
περιστροφόμενος διὰ λαβῆς ταχέως, δύναται ν'
ἀκονεῖ εὐκόλως διάφορα σιδηρὰ ἐργαλεῖα. (Βλ.
καὶ Ναξία πέτρα). [Κ. Μ.]

Ἀκόννη σιτέξεις. Παροιμ. ἐπὶ ἰσχυρῶν
πολυφάγων.

Ἀκονιστικὸς σχιστολίθος (*Wetz-
schiefer* γερμ.) εἶναι φυλλίτης (ἴδε λῆξ.)
ἀποτελῶν ἐν τῇ γῇ λεπτά στρώματα καὶ συν-
ιστάμενος ἐκ μικροσκοπικῶν φυλλαρίων μαρ-
μαρίου, σπηλιδίων τουρμαλίνου καὶ κρυστάλ-
λινῶν ἀνθρακίου, διὰ τοῦτο τὸ πέτριον σκλη-
ρόν καὶ χρήσιμον πρὸς ἀκόννησιν. Καὶ παραλ-
λαγὴν τινὰ τοῦ ἀργιλικοῦ σχιστολίθου κα-
λεῖται ἀκονιστικὸν σχιστ., ὅστις εἶναι ἀργιλικὴ
οὐσία, συμπεποτισμένη δαυριτίον. [Κ. Μ.]

Ἀκονιτικὸν ὀξύ (χιτριδικὸν ὀξύ)
εὐρίσκειται εἰς τὰ διάφορα εἴδη τοῦ ἀκόνιτος.
Ῥιζάγεται δὲ δι' ἐξαιρέτως τῶν ἐκπεπαισθέν-
των χυμῶν μέχρι συστάσεως σερπικῶν, δὲ οὐ
ἀποχωρίζονται κρυστάλλοι ἀκονιτικοῦ ἀσβε-

στίου τοῦτο δι' ἀνθρακικοῦ νατρίου μεταβά-
λεται εἰς εὐδιάλυτον ἄλας νατρίου, ἢ διάλυ-
σις ἐξουδετερῶται δι' ὀξείκου δόσεως, τῇ προ-
σθήκῃ δὲ μελυδοξείδιου λαμβάνεται ἀκονιτικὸς
μελυδὸς ἀποσυντιθέμενος δι' ὕδατος τοῦ
ἀπὸ τοῦ θεωμελυδίου διήθημα ἐξατμίζεται με-
χοι ξηροῦ καὶ παραλαμβάνεται δι' αἰθέρος, οὗ
ἐξατμίζομένου ὑπολείπεται τὸ ακ. ὀξύ· ἀνα-
κρυσταλλούμενον δι' ὕδατος ἀποτελεῖ ἄχρσα
φυλλίδια ἔχοντα τύπον $C_3 H_5 CO O H$. ἵνα
εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, οἰσπονεύματι καὶ αἰθέρι,
τῆκεται εἰς 140° , ζέει δὲ εἰς 160° ἀποβάλλ-
ον CO_2 καὶ μεταβαλλόμενον εἰς ἱτακονικὸν
ὀξύ· τὸ ακ. ὀξύ ἵνα τριβακικόν, σχηματίζει ὡς
ἐκ τούτου τρεῖς σειρὰς ἁλλήλων τὸ πλείστον
διλυτῶν ἐν ὕδατι, ἔχει στενὴν σχέσιν πρὸς
τὸ χιτρικὸν ὀξύ ($C_6 H_5 O_7$) διαφέρειν τοῦτου
κατὰ $H_2 O$, δύναται δὲ καὶ νὰ παραχθῇ ἐκ
τούτου διὰ θερμάνσεως. (Βλ. καὶ Ἀκόνι-
τον. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀκονιτίνη (Χ η μ.) ἀλκαλοειδές, εἰς ὃ
ὀφείλει τὰς ἱσχυρὰς καὶ δηλητηριώδεις ἰδιο-
τητας τὸ φυτὸν ὁ ἀκόνιτον. Ἐπειδὴ τὰ δια-
φορὰ εἶδη τοῦ ἀκόνιτος ἐνέχουσιν διάφορα ἀλ-
καλοειδῆ, δὲν ἵνα ὁμοίαι αἱ ἀκονιτίναι τοῦ ἐμ-
πορίου ἢ γερμανικῆ ἐκ τοῦ *aconitum napel-
lus* παραγεμένη ἵνα ἦτον δηλητηριώδης· τυ-
πος τῆς ἀνω = $C_{40} H_{48} N O_8$ · ἐκχυλίζεται
ἐκ τοῦ φυτοῦ δι' οἰσπονεύματος, ἐξατμίζεται
δὲ τοῦτο ἐν ταπεινῇ θερμοκρασίᾳ καὶ ἐκ τοῦ
μένοντος ἐκχυλίσματος ἀποχωρίζεται διὰ δια-
οδικῆς ἐργασίης ἵνα λευκοκίτρινος κόνις
ἄσμος ἔχουσα γεῦσιν βριμεῖαν γαργαλίζουσαν
τὴν φάρυγγα, δυσδιάλυτος ἐν ψυχρῷ ὕδατι, εὐ-
διάλυτος ἐν ὕδατι ἐνέχοντι ὀξύ, οἰσπονεύματι,
βενζόλῳ, αἰθέρι, χλωροφόρμῳ, ἀμυλοπνεύ-
ματι· τήκεται εἰς 120° · χαρακτηριστικὴ ἀντιδρα-
σις ἵνα εἴη διλυτῶν ἐν πυκνῇ οὐκίᾳ δῆξι διὰ
κιτρίνου χρώματος μεταβαλλομένου μετὰ 24
ὥρας εἰς καστανόχρουν πρὸς τὸ ἴδιον καὶ καθι-
σταμένου ἀγρόου μετὰ δυο ἡμέρας· καὶ μετὰ
φωσφορικοῦ ὀξέος γίνεται ἡπώως θερμαινόμενη
ἰώδης· μετ' ὀξέων σχηματίζει ἅλατα μὴ κρι-
σταλλομένα πλὴν τοῦ νιτρικοῦ, ὅπερ κρυσταλ-
λικόν. [Ο. Α. Ρ.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.) (*Aconitina*).
Ἀλκαλοειδές, λίαν δηλητηριώδες, ἐκ τῆς ῥίζης
καὶ τῶν φύλλων τῶν διαφόρων τοῦ ἀκόνιτος
εἰδῶν ἐξαγόμενον, εἰς ὃ ἰδιαζόντως ὀφείλει τὴν
δηλητηρίον αὐτοῦ ἐνέργειαν τὸ ἀκόνιτον.

Τὰ διάφορα τοῦ ἀκόνιτος εἶδη ἐνέχουσιν ἀ-
κονιτίνην κρυσταλλικὴν, ἀκονιτίνην ἡμέρην
ἀδιάλυτον καὶ ἀκονιτίνην ἡμέρην διαλυ-
τὴν. Εἰς τὸ ἐμπέριον φέρονται ποικίλα αὐ-
τῆς εἶδη χημικῶς διάφορα, ἢ γ α ρ μ α ν ι κ ῆ
(Geiger), ἢ ἀργιλικῆ (Morson), ἢ γ α λ-
λ ι κ ῆ (τοῦ Duquesnel) κτλ. ὡν ἕκαστον
ἔχει θεραπευτικὴν δύναμιν καὶ φυσιολογικὴν
ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ ἐνέργειαν διάφορον, κατὰ

τὴν διάφορον προέλευσιν τοῦ ἀκονίτου, ἐξ οὗ πα-
ρήχθη. Χορηγείται κατὰ νευραλγίαν, ἰδίᾳ τῆς
προσώπικης, ρευματικῶν παθήσεων καὶ πυρε-
ξιών. Κρατῖστον δὲ καὶ ἀκίνδυνον εἶδος θεω-
ρεῖται τὴν ὁμορρὸν ἀκονιτίνην χορηγουμένην
ὅπῃ μαρρῆν καταποτῶν εἰς ἐλαχίστας δόσεις
(1/50 σιτ.). Ἰστέον ὅτι ἡ τὸν ἀρρώστῳ πρὸς τὴν
ἀκονιτίνην ἀνεκτικότης εἶναι διάφορος· ὅτι ἡ
κρυσταλλικὴ Ἀ. εἶναι τεταρτίως δραστηριότερα
τῆς ὁμορρῶν καὶ ὅτι πολλὰκις σπουδαία φαι-
νόμενα δηλητηριάσεως ἐξεδηλώθησαν καὶ μετὰ
χρήσιν ἐλαχίστης ποσότητος ἀκονιτίνης (1/100
τοῦ σιτ.) (βλ. Ἀ κ ό ν ι τ ο υ.). [B.P.]

Ἀκόνιτον (B c τ.). (Aconitum L.),
γένος ποικύων καὶ πολυετῶν φυτῶν τῆς σικα-
μεν. τῶν Βατραχοειδῶν καὶ τῆς φυλῆς τῶν
E l e d r o n. Τούς ἀνθρώπους ἔχουσιν ἐξοι-
τανεῖς, τὰ ἄνθη ζυγομόρφα, τὴν κάλυκα πε-
ταλοειδῶς πενταπέταλον, τὸ ἄνθος σέπαλον
κρυσταλλεῖς, πέταλα πέντε, ὡν τὰ δύο τὰ πρὸς
τὰ ἄνω καλυπτοῦσθαι νεκταριοφόρα, τὰ δὲ
ἄλλα μικρότερα ἢ ἐλλείποντα. τὰ καρπία
καψοειδῆ πλύσπερμα, τὰ φύλλα παλάμα-
σχοιδῆ, τὴν ῥίζαν ρυμπατῶδη καὶ φαρμακευτικὴν.
Τὰ διάφορα εἶδη φύονται ἐν ὄρεσι τῆς βο-
ρείου καὶ μέσης Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, οὐ-
δὲν δ' ἐν Ἑλλάδι. Τὰ δ' ἀξιολογότερα εἶσι τὸ
Α. τ ό ν ά π ε ι ο ν (Aconitum Napellus
L.) ἔχον ἄνθος βαθύως ἰσχυρὸν εἰς στάχυν συν-
γροισμέναν· καίτοι μνημονευθὲν ἐκ Λακωνίας
ὅπῃ τοῦ Sibthorp εἶναι ἀνευρέθη οὐδαμῶς τῆς
Ἑλλάδος ὅπῃ τῶν νεωτέρων Α. τὸ Λ υ κ ο κ -
τ έ ν ο ν (A. Lycocotnum L.) καὶ Α.
τ έ ν τ ι φ θ ε ρ ο ν (A. Anthora L.) ἁμ-
ροτέρων τούτων τὰ ἄνθη εἰσὶν ὀχρεά. Τὸ δ'
Ἀ κ ό ν ι τ ο ν τοῦ Θεοφράστου καὶ τοῦ Διο-
σκορίδου εἰσὶν εἶδη Δ ω ρ ο ν ί κ ο υ (βλ. λ.).
τὸ δ' Ἀ κ ό ν ι τ ο ν ἑτερον τοῦ Διοσκο-
ρίδου εἶναι τὸ Α. τ έ Λ υ κ ο κ τ έ ν ο ν, περὶ
οὗ ἱστορεῖ «γενναῖται μὲν πλεῖστον ἐν Ἰτα-
λίᾳ—ῥιζαὶς χρῶνται πρὸς τὰς τῶν λύκων θή-
ρας, ἐκτιθεντες κρέαςιν ὥστε· βρωθεῖται γάρ
ὅπῃ τῶν λύκων ἀνιροῦσιν αὐτούς». [Θ.Χ.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.). Ἀ κ ο ν ι τ ο υ ρ ί -
ζ α ἢ ρ ό μ α τ α (Radix s. Tubera A-
coniti, Aconitum Napellus L.). Φυτὴν χρό-
νιον εἰς τοὺς ὄρεισιν τόπους τῆς μέσης Εὐρώ-
πης καὶ τῆς Ἑλλάδος μεταξὺ πετρῶν φυμέ-
νον. Τοῦ ἀκονίτου ὑπάρχουσι πλεῖστα εἶδη, ὧν
πολλὰ ἦσαν τοῖς ἀρχαίοις γνωστά, ὡς δηλη-
τήρια ζώων σαρκοδόρων (τὸ λυκοτόνον, τὸ
παρδαλιανό, κτλ.), καὶ ὧν ἡ ῥίζα ἐχρησι-
μεῖται εἰς φαρμακεύσεις καὶ μαγικανείας. Δη-
λητηριωδέστατον πάντων θεωρεῖται τὸ Α. fe-
rox Wall., ἐξ οὗ οἱ Ἰνδοὶ ἐξάγουσιν εὐσίαν
τὰ μέγιστα δηλητήρια, τὴν Bish, Bishy ἢ
Vishi. δι' ἧς καταφαρμακεύονται τὰ βέλη
τῶν. Ἐν φαρμακευτικῇ χρήσει εἶναι τὸ Α. na-
pellus, εἶδος καλλιστεροῦμενον νῦν ἀπντα-

χτοῦ, ὡς κέσαμεν τῶν κήπων χάριν τῶν κατ'
νόον ἀνθρώπων.

Τὰ διάφορα τοῦ ἀκονίτου εἶδη ἐνέχουσιν δια-
φόρους βαρύνουσας οὐσίας. Ἐκ τῆς ῥιζῆς ἡ τῶν
φυτῶν τοῦ Α. napellus, ἅτινα εἶναι ἀνο-
σμὰ, πικρά καὶ δριμύνα, παρσκευάζουσι συνή-
θως τὴν ἐν χρήσει ἐν τῇ θεραπευτικῇ ἀκονιτίνην.
τὸ ἐκχύλισμα καὶ τὸ βάμμα τοῦ ἀκονίτου. Τοῦ
ἀκονίτου ἐγένετο χρῆς κατὰ διαφορωτάτων νό-
σων (νευραλγίαν, ὀξείας τῶν ὀφθαλμῶν ρευματι-
σμοῦ, παθήσεων τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμο-
νῶν κλ.), ἀλλ' ἄνευ ὁρισμένων αποτελεσμάτων.
Τὸ ἀκόνιτον καὶ ἡ ἀκονιτίνη, νευρωτικὰ
δριμύνα, ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων ἀκρωσθίων φαρ-
μακῶν μετὰ τὴν μαρρῆν, εἰσω εἰς γενναίαν
δόσιν λαμβανόμενα γεννῶσι καύσον εἰς τὸ ἐ-
πιγαστρικόν, προκαλοῦσιν ἐμέτους, κωλικούς,
καθαρτίν, σκοτοδινίαν, παραλύουσι τὴν αἰσθητι-
κότητα τῶν νεύρων, διευρύνουσι τὴν κάρην,
διεισέρουσι τὸ κινητικὸν σύστημα νεύρων καὶ
μυῶν, φέρουσιν ἀταξίαν καὶ ἀρρυθμίαν ἐν τῇ
κυκλοφορίᾳ καὶ τῇ ἀναπνοῇ, τέλος κώμα,
ψύξιν καὶ θάνατον. Τὸ ἀκόνιτον εἶναι φάρ-
μακον δυσχρηστὸν τὸ μὲν διὰ τὸ βίαιον τῆς
δραστικότητος αὐτοῦ, τὸ δὲ διότι τὰ διάφορα σκευ-
σμάτα τὰ ἐν τοῖς φαρμακείοις ἀποθετι-
μένα δὲν εἶναι πάντοτε ὅμοια αὐτοῖς τὴν πα-
ρασκευὴν, τὴν ἱκαντικὴν ἐνέργειαν καὶ δηλη-
τήριον δόνησιν. Ἐν τῇ ῥιζῇ ἡ τοῖς φύμασι
τοῦ ἀκονίτου πλὴν τῆς ἀκονιτίνης προτετυ-
πάρχει ἡ ψευδοακονιτίνη, ἡ πικρο-
ακονιτίνη, ἡ ἀκονελλίνη καὶ ἡ
ναπελλίνη καὶ ἄλλα δευτερεύοντα συ-
στατικά (ἀκονιτικὸν ὀξύ, σάκχαρον, κτλ.) (βλ.
Ἀ κ ό ν ι τ ο υ.). Ἀ ν τ ι δ ο τ α κατὰ τῶν
δι' ἀκονίτου ἢ ἀκονιτίνης δηλητηριάσεων εἶ-
ναι ἡ ταννίνη, τὸ βοδιούχον κάλιο καὶ τὰ
διεγερτικὰ εἰσω τε καὶ ἐξω παραγγελλόμενα.
Ἐκ τῶν ἐκχυλισμάτων τοῦ ἀκο-
νίτου τὸ μὲν ἐκ τῆς ῥιζῆς παρσκευαζόμενον
σ κ ε υ ά σ μ α δ ρ α σ τ ή ρ ι ο ν, δίδεται εἰσω
ἀπὸ 1/6—1/2 σιτ. δις τῆς ἡμέρας, τὸ δὲ ἐκ
τῶν φύλλων κατὰ 1—3 σιτ. Τὸ ἐκχύ-
λισμα σκευάζεται καὶ εἰς αἰσθητὴν (20—
30 σιτ. εἰς οὐγγίαν) καὶ προσβάλλεται
πρὸς γάλας νευραλγούσας ἢ ρευματλγούσας.
Τὸ ἐκ τῆς ῥιζῆς παρσκευαζόμενον βάμμα,
σκευασμα ἐπίσης δραστήριον, δίδεται κατὰ
5—10 σταγόνας. [B.P.]

Ἀκονίτου δηλητηριάσεις (Τοξ.).
μέχρι τῆς προστελευσεως τοῦ ἱατροῦ δοθῆναι
ὄξος ἢ οἶνος εἰς μικρὰ ποσά καὶ ἐματικὸν αἶ-
μα ἐνέργειαι τῆς δηλητηριάσεως δεκνύονται ἐν τῇ
οὐρανίσκῳ καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης, εἰτα ἐπέρχε-
ται ἄρθρονος ἀποχωρισμὸς οὖρων καὶ ἰσχυρὰς
ταχυς σπυγμῆς, διαστολὴ κρείδας, σκοτοδινί-
αις καὶ κεφαλόπονος· ἐπακολουθοῦσιν ἐμετοὶ,
κωλικόπονοι, σπασμοί, τρόμος, δύσπνοια καὶ
τέλος, εἰαν δὲν ληθῇται κατάλληλα μέτρα.

θανάτος, οὐ προηγούνται λιποθυμίας, σπασμωδικαί κινήσεις καὶ ἀκούσιοι κινήσεις· πλὴν τῆς ἀκοντινῆς εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀκοντιῇ εἰς τὴν ἀκακασίαν τῆς ἀκογελίνης καὶ ἡ ναπελλίνης ταυτόσημος ὡς τῇ ἀκολητίνῃ εἰς τινὰ εἶδη δὲ καὶ ἡ ψευδακοντινῇ ταυτόσημος τῇ ναπαλλίνῃ καὶ ἀκρακοντινῇ. [O.A.P.]

Ἀκόντιον, Μικρὸν καὶ κοῦρον δόρυ, μεταλλινὴν ἔχον αἰγὴν καὶ πόρρωθεν βαλλόμενον. Ἦν ὅπλον βαρβαρικόν, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων μόνοι οἱ Αἰτωλοὶ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ σχολιαστοῦ τοῦ Εὐρύπιδου, ἠκόντιζον ὡς βάρβαροι. Ἐν μεταγενεστέροις ἔθνεσι γὰρ οὐκ ἦτο σπανία ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἐν μάχαις καὶ παρ' Ἑλλήνων, παρ' οἷς ἄλλως ἦν καὶ πρότερον συνηθέστατον ἐν γυμναστικαῖς ἀσκήσεσιν. Ὁ Λουκιανὸς (Ἀνάχ., 27) ὑποτίθεται λέγοντα τὸν Σέλλωνα, ὅτι τὰ μαιρακία «περὶ ἀκοντιοῦ βολῆς ἐς μῆκος ἀμιλλῶνται», τὸν δὲ Σκύθην Ἀνακράσιν φέροντα καὶ τρίτο καὶ συμβουλεύοντα νὰ μὴ δίδωται τοῖς νέοις κοῦρα ἀκόντια, ὅτινα βαλλόμενα εὐκόλως δύναται νὰ παρατρέψῃ ὁ ὄνημος, ἀλλὰ λέγχει καὶ ἄλλα βαρεὰ ὅπλα. Ἡ δὲ ἀκοντιῶν ἀσκήσις δὲν ἐξήλπε καὶ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους, διότι βλέπομεν ἐν τινὶ αὐτικῇ ἐρρηκτικῇ ἐπιγραφῇ μνημονεύμενον καὶ ἀκοντιστῆν, σὺν ἄλλοις θηρομαχῇ τιμωμένοις διδασκάλοις τῶν Ἀθηναίων ἐρρῶν. (Βλ. καὶ Ἀδρυ). [Π.]

— Ὅρος τῆς Βοιωτίας, κληθὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ στενοῦ καὶ ἐπιμήκους σχήματος αὐτοῦ, ἐκτείνοντο πρὸς Δ. τοῦ Ὑφαντίου ὄρους καὶ παρατείνοντο κατὰ Στράβωνα ἐπὶ ἐξήκοντα σταδίων μέχρι Παράποταμιον τῶν ἐν τῇ Φωκίᾳ. Ἐν τῇ νοτιωτάτῃ ἀκρωρεῖα αὐτοῦ εἶναι ἐκτεταμένη ἡ ἀκρόπολις τοῦ βοιωτικοῦ Ὀρχομενοῦ. [Π.]

Ἀκόντιος, Βλ. Κυδίππη.

Ἀκόντισμα γυνώσκ. σταθμός τῆς Ἑρμιόνης ὁδοῦ ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν καὶ Βυζαντινῶν χρόνων, καίμενος βορειοανατολικῶς τῆς Χριστουπόλεως, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν πάλαι Φιλιππων τῆς Μακεδονίας καὶ χρησιμεύον ἐς ἀλλοτρίαν ἵππων. [Ε.]

Ἀκουζός (Β. ο. τ.), κοινὴ ὀνομασία φυτοῦ ἐν Κόδων, βλ. Κόδων. [Θ. Χ.]

Ἀκορία, Ἑλλειψίς τῆς κέρης τοῦ φοβηλοῦ, δι' ἀνωμαλίαν συγγαγῆ, ὀρελόμενη εἰς τὴν μὴ ἐξαρτίον τῆς κορινθῆς μεμβράνης. Ἡ πάθους θεωρεῖται δι' ἐγχειρήσεως, ὡς σκοπὸς εἶναι ἡ κατασκευὴ τεχνιτῆς κόρης. [Β.]

Ἀκορίς Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, συμμαχῆσας τῷ 885 π. Χ. πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Κύπρου Πυθαγόραν καὶ δύναμιν ἀξιολόγον καὶ χεῖματα καὶ ἄλλην παρασκευὴν ἐκπέμφας ἐν τῇ πρὸς τοὺς κοινούς ἐχθρούς, τοὺς Πέρσας,

πολεμῶ. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ Κυπριακοῦ πολέμου, ὁ Ἀ. ἀθροίσας δυνάμεις ξενικὰς ἀξιολόγους (τῷ 376 π. Χ.), καὶ στρατηγὸν τούτων καταστήσας Χαδρίαν τὸν Ἀθηναῖον, παρεσκευάσθη νὰ πολέμησῃ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τούτων Φαρνάβζος, ἀποστείλας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἐπέσειν αὐτοὺς τὸν μὲν Χαδρίαν, ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ δήμου δεχόμενα τὴν ἐν Αἰγύπτῳ στρατηγίαν, ν' ἀνακαλέσῃ, νὰ ἐξαποστείλῃ δὲ καὶ τὸν Ἰερικράτην στρατηγὸν συμμαχῆσεντα τοῖς Πέρσας. Ἀπέθανε δ' ὁ Ἀ. πρὸ τῆς ἐπιδρομῆς εἰς Αἴγυπτον (373 π. Χ.) τὸν ὑπὸ τὸν Φαρνάβζον Περσῶν καὶ τὸν ὑπὸ τὸν Ἰερικράτην διεσπορῶν μισοφόρων. [Π.]

Ἀκουα ἢ φυλλόακωνθος (Β. ο. τ.) τοῦ θεωρητοῦ εἶδος Κυναρειδῶν, ὡς τὸ Κίρσιον ἢ Ἀκουα (Cirsium Acarna L.) [Θ. Χ.]

Ἀκορός ὁ κάλαμος (Β. ο. τ.) (Acorus Calamus L.) Ἀ. κ. ο. ρ. ο. ν. τοῦ Διοσκορίδου· φυτὸν πολυστῆς τῆς εἰκογῆς τῶν Ἀρσενίων ἔχον τὸ περιάνθιον ἑξαμερές, σπῆσιν προαίνην, φύλλα ἑξομοιωθῆ, ῥίζωμα σκληρὸν, ὀρεζέντιον, ἀρωματικὸν καὶ φαρμακευτικόν (radix Calami aromatica). Ἀπανταχοῦ φύεται ἐν ἐλώδεσι τόποις, ἀλλ' ἐν Εὐρώπῃ ἐξημερωμένον καίτοι κοινότερον ἐν Ἑλλάδι δὲ μνημονεύεται μόνον ὑπὸ τοῦ Sibthorp ὡς ἐν Ἀκωνίᾳ φύμενον. [Π.]

Ἀκόστα (Οὐρέη) — Ἰουδαῖος φιλόσοφος, γένν. ἐν Ὀπίρῳ τῷ 1594 ἐξ οἴκου ἰουδαϊκοῦ μὲν ἀλλ' ἀντιχριστιανισθέντος. Νεώτατος ἐξοπλισθὲν τὰ νομικά. Νεὺς ἐρευνητικὸς, καὶ ἀποστρεφόμενος τὸ διδασκαλικὸν πνεῦμα τοῦ καθελοκτισμοῦ, ἐξώρυσεν αἰσθὴν καὶ πανοικί ἐσογεν εἰς Ἀμστερδὰμ. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ δὲν ἰκανοποιήθη οὐδ' ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ἐβρίσκειν, ὡς εἶχε, κατασκευάσμα φαρισαϊκόν. Ἐπὶ πολλὰ δ' ἔτη ὑπέστη παντοίους καταδιωγμούς καὶ τέλος τετραχήμερος νοῦν καὶ καρδίαν οἰκτρῶς ἀπέθανεν ἀνταρξιασθεὶς τῷ 1647. Συνέγραψεν αὐτοβιογραφίαν, Examen traditionum pharisaicarum καὶ ἄλλα. [Σ. Π.]

Ἀκοτυλῆδον (Β. ο. τ.) (Acotyledoneae) ἀνεμάθησαν ὑπὸ τοῦ Jussieu καὶ τοῦ De Candolle τὰ Σπορέφυτα ἢ Κρυπτόγυμα τὰ πλατυλασιζόμενα διὰ ἀπὸρων (δηλ. ἄνευ ἀνεμῶντων σπερμάτων καὶ ἐπομῆνης ἄνευ κοτυλῆδων), κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἕτερον μέγα τμήμα τῶν φυτῶν, ἦτοι τὰ Ἐγκότυλα ἢ Ἐδοῦνα (Cotyledoneae) ἢ Σπορμόφυτα ἢ Φανερόγυμα, πλατυλασιζόμενα διὰ σπερμάτων καὶ ὑποδιαρούμενα κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν κοτυλῆδων τοῦ φύτρου εἰς Μονόκοτυλῆδον ἢ Δικότυλῆδον (βλ. τὰς λ.) [Θ. Χ.]

Ἀκουα - βέδα - πέλλα - φόντι

(Aqua viva delle Fonti). Ιταλική πόλις τῆς ἐπαρχίας Βαρίου, ἐπὶ τοῦ ἀπὸ Βαρίου εἰς Τάραντα σιδηροδρόμου, ἔχουσα 8535 κατ. τῷ 1881. [Ν.Σ.]

Aquae ἦτοι ὕδατα. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔδωκαν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς πλείους πόλεις ἢ τόπους, ὅθι ὕπῃρχον πηγὴ καὶ μεταλλικὸν ὕδατον, οἷον Aquae Sextiae (τὰ νῦν Aix), Aquae Segestae (τὰ νῦν Forrières) κτλ. [Σ.]

Ἀκουα-πεντέντε (Aqua pendente = κρεμαστὸν ὕδωρ), ἰταλικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ῥώμης ἐν μικρᾷ τῆς Παγλίας, ἔχουσα 4367 κατ. τῷ 1881 (ὁ δὲ μ. 5607). Ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ μεγάλου πηγῆς καταρρέοντος καταφερομένου ἀπὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ φηκοδύρεται αὕτη. [Ν.Σ.]

Ἀκουας-Καλιέντες (Aguas-Calientes), μία τῶν ἐλευθέρων τοῦ Μεξικοῦ πολιτειῶν συγκροτηθεῖσα τῇ 1853 [ἐμ. 7500 τ.χρ. κατ. 140430 τῇ 1879]. — Ἡ ἐμῶνυμος αὕτη πρωτεύουσα ἔχει 32000 κατοίκων, καὶ παρ' αὐτῇ ὑπάρχουσι ἀξιόλογοι οἱερμαί, ἐξ ὧν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς. [Ν.Σ.]

Ἀκουα φόρτε (Aqua Forte) βλ. Νετρικὸν δέξ.

Ἀκουε τὰ πό-καρδίως. Παρ. ἐπὶ τῶν ἀπροκαλύπτως λεγόντων ὅτι φρονοῦσιν. [Π.]

Ἀκουε τοῦ πὸ τέσσαρα ὅτα ἔχοντος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀπειθεύοντων. [Π.]

Ἀκουΐλαρία ἢ Ἀγάλλοχα (Bot.) (Aquilaria Agallocha Roxb.) θένδρον εὐμέγεθες τῆς εἰσόδου τῶν Ἀκουΐλαριῶν, εἰς οὗ τὸ Ἀγάλλοχα (βλ. λ.), ἔχον εὐσμεν καὶ φαρμακευτικὸν (lignum Aquilariae). [Θ.Χ.]

Ἀκουΐλαρισεῖδῃ (Bot.) (Aquilariaceae) εἰκογένεια φυτῶν ἢ κατ' ἄλλους συλῇ τῶν Θυμειλαριῶν, περιέχουσα ὀλίγα θένδρωδῃ φυτὰ τῶν Ἰνδιῶν, ἔχοντα τὰ φύλλα-αἰέταια ὅντων περισφύλων, τὸ περιγίνιον σωληνοειδές, τετράλοβον ἢ πεντάλοβον, τοὺς στήμονας 5 ἕως 10, τὸν καρπὸν καψοειδῇ, διθυρον ἢ βραχοειδῇ, ἀδιάρρηκτον καὶ τὰ σπέρματα ἄνευ λευκώματος. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν Ἀκουΐλαρία καὶ Γυρίνωψ. [Θ.Χ.]

Ἀκουΐλεῖα (Bot.) (Aquillegia L.), γένος ποικύων πολυετῶν φυτῶν εἰκογ. τῶν Βατραχιοειδῶν καὶ τῆς συλῆς τῶν Ἐλεφάνθων, ἔχον σέπαλα 5 πετάλοειδῃ, πέταλα χρονοειδῇ καὶ τὰ πέντε λήγοντα εἰς πτερυιστήρας ὑποκύρτους, ἀόψας 5 πολυσπέρμους, φύλλα δὲ τριφυλλοειδῆ. Τὰ πολυάριθμα εἶδη εἰσὶν ἰθαγενῆ ἐν τῇ βορείῳ εὐκρατίῳ ζώνῃ, τὸ δὲ γνωστότερον εὐρέμενον ἀσθύνως ἐν τῇ βορείῳ καὶ μέσῃ Εὐρώπῃ εἶνε ἡ Α. ἢ κοινὴ (A. vulgaris L.). Αἱ πλείους παραλ-

λαγαὶ θεραπεύονται συγὰ μετ' ἄλλων εἰδῶν ὡς κάσμος ἐν τοῖς ἀήποις διὰ τὰ ποικιλόχρωμα ἄνθη (ἰκθύνια, βοδύχρωμα, ὑπέλευκα κτλ.). Δὲ εἰσὶ τὰ εἶδη τῆς ἑλλην. Κλωρίδος, ἀμφότερα σπάνια ἐν ὑψηλαῖς ὄρεσιν, ἦτοι ἡ Α. ἢ τοῦ Ὀθωνίος (A. Othonis - Orph.) ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ Χελμού, καὶ Α. ἢ τῆς Ἀμαλίας (A. Amaliae Heldr.) ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ Ταυγέτου [Θ.Χ.]

Ἀκουΐλιος Γάλλος (C. Aquilius Gallus) νομοδιδάκτικος Ῥωμ., ὁ γνωστότατος τῶν μαθητῶν τοῦ Μουκίου, ἀρχικτὸς τὸ δ' ἡμῖν τοῦ Ζ' α. κτ. Ῥ. αἰῶνος. Πραττωρ μετὰ τοῦ Κικέρωνος 686—688 α. κτ. Ῥ. ἀπεχώρησε κατόπιν τῶν δημοσίων ἀξιωματῶν καὶ ἐπεδόθη ἀποκλειστικῶς τῇ νομ. ἐπιστήμῃ, ἐν ᾗ διεκρίθη ἀπολαύων μεγίστης ὑπολήψεως. Μαρτυρεῖται ὡς δημιουργὸς τῆς περὶ δόλου (βλ. λ.) διαδικασίας, τῆς Ἀκουΐλιανῆς ἐπερωτήσεως (βλ. Ἀκουΐλιανῆς) καὶ τοῦ τύπου τῆς κληρονομικῆς ἐγχευτῆς ἀσέως ἐψίγεων ὧν τιμῶν. [Δ.]

Ἀκουΐλιος νόμος (lex aquilia) δόγμα τοῦ δῆμου, plebiscitum, ἐκδοθέν τῇ προτάσει τοῦ δῆμου Ἀκουΐλιου. Πρώτως μὲν τῇ 467 α. κτ. Ῥ., πάντως ἔμως πρὸ τοῦ Ζ' αἰῶνος α. κτ. Ῥ., ὅπερ καταργεῖται ἀπαντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἰσχύοντας ἑπαικτικούς νόμους ὥρισεν ὅτι ἐν ὁρισμένοις ὅμασιν εὐθύνεται τις ἐπὶ ἀδικῶ βλάβῃ τῆς οὐσίας ἄλλοτρίου, ἐνσωμάτου πράγματος, γενεμένη διὰ θετικῆς καὶ ἀμέσου (corpore corpori) πράξεως. Τὰ ὅματα τοῦ Α. Ν. ὥριζοντο ἐν τρισὶ κεφαλαίοις: ἐν τῷ α' ἐπραγματεύετο περὶ ἀνευρέσεως δούλου ἢ ἀγέλατου κτήνου, ἐν τῷ β' περὶ τοῦ ἀπιστεύοντος συναπερωτητοῦ (βλ. λ.), ὅπερ ἤδη παρὰ Ῥωμαίους ὑπέπεσε εἰς ἀχρησίαν, ἐξαιρουμένη δὲ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ τὸ πρῶτον διὰ τῶν εἰσγῆσεων τοῦ Γάτου III. 215), ἐν δὲ τῷ γ' περὶ βλάβης ἐνσωμάτου πράγματος διὰ καύσεως (urere), ῥήξεως (frangere) ἢ κλάσεως (rumpere), συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἐντελοῦς φθορᾶς (corrumpere). "Ὅμως οἱ νομοδιδάσκαλοι διὰ τῆς ἐρμηνείας ἐξέτειναν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ ἐπὶ πάσης οἰας δῆποτε ἀδικῶς βλάβης, ἔστω καὶ οὐχὶ τῆς οὐσίας ἄλλοτρίου ἐνσωμάτου πράγματος, καὶ πέραν τῶν ῥητῶν ἐν τῷ νόμῳ ἀναφερομένων περιπτώσεων εἴτε δι' ἀμέσου εἴτε δι' ἐμμέσου, ἀλλὰ πάντοτε θετικῆς πράξεως, πλην ἐάν ἡ ἀνηνική (παράληψις) ἐπηκολούθησεν τῇ θετικῇ, εἴτε δὲ καὶ ἐπὶ βλάβῃ ἐλευθέρου ἀνθρώπου. Καὶ περὶ μὲν τῶν περιπτώσεων τῆς ἀρχικῆς τοῦ νόμου μορφοῦς ἐχορηγείτο μόνον τῇ κυρίῳ τοῦ πράγματος ἡ actio legis Aquilia (directa), περὶ δὲ τῶν ἐπακτάσεων αὐτοῦ δύνῃ ἡ actio l. aq. utilis καὶ act. in factum, οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν κρατούσαν γνώμην, οὐ-

δύως διαφέρουσι ἀλλήλων, χρησιμοποιεῖται καὶ ἑτέροις πλὴν τοῦ κυρίου δικαιοῦχος. Κατὰ τὰς περιπτώσεις τῆς πρώτης ἀγωγῆς ἡ ἀπο-
κρίσις ἀπεριόριστε ἰδιορρυθμῶς, ἥτις διὰ μὲν τὸ α' κεφάλαιον ἐδίδετο ἡ μεγίστη ἀξία τοῦ φωνουμένου ἐν τῷ τελευταίῳ ἐν αὐτῷ, διὰ δὲ τὸ γ' ἡ μεγίστη ἐν ταῖς τελευταίαις 30 ἡμέ-
ραις, κατὰ δὲ τὰς δύο ἄλλας ἀγωγὰς τὸ α' ἀφ' ἑρὸν (ἰδ. λ.). Ἡ ἀποτίμησις ἐκείνη ἀρκεῖ σήμερον ὡς ποιῆται δὲ καὶ ἡ ἄλλη συν-
επεία ἐπὶ τὸ ἀρνούμενος καταδικάζεται εἰς τὸ διπλάσιον. Ἦνα ὅμως ἡ βλάβη ἢ ἄδικος, ἀ-
παιτεῖται τοῦτο μὲν ἑλλείψης παντὸς δικαιο-
ματὸς τοῦ βλάπτοντος ἐπὶ τοῦ πράγματος, τοῦτο δὲ πταῖσμα αὐτοῦ οἰουμένης βαθροῦ, ἀπαλλασσόμενον μόνον ἐκ συγγνωστῆς πλά-
νης. [Δ.]

Ἀκουμένους Ἀθηναῖος ἱατρός ἐν βέλ-
τιστον καὶ σωφρονέστατον καλεῖ ὁ Πλάτων·
πατὴρ τοῦ Εὐρυμάχου, φίλος τοῦ Σωκρά-
τους. [Π.]

Ἀκούντα (Hernando de Acuña) ποιητὴς ἰσπανὸς μνηστὴς τοῦ Γαρσίλαου. [Ξ.]

Ἀκουαί ἢ Ἀκουαί, ἰταλικὴ πόλις, ἡ ἀρχαία Aquae Statiellorum ἐν τῷ Νομό-
φερράτω ἢ ἐν τῇ νῦν ἐπαρχίᾳ Ἀλεξανδρείας. Κατ. 9 287 τῷ 1881 (τοῦ ἔτους 11 193). Θέρ-
μαι θειοῦχοι. Ῥωμαϊκὴν ὑδραγωγείον. Λαμ-
πρὸς ναὸς τοῦ ια' αἰῶνος. Μεταξουργεῖα καὶ
θιολογία. [Ν.Σ.]

Ἀκουρεϊό (Akureyri, ἐπὶ δὲ καὶ Eyjaflardar Kaupstadr), θανικὴ πόλις ἐν Ἰσλανδίᾳ παρὰ τὴν Eyjaflærdhur, κεκοι-
μισθὴν καὶ βελούχουσαν κώπον. Ἦναι ἡ δευτέρα τὸ μέγεθος πόλις τῆς Ἰσλανδίας, ἔ-
χουσα 800 κατοίκους καὶ τὸ πρῶτον ἔμπο-
ρεῖον τῶν ὑπερδορείων ἐκείνων καὶ ἀξένων
χωρῶν. [Ν.Σ.]

**Ἀκούσκατε νέοι γέροντες, οὗ
νέου γέροντες ἤκουον** Ἀποστολὴν
τοῦ Ἀδρόστου (Πλούταρχ.) ἢ τοῦ Ἰουλίου
Καίσαρος (Στοβ.).

Ἀκουσίλαος, ὧς Κάδα, Ἀργεῖος,
ἢ κατ' ἄλλους Βοιωτὸς (ἐκ βοιωτικῆς τιμῆς
πύλας Ἀργεῖος, ἴσως ἀνυπάρχου), παλαιὸς
λογογράφος, ζήσας πιθανῶς περὶ τὰ μέσα τοῦ
5 αἰῶνος π. Χ. Ἐργαζομένης «Γενεαλογίαι»,
ἥτις συλλογὴν μύθων περὶ τοῦ γένους θεῶν
καὶ ἡρώων, ἐν τοῖς πλείστοις μὲν ἀκολουθοῦν
πιστῶς τῇ Ἡσιόδῳ, ὡς ἐμφανίζεται καὶ ἐκ τῆς
ἐν τῇ Πλατωνικῇ Συμπόσῳ (σ. 178⁶) μνείας
τῆς περὶ χάους δόξης αὐτοῦ. ἐν ἄλλοις δὲ
διαφορῶν τὸν ποιητὴν ἐκείνων. Αἱ Γενεαλογίαι
τοῦ Ἀκουσίλαου, ἀποτελούμεναι ἐκ τριῶν το-
μῶν, ἦσαν γεγραμμέναι εἰς ἰο-
νικὴν δίλεκτον, ἐπὶ ᾧ δὲ τοὺς ἀχίοντες μέ-
λοι τοῦ Β' αἰῶνος μ. Χ. οἱ Σαδάρτες τις σο-
φιστὴς ἔγραψεν «Ἰππόμνημα εἰς Ἀκουσίλαον».

Ἀλλὰ τινες τῶν ἀρχαίων, ὡς ὁ Πορφύριος,
ἀπερίρριπτον ὡς νόθους τὰς ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοῦ
Ἀ. φερόμενας Γενεαλογίας τὴν γνώμην δὲ
ταύτην παρὰδεχόμενοι καὶ τινες τῶν νεωτέρων,
εἰκάζοντες ὅτι συνετάχθησαν κατὰ τοὺς Ἀ-
λεξανδρινούς χρόνους, ἄλλοι δὲ πειραματίζον-
ται εἰς τοὺς μνημονεύοντας τὰς Γενεαλο-
γίας καὶ ὡς γνησίας ταύτας θεωροῦντας σω-
φιστὰς. Τὰ μέχρις ἡμῶν περισώθεντα λει-
ψανα τῶν Γενεαλογίων περιελήφθησαν ἐν C.
Müller. Historie. gr. fragm. τ. 1 σ. 100
597. [Π.]

Ἀκουστική (Φυσ.) καλεῖται τὸ μέρος
τῆς φυσικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ τοῦ
ἤχου, ἥτοι περὶ τῶν φαινομένων τῶν αἰσθητῶν
εἰς τὸ οὖς ἡμῶν. Ὁ ἤχος παράγεται ὑπὸ τρο-
μώδους κινήσεως τῶν σωμάτων, ἥτις ἐγείρει
ἐν τῷ αέρι κύματα σφαιρικά ἐκκεντρωμένα δια-
δοχικῶς πυκνότερα καὶ ἀραιότερα. Τὴν κυ-
μαντικὴν ταύτην εἰσερχομένην εἰς τὸν ἀκουστι-
κὸν πόρον αἰσθανόμεθα ὡς ἤχον. Διὰ τὰ ἀ-
κούσωμεν τὴν ἤχον τὴν παραγομένην ὑπὸ ἡ-
χητικῶν σωμάτων, πρέπει μετὰ τοῦ ἡχογένου
σώματος καὶ τοῦ ὡτιῶς ἡμῶν νὰ ὑπάρχῃ μέσον
σταθμητὴν αἰσθητότητα. Τὸ συνήθες σχῆμα τοῦ
ἤχου εἶναι ὁ κύβος, ἀλλὰ πάντα τὰ σταθμητὰ
μέσα, εἴην πλὴν τοῦ αέρος τὸ ὕδωρ, τὸ
μάρμαρον, τὰ μέταλλα, διαδίδουσιν τὴν ἤχον.
Διὰ χώρου τελείως κενοῦ μὴ ἐμπριεχόμενος
σταθμητὴν ὕλην ὁ ἤχος δὲν διαδίδεται.

Οἱ ἤχοι διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῆς
ἐκτάσεως, ἥτις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πλάτους τῆς
παλμικῆς κινήσεως, διὰ τοῦ ὕψους ἐξαρτωμέ-
νου ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ δευτερολέπτῳ
δυνάμεων τοῦ ἡχογένου σώματος. καὶ διὰ τῆς
χρόνης, ἥτις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν
δευτεροεὐδυνάμεων ἡχῶν, οἵτινες συνοδεύουσι τὴν
κύριον ἤχον. Ἔνεκα τῶν ὁποίων τὸ σχῆμα τῶν
ἡχητικῶν κυμάτων εἶναι διάφορον εἰς ἡχοὺς
ισοφῆς καὶ ἰσοεντατικῶς παραγομένους ὑπὸ
δύο διαφόρων μουσικῶν ὄργάνων. Ὁ ἤχος δια-
νύει 340 μέτρα ἐν ἐνὶ δευτερολέπτῳ ἐν τῷ
αέρι ὑπὸ τὴν συνήθη θερμοκρασίαν· ἀλλ' ἡ τα-
χύτης τοῦ ἤχου ἐν τῷ ὕδατι εἶναι πολλὴν μεί-
ζων, ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς ἐπὶ μείζων ἢ ἐν τῷ
αέρι.

Ἀπειρος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡχῶν, ἀλλὰ
πάντες δὲν εἶναι ἀκουστοί. Ὁ βαρύτερος ἀ-
κουστὸς ἤχος παράγεται κατὰ τὸν Σαδάρτον
ἀπὸ 16 δυνάμεις κατὰ δευτερολέπτον, ὁ δὲ
δύνατος ὑπὸ 18 000. Τὸ οὖς ἡμῶν εὐρίσκει
διαφορὰν μετὰ δύο ἡχῶν, ὅταν ὁ λόγος τῶν
παλμῶν εἶναι ἴσος ἢ ἀνωτέρως $\frac{81}{80}$. Οὗτω
ἤχος παραγόμενος ἀπὸ 800 παλμῶν κατὰ
δευτερον λεπτὸν διακρίνεται τοῦ παραγομένου
ἀπὸ 810. οὕτως δὲ καὶ τοῦ ἀπὸ 805 μόνον
παλμῶν παραγομένου. Δύο ἤχοι ταυτοχρόνως
παραγόμενοι ἐπιφέρουσιν εὐάρεστον αἰσθημα
εἰς τὸ οὖς ἡμῶν, ὅταν οἱ ἀριθμοὶ τῶν παλμῶν

των ἤχων τούτων ἔχουν λόγον ἀπλῶς πρὸς ἀλλήλους, ὅτε ἀποτελεῖται συρτηνίαν. Ἡ συν-
παρῆς δὲ δύο ἤχων ἀποτελεῖ φασματὴν ἢ
κακοσυρτηνίαν, εἴταν ὁ λόγος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
παλμῶν μὴ εἶναι ἀπλῶς.

Πάντα τὰ μουσικὰ ὄργανα στηρίζονται ἐπὶ
τῆς παλμικῆς κινήσεως τῶν σωμάτων. Καί
εἰς μὲν τὰ ἐμπνευστὰ ὄργανα τίθεται εἰς παλ-
μικὴν κίνησιν αὐτὸς ὁ ἐμπνευστὴς ἀήρ,
ἄλλοτε μὲν κινεῖται ὡς εἰς τὸ ὄργανον (orgue),
εἰς τὸν πλινθικόν, ἄλλοτε δὲ διὰ γλωσσίδος
ὡς εἰς τὸν εὐθύκλον. Εἰς ἄλλα μουσικὰ ὄ-
ργανα ὁ ἥχος παράγεται διὰ τῆς παλμικῆς κι-
νήσεως χορδῶν, ὁ δὲ ἀήρ χρησιμεύει ὡς ὄχημα
αὐτοῦ. Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἤχου τοῦ παρὰ το-
μῆντος ἐκ τῆς παλμικῆς κινήσεως τῶν χορδῶν,
στηρίζονται αὐταὶ ἐπὶ ξυλινῶν κιβωτίων ἢ τοῖ
ἐπὶ ἀντηχείων, ἅτινα συνυπερχοῦντα καθιστῶσι
τὸν ἥχον ἐντατικώτερον, ἀλλ' ἐλλάττονος διαρ-
κειας. Ἡ κιβωτός, τὸ τετραγώνον καὶ πάντα
τὰ χορδοφόρα ὄργανα ἀποδιδόνουσι τὴν ἐνί-
σχυσιν τοῦ ἤχου χορδῶν, αἵτινες τείνονται ἐπὶ
ἀντηχείων. [Τ.]

— (Ἀρχιτεκτ.) Εἰ καὶ πλεῖστα τῶν
τῆς ἀκουστικῆς προβλημάτων ἢ νεωτέρᾳ ἐπι-
στήμῃ μετὰ μαθηματικῆς ὄντως ἀκριβείας ἔ-
λυται, πλεῖστα δὲ ἀνεξήγητα μέχρη πρό μι-
κροῦ ἐν τῇ θεωρίᾳ τῶν ἡχηρῶν κυμάνσεων δι'
ἐντελεστεριῶν νῦν πειραματικῶν ἡδυνήθη νὰ ἐξη-
κριβώσῃ, ἢ ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ ἀκουστικῇ τῶν
αἰθουσῶν τῶν θεάτρων, ἀμφιθεάτρων, ἐκκλησι-
σίων κλ. μένει ἐν τούτοις ἐτι ζήτημα λίαν
ακανθώδες καὶ πλὴν μερικῶν τιμῶν λεπτομε-
ρειῶν, ὅς ἡ πείρα καθιέρωσεν, ἐν τοῖς πλεί-
στοις ἄλυτον.

Διὰ τῆς θεωρίας ὡς καὶ διὰ τῶν πειραμα-
τικῶν ἀπεδείχθη, ὅτι ἡχος ἀναπτυσσόμενος ἐντὶς
ἀπεριόριστου ἐκτάσεως ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ
μεταδίδεται εὐθυγράμμως, καὶ ὅτι ἐάν οὗτος
ἐν τῇ τροχῇ αὐτοῦ προσπίσῃ ἐπὶ ἐμποδίου
τινὸς ἀντανakλώμεται κατὰ τοὺς ἐξῆς δύο νό-
μους. 1ον Ἡ γωνία τῆς ἀντανakλώσεως ἴσου-
ται τῇ γωνίᾳ τῆς προσπτώσεως, 2ον Ἡ προσ-
πίπτουσα ἀκτὶς ὡς καὶ ἡ ἀντανakλωμένη εὐ-
ρίσκονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου. Κατὰ τοὺς
νόμους τούτους ὁ ἀντανakλωμένος ἡχος ἐπὶ
ἐντὶς ἐπιπέδου, διεσθύνεται ὡς εἰ ἀνεχώρει ἐκ
σημείου εὐρισκόμενου ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου τοῦ
ἐπιπέδου μέρους καὶ εἰς ἀπόστασιν ἴσην τῇ
τοῦ σημείου, ἐν ᾧ παρήλθῃ. Ἐάν ὑποθέσωμεν
εἶδος ἐλλειπτικῆς τινὸς θέλου ἐπὶ τῆς μίαις
ἐστίας τῆς ἐποίας παράγεται ἡχηρὰ τις δόνη-
σις, αἱ κυμάνσεις ἀντανakλώμεναι θὰ ἔχουσιν
ὡς κέντρον τὴν ἄλλην ἐστίαν, ὅπου θὰ συγκεν-
τρωθῶσι καὶ θὰ σχηματισθῶσιν ὁ δὲ ἰστάμενος
ἐπὶ τῆς ἐστίας ταύτης δύναται ν' ἀκούσῃ ἥχον
ἢ ἀσθενέστατον κράτον παρὰ τὸν ἐπὶ τῆς
πρώτης ἐστίας. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἡχοῦ τοῦ
Conservatoire des arts et metiers τῶν

Παρισίων, δύο ἄνδρες ἰστάμενοι ἐκάτερος ἐν
τῇ ἐστίᾳ δύο ἀντικειμένον τῆς αὐτῆς αἰθού-
σης γωνίῶν συνδιέγονται, χωρὶς ν' ἀκούων-
ται ὑπὸ τῶν εὐρισκόμενων μεταξὺ αὐτῶν.

Ἐνίοτε διαθέσεις τοιαύται ἐκ συμπύκνω-
σιν εὐνοϊκῇ διὰ τὰς ἀκουστικὰς ἀπηχῆσεις
ἐντὶς αἰθουσῶν, ἀνακτόρων, ἐκκλησιῶν κτλ.
ἐδύναν ἀφῆρμῃ εἰς σκάνδαλα. Ὁ Herschel
ἀναφέρει ἐν τοιούτῳ κομικὸν παράδειγμα. Ἐν-
τὶς μίαις τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Σικελίας τὸ μέρει
ἐνθα ἐξωμολογοῦντο, ἤτο τοποθετημένον εἰς
τρόπον, ὥστε τὰ παρὰπτώματα τῶν ἐξωμολο-
γομένων ἀντανakλῶμενα ἐπὶ τῶν εἰσερχομένων
τοῦ θόλου κόψεις ἐσχηματίζον εἰς τι σημεῖον
τοῦ ναοῦ, ἱκανῶς μεμακρυσμένον, ἐστὶαν. Εἰς
ἐκ τῶν ἐκκλησιαζομένων ἀνεκάλυψε τὸ φα-
νόμενον τοῦτο, καὶ τακτικῶς τοποθετούμενος
ἐπὶ τοῦ σημείου ἐκείνου ἤκουε τὰς ἐξωμολο-
γήσεις, ὅς μόνος ὁ ἱερεὺς ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ.
Ἠμέραν τινα, καθ' ἣν ἡ ἰδία αὐτοῦ σύζυγος
ἐξωμολογοῦτο εἰς ἱερέα, πρόθυμον νὰ τὴν συν-
χωρήσῃ διὰ τὰ πολλὰ αὐτῆς ἁμαρτήματα, ὁ
ἀπερίσκεπτος σύζυγος συνοδευόμενος ὑπὸ φί-
λων του, ἤκουσε πλεῖστα ἥιστα εὐχάριστα
εἰς αὐτόν.

Ἡ ἡχώ ἢ ἡ ἐπανάληψις ἡχοῦ ἀντανakλώ-
μενου ἐπὶ ἐμποδίου μεμακρυσμένου ἐξηγείται
ὑπὸ τῶν ἄνω ἐκτεθέντων δύο φυσικῶν νόμων.
Ἐὰν ὑπάρχῃ ἡχώ πρὸς τὸ ἀντανakλωμένον
ἡχος νὰ μὴ συγχέηται μετὰ τοῦ κατ' εὐθεῖαν
ἀκουσμένου, πρέπει λοιπὸν ὁ ἀντανakλωμένος
ἡχος νὰ πλητῇ τὸ οὖς μετὰ τὴν ἐντελὴν πύσιν
τοῦ πρώτου. Ἐάν οἱ δύο ἡχοὶ ἀκολουθήσω-
σιν ἀλλήλους, ὁ κατ' εὐθεῖαν παρὰ τοῖς ἐπι-
μαρτυρεῖται καὶ σχηματίζεται ἡ τ ἡ χ ἡ σ ἢ
Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ἡχος προσπίπτων ἐπὶ τοῦ τοί-
χου ἀντιδιδόμενος θόλου ἐπιστρέφει μεθ' ἑκα-
νῆς ταχυτήτος, πρὸς τὴν αἰσθητικὴν τινὰ ἡχώ
θελ. ἀντήχησιν ὅχι ὅμως μετὰ τόσον μεγάλῃς
ταχυτήτος, ὥστε νὰ συγχέηται αὐτὴ μετὰ τοῦ
πρώτου ἡχοῦ. Ἰσχυρὰ ἀντήχησις παρεμποδίζει
τὴν καθαρὰν τῆς φωνῆς ἀντίληψιν. Ἐπιφανὴς
γάλλος ἀρχιτέκτων, ὁ Leonce Reynaud,
ἐν τῇ ἐξαιρέτῃ αὐτοῦ συγγράμματι *Traité
d' Architecture*, παρέχει ἐδηγίας τινάς, ὑπὸ
τῆς πείρας ὑπαγορευμένας καὶ σχετιζόμενας
ἐν τῇ κατασκευῇ ἰδίως τῶν θεάτρων, μετὰ τοῦ
σπουδαιοτάτου ζητήματος τῆς ἀκουστικῆς.
«Πρέπει ν' ἀποφύγωμεν γράφει, τὰ ἐπὶ τῆς
σκηνῆς θεωρεῖα, ὧν ἐνεκα οἱ ἡχοὶ καταπι-
νγνται ἐντὶς αὐτὴν καὶ δὲν μεταδίδονται εἰς
τὴν αἴθουσαν μετὰ τῆς δεούσης ἐντάσεως καὶ
καθαρότητος». Καὶ ἀλλὰ τοῦ « Ἡ αἴθουσα
πρέπει νὰ ᾖ ἐσπεγασμένη διὰ θόλου καταβε-
δασμένου, εὐρυτοῦ βᾶσιν κυκλικήν, τὸ δ' ἄ-
νοιγμα τῆς σκηνῆς ἴσον τῇ πλευρᾷ τοῦ ἐντὶς
τοῦ κύκλου ἐγγεγραμμένου τετραγώνου. Μόνα
δὲ τὰ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς θεωρεῖα πρέπει νὰ
οἰτι κεκλεισμένα, τὰ δὲ τῶν πλευρῶν ἀνοικτά,
ὥς εὐδὲν διαχωρίσῃ καλύπτῃ τὴν θεαν τῶν

ἡθοποιῶν ἢ παρεμποδίζῃ τὴν ζωὴν αὐτῶν. Ὅπως ἐκαστοῦ τῶν θεωρειῶν τῶν δύο πρώτων σειρῶν, ὑπάρχει συνήθως μικρὰ αἰθεῖσα ἰσορροπία τῶν θεωρειῶν αὐτῶν· αἱ αἰθεῖσαι αὗται τῶν μὲν πλαγίων θεωρειῶν πρέπει γὰρ χωρίζονται διὰ θυρῶν πρὸς τὸ μέρος τῆς αἰθούσης τοῦ θεάτρου, αἱ δὲ τῶν ἀπέναντι τῆς σκηνῆς διὰ παραπετασμάτων. Ὀλίγον δὲ κατωτέρω συνιστᾷ τὴν ἀποφυγὴν ἀποτέμνων ἀερίων καὶ χρημαζέμενων πρὸς καλῶς ποτισμένον παραπετασμάτων ἐπὶ τῆς προσόψεως τῶν θεωρειῶν, ὡς λίαν παραβλάπτόντων τὴν κανονικὴν διαδοσὶν τῆς σκηνῆς τῶν ἡθοποιῶν ἐντὸς τῆς αἰθούσης. [Π. Δ.]

Ἀκουστικόν νεῦρον, ὄργανον, στήριγμα. βλ. Ἀκοή. Οὐς.

Ἀκουστικὸς πόρος (Ἀ ν α τ.) βλ. Ἀκοή. Οὐς.

Ἀκρα (Ἰ π π ο λ α γ.) ἡ πόδις ἢ καὶ κνήμη. Τὰ τὴν μετατόπισιν τοῦ ἵππου ἐνεργούντα κινήτηρια ὄργανα· ταῦτα παριστάνουσι τέσσαρες ποικίλως ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα συννευρωμένους καὶ τελολασμένους χίονας ἢ β α τ α λ τ ῆ ρ α ε, κειμένους ἐκατέρωθεν τοῦ σώματος, ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος. Τὰ ἄκρα ἀνακλίνουσι τῆς ἐπὶ τοῦ κορμοῦ θέσεώς των διακρίνονται εἰς π ρ ὀ σ θ ι α καὶ εἰς ὀ π ι σ θ ι α, κατὰ δὲ τὰς ἀρχαίας ἐπιωνυμίας εἰς ἄκρα ὑπὸ τὰς ὠμοπλάτας, ὑπὸ τὸ στέριον, ὑπὸ τὸν αὐχέναν, εἰς τὰ πρῶτα καὶ εἰς ἄκρα ὑπὸ τὰ ἰσχία, ὑπὸ τὴν οὐράν, ὑπὸ τοὺς γλουτοὺς, εἰς τὰ κατώτερα, εἰς τὰ τελευταία. Καὶ τὰ μὲν πρόσθια ἄκρα εἰσὶν ἐκινητότερα, συνάπτονται δὲ ἀμέσως μετὰ τοῦ κορμοῦ διὰ μυῶν καὶ ἐλαστικῶν συνδέσμων, αἱ ὀρθοίαι αὐτῶν γινώσκονται πλέον διεσπασμέναι· τὰ δὲ ὀπίσθια δυσκινητότερα μὲν, ἀλλ' ἰσχυρότερα, συνδέονται μετὰ τοῦ κορμοῦ διὰ συναρθρώσεως μετὰ τῶν ὀστέων τῆς λεκάνης· τὰ ταῦτα ἀποτελοῦντα ὅσα εἰσὶν ἐπιμηκέστερα καὶ ἀδρομερέστερα· οἱ δὲ μύες των πλείότεροι, συμπαγεστέροι καὶ παχύτεροι. Καὶ ἕκαστον μὲν τῶν πρόσθιων ἄκρων ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐξῆς τμημάτων, ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὸ κάτω, ἐκ τῆς ὠμοπλάτης, τοῦ βραχίονος, τοῦ αντιβραχίου, τοῦ καρποῦ, τοῦ μετακάρπιου, τοῦ μεσοκνίου ἢ τῆς 1ης φάλαγγος, τῆς στερῆνης ἢ τῆς 2ας φάλαγγος καὶ τῆς ὀπλῆς ἢ τῆς 3ης φάλαγγος· ἕκαστον δὲ τῶν ὀπίσθιων ἐκ τοῦ μηροῦ, τῆς κνήμης, τοῦ ταρσοῦ, τοῦ μεταταρσίου καὶ τῶν τριῶν φαλαγγίων. Τὰ πρόσθια ἄκρα εἰσὶν εὐκαθέστερα, τὰ δὲ μέρη τούτων, ὅτινα συνθεστέρον πάσχουσιν, εἰσὶν οἱ μύες τῆς ὠμοπλάτης, οἱ κνημιαῖοι, τόνοντες καὶ αἱ ἐπλάι· τὰ δὲ ὀπίσθια ἀνεκτικώτερα, πάσχουσι δὲ συνηθέστερον, ὁ ταρτῆς καὶ ἡ ἄρθρωσις τοῦ κνήμης καὶ τῆς πρώτης φάλαγγος. [Γ. Ν. Π.]

— (Ν α ν τ.) (σχηματικῶς, εὐπατάτος, πολυ-

σπάστου) κοινωτάτῳ, ὁ καθὼς, τὸ ἄκρον τοῦ ἀγερμένου, ἐξ οὗ ἀπαιτεῖται ἡ δύναμις, ὅταν ἐλκεται. [Π. Κ.]

Ἀκράγας (λατ. Agrigentum, ἰταλ. Girgenti Vecchio, γαλλ. Agrigent), ἀρχαία πόλις τῆς Σικελίας, μεγάλη καὶ πλούσια, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς αὐτῆς παραλίας παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀκράγαντα (νῦν fiume di Girgenti), ἀποικία τῆς Γέλας, κτισθεῖσα τῇ 588 π.Χ. Ἐμπορευομένη πρὸς τοὺς καρχηδονίους τὰ εὐγενῆ προϊόντα τῆς Σικελίας, μάλιστα δὲ τὸ ἐλαίον καὶ τοὺς εἰσὺς, κατέστη ταχέως ἡ δευτέρα τῆς μεγαλονήσου πόλις, εἰσκαμένη ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῇ ὑπὸ 200 000 κατοίκων· τὸ δὲ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸ μεγαλεῖον μαρτυροῦσιν ἐτι καὶ νῦν οἱ σωζόμενοι ἱερειομέναι ναοὶ τῆς οὐσίεισιν ὁ τῆς Ὀμονοίας, ὁ Καστόρος καὶ Πολυδευκούς, ὁ Ἡρακλῆους, ὁ Ἀπόλλωνος, ὁ Ἀρτέμιδος, ὁ Ἡρακλῆος, ὁ Διμήτριος καὶ Περσεφόνης, ἐξ οὗ Ὀλυμπικοῦ Διὸς, ὅστις καὶ εἶναι ὁ μέγιστος ὢν μέχρι τοῦδε γινώσκόμενος. Ἀλλὰ καὶ ἵππου-στρέφον αὐτόθι, εἰσιν αἱ ἡμιόδοι τῶν γέρας ἐν τοῖς ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσιν. Εἶναι δὲ ὁ Ἀκράγας καὶ πατὴρ τοῦ Ἐμπειδοκλέους Μακρόν χρόνον ἐλευθέρου οὗτος ἡ πόλις αὐτῇ ὑπέκυψεν ἔπειτα εἰς τυράννοιαν (Φάλαρις 366, Θύριον 488), καὶ μετὰ ταῦτα περιήλθεν εἰς τοὺς τυραννοῦς· τῇ δὲ 406 καὶ κυριευθεῖσα κατεστράφη ὑπὸ τῶν καρχηδονίων. Καὶ μετὰ τοῦτ' ἀνεκυψεν μὲν αὐθις· ἀλλὰ τῇ 210 ἡττηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, περιήλθεν, ὡς πᾶσα ἡ Σικελία, τὸ μὲν πρῶτον εἰς αὐτοὺς, εἰτα δὲ διαδοχικῶς εἰς τοὺς βυζαντινοὺς, εἰς τοὺς ἄραβας, εἰς τοὺς νορμανδοὺς, εἰς τοὺς γάλλους, εἰς τοὺς ἀραγωνίους, εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Νεαπόλεως, ὧν τελευταῖον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀπαλλαγίσθη, προσετέθη εἰς τὸ ἐμμεγέθες τῆς ἐλευθερωθεῖσης Ἰταλίας βασιλείου. Τανῦν εἰσέτι καὶ ὑπὸ 21 800 κατ. καὶ ἐνεργεῖ μέτριον ἐμπόριον. [Ν. Σ.]

Ἀκράγας, 1) Προσωπικὴ τοῦ ἐπιωνύμου τῆς πόλεως Ἀκράγαντος ποταμοῦ, τοῦ νῦν Ἰζιρτζέντι ἢ Φιορμε δι Σάν Μπιαγκο καλουμένου. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀκραγαντῖνοι ἐτήμιον τοῦτον, ἀπεικονίζοντες ὡς παιδα ὄρατον. 2) Διάστημα τῆς Ῥόδου τορευτῆς, ἔχσας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. [Π.]

Ἀκράθως ἢ Ἀ κ ρ ὀ θ ι ο ν, ἀκρωτήριον, καίμενον ἐπὶ τῆς μεσημβρινοανατολικῆς ακτῆς τῆς χερσονήσου Ἀκτῆς ἢ ἄγ. Ὁρους. [Π.]

Ἀκραί 1) Ἀρχαία πόλις τῆς Αἰτωλίας, καίμενη κατ' ἄλλους μὲν ἐν τῇ τῶν βορείων παρωρειῶν τοῦ Ἀρακύνθου, πρὸς Ν τῆς Τριχωνίδος λίμνης, κατ' ἄλλους δὲ πρὸς Β ταύτης, ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν σημερινὴν γορίαν Βλοχὸς λόφου, ἐνθα ἐστίαι ἀρχαῖαι πόλεις (Παλιόκαστον)· ἀλλὰ ταῦτα ὑποθέτουσι τινας ἐπὶ εἶναι εὐχὴ τῆς πόλεως ταύτης, ἀλλὰ

πιθανώτερον τοῦ ἀρχαίου Ἀγρινίου (βλ. λ.). — 2) Ἀρχαία ὄνομα πόλεως τῆς Σικελίας, οἰκομένη καὶ ὑπὸ Συρακοσίων τὸ 5' αἶμα τῆς ΚΘ' Ὀλυμπιάδος (663 π. Χ.), κατεμένη δὲ πρὸς Δ. τῶν Συρακοσίων ἐν ὄρει τῇ παρὰ τὸ σημερινὸν Παλατιούλο. διατηροῦνται μέχρι τοῦ νῦν τὰ ἀρχαίων ὄνομα (Ἀκραιμόντε). Σφάζονται ἐρείπια τινὰ αὐτῆς. [Π.]

Ἀκραία. 1) Μία τῶν τριῶν θυγατέρων τοῦ ποταμοῦ Ἀστεριώνας καὶ τροφῶν τῆς Πύρας. Ἀπὸ ταύτης ἔλαθε τὸ ὄνομα, 2) τὸ ὄρος τῆς Ἀργολίδος ἢ Ἀκραία, ἀπεναντι τοῦ Πραιίου καὶ πρὸς Δ. τῆς Εὐβοίας ὑπὲρ τὴν Πρῆστυκην καίανον, ἔχον ὕψος 702 μ. καὶ καλούμενον νῦν Ἅγιος Πίλιος ὁ Μπερμπανιώτικος (Α. Μηλιαράκη, Ἀργολίς σ. 63). — 3) Ἐπισητὸν ὄρειον τιμωμένον ἐν κορυφαίς ὄρειων ἤτοι τῆς Πύρας ἐν Περαιῇ τῆς Κορινθίας καὶ ἐν Ἀργεῖ τῆς Ἀρροδίνης ἐν Κινδίῳ καὶ ἐν Κύπρῳ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἀργεῖ καὶ τῆς Τύχης ἐν Σικυωνίῳ ὡς Ἀκραιὸς δ' ἐπικράτο καὶ ὁ Ζεὺς ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ Πηλίου. [Π.]

Ἀκραφινίου (δῆμος). Ὑπάγεται εἰς τὴν Βοιωτικὴν ἑξῶς ἔχων τὴν Κυρδίτσαν. Χωρία τοῦτου εἶναι Κόκκινον, Λευκίσια, Μουρίκη, Ὀδύρα, Σίγγενα, Τοπέλια. Κατ. 1907 τῷ 1889. [Περὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων αὐτῆς βλ. λέξεις Βοιωτία καὶ Πύλων].

Ἀκρακοντινή. Βλ. Ἀκοντινή, Ἀκονίτου δηλητηρίασις.

Ἀκραμύτης, ὄρος τῆς νήσου Ρόδου, ὑψόμενον κατὰ τὸ ΝΔ τοῦ Ἀταύρου πρὸς τὴν Αἰγιάλιν εἰς ὕψος 2706 ἀγγλ. πόδων.

Ἀκράτα, χωρ. καὶ ἔδρα τοῦ δήμου Ἀκράτας ἀπέχ. 6 ὥρ. ΝΑ τοῦ Αἰγίου. Κατ. 805 τῷ 1889. ἔχει σταθμὸν σιδηροδρόμου, κατὰ τὸ 163 χμ. τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς Ἀθηνῶν Πελοποννήτου. ἔχει προσέτι δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, ἑλληνικὴν σχολεῖον, εἰρηνοδικεῖον, τηλεγραφεῖον. Προϊόντα σταφίς, ἐλαιον, δημη. καρποὶ καὶ οἶνος. Ὁ δῆμος Ἀκράτας ὑπαχθόμενος εἰς τὴν ἐπαρχ. Αἰγιάλειαν συνιστῇ τῷ 1878, ἔχει 1463 κατ. τῷ 1889 καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἑδρας Ἀκράτας καὶ τῶν χωρίων Πορροδίντας (κατ. 166), Ἄνω καὶ Κάτω Πύργου (κατ. 242), Βαλκευδίντας (163) καὶ Γκορμεϊκίων (87).

Ἀκράτειν (οὖρον). Καλεῖται οὕτως ἡ αἰκασία ἔξοδος τῶν οὐρῶν ἀπὸ τῆς κύστεως. Προέρχεται ἡ ἀκράτειν διότι τὸ στόμιον τοῦ ὀργάνου, ἔξ. οὐ συνήθως ἐκρέουσι, κατέστη ἀνεύθυνον, ὅπως παρακώλησιν τὴν ἔξοδον. Τοῦτο δὲ συμβαίνει εἴτε διὰ βλάβην ὀλικὴν αὐτοῦ (τραύμα, λίθος, ὑπερτροφία τοῦ προστάτου, νεοπλασματά), εἴτε διὰ τοπικὴν ἢ γενικὴν

βλάβην τοῦ νευρικοῦ συστήματος (πολλὰι νεύρωσις, φρενικὰ νοσήματα, ἀποπληξία, λοιμώδεις νόσοι, παθήσεις τῶν νεύρων τῆς κύστεως). Αἱ βλάβαι αὗται τοῦ νευρ. συστήματος ἐπισφύρουσιν ἐπὶ μὲν ἐρεθισμὸν τῶν ὀργάνων, αἵτινα ἐξωθοῦσι τὰ οὖρα ἐκτὸς τῆς κύστεως, ἐπὶ δὲ παράλυσιν τῶν ὀργάνων, αἵτινα ἀνθίστανται εἰς τὴν ἔξοδον αὐτῶν. Ἡ ἀκράτειν διὰ βλάβην τοῦ νευρ. συστ. ἀπαντᾷ συχνότατα παρὰ τοῖς παισίν. Καὶ παρὰ μὲν τοῖς ἐνήλξεϊν ἡ θεραπεία ἐφαρμύσσεται κατὰ τὸν αἰτίαν, Παρὰ δὲ τοῖς παισίν ἡ εὐθάλεια, τὸ βρωμιόδυχον καὶ καὶ ἡ στρουχνίνη μετὰ τῆς τοπικῆς ψυχρολουσίας ἐδωκαν ἐνίοτε καλὰ αποτελέσματα. Ἰδίως ἂν ταῦτοις συνηγοῦτο προσεκτικὴ ἐπίβλεψις. [Β.]

Ἀκράτεσμα (Ναυτ.) τὸ πρῶτον γεῦμα τῶν δοκίμων καὶ τῶν πληρωμάτων, γινόμενον ἅμα τῇ ἐγέρσει καὶ μετὰ τὴν ἀπομικρύναν καθαριότητα, ἐν γενικῶς λιτότατον. [Η.Κ.]

Ἀκρατος. Δοκίμων τῶν περὶ τὸν Διόνυσον, τιμωμένων ἐν Ἀττικῇ, ὅμοιος, ἂν μὴ ὁ αὐτός, τῷ ἐν Μουνυχίᾳ τιμωμένῳ δοκίμῳ Ἀκρατοπότῃ. [Π.]

Ἀκραφετήρ (Ναυτ.) τὸ μηχανήμα δι' οὗ ἐκτελεῖται ταχέως ἡ ἀκραφετήσις αἰώνων ἢ καὶ τῆς ἀγκύρας πλοίου. [Η.Κ.]

Ἀκράφετήσις (Ναυτ.) ἡ ἐργασία τοῦ παρῆν τὴν αἰῶσιν ἢ τὸν κάλων δια τοῦ ἀκραφετήρος (ἰδ. ἀκραφετῶ). [Η.Κ.]

Ἀκραφετῶ (Ναυτ.) (αἰῶσιν ἢ κάλων) κοινὸν μολάρον περ ὅκιοι ἀρίων τὴν ἀκρὰν αὐτῶν γὰ διέλθῃ ἐλευθέρως τοῦ θοβαλμοῦ τοῦ πλοίου, καὶ κάταλειπον αὐτὴν ἐν τῇ θαλάσῃ μετὰ σημαντήρος, ὅπως ἡ εὐκόλος ἢ ἀνεύρεσις καὶ ἀνασκή αὐτῆς. Ἡ ἀκραφετήσις γίνεται, ὅταν ἕνεκα τοῦ κλύδωνος ἢ δι' ἄλλη σιγμικαίαν αἰτίαν εἶναι ἀδύνατος ἡ ἀπαρσις ἢ κατεπίρρυτα ἡ ἀπὸ πλοῦ τοῦ πλοίου ἀπὸ τῶν ὀρεγμάτων του. [Η.Κ.]

Ἀκρολαΐνη (Χημ.) ἴδ. Ἀκρολείνη.

Ἀκροσέ, θυγάτηρ τοῦ Ἐτρώε, σπουδαία Ἀραβία γυνὴ ἐνασχέτουσα μεγάλῃ ἐπιτροπῇ ἐπὶ τῶν ἐμμεθῶν αὐτῆς. Ἐχρημάτισε πολῦτιμος ἀρωγὸς τοῦ Χαλίου Ἀλῆ, οὗ τὴν στρατὸν ἐνεθυσίασεν ἐν πολέμῳ ἐν διεξῆγεν ὁ Χαλίων οὗτος. Πήμαζε κατὰ τὸ 655 π. Χ. [Π. Π. Μ.]

Ἀκρη (Πτολεμαίς) βλ. Ἄκκα.

Ἀκρι, τὸ (Acrid) ἰταλ. πόλις τῆς ἐπαρχίας Κοσεντίας παρὰ τὸν ποταμὸν Μύκωνα ἐν πεδίῳ εὐφορωτάτῳ, ἔχουσα 10201 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 11 442). [Ν.Σ.]

Ἀκριδεῖας ὄπλα (Στρατ.) (armes de précision γαλλ.) καλοῦνται ἐκ τῶν ἐκχέδων (πυροβόλων) ὀπλῶν τὰ κατασκευασμένα μάλλον ἐπιμελεσμένως, ὥστε χρησιμεύου-

σιν ὡς ὑποδείγματα καὶ κατὰ τὰ πειράματα κανονίζονται δὲ διὰ τούτων πάσαι αἱ εἰς τὴν βο-
λή των ὁπλῶν σχετικαὶ λεπτομέρειαι. [Δ.Θ.Α.]

Ἀκριναῖς, εἰσάρτημα τῆς κομποδόλου Πολυγύρου τῆς δυτικῆς Χαλκιδικῆς, συγκαί-
μενον ἐς 70 περίπου καλυθίων. [Ε.]

Ἀκρίς (Ζηολ.) (Locusta) ἔντομον ὀρθόπτερον, ἔχον σώμα ἐπιμήκεις χοιμακτὸς ὀρεοῦ ἢ φαῖου, κεφαλὴν ὀγκώδη καθεῖον, ὀφθαλμοὺς μεγάλους, κερκίαις λεπτοταταῖς, ἔλυτρα καθεστὼς προσπεφυκτά· οἱ πόδες ἐ-
χρυσί ταρσύν μετα τέσσαρων ἄρθρων, οἱ δ' ὀπίσθιοι εἶναι μακρότατοι, καταλλήλῃ πρὸς πῆλξιν. Τὰ τῆς ἀκρὸς ὄργανα εὐρί-
σκονται ἐπὶ τῶν κνημίων τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν. Αἱ οὐλκῆαι ἔχουσιν ὠσκαπτήν ἀπο-
τελούμενον ἐκ τοῦ ἐγδού καὶ ἐνάτου ἄρθρου, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁπίσθων εὐρίσκειται τρύπανον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἔκτατον ἄρθρον. Τὰ ὡς πιθέμενα ἐν τῇ γῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους ἢ καὶ τὸ φθινόπωρον διέρχονται ἐν τῇ κατα-
στάσει πύτη ὅλον τὸν χειμῶνα. Αἱ κάμπαι ἐκκαλάπτονται τὸ ἔαρ, πύτχουσι πολλὰς ἀ-
πεκδόρας καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους καθί-
στανται ἀκμαῖαι. Τὰ ζῶα ταῦτα ἀποδηροῦσι πολλὰς ἐπιφέροντα φερέας καταστρεφάς, ἰδίᾳ εἰς τοὺς δημητριακοὺς καρπούς, κατκτῶ-
ντα διὰ τῶν ἰσχυρῶν σιαγῶν των ἅπαντα τὰ φύλλα τῶν φυτῶν, πολλὰκις δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς βλαστῶν αὐτῶν. [Ν. Α.]

(Γ.ε.ω.π.ν.). Ἡ ἀκρίς ὡς καταστρε-
πτικὸν ἔντομον εἶναι γνωστὴ ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀναγερομένη ἐν τῇ Π. διαθήκῃ ὡς μία των πληγῶν τοῦ Παράδ. Ὁ Ἀριστοτέλης περιλαμβάνει τὸ ἔντομον εἰς τὴν κατ' αὐτὸν διαίρεσιν τῶν πηδῆτιων, ὃ δὲ Πλίνιος μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει ἐν ἀρελῇ πεποιοῦσιν ὅτι ὑπάρχον ἐν Ἰνδία ἀκρίδες μήκους τριῶν πήχεων, ὧν αἱ ὀδοντῶται κνημῖα ἔχρησιμεύον ὡς πριονες (!). Ἡ ἀκρίς ὡς τέλειον ἔντομον ἔχει μήκος ὁμ. 6—ὁμ. 8. Δὲν ὑπάρχει δὲ τε-
λείας τῶν ἐντόμων μεταμορφώσεως, καθότι ἐκ τῶν ὡν ἀπερ καταθῆται ἐν τῇ γῇ ἐντὶ δέπνυ βάρους ὁμ. 0.2 καὶ διαμέτρου ὁμ. 0.05, ἀνὰ 30—50, ἐκκαλάπτονται οὐχὶ κάμπαι ἀλλ' ἀκρί-
δες μικραί. Θεωροῦμεναι ὡς νόμφαι, στερεομε-
ναι δὲ περὶ γῶν, ἃς ἀποκτιῶσι μετὰ θύο ἀπο-
δερματώσεως καθιστάμεναι τέλεια πετωτὰ ἔν-
τομα. Αἱ ἀκρίδες εἰσβάλλουσιν ἀπὸ τῶν ἐνδο-
τέρων τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας εἰς τὰς παρὰ τὴν Μεσόγειον γῶρας τῶν ἡπείρων τού-
των, προχωροῦσαι καὶ εἰς τὰς Τουρκικὰς καὶ Ἑλληνικὰς γῶρας, ἐνίοτε δὲ καὶ μέχρι τῆς Μ. Εὐρώπης. Ἐπέρχονται ὑπὸ τὰ τὴν ἀπτε-
ρον καὶ τὴν περὶ τὴν αὐτῶν μορφήν κατὰ σμήνη, ὡς νέφη ἐπισκιάζοντα τὴν ἥλιον καὶ ἐπιπτώσιν ἀσφράγξι κατὰ πάσης βλαστήσεως καὶ πάσης φυτείας, ἐπιφέρουσιν τὴν ἐρήμωσιν τῶν ἀγρῶν, τῶν κηπῶν, τῶν ἀμπελώνων, δεν-

δρώων κλπ. Πάν μέσον μετέρχονται οἱ ἀν-
θρώποι, ἀλλ' ἥμισυ τελεσιτέρας, πρὸς κατα-
στροφὴν τοῦ τρομεροῦ ἐντόμου, ἄλλοτε μὲν τὴν διὰ καλινδῶν ἐπὶ τοῦ εἰσόδου κατασύν-
τριψιν αὐτοῦ, ἄλλοτε δὲ τὴν διὰ ζόντος ὕδα-
τος καταστροφῆς, πολλὰκις μετ' ἐπιτυχίας τὴν θύωσιν. Ἀρελῶς ἀνωθεν τοῦ εἰσόδου, μακροῦ φραγμοῦ ἐκ πηνῶν, ἐπὶ τοῦ ὁπίσθου προεκρού-
οντα τὰ ἔντομα πίπτουσιν ἐντὸς ταφῶν πρὸ τοῦ φραγμοῦ ἀνοικυμένων, ἐν αἷς κατατρέ-
φονται καὶ θάπτονται. Πρὸς πρόληψιν δὲ τῆς ἐν τῇ προσβληθείσῃ γῶρᾳ ἐμφανίσεως νέας γενεᾶς ἀκρίδων συστήνεται ἡ καταστροφὴ τῶν ἐν τῇ γῇ καταθεμένων ὡν δι' ἐπιπολίαις σκαφῆς ἡ ἀρόσεως ἀποκαλυπτομένων. Ἀλλὰ καὶ τὸ κάλλιστον τῶν μέσων τούτων εἶναι ἡλ-
ιστα τελεσιτέρας, ὅταν ἡ ἐκρηκτὴ δὲν γίνεται τῇ κινή καὶ συγχρῆν συμπτᾶσι πάντων τῶν κατοικῶν τῆς προσβληθείσης γῶρας· διὸ καὶ αἱ πεποιοῦμαι κλυδωνίσαι ἐπιβάλλουσιν τὴν ὑπὸ τὴν ἐπιδελφίαν καὶ ὀδηγίαν τῶν ἀρμαδίων ἀρχῶν γενικῇ ἐν τινι περιφραγῇ ἐκρηκτοῦ τῶν καταλλήλων μέτρων. Καὶ ἡ ἑλλ. δὲ κλυ-
δωνίσαι ἐξέδωκεν ὑπὸ τῷ πνεύμα τοῦτο κατὰ καιροὺς ἐγκυκλίους πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀκρίδος, ἰδίᾳ τῇ 17 Μαΐου 1889, 6 Ἰουλίου 1840, 22 Ἰανουαρίου, 19 Φεβρουαρίου καὶ 19 Ἀπριλίου τοῦ 1842 ἔτους. [Γ.Δ.Σ.]

Ἀκρίσιος. Ὡς Ἀδαντος καὶ Ἀλκα-
ζας (ἡ Ἀκαλαίας) τῆς Μαντινέως, δίδυμοι ἀ-
δελφοὶ τοῦ Προίτου. Οἱ δίδυμοι οὗτοι ἀδελφοὶ ἐν γαστρὶ εἶν ὄντες ἐστασίαν πρὸς Ἀλλήλους, αὐξήθεντες δὲ περὶ τῆς βασιλείας ἐπολέμουν, καὶ πολεμοῦντες εὐρον ἀσπίδας πρώτοι, Κρα-
τήσας δ' ὃ Ἀ. ἐξήλας τοῦ Ἀργεὺς τὸν Προί-
τον. Κατ' ἄλλους ὁμοῦς μύθους εὐτετέρου κρα-
τήσαντος ἐν τῷ πολέμῳ διηλλάγησαν καὶ δια-
νεμήθησαν τὴν βασιλείαν καὶ ὁ μὲν Ἀκρίσιος κατέμεινεν ἐν Ἀργεῖ, ὃ δὲ Προίτος εἶχε τὸ Ἥραϊον καὶ τὴν Μεδειαν καὶ τὴν Τίρυνθα καὶ τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἀργείας. — Ὁ Ἀ. γῆ-
μας Εὐρυδίην τὴν Λακεδαίμονος ἔγχευ ἐκ ταύτης θυγάτηρα τὴν Δανάην. Ἐρωτήσας δὲ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον περὶ γενέσεως ἀρρε-
των παίδων ἔλαβε χρησμὸν ὅτι ἡ θυγάτηρ του θά γενήσῃ παῖδα, ὅστις ἐμείλλει ν' ἀποκτείνῃ αὐτόν. Φοβηθεὶς τὸν χρησμὸν ὁ Ἀ. ἐβύλαττεν ἐν χαλκῷ ὑπογίῳ θαλάμῳ τὴν Δανάην. Ἦν τεκοῦσαν ἐκ Διδῶ τὴν Περσέα ἐνέδωκεν εἰς Ἀλκον καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλατταν. (Βλ. Δανάη, Περσεύς). Μαθὼν δὲ μετὰ χρόνον πολ-
λὸν ὅτι ἦτε θυγάτηρ καὶ ὁ ἔργονος διεσώθη-
σαν καὶ ὅτι οὗτος μεγάλην διέπραττεν ἔργα, ἀπεχώρησεν εἰς Ἀκρίσσαν τῆς Θεσσαλίας. Ἐ-
κείσε δὲ μετέβη μικρὸν μετὰ τὴν εἰς Ἀργεῖς ἐπ' ἀνάδοξον αὐτοῦ καὶ ὁ Περσεύς, θέλων ν' ἀγα-
νοθῇ ἐν τῇ γυνικῇ ἀγῶνι, ὃν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀκρίσσιων Τευταμίας ἔδωκεν ἐπὶ τῷ θά-
νάτῳ τοῦ πατρός. Ἐν τῷ ἀγῶνι· τούτῳ ἐι-

σταύων ὁ Περσιός, τραχηλιθέντος τοῦ δισκου, ἐβρώσε τὸν παριστάμενον παππῶν, ὅστις ἀπέθανεν ἐκ τῆς πληγῆς. Ἐταρῆ δ' ὁ Ἀ. ἐβώτῃς Ἀκρίτης, ὅπου καὶ ἤρπον ἀνῆλθον αὐτῶ οἱ ἐπαχώριοι. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ἐβένυσσε τὸν παππῶν ὁ Περσιός δισκαύων ἐν Σαρδίῳ, ἐν ἁγῶνι τεθέντι ὑπὸ τοῦ Πολυδεύτου. [II.]

Ἀκριτάς. 1) Τὸ νωτίωτατον ὄρος τῆς Μασσηνίας, ἢ πρὸς Ἀ. ἀρχὴ τοῦ Μασσηνιακοῦ κλίματος, καταλήγον ἐς τὸ ἰδίως Ἀκρίταν λεγόμενον ἀκρωτήριον (νῦν Κάδο Γάλλο). Τὸ ὄρος τοῦτο εἶναι ἀπέκρημνον μὲν, ἀλλὰ χαμηλόν, διότι ἡ ὕψιστάτη κορυφὴ αὐτοῦ ἔχει ὕψος 514 μ.—2) Ἀκρωτήριον τῆς Περσωνίδος, διατηρήσαν το ἀρχαῖον ὄνομα. [II.]

Ἀκρίτας (Βυζαντινὰ ῥαφ. α. ο. λ. Ν. ε. ε. λ. λ. γ. γ. ρ. α. μ. α. τ. ο. λ. ο. γ. ε. α.). Ὁ φυλάκων τὰς ἀκρας, ἥτοι τὰ ὅρια τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Ἡ λ. εἶναι μετάφρασις τοῦ λατινικοῦ *limitaneus miles*. Ἐπὶ τοῦ Δρούσου καὶ τοῦ Τίβερίου ἐν τοῖς πρὸς τὸν Ῥήνον καὶ τὸν Δανούδιον ὅροις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους (*limites romani*) ἡγήθησαν φρουρία καὶ πόργοι καὶ χαρκαῖα, ἐν οἷς ἐταχίσαν φρουρά, πρὸς ἀπέκρουσιν τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Γερμανῶν, εἰτα δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐσχάταις πρὸς ἄμυναν τῶν Περσῶν. Πρῶτονταρον δ' ἐκρίθη ἀναρχαῖον ἀντὶ τῶν προσωρινῶν καὶ κατασταθῶν μόνιμοι φύλακαί, καὶ οἱ ταύτας ἀποτελοῦντες ἐκλήθησαν *limitanei milites* (ακριταί). Πρῶτος Ἀλέξανδρος ὁ Σεβήρος ἐδώρησε τοῖς τε στρατηγοῖς (*duces*) καὶ τοῖς στρατιώταις τὰς κατακτηθείσας γαίας, δημοσίων οὕτω νέαν ἀρχὴν ἰδιοκτησίας, τὴν τῶν τιμαρίων. Καὶ οἱ μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορες ἐπεδαφίλευσαν πολλὰ προνόμια τοῖς ακριταῖς, ἐπὶ δὲ Θεοδοσίου ὠρίσθησαν πλὴν τούτων καὶ ἄλλοι ἴδιοι πόροι (*fundi militares*) πρὸς συντήρησιν αὐτῶν. Πρὸ τοῦ Θεοδοσίου ὅμως ὁ Κωνσταντῖνος ἡλάττωσε τὴν δύναμιν ταύτην, ἀποστήσας τὸ πλεῖον μέρος τῶν στρατιωτῶν ἀπὸ τῶν ἐσχάτων τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας καὶ ἐγκαταστήσας ἐν ταῖς πόλεσιν οὕτω δὲ κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Ζωσιμου (Β', 34), τοὺς ἐνοχλουμένους ὑπὸ βαρβάρων ἐγύμνωσε βοηθείας καὶ τοῖς βαρβάροις ἀνώλετον ἐποίησε τὴν διάβασιν ἐπὶ τὴν ὑποκειμένην τοῖς Ῥωμαίοις χώραν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐξέθλησε διὰ τῆς ἐν ταῖς πόλεσι διαμονῆς. Ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν ε' αἰῶνα ὁ Ἰουστινιανὸς ὡς μαρτυρεῖ ὁ Προκόπιος (Ἀνέκδ. 21) παρεμέλησε τοὺς φύλακας τῶν ἐσχάτων, οἵτινες ἐν τῇ Ἀνατολῇ μάλιστα ἀνέστειλλον τὰς ἐπιδόους τῶν Περσῶν καὶ τῶν Σαρακηνῶν καὶ οὐ μόνον τὰς πρὸς αὐτοὺς ἐπιχρηγήσεις καθυστέρει, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν καταλόγων ἀπέλειψεν ὥστερον ἄνευ λόγου τὸ ὄνομα αὐτῶν. Ἀναδιωργάνωσε δὲ πῶτα ὁ αὐτοκράτωρ

Ἡράκλειος τὴν σύνταξιν τῶν Ἀκριτῶν, οἵτινες ἀνιέρωνται καὶ ἐπὶ τῶν μετεπειτα αὐτοκρατίων. Ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φωκά φερομένη βίβλος «Περὶ περσικῆς πολέμου» εἰλοπεύσα τὴν πολυμικρὴν τῶν ακριτῶν τέχνην, ἐρίζει ὡς ἐξῆς τὰ καθέλαντα αὐτῶν. «Τοὺς τῶν μεγάλων καὶ ἀκριτικῶν θεμάτων τῇ πρῶτοιαν ἀναδεχόμενους, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτῶν ἐπικράτειαν τὰς κλειτούρας ἔχοντας, παρὰ μηχανῇ καὶ προθέσει καὶ ἀγρυπνῶ ἐπιμελεῖα προσήκει σπουδαίνειν καὶ ἀγωνίζεσθαι τὰς τῶν Ῥωμαίων χώρας διαφυλάττειν τῆς τῶν περσικῶν ἐπιδρομῆς ἀσυνείας καὶ ἀνεπιμελείας».

Οἱ τῶν κλειτουρῶν φύλακες Ἀκριταί ἀντιστοιχοῦσι σχεδὸν κατὰ πάντα πρὸς τοὺς εἰς Τουρκοκρατίας ἀρχαιολογούς, ὡς οἱ ἀπελάται (βλ. λ.). οὗς οὕτοι πλὴν τῶν ἐξωθεν ἐπερχομένων ἐγερῶν ἐπιδέμενον, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς κλειτάς. Πρῶτονταρον δὲ Ἀκριτοὺς ἐπλάσεν ὁ ἐλληνικὸς λαὸς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1Α' αἰῶνος, ἂν μὴ πρῶτονταρον, τὸν Βασίλειον Διγενῆ τὸν κατ' ἐξοχὴν Ἀκρίταν ἐπικαλούμενον, οὗ ἡ μνήμη ἀκμαία μέγιστος τῆς σήμερον διατηρεῖται ἐν τοπικαῖς παραδόσεσιν, ἐν μύθοις καὶ ἐν ἁσλατι δημοτικοῖς, κλειῖσσι τοὺς μυθώδεις ἀθλοὺς αὐτοῦ. Ὁ Βασίλειος ὁ ἐπονομασθεὶς Διγενής, ὡς ἐκ δύο γενεῶν καταγόμενος, Ἀραφὴ μὲν ἐκ πατρός, τοῦ ἐκχυρίστιασιθέντος Ἑμμίρου τῆς Ἐδέσσης, Ἑλλήν δ' ἐκ μητρός, θυγατρὸς Ἀνδρόνικου ἐκ γενεῶν τῶν Δουκανῶν, εἶναι πιθανώτατα πρόσωπον ἱστορικόν, καίτοι δὲν εἶναι δυνατόν νά ὀρίσθῃ μετ' ἀκριβείας τίνας τῶν ὑπομνημένων πράξεων αὐτοῦ εἶναι πραγματικὰ γεγονότα, μηδὲ οἱ χρόνοι καθ' οὓς ἔζησεν. Ἀλλ' ἡ φαντασία τοῦ λαοῦ ἐγκατέπλαξε πλὴρὸν μύθων εἰς τὸν βίον τοῦ πολυθρύλῃτος ἥρωος, ὃν συνεταύτισε μετὰ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῶν μυθολογούμενων ἀνδρειωμένων Ἑλλήνων τῶν παλαιῶν χρόνων. Οἱ Ἀκριταί ἐπονομαζόμενοι συνήθως ἐν παλαιαῖς δημοτικαῖς ᾄσμασι «Δράκοι Ἑλλανοί», οὐδ' ὀλίως δ' ἄπρον ὅτι ὁ τελειότατος τύπος αὐτῶν ὁ Βασίλειος Διγενής Ἀκριτάς παρίσταται ἐν παραδόσεσι τοῦ λαοῦ ὡς εἰς τῶν γιγάντων ἐκείνων Ἑλλήνων, οἵτινες τεραστίαν εἶχον ἰσχὺν καὶ ὡς παιδιὰ ἀθυρμάτια ἠκόντιζον μεγάλους μαρμαρίνους κίνας (λιγγρία τοῦ Διγενῆ ἐν Κύπρῳ). Ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις τοῦ Πόντου, ἐν Καππαδοκίᾳ, ἐν Κύπρῳ, ἐν Ῥόδῳ, ἐν Κρήνῃ καὶ ἐν ἄλλαις νήσοις τοῦ Αἰγαίου τὸ ὄνομα τοῦ Διγενῆ (ἐνίοτε παρεφθαρμένον εἰς Ῥγιανῆς ἢ Διονῆς) συνδέεται πρὸς πολλὰς ἐπιστοπίας παραδόσεις. Πιμπληρῆ δ' εἶναι τὰ περὶ αὐτοῦ δημοτικὰ ᾄσματα κοινέτατα μὲν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀκραιφνέστατον καὶ ἀμετάλλαντον διατηροῦντα τὸν παλαιότατον τύπον αὐτῶν ἰδίως ἐν Καππαδοκίᾳ, ἐν Πόντῳ καὶ ἐν Κύπρῳ. Οὐχὶ ὀλιγώτερα τῶν χιλιῶν (ἐν οἷς πλείστα ἀνέκδοτα)

πείρουνηγάμεν ἐν τῇ ημετέρᾳ προσηχῶς ἐκδοθησομένη συλλογῇ τῶν ἑλληνικῶν δημοτικῶν ᾠμάτων, ἀποτελούντα ἰδίῳ κύβητον ᾠμάτων, τὸν Ἀκριτικόν, καὶ ἀναφερόμενα εἰς ἐπεισόδια τοῦ βίου τοῦ Ἀκριτῆ καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ. Τα παλαιότερα τούτων εἶναι προδήλως ὅτι ἐν χειρογράφοις περιωθέντα ἔσονται τὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀνδρονικοῦ ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Σ. Ζαριπέλιου (Πέθαν ἡ κοινὴ λέξις τραγοῦδον. ἈΘ. 1859 σ. 38 κ.ε.) ἀκριτέστερον δὲ καὶ πισυτέρον ὑπὸ Δ. Λεγρὰνδ (Δημοτικὰ τραγοῦδία. 1870 σ. 20 κ.ε. Recueil de chansons pop. 1874 σ. 186 κ.ε.) καὶ τὸ τοῦ Ἀρμαυρί, ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Πετροῦπλῃ αὐτοκρατορικῆς δημοσίας βιβλιοθήκης τοῦ ΙΔ' αἰῶνος δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Γαβριήλ Δεστούνη (Πετροῦπ. 1877).

Πλὴν τῶν δημοτικῶν ᾠμάτων καὶ τῶν παραδόσεων τοῦς ἄλλους τοῦ Διγενῆ Ἀκριτῆ εἰσμεν καὶ μνημεῖον σπουδαϊότατον τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, τὸ ἐμῶντων ἔπος. Ἡ πρώτη γινώστη γενομένη διασκευὴ τοῦ ἔπους τούτου, περιωθέντα ἐν χειρογράφῳ πιθανῶς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, εὑρέθη ἐν τῷ Σάββα Ἰωαννίδου ἐν τῇ μονῇ Σουρελάς τῆς Τραπεζούντας, ἀποκειμένη δὲ νῦν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ φροντιστηρίου Τραπεζούντας, ἐκδόθη τῷ 1875 ἐν Παρισίοις ὑπὸ Κ. Ν. Σάβα καὶ Αἰμ. Λεγρὰνδ μετ' εἰσαγωγῆς καὶ γαλλικῆς μεταφράσεως. Ἡ διασκευὴ αὕτη ἀποτελούμενη ἐκ ὀκτα βιβλίων, εἶναι ἀκέραιος καὶ ἀτελής, ἐλλείποντος ὅλου τοῦ Α' βιβλίου, τῆς ἀρχῆς τοῦ Β' καὶ τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου. Πλήρης δὲ περιωθέν ἐν χειρογράφῳ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος εὑρέθη ἐν Ἀνδρῶν ἐκδοθέντι δ' ὑπὸ Ἀντ. Μηλιαρίκη τῷ 1881 ὡς ποιητὴς ταύτης φέρεται Εὐσταθίου τις, προσφωνῶν τὸ ἔπος «πρὸς τινὰ Μανουὴλ προσφιλέστατον αὐτοῦ». Ἐτέρᾳ τοῦ ἔπους τούτου διασκευῇ εἰς εἰς οὐκ ὁμοιοκατάληκτου, γενομένη ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Ἰωαννίου Πετρίτη τοῦ Χίου ἐν ἔτει 1670 ἐκδόθη ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου (1880) ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Ὁξφόρδῃ βιβλιοθήκης τοῦ Λιγυολοιείου Κολλεγίου. Τρίτῃ δὲ καὶ παλαιότερῃ τῶν μέχρι τούδε γνωστῶν εἶναι ἡ περιωθέντα ἐν βυζαντινῷ κώδικι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ἀποκειμένη ἐν τῇ παρὰ τὴν Ῥώμην μονῇ τῆς Κρυπτοφέρρης (Grotta-Perrala) τῆς διασκευῆς ταύτης ἀνήγγειλε τὴν ἐκδοσὴν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ ἐν Τορίνῃ καθηγητὴς Ἰωσήφ Μύλλερ, ἀλλὰ κωλυθέντος τούτου ἔνεκε ἀγνωστῶν λόγων προτίθεται, ὡς μὲν ἔσμεν, νὰ ἐκδώσῃ αὐτὴν προσηχῶς ὁ Αἰμ. Λεγρὰνδ, ἀκριδὴ περιγραφὴν τοῦ χειρογράφου κώδικος, τῆς Κρυπτοφέρρης, ἐδημοσίευσεν ὁ Σπ. Λάμπρος μετ' ἀναλύσεως καὶ ἀποπαράματων τῶν ὀκτὼ λόγων ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἔπος καὶ ὅλου τοῦ εἰς χωρία μέρους προλόγου. Πλὴν δὲ τῶν διασκευῶν τούτων μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν παρελθόντα αἰῶνα ζήσαντος πολυ-

γράφου μοναχοῦ Κασσαρίου Δαπόντα καὶ ἑτέρων, μὴ πῶς εὑρεθίσαι. Πάσαι αἱ γνωσταὶ διασκευαὶ τοῦ ἔπους, εἰς πολιτικὸν στίχον πεποιημένα, δὲν παραλλάσσουσιν οὐδενὸς ἀλλήλων, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ καὶ σχεδὸν διὰ τῶν αὐτῶν ἀκροῦνται ἀξία δὲ προσηχῆς εἶναι ἢ ἐν αὐταῖς καταφανῆς τάσις πρὸς ἐπικύρησιν ἱστορικῆς ἀκριθείας καὶ ἢ κατὰ τὸ δυνατόν ἀποφυγὴ τῶν μυθικῶν διηγήσεων, αἰτίαι δὲ ἀποτελοῦσι τὸν κύριον τῶν ἀκριτικῶν δημοτικῶν ᾠμάτων χαρακτήρα. Τῶν διασκευῶν ὅμως τούτων ἐν πλείστοις διαφέρει μεσεκφράσις τοῦ ἔπους εἰς σλαβονορρωδικὴν γλῶσσαν γενομένη βεβαίως ἐκ παλαιότερας τινὸς ἑλληνικῆς διασκευῆς, γνωστῇ δὲ οὕτω πολὺ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔπους ὑπὸ τοῦ Σάβα καὶ τοῦ Λεγρὰνδ. Ἡ μεταφράσις αὕτη, περιωθέντα ἐν χειρογράφῳ τοῦ ΙΔ' ἢ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, καταστράφεντι τῷ 1812 κατὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς Μόσχας, μεγάλῃν ὅτις ῥοπήν εἰς τὴν φιλολογίαν τῶν σλαβικῶν ἔθνων πλείστα ὀφειστικὰ βυλῖνα ὑπόθεσιν ἔχουσι τοῦς ἄλλους τοῦ ἀνικητοῦ Δεβγενῆ, δημοῦ δὲ βιβλία καὶ εἰκόνας ἀναφέρονται εἰς ἐπεισόδια τοῦ ἔπους, καὶ διὰ περικομῶν καὶ περικοπῶν κατέστη γνωστότατον εἰς τοὺς σλαβικοὺς λαοὺς καὶ τὸν βυζαντινὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος Ἀκριτοῦ.

Πρὸ τῆς ἐπιμελούς ἐξετάσεως πάντων τῶν ᾠμάτων τοῦ ἀκριτικοῦ κύβητος καὶ τῶν περὶ τοὺς σλαβικοὺς ἔθνεσι περιωθέντων λευβάνων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔπους εἶναι βεβαίως πρῶτος πᾶσα προσπάθεια πρὸς ἀκριδὴ ὅρισμα τοῦ χρόνου καὶ ἐν ἐποίησιν καὶ πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ποικίλων ἄλλων ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν ζητημάτων ἀτινα ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ ἀναφύονται. Τοῦτο μόνον φαίνεται ἀνεπίδεκτον ἀμειψιότησεως, ὅτι ὁ Βυζαντινὸς Διγενὴς Ἀκριτάς εἶναι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, τὸ σπουδαιότατον μνημεῖον τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, διὰ τὴν στενωπότην σχεῖν αὐτοῦ πρὸς τὴν δημοῦ ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ τὴν παρὰ τοὺς σλαβικοὺς λαοὺς διάδοσιν. Δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν ἔπος τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς μέσους καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους, πλεονεκτοῦν τῶν συγγενῶν σχεδὸν αὐτῷ ἐθνικῶν ἔπων τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν λαῶν (τοῦ ἄσματος τοῦ Ἰγῶρ τῶν Ῥώσων, τῶν Νοβιλουγκων τῶν Γερμανῶν, τοῦ Μαδινγκίου τῶν Βρετανῶν, τοῦ ἄσματος τοῦ Ῥολάνδου τῶν Γάλλων) οὐ μόνον κατὰ τὸ περιεχόμενον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο μάλιστα ὅτι ἐπέστη ἐκείνων καὶ ἀγῆρατον διετηρήθη μέχρι τούδε, φερόμενον διὰ στέμματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Les exploits de Di-genis Akritas épopée byzantine du dixième siècle publiée par C. Sathas et E. Legrand. Par. 1875 (Κρίσις ὑπὸ Α. Rambaud ἐν Revue des deux mondes 15 Αὐγ. 1875.—ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου ἐν

τῇ ἐφημερίδι Διδόν 21 Αὐγούστου 1875. — ὑπὸ Σ. Π. Λαμπρού ἐν Ἀθηναίῳ τ. Δ' σ. 173 — 189.) — S. P. Lambros' Collection de romans grecs en langue vulgaire et en vers. Par. 1880. — Ἀντ. Μηλιάρη, Βασιλεὺς Διγενῆς Ἀκρίτης. Ἀθ. 1881. — Ἐπεὶ μεσαιωνικὸν ἐκ τοῦ χειρογράφου Τραπεζούντης ὁ Βασίλειος Διγενῆς Ἀκρίτης ὁ Καπαδόκης ὑπερνηματισθὲν ἐκδίδεται ὑπὸ Σάββα Τσαντιδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1887. — Max Bädinger, Mittelgriechisches Volksopos. Lpz. 1866. — A. Vesselski, Ἀποσπάσματα τοῦ βυζαντινοῦ ἔπους ἐν τῇ ῥωσικῇ ἐν Viestnik Evropy τῆς 15 Ἀπριλ. 1875 καὶ ἐν Russischen Revue τ. VII. — A. Rambaud, la Russie épique. Par. 1876. — Ch. Gidel, Nouv. étud. sur la litt. grecque. P. 1878. — A. Pypin u. V. D. Spasovic, gesch. d. slavischen Litteraturen. Lpz. 1880 τ. I. — A. Eberhard ἐν Jahrbuch über die Fortschritt klass. Altertumswissenschaft. — M. d. Gaster, Griecho-Slavonic. London, 1887. [Π.]

Ἀκροάματα. (Ἀρχαία.) Βλ. Συμπόσιον.

Ἀκροαματικὴ διδασκαλία (Φιλοσοφία) καλεῖται κυρίως ἡ μερὴς τῆς διδασκαλίας, ἐν ᾗ ὁ διδάσκων ἐπιτελεῖ ἐν συνεχείᾳ λόγον, ὁ δὲ μαθητὴς ἀκροᾶται, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐρωτηρητικὴν (κατηχητικὴν) καὶ διαιρητικὴν μερὴν τῆς διδασκαλίας. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ φιλοσοφίᾳ ἀκροάματα οἱ (ἢ ἐπισημασμένοι) λόγοι καλοῦντο οἱ προσωρισμένοι δι' ἐκλεκτὸν κύκλον μαθητῶν, ἐπομένως οἱ ἔχοντες αὐστηρὰν ἐπιστημονικὴν μερὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐξωτέρους λόγους, τοὺς δημόσιους, ὧν ἡ μερὴς καὶ μέθοδος καθίσταται καταληπτοῦς εἰς μείζονα ἀριθμὸν ἀκροατῶν. [X. Πό.]

Ἀκρόασις (Διοικ. δικ.). Ἡ ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀρχῶν παρεχόμενη ἄδεια εἰς τοὺς πολίτας νὰ ἐκθίσωσι προσωρικῶς πρὸς αὐτὰς τὰ ἐκ τῶν παρὰ πονηρὰ ἢ νὰ ὑποβάλλωσι τὰς αἰτήσεις των. Συνήθως ἐρίζεται ἐπισήμως ἡ ὥρα καὶ ἡμέρα, καθ' ἣν εἶναι δεκτοὶ πρὸς ἀκρόασιν οἱ πολῖται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτε καὶ παρήκονται ἐκ τέρπουθεν ἀμοιβαία δικαιοῦματα καὶ ὑπερβάσεις. [Αγγ.]

— (Καν. δίκ.). Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνιστῇ ἐκράτει τὸ σύστημα τῆς δημοσιότητος τῶν ποινῶν, ἥτοι δὲ διάφορος ἡ μετοχή τῆς δημοσίας λατρείας ὑπὸ τῶν εἰς αὐτὰς ὑποβαλλομένων, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ποινῆς. Ὁ εἰς βαρυτάτην ποινὴν ὑποπεσὼν ἴσταντο ἐν κειρὶ τῆς λατρείας ἐξω τοῦ ναοῦ προσηκίων (προσηκία οὐσιας), ὁ δὲ εἰς ἐλαφροτέραν, ὡς καὶ ἐκείνος, ἐπ' οὗ ἐμετριάετο ἡ ποινή τῆς προσηκίωσης ἴσταντο ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ ἡκροῶντο τῶν εὐχῶν μέχρι τῶν καλουμένων εὐ-

χῶν τῶν κατηχουμένων, ὅτε ἐξήρχοντο μετὰ τούτων τοῦ ναοῦ. Ἡ τοιαύτη καταστάσις τῶν μακροβίων ἐκαλεῖτο ἀκρόασις (Ἑρμ. Νοσικισ, καν. α'). [Ε.]

— (Θεολ.). Βλ. Μετένευα.

— (Γατρ.). Βλ. Φυσικὴ εξέτασις.

Ἀκροαταί. Κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐκρίθη ἀναγκαστικὰ διὰ τὴν εὐχρίστον τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἐγγραφῆς εἰς αὐτὰ, νὰ μὴ αποκλεισθῶσι τῆς ἀκροάσεως τῶν μαθημάτων οἱ μὴ ἀπολυθέντες ἐκ δημοσίων γυμνασίων. Ὅθεν ἐπετραπῆ διὰ τοῦ 26 ἁρθροῦ τοῦ κανονισμοῦ ἡ ἀκρόασις τῶν μαθημάτων καὶ εἰς τοὺς μὴ ἐγγραφεμένους, εἰς οὓς παρήχοντο οὐ μόνον τὸ δικ. ἰσχυρὰ τοῦ νὰ λαμβάνωσι εἰσιτηρίον καὶ ἀποδείξεις φοιτήσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ τῶν ἐξετάσεων. Ἀποφασίσθη δὲ μόνον ἡ ἀπονουμὴ ἀκαδημαϊκοῦ βαθμοῦ εἰς τοὺς τοιαύτους. Ἀλλ' ἡ ἐκφυρμένη αὕτη εὐνοκία, καίτοι διὰ τοῦ νόμου καθιερωμένη, κατηργήθη δι' ἀπλῆς ὑπουργικῆς διαταγῆς τῆς 26 Αὐγούστου 1842. Ἐκτοτε ἡ τῶν μαθημάτων ἀκρόασις ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐλευθερά, ἀρ' οὐ μάλιστα οἱ φοιτηταὶ δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλωσι διδασκὰν, οὐδὲν ὅμως ἐκ τῆς τριαύτης ἀκρόασεως παρήχεται δικαίωμα. — Κατ' ἀνάλογίαν τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ γινόμενων, ὑπῆρχον ἄλλοτε καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀκροαταί, διακρίνοντες τὰ μαθήματα καὶ λαμβάνοντες πολλάκις ἀποδεικτικὰ σπουδίων τὸ ὑπουργεῖον ὅμως τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπανειλημμένως ἐδήλωσεν ὅτι τῶν μὲν μαθημάτων ἡ ἀκρόασις εἶναι εἰς πάντα ἐπιτετραμμένη, ἀλλ' οὐτε ἀποδείξεις ἀκρόασεως παρήχονται εἰς τοὺς μὴ μαθητάς (Ἰπ. διατ. τῆς 19 Δεκ. 1866). οὕτε δικαίωμα πρὸς ἐξέτασιν παρήγει ἡ ἀκρόασις μαθημάτων ἐν γυμνασιακῇ τάξει ἄνευ τακτικῆς καὶ νομίμου ἐγγραφῆς (Ἰπ. διατ. τῆς 23 Σεπτ. 1864). [Π.]

Ἀκροατήριον κατὰ τὴν Πολ. δικονομίαν ὁ τόπος, ἐν ᾧ συνεδριάζει τὸ δικαστήριον, ἐπὶ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ συνεδρίασις (ἐπ' ἀκροατήριον). Ἀ. ἐπίσης καλοῦνται δικονομικῶς καὶ οἱ περιουσιζόμενοι ἀκροαταὶ ἐν τινὶ δικῇ. [Δ.]

Ἀκροβάτης. Ἡ λέξις αὕτη, ἐκ τοῦ ῥήματος ἀκροβατῶ (= ἄκροις τοῖς ποσὶ βαίνειν) παρεχόμενη, εἶναι συνήθης ἐν ταῖς πλείστοις εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις εἰς δήλωσιν τοῦ σχενοδότου (βλ. λ.) ἢ ἐν γένει τοῦ ἐπιτηδεύοντος δυσκόλους καὶ ἐπικινδύνους γυμναστικὰς ἀσκήσεις. [Π.]

Ἀκροβάτης ἡ ἀκροβάμων ἱππος καλεῖται ἐκείνος, ὅστις βαδίζων ἀντὶ νὰ στήρῃται ἐπ' ὅλης τῆς κατωτέρας ἐπιφανείας τῆς ὀπλῆς τῆς πρὸς τὸ ἔδαφος, ρίπτει τὸ βάρος τοῦ σώματος μόνον ἐπὶ τοῦ προσθίου τμήματος αὐτῆς, ἐπὶ τοῦ ἀκροποπλίου δὲ ὀδονότι. ἢ

ἀνώμαλος αὕτη εὐτετέθειται τοῦ ποδὸς προέρχεται ἐκ συσπαιγῶς των καμπηθῶν τενόντων τοῦ ἄκρου, ὅτε εἰσκα τῆς βραχυτέρας αὐτῶν, τὴν ὀπίσθιον μέρους τῆς ὀπλῆς ψεύεται καὶ ἀπομακρύνεται τῆς γῆς, ἐκτετακτοῦ δὲ ὁ πούς φέρεται πρὸς τὰ πρῶτον. Οἱ ἀκροβάται ὑπερκεντρήται τὴν προδιάθεσιν πρὸς πρὸς κ. ο. ψ. ν. [I. N. II.]

Ἀκροβάτις ὄπλῃ. Οὕτω διακρίνεται ἀνωμαλία τις τῆς διαπλασεως τῆς ὀπλῆς, καὶ ἢν αὕτη ἀντιναπαύεται τοῦ εὐαφροῦ δια παντῶν τῶν περιφερειῶν αὐτῆς σμεινῶν, μόνον ἐπὶ τοῦ προσοπίου στηρίζεται. τὰ δὲ λοιπὰ αὐτῆς τμήματα, τὰ παρόπλεια καὶ τὰ μετεπίπλεια ελαχίστην μόνον τὴν γῆν ἐγγιζοῦσι. [ἰαυτὰς Δαρ. ὀπλῆς ἀποκτασι συνήθεστερον οἱ ἥμεινοι ὡς καὶ οἱ ξυκτῆριοι ἵπποι κατὰ τοὺς ἐπιστάτους πόδας ὡς ἐπικολούθηκα κοπιώδεις καὶ ἰσχυρὰς ἐλξίως. [F.N.H.]]

Ἀκροβολιστῆς (Στρατιωτ.) (tilleur γαλ.). — Ἦν τοῖς ἀρχαίοις στρατοῖς ἐκάλουντο οὕτω οἱ τῶν πεσῶν ἢ ἱππέων περιβολῶν ἄλλαντες, μετὰ τὴν ἀναγκασμὸν τῆς πυριτιδὸς ἐκάλουντο οἱ πρὸς τῶν φαλαγγῶν καὶ πρὸς τὰ ἄκρα αὐτῶν βαλλόντες τυφεκισταὶ, νῦν δὲ καλεῖνται οἱ ἀρχόμενοι τῆς προσβολῆς στρατιώται. [Δ.Θ.Δ.]

Ἀκροβολιστικὴ τάξις (Στρατ.) (ordre dispersé, ἢ ἄλλως ἀραία ἢ εἰσπαρμένη τάξις λεγόμενη, κατ' ἀντιθεσιν τῆς πυκνῆς τάξεως, καὶ ἢν τὰ στρατεύματα ἐμμελῶς εἰς πυκνὰς φαλαγγὰς τὴν ἀκροβολιστικὴν τάξιν ἐπέβαλον ἢ εὐδοκίαν καὶ ταχυβολίαν τῶν νεῶν ἐνθάδων (πυροβόλων) ὅπλων ἐν τῇ μάχῃ τὰ στρατεύματα δὲν συμπλέκοντα, νῦν εἰς πυκνὰς φαλαγγὰς, ἀλλ' ἀρ' οὐ εἰσέρχονται εἰς τὴν ζώνην τοῦ ποδός, κατατάσσονται τασσόμενα κατὰ γραμμάς, ἢ πρῶτη πρὸς τὸν ἐχθρὸν εἴνε, ἢ γραμμὴ τῶν ἀκροβολιστῶν, αἱ ἐπόμεναι δὲ εἴνε ἢ τῶν στηριγματιῶν καὶ τῶν ἐρείδων. Ἡ πρῶτα δὲ αὕτη ἐν συνόλῳ τῶν στρατευμάτων ἐν τῇ μάχῃ εἴνε ἢ καλεῖται ὁπλῇ. [Δ.Θ.Δ.]

Ἀκροδραχιδόνια τοῦ πετάλου (Ἰππολ.) βλ. Πέταλον.

Ἀκροδυστία (Ἀνατ.) καὶ ἀκροποσθία βλ. λ. Πίσθη.

Ἀκροδέα (Ναυτ.) κοινὸν ἢ ἀκροῖζα τεμάχιον λεπτὸν σχοινίου, δι' οὗ προσδέσεται ἢ ἄνω γωνία σταυρωτοῦ ἱστίου ἐπὶ τοῦ ἀκροκαρτίου τῆς κερκίδος τοιαύτης ἀκροδέας ἔχουσι δύο, ἀνὰ μίαν ἐκατέρωθεν, τὰ σταυρωτὰ ἱστία ἐπιτρεῖται κλοῦνται ἀκροδέαι τὰ σχοινία τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν πρόσδεσιν τῶν πλευρῶν σπειροειδικοῦ σταυρωτοῦ ἱστίου ἐπὶ τῆς κερκίδος. Πρὸς διακρίσιν αἱ πρῶται καλεῖνται ἀναδέαι, καὶ αἱ δ' ἑτέραι σπειροειδικαὶ ἀκροδέαι. [H.K.]

Ἀκροδρυα (Βοτ.), οὕτως ἀναμέλουν

εἰν αἱ ἀρχαῖοι τοὺς σκληροκαλάρους καρπούς των ἀγρίων δένδρων, ὡς ἡ γ. τῆς ἔξους, τοῦ αὐτοῦ τοῦ δένδρου (Urtis) καὶ ἄλλων, τὰ καὶ νῦν κοινῶς ἄκροδρυα ἢ ἀκροδρυαχί. [H.K.]

Ἀκροθῶων ἢ Ἀκροθῶσι, Ἀκροθῶσι καὶ Ἀκροθῶν ἀρχαία πλῆθ. καί μετὰ ἐπὶ τοῦ αγ. Ὅρους παρὰ τὴν νῦν μολὴν Λαυρῶν. Οἱ κατοικοὶ αὐτῆς ἐφημέζοντο διὰ τὴν μακροδόστην, καλεσμένοι μακροδοί, καὶ διὰ τὴν αὐτὴν, δι' ἣν καταστραφὴ ἡ πόλις ὑπὸ σεισμῷ. Ἀδελφὸν ὀνόματι ποτὶς ἢ καταστραφὴ αὕτη ἐπ' ἴθις καὶ ἀντὶ ὄντι ἐπὶ τῶν εἰρημῶν αὐτῆς ὠκετολήθη ἢ Ἀπολλωνία. ἢ ἀναφερομένη ὑπὸ μ. ν. τοῦ Πλίνου. (IV 10.). [H.K.]

Ἀκροκέραιον (Ναυτ.) κοινὸν τὸ πρὸς τὸ ἄκρον σταυρωτῆς κερκίδος, ἀκροκέραιον ἀπὸ τοῦ τραχηλώματος τῶν ὀκλῶν ἐν καπτότερον τῆς ἄλλης κερκίδος. Διακρίνεται δὲ ἀκροκέραια, ὡς εἰκός, ἐν ἑκάστη κερκίδι τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν. [H.K.]

Ἀκροκισαῦνις. Βλ. Κισαῦνις ὄρη.

Ἀκροκόμης (Βοτ.) (Acrocomia Mart.), γένος φοινίκων τῆς Ἀμερικῆς μετὰ στελεχὸν ἀκανθοφόρον. Ἡ Α. ἢ σκληροκόμης (A. sclerocarpa Mart.) τῆς Βραζιλίας φέρει καρπούς ἐδαωμένους, εἰς ὧν ἐκχέεται ἐδαωδὲς φοινικέλαιον λίαν χρήσιμον εἰς τὴν μαγειρίαν. [H.K.]

Ἀκροκόρινθος. Βλ. Κόρινθος.

Ἀκροκρήμνον (Γεωλ.) (Schichtenkopf γερμ.) τὸ μέρος, κατὰ τὸ ὅποιον πέτρωμα τι (ἰδίως ὀδατογενὲς, τίμειν τὴν γῆν) ἐπιρριπταί, ἥτοι ἐκεῖ ἐνθα σχηματίζεται καθέως ἡ κορὴ τοῦ πετρώματος, τομῇ καὶ ἀκροκρήμνον μὲν καλεῖται ἀντὶ τὴν τομὴν τοῦ πετρώματος. ἔχοντος παχύτητα τινα ἵσταται καθέως πρὸς ἑρρίζοντα αποτελούμενα κρήμνον ἢ βράχον (ὡς ἐν Σαχάρῳ), ἐμφορῶν σις δὲ, αἱ τὴν τομὴν εἴνε ἐρρίζοντα ἢ κορὴν, ὅπου συνήθως συμβαίνει εἰς τὰς μεταλλικὰς κατὰς. [H.K.]

Ἀκροκαλλιδεῦσιον. Βλ. Ἀκρολεῖνη.

Ἀκρολεῖνη (Χημ.) Ἀκρολεῖνη τὸ τομὴν τὸ περὶ τὸν τῆν δυνάμει δυνάμει, ἢν αἰσθανόμεθα, κατὰ τὴν δυνάμει κερκίδων ἢ ελαστικῶν. Ὑπὶ χημ. ἐπισφιν ἔνε τὸ Ἀλδεῖδρον τοῦ αλλυλικῷ πνεύματος, ἔχουσα τὴν τύπον C⁶H⁴O. [O.A.P.]

Ἀκρολέξια (Λογοτεχν.) Συγγενὲς τῇ ἀκροστιχίδι (βλ. λ.) στιχογραφικὸν παίγνιον, καθ' ὃ πάσι αἱ λέξεις ἑκάστου στίχου ἄρχονται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γράμματος. Καὶ συνήθως μὲν ἐν τῇς Ἀκρολεξίαις ἐπιγράμματα γράφονται ἀπλῶς ἢ σαρὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφabetοῦ, ἐνίοτε ὅμως διὰ τῶν ἀρκτικῶν ἑκάστη λέξις γραμμάτων δηλοῦται τὸ ὄνομα τοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ὀνομαζομένου. Τοιοῦτοι εἶναι αἱ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν ΙΔ' ἑκατον-

ταετηρίδα ἀνιμάσαντος Μιχαήλ τοῦ Ψελλοῦ πεποιημένοι «εἰς τὴν βασιλεῖα κῆρον Ῥωμανὸν τὸν γέροντα σίχου, ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν, λέξεων δηλοῦντες τὸ ὄνομα».

Ῥοδονησοῦς, Ὁμήρου, Μίδου.
Ἀντίοχος Νίκας Ὁμήρου Σαλαμίνου

καὶ οἱ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλεῖα κῆρον Βασιλεῖον ὀνομαζομένων. Τῶν δὲ κατ' ἀλφάβητον ἀκρολεξίων παραδείγματα πρᾶξιμα πρὸκεινται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐν ᾗ περιέχονται δύο τοιοῦτοι ἀδόξοι ὕμνοι. (Θ', 524, 525), ὧν ὁ εἰς εἰς Διδόνου, ὁ δ' ἕτερος εἰς «Ἀπόλλωνα» κατὰ στοιχεῖον ἀπὸ τοῦ ΑΒ μέχρι τοῦ Ω ἡρωϊκῶν τὸ μέτρον. Ἐκότερος τῶν ὕμνων τούτων ἀποτελεῖται ἐν στίχων 26, ὧν ἕκαστος, πλὴν τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου, περιέχει ἐπιθετα τοῦ θεοῦ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στοιχείου, κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀλφάβητῳ τάξιν τῶν γράμμάτων. Κατὰ μίμησιν τούτων ἐποίησε καὶ ὁ βυζάντιος Ἰωάννης ὁ Φιλόπονος ὕμνον εἰς τὴν Θεοτόκον, πάλαι δ' ἄλλα ὅμοια βυζαντινὰ ἐπιγράμματα καὶ ποιήματα ἀναφέρει ὁ Boissonade (εἰς Ἀνθολογ. Θ', 524). — Παραπλήσιοι τούτοις εἶναι καὶ σίχου τινὲς εἰς τὸν Ῥωμαίων ποιητὴν Ἐννιον ἀποδιδόμενοι (Ο', Tite, Lute, Tatī κλπ.). Καὶ οἱ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας λατινιστὶ γράφοντες ἠσμένον εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς στιχυργικῆς παιδιᾶς ἰδίως δὲ μνηστὴς ἦεν εἶναι τὸ ἐν ἐτῇ 1530 ἐλθοῦν ποίημα τοῦ Λέοντος Πλακεντίου ὁ Χοιροπόλεμος (Pugna porcorum). εἰς πᾶσαι αἱ λέξεις τὸ αὐτὸ ἔχουσι ἀρατικὸν γράμμα τὸ Ρ. [Π.]

Ἀκρόλιθα (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) ἔσχατα, ἀγάλματα ἀκρόλιθοι ἀνδριάντες. Ἀγάλματα ὧν τὰ μὲν ἄκρα (κεφαλὴ, χεῖρες, πόδες) ἦσαν ἐκ λίθου λευκοῦ ἢ μαρμάρου, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἐξ ἐτέρας ὕλης, συνήθως ξύλου, ἐνίοτε δὲ περιεβάλλετο δι' ἐσθῆτων. Πολλὰ τοιαῦτα ἀγάλματα εἶδε καὶ περιέγραψεν ὁ Παντανίας. Συνήθεστερα ἦσαν τὰ ἀκρόλιθα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς τῆς τέχνης ἀναφέρονται παραδείγματα τινὰ ἀκρόλιθων, οἷον τὸ ὑπὸ τοῦ Φειδίου ποιηθὲν ἄγαλμα τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς ἐν Πλαταιαῖς, καὶ κολλοσσικὸν ἄγαλμα τοῦ Ἀρείως ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, ἔργον τοῦ Λεωκράτους καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Μεσσηνίου Δαμοφώντος ποιηθὲν ἄγαλμα τῆς Ἰλίουθεῖας ἐν Αἰγίῳ, ὡς δ' εἰκάσουσι τινες ἐκ τῶν περιωθέντων λειψάνων, καὶ τὸ ἐν τῇ ναῷ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπέλλωνος ἐν Φιγαλείᾳ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ ἦν ἀκρόλιθον. — Καταχρηστικῶς δύνανται νὰ ὑπαγοῶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀκρόλιθων καὶ τὰ ἐκ διαφόρων λίθων πεποιημένα πλαστικὰ ἔργα, οἷα τὰνάγλωφα τῶν θεινῶν ἐν ταῖς μετέπειτα ἐνός τῶν ναῶν τοῦ ἐν Σικελίᾳ Βελιουδόντος, ὧν τὰ μὲν ἄκρα εἶναι πα-

ρίου μαρμάρου, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα πύρινον. Τοιαῦτα ἀκρόλιθα ἀγάλματα ἦσαν συνηθιστά ἐν τοῖς Ῥωμαίοις χρόνοις, πλείστα δ' αὐτῶν περισσώθησαν μέχρις ἡμῶν, οἷα τὰ ἀγάλματα ἱερῶν τῆς Ἰσίδος ἐκ μελανόλιθου μετὰ μαρμαρίνιον ἄκρων, τὸ ἐκ πορφυρεῖου ἄγαλμα τοῦ Ἀπέλλωνος ἐν Νεαπόλει, ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶναι ἐπιστῆς ἐκ μαρμάρου, ὁ γὰρ ἄνδρας τοῦ Ἀντιόχου (Ἀντ. τοῦ Βράτκη ἐν τῇ Βατικῇ) οὗ τὰ γυμνά τοῦ σώματος μαρμάρου, ὁ ἀνδρὶς τῆς Δεσμῆνης ἐν Ἀντιόχῳ (τῆς συλλογῆς Βοργέζε) κλπ. Ἀλλ' οἱ τοῦτο κατὰ τοὺς Ῥωμαίους χρόνους ποιοῦντες τέχνηται, ἐπιζητούντες τὴν κολλοσίαν τῶν αἰσθημάτων διὰ τῆς πολυχρωμικῆς ἐξοικείλιν πολλοῖς εἰς ἀπειροκάλους ὑπερβολὰς, ἐλεγχέσθαι κατάπτωσιν τῆς τέχνης. [Π.]

Ἀκρολοφίτων (δῆμος) τῆς νήσου Κέρκυρας, οὗ πρωτεύουσα Κροτυτάδες. Νῆοις: Ἀγίας Γεωργίου τῆς Ῥόδου, Ἀγιοκροί, Ἀντιπεργί, Καθόλουρι, Σφακερά, πλὴν δὲ τούτων καὶ τὰ τοῦ συγγενεομένου μετὰ τοῦ δήμου Ἀ. δήμου Ἐπιζευρῶν χωρία: Ἀγίος Δούλοι, Βαλανεῖς, Κυρῆς, Κληματιὰ, Κυπριανίδες, Νύμφαι, Σαθάκις, Σωκράτι. Κάτ. 5383 τῷ 1889.

Ἄκρον (Akron, προφ. Ἐ κ ρ ο ν), πόλις ἐν τῇ βορείᾳ Ἀμερικῇ, πρωτεύουσα τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ Ὀμίω κορυφαίας Σούμμιτ. ἐπὶ τῇ συμβολῇ τῶν διορίων Ohio-Erie καὶ Pennsylvania-Ohio, ἔχουσα 16 512 κατ. (1880).

— (Μ ε τ ρ ο λ.) Acre μονὰς ἐμβαδὸς ἀγγλ. γλίσκ=4840 τετραγωνικὰς ὑάρδας=0,4041 τοῦ γαλλικοῦ ἑκταρου, ἐπομένως=4 στρέμματα νῆα καὶ 47 τετραγωνικὰ μέτρα. [Δ. Κ.]

— Εἰς πληθ. ἄκρα (Ἀ ν α τ ο μ.)=αἱ χεῖρες αἵτινες ὀνομαζοῦνται καὶ ἄνω ἢ ἀνώτερα ἢ θεωρικὰ, καὶ οἱ πόδες, οἵτινες κάτω, κατώτερα ἢ κοιλιακὰ ἄκρα καλοῦνται. Οἱ ἀρχ. Ἑλληνες ἱατροὶ ὠνόμαζον ἄκρα καὶ κ ὠ λ α καὶ α κ ρ ω τ ῆ ρ ι α οὐ μόνον τὰ μέλη, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ σώματος ἔσχατα μέρη: ἀφίνας καὶ πόδας καὶ ὦτα καὶ χεῖρας ἄκρας κατὰ Γαληνόν. [Κ. Α.]

Ἄκρον ῥινός (Ἀ ν α τ.) βλ. λ. Ῥίς.

Ἄκροναιπλία. Βλ. Ναύπλιον.

Ἀκρόνηον (Ν α υ τ.) κοιν. τὸ κεφάλι τὸ ἀνώτατον ἄκρον τῆς στήρας καὶ τοῦ ποδοστήματος τῶν πλοίων. [Η. Κ.]

Ἄκρον λάβε καὶ μέσον ἔξεις. Παροιμ. ἐπὶ τῶν δυσνοήτων ἀπὸ τινος χρημοῦ.

Ἀκρονύκτιον (Ἀ σ τ ρ ο ν.) ἡ ἀκρόνυχον φαινόμενον ἀστρονομικὸν συμβαίνειν κατὰ τὸ ἄκρον (ἀρχὴν) τῆς νυκτός, τὴν ἐσπέραν, ὡς ἐπιτελῇ ἡ ὥσις. (Γεμῖνος ΓΓ, Αἰῖ ἀκρόνυχος ἐπιτελλεῖ). Ἀκρονύκτιοι ὀνομαζοῦνται καὶ οἱ κατώτεροι πλανῆται Ἑρμῆς καὶ Ἀφροδίτη, διότι δύνανται νὰ φαίνωνται ἀφ'

ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχὶ ὅπως καὶ κατὰ τὸ μεσονύκτιον. [Δ. Κ.]

Ἀκρόπλιν (Ἰ π π ο λ ο γ ι α). Τὸ κατώτατον καὶ ἄκρον, μεταίτητον δὲ ἐν τῇ ἑλῇ περιφερείᾳ, σημεῖον τοῦ προσοπλεῖς τῶν μονύχων ὧμων. [Γ. Ν. Π.]

Ἀκρόπολις (Σ τ ρ α τ.). (citadelle γαλλ.) ἐκαλεῖτο τὸ ἐπικείμενον μέρος τῆς πόλεως· συνήθως ἀπέκρημνος καὶ ἐχυρὰ ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς τοποθεσίας τῆς ἥτο ἡσυχαιότητι ἀπὸ τῶν ἐξοπλινῶν εἰσβολῶν (αἰφνιδιασμῶν), εἴτι δὲ περιφρακτός διὰ τεχνικῶν ἐχυρωμάτων ἡδύνατο ν' ἀντέξῃ εἰς μικροτέρων πολιορκιῶν, οὕτω δ' ἐχρησίμευσεν ὡς καταφύγιον τῶν κατοίκων ἐν περιπτώσει κινδύνου ἢ τῆς πολιορκουμένης φρουρᾶς, ὁπότεν οἱ πολιορκηταὶ κατελάμβανον τὴν πόλιν· καταλαμβάνοντες δὲ ταύτην οἱ κατὰ τεχνικὰ ἐδόξεον τῶν πόλεων καὶ διὰ μικρὰς φρουρὰς εἶχον ταύτας ὑποχειρίους. Σήμερον ὑπὸ τὴν ἐνοικίαν ταύτην δὲν ἔχουσιν ἄξιαν αἱ ἀκρόπολεις, οὐδὲ παρέχουσιν ὠφέλειαν τινὰ· καλεῖται δὲ νῦν ἀκρόπολις σύνολον ἐχυρωμάτων καταλλήλως ὀργανισμένων δι' ὑστάτην ἀντίστασιν ἢ ἄλλως αὐτῆς εἶνε μετὰ τὴν γκαμψὴν τῶν ἐξωτερικῶν ἐχυρωμάτων, τῶν ἐνδιαμέσων ἔργων καὶ τοῦ κεντρικοῦ πυρῆος. [Δι Θ. Λ.]

— (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Ἐν τοῖς παλαιότατοις χρόνοις οἱ λαοὶ κτιζόντες πόλεις κυριότατα ἀπέδλεπον εἰς τὴν ἀσφάλειαν διὰ ἐκτίξιν αὐτὰς ἐν ὑψώμασι φυσικῶς ἐχυροῖς, ἐν κορυφαῖς ὄρεων, ἐν λόφοις ἀποκρήμνοισι, καὶ περιβάλλον αὐτάς διὰ τειχῶν ὅπως εὐχερστέραν καθιστῶσι τὴν ἄμυναν. Ἐν πολέμοις δὲ ἢ ἐπιδρομαῖς λεηστῶν οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς οἰκοῦντες εἰσχωρίζοντο εἰς τὴν πόλιν, φεύγοντες τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ἦσαν ἐκτεθειμένοι ἐν τῇ ὑπάλθῳ χόρῳ. Ἀλλὰ προέχοντος τοῦ χρόνου, ὅτε ἐνεκα μὲν τῆς ἐξημερώσεως τῶν ἡθῶν σπανιώτεροι κατέστησαν οἱ τοιοῦτοι κίνδυνοι, ἐνεκα δὲ τῆς αὐξήσεως τῶν κατοίκων ἐν ἧτ' οὐ πλέον δυνατὴ ἡ οἰκήσις αὐτῶν ἐν τῇ στενῇ τῆς πόλεως χώρῳ, αὕτη ἐπαξισταίνατο καὶ ἐκτὸς τῶν τειχῶν, ἐπὶ τῶν κλιθῶν τῶν λόφων ἢ ἐν τῇ ὑπὸ τὴν πόλιν πεδιάδι, οὕτω δὲ συνήχθητο ἡ κάτω πόλις, ἥτις μεγεθυνομένη καὶ διὰ νέου τείχους συνήθως ἐχυρωμένη ὠνευρίζετο κυρίως πόλις, τῆς πρώτης καὶ παλαιότατης πόλεως μετονεμαζομένης Ἀκρόπολις. Τοιαῦτα Ἀκρόπολεις σφύζονται πολυάριθμοι ἀπανταχοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, αἱ πλείους δ' αὐτῶν διατηροῦσιν ἔχνη τῶν παλαιότατων ἐχυρωμάτων, τῶν Κυκλωπείων λεγομένων τειχῶν. Αἱ σπουδαιόταται τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀκρόπολεων, περὶ ὧν ἰδιαίτερος διαλαμβάνομεν ἐν τοῖς οἰκείοις ἄρθροις, εἶναι ἐν Ἀττικῇ μὲν ἡ τῶν Ἀθηνῶν (περὶ ἧς βλ. ἀμέσως κατωτέρω), ἡ τοῦ Περικλοῦς καὶ ἡ

τῶν Ἐλευθερῶν ἐν Βοιωτίᾳ ἡ τῶν Θηβῶν Καρμεία, ἡ τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ ἡ τῆς Χαίρωνας ἐν Φωκίᾳ ἡ τῆς Ἐλατείας ἐν Θεσσαλίᾳ ἡ τῶν Παγαδιῶν ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ ἡ τῆς Πλευρώνας, ἡ τῆς Καλυδόνος κλπ. ἐν Ἀρκαδίᾳ αἱ τῆς Δικασούρας, τῆς Μαντινείας, τοῦ Ὀρχομενοῦ, τῆς Γόρτυρος, τῆς Φυγαλείας, τῆς Ἀλέας, τοῦ Στυμφαλοῦ ἐν Λακωνικῇ ἡ τῆς Σπάρτης ἐν Μεσσηνίᾳ ἡ τῆς Μεσσήνης ἐπὶ τῆς Ἰθάκης, αἱ τῆς Πύλου, τῆς Κυπαρισσίας, τῆς Εἰρας καὶ τῆς Θουρίας ἐν Τριφυλίᾳ αἱ τοῦ Σαμικοῦ καὶ τοῦ Λαπέρου ἐν Ἀργολίδι αἱ τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τρίφυλλας, τοῦ Ἀργεῦς (ἡ ἔχουσα τὸ σῦνθηος εἰς τὰς πελαγονικάς ἀκρόπολεις ὄνομα Ἀρπια) ἐν Κορινθίᾳ ἡ Ἀκροκόρινθος καὶ πλείους ἄλλαι ἐν τῇ Στερίᾳ ἐν τῇ Πελοποννήτῳ, ἐν τοῖς Ἰονίοις νήτοις, ἐν τῇ Ἠπείρῳ, τῇ Θεσσαλίᾳ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ, ἐν ταῖς νήτοις τοῦ Αἰγαίου καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς ἀποικίαις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐν Ἰταλίᾳ μὲν τῶν παλαιότατων πόλεων φησιν εἶναι οὐκ ἡ ἐπὶ τοῦ Μέντε Κόππολα ἐν τῇ Βατιλικῇ ἀφύονται δὲ καὶ οὐκ ὀλίγαι ἄλλαι ἀκρόπολεις ἐν Σικελίᾳ ἀξιολογώταται ἀκρόπολεις σφύζονται ἡ τοῦ Ἀκράγαντος, ἡ τοῦ Σελινούντος καὶ ἡ τοῦ Καφαλοῦδίου. [Π.]

Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, γράφει πού ὁ γεγραμμένος ἀρχαιολόγος Μιχαήλης, εἶνε τὸ τελευταῖον σημεῖον, πρὸς ὃ μετὰ τοῦ ἀποδεδειγμένου πάντες οἱ ἔραστοι τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας. Οὐδ' αὐτοὶ οἱ πλουσιώτατοι θεσκαροὶ τοῦ Βρακτανικοῦ Μουσείου δύνανται νὰ ἐκποιήσωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ φιλοτέχνου θεατοῦ ἐντύπωσιν ἀνάλογον ἐκείνης ἣν γεννᾷ ἡ θέα τῶν ἐρειπίων τῆς Ἀκρόπολεως. Οὐ μόνον πρὸς ἄλληλα τὰ μνημεῖα ταῦτα τῆς Ἀκρόπολεως εἶνε ἀρμο- νικῶς συνθεταμένα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς πέρις φύσεως συνάπτονται ἀναρροπώτως εἰς ἀρμο- νικὴν τινὰ ἐνότητα. Ἡ τέχνη ὡς περικαλλε- στάτη θυγάτηρ περικαλλοῦς μητρὸς συνεχίζει καὶ τελειοποιεῖ μόνον τὸ ἔργον τῆς φύσεως, δύναται τις ὅμως νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ καλλιτέ- χνη τῶν μνημείων τούτων ἐργάζοντο συμ- φωνῶν πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ δη- μιουργοῦ, τὰ δὲ ἔργα, ὅτινα παρήγαγον, ἀπο- τελοῦν ἀληθῶς τὴν κορωνίδα τῆς ἑλῆς πλάσεως. Διὰ τοιούτων μνημείων πνεῦμα αἰσθητικῆς καὶ ψυχῆς ἀνθρώπου ἐχόντων κακομνηστικῆς Ἀκρό- πολις ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς πολιτικῆς ἀκμῆς κατέστη, τὸ λαμπρότατον μαρτύριον τῆς πολι- τικῆς δυνάμεως καὶ ἡ σφοδρὰ ἐκφάνσις τοῦ πνευματικοῦ μεγαλείου τῶν Ἀθηναίων. τὰ σφύζοντα δὲ κείθεν ἐκάνως μαρτυροῦσι καὶ σήμερον περὶ τῆς ἀρχαίας ταύτης λαμπρότητος. Πρὶν ἢ ὅμως ἀποκτήσῃ τὴν πανελλήνιον ταύ- την σπουδαιότητα καὶ σημασίαν ἐνεκα τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτῆς μνημείων, εἰ ὡς τὸ πρῶ-

τον ἐκανερώθησαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα οἱ κί-
ωνοι τοῦ καλοῦ νόμου, ἡ Ἀκρόπολις κατεῖχεν
οὐδὲν ἥτιον καὶ εἰς χρόνους πολὺ ἀρχαιοτέ-
ρους ἐπιτηθεὶς ἐστὶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῷ βίῳ
τῶν Ἀθηναίων, τὸ δὲ ἐνερῶς αὐτῆς συνδέεται
μάλιστα μὲτα τῶν ἀρχαιοτάτων ἀναμνήσεων,
μετὰ τῶν ἀρχαιοτάτων περὶ Ἀθηνῶν παρα-
δόσεων.

Δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ ἐξετάσωμεν ἐν-
ταῦθα πᾶσας τὰς παραδόσεις τῆς αναφερομέ-
νης εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους κατοίκους, τοῦτο
ὅμως δύναται νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι οἱ ἀρχαι-
στάτοι ἐποίκει τοῦ ἔδαφους, ἐν ᾧ ὑπερεῖον φυσι-
ογραφικῇ ἢ πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, κατέλαβον τῆς
Ἀκροπόλεως τὸν βράχον, ἐπιτιθέμενοι πρὸς τὴν
σκοπὴν αὐτῶν ἐνεκα τῶν δικυκλίων κατὰ τοὺς
χρόνους ἐκείνους πολέμων. Ἡ Ἀκρόπολις ἐνεκα
τῶν φυσικῶν αὐτῆς πλεονεκτημάτων εὐκόλως
ἤδυνάτο νὰ τύχῃ ἀμύνης, εἰ δὲ ἀσφαλεστέρως
κατέστη, ἀφ' οὗ περιέβαλε τὸν βράχον αὐτὸν εἰς
ἀρχαιοτάτων καὶ τειχὸς θυρῶν, ὅπως ἐκκα-
λεῖτο ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων τὴ «Πελασγι-
κὴν» ἢ «Πελαργικὴν». Κατὰ τινὰ παραδοσιν τὰ
ἀρχαιότατα θυρώματα ταῦτα τῆς Ἀκροπό-
λεως ἰερώθησαν ὑπὸ Μινωῶν καὶ Θετυλλῶν
Πελασγικῶν, οἵτινες ἐκδηλοῦντες τὴν πλὴν-
ῶν αὐτῶν κατοικίῶν ὑπὸ τῶν εἰς Πείρου Θετυλ-
λῶν διέτριψαν χρόνον τινὰ φεύγοντες καὶ ἐν τῇ
Ἀττικῇ. Τῶν εἰρημένων πελασγικῶν τειχῶν
ἐλάχιστα πρότερον λείψανα ἦσαν γνωστὰ κατὰ
τὴς τελευταίας ὁμοῦς τῆς Ἀκροπόλεως ἀνα-
σκαφῆς ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἄλλα μέρη, μάλιστα
κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ καθ' ὅσπασαν
τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως
σκαφῆς δὲ καὶ ἀκριβὲς ἐσημειώθησαν πάντα
ταῦτα ἐν τῇ νῦν σκεδῇ τῆς Ἀκροπόλεως τῷ
ἐκπονηθέντι ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Καδέρου
(Δελτίον Γεν. ἐρεῖ. ἀρχαιολ. 1889) διαγραφ-
φάντες ἀπὸ καὶ τὴν διευθύνειν, ἣν εἶχε πλο-
νῆς τὸ ὅλον πελοποννησικὴν τειχὸς τὸ περιβάλ-
λον τὸν βράχον. Ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς τῶν
εἰρημένων ἀρχαιοτάτων τειχῶν, εἶνε ὁ κοινὸς
Κυκλώπειος καλούμενος. Τὸ σπουδαιότατον
ὅμως μέρος τῶν τειχῶν τούτων ἦσαν τὰ θυ-
ρώματα τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, ἐπειδὴ ἐνταῦθα
τὸ ἔδαφος δὲν ἤδυνάτο εὐκόλως νὰ τύχῃ ὑπε-
ρασπίσεως ἀνευ θυρώμας τεγνῆτις περιτειχι-
σεως. Καὶ τοῦτο κυρίως τὸ μέρος εἶνε τὸ
μετέπειτα καλούμενον Πελασγικόν, περιλαμ-
βάνον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ
Ἀρείου Πάγου κυρτὸν χώρον ἀπὸ τοῦ Ἀγλαυ-
ρίου, ἐκτεινόμενον δὲ καὶ πρὸς τὸ μεσημβρι-
νὸν τοῦ ὄρους. Ἐκκαλεῖτο δὲ ἡ οἰκοδομὴ αὕτη
συνήθως καὶ ἐν νῦν ἀπὸ τῶν ἐπειδὴ ἡ θυ-
ρώτης τοῦ τεγνῆματος τούτου συνίστατο κυρίως
εἰς ἐννέα πύλας κλιμακωδὴν ἴσως ἐπ' ἀλλή-
λας ἐκτισμένας ἐν τῇ δυτικῇ κλιτῇ τῆς Ἀ-
κροπόλεως.

Τὰ Πελασγικὰ τείχη δὲν εἶνε τὰ μόνον λεί-
ψανα τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς τῆς Ἀκροπό-

λεως τὰ περιστάθοντα εἰς ἡμᾶς. Παραλείπω
νὰ μνημονεύσω τὰ ἥτιον σπουδαία ἐν Ἀκρο-
πόλει εἰρημένα τῶν προϊστορικῶν χρόνων
ἕως ὅμως πλείστου λόγου εἶνε τὰ ἀνακα-
λυφθέντα λείψανα ἀρχαιοτάτου οἰκοδομήματος
πρὸς τὴν ΒΔ τοῦ Γρηγορίου κατεδαφισθῆς τῆς
τουρκικῆς ὁδοῦ. Ἐὶ εἰρημένοι οἰκοδομήματα
εἶνε θραύειν καὶ κατὰ τὴν τρέπον τῆς οἰκοδο-
μῆς καὶ κατὰ τὴν ὕλην πρὸς τὰ παντὶ ἀρχαι-
τῶν Μυκηναίων καὶ τῆς Τυρηνῶν, πλὴν τούτου
δὲ εὐρίσθησαν καὶ δύο βύσσιν καὶ κίονων καθόλου
ἔργων πρὸς τὰς εὐρείτητας ἐν ταῖς προεφη-
μέναις ἀρχαιοτάταις χώραις. Ἐκ τούτων δὲ
καὶ εἰς ἄλλων τεμητηρίων εἴσεται, ὅτι τὰ
τειχῆ ταῦτα εἶνε λείψανα τῶν ἀρχαιοτάτων
τῆς Ἀκροπόλεως ἀναμνήσεων. Τὴν πρὸς δι-
κῆρας καὶ μεσημβρινὴν ἐκτασιν αὐτῶν δὲν δύνα-
μιθα ἀκριβὲς νὰ εἰρίσωμεν, ἐπειδὴ τινάσσοντα
ταῦτα εἶχον ἤδη καταστραφῆ καὶ τοὺς ἀρ-
χαιοὺς χρόνους κατ' ἀναλογίαν ὅμως τῶν ἐν
Μυκῆναις καὶ Τίρυνθι δυνάμιθα νὰ εἰρήσω-
μεν ὅτι καὶ ἐνταῦθα καταλήμψανεν μέγας μέρ-
ρος τῆς Ἀκροπόλεως. Ὅπως δὲ τὰ παντὶ ἀρ-
χαιὰ ἀνέστησαν τῶν προϊστορικῶν πό-
λεων, οὕτως καὶ τὰ τῆς Ἀκροπόλεως εἶχον
κυρίως τινὰ εἰσοδὸν πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος καὶ
ἐτέρην μικρὴν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς
Ἀκροπόλεως καταδόξαν, ἥτις ἀνεκαλύφθη ἐπι-
σῆς κατὰ τὴς τελευταίας ἀνασκαφῆς, κατή-
χοντο δὲ εἰς αὐτῆς διὰ στενῆς ἐπικλινέως κλί-
μας εἰσέφευγες ἐν τῷ βράχῳ. Οὕτως δὲ διὰ
τῶν Πελλαργικῶν τούτων εὐρημάτων καὶ
περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων κατοικῶν τῶν Ἀθηνῶν
παράδοσις λαμβάνουσι μείζονα προηγουμένη
ὑπόστασιν, ζωντανότεραι δὲ περικυκλῶνται πρὸς
ἡμῶν καὶ αἱ ποιητικαὶ μερραὶ τῶν θεοποιῶν,
ὡν τὰ ἐνέρματα συνδέονται μετὰ τῆς ἀρχαι-
οτάτης ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Ἀκρόπολις μέχρι τῶν χρόνων, καθ' οὓς
ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἔλαβε σπουδαιότητα, ἦτο
πάντοτε ἡ ἔδρα τῶν ἡγεμόνων. Ἐν αὐτῇ κα-
τῶσαι ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πολιτικῶν καὶ
τῶν ἱερατικῶν αὐτοῦ ὑπαλλήλων. Καθόλου δ'
εἰπεῖν ἡ Ἀκρόπολις ἦτο θυρώματον τῆς πό-
λεως ἐσθῆτον καὶ διατελεῖ μέχρι τῶν περσι-
κῶν πολέμων εὖσα εἰς πυρὴν τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ οὐ-
ρον ὅμως τοῦτο πλὴν τῆς πολιτικῆς καὶ πο-
λιτικῆς αὐτοῦ σπουδαιότητος εἶχεν ἤδη ἐκ-
πλῆκι καὶ θρησκευτικὴν σημασίαν διὰ τὸ ἀνα-
τὰ ἀρχαιοτάτα τῶν Ἀθηναίων ἱερὰ. Ἐνταῦθα
αὐτοῦ ἐγένετο ὁ ἐπὶ τῇ γῶρᾳ ἀγὼν τῆς Ἀ-
θηνῶν καὶ Ποσειδώνος, τὰ μαρτύρια δὲ τοῦ
ἀγῶνος τούτου πᾶν ὁρίων, ἡ ἱερὰ ἐλαία καὶ τὸ
φρέαρ, ὅπου διὰ τῆς τριαίνης ὁ Ποσειδῶν ἀ-
νέωξε, ἐφύοντο ἐν τῷ ἱερῷ τῇ Πολιάδῃ, Ἀ-
θηνᾷ τῆς προσταγίδος τῆς πόλεως θεᾶς, ὅπως
Γρηγόριον ἐπωνομάσθη ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου
τοῦ μυθικοῦ ἐπιχωρίου βασιλέως προστατευο-
μένου ὑπ' αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐν τῷ ἱερῷ
τούτῳ ἦσαν συννηρωμένα δύο οἰκίσματα, τὰ ἀ-

διασώζετο ἐτι τῇ 406 π. Χ. ὅτε καὶ ἐναπρήσθη τὸ δεύτερον κατὰ τινὰ τοῦ Ξενοφώντος μαρτυρίαν. Καὶ μετὰ τὴν ἐμπρησμένην ἔμως τοῦτον ἀνασκευασθεὶς καὶ πάλιν διασώζετο καὶ μέχρι τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων· πότε δ' ὅμως ἐξηφανίσθη πάντεώς εἶνε δούλου καὶ ἐξακριβωθῇ. Ἰσως καθρέθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἢ καὶ κατὰ τὴν μέσον αἰῶνα, ὅτε, ὡς γνωστόν, πολλὰ καταστρεφά καὶ μεταποιήσεις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων ἐγένοντο (ὅρ. Δαιρπρελὸ προσωμνηνεύεισιν πραγματείαν).

Τῶν μετὰ τὰ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν καλλιτεχνικῶν ἐργασίων πρωταγωνιστὴς ὡς εἰκόσῃ ἢ μάλλον εἰπεῖν εἰσηγητὴς ἐγένετο αὐτὸς ὁ Κίμων. Δὲν ἤρξισθη ὅμως εἰς τὴν ἀπλήν ἀνασκευὴν τῶν ἐμπρησθέντων ἱερῶν τῆς Ἀθῆναι, ἀλλ' ἐπεχείρησε νὰ καλλύνῃ τὴν Ἀκρόπολιν διὰ νέων μεγαλοπρεπεστερῶν οἰκοδομημάτων, μνημείων περιφανῶν τῆς γῆρας καὶ τοῦ μεγάλου κατὰ τῶν Περσῶν ἄγχιος, ὅς ἐξέγειρας τὸ ἑθνικὸν ἄνθος αἰθρῆν ἄρα καὶ τὰς βάσεις νέου μεγαλείου καὶ ἀκμῆς ἀνταρδλήτου τῶν Ἀθηναίων. Τὰ ὑπὸ τὴν νῦν Παρθενῶνα σωζόμενα ἀρχαιότερα θεμελίαι καὶ ὧν ἡ οἰκοδομὴ πρότερον ἐφαρμμένως ἀνεφέρετο εἰς τὸν Πεισίστρατον, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Κίμωνος ἀναγοῦνται. Οἱ ἀρραβάντοι δὲ σπύδραι οἱ ἐνοικοδομημένοι ἐν τῇ ΒΑ μέρει τοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως προέρχονται ἐκ τοῦ ὕλικου τοῦ προσωρισμένου εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐπὶ Κίμωνος Παρθενῶνος. Αὐτὸς πρῶτος ἐπίσης συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ κοσμηθῇ τὴν εἰσοδὸν τῆς Ἀκροπόλεως διὰ μεγαλοπρεπῶν προπυλαίων τὰ ἔχοντ' ἐκ τῆς ἀρχαίας ταύτης καὶ σήμερον ἐτι εἶνε γινώριμα (Περὶ τῶν ἀρχαιότερων προπυλαίων τοῦ Κίμωνος βλ. λεπτομερεῖας ἐν τῇ μονογραφίᾳ τοῦ Bohn, Pro pylaen).

Ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Κίμωνος ἰδρύθη ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐν τῇ χώρᾳ τῇ μετὰ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Ἰερέου καὶ τὸ περιφανερόν ἐργον τοῦ Φειδίου, τὸ κολοσιανὸν ἄγαλμα τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς. Οἱ τύποι πολλῶν νομισμάτων καὶ ἄλλων τινῶν ἐργῶν, καίπερ ἀπ' ἀλλήλων παραλλάσσοντες, δύνανται ὅμως νὰ παράσχωσιν ἡμῖν ἰδέαν τινὰ τοῦ γενικοῦ τύπου τῆς Προμάχου (ὅρ. πλεῖον ἐν λέξει Φειδίας). Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων δημοσίων καὶ ἰδιοτελικῶν ἀναθημάτων ἐκοσμήθη ἡ Ἀκρόπολις κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κίμωνος, ὧν τὰ ἐπιστημότερα ἦσαν ἔργα τινὰ τῶν διακεκριμένων κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καλλιτεχνῶν Κριτίου, Καλάμιδος, Μύρωνος καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λυκίου καὶ ἄλλων.

Τὰ σχέδια ὅμως τοῦ Κίμωνος περὶ οἰκοδομῆς τοῦ Παρθενῶνος ἔμειναν ἀνεκτέλεστα. Νέα περίοδος μοναδικὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἀρχεῖται, ἀφ' οὗ μετὰ τὴν ἐξοστρακισμὸν τοῦ Κίμωνος ἔλαβε τὴν ἡγεμονίαν ὁ Περικλῆς τῇ 461 π.Χ. Ἡ μεγαλειόδοξος αὐ-

τοῦ πολιτείας ἔτεινεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ καταστήσῃ τῆς Ἀθῆναι κοινὸν παιδαγωγικὸν σύμπλοον τῆς Ἑλλάδος προστατεύων τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην κατὰ πάντα τρόπον κυρίως δ' ἐσπούδαζε ν' ἀνεγείρῃ μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα οὐδεμίαν υπερβολὴν κάλλους καὶ λαμπρότητος καταλείποντα. δι' ὧν ἐπιδόκει νὰ καταστήσῃ φανερόν εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς συμμάχους ὅτι τῇ ὄντι ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων ἦτο ἡ μὲν ἱκανὴ ν' ἄρξῃ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ μόνος δὲ καλλιτέχνης ὁ κεκλημένος νὰ ἐμπνεύσῃ ζωὴν καὶ δόξην μισθὸν εἰς τὰ μεγαλοφυῆ σχέδια τοῦ Περικλέους ἦτο ὁ Φειδίας.

Τὴν δαπάνην πρὸς οἰκοδομήσιν τῶν μνημείων τούτων ἐπορίζετο ὁ Περικλῆς ἐνθὺς μὲν ἐκ τῶν οικονομικῶν περισσευμάτων τῆς πόλεως, ἐνθὺς δὲ ἐκ τῶν συμμάχικων χρημάτων καὶ ἐκ τῶν εἰσφερομένων τελῶν χάριν τῶν οἰκοδομημάτων. Ἡ Ἀκρόπολις δὲ ἦτο ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁ Περικλῆς ἤδυνάτο νὰ κατασκευάσῃ τὰ μεγαλοπρεπέστατα μνημεῖα· διότι ἐγκαθῆσαν τὰ ἀρχαιότερα ἱερὰ τῶν Ἀθηναίων, ἐγκαθῆσαν δὲ ὑπῆρχεν ἐλεύθερος χώρος πρὸς οἰκοδομήσιν ἕνεκα τῆς θρησκείας τῶν Περσῶν. Τὰ ἔργα ὅμως ταῦτα, δι' ὧν ὁ ὕψινους καὶ μεγαλοφυῆς Περικλῆς ἐκάλλυνε καὶ ἐδόξατο τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων ἐγένοντο εἰς τοὺς πολίτας αὐτοῦ ἔλθουσι καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Θουκυδίδην ἀφορμὴ σφοδρότατων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπιθεσεων. «Ὁ μὲν δήμος ἀδοξεῖ, ἐξῶν αὐτὸν ἔχουσι αὐτοῦ, καὶ κακῶς ἀκούει τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων γόμματα πρὸς αὐτὸν ἐκ Ἀθηναι ματαγωγῶν, ἢ δ' ἐναστὶν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐγκαλούοντας εὐπρεπεστάτη τῶν προτάσεων, δείσαντα τοὺς βαρβάρους ἐκείθεν ἀνελέσθαι καὶ συλλάττειν ἐν ὄρωι τὰ κοινὰ, ταύτην ἀνῆρξεν Περικλῆς· καὶ δοκεῖ δεινὴν ὕβριν ἢ Ἑλλὰς ὑβρίζεσθαι καὶ τυραννίσθαι περιφανῶς, ἐρώσας τοὺς εὐφρομένους ὑπ' αὐτῆς ἀναγκάτως πρὸς τὸν πόλεμον ἢ μᾶλλον πρὸς τὴν πάλιν καταστροφὴν καὶ καλλωπίζοντας ὡς περ ἄλλὰ ὅνα γυναιξια, περὶ αὐτομένον ἡλιόρους παλιν εὐελπίαι καὶ ἀγάλαμα καὶ νασοὺς χιλιόταλάντους». (Θουκ. Περ. 12) Γνωστὴ δὲ εἶνε ἡ μεγαλόφωνος ἀπάντησις, ἣν ἔδωκεν ὁ Περ. πρὸς τὰς κατακραυγὰς καὶ καταγγελίας ταύτας τῶν ἀντιπάλων τοῦ. «Δεῖ δὲ τῆς πόλεως κατασκευασμένης ἱκανῶς τοὺς ἀναγκαίους πρὸς τὸν πόλεμον, εἰς ταῦτα τὴν εὐπρεπίαν τρέπειν αὐτῆς, ἀφ' οὗ δὲ ὅτι μὲν γυναιξια νασοὺς αἰδώς, εὐπρεπὴ δὲ γυναιξια εὐτομία παρῆσται. παντοδαπῆς ἐργασίας φανερώσῃ καὶ ποικίλων χειρῶν, αἱ πάσαι μὲν τέχνην ἐγείρουσαι, πάσαι δὲ χεῖρα κινεῖσαι σχεδὸν ὅλην ποιοῦσιν ἐρμίσθον τὴν πόλιν ἐξ αὐτῆς ἄρα κοσμουμένην καὶ τρεφόμενην».

Κίμων τῆς ζωῆς καὶ ποικίλης κινήσεως ἥτις ἐπεκράτει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς οἰκοδο-

μὲν τῶν ἐν Ἀκροπόλει ἔργων τοῦ Περικλέους, παρέχει τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ Πλούταρχου. «Ὅπου γὰρ ὕλη μὲν ἦν λίθος, χαλκός, ἐλέφας, χρυσοί, ἔβενος, κυπάριστος, οἱ δὲ ταύτην ἐκποιεῖσαι καὶ καταργεῖσθαι τέχνην τέκτονες, πλάσται, χαλκοτόποι, λιθοῦργοι, βαρεῖς, χρυσοῦ μαλακτῆρες (καὶ) ἐλεφαντῶν, ἰωγράφοι, ποικιλταί, πορευταί, πομποὶ δὲ τούτων καὶ κομιστῆρες ἐμποροὶ καὶ ναῦται καὶ κυβερνήται· κατὰ θάλατταν οἱ δὲ κατὰ γῆν ἀμειψόμενοι καὶ ζευγαστέροι καὶ ἡνιοχοὶ καὶ κλιωστέρες· καὶ λινοῦργοι καὶ σκυτοτέμναι καὶ ἰδοποιοὶ καὶ μεταλλεῖς, ἐκάστη δὲ τέχνη καθάπερ στρατηγὸς ἴδιον στρατεύμα, τὸν ἡνιοχὸν ἔχλον καὶ ἰδιώτην συνεταγμαμένον εἶχεν, ὄργανον καὶ σῶμα τῆς ὑπηρεσίας γινόμενον, εἰς πρῶτον ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡλικίαν καὶ ὕσιν αἱ χρεῖαι διένεμον καὶ διέσπειρον τὴν εὐπορίαν».

Ὅπως λάβη τις δὲ πλήρη εἰκόνα τοῦ ἐν Ἀκροπόλει βίου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, δεῖται νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν ἐκτακτὸν ταύτην κίνησιν καὶ ποικίλην ἐργασίαν τῶν παντοδαπῶν τεχνιτῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν περιέργων Ἀθηναίων θεατῶν, γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, οἵτινες ἀνερχόμενοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἐθαύμαζον τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου καὶ συμπολίτου αὐτῶν. Πάντα δὲ τὰ ἔργα ταῦτα διέπτε καὶ πάντων ἐπίσκοπος ἦτο ὁ Φειδίας ἔχων βεληθὺς καὶ συναντιλήπτορας μεγάλους ἀρχιτέκτονες καὶ τεχνίτας. Πλὴν τοῦ καλλοῦς δὲ καὶ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς ἐκείνη τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ταχὺ, μεθ' οὗ ἐργασία τῶν μνημείων τούτων προσέειπεν· «ὧν γὰρ ἕκαστον φροντοπολλὰ διδασκαλίας καὶ ἡλικίας μέλεις ἐπὶ τέλους ἀριεσθαι, ταῦτα πάντα μικρὰ ἀκμῇ πολιτείας ἐλάμβανον τὴν συντέλειαν. Κάλλει μὲν γὰρ ἕκαστον εὐθὺς ἦν τότε ἀρχαῖον, ἀκμῇ δὲ μέχρι νῦν πρόσφατον ἐστὶ καὶ νεοῦργον, γράφει ὁ Πλούταρχος· οὕτως ἐπ' ἀνθεὶ κινιότης αἰετὶς, ἀθικτὸν ὑπὸ τοῦ χρόνου διατηροῦσα τὴν οὖν ὥσπερ αἰθαλὴς πνεῦμα καὶ ψυχὴν ἀγῆρω καταμεινήμεν τῶν ἔργων ἐχόντων». Διὰ τοιούτων εὐθυσιαστικῶν λόγων ἐξημνησεν ὁ Πλούταρχος τὰ θάνατα τοῦ Περικλέους ἔργα.

Τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότατον αὐτοῦ ἔργον ἐν Ἀκροπόλει ἦτο ὁ Παρθενὼν Ἰδρυθεὶς ἐπὶ τῶν Κίμωνελιῶν θεμελίων. Ὁ νέος ὅμως Παρθενὼν δὲν ἔφερε τὸν αὐτὸν παντελῶς χαρακτῆρα καὶ τὸ ἔργον, ὃ ἤρξατο νὰ οἰκοδομῇ ὁ Κίμων. Τὰ καλλιτεχνικὰ ταῦτα ἔργα εἶχον ἄμεσον εἰς σχέσιν καὶ στενὴν συνάφειαν πρὸς τοὺς περσικοὺς πολέμους. Ὁ κύριος αὐτῶν σκοπὸς ἦτο ἡ ἐνδείξις τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς ἐπ' αὐτοῖς θεοῖς. Τὸ Παρθενῶν ὅμως οἰκοδομητὴς ὑπολαμβάνεται συνήθως ἔχον στενὴν συνάφειαν πρὸς τὴν ἐπὶ Περικλέους ἐσωτερικὴν πολιτικὴν τῶν Ἀθηναίων, ὡς κράτους. Ὁ Περικλῆς ἐνέμι-

ζεν οὐκ ἐν τῇ ἰσχυρῇ καὶ δημοκρατικῇ μητροπόλει τοῦ συμμαχικοῦ κράτους τῇ ἀπολαύσει τῇ ἡδὴ πικρῇ ἀπὸ τῆς εἰρήνης εὐδαίμονιας ἐπρεπεῖ νὰ ἰδρῶν ἑνὶν ἡγεμονικῶν τῆς πολιτείας, νέον ταμεῖον δυναμὲν νὰ περιλάβῃ τὰ λαμπρὰ ἀναθήματα τῆς Πολιτείας Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιχωρίων θεῶν, νὰ οἰκοδομηθῇ δὲ τὸ καλλίστον τῶν οἰκοδομημάτων ἀνταξίον τῆς μεγάλῃς τῶν Παναθηναίων ἑορτῆς. Τοιοῦτος ἦτο ὁ σκοπὸς τοῦ Παρθενῶνος, οὗτος ἡ οἰκοδομὴ ἤρξατο πρὸς τὸν 451 π.Χ. εἰς δὲ 438 ἐλάβετο πέρας τὸ ἀπὸρριμῶν τοῦτο ἀριστοῦργημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐν ᾧ οὐ μόνον εὐστοχιώτατα συνεδουλόθησαν πρὸς ἀλλήλους ὁ Δωριεὺς καὶ Ἰωνικὸς βυθμός, ἀλλὰ καθόλου ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ πλαστικὴ συνεδουλόθησαν ἐν τῷ νῶπ τούτῳ μετ' ἀλλήλων ἁρμονικώτατα. Τὴν ἀνωτάτην ἐπιστάσιν τοῦ ἔργου εἶχεν, ὡς εἴρηται, ὁ Φειδίας, τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ὁμοῦ ἐργασίων πρῶτοντος αἱ ἀρχιτέκτονες Ἰκτίνος καὶ Καλλικράτης. «Ἡ ἐργασία τῆς πλαστικῆς διακοσμήσεως ἀνετέθη εἰς τοὺς ἀριστοὺς τῶν τότε ἀνδριαντοποιῶν, ὧν οὐκ ὀλίγοι ὑπῆρξαν ἐξ ἀρχῆς μαθηταὶ τοῦ Φειδίου, αὐτοὶ δὲ ὁ μέγας καλλιτέχνης ἐπεσφύλαξεν εἰς ἑαυτὸν τὴν κατασκευὴν τοῦ μεγάλου χρυστελεφαντίνου ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς, οὗ ἐνώπιον οἱ ἐν Παναθηναίοις νικηταὶ ἐσσεφαινοῦντο» (βλ. περὶ τούτου λαβ. Φειδίας). Κατὰ τὸ ἥθος τοῦ ἔτους 438 π.Χ. ἐγένετο τὸ πρῶτον χοεῖς τοῦ Παρθενῶνος ἐν τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις τοῦ ἔτους τούτου, οἱ ἐνθουσιῶντες δ' ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ἔλαβον ἀφορμὴν ν' ἀποθαυμάσωσι καὶ τὸ ἡδὴ ἐπιτελεσθὲν ἄγαλμα τῆς θεοῦ. Περί τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῶν πλαστικῶν ἔργων τοῦ Παρθενῶνος διεξοδικῶς βλ. ἀρθ. Π α ρ θ ε ν ὼ ν καὶ Φ ε ι δ ι α ς.

Τὰ ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως ἔργα μέχρι τῶν ἐπὶ Περικλέους σχεδὸν χρόνων ἦσαν χρήσεως καὶ σημασίας στρατηγικῆς. Ὁ Περικλῆς ὅμως ἀντικατέστησε τὰ ἔργα διὰ μεγαλοπρεποῦς μνημείου ἀρχιτεκτονικοῦ, ὅπερ χρησιμεύον ὡς «λαμπρὴν μετωπιαίον κόσμημα» τῆς Ἀκροπόλεως παρήγεν ἅμα εἰς τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς τὸ γινώρισμα ἱεροῦ τεμένους μᾶλλον ἢ φρουρίου. Τὸ μνημεῖον δὲ τοῦτο, δι' οὗ ἀπεφροχθῇ ἡ δυτικὴ τῆς Ἀκροπόλεως πλευρὰ καὶ ἅπαν αὐτῆς τὸ πλάτος, εἶνε τὰ Προπύλαια. Τὴν κατασκευὴν τῶν Προπυλαίων ἀνέθρηνεν ὁ Περικλῆς εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Μνησικλέα, ὅστις διετύπωσε μεγαλοπρεπῆστατον διάγραμμα, ὅπερ ὅμως δὲν ἐξετελέσθη ἄρτιον. Ἡ οἰκοδομὴ τοῦ σημνοπρεποῦς τούτου οἰκοδομηματος ἤρξατο τῷ 487 π.Χ. διήρκασε δὲ μέχρι τοῦ 432. Ἦνεν δὲ τὸ μνημεῖον τοῦτο τριμερὲς, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ μέσου οἰκοδομηματος, τῆς βορείου πτέρυγος καὶ τῆς μεσημβρινῆς πτέρυγος. Τὸ μέσον οἰκοδομηματῶν Προπυλαίων συνίσταται ἐκ μαρμαρεκτι-

αὐτοῦ τοῖχου ἔχοντες πάντα πόλιν, αἵτινες κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἔκλειοντο διὰ χιλιῶν κτηλῶν, καὶ αὖθις στοὶν τῆς δυτικῆς καὶ τῆς ανατολικῆς, ἑκατέρω τῶν ἐποίων εἶχε ὡς πρόσθετον ὁ κίονας δωρικοῦ βυθμοῦ (ὅψ. 8.54 — 8.57 πλκτ. διαμ. κατὰ τὸ κατώτ. μέρ. 1,3 μ. 1), ἀνέχοντες τὸ πάλαι θρησκ. τριγλῶρον καὶ μετοπίον, αἷμα δὲ καὶ αἰτωμα. Ἡ δυτικὴ στοὰ, ἥτις εἶνε καὶ ἡ μεζών, εἶνε ψευδοσκημινή ἐπὶ στερεοδατοῦ 4 μαρμαρίνων βαθμιδῶν, περιέχει δὲ καὶ δύο σειρας κίωνων ἰωνικοῦ βυθμοῦ, ἰσορμμένων οὐα τρεῖς ὀπίσω τῶν δύο μεσῶν κίωνων τῆς προσόψεως. Ἡ δὲ βίρειος πτέρυξ τῶν Προπυλαίων συνίσταται ἐκ τινος προστάσεως, ἥτις ἔχει τρεῖς κίονας δωρικοῦ βυθμοῦ μεταξὺ παραστάδων, εἶνε δὲ ἀναπεπταμένη πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἐξ ἐσωτερικῆς τινος αἰθούσης καλουμένης Πινυκαυθῆνης, ἐν ᾗ τὸ πάλαι ἀνέκριντο αἱ ἀναθηματικαὶ εἰσόδαι. Ἡ μεσημβρινὴ ὁμοῦς πτέρυξ τῶν Προπυλαίων εἶνε πολὺ μικρότερη τοῦτο δὲ ἐξηγείται ὡς ἑξῆς. Ὁ ἀρχιτεκτὼν Μνησιχλῆς δὲν ἐπρόβλεπε ἐκτελέσειν ἅπαν τὸ τεκτονικὸν αὐτοῦ σχέδιον ἐνεκα τῶν πολιτικῶν ταραχῶν, αἵτινες παρεκώλυον βεβαίως τὴν πρόθεσιν πελοπονηνῶν ἔργων. Τῆς πτερυγίας ταύτης σφύρονται μόνον δύο κίονες καὶ ὁ ἐπίσθιος τοίχος· φαίνεται δὲ ὅτι ἡ δυτικὴ αὐτῆς πλευρὰ ἦτο ἀναπεπταμένη πρὸς τὸν μικρὸν ναὸν τὸν καλούμενον τῆς Ἀπτερος Νίκης, ὅστις ἴσως κατασκευάσθη καὶ αὐτός κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ τὰ Προπύλαια χρίνον ἐπὶ τοῦ πυργίου τοῦ ἰσχυροῦ ὀχυρώματος, ἐν ᾗ ἐτελεύτα τὸ μεσημβρινὸν τῆς Ἀκροπόλεως τοίχος. Ὁ ναὸς αὐτός ἐκ πεντήκοντο μαρμάρου κατασκευασμένος ἔχει 5 μ. μνη. καὶ 5,30 πλ. εἶνε δὲ ἀμφιπρόστυλος τετρασῦλος· βασιλεῖται ἐπὶ ὑψοστάσεως τριῶν βαθμιδῶν, ἔχει δὲ σφαιρότερωθεν πρόστασιν κίωνων ἰωνικοῦ βυθμοῦ. Τὸ ναὸν τοῦτο δεῖκνυσι ἐπὶ τὴν ἀρχαιοτέραν ἀρχιτεκτονικὴν χαρακτῆρα τοῦ ἰωνικοῦ βυθμοῦ. Ἦτο δὲ ἀριστεριώμενος καὶ ὁ ναὸς αὐτός εἰς τὴν Ἀθηνῶν, ἥς ἀρχικὸν ἔβανον ἐνταῦθα ἐρύχαστο. Τὸ ὄνομα Νίκη Ἀπτερος εἶνε κακὴ ἔκδοσις μόνον βραχυλογικῆ ἐκφράσεως διότι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τύπου τινὸς ἰδίου τῆς θεᾶς Νίκης, ἀλλὰ περὶ τύπου τῆς Ἀθηνᾶς ὡς Νίκης.

Ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον περιβλεῖ τὸν ναὸν ζωφόρος, ἥς τὸ πλεῖστον μέρος καὶ σήμερον ἐπὶ σώζεται. Γνωστὸν δ' ἐστὶ πάντῃ ὅτι τῆς ζωφόρου ἐσουλῶθησαν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ἑλγίου, ἀντικαταστάθεντα ἐν τῇ ναῷ διὰ κηλίων ἐμαχρμάτων. Ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ παραίστανται αὐτοὶ οἱ θεοί, ἐν τῇ μεσῇ δ' αὐτῶν ἡ Ἀθηνᾶ. Δὲν εἶνε ὁμοῦς εὐκόλου νὰ εἰρητισαφῶς ἕνα ἕκαστον τῶν θεῶν ἐπειδὴ αἱ τε κεφαλὴ καὶ τὰ σῶμα εἶνε κατεστραμμένα. Ἰνδριμα εἶνε μόνον ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδὼν πλησίον τῆς Ἀθηνᾶς καθήμενοι, ἐν τῇ μεσημβρινῇ δὲ γωνίᾳ ἡ Παιθῶ καὶ ἡ Ἀφροδίτη

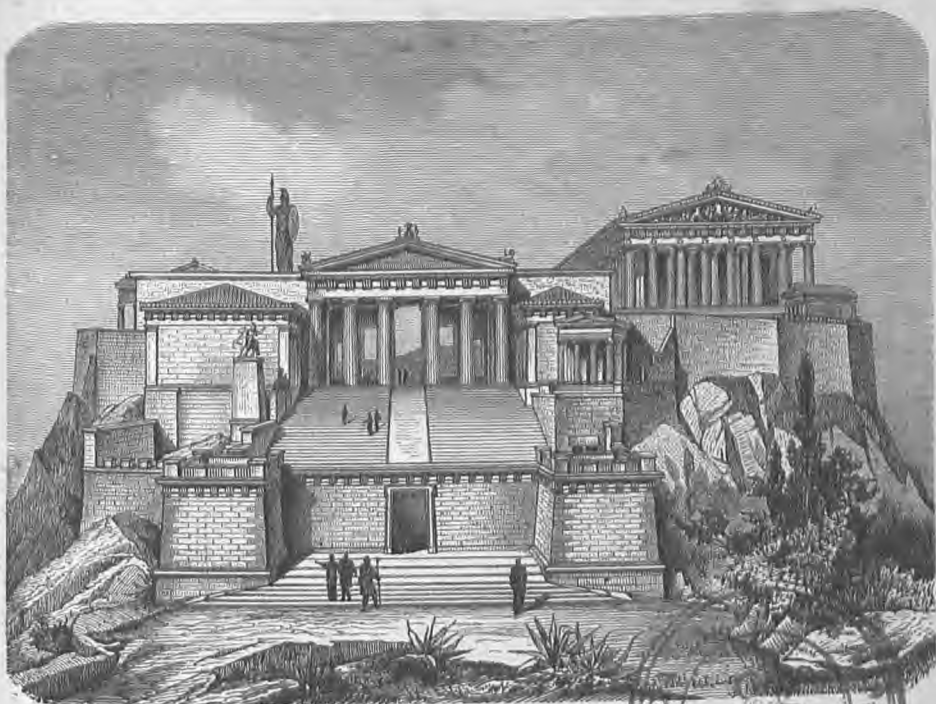
κρατοῦσα ἀπὸ τῆς χειρὸς τὴν Ἑρμῆα. Τὰ ζωῖα τῶν μαρμάρων πλευρῶν τοῦ ναοῦ, ἐκινῶνται τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν, τὰ δ' ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ ἐκινῶνται τῶν ἀγῶνας Ἑλλήνων πρὸς Ἑλλήνων πειθῶν τὴν νικῆν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ Περσῶν συμπαχῶντων ὡς γνωστὸν τοῖς Περσῶσι κατὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Ὁ ναὸς ἔρα τῆς ὁλῆς παραστάσεως τῆς ζωφόρου ἐν τῇ δικαιονιστῇ τῆς εἰρημένης μάχης καὶ ἡ ἐνδείξις τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπὶ τῇ προστάτῃ αὐτῶν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ναοῦ τοῦ πυργίου, ἐφ' οὗ ἡ εἰρημένης ναὸς, ὑπῆρχε τὸ πάλαι καὶ θωρηκίον μαρμαρίνων πλάκων κεκτραπέντων δι' ἀναγλύρων ἐκινῶντων πτέρωτος Νίκης, αἵτινες ἐν ποικίλῃ σχηματῶν ἐπὶ παρούσῃ τῆς Ἀθηνᾶς τρέπαια ἐπεφραζόντο καὶ ἔφρην ἐκ ὅσων ἐν περὶ τῇ πανηγυρικῇ διαφῶρα ζωῶν καὶ αὐτῇ ἡ πράξις τῆς θυσίας ἀπεικονίζετο. Ἐκ τῶν σφαιρῶν σφαιρῶν ἀναγλύρων τοῦ θωρηκίου τοῦ πυργίου περιεφραζόντο ἐν τῇ ἐν τῇ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκινῶν Νικὴν περιέδουσαν τὸ σκεῦος. Ταῦτα καὶ αὐτὰ, αὐτὰ λεπτωτάτη χρεῖς διακρίνει καὶ ποικίλα καλλεῖς ζωντανῶν, εἶνε ἔργα τοῦ ταύτου τοῦ Π. αἰῶνος.

Ἡ περὶ δὲ περὶ τῶν Προπυλαίων ἐνταῦθα λόγος, ἀναγὰρ νὰ μνημενίσωμεν ἐπωρῶν καὶ τῆς ἀρχικῆς εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως. Καὶ ἐκλείπειται μὲν ἡμεῖς περὶ αὐτῆς μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων. θεωρεῖται ὁμοῦς βεβαίως ὅτι ἡ παλαιὰ εἰσόδος ἦτο περίπου ἐν τῇ γῶνι καὶ ἡ τῶν καθ' ἑκάστην χρόνων. Ἡ ἀνέκδοσις ὁμοῦς πρὸς τὰ Προπύλαια δὲν ἔφερε κατ' εὐθεσίαν ἀλλὰ δι' ἐκτελείσεως ἑδῶ ἐνεκα τοῦ λίαν ἐπιπληνῶς ἐδαφους τοῦ χώρου τοῦτου.

Τὸν Περικλέωνα, τὰ Προπύλαια καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης εἶδεν ὁ Περικλῆς πάντα ἐπιτελεσθέντα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ. Τὴν ἐκτέλεσιν ὁμοῦς τοῦ τετάρτου ἀρχιτεκτονικοῦ μνημείου τοῦ κορυμνιστοῦ τῆς Ἀκροπόλεως ἐπὶ τὴν κατασκευὴν εἶχεν ἀποφασίσῃ αὐτὸς ὁ Περικλῆς, τὴν ἐκτέλεσιν λέγων τοῦ Ἱερῶντος εἶχε παρακωλύσῃ ὁ Πέλοπος πόλεμος. Ἐξ ὅλων τῶν ἀρχαίων ἱερῶν ὁ ναὸς αὐτός εἶνε ὁ ἥμιστος σφῆς. Ὁ ναὸς αὐτός τοῦ νέου Περικλέως ἤλθη εἰς πέρας τῷ 407, μετὰ τινὰ διασκευὴν, συμπέσαν ἐν ἔτεσι 413 — 411. Τὸ δὲ καὶ δόρυμα τοῦτο, ἐν ᾧ καταφάνεται ἅπαντα ἡ κομψότης καὶ ἡ γῆρις, πρὸς ἃς ὁ ἰωνικὸς βυθμὸς πρόσφορος ἦτο. συνεπλήρωσε τὸν μετασχηματισμὸν τῆς Ἀκροπόλεως εἰς ἕνα μέγα καλλιτέχνημα, ἀντάξιον γενόμενον τῶν ἄλλων νέων μνημείων τοῦ ἱεροῦ τεμένους. (Περὶ τοῦ ναοῦ τοῦτου ἔρ. ἔρθρ. Γερμῆταιν). Τὰ μνημεῖα ταῦτα τῆς περιόδου τοῦ Περικλέους παρ' ὅλης τῆς ἀπαγωγῆς καὶ ἐκδόσεως ἀρχαίων καὶ νέων χρόνων παρέχουσι τὴν τε-

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ.

1. Η είσοδος τῆς Ἀκροπόλεως (ὡς εἶχε τὸ παλαιόν).

2. Ὁ Παρθενὼν καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον (ὡς εἶχον τὸ παλαιόν).

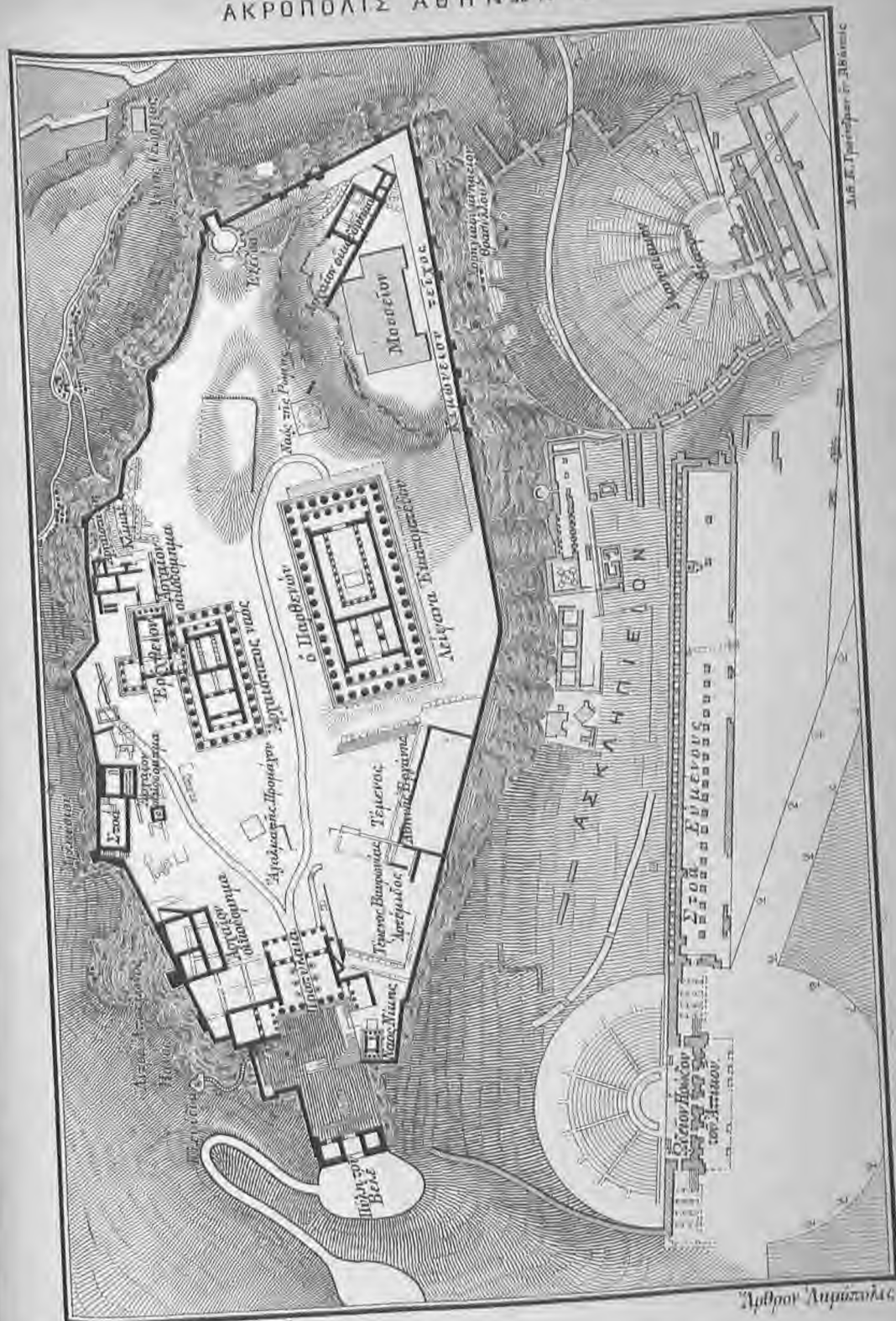
Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Ἄρθρ. Ἀκρόπολις.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΑΘΗΝΩΝ Β'

Εγχειρίδιον Ακτινίου

Αθρον Αιράτορας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ε. Κ. Βέροιας

λειστάτην καὶ λαμπροτάτην εἰκόνα τοῦ μεταλείου τῶν Ἀθηναίων, ἀποτελοῦσι δ' οὕτως εἶπεν τὸ μεσορράνημα τῆς κλαστικῆς τέχνης, τῆς ὅποιαι αἱ ἀκτίνες καὶ σήμερον εἰσι φωτίζουσι καὶ ζωογονοῦσι τὴν ἀνθρωπότητα. Ταῦτα δὲ εἶνε τὰ μνημεῖα, ἀτινα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἄπειρα ἀγάλματα, τὰ κοσμοῦντα τὰ περίε τῶν ναῶν τούτων ἀποτελεῖουν τὸν κυριώτερον τῆς Ἀκροπόλεως χαρακτήρα.

Κατάλληλον νομίζομεν ἐνταῦθα νὰ μνημονεύσωμεν ἀπλῶς καὶ ἄλλων τιῶν τοπογραφικῶν σημείων τῆς Ἀκροπόλεως ἀξίων ὅπως δὴ ποτε λόγου. Ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ τῆς Ἀκροπόλεως ἰωνία μεταξὺ τῆς νοτίας τῶν Προπυλαίων πτέρυγος καὶ τοῦ Παρθενῶνος ἦτο τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος Βραυρωνίας λατρευμένης ἐν Ἀθῆναις κυρίως ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ παρθένων. Ὁ γῶρος οὗτος ἐκαταστάθη ἐσχάτως, δυστυχῶς ὅμως οὐδὲν ἀρχιτεκτονικὸν λείψανον εὐρέθη δυνάμενον ὅπως δῇ ποτε νὰ διαφωτίσῃ ἡμᾶς περὶ τοῦ ἀρχαίου τούτου ἱεροῦ. Ἐνομίζετο πρότερον ὅτι τὸ ἱερὸν τοῦτο συνερχετο πρὸς ἀνατ. μετὰ τινος ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς Ἐργάνης, τοιοῦτος ὅμως ναὸς κατὰ πάντας πιθανότητας οὐδέποτε ὑπῆρξεν. Κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς ἐφανήσαν μεταξὺ τοῦ Παρθενῶνος καὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος λείψανα ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ὅπερ ὅμως οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ εἶνε ἢ ἡ παλαιὰ Καλκοθήκη. Πρὸς τὸ βορ. ἀνατ. τῶν Προπυλαίων ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως ἐπίσης λείψανα οἰκοδομημάτων τινος, ὅπερ προφανῶς ἤρξατο νὰ οἰκοδομήσῃ ὁ Κίμων, ἐφερὲν ὅμως εἰς πέρας ὁ Περικλῆς. Κατωθεν τοῦ οἰκοδομηματος σώζονται λείψανα μεγάλης τινὸς δεξαμενῆς τῶν χρόνων τῶν πρὸ τῶν περσικῶν πολέμων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἡ Ἀκρόπολις ἐπλουτισθῆ διὰ πλαστικῶν ἀναθημάτων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ὧν ἐν τῶν ἐπισημοτέρων ἦτο ἡ προτεμὴ τοῦ Περικλέους ἡ ποιηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κρεσίλα. Πρὸ τινος χρόνου ἀνεκαλύφθη ἐν ταῖς ἀσκαφαῖς τῆς Ἀκροπόλεως, ἐπιγραφὴ τις φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ Κρεσίλα ὥστε δὲ εἶνε αὕτη μέρος τοῦ βάθρου τῆς εἰρημένης εἰκόνης τοῦ Περικλέους. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς δὲ χρόνους ἀνέθηκε καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐν τῇ πινακοθήκῃ αὐθιγῆς τοῦ περιφύμου ζωγράφου Ἀριστοφάνους.

Καὶ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα αἱ ἐν Ἀκροπόλει ἐργασίαι περιωρίζοντο ἀκριβῶς εἰς πλαστικά ἀναθήματα· τὰ σπουδαιότερα δὲ τῶν μνημείων τοῦ εἶδους τούτου ἦσαν ἀγάλματα τοῦ Διὸς Πολιέως, ὑπὸ τοῦ Λαγάρου ποιηθέν καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος Βραυρωνίας, ἔργον τοῦ περιφύμου Πραξιτέλους. Τὰ ἀγάλματα ταῦτα ἀντικεικτέστησαν τὰ ἀρχαῖα τῶν αὐτῶν αἰῶνων εἰδῶλα. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦχρημά τινα συνήσαν κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, ἐμπεριτρίβον

τοῦ ἐπισθεδόμενου καὶ κλοπαί τινες καὶ ἐν γένει ἀταξίαι περὶ τὴν διαχειρίσιν τῶν ἱερῶν. Εὐτυχῶς ὅμως τὰς ἀνωμαλίας ταύτας κατωρθώσας νῆσθ' ὁ χρηστὸς καὶ δίκαιος Λακερῆγος, ὅστις 100 ἀκριβῶς ἔτη μετὰ τὴν κατασχευὴν τοῦ Παρθενῶνος ἀνέλαβε τὴν διαρρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς πολιτείας ἀμα δὲ καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων. Ἀπὸ τῆς χρηστῆς δ' αὐτοῦ διοικήσεως ἤδυνήθη νὰ ἔχῃ καὶ ὑπολοιπὸν χρήμα, ὅπως κατασκευάσῃ καὶ ἀναθῇ εἰς τὴν Ἀθῆναις νέα καὶ πολυτίμητα ἱερὰ σκευή. Ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος δὲν ἐλημένηος τὴν πολυτιμὴν θεάν τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τὴν ἐν Γρανικῷ ποταμῷ νίκην ὅπερ μὲν ὁ νεαρὸς ἦρως εἰς Ἀθῆνας ἐκ τῶν περσικῶν λαφύρων τριακοσίας πανοπλίας περσικὰς ἀνέφερεν εἰς τὴν Ἀθῆναις τῇ Ἀθηνᾷ. Τινὲς δὲ τῶν νεωτέρων εἰκαζοῦσιν ὅτι εἰκοσι καὶ εἴς τούτων ἀνηρτήθησαν ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου τοῦ Παρθενῶνος.

Τὰ τελευταῖα ὅμως ἔτη τοῦ τετάρτου αἰῶνος ἦσαν ἔτη βεδελώσεως καὶ ἀρπαγῶν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 304 δ' Ἀγημέτριος ἐπανήλθεν ἐκ τῆς πολιιορκίας τῆς Ρόδου· οἱ διεσθαρμένοι δὲ τῶν Ἀθηνῶν θυμαγωγοὶ ἀπιδείξαν αὐτῇ ὡς κατάλυσιν τὸν ἐπισθεδόμενον τοῦ Παρθενῶνος. Χαρακτηριστικώτατον μαρτύριον τοῦ ἐν Ἀκροπόλει βίου καὶ τῆς διαίτης τοῦ ἀνδραποδωδούς τούτου τυράννου εἶνε τὸ εἶδος τοῦ Πλουτάρχου χωρίον. «Δημήτριος δὲ... τοσαύτην ὕβριν εἰς παῖδας ἐλευθέρους καὶ γυναῖκας ἀστὰς κατεσκεύαζε τῆς Ἀκροπόλεως, ὥστε δοκεῖν τότε μάλιστα καθαρεύειν τὸν τόπον, ὅτε Χρυσίδι καὶ Λαμία... ταῖς πόρταις ἐκείναις, συνακολουσάταιναι», καὶ ἀλλὰχρὺ δὲ περὶ τῆς ἐν Παρθενῶνι κατασκευαστικῆς τοῦ Δημητρίου ὡς εἴη. «Ὁ τῇ ν' Ἀκρόπολιν πανδοκεῖον ὑπολαβὼν καὶ τὰς ἐταῖρας εἰσαγαγὼν τῇ Παρθενῶνι». Καὶ ἄλλαι δὲ πολλαὶ εἰδήσεις τῶν ἀρχαίων μαρτυροῦσι περὶ τῶν ἀσελγῶν παρεκτροπῶν, ἃς διέπραττεν ὁ Δημήτριος ὅχι μόνον ἐν τῷ Παρθενῶνι ἀλλὰ καὶ ἐν ὧσι αὐτοῦ τοῦ ἀγάλματος τῆς Παρθένου.

Τὸ ἀνόσιον ἔργον τοῦ Δημητρίου συνεπλήρωσεν ἐλίγῳ ὕστερον ἡ κτηνώδης πλεονεξία τοῦ τυράννου Λαγάρου συλψαντος σχεδὸν πάντες τοὺς πολυτίμους ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. Μετὰ τὴν ἐπανάσθον ὅμως τοῦ Δημητρίου δραπέτευσας ἡ Λαγάρης ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ μέρος τῶν ἀρπαγέντων.

Κατὰ τὸ ἔτος 229 δ' βασιλεὺς τῆς Περσίας Ἀνταλκὸς ὁ Α' ἐκόσμησε τὴν Ἀκρόπολιν ἰδρύσας μεγαλοπρεπῆ ἀγάλματα, λαμπρύνοντα τὴν ἐν Μ. Ἀσίᾳ κατὰ τῶν Γαλατῶν νίκην αὐτοῦ. Ἀντίτυπα τῶν ἀναθημάτων τούτων ἤδυνήθη ν' ἀνευρῇ ἐν τοῖς μωσείοις τῆς Ἰταλίας καὶ Γαλλίας ὁ ἐπιφανὲς ἀρχαιολόγος Βρούνν. Καὶ ἄλλοι βασιλεῖς τινὲς διακρίθησαν ἐπὶ φιλελληνισμῷ, ἰδίᾳ δὲ ὁ βασιλεὺς

τῆς Συρίας Ἀντίοχος ὁ Δ' ἔπ' Ἐπιφανῆς (175—161), ὅς καὶ ἐπέστη ἐπὶ τοῦ νοτίου τῆς Ἀκροπόλεως τοῖς τοίχοις ὑπὲρ τὸ θεῖον χρυσὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἀγία εἰσεύρατο τὴν κεφαλὴν τῆς Μεσοπόλεως. — Ἦν ἱστορικὴ τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἐν ὁλοκαίῳ θυναμένη νὰ περιλεισθῇ. Πλὴν τοῦ Σούλα, ὅστις ἀφῆκεσαν ἱκανὸν ποσὸν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως, οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οὐλοῦ ἔχοντες ἐσθλάσθησαν τὴν ἐσθλὴν ἀληγομένην τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλὰ καὶ ἡμιλῶντο πρὸς ἄλλους ξένους νὰ ἐπαυξήσωσι ταύτην διὰ νέων εἰσοδομῶν. Τὴν φιλοτιμίαν δὲ ταύτην τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν ἄλλων ξένων καὶ τὰς ἄλλας πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν εὐεργετίας ἀντήρκειον οἱ Ἀθηναῖοι, ἰδρύοντες τὰς εἰσόδους τινῶν τούτων ἐν τῇ Ἀκρόπολει. Ἰδίᾳ δὲ ἐστράτευσε τὸν Μ. Β. Ἀγρίππαν στήσαντας πρὸ τῶν Προπυλαίων κολοσσικὸν αὐτοῦ ἄγαλμα, εὐ τὸ βάθρον καὶ σήμερον ἐστὶ σωζόμενον. Ἔργα τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἐν Ἀκρόπολει εἶναι ἡ μαρμαρινὴ κλίμαξ τῶν Προπυλαίων καὶ οὐδὲ τις τῆς Θεᾶς Ῥώμης πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ἀκροπόλεως ὀπισθεν τοῦ Παρθενῶνος (λείψαντα τοῦ ναοῦ τούτου ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὰς τελευταίας σκαφὰς τῆς Ἀκροπόλεως). Καὶ κατὰ τὸν τρίτον αἰῶνα μνημονεύονται ἔργα τινὰ (δύο ῥωμαῖα ἐν τῇ δυτικῇ τῆς Ἀκροπόλεως πλευρῇ) εἰσεσφαιμένα ὑπὸ τοῦ Φλαβ. Μαρκελλίνου. Ἐνταῦθα δὲ λέγεται ἡ ἱστορία τῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἀκροπόλεως, ἀρχεται δ' αἰὼνάς τινας ὕστερον ἢ ἱστορία τῶν καταστροφῶν καὶ μεταποιήσεων τῶν ἀρχαίων μνημείων.

Παράρτημα

Κατὰ τὸν ἐξοδεμονιστικὸν αἰῶνα ὁ μεγαλοπρεπὴς αὐτοῦ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ Παρθενῶν, ἐγένετο κτήμα τῆς χριστιανικῆς ὁρητικῆς αἰερωθείς κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν· εἰτα δ' ἐγένετο καθεδρικὸς καὶ ἐπιμνημονεύει ἐπ' ἐνόμῳ τῆς Θεοτόκου. Ὅπως δὲ καταστῇ ὁ ναὸς κατὰ τὴν εἰσόδον εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ προορισμένον, ἐγένετο μεγάλη ἀρχιτεκτονικὴ μετασκευαί. Ἀφῆσθη τὸ ἀρχαῖον ξύλινον ῥάβδωμα μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς στέγης καὶ ἅπαντες οἱ ἐν τῷ σκῆῳ κίονες ἀντικαταθέντες δι' 22 νέων κίωνων. Ὁ ἐπιστάτης ἐγένετο νάρθηξ, ἡ δ' ἐνταῦθα θύρα, ἡ κυρία εἰσόδος, καὶ ἐν γένει ἡ δυτικὴ πλευρὰ ἐγένετο τὸ μέτωπον τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς καθολικὸν ἐχρησίμευσεν αὐτὸς ὁ σημεῖος, ἐπὶ τῆς τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ οὐκ οὐκ κατασκευασθῇ τὸ ἅγιον βῆμα. Καθόλου δ' εἰπεῖν ἐγένετο πλείστα ἀρχιτεκτονικὰ μετατροπαί, ὧν μία ἦτο καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ ναοῦ (καμάρας). Καὶ τὸ Ἐρέθιον ἐπίσης μεταποιήθη κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα εἰς χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, ἐγένετο δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὡς εἶλε, οὐσιαστικαὶ ἀρχιτεκτονικαὶ μετατροπαί τοῦ ἐσωτερικοῦ μάλιστα σχήματος τοῦ Ἐρεθίου.

Τῷ 1201 ὑπετάχθησαν αἱ Ἀθῆναι εἰς τοὺς Φράγκους, τῷ δὲ 1206 ὁ Παρθενῶν παρεδόθη,

εἰς τὴν κατὰ τὴν λατρείαν. Ἡ χάλασις τοῦ Καταλάνου κυριαρχία κατελήθη ὑπὸ τῶν Φλωρεντινῶν, ματὰ αὐτὴν δὲ μέγας πολιορκία κατὰ τὸν ναὸν ὁ Νέριος Ἀνδριανῶν τῷ 1204 νὰ καταστῇ κύριος τῆς Ἀκροπόλεως· κατὰ τὴν κυριαρχίαν δὲ ταύτην τῶν Φλωρεντινῶν ἐγένετο οὐσιώδεις μεταβολαὶ ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ τῆς Ἀκροπόλεως· ἡ σπουδαιότερη δὲ τούτων εἶνε πύλωνος ἡ κατασκευὴ τοῦ δωματίου τῶν Τούρκων πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἡ δ' ἀρκτική πύλη τῶν Προπυλαίων διεσκαυάθη ὑπὸ τῶν Φλωρεντινῶν, ἐν δυτικῶν γραφαῖς. Ἐν ἔτει 1456 ὁ ἡγεμὸς τῶν Τούρκων τῶν Ἀθηνῶν, τὴν δ' Ἀκρόπολιν περιέβαλεν ὁ δούξ Φράγκος ὁ Β' κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1458. Μωάμεθ ὁ 14' ἐπέσκηψε τὰς Ἀθῆνας τῷ αὐτῷ ἔτει, προσπνεύσας μετὰ πολλῆς πρόκλητος καταβελγῆς ὑπὸ τοῦ κάλλους τῶν ἀρχαίων εἰκοδομημάτων καὶ ἀπέδωκε τὸν Παρθενῶνα εἰς τὴν ἐκδοχὴν Ἐκκλησίαν. Μετὰ δύο ἔτη μεταποίησε τὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου εἰς τουργικὴν τέμενος, ὅτι καὶ πάλιν νέας ἀρχιτεκτονικὰς μεταβολὰς πέστη εἰκοδομηθέντος καὶ μικροῦ τινος μνημεῖου ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ γωνίᾳ τοῦ ναοῦ. Ἀπὸ τῶν χρόνων ὧν ταῦτα αἱ Ἀθῆναι ἐξήρανισθησαν ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ τῆς συγχρόνου ἱστορίας καὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἐν ἔτει 1686 κεραυνὸς καταπέσειν εἰς τὴν ἐν τοῖς Προπυλαίοις πρυτανισθῆναι τῶν Τούρκων ἐπίστροφον ἐκρήν, ἥτις καταστρεφὴς μέγα μέρος τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου εἰκοδομημάτων· δύο μὲν ἰωνικοὶ κίονες ἀντιτάχθησαν ἀπαντα δὲ σχεδὸν τὰ ἐπιστήλια καταβελγῆσαν. Τὸ μέγιστον ὅμως αὐτοῦ ἔργον, ἡ σπουδαία τὰ ἐν Ἀκρόπολει καταστροφὴ συνετελέσθη κατὰ τὸν πόλεμον τῶν Ἑνετῶν πρὸς τοὺς Τούρκους. Ἀρχηγοί, ὡς γνωστὸν, τῆς κατὰ τὸ 1687 ἐκστρατείας ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἦσαν ὁ Μοροζίνης καὶ ὁ στρατηγὸς Σουηδὸς κῆρυξ Κονίγσμάρκ. Τῇ 23ῃ Σεπτεμβρίου ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τοῦ Μουτείου τῶν ῥοβολισμὸς κατὰ τῆς Ἀκροπόλεως, τῇ 24ῃ δὲ Σεπτεμβρίου ὡρ. 7 μ. μ. ἀντιτάχθη τὸ ἀρμύρακι τοῦ Ἰντινίου. Ὑπολογιστὸς τις τοῦ ῥοβολισμοῦ ἐκ Ἀνυεσούργου διήρθησε μετ' αὐτοῦ τὴν μύδρον εἰς τὸν σιῶνα τοῦ Παρθενῶνος, ἐνθα ἦτο κατατεθειμένη ἡ πυρὶς τῶν Τούρκων· ἐκ τῆς ἀναφλέξεως δὲ τῆς πυρὶδος ἐπῆλθεν ἡ ὁλοκαίριος καταστροφὴ. Ὁ μέγας ἐσωτερικὸς τοῖχος ἀντιτάχθη, ἅμα δὲ καὶ οἱ κίονες τοῦ σκῆου καὶ ἡ στέγη καὶ ἡ ὅλη αὐτοῦ. Συνέπεια δὲ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Παρθενῶνος ἦτο καὶ δεινὴ πυρκαϊά, ἥτις ἐνέμενε ἐπὶ δύο ἡμέρας τὴν Ἀκρόπολιν. Ἀποτέλεσμα δὲ ὧν ταῦτα ἦτο καὶ ἡ παράδοσις τῶν Τούρκων τῇ 28 ἑορτῇ. Μετὰ τὴν παράδοσιν ἔλαβον μετ' ἑαυτοὺς πολλὰ τεμάχια τῶν κατα-

πάντων γλυπτῶν ἔργων, ὃ δὲ Μοροζίνης ἐπε-
χείρησε νὰ μεταφέρῃ κατὰ τὴν Μάρτιον τοῦ 1888
εἰς Ἑνετίαν ὡς τῶν πικρὰς τοῦ ἐκ τοῦ δυτικοῦ
αἰσώματος ἵππους τοῦ ἀρχαίου τῆς Ἀθηνῶν
καὶ τῶ ἑξαλμὰ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐπειδὴ ὁμοῦ
ἠδωκεν ἦσαν λίαν ἀδύνατοι, κατέπεσαν ταῦτα
καὶ συνετρίβησαν.

Τὴν πόλιν κατέλιπον οἱ Ἑνετοὶ τῇ 4 Ἀ-
πριλίου 1688, οἱ δὲ Τούρκοι κατέσχον καὶ
πάλιν τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ὠκοδόμησαν νέον
ἱερόν ἐν τῷ Παρθενῶν. Ἡ τελευταία
ἀνάθη, ἣν ὑπέστη ὁ Παρθενῶν, εἶνε ἡ γνωστὴ
ἀνάθη τοῦ Κέρου Ἐλγίνου πρεσβευτοῦ τῆς
Ἀγγλίας ἐν Κ/πῶν. Ἀφίκετο τῷ 1800 εἰς
Ἀθήνας ἐνθ' ἀπέμεινε μέχρι τοῦ 1818 κατα-
σκευάσας τὸν πλατεῖον καὶ τὸν Παρθε-
νῶνα τοῦ Ἐρεχθείου καὶ τῆς Ἀπτερου Νίκης.
Τῷ 1816 ἀγγράφησαν ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς κυ-
βερνήσεως καὶ ἀπέτέθησαν ἐν τῷ βρετανικῷ
μουσεῖο ὡς τὰ πολυτιμώτατα ἀσκήματα. Κατὰ
τὴν ἑλληνικὴν τέλος ἐπανέστησαν ἡ Ἀκρό-
πολις ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον αἰματηρῶν ἀ-
γώνων εἰς φρούριον μεταδελχθεῖσα. Περὶ
τῆς αὐτῆς εἰς τοὺς Ἑλληνας τῇ 9 Ἰουνίου 1822,
ἐλθόν δ' ὕστερον ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀνατολικῆς
ἑλπίδος Ὀδυσσεὺς ὠχρώσαν ἐκ νέου τὴν
Ἀκρόπολιν καὶ ἐξησάλισε τὴν ἀρχαίαν Κλε-
μενίδα διὰ τοῦ προμαχώνα. Κατὰ τὸ 1826
ἐποικιστικῇ καὶ πάλιν ἡ Ἀκρόπολις ὑπὸ τοῦ
Γεωργίου Παύλου, οὗτος τὰ πυρρῶτα ἀπέσπασεν
διὰ τῶν σφαίων πολλὰ τεμάχια τῶν δυτικῶν
κρίων τοῦ Παρθενῶνος, κατέτριβαν δὲ καὶ τὸν
βρετανικὸν κρίον τοῦ Ἐρεχθείου καὶ ἑτέραν
τινα εἴδη δὲ κατέπεσε καὶ ἡ ὁροφὴ τοῦ ναοῦ
ῥονευστα τὴν γῆραν τοῦ διοικητοῦ Γούρα καὶ
ἄλλα ἄλλα, εἰς τὴν διεμένον ἐν τῷ Ἐρεχθεῖο.
ἐν τῷ πρότερον κατήκον αἱ Ὀθωμανίδες. Περὶ
τὰ τέλη δὲ Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρεδόθη
καὶ πάλιν ἡ Ἀκρόπολις εἰς τοὺς Τούρκους,
οἵτινες κατεῖχον αὐτὴν μέχρι τοῦ 1833, ὅτε
κατέλαβεν ἐπισήμως αὐτὴν ὁ στρατὸς τοῦ βα-
σιλέως Ὀθωνος. (βλ. καὶ τοὺς προσηρημέ-
τους δύο πίνακες). [Θ. Σ.]

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Πλὴν τῶν γενικωτέρων
περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τοπογραφίας τῶν
Ἀθηνῶν συγγραμμάτων, τῶν μνημονευμένων
ἐν λ. Ἀθηνῶν (τ. 206—207 καὶ 218—219)
καὶ ἐν λ. Ἑλγίνου μάρμαρα, τὰ κυριώ-
τατα τῶν περὶ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν
ἐν αὐτῇ μνημείων γραμμένων εἶναι τὰ ἐπι-
μένα: Pausanias descriptio arcis A-
thenarum edidit Otto Jahn. Bonn. 1860.
Ed. altera recognita ab Ad. Michaelis. Bonn. 1880. — Fr. Wieseler, Kri-
tische Bemerkungen zu Pausanias. Be-
schreibung der Acropolis in Goetting.
Nachrichten 1885. — Ross u. Schaubert,
Die Akropolis von Athen. Berl. 1839. —
E. Boudé, L'Acropole d'Athènes. Par.
1853—54. εἰς 2 τ. — Em. Burnouf L'

Acropole d'Athènes. P. 1875. — A.
Boetticher, Die Akropolis von Athen.
Berlin 1888. — Bergk, Zur Perie-
gese der Akropolis von Athen in
Zeitschr. f. d. Alterthumsw. 1845. —
A. Michaelis, ueber den jetzigen Zu-
stand der Akropolis von Athen.
Frankf. a. M. 1861. — C. Boetticher,
Bericht über die Untersuchungen
auf der A. von Athen im Frühjahr
1862. Berlin, 1863. — Ergänzungen zu
den letzten Untersuchungen in Philo-
logus τ. 21, 22, 24, 25 καὶ τ. 3 παρὰ.
(1868). — A. Michaelis ἐν Mitt. d. ar-
cheol. Instituts zu Athen. τ. A' καὶ B'.
— u. Köhler αὐτ. τ. E'. — O. Benndorf
αὐτ. τ. Z'. — Doerpfeld αὐτ. τ. B'. — Ἀρ-
χειολογικὴν Δελτίον. 1888, 1889.

Περὶ Ἐρεχθείου βλ. K. O. Müller, Mi-
nervae Poliadiis sacra et aedis in arce
Athenarum. Giett. 1820. — Inwood, The
Erechtheion. Lond. 1827. — A. E. Quast,
das Erechtheion. Postd. 1843. — Πρα-
κτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπῆς ἡ
ἀναγραφὴ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐ-
ρεχθείου. Ἀθην. 1853. — Thiirsch, ueber
das Erechtheion. ἐν Abhandl. d. bayer.
Akad. d. Wiss. τ. V. καὶ VI. — Τῷ αὐτῷ
Epikrisis d. neuesten Untersuchungen
des Erechtheums αὐτ. τ. VIII. 1857. —
Τῷ αὐτῷ, Ueber die neuesten Untersu-
chungen des Erechtheums. Münch.
1853. — Boetticher, Der Poliastempel.
Berl. 1851. — Τῷ αὐτῷ, Ueber die letzte
bauliche Untersuchung des Erech-
theion. ἐν Berliner Bauzeitung 1859 τ.
IX. — Tetaz. ἐν Revue archéol. τ. VIII.
— Julius, Das Erechtheion. München.
— J. Fergusson, Ueber das Erechtheion.
Lpz. 1880.

Περὶ τοῦ Παρθενῶνος βλ. A. Michaelis,
Der Parthenon. Lpz. 1871. — C. Boet-
ticher, Der Zophoros am Parthenon.
Berl. 1875. — Ad. Flach, Zum Partho-
nonfries. Würzburg, 1877. — J. Fer-
gusson, The Parthenon. Lond. 1883.

Περὶ τῶν Προπυλαίων βλ. R. Bohn, Die
Propylen der Ak. zu Athen. Stutt-
gart. 1882.

Περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης βλ. Ross-
Schaubert u. Hansen, Der Tempel der
Nike Apteros. Berlin, 1839. — R. Ke-
kulé, Die Reliefs an der Balustrade
des Tempels der Athene Nike. Stutt-
gart, 1881. 2α ἐκδ.

Ἀκροπολίτης. 1) Γεώργιος, ἔδρασε
κυρίως καὶ εὖς χρόνους ἡ βυζαντινὴ βασι-
λεῖα μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλωσιν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸ τῆς ἀπανατή-

σεις αὐτῆς ἐπὶ Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου εἶχεν ἔδραν τὴν Νίκαιαν. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρήσας ἀπὸ παιδίων ὁ Ἀκροπολίτης, διεκρίθη ἔπειτα ὑπηρετήσας τὴν βασιλείαν ἐν διαφόροις πολιτικαῖς ἢ στρατιωτικαῖς θέσεσι, καὶ εἰς αὐτὸ τοῦ μεγάλου λογοθέτου τὸ αξίωμα ὤψατο, πολλὰς δὲ σταλείς προσβύτης εἰς ἑσπέρους ἀλάας. Ἀπέθανε δ' ἐν ἡλικίᾳ ἐτών ἐξήκοντα καὶ δύο ἐν τῇ δεσποτιᾷ (1282). Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ σώζεται ἡ Χρονικὴ σύγγραφη, περιλαμβάνουσα τὴν ἱστορίαν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τὸν Λατίνων καὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐν Νικαίᾳ βασιλείου μέχρι Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου (1261). Πρώτη ἐκδοσις τῆς συγγραφῆς ταύτης εἶνε ἡ ὑπὸ Ἀλλατίου ἐν τῇ παρισιακῇ ἐκδόσει τῶν Βυζαντινῶν συγγραμμάτων (1651), νεώτεται δὲ ἡ ἐν τῇ Βυζαντινῇ τῆς Βόννης καὶ ἡ παρὰ Migne (Ἑλλ. Πατρολογία τόμ. 110). Ἀπὸ τῆς Χρονικῆς ταύτης συγγραφῆς τοῦ Ἀκροπολίτου ἀπέρρευσεν ἐπιτομὴ τις φέρουσα ἐπιγραφὴν Χρονικὴν ὡς ἐν συνόψει τῶν ἐν ὑπερῶν καὶ δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως καὶ σχηματισμοῦ ὑπὸ τοῦ Ὀλλανδοῦ Doitsa ἐν τῇ βαταβικῇ Λουγδούνῃ (Leyden) τῇ 1614. Βίον τοῦ Ἀκροπολίτου συνέγραψεν ὑπὸ τύπον ἐγκωμίου ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ὁ Κύριος.

3) Κωνσταντίνος, ἀκμάσας περὶ τὸ 1270 καὶ συγγράψας λόγους ἐγκωμιαστικοὺς εἰς ἄγίους, ὧν ὁ εἰς Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν καὶ ὁ εἰς τὴν οὐσιμώτατον Θεοδοσίαν εὐφραίνεται ἐκδομέναι ἐν τῇ 140 τέρμῃ τῆς Ἑλλ. Πατρολογίας τοῦ Migne. [A.]

Ἀκρόπους (Ἰ π ο λ.) τὸ κατώτατον καὶ τελευταῖον τμήμα τοῦ ποδὸς τοῦ ἵππου. Ὁ Ἀκρόπους εἰς τὰ μύονα ζῶα περιλαμβάνει κυρίως τὰς τρεῖς φάλαγγας τοῦ ἄκρου, ἧτοι τὸ μ ε σ σ κ ὡ ν ὡ ν ἢ τὴν πρώτην φάλαγγα, τὴν σ τ ε ρ ἄ ν ἢ τὴν μεσοφάλαγγα καὶ τὴν δ π λ ἢ ἢ τὴν ἀκροφάλαγγα. [Γ. Ν. Π.]

Ἀκρόπρωρον (Ν α υ τ.) κοινὸς ἢ εἰρηρὰ—προτομή ἀνθρώπου ἢ ζώου συνήθως τιθεμένη εἰς τὴν πρῶραν τῶν πλοίων ἐν τῇ θέσει, ἐν ἣ συνέρχονται αἱ λεγόμεναι κεραίδες καὶ οἱ δελφίνες, πρὸς παρὰστασιν τοῦ ἐμφύλου ἢ προσωποποιήσιν τοῦ αὐτοῦ ἐνίοτε ὄντος, οὗ τὸ ὄνομα φέρει τὸ πλοῖον. Τὰ ἀκρόπρωρον εἶναι, ὡς δῆλον, ἐμβλημα καὶ νόημα συνάμα τοῦ σκάφους. [Η. Κ.]

Ἄκρος. Μακρὸς, ὑψηλὸς καὶ δατύδης βουνός, ὑψοόμενος ἀπέναντι τῆς κυματώσεως Νέας Ἐπιδάφρου. (Μηλιαρχία, Ἀργολίς σ. 80). [Π.]

Ἀκρόσυρος (Π α λ α ὶ ο ν τ.) ζῶον σαρκενδὲς τῆς Ἰουρκίου περιόδου, ἀνήκον εἰς τοὺς δεινσαύρους· αὗτος εἶχε τὸ βύγχεος μακρὸν καὶ τὸ σῆμα τῶν σπονδύλων μακρὸν καὶ ἴσχυον. [Κ. Μ.]

Ἀκροστιχίς. (Λ ο γ ο τ ε χ ν.) Συμμορφικὴ παιδιὰ διὰ τῶν πρώτων γραμμάτων τῶν στίχων ἢ ἰδιῶν ἑνοειῶν, ἢ τὰ γραμματα τῶν ἀλφαβήτου κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν σχηματίζουσα. Ἡ χρῆσις τῶν ἀκροστιχίδων, εἰς τὸ ἔκαστον τῆς συνθέσεως, εἶναι συνήθισται, ἀπὸ τῶν παλαιότατων χρόνων μέχρις ἡμῶν διατηρηθεῖσα, καὶ δὲν εἶναι παντελῶς ἐστέρημενα νοῦ τὰ κατ' ἀκροστιχίδα ἐπιγράμματα, πλην ἰσως τῶν ἐρωτικῶν τῶν διὰ τῆς ἀκροστιχίδος τὸ ὄνομα τῆς ἐρωμένης δηλοῦντων, αἵτινα εἶναι τὰ πάντων μωρότατα καὶ τοῦτου ἕνεκα πιθανῶς τὰ μόνον γινώσται στιχογραφικαί παίγνια ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει. Ἡ πρώτη χρῆσις τῶν ἀκροστιχίδων παρατηρεῖται ἐν τῇ Βίβλῳ. Πολλὰν διδιδίκατον ψαλμῶν (ὡς τοῦ λη', τοῦ ριθ', τοῦ ρμα', κλπ.) οἱ στίχοι ἢ αὖτε τροπαεὶ εἶναι τεταρμέναι κατὰ τὰ στοιχεῖα τὸ ἐκαστὸν ἀλφαβήτου. Ὅμοιως ἀρχαιοτάτη ἢ ἡ χρῆσις τούτων ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὸν Διονύσιον τὸν Ἀλικαρνατέα, αἱ παρεμβολαὶ καὶ αἱ νεύσεις ἐν τοῖς Σιδυλλεῖσι χρησιμοῖς ἢ λέγοντο «ταῖς καλουμέναις ἀκροστιχίσι» ὡς δὲ μαρτυρεῖ ὁ Κικέρων, ἐν τοῖς χρηματικαῖς ἐπαινελαμβάνοντο κατὰ τάξιν ἐν ἀκροστιχίδι τὰ γράμματα τοῦ πρώτου στίχου. Ὁ αὐτὸς δὲ συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι καὶ τινὰ τοῦ Ἑνίου ποιήματα ἐδήλουν ἐν ἀκροστιχίδι τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ. Αἱ ὑποθέσεις (argumēta) τῶν κομωδῶν τοῦ Πλάτου εἶναι πεποιημέναι ἐν ἀκροστιχίσι, σχηματίζουσαι τὸ ὄνομα ἐκάστης κομωδίας· ἀποδίδονται δ' αἱ ὑποθέσεις αὗται εἰς τὸν Πρισιανόν, γραμματικόν τῆς Ε' ἢ τῆς Γ' μ. Χ. ἐκατονταετηρίδος. Οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον πιθανῶς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς παιγνιώδους ποιήσεως ἐκ τῆς ἑλληνικῆς λογοτεχνίας. Διονύσιος ὁ τυραννὸς τῶν Συρακουσῶν ἐποίησε τραγωδίαν, ἐν ἣ ἡ ἀκροστιχίς τῶν πρώτων στίχων ἐσχημάτιζε τὸ ὄνομα Πάγκρατος. Ὁ πρώτος ἀστρονομικὸς πᾶνμος τοῦ Λούδρου, γεγραμμένος κατὰ τὴν Β' π. Χ. αἰῶνα, φέρει ἐν ἀκροστιχίδι τὴν ἐπιγραφὴν αὐτοῦ «Εὐδόξου τέχνη». Συνήθισται δ' εἶναι αἱ ἀκροστιχίδες ἐν ἑλληνικοῖς χειρογράφοις. Τὰ ἀπλούστατα τῶν ἀκροστιχίδων εἶναι τὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα κατὰ βιβλίον, εἰς Στέφανον τὸν γραμματικόν ἀποδιδόμενα, ἔχοντα δ' ἐν ἀρχῇ ἐκάστου στίχου τὸ τῆς βιβλίου στοιχεῖον. Ἐν δὲ τοῖς βυζαντινοῖς χρόνοις ἀνάριθμοι εἶναι αἱ ἀκροστιχίδες. Ἦσαν οἱ ἀπ' ἐκκλησίας ψαλλόμενοι κανόνες εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἀκροστιχίδι πεποιημένοι. Διηλοὶ δ' ἡ Ἀ. ἢ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ τὴν ἀντιστροφον τάξιν, δηλονότι ἀρχαμένου τοῦ στίχου ἀπὸ τοῦ ἄλφα ἢ τοῦ ὦμεγαλου ἢ στίχον τινά, πολλὰκις τὸ ὄνομα τοῦ ποιησαντος ἐνέχοντα. Ὅπως ἐν τοῖς μοναστηρίοις Θεοδώρου τοῦ Πρεδέρμου εἰς τέλη τῶν

ἐκαστῆς ἡμέρας μνημονευομένων ἐν ὅλῳ τῷ ἔτει ἄξιον συνεμφανίσκειται «τὸ ἐπὶ νόμον τοῦ ποιητοῦ τοῖς ἐν ἐκαστῇ μῆνι ἀρκτικαῖς τῶν πρώτων στιχίων στοιχεῖσαι». Ὁμοίως ἐδήλωσε τὸ ὄνομα τοῦ ὡς ποιητοῦ διὰ τῶν ἀρκτικῶν στοιχείων ἐκαστοῦ διστιχοῦ ὁ κατὰ τὴν 17 αἰῶνα ζήσας Μάρκος Δεσφράνης (βλ. λ.) ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῆς Σωσινῆς», καὶ ἐν τοῖς «Λόγοις διδακτικαῖς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν» (Βεν. 1543). Τοὺς κανόνας ἢ τὰ ποιήματα τὰ περιέχοντα κατ' ἀκροστιχίδα τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ἐκάλουν οἱ Βυζάντιοι: Ἀλφαβητόρια (βλ. λ.). Συνηθέσεται ἦσαν αἱ ἀκροστιχίδες καὶ ἐν Ἑσπερίᾳ κατὰ τὴν μεσαιῶνα, ὅτε οὐ μόνον γαλλικὰ καὶ ἰταλικὰ ποιήματα συνετάσσοντο ἐν ἀκροστιχίδι ὑπὲρ Γάλλων ἢ Ἰταλῶν, ἀλλὰ καὶ λατινικὰ ἀπὸ πολλῶν. Καὶ σήμερον δ' ἀκίρῃ ἀνακρίνονται ἐνίοτε κρούσματα τοιαύτης ψευδοτεχνίας ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν.

Ἀλλ' ἡ εὐχερέστατα ὑπερνωτιωμένη δυσκολία τῆς ἀκροστιχίας δὲν ἐκινεῖται φανταίνεται ἐπικρινῶν τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἐφευρεμένων νὰ ἐπιδείξωσι τὴν περὶ τὴν στιχουργικὴν τέχνην δεινότητα αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ἐπενόησαν καὶ τὰς Ἀνακροστιχίδας καὶ τὰ Ἀκρολέξια (βλ. λέξεις). [Π.]

Ἀκροστιχόν ἐκκαλεῖτο ἐπὶ Βυζαντινῶν ὁ φόρος τῆς ἐγγυαίου ἰδιοκτησίας, οὕτως ὀνομασθεῖς ἀπὸ τῶν στίχων, ἐν οἷς ἀνεγράφοντο ἐπὶ τῇ βάσει τακτικῆς ἀπογραφῆς ἐξ ἐνὸς μὲν τὰ ὀνόματα τῶν ὑποφώρων, ἐξ ἑτέρου δὲ κατὰ τὸ ἄκρον τὰ ποσά τῶν εἰς αὐτοὺς ἀντιστοιχοῦντων φόρων. Τὸ ὄνομα ἐδανείσθησαν παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ λατινικοὶ λαοὶ ὡς *acrosticum* ἢ *acrosticon*, εἴτα δὲ παρεθάρη παρ' αὐτοῖς ἡ λέξις εἰς *crusticum* ἢ *crustica*. (βλ. καὶ *crusticum* ἢ *crustica*). [Α.]

Ἀκροστέλιον (Ν α υ τ.) πρὸ σύνολον τῶν κομημάτων τῶν γεγλυμμένων ἐπὶ τῆς πρῆρας τῶν πλοίων κάτωθι τοῦ ἀκροπρώρου. [Π. Κ.]

Ἀκροστόμια (Μ ε τ α λ α υ ρ γ.) βλ. καὶ Ἀκροφύσια· τὰ μέρη τῶν φυσῶν τὰ τοῖς χράνοις ἐνέμενα, ἢ τὰ ἄκρα τῶν ἀσκάων, ἐν οἷς οἱ χαλκασεῖς τὸ πῦρ ἐκφυαῶσιν. [Κ. Μ.]

Ἀκροσύρτης (Ν α υ τ.) κοινὸς, καθοσύρτης· σύσπαστον ἢ πολυσπαστον, οὗ δ' μετακινήτος τρόχιλος προσαρτάται εἰς τὴν ἄκρον τοῦ ἀγομένου ἄλλου συσπάστου πρὸς μεῖζονα ἐπαύξησιν τῆς ἀσκούμενης δυνάμεως. Μὴ λαμβανόμενης ὑπ' ὅψεϊ τῆς τριβῆς, διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἀποκλιναίεται ἡ ἀσκούμενη εἰς τὴν ἄκρον τοῦ ἀγομένου τοῦ τελευταίου συσπάστου ἢ πολυσπάστου δυνάμει ἐπὶ τὸ γινόμενον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σημνόνων τῶν διερχομένων διὰ τῶν μετακινήτων τρόχιλων τῶν οὕτω συνεζευγμένων συσπάστων ἢ πολυσπάστων. [Π. Κ.]

Ἀκρότατος 1) Υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλεομένου τοῦ Β', τοῦ γένους τῶν Εὐρυσθενίδων, ἀπεθανὼν πρὸ τοῦ πατρὸς, κατὰ τῶν δ' υἱὸν τὸν Ἀρεῖα βασιλεύσαντα τῆς Σπάρτης τῷ 310 π. Χ. Μετὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον μάχην (330 π. Χ.), ἀποφασισάντων τῶν Λακεδαιμονίων διὰ τὸ μέγεθος τῆς καταστροφῆς ν' ἀπολυθῶσι τῆς ἀτιμίας τοὺς ἐν τῇ ἡττῇ διασωθέντας, μόνος δ' Ἀ. ἀντέστη, πολλοὺς ἐνεκα τούτου δυσχερестήσας. Διὰ τὴν ἐν τῇ πατρίδι ἀντιδημοτικότητα αὐτοῦ, ἐπιθυμῶν γενικῆς ἡγεμονίας, ἀσμένως ὑπήκουσε τοῖς Ἀκραγαντινοῖς, οἵτινες διὰ πρέσβειαν ἐζήτησαν ἐκ τῆς Σπάρτης στρατηγὸν (314 π. Χ.) ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀγαθούλεα πολέμῳ· ἀλλ' οὐδὲν ἐπραξεν ἀντάξιον καὶ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ γένους, τοῦναντίον δὲ γενικῆς ὦν καὶ ὁμότατος καὶ ἀσελγῆς, ἐξήγαγε κατ' αὐτοῦ τὸν λαόν, καὶ φερόμενος τὴν ἐρημίαν τοῦ πλῆθους ἔσχευε νύκτωρ. — 2) Τεττονὸς τοῦ ἀνωτέρω, υἱὸς Ἀρέως τοῦ Α'. Τούτου μερικίου ἐντὸς ἧρα ἐμμανῶς ἢ ἐκ βασιλικῶν γένους καταγομένη Χιλιονίς ἡ Λεωτοχίδου, σύζυγος δὲ τοῦ Κλεωνόμου. Ὅτε δ' αὐτός ἐξήγαγε τὴν συνδρομὴν τοῦ Πύρρου, καὶ ἐπῆλθε μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ τῆς Σπάρτης ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱπείρου (272 π. Χ.), ὁ Ἀ. ἀπόντος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀρέως εἰς Κρήτην ἠοίσταυεν ἐν τῇ ἀμύνῃ τῆς πόλεως. Τῷ 268 π. Χ. διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τὸν πατέρα του, ἀπέθανε δὲ τὸ αὐτὸ ἔτος (κατ' Ἑλλήους τῷ 258), ἡγηγῆσθαι ἐν τῇ περὶ τὴν Μεγαλόπολιν μάχῃ ὑπὲρ Ἀριστοδήμου τοῦ τυράννου. [Π.]

Ἀκροφάλαγξ (Γ π π ο λ.) Εἰς τὰ μένοπλα ζῶα οὕτω καλεῖται τὸ κατώτατον καὶ τελευταῖον ὅσπου τοῦ ἀκρόποδος, προσπίου ἢ ὀπισπίου, τὸ ἐντὸς τῆς ὀπλῆς ἐγκλεισμένον. Τὸ ὅσπου τοῦτο καὶ τ ρ ῖ τ η ρ ἄ λ α γ ξ καὶ ὅσπου τῆς ὀπλῆς καλεῖται. Ἐκ τῆς ἰδιαίτης ταύτης τοῦ ὅσπου ἐνομοσχέας καὶ ὀλόκληρον τὸ κατώτατον τμήμα τοῦ ποδὸς τῶν μενόπλων ζῴων, τὸ ὑπὸ τοῦ ὄνυχος αποτελούμενον, ἢ ἐπλήθην ὀφλόντι, καλεῖται καὶ ἄ κ ρ ο φ ἄ λ α γ ξ. [Γ. Ν. Π.]

Ἀκροφύσιον (Düsse γερμ.) καλεῖται ἐν τῇ καμινευτικῇ ἢ ὀπῇ, ἐξ ἧς ὁ ἀέρ ἐκρέει ἐκ φυστηῆρος ἢ ἀνεμιστήρος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν καμινον, ἐν τῇ ὀπῃ ὡς ἐκ τῆς γινόμενης καύσεως τῆς καυσίμου ὕλης ἀναπτύσσεται μεγίστη θερμότητα. [Κ. Μ.]

Ἀκροφυσιοφόρα στέμματα (Μ ε τ α λ α υ ρ γ.) αἱ ἐπὶ τῆς μεταλλουργικῆς καμίνου ὑπάρχουσαι ἐκ σιδήρου ἢ ἄλλης γῆς ὀπαί, ἐπὶ τῶν ὀπῶν ἐντίθενται τὰ ἀκροφυσια (ἰδ. λέξ.). Π ε ρ ῖ ρ ρ ο τ α λέγονται τὰ ἐκ σιδήρου ἀκροφυσιοφόρα στέμματα τῶν καμινῶν (Wasserformen), ὅταν ὄρωσι τὰ τοιοῦτα καὶ τῶν κοίλων, ὅπως διαρροῦνται διαρκῶς ὑπὸ

βούματος ὕδατος ψυχροῦ καὶ οὕτω μὴ τήκωνται ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς τῆς καμίνου θερμότητος, ἥτις εἶνε μεγίστη παρὰ τὰ ἀκροσώσια. [Κ. Μ.]

Ἀκροχειρισμός (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Πρὸ τῆς συμπλοκῆς συνήθως, ἐνίοτε δὲ καὶ κατ' αὐτὴν πράξις τῶν παγκρατιαζόντων, καθ' ἣν ἑκατέρωθεν αὐτῶν διὰ προτεταμένιον τῶν χειρῶν προσπαθεῖ νὰ συλλάβῃ καταλλήλως τὸ σῶμα τοῦ ἀντιπάλου ἢ νὰ θλίβῃ καὶ διαστρέψῃ τὰ ἄκρα αὐτοῦ. Μνημονεύονται δ' ἐν τῇ ἀρχαίᾳ παγκρατισταί, οἵτινες, ἀδυνατούντες νὰ καταβάλωσι τοὺς ἀνταγωνιζομένους, ἐνίκων κλώντας τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν ἢ τῶν ποδῶν αὐτῶν. Ὁ Ἀ. ἦν καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ταῖς πάλαιστοις συγγήθως προσέκηται τῶν πυκνῶν καὶ τῶν παλαιστον, ἀναφέρει δ' αὐτὸν ὁ Λουκιανὸς (Λεξιφ. 5) ἐν περιγραφῇ τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀσκήσεων. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ἀγγίλου τινὸς περὶ τῆς τοῦ (Bligh) ὁ Ἀ. εἶναι συνήθως προανακρουσὶς τῆς πάλης καὶ παρὰ τοῖς ἀγρίοις τῆς Τάτης, τῆς Νέας Κεληδονίας καὶ ἄλλων νήσων τῆς Πολυνησίας. [Π.]

Ἀκροχορδύκευς (Π α λ α ι ο ν τ.). ὁ ἐ π ι φ α ν ῆ ς ἡ μεσπιλόκευς, ὁ μακροκέφαλος, ὅσον ἀστεροειδὲς ἀνέκον εἰς τοὺς ἀ π ι σ κ ρ ι ν ῖ τ α ς (Ἰδ. λαζ.). [Κ. Μ.]

Ἀκροχορδόνες (Δ ε ρ μ α τ ο λ.). (μυρμηκίαι). Αὗται ἀποτελοῦσιν ὄγκια μεγέθους συνήθως ἔχοντα σπέρματος καννάδας μέχρι πύου, σπινιώτερον δὲ καὶ οσσεύλου, εὐρίγον ἢ ἰσχυρὸς πρέχοντα τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος. Ἐδρα συνήθως τεύτων εἶναι αἱ χεῖρες, σπανιώτερον τὸ πρόσωπον καὶ κατ' ἐξήρεσιν ἕτεροι τοῦ δέρματος θέσεις. Πρὸς θεραπείαν τεύτων συνιστῶνται καυτηριάσεις, ἰδίως δὲ νιτρικοῦ ὀξέος. Προτιμώτερά εἶνε ἡ ἐξήρεσις τεύτων διὰ τοῦ ὀξέος κυλινδρίου, μὲθ' ἣν καυτηριάζεται ἰσχυρῶς ἡ βάσις διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου [Π. Π.]

Ἀκρυλικόν ὄξύ. Ἰδ. Ἀκρολεῖνη.

Ἀκρυλικόν πνεῦμα. (Χ η μ.) Ἰδ.

Ἀλλυλικόν πνεῦμα.

Ἀκρω ἄφασθαι τῷ δακτύλῳ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μὴ ἀκριδῶς ἠσυχμένων. [Π.]

Ἀκρωδυνία. Νόσος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιδημική, χαρακτηριζομένη ἐκ πόνων, βάρους, μυρμηκιάσεως, ἐπωδύνων συνολῶν τῶν ἄκρων, ἰδίως τῶν κάτω, μετὰ ὑπεραισθησίας, ἄλλοτε παραλύσεων, μετὰ πεπτικῶν διαταραχῶν, ἀπιοχνάνσεως, μετὰ ἐρυθήματος, σπανιώτερον μελανώσεως τοῦ δέρματος, παρακλουμενίμων ὑπὸ ἀπολεπίσεως καὶ οἰδήματος καὶ ποτε δὲ καὶ τοπικῆς γαγγραινῆς. Ὡς πιθανώτερον αἰτία τῆς νόσου, ἥτις εὐθεωρήθη ὡς ἐρεθισμὸς ἢ βλάβη ἄγνωστος τοῦ νευρικοῦ συστήματος, φέρεται ἡ κακὴ τροφή· ἀλλὰ τὸ

πράγμα δὲν εἶνε βέβαιον. Θεραπεία μόνη ἡ τριτοκική. [Π.]

Ἀκρώμιον (Ἀ ν α τ.) Ἰδ. λ. Βραχίον.

— (Ἰ π π ο λ.) Τὸ ἀνώτατον καὶ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Τὸ ἄκρ. ἔχει ὡς βάσιν τὰς ακανθώδεις ἀποφύσεις τῶν θωρακικῶν σπονδύλων καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν πλάγίους θωρακικούς μύς· ἐκατέρωθεν τοῦ Ἀκρ. ἐπικαίνται αἱ ὠμοπλάται. Κανονικῶς διατεταμένον Ἀκρ. πρέπει διὰ μὲν τὸν ἵππον ἵππασίας νὰ εἶναι ἰσχυρὸν ἄνευ πυχίων μυῶν, μετρίως ὑψηλόν, ἐπίμικτος καὶ λίαν ἐπικλινὲς ἐκ τῶν ἄνω καὶ ὀπίσω πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸς κατερχόμενον διὰ δὲ τὸν ἵππον ἐλάσσως ταχύ, βραχὺ καὶ μάλλον εὐθύ· τὸ ὕψος εἶναι ἀδιόφορον. Τὸ Ἀκρ. ἐν τῇ ἱππολογίᾳ κέκληται (μεγίστην σημασίαν καθέσθαι τοῦτο συγχύεται πλήρως ἀπὸ κακῆς ἐφηρμοσμένης ταχῆς, ἡ δὲ τοιαύτη πλήρως δυνατόν νὰ ἐχῇ λίαν δυσάρεστον ἐκδόσεις. Ἐν γένει αἱ ἐπὶ τοῦ Ἀκρ. βλάβαι πρέπει νὰ ἐξετάζωνται μετὰ τὴν ἀπόσχιζιν τοῦ ζώου, καθέσθαι τότε αὐταὶ προσπίπτουσιν ἐπαίσθητότεροι εἰς τὸν ἐξεταστήν. [Γ. Ν. Π.]

Ἀκρων Ἀκροχωνίος, υἱὸς Ξένωνος, ἐπιφανὴς ἀρχαῖος ἱατρός. Ἐγραψεν εἰς διαρκὴν διάλεκτον περὶ ἱατρικῆς καὶ περὶ τροφῆς ὑγιεινῶν. Τυχὼν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τοῦ λοιμοῦ (480 π. Χ.) λέγεται ὅτι συνεδούλευσε νὰ καίωσι πυρὰς μεγάλας πρὸς καθαρισμόν τοῦ ἀέρος καὶ διασκέδαζιν τοῦ μαιέματος. Οἱ τῆς Ἑμπειρικῆς αἰρέσεως ἱατροὶ διατείνοντο ὅτι πρῶτος συνεστήσει ταύτην ὁ Ἀ. ἀλλὰ ταῦτο δὲν εἶναι ἀκριδές, πρῶτον ἀποτεμέντος τὴν Ἑμπειρικὴν ἀπὸ τῆς Λογικῆς αἰρέσεως Φιλίνου τοῦ Κῶου· ἐπλάσαν δὲ τὰ περὶ Ἀ. οἱ Ἑμπειρικοὶ θελόντες νὰ παραστήσωσι τὴν αἶρεσιν αὐτῶν ἀρχαιότερον τῆς Λογικῆς, ἣς αἰρεσιάρχης ἐγένετο ὁ Ἱπποκράτης. — 2) Helenius Acreo Ἀκρινος γραμματικὸς, σχολιαστὴς τοῦ Τερεντίου καὶ τοῦ Ὀρατίου, πιθανῶς δὲ καὶ τοῦ Περσίου. Ὡς εἰδικούσι τινες, ἦν Ἕλλην τὸ γένος καὶ ἔζητε περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' αἰῶνος μ.Χ. [Π.]

Ἀκρωνία λίμνη. Ἰδ. Κωνσταντίας λίμνη.

Ἀκρωνόχυν (Ν α υ τ.) ὁ κιν. τὸ δόντι, τὸ ἄκρον τοῦ ὄνυχος ἀγκύρας, ὅπερ πρῶτον εἰσδύει εἰς τὸν βυθόν (Ἰδ. λ. Ἀγκυρὰν πίνακα σχ. Ρ.) [Π. Κ.]

Ἀκρωτήρια (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Τὰ ἐπὶ τῶν τριῶν γωνιῶν τοῦ αἰτωμάτος ὀριζόντια βάραι, ἐπ' ὧν ἴσταντο Νίαι, Στίγγες, Τρίτωνες, Γρύπες, ἀετοί, τριπόδες, ἀγρεῖα, ἀνθη, φύλλα, ἀγάλματα καθέλου καὶ σπανιώτερον συστήματα ἀγαλμάτων καὶ τέθριπποι. Ἀκρωτήρια εἶχον πολλοὶ Ἕλληνικοὶ ναοί, ὡς ἀναγκαῖα δὲ κοσμήματα τῶν ναδῶν, ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων παραλαβόντες, θεοφύρουσιν ταῦτα καὶ

στάσεως τῆς χώρας καθ' ἣν τελείται ὁ ἀκρωτηριασμός.

2) Ὁ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ κίνδυνος εἶναι μεγαλύτερος, ὅταν οὗτος τελεῖται οὐχὶ ἐνεκα χρόνιαν παθώσεως ἀλλὰ δι' ὀξείαν τοιαύτην (τραύματα, ἐκτεταμέναι θλάσεις κ.τ.τ.)

3) Ὁ κίνδυνος εἶναι μέγιστος ὅταν ἀνεπύχθῃ πυρετός, ἰδίᾳ μετὰ βαρέα καὶ ἐπιπλεγμαῖνα τραύματα.

Κατὰ τὸν Ἀρδρόσιον Ραρτί ἐκ τριῶν ἀκρωτηριασθέντων ἀποθνήσκει εἰς. Σημειωτέον δ'

ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους σπανίως ἐτελείτο ὁ ἀκρωτηριασμός ἢ ἡ ἀπεξάρθρωσις τοῦ μηροῦ. Καίτοι, τοῦ χρόνου προϊόντος, μεγάλα ἐπηνέχθησαν μεταβολαί, ἰδίᾳ τὴν ἀποθεραπείαν καὶ τὸ τεχνικὸν μέρος ἀφορώσαι, μολεταῦτα βλέπομεν, ὅτι ἡ μετ' ἀκρωτηριασμοῦ θνησιμότης ἦν καταπληκτικὴ. Ὁ ἐπόμενος πῖναξ καταρτισθεὶς ἐκ πλουσίου ὕλικου, ἀναφερτέον δ' εἰς τὴν πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἀντιστητικῆς μεθόδου ἐποχὴν, ἀρκεῖ πρὸς κύρωσιν τῶν λεγομένων.

ΑΝΩ ΑΚΡΑ

ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ

	Θνησιμότης
Ἀπεξερθ. Βραχιόνος	42 %
Ἀκρωτηρ. βραχιόνος	25 %
Ἀκρωτηρ. ἀντιβραχίου	13 %
Ἀπεξερθ. χεῖρος	5 %
Ἀκρωτηρ. φαλάγγων	3 %

	Θνησιμότης
Ἀπεξερθ. μηροῦ	68 %
Ἀκρωτηρ. μηροῦ	40 %
Ἀκρωτηρ. κνήμης	32 %
Ἀκρωτ. ἀπεξερθ. ποδός	13 %
Ἀκρωτηρ. φαλάγγων	6 %

Κατὰ τὸν πίνακα τοῦτον οἱ τῶν κάτω ἄκρων ἀκρωτηριασμοὶ καὶ ἀπεξάρθρωσεις δεῖν οὐσι μὲν μεγαλύτεραν θνησιμότητα ἢ οἱ τῶν ἄνω ἄκρων. Τοῦτο προέρχεται τὸ μὲν ἐκ τῶν παχυτέρων στρωμάτων τῶν τὰ κάτω ἄκρα περιβαλλόντων ἀπαλῶν μορίων, κυρίως ὅμως ἐκ τοῦ ὅτι οἱ κατὰ τὰ ἄνω ἄκρα ἐγχειρισθέντες, ἂν μὴ τὴν ἔκτακτον συμῆν, δύνανται ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ν' ἀπομακρυνθῶσι τῶν νοσοκομείων ἢ νὰ περιφέρονται ἐλευθέρως ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας τῶν. Ἡ περίστασις αὕτη ἐξιστοεῖ ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἀποθεραπείας καὶ τῆς γενικῆς καταστάσεως τῶν ἀρρωστων τὴν μάλιστα εὐνοικίαν ἐπιρροήν.

Πρὸς σύγκρισιν παραθέτομεν νῦν σειρὰν ἀποτελεσμάτων μετ' ἀκρωτηριασμοῦ γενομένων κατὰ τὴν ἀντιστητικὴν μέθοδον.

Ἦν δὲ Billroth εἶχε πρὸ τῆς ἀντιστητικῆς ἐποχῆς ἐν Ζυρίχῃ κατὰ τοὺς ἀκρωτηριασμούς θνησιμότητα 45 %, μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀντιστητικῆς μεθόδου ἐν Βιέννῃ καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ 1877—1880 ἔσχε 19,7 %. Κατὰ τινὰ στατιστικὴν τῆς πανεπιστημιακῆς χειρουργικῆς κλινικῆς τῆς Τυβίγγης ἀπὸ τοῦ 1877—1882 εἰς περιπλόκους μὲν περιστάσεις μετ' ἀκρωτηριασμοῦ σημειοῦται θνησιμότης 9,4 % εἰς ἀπλὰς δὲ περιστάσεις 3,8 %.

Ἡ πανεπιστημιακὴ κλινικὴ τοῦ Greifswald κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1882—83 σημειεῖ ἐν συνόλῳ θνησιμότητα 7,8 %, ἢ τοῦ Würzburg ἀπὸ τοῦ 1878—1881 ἐπὶ 102 ἀκρωτηριασμῶν 17 θανάτους, τέλος δὲ ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Volkmann ἐν Halle κλινικὴ ἐπὶ 351 ἀκρωτηριασμῶν, ἀπὸ τοῦ 1873—1880 γενομένων, 53 θανάτους.

Ὁ ἀκρωτηριασμός καὶ ἡ ἀπεξάρθρωσις ἐνδεϊκνύουσιν :

1) Εἰς μηχανικὰς κακώσεις καὶ δὴ εἰς τὰς περιστάσεις ἐκείνας καθ' ἃς ἐπὶ τοῖς τελεῖται συνθροίψις τῶν ἀπαλῶν μορίων καὶ τῶν ὀστέων (ἀτυμμηχαναί, βλήματα τηλεβόλων κ.τ.τ.) ἢ ἐκτεταμένῃ ρήξει μεγάλων ἀγγείων, νεύρων, μυῶν καὶ τενόντων, ἡ ἐλπίς δὲ τῆς συντηρήσεως μέλους, ὅπερ ἀφεύκτως θέλει καταστῆ μετὰ τὴν ἴασιν ἄχρηστον, δὲν εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ τραύματος ἐπαπειλούμενον μέγαν διὰ τὴν ζωὴν κίνδυνον. Ἀπλὰί τρώσεις τῶν ἀπαλῶν μορίων, καὶ ἐκτεταμέναι ἂν ὦσι, ἢ ἐπιπλεγμένα κατὰ τὰ ἄκρα ἢ τραύματα διαμπερῆ τῶν ὀστέων δὲν ἐνδεϊκνύουσιν σήμερον πλέον τὸν ἀκρωτηριασμόν. Τοῦ κανόνος τοῦτου δύναται νὰ γείνη ἐξαιρέσις κατ' ἀνάγκην μόνον ἐν πολέμῳ. Καὶ εἰναι μὲν προμερὸν ν' ἀκρωτηριασθῇ τις μέλος ὅπερ ὑπὸ τοὺς συνήθεις ὄρους, ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἐν νοσοκομείοις ἢ ἐν ἰδιωτικοῖς οἰκοῖς βεβαίως θὰ διατηρεῖτο, τὸ τοιοῦτον ὅμως εἶναι δυστυχῶς εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐν πολέμῳ, ἀναπόθευκτον. Μετὰ μεγάλας καὶ αἰματηράς μάχας, ὅσον τέλεια καὶ ἂν ὕποτεθῶσι τὰ μέσα αὐτὰ καὶ κυβερνήσεις διαθέτουσιν εὐρισκόμεθα πολλάκις εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προδῶμεν εἰς τὸν ἀκρωτηριασμόν καθόσον δὲν δύνανται νὰ πληρωθῶσι πάντοτε αἱ διὰ τὴν ἴασιν βαρέων καὶ περιπλόκων τραυμάτων ἀπαιτούμεναι συνθήκαι.

Τοὺς ἐνεκα μηχανικῶν κακώσεων τελευτῶν ἀκρωτηριασμούς διακρίνομεν εἰς ἐπὶ τὸν ἀκρωτηριασμόν καὶ ὁ ψιττὸς καὶ ὁ σπασμὸς. Καὶ ἐγκαίρους μὲν καλοῦμεν ἐκείνους ὧν ἐπιλαμβανόμεθα τὰς

πρώτας 24 ώρας μετά τον τραυματισμόν και πριν η αρχίσῃ ἡ τοπικὴ κατὰ τὸ τραύμα ἀντιρροστικὴ καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθεῖσα γενικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ συμμετοχὴ. Διὰ μέσους ἀκρωτηριασμοὺς καλοῦνται ἐκεῖνοι, οἵτινες τελοῦνται ἀπὸ τῆς 2 ἢ 3 μέχρι τῆς 5 ἢ 7 ἡμέρας, ἤτοι καὶ ὅν καὶ ὅσον ἐπερχεται σπουδαία ἀντίδρασις ἐκ τῆς πρώτης. Οἱ διὰ μέσους οὗτοι ἀκρωτηριασμοὶ περὶ ἑξῆς εὐνοικίαν πρόγνωσιν. Ὁψιτελεστοὶ τέλος καλοῦνται ἐκεῖνοι, οἵτινες τελοῦνται ἀργότερον καὶ μετὰ τὴν ἀναπαύσιν τῆς πύθσεως. Μέχρι πρό τινας ἦσαν αἱ χειρουργοὶ διηρημένοι εἰς δύο στρατόπεδα ὑπὲρ τῶν ἐλλείψεων ἢ τῶν ὀψιτελεστικῶν ἀκρωτηριασμῶν κηρυττόμενα. Τοιαύτη διαίρεσις εἶναι σήμερον ὅλως ἄσκοπος μετὰ τὴν γενικὴν τῆς ἀντιστηπτικῆς μεθόδου παραδοχὴν καὶ τὴν καθέλευ τῆς χειρουργίας πρόδον. Σήμερον προσπαθοῦμεν μὲν νὰ συντηρήσωμεν ὅσον δυνατὸν περισσότερον, ἀλλὰ ὅμως ἀπ' ἐτέρου πεισθώμεν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐκτελέσεως ἀκρωτηριασμῶν τινας, ἐγγεγραμμένον ὅτι ταχύτερον δυναμὸν καλοῦσιν αἱ περὶ διατηρήσεως τῆς ζωῆς τοῦ τραυματίου ἐλπίδες δὲν εἶναι πλέον τῆν δευτέραν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέραν τῶσον εὐνοικίαι.

2) Εἰς ἐντεταμένους φλεγμονῶς ἐνδείκνυται ὁ ἀκρωτηριασμὸς εἰς ἐκείνας τὰς περιπτώσεις, καὶ ὅς καθίσταται μὲν ἀδύνατος ὁ περιορισμὸς τῆς φλεγμονῆς διὰ τῆς ἀντιφλεγμονώσεως ἢ τῆς ἀντιστηπτικῆς μεθόδου, ἢ δὲ ζωὴ τοῦ ἀρρώστου ἀπειλεῖται ὑπὲρ τοῦ κακισταπαύτου καὶ σφοδροῦ πυρετοῦ, ἐνῶν ἡ περὶ συντηρήσεως τοῦ μέλους ἐλπίς δὲν εὐρίσκειται εἰς ἀναλόγιαν πρὸς τὴν κίνδυνον, ὅν συνεπάγεται διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀρρώστου ἢ τούτου συντήρησις. Εἶναι νομιζόμενον πάντως περιττὸν νὰ προσθεσώμεν δεῖ ἡ παρὼσα ἐνδείξις περιορίσθῃ τὰ μέγιστα μετὰ τὴν τῆς ἀντιστηπτικῆς μεθόδου τελειοποίησιν καὶ γενικὴν εἰσαγωγὴν.

3) Πάγνραινα ἐνδείκνυται ἐπίσης τὸν ἀκρωτηριασμὸν, ἂν καὶ ἐνεκα ταύτης δὲν ἀκρωτηριασώμεν πλέον τῶσον συχνά, ὡς εἰς παρωχημένους χρόνους. Διὰ τῆς αὐστηρῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀντιστηπτικῆς μεθόδου δυναμὸν ν' ἀνατελείωμεν τὴν σῆψιν τῶν νεκρῶν τῶν ἰσθμῶν, ὡς δὲ νὰ περιμενῶμεν ἀφόδως τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀφροστικῆς γραμμῆς.

4) Κρυπαγῆματα καὶ ἐγκαύματα ἐνδείκνυνται ἐπίσης τὸν ἀκρωτηριασμὸν καὶ ἢν περὶ τῶν ἐκείνων ἢ τούτων ἐντάσεις εἶναι μεγάλαι. Καλὸν ὅμως καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὡς ὅμως τῇ ἀντιστηπτικῇ μεθόδῳ, ν' ἀναμεινωμεν τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀφροστικῆς γραμμῆς (βλ. λ.).

5) Ἀγκυλώσεις καὶ δυστροφίαι, ἀπὸ τῶν ὁποίων κυρίως ἐξαρτῶμεναι, λίαν σπανίως παρέρχονται δεδικαιολογημένην ἐνδείξιν πρὸς ἀκρωτηριασμὸν, ἰδίᾳ μετὰ τὴν τελειοποίησιν, ἢν ἔχουσιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἐπὶ αἱ διεκρίσεις

καὶ αἱ ταύτας συμπληροῦνται ἐγγεγραμμένως (τενοντοτομία, ὀστέοτομία κλ.).

6) Ψευδορθώσεις τότε μόνον ἐνδείκνυνται τὸν ἀκρωτηριασμὸν, ὅταν μετ' ἐπανειλημμένας ἀποπειρὰς πεισθώμεν πλέον ὅτι αὐταὶ οὐδὲν ὠφελοῦνται, ἀπ' ἐτέρου δὲ ὅτι καὶ ἡ γρήσις καὶ ἐφαρμογὴ ἐρειστικῶν μηχανημάτων εἶναι ἄσκοπος καὶ ἀνωφελὴς.

7) Τερηδὼν καὶ νέκρωσις, ἰδίᾳ τῶν ἀρθρικών περατῶν τῶν ὁστέων, ἐνδείκνυνται εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὸν ἀκρωτηριασμὸν καὶ ὅς τότε, ὅταν μὴτε ἀπὸ τῆς ἀποξείσεως τῶν προσβληθέντων ὁστέων, μὴτε ἀπὸ τῆς νέκρωσεως ἢ τῆς διεκρίσεως ἔχωμεν νὰ ἐλπίσωμεν ἴασιν.

8) Νεοπλάσματα τῶν ἀπαλῶν μερίων ἢ τῶν ὁστέων ἐνδείκνυνται τὸν ἀκρωτηριασμὸν εἴτε ἐνεκα τοῦ κακοῦ τῆς εὐσεως αὐτῶν αἵτε, καὶ ταύτης μὴ ὑπαρχούσης, ἐνεκα τῆς διαδόσεως αὐτῶν καὶ ὅταν δὲν εἶναι δυνατόν ἡ τοπικὴ τούτων ἐξαίρεσις (Πλεοναντίασις).

9) Δυσίατα ἢ ἀνίατα, ἄνεκα ἔλκη, ἰδίᾳ τῆς κνήμης, κυκλοτερώς ταύτην περιβάλλοντα ἢ τὸ πλείστον μέρος τῆς περιφερείας αὐτῆς κατέχοντα, ἐνδείκνυνται ἐπίσης τὸν ἀκρωτηριασμὸν, καὶ ὅς ἐπὶ ἀρρώστων εἰς τὴν ἐργατικὴν ταξιν ἀνηκόντων, οἵτινες ἐνεκα τῆς μὴ ἐπιδουλώσεως αὐτῶν καὶ τῶν ἐπανειλημμένων φλεγμονῶν τῶν πηγαζουσῶν ἀπὸ τούτων ἔλκων καθίστανται ὀλοσχερῶς πρὸς ἐργασίαν ἀνίκανοι.

10) Ἀνευρύσματα τῶν ἀρτηριῶν ἐνδείκνυνται ἐπίσης εἰς μερικὰς περιπτώσεις τὸν ἀκρωτηριασμὸν, τέλος δέ.

11) Ὑγινόκοκκος τῆς διαφύσεως τῶν ὁστέων.

Ἡ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ ἐκτέλεσις ἀντενδείκνυται εἰς πολλὰς περιπτώσεις προσωρινῶς ἢ καὶ καθέλευ. Προσωρινῶς ἀντενδείκνυται ὁ ἀκρ. κυρίως κατὰ τὴν μετὰ βαρεῖας μηχανικὰς κακώσεις καὶ τραυματισμοὺς ἀναπτυσσόμενην νευρικὴν κατάστασιν, τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα κατὰ λήψιν (βλ. λ.) (Shock) γνωστὴν. Πρὸς ταῦτοις ὅταν ὑπάρχῃ μεγάλη ἀδυναμία καὶ ἐξάντλησις ἐνεκα ὀξείας καὶ λήθρου ἀπωλείας αἵματος. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἡ γρήσις ἀναληπτικῶν καὶ ποτιστικῶν μέσων καὶ φαρμάκων, δι' ὧν κατενοῦνται ἡ ἐν σχετικῶς σμικρῷ χρόνῳ διαστήματι παρέλευσις τῶν ἐπιφθόνων συμπτωμάτων. Ὁ ἀκρ. ἀντενδείκνυται καθέλευ, ὅταν ἡ νόσος ἢ τὸ τραύμα ἔλαβε τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε δὲν ἔχομεν νὰ προσδοκῶμεν ἀπ' αὐτοῦ οὐδεμίαν ὠφέλειαν. Ἐκτὸς τούτου ὅταν συνπαρῶσιν ὁστικαὶ παθήσεις (καρκινώσεις μεταστάσεις, καθολικὴ φυματίωσις) ἢ ἄλλα σπουδαῖα τραύματα (διαμπερὴ τραύμ. τῆς κοιλίας ἢ τοῦ θώρακος). Ἀκρωτηριασμὸς ὑπὸ τοιαύτους ὁρούς γινόμενος συντείνει μᾶλλον εἰς τὸ νὰ συντέμῃ ἢ νὰ παρατείνῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀρρώστου.

Εἰς παρωχημένους χρόνους ἐπιμερεῖται προκείμενα ἡλικία τοῦ ἀρρώστου ὡς ἀντέδειξις χωρητικῆς ἡλικίας τοῦ ἀρρώστου ὡς ἀντέδειξις

πρός ακρωτηριασμόν. Νῦν, μετὰ τὴν παραδο-
χὴν τῆς ἀντιστηπτικῆς μεθόδου, δι' ἧς ἀπο-
φεύγουν τὸς εἰς ἡλικιωμένους ἀρρώστους ἐ-
πιρροὺς φλεγμονῆς, δὲν λαμβάνομεν πλέον ὑπ'
ὄψιν τὴν ἀντένδειξιν ταύτην. Μεγάλην τέλος
προσχῆν πρέπει νὰ καταβάλλωμεν προσκει-
μένου νὰ τελέσωμεν ἀκρωτηριασμόν εἰς καὶ ἔξιν
αἰσιοπάτας (βλ. λ. Μανία αἰσιοπάτων).

Νῦν πρὶν ἢ μεταδῶμεν εἰς τὴν δι' ἄλλαν πα-
ριγραφήν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐγχειρίσεως
αὐτοῦ, ὀφείλομεν ν' ἀνασείωμεν τὴν παρὰ
τοῖς καλίστοις χειρουργοῖς κρατούσαν δοξα-
σίαν περὶ τῆς ἑκτέλεσιν τοῦ τόπου, καὶ ὅν ἐ-
πρεπε νὰ γείνη ὁ ἀκρωτηριασμός. Οὗτοι, ἰδίως
τὴν κνήμην ὑπ' ὄψιν ἔχοντες, διατείνοντο καὶ
διὰ λόγους σχετιζομένους πρὸς τὴν μετὰ
τὴν παντελῆ ἱατὴν ἐφαρμογὴν προθετικῶν κατα-
σκευασμάτων, ὅτι ὁ ἀκρωτηριασμός εἶδε νὰ
τελεῖται πάντοτε κατὰ τὸ μέσον τῶν μελῶν,
ἢ καὶ ἀνωτέρω τούτου, κατὰ τὸ ὅριον δηλαδὴ
τοῦ ἀνωτέρου καὶ μέσου τριτημορίου τοῦ μέ-
λους (= τ ὁ π ο ς τ ῆ ς ε κ λ ο γ ῆ ς), ἔστι
καὶ ἀνεδύνατο ὁ ἀκρωτηριασμός νὰ γείνη πολὺ
κατώτερον ἐνεκὰ φυσιολογικῆς καταστάσεως
τῶν ἱστίων. Ὅλῃ γὰρ κατ' ἐλπίαν ἡγέρθη κατὰ
τοῦ ἀξιώματος τούτου μεγάλη ἀντίδρασις, ἥτις
κατέληξεν εἰς τὴν κατάργησιν αὐτοῦ. Περὶ
τοῦ ζητήματος τούτου ἐπικρατοῦσι σήμερον οἱ
ἑξῆς κανόνες:

1) Διὰ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ πρέπει νὰ καθι-
ρεθῇ ἀρριπτικῶς π ἂ ν τ ὁ ν ο σ ο ὅ ν.

2) Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καθαιρέσεως
τῶν μελῶν δέον πάντοτε νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν
ὅτι ἐπιβάλλεται ἡμῖν νὰ συντηρήσωμεν ὅσον
δυνατὸν περισσότερον. Οὕτως ἐνεργοῦντες ἐπι-
τυγχάνομεν μὲν κολοσιώματα καταλλήλα διὰ
τὴν μετὰ ταῦτα ἐφαρμογὴν τῶν προθέσεων
(βλ. λ.), ἀποκαρυνόμεθα δὲ ὅσον ἐναεστὶ περισ-
σότερον ἀπὸ τοῦ κορμῷ. (βλ. ἀνωτ.).

Τὰ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ
συμπεριλαμβάνονται:

1) Εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐγχείρισιν ἀναστῆλιν
τῆς ἀκρωτηριασμοῦ. (βλ. λ. Ὑποδορική μέθοδος).

2) τὴν διαίρεσιν τῶν ἀπαλῶν μερίων.

3) τὴν ἀπόπρσιν τοῦ ὁστού.

4) τὴν αἰμόστασιν, καὶ

5) εἰς τὴν ἐνωσιν καὶ ἐπίδεσιν τοῦ τραύματος.

Πάσαι αἱ τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ μέθοδοι εἶνα
καὶ τὴν αὐτὴν σκοπὸν κοινῶς ἐπιδιώκουσι, τὴν
ἐκτέλεσιν δηλαδὴ τῆς τῶν ἀπαλῶν μερίων
διαίρεσεως κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ δύ-
ναται νὰ καλυφθῇ δεύτως καὶ ἐπαρκῶς τὸ ἀ-
ποπριθεὶν ὁστόν.

Ὁ σκοπὸς οὗτος κατορθοῦται:

1) Διὰ τῆς κ α τ ἂ ν ὅ ν λ ο ν π ε ρ ι-
γ ρ ἂ ε ῖ ο ς. Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται
εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἀπαλῶν μερίων κατὰ
κλίαν καὶ καθέτως τῷ κατὰ μῆκος ἄξονι τοῦ
μέλους. Εἶναι δὲ μ ο ν ὁ γ ρ ο ν ο ς ἢ β ἰ-
χ ρ ο ν ο ς. Ἡ μὲν γὰρ περιέχεται ἐν ἀρχῇ

στίαν, καθόσον ἀνασπώμενων τῶν ἀπαλῶν με-
ρίων προεξέρχεται τὸ ὁστόν καὶ δὲν καλύπτεται
μετὰ ταῦτα ἀπὸ τούτων καλῶς. Κατὰ τὴν δι-
αίρεσιν διαίρεται πρῶτον τὸ δερμὶν κατὰ κλί-
αν καὶ ἀνασπᾶται, ἀποδερόμενον ἀναδιπλώ-
ναι διὰ τὴν χειρίδος, τὰ δὲ ἀπαλὰ μέρη διαίρε-
ται κυκλικῶς κατωτέρω τοῦ ἀνασπώμενου, συ-
στοίχως τῷ χεῖλει τοῦ ἀναδιπλωθέντος δερμάτος.

2) Διὰ τῆς κ ρ ῆ μ ο σ ο ῖ ῃ ς ο ς.
Κατὰ ταύτην λαμβάνομεν ἐκ τῆς μῆκος ἢ καὶ
τῶν δύο πλευρῶν τοῦ τῷ μέλει, ὅπερ πρόκειται
ν' ἀκρωτηριασθῆναι, περιβάλλοντος δερμάτος
μηνυθῆναι ἢ ἄλλως πως ἐσχηματισμένον κρή-
μνον. Μετὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ κρημνοῦ ἀπο-
δερόντες, ἀναστῆλιν τούτον καὶ διακρούμεν
τὰ ἀπαλὰ μέρη μέχρι τοῦ ὁστοῦ συστοίχως
τῷ χεῖλει τοῦ ἀνασταλέντος κρημνοῦ. Οἱ κρή-
μνοι δύναται νὰ σχηματισθῶσιν εἴτε μόνον ἐκ
δερμάτος εἴτε καὶ ἐκ δερμάτος καὶ ἀπαλῶν
μερίων (μυῶν) συγχρόνως. Τὸν τοῦ κρημνοῦ ἐκ
δερμάτος καὶ μυῶν σχηματισμὸν ἀποκρύνουσι
πολλοί, τὸ μὲν δίδει μόνον τὸ δερμὶν εἶναι ἀ-
ναγκαστὸν διὰ τὴν τοῦ κολοσιώματος ἐπιλάτ-
ψιν, τὸ δὲ καὶ δίδει αἰ πρὸς τὴν σκοπὸν τούτου
χρησιμοποιοῦμενα μύες διδούσιν ἀρριπμὴν εἰς
διηγήσεις κτλ. καὶ ἐμποδίζουσι τὴν ἐλευθερίαν
ἐξόδου τῶν τραυματικῶν ὑγρῶν.

3) Διὰ τῆς ε ἰ δ ο ὅ ς τ α μ ῆ ς. Αὕτη
εἶναι περιμερὴς πρὸς τὴν κυλιωτέραν τομὴν
διακρούεται ὅμως κατὰ ταύτην τὰ ἀπαλὰ με-
ρή ὄχι καθέτως, ἀλλὰ λοξῶς πρὸς τὴν
κατὰ μῆκος ἄξονα τοῦ μέλους. Ἡ μέθοδος
αὕτη περιέπτεται εἰς ἀρχαίαν.

Κατὰ τὴν τῶν ἀπαλῶν μερίων διαίρεσιν,
ἀδιαφοροῦν τίνα μέθοδον ἐξελέξαμεν, πρέπει
νὰ προσέχωμεν ὥπως τὸ ἀποδερόμενον δερμὶν
ὄφισται κατὰ τὴν πρόθεσιν τῆς ἐγχειρίσεως
ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγοτέραν κλίωσιν, ἔκτος
δὲ τούτου νὰ μὴ ἀποστρώμεν αὐτὸ ἀσκήτως
τοῦ ὑποδορίου ἱστού, ἔπειτα ἐπέρχεται νεκρὸν
οἰς τοῦ κρημνοῦ. Ἡ διαίρεσις τῶν μυῶν πρὶν
καὶ ἐπίσης νὰ γείνηται κανονικῶς καὶ οὕτως
ὥστε νὰ παρουσιάσῃ λείαν ἐπιφάνειαν. Πρὶ τῆς
τοῦ ὁστοῦ ἀποπρίσεως περιγυροσόμενον εἰς
κυλιωτέραν τομὴν τὸ περιόδιον, ὅπερ ἀποκρί-
νωμεν ἀπὸ τοῦ ὁστοῦ διὰ ἔξωτρον μετὰ πρὸς
σχῆς, ἵνα οὕτως ἀποκρίνωμεν ἐμογενεῖς τῆς
ἀποπρίσεως τοῦ ὁστοῦ ἐπιφανείας καλῶς καὶ
ἀποφύγωμεν δὲ τὴν τοῦ ἀποπριθέντος ὁστοῦ κλί-
ωσιν, ὁδομεν κατὰ τὴν κλ. καὶ ἐπιτύχωμεν τὴν
ταχυτέραν ἀπόρραξιν τῆς τοῦ ὁστοῦ κυλιω-
τος διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ συντηρηθέντος περιόδιου
ἀναπυρρῶμενης νεοπλασίας δαστεώδους ἱστού.

Κατὰ τὴν τῶν ὁστῶν ἀπόπρσιν πρέπει νὰ
προσέχωμεν εἰς τὰ ἑξῆς. νὰ προφυλάττωμεν
τὰ μαλακὰ μέρη καταλλήλως (διὰ σπληνίων,
ἀνασπᾶσεως ἢ ἄλλως πως) ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ πρὶ-
νοῦ τρώσεως αὐτῶν—νὰ προσπαθώμεν ὥπως ἡ
ἀποπρίσεως ἐπιφάνεια εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν
λεία. ὅπως οὗτος δὲν ἐπεται ὅλῃ, γινώσκοντες

ταύτην διὰ τῶν ὀστεοκόπων ψαλλίδων (βλ. λ.) —Εἰς τὰ μέλη ἐκείνα, ὧν ὁ σκελετὸς ἀποτελείται ἐκ δύο ὀστέων, πρέπει πρὸ τῆς ἀποπρίσεως νὰ διαίρεσώμεν τὰ πληροῦντα τὸ μετώστεον διαστήμα ἀπαλὰ μέρια. Ἐντὺς τούτου ἀποπρίμεν πάντοτε τὸ λεπτότερον ὀστοῦν πρῶτον καὶ προσέχομεν ὅπως καὶ τὰ δύο ὀστᾶ ἀποπρίσθωσιν εἰς ἴσον ὕψος.

Τῆς ἀποπρίσεως συντελεσθείσης προδίδινόμεν εἰς τὴν δι' ἀπολινώσεως ἀπόφραξιν τῶν διαίρεθέντων ἀγγείων, εἰς τὴν τοποθέτησιν ἐλαστικῶν ἀπαγωγῶν σωλήνων, εἰς τὴν ῥαφήν τοῦ τραύματος καὶ τέλος εἰς τὴν ἐκρυστογὴν τοῦ καταλλήλου (ἀντισηπτικοῦ) ἐπίδεσμου.

Τὸ κατέβωμα τοποθετοῦμεν ἐπὶ προσκεφαλίων, ἵνα δὲ προλάβωμεν τὴν ἀπὸ τῶν κλινωσκεπασιμάτων ἐπὶ τούτου πίεσιν ἐπιβατόμεν ὄλεον (βλ. λ.). Ἄν μὲν ἐπέλθῃ φλεγμονή τις, ἢ τοῦ τραύματος ἐπὶ ὅλως τελείται κανονικῶς συνέργει τῆς ἀναπτύξεως τῆς περὶ τὸ τραύμα κυκλικῆς καὶ ἐν σχετικῶς μικρῷ χρόνῳ διαστήματι.

Ἡ ἀποθεραπεύει δύναται νὰ διαταρχῇ ἢ ἐνεκὰ πολλῶν αἰτίων καὶ δι' 1) ἐξ ὑπερτροφικοῦς αἰμορραγίας, ἥτις, ἂν λάβρως τυγχάνῃ, δύναται νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ, ἀποτυχούσης τυχρὴν τῆς θηκυλοπίεσεως ἐπὶ τοῦ κυρίου ἀρτηριακοῦ κυρμού τοῦ ἀκρωτηριασθέντος μέλους, νὰ προδῶμεν εἰς τὴν καθαιρέσιν τῶν φαρμάκων πρὸς εὐρεσίαν τοῦ αἰμορραγοῦντος ἀγγείου, ὅπερ ἐνεκὰ παραδόλῃως δὲν εἶχεν ἀπολινωθῇ. Ἄν ἡ λάβρος αἰμορραγία τυγχάνῃ οὕσα παρεγχευματικῇ, ἐπιχειροῦμεν εἰς ἐπείγουσας περιστάσεις τὴν ἀπολινώσιν τῆς κυρίας τοῦ μέλους ἀρτηρίας κατὰ τὴν συνέχειαν.

2) Ἐκ μυϊκῶν σπασμῶν. Οὗτοι ἀναρπίνονται ἐνίοτε εἰς ἀκρωτηριασθέντα μέλη, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸν μηρὸν, καὶ καταπολεμοῦνται ἐπιτυχῶς διὰ τῆς ἐπιθέσεως βάρους ἐπὶ τοῦ ἀκρ. μέλους (σακκίδιον λ.χ. πλήρης ἕρμου) καὶ διὰ τῆς χρήσεως μορφίνης. Οἱ σπασμοὶ δὲν εἶναι μόνον δυσάρεστοι εἰς τὸν ἄρρωστον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβεῖς διὰ τὴν ἐπούλωσιν καὶ ἐπικίνδυνον, καθόσον ἐνεκὰ αὐτῶν δύναται νὰ ἐπιλησθῇ αἰμορραγία ἀπολυομένην τῶν φαρμάκων ἀπὸ τῶν ἀπολινωθέντων ἀγγείων.

3) Ἐκ φλεγμονωδῶν, ἐρυσιπελατιδῶν κ.τ.τ. ἐπεξεργασιῶν, τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ λαμβανουσῶν. Ἡ εὐσυνειδήτος καὶ ἀκριβὲς τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου χρῆσις προκαλεῖται εὐτυχῶς ταύτας.

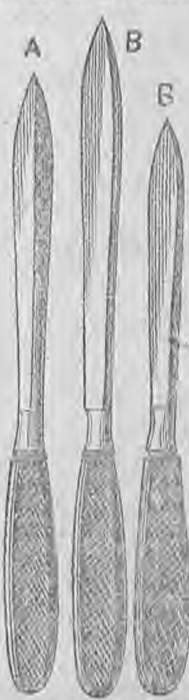
4) Τὸ ἀποπρίσθαι ὀστοῦν παρέχει καὶ αὐτὸ ἐστὶν ὅτε διαταράσσεται τῆς ἰσχύος, συνιστάμενος εἴτε εἰς νέκρωσιν κατὰ τὴν ἀποπρίσθαισιν αὐτοῦ μοῖραν εἴτε εἰς ὑπερστώσεις, ἢ τὸν σχηματισμὸν κωνοειδοῦς κολλοῦματος (βλ. λ.).

5) Τὰ ἄκρα τέλος τῶν διαίρεθέντων νευρῶν οὐχὶ σπανίως ἐξογκοῦνται εἰς κορυμνεύειδῆς ἐν νεκρῷ νευρικοῦ ἱστού συνιστάμενους μίκρους ὄγκους, οἵτινες ἐνίοτε γίνονται πρὸς

νοὶ ἐπιμόνων καὶ ἰσχυρῶν νευραλγιῶν. Διὰ τῆς ἐξαίρεσις τούτων καθερθόμεν εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστάσεων τὴν ἐξάνησιν τῆς λίαν δυσχερέστου ταύτης καταστάσεως.

Ὁ θάνατος μετ' ἀκρωτηριασμὸν ἐπέρχεται ἐνεκὰ τῆς ἀναπτύξεως σηπτικῶν οὐσιῶν ἐν τῇ τραυματικῇ ἐπιφανείᾳ ἢ κολλοῦματι καὶ τῆς ἐκείθεν τούτων εἰσόδου εἰς τὸ αἷμα, ὅπερ διαφθίρεται δι' αὐτῶν καὶ καθίσταται ἄχρηστον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐξερτωμένων φυσιολογικῶν λειτουργιῶν (βλ. λ. Σήψαιμα, Πυκνίμα). [Κ.Δ.]

— (Κ.τ.η.ν.ια.τ.ρ.). Ἐγχειρίσις σκοποῦσα τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ ζῴου τεχνητὴν διαίρεσιν οἰοῦντο μέρους αὐτοῦ. Ἡ χειρουργικὴ διὰ τῆς λέξεως Ἀκ. ἐννοεῖ κοινῶς τὴν τελειαν ἀποκοπὴν τῶν ποδῶν, κυρίως τῶν ζῴων, ἐνεκὰ νοσηράς αὐτῶν καταστάσεως ἐπαπειλούσης τὴν καταστροφὴν ὅλοκληρου τοῦ σώματος. Ὁ ἀκρ. εἰς τὰ κατοικίδια ζῷα εἶναι λίαν περιορισμένος σπανιότητα ἢ οὐδὲν ἐκτελούμενος, καθόσον προτιμότερος τῆς ἐγχειρίσεως ταύτης εἶναι ὁ φόνος τοῦ πηγνόντος. Θὰ ἐπατρέπετο δι' ὅ Ἀ. εἰς τὰ μικρότερα τῶν κατοικίδιων ζῴων, ὡς εἰς τοὺς κύωνας, τὴν γαλῆν, ἰσως δὲ καὶ εἰς τὸ πρὸς τὸν αἰγὸν καὶ τὴν αἰγᾶ, προκειμένου περὶ σωτηρίας αὐτῶν πρὸς μεταρρύθμισιν τῆς καλῆς αὐτῶν γενέας. Ἐν τῇ κτηνιατρικῇ φιλολογία ἀναφέρονται περιπτώσεις τινὲς ἀκρ. καὶ εἰς μεγάλα ζῷα, ὡς εἰς ἵππους καὶ βοῦς, ἀλλὰ καὶ εἰς ταῦτα τοῦτο ἐγένετο ἐξαίρετικῶς καὶ πρὸς μετάδοσιν μόνον τῆς εὐγενείας αὐτῶν. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας περιστάσεις ἡ ἐγχειρίσις ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὰ κατὰ τὸν ἀκρόποδα μέρη καὶ ἐπὶ τῶν προσθίων ἀκρων οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὀπισθίων. [Γ.Ν.Π.]

Ἀκρωτηριαστές (X = τ.ρ.) καλεῖνται τὰ μεγαλύτερου σχήματος χειρουργικὰ μαχαίρια (βλ. λ.) δι' ὧν τελοῦμεν τοὺς ἀκρωτηριασμούς. Οἱ ἀκρ. εἴτε εἶναι γαστροτόμοι κατὰ τὴν αἰχμήν (Β), ὡς τὰ κοινὰ χεῖρ. μαχαίρια, εἴτε ἀμφιστομοεῖς, λογχοειδῆς τὴν αἰχμήν. Τὸ μέγεθος τῶν ἀκρωτηριαστέων ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ πάχους τοῦ μέλους, ὅπερ δι' αὐτῶν πρόκειται νὰ καθαιρέθῃ. [Κ.Δ.]

Ἀκρωτήριον (Capo, κ. κάδος) τὸ ἐξώτατον καὶ ὡς ἕως ἐν τῇ θαλάττῃ προεχόν μέρος τῆς στερεᾶς· οἶον αἱ Μαλᾶ αἱ, τὸ Σούβιον, ὁ Καρφηρέζ. Ἐάν ἡ ἐξοχή αὕτη εἴναι στενὴ καὶ γυμναλῆ, καλεῖται γλῶσσα ἢ αἰχμὴ γῆς (γενικῶς ἀκρωτήρια), οἷον τὸ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κερνιθιακοῦ κόλπου Ρέον, [Κ.Μ.]

— (Ἀκρωτήρι) 1) Ἀκρωτήριον τῆς Α. παρὰ τῆς Μυκῆς, πύθωνος ἢ Φορτίου ἀκρὰ τῶν ἀρχαίων. 2) Χερσίνης ἐν Κρήτῃ (Α. τοῦ πρὸς Α. τῶν Χανίων ἰσθμοῦ), τὸ Κῦαμον ἄκρον τῶν ἀρχαίων, καταλήγουσα εἰς τὸ ἀκρωτήριον Δρέπανον. Εἰς τὴν Μ. ἀκτὴν τοῦ Ἀκρωτηρίου εἰσχωρεῖ ἡ Σούδα (βλ. λ.) ὁ κάλλιτος καὶ ἀσφαλτέστατος λιμὴν τῆς Μεσογείου. [Π.]

— χωρ. τῆς Θύρας τοῦ δῆμ. Ἰμπορείου ἀπέχ. 1 ὥρ. ἀπὸ Ἰμπορείου. Κάτ. 573 τῷ 1889.

— χωρ. τοῦ δῆμ. Ζακύνθου ἀπέχ. 1/2 ὥρ. ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας. Κάτ. 346 τῷ 1889.

— (Ἀνατ.) βλ. λ. Λεκάνη, Σπονδυλικὴ πτῆλη.

Ἀκρωτηρίου οἶνοι (Χημ. τεχν.) (Karweine) καλοῦνται οἱ ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς ἐλπιδὸς φερόμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον οἶνοι τὴν ὕδιν σπουδαίαν ἀμπελοφυγίαν καὶ οἰνοποιαν εἰσέχοντες οἱ γὰλλοι Οὐγγενέστοι δι-ασχημάτουν τῶν οἶνων τούτων ἵνα οἱ τῆς Κωμ-παντίας. Ἰνα κατὰ τὸ πλείστον λίαν οἰνο-πνευματοῦχοι γλυκεῖς οἶνοι· παράγονται ἐτη-σίως ἐξ αὐτῶν περὶ τὰ 12 ἐκατ. λίτρων ἀ-ξίας 380 χιλ. λίτρων ἀγγλικῶν, ἐξαγόμενοι ὁδίως εἰς Μεγ. Βρετανίαν. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀκρωτηρίου χώρα (Καπλάνδη Capland. = ἡ Ἀκρωτηρίου Ἀποικία, Cap-Kolonie) ἑλληνιστὶ μεταφράζεται ὑπὸ τινων Ἀκαία. Οὕτω καλεῖται τὸ τοῖς Ἀγγλοῖς ἀνήκον νότιον μέρος τῆς ἀφρι-κανικῆς ἡπείρου, τὸ καίμενον μεταξύ τῆς 27' 40' καὶ τῆς 34', 50' μοίρας Ν. Πλάτους, καὶ τῆς 10°, 30' καὶ 36° Ἀν. Μῆκ. τοῦ Γρην. Ἡ χώρα αὕτη ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Γερμα-νικῆς κτήσεως Λουδοβιγκῆς, τῆς Μεγάλης Ναυαροῦρας, τῆς Δυτ. Βετσουανίας καὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ὀράνζ· πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Νατῆλ καὶ τῆς Καφερρίας· πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. ἔχει ἔκτασιν 517 849 τετρ. καὶ 780 757 κατ. (1880). Τῷ 1885, εἶχε μετὰ τῆς Δυτ. Γρικουαλάνδης (χώρας τῶν Γρικου-ῶν), 563 149 τετρ. ἔκτασιν καὶ 919 513 κατ. μετὰ τῶν πέραν τοῦ Κάι διμερισμάτων (Βρετ. Καφερρίας) καὶ τῆς Ἀνατ. Γρικουαλάνδης ἔκτ. 603 483 τετρ. καὶ 1 252 347 κατ. καὶ μετὰ τῆς χώρας τῶν Βασούτων (Βασούτο-λάνδη), ἔκτασιν 628 658 τετρ. καὶ 1 380 523 κατ. Αἱ ἀκταὶ αὐτῆς ἔχουσι μῆκος 2 000

περίπου χιλ. καὶ πολλοὺς ὄρμους, ὧν σημαν-τικώτεροι· οἱ τῆς ἀγίας Ἐλένης, τῆς Σαλ-μπάγγας καὶ τοῦ Τάφελ, ἔχοντες μεγάλαν δό-ξαν, πρὸς Δυστῆς· — καὶ ὁ Τάχ. νῆ-τὸς Ὀρμος (Falsche-Bai) μετὰ τοῦ καλ-λίστου Ὀρμου τοῦ Σιμῶνος, σταθμὸν τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, ὁ τοῦ Ἀγίου Σεβασ-τιανοῦ μετὰ τοῦ λιμένος τοῦ Βορρὸν, ὁ τοῦ Μοστέλ, ὁ τοῦ Πλάττεμδεργ, ὁ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου καὶ ὁ τῆς Ἀλ-γὸς μετὰ τῶν λιμένων τῆς Ἐλ. ἰσθμοῦ πρὸς Νότον. Ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ὁρμῶν τούτων σχηματίζοντων ἀκρωτηρίων τὰ μέλλον ἀ-ξιοσημεῖα εἶναι· τὸ τοῦ Πάτερ Πόντ (Pater Noster Point), τὸ τῆς Καλῆς Ἐλ. πεδὸς ἢ Ἐδελπε (Gap of Good Hope), τὸ τῆς Βελόνης ἢ Ἀγίου Ἰσθμοῦ ὑπὲρ ἀποτελεῖ τὴν νοτιωτάτην ἀκρὰν τῆς Ἀφ-ρικῆς, τὸ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου καὶ τὸ Ρέσις. Τὴν χώραν ταύτην διατε-μνοῦσι πολλὰ ὄρη καθ' ἅπασας τὰς διεύθυν-σεις, ταπεινούμενα πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἡ κυριώτερα αὐτῶν εἶναι ἡ Ἀλυσὶς τοῦ ποταμοῦ Ὀράνζ καὶ τὰ Ὀρη τοῦ Χειμῶνος, τὰ Νισούδεσελ, τὰ ὄρη Κουδσελ καὶ τὰ Χιονώδη Ὀρη, εἰς ἃ ἀνήκει καὶ τὸ Ὀρος τοῦ Διαβήτου, τὸ ὑψηλότερον πάντων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ (2 591 μ.). Τὸ ὄρη-πέδιον τοῦ Μεγάλου Καρρόου ἔχει ἔκτασιν 57 000 τετρ. χιλ. Οἱ κυριώτεροι τῶν δι-αφορέων τὴν χώραν ταύτην ποταμῶν εἶναι· ὁ Ὀράνζ καὶ ὁ Πεταμὸς τῶν Ἐλεφάντων, ἐκ-βάλλοντες εἰς τὸν Ἀτλαντικόν ὁ Βορρὸς, ὁ Γάουρις, ὁ Ζοντάγ, ὁ Μέγας Ἰ-χθυόποταμος, ὁ Ποταμὸς τῶν Βουδάλων καὶ ὁ Κάι, ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Ἰνδικόν Ὠκεανόν, ἀλλ' οἵτινες ἕνεκα τοῦ ἀεθαλοῦς αὐτῶν εἶναι ἥμισυ κατὰλληλοι πρὸς ναυσιπλοίαν. Τὸ κλίμα εἶναι ὕμνηστον, ὁ χειμὼν διαρκεῖ ἀπὸ τῶν Μαῖου ἄχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων πίπτει χιὼν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Σεπτεμβρίου ἄχρι τοῦ Ἀπριλίου θερὸς οὐ θιμὸς τοὺς καυσίνας μετριάσσει· μεγάλως δὲ θη-λάσσει ἀνέμοι. Τὸ ἔδαφος εἰς πολλὰ μέρη εἶναι εὐφοροτάτων. Πρὸς Ἀ. ὑπάρχουσι ἐκτεταμένα καὶ πυκνὰ δάση καὶ κατὰ τὸ ΝΑ. μέρος πλουσιώταται βοσκή. Αἱ πρὸς Ν. κοιλίαι εἶναι κάλλιστα καλλιεργημέναι καὶ παράγουσι σιτηρά, ὅσπρια, καρπούς, κάλλιστον ὀδον, φοινίκας, καφέ, τέϊον, βάμβακα κτλ. θωδεκαχίλια δὲ καὶ ἐπικειναι εἰδὴ ἀνθῶν καθωρρίζουσι τοὺς ἐκεῖ ἀνθοκήπους. Πλὴν τῶν κατοικιδίων ζώων καὶ τῶν κεραφόρων, αἵτινα εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ὑπάρχουσι καὶ οὐκ ὀλίγα ἄγρια λεοντοπαρδάλεις, ἐλεφαντῶ, ρινόκερω, ἵππογίρεσι (Quagga), λεοντῶ, πύθονες, θύβαια κτλ. Ἐπίσης καὶ ἀντιλόποι, βουδάλοι, ὄνταροι, στρουθιόκηλοι, ἰχθύες, ὅ, στρεα καὶ ἄλλα διάφορα, καθὼς καὶ μέγιστοι

ἔρεις καὶ σκορπίοι. Τὰ δάση τῆς χώρας ταύτης εἶναι ὠρεοκίττα. Τὰ μεταξὺ τῶν ὁρίων Ὀσυνενικούα καὶ τῆς θαλάσσης κατέχουσιν ἔκτασιν 5 500 τ. χμ. Οἱ ἐκεῖ Ἑυρωπαῖοι ἀποικοῖ, εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἰδρυσάντων τὴν ἀποικίαν ταύτην Ὀλλανδῶν καὶ τῶν Γάλλων προσφύγων, Ἀγγλοὶ, Γερμανοὶ, Πορτογάλλοι, κτλ. Οἱ λοιποὶ τῶν κατοίκων εἶναι Μαλάιοι, Ὀσυνενότοι, Φιγγός, Κάφφοι, Βατοχουάνοι καὶ μιγάδες. Ἡ ἐκπαίδευσίς ἀναπτύσσεται ἐστημεῖραι. Ὑπάρχουσιν ἐκεῖ 231 ἀνώτερα προκαταρκτικὰ σχολεῖα, 370 τῶν ἱεραποστολικῶν ἐταιρειῶν κατώτερα, σχολεῖα καὶ 289 διὰ τοῦς ἰθαγενεῖς. Πλὴν τοῦ Νοτίου-Ἀμερικανοῦ Λυκείου (ἰδρυθέντος τῇ 1829) καὶ τοῦ Πανεπιστημίου (ἰδρυθέντος τῇ 1872), ἀμειωτέρων ἐν τῇ πόλει τοῦ Ἀκρωτηρίου, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα ἐν ἄλλαις πόλεσιν, ἐπίσης καὶ μία θεολογικὴ σχολὴ τῶν Ὀλλανδῶν μεταρρυθμιστῶν, ὡς καὶ τέσσαρα ἐκπαιδευτήρια τῶν Καθολικῶν. Δημόσια δὲ βιβλιοθήκη, ὑπάρχουσιν ἐν τισι τῶν πόλεων καὶ βοτανικοὶ κήποι ἐν τῇ πρωτεύουσιν. Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμέναι, ἰδίως δὲ ἡ τελευταία, ἥς ἡ προβατοτροφία καὶ ἡ ἵπποτροφία ἀποτελοῦσι τοὺς δύο κυριώτερους κλάδους. Ἡ βιομηχανία ὅμως δὲν εἶναι μεγάλη ἀνεπτυχθέντος. Τὰ κυριώτερα ἐργοστάσια εἶναι χαλκωπονεῖα, ἀμαξοποιεῖα, ἐργοστάσια τινε χαλυβέντων εἰδῶν καὶ ἄλλα. Ἐκ τῶν ἐκεῖ ὀρυγμάτων σημαντικώτερα εἶναι τὰ τοῦ γαλλικοῦ. Ἄλλ' ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἀδαμάντιν ἐξήγαγεν ἑκτακτον ἐνδιαφέρον. Τῇ 1867 τὸ παιδίον Ὀλλανδοῦ τινος γεωργοῦ εὗρε τὸν πρῶτον ἀδαμάντα. Τῇ δὲ 1870 εὐρέθησαν χιλιάδες ἐντὶς ὁλίγων μηνῶν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ Βάλα (ἢ ΚΑΙ-ΓΑΡΙΟΥ ἐνὲς τῶν ἀποτελούντων τὰς πηγὰς τοῦ Ὀρὸν ποταμοῦ). Τὸ ὑπόριον τῆς χώρας ταύτης συνίσταται εἰς τὴν ἐκταταὴν ἐρίον, χαλκοῦ, πτερόν στρόνθοκαμῆ-λου, ἐλεφαντοδόντων, ἀδαμάντων, δερμάτων, χρυσοῦ, οἰνῶν, ἀλάς κτλ. καὶ εἰς τὴν εἰσάγωγὴν βαμβακερῶν καὶ μαλλίνων ὑφανμάτων, διαφόρων σκευῶν, σιδηρορυμημάτων, δερμα-τοφυρημάτων, καφέ, σακχαρώς, ὀρούς κλπ. Ἡ ὀξία τῶν εἰσυχθέντων εἰδῶν τῇ 1884 ἦτο 5 201 000 λ. σ., καὶ τῇ 1885-4 902 000 λ. σ., καὶ τῶν ἐξαχθέντων 1 244 000 λ. σ. τῇ 1884 καὶ 3 735 000 λ. σ. τῇ 1885. Ἡ ἀνεπτυχθεῖς τῆς συγκοινωνίας ἐπιδιώκεται δρα-στηρίως. Τὸν δ'ὅριον τοῦ 1885 αἱ ὑπὸ ἐκμε-τάλλευσιν σιδηροδρομοὶ, γραμμαὶ εἶχον μήκος 2793 χμ. καὶ αἱ τηλεγραφικαὶ 6967. Ἡ ἀποικία διοικεῖται ὑπ' ἐνὲς ἀγγλοῦ γενικοῦ διοικητοῦ καὶ ἀνωτάτου ἀρχηγῶν τῶν στρατι-ωτικῶν δυνάμεων, ὧν προΐσταται εἰς ὑ-ποδιοικήτην. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία σύγ-κεται ἐν τοῦ Νομοθετικοῦ Συμ-βουλίου (Legislative Council), ἀριθμούν-

τος 22 μέλη ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀνωτάτου δικαστοῦ, καὶ τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων συνισταμένης ἐξ 72 μελίων, καὶ ὁπτατίαν ἐκ-λεγμένων. Τῇ 1885 τὰ εἰσοδα τῆς ἀποι-κίας ἦσαν 3 328 000 λ. σ. καὶ τὰ ἐξοδα 4 108 000 λ. σ. τὸ δὲ δημόσιον χρέος ἦτο 21 672 000 λ. σ. Πρωτεύουσα τῆς χώρας εἶ-ναι ἡ Πόλις τοῦ Ἀκρωτηρίου (Cap Town). [Π.Π.]

Ἀκρωτηρίου πόλις. (Cap-Town) πρωτεύουσα τῆς Ἀγγλ. ἀποικίας τοῦ ἀκρω-τηρίου καὶ τῆς ὁμων. ἐπαρχίας, ἔδρα τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν. Ἐκτίθη-τῇ 1652 ὑπὸ τοῦ Βάν-Ρίβερ ἐπὶ τῆς ακτῆς τοῦ κόλπου Τάρελ. Τῇ 1875 εἶχε 33 230 κατ. ἀσχολουμένων τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ἐμ-πόριον. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐν αὐτῇ δημοσίων κτιρίων εἶναι τὸ διοικητήριον, τὸ βουλευτή-ριον, τὸ δημαρχεῖον, ἡ τράπεζα, τὸ χρημα-τιστήριον κτλ. ἔχει πανεπιστήμιον, λυκείον, βόταν. κήπον, βιβλιοθήκην (40 000 τόμων), καὶ νοτιοαφρικανικὸν ζωολογικὸν μουσεῖον. Εἰς ἀπόστασιν δὲ 3 χμ. ἀπ' αὐτῆς κείται τὸ ἀστεροσκοπεῖον (360 56' Β. Πλ. καὶ 180 28' 36" Α. Μ. Γρήν.). Ἡ ὁμων. ἐπαρχία ἔχει ἔκτασιν 34 χμ. καὶ 40 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀκ-σαῦ (Aksai), — 1) Παραπόταμος τοῦ Τερῆν ἐν τῇ Καυκασίᾳ. — 2) Παραπόταμος τοῦ Δών ἢ Ταναΐδος ἐν τῷ Ῥωσσικῷ νομῷ Νόβωι Τσερκασί. Παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ τελευταίου τοῦτου ἡ Ἀκ-σαῦ σὶ κη Στανίτσα, Ῥωσ. κωμόπολις, εὐρίμενος, ἐπὶ τῷ Ponlow-Wi-roneseh-Rostow σιδηροδρόμῳ, ἔχουσα 5044 κατ. (1879). [Ν.Σ.]

Ἀκ-σακλή χωρίον τῆς περιφερείας Τσαρσκαπζ τῆς νοτιοδυτικῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 400 μουσουλμάνους (Κονιάρους) κατ'ο-ικου, ἀσχολουμένους περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Ε.]

Ἀκ-σεχέρ ἢ Ἀκ-σεχίρ (Λεωκὴ πόλις). Πολ., τῆς Μ. Ἀσίας ἐπὶ τῶν μεθόρων τῆς Φρυγίας καὶ Πισιδίας 112 χιλίοις. ΝΔ τοῦ Ἰκονίου. Κεῖται εἰς τὰς ὑπορείας τῶν ὁρίων Σουλιτὸν Δάχ καὶ κατὰ τὴν εἰσοδὸν ὁ-ρειᾶς πεδιάδος Ἀρδευμένης ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Καζίκ, ὅστις χύνεται εἰς τὴν λίμνην Αἰν-γχιετλ 3 ἢ 4 χιλίοις. πρὸς Β τῆς πόλεως. Αἱ εἰσὶ αὐτῆς εἰς ἐκτεταμένην ἐν μεσῷ κήπων. Ἐμπόριον σημαντικὸν καὶ ἐργοστάσια ταπή-των. Κατὰ τινος κατέχει τὴν θέσιν τοῦ ἀρ-χαίου Τουρσίτου κατ' ἄλλους τὴν τοῦ Φι-λομήλιου, καὶ κατ' ἄλλους τὴν τῆς ἐν Πισιδίᾳ Ἀντιόχειας. Ἐν Ἀκ-σεχίρ ἐτελεύτησε τὸν βίον τῇ 1403 Βασιλεὺς ὁ Κε-ραυνὸς ἀρχιμικλῶτος ὢν τοῦ Ταμερλάνου. Διοικη-τικῶς ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἰκονίου. Ἡ θέσις τῆς εἰς ἀπόστασιν 6 μιλίων ὑπαρχούσης λίμνης συμφωνεῖ πρὸς τὴν ὑπὸ Ἀννης τῆς Κε-

μνηστῆς ἀναφερομένην λίμνην τῶν Τεσσαράκοντα μαρτύρων.

Ἀκ-σού, πόλις ἀξιόλογος τῆς μικρᾶς Βουχαρίας (ἀνατολ. Τουρκιστάν) ἐπὶ τῷ ποταμῷ Ἀκ-σού, ὅπερ ἐστὶ λευκὸν ὕδωρ, ἔχουσα 50 000 κατοίκων. Εἶναι δὲ ἀξιόλογος καὶ μόνον ἐμπορικῶς, ὅτε ὑπάρχουσα κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν ἱσπεριῶν τῆς Κίνας, ἀλλὰ καὶ στρατηγικῶς, διότι καίτοι ἐν ἐπικαίρῳ χωρίῳ, ἐφ' οὗ διατασσονται πᾶσαι αἱ στρατιωτικαὶ τῶν χωρίων ἐκείνων ὁδοί. [N. Σ.]

Act, καλεῖται παρ' Ἀγγλοῖς ὁ νόμος ὁ ἐπιψηφισθεὶς ὑπὸ τῶν βουλευτῶν καὶ ἐπικυρωθεὶς ὑπὸ τοῦ Στέμματος. Ἀντιτιθεῖται δὲ πρὸς τὸ bill, δι' οὗ χαρακτηρίζεται τὸ νομοσχέδιον, τὸ ὑποβαλλόμενον ὑπὸ τῆν ἐγκρισιν τῶν βουλευτῶν, ὃ τὸ ἐπιψηφισθὲν μὲν ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ τυγχόν τῆς βασιλικῆς κυρώσεως. Ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ νόμοι χρονολογοῦνται ἐκ τοῦ ἔτους τῆς βασιλείας τοῦ μονάρχου, καθ' ὃ ἐψηφίσθησαν. Αἱ δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν βουλευτικὴν σύνοδον ψηφισθέντες νόμοι θεωροῦνται ὡς τὸσα κεφάλαια κατ' ἀριθμητικὴν σειράν ἐνδεῶς καὶ τοῦ αὐτοῦ Statut. Οὕτως Act 24 Vict. c. 30 σημαίνει νόμος τῆς βουλευτικῆς συνόδου κατὰ τὸ 24 ἔτος τῆς βασιλείας Βικτωρίας ὑπ' ἀριθμὸν 30. Ἐάν συμπέσῃ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος νὰ συνέλθῃ δις ἡ Βουλὴ, διακρίνουσι τοὺς κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον ψηφισθέντας ἀπὸ τοῦς τῆς δευτέρας διὰ τῶν St. 1 καὶ St. 2. Οὕτω π. γ. 1 W. and M. St. 2. c. 2. σημαίνει δευτέρου νόμος τῆς δευτέρας συνόδου κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας Γουλιέλμου καὶ Μαρίας. [Ἀγγ.]

Ἀκτα. Acta δηλ. πράξεις ὀνομαζέτο παρὰ Ῥωμαίους ἢ ἀναγραφὴ τῶν χρηματισμῶν ἤτοι τῶν δημοσίων πράξεων (πρακτικῶν). Ἦσαν δὲ ταῦτα ἡ acta forensia ἀναφερόμενα εἰς τὰς κυβερνητικὰς πράξεις τῶν ἀρχόντων (ἀναγραφὴ προτάσεως νόμων, ψηφισμάτων κτλ.) καὶ τὰς αποφάσεις τῶν δικαστηρίων ἢ acta militaria ἀναφερόμενα εἰς τὴν στρατιωτικὴν διακρίσιν ἢ acta senatus πρακτικὰ τῆς συγκλήτου ἤτοι τῆς γερουσίας. Τὰ acta senatus ἀπετέλουν σπουδαιοτάτην ἱστορικὴν πηγὴν καὶ ἤρχισαν νὰ συντάσσωνται καὶ νὰ δημοσιεύωνται ἀπὸ τοῦ ἔτους 59 π. Χ. κατὰ δόγμα τοῦ Καίσαρος, ἔπειτα δὲ ὁ Αὐγούστου ἐπέλευεν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ συντάσσωνται μὲν ἀλλὰ νὰ μὴ δημοσιεύωνται. [Σ.]

Acta diurna populi ἢ ἀπλῶς diurna (ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπομνήματα ἢ κοινὰ ὑπομνήματα ὀνομαζόμενα) — ἡμερησίου πράξεις, ἦσαν αἱ ἐφημερίδες τῶν Ῥωμαίων, αἵτινες συνετάσσοντο ὑπὸ ἐπισήμου συντάκτου καὶ καθ' ἑκάστην ἔξετιθεντο εἰς κοινὴν ἀνάγνωσιν, ἔπειτα δὲ ἀντεγράφοντο καὶ τὰ ἀντίγραφα ἐπέμπευτο ὑπὸ ἐγγυλάδιον, ἔξω τῆς Ῥώμης εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐπὶ πληροφορίαν.

Περὶ τὸν δὲ εἰδήσεις καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων καὶ ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ἐφολοκτόντο δὲ καὶ τὰ diurna ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ δημόσια acta εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς πόλεως (tabularium), ἐνθα οἱ βουζόμενοι ἤθελον νὰ λαμβάνωσι γνῶσιν αὐτῶν εἴτε πρὸς ἱστοριογραφίαν εἴτε καὶ πρὸς ἄλλους σκοπούς. Τῶν ἐφημερίδων τούτων οὐδὲ ἐν γνήσιον ἀπὸ σπασμα ἔχοντες, ὅσα δὲ τοιαῦτα φέρονται εἶναι ψευδοεπιγραφαὶ καὶ ἐπλάσθησαν κατὰ τὴν δέκατον πεμπτον αἰῶνα. [Σ.]

Ἀκταία ἢ. Ἀκρωτηρίου χώρα.

Ἀκταία ἢ σταχυομή (Βοτ.) (Acacia spicata L.), πᾶς πολυτάκης τῆς οἰκίας γεν. τῶν Βακτραίων, ὁ δὲ ὠν καὶ τῆς φυλῆς τῶν Περσῶν, ἔχουσα φύλλα τριεπὶ τετραπλάσια, ἄνθη μικρὰ λευκὰ εἰς βότρυς καλυκὰ τετραπέδαλιν πτώσιμον καὶ πέταλα τέσσαρα. Φύεται ἐν τῇ εὐδαίῳ ζώνῃ τοῦ βορείου ἡμισφαίου, κατὰ δὲ Sibthorp καὶ ἐν Λακωνίᾳ. Πόριζα παρμεσφῆς τῇ τοῦ Ῥώμης πόλεως τοῦ μελανοῦ εἶναι φαρμακευτικὴ, θεωρεῖται δ' ἐν Ἀμερικῇ ὡς ἀντιδοτικὸν πρὸς τὴν δόνησιν τῶν ἰσθμίων ἔρπον. [Θ. Χ.]

Ἀκταῖος. Πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς, ἦτις ἀπ' αὐτοῦ ὀνομαζέτο πρότερον Ἀκταία ἢ Ἀκτὴ, πατὴρ τῆς Ἀγλαύρου, ἣν ἔλαβε γυναῖκα ὁ διὰδοχὸς τοῦ Κεκροῦ. Ἐν ἄλλοις μύθοις λέγουσιν αὐτὸν ὄνομα καὶ πρῶτον τῆς Ἀττικῆς βασιλέα, οὐχὶ δὲ τοῦ Ἀκταίου διὰδοχον. [Π.]

Ἀκταίων γίδος Ἀρισταίου καὶ Αὐτογόνος τῆς Κάδμου, ὃς τραφεὶς ἐν Πηλῳ παρὰ Χείρωνι κυνηγῆς ἐδιδάχθη καὶ ὕστερον κατεβρόθη ἐν Κιθιῶνι ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν. Περὶ τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου τοῦ φέρονται διαφοροὶ μῦθοι, ὧν γνωστότατος εἶναι ὁ λέγων ὅτι θρῆσκεία ἢ Ἀρτέμις, διότι εἶδεν αὐτὴν λουμένην, ἠλλάτῃ παραχρῆμα τὴν μορφήν αὐτοῦ εἰς ἑλᾶσιν καὶ ἐνέβαλε λύσσαν εἰς τοὺς κύνας τοῦ, ὅρ' ὧν μὴ ἀναγνώρισάντων τὸν κυρὶν τῶν κατεσπαράχθη. Κατ' ἄλλον μῦθον κατεσπαράχθη βουλὴ τοῦ Διὸς, θρῆσκεία δὲ ἐμνηστεύσατο τὴν Σεμέλην. Κατὰ δὲ τὸν Στράβωνα, ἵνα μὴ λάθῃ ὁ Ἀκταίων γυναῖκα τὴν Σεμέλην, ἢ Ἀρτέμις περιέβαλεν αὐτὴν ἑλᾶρου δέρμα, παρασκευάζουσα οὕτω τὸν ἐκ τῶν κυνῶν θάνατον, ὃ Εὐρύπιδης τέλος λέγει ὅτι οἱ κύνες ἐσπάραν τὴν Ἀκταίωνα κομψάσαντα ὅτι ἦτο κρείσσων τῆς Ἀρτέμιδος ἐν κυνηγίᾳ. Θανατωθέντος τοῦ Ἀ. οἱ κύνες αὐτοῦ ὠρυόμενοι ἐπεξήτεον πανταχοῦ τὸν δεσπότην μέχρις ἔτου ὃ Χείρων κατεσπείρατεν εἰδὼς αὐτοῦ, ὅπερ καὶ τὴν λύπην αὐτῶν ἔπαυσεν. Ἦσαν δ' οἱ τοῦ Ἀ. κύνες πεντήκοντα, τὸν ἀριθμὸν ἀναφέρουσι δ' αὐτοὺς κατ' ὄνομα τινὲς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων (Ἀπολλοδώρου, Ὀβιδίου, Τύγινος). — Οἱ περὶ Ἀ. μῦθοι ἐπεχωρίζοντο ἰδίως ἐν Βοιωτίᾳ. Κατὰ τὴν ἀπὸ Μι

τῶν εἰς Πλαταίης ὁδὸν ἐδείκνυτο παρὰ τινὰ πηγὴν πέτρα, ἣν Ἀκταίωνος κοίτην ἐκάλουν, μυθολογούντες ὅτι ἀπὸ ταύτης εἶδε λευκὴν τὴν Ἀρτεμιν ἐν τῇ πηγῇ. Οἱ δ' Ὀρχομενιοὶ ἐνέγκον ἀνὰ πᾶν ἔτος τῇ Ἀκταίῳ κατὰ μαντεῖαν.

Τοὺς περὶ Ἀ. μύθους ἔλαβον ὑπόθεσιν τραγῳδίων ὁ Λισύλλος ἐν Τροϊάδῃ, ὁ Φρόνιχος ἐν Ἀκταίῳ, ὁ Ἰορῶν καὶ ὁ Κλεσφῶν ἐν ὁμωνύμοις ἐπίσης τραγωδίαις. Ὁ Πολυδεύκης ἀναφέρει καὶ ἰδίῳ προσώποιον Ἀκταίωνος κερκασίου. — Συνήθεος δ' εἶναι ἡ ἀπεικόνισις τοῦ Ἀκταίωνος σπαρτασμένου ὑπὸ τῶν κυνῶν ἐν ἔργῳ τῆς ἀρχαίας τέχνης, μάλιστα δ' ἐν ἱερῇ ἀρχαίᾳ. Ὁ Πολύγνυτος ἐγράψεν ἐν τῇ λέσχῃ τῶν Κνιδίων τὴν Ἀ. καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔχοντας ἐν ταῖς χερσὶ νεβρὸν ἑλάρου καὶ ἐπὶ δέρματι ἑλάρου καθέζομενους, ὑπαινοῦστέμενος οὕτω τὸν τρόπον τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἐν μετόπῃ δὲ ναοῦ τινος τοῦ Σελινούντος περισταται ὁ Ἀ. ἐπερριμμένον ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχων δέρμα ἑλάρου καὶ ἀμυνόμενος πρὸς τοὺς κύνας, οὓς παροῦναι κατ' αὐτοῦ ἡ Ἀρτεμὶς. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τοῖς ἀρχαίοις μνημείοις οὐδέποτε ἀπεικονίζεται ὁ Ἀ. μεταμορφωμένος εἰς ἑλκρον, ἀλλὰ τὸ πᾶν αὐτοῦ δηλοῦται ἢ διὰ δέρματος ἑλάρου, ἢ χλαμύδος τῶν ἐπέχοντος, ἢ δὲ ἐλαφείων κερμάτων ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ.

Διὰ πρὸς ἐξηγήτην τοῦ περὶ Ἀ. μύθου ἐξενεχθεῖσαι εἰκασίαι εἶναι ποικιλόταται. Καὶ ἀνεπίδεκτον μὲν ἀμφισβήτησεως φαίνεται ὅτι οἱ πενήτηκοντα τοῦ Ἀ. κύνες εἶναι ἀλληγορία τῶν 50 κυνάδων ἡμερῶν καὶ τῆς φθοροποιᾶς ἐπηρεῖας τῶν κυνικῶν καυμάτων· ἀλλ' ἡ ἐννοία τῶν λοιπῶν τοῦ μύθου λεπτομερειῶν δὲν εἶναι ἐπίσης σαφές. [Π.]

Ἀκτὴ (Γ' εἰωλ.) τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁραθεῖται ἡ θαλάσσια, ἐν ἀπόμενῳ καὶ κρημνώδεϊ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν αἰγιαλὸν, ὅστις εἶναι ἐπίπεδος καὶ ἐμαλός. Ὁ βυθὸς ὁ παρακειμένος τῇ ἀκτὴ εἶναι βαθύς, ἐν ᾧ ὁ τῇ αἰγιαλῇ εἶναι ἀσθὴς δύνανται ἐπομένως τὰ πλοῖα νὰ παραπλεῶσιν ἀκινδύνως καὶ ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως τῆς ἀκτᾶς, ὡν τὸ ὅλος φθάνει πολλῶς καὶ μέγρι 300 καὶ πλέον μέτρων (ὡς π. χ. ἡ ἀκτὴ πολλῶν ἀκρωτηρίων). Π' Ἀ. λέγεται ὁ π. λ. α. ὁ δ. η. σ. οὗτοι εἶναι ἐπικίνδυνος τοῖς ναυτιλλομένοις. ὅταν συνίσταται ἐκ διαμειλιτημένων καὶ ἀτάκτως διεσκορπισμένων βράχων, πετρῶν, βράχων καὶ πηλῶν τοιαῦτα Ἀ. ἔχουσι καὶ λιμένας καὶ ἄρμους ἀσφαλῆς, οἵτινες ὅμως εἶναι προστεταμένα δυσκολίᾳ εἰς μικρὰ πλοῖα. Ἰδίῳ εἶδος κατὰ ἀποτελεῶσιν αἱ κ. ρ. α. λ. λ. ο. γ. ν. ε. ζ. ἀπαντῶσαι εἰς κλίματα θερμὰ καὶ κατισχύοντα ἐκ νοτιοκλίμων· παρὰ τὰς αἰ. π. αὐτὰς, εἶναι γλυκαλλὰς οὗσας, ὁ παρακειμένος βυθὸς εἶναι βαθύς καὶ ἀπέκρημος (ἐκρὸς, ἀίγιαλός, Παρὰλῖα). [Κ. Μ.]

— Γ' εἰωλ. 1) τῆς παλαιᾶς χερσονήσου ἣς πρὸς τὴν θάλασσαν ἐνθὲν μὲν ἀπὸ τοῦ Τειρενίου προεκτείνοντο, ἐνθὲν δὲ ἀπὸ τοῦ Τελωνίου προεκτείνοντο πλάτεια ἄκρα, ἐφ' ἧς ὁ παρὸς ὁ τῶν τοῦ Μιανόλης καὶ τὸ περίπτερον τοῦ βασιλείου Γεωργίου. Ὁ ἐξ αὐτῆς ἐξαγόμενος λίθος ἐκλείτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων α. κ. τ. (τ. η. σ. 2) Π' ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τῆς Πελοποννήσου παρὰ τὴν μετὰ Τροίηντας καὶ Ἐπιδαύρου. 3) Ἐκ τῶν τριῶν προγεγραμμένων γλωσσῶν τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου ἡ σημερινὴ καλούμενη Ἀγίου Ὀρους. [Α.] Ἡ τρίτη αὕτη καὶ ἀνατολικὴ χερσονήσος τῆς Χαλκιδικῆς, ἡ καί μεν μετὰ τῶν κελῶν Συγγιτικῶν (ἀγίου Ὀρους) καὶ Στραμονικῶν (Κεντρίσας ἡ Ὀρφον), ἐκτεταμένη δὲ ἀπὸ τοῦ νοτιοταύτου αὐτῆς ἀκρωτηρίου Νομφαίου (Δρεπάνου) μέχρι τοῦ μετὰ Ἀκρόβου καὶ Σάνης ἱσθμοῦ καὶ ἔχουσα μήκος μὲν 15 πλάτος δὲ ἐνὸς μιλίου καὶ περιέφερεν 800 περίπου σταδίων. Ἡ χερσονήσος αὕτη ὠνομάσθη Ἀκτὴ μὲν ἐκ τοῦ περιρρέοντος αὐτῆς ὑπὸ τῆς θαλάσσης, Ἀθῶς δ' ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, ὅπερ διασχιζόν αὐτὴν κατὰ μήκος πρὸς τὸ νότιον ἄκρον καταλήγει εἰς δύο κορυφάς, ἐξ ὧν ἡ ἑτέρα φέρουσα τὸ ἐκκλησιδίου τῆς Μεταμορφώσεως ἔχει ὕψος 1035 μ., ἡ δ' ἑτέρα φέρει τὸ κελλὶον τοῦ προσήτου Ἠλίου. Ὁ Ἀθῶς ἀπεκλήθη οὕτω κατὰ τινὰς μὲν ἐξ Ἀθῶν, οἷον τοῦ Προσιδῶνος, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ γίγαντος τινος Ἀθῶ, ἐκτεταμένοντος κατὰ τῶν θεῶν ἐν τῇ γίγαντομαχίᾳ τὸ ἑμῶν μιν ὄρος. Ἀγίου Ὀρος (βλ. Ἀθῶς) μετονομασθὴ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, ὅς πο χρόνου κατέστη ἐνδικείμενα τῶν μοναχῶν. Ἡ Ἀκτὴ εἶναι κατὰ τὸ πλείστον καταφύτος καὶ κατάρυτος, κεντημένη φυτικῶς καλλονῶς ἀπαραμίλλους. [Ε.]

Ἀκτὴ (Β' εἰωλ.) ἡ ἀρχαία θυομαστία γένους αὐτοῦ (Sambucus L.) τῆς αἰκαρ. τῶν Α' γ' α. κ. λ. η. μ. κ. τ. ο. ε. ι. θ. ν. (βλ. λ.). Ἡ βλάστησις ἢ πεντάσπερμος εἶναι τὸ διακριτικὸν χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυοκλου γένους Ψ' εἰωλ. δ. α. γ. ν. η. (Viburnum) ἔχοντος βλάστης μονοσπέρους. Εἰσὶν ὅσα ἔστι ἐπὶ τὸ πολὺ δεινδρῶδῃ ἢ θαμνῶδῃ, 20 περίπου εἰς ἀνὰ τὴν εὐκρατίαν καὶ τὴν θερμὴν ζώνην τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, ὡν τρία τὰ γινώσκόμενα ἐν Εὐρώπῃ, ἦτοι Ἀκτὴ ἡ μέλας (Sambucus nigra L., Ἀκτὴ τῶν ἀρχαίων Hollunder καὶ Flieder γερμ. Suroan γαλλ.) κοινὸν δένδρον τῶν δασῶν, καὶ συχνὰ θεραπευμένη, συγγράτῃ καὶ ἐν Ἑλλάδι (κοινῶς Κουρὸς ὡ. λ. γ. κ. καὶ Ἀφροῦ ὡ. λ. γ. κ. καὶ Φροῦ ὡ. λ. γ. κ. καὶ Φροῦ ὡ. λ. γ. κ. ν. θ.) ἔχει τὰ ἄνθη λευκὰ καὶ εὐώδη εἰς ψευδοσταχίδας, εἰς δὲ φαρμακευτικὰ (Flores Sambuci) ἐν τῇ βορείᾳ Εὐρώπῃ ποιοῦνται χρῆσιν τῶν βλαστῶν ἐν εἰσὶ ζώμας ἢ πόλτου, ὅντος προτῆς λίαν προσελοῦς τῷ κῶφ (Hollundermaas γερμ.) καὶ τῷ

υπόβλητον ξύλον τὸ ἀρκούντως σκληρὸν ἐκτιμάται διὰ τερνευτικὰ ἔργα· ἡ δὲ ἀθεονος καὶ λευκοτάτη ἐντερμύων εἶνε εὐχρηστος διὰ συσκευας καὶ πειράματα τῆς ἡλεκτρικῆς (Βλ. καὶ κατωτέρω). Τὸ ἔτερον εἶδος εἶνε Δ. ἢ Χάμκι α κ α ρ η (S. Ebulus L., Χαμκιάκη τοῦ Διοσκοριδοῦ, κοινῶς Β ο υ ζ ι ἄ, Β ο Ὑ σ α ι ς, Ἄ ο υ ζ ι ἄ καὶ Ἀ Ὑ σ ι α ι ς)· εἶνε δ' αὕτη παύδης καὶ θυσιδῆς, κοινωτάτη δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ πολλὰκις ὀλίγηρην ἑξάνιον ἐν τοῖς εὐχρηστοῖς καὶ ἐργασίαις τόποις. Ἄλλοτε φαρμακευτικῇ ὡς σφόδρα καθαρτικῇ καὶ ἐμετικῇ κατατάσσεται εἰς τὰ δηλητηριώδη. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος ἔχει ἢ Α. ἢ β ο ρ ο σ α ι ς ἡ ς (S. facemosa L.) εἶνε δονηρώδης καὶ ἔχει τὰ ἄνθη εἰς γοφίον συνηθισμένα, ἀπαντᾷ δὲ σπανιότερα εἰς ὄρεϊνα θάλη. [Θ. Ν.]

— (Δ α π ο λ ο ς) (Sambucus nigra) κοινῶς Κουφοξύλη, κλπ. Χρῆμα τοῦ σαρκοῦ ξύλου κτηνολέικον, τοῦ ἐγκαρδίου σχεδὸν ἐμολύχρουν καὶ μόνον κατὰ τι κατανεώτερον. Αἱ ἀκτίνες τῆς ἐντερμύωνος πολυάριθμοι καὶ εὐκρινεῖς· ὁ σπλήν τοῦ βουλοῦ λίαν μέγας μέχρι 10 χιλιοσπομέτρων. Τὸ ξύλον περιέχον ἄγρια, τραχειοειδῆς, παρ' ἑγγυμα καὶ ἰνῶδη κύτταρα εἶνε σκληρὸν, στερεόν, ἑρπαινεται λίαν δυσκόλως καὶ διαστρέφεται λίαν. [Χ.]

— (Φ α ρ μ α κ α λ.) (Sambucus nigra L.). Ἐν ἰατρικῇ χρῆται εἰς τὰ ἄνθη καὶ ἐκαρπῶς (Flores et Fructus Sambuci) καὶ σπανίως ὁ φλοιός. Τὰ γλωρὰ ἄνθη ἔχουσι δαμῆν βαρεῖαν καὶ ἀγρῆ, τὰ δὲ ἑρὰ ἀσθενέστεραν τοιαύτην. Ἐνέχουσι κύριον στοιχεῖον αἰθέριον ἔλαιον, ὑποδεστέρα δὲ ρητίνην, δεψικὸν ἔξω, νερδικόν ἔξω, κ. λ. Δι' ὅσοντα· συγγότατα κατ' οἶκον εἰς ἑγγυμα ὡς διακτητικὸν διαφορητικὸν ἐπὶ κυσθίτικου ὕδατος, καὶ ποτε παραγγέλλονται πρὸς ρευματικὰς ἢ καταρρώδεις πυρετοὺς, πρὸς κυλικὸς πόνους ἐκ φύσεως καὶ ἄλλατα πρὸς δυσμηνόρριαν. Ὁ φλοιός (Cortex rad. Sambuci interior) καὶ τὰ φύλλα εἰς ἑγγυμα ἢ ἀφέψημα χορηγούμενα καθάιρουσι τὴν κοιλίαν καὶ προκαλοῦσιν ἐμέτους. Ἐν Ἀσρακίῃ μάλιστα οἱ χωρικοὶ πρῶγουσι πρὸς κῆθαρσιν ἐν εἰδῇ δρυφύλλωδος τὰ τῆς ἀκτῆς φύλλα. Ὁ καρπὸς ἐνέχει πολλὰ ρυτικὰ ὀξέα, εἶναι διουρητικὸς τε καὶ ὑπακτικὸς. Τὸ ἐγγύλισμα ἢ ὁ συμπυκνωμένος ὁπὲρ τῶν καρπῶν τῆς ἀκτῆς (Extractum s. Succus Fruct. Sambuci inspissatus) δίδεται κατὰ κολλήκρια τοῦ γλυκοῦ ὡς διαφορητικὸν καὶ ὑπακτικόν. Ὡς εἴλημα διαφορητικῶν φαρμάκων εἶναι ἐν χρήσει τὸ ὕδωρ τῆς ἀκτῆς (Aqua Sambuci). Ἐξωτερικῶς τὰ ἄνθη τῆς ἀκτῆς εἶναι ἐν χρήσει εἰς ἑγγυμα, ἐν ᾧ ἐμβρέγονται σπληνία καὶ περιτίθενται οὐδηνματώδεις τόποις ἢ εἰς ἑρὰ πυρίματα ἐπὶ τῇ αὐτῇ θεραπευτικῇ σκοπῇ. [Β. Π.]

Ἀκτὴ σινική Βλ. Ἀξεδράχτη.

Ἀκτῆρὸς (Σ τ ρ α τ.) (crosse d'affût γαλλ.) καλεῖται τὸ ἄκρον τοῦ σταθμοῦ τοῦ κηλιδαντος, ἐφ' οὗ τίθενται τὰ πυροβόλα· ἢ ἀκτῆρὸς καὶ οἱ δύο τροχοὶ ἀπατελοῦσι τὰ τρία σημεῖα, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἐπὶ τοῦ εὐχρηστοῦ κηλιδῆς. [Α. Θ. Α.]

Ἀκτινία ὄρμος. Ὀρμος κατὰ τὴν ΝΔ πλευραν τῆς σιδηρικῆς γαρσονήσου Τάιμωρ ἀνακαλυφθεῖς τῇ 1878, ὑπὸ τοῦ Νερδεν σκιάδ. [Π. Π.]

Ἀκτις. Βλ. Ἀκτιον.

Ἀκτινοβολία (Μ ε τ ε ω ρ.) ἴδ. Ἑλαχίστη θερμότητα.

Ἀκτινοβολίας σημεῖα (Ἀ σ τ ρ.) θεωροῦνται τὰ σημεῖα τῆς οὐρανίας σφαίρας ἀπὸ τῶν ὁποίων φαίνονται ἔχοντες τὴν ἀρετὴν αὐτῶν πικρῶς καταπίπτοντες διαττόντες. Τὰ Α. σημεῖα εὐρίσκοντο ἐάν χαρῶμεν ἐπὶ τεχνητῇ οὐρανίᾳ σφαίρᾳ τὰς φαινόμενας τροχίους τῶν διαττόντων καὶ προσεβόλων αὐτὰς πρὸς τὰ ἑπὶσθεν. Τὰ αὐτὰ δυνάμει νὰ πρῶξωμεν ἄνευ τεχνητῆς σφαίρας, προσεπὶνοντες νοσῶς τὰς τροχίους ἐπ' αὐτῆς τῆς οὐρανίας σφαίρας. Σημεῖα Ἀ. εἰς γινωστὰ πολλὰ. (ἴδ. καὶ Δι' ἄττοντες). [Δ. Κ.]

Ἀκτινοδόλος θερμότης (Φ υ σ.) ἡ μεταδιδόμενη ἀπὸ σώματος εἰς σῶμα ἐξ ἀποστάσεως καὶ διαερχομένη διὰ τοῦ κενοῦ, διὰ τοῦ αἰέρος καὶ διὰ πάντων τῶν θερμωπερῶν μέσων. Οὕτω μεταδίδεται ἡ θερμότης ἢ ἐκπεμπμένη ἐκ τοῦ ἡλίου, ἐκ διαπύρων ἀνθράκων, ἐκ θερμαστῶν κτλ. [Τ.]

Ἀκτινογράφος (Φ υ σ.) ὄργανον εἰς τὸ ὁποῖον διὰ τῆς μετρίσεως ἢ ἐλάττωσεως χημικῆς ἐπιδράσεως, ἢ ἐπιφέρουσιν αἱ ἀκτίνες διαττόρων φωτιστικῶν πηγῶν ἐπὶ εὐαίσθητου χημικοῦ χαρτοῦ, εἰς ὃ φωτογραφικῶς συγκρίνονται αἱ χημικαὶ δράσεις τῶν πηγῶν τούτων. Διὰ τούτων συσκευῶν ὁ Herschel καὶ ὁ Becquerel ἐμελέτησαν τὴν χημικὴν δρᾶσιν τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου κατὰ τὰς διαφορὰς αὐτοῦ θέσεις ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος. [Τ.]

Ἀκτινόδους (Π α λ α ι ο γ τ.) ἀμφίδιον ἀνήκον εἰς τοὺς ἀ ρ χ η γ ο σ α Ὑ ρ ο υ ς (Κ. Μ.)

Ἀκτινοηλεκτρισμός (Φ ω τ ο η λ ε κ τ ρ ι σ μ ο ς) καλεῖται ὁ ἐπὶ ἑδρῶν ἀργυρῶν δάμντος ἐμφανιζόμενος ἡλεκτρισμός, ὅταν ἐπ' αὐτὰς προσπίπτωσι φωτεινὰ ἀκτίνες (ἡλίου, ἡλεκτρικοῦ φωτός κτλ.). Κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἡλεκτρισμοῦ τούτου, ὅστις εἶνε ἀντίθετος τοῦ θ ε ρ μ ο η λ ε κ τ ρ ι σ μ ο ὦ, φαίνεται ὅτι συνεργεῖ καὶ ἡ χρωστικὴ ὕλη τοῦ κρυστάλλου. [Κ. Μ.]

Ἀκτινοκρινότης (Π α λ α ι ο γ τ.) γένος τῶν κρινωδῶν (βλ. λ.), εὐρισκόμενον ἐντὸς λαθάνοντοφύτου ἀσβεστοῦθου τῆς Ἀγ-

ἡλιας. Χαρακτηριστικὸν τούτων εἶναι ὅτι αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀποτέλειονται ἐκ πλάκων συννημένων μετ' ἀλλήλων ἀκτινοειδῶς. [Κ. Μ.]

Ἀκτινόκυκλος (Π α λ α ι ο ν τ.) ἐγγυαλικὸν ζῴδιον, εὐρισκόμενον ἐντὶς μάργης τῆς Ὁ ρ α ν. Τὸ ζῴδιον τοῦτο ἔχει σχῆμα κυκλοῦ, φέροντος πέντε ἀκτίνας. [Κ. Μ.]

Ἀκτινολιθικός σχιστολίθος (Γ ε ω λ.) (Strahlsteinschiefer) εἶναι παραλλαγή τοῦ κερρασιλικοῦ σχιστολίθου, ἀποτελούμενος ἐξ ἀκτινωτοῦ. [Κ. Μ.]

Ἀκτινόμετρον τοῦ Ἑρσχέλου (Φ υ σ.) συσκευὴ, διὰ τῆς ὁποίας δυνατόν ἐστὶν καταμετρήσασθαι τὴν ἡλιακὴν ἀκτινοβολίαν κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τῆς ἡμέρας. Τὸ ἀκτινόμετρον τοῦ Πουλιέτου (Pouillet) χρησιμεύει πρὸς καταμέτρησιν τῆς τοῦ εἰσέρχοντος νυκτερινῆς ἀκτινοβολίας. [Γ.]

Ἀκτινομυκητώσις (Π α θ ο λ.) νόσος παρασιτικὴ προσερχομένη ἐκ τῆς εἰσόδου ἐν τῇ ὀργάνισμῳ τοῦ *Actinomyces bovis*, παρατηρηθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον εἰς τοὺς βόους ἐν Γερμανίᾳ, τελευταίον ὅμως καὶ παρὰ τῇ ἀνθρωπῳ. Παρὰ τοῦτο εἰσάχθη, κατὰ πᾶσαν πιθανότητά, τὸ μικροβίον ἐντὶς τερηδοσιμένου ὀδόντος, φέρεται ἐκείθεν πρὸς τοὺς περὶ ἀδένος καὶ τὰ ὄργανα. Καὶ ἐντοτε μὲν, ὅπως καὶ παρὰ τοῖς ζῴοις, συνέχεται τὸ πρῶτον εἰς τὴν γωνίαν τῆς σιαγόνης, συνηθέστερον ὅμως κατέρχεται πρὸς τοὺς ἀκτινοειδῶς σπονδύλους, τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν, τοὺς νεφροὺς κτλ. ἢ ἀναβαίνει πρὸς τὸ κρανίον καὶ τὸν ἐγκέφαλον. Ἀναλόγως δὲ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἀποκατεστάθη, παράγονται διάφορα συμπτώματα, φλογιστικὰ ἐν γένει, ὁδὸν φλέγοντες, ἀπρωτήματα καὶ χρόνιαι πυήσεις, ὧν ἡ αἰτία μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου εἶναι δυνατόν νὰ διακριθῇ. Ἐπὶ τῇ προσοχῇ ἐξεγερθῇ ἐκ τοῦ εἰδους τοῦ ἐκρέοντος κυτρινόκεκου πύου. [Β.]

(Κ τ η ν ι α τ ρ.) παρασιτικὴ νόσος παρυσιαζομένη ἐκ τῶν κατοικιδίων ζῴων εἰς τὸν βοῦν, τὸν χοῖρον καὶ τὸν ἵππον καὶ ὀρεῖλουσα τὴν γέννησιν τῆς εἰς ἴδιον παρῆστον ἐκ τῶν σχιζομυκητῶν. Ἡ Ἀκτ. ἀναφαίνεται συνηθέστερον κατὰ τὴν κάτω σιαγόνα τῶν ζῴων ὡς σκληρὸς ἢ ἀπαλὸς ὄγκος διαφόρου μεγέθους καὶ ἐκτάσεως, ὅστις βελήνδρῳ ὑποτίπτεται εἰς ἐμπύρην καὶ καθαράν ἐξέλκωσιν. Ἡ παρασιτικὴ αὕτη πύθεται διὰ τῆς μεταναστεύσεως τοῦ μυκητοῦ ἀναφαίνεται καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς ὡς εἰς τὸ στόμα, τὸν ρινοφάρυγγον, τὸν στόμαχον, τὰ δάκτυλα, τοὺς μῦς, εἰς τοὺς πνεύμονας, ἐνθα δύναται νὰ συγχυθῇ μετὰ τὴν φ ο ρ α τ ῖ ο σ ι ν ἢ μετὰ τὴν λ ο σ τ ι κ ῆ ν π ε ρ ι π ν ε υ μ ο ν ῖ α ν τῶν μηχανοστασίων κτλ. κτλ. Ἡ κρεοσκηπία τῆς Ἀκτ. συγκαταλέγει μετὰ τῶν παρασιτικών παθήσεων τῶν δυναμένων νὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁ κίνδυνος οὗτος

ὕφίσταται εἰς τοὺς σφαγεῖς καὶ τοὺς κρεοπωλῆς, ἰδίως κατὰ τὴν ἐκδορὰν καὶ τὸν διαμελισμὸν τοῦ σφαγίου. Ἐκ τῆς δημοσίας καταναλώσεως ἀποκλείεται τὸ μέρος μένον, ὅπερ πρόσέβαλεν ὁ μύκας ἂν ὅμως οὗτος ἐπικρατῇ καὶ εἰς πλείοτερα ἐκ τῶν σπλαγχνίων καὶ εἰς τοὺς μῦς καὶ τὰ δακτῆ, τότε ἐλόκληρον τὸ σφαγίον ἀποκλείεται τελείως ἀπὸ τῆς δημοσίας καταναλώσεως. [Γ. Ν. Π.]

Ἀκτινοφύρα Βλ. Ἐξέποδα.

Ἀκτινωτά. (Ζ φ ο λ.) Ὁ Κυβήρης πρῶτος ἀπεκάλασεν ἀκτινωτὰ τὰ ζῴα ἐκείνα, εἰς τὰ ὅποια τὰ ὄργανα τοῦ σώματος δὲν εὐρίσκονται διατεθειμένα συμμετρικῶς ἐκείρῃ τοῦ ἔξωτος τοῦ σώματος, ἀλλ' ἀκτινοειδῶς περὶ κέντρου τινός. — Σήμερον εἰς τὴν συνεμεταξίαν ταυτὴν τάσσουσιν τὰ Κοιλαντερὰ (Μεδούσας, Ψαροφωλίδες κιν. Κοράλλια, Ὑδρὰς, κλ. καὶ τὰ ἐχινόδερμα (ἐχίνους, ἀστέρους κλ.) [Ν. Δ.]

Ἀκτινωτός ἢ ἀκτινοειδής, παραλλαγή τοῦ ὄνυκτος κ ε ρ ο σ τ ι λ ὄ η ς ἔχει χροῖμα βαθύ ἢ μελανίζον πράσινον, εἶναι ἀδιαφανὴς καὶ οἱ βελονόσχημοι κρύσταλλοι αὐτοῦ εἶναι συσσωματωμένοι κατ' ἀδένους ἀκτινοειδῶς (ἰδ. Ἀμφιβολίτης)· τούτου μέρη λεπτεινώδης εἶναι ἡ ἀ μ ε ι α ν τ ο ς. [Κ. Μ.]

Ἀκτιον (Π ο υ ν τ α.) Ἀκριωτέρον καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὸ παλαιὸν πόλις τῆς Ἀκαρνανίας ἐπὶ τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, περιφρουρὸν διότι περὶ αὐτὸ τῇ 2 Σεπτεμβρίου τοῦ αἵτους 81 π. Χ. ὁ Ὀκταδιανὸς Καῖσαρ ὁ μετανομασθεὶς Λάγουςτος καὶ πρῶτος αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης γενόμενος κατενίκησε τὸν στόλον τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάρας. Διὰ τὴν νίκην ταύτην δι' ἧς ἐξησφάλισεν εἰς ἑαυτὸν τὴν αὐτοκρατορίαν, ὁ Ὀκταδιανὸς ἔκτισεν ἀντικρὺ τοῦ Ἀκτιοῦ τὴν Νικέπειον (παρὰ τὴν Πρέβεζαν), ἀνέθηκε ἀπολίσκον ἐκ δέκα νεῶν ὡς ἀκρεθίνιον εἰς τὰ νεώρια τὰ ὑποκάτω τοῦ λέρου, ἐφ' ᾧ ἦτο ἱδρυμένον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀκτιοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπερ κῦρῃτε καὶ κατέστησε μεγαλοπρεπέστερον, ὥστε δὲ καὶ λαμπρὸν πενταετηρικὸν σταφάνιτῃ ἀγῶνι, τὰ Ἀκτια, ἀγόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Νικεπείᾳ, ἀνανεώσας πηλίκην ἑστῆν ὑπὲρ τῶν ἐγχωρίων τελευμένην (Στράβ. Ζ', 325. Δίων Κασ. ΝΑ', 1). [Σ.]

Ἀκτὶς φρουρίου ἢ πόλεως. Σημαίνει τὴν πραγματικὴν δουλείαν τοῦ μὴ ποιῆται τι, ἢ συνηθέστερον τοῦ μὴ ἐγείρει οἰκοδομὴν ἐντὸς ὁρισμένης ἀποστάσεως ἀπὸ φρουρίου ἢ πόλεως. Οὕτως ἐντὸς ζώνης φρουρίου ἢ πολιορκίας θέσεως ἀπὸ 100—1000 μέτρων ἀποστάσεως ἀπαγορεύεται ἡ οἰκοδομὴ καὶ οἰαδήποτε ἄλλη ἐργασία ἢ μετακίνησις τοῦ εδάφους. Κατὰ δὲ τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις τῶν πόλεων, ἀπαγορεύεται ἡ διακίνησις ἀκαθάρτων καὶ ἐπιβλαβῶν εἰς τὴν ὕγιαν βιομηχανικὴν κατασκευάσιον ἐντὸς τῆς περιμέτρου τῆς πόλεως

καὶ ὠρισμένης ἀπ' αὐτῆς ἀποστάσεως. Πρὸς τὸ ἀρθ. 23 τοῦ πρῶτου ἐκτὸς περὶ ἀστυνομίας ἐκδοσμῶν Π. Διατάγμ. τῆς 3 Ἀπριλίου 1835, καθ' ὃ τὰ ἐκδορεῖα τῶν ζώων δέον νά ᾖ τι μακρὰν τῆς πόλεως τοῦλάχιστον ἡμίσειαν ὥραν. [Ἀγγ.]

Ἀκτίτης (Γεωλ.) ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν κείμενος ἢ ἐξορυσσόμενος λίθος, ἰδίως ὁ τοῦ Πειραιῶς, ὅστις ἐγγράφει διάφορα κογγύλια καὶ ἀνήκει εἰς τὴν τριτογενῆ περίοδον. [Κ. Μ.]

Ἀκτον. Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητίης Μιδδλεσέξ ἐν τῇ δυτικῇ τριγῶντι τοῦ Λονδίνου ἔχουσα σταθμὸν σιδηρ. καὶ 17 100 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀκτοπλοῦν (Δελφιν. Δίον.) (cabotage γαλλ.) ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν πλοῦς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν πλοῦν τῆς ἀντικτῆς θαλάσσης σημαίνει ἰδίως τὸν πλοῦν πρὸς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν ἀπὸ λιμένων εἰς λιμένας τῆς αὐτῆς πολιτείας· συνήθως αἱ πολιτεῖαι τὴν ἀκτοπλοῖαν ἐπιφυλάττουσιν εἰς τὰ πλοῖα τῆς ἰδίας αὐτῶν ὠχηνείας (ἰδὲ Πλοῖον) καθ' ὅσον σύμβασις διεθνῆς ἢ δήλωσις δὲν ἤθελεν ἀποκαταστήσει ἐξαιρέσειν ὑπὲρ ἀλλοδαπῶν πλοίων ὠρισμένης ὠχηνείας. [Σ. Σ.]

— (Ε μ π ο ρ.) Ἡ παρὰ τὰς ἀκτὰς, εἰς οὗς μεγάλην ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν καὶ ἀπὸ λιμένων εἰς λιμένας τῆς αὐτῆς ἡπείρου ἢ γερσονήσου εἴτε τῶν πλησιεστέρων νήσων ἐξασκουμένη ναυτιλία. Ἡ ἀκτοπλοῖα εἶναι ἐσωτερικὴ ἐφ' ὅσον περιλαμβάνει τοὺς λιμένας τῆς αὐτῆς χώρας, καὶ ἐξωτερικὴ ἢ διεθνῆς, ὅταν ἐπεκτείνεται εἰς ξένους λιμένας.

Ἡ ἐξάσκησις τῆς ἐσωτερικῆς ἀκτοπλοῖας ἀπένεκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα, παραχωρεῖται δὲ τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ εἰς ξένα πλοῖα δυνάμει διεθνῶν συμβάσεων καὶ μάλιστα ἐπὶ τῇ βίσει τῆς ἀμεταβιβάτου (Δ. τῆς 15 Νοεμβρ. 1836 περὶ Ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἄρθρ. 3).

Διὰ τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν οἱ ἀνὰ πᾶσιν τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Εὐξείνιον διάπλοι ἀνάγονται εἰς τὴν ἀ κ τ ο π λ ο ῖ α ν, διακρινομένην ἀπὸ τῶν μ α κ ρ ῶ ν Δ ι ᾰ π λ ῶ ν, οὗς τὰ πλοῖα ἐπιχειροῦσι πλέοντα πέραν τοῦ πορθμοῦ τῶν Γαδεῖρων. Περὶ τῶν πλοίων τούτων ἰδιαιτέρως μεριμνᾷ ὁ Ναυτικὸς Νόμος διατάσσων τελειοτέραν καὶ ασφαλεστέραν τὴν προμήθειαν τῆς ἀποσκευῆς αὐτῶν καὶ τῆς ἐξαρτίσεως (Δ. τῆς 15 Δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας ἄρθρ. 3). [Α. Γ. Π.]

Ἀκτορίων. Ἀκτορίωνες εἰς δυνικὴν ἀριθμὸν ἐλέγοντο ὁ Εὐρυτος καὶ ὁ Κτέανος διδύμοι υἱοὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἡλίδος Ἀκτορος καθ' ὅν Ὀμηρον δὲ καὶ ἄλλους τοῦ Πουσειδῶνος καὶ τῆς Μολιόνος, ἀφ' ἧς καὶ τὸ μητρωματικὸν Μολιόνες ἢ Μολιονίδαι. Κατὰ τὸν Παιρόν ἦσαν τετρατῶδες, κατὰ τὸν Ἀ-

ρίσταρχον διουεῖς, δύο ἔχοντες σώματα καὶ συμπεικνότες ἀλλήλοισι, κατὰ δὲ τὸν Περικλῆς ἐκείντος εἶχε σώμα μὲν ἓν, δύο δὲ κεφαλὰς, τέσσαρες χεῖρας καὶ τέσσαρες πόδας· ὁ Ἰούκας ἐμβολοῦσι ὅτι ἀμύτεροι ἐγένοντο, ἐν ᾧ ὁ ἀργυρὸς καὶ ἐν εἶχον σώμα. Κατὰ τὴν Ἡλιάδα (Α, 709 κέ.) ἐν τινι πρὸς τοὺς Ἡλείους πολέμῳ τῶν Πολίων, οἱ Μολιόνες συνεμάχον τῷ Ἀλγεῖα, παῖδες δ' ἐπὶ ὄντας καὶ ἀπείροι πολέμου θά ἐφρονεῦντο ὑπὸ τοῦ Νέστορος, ἀλλ' ἐσώτην αὐτοὺς ὁ πατήρ τῶν Πουσειδῶν, καλύψας διὰ νεφέλης πολλῆς. Ἐνίκησαν ὁμῶς οἱ Ἀκτορίωνες τὸν Νέστορα ἐν Πουσεῖα ἐν ἐπιταφίᾳ ἀγῶνι ἐπὶ τῷ βασιλεῖ Ἀμρυγγεῖ, ἀγωνιζόμενοι ἄρματι· τούτῳ δὲ διότι διδύμοι ὄντας (κατὰ δὲ τοὺς ἐρηνηνεύας τῆς Ἡλίδος διουεῖς) ἦσαν καὶ ἐπιτηδεύοντες πρὸς ἄρματοδρομίαν, τοῦ ἐνὸς μὲν ἥνιοχόντος, τοῦ δ' ἑτέρου διὰ τῆς μαστίγος παρακινεῦντος τοὺς ἵππους. Ἐν Ἡλιάδι μνημονεύονται ἐπίσης καὶ υἱοὶ τῶν Ἀκτορίωνων, Ἀμφίχαρος ὁ τοῦ Κτεάτου καὶ Θάλλπος ὁ Εὐρύτου ἡγούμενοι μοίρας τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσάντων Ἑπειῶν. — Ὀνομαζοτάτοι δ' ἐν ταῖς ἀρχαίαις μύθοις ἐγένοντο οἱ Ἀκτορίωνες ὡς νικήσαντες τὸν Ἡρακλῆα, δτε πολλὴν συνδρομὰς στρατὸν ἐπέληθε κατὰ τοῦ Ἀλγεῖου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς τῶν Ἀκτορος· εἶχε δ' ὁ Ἀλγεῖας καταστήσει τότε αὐτοὺς στρατηγούς τῶν Ἡλείων, ὡς υπερβάλλοντας κατὰ τὴν δυνάμειν τοὺς τότε ἀνθρώπους. Ἀλλὰ μετὰ τινι χρόνῳ ὁ Ἡρακλῆς ἐνεδρεύσας παρὰ τὰς Κλεωνῆας ἐφόνευσεν τοὺς διδύμους ἀδελφούς, μεταβαλόντας εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων θεωρῶν. (Πρῶτος ἀναφέρει τὸν μῦθον τούτον ὁ Πίνδαρος Ὀλυμπ. ΓΑ, 25 κέ.). Ἐτάφησαν δ' οἱ Ἀκτορίωνες ἐν Κλεωνῆς, ὅπου ἐδείκνυντο τὸ μνημα αὐτῶν μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πανσάνου.

Οἱ περὶ τῶν διδύμων Ἀκτορίωνων μῦθοι, καίτοι πολλὰς καὶ παραδοξότατας ἐρμηνείας αὐτῶν προέτεινάν τινες τῶν νεωτέρων μυθολόγων, κατ' οὐσίαν δὲν εἶναι διάφοροι τῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ συνήθων περὶ διδύμων ἀδελφῶν (Δίδασκουροι, Ἀλκίβητι) μύθων, οἵτινες ἐν ἀρχῇ ἦσαν πιθανῶς συμβολικαὶ παραστάσεις φυσικῶν φαινομένων· ἐν παλαιότητι δὲ χρόνῳ συνεκρινεῦθησαν αὐτοῖς καὶ ἱστορικὶ μῦθοι, ἀναγερόμενοι εἰς τὰς καὶ ἀλλήλων διαμάχας τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν, μάλιστα εἰς τὰς κατὰ τὴν καθόδον τῶν Ἡρακλειδῶν. (Β: 6 λ: ο γ ρ. Welcker, Die Molionen und Aliden in der Ilias ἐν Kl. Schriften τ. II.—Schultz, Die Aktorionensage in ihrer Verflechtung mit andern Sagen, Hirschberg, 1881). [Π.]

Ἀκτουάριος. Λέξις λατινικῆς λαμβανομένη παρὰ Βυζαντινῶν κατ' ἄλλην ἢ τὴν κορινθίαν σημασίαν αὐτῆς· διότι Ἀκτουάριος ἐ-

λέγεται πάλαι μὲν ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν προμήθειαν τῶν σιτηρεσιῶν τοῦ στρατεύματος, εἰς τὸν ἕνα ἐν ἀξιώματι τῆς βασιλείου αὐλῆς· ἐπειτα δὲ ὁ Ἀκτουάριος ἐκαλεῖτο καὶ ὁ ἱατρός τῆς αὐλῆς· οἷον: «ἀντέλεγε δὲ τοῖς λεγομένοις ὁ ἱατρός Νικόλαος, ἀνὴρ... ἄκρος τὴν οὐσίαν τέχνην καὶ μάλιστα τὴν διὰ πείρας γινωσκόμενην (πάντοτε αὐτοῦ ἡραπέτο τῆ βασιλίδος, ἀκτουαρίου δ' εἶχε τιμὴν)». (Ἀκροπ. κερ. λδ') καὶ Ἀνών. «Κάν τοῖς ἱατροῖς Ἀκτουάριον ὄρα» [I.Σ.]

Ἀκτουάριος. Βλ. Ἰωάννης Ἀκτουάριος.

Actus legitimi νομικαὶ πράξεις ἐν γένει, ἰδίᾳ δὲ καλοῦνται συνθήκως αὐτῶς ἐκ τοῦ οὐκείου χωρίου τῶν πραγμάτων (I. τῆ Π. 50. 17), ἐν ᾧ ἀπαριθμοῦνται: (ἴδε καὶ Val. fragm. § 329) πράξεις τινὲς οὐδεμίαν ἐπιδεχόμεναι ἀλλοτρίων (ἴδ. λ.) ἢ προσθεσμίαν (ἴδ. λ.). [Δ.]

Ἄκτων (Acton—Sir John Francis Edw.) πρωτοπουργὸς τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως Φερδινάνδου Δ', γεννηθεὶς ἐν Παριζίων τῆς Γαλλίας τῷ 1737. Μικρὸν κατατάχθεις εἰς τὸ Γαλλικὸν ναυτικόν, ἀλλ' οὐδαμῶς εὐαρεστούμενος ἐκ τῆς θέσεώς του κατέλιπε τὴν Γαλλίαν καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐλαβεν ὑπηρεσίαν παρὰ τῇ μεγάλῃ δουκίᾳ τῆς Τοσκάνης Λεοπόλδου, καὶ ὅποτε οὗτος ὡς συμμάχος τοῦ βασιλείου Καρόλου Γ' τῆς Ἰσπανίας ἐστράτευε κατὰ τῶν Μωαβιθικῶν κρατῶν τῆς βορείου Ἀφρικῆς, ὁ Ἄ. ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Τοσκανικοῦ στόλου ἔτιωσεν 3—4 χιλιάδας Ἰσπανίων ἐκ βεδαιῶν κινδύνου. Τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ ἵνα κληθῇ εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως ἀναθιέντος αὐτῷ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν. Ἀπολαύων δ' ἐν ταύτῃ ὁ Ἄ. καὶ τῆς εὐνοίας τῆς βασιλίσσης Μαρίας Καρολίνης ἐγένετο ἐν βραχείᾳ πανίσχυρος καταλαβὼν καὶ τὴν διεθύνειν τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν. Ὡς δὲ ἀνέκαθεν ἐχθρὸς τῆς Γαλλίας, ἐν ταῖς διενέξεσι ταῖς ἐπελθούσαις μετὰ τὴν ἐν Γαλλίᾳ μεταπολίτευσιν τοῦ 1789 μετὰ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἰδίᾳ δὲ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τοῖς πολέμοις, εἴτινες προέκυψαν ἐντέθεν, συνετάχθη πάντοτε ἐκ τοῦ πανερέθ' ἢ ἐκ τοῦ ἀρχαίου μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γαλλίας, καὶ μάλιστα πλείστους τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἐχθρῶν καὶ ἰδίως τοὺς φιλελευθέρους κατεδίωξεν ἀπηνῶς δι' ἐρκτῆς ἢ διὰ θανάτου ἐπὶ τῇ ἀπλῇ προσάσει: οἱ συνεννοοῦντο πρὸς τὴν Γαλλίαν, ἰδρύσας πρὸς τοῦτο καὶ ἰδίαν πολιτικὴν ἄστυνερσίαν (Ginista de Stato 1794). Μετὰ πολέμους δὲ καὶ πολλὰς ἀποδεδειγμένας πρὸς τὴν Γαλλίαν ἀπιστίαν ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς (1804) κατ' ἀπαίτησιν τοῦ Ναπολέοντος Α' καὶ μετέκρινεν εἰς Σικελίαν, ἐπὶ οὗ ἐξηχρήσθη: ῥαδιουργῶν ἀ-

πύστως παρὰ τῇ αὐτῇ τῆς Νεαπόλεως ἐναντίον τῆς Γαλλίας. Ἀποτελεσμα τῶν ῥαδιουργιῶν αὐτῶν ἦτον ἡ ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου παράθεσις τῆς πρὸς τὴν Γαλλίαν συννομολογημένης συνθήκης τῆς οὐδετερότητος (21 Σεπτεμβρίου 1805) καὶ ἡ προσχώρησις αὐτοῦ εἰς τὴν κατὰ τῆς Γαλλίας σύστασιν τῶν θυγμάτων καὶ ἡ εἰς Νεάπολιν ἐπάνοδος τοῦ Ἄ. ἀναλαβέντος αὐθις τὸ τοῦ πρωτοπουργοῦ ἀξίωμα. Ἀλλ' ἡ ταχθεὶς τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τῶν συμμάχων νίκη καὶ ἡ εἰς Νεάπολιν ἐμβολή τῶν Γάλλων (1806) ἤνάγκασε τὸν Ἄ. νὰ φύγῃ αὐθις εἰς Σικελίαν, ἐνθα ἐτελεύτησε μετὰ τινα ἔτη (1811) μισοῦμενος ὑπὸ παντῶν. [H.K.]

Ἄκτορις (Ναυτ.) ναὺς (ἢ) ἡ ἀκτορὶν (πλοῖον) κοινῶς, μπραμπάχτης· πολεμικὸν πλοῖον ἐπιτετραμμένον ἐν πολέμῳ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ τὴν φύλαξιν τῶν ακτῶν, τὴν προστασίαν τοῦ ἐθνικοῦ ἐμπορίου κατὰ τὴν ἐχθρικῶν καταδρομικῶν ἢ περιπέλων, καὶ ἐν εἰρήνῃ τὴν ἀστυνερσίαν ἐν γένει τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. [H.K.]

Ἀκυάβ ἢ Ἀκχιάβ, πρῶτον δὲ Ἰσάβ-Τβ, πρωτεύουσα τῆς ἐθνομύμου ἐπαρχίας καὶ τοῦ Ἀρχικανίτου διαμερίσματος τῆς βρετανικῆς Βιρμανίας, ἔχουσα λιμένα ἀσφαλῆ καὶ εὐρύχωρον. Ἡ Ἀ. εἶναι στρατιωτικὴ τῆς ἐπαρχίας σταθμός, καθέδρα δὲ τοῦ ἄρμοστοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης προξένων, ἔχουσα 33989 κατ. τῷ 1881. [N.Σ.]

Ἀκύνον (καὶ Ἀκουίνον ἢ Ἀκύνιον, Aquinum λ. Aquino ἰταλ.). Ἀρχαία πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καζέρτα παρὰ τὸν ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Ῥώμην σιδηρόδρομον. Κειμένη ἐν γραμμικῇ τοποθεσίᾳ διασφῶς: λεῖψανά τινα ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων, μάλιστα τοῦ ἀρχικοῦ τείχους. Κατ. 2195 τῷ 1881. Ἦν πατρίς τοῦ Ἰουδενάλη, τοῦ αὐτοκράτορος Νίτρου τοῦ Περικανίου καὶ τοῦ διατήρου οὐλοστικῶ ἐπισκόπου τοῦ μεσαιωνοῦ Θωμά τοῦ ἐξ Ἀκύνου, περὶ οὗ βλ. λ. Θωμάς. [Π.]

Ἀκουάγρνον ἢ Αἰξ λ. Ἀ. Σαπέλ (Aix-la-Chapelle, γερμ. Aachen, ἄλλοτε δὲ λατ. Aquis Granum ἢ Aquae Graui), πρωστὶς πόλις, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ἀάχεν (ἐμβ. 4.151 χιλμ., 554 568 κατ. τῷ 1885. ὧν οἱ πλείστοι καθολικοί), κειμένη ἐπὶ τῷ ποταμῷ Βούρμ, καὶ ἔχουσα 95 725 κατ. (1885). Ἡ πόλις αὕτη ἔχει πολλὰ ἀξιολόγη μνημεῖα ἀρχιτεκτονικὰ καὶ ἱστορικά, ἐν οἷς καὶ τὸν τάφον τοῦ Καρλομάγνου ἐντός τῆς λαμπρῆς μητροπόλεως αὐτῆς. Ἡ βιομηχανία αὐτῆς ἵκανῶς εὐδοκίμοις παρὰ: ἐριούχα, βελόνες, μηχανάς, χημικὰ προϊόντα, σάκχαρον. — Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν ἀρχῇ ἦτο θέρμη τις ῥωμαϊκῆ ἢ ἀσχυρῆς κώμης, ἣν κατέστρεψεν ὁ Ἀττίλας· ἀλλ' ὁ Καρλομάγ-

γνος ἀγκυρήσας τὴν ἐν αὐτῇ διατριβὴν, ἠρῆσε καὶ διεκλήθησεν αὐτὴν. Μετὰ δὲ ταῦτα γενόμενῃ ἐλευθερίᾳ καὶ αὐτοκρατορικῇ ἡ πόλις κατέστη μίαν τὴν τῆς Γερμανίας μεγαλοπόλεων (ἐν τῷ βεστφαλικῷ κύκλῳ)· ἀλλ' ἡ εὐδαίμονιά αὐτῆς ἡλαττώθη κατὰ τὸν 17' καὶ κατὰ τὸν 18' αἰῶνα. Καταληφθεῖσα δὲ ὑπὸ τῆς Γαλλίας τῷ 1794 καὶ ὑπ' αὐτῆς κατεχομένη μέχρι τοῦ 1814 προήχθη εἰς πρωτεύουσάν τοῦ νομοῦ τοῦ Ροῥου. [Ν. Σ.]

— (Υδρατολ.). Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀναδύονται αἱ ἐκδιωκτικαὶ θερμασίαι τοῦ γ. γ. αἱ (14^α—550 F), ὧν τέσσαρες εἰνε αἱ κυριώτεραι (Kaiserbrunnen, Quirinusbrunnen, Corneliisbrunnen καὶ Rosenbrunnen). Αἱ πηγαὶ αὗται ἐνεργοῦσι 47, 0791 στερὰ συστατικὰ ἐν λίτρᾳ ὕδατος (ὡν 2,616 μαγνητικοῦ ἄλατος, 0,0136 θειώδους νατρίου, 0,2836 θεικοῦ νατρίου) ἀέριον, ὑδροχλωρὸν, ἀνθρακικὸν ὀξὺ κ.λ. Τῶν ὑδάτων τούτων γίνεται χρῆσις πρὸς πόσιν, εἰς λουσίαν, εἰς καταιονήσεις καὶ εἰς ἀντιόλουτρα. Καὶ παρὰ γ. γ. ἐλέγεται ὡς πρὸς χρόνια τοῦ δερματός παθητὴν χοιράδιον, τὴν καθολικὴν σύβην, πρὸς παρὰλύσεις, μυϊκὰς ἀσθενείας, ρευματισμούς, χρονίους κατάρρους. Ἐποχὴ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὑδάτων τούτων ἀπὸ 1 Μαΐου μέχρι 1 Ὀκτωβρίου. Κλίμα καλὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λουτρῶν. Ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα ἀξιόλογα. [Β.Π.]

— (Διελόν, διελ.). Δύο συνθήκαι εἰρήνης συννομολογήθησαν ἐν Ἀκουιτανίᾳ, ἡ τοῦ 1668 μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, καὶ ἡ τοῦ 1748 μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Κάτω χωρῶν, Ἰσπανίας, Σαρδηνίας, Αὐστρίας καὶ Πρωσίας, καὶ μία σύνοδος τῶν τότε πάντε Μεγάλων δυνάμεων, ἡ τοῦ 1818, καθ' ἣν ἀνεγνώθη ἡ Ἐσχ. Συμχία. (Βλ. λ.) [Σ.Σ.]

Ἀκουιτανία, Ἀκουιτανία, Ἀκουτανία (λατ. Aquitania, γαλλ. Aquitaine). Ἡ χώρα αὕτη ἐξτείνεται τὸ πάλαι ἀπὸ τοῦ Γαρόννα μέχρι τῶν Πυρηναίων καὶ κατεχοίτο ὑπὸ ἰβηρικῶν φύλων· ἦτο δὲ μίαν τῶν 4 ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς διήρθε ἐπὶ Ῥωμαίων ἡ Γαλατία. Τῷ 412 μ. Χ. ἐκυριεύθη ἡ Ἀ. ὑπὸ τῶν Βισιγόθων· ἔπειτα δὲ κατέστη αὐτόνομος ὑπὸ δουκας ἰδίους· ἀλλὰ τῷ 769 ὑπέταξε πάλιν αὐτὴν ὁ Καρλομάγνος καὶ τῷ 781 προέβησας εἰς βασιλεῖον ἔθηκεν αὐτὴν πρῶτον Λουδοβίκῳ τῷ Εὐσεβεί. Τῷ δὲ 1037 ἡ σχεδὸν ανεξάρτητος γενεμένη ἐν τῷ μεταξὺ Ἀ. ἡνωθῆ μετὰ τῆς Γαλλίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Γουιέννη (ἀντὶ Aquitaine καλουμένη Guyenne), ἔπειτα δὲ πάλιν ἡ Γουιέννη ἡ Ἀ. ἡνωθῆ μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλὰ μετὰ μακροῦς καὶ χαλεποῦς πολέμους τῶν δύο τοῦτων βασιλείων ἀπεδόθη τῷ 1151 ἐπὶ Καρόλου τοῦ Ζ' εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἐκτότε παρέμεινεν ἀδιαιρέτως ἡνωμένη μετ' αὐτῆς. [Ν. Σ.]

Ἀκυλα Ἀθρουζίων (Aquila degli Abruzzi), ἰταλ., ὀχυρὰ πόλις, πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Ἀκυλίας (εὐμ. 6 500 γ.μ. 392 477 κατ. τῷ 1881) ἡ Ἀθρουζίων ἐσχατίας καμμένη γραφικῶς ἐπὶ τινος παρὰ τὸν Ἀπερὸν λόφου ἐν οἷσι στρατηγικῶς ἐπικαίρῳ ἐγγὺς τῆς ὁρίστῃς τῶν Ἀπεννίνων κορυφῆς. Κάτ. 14 814 (τῷ 879 μ. 18 614). Ἐν τῇ περιχώρῳ φυτεύεται πολλὰ κρέμας καὶ γίνεται ἀξιόλογον τούτου ἐμπορίον. [Ν. Σ.]

Ἀκύλας Ἰουδαῖος, γεννηθεὶς ἐν Σιώνῃ τοῦ Πόντου. Λεπτομέρεια· περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ ἐλλείπειται. Προσέβηεν εἰς τὸν χριστιανισμόν ἐν Ἱερουσαλὺμοις, ἀλλ' ἀποπλανηθεὶς ἀφωρίσθη. Λέγεται δ' ὅτι ἐξ ἔχθρας πρὸς τὸν χριστιανισμόν ἠπάσθη καὶ αὐτοὺς τὸν Ἰουδαϊσμόν καὶ μετέβησεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν Π. Διαθήκην πρὸς χρῆσιν τῶν Ἰουδαίων. Ἡ μετέβησας αὐτοῦ εἶναι διαμενῆς τοῖς χριστιανοῖς· ἐν πολλοῖς ἐμεταφραστῆς διαστρέφει προφανῶς τὸ καίριον κατὰ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. [Ι.Μ.]

Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, σύζυγοι· ἐπαθεὶ γενόμενοι τοῦ Παύλου, ὅτε αὐτοὺς ἤλθεν εἰς Κόρινθον κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἀποστολικὴν πορείαν (Πράξ. ιη' 28). Ὁ Ἀπόστολος ἀσπάζεται αὐτοὺς ἐν πολλαῖς ἐπιστολαῖς (Ρωμ. ις' 3. Ἀ' Κορ. ις' 19. Β' Τιμ. δ' 19). Ὁ Ἀκύλας, Ἰουδαῖος ὢν ἐκ Πόντου, ἔμεινεν ἐν Ῥώμῃ μετερχόμενος τὸ ἔργον τοῦ σκηνοποιοῦ· κατέλιπεν οὖτως τὴν πόλιν ταύτην ἕνεκα τοῦ διατάγματος, δι' οὗ ὁ Κλαύδιος ἐδίωξεν ἐκ Ῥώμης πάντας τοὺς Ἰουδαίους. Φθάσας εἰς Κόρινθον συνήντησε τὸν Παῦλον, ἐν καὶ συνώδευσε μετὰ τῆς γυναίκος αὐτοῦ εἰς Ἑρεσον (Πράξ. ιη' 18—20). Καὶ ἐν Ἑρεσῷ δὲ καὶ ἐν Ῥώμῃ, ὅπου βραδύτερον μετέβησαν ὁ Ἀκύλας καὶ ἡ Πρίσκιλλα, ἐργάσθησαν μετὰ ζήλου ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου· ὁ οἶκος αὐτῶν ἦτο οἶκος προσευχῆς τοῖς χριστιανοῖς (Ἀ' Κορ. ις' 19. Ρωμ. ις' 4). Πλείοτερον περὶ αὐτῶν δὲν γνωρίζομεν. Ἡ δοτικὴ ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην αὐτῶν ὡς μαρτύρων τῇ 8 Ἰουλίου. [Ι.Μ.]

Ἀκυληζα (ἡ Ἀκυλία, ἡ Ἀκουιλήια, Aquileja). Ἀκρὴ τὸ πάλαι καὶ ὀχυρωτάτη Ῥωμαϊκὴ πόλις ἀπέχουσα 12 γ.μ. περίπου τῆς ἀκτῆς τοῦ Τεργεσταίου κόλπου, κτισθεῖσα ἐν ἔτει 183—181 π. Χ. ἀπορᾷ τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου πρὸς ἀξιοχρίσιν τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων. Διὰ ταύτης διήρχετο ἡ Αἰμυλία δόδος, θεωρεῖτο δ' ὡς ἡ κλεις τῆς Ἰταλίας πρὸς ἄκτον. Μετὰ μακρὰν πολιτείαν ἀλλοῦσα ὑπὸ τοῦ Ἀττίλα ἐν ἔτει 453 κατεστράφη, οὐδ' ἠδυνήθη ν' ἀνακύψῃ μετέπειτα, καίτοι ἀντικειμένη ἀπὸ τοῦ Ναρσῆ. Ἐν τῇ οἷσι ταύτης καίτοι νῦν τὸ ἀστρικὸν χωρίον Ἀγλάρ ἔχον 2152 κατ. τῷ 1880. [Π.]

Ἀκύλλιος (C. Aquilius Gallus) διάσημος Ρωμαῖος νομοδιδασκάλος, χρηματίας Πραίτωρ μετὰ τοῦ Κικέρωνος (66 π.Χ.), ἀποθανὼν πρὸ τοῦ 44 π. Χ. [Π.]

Ἀκύλος (Β ο τ.) οὗτοι καλοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι κατὰ Θεόφραστον τὸν βαλκανώδη καρπὸν τοῦ Πρίνου (Quercus coccifera L.) καὶ τῆς φελλοδρύος (Q. Suber L.). Μνημονεύεται καὶ ὑπὸ Ὀμήρου (Ὀδ. Κ. 211.) [Θ. Χ.]

Ἀκυρολογία. Ἀντίκειται τῇ κυριολεξίᾳ. Καὶ ἡ μὲν κυριολογία, ἥτις καὶ ὀρθοεπεία λέγεται, εἶναι ἡ ὀρθὴ χρῆσις τῶν κοινῶν καὶ κυρίων λέξεων, τοῦναντίον δὲ ἡ Ἀ. ἡ ἀτοπος χρῆσις τροπικῶν φράσεων καὶ λέξεων. Παράδειγμα τῆς τοιαύτης ἀκυρολογίας ἔρουσιν οἱ τεχνολογοὶ τὸ τοῦ Αἰσχύλου «ὄρωμεν ἀνθεὺν πέλαγος Αἰγίον νεκροῖς». Ἐν τῇ ἀκυρολογίᾳ τάσσεται καὶ ἡ περιφραστικ. γ. ὅταν λέγῃ τις: «ἡ εἰμαρμένη ποιεῖα» ἀντὶ «ὁ θάνατος» [Π. Π.]

Ἀκυρος (nullius momenti) εἶναι ἡ δικαιοπραξία (ιδ. λ.) ἡ ὑπὸ τοῦ δικαίου ὡς μηδέποτε λαβούσα χώραν θεωρουμένη (νομικῶς ἀνυπαρκτος) καὶ ἀνευ τινὸς ἐννόμου αποτελέσματος· διὸ κατὰ γενικὸν κανόνα τὸ μὲν οὐδενὸς ἐν δίκῳ μέσου (ἰ. λ.) δεῖται πρὸς προσβολήν, πλὴν πρὸς κριματικῆς ἀγωγῆς (ἰ. λ.) ἐνίοτε πρὸς ἀπλὴν ἀνακλήρῳσιν αὐτῆς, τὸ δὲ δὲν δύναται νὰ θεραπευθῇ διὰ τῆς μεταγενεστέρως τοῦ λόγου τῆς Ἀ. ἐκλείψεως, δι' ἧς μόνον νέα πράξις δύναται ὑφ' ὠρισμένης συνθήκας ν' ἀποτελεσθῇ. Ἐὰν δὲ τὸ Ἀ. φέρῃ ἐν αὐτῷ στοιχεῖα ἄλλης ἐγκύρου πράξεως, ἐπίσης σκοπούμενης ὑπὸ τῶν ἐνεργούντων, δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἡ ἄλλη αὕτη πράξις (κατὰ νεωτ. conversio). Ἡ ἀκυρότης διακρίνεται α) εἰς ἀρχικὴν (τοῦ λόγου αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς ὑπαρχόντος) καὶ ἐπιγενόμενην (τοῦ λόγου ἐπελθόντος μετὰ τὴν κατάρτισιν τῆς πράξεως) β) εἰς ὁλικὴν (τὴν καταλαμβάνουσιν ὅλην τὴν πράξιν) καὶ μερικὴν (τὴν ἐν μέρει μόνον), ὅτε καὶ ἐφαρμόζεται γενικῶς ὁ κανὼν utile per inutile non vitiatur (πρὸλ. l. 1 § 5 Π. 45. 1) καὶ γ) εἰς ἀπόλυτον (τὴν δυναμένην νὰ προταθῇ παρὰ παντὸς ἐνδιαφερομένου) καὶ σχετικὴν (τὴν ὑπὲρ ὠρισμένου προσώπου ταχθεῖσαν), ἧς ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ ἐννοία φιλονεύονται. [Δ.]

Ἀκυρὸς (Ν α υ τ.) σῆμα ἡ παράγγελμα ἀνακλῶν σῆμα ἡ παράγγελμα δεθὲν πρῶτον δι' ἑτέρου σήματος ἡ παράγγελματος. [Π. Κ.]

Ἀκυρώσιμος (Ν ο μ.) [διανοητικὴ] εἶναι ἡ δικαιοπραξία (ἰδ. λ.) ἡ νομικῶς μὲν ἰσχυρά πλὴν ἐλαττωματικὴ καὶ διὰ τοῦτο δυναμένη ν' ἀκυρωθῇ. Ὅθεν μέχρις οὗ ἐπὶ τῇ ἡ ἀκυρώσις ἔχει πλήρη ἐνέργειαν, ἐὰν

δὲ τὸ ἐλάττωμα ἐκλείψῃ, θεωρεῖται ἀπ' ἀρχῆς ὡς ἄνευ ἐλαττώματος. Τὰ ἐλαττώματα δύναται νὰ προσκωδίσῃ καὶ δι' ἀνάγκην καὶ δι' ἐνδίκον μέσον, παρ' ὠρισμένων μόνον προσώπων, προτεινόμενα δ' ὡς πρὸς μὲν τὸ μέλλον ἐξελείβουσι πάσαν δύναμιν τῆς πράξεως, ὡς πρὸς δὲ τὸ παρελθὼν τίκονται προσωπικὴν μόνον ὑποχρέωσιν τοῦ ὑπαίτιου πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ ἀδίκως ληφθέντος, εἴτε δ' ὑπάρχουσιν ἀπ' ἀρχῆς ἀρχικὴ ἢ Ἀ. ἡ ἐπέρχονται κατόπιν ἐπιγενόμενῃ Ἀ. [Δ.]

Ἀκυρωτικόν (Cour de cassation), τὸ ἀνώτατον ἐν Γαλλίᾳ δικαστήριον, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν παρ' ἡμῶν Ἀρειὸν Πάγον κατὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν δικαιοδοσίαν. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρία τμήματα (Chambres)· τὸ τῶν αἰτήσεων ἢ ἀνακρίσεων (requêtes), τὸ ἀστικῶν καὶ τὸ ποινικῶν, αἵτινα δύναται νὰ συνέλθωσιν ὁμοῦ ἅπαντα ἐν ἐπισήμῳ συνεδριάσει. Ἡ νόμιμος ἀπαρτία ἑκάστου τμήματος ἀποτελεῖται ἐξ ἑνδεκα μελῶν, ἐν περιπτώσει δὲ ἀπουσίας ἢ ἄλλου κωλύματος ἀριθμῶς οὗτος συμπληροῦται ἐκ μελῶν τῶν ἄλλων τμημάτων. Γενικῶς τὸ Ἀκυρ. κρίνει περὶ τῶν ἀποφάσεων πάντων τῶν ἀστικῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος Ἀρειὸς Πάγος, οὐδὲν δὲ ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων. Αἱ ἀποφάσεις τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων, δὲν δύναται νὰ ὑπεβληθῶσιν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ἀκυρ. εἰμὴ ὑπὸ μὴ στρατιωτικῶν, ἐπικαλουμένων τὸ ἀναρμόδιον ὡς πρὸς αὐτοὺς τῆς στρατιωτικῆς δικαιοδοσίας. [Ἀγγ.]

Ἀκυτανικὸς καὶ Ἀκουιτανικὸς κὸλπος (Aquitaneus sinus) ὁ μεταξὺ Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας μίγας τῆς Εὐρώπης πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν κόλπος. Τὸν μυχὸν τοῦτου, ἦτοι τὸ ΜΑ αὐτοῦ μέρος, καλοῦσι καὶ βρισκανικὸν καὶ γασκωνικὸν κόλπον ἀπὸ τῆς ἰσπαν. χώρας Βιτκαίας καὶ ἀπὸ τῆς γαλλ. Γασκονίας. [Ν. Σ.]

Ἀκ Χριστάρ 1) Βλ. Κρότις. 2) Βλ. Θυάτσειρα.

Ἀκχμὴν ἡ Ἐχμιν, πόλις τῆς ἁγ. Λιγύπτου, καμένη παρὰ τὸν Νεῖλον, ἡ ἀρχαία Χέμμης ἡ κατὰ τοὺς Ἕλληνας Πανέπολις, ἔχουσα 10 000 κατοίκων. Τῷ 1883 ἀνεκαλύφθη αὐτῇ μέγα ἀρχαῖον νεκροταφεῖον. [Ν. Σ.]

Ἀκὼ (μ ε τ ρ ο λ.) σύγγραφικόν μέτρον διὰ τὴν ὄσον = 71,07 λίτρας ἦτοι 55 $\frac{1}{2}$ (μετρικαί) δοῦδες [Δ. Κ.]

Ἄλα 1) (Ala), πολίγνη τῆς αὐστρ. Τυρολίας ἐπὶ τῇ ἀριστ. τοῦ Ἀδρίου ὁχθῇ, 10 χμ. πόρρω καὶ πρὸς Ν τοῦ Ροβερτίου, ἔχουσα 4 000 κατοίκους καὶ τινα σιγατοεργεῖα. — 2) (Halle) Βλ. Χάλλη. [Ν. Σ.]

Ἄλα ἡ Βραχουί ὄρη (Halla ἡ Brahni). Τὰ ἀποτελοῦντα τὰ πρὸς

τὸ βαθυπέδιον τοῦ Ἰνδοῦ ὅρια τοῦ Βελουχιστάν. Εἶναι δὲ προέκτασις τῶν ὀρέων Σουλεθλάν, διατεταμένη ὑπὸ δύο στενωπορίων, δι' ὧν βέουσιν οἱ ποταμοὶ Βολάν καὶ Μουλά. [Π. Π.]

Ἄλαβα, ἰσπανικὴ ἐπαρχία, μία ἐκ τῶν τριῶν βασικῶν, κειμένη μὲν μεταξὺ Βισκαίας καὶ Ναυάρρας καὶ παλαιῆς Καστίλλιας, ἔχουσα δὲ 97912 κατοικοὺς τῷ 1884 καὶ πρωτεύουσάν τὴν Βικτωρίαν. Μακρὸν χρόνον ἀνεξάρτητος οὖσα ἡ Ἄλαβα, ὑπετάγη τῷ 1800 εἰς τὸ Καστίλλιανόν βασιλεῖον ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ὅσον γὰ διατήρησιν ὠρισμένα προνόμια (fueros). [Ν. Σ.]

Ἀλαβάμα, ποτ. τῆς ἀρκτ. Ἀμερικῆς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλεγκανσὼν ὀρέων. Ὑπὸ δύο γενόμενος ποταμίων τῆς Talapoosa καὶ τῆς Coosa, ταχύρρους, εὐρύς, βαθυδίνης καὶ τῷ Mobile περναθὲν ζευγνύμενος διὰ φυσικῶν διαωρύγων, ἀρδεύει τὴν πολιτείαν Ἀλαμπαν καὶ ἐκβάλλει μετὰ ῥοῦν 200 χιλίω. ἀπὸ τῆς συζεύξεως εἰς τὴν μεξικανικὴν κόλπον. [Ν. Σ.]

Ἀλαβάμα, μία τῶν ὁμοσπονδίων πολιτειῶν τῆς βορ. Ἀμερικῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμπολ. Τέννεσσέης, Γεωργίας, Φλωρίδας, Μισσισιππίας, βρεχομένη δὲ πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ μεξικανικοῦ κόλπου. Ἡ γῶρα αὕτη, ἥς τὸ ἐμβαδὸν 135 322 τετρ., εἶναι πρὸς Β μὲν ὀρεινὴ πρὸς Ν δὲ πεδινὴ καὶ εἰς τὰ παράλια τέλματιώδης· πᾶσα δὲ εὐφορὸς καὶ μάλιστα πολυδύμαξ. Ὁ δ' ἐξαιρετικὸς λιμὴν αὐτῆς Mobile καὶ οἱ πλωτοὶ ποταμοὶ Ἀλαβάμα, Mobile, Τέννεσσις προδιδίχονσι τὸ ἐμπόριον αὐτῆς. Ἀξιολογώτεραι ἐν αὐτῇ πόλεις εἶναι Mobile, Μογγόμερι, ἡ παρούσα πρωτεύουσα, Καχάδα, Τουσαλόουσα, Χουσσίλλη. Πλὴν δὲ τῶν ἀποικογενῶν καὶ τῶν ξένων ἐν Ἀ. οἰκοῦσιν ἀμερικανικαὶ φυλαὶ αἱ χερσὶν οἱ σακταρ, οἱ χερσὶν οἱ σακταρ. Εἰσὶ δὲ τὸ πλῆθος οἱ ἀποικοὶ αὐτῆς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1880 λευκοὶ μὲν 662 000, μαῦροί δὲ 600 000, ἔθεν ἐν ὅλῳ 1 262 500. Ἡ Ἀ. προσελήθη εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν συμπολιτείαν τῷ 1819. [Ν. Σ.]

Ἀλαβάμας ζήτημα (Διεθν. δίκ.) Πλ. Δικαιοσύνη.

Ἀλάβανδα, Μεγάλη καὶ ὀλίγη παλαιὰ πόλις τῆς Καρίας παρὰ τὴν δεξιάν ὄχλην τοῦ ποταμοῦ Μαρούου, 160 στάδια πρὸς Ν. τῶν Τράλλεων, ὑποκειμένη δυσὶ λόφοις οὕτως, ὥστε σκιαπτικῶς περὶ αὐτῆς ἔλεγον ὅτι παρείχετο ὅψιν ὄνου φορτωμένου (καυθηλίου κατεστρωμένου). Ἐπὶ Ῥωμαίων ἦν ἐλευθέρη πόλις, ἡμίμας δὲ τὰ μέγιστα διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ἐν αὐτῇ ἀκτουόμενας τέχνας, ἔθεν καὶ παροικιακῶς ἐλέγετο «Ἀλάβανδα Κερῶν εὐτυχιστὴ πόλις». Τινὲς εἰκάζουσιν ὅτι λαίψανα ταῦτα εἶναι· τὰ παρὰ τὸ Καρπουδλή ἐρείπια, πιθανωτέρη ὅμως εἶναι ἡ γνῶμη ὅτι ἔκειτο παρὰ τὸ σημερινόν Ἀράμπ Τεσάρ. [Π.]

Ἀλαβανδινός ὄρυκτον τοῦ κυβικοῦ συστ. συγκείμενον παραλλήλως πρὸς τὰς ἐξαιδικὰς ἐσθας εἶναι ὀλίγον δυσέσπτον, ἔχει σπλ. = 3,5... 1. εἰδ. βάρ. = 3,0... 4,1. Χρῶμα μέλαν ἢ βαθύ χαλυβδόχαιον, λαμπρὸς ἡμιμεταλλικῇ, δίδει γραμμὴν πρατίνην ἀκαθάρτον. Συνίσταται ἐκ μαγγανίου (63,22 % καὶ σιδήρου) (36,78 %) ἐντὸς ἀνοικτοῦ σωλήνος ἐκλύει ὀλίγον δευθειώδες ἐπὶ ἀνθρακὸς μετὰ πρῶτης γουμένην φούβιν τήκεται δυσκόλως διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ εἰς κατανέχουσαν σκωρίαν· μετὰ βέρρακος δίδει ἀντιδράσεις μαγγανίου ὑπὸ ὑδροχλωρίου ἀπορροεῖται ἐντελῶς, ἀναπτυσσόμενον ὑδροθεῖον. Εὐρίσκειτο ἐν Ἀλαβανδῶν, ἔθεν Ἀλαβανδινός ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐλέγετο, νῦν δ' ἐν Σαξονίᾳ κτλ. [Κ. Μ.]

Ἀλαβάστρινος ὕαλος (X η μ. τε χ ν.) (Alabasterglas, Beisglas, Beisteinglas, Opalglas) ὁμοιάζουσα πρὸς ἀλάβαστρον ὕαλος. Ἐνέχει ἄφθονον πυριτικὸν δξύ καὶ ὀλίγην ἀστέτον, καὶ ἐγκλείει ἄγτητα μερίδια τοῦ ἀρχικοῦ μίγματος, ἅτινα τὴν καθίστανει πολυειδῶς διαφωτισμένη. Παρασκευάζεται ψυχμένου μέρους τῆς τετηκυίας ὕαλου εἰς ὕδωρ καὶ μινυσομένης μετὰ τῆς λοιπῆς τετηκυίας μάζης· ὑπάρχει καὶ κυανίζουσα Ἀ. ὕ., ἥς τὸ χρῶμα προέρχεται ἐκ χαλκοξειδίου ἢ κοβάλτουξειδίου. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀλάβαστρος καλεῖται ἡ λεπτοειδὴς καὶ διαφώτιστος τῆς γύψου (ἰδ. ὑδρομυῆς γύψος) παραλλαγή, ἔχουσα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χρομα χιονόλευκον καὶ μικρὰν σκληρότητα, ὥστε χαράσσεται διὰ τοῦ ὄνυχος. Ἐκλήθη οὕτως ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀνω Αἰγύπτῳ πόλεως Ἀλάβα· βα· σ· τ· ρ· ο· ὕ., ἔθεν τὸ πρῶτον εὐρέθη, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἀλλὰχοῦ, ἰδίως ἐν Ἰταλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ, ἔθεν ὑπάρχουσι μετὰ ἄλλας ἐργαστασίας πρὸς κατασκευὴν ἀγγείων, ἀγαλμάτων, ψευδῶν μαρμαριτῶν κτλ. Ἐπίσης εἰς τὴν ἀρχαίότητα κατασκευάζον ἀγγεῖα, ἅτινα ἐχρησιμοποιῶν ὡς μαρμάρη (βλ. κατωτέρω). Διακρίνεται τοῦ ἀσβεστοεικοῦ ἀ· λ· α· β· α· σ· τ· ρ· ο· ὕ. (ἰδ. Ἀσβεστοίτης) διὰ τῆς σκληρότητος, διότι αὐτὸς δὲν χαράσσεται διὰ τοῦ ὄνυχος. [Κ. Μ.]

Ἀλάβαστρος (Ἀ· ρ· χ· α· ι· σ· λ.) ἡ ἀλάβαστρος (ἔ), ἡ ἀλάβαστρον (το). Ἀγγεῖον χρησιμεύον εἰς φυλάξιν μύρων καὶ εὐδωμῶν ἑλαιῶν. Κατεσκευάζετο συνήθως ἐκ τοῦ ὁμωνύμου λίθου, ὅστις ὄντι κυρίως καλούμενος, μετῴνομα δὲ ἀλάβαστρος ἀπὸ τῶν ἀγγείων τούτων· ἦν δ' ὁ λίθος ἀλάβαστρος, κατὰ τὴν Θεόφραστον, ἀριστος εἰς κατασκευὴν μυροθηλῶν διὰ τὸ ψυχρὸν καὶ πυκνὸν αὐτοῦ, μὴ φθειρομένων ἐν ἀλάβαστροῖς ἀγγείοις τῶν μύρων. Δὲν ἦσαν ὅμως σπάνια καὶ μικρὰ ἀγγεῖα ἀλάβαστρος ἐξ ἄλλης ὕλης πεποιημένα, ἥτοι ὕαλου, ἀργίλου χυτοῦ ἢ ἀργύρου, κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους καλλίστα χρόνους. Τὸ σχῆμα τῶν ἀλάβαστρων δὲν εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πάντοτε,

ἀλλὰ συνήθως μὲν εἶναι κυλινδρικοὺν ἐξωγυμνόμενον πρὸς τὰ κάτω, ἔχον βραχὺν πρᾶχλον στενωτέρου τοῦ στομάχου καὶ μὴ ἔχον ὦτα. ἔξω καὶ τὸ ὄνομα (ἐκ τοῦ α καὶ λαθή, = «ἡς οὐκ ἔστι λαθέσθαι»). — Οἱ ἀλάθαστροι, κυρτὴν ἔχοντες βλαστοὺς καὶ τοῦτου ἔνεκα μὴ στεκόμενοι ἐρθεῖν, ἀπετιθέμενοι εἰς ἰδίαν θήκην, καλουμένας ἀλαθαστροθήκας. [Π.]

Ἀλαγγιουεϊδῆ (Β ο τ.) (Alangieae). μικρὰ οἰκίαν, ἐν τῶν Πολυπετάλων Ἐπιθαλαμίων. Φύτα δεινρόδω τῶν Ἰνδίων συγγενή τοῖς Μυρτοεϊδέσι. ἔχοντα φύλλα ἐνῆλασσοντα ἄπλα, ἀκέραια, πέταλα 5—10, ἀνθήρας προσφύεις, καρπὸν δρυποειδῆ μονόσπερμον, σπέρμα λευκωματώδες. Γέννη δύο: τὸ Ἀλάγγιον (Alangium Lam.) καὶ ἡ Μαρλέα (Marlea Roxb.), εἶδη δ' ὀλίγια. Ἡ σάρξ (pulpa) τοῦ καρποῦ τοῦ Α. τοῦ δεικνύοντος ἄλ α πε τ α λ ο υ (Alangium decapetalum Lam.) εἶνε ἐσώδιμος καὶ γλυκύτατη τὴν γεῦσιν. [Θ, Χ.]

Ἀλαγιουέλα. Πόλις τῆς Δημοκρατίας τῆς Καταρίας, πρωτεύουσα ἑμῶν ἐπαρχίας, καί μιν πρὸς Α τοῦ ἡμετέρου Πάρος καὶ ἐνδομένη μετὰ τῆς Α παραλίας τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀνδρομέτου. ἔχει 8000 κατ. περίπου. — Ἡ ἐπαρχία Α. ἔχει 27.000 κατ. [Π. Π.]

Ἀλάγκω. γυνὴ ἐκ τῆς κρητικῆς Μουσουλ., κακιστὰ διὰ τὴν ἀγαθὴν διοίκησιν τῆς οἰκίας φυλῆς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου αὐτῆς. Ἡ πρὸς αὐτὴν πίστις τῶν δημοτῶν τοσοῦτον τυφλὴ ἦτο, ὥστε κατωρίσσει νὰ πείσῃ αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα τρία ἄρρενα ἦσαν οὐχὶ ἐκ συλλήψεως ἀλλ' ἐξ ἀνιτέρως δυνάμεως εἰσελθούσης εἰς αὐτὴν ἐν πυρὶν γλώσση. Ἐξῆς περὶ τὰ 450 μ. Χ. [Π. Π. Μ.]

Ἀλαγός (Alagoas), βραζιλική ἐπαρχία ἐπὶ τῇ Ἀτλαντικῇ ὁκεανῷ, ἔχουσα ἐμβα. μὲν 58.491 τ. χμ. κατ. δὲ 307.379 τῶν 1888, ὧν 25.102 δεῦλοι ἀπελευθερωθέντες τῇ 1888. Πρωτεύουσα ἡ Maceio. Ἄλλοτε δὲ πρωτεύουσιν εἶχε τὴν ἐμῶντορον Ἀλαγάν, ἡς οἱ κατ. 1.000. [Ν. Σ.]

Ἀλαγονία. Πόλις τῶν Ἐλευθερολακίων, παλαιὸν κτίσμα τῶν Μεσσηνίων, εἰς οὗς ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα ἀπεδόθη, εἴτα δὲ (ἀπὸ τοῦ 195 μ. Χ.) ἀποτελέσασα μετ' ἄλλων 23 πόλεων τὸ κοινὸν τῶν Ἐλευθερολακίων, παραμένοντα δ' αὐτόνομος τοῦλάχιστον μέχρι τῶν χρόνων τῶν Ἀντωνίων. ἔκειτο δ' ἐν τῇ Κалаθῶ ἔρει, οὐχὶ ἐν τῇ σημερινῇ θέσσει Ἀλαγονίας, ἀλλ' ἐν τῇ θέσει Ἀδίας, ἀκριβὲς ἐπὶ τῆς ἑσπέρης θέσεως, ἐνθα ἐπὶ Φράγκων ἐκτίσθη τὸ φρούριον τῆς Χερσονήσου (βλ. λ.). [Π.]

Ἀλαγονίας (Δ ἡ μ ο ε) ὑπάρχει εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἔδραν ἔχων τὴν Σίτσαν καὶ

χωρὶς Αἰμακλόν, Καρτέλι, Λαδῶ, Μεγαλὴν καὶ Μικρὰν Ἀναστάσεων καὶ Τσιρνιτσάν. Κατ. 4771 τῷ 1879.

Ἀλαδενού Χωρ τῆς Ἀνδρου τοῦ ἑμῶν Ἀνδριῶν ἀπέχ. 1 ὥρ. ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας κατ. 228 τῷ 1879.

Ἀλαεδδέν. Γῆς τοῦ Ὀσμάν, ἐ ἰδρυμένη τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμανιδῶν καὶ διοργανωτῆς τοῦ Τουργικῶ κράτους ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ 14 αἰῶνος. Νικήσας τῷ 1370 τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον, κατέλαβε τὴν Νίκαιαν, τὸ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων. [Π.]

Ἀλαζάν (ἡ Ἀ λ α ζ α ν ῖ). Ὁ Ἀ λ α ζ α ν ῖος τῶν αρχαίων. Ποταμὸς τοῦ βοστανικοῦ κυβερνεῖου τῆς Τριβίδος, πηγάζων ἀπὸ τῆς Ν κλιτύος τοῦ Καυκάσου καὶ ἐκβαλλὼν εἰς τὸν ποταμὸν Κούραν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ εἰς αὐτὸν χυνομένου Ἰόρα μετὰ ῥοὴν 215 χμ. [Π. Π.]

Ἀλάθητον. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀλαθῆτος προσιδιάζει, τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ διότι ἐν ταύτῃ ὑπάρχει ἡ ἀληθὴς πίστις, ἡ ἀπαραίτητος πρὸς σωτηρίαν, μόνη δὲ αὕτη δὲν δύναται νὰ ὑποπέσῃ εἰς πλάνην, ἀφοῦ εἰς αὐτὴν ἐπηγγεῖλατο ὁ Χριστός, «καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἶμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη' 20), πρὸς δὲ, «καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον ἑστίαι ὑμῖν, ἵνα μὲν μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας» (Ἰωάν. ιδ' 16, 17.) καὶ «ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πάντας τὴν ἀλήθειαν» (αὐτ. ιε' 13 πρὸλ. καὶ ιδ' 26). Τὸ ἀλάθητον τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀνωμολόγουν καὶ οἱ Πατέρες, ὡς ὁ Βήρηναιος (Κατὰ αἵρεσ. Δ', γ'), ὁ Κυριακὸς (epist. 83.) καὶ ὁ Δόγουστινος (Hom. ad Tim. I. 3, 14 πρὸ, καὶ Μακκαρίου εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Δογμ. Θεολ. § 135—140 καὶ Ἀντωνίου Δογμ. Θεολογ. § 262). Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐκπροσωποῦσιν ἀληθῶς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, εἰς μόνας τὰς ἀποστάσεις τούτων ἀποδίδεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀλαθῆτος. Ἡ Ρωμαϊκὴ ὁμῶς ἐκκλησία, ἀπαρσιθεύσα τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἐτήρησε μὲν τὸ δόγμα τοῦτο, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀντακίνοτο πρὸς τὰς περὶ πρωτεύου ἀξιώσεις τοῦ Πάπα, ἠναγκάσθη νὰ ἐπενέγκῃ τροποποιήσεις εἰς αὐτὸ καὶ τελευτήσκει νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν ἀνακρίψιν αὐτοῦ τοῦ Πάπα ὡς ἀλαθῆτος.

Μετ' αὐτὸ πολὺ ἀπὸ τοῦ σχίσματος ἀνεστῆ ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ ζήτημα περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Πάπα πρὸς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, ἰδίᾳ περὶ τοῦ ἀν κείνηνται μετ' ὅνα αὐθεντῶν αὐταὶ καὶ δύναται νὰ κα-

ταπεινὸς κριταὶ τοῦ Πάπα ἢ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ κρίνῃ ὑπ' οὐδενὸς ἐπὶ γῆς, ὡς ὡν ὑπέρτερος καὶ αὐτῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Δύο δ' ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διακρίθησαν συστήματα, τὸ λεγόμενον Ἐπισκοπικὸν καὶ τὸ Παπικόν. Κατ' ἐκεῖνο ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος εἶνε ὑπέρτερος τοῦ Πάπα καὶ δύναται νὰ κρίνῃ τούτον καὶ νὰ καθιερώσῃ, ἐκπεσόντα εἰς αἵρεσιν ἢ σχίσμα. Κατὰ τὸ Παπικὸν σύστημα τὸν αὐτόν πᾶσα ἐξουσία τῶν Ἐπισκόπων ἀπορρεῖ, ὡς ἐκ πηγῆς, ἐκ τοῦ Πάπα, οὐδὲ τὸ σύνολον ἔρα τῶν Ἐπισκόπων συνερχόμενον εἰς Σύνοδον δύναται νὰ ἔχῃ ὑπέρτερον ἐξουσίαν, ἀλλὰ ὑπάκουται αὐτῷ. Ἐνθ' ὁ θεωρητικὸς τοῦ ἰδ' αἰῶνος διὰ πομπικῶν φράσεων ἐξυμνεῖν τὸ μεγαλεῖον τοῦ Πάπα, περιστρώντας τούτον ὡς τὴν ἀληθῆ ἐπὶ γῆς ἀντιπροσωπεῖν τοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς καθίστατο ἐπὶ πολλὸν ὑποχείριος εἰς τὴν Γαλλικὴν Κράτος. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν Αὐινιῶν (Avignon) διακρίσιν (ἀπὸ τοῦ ἔτους 1378) καὶ τὴν σκανδαλιώδη διακρίσιν τῶν τότε Παπῶν, ὡς καὶ διὰ τὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπὶ πολλὴν ὥσπερ ἔκκλινον ἐναντίας ἀρχαί νὰ ἐπικρατήσῃ ἐν τῇ Ῥωμαικῇ Ἐκκλησίᾳ. Πρὸς ἄσπιν τοῦ σχίσματος καὶ ἀποκατάστασιν τῆς ἐνότητος οὐδὲν ἄλλο μέσον ἐφαίνετο λυσιτελεῖν, εἰ μὴ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ὑπὲρ ταύτης ὡς ὑπέρτερος καὶ τῶν Παπῶν καὶ ὡς τὴν ὑπᾶντιν ἐκτελεσμένη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποθνήσκον ἐκκηρύχθησαν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ καλουμένου Ἐπισκοπικοῦ συστήματος. Κατὰ τὸν πολλὸν Γέρσωνα καὶ Πέτρον τὸν Ἀλικανόν, οἵτινες πρῶτοι διετύπωσαν τὰς ἀρχὰς τοῦ συστήματος τούτου, τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας προσήκει τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, μόνῃ δὲ ἡ ἀσκήσις αὐτῆς ἀρμόζει τῷ Πάπα, πλὴν ἐν σπουδαίαις περιστάσεσιν ἡ δικαιοδοσία αὐτῆς εἶνε συντρέχουσα, ἐν περιπτώσει δὲ καταχρησεως τοῦ Πάπα ἐπανορθωτικὴ καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τοῦ Πάπα καταδικαστικὴ. Τῇ εἰσηγήσει αὐτῶν ἡ ἐν Πίζα τῷ 1409 συνελθούσα Σύνοδος, ἡ κληθεῖσα Οἰκουμενικὴ, ἐφαρμόσασα τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς πρακτικῶς, καθήρεσε τοὺς Πάπας Βενέδικτον τὸν ΙΓ' καὶ Γρηγόριον τὸν ΙΒ', ἡ δ' ἐν Κωνσταντίᾳ τῷ 1414—1418 συνελθούσα μεταρρυθμιστικὴ σύνοδος ἠθέλησε νὰ καθιερώσῃ αὐτὰς ὡς διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνακηρύξασα τὴν ὑπεροχὴν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐπὶ τοῦ Πάπα καὶ διατάξασα ἵνα αὗται συνέρχωνται περιοδικῶς πρὸς ἐνάσκωσιν τῆς ὑπεράτης ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας. Τὰς ἀποφάσεις τῆς συνόδου ταύτης ἐπεκύρωσε καὶ ἡ ἐν Βασιλείᾳ τῷ 1431—1443 συνελθούσα σύνοδος, ἡ καθιερώσασα τὸν Πάπαν Εὐγένιον τὸν Β'. Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἀρχαὶ ἐγένοντο εἴτα ἀποδεκταὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὑπὸ τὸ πνεῦμα δ' αὐτῶν συνετάχθη ἡ λεγόμενη Πραγματικὴ Κύ-

ρωσις τοῦ 1438, ἡ ἐν Βούργῃ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Καρόλου τοῦ Ζ', καὶ αὐτὰ ἀπετέλεσαν βεβαίωτον τὴν βίαν τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Γαλλικανῆς ἐκκλησίας, περιληφθεῖσαι καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Βορσούτου συνεταχθείσῃ καὶ τῷ 1682 δημοσιευθείσῃ «Δηλώσει τοῦ κλήρου τῆς Γαλλίας» (Declaration du clergé de France sur des libertés et franchises de l'église Gallicane). Ὑπὲρ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ συστήματος ἐκκηρύχθη καὶ ὁ ἐπιφανὴς τῶν Κάτω Χωρῶν κανονισμὸς Ἔσπεν (van Espen, τελευταῖος τῷ 1728) καὶ ἐν μόνον ἡρακλῆς καὶ ἐν τῷ πολυτόμῳ αὐτοῦ συγγραμμάτι (Jus ecclesiasticum universum) ὅτι ποστηρίξας αὐτό. Ἐν Γερμανίᾳ ἠτοπόθη τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ ὁ μαθητὴς τοῦ Ἔσπεν Νικόλαος Ὁυθάιμ (N. von Houtheim) χωρεπίσκοπος τῶν Τριεζῶν, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Ἰουστίνου Φεδρανίου ἐκδόσας τὸν μαγάλῃν αἰσθητικὸν ἐμποιήσαν καὶ πολλὸν θόρυβον ἐξεγείραν συγγραμμάτι του (De statu ecclesiae et legitima potestate Romani Pontificis ad reuniendos dissidentes in relig. christ. composuit.).

Ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ τὸν Πάπαν ὁπαδοὶ τοῦ Παπικοῦ συστήματος δὲν ἐπείγησαν κατὰ τὴν αὐτὴν γῆρυν. Διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων ἐπειρώοντο ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ Πάπας ἵσταται ὑπὲρ πάντων τῶν συνόδων, αὐτὸς ἐκτελεσνὸς καὶ τὸ σύνολον τῆς ἐπισκοπικῆς ἐξουσίας καὶ παρέχων ταύτην εἰς τοὺς ἐπισκόπους. Κατὰ τὴν ἐν Τριδέντῳ (1545—1563) Οἰκουμενικῇ διὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκκλησίαν Συνόδον οἱ ὁπαδοὶ τῶν δύο ἀντιθέτων συστημάτων παρήλθον ἐν σιγῇ τὴν διαφοράν αὐτῶν, τῇ ρητῇ δ' ἐντολῇ τοῦ Πάπα πᾶσαν περὶ τοῦ πρώτου ἀπόφασιν ἔπρεπε ν' ἀποφωγῶσιν, εἰ καὶ μειονοψυχία τις μόνον ἀντίκειτο εἰς αὐτήν. Οὐδὲν ἦντοι ὅμως ἐμμέσως πῶς τὸ Ἐπισκοπικὸν σύστημα ὑπέστη ἦντο, διότι ἐγένετο ἀπόφασις, ἵνα αἱ ἀποφάσεις τῆς συνόδου ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν κύρωσιν τοῦ Πάπα, ἐπιμελῶς δ' ἀπέφυγον ἐν αὐτῇ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ ἐξουσία εἶνε ὁ μόνος θεῖος ἀρχὴς. Ἡ σιωπὴ ὅμως τῆς συνόδου συνετέλεσεν εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ Γαλλικανὴ ἐκκλησία, ὡς εἶδομεν, ἠδύνατο καὶ μετ' αὐτήν ν' ἀνακηρύξῃ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπισκοπικοῦ συστήματος, ἡ δὲ θεωρητικὴ ἀμφοδότησις παρετάθη καὶ ὑστερον. Ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις τὸ Παπικὸν σύστημα ἤρξατο νὰ ἐπικρατῇ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ, εἰ καὶ παρὰ τοῖς πολλοῖς μετὰ τινων περιορισμῶν. Ἐδιδάσκοντο δὲ πρὸς τῆς ἐν Βατικανῷ συνόδου ὅτι Οἰκουμενικὴ Σύνοδος δὲν δύναται νὰ συνέλθῃ οὐδὲ νὰ κινήσῃ τὸ παρᾶπαν ἄνευ Πάπα. Οἱ εἰς τιαύτην σύνοδον συνερχόμενοι ἐπίσκοποι εἶνε κορυφὸς ἄνευ κεφαλῆς, εἰ μὴ μετὰ τὴν αὐτῆς καὶ ὁ Πάπας. Αἱ ἀποφάσεις αὐτῆς ἔχουσιν ὑπέρτατον κύρος ἐν

τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς ἀλάθητος, ἀλλ' ἐφ' ὅσον εἶνε ἀποφασίς τῆς ὁλῆς συνόδου καὶ οὐχὶ μέρους αὐτῆς. ἦτοι οὐχὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πάπα. Ἐάν ἡ πλειονότης τῆς συνόδου ἀποδοκιμάσῃ τι, τοῦτο οὐδ' ὁ Πάπας δικαιούται ν' ἀνακηρύξῃ ἀληθές. Ἐάν αὐτός καταστῇ αἰρετικὸς, ἡ περιπέση εἰς σχίσμα, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ταύτῃ ἀνάγκῃ δύναται ἡ Οἰκουμένη συνόδος νὰ κρίνῃ αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ οἱ περιορισμοὶ οὗτοι ἐξέλειπον μετὰ τὴν ἐν Βατικανῷ τῷ 1870 συνελευσάν συνόδον. Ἐν αὐτῇ ἐψηφίσθησαν ὡς δόγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀνακηρυχθέντα τοιαῦτα διὰ τῆς ἀπὸ 18 Ἰουνίου 1870 διατάξεως τοῦ Πάπα «*Pas-log aeternus*» (εἰς α') τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἀνήκει τῷ Πάπα ἀμέσως καὶ τακτικῶς ἐπὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐπὶ παντός κληρικῆς καὶ πιστοῦ, β') ὁ Πάπας ἀποφαινόμενος ἐκ καθέδρας περὶ πίστεως ἢ περὶ ἠθικῆς, εἶνε ἀλάθητος. Μετὰ τὴν καθιέρωσιν τῶν δογμάτων τούτων οὐ μόνον τὸ Παπτικόν σύστημα ἀπεκηρύχθη ἐν τῇ Ρωμαιοῦ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' οὐδὲ σκία ἀνεξαρτησίας ὑπελείθη τοῖς ἐπισκόποις αὐτῆς. Ἄρουν ὁ Πάπας δικαιούται πανταχοῦ τῆς ἐκκλησίας νὰ ἐνεργῇ τὰ καθήκοντα τῶν ἐπισκόπων. Οὐδὲ περὶ συμπράξεως τούτων μετὰ τοῦ Πάπα ἐν Οἰκουμένη συνόδῳ δύναται νὰ γείνῃ πλέον λόγος, ἄρουν ὁ Πάπας ἀνακηρυχθεὶς ἀλάθητος δικαιούται καὶ ἄνευ αὐτῆς νὰ ἀποφανθῇ μετὰ κύρους ὑπεράνω περὶ πίστεως καὶ ἠθικῆς. Τὸ ἀλάθητον προσήκει αὐτῷ προσωπικῶς, ὡς διαδέχῃ τοῦ Πέτρου, ἢ δὲ συναίνεσις τῆς ἐκκλησίας, ἦτοι τῶν εἰς σύνδον συνερχομένων ἐπισκόπων, εἶνε ἀδιάφορος ὡς πρὸς αὐτό· διότι αἱ ἀποφάσεις τοῦ Πάπα εἶνε ἀπλάνητοι ἀφ' ἑαυτῶν, οὐχὶ ἕνεκα τῆς συναίνεσις τῆς ἐκκλησίας (*irreformabiles ex sese, non ex consensu ecclesiae*). Ἡ συμπράξις τῆς συνόδου εἶνε ὅλως περιττὴ καὶ ἀνωφελὴς, ὅταν μὴ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ συμπράξει ἐνυπάρχῃ τὸ ἀλάθητον, ἀλλ' ὁ Πάπας καὶ καθ' ἑαυτόν εἶνε ἀλάθητος. Καὶ ἐάν ποτε συνέλθῃ Οἰκουμένη συνόδος, τὸ ἔργον αὐτῆς θὰ περιορισθῇ εἰς προπαρασκευὴν τῶν εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Πάπα θεμάτων πρὸς γνωμοδότησιν. Ἡ συνόδος ἐξέπεσεν οὕτως εἰς συμβουλευτικὸν σῶμα. Ὁ Πάπας δὲν δεσμεύεται πλέον ὑπὸ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς, δύναται δὲ καὶ τὴν γνώμην τῆς μειονότητος ν' ἀσπασθῇ καὶ ἀνακηρύξῃ ὡς δόγμα πίστεως. Ἡ Οἰκουμένη συνόδος ἐφεξῆς δὲν κέκτηται αὐτοτελεῖ νομικὴν ὑπόστασιν, συντελεῖ δὲ μόνον εἰς τὸ νὰ περιδελθῶσιν αἱ ἀποφάσεις τοῦ Πάπα μετὰ μείζονος λαμπρότητος καὶ πανηγυρικότητος. Οὕτε δι' αἵρεσιν οὕτε διὰ σχίσμα δύναται πλέον νὰ κριθῇ ὁ Πάπας ὑπὸ τῆς συνόδου καὶ νὰ καθαιρεθῇ. Καὶ ἐάν ἐτι ἀνακηρύξῃ ἐκ καθέδρας, ὡς ἀληθὴ διδασκαλίαν, πρότερον ὡς αἰρετικὴν ἀποδοκιμασθεῖσαν, ἢ γνώμην αὐτοῦ

ΕΡΕΚΤΑ ΟΡΘΟΔΟΞΑ ΔΕΣΙΚΑΝ Α'

εἶνε ἀλάθητος, καθισταμένη ἀμέσως δόγμα τῆς ἐκκλησίας. Ἐάν πρότερον ἐδιδάσκτο ὅτι ἐν περιπτώσει σχίσματος λόγῳ τῆς ἀνάγκης ἡ Οἰκουμένη συνόδος ἔχει ἐν ἑαυτῇ πλὴν τῆς προσηκουσῆς αὐτῇ ἐξουσίας καὶ τὴν τοῦ Πάπα, τὴν σημερινὴν ὁμῶς οὐδεμίαν καθ' ἑαυτὴν κεινημένην ἐξουσίαν τοιαύτην ἐπὶ ὁποῖαις ἀποδίνει ἀδύνατος. (Schulte, die Stellung der Concilien, Päpste und Bischöfe und die päpstliche Constitution v. 18. Juli 1870. Prag 1871.—Friedrich, documenta ad illustrandum concilium Vaticanum 1871.—Richter-Done, Kirchenrecht 7. Aufl. s. 313 κέ.) [Ε.]

Ἀλὰι. 1) Πόλις πρότερον μὲν τῶν Ὀπουνητίων Λοκρίων, ὑπερον δὲ τῶν Βοιωτῶν, κειμένη ἐν τῷ Ὀπουνητίῳ κόλπῳ παρὰ τὴν χθοναλὴν ἀκτὴν ἑρμίσκου καλουμένου νῦν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, εἰς ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρας ἀπὸ τῆς σημερινῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο Πλατάνιος. Αἱ Ἀ. μετ' ἄλλων δύο Βοιωτικῶν πόλεων, τῆς Ἀνθηρόνης καὶ τῆς Λαρόμνης κατεσκάφησαν ὑπὸ τοῦ Σύλλα (85 π. Χ.) ἀλλ' ἀνεκτίσθησαν μετὰ βραχὺν χρόνον ὑπὸ τῶν διασωθέντων κατοίκων. Ἐλαβον τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν ἀλκυῶν, ὧν τινες μέγροι τοῦ νῦν εὗρισκονται ἐπὶ τῆς παραλίας. Τὰ σωζόμενα εἰρήπια τῆς πόλεως ταύτης περιέγραψεν ὁ Koutorga ἐν Rev. archéol. (1860 τ. Β' σ. 390 κέ.) —2) Κατὰ τὴν κοινῶς παραδεδομένην γνώμην ἡ παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηῶν Πειραιῶς εἰσοχὴ τοῦ μεγάλου λιμένος Πειραιῶς, ἥτις κατὰ τὸ πλείστον πληγώστος οὕτω πρότερον ἀνεκαθάρθη καὶ ἐπλάτυνθη ἐπ' ἐσχάτων. —3) Ἀ. Αἰθιοπίδες καὶ Ἀ. Ἀραφηνίδες, δύο δῆμοι τῆς Ἀττικῆς, περὶ ὧν βλ. λ. Αἰθιονὴ καὶ Ἀραφὴν. [Π.]

Ἀλὰι (Alais, λατ. Alaisium) γαλλικὴ πόλις, πρωτ. ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ Γαρδ ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ τοῦ Ἰαρόνως ὄχθῃ καὶ παρὰ τὸν ἐκ Παρισίων εἰς Νίμας σιδηροδρόμον, ἔχουσα 16 945 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 22 255). Σιδηρουργεῖα, χυτήρια. Σχολὴ μεταλλευτικῆς. Ἱαματικὰ ὕδατα, καλούμενα Πη γ α ἰ Δ α ν ἰ ἢ λ. Ἡ ἀρχαιοτάτη αὕτη πόλις ἐπὶ Καλδίνου ἀπεδείχθη μετὰ ζήλου τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, Λουδοβίκος δὲ ὁ ΙΓ' ὑπέγραψεν ἐν αὐτῇ 27 Ἰουνίου 1629 τὴν πρὸς τοὺς εὐγενέστους συνθήκην (l'édit de grace) καὶ κατηράρισε τὰ τελεῖα τῆς πόλεως. Τούναντιον δὲ Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' ἐπὶ τοῦ πολέμου τῆς Κερμίνης ἐδείματο ἐν αὐτῇ ἔχυραν ἀκρόπολιν. [ΝΣ.]

Ἀλὰι καὶ Τσαρούα χωρίον τοῦ δήμου Οἰμαλίας ἀπέχ. 45' ἀπὸ Μετριάδας. Κατ. τοῦ μὲν Α. 132 τοῦ δὲ Τσ. 577 τῷ 1889.

Ἀλαῦμπη χωρίον τοῦ δήμου Σπάρτης, ἀφ' ἧς ἀπέχ. 5'. Κατ. 227 (3) τῷ 1889.

Ἀλαίσια ἢ Ἀλασα. Πόλις ἐν τῇ ἡ-
ρακλίᾳ τῆς Σικελίας, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων
μισθοφόρων τοῦ Σικελτοῦ ἡγεμόνος Ἀρχιμήδου,
καὶ ταχέως πολλὴν ἐπέβησιν λαβεῖσα. Νῦν
Πιττινέα. [Π.]

Ἀλα καὶ κύβητον. Παροιμ. ἐπὶ τῶν
προσπορευμένων ὅτι γινώσκουσιν τι, ὅπερ ἀ-
γινώσκουσιν. Ἀπὸ τῶν μάντεων, οἵτινες ἐθέτον
αἰεὶ καὶ κύβητον πρὸ τῶν μαντευομένων. [Π.]

Ἀλακιντζή χωρίον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει
Κουρλάνδου τῆς Μακεδονίας, εἰσπύμενον ὑπὸ
150 περίπου Βουλγαρίων χριστιανῶν. [Ε.]

Ἀλά-κλήσσα ἢ Ἀγ. Ἀπόστολοι, τρι-
πλόκιον εἰσπύμενον ὑπὸ 450 Βουλγαροφρόνων
γεωργῶν καὶ καίμενον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Για-
νιτσῶν, ὅπου ἡ πόλις μητρόπολις τῆς Μακε-
δονίας Πέλλα. [Ε.]

Ἀλακὼν (Alacoque) Μαργαρίτα, διὰ-
σημος Γαλλίς θεόληπτος, γεννηθ. τῇ 22
Ἰουλίου 1647 ἐν Λωθεκούρ, ἀπεθ. τῇ 17 Ὀκ-
τωβρ. 1690. Ἐκάρη μοναχὴ ἐν νεαρῇ ἡλι-
κίᾳ, νομίσασα δ' ὅτι ἡ Παναγία διὰ θαύματος
τὴν ἐθεράπευσεν, παθεῖσα ἐν παραλύσει,
μετανοήσασθαι Μαρία. Ἐγραψε βιβλίον τι περὶ
τιμῆς τῆς καρδίας τοῦ Ἰησοῦ, ὅπερ ἐγένετο
ἡ πρώτη ἀφορμὴ τῆς λατρείας τῆς ἁγίας καρ-
δίας τοῦ Ἰησοῦ, ἥτις κατὰ τοὺς ἡμετέρους
μακίστα χρόνον ἀνεβλάστησεν ἐν τῇ καθολικῇ
ἐκκλησίᾳ. Ἐκαλονίσθη ἁγία τῇ 1804 ὑπὸ τοῦ
Πάπα. [Π.]

Ἀλα-Κούλ, δύο ἀλμυροπόικοι λίμναι
ἐν ταῖς στέπποις τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν ῥωσ-
τικῆς ὑπαρχίας Σεμιρετσένσκις πρὸς Α τῆς
Βαλκαλίκης ἀναμέσον ὀφθαλμῶν ὁροστοιχίων·
ἡ μὲν ἀνατολ. Ἀσσι-Κούλ περισχὴν ἔχουσα
1725 τγμ., ἡ δὲ δυτ. Σάσσι-Κούλ
558 τγμ. [Ν.Σ.]

Ἀλαλία (alalie). Στέρησις τῆς λαλίας·
ὅρος ἐν τῇ ἱατρικῇ πρότερον συχναῖς ἐν χρή-
σει ὡν ἀντὶ τῆς λέξεως ἁφασία (δρ. Ἀ-
φασία), νῦν σφεδρὸν ἀχρηστὸς κατέστη καὶ οὐ-
δεμίαν εἰδικὴν διατάξιν τοῦ λόγου ἐκφρά-
ζει. [Σ.Α.]

Ἀλαλκομεναί. Πολίχνη τῆς Βοιω-
τίας, καιμένη ἐν πεδιάδι, πέρα τὴν Ν. ὄχθην
τῆς Κωπαίδος λίμνης, ἵσως πλησίον τοῦ ση-
μερινοῦ χωρίου Σουλχανάρι. Ἦν θνολογικὴ διὰ
τὴν ἐν αὐτῇ παλαιότατην λατρείαν τῆς Ἀθη-
νάς, ἐπονομαζομένης ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀλαλ-
κομενήδος· κατὰ τοὺς ἐγγχωρίους μύθους ἡ θεὰ
ἐνθάδε παρὰ τῷ ἐνταῦθα ῥέοντι ποταμῷ
Τρίτωνι ὑπὸ τοῦ ἐπώνυμου τῆς πόλεως Ἀλαλ-
κομενῆος, ἀνδρὸς αὐτόχθονος, ὅστις καὶ τὸ
παλαιότατον τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν ἔκτισε. Τὸ
ἱερόν τοῦτο ἔκτιστο οὐχὶ μακρὰν τῆς πόλεως,
εἶχε δ' ἀρχαῖον εὐεργέτην ἡγάμα τῆς Ἀ-
θηνᾶς, ὅπερ ἐτύληται ὁ Σύλλας ἀπ' ἐκείνου
εἰς τοῦ χρόνου ἡμετέρου τὸ ἱερόν, τὸ ἔπειτα

κατεστραμμένον, σχεδὸν εἶδεν ὁ Πausanias.

2) Πόλις ἐν τῇ νήσῳ Ἰθάκῃ· πιθανὸς και-
μένη ἐπὶ τινος λόφου τοῦ ἐνομένου τὸ βόρειον
ματὰ τοῦ νοτίου, τμήματος τῆς νήσου (ὁμοῦ)
ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου (νῦν Ἀητῆς) σφύονται
μέχρι τοῦδε κυκλώπεια τεῖχη, δύο δεξαμεναὶ
λελαχθῆναι ἐν τῷ βράχῳ κλπ. ἐν αὐτῇ δ'
ἐσφαλμένως εἰκασάν τινες ὅτι ἐκείνη τὰ μέ-
γαρα τοῦ Ὀδυσσεύς. Κατὰ λάθος ὁ Σπράδων
λέγει ὅτι αἱ Ἀ. ἐκείνη ἐπὶ τῆς νηϊδὸς Ἀ-
στερίδος ἢ Ἀστερίας (νῦν Δατακλειδῆ). [Π.]

Ἀλαλκομενεύς. Βλ. Ἀλαλκομεναί.

Ἀλάμα. Βλ. Ἀλγάμα.

Ἀλαμάνης Λευδοδικος. Ποιητὴς ἰτα-
λὸς γεννηθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1495 καὶ ἀ-
ποθανὼν ἐν Ἀμποῶ τῷ 1556. Μετασχὼν συν-
ωμοσίας τινὰς κατέσφην ἐπὶ Ἑνετιαν καὶ
βραδύτερον εἰς Γαλλίαν, ἐνθα ἠρμόθη παρὰ
τοῦ βασιλέως Φραγκίσκου τοῦ Α', ὥστε καὶ
πρόσβυς ἀπεστάλη πρὸς Κάρολον τὸν Ε'. Ἐ-
γραψε διαφόρους ποιήσεις λυρικὰς καὶ ἐπικά-
μιαν τραγικὴν, τὴν Ἀ ν τ ι γ δ ν η ν, καὶ
ἐκτενέες διδακτικὰν ποιήμα ὑπὸ τὸν τίτλον Ἡ
Κ α λ λ ι ε ρ γ ε ι α. [Α.]

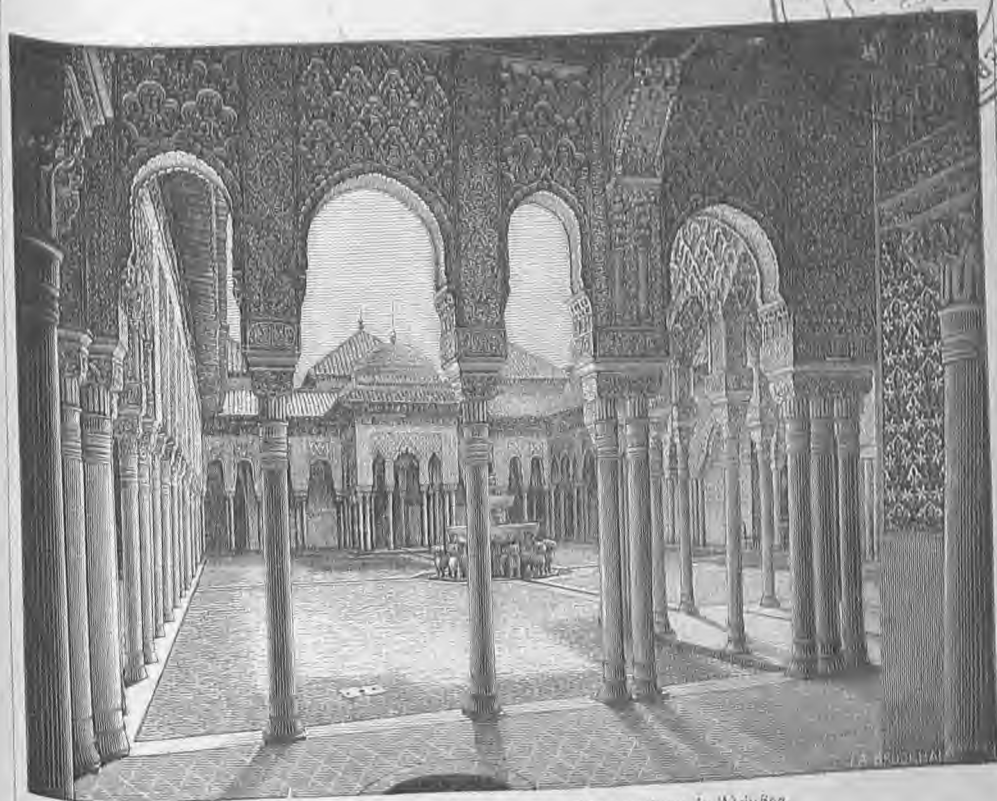
Ἀλαμάνικόν (Βυζ. ἀρχ.). Οὐτως
ὠνόμασεν Ἀλέξιος Γ' ὁ Ἀγγελοῦς ἡ, ὡς ἡ
ῥῆσις νὰ λέγεται, Κομνηνός, τὸν ὑπ' αὐτοῦ
πρώτως καινισθέντα καὶ ἐπιβληθέντα φόρον
ὡς διηγεῖται ὁ Χωνιάτης (Εἰς Ἀλέξ. Ἀγγέλ.
Α', β'), ἵνα ἐπαρκέσῃ βεβαίως εἰς ἐκτίσιν
τῶν δεκαεξὶ κεντηναρίων χρυσίου, ἀπὸ ὧν ἐξ-
ηγόρασε τὴν πρὸς Ἑρρίκον ε' τὸν τῆς Ἀλμ-
μανίας (Γερμανίας) αὐτοκράτορα αἰσχρὰν εἰ-
ρήνην. [Ι.Σ.]

Ἀλαμάννοι (Alemannen). Λαὸς
Γερμανικὸς οὐχὶ ἐκ μιᾶς φυλῆς συγκαίμενος
ἄλλα παραχθῆς ἐκ συνεινώσεως πολλῶν φυ-
λῶν ὡς καὶ τινες ἄλλοι Γερμανικοὶ λαοὶ
(Μαρκμάννοι, Φράγκοι). Εἰκάζεται δὲ ὅτι αἱ
πρώται Γερμανικαὶ φυλαὶ αἱ ἀποτελέσανται τὸν
πυρῆνα τῆς ἐν ὠσεως ταύτης ἦσαν οἱ ὑπὸ
τοῦ Καίσαρος ἦδη ἀναφερόμενοι παρὰ τὸν ἄνω
ῤῥῆνον οἰκοῦντες Οὐσίπτοι ἢ Οὐσίπαι καὶ οἱ
Τέρμτρητοι. Ἦδη τῷ 211 μ.Χ. ὁ αὐτοκράτωρ
Καρακάλλας πολέμησας ἐνίκησε τοὺς Ἀλα-
μάννους κατὰ τὸν ἄνω ῤῥῆνον. Τῷ δὲ 234 εὐ-
ρίσκουμεν τοὺς Ἀ. εἰς τὰς μεταξὺ τοῦ ῤῥῆνου
καὶ Δανουβίου ῥωμαϊκὰς χώρας, ἐπὶ οὗ ἐξ-
έβαλεν αὐτοὺς ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμίνος (237).
Βραδύτερον δὲ ὁ Ῥωμαῖος στρατηγὸς Ποστού-
μιος, ἵνα προσφύλῃ τὰς μεθορίους ταύτας
χώρας ἀπὸ τῶν εἰσβολῶν τῶν Ἀ., ἐκτίσας σει-
ρὰν ἀχυρομάτων ἀπὸ τῶν ὀχυρῶν τοῦ Δανου-
βίου μέχρι τοῦ Μοίνου. Τότε αἱ Ἀ. στραφέν-
τες πρὸς Δ εἰσέβαλον εἰς τὴν Γαλιτίαν, κατὰ
δὲ τὰς ἐπιβόλους μετὰ τὴν ὑπὸ Περσῶν αἰ-
χμηλώσιν καὶ θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος Οὐ-
αλεριανοῦ (258) ταρχαίς ἐξέτειναν τὰς ἐπι-

ΑΛΑΜΒΡΑ.

Ἀποψὲς τῆς Ἀλάμβρας.

Ἡ ἀγορὴ τῶν λεόντων καὶ ἡ αἴθουσα τῶν Ἀβενσερράφων ἐν Ἀλάμβρα.

Ἄρθρ. Ἀλαμברה.

Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δρομὰς αὐτῶν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν προούριων τῆς Ῥώμης, μόλις δ' ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐντεῦθεν ὁ αὐτοκράτωρ Γαλιηνὸς (260). Ἀλλὰ τῷ 270 εἰσέβαλεν αὖθις εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῶν Μαρκομανίων καὶ νικῆσαντες τὸν αὐτοκράτορα Αὐρηλιανὸν παρὰ τὸ Μεδιόλανον καὶ τὴν Πλακεντίαν ἐνέβαλον εἰς τρέμαν σύμπασαν τὴν Ἰταλίαν, ἑωστού ἐκδιηθέντες ὑπὸ τοῦ Αὐρηλιανοῦ διετέλεσαν ἐν εἰρήνῃ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ αὐτοκράτορος τούτου (275), ὁπότε εἰσέβαλον αὖθις εἰς τὴν Γαλιатиαν καὶ τὰς μεταξὺ Ῥήνου καὶ Δανουβίου χώρας. Ὁ αὐτοκράτωρ Πρόβος ἐπεχείρησε διὰ σειράς θυρωμάτων κατὰ τὰ μεθόρια νὰ προσφυλῇ τὸ κράτος, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (282) ἡ τῶν Ἀ. ἐπιδρομὴ κατέστη ἀκατάσχετος, καὶ αὐτὴ ἡ μεγάλη νίκη τοῦ Ἰουλιανοῦ παρὰ τὸ Στρασבורγον (357) καὶ αἱ κατ' αὐτοῦ στρατεῖαι τῶν αὐτοκρατέρων Οὐαλεντιανῶν Α' καὶ Γρατιανῶν ἐπ' ἔλιγον μόνον ἐπέσχον τὴν ὁρμὴν τῶν ἐπιδρομῶν καὶ ἤδη περὶ τὰ μέσου τοῦ ΠΕ' αἰῶνος οἱ Ἀλαμαννοὶ κατέλαβον μόνιμως τὴν Σουηβίαν, Ἑλβετίαν καὶ Ἀλσατίαν, ἐντεῦθεν δὲ κατὰ μικρὸν προχωρήσαντες βορειότερον ἐζήτουν νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Βελγικὴν, ὁπότε ἡ περιήγμος μάχη τοῦ Τωιδικκού, καθ' ἣν ἡττήθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Φράγκων Χλωδοβίκου (496) ὅθις τεύμας εἰς τὴν πρόσθεν αὐτῶν πρὸς τὰς βορειοτερας ἐκείνας χώρας. Μέρος τῶν ἐντεῦθεν ἐκδιωχθέντων Ἀλαμαννῶν καταφυγὸν πρὸς τὸν βασιλεῆα τῶν Οὐστρογότθων Θεοδόριον ἔλαβεν παρ' αὐτοῦ πρὸς οἰκισμὸν τὴν Ραιτίαν (Τύρολον), ὁπότεν ὕστερον (559) εἰσέβαλον οἱ Ἀ. αὐτοὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐξεδιηθήσαν ὑπὸ τοῦ καταλύσαντος ἐνταῦθα τὸ Οὐστρογόθικόν κράτος Βυζαντινοῦ ἐξάρχου Ναρσή. Οἱ δὲ τὰς ἀνω εἰρημένους χώρας κατέχοντες Ἀλαμαννοὶ ὑπετάχθησαν εἰς τὸ μέγα κράτος τῶν Φράγκων, τοῦ ὁποίου διαλυθέντος ἐπὶ τῶν αὐθεντῶν διαδόχων Καρόλου τοῦ Μεγάλου παρήχθη κατὰ τὸν 10 αἰῶνα καὶ τὸ δουκάτον Ἀλαμαννία (Alemannien), περιλαμβανόν τινὰς τῶν ἄλλοτε Ἀλαμαννικῶν χωρῶν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ τούτου ἔθνους τῶν Ἀλαμαννῶν τῶν οἰκιστῶν παρὰ τὰ πρὸς Γαλιатиαν σύνορα τῆς Γερμανίας καὶ ἐν ταῖς δυτικαῖς χώραις τῆς Γαλιτίας μέχρι σήμερον ἐπὶ ἅπαν τὸ Γερμανικὸν ἔθνος καλεῖται ὑπὸ τῶν Γάλλων Allemands καὶ ἡ Γερμανία Allemagne [Π.Κ.]

Ἀλαμάουτ, περσικὸν φρούριον πρὸς Α τοῦ Κασβίν ἐν τοῖς ὄρεσι, τὸ κύριον τῆς τῶν Ἀσασσινίων αἰρετικῆς φυλῆς ὁμηγήριον. (βλ. Ἀσασσίνιοι). [Ν.Σ.]

Ἀλάμβρα (λ. ἀραβ. = Πόλις ἐρρυθρά). Ἐκαλεῖτο οὕτω, κατὰ τινὰς μὲν ἐν τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος τῶν κεράμων του, κατ' ἄλλους δ' ἐκ τῶν πελυαρίθμων φῶτων, ἅτινα

ἔλαμπον ὑπὸ τοῦς θόλους του ἐν ὥρᾳ νυκτός, τὸ ἐν Γρενάδῃ ἀρχαῖον ἀνάκτορον τῶν μαυριτανῶν ἡγεμόνων, ἐν τῶν αἰριοσυρρημάτων τῆς ἀραβικῆς τέχνης, ἐγερεθὲν κατὰ διαταγὴν τοῦ καλῖφου Ἀβού-Ἀβδουλλάχ-Μπέν-Ναζίρ, βασιλεύσαντος ἀπὸ τοῦ 1231 μέχρι τοῦ 1278. Τὸ ἀνάκτορον τοῦτο, αὐτινος τὰ εἰρήσια σώζονται ἐπὶ τινος ὁροπεδίου ἐμελλεν ἐν συνόλῳ νὰ καταλάβῃ ἔκτασιν 10 000 μέτρων, ἀλλ' ἐμείνεν ἡμιτελές, μέγα δὲ μέρος αὐτοῦ κατεστράφη τὸ 1527 κατὰ διαταγὴν τοῦ Καρόλου Ε' θελόντος νὰ ἐγείρῃ ἐκεῖ ἀνάκτορα ἴδια ὑπέρτερα τῶν μαυριτανικῶν, ἅτινα ὁμοίως παρέμειναν ἡμιτελεῖ. Ἡ Ἀλάμβρα εἰναι τι μοναδικὸν ἔργον ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ποικιλίας τῶν γραμμῶν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄκρον ὄντων ἀρχιτεκτονικῆς τελειότητος. Ποιεῖται καὶ πεζογράφοι περιέγραφον μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν λαμπρότητα τῶν αἰθουσῶν καὶ τοὺς πορτοκαλεῶνας τῆς μετὰ τῶν πιδάκων, αἵτινες ἐκόσμουσαν τοὺς ἀπεράντους κήπους τῆς. Σῳζέται δ' ἐτι καὶ νῦν ἡ περιχάλητος κρήνη τῶν λεόντιων, ἡ αἰθουσα τῶν Ἀδενσεράγων, ἐν ᾗ ἡ παρὰδοσις λέγει ὅτι ἀπεσπάρησαν οὗτοι, ἡ τοῦ δικαστηρίου καὶ ἄλλα τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήματος τμήματα μετὰ τῶν νεωτέρων προσαρτημάτων. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Γρενάδης (1491) ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ περιωνύμου τοῦ ἀνακτόρου ἐδέχθησαν εἰς ἀκρόασιν τὸ πρῶτον δ Φερδινάνδος καὶ ἡ Ἰσαβέλλα, αἱ καθολικοὶ, τὸν γενοάντην Κολόμβον, ὑπασχόμενον τὴν ἀνταλλάξιν τοῦ ἀγνώστου τότε Νέου κόσμου. (βλ. προσσηρημένον πίνακα) [Σ.]

Ἀλαμέδα, πόλις τῆς Ἀμερ. Συμπολιτείας ἐν τῇ ὁμίᾳ. κομητιᾷ τῆς Καλλιφορνίας παρὰ τινὰ διακλάδιον τοῦ κεντρικοῦ σιδηροδρόμου. Ἔχει πανεπιστήμιον καὶ 5 707 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀλαμον, ὁχρύωμα ἐν τοῖς ΒΑ τῆς πόλεως Βεζάρ, περιήγμον διὰ τὰς κατὰ τὰ ἔτη 1835 καὶ 1836 περὶ αὐτὴ μάχας τῶν κατοίκων τῆς Τεξᾶς καὶ τοῦ Μεξικοῦ, ὧν ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἀνεξαρτησία ἐκείνης. [Ν. Σ.]

Ἀλαμος, μεταλλευτικὴ πολιχνὴ τῆς μεξικανικῆς πολιτείας Σονόρας, ἔχουσα 6 000 κατοίκων. [Ν. Σ.]

Ἀλαμούνδαρος, Χαλεπώτατος πολέμιος τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας κατὰ τὸν 5' αἰῶνα, ἀρχὼν πάντων τῶν ἐν Πέρσῃ Σαρακηνῶν, πιστότατος δὲ τῶν Περσῶν σύμμαχος. Συνετώτατος ὢν καὶ ἀπειροτάτος τὰ πολεμικά, καὶ διαφερόντως δραστήριος, ἐπὶ πεντηκονταετίαν ἔλην πολέμων ἐς γόνυ ἐλθεῖν τὰ Ῥωμαίων ἐποίησε πράγματα κατὰ τὸν Προκόπιον (Ἰστ. Α', 18). [Π.]

Ἀλαμπές (Ἰορ. αὐτ. λ.) ἡ ἀμαυρὸν λέγεται τὸ δρυκτὸν καὶ ἐν γένει τὸ σῶμα, ὅταν μὴδελιαν δεικνύῃ λάμπειν, ὡς ἡ κρητὶς. [Κ. Μ.]

Ἀλάρμπορ τσιφτλίχιον, κεκλιμένον ἐν τῇ πεδιάδι 'Ρουμλιού (Θρακία) τῆς Μακεδονίας μεταξύ τοῦ Αὐδίου ποταμοῦ (Καραϊσκά) καὶ τοῦ Ἀλιάκμονος (Βιστριτσα) καὶ περιέχον τρεῖς χωρία. 1) τὸ Μεγαλὸν Ἀλάρμπορ οἰκούμενον ὑπὸ 200 περίπου χριστιανῶν Ἑλλήνων, 2) τὸ Μικρὸν Ἀλάρμπορ οἰκούμενον ὑπὸ 100 περίπου χριστιανῶν Ἑλλήνων καὶ 3) τὸ Ἀλάρμπορ οἰκούμενον ὑπὸ 60 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν, ἀσχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν. [Κ.]

Ἀλανδ, ὁ, ἀριστ. τοῦ Ἀλβίου παρχιπότηρος, πηγάζων μὲν ἐν τῇ Μαγδεμβουργικῇ νομῇ τῆς Πρωσίας πλησίον τοῦ Ὀστερβούργ, ἐκδιδὼν δὲ παρὰ Σνακεμβούργ ἐν τῇ Ἀλνσβέρῃ.

— **Λίμνη** (Alandsee) πολυέχους παρὰ τὴν ἐν τῇ Ποττόρμικῇ νομῇ τῆς Πρωσίας πόλιν Ὀδερβέργ.

— **Πολύνησον** ἡ Ἀλάνδια: νῆσοι (Archipel d'Aland ἢ Ålands νῆσοι, ὅπερ προφέρεται Ὡλανός), συστάδες 200 περίπου νησιδίων ἐρημῶν καὶ 80 ἄλλων κατοικημένων ὑπὲρ 25 000 ψυχῶν, ὧν τὰ $\frac{2}{3}$ ἐν μόνῃ τῇ νήσῳ Ἀλανδ, (εὐρ. 385 τ. χμ.), καίμεναι μεταξύ τοῦ βορρικοῦ κόλπου καὶ τῆς βαλτικῆς θαλάσσης πρὸς Δ τῆς Φινλανδίας ἢ Φιλανδίας, εἰς τὴν νομὴν τῆς ὁποίας Ἀβο-Βγενεβούργ καὶ ὑπάρχονται. Αἱ ἀξιολογώμεναι αὐτῶν εἶναι Λέρλανδ, Αὐμπάρλάνδ, περὶ Δ, Ἐκερέν πρὸς Δ, Κουμλίγγη, Βαρδόν, Βρανδόν, Καστελχόλμη, ἐν ἧ καθεύχθη Ἐρικ ὁ 1^{ος}. Τὸ ἔδαφος αὐτῶν εἶναι πετρώδες, τὸ δὲ κλίμα οὐχὶ πάνυ τραχύ· ἔθον ἔχουσιν ἐξαιρετὸς λειμῶνας. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι περιορίζονται τὰ πρὸς τὸ ἔξῃ μάλλον ἀπὸ τῆς ἁλιείας διὰ τοὺς περὶ ἑλπίδας περὶ τὰς νησιδας ταύτας ἔχουσιν καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὴν Σουηδίαν ἀποπλοίας. Περικυκλοῦσι δὲ τὸ πολύννησον πέλαγος τοῦτο καὶ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ πολυάριθμοι ἀσφαλεῖς λιμένες καὶ ἀγκυροδόκια, ἐν οἷς προσυλάσσονται ἄριστα πολεμικαὶ νῆες. Οἱ ρώσοι κατέλαβον τὰς συστάδας ταύτας τῷ 1809 καὶ ἠπάλλουν ἐκεῖθεν τὰς προσκειμένους τῆς Σουηδίας ἀντάς καὶ αὐτὴν τὴν Στοκχόλμην· ἐν δὲ τῇ Βερμασσούνῃ, μὲ τῶν ἀνατολικῶν Ἀλάνδιων, ὑπῆρχεν φιλοδομημένον ἐπὶ τῇ ὁμωνύμῳ τῆς νησιδος παρόμοιον κτήρεον φρουρίον, ὅπερ κατέστρεψεν ὁ ἀγγλοαλλανδικὸς στόλος τῷ 1854· ἄλλὰ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1856 οἱ ρώσοι ὑπεχρεώθησαν νὰ μὴ ἐχυρώσῃσι τοῦ λοιποῦ τὰς Ἀλάνδιας. Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀλάνδιων δὲν ἔπαυσαν συμπλοκοῦντες τοῖς Σουηδοῖς καὶ ἐξακολουθοῦσι λαλοῦντες σουηδικά. [Ν. Σ.]

Ἀλανό. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Ὀρεῖως τῆς Τραπεζούντης· κατ' περίπου 1 400 μουσουλ-

μάνοι λαλοῦντες τὴν ἐλληνικὴν. [Π.]

Ἀλανοὶ ἔθνος σκυθικῆς καταγωγῆς. Οἱ Ἀλανοὶ τὸ πρῶτον κατόικουν ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τῶν Κασπίων πυλῶν, ἐκεῖθεν δ' ἔπειτα διεσέθησαν πρὸς βορρὰν τῆς Μαυρίας κατὰ τὴν σημερινὴν Ῥωσίαν μέχρι τοῦ Τανάιδος, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀσίᾳ μέχρι τοῦ Γαγγίου. Ἦσαν κυριώτατα νομαδες, δεξιότατοι δὲ ἵπποις καὶ ταξῆται, ἐν δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις μάλιστα χρόνοις ἄριστοι ἐν τῇ πολεμικῇ, σκληροὶ καὶ ἀνδρείοι, εἰσελασάντων διὰ βρόγχων ἐν σκηνικοῦ καὶ μεταχειρίζοντο τὰ δερμάτα τῶν φονευμένων ἐχθρῶν ἀντὶ καλύμματος τῶν ἵππων τῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐγνώρισαν τοὺς Ἀλανοὺς τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Βεσπασιανῶν, ὅτε ἐξητήθη ἡ βοήθεια τῶν Ῥωμαίων κατ' αὐτῶν, εἰσελασάντων εἰς τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν. Ἐπὶ δὲ Ἀδριανῶν ὁ Ἀρριανὸς ὡς διοικητῆς τῆς Καππαδοκίας γνωρίσας ἐκ τοῦ πλησίον τὸν τρόπον, κατ' ἐν ἐπικλήμῳ, ἔγραψε συγγραφὴν ἐπιγραφομένην Ἀλάνικὴν ἢ ἐν ἧ ἐξητήρητο τὰ κατὰ τοὺς πολέμους αὐτῶν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. Ταύτῃ σφισμένης ἀκόμη ἐπὶ Φωτίου ὁ πατριάρχης ἀναλῶσι τὸ περιεχόμενον ἐν τῇ Μυριόβιβλῳ τοῦ (κωδ. 58.). Κατὰ δὲ τὰ τέλη τοῦ τρίτου αἰῶνος ἐπέτρεγον αὐτοῖς ἐνὶ μὲν τὰς παρυστρίας χώρας, αὐτοῖς δὲ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπὶ τῷ 276 μ. Χ. ὁ αὐτοκράτωρ Τάκιτος ἤναγκασεν αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς χώρας τῶν. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ τρίτου αἰῶνος ἠγνώθησαν μετὰ τῶν Οὐννων καὶ μετέσχον τῆς μεγάλης πρὸς δυτικὰς μεταναστάσεως τῶν βαρβαρικῶν λαῶν· τῷ δὲ 406 ἐπεχειρήσαν μετὰ τῶν Βανδάλων μεγάλην ἐκστρατείαν εἰς Γαλλίαν καὶ τῷ 409 εἰς Ἰσπανίαν. Ἀλλὰ μετὰ βραχὺν χρόνον τὰ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν ἐκδρομῆναι ἀποσπάσματα τοῦ αλάνικοῦ ἔθνους ἐξέλιπον καταστροφέντα. Ἐπὶ τῆς δ' ἐνικήθη καὶ ἡ εἰς τὴν ἀνω Ἰταλίαν τῷ 461 εἰσελάσασα μετὰ. Διετρήθησαν ὁμοῦ οἱ Ἀλανοὶ κατὰ τὰς προτέρας αὐτῶν ἑδρας, καὶ πολλὰς ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἀναφέρονται ἰδίως μετὰ σλαβικῶν φίλων ἐπὶ μὲν ὡς ἐχθροὶ ἐπὶ δὲ ὡς σύμμαχοι τῆς βυζαντινῆς βασιλείας. [Α.]

Ἀλανός (Alanus ab Insulis) Παντοκράτωρ κληρικὸς τοῦ 11^{ου} αἰῶνος, γενν. τῷ 1114 πιθανῶς ἐν Αἰλλῃ, ἀπεθανὼν τῷ 1202 ἢ 1203 ἐν Σιτώ. Περὶ τοῦ βίου του ἐλάχιστα γινώσκουμεν· λέγεται ὅτι ἐχρημάτισεν ἐπίσκοπος τῆς Κανταβούριας, ἐπεκλήθη δὲ Παντοκράτωρ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρονται πολυάριθμα συγγράμματα, ὧν τὰ πλεῖστα ὁμοῦ εἶναι ὑποδύματα. Τῶν γνησίων ἔργων του τὰ σπουδαιότατα εἶναι ὁ Ἀντικλαυδιανὸς (ἐκδοθεὶς τὸ πρῶτον ἐν Βασιλεῖᾳ τῷ 1536), τὸ ὀνομαστάτον τῶν λατινικῶν μεσαιωνικῶν ποιημάτων.

οὐ θεολογικοὶ κανόνες (Regulae), καὶ ἡ ἐμμετρος Δογματικὴ (Doctrinale altum). [Π.]

Ἀλαντία. Σύμπλεγμα ὁρέων ἐν τῇ κεντρικῇ Σουδάν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Βανούη πρὸς Β καὶ Τούκσου πρὸς Ν. ἔχει μέγεθος ὕψους 3000 μ. [Π. Π.]

Ἀλαπαγιέδσκη, ῥωσικὴ πόλις ἐν τῇ νομῇ Πέρη ἐπὶ τῇ ποτ. Νέρδα, ἔχουσα 6980 κατ. τῷ 1885 καὶ ἀξιόλογον σιδηρομεταλλουργίαν. [Ν.Σ.]

Ἀλάρχο. Ὁ περίφημος ἀρχηγὸς τῶν Οὐγγαρίων τῆς κάτω Μοισίας καταγόμενος ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἐν τοῖς Γέτοισι ἥρωικου γένους τῶν Βαλθόνων. Ὅτε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου οἱ ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῇ κάτω Μοισίᾳ (καὶ νῦν Βουλγαρίᾳ) ὡς σύμμαχοι (φειδερῆται) τοῦ κράτους ἐγκατασταθέντες Οὐγγαρίοι περιελθόντες εἰς ῥῆσιν πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπουργοὺς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκადίου ὑπερέβησαν τὸν Αἰφρον καὶ εἰσέδελον λεηλατοῦντες εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας ἀρχόντων αὐτῶν ἐξελέξαντο τὸν Ἀλάρχον (406) καὶ ὑπὸ τούτου προήλασαν πρὸς τὰς νοτίας ἑλληνικὰς χώρας μέχρι τῆς Ἀρκადίας. Ἐν τούτῳ ἀπειληθεὶς ὁ Ἀλάρχος ὑπὸ τοῦ ἐκ δεξιῶν πρὸς αὐτοὺς τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους ὑπεύθυντος Στήλγιωνος, ὑπουργοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ὀνωρίου, ἠναγκάσθη νὰ διαβῇ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ῥίου εἰς τὴν στερεάν Ἑλλάδα, καὶ δι' Αἰτωλίας καὶ Ἠπείρου ἐφθασεν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν, εὖθα παρὰ πικρὴν προσδοκίαν ἐκνήρυξθη ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κυβερνήσεως ἀρχιστράτηγος καὶ διοικητῆς τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Τούτῳ ἐπράξαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ φθόνου καὶ φόβου τοῦ Στήλγιωνος. Ἐξ Ἰλλυρίας δ' Ἀ. ὡς ἀρχιστράτηγος τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους εἰσέβαλε διὰ τῆς Παννονίας εἰς τὴν Ἰταλίαν (400) καὶ τὴν εἰσβολὴν ταύτην ἐπανάλαβε μετὰ τρία ἔτη. ἄλλ' ἤττηθείς περὶ Πλακεντίαν ὑπὸ τοῦ Στήλγιωνος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Στήλγιων ἀντεικιδούμενος τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ διανοούμενος μάχιστὰ νὰ ὑπαγάγῃ τὸ Ἀνατολικὸν Ῥωμαϊκὸν κράτος ὑπὸ τὸ Δυτικὸν διέκαιτο οὐλίως πρὸς τὸν Ἀ. καταλείπων τὴν μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν ἀμειψήτουμένην Ἰλλυρίαν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, παρέχων δ' αὐτῷ καὶ ἐτήσιον χρηματικὸν φέρον. Τούτου δ' ἔνεκα μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς αὐτῆς τῆς Ῥαδέννης ἐξουσιάζουσιν κατὰ τοῦ Στήλγιωνος συνομοσίαν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὀνωρίου θανάτωσιν αὐτοῦ (408) δ' Ἀλάρχος βλέπων τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Στήλγιωνος συνομοσχεγμένα μὴ ἐκπληρούμενα ὑπὸ τῶν ἐν Ῥαδέννῃ εἰσέβαλεν αὐτὸς εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ καταλάβων ἐξ ἐφόδου τὴν Ῥώμην (21 Αὐγούστου 410) καὶ παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τριήμερον λεηλασίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν βερβάρων.

Ἐντεῦθεν μετέβη εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν, ἵνα παρασκευάσῃ ναυτικὴν δύναμιν πρὸς καθυστάξιν τῆς Ἀφρικής καὶ πρὸς ἱδρύσιν Οὐγγαρίων κράτους ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ, ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν βουλευμάτων τούτων ἐτελεύτησεν αἰφνυδίως ἐν Κωνσταντίᾳ τῆς Βρεττικής (410) μόλις ἄγων τὸ 34 τῆς ἡλικίας ἔτος. [Π. Κ.]

Ἀλαρκὼν (Alarcon), ἰσπανικὴ κώμη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κουένσα, ἔχουσα μὲν 900 κατοίκους, περίφημος δὲ ἀπὸ τῶν μαχῶν τῶν ἰσπανῶν καὶ τῶν μαύρων. Αὐτῇ ἐνίκησαν τῷ 1195 οἱ αλμοράδα τὸν βασιλ. τῆς Καστίλλας Ἀλφόνσον τὸν Θ'. [Ν.Σ.]

— (Juan Ruiz de Alarcon), δραματικὸς ποιητὴς τῆς σχολῆς τοῦ Λάπιδ-δὲ-Βέγα, γεννηθεὶς ἐν Μερίκῃ ἐν ἀρχῇ τοῦ 12^{ου} αἰῶνος διεπεραιώθη εἰς Ἑσθρόνην τὸ 1621 καὶ ἐδημοσίευσεν δύο τόμους κωμωδίων. Ἐκ τῆς ἐπιγραφομένης La verdad sospechosa ἦται ἡ ἀλήθεια ἀποδῶσα ὑποπτος πιθανώτατα ἐνεπνεύσθη ὁ Κορνήλιος, γράφων τὴν κωμωδίαν τοῦ Ὁ ψευδόμενος. [Σ.]

Ἀλαρόβι παρ' Ἡροδότῳ (III, 94, VII, 79) λαὸς ἀσιατικὸς οἰκὼν περὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ στρατευσάμενος μετὰ τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, φέρον δὲ ὁπλισμένῳ ὅμοιον πρὸς τὸν τῶν Κέλτων. Οἱ νεώτεροι ἀκολουθοῦντες τὴν γνώμην τοῦ Ἀγγέλου Ἀσιανολόγου H. Rawlinson, ταξινοοῦσι τοὺς Ἀλαρόβιους τῷ Ἡροδότῳ πρὸς τὸν Οὐραρτίου τῶν ἀσσυριακῶν ἐπιγραφῶν, οἰκοῦντας κατὰ τὸ Ἀραράτ καὶ ὄντας προγόνους τῶν σημερινῶν Γεωργιανῶν, διωχθέντας δὲ πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων. [Λ.]

Ἀλας (Χ η μ.) μαγειρικὸν ἢ κοινὸν τὸ κοινῶς ἐν χρήσει ἂ λ α τ α, ἀπερίον τυγχανὸν χρήσεων ἐν τῇ καθ' ἡμέραν βίῳ, συνίσταται ἐκ Νατρίου καὶ Χλωρίου, καλεῖται δ' ὡς ἐκ τούτου χημικῶς χλωρίονάτριον ἢ νατριοχλωρίδιον ἢ χλωρίονάτριον ἢ Νάτριον ἢ καὶ ἐχλωρίον Νάτριον. Περὶ τῆς χημικῆς ἐννοίας τῆς λέξεως ἄλλας βλ. Ἀ λ α τ α. — Τὸ ἄλας ἔχει μάλιστα φυσιολογικὴν σημασίαν διὰ τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν. Ἀνθρώπινον σῶμα ζυγίζον 75 χιλιόγραμμα ἐνέχει 1/2 χιλιόγρ. ἄλατος, ἔχει δ' ἀνὰ ἡμέραν 8 περίπου χιλιόγρ. ἄλατος κατ' ἔτος πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ. Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ἐνετὶ τὸ Ἀ. ἡ εὐτυχεστάτη ἀρχικὴ ὕλη τῶν σπουδαιοτάτων κλάδων αὐτῆς, εἰς τῆς παραγωγῆς τῆς σάδας, τῆς θαλαουργίας, τῆς σαπωνοποιίας κτλ. Εὐρίσκειται δ' εὐτυχῶς ἀρθρωτάτη ἐν τῇ φύσει, ἰδίως ἐν τῷ θαλάσσῳ ὕδατι, ὅπερ περιέχει καθαρὸν τριεῖςτον Ἀ. 2 1/2 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀνάθητον δὲ 3 1/2. Ἐκτὸς τούτου εὐρίσκειται ἀρθρον ἐν εἰς τὰς ἀλιερμούς, εἰς μεγάλας ἀλατοχρᾶς ἡμῶς (Νεκρὰ θάλασσα κ.λπ.), ἐν δ' ὡς ἀρκετὸν εἰς ἐκτεταμένα κοιτάσματα (Βλάτοβι κ.λπ.)

φθάνοντα εἰς βάθος μέχρι 1300 μ. [Ο.Α.Ρ.]

— (Φαρμακολ.) Βλ. Νάτριον χλωρι-
αῖον.

— (Ορυκτολ.) Ορυκτὸν τοῦ κυβικοῦ
συστήματος κρυσταλλούμενον συνήθως εἰς κύ-
βους· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπαντᾷ κατὰ συσσωμα-
τώματα κοκκίωδῃ ἢ ἰνώδῃ, ἔχοντα μορφήν
πλακοειδῆ· προσέτι εὐρίσκεται χειροπληθὲς ἢ
παρενεσπαρμένον. Συλλέγεται παραλλήλως τῶν
κυβινῶν ἐδρῶν. Σκλ.=2, Εἰδ. βάρ.=2,1—2,2.
Εἶνε ἄχρυν, συνήθως ἐρυθρόν, κίτρινον, φαῖν,
σπανίως κυανοῦν ἢ πράσινον. Λάμψιν ἔχει θε-
λοειδῆ καὶ διαφάνειαν διαφόρων βαθμῶν. Χη-
μικῶς συνίσταται ἐξ 60,69 χλωρίου καὶ 39,
31 νατρίου· εἶνε δὲ παραμειγμένον συνήθως
καὶ μετὰ μικρᾶς ποσότητος ἑγγλωρίου καλ-
λίου καὶ μαγνησίου καὶ γύψου. Ὑπὸ τοῦ ὕ-
δατος ἀπορρευστοῦται, καὶ εὐκολώτερον ὑπὸ
θερμοῦ· ἐντὸς ὑγροῦ αἰέρος καθίσταται ὑγρὸν
καὶ διαχέεται· πυροῦμενον ἐντὸς κορυνίου, ἢ
ρίπτόμενον ἐπὶ ἀνθρακίον κροτᾷ ἔνεκα μη-
χανικῶς ἐγκυλισμένων ἐν αὐτῷ αἰέρων (ψο-
φοῦν ἢ κροτσοῦν ἄλας) ἐπὶ ἀνθρακος πυ-
ροῦμενον διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ αὐτοῦ τήκεται καὶ
ἐξαχνίζεται, ἐπὶ πλατινίου δὲ σύρματος χρω-
ματίζει τὴν ἐξωτερ. φλόγα κίτρινην, ἣν καθιστᾷ
κυανῇ, ἐάν συντακῇ μετ' ἐξυεωσφορικοῦ νά-
τρου καὶ ὀξειδίου τοῦ χαλκοῦ.— Ἀποτελεῖ δὲ
τὸ μαγιστ. "Α. ἐντὸς διαφόρων γεωλογικῶν
διαπλάσεων στρώματα καὶ ὑπενωμεύματα ἐκ-
τεταμένα μετ' ἀνυδρίτιδος, ὑδρομιγοῦς γύψου,
καὶ ἀργιλικοῦ σφιστολίθου. Ἀλλαχοῦ εὐρίσκεται
ὡς ἐπάνθημα ἐπὶ τῆς γήινης ἐπιφανείας (στέππαι)
ἢ ἐπὶ ῥηγμάτων ῥυακῶς ἡραιστῶν καὶ κρα-
τήρων. Εὐρίσκεται δὲ ἀπερρευστωμένον ἐντὸς
ἀλμυρῶν πηγῶν καὶ λιμνῶν καὶ ἐν τῇ θαλάσ-
σῃ.—Χρησιμεύει ὡς ἄρτυμα, ὡς τροφή κτη-
νῶν καὶ πρὸς ταριχεύειαν κρεάτων καὶ ἰχθύων.
—Προσέτι πρὸς παραγωγὴν ὑδροχλωρίου, ἀμ-
μωνιακοῦ, σόδας, ὡς φάρμακον, ὡς συλλί-
πασμα ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ κτλ. Παρ' ἡμῶν
ἐξάγεται ἐκ τῶν Ἀλοπηγίων, ἀλλաχοῦ δὲ καὶ
ἐξ ἀλατωρυχείων. [Κ.Μ.]

— (Έμπ. οἶκ.) Τὸ κοινὸν ἄλας, λίαν δι-
αδεδομένον ἐν τῇ φύσει, ἐξάγεται κατὰ τέσ-
σaras διαφόρους τρόπους: 1) ἐν καταστάσει
ὀρυκτοῦ, ὡς ἐν Πολωνίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, Καταλο-
νίᾳ, ἐν τῇ ἀνατολικῇ Γαλλίᾳ καὶ ἐν τῇ κο-
μητίᾳ τοῦ Chester ἐν Ἀγγλίᾳ· 2) ἀπὸ πη-
γῶν ἀλμυρῶν ὑδάτων, ὡς ἐπὶ τῶν Πυρη-
ναίων ἐν τῇ ἀνατολικῇ Γαλλίᾳ καὶ ἐν τῇ Tu-
ρῶν· 3) διὰ τῆς ἀποκλύσεως τῆς θαλασσίας
ἁμμῶς ὡς ἐπὶ τῶν δυτικῶν καὶ βορείων παρα-
λίῶν τῆς Γαλλίας· 4) ἀπὸ τῶν θαλασσιῶν
ὑδάτων διὰ τῆς ἐξατμίσσεως καὶ τῆς ἀποκρυ-
σταλλώσεως ἐν ταῖς ἀλυκαῖς (βλ. λ.).

Αἱ χρήσεις τοῦ ἁλτος εἶναι πολλαπλᾶι
καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαι διὰ τε τὴν γεωργίαν,
τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν.

Ἐν τῇ γεωργίᾳ ἀπεδείχθη τὸ ἄλας ὡς ἀνα-
στικτικὸν λίπασμα, ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ κτη-
νοτροφίᾳ ὡς λίαν ὑγιεινὸν ἄρτυμα διὰ τὰ ζῷα.
Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ γίνεται χρήσις αὐτοῦ κο-
ρίως ὡς πρώτης ὕλης διὰ τὴν ἐξαγωγὴν δια-
φόρων παραγῶν χημικῶν οὐσιῶν· χρησι-
μεύει δὲ τὴν διατήρησιν τῶν νωπῶν κρεά-
των, ἐν τῇ χρήσει τοῦ πάγου ὡς ἐπέχον τὴν
διάλυσιν αὐτοῦ, ἐν τῇ βαρικῇ καθιστᾷ ζώη-
ρότερα χρώματά τινα, ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ ὡς
προφυλακτικὴν τῆς ἐπιφανείας τῶν μετάλλων
ἀπὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ αἰέρος· ἡ ἱατρικὴ ἐ-
πίσης μεταχειρίζεται αὐτό. Ἀπαραίτητον εἶ-
ναι τὸ ἄλας ἐν τῇ οἰκιακῇ οἰκονομίᾳ διὰ τὴν
ἄρτυσιν τῆς τροφῆς τοῦ ἀνθρώπου δι' ὃ καὶ
ἐπινοηθήσθη ἡ ζάχαρις τῶν πτω-
χῶν. Ἡ χρησιμότης αὐτῇ τοῦ ἁλτος, ἀ-
ποδιδούσα αὐτῷ ἀξίαν μετριάζομένην μόνον
ὑπὸ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ ποσότητος, ἀνέκαθεν
ἔταξεν αὐτὸ εἰς τὰς ἐπισήμους οὕτως εἰπεῖν
ἀξίας· παρὰ τισιν ἡμιδαρβάραις λαοῖς, ὡς παρὰ
τοῖς Ἀθῆσιν τοῖς μέχρι τῆς σήμερον, τὸ ἄλας
εἰς σχῆμα βαδιδίων ἐπέχει τὸν τόπον νομισμα-
τος· ἀπὸ τῶν πρώτων δὲ χρόνων τῆς Ῥώμης
καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν παρὰ τοῖς πεπο-
λιτισμένοις κράτεσι τὸ ἄλας ὑπῆρξεν ἀειπο-
ταμιευτικὸν μέσον προσφύεστατον ἐμμέσου φο-
ρολογίας (βλ. Ἅλτος μονοπώλιον, φορολο-
γία, ἀλυκαί). [Α.Γ.Η]

— (Κτηνιατρ.) τὸ μαγειρικὸν ἄλας
ὑπὸ διαιτητικῇ ἐποψίᾳ κέντηται μεγίστην
σπουδαίετητα ἐν τε τῇ Κτηνοτροφίᾳ καὶ τῇ
Κτηνιατρικῇ. Τοῦτο εἶτε ἐπὶ τῶν τροφῶν τοῦ
ζῶου ἐπιπασσόμενον εἶτε ὡς συμπληρῆς ὄγκος,
ὡς τὸ ὀρυκτὸν ἄλας, προσφερόμενον παρέχει
εὐάριστον γεῦσιν, διεγείρει τὴν ὀρεξιν καὶ τὴν
ἐκκρίσιν τῶν πεπτικῶν ὑγρῶν· προσφέρει εἰς
τὴν ζωικὴν οἰκονομίαν μεταλλικὴν οὐσίαν ἀ-
ναπόφευκτον καὶ ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτατον
ἐκ τῶν ἀρτυμάτων τῶν τροφῶν τῶν ζῴων
(ἴδε Ἀρτύματα). Μεγάλως συνίσταται ἡ χρῆ-
σις τοῦ ἁλ. εἰς τὰ θηλαζόμενα ζῷα ὡς καὶ
εἰς τὰ πρόβατα, ὧν τὸ ἔριον πρόκειται νὰ χρη-
σιμοποιηθῇ εἰς τὴν βιομηχανίαν τῶν ὑφα-
σμάτων. [Γ.Ν.Π]

"Άλας άγγλικόν (Χημ.) κοιν. ἄλας
τῆς Ὑγγιτέρας. Βλ. Μαγνήσιον (ἐνώσεις).

— (Φαρμακολ.) Βλ. Μαγνήσιον θειικόν.

"Άλας άγων καθεύδεις. Παραμ-
ἐπὶ τῶν ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ ἀφροντιστούντων.

"Άλας Γλαουδέρου (Sel Glau-
beri λ. Glanbersalz γερμ.) βλ. Θεικὸν
Νάτριον.

"Άλας πικρὸν (γρ πικρὰ) βλ. Μαγνή-
σιον (ἐνώσεις), Μαγνήσιον θειικόν.

"Άλας τοῦ Seignetti (Φαρ-
μακολ.) βλ. Τρὺς ἐνώσεις.

Ἄλας τοῦ Σχλίππε. (Schlipppe).

Βλ. Ἀντιμονοθεϊδία.

Ἄλασσα, χερσόνησος ἐν τοῖς ΒΔ τῆς ἀρκτ. Ἀμερικῆς. τὸ μὲν μήκος 800 χλμ., τὸ δὲ πλάτος 40—50, μεσολαβοῦσα μετὰ τῶν νήτων Ἀλεουτῶν αἰτίνες εἶναι συνέχεια αὐτῆς, τοῦ μεγάλου ὠκεανοῦ καὶ τῆς μεσογειοῦ ὠκεοῦ, ὡς εἰσι τὸ μεθόριον. Οὗσα δὲ ἅπαντα ὁρεῖν, ἔχει καὶ τινα ἁγέτολα ἡχοῦσιν, ἀνιόντα εἰς ὕψος 3 677 μέτρων. Κατοίκους ἔχει πᾶν ὀλίγους καὶ ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη ἡ τὸ διαμέρισμα τῆς ἀμερικαν. Συμπολιτείας, ὅπερ μέχρι τοῦ 1807 ἐκαλεῖτο Ρωσικὴ Ἀμερικὴ. Τὸ διαμέρισμα τοῦτο περιλαμβάνον τὴν εἰρημένην χερσόνησον καὶ τὰς περικειμένους νήσους, ἐμμέδον ἔχει ἐν μὲν τῇ ἡπείρῳ 1 438 148 τ. χλμ., ἐν δὲ ταῖς νήσοις 72 232 τ. χλμ., ἥτοι ἐν ὅλῳ 1 495 380 τ. χλμ. Ἐχουσα δὲ βοῖον ἡ Ἀ. τὴν ἀπὸ Γρῆν-ιχ 141° δυτ. μῆκ. ἢ τὴν ἀπὸ τῆς Φέρου 129° 31' δυτ. μῆκ. ἀπεχωρήθη παρὰ τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν ἀμερ. Συμπολιτείαν ἀπὸ 18/30 Μαρτίου 1867 ἐν Βασίλειον συνθήκῃ. Ἡ ἐμπορικὴ κυβερνήσις διεξάγει πᾶσαν τὴν αὐτοῦ ὑπηρεσίαν διὰ τοῦ πλοίαρχου πολεμικοῦ τῶν αἰρηματοῦ ἐν τῇ παραλίᾳ ἐκείνῃ σταθμεύοντος. Καὶ Σίτικα μὲν ἐν τῇ νήσῳ Βαρθάνωφ καὶ ἂ. γ. Πάυλοσ ἐν τῇ νήσῳ Καδζιάν εἰναι οἱ κύριοι τῆς Ἀλάσκας, λιμένες Μιχαήλ δὲ καὶ Τετχόσ. Ὑποκρίον τὰ ἄλλα ἐμπορεῖα. Τῷ 1880 εἰ κατοικοὶ τῆς Ἀ. συνεποσύντο εἰς 30 178, ὧν 392 λευκοὶ, 1 683 μιγάδες, 1 960 ἰνδιάνοι, 17 488 ἐσκιμῶν καὶ 8 055 ἰνδοί. Ἐξικρουμένης δὲ τῆς παραλίης ἡ λοιπὴ χώρα εἶναι ἥκιστα γνωστὴ. Μερικτοὶ αὐτῆς ποταμοὶ εἰναι ὁ ὑπὲρ τὰ 3 000 χλμ. μακρὸς Τούκων, ὅστις κατὰ τὸν κάτω ῥέον αὐτοῦ καλεῖται Κούτχακ καὶ κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ σχηματίζει μέγα καὶ βίαιον Δέλτα. Ἄλλ' ἢ Ἀ. εἶναι πρὸ πάντων ἡ χώρα τῶν ἡραιοτήτων, ὧν ἥδη γινώσκμεν 61 καὶ τούτων 19 ἐνεργά. Ἡ τὴν Ἀ. περικλύουσα θάλασσα καὶ αἱ ἐν τοῖς μεσογείοις ἐκείνης συναγωγαὶ τῶν ὕδατων ἐνέχουσιν ἀνεξάντλητα πλῆθη ἰχθύων καὶ κητῶν καὶ πτηνῶν. Ὅθεν αἱ κύριοι τῆς χώρας ταύτης πρόσδοι εἰναι αἱ ἀπὸ τῆς ἀλίειας καὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν δερθερῶν. Ἀμερικανικὰ δὲ καὶ ἰάχαρα ἐν τῇ Ἀ. δὲν ὠρμαίνουσιν. Ἡ μέση τοῦ ἔτους θερμοκρασία ἐν Σίτικα εἶναι + 7° Ρ. Ἐν γένει δὲ ἡ Ἀλάσσα τότε γενήσεται τῇ Συμπολιτείᾳ πολὺτιμος, ὅταν προϊόντος τοῦ χρόνου ἀναπτυχθῶσιν αἱ ΒΔ ἀγγλικαὶ κτήσεις, αἱ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Βασίλειον τοῦ διαμερίσματος ἐκτεινόμεναι. [Ν. Σ.]

**Ἄλας καὶ τράπεζαν μὴ παρα-
βαίνουσιν.** Πραγματὶ ἀρχαία. Οἱ κοινοὶ ἡν-
τις ἐν τῇ αὐτῇ τραπέζῃ τοῦ ἀλάτος (τοῦ κυ-

ριωτάτου καὶ ἀπαραίτητου στοιχείου τῆς τρο-
φῆς) ὡφεῖλον νὰ θεωρῶσιν ἀλλήλους φίλους
καὶ νὰ μὴ παραβαίνουσιν τοὺς ἱεροὺς τῆς ἐ-
νίκης νόμους. Ἡ δεξιοσύνη αὐτῇ παρέμειναν ἀπὸ
τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῆς σημερινῆς συν-
θήκης δ' εἶναι ἡ φράσις «ἐφάγαμε ψωμί καὶ
ἀλάτι» εἰς δῆλωσιν στενῆς φιλίας· μέγιστος
δὲ θεωρεῖται ὁ ὅρκος «μὴ τὸ ψωμί καὶ τ' ἀ-
λάτι» καὶ νῦν ὡς τὸ πάλαι. (Πλ. Ἀρχαίολ.,
ἀπόσπ. 82). [Π.]

Ἄλας σοφίας (X η μ.) (sal sapien-
tiae, alernrootsalz) ἐκαλεῖτο ἄλλοτε τὸ δι-
πλοῦν ἄλας τοῦ χλωρυδρακονόρου καὶ χλωριμ-
μωνίου Hg Cl₂ · 2NH₄ Cl, H₂ O. [O. A. P.]

Ἀλάσιον. (Alasio). Ἐπιναιον
τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Γενουῆς ἐν τῇ διοική-
σει τῆς Ἀδελφίας. ἔχει σταθμὸν σιδήρ. καὶ
4307 κατ. (1881). — Ὁ δῆμος Ἀλ. α. σ. σ. ο.
ἔχει 5517 κατ. [Π. Π.]

Ἀλάτωρ. 1) Δαιμόν τιμωρὸς τῶν ἀ-
νοσιουργημάτων, κατὰ τοὺς τραγικοὺς, αἰτίνες
ἀνέπτυξαν τὴν περὶ τοῦτου ἔννοιαν, παραλα-
βόντες πιθανῶς ἐκ τῶν δημοδῶν δεξασίων, τῶν
διδασκούντων δεῖ αἱ τῶν ἀδικα παθόντων ψυ-
χαὶ ἐμβάλλουσι φόδους τοῖς μικροῦς καὶ
ἐπιπεμπουσιν αὐτοῖς τιμωροὺς δαίμονας. Ὁ
Ἀλάτωρ, οὗ τὸ ὄνομα ἐτυμολόγουν οἱ ἀρ-
χαῖοι ἀπὸ τοῦ ἀλῆσθαι ἢ πλανᾶσθαι, ἄνευκτον
ὡν παρκαλοῦσθαι τοῦ ἐγκλήματος δίδωκε τὸν
ἐγκληματιαν, διότι ὁ ἥθικος νόμος ἐπιτάσσει
τὴν τιμωρίαν τῶν ἀνοσιῶν ἔργων. Παρ' Ἀί-
σχύλῳ ἀναφέρεται Ἀλάτωρ γένους, ὑπνο-
σμένον ὅτι ἀναγκασία καθίσταται ἡ ἀδίκησι-
πος ἐνέργεια τοῦ τιμωροῦ δαίμονος, ὅταν τοῦ
ἐγκλήματος ἡ ποινὴ ἐπιβάλλεται δι' ἑτέρου
ἐγκλήματος, ὅπερ ἐπίσης πρέπει νὰ τιμωρήθῃ.
Ἡ Κλυταιμνήστρα φονεύσασα τὸν Ἀγαμέ-
μνονα ἀνακηρύσσει αἰτίον τοῦ φόνου τὸν πα-
λαιὸν δαίμονα ἀλάτωρα Ἀτρείδης, ἐξορκίζει δὲ
τὸν δαίμονα τοῦ γένους νὰ στερῇ τὸ συντελε-
σθὲν κακόν. Παρ' Εὐριπίδῃ δ' ὁ Ἀ. παρίστα-
ται οὐ μόνον ὡς τιμωρὸς τῶν ἀδικημάτων,
ἀλλ' ἐνίαχός καὶ ὡς δαίμων εἰς τὸ κακὸν πα-
ροτρύνων καὶ εἰς ἔλεθρον ἄγων καὶ μὴ ἀδική-
σαντας. — Ὡς δ' αἱ ὀνομασίαι καὶ ἄλλων ὁ-
μοίων δαιμόνων (ἀλιτήριος, παλαμναῖος) δη-
λοὶ καὶ ἡ λ. ἀλάτωρ, πλὴν τοῦ διώκοντος τοὺς
κακούργουντας δαίμονος, καὶ αὐτὸν τὸν κακούρ-
γον, συνώνυμος οὖσα τῷ μικροῦ καὶ ἀπειλῇ
καὶ κωκοποιῇ. — 2) Ὑῖος τοῦ Νηλεΐδης καὶ τῆς
Χλωριδός, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν
Πύλῳ. [Π.]

Ἀλάσχ (H a l a s). Πόλις τῆς εὐγγρι-
κῆς αἰμιτίας τῆς Πίστης ἐν τῇ πρώτῃ Μι-
κρῇ Κευμανίᾳ οὐμακρὴν τῆς λίμνης Ἀλάσχ.
ἔχει σταθμὸν σιδήρ. γεωργίαν, κτηνοτροφίαν
καὶ 15 080 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀλατα (X η μ.) τὰ προϊόντα τῆς ἐν-ῶ-

σεως τῶν βάσεων μετὰ τῶν ὀξέων, ἡ ὁρθέστερον τὰ κράματα, ἅτινα παράγονται δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ ὑδρογόνου τῶν ὀξέων ὑπὸ μεταλλῶν. — Τὰ ἄλατα διέκρινεν ὁ Βερζέλιος εἰς ἀμφοτέρῃ καὶ ἀλατοειδῇ ἢ ἀλσειδῇ. — Αἱ ἰδιότητές τῶν Α. ἔνε λίαν διάφοροι· τινὰ ἔνε εὐδιάλυτα ἐν ὕδατι, ἄλλα δυσδιάλυτα καὶ ἄλλα ἀδιάλυτα. Πολλὰ ἔχουσιν οὐδέτεραν ἀντιδρασιν, ἄλλα ἀλκαλικὴν καὶ ἄλλα ὀξινον. Πολλὰ ἔχουσιν ἄμυραν γεῦσιν, ἄλλα καυστικὴν ἢ ὀξινον καὶ ἄλλα οὐδέτεραν. "Όταν ἔλα τὰ ἀντικαταστήσῃς ἄτομα ὑδρογόνου ἐν τῷ ὀξεῖ ἔχουσιν ἀντικατασταθῇ ὑπὸ μεταλλοῦ, καλοῦνται τὰ ἄλατα οὐδέτερα, καὶ οὐκ ἔνε ἡ κλειροσμέναι. Ἐάν μόνον μέρος τοῦ ὑδρογόνου ἀντικατασταθῇ ὑπὸ μεταλλῶν, καλοῦνται ὀξινὰ ἢ ἀκρόστα· ὅταν τέλος ἐνέχουσιν ἐπὶ ὑδροξύλου (OH) τῆς βάσεως, καλοῦνται βασικά. — Τὰ μονοκινικά ὀξέα δύνανται νὰ σχηματίσῃσι μόνον οὐδέτερα ἄλατα π.χ.

Τὰ διβασιικά ὀξέα (π.χ. H_2SO_4) δύνανται νὰ σχηματίσῃσι οὐδέτερα τε καὶ ὀξινὰ ἄλατα π.χ. Na_2SO_4 οὐδέτερον θεικὸν Νάτριον, καὶ NaHSO_4 ὀξινον θεικὸν Νάτριον, τὰ τριβασιικά τέλος ἀποτελοῦσι τρεῖς σειρὰς ἄλατων, ὅποια τὰ φωσφορικά. — Θεοῦ ἄλατα ἢ Σουλφάτα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐνοξύονα καὶ τὰ ἀλατοειδῇ, ἔνε ἐκεῖνα, ἐν οἷς τὸ θεῖον ἐπέχει τόπον τοῦ ὀξυγόνου π.χ. CNSK , θειοκυανισκάλιον ἢ θειοκυανικὸν Κάλιον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κοινὸν κυανικὸν Κάλιον CNOK . Περί διπλῶν ἄλατων βλ. λ. — Περί τῶν διαφόρων ἄλατων βλ. τὰ οἰκία ἄρθρα περὶ τῶν σχετικῶν σωμάτων. [O.A.P.]

Ἀλατόου, τ. ἔ. ποικίλα ὄρη, καλοῦνται τρεῖς ἀξιόλογοι ὁροστοιχίαι ἐν ταῖς συνδροματικαῖς μεθόδοις χωρὶς ἐπεκτείνουμαι, ὧν δύο μὲν ἐν τῇ ῥωσ. ἐπαρχίᾳ Σεμιρετσένσκῃ, ἡ δὲ τρίτη κατὰ τὰ σύνορα τῆς Τερμσικῆς καὶ τῆς Γενεσικῆς διοικήσεως. Ἔνε αὗται 1) τὸ ἐν τῷ 0 ἐν τοῦ Ἰλίου ἢ τσαγγαρινῶν Α. πρὸς Β τοῦ ποταμοῦ Ἰλίου, 2) τὸ πέραν τοῦ Ἰλίου ἢ Αλτάτου, πρὸς Ν τοῦ Ἰλίου καὶ ἀνά τὴν λίμνην Ἰλίου-κὺλ ἐκτείνουμαι, ἀμφοτέρω δὲ ταῦτα ἐν τῇ Σεμιρετσένσκῃ ὑπάρχοντα· καὶ 3) τὸ κ. ο. σ. ν. ἐκ τῆς ἰκ. ἢ Αλτάτου, ὅπερ εἶναι ἀνατολικῇ τοῦ κοσμογεωγραφικοῦ Ἀλτάτου ἐκπορὰ καὶ χρυσοῦχον. — Ἐκ τοῦ ὅρους Α. καλεῖται

Ἀλατόου διὰ μέρους, μοῖρα τῆς Σεμιρετσένσκῃς καὶ πᾶσι αἱ πέραν τοῦ Ἰλίου χώροι [175 000 τετρ. χιλιομ.], ὑπὸ κρηγισίων οἰκούμεναι. [N.S.]

Ἀλατοποθηκάρει. Μετὰ τὴν περὶ μονοπωλίων σύμβασιν (βλ. Ἀλατομονοπωλ.) κατηργήθη ἡ θέσις τῶν ἀλατοποθηκαρίων ὡς πε-

ρίτη καὶ ἀντ' αὐτῆς συνστήθη διὰ νόμου ἡ θέσις ἐπὶ τῶν ἄλ. ο. κ. ν. [Δ.Γ.]

Ἀλατός νῆσος μικρὰ κατεμένη ἐν τῇ Παγατητικῇ κήλῃ καὶ ἀποικεισὺς διὰ τῆς θέσεως τῆς βαθύς καὶ ασφαλοτάτου λιμένα, οὗ τινος ἐκατέρωθεν ἀφ' ἧς στενωπότην διέδον. Ἐπ' αὐτῆς ἴδρυται μικρὰ μονή, ἥς τὰ περίε εἶναι κατάρυτα ὑπὸ ἐλαίων, ἀμπέλων καὶ πορτοκαλίων. Ἐνταῦθα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως 250 ἄλβανοι ἀπωλέσθησαν ὑπὸ τοῦ Καρατάστου. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο εἶνε ὁ βραγύδης καὶ ἀπείρους ἰσθμοὶ δ' ἐνώων τὴν χερσονήσον τῶν Τρικέρον πρὸς τὴν Μαγνησίαν καὶ παρ' αὐτὴν τὸ Παλαιόκαστρον (Ὀλυζών). Παράκειται ἑτέρα μικρὰ καὶ χθοναὶ νησίς Πράσδα κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐλαίων καὶ χλόης πρασίνης, εἰς ἥς καὶ τὸ ὄνομα. Ἀντ' αὐτὴν εἰς τὸν ὄψον Αἰαντεύει.

Ἀλατογόνα (Χημ.) ἢ Ἀλογόνα ἐκαλεῖσιν ὁ Βερζέλιος τὰ κατ' ἐξοχὴν ἄλατα παραγωγὰ στοιχεῖα Χλώριον, Ἰωδιόν, Βρώμιον, Φθόριον καὶ τὰς ῥίζας κυάνιον, θειοκυανικόν, φθοριοπυριτίον· ἄλ. αὐτῶν εἰδῆ δὲ ἢ ἀλσειδῇ ἐκλήθησαν τὰ ἄλατα τούτων, ὧν πρῶτον τὸ κοινὸν ἄλ. NaCl ἢ τοιχωρυονάτριον. Διπλὰ ἄλ. αὐτῶν εἰδῆ συνίστανται εἰς ἑνὸς ἀλατογόνου καὶ δύο μεταλλῶν π.χ. χλωροκαλίου λευκὸν χλωρὸν (KCl)₂ Pt Cl_4 . [O.A.P.]

Ἀλατοειδῇ ἢ Ἀλσειδῇ βλ. Ἀλατογόνα.

Ἀλατοζυγός (Gradierwagen γερμ.) Ἀραιόμετρον πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ἐν ἀλμ. ἐνεχυμένου ἄλατος. [O.A.P.]

Ἀλατοκονία (Kochsalzlaugewerkm.) Ἡ πυκνὴ ἀπορρεῦστωσις μηχανικοῦ ἄλατος θερμοκρασίας 52°—70° Κ., δι' ἥς ἐξ ἀργυρομιγῶν μεταλλευμάτων, καθυποβλήθέντων προηγουμένως εἰς χλωρὸν ποικίλιν φρὺξιν (ἰδ. Ἀργυρος), ἀπορρευστοῦται ὁ ἐν αὐτῇ σχηματισθεὶς ἐγγλῶριος ἄργυρος ὡς διπλὸν ἄλ. εἰς ἐγγλῶριον ἀργύρου καὶ ἐγγλῶριον νατρίου. Ἐκ τῆς ἀργυρομιγῆς ταύτης ἀπορρευστώσεως κατακρημνίζεται ὁ ἄργυρος μεταλλικὸς ἐν κοινῇ καταστάσει προσθήκῃ μεταλλικοῦ γαλκοῦ, ῥιπτομένου εἰς τεμάχια ἢ κοκκία. Ὁ ἀπορρευστωθεὶς γαλκός, ὅστις 44-τεκρήμισε τὸν ἄργυρον, κατακρημνίζεται μετὰ τὴν διύλυσιν τοῦ ἀργύρου προσθήκῃ μεταλλικοῦ σιδήρου. [K.M.]

Ἀλατομειγῆς ὄρυγλος (Ὁρυκτολ.) παραλλαγή τῆς ὄρυγλου, συμπροτιμένη ἄλ. μηχανικῶν καλύπτει στρώματα ἄλ. διαφόρων γεωλογικῶν διαπλάσεων. [K.M.]

Ἀλατοπύκνωσις (Gradieren) τεχνικὴ ἐργασία, δι' ἥς πτωχαὶ ἄλμ. ἀπαλλασσονται· ξένων σωμάτων καὶ συμπυκνούνται μὴ μεθόδους πρὸς τοῦτο ἔνε ἢ δι' ἀναθῶν

κατασκευάζονται ὑψηλά κτίσματα πλήρη ἀ-
κινῶν, δι' ὧν ῥέουσιν αἱ ἄλμυρ ἀετμιζόμεναι
καὶ συμπυκνούνται, ἐπαναλαμβάνονται μάλι-
στα τῆς ἐργασίας. [Ο. Α. Ρ.]

Ἄλματος μονοπώλιον. Ἀπὸ τῆς
ἐλληνικῆς ἐστὶ ἐπαναστάσεως ἡ καλλιέργεια
καὶ πώλησις τοῦ ἁλματος εἶχε χαρακτηριζο-
μένη μονοπώλιον τοῦ Κράτους, ὑπῆρχον δ' ἐκτοτε
ἐθνικαὶ ἄλμυρ. Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου ἐκάνο-
νισε τὸ πρῶτον συστηματικῶς τὸ ἐπὶ Ὀθωνος
Δ. τῆς 11 Ἀπριλ. 1833, ὅπερ παρηκολού-
θησε μέχρι σήμερον σωρεῖα ἄλλων διαταγμά-
των καὶ νόμων περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.
Κατὰ τὰ νῦν ἰσχύοντα τὸ μὲν δημόσιον διε-
φύλαξεν ἐκυτὴν τὸ δικαίωμα τῆς καλλιέργειας
τοῦ ἁλματος δι' ἰδίαν ὑπαλλήλων, παρεχώρησε
δὲ εἰς ἰδιαιτέραν ἑταιρίαν τὴν καλουμένην τῶν
μονοπωλίων (ἱ. λ.) τὸ δικαίωμα τῆς
μεταφορᾶς, διαχειρίσεως καὶ πωλήσεως τοῦ
ἁλματος. Ὅθεν οἱ καλλιεργούντες ἢ συλλε-
γόντες λαθραίως ἄλλας ἢ ἐν γνώσει μεταφέ-
ροντες, πωλούντες ἢ κατέχοντες ἄλλας μὴ προ-
ερχόμενον ἐκ τῶν δημοσίων αποθηκῶν ὑπο-
βάλλονται εἰς πρόστιμον 100 — 1000 δραχ-
μῶν καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῆς καλλιέργειας
ἢ τῆς συλλογῆς κατασχέονται ὑπὲρ τοῦ δημο-
σίου. Κατάσχεται ὡς αὐτὸς καὶ τὸ μέσον τῆς
μεταφορᾶς, ὅχημα ἢ πλοῖον, ἀλλὰ μόνον ἵνα
χρησιμεύσῃ πρὸς ἐξαετμίαν τῆς πληρωμῆς τοῦ
ἐπιβληθέντος πρόστιμου καὶ τῶν ἄλλων ἐξόδων.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἁλματος ἐν τῇ ἐσωτερικῇ κατα-
ναλώσει ὁρίσθη διὰ τοῦ ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου
1886 νόμου εἰς 17 λεπτά κατ' ὄγκον, ἐξ ὧν
ἡ ἑταιρία τῶν μονοπωλίων λαμβάνει λεπτὰ
πέντε ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὴν μεταφορὰν, πώλη-
σιν καὶ διαχείρισιν τοῦ ἁλματος, ἐπιτρέπεται
δὲ νὰ ὁρίσῃ κατωτέρω τιμὴ διὰ τὴν εἰς τὸ
ἐξωτερικὸν μεταφορὰν ἁλματος καὶ διὰ τὴν
βιομηχανικὴν καὶ γεωργικὴν χρῆσιν αὐτοῦ.
(Δ. 7 Σεπτεμβ. 1865 καὶ Ν. ΑΦΒ' 28 Μαΐου
1887.) Βλ. καὶ Ἄλματος φορολογία. [Ἀγγ.]

Ἀλαταποθήκαι, εἰσι δύο εἰδῶν αἱ
γενοικαί, ἧτοι αἱ ὑπάρχουσαι ἐν ἐκαστῇ
ἀλυκῇ καὶ αἱ εἰδικαί, αἱ χρησιμεύουσαι
πρὸς πώλησιν ἁλματος, καὶ ὧν ὁ ἀριθμὸς ὁρί-
σθη ὑπὸ τοῦ νόμου ἵσος πρὸς τὸν τῶν ἐπαρ-
χίων τοῦ Κράτους (Ν. ΑΤΜΕ' 9 Ἰανουα-
ρίου 1886 ἀριθ. 1.) Ἀλλὰ δύναται τῆς περὶ μονο-
πωλίων συμβάσεως ἐπιβληθῇ εἰς τὴν σχετι-
κὴν ἑταιρίαν ἡ σύστασις 34 τοῦλάχιστον νέων
εἰδικῶν ἀλαταποθηκῶν. Πισα διὰ λογαρι-
σμοῦ τῆς ἑταιρίας μεταφορὰ ἁλματος εἶχε κατὰ
ἐτηρὰν εἴτε κατὰ θάλασσαν ἐκ τῶν γενικῶν εἰς
εἰδικὰς ἀλαταποθήκας, ἢ καὶ ἐξ εἰδικῶν
ἀλαταποθηκῶν εἰς εἰδικὰς ὁμοίας συνοδεύεται
ὑπὸ διαβατηρίου, ἐνδιδόμενον ἐκ διπλοῦσπου
βιβλίου ὑπὸ τῶν διαχειριζομένων πᾶς γενικᾶς
καὶ εἰδικᾶς ἀποθήκας ἀντιστοίχων τῆς
ἑταιρίας καὶ ἐμφαίνοντος τὸ ποσὸν τοῦ ἁλματος

καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλοιοῦ καὶ τοῦ πλοίου,
δι' οὗ γίνεται ἡ μεταφορὰ, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ
ἀγωγέως, ἢ ἡ μεταφορὰ γίνεται κατὰ ἐτη-
ραν. [Ἀγγ.]

Ἄλματος φορολογία. Τρία εἶδη φο-
ρολογίας τοῦ ἁλματος ἀπαντῶσιν ἐν χρήσει.
Τὸ πρῶτον εἶνε τὸ τοῦ μονοπωλίου,
ὕπερ οὗ συνηγοροῦσι καθαρῶς ταμειακοὶ λό-
γοι. Τὸ ἀπαραίτητον τοῦ ἁλματος εἰς τὴν κατα-
ναλώσιν παντὸς ἀνθρώπου καὶ τὸ χρησιμὸν
αὐτοῦ εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ βιο-
μηχανίαν, πρὸς δὲ τὸ εὐχερὲς καὶ ἐπιγνο-
πανον τῆς καλλιέργειας καὶ βραδία καταπολέ-
μησις τῆς λαθραίας αὐτοῦ παραγωγῆς καὶ ἐμ-
πορίας ἐξασφαλίζουσιν ὑπὸ τῷ μονοπωλίῳ
πλοῦσιν καὶ βέβαιον ἐσοδον. Ἰσχύει δὲ νῦν
αὐτὸ ἐν Αὐστρίᾳ, Ἰταλίᾳ, Τυρκίᾳ καὶ ἐν Ἑλ-
λάδι, ἐνθα τὸ δικαίωμα τῆς μεταφορᾶς, δια-
χειρίσεως καὶ πωλήσεως τοῦ ἁλματος ἐξουσι-
οῦται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1886 εἰς ἰδίαν ἑταιρίαν
(ἱδ. Μονοπωλίον ἁλματος). Ἀλλὰ πολλοὶ λό-
γοι προβάλλονται κατὰ τῆς διὰ μονοπωλίου
φορολογίας τοῦ ἁλματος. Πρόκειται περὶ ἀν-
τικειμένου πρωτίστης ἀνάγκης καὶ ἐν ταύτῃ
περὶ πρώτης ὕλης ἐν τῇ γεωργίᾳ, κτηνοτρο-
φίᾳ καὶ βιομηχανίᾳ, ὅπερ ὅλος ὁ κόσμος ὡς ἐκ
τούτου νὰ ὑποβάλληται εἰς φόρον πολυπλά-
σιον τῆς ἀξίας καὶ νὰ παρακωλυθῇ ἡ ἐλευ-
θερία αὐτοῦ παραγωγῆς, ἧτις εἶνε σπουδαία πη-
γὴ πλοῦτος, ἰδίᾳ ἐν χώρῳ γενομένης εἰς τοι-
αύτην παραγωγὴν. Διὰ τοῦτο ἡ κατηργηθῇ ὡ-
ς τὸ μονοπωλίον τοῦ ἁλματος, ὡς ἐν Ἀγγ-
λίᾳ, Νορβηγίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ, ἐνθα ἀ-
παντᾷ ἐν χρήσει τὸ δεύτερον εἶδος τῆς φορο-
λογίας αὐτοῦ, καθ' ὃ ὑπάγεται ἐμμέσως εἰς
φόρον ὡς τὰ προϊόντα τῆς γεωργίας, κτηνο-
τροφίας καὶ βιομηχανίας, εἰς ἃ χρησιμεύει ὡς
πρώτῃ ὕλῃ, ἢ ἀντικατεστάθῃ ὑπὸ τοῦ τρίτου
εἰδους τῆς φορολογίας, ἐπὶ τῆς παραγωγῆς αὐ-
τοῦ ἐπιβαλλομένης, ὅπερ εἰσῆλθῃ ἤδη ἐν Γαλ-
λίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ῥωσίᾳ. [ἱδ.]

Ἀλατοχημεῖα. ἱδ. Ἀλατοχημεία.

Ἀλάτρι Alatri (λατ. Alatrium), ἱτα-
λικὴ πόλις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ῥώμης. Κατ. 1885
τῇ 1881 (ἔ. ὁδμὸς 18114). Ἐν αὐτῇ οἰκοῦν-
ται λεῖψανα Κυκλωπιδίων τειχῶν. [Ν. Σ.]

Ἀλάτρυα (Alatry), Ῥωσικὴ πόλις ἐν
τῇ Σιμβιρσικῇ διοικήσει, ἔχουσα 15 000 κατ.
τῇ 1880 καὶ καίμενη ἐνθα ὁ Ἄ λ α τ ὕ ρ α ς
ἐνδίδωσιν εἰς τὴν Σ α ὕ ρ α ν, τὴν περαιτέρω
εἰς τὸν Βόλγαν ἐκβάλλουσαν. [Ν. Σ.]

Ἀλατωρυχεῖα. Τὸ δρυκτὸν ἄλας ἐμ-
ρίσκεται ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς γῆς εἰς κοι-
τάσματα καὶ ὑπερσатуремατα μετὰ γύψου, ὀρ-
γανικοῦ σιτιστοῦ καὶ ἀλατομεγέθους πηλοῦ.
Ἐν ἐν αὐτοῖς εὐρίσκεται τὸ ἄλας καθαρὸν,
ἢ γιναι ἀμιγές, ἔχων αὐτοῦν. Ἐξορύσσεται αἰετ
δι' ὑπαίθριον ἐργασίων εἴτε διὰ κανονικῶν

μεταλλεύσεων (πράσιτων, υπονόμων, υπογεινών διόδων κτλ.), θμοίων προς τούς τῶν μεταλλείων τὰς μεταλλευτικὰς ταύτας ἐργασίας καλοῦσιν ἡ λ α τ ω ρ υ ε ι α (ἰδ. Μεταλλείον). Τὰ διασημότερα ἄλλ. εὐρίσκονται ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ (Κορδοῦ), ἐν Γερμανίᾳ (Χάλλη), ἐν Αὐστρίᾳ (Σαλτσβουργον) κτλ. [Κ. Μ.]

"ΑΛΒ. Δύο ποταμοὶ τοῦ Βάδεν, ἐκβάλλοντες εἰς τὸν ἕναι Ῥήνον. ὁ μὲν μετὰ ῥοὴν 68 χλμ. πρὸς τὸ Ἀλδρουν, ὁ δὲ κάτωθεν τοῦ Κνί-λιγγεν. [Π Π.]

"ΑΛΒΑ. 1) ἀρχαία τῆς Κρήτης πόλις. 2) ἀρχαία πόλις τῶν Ὀυαρδουλῶν ἢ Βαρδουλῶν ἐν Ἰσπανίᾳ τῇ Ταρρακωνική, ταῦτον Ἀλ-βανὰ ἐν τῇ Ἀλβάνῃ καὶ Γουίπουσκῇ. [Ν. Σ.]

"ΑΛΒΑ Γραία. ἥτοι Ἑ λ λ η γ ν ι κ ῇ Ἀ λ β α, ἢ ρωμανιστὶ Alba Graeca, τὸ Βελιγράδιον.

"ΑΛΒΑ ΔΕ ΤΟΡΜΕΣ ἢ Ἀ λ ε α ἢ Τ ο ρ μ ι κ ῇ, Ἰσπανικὴ πόλις ἐν τῇ Σαλαμικῇ ἐπαρχίᾳ ἐπὶ τῇ ποτ. Τόρμη, ἔχουσα 2 807 κατ. Αὐτὴν τὸ 1809 ἐνίκησαν οἱ Γάλλοι τοὺς Ἰσπανούς. [Ν. Σ.]

"ΑΛΒΑ Ἰγγαυῶν. ἐρῶν. Ἀ λ β ι γ α υ ο ν καὶ Ἀ λ β ι γ γ α υ ο ν ἢ Alba Ingaunorum, ἀρχαία ἰταλικὴ πόλις ἢ νῦν Ἀ λ β ε γ γ α, (βλ. 2.)

"ΑΛΒΑ Λόγγα καὶ ἀπλῶς Ἀ λ β α ἀρχαιοτάτη λατινικὴ πόλις ἐπὶ λόφου κειμένη παρὰ τὴν νῦν μόνην Palazzola. βλ. καὶ Ἀλβανὴ λίμνη. [Ν. Σ.]

"ΑΛΒΑ Πομπηζου (ἢ τῶν Ῥωμαίων Alba Pompeia καὶ ἑλλ. Πομπηία Ἀλβα), ἰταλικὴ πόλις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σινεο παρὰ τὸν Τάναρον, 40 χλμ. ΝΑ τοῦ Τουρίνου, ἔχουσα κατ. τῷ 6872 1881 (ὁ δῆμος 12 178).

"ΑΛΒΑ Φουκεντία (ἢ τῶν Ῥωμαίων Alba Fuentia καὶ ἑλλ. Ἀλδαφουκεντία καὶ Ἀλδαφουκλήσις), ἰταλικὴ πόλις τῶν Ἑκτίς ἐσχάτων Ἀδρουϊῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀκυλίζ, νῦν Ἀ λ ε ι. Ἀρχαία τῶν Μαρσῶν πόλις παρὰ τὴν λίμνην Φουκνήν ἢ Ἀλβα αὕτη ἐγένετο ἔπειτα Ῥωμαϊκὴ ἀποικία καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔκτισαν ἐν αὐτῇ πολιτικὰς φυλακὰς. ἐν αἷς πλὴν ἑλλῶν καθιεργήσαν ὁ Περσιὺς καὶ ὁ Σύρξ. [Ν. Σ.]

"ΑΛΒΑΚΕΤΗ (Albacete), ἰσπ. πόλις, πρωτ. τῆς θμοινῶν ἐπαρχίας (ἐμβ. 15 460 τετρ. κατ. 222 038 τῷ 1884) ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆς Μουρκίας βασιλείᾳ καὶ παρὰ τὴν ἐκ Μαδρίτης εἰς Ἀλικάντην καὶ Καρθαγίνην σιδηροδρόμον, ἔχουσα 17 694 κατ. Οἶνοι, κρέας, ὄπλα. [Ν. Σ.]

"ΑΛΒΑΝΙ (Albani) οἰκογένεια Ἰταλῶν εὐπατρίδων, ἥτις λέγεται ὅτι ἐν ἔτει 1464 ἐμεταστάσειεν εἰς Ἀλβανίαν εἰς Ἰταλίαν, ὅπου ἐδηχάθη εἰς τὸ ἐν Παργαρι καὶ εἰς τὸ ἐν

Οὐρβίνω γένος τῶν Ἀ. Ἐκ τῶν δύο γενῶν αὐτῆς ἐγένοντο πολλοὶ καρδινάλιοι, εἰς δὲ πίκας, Κλήμης δ' ΙΑ' τῷ 1700 οὐκ ὀλίγοι δ' ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης διεκρίθησαν καὶ ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐν τοῖς γράμμασι. [Π.]

— Φραγκίσκος. Ὀνομαστὴς Ἰταλὸς ζωγράφος τῆς Βονωνιακῆς σχολῆς, γενν. ἐν Βονωνίᾳ τῷ 1578, ἀπεθ. αὐτ. τῷ 1660. Ἦν μαθητὴς τοῦ οὐκρανδοῦ Κάλβαρτ καὶ εἶτα τοῦ Καρατῆ, φίλος δ' ἐν ἀρχῇ καὶ ὑστερον ἀντιζήλος τοῦ Γουδου Ῥένι. Οἱ κάλλιστοι πίνακες αὐτοῦ εἶναι ἐκείνων τὰ θέματα ἐλήθησαν ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας. Δὲν ἔχει μὲν πλεῖστον εὐρείας, ἀλλὰ διὰ τὴν εἰδυλλιακὴν τῶν ἔργων του χάρον ἐπεκλήθη ὁ Ἀνακρέων τῆς γραφικῆς. [Π.]

"ΑΛΒΑΝΕΑ. βλ. Ἀλβανοί.

"ΑΛΒΑΝΙΣ λίμνη (Lago d' Albano, λατ. Albanus lacus) ἐν Ἰταλίᾳ, ἀπέχουσα τῆς Ῥώμης 20 περίπου χιλιομέτρων, τὴν μὲν περιφέρειαν 12 χιλίω., τὸ δὲ βάθος 330 μέτρα, καὶ οὕτω, ὡς φαίνεται, ἐν τῷ κρατῆρι ἐσβεσμένου παλαιοῦ ἡφαιστείου. Τὰ ὕδατα αὐτῆς ἐκρέουσι διὰ λαμπρῆς ὑπονόμου, διασκαφείσης τὸ πρῶτον, ὡς λέγεται, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, οἱ ἐπολιόρουν τοὺς Οὐλήους, καὶ περὶ τὰς ὄρθας ὑπάρχουσι μεγαλοπρεπῆ μνημεῖα ἱστορικὰ, ἐν οἷς τὸ Castel Gandolfo, ἐνηδητήριον τῶν παπῶν, καὶ Ῥωμαϊκαὶ ἐκπύσεις. Ἐπ' αὐτῇ ἔκειτο καὶ ἡ Ἀ λ β α Λ ε γ γ α τὸ πάλαι. [Ν. Σ.]

"ΑΛΒΑΝΟΙ. Φυλὴ ἀνθρώπων, ὡς ἐκ τῆς γλώσσης αὐτῆς συνάγεται, εἰς τὸ Ἰνδοευρωπαϊκὸν γένος, οἰκοῦσα δ' ἐν τῇ Ἑυρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ. Ἦν τῇ Ἑυρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ οἱ Ἀ. οἰκοῦσι κυρίως τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὴν Ἰπείρον, ἥτοι τὴν χώραν τὴν ὀριζομένην πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Μαυροβουνίου καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Σικάρου. Ἐκτὸς τῶν ὀρίων τούτων εὐρίσκονται Ἀλβανοὶ οὐκ εὐάριθμοι μὲν ΒΑ ἐν Παλαιᾷ Σερβίᾳ. Α δ' ἀναμῖξ μετὰ Βουλγάρων καὶ Κουτσοβλάχων οἰκοῦντες ἐν Μακεδονίᾳ. Ἦνεκα τῆς ἐλλειψείας ἀσφαλῶν ἀπογραφικῶν πληροφοριῶν περὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ἀδυνάτος εἶναι ὁ ἀκριδὴς προδιορισμὸς τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀ. καὶ τῆς ἀναλογίας τούτου πρὸς τὴν τῶν ἑλλῶν ἐθνὴν ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ Ἰπείρῳ. Ἀλλὰ μάλιστα ἀξιοπίστοι πεισῶν τῶν λοιπῶν φαίνονται αἱ ἀπογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ κ. Ἰπ. Μαυρομάτη, αἱ δημοσιευθεῖσαι ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἀκροπόλει» (1884 ἀρ. 664—672), οὐ μικρὸν παραλλήλωςται τῶν παλαιωτέρων ὑπολογισμῶν τοῦ Herquard, τοῦ von Hahn, τοῦ Lehner, τοῦ Helle von Samō καὶ τοῦ Lejean. Κατὰ τάτας ἐν μὲν τῇ Ν Ἀλβανίᾳ

νη, τῇ περιλαμβανοσῇ τὸ βιλαέτιον τῶν Ἰωαννίνων μετὰ τεσσάρων σαντζακίων Ἰωαννίνων, Πρεβέζης, Ἀργυροκάστρου καὶ Βερατίου, οἰκοῦσι 229 800 μουσουλμάνοι καὶ 102 000 ὀρθόδοξοι Ἀλβανοὶ καὶ πλὴν τούτων 176 270 Ἕλληνες, 15 000 Κεκοσέδαχοι, 8000 Ὁσμανίδαι καὶ 4000 Ἑβραῖοι, [Κατὰ νεωτέρας ἐπίσης ἀσφαλεῖς ἀπογραφικὰς σημειώσεις, καθαρτισθεὶς κατὰ Δεκέμβριον 1888, ἐν τῷ βιλαετίῳ Ἰωαννίνων, συγκαταμενὸν ἐκ πέντε μοιτεσσαριφλικίων Ἰωαννίνων, Πρεβέζης, Λιτσοβικίου, Ἀργυροκάστρου καὶ Βερατίου, ἔχοντι δ' ἐν ἑλμ. 607 705 κατ. λαλοῦσι τὴν ἁλβανικὴν μὲν 345 720 (ὧν 264 505 μουσουλμάνοι καὶ 81 215 ὀρθόδοξοι χριστιανοί), τὴν δ' ἑλληνικὴν 247 810 (ὧν 21 550 μουσουλμάνοι καὶ 1725 ἰουδαῖοι) καὶ τὴν βλαχικὴν 15 125 κατ. Οἱ ἐν τῷ βιλαετίῳ ἁλβανῶν διανεμονται ὡς ἑξῆς κατ'ἐπαρχίαν (καζάδες). Ἐπαρχία Φιλιατῶν 17750 μουσουλμάνοι Ἀ. Ἐπ. Μαργαριτίου 11 110 χριστιανοί, 17050 μουσ. Ἀ. Ἐπ. Λιτσοβικίου 2155 μ.—Ἐπ. Πρεματῆς 12225 χρ. 21015 μουσ. Ἀλβανοί. Ἐπ. Ἀργυροκάστρου 14925 χρ. 10725 μουσ. Ἀ.—Ἐπ. Τεπελιενίου 1220 χρ. 25425 μουσ. Ἐπ. Χειμάρρας 12155 χρ. 18975 μουσ. Ἀ. Ἐπ. Βερατίου 26905 χρ. 78185 μουσ. Ἀ. Ἐπ. Αὐλῶνος 2275 χρ. 28275 μουσ. Ἀ. Ἐπ. Σαρακηνίου 400 χρ. 20625 μουσ. Ἀ. Ἐπ. Τεμκερίτης 17425 μουσ. Ἀλβανοί.—Π.]. Ὡς βόρειον ὄριον τῆς Ν Ἀλβανίας τίθεται ὁ ποταμὸς Σκούμπ, μετὰ δὲ τούτου καὶ τοῦ ποταμοῦ Μάτι κείναι ἡ Μέση Ἀλβανία, ἐνθα τὸ ἁλβανικὸν στοιχεῖον ἐπικρατεῖ ἀμεινότερον. Οἱ ἐν τῇ γῶρᾳ ἐκείνῃ Ἀ κατατάσσονται συνήθως εἰς τοὺς Γέγκηδες, πρᾶγματι ὅμως τὰ αὐτοὶ λαλοῦμενα γλωσσικὰ ἰδιώματα κατέχουσι μέσσην τινὰ θέσιν μετὰ τῆς βορείου (γεγκικής) καὶ τῆς νοτίου (τοσκικής) Ἀλβανικῆς διαλέκτου. Μέρος τῆς Μέσης Ἀλβανίας μετὰ τῶν πόλεων Καδῆγιας, Κρείας, Τιράνας, Δυρραχίου καὶ Πεκίδ ὑπάγεται εἰς τὸ βιλαέτιον Σκόδρας, τὸ δὲ λοιπὸν, ἥτοι τὰ σαντζακία Μάτια, Ἐλδασάν, Ἀνω Δίβρης καὶ Κάτω Δίβρης, εἰς τὸ βιλαέτιον Βιτωλιῶν ἢ Μοναστηρίου. Ἡ Μέση Ἀλβ. ἔχει πληθυσμὸν περίπου 213 000 μουσουλμάνων, 8000 ὀρθόδοξων καὶ 800 καθολικῶν Ἀ. πρὸς δὲ 18000 ἀναρίκτων ὀρθόδοξων, 1700 βλάχων καὶ 1000 Ἀτσιγγάνων. Ἡ δὲ Ἀνω Ἀ. ἀποτελεῖται ἐκ τῶν δύο σαντζακίων Λιοβμάς καὶ Ριζκοῦ, ὑπαγομένων εἰς τὸ βιλαέτιον Κοτσόβου, καὶ ἐκ τοῦ πλείστου μέρους τοῦ βιλαετίου Σκόδρας ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ βιλαετίῳ διακρίνονται δύο τμήματα, τὸ πεδιὸν περιλαμβάνον καὶ τὰς πόλεις Σκόδραν (Σκούταρ) καὶ Ἀλέσιο, καὶ τὸ βρεινὸν ἐνθα τὰ ἡμιαυτόνομα σῦλα τῶν Μιρδιτῶν, Δρυκατῶν, Πούκα, Χέτι, Κλεμέντι, Καστράτι, Σαρίετι κλπ. Ἐν

ταῦτα καὶ ἡ ἀνάμιξις μετὰ τοῦ περδικοῦ στοιχείου εἶναι σπουδαία. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 87000 μουσουλμάνων Ἀ., 78100 καθολικῶν Ἀ. (τῶν πλείστων ὀρεινῶν, ἁλβ. Μαλισόραι) καὶ 6100 Σέρβους καὶ 2500 Ἀτσιγγάνους. Πόλλῳ μείζον εἶναι τὸ σλαβικὸν στοιχεῖον ἐν τοῖς λοιποῖς σαντζακίοις τοῦ βιλαετίου Κοτσόβου, κειμένου ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς ἰδίας Ἀλβανίας, ἥτοι τῶν σαντζακίων Πρισρένης, Πριστίνης, Σκοπίων (Ούσσεκ) καὶ Νέβι Παζάρ, ἐνθα οἰκοῦσι 224 700 μουσουλμάνοι Ἀ., 5 200 καθολικοὶ Ἀ., 153 000 ὀρθόδοξοι, 39000 μουσουλμάνοι διαφόρων αἱρέσεων, 85000 ὀρθόδοξοι καὶ 7500 μουσουλμάνοι Βούλγαροι. (Περὶ τῆς ἀναλογίης τοῦ πληθυσμοῦ τῶν διαφόρων ἐθνότητων ἐν Παλαιᾷ Σερβίᾳ πρὸλ. καὶ τὰς Mittheilungen der anthropologischen Gesellsch. in Wien 1888 σ. 182 κ.).

Οἱ δ' ἐν Ἑλλάδι Ἀ. ὑπολογίζονται εἰς 200 000 περίπου, οἰκοῦντες τὸ πλεῖστον τῆς ὑπαίθρου γῶρας τῶν πρώην ἐπαρχιῶν Ἀττικῆς καὶ Μαγναρίας, πρὸς δὲ ἐν ταῖς νήσοις Σαλαμίνι, Δέριν, Ἀνδρῶν, Εὐβοῖα, ἐν τοῖς νομοῖς Ἀρκαδίας, Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας, καὶ ἐν Βοιωτίᾳ, Λοκρίδι, Κορινθίᾳ, Ἀργολίδι, Ἑρμιονίδι καὶ ταῖς νήσοις Τῶρα, Σπέτσαις καὶ Πέρῳ, ὅπου καὶ πολυαριθμότεροι εἶναι. Οὗτοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἔχουσιν ἐξἑλληνισθῇ, μόνον δὲ περὶ τοὺς τεσσαρακονταετηρίδας περίπου ἐμεικλῶσι τὴν ἁλβανικὴν, οὐκ δὲ τὴν ἑλληνικὴν. Ἐμετανάστευσαν δι'αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν ΙΔ' καὶ τὸν ΙΒ' αἰῶνα· τῷ 1399 κατὰ πόλιν μνημονεύονται Ἀλβανοὶ ἐν Πελοποννήσῳ.

Τῶν δ' ἐν Ἰταλίᾳ εὐρισκόμενων καὶ μῆποι ἐξἑταλισθέντων Ἀ. ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 100 000 περίπου· οἰκοῦσι δ' οὗτοι ἐν γοήροις τισὶ τῶν Καλαβριῶν, τῆς Βασιλικῆς, τῆς Καπιτανάτης, τοῦ Τόρροντος καὶ τῶν Κάτω Ἀβρουζίων (ὧν χωρίων ἀκριδὴς ἀναγραφὴ εὐρεται παρὰ Biondelli, Studi linguistici. Milano 1856 σ. 59 κ.), πρὸς δὲ ἐν Σικελίᾳ, ἥτοι ἐν Κοντέστα, Παλάτσο, Ἀδριάνοι, Μετσογιόσσο καὶ Πιάνα δέι Γρότοι (παρὰ τὸν Πανερμῶν). Τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἀ. οἱ πλείστοι ἐμετανάστευσαν ἐκεῖσε κατὰ τὸν ΙΒ' καὶ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, καὶ δι' αὐτὴν Ἑλλάδος κατὰ μέγα μέρος, ὡς ἐκ τῆς διαλέκτου αὐτῶν τεκμαίρεσθαι· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἐγένοντο μικραὶ τινες μεταναστεύσεις Ἀ. εἰς Ἰταλίαν (πρὸλ. Giuseppe Spata, Studi etnologici. Palermo, 1870).—Πλὴν τούτων ὑπάρχουσιν εὐχρημαὶ Ἀ. καὶ ἐν Αὐστρίᾳ, καὶ δι' ἐν ταῖς γοήραις Ἑρζεβίτς καὶ Νιχίντοι παρὰ τὸ Μήτσεβιτς πρὸς τὸν ποτ Σάβαν (πρὸλ. Windisch, Von den Klementinen in Syrmien ἐν Ungarisches Magazin 1788 τ. Β' σ. 77 κ.), καὶ ἐν τῇ προσηγορίᾳ Μπόργκ Ἑρτίσι παρὰ τὴν Ζαραν (πρὸλ. Er-

ber, La colonia albanese di Borgo Erizzo. Ragusa, 1883) ἦλθον δ' εἰς Αὐστρίαν μαθηματικὸν διδάσκαλον ἐξ Ἀλβανίας κατὰ τὴν παρελθόντα Αἰῶνα. Οἱ δ' ἐν Ἱστορίᾳ (παρὰ τὴν Παρένσι) Ἀ. ἔχουσι νῦν ἐκτελεσθῆναι (πρὸς τὴν ἐφημερίδα L' Istria 1852 σ. 225). Τέλος ὑπαρχουσιν ἐπικλήσεις Ἀ. ἐν Θράκῃ ΝΑ τῆς Φιλιππουπόλεως (χωρίον Ἀρναούτ κίον), ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, καὶ ἐν τῇ χωρίῳ Βολκονέστῃ τῆς Βεσσαραβίας.

Τὸ ΟΝΟΜΑ Ἀλβανοὶ ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τοῦ Πτολεμαίου, ὅπου μετὰ τῶν ἑλλορικών ἐθνῶν Ταυλάντων, Ἑλλαντικῶν καὶ Ὀρεστίων μνημονεύονται καὶ Ἀ. καὶ πόλεις αὐτῶν Ἀλβανίπολιν. Ἡ πόλις αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως τὸ Ἐλβανόν, ὡς τινες ὑπέθεσαν, διότι τοῦτο καίται ἐν τῇ θέσει τῆς πόλεως Σακρυπίας ἢ Σακρυπῆς, ἐπὶ ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ Σακρυπ. Ἡ λέξις Ἀ. εἶναι πιθανῶς ἑλληνογενὲς τύπου ἔχοντος παλαιότερον ρ. διατηρηθὲν ἐν τῇ τερβιᾷ Albanas καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀρβάνηται (ἐπὶ ὅθεν καὶ τὸ τουργικὸν Ἀρναούτ). Καὶ χώρα τις ἐν Ἀλβανίᾳ καλεῖται Ἀρμπανία, ἢ περιτομή τῶν Ἀρσικεραινῶν ὄρεων, μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν Ἀλβανός, Κουρδελίης κλπ. οἱ δὲ κάτοικοι ταύτης Ἀρμπέρ. Τὸ αὐτὸ σκηνόχαιον καλεῖται καὶ Λιμπανία ἢ Λιμπανία, ὅπου εἶναι σλαβικῆς τύπος, παρὰ τὴν κατὰ μετὰ τὸν ἀρχαῖον γράμματός, ὡς ἐν τῇ σλαβικῇ Liabe = Ἀλβίς. Ἐν τῷ φύλῳ δὲ τούτῳ τῶν Ἀρμπέρ, ὅπου ἐν ἀρχῇ οἰκοῦν πιθανῶς βορειότερον (παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀρξέν, μεσημέριος τῆς Γράνας καὶ Ἀ. τοῦ Δυρραχίου ὑπάρχει τόπος τις καλούμενος Arbona), ὠνομάσθη ὅλον τὸ ἔθνος. Οἱ Ἀ. καλοῦσιν ἑαυτοὺς Σακπατάρ, ὅπου πιθανῶς σημαίνει τοὺς καταλαμβάνοντας, ἐκ τοῦ λατινικοῦ excoipio (καταλαμβάνω, ἐννοεῖ), ἄλλ. Skjiponj. Κατὰ τὴν παράδοσιν οἱ Ἀ. ἀνῆκον εἰς τὸ μέγα ἔθνος τῶν Ἰλλυριῶν, οἵτινες κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὡκοῦν τὴν νῦν Δαλματίαν, τὴν Βοσνίαν καὶ τὴν Ἀλβανίαν εἰς τὸ ἔθνος δ' ἐκείνο περιλαμβάνονται καὶ οἱ Λιθουνοί, οἱ Ἰστροί, οἱ Ἑνετοὶ καθὼς καὶ οἱ ἐν τῇ Νοτίῳ Ἰταλίᾳ Ἰάπωνες ἢ Μεσσηπιοί. Ὅπως δ' ἀδύνατον φαίνεται ἡ γνώμη τοῦ Χάν, ὅτι τὰ δύο κυριώτατα φύλα τῶν Ἀλβανῶν, οἱ πρὸς ἄρκτον Γέγκιδες καὶ οἱ πρὸς νότον Τόσκι, οὗς ἀπ' ἀλλήλων χωρίζει ὁ ποταμὸς Σακρυπ, εἶναι οἱ Ἰλλυριοὶ καὶ οἱ Ἰπειρώται τῶν ἀρχαίων διότι οἱ μὲν Ἰπειρώται ἦσαν πιθανώτατα Ἕλληνας, οἱ δ' Ἀλβανοὶ ὁμοῦτε ἴσως ἑματιανέστευον εἰς τὴν Ἰπείρον.

Ἡ τὴν παλαιότητα καὶ τὴν πάλαιον τῶν Ἀ. Ἱστορίαν πυκνότερον περιλαμβάνει σκότος. Οἱ πολλὰκις τοὺς Ἰλλυριοὺς καταπλημψάντας βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας φέρονται ὅτι οὐδέποτε κατώρθωσαν νὰ πειρήσων αὐτοὺς ἐξ ἀπολλύρου υποχειρίου. Κατὰ τὴν Δ' π.Χ.

αἰῶνα ἀναφέρεται ἐπιδρομὴ τῶν Κελτῶν εἰς Ἰλλυρίαν. Μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς ὡς πρωταγωνιστὰ μνημονεύονται ἡ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεῖς Τεῦτα καὶ ὁ βασιλεὺς Γέντιος, καθυπείχθησαν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς Ἰλλυριοὺς μερίστην δ' ἔσχε τοῦτο Ῥομήν εἰς τὴν μέσσειαν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης διότι οὐ μόνον ἀνάρητος πληθὺς λατινικῶν λέξεων παρεσέρχεται ἔκτοτε εἰς τὴν ἀλβανικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἑτυμολογικὸν καὶ τὸ τυπικὸν ταύτης παρατηρεῖται ἰσχυρὰ ἐπιδράσεις τῆς λατινικῆς γραμματικῆς, οὕτως ὥστε ἡ ἀλβανικὴ κατὰ τὴν μόνον ἡ λατινικὴν γέννησιν (Ῥομανική) γλώσση (πρὸς Miklosich, Albanische Forschungen, II. Wien, 1871.—G. Meyer, Der Einfluss des Lateinischen auf die alb. Formeulehre, ἐν τοῖς Miscellanea Caix—Canello, Firenze, 1886 σ. 103 κέ.—Τὸ αὐτοῦ, Die latein. Elemente im Albanesischen ἐν Grahners Grundriss der romanischen Philologie, Strassburg 1888 σ. 804 κέ.). Βραδύτερον ἐπεκράτησαν ἐν τῇ βορείῳ Ἀλβανίᾳ ἐπὶ 130 ἐτη (μέχρι τοῦ 585) Γότθοι, προσκαίτως δὲ μετὰ καὶ Νορμανδοὶ ὑπὸ τὴν Ῥοβέρτον Γουισκάρδον καὶ τὸν Βερμούνδον. Μετὰ τὴν ἱστορικὴν σχηματὶν ἔχουσιν αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν Σλαβῶν, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 15' μάλιστα αἰῶνος ἀδιαλείπτως ἐπηκολοῦθον ἀλλήλους ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ χερσονήσῳ. Μέχρι τῆς ἐν Κοσσυποπόλει μάχης (1389) ἡ βορείος Ἀλβανία ἀπετέλει ἐπαρχίαν τοῦ Σερβικοῦ κράτους. Ἡ δὲ νότιος Ἀλβανία διετέλεσεν ἐπὶ ἑνα αἰῶνα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Βουλγάρων, ὧν ὁ ἡγεμὸν ἠδρευεν ἐν Ἀχρίδι. Τὸ κράτος τοῦ Τσάρου Συμεῶνος περιελάμβανεν ἅπασαν τὴν ἡπειρωτικὴν παρλίαν, ἀπὸ τῆς ἀπέναντι τῆς Κερκύρας ἀκτῆς μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δρίνου, ἔξαιρέσει ἐπινεικὸν τινῶν, ὅτινα διετέλουν ἀκέραια ὑπὸ τοῦς Βυζαντίους ὅρια δὲ τοῦ ὑπὸ τὸν Συμεῶνα βουλγαρικοῦ κράτους πρὸς τὴν Σερβίαν ἦσαν ὁ κυρίως Δρίνος, ὁ λευκὸς Δρίνος καὶ ὁ Ἰθρ. Μόλις δὲ τὸ Δεσποτάτον τῆς Ἠπείρου κατέλυσε τὴν βουλγαρικὴν κυριαρχίαν. Οἱ Τούρκοι κατώρθωσαν νὰ καθυποταξῶσι τοὺς Ἀλβανοὺς μετὰ μακροῦς καὶ αἱματηροῦς ἀγῶνας, καθ' οὓς πρωταγωνιστήρας ἐδοξάσθη ὁ Γεώργιος Καστριώτης, ὁ ἐπιτελέμενος Σκεντέρμπεη (βλ. λ.), ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὄλην (1443—1467) ἡρώικως καὶ ἐπιτυχῶς πολέμησας πρὸς τοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σκεντέρμπεη ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀνταγῆθησαν οἱ Ἀ. πρὸς τοὺς Τούρκους, τὸ τελευταῖον δὲ πολεμικὸν ἀνδραγαθίον αὐτῶν εἶναι ἡ ἄμυνα τῆς Σκόδρας. Διὰ τῆς ἐν ἔτει 1478 συνομιλορηθείσης εἰρήνης τῶν Τούρκων καὶ τῶν Βενετῶν ἡ Ἀλβανία ἀνεγνωρίσθη ὡς τουργικὴ ἐπαρχία ἄλλ' ἢ χωρὶς καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ μακρὸν διετέλεσεν ἀνεξαρτητος, καὶ νῦν δ' εἶναι τὰ βόρεια ὄρεα φύλλα εἶναι

κατ' ὄνομα μόνον ὑποταταγμένα εἰς τὸ ὄρα-
νικὸν κράτος. Ἀπὸ τοῦ IX αἰῶνος ἡ ἰσλα-
μικὴ θρησκεία ἤρχισε λαμβάνουσα μεγίστην
ἐπίδωσιν παρὰ τρεῖς Ἀλβανοίς, οἵτινες ἐκτοτε
αἰετοὶ κατετάσσοντο εἰς τὸν τουρκικὸν στρα-
τὸν ὡς ἡ μάλιστα οἱ Γενίταριοι ἐγένοντο
σωματοφύλακες τοῦ Σουλτάνου, οἱ Ἀ. ἀπετε-
λοῦν τὸν πυρῆνα τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἐν
ἔτει 1770 πρὸς καταστολὴν τῆς ὑπὸ τῆς Ρωσ-
σίας ὑποκινηθείσης ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλή-
νων ἐπεμψεν ἡ Πύλη κατ' αὐτῶν Ἀλβανούς,
οἵτινες τὸ πρὸς ἐκείνους μισὸς τῶν κατείδεξαν
δ' ἀγριωτάτων βικαιοπραγίων καὶ σφαγῶν.
Κατ' ἐκείνους δὲ περιποῦ τὸν χρόνον ἀνείραν
καὶ ὁ Ἀλῆ πασάς ἐν Τεπελενίου, ὅστις ἀν-
βριον σκοπὸν τῶν ἀγώνων τοῦ ἔθετο τὴν ἐ-
νώσιν εἰς ἓν αὐτόνομον κράτος τῆς δι' ἀπαύ-
στην ἐμφυλίων σφαγαῶν διεσπασμένης Ἀλ-
βανίας. Διὰ τοῦ φόνου ὁμοῦ αὐτοῦ (1822) κα-
τέργευσαν τὰ φιλόδοξα σχέδια, ὑπὲρ ὧν ἐπὶ
μακρὰ ἔτη ἐπιτηδεύοντα εἶχεν ἐργασθῆ. Κατὰ
τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν οἱ μὲν μουσουλ-
μάνοι Ἀλβανοὶ ἀπεδείχθησαν καὶ αὐτὸς ἀγρι-
ώτατοι τῶν Ἑλλήνων πολέμοι, ἐν ᾧ τούναν-
τιον οἱ νότιοι Ἀ. καὶ μάλιστα οἱ Σουλιωταὶ
μετέσχον ἐκθύμως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγώνος.
Μετὰ δὲ τὴν ἀνακλήρῳσιν τῆς ἑλληνικῆς ἀνε-
ξαρτησίας ἐπηκολούθησαν συνεχεῖς ἀνταρσiai
τῶν Ἀ. κατὰ τῆς Πύλης. Ὁ Ρεσίτ πασάς
κατέπαυσε τῇ 1829 στᾶσιν τινὰ ὑποστηριχθεῖ-
σαν ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου Μεχ-
μέτ Ἀλῆ, κατασφάξας διὰ προδοσίας ἐν Βι-
τωλίοις, ἐν πανηγύρει τινί, 400 Ἀλβανούς
ἐπ' αὐτομάτῃ. Ὁμοίως διὰ τῆς βίας κατεστά-
λησαν καὶ ἄλλαι μετὰ ταῦτα στάσεις (1843,
1847, 1851). Οἱ δὲ τῇ 1879 διὰ τῆς Βε-
ρολινέζου εἰρήνης παρεχωρήθησαν τῷ Μαυρο-
βουνίῳ τὸ δουλεῖον καὶ τὸ Ἀντιβάρ, ἀντε-
τάχθησαν οἱ βόρειοι Ἀλβανοὶ κατὰ τῶν ἀπο-
στάσεων ἐκείνων διὰ τῶν ὀπλίων, ἀλλ' ἐξηναγ-
κώθησαν εἰς ὑποταγὴν ὑπὸ τοῦ Δερβίς πασά
τῇ 1880 καὶ 1881, ὁ δ' ἐπικίνδυνος ἡγεμὼν
τῶν Μιρδωτῶν Μπίμ Ντόντα μετεκλήθη εἰς
Κωνσταντινουπόλιν, ὅπου ἰσοδυναμεῖ πρὸς τι-
μητικὴν ἐξορίαν (πρόβ. Copceovich, Oberal-
banien und seine Liga, Leipzig, 1881. Τὸ ἔργον τοῦ Francesco Tajani, Le isto-
rie albanesi, Salerno 1887, εἶναι ἐράνι-
σμα ἀπλοῦν μετὰ πολλῆς μὲν φιλοπονίας συν-
τεταγμένον, ἀλλὰ παντελῶς ἐστρατημένον ἐπι-
σημονικῆς ἀξίας).

Ἡ ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ἁλκεῖται ἐν
πλείστοις διαλέκτοις, αἵτινες δύναται καταλ-
λῆλως νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς δύο μεγάλους κλά-
δους, τὸν γεγικὸν καὶ τὸν τοσκικόν. Ἐν τῇ
κυρίῳ Ἀλβανίᾳ ὁ ποταμὸς Σκάρμπ ἀποτε-
λεῖ τὸ γλωσσικὸν μεθόριον· τὰ δὲ ἰδιώματα
τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ Ἀλβανῶν,
συγγενέστατα πρὸς ἑλληδικά, ἀνήκουσι μάλλον
εἰς τὸν τοσκικὸν κλάδον. Ἡ γεγικὴ διάλε-

κτος διετῆρης π. γ. τὸ παλαιὸν ἢ μεταξὺ
δύο φωνηέντων, ἀνθ' οὗ ἡ τοσκικὴ ἔχει r. ἐν
ᾧ τούναντιον εἰς τὰ ἔσθρια φωνήεντα ἔχει ἡ
γεγικὴ νεότερους τύπους. Ἡ αλβανικὴ γλῶσ-
σα ἔχει τὰ ἑξῆς φωνήεντα a e o i u ā καὶ
τὸ ἀόριστον φωνῆεν (u) (μεταξὺ e καὶ o), δύο
εὐόγγους r, τρεῖς l, λαρυγγίζωνον n, ὕψρον n,
ὀδοντόφωνον η καὶ χειλίζωνον m, τὰ ψιλὰ
καὶ μέσα σύμφωνα (Verschlusslaute) k q,
k', g', l d, p b καὶ τὰ δασέα καὶ συριστικά
h, χ γ γ', (ὡς τὸ ἑλληνικὸν χ πρὸ τοῦ ε)
j, s' ('s' ὡς τὸ γὰλλ. ch) z' ('ts=tsh), s
z, d d', f v. Ἡ γραφὴ τῆς Ἀλβανικῆς στερου-
μένης ἰδιοῦ ἀλφαβήτου εἶναι ἀκανόνιστος· οἱ
μὲν Τόσκαὶ γράφουσιν συνήθως δι' ἑλληνικῶν
στοιχείων, οἱ δὲ Γέγκιδες διὰ λατινικῶν (ἐν
τοῖς τύποις τῆς Πρεπαγάνδας ἐκδομένους
βιβλίοις γίνονται χρήσις καὶ τινῶν ἐπιτηδῆς
ἐπινοηθέντων σημείων), καὶ τῶν λογίων Ἀλ-
βανῶν ἕκαστος σχεδὸν ἔχει ἴδιον σύστημα γρα-
φῆς. Τὸ ὑπὸ τοῦ Χάν κατασταθὲν γνωστὸν
ἐπιτόπιον ἀλφάβητον, ἐφ' οὗ βασιζόμενος παρα-
τολμήματα συνήγαγε συμπεράσματα ὁ Geitler
(ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Die albanesischen
und slavischen Schriften, Wien 1883)
εἶναι νεώτατον ἐπινόημα. Ἡ αλβανικὴ γλῶσσα
ἀνήκει ἀνεμφιθέτως εἰς τὰς Ἰνδοευρωπαϊκάς.
Ἀτυχῆς ὁμοῦ ἦτο ἡ προσπάθεια τοῦ Franz
Bopp (Ueber das albanesische, Ber-
lin, 1855) ὅπως καταδείξῃ στενωτάτην συγ-
γένειαν αὐτῆς πρὸς τὴν πανσκριτικὴν, καθὼς
καὶ ἡ τοῦ Camarda (Saggio di grammati-
cologia comparata sulla lingua albanese,
Livorno 1864) ἐπιχειρήσαντος ν' ἀποδείξῃ
αὐτὴν ὡς προελληνικὴν, ἢ ὡς αὐτὴς τὴν ὀνέ-
μαξς πρωτοελληνικὴν διάλεκτον. Τούναντιον
ἀποδεικνύουσιν πρὸ παντὸς ἄλλου ἡ τροπὴ τῶν
Ἰνδοευρωπαϊκῶν μέσων μετὰ πνεύματος, me-
diae aspiratae, (gh dh bh) εἰς μέσα (g
d h), ὡς συνίσχ καὶ ἐν τῇ σλαβοιθουμανικῇ,
τῇ γεγικῇ καὶ τῇ καλτικῇ, ἐν ᾧ ἐν τῇ
ἑλληνικῇ ἐγένοντο ταῦτα δασέα (χ θ φ), ἡ
διατήρησις τῆς διαφορᾶς τῶν δύο λαρυγγίζω-
νων, ἀπαρκαλίστως ὡς ἐν τῇ σλαβικῇ καὶ τῇ
λιθουανικῇ, καὶ ἡ διασωσις τοῦ διγαμμοῦ καὶ
τοῦ γιώτ, ἅτινα ἀπώλεσεν ἡ ἑλληνικὴ. (Πρόβ.
G. Meyer, Die Stellung des Alb. in
Kreise der indogermanischen Sprachen
ἐν Bozzenbergers Beiträgen zur Kunde
der indogerm. Sprachen VIII, 185 κέ.)
Τὴν εξέτασιν τῆς αλβανικῆς γλώσσης μεγά-
λας δυσχεραίνει ἡ πληθὺς τῶν ξένων λαῶων,
ὡς παρέλαθεν αὐτὴ ἐκ τῆς λατινικῆς, τῶν
λατινογενῶν ἢ ῥωμανικῶν (μάλιστα τῆς ἰτα-
λικῆς καὶ ἰδιᾶ τῆς ἐνετικῆς διαλέκτου) καὶ
τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν (μάλιστα τῆς σερβο-
κῆς καὶ τῆς βουλγαρικῆς), καθὼς καὶ ἐκ τῆς
νεοελληνικῆς καὶ τῆς τουρκικῆς. (Πρόβ. Mi-
klosich, Albanische Forschungen. I
καὶ II Wien 1870—1871. τοῦ αὐτοῦ Die

turkischen Elemente in den südosteuropäischen Sprachen I und II. Wien, 1884—1885. Μετα τυχούσας προσθηδὸν Wien 1888). Ἰδιόζοντες χαρακτηρισμοὶ τῆς ἀλλοιωσῆς ἐν τῇ ἀλβανικῇ γλώσσῃ εἶναι ἡ μεταθεσις τοῦ ἄρθρου εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως (ὡς ἐν τῇ βλχαρική καὶ τῇ βουλγαρική) καὶ ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν πληθυντικῶν τύπων, ὧν τινες φαίνονται ἐξ ἄλλων γλωσσῶν εἰληγμένοι. Τὸ ῥήμα ἔχει ἐνεστώτα, παρακείμενα, παρατατικὰ (ὅστις καθὼς καὶ ἡ εὐραϊκὴ ἐλήθη ἐκ τῆς λατινικῆς), προστακτικὴν ἐγκλίσιν, μέλλοντα περιφραστικὴν καὶ παθητικὴν φωνήν, σχηματίζουμένην τῇ προσθήκῃ τοῦ βοηθητικοῦ jam=εἰμι. Ἀπαρμυράτου σπειρίζεται ἡ Ἀλβ. ὡς καὶ ἡ νεοελληνική. Ἡ τῶν ἀντωνυμιῶν κλίσις ἔχει μὲν καὶ τινα εἰληγμένα ἐξ ἄλλων γλωσσῶν ἀλλὰ διετήρησε καὶ πολλοὺς ἀρχαϊκωτάτους τύπους ὅμοιους καὶ ἀριθμητικὰ, ἐξ ὧν τὸ kji(n) (ἐκπέν) καὶ τὸ mij(e) (χιλίς) εἶναι βεβαίως εἰληγμένα ἐκ τῆς λατινικῆς. Εἰς τὸ συντακτικὸν τῶν τοσκιῶν διαλέκτων εἶναι κατὰδῆλος ἡ ἑλληνικὴ ἐπίδρασις. Περὶ τῆς γραμματικῆς τῆς ἀλβανικῆς γλώσσῃς ἔχουσι δημοσιευθῇ τὰ ἐπόμενα συγγράμματα: 1) Τῆς Γεγκινῆς (ἐν τοῦτοις ὅμοις ἐξετάζεται σχεδὸν μόνῃ ἢ ἐν Σκαδρὸ λαλουμένην διάλεκτον): Lezio, Osservazioni grammaticali nella lingua albanese, Roma 1716. — Rossi, Regole grammaticali della lingua albanese, Roma 1866. — Jungg, Elementi grammaticali della lingua albanese, Scutari 1881. — P. W., Grammaire albanaise, London 1887. — 2) Τῆς τοσκιῆς: Leake, Researches in Greece, London, 1814 σ. 263 κέ. — Xylander, Die Sprache der Albanesen oder Schkipetaren, Frankfurt an Main 1835. — von Hahn, Albanesische Studien, Jena 1854 II σ. 1-104. — Dozon, Manuel de la langue chkipie ou albanaise, Paris, 1879. — Χρηστοφορίδου, Γραμματικὴ τῆς ἀλβανικῆς γλώσσῃς κατὰ τὴν τοσκιὴν διάλεκτον. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1882. — S. H. F., 'Skronj(e)tore e gjuh(e)s(e) 'skj(p) (ἤτοι Γραμματικὴ τῆς ἀλβανικῆς γλώσσῃς. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1886.) — 3) Τῆς διαλέκτου τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν: Reinhold, Noctes pelasgicae. Ἐν Ἀθήναις 1855. — 4) Τῆς τῶν ἐν Καλαβρίᾳ Ἀλβανῶν: Gius. de Rada, Grammatica della lingua albanese, Firenze 1870. — Τῶν ἀνωτέρω γραμματικῶν μελετῶν ἡ ἀξία συνίσταται εἰς τὴν συλλογὴν ὕμνου, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ἀξιολογῶνται διὰ τὴν ἀκριβεῖαν αὐτῶν εἶναι αἱ τοῦ von Hahn, τοῦ Dozon, τοῦ Reinhold. τοῦ Χρηστοφορίδου καὶ τοῦ S. H. F. (Σαρῆ βέη). Τὸ πρῶτον δοκίμιον ἐπιστημονικῆς γραμματικῆς εἶναι ἡ τοῦ Gust. Meyer, Kurzgefasste alban. Grammatik mit Lesestü-

cken und Glossar, Leipzig 1888· ὁ αὐτὸς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Albanesische Studien (I καὶ II μέρος, Wien 1883—1884) ἐπαρμυράσθη περὶ τινῶν ζητημάτων τῆς ἀλβανικῆς γραμματικῆς, ἀπορρίπτεται δὲ νῦν εἰς τὴν σύνταξιν ἐτυμολογικοῦ λεξικοῦ τῆς ἀλβανικῆς γλώσσῃς. Λεξικά δ' ἔχουмен τῆς μὲν Γεγκινῆς τὰ τοῦ Blanchus, Dictionarium latino-epiroticum, Roma 1635· τοῦ Rossi, Vocabolario italiano-epirotico (Roma 1866) καὶ Vocabolario della lingua epirotica-italiana (Roma 1875)· τῆς δὲ Τοσκιῆς παρὰ Hahn καὶ Dozon· καὶ τοῦ ἰδιώματος τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν παρὰ Reinhold.

Ἡ ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ἀποτελεῖται σχεδὸν καθ' ἑσκαληρίαν ἐκ προϊόντων τῆς δημόσιου φιλολογίας, ἥτοι παραμυθίων, δημοδίων ᾠδῶν καὶ παροιμιῶν. Ἀλβανικὰ παραμύθια, συγγενέστατα ὡς εἰκάζετο παρὰ τὰ παραμύθια τῶν ὁρίων Ἑλλήνων, Σλαβῶν καὶ Ἰταλῶν, ἐξεδόθησαν ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ Hahn, τοῦ Dozon καὶ τοῦ Reinhold, πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς: P. Μητῆς, Ἀλβανικὴ Μέλισσα. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1878. (Τοσκιὰ παραμύθια). — Jarnic, Zur alb. Sprachenkunde, Leipz, 1881· τοῦ αὐτοῦ, Prispěvky ku poznání nářečí albánsky'ch (ἤτοι: Συμβολαὶ πρὸς γνῶσιν τῶν ἀλβανικῶν διαλέκτων, εἰς τοσκιὴν γλῶσσαν) ἐν Πράγῃ 1883 καὶ ἐν τοῖς «Δειγμασι τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσῃς» τοῖς δημοσιευθεῖσιν ἐν τοῖς «Τοσκιαῖς φιλολογικαῖς φύλλοις» ἐν Πράγῃ 1887. — Pittre, Fiabes nouvelles e racconti popolari siciliani, Palermo, 1875 τ. IV σ. 285—298 (Τοσκιὰ ἀλβανικὰ παραμύθια). — G. Meyer, Grammatik (Τοσκιὰ) καὶ ἐν τοῖς περὶ δικούτοις συγγράμμασι τοῦ de Rada καὶ τοῦ Schirò (βλ. κατωτέρω), τελευταῖον δ' ἐν τῇ περιοδικῇ La Calabria, Rivista di letteratura popolare, diretta da L. Bruzzone, Monteleone, 1888 φυλλ. Α'. Τινὰ τῶν παραμυθίων μεταφράσθησαν γερμανιστὶ ὑπὸ Hahn, griechische u. albanesische Märchen, Lpz. 1864 τ. II καὶ ὑπὸ G. Meyer, Alb. Märchen ἐν Archiv für Literaturgeschichte τ. XII σ. 92 κέ. γαλλιστὶ δὲ ὑπὸ Dozon Contes albanais Paris 1881. — Τὰ ἐπικὰ δημόδη ᾠσματα τῶν ἐν Καλαβρίᾳ Ἀλβανῶν, ἅτινα ἐδημοσίευσεν ὁ de Rada (Rapsodie di un poema albanese, Firenze 1866) εἰσὶ κατὰ μέγα μέρος νόθα, ἢ ἂν μὴ τοῦτο ὅμως μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας διασκευασμένα, ὡς ὁ Μακφερτὼνιους Ὀρσιαν ὁμοίως ἀμφιβάλλου γνησιότητος εἰσὶ καὶ τὰ σκελικά παρὰ Schirò, Rapsodie albanesi, Palermo 1887. Γνήσια λυρικά ᾠσματα τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἀλβανῶν, ὧν ὅτι ἐξωτερικὸς τύπος καὶ αἱ ἐννοιαί ἐλέγχουσι, μεγάλην ἐπί-

δρασιν τῆς δημώδους ἰταλικῆς ποιήσεως, ἐδημοσίευσαν ἐν τῷ Archivio per lo studio delle tradizioni popolari του Pfitzer (τ. IV σ. 353 κ.ε.) ἐν δὲ τῷ VII τέρμῳ του αὐτοῦ περιοδικοῦ ἐδημοσίευσεν ὁ Schirò, Saggi di letteratura popolare di Piano dei Greci. Δημώδη ἄσματα τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν ἐδημοσίευσαν ἐν Noctes Pelasgicae του Reinhold). Ἐν τῇ κυρίως Ἀλβανίᾳ γέρονται, πεμπληθὴ δημώδη ἄσματα, ιστορικά τε καὶ λυρικά, μάλιστα ἐρωτικά, ἐφ' ὧν μέγας ἐπιδράσει πρὸς νέτον μὲν ἡ ἑλληνικὴ ἐπὶ ποιητικὴ, πρὸς βορρην δ' ἡ σλαβική. Συλλογαὶ παρὰ Hahn, Dozon καὶ Μήτιω. Λογοτεχνία δὲ κατὰ τὴν κυρίαν τῆς λέξεως ἐκδοχὴν ἀνεπτύχθη ἐν μόνῃ τῇ Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Giulio Varibobba ἐπιτεύχευσε τὸν βίον τῆς Παναγίας (Roma, 1762), κατὰ δὲ τὸν παρόντα αἰῶνα ὁ μὲν μοναχὸς Santori ἐποίησε δράματά τινα αἰθνατικά, ὁ δὲ Girolamo de Rada μέγαν κύκλον ἐπικύων ποιήσεων ὑπόθετιν ἐχούσων τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους τοῦ αἰθνατικοῦ λαοῦ ὑπὸ τὸν Σκεντέρμπεην (Poesie albanesi, Corigliano-Calabro 1872—1884 εἰς 6 τόμ.) ὁ αὐτὸς ἔγραψε καὶ τραγῳδίαν αἰθνατικὴν I. Numidi Napoli, 1846. (Πρόλ. Dora d'Istria, gli scrittori albanesi dell'Italia meridionale. Palermo 1867 καὶ G. Stier, Die Albanesen in Italien und ihre Literatur). Ὡς ἔργα λογοτεχνίας δὲν δύναται βεβαίως να θεωρηθῶσιν αἱ ἐν μερεὶ βριθούσαι σφαλμάτων μεταφράσεις ψυχρῶν βιβλίων τῇ ἐνεργείᾳ τῆς ῥωμαϊκῆς Προπαγάνδας εἰς τὴν διαλεκτὴν τῆς Σκόδρας ἐκδορμένων, οἱ αἱ εἰναι ἡ Dottrina cristiana του Bellarmin, ἥδη τῷ 1604 μεταφρασθεῖσα αἰθνατικῇ καὶ ἡ τελευταία (1881) ἐκδοθεῖσα μεταφράσεις τῆς Imitatio Christi. Πρὸς μέγιστον τραπτοῦ λόγου ἀγωνίζονται κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν ὁ Χριστοφορίδης διὰ τὴν ἐντολὴν τῆς ἑλληνικῆς Βιβλικῆς ἐταιρίας φιλοπονηθεῖσων ὑπ' αὐτοῦ μεταφράσεων τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ βιβλίων τινῶν τῆς Παλαιᾶς καὶ ἐπ' αἰθνατικῶν ἑσπεῶν αἰθνατικὰς τις σύλλογος ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐκδοὺς πολλὰ δημώδη βιβλία. Ὁ αὐτὸς σύλλογος ἐξέδιδε καὶ ἐφημερίδα Drita (Φῶς), μετονομασθεῖσαν βραδύτερον Dituria (Γνώσις), ἥς ἡ ἐκδοσις διεκόπη μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πρώτου ἔτους· ὁμοίως διεκόπη ἡ ἐκδοσις μετὰ τὸ 7 τοῦτος τοῦ Ρ' τόμου τοῦ ὑπὸ Rada αἰθνατικῇ καὶ ἰταλιστὶ συντασσόμενου μηνιαίου περιοδικοῦ συγγραμματος Riamuri Arberit (Σημεία τῆς Ἀλβανίας) τῆς δ' ὑπὸ Schirò ἐν Παλέρμῳ ἐκδομένη Arberit e ri (ἡ νέα Ἀλβανία) ἐξεδίδετο ἐν τρεῖς φύλλα. Πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐξεδίδετο ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ ἀνθελληνικῆς προπαγάνδας ἐφημερὶς ἐπιγραφομένη S'kijpetari (αἰθνα-

τικὴ καὶ ῥωμανιστὴ), ἥς ἀγνοοῦμεν ἂν ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκδοσις.

ΤΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ τῶν Ἀλβανῶν περιγράφει ἄριστα ὁ Χάν ἐν τῷ Α' μέρει τῶν Ἀλβανικῶν μελετῶν αὐτοῦ. Τὰ κατὰ τὴν μνηστειαν καὶ τοὺς γάμους διατηροῦσιν ἔχνη ἀρχαιοτάτων συνθηκῶν, ὡς τὴν ἀρπαγὴν καὶ τὴν κερὰν τῆς γυναίκας. (Βλ. προσέτι τὸ Manuel του Dozon, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ἀλβανῶν Lombroso ἐν τῇ Rivista contemporanea 1863.—Parisi ἐν τῇ Rivista europea 1881.—Pigorini-Berli ἐν τῇ Nuova Antologia 1883.—Silvagni αὐτ. 1887). Προλήψεις καὶ διεισδυτικαὶ ἐχούσιν οἱ Ἀ. παντίαι καὶ ποικιλωτάταις, ἡ δὲ φαντασία τῶν πληροῦται ἐκ παραστάσεων περὶ Νυμφῶν, Στοιχειῶν, Δρακόντων, φαντάσματων, περσιῶν ἵππων κλπ. Ἡ ἐνδομυστικὴ διαφέρει ἐν τοῖς καθ' ἑκάστη κατὰ τὰς διαφόρους φυλὰς ἐκ τῶν Ἀλβανῶν δὲ παρέλαβον τὴν οὐστανέλλαν καὶ οἱ Ἑλλήνες. Ἐν τῇ βορείῳ Ἀλβανίᾳ ἡ ἐξουσία τῆς τσερκεζικῆς κυβερνήσεως εἶναι ἀσθενεστάτη· αἱ ἱρεῖς πατριαὶ διοικεῖσιν αὐτονομίως, ἐρχονται δ' εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Βαλῆ δι' ἐνὸς μπουλορικῆς. Αἱ φυλαὶ ἀποτελοῦσιν ἀριστοκρατικὰς πολιτείας, ὧν ὁ ἀρχὼν καλεῖται μπιαρκατάρ (σημασιόφωρος)· οὗτος ἐν πολέμῳ ἔχει τὴν ἀρχηγίαν τῶν ὑπὸ τῆς φυλῆς παρεχόμενων εἰς τὸν στρατὸν ὀπλιτῶν. Περὶ τῶν ἐπουσιῶδων ζητημάτων ἀποφασίζει ἡ γερουσία (Plekjenia), ἥς τὰ μέλη, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Gjohar (τῶν εἰσπραττόντων τὰς χρηματικὰς ποινὰς, Gjobe) καὶ Dorzian (οἰκίτης εἶναι ἐγγνηταὶ τῷ Βαλῆ περὶ τῆς εὐπειθείας τῶν φυλῶν), ἔχουσι κληρονομικὸν τὸ ἀξίωμα. Περὶ τῶν ὑποθέσεων ὅμως, ὅσαι ἀφορῶσιν εἰς κοινὸν συμφέρον, οἱ καὶ αἱ περὶ κηρύξεως πολέμου ἢ συνομολογήσεως εἰρήνης ἢ περὶ μεταβολῆς νόμων, κρίνουσιν αἱ συνελεύσεις τοῦ λαοῦ (Kuvënt), εἰς αἷς ἕκαστος οἶκος πέμπει ἀνὰ ἑνα ἀντιπρόσωπον. Κατ' ἔτος συνέρχονται δύο τοιαῦται συνελεύσεις, ἀποφασίζουσαι περὶ τοῦ χρόνου τῆς μεταβάσεως τῶν ποιμνίων εἰς τὰ χειμάδια καὶ τῆς ἐπανόδου ἐκείθεν. Πᾶσαι αἱ κοινωνικαὶ διαφοραὶ λύνονται διὰ τῆς ἐκδικήσεως ἀμειψούσης καὶ νῦν ἐν τῇ βορείῳ καὶ τῇ μέτῃ Ἀλβανίᾳ. Ἐγκλήματα αἱ δ' ὀφνοὶ, ἡ ἀπχωγῆ, ὁ βιασμός, ἡ μοιχεία καὶ ἡ συκοφαντία προκαλοῦσιν ἀναγκαστικὴν ἐκδικήσιν, ἥς πολυάριθμα εἶναι κατ' ἔτος τὰ θύματα· πολλὰς οἰκογενεῖας λυμάνεται ἡ πρὸς ἀλλήλας ἐκδικητικὴ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν γενεῶν. (Πρόλ. Miklosich, Die Blutrache bei den Slaven. Wien, 1886 καὶ τὸ ἀνωτέρω ἀναγραφέν σύγγραμμά του Gorceviov).

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων συγγραμμάτων βλ. προσέτι Hobbouse, Journey through Albania, London, 1813.—Pouqueville, Voyage

dans la Grèce. Paris. 1820. — Broughton, Travels in Albania and others provinces of Turkey, London 1859. — von Hahn, Reise durch die Gegend des Drin und Wardar. Wien 1867. — Wassa Effendi, Albanien und die Albanesen. Berlin 1879. — Chiara, L'Epiro, gli Albanesi e la lega. Palermo 1880. — Diefenbach, Völkerkund Osteuropas. Darmstadt, 1880 τ. I σ. 25 κέ. II 171 κέ. — Walker, Through Macedonia to the Albanian lakes. London 1864. — Tozer, Researches in the highlands of Turkey, including visits to the Mirdite Albanians. τ. I καὶ II London. 1869. — Knight, Albania, Narrative of a recent travel. London. 1880. — Gust. Meyer, Ueber Sprache und Literatur der Albanesen in τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Essays und Studien zur Sprachgeschichte und Volkskunde. Berlin. 1885 σ. 49 κέ. [G. M-r.]

Ἀλβανὸν (Albano Laziale, τὸ παλ. Albanum), Ἰταλικὴ πόλις ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐπαρχίᾳ ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ ἱεραιστείου καὶ ὑψέντος Monte Cavo (954 μ.), τοῦ αρχαίου Ἀλβανού θρύους, τοῦ καὶ ἱερῶ τῶν Ῥωμαίων, παρὰ τὴν Ἀλβανίδα λίμνην καὶ τὸν ἐκ Ῥώμης εἰς Νεάπολιν σιδηρόδρομον, ἔχουσα 6193 κατ. τῷ 1881 (δὲ δῆμος 6008). Διὰ τὸ καθαρόν τοῦ ἀέρος μεταίκοσιν ἐνταῦθα τὸ ἔαρ πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ῥώμης καὶ τερπνύονται ἐπαύλεις διάκοσμοι τὴν περιχώρον. Τὸ Ἀλβανὸν φιλοδοξοῦν τὸ πάλαι μικρὸν κατὰ μικρὸν περὶ τὴν αὐτοῦ ἐπαυλὶν τοῦ μεγάλου Πομπηίου, τὴν καλουμένην Ἀλβανίδα, ἀπέναντι τῆς Ἀλβας Λέγγας, καὶ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦτο πολλὰ ἀρχαῖα εἰσέτι καὶ μεσαιωνικὰ μνημεῖα. Ἀξιόλογοι εἶναι οἱ παρὰ τὸ Ἀλβανὸν ὑπάρχοντες Ἀλβανοὶ λίθοι ἢ περὶ τὸν οἶον, πῦροι, λίαν λεπτοκόκκοι καὶ στεγανοὶ, ὧν ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰ λαμπρὰ αὐτῶν οἰκοδομήματα. Ὁ δὲ Ἀλβανὸς οἶνος καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ Ἀλβανού εἰσιν ἀντάξιαι ἐπὶ τῆς παλαιᾶς αὐτῶν φήμης. [N. Σ.]

Ἀλβανς (Saint Albans, προφ. Σαίντ Ἀλβενς), ἀγγλικὴ πόλις ἐν τῇ κομητίᾳ Ἑρτρορν, τὸ ἀρχαῖον Verulamium ἔχουσα 10 936 κατ. τῷ 1881. [N. Σ.]

Ἀλβανὺ (Albany, προφ. Ἀλβενι), βορειοαμερικανικὴ πόλις ἐπίσημος τῆς πολιτείας Νέας Ὑόρκης πρωτεύουσα ἐπὶ τῷ Οὐδσωνί καὶ παρὰ τὴν ἐξ Hudson River εἰς Harlem σιδηρόδρομον, ἔχουσα 90 758 κατ. τῷ 1880 καὶ πανεπιστήμιον. Ἡ πόλις αὕτη καὶ ἡ ἐν Βιργινίᾳ Ἰακωδοῦπολις (Jamestown) εἶναι αἱ ἀρχαιόταται τῆς ἀμερ. Συμ-

πολιτείας· ἐκτίσθη δὲ ἡ Ἀλβανὺ τῷ 1610 παρ' ἑλλανδῶν, καλεσάντων τότε αὐτὴν Φορτ Ὀρανιον (Fort Oranien). Τανῦν εἶναι τὸ κεντρικὸν ἐμπορεῖον τῶν Δ καὶ τῶν ΒΑ τῆς Συμπολιτείας ἐπικρατειῶν. Αἱ γορᾶς τὰ ἀνακλέουσι μέχρις αὐτῆς τὸν Οὐδσωνα. Ἐχει δὲ ἡ Ἀλβανὺ οὐκ ὀλίγα μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, οἷον τὸ Καπιτώλιον ἢ μέγαρον τῆς ἐπικρατείας, τὸ μουσεῖον, τὸ θέατρον, τὴν τράπεζαν, τὸ νοσοκομεῖον, τὸ ναυπηγεῖον τὸ νέον δεσποτικόν καὶ τινὰ φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα. [N. Σ.]

— Διαμέρισμα τῆς ἐν τῇ Ἀρκτικῇ (Ῥώρτ Ἀρκτικῆς) τῆς Ἀρκτικῆς ἀγγλικῆς ἀποικίας, καίμενον ἐπὶ τῇ θαλάσῃ καὶ πρὸς τὰ ΝΑ, ἔχον ἐμβα. μὲν 4 747 χιλιομ., κατ. δὲ 16 499, καὶ ἐπισημοτέρως πόλεις τὴν Γράχαμ, πρωτ., καὶ τὴν Βαθούρστην. [N. Σ.]

— Κώμη τῆς δυτικῆς Αὐστραλίας παρὰ τὸν Γεωργίου τοῦ βασιλέως πορθμῶν, ἀρχικροβόλιον τῶν ἀτμοπλοίων τῆς Μελοδούρης, ἔχουσα 1024 κατ. τῷ 1881. [N. Σ.]

— Πτολίδα τῆς ἀρκτικῆς Ἀμερικῆς ἐν τῇ Νέᾳ Βρετανίᾳ, ἐκδύλων εἰς τὸν Οὐδσωνίον κόλπον μετὰ ῥοὴν 600 χιλιομέτρων. [N. Σ.]

Ἀλβαν-Σίτυ (Albany City), Πόλις τῆς ἀμερ. Συμπολιτείας ἐν τῇ κομητίᾳ Αἰνῶ τῆς Ὀρεγῶνος. Καίται ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Βιλλαμέτου καὶ παρὰ τὸν σιδηρ. τῆς Καλλιφορνίας. Ἐχει 1867 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀλβανὺ (Hallau). Κώμη τῆς πρωτ. Σιλεσίας, ἐν τῷ νομῷ Σαγάν τοῦ διαμερ. Λάβιντς. Ἐχει μετὰ τῶν παρ' αὐτὴν χωρίων καὶ ἀγροικίδων 1850 κατ. [Π. Π.]

Ἀλβαρρασίν (Albarracin), ἰσπανικὴ κώμη τοῦ νομοῦ Τερουαλῆς ἐπὶ τῷ Ρουαδάλ-κιδίῳ, ἔχουσα 2 136 κατοίκους. Γνωστὰ τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς Ἀλβαρρασίνι αἶερα. [N. Σ.]

Ἀλβας, ἀρχαῖον τοῦ Τιβέρεως ὄνομα.

Ἀλβας (Φερδινάνδος, Ἀλδάρεθ, δούξ τῆς) στρατηγὸς Καρόλου Β' καὶ Φιλίππου Β'. Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1508 καὶ κατήγετο ἐξ εὐγενούς οἴκου τῆς Καστίλλης. Παρευρέθη εἰς τὴν μάχην τῆς Παβίας καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τύννης· ἀλλ' ἡ στρατηγικὴ αὐτοῦ φήμη χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐν Μυλδέργῃ μάχης (1547), καθ' ἣν ἡττήθη κατὰ κράτος ὁ ἐκλεκτὸς τῆς Σαξονίας καὶ οἱ διαμαρτυρόμενοι καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πολέμων ἐναντίον τῶν γάλλων (1555). Ἐν τούτοις τὰ καπορθώματα ταῦτα ἐπεσπίασεν ἡ ἀνήκουστος ὠμότης, ἣν ἀπέδειξεν ἐν τοῖς ἐπειτα, ἐκπεμθεὶς ὑπὸ Φιλίππου Β' διοικητὴς τῶν Κάτω Χωρῶν, αἵτινες ἐξανέστησαν ζητοῦσαι θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν (1566). Ὁ δούξ τῆς Ἀλβας ἐν τῇ φανατικῇ του ἀνεκάλεσε τὰς προγενεστέρως περὶ ἀμνηστίας ὑποσχέσεις καὶ ἐνισχύων τὴν ἱερὰν Ἐξέτασιν ἠγωνίζετο

καταπνίγη διὰ τοῦ τρόμου πᾶν φιλελεύθερον κίνημα. Τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐδρουθὲν Δικαστήριον τῶν ταραχῶν ἀπέδωκε φανερώτερον τοῦ Δικαστηρίου τῶν Δέκων, καταδικάζσαν εἰς θάνατον περὶ τοῦς 1800, ἐν αἷς συγκαταλέγονται καὶ οἱ κόμητες Ἐγγοντ καὶ Χόρν. Οἱ φιλικανδοὶ ἀπεδύσαν ἀνα γιλιάρδς εἰς Ἀγγλίαν. Ἀλλ' ὅτε ὁ δούξ τῆς Ὁράγγης ἀνέλαθε τὸν ἀγῶνα, ὁ Ἀλβας ἐπτοχόμενος ἐξήγαγε τὴν ἀνάκλησιν τοῦ (1578). Ὑποπεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Φιλίππου ἀνέκατρε τὴν προτέραν εὐνοίαν μετ' ὀλίγου ὑποτάξας τὴν Πορτογαλίαν (1581) καὶ ἀπέθανεν ἐν Λισαβωνί τὸ ἐπὶν ἑτος, κληθὼν καὶ δουρόμενος, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, ἐπὶ τῆς κλῆσις τοῦ θανάτου τοῦ διὰ τὸ παρ' αὐτοῦ χυθὲν αἷμα. [Σ.]

Ἀλβασίν (μικτούρασι δὲ Ἰάξ α ἡ Ἰάξ α) ἕλλοτε ῥωσικὴ πόλις καὶ φρούριον ἐπὶ τῇ Ἀρκού, ἅτινα κατεστράφησαν τῷ 1685 ὑπὸ τῶν κινέζων· τανῶν δὲ κώμη μικρά (αλ-βασίν) καὶ Στανίτσα) ἔχουσα 250 κατοίκους. [Ν.Σ.]

Ἀλβατένιος (Albatenius ἡ Albatenius λατ., ἀραβιστὶ δὲ Μωχαμέτ βὲν Τζαμπίρ). Διάσημος Ἀραβὺ ἀστρόνομος ἐπιληθὴς ὁ Ἀραβὺ Πτολεμαῖος. Ἐγεννήθη ἐν Βαττάν τῆς Μεσοποταμίας, ἐπὶθεν ἔλαθε καὶ τὸ ὄνομα (αλ-Βαττάν), περὶ τὸ 854. ἀπέθανε δὲ τῷ 929 μ. Χ. Ἐν τῇ δυτικῇ καὶ τῇ βορειῇ Εὐρώπῃ τὰ ἔργα τοῦ ἐτιμῶντο μεγάλως κατὰ τὸν μεσαιῶνα, καὶ αὐτὸς δ' ὁ Λαζάρος λέγει αὐτὸν ἓνα τῶν μεγίστων ἀστρονόμων τοῦ κόσμου. Ἦ ἐπιμελεστέρῃ μελέτῃ τῶν Ἑλλήνων ἀστρονόμων κατέδειξεν ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐλήθησαν πολλὰ τῶν νομιζομένων πρωτοτύπων παρατηρήσεων τοῦ Ἀλβατένιου, πιστῶς ἀκολουθεῦντος τὰς θεωρίας τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Θέωνος καὶ συγγράψαντος ὑπομνήματα τοῦ πρώτου τούτων. Οὐδὲν ἦν καὶ ἱδίως παρατηρήσεις ἐποίησεν ἱκανάς, ὧν ἀξιολογιστὰτῃ ἡ περὶ διαρκείας τοῦ ἔτους, ἣν ὑπολόγισεν κατὰ 2 1/2 λεπτά μόνον βραχυτέραν τῆς ἀληθοῦς. Διεκριθὲν δὲ καὶ ἐν τῇ μαθηματικῇ, πρώτος ἐν τῇ τριγωνομετρίᾳ ἐφαρμόσας ὡς μέτρον τὸ ἡμίτονον ἀντὶ τῆς χορδῆς. [Π.]

Ἀλβαν (ἡ Ἐλ Μανόν). Ἡραίστειον τῆς νήσου Λευζὲν ἐκ τῶν Φιλιππίνων ἔχον ὕψος 2371 χμ. [Π. Π.]

Ἀλβαυούστς, ἡ ἐπὶ ῥωμαίων Alba Augusta καὶ Alba Helviorum. Ἰδ. Αἴ. [Ν.Σ.]

Ἀλβέγγα (Albenga, τὸ ἀρχ. Alba Ingaunorum ἡ Albingaunum καὶ Ἑλλ. Ἀλβίγαυον καὶ Ἀλβίγγαυον), ἰταλικὴ κομπολις τῆς ἐπαρχίας Γενούης παραλία καὶ εὐλιμένος παρὰ τὸν ἐκ Γενούης

εἰς Μαντόνην σιδηρόδρομον, ἔχουσα 3220 κατ. τῷ 1881 (ὁ δήμος 4780). [Ν. Σ.]

Ἀλβεκ (Albeck). Δύο ἀλβίων χωρία, ὧν τὸ μὲν καλεῖται Βασίλειον Ἀλβεκ (Königlich A.), τὸ δὲ Ἀρχιερατικὸν Ἀ. (Adelig A.), τῆς πρωσσικῆς νήσου Ὑψιδώμ, ἐν τῇ Βαλτικῇ. ἔχουσι 1080 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀλβεδον (Φυσ., ἄστρ.). (ἐκ τοῦ λατιν. albedo = λευκότης), ἡ ἀντανάκλαστικὴ δύναμις τοῦ φωτός ὑπὸ τῶν διαφόρων εὐσιῶν. Κατὰ τὰς φωτομετρικὰς ἐρεῖνας τοῦ Ζελνέρου τὸ Ἀλβεδον τοῦ λευκοῦ χαρτοῦ εἶναι 0,7, τῆς μέλις καταπεσούσης γλῶσσης 0,8. Τὸ Ἀ. τοῦ Ἀρείως διὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἀντανάκλωμενον ἡλιακὸν φῶς εἶναι 0,27, τοῦ Διὸς 0,62, τῆς σελήνης κατὰ μέσον ὅρον 0,17. [Δ.Κ.]

Ἀλβεμαρλ (Albemarle), 1) ἡ μεγίστη τῶν γαλαπάγων νήσων 1,9 χμ. μακρὰ, ἔχουσα δὲ πολλὰ ἡφαίστεια (μέχρι 1450 μ. ὕψος). — 2) κομητιὰ τῆς βορειοαμερικανικῆς πολιτείας Βιργινίας, ἔχουσα κατοίκους μὲν 27 544, ὧν 14 994 μαύροι, πρωτεύουσάν δὲ τὴν Καρλόττην. [Ν. Σ.]

Ἀλβεμαρλς (Albemarle) 1) τίτλος κόμητος Ἀγγλικῆς δοθείς τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου τοῦ Γ' (1688 — 1702) εἰς τὸν Ὀλλανδὸν Ἀρνόλδον Κέππελ (A. Joost van Keppel) διατελέσαντα ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἀγγλικοῦ κράτους, εἰτα δὲ μεταβάντα εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ἰδίας αὐτοῦ πατρίδος, ὁπότε ὡς ἀρχιστρατήγος τῶν Ὀλλανδικῶν στρατευμάτων μετέσχε τοῦ περὶ διαδόχου τοῦ Ἰσπανικοῦ Ὁρένου πολέμου (1701—1713). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (1718) ἔλαβον τὸν τίτλον κληρονομικῶς οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, ὧν γνωστότεροι εἶναι ὁ τοῦ Ἀρνόλδου υἱὸς Γουλιέλμος Κέππελ (1702—1751) ὑπηρετήσας ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς στρατηγὸς καὶ διπλωμάτης, καὶ ὁ Γεώργιος Θωμάς Κέππελ γεννηθεὶς τῷ 1709 (ὁ ἕκτος μετὰ τῶν κομητῶν Ἀλβεμαρλ) γνωστὸς διὰ τὰς μεγάλας αὐτοῦ κατ' ἐντολὴν τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἀνὰ τὴν Χερσόνησον τοῦ Αἰμου καὶ τὰς ἀνατ. Ἰνδίας περιοδείας, τῶν ὁποίων συνέγραψε καὶ περιγραφήν, ἐτι δὲ καὶ διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἔκδοσιν τῶν διὰ τὴν Ἀγγλικὴν ἱστορίαν σπουδαίων ἀπομνημονευμάτων τοῦ μαρκιζοῦ Ροκινγκάμ (Memoirs of the marquis of Rockingham and his contemporaries. London 1852. [Π. Κ.]

Ἀλβεμαρλςουνδ (Albemarlesund), κόλπος τῆς βορείου Καρολίνης ἐπὶ τῇ Ἀτλαντικῇ ὠκεανῷ, ἐνδύμενος τῇ Κρηταικῇ λιμένι διὰ τοῦ Ἀλβεμαρλίου πορθμοῦ.

Ἀλβενδορφ, πρωσσικὴ κώμη τῆς ἐπαρχ. Νεὺβέρδε τοῦ Βρετανικοῦ νομοῦ, ἔχουσα 1809 κατ. [Ν.Σ.]

"Αλδερ (Halver). Κόμη της πρωσ. Βασταλίας εν τῇ νομῷ Ἀλτένα τοῦ διαμερ. Ἀρνσπεργκ σύ μακρὰν τῶν πηγῶν τοῦ Ἑννέπε. Ἔχει 1100 κατ. (1880), 3 δὲ δῆμοις 7491. [Π. Π.]

Ἀλδεργάτης Μαρκήσιος (Alberghati - Caparelli, Francesco) Ἰταλὸς κομφοδοποιός, εἰς ἐπιφανοὺς γένους καταγόμενος, γενν. ἐν Βενωνίᾳ τῷ 1728, ἀποθ. τῷ 1801 ἐν Ζέλα. Μνηστὴς ατυχῆς τοῦ Βολταίρου, τοῦ Γελδόνη καὶ ἄλλων συγγραφέων αὐτῷ ποιητῶν, διακρίνεται πρὸ πάντων διὰ τὸν πρὸς τὸ θέατρον ἐρμηνείαν αὐτοῦ ἐρωτα, εὖ ἐνεκα καὶ ἰδίων θεάτρον φιλοδόμησεν ἐν Ζέλα. ἐν ᾧ αὐτὸς ὡς πρωταγωνιστὴς ἐδίδασκε τὰς κομφοδοτίας του. Τὰ δράματα του ἐξεδόθησαν πάντα ἑμὲν ἐν Βενετίᾳ (1788—85) εἰς 12 τόμους· μετὰ τούτων ἀξίαν ἔχουσι τὰ διηγήματα αὐτοῦ (Nouvelle morali), ἅτινα καίτοι ἥθικα ἐπιγραφόμενα εἶναι ἀνθηκώτατα. [Π.]

Ἀλδέρης (Alberi) Εὐγένιος, εὐλόλογος Ἰταλὸς γεννηθεὶς ἐν Παδουᾷ τῷ 1817, ἀποθανὼν τῷ 1878. Συνέγραψε διάφορα ἔργα, ἱστορικὰ κυρίως, εἰς ὧν τὰ μάλιστα ἀξιωμακόμενα εἶναι οἱ κατὰ τὴν Ἱταλίαν πόλεμοι τοῦ Εὐγενίου δούκος τῆς Σαβοῦας καὶ ὁ βίος τῆς Αἰκατερίνης τῆς Μεδίκων. Ἐξέδωκεν ἐπίσης ἀξιόλογον πόνημα περὶ τῶν ἔργων τοῦ Γαλιλαίου. [Α.]

Ἀλδερίκος 1) Λομβάρδος τυχοδιώκτης τοῦ 17 αἰῶνος γενόμενος κόμης τῆς Καμέρινης (πέλαος ἐν Οὐμβριᾷ τῆς Ἱταλίας Camerino) καὶ νομφευθεὶς τὴν περιδύτον Μαροζίαν θυγατέρα τῆς ἐν Ρώμῃ τότε μεγάλως ἰσχυροῦς περιδοχτοῦ Θεοδώρας, καταστάς ὁπωσὺν ἐνδοξος ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν λαμπρὰν νίκην, ἣν ἔρατο κατὰ τὸν Μωαμβανῶν Ἀράβων ἐν Garigliano (14 Ἰουνίου 916) ἐφρονεῖτο τῷ 925.

2) Υἱὸς τοῦ προηγουμένου ἐκ τῆς Μαροζίας φρονέσας τὸν πατριὸν αὐτοῦ Οὐγωνα βασιλέα τῆς Ἱταλίας καὶ καθειρῆς τὴν μητέρα αὐτοῦ τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἔχλου τῆς Ρώμης ὡς «ἡγεμὼν καὶ γερουσιαστὴς παντῶν τῶν Ρωμαίων». Ἐπὶ τῆς εἰκοσαετοῦς αὐτοῦ ἀρχῆς δεινὴ ἐν Ρώμῃ ἐπεκράτει διασφορά καὶ ἀκολασία ἤθων. Ἰνα δὲ ασφαλίῃ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ Βερεγγαρίου τῆς Ἱερίας ἤλθεν ἐπικουρος πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Γερμανῶν Ὁθωνα Α' ἐν τοῖς πολέμοις, οὗς ἔῃγε μὲν οὗτος διεξῆγε πρὸς καθυπτάταις τῆς Ἱταλίας. Ἐτελεύτησε δὲ τῷ 954, ἀφ' οὗ δι' ὅρκου υπαγέρωσεν τοὺς Ρωμαίους ἵνα ὡς Παπὰν ἐκλέξωσι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὀκταδιανόν (Πάπαν Ἰωάννην ΙΒ'), ὅπως οὕτως ἐνισθῶσιν ἐν ἐνὶ προσώπῳ ἥτε κοσμικῇ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ. [Π. Κ.]

Ἀλδερόνης (Ἰουλιος), περίφημος Καρ-

δινάλης καὶ πρωθυπουργὸς τῆς Ἰσπανίας Γεννηθεὶς τῷ 1664 ἐν κώμῃ τινὶ πλησίον τῆς Πλακεντίας ἐκ γονέων πνήτων, παιδευθεὶς δὲ ἐν τινὶ μοναστηριακῇ τῆς Πλακεντίας σχολῇ προήχθη εἰς διάφορα ἐκκλησιαστικά αξιώματα. Καὶ κατ' ἄρχας μὲν διετέλει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου Πλακεντίας, βραδύτερον δὲ ἀναλαθὼν διαφόρους πολιτικὰς ἀποστολὰς τοσαύτην εἰδείξεν ἱκανότητά, ὥστε εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δούκος Πάρμας ἐπέμνη ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς πρεσβευτῆς εἰς Μαδρίτην. Ἐνθα καὶ πρότερον (1711) παρθεὶς ὑπὸ τοῦ Γαλιου στρατηγικοῦ Βενδόμου εἶχεν ἐλκύσει τὴν εὐνοίαν τῆς Ἰσπανικῆς αὐλῆς. Πρεσβευτὴς ἐν Μαδρίτῃ διατελὼν κατώρθωσε νὰ συνάψῃ τὴν μεταξὺ τοῦ γερουσιάρχου βασιλέως Φιλίππου Ε' τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἑλισάβετ τῆς Πάρμας (ἀνεψίας τοῦ δούκος) συνοικίσιον καὶ διὰ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης τοσοῦτον ἰσχυρὸς κατέστη ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Μαδρίτης, ὥστε καὶ σύμβουλος τῆς βασιλείας ἐγένετο καὶ ὑπουργός, τέλος δὲ καὶ πρωθυπουργὸς τοῦ βασιλέως (1717), ἀφού πρότερον προήχθη ὑπὸ τοῦ Παπᾶ εἰς τὸ τοῦ Καρδινάλιου αξίωμα. Κυβερνῶν ἤδη ἀπεριορίστως τὸ Ἰσπανικὸν κράτος ἐν συνεννοήσῃ πάντοτε μετὰ τῆς βασιλείας ἐπὶ στήσι τὴν προσοχὴν αὐτοῦ κατὰ πρῶτον εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ κράτους, πολλὰς ἐπένευ κῶν βελτιώσεις ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις τῆς διοικήσεως, αὐξήσας δὲ τὰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς τοῦ κράτους δυνάμεις ἐτραπὴ εἰς ἐπιχειρήσεις τελημέρας ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ εὐρέα συλλαβῶν σχέδια κατακτῆσεων καὶ διανομιῶν, καὶ αὐτὰς ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν τῆς Τουρκίας χωρῶν τὰς τυχὰς περιλαμβάνων ἐν τοῖς εὐρύτεροις αὐτοῦ πολιτικαῖς συνδυασμοῖς. Ἄλλ' ἢ πολιτικῇ αὐτῇ ὑπῆρξε λίαν ατυχῆς. Ὁ Ἀ. ἐλαυνόμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ φιλοδοξίας καὶ ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς βασιλείας ἔβη πρὸς τὴν περιποίησιν ὁρέων καὶ στέμματα εἰς τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰσπανικοῦ ὁρέου ἀποκεκλεισμένα τέκνα αὐτῆς συνέλαβε κατὰ πρῶτον τὸ σχέδιον νὰ προσαρτήσῃ εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸ δουκάτον τοῦ Μεδιολάνου, τὴν Νεαπολιν, τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Σαρδηνίαν, ἐπὶ ταύταις δὲ πύργους ἰσχυρὸν στόλον καὶ στρατὸν κατέλαβεν ἀφηνειῶς τὴν Σαρδηνίαν (1717). Ἀλλ' ἀπέναντι τῆς ἀποτέμου ταύτης Ἰσπανικῆς ἐπιθέσεως ἐσχηματίσθη ταχείως ἡ τετραπλὴ μετὰ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Αὐστρίας καὶ Ὀλλανδίας συμμαχία, ἥτις μετὰ τὴν ἐλοσφερῇ ἤτταν καὶ καταστροφὴν τοῦ Ἰσπανικοῦ στόλου ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ (παρὰ τὸ ἀκρωτήριο Passaro 18 Ἀυγούστου 1818) καὶ τὰς στρατιωτικὰς ἐνεργείας τῶν ἄλλων συμμαχῶν ἐπέβαλεν εἰς τὴν ἥττην ταπεινωθεῖσαν Ἰσπανίαν ὡς προκαταρκτικὸν βρον εἰρήνης τὴν ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς αὐλῆς ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἀ. Ἐνταῦθεν διὰ βασιλικὸν διατάγματος ἐκπεσὼν τῆς θέσεως αὐτοῦ (1719) ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἱτα-

λιαν, ἔνθα ἐπὶ 13 ἔτη ὡς παπικὸς ἐπίτροπος διόκησε διαφόρους ἐπαρχίας τοῦ παπικοῦ κράτους, εἴτα ὡς ἀποχωρήσας εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον εἰργάσθη δραστηρίως εἰς τὴν προκω- γήν τοῦ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι πρότερον ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέντος φροντιστηρίου. Ἐτελεύτησε τῷ 1752 ἀφ' ἧς μεγίστην περιουσίαν, περιελ- θούσαν τὸ πλεῖστον εἰς τὸν Φίλιππον Ε' τῆς Ἰσπανίας. [Π. Κ.]

Ἀλβερασία (Βατ.) (Albersia Kunth.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀμαρανταειδῶν ἔχον διακριτικά ἀπὸ τοῦ Ἀμαράντου τοὺς στήμονας τρεῖς ὄντας τὴν ἀριθμὸν καὶ τὸν καρ- πὸν ἀδιάρρηκτον. Πόα ἐπέτειος τῆς ἰσθμῶν, τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας, ἐδώδι- μος ὡς καὶ σπανία. Τὰ γνωστότερα εἶδη τὰ ἑνόμενα καὶ ἐν Ἑλλάδι εἰσὶν Α. τὸ Βλῖ- ταν (A. Blitum L., κοινῶς τὰ Βλῖτα ἢ Βλῖτρα) καὶ Α. ἡ χαμαικλινῆς (A. deflexa L.). Ἡ δ' Α. ἡ λαχανορὰ (A. oleracea L.) εἶνε λαχωνον συνηθέστα- τον ἐν ταῖς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς χώραις καὶ ἰδίως ἐν ταῖς Ἰνδίαις, ὅπου θεραπεύονται πολλὰ παραλλαγαὶ αὐτοῦ. [Θ. Χ.]

Ἀλβεραστά (Halberstadt). Πρωτ. ἔμουν. νομὸς ἐν τῇ διαμερ. Μαγδε- βούργου τῆς πρῶς. Σαξωνίας παρὰ τὴν ποτα- μίον Χέλτσμμε καὶ τὸν ποτὸρ. ἔχει 34 025 κατ. (1885), διάφορα ἐκπαίδ. ἰδρύματα, δύο σπουδαιότητας βιβλιοθήκας, βιβλιοθηκῶν, ἐμ- πόριον κτλ. — Ὁ Νομὸς Ἀ. ἔχει ἔκτασιν 494 τχμ. καὶ 70 433 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀλβερί, διαμέρισμα τῆς βορειοδυτικῆς ἐπαρχίας τῆς ἐν Ἀφρικῇ ἀγγλικῆς Ἀκταίας (Ἀκρωτηρίου) ἀνὰ τὸν Ὀρανζην ποτα- μόν, ἔχουσα ἐμδ. μὲν 9 930 τετρ. γμ. κατ., δὲ 12 069 καὶ πρωτεύουσά τὴν Βουρμερσδόρπ (1350 κ.). [Ν. Σ.]

Ἀλβέρτα, διαμέρισμα τῆς ΒΔ. χώρας τῆς τοπάρχιας τοῦ Καναδά ἐπὶ τῆς Ἀ. κλιτύος τῶν Βραχωδῶν ὄρεων. Συναρεῖται Ἀ. πρὸς τὴν Βρε- τανικὴν Κολομβίαν. Β. πρὸς τὸ διαμέρισμα τῆς Ἀδαβάσκας, Α. πρὸς τὰ διαμερίσματα τοῦ Σας- κατγουέαν καὶ τῆς Ἀσσηνιόσας καὶ Ν. πρὸς τὴν τοπαρχίαν Μοντάνας. ἔχει ἔκτασιν 275 850 τχμ. καὶ 15 533 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀλβερετβίλλη (Albertville), γαλ- λικὴ πόλιν ἐν τῇ νομῷ Σαβοῦας παρὰ τὸν Ἰσάρην, συγκοινωνοῦσα δὲ τῷ Διαμπερὺ διὰ σιδηροδρόμου καὶ ἔχουσα 3104 κατ. τῷ 1881 (ὁ δῆμος 5088). [Ν. Σ.]

Ἀλβερετινέλλη (Albertinelli Ma- rlotto). Ὀνομαστὸς Ἰταλὸς ζωγράφος, γενν. τῇ 13 Ὀκτ. 1474 ἐν Φλωρεντίᾳ, ἀπεθ. αὐ- τῷ, τῇ 5 Νοεμβρ. 1515. Συμμελητὴς ὢν τοῦ Φρά Βαρδολλαίου, μιμνῆται τὸν τρόπον τοῦ- του, μὲ μὲν τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἔχει τὴν ἄρρενωπὴν αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι χαριέστερος καὶ

μετὰ πλείονος ἐπιμέλειας ἐπεξεργάζεται τὰς λεπτομερείας. [Π.]

Ἀλβερετινικὴ γραμμὴ. Νεώτερος κλάδος τοῦ αρχαίου Σαξονικοῦ ἡγεμονικοῦ οἰ- κου κληθεὶς οὕτω ἀπὸ τοῦ Ἀλδέριου, νεώτε- ρου υἱοῦ τοῦ Ἐκλεκτοῦ Φρειδερίκου τοῦ Πρώτου (1428—1464) καταλιπόντος κληρονό- μους τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ Ἐρνέστον καὶ Ἀλδερί- τον, αἱτινες διανεμηθέντες τὰς πατρικὰς κτή- σεας ἀπέτελεσαν δύο γραμμάς οἰκογενειακάς, τὴν πρεσβύτεραν (Ἐρνεστινικὴν) καὶ τὴν νεώ- τεραν Ἀλβερετινικὴν. Κατὰ τὸν Σμαλκαλδι- κὸν καλούμενον ὀρθόκρονον ἐν Γερμανίᾳ πόλεμον (1547), ὅπῃ δ' αὐτοκράτωρ Κάρο- λος δ' Ε' ἐπολέμει κατὰ τῶν προτεσταντῶν ἡγεμόνων τῆς Σμαλκαλδικῆς συμμαχίας, ἀρ- χηγοὶ τούτων ἦσαν οἱ τῶν Σαξονικῶν χωρίων δοῦκες Ἰωάννης Φρειδερίκος τῆς Ἐρνεστινι- κῆς γραμμῆς καὶ Μαυρίκιος τῆς Ἀλβερετινι- κῆς. Ὁ Μαυρίκιος οὗτος ἐρεγόμενος τῶν κτή- σεων τοῦ Φρειδερίκου πρέσβειος τοῦτον αἰσχυρῶς ἐν τῷ πολέμῳ καὶ συνετέλεσαν ἰσχυρῶς εἰς τὴν ἐσοχέρη ἦταν αὐτοῦ παρὰ τὴν Μυλδερ- γην, μεθ' ἣν συλληφθεὶς ὁ Φρ. καὶ δικασθεὶς ὡς ἐνοχὸς ἐσχάτης προδοσίας πρὸς τὸν αὐτο- κράτορα καὶ τὴν Γερμανικὴν κράτος ἐκπύτωτος τῆς ἡγεμονίας ὡς καὶ τοῦ ἀξιώμα- τος τοῦ Ἐκλεκτοῦ, αἱ δὲ κτήσεις τῆς Ἐρ- νεστινικῆς γραμμῆς ἐδέχθησαν εἰς τὸν Μαυρί- κιον, οὗτω δὲ ἡ Ἀλβερετινικὴ γραμμὴ κατέστη ὁ ἄρχων Σαξονικὸς οἶκος, ἡ δὲ τοῦ Φρειδερί- κου οἰκογένεια χάριτι τοῦ αὐτοκράτορος διε- τήρησε μόνον τὴν Γέθαν. [Π. Κ.]

Ἀλβερεττίης εἶνε εἶδος ἀσφάλτου, εὐρί- σκόμενον ἐν Νέα Βρουσβίχη (Albert-Country). Συνίσταται ἐξ ἀνθρακικοῦ στοιχείου, ὑδρογόν- νου, αζώτου, ὀλίγου θείου καὶ ελαχίστης σποδῆς. [Κ. Μ.]

Ἀλβερετόνι (Alvertoni Giovin.) Σύγ- χρονος ἰταλὸς ἀνδριαντοποιός, γενν. τῷ 1800. Μαθητὴς ὢν τοῦ Θεοδόου, ἐγένετο εἰς καλλιγνήτης τῆς γλυπτικῆς ἐν Τορίνῳ. Τὰ α- ρχαιολογώτατα τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι ὁ τάφος τῆς βασιλισσῆς Μαρίας Χριστίνης ἐν Haute Combe τῆς Σαβοῦας, ὁ κολοσσάλος ἀνδρὶς τοῦ Γκιερόρτη, ὁ ἀνδρὶς τοῦ Λαγκράνζ καὶ ἀγάλμα Νύμφης ἐν Τορίνῳ καὶ πολλοὶ τάραι ἐν τῇ νεκροταφείῳ τῆς αὐτῆς πόλεως. [Π.]

Ἀλδέριος 1) Φραγκίσκος Κάρολος Ἑρμανουήλ Πρίγκη, Σαξ-Κοδούργ-Γέθης, σύζυγος τῆς νυν βασιλευσσῆς Βικτωρίας τῆς Μεγαλῆς Βρετανίας, δευτέρου υἱοῦ τοῦ δευκῆς Ἐρνέστου Σαξ-Κ. Γέθης. Γεννηθεὶς τῷ 1819 ἐπαδέθη πρῶτως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν, τῷ δὲ 1840 (10 Φε- βρουαρίου) ἐνυμφεῖτο τὴν βασίλισσαν Βικτω- ρίαν γενόμενος πόλιτης Ἀγγλίας, προσχθεὶς εἰς πολλὰ ἀξιώματα καὶ λαβὼν εἰσόδημα 30 χιλ. λίρῶν στερλ. Τῷ 1842 λαβὼν τὴν τιτλὸν

«Συζύγου τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος» ἔλασε θέσιν ἐν τῇ μυστικῇ συμβουλίᾳ τῆς ἀνάσσης παριστάμενος ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς διδόμεναις ἀκροάσεσιν. Καί τοι δὲ ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ θέσεως καὶ τῆς μεγάλῃς αὐτοῦ ἱκανότητος καὶ ὡς οὐκ αἰσιότατος τῆς ἀνάσσης σύμβουλος μεγίστην ἐπὶ τὰς βουλὰς αὐτῆς ἤσκει ῥοπήν. οὐχ ἥτιον ἀπειχεν ἐπιμελῶς πάσης δημοσίας καὶ ἐπιστήμης εἰς τὰ πολιτικά αναμείξεως στρέφων τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐνεργητικότητα εἰς ἄλλα ἔργα, ἥτοι τὴν προτασίαν καὶ προαγωγὴν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ βιομηχανίας καὶ τὴν βελτιώσιν τῆς τῶν πενήτων καταστάσεως. Διὰ τῆς τοιαύτης δ' αὐτοῦ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων προσόντων τσακῶς ἀπέλαυε δημοτικότητος, ὥστε ὁ κατὰ τὸ 1861 (14 Δεκεμβρίου) ἐπέλθων αἰωνήτιος θάνατος αὐτοῦ ἀνεπύνησε βαθυτάτον πένθος καὶ ἤπασαν τὴν Ἀγγλίαν. Τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου πολλὰ ἐδημοσιεύθησαν βιογραφίαι, ἐν αἷς ἰδίᾳς μυεῖς ἀξία ἢ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιον τῆς ἀνάσσης Βικτωρίας ἐκδόθησαν καὶ ἐπιγραφομένη «τὰ νεανικά ἔτη τοῦ πρίγκιπος συζύγου» (The early years of Prince Consort) 1869.

2) Ὁ νῦν βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας, υἱὸς τοῦ βασιλεῶς Ἰωάννου. Ἐγεννήθη τῇ 1828 καὶ μετὰ τὴν πρώτην ἐν Σαξωνίᾳ παιδείαν ἐσπούδασεν ἐν Βόννῃ (1845—1849) τὰς νομικὰς καὶ πολιτικὰς ἐπιστήμας, μετὰ δὲ τὴν εἰς Σαξωνίαν ἐπιστροφὴν εἰσῆλθε (1849) εἰς τὰ στρατιωτικὰν στάσιον μετασχὼν τοῦ μετ' ἑλθόντος ἀρχιμενου περὶ Ὀλοστίας καὶ Σλεσβίχης πολέμου (1849—51), εἶτα δὲ καὶ τοῦ Αὐστροπρωσικοῦ πολέμου τοῦ 1866, καὶ ἔν τῳ Σαξωνίᾳ ἦτο σύμμαχος τῆς Αὐστρίας. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον ὁ Ἀ. ἦτο γενικός ἀρχηγὸς ἐλοκλήρου τοῦ Σαξωνικοῦ στρατοῦ, ἔλαβε δ' ἐνεργότατον μέρος ἐν τῇ περιφύμῳ μάχῃ τῆς Σαξόνας. Κατὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον τοῦ 1870—71 ὡς διοικητὴς τῶν Σαξωνικῶν στρατευμάτων μετέσχε σπουδαίως τῶν φονικωτάτων μαχῶν τῆς Γραβελόττης, ὡς καὶ τῶν μαχῶν τῶν γενομένων ἐν τῇ ἀπὸ Μιτς πρὸς τὸ Σεδάν πορείᾳ, ἐπὶ δὲ καὶ περὶ αὐτὸ τὸ Σεδάν, ἀφοῦ μετὰ τὴν μάχην τῆς Γραβελόττης ἐγένετο ἀρχηγὸς ἰδίας ἐλοκλήρου στρατῆος ἀποτελεσμένης ἐκ τῶν Σαξωνικῶν στρατευμάτων καὶ τινῶν Πρωσικῶν. Διέκριθη δὲ καὶ ἐν ταῖς περὶ τοὺς Παρισίους μάχαις, ἰδίως κατὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ περιφύμῳ λόφου Μοντ-αβρού, διὸ καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου προήχθη εἰς τὸ ἀνώτατον ἀξίωμα στρατάρχου. Ἀνῆλθε δ' εἰς τὴν Σαξωνικὴν θρόνον τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1873 διαδεχόμενος τὸν τότε ἀποθανόντα αὐτοῦ πατέρα. Ὡς γνωστὸν δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ὁ βασιλεὺς Ἀλβέρτος τελεῖ μεγαλειοπρεπῶς τὴν ἐορτὴν τῆς χιλιετηρίδος τῆς δυναστείας αὐτοῦ, κα-

λουμένην Βαπτιστικὴν ἐορτὴν ἐκ τῆς κατιδούσης τοῦ οἴκου καλουμένης Wettin), τὴν ποιεῖν λαμπρὴν ἡ παρουσία τοῦ αυτοκράτορος Γουλιέλμου καὶ τῶν ἀρχηγῶν πάντων τῶν ἀπὸ τοῦ οἴκου Wettin καταγεγραμμένων μικροτέρων Γερμανικῶν δυναστείδων.

3) Ἀλβέρτος Κασιμίρος. Υἱὸς τοῦ βασιλεῶς τῆς Πολωνίας Αὐγούστου Γ'. Ἐγεννήθη τῇ 1738. Τῷ 1766 νομιθεύεις τὴν θυγατέρα τοῦ αυτοκράτορος Φραγκίσκου Δ' ἀρχιδουκισσαν Χρηστίναν ἔλαβεν ὡς τιμῶν τὸ Πριγκιπῶν Γοσεν ἐν τῇ Αὐστρίᾳ Σιλεσίᾳ. Ἐν τῳ συμμαχικῷ κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμῳ τοῦ 1792 ὁ Ἀ. εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πολιταρχοῦντος τὴν Ἀλλαν στρατοῦ, ἀλλ' ἠναγκάσθη καὶ τὴν πολιτορχίαν ν' ἄρῃ καὶ μετὰ τὴν ἦταν τοῦ Jemappes νὰ ἐκκενωσῇ τὸ Βέλγιον. Ἐκτοτε δ' εἰχεν ἰδιωτεύον ἐν Βιέννῃ, καταγινόμενος εἰς συλλογὴν καλλιτεχνημάτων καὶ πλουσιωτάτην πηγματούχας τοιαύτην περιελαβοῦσαν μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ (1822) εἰς τὸν ἀρχιδούκα Κάρολον. — (Πρβλ. καὶ λ. Ἀλβέρτος). [Π. Κ.]

Ἀλβέρτος Μέγας. Περιώνυμος πολυτάκτω τῶν μέσων χρόνων γεννηθεὶς ἀρχιμέγας τοῦ ΙΒ' μ. Χ. αἰῶνος ἐν Ἀδωνίᾳ τῆς Σουαβίας καὶ γνωστὸς καὶ ὑπὸ τὰ διδόμενα Ἀλβέρτου ἐκ Κολωνίας καὶ Ἀλβέρτου Γρότου. Οὗτος κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιστήμου οἴκου τῶν καμμένων Βελσάδ, ἐφύησεν εἰς τὰς σχολὰς τῆς Βελωνίας καὶ κατετάχθη νεώτατος εἰς τὸ τάγμα τῶν Δομινικανῶν, παρ' οἷς διεκρίθη ὡς ἱεροκήρυξ καὶ διδάσκαλος τῆς Θεολογίας. Ἐν ἔτει 1254 ἐξελέχθη ἐπίσκοπος Ῥατισβόννης, ἀλλὰ μετ' ἑλθόντων παρητήθη τοῦ ἀξιώματος, ὅπως ἐπιδεῖξῃ καὶ πάλιν ἀπερισπάστως εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας. Ἀφοῦ ἐπὶ ἐλόκληρον τέταρτον αἰῶνος εἴχσεν ἐν τινι μοναστηρίῳ τῆς Κολωνίας, μελετῶν, συγγράφων καὶ κατ' εὐδαινα τρόπον στέργων ν' ἀναμύχθῃ εἰς τὰ κοσμικὰ ἀνέλαβεν ἔπειτα νὰ κηρύξῃ τὴν Σταυροφορίαν (βλ. λ.) ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Λουγδούρῳ τῇ 1270 καὶ 1274. Ἐπιστρέψας πάλιν εἰς τὸ ἐν Κολωνίᾳ σπουδαστήριον αὐτοῦ ἠναγκάσθη μετὰ τινα ἔτη καὶ ὑπέργηρος ἦδη νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους, ὅπως ὑπερασπίσῃ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τῶν νεωτεριστῶν. Ὁ Ἀλβέρτος ὁ Μέγας θεωρεῖται ὡς ὁ πολυμαθέστατος τῶν μεσοχρονίων σοφῶν, ἀναντηρήτως δ' εἰναι ὁ πολυγραφώτατος πάντων. Ὁ κατάλογος τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ κατέχει διώδεκα βιβλίου εἰς φύλλον σελίδας, οὐχ ἥτιον δὲ τοῦ βίου αὐτοῦ ἀξιοθαύμαστος εἶναι καὶ ἡ ποικιλία τῆς θλῆς. Ἐν αὐτοῖς τῷ ὄντι εὐρίσκωμεν θεολογικά, φιλοσοφικά, φυσικά, ἀστρονομικά, μαθηματικά, φυσικοῖστορικά, ἱστορικά, ἀλχημικά καὶ εἰς πάντα ἄλλον κλάδον πάσης ἀν-

θεωπίνης ἐπιστήμης ἀναγέμενα. Οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ ἀδυνατοῦντες νὰ κατανοήσῃσι τὴν ἐν μὲν μόνῃ κεφαλῇ συστώρειν τοσούτων γνώσεων ἐθεώρησαν αὐτὴν προῖον μαγείας, ἣ δὲ τοιαύτη γνώμη τοσούτων διὰ τοῦ χρόνου ἐκράνθη, ὥστε ὁ σοφὸς Νωδὲ δὲν ἔκρινεν αὐτὴν ἀναξίαν ἀναίρεσις δι' ὀγκώδους βιβλίου ἐκδοθέντος τῷ 1625. Ὁ Μέγας Ἀλβέρτος ἦτο κατὰ τινὰς τῶν βιογράφων αὐτοῦ κατοχὸς τῆς ἐλληνικῆς καὶ τῆς ἀραβικῆς βεβαίως δ' ἐγνώριζε καὶ εἶχε μελετήσει τὰ κυριώτατα μνημεῖα τῆς περιπατητικῆς καὶ τῶν ἀνατολικῶν σχολῶν, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ πλήθους τῶν σχολίων αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τὸν Διονύσιον Ἀρεοπαγίτην καὶ τῶν παραθέσεων χωρίων τοῦ Ἀδριάνου, τοῦ Ἀδελφίου, τοῦ Ἀλγαξέλου, τοῦ Ἀλφραδῆ καὶ ἄλλων ἀνατολικῶν. Πολλοὶ πλὴν τούτου πιστεύουσιν ὅτι ἠτύχησε ν' ἀνεύρῃ ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν Μονῶν καὶ νὰ χρησιμοποίησιν συγγράμματα ἀρχαῖα ἐκτοῦ ἀπολοσθέντα. Ἄν ἡ εὐφροὴ καὶ ἡ κρίσις ἐξισούνητο παρὰ τῷ Ἀλβέρτῳ πρὸς τὴν πολυμαθειαν, οὗτος ὁ ἀπεδείκνυτο ὥς τῷ ὄντι τοῦ ἀπονεμθέντος αὐτῷ τίτλου «Μεγάλου», ἀλλ' ἐκ τῆς ἀκριβεστέρως τῶν ἔργων του μελέτης ἀπεδείχθη ὅτι πράγματι μεγάλη ἦτο μὴν ἡ ὑπερβολὴ αὐτοῦ καὶ ἡ φιλοπονία. Τῶν παντοίων ζητημάτων, τὰ ὅποια ἐπραγματεύθη, οὐδέποτε προσφέρει λύσιν ἰδίαν, ἀλλὰ προσπαθεῖ μόνον δι' ἀτελεστέων παραθέσεων χωρίων ν' ἀνεύρῃ τὴν ἐπικρατεστέραν, πασέμενος μετὰ τῆς πλειονοψηφίας. Κατὰ δὲ τὰς θεολογικὰς συζητήσεις διεκρίθη, πρὸ πάντων ἐπὶ ἀκριβειᾷ θεολογία. Ἡ συλλογὴ τῶν ἐκδεσμένων ἔργων τοῦ Ἀλβέρτου ἀποτελεῖ εἰκοσι καὶ ἑνὰ παχεῖς τόμους εἰς οὐλλαν, τυπωθέντας ἐν Κολωνίᾳ τῷ 1481. ἐν αὐτοῖς δὲ πρωτεύουσιν τὰ «Σχόλια εἰς τὸν Ἀριστοτέλη», τὰ εἰς τὸν Διονύσιον Ἀρεοπαγίτην, ἡ «Περὶ λήψεως τῆς Θεολογίας», ἡ «Πραγματεία περὶ δημιουργίας» καὶ τὸ «Δοκίμιον περὶ Ἀλχημείας». Περὶ τῆς ἀξίας τούτων καὶ τοῦ βίου τοῦ Μεγάλου Ἀλβέρτου συνεγράφησαν πλείους μονογραφαί, ὧν ἀρίστη θεωρεῖται ἡ τοῦ γερμανοῦ Ιωακείμ Σιγγάρτου (D. F. Sighart), τοῦ συνοφίσαντος πάντα, ὅσα ἐγράψαν περὶ τοῦ πανδαήμονος καλοῦντος. [P.]

Ἄλδοι ἢ Ἄλδου (Albi καὶ Alby ἢ ἀρχ. Albica), γαλλ. πόλις, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Τάρν ἐπὶ τῷ ποταμῷ Τάρνιδι καὶ παρὰ τὴν διασταύρωσιν τοῦ νοτίου σιδηροδρόμου καὶ τοῦ Ὀρλεανικοῦ, ἔχουσα 11 720 κατ. τῷ 1881 (ἐδάφος 20 370). ἔχει ἀμυλὸν ἐμπορίον, μάλιστα δὲ σίτου καὶ εἰναι, καὶ ἀξιδόλογον βιομηχανίαν, μεταλλουργεῖα, σφαίροχυτήρια, χαρτοποιεῖα κ.τ.τ. — Τὸ Ἄλδοι, πρωτεύουσα ἐν ἄλλοις τῶν ἐν τῇ Ἀκουιτανίᾳ Ruteni provinciales, δις κατεστράφη, πρῶτον μὲν

ὑπὸ τῶν σαρακηνῶν τῷ 780, εἰτα δὲ ἐπὶ τῆς κατὰ τῶν ἀλδοιγγοῶν σταυροφορίας τῷ 1215. Ἄλλ' ἔπειτα ἀνακατασκευάσθη καὶ τῷ 1225 συνεκροτήθη ἐνταῦθα περιώνυμος σύνοδος πρὸς ἐλοσχερῇ ἐκρίσιν τῆς ἀλδοιγγοῦ αἵρεσις. [N. Σ.]

Ἀλδοιγγοί ἢ Ἀλδοιγγοί ἢ Ἀλδοιγγοί (Albigenses λατ. Albigeois γ.). Οὕτως ὠνομάσθησαν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἀνω Λαγγεδόκῃ Ἀλδοιγγοῦ (Albigensis) χώρας, τῆς ἐχούσης πρωτεύουσιν τὴν Ἄλδοι (τὴν παλαιότερον Ἀλβίχα καλουμένην), οἱ ὅποιοι αἵρεσις χριστιανικῆς ἀνασχίστης κατὰ τὸν 11^{ον} αἰῶνα καὶ ἐξέπλωθείσης κυρίως ἐν τῇ νοτίῳ Γαλλίᾳ. Οἱ Ἀ. ἠπαύοντο τὰ δόγματα τῶν κηθαρῶν, καὶ ἐκήρυττον τὴν ἐπὶ τὸν εἶς τὴν ἀπλότητα τῶν πρώτων ἀποστολικῶν χρόνων. κατηγγέρουντο ὅτι ἀπείριπτον τὰ δόγματα τῆς ἀγίας Τριάδος καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν περιεῖχοντο τὰ μυστήρια τῆς μεταλήψεως καὶ τοῦ γάμου. Λέγεται ὅτι ἡ αἵρεσις, ἀποσχισαμένη οὕτως τῆς μαριανικῆς καὶ τῆς παυλικιανῆς, μεταρρυθρίθη ἐκ τοῦ βυζαντινοῦ κράτους διὰ τὸν Σλάβον εἰς τὴν Ἀσραχιδίαν καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Νότιον Γαλλίαν, ἐνθα κατεπνίγη διὰ σκληροτάτων διωγμῶν. Ὁ πάππας Κάλιστος δ' II' διὰ συνόδου συγκληθείσης ἐν Τουλούζῃ (1119) ἀνέθεμάτισε τὴν αἵρεσιν ταύτην, ἐπανάκαβε δὲ τὸ ἀνάθεμα Ἰννοκέντιος δ' B' τῷ 1139, Ἄλλ' ἀτελεσπερήτων ἀποδάντων τῶν παπικῶν ἀναθεμάτων, ζωνευθέντος δὲ καὶ τοῦ παπικοῦ ἐξάρχου καὶ ἐρεζεταστοῦ Πέτρου τοῦ Καπελνῶν δ' πάππας Ἰννοκέντιος δ' Γ' ἐκήρυξε σταυροφορίαν κατὰ τῶν Ἀ. (1209) καὶ ἀνέβηκεν εἰς τοὺς ἐξάρχους Ἀρνόλδον, ἀδελφὸν τοῦ Σιῶ καὶ Μίλον, νὰ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς αἱρετικούς, τιμωρόντας καὶ τὸν ἀνεξέθρονον ἄρχοντα Ραυμούνδον τὸν Γ', κόμητα τῆς Τουλούζης. Οἱ ἐξάρχαι ἐκύριευσαν τὴν πόλιν Βαζιερ καὶ κατέσφαξαν εἰκοσχινηχίλους κατοίκους αὐτῆς αἱρετικούς τε καὶ μὴ, εἰπόντες τότε τοῦ Ἀδῶ Ἀρνόλδου τὸ περιλάλητον ἐκεῖνο «Σφάξτε ὅλους, ὁ θεὸς θὰ προτίσῃ νὰ διακρίνῃ καὶ προστατεύῃ τοὺς πιστοὺς αὐτῶν». Τοὺς παπικούς ἐξάρχους ὑπερηκίνευσεν κατὰ τὴν ὁμότητα ὁ ἡγεμὼν τοῦ σταυροφορικοῦ στρατοῦ Σίμων τοῦ Μοντεφόρτου, εἰς δὲ μετὰ τὴν νικην ἐδώκεν τὴν ἑκκλησίαν τὰς κατακτηθείσας χώρας. Ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ ἐφρονέθη ὁ τοῖς Ἀ. συμμαχῶν Πέτρος τῆς Ἀρκαγιῶνις (1213), ἀπέθανε δ' ἐν τῇ εἰρήτῃ καὶ ὁ Ρογήρος τοῦ Βαζιέ. Ὁ αἱρεσάρχης Σίμων τοῦ Μοντεφόρτου ἐφρονέθη ἐν πόλεμικῇ τῆς Τουλούζης (1218) τὸν δ' υἱὸν αὐτοῦ ἐξηνάκασαν Ραυμούνδος δ' Γ' καὶ μετὰ τὸν θάνατον τούτου (1122) ὁ υἱὸς τοῦ Ραυμούνδος δ' IV' ἀποδόσθαι τὰς κατακτηθείσας χώρας. Οὗτος δ' ὁ Ραυμούνδος ἡρωϊκῶς ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ

τῆς πατριᾶς κληρονομίαν, ἀναγκάσθη νὰ συνομολογήσῃ εἰρήνην (1229), καὶ οὕτως ἐλη-
ξεν ὁ θρησῶδης ἐκείνος θρησκευτικὸς πόλεμος,
καθ' ὃν εκατοντάδες χιλιάδων ἀνθρώπων ἐρο-
νέωθησαν. ἡττημένοι δὲ καὶ αἱ κἀλλισταί
γῆραι τῆς Προβηγκίας. Ὁ Γαυμούνδος ἀπὸ
ἀλλοτρίου τοῦ ἀφρισμοῦ, βουρτάτας ἀποτίσας χρο-
ματικὰς ποινὰς καὶ ἀποδεχθεὶς τὴν ἐγκοι-
δρυσιν ἐν ταῖς γῆραις αὐτοῦ τῆς Ἱερᾶς ἐξο-
τάσεως, ἥτις ἐξῴντωσε καὶ τὰ τελευταῖα λει-
ψανά τῶν Ἀ. ἄλλους μὲν καταδικάζοντα εἰς
τὴν θὰ πυρὶ θανάτου, ἄλλους δ' ἀναγκάζοντα
νὰ ἐκπατρισθῶσι (Βιελιουρ. Fauriel, Croi-
sade contre les Albigeois, Paris, 1838.
—Peyrat Histoire des Albigeois. Par.
1870—72 εἰς 3 τομ.). [Π.]

Ἀλβίνης ἰδ. Ἀποφυλλίτης.

Ἀλβίνος, Πλατωνικὸς φιλόσοφος, ζή-
σας περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' αἰῶνος μ. Χ. Του-
του χάριν μετέβη ἐκ Παργαίου εἰς Συβῶν
ἐν Γαληνῷ, ὡς αὐτὸς λέγει (τ. ΙΘ' σ. 16).
Ἐγράψεν κείμενα γὰρ εἰς τοὺς Πλατωνικοὺς
διαλόγους, ἃς σφίεται ἀτελὲς ὥς ἐπιτομή,
ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Φαδρικού κατὰ
τὸν παρελθόντα αἰῶνα, καὶ πολλὰς μετέ-
πειτα, τελευταῖον δ' ὑπὸ τοῦ Ἑρμανν ἐν τῇ
παρὰ Τεύδερ στερεοτύπῳ ἐκδοσὶ τῶν Πλα-
τωνικῶν διαλόγων. Ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ταύτῃ
ἔρχει πρῶτον τι εἶναι ὁ διάλογος καὶ προ-
ηγουμένως εἶτα περὶ τῆς τάξεως τῶν Πλατω-
νικῶν διαλόγων, ἀπορρίπτων τὴν κατὰ τετρα-
λογίαν διαίρεσιν τοῦ Δερκυλλίδου καὶ τοῦ Θρα-
σύλλου. [Π.]

Ἀλβίνος, οἱ. Βλ. Λευκοπέθεια.

Ἀλβινουανὸς Πέδω (Albinovanus
Pedo). 1) Ῥωμαῖος ἐπικὺς ποιητὴς καὶ ἐπι-
γραμματοποιὸς τῶν χρόνων τοῦ Αὐγούστου,
λόγιος καὶ εὐφυής. Ἦτο ἀγαπητὸς φίλος τοῦ
Ὀβιδίου ἔγραψε δὲ ὁδο ἐπικὰ ποιήματα, ὧν
τὸ μὲν ἐπιγράφεται Θιησηΐς, τὸ δὲ ἄλλο
εἶχεν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἐν τῇ συγχρόνῳ
Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ. Ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν αὐ-
τοῦ εἶχεν ἀπομνησθῇ τὸν Δερμίδιον Μάρσον.
2) Ἀ. Κέλσος (Albinovanus Celsus).
Ποιητὴς Ῥωμαῖος σύγχρονος τοῦ Ὀρατιου.
Εἶναι ἀγνωστον ἂν ἐδημοσίευσέ ποτε τὰ ποιή-
ματά του. [Σ.]

Ἀλβίνος (Alvinez), σύγχρονος τῆς Τραν-
συλβανίας κόρης ἐν τῷ κομιτάτῳ κατὰ Βασι-
σεμβούργον παρὰ τὸν εἰς Ἀρῶ εἰς Καρλσβούργον
σιδηροδρόμον. ἔχουσα 1372 κατ. [Ν. Σ.]

Ἀλβιον ὄρος ἢ τὰ Ἀλβία, συνέχεται
τῶν Ἀλπεων ἐν Δαλματία, ἐνέουσα τὰς Καρ-
νικὰς Ἀλπεὶς μετὰ τοῦ Αἰμου. Οἱ λατῖνοι ἐκά-
λουν τὸ ὄρος τοῦτο Albium mons, νῦν δὲ κα-
λεῖται συνήθως Διναρική. Ἀλπεῖς. [Ν. Σ.]

Ἀλβιον Ἰντερμέλιον, τὸ ἀρχ. Al-
bintimilium καὶ ἄρθε. Albium Inteme-

lium, πόλις τῆς ἀρχ. Λιγυρίας, λεηλατη-
θεῖσα τῷ 69 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ στόλου τοῦ Ὀθω-
νος. Νῦν καλεῖται Β : ν τ : μ : λ : α. (Βλ.
λ.) [Ν. Σ.]

Ἀλβίς ἢ Ἀλβίς (Elbe) ποταμὸς
τῆς Γερμανίας ὁ μέγιστος. Πηγάζων ἐν Βορ-
μιά παρὰ τὰ σιλεσιακὰ μεθόρια ἀπὸ τῶν Γι-
γαντείων ὄρεων ἀρδεύει τὴν Βορμιά, τὴν
βασιλείαν τῆς Σαξονίας, τοὺς πρωτικαὺς νο-
μοὺς Βρανδεμβούργου, Σαξονίαν, Ἀννό-
δερον, διέρχεται δὲ πολλὰς τῆς Γερμα-
νίας πόλεις, ἐν αἷς τὴν Δρέσδην καὶ τὸ Ἄμ-
δοῦργον, καὶ δεχόμενος ἐν δεξιῶν μὲν τὴν μέ-
λανα Ἐλστερον καὶ τὴν Χαδάλην, ἐξ ἀριστε-
ρῶν δὲ τὴν Μολδαύαν, τὴν Ἑγερν, τὴν Μεύλ-
δαν, τὴν Σάλαν, ἐκτάλλει μετὰ ῥοῦν 1165 χμ.
εἰς τὴν Βόρειον θάλασσαν παρὰ τὸ Κουξχά-
δεν. [Ν. Σ.]

— Καρμλὲν καὶ 24 χμ. μακρότερον ὄρε
(κορ. Ὑτλινον 873 μ. Βουργλενστόυτς 917 μ.)
πρὸς Δ τῆς λίμνης Ζουρίχης, εἰς οὗ τοὺς πρό-
ποδας τὸ ὕδατος αἰετρεῖν Ἀλβίς πηγὴ ἢ
ἢ Ἀλβίς ἑρῶν. [Ν. Σ.]

Ἀλβιστάν ἢ Ἐλβιστάν, πόλις τῆς
ἀσιατικῆς Τουρκίας ἐν τῷ τοῦ Χαλεπίου νο-
μῷ, ἔχουσα 8 000 κατοίκων. Κεῖμένη παρὰ
τὸ ποτάμιον Τέχχαν, τὸν ἀρχαῖον Πύραμον,
ὅπερ διαρρεῖ αὐτὴν διὰ πολλῶν βραχίωνων
καὶ ἐν μὲν τῶν μάλιστα εὐδρόν καὶ εὐφρόν
τῆς Ἀνατολῆς πεδιάδων, εἶναι γνωστὴ ἐν τῇ
ἱστορίᾳ διὰ τὴν μεγάλην νίκην, ἣν ἤρατο αὐ-
τόθι κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1277 ὁ σουλτάνος τῆς
Αἰγύπτου Βεδάρ κατὰ τῶν τούρκων καὶ τῶν
μογγόλων ἀλλ' ἀτόπως συγγέουσιν αὐτὴν
πρὸς Κόμμαναν τὴν Καππαδοκί-
αν. [Ν. Σ.]

Ἀλβίτης (Albite). Βλ. Λευκήρης.

Ἀλβίτσα (Βοτ.) (Albizzia Durazzo)
γένος τῶν Χεδροφόρων Ἀνακασιδίων, διαφέ-
ρον ἀπὸ τοῦ γένους Ἀκακία (βλ. λ.) διὰ
τῶν στημένων τῶν συμφοῶν ἐν εἰδεί πωλῆμας.
Συμπεριλαμβάνει δένδρα καὶ θάμνους τῆς Αὐ-
στραλίας, Ἀσίας καὶ τῆς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς
Ἀφρικῆς, πάντα ἀνάκασθα μετὰ φύλλων δι-
πτεριπτέρων καὶ ἀνθέων λευκῶν ἢ ἐρυθρῶν εἰς
τελευταίαν ἢ στήλιν. Θεραπεύονται διάφορα εἶδη
ὡς κόσμος ἐν τοῖς κήποις, ἰδίως παρ' ἡμῶν ἢ
Ἀ. ἢ Γ : οὐ λ : β : ρ : ἢ (A. Julibrissin W.
κοινῶς Παγκῶν ἐν Λέσθῳ), ἥτις διαπρέπει διὰ
τὸ λεπτότατον καὶ περικαλλὲς φύλλωμα καὶ
τοὺς μακροὺς διαπορφύρους στήμονας. Ἐτε-
ρον εἶδος ἐκ τῶν γνωστοτέρων εἶναι ἢ Ἀ. ἢ
λ : σ : α : ν : θ : ἢ (A. Iophantha W.). ἢ ἢ
Ἀ. ἢ Σ : α : μ : α : ν (A. Saman Mall.) ἢ
Gnango ἐν Μεξικῷ θνητοθεῖσα εἶναι δένδρον
20 μέτρ. τὸ ὕψος, οὗ οἱ κλάδοι τέσσοντες ἔχου-
σι τρεῖς ἄστες ἐγκροτήσι, ἐν ἑκάστῳ πέντε τῶν

100 μετρ. τὴν περιφέρειαν. Τὰ φυλλάρια συμπεπηγμένα ἐπὶ ἀλλήλων κατὰ τὴν νύκτα ἀσίνου-σιν ἐλευθερὰν τὴν ζίδον εἰς τὴν θρόσκον καὶ τὰ ὀρθρία ὕδατα τὰ ἀρθεύοντα τὴν ὑπὸ τοῦ θανάτου ποῶδη βλάστησιν, ἐξ οὗ καὶ arthro a plume καλεῖται. Ἐχει δὲ ξύλον σκληρὸν καὶ ευρηχτόν καὶ φέρει χέδροπα σαρκοῶδη, χρησιμώτατον πρὸς τροφήν κτηνῶν. [Θ. Χ.]

Ἀλβίων, ἡ (μετὰ τοῦ ν ἡ σ ο ς καὶ ἄνευ αὐτοῦ), ἐγγώριον τῆς μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Σκωτίας ὄνομα ἢ μάλλον τῆς Μ καὶ τῆς ΜΑ τῆς ἑλγης μεγαλονήσου ταύτης. πλευρὰς, ἐκ τοῦ κελτικοῦ alb ἢ alp (=χώρος ὀρεινὴ ἢ ἀλπεία) παραγόμενον. Ἀπαντᾷ δὲ παρ' ἑλλ. συγγρ. οὐ μόνον Ἀ λ β ῖ ο ν, ἀλλὰ καὶ τὸ Ἀ λ β ῖ ο ν καὶ ἡ Ἀ λ ο υ ῖ ο ν (νῆτος). Τὸ ὄνομα τοῦτο Albion διετηρήθη μακρὸν χρόνον καὶ μετὰ τὴν ῥωμαϊκὴν ἐτι ἀρχήν γίνεσθαι δὲ καὶ νῦν ἐτι χορηγῶς αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ ποιήσει [Ν. Σ.]

— (Ν ἑ α) ἐκλήθη το πρῶτον ὑπὸ τοῦ Drake ἡ Καλιφόρνια καὶ πᾶσα ἡ ΒΔ τῆς ἀρκτικῆς Ἀμερικῆς παραλία ἢ νέα Καλιφόρνια κ.τ.λ. Ἀλλ' ἤδη ἡ ὀνομασία αὕτη συνετέλη ἐπὶ τῆς παραλίας μόνον, τῆς ἐκτεινομένης ἀπὸ τῆς 430 μέχρι τῆς 480 βορ. πλ. [Ν. Σ.]

Ἀλδοῖνος βασιλεὺς τῶν Λογγυβαρδίων, οἵτινες μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γουστινιανοῦ κατάλυσιν τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ Οὐστρογοθικοῦ κράτους (553) ἀδεία τοῦ αὐτοκράτορος κατέλαβον τὰς ὑπὸ τῶν Οὐστρογοθῶν πρότερον κατεχομένης περὶ τὸν Δουναβίον γῶρας τοῦ Νορικοῦ (τῆς σημερινῆς Αὐστρίας) καὶ τῆς Παννονίας (τῆς δυτ. Οὐγγαρίας), ἐνν πρότερον ἦσαν βορειότερον τῶν χωρῶν ταύτων. Ὁ Ἀλδοῖνος διαδέχμενος ὡς ἡγεμὼν τὴν πατέρα αὐτοῦ Ἀλδουῖνον (561) εὗρεν μὲν συναμάχησε τοὺς Βυζαντινοὺς ἐν Ἰταλίᾳ, εὗρεν δὲ συμμαχῆσας μετὰ τῶν πέραν τοῦ Προβένου Ἀδελφῶν τῶν ζητούντων νὰ κατελάβωσι τὴν Μαχίαν καὶ τὴν Μαλδαίαν προσέβαλε τὸν Κινναμούνδον, τὸν ἡγεμόνα τοῦ ἐν ταῖς γῶραις ταύταις ἀπὸ 100 περίπου ἐπὶ τῶν ἰδρυμένου καὶ ἀκμάσαντος κράτους τῶν Γεπιδῶν, νικήσας δὲ τοὺς Γεπιδὰς ἐν μάχῃ κρατερῇ (566) ἐρήνευσεν ἰδίᾳ χειρὶ τὸν Κινναμούνδον. Μετ' ὅλγρον δὲ κατὰ πρόσκλησιν, ὡς λέγεται, αὐτοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ ἐν Ἰταλίᾳ ἐξάρχου Ναρσὲ (πρεσβύτερος εἰς τῇ αὐτῇ προεδρίᾳ ἐνεκα τῶν κατ' αὐτοῦ βλαδευομένων τῆς αὐτοκράτειρας Σαρίας, γυναικὸς τοῦ Γουστίνου Β') μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ πολλῶν στρατῶν (568) καὶ κατέλαβε σχεδὸν ἅπασαν τὴν ἄνω Ἰταλίαν ἐκπορθήσας μετὰ τριετῆ πολιρκίαν τὴν Παυίαν καὶ καταστήσας αὐτὴν πρωτεύουσιν τοῦ λογγυβαρδικοῦ κράτους. Ὁ Ἀ. μετὰ τὸν θάνατον τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς Νλωδοσβίνδης εἶχε νυμφευθῇ τὴν τοῦ Κινναμούνδου θυγατέρα Ροσκαμούνδαν, εὐσεβε-

σαν μεταξὺ τῶν αἰγυπλιῶτων λέγεται δὲ ὅτι ἀναγκάσας αὐτὴν ἐν τινι συμπόσει νὰ πῇ ἐκ τοῦ κρανίου τοῦ πατρὸς αὐτῆς Κινναμούνδου, ὅπερ μεταχειρίζετο ὡς ποτήριον, προσκάλεσας τὴν ἐκδικητὴν αὐτῆς φρονεούσας ὑπὲρ δολοφόνου τεταγμένην ὑπ' αὐτῆς τῆς Ροσκαμούνδης (573) [Π. Κ.]

Ἀλδούλιθος. Βλ. Λευκόλιθος.

Ἀλδούνα (σλαβ. Α δ ἑ ν), Πέλις τῆς Ἰστροφίας κειμένη κατὰ τὴν Α πλευρὰν τῆς χερσονήσου ταύτης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Πεζίνου καὶ ὑπὲρ τὴν Δ ακτὴν τοῦ Κουακέρσου. Ἔχει 2219 κατ. (1880). — Ὁ δῆμος Ἀ. ἔχει 9221 κατ. [Π. Π.]

Ἀλδουρόνς (Gil Alvarez Carillo Alborno) κρημνιστὴς Ἰσπανίης κληρικὸς, χορηγιστὴς ἐλευθέρων τῶν βασιλέων Ἀλφόνσου τοῦ ΙΔ' τῆς Καστίλλιας καὶ εἰσαρχιεπίσκοπος Τολέδου. Ἐξορισθεὶς ἐπὶ Πάτρου τοῦ Σκληροῦ, ἦλθεν εἰς Ἀδωνδῶνα, ἐχειροτονήθη καρδινάλιος καὶ ἐργάσθη τελεσφόροις ὑπὲρ ἀνθρωπώσεως τῆς ἐδουσίας τῶν παπῶν, πολλὰς μὲν ἰταλικὰς πόλεις ἀναγκάσας ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν παπικὴν ἐπικυριαρχίαν, ἐν Ῥώμῃ δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ριέντζι ἀναστήλωσας τὴν παπικὴν ἀρχὴν καὶ ἐπαναρχίαν εἰς τὴν ἐδραν τοῦ τὸν πάπαν Οὐρβανὸν τὸ Ε'. Ἀπέθανε τῇ 24 Αὐγ. 1397 ἐν Βιτέρβω. [Π.]

Ἀλδουέρα, Ἰσπανικὴ κώμη ἐν τῇ Βαδαρχινῇ ἐπαρχίᾳ. Αὐτῇ τῇ 4/16 Μαΐου 1811 ἐνίκησαν οἱ ἄγγλοι, ἡγούμενου τοῦ Οὐελ-λινγκτόν, τοὺς γάλλους, ὧν ἤρχεν ὁ Σουλτ. [Ν. Σ.]

Ἀλδουκέρκη (Albuquerque) Ἰσπανικὴ πόλις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βαδαρχίν, ἔχουσα ἄχυρον φρούριον καὶ περὶ τοῦς 8 000 κατοίκων. [Ν. Σ.]

Ἀλδουκέρκος (Alfonso) ὁ ἐπικαλούμενος Μέγας καὶ « Πορτογαλικὸς Ἀρῆς », ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν Πορτογάλως. Ἐγεννήθη ἐν Λισσαβὼν τῇ 14η εἰς οἰκογενεῖαν ἀρχαίαν τὴν γένος αὐτῆς εἰς τοὺς αρχαίους βασιλεῖς τῆς χώρας. Διορίσθεις ἀντιβασιλεὺς τῶν ἐν Ἀνατολικῇ Ἰνδίᾳ πορτογαλικῶν κτήσεων κατέλαβε τὴν Γόαν ἐπὶ τῆς Μαλακάρινθς παρχίας, καταστήσας αὐτὴν κέντρον πορτογαλικῆς θανάμωας καὶ ἐμπορίας ἐν Ἀσίᾳ. ὑπέταξε 3' ἔπειτα καὶ ἅπαν τὴ Μαλαζάρ, τὴν Καυλάνην καὶ τὴν χερσονήσον Μαλακκάν, τῇ δὲ 1507 κατέλαβε καὶ τὴν κατὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Περσικοῦ κόλπου κειμένην νῆσον Ὀρμούζ, ἀναπτύξας ἐν πάσαις ταύταις ταῖς ἐπιχειρήσεσιν ἀσυνήθη δραστηριότητα, καὶ προνοητικότητα καὶ ἀσθηροτάτην τρεφῆσας περὶ ἀρχίαν. Διὰ δὲ τὸν ἄλλαν αὐτοῦ ἐξέργον χρόνον ἐπὶ τοσούτων ἐπιβλητικῶν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν θανατῶν ἀπὸ τῶν ὑπάρχοντων, ὥστε καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ

ματίδανον εἰς προσκύνησιν τοῦ τάφου αὐτοῦ αἰτούμενοι προστασίαν ἐναντίον τῶν βίαια πράξεων τοῦ διαδόχου τοῦ. Καί ἔτι μεθ' ὧν τὰς μεγάλαις αὐτοῦ πρὸς τὸ κράτος ὑπερηρεσίας δὲν ἤδυνήθη ν' ἀποφυγῇ τὸν φόβον τῶν αὐλικῶν καὶ τὰς ὑποψίας τοῦ βασιλέως Ἐρμανουήλ τοῦ μεγάλου ἀντικαταστήσαντος αὐτὸν διὰ τοῦ Α ο π ἔ ζ Σ α κ ρ ἔ ζ καὶ ὃν ἀκριβῶς χρόνον διὰ τῶν περὶ τὸ Ὀρμουζ νικίων αὐτοῦ (1515) ἐπὶ μάλλον ἀνύψου τὴν γνησίαν τοῦ πορτογαλικοῦ ἐνέματος καὶ οἱ βασιλεῖς τοῦ Σιάμ καὶ τῶν ἄλλων Ἰνδικῶν χωρῶν καὶ αὐτὸς ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἠμιλλώοντο πρὸς ἀπάγκτησιν τῆς φίλικας τοῦ Ἀ. καὶ τῆς Πορτογαλίας. Παρώς ὅλεις ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἀχαριστίᾳ ἐτελεύτησε μετ' ὀλίγου ἡμέρας ἐν Ρόμα (16 Σεπτεμβρίου). [Π.Κ.]

"Αλβουλα (Albula). Ἰταλικὸς ἐν Γραουβούνδον ἀρχὴν, 2 313 μ. ὑπεράνω τῆς ἐπιτ. τῆς ὁαλ., δι' οὗ ἡ ἀπὸ Βεργόνου εἰς τὴν Ἑλγανδίναν Πόντην διάβασις. Ἐν τῷ ἀρχαίῳ τούτῳ πηγάζει ὁ ποταμὸς "Α λ β ο υ λ α ς. ὁστις ἐκδιδῶσιν εἰς τὸν ἄνω Ῥήνον παρὰ τὴν Θεουδέα. [Ν.Σ.]

"Αλβουναία (Albunea). Κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν μυθολογίαν, χρησιμὸς νόμος θεοσπηγῆς παρὰ τὰ Τίβουρα, αναβρυσσῆς ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς λίμνης Σολφατάρρας (Lago della Solfatarra) καὶ ἐκβαλλούσης εἰς τὸν Ἀνιόνα, τὸν παραπόταμον τοῦ Τιβέρεως. Ἡ πηγὴ αὕτη εἶναι, ὡς τινες εἰσάξουσιν, τὰ κατὰ Στράβωνα "Αλβουλα καλούμενα ὕδατα ἀφ' ἧς, πρὸς ποικίλας νόσους καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθαρμένους ὄναινα. Ἐν παλαιστοτάτοις χρόνοις ἐν ἄλλαις τινὶ διαρρεσμένῳ ὑπὸ τῆς πηγῆς ἦν μαντεῖον τοῦ Φαύνου, ἐν ᾧ δι' ἐνοπνίων ἐμαντεύοντο ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν παρρησιῶν τῶν Ἀλβουλῶν ὁδῶν. Μετὰ τὴν ἐκ Κόμης εἰς Λάτιον εἰσαγωγὴν τῆς ἑλληνικῆς λαοτρίας τῶν Σιβυλλῶν, ἡ Ἀ. ἐθεωρήθη μία τούτων καὶ δι' ἡ δεκάτη καὶ τελευταία, Τιβουρτίς ἀπὸ τῶν Τιβούρων ἐπικληθεῖσα· τούτου δ' ἐνεκα ὠνομαζέτο καὶ Καρμέντη τῶν Τιβούρων. Κατὰ τινὰ μῦθον ἡ εἰκὼν αὐτῆς εὐρέθη ἐν δὴν τοῦ Ἀνιόνας, κρατούσης βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ· οἱ χρησμοὶ αὐτῆς ἐφυλάσσοντο ἐν Τιβούροις, ἐπέθεν ματηνέχθησαν εἰς Ῥώμην καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ Καπιτώλιον μετὰ τῶν ἄλλων περὶ τῶν Ῥωμαίων χρησμών. Ἐκ τοῦ στιχοῦ τοῦ Ὁρατίου ἐνδείκνυται τῆς ἀντιφράσεως Ἀ. » (domus Albunearum resonantis) εἰσάξουσιν τινες ὅτι τὸ ἱερὸν τῆς Ἀ. ἔκειτο παρὰ τινὰ τῶν καταρρακτῶν τοῦ Ἀνιόνας, ὁνύσας τὸ μέγιστον νῦν ἐν Τίβελι σφόμενον, ὅπερ λέγεται νῦν τῆς Σιβυλλῆς. [Π.]

"Αλβουρυ (Albury), πόλιν τῆς Ἀνταρκτίας ἐν τῇ νήα Νοτιοαγγλῖα ἐπὶ τῇ Μουρρεϊτ, ἔχουσα 3 000 κατοίκων. [Ν.Σ.]

"Αλβουφέρα, μεσόγειος ἐν Ἰσπανίᾳ

παρὰ τὴν Βαλεντιανὴν λίμνην, ἥ ἐ ἐπιφανεία 160 τμμ. Ὁ στρατάρχης Suchet ἐκπερνήσας τῇ 9 ἰανουαρίου 1812 (ν.) τὴν Βαλεντιανὴν ἐκλήθη δ' οὗτος Ἀ λ β ο υ φ ἔ ρ α ς. [Ν.Σ.]

"Αλδρεῖδα, λίμνη καὶ ἐμπροσθεν τῆς Σιναγριδίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Παρμῆ ἐπὶ τῆς πρὸς Β αὐτῶν παραλίας ἐν τῇ μακροδερμικῇ βασιλείᾳ Βάρρα, ἔχουσα 7 000 κατ. Οὗτα πρῶτον κτήμα τῆς Γαλλίας ἐξεχωρήθη τῷ 1857 ὑπ' αὐτῆς εἰς τοὺς ἄγγλους. [Ν.Σ.]

"Αλδρεῖτ Ἰωάννης (Jeanne d'Albret) Μοναγνής Ουγάτης καὶ κληρινόμος Ἑρρίκου τοῦ Β' τῆς Ναβάρρας καὶ Μαργαρίτης τῆς Βαλετιανῆς (Valois) ἀδελφῆς τοῦ Φραγκίσκου Α' βασιλέως τῆς Γαλλίας, θεομὴ ὑπὲρ μαχρὰς τῶν Προτεσταντῶν ἡ Ο ὁ γ ε ν ὁ τ ω ν ἐν τοῖς ἐμφυλίοις θρησκευτικαῖς πολέμοις τῆς Γαλλίας. Γεννηθεῖσα τῷ 1528 συνεζευχθῆ τῷ 1548 μετὰ τοῦ Ἀντωνίου Βουρβὼν, ἐξ οὗ γάμου ἐγεννήθη ὁ περιφημὸς Ἑρρίκος ὁ Α'. Ἡ Ἰωάννα ἐτελεύτησεν ἐν Παρισίοις τῷ 1579 πρὶν ἢ εἶναι τὰ φρικαλέα ἐπικηλόντα τῷ γάμῳ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς μετὰ τῆς Μαργαρίτης τῆς Γαλλίας. Λέγεται δὲ ὅτι ἀπέθανε δόλητηρ σθεῖσα ὑπὸ τῆς περιβολῆς τοῦ Διαιτητοῦ τῶν Μεδίκων. [Π.Κ.]

"Αλδρεχτος 1) Αὐτοκράτορες τοῦ ἑλ-Ῥωμαϊκοῦ κράτους (βασιλεῖς Γερμανίας) α') "Αλδρεχτος Α' δούξ τῆς Ἀυστρίας, υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ροδόλφου τοῦ Ἀψβούργικου ἰδρυτοῦ τῆς δυναστείας τῶν Ἀψβούργων αὐτοκρατόρων καὶ τοῦ δυναστικοῦ κράτους τῶν Ἀψβούργικων χωρῶν (1273). Γεννηθεὶς τῷ 1248 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (1201) κατασχὼν τὰ στήματα τὰ αὐτοκρατορικὰ εἰς ἑαυτὴν καὶ ἐπιδιέληθη ὡς αὐτοκράτωρ· ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐκλεκτοὶ ἐξελέξαντο τὸν Ἀδόλφον τῆς Νασσαυίας (βλ. λ.). αὐτὸς δὲ ὁ Ἀ. δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιδιέλῃ τὴν πραγματεσίαν τῆς ἀξιώσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1298, ὅποτε ὁ μὲν Ἀδόλφος ἀπεκρήνθη ὑπὸ τῆς τῶν ἐκλεκτῶν πλειονοψηφίας, ὁ δὲ Ἀ. ἀπὸ τῆς νικητῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης φανεύσας ἰδίᾳ χειρὶ τὸν Ἀδόλφον. Τότε δὲ καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν ἐκλεκτῶν ἐγένετο αὐτοκράτωρ ἐναντίον τῶν ἀμικτυρήσεων τοῦ Πάπα Βονιφατίου Η', μεθ' οὗ κατὰ μικρὸν ἐτάχθησαν καὶ πολλοὶ τῶν ἐκλεκτῶν. Ἀλλ' ὁ Ἀ. πρὸς μὲν τὸν Πάπην κατέβησε νὰ διαλλαγῇ διὰ πολλῶν παραχωρήσεων, ἀναγνωρίσας αὐτὸν ὡς ἀνώτατον κυρίαρχον τοῦ ἁγ. Ρ. κράτους, περιήλθεν ἔτι εἰς διενέξεις καὶ πολέμους πρὸς πολλοὺς Γερμανοὺς ἡγεμόνας, τέλος δ' εὐρέθη καὶ ἀπέναντι σφοδρὰς ἐπαναστάσεως Ἑλβετικῆς. Ἐνῶν δὲ κατασκευάζετο πρὸς κραταιότην αὐτῆς προκατέλαβεν αὐτὸν ὁ θάνατος ὁμογνηνόμενον συνωμοτικῶς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἀνεψιῶ Ἰωάννου, διεκδικούντος δικαιώματα κληρονομίας.

ὡς πατρικῆς ἐπὶ τὰς Ἀψβουργικὰς κτῆ-
σεις (1808).

β) Ἄλδρεχτος Β' δούξ τῆς Αὐστριακῆς
τοῦ Ἄλδρεχτου Δ' δούκως τῆς Αὐστρίας. Γεν-
νηθὲν τῷ 1807 καὶ παῖς ὢν ἐπὶ καταστά-
σει ἀνὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑπὸ κηδεμονίαν διαφόρων
πολιτικῶν ἀνδρῶν μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος
αὐτοῦ. Νομφευσθεὶς δὲ τῷ 1828 τὴν θυγατέρα
καὶ μὲν κληρονόμον τοῦ αὐτοκράτορος Σι-
γισμόνδου, βασιλέως τῆς Βοημίας καὶ Οὐγ-
γαρίας κατέστη ἡγεμὼν τῆς Μορβίας μετὰ
δικαιώματος διαδοχῆς εἰς τοὺς βασιλικοὺς
ὀφείους τῆς Βοημίας καὶ Οὐγγαρίας. τῷ δὲ
1838 ἐξελέγη αὐτοκράτωρ τρίτος αὐτὸς ἐκ
τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου (μετὰ τὴν Ρωδὴλ-
φον Α' καὶ Ἄλδρεχτον Α'). Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ
Ἄλδρεχτου Β' τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα,
καίτοι ἦτο πάντοτε αἰρετόν, ἔμεινε διαρκῆς
εἰς τὸν οἶκον τὴν Ἀψβουργικὴν, πλην μικροῦ
τινὸς διαλείμματος, μέχρι τῆς καταλύσεως
τοῦ αἰ. Ρ. κράτους (1806). Ὡς ἡγεμὼν τῶν
Ἀψβουργικῶν χωρῶν ὁ Α. ἐκυβέρνησε μετὰ
μεγάλῃς εὐθυμίας, ἀποραυστικότητος καὶ ἐν-
εργητικότητος καὶ εἰργάσθη μετὰ ζήλου
ὕπερ τῆς εὐθυμίας τῶν ὑπηκόων, μεγίστην
πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιδεικνύμενος ἀγάπην πρὸς
τὴν παίδευσιν, ὡς αὐτοκράτωρ δ' ἐν ταῖς με-
ταξὺ τοῦ Πάπα καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνό-
δων τῆς Κωνσταντίας καὶ Βασιλείας διενέξει
μεῖζον ἀπάναντι τοῦ Πάπα ἐτήρησεν ἀνεξαρ-
τησίαν ἢ ὁ Σιγισμόνδος. Τὰς ἐν ταῖς κληρο-
νομικαῖς αὐτοῦ κτήσεις, ἰδίως ἐν Βοημίᾳ, ὑπὸ
τῶν συγγενῶν αὐτοῦ διεγερθεὶς ταρχαῖς κα-
τέβαλε δραστηρίως βοηθούμενος ἰδίως ὑπὸ τοῦ
Ἄλδρεχτου (τοῦ ἐπικαλούμενου Ἀγγέλου
βλ. λ.) τοῦ Βρανδεμβούργου. Ἐνθ' δὲ διὰ τῶν
ἐν Μουρντσίᾳ διαπραγματεύσεων εἰργάσθη
περὶ γενικῆς ἐν ταῖς γερμανικαῖς χώραις
καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰρηνοσύνης, ἀπέθανεν
ἀιωνίως προσβληθεὶς ὑπὸ λοιμοῦ ἐν Οὐγγα-
ρίᾳ, ὅπου εἶχε μεταβῆ. ἵνα πολέμησιν κατὰ
τῶν Τούρκων (1839).

2) Ἀρχιδούκως Αὐστρίας. α') Ἄλδρεχτος
(αὐτοκράτωρ βλ. λ.) β') Ἄλδρεχτος β' Β' υἱὸς
τοῦ Ἄλδρεχτου Α' αὐτοκράτορος. Γεννηθεὶς
τῷ 1808 ἔλαβε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ τὴν διοίκησιν τῶν Ἀψβουργικῶν χω-
ρῶν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ὀθωνος καὶ ἐ-
πηύρουν αὐτὰς διὰ προσθήκης νέων κτήσεων.
Ἐπ' αὐτοῦ προώδευσεν ἡ τῶν Τζουρὶν κατὰ
τῶν Ἀψβουργικῶν ἐπανάστασις μετ' ὅλους τοὺς
ἀνδρας τοῦ Α. πρὸς καταστολὴν αὐτῆς. Οὐγ-
γὰς δὲ Α. κατέστη ἡγεμὼν μεγάλης περιω-
πῆς καὶ ἀξιώματος, διότι οὐ μόνον ὁ Πάπας
(Βενέδικτος ΙΒ') ἐπεκαλέσατο τὴν μεσιτείαν
αὐτοῦ ἐν ταῖς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Λουδοβί-
κον τὸν Μαυρὶν διενέξεσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς
Γαλλίας βασιλεὺς Φίλιππος β' ἐπεκαλέσατο
τὴν συμβολὴν αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ αὐτοῦ αὐ-
τοκράτορος καὶ τοῦ βασιλέως Ἰδουάρδου Γ'

τῆς Ἀγγλίας (1837). Ὁ Α. κατέλιπε μνη-
μὴν ἀρίστην ἐν ταῖς Αὐστριακῇς χώραις, ἃς
ἐπρόκειτο διὰ νόμων ἰσχυρῶν ἐπὶ μέχρι ση-
μερον. Αὐτὸς δ' ἐδῶκεν εἰς τὴν Στουρὶν καὶ
Καρνθίαν τὸ πολιτικὸν αὐτῶν σύστημα. Ἐ-
τελεύτησε δὲ τῷ 1858 πενθούμενος ὑπὸ τῶν ὑ-
πάρχων ὡς ἡγεμὼν πρὸς καὶ μεγαλῶμας. Ἐ-
πικαλεῖται δὲ συνήθως σφόδρα.

γ) Ἄλδρεχτος δ' Γ'. Υἱὸς τοῦ προηγουμένου.
Γεννηθεὶς τῷ 1848 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ διενεμήθη μετὰ τῶν πρεσβυτέρων
αὐτοῦ ἀδελφῶν τὰς Ἀψβουργικὰς κτήσεις λα-
βὼν αὐτὸς τὸ δουκάτον τῆς Αὐστρίας, ὅπου ἐ-
κυβέρνησε λίαν εὐεργετικῶς. Ἐφάνη προση-
γὸς τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν, ὡν αὐτὸς
αὐτὸς ἀνὴρ πολυμαθὴς καὶ μεθοδικὸς σπου-
δαίος. Ἰδίως δὲ εἰργάσθη μετὰ πολλοῦ ζή-
λου ὑπὲρ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἰδρυθέντος παν-
επιστημίου τῆς Βιέννης (1865) προσηγορίας περὶ
τῆς προαγωγῆς καὶ συντηρήσεως αὐτοῦ. Ἰδι-
αίτως δ' ἐπιμελήθη καὶ τοῦ καλλωπισμοῦ
τῆς πρωτεύουσας τοῦ δουκάτου Βιέννης. Ἐτε-
λεύτησε τῷ 1895.

δ) Ἀλδρεχτος ε' Ζ' ἀρχιδούξ τῆς
Αὐστρίας, τρίτος υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Μα-
ξιμιλιανῶ Α'. Γεννηθεὶς τῷ 1859 ἐν τῇ ἀλλῇ
Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας καὶ ἀνατραφεὶς καὶ
παιδευθεὶς ἐνταῦθα ἀριεφθὴ εἰς τὴν Ἐκκλη-
σιαστικὴν βίον, τῷ μὲν 1877 γενόμενος Καρ-
δινάλιος, τῷ δὲ 1884 ἀρχιεπίσκοπος Τολέδου.
Ἐστῆλθε δὲ ὡς ἀντιπρίσβερος εἰς τὴν Πορτο-
γαλίαν (1891—1896), εἰτα δὲ καὶ ὡς διοικητὴς
εἰς τὰς Κάτω Χώρας, ἐνθα διήρκει ἐπὶ ὁ ὑπὲρ
ἀνεξαρτησίας ἐναντίον τῆς Ἰσπανίας ἀγὼν.
Καὶ συνετέλεσε μὲν ἐνταῦθα διὰ τῆς ματριο-
παθείας καὶ συνέσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπανάρθω-
σιν τῆς Ἰσπανικῆς κυριαρχίας μέχρι τινὸς, ἀλλ'
ἡ ἡττα, ἣν ὑπέστη τῇ 2 Ἰουλίου 1899 ὑπὸ τοῦ
Μαυρικίου Ὁράγγης παρὰ τὸν Νieuwport
ἐθῆκε τέρμα εἰς τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ ἀνακα-
σθέντος μετὰ τινα ἔτη (1899) νὰ συνεισμελήσῃ
δωδεκαετὴ ἀνακογχήν, ἥς βάσει ἦτο ἡ ἐπὶ τῆς
Ἰσπανίας ἀναγνωρίσις τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν
Κάτω Χωρῶν (τῆς νῦν Ὀλλανδίας δηλονότι).
Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἀνακογχῆς καὶ
τῆς ἀνανιώσεως τοῦ πολέμου ἐτελεύτησεν ἐν
Βρυξέλλαις τῷ 1921.

ε') Ἀλδρεχτος ς' (Φρειδερίκος Ρωδὴλ-
φος) ἀρχιδούξ τῆς Αὐστρίας, πρωτότοκος υἱὸς
τοῦ ἀρχιδούκως Καρόλου. Γεννηθεὶς τῷ 1817
ἐπεβόθη πρώτως εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον
λαβὼν διαφόρους ὑπηρεσίας καὶ διαλθὼν ἀπά-
τας τὰς βαθμίδας τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας.
Ἡ ἱστορικὴ αὐτοῦ σφῆν ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1848,
ἐπὶ ταῖς κατὰ τὰς ἐπαιθούσας ἐν Βιέννῃ τα-
ρχαῖς διοικῶν αὐτὸς τὴν φρουράν, κατη-
γορηθεὶς ἐπὶ δεινότητι τῶν στρατῶν νὰ πυ-
ρεβολήσῃ κατὰ τοῦ λαοῦ, ἀπέθετο τὸ ἄ-
ξιωμα καὶ μετέβη ὡς ἐθελοντὴς εἰς τὴν ἐν Ἰτα-
λίᾳ στρατὸν τοῦ στρατηγοῦ Ραδίκης, ἐνθ-

διεκρίθη ἐν τῇ μάχῃ τῆς Ἀγίας Λουκίας (S. Lucia). Διεκρίθη καὶ ἐν ἄλλαις μάχαῖς ἐν τῇ κατὰ Σαρδηνίας πολέμῳ τοῦ 1849, μετὰ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου τούτου διωρίσθη ἀνώτατος διοικητὴς τοῦ ἐν Βοημικῇ μένοντος τρίτου στρατιωτικοῦ σώματος, εἰτα δὲ διοικητὴς τοῦ τότε ἐκροσπονδικοῦ φρουρίου Μαγοντιανοῦ, τῷ δὲ 1851 ἐγένετο γενικός διοικητὴς τῆς Οὐγγαρίας, ἐν ᾗ θέσει παλαιῶν ἐνθὲν πρὸς τὰς ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις τῶν Οὐγγρῶν, ἐνθὲν δὲ πρὸς τὰς ἀντιδραστικὰς τάξεις τῆς Βιενναίας ἀλλῆς ἐφαίλυνε τὴν δυσμένειαν ἀμφοτέρων καὶ ἀπεχώρησε τῆς θέσεως (1860). Φήμην μεγάλου καὶ ἐνδύτου στρατηλάτου ἐκτίμηται ὁ Ἀ. κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1866, ὅποτε διοικῶν τὰ ἐν Ἰταλίᾳ στρατεύματα πρὸς τὸν ἐναντίον τοῦ μετὰ τῶν Πρώσων συμμαχουμένων Ἰταλῶν ἤρατο λαμπρὰν νίκην παρὰ τὴν Κουσιόζαν ἐναντίον τοῦ διπλασίου Ἰταλικοῦ στρατοῦ. Ἐκτότε δὲ μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου γενόμενος ἀρχηγὸς τῆς τότε σχηματισθείσης πρὸς ἀναδιόρθωσιν τοῦ Αὐστρ. στρατοῦ Ἐπιτροπείας καὶ ἀνώτατος ἐν αὐτῇ διοικητὴς αὐτοῦ μεγάλης παρέσχεν ὑπηρεσίας πρὸς ἀναδιορθώρησιν τοῦ Αὐστριακοῦ στρατοῦ.

3) Ἀ λ δ ρ ε χ τ ο ς ὁ Δ' ὁ ἐπικαλούμενος σ τ ρ ε ς, δούξ τῆς Βαυαρίας, υἱὸς τοῦ Γ' τοῦ Εὐσεβίου. Γεννηθεὶς τῷ 1447 ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1465 καὶ ἀνεδείχθη εἰς τὸν ἰσχυροτάτων καὶ συνετιωτάτων τῆς Βαυαρίας ἡγεμόνον, φίλος πρὸς τοὺς καὶ προστάτας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἐπ' αὐτοῦ τὸ δ ο υ κ α τ ο ν τῆς Βαυαρίας ἡδύχθη διὰ προστατήσεως ἱκανῶν χωρῶν, ὧν ἄλλας μὲν διὰ πολέμου, ἄλλας δὲ διὰ κληρονομίας, πινὰς δὲ καὶ διὰ χρημάτων ἀγοράσας ἤνωσε μετὰ τοῦ δουκάτου. Ἐπαρίσσετο δὲ καὶ τὴν δυναστείαν καὶ μοναρχίαν διὰ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντος θεμελιώδους νόμου (πραγματικῆς καθιερώσεως, pragmatische sanction), καθ' ἣν κληρονόμος τοῦ θρόνου ἐν Βαυαρίᾳ ἤδυνάτο νὰ κατασταθῇ μόνος ὁ προσδύτατος καὶ τὰ τῆς διαδοχῆς ἐκκλονίζοντο κατὰ τὸ δίκαιον τῆς πρωτοστασίας. Ἐτελεύτησε τῷ 1508.

4) Ἀλδρεχτος Μαρκίωνες τοῦ Βρανδεμβούργου α') Ἀλδρεχτος ὁ ἐπικληθεὶς Ἀ ρ κ τ ο ς (Bauer) ἡ Ὀ ρ α τ ο ς, ἰδρυτὴς τοῦ οἴκου Ἀσκανίας ἡ Ἀγγάλτης, υἱὸς Ὀθωνος τοῦ Πλουσίου. Γεννηθεὶς τῷ 1100 κατὰ τὸ 17 ἔτος τῆς ἡλικίας διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ (1123) καὶ μετὰ ἐν ἔτος ἔλαθεν ὡς δωρεάν παρὰ τοῦ συγγενεῦς αὐτοῦ δουκὸς τῆς Σαξονίας Λουσιάνου τὴν μαρκιωνίαν τῆς Λουσιάνης (Lusitania). Καὶ ταύτην μὲν τὴν κτῆσιν ὡς καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κορράδου τοῦ Γ' δωρηθείσαν ὑστερὸν Σαξονίαν δὲν ἡδυνήθη νὰ διατηρήσῃ, κατέλαθεν ὅμως κτῆσεις σημαντικὰς ἐν ταῖς πέτραις τοῦ Ἀλβίου ὑπὸ Σλαβῶν οἰκουμέναις χώραις δι' ἐντυχῶν κατὰ τῆς Σλαβ.

κῆς φυλῆς τῶν Βένδων πολέμου, αἵτινες ἐπεκυρώθησαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὡς τῆς οὐα. Τῷ δὲ 1144 ἔλαβε διὰ συνθήκης παρὰ τοῦ δουκὸς τῆς Πομερανίας Πρεβίσλαου τὴν μαρκιωνίαν τοῦ Βρανδεμβούργου, τὴν κοινὴν τοῦ βασιλείου τῆς Πρωσίας καὶ τῆς νέας Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἦκτοτε δ' ἔλαβε καὶ τὴν τίτλον τοῦ μαρκιωνος Βρανδεμβούργου. Ἐπεχείρησε δὲ ἡ ἔλαβε μέρος εἰς πολὺς κατὰ τὸν περιείκων εἰδωλολατρῶν Σλαβῶν σταυροφορίας, καὶ ὅποτε τῷ 1147 ἐν τῇ γερμανικῇ τῶν Σλαβῶν ἐξεγέρσει ἀπώλεσε πᾶσας τὰς πρότερον κτῆσεις Σλαβικὰς χώρας, διὰ νέον χηλεπὸν ἀγῶνα καταβύβασε ν' ἀνακτήσῃ αὐτάς. Τότε δὲ τὸ μὲν πρὸς ἀποικισμὸν τῶν διὰ τῆς ἐξολοθρευσεως τῶν Βένδων ἀποικισμῶν γενόμενων χωρῶν, τὸ δὲ πρὸς διάδοσιν τοῦ Γερμανισμοῦ ἐν ταῖς χώραις ταύταις προσεκάλεσε πλῆθος Γερμανῶν ἀποικῶν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥήνον χωρῶν, δι' ὧν ἐκτίσθησαν πολλαὶ πόλεις περὶ τὸν Ἀλβιν καὶ Σπρέαν, ἐν αἷς καὶ τὸ Βερολίον. Ἀφ' οὗ δὲ συμμαχίας μετὰ Ἑρρίκου τῆς Σαξονίας ἐπολεμήσαν ἐναντίον τῶν Ὀυροβιτῶν (φυλῆς Σλαβικῆς) 1166—1168, ἀπεχώρησε τῆς ἀρχῆς παραβῶς αὐτῇ τῷ υἱῷ Ὀθωνῷ. Ἐτελεύτησε δὲ τῷ 1170.

δ') Ἀ λ δ ρ ε χ τ ο ς ὁ Δ' (μαρκίων τοῦ Βρανδεμβούργου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Χοενζέλλερν ἐπικληθεὶς Ἀ ρ κ λ ε ς ἐνεκα τῶν ἱπποτικῶν αὐτοῦ ἔργων καὶ Ὀ δ υ σ σ ε ῦ ς ἡ «Γερμανίας ἀλώπηξ» διὰ τὴν φρόνησιν) τριτοῦ υἱοῦ τοῦ Φρειδερίκου Δ', τοῦ πρώτου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Χοενζέλλερν γενόμενου μαρκιωνος τοῦ Βρανδεμβούργου. Γεννηθεὶς τῷ 1144 ἔζη κατὰ τὴν νεότητά αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ αὐτοκράτορος Σιγισμούνδου, μόνος δὲ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ (1146) ἐκτίστα ὡς κληρονόμῳ ἰδίᾳ τινὰ κτῆσιν, τὸ Ἀναπαχ ἐν Φραγκονίᾳ, μετ' ἧς ἤνωσε καὶ τὸ Bayreuth μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προσδύτατος αὐτοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάννου (1164), διὰ παραίτησιν δὲ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Φρειδερίκου Β' ἔλαβε καὶ τὴν μαρκιωνίαν Βρανδεμβούργου (1170). Οὕτω δὲ κατὰ πρῶτον αἰ ῥηθείσει Φραγκονικαὶ γῆραι ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Βρανδεμβούργου, τῆς κοινίδος ταύτης τῆς ἰσχύος τοῦ οἴκου τῶν Χοενζέλλερν. Τὴν ἰσχύιν ταύτην ἐσπερώσαντο ὁ Ἀ. διὰ τοῦ περιήλθου Ἀ ρ κ λ ε ς οἱ υἱοὶ ν. ε. μ. ο. υ. καθ' ὃν τὸ μὲν Βρανδεμβούργον οὐδέποτε ἐπὶ τρέπετο νὰ διακριθῇ διὰ κληρονομίας, αἱ δὲ Φραγκονικαὶ γῆραι εἰς δύο μόνον κληρονομικοὺς οἴκους ἡδύναντο νὰ διακριθῶσιν. Ἦξουνται δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν δι' αὐτοχρῆς πολέμου ἐπὶ μέρος τῆς Πομερανίας, ἀναγνωρίσθαις διὰ συνθήκης φεουδαλικῆς ἡγεμονίας ἀπ' αὐτῆς τῆς χώρας. Ὁ Ἀ. ἔλαθεν ἐνεργὴν μέρος καὶ εἰς τὰς γενικωτέρας ὑποθέσεις τοῦ Γερμανικοῦ κράτους, ἀκολούθησε τῷ 1180 τῷ αὐτοκράτῳ Φρειδερίκῳ Γ' εἰς Ῥώμη, ἐνθα καὶ ἀπεβίωσε τῷ αὐτῷ ἔτει.

1.) Ἀλβέρτος ὁ Α΄ (Ἀλβέρτος Α΄). Μαρκιων Βρανδεμβούργου, υἱὸς τοῦ μαρκιωνος Κατίμρου τοῦ Βρανδεμβούργου. Ἀλκιμιάδης ἐπικληθεὶς διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ χαρκατῆρος καὶ τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ, τὸ τυχεδωκτικὸν τοῦ βασι τοῦ καὶ τὰς ἄλλας ἐν τῇ βασι περιπετείας ὁμοίως πρὸς τὰς τοῦ Ἀθηνάϊου πολιτοῦ. Ἐγενήθη τῇ 1522 καὶ, ἀπὸ τῇ 1541 ἐγένετο ἡγεμὼν, μετῆλθε πολιτικὴν ἀσυνεπιστάτην ἀπειαν τοῦ αυτοκράτορος καὶ τῶν ἄλλων Γερμανῶν ἡγεμόνων, κατὰ μὲν τὸν Σμάλικαδικὸν πόλεμον ταχθεὶς μετὰ τοῦ αυτοκράτορος ἐναντίον τῶν προτεσταντῶν ἡγεμόνων (ἰδ. Ἀλβερτίνικη γραμμή), ὅτε καὶ συνελήθη αἰχμάλωτος ὑπ' αὐτῶν, εἰτα δὲ μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν αὐτοῦ συμμαχησας ἐναντίον τοῦ αυτοκράτορος μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Ἑρρίκου Β' καὶ λεηλατῶν τὰς περὶ τὸν Ρήνον γερμανικὰς χώρας, εἰτα δὲ πάλιν πολέμας ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ αυτοκράτορος ἐναντίον τῆς Γαλλίας καὶ αἰχμάλωτον συλλαμβάνων τὸν δούκα τῆς Ὀμβλίας καὶ πολιτοκῶν τὸ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἦδη καταληφθέν φρούριον Μέντ. Ἡ τοιαύτη ἀτάσθαλος καὶ ἀπίστος πορεία τοῦ Ἀ. τοσαύτην δυσχερέσκειν ἐν Γερμανίᾳ ἤγειρε κατ' αὐτοῦ, ὥστε οὐ μόνον πάντες οἱ καθολικοὶ ἐπίσκοποι ἐκηρύχθησαν κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ πολλοὶ Γερμανοὶ ἡγεμόνες τύττασιν κατ' αὐτοῦ ποιησάμενοι κατέλαβον πάσας τὰς χώρας αὐτοῦ καὶ ἠνάγκασαν αὐτὸν, ἀπὸ μύτην ἐπὶ τινὰ χρόνον περιῆλθεν ἐπαυτὸν χρήματα καὶ ἐπικουρίαι, νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐπὶ δὲν ἐπανελθὼν μετὰ τινὰ χρόνον ἀπέθανεν, ἐκπτώως πάσης ἀρχῆς, ἐν Σουηβίᾳ 1555.

2.) Ἀλβέρτος ὁ Β΄, πρῶτος δὲ οὐδὲ Πρωσσία, νεώτερος υἱὸς τοῦ μαρκιωνος Φρειδερίκου τοῦ Ἀνσπαχ, Γεννηθεὶς τῇ 1440, ἐτάχθη μικρῶς ἐν τὴν τοῦ κλήρου τάξιν, τῇ δὲ 1511 ἐξελέχθη ἀνωτάτος ἀρχηγός (Gusmeister) τοῦ τευτονικοῦ τάγματος, τοῦ δὲ οὐλοῦ φρουδαλικῆς κτῆσις ἦτο τότε ἡ Πρωσσία (ἡ ἀρχήθεν καὶ ἰδιαιτέρως οὕτω καλουμένη μετὰ τοῦ Ὁδέρου καὶ Ὁδιστουλά ἐπαρχία τοῦ σημερινοῦ Πρωστικοῦ βασιλείου). Ὁ Ἀ. θελήσας κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ τάγματος ν' ἀποκηρύξῃ τὴν πρὸς τὴν Πολωνίαν ὑποτελείαν τῆς Πρωσίας περιῆλθεν εἰς πόλεμον ἀποδόντα δι' αὐτὸν ἀτυχῆ καὶ ἀπένευχε τοῦ σχεδίου (1518). Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον προσχωρήσας εἰς τὸν προτεσταντισμὸν (1521) μεταποίησε τὸ κράτος αὐτοῦ ἀπὸ ἐκκλησιαστικοῦ εἰς λαϊκόν, ἀπὸ αἱ διάφοροι τάξεις τὴν κατοικίαν τῆς χώρας καὶ ὁ κλήρος αὐτὸς προθύμως ἀπεδέξαντο τὸν ὀρθόδοξον τοῦτον καὶ πολιτικὸν νεωτερισμὸν. Ἡ δὲ Πολωνία ὡς κυρίαρχον κράτος ἀνεγνώρισε τὴν νέαν τὴν πραγματικὴν κατὰ τὴν Μάτην ἡγωνίστηκε ἡ παπικὴ ἐκκλησία νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ πρῶτον καθιστῶς, καὶ ἡ ἀπόπειρα τοῦ τάγματος νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν

Ἀ. ἀπέτυχεν. Ἐργάσθη δὲ πολὺ καὶ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς παιδείας, πλὴν ἄλλων ἰδρύσας ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Κεντςβέργῃ καὶ Πανπιστήμιον (1544). Ἐτελεύτησε τῇ 1568.

3.) Ἀλβέρτος ὁ Γ΄ Μεγας καὶ Λέων ἐπικληθεὶς, δούξ Βρανδεμβούργου καὶ Λουεμβούργου-Γεννηθεὶς τῇ 1286 κατὰ τὸ 16 ἔτος τῆς ηλικίας ἔλαβε τὴν κυδέρωσιν τοῦ δουκάτου καὶ διεκρίθη ἐν πολλοῖς ἐν Γερμανίᾳ πολέμοις ὡς ἀνδρείστατος ἱππότης, ὅτε μὲν αὐτὸς αἰχμάλωτος ἡγεμόνας, ὅτε δὲ ἐλευθερίων ἄλλους ἀπὸ αἰχμάλωτας, ὡς τὴν βασιλιστὴν Μαργαρίταν τῆς Δανιμαρκίας, αἰχμάλωτος εἰς τὸν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν πριγκιπῶν τοῦ Μάτσιο (1263) ἐξηγγόρασε δὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ μετὰ ἐνὸς καὶ ἡμιστοῦ ἔτους αἰχμάλωτον. Ἀπέθανεν τῇ 1279.

4.) Ἀλβέρτος ὁ Δ΄ δούξ τοῦ Μεκλεμβούργου, υἱὸς τοῦ πριγκιπὸς Μεκλεμβούργου Ἑρρίκου Ι', ἀρχηγέτης τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος δὲ οὐκ ἐν οἴκῳ, λαδὼν τὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ δὲ οὐκ ἐν οἴκῳ τοῦ αυτοκράτορος Καρόλου Δ' διὰ τὰς ἐν πολέμοις παρὰ τὸν αὐτὸν ὑπηρεσίας (1318) πρὸ αὐτοῦ οἱ τοῦ Μεκλεμβούργου ἡγεμόνες ἦσαν πριγκιπες). Ἐτελεύτησε τῇ 1379 ἡγεμονεύσας ἐτὶ 80.

5.) Ἀλβέρτος ὁ Ε΄ τῆς Σουηδίας, υἱὸς τοῦ μνημονευθέντος ὁμωνύμου δούκα τοῦ Μεκλεμβούργου, ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Σουηδῶν (1383) ὡς ἀνεψιὸς τοῦ βασιλέως Μάργου. Ὁ Ἀ. ἐπὶ τοσοῦτον διὰ τὰς ἀπαυλαρχικὰς αὐτοῦ τάσεις ἐμισθῆ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, ὥστε πολέμιον κατὰ τῆς βασιλείας Μαργαρίτας τῆς Δανιμαρκίας, τῆς «Στριμμιδ» τοῦ Βορρ, ἐγκαταλείπειν ἐν τῇ κρισίμῳ μάχῃ τοῦ Φάλλκμπιρκ ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πελαιμιστῶν αὐτομολησάντων πρὸς τὴν ἐχθρὴν καὶ συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἡλευθερώθη μετὰ πολλὰ ἔτη, ἀπὸ παρητήθη παντὸς δικαιοματός ἐπὶ τὴν Σουηδικὴν θρόνον (1398). Ἐτελεύτησεν ἐν Μεκλεμβούργῳ τῇ 1412.

6.) Ἀλβέρτος ὁ ΣΤ΄ Γενναῖος (Αἰμώμος), δούξ τῆς Σαξονίας, ἰδρυτὴς τῆς νῦν ἐπὶ βασιλευσῆς Ἀλβερτίνικῆς γραμμῆς (βλ. λ.), νεώτερος υἱὸς Φρειδερίκου τοῦ Πρώτου, Γεννηθεὶς τῇ 1443, ἀπὸ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (1464) ἐκυδέρωσεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ὅμῳ μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ Ἑρνέστου τὰς κληρονομικὰς τοῦ οἴκου χώρας, τῇ 1488 διενεμήθη αὐτὰς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐξ ἧς διανομῆς προέκυψαν οἱ δύο ἡγεμονικοὶ Σαξονικοὶ οἴκοι (Ἀλβερτίνικος καὶ Ἑρνέστινικος). Τὸ ἐπὶ αὐτοῦ «γενναῖος» ὡς καὶ τὸ ἔπαρον «Σάξων Ρολάνδος» ἐδόθη αὐτῷ ἐνεκα τῆς ἐκ μικρῆς ἦδη ηλικίας ἐνδεικνυμένης ἐν αὐτῷ ἐτοιμότητος πνεύματος καὶ τῆς ἀτρεμῆτος ἀνδρείας. τῆς ὁποίας ὑπερτον πλείστα παρέσχε δείγματα πολέμων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ αυτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Ι'. Πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρε-

σιών τούτων διορίσθη διοικητής τῶν Κάτω Χωρῶν (1488), μετὰ τινὰ δὲ χρόνον ἔλαβε καὶ τὴν κληρονομικὴν διοίκησιν τῆς Φρασίας (1498). 'Ετελεύτησε τῷ 1500.

9) 'Αλβέρχτος ἀρχιεπίσκοπος Μαγδεμβούργου καὶ ἐκλέκτωρ Μογουντίας, συνήθως 'Α. Βρανδεμβούργου καλούμενος ὡς νεώτατος υἱὸς τοῦ ἐκλεκτοῦ Βρανδεμβούργου 'Ιωάννου Κικέρωνος. 'Εγεννήθη τῷ 1489, τῷ δὲ 1513 ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος Μαγδεμβούργου καὶ διοικητὴς τῆς ἐπισκοπῆς 'Αλβεράτσης καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος 'Αρχιεπίσκοπος καὶ ἐκλέκτωρ Μογουντίας. 'Εν τῇ θήσει ταύτῃ κατέστη λίαν γνωστὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Λευθρανικῆς μεταρρυθμίσεως ὡς πωλὼν διὰ τοῦ περιόριστου Δομινικανοῦ μοναχοῦ Τέτζελ τὰ ὑπὸ τοῦ Πάπα Λέοντος Ι' ἐκδοθέντα συγχωροχάρτια καὶ ἐνταῦθα τοὺς ἤμας ἀφορμὴν εἰς τὴν τεληρῆν τοῦ Λευθέρου ἐρράνισιν. Εἶναι ἀληθὲς ἐν τούτοις ὅτι ἐν ταῖς ἐπακολουθησάσαις θρησκευτικαῖς διενέξεσι πολλὰ ὥς 'Α. ἐνῆργησεν ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς εἰρήνης, μὲν δὲ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ μετέσχε τῆς ἐσχάτης συμμαχίας τῶν καθολικῶν τῆς Γερμανίας ἐναντίον τῆς Σλαβικῆς καλούμενης συμμαχίας τῶν προτεσταντῶν ἡγεμόνων καὶ ἔδωκεν οὕτως ἀφορμὴν εἰς τὸν Λευθέρου νὰ γράψῃ κατ' αὐτοῦ προδραστικὰ διακρίβη. 'Αλλ' ἐτελεύτησε τῷ (1545) πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Σλαβικῆς πολέμου.

10) 'Αλβέρχτος Ι' πρίγκιπες τῆς Πρωσίας α') 'Αλβ. Φρειδερίκος 'Ερρίκος τρίτος υἱὸς τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Ι' τῆς Πρωσίας. Γεννηθεὶς τῷ 1800 καὶ ἀπὸ τοῦ 1819 καταταχθεὶς εἰς τὴν Πρωσικὴν στρατὸν ἐκτέλεσεν φήμην στρατιωτικὴν ἐν τοῖς πολέμοις τῶν ἐτῶν 1806 καὶ 1810. 'Ετελεύτησε τῷ 1812.

β') 'Αλβέρχτος (Φρειδερίκος Γουλιέλμος Νικέλαος) υἱὸς τοῦ προηγούμενου. Γεννηθεὶς τῷ 1837 καὶ ἀπὸ τοῦ 1847 καταταχθεὶς εἰς τὴν Πρωσικὴν στρατὸν μετέσχε τῆς στρατείας τοῦ 1864 (τοῦ Δανικοῦ πολέμου) ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρίγκιπος Φρειδερίκου Καρόλου τῆς Πρωσίας. Μετέσχε δὲ καὶ τῶν στρατιῶν τοῦ 1866 (παράστως ἐν τῇ μάχῃ τῆς Σαδβάας) καὶ 1870, σπουδαίον λαβὼν μέρος εἰς τὴν ρωσικὴν μάχην τῆς Γραβελέττης καὶ τὰς μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Σαδὸν πολέμους ἐργασίας. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου τοῦ Γαλλογερμανικοῦ προήχθη εἰς διοικητὴν τῆς αἰκιστῆς μεραρχίας τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ, πρὸ ἐνὸς δὲ ἔτους μικρὸν μετὰ τὴν ἀνάσθησιν τοῦ αυτοκράτορος Γουλιέλμου Β' προήχθη εἰς τὸ ἀνώτατον στρατιωτικὸν ἀξίωμα τοῦ στρατάρχου (Feldmarschall) ἀφ' οὗ πρὸ τριετίας ἤδη, ἀποθανόντος τοῦ αὐτοῦ δούκῃ τῆς Πρωσίας καὶ ἀποτυχουσὶν τῶν πρὸς τὴν ἀντίστροφον αὐτοῦ δοῦκα Κουμβερλάνδης

ἐν μέρους τῆς Πρωσικῆς κυβερνήσεως περὶ διαδόχου διαπραγματεύσεων, διορίσθη ἀντιβασιλεὺς ἡ κυβερνήτης τοῦ δουκάτου τούτου.

'Αλβέρχτος ταγματ. Ταγματὴς ἡποτακτὴν Σαξονικὸν ἰδρυθὲν τῷ 1850 πρὸς τὴν 'Αλβέρχτου τοῦ Ι' ἐν ν. α. ο. ο. (βλ. λ.) ἀρχηγίαν τοῦ νῦν ἄρχοντος ἐν Σαξονίᾳ βασιλικῆς αἰκου. [Π. Κ.]

'Αλβρότση (Albrizzi, 'Ιταβέλλα Θεοτόκη κόρησσι τοῦ—Καταγομένη ἐκ τῆς Κερκυραϊκῆς οἰκογενείας Θεοτόκη, ἐγεννήθη ἐν Κερκίρᾳ τῷ 1770. Νυμφευθεῖσα τὸν 'Ενστάτην κλέμτη 'Α. μετέβη εἰς Βενετίαν, ἐὼς ἐγκαταβίωσε μετὰ τοῦ θανάτου τῆς (15/27 Σεπτ. 1836). 'Η 'Α. πρώτη μετὰ τοῦ Σικονιάρα ἐξ εὐεργετῆς προσοχάντως τὴν καλλιτεχνικὴν εὐφυίαν τοῦ Κανέβα καὶ κατέστησεν αὐτὸν γνωστὸν. 'Εγράφη Ἰταλιστὴ «Κλέμης» (Ritratti Bresce. 1807), 17 βίους ἐπιφανῶν συγχρόνων ἀνδρῶν καὶ περιγραφὴν τῶν ἔργων τοῦ Κανέβα (Descrizione delle opere di Canova. Pisa. 1821 — 25 εἰς 5 τόμους) μεταφράσθη καὶ γερμανιστὴ (2^α ἐκδ. Stuttgart. 1835—1836). Τῷ 1872 ἐξεδόθη ἐν Φλωρεντίᾳ συλλογὴ ἐπιστολῶν αὐτῆς ὑπὸ Barozzi. [Π.]

'Αλγαι (Βοτ.) (Algae), τάξις κρυπτογῶμων φυτῶν. βλ. Φύκη καὶ Φύκη αἰδ. φ. [Θ. Χ.]

'Αλγαίου ἡ 'Αλγκαίου (Al) ἡ Allgäu ἡ σουαβικὴ ἀλπτικὴ χώρα τὸ ΝΔ μέρος τοῦ βαυαρικοῦ Σουαβικοῦ νομοῦ μετὰ τοῦ παρακειμένου μέρους τῆς Βυρτεμβέργου, διειλημμένη ὑπὸ τῶν ἀλγαιῶν ἀλπεῶν (Μαι-δελερνός 2637 μ., Νορρόγκελ 2593 μ., Ρινδερλπαχόρν 1850 μ., Γράντεν 1753 μ.) Κυριώτεραι πόλεις αὐτῆς Κέρμπτεν, Λινδάου. [Ν. Σ.]

'Αλγάρδη καὶ 'Αλγαρθία (Algarve) ἡ μεσημβρινωτικὴ τῆς Πορτογαλικῆς ἐπαρχίας (λεγόμενη καὶ Φάρος ἡ Φαλαίνα ἀνδρῶν ἀμείρισμα), ἡς ἡ Φάρος πρωτεύουσα, ἐμβαλ. 1858 τγμ., κατ. δὲ 204 037 τῷ 1881. 'Η 'Α. προσετέθη εἰς τὴν Πορτογαλίαν τῷ 1253 ἐπὶ 'Αλφόνσου τοῦ Ι' ὡς ἰδιαιτέρον βασιλείον. [Ν. Σ.]

'Αλγάρδη (Alexandro Algardi) Διόσκωπος Ἰταλὸς γλύπτης, γενν. ἐν Βολωνίᾳ τῷ 1602, ἀποθ. ἐν 'Ρώμῃ τῷ 1654. Μαθητὴς ὢν τοῦ Καρράτσι, εἰργάσθη ἐν πολλαῖς ἰταλικαῖς πόλεσιν, ἐλθὼν δ' εἰς 'Ρώμην ἡγελοῦτο τὸ κατ' ἀρχάς εἰς συμπλήρωσιν καὶ ἐπισκευὴν ἀρχαίων ἀγαλμάτων. Ταχέως δ' ἀναγνωρισθῆσθαι τῆς ἀξίας του. καὶ μεγάλων τυχῶν προστατῶν. ἐκδόμους πολλὰς ἐκκλησίας τῆς 'Ρώμης διὰ τῶν ἔργων του. ὧν τὸ ἀξιολογώτατον εἶναι τὸ ἐν τῇ 'Αγίᾳ Πέτρῳ κολοσσικὴν ἀνάγκυον. τὸ παριστάνον τὸν πᾶπαν Λέοντα τὸν μέγαν ἀποτρέποντα τῆς 'Ρώμης

τὸν Ἀττίλαν. Τὰ ἔργα τοῦ διακρίνονται διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σχεδίου καὶ τὴν ακρίβειαν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν γυμνῶν σωμάτων. Καίπερ ἀπορῶν τὴν ἐπιτηδεύειν, ἥτις χαρακτηρίζει τὰ ἔργα τοῦ ἐπίσης διατμήου συγγραφέου αὐτοῦ Ἰλυσίου Βερνίνι, ἐπέζητησεν ὁμῶς καὶ ἐν τῇ πλαστικῇ ἀποτελέσματα, αὐτὰ μόνον διὰ τῆς γραμμικῆς ἐπιτυχάνονται· τοῦτον δὲ τὸν χαρακτῆρα τῆς τέχνης τοῦ Ἀ. κατακρίνουσι πολλοί, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγοι ἐλθισταῖσι. [Π.]

Ἀλγαρότου κόνες (X η μ.) ἡ ἀγγλική κόνη ἐνώσει τοῦ ἀντιμονίου μετὰ χλωρίου καὶ ὀξυγόνου χρησιμεύουσα ἄλλοτε ὡς ἐμετικόν. Ἐλαθε τὸ ὄνομα τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὴν Ἰταλοῦ ἱατροῦ. Χημικῶς—αντιμονιοξυχλωρίδιον. [O.A.P.]

Ἀλγαρότης Φραγκίσκος, πολυμαθὴς Ἰταλὸς συγγραφεὺς γεννηθεὶς ἐν Γενέτῃ τῇ 1712 καὶ ἀποθανὼν ἐν Πισῇ τῇ 1784. Περιήλθον διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ ἐτιμήθη τὰ μέγιστα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας Φρειδερίκου τοῦ Β' τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας Αὐγούστου τοῦ Ι' καὶ διαφόρων ἄλλων ἡγεμόνων. Συνέγραψε διάφορα συγγράμματα ἐπὶ ποικίλων θεμάτων, μαρτυροῦντα τὰς πολυεπεὶς αὐτοῦ γνώσεις. [Α.]

Ἀλγέρο (Alghero) ἰταλική πόλις δρυὶς καὶ εὐχαιμένης κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς νήσου Σαρδηνίας ἐν τῇ Βασσαρικῇ ἐπαρχίᾳ ἔχουσα 9989 κατ. τῇ 1881. [N.Σ.]

Ἀλγγοῦνα χωρίον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Κορινθίας τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 250 περίπου Βουλγάρων Χριστιανῶν. [Ε.]

Ἀλγεδρα (M α θ.) εἶναι τὸ μέρος τῶν καθαρῶν μαθηματικῶν, τὸ ἀσχολούμενον ἰδίως περὶ τὰς ἐξισώσεις (βλ. λ.). Ὡς τὸ ἀρχαιότατον ἀλγεβρικὸν ἔργον ἀσχελοῦμενον περὶ τὴν εὐρεσιν ἀριθμῶν, ἐχόντων δεδομένην σχέσιν πρὸς ἑτέρους δεδομένους εἶναι τὰ Ἀριθμητικὰ Διοφαντοῦ τοῦ Ἀλεξανδρέως (βλ. λ.), ἀκμάσαντος μεταξὺ δ' καὶ δ' αἰῶνος μ. Χ. Ἡ Ἀ. ἐκάλει περιττὴ καὶ ἀνεπτύχθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατὰ τὴν μεσαιῶνα, ἀπ' αὐτῶν δ' ἐλήφθη καὶ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, δεχθέντων καὶ τὴν ἀραβικὴν αὐτῆς ὀνομασίαν, σημαίνουσαν σύγκρισιν. Πρὸς λύσιν τῶν ἐξισώσεων οἱ Ἀράβες μετεχειρίζοντο ἰδίως γεωμετρικὰς κατασκευὰς καὶ οὐχὶ ἀριθμητικὰς σχέσεις ὡς ὁ Διόφαντος· ἐπέλυσεν δὲ οἱ Ἀράβες ἐξισώσεις μέχρι τοῦ δ' βαθμοῦ, εἰς μάλιστα, ὁ Ἀρμπα-Ἀλχαιτμ, φαίνεται ὅτι ἐπέλυσε καὶ τὴν διόρην ἐξίσωσιν τοῦ ε' βαθμοῦ διὰ κατασκευῆς. Εἰς τὴν διάδοσιν τῆς Ἀ. ἐν Ἰταλίᾳ φαίνεται ὅτι συνετέλεσε καὶ ὁ Ἑλλήν Μαξιμὸς Πλανούδης, ὁ εἰσαγαγὼν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν νῦν ἀριθμητικῶν ψηφίων. Ὀνομαζέτο δ' ἡ Ἀ. ἐν Ἰταλίᾳ Ἀνωτέρα τέχνη (Arte maggiore) καὶ ἐκάλει περιττὴ αὐτόθι. Τὸν νῦν χαρακτῆρα αὐτῆς

ἀπέκτησεν ἡ Ἀ. διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἰσλάου μαθηματικοῦ Βιέτιου (ἀποθ. 1603) πρακτικῶς τῶν μὲν ποσοτήτων διὰ γραμμάτων, τῶν δὲ πράξεων διὰ τῶν ἀλγεβρικῶν συμβόλων. Ἀγνώσταί παρ' αὐτοῦ περιεσφαινοῦνται συνήθως διὰ τῶν πρώτων γραμμάτων τοῦ αλφαβήτου, αἱ δὲ ἄγνωστοι διὰ τῶν τελευταίων. Τὰ ἀλγεβρικά συμβόλα εἶναι τὰ τῶν 4 πράξεων, ὁ συντελεστής ὁ ἐκθέτης, τὰ ῥιζικά, εἰς δὲ καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀνισότητος, ἡ καὶ αἱ παρενθesis. Ἡ Ἀ. σύγκειται ἐκ τοῦ ἐγγραμματοῦ λογισμοῦ καὶ τῆς ἰδίας Ἀ. ἀσχολουμένης περὶ τὰς ἰδιότητας καὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐξισώσεων. Διακρίνεται δὲ συνήθως ἡ Ἀ. εἰς κατωτέραν ἀσχελομένην περὶ τὸν ἐγγράμματον λογισμόν καὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐξισώσεων τοῦ α' καὶ δ' βαθμοῦ καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν Ἀ. ἀσχελομένην περὶ τὰς γενικὰς ἰδιότητας καὶ τὴν (οὐχὶ πάντοτε δυνατόν) ἐπίλυσιν τῶν ἀλγεβρικῶν ἐξισώσεων οἰουδήποτε βαθμοῦ. Διωνύμια καὶ διακρίνωμεν καὶ τὴν καλούμενην νωτέραν Ἀ. ἀσχελομένην ἰδίως περὶ μορφὰς ἀλγεβρικῶν σχέσεων, οἷον τὰς ἐριζύσας (determinants), τὰς ἀμεταβάτους (invariants) καὶ ἄλλας. Ἡ εἰς ῥευνα σχέσεων ἄλλων παρὰ τὰς ἐξισώσεις, οἷον σειρῶν κτλ. ἀποτελεῖ τὴν καλούμενην ἀνάλυσιν (βλ. λ.), ἥτις διακρίνεται εἰς τὴν κατωτέραν ἢ ἀλγεβρικὴν ἀνάλυσιν καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν, ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ διαφορικοῦ καὶ ολοκληρωτικοῦ λογισμοῦ. Σημειώμετον ὅμως ὅτι οἱ χωρισμοὶ τῶν διακρίσεων τῆς Ἀ. καὶ ταύτης ἀπὸ τῆς ἀναλύσεως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διεξαχθῇ ἐντελῆς, διότι τὰ διάφορα μέρη ἀλληλοεξαρτῶνται. Ὀνομαζέται ἀλγεβρικὰ καὶ ἐξισώσεις αἱ συγκαιμεναι εἰς ὅρων μὴ περιεχόντων ἄγνωστον ποσότητῃ ἢ μόνον ἐνακέραιας καὶ θετικῆς δυνάμεσιν. Αἱ ἐξισώσεις αἱ περιέχουσαι ἄγνωστον ποσότητῃ κατ' ἄλλον τρόπον, (οἷον τὴν λογαριθμὸν αὐτῆς, ὡς τόζον κτλ.) ὀνομαζέονται ὑπερβαταὶ ἐξισώσεις. Ὀνομαζέται ἀλγεβρικὰ καὶ λύσεις ἐξισώσεως τινος ἡ εὕρεσις τῆς τιμῆς (ἢ τῶν τιμῶν) τῆς ἀγνώστου (τῶν ῥιζῶν τῆς ἐξισώσεως) δι' ἐκφράσεων περιεχουσῶν τοὺς ἐν τῇ ἐξίσωσει εἰσερχομένους συντελεστὰς συνδεομένους πρὸς ἀλλήλους μόνον διὰ τῶν ἀλγεβρικῶν συμβόλων, οὐχὶ δι' ἄλλων ἐκφράσεων αὐτῶν, οἷον λογαριθμῶν, τριγωνομετρικῶν γραμμῶν αὐτῶν, ἐλλειπτικῶν συναρτήσεων κτλ.—Ὁ Πιέτης πρώτος ἐφήρμοσε τὴν Ἀ. ἐπὶ τῆς γεωμετρίας πρὸς λύσιν ὠρεσμένων γεωμετρικῶν προβλημάτων, ὡς τῆς ἐγγραφῆς τετραγώνου ἐν τριγώνῳ καὶ τῶν παρομοίων. Γενικωτάτη δὲ ἀπείδη ἡ ὑπὸ τοῦ Καρτεσιου γενεμένη καὶ ὡς ποιαυτὴ κυριολογικῶς ἐνομαζομένη ἐφαρμογὴ τῆς Ἀ. ἐπὶ τῆς γεωμετρίας πρὸς ἐρευναν τῶν ἰδιοτήτων τῶν γραμμῶν καὶ ἐπιφανειῶν, ἐριζομένης τῆς οἰσεως ἐκάστου σημείου διὰ τῶν συντεταγμένων

αὐτοῦ. Ἡ ἐφαρμογή αὐτῆς τῆς Ἀ. ἐπὶ τῆς γεωμετρίας ἐνομαζέται συνήθως ἀναλυτικὴ γεωμετρία. Ὀνομαζονται ἀλγεβρικαὶ ἡ γραμμικαὶ καὶ ἀλγεβρικαὶ ἐπιφανεῖαι ἐκεῖναι, ὧν εἶναι ἀλγεβρικά αἱ ἐξισώσεις, δηλαδή αἱ δι' ἐξισώσεως ἐκφραζόμεναι σχέσεις τῶν συντεταγμένων ἐκαστοῦ σημείου αὐτῶν πρὸς ὁρισμέναν ποσότητος. Αἱ μὴ τοιαῦται καμπύλαι (γραμμαί, ἐπιφάνειαι) ὀνομαζονται ὑπερβαταί. — Τὴν Ἀ. καὶ τὰς γεωμετρικὰς αὐτῆς ἐφαρμογὰς ἐκαλλιέργησαν πλείστοι, ἐν οἷς καὶ οἱ ἄριστοι τῶν μαθηματικῶν. Καρτέσιος, Νεύτων, Γάους (Gauss), Κωσύς, (Cauchy) καὶ ἄλλοι. [Δ. Κ.]

Ἀλγεΐρας. Ἀλγεΐρας. Ἀλγεΐρας (Algéiras), εὐλιμένος ἰσπανικὴ πόλις τῆς Καδικῆς ἐπαρχίας παρὰ τὴν Γιβραλταρικὴν ἀκρόν, ἔχουσα 12465 κατ. (τὸ 1877) καὶ ἐνεργοῦσα ζωνρὴν παραθαλάσσιον ἐμπόριον. Αὐτοῦ συνεδραυν κατὰ τὸ 1801 τῇ 6 καὶ τῇ 12 Ἰουλίου (ν.) δύο ναυμαχίαι τοῦ ἀγγλικοῦ καὶ τοῦ γαλλοισπανικοῦ στόλου, καὶ ὡς ἐνίκησαν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ οἱ γάλλοι, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ οἱ ἄγγλοι. [Ν. Σ.]

Ἀλγεμέζε (Algemesi). Πόλις τῆς ἰσπανικῆς τοπαρχίας Βαλεντίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀνδρίας, ἔχουσα 7855 κατοίκους (1877). [Π. Π.]

Ἀλγεναῖου. Κώμη τοῦ βουαρικῶν διαμερίσματος τῆς Κάτω Φραγκονίας, ἔχουσα 1100 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀλγερία, εὐρεῖα γαλλικὴ ἀποικία εἰς τὰ Β τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ χώρα αὕτη πρὸς Β μὲν περιλλύεσθαι ὑπὸ τῆς μεσογείου θαλάσσης, πρὸς Δ δὲ χωρίζεται ἀπὸ τοῦ Μαρόκου διὰ τοῦ ποταμοῦ Οὐδ-Κίς· πρὸς Α δὲ ἀπὸ τοῦ ἀντικαταλήτου τῆς Τυνιδος διὰ τοῦ Οὐδ-Ζαῖν καὶ πρὸς Ν ἀπὸ τῆς Σαχάρας διὰ συνεχείας ὁρίσεων, ἐγγιζουσῶν εἰς τὴν μεγάλην ἔρημον, αἱ αἱ εἰσὶν αἱ Οὐλιδ-Σούρ, Πίρ, Οὐαργλά, Οὐλιδ-Μιζάδ, Οὐλιδ-Σιδί-Σαῖν. Κεῖται δὲ μεταξὺ πλάτους μὲν βορ. 37° 5' καὶ 32°, μήκους δὲ ἀνατ. 6° 30' καὶ δυτ. 4° 8'. Τὸ μέγιστον αὐτῆς εὖρος εἶναι 850 χιλιομ., τὸ δὲ ἀπὸ Β εἰς Ν βάθος αὐτῆς παραλλάσσον εἶναι πολλαχού 750 ἕως 800 χιλιομέτρων. Ὅθεν ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀλγερίας ὑπολογίζεται εἰς 390 000 τετρ., ἡ δὲ μέση τῆς παραλίας αὐτῆς ἀπὸ τῆς γαλλικῆς παραλίας ἀπόστασις εἶναι 825 χιλιομέτρων. — Διατέμνεται δὲ τὴν Ἀλγερίαν τὸ ὁριζὸν τοῦ Ἀτλαντος σύστημα, ὅπερ διήρηται εἰς τρεῖς ὁροστοιχίας σχεδὸν παραλλήλους, ἧτοι εἰς τὸν μ. κ. ρ. ν. Ἀ τ λ α ν τ α πρὸς Β, ἀπέχοντα 50 χιλιομέτρα περίπου τῆς παραλίας, εἰς τὸν μ. ε. σ. ν. Ἀ τ λ α ν τ α ἐν τῇ μέσῃ ζώνῃ τῆς χώρας, ἀπέχοντα 75 σχεδὸν χιλιομέτρα, καὶ εἰς τὸν μ. ε. γ. ν. Ἀ τ λ α ν τ α πρὸς Ν. Τὰ ὅρη ταῦτα εἶναι συγκεχυμένα καὶ συνίστασι μεμονωμένα ὄρου-

στάδας, τὰς ὁποίας διαυλακοῦσι βαθεῖαι κοιλάδες καὶ διαχωρίζουσι πεδιάδας εὐρεῖαι, ἀρ-
θευόμεναι ὑπὸ χειμαρρῶν ὀρητικῶν. Οὕτως ἐμφανίζονται ἡ Ἀλγερία τρεῖς διακεκριμέναι χῶ-
ρας, ἧτοι 1) τὸ μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ μέσου Ἀτλαντος Τ' ε. λ. χώρην τῶν δημη-
τριακῶν προϊόντων, ἔχουσαν πεδιάδας γονι-
μοῦς, τὴν Μιτιτζά καὶ τὴν Μετζανά· 2) τὴν
χώρην τῶν Σερσοῦ, τ. ε. τῶν ὀρηκῶν πε-
δίων, καὶ τὴν τῶν Σχότ ἢ Σεδ-Χάτ. ἡ-
γευν τῶν λιμνῶν ἢ τελεμάτων, γῆν στεπνω-
τὴν, μεταξὺ τοῦ μέσου Ἀτλαντος καὶ τοῦ με-
γαλοῦ ἐκτετατομένην· καὶ 3) τὴν α. λ. γ. ε. σ. ν. ἢ ν. Σ α χ ἄ ρ α ν, χώρην τῶν ὁρίων· ἐν
ταύτῃ ἡ γεωργία, ἐξαιρετικῶς μόνον καὶ ἐντα-
χού γινομένη, τελεῖται ὑπὸ τῶν μονίμων κα-
τοίκων τῶν Σερσοῦ ἢ κωμῶν, διεσπαρμέ-
νων εἰς τοὺς εὐδότες ἀγρούς ὡς νηπίδες ἐν
τῇ θαλάσῃ. — Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἀλγερίας ἀρ-
θεύουσι κοιλάδας οὐχὶ μὲν εὐρείας, ἀλλὰ κα-
λῶς ἐσχηματισμένας· ῥέουσι δὲ συγκεχυμένως
ἐν χώρᾳ πολὺ ἀνωμαλῇ καὶ ἐκλείπουσιν εἰς
τὰ Σχότ τῶν μεσογείων ἢ ἀπορροφῶνται
ὑπὸ τῆς ψάμμου τῆς ἐρήμου· εἶναι δὲ οἱ αἰε-
λογιώτατοι 1) εἰς τὴν βορρ. κατωφέρειαν
ἧτις εἶναι σχεδὸν ὅλον τὸ Τ' ε. λ., ῥέοντες ἐξ Α
πρὸς Δ, ἡ Μετζερβά, ὁ Οὐδ-Ζαῖν, ἡ Ματζρά,
ἡ Σεϊδύς, ὁ Σαρσάρ, ὁ Ροῦμμελ, ὁ Σαχέι,
ὁ Σεθαού, ὁ Ἰσσέρ, ὁ Χαμίζ, ὁ Χαράχ,
Μαζαφράν, ὁ Σελίφ, ἡ Μάκτα, ἡ Ταρνα· 2)
εἰς τὴν μεσ. κατωφέρειαν, ὁ Οὐδ-Ζαῖν
— Σαδ καὶ ὁ Οὐδ-Σαδ, οἵτινες χύνονται εἰς
τὸ Σχότ-Ἐλ-Σαϊδά, καὶ 3) εἰς τὴν μεση-
τερὴν κατωφέρειαν, ὁ Οὐδ-Τζεδί, ὅστις κα-
ταλήγει· εἰς τὸ Σχότ-Μελριρ. — Αἱ δὲ ἀκταί
τῆς Ἀλγερίας, ἀποκλίνουσιν ἐκ τῶν ΒΑ πρὸς
τὰ ΝΔ, εἶναι ἐν γένει ὀψηλαὶ καὶ ἀπότομοι
καὶ μοινοῦνται ἔχουσι ἱκανὰς ἐγκοπάς, δὲν πα-
ρέχουσι λιμένας καλοὺς ἐπὶ ἐκτάσεως 900 χι-
λιομέτρων· ἀπαντῶσι δ' ἐν αὐταῖς ἐξ Α πρὸς
Δ ὁ Ἐρυθρός, ὁ Νεουκίς, ὁ Γαλλικὸς προ-
μαχῶν (Roux, la Calle, Bastion de
France) ὁ κόλπος τῆς Βόνης, μεταξὺ τῶν
ἀκρωτηρίων Ρόζας καὶ Φύλακος, ἔχων τοὺς
λιμένας Βόνης καὶ Φραυρίου Γενούης, ὁ κόλ-
πος τῆς Στόρας, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων
Φέρ καὶ Βουζαρούν, ἐφ' ᾧ ἡ Φιλίππουπόλις· ἡ
Στόρα καὶ τὸ Κόλλον· ἔπειτα ὁ Τζιτζελ· ὁ
Βουρίας κόλπος, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Κα-
βάλλου καὶ ἀνατολικοῦ Καρδῶνος, ἐφ' ᾧ ἡ
Βουγια, ὁ Δελλύς, ὁ ἄρμος τοῦ Ἀλγεραίου,
μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Ματιφού καὶ τῆς ἄκρας
Πεσινάδας, ἐφ' ᾧ τὸ Ἀλγερίον· ὁ ἄρμος τοῦ
Σιδί-Φερρούχ· ὁ Σερσέλ, ὁ Τενέξ, ὁ κόλπος
τοῦ Ἀρζίου μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Ἰδί καὶ
δυτικῶν Καρδῶνος, ἐφ' ᾧ ἡ Μοσταγανέμ, ἡ
Μαζαφράν καὶ τὸ Ἀρζιον· ὁ κόλπος τοῦ Ὀυ-
ράν μεταξὺ τῆς ἄκρας τῆς Βελόνης καὶ τοῦ
ἀκρωτηρίου Φαλκῶνος, ἐφ' ᾧ τὸ Ὀράν καὶ τὸ
Μέρσ-Ἐλ-Κεβίρ, τὸ ἀκρωτήριον Φίγανον καὶ

τέλος τὸ Νερούρ. — Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι ἐν γένει εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν· ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς ἐρήμου πνέων ἄνεμος, τὸ σιρόκον ἢ τὸ χαμσί, εἶνε πολλάκις φοβερόν. Ἡ γῆ εἶνε εὐφορὸς ἐν τῇ Τελλ. τὰ δὲ κύρια αὐτῆς φυτικά προϊόντα εἶναι ἀμυγδαλιὰ, ὄρυζα, τσίρον, βαμβάκι, καπνός, ἡ μορεα, ἡ εἰλαια, ἡ συκῆ, διαφόρα πολυτίμη φυλά καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς Σαχάρας ὁ κοκκοροίνισ καὶ ὁ βαλκανοροίνισ. Καὶ φιλοχωροῦσι μὲν ἐτι ἐν Ἀ. ἠθρία ἄγρια καὶ ἀρπακτικά, οἷον λέοντες καὶ πάνθηρες, ἀλλ' ὁ πάρχουσι καὶ πλὴν τῶν ἡμετέρων κατοικιδίων ζώων, ἄτινα αὐτοῖς εὐμεροῦσι, μικροὶ μὲν, ἀλλ' ὠφελιμώτατοι ὄνοι, ἵπποι, ἐξαίμυλοι τοῖς ἀραβικοῖς, κάμηλοι, θρομάδες, στρουθοί, αἰγῆροι κ.τ.τ. Ἀλλὰ καὶ τὰ θρυκτὰ τῆς χώρας εἶναι ἔθρονα, οἷον ἐν Βώνη, παρὰ τὴν Βουζιαν, τὴν Μουζιάν, τὴν Μιλικιάν, τὴν Τλεμισιάν κ. ἄλλ. ὁ σιδηρός· παρὰ τὰς αὐτάς δὲ καὶ ἄλλοι οὗτοι ὁ μύλυδος, ὁ χαλκός, τὸ ἀντιμῶνιον, τὸ θείον, ἡ μαγγηρία, ὁ περρυτίτης, ποικίλα φάρμακα κ.τ.τ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλὰ μεταλλικὰ ὕδατα. — Ἡ Ἀλγερία διαιρεῖται εἰς τρεῖς νομοὺς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἐκτεταμένους, ἥτοι εἰς τὸν νομόν Κωνσταντίας πρὸς Α., εἰς τὸν τῆς Ἀλγερίας ἐν τῇ μέσῃ, εἰς τὸν τῆς Ὀράν πρὸς Δ. (βλ. τὰ οἰκτικὰ ἄρθρα). Ἐκαστος δὲ νομὸς σύγκειται ἐκ μιᾶς ἐπαρχίας, ἥτις περιλαμβάνει πάντας τοὺς πολιτικούς δήμους, καὶ ἐκ μιᾶς διοικήσεως, ἥτις περιλαμβάνει πάντα τὰ στρατιωτικὰ θέματα· καὶ ἐκάστη μὲν ἐπαρχία, διοικουμένη ὑπὸ ἐπάρχου, ὑποδιαιρεῖται εἰς περιφέρειας, διαμερίσματα, δήμους· ἐκάστη δὲ διοίκησις ὑποδιαιρεῖται εἰς ὑποδιοικήσεις καὶ κ.ὐ.κ. οὗ κ.λ.ο.ς. Ὁ δὲ διοικητικὸς τῶν εἰς τὴν στρατιωτικὴν διοίκησιν ὑποβελημένων ἀραβικῶν φυλῶν εἶνε τοιοῦτος· ἡ διοίκησις μὲν σιτηρῶν συνίσταται ἐκ οὐρά· πολλὰ δὲ δούαρ συνιστοῦσι φερχά, ὅστις ὑπείκει εἰς τὸν σείκ· πολλοὶ δὲ φερχάδες συνιστοῦσι φυλήν, διοικουμένην ὑπὸ τοῦ καίδ (ὑπάρχουσι δὲ 1 150 φυλαί)· πολλοὶ δὲ φυλαὶ συνιστοῦσι μέγα καϊδάτ ἢ ἄγαλί, διοικουμένην ὑπὸ τοῦ ἄγα· πολλὰ δὲ ἀγαλία συνιστοῦσι μίαν περιφέρειαν ἢ προσταται· ὁ χαλίφας ἢ βέας ἄγα· ἥτοι ἀρχηγὸς τῶν ἄγλῶν. Καὶ οἱ μὲν σείκαι διορίζονται ὑπὸ τῶν διοικητῶν τῶν ὑποδιοικήσεων, οἱ δὲ καΐδαι ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς διοικήσεως, οἱ δὲ ἀγάδες ὑπὸ τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ καὶ οἱ χαλίφαδες ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν· καὶ παρὰ τοῖς διοικηταῖς τῶν διοικήσεων, τῶν ὑποδιοικήσεων καὶ τῶν κύκλων ὑπάρχουσι συνεστημένα ἀραβικὰ στρατιωτικὰ γράφει. Ἐπὶ πλεονεξία δὲ τὴν γενικὴν τῆς ἀποικίας διοίκησιν ἔχει ὁ γενικός διοικητής, ὅστις ἐδρεύει ἐν Ἀλγερίᾳ. — Οἱ κάττοιχοι τῆς Ἀλγερίας διαιροῦνται, ὡς ὅθλον, εἰς εὐρωπαϊκούς καὶ εἰς ἰθαγενεῖς. Ἡδὴ πολυάριθμοι κώμα

ιδρύθησαν ὡς ἐστὶν ἀποικισμοὶ καὶ ἐν τοῖς πρὶν τῆς χώρας ταύτης νομοῖς. Ἰθαγενεῖς δὲ αὐτοῖς εἶνε 1) οἱ καβυλαὶ ἢ βέρβεροι, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοικῶν, 2) οἱ ἀραβες, ἀπόγονοι τῶν ἐσκατητόρων τοῦ 2' αἰῶνος, 3) οἱ μαυροὶ, οἱ τοῦ 4' αἰῶνος, οἱ σουδαῖοι, οἱ κοουλουγίθαι καὶ οἱ νιγρηταῖς. Εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς εἰσὶν ἐπιβεβλημένοι ἰδιαιτέροι φόροι, εἰσπραττόμενοι διὰ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, οἵτινες καὶ νέμονται αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην κατὰ τοὺς οἰκείους ἐκατονομίους καὶ τὰ πατρια ἔθιμα, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν γαλλικῶν ἀρχῶν· τὰ δὲ τῆς μουσουλμανικῆς ὁρησκίας νόμιμα ἐκανενοῦθησαν τῷ 1811. Ἀφ' οὗτο δὲ ἀποκατέστη ἡ εἰρήνη ἐν Ἀλγερίᾳ οὗ μόνον ἀνεπτυχθῆ ἡ γεωργία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐγγχώρις τῶν ταπήτων, τῶν ὑφασμάτων καὶ τῶν ἱπποσκευῶν βιομηχανία προήχθη τὰ μέγιστα, ἐτελειοποιήθησαν δὲ ἡ τε θαλασσοφυγία τῶν ὀπλῶν ποικίλη καὶ ἡ τῶν κοραλίων κατεργασία καὶ ἄλλαι τινὲς τέχναι. Ὁσημέραι δὲ κατασκευάζονται σιδηρόδρομοι καὶ ἐνέργειαι πολλαὶ γίνονται· ἵνα καταστή ἡ Ἀλγερία τὸ κέντρον εὐρέως ἐμπορίου τῶν μεσογείων τῆς Ἀφρικῆς καὶ συγκοινωνήσῃ μετὰ τῶν ἐν Σενεγαμβίᾳ μεγάλων ἀποικιῶν τῆς Γαλλίας.

Ἱστορία. Ἡ Ἀλγερία οἰκουμένη τὸ πρῶτον ὑπὸ μαυροουσιῶν ἢ μαύρων ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ὑπὸ νομίδων ἐν τοῖς ὄρεισις, κατελήθη ἔπειτα ὑπὸ τῶν βωμάλων, οἵτινες συνέστησαν ἀποικίας ἀκαμίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν Νουμιδία καὶ Μαορητανία τῇ Καίσαρεια καὶ διεδώκεν τὸν πολιτισμόν. Μετὰ ταῦτα κατέλαβον τὴν βόρειον Ἀφρικὴν οἱ βάνδαλοι τοῦ Γαϊζέριου (429 — 439) καὶ διετήρησαν αὐτὴν μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Βελισσίου κατακτήσεως (534)· ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνας ἀφρηθῆσαν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἀράβων, τελευταῖον τοῦ 2' αἰῶνος· οἱ δὲ μαυροὶ καὶ νομίδαι ἠττάθησαν τότε τὸν ἰσλαμισμόν. Ἐκτοτε πολλὰ μουσουλμανικὰ κράτη διεβλήθησαν ἑλληνα, οἱ ἀγλαῖται, οἱ ἐδρισῖται, οἱ ζεϊρίται· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπῆλθεν ἡ ἡγεμονία τῶν ἀλμοραβιδῶν καὶ ἡ τῶν αλμαζῶν καὶ ἔπειτα ἐπάλαισαν τὰ βασιλεία τῆς Τλεμισιάν καὶ τῆς Βουζιάς πρὸς τοὺς ἰσπανούς, ἀρχομένου τοῦ 12' αἰῶνος. Τότε δὲ ἀρχηγοὶ τινες κρατῶν, οἱ ἀδελφοὶ Βαρβαρότες, κατέσχον μέρος τῆς βερβερικῆς παραλίας, καὶ, μολόντι ἀπέκρουον αὐτοὺς οἱ ἰσπανοὶ τοῦ Καρόλου τοῦ Ε', συνέστησαν τὰς ἐπικρατείας Τρίπολιν καὶ Τύνιδα καὶ Ἀλγερίαν, ἃς ἐποίησαν ὑποτελεῖς τῇ σουλτανῇ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ οἵτινες ἐλυμαίνοντο τὴν μεσόγειον θάλασσαν διὰ τῶν πειρατῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Γαλλία, εἰ καὶ αἱ συνθήκαι τοῦ 1520 καὶ τοῦ 1536 παρέχον αὐτῇ ἐμπορικὰ προνόμια, οἷον τὸ ἀποκλειστικόν τῆς ἀλλείας τῶν κοραλίων δικαίωμα καὶ τὸ τῆς ἰδρύσεως

πρακτορείων, ἡ δ' ἐν Ἀλγερίᾳ γὰλλου προξενον (1504) διαρκῶς ἐπρεπε νὰ συνέχῃ τοὺς αλγερίνους, ἡ ἄλλια λεγομένη, ἐλάττω πολλὰκις ἀσφαλείας δεινῶν παρὰ πῶν, καὶ τὸ Ἀλγερὶον εὐνοεσθῆναι τῇ 1682, τῇ 1683 καὶ τῇ 1687 ὑπὸ τῶν γάλλων ἀλλὰ καὶ οἱ ἄγγλοι καὶ οἱ ὀλλανδοὶ καὶ οἱ ἰσπανοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀμερικανοὶ ὀφειζόμενον ἠναγκάσθησαν νὰ τιμωρήσωνται τὰ κακοεργήματα τῶν αλγερίνων πειρατῶν, δὲν ἠδυνήθησαν δὲ νὰ καταστειλῶσιν αὐτά. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἐτους 1600 ὁ δυνάστης ἐκ τῆς τῶν γενιτάρων στρατιᾶς, ὡς κτιστοποίηθ' τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως τοῦ πατρὸς τοῦ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ σουλτάνου ἀρχαγέμενου δὲ τοῦ III αἰῶνος κατέστη ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῆς ὤψλης Πύλης. Ἐπὶ τέλους νέαι παρὰ δάσεις τῶν συνθηκῶν καὶ ἐρίδες περὶ συμφερόντων, ἀπέληξάναι εἰς ὕβριν πρὸς τὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας, ἠναγκάσθη τὴν κυβερνήσιν τοῦ I Καρόλου νὰ ἐπιτεθῇ ἐργαζόμενος ὅθεν μετὰ τριετὴ ἀποκλεισμένη ἐξέπλευσεν ἀπὸ τῆς Τουλῶνος ποδερᾶ ἐκστρατεία καὶ ὁ γάλλος στόλος, οὗτινος ἡγεῖτο ὁ ἀντιναύαρχος Δουπερρέ, ἀπεβίβασε 30 000 ἄνδρας, ὑπὸ τοῦ ἀντιστρατήγου Βουρβὼν ἀγαγόμενος εἰς τὸν λιμένα τοῦ Σιδί-Φερρούχ· τῇ δὲ 2/14 ἰουνίου 1830 μετὰ τὴν μάχην τοῦ Σταυρελὶ οἱ γάλλοι κατέλαβον τὸ φρούριον τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τῇ 5 ἰουλίου ὁ δυνάστης ὑπετάγη διὰ συνθήκης. Ἀλλ' ἐδέησε νὰ παραβῇσαι πλείονες τῶν 20 ἐκατομμῶν ἐν δυσχερείᾳ καὶ ἐνδοξείᾳ ἀγῶσιν ἕως τοῦ ὑποταγῆσαι καὶ αἱ φυλαὶ τῶν ἀράβων καὶ τῶν καδύλων· ὁ δὲ μέγας κατὰ τοῦ ἐμῆρου Ἀβδ-ἔλ-Καδὲρ πόλεμος μέλλει ἐλθεῖν κατὰ τὸν δεκάμβριον τοῦ 1847, τότε μέλλουσι ποταχθῆναι καὶ αὐτοὶ, καὶ ἡ χώρα ἀπέκτησε τὴν εἰρήνην μετὰ τὰς ἐπὶ τὰς μεσημβρινὰς ὁδοὺς ἐπιστρατείας (1850—1854) καὶ μετὰ τὴν εἰρηνικὴν κατάκτησιν τῆς μεγάλῃς καὶ τῆς μικρῆς Καδύλης. Ἐκτοτε θυμῶς, εἰ καὶ ἐγένοντο στάσεις τινὲς κατὰ τόπους (1864), ἐξησφαλίσθη ἡ γαλλικὴ ἀρχὴ καὶ ἐστέρωσθη ἐν Ἀλγερίᾳ.

Πληθὺς μ. δ. ε. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς 18/30 μαΐου 1886 ἡ Ἀλγερία εἰσέεται ὑπὸ 3 817 465 κατοίκων, ὧν 3 324 475 ἐν τοῖς πολιτικαῖς διαμερίσμασι (territoires administrés par l'autorité civil) καὶ 492 990 ἐν τοῖς στρατιωτικαῖς (territoires de commandement). Ἐκ δὲ τῶν τριῶν νεμῶν ὁ μὲν τῆς Ἀλγερίας ἔχει 1 380 541 κατοίκους, ὧν 177 773 ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς ὑποδιοικήσεσιν· ὁ δὲ τῆς Κωνσταντίας 1 566 419 κατ., ὧν 197 266 ἐν ταῖς στρατ. ὑποδιοικήσεσιν καὶ ὁ τῆς Οὐράνῃς 870 505, ὧν 117 951 ἐν ταῖς στρατ. ὑποδιοικήσεσιν.

Κατ' ἔθνη δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλγερίας διακρίνονται (1881) εἰς 233 937 γάλλους, 2 850 866 ἰθαγενεῖς καδύλους καὶ ἀραβας μωαμε-

θανούς, 85 605 πολιτογραφημένους ἰουδαίους, 189 944 ξένους, ὧν οἱ πλείστοι ἰσπανοὶ (111 320), μετ' αὐτοὺς δὲ ἰταλοὶ (33 693), εἰς τὰς ἄγγλοι καὶ μελιταῖοι (15 402). [Ν. Σ.]

Ἀλγερία, νομὸς τῆς ἐκμονόρου μεγάλῃς ἐν τῇ Ἀφρικῇ γαλλικῇ ἀποικίᾳ, ἐκτεταμένος μετὰ τῶν νεμῶν Ὀρνάνης καὶ Κωνσταντίας, ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἀκρωτηρίου Σιγλί μέχρι τοῦ πρὸς Ἀκρωτηρίου Χάμπε καὶ συγκειμένος 1) ἐκ τῆς πολιτικῆς ἐπαρχίας ὁ δὲ τῆς Ἀλγερίας, ἥτις διαιρεῖται εἰς πέντε περιφερείας, Ἀλγερίον, Βλιδας, Μεδεά, Μιλαντζ, Δελλῆς καὶ 2) ἐκ τῆς στρατιωτικῆς διόσεως ὁ δὲ τῆς Ἀλγερίας, ἥτις διαιρεῖται εἰς ἐξ ὑποδιοικήσεις, Ἀλγερίον, Δελλῆς, Μεδεά, Μιλαντζ, Ὀρλάντουπόλιν, Ὀράλιν. Πρὸς τοῦτοις ὁ νομὸς οὗτος περὶ λαμβάνει ἐν μὲν τῇ χώρᾳ τῶν σερσά, τ. ἐκ τῶν ὤψλων πεδίων, τὰ δυτικὰ εἰς οὐ, τ. ἐκ τῶν ὤψλων, τῶν Οὐλ-ἔ-δ-Ναὺλ, ὧν πρωτεύουσα ἡ Τζελὰ· ἐν δὲ τῇ Σαχάρα τὴν ἔσιν Ἑλ-Ἀγούατ, ἥς πρωτεύουσα ἡ ἐκμονομένη κώμη Ἑλ-Ἀγούατ, τὴν ἔσιν Οὐλ-ἔ-δ-Μα-ἔ-α. ἥς πρωτεύουσα ἡ Καρδία, τὴν ἔσιν Χάμπα, ἥς πρωτεύουσα ἡ Μετλίλ. Κατοίκους δ' ἔχει ὁ νομὸς οὗτος ἐν γενεῇ αὐτόχθονας καὶ ἐπὶ τῆς (1886) 1 380 541, ἥτοι ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς περιφερείαις 1 203 768, ἐν δὲ ταῖς στρατιωτικαῖς ὑποδιοικήσεσιν 177 773 κατοίκους. [Ν. Σ.]

Ἀλγέριον (Ἀλγίτις ἐρὶ παρὰ τὸ Ἀλ-Τζεζαίρ), πρωτεύουσα τῆς Ἀλγερίας, ἐκχουσα λιμένα ἐν τῇ μεσογείᾳ θαλάσσῃ, κατὰ δὲ (1881) 70 747, ὧν τὰ 2/3 εὐρωπαῖοι. Ἡ πόλις φιλοδέχεται ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἀποτέμου λόφου, οὗτινος ἐπικεῖνται ἡ Κασαβὰ καὶ ἡ ἀκρόπολις, ἀρχαῖα κατοικία τοῦ δὲ τῆς καὶ τοῦ φρούριου τοῦ Αὐτοκράτορος· εἰς τὴν εἰς τὰς τριπλευρὰς βᾶσιν ἔχει τὸν λιμένα· καὶ συνίσταται 1) ἐκ τοῦ παλαιού Ἰστωε, οὗτινος αἱ μὲν αἰγιαὶ εἶναι στενὰ καὶ στεναὶ, αἱ δὲ οἰκίαι σιστενναί, διότι δὲν ἔχουσιν παράθυρα, ἐστεγασμένοι δὲ οὗσι διὰ κεραμωτῶν στεγῶν, ἀλλὰ δι' ἡλιακῶν terrasses, καὶ 2) ἐκ τοῦ προαστείου (νέας πόλεως) Βαδ-Ἀζούν, εὐρωπαϊστὶ ὡκοδομημένου. — Τὸ Ἀλγέριον, ἔδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ ἐν, ἔχει ἐπισκοπὴν, ἐρεταίον, ἀκαδημίαν (ἀνωτέραν σχολήν), πολλοὺς καὶ παντοίους διὰ τὰς διαφόρους θρησκείας νεούς, σχολεῖα γαλλικὰ καὶ ἀραβικὰ κ.τ.λ., ἀλλ' εἶναι πρὸ πάντων ἐμπορικὴ πόλις· εἶναι ἀπαντων ἐν αὐτῇ ἀτμικὴν πρὸνιότηρια, ἐλαιοστρίβια, διηθητήρια ἀρωματικῶν κ.τ.λ., οἱ δὲ ἰθαγενεῖς ἔχουσιν βυρεῖα, βυρετοδεύβια, βυρετοποικιλτῶν ἐργαστήρια κ.τ.λ. — Τὸ Ἀλγέριον ἀντικατέστησεν ἐν Μαυριτανίᾳ τῇ Καίσαρσῃ τὸ ἀρχαῖον Ἰκόσιον. Διότι τοῦτο καταστράφην ὑπὸ τῶν βανδάλων ἀνωκεδομήθῃ ὑπὸ τῆς

ἡρεσεν αὐτὴς φυλῆς Βενι-Μεζαρχανὰ, ἥτις ἀπε-
καλεσθε κατὰ τὸν 1^{ον} αἰῶνα αὐτὸ Ἑλ-Τζε-
ζαίρ ἢ Ἀλ-Τζεζαίρ, τ. ε. Αἰ ν ἡ-
σε, ἀπὸ τεσσάρων νησιῶν, κειμένων κατὰ
τὸ ἀνατολικόν ἄκρον καὶ συνημμένων τῇ ἡ-
πειρῇ διὰ μεσολαβούντων τινῶν καὶ συνεχομέ-
νων σκοπέλων οἱ δὲ Ἰσπανοὶ ἔκτισαν αὐτῇ
πρὸς τὸν τι καλούμενον Πενιὼν (Penon),
ὅπερ μετὰ ταῦτα κυριεύσας κατέλαβεν ὁ Χαίρ
-Ἰρδδὺν· οὗτος δὲ ἦν ὡς τὰς νησιδας τῇ ἡπειρῇ
διὰ προμήματος 1 000 μέτρα μακροῦ καὶ συν-
ῆψεν ἀλλήλας ὡς αὐτῶς δι' ἐπιχώσεως, ἐπ'
ἧς ἔκτισε φρουρίον ταῦτα δὲ τὰ κατασκευά-
σματα συνίσταται νῦν τὸ πλεῖστον τοῦ λιμέ-
νος, ἐν ἄλλαι μεγάλα διασκευαὶ κατίστησαν
ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων τῆς μεσογείου. Ἡ
περίχωρος τοῦ Ἀλγερίου κοσμεῖται ὑπὸ πολ-
λῶν ἐνδηοθηρίων καὶ ζωογονεῖται διὰ πολυ-
αριθμῶν ἀρκιῶν κομῶν καὶ πολυχίων πολυ-
ανθρώπων. [N. Σ.]

Ἀλγερικὸν μέταλλον κράμα κασ-
σιτέρου χαλκοῦ καὶ ἐλαχίστου ἀντιμονίου καὶ
βισμούβου χρησιμεῖον ἰδίως εἰς τὴν κατασκευὴν
μικρῶν κωδωνῶν κ.τ.τ. ἐνέχει 91,5 ἐπὶ τοῖς
100 κασιτέρου καὶ 8 χαλκοῦ. [O. A. P.]

Ἀλγερίτης ἰδ. σκαπόληθος τοῦτου λε-
πτοῦ καὶ ἀχυρόεος πρίσματα κεκαμμένα ἀπαν-
τῶν ἐν τῇ ἀσβεστίνῃ (New Jersey) [K. M.]

Ἀλγούα (Algoabai ἦτοι Ἀλ γ ο ὺ α ε
κ ὁ λ π ο ς), κόλπος τῆς ΝΑ παραλίας τῆς
αἰρικανικῆς Ἀτλαίδας (Ἀκρωτηρίου χώρας),
ἐπ' ᾧ καὶ ἡ εὐλιμένος πόλις Ἑλ ι σ α β ε τ
λ ι μ η ν (Port Elisabeth). [N. Σ.]

Ἀλγογκίνοι. Αὐτόχθονα ἰνδικὰ φυλὰ
τῆς βορείου Ἀμερικῆς, οἰκοῦντα ἄλλοτε ἀπὸ
τοῦ Μισισσιππὶ μέχρι τοῦ ἀτλαντικοῦ ὠκεαν-
οῦ, ὧν πολλὰ ἤδη ἐξέλιπον· τῶν ὑπάρχον-
των τὰ προσάρετα καὶ δυτικὰ φυλὰ μόνον (ἐν
ὧν περὶ τὰς 18 000 ψυχῶν), οἱ Χιππεγούαι,
οἱ Κρεῖτε, οἱ Μίκακ, οἱ Βλάκρητ, ἦτοι με-
λῶδες κ. ἄ. Γένος δὲ γλωσσῶν ἰδίων συνι-
στῶσι καὶ πασῶν τῶν ἀλγογκινίων φυλῶν αἱ
γλῶσσαι (Müller, Der grammatische
Bau der Algonkinsprache 1867.) [N. Σ.]

Ἀλγοδονέτης καλεῖται ὄρυκτόν τι
τοῦ μεταλλείου Ἀλ γ ο δ ὺ ν α ε (Coquimbó
ἐν Χιλῇ), ἔχον εἰδ. βάρ=6,902 καὶ συνιστά-
μενον ἐκ χαλκοῦ (83,5) καὶ ἀρσενικοῦ (16,5
%). ἰδ. Δ ο μ ε ὕ κ ι τ η ν. [K. M.]

Ἀλγόδων ἢ Ἀ λ γ ο δ ὶ ν ἁ λ ε ς
(Algodonalesbai τ. ε. Ἀ λ γ. ὄ ρ μ ο ς),
κόλπος τῆς βολεβιανῆς παραλίας ἐπὶ τῇ με-
γάλῳ ὠκεανῷ, παρὰ δὲ τὴν κόλπον καὶ χαλ-
κοῦ μέταλλου. [N. Σ.]

Ἀλγὸλ (Ἀ σ τ ρ.) ἀράβ. Ἀστὴρ ἄλλο-
φανῆς ἐν τῇ ἀσπερίσῃ τοῦ Περσέως 2—4 τά-
ξεως (βλ. Ἀλλοφανεῖς ἀστέρες). [Δ. Κ.]

Ἀλγος τὸ (X σ τ ρ.). Τὸ αἶσθημα τοῦ

πόνου τὸ ἐπακολουθεῖν κακώσεως ἢ τραύματα
τυχαίως ἢ σκοπίμως (ἐγγειρητῆς) ἐπανεχθέντα
εἰς ἱστοὺς ἢ ὄργανα εὐμοιροῦντα νευρῶν. Οἱ
στερούμενοι νευρῶν ἱστοὶ τοῦ σώματος (ὄνυ-
χες, τρίχες, φακίς κτλ.) ἐκτιθέμενοι εἰς κα-
κώτερος δὲν παρέχουσι τὸ αἶσθημα τοῦ ἄλγους.
Ἡ ποιότης καὶ ἔντασις τοῦτου εἶναι ἀνάλο-
γος τῆς ἀφθονίας τῶν νευρῶν τῆς τραυματικῆς
χώρας καὶ τῆς ἀνατομικῆς ταύτης κατασκευῆς.
Οὕτω παρατεχόμεθα τὸ ἐξωτερικὸν δερμα,
τοὺς λεγομένους ὀρογόνους ὀρένας, τὸ περιτό-
στεον, τὸν ἐρθαλμὸν, τοὺς ὄφθαλμοις, ὡς τὰ πρὸς
τὸ ἄλγος αἰσθητικώτατα ὄργανα, ἐνῷ οἱ πνεύ-
μονες, ὁ ἐγκέφαλος, ὁ σπλήν, ἥμισυ πρὸς τοῦτο
εὐαίσθητα εἶναι. Οἱ βαθμοὶ τοῦ ἄλγους ποι-
κίλλουσιν ἀπὸ τοῦ σμικροῦ καὶ δυσάριστου
ἐκείνου αἰσθήματος, ὅπερ οὐδὲ κἂν ἄλγος ἐνο-
μῆται, μέχρι τοῦ ἄλγους, ὅπερ καὶ αὐτὴν τὴν
λιποθυσίαν νὰ ἐπιφέρει δύναται καὶ ὅπερ ὅχι
σπανίως εἰς τὴν νευραλγίαν τοῦ τριδύμου νευ-
ρου ἢ τὴν περιτονιτιδα ἀπαντᾷται. Τὰ δια-
φορὰ ἄτομα ὁρίζονται τὸ ἄλγος ἀναλόγως
τῆς ἐρεθιστικότητος καὶ αἰσθητικότητος αὐ-
τῶν. Ὑγιεῖς ἄνθρωποι ἐν γένει ὑποφέρουσι
τοῦτο κάλλιον ἢ ἀναρρωνύοντες, γυναῖκες
κάλλιον τῶν ἀνδρῶν, ὥραιοι δὲ ἢ ἐρηδοὶ ἐρ-
γασμοὶ κάλλιον τῶν παιδίων. Πρακτικῶς γνω-
ρίζομεν, ὅτι προσήλωσις εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ ἄλ-
γους καθιστὰ τοῦτο ἐντονώτερον καὶ, ὅτι εἰς
χειρουργικοὺς ἀρρώστους εἶναι ἀνεκτικώτερον
ἰσχυρὸν μὲν, ἀλλὰ στιγμιαίον ἄλγος, ἢ τοιοῦτον
ἥττον ἐντερον, πλὴν ἐπὶ μακρὸν χρόνον δια-
στημα διαρκούν. Κατὰ τοῦ ἄλγους μεταχειρι-
ζόμεθα κυρίως μὲν τὴν ἀπώλυτον ἡσυχίαν τοῦ
παθόντος ὀργάνου ἢ μέλους, ἢ ἐπιτυγχάνομεν
διὰ καταλήλου ἐπιδόμου, πρὸς δὲ τὰ ναρ-
κωτικά φάρμακα. [K. A.]

Ἀλγουαζίλ (λ. ἀράβ. ἄλ — γκαζίλ
= τοῦ ἔλθης) ἀστυνομικὸς κλητὴρ ἐν Ἰσπα-
νίᾳ. [Σ.]

Ἀλδαν, δεξ. παραπόταμος τοῦ ἐν Σι-
βηρίᾳ ποταμοῦ Λένα 2 500 χμ. μακρὸς, ἐκ
βάλλων παρὰ τὴν Ἰακούτσκην, Ἀνά τὴν ἀ-
ριστερὰν αὐτοῦ πλευρὰν ἐκτείνεται ἡ συνέ-
χεια τῶν Ἀ λ δ α ν ἱ ὠ ν δ ρ ε ὠ ν, ὧν ὁψιστον
τὸ Καπιτάν, 1 360 μ. ὕψηλόν. [N. Σ.]

Ἀλδέα (Aldea) ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Πορ-
τογαλίᾳ καὶ Βρασιλίᾳ καλεῖται χωρίον ὀλί-
γας τινας ἔχον ἀποράδην κειμένης καλὴς
ὁδοῦ, κ ὠ μ ε ὕ ν τι, ὧν πλεῖστα ἡσυχίαν προί-
οντες τοῦ χρόνου εἰς κώμας καὶ πόλεις. [N. Σ.]

Ἀλδέα Γαλλέγα, πορτογαλικὴ πο-
λίχνη τῆς Ἑσπεριμבורικῆς ἐπαρχίας, καί-
μένη 12 χμ. Α πόρρω τῆς Λισσαβώνας καὶ
ἐχούσα 5 187 κατ. (1878) [N. Σ.]

Ἀλδεδάραν (Ἀ τ τ ρ.) βλ. Λαμπά-
δας.

Ἀλδεγχοφεν (Aldenhoven), πρω-
τεύουσα τοῦ δήμου Ἰνδένχοφεν, ἑλ. 82

γενν. τῇ 1499 ἐν Φλωρεντίᾳ, ἀποθ. ἐν Ῥώμῃ τῇ 1558. Ὁ υἱὸς τοῦτο Ἰππόλυτος Ἀ. γενν. ἐν Φανῷ τῇ 1536, ἀποθ. τῇ 1605, ἀναθὰς εἰς τὴν παπικὴν θρόνον τῇ 1592 ὑπὸ τὸ ὄνομα Κλήμενς ὁ Π'. — (1) Πέτρος Ἀ. ἀνεψιὸς τοῦτο, γενν. ἐν Ῥώμῃ τῇ 1571, ἀποθ. τῇ 1621. χειροτονηθεὶς ἐν ἡλικίᾳ 22 ἐτῶν καρδινάλιος ὑπὸ τοῦ θείου του Κλήμεντος τοῦ Π', διηύθυνε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦτο τὸ παπικὸν κράτος, ἐπὶ δὲ τοῦ διαδόχου τοῦ Κλήμεντος ἔλαβε τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Τσιέννης. Ἦν ἀνὴρ φιλόμουσος, προστατεύσας τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας. [Π.]

Ἀλδοβρανδινικός γάμος. Ἀπὸ τοῦ πρώτου κατόχου αὐτῆς, τοῦ Καρδινάλιου Ἀλδοβρανδίνου, καλεῖται οὕτω ἀρχαία τοιχογραφία, ἀπεικονίζουσα γάμον, εὐρεθίσαν δ' ἐν Ῥώμῃ ἐν τῇ τόπῃ, ἐν ᾗ ἦσαν οἱ κήποι τοῦ Μακκίνα, ἀποκειμένην δ' ἀπὸ τοῦ 1818 ἐν τῇ Βατικανῇ. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐγράφη ἐπὶ τὴν χρόνων τοῦ Ἀδγούστου κατὰ πρότυπον ἑλληνικόν. Βλ. περὶ ταύτης τὴν μονογραφίαν τοῦ Boettiger, Die Aldobrandinische Hochzeit. Dresden, 1810. [Π.]

Ἄλδος. Βλ. Μανούσης.

Ἀλδριγγερ (Ἰωάννης, κέρμης Ἀλρδ.) Περιφημὸς στρατηγὸς τοῦ αὐτοκράτορος Φερδινάνδου Β' μεγάλως μετασχὼν τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου καὶ μεγάλας περαιοὺς ὑπηρετίας τῇ τε αὐτοκρατορίᾳ καὶ τῇ τῶν καθολικῶν ἱερᾷ συμμαχίᾳ (Liga) ἐν τῇ μάχῃ τῆς Δοσσαιας (1626), ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ Μεκλεμβουργίου (1628) καὶ ἐν τῇ ἀλώσει τῆς Μαντουῆς ἐν Ἰταλίᾳ (1630), αγωνισάμενος δὲ καὶ ἐν τῇ περιφημῇ μάχῃ τῆς Λιψίας (1630) ἐναντίον τῶν Σουηδῶν καὶ τοῦ βασιλέως Γουσταύου Ἀδελφου. Μετὰ τὴν θανάτου τοῦ Τίλλυ (1631) γενόμενος ἀρχιστρατηγὸς τῶν στρατευμάτων τῆς ἱερᾶς συμμαχίας ἀπὸ κοινού μετὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ αὐτοκράτορος Βαλλενσταίνου ἀπέκρουε τὴν Γουσταύου Ἀδελφου παρὰ τὴν Νυρεμβέργην (1632). Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα ἐρευνεῖτο ἐν τινὶ παρὰ τὸν Ἰσάρα ποταμὸν συμπλοκῇ, ἤρξην δὲ κληρονόμον τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ἧς οἱ ἀπένγονοι καλοῦνται μέχρι σήμερον Clary-Aldringer. [Π.Κ.]

Ἀλδροβάνδι (Aldrovandi) Ὁδυσσεὺς καθηγῆς τῆς Λατινικῆς καὶ διεύθυνε τῆς τοῦ βοτανικοῦ κήπου ἐν Ρομῇ. Σπουδ. γενν. τῇ 1582 ἀπέβηκε τῇ 1665. Κύρια συγγράμματα αὐτοῦ εἰσι «Dendrologia naturalis» fol. καὶ «Pomarum curiosum» fol. — Ὑπὸ τοῦ Monti ἀπερρώθη τὸ γένος Ἀλδρόβανδία (βλ. λ.) εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ. [Θ.Χ.]

Ἀλδροβανδία ἡ φυσαλιδώδης (Βοτ.) (Aldrovandia vesiculosa L.), φυτὸν ὑδρόβιον τῆς μέσης Εὐρώπης ἀνῆκον εἰς

τὴν εἰκογὼν τῶν Δροσσείδων (βλ. λ.) [Θ.Χ.]

Ἀλέα. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἀρκαδίας, ἧτις μετέβη καὶ τοῦ Ἀργολικοῦ συνόριου, ὡς δὲ εἶπε ἔκαστο πρὸς τα συνόρα τῆς Ἀργολικῆς. Ἐν τῇ Ἀλέᾳ ὑπῆρχον ἱερὰ Ἀρτεμιδος Ἑρμῆος καὶ Ἀθηνᾶς Ἀλέας καὶ Διονύσου. Τὰ εἰρεπία τῆς πόλεως κινεῖται ἐν τῇ σημερινῇ δόμῳ Ἀλέας, ἐκ ταύτης λαβάντι τὴν ἐπικλήσιν, ὑπερκείμενα μικρὰς παιδῶδες κεκλεισμένης, συνεχόμενης μετὰ τῆς παιδῶδες τῆς Σκοτεινῆς, ἐπίσης κεκλεισμένης καὶ συνεχόμενης μετὰ τῆς Συμφαλῆς διὰ τῆς σφραγῆς τοῦ Ἀδριανῶν ὑπὸ τὸ διάσειον Σούρι. Τὰ εἰρεπία τῆς πόλεως εἶνε καταραγῇ ἐν τοῦ χωρίου Ἰάτσι πρωτεύουσος τοῦ δήμου Ἀλέας. Καὶ τὸ ἔνμα δὲ τῆς παιδῶδες Σκοτεινῆς πιθανώτατα εἶνε ἀρχαίον, διότι κατὰ Πλουταρχίαν (8 28) ἐν Ἀλέᾳ κατὰ τὴν ἐρετὴν τοῦ Διονύσου ἦγον ἐρετὴν παρ' ἑτοῦς καλουμένην Σκίεριν. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀλέα. Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, ἣν ποικιλοτρόπως ἐρμηνεύουσιν οἱ νεώτεροι μυθολόγοι διαφωνοῦντες ἀλλήλοις, ἔτιματο ἡ Ἀθηνᾶ ἐνισχυοῦ τῆς Πελοποννήσου, καίτοι δ' ἐν τῇ ἐμωνόμῳ ἀρκαδικῇ πόλει, ἐν Μαντινείᾳ καὶ ἐν Τεγείᾳ, ἐνθα καὶ περιφανὴς κατὰ τῆς Ἀ. Ἀθηνᾶς ὑπῆρχεν, οὐ λειψυῖα τινα ἀφίσταται (βλ. Τεγέα). Οὐ μακρὰν τοῦ γαυοῦ τοῦτο ἦν σταδίον, ἐν ᾗ ἦγοντο ἀγῶνες, Ἀλῆα τὰ ἀπὸ τῆς Ἀ. Ἀθηνᾶς ἐνμαζόμενοι. [Π.]

Ἀλέξανδρος Τερωνόρος, λόγιος ἀνὴρ Ἰταλὸς γεννηθεὶς ἐν Ηερώνῃ τὸ 1480, ἀποθανὼν ἐν Ῥώμῃ τὸ 1512. Τυχρημάτισεν ἀρχιεπίσκοπος Βρινδῆσιος καὶ καρδινάλιος, καθηγῆς δὲ τῆς φιλοσοφίας καὶ πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων, ἐνθα ἐδίδασκε προσληθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως Λευδεβίκου τοῦ Β'. Ἐργημάτισε πλειστάκις πρεσβευτὴς τοῦ πάπ. ἀγρεύσας καὶ κατὰ τοῦ Λευθέρου εἰς τὴν γενεμένην ἐν Βέρμη τῇ 1520 συνέδον. Διατέλειον ἐπίσης βιβλικὴν τῶν Παρισίων, συνέγραψε δὲ ἐν ἑσικῇ ἐλληνιστικῇ καὶ τινα ἄλλα ἔργα ἡττονος σημασίας. [Α.]

Ἀλεάρδης Ἀλεάρδος, ποιητὴς Ἰταλὸς γεννηθεὶς ἐν Ηερώνῃ τὸ 1810, ἀποθανὼν αὐτοῦ κατ' Ἰούλιον τοῦ 1878. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ γενεθλίῳ του πόλει καὶ ἐν Παδοῇ, ἐνθα δ' ἐγκαλιπώθει τὴν φιλελεύθερον πολιτικὴν ὑπέστη τὴν καταδωξὴν τῆς αὐστηρικῆς αστυνομίας. Διατέλεισε βουλευτὴς Ἡρωικῆς εἰς τὸ Ἰταλικὸν Κοινοβούλιον κατὰ τὸ 1869, κατόπιν δὲ καὶ γενοσημαστὴς, κατὰ τὸ 1861 δὲ διορίσθη καθηγῆς τῆς Καθολικῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Καλῶν τεχνῶν. Ἐγράφη διαφόρους ποιήσεις, τὴν Ἀρναλδαν δὲ Ρεγκκα, τὴν Παφάλλ καὶ Φοργκρίνα, τὰς Ἐπιστολὰς πρὸς τὴν Μαρίαν, διακινούμενας ἰδίως διὰ τὴν ἀδραν καὶ τρυφεράν περὶ πάθειν τω. [Α.]

Ἀλέας (Δήμος). Ἰπτάγεται εἰς τὴν Ἀργολίδα πρωτεύουσιν ἔχων τὸ Γάτσι, τὰ χωρία Ἀγίος Νικόλαος, Γυμνόν, Μπουγιάτι, Σκοτεινήν καὶ Φρουστονίαν. Κἂτ. 2735 τῷ 1889.

Ἀλεάτικον (Χημ. τέχνη.) (Aleatico) οἶνος τῆς Τοσκάνης βαθύερυθρος καὶ ἀρωματικῶς κατασκευαζόμενος ἐκ μισχάτων σταφυλῶν τῇ προσθήκῃ βρασθέντος γλευκούς καὶ ρωμίου. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀλεβύ (Halevy) Ἰάκωβος (Jac. Fromental), μελοποιὸς γενν. ἐν Παρίσις τῷ 1790 ἐκ γονεῶν Ἰσραηλίων, ἀπεθ. τῷ 1862. Τὰ πρῶτα τοῦ μελοῦντος ἔλκετε παρά τοῦ διασώμου Χερουδίνῃ· ἔγραψε δὲ διάφορα μελοδράματα, μεταξὺ τῶν ἐποίων ἐξέχει ἡ Ἰουδαία, ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Γαλλικῆς μουσικῆς. Ἐν τοῖς μελοδράμασιν αὐτοῦ ἀνευρίσκει τις ὕψος λαμπρῶν, ἰσχυρὰς δραματικῆς ἐντυπώσεως, μουσικὴν χάρισσαν, σύνθεσιν πρωτότυπον καὶ ἐνεργήσαντι πλοσίαν καὶ μελετημένην. Ἐχρημάτισε καθηγητὴς ἐν τῷ Ὁδεῖῳ τῶν Παρισίων, μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τελευταῖον ἰσθμὸς αὐτῆς γραμμικεύς. Ἐγράψε δὲ μελοδράματα καὶ διὰ τὸ θεάτρον τοῦ Γαλλικοῦ μελοδράματος· καὶ διὰ τὸ Λυρικόν θεάτρον, κυριώτερον δὲ διὰ τὸ τοῦ κωμικοῦ μελοδράματος. Ἐγράψε δὲ καὶ δύο μελοδράματα ἰταλίστι. Τὴν Ἰουδαίαν ἤτις ἐδόθη τῷ 1835 ἐπικολούθησε τῷ αὐτῷ ἔτι ἡ Ἀστραπὴ κατόπιν δι' ἄλλα μελοδράματα, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὴν Γουδον καὶ Γινέδραν (1839), τὴν Βασιλίσσαν τῆς Κύπρου (1841), τὴν Καρόλον Γ' (1843), τοὺς Σωματοφύλακας τῆς Βασιλείας (1846), τὴν Κοιλιάδα τῆς Ἀνδρόρας (1848), τὴν Νύμφην τῶν βέδων (1849), τὸν Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον (1852), τὴν Μάχισσαν (1858). Κατέλιπε δὲ καὶ ἀνέκδοτα μελοδράματα τὸν Νόε, τὸν Πρίστρατον, τὸν Πυγμαλῖωνα. [Μ. Α.]

2) Λέων Ἀ. ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου Γάλλος πολυγράφος, Ἰσραηλίτης τὸ θρήσκευμα, γενν. ἐν Παρίσις τῇ 2/14 Ἰαν. 1802, ἀπεθ. ἐν Ἀγ. Γερμανῷ ἐν Λαί τῇ 21/3 Σεπτ. 1883. Νεώτατος ὢν, τῷ 1817, ἐποίησε τὸν «Αἰγέα», ποίημα, καὶ μεταέφρασεν ἐμμέτρως ὅδας τινὰς τοῦ Ὀρατίου ἀπὸ δὲ τοῦ 1821 καὶ ἐφεξῆς ἐδημοσίευσε πολλὰ ποιήματα, διηγήματα, καὶ δράματα, καὶ ιστορικά, φιλοσοφικά καὶ φιλοσοφικά ἔργα, ἐν τοῖς τελευταίοις ἰδίως ἀναπτύσσων ἰδέας τοῦ Σαίν Σιμόν, οὗ ἦτο μαθητὴς. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἐβράβευσε δύο συλλογὰς μύθων αὐτοῦ (Recueil des fables. 1843 καὶ 1853) καὶ τὴν Τραγικὴν Ἑλλάδα (La Grèce tragique. 1846. 1858) ἣτοι ἐκλογὴν ἐμμέτρων μεταφράσεων Ἑλληνικῶν τραγῳδιῶν. Πλὴν τῶν τραγῳδιῶν τούτων ἐμμέτρων καὶ τραγῳδικῶν τοῦ Γκαίτε καὶ τὸν Μακκθ τοῦ Σαίξ-

πηρ, καὶ ἐποίησεν οὖν εὐάριθμα ἄλλα δράματα (τινὰ ἐπὶ τῇ βίαις μυθιστορημάτων τῆς Σάνδ), κωμῳδικῶν καὶ βωδεδίλεια.

3) Λουδοβίκος Ἀ. Γιδὸς τοῦ προηγουμένου, γενν. ἐν Παρίσις τῇ 20/1 Ἰαν. 1834. Μετ' ἄλλων συνεργατῶν, ὧν κυριώτατος ἦταν ὁ Ἑρρ. Μαίλζα, ὁ Λέων Βαττὺ καὶ ὁ Ἐκτωρ Κρεμιέ, ἐποίησε τὰ κείμενα τῶν πλείστων ἐπερετῶν, ἅς ἐμελοποιήσεν ὁ Ὁσσεμπάχ, καὶ ὧν μεγάλῃ καίτῃ ἐφέμερος, ἦν ἡ φήμη (μάλιστα δύο ἐκ τούτων, τῆς «Ὁρμικῆς Ἑλίνης» παρασκευασθῆς τὸ πρῶτον τῷ 1865 καὶ τῆς «Μεγάλῆς δουκίσσης τοῦ Γερμανιστοῦ» παρασκευασθῆς τῷ 1867). Πλὴν τούτων ἔγραψε καὶ ἄλλας τινὰς κωμῳδικὰς, ἐξ ὧν ἡ ἐπιγραφομένη Tricoche et Cacolet ἔτυχε ἐν θουσιώδους ἐπιτυχίας ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Παλ καὶ Ροατρίαλ (1871). Ἐν τῇ ἐβδομαδιᾷ εφημερίδι La vie parisienne ἐδημοσίωσεν ὑπὸ διάφορα ψευδώνυμα εὐρεῖς τινὰς σκηνογραφίας καὶ εἰκόνας, ἐν τινὰς ἐξείδωκεν ἐν ἰδίῳ τόμῳ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Monsieur et Madame Cardinal (1873) καὶ ἑτέρας βραδυτέρων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Les petites Cardinal (1880). Τελευταῖον ἐπεδόθη εἰς τὴν μυθιστοριογραφίαν, γράψας κατὰ τινα μυθιστορήματα, τὸν «Ἀδὸν Κωνσταντίνον» (1882) καὶ τὴν Ciquette (1883), μεταφρασθέντα ἀμφότερα ἐλληνιστί. [Π.]

Ἀλειμμά (Χημ. Τέχνη.) Schmiermittel, graisse, oing, grease, smear, unguent). Ἀλειμμάτα λέγονται ἐλαιώδεις λιπαράι οὐδαίαι χρησιμεύοντα πρὸς ἄλειψιν τροχῶν μηχανῶν κτλ., ἵνα ἐλαττωθῶσι τὴν ἐκ τῆς τριβῆς ἀπώλειαν καὶ ἐκ τῆς θερμάνσεως βλάβην, ζωικῆς καὶ φυτικῆς καταγωγῆς, ὧν κυριώταται ἵνε τὸ ἐλαϊκόλαδον, ἰδίως τὸ ἐκ τῶν πυρήνων διὰ διθειάνθρακος ἐξαχόμενον πυρηνέλαιον, διστιόλπειον, φαινικέλαιον, κοινὸν λίπος, διὰ δὲ τὰς λεπτοτάτας μηχανὰς τὸ καθαριμένον ἀμυγδαλέλαιον. Ἐκτὸς τούτου χρησιμοποιοῦνται ἡ ἐκ τοῦ ἐρίου ἐξαχσμένη λαυλίνη καὶ τὰ λιπέλαια διαφόρων ἐχθύων, ἄλλα καὶ ὀρυκτὰ ἐλαία τυγχάνουσιν ἐφαρμογῆς ὡς τὰ μὴ χρήσιμα εἰς καθῖς εἶδη τοῦ πετρελαίου καθαριζόμενα οἶον τὸ βουλκανέλαιον, καὶ τὸ καταχρηστικῶς φαινικέλαιον (phenixöl) καλούμενον, τὸ δὲ μᾶλλον ἐκ τῶν ποιούτων ἐν χρήσει ἵνε ἡ καλούμενη βαζελίνη, ἀλλὰ καὶ μεγμμάτα θρυπτικῶν ζωκῶν καὶ φυτικῶν ἐλαίων παρουσιάζονται ἐν τῇ ἐμπορίῳ εἰς ὕψηλās θερμότητις ἀντὶ κοινῶν ἀλειμμάτων μεταχειρίζονται ἑκατὰ καὶ κατὰ γράμματα μετὰ περὶ πηλῆς, κόνης, μολύβδου κτλ. [Ο.Α.Ρ.]

— (Φαρμακολ.) βλ. Χρίσμα.

— (Εμπ. Βιομ.). Τὸ ἀπὸ τῶν ζώων στέαρ καὶ τὸ λίπος. Ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ μεγάλη γίνεται χρεῖς τοῦ καθαροῦ χοιρείου λίπους ἐν τῇ μαγειρικῇ, ἀντὶ τοῦ ἡλιασμέ-

νου βουτύρου. Τὸ κοινὸν ἐν τῇ βιομηχανικῇ χρήσει ἔλ. εἶναι λίπος καὶ στέαρ σύμμικτον ἀπὸ διαφόρων ζώων, βοῶν, προβάτων, αἰγῶν, ἱππῶν κ. λ. π. καὶ χρησιμεύει πρὸς τοὺς ἑλ- λείας διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἀλειμματοκηρίων (βλ. λ.). γίνεται ὁμοῦ καὶ αὐτοῦ χρήσις μετὰ μεζονοῦ μεριμνῆς αποκηλικομένου, ἐν τῇ οἰ- κιακῇ οἰκονομίᾳ, καὶ μαλίστα τοῦ ἐξ Ἀμερι- κῆς προερχομένου καὶ Ἀμερικανικοῦ καλουμένου ἁλείμματος.

Ἡ ἐξαγωγή τοῦ ἀλείμματος ἀπὸ τῶν λιπο- δῶν τοῦ ζώου μερῶν ἐκτελεῖται διὰ τῆς κα- ταμύσεως τούτων εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ τῆς τήξεως αὐτῶν ἐντὸς μεγάλων λεβήτων κατὰ διαφόρους μεθόδους. Πρὸς ἐπιτέθειν λευκοῦ ἀ- λείμματος ἀνάγκη ἐν τῇ μίγματι νὰ μὴ πλεο- νάζῃ τὸ βῆσιον στέαρ, τοῦ ὅποιον τὰ χρώμα εἶναι κιτρινωπὸν, καὶ ἡ τήξις νὰ ἐκτελεῖται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ αἵματος καὶ οὐχὶ ἀπ' ἐξωτερικῆς τοῦ πυρὸς· ἐπὶ τούτῳ γίνεται χρῆσις ἐν τῇ τήξει καὶ διαλύσει θεικοῦ ὀξέος καὶ ἀργιλωδῶν τινῶν οὐσιῶν, στυπτηρίας κ. λ. π. δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ λευκότης τοῦ ἀλείμ- ματος, ἀρ' οὗ κατασκευάζονται τὰ καλλεῖς ποί- ούτος ἀλειμματοκήρια καὶ τινα εἶδη τῆς μυ- ρεψικῆς. Τοῦ ἥττον καθοροῦ καὶ εὐτελεστεροῦ ἀλειμματος γίνεται χρῆσις ἐν τῇ βιομηχανίᾳ πρὸς χρῆσιν τῶν ἁξίωνων καὶ τροχῶν ἁμαξῶν, μηχανῶν κ. λ. π. [Δ. Γ. Π.]

— (Ναυτ.). Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι χρήσι- μα εἰς τὰς πριφρικὰς ἰδίως ἐργασίας ἐν τοῖς πλοίοις. Ὀνομάζεται προσέτι αὕτω καὶ μίγματι ἐκ στέατος, θείου καὶ πίστεως, κα- λουμένου ἄλλως καὶ παλᾶμη, χρησιμεύον εἰς τὴν ἄλειψιν τῶν γρατῶν τῶν μὴ ἐπικε- χαλωμένων ἰδίως πλοίων. [Π. Κ.]

Ἄλειμμα ἁμαξῶν (Χημ. Τέχ. ν.) μίγμα διαφόρων λιπῶν καὶ ἐλαίων χρησιμεύον- τιν εἰς ἐλαττωσὴν τὴν τριβὴν τῶν ἁξίωνων τῶν τροχῶν. [Ο. Δ. Ρ.]

Ἀλειμματοκήρια (Έμπ. Βιομ.) κήρια ἐξ ἀλείμματος κατασκευάζονται ἐκ δια- φέρων λιπαρῶν οὐσιῶν ἀποκαθαρισμένης τῆς στεαρίνης αὐτῶν ἀπὸ τῆς μὴ εὐφλέκτου γλυ- κερίνης διὰ διαφόρων χημικῶν ἐργασιῶν αἱ κοινότεραι τοιαῦτα οὐσίαι εἶναι τὸ στέαρ τῶν οἰκιστῶν ζώων, διαφέρα ἐλαια, τὸ λίπος τῆς φελαιίνης (spermaceti = σπέρμα κήτους ἐξ οὗ τὸ κοινὸν πρὸς ἡμῶν σπερματόετα = ἀλειμ- ματοκήρια) κ. λ. π.

Κατὰ δύο τρόπους παρασκευάζονται τὰ ἀ- λειμματοκήρια, ἡ δι' ἐγκύσεως τοῦ ρευστοῦ ἀλειμματος ἐντὸς βάλινου τύπου, ἡ δι' ἄλλε- παλλήλων ἐμβάσεων τῆς θρυαλλίδος καὶ συμ- πύξεως τῶν στρωμάτων τοῦ ρευστοῦ ἀλειμ- ματος μέχρι τοῦ ὁρισμένου πάχους τοῦ ἀλειμ- ματοκηρίου (βλ. Κήριον).

Ἡ ποιότης τῆς θρυαλλίδος οὗ μικρὸν συν- τίνει· εἰς τὴν μετρίαν ἡ ἥττονα ἔντασιν τοῦ

ἀπὸ τῶν ἄλ. φωτὸς ἀνάγκη νὰ παρασκευά- ζηται· ἐκ βλάμικος καθαρωτάτου καὶ τεχνι- κῶς νὰ συμπλεκῶνται ταπτολούντα αὐτὴν νήματα. Καθίστανται εὐφλεκτότεροι αἱ θρυ- αλλίδες διὰ προηγουμένης αὐτῶν ἐμβάσεως ἐν κηρῷ καθαρῷ. Ἐν Μονάχῳ κατασκευα- ζονται ἁλ. μετὰ θρυαλλίδος ἐκ ζύλου, τὰ ὁ- ποῖα ὁμοῦ κατ' οὐδὲν πλεονεκτοῦσι τῶν συνή- θων· κατασκευάζονται προσέτι ἁλ. μετὰ κινή- τῆς θρυαλλίδος, ἀριεμένης ἐν αὐτοῖς τῆς ὀπῆς, ἐν ἣ αὕτη ἐντίθεται χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη προμύξεως αὐτῆς.

Ἐν Ἑλλάδι ἡ βιομηχανία τῶν ἀλειμματο- κηρίων ἔκαμε σπουδαιότητας ἐπ' ἐσχάτων προ- ὶδους καὶ τὰ ὑφισταμένα δύο τοιαῦτα βιομη- χανικὰ καταστήματα ἐμυλῶνται κατὰ τὴν ἐντέλειαν τῶν προϊόντων τῶν πρὸς τὰ τῆς Ἑσπερίας. [Δ. Γ. Π.]

Ἀλειπτικά (Ἀρχαιολ.). Οἱ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ταῖς παλαιστραῖς πρὸ τῶν α- σκήσεων καὶ μετ' αὐτὰς χρίοντες τοὺς ἀσκού- μένους δι' ἐλαίου καὶ ἐπιπασσόντες κόνιν καὶ ἡ μὲν πρὸ τῶν ἀσκήσεων τριψίς ἐλέγχετο προ- παρασκευαστικῇ τριψί, ἡ δὲ μετὰ ταῦτα ἀπο- θερπεία. Διττὸς δ' ἦν ὁ σκοπὸς τῆς τοιαύτης παρασκευῆς εἰς τὰς ἀσκήσεις καὶ τοὺς ἀγῶ- νας, κατὰ τὴν Λουκιανόν· διὰ μὲν τῆς χρίσεως καθίσταντο εὐτενέστερα τὰ σώματα, ἡ δὲ κόνις ἐπιπασσομένη συνέχευε τὸν ἰδρώτα, καὶ προ- φύλαττεν ὅπως μὴ βλάπτονται οἱ ἀσκούμενοι ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Τὸ μέρος τῶν γυμνασίων καὶ τῶν παλαιστρῶν, ἐν ᾧ ἠλείφοντο οἱ ἀ- σκούμενοι, ἐκαλεῖτο ἁλείπτερον, ἐκαίτο δὲ πρὸς τὸ ἀπεδυτήριον καὶ τὸ κοινοστήριον. Ἐκάθαιρον δὲ μετὰ τὰς ἀσκήσεις τὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ ἰδρώτος καὶ τῆς κόνεως ῥύπον δι' ἐργάνου ἰδίου, καλουμένου σλεγγίδος, καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ξυστρας.

Ἐπειδὴ δ' ἐκ τοῦ ἔργου αὐτῶν οἱ Ἀ. ἐρί- νοντο ἱκανοὶ νὰ διαγινώσκωσι τὴν δύναμιν καὶ τὰς σωματικὰς ἐλλείψεις ἐκάττου τῶν ἀσκού- μένων, ὥριζον ἐνίοτε καὶ τὰγωνίσματα πρὸς ἄ ἑκάστους αὐτῶν ἦτο ἐπιτηδεύτερος, καὶ τὰ τῆς τροφῆς καὶ τῆς διαίτης τῶν ἀθλητῶν ἐκανό- νισον καὶ τὰς ἀσκήσεις ἐπετήρουν· τούτου δ' ἕνεκα ἡ λέξις κατέστη συνώνυμος ταῖς γυμνα- στῆς καὶ παιδοτροφῆς. Μνημονεύονται δὲ καὶ ἀλειπται, οἷος ὁ Ἡρόδοτος δὲ Σηλυμβριανός, εἰς τοσοῦτον προαγαγόντες τὴν τέχνην αὐτὴν, ὥστε νὰ συνταχθεῖ τῇ ἱατρικῇ.

Πρὸς τοὺς Ἀ. τῶν γυμνασίων δὲν πρέπει νὰ συγγέωνται οἱ τῶν βελαντινῶν ἀλειπται (unctior ὁπλ. unctrix λατ.), οἵτινες ἦσαν δοῦλοι καὶ δοῦλαι, τριβόντες καὶ ἀλείφοντες τοὺς λουρούμενους. [Π.]

Ἀλειπτικά σκευεταὶ (Χημ. Τέχ. ν.) μετὰλλινὰ ἢ βάλινα πλεῖν διαφόρων μηχαν- ισμῶν πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν ἀλειμμάτων εἰς τὰς μηχανὰς κτλ. [Ο. Δ. Ρ.]

Ἀλειχθῆνα (Βοτ.), ἐνίοτε παρὰ τῇ λαφῷ=Λειχθῆνα (βλ. λ.) [Θ. Χ.]

Ἀλεκκοσίς, φυλὴ εἰσέσται τὸ Γερμοσίρ, διαμέρισμα τοῦ ἐν Ἀργεντινῇ γυνάτου Καν-δαχάρ, συνιστάμενη ἐκ κυρίων περιπτῶν οἰκογενειῶν καὶ περιήγμος διὰ τὴν λεηστικὴν αὐτῆς βίον. [Ν.Σ.]

Ἀλέκο-πασάς (Βογορίδης πρίγκιψ) Πωπαριδῆς Βυζάντιος. Βούλγαρος μὲν τὸ γένος, ἀλλ' Ἑλλήν τὴν γλῶσσαν, τὴν παιδευσιν καὶ τὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις, οὗτος δὲ Στεφάνου Βογορίδου πρώτου ἡγεμόνος τῆς Σαχου μετὰ τὴν εἰς ἡγεμονίαν χριστιανικὴν ἀποκαταστάσιν τῆς νήσου. Ὁ Ἀλέκο πασάς ἐλατὸς διακρίτους θεοσεύς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Τσερκικοῦ κράτους, κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον τουρκικοπολεμικὸν πόλεμον (1877—78) διατελὼν προϊστάμενος ἐν Πιέντῃ, διαδελθούσης πρὸς τὸν Σουλτάνου περιέπεσαν εἰς δουλείαν, ἀνακληθείς δ' εἰς τὴν πρωτεύουσιν ἡπειθήσαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν τὴν προέβλεπον μετέβη εἰς Παρίσιον. Μεθ' ὅλα ταῦτα μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ τὴν πωλομένην τοῦ Βερολίνου, δι' ἧς ἐδημιουργήθη ἡ αὐτόνομος ἐπαρχία τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, ὁ Ἀ. πασάς διὰ τῆς συνδρομῆς τῆς Ρωσικῆς διοικήσεως ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διοικήτης τῆς αὐτόνομου ἐπαρχίας ἐπὶ π. ε. ν. τ. α. ε. τ. ε. ν. κατὰ τοὺς διέποντας τὴν ἐπαρχίαν θεσμούς (1878—1883) ληξάνους δὲ τῆς πένταετίας ἀντικαταστάθη ὑπὸ τοῦ Γαβριήλ Καστάβετς (1883), ἀπεχωρήσας ἕκτοτε εἰς ἰδιωτικὴν βίον. [Π.Κ.]

Ἀλεκτόρειος λύφος (Ἀνατ.) βλ. λ. Ἡθμοειδὲς βοτάν.

Ἀλεκτοροειδῆ (Ζωολογ.), Πτηνὰ χειρῶν μεγέθους μεγίστου ἢ μέσου, ὧν τὸ σῶμα εἶναι συνεσταλμένον, αἱ πτέρυγες βραχεῖαι καὶ κυκλωτέρες, τὸ ῥάμφος ἰσχυρὸν κεκαμμένον ἐπὶ ὀλίγον πρὸς τ' ἄκρον, αἱ κνήμιναι πτερωταί, οἱ ἐμπρόσθιοι δάκτυλοι συνηλωμένοι διὰ μεμβράνης καὶ ἡ οὐρά λίαν ἀνεπτυγμένη φέρουσα πολλὰ πηδάλια πτερῶν. Συνήθως μέρη τινὰ τῆς κεφαλῆς εἶναι γυμνά καὶ τυλιγμένα, καὶ φέρουσι κυρτάσεις καὶ λαβὰς δερμικὰς κεχωματισμένους ζωνῶντας, ἀλλὰ λίαν καλοῦμενα. Τῆρρενα ἰδίως μεταξὺ αὐτῶν φέρουσι τοιαύτας κυρτάσεις. Τὸ ῥάμφος αὐτῶν εἶναι συνήθως βραχὺ, πλατὺ καὶ ἀνυψωμένον, πρὸς δὲ τὴν βῆσιν παρκαμμένον μεμβρανώδες καὶ καλύπτεται ὑπὸ πτερῶν, ἐν μέσῳ τῶν ἐπ' αὐτῶν λεπτοῦ χονδρῶδες καλύπτει τοὺς ῥάμφους. Σπανιώτατα τὸ ῥάμφος εἶναι ὀσθινὸν καὶ μακρόν, ὡς τὸ τῶν περιπτερόν. Τὸ πτέρωμα τῶν πτηνῶν τούτων εἶναι ἄδρόν, δύσκαμπτον, συνηθέστατα ὅμως φέρει πτερὰ ὠραϊκάτου μεταλλικοῦ χρώματος, ἰδίως εἰς τὰ ἄρρενα, ἅτινα διακρίνονται τῶν θηλέων καὶ

διὰ τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τῆς καλλοῦς τοῦ πτερώματος καὶ διὰ τοῦ μεγέθους τῶν πηδάλιων πτερῶν τῆς οὐράς. Αἱ πτέρυγες τῶν ἀλεκτοροειδῶν εἶναι βραχεῖαι, καὶ διὰ τούτου πτῆσις αὐτῶν εἶναι βαρεῖα καὶ θερμώδης, λιγίστα δ' εἰς αὐτῶν δύνανται νὰ πέτουνται ὕψι λα, ταχέως καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Οἱ πτεροειδῶν βραχεῖαι καὶ αρκετὰ παχεῖς χρησιμεύουσι κυρίως εἰς τὴν κίνησιν τῶν πτηνῶν, καὶ εἶναι πτερωτοὶ μέχρι τῆς ἀρθρώσεως τοῦ κυρίου ποδός, πολλὰκις καὶ μέχρι τῶν δακτύλων. Ταλεκτοροειδῆ βίβουσι καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς καὶ ἐνδιαιτοῦνται εἰς ἐς τοὺς ὀρεῖς εἰς ἐν τῶν καλλιεργημένων πεδίων. Ἰπτάμενα κακίστα, ἀλλὰ τρεχόντα καλλίστα ἀναζητοῦσι κυρίως ἐπὶ τῆς γῆς τὴν τροφὴν αὐτῶν καὶ τρέφονται διὰ καρπῶν, ἐντόμων καὶ σποδιῶν. Περιγύουσι τὴν νεοσσὶν τῶν ἐπὶ τοῦ ἑδάφους ἢ ἐπὶ τῶν ὀλίγων, σπανιώτατα δ' ἐπὶ ὕψιων δένδρων καὶ τικτοῦσι ἐν αὐτῇ πολυχρόνιᾳ ὥς. Συνήθως ὁ ἄρρεν βίβος ἐν κοινωνίᾳ πολλῶν θηλέων, δὲν ἀπασχολεῖται οὐτε εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς νεοσσίδος, οὐτε εἰς τὴν διατροφήν τινος νεοσσίδος, οὐτε εἰς τὴν φροντίδα τῶν νεοσσίδων, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὅπου τέλος εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς οὐράς αὐτῶν καὶ διατροφήν μόνον. — Π. τῆς τῶν ἀλεκτοροειδῶν περιλήψιν, εἶναι πολλὰς ἐμειογενείας. Τούτων κυριώταται εἶναι ἡ τῶν Π. τ. ε. ν. τ. α. ε. τ. ε. ν. βιβόντων ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, Ἀφρικῇ καὶ τῇ νήσῳ Βύρρω, ὧν ἡ κεφαλὴ εἶναι μικρὰ, τὸ ῥάμφος βραχὺ καὶ ἡ οὐρά μακρὰ, γένος δὲ τῆς ἐμειογενείας ταύτης εἶναι καὶ ὁ Γυρνάππος ἢ τῶν Τ. ε. ν. τ. α. ε. τ. ε. ν. ὧν ἡ κεφαλὴ εἶναι μικρὰ καὶ πτερωτὴ, μόνον δ' ἐν νεότητι τοῦ ἐμβρυοῦ εἰς μικρὸν τινα χρόνον εἶναι γυμνή, οἱ πόδες βραχεῖαι, πτερωτοὶ μέχρι τῶν δακτύλων. Ταύτης γένος εἶναι Ἀλγόπεδες, ὁ ἄτταγος, ὁ τέτρις καὶ τέτρας, ἢ τῶν Π. ε. ν. τ. α. ε. τ. ε. ν. ὧν τὸ ῥάμφος εἶναι βραχὺ, παχὺ καὶ πεπλεγμένον, οἱ ταρτοὶ τῶν σκελῶν γυμνοὶ καὶ καλυμμένοι ὑπὸ λεπτῶν. Τούτων γένος εἶναι Πέρδις ἢ πεδινή, Πέρδις ἢ δρεινή, Ὅρτυξ, Πτερινστής ὁ κοινὸς καὶ ὁ Λεφόρτυς τῆς Καλιφορνίας ἢ τῶν Π. ε. ν. τ. α. ε. τ. ε. ν. πτηνῶν μεγάλων ἐχόντων πτερά μακροῦς, βιβόντων ἐν τοῖς ὄρεσιν τῆς νήσου Ἀμερική, γένος τούτων εἶναι ὁ Κρεῖς ὁ λέκτωρ ἢ τῶν Μ. ε. γ. α. π. ο. δ. ε. τ. ε. ν. ἐχόντων οὐρανὸν βραχεῖαν καὶ πλατείαν, πόδες ὕψι καὶ φέροντες ὄνυχας ἰσχυροῦς καὶ ἡ τῶν Φ. α. τ. α. ν. ε. τ. ε. ν. ὧν ἡ κεφαλὴ εἶναι ἐν μέρτι γυμνή, κυρίως κατὰ τὰς περὶ τὰς, καὶ φέρει κυρτάσιν σαρκοῦς ἢ θύσανον πτερῶν καὶ χρωματισμένων ζωνῶντας, οὐρανὸν μακρὸν καὶ πλατεῖον. Τὰ φύλα διακρίνονται εἰς ἄκρον ἀλλήλων. Γένος τῆς ἐμειογενείας ταύτης εἶναι Ἀλέκτωρ, Φατιανὸς ὁ κολεχίς, ὁ Ἀργός

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1. Πτερόκλης (Pterocles exustus).

2. *Ορτος (Coturnix communis).

3. Περδίη ή πεδινή (Perdix cinerea).

7. Γυρνόπους (Turnix sylvatica).

11. Τέτρας (Tetrao tetrix).

8. Λαγώπους (Lagopus albus).

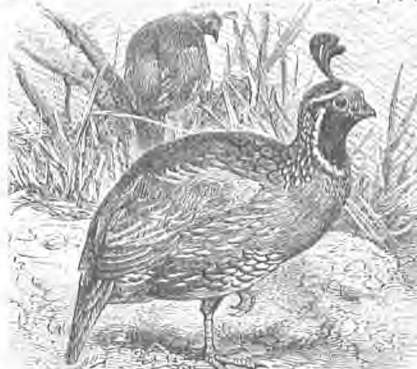
17. Κρίξ αλέκτωρ (Crax allector).

9. Ατταγός (Tetrao bonasia).

12. Άλίκτωρ (Gallus ferrugineus).

5. Δοφορτός (Lophortyx californicus).

6. Πτερνιάτης (Pterniatus vulgaris).

14. Άργος (Argus giganteus).

18. Μεγαπόδιος (Megapodius Lathamii).

13. Φασιανός (Phasianus colchicus).

16. Φασιανός ή ταινίος (Polyplectron chinquis).

4. Περδίη ή ρυφή (Perdix rufa).

15. Φασιανός ή λοφοφόρος (Lophophorus impeyanus).

*Αρθρ. Αλεκτορετιδή.

*Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ασφοδέρης, ὁ Ταΰνιος, ὁ Ταΰς, ἡ Μελεαγρίς (κ. φραγκόκοιτα). (Βλ. προσηρημένον πινακ. [N.A.]

Ἀλεκτορόλογος (Β σ τ.) (Alecto-
logophus Hall), γένος τῆς οἰκῆς τῶν Σκρο-
φυλαριοειδῶν, βλ. Ρίνανθος [Θ. Χ.]

Ἀλεκτρούων ἀγῶνες. Οἱ ἀρχαῖοι

Ἕλληνες, μάλιστα δ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἤρεσκοντο σφόδρα εἰς τοὺς τοιοῦτους ἀγῶνας, οὐ μόνον οἱ παῖδες, ἀλλὰ καὶ πρεσβύτεροι ἑταίροι καὶ ἦσαν ἐπὶ τῶν πρῶς ἀλλήλους μαχῆς ἀλε-
κτρούνας. Μετὰ τα Περσικά, ὅτε ἀκούη τὰ
Ἀθηναῖοι ἔθεντο νόμον ὃν ἀγωνίζονται ἀλε-
κτρούνας δημοσίᾳ ἐν τῇ θεάτρῳ μίαν ἡμέραν
τὸ ἔτος, πιθανῶς κατὰ τὸν μῆνα Ποσειδεῖονα.
Οἰκισθὲν δ' ἐννοεῖται ὅτι οἱ τοὺς μαχόμενους ἀ-
λεκτρούνας τρέφοντες δὲν ἤρκοοντο εἰς μόνους
τοὺς ἀπ᾿ αὐτοῦ ἔτους τελευτούμενους δημοσίους
αὐτοῦ ἀγῶνας, ἀλλ' ἐντεῦρῳ εἰς τοι-
αῦτα θεάματα ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ συνθίσταται
δ' ἦσαν ταῦτα ἐν καπηλείᾳς ἢ κυδοίοις.
Καταλλήλως τε εἰς ἀγῶνας ἀλεκτρούνας ἐθε-
ροῦντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων οἱ Ῥόδιοι, οἱ Τα-
νκραῖοι, οἱ Μήλιοι καὶ οἱ Χαλκιδικοί. Παρε-
σκευάζον δὲ τοὺς ἀλεκτρούνας, ὅταν συνέβαλ-
λον αὐτοὺς εἰς μάχην, δίδοντες εἰς αὐτοὺς
σκάρα, ἵνα ἐρεθίζωνται, καὶ ἐμβάλλοντες εἰς
τοὺς πόδας τῶν χαλκᾶ πληκτρᾶ. Ἀθλῶν τοῦ
αἰῶνος ἦν αὐτὰς ὁ ἀντίπαλος ἀλεκτροῦν ἢ
χρήματα. Πολυάριθμοι ἐν μνημείοις τῆς τέ-
χνης ἀπεικονίζονται ἀλεκτρονομαχίῳν μαρτυ-
ροῦσιν ἐπίση ἦτο ἢ ἐπὶ ταῖς σπουδῇ τῶν
αρχαίων. Πλὴν ἄλλῳ ἐν ἀναγλύρῳ τοῦ ἐν
Ἀθήναις Διονυσιακοῦ θεάτρου ἀπεικονίζεται ὁ
Ἀγῶν συμβάλλων ἀλεκτρούνας (βλ. Ἀγῶν)
εἰκὼν δ' ἀλέκτορος καὶ κλάδου σοῖνικος, σύμ-
βολον τῶν ἀλεκτρονομαχίῳν, εἶναι κεχαρ-
μένην ἐν ἀθηναίοις τετραδράχμους· τὸ αὐτὸ
δὲ σύμβολον βλέπομεν καὶ ἐν νομισμασι δια-
φόρων ἄλλων ἐλληνικῶν πόλεων τῆς Ἑλλά-
δος, τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἰταλίας ἐρ-
φαίνον ὅτι καὶ ἐν ταῖς ἡσὺν ἐν πολλῇ τιμῇ
οἱ τοιοῦτοι ἀγῶνες.

Οἱ τῶν Ἀλεκτρούων ἀγῶνες ἦσαν καὶ κατὰ
τὴν μεσαιῶνα συνήθει καὶ νῦν δ' ἐστὶ διατη-
ροῦνται πολλὰ, μάλιστα δ' ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν
Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Ὀλλανδίᾳ, ἐν Γερ-
μανίᾳ, ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Κεν-
τρικῇ Ἀμερικῇ. Γίνονται δὲ συνήθως οὐχὶ τό-
σον χάριν τοῦ θεάματος, ὅσον διὰ τὰ στοιχή-
ματα, τὰ ἐπὶ ταῖς θέταις οἱ θεαταί. [Π.]

Ἀλεκτροῦν Νεανίσκος φίλος τοῦ Ἀ-
ρεως, ἐν κατέλειπεν αὐτὸς, ὅποτε εὐρίσκειτο
μετὰ τῆς Ἀφροδίτης, φρουρὸν πρὸς τὴν θύρα.
Ἐπειδὴ δὲ ἀποκοιμηθέντος ποτὲ τοῦ Ἀλ.
εἶδε τοὺς μοῖρους ὁ Ἥλιος καὶ κατεμήνυσε
τῷ Ἑρμῇ, ἀρχαϊκῶς δ' Ἀρης κατὰ τοῦ
Ἀλεκτροῦν μετέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν ἑμῶς

νομον ὄρνιν. Ἐκτοτε δ' οἱ ἀλεκτροῦνες, ἐπὶ-
την ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων, προσεγγίζουσιν τὴν ἀντι-
λήν τοῦ ἡλίου, καὶ οὕτως προκαγγέλλουσιν
αὐτὴν. (Λουκιαν. Ὀνειροεξ. 3). Κατὰ ταῦτα
ὁ μῦθος ἀνάγεται εἰς τοὺς δημοῖους αἰτιολο-
γικοὺς περὶ ἡλίου μῦθους, πλασθεὶς πρὶς ἐξή-
γησιν τοῦ ἐν νύκτι ἄσματος τοῦ ἀλέκτορος. [Π.]

Ἀλέκτωρ (Ζωολ.). Ἡ κεφαλὴ τοῦ
γνωστοτάτου τοῦτου πτηνοῦ φέρει κυρδύσεις
γυμνάς, ἢ δ' οὐρὰ εἶναι συνήθως, λίαν ἀνεπτυ-
γμένη. — Ὁ Ἀ. εἶναι πτηνὸν πολυάγαθον,
σφάλλως ἀποχλούμενον εἰς τὴν διατροφὴν τῶν
νεοσσῶν, ὧν τὴν φροντίδα ἀναλαμβάνει μόνῃ
ἢ θήλειᾳ, ἥτις καὶ κτελεῖ τὴν φωλιάν.
Παραλλαγαί τοῦ πτηνοῦ τοῦτου ὑπάρχουσιν
πολλαί, οἱ ὡραϊστάτοις ὅμως πάντων εἶναι οἱ
ἰσπανικαὶ ἀλέκτορες. [N.A.]

— (Γ σ τ ο ρ α). Ὁ Ἀλέκτωρ ἦτο ἄ-
γνωστος εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς
Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τοὺς παλαιωτάτους χρό-
νους. Ἐπίσης ἠγγίζον αὐτὸν πιθανώτατα καὶ
τὰ σημιτικὰ ἔθνη τῆς Συρίας, τῆς Φοινίκης
καὶ τῆς Παλαιστίνης, καὶ αὐτοὶ οἱ Αἰγύπτιοι,
διότι σφραγὶς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γινεται
μνηστικὸν αὐτοῦ, οὗδ' ἀπεικονίζεται ἐν μνημείοις
τῆς Αἰγυπτιακῆς ἀρχαιότητος, ὡς ἄλλα κα-
τοικίδια πτηνᾶ, ὅν οἱ ἡμεῖς χρεῖς κλπ.
Εἰς τοὺς Ἕλληνας, τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τὰ
σημιτικὰ ἔθνη διεδόθησαν οἱ Ἀ. ἐκ τῆς Περ-
σίας, οἱ δὲ Περσὶ παρῆλθον αὐτοὺς ἐκ τῆς
Ἰνδικῆς, ὅπου καὶ νῦν ἐστὶ ὑπάρχουσιν ἄγρια
γένη ἀλεκτόρων, ἐξ ὧν κατὰ τὴν ἑξή-
μερῶς κατοικίδιος ἀλέκτωρ. Κατὰ τὴν ὁμη-
ρικὴν τοῦ Ζωροάστρου ὁ ἀλέκτωρ καὶ ὁ κύων
εἶναι ἱερὰ ζῷα, οὗτος μὲν πιστὸς φύλαξ τοῦ
οἴκου καὶ τοῦ ποιμνίου, ἐκεῖνος δὲ ἄγγελος
τῆς προῖας, σύμβολος τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἡ-
λίου, δίδωκτης τῶν πονηρῶν πνευμάτων (δὲ-
δας) καὶ τῶν κακοποιῶν γόητων. Ὅτι περὶ
τῶν Περσῶν παρῆλθον τὸν ἀλέκτορα οἱ Ἕλ-
ληνες ῥητὶς μαρτυρεῖ ἀρχαίως τις συγγρα-
φεύς, ὁ Μηνίδεος ὁ Σάμιος, καταδεικνύεται
δὲ καὶ ἐκ τῆς παρὰ Κριτίῳ τῇ κοινῇ καὶ
Ἀριστοτάνει ἐνομασίας αὐτοῦ («περικλῆς ἔρ-
νις»). Παρ' Ὀμήρῳ ἀναφέρονται μὲν κύριον
ἐνὸνμα Ἀλέκτωρ καὶ Ἀλεκτροῦν, ἀλλ' ὁ
ἐμῶνυμος ἔρως ἦτο ἄγνωστος τῷ ποιητῇ, κατὰ
τὴν γυναικὴν ἀρχαίων συγγραφέων. Μία τοῦ
ἀλεκτορος γινεται ἐν τῇ ἐπικρικῇ Βατραχίου-
μαχίᾳ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἐπικριδιώμενος
ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐπαύθη αὕτη, ὡς ἡ πάλαι-
τάτη μνηστικὴ τοῦ κατοικίδιου τοῦτου πτηνοῦ ἐν
περιστοιχίᾳ ἀρχαίως καμμένης πρέπει νὰ θε-
ωρηθῇ ἢ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς τοῦ Θεόφραντου,
ὅστις ἡμῶς κατὰ τὴν δευτέραν πενηντα-
καιετήριον τοῦ ἔκτου αἰῶνος π. Χ. Οὐχὶ πάλιν
δὲ πρὸ τοῦ χρόνου τοῦτου φαίνεται ὅτι διεβίθη
τὸ πτηνὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπαύθη ἐν
Ἰταλίᾳ, διότι διηγήματα τινὲς ἀποδείκνυνται

παισιότεραν τὴν διάδοσιν φαίνονται μεταγενέστερα πλάσματα τοιαῦτα δ' εἶναι ἢ περὶ τῆς ἀλεκτορείου λίθου (gemma alectorica), ἣν ἐν τῇ στομάχῳ ἀλεκτορὸς εὐρεθίσαν ἐφερίν ὡς περιպτεον ὁ ἀθλητὴς Μίλων ὁ Κροτωνιάτης καὶ ἡ περὶ τῶν Σουβαριτῶν, μὴ τρεφόντων ὄθην ἀλεκτορῶν, ἵνα μὴ ταράττωσιν οὗτοι τὴν ὄπνον αὐτῶν. Αἱ δ' ἐν νομισμασι καὶ ἐν γραφαῖς ἀρχαίων ἀγγείων ἐλληνικῶν καὶ ἰταλικῶν ἀπεικονίσαις ἀλεκτορὸς δὲν εἶναι παλαιότερα τῶν χρόνων τοῦ Θεόγνιδος.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἦσαν ἐνομαστοὶ οἱ ἀλεκτορὸς καὶ διὰ τὰς ἀλεκτορομυχίας (βλ. 'Αλεκτρούσιον ἀγῶνες). ὡν τὴν ἀρχὴν ἀνέχον εἰς τὸ ἔτος τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας. Διὰ τὸ μάχιστον δ' αὐτοῦ ἦν ὁ ἀλεκτοροίερὸς τῇ 'Αθηνᾷ καὶ τῇ 'Αρῇ· εἶθον δὲ καὶ τῇ 'Ασκληπιῷ ἀλεκτορα, ὡς γινώσκωμεν ἐκ τῆς παρὰ Πλάτωνι διηγήσεως περὶ τῆς Σωκράτους τελευτῆς ἐν Σπάρτῃ δὲ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλοτάρχου, εἶθον ὁ μὲν δι' ἀπάτης ἢ πειθοῦς ὅτι ἐβούλετο κατορθώσας βούν, ὁ δὲ διὰ μάχης ἀλεκτρούνα. Καθόλου ὅμως ἕνεκα τῆς ὀφίας διαδόσεως τοῦ ὄρνιθος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλιγνῇ ἔχει χώραν οὗτος ἐν ταῖς ἱστορικαῖς τελευταῖς τῶν ἀρχαίων, οὐδὲ μῦθοι περὶ αὐτοῦ φέρονται, πλὴν τοῦ ἐν μεταγενεστέροις ἰσως χρόνοις πλασθέντος μύθου περὶ μεταμορφώσεως τοῦ 'Αλεκτρούσιος (βλ. λ.). Περὶ δὲ τῶν Ῥωμαιοῦν γινώσκωμεν ὅτι στρατεύοντες ἔμμεντο δὲ 'ἀλεκτόριον' ἕνα δὲ τῶν παρὰ Ῥωμαίους συνήθων τρόπων τῆς ἀλεκτορομυτικῆς περιγράφει ὁ Κεδρηνὸς [Α', σ. 518], ὅστις ἐσφαλμένως ἀνάγει τὴν εὐρεσίαν αὐτῆς εἰς τὴν Δ' μ. Χ. αἰῶνα, 'Ἑλληνικὰς λέγων τούς εὐρετάς· γράψαντες, λέγει, τὰ 24 γράμματα ἐπὶ κόμους καὶ ἐπιθέοντας καθ' ἕκαστον γράμμα κόκκον σίτου, ἀπέλυσον ἀλέκτορα ἐπὶ τὰ γράμματα καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς κόκκους, οὗς ἐλάμβανεν οὗτος, ἐσχημάτιζον λέξεις.

'Αγνωστον πόθεν διεβέθη ὁ 'Α. εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη τῆς μέσης καὶ τῆς βορείας Εὐρώπης· κρίνοντες ἐκ τῶν ἐν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐνομασίων τοῦ ὄρνιθος, οὐδὲν κοινὸν ἐχουσῶν πρὸς τὰς ἐλληνικὰς καὶ λατινικάς, εὐλόγησιν τινες ὅτι τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ σλαβικὰ ἔθνη ἔλαβον αὐτὸν ἐκ τῆς 'Ασίας διὰ τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Σκυθίας. Ὅμως τοῦτο μόνον εἶναι βέβαιον, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ 'Ιουλίου Καίσαρος οἱ Βρεττανοὶ εἶχον ἀλέκτορας. Οὐδὲν ἦρτον καὶ πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα διατηροῦσιν ἐκ παλαιῶν χρόνων τὴν παγκόσμιον σχεδὸν πρόληψιν ὅτι ὁ 'Α. διώκει διὰ τοῦ ὅρματος τοῦ πούς θαιμνας, ἧς ἡ ἀρχὴ εὐρηται ὡς εἶπομεν εἰς τὴν περσικὴν ἱστορίαν. Ἐκ δὲ τῶν σλαβικῶν ἔθνων οἱ Λιθουανοὶ συνιθίζον κατὰ τὰ ἐγκαίνα αἰκιδῶν νὰ ὠνοσιν ἀλέκτορα καὶ ἀλεκτορίδα, ὡς οἱ σημερινοὶ. Ἑλληνικὸς θεοῦν ἀλέκτορα συν-

ήθως κατὰ τὴν θεμελίωσιν οἴκου, πρὶν στερεῶσιν αὐτοῦ.

Ἔνεκα τῆς ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ ὁμονομίας τοῦ 'Α. καὶ τοῦ Γαλατικοῦ εἰδους (Gallus) ὁ 'Α. θεωρεῖται ὡς τὸ ἐμβλημα τῆς Γαλλίας. Ἀγνωστον ὅμως ἀπὸ τίνος χρόνου ἐπεκράτησε τοῦτο. Γνωστὸν εἶναι μόνον ὅτι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1879 οἱ Γάλλοι ἀντικατέστησαν ἐν ταῖς σημαῖς τὰ ἐμβλήματα τῆς βασιλείας διὰ τοῦ ἀλεκτορῶς τοῦτον δὲ πάλιν ἀντικατέστησε Ναπολεὼν ὁ Δ' διὰ τοῦ αἵτου. Ἀρχειοθέντος δὲ τούτου ἐκ τῆς σημαίας μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Δουδεδίκος Φίλιππος ἐπέθεσε τὸ δεύτερον εἰς τὴν σημαίαν τὸν ἀλέκτορα, ἐν τελευταῖς κατήργησε Ναπολεὼν ὁ Γ' τὸ 1852. [Π.]

'**Αλεμάν** (Ματθαῖος) αὐλικὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας Φιλίππου Β' καὶ σταυροῦ καὶ μυθιοστοιολόγος. [Σ.]

'**Αλεμάν** (Friedrich, Adolf v. Alemann) γεννηθεὶς τὴν 5/16 Μαΐου 1797 ἐν Βεννεκέρδεκ παρὰ τῷ Μαγδεμβούργῳ καὶ ἀποθανὼν τὴν 15/27 Μαρτίου 1884 ἐν Γενθίνῃ· συνέγραψε περὶ γεωμετρίας περὶ δασικῆς καὶ λιτοργίας (Forstkulturwesen) (3η ἐκδ. 1884), ἐν ᾗ συνίστησιν ἴδιαν μεθοδὸν φυτεύσεως ('Α λ ε μ α ν ε ι ο ν), συνιστῶμένην εἰς τὴν φυτεύσιν τῶν φυτῶν ἐντὸς γήματος ἀνορθομένου δι' ἐπιτήδεας πτυσεῖσθαι σκαπάνης. [Χ.]

'**Αλεμδέρτος** Ἰωάννης Λερών (Alenbert L. L. d'). Διάστημα γάλλος μαθηματικὸς καὶ φιλόσοφος, γεννηθεὶς ἐν Παρισίοις τὴν 5/16 Νοεμβρίου 1717. ἡ μάλλον εὐρεθεὶς τὴν πρώϊαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐλθὼς ἐπὶ τῆς κλήσεως τοῦ ναοῦ τοῦ 'Αγ. Ἰωάννου τοῦ Στρογγύλου (Le Rond), ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ. Μήτηρ αὐτοῦ ἀπεδείχθη ἔπειτα ἡ πατριώτισμος ἐπὶ καλλονῇ, εὐφυΐᾳ καὶ ἀκολασίᾳ κυρίᾳ Δὲ Τενσίν (de Tencin). Δυσανασχετῶν δ' 'Αλεμδέρτος, ἔπειτα ὁ Λαχάρης, ὁ Σαμφόριος, ὁ Διδερὸς, ὁ Ρουσσώ, ὁ Μαρμοντέλ καὶ ἄλλοι τινες ἢ νόθοι ἢ ἄσχημοι τὸ νέος σύγχρονοι αὐτοῦ κατὰ τοῦ πρώϊου ἐν Γαλλίᾳ καθιερωθέντος, ὅτι εἰς μόνον τὸ ἔννομα καὶ τὰς πετραγαθίας ἀπεδέδετο σημασίαν, συνειργάσθη μετὰ τούτων πρὸς διάδοσιν αὐτοῦ καὶ ἐπικράτησιν τοῦ δόγματος τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος καὶ τοῦ ἀραιομένου εἰς τὴν προσωπικὴν ἀξίαν καὶ ἐργασίαν σεβασμοῦ. Πολλὴ μάλλον τῶν καθ' ὅσον ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ ἔργων, ὅσα καὶ ἂν ἦναι ἡ ἀξία καὶ τούτων μεγάλῃ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταστήτῃ τὸ ἔννομα τοῦ 'Αλεμδέρτου δημοτικὸν ἢ παρ' αὐτοῦ συγγραφεῖσα «Πίστησις εἰς τὴν 'Ε γ γ υ κ λ ο π α ι ο ε ι α ν (βλ. Λεζ.). ἤτις ἐθεωρήθη παρὰ πάντων ὡς πρόδρομος ἄξιος τοῦ καλοσταίου καὶ μοναχικοῦ μνημείου, τὸ ὅποιν ἀνῆγειρεν ὁ ρήμων δέκατος ἑξῆς αἰὼν εἰς τὴν φιλοσοφίαν

Ἀλεξάνδρεια. Πολλὰ πάλαι καὶ ἀρχαίαι καὶ νέαι σέβουσι τὸ ὄνομα τοῦτο.

Παρά μὲν τοῖς ἀρχαίοις ἐκαλοῦντο Ἀλεξάνδρεια πλείους ἢ τὸ πάλαι πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις συνήκουσεν ἢ ἠΐξεν αὐτὰς. Τούτων δ' ἀξιολογώτεραι εἶναι 1) Ἀλεξάνδρεια ἡ Ἀίγυπτος, περὶ ἧς διεξοδικώτερον κατωτέρω· 2) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Τριῶν δὲ, ἡ καὶ Ἀντιόχεια καλουμένη, ἧς ἐρείπια νῦν καλοῦνται Ψοκί· Στραμπεύλη· 3) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀραχωσίᾳ, ἧτις ὠνομαζέτο καὶ Ἀλεξάνδρου πόλις, ἡ νῦν Κανδαχάρ· 4) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀριανῇ, τανῦν Ἐρετὶ ἡ Χερὰτ· 5) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀσσυρίᾳ, ἡ καὶ Ἀσσυρία· 6) Ἀλεξάνδρεια ἡ Βουκίον, ἡν κτίσας ὁ Ἀλέξ. ἐπὶ τῇ ὕδατι οὕτως ἀπὸ τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐπιονόμασεν, νῦν δὲ καλεῖται Τέλλεμ, καὶ καίτοι παρὰ τὴν Χιλιπανά· 7) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Βακτριανῇ, παρὰ τὴν Χουλόουμ· 8) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Καραμάνῃ· 9) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐγγὺς τοῦ Κανδάσου ἡ τοῦ Παρπαμιστοῦ, ὅθεν καὶ ἐν Παρπαμιστάδα ἐς καλουμένη· 10) Ἀλεξάνδρεια ἐν Σουσιανῇ, καλουμένη καὶ Ἀντιόχεια, ἐγγὺς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τύριδος, παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον· 11) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐστὶν ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐστὶν ἡ Σαλαμίς ἐν Σαλαμίνῃ ἐπὶ τῇ Ἰαζάρτῃ ἡ Τανάϊδι, ὅπως ἡ νῦν Κογένδῃ· 12) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Μακροῇ, γῶρα πλοῦτος τῆς Σαλαμίνος· 13) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Μακροῇ, γῶρα πλοῦτος τῆς Σαλαμίνος· 14) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Μακροῇ, γῶρα πλοῦτος τῆς Σαλαμίνος· 15) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Μακροῇ, γῶρα πλοῦτος τῆς Σαλαμίνος· 16) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Μακροῇ, γῶρα πλοῦτος τῆς Σαλαμίνος· 17) Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Μακροῇ, γῶρα πλοῦτος τῆς Σαλαμίνος.

Ἐν δὲ τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις πολλὰ μὲν Ἀλεξάνδρεια ἀπαντῶσιν ἐν Ἑλλάδι, πρὸς λαβοῦσαι τοῦτο τὸ ὄνομα πρὸς τιμὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' (ὅρα Ἀλεξανδρόπουλη, Ἀλεξανδρόπολιν, Ἀλεξανδρῶν, ἐστὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Συμπολίτειᾳ (ὅρα Ἀλεξάνδρεια Βιργίνιας κτλ.)· ἀλλ' ἡ ἀξιολογώτατη τῶν ἐν τῇ οἰκουμένη εἶναι πάντοτε

Ἀλεξάνδρεια ἡ Αἴγυπτος, καλουμένη ὑπὸ τῶν τούρκων καὶ τῶν ἀράβων Ψοκίαν· τὴν γὰρ ἡ Σαχάβιαν· ἡ παλαιὰ πόλις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ

καὶ ὄχρᾳ (30° 2' 4" βορ. πλ. 48° 58' 32" ἀνατ. μήκος, 13 δὲ μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιτῆς θαλάσσης), κτισθεῖσα τῷ 331 π.Χ. ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ μετὰ τὴν ὀλίγον αὐτοῦ γενομένην πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τῶν Πτολεμαίων· καίτοι ἐπὶ τῇ ΒΑ τοῦ Νείλου τοῦ Νείλου ἀκτῇ ἐπὶ χωρίῳ οὕτως μεγάλῃ πλοίοις εὐδέρμῳ καὶ ἐπιτηδεύει πρὸς ἐμπορίαν ἐπὶ τῆς ἀλιτανούς ἀποθινώσεως, ἧτις κατατείνεμένη ἐκ ΜΑ πρὸς ΒΑ διαχωρίζει τὴν Μαριούτ (Μαριώτιν) λίμνην ἀπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Ἡ ἀρχαία πόλις, 5 χλμ. μακρὰ καὶ κατὰ μέσον ὄρον 1, 7 χλμ. εὐρεία, ἐκτίσθη κανονικώτατα κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ ἀρχιτέκτονος Δεινοκράτους ἡ Δεινοκράτους καὶ ἐστὶν ἡσίοθη διὰ περιέχου ὄχρῳ. Δύο κύρια καὶ εὐδοκίαι λεωφόροι ὑπὲρ τὰ 30 μ. εὐρεῖαι καὶ καθ' ἑκάστην τὸ μήκος διὰ στοῦν κομίζονται καὶ πλῆθος ἄλλαι παράλληλοι ταύταις ἐδοῦν διέτελλον τὴν πόλιν μετὰ πλῆθος ἄλλων ἐγκαρσίων αἰσίων κατ' ἐξέχον. Τοῦ μετώπου τῆς Ἀλεξάνδρειας ἦτο πρωτεταγμένη ἡ νῆσος Φάρος, ἧτις ἔφραζεν ἐν τῇ ΒΑ αὐτῆς ἄκρῳ περιεφραγμένον πύργον μετὰ φανού, διὰ λευκοῦ δεικνύμενον μακρὰν. τὴν κληθέντα κατ' αὐτὴν φάρον, ἔργον Σωστράτου τοῦ Κνιδίου, καὶ συνήπτετο τῇ πόλει διὰ λιθοκτιστοῦ ἰσμοῦ, ἐπὶ σιγὰ μακρὰν, ὅθεν καὶ ἐκαλεῖτο Ἐπταστάσιον. ἰσμοῦ οὕτως ἐχώριζεν ἀλλήλων τοὺς δύο εὐρυχωροτάτους καὶ κυρίως λιμένας τῆς πόλεως τὴν πρὸς ΒΑ μετὰ τὴν νῆσον λιμένα (τὴν μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀπέναντι Λοχίας ἡσίοθη) καὶ τὸν πρὸς ΝΑ ἄρχοντα ἡ Εὐνόσιον λιμένα, οἷον καὶ συνεκκινῶν ἀλλήλους διὰ τῶν ἀφίδων δύο γεφυρῶν, ὧν ἑκάτερον ὑπῆρχεν εἰς ἑκάτερον τῶν ἄκρων τοῦ ἰσμοῦ. Καὶ ἐντὸς μὲν τοῦ μετὰ τὴν νῆσον λιμένας ὑπῆρχεν ἐν τῇ μυχῇ αὐτοῦ τεχνήτης ὄρμος, ἐν ᾧ ἐστάθμευον τὰ βασιλικά πλοία, μετὰ τὴν νῆσον Φάρος πλεοῦσαν ἄλλας λιμένας ΒΑ τῆς νῆσου Φάρος πλεοῦσαν ἄλλας λιμένας Λησίου καὶ καλούμενος Στρατὸς, 802 μ. καὶ ἐντὸς τοῦ λιμένας Εὐνόσιου ΝΑ ἑτερος τεχνήτης ὄρμος καλούμενος Κισιῶν, εἰς ὃν ἐξέβαλλε διώρυξ ἀπὸ τοῦ Νείλου, παραδόντα τὸ μεσογείον τῆς πόλεως. Πρὸς Μ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρειας ἐν τῇ Μαριώτιδι λίμνῃ, ἧτις εἶναι νῦν μεταβέβηται εἰς τελευτὰ καὶ ἄλλας λιμένας, ἐστὶν ἡ Αἰγύπτου (Στράβ. 17, 793). ἐμπορικῶς οὕτως, καὶ εἰς ὃν ὠκεῖον ἐξέβαλλεν ἡ προσηρμένη ἀπὸ τοῦ Νείλου διώρυξ δι' ἀπασχίδος αὐτῆς, ὥστε ἐστὶν ἡ Αἰγύπτου οὕτως λιμένα καὶ ἐν τῇ Εὐνόσιῳ Κισιῶν συνεκκινῶν διὰ τῆς Νεολαίας διώρυγος. Τὰ πλείστα τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων τῆς Ἀλεξάνδρειας ἐκτίσθησαν τοῦ μεγάλου λιμένας ἐν τῇ λαμπρῇ

τῇ ἀνατολικῇ συνοικίᾳ τῆς πόλεως τῇ
Βροχίῳ. Αὐτοὶ ὑπάρχον τὰ τῶν Πτο-
λεμαίων βασιλείᾳ μετὰ τὸν κῆπον καὶ
τὸν περὶ τὸν αὐτῶν τὸ Σωμα ἢ Σήμα.
ἐν ᾧ οἱ τάφοι Ἀλεξάνδρου τε τοῦ μεγάλου
καὶ τῶν Πτολεμαίων μετὰ τῆς ἀρχαιοτέρης
βίβλου ἦσαν, ἦτο ἡτο ἡ μεγίστη τῶν τῆς εἰ-
κουμένης τὸ μέγα Θέατρον τὸ Ποσει-
δείου καὶ τὸ ἐπὶ τῇ ὀλίγῃ Τιμῶν εἰόν,
ἐπὶ ὠκεοδρομῶν ἡτο. Οἱς ῥωμαῖοις τρία-
χης Ἀντωνίους ἐρεῖς δὲ τὸ Κασάριον
καὶ περὶ τὸ Ἐπιταχίδιον τὸ Ἐμπόριον,
τ. εἰ ἡ πλατεία καὶ τὰ ἐν αὐτῇ οἰκοδομήματα.
τὰ διὰ τὰ φρεῖα καὶ τὰς λοιπὰς χρεῖας τοῦ
ἐμπορίου καὶ παρατῆρου εἰς οἱ Νεώσι-
κοι. Πρὸς τούτοις ὑπάρχον ἐν τῇ ἀνατολικῇ
τῇματι τὸ Γουμνάσιον μετὰ τινος μεγά-
λης Στοᾶς τὸ Δικαστήριον πολλά
τε ἄλλα καὶ λαμπρὰ μνημεῖα καὶ νομοὶ καὶ ἀ-
γάλματα. Πρὸς τὴν ΝΔ δὲ τῆς Ἀλεξάνδρειας
ἐστὶν καὶ ἀπέναντι τοῦ ἀρχαίου λιμέ-
νος ἐκεῖτο ἡ συνοικία Ῥακώσις. Αὐτῇ
δ' ὑπάρχον ἡ Ἀκρόπολις ἢ τὸ Σερα-
πεῖον, ἀνοικθὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ
νομοῦ τοῦ Σεραπίως μετὰ τινος ἄλλης πλου-
σίας διελισθῆναι. καὶ ἐκτὸς τοῦ περιόλου τῆς
Ἀλεξάνδρειας ἡ εὐρυτάτη Νεκρόπολις.
Ἦν δὲ τῇ ΒΑ τῆς Ἀλεξάνδρειας τμήματι ὑ-
πάρχον ἡ συνοικία τῶν Ἰουδαίων. οἱ τινες κα-
τανοῦν εἰς δύο ἐκ τῶν πέντε διαιρημάτων
τῆς πόλεως· εἰς τὴν αὐτῆς τῆς συνοικίας, γω-
ρίζμενος διὰ τοῦ περιόλου τῆς Ἀλεξάν-
δρειας ἐκεῖτο δ' Ἰππιδρόμοις. Ὀλίγων
μὲν τῶν λαμπρῶν τούτων μνημείων τῆς
ἀρχαιότητος τὰ ἴσῃ διατηρεῖ ἢ καθ' ἡμᾶς
Ἀλεξάνδρεια καὶ τὸ περιφωρότατον τού-
των εἶναι ἡ καλουμένη Στήλη τοῦ Πομ-
πίου. Μέγα δὲ μέρος τοῦ ὑπογείου χώ-
ρου τῆς πόλεως καταλαμβάνουσιν οἱ εὐ-
ρεταὶ καὶ εἰς τοὺς τιτανώδεις βράχους λελα-
γευμένοι δεξερμεναί, αἵ τινες περιέχον εἰς τοὺς
ἀρχαίους κατοίκους τὸ ἀναγκάσιον καθ' ὅλον
τὸ ἔτος ὕδωρ. Ἰάσοι δὲ ἐν ταῖς πέτραις κατο-
ρυγμένοι καὶ ἄλλα λείψανα τῶν ἀρχαίων νε-
κροταφείων ἐμφαίνουσι τὸν χώρον τῆς ἀρχαίας
Νεκροπόλεως. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἦτο ἀνεκὰθεν
ἀπὸ τῆς Ἰερύσεως αὐτῆς ἢ ἑλληνικῇ ποτιεῦ-
μας τῆς Αἰγύπτου. Τῶν κατοίκων αὐτῆς οἱ
πλείστοι ἦσαν Ἕλληνες ἀποικοὶ καὶ αἰγύπτιοι
αὐτῶν καὶ Ἰουδαῖοι οἵ τινες αὐτῇ ἐγκα-
θιστάμενοι ταχέως ἐξηλληνίζοντο ἦσαν δὲ
πάντες οἱ κάτοικοι ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως
κατὰ Διόδωρον περὶ τοὺς 300 000 ἐλευθεροί,
ὅθεν μετὰ τῶν δούλων αὐτῶν ἔτινον ὑπερ-
ἀπλάσιοι. Μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου τοῦ
μεγάλου περιῆλθεν ἡ Ἀλεξάνδρεια εἰς τοὺς
Πτολεμαίους, οἵ τινες κατέστησαν αὐτὴν βασι-
λεύουσιν καὶ ἐστὶν τῆς τότε ἑλληνικῆς παι-
δείας καὶ διανοητικῆς μαρτυρία. Ὅσα δὲ
καὶ πρὸς ἐμπορίαν ἢ πόλιν ἀπετηλεστάτη ἦν

ἦτο τάχιστα δι' αὐτῆς καὶ εἶχεν ἡδὴ ἀνοψωθῇ
εἰς λαμπροτάτην περιουσίαν, ὅτε τῇ 30 π. Χ.
περιῆλθεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐπὶ τῶν αὐτο-
κρατόρων ἢ Ἀλεξάνδρεια ἦτο ἡ δευτέρα τὸ
μέγεθος πόλις τῆς ἀχανοῦς Ῥωμαικῆς ἐπικρα-
τείας· ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς ἤρχισεν ἡ παρακμὴ
αὐτῆς, τὸ μὲν πρῶτον λαμβάνουσα, εἰτα δὲ
καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ἀκμῆς τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως καταφανῆς καὶ βαρύνει. Ἡ πρὸς
τὰς ἐθνικὰς ὀργανισμοὺς πλὴν τοῦ χριστιανισμοῦ
παρήγαγεν ἐν Ἀλεξάνδρεια φωνικὰς διαμά-
χας ἢ δὲ ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου καταδράσεις τοῦ
Σαραπείου, τῆς τελευταίας ταύτης ἐστὶς ἐθνι-
κῆς παιδείας καὶ θεολογίας, ἐπελθούσα τῇ
389, καὶ ἡ τούτου μετατροπὴ εἰς ἐκκλησίαν
τοῦ ἀγ. Ἀρχαίου, κατέδωκεν ὁλοσχερῶς τὴν
ἐθνισμὸν. Ἀλλως δὲ ἡ Ἀλεξάνδρεια ἦτο πρὸ
πολλοῦ ἡδὴ καθὶρα χριστιανοῦ πατριάρχου
καὶ μὴ τῶν κυρίων χριστιανικῆς θεολογίας
ἐστὶν. Ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς αυτοκρατορίας
ἢ Ἀλεξάνδρεια δὲν ἐπαύσαν οὐκ τὸ μέγιστον
ἐμπορίων τῆς ἐπικρατείας· ἀλλ' ἡ μετὰ δε-
κατηρῆμηνον ἄρουν ἐπελθούσα ἀλωσις τῆς
πόλεως ταύτης ὑπὸ τῶν ἀράβων, ὧν ἦναιτο ὁ
Ἀμρὸς, γενομένη κατὰ τὴν δεκάετην τοῦ
641, καθήνεγκεν εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτῆς θανα-
τηρὸν πληγὴν. Μένον τὸ Ἰνδικὸν ἐμπόριον,
ἐφ' ὅσον διέδωκε τὴν ἀρχαίαν διὰ τῆς Ἐρυ-
θρῆς Ὀκεάνου δόξιν, διήρκετο διὰ τῆς Ἀλε-
ξάνδρειας καὶ ἦτο ἕως εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἰ-
νδικῶν, οἵ τινες κατὰ τὴν ἰὸν αἰῶνα περιπαί-
ησαν εἰς αὐτοὺς τὸ μονοπώλιον τῶν Ἰνδικῶν
ἐμπορευμάτων· ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως
τῆς ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν περὶ τὸ Εὐεῖπτον ἀκρωτή-
ριον Ὀκεάνου δόξιν καὶ διὰ τῆς αὐτῇ ἰερύ-
σεως τῆς πορτογαλικῆς κατοχῆς ἐξέλιπε καὶ
ἡ ἐμπορικὴ αὐτῆς ἐπιμείζι. Ἡ δὲ ὑπὸ τῶν
δουλικῶν κατακτητῶν τῆς Αἰγύπτου, γενο-
μένη τῇ 1517, οὐδόλως μετέβαλε τὴν κατά-
στασιν τῶν πραγμάτων καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια,
ἀδυνατῶν ἐκπίπτουσα μάλλον καὶ μάλλον,
τῇ 1777 μέλις πλέον περιελάμβανε 6000
κατοίκους. Τότε δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἐξαγωγικὸν
ἐμπόριον τὸ ἐγγύριον ἐτράπη πρὸς τὴν Ῥο-
σέτην καὶ πρὸς τὴν Δαρμῆτην, ἐν ᾧ ἡ Ἀ-
λεξάνδρεια διὰ τὴν πρότῃσιν τῶν ἀρχαίων
αὐτῆς διωρύγων καὶ διὰ τὴν ἀποτελεμάτων
τῆς Μαρωτίδος ἐπαύσε καὶ νὰ συγκοινωνῇ
ἐπαρκῶς πρὸς τὰ μεσόγεια. Μένον δὲ ἡ γαλ-
λικὴ κατάκτησις, ἡ γενομένη τῇ 1798, ἐπ-
εσπάσατο πάλιν τὴν προσοχὴν τῆς Εὐρώπης
ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐπὶ τοῦ Μεγμήτ
Ἀλῆ ἤρχισε νέα τοῦ δόξιν τῆς πόλεως ταύ-
της περίοδο.

Ἡ καὶ ἡ μὲν Ἀλεξάνδρεια κατεῖται ἐν
τῷ χωρίῳ καὶ ἡ ἀρχαία, 209 χιλιόμετρα ΒΔ
μακρὰν τοῦ Καίρου, μεθ' οὗ συγκοινωνεῖ ἀπὸ
τοῦ 1855 διὰ σιδηροδρόμου. Ἀφ' οὗτο ὁ Μεγ-
μήτ· Ἀλῆς· ὅστις μέρος τοῦ δόξιν διετρίβεν
ἐν Ἀλεξάνδρεια συνῆψεν αὐθὺς τὴν λιμένα,

ἀνορύχας τῇ 1820 τὴν διώρυγα Μαχμουδῆ, δι' αἵσου πρὸς τὸν Νεῖλον καὶ τὸ Κάιρον καὶ πᾶσαν τὴν μεσσηνίαν χώραν ὑδραγωγού, ἡ Ἀλεξανδρεία προήχθη πάλιν εἰς μιαν τὴν ἀξιολογιωτάτων καὶ μάλιστα εὐλημένων πόλεων τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἐμπορικὴ ἐπιμειξία ἀδιαλείπτως αὐξάνει. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοικῶν ἐπολλαπλασιάσθη (1882) εἰς 227 064, ἐν εἰς 48 672 ἔξοντι ἐκ παντοίων καὶ διαφόρων ἐθνῶν, (τῶν ἐλλήνων ὁ ἀριθμὸς τῶν μὲν κατοικούντων τὴν ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν συμποσούται κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 εἰς 5 561, τῶν δὲ λοιπῶν εἶναι ἀνεξακριβώτος)· οἱ ἄλλοι-θακοὶ καλοῦνται ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων ἐν γένει *φράγκοι*, οἵτινες καὶ ἀπὸ τῆς 19 θεωρεῖται (1870) 1876 ὑπάγονται περὶ τῶν διαφορῶν κῶδων εἰς μικτὰ δικαστήρια, ὧν προδίδεται ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καὶ ἐρεττεῖται. Ἀρμόττειται αἱ τῶν ἀρχαίων λιμένων δέξαμεναι ὑπαρχουσιν ἐπὶ καὶ νῦν, ἀλλὰ μόνῃ ἡ δυτικὴ εἶναι νῦν ἡ ἐστὶν πύλης θαλάσσης ἐπιμειξίας. Ἐνταῦθα ἀγκυροβολοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον 200—300 ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ ἐνταῦθα κατασταθμεύει ὁ στόλος τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου διὸ καὶ εἰς τοῦτον τὸν λιμένα κατέπλευσε τῇ 23 ἰουλίου 1825 μετὰ τινῶν πυρπολικῶν ὁ Κανάρης, ἐπιχειρήσας τὸ πάντας ἐκπλήξαι ἐκεῖνο τόλμημα νὰ ἀπορρίπτῃ τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον ἐν αὐτῇ τῇ ἐστία τοῦ. Θῆεν ἐμελλε νὰ μετακομίσῃ εἰς Παλοπόνησον τὸν στρατὸν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ, καὶ ὅπερ ἐμακαρώθη μένον διὰ τοῦ αἰφνιδίως πνεύσαντος ἐναντίου ἀνέμου, ὅστις ἀπώθησε τὰ ἐπαρεθίντα πυρπολικά. Ἀπὸ τῶν μέσων μαζοῦ τοῦ 1871 ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ τῶν εἰς προστασίαν τοῦ ἑνὸς διαγεγραμμένων μεγάλων ἐρωμάτων. Ὁ μὲν νέος ἐξωτερικὸς λιμὴν ἔχει 530 γμ. ἐπιράνειαν καὶ 10 μέτρων βάθος, προστατεύεται δὲ διὰ κυματόμου 2340 μ. μακροῦ καὶ 8 μ. ὕψους καὶ ἔχει δύο εἰσόδους, τὴν μὲν 600 μ. εὐρείαν, τὴν δὲ 800· ὁ δὲ ἐσωτερικὸς λιμὴν ἔχει 72 γμ. ἐπιράνειαν καὶ τοὐλάχιστον 8.5 γμ. βάθος καὶ προστατεύεται ἐπίσης δι' ἰδίας κυματωγῆς. Ὁ αἰσπλούς προστατεύεται διὰ τινῶν πυροβολητηρίων ἐν Μορσάτ κατὰ τὸ ΝΔ δεδμημένων καὶ ἄλλων τινῶν οὐ μακρὰν τοῦ ἀκρόφου καὶ 55 μ. ὕψους φάρου τοῦ εἰσοδεμηθέντος τῇ 1842 ἐν τῇ δυτικῇ ἄκρᾳ τῆς ἀρχαίας νήσου Φιάρου, ἥτις νῦν συνάπτεται τῇ ἡπείρῳ διὰ τινος ἐκ προσώτου ὑπὸ τῆς θαλάσσης προϊόντος τοῦ χρόνου γενομένου αὐχένος καὶ διαχωρίζοντος τοικοτοτρόπως ἀλλήλων τοὺς δύο λιμένας. Ἐγγύς τούτου τοῦ φάρου ὑφύδα· τὸ καλλιπρεπὲς καὶ ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ ὠκοδομημένον παλάτιον τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ τὸ μέγαρον τοῦ διοικητοῦ περαιτέρω δὲ κεῖται τὸ μέγα νεώριον μετὰ τῶν νεωσοικίων καὶ πάντων τῶν πρὸς ναυπηγίαν καὶ ἐπισκευὴν πλοῖ-

ων ἀναγκαιῶν ἐργαστηρίων. Ἀπὸ τῆς εἰσόδου δὲ τοῦ νεωρίου ἀρχεῖται ἡ προκομὴ ἡ ἐξ αἰρεσις (quals) μετὰ τῶν ἀποθηκῶν καὶ τῶν ἀγορῶν, αἵτινες ἐκτείνονται μέχρι τῆς διερχομένης τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς λιμένας ἐκκαλουσῆς διώρυγος Μαχμουδῆ, πλὴν τῆς ὑπὸ μικρῶν ατμοπλοίων. Ὁ δὲ λιμὴν τῆς διώρυγος, ὁ καίμενος πρὸ τῆς πόλεως τῶν Νεῖλου, συνιστᾷ τὴν μεγάλαν ἀγορὰν (Μινούτ-ελ-Βασσάλ) τῶν παντοίων προϊόντων τῆς χώρας, αὐτὰ κατὰγονται ἐνταῦθα ἐκ τῶν μεσογείων διὰ φορτηγίδων τοῦ Νεῖλου καὶ δι' ἀμαξίων τοῦ σιδηροδρόμου καὶ φορτῶνται εἰς τὰ πλοῖα προσωρμισμένα ἐγγύτατα εἰς τὰς ἐκβολὰς τῆς διώρυγος. Περίπου 6 χιλιάδες ΒΑ ἀπάρχον καὶ συγκοινωνοῦν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ διὰ σιδηροδρόμου κεῖται· τὸ Ῥάμλα χωρίον τερπνόν, ἐν ᾧ ἀσμενίζουσι διατρίβοντες τὸ θέρος οἱ ἀντιβασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ αἱ προὔχοντες τῆς Ἀλεξανδρείας διὰ τὸν ἥλιον καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἐπιπνεύοντα ἀνεμὸν· αὐτῇ δὲ φαίνονται ἐπὶ καὶ νῦν τὰ εἰρεῖται τῶν λουτήριων τῆς Κλεοπάτρας. Ἐπὶ τῇ διώρῳ Μαχμουδῆ κεῖνται καὶ αἱ ἐπαύσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν, ὧν πολλὰ ἔχουσι κήπους καλλιστάτους, ΒΑ δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας κεῖται τὸ Ἀδουκίρ (βλ. λ.).

Ἡ Ἀλεξανδρεία ἐμφανίζει καὶ ἄλλα τι ἀντολικῶν καὶ δυτικῶν ἥθων καὶ ἐθίμων ἀνευ ὁρισμένου τινὸς χαρακτήρος. Διήρηται δὲ εἰς δύο οὐσιωδῶς διαφορὰ μέρη, τὴν μωαμεθανικὴν πόλιν, ἥτις κεῖται ἐπὶ τοῦ αὐχένος καὶ μετὰ τῶν λιμένων, ἔχει δὲ 100 000 κατοίκων καὶ 100 ἰσλαμικὰ ἱερά, εἰς τὴν συνάγειαν τῶν φράγκων, ἥτις ἐκτείνεται ἐπὶ τὴν ἡπείρου καὶ παρὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ ἀνατολικοῦ λιμένος· καὶ ἐκεῖνῃ μὲν ἔχει κατὰ τὸν μωαμεθανικὸν τρόπον σχολὰς καὶ ἀκαθάρτους στενωπούς, ἀτάκτως δὲ ὠκοδομημένας οἰκίας μετὰ λιγυλιδωτῶν καὶ ἡνεῶν· ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτὴν παραθύρων, ἐξαιρουμένων τῶν μεγάρων πλουσιῶν τινῶν τούρκων, αὐτὰ εἰσιν ὠκοδομημένα κατὰ τινὰ εὐκρατέτερον καὶ ἐμμελὲς ῥυθμόν, *alla franca*. Ἡ δὲ συνοικία τῶν φράγκων ἐκτείνεται περὶ τὴν Μεχμέτ Ἀλῆ τῶν Προξένων πλάτεια (ἀρχαῖα Μενοσιγέ καλεομένη), ἥ ἐν τῇ μέσῃ ἵσταται χαλκὸς τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ καὶ ἑρπυς ἀνδρίας 11 μ. ὕψους, καὶ ἦν ὁ Σαῖδ πατὴρ διεκρίσθηεν ἐπὶ διὰ δύο μεγάλων κρητῶν. Ἐνταῦθα δὲ, ἐνθα ἀπὸ τοῦ 1869 εἶναι λιθόστρωτοι αἱ ἐδοὶ καὶ ἐν αὐταῖς ὑπαρχοῦσιν ἀγνητοὶ φωταερίου καὶ ὕδατος, κεῖνται καὶ αἱ καλλίσται τῶν οἰκίων τῆς Ἀλεξανδρείας, διασκευασμένα κατὰ τὸν τύπον τῶν οἰκίων τῶν μεσημβρινῶν εὐρωπαϊκῶν, καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν ἔνθα μέγα ἀγνητῶν πριγμάτων ἢ εὐρωπαϊκῶν ἐμπόρων, ἐπὶ καὶ τινὰ φιλοκάλως ἡτρεπισμένα ξενοδοχεῖα. Τὸ εὐρωπαϊκὸν τοῦτο τμήμα τῆς πόλεως περιέχει

πρὸς τοῦτοις θεάτρον, καὶ τέσσαρες μὲν καθολικῶν, τρεῖς δὲ διαμαρτυρομένων καὶ τρεῖς ὁρθόδοξων χριστιανῶν ἐκκλησίας, ἐπὶ δ' ἓνα κοπτικὸν καὶ ἓνα μαρωνιτικὸν ναὸν καὶ τρεῖς ἐπὶ πάσῃ συναγωγῇ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶναι πρὸς τοῦτοις καθέδρα οὐ μόνον ὁρθόδοξου, ἀλλὰ καὶ ῥωμαιοκαθολικῆς πατριαρχῆς, ἐπὶ δὲ διοικήσεως τῆς πόλεως καὶ θεωρουμένη τῆς αστυνομίας, καὶ ἔχει ἐν αὐτῇ γραφεῖον διαβατηρίων, τελωνεῖον, τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν καὶ τοὺς μετρίους ἐξ ἧς καὶ τὸ γραφεῖον τοῦ κτηματολογίου εἶναι ἐπὶ καθέδρᾳ 17 γενικῶν προξένων καὶ περιφέρει τὰ ναυτικά καὶ τὰ ἐμπορικά ἀρχεῖα τοῦ ἀνιβασιλέως, ἐπὶ δὲ ναυτικὴν καὶ στρατιωτικὴν σχολὴν καὶ τὸ ἐπιμελητήριον τῶν καθάρσεων. Πρὸς τοῦτοις ἔχει ἡ πόλις αὕτη τέσσαρα εὐρωπαϊκά νοσοκομεία καὶ τινὰ αἰγυπτιακά ὑπὲρ τῶν ἰθαγενῶν θεραπευτήρια, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῶν ναυτῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν σχολεῖον λαζαριστῶν, ἰταλικὸν λυκειον, γερμανικὸν γυμνάσιον, ἕτερον τῆς σκωττικῆς ἐκκλησίας, ἄλλο τῶν ἰουδαίων, εἰς παρθενωγεῖα, ὅκτω λέσχας μαζωμένων, μίαν δημοσίων βιβλιοθήκην, ἐν ἰταλικῶν θεάτρον. Τα δὲ γυμνάσια τῆς πόλεως, κτισθέντα ἐπὶ Μεχμέτ Ἀλῆ κατὰ γαλλικὰ σχέδια, δὲν εἶναι ἀναξίβητος, ἀλλ' εἶναι λίαν ἐκτεταμένα, ὥστε δὲν δύναται νὰ ὑπερασπίσῃ αὐτὰ ἡ αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις διὰ τῆς ὑπαρχούσης αὐτῇ στρατιωτικῆς δυνάμεως. Ἰδὲ δὲ παρὲν τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπορικῶν μεγάλων προέρχεται οὐχί ἐκ τοῦ ἄλλως ἀξιολόγου θαλασίου αὐτῆς ἐμπορίου, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων τῆς αἰγυπτιακῆς χώρας καὶ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰσπεμπομένων αὐτῇ εὐρωπαϊκῶν ἐμπορευμάτων. Πλὴν τοῦτο ἀφ' οὗτο τοῦ ἀγγλικῶν ἡπειρωτικῶν ταχυδρομίου εἴτεται τὴν εἰς τὰς Ἰνδίας ὁδὸν αὐτοῦ διὰ τῆς Αἰγύπτου, γίνεται δὲ αὐτῆς ζωηροτάτη ἐκκίρῳν καὶ ἀγχιγραφίων διάδοσις καὶ ἐμπορευμάτων κατὰ σπουδὴν πεμπομένων μεταφορά, διακριζομένων ἐν μέρει διὰ τῶν αἰγυπτιακῶν σιδηροδρόμων εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, εἰ καὶ ἀπὸ τῆς δικτομῆς τῆς σουεζικῆς διώρυγας ἡ ἐκείσε διαπομπὴ γίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ Πόρτ-Σαΐδ κατ' εὐθείαν ἄνευ προσεγγίσεως εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἔχει 5 ταχυδρομικῶν γραφεῖα, ἐν αἰγυπτιακῶν, ἐν αὐστριακῶν, ἐν ἰταλικῶν, ἐν γαλλικῶν, ἐν ἑλληνικῶν. Καὶ τὸ μὲν μέγα ἐμπόριον διτελεῖ οὐκ εἰς τὰς χεῖρας τῶν εὐρωπαίων, τὸ δὲ μεταπρατικὸν ποιοῦνται οἱ ἰθαγενεῖς. Τῶν δὲ μεγαλεμπόρων οἱ πλεῖστοι εἶναι Ἕλληνες καὶ ἰταλοί, τούτοις δ' ἐπονται οἱ ἀγγελοὶ καὶ οἱ γάλλοι, οἱ δὲ γερμανικοὶ ἐμπορικοὶ οἴκοι ἐπιμελονται τῆς περὶ τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα ἐργασίας.

Ἡ ἡμέτερα περὶ τῆς Ἀλεξανδρείας νέα φιλολογία εἶναι πενηχρά· πλὴν τῶν γενικῶν

περὶ αὐτῆς σημειώσεων, δεῖ ἐν τοῖς συγγραμμοῖς αὐτῶν ἐνέγραψαν Κ. Ἀσώπιος ἐν τῷ Περὶ Ἀλεξανδρείας τοῦ μεγάλου λόγου αὐτοῦ (ἐν Ἀθ. 1856), Α. Παλουζοῦδης ἐν τῇ Γεωγραφικῇ (ἐν Ἀθ. 1859), Κ. Παπαρηγόπουλος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, Σπ. Λαμπρὸς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ, εἰδικὰς τινὰς καὶ μερικὰς πραγματείας συνέγραψαν Κωνσταντῖνος Ἀρχιμανδρίτης ἑλλὰ καὶ ρωσιστὴ (Ἀρχαία Ἀλεξάνδρεια, Περιγραφή τῆς πόλεως ταύτης καλλωπισθείσα μετὰ εἰκονογραφικῶν καὶ ἰκονογραφικῶν σχεδίων. Μόσχα 1803), Γ. Τυπάλδης Ἀνατολικὰ καὶ ἐπιστολὰς (Ἀθῆν. 1859), Ν. Καλογεράς, Ἀλεξανδρινὰ ὁλοκλήρως καὶ ἐπὶ ἰστορ. μνημ. τῇ (ἐν Πέστη 1867), Ἀθῶν. Δημητριάδης, Ἱστορικὸν δοκίμιον τῶν ἀλεξανδρινῶν βιβλιοθηκῶν (ἐν Λιψία 1871), Τάσος Δ. Νερβόσης, Ἀρχαιολογικὰ καὶ ἐν Ἀγύπτῳ ἀνασκαφαὶ καὶ ἀποκαλύψεις (ἐν Ἀθῆν. 1873), ὁ αὐτός, L'ancienne Alexandrie. Etude archéologique et topographique. (Paris, 1888). Μαργαρίτης Γ. Δημήσιος, Ἱστορία τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν ἀραβῶν κατακτῆσεως αὐτῆς (ἐν Ἀθῆν. 1885) Βλ. καὶ ἄρθρα Ἀλεξανδρείας, Ἀλεξανδρινῶν, Ἀλεξανδρινῶν, Ἀλεξανδρινοί. [Ν.Σ.]

Ἀλεξάνδρεια, ἰταλικὴ πόλις, γλευστικῶς ἐπωνομασθεῖσα ἡ ἀχυρινῆ (Alexandria della paglia), πρωτεύουσα τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ νεμου (ἐμφ. 5505 γγμ., 746 441 κάτ.) ἐπὶ τῷ Τανάρῳ, ἐνθα ἐκβάλλει εἰς αὐτὸν ἡ Βερμυκὴ, καὶ παρὰ τὴν διασταύρωσιν εἰς σιδηροδρόμων. Διὰ τὸ εἰσπράττον τῆς στρατιωτικῆς αὐτῆς θέσεως Ναπολεὼν ὁ Α' ἐδαπάνησεν 25 000 080 δραχμῶν πρὸς ἐχυρῶσιν αὐτῆς· τὰ δὲ ἐχυρώματα τῆς καταστραφέντα τὰ πλεῖστα τῷ 1814 ὑπὸ τῶν αὐστριακῶν, ἀνεκτίσθησαν αὐθις τῷ 1881. Κάτ. τῆς μὲν πόλεως 30 801 (1881) τοῦ δὲ δήμου 26 600. Ἐργουργεῖα, ὑφαντήρια, κνημιδοπλοκεῖα, μακτροποιεῖα, κρηνημήτρια. — Ἡ πόλις αὕτη φιλοδομήθη τῷ 1168 ἐν σπουδῇ διὰ καλὰ μιν καὶ εὐλων ὑπὸ τῆς λομβαρδικῆς συμμάχιας, ἵνα ἀντικαθῇ κατὰ τοῦ γερμ. αυτοκρ. Φρειδερίκου τοῦ Βαρβαρόσσα, καὶ ἐκλήθη Ἀλεξάνδρεια πρὸς τιμὴν τοῦ τότε πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'. ὁ δὲ Φρειδερίκος ἀπεκάλασε τότε αὐτὴν γλευστικῶς ἀχυρινῆν, ὅπερ τῇ ἀπεμείναν ἔκτοτε, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπορήσῃ αὐτήν. Ὁ Βοναπάρτης ὑπέγραψεν αὐτῷ τῷ 1800 μετὰ τὴν ἐν Μαργάρῳ μάχην περίφημον ἀντικαθῆναι, μεθ' ἧν καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐγένετο πρωτεύουσα τοῦ

Μαρεγγικού νομοῦ. Ἐκτοτε ἡκολούθησε τὰς περιπετειὰς τῆς βορείου Ἰταλίας μέχρι τῆς εἰς βασιλείαν συγκροτήσεως πάσης τῆς ἰταλ. χερσονήσου. [N.Σ.]

— Πόλις τοῦ ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ῥωσσίᾳ κυβερνεῖται Χερσωνος, ἀπέχουσα τῆς Χερσωνος 285 γμ. κτισθεῖσα τῷ 1751 ὑπὸ τὸ ὄνομα Βέτς, μετονομασθεῖσα τῷ 1784 Ἀλ. ἔχει βυρσοδεψεία, κερποποιία κλπ. Κ.τ. 16889 τῷ 1885. [H.]

— Ῥουμανίαν πόλις ἐν τῷ διαμερίσματι Τελεοφάν, τὸ μικρὸν τοῦ Δανουβίου, ἔχουσα 12000 κατ. [N.Σ.]

— Εὐλίμενος πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῆς βορειοαμερικανικῆς πολιτείας Βιργινίας ἐπὶ τῷ ποτ. Ποτομάκ καὶ παρὰ τὴν ἀλεξανδρινὴν διώρυγα, ἀπέχουσα τῆς Βασιλεῦδος 8 γμ. καὶ ἔχουσα 13 658 κατ. (1880). [N.Σ.]

— Ἀγγλικὸν ἐμπορεῖον καὶ φρεῖριον ἐν τῇ ἁντῇ γῶρᾳ τοῦ Φράνκφ. ἐν τῇ Βρετανικῇ βορείῳ Ἀμερικῇ. [N.Σ.]

Ἀλεξανδρείας ἑκκλησία. Αὕτη ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Μάρκον, προχειρισθέντα ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου πρῶτον αὐτῆς ἐπίσκοπον, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παραδοσιν, ἐξ οὗ καὶ ὁ θρόνος αὐτῆς ἀποστολικὸς καλεῖται. Ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας, ὡς ἐξ ἐτίας, διεβίβη ὁ χριστιανισμός, κατὰ πάσαν πιθανότητα ἀνὰ τὴν λοιπὴν Αἴγυπτον, ἐντεύθειν δὲ καὶ ἡ ὑπερχὴ τῆς ἑκκλησίας αὐτῆς, ὡς μητροπόλεως, ἐπὶ τῶν ἄλλων ἑκκλησιῶν τῆς χώρας, τοῦ ἐπισκόπου αὐτῆς ἔχοντος ἐπὶ τούτων δικαιοδοσίαν, ἀνεγνωρισμένην ἀνεκδοθὲν ὑπὸ τῆς συνθέσεως καὶ ἐπικυρωθεῖσαν εἰσα ὑπὸ τῆς Α' ἐν Νίκαιᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, θεσπισάσης ἐν κανόνι 5': «Τὰ ἀρχαῖα εἶη κρατεῖται, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Πενταπόλει, ὥστε τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐπίσκοπον πάντων τούτων ἔχειν τὴν ἐξουσίαν». Μέχρι τῆς IV' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἦτο δευτέρος τὴν τάξιν ὁ Ἀλεξανδρείας μετὰ τὸν Ρώμης ἐπίσκοπον. Ἐκτοτε προαχθέντος τοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως εἰς δεῦτερον (B. Οἶκ. Συν. καν. γ'), ἔγενετο αὐτῷ τρίτος τὴν τάξιν (πρὸς V' Οἰκουμ. Συν. καν. λ'). Ἦδη ἐπὶ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπαντᾷ ἐν χρήσει ὁ τίτλος τοῦ Μητροπολίτου, βραχύτερον ἀπὸ Θεοδοτίου τοῦ μικροῦ εἰσῆχθη ὁ τίτλος τοῦ Πατριάρχου, ὁ ἀπονημθεὶς καὶ εἰς τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον. Οὗτος ἐξήρκει μοναρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ διατελούντων ἐπισκόπων, οἷον οὐδαμῶς τῆς Ἀνατολῆς ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑκκλησίᾳ, εἶχε δὲ τὸ ἐξαιρετικὸν προνόμιον τοῦ χειροτονεῖν οὐ μόνον τοὺς ὑφ' αὐτὸν Μητροπολίτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπὸ τούτους ἐπισκόπους καὶ τέλος ἀπενεμήθη αὐτῷ καὶ ὁ τίτλος τοῦ Πάπα καὶ κριτοῦ τῆς Οἰκουμένης καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ

λειτουργῇ μετὰ λώρου (ἴδ. λ.). Ἡ ἑκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας ἤρξατο ν' ἀπερίληπτον προέβαν αὐτῆς λαμπρότητα ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τῶν Ἀραβίων. Διὰ πᾶσαν αἰῶνα τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν αὐτῆς ἐξέλειπον ἔκτοτε, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῇ ἐκκλησίᾳ χριστιανῶν περιστάλη μεγάλως καὶ οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας ἠναγκάσθησαν ἐκείνους πολλοὺς νὰ παραμένωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ἀνατολῆς Πατριάρχαι (Μαθὰ, κατὰ τὴν Πατριαρχίαν Κωνσταντινουπόλεως). Βραχύτερον μετῴνηται τὴν ἔδραν αὐτῶν εἰς τὴν νέαν πολιτικὴν πρωτεύουσιν τῆς Αἰγύπτου, τὸ Κάιρον, διατήρησαν δὲ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν τοὺς ἐξῆς τέσσαρας Μητροπολίτας, τὴν Λιβύης ὑπέρτιμον καὶ ἑταρχὸν Ἀφρικῆς, τὸν Μέμφιδος ὑπέρτιμον καὶ ἑταρχὸν πάσης Ἀφρικῆς, τὸν Πηλουσίου ἱεροῦ ὑπέρτιμον καὶ ἑταρχὸν Αἰγυπτιακῆς καὶ τὸν Μετῆλιδος ὑπέρτιμον καὶ ἑταρχὸν Αἰγύπτου, ὄντας αὐτοὶ ψιφὴ τιτλῷ τοιούτους. Νῦν τιτλοφορεῖται ὁ Ἀλεξανδρείας «μκαριώτατος καὶ ἀγιώτατος Πατριάρχης καὶ Πάπας Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, Πενταπόλεως, Λιβύης καὶ Ἀθιοπίας».

Ἡ ἑκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπῆλθε κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ χριστιανισμοῦ αἰῶνα ἐν τῶν κυριωτάτων κέντρων ἑκκλησιαστικῆς βίου καὶ θεολογικῆς ἐπιστήμης. Οἱ ἐν αὐτῇ δασαὶ τοῦ εὐαγγελίου ἐνεργεῖον ἐνθους λόγου, ἡ δὲ πίστις αὐτῶν ἦτο ζωσχ, διατηρουμένη ἐν τοῖς διωγμοῖς, τοῖς πρὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ μετ' αὐτόν, κατὰ τὴν Ἀρχαίαν ἰδίαν ἐρίδα, καὶ ἐπιμαρτυροῦσα ὑπὸ πολλῶν ἐργῶν εὐπορίας. Ἐν τῇ ἑκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἔλαβε τὴν πρώτην αὐτῆς ἐκ μύσσειων ἡ ἑκκλησιαστικὴ διοίκησις. Ἐν αὐτῇ διετυπώθησαν τὶς πρώτοι ἐπὶ τὴν ἐπιστημονικώτερον καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἀλήθειαι, περιέλαβον τὸ ἔνδυμα τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἥτις ἤμαρ ἐν αὐτῇ ἰδίᾳ ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ Νεопλατωνισμοῦ. Ἐν αὐτῇ ἀνεπτύχθη ἡ πρώτη χριστιανικὴ θεολογία ἐν ἰδίᾳ σχολῇ, τῇ κατὰ χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, ἣν ἡγήσαντο δύο μεγάλοι τῆς ἑκκλησίας διδάσκαλοι, ὁ Κλήμης καὶ ὁ Γρηγόριος. Καὶ αἰρέσεις μεγάλαι, ὡς ἡ τῆς Ἀρείου καὶ ἡ τῶν Μονοφυσιτῶν, καὶ σχίσματα οὐ σμικρὰ, ὡς τὸ τῶν Μελετιανῶν, ἀνεῃκάνθη ἐν αὐτῇ, μαρτυροῦντα τὴν ἀρχὴν τοῦ ἑκκλησιαστικοῦ βίου καὶ τῆς θεολογικῆς ἐκείνης. Καὶ μεγάλοι δὲ πικτεῖς, ὡς ὁ Ἀθανάσιος καὶ ὁ Κύριλλος, ἐκτέμνησαν τὸν ὄρον αὐτῆς. Λογίον δὲ καὶ ἐπιφανεῖς ἱεράρχαι, ὡς ἡ ἑκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς αὐτῆς, ὡς Μιλέτιον τὸν Πηγῶν, Κύριλλον τὸν Δουκάρην καὶ Μητροφάνην τὸν Κριτέπουλον. Τελευταίον αὐτῶν ἐτάραξεν ἐπὶ μικρὸν τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος ἑκκλησίαν τὸ ἐπικληθὲν Ἀλεξανδρινὸν ζήτημα.

εὐ χάριτι λυσις ἐπὶ τῇ σὺν τῇ ἐκλογῇ τοῦ πατριάρχου αὐτῆς Σωφρονίου κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1870 εἰς τοὺς. Ὑπὸ τούτου ἀπελαύει ἐκ τῆς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ εἰρήνης καὶ ἡσυχίας, τῇ δὲ 29 Ἰουνίου 1889 ἐώρασεν ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησία, τὴν πνευματικαὴν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ σειμενίου καὶ ἐνορχεστρου ποιμενάρχου αὐτῆς, ἄγοντος ἤδη τὸ ἐνενηκοστὸν δεῦτερον ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἡ ἐσπρὴ αὐτῆς ἐτελεύτησεν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπειας, ἦτο δὲ μία τῶν σπανιωτάτων ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ καὶ καθόλου ἐν τῇ χριστιανικῇ κόσμῳ. (Βλ. καὶ λ. Πατριάρχαι). [Ε.]

Ἀλεξανδρέσκου Γρηγόριος (Alexandrescu Grigorie) Ῥωμουνός ποιητής, γενν. τῷ 1812 ἐν Τυργουίσι τῆς Βλαχίας, μαθητὴς τοῦ θεολογικοῦ τῆς Ῥωμουνικῆς σχολῆς Ἡλιάδου, ἐν καθόδρυσεν ὑστερον ἐν τοῖς ἔργοις του. σχολιασὶς κατ' αὐτοῦ. Καταταχθεὶς εἰς τὸν στρατόν, παρητήθη τῶν ταξέων αὐτοῦ ὅκα ἀνέδρ' εἰς τὸν ἡγεμονικὸν θρόνον ὁ ἐσποδάρης Δ. Γκιγκας (1884) καὶ ἐταχθῇ εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, διὰ σατιρῶν καὶ πολιτικῶν μύθων, οἱτινες κατέστησαν δημοτικῶτατον τὸ ἔργον του, πολέμων τὴν κυβέρνησιν. Ἐνεκα δὲ τῶν ποιημάτων του καθιέρωθη εἰς μοναχὴρίον, ἐπὶ οὗ ἀπεφυλάχισθη μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Γκιγκας (1842). Ἐν τῇ εἰρατῇ ὡν ἐποίησε κατ' ἔτος 1840, ἐν ᾧ μετὰ πολλῆς θορυβώδους διατύπωσης τοὺς πόντους καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς νέας γενεας. Χρηματιστὴς δ' ἐπὶ τινὰς μῆνας (1859) ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, καὶ ἄλλα καταλαβὼν ὑψηλὰ ἀξιώματα ἐν τῇ πατρίδι του, προσεβλήθη ὑπὸ ψυχικῆς νόσου, ἐξ ἧς ἠναγκάσθη ν' ἀπεχωρήσῃ τῶν κοινῶν καὶ νὰ ἀποστῇ πάσης πνευματικῆς ἐργασίας. Ἀπαντὰ τὰ ποιήματα αὐτοῦ, ὅτινα διακρίνονται διὰ τὴν καθόρθότητά πρὸς πάντων τῆς γλώσσης, ἐδημοσιεύσαν ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ 1863. [Π.]

Ἀλεξανδρέττα, κωμῆποιος τῆς αἰτιατικῆς Τουρκίας, καλούμενῃ μὲν ὑπὸ τῶν τούρκων Σ. ἐν δ' ἐρῶν ἡ Ἰσ. ἐν δ' ἐρῶν, κειμένη δὲ ἐν τῇ κατὰ τὴν Συρίαν Χαλεπικῇ νερῷ μετὰ τοῦ Ἰσσοῦ καὶ Ἀντιοχείας παρὰ τὸν ἐρωτικὸν αὐτῆς λαμπρὸν κύλινδρον, ἀλλ' ἐν χωρίῳ βαλτιώδει καὶ νοσηρῷ. Κτισθεὶσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου παρὰ τὴν ἀρχαίαν Μυριάνδρον καὶ εὐ μακρὴν τῆς περὶ τὴν Ἰσσοῦ πεδιάδος. ἐν ἧ κατετρέψαν δὲ Ἀλεξάνδρος τὸν Δαρειον. ἐκλήθη Ἀλ. ἐν δ' ἐρῶν ἡ πρὸς τὸν Ἰσσοῦ καὶ Ἀλ. ἡ μ. κ. ρ. ἀπὸς ἀντιειστέλλιν ἀπὸ τῆς μεγάλης αἰγυπτίας Ἀλεξάνδρειας, καὶ ταχέως ἐγένετο πολυάνθρωπος· ἀλλ' ἐγκατελείθη ἔπειτα κατ' ὀλίγον διὰ τὸ νοσηρὸν τοῦ κλίματος καὶ μετὰ δεινὸν κατὰ τὸ 1822 σεισμὸν σχεδὸν ἠρημώθη. Ἐπὶ τῆς ἐδοῦ τῆς ἀγορῆς αὐτῆς εἰς τὴν κώμην Μπειλὴν ὑπάρχου-

σιν ἐπὶ ἐρείπια ἀρχαίου θροῦρου, ὅπερ οἱ κάτοικοι τῆς περιχωρίου ἀναγοῦσιν εἰς τὸν μέγαν Ἀλεξάνδρον. Καίπερ ἀπέχουσα τοῦ Χαλεπίου 134 110 χλμ., ἡ Ἀλεξανδρέττα εἶναι τὸ φυσικὸν ἐκείνου ἐπίνειον καὶ τῆς Μεσογείου θάλασσης ὁ πλησιέστατος τῇ Εὐρώπῃ σταθμός· ἀλλ' ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶναι μόνον τὸ θύρος ἀσφαλῆς καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ μάλιστα 3000 κατοικοί, τούρκοι καὶ Ἕλληνες. Οὐδὲν ἦν ἐνέργει ἀξιόλογον πρὸς τὴν Εὐρώπην ἐμπορίαν καὶ μετὰ τὴν Βενρυττὸν τὸ σπουδαιότατον. (Ν. Σ.)

Ἀλεξάνδρη (Alecsandri) Βασιλίσκος, Ὀνομαστὸς Ῥωμουνός ποιητὴς, γενν. τῷ 1821. Ἐλαβὼν τὸ γένος εἰς εὐγενεὺς καὶ πλούσιος ἐκκλησιαστικῆς ἐνετικῆς εἰκοθενίας ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα ἐν Ἰασίῳ, ἐσταλῆ δὲ τῷ 1834 πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του εἰς Παρίσιον, ἐπὶ οὗ ἐπανήλθε δι' Ἰταλίας τῷ 1839. Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργον ἦτο διήγημα τι «ἡ Φλωρεντίνη ἀνθρώπων» (1840), εἴτα δ' ἐδημοσίευσεν ποιήματα τινὰ (1842). Τῷ 1844 διατριβῆς μέλος τῆς διευθυνούσης τῆς ἐν Ἰασίῳ θιατροῦ τριμελούς ἐπιτροπῆς, ἐποίησε κωμῆδας τινὰς πρωτοτύπους, ὧν τὰ θεήματα ἦσαν εἰλημμένα ἐκ τοῦ μολδαβικοῦ βίου, μετ' ἐπιτυχίας διδαχθεὶς. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἔδρασε μετὰ τοῦ Κογκαλνιτσάνου ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν περιοδικὴν, τὴν Πρόοδον (Prograsul), ὅπερ μετὰ ἐννεα μῆνας ἐπαύθη. Περιηγηθεὶς εἴτα εἰς τὴν Ἀνατολήν, εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸς Ἰονίους νῆσους καὶ εἰς Βενετίαν, ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἣν θύμῳ ἠναγκάσθη ταχέως νὰ ἐγκαταλίπῃ, κατήγετο εἰς ἐπὶ συμμετοχὴ εἰς τὰς κατ' Ἀπρίλιον 1848 ταρχίας. Καταφυγὼν εἰς Παρίσιον δὲν ἔπαυσε δημοσιεύειν πρωτότυπα Ῥωμουνικὰ ἔργα του καὶ διατρίβας γαλλιστὶ ὑπὲρ τῆς Ῥωμουνίας. Ἐν Παρίσιον εἰδόμενος τὸ πρῶτον καὶ συλλογὴν ποιημάτων (Doine 1853), ὧν πολλὰ ἐγένοντο ταχέως δημοτικῶτα. Ἀξίη πολλοῦ λόγου εἶναι καὶ ἡ συλλογὴ τῶν θεμῶν Ῥωμουνικῶν ἡρώων, ἣν ἐξέδωκε τὸ πρῶτον ἐν Ἰασίῳ (1852—53) καὶ τὸ δεῦτερον ἐν Βουκουρεστίῳ (1866—67). Τὰ δράματα αὐτοῦ (δράματα, κωμῆδαι καὶ βωδελίλια) διακρινόμενα διὰ τοὺς χαρακτήρας, οὓς ἐδημιούργησε, χαρακτήρας κινεσχυεῖς καὶ ἰδιόζωντας εἰς τὴν Ῥωμουνικὴν κοινωνίαν, ἀντυπώθησαν ἐν Βουκουρεστίῳ εἰς 4 τόμους τῷ 1875. Κατὰ τὸν πρωτοτύπων πόλεμον τοῦ 1877—78, οὗ συμμετέχευ καὶ ἡ Ῥωμουνία, ἐποίησεν ὁ Ἀ. πολλοὺς θουρίους, ἐν οἷς διελάμπε τὸ πῦρ ἐνθουσιώδους φιλοπατρίας.

Οὐ μόνον δ' οἷς ποιητῆς ἀλλὰ καὶ ὡς πολιτευτῆς ἐπράχθη ὁ Ἀ. τελευταίως ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Τῷ 1885 θανόντος τοῦ πατρὸς του, ἀπηλευθέρωσε πάντα τοὺς ἐν τοῖς κτήμασιν αὐτοῦ δουλοπαροίκους, καὶ τὸ παρὰ

δειγμα αὐτοῦ ἐμνημόθησαν καὶ ἄλλοι Βογάρροι, πρὶν ἢ ἀκρίτως διαταχθῇ διὰ νόμου ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Γρηγορίου Γ' οὗτος ἡ χειραφεσία τῶν δουλοπαροικίων. Τῷ 1857 μετέσχε τοῦ Διόσκου πρὸς συντάξιν τοῦ συνταγματος, ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀκτ. 1859 μέχρι Μαΐου 1866 ἐχρημάτισαν ὑπουργοὶ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ πολλὰ καὶ διετέλεσαν μέλος τοῦ βουλευτικῆς κοινοβουλίου. [Π.]

Ἀλεξανδριότης ἱστοριογράφος ἐκ Δελφῶν, ἀκρίτως πιθανῶς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλείου τῆς Μακεδονίας Φιλίππου τοῦ Β', ὅτε καὶ ὁ κωμικὸς ποιητὴς τῆς νέας κωμωδίας Ἀναξανδριότης, πρὸς τὸν ὁποῖον συγγράματα συγγράσσεται. Κατὰ τὸν Στέφανον Βυζάντιον (ἐν λ. Παρνασσῷ) καὶ ἄλλους ἀρχαίους, ὁ Α. συνέγραψεν ἀπολογοθετικὴν μονογραφίαν, τὰ Δελφικά. Τινὲς ὅμως τῶν νεωτέρων περὶ δέχονται καὶ ἱστορικὸν Ἀναξανδριότην, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδουσι τὰ Δελφικά, ὥστε τὸν Ἀ. θεωρεῖν ὡς μὴ ὑπάρχοντα. [Γ. Κ.]

Ἀλεξανδρινὴ βιβλιοθήκη. Ἡ μαγίστη καὶ ἐπισημοτάτη τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, συσταθεῖσα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ πρῶτον ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Σωτήρος (βασιλευσάντος ἀπὸ τοῦ 806—285 π.Χ.), κατὰ συμβουλήν Διμητρίου τοῦ Φαληρέως (ἐλθόντος εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸ 296 ἢ 295 π.Χ.), ἐπαυξήθη δ' ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Πτολεμαίου, μάλιστα δ' ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου (285—247 π.Χ.) καὶ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου (247—222 π.Χ.). Τὸ οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ ὑπῆρχε ἡ βιβλιοθήκη αὕτη συνετάθη τοῖς βασιλεῦσι, καίμενον ἐν τῷ περιλαμβάνοντι ταῦτα καὶ τὸ Μουσεῖον τμήματι τῆς Ἀλεξανδρείας, τῷ κληθέντι ὕστερον Βρυχίῳ ἢ Πυρραυίῳ περάρισμα δὲ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἦν καὶ δευτέρα ἀποθήκη βιβλίων ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου ἰδρυθεῖσα ἐν τῷ Σεραπείῳ, ἐν τῷ τμήματι τῆς πόλεως τῷ καλουμένῳ Ρακώτιδι. Ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς αὐτῆς (κατὰ τινὰς εἰκαστικὰς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου) ἡ Ἀλ. βιβλιοθήκη εἶχε 400000 βιβλία ἢ κολώνδας, σύμφωνα περιέχοντα συγγράμματα καὶ ἐνενηκόντα χιλιάδας διακεκριμένων συγγραμμάτων, καταλλήλως διατεταγμένων, ἢ δ' ἐν τῷ Σεραπείῳ 42 800 κολώνδας ταῦτα δὲ κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἀρχαίου σχολιαστοῦ, ἦν ἄλλως ἄλλοι ἐρμηνεύουσι. Τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ἥτις δύνανται τις νὰ εἴπῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἦν τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς κινήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ πηγὴ καὶ ἑστία πολυμαθείας, ἐπιστάται ἐχρημάτισαν οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν τότε σοφῶν. Τούτων οἱ πρῶτοι εἴησαν ὁ Ζηνόδοτος (ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Σωτήρος, κατ' ἄλλους ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφου), ὁ Καλλίμαχος ὁ Ἐρατοθένης ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος καὶ ὁ Ἀρίσταρχος.

Κατεστράφη δ' ἡ βιβλιοθήκη κατὰ τὸ πᾶν στον καίετα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατὰ τὸν Ἀλεξανδρινὸν πόλεμον (48—47 π.Χ.) τὴν μαγίστην δὲ ταύτην βλάβην ἐξήτησε χαριζόμενος τῇ Κλεοπάτρῃ νὰ ἐπανορθώσῃ ὁ Ἀντωνίος, δωρήτας αὐτῇ τὰς ἐκ Περγᾶμου βιβλιοθήκας, ἐν αἷς ἦσαν διακόσιαι χιλιάδες βιβλίων ἀπλῶν. Ἀλλὰ πλήρη καὶ ἀνεπὶνέρωτον ὑπεστή καὶ πάλιν καταστρεφῆναι ἢ τε μεγάλη βιβλιοθήκη καὶ ἡ ἐν Σεραπείῳ ἐν ἔτει 391 μ.Χ. ὅτε ὄχλος φανατικῶν χριστιανῶν, ὧν ἡγετὴς ὁ Ἀλεξανδρινὸς Θεόφιλος ἐδήλωσε τὰ ἐν τῇ πόλει ἑλληνικὰ μνημεῖα τὰ δὲ λεγόμενα περὶ πυρπολήσεως τῆς βιβλιοθήκης κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τοῦ Ὁυάρ ἐν ἔτει 641 φαίνονται ἀναληθῆ, διότι εὐδὲν ἀφῆκον οἱ Χριστιανοὶ ὑπέλοιπον εἰς τοὺς Ἀρράβας, ὥπως τὸ καταστρέψωσιν αὐτοί. (Βλ. ἐλ. ο γ ρ. F. Ritschl. Die Alexandrinischen Bibliotheken. Breslau, 1838. Corollarium dissertationis de bibl. Al. Bonn, 1840.—Seemann, De primis sex bibliothecae Alexandrinae custodibus. Essen, 1859.—Δημητριάδου, Ἱστορικὸν δοκίμιον τῶν Ἀλεξανδρινῶν βιβλιοθηκῶν. Λψ. 1871). Βλ. καὶ λ. Βιβλιοθήκη, Μουσεῖον. [Π.]

Ἀλεξανδρινὴ διάλεκτος. Βλ. Ἑλληνικὴ γλῶσσα, Κοινὴ.

Ἀλεξανδρινὴ περίοδος. Βλ. Ἑλληνικὴ φιλοσοφία.

Ἀλεξανδρινὴ σχολή. Τοιοῦτο ἐδόθη ὄνομα καὶ εἰς τὸ σύνολον μὲν τῆς πνευματικῆς ἐργασίας τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σοφῶν Ἑλλήνων, γραμματικῶν, σχολιαστῶν, μαθηματικῶν, φυσιολόγων, ἀστρονόμων καὶ ἄλλων, ἰδίως ὅμως εἰς τὴν πολυκροτον φιλοσοφικὴν αἵρεσιν, τῆς ὁποίας περὶ ὁμοῦ κατωτέρω νὰ ἐκθέσωμεν τὴν γένεσιν καὶ τὸ θεμελιώδες δόγμα.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἴδρυν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος παρὰ τὸν Νεῖλον τὴν ἐπάνωμον αὐτοῦ πόλιν καὶ ἐν ἱκανῶν ἔπειτα χρόνον ἐξηκολούθει θεωρούμενον ὡς βαρβαρὸν πᾶν τὸ μὴ ἑλληνικόν. Ἐπίμεινον ἐν τούτῳ ἦτο ν' ἀγωνισθῶσιν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἀνατολικὸν αὐτῶν κράτος τῆς γλώσσης τῶν γραμμάτων, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης τῆς ἰδίας πατρίδος. Ὅπως κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους λέγεται ἐκπολιτισθεῖσα ὑπὸ Αἰγυπτίων ἀποικῶν ἡ Ἑλλάς, οὕτω μετὰ παρέλευσιν μακρᾶς περὶ αἰῶνων ἤμετο ὁ ἀκμαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ν' ἀντικρύσῃ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι τὸ ἀμετάβλητον καθεστὸς τῆς Αἰγύπτου. Ἀν ἡ ἑλληνικὴ ποιησις καὶ τέχνη δὲν ἀπέδωκεν ἐπὶ τῆς ἑνὸς τῶν τῆς γῆς καρπὸς ἀξίους συγκρίσεως πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦ γενεθλίου ἑδάτους, ὅμως ἡ φιλοσοφικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἀρ' ἑτέρου συγκριμῆ ὑπῆρξεν ἀφρονωτάτη, ἀληθὴς δὲ πρωτοφανής ἢ

λαμπρότης τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θεραπείας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Ἡ ἀκμὴ τοῦ Μουσείου, τὸ ὅποιον ἱδρύσεν ὁ Δημήτριος διὰ τῶν ὀρησκυρῶν τοῦ Πτολεμαίου Σωτήρος, ἡ μοναδικὴ βιβλιοθήκη, ἡ δὲ ὑπερχειλίστα πλούτος μετεκένωθη ἐπειτα εἰς τὸ Σεράπειον, αἱ διαδεχόμεναι ἀλλήλας πλειάδες ἐξέχων ἀνδρῶν καὶ ἡ πρὸς τὰ γράμματα εὐνοια τῶν βασιλέων καὶ ἐπειτα τῶν ῥωμαίων αυτοκρατορῶν, θεωρούντων ὡς τιμὴν αὐτῶν οὐ μόνον νὰ προσφέρωσι πλευσίας δωρεάς, ἀλλὰ καὶ νὰ μετέχωσιν οἱ ἴδιοι τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μουσείου, συνετέλουν νὰ καταστήσωσι τὴν Ἀλεξανδρείαν πνευματικὴν κέντρον ὁλοκληροῦ τοῦ ἑλληνιστικοῦ κόσμου. Ἐπὶ μόνου τοῦ ἀναλλοιώτου φρονήματος τῶν ὀραγυνῶν μικρὰν φαίνονται ἀνησυχάντα ἐπιδρασιν τὰ παιδεύματα τῶν Ἑλλήνων. Πολὺ ἥμισυ διάφορος τῆς αἰσθητικῆς μισαλλοδοσίας ἦτο ἡ φύσις τοῦ πνεύματος τῶν ἀποίκων, οἵτινες ἐξηκολούθουν μὲν κατ' ἑὸς ἀνυπάρχοντες βαρβάρους τοὺς ἄλλοφύλους, ἀλλὰ πράγματι εὐδόλως ἐχωρίζοντο πνευματικῶς ἀπὸ τούτων διὰ φαντατικῆς προσηλώσεως εἰς τὰ πάτρια καὶ ἀκατανικήτου πρὸς πᾶν ξένον ἀποστροφῆς. Φιλόκαινοι δὲ ὄντες καὶ τελειωτὴ ἀπληλαγμένοι προλήψεων καὶ ὀρησκομανίας δὲν ἤδυναντο νὰ σκηνώσωσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν αὐτῇ τῇ καὶ τοῦ Σεράπειδος χωρὶς νὰ ἐλθωσιν εἰς πνευματικὴν κοινωνίαν πρὸς τοὺς λατρεύοντας τὸν Θεόν. Τὴν τοιαύτην συγχρηστίαν καθίστα ἐυκολώτεραν ἡ προεῖσα ἐξάντλησις τῆς ἑλληνικῆς ἰδιοφύας καὶ ἡ ἀντικατάστασις ταύτης δι' ἀκροτέρου περιεργίας καὶ φιλομαθείας. Τὸ σέβας ἐν ταῦτοις πρὸς τοὺς προγόνους καὶ ἡ ἀκατάπαυστος τῶν ἀριστουργημάτων αὐτῶν μελέτη ἐχρησίμευον μεχρι τινὲς ὡς ἀντιζῶντες τῆς κλισίως πρὸς τὰ καινὰ. Πρὸς ἀσφαλεστέραν μάλιστα περιφρουρήσιν τῆς ἑλληνικῆς παραδόσεως ἐκύρωσαν οἱ Λαγίδαι νέμον. καθ' ἐν μόνον εἰς ἱερέα ἡδύνατο ν' ἀνατεθῇ ἡ πρυτανεία τοῦ Μουσείου. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλλήνων ἱερέων ἡ ἀνσχὴ ἦτο τότε τοσαύτη, ὥστε οὐδέποτε ἐκκέφθησαν νὰ κλείσωσι τὰς πύλας τοῦ ἱδρύματος εἰς τοὺς ἄλλοδόξους, ἀπαγορεύσαντες τὴν εἰσοδὸν εἰς μόνους τοὺς ἔθνομισήτους Ἰουδαίους. Καὶ τούτων ἕμισυ ἦτο μέγας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐπὶ μεγαλειότηρα ἡ δραστηριότης, μεθ' ἧς εἰργάζοντο νὰ ἐξευμενίσωσι τοὺς Ἑλληνας, ἀποδεικνύοντες ἐπὶ οὐ μόνον δὲν ἦσαν τὰ ἑλληνικὰ διδάγματα ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν Ἰουδαϊσμόν, ἀλλὰ καὶ περιείχοντο ἐν ἑσέμῳ ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Μουσείου. Ἡ τότε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς συρροῆς τῶν ἀντιπροσώπων παντὸς ἔθνους καὶ τῶν ὑπερμάχων πάσης πίστεως ἐπικρατοῦσα πολυεσχία ἦτο τι ἄλλῳ μὴ μοναδικῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Οἱ δὲ Ἑλληνας, οἱ κἀπὼς μεμονωμένοι ἐν τῇ ἀκροτάτῃ ἐκείνῃ πρὸς ἀνταλλάξ πρὸς τὸν περὶ τοῦ πολιτισμοῦ δὲν ἀπέβηλον μὲν τὸ

ἐθνικὸν φρόνημα, ἀλλ' ἤχθησαν ἐκ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ῥοπῆς τοῦ ἰδίου πνεύματος εἰς ἀγῶνα πρὸς συμβιβασμὸν τῆς ἑλληνικῆς πρὸς τὰς παντοίας περὶ αὐτοῦ ὀρησκευτικὰς καὶ φιλοσοφικὰς παραδόσεις. Προϊὸν τῆς ἐργασίας ταύτης ὑπῆρξεν ἡ καὶ ἀλλαχού μὲν ἀκμάσασα, ἀλλ' ἐκ τῆς κοιτίδος αὐτῆς ἀνεμασθεῖσα Ἀλεξανδρινὴ φιλοσοφία.

Εὐκόλον εἶναι ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὸ συμπέρασμα ἐπὶ κυριώτατον τῆς σχολῆς ταύτης γνώρισμα ἦτο τὸ ἐκλεκτικόν, ἡ ἀναζητήσις δηλ. τῶν ἐν πάσῃ αἰρέσει κοινῶν ἢ θετικῶν συμβιβασμῶν διδαγμάτων καὶ ἡ ἐκ τούτων σύμπηξις συστήματος ἑναιῶ. Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἤξιουν ἐπὶ κατώρθωσαν νὰ συνδιαιτάσων οὐ μόνον τὴν Πλάτωνα πρὸς τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τοῦτον πρὸς τὴν Στοάν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀρησκίαν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τοὺς μύθους τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τῶν ἑλληνικῶν. Ἐν τῇ ὁρμῇ μάστιχα τοῦ ἐνωτικοῦ αὐτῶν ζήλου ἐφύλατταν νὰ πιστεύωσιν ἐπὶ αἱ μεταξὺ τούτων διαφοραὶ οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ ἀποτέλεσμα παρανοήσεως. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν δὲν ὑπάρχουσι πράγματι αἰρέσεις, αἱ δὲ κατὰ καιροὺς ἐρίδες καὶ προσπάθειαι πρὸς διάκρισιν τῆς φιλοσοφίας κατὰ σχολὰς ἢ καὶ κατ' ἑνὴν προήλθον ἐκ προκαταλήψεως, φιλετικοῦ τύπου, δεισιδαιμονίας καὶ πάσης ἄλλης ἀδυναμίας τοῦ πνεύματος, ἀσυμβιβαστου μετὰ τῆς ὑγιούς φιλοσοφίας «Μίαις οὐ σῆς τῆς ἀληθείας, αἱ τῆς φιλοσοφίας τῆς τε ἑλληνικῆς καὶ τῆς βαρβάρου αἰρέσεις, καθ' ἅπερ ἑλᾶμεν ὡς πᾶσαν ἀύχρῃ ἀληθείαν» (Ἀγ. Κλήμης ὁ μεγας Ἀλεξανδ. Στρωμ. Α', 9). Κατ' οὐσίαν δὲ ἐλόκληρον τὸ ἀνθρωπίνον γένος μίαν ἔχει ὀρησκευτικὴν καὶ φιλοσοφικὴν πίστιν. πηγάζουσιν ἐν μέρει μὲν ἐξ ἀποκαλύψεως, ἐν μέρει δ' ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πρὸς εὐρεσιν τοῦ ἀληθοῦς ἀγώνων· διαφέρει δὲ μένος ὁ τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως τῆς μίας ταύτης πίστεως διὰ συμβόλων, ὧν ἡ ποικιλία προέρχεται ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἥθους, τῶν ἔθνων καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν λαῶν ἢ καὶ τῶν προσώπων. Ἔργον ἐκ τούτου τῆς πράγματι φιλοσοφίας εἶναι ἡ ἀναζήτησις τῆς ταυτότητος τῆς ἰδέας ὑπὸ τὰς παντοίας αὐτῆς αἰριέσεις. Ὅπως δὲ ἀνεύρη ταύτην, πρέπει πρὸ πάντων νὰ μὴ περιτριζέται εἰς μηδεμίαν αἰρίσιν ὁ φιλοσοφῶν, ἀλλὰ νὰ σέβεται πάντα τὰ δόγματα, νὰ μνηστὶ πάντα τὰ μυστήρια, νὰ εἰσέρχεται εἰς ὅλας τὰς σχολὰς καὶ νὰ μεταχειρίζεται πάσας τὰς μεθόδους. Ὅπως ἀνακαλύψῃ τὴν αὐτὴν θεμελιώδη ἀλήθειαν ἐν τοῖς ὀρησκευτικαῖς συμβόλοις, τοῖς μύθοις, τῇ φιλοσοφίᾳ, τῇ ἐπιστήμῃ, τῇ ποιητικῇ καὶ τῇ τέχνῃ πάσης ἐποχῆς καὶ χώρας.

Ἐκ τῆς τοιαύτης πρὸς πάντα τὰ δόγματα

εὐνοίας αποβαίνει ἱκανῶς δυσχερὴς ὁ ἀκριβὴς περιορισμὸς τῶν ἀλεξανδρινῶν εἰς ἓν οἷον διήποτε τῶν μεγάλων φιλοσοφικῶν συστημάτων. Ἐξ ἰσού τῷ ὄντι εὐκόλον εἶναι νὰ θεωρήσῃ τις αὐτοὺς ὡς Ἑλλήνας καὶ ὡς Ἀνατολίτας, ὡς φιλοσόφους καὶ ὡς ἱεροφάντας. Καὶ οὕτω ὁμῶς θεωροῦνται εὐλόγως ὡς συγγενεῦσιν πρὸ πάντων εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἢ μάλλον ὡς ἐκπορευόμενοι ἐξ αὐτῆς, ὀνομασθέντες ἐν τούτῳ Πλάτωνικοί καὶ παρὰ τῶν μεταγενεστέρων Νεοπλατωνικών. Ἡ ἀκαδημικὴ τῷ ὄντι διδασκαλία, ὡς ἐκ τῆς εὐρύτητος καὶ τῆς ποιικιλίας αὐτῆς, τῶν ταλαντευσίων τῆς ὑποίας φαίνεται ὑφιστάμενη ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον τῶν πλατωνικῶν διαλόγων καὶ τῆς πολλαχῶς ποιητικῆς ἀοριστίας τῆς ἐκφράσεως, ἀποδεικνύεται ἡ δευτερευομένη συμπύκνωσις πρὸς ἄλλας δοξασίας καὶ ἰδίως πρὸς τὸν μυστικισμὸν τῆς ἄκρας Ἀνατολῆς. Καὶ μύθευμα μὲν φαίνεται ἡ ἀποδημία τοῦ Πλάτωνος εἰς τὴν Ἰνδικήν, ἱκανῶς δ' ἀμφίβολος καὶ ἡ εἰς Αἴγυπτον μεταβάσις αὐτοῦ, οὐχ' ἔττον ὁμῶς βέβαιον ἀπομένει ὅτι ἐν ἐνίοις τῶν πλατωνικῶν διαλόγων ἀνευρίσκονται πολλὰ τὰ συγγενεῦσιν πρὸς τὴν ἀνατολικὴν σοφίαν καὶ ἐνθουσιάζοντα, πλὴν τοῦ Σωκράτους, εἶχεν ὁ Πλάτων διδασκάλους τὸν Σιμμίαν, μαθητὴν τοῦ κοινοῦ ἰσάντος πρὸς τοὺς Καλδαιοὺς Πυθαγόρου, καὶ τὸν Εὐκλείδην, ὁπαδὸν τοῦ πανθειστικῶς δόγματος τῆς Ἑλέας. Εἰς τὰ τοιαῦτα δυσχερᾶ καὶ μυστηριώδη ἑλεαστικά καὶ πυθαγόρεια προσηλωθέντες κατὰ προτίμησιν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ, ἐπεχείρησαν νὰ συνδιχάζωσι τὴν διλεκτικὴν μετὰ τῆς ἐμπνεύσεως, τὴν κοσμογονίαν τοῦ «Τιμαίου» καὶ τοῦ «Παρμενίδου» μετὰ τῆς ἀνατολικῆς. Ὅσα ὁμῶς καὶ ἂν ὑποθεθῶσι τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω διαλόγοις ἢ καὶ ἐν τῷ «Φαίδρῳ» ἔξοντα μυστικισμοῦ, πάλιν μεγάλον ἀπέμεινε τὸ χάσμα τὸ χωρίζον τὸ σύνολον καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ἀκαδημικῆς διδασκαλίας ἀπὸ τῆς τῶν Μάγων καὶ τῶν Γυμνοσιστῶν. Ὁ μὲν Πλάτων ἐμμελεῖ ἕνα θεὸν δημιουργὸν τοῦ κόσμου, διακεκμημένον ἀπὸ τούτου, ἔχοντα συνειδήσιν ἑαυτοῦ, διανοούμενον καὶ δρῶντα, τῆς δὲ ἀνατολικῆς σοφίας κυριώτατον δόγμα εἶναι ἡ ἐκ θεοῦ ἀπροσώπου καὶ ἀσυνειδήτου ἀπορροή καὶ ἡ εἰς τούτον ἐπιστροφή τῶν πάντων. Καὶ συμφωνότερα μὲν εἶναι πρὸς τὸν συνήθη ἥμιον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἡ πλατωνικὴ θεωρία, ἀλλ' οὐχὶ δυστυχῶς καὶ εἰς τὸν ἀκραιφνῶς φιλοσοφούντα ἐπαρκῆς. Ἐνῷ τῷ ὄντι ὁ κοινὸς νοὺς ἀδυνατεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ ποίημα ἄνευ τοῦ ποιητοῦ ἢ νὰ φαντασθῇ θεὸν ἀμέτοχον ἀνθρωπίνων ἰδιοτήτων, καὶ ἰδίως συνειδήσεως, βουλῆσεως καὶ ἐλευθερίας, ὁ φιλοσοφικὸς ἀπ' ἐναντίας λόγος προσκρούει κατὰ παντὸς τοιοῦτου προσόντος ἀνυπερβλήτως, μὴ δυνάμενος νὰ παραδεχθῇ ἀνθρωποειδῆ δημιουργόν ὡς πρώτην αἰτίαν τῶν ὄντων. Αὐτὸς ὁ Πλάτων, ὡς ἐξέχεται ἐκ

πλείστων χωρίων τοῦ «Παρμενίδου» καὶ τοῦ ἄλλου ἐ' βιβλ. τῆς «Πολιτείας» φαίνεται κατανοήσας τὴν λογικὴν ἀνάγκην ἑτέρας τινὲς ἐπείκειναι τοῦ δημιουργοῦ πρώτης ἀρχῆς. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἀνώτερα τοῦ ὄντος ἀρχὴ ἀδυνατον ἦτο νὰ συνδεθῇ πλατωνικῶς πρὸς τὰ ὄντα ἢ νὰ ἐξηγηθῇ οἱ αὐτῆς ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν καὶ ὁ προσπιπτὼν εἰς τὰς αἰσθήσεις. Τὰ διδόμενα τῆς Ἀκαδημίας ἀπέμεινον οὕτω ἀποτελοῦντα λογικὴν ἄλυσιν, στερεὰν μὲν καὶ συνεχρή, ἀλλὰ καὶ ἀνιπίδεκτον περὶ ἀκρόσεως μέχρι τῆς πρώτης ἐκείνης ἀρχῆς, τῆς προκινήσεως ἐν τούτοις ὡς ὑστάτον καὶ ἀναπόδραστον πῶμα τῆς πλατωνικῆς διαλεκτικῆς. Ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἐπισκόπησις τῆς κτίσεως κατεδείκνυε τὴν ἀνάγκην θεοῦ διανοομένου καὶ δρῶντος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ διλεκτικὴ ἐπέβαλεν οὐχ' ἔττον ἐπιτακτικῶς τὴν ἐνότητά τῆς πρώτης ἀρχῆς, τοῦ «Ἐνός», ὡς ἔλεγον οἱ Ἀλεξανδρινοί, ἦτοι τὴν ἀνώψωτον τοῦ θεοῦ ὑπέρανον τῆς ἐκφράσεως, τῆς διανοίας, τῆς συνειδήσεως καὶ αὐτῆς ἀκέραιας οὐσίας, ἦτοι τῆς ὑπάρξεως. Τίνα τῷ ὄντι ἀνάγκην νοήσεως ἢ δυνατό νὰ ἔχῃ τὸ «Ἐν, ἀφοῦ πλὴν αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ὑπῆρχε νοητόν, καὶ πῶς νὰ ὑποτεθῇ «δουλεύων τῇ οὐσίᾳ καὶ δεόμενος τοῦ εἶναι ὁ ποιήσας τὸ εἶναι» ὡς ἔλεγον ὁ Πλωτῖνος; Περὶ τούτου οὐδὲν σαφὲς ἀποφαίνεται ὁ Πλάτων. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶναι ὅτι πλὴν τοῦ ἐν τῷ Τιμαίῳ χωρίζοντος τὸ εὖς ἀπὸ τοῦ σκότους καὶ διακοσμοῦντος τὴν ὕλην δημιουργοῦ διαλέγεται ἐν τῷ «Παρμενίδῳ» καὶ τῇ «Πολιτείᾳ» περὶ ὑπερτέρου τινὸς νοῦ ἀκίνητου: ἀλλ' ὡς ἀντάξαι ὁ Ἀριστοτέλης: «Ἐν τοῖς ἀκινήτοις οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο εἶναι τῆς κινήσεως τὴν ἀρχὴν» (Μ. τ. Φυσ. Β' β', 8'). Ἀδύνατον ἐκ τούτου ἀπέβαινε νὰ ἐξηγηθῇ δι' ἡμέτερον νοῦ ἡ δημιουργία καὶ ἐξ ἰσού ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ ὁ πλατωνικὸς οὗτος νοὺς ὡς πρώτη ἀρχή, ἀφοῦ ἡ νόησις συνυποθέτει τὸ νοούμενον, διακρίσιν δὲ, ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου καὶ ἐτερότητας ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἀπόλυτον «Ἐν. Ἐνῷ δὲ ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐνίστηται, ἦτοι νὰ συγγενεῖται εἰς ἓν τὸν νοῦν καὶ τὸ νοητόν, οὐχ' ἔττον ἀδύνατον ἀποβαίνει καὶ νὰ ὑποθέσῃ ἐκεῖνον ἡ τοῦτο ὡς πρώτην ἀρχὴν, ἀφοῦ καίτοι ὅντα δύο ἀποτελοῦσιν οὐχ' ἔττον ἀδιάσπαστον λογικὸν ζεύγος, ὅπως δὲ ὁ ταυτισμὸς, οὕτω καὶ πᾶσα ἀπόπειρα χωρισμοῦ αὐτῶν καταλήγει εἰς ἀρητιαν ἀμφοτέρων κατὰ τὸν ἔξῃς ἀκατανίκητον συλλογισμόν: «Οὐ τὸς νοῦς καὶ ἡ νοητὸν ἄμ. α' εἰ δὲ δύο, δειτ' τὸ πρὸ τοῦ δύο λαβεῖν. Τί οὖν; νοῦν μόνον; ἀλλὰ παντὶ νῷ συνέξευκται τὸ νοητόν. εἰ οὖν δεῖ μὴ συνεξευχθαι τὸ νοητόν, οὐδὲ νοῦς ἔσται: εἰ οὖν μὴ νοῦς, ἐκφεύεται καὶ τὰ δύο».

(Πλωτίνου Ἐννεάδ. Γ', βιβλ. γ'). Οὐδὲ λογικώτερον φαίνεται νὰ ὑποθέσῃ τις ἀντὶ ἀπλῆς συνήτου τὴν πρώτην ἀρχήν: «Οὐδὲν ἄρ' ἔστι πρὸς τὸ ἄλλο εἶναι, μὴ ἐν δὲ εἶναι» (Πλωτ. Ἐννεάδ. Ι', βιβλ. ε'). Τὸ ἔν ἐν ἐπιβάλλεται οὕτω ἀναποδράτως ὡς πρώτη ἀρχὴ καὶ ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑποτεθῇ διανοούμενον, δημιουργοῦν, ἔχον συναισθησὶν ἑαυτοῦ ἢ κιν μετέχον οὐσίας. Οὕτω λοιπὸν τὸ τελευταῖον πόρισμα τῆς διαλεκτικῆς ἦτο ἀντίφασις πρὸς ἑαυτὴν, μὴ δυναμένη μῆτε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν δημιουργίαν ἄλλως ἢ διὰ Θεοῦ διανοούμενου καὶ ὄντος, μῆτε νὰ σταματήσῃ πρὶν ἢ ἀνέλθῃ ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ ἔν ὅς, ἦτοι μέχρι Θεοῦ ὑφωμένου ὑπεράνω τῆς δράσεως καὶ τῆς διανοίας. Μεταξὺ τοιούτου ὅμως Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου διακρινόμεναι ἀπ' ἀλλήλων, χαίνει ἄβυσσος ἀνυπέρολητος. Εἰς ταύτην τὸ χεῖλος φαίνεται σταθεῖς ὁ Πλάτων, ἀμυχανῶν, πλειστάκις ἀντιφάτων, μεταπίπτων ἀπὸ τῶν μεγαλοπρεπῶν ὁραμάτων τοῦ «Παρμενίδου» καὶ τῆς «Πολιτείας» εἰς τὰ ἡθικά τοῦ «Φαίδωνος» καὶ τὰ κοσμογονικά τοῦ «Τιμαιόου», καὶ μετὰ πλείστας ταλαντεύσεις ὁρατῶν εἰς τὸν πρακτικὸν τὴν φιλοσοφικὸν λόγον. Ἀφοῦ τῷ ὄντι διέκρινεν ὡς ἐν δυνάμει τὸ ὑπερούσιον «ἔν», τὸ ν' «πανταχόθεν παρόντα καὶ τὰ πάντα τὰ πᾶν ὄντα» μέγα Θεὸν τῆς Ἰνδικῆς, τῶν Σινῶν, τῶν Μάγων, τῶν ἀλεξανδρινῶν πατέρων, τὸν Θεὸν τοῦ Βούδα, τοῦ Καπίλα, τοῦ Ζωράστρου, τῆς Ἀποκαλύψεως, τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τοῦ Ἀγ. Κλήμεντος, τοῦ Ἀριστοπαγίτου, τοῦ Ἀμμωνίου, τοῦ Πλωτίνου, τοῦ Σπινόζα, τοῦ Σχέλλινγκ καὶ τοῦ Ἑγέλου, ἠρξάσθῃ ἔπειτα εἰς τὸν ἀνθρωποειδῆ δημιουργὸν τῆς Γραφῆς, τοῦ Κορανίου, τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας καὶ τῆς κατηχητικῆς, τὸν κτίζοντα τὸν κόσμον ἐκ τῆς προὑπαρχούσης ὕλης, τὸν χαίροντα διὰ τοῦ ἔργου τοῦ τὴν ἐπιτυχίαν, τὸν κολάζοντα τοὺς πονηροὺς καὶ βραβεύοντα τοὺς ἀγαθοὺς. Καὶ ἠσθάνετο μὲν ὅτι ὁ «δεύτερος» οὗτος «Θεός», ὡς τὸν ὀνόμασαν ὁ Ἀριστοτέλης, δὲν ἔρκει νὰ κορέσῃ τὴν ἐμψυτον τῶν φιλοσοφούντων διψὴν ἐνότητος, ἐπέκεινα ὅμως αὐτοῦ δὲν ἐτόλμα νὰ μεταωρισθῇ, διαικτιλογῶν τὴν ὑποφοβίαν τοῦ διὰ τοῦ προσιμωδῶς «ἐπέχειν περὶ τῶν ἀσέλων». Ἀλλὰ καὶ οὕτω ἀπομένει εἰς τὸν Πλάτωνα ἡ ἀναγκαῖος δόξα, ὅτι οὐ μόνον πρῶτος ἐστήριξε τὸ δόγμα τῆς ιδέας ἐπὶ βάσεως ἐπιστημονικῆς, ἀλλὰ καὶ διέκρινεν, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς, ὡς ἀναγκαῖον, αὐτοῦ ἐπιστάτασιν τὴν ἐπέκεινα τοῦ ὄντος ἀρχήν, κατορθώσας νὰ προσεγγίσῃ διὰ μόνης τῆς διαλεκτικῆς μέχρι τοῦ ἀβάτου ἐκείνου ὕψους, ὅπου ἤρθη ἡ μυστικὴ σοφία τῶν Ἰνδῶν, οὐχὶ δι' ἐπιτόνου ἀναβάσεως, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ἐμπνεύσεως. Ἔως ἐκεῖ ἀκολουθῶσαντες τὸν διδασκαλὸν οἱ νεοπλατωνιστοὶ, ὅπως ὁ Δάντης τὸν Βιργίλιον μέχρι τῆς

φλῆγος τοῦ παραδείσου, ἠναγκάσθησαν ἔπειτα ὡς ἐκείνος νὰ ζητήσωσιν ἄλλον εἰσηγητὴν εἰς τὸ ἀγαστήριον τοῦ Ὑπερουσιου. Ἀλλ' οὐδ' εἰς ἡμᾶς εἶναι δυνατόν νὰ καταστήσωμεν τὰ ἐν αὐτῷ μυστήρια κατάληπτά ἄνευ προηγουμένης τινὸς μύσεως τοῦ ἀναγνώστου. Ἀναλογιζόμενοι δὲ ὅτι οὐ μόνον τοῦ ἀλεξανδρινοῦ δόγματος, ἀλλὰ καὶ πλείστων ἄλλων τοῦ λεζικού τούτου φιλοσοφικῶν καὶ θεολογικῶν κατὰ τῶν ὁ ἀπέβαιναν ἄνευ τοιαύτης προπαιδείας ἢ κατάληψις δυσχερῆς, θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ προβῶμεν ἀπὸ τούδε εἰς ταύτην, μετατοπιζόντες ἀπὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἀλεξανδρικής θέσεως ἐνταῦθα τὸ ἄρβυρον «Πανὸς ἐσμὸς».

Ὅρισμὸς τούτου εὐληπτος καὶ ἄριστος σκοπὸν φαίνεται νὰ διατυπωθῇ διὰ τὸν λόγον πρὸ πάντων, ὅτι ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐστήριχθησαν ἐπ' αὐτοῦ παντοίαι καὶ πλειστάκις ἀδιάλλακτοι πρὸς ἀλλήλας φιλοσοφικαὶ καὶ θερησκευτικαὶ δόξαι. Παράλειποντες τὰς δυσσευνήτους τῆς Ἰνδικῆς ἀρκούμεθα πρὸς ἐκτίμησιν τῆς εὐρυτητος τοῦ συστήματος τούτου νὰ ἐνθυμισώμεν ὅτι ἐξ Ἰσού ἐκπαιδευθῶν, ἀνεπιγνώστως μὲν αἱ Ἰσραεῖται καὶ οἱ Σιτωκοί, ἔπειτα δὲ δογματικῶς οἱ ἀγιώτατοι ἀπολογητὰς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ οἱ ἀγριώτατοι χριστομάχοι, ὁ Ἀγ. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς οὐχ ἤττον τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου, καὶ σήμερον ἀκρόμῃ συναντῶνται ἐν τῇ πίστει εἰς τὸ ἔν οἱ πολλοὶ μὲν ἰδεολόγοι καὶ οἱ εὐσεβεστάτοι τῶν ἐν Γερμανίᾳ θεολόγων. Ὁ ἐξαιρῶν τοὺς ἑπαύδους τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοὺς ἀποστρέφοντας τὸ πρόσωπον ἀπὸ πάσης μεταφυσικῆς θεωρίας ἐμπειρικοὺς ἄγεται νὰ πιστεύσῃ ὅτι οὐδὲν ἄλλον ἦσαν πᾶσαι αἱ ἀπὸ διασχίλων ἐτῶν μεταξὺ τῶν φιλοσοφούντων ἐρίδες ἢ ἐμφύλιος πόλεμος ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πανθούσιου. Εὐλόγον λοιπὸν φαίνεται νὰ θεωρήσωμεν τοῦτον οὐχὶ ὡς διακριτικὸν δόγμα ὡρισμένης τινὸς σχολῆς, ἀλλ' ὡς ἐγκαίμενον τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος, ὡς ἀναγκαῖον ὑπόστρωμα πάσης υπερβατικῆς φιλοσοφίας, ὡς λῆσιν ἐπιβαλλομένην εἰς πάντα ἐπιχειροῦντα ν' ἀρῇ ὑπεράνω τῶν πορισμάτων τῆς ἐμπειρίας καὶ τὴν μόνην πηγὴν, ὅπου δύναται νὰ κορεσθῇ ἡ ἄβυσσος ἡμῶν διψῆς τῆς γνώσεως τῶν ἀσέλων. Μόνον διὰ τοιαύτης ὑπὸ εὐρυτάτην ἐποὶν ἐξέτασεως τῆς πανθελίας ἀποδοῖναι δυνατόν ἢ ἀποκαλυψῆς καὶ ἡ διατύπωσις τοῦ τοσαύτου συνθέοντος ἀντιθέτου ἀίρεσις κοινῶς συμβόλου πίστεως ἢ δὲ μᾶλλον εὐδατος πρὸς τοῦτο δόδε φαίνεται οὕτω ἡ ἐξῆς σειρά συλλογισμῶν. Πάντα ὅσα ὑπαγορεύονται εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ ἐπισκόπησις τῶν περὶ αὐτὸν δύνανται ν' ἀναχθῶσιν εἰς τὰς δύο ταύτας στοιχειώδεις καὶ ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων διακτινόμεναι ιδέας, τὴν ιδέαν τοῦ πεπερασμένου, ἦτοι τῶν ὅσα βλέπομεν γεννώμενα καὶ θνήσκοντα, δια-

δεχόμενα ἀλλήλα ἐν τῷ χρόνῳ καὶ παράπλευρα ἐν τῇ χώρῳ, παροδικὰ, αἰκινιχτὰ καὶ ἀλλοιούμενα ἀκαταπαυστως· καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπειροῦ, ἥτοι αὐτῶν τούτων τῶν πραγμάτων, νοουμένων ὡς ἀπεριόριστων ὑπὸ χρόνου καὶ τόπου, ἀμεταβλήτων καὶ ἀνυποτάκτων εἰς τὸν νέμον τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς. Τὴν δὲ δευτέραν ταύτην ἰδέαν ἀδύνατον εἶναι νὰ θεωρήσῃ τις ὡς αὐθαίρετον ἐπινόημα, ἀφοῦ οὐ μόνον ἐπιβάλλεται ὡς λογικῶς ἀχώριστος ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὸν φιλοσοφούντα, ἀλλὰ καὶ ὁ πόθος ἀπεριόριστος εἶναι ἀνεκρίβωτος ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀπὸ τῆς εὐγενεστάτης μέχρι τῆς ὅσον ὀλίποτε χοικῆς. Ὁ τοιοῦτος τῶν ὄντων πόθος δὲν εἶναι, ὡς φαίνονται τινες πιστεύοντες, γνώρισμα καὶ προνόμιον τῶν ὑπὲρ τὰ εὐτελῆ ὄντων, ἀλλὰ κοινὴς κληρὸς πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀχόριστος σύντροφος καὶ τῶν ταπεινοτάτων παύων. Μένον τῶ ὄντι κατὰ τὸ ποῖόν οὐχὶ δὲ καὶ κατ' οὐσίαν διαφέρει τὸ αἰσθητὸν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδρου, τοῦ εὐρίσκοντος στενὰ τὰ ὅρια τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατακτηθείσης οἰκουμένης, ἀπὸ τοῦ λαμπάρου, τοῦ δυσαναγχατόντος κατὰ τῆς στενότητος τοῦ στομάχου του καὶ ἀγρευομένου ἀτελευτήτους καὶ ἀνεπιδέχτου κορεσμοῦ πλικοῦντων καὶ παρδίων καταπόσεις· ἐξ ἴσου δὲ ἀδύνατον εἶναι νὰ εὐρεθῇ ἑραστὴς μὴ φλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πῦρος αἰωνίου περιπτώσεων ἢ τεχνίτης εὐχαριστοῦμενος ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ ἔργου του πρὸς τὸ αἰώνιον κάλλος, τὸ ὅποιον διαδέλπει. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀπαθείστερους τρέπει τάχιον ἢ βράδιον εἰς ἀναμείτρησιν τῆς ἀδυναμίας καὶ ἀθλιότητος αὐτῶν ὁ σωματικὴς ἢ ὁ ψυχικὸς πόνος, καὶ πάντας ἀνεξαιρέτως ἀναγκάζει θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας νὰ φιλοσοφῶσιν ἢ καθ' ἑκάστην οἴα τοῦ θανάτου τοῦ «μεγάλου τοῦ οὐτοῦ καὶ οὐθιγῆ τοῦ φιλοσοφία» ὡς ὠνόμαζεν αὐτὸν ὁ Schopenhauer.

Οὕτω λοιπὸν πρόκεινται ἡμῖν δύο τύποι ὑπάρξεως, ὁ πρόσκαιρος καὶ ὁ αἰώνιος, ὁ περιορισμένος καὶ ὁ ἄπειρος, ὁ ἀτελής καὶ ὁ τέλειος, ὁ παροδικὸς καὶ ὁ μένιμος, ὁ αἰσθητὸς καὶ ὁ νοητὸς ἢ ὅπως ὀλίποτε ἄλλως ὠνομάσθησαν ἢ δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ὁ κόσμος καὶ ὁ Θεός. Ἡ δὲ πίστις εἰς ἀμφοτέρους τούτους ἐπιβάλλεται ἀναποδρότως, καὶ μάταιος ἀπέδη πᾶς ἄγων πρὸς ἄκρην εἴτε τῶν ὅσα βλέπομεν καὶ ἐγγίζομεν εἴτε τῶν ὅσα νοούμεν. Ἀποτέλεσμα παρανοήσεως καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀπιδεικνύεται ἢ ἀποδοθεῖσα εἰς τινὰς αἰρέσεις ἄκρης τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ οὐχ ἥττον ἄδικον εἶναι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἔθεσι οἱ δι' ἄλλου δυνάμτος ἐνυμάσαντες τὸν Θεόν. Πράγματι οὔτε τοῦτο οὔτε τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου τὴν ὑπαρξίν οὐδεὶς ποτε ἠκούθη. Ἡ δὲ συνυπαρξὶς καὶ ἡ μεταξὺ αὐτῶν ἀντιθέσις ἀποτελοῦσι τὸ μέγα καὶ αἰώνιον πρόβλημα τῆς φιλοσοφίας. Ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ αὐτῶν πρὸς

πλήρωσιν τῆς χωρίζουσας τὸ αἰσθητὸν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἀδυστοῦ ἐπειραθῆσαν ἔξωχοι τινες παρ' ἀρχαίους φιλόσοφοι νὰ θεωρήσωσιν ὡς λύσιν τὴν παραδοχὴν δύο ἀντιθέτων καὶ ἀδυνατοῦν ἀρχῶν. Τοιαύτη τις ἦτο ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀναξαγόρου, ἀντιτάσσοντος εἰς τὸν ἀκίνητον νοῦν τὸ χάος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παλαιόντα στοιχεῖα, καὶ ἱκανῶς ὅμοια ἢ τοῦ Πλάτωνος, ἐσθλῆς λησμονῶν τὰ ἐλεατικά ἤρκετο εἰς δημιουργίαν διακοσμοῦντα τὴν ὕλην. Πολὺ ὁμως τούτων ἀκριβέστερος τοῦ δυαδικοῦ δόγματος ὁρμηκεὺς ἀνεδείχθη ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ἐπιχειρήσας νὰ στηρίξῃ ἐπ' αὐτοῦ πλήρως καὶ πραγματικῇ ἐπιστημονικῇ σύστημα μετασυκοῦ. Δύσκολον ἐν τοῦτοις ἀποδίνει νὰ δεγθῇ τις μετὰ τοῦ Σταγειρίτου ἀφ' ἑνὸς μὲν Θεοῦ ἐκτὸς τῆς φύσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτοῦπαρκτον καὶ ἀμέτοχον θεότητος φύσιν. Ἡ μέγα παντὸς δυαδικοῦ συστήματος ἐλάττωμα εἶναι ὅτι δὲν ἱκανοποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ ἡμῖν ἑρῶτα τῆς ἐνότητος. Ἐξ οὗ ἀδύνατον ἀποδίνει νὰ θεωρήσωμεν ἐπαρκῆ πᾶσαν ἐξηγήσιν τῶν ὄντων μὴ καταλήγουσαν εἰς τὸ Ἐν. Ἐκ τῆς τοιαύτης ἀκατανικήτου ἡμῶν προσηλωσεως εἰς τὴν ἐνότητα καὶ τοῦ ἀδύνατου τῆς ἀρνήσεως εἴτε τοῦ νοητοῦ εἴτε τοῦ αἰσθητοῦ προήλθεν ἑτέρα τις τοῦ προβλήματος λύσις ὁ Πανθεισμός, ἥτοι ὁ ταυτισμὸς τούτων. Οὐδὲν τῶ ὄντι ὑπάρχει τὸ κοινὸν νὰ θεωρηθῶμεν τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον, τὰ μένιμον καὶ τὸ παροδικόν, τὸν Θεόν καὶ τὸν κόσμον, ὡς διπλὴν τοῦ αὐτοῦ πράγματος ὅψιν, οὐχὶ ὡς δύο ὄρους διακεκριμένους ἢ δύο ἀρχὰς ἀνεξαρτήτους καὶ δακτυλῶς ὑπάρχουσας χωριστῆς, ἀλλ' ὡς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχήν, ἥτις ἀπὸ διαφόρου σκοπίας ἐξετάζομένη παρίσταται ὅτε μὲν ὡς ἄπειρον, ὅτε δὲ ὡς πεπερασμένον, ὡς κόσμος ἢ ὡς Θεός. Εἰς τοιοῦτο μάλιστα συμπέρασμα φέρονται ἄγροισα ἢ ἀκριβέστερα ἀνάλογισαι τῶν ἡμετέρων διανοημάτων. Οὕτω λ.χ. ἀδύνατον εἶναι νὰ νοήσωμεν οἰανδήποτε ἐκτασιν ἄλλως ἢ ὡς περιοριζομένην ὑπ' ἄλλης τινός. Ἡ τοιαύτη λοιπὸν ἐκτάσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπάρχουσα καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὴν περιορίζουσαν αὐτήν, ὅπως καὶ ἡ περιορίζουσα πρὸς ἄλλην τινὰ μεγαλειέραν ὁ δὲ τοιοῦτος τῶν ἐκτασεων πολλαπλασιασμός ἄγει κατ' ἀνάγκην εἰς ἐκτασιν ἄπειρον περικλείουσιν πᾶσας τὰς ὁρισμένους. Ἄν δὲ πάλιν ἐξετάσωμεν πρώτῃ τὴν ἄπειρον ἐκτασιν, ἀδύνατον εἶναι νὰ νοήσωμεν αὐτὴν ἄλλως ἢ ὡς διατεταμένην ἢ τοῦλάχιστον ὡς διατεταμένην καὶ νὰ μὴ σχετίζομεν τὸν ἄπειρον γῆρον πρὸς τὰ ὁρισμένα σχήματα τὰ ὅποια δύναται νὰ περιλάβῃ. Οὕτε τὸ ἄπειρον λοιπὸν δύναται νὰ νοηθῇ ἄνευ τοῦ πεπερασμένου οὔτε τὸ πεπερασμένον ἄνευ τοῦ ἄπειρου· πᾶσα δὲ ἀπόπειρα χωρισμοῦ αὐτῶν μεταβάλλει ἑμμέτερον εἰς ἄπλως ἀκριβέστερον, εἰς κενὰ δὲ, ὑπάρξεως πλάσματα τῆς φαντα-

σίας. Τὰ ἀνωτέρω περὶ τοῦ χώρου ἐφαρμόζονται ἀκριβέως καὶ εἰς τὸν χρόνον, ἀφ' οὗ πάντα δι-
ρισμένη διάκρισις πρέπει νὰ ὑποταθῇ περιοχο-
μένη ἐν ἄλλῃ μεγαλειότητι καὶ τὸ συνολο-
τούτων αποτελεῖ τὴν αἰωνιότητα. Τὴ ἄλλῃ
τῇ ὄντι παρὰ ἀραιώσεις καὶ φάντασμα εἶναι ἡ
αἰωνιότης χωρίζουσα τῆς διαρκείας, ἀφ' ἧς α-
πώλυτος ἀδυνατον εἶναι νὰ νοηθῇ αὕτη ἀσχε-
τος πρὸς τὴν πάρεσιν τοῦ χρόνου; Δὲν πρό-
κεινται λοιπὸν ἡμῖν δύο πράγματα, ἀλλ' ἐν
καὶ τὸ αὐτό, εἴτε θεωρήσωμεν τὴν αἰωνιότητα
ἀναπτυσσομένην ἐν τῇ χρόνῳ εἴτε τοῦτον ἀ-
πορρέοντα ἐξ αὐτῆς. Οὐχ ἦτοιν δύσκολον εἶναι
νὰ νοηθῇ αἰτία ἄνευ αποτελέσματος ἢ οὐσία
ἄνευ ἰδιότητων. Ἄρα τῇ ὄντι χωρισθῶσιν ἀπ'
ἀλλήλων, ἀπομένει ἡμῖν αἰτία οὐδενὸς αἰτίου καὶ
οὐσία οὐδενὸς διακρινομένη ἀπὸ οἷας θηποτε
ἄλλης ἀπλῆς ὄντι καὶ πάλιν ἀραιώσεις, προ-
εἶντα αὐθαίρετον χωρισμοῦ τῶν ὅσα δὲν δύνανται
πράγματι νὰ ὑπαρξῶσιν παρὰ μόνον ἀδιασπά-
τως συνδεδεμένα. Οὕτῃ αἰτία λοιπὸν ἄνευ
αποτελέσματος, οὕτε οὐσία ἄνευ ἰδιότητων,
οὕτε αἰωνιότης ἄνευ διαρκείας, οὕτε χώρος
ἄνευ ἐκτασεως καὶ ἐπομένως οὕτε πεπερασμέ-
νον ἄνευ ἀπειρου, οὕτε ἀπειρον ἄνευ πεπερα-
σμένου. Καὶ πεπερασμένον μὲν εἶναι ἡ ἐκτα-
σις, ἡ διαρκεία, ἡ κίνησις, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ φύ-
σις, ἀπειρον δὲ τὸ αἰωνίως διαρκεῖν, τὸ αὐ-
δελῶς μεταβαλλόμενον, τὸ «πανταχοῦ παρὸν»
καὶ τὰ πάντα πληροῦν». ὁ Θεὸς «ἐν ᾧ πάν-
τες ὧμεν, κινούμεθα καὶ ἐσμέν» (Πρᾶξ. Ἀποστ.
12, 28). Ἄλλ' οὕτε φύσις δύναται νὰ ὑ-
παρξῇ ἄνευ Θεοῦ, οὕτε ὁ Θεὸς ἄνευ τῆς φύ-
σεως, ἐν ᾗ ἀναπτύσσεται. Ἐκ τῶν κέλπων
τῆς ἀκινήτου αἰωνιότητος, τῆς ὑπερτάτης τε-
λειότητος καὶ τῆς παντοδυνάμου αἰτίας ἀπερ-
ρεῖ κατ' ἀνάγκην ἀπεροποικίλος πληθὺς ὄν-
των ἀτελῶν καὶ προσκλίρων, διαδεχομένων
ἀλλήλην ἐν τῷ χρόνῳ, συγκρουσμένων ἐν τῷ
χώρῳ, ἀδικοῦσιν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐκπορευομέ-
νων καὶ εἰς τὸν Θεὸν ἐπιστρέφοντων. Ὁ Θεὸς
καὶ εἰς τὴν οὐσίαν εἶναι δύο ὄντα, ἀλλὰ τὸ ἐν
καὶ μένον πράγματι ὅν. ὑπὸ τὴν διπλὴν αὐ-
τοῦ ὄψιν ἐνάδος πολλαπλασιαζομένης καὶ πολ-
λαπλότῃς ἐνίσταμένης. Τοιοῦτο εἶναι τὸ ἀπὸ
τοῦ Βούδα μέχρις ἡμῶν ἀναλλοίωτον σύμβο-
λον πίστεως τοῦ Πανθεϊσμοῦ παρὰ τοῖς Ἀ-
νατολίταις καὶ τοῖς νοσηλατικαῖς, τοῖς Θεο-
πόροις τῶν μέσων αἰώνων καὶ τοῖς σήμερον
ὑπερβητικαῖς. Οἱ μὲν ὠνόμασαν τὸν Θεὸν ψυ-
χὴν τοῦ κόσμου, οἱ δὲ τὸν κόσμον ὑπερένυχ-
σιν τοῦ Θεοῦ, ἄλλοι ἐδίδαξαν ὅτι τὸ πράγματι
ἐν ἐγκλείεται ἐν τῇ συμπτώσει τῶν ἀντιθέτων,
καὶ παρ' ἄλλων μανθάνομεν ὅτι ταυτίζονται
τὰ ἐναντία ὑπὸ τὴν ποικίλῃν ὁμῶς τῶν φύ-
σιων ἀπομένει ἐναρμόγης ἢ ἀσάλευτος προσή-
λωσις εἰς τὸ θεμελιώδες κοινὸν δόγμα, τὸ
ἐκπορεύειν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Θεοῦ.

Τὴ δὲ διακρίνον τοὺς Ἀλεξανδρινούς ἀπὸ τῶν
προγενεστέρων ἐκδοξῶν εἶναι ὅτι. δὲν ἡρῶν

σῶσαν ὡς οἱ Ἀνατολίται εἰς δόγματα καὶ
τονισμοὺς ὕμνων εἰς τὸ ὑπερνοῦσιν. Ἐν, ἀλλ'
ἠθέλησαν πραγματὶ νὰ φιλοσοφήσωσι, στηρίζ-
μενοι ἐπὶ μόνῃ τῇ αὐτηρητάτῃ λογικῆς καὶ
οὐδὲν ἄλλο δὲ μυστήριον ἀποδεχθέντες πλην τοῦ
προκείμενου ἐξ αὐτῆς καὶ μὴ δυναμένου δι' αὐ-
τῆς νὰ ἐξηγηθῇ. Τοῦτο ἦτο, ὡς ἤδη εἵπομεν, ἡ
ἀμερίτος ἐνότης τῆς πρώτης ἀρχῆς, ἡ ἐπι-
βαλλομένη ὡς ὑστάτων καὶ ἀναγκαστὴν πόρισμα
τοῦ λόγου καὶ προσκόπτουσα ἀνυπερέλθως
εἰς τὴν ἄλογον ὑπόθεσιν Θεοῦ ἄνευ νοήσεως,
ἡ νοήσεως ἄνευ τοῦ νοουμένου, τοῦ ἀποτε-
λοῦντος ἀδιάσπαστον μετ' αὐτῆς δυάδα. Ἡ
μυριεπίδοτος Ἐν ἡ ἀπέμεινον οὕτω ἀνυπέ-
τακτος εἰς τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς, ἐξ οὗ
ἤρθησαν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ νὰ ὑποθέσωσιν ὅτι
ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ὁ ἀνίκανος νὰ ἐξηγηθῇ
ὅσα ἐξ αὐτοῦ ἐκπορεύονται, δὲν εἶναι ἡ ὑπερ-
τάτης δύναμις τῆς ψυχῆς. Ὡς τοιαύτην ἐθεώ-
ρησαν τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐνομασθεῖσαν ἔκ σ τ α
σ τ ν, δι' ἧς μόνῃς ἐφαινετο δυνατόν ἡ
ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ τελειοτάτου θαύματος τῆς
πολλαπλότητος καὶ ἡ ἀπ' οὐθείας ἀντίληψις
τοῦ Ἐνός. Πρὸς διακρίαν ἑμῶς ἐκτενήσαν τῆς
τοιαύτης ἐκστάσεως πρέπει πρὸ παντὸς ἄλ-
λου ν' ἀποφύγωμεν πᾶσαν σύγχυσιν ἢ συ-
σχέτισιν αὐτῆς μετὰ τῆς παύλογικῆς κατὰ
στάσεως τῶν συνήθων ἐπιστασιαστικῶν. Ἡ νοη-
πλατωνικὴ ἐκστασις, πρὶν ἢ νοθεύσῃ καὶ ἐξ-
ευτελισθῇ αὐτὴν οἱ ἐπειτα μῦνται καὶ μυσ-
τικῶς ἐξὲν ἄλλο ἦτο παρὰ ὑπερτάτη τις
ἐκτασις πᾶσιν τῶν δυναμένων τῆς ψυχῆς, τοῦ
τε αἰσθητῆτος καὶ τοῦ λόγου, πρὸς κατανόη-
σιν τῶν ὅσα ἀδυνατεῖ μόνος ὁ λόγος νὰ κα-
ταστήσῃ καταληπτά. Ἀντὶ νηστείων, πολυη-
μέρου ἀκινήσεως, μαστιγώσεων, κατακλίσεως
ἐπὶ ἀκανθῶν, ἐπισκοπῆς τῶν ὀφθαλμῶν,
βαντισμάτων διὰ ταυρείου αἵματος καὶ τῶν
ἄλλων τοιούτων ἀσκήσεων, ἐποβάλλετο
εἰς τὸν ἐρεγόμενον ν' ἄρῃ ὑπεράνω τοῦ λό-
γου ἡ προηγούμενη ἀνάστασις δι' αὐτοῦ καὶ
μόνου ὁλοκληρῶς τῆς πλατωνικῆς πυραμίδος
τῶν ἰδεῶν μέχρι τῆς ὑψίστης κορυφῆς, ἐξ ἧς
μόνης ἦτο δυνατόν τὸ ἅλμα εἰς τοὺς κέλπους
τοῦ ἀνείδου Ἐνός. Οὕτω ἐξεταζομένη καὶ ἔ-
αυτὴν καὶ ἀσχετῶς πρὸς τὰ ἐπειτα θαυραγικὰ
ἐπιγρίσματα ἡ ἀλεξανδρινὴ ἐκστασις φαίνεται
ἱκανῶς ἐμεινῶσα ψυχικῇ φαντασίᾳ, τὸ δὲ
πρῶτον οὐδὲ σήμερον σπανίζει. Γνωστὸν τῇ ὄντι
εἶναι ὅτι μετὰ μακρὰν καὶ ὑπερέσχηκτον προ-
σῆλωσιν εἰς τὸ σκεπτόμενον συμβαίνει ἐνί-
στασις εἰς τὸν μελετῶντα ὁ μόνον ν' ἀποξε-
νοῦται ἀπὸ τοῦ κόσμου κόσμου, ἀλλὰ καὶ
ν' ἀπολέσῃ ἐνίστα τὴν συνείδησιν τῆς ἰδέας
αὐτοῦ ἐκνοητικῆς ἐργασίας, ἀκριβῶς δ' ἐν τῇ
τοιοῦτῃ ὕπνῳ τῆς συνείδησεως καὶ καμῶν
τῆς διανοίας νὰ ἐπιφοιτήσῃ αἴφνης τῇ ἐπιστή-
μῃ ἢ λύσει δυσχεροῦς προβλήματος ἢ τῇ
λογιστικῇ πρωτότυπος καὶ ἐξῆχου καλλίστος
ἰδέα. Τὰς τοιαύτας ἱλαμψεις, τὰς ἀπὸ τοῦ

νας χρόνου ἱκανῶς ἀσχολούσας τοὺς ψυχολόγους καὶ θεωρουμένας παρὰ τινῶν τούτων ὡς ἀμεσιώτερα ἐνεργήματα τοῦ ἐν τῇ κόσμῳ διακεχυμένου Θεοῦ, δυσκόλον εἶναι νὰ θεωρήσωμεν πολὺ διαφόρους τῶν νεοπλατωνικῶν ὁραμάτων. Αὗται ὁμῶς σχετίζονται πολὺ μᾶλλον πρὸς τὴν ποιητικὴν ἐμπνευσιν, τὴν πτέρωσιν τῆς ψυχῆς, ἣν περιγράφει ὁ Πλάτων ἐν τῇ «Φαίδρῳ», ἣ πρὸς ὅσα ἀνακαλεῖ εἰς τὸν νοῦν παρατράγωδα ἢ λέξεις ἐκστασις, εἰς ἣν ἐξέπεσαν ἀπ' αἰῶνων σημασίαν. Ἡ σήμερον ἀκόμη παρὰ τῶν πλείστων κριτικῶν καὶ ἰδιωτῶν ἐν Γαλλίᾳ λεγόμενων Spiritualistes τελειῶς παραγνωρίζομένη, διασυρομένη καὶ ἐξευτελιζομένη διὰ τῆς συγχύσεως πρὸς ἑλῶς ἕνας αὐτῆς δεισιδαιμονίας νεοπλατωνικῆς ἐκστασις, συναρπαγῆ, ἀνάτασις, ἀναγνώγῃ, ἥ ὅπως καὶ ἀν' ὠνεμάσθη, οὐδὲν ἄλλο ἦτο παρὰ συνδυασμὸς τῆς ἐμπνεύσεως μετὰ τῆς ἐπιστήμης, κρῆμα ποιήσεως καὶ λογικῆς, ἀκριβῶς σύμφωνον πρὸς τὴν ἱστορικῶς ἡδὴ ἐπικρατήσαν γνῶμην, καθ' ἣν δὲν εἶναι οὐδὲ δύναται νὰ εἶναι ἡ φιλοσοφία καθαρὰ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἀναπνεύματος ἀπὸ τῆς τέχνης καὶ πλειστάκις πολὺ μᾶλλον τέχνη παρὰ ἐπιστήμη. Ἀπέδειξις δὲ τούτου ἐπαρκῆς εἶναι ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε ἀναδεικνύονται οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἀκριβεστεροὶ διαλεκτικοὶ καὶ θαυμαστότεροι ἐνταυτῇ καλλιτέχναι τοῦ λόγου παρ' ὅταν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συναρπαγῆς φιλοσοφῶσι περὶ τοῦ Ὑπερουσιου «τοῦ ἐποχομένου ἐπὶ τῇ Οὐσίᾳ». Ἄν δὲ μεταχειρίζονται τότε καὶ μεταφορὰς, πράττουσι τοῦτο, οὐχ' ἐκ προαιρέσεως, ἀλλὰ διότι ἀδύνατον τὰ εἶναι περὶ αὐτοῦ τὰ νήματα ἄλλως νὰ διατυπωθῶσιν.

Ἀλλὰ τί τέλος πάντων εἶναι τὸ Ὑπερουσιον τοῦτο «Εν, τὸ μόνον ἐν ἐκτάσει δύναμενον νὰ νοηθῇ καὶ διὰ μεταφορὰς νὰ ἐκφρασθῇ; Εἶναι τι τὸ ὅποιον ἐλάτρευεν ἀπὸ κατὰβολῆς κόσμου ἡ Ἀνατολή καὶ ὀλόκληρος ἐπέετα ἡ λοιπὴ ἀνθρωπότης, ἀμα ἀπεικάλυθῃ αὕτη ὡς ἄγνωστος Θεὸς ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν νεοπλατωνικῶν. Τὸ «Εν τοῦτο πληροὶ μὲν πάντα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ μόνον ἐν ἡμῖν δυνάμεθα ν' ἀντίληφθῶμεν αὐτοῦ, δσάκις «παύσωμεν μετὰ τοῦ αἰσθητικοῦ ὄντος», ἥτοι περισπώμενοι ὑπὸ τῶν αἰσθησεων. Ὅπως δ' ἀδύνατον εἶναι νὰ ἴδῃ ὥς ἀμύγας ὁ θεωρῶν ὅσα τοῦτο φωτίζει, ἀλλὰ μόνος ὁ ἀποστρέφων τὸ βλέμμα ἀπὸ παντὸς ὁρατοῦ, οὕτω καὶ ὁ νοῦς ἡμῶν «συναγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸ εἶσι καὶ μὴ δὲν ὁρῶν θεάσεται οὐκ ἄλλο ἐν ἄλλῳ φῶς, ἀλλ' αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καθ' ἑαυτὸν αἶφνης φανεῖν». Οὐδὲ πρέπει νὰ ἐρωτῇ πόθεν τὸ φῶς ἔρχεται, διότι τοῦτο οὔτε ἔρχεται οὔτε ἀπέρχεται, ἣ νὰ ζητῇ ἀλλαχοῦ τὸ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ψυχῇ ὅτε μὲν ὁρατόν, ὅτε δὲ ἀφανὲς ὑπάρχον, ἀλλὰ ν' ἀναμένη «ἡσυχῇ, ὥς

ἀνφανῇ, παρὰσκευάσας ἑαυτὸν θεατὴν εἶναι, ὥς περ ὁφθαλμὸς ἀνατολὰς ἡλίου περιμένει» ὁ δὲ ὑπερφανεὶς τοῦ ὀρίζοντος ἐδῶκεν ἑαυτὸν θεασασθαι τοῖς ὀμμασιν (Πλωτ. Ἐνν. Ε', ε'). Μετὰ τὰς μεταφορὰς ὁμῶς ταύτας, ἐφ' ὧν μόνον στηρίζεται ἡ κατηγορία ἐπὶ καλογηρικῇ ἐκτάσει, δὲν παραθίεται ἡμῖν ὁ Πλωτῖνος ἀφ' ἡγήσιν ὁπτασίας ὡς τοῦ ἐρημίτου τῆς Πάτμου ἢ τῆς Ἀγ. Θηρεσίας, ἀλλὰ τὴν σφίγγι-κατοτέραν ἰσως τῶν θυμαμένων ν' ἀνευρεθῶσιν ἐν φιλοσοφικῷ ἔργῳ ἁλυσιν συλλογισμῶν. Ἀπ' αὐτῶν ἀποδεικνύει ὅτι, ἀφοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἡ νόησις παρὰ κίνησις τοῦ πολλαπλοῦ πρὸς τὸ «Εν, ἣν γεννᾷ ὁ πόθος τῆς ἐνότητος, καὶ ὄργανον κοινωνίας πρὸς αὐτό, ὡς ὁ ὁφθαλμὸς πρὸς τὸ φῶς, ἐξ ἑαυτοῦ ἀποπονθεῖτο ν' ἀποδοθῇ νόησις τῇ «Ενὶ ὅσῳ καὶ ὁφθαλμὸς τῇ σφίγγι. Οὐχ' ἵστανται τὸ «Εν, ἀλλὰ μόνος ὁ νοῦς βλέπει τὰ ὑπὸ τοῦ φωτός ἐκείνου καταλαμψόμενα (Ἐννεάδ. ι', λόγ. ζ', 5). Οὐχ' ἵστανται δ' ἀσφαλιστάτος πρὸς τὸ «Εν εἶναι καὶ ἡ συνειδήσις ἡ γνῶσις αὐτοῦ, ἥς χρῆζονται μόνον οἱ διὰ τὸ πολλαπλὸν «ἐργάζοντες» διαριθμῶμεν αὐτοὺς καὶ μαθεῖν ὅσα καὶ ποτ' ἀείσονται (Ἀδελφ. ἐνν. ἡ θεία δύναμις «ἐάν ἡ ἀπειροσ, ἀνάγκη αὐτῇ ν' μὴ δὲ ἑαυτὴν νοεῖν» (Ὁριγ. Περὶ Ἀρχ. Βιβλ. Α', κ. β'). Ἀλλ' οὔτε ἐλευθερία οὔτε δράσις οὔτε προαιρέσις οὔτε πρόνοια δύνανται ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὸ «ἐπεικεῖν αὐτὸν προνοίας, προαιρέσεως καὶ πάσης ἄλλης δύναμει» (Ἐνν. ζ', η', 17). Περὶ αὐτοῦ δὲν δυνάμεθα καὶ νὰ εἰπωμεν ὅτι ὑπάρχει κατὰ τὴν νοητὴν ἡμῖν τοῦ ἔκματος σημασίαν, ἀφοῦ ἀδυνατοῦμεν νὰ ὑποβίσωμεν οὐσίαν τελείως ἑρμῶν ἰδιοτήτων, δι' ὧν μόνον δύναται νὰ διακριθῇ ἀπὸ τῶν ἄλλων, «τὸ δὲ ἀνεῖδον οὐκ οὐσίαν» (Ἐνν. Ε', ε', 6). Πᾶσα λοιπὴν ἀπόπειρα περιγραφῆς τοῦ «ἑνὸς ἀπομακρύνει ἡμᾶς ἐτι μᾶλλον ἀπ' αὐτοῦ, οἱ δὲ νομιζόντες ὅτι καθιστάσι τοῦτο σαμνότερον δι' οἰουδὴποτε ἐπιθίτου ἐμοιάζουσι τοὺς ἀρεῖς ἐκείνους πυνηγυριστάς, τοὺς ἀποδιδόντας κατώτερα αὐτοῦ τῇ ἐπικινεμένη (Ἐννεάδ. ΣΤ', η', 37). Κατὰ τὴν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀγ. Κλήμεντα ἐπιστήμη τοῦ Θεοῦ δὲν ὑπάρχει: «Ὁ γὰρ Θεὸς ἀναπόδεικτος ὢν οὐκ ἔστιν ἐπιστημονικὸς» (Στρωματ. βιβλ. Δ' σ. 635). Εἰς προφανῇ λοιπὴν ἀντίστασιν καὶ ἀλογίαν περιπίπτουσιν ὅσοι, ἐνῷ τὸν κηρύττουσιν ἄπειρον, ἐπιχειροῦσιν ἐπεῖτα νὰ περιλάβωσιν αὐτὸν ἐν οἰωδῇποτε ὁρισμῷ. (Ἐνν. ζ', ζ', 37). Μόνα τὰ ὀνόματα Πρῶτον, «Εν, Ἀπειρον καὶ Ἀνεῖδον ἀρμόζουσιν αὐτῷ ὡς δηλοῦντα οὐχ' ὅτι εἶναι, ἀλλὰ μόνον ὅτι

οὐδὲν εἶναι ἐκ τῶν δυναμένων νὰ νοηθῶσιν.
 Ἄλλ' οὐδ' ὑπεράνω καὶ ἔξω τῶν νοητῶν καὶ
 τῶν αἰσθητῶν πρόπει ν' ἀναζητῆται ὁ Θεός.
 «Οὐδὲν δ' ἐστὶν ἐξ ὧν οὐτε καί-
 ται που ἐρημώσας αὐτοῦ τὰ
 ἄλλα. ἄλλα πᾶσι σύνεστιν οὐκ
 εἰδῶσιν. (Ἐνν. ε', θ', 7). Ἄν δ' οὐδα-
 μού δυναμέθα ν' ἀντιληθῶμεν τοῦ πανταχοῦ
 παρόντος καὶ τοῖς πᾶσι συνόντος, τοῦτο συμ-
 βαίνει διὰ τὸν λόγον, ὅτι οὗτος περιέχει μὲν
 τὰ πάντα, ἀλλὰ δὲν περιέχεται ὑπ' οὐδενός,
 ὅτι: «Οὐδὲν ἐστὶ τῶν ὄντων καὶ
 πάντα ἐστὶν, οὐδὲν μὲν, ὅτι ὁ-
 στερα πάντα, πάντα δὲ, ὅτι ἐξ
 αὐτοῦ» (Ἐνν. ΣΤ', ζ', 32).
 Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀπολήγει καὶ ἀδύ-
 νατον ἦτο νὰ ἐκταθῇ ἐπέκεινα αὐτοῦ ἡ ἐπί-
 μόνου τοῦ λόγου σθηρίζουμένη ἀνάγκη περὶ
 τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν ὄντων. Ἄλλ', ὡς ἤδη
 εἶπομεν, οὗτε εἶναι ὁ λόγος ἡ μόνη τῆς ψυ-
 χῆς ἡμῶν δύναμις, οὔτε εὐλόγον φαίνεται νὰ
 ᾖ προσληθῶσιν ὡς ἐπίκουροι αὐτοῦ καὶ αἱ
 ἄλλαι. Ἄν δ' ἀπρόσιτος φαίνεται εἰς τὴν ἡ-
 μετέραν διάνοιαν ὁ ἐκ τῆς λογικῆς προκύ-
 πτων ἀνείθεος καὶ οὐδαμοῦ κείμενος Θεός, οὐ-
 δ' ὅμως ἐκ τούτου ἐπεται ὅτι καὶ ἀδύνατον εἶναι
 νὰ κοινωνήσωμεν μετ' αὐτοῦ κατ' ἄλλον τρό-
 πον. Ἐν ἐλλείψει τῆς νοήσεως, ἀγγέλλει τὴν
 ἐν ἡμῖν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ τὸ αἰσθημα ὅτι:
 «Ἐχομεν μετ' ἐξ ὧν τὸ ἐν ἐκαστοῖς»
 τὸ δὲ μέizon τοῦτο, «τὸ τῆς ψυχῆς
 ἡμῶν οἶον κέντρον, τοῦτο ἐστὶ
 τὸ ζῆτοσύμενον». (Ἐνν. ε', θ',
 8). Τὸ τοιοῦτο ὅμως ἐν ἡμῖν φῶς ἀδύνατον
 εἶναι νὰ διακρίνωμεν πρὶν ἢ καθιέρωμεν τὴν
 ψυχὴν ἀπὸ παντὸς ῥύπου, παντὸς πάθους καὶ
 πάσης ἄλλης σκιαζούσης αὐτὸ νεφέλης. Πρὸ
 παντὸς ἄλλου ἐπιβάλλεται τῇ φιλοσοφούντι νὰ
 μελετήσῃ ἀκριβῶς ὅσα διδάσκουσιν ἢ ἐπισκο-
 πῇται τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ ἐπειτα «καὶ
 ἀφαιρέσεις, αἱ ἀνάλογαί, αἱ
 αἱ τοῦ νοητοῦ ἐπιβάσεις καὶ
 αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἰδιότητες». Ἀφοῦ
 μὲν πάντα ταῦτα, πρέπει νὰ ὑψωθῇ ὑπὲρ
 ταῦτα, λησμονῶν πᾶν μάθημα, ἡ δὲ ψυχὴ αὐ-
 τοῦ νὰ διακρίνεται οὕτω, ὥστε οὐ μόνον νὰ
 φαίνωνται αὐτῇ εὐτελεῖ ἅπαντα: «οἷς προ-
 ῖν δὲ τὸ, ἀρχαί, δυνάμεις, κά-
 λη καὶ ἐπιστήμη», ἀλλὰ νὰ κα-
 ταρροῇ «καὶ αὐτοῦ τοῦ νοεῖν,
 ὁ τὸν ἄλλον χρόνον ἡσπάρ-
 ρετο, ὅτι τὸ νοεῖν κίνησις
 ἐστὶν, αὐτῇ δὲ οὐκ ἐκινεῖσθαι
 ἐλλείπει» (Ἐννεάδ. ε', ζ', 35). Ἐν τῇ
 τοιαύτῃ ἀκινήσει καὶ τελείᾳ ἐρημώσει τῆς
 διανοίας ἡ θύρα Θεοῦ ἐξέπτεται καὶ διει-
 νούται, ἐν οὗς συγγέεται μετὰ τῆς ψυχῆς
 καὶ ἀφανίζομενος ἐν αὐτῇ μεταβάλλεται αὐτὸ
 νοῦ νοοῦντος εἰς νοῦν ἐρῶντα,
 ἐν ᾧ ἄπειρος πόθος, ὀγκωθεὶς αἵρεσις ὡς μέγα

κύμα, αἶρει εἰς τὸ ἄσπετον ἐκείνου ὑπὲρ τὰ
 ὄντα ὕψος, ὅπου δὲν ὑπάρχει πλέον διακρίσις
 μεταξὺ νοῦ καὶ νοουμένου, φῶτος καὶ ἐ-
 ρωμένου, ἀλλ' ἀκτινοβολεῖ αὐτῇ ἡ ὁψις τοῦ
 ἀνείθεου «ἡ γὰρ νῦν ὁσα τὸ νῦν
 αὐτῇ». (Ἐνν. ε', θ', 7).
 Ἄν ἤδη περιόρῃ τὰς μεταφορικὰς ἐκφρά-
 σεις, δυναμέθα ἄνευ διαταραχῆς καὶ ἄνευ τινὸς
 ὑπερβολῆς ν' ἀπορροθῶμεν ὅτι ἐν τοῖς ἀνω-
 τέρῳ, τὰ ὅποια πρῶτοι εἶπον οἱ Ἀλεξανδρι-
 νοί, περιέχεται ὁλόκληρος ἡ οὐσία τῶν ὅσα
 δὲν ἐπικύσαν νὰ ἐπαναλαμβάνωσι πάντες οἱ μετ'
 αὐτοῦς ὑπερβατικῶς φιλοσοφῆσαντες ἢ θεολο-
 γήσαντες περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς· διὸ καὶ μένον
 ἐν ἡμῖν αὐτοῖς δυναμέθα ν' ἀντιληθῶμεν τοῦ
 Θεοῦ καὶ ἀνεπαρκῆς πρὸς τοῦτο εἶναι ὁ ἀνθρώ-
 πινος λόγος ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ αἰσθημα-
 τος, τῆς χάριτος, τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης,
 τῆς ἐμπνεύσεως, τοῦ ἐνδοξασμοῦ ἢ ὅπως δη-
 λῶτε ἄλλως ὠνομάσθῃ ἡ ψυχικὴ κατάρτασις,
 ἣν ὠνομάζον ἐκστασις· ν οἱ νεοπλατωνικοί,
 ἢ πάντας λοιπὸν τοὺς μὴ «ἐπέχοντες
 περὶ τῶν ἀθέλων» προῖπει νὰ κατηγο-
 ρήσωμεν ὡς θεοσέβους καὶ ὀπτασιαστὰς, ἢ νὰ
 πρὸς τὸν αὐτὸν τρόπον μετὰ τούτων μόνους
 τοὺς Ἀλεξανδρινούς. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶναι
 ὅτι ὑπάρχει πρὸ αὐτοῖς κατὰχρησις μεταφο-
 ρῶν. Ἄδικον ὅμως θὰ ἦτο νὰ λησμονηθῇ ὅτι
 τοῦτο οὐ μόνον ἐνεκείτο τῇ φύσει τῶν προ-
 γμμάτων, τὰ ὅποια πρῶτοι ἐπεχείρησαν νὰ ἐκ-
 ρατοῦσιν ἐλληνιστί, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀπαράβα-
 τον νόμον πᾶτα ἀσπληγῆ ἔννοια εἰκο-
 νίζεται μεταφορικῶς πρὶν ἢ διατυπωθῇ ἐ-
 πιστημονικῶς. Ἀπαρραλλομένως ὡς ὁ Ἱερά-
 κλειτος καὶ ὁ Παρμενίδης προκηρύχθησαν
 τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, οὕτω
 καὶ ὁ Νουμήνιος καὶ ὁ Πλωτίνος τοῦ Σπινόζα
 καὶ τοῦ Ἑγέλου. Οὐ μόνον δὲ κοινότης ἰδέας
 ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τῶν
 σήμερον πανθεϊστῶν, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις ὁ
 τρόπος τῆς διατυπώσεως αὐτῆς κατ' οὐδὲν δια-
 φέρει: «Πᾶς ὁ λατρεύων τὸ καλὸν καὶ τὴν ἀ-
 ληθείαν, λέγει ὁ Ῥενάν, καὶ ἱκανὲς νὰ αἰ-
 σθανθῇ τί εἶναι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγιότης, ἐν
 «οὐκ ἐστὶν ν' ἀναγκάσῃ ταύτας εἰς τὴν ἐστίαν, ἐξ
 «ἧς ἐκπορεύονται, πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ σιγὴν
 «εἰς τὸ στόμα καὶ ἀργίαν εἰς τὴν διάνοιαν,
 «ὥπως μὴδὲν εἴπῃ ἢ σκεφθῇ ἀνάξιον τοῦ ἀπει-
 «ρου. Ἀς συγκληθῇ ἐπειτα τὸ πρόσωπον αὐ-
 «τοῦ, ὡς λησμονήσῃ τὴν ἀλλοίαν τοῦ προσωπι-
 «κότητος, ἀτενίζων εἰς τὸ θεῖον κάλλος καὶ ἡ-
 «ωτῶν νὰ ὑψωθῇ μέγιστος αὐτοῦ καὶ ν' ἀπορρι-
 «νηθῇ ἐν αὐτῇ. . . Πᾶσαι τότε τῆς ψυχῆς του
 «καὶ δυνάμεις, συμπάλλουσαι ὡς χορδαὶ ὀργά-
 «νου, θελωσιν ἀποδώσει τὴν μέγαν ἐκείνου
 «καὶ μοναδικὸν ἦχον, ὅστις ὠνομάσθη Θεός».
 (Θρησκ. Μελέται. σ. 418—419). Οὕτε ἄλλο
 τι εἶπον οὗτε κἀν ἄλλοις εἶπον τοῦτο οὐ νοο-
 πλατωνικοί· γινώσκει δὲ εἶναι τὸ ἀνωτέρῳ τοῦ
 Ῥενάν, εὐρίσκει τις πλεῖστα μὲν ἐν τοῖς ἔργοις

τοῦ Σπινόζα, τοῦ Σχέλλινγκ, αὐτοῦ τοῦ Ἑγέλου καὶ ὅσα θέλει ἐν τοῖς τελευταίοις τοῦ Φιχτίου, τοὺς ὁποίους οὐδεὶς ποτε κατηγόρησεν ὡς δεισιδαιμόνας καὶ ὀπτασιακτάς. Ἀξίσι τοιούτου ὄντην εἶναι οὐχὶ οἱ ἀγωνιζόμενοι νὰ καταστήσωσι καταληπτότερα τὰ ἀγρηγμένα καὶ δυσφαστα διὰ τινος ποιητικῆς μεταφοράς, ἀλλ' οἱ ἐλλαμβάνοντες ὡς ὄντα πραγματικά τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πεζότατα πλάσματα τῆς νοσεύσης αὐτῶν φαντασίας, παραδείσους ἐστρωμένους διὰ σαπφείρων καὶ μαργαριτῶν, παταμούς ἐν αὐτοῖς γάλακτος καὶ λόφους δρυΐδου, ἢ τάρταρα, δαίμονας, φλόγας καὶ μαστιγώσεις, ἀγγελιοφανείας, πειρασμούς τοῦ Μισσαλάου, κέντρα ἀκαθάρτων στεφάνων, τύπους ἡλίων ἐν τῇ παλάμῃ, ἀνακηδόμενους φωτὸς ἐκ τοῦ ἀρχαίου καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἀνευρέθησαν καὶ παρελήφθησαν οἱ Θεουργοί, οἱ καλόγηροι, οἱ Τεῦρκοι καὶ οἱ Ἑβραῖοι, οὐδέποτε ὅμως οἱ νεοπλατωνικοί. Τούτων ἡ ἔκστασις ἦτο ἀπ' ἐναντίας τὸ ἀκούρατον ὄντων τῆς ἀκριβείας καὶ τοῦ τελείου ἀπὸ παντὸς φαντασματος χωρισμοῦ. Ἄν μετέπειτα εἴπειτα εἰς Θεουργικὰ ὄργια ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Ῥέας καὶ εἰς περιηγήσεις τοῦ παραδείσου ἐν τοῖς μονακτηρίοις, ἂν τὸν Πλωτῖνον καὶ τὸν Ἀγρίον Κλήμεντα διεδέχθησαν θεοὶ Ἰάμβελιχοι θαυματουργοὶ καὶ ὅσοι Νίκωνες ποτιζόντες παστάλους μέχρις οὗ καρποφορήσωσι, τοῦτο εἶναι πᾶσι κοινὸν πᾶσι φιλοσόφοις, ἅμα περιεβλήθη ὑλικώτερον ἔνδυμα ὅπως γίνῃ προσιτὴ εἰς τοὺς πολλούς. Ἄν δὲ ἐσθητήρησαν ἐξ ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῦ νεοπλατωνισμοῦ ἦτε χριστιανικὴ θεολογία καὶ ἡ ἀντακρίσις τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας, τοῦτο δὲν φαίνεται ἤδη λόγος ἐπαρκὴς ὅπως συγχύσιωμεν μετ' αὐτοῦ οὐ μόνον ταύτας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀναποσπάστους ἀπὸ πάσης δημώδους πίστεως δεισιδαιμονίας. Ἐπεμεινόμεν δὲ διαμαρτυρούμενοι κατὰ τῆς τοιαύτης συγχύσεως, διότι βλέπομεν αὐτὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῆς ἀλεξανδρινῆς σχολῆς καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ἐπιφανεστάτων κριτικῶν, πρὸ πάντων τῶν Γάλλων, ἐκτετραμένων εἰς ἀδικωτάτας κατ' αὐτῆς μορφᾶς ἐπὶ θεολογίᾳ, ἐνῶ τὰ νεοπλατωνικά θεωρήματα οὐδὲν εἶχον ποτε κοινὸν οὔτε πρὸς τὰ κύμβαια τῶν Κορυδαίνων οὔτε πρὸς τὰ ἔραματα τῶν ἀλογῶρων.

Μετὰ τὴν ἀπόδειξιν ὅτι μόνον ἀνείδεος, ἀκίνητος, ἀσυναίσθητος καὶ ὑπερούσιος δύναται νὰ νοηθῇ ἡ ἀρχὴ τῶν ὄντων, ἀπέμειναν εἰς τοὺς Ἀλεξανδρινούς νὰ ἐξηγήσωσι δι' αὐτῆς, τοιαύτην οὐσίαν, τὴν νόησιν καὶ τὴν δημιουργίαν. Τὸ πρόβλημα ἦτο ὅπως νέον. Πλὴν τῶ ὄντι τοῦ ἐν τῷ «Παρμενίδῃ» καὶ τῇ «Πολίτειᾳ» παροδικοῦ πτερυγίσματος τοῦ Πλάτωνος περὶ τὸ ὑπερούσιον, οὐδεὶς πρὸ αὐτῶν Ἑλλήνων εἶχε μετεωρισθῇ ὑπεράνω τοῦ ὄντος καὶ οὐδεὶς ἐπομένως εἶχεν αἰσθανθῇ τὴν ἀνάγκην κλίμακος πρὸς καταβάσιν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου εἰς τὴν

νοητὸν καὶ τὸν αἰσθητὸν κόσμον. Πάντα ἐν τούτοις τὰ καλούμενα βάρβαρα ἔθνη τῆς Ἀνατολῆς, Ἰνδοί, Πέρσαι, Βαβυλώνιοι, Φοίνικες, Αἰγύπτιοι καὶ Χαλδαῖοι, εἶχον καταρτίσει ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἡδὴ χρόνων ν' ἀνεύρωσι τὴν μὲν δυνάτην λύσιν τοῦ φεβερῶτα του τῶν μεταφυσικῶν κίμβων καὶ νὰ ἐξηγήσωσι τὴν δημιουργίαν διὰ τοῦ βέλματος τῆς ἐκπορεύσεως ἢ ἀπορροῆς. Πρὸς εὐχερύτεραν τοῦτου κατανόησιν δὲν εἶναι ἀσκόπον νὰ ἐνθυμίσωμεν ὅτι λαοὶ τινες τῆς Ἀσίας καὶ ἰδίως οἱ Πέρσαι ἐθεωροῦντο ὡς πυρολάτραι· πιθανότερον ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι οὗτοι ἢ τοῦλάχιστον οἱ τοσῶτοι παρ' αὐτοῖς ἐλάτρευον τὸ πῦρ οὐχὶ ὡς θεόν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὡς ὁμολογῶν καὶ ἐκδύναμις τοῦ τρόπου. καθ' ὃν ἀπορρέουσι τὰ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀκτίνες φωτὸς τοῦ ἑσπέρου ὅσον δὲ μᾶλλον πιθανὸν εἶναι τοῦτο, καθ' ὅσον ἀνευρέτομεν τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς μεταφορὰν χρησιμεύουσαν πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀπορροῆς οὐ μόνον παρὰ τοῖς πυρολάτραις, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τῆς ἀρχαίας Ἀσιατικῆς ἡπείρου. Ἡ διδασκαλία αὕτη φαίνεται μεταθεθεῖσα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς αἰγυπιατικῆς παρὰ τῶν Βαβυλωνίων εἰς τοὺς Ἑβραίους, οἵτινες ὑμνοῦσιν ἡδὴ ἐν τοῖς νεωτέραις βιβλίοις τῆς Γραφῆς τὴν Σοφίαν, ὡς τι δικεκριμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκπεριεμένον ἐξ αὐτοῦ, «ὡς ἀπαύγασμα τοῦ αἰθίου φωτός» ὡς «ἀτμίδα καὶ ἀπορροῖαν τοῦ Θεοῦ» ἦτις «θεῖα τέλει» εἰ ἀπὸ πέφατος εἰς πέφατος καὶ τὰ πάντα καὶ κινεῖ καὶ καὶ κοσμεῖ. (Σοφ. Σολομώντ. Ζ' καὶ Η'). Πολὺ τῶν ἀνωτέρων σαφέστερα καὶ δογματικώτερα εἶναι τὰ παρὰ τοῖς εὐαγγελισταῖς καὶ ἰδίως παρὰ τῷ Ἀγ. Ἰωάννῃ περὶ τοῦ Λόγου καὶ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος. Δύσκολον ἐν τούτοις ἀπομένει νὰ ἐρισθῇ μετ' ἀκριβείας κατὰ πόσον παρέλαβον οἱ Νεοπλατωνικοὶ τὰ περὶ ἀπορροῆς παρὰ τῶν Ἑβραίων καὶ κατὰ πόσον ἀπ' αὐθείας παρὰ τῶν παντῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλοσοφούντων ἀνατολή. Ὅπως διητοῖς ἡ θεωρία αὕτη, δι' ἧς κατώρθωσαν οἱ πλατωνίζοντες νὰ πληρώσωσι τὸ ἄλλως ἀνυπέρβλητον χάσμα μετὰ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ πολλαπλοῦ, τῆς ἰδέας καὶ τοῦ ἀνείδεου, τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ μετενδυθέντος ἐλληνικῆν στολήν, ὀλίγον διαφέρει κατ' οὐσίαν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀσιατῶν, Ἀπαρῶν καὶ ὡς οὗτοι, οὕτω καὶ οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλόσοφοι καὶ πατέρες τῆς Ἑκκλησίας ἐδίδασκον ὅτι «οὐτὲ ψυχὴ οὐτὲ νοῦς ἐστὶν Θεός» (Ἀγ. Διονυσίου Ἀρεοπαγ. Μυστ. Θεολογ.) ἀλλὰ «πάντα τὰ ὄντα καὶ οὐδὲν τῶν ὄντων» ἢ κατὰ τὸν ἐπίσκοπον Συνέσιον «μέγα καὶ πρὸν τῶν ὄντων», ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀκτινοβολοῦσι τὰ πάντα. Τὰ πάντα λοιπὸν εἶναι μέτρια Θεοῦ «ὅπερ ἐρρῶσαντα διὰ τὸ ὑπερπληρεῖς» ἐξ αὐτοῦ «ὅπου πρὸς ἐν

φαντος, οὐδὲ βουληθὲντος, οὐδὲ λησθέντος» (Πλωτ. Ἐννεάδ. Β', α', 2.). διότι ἡ πρόθεσις, ἡ βούλησις καὶ ἡ κίνησις εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν ἐνότητα καὶ ἁπλότητα τῆς πρώτης ἀρχῆς τῶν ὄντων. Τὰς ἐκπορεύσεις ἐξ αὐτῆς κατ' ὃν τρόπον τὴν φύσιν καὶ ἡ θεομότης ἐκ τοῦ πυρὸς· φύσις γὰρ αὐτῇ τοῦ Θεοῦ ὡς τοῦ πυρὸς τὸ θερμαίνειν καὶ τοῦ φωτὸς τὸ φωτίζειν» (Ἀγ. Κλήμεντος Ἀλεξ. Στρωμ. Β', ιε', 2.), καὶ ἐξ ἴσου ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν Θεὸν ἀμήμετα-διδόντα ἑαυτοῦ, ἔσθον καὶ ἥλιον μὴ κκινουμένον. Οὐ μόνον δὲ πρὸς τὴν λογικὴν ἀντιδικεῖν ἡ ὑπόθεσις πρώτης αἰτίας μὴ ὑπερεκπεσμένης, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν διέποντα τὸν αἰσθητὸν κόσμον ἀπαράβατον νόμον, κατ' ὃν οὐδὲν βλέπομεν τῶν ὄντων ἄνευ ἡμενον εἶναι αὐτοῦ μὲν εἶναι» ἀλλὰ «πᾶν τὰ ἔσσεσθόν τι ποιοῦντα», καὶ οὐ μόνον πᾶ ἔχοντα προκρίσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄψυχά μετὰ διδόντα ἑαυτῶν ὅσον δύναται», οἷον θεομότης τὸ πῦρ, ψυχὰς ἡ χιών καὶ αὐτῶν τὸ ἄνθος. Πῶς λοιπὸν τὸ πρῶτον καὶ ὑπέρτατον πάντων ἐν ἑαυτῷ σταθερὸν ὡς περ φθόνῃσαν ἑαυτοῦ ἡ ἀδύνατ' ἡσαν; Πῶς δ' ἂν εἴτε ἀρχὴ εἴη; (Πλωτ. Ἐννεάδ. Β', δ', 9). Κατ' οὐδὲνα ἕως τρέπον δικαιοῦνται τις ἐκ τῶν ἀνωτέρων νὰ θεωρήτῃ ὡς ἔχουσαν ὑπόστασιν τὴν μετῆν. ἢ ἐπιρρίπτουσιν ἐν τῇ ἀνυπερβλήτῳ αὐτῶν ἀντιπαθεῖα κατὰ τῆς πανθεϊστικῆς ἰδέας ὁ Κουζέν, ὁ Σαισέ, ὁ Γούλιος Σιμών, ὁ Φράγκ, ὁ Λεβέν καὶ οἱ λοιποὶ ψυχολόγοι καὶ ἀνθρωπομαρξίται εἰς τοὺς νεопλατωνικούς, οἳ δὲν ἀναγνωρίζουσι Θεὸν πραγματικὸν καὶ ἀμειγῆ ἀπὸ τῆς φύσεως. Ἀν τῷ ὄντι ἐξιδέσθωσι οἱ Ἀλεξανδρινοὶ «ὅτι πᾶν τὰ μετὰ Θεοῦ ἐστίν, καὶ οὐδὲν ἐστὶν ὁ οὐκ ἐστὶν Θεός», οὐδέλλως ἐπεται ἐκ τούτου ὅτι οὐδαμῶς ἀνευρίσκουσιν ἀμειγῆ Θεόν, τὸ δὲ μόνον ἀκριβὲς καὶ σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὰ σαφὴ κείμενα τοῦ νεοπλατωνισμοῦ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι μετέχουσι μὲν κατ' ἀνάγκην Θεοῦ πάντα τὰ μετ' αὐτόν, ἀλλ' ἀδύνατον εἶναι νὰ μετέχη καὶ οὗτος οἰοῦντο αὐτῶν, ἀφοῦ οὐδὲν ὑπῆρχε πρὸ αὐτοῦ. Περὶ τούτου ἀποφαίνονται πάντες οἱ νεοπλατωνικοὶ ῥητῶς καὶ ἀνεπιφυλάκτως: «ὁ δὲ τὸ πρὸ πάντων εἶναι ἀπλῶς, πᾶντων ὑπερὸν τῶν μετ' αὐτόν καὶ οὐ μεμειγμένον τοῖς μετ' αὐτὸν» (Ἐννεάδ. Β', δ', 1). Ἡ ἀμειγῆ τοῦ Ἐνός εἶναι κατὰ τὴν Πλωτινίαν ἐξ ἴσου ἀπόλυτος ἔσθον καὶ ἡ τοῦ ὕδατος πηγῆς ἀνάγκη, μεταδίδουσα αὐτοῦ εἰς πάντας τοὺς ποταμούς καὶ μὴ δεχομένης παρ' οὐδενός· ὁ δὲ ἐπισκοπεῖς ἡμέτερος Νεμέσιος, ἐξηγῶν «τοὺς πολλοὺς» τὴν αὐτὴν ἰδέαν παραβάλλει τὸ ἐν τῷ κόσμῳ θεῶν «τὸ ἡλίον, ὅστις τῇ πα-

ρουσίᾳ αὐτοῦ τὸν ἄέρα εἰς φῶς μετὰ ἀλλοίαν καὶ ἐνοῦται αὐτῷ καὶ χυμένως ἅμα καὶ ἀσυγχύτως». Ὅσον δὲ ἐγγύτερα τῇ Ἐνὶ εἶναι τὰ ὄντα κατὰ τοσοῦτον πρέπει νὰ ὑποτεθῶσιν ἀμειγέστερα καὶ ταῦτα. Οὕτω κατὰ τὴν Περρύριον: «Θεὸς μὲν πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ τῶν μετ' αὐτόν· νοῦς δὲ ἐν Θεῷ καὶ πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ τῶν μετ' αὐτόν· ψυχὴ δὲ ἐν νῷ τε καὶ Θεῷ καὶ πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ ἐν σώματι· σῶμα δὲ καὶ ἐν ψυχῇ καὶ ἐν νῷ καὶ ἐν Θεῷ» (Ἀρρ. 18'). Πρὸς ὑλικωτέραν παράστασιν τῆς ἐνοίας τοῦ Περρύριου δύναται τις νὰ φαντασθῇ ἐν οὐρανῷ κομήτην, τοῦ ἵπλου μόνος ὁ πυρὴν ἀποτελεῖται ἐξ ἀμειγρῶς φωτός, ἡ δὲ κόμη ἡ οὐρὰ ἐκ μίγματος φωτός καὶ σκότους, καὶ ἐν τῷ μίγματι τοῦτο ἀραύμενον τὸ πρῶτον τοῦ φωτός καὶ πυκνωμένην τὴν σκιάν κατ' ἀκριβῆ ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ φωταίνου πυρῆνος. Τοῦ πυρῆνος ὅμοιος τοῦτου ἡ λαμπρὴ εἶναι τοσαύτη, ὥστε ἀδύνατον εἶναι ν' ἀνεύσῃ πρὸς αὐτόν ὁ θεοχληρὸς ἄνευ θάμβους, μεταβάλλοντος εἰς «Θεῶν γ' ὧν δὲν τὸ ἀπρόσιτον φῶς, ἐν τῷ κατὰ τοῦ Θεοῦ λέγεται». (Ἀγ. Διονυσ. Ἀρεοπαγ. Ἐπιστ. πρὸς Διόδοτον.).

Πρῶτον τοῦ ἀρρήτου Ἐνός ἐκπόρευμα πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ ὑποθέσωμεν τὸν Νεῦν, ἀφοῦ αὐτὸ γνωρίζομεν ἀνώτερον τι τούτου, αὐτὸ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτόν πρῶτην ἀρχήν, ὡς μὴ δεκτικὸν ὑπάρξεως ἄνευ τοῦ νοητοῦ, «πρὸ δὲ τῶν πολλῶν ἀνάγκη εἶναι τὸ εἶναι». Ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐν τοῦτο ἦτο νοητὸν, ἀνέμενον «ἐφ' ἑαυτοῦ» καὶ δὲν «ἔχεν ἐκ τῶν ἀρρήτων καὶ ἀπλῶν τὸν πατῆρα» (Συνέκ. Ὑμν. γ'). ἂν δὲν ἀπεχωρίζετο δηλ. ἡ ἀκριβέστερον, ἂν δὲν διεκρίνειν ἑαυτὸν ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ δυναμένου νὰ νοήσῃ αὐτόν. Ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ὁ νόμος τῆς ἐκχύσεως, ἐκπορεύσεως, πρὸς δὲ ἀπορροῆς, ἀκτινοβολίας ἢ ὅπως ἄλλως καὶ ἀν' ὀνομασίῃ, εἶναι κατὰ τὴν λογικὴν καὶ τὴν πείραν ἀπαράβατος καὶ μόνος ἱκανὸς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν γένεσιν τῶν ὄντων: «Τὰ πάντα γὰρ ἐν νῷ, τὸ δὲ ἄεὶ τέλειον ἄεὶ καὶ ἀτελείον γὰρ ἐν νῷ, καὶ ἔλαττον αὐτοῦ γὰρ ἐν νῷ». Τὸ ἔλαττον τοῦτο, τὸ ἐνδεές καὶ ἀτελές, τὸ μὴ δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ μεμονωμένον, ἀλλὰ μόνον ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ νοουμένου ὡς δυάς, εἶναι ἡ νόσις, ἥτις στρεφόμενη πρὸς τὴν γενέτηραν αὐτῆς πρῶτην αἰτίαν καὶ ἐνοῦσα ἀφ' οὗ ἐγένετο, ὅλ' ἁλ' ὅ γὰρ οὐκ ἔχει, νῦν γίγνεται». Τὴν οὕτω τελειούμενον νοῦν συνάμειβα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἄλλο τι νοητὸν, οὐχὶ δηλ. τὸ πρῶτον καὶ ἀπόσιτον ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἐκπορεύεται, ἀλλ' ὡς ἐκτελειωτὸν καὶ μίμημα ἐκείνου. Οὗτος ὀνομασθῇ καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὡς ἡμέτερος ἐξ αὐτοῦ

ἀπορρέειν καὶ πολλαπλοῦν ἐν, ὡς περιλαμβανών ἐν ἑαυτῷ τὸ σύνολον τῶν ιδεῶν. Τὸν νοῦν δύναται τις νὰ παρομοιάσῃ πρὸς πολυέδρον κρύσταλλον, διαθλώντα καὶ σκορπίζοντα εἰς ποικίλας ἀκτῖνας τὸ ἄχρουν φέγγος τοῦ Ἑνός. Μένον διὰ τοῦ τοιοῦτου «εἰς ἃ πείρα κατὰ κερατισμοῦ τῆς οὐσίας», ὡς ἔλεγεν ὁ Πλάτων, δύναται νὰ ἐξηγηθῇ πῶς διακρίνει καὶ περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῷ ὁ νοῦς πάντων τῶν νοητῶν καὶ αἰσθητῶν ὄντων τὰς ιδέας, ἀπὸ τῆς τοῦ καλλοῦς καὶ τῆς ἀρετῆς μέχρι τῆς τοῦ ζώου, τοῦ φυτοῦ καὶ τοῦ λίθου. Καὶ οὐ μόνον τῶν καθ' ἑλίου, ἀλλὰ καὶ τῶν καθ' ἑκάστου, ἦτοι τῶν ἀτόμων τὴν ιδέαν, μετὰ πᾶσων τῶν παρεπομένων αὐτῇ κατηγοριῶν, ποσοῦ, ποιοῦ, αριθμοῦ, χρόνου, τόπου, κινήσεως, ἡρεμίας καὶ πάσης οἰκισθῆναι ἔχουσας. (Ἐννεάδ. Γ', ε', 22). Ἀδύνατον τῷ ὄντι εἶναι νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ὑπαρξίς τῶν ὅσα βλεπόμεν, ἐγγίζομεν, ἀκούομεν, γεύομεθα ἢ ὁσρανίσμεθα, χωρὶς νὰ ὑποθεθῶσι προϋπάρχουσαι αἱ ιδέαι αὐτῶν ἐν τῇ νοητῇ κόσμῳ. Οὐδὲ πρέπει νὰ ὑποθῶμεν τὴν κόσμον τοῦτον ἀπλὴν ἀφαιρέσειν, ἀλλὰ πολὺ τοῦ ἐπιγείου πραγματοικώτερον καὶ μάλλον «ἐξ ὧ ω μὲν ἐν», καὶ περιέχοντα ἐν αὐτῇ τὴν ἥλιον, τοὺς ἀστέρας, τὴν γῆν «καὶ τὰ ζῶα συμπαντα, ὅσα πεζὰ καὶ χερσαῖα λέγεσθαι, καὶ φυτὰ ἐν τῷ ἔρῳ ἰδρυμένα, καὶ θάλασσα ἑστὶν ἐκεῖ καὶ πᾶν ὕδωρ ἐν ῥοῇ καὶ ζωῇ μένουσιν καὶ τὰ ἐν ὕδατι ζῶα πάντα καὶ τὰ ἀέριαν» (Ἐνν. Γ', ε', 13). Πάντα δὲ ταῦτα εἶναι ἐν τῇ νοητῇ κόσμῳ ἀντικεινὰ, οὐχὶ διὰ πέντε ὡς ἐν τῇ ὕλικῃ αἰσθήσεω, ἀλλὰ διὰ μίαν καὶ μόνην «ἐχούσας ἐν ἑαυτῇ τὰς λοιπὰς καὶ ὡς ἑξ οὗσας πᾶσας τὰς ποικίλότητας γλυκύτητος καὶ εὐωδίας, καὶ χυλῶν ἀπάντων δυνάμεις, καὶ χρωμάτων ὀψεις, καὶ ὅσα ἀφ' αὐτῶν ὡς οὐρανοῦ, καὶ ὅσα ἀκροῦ αἰσθάνονται, πάντα μέλη καὶ ἴσθητα ὁμοῦ» (Ἐνν. Γ', ε', 12). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προταχθέντων δύναται πιστεῦσθαι, ν' ἀποδῇ κάπως εὐληπτότερον τὸ ἀξιόχουμα στον διὰ τὸ βάθος, ἀλλὰ καὶ ὁπωσοῦν σκοτεινὸν θεώρημα τοῦ Πλωτίνου καθ' ὃ: «Δύο ὄντα, ἐν ὧ ὁμοῦ νοῦς καὶ ὄν, καὶ νοοῦν καὶ νοούμενον, οὐ γὰρ ἄν γένοιτο τὸ νοεῖν ἐτερότητος μὴ οὔσης καὶ ταυτοῦ τῆτος θέ». (Ἐνν. Ε', α', 3). Τοῦτο σημαίνει περίπου, ὅτι ὁ νοῦς ὁ περιλαμβάνων ἐν ἑαυτῷ τὸ σύνολον τῶν νοημάτων, οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἑαυτοῦ δύναται νὰ νοήσῃ.

Ὁ τοιοῦτος Νοῦς ἐθεωρεῖτο παρὰ τε τοῦ Πλάτωνος καὶ τινῶν ἀρχαιότερων πλατωνικῶν ὡς ὁ θεσος καὶ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου δημιουργὸς ἐκ τῆς προϋπάρχουσας ὕλης. Οἱ ἀκριβέστερον ὁμοῦ νεοπλατωνίζοντες κατ' οὐ-

δένα τρόπον ἑσπεργον νὰ πορευθῶσιν αὐτοπαρκετὸν ὕλην ἢ νὰ θεωρήσῃσι τὸν νοῦν ὡς ἄμετρον αὐτῆς διακοσμητήν. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν προέρχονται μὲν πάντα τὰ αἰσθητὰ ἐκ τοῦ νοῦ, τοῦ περιέχοντος πάντων τὰς ιδέας, ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο «ἐσαπτομένου τοῦ νοῦ»: ἡ δὲ νοητὴ κόσμος οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ «τοῦ ἀρχιτέκτονος λογισμοῦ ἡ δὲ τῆν πόλιν κατεξείνεν διὰ νοομένου». Ἐντεῦθεν ἡ ἀνάγκη καὶ ἑτέρου τινὸς πλὴν τοῦ Νοῦ κτίκου πρὸς σύνθεσιν τοῦ θεοῦ μετὰ τοῦ κόσμου καὶ συμπλήρωσιν τῆς θείας Τριάδος: εἶναι δὲ οὗτος ἡ Ψυχὴ, ἥτοι τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιόν, τὸ πανταχοῦ παρὲν, τὰ πάντα πληροῦν καὶ πᾶσιν ζῶων χορηγῶν. Αὕτη ἐκπερισταται ἐκ τοῦ Νοῦ, καθ' ὃν τρόπον αὐτὸς ἐκ τοῦ Ἑνός, «οὐτὲ συννεύσαντος, οὐτὲ βουλήθεντος, οὐδ' ἐβλάσκειν ἡ ἐντος», ἀλλὰ δι' ἀπλῆς πάλιν ἐκχύσεως ἢ ἀκτινοβολίας τοῦ ἐν αὐτῇ περιστατού: «οἶον πυρὸς τὸ δμῆν ἢ συννεύσαντος ἐκ τῆς, ἡ δὲ ἦν παρέχεται» (Ἐνν. Ε', α', 3). Ὅπως ὁ νοῦς τὸ σύνολον τῶν ιδεῶν, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ περιλαμβάνει πᾶσας τὰς ψυχάς, ἔχει δὲ πρὸς τὸν νοῦν ὅπως ὁ ἀναρθρὸς πρὸς τὴν ἐνδιάθετον λόγον, οὐδὲν ἄλλο οὐκ ἢ ἐκδῶλως αὐτοῦ. Πάντα τῇ ὄντι τὰ αἰσθητὰ δημιουργεῖ κατ' εἰκόνα καὶ ἐμοίωσιν τῆς προϋπάρχουσας ιδέας ἐκκτου, καὶ τὴν κατὰ τοῦτον κόσμον περιάγει ἐν τάξει ἀτενίζουσα εἰς τὴν νοητόν. Ὡς ὁ περὶ ἀλλοῦ ἐν μέσῳ πελάγει ὑφάνει τὸ βλέμμα εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπως εὐλόγη κατὰ τοὺς ἀστέρας τὴν δρᾶμον τοῦ πλοίου ἐπὶ τῆς θαλάσσης, οὕτω καὶ ἡ δημιουργὸς δυνάμις: «Ἐδρυται οἶον ὑπὲρ νεώος ἐπὶ θαλάσσης τῆς ὕλης, τῇν ἀρμονίαν ταῖς ιδέαις οἰκίζουσα (Νομμηνίου παρ' Εὐσεβ. Εὐαγγ. Προπαρ. ΙΑ', 18). Ἀμφίδιον τι οὕτω καὶ μεταίχμιον μετὰ τοῦ νοητοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ, ὑπερκόσμος ἅμα καὶ ἐγκόσμος, κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν ἀνήκει ἡ Ψυχὴ εἰς τὸ θεῖον, ὡς ἐνέργεια δὲ ἀπτεται ἀμέσως τῶν αἰσθητῶν. Ἐνῶ δὲ ὁ νοῦς εἶναι εἰς καὶ ἀδιαίρετος, ἡ ψυχὴ μόνον ὡς οὐσία εἶναι τοιαύτη, ενεργουσα ὁμοῦ μερίζεται κατ' ἀνάγκην: «τῶν σωματικῶν τῇ ἰδέῳ μεριστικῇ οὐ δύναμένων ἀντιτῇν δὲ ἑαυτῇ ἀμερίστως» (Ἐννεάδ. ΣΤ', α', 1). Ἀλλ' ἔπειτα ἄρα ἐκ τοῦ τοιοῦτου μερισμοῦ, ὅτι ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ οὐχὶ μία μόνη ζωοποιούσα τὰ πάντα ψυχὴ; Τὰ πρόβλημα δὲν παρίσταται κατὰ πρώτην ὁψιν ὡς εὐλόγη. Πρόδηλος τῇ ὄντι ἀναίρεσις τῆς μίαν ψυχῆς ὅτι ἦτο νὰ ὑποθῶμεν αὐτήν οὐδὲν ἄλλο οὐκ ἢ ἀπλοῦν θόροισμα τῶν πολλῶν, ἀλλ' οὐδὲ δυνάμεθα νὰ ἐνίστοιμεν αὐτὴν ἀπολύτως, ἄνευ προσκρούσεως εἰς τὴν ἐνστασίαν ὅτι ἔπρεπε τότε: «ἐμοῦ αἰσθανομένου καὶ ἀλλοῦ αἰσθάνεσθαι, καὶ ἐπιθυμοῦντος ἐπιθυμῆναι, καὶ πᾶ-

θόντος ὁμοπαθεῖν, καὶ ἀγαθὸν ὄντος ἀγαθὸν εἶναι ἐκείνον ('Ενν. Δ', θ', 1) ὅπερ δὲν βλέπομεν συμβαίνειν. Ἀλλ' ἀν' ἀκριβέστερον ἐξετάσῃ τις ταῦτα, πειθεται ἀδιατάκτως ὅτι ἡ ταυτοῦτης οὐσίας οὐδέλλως συνεπαγεί κατ' ἀνάγκην κοινότητά αἰσθήσεως καὶ ταυτοπαθείαν παρὰ πᾶσι τοῖς ἐμφύχοις. Ἡ ἐνότης τῆς ἐπ' ἀπειρον μεριζομένης ψυχῆς εἶναι ὡς ἡ τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, αἵτινες συννοῦσι ἐν τῇ ἀκτινοδόλῳ ἐστία χωρίζονται καὶ διίστανται, ἀπ' ἀλλήλων ἐφ' ὅσον ἀπομακρύνονται αὐτῆς: «μεριζομένου μέν, οὐδέ μεμερισμένου, ἀλλ' ἐνός ὄντος τοῦ φωτός» ('Εννεάδ. Δ', γ', 4). Ἄν δὲ ἀντιφωτὸς υποθέσωμεν ἀγώγους αἰσθήσεως τὰς ἀκτίνας ταύτας, πρὸς ἄλλαν εἶναι ὅτι οὐχί εἰς τὰ διασπῶντα ἄκρα, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ κέντρῳ τῆς συναντήσεως αὐτῶν δύναται νὰ ὑπάρῃ αἰσθησις κοινή. Οὕτω καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι οὐδέλλως αἰσθάνεται τὸ κέντρον τῆς δεξιᾶς χεὶρὸς ἡ ἀριστερά, ἀλλὰ μόνον ἡ ἐν τῷ ὅλῳ ψυχῇ. ('Εννεάδ. Δ', θ', 2).

Οὐχ ἥττον τῆς τοῦ ψυχικοῦ μερισμοῦ πρωτότυπος εἶναι ἡ νεοπλατωνικὴ θεωρία περὶ τοῦ χρόνου, τοῦ τόπου καὶ τῆς ὕλης, δι' ὧν μόνον εἶναι δυνατὴ ἡ αἰσθητὴ ἔκφρασις τῆς Ψυχῆς. Οὕτε τὴν αἰωνιότητα στέργει ὁ Πλωτῖνος νὰ ἐμειώσῃ πρὸς τὴν στάσιν, οὔτε τὴν μόνην κίνησιν πρὸς τὸν χρόνον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐκείνην μὲν πρὸς τὴν ἐνότητα, τοῦτον δὲ πρὸς τὸ πολλαπλοῦν καὶ τὴν μεταβολήν. Τὸ ἅπλοον τῷ ὄντι καὶ οὐδέλλως μεταβαλλόμενον οὕτε παρελθὸν οὕτε μέλλον, ἀλλὰ μόνον παρὸν δύναται νὰ ἔχῃ, ἀπάσης τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ συγκεντρουμένης εἰς ἐν ἀδιαιρέτον σημείον, ἐνῷ ἡ ἐννοια τῆς μεταβολῆς συνδέεται κατ' ἀνάγκην μετὰ τῆς τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, ἐξ ὧν προκύπτει ὁ χρόνος. Ἀδύνατον λοιπὸν εἶναι νὰ θεωρηθῇ οὗτος ὡς ὑπάρχων ἐκτὸς τῆς ψυχῆς ἢ καὶ ὡς παρακωλοῦσθαι τι αὐτῆς, ἀλλὰ μόνον ὡς συνῶν τῇ ψυχῇ δημιουργούσῃ. Ὁ χρόνος εἶναι ἐξ ἰσού ἀχώριστος ἀπὸ παντὸς γινεμένου, ὅσον καὶ ἡ αἰωνιότης ἀπὸ τοῦ ὄντος ('Εννεάδ. Γ', ζ', 10). Ὅπως τὸν χρόνον, οὕτω ἀδύνατον εἶναι νὰ νοήσωμεν ὡς ἀνυπόπαρτον καὶ τὸν τόπον: «τῆς γὰρ τόπος, πρὶν κόσμον εἶναι» ('Ενν. Ε', ε', 9). ἢ νὰ χωρίσωμεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ψυχῆς, οὐχί τῆς οὐσιᾶς, ἀλλὰ τῆς «προσομοιολοῦσας τῇ ὕλῃ», ὅτε γεννᾷ τὸν τόπον ἐκχυνομένη, ἔπως καὶ τὸν χρόνον ἐνεργούσῃ. Καὶ αὐτὴν τέλος τὴν ὕλην οὕτε εὐρίσκουμεν οὐδαμῶς οὔτε κἂν ἀναμέλῃ νὰ φαντασθῶμεν ἀμύγη, ἀλλὰ μόνον ἐν ἀδιασκόπῳ ἐνώσει μετὰ τοῦ εἰδένους. ἦτοι μετὰ τῆς οἴας δῆπτε μορφῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου τῶν ποιοτήτων, δι' ὧν καθίσταται ἀντιληπτὴ εἰς τὰς αἰσθήσεις: «ἀλλ' ἡ οὐσία ποιεῖται εἶσα καὶ κραθεῖσα ὕλῃ, σῶμα φανερώς ἂν εἴη. οὐχ ὕλῃ μόνον» ('Ενν.

Β', δ', 12). Ἀλλ' ἂν ἀποστέρηται τὴν σύνχυσιν πρὸς τὸ σῶμα, ἀνάγκη τῇ ὕλῃ γυμνῇ, αὕτη ἀπομένει ἐξ ἰσού ἀπρόσιτος εἰς τε τὴν αἰσθησιν, ἥτις μόνον σωματικὴ δύναται ν' ἀντιληφθῇ, καὶ τὴν διάνοιαν, ἀφοῦ οὔτε ἐν εἶναι, οὔτε δύναμις, οὐδ' ἐνέργεια, ἀλλ' ἀνεῖδεν τι καὶ κατώτερον τῆς οὐσίας, ὡς εἶναι τὸ Ἐν ἀνώτερον αὐτῆς. Τοιαύτη οὕτα διχρύβει ἡ ὕλη πάντα ὀρίσμεν καὶ μόνον διὰ ἐν ὁ θούλου γισμοῦ, ὡς ἐλεγεν ὁ Πλάτων, ἦτοι διὰ παραλογισμοῦ, καθίσταται ἀντιληπτὴ. Ἡ νόησις αὐτῆς ἐμειώζει ἀνοίᾳ καὶ ἡ γνώσις ἀγνοίᾳ, ἀφοῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ ὀρίσωμεν ἢ νὰ φαντασθῶμεν γυμνῇ ὕλῃν, ἄλλως ἢ ὡς τι ἄποιον, ἄποσον, ἀμέγεθες, ἀσυναν καὶ πάντῃ ἀσύληπτον, ὡς ὑπόλειμμα σώματος χωρισθέντος ἀπὸ πάντων τοῦ σώματος τῶν συστατικῶν, ὡς μορφήν ἡμερρὸν καὶ φάντασμα ἄφαντον, τὸ ἔποιον ἡ διάνοια «νοεῖ ὁ νόσοσθα», ὡς δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι βλέπει τὸ σκότος θ' ἀφ' αὐτῆς ('Εννεάδ. Β', δ', 4). Οὐδὲν οὖσα τῶν αἰσθητῶν καὶ δυναμένη εἰς πάντα νὰ τραπῇ, δὲν ἔχει ἄλλην ὑπαρξίν πλην τῆς ἐνδεχομένης καὶ οὕτως εἰπεῖν μελλοντικῆς: «Τὸ εἶναι αὐτῆς, μόνον τὸ μέλλαν ἐπαγγεῖλαι ὁμεινον, εἰς ἐκείνα ἀναβαλλεται, δ' ἐστὶ» ('Ενν. Β', ε', 4—5). Ἀλλὰ πῶς τότε καὶ κατὰ τί δύναται ἡ ὕλη, ἡ παντελὴς αὕτη «τῶν πάντων ἐρημία» νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου; Ταῦτα ἐξηγεῖ ὁ Πλωτῖνος, παραβάλλων αὐτὴν πρὸς κατοπτρὸν ἀντανάκτων καὶ καθιστῶν ἐμφανῇ τὰ ἐπέκεινα τῆς ὁράσεως ἡμῶν ἀντικείμενα, καθ' ὅν περιέπου τρόπον τὸ τηλεσκοπίον τοὺς ἀράτους ἀστέρους, κατ' οὐδὲν ὅμως συντελοῦν εἰς τὴν γένεσιν ἢ κἂν ἔχον κοινὸν πρὸς τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν. Ἄν τῷ ὄντι ἐξέλαιπον τὰ ὄντα, θὰ συνηφανίζετο κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ ἀντανάκλασις αὐτῶν, ἐνῷ ἂν ἐξέλαιπον ἡ κατεπερρίζουσα ταῦτα ὕλη, οὐδὲν αὐτῶν ἤθελε συνεκλείψῃ, ἀλλὰ μὲν τὰ εἰδῶλα, δι' ὧν καθίστανται ἀντιληπτὰ εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν τὰ ὄντα. Ἡ καθ' ἑαυτὴν παντέρημος ὕλη οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ «αἰτία τοῖς ἀλλοῖς τοῦ φαίνεσθαι» ('Εννεάδ. Γ', στ', 13). Ἡ δὲ πρὶν πιστευομένη ἀυθόπστατος ὕλη, ἥν κατὰ τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τοὺς ἄλλους διαδικούς εὗρεν ἐτοίμην καὶ περιωρισθῇ ἐ δημιουργὸς νὰ διακοσμήσῃ, ἐξαφανίζεται τελείως καὶ παύει ἡνίκουσα καὶ πικραίνουσα τὸν ἄρθον λόγον παρὰ τοῖς νεοπλατωνικοῖς. Πρῶτοι οὗτοι ἀπῆλλαξαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἀπὸ τῆς ἐπαχθιστάτης υποχρεώσεως νὰ πιστεῖται εἰς δύο κόσμους, τὸν ἀνεξηγήτως προὑπάρχοντα ἀκατάκτιστον καὶ τὸν ὑπὸ ἀνθρωποποιδοῦς θεοῦ ἔπειτα διακοσμηθέντα. Κατὰ τὴν θεωρίαν τῇ ὄντι τῆς ἐκ τοῦ Ἰνὸς ἀπορροῆς τῶν πάντων, ἥτις μορφή τῶν ὄντων καὶ ἡ καθιστώσα ταῦτα ἀντιληπτὴ εἰς τὰς αἰσθήσεις

ὅλη εἶναι προϊόντα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς συ-
χρόνου ἐκχύσεως τοῦ Θεοῦ: «Ὁ δὲ ἦν
ὅτε οὐκ ἐψύχωτο τὸ πᾶν, οὐδ'
ἐν ἦν ἔτε σῶμα ὑφίστατο καὶ ψυ-
χῆς ἀπούσης, οὐδὲ ὅλη ἔτε ἀκό-
σμητος ἦν». ἀλλὰ «καὶ σῶματος
μὴ ὄντος, οὐδ' ἂν προέλοιτο ψυχῆ,
ἐπεὶ οὐδὲ τόπος ἔλλοιτο, ὅπου πέ-
φυκεν εἶναι» (Ἐνν. Δ, γ', 9). Τὴν ζωο-
ποιὴν ψυχὴν ἐυνάμεθα νὰ νοήσωμεν ὡς ἐκ-
λαμψὴν μεγάλου τινος κεντρικοῦ πυρὸς, ἀμυ-
δρουμένην ἐφ' ὅσον ἀπομακρύνεται ἀπὸ τούτου,
μέχρις οὗ ἐκλείψῃ «ἐπὶ ἄκροις ἐσχά-
τοις» καταλήξῃ εἰς σκότος (Ἐνν. Δ', γ',
9). Τὸ σκότος τοῦτο εἶναι ἡ λεγόμενη ὕλη,
οὐχὶ ὅμως σκότος ἐντελές, ἀλλ' οὐδαμῶς ἀ-
παντῶμεν αὐτὴν ἀμέτερον εἶδους, ἀλλὰ δι-
ναμένη μάλλον νὰ ἐμειωθῇ πρὸς σκάν τινα
ἄμωρον καὶ ἀπειρομεγέθη, ἀπλουμένην ἐφ'
ὅλης τῆς φύσεως καὶ ἀχώριστον συντροφεόν
πάσης προστιτῆς εἰς τὰς αἰσθησεις ἐκφάνσεως
τοῦ Θεοῦ.

Πάντα τῆς τριαυτῆς ἐκφάνσεως τὰ προί-
όντα εἶναι εἰδωλα τῆς Ψυχῆς, ὅπως αὕτη τοῦ
Νοῦ καὶ οὗτος τοῦ Θεοῦ. Οὐδὲν τῶν ὄντων,
οὐδὲ τοῦ ταπεινοτάτου ἐξαιρουμένου, οὗτο ἀ-
ποτέμνεται ἀπὸ τοῦ γεννήσαντος αὐτὸ ἀμέσως
ἀνωτέρου οὗτε περιλαμβάνει τοῦτο δλόκληρον,
ἀλλὰ τῶσον μόνον τῆς ἀνωτέρας οὐσίας, ὅσον
ἀρκεῖ καὶ ἀρμίζει εἰς τὴν βαθμίδα, ἣν κατέ-
χει ἐπὶ τῆς κατισότης κλίμακος τῶν ὄντων.
Πάντα ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ ἐσχάτου
γεννῶνται: «καταλαίπειρόμενον αἰεὶ
ἐκαστοῦ ἐν τῇ οἰκειᾷ ἐδρᾷ, τοῦ
δὲ γεννωμένου ἄλλῃν τάξιν
λαμβάνοντος, τὴν χεῖρον» (Ἐνν.
Ε', ε', 2). Ἡ ἐμφύσις εἶναι οὕτω πάντοτε
ἀλόγως τῇ τάξει τοῦ ἐμψυχουμένου, ἐκδη-
λουμένη ὡς φύσις παρὰ τοῖς φυτοῖς, ὡς αἰ-
σθησις παρὰ τοῖς ἀλόγοις, ὡς νόησις καὶ βού-
λησις παρ' ἀνθρώποις, ἀλλὰ πάντοτε καὶ παρὰ
πάντι ἡ αὐτὴ ζωοποιὸς οὐσία. Τὴν ψυχὴν τοῦ
ζώου καὶ αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ
νοήσωμεν ἄλλως ἢ ὡς ἐμμεύσιον καὶ οὐχ ἡ-
τον ἀθάνατον τῆς ἀνθρωπίνης: «ἅπασαι
γὰρ (αἱ ψυχαὶ) ὡρμήθησαν ἐκ τῆς
αὐτῆς ἀρχῆς, ζωὴν ἔχουσιν αἰ-
νεῖαν, ἀσώματοι καὶ οὐσίαι» (Ἐνν. Δ',
ζ', 14). Οὐδενὸς τῶν ἐν τῶν μετεχόντων ζωῆς
δύνανται ν' ἀποτραπῇ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ἡ
ψυχῆ, ὅπου δὲ καὶ ἀνέσκηκωσεν ἐπὶ τῆς γῆς,
ἡ κορυφὴ αὐτῆς δὲν παύει ὑψουμένη ὑπερανῶ
τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῇ νοητῇ κόσμῳ, «Ἄν κέψω-
μεν βλάδον δένδρου, ἡ ἐνεῦσα αὐτῷ ζωὴ ὑπο-
χωρεῖ βεβαίως εἰς τὴν τοῦ ὅλου δένδρου, ἂν
δὲ ἀνασπάσωμεν καὶ καύσωμεν τὴν ῥίζαν αὐ-
τοῦ, πῶς ἄλλαχθ' δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν με-
ταβαίνον τὸ ἐμψυχῶν τὸ δένδρον ἢ τὴν μεγά-
λην ἐστίαν, ἐξ ἧς ἐκπορεύεται καὶ εἰς ἣν ἐπι-
στρέφει πᾶσα ψυχῆ, διακεκρημένη, ἀλλ' οὐχ

ἀποτετρημένη ἀπὸ τῆς Ψυχῆς τοῦ παντός»
Ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ αὕτη, ἡ πανταχοῦ καὶ πα-
σθεντοῦ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου ὑπάρχουσα, περι-
χέεται ὑπὸ μένου τοῦ Νοῦ, ὅπως οὗτος ὑπὸ
τοῦ Ἐνός. Ἡ ζωὴ τοῦ συμπαντος δύνανται
οὕτω νὰ νοηθῇ ὡς γραμμὴ «εἰς μὴ κεί-
εκταθῆσαι», ἧς ἑκάστην σημεῖον εἰναὶ ὁ
γεννηθὲν ἐκ τοῦ ἀμέσως προηγούμενου, γεν-
νῶν τὸ ἐπόμενον, μετέχον αἵμα καὶ διαφύον
τούτων καὶ ἀναποσπάστως πρὸς ἀμφοτέρω συν-
δεσμένον (Ἐννεάδ. Ε', ε', 2).

Οὕτω λοιπὸν οὗτε χρόνος οὗτε τόπος, οὗτε
ὅλη οὗτε ζωὴ ἐκτός τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πάντα
ταῦτα ἐν αὐτῷ. Καὶ αὕτη δὲ ἡ συνήθης ἐκ-
φρασις «ψυχῆ τοῦ παντός» δὲν εἶναι
ἀκριβὴς, ἀλλ' οὐχὶ αὕτη ἐν τῇ παντί, ἀλλ' ἐκ-
λήκλῃρον τὸ αἰσθητὸν σύμπαν περιλαμβάνεται
ἐν αὐτῇ «ἐχόμενον καὶ οὐκ ἐχόν».
Ὁ κόσμος ἐν τῇ ψυχῇ εἶναι ὡς δίκτυον ἐν τῇ
θαλάσσῃ, διαβεβημένον ὑπὸ τοῦ ὕδατος αὐτῆς
καὶ μὴ δυνάμενον νὰ περιελίσσῃ τοῦτο ἐν ἐ-
αυτῷ, μηδὲ νὰ ἐπεκταθῇ ἐπέκεινα τῆς θαλάσ-
σης (Ἐνν. Δ', γ', 4). Τοῦ ψυχικοῦ τούτου
πελάγους τὰ ὅρια εἶναι αὐτὰ τὰ τοῦ συμπαν-
τος: «τοσούτο γὰρ ἐστὶ τὸ πᾶν,
ὅπου ἐστὶ Ψυχῆ». Ἄλλο δὲ τι ὑπάρ-
χον ἐκτός καὶ ἐπέκεινα τῆς Ψυχῆς ἀδύνατον
εἶναι νὰ δεχθῇ μὲν, διότι τοῦτο ὅα ἡτο φραγμὴ
καὶ περιτριμνὸς τῆς ἀπειρότητος τοῦ Θεοῦ, ὁ
ποιοῦμένου «ἐπὶ δουλεύει τοῖς μέ-
αὐτόν», ἐνῷ οὗτε δουλεύων τινὶ δύναται νὰ
ὑποτελῇ, οὗτε πρὸς ἄλλο τι συναρτεῖται (Ἐνν.
Ε', ε', 9). Τὸ σύμπαν οὐ μόνον ἐκπορεύεται
ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ περιέχεται ἐν αὐτῷ, ὡς
δὲ ὁ Θεὸς νοῦς περιλαμβάνει τὸ σύνολον τῶν
νοητῶν, οὕτω καὶ ψυχῇ τοῦ Θεοῦ τὸ σύνολον
τῶν αἰσθητῶν ὄντων. Ἀπολύτως δ' ἀδύνατον
εἶναι νὰ θεωρήσωμεν ταῦτα μετὰ τοῦ Πλάτω-
νος ὡς ἔργα δημιουργοῦ ποιήσαντος αὐτὰ σκῆ-
πῆμως, καθ' ἕνα τρόπον πλάττει τὸ ἀγγεῖον ὁ
κεραμεὺς καὶ ἀναδεικνύει τὸ ἄγαλμα ἐτε-
χνίτης. Τὴν κόσμον δὲν ἐποίησεν ὁ Θεὸς «ἐπὶ
πακτῷ γινώμῃ, οὐδὲ βλάτῃ ἢ
σκέψιν ἀναμείναι», ἀλλὰ διότι ἀν-
εστὶν ἐκαστῇ φύσει τὸ μετ'
αὐτῇ νὰ ποιεῖν καὶ ἐξελίττεσθαι
οἷον σπερματός (Ἐνν. Δ', η', 8). Ἡ
δὲ τριαυτὴ ἐξελίξις τοῦ ἐν σπέρματι λόγου εἶ-
ναι πάντοτε ἀσυνείδητος: «ἐπὶ ποιοῦν
φυσικῶς οὐ νόησις, οὐδὲ ὄρασις,
ἀλλὰ δυνάμεις τρεπτικῆς τῆς ὕλης,
οὐκ ἐδούλα, ἀλλὰ δρωσά μόνον»
(Ἐννεάδ. Ι', γ', 17). Ἄν ὁ κόσμος προσπί-
πτει ἡμῖν ὡραῖος, μεγαλοπρεπὴς, ὁρμονικὸς
καὶ ἐν συνόλῳ ὄχις θαυμαστοῦ, εἶναι τοιοῦ-
τος ὡς ἔκχυμα τοῦ Θεοῦ. ἂν δὲ πάλιν δὲν πα-
ρίσταται τέλειος, τοῦτο πρέπει ν' ἀπεδοθῇ εἰς
τὸ ὅτι εἶναι τὸ ἀπώτατον τῶν Θεῶν ἐκπορευ-
μάτων, ἡ ἐσχάτη ἀναλαμπὴ καὶ οὕτως εἰπεῖν
ἡ σκία τοῦ Θεοῦ φωτός. Τὸ κακὸν ἐν τῇ κό-

οὐκ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἑλλειψίς ἀγαθοῦ, ἀ-
 ραιώσις τις καὶ οἰονεὶ ἑλλειψίς τοῦ θεοῦ.
 Ὅπως θῆποτε, μόνον οἱ θεῶντες νὰ παραστή-
 σωσι τὸν κόσμον ὡς προῖν τῆς τέχνης ἀν-
 θρωποειδοῦς δημιουργοῦ ἔχουσι τὴν ὑπεχρέω-
 σιν νὰ συμβιβάζωσι μετὰ τῆς ἀγαθότητος καὶ
 τῆς προνοίας αὐτοῦ τοῦ ἔργου τοῦ τὰς ἑλλεί-
 ψεις, ἐνῷ οἱ πιστεύοντες ὅτι ὁ Θεὸς ἐκχύνεται
 «ὡς τὸ πῦρ θέρμαίνει καὶ τὸ φῶς
 φωτίζει» (Ἀγ. Κλημ. Ἀλεξανδ. Στρωμ. ιζ')
 δικαιούται πληρέστατα νὰ θεωρήσῃ μετὰ τοῦ
 Ἀγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου τὸ καλὸν
 ὡς «ἀσθένεια καὶ ἑλλείψις γὰρ
 γὰρ οὐκ» (Περὶ Θ. Ὀνομ. κ. δ') ἢ νὰ ἀνα-
 κριξῇ μετὰ τοῦ Ιεροῦ Αὐγουστίνου: «Τὸ
 καλὸν εἶναι ἑλλειψίς καὶ οὐκ οὐσία, διότι ἂν
 ἦτο οὐσία ὅλ' ἦτο ἀγαθόν (Malum non est
 substantia, quia si substantia fuisset,
 bonum esset) (Confes. XII. 7). Μετξχει-
 ρίζονται καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν εἰκόνα θυνά-
 μεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι τὸ ν' ἀπορῇ τις καὶ νὰ
 θυνανταχθῇ διὰ τὰς ἀτελείας τοῦ κόσμου τοῦ-
 του, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν νοητόν, εἶναι τὸ
 αὐτὸ περιπου, ὡς ἂν ἡπέρει ὅτι θὺν εἶναι ὅσον
 καὶ ὁ πυρὴν φαινα τα εἴδητα ἄκρα τῆς οὐ-
 ρας κομῆτου.
 Καὶ οὕτω ὅμως πάντα τὰ ἐν τῶν κέλπων
 τοῦ Θεοῦ ἐκχυνόμενα τείνουσιν ἀδικαίπτως
 νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς αὐτόν. Ὅπως τῷ ὄντι
 ἀδύνατον εἶναι νὰ γεννηθῶσιν ἄλλως ἢ διὰ τοῦ
 ἀπαράβατου νόμου τῆς ἐκπορεύσεως ἢ πρὸς
 ὅπου, οὕτω ἀδύνατον εἶναι καὶ νὰ ἐκπληρώσωσι
 τὴν προορισμὲν αὐτῶν, ἥτοι νὰ εὐτυχήσωσιν,
 ἄνευ τοῦ νόμου τῆς ἐπιστροφῆς, τοῦ ἐ-
 πανάχοντος τὰ πάντα ἐκεῖ ὅθεν ἐξῆλθεν. Κἄ-
 πως αἰδικὸς φαίνεται μετὰ ταῦτα ἡ κατὰ τῶν
 Ἀλεξανδρινῶν μομφή, ὅτι τὸ δόγμα αὐτῶν
 τῆς ἐκπορεύσεως, καθ' ὃ «ἀεὶ χεῖρον α
 ἐκ χειρὸς τῶν γένωνται», εἶναι
 ἐξουτελισμὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ μάλιστα ὅλος
 περιττός, ἀποῦ παριστάται οὗτος ἐκ αὐτῶν
 ἡς. Ἰκανὰ νομίζοντες ὅσα ἤδη ἐξέτεθσαν
 ἀνωτέρω περὶ τῆς ἀκριβοῦς συμφωνίας τῆς
 θεωρίας τῆς ἐκπορεύσεως πρὸς τε τὰ διδα-
 γματα τῆς πείρας, ἀποῦ βλέπομεν πάντα τὰ
 ὄντα καὶ αὐτὰ ἀκόμη τῆ ψυχῆ «μεταδύ-
 ῖντα ἐαυτῶν», καὶ τὴν λογικὴν, καθ'
 ἣν ἀδύνατον εἶναι νὰ νοήσωμεν αὐτὴν οὐθενός
 αἰτίον, τοῦτο μόνον ἀρκούμεθα νὰ προσθέσω-
 μεν, ὅτι: ἡ ἐκπόρευσις, ἥτοι: ἡ διάκρισις καὶ
 ἀπομάκρυνσις τῶν ὄντων ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, εἶναι
 ἀπαραίτητος ὁρος τῆς ἐπιστροφῆς εἰς αὐτόν,
 ἀδύνατος δὲ ἄνευ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ
 ὄντος ὁ ἕπειτα ἐπιστροφῆς θυνάμεθα νὰ νοή-
 σωμεν ὡς τὸν τρόπον, καθ' ὃν διηγεσθῇ καὶ
 αὐξάνει καὶ δοκούται: τὸ ὑπέρτατον Ἀγαθὸν
 ἢ κατὰ τὴν θαυμασίαν ἑκφρασιν τοῦ Ἐριγε-
 νῶς Σκότου: «ὡς ὁ Θεὸς δημιουργεῖ ἐαυ-
 τὸν δημιουργῶν τὰ πάντα (Deus se ipsum

in omnibus creat. (Περὶ Φυσ. Μερισμοῦ
 Γ', 20).

Ἡ θεωρία τῶν νεοπλατωνικῶν περὶ τῆς
 ὕλης καὶ τοῦ μερισμοῦ εἰς ψυχὰς τῆς ὕλης,
 καθίστα ἱκανῶς περιττὴν πάντων παρ' αὐτοῖς
 μακρογροίαν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθανασίας.
 Καὶ οὕτω ὅπως ἐθελώρησε πρῶτον ὁ Πλωτίνος
 ν' ἀποδείξῃ διὰ μακρῶν ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφα-
 λαίῳ (Ἐννεάδ. Δ', ζ') τὸ ἀθανατον ἐκαστης
 ψυχῆς ὡς διακρίμενης οὐσίας,
 ὡς εἰ προσέβλεπεν ὅτι ἤθελον εὐρεθῇ οἱ πει-
 ρώμενοι νὰ παραιτήσωσι καὶ ταύτην ἀσυμ-
 βιβαστον πρὸς τὴν νεοπλατωνικὴν πίστιν. Τὸ
 ἀληθὲς ἐν ταῦταις εἶναι ὅτι πολὺ μᾶλλον τῆς
 μετὰ θάνατον θυναντικῆς οἱ Ἀλεξανδρινοὶ νὰ
 κατηγορηθῶσιν ὡς ἀρνηθέντες τὴν ἐπίγειον
 ἡμῶν ὑπαρξίν, ἥτις οὐδὲν ἄλλο κατ' αὐτοὺς εἶ-
 ναι ἢ ἀπλούς τις καὶ πρόσκαιρος κατοπερι-
 σμός τῆς ἀθυπάκτου ψυχῆς ἐν τῇ ὕλῃ. Ὁ-
 μοιοτάτην ταύτῃ θεωρίαν εὐρίσκωμεν διατυ-
 πωμένην ἐν ἐπιστολῇ ἐκ τῶν ἀποδιδωμένων
 εἰς τὸν Ἀπολλωνίον Τυανέα ὡς ἔξῃ: «Θά-
 νατος οὐδεὶς οὐδ' ἐνός ἢ μόνον
 ἐμφάσει, καθ' ἃπερ γέννησις οὐ-
 δ' ἐνός ἢ μόνον ἐμφάσει. Τὸ μὲν
 γὰρ εἶς οὐσίας τραπένει εἰς φύσιν
 ὁμοῦ γένεσις, τὸ δ' ἐκ φύσεως
 εἰς οὐσίαν κατὰ τὰ τὰ θάνατος,
 οὕτε γίγνομένου κατ' ἀλήθειαν
 τινὸς οὕτε φθοιρομένου ποτὲ
 μόνον δὲ ἐμφανούς ὄντος διὰ
 τὴν παχύτητα τῆς ὕλης, ἀόρατου
 τε ὑπερὸν διὰ τὴν λεπτότητα
 τῆς οὐσίας (Ἀπολ. Τυαν. Ἐπιστ. νη').
 Οὕτω καὶ κατὰ τὴν Πλωτίνου: «τὸ μὲν
 σῶμα γένεσις, ἀλλ' οὐκ οὐσία,
 γένόμενον καὶ ἀπολλύμενον,
 ὄντως δὲ οὐδέποτε ὄν, ἢ δὲ (ψυχὴ)
 παρ' αὐτῆς ἔχουσα τὸ εἶναι: οὕτε
 γίγνεται οὕτε ἀπόλλυται. Πόθεν γὰρ
 ἂν γένοιτο καὶ εἰς τὸ ἀπόλοιτο...
 ἀνώλεθρόν τι καὶ ἀθάνατον εἶ-
 ναι; δεῖ εἶς ἀνάγκης, ἅτε ἀρχὴν
 ζωῆς τοῖς ἑλλείψουσιν» (Ἐννεάδ.
 Δ', ζ', 10—12). Πρὸς δὲ τελείαν ἔστιν πᾶ-
 σης ἀμοιβολίας ὅτι πρόκειται παρὰ τοῖς νεο-
 πλατωνικοῖς περὶ ἀθανασίας ἐκαστης ψυχῆς
 καθ' ἑαυτὴν καὶ οὐκ ἐμίνης τῆς τοῦ Παντός
 ἐπαρκῆ νομίζομεν τὴν κατωτέρω παρὰ τοῦ
 Πλωτίνου πρόκλησιν τῶν Στωικῶν, τῶν ἀπο-
 φανισμένων «τὴν μὲν τοῦ Παντός ἀ-
 θανάτων εἶναι, τὴν δὲ ἡμετέραν
 μὴ», νὰ δηλώσωσι εἰς τίνα μεταξὺ τῶν δύο
 ταύτων ψυχῶν διαφέρειν στηρίζουσι τὴν γνώ-
 μην τῶν ταύτην, ἐνῷ: ἀρχὴ καὶ νησεως
 ἐκατέρω, καὶ τῶν σὺ τῶν τῶ αὐτῶ
 ἐράπτειται, νοσοῦνται τε ἐν τῇ
 οὐρανῇ τὰ τε οὐρανοῦ ἐπέκεινα,
 καὶ πᾶν εἶς κατ' οὐσίαν ἢ ἡ-
 τοῦσα καὶ μέχρι: τῆς πρώτης

των νὰ διαλάβωμεν ἢ καὶ μόνον νὰ ἐκθέσωμεν κατὰ τὴν διεκρινετο τῶν πρὸ αὐτῆς ἡ ψυχολογία, ἡ λογικὴ, ἡ θεωρία τοῦ καλοῦ καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν Ἀλεξανδρινῶν, ἀδύνατον ἦτο νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν τοῖς ὅροις τοῦ παρόντος ἔθρου ἄλλως ἢ ὡς ὁ σχολαστικὸς ἐκεῖνος, ὁ προσφέρων μακρονωμένους λίθους ὡς δειγμάτων ἐκτιμήσιν τῆς οἰκίας του. Προτιμότερον τούτων νομιζόμεν ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ ἤδη ἐκτεθέντα γενικώτερα καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιστῆς γενικά περὶ τῆς ιστορίας τοῦ νεοπλατωνισμοῦ.

Ἰδρυτὴς τῆς αἰρέσεως θεωρεῖται συνήθως ὁ Ἀμμώνιος Σάκκας, ἀκμάσας ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ ἀπὸ τοῦ δευτέρου μ.Χ. αἰῶνος. Οὗτος οὐδὲν μὲν ὁ ἴδιος συνέγραψεν, ἀλλὰ φαίνεται πρῶτος συναρμόσας εἰς ἐνιαῖον σύστημα ὅσα ἐξέθεσαν ἔπειτα ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Πλωτίνος, ὁ δυνάμενος νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ Πλάτων τοῦ νεοπλατωνισμοῦ.

Ἀν πίστευον τὸν Περφύριον, ὁ Ἀμμώνιος γεννηθεὶς ἐκ γυνέων χριστιανῶν καὶ ἀνατρεφθεὶς ἐν ἰδίᾳ χριστιανικῇ ἀπεικρίτησιν ἔπειτα ἐκ τῶν κήλων τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν. Τοῦτο φαίνεται πιθανώτατον ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν αἱ τοιαῦται μεταστάσεις ἦσαν συνεχεῖς καὶ μέχρι τινὸς ἐξεστῆς ὡς ἐκ τῆς συγγενείας τῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν πεποιθήσεων, αἵτινες ἐπεκράτουν τότε ἀπανταχοῦ τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ κόσμου. (1) μυστικισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς μετεδίδετο εἰς Αἴγυπτον εἰς ἀπασαν τὴν δουλεύσαντα τῇ Ῥώμῃ ἀπέρχοντο γόρυν καὶ ἐν αὐτῇ ἐξήκων παρηργίζοντο πάντα ἔθνη, τὰ κύπτοντα τὸν τροχὸν τοῦ ἄγθους, οὐ μόνον τοῦ αὐτοῦ ζυγοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς αὐτῆς ἀθλιότητος καὶ κακοδομίας. Αἱ μὲν τῶν ἐπαρχίων εἶχον ἐρημωθῇ ὑπὸ τοῦ πολέμου, αἱ δὲ ἐσπαρσάντο ὑπὸ ἐμυήτων ἐρίων καὶ πλείστοι διετίθον ἐν διπλῇ ἐξέγερσιν κατὰ τοῦ καταρρέοντος καθεστώτος. Ἡ οὖν τοῦ ἐτοιμοθανάτου ἀρχὴ τοῦ κόσμου ἦτο τὸσον ἀπαισία, ὥστε οἱ εὐγενέστεροι τὴν καρδίαν καὶ ἀνώτερον τὸ πνεῦμα ἀνδρῶν, ἀποδελόντες πᾶσαν ἐλπίδα, ἀπέστρεφον ἀπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα οὐδενὸς ἄλλου ὁρῶμενοι ἢ ἀναπαύσεως, μονώσεως καὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ πάσης περὶ τὰ ἐγκόσμια φροντίδος. Ἡ αὐτὴ καὶ μειζών ἐστὶ τῆς πολιτικῆς ἐπεκράτει πνευματικῇ ἀπογοήτευσιν καὶ ἀναρχίᾳ. Οἱ πεισματώδεις τῶν σπαδῶν τοῦ Πλάτωνος πρὸς τοὺς ἀριστοτελεῖοντας καὶ τοὺς στοικίους ἀγῶνες εἶχον ἀπολήξει, οὐχ' εἰς τὸν θριαμβὸν μίαν τῶν μεγάλων τούτων αἰρέσεων, ἀλλ' εἰς τὴν ἐγκαθάρσειν τοῦ ἀπολύτου σκεπτισμοῦ ἐπὶ τῶν θύρασι τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, εἰς Λουκιανὸν ἐμπαίζοντα τὰ πάντα καὶ Καρνεάδην κηρύττοντα ἀναφανδὸν πρὸς ἑλπίην καὶ δεισιδαιμονίαν. οὐ μόνον πᾶσαν πίστιν εἰς τὸ θεῖον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν διάκρισιν μεταξύ δικαίου καὶ ἀδίκου, καὶ μόνον ἀσφαλὲς κριτήριον πρὸς βύθυσιν τῆς διαγωγῆς ἡμῶν τὸ προσωπικὸν συμφέρον. Τὰ τοιαῦτα διδάγματα ἐπόμενον ἦτο νὰ

ἐρημώσῃ μετ' ὀλίγον τοὺς τε ναοὺς καὶ τὰς σχολὰς, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ Μουσείου, τὸ ὅποιον ἀπεδύοντο πᾶν ἔχρος ζωῆς ἰδίας εἶχε καταντήσῃ ἀπὸ πολλοῦ ἄσπου ἀργολογίας καὶ ανουσιῶν ἀνακατημάτων. Οὕτε πολιτεία ἀπέμεινε πλέον, οὔτε φιλοσοφία, οὔτε πίστις καμμία. ἀλλ' ἀπανταχοῦ εἰρεπία καὶ ἀνείδους χάος ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἐφέρετο τὸ δυνάμενον νὰ ἀνεμασθῇ πνεῦμα τῆς εποχῆς. Πᾶν τὸ μὴ μέτερον τούτου οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ πτώμα, καὶ πάντα ὅσα ὑπ' αὐτοῦ ἐνεψυχοῦντο, ὅσον ὅποτε καὶ ἂν διέφερον ἀλλήλων κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν περιβολήν, ἦσαν ὅμοια κατὰ τὴν οὐσίαν. Διαφορὰ πραγματικὴ ἐξηκολούθη ὀρισταμένη μόνον μεταξὺ τῶν ἡδὴ νεκρῶν φιλοσοφημάτων, ἐνῷ αἱ καθ' ἑκάστην φυβίμην ἐξ αὐτῶν νέαι αἰρέσεις οὐ μόνον ἐξωγοῦντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐτηρίζοντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς θεμελιώδους μεταφυσικῆς ἰδέας. Ἀμα τῷ ὄντι ἐξέτασθαι τις βελύσσον τὴν κατὰ τὴν εποχὴν ἐκείνην ἐπικρατοῦσα, τὸν Ἰουδαϊσμόν, τὴν Γνωσιν, τὸν Χριστιανισμόν, τὴν νεοπλατωνικὴν διδασκαλίαν ἢ τὴν ἀνακλασθεῖσαν πολυθεΐαν, πεῖσθαι ἀδιστακτικῶς ὅτι εἰς μόνην τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν περιορίζεται ἡ ποικιλία. Ὁ Φίλων διατείνεται μὲν ὅτι ἐμμένει εἰς τὴν ἑβραϊκὴν παράδοσιν, ἀλλὰ καὶ ἀγωνίζεται, ἐρμηνεύων τὴν Γραφὴν κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὰ διδάγματα τῆς Ἀκαδημίας, ν' ἀποδείξῃ τὸν Πλάτωνα «αὐτὸν τὸν καὶ ὁ νόμος τοῦ Μωϋσέως» ἐπὶ δε πληρέστερα εἶναι ἢ συμφωνοῦν αὐτοῦ πρὸς τοὺς νεοπλατωνικοὺς περὶ τῆς εἰς κισθητὰ καὶ νοητὰ διακρίσεως τῶν ὄντων. τῆς πληρώσεως τῶν πάντων παρὰ Θεοῦ «πανταχού καὶ οὐδαμοῦ ὄντος», τοῦ ἁγνισμοῦ διὰ τῆς εὐσεβείας τῆς ψυχῆς, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ «αναστασεως εἰς ἐαυτὸν» τῶν οὕτω ἁγιοποιούντων, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα τοσοῦτον ὁμοιάζουσιν, ὥστε δύσκολον πολλῶς ἀπιδεῖναι νὰ διακρίνη τις κατὰ πᾶσαν ἑβραϊκοῦ οἱ «Ἑλληνας ἢ ἑλληνίζει ὁ Φίλων». Τὸ αὐτὸ δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ τῶν Γνωστικῶν, οἵτινες δὲν ἦσαν μόνον, ὡς κοινῶς πιστεύεται, αἰρετικοὶ ἀποσκητίζαντες ἀπὸ τῆς ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ μεγάλη φιλοσοφικὴ αἵρεσις πολὺ προγενέστερα, ἀντιπροσωπεύουσα πρὸ πάντων τὴν πίστιν τῆς ἀρχαίας ἀνατολῆς συγκραθεῖσαν μετὰ τῆς τῶν Ἑβραίων καὶ τῶν πλάτωνικῶν. Ὅπως οὗτοι καὶ πολὺ μάλλον τούτων κηρύττουσιν οἱ Γνωστικοὶ ἀληθὴ σκοπὸν τοῦ βίου τὴν διὰ τῆς ἀρετῆς συνταύτισιν τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ, λατρεύοντες τὸ πνεῦμα καὶ περιφρονούντες τὴν ὕλην ὡς ἀπίστατον ἀκτινοβόλημα καὶ οὐδὲν ἐκλείπειν τοῦ Θεοῦ πολὺ δὲ σφαιρότερον ἢ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ συγχρόνῳ αἰρέσει διατυπώται παρ' αὐτοῖς τὸ δόγμα τῆς ὑπερουσίτης ἀρχῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέρρευσαν τὰ πάντα. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ τότε πολυθεϊσμοῦ ἂν περιορίσῃ τις τὴν ἐξέτασιν εἰς μόνην τὴν οὐσίαν, ἀγα-

ται νὰ πιστεύσῃ ὅτι, πλὴν τοῦ ἐνόςματος τῶν κατοικήων τοῦ Ὀλύμπου, οὐδὲν ἄλλο διεσώθη ἐκ τῆς ἀρχαίας θρησκείας τῶν Ἑλλήνων. Οἱ θεοὶ οὗτοι ἐξαισθηθεὶς μὲν ἐνομαζόμενοι Ζεὺς, Πάξ, Ἄρτεμις, Ἑρμῆς ἢ Ἀθήνα, πραγματικῶς οὐδὲν ἄλλο εἶναι παρὰ ἀσιώματα οὐσίαι ἢ ἀπλὰ σύμβολα καὶ δεύτερα οὕτως εἰπεῖν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων ἐνόςματα, ὁ Οὐρανὸς τοῦ Ἑνός, ὁ Κρόνος τοῦ Νοῦ καὶ ὁ Ζεὺς τῆς τὰ πάντα δημιουργούσης Ψυχῆς (Πλωτ. Ἐννεάδ. Ε', γ', 13). μικρὰ δὲ γινέσκει καὶ ἡ ἐμμενείας τῆς ἀτιμαζούσης τὸν Ἑρμῆστον δημηγικής Ἀφροδίτης πρὸς τὴν γεννῶσαν τὸν Ἑρῶτα τοῦ ὑπερτάτου κἀλλοῦς Ἀλεξανδρινῆν. Ἀνάλογος τοῦ τοιοῦτου τῶν ἀρχαίων θεῶν συμφορητικῶς ἦτο καὶ ἡ μεταρρυθμίσις τῆς πρὸς αὐτοὺς λατρείας. Τὰς πρὶν φαιδρὰς πανηγύρεις εἶχαν διαδεχθῆ ἑν τοῖς νεοῖς παννύχιοι εὐχαί, σιωπηλαὶ ἀνατάσεις τῶν βραχίονων εἰς οὐρανόν, θεουργικαὶ κλήσεις καὶ προτροπαὶ Μαξίμων καὶ Χρυσάνθων εἰς ἀγνισμόν τῆς ψυχῆς διὰ βίου ἀσκητικῶν. Τὸν ἀνθρωπὸν ἐδοχτοῦμεν ἤδη καὶ οὗτοι εἰς πνεῦμα καὶ περιφρονήσειον σαρκίον, πολὺ τιμιώτερον τῶν προσπιπτόντων εἰς τὰς αἰσθητικὰς κηρύττοντας ὅσα ποθεῖ ἡ καρδία καὶ ἡ διάνοια μαντεύει, τὰ ἀποτελοῦντα τὸν νεκρὸν κόσμον, τὴν ἀληθῆ πατρίδα τῆς ψυχῆς ἡμῶν, τῆς ἐξορίστου ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης καὶ περιορισμένης ἐν τῇ σάρκατι ὡς ἐν δεσμοτηρίῳ. Οὐδ' ἔχει τι κοινὸν ὁ νεκρὸς οὗτος κόσμος πρὸς τὸν Ὀλύμπου καὶ τὰ Ἱπλῶσια, τὰ οὐδὲν ἄλλα ὄντα ἢ ἀποθέσεις τοῦ αἰσθητοῦ. ἀλλ' ἡ ἐν αὐτῷ ἀνωτέρα περιγραφὴ μακαριότητος συνίσταται εἰς τὴν τελείαν ἐρήμωσιν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας ἀπὸ πάσης ἰδέας καὶ φαντασίας καὶ τὴν συνταύτισιν αὐτῆς μετὰ τοῦ ὑπερτάτου ἀγαθοῦ. Τόσον δὲ διακαῆς καὶ ἀνυπόμεινος ἦτο παρὰ πολλοῖς τοῦ τοιοῦτου ταυτισμοῦ ὁ πόθος, ὥστε ἡγωνίζοντο ν' ἀπαλλάσσῃ τὴν ψυχὴν, ἀπὸ παντός πρὸς τὰ αἰσθητὰ δεσμοῦ καὶ νὰ ἐμμενῶσιν τὸ σῶμα αὐτῶν πρὸς πτώμα, ὅπως προεβόλῃ τῆς μετὰ θάνατον μακαριότητος. Περιττὸν φαίνεται ἡμῖν νὰ καταδειξώμεν τὴν μεταξὺ τῆς τοιαύτης λατρείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ παρὰ τοῖς χριστιανοῖς καὶ τοῖς γυμνοσοφισταῖς ἀσκητισμοῦ ὑπάρχουσαν στενὴν σχέσιν. Οἱ ἱστορικοὶ, οἱ περιγράφοντες τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα ὡς ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὰ ἥθη τῶν τότε ἀνθρώπων καὶ ἐκπλησίσμενος πρὸ τοῦ θαύματος τῆς κατισχύσεως αὐτοῦ ἐν βραχεὶ γράβω, θὰ ᾔσαν πολὺ ἀκριβεστοί ἂν περιστάν τὴν ἀντίθεσιν περιορίζουσαν εἰς μόνην τὴν διοικῶσαν τάξιν, τὴν κατὰ καθῆκον ἀμυνομένην ὑπὲρ τοῦ πολιτικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ καθεστώτος. Ἄν ἔμῳς πλὴν τῆς ἐπισήμου λατρείας ἐξετάσωμεν καὶ παραβάλωμεν πρὸς ἄλλαλα ὅσα ἐπίστευον, ἐπέθουν καὶ ἐδίδασκον ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τρί-

του μ. Χ. αἰῶνος οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἀνατολίται, πολὺ περισσότερα τῶν διεσώτων καὶ ἀσυμβίβαστων θέλων ἐμφεῖν ἐν αὐτοῖς τὰ ἀπορρέοντα ἐκ τῆς αὐτῆς ψυχικῆς διαθέσεως καὶ τῆς συγγένους ἐπικρατήσεως ὁμελιώδους δόγματος εἰς πάντας κινεῖται. Ἀπὸ πολλοῦ τῶν ὄντι τὸ κέντρον τῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν πεποιθήσεων ἐλοκλήρεον ἀνὰ διακρίσεις φυλῆς τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἐφαίνετο ἀπαύστως μετακινούμενον πρὸς τὴν ἀπωτέραν ἀνατολήν. Οὕτε οἱ Ἕλληνας οἱ μὲν οὗτε τῶν Ἰβραίων ὁ ἀνθρωπόμορφος θεὸς ἤρκεον νὰ κορσῶσι τὴν ᾗδ' ὠρμασάντα σπάρην πίστεως συμφωνοτέρας πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ τε αἰσθητικῆς καὶ τῆς λογικῆς. Τὴν αὐτὴν ἔμμεν μὴ μὴν ὑπῆρχεν, ἡ παναρχαία πρὸ τῆς διακρίσεως πίστεως ἀπάντων τῶν ἀρεῶν ἐθνῶν, ἡ παρὰ τὰς ἐχθρας τοῦ Γάγγου ἀναλλοίωτος ἀπὸ ἀμνημονευτῶν χρόνων διατηρουμένη. Πρὸς ταύτην ἔτεινον ἐξ ἴσου νὰ ἐπανελλθῶσιν οἱ τε Ἕλληνας ὁμοῦ καὶ οἱ πλείστοι τῶν Ἀνατολιτῶν. Τῆς δὲ τοιαύτης ἀσυνειδήτου εἰς τὸ ἀρχαῖον πανθεϊστικὸν δόγμα ἐπιστροφῆς εὐκλεον εἶναι νὰ παρακολουθήσῃ τις τὰ εἰδιώκριτα ἔχνη ἐν οἷς δῆποτε τῆς μεταβατικῆς περιόδου διδασκαλία, ἀπὸ τῶν ἐρημητικῶν καὶ καθελαιστικῶν βιβλίων μέχρι τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀπολλωνίου Τυανέως, ἐν τε τῇ Εὐαγγελικῇ Παρασκευῇ τοῦ Εὐσεβίου καὶ ταῖς θεωρίαις τοῦ Ποτάμιου καὶ τοῦ Ἀλκίνου καὶ τοῦ Νευρηγίου. Τοῦτο ἐφαίνετο ἀνευ θαύματος πῶς συνέβη νὰ συρρεύσῃ μετ' ἐλπίον πάσαι ἀι θρησκευτικαὶ καὶ αἱ φιλοσοφικαὶ αἱρέσεις εἰς μίαν θρησκείαν, τὴν χριστιανικὴν, καὶ μίαν ἐμμενῶσιν αὐτῇ φιλοσοφίαν, τὴν νεοπλατωνισμὸν. Γεννήματα τοῦ αὐτοῦ πνεύματος καὶ τοῦ αὐτοῦ αἰσθητικῆς καὶ κρόματος οὐσαι ἀμρότεροι ἑλληνικῆς καὶ ἀσιατικῆς σοφίας, συνέρρευσαν καὶ συνανέμιγξαν ἑπειτα κατὰ τρόπον καθιστῶντα ἱκανῶς δυσχερῆ τὴν ἀκριβὴ διάκρισιν τῶν ἐκατέρω ἀντικειμένων. Τὴν δυσχερείαν ταύτην ἐκαυσάνει ἡ ἀδεβαίσις περὶ τοῦ συντάκτου καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς συντάξεως τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου, τοῦ ἀναμφισβήτητως κατὰ πολὺ μεταγενεστότερον τῶν τριῶν ἄλλων. Ὅπως δῆποτε ἡ ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ μνημειῶ τῆς χριστιανικῆς θεολογίας θεωρία τοῦ Λόγου εἶναι ἱκανῶς σύμφωνος πρὸς τὴν νεοπλατωνικὴν. Ἐνῷ τῶν ὄντι οἱ ἄλλοι εὐαγγελισταὶ περιορίζονται ν' ἀποκαλέσωσιν τὸν Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀγ. Παῦλος φαίνεται θεωροῦν αὐτὸν ὡς τὴν μόνην ἐκφανσιν τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἀγ. Ἰωάννης εὐθέως ἐξ ἀρχῆς κηρύττει τὸν Λόγον, ὅπως οἱ Ἀλεξανδρινοὶ τὸν νοῦν, τὸ πρῶτον τῶν ὄντων: «τὸν ἀρχὴν ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». Διὰ τοῦ Λόγου τούτου «πάντα ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ οὐδὲν ἐγένετο».

ν ἐν. Ἐν αὐτῷ ζῶ ἡ ψυχή, καὶ ἡ ψυχή
 ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. » Οὕτω
 πῶς νοούμενον τοῦ Λόγου, ὡς φωτὸς φωτίζον-
 τος πᾶσαν διάνοιαν καὶ ζωῆς ἐμφυχούσης τὰ
 πάντα, τὸ μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως απο-
 φαίνεται καταληπτόν. Ἄν τῷ ἄντι ἦτο ὁ Λόγος
 ἀνέκαθεν μειμιγμένος καὶ ἐνσαρκώμενος ἐν τῷ
 παντί, οὐδὲν ἔτι ζηνίζει τὴν διάνοιαν ἢ ἐνσάρ-
 κωσις αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ.
 Ὡς ἤδη ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω, ἀδύνατον εἶναι
 νὰ ὑποθέσωμεν ἀπειρον ἀνευ πεπερασμένου,
 αἰτίαν ἀνευ ἀποτελέσματος ἢ Θεὸν ἀνευ Λό-
 γου, Θεὸν δηλ. μένοντα ἐν ἑαυτῷ καὶ μὴ ἐκ-
 τλούμενον νοήτως καὶ αἰσθητῶς. Ἡ δὲ τοι-
 αυτὴ ἐκδηλώσις δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ὡς τι
 κεχωρισμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ὁμοού-
 σιος αὐτῷ. Ὡς λέγει ὁ Ἰωάννης, «Ὡς ἐὶς, ἦν
 ὁ Λόγος» καὶ οὐ μόνον ὁ Υἱὸς ἐν τῷ Πα-
 τρί, ἀλλὰ καὶ ὁ Πατὴρ περιεχεται ἐν τῷ Υἱῷ
 καὶ ἐν αὐτοῖς «πάντες οἱ ἡγιασμένοι
 ἐν ἁλῇ θείᾳ (Κεφ. ζ', εἰδ. 21). Κατὰ ταῦτα
 τύπος τῆς τελείας πνευματικῆς υπάρξεως δὲν
 εἶναι οὔτε ὁ πεπερασμένος ἄνθρωπος, οὔτε ὁ
 ὑπερούσιος Θεὸς ἐμμένων ἐν τῇ ἀπειρότητι αὐ-
 τοῦ, ἀλλ' ἡ σύζευξις τοῦ ἀπείρου μετὰ τοῦ
 πεπερασμένου ἐν τῷ θεανθρώπῳ. Οὗτος εἶναι
 τῷ ὄντι υἱὸς ἀοράτου πατρὸς καὶ μητρὸς θνη-
 τῆς, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς φύσεως, τελείος,
 ἀναμάρτητος καὶ θαυματουργὸς ὡς ἐκ τῆς θείας
 αὐτοῦ οὐσίας, ἀλλὰ καὶ δουλεύων τῇ φύσει
 καὶ τῷ θανάτῳ, ὡς γέννημα γυναικὸς. Ἀντι-
 κείμενος εἰς τοὺς χροῖκους ἀνθρώπους, τοὺς
 μὴ δυναμένους νὰ ὑψωθῶσιν ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ πε-
 περασμένου, ἐπρεπε νὰ διωχθῇ καὶ νὰ θανα-
 τωθῇ ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ,
 οὐδὲν ἄλλο ὄντα ἢ τὸ πέρας τῆς ἁλλοτριώ-
 σεως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀκολουθήσῃ ἀνάστασις
 καὶ ἀνάληψις εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Πατρὸς.
 Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου μέχρι
 τοῦ Ἐγλέου ἀκριβὲς συμφωνία τῶν νεοπλα-
 τωνικῶν καὶ μόνῃ συναμμένη νὰ ἱκανοποιήσῃ
 τοὺς μετὰ λόγου θεολογοῦντας ἐξηγήσεις τῆς
 θείας ἐνσαρκώσεως, εἴτε ὡς σύμβολον νοήσω-
 μεν αὐτὴν εἴτε ὡς γεγονὸς ἱστορικόν. Οὐχ
 ἴσμεν ἀξία προσερχεῖσθαι εἶναι παρὰ τῇ Ἰωάννῃ
 καὶ ἡ θεωρίᾳ, καθ' ἣν ἡ πρὶν πρὸς τὸν Θεὸν
 κοινωνία τῶν τηρούντων τὸν λόγον αὐτοῦ με-
 ταβάλλεται εἰς ἀληθὴ ταυτισμὸν διὰ τῆς ἀγά-
 πης. Τὸ «ὅς ἐστι ἐν ᾧ πάντες ζῶμεν,
 κινούμεθα καὶ ἐσμεν», ὅπερ ἀπαξ μό-
 νον εἶπεν ὁ Ἀγ. Παῦλος, φαίνεται ἀποτελοῦν
 τὴν οὐσίαν ὁλοκληροῦ τῆς διδασκαλίας τοῦ
 Ἰωάννου: «Ὅς δ' ἀντήρ ἦ αὐτοῦ τὸν
 λόγον, ἁλῇ θῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
 τοῦ Θεοῦ τετελειώται» ἐν τούτῳ
 γινώσκόμεν ἐστὶ ἐν αὐτῷ ἐσμεν
 (Ἐπιστ. Α', β', 5). «Ὁὐ περὶ τούτων
 ἔρω τὸ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ
 τῶν πιστευσάντων διὰ τοῦ λό-
 γου, ἵνα πάντες ἔν ᾧ στήνουν...» (Κα-

θ. 9, σὺ Πάτερ ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν
 σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἔν ᾧ στήνουν
 (Εὐαγ. Ἰωαν. ιζ', 21). Ἡ τοιαύτη περὶ τῶν
 σχέσεων τοῦ πλάσματος πρὸς τὸν πλάστην
 θεωρία ἐπόμενον ἦτο νὰ μεταβάλλῃ αὐτοῦ
 τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀγ. Πατρὸς καὶ τῆς ἐν
 Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας περὶ τοῦ μέλλοντος
 βίου. Τοῦτου τὴν ἔδραν εἶχε μὲν μεταθεσθεὶς ὁ
 Παῦλος ἀπὸ τῆς γῆς εἰς οὐρανόν, ἀλλὰ πρῶ-
 τος ὁ Ἰωάννης περιέγραψε τὴν ἐκεί μακαριό-
 τητα ὡς φανέρωσιν τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁμοίωσιν
 αὐτῷ καὶ τελειώσιν εἰς ἑν. «Νῦν τεκνὰ
 Θεοῦ ἐσμὲν καὶ οὐ πῶς φανερω-
 θῇ τὸ ἐσόμεθα, οἱ δὲ αὖτις ἐσμεν
 φανερωθῇ, ὁμοιοῦσιν αὐτῷ ἐσόμε-
 θα...» (Ἐγ. ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν
 ἐμοί, ἵνα ᾧσι: τετελειώμεν ἐσ-
 τὶς ἔν ᾧ (Εὐαγ. ιζ', 23). Πρὸς τοῦτο εἶναι ἡ
 ὁμοίότης τῶν ἀνωτέρω περὶ τοῦ Λόγου καὶ
 τοῦ ἐννομοῦ ἐν Θεῷ πρὸς τὸ νεοπλατωνικόν
 δόγμα: οὐδ' ὑπάρχει ἀνάγκη πρὸς ἐξηγήσιν
 αὐτῆς νὰ ὑποτεθῇ ὁ συντάκτης τοῦ τεταρτου
 Εὐαγγελίου κάτοχος ἑλληνικῆς παιδείας, ἀφοῦ
 ἡ τότε ἐβραϊκὴ ἦτο ἀπὸ ἱκανοῦ ἥδη χρόνου
 ἀρθρῶς μειμιγμένη μετὰ παντοίων ξένων τοῦ
 μωσαϊσμοῦ ἀνατολικῶν στοιχείων, ὅπως καὶ ἡ
 τῶν Ἑλλήνων. Μόνῃ τῷ ὄντι ἡ διδασκαλία
 τῆς Ἀνατολῆς, οὐχὶ τῆς τῶν Σημιτῶν, ἀλλὰ
 τῶν Ἀρίων, ἐξ ὧν φαίνονται καταγεμένα τὰ
 εὐρωπαϊκά φύλα, ἦτο δεκτικὴ ὁμοῦ μίξεως
 μετὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἑβραίων
 καὶ ἡ δύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γέφυρα μεταξὺ
 τούτων. Ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἥδη επικρατοῦσα καθ'
 ἅπασιν τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Μεσο-
 γείου οὕτω κεκραμένη ἑλληνικὴ φιλοσοφία
 ἡδυνήθη κατὰ τοσοῦτον ἀπονώτερον νὰ συν-
 δυαθῇ μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθ' ὅσον οὐ-
 δὲν ἄλλο ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἡ ἀπλὴν κήρυ-
 γμα εἰρήνης, ἐλέους, ἀδελφότητος καὶ ἀγά-
 πης, ἡ δὲ θεολογία αὐτοῦ περιερίετο εἰς τὰ
 ἀνωτέρω τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ἐπιστάκτα καὶ
 ταῦτα καὶ οὐδὲν ἔχοντα πρὸς τὴν μωσαϊκὴν
 παράδοσιν κοινόν. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐννοσιν
 ταύτην, τὸ ἔργον τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἱε-
 ρμηνείας τοῦ νέου δόγματος μετέβηκεν ἀπὸ τῶν
 Ἑβραίων εἰς τοὺς Ἑθνικούς, ἡ δὲ ἐστία τοῦ
 Χριστιανισμοῦ μετετοπίσθη εἰς Ἱεροσολύμων
 εἰς Ἀλεξανδρείαν, ὅθεν ἡτικυνοῦται ἐπὶ τὰς
 ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ῥώμης καὶ
 τῶν Ἀθηνῶν. Ἀρμενοὶ διδάσχοι τῶν Ἀποστο-
 λῶν καὶ φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας ἀνεδει-
 χθησαν οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἀλεξανδρινῶν καὶ
 αθηναϊκῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν. Τοῦτο ἐξη-
 γεῖ πῶς ἂν ἀπέμεινεν ὁ Χριστιανισμὸς ἡρη-
 σκία κατὰ τὴν ἐμπνευστὴν ἀνατολικήν, ἡ δια-
 τύπωσις ἀρ' ἐτέρου τῶν δογμάτων αὐτοῦ εἶναι
 ἀκραιφνὴς ἑλληνικὴ. Ὅπως τῷ ὄντι μετα-
 βάλλῃ τις τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θεολογοῦντας
 εἰς πλατωνικοὺς φιλοσόφους ἀρκεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ
 πολὺ, νὰ μετονομάσῃ τὸν Πατέρα ἐν, τὸν Λό-

γον νοῦν καὶ τὸ Πνεῦμα ψυχὴν. Οὐδ' ἡδύνατο ἄλλως γὰρ συμβῆναι, ἢ συμπηξίς τοῦ δογματῆς ἢ τοῦ ἔργου ἀνδρῶν χυθῆς ἀποβαλόντων τὴν τριβωνα τοῦ φιλοσόφου ὅπως ἐνδοθῶσι ῥάστον καλοῦντες καὶ μὴ θυμαίνοντες καὶ τὴν δίκαιον αὐτῶν γὰρ μετανοήσωσι μετ' ἱσθῆς εὐκολίας. Οἱ ἐπιφανεστάτοι ἄλλως τῶν ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων οὐδέποτε διανοήσαντες ἀπαρνηθῶντες ἢ καὶ γὰρ λησμονήσωσι τὰ διδάγματα τῆς σχολῆς, ἀλλὰ πολὺ μάλλον γὰρ πλουτίσωσι καὶ γὰρ καλλύοντες διὰ τούτων τὴν νέαν αὐτῶν πίστιν. Ὁ Ἀγ. Κλήμης ἐγγράφεται μετ' ἀγκυκατήσεως κατὰ πάντων ὅσων: «καὶ ὁ ἀπὸ πέρ οἱ πατρίδες τὰ μαθηματικὰ καὶ οὐ τὴν δὲ δεινότητα τῆν ἐλ λ η ν ι κ ῆ ν φιλοσοφίαν, ποῦ δούμενοι μὴ ἀπαγαγῆται αὐτοῦς» (Στρωμ. Βιβλ. Δ', στ'), ὁ δὲ Ὀριγένης κηρύττει ἀναφανδὸν ἀπαράδεικτον πᾶν τὸ μὴ ακριβῶς σύμψωνον πρὸς τὴν ὁρὴν λόγον. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τοιαῦτα ἦσαν ἐν ταῖς ἱεροῖς βιβλίαις πολλά, καταφεύγει εἰς σύστημα ἑρμηνείας τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Εὐαγγελίων, τοῦ ὁποῦ οὐδ' ἡ σύμμερον ἀνεξήγητος ἐν Γερμανίᾳ κριτικῇ ὑπερίδῃ ποτε τὴν τέλμην. Τὰ θαύματα δὲν ἐπιχειρεῖ γὰρ καταστήσει πιστευτέτερα ἐξηγῶν αὐτὰ, ὥς πλείστοι ἐπειτα ἀπολογηταί, διὰ λαοφανέντων φυσικῶν αἰτίων ἢ καὶ διὰ τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τῶν μαρτυρησάντων, οὐδὲ θεωρεῖ ἄξιον αὐτοῦ τὴν ἀγνοίαν πρὸς συμβολισμὸν τῶν προφανῶς ἀντιφατικῶν χωρίων, ἀλλ' ἀπλοῦστα καὶ ἀνεκδοκίμως κηρύττει τὰ ἐν τῇ Γραφῇ προσκόποντα κατὰ τῶν νόμων τῆς φύσεως ἢ τῆς λογικῆς φύσεως, σύμβολα καὶ ἀλληγορίας, ἀρνέοντες αὐτοῖς πᾶσαν ὑπόστασιν ἱστορικὴν. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, «συνύφανε μὲν ἡ Γραφὴ τῇ ἱστορίᾳ πῇ μὲν τὸ μὴ δύναται γένεσθαι, πῇ δὲ τὸ δύναται γένεσθαι οὐ μὴν γένεσθαι μόνον» (Περὶ Ἀρχ. βλ. δ'). Τούτοις ἐπιμένοντες γὰρ θεωροῦσιν ὡς γεγενῆσθαι καὶ «τὰ μὴ δύναται γένεσθαι» ὀνομάζει ἀμβλείας καὶ ἡλιθιότητας: «Τίς γὰρ νοῦν ἔχων οἰήσεται: πρῶτην καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν ἐσπεράντες χωρὶς ἡλίου γένεσθαι καὶ σελήνης καὶ ἄστρων; Τίς δὲ οἶνε! πρῶτην χωρὶς οὐρανῶν; Τίς δὲ οὐτὼ ἡλίου ὥς ὅς τε οἰήθηται: τρόπον ἀνθρώπου γεωργῶν ὅθεν πεφυτευκέναι παρὰ δέισον ἐν Ἐδέμ κατ' ἀνατολᾶς, καὶ ἔξυλον ζῶν ἐν αὐτῷ πεποιηκέναι, ὥς τε δὲ τὰ σωματικῶν δειδόντων γευσόμενον τὸ ζῆν ἀπολαμβάνειν; Καὶ πάλιν καλῶ καὶ πονηροῦ μετέχων τινά: τῷ μεμασθῆσθαι ἅπασαν τὴν οὐρανὴν ἔξυλον λαμβανόμενον; ... Καὶ δεῖ πλεῖον

λέγειν τῶν μὴ πάγου ἀμβλείων μυρία ὅσα τοιαῦτα εὐναμένα ὡς συνάγαγε ἡ γένεσις μαρτυροῦν ὡς γένεσθαι, οὐ γένεσθαι μὲν αὐτὰ τὴν ἡλικίαν, (Περὶ Ἀρχ. βλ. δλ. Δ', 16). Οὐδὲ περιορίζεται ἀπαστὰ αὐτοῦ εἰς μόνον τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν τρόπον στέργει γὰρ θεωρεῖν ὡς ἀληθέστερα τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Μωσαικῷ νόμῳ παράλογα καὶ μωρά: «Ἐάν δὲ καὶ εἴη τῆν νομοθεσίαν ἐλθόντων μετὰ πᾶσι τοῖς νόμοις, τὸ εἶναι ἐπὶ τὸ καὶ ὅτι αὐτοῦς τῇ ῥεῖσθαι, τὸ ἔλθον ἐμφανέως ὡς γὰρ περὶ ἐσθλῶν ἀπαγορεύοντες οὐ μένοισιν καὶ δεκτὰ ἡμέρα παρὰ δὲ ἀπερίτμητα ἐξολοθρεῖσθαι καὶ μὴ δεῖς ἐκπορεύεσθαι ἐκ τοῦ τόπου ἐδδόμεν τῇ ἡμέρᾳ κτλ.» Ταῦτα καὶ τὰ τοῦτοις ἄλλα γλαυκάζει ὁ Ὀριγένης μετ' ὁρῆς οὐδ' αὐτοῖς ὁ Πορφύριος ἢ ὁ Βολταίρος ἀσπληγχνίας, ἐπιλείγων ὅτι, ἂν ἡλθέουσιν καὶ ὅν τρόπον πιστεύουσιν οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ πολλοὶ τῶν χριστιανῶν, οὐ μόνον κατώτερος τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Λυκούργου, ἀλλ' αὐτόχρημα μωρὸς καὶ ἀπανθρωπώτατος ἔπρεπε γὰρ ὑποτεθῆναι ὡς νομοθέτης (Περὶ Ἀρχ. Δ', 16). Οὐδὲ σέβεται περισσώτερον τῶν τῆς παλαιᾶς Γραφῆς τὰς ἀπίθανους εὐαγγελικὰς διηγήσεις: «Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γέγραπτα οὐ δύναται εἶδους τῶν λόγων πεπληρωταί... εἰς ὑψηλὸν ὄρος τὸν Ἰησοῦν ἀναβίβασον τοῦ τοῦ Διαβόλου, ἔνα ἐκείθεν δειξέτω αὐτῷ τὰ πάντα τὰς κόσμου βασιλείας... παρὰ τὴν σία δὲ τοῦτο: ἔλ λ α μ υ ρ ί α» (Αὐτῶν). Προβάντων ἐπειτα εἰς τὴν δι' ἀκριβοῦς τῶν κειμένων παρὰ δόξης ἀπόδειξιν τῶν ἐν ταῖς Εὐαγγελίαις ἀνεκδοκίμων ἀντιφάσεων καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι πρέπει ἢ ν' ἀντιβῶμεν τὴν θεῖαν αὐτῶν ἐμπνευσιν ἢ γὰρ ὑποθέσωμεν τὰ ἐν αὐτοῖς ἐκτιθέμενα μόνον ἐν πνεύματι: ἀλλ' ὅτι πρᾶγματι δὲ οἱ: «συνυφάνεταί ταῖς γένεσιν ἡ μὲν αἰεὶ ἱστορίαις: τὰ μὲν ὅτι συμβεβηκότα». Ἀλλὰ τί ἄλλο εἶναι; ἡ τοιαύτη περὶ συνυφάνσεως μὴ συμβεβηκότων θεωρία τοῦ Ὀριγένης ἢ αὐτὸ τὸ λεγόμενον μυθικὴν σύστημα ἑρμηνείας τοῦ Στρώου καὶ τοῦ Γενά, καλῶν ἐξηγέρθη ἐσχατὰς ὁλόκληρος ἐν τῇ Δύσει ὁ χριστιανικὸς κόσμος; Ἡ ἀξίωσις τῶν ἀνδρῶν τούτων ὅπως θεωρηθῇ ὑπαχρυσμένη καὶ ἡ Γραφὴ εἰς τοὺς κανόνας κριτικῆς, καὶ οὗς ἐκτιμώνται πάντων τῶν ἄλλων ἐθνῶν τὰ ὀρθοκρυπτα μνημεῖα ἐξασυρίχθη ἐμορφώτως πρὸς τὴν ὁρὴν ὡς τὸ

ἀνθρώπου τοῦ θράους καὶ τῆς ἀσεβείας. Τὸ μένον ἐν τοῦτοις τῆς ἀξιώσεως ταύτης ἐλάττωμα εἶναι ὅτι δὲν ἦτο νέα. Πρὸ δεκαεξήκην αἰώνων αὐτὸ τοῦτο ἐξήγγισεν ὁ πολὺς Ὁριγένης, ἀπαίτων τὴν πλήρη ἀφαιρέσιν τῆς Γραφῆς πρὸς τὰς διαθήκας τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἐν ὁνόματι τῆς σφειλομένης εἰς τὸν χριστιανισμόν δικαιοσύνης. Ὑπερτάτη τῶν ἐντὶ καὶ μοναδική κατὰ τοῦτου ἀδικία εἶναι ἐν μὲν τοῖς ἱεροῖς βιβλίοις τῶν Ἰνδῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Ἑλλήνων καὶ πάσης ἄλλης φυλῆς ν' ἀναζητῶμεν παρὰ τὴν φιλοσοφικὴν θεωρίαν ἢ ὁρησκευτικὸν δόγμα ὑπὸ πάντα μῦθον, τὰ δὲ ἐν ταῖς Γραφαῖς ἐκτιθέμενα νὰ ἐπιμένωμεν ἐξηγουμένους κατὰ λέξιν ὡς δὴ πρὸς πρᾶγμα τι γέγονεν ἢ ἐκείνῃ καὶ νὰ καταδικάζωμεν ὡς παράλογα καὶ γελοῖα. «Ἀλλ' οὐκ εὐγνώμων ἐκείνῃ μὲν (τὰ τῆς μυθολογίας) καὶ γέλασεν ὡς μῦθον, ἀλλὰ ὁ θυμὸς αὐτοῦ ὡς ἐν μῦθῳ φιλοσοφοῦμενα, ταῦτα δὲ (τὰ χριστιανικά) μὲν τῇ λέξει τὴν διάνοιαν ἐναπερεῖσαν ταῖς μυθολογίαις καὶ μὴ δευδὲς νομίσεν ἐσεσθαι... Ἀρα μόνοις Ἑλλήσιν ἐν ὑπὸ πονοῖα ἐξεστὶ φιλοσοφεῖν καὶ ὅσοι τῶν βαρβάρων σεμνύνονται ἐν μυστηρίοις καὶ ἀληθείαις; (Κατὰ Κέλσου βιβλ. Δ', λ'). Ὁ τοιαῦτα ἀνευρίσκων παρὰ τοῖς πρώτοις διδασκάλους τοῦ χριστιανισμοῦ καταλαμπνέται ὑπὸ εὐλόγου αὐθιμίας, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἐδέχθη νὰ παρέλθωσιν δεκαεξήκην αἰῶνες, νὰ γραφῶσι μυριάδες τόμων καὶ νὰ γυθῶσιν αἱ μάταια ποταμοί, ὅπου ἐπανεῖλθῃ ἡ θεολογικὴ ἐπιτήρησις ἀκριβὲς ὅπου εὕρισκτο ἐπὶ Ὁριγένους, ἢ μάλλον οὐδ' ἐκεῖ ἀκόμη, ἀπὸ ἀποκλείονται σήμερον τῆς ὁρθοδοξίας οἱ ὡς ἐκεῖνον ἐρμηνεύοντες τὴν Γραφήν, ἐν ᾧ τοῦ Ὁριγένους ἡ ἐπειτα καταδικητὴ ὡς ὅπως ἀσχετος πρὸς τὴν οὐδόλως σκανδαλίσσασαν τὴν τότε ἐκκλησίαν ἀφομοίωσιν τῆς χριστιανικῆς πρὸς τῶν ἄλλων ἐθνῶν τὰς ὁρησκευτικὰς παραδόσεις.

Ἀναγκάζονται ἐκ τῶν στενῶν ὁρίων τῆς παρούσης μελέτης νὰ περιορισθῶμεν εἰς μὲν τὰ χαρακτηριστικώτατα τῆς διδασκαλίας τῶν πλατωνιστῶν Πατέρων, ἄξιαν πρὸ παντὸς προσοχῆς νομίζομεν τὴν παρ' αὐτοῖς ἐξ ἀρχῆς ἐκδηλωθεῖσαν ἐφ' ὅσον χειραφετήσεως τοῦ νέου δόγματος ἀπὸ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ: «Ὁ ὁ δὲ Ἰωάννης, οὐ δὲ τὸ ὅσον Νόμου ἢ λόγου λέγει ὁ Ἄγ. Ἰουστίνος, τὸν δὲ λέγον ἐννοεῖ ἐνοικήσαντα ἀνάκαθεν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ὡς θεῖον σπέρμα τελειότητος καὶ ἀληθείας. Τούτου «μετέσχε πᾶν γένος ἀνθρώπων καὶ πάντας οἱ μετὰ Ἰησοῦ βίωσαντες χριστιανιστοὶ ἐπὶ τῇ ὁσάν (Ἀπολογ. Α' σ. 70). Κατὰ δὲ τὸν Ἄγ. Κλήμεντα πρέπει πλὴν τῆς Γραφῆς

νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία θεόπνευστος καὶ ὡς ἡ ματοῦ αὐτοῦ Κουρίου. Φιλοσοφίαν δὲ λέγοντες δὲν ἐννοεῖ: «τὴν στωικὴν, οὐ δὲ τὴν πλατωνικὴν ἢ τὴν ἐπικουρεῖαν, καὶ ἀριστοτελικὴν, ἀλλ' ὅσα παρ' ἐκαστῇ τῶν αἰρέσεων ματοῦ καὶ ὡς μετέδωκε ὁ θεὸς ἐπιστήμης ἐκ δὲ ἀποκρινται». Ἡ παρ' αὐτῷ διατύπωσις τοῦ τριαδικοῦ δόγματος ὀλίγον διαφέρει τῆς παρὰ Ἠλωτίου. Τὸν Πατέρα, ἐν ἐξακολουθεῖ ὀνομάζων Ἐν, περιγράφει: ἢ μάλλον κηρύττει: αὐτὸν ἀνεπίδεκτον πάσης περιγραφῆς, ἄρρητον, ἀπρόσιτον καὶ «οὐκ ἐπισημενικόν». ὁ δὲ Υἱός, «ὡς φωτίζεται ὁ θεὸς καὶ γινώριζεται» εἶναι ἡ τῶν ὄλων ἀρχή, ἥτις «ἀπεικονίζεται ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου πρῶτῃ πρὸ αἰώνων, τετάρτῃ καὶ δευτέρᾳ μετ' αὐτὴν ἅπαντα γενόμενα... κύκλος πασῶν τῶν δυνάμεων εἰς ἐν ἐκλυμένῳ καὶ ἐννομένῳ (Στρωμ. Κεφ. Δ'). Οὐχ ἦτον δὲ ἀκριβὲς εἶναι καὶ τοῦ Ἄγ. Πνεύματος ἡ πρὸς τὴν ψυχὴν ὁμοιότης. Δύσκολον βεβαίως φαίνεται νὰ συμμορφώσῃ τὰ πλατωνικά ταῦτα πρὸς τὸ δόγμα τῆς τελείας ἰσότητος τῶν προσώπων τῆς Ἄγ. Τριάδος, τὸ ἵσασιν εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τοῦ Πατρὸς βαθμίδα τὸ γέννημα καὶ τὸ ἐκπόρισμα αὐτοῦ, τὴν ἴδιν καὶ τὸ πνεῦμα. Ἡ τοιαύτη ὁμοῦς ἐξίσωσις ἦτο ὅπως ἐξήν τῆς διδασκαλίας τῶν πρώτων αἰώνων. Ταύτην ἡρμηνεύσαντες πιστῶς ὁ Ὁριγένης, καθ' ὅν: «Ἐν ὅς θεὸς ὁ ἀληθινὸς ἀπαγγέλλομενος, τοῦ Πατρὸς, πᾶν τὸ μετοχὴ τῆς ἐκείνου θεότητος θεοποιοῦμεν, οὐχ ὁ θεός, ἀλλὰ ὁ θεὸς κυριώτερον ἂν λέγοιτο». «Ἐκείνῳ ἀγαθότης ἐστὶν (ὁ Υἱός) ἀλλ' οὐκ αὐτὸς τὸ ἀγαθὸν (περὶ Ἀρχ. Α', 6). «Ἡ δὲ αὐτῷ θεότης εἰκὼν τῆς ἀληθείας ἢ τῆς θεότητος». Ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἡ τοιαύτη θεωρία κατεδικάσθη ἐπειτα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς μετὰ μακρὰν ἀμνηστίας καὶ πλείστας τάλαντευσας καὶ ἀναβολὰς ἀποφανθείσης ἐπὶ τέλους ὑπὲρ τοῦ ἱστορίου τῶν ἀποτελούντων τὴν τριάδα προσώπων. Τοῦτο ὁμοῦς προῆλθεν ἐκ φόβου τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀρείου καὶ ἄλλων λόγων οὐδεμίαν ἐχόντων σχέσιν πρὸς τὴν θεολογίαν, ἀλλὰ πρὸς μόνον τὰ ἐγκύρια καὶ ἰδίως πρὸς τὴν εὐχεριστῆραν προσέλαυν ἐν τὴν νέαν πίστιν τῶν τυλοθειστῶν διὰ κηρύγματος συμφωνοτέρου τῇ ἀντιλήψει αὐτῶν τοῦ θεοῦ. Δύσκολον μάλιστα ἀποβαίνει ν' ἀποφασίσῃ τις κατὰ πόσον ἐξυπέρτης τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας ἢ τοιαύτη θεωρία τῆς θεολογίας εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἄν τῇ ἐντὶ συνετέλεσεν αὐτὴ εἰς τὸν ταχύτερον προσηλυτισμὸν τῶν Ἑλληνορωμαίων, ἀπαι-

κρυνεν ἀπ' ἑτέρου ἀπὸ τοῦ οὕτω τροποποιηθέντος δόγματος τοὺς ἀνέκαθεν ἀσφαλῶς μονοθεῖζοντας λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς καὶ συνέτεινε, πιθανῶς, κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κηρύγματος τοῦ Μωάμεθ.

Ἀλλὰ τὸ κυρίως διεκρίνον τοὺς ἀλεξανδρινούς θεολόγους καὶ ἀσφαλιζόν αὐτοῖς ἀσθίον καὶ ἀναφαίρετον δόξαν εἶναι ἡ διδασκαλία περὶ τοῦ προσορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Πρῶτοι εὗροι, αἰρούμενοι ὑπεράνω τῶν τότε δυσυπερβλήτων ἐρίων τῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡγάπησαν καὶ ἐκήρυξαν ἀδελφούς αὐτῶν ἐν σωτηρίᾳ οὐ μόνον τοὺς ἐμοδόξους, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ κακὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ἡ τιμωρία αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι βίω θά ᾔσαν κατ' αὐτοὺς ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, ἂν δὲν ἐθεωροῦντο ὡς παροδικά. Ἀναφαίρετος κλήρος πάντες πλάσματος ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Θεοῦ ἐκχυθέντες εἶναι νὰ ἐπανεέλθῃ εὖθεν ἐξ ἧλθεν καὶ νὰ εὐτυχίσῃ ἐκεῖ αἰωνίως. Ὁ Θεὸς ἔγεινεν ἄνθρωπος ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς πῶς δυνατόν ἐστι ἀποθεωωμένοι: «εἴ νᾳ καὶ σὺ μὲν ὅτις πῆ ποτε ἄρα ἄνθρωπος γένῃται Θεός». Ἀδύνατον δὲ εἶναι νὰ υποθέσωμεν ὅτι κατήλθεν «ὡς σωτὴρ τῶν μέντων δ' αὐ... πῶς δ' ἂν εἴη σωτὴρ καὶ κύριος, εἰ μὴ πάντων σωτὴρ;» (Ἀγ. Κλήμ. Στρωμ. Κεφ. Ζ' σ. 882). Καὶ οἱ μὲν ζῶντες καὶ μέλλοντες ἄνθρωποι δύνανται νὰ τύχῃσι φωτισμένοι τῆς παρ' αὐτοῦ εὐεργεσίας, τοὺς δὲ ἀποθανόντας δικαίους κατέβη καὶ ἀνήρπασεν ἐκ τοῦ τόπου τῆς κολάσεως. Οὕτε αὕτη θμως εἶναι αἰώνια, οὔτε ἀσάλευτος οὐδεὶς τῶν μεταξὺ τῆς γῆς, τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ταρτάρων ἐραγμῶς, ἀλλὰ τελευταῖον καὶ ἐριστικὸν σκῆνωμα πάντων τῶν ὄντων εἶναι ὁ τέπος ὁ πληροῦμενος ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ: «Πρὸς γὰρ τὴν τοῦ ὅλου σωτηρίαν τῶν ἐλπίων κυρίως πάλιν ταῦτα ἐστὶ δῖα τεταγμένα. (Στρωμ. κ. Ζ') Ἐκεῖ θέλει ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος μεταξὺ πάντων ἰσότης, ἐκάστου μετέχοντος ἰσῆς μακαριότητος ἐν τῇ θεᾷ τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ ἐνώσει τῆς ψυχῆς μετ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνωτέρω καὶ πᾶν ἄλλο πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸν ῥηθὲν ὑπερέβη ὁ Ὀριγένης, στηρίξας ἀκραδάντως τὴν περὶ τῆς μελλούσης σωτηρίας πάντες πλάσματος διδασκαλίαν εἰς ἐπιχείρημα, τοῦ δὲ ποίου μόνος ὁ ἀρνούμενος αὐτὴν τὴν βῆσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴν ἀγάπην, δύναται ν' ἀμφοδότησῃ τὸ κύρος: εἶναι δὲ τοῦτο ὅτι, ἐρ' ὅσον ἀπομένει μιὰ μόνη στενάζουσα καὶ δευμένη σωτηρίας ψυχὴ, ἀδύνατον εἶναι νὰ γευθῶσιν ἀμφοῖς μακαριότητος αἱ λοιπαί. Οὐ μόνον δὲ ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ ἀνάξιον αὐτῶν θά ᾔτο νὰ εὐφραίνωνται ταλαιπωρουμένων τῶν ἁλλῶν. Πῶς δέ, πρὸ πάντων, δύναται νὰ συμβῇ ἐκαστῇ τοιαύτη ἀναληγία πρὸς τὸ ἅπειρον ἔ-

λεος τοῦ Σωτῆρος, τοῦ αἰσθανομένου ὡς ἄνθρωπος ἐν τῷ ἰδίῳ σώματι οἰκουμένης πλάσματος τὸν πόνον; (Περὶ Αἱρεσ. Ὀμιλ. Γ', 2).

Συνοψίζοντες τὰ ἀνωτέρω δυναμικά νὰ εἰπώμεν ὅτι κυριώτατον γινώσκμα τῆς ἀλεξανδρινῆς θεολογίας εἶναι ὁ ἀποκλεισμός ἀπὸ τῆς χριστιανισμοῦ παντὸς προσκρούοντος εἰς τὸν ὁθὺ λόγον. Πάντα τὰ ἐν τῇ Γραφῇ ἀντικείμενα εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως ἢ τὴν δικαιοσύνην πρὸς τοὺς νὰ θεωρῶνται ὡς σύμβολα καὶ μῦθοι: ὁ κόσμος εἶναι πολὺ μάλλον ἐκχυμα τῆς θείας πλάσσεως ἢ προῖον τῆς τέχνης ἀνθρωποποιήσεως. Ἐκ τούτου τὸ δεύτερον καὶ τρίτον πρῶτον τῆς Τριᾶδος κατ' οὐδένα τρόπον δύνανται νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τὸν «ἐνα ἀληθινὸν Θεὸν τὸν Πατέρα»· λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι πλὴν τῆς ἀποκαλύψεως καὶ πάσα ἀληθὴς φιλοσοφία, τεκνον δὲ αὐτοῦ ἀγαπήτων οὐ μόνον ἐπιστεῦνται ἢ ἐνεαείτως βιώσας, ἀλλ' ἐλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸ μέλλον ἀνεξαίρετως νὰ σωθῇ, διότι ὕδρις πρὸς τὸν Θεὸν θά ᾔτο ἡ πίστις εἰς ἐλάσιν αἰώνιον. Τὰ τοιαῦτα διδασκαλικά ἐνθυμίζουσι ἱκανῶς τὰ ἀντηγήματα πρὸ ἐνὸς περίπου αἰῶνος κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ ὁρηκτικτοῦ αἰσθηματος ἐν Γερμανίᾳ, ὅτε κήρυκες τοῦ Χριστιανισμοῦ ᾔσαν ὁ Λέισιγ, ὁ Κλοφτσ, ὁ Γέρδερ, ὁ Φίχτε καὶ ὁ Σλαγκερμάχερ, περιλαβάνοντες ἐν αὐτοῖς πᾶν ὅτι ὤφλην καὶ σύμφωνον πρὸς τὰ αἰτήματα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας. Φιλόσοφοι ὄντες ἄμα καὶ χριστιανοί, ἡγωνίσθησαν καὶ ἐπέτυχον νὰ συνδιαλλάξωσι καὶ σχεδὸν νὰ ταυτίσωσι τὴν πίστιν μετὰ τῆς φιλοσοφίας, ὅπως οἱ πρῶτοι Πατέρες. Τὸ δυστυχῆμα ὅμως εἶναι ὅτι ἡ τοιαύτη διαλλαχὴ πρὸς μὲνην τὴν θεολογίαν φαίνεται δυνατὴ, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀν οἱ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ ἀσπρήμενως θεολογῶντες ἠδύναντο νὰ ἔχωσι μόνον εὐαγγέλιον τὸ αἰσθημα καὶ τὸν νοῦν, οἱ ἔργον ἐχόντες νὰ μεριμνήσῃ καὶ περὶ τῶν ἐπιγείων ἡναγχαζόντο πολλὰκις νὰ θυσιάζωσι ἀμφοτέρω ταῦτα εἰς τὸ κατὰ καιροὺς συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ μεταφυσικὸν καὶ ἡθικὸν ὕψος εἰς τὸ ὅποιον ἀνήγαγον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα οἱ Κλήμεντες καὶ οἱ Ὀριγένης ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν διαδόχων αὐτῶν ὡς δυσανάλογον πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν τότε ἀνθρώπων καὶ ἐκ τούτου ἀσύμφωνον εἰς τὴν διάδοσιν αὐτοῦ. Οὐχ ἥττον τῷ ὄντι τῆς ἀγάπης ἠδύνατο νὰ ἐλκύσῃ καὶ νὰ καθυπατάξῃ τοὺς πολλοὺς εἰς τὴν νέαν πίστιν ὁ ῥέβος ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκτός αὐτῆς σωτηρία. Ἐπικινδυνός πλὴν τούτου ἦτο καὶ παντοίας ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ αἱρέσεις ἢ διάκρισις μεταξὺ πνεύματος καὶ γραμματος, γεγενῆτος καὶ συμβολικοῦ μύθου ἐν ταῖς Γραφαῖς, καὶ προτιμότερα ἐντεῦθεν ἢ προσήλωσις εἰς τὸ γράμμα καὶ τὸ θαῦμα, ἀφοῦ μάλιστα πολὺ πλείονος ἠδύνατο νὰ θαμβώσῃ τοῦτο εὐπίστους ἢ νὰ σκανδαλίσῃ λογικούς. Ἀλλ' οὕτε ἡ περὶ κατω-

τέρας τῆς τοῦ Πατρὸς θεότητος τοῦ Υἱοῦ θεω-
ρία ἦτο εὐληπτος εἰς τοὺς ἐθνικούς, οὕτε ἡδύ-
νατο νὰ θεωρηθῇ ὡς συντελεστικὴ πρὸς περι-
τολὴν τῆς λυμνητομένης τὴν κόσμον κηκίας
ἢ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοῦ οὐδὸς δι' αὐτὴν τιμωρεῖ-
ται μετὰ θάνατον διὰ πυρὸς αἰωνίου. Ἀδύνα-
τον ἐν ἐνὶ λόγῳ ἦτο νὰ ἀναδειχθῇ τὸ εὐαγγέ-
λιον κήρυγμα ὀρθασίας τῶν πολλῶν, ἂν ἀ-
πέμεναν ἐπὶ ὕψους εἰς μόνους τοὺς ἐλλείγους
πρὸς τοῦ. Τοῦτο τοῦλάχιστον φαίνεται ὅτι ἐπὶ
στεύσαν οἱ καταβιβάζαντες τὴν διδασκαλίαν
ἀπὸ τῆς ἀλεξανδρινῆς περιωπῆς ἐκεῖ, ὅπου ἐ-
ξήσαν ἐπειτὰ ἐν Βυζαντίῳ, καὶ περιλάθοντες
ἐν αὐτῇ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης παρ-
κλῆς. πάντα δηλ. ὅσα προσηκούσαν εἰς τὴν
ἐκὼν λόγον παρέσχον καὶ ἐξακολουθοῦσι πα-
ρίχοντα ἀνεξάντητον ὕλην σκωμμάτων εἰς
τοὺς Χριστομάχους καὶ εὐλογοῦ ἐπιχειρήματα
εἰς τοὺς ἀνομιμένους ὅτι εἶναι πράγματα ὁ
Χριστιανισμὸς ἡ ὀρθασία τοῦ λόγου καὶ τῆς
ἀγάπης. Ἀλλ' ὅπως πεισθῇ τις ὅτι ὅσα οὕτω
χλευάζονται καὶ διασύρονται εἶναι ἐπίσκατα
καὶ ξένα τοῦ ἀδελφοῦ Χριστιανισμοῦ τῶν πρώ-
των αἰώνων, ἀρκεῖ ν' ἀναδείξῃ τὰς βιβλίας
τοῦ Ἀγ. Ἰουστίνου, τοῦ Κλήμεντος καὶ
τοῦ Ὀριγένης. Παρ' αὐτοὺς οὐδὲν δύναται ν'
ἀνευρῇ τοιοῦτο, ἀλλὰ πλειστάκις τὴν ἀπόδει-
ξιν ὅτι εἶναι παλαιὰ θεολογήματα τὰ πλεῖστα
τῶν ὅσα θαυμάζονται ἢ διασύρονται σήμερον
ὡς τολμηρότατοι νεωτερισμοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς
ἐποχῆς.

Ἀπομένει ἤδη νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς ποτε
τυγχάνει νὰ ἐμπλακίσιν εἰς πόλεμον κατ' ἀλ-
λήλων τῶσαν ἄγριον οἱ κατ' οὐσίαν ἐμάζεροι
Χριστιανοὶ καὶ οἱ νεοπλατωνικοὶ καὶ πῶς, πρὸ
πάντων, ἡδυνήθησαν οἱ τελευταῖοι οὗτοι νὰ
κρηγυρῶσιν ὑπέρμαχοι τοῦ πολυθεϊσμοῦ, ἐνῶ
ἐχάινεν ἄδυστος μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς φυσιο-
λατρίας καὶ τοῦ ἀκράτου αὐτῶν μυστικισμοῦ.
Τοῦτο ὅλ' ἦτο ἀληθὺς ἀνεξήγητον ἂν δὲν ἐδί-
δανκεν ἡμᾶς ἡ ιστορία τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύ-
ματος, ὅτι ἐγκρίται τῇ φύσει πάσης φιλοσο-
φίας καὶ πάσης ὀρθασίας ἢ προσήλωσης εἰς
τὴν ιστορικὴν παράδοσιν καὶ ἡ ἀγάπη τῆς
πρώτης αὐτῆς κοιτίδος. Αὕτη φαίνεται ἐπιμέ-
λεια καὶ μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν διὰ τοῦ χρόνου
ὅπως διαφέρου καὶ περὶ τὰ σπουδαίοντα γινώ-
σκῃ. Ὅση δὲ ποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ ἀπόστασις ἢ
χωρῆσεν ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας τὰ διδάγματα
τῶν Ἀλεξανδρινῶν, αὕτη οὐδὲνως κωλύει
αὐτοὺς νὰ λέγονται πλατωνικοὶ, ἐνῷ οὐδ' ἔσαν
φιλοσοφῶσι περὶ ἐκστάσεως, ἐκπορεύσεως,
ἐκτενοθεσίας καὶ ἐνισμοῦ ἐν Θεῷ ἦσαν στέρ-
ξει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐρημνῆς ἀνατολικῆς ἢ
τὴν ὠνόμεζον, βαρβάρου σοφίας. Αὐτὸ
τοῦτο δύναται τις νὰ εἴπῃ καὶ περὶ τῶν Χρι-
στιανῶν, ἐπιμενόντων ν' ἀνάγκησιν τὴν πίστιν
αὐτῶν εἰς τὰ βιβλία τοῦ Μωυσέως καὶ νὰ κη-
ρύττωσιν τὴν Καινὴν διαθήκην συνέχειαν καὶ
τελειώσιν τῆς Παλαιάς, ἐνῷ ὅπως διαφέρω

καὶ κατὰ πάντα τρόπον ἀσυμδιόκατος πρὸς
τὴν ἐβραϊκὴν εἶναι ἢ περὶ Θεοῦ, περὶ προνοίας
περὶ ψυχῆς, περὶ μέλλοντος βίου καὶ παντὸς
ἄλλου οὐσιώδους χριστιανικῆς διδασκαλίας.
Μέγα πλὴν τοῦτου διὰ φιλοσοφοῦντας πλεονέ-
κτημα τῆς πολυθείας ἦτο ἡ τελεία αὐτῆς στέ-
ρησις παντὸς ἱεροῦ κώδικος καὶ παντὸς ἁθροῦ
πιστεως ὁρίσμενου. Μόνη τῶν Ἑλλήνων ὀρθο-
σκευτικὴ διαθήκη ἦσαν τὰ ποιήματα τοῦ Ὀ-
μήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου καὶ μόνα δόγματα τὰ
προκύπτοντα ἐκ μύθων, δυναμένων νὰ ἐρημνεύ-
θωσι ἢ καὶ νὰ παρερημνεύθωσι κατὰ τρόπον
σύμφωνον πρὸς πᾶσαν πίστιν. Τοιαύτη τις οὐ-
δέποτε ἐπαυται ἀνέκαθεν ὑπάρχουσα παρὰ
τοῖς μύθοις, οὐ μόνον φιλοσοφικῇ ἐν ταῖς σχολ-
αῖς, ἀλλὰ καὶ ὀρθοσκευτικῇ ἐν τοῖς μυστηρί-
οις. Ὅτε δὲ ἐξετάθῃ δι' ἀποικίων τὸ κράτος
τοῦ ἑλληνισμοῦ καθ' ἅπασαν τὴν ἀσιατικὴν
παράλιν, ἀπεδείχθησαν οἱ μῦθοι οὗτοι εὐχ-
ήττον θετικῶν διδασκαλῶν καὶ ταῖς συγχωνεύ-
σεως μετὰ τῶν ἀνατολικῶν συμβόλων. Ποῦ
μὲν τῆς Ἑλλάδος Ἀσίας ἐλατρεύοντο Ἑλ-
ληνες θεοὶ ὑπὸ ἀνατολικῶν περιβολῶν, ποῦ δὲ
ἐπεκράτει ὁ πανθεισμὸς μετενδεδυμένος ἑλλη-
νιστί, καὶ ἀλλοτρίῳ κράτι ἑλληνικῇ καὶ βαρ-
βάρου θεολογίας κατ' ἴσας περίπου δόσεις. Τὸ
μὲνον συνέχον πρὸς ἀλλήλους καὶ μεταδίδον
εἶδος τι ἐνότητος εἰς τοὺς ποικίλους, ἀσυναρ-
τήτους καὶ καθ' ἑκάστην μεταβαλλομένους τοῦ-
τους μῦθους ἦτο τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα.
Μετὰ τὴν ἑκλείψιν τοῦτου οὐδὲ καὶ νεκρά ὀρθο-
σκεία ἀπέμειναν ἡ μυθολογία, ἀλλ' ἄμορφος
τις καὶ εὐμάλακτος μάζα, θετικὴ παντὸς
μεταπλασμοῦ ἢ καὶ ἀναξιογνωσίης διὰ πνεύ-
ματος ὕλης ἀνιθέτου τοῦ πρὶν ἐμψυχούντος
αὐτὴν, ὅπως ἐπίστευσαν οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ
τὴν νεκρυνάτῃσιν νεοπλατωνικοὶ. Πολλὴ διά-
φορος ταύτης ἦτο ἡ θέσις τοῦ Χριστιανισμοῦ,
τοῦ καθ' ἑκάστην κρατυομένου καὶ θεωρου-
τος ἤδη περιττὴν τὴν πρὶν μετὰ τῆς ἑλ-
ληνικῆς φιλοσοφίας συμπαχίαν. Ἡ δικαιοσύνη
ἐν τοῖς ἐπιβάλλει νὰ ἐμπεριγένηται ὅτι,
οὐχὶ δλιγώτερον τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῆς δι-
δακτικῆς τῶν πρώτων πατέρων, παρεξέτρα-
πησαν καὶ οἱ Ἑλληνες ἀπὸ τῆς δόξης, ἣν ἐχά-
ραξαν αὐτοῖς οἱ ἱδρυταὶ τοῦ νεοπλατωνισμοῦ.
Ἐνῷ δ' Ἀμμόνιος καὶ ὁ Πλωτίνος ἦσαν φιλό-
σοφοι καὶ οὐδὲν ἄλλο, οἱ διάδοχοι αὐτῶν δὲν
ἐθεώρησαν τὸ ἀπάγγελμα τοῦ ἱερέως τῶν αἰ-
δωλίων ἀσυμδιόκατον πρὸς τὴν φιλοσοφίαν. Ὁ
αὐτὸς ἄνθρωπος, ὁ ἐξηγῶν τὸ πρῶτον ἐν τῇ σχολ-
ῇ πῶς ἐκπορεύονται καὶ πάντα ἐκ τοῦ ὕπε-
ρουσιου Ἐνός, δὲν ἐπίστευεν ἀνάξιον αὐτοῦ νὰ
κηντίζετο τὸ ἐσπερος ἐν τῇ κατὰ διὰ ταυτοῦ
κίματος, νὰ προλέγῃ τὰ ἐσόμενα καὶ νὰ προ-
φέρῃ εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ πλήθους τὴν
πέπλον τῆς καλῆς οὐα. Καὶ ἀλλοῦς μὲν εἶ-
ναι ὅτι ἐπιχειρήσαν καὶ ἀπάτυχον ἐν μέρει οἱ
ἱερόσοφοι οὗτοι νὰ ἐκπλατωνίσωσι τὴν εἰδωλο-
λατρείαν, καὶ οὕτω ὅπως ἀδύνατον ἦ. νὰ μὴ

ἐξημώθη καίριως τὴν φιλοσοφίαν ὁ συνδυασμὸς αὐτῆς μετὰ τῆς ἱερωσύνης. Τόσον δὲ μάλλον αὐθιγότερον ἦτο τοῦτο, καθ' ὅσον ἐπεδύλλετο εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς θεοθετικῆς τοῦ κράτους ἡ ἡμίνα ὑπὲρ αὐτῆς κατὰ πάσης ἄλλης, ἔστι καὶ κατὰ πολὺ συμφωνοτέρως πρὸς τὰ ἐδιδασκον φιλοσοφοῦντες. Ἀλλοτρίαν τοῦ προκειμένου πιστεύοντες τὴν ἀρχήν τιν των περιπειθῶν τῆς πεισματώδους πάλης, ἀκούμεθα νὰ παρητηρήσωμεν ἐτι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς εὔτε τοῦ χριστιανισμοῦ, εὔτε τῆς ἀρχαίας θεοθετικῆς οἱ ἀπολογηταὶ διεκοιμήσαν ἐπὶ καλῇ πίστει. Τοῦτο ἄλλως ἦτο δύσκολον αὐτοῖς, ἀπὸ καὶ τοῦ συμφωνοῦν περὶ πάντα τὰ οὐσιώδη, ἐπέμενον νὰ περιστοιχίσουν τὴν ἐξέθεσιν ἀντιθετοῦ διδασκαλίας ὡς τὸ ἔχον ζωτικὴν τῆς αληθείας καὶ τῆς δεισιδαιμονίας. Ὁ ἐγκύπτων εἰς τὰ περιτωθέντα μνημεῖα τῆς μοναδικῆς ταύτης μεταξὺ ἐμφορῶν ἐρίδος ἐκπληττεται ἀληθῶς εὐδὲ καὶ ἀπέπειραν ἀνευρίσκειν ἐν αὐτοῖς παραβολῆς τῶν θεμελιωδῶν δογμάτων τοῦ νεοπλατωνισμοῦ πρὸς τὰ χριστιανικά, ἀλλὰ μόνον ἀμιλλαν ἐκπέμψαν πρὸ ἀνεύρεσιν παντὸς τοῦ δυναμένου νὰ παράσῃ ἄπορρην συμμάχων καὶ ἐξουτελισμοῦ. Ἀρ' ἐνδε μὲν ἐπιρρίπτονται κατὰ τῶν Ἑλλήνων αἱ παιδομαχίαι τοῦ Κρόνου, αἱ διὰ πτερίων ἡ κερμάτων κοσμήσεις τοῦ Διὸς, συνεμειλόντος μετὰ τῆς Ἀθῆας ἡ τῆς Κύρῳπης, καὶ τὰ ἐλισθηλάτα τῆς Ἀφροδίτης, ἀρ' ἑτέρου δὲ κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ τὸ εὖλον τῆς γνώσεως, ὁ περίπατος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Παραδείσῳ, ὁ πύργος τῆς Βαβέλ καὶ αἱ ἀνοικονόμητοι τῶν τεσσάρων ἐναγγελίων ἀντιφάσεις, αὐτὰ ὅλη, ἐκείνα καὶ ὅσα ἄλλα ἡγωνίσθησαν ὁ Σαλλούστιος ἐν δνέματι τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ὁ Ὀριγένης τοῦ χριστιανισμοῦ νὰ παραστήσωσιν ὡς σύμβολα, ἀλληγορίας, μύθους καὶ μόνον παρὰ τῶν «ἡλιθίων πειστησόμενα ὡς γέγονεν ἡ ἐν αὐτῇ». Περί ταῦτα ἐν τούτοις καὶ μόνον ταῦτα περιστρέφει ἐλάνθληρος ὁ ἄγων, τὴν ἐποῖον δικαιούται τις νὰ θεωρήσῃ, ὅσον καὶ ἂν ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ μέγιστα, εὐχὴ ὡς πάλιν τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὸ νεοπλατωνικὸν δόγμα, ἀλλὰ πολὺ μάλλον ὡς σύγκρουσιν τοῦ νεκροῦ γρόμματος τῆς Γραφῆς πρὸς τὸ πτώμα τῆς μυθολογίας.

Ὅπως δὴποτε ἡ τελεία ἐν τῇ ἀγῶνι ἦτα τῶν ἐγκυλιθιέντων εἰς ταυροβόλα ὄργια καὶ παντοίας ἄλλας θεουργικὰς δεισιδαιμονίας ἱεροσέφων δὲν ὑπῆρξεν ἀμέτοχος καὶ τινος κέρδους, ἀναγκάσασα τοὺς διαδόχους αὐτῶν νὰ περιορισθῶσι καὶ πάλιν εἰς μόνην τὴν φιλοσοφίαν. Τελευταίον ταύτης ἄσπλον ἐν τῷ ἀρχαίῳ κόσμῳ, μετὰ τὴν ἐριστικὴν ἐγκυλιθισμὸν τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς ἐπισήμου θεοθετικῆς καὶ τὴν εὐθὺς ἐπειτα ἄγριον διωγμὸν τῶν ἡττηθέντων, ἀπέμεινεν ἡ κοίτις αὐτῆς, αἱ Ἀθῆναι. Ὁ σέβασμός πρὸς τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν κλέος ἦτο καὶ παρὰ τοῖς χριστιανικοῖς τοσούτοις, ὥστε

οὐδεὶς εὐρέθη ὁ τολμῶν νὰ διαπρήξῃ κατὰ τῶν αθηναίων ναῶν καὶ διδαστηρίων, ὥστε πεσκέσας τὴν θρησκείαν τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Ἀντισοείῃ, Ῥώμῃ, Βυζαντίῳ πανταχοῦ τῆς αυτοκρατορίας. Καθ' ὅν χρόνον ἐσουλύντο οἱ ναοὶ, καταστρέφοντο τὰ ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἐκλείετο πᾶσι σχολή, ἐλλοβόλειτο ἡ Ὑπατία καὶ ἐπέμποντο ἀγέλην οἱ ἐλληγίζοντες εἰς τὴν σοφίαν, εἰς μόνους τοὺς ἐν Ἀθῆναις ἐπατρέπετο νὰ φιλοσοφῶν ἀκινδύνως καὶ ἀνενοχλήτως. Ἐπόμενον τούτου ἦτο ν' ἀποδώσιν αὐταὶ τὸ τελευταῖον σκῆνωμα τῶν Μουσῶν. Ἐκεῖ ἀνέδωκε ἑλληγνικὸν πνεῦμα τὴν οὐσάτην αὐτοῦ νὰ λαμπρὴν ἀνακινῶν τὸν νεοπλατωνισμόν. Ἔργον τοῦ Συριανοῦ, Πλουτάρχου τοῦ Ἀθηναίου καὶ τοῦ Πρόκλου ὅπως πληρὴ τῆς δογματικῆς συμπήξεως, ἡ καθ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἐπιχριστιανίων, δι' ὧν εἶχε ταρβυπανθῆ ὑπὸ τῶν ἐπιχειρησάντων νὰ ἀναδείξωσι θεοθετικὴν τοῦ πλήθους. Τὰ δὲ ἔχον πολλῆς προσοχῆς εἶναι ὅτι, εὐθὺς μετὰ τὸν ἀγνισμὸν τούτων, ἀπεδείχθη καὶ πάλιν αὐτῆς νεοπλατωνικῆς πίστεως δεκτικὴ διάλλαξις πρὸς τὸν χριστιανισμόν. Τὰ περὶ «Ἀγγελίων ἱεραρχίας», περὶ «Θεῶν δυνατῶν», τὰ ἄλλα ἀποδιδόμενα εἰς τὴν Ἀγ. Διονυσίου τὸν Ἀρεοπαγίτην βιβλία, τὰ πράγματι συντάχοντα ὑπὸ φιλοσοφούντος χριστιανοῦ τοῦ αἰῶνος, δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ὡς τὸ κακίστον ἄσμα τοῦ νεοπλατωνισμοῦ καὶ τῆς ἀλεξανδρινῆς θεολογίας. Ὁ ἐν αὐτοῖς ταῦτα σμῆς τῆς χριστιανικῆς πρὸς τὴν νεοπλατωνικὴν διδασκαλίαν εἶναι πλειστάκις τοσούτων πολυτοῦς, ὥστε ἀπορεῖ τις ἀληθῶς πῶς τὴν νῆθη ἡ Ἐκκλησία, ἡ καταδικάσασα τὸν Ὀριγένην, νὰ περιβάλλῃ διὰ τοῦ κύρους αὐτῆς, ἀπὸ διδύμα εἰς ἑπισκοποῦν περιληφθέντα ἐν ἡχορείᾳ τῶν Ἀγίων, ἔργα διαπνεύμενα ἀπ' αὐτῆς ὡς τέλος ὑπὸ πνεύματος ἀκαρφινῶς καὶ ἀκαρτῶς πανθεϊστικοῦ.

Τὰ βιβλία τοῦ Ἀρεοπαγίτου ὑπῆρξαν μετὰ τῶν Ἑρμητικῶν καὶ τῆς «Ἀποκαλύψεως» (βλ. λ.) τὰ σπουδαιότερα ὄργανα διαδόσεως τοῦ νεοπλατωνισμοῦ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους. Ἡ κατὰ τὴν σκοτεινὴν ταύτην περίοδον ἐπιχρηστικῆς τῆς ἀριστοτελικῆς ἡ, ὡς ὠνομάζετο, σχολαστικῆς φιλοσοφίας, δὲν φαίνεται ὑπῆρξασα ὅσον κοινῶς πιστεύεται ἀποκλειστικῇ, ἀφοῦ καὶ ἐν αὐτῇ ἀμιγροτέρῳ ἀριστοτελισμῷ τῶν Ἀράδων ἀνευρίσκονται, ἰδίως δὲ παρὰ τῶν Ἀλγαζάου καὶ τῶν Ἀδερόβου, διδάγματα προφανῶς ἀλεξανδρινά, οἷα τὰ περὶ ἐκστάσεως καὶ ἐνώσεως διὰ ταύτης τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ αὐτῇ ἀνεδείχθη εἰσηγητῆς καὶ ἐπιφανὲς ἀποστολὸς τοῦ νεοπλατωνισμοῦ ὁ Ἰωάννης ὡς ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἐπωνομάσθη, Ἐργενῆς Σκίτες, ὁ κατὰ τινὰ παράδοσιν ἀπὸ δημητῆρος μεσοῦντος τοῦ Θ' αἰῶνος εἰς Ἀθῆνας.

νας καὶ μυθεῖς ἐκεῖ τὴν ἀλεξανδρινὴν σολομωϊαν. Ταύτην μετέδωκε τῇ Δύσει οὐ μόνον ἑρμηνεύων τὰ βιβλία τοῦ Ἀρεσπαγίτου, ἀλλὰ καὶ δι' ἰδίῳ πονήματος ὑπὲρ τῆν ἑλληνικὴν ἐπιγραφήν «Περὶ φύσεως ἡμερῶν», ἐν ᾧ συνοψίζει τὰς θεωρίας τοῦ Πλωτίνου, τοῦ Πρόκλου, τοῦ Ἀγ. Κλήμεντος καὶ τοῦ Ὡριγένους, διδάσκων ὅτι ὁ κόσμος εἶναι ἔκφυμα τοῦ θεοῦ καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ συνόλου τῶν ἰδεῶν, προσωρμὸς δὲ πάντῃς πλάσματος ἡ ἐπιστροφή εἰς τοὺς κόλπους ὑπεράτου ἀγαθοῦ καὶ πᾶν ὅτι ἄλλο περιέχεται ἐν τῇ ἀνατολικῇ θεολογικῇ ὑψηλῇ. Τὰ τοιαῦτα διδάγματα θεωροῦντο μὲν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ὡς αἰρετικά ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς καὶ ἐκαστὴν μαλλὸν ἀποκαίνουσε πρὸς τὸν ἀνθρωπομορφισμόν, ἀλλὰ καὶ τὸ τεῖχος πρὸς τὴν ἀγνότητα τοῦ θείου Ἀρεσπαγίτου ἦτο ἀκίνητος, ὥστε δὲν ἐτόλμας ν' ἀποδοκιμάσῃ τοιαῦτα ἐξ ἀρχῆς παρὰ τῇ Σχολῇ, ἀλλὰ ἔχον μετὰ παρελευσίαν ἱκανοῦ χρόνου παρὰ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Διαιτημάτοις μεταξὺ τούτων ἀνεδείχθησαν Ἀμαλάρικος ὁ Δουρικός (de Amalricus) καὶ Δαβὶδ ὁ Δινάνδεος (de Dinand). Διατυπώσαντες δογματικῶς τὰς θεωρίας τοῦ διδασκάλου καὶ πρὸ πάντων ἀνηνέοντες τὴν ὑπαρξὲν τῆς αἰωνίας κολάσεως μετὰ τσακωτῆς ἐπιμονῆς, ὥστε ἡνυχάσθη ἐπὶ τέλους ἡ Ἐκκλησία νὰ καταδικάσῃ ἀμφοτέρους ἐπὶ κακοδοξίᾳ καὶ μετ' αὐτῶν τὸ σύγγραμμα τοῦ Σκότου περὶ «Φύσεως μερισμοῦ». Ἡ τοιαύτη ὁμῶς καταδικὴ οὐδόπως ἐνώλησε πλείτους ἐπιφανεῖς θεολόγους νὰ ἐμμενωσιν εἰς τὴν ἀλεξανδρινὴν παράδοσιν, τὴν διατηρήσαντες πρὸ πάντων ἐν Γερμανίᾳ παρὰ τοῖς λεγόμενοις μυστικισταῖς, ἐν οἷς διέπρεψαν ὁ Τάυλερ (Tauler) καὶ ὁ πολὺς Ἐκχρηστ. (Bl. L.). Κατὰ δὲ τὸν ἐπόμενον αἰῶνα, τὴν ἐκκληθεύσαντα τῆς Ἀναγεννήσεως, φαίνεται ἀναγεννηθεῖς τέλειος καὶ ἄριστος ὁ νεοπλατωνισμός, ἐν ἀρχῇ μὲν ὡς δουλικὴ μίμησις τῶν Ἀλεξανδρινῶν παρὰ τῷ Πατριστῇ (Patrizzi), τῷ Φικίνῳ καὶ τῷ Πίκῳ Μιρανδολῇ, ἔπειτα δὲ μετὰ τινος ἰδιοῦτας παρὰ τῇ περιδορῇ δογματικῇ καλοῦσῃ τὸν 1600 ἔσχη Βροῦνο, τῷ καταδικασθέντι τῷ 1600 ὑπὲρ τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἱεροδικείου νὰ κατ' ἑλὼν, διότι ὑπαστηρίξεν αὐτὰ ἐκεῖνα, ὅσα ἀπετελοῦν τὴν βάση τῆς διδασκαλίας τῶν πρώτων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ βιβλία τοῦ μαρτυροῦς τούτου καὶ ἰδίως τὸ ἰταλικὸν ὑπὲρ τὴν ἐπιγραφήν «Δὶ σκῆ: αἱ τῶν ἰδεῶν» καὶ τὸ «Περὶ αἰτίας ἀρχῆς καὶ ἑνός», συναντῶν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οἱ κρίκοι οἱ ἀρρήκτως συνδέοντες τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλωτίνου πρὸς τὴν νεωτέραν γερμανικὴν. Ἡ μεταξὺ τούτων συγγένεια δὲν περιορίζεται τῇ ἐντι εἰς τὰ κοινὰ θεμελιώδεις δόγματα τοῦ ὁμοῦ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἶναι πλαστάκις καὶ περὶ τὰ καθ' ἕκαστα μεγάλῃ.

Τοῦτο ἐμφανεῖται ἄλλως μετὰ πολλῆς προθυμίας ὁ Σχολάρχης, ἐν τῇ πραγματικῇ αὐτοῦ «Περὶ τῆς φύσεως καὶ ἐξέσεως» καὶ τῇ «Φιλοσοφίᾳ τῆς φύσεως», δι' ἧς ἐπιχειρεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν περὶ Φυχῆς τοῦ παντὸς ἀλεξανδρινὴν θεωρίαν μόνον ἱκανὴν νὰ ἐξηγήσῃ τὴν δημιουργίαν καὶ σύμψωνον πρὸς τὰ περίσματα τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης. Ἀλλὰ καὶ ὁ καθ' ἑαυτοῦ τοῦ Πλωτίνου οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ Καθεκτικὸν Πνεῦμα τοῦ Ἐγέλου, καὶ οὐχ ἥττον ἀξία σημειώσεως φαίνεται ἡ ἐμοιότης τῆς ἀλεξανδρινῆς πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς Τριάδος, ἐν ᾗ ἐπιτερίζαν ἐκκλησιῶν τὸ φιλοσοφικὸν αὐτῶν σύστημα εἰ καθ' ἑαυτὸς Γερμανοί. Κατὰ τὴν Σχολάρχην οὐδὲν τῶν αὐτῶν εἶναι ἀπλοῦν, ἀλλ' ἐνυπάρχον καὶ ἐκδηλούται ἐν ἑκάστῳ ἡ ἀντιθέσις μεταξὺ τοῦ ἀπειροῦ καὶ τοῦ πεπερασμένου, τοῦ νοητοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ, τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ πολλαπλοῦ, τῆς οὐσίας καὶ τοῦ εἶδους, ἐχόντων πρὸς ἄλληλα ὡς τὸ ἐξωτερικὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, ὡς τὸ φῶς πρὸς τὴν σκιά, ὡς ὁ θετικὸς πρὸς τὸν ἀρνητικὸν πόλον καὶ ταυτιζομένον ἐν τῇ Ἀπολύτῳ ὄντι, ἐξ οὗ προχρύνται καὶ εἰς ὃ ἐπιστρέφουσιν καὶ ἐκκλίνουσιν τὰ πάντα. Οὕτω καὶ παρ' Ἐγέλου τὸ Ἀπόλυτον ἢ, ὡς τὸ ἀνερᾶζει, ἢ ἀέριστος Ἰδέα, ἐν ἀρχῇ τῆς αἰτίας, ἔπειτα ἀντιθέσις αἰτίας καὶ ἐπὶ τέλους συντίθεσις, ἐπιστρέφουσα εἰς αὐτήν ἢ δὲ τοιαύτη θέσις, ἀντιθέσις καὶ σύνθεσις ἀποτελοῦσι τὴν ῥήσιν περὶ τῶν στρεφῶν ἐκκλησιῶν τὸ ἐγγελαῖον σύστημα, ὅπως περὶ τὸ ἐν, τὴν πρὸς τὸν καὶ τὴν ἐπιστρέφον τὸ νεοπλατωνικόν. Τὸ εὐποθεστατον ὁμῶς εἶναι ὅτι ἀμφοτέραι οἱ σχολαί νοοῦσι τὸ Ἐν, τὸ Ἀπόλυτον τὴν Ἰδέαν τὸ Θεῖον, ἢ ὅπως ἄλλως ὠνόμασαν τὴν πρώτην ἀρχήν, ὡς τι ἄπειρον, ἀπρόσωπον καὶ ἀσυνείδητος ἐνεργεῖον. Ὁ ἐκκλησάρχης ἡ περὶ τῆς πρώτης ταύτης ἀρχῆς γερμανικὴ θεωρία οὐ μόνον περιέχεται ἐν σπέρματι ἀλλὰ καὶ συνοψίζεται ἀκριβῶς ἐν τῇ εἰς ἡμᾶς ἀνυπερβλήτῳ παρὰ Πλωτίνῳ περιγραφῇ τοῦ ἀπειροῦ: «Οὐδὲ νεὸς οὐδὲν τὸ Ἐν, ἀλλὰ πρὸ νοῦ τί γὰρ τῶν ὄντων ἔστιν ὁ νοῦς, ἐκεῖνο δὲ οὐ τί, ἀλλὰ πρὸ ἑκάστου οὐδὲ ἐν, καὶ γὰρ τὸ ἐν εἶναι ἡμετέραν τοῦ ἐντος ἔχει, ἄμορπον δὲ ἐκεῖνο καὶ μορφήν νοητῆς. Γεννητικὴ γὰρ ἡ τοῦ οὐκ ἐν εἰς εἴσεις οὐσα τῶν πάντων, οὐδὲν ἔστιν αὐτῶν οὔτε ποιεῖν, οὔτε ποθέν, οὔτε νεὸς, οὔτε ψυχὴ, οὐδὲ κινούμενον οὐδ' οὐκ ἔστιν οὐκ ἐν τῷ, οὐκ ἐν χρόνῳ, ἀλλὰ τὸ καθ' αὐτὸ μονοειδές, μαλλὸν δ' ἀνείδον πρὸ εἰδους ἐν πικρῷ, πρὸ κινήσεως, πρὸ σάπσεως... οὐδὲν οὐκ τῶν ὄντων καὶ πάντα, οὐδὲν μὲν ἐστὶ ὕστερα τὰ ὄντα, πάντα δὲ, ἐστὶ αὐτῶν», (Ἐνν. Γ', β', 22). Ἐκ τῆς τοιαύτης ἐξερμηνείας ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἀδύνατον ἦτο νὰ μὴ προκύβῃ ἐμοιότης καὶ περὶ τὰ περιοριζα ἱκανὴ νὰ ἐκκαίσῃ τὴν θεω-

ροῦντας τὸν σύγχρονον ἐν Γερμανίᾳ πανθεϊσμέν ὡς ἀναδύσιν τοῦ ἀλεξανδρινοῦ. Καὶ οὕτω ὅμως οὐ μόνον δὲν θαυμάζει ὁ "Εγγελες ὅπως ὁ Σχέλλινγ τοὺς νεοπλατωνικοὺς, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ὅταν τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ λέγει εὐδοκεῖ νὰ μνημονεύσῃ αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἀπέκλιναν κριτικοὶ τινεὶ νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι οὐδ' ἀνέγνωσεν τὸν Πρόκλον καὶ τὸν Πλωτῖνον καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν συμφωνεῖ ἐν πολλοῖς πρὸς αὐτοὺς· οὐδ' οὕτοι ὅμως ἀρνοῦνται ὅτι ὁ "Εγγελες ἐμελέτησεν ἀκριβῶς τοὺς μυστικoὺς θεολόγους τῶν μέσων χρόνων καὶ πλεῖστα παρὰ τούτων ἐδανείσθη, πρὸ πάντων παρὰ τοῦ "Εγκαρτ, τοῦ ἰσοίου ἢ διδακτικῆς εἶναι πιστὸν ἀπὸ τῆς "Αλεξανδρινῆς. Καὶ ὅρθῃ δὲ ἐν ὑποτιθεῖ ἢ γνώμῃ τῶν ἰσχυρίζομένων ὅτι, πρὸς ἐκτιμῆσιν τῆς πρωτοτυπίας φιλοσοφικοῦ συστήματος, πρέπει νὰ ἐξετάζεται πολὺ μάλλον τῶν δογμάτων ἢ μέθοδος αὐτοῦ, ἥτις εἶναι παρ' "Εγγέλιω ὅλως διάφορος τῆς τῶν "Αλεξανδρινῶν, κατ' οὐδὲν δύναται νὰ μειώσῃ τὴν ἀξίαν τούτων τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ δι' ὅλους ἀλλοίας σειρὰς συλλογισμῶν ἀπεδείχθη, καὶ μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε αἰώνων ἢ θεωρία αὐτῶν περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου συμφωνοτέρᾳ πλὴν ἄλλῃς πρὸς τὰ αἰτήματα τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Τὸ τοιοῦτο πείσμα προκύπτει μὲν ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ἱστορίας τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων, παρ' οὐδενὸς ὅμως, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, τῶν ἱστορικῶν τῆς ἀλεξανδρινῆς σχολῆς διευτυπῶθαι ὁρισμένως οὐδ' ἀπειδέσθαι εἰς αὐτὸ ἢ θέουσα σημασία. Λόγος τῆς ἀδικίας ταύτης φαίνεται ὢν, ὅτι πολὺ μάλλον τῶν Γερμανῶν ἠσχολήθησαν περὶ τὴν ἀλεξανδρινὴν διδακτικὴν καὶ συνέγραψαν δογματικὰς περὶ αὐτῆς τράμους οἱ γάλλοι ἐκλεκτικοί, οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ ἀκατανίκητου πρὸς τὰ πανθειστικά συστήματα ἀντιπαθείας καὶ ἐκ τούτου ἀναρμόδιος αὐτῶν ἐκτιμῆται. Ἀν τῇ ὄντι ἐξικρίσθη τις τὴν «Κριτικὴν ἱστορίαν τῆς "Αλεξ. Σχολῆς» τοῦ E. Vacherot, ὅστις καὶ τοὶ ἐν πολλοῖς ἀδικήσαντες τοὺς "Αλεξανδρινούς ὁμολογεῖ ἐν τούτοις: «ὅτι δὲ ἐν ἀπενεμήθῃ ἀκέραια αὐτοῖς ἢ ὁ ἐσῆς, ἣν διέκασον νὰ κατέχωσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς φιλοσοφίας», πᾶσαι αἱ ἄλλαι πολὺ ἀκριβέστερον παρὰ ἱστορίαι θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιγραφῶσιν ἀναγνώσεις τοῦ νεοπλατωνισμοῦ. Βάσις τῇ ὄντι τούτων εἶναι ἢ ἐκ τῶν προτέρων ἀπόφανσις ὅτι τὸ πανθειστικὸν δόγμα εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς καὶ ἐκ τούτου ἀνήθικον, καὶ ἢ ἀδικαιοσύνητος ἐπειτα σύγχυσις τοῦ φιλοσοφικοῦ πρὸς τὸν ἱερατικὸν νεοπλατωνισμόν. Ταῦτα πρέπει νὰ ἔχῃ κατὰ νοῦν ὁ συμβουλευόμενος τὴν: «"Αλεξ. ἀδρινὴν σχολήν» τοῦ Βαρθελεμῆ Σαίντ-Παίρ (Παρισιῶν 1845), τὴν «ἱστορίαν τῆς "Αλεξ. Σχολῆς» τοῦ Ἰουλίου Σιμόν, (Παρις,

1859 τόμ. 2), τὴν «Ἐκθέσιν τῆς διδακτικῆς τοῦ Πρόκλου» τοῦ Berger, τὰς «Μελέτας περὶ τοῦ Μυστικισμοῦ» τοῦ Daunas, τὰ περὶ Πλωτίνου ἐν τῇ 6' τέρμῳ τῆς «Ἐπιστήμης τοῦ Καλῶς» τοῦ Λεβέκ, καὶ τὰ ἐν τῇ «Λεξικῇ τῶν Φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν» τοῦ "Αδ. Φράγκ σχετιζόμενα πρὸς τὸν νεοπλατωνισμόν καὶ τὸν μυστικισμόν ἄρθρα τοῦ Κουζέν, τοῦ Ἰμ. Σαίσε, τοῦ "Ι. Οὐέλμ, τοῦ Ἰμ. Καρὼ καὶ τῶν ἄλλων ἐμπειρῶν. Παρὰ δὲ τοῖς Γερμανοῖς ἄξια πρὸ πάντων μέναι εἶναι, πλὴν τῶν προμνημονευθέντων ἔργων τοῦ Σχέλλινγ, ἡ διαιρέσις τοῦ Φίχτε «Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας» (Βερολίνῳ 1801, λατινιστί), ἢ ἐν τοῖς ὑπερμνήμασι τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γοτtingης πραγματεία τοῦ Βουτερβέρκ «Περὶ τῶν νεοπλατωνικῶν φιλοσοφῶν», αἱ «Νεοπλατωνικαὶ Μελέται» τοῦ Ρίχτερ καὶ πρὸ πάντων τὰ περὶ νεοπλατωνισμοῦ ἐν τῇ «ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας» τοῦ Zeller (τόμ. 2', σελ. 680—960). Οὐδὲ ταῦτα ὅμως φαίνονται ἀρκούντα πρὸς ἀκριβὴ κατανόησιν τοῦ νεοπλατωνικοῦ δόγματος, πρὸς ἣν ἀπομένει ἀκόμη ἀπαραίτητος ἡ ἄμεσος μελέτη τῶν Ἑννεάδων τοῦ Πλωτίνου. [P.]

Ἀλεξανδρινή σχολή θεολογίας

ας. Ἡ μητρόπολις τῶν Πτολεμαίων, ἀποδαλοῦσα ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ῥωμαίων τὴν πολιτικὴν σημασίαν, διέσωσε καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν προτέραν λαμπρότητα, ὡς κέντρον πνευματικοῦ βίου καὶ ὡς μέγα ἐμπορεῖον, ἐν ᾧ συνῆλθάντε το Ἀνατολὴ καὶ Δύσις. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἤμας ἐν ὁ Ἑλληνισμός, ὅστις ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγάλου αὐτῆς ἱδρυτοῦ ἐπιδίωξε τὴν γνωριμὴν καὶ ἐξοικειώσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Ἀνατολικοῦ πνεύματος. Ἐν αὐτῇ ἦλθον εἰς στενωπὴν συναρξίαν τὰ Ἀνατολικά ὁρηκεύματα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐξήγησαν τὸ πρῶτον νὰ διατυπωθῶσιν ἐπιστημονικῶς περιεχόμενα καὶ αὐτὰ φιλοσοφικὸν ἔνδυμα, οὗ ἄνευ δύσκολον ἦτο νὰ συγκρατηθῶσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ προσόδου τῶν ἐπαθῶν τῶν καὶ ἀπέναντι τῆς ὑπεροχῆς τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ἥτις εἶχεν ἤδη ῥοπὴν μεγάλην ἐφ' ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς τότε Οἰκουμένης. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔρχομεν καὶ τὸ σπουδαῖστον φαινόμενον τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις ἀρξάμενος ἤδη ἀπὸ τῶν Θεραπειῶν, τῶν ἐχόντων κοινὰς τινὰς διδασκαλίας καὶ ἔθιμα πρὸς τοὺς Πυθαγορείους, διαμορφώθη εἰς ἀλλῶν ὑπὸ τοῦ Φίλωνος, ὅστις ἐρμηνεύσας καὶ αὐτὸς ἀλληγορικῶς, ὡς ὁ Ἀριστέβουλος, τὴν Παλαιάν Διαθήκην, ἥς ἀμφοτέροι ἀπεδέχοντο ὅτι εἶχον λάβεαι γνώσιν

οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι, ἐπωφελήθη τὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἀπαντῶσαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλοσοφίαν, κράμα Πλατωνικῆς καὶ Πυθαγορείου αἰρέσεως ἑμοῦ μετὰ τινων διδασκάλων τῆς Στοας.

Ἐν τῇ ἀμίλλῃ ταύτῃ τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων δὲν ἤδυνάτο νὰ καθυστερήσῃ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἥτις ἄλλως τε, ὡς προέβητο ἐκ τοῦ Ἰουδαίου, εἶχε πρὸ αὐτῆς τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰουδαίου Ἑλλητισμοῦ, καθ' ὃ δὲ στερουμένη ἰδιάζοντος ἐθνικοῦ χαρακτήρος καὶ ἀποτεινομένη ἐξ ἰσού πρὸς πάντας τοὺς λαούς, μάλιστα δὲ πρὸς τὴν κατ' ἐξοχὴν φιλόσοφον τῶν Ἑλλήνων, ἥτο ἡναγχαζμένη ν' ἀνυψωθῇ εἰς τὴν βασιμίδα τῆς πνευματικῆς τούτων ἀναπτύξεως, ὅπως γένηται αὐτὸς προσιτή. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα εἰς ἐτοιμῶσιν τῆς νέας θρησκείας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἀπολογητῶν αὐτῆς. Ἐπὶ τὸ φιλοσοφικώτερον ἠθελήσαν νὰ διατυπώσωσιν αὐτὴν εἰς αἱ Γνωστικοί, οἵτινες ὅμως ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτῶν ταύτῃ ἀπομακρυνθέντος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς ὑγιούς διδασκαλίας τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἀπεκηρύχθησαν ὑπὸ ταύτης ὡς αἰρετικοί. Εἰς τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θεολογικὴν σχολὴν ἐναπέκειτο τότε, ἵνα ἐνθὲν μὲν παρалаμδάνουσα πᾶν, ὅτι ὁρθὴν περιείχον τὰ συστήματα τῶν Γνωστικῶν, καὶ προσαρμόζουσα τοῦτο εἰς τὴν ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐνθεν δὲ χρῆσιν ποιουμένη καὶ ἀμέσως τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἵδια ὅπως αὕτη διατυπώθη ἐν τῷ Νεοπλατωνισμῷ καὶ καθ' ἣν μορφήν ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ὁ Φίλων, καταστήσῃ τὸ πρῶτον θεολογικὸν σύστημα ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ βασὶς καὶ ἡ κρηπίς τῆς ὅλης μετὰ ταῦτα θεολογικῆς ἐν αὐτῇ ἀναπτύξεως. Ὡς τοιαύτη ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ θεολογικὴ σχολὴ εἶνε βεβαίως πολλοῦ λόγου ἀξία.

Ὁ ὅρος θεολογικὴ σχολὴ εἶνε νεώτερος, γίνεται δ' αὐτοῦ χρῆσις ἐν τῇ κυρίᾳ καὶ τῇ μεταφορικῇ σημασίᾳ. Ἐν τῇ πρώτῃ σημασίᾳ ἀπαντᾷ ἐν χρῆσει ἐπὶ τῆς ἄλλης κατ' ἐξοχὴν τικῆς λεγομένης σχολῆς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἥτις παρὰ τοῖς πάλαι ἀναφέρεται ὡς ἡ τῶν πιστῶν διατριβὴ καὶ διδασκαλίων τῶν ἱερῶν λόγων, τὸ κατ' Ἀλεξανδρείαν εἰσακτασκαλῶν, ἡ κατ' Ἀλεξανδρείαν κατ' ἐξοχὴν σχολή, schola κατ' ἐξοχὴν (πρόβλ. Εὐσεβ. Ἐκκλ. ἱστορ. Ε' 1 καὶ Hieron. Catal. c. XXXVIII καὶ Ruf. histor. eccles. II, 7). Τινὲς συνέχουσιν πρότερον τὴν κατ' ἐξοχὴν σχολὴν πρὸς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐν ᾧ διάτρητοι ἐθνικοὶ λόγοι: ἐπωφελούμενοι τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην ἡσχολοῦντο περὶ μελέτας ἰδίαις καὶ ἐδίδασκον τὴν φιλοσοφίαν, φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν, τὰ μαθηματικά καὶ τὴν ἀ-

στρονομίαν. Ἄλλοι ἀπεδέχοντο μὲν αὐτοτελὴ τὴν κατ' ἐξοχὴν σχολὴν, ἀλλ' ἀνέγγον τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστημονικῇ διαστροφῇ εἰς τὸν θεμελιωτὴν τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκκλησίας Μάρκον τὸν εὐαγγελιστὴν. Ἀκριβέστεραι ὅμως ἔρευναί ἀπέδειξαν ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος σχολὴ οὐδὲν κοινὸν εἶχε πρὸς τὸ Μουσεῖον, εἰμὴ ὅτι ἰδρύθη ἱσως κατ' ἀπομίμησιν ἐκείνου χάριν τῶν χριστιανῶν, καὶ ὅτι, ἐὰν ὑφίστατο ἐν ἀρχαιότερῃ ἐποχῇ, χρησιμεύουσα εἰς μετὰδосιν τῶν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ βαπτισθῶσιν, ἡ ἐπιστημονικὴ ὅμως σημασία αὐτῆς, ὡς θεολογικῆς σχολῆς, ἐμπειροῦς καὶ συστηματικῶς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 180 μ.Χ. περίπου, ἀπ' οὗτο ἐλόκληρος σειρά φιλολογικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ θεολογικῶν μαθημάτων ἐδιδάσκοντο ἐν αὐτῇ (Γρηγορ. Θεωμ. Πανηγυρικὸς εἰς Ἰωρδ. ιγ'), καὶ ὅθι ὁ μόνον χάριν τῶν ἀνωτέρων παιδείας ὀρεγόμενων χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ χάριν τῶν μελλόντων ποιμένων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προϊέται αὕτη Πάντατος ὁ ἐκ τῆς Στωικῆς φιλοσοφίας διὰ τοῦ ἐκλεκτικοῦ Πλατωνισμοῦ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προσελθὼν εἰς τὸν χριστιανισμόν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 180 συνεργάτης καὶ βραδύτερον διάδοχος αὐτοῦ ἐν τῇ κατ' ἐξοχὴν σχολῇ ἐγένετο ὁ μαθητὴς τοῦ Κλήμους ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὅστις γεννηθεὶς ἐθνικός, ὡς ὁ Πάντατος, προσπαιδεύθη ἐν τῇ Στωικῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τῷ ἐκλεκτικῷ Πλατωνισμῷ, ἐξ ὧν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου του προσελκύσθη εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν. Ἡ κυρίως ἀκμὴ τῆς σχολῆς ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Κλήμεντος καὶ ἐβήσεν εἰς τὸ καταδύμενον αὐτῆς ὑπὸ τὸν μαθητὴν καὶ διάδοχόν του ἀπὸ τοῦ 203, ἀπὸ δὲ τοῦ 208—213 συνεργάτην αὐτοῦ Ἰριγένην. Οὗτος δ' ἔτχεν ἀπὸ μὲν τοῦ ἔτους 213—291 βοηθὸν, ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦ 265 διάδοχον τὸν μαθητὴν του Περσέτην, οὗ διάδοχος ἐγένετο Διονύσιος ὁ μέγας. Μετὰ τούτων προϊέσθησαν τῆς κατ' ἐξοχὴν σχολῆς ὁ Πιέριος μέχρι τοῦ 282, ὁ Ἀχιλλᾶς ἔχων βοηθὸν τὸν Θεόφρονον ἄχρι τοῦ 290, ὁ Σκραπίων μέχρι τοῦ 295, Πέτρος ὁ μέγας μέχρι τοῦ 312 καὶ ὁ Ἀρείος, ἐφ' οὗ τῶν ἡμερῶν ἔκλεισεν ἡ σχολὴ ἐν ἔτει 320 διὰ τὰς τότε ἀναρρέσεις θρησκευτικῆς ἔριδος. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 330 ἤρξατο αὐτῆς λειτουργοῦσα ὑπὸ τὸν Μακάριον μέχρι τοῦ 340, ἐπὶ τοῦ Δεζιμοῦ μέχρι τοῦ 305 καὶ ὑπὸ τὸν Πέθωνα μέχρι τοῦ 406, ὅτε αὐτὸς ἡναγκάσθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Θεοδοίου νὰ καταλίπῃ τὴν σχολὴν καὶ ν' ἀπέλθῃ εἰς Σίβην τῆς Παμφυλίας. Ἐκτοτε δὲν ἀναφέρεται πλέον ἢ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατ' ἐξοχὴν σχολῇ.

Πατριάρχης, αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης σχολή, ἡ ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὁριγένητος μετὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἐξορίαν του καὶ ταχέως ὑπερακοντίσασα κατὰ τὴν εὐχὴν τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ιστορ. Γ', λ'). Τοιαύτῃ τις ἐν καρναλίῳ ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας θεολογικὴ σχολή, ἐν τῇ κυρίᾳ τοῦ ὅρου σχηματίζεται. Ἀλλ' ὡς προϋπεδείχθη ἤδη, τοῦ ὅρου τούτου γίνεται χρῆσις καὶ ἐν μεταφορικῇ σημασίᾳ, εἰς δηλώσειν τῆς θεολογικῆς καθέλου τάσεως καὶ ἰδίᾳ τοῦ συστήματος, τοῦ διαμορφωθέντος ὑπὸ τῶν δύο ἐπιφανέστατων ἀντιπροσώπων τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος σχολῆς, τοῦ Κλήμεντος καὶ τοῦ Ὁριγένητος. Βραχυβαίνειν τινα ἐκθέσειν αὐτῶν παρέχουμεν ἐν τοῖς ἑξῆς.

Ὁ τε Κλήμης καὶ ὁ Ὁριγένης ἐθεώρουν ἀναγκαίον στοιχεῖον τῆς χριστιανικῆς γνώσεως τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, ἐν ἣ ἀμειώταται εἶχον ἐκπαιδευθῆ. Κατ' ἐκείνους μὲν ἡ φιλοσοφία «χρησίμη γίνεται προπαιδείᾳ τις οὕτως αὐτοῖς τὴν πίσιν δι' ἀποδείξεως καρποφύμεναι» (Στρωμ. Α', ε'). Κατὰ δὲ τὸν Ὁριγένη «ὡς περ ἡρασι φιλοσόφων παῖδες περὶ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς, γραμματικῆς καὶ ῥητορικῆς καὶ ἀστρονομίας, ὡς συνεριθὼν φιλοσοφία τοῦθ' ἡμῖς εἰπωμεν καὶ περὶ αὐτῆς φιλοσοφίας «πρὸς χριστιανισμόν» (Ἐπιστ. πρὸς Γρηγόρ. 2 παρὰ Migne, Patrol. gr. t. 1A' σ. 88). Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐκλέγῃ τις καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας τὸ ἀληθὲς καὶ συνᾶδον πρὸς τὸν χριστιανισμόν (Κλήμ. Στρωμ. Α', ε' καὶ Γ', ιε'). Ἀπαντῶν δὲ καὶ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἀλήθειαι, εἰ καὶ μερικαὶ μόνον, καθέστω αὐτὸς ὁ θεὸς Λόγος, ὁ καθοδηγῶνς τοὺς Ἑβραίους διὰ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἐκπαιδύνηται καὶ τοὺς Ἕλληνας διὰ τῆς φιλοσοφίας εἰς Χριστόν (Αὐτ. Α', ε' καὶ Γ', ε', πρόλ. καὶ Ὁριγ. Κατὰ Κέλσου Γ' 13). Τῇ βοήθειᾳ τῆς φιλοσοφίας προάγειται τις ἐκ τῆς πίστεως εἰς τὴν γνῶσιν, ἥτις εἶνε ἀνωτέρω ἐκείνης (Κλήμ. Στρωμ. Γ', ιβ'). Διότι ἡ πίστις εἶνε «γνώσις σύνταξις τῶν κατεπεργέντων», ἐνῷ ἡ γνώσις τυγχάνει «ἀποδείξεως τῶν διὰ πίστειος παρελημμένων τῇ πίστει ἐποιχοδομούμενη», πρὸς δὲ «τελειώσις ἀνθρώπου» (Αὐτ. Ζ', ιε'), καλεωμένη καὶ ἄλλως «πίστις ἐπιστημονική» (Αὐτ. Β', ια'). Τῆς τοιαύτης ἑμὲως γνώσεως κυριώτατον γινώσκον εἶνε ἡ συμφωνία πρὸς τὴν πίσιν, ἥτις εἶνε κριτήριον αὐτῆς (Αὐτ. δ'). Ἐνῷ δὲ τοιαύτῃ ἐδιδάσκον ὁ Κλήμης, ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ὁριγένης προέβαινεν ἐπὶ περαιτέρω καταπολεμῶν πολλοῦ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τοὺς χριστιανούς, τοὺς ἀποκριθόντας κατ' ἀρχὴν τὴν ἐπιστήμην ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ (πρόλ. ἰδίᾳ Κ. Κέλσου Γ', 78 καὶ Ε' 14—24), καὶ ἰσχυρίζμενος ὅτι εἰ Ἀπόστολοι, κηρύξαντες τὰς ἀποκλύσις ἀναγκαίας ἀληθείας καὶ ταύτας οὐχὶ μετὰ πλήρους σαφηνείας, ἐπὶ ἐνίων δογμάτων

ἐγκατέλειπον τὸν ἀκριδέστερον ὁρισμὸν καὶ τὴν ἀποδείξιν αὐτῶν εἰς τοὺς ἐπιστημοναί, αὐτοὶς ὤφειλον ἐπὶ τῇ βουλῇ τῶν δεδομένων ἀληθειῶν τῆς πίστεως νὰ ἐποικοδομήσωσι τὸ ἐπιστημονικὸν σύστημα (Περὶ Ἀρχῶν προοίμ. 2 καὶ 3).

Βεβαίως πρότερον δὲν ὑπῆρχε σύστημα χριστιανικῆς διδασκαλίας. Τὰ πρῶτα βήματα εἰς τοῦτο ἀπαντῶσιν ἡδη ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ τοῦ Παύλου καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους. Τὴν ἀνάγκην τῆς συστηματοποιήσεως τῶν περισμάτων τῆς μελέτης τῶν Γραφῶν καὶ τῆς πολεμικῆς κατὰ τῶν ἐθνικῶν καὶ αἱρετικῶν εἶχον ἀποθανῆ ἰδίᾳ οἱ κατήχηται. Παρὰ Κλήμεντι τὰ ἀντικείμενα τῆς γνώσεως αὐτοῦ δέονται χαλαρῶς πρὸς ἄλληλα, οὐδὲ διηγεῖται ὁρισμένον σχέδιον διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Ἄτινα ἄλλως δύνανται νὰ θεωρηθῶσι μόνον προκαταρκτικῆς τῆς ἐργασίας, εἰς ἣν ἐρεῖσθεῖς ὁ Ὁριγένης ἐπωκοδόμησε τὸ πρῶτον σύστημα τῆς χριστιανικῆς δογματικῆς. Καὶ διευτυπώθη μὲν τὸ σύστημα τοῦτο ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ συστήματα τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων καὶ τῶν χριστιανῶν γνωστικῶν, ἀλλ' ὡκοδόμηθη τῇ βοήθειᾳ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Φίλωνος, ἣν καὶ ὁ διδασκαλὸς τοῦ Κλήμης ἐπωφελήθη, ἐνταυτοῦ μὲν ἀναγερῶν ἐννομασίαν τὴν Ἰουδαίων φιλοσοφίαν, πολλὰ δὲ σιωπηλῶς χρῆσιν ποιούμενος τῶν δογμάτων αὐτοῦ, ὡς ἀπέδειξε τις τῶν νεωτέρων (Siegfried, Philo von Alex. σ. 318—351), φέρει δ' ἐκδηλῶν τὸν Νεопλατωνικὸν καὶ γνωστικὸν τύπον. Ἡ θεωρία τοῦ Ὁριγένητος εἶνε παρεμφερὴς οὐ μόνον πρὸς τὴν τοῦ Ἰουστίνου, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ γνωστικοῦ Ὁυλεντινίου, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ πρὸς τὴν τοῦ Πλωτίνου, εἶνε δὲ χαρακτηριστικὴν δι' αὐτὸν διὰ ἀσπάζεται καὶ τὴν μεθεῶν, ὑπὸ τινα δ' ἐποφην καὶ αὐτὰ τα αἰώματα, τὰ ἀπαντῶντα ἐν ταῖς σχολαῖς τοῦ Ὁυλεντινίου καὶ ἐν τῷ Νεοπλατωνισμῷ.

Πρῶτη καὶ κυρία περὶ τῆς θεολογίας εἶνε καὶ κατὰ τὸν Κλήμεντα καὶ κατὰ τὸν Ὁριγένη ἡ Γραφή καὶ παρ' αὐτὴν ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις. Ἐκείνος ἀποδέχεται μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου τὴν Γραφὴν ὡς θεόπνευστον (Προτροπ. Θ', 87) καὶ διακρίνει ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ αὐτῆς τὴν κατὰ γράμμα ἐννοίαν ἀπὸ τῆς ἀλληγορικῆς (Στρωμ. Γ', ιε'), ἀκολουθῶν αὐτὸς συνήθως τὴν τελευταίαν, κατὰ τὸ παράδειγμα ἰδίᾳ τοῦ Φίλωνος. Ὁ Ὁριγένης ἀποδέχεται ἐπίσης τὴν Γραφὴν «θεῖον γαργεῖται πνεῦμα» (Κ. Κέλσου Ε', 60, πρόλ. καὶ Περὶ Ἀρχῶν Δ'), θεωρεῖ δ' ἐκ τῆς Π. Διαθήκης κανονικὰ τὰ καὶ παρ' Ἑβραίοις ἱσχύοντα ὡς τοιαῦτα εἶκοσι καὶ δύο βιβλία (εἰς τοὺς ψαλμούς παρὰ Migne, Patrol. gr. t. 1B' σ. 1084), ἐπὶ δὲ τῶν τῆς Κ. Διαθήκης ἐκδηλοῦν ἀκριβολίας, ὡς καὶ ὁ Κλήμης, περὶ τῆς πρὸς Ἑβραίους (Εὐσεβ. Ἐκκλ. Ιστ. ΣΤ', ιε'), πρὸς δὲ περὶ τῶν καθολικῶν ἐπιστολῶν δευτέρως τοῦ Πατρὸς, δευτέρως καὶ

τρίτης τοῦ Ἰωάννου (Αὐτ.) καὶ τῆς τοῦ Ἰακώβου (Εἰς Ἰωάνν. τὸμ. Δ'). Αὐτὸς δὲ πρῶτος ἐπεχειροῦσε τῇ κριτικῇ ἐπεξεργασίᾳ τοῦ κειμένου ἐκκριθὲν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ὀρθὴν ἀναγνώσιν καὶ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸ γλωσσικὸν ἱσχύον καὶ τὰ παράλληλα χωρία τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρων ἱερῶν συγγραφέων, χωρὶς νὰ ἐλιγωρῇ καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐρμηνείας. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ ταύτῃ ἐνθὲν μὲν προσέκρουεν εἰς τὴν ἀτελῆ γνῶσιν τοῦ ἑβραϊκοῦ κειμένου καὶ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν κύρος τῆς μεταφράσεως τῶν Ο', οὐ εἶχετο καὶ αὐτὸς ἀπρὲς, ἐνθὲν δ' ἐπηρεάζετο ὑπὸ τῆς ἀλληγορικῆς ἐρμηνείας, ἥτις διέκρινε καθόλου τὸν Ἀλεξανδρινὸν Ἑλληνισμὸν, ἐφαρμοσθεῖσα δὲ ἤδη ἐπὶ τῆς Γραφῆς ὑπὸ τοῦ Φίλωνος καὶ τοῦ Κλήμεντος, καθιερώθη ἐν τῇ θεολογικῇ ἐξηγήσει ὑπὸ τοῦ Ὁριγένης, ὅς ἐν ἡ Γραφῇ καθόλου κατέστη ἐρμηνεῖα τῆς δογματικῆς θιασρίας. Κατ' αὐτὸν δὲ ἡ Γραφή κέκτηται τριπλὴν ἔννοιαν, περιέχουσα καὶ αὐτὴ, ὡς ἐ δεύτερα ἀσμεῖ, πρὸς τὴν περὶ ἀλλήλων, ὡς ἐ δεύτερα ἀποκαλύπτει, τὸ πνευματικὸν, ψυχικὸν καὶ σωματικὸν μέρος. Ἡ σωματικὴ ἢ ἄλλως ἱστορικὴ ἔννοια, ἣν πρέπει τις νὰ ἐξουρίσκη πρὸ πάσης ἄλλης, ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἀπλὴν πίστιν, ἔχουσα τὴν αὐτὴν πρὸς ταύτην ἄξιαν. Ὁ πέρχουσι δὴ ὡς περιπτώσεις, καθ' ἃς εἶρεται τις ν' ἀπέχη τῆς τοιαύτης ἐννοίας, καθ' ἃς ἰουδαϊκῆς καὶ σαρκικῆς, ὡς ἔστιν ὁ λόγος περὶ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, περὶ ἡθικῆς καὶ περὶ τῶν φυσικῶν νόμων καὶ τὰς τρέπον, ἀντιπρὸς τὴν ὀρθὴν λόγον τοιαύτης δὲ κειμένων πρὸς τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν ἐν περιπτώσεσι υποδεικνύει ἡδὴ ὁ Ὁριγένης ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ κεφαλῇ τῆς Γενέσεως, πλείονας δ' ἐν τῇ Περὶ Ἀρχῶν (Δ'). Ἡ φυσικὴ ἔννοια εἶνε ἡθικὴ τις, ἀπαντήσα ἰδίᾳ ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, ἥς αἱ πλείοται χρηγῆσαι κέκτηνται ὑπέροισιν ἡθικῇ, καθισταμένην προσίτην εἰς τὴν αἰρόντα τὸ περικάλυμμα τῆς ἱστορίας. Ἡ πνευματικὴ ἔννοια—καὶ τοιαύτην μόνον παραδέχεται ὁ Ὁριγένης πολλὰ καὶ τῆς Γραφῆς, ὅπερ οὐτε ὁ Φίλων οὐτε ὁ Κλήμης ἐτόλμησαν νὰ ἰσχυρισθῶσι, τότεν ἀποκαλύπτως εἶνε ἡ ὑψηλότερα ἀλληγορικὴ τῆς Γραφῆς ἔννοια, δι' ἣς κυρίως ἀποκαλύπτονται αἱ θεαὶ ἀλήθειαι (Περὶ Ἀρχῶν Δ'). Ὁ εἰσδύων εἰς τὴν τοιαύτην ἔννοιαν κέκτηται τὸ χάρισμα τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ὅπερ εἶνε τὸ μέγιστον τῶν ἁγ. Χαρακτημάτων, καὶ καλεῖται ὑπὸ τοῦ Ὁριγένης, οὐχὶ ὅπως ὑπὸ τῶν προγενεστέρων καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κλήμεντος, γνῶσις, ἥτις εἶνε κατ' αὐτὸν κατωτέρα τις βαθμὶς, ἀλλὰ θεοῖα σοφία, ἡ ἀρίστη αὐτῆς σοφία εἰς ἡ λείψον καὶ σοφία εἰς (Κ. Κέλσου Δ.).

Ὡς πρὸς τὴν παράδοσιν ὁ Κλήμης ποιεῖται διακρίσιν μεταξὺ τῆς ἐξ ἀνθρώπων παραδόσεως, ἣν ἀποκρούει μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Κολοσ. β'. 8), καὶ τῆς ἐκ τῶν Ἀποστόλων καὶ τοῦ Κυρίου, οὐχὶ ἐν

γράφῃ, ἀλλὰ διὰ λόγου παραληφθεῖσης πρὸς τὸν πρῶτον χριστιανὸν καὶ διανοθεῖσθαι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παραδόσεως (Στρωμ. Δ'. α', Ζ', ιε' καὶ ις'), ἐξηγείται δὲ τὴν ἀναγκὴν τῆς παραδόσεως ὡς ἐξῆς: «Αὐ-» «τικα οὐ πολλὰς ἀπεκάλυψεν. α μὴ πολ-» «λὼν, ἐν ὀλίγοις δὲ οἷς προσήκειν ἡπίστατο» «ἐκδέξασθαι καὶ τυπωθῆναι πρὸς αὐτὰ τὰ δὲ» «ἀπόρητα, καθάπερ ὁ Θεὸς λόγῳ πιστεύεται,» «οὐ γράμματι» (Αὐτ. Δ'. α'). Οἱ αἰρετικοὶ κατ' αὐτὴν χροῖμενοι μόνῃ τῇ Γραφῇ παρίενον αὐ- τὴν καὶ ἀπεπλανώοντο, ὡς στερηόμενοι τῆς κλειδῆς τῆς εἰσόδου εἰς αὐτήν, ἣν κέκτηται μόνος ὁ ἀκολουθῶν τῇ παραδόσει καὶ οὗτο «τὴν» «ἀποστολικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν, σφῶν δὲ» «ἠστορικὴν τῶν δογμάτων» (Αὐτ. Ζ'. ιε' καὶ ις'). Καὶ ὁ Ὁριγένης δὲ ἀποδείχεται δι' ἀληθῆς παράδοσις εἶνε ἡ κατὰ διδασκαλικὴν τάξιν ἐκ τῶν Ἀποστόλων παραληφθεῖσα καὶ τηρουμένη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ («Servetur vero» «ecclesiastica praedicatione per succes-» «sionis ordinem ab Apostolis tradita» «et usque ad praesens in ecclesiis per-» «manens» (Περὶ Ἀρχῶν προοίμ. 2). Κέ- κτηται δὲ κατ' αὐτὴν τοσοῦτον κύρος ἡ ἀπο- στολικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις, ὥστε μόνον τὰ μὴ ἀχρόντα πρὸς αὐτὴν εἶσι τὰ ἀληθῆ («Illa sola credenda est veritas,» «quae in nullo ab ecclesiastica et» «apostolica discordat traditione», Αὐτ.). Ἀλλὰ πάντα ἡ ἀλήθεια οὗτ' ἐν τῇ Γραφῇ ἀ- πεκάλυφθη οὗτ' ἐν τῇ παραδόσει διεσώθη. Πλήρης ἡ ἀλήθεια, ἔχουσα ταύτην ἀναλο- γίαν πρὸς τὴν Κ. Διαθήκην, οἶαν αὐτὴ πρὸς τὴν Π., μέλλει ν' ἀποκαλυφθῇ μετὰ τὴν ἐπι- στήν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν. Ἡ Εὐαγγέ- λισιν εἶνε σῶμα τις μόνον καὶ ἀπεικασία τῶν μελλόντων ν' ἀποκαλυφθῇ μετὰ τὸ τέλος τοῦ νῦν αἰῶνος, «in quo vere erit illud,» «quod aeternum dicitur evangelium,» «et testamentum semper novum nun-» «quam veterascet» (Περὶ Ἀρχῶν Γ' ε', προλ. καὶ Δ').—Μετὰ τὰ καθόλου ταῦτα με- ταβαίνουσιν οὖν εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τῆς Ἀλε- ξανδρινῆς θεολογίας.

Δ'. Ἡ περὶ Θεοῦ διδασκαλία. Ὁ Κλήμης ἀποκλίνειν ἐν τούτῳ μάλλον πρὸς τὴν διέξιν τῶν Γνωστικῶν ἀπακρούει πάντα χαρακτηρισμὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπολαμβάνει ὅ- δυνατόν νὰ ἐκδηλωθῇ διὰ λέξεων ἡ ἀπειρος καὶ πνευματικὴ αὐτοῦ οὐσία, ἀδύνατον ἔρα- πταν θετικὴν αὐτοῦ γνῶσιν. Γινώσκωμεν μέ- γον, τι δὲν εἶνε. «Μῆτε γένος ἐστί, μῆτε δι-» «ορα, μῆτε εἶδος, μῆτε ἕτερον, μῆτε ἀριθ-» «μὸς, ἀλλὰ μῆτε συμβεβηκός τι, μῆδ' ὅ τι συμ-» «βεβηκός τι. Οὐκ ἂν δὲ ἔλον εἴποι τις ὅν αὐ-» «τὸν ἐβόλε, ἐπὶ μεγάλῃ γὰρ τάπεται τὸ ἔλε-» «ος καὶ ἐπὶ τῶν ἔλων πατήρ.» Οὐδὲ μὴν μέτρη- τινὰ αὐτοῦ λεκτέον, ἀδικεῖται γὰρ τὸ ἐν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπειρον, αὐ κατὰ τὸ ἀδύ- ν

«ἔστηκεν νοούμενον, ἀλλὰ κατὰ ἀδιάστατον καὶ μὴ ἔχον πέρας. Καὶ τοίνυν ἀσχημάτιστον καὶ ἀνωνόμαστον, καὶ ὀνομαζόμενον αὐτὸ οὐποτε οὐ κυρίως, καλοῦντες ἦτοι ἐν ἡ τάχα-
«θὼν ἢ νοῦν ἢ αὐτὸ τὸ ἐν ἡ πατέρα ἢ Θεὸν ἢ δημιουργὸν ἢ κύριον, οὐχ ὡς ὄνομα αὐτοῦ «προφερόμενοι λέγομεν, ὑπὸ δὲ ἀπορίας ὀνό-
«μασι καλοῖς προσχωρήματα, ἐν ἔγγῃ ἢ διάνοιαν «μὴ περὶ ἄλλα πληρωμένη ἐπεριδεσθαι τοῦ-
«τοιο» (Στρωμ. Ε', 16'). Καὶ οὕτως ἕως ὁ Κλήμης ἀποδέχεται ὅτι οὐδεὶς ἀνθρώπος εἶνε ἁ μ ὁ ρ ο ς θ ε ῖ α ς ἐ ν ν ο ῖ α ς, θεωρῶν ταυτην ἔμμετον (Προτρεπτ. Γ', 68, Στρωμ. Ε' 17'). Πολλῶν τελειότερα εἶνε ἢ περὶ Θεοῦ δι-
«δακταλῖα τοῦ Ὁριγένους, ἡ ἐρειδομένη εἰς τὴν ἐξῆς θεμελιωδῆ ἐννοιαν. Ὁ κόσμος ἐπα-
«νάγει ἑμᾶς εἰς μίαν πρώτην αἰτίαν, τὸ δὲ δημιουργικὸν πνεῦμα εἰς ἐν αἰώνιον, ἀπλοῦν καὶ ἀαλλοιωτὸν πνεῦμα, ὅπερ εἶνε ἡ πρω-
«ταρχικὴ πηγὴ παντὸς ὄντος καὶ ἀγαθοῦ οὕτως, ὥστε πᾶν τὸ ὑπάρχον ὑπάρχει μόνον ὡς αἰ-
«τιατὸν ἐκείνου καὶ εἶνε ἀγαθόν, καθόσον ἔλ-
«κει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ Ἐνός, ὅπερ εἶνε ἡ τελειότης καὶ ἡ ἀγαθότης. Ἐντεῦθεν ἐξά-
«γει ὁ Ὁριγένης πάντα τὰ συμπεράσματα αὐ-
«τοῦ περὶ τῆς οὐσίας, τῶν προσόντων καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Θεοῦ. Ἐν ἄρχῃ ἀντίθεσις πρὸς τοὺς αἰρετικούς Γνωστικούς ἀποδέχεται αὐτὸς τὴν ἀπλότην αἰτιότητα τοῦ Θεοῦ, μεθ' ὧς δὲ τὰς ἀφρημένους ἐννοίας ἐν τῇ ἐρι-
«σμῇ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ ἐξαίρει τὴν αὐτο-
«συνειδησίαν καὶ θέλησιν αὐτοῦ, ἐναντίον τοῦ Οὐδαλεντίνου, τοῦ Βασιλείδου καὶ τῶν μετα-
«γενεστέρων Νεοπλατωνικῶν. Ἐν τῇ ἐρισμῇ τοῦ ὑπερουσίου τοῦ Ἐνός δὲν προβαίνει ἐπὶ το-
«σούτων, ὅταν οἱ Βασιλείδιανοι (Φίλωσ. Ζ' 20, 21) καὶ ὁ Πλωτίνος (Ἐνν. Γ', ζ', 32). Καὶ εἶνε μὲν καὶ δι' αὐτὸν ἡ θεότης ἐ π ὅ κ ε ι ν α τ ῆ ς ο ὐ σ ῖ α ς, πλην δὲν εἶνε β ο ὐ ὅ ς καὶ σ ῖ γ ῆ, ἀλλὰ μᾶλλον πνεῦμα αὐτονοούμενον, χωρὶς νὰ γράῃ πρὸς τοῦτο ὑποστάσεώς τινος (τοῦ ν ο ὐ). Κατὰ ταῦτα δὲν θεωρεῖται ἀνίκανος ἡ ἀνθρωπινὴ διάνοια, ὡς ἐδόξαζον οἱ Νεοπλα-
«τωνικοί, ἐν ἀνυψωθῇ εἰς τὸν Θεόν, τοῦλάχιστον δὲν ἀντιτίθεται ἡ ἔκ σ τ α σ ῖ ς τόσοσιν ὀρι-
«σμένους πρὸς τὴν ἀσέψιν, οὐδὲ τίθεται ὑπεράνω ταύτης ὡς τι νέον, καθ' ἃ συμβαίνει παρὰ τοῖς Νεοπλατωνικοῖς καὶ παρ' αὐτῇ τῇ Φί-
«λωνι. Καὶ ὁ Ὁριγένης δὲ, ὡς περὶ ὁ Κλήμης, παράγει τὴν πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ Λόγου (Κ. Κέλσου Ζ', 48 καὶ 49. Γ', 65—73. Στρωμ. Ε', 16'. Γ' 16'), σχετικὴν δὲ τινὰ μόνον ἐκ τῆς δημιουργίας. (Κ. Κέλσου Ζ' 46). Ἀποδέχεται δ' αὐτὸς ὅτι ἡ γνώσις τοῦ Θεοῦ εἶνε ἔμμετος τῇ ἀνθρώπῳ καὶ ἐμπε-
«δοί ἐτι μᾶλλον τὴν τελεολογικὴν ἀπέδειξιν τοῦ Φίλωνος (Περὶ ἀρχῶν Δ', α', Κ. Κέλσου Δ', 23). Καὶ ὁ Κλήμης ἀποδέχεται τὴν ἐ ν ὅ τ ῆ τ α καὶ τὸ ἁ π ε ῖ ρ ο ν (Στρωμ. Ε' 16' καὶ Β', 5'), τὴν α ἰ ω ν ῖ ὅ τ ῆ τ α, ἣν δ-

μῶς αὐτὸς ἐννοεῖ μᾶλλον ὡς ὁ π ὅ ρ χ ρ ο ν ο ν (Δότ. Β' 8), τὴν π ν ε υ μ α τ ῖ κ ὅ τ ῆ τ α (Δότ. α' καὶ 16'), τὴν π α ν τ α χ ο ὐ π α ρ ο υ σ ῖ α ν (αὐτ. Γ', 17') καὶ π α ν τ ο γ ν ὠ σ ῖ α ν τοῦ Θεοῦ (Δότ. 17'). Καὶ ὡς πρὸς τὰ προσόντα τοῦ Θεοῦ πολλῶν τελειότερα εἶνε ἡ διδασκαλῖα τοῦ Ὁριγένους. Ἄλλο εἶνε κατ' αὐτὸν τὸ γινόμενον καὶ ἄλλο τὸ ὄν, εἰ καὶ ἀμφότερα ἀνήκουσιν ὁμοῦ. Ὅπως τὸ γινόμε-
«νον δύναται νὰ νοηθῇ μόνον ἐξ ἐνός ὄντος οὕτω καὶ τὸ ὄν δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἄνευ ἀναλογίας πρὸς τὸ γινόμενον. Τὸ ἐν ζῇ καθ' ἑαυτὸ. Ὁ Ὁριγένης μεθ' ὧς δὲ τὰς ἀφρημέ-
«νας ἐννοίας παριστᾷ τὴν ἀρχὴν ὡς μόνιμον τινα καὶ ἀκίνητον οὐσίαν θεωρουμένην θεότητα μᾶλλον ζωσαν καὶ προσωπικὴν ἢ ἡ Ἑλληνικὴ φιλοσοφία. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ πληρεστερά αὐτοῦ περὶ τῶν θεῶν προσόντων διδασκαλῖα. Ἐν αὐτῇ δὲν ἐδίστασε νὰ ἐκφράσῃ τὴν κατ' ἀ-
«ναλογίαν καλουμένην θεωρίαν καὶ εἰς τὴν θεό-
«τητα, διότι αὐτὸς οὐδέποτε ἐννοεῖ τὴν θεό-
«τητα ἄνευ ἀποκαλύψεως, πᾶσα δὲ ἀποκα-
«λυψις πρέπει νὰ εἶνε τι πεπραγμένον. Καὶ ἡ μὲν π α ν τ α χ ο ὐ π α ρ ο υ σ ῖ α τοῦ Θεοῦ εἰς οὐδένα ὑπάρχει περιορισμὸν· ὁ Θεὸς εἶνε δυνάμει πανταχοῦ παρών, πλην μ ὁ ν ο ν δ υ ν ᾶ μ ε ι, οὕτε περιλείπεται ὅλῳν ὅτι οὕτε περι-
«κλείει· οὐδὲ διῆκει διὰ τοῦ παντός, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὁρίων τοῦ χώρου εἶνε ἀπῆλλαγμένος καὶ τοῦ χώρου αὐτοῦ (Περὶ Ἀρχῶν Β', α'). Ἡ π α ν τ ο δ υ ν α μ ῖ α ὁ μ ῶ ς καὶ π α ν τ ο γ ν ὠ σ ῖ α τοῦ Θεοῦ κεντρεῖται ὁρίων τι, ὅπερ κατὰ τὴν Ὁριγένην ἔγκειται ἐν αὐτῇ τῇ πράγματι. Ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ περιορίζεται· πρῶτον δι' αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ὅστις δύναται μόνον ἐπὶ θεῶν (Κ. Κέλσου Ε', 23). δεύ-
«τερον διὰ τῆς λογικῆς, καθ' ἣν ἡ παντοδύ-
«ναμία δὲν δύναται νὰ παραγάγῃ ἀντικείμενα, διατελούμενα ἐν ἐσωτερικῇ ἀντιφάσει, ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ δημιουργήσῃ τι παρὰ φύσιν, πάντα δὲ τὰ θάματα εἶνε φυσικά καθ' ὕψη-
«λότεραν ἐννοιαν (Ἐνθ. ἀν.). τρίτον διὰ τοῦ ἀδυ-
«νάτου τὰ ἐνοηθῇ τι καθ' ἑαυτὸ ἀπεράντων, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι πᾶν δημιουργήμα πρίπαι νὰ εἶνε πεπερασμένον («Certum est, quippe
«quod praefinito aliquo apud se numero
«creaturas fecit: non enim, ut quidam
«volunt, finem putandum est non habere
«creaturas; quia ubi finis non est,
«nec comprehensio ulla nec circum-
«scriptio esse potest. Quod si fuerit,
«utique nec contineri vel dispensari a
«deo, quae facta sunt poterunt. Natu-
«raliter nempe quicquid infinitum fue-
«rit, et incomprehensibile erit»). In
Matth. I. XIII c. I.) τέταρτον διὰ τοῦ ἀδυνατοῦ νὰ πραγματοποιηθῇ σκοπὸς τις ἀμειγρῆς κακοῦ («Κακὰ τοίνυν, εἰ μὲν τὰ κυρίως οὕτως δ-
«νομαζόμενα ἐξαιρούσι τις, ὁ Θεὸς οὐ πεποιή-
«κεν· ἀλλὰ τοῖς προηγουμένοις αὐτοῦ ἐργαί-

«ἀλλ' ἔγωγε, ὡς πρὸς τὴν τῶν ὅλων διάταξιν τυγ-
 χάνοντα, ἐπηκολούθησεν» ὡς περ ἐπακολουθεῖ
 «τοῖς προηγουμένοις τοῦ τέκτονος ἔργοις τὰ
 «ἐλικοειδῆ ἔξομα καὶ πρίσματα, καὶ τοῖς
 «οἰκοδόμοις ποιεῖν δοκεῖν τὰ παρακείμενα
 «ταῖς οἰκοδομαῖς ὡς περὶ κέπρια ἀποπίπτοντα
 «τῶν λίθων καὶ τῆς κονίας». Κ. Κέλσου
 Γ', 55). Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ παντογνώ-
 σια κέκτηται· τὰ ὅρια τῆς ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ
 τοῦ Θεοῦ θεώσεως ἐλευθερία εἰς τὰ πνευματικὰ
 ὄντα. Ὁ Θεὸς δύναται βεβαίως νὰ προγνώσκη,
 ἀλλὰ γινώσκει ἐκ τοῦ προτέρου τὰς πράξεις,
 διότι γίνονται, δὲν γίνονται δὲ αὐταί, διότι τὰς
 γινώσκει («Ὁ μὲν Κέλσος οἶεται διὰ τοῦτο
 «γίνεσθαι τὸ ὑπὸ τινος προγνώσεως θεοπισθὲν,
 «ἐπεὶ ἐθεοπίσθη, ἡμεῖς δὲ, τοῦτο οὐ διδόντες,
 «φαιμέν οὐκ τὸν θεοπίσαντα αἷτιον εἶναι τοῦ
 «ἐσομένου, ἐπεὶ προεῖπεν αὐτὸ γενησόμενον,
 «ἀλλὰ τὸ ἐσόμενον, ἐσόμενον ἂν, καὶ μὴ θε-
 «οπισθὲν, τὴν αἰτίαν τῇ προγνώσκοντι παρε-
 «σχέμεναι τοῦ αὐτοῦ προεῖπειν. Καὶ ὅλον γε
 «τοῦτο ἐν τῇ προγνώσει τοῦ θεοπίκοντος αὐτὸ
 «τυγχάνει» δυνατοῦ ὄντος τοῦδε τινος γενέ-
 «σθαι, δυνατοῦ καὶ δὲ μὴ γενέσθαι, ἔσται τὸ
 «ἕτερον αὐτῶν τότε τι. Καὶ οὐ φαμέν ὅτι ὁ
 «προγνώσκων ὑπελὼν τὸ δυνατόν εἶναι γενέ-
 «σθαι καὶ μὴ γενέσθαι οἶονε! τοιοῦτόν τι λέγει·
 «τὴνδε πάντως ἔσται καὶ ἀδύνατον ἑτέρως γενέ-
 «σθαι». Αὐτ. Β' 20). Ὅτι δ' ἐπὶ τέλους πρα-
 γματοποιεῖται ὁ σκοπός, ὃν προτίθεται ὁ Θεός,
 τοῦτο ἐκτός τῆς ὑποθεθεύσης αὐτοῦ ἐνεργείας
 ἐγκτεῖται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τοῦ πνεύματος
 τῆς δημιουργίας. Μετ' ἰδιαίτερως ἐπιστάσεως
 ἐφετάς ἐστι Ὁριγένης τὰ τῆς ἀγαθότητος
 καὶ δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, καὶ δὴ ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Μαρκιωνίτας, ὡς ὁ Εἰρω-
 ναῖος καὶ ὁ Γερτουλιανὸς (Εἰς Ἰωάννην Α'
 40. — (Περὶ Ἀρχῶν Β' 3). Ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ
 δικαιοσύνη δὲν εἶνε κατ' αὐτὸν δύο ἀντίθετοι
 ἰδιότητες, αἵτινες πρέπει καὶ δύνανται νὰ συ-
 νυπάρχουν ἐν τῷ Θεῷ, ἀλλ' ἀρεταὶ ταυτιζό-
 μεναι. Βεβαίως οὐδεὶς λόγος ἡδυνάτε νὰ γείνη
 περὶ ἀγαθότητος, ἐν παντὶ εἶχον καλῶς,
 ἄνευ διακρίσεως ἀρετῆς ἢ κακίας· ἀγαθότης
 εἶνε, ὅταν ὁ Θεὸς τιμωρὴ πρὸς βελτίωσιν, ἀ-
 ποτροπὴν καὶ πρέληψιν. Πάθη καὶ ὀργὴ δὲν
 ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Θεῷ, οὐδὲ πολλαπλότης ἀ-
 ρετιῶν, ἀλλ' ὡς ὁ τέλειος εἶνε αὐτὸς ὅλος
 ἀγαθότης. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Μαρκιωνί-
 τας, οἵτινες τὸν μὲν Χριστὸν καὶ τὸν πατέρα
 αὐτοῦ ὑπελάμβανον ἀγαθοὺς, τὸν δὲ δημιουρ-
 γὴν τοῦ κόσμου, ὃν διακρίνον ἐκείνων, δίκαιον,
 ὑποστρέφει ὁ Ὁριγένης εἰς τὸ Θεός, ἡ ἀρχὴ
 τῶν ὄντων, εἶνε μᾶλλον ἀγαθός, ἐνθ' ὅ Δό-
 γος Χριστὸς εἶναι δίκαιος, καθόσον εἶνε ὁ
 παιδαγωγὸς τῶν ἀνθρώπων («Ἀγαθὸν δὲ τὸν
 «τοῦ Χριστοῦ Πατέρα οἶμαι μετ' ἐξέτασεως
 «ἀκριβέως βασινασθὲν δύνασθαι λέγεσθαι...
 «τοῦ μὲν Υἱοῦ τυγχάνοντος δικαιοσύνης, ὅς
 «ἐλαβεν ἐξουσίαν κρίσιν ποιῶν, εἴ τι οὐδὲ

«ἀνθρώπου ἐστὶ καὶ κρίνει τὴν
 «οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ (ψαλμ.
 «εἰς, θ). τοῦ δὲ Πατρὸς τοῦ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ
 «τοῦ Υἱοῦ παιδεύοντος μετὰ τὴν Χριστὸν Βα-
 «πτισμῶν ἐνεργούντος, τὴν ἀγαθὴν καὶ προση-
 «γορίαν ἔργοις δεξιόντος, διατ' γίνεσθαι ὁ Θεὸς
 «τὰ πάντα ἐν πάνσιν». Εἰς Ἰωάν. Δ', 40).

Β) Ἡ περὶ Λόγου διδασκαλία.
 Κατὰ τὰς Ὑποτυπώσεις τοῦ Κλήμεντος, φαί-
 νεται πῶς ἡ διὰκρισις τις μεταξὺ τῆς περὶ
 Λόγου διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ τῆς τοῦ Ὁρι-
 γένους. Κατὰ τὸν Φώτιον (βιβλ. ρθ'), ὁ Κλή-
 μης ἀπεδέχεται δύο Λόγους, εἰς ὃν μάλιστα
 οὐδ' αὐτὸς ὁ δεύτερος καὶ ἀθροέντερος ἐνα-
 φανίσθη πράγματι ἐπὶ τῆς γῆς· πλὴν τοῦτο
 προῆλθεν ἐκ παρεξηγήσεως (Z a h n, For-
 schungen III σ. 144). Ἡ διὰκρισις μεταξὺ
 ἀρχικοῦ προσωπικοῦ Λόγου-Θεοῦ καὶ Λόγου-
 Χριστοῦ ἔπρεπε νὰ γείνη, καθ' ὃν χρόνον ὁ Λό-
 γος ἐλαβεν ὠρισμένως ὑπόστασιν. Ἐπὶ τῶν
 Μοναρχιανικῶν λεγομένων ἐρῶν τοῦ Γ' αἰ-
 ὶνος ἐχρησίσμευσαν ἀμφοτέρωι τοῖς Λόγοι οὗτοι
 εἰς πολεμικὴν σοφιστικὴν. Ὁ Κλήμης δὲν φαί-
 νεται ἀποκρούων τὴν διὰκρισιν μεταξὺ Λό-
 γου προφορικοῦ καὶ Λόγου ἐν εἰ-
 ρῇ τοῦ (Στρώμ. Β', α'), ἐκφράζεται δὲ
 πολλοχοῦ, ὡς ἐὰν ἀπεδέχτο διαφορὰν τινα
 μεταξὺ τοῦ Λόγου τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ-
 Λόγου. Ἐν αἱ Adumbrationes θεωρηθῶσι
 μέρη τῶν ὑποτυπώσεων τοῦ, δυνάμεθα νὰ πα-
 ραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Κλήμης μεταχειρίσθη ἐπὶ
 τοῦ Λόγου τὴν ἐκφράσιν ὁμοούσιος ἢ
 ταυτοσημῶν τινα ὅρον (Z a h n, Forschun-
 gen III, σ. 87, 138 κέξ.). Τοῦτο καθίστα-
 ται τόσω μᾶλλον πιθανόν, ὅσω ὁ Κλήμης
 παρατηρεῖ περὶ τῶν ἀνθρώπων διαρρήθην ὅτι
 δὲν εἶνε «μέρος τοῦ Θεοῦ καὶ τῷ Θεῷ ὁμοού-
 «σιος» (Στρώμ. Β', 15'), καὶ ἀλλοχοῦ, «εἰ
 «ἐπὶ τὸ καταλύσαι θάνατον ἀρικνεῖται τὸ δια-
 «φέρειν γένος, οὐχ ὁ Χριστὸς τὸν θάνατον κα-
 «τήρησεν, εἴμη καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ἐμοσούσιος
 «λεχθεῖν» (αὐτ. Δ', 15'). Κατὰ ταῦτα πρέπει
 νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Κλήμης μεταχειρίσθη
 τὸν ὅρον εἰς ἐκφράσιν τοῦ ὁμοουσίου τοῦ Λό-
 γου τέσον πρὸς τὸν Θεόν, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς
 ἀνθρώπους. Τὸ συνακρίνον τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν
 Πατέρα ἐξάγει ὁ Κλήμης, ὡς ἐξῆς: «Ὁ μὴ
 «οὐδὲ ὁ Πατὴρ ἄνευ Υἱοῦ ἄμα γὰρ τὸν πατὴρ
 «οὐλοῦ πατὴρ» (αὐτ. Ε', α' πρὸς, καὶ Adum-
 brat. παρὰ τῷ Z a h n, ἐνθ. ἀν. σ. 87). Περι-
 εργότατον δὲ θεωρεῖται τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ἀπο-
 φαίνεται περὶ τοῦ Υἱοῦ ὡς ἐξῆς: «Θεὸς τὰ τῆς
 «ἀγαπῆς μυστήρια, καὶ τότε ἐποπτεύσεις τὸν
 «κάλπον τοῦ πατρὸς, ἐν τῷ μενογνήθῃ Υἱῷ
 «Θεῷ, μόνος ἐξηγήσατο» ἐστὶ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ
 «Θεὸς ἀγάπη καὶ δι' ἀγάπην ἡμῶν ἀνεκράθη»
 «καὶ τὸ μὲν ἄρρητον αὐτοῦ πατὴρ, τὸ δὲ ἡμῶν
 «συμπάθος γέγονε μήτηρ» ἀγαπήσας ὁ Πατὴρ
 «ἐθελούνη, καὶ τοῦτον μέγα σημῆτον, ἐν αὐ-
 «τῷ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ καὶ τοχοῖς ἐξ α-

«ἀγάπη καρπὸς ἀγάπης» (Τίς ὁ σοφὸς, πλὴτος, λγ'). Τοῦτο δηλοῦσιν οὐδέποτε κωλύει τὴν Κλή-
μεντα νὰ δηλώσῃ τὴν Υἱὸν καὶ τὸ σ μ α (Φωτ.
Βιβλίου. ἐνθ. αν. πρόλ. καὶ Adumbrat. σ. 88,
ἐνθα ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα καλεῖσθαι «pri-
»mitivae virtutes a c p r i m o c r e a-
»t a e, immobiles existentes secun-
»dam substantiam», πρὸς δὲ Στωϊκ. Ε',
ιδ', καὶ ΣΤ', Ζ'). Ὁ Υἱὸς ἵσταται ἐπὶ κεφα-
λῆς τῆς κλίμακος τῶν κτισμάτων. «Αὕτη ἡ
»μεγίστη ὑπερβολή, ἥ τὰ πάντα διατάσσεται
»κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς καὶ τὸ πᾶν
»ἄριστον οὐκ ἀλλοίει, ἀκαμάτω καὶ ἀτότῳ δυνα-
»μει πάντα ἐργαζομένη, δι' ἣν ἐνεργεῖ τὰς
»ἀποκρυφούς ἐννοίας ἐπιδεδουλωτά. Οὐ γάρ
»ἐξίσταται ποτε τῆς αὐτοῦ περιουσίας ὁ Υἱὸς
»τοῦ Θεοῦ, οὐ μεριζόμενος, οὐκ ἀποστερνόμε-
»νος, οὐ μεταβαίνειν ἐκ τόπου εἰς τόπον, πάν-
»τη δὲ ὡν πάντοτε καὶ μηδὲν ἀποχωρῶντος,
»ἅλος νοῦς, ὅλος φῶς πατρίων, ὅλος δευκα-
»μῶς, πάντα ὅρα, πάντα ἀκούων, εἰδὼς παν-
»τα, δυνάμει τὰς δυνάμεις ἐρευνοῦν. Τούτῳ
»πᾶσι ὑποτάσσεται στρατιὰ Ἀγγέλων τε καὶ
»Θεῶν τῶ Λόγου τῶ πατρικῷ τῇ ἀγίᾳ οὐ-
»κονομίᾳ ἀναδεδομένη διὰ τὸν ὑποταξάντα»
(Αὐτ. Ζ', β'). Περιέργος εἶνε τέλος καὶ ἡ ἐξῆς
ἀντιθέσις τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ παρὰ Κλή-
μεντι, καθ' ἣν «ὁ μὲν Θεὸς ἀναπόδεικτος ὢν
»οὐκ ἔστιν ἐπιστημονικός, ὁ δὲ Υἱὸς σοφία τέ-
»νεται καὶ ἐπιστήμη. (Αὐτ. Δ' κε') «Ἐκ τῆς τε-
»λείας ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ συνάγεται, κατὰ
»τὴν Ὑριγένειαν, ὅτι αὐτὸς ἀποκαλύπτεται ἢ
»ἄλλως ἀνακινεῖ αὐτόν, ἐκ δὲ τοῦ ἀναλλοι-
»ώτου αὐτοῦ ὅτι πᾶν τ ο σ ε ἀποκαλύπτεται.
»Ἡ αἰωνία, ἥτοι ἀναρχος ἀνακρίνωσις τῆς τε-
»λειότητος πρὸς ἄλλα ὄντα εἶνε ἀπαραίτητον
»στοιχείον τῆς περὶ Θεοῦ ἐννοίας. Ἀλλ' ὡς
»πάντες οἱ ἐμβρόντιοι αὐτῷ φίλοισι, ἀποδέ-
»χεται καὶ ὁ Ὑριγένης, ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτος
»τοῦ ἐξερχόμενος τῆς ἀπαθείας καὶ τιθέμενος
»εἰς ἐνέργειαν, καθ' ἣν δημιουργεῖ αὐτῷ ἀνάλο-
»γον ὄργανον, τὸν Λόγον. Ἡ περὶ τοῦ Λόγου τού-
»του διδασκαλία τοῦ Ὑριγένους εἶνε καθ' ὑπόθε-
»σιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατ' οὐσίαν διάφορος τῆς τοῦ
»Φιλωνος, ἐξ οὗ εἶνε καὶ ἐκείνη, ὡς αὕτη, πλή-
»ρης ἀντιθέσεων. Ὁ Ὑριγένης ἐξετάζει μόνον
»ἀκριβέστερον πῶς τὰ τοῦ Λόγου καὶ διατυπώ-
»σασθαι ἢ ὁ Φίλων τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ
»ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τοὺς Μοναρχιανούς. Οὐ-
»δὲν ἦν τὸν ἢ προσωπικῇ αὐτοτέλει τοῦ Λό-
»γου δὲν ἐρίζεται ὑπ' αὐτοῦ τόσον ἀκριβῶς,
»ὅσον ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα Ἀρειανῶν. Ὁ Λό-
»γος εἶνε ἐπὶ ἡ συνειδήσις καὶ ἡ πνευματικὴ
»ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ. Ἐν ἑνὶ μὲν ἢ ἐν αὐτῷ
»ἰδέα τοῦ κόσμου, ἔνθεν δὲ τὸ ἐκ τῆς θε-
»λήσεως τοῦ Θεοῦ προῖεν τῆς θείας σοφίας.
»Ὁ ἐν Χριστῷ φανερωθεὶς Λόγος τοῦ Θεοῦ
»εἶνε, ὡς ἀποδεικνύεται ἰδίᾳ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ
»κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου (α', 1) καὶ τῆς
»πρὸς Ἐβραίους ἐπιστολῆς (α' 1), ἡ τελεία

εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἡ σοφία καὶ τὸ ἀπαύγαμα
τῆς τελειότητος καὶ δέξης αὐτοῦ, ὡς ἐκ τού-
του δὲ εἶνε ἀσώματος (Περὶ Ἀρχῶν Α', β') καὶ
κατ' ἀκολουθίαν ὄντως Θεός, οὐχὶ αὐτὸς ὁ
Θεός, οὐδὲ ὁ Θεός ἢ ἡ ἀναρχος ἀρ-
χή, ἀλλ' ὁ δευτερός Θεός, ὡς ἀπο-
καλεῖ αὐτὸν ὁ Ὑριγένης (Κ, Κέλσου Ε', 39)
κατὰ τὸ παράδειγμα Ἰουστίνου τοῦ φιλοσό-
φου καὶ μάρτυρος (πρόλ. Διάλ. πρὸς Τρόφ.).
Ἀλλ' ὡς τοιούτῳ προσήκει αὐτῷ τὸ ἀναλ-
λοῖωτον, ἥτοι εἶνε ἀδυνατόν ποτε ν' ἀποβῇ
ὁ Λόγος τὴν θείαν αὐτοῦ οὐσίαν, ἥτις οὐτε ἀ-
λλοίει οὐτε μειοῦται. Κατὰ ταῦτα δὲ ἡ θεότης
δὲν εἶνε μεταδεδομένη αὐτῷ, ὡς ἐὰν ἐκείνη
πλὴν αὐτῆς καὶ αὐτοτελῆ τινα οὐσίαν, ἀλλ'
ἀποτελεῖ μᾶλλον τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. «Ὁ
»Σωτὴρ οὐ κατὰ μετουσίαν, ἀλλὰ κατ'
»ἐκείνῃ οὐσίᾳ. Ἐνταῦθα συνάγεται ὅτι εἶνε ὁ-
»μοούσιος τῷ Πατρί, καθόσον ὡς Υἱὸς
»προῦθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς, γεννηθεὶς ἐκ τῆς
»οὐσίας αὐτοῦ («Sic et sapientia ex Deo
»procedens, ex ipsa substantia Dei
»generatur. Sic nihilominus et secun-
»dum similitudinem corporalis apor-
»rhoeae esse dicitur aporrhoea gloriae
»omnipotentis pura quaedam et sim-
»plicia. Quae utraque similitudines
»manifestissime ostendunt communio-
»nem substantiae esse filio cum patre.
»Aporrhoea enim ἐμοσύσιος videtur, id
»est, unius substantiae cum illo cor-
»pore, ex quo est vel aporrhoea vel
»vapor». Fragm. comm. in ep. ad
»Hebr.). Ὁ Λόγος ἦτο ἀσίμπτος παρὰ τῷ
»Θεῷ, οὐδ' ὑπῆρχε ποτε χρόνος, καθ' ὃν δὲν
»ἦτο παρ' αὐτῷ. «Οὐκ ἔστιν ὅτι οὐκ ἦν» (Πρὸς
»Ῥωμαίους. Περὶ Ἀρχῶν Δ', β', 5). Θά ἦτο βα-
»ταίως ἀνάξιν τοῦ Θεοῦ νὰ φαντασθῶμεν ποτε
»ἔνευ σοφίας αὐτόν, ἢ ν' ἀποδεχθῶμεν ἀρχὴν
»τῆς γενήσεως. Δὲν ἐγενήθη δὲ ὁ Λόγος ἐκ
»ἀπαθ, ἀλλ' ἐξ ἀκολουθείας νὰ γεννᾶται αἰωνίως
»ἐκ τοῦ Πατρὸς («Τὸ ἀπαύγαμα τῆς δέξης
»οὐχὶ ἀπαθ γεννᾶται, καὶ οὐχὶ γεννᾶται...
»καὶ αἰ γεννᾶται ὁ Σωτὴρ ὑπὸ τοῦ Πατρὸς».
»Εἰς Ἱερειμὴν ΙΑ', 4). Τὴν περὶ τοῦ Λόγου
»διδασκαλίαν τοῦ Ὑριγένους συνοψίζει ὡς ἐξῆς
»ὁ μαθητὴς τοῦ Γρηγόριος ὁ Θεολογικός·
»«Εἰς κύριος, μόνος ἐκ μόνου. Θεὸς ἐκ Θεοῦ,
»ἡ χαρακτὴρ καὶ εἰκὼν τῆς θεότητος, Λόγος
»ἐνεργός, σοφία τῆς τῶν ὅλων συστάσεως πᾶ-
»ρικῆς, Υἱὸς ἀληθινὸς ἀληθινοῦ Πατρὸς, ἀ-
»σώματος ἀσώτου καὶ ἀσώτου ἀσώτου καὶ
»ἀθάνατος ἀθανάτου καὶ αἰδὶς αἰδίου» (παρὰ
»Caspari. Quellen Bd. IV σ. 10). Ἡ
»γενήσεως εἶνε τι ἀπειροπρακτόν, μόνον δὲ δι' εἰκό-
»νων δύναται τις νὰ λαβῇ ἀμυδρὰν αὐτῆς ἐννοίαν.
»Ὁ Λόγος εἶνε οὐχὶ ἀπρὸς ὅπως τις δύναμις τοῦ
»Πατρὸς, ὡς φαίνεται ἐνταῦθα ἀποδεχόμενος ὁ
»Κλήμης, ἀλλὰ «sapientia Dei substantia

«liter subsistens», «figura expressa substantiae patris», «virtus altera in sua proprietate subsistens» (Περὶ Ἀρχῶν Δ' 5'), «ἕτερος κατ' οὐσίαν καὶ υποκείμενος ὁ Υἱὸς ἐστὶ τοῦ Πατρὸς» (Περὶ εὐαγγελίου, εἰς ἐν ἑλλοίς λέγει τὸ δευτέρον προσώπον κατὰ τὸν ἀριθμὸν. ὡς ἰδιαιτέρα δὲ ὑπόστασις, ἔχουσα τὸν πρῶτον αἰτίον αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ, εἰς ὁ Υἱὸς αἰτίαν ἔχει, ὡς δὲ ἰδὲ α ἰδὲ ω ν, ὡς τὴν πληρωμὴν ὀνομάζουσι τῶν ἰδεῶν σκεινῶν, αἵτινες πρέπει νὰ πραγματοποιηθῶσι, δὲν εἶναι πλέον αὐτὸς ἀπόλυτος ἀπλότης, ὡς ὁ Πατὴρ. «Ὁ Θεὸς ἦν οὐκ ὅτι ἐν ἐστὶ καὶ ἀπλῶν. ὁ δὲ Σωτὴρ ἡμῶν διὰ τὰ πολλὰ» (Εἰς Ἰωάνν. Δ' 22). Ὁ Λόγος εἶναι ἡδὴ ἡ πρώτη βαθμὶς τῆς μεταβάσεως ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὰ πολλὰ, ὡς ἐκ προσώπων δὲ τὴν ἰδέαν τοῦ κόσμου εὐρητὴν ἐν ἐσπερίῃ σχέσει πρὸς τούτον, ἀναρχον ὄντα. Ἀλλ' ὅσοις γίνεται λόγος περὶ τῆς αἰτιότητος, ὁ Υἱὸς δὲν καλεῖται μόνον κ τ ι σ μ α καὶ θ η μ ι ο υ ρ γ η μ α, ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτῆρισμός τῆς ποιότητος τῆς οὐσίας αὐτοῦ ὑποβάλλεται εἰς τινὰ περιορισμὸν. Καὶ δὲν λέγεται μὲν ἀπροκαλύπτως ὅτι ἡ ποιότης εἶναι κατωτέρα τις καὶ ἄλλοις ἐν ἀγέσει πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μόνον μετρίως, πῶς αἱ ἀναρχαὶ ἐκείναι, καθόσον διδάσκειται ὅτι τὸ ἐμοειδὲς τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα ὑφίσταται μόνον ὡς πρὸς τὸν κόσμον, ἡμεῖς δ' ἔχομεν ν' ἀποδεχθῶμεν τὸ θεῖον, τὸ φανερωθῆν ἐν Χριστῷ, ὡς ἐκφανσὶν τῆς θεότητος· πλὴν ὡς πρὸς τὸν Θεὸν ὁ Υἱὸς εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ αὐτῷ ὑποταταμένη ὑπόστασις (Εἰς Ἰωάνν. Β' καὶ Κ. Κέλσου Η'). Ὁ Υἱὸς ἵσταται μεταξὺ τοῦ μὴ γεννημένου ἑνὸς καὶ τῶν γεννημένων πολλῶν, δὲν κέντηται δὲ τὸ ἀνυπόστατον, καθόσον τοῦτο εἶναι προσὸν τοῦ αὐτοῦ (Περὶ Ἀρχῶν Δ' 2). Ὁ Ὁριγένης ἐν τῇ περὶ Λόγου διδασκαλίᾳ εἶχεν ὑπὸ ἑξῆς μὲν τὴν δημιουργικὴν ἢ σωτηριολογικὴν αὐτοῦ σημασίαν. Εἰς τὸν Ἀθανάσιον ἐναπέκειτο νὰ ὀρίσῃ ἀκριβέστερον τὴν οὐσίαν τοῦ Λόγου, ὡς Σωτὴρ Χριστὸς.

Γ' Ἡ περὶ ἁ γ. Πνεύματος καὶ Τριάδος ἐκείνη ἀσκήσις εὐρητὴ ἐστὶ ἐν παρράνεσι. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ Κλήμειν καὶ παρ' Ὁριγένην, ὧν ἡ περὶ Λόγου θεωρία φαίνεται καθοριστὴς περὶ τὴν περὶ ἁ γ. Πνεύματος καὶ Τριάδος, καὶ ἐκτίθεται ὡς διδασκαλία μάλλον τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κλήμης ἀποφάνεται γενικῶς καὶ ἀκριτῶς, «ἰσχυρὸς τοῦ Λόγου τὸ Πνεῦμα, ὡς αἷμα σαρκὸς» (Παιδαγ. Β' 6', 12), οἷον δ' ἐξιστάμενος πρὸς τοῦ μυστήριον τῆς ἁ γ. Τριάδος ἀναφωνεῖ: «Ὁ θαύματος μυστικὸν εἰς μὲν ὁ τῶν ὁλῶν Πατὴρ, εἰς δὲ τῶν ὁλῶν Λόγος, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ» (Αὐτ. Α' 2' 42). Ἀνευρίσκει μάλιστα τὴν ἁ γ. Τριάδα καὶ παρ' αὐτῶν τῶν Πλάτων, περὶ οὗ ἰσχυρίζεται: «Ἰστέ

καὶ ἐπὶ εἴπη περὶ τῶν πάντων βασιλεία ἅπαντα ἐπὶ κακίῳ ἐνεκὸν τὰ πάντα κακίῳ» καὶ τῶν πάντων καλῶν, δευτέρον δὲ περὶ τὰ δευτέρα καὶ τρίτον περὶ τὰ τρίτα, οὐκ ἄλλως ἢ ὡς ἐκείνη ἡ τῇ ἁ γ. Τριάδι μνησθεῖται, «τρίτον μὲν εἶναι τὸ ἁ γ. Πνεῦμα, τὸν Υἱὸν δὲ δευτέρον, δι' οὗ πάντα ἐγένετο κατὰ βουλήν τῆς τοῦ Πατρὸς» (Στρωμ. Ε', 13'). Πλὴν οὕτως ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος οὕτως ὑπὸ τοῦ Ὁριγένης ἐφακρίβουται, ἐὰν τὸ Πνεῦμα εἶναι κτιστὸν ἢ ἀκτιστὸν καὶ ἐὰν πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ αὐτὸ Υἱὸς Θεοῦ ἢ ὁ γ. (Περὶ Ἀρχῶν προοίμ.). Ὁ Ὁριγένης καταλέγει αὐτὸ ὡς τρίτην ὑπόστασιν εἰς τὴν μόνιμον θεῖαν οὐσίαν, ποιεῖται δὲ λόγον περὶ αὐτοῦ κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν Υἱόν, χωρὶς νὰ ἐπαγγέλλῃ ἰσχυράν τινα ἀπόδειξιν περὶ τοῦ ἀναρχικοῦ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. Ἀλλ' ἀποδέχεται ὅτι τὸ ἁ γ. Πνεῦμα ἐγένετο διὰ τοῦ Υἱοῦ, πρὸς δὲ εὐρητὴν ἐν οἷς οὗτοι σχέσεις πρὸς τὸν Πατέρα, ἐν ὑποταγματικῶν αὐτῷ («τὸ ἁ γ. Πνεῦμα διὰ τοῦ Λόγου ἐγένετο» προσδωτέρου) (λογικῶς βεβαιῶς) παρ' αὐτὸ τοῦ Λόγου τυγχανόντος. Εἰς Ἰωάνν. Β' 6). Καίτοι δὲ αἰώνιον καὶ ἀείποτε ἐκπεριεσμένον, οὐδὲν ἦτον εἰς τὸ ἁ γ. Πνεῦμα τὸ πρῶτον κτίσμα τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ (Περὶ Ἀρχῶν Δ' γ' καὶ ἐνθ. ἀν.). Συνηθὲς πρὸς ταῦτα καὶ ποσοτικῶς θεωρούμενον τὸ ἁ γ. Πνεῦμα ἔχει τὸν ἐλαχιστον κύκλον ἐνεργείας ἐν σχέσει πρὸς τὰ λοιπὰ πρόσωπα τῆς ἁ γ. Τριάδος. Ἐν τῷ Πατρὶ ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν πάντα τὰ ὄντα, ἢ δικαιοδοσία τοῦ Υἱοῦ ἐπακροῦται εἰς ὅλῃν τὸν λογικὸν κόσμον, ἢ δὲ τοῦ ἁ γ. Πνεύματος περιορίζεται εἰς μόνον τὸν ἡγιασμένον, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἣν αὐτὸ κυβερνᾷ καὶ τελειοποιεῖ (Περὶ Ἀρχῶν ἐνθ. ἀν.). Διὰ τοῦτο ὁ Ὁριγένης ἀποδέχεται ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Κλήμειντα ὅτι οἱ ἐθνικοὶ εἶχον μὲν ἐννοίαν τινὰ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, οὐδεμίαν ὁμῶς τοῦ ἁ γ. Πνεύματος (Αὐτ. Α' γ' καὶ Β' 1'). Πατὴρ, Υἱὸς καὶ ἁ γ. Πνεῦμα ἀπαρίττειται Τριὰς α ἁ, πρὸς ἣν οὐδὲν δύναται νὰ παραβληθῇ. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ρουρίνου μεταφράσιν τοῦ Περὶ Ἀρχῶν (ἐνθ. ἀν.) συγγραμματος, ἡ ὁμῶς τὸ πιστὸν θέτουσι τινες ἐν ἀκριβέσει, ὁ Ὁριγένης ἀποδέχεται: «Nihil in trinitate majus minusve dicendum est cum unius divinitatis fons verbo ac ratione sua teneat universa». Ἡ ἐνότης ἐν τῇ Τριάδι ὑφίσταται, καθόσον ὁ Πατὴρ μόνος εἶναι π η γ ῆ τῆς Θεότητος καὶ ἀρχὴ τῶν δύο ἄλλων ὑποστάσεων. Ἡ Τριάς, οὕσα ἐστὶ ἐν τῇ ἀκριβείᾳ ἐννοία Τριάς τῆς ἀποκαλύψεως, ἥτις ἀνήκει εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ, εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν μυστήριον τῶν μυστηρίων ἐν τῇ πίστει. Ὁ παραγνωρίζων τοῦτο ἐλεγχεῖ Ἰουδαϊκῶς σαρκικῶς τάσεις, ἢ τουλάχιστον ἔχραν ἀποκαλιστικῆς πνεύματος.

Δ') Ἡ περὶ δημιουργίας τοῦ πνευματικοῦ κόσμου διδασκα-

λ' α. Πρὸς τὸ ἄγ. Πνεῦμα συνδέεται στενότερον ἢ ἔννοια τοῦ κτίσματος καὶ πρὸς τὸν Λόγον. Αὐτὸ ἀπαρτίζει σαφέστερον ἢ ὁ Υἱὸς τὴν μεταβάσιν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἰδεῶν καὶ πνευμάτων, τῶν δημιουργηθέντων διὰ τοῦ Λόγου καὶ κατεχόντων τὴν πρώτην βαθμίδα μετὰ τὸ ἄγ. Πνεῦμα. Τὴν περὶ αὐτῶν διδασκαλίαν φιλοσοφικὴν εὐσαν ἄλλως, ἐστήριξαν καὶ ὁ Κλήμης καὶ ὁ Ὁριγένης εἰς τὴν περὶ Ἀγγέλων διδασκαλίαν τῆς Γραφῆς, ὡς ἐπραξεν ἤδη πρὸ αὐτῶν ὁ Φίλων. Κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα οὐ μόνον ὑπὲρ τῶν ἀπαιδευτῶν λαϊκῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἀπολογητῶν, ὡς ὁ Γερμῆς, ὁ Ἰουστίνος καὶ ὁ Ἀθηναγόρας, συνεγείοντο πολλάκις ὁ Λόγος τὸ ἄγ. Πνεῦμα καὶ αἱ ἄγγελοι. Ὁ Κλήμης ἀποδέχεται μὲν τὸν Λόγον καὶ τὸ ἄγ. Πνεῦμα ὡς τὰς μὲν κατὰ τὸν Θεὸν ἀναλλοιώτους οὐσίας, ἀλλὰ καθέσθαι ὑπάρχει σειρά τις, καθήκουσα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μέχρι τῶν ἐν σαρκὶ ζώντων ἀνθρώπων, δὲν ἐλλείπουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἐμφαίνεται ἡ συγγένεια μεταξὺ τοῦ Λόγου καὶ τοῦ Πνεύματος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ἀνωτάτων ἀγγέλων ἀφ' ἑτέρου, οἵτινες εἶνε ἐπιδεκτικοὶ π ρ ο κ ο π ῆ ς. Διὰ τοῦτο ἔχουσι καὶ ὀνόματά τινα καὶ κατηγορούμενα κοινά, ἰδίᾳ δὲ ὡς πρὸς τὰς θεοφανείας τῆς Π. Διαθήκης μένει πολλάνκις δυσδιάκριτον, ἐὰν ἀνώτερος ἀγγέλως ἢ ὁ Λόγος ἐλάλει δι' αὐτοῦ (πρὸλ. Z a h n, Forschungen III σ. 98 καὶ.). Ὁ Ὁριγένης ἦτο κατὰ τοῦτο προφυλακτικώτερος. Ὁ κόσμος τῶν πνευματικῶν παρίσταται αὐτῷ ὡς σειρά τις κατὰ βαθμίδας τεταγμέναν ἐνεργειῶν, ὡς τὸ λογικὸν ἐν τῇ δημιουργίᾳ. Τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ εἶνε ἡ γένεσις, ἥτοι ἡ π ρ ο κ ο π ῆ ς, ἡ προϋποθέτουσα τὴν ἐλευθερίαν. Ὡς δὲ τὸ ἀναλλοιώτον εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν διὰ τὴν θεότητα, οὕτω καὶ ἡ ἐλευθερία διὰ τὴν πνευματικὴν δημιουργίαν (Εἰς Ματθ. ΙΒ' 27). Ὁ Ὁριγένης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς αἰρετικούς Γνωστικούς καὶ πρὸς τοὺς Νεοπλατωνικούς ἰσχυρίζεται, ὅτι τὸ δημιουργηθὲν πνεῦμα οὐδὲν ὡς εἶνε μέρος τῆς θείας οὐσίας, οὐδ' ἐμορυσίου ἄρα αὐτῆς. («Ἐπιστήσωμεν δὲ εἰ μὴ σφόδρα ἐκστὴν ἀσεβὲς ἄνομοις τῇ ἀγεννητῇ φύσει καὶ παμκακία εἶνε λέγειν τοὺς προσκυνοῦντας ἐν πνεύματι τῷ Θεῷ... Πειθόμενοι τῷ Σωτῆρι λέγοντι, ὅτι π α τ ῆ ρ ὁ π έ μ ψ α ς μ ε μείζων μού ἐστι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐνεργόντι μηδὲ τὴν ἀ γ α θ ό ς προσήγορίαν τὴν κυρίαν καὶ ἀληθῆ καὶ τελείαν παραδέξασθαι αὐτῷ προσφερομένην... πάντων μὲν τῶν γεννητῶν ὑπερέχειν οὐ συγκρίσει, ἀλλὰ ὑπερβαλλούσῃ ὑπεροχῇ φαμεν τὸν Σωτήρα καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον... οὐ τῶν «τυχόντων» ὅση γὰρ δοξολογία τοῦ ὑπερέχοντος Ὑπνῶν, κυριοτήτων, ἀρχῶν, ἐξουσιῶν καὶ παντὸς δυνάμεως οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τοῦτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, πρὸς τοῦ-

» τοῖς καὶ ἀγίων ἀγγέλοις, καὶ πνευμάτων καὶ «φυλῶν δικαίων». (Εἰς Ἰωάν. ΙΓ', 25). Παραπληρώως ἀποφαίνεται καὶ ὁ Κλήμης: «Ὁ Θεὸς οὐδεμίαν ἔχει πρὸς ἡμᾶς φυσικὴν «σχέσιν, ὡς οἱ τῶν αἰρέσεων κτίσται θεολογῶσιν» (Στρωμ. Β' 15'). Εἰς τὰς λογικὰς φύσεις, τὰς ἔχουσας διάφορα εἶδη καὶ τάξεις καταλέγονται καὶ αἱ ἀνθρώπινοι ψυχαί, αἵτινες πᾶσαι ἐπλάσθησαν ἀπ' αἰώνων, εἴτε ὁ Θεὸς δὲν ἦτο παντοδύναμος, ἐὰν μὴ παρήγε τὰ πάντα πάντοτε («Quemadmodum «pater non potest esse quis, si filius «non sit, neque dominus quis esse potest sine possessione, sine servo, ita «ne omnipotens quidem deus dici potest, si non sint in quos exerceat potentatum, et deo ut omnipotens ostendatur deus, omnia subsistere necesse est. Nam si quis est qui velit vel «saecula aliqua vel spatia transisse, «vel quocumque aliud nominare vult, «cum nondum facta essent, quae facta sunt, sine dubio hoc ostendet, «quod in illis saeculis vel spatiis omnipotens non erat deus et postmodum omnipotens factus est». Περὶ Ἀρχῶν Γ', ε', 3). Αἱ ψυχαὶ εἶνε ἀρχῆθεν δμοιοι, διότι ἡ ἀρχικὴ αὐτῶν κοινωνία πρὸς τὸν Λόγον δὲν ἐπιτρέπει διαφορὰν τινα (Περὶ Ἀρχῶν Α', η'): ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἔχουσι διαφορὰν προορισμὸν, εἴς οὐ διάφορος καὶ ἡ π ρ ο κ ο π ῆ ς αὐτῶν. Πᾶσαι δὲ αἱ ψυχαί, ὡς πνεύματα ἀλλοιωτά, συνδέονται ἤδη πρὸς ἐν εἶδος σωματικότητος, εἰ καὶ καθ' ἑαυτὰς εἶνε πνεύματα αἴθλα (Περὶ Ἀρχῶν Α' ζ'). Διοτι μόνῃ τῇ θεότητι εἶνε ὅλως ἄνευ σώματος. Ἐν τῷ πεπρασμένῳ αὐτῶν, ἥτοι ἐν τῷ ὅτι εἶνε κτίσματα ἔγκειται καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς ὑλικότητος τῶν ἀγγέλων, ὅσον καὶ τῶν ἀνθρώπων ψυχῶν. Ἀγγέλως, ἰδέαι (πρὸλ. Φωτ. Βιβλ. β') καὶ ἀνθρώπιναι ψυχαὶ συνδέονται στενότερα κατὰ τὴν Κλήμεντα καὶ τὸν Ὁριγένη, ἐντεῦθεν καὶ ἡ διδασκαλία, καθ' ἣν οἱ ἀνθρωποὶ γίνονται ἄγγελοι (Κλήμ. Στρωμ. ΣΤ' ιγ'). Εἰς τοὺς ἀγγέλους καταλέγονται ὑπὸ τοῦ Ὁριγένης, κατὰ τὸ παραδείγμα τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, καὶ αἱ ἀστέρες, περὶ ὧν μακρὸν ποιεῖται λόγον (Περὶ Ἀρχῶν Α', ζ'). Ἡ περὶ προϋπάξεως τῶν ψυχῶν διδασκαλία ἐμοῦ μετὰ τῆς περὶ μετεμψυχώσεως τοῦ Κλήμεντος δόξης (Φωτ. Βιβλ. β. α.) ἡ ἀπαντῶσα εἰς τὰς ὑποτυπώσεις, φαίνεται μᾶλλον ὑποβολιμαία, καθόσον αὐτῇ δὲν ἀπαντᾷ μὲν εἰς τοὺς Στρωματίδας, καταπολεμεῖται δὲ εἰς τὰς περισυψόμενας Adumbrationes.

Ε') Ἡ περὶ πτώσεως καὶ δημιουργίας τοῦ ὑλικοῦ κόσμου διδασκαλία. Πάντα τὰ δημιουργηθέντα πνεύματα δρεψουσὶ νὰ ἀναπτυχθῶσι, ἀνα-

πρωθέντα δὲ τελειοῦνται καὶ υποχωροῦσιν εἰς
νεαν τάξιν πραγμάτων. εἰς νέους κόσμους. Εἰ
καὶ δὲν ἀποδεικνύεται τούτο ἐκ τῶν Στρωμα-
ματίων, οὐδὲν ἦντον ὁ Φῶτιος (ἐνθ. ἀν.) δισχυ-
ρίζεται: «Κλήμης πολλοὺς πρὸ τοῦ Ἀδάμ
κόσμος τερατεύεται». Ἀναντιλεκτὸς ὅμως
εἶνε ἡ τοιαύτη δόξα ὡς πρὸς τὸν Ὀριγῆνη
(Περὶ Ἀρχῶν Β' γ'). Τὰ πνεύματα χρηστὴν
ποιούμενα τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ὑπέπεσαν
εἰς ἀπειθείαν, ῥαθυμίαν καὶ παράδοσιν παντο-
ειδῶς (Περὶ Ἀρχῶν Α' ε' πρὸλ. καὶ ἐλὼκληρον
τὸ Γ' βιβλίον). Ἐντεῦθεν ἐπῆλθεν ἡ πτώσις αὐ-
τῶν, ἀλλὰ πρὸ χρόνου ἤδη. Πρὸς παιδείαν καὶ
ἐξαγνισμὸν αὐτῶν ἐπλάσεν ὁ Θεὸς τὸν ὕλικόν
κόσμον. Τὴν ἀκτιστον ὕλην ἀποκρούει διαρ-
ρήδην ὁ Ὀριγῆνης (Περὶ Ἀρχῶν Β' α' καὶ β').
Κατὰ τὸν Φῶτιον (ἐνθ. ἀν.) ὁ Κλήμης «ὅλην
ἄχρουν δοξάζει» ἐκ τῶν Στρωματίων ὅμως
οὐ μόνον τούτο δὲν συναγεται, ἀλλὰ τοῦναντίον
καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι ἀπέκρουε τὸ ἀγνῆστον
τῆς ὕλης (Γ' ιε'). Ὁ Ὀριγῆνης ἀποδέχε-
ται ὡς ὀρθὰ τὰ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων
λεγόμενα περὶ ἀποτοῦ ὕλης, ποιότητος ἀμ-
φιγχεμένης. ἔποιε δὲ δημιουργὸς βούλεται
αὐτῇ περιτθεῖναι, καὶ πολλάκις τὰς μὲν προ-
αίτερας ἀποτιθεμένης, κρείττονας δὲ καὶ δια-
κρίτους ἀναλαμβάνουσης» (Κ. Κέλσου Γ'
10). Ὁ πνευματικὸς κόσμος μετέλαχε δια-
φόρου ὕλικότητος ἀναλόγως πρὸς τὸν βαθμὸν
τῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀπομακρυνσεως του. Τὰ ἀνώ-
τατα πνεύματα, ἄντια, εἰ καὶ κατ' οὐσίαν ἐνέ-
μειναν ἐν τῷ ἀγαθῷ, οὐδὲν ἦντον χρήζουσι
καὶ αὐτὰ ἀποκαταστάσεως, κυβερνῶσι τὸν κό-
σμον, εἶνε δὲ δοῦλοι Θεοῦ (*Ἀγγέλοι) καὶ ἔ-
χουσι λεπτότατα σφαιροειδῆ σώματα. Τὰ εἰς
τὴν πτωσὶν προχωρήσαντα πνεύματα (πνεύ-
ματα τῶν ἀνθρώπων) ἐνεβλήθησαν εἰς αἰσθητὰ
σώματα. Τὰ κατὰ τοῦ Θεοῦ στασιάζαντα πνεύ-
ματα (δαίμονες) ἔλαβον δυσειδέστατα σκιστινά,
καίτοι ἀόρατα, σώματα. Κατὰ ταῦτα οἱ ἀνθρω-
ποι ἵστανται μεταξὺ Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων,
οἵτινες ζητοῦσι νὰ διευθύνωσιν αὐτόν. Ὁ ὁρι-
κὸς ἄνθρωπος, ἐν ὃν ἄνθρωπος διεξέρχεται καθ' ἑαυ-
τόν, δυσχεραίνεται μὲν διὰ τῶν δαιμόνων.
ἀνακουρίζεται δὲ διὰ τῶν Ἀγγέλων (πρὸλ.
ἰδιὰ Περὶ Ἀρχῶν Γ' δ). Κατὰ τὸν Κλή-
μεντα οἱ ὑποδεέστεροι τῶν Ἀγγέλων ἔ-
χουσι ταχὺν προστάται τῶν διαφόρων ἐθνῶν,
κρατῶν, πόλεων καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀν-
θρώπων (Κλήμ. Στρωμ. Ε' ιδ'. Γ' ιε'. Ζ'
6' καὶ Παιδαγ. Γ' δ). Κατὰ δὲ τὸν Ὀριγῆνη οἱ
Ἀγγέλοι ὑποστηρίζονται οἱ κατώτεροι ὑπὸ τῶν
ἀνωτέρων, ἀνέρχονται δὲ εἰς τοὺς οὐρανούς,
ὅπως ἀναγάγωσιν εἰς τὸν Θεὸν τὰς ἡμετέρας
δεήσεις, καὶ κατέρχονται ἐκεῖθεν, ἀποστελλό-
μενοι παρ' αὐτοῦ εἰς βοήθειαν ἡμῶν, ὧν ἐκα-
στός ἔχει οὐλακὸν Ἀγγέλου (Περὶ Ἀρχῶν Δ'
5'. Κ. Κέλσου Α' 4 καὶ Homil. VI in
Numer. 3). Ὡς τοιοῦτους εὐφημοῦμεν καὶ
μακαρίζομεν τοὺς Ἀγγέλους καὶ μὴν τὴν

ἀφειλεμένην πρὸς Θεὸν τιμὴν τούτοις ἀπηνέ-
μεσαν, αὐτὴ γὰρ ὁ Θεὸς τούτο βούλεται αὐ-
τοῖς» (Κ. Κέλσου Η' 57). Ὁ δαίμων ἢ
διάβολος εἶνε κατὰ Κλήμεντα ὁ πονηρὸς Θεὸς
τῶν αἰρετικῶν (Στρωμ. Γ' δ'), ὁστις φθιστὴν
τοὺς ἀνθρώπους ὑπαγχεῖ εἰς αὐτοὺς διαφό-
ρους προφασεῖς εἰς ἁμαρτίαν (Δδτ. Β' γ') με-
τασχηματίζομενος πολλάκις καὶ εἰς Ἀγγέλων
φωτὸς, ὅπως ἐξαπατήσῃ αὐτοὺς (Δδτ. Γ' γ').
Κατὰ δὲ τὸν Ὀριγῆνη οἱ δαίμονες ὅτιτως
ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὥς ἐπισκοτι-
ζόντες τὸν νοῦν κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα
εἰς αὐτοὺς τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ ἢ καὶ τῶν
αἰσθησῶν (δαίμονιζέμενοι), ἢ ἐκφαλίζοντες
τὴν ψυχὴν αὐτῶν διὰ πονηρῶν διαλογισμῶν
(Περὶ Ἀρχῶν Γ' δ'). Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος
πνευματικαὶ δυνάμεις ἀγαθαὶ τε καὶ πονηραί
ἐπενεργοῦσιν ἀδιαλείπτως ἐπὶ τὸν κόσμον, τὸν
τε φυσικόν καὶ τὸν πνευματικόν. Τὸ πᾶν ὅμως
γίνεται τῇ θεῷ βουλήν καὶ προνοίᾳ, εἰ καὶ
αὕτη περιτριζέται πως ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας.
Ὁ Κλήμης ἔγραψεν ἱδίον βιβλίον Περὶ προ-
νοίας, ποιεύμενος περὶ αὐτῆς λόγον καὶ
πολλαχού τῶν Στρωματίων. Ὁ Ὀριγῆνης
πραγματεύεται περὶ αὐτῆς ὡσαύτως διὰ μα-
κρῶν (Περὶ Ἀρχῶν Γ' α' καὶ Περὶ εὐχῆς ε'
κεξ.), ἀλλ' ὑπὸ τινος περιορισμοῦ, ἐν οἷς ἀ-
ποκλίνει μάλιστα πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, (ἰδιὰ
τὴν Στωικὴν (Κ. Κέλσου Δ' 7). Καὶ αὐτὸ
τὸ κακὸν ἵσταται ὑπὸ τὴν θεῶν πρόνοιαν
(Κλήμ. Στρωμ. Α' ιε' καὶ Περὶ εὐχῆς Homil.
XIV in Numer.). Ἀλλὰ τὸ κακόν, ἐν τούτῳ
δ' ἔγκειται ἡ μεγάλη αἰσιοδοξία τοῦ Ὀριγῆ-
νου, δὲν δύναται νὰ ὑπερισχύῃ μέχρι τέλους.
Ὅπως δὲν εἶνε αἰώνιον, δὲν εἶνε καὶ ὄντως
ὄν, ἀλλ' οὐκ ἐν καὶ ἀνυπόστατον (Εἰς Ἰωάν.
Β' 7 πρὸλ. καὶ Περὶ Ἀρχῶν Β' θ'). Διὰ
τούτο καὶ ἡ ἀπομακρυνσις τῶν πνευμάτων ἐκ
τοῦ Θεοῦ ὁ ἀγῶν ποτὲ εἰς ἄκρας καὶ αὐτὸς ὁ
διάβολος, ὁ ἄρχων τῶν ἐκπεπαιστωμένων ἀγγέ-
λων (Κατὰ Κέλσου Δ' 85), ὁστις ὡς λογικὸν
ὄν εἶνε κτίσμα τοῦ Θεοῦ (Δδτ. καὶ εἰς Ἰωάν.
Η' 7) δὲν θὰ μείνῃ εἰς αἰὶ τοιοῦτος. Τὰ πνευ-
ματα μέλλουσι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Θεόν, ὅτε
θὰ ἐπέλθῃ καὶ τὸ τέλος τοῦ ὕλικου κόσμου,
ὅστις νῦν εἶνε τὴ διάμεσον (Περὶ Ἀρχῶν Α'
ε' καὶ Γ' ε').

Γ') Ἡ περὶ ἀνθρώπου διόξα
σικαλὶα. Ἐξ ἐκ τῶν ἀνωτέρω συναγεται,
ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἡ κορωνὴ τῆς δημιουργ-
γίας, καθ' ἃ ἀποδέχονται οἱ Πατέρες τῆς Ἰου-
κλησίας, ἀλλὰ μέρος μόνον αὐτῆς, καὶ ἔχ
οὐκ τὸ ἀνώτατον καὶ τιμιώτατον. Τὸν πυ-
ρῆνα τοῦ ἀνθρώπου ἀπαρτίζει ἡ λογικὴ ψυχὴ,
ἥτις ἐκπεσούσα τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, συν-
εδέθη διὰ τῆς κοινῆς ψυχῆς πρὸς τὸ σῶμα.
Οὕτως ἀποδέχεται τὴν τριχοτομίαν ἐν τῇ
ἀνθρώπῳ καὶ ὁ Κλήμης, συμμοιώνων ἐν πᾶσι
πρὸς τὴν περὶ αὐτῆς θεωρίαν τοῦ Πλάτωνος
(Παιδαγ. Γ' α' καὶ Στρωμ. Ε' ιδ' καὶ Γ'

ις'), καὶ ὁ Ὀριγένης, ὅστις ὅμως τὸ λογι-
κὸν ἀποκαλεῖ ὅτε μὲν πνεῦμα, ὅτε δὲ ψυ-
χὴ νλογικὴν, ὅτε δὲ διαίρει τὴν ψυχὴν
εἰς δύο μέρη, καὶ προσπαθεῖ, ὡς εἰκός, ἐκ
τῆς Γραφῆς αὐτῆς νὰ ἐποικοδομήσῃ τὴν ψυ-
χολογίαν αὐτοῦ. Τὸ ἰδιόζων τῆς θεωρίας του
εἶναι ὅτι τὸ πνεῦμα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀπολύ-
χεται καὶ μεταβάλλεται πᾶντα εἰς ψυχὴν,
ἣτις τοῦτο μὲν ἀναπτύσσεται πάλιν εἰς πνεῦ-
μα, τοῦτο δὲ μεταβάλλεται εἰς σάρκα (Περὶ
Ἀρχῶν Γ', θ' καὶ Β', γ'). Ὁ ἄνθρωπος
ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ὡς διδάσκει ἡ
Γραφή, ἥ δὲ εἰκὼν αὕτη ἐρείσεται ἐν τῇ λογικῇ
αὐτοῦ ψυχῇ, ὑπὲρ ἧς θρῆναι ν' ἀγωνίζεται.
ὅπως δευοποίησιν τῆς τοῦ ζωντικῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
σώματος, τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ παθῶν αὐτοῦ.
Τούτου κατορθωθέντος ὁ ἄνθρωπος τελειοῦται
καὶ ἐξομοιοῦται πρὸς τὸν Θεόν (Κλήμ., Στρωμ.
Β', κδ'. Ὀριγ., Κ. Κέλσου Δ', 30). Ἐν τῷ
ανωτέρῳ ἀγῶνι ὑποδοχθεὶς τὸν ἀνθρώπον ὁ
Θεός, οὐ ἄνευ οὐδὲν ἀγαθόν, ἀλλὰ κατὰ τρό-
πον μὴ αἰσροῦντα τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ (Κλήμ.,
Στρωμ., Γ', ιδ'). Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην ἡ
ἁμαρτία ἀποβαίνει ἀνάγκη τις εἰς τὰ ἐκπαι-
σύντα πνεύματα. «Τὸ ἐξαμαρτάνειν πᾶσιν ἐμ-
φυτον» κατὰ Κλήμεντα (Παιδαγ. Γ', ιδ' πρόλ.
καὶ Ὀριγ., Κ. Κέλσου Γ', 61 — 66 καὶ Ζ',
50): οἷοι ὁ ἄνθρωπος προῦπηρχε τοιοῦτος
κατὰ τὴν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου πτώσιν
αὐτοῦ (Ὀριγ., Περὶ Ἀρχῶν Δ', ε' πρόλ. καὶ
ἐκλόκληρον τὴν βιβλίον). Ἡ ἁμαρτία ἐγκτεται
ἐν αὐτῇ τῇ γῆνι ὑπάρξει· τοῦ ἀνθρώπου καὶ
εἶναι ἡ ἀσθένεια καὶ ἡ πλάνη τοῦ ἐκπεσέντος
πνεύματος. Πρέπει πρῶτον νὰ καταστῶσι πάν-
τες ἁμαρτωλοὶ (τὴν κληρονομικὴν ἁμαρτίαν ἐκ
τοῦ Ἀδάμ ἀπεδέχθη ὁ Ὀριγένης βραδύτερον,
ὅτε διέτριβεν ἐν Καίσαρει, ἀλλ' ἐρρόντισε νὰ
συνδυάσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν δόξαν αὐτοῦ περὶ
τῆς προῦπαρξάσης πτώσεως). τοῦτο εἶναι πε-
πωμένον, ὡς ὁ Θάνατος αὐτός, ὅστις ἐγκτε-
ται ἐν αὐτῇ τῇ αἰσθητῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει·
ἐν τούτοις ἀποδέχεται τὴν ὑπαρξίν καὶ «ἐθνε-
» νεστέριον ψυχῶν, παραγενομένων εἰς τὸν βίον
» τοῦτον μετὰ τῶν σωτηρίων σπερμάτων, ἄρα
οὐχὶ διὰ τὰς ἰδίας ἁμαρτίας, ἀλλ' ὅπως φα-
νῶσιν εἰς τοὺς ἄλλους χρήσιμοι (Εἰς Ἰωάνν.
ΙΓ', 43 καὶ εἰς Ματθ. ΙΒ', 30).

Ζ') Ἡ περὶ ἀπολύσεως δι-
δασκαλία. Κατὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα, τὸν
διεξαγόμενον μετὰ τῶν Ἀγγέλων καὶ δαιμόνων,
ἀρετῆς καὶ κακίας ἰδίᾳ ἐπὶ γῆς ἐν τοῖς σέρ-
νοις τοῦ ἀνθρώπου, εἰ καὶ πρέπει νὰ νικήσῃ
οὗτος, οὐδὲν ἥττον ἀδυνατεῖ νὰ κατορθώσῃ
τοῦτο ἄνευ βοήθειας. Ἡ βοήθεια οὐδέποτε ἐπέ-
λιπεν αὐτῷ. Ἀρχὴν ἀπεκαλύφθη ὁ Λόγος,
ἐξαπεστέλλων ἰδίᾳ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἁγνὰ
πνεύματα, ἅτινα παρ' ἁγίαν περιεβλήθησαν, ὡς
εἰδόμεν, σώματα. ὅπως υποδείκνυσται τοὺς
ἁγωνιζομένους καὶ διαδίδασται τὴν γνῶσιν·
τοιοῦτοι δὲ ἦσαν οἱ Προφῆται. Ὁ Λόγος

ἐξελέξατο προσεῖν ἕνα ἐκλόκληρον λαόν, ὅπως
προπαγατωσάτῃ δι' αὐτοῦ τὴν ἀπολυτρώσιν.
ἀπεκαλύφθη δὲ καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώ-
πους καὶ τέλος ἐδέχθη νὰ ἐπίστανῃ αὐτὸς οὐ-
τος, ὅπως σώσῃ τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ὡφεί-
λῃ νὰ εἶναι διάφορον καὶ τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώ-
σεως. Ἐνθεν μὲν εἶχεν ὁ ἐνανθρωπήσας Λό-
γος νὰ καθοδηγήσῃ αληθῶς εἰς τὴν νίκην κατὰ
τῶν δαιμόνων καὶ τῆς ἁμαρτίας, νὰ προστε-
νέγκῃ ὡς Θεὸς ἀνθρώπου οὐσίαν ἱλαστή-
ριον διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ν' ἀποτίσῃ τὰ λύτρω-
σιν αἱ ψυχαὶ ἐμῶν ν' ἀπαλλαγῶσι τὴν
δουλείαν τοῦ διαβόλου, νὰ παράσχῃ ἐν ἁλλείᾳ
λέξειν ἐρατὴν καὶ τοῖς πᾶσι προσιτὴν σωτη-
ρίαν. Ἐνθεν δὲ εἶχε ν' ἀπεκαλύψῃ ὡς διδα-
σκαλὸς καὶ μυσταγωγὸς τὰ μυστήρια τῆς γνῶ-
σεως καὶ νὰ καθιερώσῃ νέαν ἀρχὴν βίου σύ-
τως, ὥστε οἱ ὅπαδοι αὐτοῦ νὰ γείνωσι κοινωνοί
τοῦ βίου τοῦ ἐξομοιούμενοι πρὸς τὸ θεῖον.
Κατὰ τὸν Κλήμεντα, ὁ Λόγος «κατέλυσεν
» ἀφίκαται τὴν δουλείαν τὴν πικρὰν τῶν τυραν-
» νούντων, ὡς δὲ τὸν πᾶσαν καὶ φιλόανθρωπον
» κτῆς θεοσεβείας μεταγίαν ἡμᾶς ζυγόν, αὐτὸς
» εἰς οὐρανὸς ἀνακαλεῖται τοὺς εἰς γῆν ἐρημα-
» κμένους» (Προτρεπ. α', 1· πρόλ. καὶ θ). Ἀλλὰ
πολλοὶ πληρέστερον διατυπῶσι τὴν διδασκαλίαν
ταύτην ὁ Ὀριγένης. Ὡς πρὸς τὴν κυρίως ἀ-
πολυτρώσιν ἀπαντῶσιν ἐν πολλοῖς καὶ πᾶρ
αὐτῷ αἱ γνώμαι τοῦ Ἰουστίνου καὶ Τερτυλλί-
ανου, ἐν τισὶ δὲ καὶ τῶν Οὐαλεντινιανῶν·
πλὴν τὰς γνώμης ταύτας διατυπῶσι καὶ ἐμπε-
δοὶ αὐτὸς ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ «τελειότεραν»
οὐ μόνον διότι αὐτὸς ἠδυνήθη ὑπὲρ πάντα ἄλ-
λον πρὸ αὐτοῦ νὰ ἐμδαλύνῃ εἰς τὸν νοῦν τῶν
Γραφῶν, ἀλλὰ διότι καὶ τὴν παράδοσιν αὐτῇ
ἐπωσέλητο εἰπερ τις καὶ ἄλλος. Ἐπὶ πᾶσι δὲ
τούτοις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἰδίᾳς πρωτοτύπου θεω-
ρίας περὶ τοῦ ἔργου τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ τῆς
τημασίας τοῦ σταυρικοῦ θανάτου. Ὁ Θάνατος
οὗτος εἶναι θρίαμβος ἀληθῆς κατὰ τοῦ διαβόλου·
εἶναι ἱλαστήριος οὐσία προσενεχθείσα. τῷ Θεῷ
ὕπὸ τοῦ Χριστοῦ ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων (Προτρεπ.
εἰς μαρτύρ. Κ. Κέλσου Ζ' 17 καὶ Δ' 31 καὶ εἰς
Ρωμ. Γ' 1 καὶ 81, πρὸς δὲ τὸ ἀντάλλαγμα
τῆς ἐκ τοῦ Διαβόλου ἐξαγορᾶς ἡμῶν (Προ-
τρεπ. εἰς μαρτύρ. ιβ' εἰς Ματθ. ΙΒ', 28. Π' 8
καὶ 9 καὶ ΙΓ' 8 καὶ εἰς Ρωμ. Β' 13). ὁ
δὲ Χριστός, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός εἶναι ὁ ἄκρως
ἀρχιερεὺς καὶ μεσίτης μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀν-
θρώπων (Περὶ εὐχῆς ι' καὶ ιε'). Ἀλλὰ τὸ
ἔργον τοῦ ἐσταυρωμένου ἀφορρᾷ εἰς τοὺς ἁμαρ-
τωλοὺς, τοὺς γράζοντας «ἀπὸ τοῦ τοῦ κακῶς
ἐχόντος» ἀποδύοντες τὸ ἔργον τοῦ διδασκα-
λου καὶ μυσταγωγῶν ἀφορρᾷ εἰς τοὺς τελειοῦ-
τοὺς γράζοντας «σφίτας καὶ λόγου καὶ δικαί-
οσύνης», δι' οὗς κέκτηνται ἀλληγορικὴν ση-
μασίαν καὶ αὐταὶ αἱ ἀφηρησεῖς τῶν εὐαγγε-
λίων περὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου (Κ. Κέλσου
Γ' 61, πρόλ. καὶ Β', 66 καὶ 69, Δ' 15 καὶ

18 καὶ Γ' ο). Ἐν ἑκατέρῃ περιγράφεται τὸ
 ἰδίως σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπισκοπὴ εἰς τὴν κοινω-
 νίαν πρὸς τὸν Θεόν, σὺν μόνῃ τῇ διαφορᾷ ὅτι
 ὁ σκοπὸς αὐτὸς πληροῦται ἐν μὲν τῇ κατωτέρᾳ
 βαθμίδι διὰ πίστεως καὶ ἀκραδαντοῦ πεποιθή-
 σεως εἰς τὴν πραγματικότητα ἐνὸς ἱστορικοῦ
 γεγονότος, τοῦ σωτηρίου θανάτου τοῦ Χριστοῦ,
 ἐν δὲ τῇ ἀνωτέρᾳ βαθμίδι διὰ τῆς ἐπιγνώσεως
 καὶ ἀγάπης, ἥτις τιθεμένη ὑπεράνω τοῦ ἐσταυ-
 ϳρωμένου ζῆται νὰ περιλάβῃ τὴν ἅλειον οὐσίαν
 τοῦ Λόγου, ἣν οὕτως ὡς διδάσκαλος ἀποκαλύ-
 πτει ἐν τῇ αἰωνίᾳ αὐτοῦ εὐαγγελίῳ. Ἐν τῇ
 τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἄρχεται ἀπὸ τοῦ
 Χριστοῦ «θεία καὶ ἀνθρωπίνη συνουσίαν»
 ἔχειν. Ἐν ἡ ἀνθρωπίνη τῇ πρὸς τὸ θεϊότερον
 «κοινωνία γέννηται θεία οὐκ ἐν μόνῳ τῷ Ἰη-
 σοῦ ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς μετὰ τοῦ πιστεύειν
 ἀναλαμβάνουσιν βίον. Ἐν ὃ Ἰησοῦς εἰδείξατο»
 (Κ. Κέλσου Γ', 28). Ἐνῶ δὲ κατὰ τοὺς
 Γνωστικούς, ὁ σταυρικὸς θάνατος ἦτο δόκησις
 καὶ, κατὰ τὸ μᾶλλον, ἡ ἥττον λόγου ἀξία, κατὰ
 τὸν Ὑριγένη εἶνε ἀλήθεια. Πλὴν οὐχὶ ἡ ἀλή-
 θεια, ἐν τούτῳ δὲ συμφωνεῖ καὶ αὐτὸς πρὸς
 τοὺς Γνωστικούς, ἀλλ' ἀλήθεια, ὑπεράνω τῆς
 ἐποίας κείται ἄλλη τις ὑψηλότερα. Ἡ ἀλή-
 θεια τοῦ σταυρικοῦ θανάτου εἶνε πραγματικὴ,
 ἀποβαίνουσα ὡς τοιαύτῃ ἀποραιτητος μὲν εἰς
 τοὺς ἀπλουτέστερους τῶν ἀνθρώπων, οὐχὶ δὲ ἄ-
 διάφορος καὶ εἰς τοὺς τελείους. Ὁ τέλειος
 ὅμως ἄνθρωπος δὲν ἔχει πλέον αὐτῆς ἀνάγκην
 διὰ τὸν βίον αὐτοῦ. Οὕτως ἐνέει νὰ διαλλάξῃ
 τὰς ἀντιθέσεις ὁ Ὑριγένης καὶ νὰ ἐνώσῃ τὰς
 εἰς τὴν ἀπολύτως δέξας τῶν Γνωστικῶν καὶ τῆς Ἐκ-
 κλησίας. Ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς ἀπολυτρώ-
 σεως ἦτο δι' ὅλους ὁ αὐτὸς ἐπάνδρος εἰς τὸν
 Θεόν καὶ ἐξομωσις πρὸς αὐτόν. Καθ' ὅσον δὲ
 ἡ ἱστορία ὑπολαμβάνεται ἀγῶν πνευμάτων καὶ
 δαιμόνων, ὁ σταυρικὸς τοῦ Χριστοῦ θάνατος
 εἶνε βεβαίως ἀρχὴ καὶ ἀφετηρία νέας ἱστορι-
 κῆς περιόδου, τὰ δὲ ἀποτελέσματα αὐτοῦ ἐπι-
 κτείνονται ἐπὶ τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Ἀδὴν.
 Η') Ἡ χριστολογία. Ἡ ὅλη ἀν-
 θρωπότης τοῦ Σωτῆρος ἐλλείπει πρὸ τῶν
 πνευμάτων τοῦ τελείου χριστιανοῦ καὶ μένει ἡ
 ἀρχή, ὃ ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθεὶς ὁσιος Λό-
 γος. Παρὰ τῇ τοιούτῳ οὐδεὶς λόγος δύναται
 νὰ γείνη περὶ «χριστολογίας», ἀλλὰ μόνον
 περὶ κατασκευῆς τοῦ Λόγου ἐν τῷ Ἰησοῦ
 Χριστῷ, εἴ ἢ ἔρχεται καθόλου ἡ κατασκευ-
 ῆς αὐτοῦ ἐν ἀνθρώποις. Δι' αὐτὸν δὲν ὀρί-
 σταται ἡ ἡλικία οὐτε περὶ τῆς θεότητος οὐτε
 περὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Χριστοῦ διότι ἡ
 ἐκ τῶν ἁνῶν πρὸς τὰ κάτω βαίνουσα θεωρία
 γινώσκει ἡδὴ τὸν λόγον καὶ εἶδεν ὅτι οὗτος
 ἐνανθρώπη ἐν Χριστῷ, ἡ δὲ ἀνθρωπότης, τὸ
 εἶδος, ἐν ᾧ ἀπεκαλύφθη, αὐτὸς, ἐνέει τι ὅλος
 ἀδιάφορον. Διὰ τὸν μὴ τέλειον χριστιανὸν καὶ
 ἡ θεότης καὶ ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Χριστοῦ μένουσι
 πρέβλημα, ὅπερ κέντηται νὰ λύσῃ ὁ τέλειος
 ὁρθοτομῶν τὴν μέσσην καὶ βασιλικὴν δόξαν καὶ

ἀπορεύων ἐξ ἑαυτοῦ τὴν πλάνην τοῦ δοκητι-
 σμοῦ καὶ τοῦ ἰδεολογισμοῦ. Ὁ Κλήμης δὲν
 εἶνε τέλειον ἀπὸλλογμένον τοῦ δοκητισμοῦ.
 Ὁ Φώτιος (Βιβλ. ρβ') ἐπιρρίπτει αὐτῷ ὅτι ἐ-
 δίδασκε «μὴ σαρικοῦσθαι τὸν Λόγον, ἀλλὰ
 δόξαι»· ἡ γνώμη δὲ αὕτη ὑποστηρίζεται καὶ
 εἰς τὰς Adumbrationes (παρὰ Ἰ. Η. Η. σ. 87)
 καὶ εἰς τοὺς Στρωματίδας (Στ' ο' καὶ Γ'
 ζ'), χωρὶς ὧ ἀναίρεθ' ὅτι οὐκ ἄλλων χω-
 ϳριαν τοῦ Κλήμεντος (Αὐτ. Ζ', ζ' Παίδευ. Β' ε'
 καὶ Προτρεπτ. Γ', 110). Κατὰ τὸν Ὑριγένη
 ὁ Λόγος ὡς καθάρων ἀναλλοίωτον πνεῦμα δὲν
 ἠδύνατο νὰ ἐλθῇ εἰς ἄμεσον συνάρειαν πρὸς
 τὴν ὕλην, τὸ μὴ ὅν. Πλὴν ἀνάγκην μεταζόν-
 τος τινος, τῆς ψυχῆς, ὅπως δι' αὐτῆς ἐλθῇ εἰς
 συνάρειαν πρὸς τὸ σῶμα. Ἡ ψυχὴ αὕτη ἦτο
 καθάρη, πνεῦμα δημιουργηθὲν μὲν, ἀλλ' οὐ-
 δέποτε ἐκπεσὼν τοῦ Θεοῦ. ἀρχήθεν δὲ προου-
 ϳρισμένον ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ψυχὴ διὰ τὸ ἔρ-
 γον τῆς ἀπολυτρώσεως (Περὶ Ἀρχῶν Β' ε'
 καὶ Δ', λα' καὶ Κ. Κέλσου Β', 9 καὶ 20—25).
 Ἡ ἐνώσις αὕτη τοῦ Λόγου πρὸς τὴν ψυχὴν
 ἐγένετο πράγματι κατὰ τρόπον μυστηριώδη,
 χωρὶς ὅμως νὰ ἐπέλθῃ οὗτο μίξις διότι ὁ μὲν
 Λόγος ἐισέτρητε τὴν ἀπάθειαν τοῦ ἡ δὲ ψυχῆ
 ἐπείνα, εἰσὶν, ἡγωνίζετο καὶ ἐπάσχε, καὶ ἐν
 τούτῳ ἐλέγχεται αὕτη ἀληθὴς ἀνθρωπίνη ψυχὴ.
 Καὶ τὸ σῶμα δὲ ἦτο μὲν ἀναμάρτητον καὶ ἁ-
 σπλον, ὡς συνεκλήθη ἐκ παρθένου, ἀλλ' ἀν-
 θρώπινον. Τούτο ὅμως οὐδέποτε ἐκώλυεν, ἵνα
 τὸ σῶμα λάβῃ πᾶσαν ποιότητα, θεοποιησὶν αὐτὴν
 ὑπὸ τοῦ Λόγου θιέτι ὡς ὅλην ἦτο αὐτὸ ἁ-
 ποιον. Οὕτως ἡδυνήθη ὁ Λόγος νὰ παρήκῃ
 εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ πᾶσαν μορφήν, ἀπαίτουμέ-
 νην διὰ τοὺς διαφόρους ἀνθρώπους. Δὲν περι-
 κλείσθη δὲ ὁ Λόγος ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σῶ-
 ματι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἐξηκολούθει ὡς πρό-
 τερον νὰ ἐνεργῇ πανταχοῦ καὶ νὰ ἐνέσται
 πρὸς τὰς ψυχὰς τὰς ἀφωσιωμένας αὐτῷ (Περὶ
 Ἀρχῶν Δ', κθ' καὶ λ'). Πρὸς οὐδεμίαν ὅμως
 ἄλλην ἡρώθη οὗτο στενωδὸς ὡς πρὸς τὴν ψυ-
 χὴν καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Λόγος μετα-
 μόρφωσε καὶ ἐξέθεισε κατὰ μικρὸν καὶ πα-
 ὤμην τὴν ψυχὴν αὕτη δὲ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ
 ἄτινα οὕτως «οὐ μένον κοινωνία, ἀλλὰ καὶ ἐνώ-
 σει καὶ ἀνκράσει τὰ μέγιστα ραμεν προσει-
 κληθῆναι καὶ τῆς ἐκείνου θεότητος κεκοινω-
 »νηκότα εἰς Θεὸν μεταδεσθῆναι» (Κ. Κέλσου
 Γ', 41). Ὡς ἐκ τούτου καλεῖται ἐν τῇ Γραφῇ
 ὁ μὲν δημιουργηθεὶς ἄνθρωπος Θεοῦ σὺ δὲ
 οὗτος δὲ πάλιν σὺ δὲ ἄλλοθι Θεὸς ἀνθρώπου. Ὡς
 ὅτι ἀδύνατον πλέον νὰ χωρισθῇ ἡ θεότης ἀπὸ
 τῆς ἀνθρωπότητος (Περὶ Ἀρχῶν Β' ε'). Ἐν
 τούτῳ δ' ἐγκρίεται ἡ διαφορά αὐτοῦ πρὸς τοὺς
 ἀνθρώπους ἐκείνους, ἐν οἷς ἀναλόγως πρὸς
 τὴν τελειότητα αὐτῶν ἐννοεῖται ὁ Λόγος (Αὐτ.
 Δ' κθ'). Εἰ καὶ ἀπαντᾷ δὲ παρ' Ὑριγένει ἡ
 χρῆσις τῶν ὅρων θεία καὶ ἀνθρώπινη
 φύσις (Κ. Κέλσου Γ', 28), ἡ μετὰ ταῦτα

ὅπως ἀναπτυχθεῖσα ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ διδασκαλία περὶ τῶν δύο φύσεων δὲν δυνάται ν' ἀποδοθῇ αὐτῇ. Καίτοι δ' ἀποδέχεται διὰ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ «ἡρώατο θεία καὶ ἀνθρωπίνη συνυφαινεσθαι φύσις» (ἔ. ἄ.). εὐδὲν ἤττον ἀλλοχού (Δύτ. Α' 66 καὶ Δ', 15') ἀποκρούει διαφρήδην ἐπὶ τοῦ Λόγου πᾶν «ἀλλοτρίεσθαι καὶ μεταπλάττεσθαι». Τῷ Ὀριγένης δυνάται ν' ἀποδοθῇ ἄλλον ἢ communicatio idiomatum. Ὁ Λόγος τέλος θὰ τηρήσῃ κατ' αὐτὸν αἰώνιον τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἀλλὰ μόνον καθ' ὃν τρόπον μέλλουσι νὰ τηρήσωσιν αὐτὴν καὶ οἱ ἄνθρωποι μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν. Τραυλὴ τις ἐν κεφαλῇ αἰ ἡ χριστολογία τοῦ Ὀριγένης. Ἐξ αὐτῆς ἡδυνάτο τις νὰ συναγάγῃ παντοίας αἰρετικές δοξασίας, τὴν περὶ Ἰησοῦ ὡς οὐρανίου ἀνθρώπου, αὐτοῦ πᾶς ἄνθρωπος δυνάται νὰ θεωρηθῇ οὐράνιος, τὴν Ἐβραϊστικὴν χριστολογίαν, τὴν περὶ δύο Λόγων θεωρίαν, ἐνὸς προσωπικοῦ καὶ ἐνὸς ἀπροσωποῦ, τὸν γνωστικὸν χωρισμὸν τοῦ Ἰησοῦ καὶ Χριστοῦ καὶ τὸν δοκησιολόγον. Ὁ Ὀριγένης συνεδύκετο πράγματι πάσας τὰς δοξασίας ταύτας, ἀλλὰ συνεκέρασεν αὐτάς οὕτως, ὥστε ἐκ πρώτης ὁψεως νὰ μὴ φαίνωνται· τριαῦται, ἐν τισὶ δὲ μὴδὲ νὰ εἶνε τὸ παράπαν. Καὶ οὕτως ὅπως τὸ χριστολογικὸν εἰκοδόμημα τοῦ Ὀριγένης εἶνε ὅξιν θαυμασμοῦ ὡς ἐπιχειρησμένον συστηματικῶς κατὰ τὸ δυνατόν ἐν τε τοῖς καθόλου καὶ τοῖς καθ' ἑκάστα. Εἶνε καταπληκτικὴ ἡ ὑπερβολὴ αὐτοῦ ἐν ἀντιπαράθεσιν πρὸς πᾶσαν προηγουμένην ἐπιστημονικὴν ἀπόπειραν περὶ Χριστοῦ, ἰδίᾳ πρὸς τὰς τῶν βασιλειδιανῶν καὶ οὐαλεντινιανῶν. Ἡ μεγάλη πρόοδος παρὰ τῷ Ὀριγένης παρατηρεῖται κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ περὶ ἐνανθρωπήσεως διδασκαλίᾳ, ἣν αἱ πρὸ αὐτοῦ ἔθετον ἐν δευτέρᾳ μορᾷ, αὐτὸς δὲ πρῶτος διτύπωνεν ἐπιστημονικῶς, χωρὶς νὰ προσκρούσῃ εἰς τὴν περὶ Λόγου διδασκαλίαν.

Η') Ἡ περὶ σωτηρίας διδασκαλία. Ἡ σωτηρία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς πίστεως, ἥτις εἶνε μὲν τῶν ἐξ ἡμῶν, ἀλλὰ χρῆζει πάντοτε τῆς θείας βοηθείας. Ἡ ψυχὴ ἐφείλει βαθμηδὸν ν' ἀνέλθῃ τὴν κλίμακα, ἣν κατέβη κατὰ τὴν πτώσιν αὐτῆς, ἀλλ' εἶνε ἀσθενὴς καὶ ἀνίκανος νὰ κατορθώσῃ τοῦτο ἑαυτῇ· διὸ ἐν πάσῃ βαθμίδι χρῆζει τῆς θείας χάριτος. Κατὰ τὴν Κλήμεντα, «εἴτε τὸ ἐν ἡμῖν αὐτεξούσιον εἰς γνῶσιν ἀφικόμενον τὰ γὰρ τοῦ σικριτῆ τε καὶ πηδᾶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ἣ φασιν οἱ γυμνασταί, πλην οὐ χάρις ὅτις ἄνευ τῆς ἐξαιρέτου πτεροῦται τὴν ἀνίσταται καὶ ἄνω τῶν ὑπερκειμένων αἰρεται ἢ «ψυχῇ» (Στρωμ. Ε', γ' πρὸλ. καὶ Ζ', ζ' καὶ Ε', α', πρὸς δὲ Τίς ὁ σωζόμενος, πλούτ. κα'). Κατὰ δὲ τὸν Ὀριγένη, «τὸ τοῦ λογικοῦ ἀγαθὸν μικτόν ἐστιν ἐκ τε τῆς προκίρσεως αὐτοῦ καὶ τῆς συμπνεύσεως θείας δυνάμεως τῶν κατὰ ἀλλοτρίαν προσλομένων» (Ἑκλ. εἰς Ψαλμ. δ' πρὸλ. καὶ Περὶ Ἀρχῶν Ι' α' καὶ ε'), οὕτω

συνεφάπτονται ἡ ἐλευθέρα θέλησις καὶ ἡ χάρις, ἕως οὗ ὁ ἄνθρωπος καταντήσῃ εἰς τὴν θεωρητικὴν ἐκείνην βίον, ἐν ᾧ ὁ Λόγος καθίσταται ὁ φίλος, ἐταῖρος καὶ συμπίος τῆς ψυχῆς, κατὰ τὴν ἀλληγορικὴν ἐρμηνείαν τοῦ «Λ σ μ α τ ο ς τ ω ν α σ μ α τ ω ν», ἥτις καθιστάμενη πνεῦμα ἄγνον ἐξομοιοῦται πρὸς τὸ θεῖον καὶ προσκολλάται αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ. Ἡ τοιοῦτη συστήματι δὲν χωρεῖ βεβαίως ἡ ἐνωσις τῆς παλιγγενεσίας ἐν τῇ σημάσει τῆς ἐλοσφῆς ἀνακαίνεσις τοῦ ἐγώ· εὐδὲν ἤττον ὁ ἡρακλῆς, ἐν ἀποδιδόνειν εἰς τὸ βάπτισμα καὶ Κλήμενης καὶ ὁ Ὀριγένης, δὲν στερεῖται τὴν ἐνωσιν τῆς παλιγγενεσίας (Κλήμ. Παίδας, Α', α' καὶ ε'· Ὀριγ. in Judic. VII). Αὐτὸς δὲν καθίσταται ἐν τοῦ ὅλου συστήματος τοῦ Ὀριγένης διὰ οὗτος δὲν ἀποδέχεται ὅρατα σημεῖα τῆς χάριτος· πλην καὶ οὕτως δὲν εἶνε ὅπως ἀδιαφορῶν δι' αὐτὴν τὰ σύμβολα, ἀλλὰ συνεδύκεται τὴν ἐνέργειαν τῆς χάριτος.

Θ') Ἡ περὶ μελοσύνης ζωῆς διδασκαλία. Ὁ Ὀριγένης ἀκολουθεῖ ἐν ταύτῃ μέσῃ τινὴ ὁδὸν μεταξὺ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Οὐαλεντινίου. Ἐνῶ κατ' ἐκείνους ὁ Χριστὸς μέλλει νὰ ἐνώσῃ αὐτὴς τὰ διεσπῶτα, «πολιτεμμένων ὅμως πάντοτε τινῶν ἐν τῇ αἰωνίᾳ καταδίκῃ, ἐνῶ ὁ Οὐαλεντινὸς χωρίζει τὸ ἀναμύστωτος ἡνωμένα κατ' αὐτὸν καὶ προσορίζει μόνον τὰ πνεύματα διὰ τὴν σωτηρίαν, κατὰ τὸν Ὀριγένη μέλλουσι τὸν ἀντικτὸν νὰ σωθῶσιν καὶ τυχῶσι τῆς μακαριότητος πάντα τὰ πνεύματα, ὅπως οὕτω χρησιμοποιοῦσιν εἰς νῆαν περιόδον, καθ' ἣν πᾶν τὸ αἰσθητὸν ὅλκον θὰ ἐκλήπῃ ἀπ' ἑαυτοῦ (Περὶ Ἀρχῶν Β' ια'). Τὴν ἀνὰ σ τ σ ι ν τ ῆς σ α ρ κ ὸς ἀποδέχεται καὶ αὐτός, ὡς διδασκαλίαν τῆς Ἑκκλησίας ἐξηγῶν ὅμως αὐτὴν κατὰ τὴν πρὸς Κορινθίους Α' ἐπιστολὴν τοῦ Παύλου (ιε' 14) ὡς μέλλουσιν νὰ γείνῃ ἐν σώματι πνευματικῇ, ἐξ οὗ θὰ ἐλλείπωσι πάσαι αἱ ἰδιότητες τῆς αἰσθησεως καὶ πάντα τὰ αἰσθητήρια μέλη, καὶ ὅπου θὰ ἀπαστράπτῃ, ὡς οἱ Ἀγγελοι καὶ οἱ ἀστέρες, ἐκ φωτός. (Περὶ Ἀρχῶν Ι' ι'). Καὶ ὁ Κλήμενης καὶ ὁ Ὀριγένης ἀποδέχονται μετὰ θάνατον μεταβάτικην πᾶν κατάστασιν, καθ' ἣν αἱ ψυχαι ἀποτίνουν τὴν ποινήν τὴν ἐν πυρὶ ἐξαγινιστηρίῳ («Φα» μὲν δὲ ἡμεῖς ἀγιάζωμεν τὸ πῦρ οὐ τὰ κρεῖα· ἀλλὰ τὰς ἀμαρτωλοὺς ψυχάς, πῦρ οὐ τὸ «παράγον καὶ βάνουσιν, ἀλλὰ τὸ φρόνιμον» λέγοντες, τὸ δικνούμενον διὰ ψυχῆς τῆς δι' «εργουμένης τὸ πῦρ» Κλήμ. Στρωμ. Ζ', πρὸλ. καὶ Ὀριγ. Κ. Κέλσου Ε', ιε' καὶ εἰς Λουκ. ΙΔ'). Ἐπὶ τέλους δὲ μέλλουσι πάντες τὰ πνεύματα ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες νὰ ἐξαγινισθῶσιν ὑπὸ τοῦ Λόγου καὶ ἐπέλθῃ οὕτως ἡ ἀποκατάστασις αὐτῶν (Περὶ Ἀρχῶν Α', ε' καὶ Γ', ε' πρὸλ. καὶ Κ. Κέλσου Γ, κς'). Ἀλλὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην ὁ Ὀριγένης ἐκθέτει συγκεκα-

λυμένως πως, διότι θεωρεῖ ἐπικίνδυνον «τὴν αὐτῶν τοιούτων σαφηνεῖαν πιστεῦσαι γραφῇ, ἅτε αὐτῶν πολλῶν οὐ χρῆζόντων πλείονος διδασκαλίας παρὰ τὴν περὶ τῆς κατὰ τῶν ἀμαρτανόντων κολάσεως» (Κ. Κέλσ. Δ' 20). Τοιοῦτον ἐν συνόψει τὸ σύστημα τῆς Ἀλεξανδρινῆς θεολογίας.

Καὶ εἶνε μὲν ἀναντίλεκτον ὅτι ἐν αὐτῇ περιέχονται διάφοροι πλάναι ὡς τοιαῦται καταδικασθεῖσαι ἤδη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναμνήσκοντες ἐνταῦθα τὰς κυριωτάτας αὐτῶν, τὴν ἀπειρὸν σειρὰν τῶν κόσμων, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἐπακολουθεῖ εἰς τὸν ἄλλον, ὅπως μὴ ἀρχῇ ποτε ἡ θεία ἀγαθότης, τὴν ἐν ἀρχῇ πλάσαν ὁμοίαν πάντων τῶν πνευμάτων (Ἀγγέλων, ἀστέρων, ἀνθρώπων καὶ δαιμόνων), καὶ δὴ μετὰ σωματικῶν λεπτιῶν, τὴν συμπαρομαρτοῦσαν τῇ δόξῃ ταύτῃ προῦπαρξιν τῶν ψυχῶν, τὴν περὶ Λόγου καὶ Πνεύματος διδασκαλίαν, καθ' ἣν ἐκεῖνος μὲν ὑποτάσσεται τῷ Πατρὶ, θεωρούμενος κατώτερος αὐτοῦ, τὸ δὲ Πνεῦμα τῷ Υἱῷ, παριστάμενον ὡς κτίσμα σχεδὸν τοῦτου, καὶ τελευταῖον τὸ τέλος τῆς κολάσεως καὶ τὴν εἰς Θεὸν ἐπαύρῃ τῶν πνευμάτων καὶ αὐτῶν τῶν δαιμόνων. Μεθ' ὧν ὅμως τὰς πλάνας ταύτας τὸ σύστημα τῆς Ἀλεξανδρινῆς θεολογίας, ἰδίᾳ ὅπως αὐτὸ διευτυπώθη ὑπὸ τοῦ Ὀριγένης, κερταίται μεγίστην σπουδαιότητα. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐλύθη τὸ πρόβλημα, ὅπερ ἐπὶ δύο γενεάς μάτην εἶχεν ἀπασχολήσει τοὺς Γνωστικούς, ἐπὶ ᾗ δὴ ὁλοῦν ὅτι ἡ καταλλαγὴ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας πρὸς τὴν πίστιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὕτω κατηνέχθη τὸ καίριον τραῦμα κατὰ τοῦ Γνωστικισμοῦ. Ἐν αὐτῇ συνεκentrώθησαν καὶ ἐσυστηματοποιήθησαν πάντα τὰ πορίσματα τῆς θεολογικῆς ἀναπτύξεως τῶν δύο πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν αὐτῷ δὲ ἤρξατο νέα ἐποχὴ διὰ τὴν θεολογίαν, ἐπενεργήσατο μεγάλως καὶ ἐπὶ τὸν ὅλον ἐκκλησιαστικὸν βίον. Δὲν ἔσχε μόνον ἐπὶ τοὺς συγχρόνους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοὺς μεταγενεστέρους οὐ τὴν τυχοῦσαν βοήθην. Δυνατὸν εἶπαι ὅτι πᾶσα ἡ μετὰ ταῦτα δογματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἥτις ἐκμελούμενως ἀπαρτίζει τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ, εἶνε ἱστορία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συστήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Βλ. τὰ ἐν τέλει τοῦ προηγουμένου ἔργου ἀναφερμένα βιβλία, καὶ πλὴν τούτων: Εὐσεβίου, Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν βιβλ. Ε' καὶ Γ'. — Gruebecke, De schola quae Alex. floruit, catechetica 2 pts., Hal. Sax. 1824—25. — Passelbach, De schola quae Alex. floruit, catechetica, Stettin 1826. — Καλὸς γερμ., Ἀλεξ. θεολ. καὶ φιλοσ. μελέται, Α' ἐν Πέστη 1867. — Bigg, The Christian Platonists of Alexandria, Oxford 1886. Τὰ σχετικὰ κεφάλαια τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς τῶν δογματι-

κῶν ἱστορίας ἰδίᾳ: Moeller, Lehrbuch der Kirchengeschichte, Freib. 1809 τ. Α' σ. 210—27. — Harnack, Lehrbuch der Dogmengeschichte, Freib. 1888, τ. Α' ἐκδ. 2, σ. 547—604. Εἰδικώτερον δέ:

1) Περὶ Κλήμεντος: Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ἐκδομένα παρὰ Sylburg τῷ 1592 καὶ τελευταῖον παρὰ Zahn (Forschungen zur Gesch. des neutestamentl. Kanons III 1884). — Reinkens, de fide et γνώσει Clem. etc. Bresl. 1850. — Renter, Clem. Alex. theol. moralis etc. Bresl. 1853. — Laemmer, Clem. Alex. de leg. doctrina, Lips. 1855. — Hebert-Duperon, Essai sur la polémique et la philos. de Clement d'Alex. Paris 1855. — Cognat, Elément d'Alex. sa doctrine et sa polémique, Paris 1858. — Müller, Ideen dogni, de Clem. d'Alex. Strassb. 1861. — Winter, Die Ethik des Clemens von Alex. 1882. — Merk, Clemens von Alex. in seiner Abhängigkeit von der griech. Philosophie, Leipzig 1879.

2) Περὶ Ὀριγένης: Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ἐκδομένα παρὰ Hosche 1, Augsburg 1605 καὶ παρὰ Migne τ. ΙΑ' — ΙΖ' τῆς Ἑλληνικῆς πατρολογίας. — Εὐσεβίου Ἐκκλησ. ἱστορία Γ' 1—39. — Εὐφρανίου, Αἰρ. 64. — Hieronymus, De vir. ill. 53. — Puelins, Origeniana (ἐκτὸ μετὰ τῶν ἔργων τοῦ Ὀριγένης ἐκδομένα ἰδίᾳ παρὰ τῷ de La Rue τ. 4 καὶ Lommatsch τ. 22—24). — Thomasius, Origenes, Nuerberg 1837. — Redepenning, Origenes etc. 2 τ. Bonn 1841—46. — Fischer, Commentatio de Orig. theol. et cosmologia, Halae 1846. — Ramers, des Orig. Lehre von der Auferstehung des Fleisches, Trier 1851. — Femand, Exposition critique des opinions d'Origène sur la redemption, Strassb. 1861. — Jules Avesques, Origène envisagé comme apologiste, Strassb. 1868. — Knittel, Die Origenes Lehre von der Menschwerdung d. Sohnes Gottes in Theol. Quartalschrift (1872). — Denis, De la philosophie d'Origène, Paris 1884. — Westcott, Origen and the beginnings of Christian Philosophy (Contemp. Rev. 1879) καὶ ἐν τῷ Diction. of Christ. Biogr. τ. Α'. — Müller, Origenes in Herzog's Real-Encyclopaedie 2e ἐκδ. τ. ΙΒ'. [Ε.]

Ἀλεξανδρινοί. Βλ. Ἀλεξανδρινὴ σχολή, Ἑλληνικὴ φιλοσοφία.

Ἀλεξανδρινὸν ζήτημα. Ἐν ἔτει 1860 ἐξελθὼν πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὁ

Νικάνωρ, εἰς ὃν μερὶς τις θέλουσα νὰ δώσῃ βοήθην διὰ τὸ βαθεῖον αὐτοῦ γῆρας ἀπεπειράθη νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτόν, ὡς τοποτηρητὴν, ἀρχιμανδρίτην τινὰ Εὐγενίον, μετακληθέντα ἐπὶ τούτῳ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῇ συστάσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἀλλ' οἱ περὶ τὸν Νικάνωρα ἀποκρούσαντες τοῦτο, ὡς ἐπέμβασιν τῆς Μ. Ἐκκλησίας εἰς τὰ τῆς αὐτοκράτου τῶν Ἀλεξανδρίων Ἐκκλησιαστικῆς ἡνάγκασαν τὸν Εὐγενίον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ ἴδια, μετακαλέσαντες αὐτὸν αὐτοῦ τὸν ἐξ ἁγ. Ὅρους ἀρχιμανδρίτην Νεῖλον ὡς βοήθην τοῦ γέροντος πατριάρχου. Ὁ Νεῖλος, χειροτονηθεὶς τὸ πρῶτον μητροπολίτης Πενταπόλεως, ἐξελέχθη εἰτα ἐν ἔτει 1869 Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀντὶ τοῦ Νικάνωρος παραιτηθέντος ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἡ ἐκλογή ὅμως αὕτη ἐξηρήθη ἐν μίλλῃ τὴν μερίδα τοῦ Εὐγενίου, ἥτις ὑποστηρίζομένη καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πάντα λήθον ἐκείνη εἰς ἀκύρωσιν αὐτῆς. Τὸ αὐτῶς ἀναρῶν ζήτημα ἤρξατο τότε λαμβάνον μείζονας διαστάσεις καὶ ἐπαπειλοῦν νὰ διαταράξῃ τὴν ἑλλην. Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διετάξε τὸν Νεῖλον, ὡς ὑπαγόμενον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του καὶ ὡς ἐγκαταλιπόντα τὴν θέσιν του ἕνευ ἀπελυτήριου γράμματός, παρὰ τοὺς κανόνας, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτήν, ἀπειλῶν ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ προδῇ εἰς τὴν καθαιρεσίαν του. Ὁ Νεῖλος ἡνῆθη νὰ ὑπακούσῃ, προδιδόμενος τὸ αὐτοκράτωρ τῆς Ἐκκλησίας, ἥς ἦτο ἡδὴ ἀψηφισμένος πατριάρχης, καὶ ἔακεν ἐκκλησίαν τοῦ ζητήματος εἰς τοὺς λοιποὺς πατριάρχας τῆς Ἀνατολῆς. Τῆς εὐκαιρίας ταύτης προθύμως ἐδράξαντο οἱ πατριάρχαι Ἀντιοχείας καὶ Τραπεζοῦν, ὅπως ἀποκρούσωσι τὰς ἀπολυταρχικὰς τάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν λοιπῶν αὐτοκράτων ἡνὰ τὴν Τουρλίαν ἐκκλησιῶν, ἀποδοκιμάζοντες ἐν ταύτῃ καὶ τὴν καθορίαν τοῦ Νεῖλου, εἰς ἣν ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε προδῇ ἐκεῖνος. Ἡ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις, ἐνθεν μὲν ἀνητυχοῦσα διὰ τὰς διαστάσεις, ἃς ἐλάμβανε τὸ Ἀλεξανδρινὸν ζήτημα, ἐνθεν δ' ἐνδιόουσα καὶ εἰς ἐνεργείας τῆς μερίδος τοῦ Εὐγενίου, διετάξε τὴν ἐκ νέου ἐκλογὴν Πατριάρχου, ἥτις ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐξάφνης τῶν πνευματικῶν δὲν ἐπατεύθη, τῶν διστακτικῶν μεριδίων ψηφισαμένων εἰς δύο διαφόρους τόπους. Τότε ἡ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις ἀνέθετο τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος εἰς τὴν Πύλιν, αὕτη δ' ἐπεφορτίεν εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Οὕτως κατώρθωσε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ ἐπιβῇ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὰ τῆς ἐκκλησίας ταύτης καὶ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτήν ὡς Πατριάρχην ἐν ἔτει 1870 τὸν ἑκτοστὲ εὐδοκίμως διακυβερωθέντα αὐτὴν Σωφρόνιον, πρῶτον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' οὗ ὅμως προηγουμένως καταπατήθησαν οἱ κανό-

νες καὶ διεσῶρθη καὶ ἐξηυτελίσθη ἡ τὴν καὶ ἀξιοπρέπεια τῆς Ἐκκλησίας καθόλου. [B.]

Ἀλεξανδρινὸς κωδῆξ. Ἐν τῶν καλλίστων καὶ παλαιστάτων ἐπὶ μεμδράνῃ χειρογράτων τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀποκειμένων νῦν ἐν τῷ Βρετανικῷ μουσεῖο. Ἐγγράφῃ πλυνῶς κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα, ἀνῆκε δ' ἀπὸ τοῦ 1068 εἰς τὴν πατριαρχικὴν βιβλιοθήκην Ἀλεξανδρείας. Ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ εἰτα Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος δ' Λούκκας ἐδώκεν αὐτὸ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας Κάρολον τὸν Α'. [II.]

Ἀλεξανδρινὸς πόλεμος. (Bellum Alexandrinum). Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ πόλεμοι τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος (Ὀκτ. 48—47 π. Χ.), εἰς οὓς περιελάκη μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Πομπηίου καὶ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ῥύσιν αὐτοῦ, Νικήτας δ' Καίσαρ παρέδωκε τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν εἰς τὴν Κλεοπάτραν, καὶ καταλιπὼν ἐν Αἰγύπτῳ ἔβλεν τὸν ῥωμαϊκὸν στρατὸν, πλὴν μιᾶς λεγεῶνος, ἀπῆλθεν εἰς Συρίαν. [II.]

Ἀλεξανδρινὸς στίχος (Μετρητικὸς ἰαμβικὸς τρίμετρος, τοῦτο ἔχων τὸ ἴδιον, ὅτι ἡ τακτικὴ αὐτοῦ μετὰ τὸν τρίτον ποιεῖται διαιρούσα τὸ μέτρον εἰς δύο ἴσα καὶ ἑκατέρωθεν τὸ καθιστᾷ ἑλὼς μονότονον καὶ ἀνιάρθον). Ὀνομάσθη οὕτω ἐκ Γάλλου ποιητοῦ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἀλεξανδρου τοῦ Παρισίου (κατ' ἄλλους Βερνακίου), ὅστις πρῶτος τὸν μεταχειρίσθη (τὸν 13ον μ. Χ. αἰῶνα) πρὸς ἐξύμνησιν τῶν πράξεων Καρόλου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀλεξανδρου τοῦ Μεγάλου. Οἱ Ἀλεξ. τρίμετροι δέχονται συνήθως ὁμοιοκαταληξίαν. Εἶναι δὲ ἡ ἀκατάληκτος (δξύτονος διωδεκασύλλαβος) ἡ ὑπερκατάληκτος (τρικαίδεκασύλλαβος παραξύτονος). Οἱ Ἀλεξ. συμβαδίζονται ἐξαιρέτως πρὸς τὴν πνεύμα καὶ τὸν τονισμὸν τῆς γαλλικῆς ἰδιᾶ γλώσσης, δι' ἣ καὶ ἐχρησιμοποιεῖται ὡς τὸ μέτρον τῆς δραματικῆς, τῆς σατυρικῆς διδακτικῆς, ἐπικῆς, ἐν μέρει δὲ καὶ τῆς λυρικῆς τῶν Γάλλων ποιήσεως κατὰ τὸν 17ον καὶ 18ον αἰῶνα. Διατελοῦσι δὲ καὶ σήμερον ἐν ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν γαλλικὸν μέτρον. Ποικιλίαν καὶ ζωηρότητα τινα ἀποκτᾷ ὁ Ἀλεξ. ὅσκιος ἔχει μὲν πρὸς τὴν τακτικὴν αὐτοῦ τομὴν καὶ ἄλλας τοιαύτας, ἐμπεριέχει δὲ ποῦ καὶ ποῦ σπονδαίους, ἀναπικιστοὺς ἢ δακτύλους, καὶ χρησιμοποιοῦται εἰς στοργὰς (ἀλεξανδριναί) συναπτόμενος ἐναλλάξ πρὸς ὑπερκατάληκτους ἰαμβικούς τετραπόδας. Τὸ μέτρον τοῦτο, ὡς στόμας παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, οὐδαμῶς σχεδὸν ἀπαντᾷ ἐν τῇ δημῳδῇ τῶν ἑλλήνων ποιήσει. Δὲν δύναται δ' ἐν γένει νὰ χρησιμεύῃ ποιηθῇ παρ' ἡμῖν ἄλλως, ἢ ἂν οἱ ὑπερκατάληκτοι ἀλεξ. διατρεθῶσιν ἡνὰ δύο διὰ τῆς τακτικῆς αὐτῶν τομῆς εἰς τέσσαρα ἐναλλάξ ὁμοιο-

καταληκτοῦντα κῶλα καὶ ἀποτελέσσαι στρο-
φὴν οὕτω:

υ — υ — υ — υ
υ — υ — υ — υ
υ — υ — υ — υ
υ — υ — υ — υ [Γ. Μ. Β.]

Ἀλεξανδρίτης ἰδ. Χρυσοθήρυλλος·
οὕτω καλοῦνται οἱ τριῦμοι τῆς Χρυσοθήρυλ-
λου κρύσταλλοι. [Κ. Μ.]

Ἀλεξανδρόδοκx. 1) Πόλις τῆς εὐ-
ρωπαϊκῆς Ῥωσσίας ἐν τῷ κυβερνήτῳ Δίκαιε-
ρινσλάβ ἐπὶ τῇ ἀριστέρῃ τοῦ Δανάπριος ὄχθῃ.
ἔχουσα 6975 κατ. τῇ 1882. Ἀποθήκη ἐμπο-
ρευμάτων ἀπὸ τῶν ἐνδον τῆς Ῥωσικῆς ἐπι-
κρατείας κομιζομένων. 2) Ῥωσικὴ ἀποικία
ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀν. Σιβηρίας ἀπέναντι
τῆς νήσου Σαχαλίνης. ἔχει καλὸν λιμένα καὶ
προσπίπτει διὰ φρουρίου, ἐνεργεῖ δ' ἀξιόλο-
γον ἐμπόριον μετὰ τῆς βορ. Ἀμερικῆς. [Ν. Σ.]

Ἀλεξανδρόπολις (Alexandropol)
ἄλλοτε δὲ Γ' οὐμριγ, Ῥωσικὴ πόλις τοῦ
ἐν τῇ ὑπερκασπίῳ Ῥωσσίᾳ κυβερνήτου Ἐρι-
δάν, παρὰ τὴν λαυφόρον τὴν ἐξ Ἐριδάν εἰς
Κάρε ἄγουσαν. Εἶναι ἀξιόλογον καὶ εὐτελεῖ-
στον ἐρμητήριον, 10 000 στρατιώτας δεχόμε-
νον. Κατ. 23 009 τῷ 1885. Παρὰ τὸν πλη-
σίον ταύτης ποταμὸν Ἀρκατοσί ἠγνέθησαν οἱ
τούρκοι μετὰ τοῦ Ἰουσούφ πασά τῇ 6 ἰουνίου
1807 ὑπὸ τοῦ Ῥώσσοι στρατηγοῦ Γκούδοβιτς.
Τῇ δὲ 1828 ἐξ Ἀλεξανδρόπολεως κατήρ-
ξατο ὁ στρατ. Πάσκαβιτς τῆς ἐπὶ τοὺς τούρ-
κους μεγάλης αὐτοῦ ἐκστρατείας. Ἀλλὰ καὶ
τῇ 18 Ὀκτωβρ. 1853 παρὰ τὴν Ἀλεξ. ἡ-
γήθησαν οἱ τούρκοι ὑπὸ τοῦ Ῥώσσοι στρατηγοῦ
Βαρνιάτινσκη. Τῇ δὲ 1877 ἐξ Ἀλεξ. προή-
λασεν ἡ κορία τῶν Ῥώσσοι δυνάμις ἐπὶ τὸ
Κάρε καὶ τὴν Ἐρζερούμ. [Ν. Σ.]

Ἀλέξανδρος

Α' ΠΡΩΤΟΙΟΙ ΠΡΩΤΕΣ

1) Ἐτερον ὄνομα τοῦ Πάριδος (βλ. λ.).
ἔπερ οὗτος νεανίσκος ὦν ἔλαβε, κατὰ τινα
μῦθον, ληστὰς ἀμυνόμενος καὶ τοὺς πει-
νιότας ἀλεξίσας, ἔπερ ἐστὶ βογηθήσας. Ὡς
τινες εἰκάζουσι, τὸ Ἀλ. εἶναι μετάφρασις ἐλλη-
νικῇ τοῦ φρυγικοῦ ὀνόματος Πάριδος. Καίτοι δὲ
συχνότερα τὸ ὄνομα τοῦτο ἀντὶ τοῦ Πάριδος
παρ' Ὀμήρῳ καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς ἀγγείων, σπα-
νιώτερον δὲ παρ' ἄλλοις ποιηταῖς καὶ λογι-
γράφοις. — 2) Υἱὸς τοῦ Εὐρυπύδου, φρονεθεὶς
ἐν τῷ πολέμῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς τοὺς
Ἀθηναίους. [Π.]

Β' ΠΕΡΑΝΝΟΣ ΦΕΡΩΝ

Ἀλέξανδρος ὁ Φεραῖος (ἐκ Φερῶν τῆς Θεσσα-
λίας, ὦν τὴν θέσιν κατέχει σήμερον τὸ Βελεστί-
νον), συγγενὴς ὦν Ἰάσονος τοῦ Φεραίου (βλ. λ.),
κατέλαβε τὴν τυραννίδα τῷ 369 π.Χ. διὰ τοῦ γέ-
νου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰάσονος Πολύφρονος,
ὅστις εἶχε φρονεῖσαι τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Πολυ-

φρον. Θέλων ἀπὸ τῶν Φερῶν, ὅπου ἦγε, νὰ
ἰσχύσῃ καὶ κατὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ὡς ὁ
Ἰάσων, ἐγένετο μισητὸς διὰ τῆς ἀνέτητος αὐ-
τοῦ. Τὴν τυραννίδα αὐτοῦ ἄριστα χαρακτηρί-
ζει τὸ λεγόμενον, ὅτι τὴν λέγῃην, δι' ἧς εἰ-
χεν ἀποκτείνει τὸν Πολύφρονα, καθιερώσας
καὶ διὰ στεφάνων κοσμήσας ἐλάτρευεν ὡς
θεόν. Ἡ Θεσσαλία στενάζουσα διηγείτο τὰς
ἀνέτητας τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν ἀνέγω-
ρίαν παντὸς καλοῦ καὶ δικαίου. Αἱ κακουρ-
γίαι αὐτοῦ ἦσαν περιλάλητοι ἀνὰ πᾶσαν τὴν
χώραν. Αἱ πείσεις αὐταὶ ἐξηρέθισαν τοὺς Ἀ-
λευάδας καλέσαντας εἰς βοήθειαν τὸν βασιλεῖα
τῆς Μακεδονίας Ἀλέξανδρον τὸν Ἀμύντου.
ὅστις, εἰσελάσας εἰς τὴν Θεσσαλίαν, κατέλαβε
τὴν Λάρισσαν καὶ τὴν Κραννῶνα καὶ διεργ-
θμίζε τα τῆς χώρας πρὸς τὸ ἐκεῖθεν συμπε-
ρον. Τότε οἱ Θεσσαλοὶ, διακουριζόμενοι μετα-
ξὺ τῆς τυραννίδος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ
φόβου τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ἐστράφησαν
πρὸς τοὺς Θηβαίους, οἵτινες ἀπέστειλαν τὸν
Πελοπίδαν, ἐλευθερώσαντα τὴν Λάρισσαν καὶ
δικαίαντα τὰ τῆς Θεσσαλίας. Ἀλλ' ἡ δια-
γωγὴ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου κατέστη-
σεν ἀναγκασίαν καὶ πάλιν τὴν ἐν Θεσ-
σαλίᾳ παρουσίαν τοῦ Πελοπίδου, ὅστις, πε-
ποθῶς ἐπὶ τὴν τιμὴν, ἧς ἀπῆλθεν ἐν τῇ
χώρᾳ μετὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ εἰς τὴν Θεσ-
σαλίαν μετάδοσιν, ἐξεκίνησεν ἄνευ στρατοῦ,
ἀκολουθεύμενος ὑπὸ τοῦ Ἰσμηνίου. Ἀλλ' ἐπὶ
στρέφοντα ἐκ Μακεδονίας, ὅπου μετέδωκε
Θεσσαλίας μετὰ τιμῶν ἐλθὼν μισθοφόρον,
συνέλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Πελοπίδαν, ἀν-
τεπεσσελθὼν κατ' αὐτοῦ. Τότε οἱ Θηβαῖοι, θου-
ρήσαντες τὸ πτόλημα τοῦτο τοῦ Φεραίου τυ-
ραννοῦ ὡς κήρυξιν πολέμου, ἀπίστειλαν τα-
χέως κατ' αὐτοῦ στρατιὴν ὑπ' ἀρχηγούς ἀκκα-
ταλήλους, ἧς εὐρέθη εἰς θέσιν δεινὴν, ἥρ'
ἦς ἐπώσεν αὐτὴν ὁ Ἐπαμεινώνδας, ὅστις ἐπ'
ἐσχάτων καθηρημένος τῆς βουλευτικῆς ἐτοίμα
συστρατεύμενος ὡς ἀπλὸς στρατιώτης. Ἀπο-
λατὼν δὲ ὁ Ἐπαμεινώνδας τὸν Πελοπίδαν
καὶ τὸν Ἰσμηνίαν, ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Θήβας
(368 π.Χ.). Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐ-
τοῦ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀπαλλαγείς τοῦ ἐκ τῶν
Θηβαίων φόβου, ἐστράφη πάλιν εἰς τὴν προτέ-
ραν βιαιότητα, καὶ ἠνάγκασε τοὺς Θεσσαλοὺς
νὰ ᾤκησιν ἐκ νέου τὴν βοήθειαν τῶν Θη-
βαίων, οἵτινες, στείλαντες στρατιὴν ὑπὸ τὸν
Πελοπίδαν, ἐνίκησαν τὸν τύραννον κατὰ τὰ τέλη
Ἰουνίου 361 π.Χ. ἐν τῇ κατὰ τὰς Κυνεὶς κα-
ραλὸς μάχῃ, κατ' ἣν ἔπεσε καὶ αὐτὸς ὁ Πε-
λοπίδας. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, ἀποστείλαντες ἅμα
τῇ ἀγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ Πελοπίδου συμ-
πασαν τὴν παρεσκευασμένην αὐτῶν δυνάμιν,
ἠνάγκασαν τὸν Ἀλέξανδρον ναποδίστῃ μὲν εἰς
τοὺς Θεσσαλοὺς τὰς ὑπ' αὐτὸν κατεγχεμένους
πύλεις, νικήσας δ' ἐλευθέρους τοὺς Μαγνητάς
καὶ τοὺς Φθιώτας, ἐξάγων τὰς ἐν ταῖς χώ-
ραις ταύταις φρουράς, ἀναγνωρίσας δὲ τέλος

τὴν ἡγεμονίαν τῶν Θηβαίων. Περιόρισθαι δ' ἐν Φεραῖς, τὴν μὲν Θεσσαλίαν μικρὸν παρηνόησαι ἐν τῷ μέλλοντι, μετέρχετο δ' ἔργα πειρατοῦ, θηῶν τὰς περικειμένας νήσους καὶ παραλίας καὶ οὐ μικρὸν βλάπτων τοὺς ἄλλοις φίλους αὐτοῦ Ἀθηναίους, ἕως πέντε ἔτη μετὰ τὴν ἐν Κυνέας κεφαλῇς ἦσαν (359 π. Χ.) κατ' εἰρήνην τῆς ἰδίας αὐτοῦ γυναικὸς Θήβης ἐφρονεῖτο ὑπὸ τῶν ταύτης ἀδελφῶν. [Α.]

Γ' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ἸΠΕΪΡΟΥ

1) Ἀλέξανδρος Α' βασιλεὺς τῆς Ἰπείρου, υἱὸς τοῦ ἡγεμόνος τῶν Μολοσσῶν Νεοπτολέμου, ἀδελφὸς Ὀλυμπιάδος τῆς συζύγου τοῦ Φιλίππου, παρ' ᾧ διήγαγε τὰ ἔτη τῆς νεότητος. Βοηθηθεὶς δὲ ὑπὸ τούτου, ἐξεδύνατο τῷ 343 π. Χ. τὸν θάεν του Ἀρρύδαν, ἔρχοντα τῶν Μολοσσῶν, καὶ κατέλαβε τὴν ἀρχήν, ἣν ἐπέεταί τε καὶ εἰς ἄλλας ἡπειρωτικὰς χώρας. Παρ' αὐτῷ ἐξήρχεν ἄνυλον μετὰ τὸν γάμον τοῦ Φιλίππου μετὰ τῆς Κλεοπάτρας ἡ Ὀλυμπίας, ἥτις καὶ παρεκίνησε αὐτὸν εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ συζύγου, ἐν ἀπεργίᾳ δεξιῶς ὁ Φίλιππος δοὺς τῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς γάμον τὴν ἐκ τῆς Ὀλυμπιάδος θυγατέρα Κλεοπάτραν. Τελουμένῳ δὲ τῶν γάμων ἐν Αἰγίᾳ τῆς Μακεδονίας ἐφρονεῖτο ὁ Φίλιππος ὑπὸ τοῦ Παντανίου (336 π. Χ.). Μετ' ὀλίγα δ' ἔτη ὁ Ἀλέξανδρος, κληθεὶς εἰς Ἰταλίαν ὑπὸ τῶν Ταραντίνων, ἐδοκίμησεν αὐτοὺς κατὰ τῶν Βρεττιῶν καὶ Λευκανῶν. Καὶ ἐνίκησε μὲν ἐν πολυκαῖς μάχαις, ἀλλὰ τέλος ἐφρονεῖτο παρὰ τὴν ἰταλικὴν Πανδοσίαν διὰ προδοσίας περὶ τὸ 330 π. Χ. [Α.]

2) — Β' βασιλεὺς τῆς Ἰπείρου, υἱὸς τοῦ Πύρρου ἐκ τῆς Ἀνάστης, θυγατρὸς τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσίων Ἀγαθοκλεῖους (βλ. λ.). Ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ 272 π. Χ., ἠκολούθησε μέχρι τινὸς ἐπιτυχίως τὴν κατὰ τοῦ βασιλείου τῆς Μακεδονίας Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ ἐπιμερομένην ἀρχὴν, ἐπιτελοὺς καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ τέλος, νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀντιγόνου Δημητρίου, ἐξεδύωθη καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ βασιλείου του, καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, ἐπέθεν ἀνεκλήθῃ ἐπειτα ὑπὸ τῶν Ἰπαιρωτῶν. Ἀναλαβὼν δὲ τὸν θρόνον, κατέτριψε τὸν βίον ἀγωνιζόμενος πρὸς τὸν βασιλεῖα τῶν Ἰλλυριῶν Μονούνιον, καὶ ἀπέθανε δηλητηριασθεὶς μετὰ τοῦ 262 καὶ 258 π. Χ. Διεδόχθη δὲ αὐτὸν ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ καὶ σύζυγος Ὀλυμπίας ὡς ἐπιτροπὸς τῶν υἱῶν Πύρρου καὶ Πτολεμαίου, ἥτις ἐτήρησε παντελῶς εἰρηνικὴν πρὸς τοὺς Μακεδόνας πολιτείαν, δοῦσα μάλιστα εἰς γάμον περὶ τὸ 239 π. Χ. τὴν θυγατέρα Φθίαν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντιγόνου Δημητρίου. [Α.]

Δ' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

1) Ἀλέξανδρος Α' υἱὸς Ἀμύντου Α' βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, ὁ ἐπικλυόμενος Φιλέλλην. Νεαρὸς ἐτι ὢν ἔδειξε τὴν ἀρχὴν του ἐπὶ

τῇ εἰς τοὺς Πέρσας προσχωρήσει τοῦ πατρὸς ἐν τῷ συμποσίῳ τῷ δεσφντὶ εἰς τοὺς πρίστους τοῦ Μαγαδῆζου, παρεκτρεπομένους πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ οἴκου, καὶ διενήργησε τὸν φόνον αὐτῶν (313 π. Χ.). Ἀνελθὼν δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμύντου ἐπὶ τὸν θρόνον, ἠγαγίσθη μὲν ναναγνώριστῃ τὴν περσικὴν κυριαρχίαν καὶ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην στρατευόμενον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἐπέδειξε κατὰ τὸν ἀγῶνα πολλάνειε τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας φίλια αὐτοῦ αἰσθήματα πρὸς τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης καὶ πρὸς τῆς ἐν Πλαταιαῖς καὶ κατὰ τὴν φυγὴν τῶν λευφάνων τῆς ἐν Πλαταιαῖς περσικῆς στρατίας διὰ τῆς Μακεδονίας, ὅτε συνετέλεσεν εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς καταστροφῆς αὐτῶν. Τὸ βασιλεῖον τῆς Μακεδονίας ἐπέεταί νεν ὁ Ἀλ. μετὰ τὸ τέλος τῶν περσικῶν πολέμων ὑποτάξας τοὺς θρεῖνους Λυγνηστιάς, τοὺς Ὀρεστιάς καὶ τοὺς Ἰλλυριώτας, καταβάς δὲ μέχρι Πύδνας καὶ Θέρμης. Τὰ δ' εὐγενῆ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας αἰσθήματα δεικνύουσιν οὐ μόνον ἡ ἐπωνυμία ἥς ἤξωθη καὶ ἡ ἀνακήρυξις αὐτοῦ ὑπὸ μὲν τῶν Ἀθηναίων ὡς προξένου, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀργείων ὡς ἀπογόνου τῶν Τημενιδῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀλυμπίᾳ ἀναθήματα. Ἐβασίλευσε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος τριάντα τρία ἢ τριάντα τέσσαρα ἔτη. [Α.]

2) — Β' υἱὸς Ἀμύντου Β' ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας τῷ 369 π. Χ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς. Ἐν ᾧ εὐρίσκειτο ἐν Θεσσαλίᾳ, ἔπου ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν κατ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου (βλ. λ.), Πτολεμαῖος ὁ Ἀλωρίτης (βλ. λ. Ἀλωρος), ὑποστηρίξαντος ὑπὸ τῆς κακομηχανῆς μητρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Εὐρυδίκης, ἐπανέστη κατ' αὐτοῦ, διεκδικῶν τὸν θρόνον. Ἀλλ' ὁ Πελοπίδας, ἐλθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν συνεξέβαλε τοὺς δύο ἀνταγωνιστάς, εἰς μὲν τὸν Ἀλέξανδρον ἀπαδοὺς τὸν ἐν Πέλλᾳ θρόνον, τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἐγκαταστήσας ὡς ἡγεμόνα ἐν τῇ μακεδονικῇ Βοττιαίᾳ. Ἀλλ' ὁ συμβιβασμὸς οὗτος ὑπῆρξε βραχύς, μετ' οὐ πολὺ δὲ (368 π. Χ.) ἀνῆλθεν εἰς τὸν μακεδονικὸν θρόνον ὁ Πτολεμαῖος, δολοφονήσας τὸν Ἀλέξανδρον συνεργεῖα αὐτῆς τῆς μητρὸς Εὐρυδίκης. [Α.]

3) — Γ' ὁ Μάγας, υἱὸς Φιλίππου τοῦ Β' καὶ τῆς Ἰπαιρωτίδος Ὀλυμπιάδος, γεννηθεὶς κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Πλουτάρχου τὴν 21 Ἰουλίου 356 π. Χ. Ὁ Ἀλέξανδρος ᾤκησεν ὡς παῖς ἐν μέσῳ τῶν νικῶν τοῦ πατρὸς καὶ ἡ ψυχὴ του ἐπληρώτο φρονήματος, ὅπερ ἐπηύξανεν ἡ ἐμπροσθε αὐτοῦ μεγαλοψυχία καὶ ἡ παιδεία, ἥς εὐτυχῶς ἀνατάρχει παρὰ τοῦ συγγενεοῦς τῆς μητρὸς Λεωνίδου, ἀνδρὸς αἰσθητοῦ, δεξιῆς ἡτο ἐπιτετραμμένος τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ὅλης ἀνατροφῆς του καὶ προέστατο τῶν διδασκάλων αὐτοῦ, ἐξ ὧν τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ παιδαγωγοῦ ἐνημενίης φέρων ὁ Ἀκαρναν Λυσίμαχος. Ἀλλ' ἡ μέριμνα τοῦ Ἀλεξάνδρου κυριώτατα

δας ἐν ὅσῳ ἦτο ἡμέρα. Ὅτε δὲ ἦδη συνεισέ-
ταξεν, ἐτραπή ὅπως πρὸς τὸ στρατόπεδον, φέ-
ρων δίκην τροπαίου τοῦ ἄρμα τοῦ Δαρείου καὶ
τὰ ὅπλα καὶ τὸν κἀνδῶν, ἀτινα δὲ μέγας βασι-
λεὺς εἶχεν ἀφήτει, ὅτε ἐφθασεν εἰς φάραγγας
καὶ δυσχωρίας, ἐξακολουθήσας νὰ φεύγῃ εἰς
ἵππου. Ἐκατόνταχιλίοι λέγονται οἱ κατὰ
τὴν μάχην καὶ ἰδίως τὴν σιγήν πεσόντες ἐκ
τῶν Περσῶν, ἐν οἷς πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν, καὶ
δεκαχιλίοι ἵπποι, μετὰ τίνος δ' ὑπερβολῆς
ἡ ἀρχαία παράδοσις ἔλεγεν ἐκ τῶν Μακεδό-
νων θανόντας τριακοσίους μὲν πειζοὺς, ἑκατὸν
πεντήκοντα δὲ ἵππους. Ἐν τῇ ἐξ ἐξόδου κυ-
ριευθέντι στρατοπέδῳ τοῦ Δαρείου, ὅπερ δὲν
περιεῖχε τὸν ἀναμενόμενον πλοῦτον, αἶτε κατὰ
τὴν ἐξ Ἀσσυρίας ἀναχώρησιν ἀποστειλόντων
τῶν πλείστων θησαυρῶν εἰς Δαμασκόν, εὐρέθη
ἡ μήτηρ τοῦ Δαρείου Σισύγανδρος καὶ ἡ περι-
καλλῆς αὐτοῦ σύζυγος Στάτειρα μετὰ τῶν
τέκνων τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἡ δὲ πρὸς τὴν
σύζυγον τοῦ ἡττημένου ἀντιπάλου βασιλικῇ
καὶ σφύρων διαγωγῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου δει-
κνύει ὅποσον εὐγενὴς ἦτο ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ
ὅποσον εἶχεν ὠφελῆθαι ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ
Ἀριστοτέλους.

Ἡ ἐν Ἰσθμῷ νίκη εὐ μόνον τὴν πρὶς τὰ
Σούσα καὶ τὴν Περσέπολιν ἔδωκεν ἡνιογὸν ἦδη,
ἀλλὰ καὶ τὴν πρὶς τὴν Φοινικὴν, ἧς ἡ κατὰ-
λήψις ἐμελλε νὰ καταφέρῃ τελευταίαν θανά-
σιμον πληγὴν εἰς τὸν περσικὸν στόλον, ὅστις
ἰδίως ἐκ Φοινικῆς προήρχετο. Στείλας λοιπὸν
τὸν Παρμενίωνα εἰς τὴν Δαμασκὸν πρὸς κατὰ-
λήψιν τῶν περσικῶν θησαυρῶν, ἐτραπή αὐ-
τὸς εἰς τὴν Φοινικὴν. Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι πό-
λεις τῆς χώρας εὐκόλως προσχώρησαν εἰς
τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἡ Τύρος ἀνέταξε γεν-
ναίαν ἀντίστασιν καὶ μόνον μετ' ἐπίμονου πολ-
ιορκίαν ἐπὶ ὅλων μηνῶν ἐκυριεύθη τὸν Αὐ-
γύστου τοῦ 332 π.Χ. Καὶ ἐκτακτικῶς μὲν
Τύριοι ἔπεσον ἐν τῇ ἀγῶνι, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν
κατοίκων καὶ τῶν μισθοφόρων οἱ μέναντες ἐν
τῇ πόλει, ἀναρχόμενοι περίπου εἰς 30 000,
ἐπωλήθησαν ὡς ἀνδράποδα πλὴν τῶν κατα-
φυγόντων εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἱερὸν
τοῦ Τυρίου Ἡρακλέους, ἐν οἷς εὐρίσκετο καὶ
ὁ βασιλεὺς τῶν Τυρίων Ἀξέμειλος. Ἐπ' ὅσῳ
δ' ἀντίστη ἔπειτα ἐπὶ διμήνον καὶ ἡ κατὰ τὰ
παράλια τῆς Παλαιστίνης ὀχυρωτάτη Γάζα.
Κυριευθείσης δὲ τέλος καὶ ταύτης μετὰ μεγα-
λας τῶν ὑπερασπιστῶν αὐτῆς θυσίας, ποτε-
χώρησεν ὁ νικητὴς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἧς ἡ
καθυπόταξις ἐμελλε νὰ συμπληρωθῇ τὸ ἔργον
τῆς κατακτῆσεως τῶν παραλίων τῆς Μεσο-
γείου. Οἱ Αἰγύπτιοι παρεδόθησαν εἰς τὸν Ἀ-
λέξανδρον ἀμνηστὶ ὡς καὶ ὁ Πέρσης σατρά-
πης τῆς χώρας Μαΐακος. Μετὰ βραχείαν δὲ
ἀνάπαυσιν ἐν Μέμφιδι καὶ εἰλεσιν ἀγώνων
καὶ ἐορτῶν, παραλαβὼν ὁ Ἀλέξανδρος μεθ' ἑ-
αυτοῦ ὀλίγους μόνον ἀκολούθους, ἐπρεσβῆθαι εἰς
τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης εἰς τὸ περιελάττειν

ἱερὸν τοῦ Ἀμμωνος, καὶ πάλιν ἡ ὀριστικὴς
ἐγκαταλήψις τῆς Αἴγυπτου, ἣν δὲν ἐπέπρωτο
πλέον νὰ ἐπαινῇ, ἐπεσκέφθῃ μὲν τὴν ὑπὸ
τοῦ Ὀμήρου ἀναγερομένην νῆσον Φάρον, ἀπε-
φάσις δὲ νὰ ἱδρῇσθαι ἀπέναντι αὐτῆς παρὰ τὴν
Μαρεωτὴν λίμνην κατὰ τὸν δυτικὸν βραχίονα
τοῦ Νεῖλου πόλιν, ἧτις διὰ τὸ εὐκρατον τοῦ
χόρτου καὶ τὸ πρόσφορον τῆς θέσεως ἐμελλε
νὰ καταστῇ τὸ διαμέσον ἐμπορίου τῆς Δυ-
σεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ κέντρον νέου
πολιτισμοῦ ἐν ταῖς ἀκταῖς τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ
πόλις αὕτη εἶπε τὸ ἐπισημωτάτον τῶν φερω-
νύμων αὐτοῦ ἱδρυμάτων, ἡ Ἀλεξάνδρεια.

Ἐν τούτοις δὲ Δαρεῖος ὁ Κοδομανὸς καὶ
μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Συρίας, τῆς Φοινί-
κης καὶ τῆς Αἰγύπτου, ἀφ' οὗ ἀπέτυχεν ἐν
τῇ μεταξὺ πύξαι αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀλεξάν-
δρου διαπραγματεύσεως, παρεκτενέετο ἐκ νέου
εἰς ἀγῶνα, μελετών νὰ ὑπερασπισθῇ τὰς ἐ-
κείθεν τοῦ Τίγριδος χώρας καὶ ναντιταχθῇ
εἰς τὴν περ' αὐτοῦ διάδοσιν τοῦ ποταμοῦ.
Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ διαμονὴν μηνῶν
τινῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καθ' ἣν ἔλαβε καὶ νέας
ἐπικουρίας ἐξ Ἑλλάδος καὶ Ὀρχάν', ἐξέκί-
νησε τὸ ἔαρ τοῦ 331 π.Χ. καὶ διὰ τῆς Φοινί-
κης τραπέε πρὸς βορρᾶν διὰ τῆς παρὰ τὸν ἐν
Συρίᾳ ποταμὸν Ὀρόντην ἔδοξε ἔρθεσιν εἰς τὴν
Θάψακον, διέβη τὸν Εὐφράτην, καὶ, εἰσελθὼν
εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, διεπέρασε καὶ τὸν Τί-
γριν βορειότερον πως τῆς Νινευί, εἰσελθὼν δὲ
αὐτῶς εἰς τὴν Ἀσσυρίαν καὶ μαθὼν παρὰ
Περσῶν προεκτόπων ζωηρηθέντων, ὅτι ἡ στρα-
τιὰ τοῦ Δαρείου εὐρίσκετο πλησίον, ἐν τῇ εὐ-
ραῖα πεδιάδι τῶν Γαυγαμήλων εἰς μικρὰν ἀπέ-
στασιν ἀπὸ τῶν Ἀρβήλων, ἀνέπαυσε τὴν στρα-
τὴν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας κατὰ τὴν γινώσκην τοῦ
Παρμενίανος, καὶ ἔπειτα ὤρμησεν ἐναντίον τοῦ
ἐχθροῦ. Τὴν 1 Ὀκτωβρίου τοῦ 331 π.Χ. ἐτάχθη-
σαν ἀντιμετωποῦ ἀλλήλων οἱ δύο στρατοὶ, ὧν ὁ
τοῦ Δαρείου ἦτο ἀπερίως πολυπληθέστερος
τοῦ τῶν Μακεδόνων, ἀνερχόμενος ἐν ὅλῳ εἰς
800 000, εἰ μὴ καὶ 1 000 000, πειζῶν καὶ
40 000 ἵππων καὶ ἔχων σὺν τοῖς ἄλλοις 200
δοκίμους ἄρματα καὶ δεκαπέντε μαχητὰς
ἐλέφαντας ἐξ Ἰνδίας. Ἀλλ' ἡ μὲν προεδέλη
τῶν περσικῶν ἀρμάτων δὲν ἔφερε τὸ προεδο-
κίμενον ὑπὸ τοῦ Δαρείου ἀποτελεσμα, αἱ δὲ
ἀψυμαχίαι τῶν Βακτριῶν καὶ Σουθῶν ἱππέων
πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μενίδαν καὶ Ἀρίστιον ἐν
τῇ στρατιᾷ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγέναν κατ' ἐ-
λίγον ἀνορήμ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀριστεροῦ
κέρματος τῶν Περσῶν, ἣν ἡκολούθησεν ἡ τοῦ
περσικοῦ κέντρον. Οἱ Πέρσαι δὲν ἀντιγρυσ-
πλεῖστον εἰς τὴν δυσκαταγνώριστον προεδέλην
τῶν πολεμίων, καὶ αὐτὰς δὲ ὁ Δαρεῖος, κατα-
ληρθεὶς ὡς ἐν Ἰσθμῷ ὑπὸ δειλίας αὐτογνώστου,
δίδει τὸ παράδειγμα τῆς φυγῆς. Ἡ νίκη τοῦ
Ἀλεξάνδρου ὑπῆρξε τελεία. Ἡ φυγὴ ἐγένετο
πρὸς τὴν δυσπολεώσιμον ἀπώλειαν εἰς τοὺς
Πέρσας, ἀπολέσοντας κατὰ τὰς ὑπερβολὰς

τάτας τῶν διηγήσεων περί τὰς 300 000 ἀνδρῶν, ἐν ᾧ ἐκ τῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον λέγονται φονευθέντες ἄνδρες μὲν περὶ τοὺς πεντακκοσίους, ἵπποι δὲ ὑπὲρ τοὺς χιλίους.

Ἦ ἐν Γαυγαμήλει νίκη παρέδιδεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τὰς κλεῖδας τῆς Περσίας. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Δαρείος ἔφυγε μετ' ἐλίγων χιλιάδων Βακτριῶν ἵππων καὶ διεχιλίαν περίπου Ἑλληνῶν μισθοφόρων σπεύδων εἰς τὴν Μηδίαν, ὁ Ἀλέξανδρος ἄνευ δυσκολίας παρελάμβανε τὴν Βαβυλῶνα καὶ τὰ Σούσα μετὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις πλουσίων ἡσυχυῶν· μετὰ δὲ τὴν ἐνίκησιν τῶν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τῆς Σουτιανῆς εἰς τὴν Περσίδα ἀντιστάντων εἰς αὐτὸν ἑρσυνῶν Οὐξίων καὶ τοῦ Πέρσου Ἀριοβαρζάνου μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν τεσσαρακονταχιλίων ἀνδρῶν ὁ νικητὴς εὐρισκeto μετ' ἐλίγας ἡμέρας ἐν Περσασπεί, κατελάμβανε τὰς Πασαργάδας, καὶ, γινόμενος κύριος τῶν περιδλεπτῶν τούτων πρωτεύουσιν τῶν Ἀχαιμενιδῶν, ἀνῆρχeto ἐπὶ τὸν πτόλον τῆς Περσίας, ἐν ᾧ ἡ Περσέπολις ἐληφθη· τεῖτο ὑπὸ τῶν περὶ τὸν βασιλεῖα στρατιωτῶν, καὶ τὰ περιώνυμα αὐτῆς βασιλεία ἐπυρπολοῦντο. Μετὰ δὲ τὴν διὰ μέρους τοῦ στρατοῦ καθυπτάξιν τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Περσίας ἐπράττει τέλος ὁ Ἀλέξανδρος ἀρχομένου τοῦ 330 π. Χ. εἰς διωξὴν τοῦ Δαρείου. Οὗτος εἶχεν ἤδη φύγει ἐξ Ἐκδατάνων τῆς Μηδίας, ὅτινα καὶ κατέλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐντὶς ἐλίγων ἡμερῶν, καταστήσας τὴν πόλιν ἡσυχυροφυλάκιον τῶν ἐν Περσίδος ἡσυχυρῶν. Ἐγκαθιδρύσας δ' ἐν Ἐκδατάνοις τὸν Παρμενίωνα, προεχώρησεν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ μεγίστης σπουδῆς, βαίνων ἐπὶ τὰ ἔργη τοῦ Δαρείου, ὅστις, ὑπερβὰς τὰς Κασπίας πόλεις, εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὴν Ὑρακίαν. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ Δαρεῖος, στενοχωρηθεὶς παρὰ τῶν περὶ αὐτὸν μεγιστάνων νὰ παραχωρήσῃ τὴν τιάραν εἰς τὸν σατράπην τῆς Βακτριανῆς Βῆσσον καὶ μὴ δεχθεῖς, ἐδεσμεύθη ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν, πρωτοστατούντος τοῦ Βήσσου, ὅστις ᾔθελε νὰ φύγῃ εἰς τὴν Βακτριανὴν καὶ νὰ σώσῃ τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τοῦ περσικοῦ κράτους, ἐξαγοράζων παρὰ τοῦ Ἀλέξανδρου τὴν εἰρήνην διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ αἰγυπιακοῦ Δαρείου. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιταχύνας τὴν διόδον, κατέσχευε τοὺς φυλάδας μετὰ χορηγοτάτην πορείαν ἐξ ἡμερῶν κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 330 π. Χ. οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Ἐκτατομπύλου ἐν τῇ Παρθυῖᾳ, ἣ δ' αἰνιδικῶς ἐμῶντις τοῦ ἐξέπληξε καὶ διεσκόρπισε τοὺς ἀποστάτας, οἵτινες φεύγοντες περαιτέρω, ἐπρωσαν θανατήσιμος τὸν Δαρεῖον, ὅστις εἶχεν ἤδη ἐκπνεύσει, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων καὶ τῆς Περσίας ἤδη βασιλεὺς ἐβόλυσεν εἰς τὸ ἐγκαταλειμμένον στρατόπεδον τῶν φευγόντων.

Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ᾔδυνάτο νὰ θεωρήσῃ συντελεστέον τὴν κατάκτησιν τῆς Περσίας οὐδὲ μετ' αὐτὸν τὸν θάνατον τοῦ Δαρείου, ἐξ ὅσων ὁ Βῆσσος ἐξηκολούθει ζῶν καὶ

κατέχων ὡς βασιλεὺς τῆς Περσίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρταξέρξης τὴν Βακτριανήν, ἥτις ἤθελε νὰ γείνη ἐρητηγῶν ἐπιδρομῆς αὐτοῦ πρὸς ἀνάγκησιν τῆς Ἀσίας. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐπέλθῃ κατὰ τοῦ Βήσσου, ὑπέταξε κατὰ τὸ φρονόμιον καὶ τὸν χειμῶνα τοῦ 330 π. Χ. ἄνευ σχεδὸν ἀντιστάσεως, ἀλλ' οὐκ ἄνευ δυσχερειῶν ὅσων τῆς προκεχωρημένης ὥρας τοῦ ἔτους τὴν Ἀρείαν, τὴν Δραγγιανήν, τὴν Γεδρωσίαν, τὴν Ἀραχωσίαν καὶ τοὺς Παροπαμισοῦδας, προεχώρησε δὴλα δὴ ἀπὸ τῶν νοτίων ὀχθῶν τῆς Κασπίας μέχρι τοῦ ὄρους Παροπμίτου. Ἀλλ' ἤδη ὅτε διαρκούσης ταύτης τῆς ἐκστρατείας εὐρισκeto ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Δραγγιανῆς, τῇ Προσθασίᾳ, ὁ Ἀλέξανδρος, ὑποπεισθεὶς τὸν φίλον αὐτοῦ Φιλῶταν ἐπὶ ἐπιβουλῇ κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς, πιθανῶς οὐκ ἄνευ λόγου, προέβη εἰς τὸν φόνον αὐτοῦ τε ἐν Προσθασίᾳ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Παρμενίωνος ἐν Ἐκδατάνοις. Ὁ δὲ λόγος, ὅσων τοῦ ὀπίου εἶχεν ἔλθει εἰς διάστασιν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὁ ἐπὶ φανῆς οὗτος μακεδονικὸς οἶκος, ὅστις μεγάλως εἶχε παράσχει εἰς τὸν βασιλεῖα ὑπηρεσίας, καὶ δι' ἐν καὶ ἄλλοι τῶν Μακεδόνων εἶχον δυσχερστηθῇ, ἦτο ἡ μετὰ τὴν κατάκτησιν μάλιστα τῆς Περσίας ἐπιφανέστατος τροπὴ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἀντιμῆς εἰς Πέρσας καὶ Μακεδόνες ἀνέβητε τὰς σατραπείας, ἐφέρετο δὲ μελιχρῶς πρὸς τοὺς ἡττηθέντας καὶ κατ' ἐλίγον παρεδέχθη αὐτὴν τὴν μηδικὴν ἐνδομασίαν καὶ τὰ ἔθνη τῆς περσικῆς αὐλῆς. Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐπράττει ταῦτα κατ' ἀρχὰς ἐκ πολιτικῆς συνέσεως καὶ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀνακράσεως καὶ συγκρατήσεως τοῦ βίου καὶ τῶν θεσμῶν, τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῆς στασίου Ἀνατολῆς πρὸς τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, ἐπειτα δὲ καὶ ἐξ ἀρεσκείας πρὸς τὸν βίον τῶν Ἀσυνῶν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα προσκρούοντα εἰς τὰ αἰσθηματικά καὶ τὰ συμφέροντα τῶν περιστοιχιζόντων τὸν νικητὴν μεγιστάνων τῆς Μακεδονίας, προσκλήσαν τὴν ὁρμὴν ἐκείνην πρὸς τὸν Φιλῶταν, ἥτις ἀπέληξεν εἰς τὸν φόνον αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς Παρμενίωνος.

Ἐπισημμένου δὲ ἤδη τοῦ ἔαρος τοῦ 329 π. Χ. διελθὼν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν δυσεπιβέβητον Παροπαμισόν, ἐν ἐκλύπτεν ἀκμήν ἡ γυνὴ, εἰσελάσας εἰς τὴν Βακτριανήν, ἣν εἶχεν ἀρῇσαι ἀνυπεράσπιστον ὁ Βῆσσος διαβὰς τὴν Ὠξὸν καὶ φυγὴν εἰς τὴν Σογδιανήν, ἀφ' οὗ πρότερον ἔλαυε τὰ πλοῖα ἐο' ὧν διέπλευσε τὸν ὀρητικὸν τοῦτον ποταμὸν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, διαβάς μετὰ πολλῆς δυσκολίας τὸν Ὠξὸν μετὰ τῆς στρατίας ἐντὶς πάντες ἡμερῶν ἐπὶ κινητῆς γυφύρας κατασκευασθείσης ἐκ τῶν διεθελῶν, ὅφ' ἂς ἐσκήνον οἱ στρατιῶται, συρραφειῶν καὶ πληρωθεισῶν χάρτου ξηροῦ, διήλθεν εἰς τὴν Σογδιανήν, ὅπου μετ' ἐλίγον συνελαμβάνετο ἐν τινι νικῇ ὁ Βῆσσος ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ βασιλέως, Πτολεμαίου. Ὁ βασιλοκτόνος μα-

συνωβίσις τὸ πρῶτον δεινῶς ἀπεπέμφθη εἰς τὰ Ζαριάσπα τῆς Βακτριανῆς, ἔπου ἀπεκόπησαν τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ ἡ ρίσις, ἐκείθεν δ' ἐπὶ τὴν εὐρώην ἠκρωτηριασμένος εἰς τὰ Ἐκβάτανα, ἐνθα καὶ ἐθανατώθη ἐν μέσῳ τῶν Μηδῶν καὶ Περσῶν ὡς προδότης καὶ φονεὺς τοῦ βασιλέως του.

Ἐν δὲ τῇ μεταξὺ ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ ἔαρος μέχρι τοῦ χειμῶνος τοῦ 328 π. Χ. ὑπέστη μεγάλους ἀγῶνας πρὸς τοὺς πέραν τοῦ Ταξάρτου Σκύθας καὶ ὅπως καταστείλῃ ἀποστασίαν τῶν Σογδιανῶν. Ἀλλὰ καὶ νέαν μετὰ τὸν ἐν Ζαριάσπῃ ἠκρωτηριασμένον τοῦ Πήσσου ἡγναγίαν νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Σογδιανῶν, διαρκέσασαν μέχρι τοῦ ἔτους 327 π. Χ. καὶ λήξαν διὰ τῆς τελείας καθυποτάξεως τῆς Σογδιανῆς. Διαρκούντος δ' ἔτι τοῦ πολέμου εὐρισκόμενος εἰς Μαράκανδα (Σαμαράκανδα) τῆς Σογδιανῆς ἐφύονευσεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τινὶ συμποσίῳ τὸν στενὸν αὐτοῦ φίλον καὶ σωτήρα κατὰ τὴν πᾶρά τὸν Γρανικὸν μάχην, τὸν Κλεῖτον, γλευσάντα καὶ ὑβρισάντα τὸν Ἀλέξανδρον, οὗ ὑπερῆρον παροινούντες κόλακας τοὺς ὄλους ἐν ἀσέβει καὶ περιφρονήσει πρὸς τὰ κατορθώματα τοῦ Φιλίππου. Μετ' οὗ πολὺ δὲ ὅπως ἐξαλλοιωθεὶς τοὺς τρόπους καὶ τραπεῖς ἐπὶ χαλαρότητι δεσποτικῶτερον προέβη εἰς τὸν φόνον καὶ ἄλλων τῶν περὶ αὐτόν, τοῦ ἀνεψιῦ τοῦ Ἀριστοτέλους Καλλιस्थένους, δετίε, καίπερ ὢν ἐκ τῶν θαυμασίων τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ διὰ τῶν μετὰ περισσὸν ἔχλου ἐξιστορούντων τὰ κατ' αὐτόν, ἤρεθισε τὸν βασιλέα ἄτε μὴ προβαίνειν μέχρι δουλικῆς αὐτοῦ προσκυνήσεως καὶ θεωρήσει συμμέτοχος συνωμοσίας τινὲς ἀνακαλυφθείσης καὶ συληρώσῃ διὰ τῆς λιθοβολήσεως τῶν ὑπαίτιων κατασταλείτης. Μεταξὺ δὲ τῶν πολλῶν ἐπεισοδίων τῆς εἰς τὴν Σογδιανὴν ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶνε καὶ ἡ μετὰ μακρὰν πολιορκίαν ἁλώσις τῆς ὀχυρωτάτης Σογδιανῆς πόλεως, ἥς ἡ ἀνάβασις ἀπῆται πηγύους στρατιώτας κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶν τῶν πολιορκουμένων. Ἐπαθλον δὲ τῆς ἁλώσεως ταύτης ὑπῆρξεν ὁ γάμος τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ ὑπερασπιστοῦ τῆς Σογδιανῆς πόλεως Ὁξάρτου, τῆς Ῥωξάνης, ἥτις ἐφημιζέτο ὡς ἡ ὠρινοτάτη τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν. Ὁ δὲ σύνδεσμος οὗτος μετὰ τῆς περικαλλοῦς θυγατρὸς τοῦ Βακτρίου ἐπ' ἀρχηγῶν δυνάται νὰ θεωρηθῇ ὡς νέον δειγμα τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιδικουμένης συμπληρησέως τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου.

Ἀλλ' οὕτε ἡ ἀπόστασις τῆς πατρὸς Μακεδονίας κειμένη Σογδιανῇ ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς τὸ ἐσχάτον ὄριον τῶν κατακτητικῶν αὐτοῦ ἀγῶνων. Διό, πειθόμενος εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἡγεμόνος τῶν ἐν Ἰνδικῇ Ταξιῶν, ἀπεφάσισε νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν κατὰ τοῦ Ἰνδοῦ βασιλέως Πώρου, ὁλῶν οὕτω νὰ τύχῃ τῆς εὐκαιρίας, ὥπως ὑποτάξῃ τὴν πλου-

σίαν καὶ μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου ἄγνωστον εἰς τοὺς Ἕλληνας γῶραν. Ἐπεχειρήσας δὲ τὸ ἔργον μετὰ τὴν τελείαν καθορμήσασιν τῆς Βακτριανῆς καὶ τῆς Σογδιανῆς, ἐκίνησας περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔαρος τοῦ 327 π. Χ. μετ' αὐτῶν τάντου στρατῆς Μακεδόνων, Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ἀνερχομένης ἐν ὅλῳ εἰς 120 000 ἀνδρῶν. Διαβὰς δὲ ὁ στρατὸς αὐτὸς τὴν Παροπάμισον διηρέθη εἰς δύο μοῖρας, τὴν μὲν ὑπ' αὐτόν τὸν Ἀλέξανδρον, τὴν δὲ ὑπὸ τὸν Ἡφαιστίωνα καὶ τὸν Περδίκαν, καὶ καθυπέταξαν ἐντὸς μηνῶν ἐλθόντων τοὺς πλείστους τῶν ἑσθίων καὶ γενναίων τῆς Ἰνδικῆς λαὸν μεταξὺ τοῦ Παροπαμίσου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ, μεινάντων ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἐξχωρίων ἡγεμόνων, ὑπετάλιν εἰς τοὺς Μακεδόνας. Τὴν δὲ ἀνοίξιν τοῦ 328 π. Χ. μετὰ τὴν ἄξιζον προσέβας τοῦ Ταξίλου περὶ τοῦ πλούσιου ὄρου, τὴν ἐμπολίαν πιστεῖας αὐτοῦ καὶ ἐπακροσίου Ἰνδοῦ ἱππέως ὡς συμμάχου, ὁ Ἀλέξανδρος διέδρ τὸν Ἰνδόν, ἐβλάσεν εἰς τὰ Ταξίλα καὶ μετὰ λαμπρὰν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ συμμάχου ἡγεμόνος δεξιῶσιν προσχώρησε μετὰ καὶ πεντακισχιλίων Ἰνδῶν συμμάχων πρὸς τὴν Ἰθάπην, ἔπου ἀνέμεναν ἐν τῇ ἀντιπέραν ὄχθῃ ὁ Πῶρος μετὰ μεγάλης στρατῆς καὶ τριακοσίων ἐλεφάντων. Διαβὰς δὲ μετὰ πολλῆς δυσχερείας ἐν νυκτὶ δευτέρῃ τὸν μέγαν ποταμὸν, συνῆψε τὸν Μάιον τοῦ 326 π. Χ. κρατερὰν καὶ φονικὴν πρὸς τὴν ἀντίπαλον στρατιάν μάχην, ἥς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ ἥττα τοῦ στρατοῦ τοῦ Πώρου καὶ ἡ ζωγήσει αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, τραυματισθέντος ἐν τῇ μάχῃ. Ὁ νικητὴς ἀπέδωκε βασιλικὰς τιμὰς εἰς τὸν ἥττηθέντα, ἀφείλε αὐτὸν βασιλεὺς τῆς χώρας ἥς ἔργα καὶ ἄλλην δὲ πλείονα προσέβη. Μετὰ δὲ τὴν καθυπέταξιν καὶ ἄλλων Ἰνδικῶν χωρίων προχωρήσας μέχρι τοῦ Ὑρασίου ἡγναγίσθη τέλος νὰ ἐπιστρέψῃ, βλέπων τὸν στρατὸν κατὰπονον καὶ ἀποδυσπετοῦντα καὶ τὰ ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ Ὑρασίου ἱερὰ μὴ ἀποδιδόντα αἶσια. Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἀναλεύσεως διατρέσας τὴν στρατιάν εἰς τάξεις, προσέταξε τὴν κατασκευὴν δώδεκα μεγάλων βωμῶν, παρέχων οὕτως εὐχαριστήρια εἰς τοὺς θεοὺς, οἳ ἐσπρον αὐτὸν νικῶντα μίχρῃ τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χωρίων καὶ ἐστέφαν τοὺς σμεδὸν δεκατέλεις αὐτοῦ ἀγῶνας ἐν Ἀσίᾳ διὰ δαφνῶν ἀκράντων.

Ἐπιστρέψας δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ μέχρι τοῦ Ὑράσου, ἐπεβιβάσθη ἀρχομένου τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 326 π. Χ. μετὰ μέρους τοῦ στρατοῦ εἰς στόλον ὑπὸ τὸν Νέαρχον ἐκ ἑλλήνων πλοίων, ὧν εἶχεν ἥδη παραγγελλῆ ἡ κατασκευὴ· τὸν δὲ λαόν τινος στρατῶν, διακρινέντα εἰς δύο μοῖρας, ὧν ἡ ἀρχηγία ἀνέστη εἰς τὸν Κρατερὸν καὶ τὸν Ἡρακλῆωνα, διέταξε νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ποταμοπλοῦντα στόλον καὶ νὰ πορευθῇ κατὰ τὰς ἐκτερέων ἐχθρας. Ἀλλ' οὕτε ἡ κατάπλους τοῦ στό-

λου, οὔτε τοῦ στρατοῦ ἡ πορεία ὑπῆρξεν ἀπλὴ ἀκινδυνος ἐπιστροφή, πολλοὶ δὲ μάλλον εἶχον χαρακτηρὰ νέας ἐπικινδύνου ἐκστρατείας διὰ τὴν ἀναγκαίαν καταπολέμῃν τῶν περιοίκων λαῶν, οἵτινες ἀνεχαιτίζον τὴν προχώρησιν τῶν πρὸς τὴν συμβολὴν τοῦ Ἰνδοῦ μετα τῶν λοιπῶν ποταμῶν τῆς Πενταποταμίας καὶ ἔπειτα δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλουμένην Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἥτοι τὰνατολικὰ τοῦ περσικοῦ κόλπου, σπειδόμενων συναγωνιστῶν τοῦ νικητῆρος βασιλέως. Ἀλλ' οὔτε οἱ νέοι ἄνθρωποι, οὐς ὕφισταντο, οὔτε τὸ ἐπικινδύνον τραῦμα αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τινὶ κατὰ τῆς πρωτεύουσας τῶν Μακεδόνων ἐφόδου ἀνέτειλκεν τὴν παραιτέρω κατάβασιν, ὥς ὃ στόλος ἐφθασεν εἰς τὴν νῆσον Πατάλα, καί μιν κατὰ τὸ Δέλτα τοῦ Ἰνδοῦ. Πλεῖστας δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος μετὰ τινῶν τῶν ἀρίστων πλοίων μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπεφάσισε τὴν δι' αὐτοῦ καὶ ἔπειτα διὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰγρίδος καὶ τοῦ Πυρραίου ἐξακολουθήσῃν τοῦ πλοῦ τοῦ στόλου. Ἀναβίς δὲ τὴν ἐκδοκίαν τῆς τελευτῆς ταύτης ἐπιχειρήσεως εἰς τὴν Νεάρχον, ὅστις ὁμοῦς ἕνεκα τῶν ἐπιτραπέζων κατὰ τὴν ἰνδικὴν ἡμερανὸν ἀνέμων δὲν ἠδύνατο νάποπλεύσῃ ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ πρὸς τὸ τέλος Ὀκτωβρίου, αὐτὸς ἀνεχώρησεν ἐκ Πατάλων πρὸς τὸ ἀπὸ πλοῦ τοῦ στόλου, διευθυνόμενος διὰ ξηρᾶς εἰς τὰ Σούσα μετὰ τεσσαράκοντα περίπου χιλιῶν ἀνδρῶν. Τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στρατοῦ πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ στόλου εἶχεν ἤδη προαποστείλει ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κρατέρου διὰ τῆς Ἀραχωσίας καὶ τῆς Δραγγιανῆς εἰς τὴν Καρμανίαν, ὅπου ἔμελλε καὶ πάλιν νὰ συναντηθῇ μετ' αὐτοῦ. Ἐκκινήσας λοιπὸν ὁ Ἀλεξάνδρος τὸν Αὐγουστον τοῦ 325 π. Χ., ἐκ Πατάλων εἰσῆλθε, διὰ τῶν χωρῶν τῶν Ἀρβιτῶν καὶ Ὀρειτῶν εἰς τὴν ἄνυδρον καὶ ἀμυγδῆ Γεδρωσίαν (Βελουχιστάν), ὅπου πολὺ μέρος τῆς στρατιᾶς ἀπωλέσθη διὰ τὸ ἐπίπονον καὶ βλαβερὸν τῆς πορείας ὑπὸ τὸ καῦμα τοῦ φθινοπωρινοῦ ἡλίου. καὶ τέλος ἐφθασε μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας περὶ τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν εὐκρατον Καρμανίαν. Ἐκεῖ δὲ συνηγνῆθη μετὰ τῆς περὶ τὸν Κρατῆρην στρατιᾶς καὶ τοῦ Νεάρχου, ὅστις εἶχεν ἐδηγῆσαι ἤδη ἀσφαλῶς τὸν στόλον εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ, ἀνελθὼν πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρον, διατρίβοντα ἐν Καρμανίᾳ, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν διαταγὴν ναναχωρήσῃ καὶ πάλιν μετὰ τοῦ στόλου εἰς τὸν μυχὸν τοῦ αὐτοῦ κόλπου καὶ νανέλθῃ ἔπειτα διὰ τοῦ Πασιτίγριδος εἰς τὰ Σούσα, ὅπου καὶ ἐφθασε βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 324 π. Χ. ἀφίξιν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς εἰς τὸν Ἡφαιστίωνα ἐμπιστευθείσης μοίρας τοῦ στρατοῦ.

Πρῶτον δ' ἔργον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπιστρέφοντος μετὰ πάντες ὅλα εἰς τὴν Περσίδα, ὑπῆρξεν ἡ καταστολὴ τῶν κατὰ τὴν μακρὰν αὐτοῦ

ἀπουσίαν καταχρήσεων καὶ πείσεων τῶν στρατῶν καὶ ἡ τιμωρία τῶν ἐνόχων, ὧν τινὲς ἐθανατώθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, θέλων εἰ μάλλον νὰ ἐνώσῃ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀπεφάσισε νὰ συνδῇ τοὺς νικητὰς καὶ τοὺς Πέρσας διὰ μικτῶν γάμων Μακεδόνων καὶ Περσίδων. Καὶ αὐτὸς μὲν ἔλαβε πλὴν τῆς Ῥωξάνης τὴν θυγατέρα τοῦ Δαρείου Σιταίρειαν, εἰς δὲ τὸν Ἡφαιστίωνα ἔδωκεν ὡς σύζυγον ἄλλην θυγατέρα τοῦ Δαρείου, καὶ ἄλλους δὲ τῶν ἐπιφανῶν Μακεδόνων περὶ τοὺς ἐγδοήκοντα ἔπεισε νὰ συνδεθῇσι διὰ γάμων μετ' ἐγκρίτων Περσίδων, οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς παραχωρῶν πλοῦσι δῶρα, ἀλλὰ καὶ πάντα ἐκ τῶν ἄλλων Μακεδόνων σπειδόμεν νὰ προκίση οὕτως, ὥς εἰς δεκάχις χιλίους καὶ ὑπερέκεινα ἀνῆλθον οἱ αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ κέρους ἑλκυσθέντες. Ἐδραπνήθησαν δὲ εἰς τοιαύτας θύρας καὶ εἰς πληρωμὴν τῶν γυναικῶν τῶν στρατευομένων εἰκοσάχις χιλία τάλαντα, ἥτοι περίπου ἑνεακόσια ἑξήκοντα ἑκατομύρια σημερινῶν δραχμῶν. Θέλων δὲ οὐ μόνον νὰ συμπληρώσῃ τὰς γάσεις τῆς στρατιᾶς, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸν στρατὸν κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἀναμείξεως Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων προσέλαβε 30 000 ἄνδρας ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀσίας, οὓς διωργάνωσε κατὰ τὸν μακεδονικὸν τρόπον, καλέσας αὐτοὺς ἐπὶ γόνοισι. Οὐ μόνον δ' ἕνεκα τούτου, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα τῆς ὁλῆς ἐν τῇ πνεύματι τοῦ Ἀλεξάνδρου παρατηρουμένης μεταβολῆς αἱ σχέσεις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Μακεδόνων τοῦ δὲν ἦσαν ἀγαθαὶ ὡς τὸ πρότερον, καθότι ἡ μὲν μακεδονικὴ στρατιὰ δὲν ἠνέχετο τὴν μεγάλην ἐπὶ τὸ ἀσιατικὸν τερον μεταβολὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐκεῖνος δὲ δὲν συνεχώρει τὴν εἰς τὰ πάτρια ὑπέμετρον ἐμμονὴν τῶν Μακεδόνων. Ὅτε δὲ ὁ Ἀλεξάνδρος εὐρίσκατο μετὰ τινα εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον ἐπίσκεψιν ἐν τῇ Ὠπιδί μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἐξερράγη κατ' αὐτοῦ ἀποδοσιὰ ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ, ὅτι ἔμελλε νάποπλῆψῃ εἰς τὴν πατρίδα τοὺς ἕνεκα γῆρας ἢ τραυματίων μὴ δυναμένους νὰ φέρωσιν ὅπλα. Καὶ κατηνύσθη μὲν ἡ στάσις αὕτη ἐν μέσῳ μετανάστεας καὶ θανάτου, ἀλλ' οὐχ ἦτον 10 000 Μακεδόνες ἐστάλησαν εἰς τὰς ἐστίας αὐτῶν ὑπὸ τὸν Κρατῆρην.

Ἀποφασίσας δὲ νὰ καταστήσῃ τὴν Βαβυλῶνα κέντρον τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀνῆλθε τελευτώντος τοῦ Αὐγούστου τοῦ 324 π. Χ. ἐκ τῆς Ὠπιδος εἰς τὰ Ἐκβάτανα τῆς Μηδιάς, ὅπου εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ ἴδῃ θνήσκοντα ἐκ τῆς ἀκρωσίας τὸν ἀγαπητότατον τῶν φίλων του, τὸν Ἡφαιστίωνα, εἰς ὃν ἀπέδωκε τιμὰς ὅλως ἐκτάκτους, παραδόντες τὸν νεκρὸν εἰς τὸν Περδίκκην, ὅπως κομισθῇ ἐπὶ πολυτελεῶς ἀρματός ἐξ Ἐκβατάνων εἰς Βαβυλῶνα καὶ κατ' ἐπὶ πυρᾶς μεγαλοπρεπεστάτης, ἥς ἡ διασκευὴ ἀνέτεθῃ εἰς τὸν διάσημον ἀρχιτέκτονα Δεινοκράτην, τῆς δαπάνης τῆς ταφῆς ἐρριθείσης εἰς 12 000 τάλαντων. Ἐκκινήσας δὲ τέλος τὸν

Χριστιανισμοῦ τοῦ 324 π.Χ. εἰς Ἐκδοτάων διὰ τῆς ὁρεινῆς χώρας τῶν δυστοπατικῶν Κοσσαιῶν, οἷς ἐπελέμυσεν μετὰ μανικῆς, ἐπερεύθη εἰς Βαβυλῶνα. Ἀλλὰ τὴν ἀνησυχοῦν αὐτοῦ ψυχὴν ἐλήθρουν σχεδία νέων κατακτήσεων, καὶ ἐμελέτα νὰ περιπλεύσῃ τὴν Ἀραβίαν καὶ νὰ συγχύσῃ τὴν θαλασσίαν ὁδὸν τὴν συνενδύουσαν τὴν Ἰνδὸν μετὰ τοῦ Εὐφράτου, κατὰ δὲ τὰς ἀκτὰς τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ ἐπὶ τῶν νήσων αὐτοῦ ἤθελε νὰ ἰδρύσῃ ἐμπορικὰς ἀποικίας, ἐξασφαλιζούσας ἅμα τὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς ἀραβικῆς παραλίας. Τοῦτο τοῦλαχιστον ἦτο τὸ πρῶτιστον τῶν σχεδίων τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ, ὅστις πιθανῶς καὶ αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν ἐσχεδίαζε κατόπιν νὰ καθυποτάξῃ. Ἀλλ' ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων αὐτὴν ἀραβικὴν ἐκστρατεῖαν παρασκευὸν ἤρπασεν αὐτὸν ὁ θάνατος τὴν 11 Ἰουνίου 323 π.Χ. μετὰ δεινὸν πυρετὸν δεκατριῶν ἡμερῶν καταδολόντα τὸ ἐκ τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς κοπώσεως καὶ ἐκ τῆς τρυφῆς καὶ ἀσωτίας, εἰς ἣν ἐπέδωκε μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπιστροφῆς, καταπεποιημένον σῶμα. Ὁ Ἀλέξανδρος, θνήσκων ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν τριάκοντα δύο καὶ ἑπτὰ μηνῶν, ἀφῆκεν ἕνα μόνον νόθον υἱὸν ἐκ τῆς παλλακίδος Βαρσίνης, τῆς χήρας τοῦ Ρωδίου Μέρμονος, στρατηγοῦ τοῦ Δαρσίου, καλούμενον Ἡρακλῆα. Ἐκ δὲ τῶν δύο αὐτοῦ νομίμων συζύγων, τῆς Ρωξάνης καὶ τῆς Στατίρας, δὲν εἶχε τέκνα. Ἀλλ' ἀφῆκεν ἔγγυον τὴν Ρωξάνην, ἥτις ἕνα μῆνα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐτέξεν υἱὸν Ἀλέξανδρον (ἴδε κατωτ. αρ. 4). Ἡ ἑλλησις αὕτη ἀμέσως διαδόχου τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ προέβλεπε τοὺς μετὰ τῶν λεγομένων διαδόχων (βλ. λ.) μεγάλους ἐκείνους περὶ τῆς ἐπιτροπείας, ὅπαιτα δὲ περὶ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς αἰῶνος, ὅστινες ἀπέληξαν εἰς τὸν εἰς πολλὰ μικρὰ βασιλεία κατακερματισμὸν τοῦ μεγάλου κράτους τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ὁ νεκρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου κατετίθη πιθανώτατα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ ἐπιφανεστάτῃ τῶν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεισῶν πόλεων, διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν ὁποίων ὁ μέγας κατακτητὴς οὐ μόνον τὴν ἐξασφάλισεν τῶν νεκτῆριον ἐσκόπετο, ἀλλὰ καὶ ἄλλους σκοποὺς ἐπέδιωκεν, εἰς τὴν διαδόσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν δημιουργίαν μεγάλων ἐμπορικῶν κέντρων. Ἀνασκαφαὶ ἐπιχρηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κ. Σχλιέμαν πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ τάφου τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν. Πρὸ δύο δ' ἐτῶν κατ' ἀνασκαφῆς τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχαιολογικοῦ μουσείου Χαμδὴ βῆν, γενομένης ἐν Σιδῶνι τῆς Φοινίκης, εὐρέθη μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ταφῶν ταρχοράγος ἀρίστης τέχνης, φέρων ἀνάγλυφα ἀρίστης τέχνης τῶν ἀρχῶν τοῦ τρίτου π.Χ. αἰῶνος, ὑπομνηστικῆς τὴν τοῦ Λυσίππου τοῦ γλύπτου δηλαδὴ εἰς ἐν καὶ μόνον ὁ Ἀλέξανδρος ζῶν ἐπέτρεπε τὴν ἀναπαρά-

στασιν τῆς μορφῆς του ὡς εἰς τὴν Ἀπαλλῇ τὴν ἐξαικονιστὴν του διὰ ζωγραφίας. Ἐνεκα τοῦ γεγονότος τούτου, τῆς ἐπὶ τοῦ ταρχοράγου γλυφῆς ἀναμνηστικῆς εἰκόνος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς ἀναφοράς τῶν ἄλλων τοῦ ταρχοράγου παραστάσεων εἰς τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρίαν ὑπῆσαν τινες, ἐν εἰς καὶ ὁ Χαμδὴ βῆν, ὅτι ἔχουμεν πρὸ ἡμῶν αὐτὸν τὸν τάφον τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ προσεβλήθησαν νὰ δικαιολογήσωσι τὴν ἐν Σιδῶνι ταφὴν τοῦ μεγάλου υἱοῦ τοῦ Φίλιππου. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο οὐδὲν ὅσον δύναται νὰ θεωρηθῇ λελυμένον, ἀναμένεται δὲ μετὰ μεγάλης ἀνυπομονήσεως ἡ δημοσίευσίς τῆς ὑπὸ τοῦ Χαμδὴ παρασκευασμένης μεγάλῃς μετὰ πολλῶν πινακῶν συγγραφῆς περὶ τῶν ἀνακταρῶν τῆς Σιδῶνος καὶ τῶν κατ' αὐτὴν σπουδαιωτάτων εὐρημάτων, δι' ἃ, μετακομισθέντα εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ἠκοδομήθη ἰδίον μεγαλοπρεπὲς τμήμα τοῦ μουσείου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ ἀρχαίους παραστάσεων τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλεξάνδρου αἱ πλείους ἀπωλέσθησαν, τῆς μὲν ὑπερβολικῆς καὶ ἐν πολλοῖς φαντασιώδους συγγραφῆς τοῦ Καλλιθέου χρησιμεύσας ὡς πηγῆς εἰς τὴν ἀπέρρευσιν αἱ περὶ Ἀλεξάνδρου μεσαιωνικαὶ μυθιστορικαὶ τῶν δὲ τοῦ Κλειτάρχου, Ὀνησικριτοῦ, Πτολεμαίου καὶ Ἀριστοβούλου ἀποτελουσῶν τὴν βίαν τῶν σωζομένων περὶ Ἀλεξάνδρου ἀρχαίων συγγραμμάτων ἐκ μεταγενεστέρων χρόνων, ἐν αἷς ἐπιφανῆ κατέχουσι θέσιν ὁ ὑπὸ τοῦ Πλευτάρχου γραφεὶς βίος, ἡ συγγραφὴ τοῦ Ἀρριανῶ (βλ. λ.) καὶ αἱ τῶν Ρωμαίων Ιουστίνου καὶ Κουρτίου. Τῶν δὲ ἀπολεσθεισῶν προγενεστέρων συγγραμμάτων τὰ λείψανα συνέλεξεν ὁ J. E. H. J. (J. E. H. J. 1844) καὶ ὁ Dübner ἐν τῇ παρὰ διδωτῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρριανῶ (ἐν Παρισίοις 1846). Τῶν δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις εἰδικῶν περὶ Ἀλεξάνδρου ἔργων τὰ κυριώτατα εἰναι J. H. A. G. v. Droysen Geschichte Alexanders des Grossen. A. έκδ. Berlin 1833. Γ' έκδ. Gotha 1880, μεταρρυθμὸν ἑλληνιστῇ ὑπὸ Κ. Φραζάρτου ὡς παράρτημα τῶν Z. I. τῶν τῆς Πανδώρας καὶ ἰδίᾳ ἐκδοθῆν (1859) καὶ ἀνατυπωθῆν ἐν Σμύρνῃ. — B. H. J. Zur richtigen Würdigung des Charakters von Alexander dem Grossen. Aachen, 1842. — Κωνστ. Ἀσωπίου Λόγος [περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου] ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ πρωτανείας τῇ κα' Σεπτ. 1850 ἐκ νέου νῦν. ἐκιδόμενος Ἀθήνη 1858. — O. S. K. J. J. J. Bemerkungen zur Geschichte Alexanders des Grossen. Wetzlar, 1861. — H. e. t. z. b. o. r. g. Die asiatischen Feldzüge Alexanders des Grossen. Halle, 1864. — J. u. r. i. e. n. d. e. l. a. G. r. a. v. i. e. r. e

Les campagnes d'Alexandre. Paris. 1883. Τύμ. πέντε. [Α.]

4) — Δ' υἱὲς Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ συζύγου Ῥωξάνης, γεννηθεὶς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῷ 323 π.Χ. καὶ ἀναγνωρισθεὶς μὲν ὡς βασιλεὺς μετὰ Φίλιππου τοῦ Ἀρριδαίου ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν πρώτον μὲν τοῦ Περδίκκου, εἶτα δὲ τοῦ Ἀντιπάτρου, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τούτου πολλὰς μετὰ τῆς μητρὸς ὑποστάς περιπετείας καὶ τέλους φρονεθεὶς κατὰ διαταγὴν τοῦ Κασσάνδρου μετὰ τῆς Ῥωξάνης τῷ 311 π.Χ. ἐν Ἀμφίπολει, ὅπου ἐκράτειτο. [Α.]

5) — Ὁ Πολυσπέρχωντος, διορισθεὶς τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ πατρὸς σωματοφύλαξ Φιλίππου τοῦ Ἀρριδαίου (321 π.Χ.), εἰπείτα, ὅτε ὁ πατὴρ ἔγεινεν ἐπίτροπος τοῦ μακεδονικοῦ κράτους μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιπάτρου εἰργάσθη ἐν Ἑλλάδι ἐναντίον τοῦ Κασσάνδρου, εἰς ὃν κατόπιν προσεχώρησε, γενόμενος στρατηγὸς αὐτοῦ ἐναντίον τοῦ Ἀντιγένου. Ἐδολεσθένθη τῷ 311 π.Χ. ὑπὸ Σικυωνίων, θελόντων νὰ ἐλευθερώσωσι τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὑποταχέναν πατρίδα των. Ἡ γενναία αὐτοῦ σύζυγος Κρατισπέλις, ἐκδικουμένη τὸν φόνον τοῦ ἀνδρὸς, παρέδωκε τὴν Σικυώνα μετὰ καὶ τῆς Κορίνθου εἰς Πτολεμαῖον τὸν Σωτῆρα. [Α.]

— 6) Ὁ Κασσάνδρου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν ἀδελφοῦ Φιλίππου (296 π.Χ.), ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ὑπειρωτῶν Πύρρου, διενεμήθη τὴν μακεδονικὴν βασιλείαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντιπάτρου. Ἀλλ' ἐπιφανέντος κατόπιν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, τοῦ ὁποίου εἶχε πρότερον ἐπικαλεσθῆ τὴν συνδρομὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ, συνοδεύει μὲν αὐτὸν φιλικῶς μέχρι Λαρίσης, ἀλλ' αὐτόθι δολοφονεῖται ὑπ' αὐτοῦ (294 π.Χ.), ὅστις καὶ καταλαμβάνει τὸν μακεδονικὸν θρόνον. [Α.]

Ε' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΨΕΥΔΗΣ

1) Ἀλέξανδρος Δ' ὁ Πάλας, νεανίας ἀμφόβλου καταγωγῆς, ἀνελθὼν ἐπὶ τὸν θρόνον τῶν Σελευκιδῶν (βλ. λ.) ὡς δῶθεν υἱὸς Ἀντίχου τοῦ Ἐπιφανοῦς (βλ. λ.) διὰ τῆς ὑποστηρίξεως Ἡρακλίδου τοῦ ταμίου τοῦ Ἀντίχου καὶ τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Περγᾶμου καὶ τῆς Καππαδοκίας. Ἐγένετο δὲ βασιλεὺς νικῆσας ἐν μάχῃ φεύγοντα τὸν κατέχοντα τὸν θρόνον τῆς Συρίας Δημήτριον τὸν Σωτῆρα. (150 π.Χ.), ὅστις εἶχε καταστῆ μισητὸς διὰ τὴν ἀκρατον φιλοποσίαν καὶ τὴν μεγάλην ὀμότητα. Ἀλλ' ὁ Πάλας μετ' αὐτὸν πολὺ, ἐπιδοθεὶς εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν ἀρχίαν, ἀνέθηκε τὰ τῆς πολιτείας εἰς τὸν πανίσχυρον ὑπουργόν του Ἀμμώνιον, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἀπολέσας τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πεινθεροῦ του Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος, οὗ τὴν θυγατέρα Κλεοπάτραν εἶχε λάβει εἰς γάμον, δὲν ἠδυνήθη νὰ σώσῃ τὸν θρόνον ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ υἱοῦ

Δημητρίου τοῦ Σωτῆρος Δημητρίου τοῦ ἐπειτὰ ἐπικληθέντος Νικάτορος, ὅστις καθήρεσε τὸν Βάλαν, ἐκδιώξας αὐτὸν καὶ ἀναγκάσας νὰ καταφυγῇ εἰς τὴν Ἀραβίαν, ὅπου ἐφρονέωθη (146 π.Χ.). [Α.]

2) — Β' ὁ Ζαβίνης ἢ Ζαβίνας, τοῦθ' ὅπου ἐστῆμανε τὸν δεῦλον, υἱὸς Αἰγυπτίου τινὸς ἐμπόρου Πρωτάρχου, παρουσιαζόμενος ὡς υἱὸς τοῦ Βάλα ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Συρίας ὑποστηριζόμενος ὑπὸ Πτολεμαίου Φύσκωνος τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ἀντὶ Δημητρίου τοῦ Νικάτορος, ὃν καὶ ἐνίκησε τῷ 126 π.Χ. ἐν τινὶ μάχῃ, καθ' ἣν καὶ ἐφρονέωθη ὁ αὐτὸς γνωστῆς. Ἀλλὰ βραχεῖα ὑπῆρξε τοῦ Ζαβίνου ἢ βασιλεία (129 — 123 π.Χ.). Θέλων γὰρ ἀλλαγῇ τῆς κηδεμονίας τοῦ προστάτου του Πτολεμαίου, ἀπέβαλε τὴν φιλίαν αὐτοῦ καὶ προσκάλεσε τὴν παρ' αὐτοῦ ὑποστήριξιν Ἀντιόχου Π' τοῦ Γρυπτοῦ, υἱοῦ τῆς ἀνεψίας τοῦ Πτολεμαίου Κλεοπάτρας καὶ Δημητρίου τοῦ Σωτῆρος. Ὁ Ζαβίνης, ἡττηθεὶς παρὰ τοῦ Ἀντίχου ἐν τινὶ μάχῃ, ἔφυγεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου, θέλων νὰ δῶσιν γὰρ τινὰ τοῦ Διὸς χάριν εὐρείαις χρηματικαὶς πρὸς συντήρησιν τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ἐξῆγγειρε τὴν ἐργὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἠναγκάσθη νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν, καθ' ἣν, ἐντυγνὼν εἰς ληστὰς, συνελήφθη ὑπ' αὐτῶν καὶ ἤχθη πρὸς τοῦ Ἀντιόχου, ὅστις διέταξε τὸν φόνον του. [Α.]

Γ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΣΕΥΗΡΟΣ

Ἀλέξανδρος Σευήρος. (M. Aurelius Alexander Severus). Αυτοκράτωρ Ῥωμαῖος, Φοινῆς τὴν πατρίδα, υἱὸς τῆς Γουλίας Μαίμειας καὶ ἐξαδελφός τοῦ Ἐλεγάβαλου, γεννηθεὶς τῷ 209 μ.Χ. Ῥιθετηθεὶς καὶ ἀνακηρυχθεὶς Καίσαρ ὑπὸ τοῦ Ἐλεγάβαλου ἐγένετο καὶ διάδοχος αὐτοῦ τῷ 212, ἔχων τὸ δεκάτον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἡ μητὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μάμμη του Μαισά ἐφρόντισαν νὰ ἀναπτύξωσι τὰς ἐμφύτους τῆς καρδίας του ἀρετὰς. Ἐγένετο ὡς συμβούλου καὶ ὑπουργοῦς τοὺς νομοδιδασκάλους Οὐλπιανὸν καὶ Παῦλον καὶ τὸν ιστοριογράφον Διῶνα Κάστιον. Ὑπὸ τὴν πατρικὴν τοῦ Σευήρου ἀρχὴν τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ἐδοκίμασεν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὰ ἀγαθὰ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως. Διότι ὁ Σευήρος ἀπέδιδωκεν ἀπὸ τῆς Ῥώμης πᾶσαν ξένην δαισιναιμονίαν καὶ πρόληψιν, ἐκαθάρισε τὸ παλάτιον, ἐν ᾧ ἔρχετο μετὰ λιτότητος καὶ σωφροσύνης, ἐπανήγαγεν εἰς τὴν παλαιάν του ἀξίαν τὸ νόμισμα κινδυνευθὲν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν προκατόχων του, ἠλάττωσε τοὺς φόρους, προσπαθῆσαι νὰ θέσῃ φραγμὴν εἰς τὴν ὑπερκεχειρίσιν τῆς πολυτελείας καὶ ἔδωκεν εἰς τὰ μεθόρια γῆναι εἰς τοὺς ἀποστράτους ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ κληρονομῶσι τὰ τέκνα των παρὰ μόνον ἀνὴρ πηρεταιν ὡς στρατιῶται τὸ κράτος. Εἰς τὸ ἐν τῷ παλατίῳ του ἱερὸν τῶν Λαχρήτων εἶχεν

ἀναρτήσῃ τὰς εἰκόνας τῶν εὐεργετῶν, ὡς ἔλεγε, τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν αἷς τοῦ Ὁρφέως, τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ πᾶσι αἱ ὑπεράνθρωποι προσπάθειαι τοῦ ἐναρέτου αὐτοκράτορος δὲν ἡδυνήθησαν νὰ κατισχύσωσι τὰς κακίας τῶν συγχρόνων του καὶ μάλιστα τῆς ἀκολασίας τῶν στρατιωτῶν καὶ αἰσίων πραιτωριανῶν, οἵτινες ἀκαταπαύστως ἔβιδον ἀφορίας ταραχῶν καὶ ἀκαταστασίας. Ἐπολέμησε κατὰ τῶν Πάρθων μὲ ἱκανὴν ἐπιτυχίαν (233) καὶ ἦτο ἡσχολημένος εἰς τὴν καθυπτάξειν τῶν Γερμανῶν, ὅτε ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του κατεσφάγη (235) τῇ προτροπῇ τοῦ Μαξιμίνου, ὅστις καὶ διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου. Διὰ τὴν αὐστηρότητά του εἶχεν ἐπωνομοσθῇ Severus ἦτοι αὐστηρός. [Σ.]

Κ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Ἀλέξανδρος αὐτοκράτωρ τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, υἱὸς Βασιλείου τοῦ Μακεδό-
νος καὶ τῆς Εὐδοκίας, γεννηθεὶς τὴν 23 Νο-
εμβρίου 872. Διαδεχθεὶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν
ἀδελφόν του Λέοντα τὸν Σοφόν, ἀπέθανεν ἐξ
ἀποπληξίας μετὰ βασιλείαν ἐνὸς μόνον ἐτους
καὶ εἰκοσιεπτὰ ἡμερῶν (11 Μαΐου 912—6
Ἰουνίου 913) ἄσημον καὶ παραδεδομένην εἰς
τὴν ὀφραν, τὸν πότον καὶ τὴν πολυφαγίαν. [Α.]

Η' ΑΡΧΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ, ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ, ΤΕΧΝΗΤΑΙ

Ἀλέξανδρος 1) ὁ Αἰγύπτου. Περὶ-
πατικὸς φιλόσοφος ἀρχάσας κατὰ τὸν πρῶ-
τον μ. Χ. αἰῶνα, ὅστις ἀπὸ ἐμαθητεύσει παρὰ
τῷ Σωκράτει ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ Νέρω-
νος. Ὁ Αἰγύπιος συγκαταλέγεται μετὰ τῶν
ἐκδοτῶν τοῦ «περὶ Κατηγοριῶν» τοῦ Ἀριστο-
τέλους, κατὰ δὲ τὸν Σιμπλίκιον συνέταξε περὶ
αὐτῶν καὶ ἄλλα λόγου ὑπομνήματα. Εἰς τὸν
φιλόσοφον τοῦτον ἀπεδίδθησαν καὶ τὰ σχόλια
εἰς τὰ «Μετὰ τὰ φυσικά» καὶ τὴν «Μετew-
ρολογίαν», τὰ ἐκδοθέντα ἐν Ρώμῃ τῷ 1538
καὶ ἐν Ἐνετίᾳ 1540, ἐκ συγχύσεως πιθανῶς
πρὸς τὸν ὁμώνυμον Ἀφροδισίαν. [Ρ.]

2) Ὁ Αἰγύπτου, ὁ ἐπικληθεὶς Ἀφρο-
δισίαν, ἐκ τῆς ὁμώνυμου ἐν Καρίᾳ πόλεως,
ὅπου ἐγεννήθη μεσοῦντος τοῦ 6' μ. Χ. αἰῶνος.
Ἀμφιβολον ἀπομένει ἂν ὁ φιλόσοφος οὗτος ἐ-
δίδασκεν ἐν Ἀθήναις ἢ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Χρημα-
τίσας μαθητὴς τοῦ Ἀριστοκλέους ὑπερέβη κατὰ
πολὺ τὸν διδάσκαλον κατὰ τὴν δξύτητα τοῦ
πνεύματος, τὴν εὐρυμάθειαν καὶ τὴν πολυγρ-
φίαν, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ ἀριστος τῶν σχο-
λιαστῶν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἀκριβέστερον
παντὸς ἄλλου νοήσεως καὶ ἐρμηνεύσεως τὰ
διδάγματα τοῦ μεγάλου Σταγειρίτου. Ἐκ τού-
του ἀπενεμήθη αὐτῷ ὑπὸ τῶν συγχρόνων ὁ
τίτλος «Ἐξηγητοῦ», καθ' ὃν περιποῦν τρό-
πον ἐκκαλεῖτο ὁ Ἀριστοτέλης καθ' ὅσον τὸν
μεσάζοντα «ὁ Φιλόσοφος», ὡς οὐδενὸς ἄλλου
πλὴν αὐτοῦ ἀξίου τοῦ τοιοῦτου ἐνόματος. Ὁ-
πως δὲ ποτε, αἱ ἐξηγήσεις τοῦ Ἀφροδισίου δια-

μένονσι καὶ σήμερον χρήσιμαί· πρὸς κατανόη-
σιν χωρίων τινῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, τὰ δὲ
«ὑπομνήματα» αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἱκανῶν φῶς
ἐπὶ τῆς ιστορίας τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας.
Ἀδικον ἐν τούτοις ὅτι ἦτο νὰ καταταχθῇ
ὁ Ἀφροδισίαν μετὰ τῶν ἀπλῶν σχολια-
στῶν, ἀφοῦ δὲν ἀμοιροῦσιν ἄξιας τὰ δύο πρῶ-
τότυπα αὐτοῦ ἔργα «Περὶ ψυχῆς» καὶ «Περὶ
Εἰμαρμένης». Ἐν τῷ πρώτῳ τούτων περὶ-
ταὶ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι αὐθύπαρ-
κτος οὐσία, ἀλλ' ἀπλῆ τις ἰδιότης τῶν ἐν-
οργάνων τοῦ σώματος ἢ, ὡς λέγει, «εἰδὸς τι
τοῦ σώματος ὁργανικοῦ», καὶ μάλιστα «εἰδὸς
ἐνυλον». τὸ ὅποιον μόνον ἐν ἐνίσσει μετὰ τοῦ
σώματος δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ τοιαύτη περὶ
ψυχῆς θεωρία φαίνεται ἱκανῶς ἐμοιάζουσα πρὸς
τὴν τῶν σήμερον θεωρούντων τὸν ὁργανισμόν
καὶ ἰδίως τὸ νευρικὸν σύστημα ὡς ἀπαραιτήτων
ὄρον τῶν ψυχικῶν φαινομένων. Τὸ δὲ περὶ
«Εἰμαρμένης» βιβλίον τοῦ Ἀφροδισίου ἐνέγραψεν
πρὸς ἀναιρέσιν τῆς διδασκαλίας τῶν στωικῶν,
ἀρνούμενων τελείως τὴν ἐλευθερίαν ἀνθρωπι-
νῇ αἵρεσιν καὶ παριστάντων τὸν ἥθικόν οὐχ
ἥττον τοῦ ὁλικῶ καίτοι διεπόμενον ὑπὸ νό-
μων ἀναποδράστων. Τὴν γνώμην ταύτην θεω-
ρεῖ ὁ Ἀφροδισίαν οὐ μόνον ἀσύμῳνον πρὸς
τὰ πορίσματα τῆς ἱστορικῆς πείρας, ἀλλὰ καὶ
ὡς ἀναιροῦσαν πᾶσαν εὐδυνῆν καὶ ἐπομένως
πᾶσαν ἥθικὴν καὶ αὐτὴν τὴν ἰδέαν τῆς εἰ-
δούς Προνοίας. Ἡ ἢ ὑπαρξὶς ὁ ἀπέβαινε κίτως
περιττὴ ἂν κατ' οὐδὲν ἡδύνατο αὐτὴ νὰ μετα-
βάλλῃ τὴν μοιραίαν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων. Ὁ
Ἀλέξανδρος Ἀφροδισίαν θεωρεῖται ὡς ἰδρύ-
σας ἐν τοῖς κόλποις τῆς περιπατητικῆς ἰδεῶν
σχολῆς, τῆς ὁποίας οἱ ὁπαδοί, ἐν αἷς συναρι-
θμοῦνται πλείστοι τῶν ἐπιφανῶν Ἀράβων φι-
λοσόφων, ὠνομάσθησαν Ἀλεξανδρισταί. Περὶ
δὲ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν πλου-
ρίθμων ἐκδόσεων τούτων βλ. τὸν 3' τμήμα τῆς
Ἑλλην. Βιβλιοθ. τοῦ Φαδρικού. [Ρ.]

3) Ὁ Αἰγύπτου, ὡς γεννηθεὶς ἐν Πλευ-
ρῶνι τῆς Αἰτωλίας, ἤκμασεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
ἐπὶ Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου· ὡς πολ-
λοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἀλεξανδρίνοι λόγιοι,
ἦτο καὶ ὁ Αἰτωλὸς Ἀ. γραμματικὸς συγχρό-
νως καὶ ποιητής. Ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου εἶχε
λάβει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐκδώσῃ τοὺς ἀρίστους
μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον τραγικούς, ὠνο-
μάσθη δ' ἡ συλλογὴ αὐτῶν Πλειάδες, ἐν τῇ
ὁποίᾳ συμπεριελχομένητο καὶ αὐτὸς ὁ Αἰτω-
λὸς, διότι εἶχε ποιῆσαι τραγωδίας ἀπολεσθεῖ-
σας πάσας. Ἐκτὸς τούτων ὁμοῦς ὁ Αἰ. Ἀ.
ἐποίησε καὶ ἐλεγείας πλήρεις πάθους καὶ χά-
ριτος, ὧν βραχέα ἀποσπάσματα δίδωσιν ἡμῖν
ὁ Ἀθήναιος καὶ ἄλλοι. Καὶ ἐπιγράμματα δὲ
εἶχε ποιῆσαι ὁ Ἀ. οὗτος, κατὰ τινὰς δὲ καὶ
κωμωδίας, τοῦτο ὁμοῦς τὸ τελευταῖον φαίνεται
ἀβάσιμος ἰσχυρισμός. Τὰ σωζόμενα ἀποσπά-
σματα τῶν ἔργων Ἀ. τοῦ Αἰ. περιυναγαγὼν
ἐξέδωκεν ἰδιαίτερος ὁ Aloys. Capellmann,

Alexandri Aetoli fragmenta, ἐν Βόννῃ 1829. [Γ.Κ.]

4) Ὁ Πολυύστατος, γεννηθεὶς ἐν Κορυθαίᾳ τῆς Φρυγίας, ἢ κατὰ τὸν Σουίδαν ἐν Μιλήτῳ καὶ ἀκμάσας ἐν Ῥώμῃ ὡς διδασκαλὸς τὸν τελευταῖον π. Χ. αἰῶνα, ἐπὶ Σύλλα. Ἐν Ῥώμῃ ἐχρησίμευσεν ὡς οἰκοδιδοῦς τοῖς οἰκογενεῖς τοῦ Κορινθίου Λεντούλου, ὑπὸ τοῦ ὁποῦν τασσόντων ἐξετημάθη διὰ τὰς γνώσεις του, ὥστε ἐγένετο ἀπελεύθερός του, διδασκαλὸς τῆς Κορινθίας Ἀλέξανδρος. Συνέγραψε μέγα γεωγραφικὸν καὶ ἱστορικὸν σύγγραμμα, Γεωγραφικὸν καλούμενον, ἐκ 40 βιβλίων, ἐκαστον τῶν ὁποίων περιεῖχε τέσσαρα μίαν χώραν, διό ἔφερον καὶ ἰδίᾳς ἐπιγραφάς· οἷον Καρικὰ, Αἰγυπτιακὰ, Φρυγικὰ κ.τ.λ., ὅθεν Ῥωμαῖος συγγραφεὺς Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος συγχάνει ἀναφέρει τὸ ἀπολεσθὲν τοῦτο ἔργον τοῦ Πολυύστου Ἀ. Αἱ γνώσεις, τὰς ἐποίας εἶχεν ἀποτεθησαυρισμένας ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ, ἦσαν τσαῦται, ὥστε δικαίως ἐπωνομάσθη Πολυύστατος. Ὁ δὲ Φώτιος ἀναφέρει καὶ τινὰ συναγωγὴν θαυμασίων ὑπὸ τινος Ἀλεξάνδρου, ὅστις πολὺ πιθανὸν νὰ εἴναι ὁ Πολυύστατος· περιελάμβανε δ' ἢ ἀπολεσθεῖσα αὐτῇ συναγωγῇ ποικίλα παράδοξα διηγήματα καὶ ἀνέκδοτα περὶ ζώων, φυτῶν, ποταμῶν, ὀρέων κ.τ.λ. [Γ.Κ.]

5) Ὁ Φήτωρ, ἐξ Ἐφέτου, ἀκμάσας κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα καὶ γράψας πολλά, ἄπαντα ἀπολεσθέντα ὀλοτελῶς. Ἐπεκλήετο δὲ καὶ Λύσιος.

6) Ὁ Νουμήνιος ὁ Νουμήνιος ἄγνωστον ποῦ γεννηθεὶς, ἀλλ' ἀκμάσας ὡς ῥητοροδιδοῦς τὸν δευτέρον μ. Χ. αἰῶνα ἐπὶ τῶν Ἀντωνίων. Διδάσθη αὐτοῦ σύγγραμμα τι ῥητορικὸν «Περὶ τῶν τῆς διανοίας σχημάτων» καὶ περὶ τῶν τῆς λέξεως σχημάτων, ἀποδίδεται δ' αὐτῷ καὶ ἕτερον σφαιρὸν ῥητορικὸν ἔργον, τὸ «Περὶ ἐπιδεικτικῶν», λόγων δηλονότι· κατὰ τινὰς ὅμως τοῦ δευτέρου τούτου ἔργου συγγραφεὺς εἶνε ἕτερος μεταγενέστερος ὁμώνυμος ῥητοροδιδοῦς. Ἀμφοτέρω τὰ συγγράμματα ταῦτα εἶνε ἐκδομένα ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν Ἑλλήνων ῥητόρων τοῦ Ἀλδου Μανουτίου (τόμ. Α'), τοῦ Walz (τόμ. VII) καὶ τοῦ L. Spengel (τόμ. Γ'). [Γ.Κ.]

7) Ὁ Πηλοπλάτωρ, ἐπίσης ῥητοροδιδοῦς ἐν Σελευκείᾳ, ἀκμάσας ἐπὶ τῶν Ἀντωνίων καὶ πολλάκις διαγωνισθεὶς πρὸς τὸν Ἡρώδη τὸν Ἀττικὸν ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἐδίδασκεν, ὅπως καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἀλλὰχοῦ. Εἶχε γράψῃ διάφορα ῥητορικά συγγράμματα, ἀπώλεσθησαν ὅμως πάντα. [Γ.Κ.]

8) Ὁ Τραλλιανός, ὡς καταγόμενος ἐκ Τράλλων τῆς Λυδίας, διάσημος ἰατρός τοῦ ἑκτοῦ μ. Χ. αἰῶνος, περιηγηθεὶς πολλὰς χώρας καὶ ἐν τέλει ἀποκατασταθεὶς ἐν Ῥώμῃ. Συνέγραψε λίαν χρησίμον καὶ ἀξιόλογον Βιβλίον Θεραπευτικὸν ἐκ δύο τεκα βι-

βλίων, εἶδος παθολογίας καὶ θεραπευτικῆς. Σφύζεται δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τις ἐπιστολὴ «Περὶ σκολήκων», τὴν ὁποίαν ἐξεῖδον οἱ Ἰερώνυμος Μαρκοσυρίλλης ἐν Ἑνείκῃ τῇ 1770 (τὸ δευτέρον τῇ 1644) καὶ ὁ Φαδρικός ἐν Ἑλλ. Βιβλιοθήκῃ, τόμ. XII, σ. 602 ἐπ. Ἡ δὲ θεραπευτικὴν τὸ πρῶτον ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις τῇ 1518 ὑπὸ Jac. Goupyl. Ἐπαίτη ἐν Βασιλείᾳ τῇ 1556 καὶ τελευταῖον ὑπὸ Kühn ἐν τῇ μεγάλῃ συλλογῇ τῶν ἱερτρικῶν καὶ φυσικῶν προβλήματων, τὰ ὅποια συνήθως ἀποδίδονται εἰς Ἀ. τὸν Ἀρρυσέα, τοῦ Τραλλιανοῦ ἔργον εἶνε καὶ κακῶς ἀπεδόθησαν τῇ ἄλλῃ, βεβαίως τις ὅμως τούτῳ ἀπέδειξε δὲν ὑπάρχει. [Γ.Κ.]

Θ' ΕΠΙΣΤΑΦΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΑΙΓΙΟΙ ΚΑΠ.

Ἀλέξανδρος ὁ Λυκοπολίτης (ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀνω Αἰγύπτῳ Λύκων πόλεως). Συγγραφεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ, περὶ οὗ γινώσκουμεν τοῦτο μόνον, ὅτι ἔθνικος ὢν ἠσπάσθη τὰ δόγματα τῶν Μανιχαίων, βραδύτερον δ' ἐπεστράφη εἰς τὸν χριστιανισμόν, γράψας καὶ βιβλίον κατὰ τῆς μανιχαϊκῆς αἵρέσεως, ἐπιγραφόμενον «Πρὸς τὸν Μανιχαῖον δόξαν» καὶ ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Combefis, τελευταῖον δ' ἐν τ. 18 τῆς Ἑκκλησιολογίας τοῦ Migne. [Π.]

— Ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, διδοχὸς τοῦ Μητροφάνους. Πότε ἀκριβῶς ἀνέβη εἰς τὸν ἐπίσκοπικὸν ὀρόνον εἶναι ἄγνωστον· κατὰ τινὰς μὲν ἦν ἡδὴ ἐπίσκοπος καὶ ἐν 325· ὅν συνεκροτήθη ἡ ἐν Νίκειᾳ Α' οἰκουμένη συνόδος (325)· κατ' ἄλλους δὲ παρίστατο ἐν τῇ συνόδῳ ἐκείνῃ, πρεσβύτερος ὢν τότε τῇ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ἀντὶ τοῦ ἐπισκόπου Μητροφάνους, διὰ τὸ γῆρας ἀδυνατοῦντος νὰ συνεδρεύσῃ, καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς συνόδου καίπερ ἐβδόμησαντοῦτης περιῆλθε τῇ Θράκῃ, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα κηρύττων τὰ ὑπὸ τῆς συνόδου ἀνακηρυχθέντα ὁρθόδοξα δόγματα· ἐχειροτονήθη δ' ἐπίσκοπος μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἀποστολικῆς ἐκείνης περιόδου ἐπάνοδον· Ἀνὴρ ὢν ἀπειρος λόγων ὁ Ἀ., κατὰ τὴν ἐκ μύθων μαρτυρίαν τῶν ἱστορικῶν τῆς ἐκκλησίας, ἤθουναι ἐν καταπολεμῇ τὴν δαμνέσαν αὐξάνουσαν δύναμιν τῶν Ἀρειανῶν· ἀπὸ τῶν δὲ δυσχερειῶν ἀπῆλλαξεν αὐτὸν ὁ θάνατος τοῦ Ἀρείου, συμβὰς τὴν προτεραίαν τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἦν ἐμελλε κατὰ προσταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου νὰ δεχθῇ εἰς καὶ νωνίαν τὸν αἵρεσιάρχη (336). Ἀπέθανεν Ἀλ. ἐν βαθεῖ γῆρᾳ τῇ 340 πιθανῶς ἢ ἐν ὁδοῦ ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην αὐτοῦ ὡς ἁγίου τῇ 30 Αὐγούστου. [Π.]

— Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων. Οὗτος ἐπὶ σκοπὸς ὢν Καππαδοκικῆς τινος πόλεως

ἦλθε πρὸς προκύνησιν εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅπου οἱ Χριστιανοὶ καὶ οἱ τῶν περὶ ἐκκλησιῶν ἐπισκοποὶ κατέστησαν αὐτὸν συμπάρεδρον τοῦ εἰς βασιλευσίνην γῆρας ἐξικομένου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ναρκίσσου (212:). Ποιμένας δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ βραχὺν πιθανῶς χρόνον μετὰ τοῦ Ναρκίσσου, ἐπὶ πολλὰ δ' ἐτη ὑστερον μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τούτου μόνος, ἀπέθανε τῇ 251 ἐν τῇ εἰρηκτῇ, κατὰ τὸν ἐπὶ Δεκίου διωγμὸν τῶν Χριστιανῶν. Ἐν Ἱεροσολύμοις συνέστησεν ὁ Ἀ. τὴν πρώτην δημοσίαν Χριστιανικὴν βιβλιοθήκην. Παρ' Ἑυσεβίῳ ἐπωθήσαν ἀποσπάσματα τινὰ ἐπιστολῶν αὐτοῦ. [Π.]

— Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, προσήλθης καθήκτης τοῦ ἐπισκόπου Πέτρου, ὅστις καθειρήμενος ἐν τῇ δεσποτικῇ κατέστησε διαδόχους αὐτοῦ πρώτον μὲν τὸν Ἀχιλλαν, δευτέρον δὲ τὸν Ἀ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πέτρου, ἐπὶ βραχὺν χρόνον διὰ τὸ γῆρας ποιμάντων τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἀχιλλᾶ (ἀποθανόντος τῇ 312 ἢ τῇ 313), ἀνέβη εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον ὁ Ἀ. ὅστις κατέστη ὀνομαστός διὰ τοὺς πρὸς τὸν Ἀρείον ἀγῶνάς του. Πρεσβύτερος ὢν παρὰ τινι τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Ἀρείος, κατηγγέρησε τὸν ἐπίσκοπον ὡς εἰσηγούμενον τὸ Σαβελλίῳ δόγμα, ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τινος ὁμιλίας τοῦ Ἀλ., δι' ἧς ἐδίδασκεν οὗτος περὶ ἁγίας Τριάδος ὅτι εἶναι ἐν τριάδι μόνος. Πολλῆς δ' ἐγερθείσης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας διχοστασίας ἐνεκα τοῦ σφοδροῦ ἐλέγχου τοῦ πολυμαθοῦς καὶ εὐγλωττοῦ πρεσβυτέρου, διότι καὶ πλείστοι ἀπεδέχοντο τὰ δόγματα, ἅτινα ἐκ τοιαύτης ἀφετηρίας ἐδίδασκεν οὗτος, ὁ Ἀ. ἠναγκάσθη νὰ συγκροτήσῃ ἐν ἔτει μὲν 320 τοπικὴν σύνοδον, ἣτις κατέδικασε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρείου καὶ ἐξέβαλε τῆς ἐκκλησίας αὐτὸν καὶ τοὺς ἐταίρους αὐτοῦ, τῇ δ' ἐπομένῳ ἔτει ἑτέραν πολυαριθμότεραν σύνοδον, ἣτις ἐπεκύρωσε τὸν ὅρον τῆς προτέρας συνόδου καὶ ὡς πρὸς τοὺς νέους τοῦ Ἀρείου ὁπαδοῦς. Ἀλλὰ καὶ ἡ δευτέρα σύνοδος ἀντὶ νὰ κατευνάσῃ ἐξῆψε τὰ ὀρθόδοξα καὶ πᾶσι οὕτως, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπεμβῇ πρὸς εἰρήνευσιν καὶ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, ὅστις καίπερ περιφρονῶν τὰς τοιαύτας ζητήσεις, ὡς διαρρηθῇ χλευάζει ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρον καὶ τὸν Ἀρείον ὡς ἀνωφελοὺς ἁγίας ἐρεσχηλίαν, ἀναγνωρίζων ὅμως ὅσον ἐπικίνδυνον καθίσταντο ἐκφερόμεναι εἰς τοὺς ὄχλους, ἐπέμψαλάν τὸν ἐπίσκοπον Κορδοῦς Ὅσιον, ἵνα συνδιαλάτῃ τοὺς ἐρίζοντας. Ἀλλ' ἀνωφελοὺς ἀποδείχθη καὶ τῆς ὑπὸ τούτου κατ' αὐτοκρατορικὴν προσταγὴν συγκροτηθείσης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνόδου, συνεκλήθη ἐν ἔτει 325 ἡ ἐν Νίκαιᾳ οἰκουμένη σύνοδος, ἣτις ἀνεθεμάτισε τὸν Ἀρείον. Πέντε δὲ μῆνας μετὰ τὴν βίβλυσιν τῆς συνόδου ταύτης, ἐν ᾗ ἐπρωταγω-

νίστηεν, ἀπέθανεν ὁ Ἀ. (17 Ἀπριλίου 328). —

Ἡ Ἀ. ἐγράψεν 70 ἐπιστολάς κατὰ τοῦ Ἀρείου, εἰς ὧν δύο μόνον σφίονται. Ἐγράψε δὲ καὶ ἄλλα βιβλία ἀπολεσθέντα, πλην ἐνὸς λόγου αὐτοῦ «Περὶ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ περὶ τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου». τοῦ ἔποιου οὐχὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἀνευρέθη Συριακὴ μεταφράσις, συνεκδοθεῖσα μετὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐν τ. Π. τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Migne. [Π.]

Ἀλεξάνδρος Νεὺσκη (A. Jaroslawschewsky) Ῥώσος ἡγεμὸν ἡρώς καὶ ἁγίος, υἱὸς τοῦ μεγάλου ἡγεμῶνος Βελίκου Κνιάζ (μεγάλου δουκὸς, ὡς συνήθως λέγουσιν οἱ Ἑυρωπαῖοι προσημνοῦν περὶ τῶν Ῥώσων ἡγεμόνων τῶν πρὸ τοῦ 16ου αἰ. τοῦ Τρομεροῦ τοῦ λαβέντος τὸν τίτλον τοῦ Τσάρου) Ἱεροσολάου. Γεννηθεὶς ἐν Βλαδιμίρ τῇ 1218, τῇ μὲν 1247 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐγένετο ἡγεμὸν (Κνιάζ) τοῦ Νοβογορόδου, τῇ δὲ 1252 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, μεγάλου ἡγεμόνος Ἀνδρέου, μέγας ἡγεμὸν τοῦ Βλαδιμίρου (τοῦ Βλαδιμίρου οἱ ἡγεμόνες, ὕστερον δὲ οἱ τῆς ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Βλαδιμίρου κτισθείσης Μόσχας, ἐκαλοῦντο μεγάλοι ἡγεμόνες πρὸ τῆς ἐντελείας ἐνώσεως πᾶσιν τῶν Ῥωσῶν ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μόσχας). Ἡδὴ ζώντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διορίσθης ὑπὸ τούτου διοικητῆς τοῦ Νοβογορόδου ἐνίκησε παρὰ τὸν Νεῦαν (1240) νικῆν λαμπράν κατὰ τὸν Σουηδῶν, ἐπικληθεὶς ἐντεῦθεν Νεῦσκη· ἐπολέμησε δ' εὐτυχῶς καὶ κατὰ τῶν ἱπποτῶν τοῦ Σιφους, οἵτινες παρορμηθέντες ὑπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου Θ' εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Ῥωσίαν, ἵνα προσηλυτισμοὶ τοὺς Ῥώσους εἰς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ τοὺς Τατάρους δὲ προσέβαλεν ὁ Ἀ. ἐπανειλημμένως καὶ ἐπιτυχῶς καὶ ἐπὶ τινι χρόνῳ ἡλευθέρωσε τὴν Ῥωσίαν τοῦ ζυγοῦ, εἰς ἐν ἔχεν αὐτὴ ὑποβληθῇ ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Σαγχισχάν. Ἐτελευτήσας δὲ ὁ Ἀ. τῇ 1262, θειωρθεὶς μετὰ θάνατον ἁγίου εἰς ὑπὸ τοῦ εὐγνωμονούντος αὐτῷ λαοῦ τῆς Ῥωσίας.

Ἀλεξάνδρου Νεῦσκη τάγμα. Τάγμα ἱποτικὸν ἱδρυθὲν πρὸς τιμὴν τοῦ ἡρώος Ἀλ. Νεῦσκη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου τῇ 1722, ὁ βαθμὸς τοῦ τάγματος ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης Α' καὶ πρώτον τῇ 1785, ἤρξατο ν' ἀπονέμηται. Ἐχει δὲ τὸ τάγμα μίαν μόνην τάξιν καὶ παράσημον χρυσοῦν σταυρὸν, φέροντα ἐν τῇ μέσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀλ. Νεῦσκη ἐμφύτου καὶ μετὰ χρυσοῦ θώρακος, τέσσαρας δικεφάλους ἀετοὺς ἐν ταῖς τέσσασι γωνίαις τοῦ σταυροῦ καὶ ἐπιγραφήν ἐν ταῖς τέσσασιν ἁχαῖς «Δι' ἐργασίαν καὶ διὰ τὴν πατρίδα». Ἡ ἐστὶ τῆς τάγματος εἶναι ἡ 30 Αὐγούστου.

Ἀλεξάνδρου Νεῦσκη μοναστήριον. Περὶφημον μοναστήριον ἱδρυθὲν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Πέτρου παρὰ τὴν Πετρούπολιν πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νεῦσκη (βλ. λ.) περιβαλλόμενον διὰ τειχῶν, πύργων καὶ ἐνεκα τοῦ

του καὶ τῶν ἄλλων μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν ἀποτελοῦν ἐλόκληρον πόλιν. Περιλαμβάνει δὲ ὁκτώ ἐκκλησίας, τὴν κατοικίαν τοῦ Μητροπολίτου Πετρούπολεως καὶ τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν, εἰς ἣν φοιτοῦσι περὶ τοὺς 1000 φοιτηταί. Μεταξὺ τῶν μοναστηρίων τῆς Ῥωσσίας τὸ τοῦ Ἀ. Ν. κατέχει τὴν τρίτην θέσιν, μεταξὺ δὲ τῶν ὁκτὼ ναῶν τῆς μονῆς πρωτεύει ὁ τῆς ἁγίας Τριάδος (οἰκοδομηθεὶς ἐπὶ τῆς Αἰκατερίνης Β') καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου ὡκοδομημένη ὅλως κατὰ ῥυθμὴν Βυζαντινὴν. Ἐν ταύτῃ δὲ ἐντὸς σκαφοράγου κεῖνται τὰ λείψανα τοῦ ἥρωος ἁγίου Ἀ. Ν. Ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀ. Ν. ὑπάρχει καὶ βιβλιοθήκη περιέχουσα πολυτίμη χειρογράφα, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα μαυσωλεῖα. Μεγάλη πανήγυρις ἐνταῦθα προσελκύουσα πλῆθος προσκυνητῶν τελεῖται τῇ 30 Αὐγούστου. [Π. Κ.]

Γ. ΠΑΠΑΙ

Ἀλέξανδρος 1) Ἀλέξανδρος Α' (101—119 μ. Χ.) μάρτυς, πρῶτος, ὡς λέγεται, εἰσαγαγὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν χρῆσιν τοῦ ὕδατος τοῦ ἁγιασμοῦ.

2) Ὁ Β'. ("Ἀνσελμος, πρότερον ἐπίσκοπος Λούκκης) 1061—73 ὁ πρῶτος πάπας ὁ ἐκλεχθεὶς μόνον ὑπὸ τῶν Καρδινάλιων, ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης, κατὰ τὰς ἀξιιώσεις τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Νικολάου Β'. (πρότερον οἱ πάπαι ἐξελέγοντο ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου τῆς Ῥώμης), ἐντεῦθεν δὲ περιελθὼν εἰς διενέξεις πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐν Ῥώμῃ μερίδα. Ὁ Ἀλ. Β' περιῆλθε καὶ εἰς προσωπικὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἑρρίκον Δ' ἐριδας ὁπότε οὗτος ἤξιον νὰ διαζευχθῇ ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Βέρθας. Πρὸς τοῦτοις ὁπότε Γερμανοὶ τινες ἡγεμόνες διαφόρους ἐξήγγειλαν κατὰ τοῦ Ἑρρίκου Δ' κατηγορίας, ὁ Πάπας Ἀλ. Β' ἐκάλεσε τὸν αὐτοκράτορα ἵν' ἀπολογηθῇ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐτελεύτησεν ἄμεσως μετὰ τὴν πρόσκλησιν ταύτην (1073). Ἐπὶ τοῦ Πάπα τούτου ἡ παπικὴ ἐξουσία ἔλαβεν ἐπίδοσιν καὶ ἐπιρροὴν μεγάλην, ἣν ἐμελλεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ Γρηγόριος Ζ' νὰ προαγάγῃ εἰς τὸ ὕψιστον αὐτῆς σημεῖον.

3) Ὁ Γ' (1159—1181), πρῶτον Καρδινάλιος Ρολάνδος, γνωστὸς ἐν τῶν μακρῶν αὐτοῦ ἐρίδων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Φρειδερίκον Α' τὴν Βαρβαρόσσαν, καθ' οὗ συνεμάχηθη μετὰ τῶν Οὐέλφων (ἰδ. Λομβαρδῶν) τῆς Ἰταλίας, οἵτινες πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τὴν ὑπ' αὐτῶν κτισθεῖσαν ἐν Πεζεμντίω πόλιν ὠνόμασαν Ἀλεξάνδρειαν (Alessandria), μόνον δὲ μετὰ μακροῦς πολέμους ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς Βενετίας, τῇ συνομολογήθεισῃ μεταξὺ τῶν Λομβαρδικῶν πόλεων καὶ τοῦ αὐτοκράτορος (1179), ἀνεγνώρισεν οὗτος τὸν Πάπαν καὶ ἀπελύθη τοῦ ἀφορισμοῦ, ὃν εἶχεν ἐξακοντίσει κατ' αὐτοῦ ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος.

4) Ὁ Δ' (1254—61), πρότερον ἐπίσκοπος Ὀστίας, ἀγέρωχος ἀλλ' ἀνίκανος. Ἐν τῇ ἐρίᾳ πρὸς τὸν Μακκρέδον τῆς Σικελίας ἐγκυβερνήτης ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐπισκόπων καὶ φυγὼν ἐκ Ῥώμης ἀπέθανεν ἐν Βιτέρβω 1261.

5) Ὁ Ε' (1409—10), πρότερον Καρδινάλιος Φίλαργος Ἑλλήν τὴν καταγωγὴν. Γενόμενος πάπας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ σχίσματος, ὁπότε πάπαι ἐξελέγοντο καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Ἀβενιῶνιν (περὶ τὰ τέλη τοῦ 14ου καὶ τὰ ἀρχὰς τοῦ 15ου αἰῶνος), ὁ Ἀλ. εἶχε δύο ἀντιπάπας, τὸν Βενέδικτον ΙΓ' καὶ τὸν Γρηγόριον ΙΒ', καὶ τοι αὐτὸς οὗτος εἶχεν ἐκλεγθῆ ὡς μόνος νόμιμος Πάπας ὑπὸ τῆς ἐν Πίστῃ συνελευσῆς πρὸς κατάπτυσιν τοῦ σχίσματος συνέδου. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ Βίκλεφ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὁ Οὐσσος ἐν Βοημία ἤρξαντο τῆς διδασκαλικῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μεταρρυθμίσεως, ἀνεπιτυχῶς πολεμηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. (Περὶ τούτου ἔγραψεν ἰδίαν μονογραφίαν ὁ Μ. Ρενιέρης, Ἱστορικαὶ Μελέται. Ἀθ. 1881).

6) Ὁ Σ' (1499—1503) Βόργιος (οὗτω κληθεὶς ἀπὸ τῆς οἰκογενείας τῆς μητρὸς αὐτοῦ πατρὸς ἐν ἑκαλείτο Λεντσουόλι). Πρότερον Καρδινάλιος Ροδερίκος, ὁ τὰ μέγιστα διαδόχτος καὶ ἀκολαττότατος τῶν παπῶν Καρδινάλιος ἐτι ὢν ἦτο συνδεδεμένος μετὰ τινος γυναικὸς ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Βανότσα, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν αὐτῷ τέσσαρα τέκνα, ἐν οἷς καὶ ἡ περιδόχτος Λουκρητία. Πάπας δὲ γενόμενος ἐν φανερῇ καὶ ἀσυστάλῳ διαπραττέται τὰ τῆς ἀπολασίας καὶ ἀσέλγειας ἐγκλήματα), περιελθὼν καὶ εἰς πολλὰς πολιτικὰς βραδουργίας καὶ ἐριδας πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἰταλίας, ἐχθρὸς ὢν ἰδίως τῇ Γαλλίᾳ, ἧς κατεπολέμει τὴν ἀνάμειξιν εἰς τὰ τῆς Ἰταλίας. Ὁ Πάπας οὗτος ἐθανάτωσε διὰ φαρμάκου καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν συγγόντα Ὁθωμανὸν ἡγεμονόπαιδα Δ' ζ' μ. (ἀδελφὸν τοῦ Σουλτάν Βαγιαζίτ υἱὸν δευτερότοκον τοῦ Μωάμεθ Β') δωροδοκηθεὶς ὑπὸ τοῦ Βαγιαζίτ. Ὁ Ἀλέξανδρος Σ' μεθ' ὅλην τὴν ἀνηθικότην αὐτοῦ ἱκανὴν ἤρακτον ἐπιρροὴν οὐ μόνον εἰς τὰ τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ καθόλου εἰς τὰ τῶν κρατῶν. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ διανείμενος τὸν νέον κόσμον μεταξὺ Ἰσπανῶν καὶ Πορτογάλλων. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ εἰσῆλθῃ ἡ λογοκρισία εἰς τὴν Ῥώμην.

7) Ὁ Ζ' (1655—67), πρότερον Καρδινάλιος Γ' γ', γνωστὸς διὰ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνεπιρροὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐρίδα τῶν Ἰανσενιστῶν καὶ τὴν πρὸς τὸν Λουδοβικὸν τὸν ΙΔ' διένεξιν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὁ Λουδοβίκος κατέσχευεν ἐν Γαλλίᾳ παπικὰς κτήσεις (Ἀβενιῶνα καὶ τὰ περὶ αὐτὴν). Ἐπ' αὐτοῦ ἡ Ῥώμη πολλὰ χῶς καθωράσθη ἦτο δὲ ποιητῆς καὶ φίλος τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν.

8) Ὁ Η' (1669—91), πρότερον ἐπίσκοπος Βρεσκίας. Διὰ τῆς συνδιαλλακτικῆς αὐτοῦ πρὸς

τὴν Γαλλίαν πολιτικῆς ἀνεκτέτατο τὰς ἐν τῇ χώρα ταύτῃ παπικὰς κτήσεις, ἐπλούτισε δὲ καὶ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Βατικανοῦ ἀγοράσας τὴν βιβλιοθήκην τῆς βασιλείας τῆς Σουηδίας Χρηστίνης (ἀποθανούσης, ὡς γνωστὸν, ἐν Πρώμῃ ὡς μοναχῆς). [Π. Κ.]

ΙΑ' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

1) Ἀλέξανδρος Α' (Παύλοβιτς) αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ρωσῶν, πρεσβύτατος τῶν υἱῶν τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου Πέτροβιτς (ἐπομένως ἔγγονος τῆς Αἰκατερίνης Β') ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ συζύγου Μαρίας Θεοδωρόβνας, θυγατρὸς τοῦ δουκὸς Ξυγενίου Φρειδερίκου τῆς Βυρτεμβέργης. Γεννηθεὶς τῷ 1777 μάλιστα εὖ εἰς τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας ἐνομήφου (1793) τὴν Ἐλισάβετ Ἀλεξιέβναν (πρότερον Μαρίαν Λουίζαν Αὐγούσταν) θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος πρίγκιπος διαδόχου τῆς Βαβυλῆς Καρόλου Λουδοβίκου (γεννηθεῖσαν τῷ 1779), ἀνῆλθε δ' εἰς τὸν θρόνον διαδεχόμενος τὸν διὰ συνωμοσίας φονευσθέντα πατέρα αὐτοῦ τῇ 27 Μαρτίου 1801, στεφθεὶς ἐν Μόσχῃ τῇ 27 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ὁ Ἀ. φύσει παρρησιασμένος διὰ γονιμότητος διανοίας καὶ ἀγαθότητος καρδίας καὶ πραότητος, τυγχὼν δὲ καὶ ἐπιμελοῦς ἀγωγῆς καὶ παιδείας ὑπὸ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν, εἰς ἡσαν ὁ Ἐλισάβετ Ἰωάννης Λαάρετ, ὁ ἐμμελὸς ἀναπτύξας ἐν τῷ ἡγεμονικῷ μαθητῇ τὴν πρὸς τὸ καλὸν καὶ εὐγενὲς κλίσιν, οἱ καθοδηγεταὶ Kraft καὶ Pallan οἱ διδάξαντες αὐτὸν τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, κατέστη πρωίμως ἡγεμὼν κεκτημένος ἄριστα προσόντα, διάνοιαν περυσισμένην, ἐνεργητικότητα μετὰ εὐγενεῖς πραότητος, ἀποφασιστικότητας καὶ θύμῃν πνεύματος ἐν ταῖς κρίσεσιν σιγῇ, μάλιστα δὲ πάντων ἐνθουσιῶδῃ ζήλῳ πρὸς ἐκπολιτισμὸν τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, οὗ ἤρξεν ὁ Πέτρος καὶ ὑπερτά μάλιστα προήχθη ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης Β'. Πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν εὐγενῶν τούτων βουλευμάτων ἡ Ῥωσία εἶχεν ἀνάγκην πρωτίστα εἰρήνης ἐξωτερικῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ νεαρὸς αὐτοκράτωρ μάλιστα ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον ἐφρόντισε περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Ἀγγλίας καὶ Πρωσίας αὐτῆς μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Γαλλίας, ἵνα οὕτως ἐπιδοθῇ εἰς τὰ ἔργον τῶν ἐσωτερικῶν μεταρρυθμίσεων. Ἀλλ' οἱ ταρχαῖοις ἐκείνοι καιροὶ καὶ ἡ ἐκρύβτος τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων κατάστασις δὲν ἡσυχάζον μακροχρόνιον εἰρήνην. Καί ἤδη τῷ 1804 ἤναγκάσθη ὁ Α. νὰ ξιφουλκήσῃ συμμαχίαν μετὰ τῆς Αὐστρίας ἐναντίον τοῦ ἡδὲ αὐτοκράτορος γενομένου Ναπολέοντος καὶ μετὰ τὴν κρίσιμον μάχην τοῦ Αὐστρελιτισίου (1805), μεθ' ἣν ἡ Αὐστρία ἤναγκάσθη νὰ συνμολογήσῃ εἰρήνην πρὸς τὸν νικητὴν, ὁ Α. ἐπανήγαγε τὸν στρατὸν αὐτοῦ εἰς τὴν Ῥωσίαν χωρὶς νὰ συν-

μολογήσῃ εἰρήνην πρὸς τὴν Γαλλίαν. Τούναντιον μάλιστα συνεβέθη ἔκτοτε στενῶς μετὰ τοῦ Γουλιέλμου Γ' τῆς Πρωσίας ὁμολογήσας συμμαχίαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τάρου τοῦ μεγάλου Φρειδερίκου ἐν Ποτσδάμ. Ἡ δὲ τοιαύτη τῶν πραγμάτων κατάστασις ἐγένετο αἰτιατὴ νέου πολέμου (1806—1807) μεταξὺ Γαλλίας καὶ τῶν συμμαχῶν δυνάμεων Πρωσίας καὶ Ῥωσίας ἀφορμὴν λαβόντες ἀπὸ τῆς περὶ Καττάρου ἐριδος. Κατὰ τὸν νέον τοῦτον πόλεμον ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῆς Πρωσίας μετὰ τὰς μεγάλας ἡττάς τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ κατελήθη ὑπὸ τῶν Γάλλων, τὰ δὲ πρωσσικὰ καὶ ῥωσσικὰ στρατεύματα ἀπεκρούσθησαν πέραν τοῦ Μέμελ, ὁ Α. ἐδέξατο τὴν εἰρήνην τοῦ Τιλσιτίου (1807), ἧς προηγήθη ἡ περιφημοὺς συνένταυσις τῶν δύο αὐτοκρατόρων ἐπὶ σχεδίας τινὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Νίμεν ποταμοῦ, ἐνθα οἱ δύο ἡγεμόνες συνευρίσθησαν πρὸς ἀλλήλους προκαταρκτικῶς περὶ νίκας τινὰς διαρρυθμίσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων, καθ' ἣν ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ῥωσία ἐμελλον νὰ διανεμώσι πρὸς ἀλλήλας τὴν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἡγεμονίαν. Διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Τιλσιτίου ὁ Α' προσχώρησε καὶ εἰς τὸ σύστημα τοῦ ἡπειρωτικοῦ καλουμένου αποκλεισμοῦ τοῦ ἐφερχομένου ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας. Ἡ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος (κατὰ τὸν κτήριον τοῦ 1808) γενομένη ἐν Ἐρφούρτῳ συνένταυσις τῶν δύο αὐτοκρατόρων ἐμελλον εἶτι μᾶλλον νὰ προαγάγῃ τὰς μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν νέαν συμμαχίαν. Τὰ πράγματα ἐν τούτοις ἀπέδειξαν μετ' ἀλίγον ὅτι τὰ συμφέροντα τῶν δύο κρατῶν δὲν ἦσαν κατ' οὐσίαν τοσοῦτον ἁρμονικὰ πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ μεγαλουργοῦ ἐκείνου προγράμματος. Μόνον δὲ πρακτικὴν ἀποτέλεσμα τῶν συμμαχικῶν σχέσεων καὶ συμφωνιῶν ὑπῆρξε διὰ μὲν τὸν Ναπολέοντα ἡ κατάληψις τοῦ βασιλείου τῆς Ἰσπανίας, διὰ δὲ τὴν Ῥωσίαν ἡ ἐξαικολούθησις τοῦ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμου πρὸς κατάληψιν τῶν καριστερίων ἡγεμονιῶν καὶ πόλεμος ἐντελὴ κατὰ τῆς Σουηδίας. Καὶ ὁ μὲν κατὰ τῆς Σουηδίας μετὰ πολλῆς σφοδρότητος διεξαχθεὶς πόλεμος ἐπὶ νίκῃ τὴν προάρτησιν τῆς Φιλανδίας, διὰ δὲ τοῦ τουρκικοῦ πολέμου προσετέθη βραδύτερον (1812) ἡ Βασσαραβία εἰς τὸ ῥωσσικὸν κράτος, τοῦ ὁποῦ τοῦ δὲ ἐξιστάθησαν νῦν μέχρι τοῦ Προύτου.

Θετικὴ ἐφαρμογὴ τῆς μεταξὺ τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ Α. συμμαχίας ἦτο ἡ ὑπὸ τῆς Ῥωσίας κατὰ τὸν γαλλοαυστριακὸν πόλεμον τοῦ 1809 παρασχεθεῖσα πρὸς τὸν Ναπολέοντα στρατιωτικὴ ἐπικουρία, ἧς ἀνταμοιβὴ ὑπῆρξεν ἡ εἰς τὴν Ῥωσίαν παρχώρησις ἐπαρχίας τινὲς τῆς Γαλλικίας. Ἐν τούτοις ἄλλα γεγονότα ἐψόχρανεν μετὰ μικρὸν τὰς μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν σχέσεις καὶ ἐπὶ νῆγκαν τὸν πόλεμον τοῦ 1812 τὴν μάλιστα θάλασσαν ἀπο-

πάντα εἰς τὸν Ναπολέοντα. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς μεγάλης ταύτης ἀποτυχίας τοῦ Ναπολέοντος ὑπῆρξεν ἡ ἀνανέωσις τῆς μεταξὺ τοῦ Ἀ. καὶ τοῦ Γουλιέλμου Γ' συμμαχίας, εἰς ἣν προσεχώρησε μετ' ἐλίγον καὶ ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Σουηδία (1813), μετὰ δὲ τὴν ἐν Λειψὶ μάχην (Ὀκτώβ. 1813) πάντα τὰ γερμανικὰ κράτη. Διαρκεῖντος τοῦ μεγάλου τούτου εὐρωπαϊκοῦ κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμου ὁ Ἀ. ἤσκησε μερίστην βοήθην ἐπὶ τὴν πορείαν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπὶ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης αὐτῆς συντελέσας ἰδίως εἰς τὴν καλινόρθωσιν τῶν Βουρβόνων καὶ εἰς τὴν ἐπισκευήν τῶν συμμαχίων ἀπέναντι τῆς Γαλλίας διαγωγὴν. Ἐπίσης δὲ καὶ ἐν τῇ Βιενναῖᾳ συνόδῳ (1815) εἰργάσθη μετὰ ζήλου πρὸς ἀποκατάστασιν ὁμοιοῦς μεταξὺ τῶν συμμαχίων ἡγεμόνων καὶ παγίωσιν σταθερᾶς τινος τῶν πραγμάτων καταστάσεως, συντελέσας ἰσχυρῶς εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλβετίας καὶ τὴν διὰ δημοκρατικῆς αὐτονομίας προίκισιν τῶν Ἰονίων νήσων. Ταῦτα δὲ πάντα ἐνηργεῖ πνευματικῶς φιλελευθέρῳ διατελῶν ὑπὸ τὸ κράτος φιλελευθέρων ἰδεῶν, ὡς τοῦτο ἀπέδειξε καὶ ἐν τῇ διαρρυθμίσει τῶν τῆς Πολωνίας πραγμάτων, ἧς τὸ μέγιστον λαδὼν μέρος καὶ τὸ δουκᾶτον αὐτὸ τῆς Βαρσοβίας ἐπρόκειτο τὴν ῥωσικὴν Πολωνίαν ὡς ἰδιαιτέραν πολωνικὸν κράτος διὰ θεσμῶν φιλελευθέρων καὶ συνταγματικῶν. Οὕτως ὁ Ἀ. ἐπέστρεψεν εὐτυχῶς ἐκ τοῦ πολέμου οὐ μόνον σώσας τὴν Ῥωσσίαν, ἀλλὰ καὶ αὐξήσας αὐτὴν διὰ προσθήκης σημαντικῆς χώρας καὶ γενόμενος ἰθὺντως τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς. Διὸ καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ γερουσία τῆς Ῥωσσίας ἐξ ἐγγνωμοσύνης προσηγόρευσαν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἐπωνύμου «Εὐλογημένος». Καὶ ταυτὰ μὲν αἱ ἐξωτερικαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου πράξεις.

Ἄλλ' ἡ διάνοια, ἡ προσοχὴ καὶ αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἡγεμόνος τούτου συμφωνοῦσι πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὰς κλίσεις καὶ τὰ προσόντα αὐτοῦ ἐστράφησαν μᾶλλον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ κράτους καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ Ἀ. κυβερνήσις ὑπῆρξε γονιμωτάτη εἰς εὐεργετικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ μεγάλας βελτιώσεις ἐν παντί· κλάδῳ τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου τοῦ ῥωσικοῦ κράτους. Οὕτω τὸ προσωρινὸν συμβούλιον τοῦ αυτοκράτορος μετεδύθη εἰς διαρκὲς συμβούλιον τοῦ κράτους, τὰ ἔκτακτα δικαστήρια τὰ δικάζοντα πολιτικὰς δίκας κατηργήθησαν «διότι, ἔλεγε τὸ διάταγμα, ἐν καλῶς διοργανωμένῳ κρατὶ πάντα τὰ κακοῦργήματα μόνον διὰ τῆς γενικῆς τοῦ νόμου ἰσχύος πρέπει ν' ἀνακαλύπτονται, κρίνονται καὶ τιμωρῶνται», ἡ δὲ τοῦ νόμου πρὸς τὸν νομιθέτην σχέσις προσδιωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀ. ὡς ἐξῆς: «Οὐδεμίαν ἀλλήλων ἀναγνώριζον ἐξουσίαν εἰ μὴ τὴν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀπορρέουσαν». Σχηματισμὸς νέου ὑπουργείου, προαγωγή τῆς γεροσύνης εἰς τὸ

ἀξίωμα ἡθικοῦ προσώπου μεσάζοντος μετὰ τοῦ αυτοκράτορος καὶ τοῦ λαοῦ, τὰ γενικὰ καὶ εἰδικὰ μέτρα τὰ ὀριοθέντα πρὸς μόρφωσιν τοῦ λαοῦ καὶ προαγωγὴν τῆς λαϊκῆς εκπαιδεύσεως δι' ἰδρύσεως σχολείων καὶ πανεπιστημίων (ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἀ. ἰδρύθησαν 58 ἐκκλησιαστικὰ σχολαί, ὑπὲρ τὰ 100 γυμνάσια καὶ 2000 προκαταρκτικὰ σχολαί) καὶ προστασία καὶ προαγωγή τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν μάχιστάν ἀξιωματικῶν ἐργῶν τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἄλλ' ἡ πρὸς μεταρρυθμίσειν ζήλος τοῦ ἡγεμόνος ἐνηργήσεν ἐτι περαιτέρω. Ἐπ' αὐτοῦ ὀρίσθησαν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ προνόμια τῶν ευγενῶν καὶ εἰς τὴν τάξιν τοῦ κλήρου ἀνήκοντες ἀπελήθησαν τῆς ἀτιμωτικῆς σωματικῆς ποινῆς τῶν χωρικῶν τάξεις ἀπελλάγη βαρέων καὶ ἀσθεντικῶν φόρων· ἐπετράπη εἰς τοὺς κατωτέρους πόλεις καὶ εἰς τοὺς χωρικοὺς ἡ κτήσις ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, τοῦ ὅπερ προσέλαβε τὴν πρὸς πολιτικὴν τοῦ ἔθνους ἐλευθερίαν ὁδόν· ἐβεβαίωθησαν οἱ τῶν δικαστηρίων ὅροι· νισσοὶ καὶ κατηργήθησαν τὰ βασανιστήρια καὶ διατάγματα, ἐν ᾧ ἐλέγετο «τὸ ὄνομα βασανιστήριον, ὅπερ προσάπτει ἀσχύνην καὶ ἐνέειν τὴν ἀνθρωπότητα, ἐξαλείφεται διὰ παντός ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ λαοῦ»· ἀναδιωργανώθησαν δὲ τὰ ἐστυνομικὰ σύστημα καὶ τὰ τῆς διοικήσεως ἐν γένει. Ἐξεδόθη προσέτι ἱερὰ συνταγμα διὰ τὴν Λειβονίαν, Βοθονίαν καὶ Κουρλανδίαν καταργεῖν τὴν δουλείαν τῶν χωρικῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις. Πρὸς τοῦτο συνέστη διαρκὲς ἐπιτροπὴ ἐκ 45 ὑπαλλήλων συγχευμένην ἔργον ἔχουσαν τὴν προπαρασκευὴν καὶ σύνταξιν νόμων. Πλείστα ἄλλα μέτρα καὶ θεωρήθησαν πρὸς προστασίαν τοῦ ἀποικιακοῦ συστήματος ἐν τῇ ἐσωτερικῇ, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας διὰ κατασκευῆς διωρύγων καὶ πρὸς ἀμύλησιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας· πολλὰ δὲ εὐεργετικὰ διατάξεις ἐθεσπίσθησαν ὑπὲρ τῶν πενήτων, ἀσθενῶν καὶ ἀέργων. Τέλος οὐ μόνον ὁ στρατὸς ἀναδιωργανώθη, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους μετερρυθμίσθησαν ἐπὶ τὸ βέλτιον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ δουλεία βαρέως ἐτι ἐπὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπέεξε τὴν ῥωσικὴν κοινωνίαν καὶ ἡ χειραφέτησις τῶν χωρικῶν περνωρίσθη εἰς ἐλάχιστον· ὅσον ἐπαρχίας τῆς Βαλτικῆς, οὐχ ἥττον ἢ τῆς Ἀλ. κυβερνήσεως ἤρκασε καὶ ἐνταῦθα τὴν εὐεργετικὴν αὐτῆς ροπήν, ἀρὸς ἀνηγορεύθη μὲν δημοσίᾳ τῶν δούλων ἀγοραπωλησία καὶ ἡ εὐεργετικὴν ἐφημερίδιον ἀγγελία πωλήσεως ἡ ἀγορὰ ὀρίσθησαν δὲ μέτρα διευκολύνοντα τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκούντων δούλων. Τοιαῦτα ἐν κερφαλαίῳ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ Ἀ. κυβερνήσις.

Διὰ πασῶν τούτων τῶν ἐσωτερικῶν μεταρρυθμίσεων, πολλῶν δὲ πλέον διὰ τοῦ σπουδαίου στατοῦ μέρους, ὅπερ ἔλαβον ἐν τοῖς ἀπὸ 1811—15 πολέμοις τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἐνταῦθα

τὸν τοῦ Ναπολέοντος καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς
ροπῆς, ἣν ἤσκησεν ἐπὶ τὴν νέαν διαρροῦσιν
τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων, ὁ Ἀ. ἐνίσχυσε
λίαν τὴν θέσιν τῆς Ῥωσσίας ἐν Εὐρώπῃ καὶ
προήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸ μεγαλεῖον, ὅπερ οὐδ'
αὐτὸς ἴσως ὁ Μέγας Πέτρος ἠδύνατο νὰ προ-
βῇ. Ἄλλ', ἡ ἰσχυρὰ αὕτη θέσις τῆς Ῥωσσίας
καὶ τὸ πρωτεῖον, ὅπερ ἀνῆκε τῇ ἡγεμονίᾳ αὐ-
τῆς ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ πολιτικῇ ἀπὸ τοῦ 1815,
δὲν ἦσαν ὁμοιορ καὶ τινος ἀδυναμίας καὶ ἀν-
τιθέσεων ἐν τῇ ἐξωτερικῇ αὐτοῦ ἐκδηλώσει.
Πρωτίμως εἶχεν ἀναπτυχθῇ ἐν τῇ Ἀ. εὐσε-
βεῖα οὐχὶ ἀμέτοχος μυστικισμοῦ καὶ τις πρὸς
δογματιαν κλίσις ἐπιταθείσα διὰ τῶν φοβερῶν
περιστάσεων, ἐν αἷς διεδέχθη τὴν φανερωθέντα
πατέρα αὐτοῦ. Ὁ μυστικισμὸς δὲ αὐτὸς ἐτι-
μᾶλλον ἠδύθη ἐν αὐτῷ κατ' ἀκολουθίαν τῶν
μεγάλων γεγονότων τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ
οὐ μικρὸν συνετέλεσεν εἰς τὴν πραγματώσειν
τῆς ἱερᾶς συμμαχίας τῆς συνομιλοῦνθίσσης
μεταξὺ τῶν αὐτοκρατόρων Ῥωσσίας καὶ Αὐ-
στρίας καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἐτι
πρὸς τῆς ἐκ Παρισίων ἐπιστροφῆς αὐτῶν, εἰς
ἣν συμμαχίαν προσεχώρησαν κατὰ μικρὸν
πᾶσαι αἱ εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις πλην τοῦ Πάπα
καὶ τῆς Ἀγγλίας. Εἶναι δὲ γνωστὸν πῶς ἡ
συμμαχία αὕτη ἐρρωμένη ἀπὸ ἀρχῶν πολιτι-
κῶν ὅλως χριστιανικῶν καὶ σκοποῦσα ἐν ἀρχῇ
τὴν στερεῶσιν τῆς μεταξὺ τῶν λαῶν ἐμονίας,
ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος καὶ τῆς ἐσωτερικῆς
καὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν εἰρήνης ἐγένετο
παρὰ τοῖς ἀντιδραστικοῖς πολιτικοῖς ἀνδράσιν
ἰσχυρὸν ἐλατήριον ἐναντίον πάσης ἐλευθερίας
τῶν λαῶν καὶ παντὸς φιλελευθέρου κινήμα-
τος καὶ κατέστησε τὸν ἡγεμόνα τῆς Ῥωσσίας
ἐκαιοῦστον εἰς πάσας τὰς ἀντιδραστικὰς μηχαν-
νορραρίας τῆς Μεττερνιγικῆς πολιτικῆς, κατὰ
τὰς ἐμπνεύσεις τῆς ὁποίας ὁ Ἀ. ὡς ἰθὺντωρ
τῆς εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς μετέσχε παθὼν
τῶν ἐν Τροπικῇ, Λαυδάχῃ καὶ Βερώνῃ ἡγε-
μονικῶν συνόδων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς γενομέ-
νων ἀποφάσεων, δι' ὧν κατεπολεμήθησαν αἱ
ἐνταχοῦ τῆς Εὐρώπης (ἐν Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ)
ὑπὲρ ἐθνικῆς ἢ πολιτικῆς ἐλευθερίας ἐπιχει-
ρηθέντες ἀγῶνες. Κατ' ἀκολουθίαν τούτου καὶ
ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τοῦ κράτους διοικήσει ἐπὶ ἡλ-
θεν ἰσχυρὸν πνεῦμα ἀντιδράσεως. Τότε εἰσέ-
χθη εἰς τὴν Ῥωσσίαν αὐστηρὰ λογοκρισία καὶ
αὐστηροτάτη ἐπίβλεψις τῶν εἰσχομένων βί-
βλων· ἐντεύθεν ἐπηρεασμένη περιορισμὸς ἐν
τῇ προόδῳ τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλολογικῆς καὶ
τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ καὶ ὅλον τὸ κράτος
ἐνεργηθεῖσα καταδιώξει τῶν ἐλευθέρων τέκτο-
νων καὶ ἄλλων προσηλυτιστικῶν ἐταίρων
ἦσαν ὡσαύτως ἀποτελέσματα τοῦ τοιοῦτου
ἀντιδραστικοῦ πνεύματος. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη
πολιτικὴ, ἰδίως ὑπὸ τὴν ἐποψὴν αὐτῆς τὴν ἐ-
ξωτερικὴν καὶ διεθνῇ, διατέλει εἰς ὥληρὰν ἀν-
τιθέσιν πρὸς τὴν ἱστορικὴν καὶ ἐθνικὴν ἐξω-
τερικὴν πολιτικὴν τῆς Ῥωσσίας. Ἡ δ' ἀντι-

θέσις αὕτη ἐξεδηλώθη ἐμφαντικώτατα ἐν τῇ
διαγωγῇ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρος ἀπαι-
νῶντι τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ Ἀ.
ὡς προστατὴς τῆς ἱερᾶς συμμαχίας, ὡς ὑπέρ-
μαχος πολιτικῆς καταδικάζουσης πανταχοῦ
τῆς Εὐρώπης πᾶν ὑπὲρ ἐλευθερίας κίνημα καὶ
προστατεύουσα πᾶν δίκαιωμα ἡγεμονικῶν ἱστο-
ρικῶν ἢ τοῦ υποχρεωμένου ὑπὸ ἐποψὴν εὐρω-
παϊκῆν νὰ καταδικάτῃ αὐστηρῶς τὴν ἐλλήνι-
κὴν ἐπανάστασιν εὐδελῶς λαμβάνων ὑπ' ὄψιν
τὸν καθαρῶς θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν αὐτοῦ
χαρακτήρα. Ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀκριβὲς χαρα-
κτὴρ τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος συμφορητάτος
ὦν πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ῥωστικῆς πολι-
τικῆς τὰς κηρυχθείσας ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέ-
τρου καὶ ἐμπρακτικῶς ἐφαρμοσθείσας ὑπὸ τῆς
Αἰκατερίνης Β', προσέτι δὲ συμφωνότατος
καὶ πρὸς τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐθνικὰ αἰσθητά
τοῦ ὁσσοῦ λαοῦ ἐπέβαλλεν ἰσχυρῶς τὴν
προστασίαν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶ-
νος. Ἐν μέρει τῶν δύο τούτων ἰσχυρῶν ἀντι-
θέτων ψευμάτων, εὐθεν μὲν τῆς διεθνούς εὐ-
ρωπαϊκῆς, εὐθεν δὲ τῆς ἐθνικῆς Ῥωστικῆς
πολιτικῆς ἐλαυνόμενος ὁ αὐτοκράτωρ ἐν ἰδ-
ρύσει μὲν, βασίς μάλιστα ἐξεργάμενος τῆς
Ῥωσσίας παρεκλήθη ἐν ἡγεμονικαῖς συνό-
δοις, ἡ συνετυγχάνει τοῖς περὶ τὴν Μέττερνιχ,
παριστάμενος πολέμιος πᾶσι τοῖς ἐπανα-
στασίσταις, ἐν Ῥωσσίᾳ δὲ καὶ Ἀνατολῇ ὡς
προστάτης τῆς Χριστιανικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκ-
κλησίας, εἰς πολλὰς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος
περιήλθιν ἀντιφάσεις πρὸς αὐτοὺς καὶ μετῴθη
πολιτικὴν ἀμειψανταυρομένην, ἀσθενῆ, ἀστα-
θὴ καὶ ἀναποφάσιστον ὅτι μὲν βουλευομένου
ἰσχυρῶς ὑπὸ τοῦ Μέττερνιχ, καὶ ἀποκη-
ρύττειν καὶ καταδικάζων τὴν ἐπανάστασιν, ἐπε-
ὶ δὲ συμφῶνως πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς Ῥω-
σικῆς πολιτικῆς καὶ πρὸς τὰ αἰσθητά τοῦ
Ῥωστικοῦ λαοῦ ἐνεργῶν ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζο-
μένων Ἑλλήνων διαρρηγγύων τὰς πρὸς τὴν
Ῥωσικὴν φιλικὰς σχέσεις, συγκαλὼν συνδια-
σκέψεις εἰς Πετροῦπολιν καὶ ἐπικαλούμενος
τὴν συνδρομὴν τῶν συμμάχων δυνάμεων πρὸς
Ῥωσὶν τοῦ ἐλληνικοῦ ζητήματος. Αἱ ἀποτυ-
χίαι αἱ συμπαρομοῦνται τοιαύτη ἀσθενεία καὶ
ἀσταθεὶς πολιτικῇ, αἱ ἐντεύθεν προερχόμεναι
διηγετικαὶ ἀπογοητεύσεις, πρὸς δὲ καὶ αἱ ἀκα-
τάπαυστοι πόθοι περὶ συνομοσίας καὶ ἐπανα-
στάσεων ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ κράτει, ἐτι δὲ ὁ
θάνατος τῆς μονογενοῦς αὐτοῦ (οὐχὶ ἐκ νομί-
μου γάμου) προσφίλους κόρης, ταῦτα πάντα
συντελέσαντα ἰσχυρῶς εἰς τὴν ἐπίτασιν τῆς
δογματικῆς καὶ τῆς σωματικῆς ἐξουθενήσαν ἐπι-
συσταν τὸ μοιρίδιον τέλος. Κατὰ περιστάσαν,
ἣν ἐπεχείρησε κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1825
ἐν ταῖς νοτίαις τοῦ κράτους ἐπαρχίαις ἀφ-
εὐκόμενος εἰς Κρημαίαν καταλήθη ὑπὸ πυ-
ρατοῦ ἐνδημικοῦ ἐν τῇ γῇ τῇ ταύτῃ, μεταδὲς
δ' ἐπεὶ ταυτοῖς εἰς Ταϊγκάνιον ἐτελευτήσεν ἐν
τῇ ἀπωτάτῃ ταύτῃ γαίᾳ τοῦ κράτους τῇ 18

Δεκεμβρίου 1825. Ὁ Ἀ. οὐδὲν ἀπέκρινε τέκνον ἐκ τῆς αὐτοκρατείας Ἑλισάβετ. [Π. Κ].

2) Ἀλέξανδρος ὁ Β' (Νικολαΐεβιτς), αὐτοκράτωρ πασιῶν τῶν Ῥωσιῶν, υἱὸς πρωτότοκος τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου Α' καὶ τῆς αὐτοκρατείας Ἀλεξάνδρας (Θυγατὶς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου Γ' τῆς Πρωσίας καὶ τῆς βασιλίσσης Λουίζης). Γεννηθεὶς τῷ 1818 καὶ ἐπιμελὺς τυχῶν ἀγωγῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πατρὸς τοῦ Νικολάου, ἀφοῦ ὡς αὐτοκρατορικὸς διάδοχος διῆλθε τὰ μετὰ τῆς ἰδιότητος αὐτοῦ συνδεόμενα τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας ἀξιώματα, διεδέξατο εἰς τὸν θρόνον τὸν πατέρα αὐτοῦ Νικόλαον Α' ἀποθανόντα τῇ 18 Φεβρουαρίου 1855 διαρκούντος ἐτι σποδρῶς τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Ἦν μέσῳ τοιαύτης κρίσεως περιστάσεως λαθῶν τὴν κυβερνήσιν ὁ Ἀλ., ὅστις ἕως τότε ἐνομιζέτο ἀνὴρ εἰρηνικός, ἄλλ' ἑσπερημένως πάσης ἐνεργητικότητος, μετὰ μεγάλης ῥώμης καὶ ἐνεργείας ἐξηκολούθησε τὸν πόλεμον ἐπισκεφθεὶς τὸ αὐτὸ ἔτος τὸ τοῦ πολέμου στάδιον (τὴν Κριμαίαν). Ἡ Παρισινὴ εἰρήνη (1856), ἣτις ἔθηκε τέρμα εἰς τὸν πόλεμον, ἐξηρθένωσε μὲν ὅπως οὖν τὴν θέσιν τῆς Ῥωσίας ὡς μεγάλης δυνάμεως ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει, ἀλλὰ τὴν ἐξωτερικὴν ταύτην προσωρινὴν ἀδυναμίαν ἀπέξημίωνε πλουσίως ἢ συνετὴ καὶ δραστηρίᾳ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ τῆς κυβερνήσεως τοῦ αὐτοκράτορος ἢ τείνουσα εἰς τὴν περισυναγωγὴν τῶν δυνάμεων τοῦ κράτους καὶ τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν τῶν ὁρίων καὶ ἐπέκτασιν αὐτῶν πρὸς ἀνατολὰς. Οὕτω μετὰ τὴν Παρισινὴν συνθήκην δι' ἰσχυρὰς στρατιωτικὰς ἐνεργείας ὑπετάχθησαν μὲν αἱ φιλοπύλεμοι τοῦ Καυκάσου λαοί, ὡραῖαι δὲ ἐκτάσεις χωρῶν μεταξὺ Κασπίας, Ἀράλης καὶ τοῦ Ὠξοῦ καὶ Ταξάρτου προσηρηθήσαν εἰς τὴν Ῥωσίαν. Ἀλλὰ τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιστα ἔργα τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἀ. ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς μεταρρυθμίσεις, τῶν ὁποίων σπουδαιοτάτη εἶναι ἡ τῷ 1862 γενομένη χειραφέτησις τῶν δούλων ριζικὴν ἐπαγαγούσα κοινωνικὴν ἐν Ῥωσίᾳ μεταμόρφωσιν. Ἡ σπουδαιοτάτη αὕτη μεταρρυθμίσις καὶ ἄλλαι πλείσται ἀποδίδουσιν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους δὲν ἐνηργεῖντο πάντοτε ἐν μέσῳ βαθείας εἰρήνης. Τῷ 1863 ἐξερράγη ἐπανάστασις σοβαρὰ ἐν Πολωνίᾳ καταβλήθεισα μετὰ μεγάλης σκληρότητος ἀποτελοῦσα ὅπως τὸ μόνον σκοπεῖν ἂν ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Ἀλεξάνδρου Β'. Πρὸς τούτοις αἱ γενόμεναι ριζικαὶ μεταρρυθμίσεις πολλὰ καὶ ποικίλα προσβαλοῦσαι συμφέροντα παρήγαγον πολλαχοῦ βαθείας δυσανεκτικότητας, αἵτινες ἡνύσαν τὴν παρὰ τῷ ἀμαθὲ ὄχλῳ διάδοσιν κοινωνιστικῶν καὶ ἄλλων ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν (βλ. Μηδενισμός). Δύο ἀποπειραὶ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ αὐτοκράτορος γενόμεναι ἢ μὲν τῷ 1866 ἐν Πετρούπολει ὑπὸ τοῦ Ῥώσου Καρακζώφ, ἢ δὲ ἐν Παρισίοις τῷ

1867 ὑπὸ τοῦ Πολωνοῦ Βερεζέβσκι βλάβαν ἐμπούρασαι καὶ ἀλγινεὴν αἰσθησιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καθόσον μάλιστα αἱ κατ' ἀναλογίαν τῆς πρώτης ἀποπειρας γενόμεναι ἀνακρίσεις ἀνεκάλυψαν τὴν ὑπαρξιν πολλῶν ἐν Ῥωσίᾳ μυστικῶν ἀνατρεπτικῶν ἐταιρειῶν, ἐφύγραναν τὸν πρὸς μεταρρυθμίσεις ἔχλον τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐνῷ δὲ ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ πρὸς τοιαῦτα προσέκρουσε κωλύματα, ἡ κατ' ἀρχὴν εἰρηνικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπηρεάζετο διηγεκῶς ὑπὸ νέας τινὲς κατ' ἐπιφάνειαν ἐθνικῆς, πολιτικῆς σφαλῆς τῶν καλουμένων Πανσλαβιστῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸ πρόσχημα πνευματικῶν διὰ φιλόλογικῶν σχέσεων συνδέσμου τῶν διαφόρων σλαβικῶν λαῶν ἐζήτουν τὴν διεθνή τῆς Ῥωσίας θέσιν νὰ ἐνισχύωσι καὶ νὰ ἀνυψώσωσι διὰ στενῶν ἡθικῶν καὶ πολιτικῶν δεσμῶν μεταξὺ πάντων τῶν σλαβικῶν λαῶν τὴν ταπασμένην ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τὴν πολιτικὴν τῆς Ῥωσίας. Ἡ τοιαύτη ἰδέα εὐρύουσα ὑπερμάχους καὶ ζηλωτὰς καὶ ἐν τοῖς ἰσχυροῦσι πολιτικαῖς καὶ στρατιωτικαῖς κύκλοις δὲν ἐβράδυε νὰ δώσῃ τῇ ῥωσικῇ πολιτικῇ τάσει πολεμίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα (διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος βλ. λ.) τὴν Τσερκίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν. Τὸ βουλγαρικὸν σχίσμα (1878), ἡ Ἑρζεγοβίνος ἐπανάστασις τοῦ (1871), ἡ λεγομένη Βουλγαρικὴ ἐπανάστασις, ὁ Σερβοτουρκικὸς πόλεμος τοῦ (1876) καὶ τέλος ὁ Τουρκωμοσσικὸς πόλεμος τοῦ 1877—78 ὁ ἀπολήξας εἰς τὴν περιβόητον συνθήκην τοῦ ἁγίου Στεφάνου τὴν συνομολογηθεῖσαν κατὰ τὸ πρόγραμμα τῶν πανσλαβιστῶν, ἀλλὰ περιεκλείσαν ἰσχυρὰς διὰ τῆς Βερολινεῖς συνθήκης (1878) ἦσαν καρποὶ τῆς Πανσλαβιστικῆς πολιτικῆς. Ἡ τοιαύτη πολιτικὴ ἐπέδρασεν ἐπιβλαβῶς καὶ ἐπὶ τὰς πατροπαράδοτους φιλικὰς καὶ συμμαχικὰς σχέσεις τῆς Ῥωσίας πρὸς τὴν Πρωσίαν καὶ τὸ γερμανικὸν κράτος. Ὁ Ἀλ. Β' ἦτο πιστὸς φίλος τῆς Πρωσίας καὶ τοῦ βασιλέως αὐτῆς Γουλιέλμου Ε' (ὡς Γερμανοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου Α') καὶ διὰ τῆς φιλίας ταύτης καὶ συμμαχίας ἡδυνήθη νὰ κατισχύσῃ εὐχερέστερον τῆς Πολωνικῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1863. Κατὰ τὸν αὐτοστροφωσσικὸν πόλεμον τοῦ 1866 ὁ Ἀ. διετήρησεν οὐδετερότητα εὐμενὴ πρὸς τὴν Πρωσίαν, ἐπὶ εὐμενεστέραν οὐδετερότητα διετήρησεν ἐν τῷ γαλλογερμανικῷ πολέμῳ τοῦ 1870—71, καὶ ὡς πρὸς ἀμοιβὴν τῆς τοιαύτης πολιτικῆς ἐτυχεν ἰσχυρὰς συνδρομῆς παρὰ τῆς Πρωσίας κατὰ τὴν ἀποκρήρυσιν τοῦ περὶ οὐδετερώσεως ὁροῦ τῆς Παρισινῆς συνθήκης ἀποκρήρυσιν γενομένην διαρκούντος τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου (βλ. Ἀκραϊότης Τσερκίας). Ἀλλ' ἡ διὰ τοῦ πολέμου ἐκείνου ἐπείθευσα ἐνότης καὶ πολιτικὴ ἀνύψωσις τῆς Γερμανίας ἐξήγγειρε τὸν φόβον τῶν Πανσλαβιστῶν. Μάτην ὁ μεγαλοφυὴς ἀρχιγναγκελλάριος ἤθε-

λε νὰ στερεώσῃ καὶ τὴν ῥωσικὴν συμμαχίαν καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Εὐρώπης διὰ τῆς καλυμμένης συμμαχίας τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων. Οἱ Πανσλαβισταὶ ἐπωφεληθήσαν μόνον τὴν ἐντεῦθεν προσερχομένην πολιτικὴν εὐνοίαν θείσιν τῆς Ῥωσσίας, ἵνα ὠθῶσιν τὸ κράτος εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ὁ διὰ τῆς Βερολινείου συνθήκης κυρίως ἕνεκα τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς γενόμενος περιορισμὸς τῶν πλεονεκτημάτων τῆς συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου τοσοῦτον δυσμενῶς διέθεκε καὶ αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἐπίσημον Ῥωσσίαν πρὸς τὴν Γερμανίαν, ὥστε ὁ Γερμανὸς ἀρχιγραμματεὺς ἀπονοῦς περὶ τῆς διατηρήσεως εἰλικρινῶν σχέσεων πρὸς τὴν Ῥωσσίαν τὴν τῶν τριῶν αὐτοκρατόρων συμμαχίαν ἀντικατέστησε διὰ στενῆς ἀμυντικῆς συμμαχίας αὐτοπροσωπικῆς διευθυνομένης κατὰ τῆς Ῥωσσίας. Ἀλλ' ἡ πανσλαβιστικὴ πολιτικὴ καὶ ἄλλα ἐπὶνεγκνεν ἐλπίδια ἀποτελέσματα ἐν Ῥωσσίᾳ. Ἐξεγείρασα διὰ τοῦ μνημονευθέντος πολέμου εἰς βαθυὸν ἐπικίνδυνον τὰ ἐθνικὰ πάθη καὶ μίση παρήγαγε διὰ τῆς ἕνεκα τῆς Βερολινείου συνθήκης ἐπελθοῦσης ἀπογορευτικῆς τοσαύτην βαθεῖαν δυσἀρέσειαν ἐν πάσαις ταῖς τάξεσιν, ὥστε αἱ μυστικαὶ ἐπαναστατικαὶ ἐταιρίαι ἐπωφελοῦμεναι τὴν γενικὴν ταύτην δυσἀρέσειαν ἠΰξησαν εἰς βαθμὴν ἐκπληκτικὴν καὶ ἐπικινδυνότατον τὰς ἐνεργείας αὐτῶν. Ἐπανεληγμέναι τοιμηρόταται ἀπόπειραι κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ αὐτοκράτορος καὶ πολλοὶ φόνοι μεγιστάνων τοῦ κράτους ἀπεκάλυψαν τὴν μεγίστην σοβαρότητα τοῦ ἐπαπειλούμενου κινδύνου. Μάτην ὁ ἀγαθὸς αὐτοκράτωρ διὰ τοῦ φιλελευθέρου αὐτοῦ στρατηγῶ Ἀδρι. Μελίκοφ ἤθελε νὰ προλάβῃ τὴν συμφορὰν διὰ παραχώρησε εἰδους τινὸς συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἢ ρωσικὴ ἐκρηκτικὴ σφαῖρα τοῦ μαθητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου Ρουσδζάκωφ ἔθηκε τέρμα ἀλγεινότητων εἰς τὴν ζωὴν τοῦ αὐτοκράτορος (2 Μαρτίου 1881).

Ἀλέξανδρος Γ' (Ἀλεξάνδρονβιτς) αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, υἱὸς δευτερότερος Ἀλεξάνδρου Β'. Γεννηθεὶς τῇ 10 Μαρτίου 1845 ἐξεπαιδεύθη ὅλως στρατιωτικῶς πρὸς τοιοῦτον βίον ὑπὸ τοῦ πατρὸς προωρισμένου. Ἀλλ' ὅτε τῇ 1865 ἀπέβιωσεν ὑπὸ δεινῆς νόσου ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Νικόλαος ὁ καὶ ἐπίδοξος τοῦ θρόνου διάδοχος τὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ τὸν θρόνον διαδοχῆς περιῆλθεν εἰς αὐτὸν καὶ τότε μετ' ἐνδελεχοῦς ἐπιμελείας ἀνεπλήρωσε τὰς ἐλλείψεις τῆς μέχρι τοῦδε παιδεύσεως καὶ παρεσκευάσθη δεόντως εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀποστολήν. Τῷ 1866 ἐνυμφεύθη μετὰ τῆς Δανίδος ἡγεμονόπαιδος Ἀόγμωρ, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Χριστιανοῦ καὶ ἀδελφῆς Γεωργίου Α' τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ἀσπασμένης τὴν ὁρθόδοξον πίστιν καὶ ὁνομασθείσης Μαρίας Θεοδωρόβνας (ἥτις ἦτο πρότερον μνηστὴ τοῦ ἀποθανόντος μεγάλου δουκὸς διαδόχου Νικολάου). Ἐπίδοξος

ἔτι διάδοχος τοῦ θρόνου διατελὼν μετέσχε τοῦ ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1877—8 ἡγούμενος ἐπιτυχῶς τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τοῦ στρατοῦ τοῦ Δουδάεως τῆς ἀντιπαραταγμένης πρὸς τὸν στρατὸν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ. Τῷ 1881 (3 Μαρτίου) μετὰ τὸν τραγικὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου τοῦ Β' ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ μετὰ δύο ἔτη ἐστέφθη μεγαλοπρεπῶς ἐν Μόσχᾳ (15 Μαΐου 1883). Ἡ κυβέρνησις τοῦ Α. ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε εἰρηνικὴ ἐξωτερικῶς καὶ ἰσχυρὰ ἐσωτερικῶς. Αἱ ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις τῆς Ῥωσσίας ἠδυνήθησαν διὰ τῆς προαρτήσεως τῆς Μαριγγιανῆς (Μερᾶ) καὶ τοῦ Πεντζάγ, καὶ τὰ ἔρια τοῦ ῥωσικοῦ κράτους ἐτι μάλλον προσεγγισαν πρὸς τὰς Ἰνδίας. Μεθ' ὅλον δὲ τὸν καθόλου εἰρηνικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπῆρξεν εὐνοίᾳ εἰς τὰς πανσλαβιστικὰς τάξεις καὶ ἦτοον φιλικὴ πρὸς τὴν Γερμανίαν. Ἐπίσης δὲ καὶ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ διοικήσει τὸ ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου Β' φιλελευθέρων πνεῦμα διεισώρησεν εἰς ἀρχὰς ἀπολυταρχικωτέρας. Ἐπὶ τοῦ Α. μεγάλῃ ἐπίδοσιν ἔλαβον καὶ λαμβάνουσιν ὁσημέραι αἱ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀμυντικαὶ δυνάμεις τοῦ ῥωσικοῦ κράτους καὶ μέγιστοι καταβάλλονται ἀγῶνες πρὸς τὴν ὡς ἐνεστί τελειοτέραν διεργασίαν τοῦ ῥωσικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν αὐξάνειν τοῦ ναυτικοῦ (ἰδίως τοῦ ἐν Εὐξείνῳ). Ἡ πρὸς τὴν Ἑλλάδα πολιτικὴ τοῦ Α. ὑπῆρξεν ἐξ ἄρχῃς καὶ διατελεῖ ἐτι οὐχὶ μὲν λίαν συμπαιθεὶς καὶ ἐνθαρρυντικὴ, ἀλλὰ καθόλου εὐμενὴς καὶ φιλική, ἐπὶ τὸ εὐμενέστερον ἰδίως τραπέσια μετὰ τὸ βουλευτικὸν πραξικόπημα τῆς 6/18 Ἰουλίου 1885 καὶ τὰ ἔκτοτε ἐν Βουλγαρίᾳ γενόμενα. Καὶ σήμερον δὲ ἐν τῇ Κρητικῇ ζητήματι ἡ μόνη κυβερνήσις ἡ ὁπωσούν εὐμενὴς πρὸς τοὺς ἀγῶνας τοῦ κρητικοῦ λαοῦ φαίνεται οὕσα ἡ ῥωσικὴ. [Π.Κ.]

III ΗΓΕΜΩΝ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

Ἀλέξανδρος Ἰωάννης Α' (Κούζας) ἡγεμὼν τῆς Ρωμουνίας. Γεννηθεὶς τῇ 1820 ἐν Γαλαζίῳ ἐκ τῆς βογιαρχικῆς οἰκογενείας Κούζα ὑπῆρέτησε τὸ πρῶτον ἐν τῷ στρατῷ, εἶτα δὲ τῇ 1850 ἐγένετο νομάρχης Γαλαζίου, τῇ 1858 ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, τῇ δὲ 1859 ἐξελέχθη ἡγεμὼν Βλαχίας, εἶτα βί καὶ τῆς Μολδαβίας, εἰς ἃς ἡγεμονίας ὡς ἡνωμένως ἡ γερμανία εἰδωκε τὸ σύνταγμα τοῦ 1859· τῇ 1861 ὑπὸ τὸν Α. Κούζαν ἐκηρύχθη ἐπιτήμωσις ἡ ἐνωσις τῶν δύο ἡγεμονιῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ρωμουνία. Τῇ 1866 ἐν μέρει ἕνεκα τῶν ἀπολυταρχικῶν αὐτοῦ τάσεων, ἐν μέρει δὲ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξωτερικῶν διουργιῶν (τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς) ἐξέπεσε τοῦ θρόνου διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς τελευτησίης ἐπαναστάσεως τοῦ Φεδερεαρίου. Ἐκτοτε δὲ

ζῶν ὡς ἱδιώτης ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐτελεύτησε τῇ 1873 ἐν Ἀϊελεβέρτῃ, [Π.Κ.]

II* ΘΡΕΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ἀλ ἐξ ανδρος Καραγεώργεβιτς ἡγεμῶν τῆς Σερβίας, υἱὸς τοῦ Καραγεώργη (Γιόρνου Γεώργη) τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῶν Σέρβων. Γεννηθεὶς τῇ 1806 ἐν Τολπέλα τῆς Σερβίας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑπηρετήσεν ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐν τῷ ῥωσικῷ στρατῷ, τῷ δὲ 1843 ἐκπαίδοντος τοῦ Μιχαήλ Ὀδρένεβιτς ἀπὸ τοῦ Σερβικοῦ θρόνου ἐξελέχθη ἡγεμῶν τῆς Σερβίας, καὶ διώκησε μὲν καλῶς ἐπιμελούμενός τῆς μόρφώσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς καλλιέργειας τῆς χώρας, ἀλλὰ καταστὰς λίαν ἀντιδημοτικὸς ἔνεκα τῶν πρὸς τὴν Αὐστρίαν συμπαθειῶν αὐτοῦ, καθυβρίθη ὑπὸ τῆς μεγάλης Ἑθνικῆς Συνόδου (Σκουπτσινας) τοῦ 1858. Ζῶν ἔκτοτε ἐν Οὐγγαρία ἀνεμίσθη εἰς ῥαδιουργίας πολιτικὰς συνδεσμένους πρὸς τὸν κατὰ τὸ 1868 τελεσθέντα τραγικὸν θάνατον τοῦ ἡγεμόνος Μιχαήλ διὸ καὶ καταδιωχθεὶς ὡς συνέννοχος τοῦ θανάτου κατεδικάσθη ἐν τῇ Οὐγγαρίᾳ αὐτῇ τῇ 1871 εἰς δικαστὴν αἰρκτήν. Ἐτελεύτησε τῇ 1885 ἐν Τερασβάρῃ τῆς Οὐγγαρίας. [Π.Κ.]

Ἀλ ἐξ ανδρος Α' βασιλεὺς τῆς Σερβίας υἱὸς τοῦ βασιλέως Μιλάνου Α' ἐκ τοῦ μετὰ τῆς βασιλείας Ναθαλίας γάμου αὐτοῦ. Γεννηθεὶς τῇ 1876 διεδέχθη τῇ 1889 τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τὸ βασιλικὸν θρόνον τῆς Σερβίας παραιτηθέντα ὡς γνωστὸν οἰκισθελῶς τὸ στέμμα. Ὁ βασιλεὺς Α', ὢν ἔτι ἀνῆλιξ διατελεῖ ὑπὸ κηδεμονίαν τριμηλοῦς ἀντιβασιλείας συγκειμένης ἐκ τῶν ἀντιβασιλέων Ρίτσιτς, Πρότιτς καὶ Βελιμάροβιτς, καὶ ὑπὸ ἰδιωτικὴν πατρικὴν ἐπιβλεψίν τοῦ πρώην βασιλέως πατρὸς αὐτοῦ Μιλάνου, δικαιουμένου κατὰ τὸ τελευταῖον Σερβικὸν σύνταγμα νὰ ἐπιβλέπῃ τὰ κατὰ τὴν ἀνατροφήν καὶ παιδείαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Ἡ εἰς τὸν Σερβικὸν θρόνον ἀνάρρησις τοῦ Ἀλεξάνδρου Α' συνέπεσε μετὰ τῆς ἐσφύης τῆς πεντακοσιετηρίδος τῆς περιφύτου μάχης τοῦ Κοτσουφοπέδου (2 Ἰουνίου 1889), δι' ἧς ἀπώλετο ἡ Σερβικὴ ἐλευθερία. Ἡ ἐσφύη αὕτη ἐτελέσθη μεγαλοπρεπῶς ὑφ' ἀπάντων τῶν Σέρβων, κατὰ ταύτην δὲ τελομένη ἐν τῷ Κοτσουφοπέδιῳ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς Α' ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Σερβίας Μιχαήλ τὸ χρῆμα τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας. [Π.Κ.]

ΙΔ* ΘΡΕΜΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἀλ ἐξ ανδρος (Βάτσεβερν) ἡγεμῶν τῆς Βουλγαρίας, υἱὸς δευτερότοκος τοῦ πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου τῆς Ἔσσης (θείου τοῦ μεγάλου δούκε τῆς Ἔσσης Δαρμσπάδης Λουδοβίκου Β'). Γεννηθεὶς τῇ 1857 ὑπηρετήσεν ἐν ἀρχῇ ἐν τῷ ῥωσικῷ στρατῷ καὶ ὡς Πρώστος ἀξιωματικὸς μετέσχε τοῦ ῥωσσο-

τουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1877—78, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐπείου καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Περόλινου Συνόδου τοῦ 1878 ἱδρυσίν τῆς βουλγαρικῆς ἡγεμονίας ἐξελέχθη τῇ 1879 ἡγεμῶν τῆς Βουλγαρίας ἐνεργείᾳ τῆς Ῥωσσίας ὡν ἀνεψίος τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ῥωσσίας Μαρίας, συζύγου τοῦ Ἀλεξάνδρου Β'. Ἀποδεχόμενος τὴν ἐκλογὴν ἐκυβέρνησεν ἐν ἀρχῇ κατὰ τὸ σύνταγμα τὸ ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τοῦ 1878. Ἀλλὰ τῇ 1881 ἀπῆλθε παρὰ νέας Ἑθνικῆς Συνελεύσεως εἰδὼς τι δικτατορίας ἢ ἀπολύτου μοναρχικῆς ἐξουσίας, ἥτις καὶ παρεγνώθη αὐτῷ, καὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἤσκησε μέχρι τοῦ 1883, ὁπότε ἀποκατεστησεν αὐθις τὸ πρῶτον σύνταγμα. Τῇ 1883 παρασυρθεὶς ὑπὸ ἀντιρωσικῶν ἀγγλικῶν ὅτι διουργίῳν ἐκήρυξε τὴν διὰ πολιτικῶν τολμημάτων (6/18 Ἰουλίου) ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ῥωσικῆς κυβερνήσεως τὴν ἔνωσιν τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμανίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ διὰ τῆς διαγωγῆς ταύτης οὐ μόνον ἐφείλκεσε τὴν δυσμένειαν τῆς Ῥωσσίας, ἀλλὰ καὶ μεγάλας προσεκάλεσε πολιτικὰς ἀνωμαλίας ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ, ἐνθα ἡ μὲν Ἑλλὰς διὰ τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν περιήλθεν εἰς διαστροφὰς πρὸς τὴν Τουρκίαν ἀπολήξασαν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ στόλου τῶν μεγάλων ἐυρωπαϊκῶν δυνάμειον (πλὴν τῆς Γαλλίας) ἀποκλεισμέν τῶν παραλίων αὐτῆς (1886) ἐν δὲ τῇ Σερβίᾳ ὁ βασιλεὺς Μιλάνος ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Ἀλλ' ἀκριβῶς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον ὁ Α' μετὰ τὰς πρώτας ἀποτυχίας ἀναδειχθεὶς νικητὴς καὶ εἰσβάλων εἰς τὴν Σερβίαν καὶ ἐκπορθήσας τὸ Πιρὸτ οὐ μόνον δημοτικώτατος κατέστη ἐν Βουλγαρίᾳ, ἀλλ' ἐπέτυχε καὶ τὴν ὑπὸ τῶν δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας αὐτῆς ἀναγνωρίσιν τῶν ἐν Ῥωμανίᾳ γενομένων, οὐχ ἥτιον διατελῶν πάντοτε ὑπὸ τὴν δυσμένειαν τῆς Ῥωσσίας προσεκάλεσε καθ' ἑαυτοῦ συνωμοσίαν (9 Αὐγούστου 1886) καὶ ἐξέπεσε τοῦ θρόνου. Καὶ ἐπανῆλθε μὲν μετὰ μικρὸν ἐν θριαμβῷ ἀνακληθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ κατὰ τὸ πλείστον εὐμενοῦς αὐτῷ διακειμένου, ἀλλ' ἡ ἐπιστήμω ἦν ἐκδηλωθεῖσα τοῦ Τσάρου δυσμένεια ὑπεχρῆσεν αὐτὸν εἰς ἐριστικὴν παραίτησιν ἀπὸ τῆς Βουλγαρικῆς ἡγεμονίας (27 Αὐγούστου 1886.). [Π.Κ.]

ΙΕ* ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΝ ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΝ

Ἀλ ἐξ ανδρος (Λουδοβίκος, Γεώργιος Φρειδερίκος Αἰμίλιος) πρίγκηψ τῆς Ἔσσης στρατάρχης Αὐστριακός, νεώτατος υἱὸς τοῦ μεγάλου δούκε τῆς Ἔσσης Λουδοβίκου Β', θείου τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος μεγάλου δούκε Λουδοβίκου Γ'. Γεννηθεὶς τῇ 1823 ὑπηρετήσεν τὸ πρῶτον ἐν τῷ ῥωσικῷ στρατῷ, μεταστῆναι καὶ τῶν ἐν Καυκάσῳ ἀγώνων (1845). Τῇ 1852 μετέστη εἰς Αὐστριακὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ μετέσχε τοῦ πολέμου τοῦ 1859. Τῇ 1865 ἐπανῆλθεν εἰς Δαρμσπάδην, τὸ δὲ

ἐπόμενον ἔτος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν Αὐστρο-πρωσικὸν πόλεμον ἡγούμενος ἀνεπιτυχῶς τοῦ ἰσχυροῦ στρατιωτικοῦ τμήματος τοῦ ἀυστροπρωσικοῦ στρατοῦ. Ἐκ τοῦ γάμου, ὃν συνῆψε μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Πολωνοῦ κόμητος Hanke, εἰς τὴν ὃ ἀνεψιὸς αὐτοῦ μέγας δοῦξ ἀπέβηκε τὸν βασιλὴν καὶ τὸν τίτλον πριγκιπίσσης Βάττεμπεργ, ἀπέκτησεν ἱκανὰ τέκνα, ἐν οἷς γνωστότατος ὁ δευτερότοκος αὐτοῦ υἱὸς Ἀλέξανδρος Βάττεμπεργ ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας. Τὰ τέκνα αὐτοῦ φέρουσι τὸ τῆς μητρὸς ἐπώνυμον Βάττεμπεργ. [Π.Κ.]

ΙΓ' ΤΟΠΩΝ ΟΝΟΜΑΤΑ

Ἀλέξανδρος κώμ. Λευκάδος τοῦ δήμου Καρυάς, ἀπέχ. ὥρ. 1, 15' ἀπὸ Καρυάς. Κāt. 650 τῷ 1880.

Ἀλέξανδρου Γεώργιος. Λόγιος Κρήτης κατὰ τὴν ΓΕ' ἐκατονταετηρίδα. Ἰσχυρότατος καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν Ῥώμῃ, ἐχειροτονήθη δ' ὑπὸ τοῦ Πάπα ἐπισκοπὸς Ἀρκαδίας, τῆς τρίτης κατὰ τὴν τάξιν τῶν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Κρήτης ὑποκειμένων ἐκκλησιῶν. Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐχειροτονήθη, δὲν εἶναι γνωστός, γινώσκουμεν δὲ μόνον ὅτι συνελεγετοῦργος τὸ Πάσχα (30 Μαρτίου) τοῦ 1494 μετὰ τοῦ Πάπα ἐν Ἀγίῳ Πέτρῳ τῆς Ῥώμης, ὅπου ἀνέγνω ἑλληνιστὶ τὸ εὐαγγέλιον. Ἀπέθανεν ἐν Κρήτῃ περὶ τὸ 1500. (Βλ. περὶ τούτου Μουστοξύδου Ἑλληνουήμωνα σ. 288—290.—Legend, Bibl. Hellénique I σ. 8—9.—Ὁ Σάβας ἐν Νεοελλην. φιλολ. σ. 91 συνταυτίζει αὐτὸν ἐσφαλμένως μετὰ τοῦ ἐκ Κοριλιάνης ἱερέως Γεωργίου).—**Ἄ** **Ἀλέξανδρου** εἶχεν υἱὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις ἐν ἔτει 1186 ἐτύπωσεν ἐν Βενετίᾳ τὸ τέταρτον κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τῶν ἑλληνιστῶν ὑπὲρ ἑλληνῶν τυπωθέντων βιβλίων, ἧτοι τὸ Παλτήριον τοῦ Δαυὶδ. [Π.]

Ἀλέξανδρου ἀρχιελάχος. Βλ. Ὁ λ. γ κ τ ι α : Ν η σ ο ι.

Ἀλεξάνδρωφ 1) ῥωσικὴ πόλις τοῦ κυβερνείου Βλαδιμίρ ἐπὶ τῷ ποτὶ Σαράτκα καὶ παρὰ τὸν ἐκ Μόσχας εἰς Ἱεροσολὰς σιδηρόδρομον. ἔχουσα 6915 κατ. τῷ 1881. Ἐν αὐτῇ χαλυδουργεῖα καὶ βαμδακουργεῖα περίφημα.—2) Πόλις τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνείου Σαμάρας. ἔχουσα 5538 κατ. τῷ 1878. [Ν.Σ.]

Ἀλεξήλια καὶ Ἀλεξίδροχα. Συμπληρωτικὰ τῆς ἐξωτερικῆς περιβολῆς ἀντικείμενα πρὸς προφύλαξιν ἐκείνα μὲν ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν ακτίνων, ταῦτα δὲ ἀπὸ τῆς βροχῆς. Τὸ σχῆμά των εἶναι τὸ αὐτό, τμήμα σφαίρας ὑποδοσασθήμενον ὑπὲρ ἄξονος, περὶ τὸν ὅποιον μὴ ὀριστημένης ἀνάγκης τῆς χρήσεώς των, συμπύκνεται τὸ σχηματίζον ἐκείνην ὕψωμα, ὅτε καὶ αἱ ἀκτίνες, ἐφ' ὧν ἐντείνεται, σιδηραὶ ἢ ὀστεῖναι, ἢ ξύλινα ὅσται, συστέλλονται, προσδίδουσαι εἰς τὸ ὅλον σχῆμα βάδου.

Κατὰ τὴν χρῆσιν των διαφέρει τὸ ἄφ' οὗ κατασκευάζονται ὕψωμα διὰ μὲν τὰ ἀλεξίδροχα, ὡν τὸ ὕψωμα ἄλλοτε ἦτο κρητὸν, γίνεται συνηθέτερον χρῆσις σιδηρῶν ὕψωμάτων εἰδικῆς κατασκευῆς, διὰ τὰλεξήλια δὲ τα μὲν πολυτελῆ σιδηρῶν, τὰ δὲ κοινὰ ξύλων ἢ βράμα-κερῶν. Ταῦτα διαφέρουσιν ἐκείνων καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον φέρουσιν ἐσωτερικῶς ὑπόρριμνα (ρύδρα) εἰς ἐλαφροτέρου ὕψωματος. Ἀπὸ τίνος κατασκευάζονται τὰ γινώστα ἐν τῇ ἐμπορίᾳ en-tout-cas (διὰ πάνταν περιστάσιν), ὧν ἡ χρῆσις εἶναι διττή, καὶ διὰ τὸν ἥλιον καὶ διὰ τὴν βροχὴν.

Ἡ βιομηχανία τῶν ἀλεξήλιων καὶ ἀλεξίδροχων εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐν Ἰταλίᾳ μάλιστα κατασκευάζονται καλλίστα τὰ εἰδικὰ διὰ τὴν βιομηχανίαν ταύτην σιδηρὰ ὕψωματα. Ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ἡ βιομηχανία αὕτη, ὡς καὶ ἄλλαι τινές, ἀνεπτύχθη κατὰ τὰ φαινόμενα μόνον, καθ' ὅτι ἡ ὑπόστασις αὐτῆς, οὐδὲν ἄλλο σκοπούσης ἢ τὴν συναρμογὴν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγόμενων ἐτοιμῶν ὕλικων, βασιζέται μόνον ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ δακτυλογίου, ἐπιβάλλοντος βαρέα τέλη εἰς τὰ ἐντελῶς ἐπιτελεσθέντα ἀλεξήλια ἢ ἀλεξίδροχα καὶ εὐτελῆ εἰς τὰ ἀσυνάρμοστα αὐτῶν μέρη.

Ἐν Σινικῇ καὶ Ἰαπωνίᾳ τὰ ἀλεξήλια κατασκευάζονται καὶ ἐκ φύλλων πλατέων ἢ καλὰ μιν ἢ ἐκ φλοιῶν δένδρων παρέρμοι δ' αὐτοῖς κατασκευάζονται καὶ ἐν Εὐρώπῃ, γινώσται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα σινικὰ ἢ Ἰαπωνικὰ. Περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἀλεξήλιων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ παρὰ τισὶ τῶν σημερινῶν ἀγρίων ἢ βερβερίων λαῶν βλ. ἐν λ. Σικιάδα [Α.Γ.Π.]

Ἀλεξιάς Βλ. Ἀννα Κομνηνή.

Ἀλεξίδροχα. Βλ. Ἀλεξήλια.

Ἀλεξίκακος. Ὁ ἀποτρέπων τὸ κακὸν θεός. Ἐν Ἀθήναις ἐτιμᾶτο ὡς Ἀλεξίκακος ὁ Ἀπόλλων, διότι ἐπαύσεν ἐκ Δελφῶν κατὰ μαντεῖον τὸν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου λοιμὸν, ὅχι σπανίως δ' ἐν ἀνθρωπότητι ἐπονομάζεται Ἀ- καὶ ὁ Ἡρακλῆς, ἀπᾶς δ' ἐν Ὀρφικῇ ποιήματι καὶ ὁ Ζεὺς. [Π.]

Ἀλεξικέραινον. Βλ. Κερκυραγωγός.

Ἀλεξιν (Aleksin). Πόλις τοῦ ῥωσ. κυβερνείου Τούλας ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ Μορόδβικα ἀπέχουσα 53 χμ. Βὰ τῆς Τούλας καὶ ἔχουσα 10500 κατ. τῷ 1882. [Π.]

Ἀλεξίνατς, σερβικὴ πόλις, πρωτ. ὀμνύμου ἐπαρχίας, καμένη ἐνθα ἡ Μαραβίτσα ἐκβάλλει εἰς τὴν Μαραβαν καὶ ἔχουσα 5508 κατ. τῷ 1884. Ἐν τῷ σερβοτουρκικῷ πολέμῳ τοῦ 1876 τὸ Ἀλεξίνατς ἦν τὸ στρατήγιον τοῦ σερβικοῦ στραταρχεῖου ἀπὸ κρούσιν δ' ἐρρωμένως τὰς ἀπὸ 7/19 μῆχρι 13/25 Ἀγούστου ἐξόδους τῶν Τούρκων. τῇ 19/31 Ὀκτωβρίου ἐκλήναι καὶ ἐλεηλατήθη [Ν.Σ.]

Ἀλεξίνος Ἡλείος, φιλόσοφος τῆς μεταχριστιανικῆς (ἐριστικῆς) αἰρέσεως, μαθητὴς τοῦ Εὐδόουλου, ἀκμάσας περὶ τὰ 300—270 π.Χ. Κατὰ τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιον ἦτο ἀνὴρ φιλονεικιστὴς, διὰ καὶ Ἑλεγχίνος ἐπεκλήθη. Ἀπελθὼν δ' ἐκ τῆς Ἡλίδος εἰς Ὀλυμπίαν ἐφιλοσόφει· ἐκεῖ ἐκ φιλοδοξίας, ἵνα ἡ αἵρεσις αὐτοῦ κληθῇ Ὀλυμπιακή· ἀλλὰ διὰ τὸ νοσηρὸν τοῦ τόπου τὸν ἐγκατέλειπον οἱ μαθηταί, ἀφέντες αὐτὸν ἔρημον. Διεφύετο δὲ μάλιστα πρὸς Ζήνωνα καὶ ἔγραψε πλὴν τῶν πρὸς Ζήνωνα βιβλίων καὶ ἄλλα πολλὰ, ἐν οἷς καὶ Ἀπομνημονεύματα, ἐποίησε δὲ καὶ παιᾶνα εἰς Κρατερὸν τὸν Μακεδόνα· ἀλλ' οὐδὲν τῶν ἔργων αὐτοῦ περιεσώθη. [Π.]

Ἀλέξιος ἄγιος. Γιὸς Εὐφρημανοῦ, εὐγενεὺς Ῥωμαίου, ζήσας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' αἰῶνος. Πουήσας τὴν ἡμερίαν τοῦ ἀσκητικοῦ βίου, κατέλιπε κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα τὸν γάμον του τὴν νεαρὰν σύζυγον καὶ τοὺς γονεῖς καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημόν τινα τόπον οὐ μακρὰν τῆς Ἰδούσης, ὅπου ἐπὶ τινα ἔτη διέτριψε μονάζων. Ἐκείθεν δ' ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην καὶ ἀγνωστος εἰς τοὺς θρησκονοῦντας τὴν στήρην αὐτοῦ οἰκίους, διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν αὐτῇ τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ὅτε δ' ἡσθάνθη προσεγγίζοντα τὸν θάνατον ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν δι' ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τὴν σύζυγον. Ἡ ἁστοργία καρτερία αὐτοῦ, ἀπαθῶς ἔχοντος πρὸς τὴν δόξην τῶν γονέων, καὶ ἐπιμελῶς καταπνέξαντος πᾶν αἰσθημα εὐσεβείας καὶ ἀγάπης πρὸς αὐτοὺς, μεγάλως ἐθαυμάσθη καὶ ἐξυμνήθη ὑπὸ τῶν χριστιανῶν τῆς δυτικῆς καὶ τῆς βορείας Εὐρώπης κατὰ τοὺς μέσους χρόνους· πολλὰ δ' ἐγράφησαν ποιήματα, ὑπέδεινεν ἔχοντα τὸν βίον τοῦ ἁγίου Δ., ὑπὸ ἰταλῶν, γάλλων, γερμανῶν, ἀγγλῶν καὶ σλαβῶν ποιητῶν ἀπὸ τοῦ ΙΔ' μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων δὲ μόνος καθ' ὅσον εἰξεύρομεν ὁ Παν. Σούτσος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἔγραψεν εἰς τὸ πᾶν διήγησιν περὶ τοῦ Ἀγ. Ἀλεξίου ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Μεσσιίου (Ἀθήν. 1839). [Π.]

Ἀλέξιος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1023 μέχρι τοῦ 1043. Πιγόμενος ὢν τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου, προσήλθε πρὸς τὸν αυτοκράτορα Βασίλειον τὸν Β' ὀνήσκοντα, φέρων ἅγια λείψανα, ἀνηγορεύθη δὲ τότε ὑπ' αὐτοῦ πατριάρχης καὶ ἐνεθρονισθὼν αὐθιμέρον. Ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ ἐθεωρήθη ἀντικανονικὸς κατὰ τὸ δωδέκατον τῆς πατριαρχείας του ἔτος ὑπὸ τινων ἐπισκόπων, θελόντων ν' ἀναδιβάσωσιν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τὸν εὐνοῦχον Ἰωάννην, ἀλλὰ τὸν κινδύνον τῆς καθαιρέσεως ὑπεξέφυγεν εὐφυῶς ὁ Ἀλέξιος δηλώσας ὅτι εἶναι πρόθυμος νὰ παραιτηθῇ, ἂν καταθέσωσι τὸ ἀξίωμα καὶ πάντες οἱ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντες ἀρχιερεῖς καὶ ἀναθεματισθῶσιν οἱ ὑπ' αὐτοῦ στεφθέντες τρεῖς αυτο-

κράτορες· οὗτω δ' ἀπεστέμωσε τοὺς κατήγρους, ὧν τινες ἦσαν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντων. Ἐν ἔτει 1034 ἡρνήθη νὰ εὐλογήσῃ τοὺς γάμους τῆς βασιλίδος Ζωῆς καὶ Μιχαὴλ τοῦ Παφλαγόνος, διὰ τὸν φόνον τοῦ αυτοκράτορος Ῥωμανοῦ τοῦ Γ' τοῦ Ἀργυροπούλου, ἀλλ' ἐπέσθη διὰ χρημάτων. Ὅτι δ' ἦτο εἰς ἄκρον φιλοχρήματος ἀποδεικνύουσι καὶ τὰ πλούτη, τὰ ἑποῖα κατέλιπε θανάτῳ (κατὰ Μάρτιον τοῦ 1043), ἀνερχόμενα εἰς 25 κεντήναρια χρυσίου (ἀναλογούντα πρὸς 15 περίπου ἐκατομμύρια δραχμῶν).

Ὁ Ἀ. ἐκτίσεν ἰδίους ἀναλώμασι μονὴν, κληθεῖσαν ὕστερον ἀπ' αὐτοῦ μονὴν τοῦ κυροῦ Ἀλεξίου. Κατ' Ἰούλιον τοῦ 1026 προσυπέγραψε νεαρὰν, τᾶς ἐν τέρμινι ἐπέχουσιν, δι' ἧς ἀνεθεματίζοντο καὶ ἐπιχειροῦντες ἀποστασίαν κατὰ βασιλέων ποιῆσαι ἢ τυραννίδα· τῷ 1027 ἐξέδωκεν ὑπόμνημα «περὶ τῶν διὰ θωραξ λαμβανόντων μοναστήρια καὶ περὶ τινων ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων» τῷ 1028 ἕτερον ὑπόμνημα «περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων» καὶ τῷ 1038 διατάξεις περὶ γάμων. [Π.]

Ἀλέξιος Ἀριστινός. Βλ. Ἀριστηνός.

Ἀλέξιος

Α' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

1) Ἀ λ έ ξ ι ο ς Α' ὁ Κ ο μ η ν ο ς τρίτος υἱὸς Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ τῆς Ἀννης Δαλασσηνῆς, γεννηθεὶς τῷ 1048 μ. Χ. Στρατεύσας νεώτατος ἦδη ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους ἐναντίον τῶν Τούρκων καὶ διακριθεὶς ἔπειτα ὡς στρατηγὸς ἐπὶ τῶν αυτοκρατόρων Μιχαὴλ Ζ' Δούκα καὶ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου τὸν Ἀπρίλιον 1081 διὰ στάσεως, ἧτις ἐπέφερε τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς τοῦ Βοτανειάτου. Παρέλαβε δὲ τὸ κράτος ἐξηντηλέμενον μὲν ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν στάσεων, ἡλαττωμένον δὲ ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Κυζίκου καὶ τῆς Νικαίας κατεῖχον μὲγα μέρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὰ βασιλικά ταμεῖα ἦσαν κενά. Ἡ ὅλη δύναμις τοῦ βασιλεῖος τὰς πρώτας ἡμέρας, καθ' ἃς ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον, συνεποσούτο εἰς τριακοσίους ἐγγυρίους στρατιωτὰς καὶ εὐαριθμούς μισθοφόρους ξένους. Ὁ Ἀλέξιος, ἀπειλούμενος τοῦ κράτους ὑπὸ νέου φοβερωτέρου ἐχθροῦ, τοῦ Νορμαννοῦ Ῥοβέρτου Γυσκάρδου, ἐπέτυχεν μὲν νὰ εὕρῃ συμμαχίαν ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ καὶ νὰ διοργανώσῃ τὰς ἐσωτερικὰς δυνάμεις, ἀναρθόντων κατὰ τὸ ἐνὸν καὶ τὰ οἰκονομικὰ, στρατεύσας δ' ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἠνάγκασεν τὸν σουλτάνον Σουλταϊμὰν νὰ συνθηκολογήσῃ. Ἐδύνατο οὕτω νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Νορμαννῶν, οἵτινες ἤδη ἐπολιόρουν τὸ Δυρράχιον ὑπὸ τὸν γενναῖον αὐτῶν ἀρχηγὸν Γυσκάρδον. Καὶ ἐνίκησε μὲν τὸ πρῶτον ὁ σύμμαχος τῶν Βενετῶν στόλος, μεθ' οὗ ἡνιόθη ἔπειτα καὶ ἡ ἐκ Βυζαντίου ἀπο-

σταλείσα ναυτική μοίρα, τοὺς Νορμαννοὺς, ἀλλ' ὅτε ἐπλήθυν ἐπειτα καὶ αὐτοὶ ὁ Ἀλέξιος κατ' Ὀκτώβριον 1081 μετὰ τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ διὰ ξηρᾶς, ἤττηθη ὑπὸ τοῦ Γυσκάροδου, ἀπολέσας 8000 ἄνδρας. Νικηταὶ προσχώρησαν τότε οἱ Νορμαννοὶ καὶ ἐνίκησαν ἐκ νέου τὸν Ἀλέξιον τῇ 1083 τὸ μὲν ἔαρ ἐν Ἰωαννίνοις, τὸ δὲ φθινόπωρον ἐν Ἀρτῇ, εἰτα δὲ προήλασαν διὰ τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Νορμαννῶν Γυσκάροδος εἶχεν ἀναγκασθῆ νὰ πελθῇ εἰς Ἰταλίαν ὅπως προστατεύσῃ τὸν κινδυνεύοντα πάπαν Γρηγόριον Ζ', καὶ οὐ εἰργάζετο ὁ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ Ἑρρίκος Δ', ὁ νέος σύμμαχος τοῦ Ἀλεξίου. Νικησας δὲ τὸν Ἑρρίκον ὁ Γυσκάροδος ἐπέστρεψεν εἰς τὰς ἐλληνικὰς χώρας τὸν Σεπτέμβριον 1084 καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Κέρκυραν, μάτην ἐπὶ μακρὸν ὑπερασπιζομένην ὑπὸ Βυζαντινῶν καὶ Βενετῶν, ἐπελήφθη δὲ καὶ τῆς πολιουρίας τῆς Κεφαλληνίας, ὅτε κατέλαβεν αὐτὸν ὁ θάνατος πρὸ αὐτῆς τὸν Ἰούλιον τοῦ 1085. Τὸ ἀκρωτήριο τῆς Κεφαλληνίας Γυσκάροδον ἐνομάζεται ἕκτοτε ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ θάνατος τοῦ Νορμαννοῦ ἐπιδρομῆως ἀπῆλλαξε τὸ βυζαντινὸν κράτος ἀπὸ μεγάλων κινδύνων. Ἀλλ' ἡ βασιλεία τοῦ Ἀλεξίου, μία τῶν μακροτάτων τοῦ Βυζαντίου, ὤψιστη καὶ ἄλλας πολλὰς περιπλοκάς ἐνεκα τῶν ἀγώνων πρὸς τοὺς Πεισιγενεῖς καὶ τοὺς ἐν Ἰκονίᾳ Σελδσουκίδας σουλτάνους. Ἐπὶ δεκαετίαν ὀλοκλήρην (1081—1091) ἐκινδύνευεν αὐτὴ ἡ ὑπάρξις τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Καὶ κατωρθώσε μὲν ὁ Ἀλέξιος δι' ἐνεργείας θαυμαστῆς νὰ συγκρατήσῃ τὰ πράγματα, τέλος δὲ καὶ νὰ νικήσῃ ὀριστικῶς τοὺς Πεισιγενεῖς τὴν 29 Ἰουλίου τοῦ 1091, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμων μεγάλη ἔντασις τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ κράτους ἀπερρόφησε πᾶσαν ἄλλην ἐκμάδα τοῦ δημοσίου βίου, ἡ δὲ κοινωνία ἐξητλήθη ἐνεκα τῶν κατ' ἀνάγκην ληφθέντων ἐξαιρετικῶν μέτρων, ἐν οἷς καὶ ἡ νέθευσις τοῦ νομίσματος, ἐξ ἧς μεγάλως ἐπλάβετο τὸ ἐμπόριον. Ἀλλὰ τὰ κακὰ ταῦτα ἡδυνήθη οὐχ ἥττον κατ' ἐλάχισον νὰ θεραπεύσῃ ὁ Ἀλέξιος μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀπαλλαγὴν, ἐν ᾧ συγκρότως ἐνίσχυεν ἐσήμεραι περιστάσεων τὸ κράτος. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ἐπλήθυν ἡ πρώτη ἐκ τῆς Δύσεως σταυροφορία πρὸς ἐλευθέρωσιν τῶν ἀγίων τόπων. Ὁ Ἀλέξιος, εὐρέθη μετ' οὐ πολὺ εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι μᾶλλον κινδύνων ἢ ὠφελείων πρόξενος ἐμελλε νὰ εἶνε ἡ ἐπέλευσις τῶν παμπληθῶν ἐκείνων στρατιῶν, καὶ κατωρθώσε μὲν χρεὶν τινὲς, μετὰ συνέσεως καὶ διπλωματικῆς δεξιότητος οὐ μόνον νὰ παρακυλύσῃ πᾶσαν ζημίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὠφελήθῃ ἰσχυρῶς, ἀνακτήσας μάλιστα καὶ τὴν Νίκαιαν ἀπὸ τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ κατ' ἐλάχιστον ἐφυλάνθησαν αἱ σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς σταυ-

ροφόρους, καὶ μάλιστα ἐνεκα τῆς Συρίας πρὸς τὸν Βορμουνδόν, ὅστις δὲν παρῆνεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ τὴν Ἀντιόχειαν. Ἐνταῦθεν δ' ἐξερράγη πόλεμος μεταξὺ τοῦ Ἀλεξίου καὶ τοῦ Βορμουνδου, συμμαχοῦς ἔχοντος τοὺς Πισάτας καὶ τοὺς Γενουησίους. Καὶ μέχρι μὲν τινος ἐμέναν ἀμείροπος ὁ ἀγὼν, ἀλλ' ὅτε ὁ στρατὸς τοῦ Ἀλεξίου προέβαινεν ἐν Κιλικίᾳ ἀπὸ ἐπιτυχίας εἰς ἐπιτυχίαν, ὁ Βορμουνδος διέδοκε ψευδὴς ὅτι ἀπέθανε καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως συμπῆξῃ νέαν συμμαχίαν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου. Ἐπανελθόντος δὲ τοῦ Βορμουνδου τῇ 1107 μετὰ νέων δυνάμεων καὶ ἀποδιδρασκόντος εἰς Ἀδύωνα τῆς Ἰλλυρίας, ἀντεπεξελθὼν ὁ Ἀλέξιος ὑπερῆσπεσε τὰ ἐκ τῆς Ἰλλυρίας εἰς τὴν Μακεδονίαν μεταφέροντα στενὰ καὶ τὰ ἐν Ἰλλυρίᾳ ὄχυρά μέρη μετὰ τοιαύτης δεξιότητος, ὥστε κατεπόνθησε τὸν ἀντίπαλον. Οὕτως ἠναγκάσθη ὁ Βορμουνδος νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τοῦ Ἀλεξίου, ἀναγνωρίσας τὴν ἐπικυριαρχίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις αὐτοῦ καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ παραδώσῃ μὲν πᾶντα παραλίαις τινὲς πόλεις τῆς Συρίας εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, νὰ πύξῃ δὲ τὸν ἐν Κιλικίᾳ πόλεμον. Ἀλλ' οὐχ ἦν τὸν ἀγὼν πρὸς τὸν Βορμουνδόν, ὅστις ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1111 πρὸς τὸν ἀνελθόντα τοῦ Ταγκρέδου, ἀπασχολήσας τὸν Ἀλέξιον ἐπὶ μακρὸν, ἡμπόδισεν αὐτὸν νὰ καταπνίξῃ τελειοφῶρως τὴν δύναμιν τῶν Σελδσουκιδῶν. Διὰ τοῦτο βλέπομεν ἀπὸ τοῦ 1110 τὸν βέβαιον Μελικὸν ἀναλαμβάνοντα ἐκ νέου τὸν πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀγὼνα καὶ δηρὸντα διὰ δεινῶν ἐπιδρομῶν τὰς νέας κτήσεις τοῦ Ἀλεξίου. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξιος μετὰ τὰς ἐν ἔτει 1110 ἐπιτυχίας τοῦ στρατοῦ του ἐν τῇ μιχρασιατικῇ χερσονήσῳ ἐξηνάγκασε τὸν Μελικὸν εἰς εἰρήνην, καὶ ἐπέστεινε τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπάσας μὲν τὰς παραλίαις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τῆς Τραπεζουσίντος μέχρι τῆς Κιλικίας, καὶ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις δὲ μέχρι τοῦ Φιλομηλίου τῆς Φρυγίας, ἥτοι τῶν ὁρίων τῆς ἀρχαίας Λυκαονίας. Ὁ Ἀλέξιος θηήσκων μετ' οὐ πολὺ τὴν 15 Αὐγούστου 1118 ἐν ηλικίᾳ ἐτῶν ἑξομῆκοντα, παρέδιδε τὸ κράτος, στενάζων μὲν ὑπὸ τὴν ζυγὸν βαρύν φέρων, ἀλλὰ κραταῖον εἰς τὸν πρεσβύτερον υἱὸν Ἰωάννην τὸν Κομνηνὸν παρὰ τὴν θέλησιν τῆς συζύγου του Γερῆνης, ἥτις διὰ τῶν σκευωριῶν αὐτῆς ἐνέργει τὴν ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάρρησιν Νικηφόρου τοῦ Βρυενίου, συζύγου τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀλεξίου Ἀννης.

Ὁ Ἀλέξιος ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἐξοχητάτων βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, δυνήεις ἀμύειν νὰ περισώσῃ τὸ κράτος ἐν ἡμέραις μεγάλων κινδύνων διὰ τῆς δραστηριότητος αὐτοῦ καὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀρετῆς. Δὲν ἦτο δὲ μόνον ἀνὴρ τοῦ ξίφους, ἀλλὰ καὶ τῶν γραμμάτων προ-

στάτης, ὡς δεικνύουσι σὺν τοῖς ἄλλοις ἡ ἐν τῇ αὐτῇ του ὑπέροχος θείας τοῦ ἱστοριογράφου Ζωναρά καὶ ἡ παιδευσίς τῆς θυγατρὸς του Ἀννης (ἰδ. λ.), ἥτις καὶ συνέγραψε τὴν Ἀλεξιάδα, ἐν ἣ ἐξιστόρησε τὰ κατὰ τὸν βίον τοῦ πατρὸς, τέλος δὲ καὶ τῆς θεοθεσίας ἀκραίῃς ὑπέροχας, μεθ' ὑπερβαλλόντος ζήλου ἀντιταχθεὶς πρὸς τοὺς Παυλικιανούς (ἰδ. λ.) καὶ τοὺς Βογομίλους (ἰδ. λ.) ἰδ. F. W. Iken Rerum ab Alexio I, Joanne, Manuele et Alexio II Comnenis gestarum libri IV. Heidelberg 1811. Τινὲς τῶν κατὰ τὴν Ἑσπερίαν ἱστορικῶν πιστεύουσιν, ὅτι ὁ Ἀλέξιος αὐτὸς προσεκάλεσε διὰ τῶν παρακλήσεων καὶ ὑποσχέσεων τοῦ τὴν πρώτην σταυροφορίαν. Στήριζον δὲ ταύτην τὴν γνώμην εἰς φερμένην τινὰ ἐπιστολὴν τοῦ Ἀλεξίου πρὸς τὸν κόμητα Φλάνδρας Ροβέρτον. Ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πλυστή. Ἴδε τὴν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου μενογραφίαν τοῦ κόμητος de Riant (Par. 1879) καὶ Κ. Παπαρρηγόπουλον ἐν Παρισίῳ, τόμ. Δ'. 1880, σ. 89 κ. ε. [Λ.]

2) Ἀλέξιος Β' ὁ Κομνηνός, διετέγοντο Ἀλεξίου τοῦ Α' καὶ υἱὸς Μανουὴλ Α' τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ διαδεχθέντος τὸν υἱὸν Ἀλεξίου τοῦ Α' Ἰωάννην, διεδέχθη τὸν πατέρα τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1180 ἐν ἡλικίᾳ ἑτῶν μάλιστα δεκατρίων ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς περικαλλοῦς μητρὸς Μαρίας καὶ τοῦ ἐραστοῦ αὐτῆς, τοῦ πρωτοσεβάστου Ἀλεξίου Κομνηνοῦ, ἐγγόνου Ἰωάννου Β' τοῦ Κομνηνοῦ. Ἀλλὰ βραγυεὶα ὑπῆρξε τοῦ παιδὸς ἡ βασιλεία, διότι ἐπέλθων ἐν ἔτει 1182 ὁ περιδόντος ἐπὶ ὀμότητι ἐξαδελφός τοῦ πατρὸς Ἀνδρόνικος ὁ Κομνηνός καθήρσε μὲν τὸν πρωτοσεβάστην, ὑποκρίθεις δὲ τὸν προστατὴν τοῦ νεαροῦ βασιλέως ἐτίμωρσε μὲν σκληρῶς πάντας τοὺς συνομόσαντας κατὰ τῆς αὐτοῦ τυραννίδος, ἠνάγκασε δ' ἐπεὶ τὸν Ἀλέξιον νὰ υπογράψῃ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τῆς ἰδίας μητρὸς, καὶ τέλος, ἀφ' οὗ ἐστέρθη τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1183 ὡς συνάρχων αὐτοῦ, ἐνῆργησεν ἀπανθρώπως τὸν φόνον τοῦ Ἀλεξίου, στραγγαλισθέντος ἐν τῇ κλίνῃ του μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους. [Λ.]

3) Ἀλέξιος Γ' ὁ Ἀγγελός, προσεπωνυμώμενος Κομνηνός ἐνεκα τῆς κηδεστίας τοῦ οἴκου τῶν Ἀγγέλων πρὸς τὸν τῶν Κομνηνῶν, προσβύτερος ἀδελφός τοῦ αυτοκράτορος Ἰσαάκ, ὃν διεδέχθη τῇ 1195, τὸ μὲν πρῶτον διαφείρας διὰ χρημάτων τοὺς περὶ αὐτὸν, ἐπεὶ δὲ παρασύρας πρὸς ἑαυτὸν τὴν στρατιάν τοῦ ἀδελφοῦ, εὐρισκόμενον ἐν ἐκστρατείᾳ κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ Βλάχων, καὶ τέλος τυφλώσας αὐτὸν, ἀχθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Σταγείρων, ὅπου εἶχε φύγει, καὶ καθιέρως μετὰ τοῦ δωδεκαετοῦς αὐτοῦ υἱοῦ Ἀλεξίου ἐν τινὶ πύργῳ τῶν ἀνακτόρων, Ἀλέξιος δ' Γ' ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἀβυσσοτάτων ἡγε-

μένων τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, διὰ τῆς ἀνικανότητος καὶ τῆς πλεονεξίας αὐτοῦ ταχέως ἐξεγείρας τὴν ἀγανάκτησιν τῶν πολιτῶν. Ἐκ ταύτης δ' ἐπωφελοῦμενος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαάκ Ἀλέξιος ἐξέφυγεν ἐκ τῆς εἰρκτῆς, καὶ, σπένσας πρὸς τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ Φίλιππον τὸν δούκα τῆς Σουαβίας, κατώρθωσε νὰ πείσῃ τοὺς Φράγκους, οἵτινες εἶχον ἐπιχειρήσει τὴν τετάρτην σταυροφορίαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ δέγῃ τῶν Βενετῶν Ἐρρίκου Δανδόλου, νὰ στρατευσῶν κατὰ τοῦ Ἀλεξίου Γ'. Καὶ ἀληθῶς οἱ σταυροφόροι μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς ἐν Δαλματία Ζάρας παρέστησαν πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῇ 23 Ἰουνίου 1203, καὶ ἐπέληφθησαν τῆς πόλεως αὐτῆς. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἄλλοι διήρκει ἡ πολιορκία, Ἀλέξιος δ' Γ' βλέπων τὴν ἐσπέρειαν αὐτάνουσαν ἐπιτυχίαν τῶν σταυροφόρων, ἐγκατέλιπε δειλῶς τὸν ἀγῶνα, καὶ ἐφυγεν ἐκ τῆς πόλεως, συμπαραλαβὼν τοὺς θησαυροὺς τοῦ, τοὺς αὐλικούς καὶ τὴν θυγατέρα Εἰρήνην. Ἐκτοτε δὲ διῆγε πλάνης τὸν βίον ἰδίως μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1204 ἄλυσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διατρίβων παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς Ἕλλησι, Φράγκοις καὶ Τούρκοις μετὰ τοῦ Ἀδρίου καὶ τοῦ Ἀλυσος, ἕως, ἐπιτεθείς κατὰ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Θεοδώρου Λασκάρεως τοῦ αυτοκράτορος τῆς Νικαίης τῇ 1210 ἡττηθῇ καὶ συνελήφθῃ, καὶ διήγαγε τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἐγκλειστος ἐν τινὶ μονῇ. [Λ.]

4) Ἀλέξιος Δ' ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαάκ, ἀντιγορεύθη ἐν Κωνσταντινουπόλει αυτοκράτωρ μετὰ τοῦ τυφλοῦ πατρὸς τὴν ὑστεραίαν τῆς φυγῆς Ἀλεξίου τοῦ Γ' (18 Ἰουλίου 1203). Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας, τὴν 1 Αὐγούστου, ἀντιγνώρισαν αὐτὸν καὶ οἱ σταυροφόροι, καὶ ἐπέληφθησαν εἰρήνην μετὰ τοῦ Βυζαντίου. Ἀλλ' ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Ἀλεξίου, ὅστις, θέλων νὰ πείσῃ τοὺς ἐν Ζάρα εὐρισκόμενους σταυροφόρους, νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τοῦ Ἀλεξίου Γ', εἶχεν υποσχεθῇ μετὰ τὴν ἐκδίκησιν αὐτοῦ μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ καὶ ἀντιγνώρισαν τοῦ πάπα, ἐξέκαυσεν ἐκ νέου τὰ παθῆ, ἐκορύφωσε δὲ καὶ τὴν κατὰ τοῦ Ἀλεξίου κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀγανάκτησιν τοῦ πλῆθους. Ὅθεν τῇ 25 Ἰανουαρίου 1204 ὁ λαὸς ἐπαναστατήσας ἀνέκηρυξεν αυτοκράτορα τὸν Νικηλαον Κανὰβν, μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας τοῦ Ἰσαάκ θανόντος ἐν τῇ μεταξὺ ἐκ τοῦ ὁδοῦ, ἀπεδέχθη τὴν ἐπὶ τὸν ὁρέον ἀνάβασιν τοῦ Μουρτζουφλος ὅστις τὸν μὲν Κανὰβν καθήρσε, τὸν δὲ Ἀλέξιον συλλαβὼν διέταξε νὰ στραγγαλίσωσιν (8 Φεβρουαρίου 1204). [Λ.]

5) Ἀλέξιος Ε' ὁ Μούρτζουφλος ὁ δὲ τοῦ φόνου Ἀλεξίου τοῦ Δ' καταλαβὼν τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου κατήγετο μὲν ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς οἴκου τῶν Δουκάδων, ἦτο δὲ συγγενὴς πρὸς τοὺς οἴκους τῶν Κομνηνῶν καὶ Ἀγγέλων, ἐξήγησε δὲ νὰ στηρίξῃ τὴν ἀρχὴν λαοδῶν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα Ἀλεξίου τοῦ Γ' Εὐδοκίαν. Ἦτο δὲ καὶ στρατηγὸς γενναῖος

καὶ δραστήριος, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸν ἀγῶνα ναντιστῆ εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν σταυροφόρων, οἵτινες, ἐπωφελοῦμενοι ἐκ τῆς τελευταίας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀναρχίας, ἐπωφθαλμῶν ἦσαν τὴν κατάλυσιν τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως, ὁ Μαύρτζουφλος ἐφυγε διὰ τῆς Χρυσῆς πύλης τὴν 13 Ἀπριλίου 1204 μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῆς πενθεράς Εὐφροσύνης μετὰ βασιλείαν δύο μηνῶν καὶ δεκαεξὶ ἡμερῶν. Καὶ ἐσκόπει μὲν νὰ συναγάγῃ δυνάμεις πρὸς ἀνέναντον τοῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ, διωκόμενος ὑπὸ τῶν Φράγκων, συνητήθη παρὰ τὴν Μουσυνόπολιν τῆς Μακεδονίας μετὰ τοῦ φυγάδος τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Γ'· ὅστις βλέπων αὐτὸν παρσχευάζοντα ἐπιθεῖν κατὰ τῶν νέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως κυρίων, ἐτόφλωσεν ἐκ ἑλλασθονίας. Συλληφθεὶς δὲ τέλος ὁ τυρλὸς ὑπὸ τῶν Φράγκων ἤχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐπιμωρήθη ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ προκατόχου τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Δ', κατακρημνισθεὶς ἐξ ὑψηλοῦ κίονος. [Α.]

Η' ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΣΣΑΣ.

1) Ἀλέξιος Α', υἱὸς Ἀνδρόνικου τοῦ Κομνηνοῦ (ιδ. λ.) τοῦ φονεῦς καὶ διαδόχου Ἀλεξίου Β' τοῦ αυτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως· εὐρισκόμενος ἐν Κολυχίδι κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπὸ τῶν Φράγκων πολιορκίας τοῦ Βυζαντίου κατώρθωσε, βοηθούμενος ὑπὸ μισθοφόρων εἰς Ἱεργίας (Ιεωργίας), νὰ καταλάβῃ τὴν Τραπεζοῦντα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1204, καὶ λαβὼν τὸ ὄνομα Μεγάλης Κομνηνῆς, ἀνεκράτει ἐαυτὸν αυτοκράτορα, ἰδρύσας οὕτω τὸ βασίλειον τῆς Τραπεζοῦντος (ιδ. λ.). Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἤρχε πάσης τῆς κατὰ τὸν Πόντον παραλίου χώρας, τῆς Παφλαγονίας καὶ μέρους τῆς Βιθυνίας, ἔπειτα δὲ ἠναγκάσθη μὲν νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὸν Πόντον καὶ νὰ αναγνωρίσῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ σουλτάνου τοῦ Ἰκονίου, ἀλλ' ἠύρνετο τὸ κράτος πρὸς βορρᾶν πέραν τοῦ Εὐξείνου, προσλαβὼν τὰς κατὰ τὴν Ταυρίκην χερσόνησον ἑλληνικὰς πόλεις. Ἐβασίλευσε δὲ μέχρι τοῦ 1222, ὅτε ἀπέθανεν ἄγων τὸ τεσσαρακοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος. [Α.]

2) Ἀλέξιος Β' υἱὸς τοῦ αυτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Ἰωάννου τοῦ Β' καὶ ἀπὸ μητρὸς ἐγγονος Μιχαὴλ Η' τοῦ Παλαιολόγου. Ἐγεννήθη μὲν τῷ 1283, ἀνέλαβε δ' ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ 1297 καὶ ἀπέθανε τῷ 1330. Τῇ ἡλικίᾳ ἄριστος, ἐπιδειξάς δραστηριότητα καὶ σθένος ἐν τῇ ἀμύνῃ τοῦ βασιλείου κατὰ τῶν Τούρκομάνων καὶ τῇ προστασίᾳ τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ συμφερόντων ἐναντίον τῆς πλεονεξίας τῶν Γενουησίων, οἵτινες ἤθελον νὰ ἔχωσι τὸ μονοπώλιον τοῦ κατὰ τὸν Εὐξείνον ἑμπορίου. [Α.]

3) Ἀλέξιος Γ' υἱὸς τοῦ αυτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Βασιλείου, γεννηθεὶς τῷ 1337 καὶ διαδεχθεὶς τῷ 1349 τὸν πατέρα, καθαιρεθέντα ἐν ἐμφυλίῳ στάσει, ἦς

οἱ σπαράγμοι ἐξηκολούθησαν καὶ ἐπ' αὐτοῦ. Καὶ κατώρθωσε μὲν ὁ Ἀλέξιος ἀνθρωπείως νὰ περισταίῃ τὴν ἐμφυλίον ταραχὴν, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξεν ἐπ' ἰσῆς αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀγῶσι αὐτοῦ πρὸς τοὺς Τούρκομάνους καὶ τοὺς Γενουησίους. Κοσμήσας δὲ τὴν Τραπεζοῦντα διὰ λαμπρῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων κτιρίων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μακρᾶς αὐτοῦ βασιλείας, ἀπέθανε τῷ 1390. [Α.]

4) Ἀλέξιος Δ' υἱὸς Μανουὴλ τοῦ Γ' καὶ ἐγγονος Ἀλεξίου τοῦ Γ'. Προεληφθεὶς ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ ὡς συνάρχων τοῦ πατρὸς, ἀνέστη ἔπειτα κατ' αὐτοῦ ἐντέλειος καὶ συνεβλήθη μὲν μετὰ τοῦ γεννητόρος, ἀλλ' οὐκ ἦτεον συνετέλεσεν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐπελθόντα ἐν ἔτει 1417. Τὸ βασίλειον τῆς Τραπεζοῦντος ἐπὶ τοῦ ὧμοῦ καὶ ἀνίκανου τούτου ἡγεμόνος ὑπῆσθη μεγάλως μὲν ἦτας παρὰ τῶν Τούρκομάνων, διηνῆν δὲ θῶραι ὑπὸ τῶν Τούρκων τοῦ σουλτάνου Μουράδ. Προελαβὼν δὲ συνάρχοντα τὴν υἱὸν Ἰωάννην, ἠναγκάσθη ἔπειτα νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας, ἀποστατήσαντα κατ' αὐτοῦ, καὶ ναντικαταστήσῃ αὐτὸν ἐν τῇ ἀρχῇ διὰ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ μετὰ τὸν τούτου θάνατον ἐπελθὼν ὁ Ἰωάννης ἐφόνευσεν τὸν πατέρα, ἀντεπεξελθόντα κατ' αὐτοῦ, ἐν τῇ στρατοπέδῳ, τῷ 1440, ἄγοντα τὸ ἐξηκοστὸν τέταρτον τῆς ἡλικίας. [Α.]

Γ'. ΗΓΕΜΟΝΕΣ ΡΩΣΩΝ.

Ἀλέξιος (Alexei) Μιχαήλοβιτς. Τσάρος τῆς Ρωσίας, υἱὸς τοῦ Μιχαὴλ Ρωμανώφ ἀρχηγοῦ τῆς δυναστείας τοῦ Ρωμανώφ, δεύτερος ἐκ τοῦ οἴκου τούτου Τσάρος. Γεννηθεὶς τῷ 1629 ἀνέλαβεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1645 καὶ ἐβασίλευσε μέχρι τοῦ 1676. Ἡ βασιλεία τοῦ Ἀλεξίου ὑπῆρξεν ὑπὸ πολλὰς ἐπὶφύσεις ἀξιωματικῶν ἐν τῇ βίωσιν ἱστορικῶν. Οἱ μόνον ἑσπερώσας τὸν θρόνον καὶ τὴν δυναστείαν καταβαλὼν τοὺς μνηστῆρας Ἀνκουδινώφ καὶ τὸν τρίτον Ψευδοδημήτριον (βλ. λ.), ἀλλὰ καὶ διὰ πολέμου ἐπιτυχούς ἐναντίον τῆς Πολωνίας (1654—67) ἀνεκτήσατο τὰς ἐπαρχίας Σμιλένσκην, Τσενκώφ καὶ Μεδβίον, τὰς ὁποίας κατὰ τὰς πρὸ τῆς ἀναρχείας τοῦ Ρωμανώφ ἀνωμαλίας τοῦ κράτους εἶχον προσαρτήσῃ οἱ Πολωνοὶ εἰς τὸ κράτος αὐτῶν· ἐπίσης δὲ καὶ ἐν Σιβηρίᾳ ἐξετέθη τὸ κράτος τοῦ Τσάρου μέχρι τῶν ἐσχατῶν ἀντολικῶν ὁρίων. Πρὸς τούτοις δὲ ὁ Ἀ. διὰ κυβερνήσεως συνετῆς καὶ ἐπιστοῦν πεφωτισμένης οὐκ ὀλίγας εἰσηγγέκε βελτιώσεις ἐσωτερικὰς, προαγαγὼν τὴν ἐμπορίαν καὶ καταστήσας προσιωτήραν τὴν Ρωσίαν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, ἀπ' οὗ διὰ τῆς προτιμωμένης αὐτοῦ εἰς τὴν μεγάλην εὐρωπαϊκὴν συνθήκην τῆς Βαστραλίας (1648) εἰσῆγαγε τὴν Ρωσίαν εἰς τὴν μεγάλην τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν οἰκογένειαν. Ἐν γένει δὲ ὑπὸ τὴν καθόλου ἐποψίν τοῦ ἀπολιτισμοῦ τῆς Ρωσίας ὑπῆρξε πρόδρομος τοῦ μεγάλου υἱοῦ

αὐτοῦ Πέτρου τοῦ μεγάλου, γεννηθέντος ἐκ τοῦ μετὰ τῆς Μαρίας Ναρίνσκιν γάμου αὐτοῦ. Ἐτελεύτησε τῇ 1676. [Π. Κ.]

— Πέτροβιτς. Πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Μεγάλου Πέτρου καὶ ἐπίδοξος αὐτοῦ διαδοχός, γεννηθεὶς τῇ 1690 ἐν Μόσχᾳ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Εὐδοξίας Λαπούσιν. Ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς καθόλου μερρώσεως αὐτοῦ ἐδειξεν ἀποστροφήν πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ Πέτρου καὶ συνεδόθη στενῶς μετὰ τῆς μερίδος τῶν εὐγενῶν τῆς ἐναντιουμένης εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας. Ἐντεῦθεν υποβλεπόμενος καὶ ἐπιτηρούμενος αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ Πέτρου ἀπέδρα ἐκ τῆς Ῥωσσίας τῇ 1717 καὶ μετέβη εἰς Νεάπολιν. Ἀλλ' ἐκεῖ διὰ τῶν ἀπατηλῶν υποσχέσεων τῶν τοῦ Πέτρου ἀπεσταλμένων πείσθη εἰς τὴν Ῥωσίαν συνεληχθῆ, καὶ μὴ ὑπακούσας εἰς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ πατρὸς νὰ παραιτηθῇ τὰ ἐπὶ τὸν θρόνον δικαιώματα κατηγορήθη ὡς ἐνοχὸς ἐσχάτης προδοσίας καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς ἐτελεύτησεν ἐν τῇ φυλακῇ (1718) ἀγνωστον ἂν διὰ φυσικοῦ ἢ διὰ βιαιοῦ θανάτου. [Π. Κ.]

"Αλεξίς. Ἐκ Θεουρίων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος γεννηθεὶς τῇ 330 π.Χ. καὶ ἀποθανὼν τῇ 285 ζήσας ἄρα ἐτὴ 106, καὶ ἀκμάσας ἐπὶ Φιλίππῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ τοῦ Μεγάλου, συγγενὴς τοῦ διαστήματος κωμικοῦ ποιητοῦ Μενάνδρου, καὶ αὐτὸς δὲ ἐκ τῶν ἐξοχωτάτων κωμωδοποιῶν τῆς μέσης κωμωδίας. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ὁ "Α. ἐποίησε 242 κωμωδίας κατὰ τὸν μακρόν του βίον, μόλις ὅμως ἑκατὸν ἐξ αὐτῶν διεσώθησαν τὰ ὀνόματα καὶ στίχοι τινὲς παρ' Ἀθηναίων. Ὁ "Α. ἐπετύγχανε μεγάλως ἐν τῇ διακωμωδῇ τῶν κοινωνικῶν κακῶν, ἀμίμητος δ' ἰδίως ἦτο ἐν τῇ ἀπεικονίσει τῶν παρασίτων· ὁ δ' Ἀθηναῖος ἀποδίδει εἰς τὰς κωμωδίας αὐτοῦ πολλὴν χάριν καὶ εὐφυίαν καὶ ἄλλας ἀτίκλιν καὶ οἱ στίχοι, τοὺς ἑποίους μᾶς διέσωσεν ἐξ αὐτοῦ, μαρτυροῦσιν ὅτι ὀρθὴ καὶ δικαία εἶνε αὕτη ἡ περὶ "Α. κρίσις του. Τοῦτου ἕνεκα καὶ οἱ Ῥωμαῖοι κωμικοὶ συχνότατα μετέφραζον ἢ ἀπεμιμοῦντο καὶ ἐπὶ τὸ Ῥωμαϊκώτερον διςκαθεύζον κωμωδίας τοῦ "Α.

Τὰ σωζόμενα ἀποσπάσματα τοῦ "Α. ἔχει περισυλλέξει καὶ ἐκδόσει ὁ Meineke ἐν *Fragmenta comicorum graecorum*, τόμ. Α', σ. 374—403, ἰδιαιτέρως δ' ἐξέδωκε καὶ ἡρμηνεύσεν αὐτὰ ὁ Α. Hirschig, *Alexidis comici fragmenta* 1840. [Γ. Κ.]

"Αλεξίς Βίλιβαλδ. Βλ. Αἰριγν.

'Αλεξίςθιάδ, λουτρά ἐν τῇ Χάρτῃ, ἀνήκοντα εἰς τὸ δουκάτον Ἀγγαλι. 2 πηγαὶ σιδηροῦχοι. [Ν.Σ.]

'Αλέξοδον τσιτλίκιον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Ἀβράτ-Ισσάρ τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ

200 περίπου βουλγαροφώνων γεωργῶν. [Ε.]

'Αλεξόπουλος Δημήτριος. Κυβερνήτης ἐνὸς πλοίου τοῦ ὑπὸ τὸν Λάμπρον Κατωγγῆ στολισκοῦ (1788—90). Ἐν τῇ παρὰ τὸν Καφρέα ναυμαχίᾳ (6—7 Ἀπριλίου 1790), καθ' ἣν ἀνδρείως ἀγωνισθέντες οἱ "Ελληνεὶ ἠττήθησαν ἕνεκα τῆς πολλαπλασίας δυνάμεως τῶν πολεμίων, ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ "Α. ἔμειναν ζῶντες μόνον δέκα, οἵτινες ἔρριψαν τὸ σκάφος εἰς τὴν Ἀνδρόν, ὅπου φυγόντες διεσώθησαν· παραμεινας δ' ἐν αὐτῇ ὁ 'Αλεξόπουλος, ὅπως μὴ παραδοθῇ εἰς τὸν ἐχθρόν, ἔβαλε πῦρ εἰς τὴν πυρίτιδα καὶ ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα μετὰ τοῦ πλοίου καὶ τῆς σημαίας. [Π.]

'Αλεούται νῆσοι καὶ Αἰκτερινὴς πρὸ ὑψήσων καλοῦνται συνέχειά τις 150 νήσων περίπου, ὑψηλῶν καὶ ἡφαιστειογενῶν, ἔκτεινόμενων ἀπὸ τῆς χερσον. Ἀλάσκας μέχρι τῆς χερσον. Καμφιάσκας, ὑπαγομένων δὲ πολιτικῶς εἰς τὸ διαμέρισμα τῆς Ἀλάσκας καὶ διαιρουμένων εἰς τὰς ἐπομένας συστάδας, 1) εἰς τὰς Βερίγγειους καὶ τὰς Χαλκιδικὰς νήσους, 2) εἰς τὰς κυρίως Ἀλεούτας ἢ Σανιανικὰς νήσους, 3) εἰς τὰς Ἀνδρεανοφικὰς νήσους, καὶ 4) εἰς τὰς Ἀλωπεκονήσους. Ἀπασαὶ αὗται αἱ νῆσοι, ὥς ἀνεκάλυψαν ὁ Βερίγγι καὶ ἄλλοι πλοίαρχοι ἀπὸ τοῦ 1741 καὶ ἐφεξῆς, ἔχουσιν ἐμβ. μὲν 26 430 τετρ. χλμ., κατοικοὺς δὲ 1913 σχεδὸν πάντας χριστιανούς, φθιγγομένους δὲ γλῶσσαν ἰδίαν καὶ ζῶντας ἀπὸ θήρας καὶ ἀλείας. [Ν. Σ.]

'Αλεπίνη (Χ η μ Τ ε χ ν.) μέλαν θάσμα κατασκευαζόμενον ἰδίως ἐν Χαλκιδίῳ καὶ συνιστάμενον ἐκ μετάρης καὶ ἐρίου. [Ο.Α.Γ.]

'Αλεπούκι (Βοτ.) κοινὸν ὄνυσμα ἐν Πηλῳ ὡς Ἀλεπούσις ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Ἀλπούσι ἐν Παρνασίῳ, διαφέρων εἰδῶν Φλόμου (*Verbascum*), ἰδίως τῶν *V. thapsiforme* Schrad., *V. macrurum* Ten. καὶ *V. speciosum* Schrad. [Θ. Χ.]

'Αλεπουουρά (Βοτ.). Οὕτως ὀνομάζονται κοινῶς διάφορα εἶδη Ἀγρωστιοειδῶν, ἰδίως ὁ Ἀλωπέκουρος, τὸ Πόλωπῶγον καὶ ἡ Φαλαρίς (βλ. τὰς λ.). [Θ. Χ.]

'Αλεπουπορδὴ (Βοτ.), κοινὸν ὄνυμα ἐν Κεφαλληνίᾳ, Μεσσηνίᾳ καὶ Λακωνίᾳ μυκήτων τοῦ γένους *Λυκοπέροδου* (*Lycoperdum*) καὶ *Βώδουσα* (*Bovista*) (βλ. τὰς λ.). [Θ. Χ.]

'Αλεπουσιὰ βλ. Ἀλεπούκι.

'Αλεποζῶρι γῶρ. τοῦ θῆμ. Γερωνθρῶν ἀπέχ. 1.15' ἀπὸ Γερακίου. Κάτ. 372 τῇ 1880.

"Αλες (Hales) Στέφανος, διάσημος βοτανικὸς ἄγγλος, ἰδίως φυσιολόγος, γεν. τῇ 1677 ἐν Βασιλεόβρη τῆς Κέντ, ἀπεθ. τῇ 1761 ὡς ἐφημέριος ἐν Τέβδινγκτον τῆς Μίδδλεσεξ. Κλασσικὸν εἶνε τὸ σύγγραμμά του «*Vegetable Statics*» (London 1727 καὶ ἐν γ' ἐκδ.

1738) μεταφρασθὲν εἰς τὴν γαλλ. ὑπὸ τοῦ Buffon (Statique des végétaux, Paris 1735), ἐν ᾗ περιγράφει τὰ φυσιολογικὰ περὶ τῆς ῥίζης πίνεσιν καὶ τὴν διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης ἐνεργουμένην ἀνάστασιν τῶν ὑγρῶν ἐν τοῖς φυτοῖς. [Θ. Χ.]

Ἀλεσία, Λατ. Alesia (τὰ νῦν πικνωτάτα Alise Ste Reine). Πόλις ἐχυρὰ τῆς Γαλιτίας, πρωτεύουσα τῶν Μανδουβίων, οἵτινες ἦσαν ὄμοροι πρὸς τοὺς Αἰδούους. Τὴν πόλιν ταύτην ἔκτισε κατὰ τὴν μῦθον ὁ Ἡρακλῆς, οἱ δὲ Κέλτοι ἐπέμωον αὐτὴν «ὡς ἀπάσης τῆς Κελτικῆς οὐσαν ἐστίναι καὶ μητρόπολιν», ὡς λέγει ὁ Διόδωρος (Δ', 19). Ἐν εἰσι 52 π. Χ. ὁ Καῖσαρ πολέμῳ ἐν τῇ Γαλιτίᾳ ἐπολιόρκησε τὴν Ἀλεσίαν, εἰς ἣν εἶχον καταφυγὴ οἱ κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐπαναστατήσαντες Γαλάται ἡγεμόνα ἔχοντες τὸν Βερκινγετόριον (Καῖσ. περὶ τοῦ ἐμφυλ. πολέμου ὑπομνήμ. VII, 68 ἐξ.). Ἀλλὰ μάτην ἀντέστησαν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰ τεράστια αὐτοῦ πολιορκητικὰ ἔργα, διότι ὁ Καῖσαρ, ὅς οὐ μετὰ πολλὰς περιπετείας συνέτριψε τοὺς ἐπελθόντας πρὸς βοήθειαν ἐμοφύλους, ἐξηνάγκασε τοὺς πολιορκουμένους, μὴ ἔχοντας ἄλλην ὁδὸν σωτηρίας, νὰ παραδοθῶσι καὶ νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὴν ἀρχὴν του. [Σ.]

Ἀλέσκι (Aleschki), ἡ πρότερον Δνιέ-προβσκ καλουμένη πόλις τοῦ ῥώσ. κυβερνήτου Ταυρίας, κειμένη κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ ποταμοῦ Κόγκα εἰς τὸν ἱουρσθὲν (Δνιέπρ), ἔχουσα 8915 κατ. τὴν 1881. Ἐκτίσθη κατὰ τὸν 1' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Γενοατῶν, ὀνομαζομένη ὑπ' αὐτῶν Ἐλίχη (Elice). [Π.]

Ἀλέσσης (Galeazzo Alessi). Διάσημος ἰταλὸς ἀρχιτέκτων, γενν. ἐν Περούτζι τῷ 1512, ἀποθ. τῷ 1572 αὐτόθι. Μαθητὴς ὢν πιθάνως τοῦ Καπορέλλου, ἐμελέτησεν ἐπιμελῶς τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος, ἐγένετο δ' ὀνομαστὴς διὰ τὰ πολυπληθῆ καὶ κάλλιστα μέγαρα, ἅτινα ἔκτισεν ἐν Γενούῃ. Ἐνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ σήμης προσεκλήθη καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἰταλίας καὶ ἔκτισεν ἐν αὐταῖς διάφορα οἰκοδομήματα, μάλιστα δ' ἐν Μεδιολάνοις, ἐζητοῦντο δὲ παρ' αὐτοῦ σχέδια οἰκοδομῶν καὶ ἐκ Φλαμανδίας, Γερμανίας καὶ Ἰσπανίας. Τὸ κάλλιστον ἔργον του εἶναι ἡ ἐκκλησία τῆς Παναγίας ἐν Καρινιάνω. [Π.]

Ἀλέσσιον (Alessio, Lesch, Ljesch, ἢ ἀρχ. Λίσσος ἢ Λισσός, ῥωμ. Lissus, τουρκ. Λέσ), κωμόπολις τῆς εὐρωπ. Τουρκίας ἐν τῇ Σκουταρικῇ τῆς ἁνω Ἀλβανίας βίλαε τίῳ ἡ νομῷ, 36 χλμ. Ν τῆς Σκένδρας, ἐπὶ τῇ ἀριστ. ἑσθῇ τοῦ Δρίλινως, ὅστις ἐνταῦθα μὲν εἶναι ὑπὲρ τὰ 60 μ. εὐρύς, ἀλλὰ περαιτέρω ἀπομυνοῦνται κατὰ τὴν πρὸς Δ αὐτοῦ ῥοὴν πρὶν ἐκβαλῆ εἰς τὸν κόλπον τοῦ Α. Διμήν τῆς

κωμοπόλεως ταύτης εἶναι αὐταὶ τοῦ Δρίλινως αἱ ἐκβολαί, ἀρ' ὧν ἀπῆλθε 8 χιλιόμετρα οἰκοῦσι δ' ἐν αὐτῇ 3000 περίπου κάτοικοι, οἱ πλείστοι μ. ρ θ ἰ τ α ἰ. καὶ ἐν αὐτοῖς διαμένει καθολικὸς ἐπίσκοπος. Ἀμφότερα δὲ τὰ ἄλλοτε ἰσχυρὰ αὐτῆς φρούρια εἶναι ἤδη ἡρειπωμένα. Τὸ πόλισμα τοῦτο ἰδρύθη ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράντου τῶν Συρακουσῶν, ἵνα ἡ ἐπικαιρὸς λιμὴν ἐμπορικῆς καὶ πολεμικῆς, εἰσχισθῇ δὲ εὐρυτάτῳ τείχει, ᾧ ἦν συνημμένον καὶ φρούριον, ἡ Ἀ κ ρ ὁ λ ἰ σ σ ο ς, καὶ ἐκλήθη Λ ἰ σ σ ο ς ἢ Λ ἰ σ σ ο ς ἢ ἐν Ἰ λ λ υ ρ ῖ ς. Ἐν τῇ κωμοπόλει δὲ ταύτῃ ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ Σκενδέρβει ἡ Γεωργίου Καστριώτου, αὐτόθι τῷ 1461 ἀποβιώσαντος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ ὅσα αὐτοῦ διότι ταῦτα ἀπεκρυσθῆσαν ἐκείθεν ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὅτε ἐπὶ ῥοθήσαν αὐτοῖς τὸ Ἀλέσιον (1478). [Ν. Σ.]

Ἀλέστια χωρ. τοῦ δήμου Ἀρακυνθῶν ἀπέχον 4 ὥρ. ἀπὸ Προυστού. Κατ. 241 τῷ 1889.

Ἀλετρις (Βοτ.) (Alettris L.) γένος φυτῶν τῆς οἰκ. τῶν Λ ἰ μ ο θ ω ρ ο ε ἰ δ ἰ ο ν (βλ. λ.). Ἡ ῥίζα τῆς Α. τ ῆ ς α λ ε υ ρ ὠ δ ο υ ς (A. farinosa L.) τῆς βορείου Ἀμερικῆς εἶνε πικροτάτη καὶ ἐν χρήσει ὡς τσινκὸν φάρμακον (Colic-root ἀγγλ.). [Θ. Χ.]

Ἀλετροπόδιον. Ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ὠρίωνος, ἕνεκα τοῦ σχήματος αὐτοῦ, ὁμοιοζοντος μὲ πόδα (ἐγγέλῃ) ἀρότρου. Ἡ ἐνομασία αὕτη, κοινοτάτη νῦν παρὰ τῷ λαῷ, εὐρηται τὸ πρῶτον παρὰ τῷ ἀρχαίῳ σχολιαστῇ τοῦ Ἀράτου. Οἱ Κύπριοι καλοῦσι τὸν Ὠρίωνα Π ο γ α λ ἔ ρ κ α (ἐκ τοῦ πίδι καὶ Ἀλέτρι). [Π.]

Ἀλέττιος κρυσταλλοπῆξ (Aletschglletscher), ὁ μέγιστος τῶν τῆς Ἑλβετίας, διήκει τὴν δεξιὰν τῆς Οὐαλλίδος (empton Wallis) πλευρὰν πρὸς ἀρκτον τῆς Βρύγης καὶ εἶναι ἀποσχις ἡ παραφύς τοῦ πελορίου κρυσταλλίνου ἐκείνου, ὅστις ἐκτείνεται ἐνθεν μὲν ἀπὸ τοῦ Παρθενίου ὄρους, ἐνθεν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀλεττίου κορυμβοῦ καὶ τῶν φεισχιῶν κεράτων πρὸς ἀνατολὰς καὶ ὁδὸν καὶ μεσημβριαν. Οἱ κρυσταλλοπῆγες ἀλέττιος, φεισχίος, λαουτέριος, φινστέριος, ἄνω ἀαρκίος, λαέτιος συνιστῶσιν οἰονεῖ τι πεπηγὸς πέλμας, συνεχὲς καὶ ἀχανές. [Ν. Σ.]

Ἀλευ' ἀπὸ μεζονος ἀνδρός ἦτοι φυλάττου. Παροιμ. ὁμοία τῇ δημῳδαί: μὲ τὸν μεγαλήτερόν σου σκόρδα μὴ φυτεύης. [Π.]

Ἀλευάδα, ἐπιφανὲς θονασιτικὸν γένος ἐν Θεσσαλίᾳ, ἀναφῆρον τὴν ἀρχὴν εἰς τὴν Πρακλιεῖν Ἀλευάν. Οἱ Ἀλευάδαι, ἔχοντες ἐκ κηδεστίας συγγενεῖς τοὺς ἐν Κραννῶνι ἄρχοντας Σκοπᾶδας, ἤδρευον ἐν Ἀριστη. Καὶ ἀποκαλοῦσι μὲν αὐτοὺς βασιλεῖς τινες τῶν ἀρχαίων συγγραφέων (Ἡρόδ. VII, 6. — Πλούτ. περὶ φιλαδείφειας 21 π. 492), ἀλλ'

ἦσαν ἀκριβέστερον εἰπεῖν τὰ γοῖ (Ἰδ. λ.). Ἡ δὲ ἀρχὴ αὐτῶν προεκάλει πολλήν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀνίστασιν, διό βλέπομεν αὐτοὺς ἤδη ἐπὶ τῶν περσικῶν πολέμων καλοῦντας τὸν Ξέρξην, κατ' ἀντιθέσιν πρὸς τὸν Θεσσαλικὸν λαόν, καὶ ἀκολουθοῦντας αὐτὴν κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείαν. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῶν περσικῶν πολέμων ἡ Σπάρτη ἐστειλε κατ' αὐτῶν τὸν Λεωτυχίδην, ἀλλ' οἱ Ἀλευάδαι κατώρθωσαν ναυμαχρῶνσιν αὐτὸν διὰ χρημάτων. Μεγάλῃ ἐποχῇ κινδύνου διὰ τοὺς Ἀλευάδας ἐπῆλθεν ὅτε ἐνισχύθη ὁ τυραννικὸς οἶκος τῶν Φερῶν, ἰδίως ἐπὶ Ἰάσονος. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, μάλιστα δ' ἐπὶ τοῦ ὤμου Ἀλεξάνδρου, ἐξήγησαν οἱ Ἀλευάδαι τὴν ὑποστήριξιν τῆς Μακεδονίας, ἥτις ἐπέφερε μὲν τὴν ἐκνίκησιν τῶν Φεραιῶν τυράννων, ἀλλὰ καὶ τὴν καθυποδούλωσιν τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας, ἐφ' ἧς οἱ Ἀλευάδαι ἐτυχον τιμῆς καὶ ἀξιομακίων παρὰ τὴν Φιλίππῳ καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ. [Λ.]

Ἀλευκάντα νήματα καὶ πανία βαμβακερά. Ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐννοοῦνται τὰ ἐπεξεργασμένα δι' ἐμβάψεων ἐν διαλύσει χλωρουχῶν οὐσιῶν καὶ δι' ἀπλῶν ἀποπλύσεων μόνον, συνεπῶς δὲ διατηροῦντα τὴν κιτρινωδὴ φυσικὴν χροίαν τοῦ κεκλωσμένου καὶ ὑφασμένου βάρβακος ὅπως λευκανθῶσιν ἀπαιτοῦνται αἱ ἐν διαλύσει ἐξέωον ἐμβάψεις καὶ ἀποπλύσεις (βλ. Λευκανσίς νημάτων καὶ ὑφασμάτων). Οὕτω καὶ διὰ τὰ λινὰ ἢ ἐξ ἄλλων φυτικῶν οὐσιῶν παραγόμενα νήματα καὶ ὑφάσματα. [Α. Γ. Η.]

Ἀλευράδα χωρ. τοῦ δήμ. Ἰδομένης ἀπέχ. 5 1/2 ὥρ. ἀπὸ Δουρίσταν. Κἂτ. 430 τῷ 1889.

Ἀλευρίτης (Βοτ.) (Aleurites Forst.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Εὐφορβιοειδῶν καὶ τῆς φυλῆς τῶν Ἀκαλυφοειδῶν (βλ. λ.). Δένδρα ἔχοντα ἄνθη ἄνευ περιβλήματος, πέταλα 5 ἐλεύθερα, τὸν δίσκον τῶν ἀρρένων ἄνευ ἀδενώδους στρώματος καὶ τὸν ἀνδρῆν τῶν σπέρματος ἄνευ στρωφιδίου. Εἶδη γνωστὰ τρία, ἦτοι Ἀ. ἢ Μολουκκικὴ νῆ (A. Molluccana

W. ἢ A. triloba Forst., Candle tree ἀγγλ.) τῶν Ἰνδῶν καὶ τῆς Κίνας. ἔχον τὴν σάρκα τῶν καρπῶν βασιλικήν, τὰ δὲ σπέρματα λίαν ἐλασιόχρη. Ἀ. ἢ καρδιόφυλλον (A. cordata Thunb.) τῶν Ἰνδῶν καὶ τῆς Ἰαπωνίας, οὗ τὸ ξύλον καὶ τὸ ἐκ τῶν σπερμάτων ἔλαιον εὐχρηστά, καὶ Ἀ. ἢ τρισπέρμο (A. trisperma Blanco) δένδρον τῶν Φιλιππινῶν νήσων. — Ἀλευρίτης τῆς ἐνομαζέται ἐν Εὐρώπῃ εἶδος σίτου κατὰ Πρωτόδικον, Ἰδοῦ. νεοελ. [Θ. Χ.]

Ἀλευρομαντεία (Ἀρχαιολ.) Ἀλφειομαντεία. Ἡ διὰ λεπτῶν ἢ χονδρῶν ἀλευρῶν μαντεία, γνωσμένη κατὰ τρόπον μὴ πρὸ ἐξακριβωθέντα. Ἡ εὐρεσις τῆς τοιαύτης μαντείας ἀπεδίδετο ἴσως εἰς τὸν Ἀπύλλωνα, ὡς τεκμαίρομεθα ἐκ τοῦ ἐπωνύμου αὐτοῦ Ἀλευρομαντῆς. [Π.]

Ἀλευρον Κόνις παραγόμενη ἐκ τῆς ἀλέσεως τῶν δημητριακῶν καρπῶν διὰ τῶν μύλων (βλ. Μύλος). Τὰ συστατικὰ τοῦ ἀλεύρου εἶνε διάφορα ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὸ μέλλον ἢ καὶ ἥττον τελείας ἀποχωρίσεως τοῦ ἀζωτοβριθέστερου ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς ἀμυλώδους οὐσίας τοῦ σπέρματος κατὰ τὴν ἄλεσιν καὶ κοσκίνισιν αὐτοῦ. Εἰς πάντα τὰ εἶδη τῶν ἀλεύρων τοῦ ἐμπορίου ἐνυπαρχει περισσώτερον ὕδωρ καὶ ὀλιγώτερον ἀζωτον ἢ ἐν τοῖς δημητριακοῖς καρποῖς ἢ ἐλαττώσεις τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀζώτου προσέρχεται ἐκ τῆς ἀποχωρίσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ λεπτοῦ τοῦ καρποῦ (πιτύρον), τὸ ὅποιον ἀπομακρύνεται συνήθως, διότι διδῆι χρῆμα φαῖν εἰς τὴν ζύμην· τὸ ἄλευρον εἶνε τὸσσιν λεπτότερον, ὅσον ὀλιγώτερον πίτυρον ἐμπεριέχει· ἐκ τῆς συνθέσεως ὁμῶς τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐπεταί ἐπίσης ὅτι τὸ λεπτότερον ἄλευρον εἶνε καὶ τὸ πτωχότερον εἰς θρεπτικὰς οὐσίας· ἐπειδὴ δὲ τὸ πίτυρον εἶνε κεχρωματισμένον, τούτου ἕνεκα τὸ λεπτότερον ἄλευρον εἶνε καὶ τὸ λευκότερον ἢ σύνθεσις τῶν σποῦν δαιστέρων εἰδῶν τῶν ἀλεύρων εἶνε περίπου ἡ ἐξῆς:

	ἄλευρον σίτου		ἄλευρον βρώτης	ἄλευρον κριθῆς		ἄλευρον βρώμης
	λεπτόν	χονδρόν		λεπτόν	χονδρόν	
ὕδωρ	15,54	14,25	14,60	14,00		11,70
ἀζωτοῦχοι οὐσίαι	11,16	13,85	12,75	14,39		22,30
ζάχαρον	2,34	2,35	3,47	3,04		2,19
κόμμι	6,25	6,50	4,10	6,33		2,81
λίπος	1,07	1,26	1,80	2,23		5,68
ἄμυλον	63,64	61,79	64,29	53,16		58,14

ακριβής ανάλυσις τῶν συστατικῶν τοῦ σίτου δίδει ἡμῖν τὰ ἐξῆς ἐξαγόμενα. Εἰς κόκκος ἐμπεριέχει:

10,5 ὕδωρ	65,4 ἄμυλον
1,5 τέφραν	8,2 λίπος καὶ ξυλώδεις ἴνας
14,4 γλουτίνην	

παρέχει δὲ

18,72 σεμιδάλιν καὶ ἄλευρον ἐκλεκτὸν	2,58 ἄλευρον μαῦρον
32,68 ἄλευρον σεμιδάλεως	18,52 πίτυρον
	1,29 ὑπόλειμμα
22,22 ἄλευρον ἄρτου	3,99 ἀπώλειαν

ταῦτα δὲ ἐμπεριέχουσι:

	ὕδωρ	τέφραν	γλουτίνην	ἄμυλον
ἄλευρον ἐκλεκτὸν	10,6	0,41	11,7	70,0
» σεμιδάλεως	10,5	0,60	13,3	67,2
» ἄρτου	10,7	0,96	15,4	63,5
» μαῦρον	9,5	1,55	14,9	61,0
πίτυρον	16,7	5,46	14,3	43,6
ὑπόλειμμα	9,2	2,65	15,2	0

Τὸ ἐξ ἑνὸς δλοκλήρου κόκκου σίτου παραγόμενον ἄλευρον, ἐὰν ἀποχωρισθῶσιν ἐξ αὐτοῦ 13 0/0 πίτυρον, ἐμπεριέχει, 10,5 ὕδατος, 14,4 γλουτίνης, 65,6 ἄμυλου, καὶ 1,0 τέφρας. Ἐπειδὴ τὸ ἄλευρον εἶνε πλούσιον εἰς εὐκόλως ἀποσυντιθεμένης πρωτεϊνούς, οὐσίας, πρέπει νὰ καταβάλληται μεγάλη προσοχή πρὸς προφύλαξίν του. Τὸ ἄλευρον ἐν γένει πρέπει νὰ εἶνε ξηρόν, ν' ἀποθηκευθῇ δ' εἰς ξηρὰ μέρη. Ἐν ὑγρῷ αἰερώ γινώσκονται γαλακτικὸν δξύ, βουτυρικὸν δξύ, ζάχαρον, κτλ. Ἡ γλουτίνη ἀλλοιούμενη καταστρέφεται προσένοσα ἀηδῆ γαστρίν καὶ δισμῆν, ὡσαύτως ἀναπτύσσει μύκητας, ἐγγυματικά ζυῶφια καὶ ἀκάρη. Πρὸς ἐξέτασιν δὲ τοῦ Ἀ. ἀρκεῖ συνήθως ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένης ποσότητος τέφρας διὰ τῆς καύσεως αὐτοῦ ἐπὶ χαράνης ἐκ πλατίνης, διότι ἐνίοτε τὸ Ἀ. εὐρίσκειται νενοθευμένον διὰ γύψου. Πρὸς ἀκριβεστέραν ἐρευναν τοῦ Ἀ. ἀπαιτεῖται χημικὴ ἀνάλυσις καὶ γρήσις μικροσκοπίου. Τὸ πίτυρον σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, εὐρίσκειται δὲ μεμιγμένον πάντοτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μὲ μέρη αλεύρου. Ἐμπεριέχει δὲ

Πίτυρον σίτου πίτυρον ἁρίστη

ὕδωρ	12,7	15,32
λευκωματώδεις οὐσίαι	17,93	18,18
ζάχαρον	4,32	1,86
κίμμι	8,85	10,40
λίπος	3,79	4,72
ξυλώδεις ἴνας	30,65	28,53
ἄμυλον	21,76	21,09

Ἡ θρεπτικὴ οὐσία τοῦ πίτυρου ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου ποσοῦ τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀζώτου, εἶνε ἀρκετὰ μεγάλη, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ὁμοιοποιότητος τῶν ξυλωδῶν αὐτοῦ ἰνῶν ἢ θρεπτικῆ αὐτοῦ δύναμιν ἐλαττοῦται, καθόσον αἱ λευκωματώδεις οὐσίαι μὴ ἀποχωρίζονται εὐχερῶς ἀπὸ τῶν ξυλωδῶν ἰνῶν, ἐντὸς τῶν ἐποικῶν ἐμπεριέχονται, διὰ τῶν δξέων καὶ ἀκαλιῶν τοῦ στομάχου καθίστανται ἐντελῶς ἀπεπτοι (βλ. καὶ Ἄρτος). [Σ.Κ.]

— (X η μ.) Βλ. Ἀμυλάλευρον.

— (Ε μ π.). Διακρίνονται διὰ τοῦ δύματος τούτου ἰδίᾳ τὰ ἐξ ἡλετμένου σίτου ἄλφιτα (βλ. Δημητριακά, Ἄρτος.)

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀλεστικῆς βιομηχανίας διὰ τῆς ἰδρύσεως μεγάλων ἀτμομύλων ἐπεξεί-
ται καὶ τῶν ἀλεύρων τὸ ἐμπόριον, τὸ ὅποιον
πρότερον ἐντοπίως μόνον διεγερρεῖται. Ἡ εἰς-
αγωγὴ τοῦ ἡλεσμένου σίτου ἀπὸ χωρῶν τιμῶν
παραγωγῆς σιτηρῶν καθίσταται σήμερον καλ-
λον συμφέρουσα τῆς εἰς φυσικὴν κατὰστασιν
μεταφοράς καὶ τῆς ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατανα-
λώσεως ἀλεσεως αὐτοῦ. Πρὶν ἢ ἐν Πειραιεὶ
ἰδρυθῶσι μεγάλοι ἀτμόμυλοι ἢ εἰσαγωγὴ ἀ-
λεύρων ἀπὸ τῶν Παραδουνάβιων χωρῶν καὶ
ἀπὸ Τερζέστης ἐθεωρεῖτο μᾶλλον συμφέρουσα
τῆς εἰσαγωγῆς σίτου καὶ νῦν ἐστὶ ἡ εἰσαγωγὴ
τῶν ἀλεύρων ἐξακολουθεῖ.

Τὸ ἐμπόριον ὅμως τοῦτο κατέστησεν εὐχε-
ρεστέραν τὴν νόθευσιν τῶν ἀλεύρων διὰ τῆς
ἀναμιξεως ἄλλων ἀμυλωδῶν σωμάτων εὐτε-
λεστέριον, γόφου εἴτε ἄλλων ἀργίλων, στυ-
πηρίας κ.λ.π. ὁ δὲ ἐπιτείνόμενος ἐν αὐτῇ
συναγωνισμὸς ἐνεθάρρυνεν ἐτι μᾶλλον, καὶ ἡ
πέραν τῆς ἀξίας τοῦ σίτου ἐκπτώσις τῶν
τιμῶν τῶν ἀλεύρων καταδηλοῖ ἐνίοτε τὴν νό-
θευσιν αὐτῇ, τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρουμέ-
νην, ὅταν ἀποδεικνύηται ἀνθυγιεινὴ.

Πλὴν τῆς νόθευσεως, τὸ ἐμπόριον τῶν ἀλεύ-
ρων εὐρεται ἐκτεθειμένον καὶ εἰς τοὺς κινδύνους
τῶν ἀπὸ τῆς ἀλλοιώσεως ἢ φθορᾶς ζυμῶν·
διότι αἱ μεγάλα ποσότητες ἀλεύρων κατὰ τὴν
ἀπὸ μακρῶν ἀποστάσεων μεταφορὰν ἢ κατὰ
τὴν ἀποθήκευσιν αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν
σῆψιν, ἂν προσδελιθῶσιν ὑπὸ τῆς ὑγρασίας. Ἡ
ἐν τῷ σάκκῳ μετακίνησις καὶ διατῆρσις ὡς
ἐκ τοῦ συνωστισμοῦ ἐπιτείνει τὸν κίνδυνον, ἂν
μὴ λαμβάνηται πρόνοια περὶ τὴν διάθεσιν αὐ-
τῶν, ἐπιτρέπουσαν τὸν ἀερισμὸν. Ἐντός κειώ-
τιων ἢ βυτίων ἢ διατῆρσις τῶν ἀλείτων ἐν
γένει εἶναι ἀσφαλές τερα. [Α. Γ. Η.]

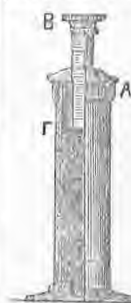
— (Μεταλλ.) (Mehl γερμ.) ἐν τῇ
προπαράσει τῶν μεταλλῶν
καλεῖται ἡ διὰ κατὰ στήριον πα-
ραχρυσμένη κόνις, ἐκ διαφόρων ἐρυκτῶν συνι-
σταμένη καὶ ἐκ κοκκίων διαφόρου πάχους,
ἅτινα δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς διαφόρους
τάξεις διὰ κοκκίων καὶ ἀλευρορροῆς [Κ. Μ.]

— (Φαρμακ.) τὰ ἄλ.ε.υ.ρ.α (Farinae)
εἶναι φάρμακα ἀπέθετα, ἐν χρή-
σει ἐν εἶδει πτισάνης, πηκτῆς, καταπλα-
σμάτων ἢ λουτρῶν. Τὰ ἐν ἱατρικῇ χρήσει ἄ-
λευρα εἶναι τὸ τοῦ λίνου, ὀρύζης, κριθῆς, τὸ
σιτάμιλον, τὸ ἐκ πυρῶν σίτων παρασκευαζό-
μενον (amylum tritici sativi), τὸ τῶν γεω-
μήλων, τὸ μαραντάμιλον (arrow-root), τὸ
σάκον, ἢ ταπιόκα, κ.τ.τ. [Β. Π.]

Ἀλεύρου φόρος· πρότερον εἰσεπρατ-
τετο, ὑποχρεομένων τῶν πολιτῶν νὰ δηλώ-
σωσι καὶ φορολογήσωσι τοὺς δημητριακοὺς
καρπούς, οὓς εἶχον προωρισμένους διὰ τὸν μύ-
λον, ἐνθα ἐγένετο ἀποδεκτὸν τὸ ἄλεσμα αὐτῶν
μόνον ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῆς ἀποδείξεως τοῦ

πληρωθέντος φόρου. Μετερρυθρίσθη ὅμως ἐπὶ
τὰ κρείττω ἐν Ἰταλίᾳ τῷ 1868, ἀφ' οὗ
φόρος ἐτελείτο κατὰ μέρος εἰς τὸν μύλον
ὅστις ἀπέτινεν εἰς τὸ κράτος ὀλίγον τι ποσόν
προσδιοριζόμενον ὑπὸ μηχανικοῦ μετρητοῦ (mis-
iatore), ἀριθμοῦντος τοὺς κόκλους ἄξονος τινος
ὅστις μετρητὴς ὕστερον ἀντικατεστάθη ὑπὸ μη-
χανικῆς ζυγῶς. Ὁ φόρος ὅμως θεωρεῖται ἄδικαι-
ως ἐπιβαρύνων μᾶλλον τὰς ἀπόρους ἢ τὰς εὐπα-
ροὺς τάξεις, δυσχερὲς δὲ ἰδίᾳ ἐν τῇ ὑπαί-
θρῳ γῶρᾳ, ἐνθα οἱ ἀγρόται κατασκευάζουσι τὸν
ἄρτον αὐτῶν ἐκ τοῦ ἰδίου προϊόντος, ὅπερ ἄλλοι
θοντες εἰς μακρυομένους μύλους δυσκόλως ὑ-
ποβάλλονται εἰς ἐλαγγον. Διὰ τοῦτο πολλὰ καὶ
κατηργήθη ἡδὴ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος φόρος. [Ε.]

Ἀλευρόμετρον. Ἐργαλεῖον χρησι-
μεῖον εἰς ἐκτίμησιν τῆς ἰδιότητος τοῦ ἐξοργα-
σθαι. ἦν ἔχει ἐν τῷ κλιμακῷ
εἰσαχρυσμένη ἢ ζυμὴ τοῦ ἄρτου
γινωμένου ὡς ἐκ τούτου σπο-
γωδεστέρου, ἐλαφροτέρου καὶ
εὐπαιστέρου. Ἡ ἰδιότης αὕτη
ὁρεῖται εἰς τὸν ἐν τῷ ἀλεύρῳ
ἔξ ὃν ἀποχωριζόμενον τῆς
ζυμῆς κατὰ τὸν ἐν τῷ σάκῳ
ἄρθρῳ ἀναφερόμενον τρόπον.
Μέρος ἔξ οὗ ἐντίθεται εἰς τὸ
ἀλευρομετρον, ὅπερ ἔχει σχή-
μα σωληνοειδές, τὸ δ' ἐπὶ κα-

λυμμα αὐτοῦ Α διαπεράται ὑπὸ βαθμολογῇ
μένου κανόνος Β φέροντος πλατὺ ἔμβολον Γ.
δι' οὗ, εἰσαχθέντος τοῦ ἐργαλείου ἐν τῷ κλι-
μακῷ, ὁ ἐκ τῆς θερμότητος διαστελλόμενος
ἔξω ἐξωθεῖται τὸν κανόνα παρουσιάζοντα τὰς
διαιρέσεις, δι' ὧν μετρεῖται ἡ διασταλτικὴ ἰδιό-
της τοῦ ἀλεύρου. [Γ. Δ. Σ.]

Ἀλευροποιία. Βλ. Μύλος.

Ἀλευρορροή (Μεταλλ.) (Mehl-
führung γερμ.) ἡ ἐν μεταλλοπυσίαις ὑπάρ-
χουσα βαθεῖα αὐλαξ καὶ πείδινη τὴν κοίτην
ἔχουσα, ἐν ἣ ῥεεῖ ὕδωρ, ἐκ καταθλαστικῶν
ἢ καπνῶν ἐρχόμενον καὶ φέρον ἄλευρον
ὀρυκτὸν φέρει δὲ αὕτη ἐγκαρσίως κεκλιμένα
διαφράγματα, κωλυσιδωρα τῶν καταφερομέ-
νων ὑπὸ τοῦ βέβρυτος κοκκίων, δι' ὧν εἶναι
δυνατὸν τὸ ἄλευρον νὰ διαιρεθῇ εἰς διαφό-
ρους τάξεις ἐξ ἰσοδύναμων κοκκίων συνιστά-
μενας. [Κ. Μ.]

Ἀλευροῦ χωρ. τοῦ δήμου Πελλανῆς
ἀπέχ. 45' ἀπὸ Γεωργιτσίου. Κατ. 371 τῷ 1880.

Ἀλῆ (Hal). Πόλις τοῦ Βελγίου ἐν τῇ
Βραβάντῃ παρὰ τοῦ Σένης καὶ τὴν διώρυγαν
τοῦ Σαρλερῶ. ἔχει ὡραίαν γεωγραφικὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ 14^{ου} αἰῶνος καὶ 9981 κατ.
(1885). [Π. Π.]

Ἀλῆ βέν· Ἀβού Ταλέβ. Ὁ τέταρ-
τος τῶν Χαλιφῶν ἦτοι διαδέχων τοῦ Μωάμεθ
καὶ ἐξάδελφος αὐτοῦ καὶ γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ

ὡς σύζυγος τῆς Φατιμῆς καὶ εἰς τῶν πρώτων ἀσπαζομένων τὸ Ἰσλάμ καὶ ἀναγνωρίζοντων τὸν Μωάμεθ ὡς προφήτην Ἀράβων. Γεννηθεὶς τῷ 602 μ. Χ. ἐγένετο Χαλίφης τῷ 656 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χαλίφου Ὄσμᾶν καὶ διετήρησε τὸ ἄξιωμα τοῦτο μέχρι τοῦ 661 πολέμου διηνεκῶς ὑπὸ τοῦ ἰσχυροῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ Μωαβίχ τοῦ Ὀμμεϊάδου καὶ τῆς χήρας τοῦ προφήτου Ἀϊσχ. Ὁ κατὰ τὸ 661 μ. Χ. ἐν Κούφα διαπραχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν φέρος αὐτοῦ ἐπήνεγκε μέγα γόημα ἐν τῷ Ἰσλάμ διαρκέσαν καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλῆ. οὗ οἱ ὁπαδοὶ ἐκλήθησαν Σχιίτες κατ' ἀντίθεσιν τῶν Σουννιτῶν (Βλ. λ.). [H.K.]

Ἀλλήγεῖς ἄνεμοι (Μετσωρολ. Ναυτ.) ὀνομάζονται οἱ ἄνεμοι οἱ πνέοντες ταχτικῶς καὶ ἄπασαν σχεδὸν τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἀπὸ διευθύνσεως τοῦ ὀριζοντος ἐπὶ μικρὸν μόνον μεταβαλλομένης ἐκάστοτε, οἱ καλούμενοι γαλλιστὶ vents alizés καὶ ἀγγλ. tradewinds. Συνήθως συγγέσται τοὺς ἀλλήγεῖς ἄνεμους πρὸς τοὺς ἐτήσιους οἱ ἐτησίοι ὅμως (γαλλιστὶ les moussons) εἶναι ἄνεμοι πνέοντες περιοδικῶς καὶ ἐπὶ τινα μόνον χρόνον ἀπὸ τινος διευθύνσεως, ἀντικαθίσταμενοι δὲ κατόπιν ὑπὸ ἄλλων ἀνέμων ἐν διαμέτρῳ ἐναντίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Οἱ ἀλλήγεῖς ἄνεμοι πνέουσιν ἐν τῷ ὠκεανῷ συμμετρικῶς ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ ἕως τῆς 30 σχεδὸν μίρας βορείου καὶ νοτίου πλάτους ἀπὸ Μέσου μὲν, ἥτοι ἀπὸ τοῦ βορειανατολικοῦ μέρους τοῦ ὀριζοντος, ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ ἀπὸ βύρου δέ, ἥτοι ἀπὸ τοῦ νοτιοανατολικοῦ μέρους τοῦ ὀριζοντος, ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαίριῳ διαχωρίζονται δὲ οἱ ἀντίθετοι ἀλλήγεῖς τῶν δύο ἡμισφαρίων διὰ ζώνης ἐκ γαλήνης ἐκτάσεως μεταβλητῆς κατὰ τόπους καὶ κατ' ἐποχὰς καὶ ἥς τὸ πλάτος μεταβάλλεται ἀπὸ 20 καὶ ὀλιγωτέρον ἔτι ἕως 80 καὶ πλείτερον ἔτι.

Κατὰ τὴν γενικῶς παραδεγεμένην σήμερον θεωρίαν, ἡ γένεσις τῶν ἀλλήγων καὶ τῶν ἄνεμων ἐν γένει προέρχεται ἐκ τῆς ἀνίσου διανομῆς τῆς θερμότητος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἐξ ἧς προκύπτει διατάραξις τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἰσορροπίας. Ἐκεῖ ἐνθα ἡ θερμότητα εὐάνει τὸ μέγιστόν της, ὅπου δὲν συμβαίνει ἐν τῷ ὠκεανῷ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, ἀλλὰ βορείωτερον αὐτοῦ, ἕνεκα τῆς κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα μείζονος ἐκτάσεως τῆς ξηρᾶς τῆς ἀέρος μῦρια θερμικινόμενα πλείωτερον εἰς τὰ περίξ διατελλόμενα, παράγεται δὲ ἐκεῖ κινήσις ἀναδρακτικὴ τῶν παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀερίων στρωμάτων πρὸς τὰς ἄνω χώρας τῆς ἀτμοσφαιρας, παρῶνται ὑπ' αὐτῶν τὰ ἀνώτατα στρώματα, ἄτινα πάλιν παρῶνται τὰ παραπλευρῶν αὐτῶν καίμενα, καὶ γεννᾶται οὕτω ρεύμα ἀέρος εἰς τὰς ἄνω χώρας διευθυνομένον ἀπὸ

τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους. Ἐξ ἑναντίας κατὰ τὰς κάτω χώρας τῆς ἀτμοσφαιρας, τὰς παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἕνεκα τοῦ παρῶντος κενοῦ ἐκ τῆς ἀνωπώσεως τῶν κάτω στρωμάτων τοῦ αέρος τὰ παραπλευρῶς καίμενα στρώματα συρρέουσι πρὸς αὐτὸ, παράγεται δ' οὕτω ρεύμα ἀντίθετον τοῦ προηγουμένου διευθυνομένον ἀπὸ βορρᾶ ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ καὶ ἀπὸ νότου ἐν τῷ νοτίῳ πρὸς τὸν ἰσημερινόν. Τοιαύτη ἡ ἔτι ἡ διεύθυνσις τῶν ἀλλήγων, ἂν μηδεμίαν ἄλλην αἰτία διατάρασσεν αὐτὴν ἕνεκα ὅμως τῆς ἡμερησίας κινήσεως τῆς γῆς ἡ διεύθυνσις τῶν ἀνέμων τούτων μεταβάλλεται. Τῇ ὄντι ἡ ἀτμοσφαῖρα συμμετέχει τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της· οὕτω δὲ τὰ διάφορα μέρη αὐτῆς κινεῖται διὰ ταχύτητος, μεταβαλλομένης κατὰ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος· τὰ μέρη τὰ καίμενα ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ διατρέχοντα μεγαλειότερον κύκλον ἐν τῇ αὐτῇ χρονικῇ διαστάσει, ἔχουσι μείζονα ταχύτητα τῶν λοιπῶν, ὧν ἡ ταχύτης ἐλαττωταί τοσούτῳ μᾶλλον, καὶ ὅσον κινεῖται πορρωτέρω τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ ἐπομένως διατρέχουσι μικροτέρους κύκλους. Οὕτω λοιπὸν τὰ ἀέρια μέρη τὰ συρρέοντα ἐκ τῶν πόλων πρὸς τὸν ἰσημερινόν, εἰσδύνοντα εἰς ζώνην, ἔχουσαν μεγαλειότεραν ταχύτητα τῆς ἰδίας αὐτῶν, φαίνονται κινούμενα ἀντιθέτως τῆς κινήσεως τῆς γῆς, παράγεται δὲ τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπου θὰ παρήγετο, ἂν ὤπῃρχεν ἀληθῶς ἕτερον ρεύμα ἀέρος ἀπὸ Ἀπηνήτου πρὸς Νέφρην. Ἐπειδὴ ἐν τοσούτῳ τὰ αὐτὰ μέρη τοῦ αέρος βλινδύσι, καὶ ἂ εἰδόμεν ἦδη, πρὸς τὸν ἰσημερινόν καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν μεσημερινῶν, ἀκολουθεῖσι διεύθυνσιν μετωλαθεύσαν μεταξὺ Β καὶ Λ ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαίριῳ καὶ Ν καὶ Λ ἐν τῷ νοτίῳ, χωρεῖσι ἐκλεχθ' πρὸς αὐτόν, ὡς ἡ ἐλέγμεν ἐπιστημονικώτερον, κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς συνισταμένης τῶν δύο ταχυτήτων, καὶ πνέουσιν ἀπὸ Μέσου ἐν τῷ βορείῳ καὶ ἀπὸ βύρου ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαίριῳ.

Ἐάν ἦδη ἡ γῆνι φερίαι περίσθληται μόνον ὑπὸ ὕδατος οἱ ἄνεμοι θὰ ἐπαρουσίαζον πιθανῶς τὴν κανονικὴν ταύτην ὅψιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ σχηματισμὸς τῆς ξηρᾶς μεταβάλλει ἐπίσης τὴν κανονικὴν ταύτην κυκλοφορίαν· διότι ὅταν ἡπειρὸς τις ἔχη θερμικωτάτην μεγαλειότητα τῆς περιβαλλούσης αὐτὴν θαλάσσης, σχηματίζει οἶον· κέντρον ἐλπίσεως τοῦ αέρος, ἔλκει πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἀερίαν μάζαν καὶ τὴν ἀποτρέπει οὕτω τῆς ἀρχικῆς διευθύνσεως της. Ἐνεκα τῶν τοπικῶν τούτων αἰτίων, συνδυαζομένων καὶ πρὸς ἄλλας, ὧν ἡ ἐκθεσις δὲν δύναται νὰ ἔχη ὅτι ἐνταῦθα, οἱ ἀλλήγεῖς δὲν πνέουσιν ἐκ τῆς αὐτῆς διευθύνσεως ἀνὰ πάσας τὰς θαλάσσας. Καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν καὶ ἡ ἐκτασις τῆς χώρας, ἐφ' ἧς ἐπικρατοῦσιν, εἶναι ἄνισος εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ εἰς ἡμισφαίριον μεταβάλλων

ται κατὰ τὴ δύναμιν καὶ ἔκτασιν ἐν τοῖς διαφόροις Ὠκεανοῖς, ὡς καὶ ἐν τῇ αὐτῇ Ὠκεανῇ, κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους· ἐνταῦθα δὲ ἀπὸλλυται τὸν κύριον χαρακτήρα τῶν, τὴν σταθερότητα δηλ. ἐν τῇ διεκυστασίᾳ, ἀντικαθίσταμενοι ὑπὸ τῶν ἐτησίων. Οὕτως οἱ ἀληγεῖς τοῦ βορείου ἡμισφαίριου εἶναι ἥττον σταθεροὶ καὶ ἥττον λαμπροὶ ἢ οἱ τοῦ νοτίου, κατέχουσι δὲ καὶ ἔκτασιν μικροτέραν καὶ ἀνερχονται ἐλιγώτερον κατὰ πλάτος γεωγραφικόν. Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι ἰδίως αἰσθητὸν ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ, ἐνθα τὸ κατώτατον ὄριον τῶν ἀπὸ Μῆσου ἀληγῶν μεταβάλλεται μεταξὺ τῆς 20^ο καὶ 11^ο βορείου πλάτους, τὸ δὲ ἀνώτατον μεταξὺ τῆς 210^ο καὶ 21^ο, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς· ἐνθὰ τὰ ἔρια τῶν ἀπὸ Ἰθροῦ ἀληγῶν μεταλλάσσουσι μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τῆς 30^ο βορείου πλάτους πρὸς Β καὶ μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγίου καὶ τῶν 34^ο νοτίου πλάτους πρὸς Ν καὶ ὅσον βαίνοντες ἀνατολικώτερα. Οἱ ἀληγεῖς ἔχουσι τὴν μεγαλειτέραν αὐτῶν ταχύτητα καὶ πνεύουσι κανονικώτερον ἐν ὁρισμένῃ ἀποστάσει ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ· ἐπὶ παραδείγματι ἐν τῇ νοτίᾳ ἀτλαντικῇ μεταξὺ 30^ο καὶ 25^ο νοτίου πλάτους πνεύουσι κατὰ μέσον ὅρον ἐπὶ 124 ἡμέρας κατ' ἔτος, ἐνθὰ πνεύουσι περὶ τὰς 159 ἡμέρας ἀπὸ 25^ο ἕως 20^ο, ἐπὶ 214 ἀπὸ 20^ο ἕως 15^ο, ἐπὶ 295 ἀπὸ 15^ο ἕως 10^ο, ἐπὶ 329 ἀπὸ 10^ο ἕως 5^ο καὶ πάλιν ἐπὶ 314 ἀπὸ 5^ο ἕως 0^ο. Οἱ ἀληγεῖς οὗτοι κόμπτονται πρὸς Ν καὶ ὅσον πλησιάζουσιν πρὸς τὸν ἰσημερινόν· τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο φαινόμενον εἶναι ἰσως πρόσθετος ἀπὸδειξις τῆς ἐξισορρομίας ἐπὶ τὴν διεκυστασίαν αὐτῶν ἕνεκα τῆς περὶ τὴν ἄξονά της κινήσεως τῆς Γῆς.

Ἐν τῇ Εἰρηρικῇ πάλιν Ὠκεανῇ ἀπὸ τῆς 100^ο ἕως τῆς 160^ο μήκους δυτικοῦ ἀπὸ Παρισίων οἱ ἀληγεῖς πνεύουσι κανονικῶς ἐκατέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ ἀπὸ Μ καὶ Ε, διαχωρίζονται δὲ διὰ ζώνης γαλῆνης κατακορύφου ἔκτασιν 6^ο περίπου, ἥτις ἀπὸ τῆς 1^ο Β ἕως τῆς 10^ο Β πλάτους. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει πέραν τῶν ἄνω ὁρίωντων ὁρίων γεωγραφικοῦ μήκους ἕνεκα τῆς γειννιάσεως στερεῶν· οὕτω δὲ παρὰ τὴν ἀμερικανικὴν ἀκτὴν ἐπικρατοῦσιν ἄνεμοι μεταβλητοί, ἐν δὲ τῇ σιλικῇ καὶ τῇ ἰαπωνικῇ θαλάσῃ οἱ ἀληγεῖς μεταβάλλονται εἰς περιοδικούς ἢ ἐτησίους. Ἐπίσης ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ὠκεανῇ μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς παραλλῆλως τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τῆς Αὐστραλίας τὰ Ἰνδικὰ, ὡς καὶ τὰ ὑψηλὰ ἑσπερία τῆς Κίνας καὶ τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας, θερμαινόμενα ταχύτερον τὰς θερμὰς ὥρας τοῦ ἔτους, χρησιμεύουσιν ὡς κέντρον ἑλξεως, πνεύουσι δὲ τότε ἄνεμοι ἀπὸ Ε, μεταβαλλόμενοι βιθμηδὴν καὶ ὅσον προχωροῦμεν βορειότερον μέχρι Λιβύης, ἐνθὰ κατὰ τὰς ψυχρὰς ὥρας τοῦ ἔτους, ψυχρῶν ταχέως τῶν στερεῶν τῆς Ἀσίας, τὸ κέντρον τῆς ἑλξεως μεταφέρεται πρὸς τὸ νότιον ἡμισφαίριον, πνεύουσι δὲ τότε

ἄνεμοι ἀπὸ Μ. Οὕτω δὲ ἕνεκα τοπικῶν αἰτιῶν οἱ ἀληγεῖς ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν κανονικῶν ἐτησίων.

Δὲν δύναμεθα νὰ περῶνομεν τὸ ἄρθρον τοῦτο χωρὶς νὰ μνημονεύσωμεν τὴν περιφανῆ ἀμερικανὴ ναυτικὴν, εἰς τοῦ ὅποιου τὸν ἐσχέον νοῦν καὶ τὰς ἀκαμάτους ἐρεῦνας ἐφείλονται αἱ οἰμεριναὶ πρόδοι τῆς ναυτικῆς μετεωρολογίας· ἡ θεωρεῖται καὶ εἶναι ὁ πατήρ. Κυρίως πρῶτος ὁ Halley ἐξηγήσατο τὴν γένεσιν τῶν αἰμάτων, τὴν θεωρεῖται δ' αὐτοῦ ἐξηγήσατο καὶ ἐπὶ δαίμωνος δὲ Laplace. Ἀλλ' ἐπεφυλάσσετο εἰς τὴν ὑποπλοίαρχον τοῦ ἀμερικανικοῦ ναυτικοῦ Maury μετὰ ἐπιπονημάτων ἐργασίαν καὶ μελέτην, ἣν ἐποίησεν ἐπὶ δεκάδων χιλιάδων ἡμερολογίων πλοίων, ἅτινα περισυνέλεξε πανταχόθεν, νὰ ἐρίσῃ τοὺς νόμους τῆς ατμοσφαιρικῆς κυκλοφορίας καὶ νὰ καταστήτῃ διὰ τῶν ναυτιλιακῶν τοῦ ἐθνημεῖν καὶ χωρῶν τῶν ἀνταρτικῶν κατὰ μὲν τὰς οὐρανίας συντομώτερον τὴν δὲ πλὴν τοῦ ἀρχαίου Ὠκεανοῦ, ἐπισπάττας αὐτοῦ ἐφ' αὐτὴν τὰς ἐλλογίας καὶ τὴν αἰθίαν αἰθίαν μυστήριον τῶν θαλασσοπόρων [Π. Κ.]

Ἀληθὸς τσεφλίκι. Χωρίον τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων (περιοχὴ τῆς γορίου), εἰκοσήμερον τῇ 1888 ὑπὲρ 350 περίπου Ἑλλήνων χριστιανῶν. [Π.]

Ἀλήθεια (Φιλοσοφ.). Ταύτης διακρίνονται δύο εἴδη· εἰς ὁλοκληρὴ καὶ ὑλική. Εἰς ὁλοκληρὴ (ἢ λογικὴ) Ἀ. εἶναι ἡ συμφωνία τῶν νοημάτων ἡμῶν πρὸς αὐτὰ ἢ πρὸς τοὺς γενικοὺς νόμους τῆς νοήσεως. Καλεῖται δὲ εἰς ὁλοκληρὴ, διότι οἱ νόμοι ἐκείνοι ἀναφέρονται μόνον εἰς τὸ εἶδος τῆς γνώσεως οὐδαμῶς σκοπομένης τῆς ὕλης ἢ τῆς ἀντικειμένου αὐτῆς. Ἐπειδὴ ὅμως γινώσκοντες μὴ ἀντιφάσκοντες πρὸς τοὺς τύπους τῆς Λογικῆς, δηλ. πρὸς αὐτήν, δυνατόν ὃ ἀντιφάσκῃ πρὸς τὰντικειμενικὰ, εἰς ἃ ἀναφέρεται ἡ συμφωνία γνώσεως τινος πρὸς τοὺς νόμους τῆς Λογικῆς εἶναι μόνον ἀρνητικὴν κριτήριον τῆς ἀληθείας· δηλ. τὴ μὴ συμφωνοῦν πρὸς τοὺς νόμους τῆς Λογικῆς εἶναι ἀπολύτως ψευδὴς, δὲν ἐπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι τὸ συμφωνοῦν εἶναι καὶ ὀλικῶς ἀληθές. Διὰ τοῦτο ἡ ἔννοια τῆς ἀληθείας ἀπαιτεῖ καὶ τὴν θετικὴν συμφωνίαν τῆς γνώσεως τοῦ νοουμένου ἐν γένει πρὸς τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη γνῶσις καλεῖται ὀλικῶς ἀληθής. Ἐνταῦθα εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀσθησις δὲν δεικνύει εἰς ἡμᾶς τὴν ἀλήθειαν ἀντικειμενικὴν ποιότητα τῶν ὄντων, ἀλλὰ μόνον ἀναφορὰς, σχέσεις αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς ἄλληλα, καὶ οἱ ἐν τῇ νοήσει ἡμῶν εἰμεθα ἐγκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν παραστάσεων καὶ νοημάτων ἡμῶν, ἐπομένως καθίσταται ἀμφίβηλον τὸ δυνατόν τῆς συμφωνίας τῶν νοημάτων ἡμῶν πρὸς τὰντικειμενικὴν. Ἀλλὰ πρῶτον ἡ ἐμπειρία εἶναι εἰς ὁμολογίαν εἰς ἡμᾶς καὶ καὶ ὅλην καὶ κατ' εἶδος.

μόνον τὰ αἰσθητά εἶναι δεδομένα καὶ ἐπιβάλλοντα· εἰς ἡμᾶς ἐξωθεν, ἀλλὰ καὶ αἱ μορφαὶ αὐτῶν. Αἱ μορφαί, ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα, δὲν ἐνδίδουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν νόησιν, δὲν μεταβάλλονται κατὰ διαταγὴν ἡμῶν ἐπιβάλλουσι βίαν εἰς ἡμᾶς. Ἐπειτα δὲ οἱ νόμοι τῆς νοήσεως ἡμῶν ἔχουσι κύρος ἀντικειμενικόν, δηλ. ἡ λογικὴ συνάφεια τῶν νοημάτων ἡμῶν εὐρίσκεται ἐν ἀρμονικῇ ἀναφορᾷ καὶ πρὸς τὴν πραγματικὴν συνάφειαν τῶν πραγμάτων. Ἡ καλουμένη ἐσωτερικὴ συνάφεια τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι πλάσμα ἡμῶν, ἀλλὰ πραγματικὴ, τὴν ἑποῖαν ὁ μόνον διὰ νοήσεως δυνατόν νὰ κατανοήσωμεν. αὕτη δὲ ἡ διὰ νοήσεως ἀποκτωμένη γνώσις εἶναι πραγματικὴ ἀλήθεια. Πᾶσα λογικῶς ἀναγκαῖα ἀκολουθία γεγονότος τινὸς ἔχει σημασίαν οὐ μόνον διὰ τὴν νόησιν ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Ὁ παραδεχόμενος τὰ ἐξαγόμενα τῆς νοήσεως ὡς ἀναγκαῖα ἐμολογεῖται ὅτι δὲν θύναται νὰ νοηθῶσιν ἄλλως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ τι διάφορον τῶν εξαγομένων τῆς ἡμετέρας νοήσεως.

Τὸ περὶ τοῦ δυνατοῦ, τῶν ὄρων καὶ τῶν ὁρίων τῆς ἀληθείας γνώσεως ζήτημα ἔλαβε διάφορον λύσιν παρὰ διαφόροις φιλοσόφοις. Ἡ Σκεψις (βλ. λ.) ἀρνείται τὸ δυνατόν ἀληθοῦς γνώσεως. Τὸ δόγμα τῶν σκεπτικῶν εἶναι ὅτι οὐδὲν βέβαιον ὑπάρχει, ἀλλ' εἰς πάντα λόγον ἀντικείμεται λόγος ἰσοθενῆς. Ἐκ τούτου ἐπιτακτικῶς τῆς ἀληθείας. Ἀλλὰ τὸ δόγμα τοῦτο ἀναιρεῖ αὐτὸ ἑαυτοῦ, διότι, ἐάν πᾶν εἶναι ἀβέβαιον, ἀνάγκη, νὰ εἶναι ἀβέβαιον καὶ τὸ δόγμα τοῦτο, λοιπὸν νὰ μὴ ἀποκλείηται τὸ δυνατόν βεβαίου τινός. Οἱ δογματικοὶ (βλ. λ.) ἀρ' ἑτέρου, ὡς καὶ ἡ κοινὴ δόξα, προτιθέμενοι ἀσχυρίσασθαι ὅτι τὰ πράγματα μετὰ τῶν μεταβολῶν αὐτῶν ἔχουσι οὕτω, ὅπως παρίστανται εἰς ἡμᾶς, ὅτι αἱ ἐννοίαι, δι' ὧν ἀντιλαμβάνομεθα τὸν δεδομένον κόσμον τῶν φαινομένων, καθ' ὅλην καὶ εἶδος ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὴν ἀληθὴ οὐσίαν αὐτοῦ. Οὕτως δὲ ἔμαθον ν' ἀκριβέστατα, δὲν ἐπιβεβαιῶνται κριτικῶς τὰς ἐννοίας τῆς ἐμπειρίας, διὰ τοῦτο δὲ ποιῶνται χρῆσιν ἐννοιῶν, αἵτινες δὲν εἶναι δεδομένα. Ὅσοι δὲ τῶν δογματικῶν πιστεύουσιν ὅτι ἡ ἀλήθεια δύνανται νὰ εὐρεθῇ μόνον διὰ καθαρὰς νοήσεως, οἱ τοιοῦτοι δὲν παρατηροῦσιν ὅτι, ἐάν δὲν εἰσαγάγῃσι λεληθῶς τὸ ἐμπειρικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν νόησιν, ἡ καθαρὰ νόησις οὐδεμίαν γνώσιν δύναται νὰ παραγάγῃ ἑαυτῆς. Ἡ δὲ κριτικὴ φιλοσοφία τοῦ Καντίου (βλ. λ.) ἀρνείται τὸ ἀντικειμενικόν τῆς γνώσεως, διότι κατ' αὐτὴν πᾶσα γνώσις κατ' εἶδος ἐξαρτάται ἐκ τῆς υποκειμενικῆς δραστηριότητος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Λόγος καὶ ἐμπειρία εἶναι κατ' αὐτὴν αἱ δύο ἰσότητοι πηγὰς τῆς γνώσεως. Ἡ ἐμπειρία χορηγᾷ τὴν ὕλην (τὰ αἰσθητά), ὁ λόγος τὰ εἶδη τῆς γνώσεως, ἐξ ὧν μόνον πηγαῖε κατ' αὐτὴν

ἰδίαν τὴν γενικὴν καὶ ἀναγκάειον. Πᾶσα λογικὴ γνώσις ὅμως περιορίζεται κατ' αὐτὴν μόνον εἰς τοὺς γενικούς καὶ ἀναγκάειους νόμους τῶν φαινομένων καὶ δὲν ἐκτείνεται μᾶλλον τῶν αὐτοπραγμάτων, τὰ ὅποια μένουσιν ἀγνώστα. Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει κατ' αὐτὴν ἀπόλυτος οὐδὲ τοῦλάχιστον αὐστηρὸς ἐξ ἀντικειμένου γνώσις, ἀλλὰ μόνον γενικὴ ἐξ υποκειμένου καὶ ἐπικρυσταλλωμένη (ἰδιαίτως μόνον εἰς τὸν ἄνθρωπον). Ἀλλ' ὁ Καντίος ἡγήσθη ὅτι εἶναι δεδομένη οὐ μόνον ἡ ὕλη, ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη τῆς ἐμπειρίας. Ἀφ' οὗ καὶ ταῦτα εἶναι δεδομένα, ἐκλείπει πλεονέκτα ἀφορισμὸν πρὸς παραδοχὴν καθαρῶν εἰδῶν τῆς αἰσθησεως καὶ τοῦ νοῦ ὡς ἀρχικῆς προκίτης τῆς ψυχῆς, αἵρεται δὲ τότε καὶ ἡ δόξα, δι' ἣς ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην γνώσιν χαρακτὴρ καθαρῶς υποκειμενικός, ὅτι δηλ. ἐν ταῖς μορφαῖς ταύταις (τῶν τόπων, τῶ χρόνου καὶ ταῖς κατηγορίαις) εἶναι δεδομένη ἰδίᾳ τις δραστηριότης τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἥτις δύναται νὰ εἶναι διάφορος παρ' ἄλλοις πνεύμασιν. Ἡ δὲ φιλοσοφία τῆς ταυτότητος (βλ. λ.) παραδέχεται ὅτι ὑπάρχει ἀπόλυτος γνώσις ἐρεῖδομένη ἐπὶ τῆς ὁρθῆς ἀπολύτου ἐνότητος καὶ ταυτότητος τοῦ νοεῖν καὶ τοῦ εἶναι. Κατ' αὐτὴν ἡ ἐννοία αὕτη εἶναι τὸ ἀληθὺς πραγματικόν, ἐπομένως καὶ ἡ γνώσις τῆς ἐννοίας εἶναι γνώσις ἀντιστοιχοῦσα πληρέστατα εἰς τὸ πραγματικόν. τὸ ὅποιον ταυτίζεται πρὸς αὐτὴν. Τὴν ἀρχὴν ὅμως ταύτην τῆς ταυτότητος τοῦ νοεῖν καὶ τοῦ εἶναι ὁ μὲν Σκεπτικισμὸς οἶοντι «ἐξετάζουσιν» ἀδικαιολόγητον, μεταχειρισθῆς ὡς ὄργανον πρὸς ἀπόκτησιν ταύτης τῆς ὁρθῆς γνώσεως τὴν «νοητικὴν ἐποπτείαν» (βλ. λ.), δηλ. ἐξαρθεῖς ὑπὲρ τὸ πεπερασμένον καὶ θεασάμενος τὸ ἀπόλυτον, τὸ ὅποιον εἶναι ἀνίτητον πάσης ἀντιθέσεως (π.χ. τῆς τοῦ νοεῖν καὶ τοῦ εἶναι), περιλαμβάνει ὅμως ἀχωρίστως πάσας τὰς ἀντιθέσεις (εἶναι δηλ. ἡ γενικὴ ἐννοία τῆς ἀντιθέσεως νοούμενη ὡς ἐν, = ἡ ἀκρα ἀνοησία) ὁ δὲ Ἐγγελοῦς ὑπὲρ τὴν εἰρησυχίαν ἐπινοήσας ἰδίαν, διάφορον τῆς συνηθούς, Λογικὴν, ἥς τὸ μυστήριον συνίσταται ἐν τῇ συνθέσει τῶν ἀντιθέσεων (πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ τῆς τοῦ νοεῖν καὶ εἶναι), λοιπὸν ἐν τῇ συνθέσει τοῦ ἀντιφάσκοντος.

Διάφορος τῆς ἡρωικῆς ἀληθείας εἶναι ἡ ἰδιαιτέριος ἀλήθεια, ἡ ἀλήθεια τῶν λογικῶν, καλαποικητικῶν καὶ ἡθικῶν ἰδεῶν. Ἐν ἐκείνῃ πρόπει αἱ ἐννοίαι καὶ αἱ συνθέσεις αὐτῶν νὰ ρυθμίζονται πρὸς τὸ ἀντικείμενον, ὅπως πρόκειται ἀνεξαρτήτως τοῦ νοήματος. Ταύτης τὸ κύρος εἶναι ἀνεξάρτητον τῆς πραγματικότητος, ἥτις τοῦναντίον ἐπιτελεῖ νὰ ρυθμίζηται πρὸς τὸ νόημα ὡς παράδειγμα. [X. Πδ.]

— (Μυθολογία). Προσωποποιία τῆς ἀληθείας. Θεὰ θυγάτηρ τοῦ Διὸς, τρεφὸς τοῦ Ἀπόλλωνος· ἀπεικονίζετο λευκοχίτωνος. Ἰπὸ

τῶν Ῥωμαίων ἐμβολοῦντο θυγάτηρ τοῦ Κρόνου (Saturnus) ἢ τοῦ Χρόνου (Tempus), πρὸς ἐνδειξὴν ὅτι ταύτην ἀποκαλύπτει ὁ χρόνος. — Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Αἰλιανοῦ ὁ πρῶτος τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων δικάζων εἶχε περὶ τὴν αὐχένα ἀγάλμα ἐκ σαρκοφύρου, καλούμενον Ἀλθήειαν, διότι πιθανῶς ἦν τοῦτο εἰκὼν τῆς Ἀλθρείας. [Π.]

Ἀλθρονό. Χωρ. τῆς ἐπαρχ. Ὁρειῶς τῆς Τραπεζούντης, ἔχον οἰκίας 100, κατ. 700, Μουσουλμάνους, ἀλλοθύντας τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Ἀλθήκου (τοῦ) χωρίον τῆς Ἱπείρου (μου-τεσπερλίκιον Ἀργυροκάστρου, καὶ τῆς Δελβίνου) ἀπέχ. 11 ὥρας τοῦ Ἀργυροκάστρου, κα-τοιχοῦμενον δὲ τῇ 1888 ὑπὸ 250 περίπου ἑλ-λήνων χριστιανῶν. ἔχει προκαταρκτικὸν σχο-λαῖον μετὰ 30 μαθητῶν. [Π.]

Ἀλθλεσμένον βέον. Παροῦμα, ἐπὶ τοῦ ἐτοιμοῦ καὶ προχείρου καὶ ἀκόπου. [Π.]

Ἀλθκτώ θυγάτηρ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Αἰθέρος, μία τῶν τριῶν Ἑρινῶν (βλ. λ.). Ἐκ τῆς στερητικῆς α καὶ τοῦ λ ἢ γ ὡ, κατὰ τινα ἀρχαίαν ἐτυμολογίαν. [Π.]

Ἀλῆ Μεαχδοῦμ. Εὐνοῦχος τοῦ σουλ-τάνου Βαγιαζίτ τοῦ Β'. Διωρίσθη τῇ 1492 πασσᾶς τῆς Τρανσυλβανίας καὶ διήκησε μοί-ραν τοῦ ὁσμανικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ πρὸς τοὺς Τρανσυλβανούς καὶ τοὺς Οὐγγρούς πο-λέμῳ. Τῇ 1497 πολέμησας πρὸς τοὺς Ἑνε-τοὺς ἐκυρίευσεν τὴν Δαλματίαν· τῇ δὲ 1500 εἰσέλασεν εἰς τὴν Πελοπόννησον. κατέστυλε τὴν ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ὑποκινηθεῖσαν ἐπανά-στασιν, καὶ ἐκυρίευσεν κατ' Ἀγούστον τὰ ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν κατεχόμενα φρούρια τῆς Πύλου, τῆς Μεθώνης καὶ τῆς Κορώνης, δηλώσας τὴν παροβηθεῖσαν χώραν. Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς νικη-φόρου στρατείας ἐγένετο μέγας βεζίρης. Ἐ-φρονεῖσθαι δὲ τῇ 1512 ἐν πολέμῳ πρὸς τοὺς Κρούροὺς. [Π.]

Ἀλῆ Μωεζζίν. Καπετάν πασσᾶς τοῦ ὁσμανικοῦ στόλου ἐν τῇ πρὸς τοὺς Βενετούς πολέμῳ Σελίμ τοῦ Β' (1570), ὅτε ἐκυρίευσεν τὴν Κύπρον, τὸ Δουλικόν, τὸ Ἀντίβαρι καὶ πολλὰ ἄλλα φρούρια. Ἐφρονεῖσθαι ἐν τῇ ναυμα-χίᾳ τῆς Ναυπάκτου (7 Ὀκτωβρ. 1571). [Π.]

Ἀλῆ μπες Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου γενν. τῇ 1728, ἀποθ. τῇ 1773. Ἀδραχὲς τὸ γένος, ἐπωλήθη δουλὸς ἐν Αἰγύπτῳ πρὸς ἑνὶ ὄν, διακριθεὶς δὲ διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ ἐγένετο εἰς τὴν εὐκλεισεσάρων μαμελούκων βέ-ηδιον, ὅστινες ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦρκου πασᾶ ἐκυβέρνησαν ἕκαστος ἀνά μιαν ἐπαρχίαν τῆς Αἰγύπτου. Καταρθώσας νὰ θέσῃ ἐκποδὼν τοὺς ἄλλους βέηδες, ἀπεδίωξε τῇ 1766 καὶ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Σουλτάνου Τοῦρκου πασσᾶ, καὶ ἀνγγήρευσεν αὐτὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου. Ἀδυνατούσης δὲ τῆς Πύλης νὰ καταπολεμήσῃ αὐτόν, διότι ἐπολέμει τότε

πρὸς τὴν Ῥωσσίαν καὶ τὴν Πολωνίαν, ἐκμή-ευσεν τὴν Μένικκιν καὶ τὴν παραλίαν χώραν τῆς Ἀραβίας καὶ ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ ἀνταρτοῦ πασσᾶ τῆς Πτολεμαίδος Δαχέρ κατέκτησε σχεδὸν ὅλην τὴν Συρίαν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπολέμει καὶ τὴν Δαμασκὸν, τὸ τελευταῖον ἐν Συρίᾳ προπύργιον τῶν Τοῦρκων, ὁ στρατηγὸς αὐτοῦ Μωχαμέδ πεισθεὶς διὰ χρημάτων ἐστρεψε κατ' αὐτοῦ τὰ ὅπλα, καὶ μετ' οὐ πολὺ ὁ Ἀλῆ ἡττηθεὶς ἐν τῇ παρὰ τὴν Σαλαμίε μάχῃ (κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1773), μετ' ἐλίγας ἡμέρας ἀπέθανεν ἐκ τῶν πληγῶν, ἃς εἶχε λάβῃ, ἢ κατ' ἄλλους δηλητηριασθεὶς. [Π.]

Ἀλῆμπεκίου χωρίον ἐν τῇ ὑποδοι-κῇ Σερρών, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου μου-σουλμάνων γεωργῶν, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι Ἀ-θίγγανοι. [Ε.]

Ἀλῆ-μπουντουῶς ὄρος καίμενον με-ταξὺ Δερβίρ-Ἰσθάρ καὶ Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας καὶ ἐν διακλάσει τῆς Ῥοδό-πης. [Ε.]

Ἀλῆ-οδζαλάρ χωρίον ἐν τῇ ὑποδοι-κῇ Σερρών, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου βουλγαροφώνων γεωρ-γῶν. [Ε.]

Ἀλῆ-πασσᾶ τσιφλίκιον ἐν τῇ ὑποδοι-κῇ Σερρών, οἰκούμενον ὑπὸ 200 περίπου Βουλγαροφώνων γεωργῶν. [Ε.]

Ἀλῆ πασσᾶς ἐπικαλούμενος Ῥεπελεν-λῆς, ὅτε γεννηθεὶς (περὶ τὸ 1741) εἰς Ῥεπε-λέν τῆς νοτίας Ἀλβανίας, χωρίον καίμενον κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀώου. Πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ὁ Βελῆς, πασσᾶς τοῦ Δελβίνου, ὅστις περιστάς εἰς ἐπίδοσιν πρὸς τοὺς Τοῦρκους ἀγῶ-δες καὶ μπίδες, ἀπέκτισσε μὲν πολλοὺς ἐχθροὺς, ἐστερήθη δὲ τοῦ μαιέστου μέρους τῶν κτημά-των. Ἀποθανὼν δὲ ὁ Βελῆς ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ πέντε, ἀφῆκεν εἰς τὴν χεῖραν τοῦ Χάκικιν, θυγατέρα τοῦ πασσᾶ τῆς Κονι-τσης, τὴν Ἀλῆν καὶ κόρην καλούμενην Χαϊνι-τέζαν. Ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Ἀλῆ, γυνὴ ἀρεσποῦ καὶ ἀκατάτγτος, ἀνέθρεψε τὸν ὁρμῶν ἐν τῇ ιδέᾳ, ὅτι ἦτο στήριγμα καὶ ἀρωγὸς τῆς χεῖρας μητρὸς του καὶ ὅτι ὥφειλε νὰ ἐκδικήσῃ τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς καὶ νάνανκτῇ τὸν πατρι-κὸν κληρὸν· αἱ δὲ μητρικαὶ παροτρύνσεις οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐμπνεύσῃσι μὲν εἰς τὸν Ἀλῆν καὶ νὰ καταστήσῃσι προῦρως δύσκολον καὶ δύσθυμον τὸν ἐκ φύσεως ζωηρὸν καὶ ἀνήγυχον παῖδα. Ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐθισθεὶς εἰς τὴν κλοπὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν, τὴν σκλη-ραγωγίαν καὶ τὴν πολεμικὴν τέλημν, τὴν πο-νηρίαν καὶ τὴν ὀμύτητα, ὡς πρώτην ἀρετὴν ῖσαν τοῦ σταδίου του ἐθεώρησε τὴν ἀπόκτησιν τῆς εὐνοίας τῶν συγγχωριτῶν. Διὰ τῆς πονη-ρίας δὲ καὶ τῶν ὀπλῶν, οὐκ ἦττον δὲ καὶ διὰ τῆς εὐνοίας τῆς τύχης κατώρθωσεν ἐντὸς ἐλί-γων ἐτῶν νὰ γείνη ἰσχυρὸς καὶ πλούσιος καὶ

νά συνδεθῇ διὰ γάμου, αὐξήσαντος τὴν ἰσχύον του, μετὰ τῆς Ἑμνέ, θυγατρὸς τοῦ πασά τοῦ Δελβίνου. Ὅτε δὲ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, ἀναμνηθεὶς τῇ 1767 εἰς τοὺς μεταξὺ Ῥώτων καὶ Μαυροβουνιωτῶν ἀγῶνας, ἀπεκεφαλίσθη, ὁ Ἀλῆς κατώρθωτε, δολιῶς ὑπερβλήθων εἰς τὴν φιλίαν τοῦ διαδόχου τοῦ πενθεροῦ του, Σελλίμ, νὰ καταγγεῖλῃ ἐπειτα αὐτὸν εἰς τὴν Πύλῃν ὡς συνεννοούμενον μετὰ τῶν Βενετῶν καὶ ποιούμενον εἰς αὐτοὺς φιλικὰς παραχωρήσεις. Ἐκτελέσας δὲ διὰ δόλου τὴν δοθείσαν αὐτῇ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διαταγὴν, ἐφένευσεν τὸν Σελλίμ, καὶ διορίσθη πρὸς ἀνταρμιόβην ὑπὸ τῆς Πύλης δεσποζήσῃ πασάς τῆς Θεσσαλίας. Καὶ ἡ μὲν θέσις αὐτῇ φύλακος τῶν στενῶν ἦτο κατωτέρα τῆς φιλοδοξίας τοῦ Ἀλῆ, ἀλλ' οὐχ ἥτιον οὗτος κατώρθωσε νὰ ἐπιφελήσῃ ἐξ αὐτῆς υποστηρίξων τοὺς ληστὰς, ὡς ἦτο ἐντεταλμένος νὰ καταδιώκῃ, καὶ πλουτιζόμενος ἐξ αὐτῶν ἀπέφευγε δὲ πᾶσαν τιμωρίαν δεκαζῶν τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰσχυροὺς. Ἐπὶ τοσούτον δ' ἐνισχύθη διὰ τῶν τοιούτων μέσων, ὥστε, ἐκτραγέμενος ἐν ἔτει 1787 τοῦ μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ῥωσίας πολέμου, πολλὰς παρασχῶν εἰς τὴν Τουρκίαν ὑπηρεσίας διορίσθη πρὸς ἀνταρμιόβην διευρὺς πασάς τῶν Τρικκαλῶν τῆς Θεσσαλίας, ἅμα δὲ καὶ δεσποζή-πασάδες ἀπασῶν τῶν κατὰ τὴν Ῥούμελιν ἐδῶν, ὑποχρέωσιν ἔχων νὰ διατηρῇ ἀσφαλῆ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἰωάννιναν ὁδόν. Καταρτίσας δὲ ἴδιον σῶμα στρατιωτῶν, ἀνελθὼν μετ' οὐ πολὺ εἰς τετρακισχίλιους ἄνδρας, ἀπῆλλαξε μὲν τὴν Θεσσαλίαν τῶν ληστῶν, ἐφημίσθη δὲ ὡς δεξιότητος καὶ γενναίας διοικήτης, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐπαίδη, ὅτι εἶχεν ἥδη θανάμειε, βίους ἀποκτήσῃ ἴδιαν ἀνεξάρτητον ἀρχήν. Ἐπιφελούμενος λοιπὸν ἐκ τῆς ἐν Ἰωαννίνοις ἀναρχίας τῆς ἐπακολουθησάσης εἰς τὸν θάνατον τοῦ τέως διοικοῦντος τὴν πόλιν πασά, κατέλαβε τῇ 1788 τὴν πρωτεύουσιν ταύτην τῆς Ἡπείρου, ἣν κατέχων ἡδύνατο νὰ ἄρῃ καὶ τῆς Ἀλβανίας. Διὰ προσβείων δὲ καὶ δώρων ἠνάγκασε τὴν Πύλῃν νὰ ἐπικυρώσῃ τὸ τετελεσμένον γεγονός, ὅπερ ἄλλως ἐπεδοκίμαζεν ὁ λαὸς τῶν Ἰωαννίνων, ὅστις ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἔτους τῆς ἀλώσεως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀπῆλκεν ἴδιων προνομίων, μολὶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπ' αἰῶνος περιορισθέντων.

Ἡ κατάληψις τοῦ πασσαλικίου τῶν Ἰωαννίνων ὑπῆρξε διὰ τὸν δεσπομῆ καὶ φιλόχρυσον Ἀλῆν οὕτως εἰπεῖν ἀρχὴ νέου σταδίου. Μετ' οὐ πολὺ κατώρθωσε νὰ προελατύνῃ τὸ πασσαλικὸν τῆς Ἀρτης καὶ νὰ καθυποτάξῃ τὴν Ἀκαρνανίαν, ἐν ᾧ συγχρόνως ἐμελέτα τὴν ἀπόκτησιν τῆς μέσης Ἀλβανίας, ἥς ἐξέσποζεν ὁ πασάς τοῦ Βερατίου Ἰβραῆμ, ἐν προσεπάθει νὰ σαγηνεύσῃ συνδεόμενος μετ' αὐτοῦ διὰ κηδεύσεως καὶ διενεργῶν τὸν γάμον τῶν υἱῶν του Μουχτάρ καὶ Βελῆ μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Τότε δὲ πλέον ἐθεώρησεν ἐλθούσαν τὴν ὥραν ὅπως ἐκτελέσῃ ὑπόσχεσιν ἱερὰν δοθείσαν πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰς τὴν μητέρα του Χάμκων ἀνησκούσαν. Ὅτε δ' Ἀλῆς ἦτο μαρτυρικὸν ἀνέμνη, οἱ κάτοικοι δύο χωρίων κειμένων κατὰ τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀφῶς, τοῦ Γαρκικίου καὶ τοῦ Χορμάδου, εἶχον περιέλθει εἰς ἔχθραν πρὸς τὴν Χάμκων, οἱ δὲ Γαρκικιώται καὶ Χορμάδῃται κατώρθωσαν νυκτὰ τινὰ καὶ νὰ τὴν ἀρπάσωσι μετὰ τῆς θυγατρὸς Χαϊνίτσας. Καὶ ἀπῆλλάγησαν μὲν αἱ δύο γυναῖκες τῆς αἰχμαλωσίας ὑπὸ τινος βέη, ἀλλ' αἱ ἀτιμῆαι, ὡς ὑπέστησαν, ἐνέπνευσαν εἰς αὐτὰς καὶ τὸν Ἀλῆν τὸν πέθον τῆς ἐκδικήσεως. Σκληρὰ λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ τιμωρία τῶν Χορμάδιων, καὶ ὡς τὸ πρῶτον ἐπέπεσον ὁ Ἀλῆς ὡς πασάς τῶν Ἰωαννίνων. Τινὲς μὲν τῶν κατοικίων ἐφρονέθησαν, αἱ δὲ γυναῖκες καὶ τὰ παῖδια ἐξῆλθον ποδίσθησαν καὶ ἡ κόμῃ κατηξοφισθὲν ἐκ θιμολίων. Ὁ δὲ πρεσβύτης Πριετῆς, ὅστις εἶχεν ἀνάνδρως καταίσχυνε τὴν Χάμκων κατὰ τὸν χρόνον τῆς αἰχμαλωσίας τῆς, συλλληρθεὶς ὡπληθὲς ἐπὶ ἐσχάρας δικῇ αἰμοῦ.

Ἡ ἁλωσις καὶ κατασκήρῃ τοῦ Χορμάδου διέσπειρε τὸν τρόμον εἰς τὰ περίχωρα. Ταχέως ἐπικηλοῦσθην ἡ κατάληψις τῆς Κλειτοῦρας, δι' ἧς διέρχεται ὁ Ἀφῶς, τῆς Ὀσσωνίτσας, τῆς Πριετῆς, τῆς Κονίτσας. Ὁ Ἀλῆς ἀπέβαινε οὕτως ὀνημῆραι ἰσχυρότερος καὶ προφανέως καθίστατο τὸ σθένος αὐτοῦ, βίαιον νὰ ἰδρύτῃ ἀνεξάρτητον ἐν Ἡπείρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ κράτος. Τοῦτο δὲ βλέπων ὁ Ἰβραῆμ, ὁ πασάς τοῦ Βερατίου καὶ μὴ δυνάμενος ἀντιστῆναι φανερώς πρὸς τὸν Ἀλῆν, ὑποκινεῖται κατ' αὐτοῦ τὸν γενναῖον καὶ φιλοκύριον λαὸν τοῦ Σουλίου, ὅστις ἐπ' ἐσχάτως εἶχε βελήσῃ, συμπτῶν μετὰ τῆς Ῥωσίας, νεκροτῆσθαι αὐτὸν καὶ τὸ ὑπόδουλον ἑλληνικὸν γένος. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐπίθεσις τοῦ Ἀλῆ ἐν ἔτει 1790 ἀπέτυχεν. Ἀλλ' ἡ ἀποτυχία αὕτη δὲν ἀνιχαίτισε τὸν τυραννὸν ὅστις, συμφορῶν μετὰ τοῦ Ἰβραῆμ διὰ τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ του Βελῆ μετὰ τῆς νεωτέρας θυγατρὸς τοῦ πασά τοῦ Βερατίου, ἀνέλαθεν ἐρημικωτέρου τὸν ἀγῶνα πρὸς τοὺς Σουλιώτας. Καὶ ὑπέστη μὲν πάλιν ὀδυνηρὰν ἦταν κατὰ τὸν ἐν ἔτει 1792 δεύτερον πόλεμον, καθ' ὃν διακρίθη ὁ ἥρωας Ἰβραῆμ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Μισχὴ, ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλιπε τὴν ἰδέαν τῆς ὑποδουλώσεως τῶν Σουλιωτῶν. Ἀλλ' ἡ γενικὴ κίνησις ἣν μετέβωκεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1789, ἀνέσταιλεν ἐπὶ τινὰ ἔτη τὴν ἐρήμην του, καὶ ἐτραψεν αὐτὸν ἐπ' ἄλλα. Κολλακώσας τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ προερχομένου τοῦ Ναπολέοντος Γενταῖλ τοῦ καταλαβέντος τὴν Κέρκυραν κατὰ τὰς συνθήκας τῆς ἐν Καμποσορμίου εἰρήνης καὶ ὑποκρινόμενος τὸν θιασώτην τῶν ἰδίων τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασεως ἡδυνῆθη νὰ ἐμπεδωθῇ ἐν τοῖς ἀπέναντι τῆς Κερκύρας ἡπειρωτικαῖς παραλίαις, ἐν ᾧ

συγχρόνως προσεπαθεί τούς τε Γάλλους νά περιποιηται καί τήν Πύλην νά κατακεύη, πείσας μάλιστα αὐτήν νά αναθέσῃ αὐτῇ τήν ἀρχηγίαν τῶν δυνάμεων αἰτίνας ὠρίσθησαν ὅπως καταπολεμήσωσι τὸν ἀποστάτην Πασῶν-γλουν. Καί παρέστη μὲν ὁ Ἀλῆς πρὸ τοῦ Βιθδινίου, ἀλλ' εὐκάλως ἐπέσθη, ὅτι ἡ ἐλπίσις ἐνότητος καί ἐμονίας μεταξὺ τῶν πολιτικόνων τὸν ἀποστάτην καθίστατο δυσχερὴ τὴν ἐνίκησιν αὐτοῦ. Πείσας δὲ τὴν Πύλην περὶ τῆς ἀνάγκης νά ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰωάννιναν, ἐπέλυσε τῇ τῆς εἰς τὴν Αἰγυπτὸν ἐκστρατείας τῶν Γάλλων, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἡπειρὸν, καί τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς ἐξηκολούθει ναυατῇ τούς Γάλλους ὡς δὴθεν φίλος αὐτῶν, τέλος δ' αἰσθῆς ἐπῆλθε κατὰ τῆς Πρεσβείας, κατεργαμένης ὑπὸ γαλλικῆς φρουρᾶς, καί κατέλαβε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1798 τὴν πόλιν ἐν μέσῳ γενικῆς σφαγῆς.

Ἡ κατάληψις τῆς Πρεσβείας ἐνίσχυσε μετὰ τῆς Πύλης τὸν Ἀλῆν, ὅστις ἤδη πρὸ τῆς εἰς Βιθδινίον κατὰ τοῦ Πασῶν-γλου ἐκστρατείας εἶχεν ἀξιώσθῃ παρὰ τοῦ διδανίου τῆς ἐπωνυμίας ἀ τ λ α ν, ἥτοι λέοντος, διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, κατέστησε δὲ αὐτὸν καί εἰς τοὺς Ἀγγέλους ἀγαπητόν. Ἀλλ' ὁ Ἀλῆς ἐθεώρει τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ταύτην μένον ὡς ἀρχὴν νέων ἐνεργειῶν, καί ἐβλεπε κατὰ νοῦν τὴν κατάληψιν τῶν Ἰονίων νήσων, ἧτις ἐναυαγῆσε τελείως διὰ τῆς κατὰ Μάρτιον τοῦ 1800 ἀνακηρύξεως τῆς ἐν αὐταῖς ρωσσοτουρκικῆς προστasiaς.

Ἐπαρὰ τὴν λοιπὴν τότε ὁ Ἀλῆς καί πάλιν πρὸς τὸν παλαιὸν αὐτοῦ πολέμιον, τοὺς Σουλῶτας, καί μετ' ἄνεσιν πάλιν τεσσάρων σχεδὸν ἐτῶν, καθ' ἣν ἀνεδείχθη ἡ ἀξιοθαύμαστος ἀνδρεία καί ἐθελοθυσιὰ τοῦ Σαμουὴλ, τῶν γυναικῶν τοῦ Χαλόγγου, τοῦ Κ. Βότσαρη, τῆς Δέσποινας, τοῦ Τζαβέλλα, τοῦ Δράκου, τοῦ Κουτσονίκα, καθυμνωμένη καί ἡρωομένη περιῆλθεν ἡ φιλοκαί τῶν ἡρώων εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσπότη τοῦ ἡπείρου, τελευταῖοντος τοῦ 1803 (ἰδ. λ. Σ ο β λ ι).

Ἡ ἥττα τοῦ Σουλίου περιέβαλε τὸν νικητὴν διὰ νέας δόξης παρὰ τοῖς Τούρκοις, ὁ δὲ σουλτάνος Σελῖμ, διερρίψας τὸν Ἀλῆν βαλεσῆν τῆς Ρούμελης, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐκκαθάρσιν τῆς Μακεδονίας καί τῆς Θράκης ἀπὸ τῶν κλεφτῶν. Ἠγοούμενος 80 000 ἀνδρῶν, ὧν 10 000 Ἀλβανοί, προεχώρησε τῇ 1801 διὰ τῆς Μακεδονίας μέχρι Φιλιππουπόλεως, ἐμπνέων πρῶτον εἰς τοὺς πασάδες καί τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτοὺς κλέφτας, ἀλλ' ἠναγκάσθη νά ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰωάννιναν, ἐνεκα στάσεως ἐν τῇ στρατιᾷ καί ἀναθέσεως τοῦ ἀξιωματοῦ τοῦ βαλεσῆ εἰς ἄλλον. Οὐχ ἥττον ἐξηκολούθησε καταπολεμῶν τοὺς ἐν Ἑλλάδι κλέφτας καί ἀντέταξε τῇ 1805 στρατιάν εἰς τὸν Νικοτσάρον, ἐπευθύντα ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ Ἑλατίνου διὰ τοῦ Στρυμόνος εἰς τὴν Σερβίαν πρὸς βοή-

θειαν τῶν Σέρβων κατὰ τοῦ σουλτάνου. Ἐκτραγέμενος δὲ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1806 μετὰ τῶν Ῥωσίας καί Τουρκίας πολέμου, ὁ Ἀλῆς ἀντημείσθη διὰ τὸν ζήλόν του τῇ ἐνέργειᾳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γαλλικῆς πρεσβείας, εἰς μὲν τὸν αὐτοῦ Μουχτάρ ἀνατείνοντας τοῦ πασσαλίκου τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, εἰς δὲ τὸν Βελῆν τοῦ τῆς Πελοποννήσου. Καί ἄλλως δ' ἀντημείσθη ὁ Ἀλῆς ἀλλ' ἢ ἐν Τριλιτ εἰρήνην ἐπελοῦσα διέλυσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ καί τὰς προσπάθειάς περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἡπείρου ὡς ἀνεξαρτήτου βασιλείου ὑπ' αὐτὸν ἢ περὶ ἀνακηρύξεως τῶν Ἰονίων νήσων ὡς ἡγεμονίας ὑποτελοῦς εἰς τοὺς Γάλλους ὑπὸ ἡγεμόνα τὸν Ἀλῆν. Πᾶσα ὁδὸς λοιπὸν καί πάλιν νά περιορισθῇ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καί ἐπέκτασιν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡπειρὸν. Ἐν δὲ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐργῶν ὑπῆρξεν ἡ καταπολέμησις τῶν κλεφτῶν, οἵτινες, ἐνθαυρνόμενοι ἐν τοῦ Ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου, ἐπεπρόσθουν εἰς τὴν δόξαν τοῦ. Ἡ δ' ἐνίκησις καί ὁ διὰ σκληρῶν βασάνων φόνος τοῦ γενναίου Εὐθυμίου Βλαχάδα (ἰδ. λ.) κατεφόδισε τὸ ἐπικίνδυνον κλεφτικὸν στοιχεῖον. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ Ἀλῆ πρὸς αὐτὸν ὁσημέρα ἀξιοθαύμαστα μετὰ τὴν διὰ δόλου ἐκπολιόρησιν καί ἐκμηδένισιν τοῦ παλαιοῦ ἐχθροῦ τοῦ Ἰβραήμ, τοῦ πασᾶ τοῦ Βερατίου, ὅστις τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς ἐστάλη εἰς Ἀδωνά, ἔπειτα δὲ, καταδιωχθεὶς καί εἰς τὸ τελευταῖον αὐτοῦ ἐκείνῳ ἄστυον, ἤχθη εἰς Ἰωάννιναν, ὅπου διέτριψε καθ' ὅλον τὸν βίον ὡς ἀρχαῖος τοῦ Ἀλῆ. Ὁ Ἀλῆς, παύσας ἐκπαδῶν τὸν ἰσχυρὸν ἐκείνῳ ἀντίπαλον, εἰσετὸς τε Ἑλλήνων στρατηγούς καί τοὺς πασάδες τῆς Ἀλβανίας προσεργόμενος εἰς αὐτόν, Ἀλλ' ἔμενον ἀκῆμ ἐχθροί, οὓς ὠρεῖται νά καταδαμάσῃ, ὅπως ἔνευ ἀντιτάσεως ἡρῆς καθ' ἅπαν τὴν Ἀλβανίαν καί τὴν ἡπειρὸν. Ἦσαν δ' οὗτοι ὁ πασᾶς τοῦ Δελβίνου Μουσταφᾶς, τὸ Ἀργυροκάστρον, τὸ Γαρδίκι καί οἱ ἀρχηγοὶ τῶν λιπέδων. Ἡ σύμπραξις τῶν κοινῶν τούτων ἐχθρῶν, παρακωλύουσα τὴν ἀναμφισβήτητον ἡγεμονίαν τοῦ Ἀλῆ, ἠνάγκασεν τὸν πασᾶν τῶν Ἰωαννίνων νά στρέψῃ τὰ ὅπλα ἀλληλοδιαδέχως κατ' αὐτῶν. Ὁ Μουσταφᾶς ἐνίκηθ' καί τὸ Δελβίνον ἐξεπολιόρκηθ'. Τὸ εὔτε δ' ἰσχυρὸν Ἀργυροκάστρον ἐνυπνίου τῇ 1812 καί ὠχυρὸν τελεότατα διὰ κατασκευῆς φρουρίου καί ἄλλων οἰκοδομῶν ἐντὸς ἐνὸς καί ἡμίσεος ἔτους. Τὸ Γαρδίκι ἀποκατερίσθη μετὰ τὴν προσοσίαν τοῦ Ὁσμαντῆ Βασιῆα παρεδόθη καί ἠναγκάσθη νά στείλῃ εἰς τὸν τῶν ἡμῶν ἐμῆρτον ὡς σκληρὸν ὑπῆρξε τὸ τέλος, ὡς τραγικὴ ἐν γένει ἡ τύχη πάντων τῶν κατοίκων τοῦ δυστυχέως χωρίου (Μάρτ. 1812). Ἐν ᾧ δὲ ἤδη ἔβαινε πρὸς τὴν ἀκμὴν τῆς δυνάμεώς του, συνεπλήρωσε τὸ ἔργον αὐτοῦ ἡ Ἀγγλία, προφανῆ πρὸς τὸν Ἀλῆν ἐπιδείξασα εὐνοίαν μετὰ τὴν κατ'

Μαῖον τοῦ 1812 ἐν Πουκερρεστήῳ μετὰ τῆς Ῥωσίας συνομολογηθεῖσαν εἰρήνην καὶ παραδόντα εἰς χεῖρας τοῦ αἰμοδόρου τυράννου ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἐν Χατερλίῳ ἦταν τοῦ Ναπολέοντος τὴν Πάργαν, ἤτις, κατοικουμένη ὑπὸ γαλλικῆς φρουρᾶς, ἦτο τὸ μόνον ἐπικύριον χωρίον τῆς Ἠπείρου, ὅπερ δὲν κατεῖχεν ὁ Ἀλῆς. Ἡ δυστυχὴς Πάργα ἐπωλήθη εἰς τὸν Ἀλῆν, χωρὶς νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ κάτοικοι, ἀντὶ 150 000 λιρῶν στεργινῶν. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς ἀπεμποληθείσης πόλεως, καύσαντες τὰ ὅσα τῶν πατέρων ἐπὶ μεγάλῃ πυρᾷ, ἐγκατέλιπον τὴν πατρίδα καὶ ἐξήλθον ἀσυλὸν εἰς τὰς Ἰονίους νήσους, ἐν ᾗ οἱ Ἀλβανοὶ τοῦ Ἀλῆ κατέλαβον τὴν ἔρημον Πάργαν.

Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Παργᾶς ὁ ἰσχυρὸς τοῦ Ἀλῆ ἐπεξέτεινεντο καθ' ἅπασαν τὴν χερσόνησον τοῦ Αἰμου, καὶ μεγάλοι ἦσαν οἱ θησαυροὶ τοῦ. Τα Ἰωάννινα, ἡ πρωτεύουσα τοῦ μεγάλουδυναμικοῦ πασσαῖ, διεκρίνοντο διὰ τὰ λαμπρὰ αὐτῶν σχολεῖα καὶ τὴν πλεονεξίαν τῶν κατοικούντων, καὶ ἡ αὐτὴ αὐτοῦ, ἦν περιεστειγμένη οἱ εὐφραίνονται τῶν Ἀλβανῶν καὶ Ἑλλήνων καὶ πολλοὶ Ἑυρωπαῖοι, ἐπισκέπτοντο δὲ οἱ ἐπιστημολογοὶ τῶν εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐρχομένων περιηγητῶν, περιεβαλλέτο ὑπὸ περιστῆς αἰγλῆς. Ἰδιόζουσα δὲ ἦτο ἡ παρ' αὐτῷ ἰσχυρὸς τοῦ φιλέλληρος Γάλλου προξένου Πουκερρίλλ, ὅστις καὶ διεφύλαξεν ἡμῖν πλείους περὶ τοῦ τυράννου εἰδήσεις. Ῥάλλην ἦτο ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἀλῆ, ὁ Μάνος Οἰκονόμου, καὶ μεταξὺ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ αὐτοῦ ἀνακτορομένῳ ἦσαν πολλοὶ τῶν ἐπειτα διακριθέντων ἐν τῇ ἐθνικῇ ἀγῇ, ὁ Δίκιος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Καραϊτάκης, ὁ Μάρκος Βότσαρης, οἵοντι ἀσχορούμενοι παρ' αὐτῷ ὡς ἐν τινὶ πολεμικῇ σχολείῳ. Ἦν δὲ τῇ συνῶν ὁ Ἀλῆς ἦτο στρατηλάτης τολμηροτάτος καὶ ἡγεμὼν εὐσεβέστατος, ἐνωρὶς διακρίβεις μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν τοῦ καὶ ἐνοήσας τούτου μὲν ὅποια τις δύναμις ἐκρύπτετο ἐν τῇ ὑπὸ τοὺς Τούρκους δουλεύοντι ἑλληνικῇ γένει, τούτο δὲ ὅποια ἡ ἐσωτερικὴ παρακμὴ τῆς Τουρκίας, οἵοντι προτρέγων τὴν γρῆνιν ἐφαντάσθη ὁ Ἀλῆς νὰ ἐκμεταλλευθῇ πρὸς ἴδιον ἑαυτοῦ ὄφελος ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης τῶν πραγμάτων, καὶ ἔσχε τὴν εὐρύαν νὰ καταστῇ μὲν δύναμις ἐν τῇ Τουρκίᾳ ὥς εἶχεν ἀκμὴν ἀνάγκην αὐτῆς, νὰ συνδεδῇ δὲ ἀπὸ τῆς ἡπειρωτικῆς τοῦ γυνάως μετὰ τῶν μεγάλων δυναμειῶν, αἵτινας ἐπανεβάνον εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς. Γενόμενος δὲ τολμηρὸς εἰρηγητῆς νέων ἰδεῶν, δὲν ὠκνήσας νὰ φαντασθῇ, ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ ἐπὶ νέων βάσεων διὰ τοῦ ευρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν ἀναμέμψεως τοῦ καταρρέοντος τουρκικοῦ κράτους. Ἀλλὰ τὰς μεγάλαις αὐτοῦ φηγεμονικαῖς ἀρεταῖς καὶ τὸ ἀέτερον τοῦ πασσαῖ βλάμμα ἡμυρόνον μεγάλαι ἐν τῇ χαρακτῆρι αὐτοῦ ἀντιθέσεις καὶ εἰς μεζίνους κακίας. Καίπερ ἀπληγαγμένος προλήψεων καὶ

κεκτημένος ἡρηκευτικὴν ἐλευθεροφροσύνην προβαίνουσαν μέχρις αὐθίας, ἦτο συγχρόνως δεισιδαίμων, καὶ ἐκυπτε τὴν κεφαλὴν πρὸ τινος θεοῦσιων προστατεύοντος τοὺς λαοὺς, περιεφρόναι αὐτοὺς τε καὶ τὰ γράμματα· ἐπιτήρηον τὴν ἰσότητά ἐν τῇ διοικήσει τῶν ὑπαχθῶν, ἐθαίρει ἑαυτὴν ἀνῶθεν προωριζόμενον ὡς θεοπότην πάντων καὶ ἔχοντα τὸ δικαίωμα πάσης ἀνισότητος καὶ ἀδικίας· ἀνείγων νέας εἰς τὴν κράτος τοῦ ἐμπορικᾶς ἔδους ἀπὸ θαλάσσης καὶ προάγων τὸ ἐμπόριον, ἐδεκνέτευεν ἐκ πλεονεξίας τὰ κέρδη τῶν ἐμπόρων τιμωρῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις τὴν πορείαν καὶ τὴν μοιραίαν, ὡς ἐπραξέ σκληρῶς ἐπὶ τοιαύτῃ προφασί τιμωρησας τὴν σύζυγον τοῦ Ἑλλήνος ἐμπόρου Βασιλείου καὶ ἐρωμένην τοῦ υἱοῦ Μουχτάρ κυρὸν Φροσύνην καὶ πνίξας αὐτὴν μετὰ δεκάπεντα ἄλλων γυναικῶν εἰς τὰ ὕδατα τῆς λιμνῆς τῶν Ἰωαννίνων, δι' ἑαυτὸν ἐθεώρει ἐπιτετραμμένην πᾶσαν ἀσέλγειαν καὶ παραβίασιν τῆς εὐκοσμίας· κτῆς τιμῆς καὶ αὐτοὺς τοὺς γάμους τῶν ὑπαχθῶν τοῦ πολλάκις αὐτὸς συνάπτειν κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἡ τοιαύτη δὲ μετὰ ἀντιθέσεων φύσις, φύσις χαμαιλέοντος, συνεδουζέτο πρὸς χαρακτῆρα θεοποτικώτατον καὶ αὐτοκρατῆ, τυφλούμενον ὑπὸ πλεονεξίας ἀρχαϊκοῦ καὶ ἀκράτους πρὸς θησαυρισμὸν τάκτου καὶ πρὸς αὐθεντὸς ἐμποδίου, πρὸ οὐδενὸς δόλου, πρὸ οὐδεμιᾶς ὠμότητος ὑποχωροῦντα, γὰρ ἀπολαύσεως τοῦ πεδουμένου. Ἦν ἐνὶ λαῷ ὁ Ἀλῆς πρόγρημνα τοῦ βίου αὐτοῦ ἔσχε νὰ ἰδρῇ τὴν ἰσχυρὴν τοῦ εὐχῇ ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς τῶν ὑπαχθῶν τοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τρόμου (ὅστις ἔσπευεν ὁ περιεβήτης τῆς Ἠπείρου τύραννος, περιεβάλλον ἑαυτὸν διὰ πυκνῆς καὶ δυσδιαλύτου ἐμύλης δολοπλοκίας καὶ τρομοκρατίας, ὡς ὡν ταχέως μέγας· καὶ κατήντησε νὰ θεωρηθῇ ἀπόλυτος κύριος, μέλις τοῦ ἔχων σχέσεις ὑποταλείας πρὸς τὴν Πύλιν, ἥς διημερῶς ἐμύλετα νάποτινάζῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν. Ἀλλ' ὅτε ἐπέστη ἡ ὥρα τοῦ τολμηροῦ τούτου ἐγχειρήματος, κατεφάνη, ὅτι τοιαύτη ἀρχὴ ἦτο ἐπιτραχὴς, καὶ ὅτι, σπείρων ἐπὶ μακρὴν χρόνον τὴν δ' ἴαν καὶ τὴν τρέμον, προωριστο νὰ θερίσῃ μίσος καὶ καταδουξίν.

Ἡ δὲ μεταστροφή αὕτη τῶν πραγμάτων ἔσχε τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ καταδουξίν τοῦ Παστμπαῖ, ἐν καίπερ ὄντα ἀλκιρὸν τοῦ ἔχοντι, συνδιαλλαγῆς ἔπειτα μετ' αὐτοῦ, ἔδωκε συνῶν τοῦ υἱοῦ Βελῆ, ὅτε οὗτος τῇ 1807 διωρίσθη πασσαῖς τῆς Ἠελοποννήσου. Ἐπὶ πέντε ἔλα ἔτη ὁ Βελῆς περιήγαγε τὴν δυστηνὴν γῆραν διὰ τῶν πείσεων τῶν ὑπ' αὐτὸν εἰς τὸ γέλος τοῦ κρημνοῦ. Τὰ δὲ παράπονα τῶν ἀγαθῶν ἡνάγκασαν τέλος τὴν Πύλιν νὰ διατάξῃ τὴν εἰς Λάρισαν μεταθεῖσιν τοῦ Βελῆ. Ἡ δὲ πρὸς τὸν πατέρα, ἐπιζητήσαστα τὴν μετανοήσιν τῆς ἐκ Πελοποννήσου ἀνχωρήσεως τοῦ Βελῆ, ἀπειθεία αὐτοῦ, πειθαζόμενος εἰς τὰς εἰρηγήσεις τοῦ Παστμπαῖ, ἀνετίπισε τὴν πα-

λαίων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πάθος τοῦ Ἀλῆ, καὶ περιέστησε τὸν Πασόμπεην εἰς διηνεκεῖς κινδύνους, ἀφ' ὧν ἐσώθη μεταδὸς τέλος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ βυσσοδεσμῶν τὴν πτώσιν τοῦ Ἀλῆ μετὰ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν τοῦ τυράννου, οὗς πολὺ μᾶλλον ἐξώργισε νέα ἀποτυχέυσα ἀπέπειρα δολοφονίας τοῦ Πασόμπεη διὰ δύο Ἀλβανῶν, σταλέντων πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ. Ὁ Ἀλῆς, ἐννοήσας, ὅτι εἶχε περιέλθει εἰς δύσκολον θέσιν, ἀνεκύνκα τὰ πράγματα, πρῶτον μὲν θελήσας νὰ πείσῃ τὴν Πύλκην, ὅτι οἱ βασιλῆδες ἐμελέτων ἐπαναστάσιν, ἔπειτα δὲ, ὅτε εἶδεν ἀποτυχάνον τὰ σχέδιον αὐτοῦ νὰ φανῇ παρέχων πάλιν ὑπηρεσίας εἰς τὸν σουλτάνον, ἐλθὼν εἰς συνεννόησιν περὶ ἀποστασίας πρὸς Ἀλβανούς καὶ Ἑλληνας, ὑποσχέθει εἰς τοὺς Ἑπειρώτας συνταγματικὸν χάριτ' καὶ ζητήσας νὰ σωθῇ ὅπωςδύναται δι' ἀναστατώσεως τῶν πραγμάτων. Ἀλλ' ὁ σουλτάνος Μαχμούδ ὁ Β', μαθὼν τὰ τεκταινόμενα, ἐκέρυεν αὐτὸν ἐντολῶν προδοσίας τὸν Ἰούλιον τοῦ 1820, ἃν δὲν παρατῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν.

Ὁ Ἀλῆς ἀπεράσας νάντιστὴ διὰ τῶν ὀπλῶν, μὴ ἀμελῶν συγχρόνως νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις ἐκώφευσε, καὶ πρὸς τὴν Ῥωσίαν, πρὸς ἣν ἦδη καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπόστολοι ἐσπεύδον, διενεργούντες ἀποστολὴν βοηθείας χάριν τῆς παρασκευαζομένης ἐπαναστάσεως. Παρασκευάσας δὲ ὁ Ἀλῆς μεγάλας δυνάμεις ἐπέστειλεν αὐτὰς εἰς Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν καὶ Ἀλβανίαν, ὡς γενικὸν σημεῖον συγκεντρώσεως ὁρίσας τὴν Ἀρίστην, ἀφ' ἧς ἐμελέετο νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ἀλλ' ἡ προδοσία τῶν στρατηγῶν τοῦ ἐξέθρην αὐτὸν ἀνίσχυρον εἰς τὴν ἐρμὴν τῶν ἐνταταλμένων τὴν καταπολέμησιν αὐτοῦ. Αὐτοὶ οἱ υἱοὶ τοῦ τὴν ἐγκατέλειπον. Ὁ Ἀλῆς ἠναγκάσθη νὰ κλεισθῇ εἰς Ἰωάννινα, ἔχων περὶ ἑαυτὸν φρουρὰν ἐξακισχιλίων ἀνδρῶν καὶ στολίσκον ἐν τῇ λίμνῃ ἐξακραλιζόντα τὴν μετὰ τῶν πρὸς βορρᾶν ὁρέων συγκοινωνίαν. Ἦδη δὲ τὴν Ὀκτωβρίον τοῦ 1820 ἤρχισεν ἡ πολιορκία, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑποίας οἱ τε Τούρκοι καὶ ὁ Ἀλῆς ἐπειρόντο νὰ ἐλυθῶσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τοὺς ἐκ τῶν Ἰονίων νήσων ἐπιστρέψαντας Σουλῶτας. Ἡ πολιορκία, ἥτις τὸ κατ' ἀρχὰς εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς τὸν ἀνίκανον Πασόμπεην, ἐμυκύνετο καὶ κατόπιν, ὅτε ἀνέλαθεν αὐτὴν ὁ πασᾶς τοῦ Μωρέως Χουρσίτ, διότι ἐν τῇ μεταξύ ἐξερράγη ἐν Πελοποννήσῳ ἡ κατὰ τῶν Τούρκων ἐπαναστάσις. Ἡ μακρὰ τοῦ Ἀλῆ ἀγωνία ὠφέλει τοὺς Ἑλληνας χωρὶς ἐκείνους οὐδαμῶς νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῶν. Τέλος δὲ μετὰ μακρὰν παράκλησιν τουρκικῆς στρατικῆς βομβοδόλησιν, ἐξέλιπε μὲν τὸ θάρρος τῶν μετὰ τοῦ Ἀλῆ πολιορκουμένων, ἀνεφλέχθησαν δ' αἱ πυριταποθήκαι αὐτοῦ καὶ ἐπέκειτο ἡδὴ ἡ τελευταία τῶν Τούρκων ἐρῶδος, ὅτε διὰ προδοσίας παρεδόθη τὸ ἐπὶ τῆς νηίδος τῆς λίμνης φρούριον Λιβαριστὶ εἰς τοὺς

πολιορκητάς, καὶ ὁ πασᾶς ἠναγκάσθη νὰ περιορισθῇ μετὰ τῶν θησαυρῶν καὶ τοῦ χαρμεῖνου τοῦ εἰς τὴν ἀκρόπολιν Ἰτσκαλέ. Προσελθὼν δ' εἰς τὸν Χουρσίτ ἐπὶ ὑποσχέσειν ἀμνηστίας, ἐκρατῆθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τῇ 5 Φεβρουαρίου, ἄγων τὸ ἐγδοηκοστὸν πρῶτον τῆς ἡλικίας τοῦ ἔτος, ἐφονεύθη παρασπόνδως διὰ δόλου ὑπὸ τοῦ διορισθέντος ὡς διαδόχου τοῦ Χουρσίτ ἐν τῇ πασαλίκῳ τῆς Πελοποννήσου, τοῦ Μεχμέτ, ἐμπηξάντος τὸ γιγατάνιον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ αἰχμαλώτου, οὗτινος ἡ κεφαλὴ ἀποκοπεῖσα ἐστάλη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐξέτεθη πρὸ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ σεραγίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Χατζῆ Σεκρέτ Βίος τοῦ Ἀλῆ πασᾶ (ἐμμέτροις) ἀποσπάσματα ἐκ χειρογράφου τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης ἐδωκεν ἐκδοθῆναι ἐν Κ. Ν. Σ 40 α Ἱστορ. διατριβ. σ. 123 κ.ε.—Van Donckourt, Memoirs on the Jonian Islands including the life and character of Ali Pacha. London. 1816.—Alphonse de Beaumont, Vie d' Ali pacha. 2 ἐκδ. Paris. 1822, σύγγραμμα κυρίαν πηγὴν ἔχον τὰς διηγήσεις τοῦ Pouqueville ἐν τῇ πεντατόμῳ Voyage dans la Grèce καὶ ἐν τῇ Histoire de la régénération de la Grèce.—Tournefort, Ἱστορία τῶν ἐξουσιασάντων Σπαῖδων ἐν τῇ Ἑπείρῳ. Χειρόγραφον τοῦ 1820 δημοσιευθὲν ὑπὸ Κ. Ν. Σ 40 α ἐν Πανδώρας τ. 15 σ. 262 κ.ε. 285 κ.ε. τ. 17 σ. 89.—Ibrahim Manzour efendi, Mémoires sur la Grèce et l'Albanie pendant le gouvernement d' Ali Pacha. 2 ἐκδ. Paris. 1826.—Γαζῆ Δελβινακίου τοῦ, Τράπεζιον Δελβινακίου ἡτοῖ Ἱστορία τοῦ Δελβινακίου καὶ τὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ἀθ. 1835.—Α. Κουτσονίκα βίος τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ἀθ. 1863 καὶ ἐν Γενικῇ Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ αὐτοῦ τ. Α' σ. 133—198 (Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ πασᾶ Μουσσοιάτ.)—R. A. Davenport, The life of Ali pasha late vizier of Iannina (ἐκδ. νέα) London. 1878. (Τοῦ συγγραμματος τούτου μέρος ἐκ καλαιστορίας ἐκδόσεως μεταφράσθη ἑλληνιστὶ ὑπὸ Ἀναστ. Κ. Μπίτζη «Βίος τοῦ Ἀλῆ πασᾶ ἐκ Τεπελενίου... Τόμος πρῶτος, Ἐν Κεφαλληνίᾳ 1880».)—Karl Mendelssohn Bartholdy Ali Pasha ἐν τῇ Historischen Taschenbuch. 1867 σ. 95 κ. ε.—Ἀνώνυμον χρονικὸν περὶ Ἀλῆ πασᾶ, ἀποκειμενον μὲν ἐν τῇ δημοτικῇ βιβλιοθήκῃ Πειραιῶς, ἐκδοθὲν δὲ ὑπὸ Γ. Κρέμου ἐν Παρνασσῷ, τόμ. Ζ' 1883 σ. 950 κ. ε. τόμ. Η' 1884 σ. 41 κ. ε. σ. 139 κ. ε. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι ἑλλήπες περὶ τὸ τέλος, ἀλλ' ὁ κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος ἐδώρησε κατ' αὐτὰς εἰς τὴν Ἱστορίαν καὶ Ἑθνολογίαν Ἑταιρίαν ἄλλο ἀντίτυπον, περιέχον τὸ ἀπὸ τοῦ πειραιωτικοῦ λειπόν τέλος.—12. καὶ Α. Π. Κουτσονίκα ἐξή διαφέροντα καὶ περιεργὰ τινα ἱστορήματα Ἀθηναίων

1882 καὶ τὰς περιγήσεις τῶν Ἀγγλων T. S. Hughes, Hobhouse, Holland καὶ Lenke. [A.]

Ἀλῆ πασσᾶς Δαμάτ. Βλ. Δαμάτ.

Ἀλῆ πασσᾶς Μολδοβαντζή, Μέγας Βε-
γής τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ τοῦ 1^{ου} κατὰ
τὰς ἀρχὰς τοῦ βωσοστουρικού πολέμου (1769
— 1774) καὶ ἀρχιστράτηγος τῶν τουρκικῶν
στρατευμάτων κατὰ τὴν διὰ τὴν τοῦ Ὑδρα
(Ἀνίστερ), ὑποστάς φοβερὰν καταστροφὴν παρὰ
τῶν Ῥώσων ἐνεκα τῆς ὑπὸ πλημμύρας δια-
λύσεως τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυρας. Κατ'
ἀκολουθίαν τοῦ γεγονότος τούτου ἀπελύθη τοῦ
ἀδελώματος αὐτοῦ καὶ μετὰ τινα χρόνον ἐθανα-
τώθη. [Π.Κ.]

Ἀλῆ πασσᾶς Τζεντερλή. Βλ. Τζεντερλή.

Ἀληπλῆ χωρ. τῆς Θράκης, ὑπάρχοντες εἰς
τὴν διοίκησιν Βαδᾶ Ἑσκή, ἀφ' οὗ ἀπέχει 1/4 ὥρας
πρὸς Δ. καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 920 κατ. Ἑλλήνων.

Ἀλήτης. Ρῖος Ἰππότου, τοῦ δισηγγο-
νοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ὅστις ἡγούμενος τῶν Δω-
ριέων ἐξέβαλε τοὺς Σισυρίδας τῆς ἐν Κορίνθῳ
ἀρχῆς καὶ κατέλαβε τὴν χώραν κρατήσας μά-
χη. Ἐδασίλευσαν δὲ τῆς Κορίνθου οἱ Ἀ. καὶ
οἱ ἀπύγονοι αὐτοῦ ἐπὶ γενεὰς πέντε, μετὰ δὲ
τούτους κατέσχον τὴν ἀρχὴν οἱ Βακχίαι. Ὁ
Ἀ. μυθολογεῖται ὅτι ἐστράτευσε εἰς Ἀττι-
κὴν, ἥτις ἐσώθη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Κρόνου,
καὶ κατέλαβε τὰ Μέγαρα, ὧν οἱ κάτοικοι με-
ταβαλόντες ἦθον καὶ γλώσσαν ἐγένοντο Δω-
ριεῖς. Ἡ κατάληψις τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ Ἀ.
ὀρίζεται ὑπὸ ἀρχαίους τινὲς συγγραφεῖς ὅτι
ἐγένετο 30 ἔτη μετὰ τὴν καθόδον τῶν ἄλλων
Ἡρακλειδῶν κατέλαβον δ' αὐτὴν Δωριεῖς ἐξ
Ἀργεὺς ὀρμηθέντες, ὡς εἰκάσσει τινες τῶν
νεωτέρων ἱστορικῶν (ὡς δ' Ἐρν. Κούρτιος κλπ.)
Τὸ δ' ὄνομα τοῦ ἡγέτου αὐτῶν (ὅπερ ταυτό-
σημον τῷ πλανήτῃ λέγουσιν ἀρχαῖοι ἐτυμο-
λόγοι) εἶναι παραστατικὸν τοῦ πλάνητος βίου
τῶν Δωριέων μεταναστατῶν. Τούτωντιον κατ'
ἄλλην τινὰ εἰκασίαν εἰ περὶ Ἀλήτου μῦθος
ἀναφέρονται εἰς φοινικικὴν ἐποικήσιν ἐν Κο-
ρίνθῳ, διότι τὸ ὄνομα τοῦτο πολλὰκις ἀναφέ-
ρεται ἐν τῇ μυθολογίᾳ τῶν φοινίκων. (E.
Willisch, Beiträge zur inneren Ge-
schichte des alten Korinth. Zittau. 1887).
ἄλλ' ἡ εἰκασία αὕτη δὲν φαίνεται πολὺ πιθανή.
(Βλ. καὶ λ. Δέχεται, καὶ Πάντα ἐκείν.) [Π.]

Ἀλητοῦργι χωρ. τοῦ δήμ. Οἰχαλίας ἀπέχ.
ὡρ. 1.45' ἀπὸ Μετ.γαλᾶ. Κᾶτ. 212 τῷ 1889.

Ἀλητσελεπή 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Βου-
πρασίων παρὰ τὸν σιδηρόδρομον Πατρῶν Πύρ-
του. Κᾶτ. 130 τῷ 1889. Πλησίον αὐτοῦ ἰχθυ-
οτροφεῖον. — Περὶ τῶν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ
μεταλλικῶν ὑδάτων (βλ. λ. Ὑδάτα. — 2) Χωρ.
τοῦ δήμου Εὐβάς ἀπέχ. 15' ἀπὸ Ἀνδρούσης.
Κᾶτ. 309 τῷ 1889. — 3) Χωρ. τοῦ δήμ. Οἰχα-
λίας πλησίον τοῦ Μετ.γαλᾶ. Κᾶτ. 540 τῷ

1889. — 4) Χωρ. τοῦ δήμ. Σκελλοῦντος ἀπέχ.
τῆς Κρεσστινῆς ὡρ. 1. Κᾶτ. 334 τῷ 1889. [Π.]

Ἀληφάκκα Βλ. Ἀλιφάκκα.

Ἀληφάκκλάρ χωρ. Θεσσαλίας τοῦ δήμ.
Κασθανικῆς ἀπέχ. 4 ὡρ. πρὸς Δ. τοῦ Κερα-
μίδου καὶ κείμενον ἐν τῇ μεταξὺ τῶν ὑπο-
ρειῶν τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς λίμνης Βοι-
δηίδος πεδινῷ καὶ πρὸς Δ. τῶν Καναλίων.
Ἦνι κατάφυτον κατοικοῦμενον ὑπὸ 387 κα-
τοικῶν (1889) ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν.

Ἀλθαία (Μυθολ.) Μήτηρ τοῦ Με-
λεάγρου. Βλ. Μελεάγρος.

— (Βοτ.) γένος τῆς οἰκογενείας τῶν
Μαλχαοειδῶν (βλ. λ.) περιέχον 30 πε-
ρίπου εἴδη φυτῶν ποσῶν τὰ ἄνθη φέρουσι
κατὰ τὴν βάσιν τῆς καλυκας περιβλήμα ἐξ 6
— 9 βραχυσίων συμφυῶν. Ὑποδιαιρεῖται τὸ
γένος εἰς δύο τμήματα, ἅτινα ὑπὸ τιναν θειω-
ροῦνται ὡς ἰδία γένη, ἥτοι εἰς τὰς κατ' ἐξο-
χὴν Ἀλθαίας (Althaea L.) μετὰ περι-
βλήματος ἐπτασχιδῶς μέχρις ἐνεασχιδῶς καὶ
καρπιδίων ἄνευ ἄνθους, καὶ τὰς Ἀλκαίας
(Alcea L.), ὧν τὸ περιβλήμα ἐξασχιδῶς ἢ
ἐπτασχιδῶς καὶ τὰ καρπία δι' αὐλακω-
τῆς μεμβράνης ἀντιγυρᾶ. Εἶδη τῆς ἑλλην.
Χλωρίδος εἰσὶ τὰ ἑξῆς: Ἀλθαία ἢ
φαρμακὸν ἢ Ἀλθαία officinalis L., κοινῶς Νερομολόχα) πολυε-
τῆς, ἄνθη ἐγούσα λευκὰ ἢ ὑπερῶρα, φουμένῃ οὐ
σπανίως ἐν ὕγραις παραθαλάσσις (ἐν Φαλήρῳ
λ. χ.) ἢ σαρκιώδης ῥίζα καὶ τὰ φύλλα φαρ-
μακευτικά (βλ. Φάρμ.). γνωστὰ τοῖς ἀρχαί-
οις (Ἀλθαία Θεοφρ. καὶ Διοσκουρίδου «ὄνομα-
σται δὲ Ἀλθαία διὰ τὸ πολυαλθῆς καὶ τὸ πο-
λύχρηστον»). Ἀ. ἡ κανναβίνη (A. can-
nabina L., Κάνναβις ἀρχαία τοῦ Διοσκουρίδου)
πολυετῆς, φουμένῃ ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἀ. ἡ δασυῖα
(A. hirsuta) κοινὴν ἐπέκεινται κοινὴν ἐν εὐη-
λίσσι. Ἀλκαία ἢ ῥοδόανθος (Alcea
rosea L., κοινῶς Δενδρομολόχα) πολυ-
ετῆς μακροστελέχης, ἄνθη μέγιστα ῥοδό-
χροα φαρμακευτικά (βλ. κατωτέρω), κοινὴ ἐν
ἀνέμοις (ἰδίως ἐν Πελοποννήτῳ), συχνὰ δὲ
κηπεύεται ὡς κόσμος (Stockrose γερμ.,
Guimauve ἢ Rose trémière γαλλ.) τὰ
ἄνθη διὰ τῆς καλλιστείας εὐκόλως ποικιλό-
χροα καὶ πληθυστάλα («διπλά») ἀποβαί-
νοντα παραπλήσια αὐτῇ εἰσὶν Ἀ. ἡ ὡχρὰ
Alcea pallida W. K.) φουμένῃ ἐν Θεσσα-
λίᾳ καὶ Ἀ. ἡ τοῦ Χελιδρίου (A. Hel-
dreichii Boiss.) ἐν Μακεδονίᾳ. [Θ. Χ.]

— (Φαρμακολ.) Φυτὴν πολυετῆς
τῶν εὐκράτων χωρῶν Εὐρώπης καὶ Ἀ-
σίας, πολλαχόῃ κηπεύμενον. Ἐν χρίσει εἰ-
ναὶ κυρίως ἡ ῥίζα (Radix Althaeae —
Althaea officinalis L.) ἐνέγουσα ἐπικρα-
τοῦντα στοιχεῖα πολλὰν φυτικὴν βλένναν καὶ ἄ-
μυλον. Ἐχει ἔτι καὶ ὡς τὴν παλαιὰν φήμην, ὅτι

ἐνεργεῖ πρᾶντικῶς ἐπὶ δξείων νοσημάτων τῶν ἀναπνευστικῶν, πεπτικῶν καὶ οὐροποιητικῶν ὀργάνων καὶ παραγγέλλεται εἰς ἀφέψημα ἢ ἐγγύμα, ὅπερ πρὸς μὴτέον, πινόμενον κατὰ κυστικὰς, καὶ ὡς εἶλημα πολλῶν ἄλλων φαρμάκων.

Διὰ τῆς ρίζης τῆς ἀλθαίας σκευάζονται: 1) τὸ σιρόπιον ἀλθαίας (Syrupus Althaeae) κατὰ κοχλιάρια τοῦ γλυκοῦ ἢ τῆς τραπεζῆς λαμβανόμενον πρὸς κατάρρους τοῦ φάρυγγος ἢ τοῦ λαρυγγος. 2) Τὰ καλούμενα στηθικά εἶδη (Species pectorales — ἐκ ρίζης ἀλθαίας, ρίζης γλυκυρριζῆς, ρίζης ἱριδὸς τῆς φλωρεντιανῆς, φύλλων βηγίου, ἀνθέων φλόμου καὶ καρπῶν ἀστεροειδοῦς ἀνίσου συνιστάμενα) εἰς ἐγγύμα κατὰ κυστικὰς ὡς τέτοιον χρησιμοποιούμενα πρὸς κατάρρους τοῦ φάρυγγος καὶ τῶν βρόγχων. 3) Τὰ μαλακτικὰ εἶδη (Species emollientes — ἐκ ρίζης ἀλθαίας καὶ φύλλων μαλαχῆς, πῶας μελισσοφύλλου, ἀνθέων χαμαμήλων καὶ λινοσπόρου συνιστάμενα) χρήσιμα εἰς παρασκευὴν καταπλασμάτων μαλακτικῶν καὶ πεπνυκτικῶν. καὶ 4) Τὰ πρὸς γαργαρισμὰ εἶδη (Species ad gargarisma — ἐκ φύλλων ἀλθαίας καὶ ἀνθέων αὐτῆς καὶ μαλάχης συνιστάμενα) πρὸς κυνάγχας κ.λ. εἰς ἐγγύμα παραγγελλόμενα.

Τὴν ρίζαν τῆς ἀλθαίας παρέχουσιν εἰς ὀδοντοφυεῖς παιδία εἰς μάσησιν πρὸς πρᾶνσιν τῶν ἐκ τῆς ὀδοντοφυίας πόνων ἢ ἐνδύξιν πρὸς εὐκόλον ὀδοντοφυίαν ἢ πρὸς ἀπασχόλησιν, ἵνα μὴ δάκνωσι τοὺς δακτύλους τῶν.

Ἡ καλούμενη αἰσιφή ἀλθαία (unguentum althaeae), χρησίμος ὡς ἥπιον ἐρεθιστικὸν τοῦ δέρματος καὶ εἰς ἐντριβὰς περὶ τὸν θώρακα παιδίων πασχόντων βρογχικὸν κατάρρου. οὐδὲν ἄλλο ἔχει ἐκ τῆς ἀλθαίας εἰ μὴ τὸ ὄνομα. διότι σκευάζεται ἐκ βητίνης, κηροῦ καὶ στεατος δαίου καὶ χρωματίζεται εἰς κίτρινον διὰ χροκορριζῆς. [B. Π.]

Ἀλθακίνη βλ. Ἀσπαράγιν

Ἀλία ἢ Θεσσαλονίκη.

Ἀλία (Ἀργαίοι) ἐκαλεῖτο ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου ἐν πολλαῖς θωρηκαῖς πόλεσιν, οὗτοι δὲ καλεῖ ὁ Ἡρόδοτος (II, 134) καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Σπαρτιατῶν. Ἀλλὰ πρὸς δήλωσιν τῶν ἐν Σπάρτῃ καὶ ἐν ἄλλαις πιθανῶς λακωνικαῖς πόλεσιν ἐκκλησιῶν τοῦ δήμου ἦν εὐχρηστος ἰδία λακωνικὴ λέξις, ἀπέλλα ἢ ἀπέλλα. (βλ. λ.). [Π.]

Ἀλιάετος (Ἰωολ.) τὸ πτηνὸν τοῦτο ἔχει ἐμπεύτητα πολλήν πρὸς τὸν αἰθῶν, μόνον ἔταρσος αὐτοῦ καλύπτεται ὁλος ὑπὸ πτερῶν τρέφεται δὲ δι' ἐχθρῶν. [N.A.]

Ἀλιάκμων εἰς τῶν μεγαλειτέρων ποταμῶν τῆς Μακεδονίας, ῥεῖν διὰ τοῦ νοτίου

δυτικοῦ αὐτῆς τμήματος, ὀνομαζόμενος καὶ νῦν Βίστριτσα καὶ τουρκιστὶ Ἰντζέ-Καρά-σασ. ἔχων δύο πηγὰς ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους Βόλου παρὰ τὰ χωρία Γράμματα καὶ Νικολίτσαν, ἐνσωμένας παρὰ τὸ χωρίον Σλιμισαν εἰς ἓνα ποταμὸν, καλούμενον Μπελίτσαν, συναντῶμενόν παρὰ τὸ χωρίον Τσιπρόκι μετὰ τοῦ παρὰ τὰ χωρία Τίρσια, Στάτισα, Κονόμπλατη καὶ Τούρια πηγάζοντος κλάδου, ὅστις καλεῖται Βίστριτσα. Ὀλίγον κατωτέρω τῆς κώμης Χρουπίστη δέχεται δεξιόθεν τὰ ὕδατα τοῦ ἐκ τῆς κορυφῆς Γκορούσης τοῦ Βόλου ὄρους πηγάζοντος παραπόταμου, μετὰ δὲ μίαν ὥραν ἀριστερόθεν τὰ ὕδατα τῆς λίμνης Καστορίας (Κελέστρου) διὰ τοῦ παραποταμίου Δουσιάκου, καὶ μετὰ διαφάν ἀπόστασιν αὐτῆς ἀριστερόθεν μὲν τὰ ὕδατα τοῦ ἐκ τοῦ Μιωρικίου ὄρους πηγάζοντος παραποταμίου Σαδόδου, δεξιόθεν δὲ εἰς 1/2 ὥρας ἀπόστασιν βορειοανατολικῶς τῆς κωμοπόλεως Λεψιδίτης τὰ τοῦ παραποταμίου Πραμορίτης ἢ Πραμορίτης τῆς πηγάζουσης ἐκ τῆς κορυφῆς Ὀντρίνης τοῦ Βόλου καὶ ἀριστερόθεν παρὰ τὰ χωρία Τσιροδόνον τὰ τοῦ ποταμοῦ Πέλκου πηγάζοντος ἐκ τοῦ Ἀσκιῶ ὄρους. Εἰς μίαν ὥραν ἀπόστασιν ἐντεῦθεν παρὰ τὸ χωρίον Τραπεζίτσα συμβάλλει δεξιόθεν τῷ Ἀλιάκμονι ὁ παραπόταμος Μπουχορίνα, κατωτέρω δὲ μετὰ τὴν γέφυραν Πασσά Κισπροσου ὁ παραπόταμος Σερίνη, ὅστις ἐνοῦται παρὰ τὰ Γρεβενά ἐκ δύο κλάδων, πηγάζοντων ἐκ τῶν πλησίον γειτορικῶν Γκορούσης καὶ προφίτου Ἡλίου. Ἡ ὥραν κατωτέρω καὶ δεξιόθεν ὁ παραπόταμος Βενέτικος ἢ Βελονιά, ὅστις σχηματίζεται ἐκ τριῶν κλάδων, ὧν ὁ μὲν πρῶτος πηγάζει παρὰ τὸ χωρίον Φιλιππαίους, ὁ δὲ δεύτερος προσέρχεται ἐκ τῆς πρὸς νότον τῆς Κρανίης καὶ Μηλιάς κλεισώρειας καὶ ὁ τρίτος ἐκ τῶν Καμβουνίων (Χασιωτικῶν ὄρεων). Παρὰ τὸ χωρίον Διμενίσαν δέχεται ὁ Ἀλιάκμων τὰ ὕδατα τοῦ ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρειων πηγάζοντος παραποταμίου Σιούπα, διερχόμενος δὲ τὴν παρὰ τὴν Βέρροιν κλεισώρειαν, τὴν σχηματίζουσαν ἐκ τῶν κλιτύων τοῦ ὄρους Κοκαλιάρη Σαλιάρη καὶ τῶν τοῦ ὄρους Δόξα καὶ ἐκτείνονμένων μέχρι τῆς πεδιάδος Ρουμλοῦκι (Πηλοθίας), ἦν πολλαχοῦ κατακλύζει ἐν καιρῷ πολυσμυρίας ἢ τήξινος τῶν χιόνων, δέχεται ἐν ταύτῃ τὰ ὕδατα τοῦ ἐκ τοῦ Βερμίου ὄρους πηγάζοντος Κότιχα καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον. [E.]

Ἀλιάρτις λίμνη. Οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι τὸ ΝΑ μέρος τῆς Κωπαίδος λίμνης ἀπὸ τῆς παρακειμένης πόλεως Ἀλιάρτου. [Π.]

Ἀλιάρτος ἡ κυριωτάτη τῶν κατὰ τὴν νοτίαν ὄχθην τῆς Κωπαίδος βοιωτικῶν πόλεων, κατέχουσα θέσιν στρατιωτικῶς σπουδαίαν κατὰ τὴν μέσθην ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τῆς βορείας εἰς τὴν νοτίαν Ἑλλάδα, Καταστραφεῖσα ὑπὸ

ἰχθύς ἄνευ ἀμέσου ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου. — Τα μ. α. ν. ω. μ. ε. ν. α. δικτυα εἶναι τὸ κυριότερον εἶδος αὐτῶν. Ταῦτα εἶναι μεγάλης ἐκτάσεως καὶ αποτελοῦνται ἐκ τριῶν ἐπικειμένων στρωμάτων τηρουμένων καθετῶν· τὸ μεσαῖον στρώμα ἔχει ὀρθογώνιους μικροὺς, τὰ δύο ἐξωτερικά ἔχουσι τοιοῦτους μεγάλους ἀραιούς μακροὺς, ἐξ οὗ μακρωμένα. Ἀπλὰ δίκτυα εἶναι τὰ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου στρώματος αποτελούμενα ἄνευ μακρῶν. Τὰ ἑμμενα δίκτυα διαιροῦνται καὶ εἰς τὰ ἀπὸ σ. τ. α. τ. ο. ὁ καὶ ἀπὸ β. ο. λ. ἡ ς. Εἰς τὸ πρῶτον εἶδος ὑπάγονται τὰ ριπτόμενα ἀπ' ἐσπέρας καὶ τὴν ἐπαύριον ἀνασυρόμενα, εἰς δὲ τὸ δεύτερον ταμίσιος μετὰ τὴν βολὴν ἀνασυρόμενα παρερχομένου βραχυτάτου χρόνου. Μεταξὺ τῶν ἑμμενῶν δικτύων δύναται νὰ ταχθῶσι καὶ οἱ κ. ὁ ρ. τ. οἱ (ψαροκάσινα κοινῶς). Τὰ ἐπιπλέοντα δίκτυα εἶναι εἶδη τοιοῦτων ὀργάνων, ὧν τὸ κατώτερον μέρος ἀπέχει τοῦ βυθοῦ καὶ δύναται νὰ παρασύρῃται ὑπὸ τῶν ῥευμάτων. — 2) Ἡ διὰ τῶν ἑρμιῶν ἀλιεία δὲν ἀπαγορεύεται ὑπ' οὐδενὸς κανονισμοῦ, τελεῖται δ' αὐτὴ διὰ μακρῶν λέρμων ἢ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀκτῆς. Αἱ ἑρμιαὶ κατασκευάζονται ἐκ καννάδεως, αἱ δὲ λαπαῖ ἐκ μεταξῆς καὶ τριχῶν ἵππου. Τὰς ἑρμιὰς βάρουν ἐν οὐσίαις δεψικαῖς ὅπως μὴ φθειρῶνται. Εἰς τὰ χρόν τῶν ἑρμιῶν ὑπάρχουσιν οἱ κ. α. θ. ε. τ. οἱ, τὸ πολυχάκιστρον (καρχαδί), ἡ διὰ δόνακος (καλαμιδί), ὅπου προσδένεται ἡ ἑρμιὰ ἐπὶ μακροῦ καὶ εὐκάμπτου καλάμου. — 3) Τρίτον εἶδος ὀργάνων εἶναι οἱ κάμακες. Τὴν ἀλιείαν μετῆλθεν ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀπ' αὐτῆς τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς ἔχουμεν δείγματα ὅτι ὁ ἀνθρώπος συνελάμβανε καὶ κατήσθη τοὺς ἰχθύς. Ἐν τῷ προϊστορικῷ μουσεῖῳ τοῦ ἀγίου Γερμανοῦ τῆς Γαλλίας ὑπάρχουσιν κατασκευασμένα ἄγκιστρα, εὐρεθέντα ἐν Bruniquet τῆς Γαλλίας, αποτελούμενα ἐκ σιδήρου, ὅσαυτ' μήκους τριῶν ὑπεκατομέτρων, εὐθείας λεπτοῦ καὶ ἑκατέρωθεν ὀξείας. Τὸ ἄγκιστρον τοῦτο προσεδένετο ἐκ τοῦ μέσου καὶ ἐκάλυπτετο διὰ δελέας. Τὰ πρῶτα ἄγκιστρα, ὧν ἐγένετο χρῆσις, ἦσαν εὐθεία, διότι ἦτο δύσκολον νὰ κυρτωθῶσι ταῦτα, ἀγνώστου ὅπως τοῦ σιδήρου. Ἐν τούτοις εὐρέθησαν καὶ ἄγκιστρα κυρτὰ κατεσκευασμένα διὰ τραπεζίτων ἄρκτου. — Εἶναι δὲ βεβαίωτον ὅτι καὶ δικτύων ἐποίητο χρῆσιν ὁ προϊστορικὸς ἀνθρώπος. Πλείεστερα περὶ ἀλιείας ἐν Ἑλλάδι βλ. ἐν N. Apostolidès, La pêche en Grèce. Ath. 1882. [N. A.]

— (Β. ο. μ. Ἐ. μ. π. Ο. ἱ. κ. ο. ν.) Μία τῶν σπουδαιότερων συλλεκτικῶν βιομηχανιῶν. Ὑπὸ τεχνικὴν ἔποψιν, ὡς καὶ ἡ θῆρα, ἔχει τὰς θεωρίας αὐτῆς ἐρειδόμενας ἐπὶ τῆς γνώσεως τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Οἱ ἰχθύες, ὡς καὶ τὰ πτηνά, ἔχουσιν ἑξέως καὶ ἰδιότητας, ἅς οἱ ἀλιεῖς ὀφείλουσι νὰ γνωρίζωσιν, ὅπως ἀσφαλε-

στέρᾳ καὶ αποτελεσματικωτέρᾳ ἀποβαίῃ ἢ ἄλλα αὐτῶν. Αἱ περιοδικαὶ διαβάσεις (περισματὰ), τὰ ἐπικαιρότερα μέρη, αἱ κατάλληλαι ἐποχαὶ κλπ. διὰ τὴν ἀλιείαν αποτελοῦσι τὰς στοιχειωδέστερας τεχνικὰς γνώσεις ἐν τῇ βίῳ μηχανίᾳ αὐτῆς.

Ποικίλα καὶ πλουσιωτάτα εἰσι τὰ προϊόντα τῆς ἀλιείας, ἀπ' ὧν ὁ ἀνθρώπος προσπορίζεται οὐ μόνον τροφήν, ἀλλὰ καὶ πλείεστα ἄλλα ὅπως χρησίμους πρὸς τὰς βιοτικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας, διὰ τὸν ἱματισμὸν του, διὰ κατασκευὴν ἐργαλείων, κοσμημάτων καὶ πλείστον ἄλλων ἀντικειμένων.

Ἡ ἀλ. κατὰ τὰ μέρη, εἰς ἃ ἐξασκεῖται, διακρίνεται εἰς θ. α. λ. ἁ. σ. σ. ι. ο. ν., π. ο. τ. ἁ. μ. ι. ο. ν. καὶ λ. ι. μ. ν. α. ι. α. ν.

Μάλλον ἐνδιαφέρουσα, καὶ εἰκότως, εἶναι ἡ θ. α. λ. ἁ. σ. σ. ι. ο. σ. ἀλιεία. Βέβαιον ὅτι ἐν τῇ χρονολογικῇ σειρᾷ τῆς ἐμφανίσεως τῶν βιομηχανιῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀλιεία προηγείται τῆς γεωργίας· βέβαιον πρὸς τοῦτο ὅτι αὐτὴ, ἐλκύνουσα τὸν ἀνθρώπον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρορμῶσα αὐτὸν ἵνα πρὸς ἐκζητήσιν τροφῆς ἢ ὕλης πρὸς παρασκευὴν χρησίμων ἀντικειμένων ἀντιμετωπίσῃ καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῆς κινδύνους ἐπὶ λέρμων καὶ πλοίων, διηνοίξῃν αὐτῇ τὰς ὕγρας τῆς ναυτικῆς καλῶς οὐσίας· καὶ ναυτικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ λαοὶ τὰν προσόδους καὶ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν ὀφείλουσι εἰς τὴν ἀλιείαν κυρίως.

Ἡ θαλάσσιος ἀλιεία ἐκτὸς τῆς κοινῆς καὶ μονήρους ἐξασκουμένης, περιλαμβάνει τὴν ἐν μεγάλαις διαστάσεσιν ἄγρᾳν εἰδὼν τινῶν ἰχθύων, οἱ ὅποιοι ἔνεκα τῆς ἀγρευομένης μεγίστης αὐτῶν ποσότητος καθίστανται ἀντικείμενον εὐρέως εἰδικοῦ ἐμπορίου. Ἡ τοιαύτη ἀλιεία ἐπασχολεῖ στόλους πολυπληθεῖς ἀλιευτικῶν πλοίων κατὰ περιόδους ἀναγομένους εἰς τὰ μέρη, ἐνθα αἱ ἄγραι αὗται διενεργοῦνται· εἶδη ἰχθύων, ἀπ' ὧν καὶ λαμβάνουσι τὸ ὄνομα αἱ μεγάλαὶ αὗται ἄγραι, εἰσὶν:

Αἱ ἀ. ρ. ἱ. γ. γ. αἱ ἀλιευόμεναι κατὰ τὰς πρὸς βορρᾶν τῆς Εὐρώπης θαλάσσας· οἱ δ. ν. ἱ. σ. κ. ς. (γαῖοι, κοινῶς βακαλάοι) ἐπιπολάζοντες ἰδίως παρὰ τὰ παράλια τῆς βορείου Ἀμερικῆς· αἱ φ. ἁ. λ. α. ι. ν. α. ι. εἰς τὴν ἀλιείαν τῶν ἐπειῶν κατὰ τὰς βορείους θαλάσσας ἐπέδωκαν οἱ Ὀλλανδοὶ μεγάλην πλοῦτη ἀπ' αὐτῆς ἀποκομίζοντες καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ· οἱ θ. ὁ. ν. ν. οἱ (tonno), ὧν ἡ ἄγρᾳ δι' ἀκινήτων ἀπὸ πασσάλων ἐξαρτωμένων δικτύων εὐδοκίμει· μεγάλως παρὰ τὰς Ἰταλικὰς ἀκτὰς τὰς πρὸς τὴν Τυβερρηνικὴν θάλασσαν· αἱ σ. α. ρ. ἁ. ι. ν. α. ι. καὶ ἄλλα τινά. Ὡσαύτως ἡ ἄγρᾳ ὑποφύτων τινῶν ἀνάγεται εἰς τὴν μεγάλην ἀλιείαν, ὡς τῶν σ. π. ὁ. γ. γ. ω. ν., ἀφρονούντων παρὰ τὰ παράλια τῆς Βυρίας, τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ τῶν νήσων τοῦ ἑλλ. Ἀρχιπελάγους· εἰς τὴν ἀλιείαν ταύτην εὐδοκίμοισιν ἰδίᾳ οἱ Ἑλληνας τῶν νήσων τῶν κ. ο. ρ. α. λ.

λίαν ἐν τῇ Τυρρηνικῇ πελάγει, τὸν μ. α. ρ. γ. α. ρ. τ. ὡ. ν. ἐν τῇ Περσικῇ κόλπῳ κλπ.

Ἡ ποταμὸς καὶ λιμένας ἀλιεῖς διακρίνονται τῆς θαλάσσης κυρίως ὑπὸ οικονομικὴν καὶ νομικὴν ἔννοιαν καθὼς ἐν μὲν τῇ θαλάσσῃ, ἢ ἐποικίᾳ οὐδενὶ ἀνήκει, ἢ ἀλιεῖς ἐξασκείται ἐλευθέρως ὑπὸ πάντων διέπεται δὲ μόνον ἀπ' ἐνὸς μὲν ὑπὸ διεθνῶν συνθηκῶν, ἀπ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ εἰδικῆς νομοθεσίας, ρυθμιζούσης τὰ κοινὰ πρὸς ἀλιεῖαν δικαιοῦματα καὶ πεινύσης ἐπὶ εἰς τὴν περιστολὴν καταχρήσεων δυναμένων νὰ ἐπενέγκωσι καταστροφὰς εἰς τὰ γένη τῶν ἰχθύων. διὰ τῆς κανονικῆς τῶν ὁπίων γονοποιήσεως ἐξασφαλίζεται τὸ μέλλον τῆς ἀλιευτικῆς βιομηχανίας. Ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ ταῖς λιμναῖς, ἀντικειμένου εἴτε εἰς τὸ κράτος, ἐν τῇ γῆρᾳ τοῦ ὁποῦοι κείνται, εἴτε εἰς ἰδιώτας, τὸ δικαίωμα τῆς ἀλιείας ἀπορῶει ἐκ τοῦ δικαιοῦματος τῆς ἰδιοκτησίας καὶ κατὰ συνέπειαν ἐξασκείται ἢ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου ἢ ἐπὶ παραχωρήσει διὰ μεθώσεως κλπ. Τὸ αὐτὸ εἰρησῶ καὶ περὶ τῶν ἰχθυοτροφείων (βλ. λ. λ.).

Ἡν Ἐλλάδι ἡ ἀλιεῖς ἐν γένει εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη πολυμηρία: μάλιστα καὶ ἐπιτηδεύοντες ἐκ τῶν σπεγγαλιέων εἶναι οἱ Ἐλλήνες τῶν νήσων. Μειονεκτοῦσιν ὅμως εἰς τὴν κοινὴν διὰ μεγάλων δικτύων (tratte) ἀλιεῖαν τῶν ἰχθύων. Ἡν παρὰ τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν τῷ Σαρωνικῷ ἑξασκούμενοι ἀλιεῖς Ἰταλοὶ εἰς Ἀπουλίαν ὑπὸ Ἐλλήνων ἰχθυομαστόρων μισθοῦμενοι. [Α.Γ.Η.]

(Δ. ε. 0 ν. δ. ι. κ.). Ἐν ταῖς χωρικαῖς θαλάσσαις (βλ. Θάλασσα) ἡ ἀλιεῖς ἐπιφυλάσσεται συνήθως ὑπὸ τῆς πολιτείας τῇ ἰδίᾳ ναυτικῇ ἐρ' ὅσον διεθνῆς σύμβασις δὲν καταστήσῃ ἐξαιρέσει. [Σ.Σ.]

(Δ. σ. τ. δ. ι. κ.). (piscatio) τρόπος κτήσεως κυριότητος ζῶων ἐν θαλάσσῃ, δημοσίαις ποταμοῖς ἢ δημοσίαις λιμναῖς διακωμμένων, ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδιωτικῇ κτήσει, ἐπιφυλάσσοντος μόνου δικαιοῦματος ἀποζημιώσεως τῇ ἰδιοκτήτῃ. Ἡ ἄ. παρ' ἡμῖν εἶναι ἐλευθέρη, ὑπακειμένη μόνον εἰς ποινήν (ἀρθ. 448 Ποιν. Ν.). Ἐταν γίνηται εἰς ὕδατα, ἐν οἷς ἄλλος ἔχει τὸ δικαίωμα ἀλιείας, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦτου. Περιρριπτικαὶ δὲ διατάξεις περὶ ἄ. ὑπάρχουσι μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν κορινθιακὸν κόλπον καὶ τὰ παράλια Πατρῶν σαρδελίων (Β. Δ. 14 Μαρτ. 1234) ὡς καὶ περὶ ἰχθυοτροφείων, θυννείων κτλ. (Β. Δ. 23 Μαρτ. 1839, Ν. 6 Μαΐου 1853). ἐν οἷς ἡ ἄ. ἀνήκει τῷ δημοσίῳ, ἀσκουμένη δὲ ἐκμισθώσεως [Δ.]

(Δ. ι. ο. ι. κ. η. τ. δ. ι. κ.). Τὸ Κράτος, ἔχον τὴν κυριότητα τῶν πλωτῶν ποταμῶν, τῶν λιμνῶν καὶ πάσης τῆς παραλίας, δύναται νὰ κανονίσῃ καθ' ἑν τρόπον κρίνῃ ὠφελιμώτερον τὰ τῆς ἀλιείας καθ' ἑαυτοῦ. Παρ' ἡμῖν ἡ μὲν ἐν τῇ ἀνοικτῇ θαλάσσῃ ἀλιεῖς εἶναι ὡς εἰς ἐλευθέρᾳ πᾶσιν, ἢ δ' ἐν τῇ παραλίᾳ ἢ ἐντὸς τῆς

αἰγιαλιτιδὸς γραμμῆς γινουμένη ἀλιεῖς εἶναι ἀπανταχοῦ ἐλευθέρη, πλην ἐξαιρετικῶς ἐκείνων τῶν μερῶν, ἅτινα μετεβλήθησαν εἰς ἰχθυοτροφεῖα ἢ θυννεῖα καὶ ἅτινα ἐνοικιάζονται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰς ἐργολάβους ἐπὶ δεκαετίαν. Ταῦτα σχεδὸν ἐφαρμίζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἀλιείας τῆς ἐν ποταμοῖς ἢ λιμναῖς. Χάριν δὲ προφυλάξεως τοῦ γόνου τῶν ἰχθύων ἢ λόγων δημοσίας ὑγείας ἀπαγορεύεται πᾶσι καὶ ἀπανταχοῦ ἢ διὰ πλοῦτος ἢ δυνακρίτιδος ἀλιεῖς ἢ καὶ διὰ παντός ἄλλου μέσου ἢ ὀργάνου, ὅπου θεωρεῖται ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ γόνου τῶν ἰχθύων. (Ὁρὰ Δ. 9 Ἰαν. 1878). Δυνάμει δὲ τοῦ ποινικοῦ νόμου (ἀρθ. 448) τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πλὴν ἐνὸς μηνὸς ἢ μὲ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πλὴν δεκάσιων δραχμῶν, ὅστις ἀλιεὺς εἰς ὕδατα, ὅπου ἄλλος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀλιείας, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦτου (βλ. καὶ λ. ἰχθυοτροφεία). [Ἀγγ.]

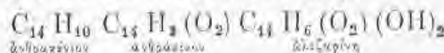
Ἀλιεῖς. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἀργολικῆς παραθαλάσσια· εἰδικώτερον δὲ πόλις τῆς Ἑρμιονίδος, ἥς τὰ εἰρηπία κείνται ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς Πόρτο-Χεῖλ τοῦ Κρανιδίου, ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων ἐκτεταγμένα τῆς μικρᾶς ἐνταῦθα σχηματικῆς χερσονήσου, ἐρ' ἥς ἀνευρίσκονται καὶ τάφοι ἀρχαιότατοι. Ὁ Σκύλαξ (§ 50) ὀνομάζει ταύτην Ἀλίαν, καί μιν ἐπὶ τῷ στήματι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἐ Παστανίας (2, 38, 1) Ἀλικην. Ἐν ἐπιγραφῇ δὲ εὐρεθείη ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ γινεταὶ λόγος περὶ Ἀλικῶν ἀνδρῶν ἰαθέντων· τὰς ἐπιγραφὰς δὲ ταύτας ἀνέγνωσε καὶ αὐτὸς ὁ Παστανίας, καὶ μνημονεύει τοῦτον, προσθεῖων ὅτι πλὴν τούτων οὐδὲν ἕτερον σύγγραμμα ἀγινώσκων ἀξιόχρεων, ἐνθα «ἡ πόλις Ἀλικῆς ἢ ἀνδρῶν ἐστὶν Ἀλικῶν μνήμη». Ὁ Ἡρόδοτος (7, 137) ἀναγράφει, τὸ ὄνομα Ἀλιεῖς, ὁ Θουκυδίδης (1, 105 καὶ 2, 56) ὀνομάζει Ἀλιεῖς, καὶ τὴν γῆν αὐτῶν Ἀλιᾶδα, ἐ Ξενοφῶν (Ἑλλην. 4, 2, 16, 6, 2, 3, 7, 2, 2), ὁ Διόδωρος (11, 78), ὁ Στράβων σ. 873), ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος μεταχειρίζονται τὸν τύπον Ἀλιεῖς. Ὁ Στέφανος ἐπὶ σχηματίζει τὸ κτητικὸν Ἀλιεὺς καὶ τὸ θηλυκὸν Ἀλιάς.

Ἡ πόλις ἐπὶ τῶν παναρχαίων χρόνων εἶχε, εἰνέται, κατοικήθη ὑπὸ εἰρητόρων τῆς Τίρυνθος μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτης ὑπὸ τῶν Ἀργείων. Ἐκ τοῦτου δ' ἴσως καὶ ὁ Στέφανος γράφει ὅτι ἡ Τίρυνς ἐκαλεῖτο πρότερον Ἀλιεῖς «διὰ τὸ πολλοὺς Ἑρμιονέων ἀλιευομένους οἰκεῖν αὐτοῦ». Πρὸς καὶ Ἡρόδ. 7, 137. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἀλιεῖς ἦσαν σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων. Εἰς τὸν εἰρὺχρον δ' αὐτῶν λιμένα οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου ἀπέθρυσαν χωρεῦντες κατὰ τῶν Κορινθίων καὶ Ἐπιδευρίων (457 π. Χ.). Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ

πολέμου οἱ Ἀθηναῖοι κατέστρεψαν μετὰ τῆς Ἑρμιονίδος καὶ τὴν Ἀλιάδα γῆν. Δὲν μνημονεύεται δ' ἔκτοτε ἡ πόλις ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἐντελὴς καταστραφείσα. Σήμερον παρὰ τὴν ἀρχαίαν ταύτην πόλιν κείται τὸ Κρανίδιον.

Ἡ πόλις Ἀλικός, ἡ μνημονευμένη ὑπὸ Καλλιμάχου παρὰ τῇ Ἑρμιονῇ καὶ Ἀσίῃ, πιθανώτατα εἶναι αὐτοὶ οἱ Ἀλίες. (Bursian Geogr. von Griech. T. 2, S. 101. Ἀντων. Μηλιαράκη, Γεωγραφία Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, σελ. 253.) [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀλιζαρίνη (Xημ.) (ρίζαριν) Ἐν τῶν ὀρειωτάτων καὶ μνημωτάτων φυτικῶν χρωμάτων ἀπαντᾷ ἕτοιμον ὡς γλυκοσίδιον ἐν τῇ ρίζῃ τοῦ ἐρυθροδάνου (ρίζαριου)· χρησιμοποιεῖται ἀπὸ παλαιῶν χρόνων πρὸς βαφὴν ὑφανμάτων, βάμβακος, εἴσου καὶ μετάξης, εἰς ᾧ παρέχει μεγάλην ποικίλιαν χρωμῶν ἀπὸ τοῦ ἀντικατάστατου βοδονοῦ μέχρι τοῦ βαθυτάτου ἐρυθροῦ ἰώδους καὶ μέλανος, αἵτινες διακρίνονται ὡς ἀντιγύρουσαι κατὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φωτός, τοῦ αἵρος, τῶν ἀλκαλικῶν σαπῶνων κτλ. Ἡ Ἀλ. ἐξήχθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ροβινέ καὶ Κολλίνου ἐν ἔτει 1826 ἐκ τοῦ ἐρυθροδάνου· ἐν ἔτει δὲ 1869 οἱ Γραῖδε καὶ Λίβερμαν ἤδυνθησαν νὰ προσδιορίσωσι τὴν σύστασιν αὐτῆς καὶ εὗρω ἥρπext κατὰ πρῶτον ἡ συνθετικὴ παρασκευὴ φυτικοῦ χρώματος γενεμένη ἀρετήρια μεγάλης βιομηχανίας· παρατηρήθη ὅτι ἡ Ἀλ. εὐκόλως μεταβάλλεται εἰς ἀνθρακένιον, σῶμα ἀπαντῶν εἰς τὴν πίσσαν τῶν λιθωθράκων, καὶ ὅτι τοῦτο πάλιν εὐκόλως μεταβάλλεται εἰς ἀλιζαρίνην· τὸ ἀνθρακένιον ἀντικαθιστῶν δύο ἄτομα ὑδρογόνου διὰ δύο δξυγόνου μεταβάλλεται εἰς ἀνθρακένιον, τοῦτο δὲ δι' ἀντικαταστάσεως δύο ὑδρογόνου ὑπὸ ὑδροξυλίου εἰς ἀλιζαρίνην.

ἀνθρακένιον ὑδροξυλίον ἀλιζαρίνη

Ἡ βιομηχανικὴ παρασκευὴ παρουσιάζει τρεῖς φάσεις 1) τὸ ἀνθρακένιον μεταβάλλεται εἰς ἀνθρακένιον τῇ ἐπιδράσει χρωμικοῦ καλίου καὶ θεικοῦ δξέος· 2) τὸ ἀνθρακένιον μεταβάλλεται εἰς ἀνθρακινωδισουλφονικὸν δξυ θερμικινόμενον μετὰ θεικοῦ δξέος ἐφ' ἱκανὸν χρόνον εἰς 260° 3) τὸ ἀνθρακινωδισουλφονικὸν δξυ, ἡ μᾶλλον τὸ μετὰ νετρίου ἄλας αὐτοῦ, ἐξατμίζεται τῇ προσθήκῃ καυστικοῦ νάτρου καὶ χρωμικοῦ καλίου καὶ θερμαίνεται ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἄνω τῶν 180° ὑπὸ σύγχερον ἀνκλύκην, κατόπιν διαλύεται τὸ πῆγμα εἰς ὕδωρ καὶ τῇ προσθήκῃ ὑδροχλωρίου ἀποχωρίζεται τὸ χροῖμα ὑπὸ μορφῇ ἰζήματος καὶ πλύνεται δι' ὕδατος· φέρεται δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ μορφῇ γυλοῦ ἐνέχυτος 10 ἐπὶ τοῖς 90 ξηρᾶς ἀλιζαρίνης· ἡ ἀλιζαρίνη τοῦ ἐμπορίου δὲν ἔνε καθαρά, ἀλλ' ἐνέχει διάφορα παραμίγματα· ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως δὲ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου παραμύγματος χρωματίζει ἡ ἀλιζαρίνη τὰ υφάσματα

τὰ δι' ἀργίλλου διαδεσφωμένα ἐρυθρῶς μάλιστα πρὸς τὸ καυνοῦν ἢ τὸ κίτρινον κλίνοντα ἢ καθαρὰ ἀλιζαρίνη λαμβάνεται· τῇ ἀνακρίσει ἀλλοιώνεται δι' οἰονοπνεύματος ἢ τῇ ἐξήχυσιν ἐκ λαμβάνομεν στελεχῶν πρίσματα ἐρυθροῦ μέλανος κίτρινου ἐρυθροῦ χρώματος· ἐν ψυχρῷ ὕδατι καὶ ἀδιάλυτος, ἐν θερμῷ εὐάχιστα διαλυτὴ, διαλύεται ὁμοῦς εἰς οἰονοπνεύμα, αἰθέρα, γλυκερίνην, λιγροίνην, δξικὸν δξυ κτλ. μετὰ βασιμῶν ἀποτελεῖ ἄλλα εὐδιάλυτα ἐν ὕδατι δι' ὠραίου ἰώδους χρώματος· τὰ μετ' ἀλκαλικῶν γαιῶν καὶ βαρέων μετάλλων ἄλλα ἐνε ἀδιάλυτα ἰσχυρὰ ἐρυθρὰ ἢ μέλανα, ἐπὶ τοῦ πᾶσι ματισμοῦ δὲ τῶν ἁλάντων τούτων βασιμῶν καὶ ἡ χρησιμοποίησις τῆς Ἀλ. ἐν τῇ βαφικῇ σήμερον ὑπάρχει πολλὰ ἐργαστήρια παρασκευάζοντα αὐτήν, ἀντιστοιχεῖ δὲ τὸ πρῶτον μνημονευσθέν ἐτήσιως πρὸς 320 χιλιάδας μετρικῶς στατήρας τοῦ ἐρυθροδάνου· ἡ τιμὴ αὐτῆς ἐν 2 1/2 φράγκα κατὰ χιλιόγραμμον ἀντικατέστησε δὲ αὐτὴ σχεδὸν ὅλοτελὴς τὸ ἐρυθροδάνον. [O.A.P.]

Ἀλιζαρίνης μελάνη. Βλ. Μελάνη.

Ἀλιθόπτερις ἡ λογχοειδής. (Παλαιόν τ.) πτερίς τῆς λιθωνοοφύων περιόδου τῆς Σαρδηνίας, ἥς τὰ φύλλα ἔχον μορφὴν λόγχης. [K. M.]

Ἀλίνα χωρ. Ἀρκαδίας τοῦ δήμ. Βαλτετίου ἀπέχον ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Καντρέδας. Κτ. 325 τῷ 1889.

Ἀλικάνθος (Βοτ.) εἶτε Σ τ ρ ο υ χ ο ς ἁ λ ι κ ἁ κ α θ ο ς τοῦ Διοσκουρίδου εἶναι ἡ Φυσκίς (βλ. λ.) ἢ Ἀλικάνθος (Ph. Alkekengi L.) [Θ. X.]

Ἀλικάντη (Alicante, λατ. Lucen-tum), ἱσπαν. πόλις πρωτ. τῆς ἐν τῇ Βαλεντικῇ Ἀλικαντίας ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ τῇ μεσογείῳ θαλάσσῃ, ἐχυρὰ, εὐλίμενος, ἐμπορικῇ, κατοίκους ἔχουσα 35479 τῷ 1884. Περὶφημος εἶναι ὁ ἐν τῇ περιχώρῳ αὐτῆς κατασκευαζόμενος ῥῆς καὶ ἐρυθρὸς οἶνος ὁ ἀλικαντικὸς καλούμενος. Ἡ ἐμώνυμος ἐπαρχία (τὸ ἀρχαῖον Βαλεντιανὸν βασιλεῖον) διαρρέεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ἀλκού καὶ Φιναρόλου· καὶ ἔχει ἐμδ. μὲν 5484 τχμ., κατοίκους δὲ 427818 τῷ 1884. [N. Σ.]

Ἀλιζαρόδος (Ζωολ.) (Halicore). Κηραιδὸς φυτοφάγον ἐνδιατώμενον ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ὠκεανῷ καὶ τοῖς κόλποις αὐτοῦ, τῇ Ῥωσικῇ Ὠκεανῷ, τῇ Περσικῇ κόλπῳ μέχρι τῆς Ἀστροχίας. Εἶναι μέγα καὶ βαρὺ ζῷον, οὗτος τὸ σῶμα λεπύνεται πρὸς τὸ οὐραῖον, ὅπου ἔχει σχῆμα μηρίσκου. Τὰ πρὸς τὰ ἄκρα εἶναι βραχέα, πλατέα καὶ ἐστεργμένα δούλων, ἡ κεντρικὴ μικρά. Τὰ δέρμα φαίνε βαθὺ κατὰ τὴν ῥαχίν, ἀναισθητότερον πρὸς τὴν κοιλίαν, φέρει ἀραιοτάτας τρίχας· οἱ θοθαλμοὶ εἶναι ἀρκετὰ μικροί. Ἡ κατασκευὴ τῶν σκελετῶν καὶ ἡ δια-

τῆς τῶν δένδρων εἶναι περιεργαστή. Τὸ μεσογνήμιον ἐστὶν καρπόμενον ἐν τῇ ἀκρῇ τῆς ἡλικίας πρὸς τὰ κάτω εἶρει εἰς τον ἄρ-
ρην ἐν τῇ ἄκρῳ αὐτοῦ εὐθὺν καὶ ἰσχυρὴν
χυλιέδοντα καθιστάμενον αἰχμηρὸν ἐκ τῆς
κρήσεως. Μόνος ὁ κοπτήρ αὐτοῦ ἀλλάσσει ἀν-
τικαθιστῶν ἄλλον δένδρα τοῦ γάλακτος, αὐτοῦ
δὲ εἶν ἀναπτύσσεται εὐδόλως εἰς τὰς ὀφείας.
Εἰς τὸ ζῆρον τοῦτο ἡ καρδία εἶναι διεγερμένη
εἰς δύο μέρη διακεκριμένα ἀλλήλων, διζόν
καὶ ἀριστερόν. Τὰ ζῶα ταῦτα ὀφείονται διὰ
τὸ λίπος, τὸ ἔσφιγμα καὶ τὸ κρέας αὐτῶν. Ὁ περ
εἶναι εὐγευστον, ἀλλ' ὀλίγον γλυκύ. [N. A.]

Ἀλικαρνασσοὺς. Μητρόπολις τῶν Ἀρ-
χίων βασιλείων τῆς Καρίας, ὅπου Ἀρτεμισία
ἡ ἀδελφὴ καὶ σύζυγος τοῦ Μαντώλου ἀνήγειρεν
εἰς μνημεῖον αὐτοῦ τὸ περίφημον Μαντώλειον,
ὅπερ ἐλογοῖτο ἐν τῶν ἑπτὰ τοῦ ἀρχαίου
ἔλατου θαυμάσιον. Ἡ τοποθεσία καὶ τὰ λεί-
ψανα τοῦ μνημείου τούτου ἀνεκαλύθησαν ἐν
τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Νεῦ-
τωνος (Newton), ὅτινα πάντα μετεκρίθη-
σαν εἰς τὸ βοεττανικὸν Μουσεῖον. Καλεῖται δὲ
σήμερον ἡ πόλις αὕτη παρὰ μὲν τῶν Ὀθωμανῶν
Μ π ο υ θ ρ ο υ μ, ὁρροτέρων δὲ παρὰ τῶν ἐν-
ταπεινῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν γειτνιαζόντων Κίμων
Π ε ρ ο υ μ, ἰδίως, κατὰ τὴν μακρυστὴν τοῦ
περὶ τὴν δευτέραν δεκάδα τῆς 16' ἐκτακτικῆς
περιηγηθέντος τῆς τοῦ Αἰγίου νήσου
Χριστοφόρου Βουδελμοντίου (Libr. insular.
σελ. 104), οἱ τὴν πέλιν ταύτην κατασχόντες
ἱππεῖται τοῦ αἰῶνος Ἰωάννου τῆς Ἱερουζαλήμ,
μετασκευάσαντες τῷ 1400 εἶσι τὴν ἀρχαίαν
αὐτῆς ἀκρόπολιν κατὰ τοὺς τότε κανόνας
τῆς ἐκχυρωτικῆς, ἀρίστησαν αὐτὴν ἐπ' ἐνόματι
τοῦ αἰῶνος Πέτρου, ἐξ οὗ καὶ προσήλθεν ἡ ἐνο-
μασία Πετρούμι. Μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρ-
κων κατάκτησιν αὐτῆς πρῶτον ἀφώκησαν εἰς
αὐτὴν ἐκ τῶν Ἑλλήνων οἱ Κύπριοι, καὶ τοῦ-
των ἀπόγονοί εἰσιν οἱ σημερινοί Ἕλληνες
κατοικοῖτες αὐτῆς. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς συνίστα-
ται ἐκ τριεχιλίων περίπου ψυχῶν, ἐξ ὧν τὰ
δύο τρίτα εἰσὶν Ὀθωμανοί, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλ-
ληνες. Τὰ κυριώτερα ἐξαγόμενα προϊόντα τῆς
περιχώρου γῆς εἰσὶ τὰ σῦκα καὶ τὸ ἔλαιον. [I. S.]

Ἀλέκη. Βλ. Ἀλιεῖς.

Ἀλέκυρνα, ἡ Ἀιτωλικὴ κόμη, ἀπέ-
χουσα τριακοντα σταδίων τῆς Καλυδῶνος, κει-
μένη δὲ κατ' ἄλλους μὲν ΝΔ ταύτης ἐν τῇ
πεδιάδι, κατ' ἄλλους δὲ Ν παρὰ τὰς ἐκβολὰς
τοῦ Εὐφράτου. [P.]

Ἀλέμας Δεξιὸν παραποτάμιον τοῦ Κάτω
Κέγκου, ἐν τῇ εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνγκούστῃ χώρᾳ
τοῦ Γαβρὺν-Κέγκου, Πηγάζει ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ
Ἀκκουκούγια καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Κέγκον ὁ-
νωθὶ τοῦ Μερμπουρέγγι. [P. II.]

Ἀλέμα σταθμός (Poste de l'Al-
ma). Σταθμός τῆς γαλλικῆς χώρας τοῦ Γαβρὺν

-Κέγκου ἐν τῇ δυτικῇ ἡμερινῇ Ἀφρικῇ. [P. II.]

Ἀλμωός (Β α τ.) ἀρχαία ὄνομασία τοῦ
Ἀτριπλάκους τοῦ Ἀλμω (Atriplex Hal-
imius L.), κοινὴ δὲ καὶ τὰ νῦν (ἐναχού καὶ
Ἀ λ ι μ ω δ). [Θ. X.]

Ἀλμωοὺς. Ὁ Ἀττικὸς δῆμος τῆς Λε-
οντιδος φυλῆς πλησίον τῆς Κωλιάδος ἄκρας,
ἀπέχων τῆς πόλεως 35 σταδίων, κατὰ τὴν
μακρυστὴν τοῦ Δημοσθένους. Ἡ θέσις αὐτοῦ
ἐρίζεται ἀναμφισβήτητως ἐν τῇ χωρίῳ Τρά-
χωναις, παρὰ τὸ ἐποικισθῆναι πολυπληθῆ
λεῖψανα ἀρχαίων οἰκήσεων, ἧτοι θεμέλια τι-
κιδῶν, σφραῖτα, τάφει. Ἐν Ἀλμωοῦντι ὑπῆρχεν
ὄνομαστὴν ἱερὴν τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κέρης
καὶ ἑστέρην τοῦ Ἡρακλείους. Ἐκ τοῦ δήμου τοῦ-
του κατήγετο καὶ ὁ ἱστορικὸς Θεουκυδίδης. [P.]

Ἀλιούσα. Ἀρχαίον ὄνομα νήσου τοῦ
Ἀργολικοῦ κόλπου, τῶν Σπαρτιῶν, κατὰ τινὰς
γεωγράφους, ὡς ἔμοις ἐστῆτως ἀπέδειξεν ὁ
Ἄντ. Μηλιαράκης. Ἀλ. εἶναι ἡ παρὰ τὸ στέ-
μιον τοῦ λιμένος Χελίου νησίς, ἡ κοινῶς κα-
λουμένη Χηρίττα. [P.]

Ἀλίπαστα κρέατα, τὰ κατ' ἀποκο-
πὴν π α σ τὰ. Τὸ ἄλας, δι' οὗ ἐν μέτρῳ ἐπι-
πάσσονται τὰ κρέατα, ἔχει ἀντισηπτικὴν δύνα-
μιν. Τὰ συνθεστέρα αὐτῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ
χρήσει εἶναι τὰ χοίρεια, τὰ ὅποια καταναλί-
σκονται ὡς τροφὴ ἀνέψυχτα. Τὰ ἀλίπαστα κρέα-
τα, ἀποβάλλοντα τὸ πλεῖστον τῶν γριμῶν αὐ-
τῶν, δὲν ἔχουσιν οἷαν ὀρεπτικὴν δύναμιν καὶ
τὰ νοσῶν παρακινεῖσθαι δὲ μόνον εἶναι πολ-
λὴν συγχρίνωσιν βρωσίων ζώων οραζομένων
ἐπιβάλλεται ἡ ἀνάγκη τῆς διατηρήσεως τῶν
κρεάτων αὐτῶν.

Ἐξ Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας, ἐπὶ τοὺς ἀ-
τέρμονας τῶν ὀπείων λειψάνων ἡ κτηνοτροφία
τερασσίαν λαμβάνει ἀνάπτυξιν, τῆς μεταφρῆς
τῶν βρωσίων κτηνῶν ζώων ἀπεβαινούσης
δυσχερεῖς, μεταφέρονται τὰ κρέατα αὐτῶν ἁ-
λατι πιπασμένα καὶ πωλοῦνται ἐπὶ τῶν εὐρω-
παϊκῶν ἀγορῶν εἰς τιμὰς εὐτελεστέρους ἀπὸ τὰς
τῶν νοσῶν κρεάτων. [A. F. H.]

Ἀλίπαστοι ἰχθύες (Ἐμ πο ρ). Πτοι-
κιλα εἰσὶ τὰ εἶδη τῶν ἀλιπαστῶν ἢ ταριχευτῶν
ἰχθύων, ἐξ ὧν ἐμπόριον μεγάλων διαστάσεων
διενεργεῖται· τὰ κοινότερά εἰσιν οἱ οὐίσκοι (βα-
κχλάοι), αἱ σαρδίνας, αἱ ἀρίγγαι κ. λ. π. Ἡ παρα-
σκευὴ αὐτῶν διαφέρει κατὰ τὸ εἶδος. Ἐν Ἑλλάδι
δὲ ἡ κατανώσις τῶν ἀλιπαστῶν ἐν γένει ἰχθυῶν
εἶναι λίαν διαδεδομένη, ἀποτελούντων ἐν τῶν
κυριωτέρων ἀρτυμάτων ἐν τῇ τροφῇ τοῦ λαοῦ,
καὶ μεγάλη ἐξ αὐτῶν ποσότης εἰσάγεται ἐκ
τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, ἰδίᾳ ἐκ τῶν λιμένων
καὶ τῶν νήσων τῆς βορείου Εὐρώπης. [A. F. H.]

Ἀλίπεδον (Γ ε ω λ.) Ἀμμώδης παρὰ
τὴν θίλασαν πεδιάδα. [K. M.]

— (Γ ε ω γ ρ.) Μέρος τοῦ πεδίου τῶν Ἀ-
θηνῶν ἀπρὸς τὴν Πειραιεῖα, ὡς λέγει ὁ Σεν-
39*

φῶν ἐν Ἑλληνικοῖς. Τινὲς εἰκάζουσιν ὅτι εἶναι τὸ κατὰ τὴν σημερινήν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας λεωφόρον καὶ τὸν σιδηρόδρομον εἰς τὴν λιμένα των Ἀθῶν καταλήγειν χλωμαλὸν πεδῖον ἄλλοι δὲ θέτουν τὸ Ἀ. εἰς τὴν μεταξὺ παλαιοῦ καὶ νέου Φαλήρου ταναχῶδη παραλίαν. [Π.]

Ἀλιπηγή. (Υἱάτολ.) Καλοῦνται ἀλιπηγαί ἢ ἄλιν πηγαί πηγαὶ μεταλλικῶν ὑδάτων ἐνεχόντων ἄλλα χλωριούχα, ἐν οἷς πρῶτον τὸ χλωριούχον νάτριον (μαγειρικὸν ἅλας). Ἐν τοῖς ὕδασι τῶν ἀλιπηγῶν, ὧν ἡ γένεσις εἶναι ὑδάτμος καὶ πικρῶσα, ἐνεχονται πλὴν τῶν χλωριούχων καὶ θεικὰ ἄλλα ἢ γὰρ, ανθρακικὸν νάτριον, μόρια σιδήρου, βρωμίου καὶ ἰωδίου, καὶ ἐνίοτε καὶ ἐλευθερον ανθρακικὸν ὀξύ, ὅφ' ὧν τροποιοῦνται εὐσυνῶδες αἱ θεραπευτικαὶ αὐτῶν ιδιότητες.

Τὸ κύριον στοιχεῖον τῶν ἀλιπηγῶν, τὸ χλωριούχον νάτριον, ἐπεὶ μὲν εἶναι ποσὶν ἀμειβίας ἀπαιτηθείσης τοῦ χλωριούχου ἁπλοῦς καὶ μαγειρικοῦ ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ πυριτικοῦ νατρίου ἀφ' ἑτέρου, ὅτε γινώσκται χλωριούχον νάτριον, ἐπεὶ δὲ παραλαμβάνεται ἀπὸ τῶν στρωμάτων, δι' ὧν τὰ ὕδατα διερχονται καὶ ἐν οἷς εὐρίσκουσιν αὐτὸ εἶναι.

Ἐκ τῶν ἀλιπηγῶν αἱ μὲν εἶναι ψυχραὶ, αἱ δὲ χλιαραὶ, αἱ δὲ θερμαὶ καὶ ἄλλαι ὑπερθερμαὶ (Κόθνος, Διδρηφές) καὶ χρησιμεύουσιν πρὸς πόσιν καὶ λούσιν ἀναλόγως τῶν ἐκείναις παρυσταζομένων θεραπευτικῶν ἐνδείξεων.

Τὰ ὕδατα τῶν ἀλιπηγῶν πινόμενα δρῶσι κυρίως ὡς ἄραια διαλύσις μαγειρικοῦ ἁλατος, ἐξ οὗ κατὰ τὸ πλεῖστον ὀρίζεται καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν. Πλείστα ἐξ αὐτῶν ἐνεργοῦσι καθαρτικῶς, ἄλλαι δὲ διουρητικῶς. Ἐσωπαργαγέλαονται κατὰ 2—8 ποτήρια (τῶν 6 οὔγκ. ἕκαστον) δι' ἡμέρας πρὸς δυσκοιλιότητα ἐπιμόρους, χρονίους τοῦ στομάχου κατάρρους, διογκώσεις τῶν κοιλιακῶν σπλάγχνων, τοῦ ἥπατος, πρὸς τὸν ἱκτερον, τὸν κατάρρουν τῆς κύστεως, πρὸς κατάρρους ἐμφυσήματι καὶ πρὸς πυματιώσεις ἐναρξαμένας, πρὸς χοιραδικὰ πάθη καὶ πρὸς χρόνιαν δερμικὰ νοσήματα. Ἐπληθύνουν δὲ ὡς ὠφέλιμα καὶ πρὸς παραλύσεις ἰδίᾳ τὰς μετ' ἀποπληξίαν.

Εἰς ἁλμῶδη δὲ λουτρά παραγγέλλονται αἱ ἀλιπηγαὶ πρὸς χρόνιαν τοῦ δέρματος πάθη (ἐκζεμα, λειχήν, κ.λ.), πρὸς χρόνιους ρευματισμούς, εἰς διαλύσιν ἐξιδρωμάτων ἀρθρετικῶν, ρευματικῶν, χοιραδικῶν, πρὸς διογκώσεις τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνὸς μετὰ διελκρινόσας, πρὸς χρόνιαν μητρίτιδα καὶ φρονηκίτι-

δα, πρὸς νόσους τῶν ὀστέων, κ.λ. Ἐν Ἑλλάδι πάμπολλαι ὑπάρχουσιν θερμαὶ ἀλιπηγαί, ἐξ ὧν ἐν χρήτει σήμερον εἶναι κατὰ τὴν ἐνδοκρομῆτιν οἰκισμάτων κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤττον κακῶν καὶ ἀθλίων αἱ ἐν Κόθνῳ καὶ ἐν Διδρηφί. Ἐκ τῶν ἀλλοχῶν τῆς Ἑλλάδος θερμῶν ἀλιπηγῶν λόγου ἔχει εἶναι αἱ παρὰ τὰς ὑπορεῖς τοῦ Ὑμηττοῦ ἐν Βάρρῃ, καὶ αἱ ἐν Αἰγινῇ.

Καὶ ἀπανταχοῦ μὲν τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, κατ' ἐσχέρην ὁμοῦ ἐν Γερμανίᾳ, πλείονες ὑπάρχουσιν ἀλιπηγαί, ὧν ἐπιστημένον εἶναι αἱ ἐν Kissingen καὶ Kreuth τῆς Βαυαρίας, αἱ ἐν Hombourg, Krombach, Wiesbaden, Juliusbad, Hartzburg, Pyrmont, Baden-Baden, Kruetznaach καὶ Münster τῆς Πρωσίας, αἱ ἐν Nauheim ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ τῆς Έσσης, αἱ ἐν Ischl τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας, αἱ ἐν Cheltenham τῆς Ἀγγλίας, αἱ ἐν Bourbonne-les-Bains, Bourbon-Lancy, Balaruc, Bagnères de Bigorre ἢ Bagnères-Adour καὶ Bains τῆς Γαλλίας, αἱ ἐν Baden ἢ Baden, Bex καὶ Wildeg τῆς Ἑλβετίας καὶ τέλος αἱ ἐν Castellamare, Monte Catini, Ischia καὶ ἀλλοχοῦ τῆς Ἰταλίας. Βιβλιογραφία — Ξαδερῖου Ἀνδρ. δερ. Περὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος ἰαματικῶν ὑδάτων. Ἐν Ἀθήναις, 1840. — Θ. Ἀρσεν. τοῦ Ἀλφ. Φαρμακολογία. Ἐκδ. Β'. 1884 π. Γ'. [Β. Π.]

Ἀλιρραγώδη (Βοτ.). (Haloragideae) μικρὰ οἰκογενεῖα φυτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑδροχαρῶν, συγγενῶν δὲ τοῖς Ὀναγρίναις (βλ. λ.) ἀφ' ὧν διαφέρουσιν ὡς ἔχοντα τοὺς στυλοὺς καχυρτισμένους, τὴν φλοὴν τῶν τριχῶν, ἀλλὰ μονόσπερμον ἕκαστον χόρτον αὐτῆς. Εἶδη 80 περίπου ἐν χώραις εὐχαραίς καὶ θερμαῖς. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν ἡ Ἀλιρραγίς, τὸ Μυριόφυλλον, ἡ Γυνόβρα καὶ ἡ Ἰππουρίς. [Θ. Χ.]

Ἀλιρρόθιος. Γένος τοῦ Ποσειδωνοῦ καὶ τῆς νομῆς Εὐρύτης, ἐν βιάσαντα τὴν Ἀρείω καὶ Ἀγλαύρου θυγατέρα Ἀλκίππῃ ἀπέκτεινεν ὁ Ἀρης ἐπὶ τῷ φόνῳ δὲ τοῦτον ἐγένετο ἡ πρώτη ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δίκη. Κατ' ἄλλον μῦθον, ὁ Ἀ. ἀχθόμενος διὰ τὴν ἤτταν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ ἐκκόψῃ τὴν ἑλαίαν, ἣς ἔνεκα ἔλαβε τὴν Ἀττικὴν ἢ Ἀθῆνας· ἀλλ' ἀστοχήσας τῆς ἑλαίας, ἐπληξῆς διὰ τοῦ πελέκειος τὸν πόδα αὐτοῦ καὶ ἐτελεύτησεν. [Π.]

Ἀλῖς δρυός. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐν φαν' ἑσπερίᾳ διαίτης ἐρχομένων ἐπὶ βελτίονα, οἱ παλαιοὶ ἄνθρωποι, οἵτινες τρεφόμενοι πρῶτον διὰ βαλάνων μετέβαλον τὴν διαίταν ὑστερον εὐρεθέντος τοῦ αἰτού. [Π.]

Ἀλισμα (Βοτ.), γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀλίσμειδων (βλ. λ.) φυτὰ ὑδροχα-

ρῇ πολυετῇ. Τὸ κοινότερον εἶδος τῆς Εὐρώ-
πης καὶ τὸ μόνον ἐν Ἑλλάδι φυόμενον εἶναι τὸ
Ἄ. τὸ Ἀρνώγλωσσον (Alisma Plan-
tago L.) τὸ Ἀλίσμα τοῦ Διοσκορίδου, κατὰ
τὸν ὅποιον καὶ φαρμακευτικόν, κοινῶς δὲ
Πεντάνευρον τοῦ νεροῦ (ἐν Κερκ.)
καὶ Πλεμονόχορτον (ἐν Ζακυνθ.), κοινὴν ἐν
ἐλώδεσιν, ἔχον τα φύλλα Ἀστρογλώσσῃ ὅμοια,
ἀνόη μικρὰ λευκὰ ἢ υπέρυθρα σχηματίζοντα
θύρσον. [Θ. Χ.]

Ἀλισμασεῖδῃ (Bot.) Alismaceae, οἰ-
κογένεια μονοκωτληθῶνων φυτῶν. Καλὸς τρι-
σέπαλος, στεφάνη τριπέταλος, στήμονες ἐξ ἢ
πλείονες, ὑπεροί 3—6 ἐπικείμενοι, καρπίδια
καψοειδῆ. Εἶδη περίπου 63 πάντα ὑδροβία τῆς
θερμῆς καὶ τῶν εὐκρατῶν ζωνῶν τεταγμένα
εἰς γένη τρία, ἦτοι Ἀλίσμα, Βελσφό-
ρος καὶ Βούτομος (βλ. τὰς λεξ. ταύ-
τας). [Θ. Χ.]

Ἀλίσσον (Ἀρχιδάλδος) περίφημος ιστο-
ριογράφος Σκώτος (γεννηθεὶς τῇ 1792, ἀπο-
θανὼν τῇ 1867), συγγραφεὺς πολλῶν ιστορι-
κῶν πραγματείων, ἐν αἷς αἱ σπουδαιότεραί εἰ-
σιν: α) Ἡ ἱστορία τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
τῆς γαλλικῆς ἀπαναστάσεως μέχρι τῆς παλιν-
εσθῆσεως τῶν Βουρβόνων» (History of Euro-
pe from the French Revolution to the
Restauration of the Bourbons 1868) καὶ
ἱστορία τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ
Ναπολέοντος (Α') μέχρι τῆς ἀνόδου τοῦ Λου-
δοβίκου Ναπολέοντος (Γ') (History of
Europe from the fall of Napoleon to
the accession of Louis Napoleon. 1865).
Σπουδαίον θεωρεῖται καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ «Ἀρ-
χαὶ τοῦ ποινικοῦ νόμου τῆς Σκωτίας» (The
Principles of the criminal law of Scot-
land. 1832). [Π. Κ.]

Ἀλίσσονέτης (Ορουκτολ.) ὄρυκτόν τῆς
Χιλιῆς συνιστάμενον ἐκ μολύβδου (28,9 0/0
χαλκοῦ (53,3) καὶ οἰοῦ (17,8) ἰδ. Χ α λ κ ο -
γ α λ η ν ῖ τ η ς. [Κ. Μ.]

Ἀλίστανα χωρ. τοῦ δήμ. Ψωφίδος ἀ-
πέχ. 3 ὥρ. ἀπὸ Λειβάρι. Κατ. 282.

Ἀλίστραξ κομμόπολις τῆς ὑποδιοική-
σεως Ζίχνης τῆς Μακεδονίας, κατεμένη πρὸς
τὴν πεδιάδα τῆς Δράμας καὶ ἔχουσα περὶ τοὺς
2300 κατοικοὺς, ἐξ ὧν ὡς 650 Ἰ. Θωμανοί, οἱ
δὲ λοιποὶ Ἕλληνας, διακρινόμενοι διὰ τὴν
φιλομουσίαν αὐτῶν, ὧν τραγὸν τεκμήριον πρό-
κειται τὸ περικαλλῆς κτίριον, ἕπερ κατὰ τὰ
ἔτη τῆς ὑπερτιμήσεως τοῦ βαμβάκος ἀνῆγει-
ραν διὰ τὰ ἐκπαιδευτήριά των. Ἀστρολουνταί
περὶ τὴν γεωργίαν, ἥς κυριώτατον προϊόν εἶναι
ὁ βάρβαξ. [Ε.]

Ἀλίσφακι (Βοτ.) ἡ Ἀλίσφακιά
κοινὰ ὀνομασία τοῦ συνήθως ρακωσμή-
λιᾶ καλούμενου Ἐλελίσφακου (βλ.
λ.), [Θ. Χ.]

Ἀλιτζῆς (Ἰππολ.) οὗτοι κοινῶς καλεῖ-
ται τὸ ξανθὸν χρίσμα τοῦ τριχώματος τῶν
ἰππῶν (βλ. Χρωματισμὸς τριχώματος). Ἡ λέ-
ξις αὕτη πιθανὸν νὰ παραχθῇ ἐκ τῆς Ἰταλι-
κῆς alba, αὕτη δὲ ἐκ τῆς Ἀραβικῆς
alhasan, ὅπερ σημαίνει ἰππον ζωρὸν
καὶ εὐγενῆ. [Π. Ν. Π.]

Ἀλιτς (Halicz ἢ Halitsch).
Πόλις τῆς Γαλικίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Στατισ-
λάου παρὰ τὰς ἐχθὰς τοῦ Τύρα (Δνιέστρ) ἐν
εὐφύρῳ θέσει. Ἔχει 3164 κατ. (1880), ὧν
οἱ πλείστοι Ἑβραῖοι. [Π. Π.]

Ἀλέφρακα. Χωρίον τοῦ δήμου Λαρίσης,
καίμενον ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ἐχθρῇ τοῦ Πηνειοῦ ἐν
ταῖς ὑπὸ νεοεῖς τοῦ λόφου Δουμπρουτῆ παρὰ
τὸ στενὸν τοῦ Καλαμάκιου, δι' οὗ ὁρμητικῆς
καὶ βαθύς ῥεῖι ὁ ποταμὸς, ἔχον δὲ 183 κατ.
τῇ 1889. Πλησίον τοῦ χωρίου τούτου (εἰς ἀ-
πόστασιν ἡμισείας ὥρας) σφίζονται ἐπὶ ἀνάν-
τους λόφου τὰ τεῖχη ἀρχαίας πόλεως, καλού-
μενα κοινῶς Γυφτόκαστρο. Ἐπὶ τῆς κρυφῆς
τοῦ λόφου ὑψοῦται ἡ ἀκρόπολις περιβαλλο-
μένη δι' ἰδίων τεχνῶν καὶ πύργων προκτι-
ζόντων αὐτὴν καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως.
Ἐκείτω δ' ἡ πόλις ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν ποταμὸν
πλευρᾷ τοῦ λόφου, περιτεταγισμένη διὰ τεί-
χους ἐκ πολυγώνων καλῶς προσημερμένων
λίθων, ἔχοντες μέσον πάχος τεσσαρῶν μέτρων.
Τίς ἡ ἀρχαία αὕτη πόλις δὲν εἶναι ἐξηκριβω-
μένη τινὲς πλανηθέντες ἐν μέρει καὶ ἐκ τῆς
ὁμοιότητος τοῦ σημερινοῦ ἀνδράτος ὑπέθεσαν δι
εἶναι τὸ Φάκιον ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶναι τουρ-
κικόν, παλαιότερον τινὲς ἴσως ἰδιοκτητῆ τοῦ
χωρίου καλουμένου Ἀλφ' ἀγὰ' ἄλλοι τοποθε-
τοῦσιν ἐκεῖ τὴν Φαιστόν κατὰ δὲ τὰς νεωτάτας
εἰσένας πιθανώτατον φαίνεται διὰ τὰ εἰρηπια
εἶναι τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀτκακος (βλ.
Ἀτράξ), ἥτις ἔνεκα τοῦ ἐπικαίρου τῆς θέσεως
ἦτο καὶ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας εὐρύριον,
ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῶν μεσαιωνικῶν ἐπι-
σκευῶν τῶν τεχνῶν. [Π.]

Ἀλεψαῖ (Halifax). 1) Μία τῶν σημαν-
τικωτέρων βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν πό-
λεων τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῆς ἀγγλικῆς κο-
μιτίης Ὑόρκης, καίμενη ἐν τῇ στενῇ κοιλάδι
τοῦ Ἑββλε. ἀνατολικοῦ βραχίονος τοῦ Κάλ-
δερ, ἐφ' οὗ ὑπάρχει γέφυρα ἐξ τούτων ἔχουσα
μῆκος 180 μ. Κατοικοὶ 73 630 (1881).
Πέντε χμ. ἀνατ. καὶ παρὰ τὸν σιδηρόδρ. καί-
ται ἡ κώμη Ἰππερχολμ ἔχουσα 2920
κατ.—2) Πόλις ἐν τῇ Καναδᾷ, ἔδρα τοῦ
ὑποδιοικητοῦ τῆς Ν. Σκωτίας, πρωτ. τῆς ἐπαρ-
χίας Νέας Σκωτίας, κτισθεῖσα τῇ 1749, ἔ-
χουσα δὲ 30 100 κατ. (1881). Κεῖται κατὰ
τὴν Ν. πλευρὰν ἀρίστου λιμένος, εἶναι δὲ καλῶς
ἐκτισμένη. Ἔχει εὐρεῖας ὁδοὺς, ἐκτεταμένον
ἐμπόριον, κρηπίδας καὶ πολλὰ ἄρτια ἐκμύ-
σια κτίρια. [Π. Π.]

[**"Αλιφαξ** (Halifax). 1) Sir George Saville, μαρκήσιος τοῦ "Α. Βρεττανῶς πολιτευτῆς, γενν. τῷ 1630, ἀποθ. τῷ 1695. Συνετέλεσεν εἰς τὴν παλινδρόσων Καρόλου τοῦ Β', ὅστις τὸν ἀντήρκειψεν δούς αὐτῷ τίτλους ευγενείας καὶ διορίσας αὐτὸν τῷ 1680 μυστικὸν σφραγιδοφόλον. Ἀπολυθεὶς τῆς θέσεως ταύτης ἐπὶ Ἰακώβου τοῦ Β', ἐτάχθη εἰς τὴν ἀντιπολιτευσιν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θείαν του κατὰ τὴν ἀνάστασιν εἰς τὸν θρόνον Γεωργίου τοῦ Γ'.—2) Charles Montague κόμης τοῦ "Α. Βρεττανῶς πολιτευτῆς καὶ ποιητῆς. γενν. τῷ 1661, ἀποθ. τῷ 1715. Διακρίθει ἐκ τινων ποιημάτων του ἐτυχεν ἰσχυρὸν προστάτων, καὶ τῇ ἀρωγῇ τούτων κατέλαβε διαφόρους διπλωματικὰς θέσεις, καὶ εἰς ἀνῆλθεν εἰς τὰνὼτα τῆς πολιτείας ἀξιωματὰ, λαβὼν τὴν τίτλον λέρδου, χρηματίσας πολλὰκις ὑπουργὸς καὶ ἐπὶ τῆς μετεβασίλειας τῷ 1688 γενόμενος εἰς τὴν ἀντιβασίλειον. [Π.]

'Αλιφασκιὰ βλ. Ἀλίστακ. ἀ. Ἑλλεσιφασκος.

'Αλιφειρα ἢ Ἀλιφρα. Ἀρχαία πόλις τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Κυνουραίων παρὰ τὰ μεθόρια τῆς Τριφυλίας, λαβούσα τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀλιφρού, υἱοῦ τοῦ Λυκάονος. Ἐπὶ τοῦ Πανσυνίου ὑπῆρχον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἱερὰ τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἣν κατ' ἐξοχὴν ἐτίμων οἱ Ἀλιφρεῖς, διότι ἐμβολόγειον ὅτι ἐτόραξεν παρ' αὐτοῖς ἡ θεὰ διὰ καὶ κρήνην εἶχον, ἣν ἐκάλεον Τριτωνίδα, ἀναφέροντες εἰς αὐτὴν τὴν μύθον περὶ γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῷ ποταμῷ Τριτωνί, καὶ βωμὸν εἶχον ἰδρύτη Διὶς Λεχεῖτου, ὡς ἐκεῖ τεκνόντος τοῦ Διὸς αὐτήν. Καίτοι δ' ἡ Ἀλ. ἦν ἐκ τῶν συνωκισμένων εἰς τὴν Μεγαλιόπολιν Ἀρκαδικῶν πόλεων, ὅμως δὲν ἠρῆμώθη μετὰ τὴν συνοικισμὸν ταύτην, ἀλλὰ παρέμεινεν ὡς πόλις μέχρι τῶν ἐσχάτων ρωμαίων χρόνων τοῦτο δ' ἴσως διότι ἕνεκα τῆς ἐχυρᾶς θέσεως αὐτῆς ἦν φυσικὴν προπύργιον τῶν Μεγαλοπολιτῶν κατὰ τῶν Ἠραϊῶν καὶ τῶν Ἠλείων. Τῷ 240 π. Χ. ἔδωκε τὴν Ἀλ. τοῖς Ἠλείοις ὁ Μεγαλοπολίτης Λυδιάδας, ἀπέδωκε δὲ πάλιν τοῖς Μεγαλοπολίταις ἑλὼν αὐτήν (τῷ 219 π.Χ.) ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Φίλιππος ὁ Β'.—Τῆς ἀρχαίας πόλεως σφίζονται μέχρις ἡμῶν ἑρεπίαι ἀῖψα λίγρου (μάλιστα τῶν ταχυῶν, καὶ δύο νῶων τὰ θεμέλια καὶ κίονων σπένδυλοι). Ὦν περιγραφὰς ἐδημοσίωσαν ὁ Leake (Morea II σ. 72 κ.), ὁ Curtius Peloponnesos I σ. 360 κ.) καὶ ὁ Ross (Reisen im Pelopon. I σ. 102 κ.), τοπογραφικὴν δὲ χάρτην οἱ δύο πρῶτοι. Κεῖνται δ' ἐπὶ κρημνώδεις λόφον παρὰ τὴν χωρίον Ῥογκολιὸ μετὰ τῶν δύο κραποταμίων τοῦ Ἀλφειοῦ, Ῥογκελίτικου καὶ Τζελεχολίτικου, καὶ ἀπέχουσι μίαν μὲν ὥραν ἀπὸ Φαναρίου τῆς Ὀλυμπίας, ἡμίσειαν δὲ ἀπὸ τῆς μονῆς

Σεπετοῦ. Κοινῶς καλεῖνται Κάστρα ἢ Παλαιόκαστρο τῆς Νεοεπίστας, ἀπὸ τινὸς ῥων. κίου. [Π.]

'Αλιφείρας ὄημος. Ὁ ὄημος τῆς πρώτης ἐπαρχίας Ὀλυμπίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, οὐκ ὁρίζεται ἀπὸ τῆς ἐν τῇ περιγῇ αὐτοῦ καμένης ἀρχαίας πόλεως Ἀλιφείρας. Ἔχει κατὰ τοὺς 4103 τῷ 1889 καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Ζαχας (766 κάτ.) καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων: Βρεστώ (193 κάτ.), Δαρμεῖον ἢ Κεκὴ Σαῖλα (28), Δράνις (47), Ζελέχου (559), Κράνις (86), Λογγίς (83), Μπάρτι (182), Μπιζιμπάρτι (138), Μπουρζάκι (490), Νέιτσα (57), Παπαδῶ (120), Παρζέλι (122), Παλατιὰν (133), Τάφτη (87), Τεγκολιὸ (121), Σῆμου (31), Φτελιά (62), Ἀλ. περὶ καὶ Σέκουλα (181)· περιλαμβάνει καὶ τὴν μονὴν Σεπετοῦ (1 κάτ.) [Π.]

'Αλιφλοῦς (Β ο π.) εἶδος δρυός, κατὰ Θεόφραστον πιθανῶς ἡ Δ ρ υ ε ἢ Κ ῆ ρ ρ ι ε (Queercus Cerris L.) (βλ. λέξ. δρυς). [Θ. Ν.]

'Αλιφόνε ἢ Ἀ λ ι φ ὀ ν ε, κοινὴ δημοτικὴ ἐν ταῖς νήσις τῶν Κυκλάδων τοῦ Κίχου τοῦ ἀκανθώδους (Cichorium spinosum L.), ὅπερ ἀλλοτρῶς καὶ Ῥ α δ ι κ ι α τ ῆς ὀ α λ ἄ σ σ ης καλεῖται ἐσθίεται ἐσθὼν μετὰ ἑλαίου καὶ χυμοῦ λεμονίου ὡς τὰ κοινὰ Ῥ α δ ι κ ι α (βλ. λ.). Ἐν Σίφνῳ καλοῦσιν Ἀ λ ι φ ὀ ν ι α καὶ τὴν Κενταυρίδα τὴν ἀκανθώδη (Centauria spinosa L.) ἣ οἱ νέοι βλαστοὶ ἐπίσης ἐσθώμενοι. [Θ. Χ.]

'Αλκαδάλια ἦτο φέρος ἀγροπολιτικὴ ἐπιβαλλόμενος εἰς τινὰς πόλεις τῆς Ἰσπανίας ἐν ἀρχῇ εἰς τινὰ, ὕστερον δὲ εἰς πάντα τὰ εἰδη καὶ ανερχόμενος εἰς 5 % τῆς ἀγοραίας αὐτῶν ἀξίας. Εἰστέθη καὶ εἰς εὐαριθμούς πόλεις τῆς Γαλλίας, πρὶν δὲ εἰς τὴν Νεάπολιν καὶ εἰς τὴν ἄνω Ἰταλίαν καὶ ἐθωρήθη ἐπαχθίστατος. [Ε.]

'Αλκαδής (ἀραβ. Ἀλκαδ) δημοτικὴ ἀρχὸν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἔχων συγχρόνως εἰρηνοδότην καὶ ἀστυνόμενον καθήκοντα. Ἐκάστη πόλις ἔχει ἰδὸν ἀλκαδὴν, αἱ δὲ μειζονες πληθυσμῶν πλειοτέρους, ὧν πρῶταται ὡς ἀνώτερος ἐπίπτης ὁ Alcaldemayor. [Ε.]

'Αλκαζάρ (λ. ἀραβ.) ὄνομα γενικὴν τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ μουσουλμανικῶν ἀνακτόρων, ὅπερ ἀπεδείχθησαν ἐν ἀρχῇ καὶ εἰ χριστιανὸν ἡγεμόνας. Ἡ Κορδοβὴ εἶχε δύο τοιαῦτα, τὸ Alcazar viejo καὶ Alcazar nuevo, ὧν τὸ πρῶτον ἔκτισαν οἱ ἀράβες, τὸ δευτέρον ὁ Ἀλφόνσος ΙΑ'. Τὸ ἐν Σεβίλλῃ περισσώδην ὤκητο δωματὸν τὸν ΙΒ' αἰῶνα κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀδελφοῦ Ἀλφὸ καὶ συνεπιληρώθη ὑπὸ Πέτρου τοῦ Σκληροῦ καὶ τῶν διαδόχων του. Ἐπὶ πρῶτο δὲ ἀπὸ ἀνακτόρου να μεταβλήθη ἐν τοῖς ἔπειτα εἰς στρατῶνα καὶ μέλις ἐπ' ἐσχάτων τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Ἰσπανίας ΙΒ' ἡ

ἐξέτο ἡ ἀνακαινιστικὴ αὐτοῦ. Δύο ἑστέρᾳ ἀλκαζάρ ἐγένοντο παρὰ τὸν ποταμὸν, τὸ ἐν Μαδρίτη καὶ τὸ ἐν Σεγοβίᾳ (1862). Ομοίως ἐξηφανίσθη κατὰ τρεῖς καὶ τὸ ἐν Μορόχα τὸ 1405 ὑπὸ Ἑρρίκου Γ' τῆς Καστίλλης ἐγερθέν. [Σ.]

— (Βαλτάζαρ) λυρικὸς ποιητὴς τῆς Ἰσπανίας. Γεννηθεὶς ἐν Σ. βίλλῃ τὸ 1510, ἀπέθανε τὸ 1606. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἐκινεῖται Δι. Συμβούλιον πρὸς Χήραν. ἡ Ἠχώ, τὸ Εὐθυμὸν δεῖπνον [Σ.]

Ἀλκαζάρ-δε-Σάν Ζουάν, ἦτοι τοῦ ἀγ. Ἰωάννου, χωριόπολις (villa) τῆς Ἰσπαν. ἐπαρχίας Ciudad-Real, κειμένη ἐν χωρῇ λωρὸσσι μεταξὺ τῶν ποτ. Ζαγκάρα καὶ Γουάδα· εἶναι εὐδαίμων ἄστυ, οὗτος οὐ καὶ 8 721 εἶναι λίαν φιλόπονοι, ἡ δὲ περίχωρος ἄριστα καλλιεργημένη. Ἴχει νιγροποιεῖον, μύλους πυρίπιδος καὶ σιτολατῆς, ἐρικυργεῖα κ.τ.τ., ἐγγὺς δὲ μέταλλα σιδήρου καὶ χαλκίμου. Ἡ πόλις αὕτη καταστραφείσα ὑπὸ τῶν μαύρων, ἀνεκτίθη καὶ ἀνωκοδομήθη τὴν 17 αἰῶνα ὑπὸ τοῦ ταγματῆρος τῶν ἱπποτῶν τοῦ ἀγ. Ἰωάννου τῆς Γερουσαλὴμ, ἐξ οὗ τὸ ἐπώνυμον τῆς πόλεως. [Ν. Σ.]

Ἀλκαζάρ-δὸ-Σάλ, χωριόπολις (villa) τῆς πορτογ. ἐπαρχίας τῆς Εἰσπραξούρας ἐν τῇ διαμερίσματι τῆς Λισσαβωνίας, γραφικῶς ὡκοδομημένη ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Σάδου, ὅστις ἐνταῦθα εἶναι πλωτὸς καὶ πρὸς δυσμὰς ἐκβάλλει εἰς τὴν κόλπον τῆς Σαυοβίλλης, ἔχουσα 2 600 κατοίκους, μετ' ἐργαζομένων ἐμπορίων ἀλάτος καὶ σπαρτίνων πλεγματῶν λίαν εὐπρόσδοτον. Τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο ἡ Ἀλκαζάρ αὕτη Salacia (ἑλλ. Σαλ. α. κ. εἰ. α. ἡ Σαλ. α. κ. ρ. α. ων) καὶ ἦτο αὐτόνομος καὶ αὐτεξέχουσι ρωμαϊκῇ πόλιν, ἦτοι municipium· κατὰ δὲ τὸν μεσαιῶνα ἀρρήθρη ἀπὸ τῶν μαύρων τῷ μὲν 1109 ὑπὸ τοῦ νορβηγ. Σιγνάρδου, τῷ δὲ 1158 ὑπὸ τοῦ βασι. τῆς Πορτογαλίας Ἀλφόνσου Α', δις πολιορκηθεῖσα καὶ βοήθησαν τῶν γάλλων καὶ φλαμανθῶν σταυροφόρων, καὶ πάλιν τῇ 21 ἐκτωβρίου 1217 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου Β', ὡς πύργος βοήθησαν καὶ τότε τῶν καταρχαίων ἀπὸ τῆς βορ. Εὐρώπης σταυροφόρων ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐνίκησαν ἐνταῦθα τῇ 21 Ὀκτωβρ. /2 Νοεμβρ. 1833 οἱ μαγριβικαὶ τοῦς στρατιώταις τοῦ Φλωρεντίου. [Ν. Σ.]

Ἀλκαζάρ Κουεβίρα καλοῦσιν οἱ ἰσπανοὶ τὴν ἐν Μορόχα πόλιν Κάστρο-ἑλ-Κε-βίρα, ἥτις καλεῖται ἐπὶ τῷ ποταμῷ τοῦ Γιβραλτῆρ, οἰκουμένη ὑπὸ 25 000 κατοίκων, καὶ παρ' ἡν ἤτελλο καὶ ἐφρονέθη τῇ 4 αὐγ. 1578 ὁ βασι. τῆς Πορτογ. Σεβαστιανός. [Ν. Σ.]

Ἀλκαζόδη ἡ Ἀλκιδέη, θυγάτηρ τοῦ Μίνωος, ἥτις μετὰ τῶν ἁλλων δύο ἀδελφῶν τῆς παρομειλίσσασα τὸς βασιλικὰς τελετὰς, ἐτιμωρήθη σκληρῶς ὑπὸ τοῦ Διόνυσου, μετα-

μορφωθείσα εἰς βύζαν ἢ εἰς νυκτερίδα. (Βλ. καὶ Ἀγριώνια). [Π.]

Ἀλκαθους (Παρὰ ποιηταῖς Ἀλκιά-θος), γῆς τοῦ Πελοπόννησος καὶ τῆς Ἰππιδάμειας ἀδελφός δὲ τοῦ Ἀτρείδου καὶ τοῦ Θυέστου. Φόνευσεν τὴν ἐν Κιθαίρῳ λένοντα, ὅστις διεφθίρετο πλὴν ἁλλων καὶ Εὐπίπῳ τὴν παῖδα τοῦ βασιλέως Μεγαρέως, ἀλαβὴν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τούτου Εὐκίχμην καὶ ἀεσάλευσε τῶν Μεγαρέων μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ. Περὶ τοῦ φόνου τοῦ λένοντος φέρεται καὶ μῦθος τις, ὅστις ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀνιέρρετο καὶ εἰς τὸν Πηλεῖα, ἐπαναλαμβάνεται δ' ἐν νεοελληνικοῖς παραμυθίαις περὶ δρακοντεκτονίδων καὶ ἐν μύθοις πολλῶν ἁλλων λαῶν. Λέγεται δηλαδὴ ὅτι ἀποκτείναντες ὁ Ἀ. τὴν ἐν Κιθαίρῳ λένοντα, ἐξ' ὧν καὶ ἑτέροι ἦσαν ἀποσταλμένοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Μεγαρέων, ἀπέτεμε τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ καὶ κρύψας εἰς πύραν ἤλθεν εἰς Μέγαρον· τῶν δὲ ἀποσταλμένων ἐπὶ τὴν θύραν καυχόμενων ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἀποκτείναντες τὸ θύριον, προσκρίμασεν τὴν πύραν ἡλεστὴν αὐτοὺς καὶ ἔλαβε τὸ ὑπὸ τοῦ Μεγαρέως προκρυχθέν ἄθλον, ἦτοι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ καὶ εἰτα τῇ βασιλείᾳ. — Ἡ βασιλεία τοῦ Ἀ. ἐν Μεγαροῖς τίθεται μετὰ τὴν ἁλώσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Μίνωος, διότι ἐλέγετο ὅτι ὡκοδόμησεν ἐκ νέου τὸ τῆς πόλεως πύργον, ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου καθαιρεθέντος ὑπὸ τῶν Κρητῶν· συνεργασθὲν δ' αὐτῷ τεχνίζοντι τὴν πόλιν, κατὰ τὴν μαγικὴν μῦθον, ὁ Ἀπόλλων, καὶ συνεργάζομενος κατέθηκε τὴν κιθάραν ἐπὶ τινος λίθου, ὅστις ἐκτοῦ ἦναι ὡς κιθάρα κρουσθεῖσα, ἐκάνει ἐπλητίστον διὰ χαλκῆς. Ὁ Ἀ. ἐπεξέτεινε πιθανῶς τὰ παλαιὰ ὀχυρώματα τῆς πόλεως, τειχίσας καὶ τὴν ἑτέραν τῶν ὑπερκείμενων τῆς πόλεως λόφων, τὴν πρὸς δυσμὰς ὕψηλότερον, ὅστις ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα. Ἐν τῇ μετὰ τὴν ἁλώσιν ἡγεῖραν οἱ Μεγαρεῖς ἤρθον τῷ Ἀ. καὶ ἀγῶνας ἤγον εἰς τιμὴν αὐτοῦ, τὰ Ἀλκαθικά. [Π.]

Ἀλκαϊκὰ μέτρα (Μετρική) οἱ στίχοι τῆς ἀλκαϊκῆς στρόφης, εἰδικώτερον δὲ αἱ τὰ ἀλκ. ἐνδεκασύλλαβοι, συγκείμενοι ἐξ ἰαμβικῆς ὑπερκαταλήκτου διποδίας καὶ δύο συνημμένων αὐτῇ δακτύλων, ὧν ὁ τελευταῖος τρέπεται συνήθως εἰς κρητικόν· δ' ἰαμβικὴ καταληκτικὴ πενταπόδια καὶ γ' τὸ ἀλκ. δεκασύλλαβον, τ. ε. λογαριδικὸν κῶλον ἐκ δύο δακτύλων καὶ δύο τροχαίων ἐπομένων. Πλὴν τούτων ὑπάρχει καὶ ὁ μέγας ἀλκ. στίχος ἐκ δύο γλυκυσίων μετὰ βραχείας τροχαϊκῆς καταλήξεως. [Γ. Μ. Β.]

Ἀλκαϊκὴ στρόφη, τετραστιχὴς, τρία ἐνέχουσα μέτρα (τρίκαλος) στρόφη, ἰαμβικὸν συνῆμα καὶ λογαριδικὸν ῥυθμὸν. Πρῶτον αὐτῆς μέτρον εἶναι ὁ ἀλκ. ἐνδεκασύλλαβος, δις ἐπαναλαμβανόμενος, δευτέρον ἡ ἰαμβικὴ καταλη-

κτικὴ πενταπόδι καὶ τελευταῖον δ' ἀλκ. δεκάσουλ-
λαδος. Σχῆμα λοιπὸν τῆς στροφῆς ταύτης εἶναι:

- u - u - u - u - u -
 - u - u - u - u - u -
 - u - u - u - u - u -
 - u - u - u - u - u -

Ἡ ἀλκ. στροφή διαφέρει τῆς σαρπνικῆς διὰ τὸ σύντονον καὶ συνεκτικὸν τοῦ βυθιμ.β. διήκοντος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους διὰ τοῦ κειμέ-
νου, καὶ ζωνρότερον μὲν διὰ τῶν δύο πρώ-
των πύχων χωροῦντος, ἡσυχαιότερον δὲ διὰ
τῶν δύο τελευταίων καταλήγοντος. Ἐνεκα
τῆς σεμνοπρεποῦς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας αὐ-
τῆς ἡ στροφή αὕτη ἀρμίζει πρὸς ἑκκρατικὴν
ὁρθοκευτικὴν ἐμπνεύσεως, ὑψηλὸν ἰδεῶν καὶ
φρονημάτων. (Γ. Μ. Β.)

Ἀλκαῖος 1). Ὁ διάσημος Μυτιληναῖος
ποιητὴς, σύγχρονος τῶν συνταπειτῶν τοῦ Πιτ-
τακοῦ καὶ Σαπφούς, ἦτοι ἀκμάσας περὶ τὰ
τέλη τοῦ ἑξῆς π. Χ. αἰῶνος. Ἐγεννήθη
ἐπὶ τῆς νήσου Λέσβου ἐν τῇ πόλει Μυτιλήνῃ
ἐξ ἀριστοκρατικῶν καὶ εὐπορουμένων γονεῶν
εἶχε δὲ δύο ἀδελφούς, Κίριν καὶ Ἀντιμενίδην.
μεθ' ὧν ἔλαβε ζωνρόν καὶ ἐνεργητικώτατον
μέρος ἐν τῇ πολιτικῇ παλαιστρᾷ τῆς πατρί-
δος του ἐναντίον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς δημοκρατι-
κῆς μερίδος Πιττακοῦ καὶ πολλῶν ἄλλων
καρμματαρχῶν, ὡς τοῦ Μελαγχροῦ, τοῦ Μεγα-
λαγύρου, τοῦ Μυρσίλου καὶ ἄλλων, οἵτινες ἐπὶ
τοῦ δήμου βασιζόμενοι κατελάμβανον περιο-
δικῶς τὴν ἐξουσίαν γινόμενοι τύραννοι, ἦτοι
ἄρχοντες. Φύσει εὐγενῆς, ἀνδρείος καὶ πολ-
μήρδς μετέσχε πάντων τῶν τε ἐσωτερικῶν
καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πολέμων καὶ περιπλοκῶν
τῆς πατρίδος του, οὐδέποτε ἀποκλινῶν καὶ
πρὸς τοὺς ἄλλους ὅπλοις μεταχειριζόμενος ἐν
τῷ αγῶνι τοῦ βίου καὶ τῷ θεῷ τῆς ποιήσεως
δῶρον, τὸ ὅποιον κατεῖχεν εἰς μέγαν βαθμόν.
Οἱ πόλεμοι καὶ οἱ παντὶς εἴδους ἀγῶνες ἦσαν
ἡ προσφιλὴς του ἀσχολία (πρβ. Ὁρατ. Ἐρδ.
1, 32, 6. Κικέρ. Tuscul. 4, 23. Ἀθηναῖος 14
σ. 627. καὶ Ἀλκαῖος ἀποσπ. 15, 22 ἐπ. 28
ἐπ.). Ὅσακις δ' ἐκόπαζεν ὁ σάλος τῶν πολι-
τικῶν παθῶν καὶ ἀναστατώσεων καὶ παρήγγετο
ἡ ἐπικίνδυνος ἥδονη τοῦ πολέμου καὶ τῶν ὅπλων,
ἡ ὁρμητικὴ καὶ ἀνθησχές του οὗτος ἐρίπτειτο
μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ δυνάμεως εἰς τὰς ἀ-
πολαύσεις τοῦ βίου, εἰς τὴν λατρείαν τῆς Ἀ-
φροδίτης καὶ τοῦ Διονύσου, τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ
θεῶν, τοὺς ὁποίους καὶ διὰ τῶν ποιημάτων του
συνεχῶς ἐξῆμνει, ἂν καὶ περὶ τοὺς ἔρωτάς του
δὲν ὑπῆρχε πάντοτε εὐτυχία. Ἡ Σαπφὼ λ.χ.
δὲν ἐφαινετο ἀνταποκρινόμενη εἰς τὸν ἔρωτα
τοῦ ποιητοῦ, τὸν ὅποιον οὗτος μετὰ σεμνῆς
δειλίας ἐξομολογεῖται αὐτῇ ἐν τῷ περιωθθέντι
διατίχῳ.

Ἰσχυρὸν, ἄνευ μὲλλομένης Σάπφης,
θεῶν τοῦ Πιττακοῦ, ἀλλὰ μετὰ τοὺς αἰῶνες. (Ἀποσπ. 33)

Ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις οὐδέποτε ἀπεθάρρυ-

νετο, οὐδ' ἀπῆλπιζεν. Ἦτο λοιπὸν ἀληθῶς
ποιητικὴ φύσις, καθ' ὅλην χαριτωμένος ἀνὴρ
χειριζόμενος μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκαλίας καὶ χα-
ρίτος τὸ ἔπος καὶ τὴν λύραν, διατρέπων οὐχ
ἥττον ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν ἢ ἐν τοῖς
συμποσίαις καὶ τῷ ἔρωτι. Πανταχοῦ ὁρμητικῶς
τολμηρὸς καὶ προκλητικὸς, χωρὶς νὰ στερεῖται
λεπτότητος τρόπων καὶ τρυφερότητος αἰσθη-
μάτων οὐδὲ πολιτικῆς φρονήσεως, ὅταν καὶ
δπου ἐχρειάζοντο. Ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς
πατρίδος του πολέμων, τῶν ἐποίων μετέσχε
ὁ Α., ῥητῶς αναφέρονται ὁ πρὸς τοὺς Ἀθη-
ναίους περὶ κατοχῆς τοῦ Σιγγεῖου, καθ' ὃν
ποιητὴς ἀπώλεσε καὶ τὴν ἀσπίδα του (Πρβ.
π. 95. Στράβ. 13, σ. 600 καὶ Ἀλκ. ἀποσπ.
32.), καὶ ἑτέρας τις πόλεμος πρὸς τοὺς Ἰου-
θραῖους (Σχέλ. εἰς Νικάνδρου Θηρικὰ 613.).
Τῶν δ' ἐσωτερικῶν αγῶνων μετέσχε πάντων
πρωταγωνιστὴς ἐν τῇ ἀριστοκρατικῇ μερίδι.
Δυστυχῶς ὅμως, ὅτε ἡ μερίς αὕτη μετὰ μα-
κροῦς αγῶνας κατέλαβε τὴν ἐξουσίαν, ἐξώκει-
λεν εἰς τοσοῦτους διωγμούς καὶ ἀντεγκινήσεις
κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ὥστε ὁ λαὸς ἐπανα-
στατήσας ἐξέδιωξε τοὺς ἀριστοκρατικούς κατα-
ργήσας εἰς Ἀλγυπτῶν (Στράβ. 1, 37). Ὡπεὶ δ'
δ' ἀπεπειρώθησαν ἐκεῖθεν νὰ καταλάβωσι καὶ
πάλιν τὴν ἐξουσίαν ὑπὸ ἀρχηγούς τὸν Ἀντι-
μενίδην καὶ τὸν Α., ὁ λαὸς ἀνηγγέρευσεν τὸν
Πιττακὸν αὐτομνηστήν πρὸς ἄμυναν τῆς πολι-
τείας κατὰ τῶν φυγόντων, ἦτοι περιέλαβεν αὐ-
τὸν εἶδος δικτατορικῆς ἐξουσίας.

Τὸν νεοσπάρτα
Πιττακὸν οὕτως τῇ θυρίδι καὶ ἀποθυμῶντι
ἐκείνῳ τῷ ἔρωτι μὲν ἰσχυροῦς ὄντος

λέγει μετὰ πικρίας ὁ ποιητὴς (Ἀποσπ. 37 Α'
πρβ. καὶ Ἀριστοτ. Πολιτ., 3, 9.). Καὶ δὲν διέ-
ψευσε τὰς ἐλπίδας τοῦ λαοῦ ὁ Πιττακός, διότι
ἐνίκησε τοὺς ἐπιδρομείς, φρονῶν ὅμως ἐπὶ
«συγγνώμῃ τιμωρίας ἀρεσιωτέρας», ἀπέπειραν
αὐτοὺς ἀνηγγεῖν, ἂν καὶ ἦτο ζεινὸς προσδ-
ελημένος ὑπὸ τοῦ Α. προσωπικῶς (Διογ. Λα-
έρτ. 1, 70 Ὁαλέρ. Μάρκ. 4, 1, 6. καὶ Ἀλκ.
ἀποσπ. 37.). Ἐκτοτε ἐπῆλθε, φαίνεται, συμ-
φιλίαισις μετὰ τὸν Πιττακὸν καὶ Α. καὶ οἱ δύο
ἄνδρες ἄνδρες ἐνέργουν ἐν ὁμονοίᾳ ἐξ ἴσου τιμώ-
μενοι ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Μυτιληναῖον τι νόμι-
μα ἐν Παρισίαις νῦν εὐρισκόμενον, παριστᾷ ἐπὶ
μὲν τῆς μιᾶς ὁμῆς τὸν Πιττακόν, ἐπὶ δὲ τῇ
ἐτέρας τὸν Α., γνωστὸν δ' εἶναι ὅτι καὶ ἄν-
δριαντας εἶχον στήθῃ εἰς ἀμφοτέρους οἱ συμ-
πολιταὶ των.

Τὰ ποιήματα τοῦ Α. ἦσαν πολλὰ καὶ ποι-
κίλα, πάντα λυρικά, ὡς πολυτάραχος καὶ ποι-
κίλος καὶ ἐμμουσος ὑπῆρχε καὶ ὁ βίος του, τοῦ
ὁποίου ἀποτελεῖται πιστὴν εἰκόνα. Διότι ἐξ
ἐπαγγέλματος ποιητὴς δὲν ἦτο ὁ Α., ἀλλ'
ἐξῆραζε διὰ τῆς ποιήσεως τὰ ἐκείνῳτε συναί-
σθηματα καὶ διανοήματά του, τὰς ἐριμὰς, τὰς
δράσεις καὶ τὰ πάθη του, ὅτε μὲν ἴνα κατακ-
ταύνη τοὺς πολιτικούς του ἀντιπάλους ἢ

τοὺς πολέμιους τῆς πατρίδος του, ἡ ἐνθαρρύνει καὶ ἐπ' αὐτοῖς τοὺς ὁπαδοὺς καὶ συμπολίτας του. ἔτε δ' ἵνα ὑμνήσῃ τοὺς θεοὺς ἡ ψάλλῃ τὸν δῖον τὸν ἔρωτα καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἡδονάς. (πρὸς Ὁράτιον ὠδ., 2, 13, 26 ἐπ. Σατυρ. 2, 1, 30.). Πάντα λοιπὸν ἦσαν τῆς εὐκαιρίας ποιήματα, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς φέρουσι καὶ τὴν χάριν καὶ δύναμιν τῆς φυσικότητος καὶ ἡρέσαν μεγάλοις τοῖς τε συγγραφοῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις. Ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων τοῦ Ἀ. ἀποτελεῖται τεύλαχιστον ἐκ δέκα βιβλίων, ὡς ἐξαχθεῖ ἐκ τοῦ Ἀθηναίου (11, 181, Δ.). δὲν ἦσαν δὲ κατατεταγμένα κατὰ τὴν μετρικὴν τῶν μορφῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ περιεχόμενον, ἥτοι διηροῦντο εἰς ὕμνους, εἰς σατυρικά (Στράβ. 13, 617) ἥτοι πολιτικά, εἰς συμπότικα, ἐν οἷς καὶ τὰ σκόλια, καὶ εἰς ἔρωτικά. Ἐκ πάντων δὲ τούτων μέγιστος ἦμῶν περιεσώθησαν μικρὰ ἀποσπάσματα 104 τὸν ἀριθμὸν, ἱκανὰ ὅπως δῶτε νὰ παρασχωσιν ἡμῖν ἀμυδρὰν ἰδέαν περὶ τῆς ποιητικῆς ζωῆς καὶ ἀξίας τοῦ Ἀ., ὁ ὅποιος μετὰ τῆς Σαπφούς ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν μεγίστων λυρικῶν ποιητῶν τοῦ αἰολικοῦ μέλους παρ' Ἑλλήσιν. Ἡ μετρικὴ του δὲν ἦτο τεχνικὴ τις καὶ πολὺ πλοκαρ, ἀλλ' ἀπλή, καὶ ὁ Ἀ. ἤρκειτο εἰς μονοστροφούς ποιήσεις καὶ χωρὶς νὰ προσέσῃ οὐδὲν ἰδίαν ἐφευρέσεως μέτρον, μεταχειρίσθη τὰ ὑπάρχοντα μετὰ χάριτος καὶ δυνάμειως σπανίως, ἀρεσκόμενος κατὰ προτίμησιν εἰς τοὺς λογαοιδικούς ρυθμούς, διὰ ἀλκαίαν μέτρον ἐκλήθη ἐκ τούτου τὸ λογαοιδικόν. (Βλ. Ἀλκαικά μετρά. Ἀλκαϊκὴ στροφή.) Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἀ. εἶνε, ὅπως καὶ ἡ τῆς Σαπφούς, αἰολικὴ. Καθ' ὅλου δὲ ἡ περὶ αὐτοῦ ποιεῖται καὶ λογοτέχνη κοίσις Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεύς ἔχει ὡς ἐξῆς. «Ἀλκαίου σκέπει τὸ μεγαλοφυὲς καὶ βραχὺ καὶ ἡδὺ μετὰ δεινότητος. ἔτι δὲ καὶ τοὺς σχηματισμούς μετὰ σαφηνείας, ὅσον αὐτῆς μὴ τῇ διαλεκτῇ τε καθήκονται, καὶ πρὸ πάντων τῶν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἦθος...» (Ἀρχαίων κρίσις, 2, 8.) παραμοῖα δ' εἶνε καὶ τοῦ ἑτέρου μεγάλου τῆς ἀρχαιότητος λογοκρίτου, τοῦ Κοιντίλιανου, ἡ κρίσις (10, 1, 63.). Καὶ οἱ Ἀλεξανδρινοὶ δὲ οὐλόλογοι: μεγάλως ἐξέτιμων τὸν Ἀ., διότι ὑπῆρχεν Ἀριστοφάνειος καὶ Ἀριστοφάνειος ἐκδοσις τῶν ποιήσεων αὐτοῦ (Ἡρακλείδης, σ. 134), ὁ δὲ Δικαίεργος ἔγραψεν ἴδιον βιβλίον «περὶ Ἀλκαίου», ὡς μνημονεύεται πολλάχοι παρ' Ἀθηναίῳ, καὶ ὁ συμπολίτης τοῦ ποιητοῦ Καλλιὰς συνέγραψε «περὶ τῆς παρ' Ἀλκαίῳ λεγούσης» (Ἀθην. 8, 85, Στράβ. 13, 618.), ἀπολεσθέντα δ' ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἀ. ὑπὸ Δράκοντος καὶ Ὁρακλίδους ἀναφέρει ὁ Σουΐδας. Οὐχ ἦν τὸν δ' ἥρσκοντο εἰς τὴν ἀνδρικήν Μούσικον τοῦ Ἀ. καὶ οἱ Τρωῆται, καὶ μάλιστα ὁ μέγιστος αὐτῶν λυρικὸς Ὁράτιος, ὅστις καὶ πολλάχοις τὸν ἀπεμνημόνευεν. Πελοποννησιακὸς λοιπὸν ποιητὴς ἦτο ὁ Ἀ.

καθ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα, κατόπιν ὁμοῦ παρημελήθη καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων του ἀπώλετο. Τὸν δὲ παρ' ἄλλοις ποιηταῖς καὶ συγγραφεῖσι συζητούμενον ἀποσπασμάτων τοῦ Ἀ. πλήρη συλλογὴν πρῶτος παρεσκεύασε καὶ ἐδημοσίευσεν ὁ Stange τῷ 1810 ἐν Χάλλῃ, ἔπειτα δὲ ὁ Boissonade ἐν Παρισίοις τῷ 1825, ὁ Ἀ. Ματθίας ἐν Λίψκῃ τῷ 1827, ὁ Ἀρενς ἐν ἐπιμέτρῳ τοῦ συγγραμμάτος του De dialecto Aeolica καὶ ὁ Th. Bergk ἐν Poetae Lyrici graeci, σ. 704 — 735 τῆς 6' ἐκδ. Μονογραφίαι δὲ περὶ Ἀ. ἔγραψαν ὁ Plehn ἐν Lesbica σ. 169 ἐπ., ὁ Welcker ἐν Kl. Schriften T. I, καὶ ὁ F. Jacobs ἐν τῇ ἐγκυκλοπαίδειᾳ τοῦ Ersch καὶ Gruber, ἐπραγματεύθησαν δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ συγγραψάντες ἱστορίαν τῶν ἑλλ. γραμμάτων. Ὁ δὲ Theod. Kock περιέγραψε μονογραφικῶς τὰς πρὸς τὴν Σαπφῶ πάντας τοῦ Ἀ. σχέσεις ἐν τῇ συγγραμμῇ Alkaios und Sappho, ἐν Βερολίῳ 1862.

2) Ὁ καθ' ὅσον τὸν ὅποιον ὁ Εὐπολὶς ἐν τῇ σφοδρῶ ἀποσπασματικῇ ἀποκαλεῖ Σικελιώτην καὶ Πελοποννησίον συγγραμμῶς (ἀπόπ. 283.), ἀκράτως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

3) Ὁ «κομικὸς τῆς ἀρχαίας κομικῆς, υἱὸς δὲ Μίκκου», τὸν ὅποιον ὁ Σουΐδας ἀποκαλεῖ καὶ Μυτιληναῖον καὶ Ἀθηναῖον καὶ ὁ ὅποιος κατ' αὐτὸν «ἔγραψε δράματα δέκα» (Σουΐδ. ἐν λέξει.). Ἐκ τῶν ἔργων τούτου περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν 36 ἀποσπάσματα καὶ τὰ διδυμάτα αὐτῶν δράματων του, ἅτινα εἶνε «Ἀδελφοὶ μισχυόμενοι», «Γαυμήδης», «Ἐνδομίμων», «Ἰερόδωρος», «Καλλιπύρις», «Κοιμησάμενος», «Παλαίστρια» καὶ «Πατρίστρα». Ἐκ τῶν ἐπιγράφων δὲ τούτων τῶν κομικῶν του καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν ἀποσπασμάτων εὐκλεῖται ὅτι ὁ Ἀ. οὗτος ἵσταται μετὰ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας κομικῆς, πρέπει λοιπὸν νὰ ἡμασται κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖν τοῦ τεσσάρτου π. Χ. αἰῶνος καὶ μάλιστα κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, διότι ἡ Πασίχα ἐδιδάχθη ἀπὸ σκηνης συγγραμμῆς μετὰ τὸν «Πλούτον» τοῦ Ἀριστοφάνους τὸ δ' ἔτος τῆς 97ης Ὀλυμπιάδος, ἥτοι τῷ 389 π. Χ. Τὰς ἀποσπάσματα αὐτοῦ συλλέξας ἐξέδωκεν ὁ Meineke ἐν τοῖς ἀποσπασματικῇ τῶν κομικῶν τ. Β' σ. 824 κέ. καὶ τελευταῖον ὁ Th. Kock ἐν τ. Α' σ. 756 κέ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκδόσεως τῶν ἀποσπασμάτων.

1) «Ὁ τῶν λοιπῶν ἱμβίων καὶ ἐπιγραμμάτων ποιητὴς», ὡς ἀποκαλεῖται παρ' Εὐπολίου (Εὐαγγ. προπαρακ. 10, 3.), ἀκράτως κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖν τοῦ τρίτου π. Χ. αἰῶνος ἐπὶ Φιλίππου Γ' τῆς Μακεδονίας, τοῦ ὁποῦ ἀπὸ θαυμαστοῦ καὶ οἷου γένετο ἀποπνεύσας ἐχθρὸς, ἀρ' ἔστω ὁ βασιλεὺς ἐκείνος δεινῶς ἐκκασιχθεὶς τὴν πατρίδα τοῦ ποιητοῦ Μασσηνίαν ἐν ἔτει 216 π. Χ. Τούτῳ ἔνεκα καὶ μάλιστα ἐξομνήσῃ τὸν ἱμαζιον νικητὴν τοῦ

Φιλίππου, τὸν Τ. Κ. Φλομινένον. Οὗτος εἶνε ἴσως ὁ Ἀλκαλὶς, τὸν ὁποῖον εὐφρόνως αναφέρει ὁ Πολύβιος (32, 6.), ὡς ἐπιδεξιῶς σκώπτοντα καὶ χλευάζοντα. Ἐκ τῶν 22 ἐπιγραμματίων, 20α περιέτωσεν ἐξ αὐτοῦ ἡ ἑλλ. Ἀνθολογία (τόμ. 13, σ. 830—838, ἐκδ. Jacobs), φαίνεται ὅτι ὁ Ἀ. οὗτος ἦτο ἐκ τῶν χαριεστειῶν ἐπιγραμματοποιῶν τῆς ἀρχαιότητος.

5) Ἐπικουρείος φιλόσοφος, ἐκδιωχθεὶς τῇ 173 π. Χ. ματα τῶν ἁλλων Ἑλλήνων λογίων ἐκ Ρώμης ὡς ἐπικινδυνὸς εἰς τὰ βωμικὰ ἦθη. (Ἀθηνᾶς 12, σ. 517. Διόγανος Παικ. Ἰστορ. 9, 12.). Μερικότερον ἄλλο περὶ αὐτοῦ οὐδὲν εἶνε γνωστὸν. [Γ. Κ.].

Ἀλκαλὰ (ἀραβ.—τούχος ἢ φρούριον) ἐνομαζομένηται πολλάκις πόλεις ἐν Ἰσπανίᾳ, ὧν ἐπισημότεραι εἶναι 1) Ἀ λ κ α λ ἄ-δ-Ἰ ν α ρ έ ε, αὐτέδικος πόλις (Ciudad) τῆς Μαδριτικῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Ἰνκάρου, 33 χ. μ. ΔΒΑ τῆς Μαδριτῆς, ἐνκντι δὲ τοῦ λόφου Ζουλεμα, ἐφ' οὗ ἦτο ποτε ἡ βωμικὴ πόλις Complutum (ἑλλ. Κέμπλουτον), ἧς καὶ ἐδόθη τὸ ἔννομα εἰς τὴν Ἀλκαλὰν ταύτην καὶ εἰς τὴν ἐν αὐτῇ ἐπισκοπικὸν ὄρεον, καὶ ἐν πεδιάδι εὐφρόνῳ σίτου, σταφυλῶν, κηπαίων ὀπωρῶν κ. τ. τοιούτων. Ἀδριθεάτα ἐν αὐτῇ εἶναι τὸ μέγαρον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Τολέδου καὶ τὸ τοῦ αγ. Ἰλδεφόντου λύκειον, ἐν τῇ ναύῳ τοῦ ὁποῖου ἐν ἀρχῇ ἦτο τὸ νῦν ἐν Μαδρίτῃ ἀποκειμενον μνημεῖον τοῦ μεγάλου καρδινάλιου Χιμενες, τοῦ ιδρύσαντος ἐν Ἀλκαλᾷ τῇ 1499—1509 τὸ ἄλλοτε περιφρῶμενον αὐτόθι πανεπιστήμιον, ὅπερ διαλυθὲν τὸ 1836 μετεκμερίσθη μετὰ τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ εἰς Μαδρίτην. Ἔχει δ' ἡ πόλις αὕτη προσέτι σχολὴν ἱππικῆν, κλωστήριά τινα, ὑφαντουργεῖα καὶ δύο μεγάλα βυρσοδεψεῖα. 2) Ἀ λ κ α λ ἄ-δ-Ἰ σ θ έ ρ τ, δευτεροταχὴς πόλις (villa) ἡ κομὴ πόλις τῆς τοῦ Βαλεντιανοῦ νομοῦ ἐπαρχίας Καστελλόνικς παρὰ τὴν ἐκ Βαλεντίας εἰς Ταρραχόνην σιδηροδρόμον, ἔχουσα περιχαλκῇ ἐκκλησίαν καὶ 6129 κατ. τῇ 1877. 3) Ἀ λ κ α λ ἄ-δ-Ἰ ο υ α θ α έ ρ α, κομὴ πόλις (villa) τῆς τοῦ Ἀνδαλουσιακοῦ νομοῦ Σεβίλλιακῆς ἐπαρχίας ἐπὶ τῇ Γουαδαλέχῃ, εἰκουμενὴ μὲν ὑπὸ 8298 κατοίκων, κειμένη δ' ἐπὶ τερπικῶν τινος λόφου. 4) Ἀ λ κ α λ ἄ-δ-Ἰ λ έ ε -Κ α έ ο ὗ λ έ ε, κομὴ πόλις (villa) τῆς τοῦ Ἀνδαλουσιακοῦ νομοῦ Καδίζικῆς ἐπαρχίας ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος τοῦ πρὸς Δ κρηπιδαιῶν ὄρους Γρανάδας, ἔχουσα 9296 κατοίκους. 5) Ἀ λ κ α λ ἄ-δ-Ἰ λ -Ρ έ ο, κομὴ πόλις (villa) τῆς τοῦ Ἀνδαλουσιακοῦ νομοῦ Σεβίλλιακῆς ἐπαρχίας ἐπὶ τῇ Γουαδαλκιβίρῳ, ἔχουσα 2704 κατοίκους. 6) Ἀ λ κ α λ ἄ-λ-ἄ-Ρ έ ἄ λ, αὐτέδικος πόλις (Ciudad) τῆς τοῦ Ἀνδαλουσιακοῦ νομοῦ ἐπαρχίας Ἰαέν, κειμένη μὲν μεταξὺ τῶν δυ-

τικῶν δειράδων τοῦ μεγάλου ὄρους Ἰαέν ἐπὶ ὄρεπιδιῶν εὐφρόνῳ λαγάνων καὶ κηπαίων ὀπωρῶν 857 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλ. ὑψηλοῦ, εἰκουμενὴ δὲ ὑπὸ 15901 κατοίκων. [Ν. Σ.].

Ἀλκαλι (Χ η μ.) ἐκάλουν οἱ Ἀράβες τὸ ἐν τῇ τέρρᾳ τῶν θαλασσιῶν φυτῶν ἀπαντῶν ἀνθρακικὸν Νάτριον, ὅπερ ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἐθεωρεῖτο ταυτοσημον μὲ τὸ ἐν τῇ τέρρᾳ τῶν χερσαίων φυτῶν εὐρισκόμενον ἀνθρακικὸν Κάλιον, ὅπερ διεκρίθη κατόπιν ὡς φυτικὸν ἄλκαλι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πρῶτον ἄλκαλιν ὀρυκτὸν ἄλκαλι· εἰτα ἐγένετο ἡ διάκρισις μεταξὺ καυστικοῦ καὶ ἀνθρακικοῦ ἄλκαλιου ἐδόθη δὲ τὸ ἔννομα Ἀ. καὶ εἰς τὸ ἀνθρακικὸν ἄλκαλιν (πηκτικὸν ἄλκαλι)· σήμερον καλοῦνται ἀλκαλικά τὰ ὑδροξειδία τοῦ Κάλιου, Νατρίου, Ρευθιδίου, Καίσιου, Λιθίου καὶ Ἀμμωνίου. Τὰ ὑδροξειδία τοῦ Ἀσβεστίου, Βαρίου καὶ Στρωντίου καλοῦνται ἀλκαλικά γαίαι· τὸς ἐν τοῖς ὄργανισμοῖς ἀπαντώσας ἀναλόμενους τῶν Ἀ. ἐνώσεις καλοῦσιν ἀλκαλοειδῆ· τὰ Ἀ. ἵνε εὐδιάλυτα ἐν ὕδατι, ἔχουσι καυστικὴν ἐνέργειαν καὶ γεῦσιν, ἀποτελοῦσι μετὰ τῶν ὀξείων ἄλατα, καὶ μετὰ τῶν ἐλαίων καὶ λιπῶν σαπωνας, κυανθοὶ δὲ τὰς ὑπὸ τῶν ὀξείων ἐρυθρανθεῖσας φυτικὰς βαφάς· ἐν τῇ φύσει ἀπαντῶσιν ἀφθόνως, συνθεσιμμένα μετὰ διαφόρων ὀξείων ὡς ὀρυκτὰ (βλ. κατωτέρω) καὶ διαλυόμενα εἰς τὰ εἰκότερα ὕδατα. [Ο. Α. Ρ.].

Ἀλκαλικά μέταλλα. Τὰ ἐκ τῶν ἀλκαλίων ἐξαγόμενα ἐλαττὰ μέταλλα, ἔχουν κ α λ ι ο ν, ν α τ ρ ι ο ν, λ ι θ ι ο ν, έ ρ υ θ ρ ι ο ν (ρευθίδιον) καὶ γ λ α μ ι ο ν (καίσιον)· ταῦτα ἔχουσι μεταλλικὴν λόμφιν, ἐν συνθέσει θερμοκρασίᾳ εἶνε μαλακά, ὀξειδισθὲντα ταχύτατα καὶ διαλύουσι τὸ ὕδωρ μετὰ σφοδρότητος. Τὰ ὀξειδία τούτων καλοῦνται ἄ λ κ ἄ λ ι α (βλ. κατωτέρω). [Κ. Μ.].

Ἀλκαλικά ὕδατα βλ. Ὑδατα ἄ λ κ α λ ι α α ὐ το φυ η.

Ἀλκαλικῶν γαιῶν μέταλλα ἢ ἀλκαλικά γαίαι βλ. Ἀλκαλι.

Ἀλκαλιμετρία (Χ η μ.) καλεῖται ἡ ἐργασία τῆς αναλυτικῆς χημείας, ἥτις σκοπεῖ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἐνεργοῦ ἀλκαλίου τῶν ἀλκαλικῶν οὐσιῶν, ἰδίως δὲ τῆς σόδας καὶ ποτάσης· ἡ ἀξία τῶν οὐσιῶν τούτων ἐξαρτᾶται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ περιεχομένου καυστικοῦ ἢ ἀνθρακικοῦ Κάλιου ἢ Ἀ. ἐκτελεῖται ἰδίως δι' ὀγκομετρικῶν μεθόδων (πρβλ. Ἀνάλυσις ὀγκομετρικῇ) καὶ ἵνε τὸ ἀντίστροφον τῆς ὀγκομετρικῆς ἢ ἐπὶ τῇ βάσει ἀλκαλιμετρικῶν προπαρασκευῶν ἀναφερομένην περιεκτικότητος τῆς σόδας κ.τ.λ. δὲν ἵνε ὁμοίᾳ εἰς τὰς διαφόρους χώρας· ἐν ᾗ ἐν Αὐστρίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἀναφέρονται ὡς βαθμοὺς τὸ ποσὸν τοῦ ἐνεχομένου ἀνθρακικοῦ Νατρίου, ἐν Ἀγ-

ῥίζα καὶ Ἀμερικῇ ἀναφέρουσι τὸ ποσὸν τοῦ νικατοειδίου εὐθὺς ὅσα ἀναφερμένη ἐν Γερμανίᾳ ὡς 90 βαθμῶν ἀναφέρεται ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς 52,7 ἢ μάλλον ὡς 51,3 ἔνεκα τοῦ ἐφαλμένου ατομικοῦ βάρους τοῦ Νικατοειδίου ἵσχυται ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ βιομηχανίᾳ. [O. A. P.]

Ἀλκαλοειδῆ (X η μ.) καλοῦσιν ὀργανικὰς βάσεις ἀπαντώσας εἰς πολλὰ φυτὰ καὶ εἰς εἰς ἱαματικά καὶ δηλητηριώδη βότανα· τὰ Ἀλ. ἔχουσιν ἰδιότητος τινὰς ἀναλόγους τῶν ἀλκαλίων, ἔνα δὲ περὶ σκευάσθησαν καὶ τεχνικῶς πάντα ἐνέχουσιν Ἀζώτων, ἵνα ὀλίγον διαλυτὰ ἢ διαδεύματα ἐν ὕδατι, εὐδιάλυτα ἐν οὐλοπνεύματι, ἀντιδρῶσιν ἀλκαλικῶς καὶ σχηματίζουσιν ὄξιν ἅλατα· τινὰ ἵνε ρευστὰ, οἷον ἡ κωνίνη καὶ νικετίνη, τὰ πλεῖστα δὲ στερεὰ, οἷον ἡ μωρφήνη, κινίνη, στρουγνίνη κτλ. ἡ στρουγνίνη καὶ ἡ μωρφήνη ἵνε ἐκ τῶν ἱσχυροτέρων δηλητηρίων. [O. A. P.]

Ἀλκαμένης. 1) Ῥιζὴ Τηλέκλου, δέναντος ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀγρίων βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, συμβάσιλεύσας μετὰ Θεοπόμπου. Ἦν ἡγεμὼν τῆς στρατικῆς τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῇ πρώτῃ Μετασχηματικῇ πολέμῳ, ἀπέθανε δὲ κατὰ τὸ τέταρτον περικύβητος τοῦ πολέμου ἐκείνου, βασιλεύσας 38 ἔτη. [H.]

— 2) Ἀνδριαντοποιὸς Λέξιμος μαθητὴς τοῦ Φειδίου· κατ' ἄλλας δὲ μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων ἀντίπαλος αὐτοῦ. Ἡ χρονολογία τοῦ τεχνίτου τούτου καὶ ἡ ἐν τῇ τέχνῃ σημάσια αὐτοῦ παρέσχον ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις καὶ ἀντιλογίας· ἡ ἐκτίμησις αὐτοῦ ἐξαεῖται ἐκ τῆς γνώσεως, ἣν ἔκαστος ἔχει περὶ τοῦ τεχνικοῦ χαρακτῆρος τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιηθέντων ἀγαλμάτων τοῦ δυτικοῦ αἰσιώματος τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς· ἔνεκα τούτου ἀναγκαζόμεθα νὰ παραμυθεύωμεν ἐκτενέστερον περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ περὶ Ὀλυμπίας ἔκθεσιν. Ἡ μαρτυρία τοῦ Πλουτάρχου ἐστὶ ὅτι ὁ Ἀ. κατεσκεύασε τὰ ἀγάλματα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡρακλέους, ὅτινα ἀνέστησαν ἐν Ὀλυμπίᾳ μετὰ τὴν κατὰ λυσιν τῶν τριάκοντα (102 π. X.) εἰς τὸ Ἡρακλείον τῶν Θηβῶν, ἡ μαρτυρία αὕτη παρέχει τὴν μόνον ἀπὸ τῆς ἀφορμῆς πρὸς ἀκριθεῖ ἐπίσταν τῆς ἡλικίας τοῦ τεχνίτου τούτου. [Θ. Σ.]

Ἀλκαμιν, ἰταλικὴ πόλις ἐν Σικελίᾳ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τραπάνι, ἔχουσα 37 497 κατ. τῷ 1881. Ἐγγὺς αὐτῆς ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Ἐρίστης. [N. Σ.]

Ἀλκάννα (Βοτ.) Ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως Al-hinna, ἐξ οὗ καὶ τὸ κοινὸν Κ. ν. α. 1) Βαρκὴ ὕλη ἐκ τῆς ῥίζης (radix alkan-nae verae φαρμ.) τῆς Λαυσονίας (βλ. λ.). τῆς Λαυσονίας (Lawsonia alba Lam.) ἡ Κόμπος τῶν ἀραβίων. δι' ἣς ἐν τῇ Ἀνατολῇ αἱ γυναῖκες ἐκνίθουσιν τὸ πλάσι τε (ὡς παρατηρεῖται ἐπὶ τῶν μουρμίδων)

καὶ τὰ νῦν τὰς τρίχας καὶ τοὺς ὀφθαλμ. 2) Ἀλκάννα (Alkanna Tausch) τῶν φυτολόγων εἶνε α') γένος τῆς οἰκ. τῶν Βορρακινειδῶν διαφέρων ἀπὸ τῆς Ἀ γ γ ο υ α η ς (βλ. λ.) κατὰ τὸ ἐπιπεδὸν αὐλωνιδίων τῆς βλάστησης τῶν καρπῶν, ἐνθ' εἰς τὰς Ἀγγύσας ἡ βλάστη αὐτῶν εἶνε ἔγκριτος. Αἱ Ἀλκακναι εἶνε φυτὰ πρῶτη καὶ πολυετὴ μετὰ κανόν, ἐκαστὴν ἡ λευκὴν ἀνθῶν εἶδη δὲ γνωστὰ 25 περικύβητος τὰ πλείστα ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ, ἐν δὲ μόνον ἀνὰ πᾶσιν τῇν Εὐρώπῃ, ἤτοι ἡ κοινότερη Ἀ. ἡ βαρκινὴ (Alkanna tinctoria ἡ Anchusa tinctoria κατὰ Λινναίου. βλ. λ., Ἀ γ γ ο υ α η ς), ἡ ῥίζα βαρκινὴ (rad. Alkannaes spuriae, κοινῶς βαρκινὴ). Τὰ ἄλλα εἶδη τὰ αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι εἰσὶ τὰ ἑξῆς: Ἀ. ἡ Πνευμονία (Alk. Pulmonaria Griseb.) καὶ Ἀ. ἡ Σκαρδική (A. Scardica Griseb.), ἀμφότερα ἐν Μακεδονίᾳ· Ἀ. ἡ ὀριανταλὶς (A. orientalis L.) ἐν Ἠλεπονησῷ, Ἀ. ἡ τὸ Σιέρου (A. Sieberi A. DC.) ἐν Κρήτῃ, Ἀ. ἡ Σαρτωριανή (A. Sartoriana Boiss. et Heldr.) ἐν Ἀργεῖδι καὶ Ἀ. ἡ Ἑλληνική (A. Graeca Boiss. et Sprun.) κοινὴ ἐν ὄρειναις. [Θ. X.]

Ἀλκάννα ἐρυθρὴ (X η μ.) (ἀλκωνίνη), τὸ χρώμα τῆς ῥίζης τοῦ φυτοῦ alkanna tinctoria ἐκχυλίσματον διὰ διωμάνθρακος· ὑπέπεσαν εἰς ἀχρηστὴν ὡς λίαν ἀσταθές. [O. A. P.]

Ἀλκάνταρα, ἡ, κατ' ἀρχὰς μὲν προάστειον, νῦν δὲ τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς Δισταδίνος, ἐν ᾧ ὑπάρχει καὶ περιγερμῆναι ὑδραγωγείον. Αὐτοῦ ἐνίκησε τῇ 25 Αὐγούστου 1580 ὁ δούξ Ἀλδός τοὺς πορτογάλους καὶ ἔμεινε ἔκτοτε ἡ Πορτογαλία ἡνωμένη μετὰ τῆς Ἰσπανίας μέχρι τοῦ 1640. [N. Σ.]

— Ἡ, ἰσπανικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Κάστερας (Ἑστρεμαδόρα) ἐπὶ τῇ Τάγο, ἔχουσα 3 527 κατοίκους, ἔδρα δὲ τοῦ ἐμιονίμου ἰσπανικοῦ τάγματος. [βλ. κατωτέρω]. [N. Σ.]

Ἀλκαντάρ, ἰσπανικὸν τάγμα ἱερουθὲν τὸ 1176 ὑπὸ τοῦ Γόμεθ - Φερνανδου ἐκινεῖτο τῶν μαυριτανῶν. Μετανομοθῆθαι ἐπ' αὐτῷ βραδύτερον μετατεθείσης τῆς ἔδρας του ἐν Ἀλκαντάρ. Τὸ παράτημα τοῦ τάγματος τούτου ἀπονέμεται σήμερον εἰς ἐνδείξιν εὐγενείας καὶ εἶνε σπουδὴ τοῦ λαοῦ μετὰ πρᾶσινης ταπεινίας. [Σ.]

Ἀλκαράς (Alcaraz), ἰσπανικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἀλβακέτης παρὰ τὰς πηγὰς Γουαδάρκινου καὶ τοὺς βορείους πρόποδας τοῦ ἐμιονίμου ὄρους (Sierra de A.) πρόποδας, ἔχουσα 4 392 κατοίκους. [N. Σ.]

Ἀλκαρράς (Ταχ.) καλεῖται πᾶσι λινον ἀγγεῖον ἡπίως ἐφηνένον, καὶ διὰ τοῦτο λίαν παρῶδες, χρησιμεύον, ἵνα καθίσταται ψυχρὸν

τὸ πόσιμον ὕδωρ διὰ τῆς αὐτομάτου ἐξατμίσεως ἐν Πορτογαλίᾳ τὰ ἀγγεῖα ταῦτα καλοῦνται βιλκα. Πρβλ. Ἀγγινητικὰ ἀγγεῖα. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀλκαρσένιον (X η μ.) (κακοδ(μ)υλοξείδιον αλκαρσενιοδμεθυλοξείδιον.) = $As_2O_3 \cdot C_2H_5 \cdot 4O$. τὸ ἄλλοτε καλούμενον «καπνίζον ὕγρην τοῦ Cadot» ἐχωρίσθη ὑπὸ τοῦ Bunsen εἰς κακοδ(μ)υλοξείδιον As_2O_3 καὶ κακοδ(μ)υλοξείδιον ἢ ἀλκαρσύλιον $As_2O_3 \cdot C_2H_5 \cdot 4O$ ἥτοι εἰς τὴν μετὰ μεθύλιον ἑνώσειν τοῦ αλκαρσενικοῦ καὶ τὸ ξείδιον ταύτης διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἐγνώσθη ἡ ὑπαρξίς μεταλλούχων βιζίων λίαν σπουδαία διὰ τὴν ἀναπτύξιν τῆς ἐπιστημονικῆς χρημείας. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀλκία (Βοτ.) (Alcea L.) κατὰ Λινναίον ἴδιον γένος τῆς εἰκόθεν. τῶν Μαλαχιοειδῶν, κατὰ δὲ τοὺς πλείστους νεώτερους βοτανικούς τμήμα τοῦ γένους Ἀλθία (βλ. λ.). Π δ' Ἀλκία αὐτὸ τοῦ Διοσκουρίδου ἀναφέρεται εἰς τὴν Μαλακίαν (βλ. λ.). [Θ. Χ.]

Ἀλκείδης. Ἰππώνυμον τοῦ Ἀμφιτρώωνος, συνηθέστερον δὲ τοῦ Πρακλείου, ἀπὸ Ἀλκαίου υἱοῦ τοῦ Περτιάως καὶ πατρὸς τοῦ Ἀμφιτρώωνος [Π.]

Ἀλκεκάγγε (Βοτ.) βλ. Ἀλκικάμβος.

Ἀλκέτας. 1) Ὁ Ἀ', υἱὸς Θαρύπου βασιλεὺς τῆς Ἱπείρου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀ' αἰῶνος π. Χ. ἔχεν υἱὸς δύο, Νεοπόλεμον καὶ Ἀρδόβαν, ἡμετέρους βασιλεύσαντας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. — 2) Ὁ Β', προσδύτης υἱὸς Ἀρδόβου τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου Ἀλκέτου τοῦ Ἀ'. Τοῦτον ἀκρατῇ θυμῷ θύει ἐξήλασεν ὁ πατήρ, καταλιπὼν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν νεώτερον υἱὸν τοῦ Ἀλκίδου. Ἀλλὰ φονευθέντος τοῦ Ἀλκίδου, ἐπανήλθεν ὁ Ἀ' καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν (813 π. Χ.)· οἱ Ἱππειῶται ὑπέμειναν τὴν τυραννίαν αὐτοῦ ἐπὶ τινα χρόνον, φοβούμενοι τὸν σύμμαχον καὶ προστατὴν αὐτοῦ Κάσσανδρον, ἀλλ' εἰτα ἐπαναστάντες ἀπέκτειναν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς παῖδας καὶ κατήγαγον Πύρρον τὸν Αἰακίδου (307 π. Χ.). [Π.]

Ἀλκη (Ζωολ.) Τὸ μεγαλύτερον καὶ δυσειδέστερον τῶν ἐλαφοειδῶν εἶναι ἡ Ἀλκη, βιῶσα ἐν Εὐρώπῃ σήμερον εἰς τὴν Σκανδιναυικὴν γεωγραφίαν καὶ ἐν Ἀμερικῇ εἰς τὸν Καναδὴν, ἐνῷ κατὰ τὸν μεσαῖον αἰῶνα ἔθρεφετο καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ. Ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἀπαντᾷ καθ' ὅλον τὸ βόρειον αὐτῆς. Ἡ Ἀλκη εἶναι ζῷον μέγα, ὕψους δύο μέτρων, ἔχον σῶμα βραχὺ καὶ σκέλη μακρά καὶ ἰσχυρά. Ἡ κεφαλὴ εἶναι δυσειδής, τὰ ὦτα τόσον μακρά, ὥστε ἡ ὄψις στερουμένη κεράτων, βλεπομένη μακρὸν προσομοιάζει πρὸς τὴν ὄψιν, οἱ δοκῶντες εἶναι μικροί. Καθιστᾷ δὲ κυρίως δυσειδέστατην τὴν κεφαλὴν τὸ ἀνώτερον χεῖλος, ὅπερ παχὺ, πλατὺ καὶ μαλθακὸν καταπίπτει ὡς κυκλικὸν παραπέτασμα ἐπὶ τοῦ στόματος. Τὸ τρίχωμα εἶναι βραχὺ καὶ λε-

πτόν. Τὰ κέρατα τοῦ ἄρρενος περὶ τὸ πέμπτον ἔτος ἄρχονται διαπλατυνόμενα καὶ σχηματίζοντα κοιλότητά τινα. Ἡ Ἀλκη βίσι κατ' ἀγέλας εἰς δάτη ὕγρα καὶ ἐλῶδη τρέφεται ἐν φύλλων ἰτέας καὶ φλοιῶν ἀρωματικῶν χύματων φασμῶν εἰς ἐδάφη ὑγρά. Τὸ κρέας τῆς Ἀ. εἶναι ἀνθρώπινον, ἀλλὰ τὸ δέρμα ἐξαίρετον διὰ βυρσοδεψικῆς. (βλ. εἰκόνα ἐν λ. "Ελαφοειδῶν πίνκκος ἀφ. I). [Ν. Α.]

Ἀλκη (Ζωολ.) καὶ Λεπαρόχη (Alca) πτηνὸν στεγανόπουν, οὐτινος αἱ πτέρυγες εἶναι βραχεῖαι καὶ παχέαι χρησιμεύουσαι μᾶλλον διὰ τὴν νῆξιν ἢ τὴν πτήσιν. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ δογάνωσις εἶναι τοιαύτη, ὥστε δύναται νὰ διαμένῃ ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀρκετὸν χρόνον χωρὶς νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην ν' ἀναπνεύσῃ. Κιτίζει ἐν φωλεαῖς τοῦ ἐν τῷ μέτῳ τῶν ὁρτῶν τῶν ἐλῶν ἐν τῷ βάθει ὁπῶν, ἐξ ὁρύσσει. Τρέφεται δι' ἰχθύων, εὖς ἀλλεῖται ἀπὸ πρῶτης ἄχρις ἐσπέρας, λαμβάνει δ' ἡφρόνον τρεφὴν, δι' ἧς καὶ τὸ σῶμα εἶναι εὐσκαρὸν λίαν. (βλ. εἰκόνα ἐν λ. Στεγανόπτερα, πιν. Α' ἀρ. 4.5.) [Ν. Α.]

Ἀλκήστιδος ἀναξίωσις. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀπιθάνων. Ἀλκήστιδος ἀνδρεία· παροιμία ἐπὶ τῶν καρτερῶν. Ἀμφοτέραι ἀπὸ τοῦ μύθου περὶ Ἀλκήστιδος (βλ. λ.). [Π.]

Ἀλκήστις. Θυγάτηρ τοῦ βασιλεῶς τῆς Ἰωλκοῦ Πελίου, ἡ καλλίστη τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς («διὰ γυναικῶν», καθ' Ὁμήρον Ἰλ. Β, 114). «Πελίοιο θυγατρὸν εἶδος ἀρίστη». Νομπευθεῖσα τὴν Ἀδμήτην (βλ. λ.) ἔτεκεν ἐξ αὐτοῦ τὴν Εὐμηνίαν, ὅστις βασιλεύων τῶν Φερῶν καὶ τῆς Ἰωλκοῦ ἦλθεν εἰς Τροίαν ἄγων ἑνδεκά ναὺς Μόνη ἡ Ἀλκήστις «δι' ὑπερβολὴν εὐσεβείας», κατὰ τὴν Διόδωρον, δὲν συνηγγήσεν εἰς τὴν φόνον τοῦ πατρὸς τῆς Πελίου, οὐ τὸ σῶμα κατέκταναν αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ τῆς παραπεισθεῖσαι ὑπὸ τῆς Μυρτιάς. Ὀνομαστὴ δ' ἐγένετο ἡ Ἀλκήστις διὰ φιλανθρωπίαν, δεχθεῖσα ν' ἀποθάνῃ ἀντὶ τοῦ συζύγου (βλ. Ἀδμήτος)· τὸν μῦθον τοῦτον ἔλαβον ὡς ὑπόθεσιν τραγωδίας πολλοὶ ἀρχαῖοι ποιηταί, ὡς ἐμφαίνεται ἐν στίχῳ τινὸς τοῦ Ίουδενάλειου, γνωστοὶ δ' ὀνομαστὴ εἶσιν ἡμῖν τῶν μὲν Ἑλλήνων ὁ Φρόνιτος καὶ ὁ Εὐριπίδης, τῶν δὲ Ῥωμαίων ὁ Λαίβιος καὶ ὁ Ἀπίπιος· τοῦτον δὲ περὶ σὺν μόνῃ ἡ τοῦ Εὐριπίδου τραγωδία. — Εἰς τοὺς μῦθους περὶ τῆς Ἀ. ἀναφέρονται εὐάριθμά τινα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἅτινα καταγράφει λεπτομερῶς ὁ C. Dissel, de Admeti et Alcestidis fabula commentatio archaeologica. Hal. Sax. 1882. — βλ. πλὴν τῆς μονογραφίας ταύτης καὶ τοῦ αὐτοῦ, Der Mythos von Admetos u. Alkestis. Brandenburg 1882 καὶ L. Slacke, De Admeto et Alcestide. Rinteln. 1873. [Π.]

Ἀλκιότη (Andrea Alciati). Διάσημος ἰταλὸς νομοδιδάσκαλος, γενν. τῇ 8 Μαΐου 1492 ἐν Ἀλτσάτε παρὰ τὰ Μεδιόλανα, ἀπεθ.

τῇ 2 Ἰαν. 1550 ἐν Πανί. Ἐβδόμη ἐν πολι-
ταίᾳ ἰταλικῆς πόλεως, ἔγραψε δ' εἰς καλλι-
στην λατινικὴν γλῶσσαν νομικὰ συγγραμματα,
διακρινόμενα διὰ τὴν ἐπιτημονικὴν μέθοδον
αὐτῶν. Ἀπαντᾷ τὰ ἔργα αὐτοῦ (operta omnia)
ἐξέδοσαν τὸ πρῶτον ἐν Βασιλείᾳ (1516—40
εἰς 4 τομ.). [Π.]

Ἀλκιβιάδης Ἀθηναῖος ὁ ἑγγονος ὁμο-
νύμου πάππου καὶ υἱὸς Κλεινίου τοῦ μετασχόν-
τος ἐπὶ πρῶτους ἰδιοστῆλους τῆς ἐν Ἀρρεμνίῳ
ναυμαχίας τῷ 480 π. Χ. καὶ παρόντος τῷ 417
ἐν τῇ μάχῃ τῆς Κορινθίας. Γεννηθεὶς περὶ τὸ
452 π. Χ. ἦτο ἀνῆλικον παιδίον κατὰ τὴν
θανάτον τοῦ πατρὸς, τὴν δὲ φροντίδα τῆς ἀνα-
τροφῆς αὐτοῦ ἀνελαβὼν ὁ Περικλῆς, συγγενὴς
ὄν τῆς μητρὸς Δεινομάχης. Οὐκ ἔστρεψεν
Ἀλκιβιάδην Μιγαλκίους, Ἀλλὰ δὲν ἦτο
ἐύκολον νὰ διακοσῇ ὁ μικρὸς ὄρναξ, οὗ τὸ
μὲν σῶμα ἦτο ἐρσιμιον καὶ περικαλλές, ἡ δὲ
ψυχὴ ἐκυκλινότο μεταξύ ἀρετῆς καὶ κακίας.
Διὰ ταῦτα οὕτε ὁ Περικλῆς, καίπερ παραλα-
βὼν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἐπὶ τινα χρόνον
μετὰ τὴν θανάτον τῆς Δεινομάχης, οὕτε ὁ
Σωκράτης ἠδυνήθησαν νὰ χαλινάγῃ τῷ
αὐτῷ αὐθιγόνῳ, καὶ δικαίως ἔκειτο περὶ
αὐτοῦ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Περ-
ικλέους διακτινέοντος σκόμπος ἐμελλεν ἡμερᾶν
τινὰ ναποδὴ λείων ἐν τῇ πόλει, ἥτις, ἐκθρέ-
ψατα αὐτόν, ἠναγκάζετο ἔπειτα νὰ ὑπηρετῇ
εἰς τοὺς τρόπους αὐτοῦ. Ἐχὼν πλήρη συναί-
σθησιν τῆς ἐξόχου σωματικῆς του καλλοπῆς
καὶ τῆς πνευματικῆς εὐφροσύνης καὶ ἀρετῆς ποιο-
ύμενος χρῆσιν τοῦ οἰκογενειακοῦ του πλούτου,
ἐπέζητει διὰ παντός τρόπου νὰ εἴναι πανταχού
καὶ πάντοτε πρῶτος, νὰ θαυμάζεται, νὰ διερ-
χῆται τὸν βίον ἐν φαιδρότητι καὶ χαρᾷ, προ-
χωροῦν ἄχρις ἀκολασίας καὶ νὰ γίνηται
δωροδόχος τὸ ὄμμα τῆς κοινῆς ἐμιλίας.
Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ ἰδιότροπος ἐκεῖνος νεανίας
ὅστις ἐκολόβωνε τὸν κύνα του διὰ νὰ προκαλῇ
τὸν γέλωτα τῶν Ἀθηναίων ὁ ὑπερήφανος ἱπ-
ποτρόφος ὁ στέλλων τὰ ἄρματα του εἰς τοὺς
δλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ νικῶν δι' αὐτῶν, ἐμύ-
χετο γενναίως εἰς τὴν καὶ ἄλλος ἐν τοῖς
ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶσιν. Ἐν Ποτιδαίᾳ ἀγωνι-
οῦντι τὸ πρῶτον ἐν ἡλικίᾳ αὐτῶν εἴκοσιν (132
π.Χ.) ἐτραυματίσθη καὶ ἐτόθι ὑπὸ τοῦ συ-
σκήνου Σωκράτους, ὃν, ἀνταποδίδων τὰ ἴσα,
ἔσωσεν ἔπειτα μαχόμενος ὡς ἱππεύς, εὐρισκό-
μενον μεταξύ τῶν πευγόντων κατὰ τὴν ἐν Δη-
λίῳ τῆς Βοιωτίας πικνωλεθρίῳ (424 π.Χ.)
Μετὰ τὴν θανάτον τοῦ Περικλέους ὁ Ἀλ-
κιβιάδης ἦτο παρὰ πολὺ νέος ἀκόμη, ὥστε νὰ
λάθῃ ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ τῆς πολιτείας· ἀλλὰ
μετὰ τὸν ἐν Ἀμφίπολει θάνατον τοῦ Κλέω-
νος (422 π. Χ.) ὑπεδεικνύετο ὑπ' αὐτῶν τῶν
πραγμάτων ὡς ἀρχηγὸς τοῦ δήμου, ὅτε ὑπερ-
τέρων κατὰ τὴν πνεύμα καὶ τὴν πολιτικὴν
δύναμιν τοὺς συγχρόνους πολιτευομένους. Ὁ

δὲ χαρακτὴρ αὐτοῦ καὶ αἱ περιτάσεις ὄριζον
τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῇ ἀντιπαλιότητι τῶν περὶ
τὸν Νικίαν· εἰς τοῦτο δὲ συντέλεσε καὶ ἡ
προτίμησις τοῦ Νεκίου ὑπὸ τῆς Σπάρτης κατὰ
τὴν διαπραγματεύσιν καὶ συνομολογήσιν τῆς
μετα τῶν Ἀθηναίων εἰρήνης παρ' ὅλως τὰς
φιλοσοφονήσεις, ἃς ἐποδαψιλευσεν ὁ Ἀλκιβιά-
δης εἰς τοὺς ἐν Σφακτηρίᾳ αἰχμαλωτισθέντας
Σπαρτιάτας. Ἡ μετα τῆς Σπάρτης διατάξε-
σις καὶ ἡ πρὸς τὸν Νικίαν ἀντιθεσις ὠθησάν
τὸν Ἀλκιβιάδην εἰς τοὺς κόλπους τῶν φιλο-
πολεμῶν. Διενεργήσας τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων
συμπράξιν τοῦ Ἀργεῦς, τῆς Μαντινείας καὶ
τῆς Πλιδος, ἀνταταξέν ἐν αὐτῇ τῇ Πειλοπον-
νήσῳ κορυφαίαν ναυμαχίαν ἐναντίον τῆς τῶν
Λακεδαιμονίων. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἐν Μαντινείᾳ
νίκης τῆς Σπάρτης (418 π. Χ.) ἀνασφάγησεν
ἡ ἀντιδραστικὴ αὐτῇ ἐνέργεια τοῦ Ἀλκιβιά-
δου. Διαφυγὼν δὲ τὸν ἐξοστρακισμὸν μετὰ καὶ
τοῦ Νεκίου διὰ τῆς συνεννότητος τῶν δύο ἀντι-
μαχόμενων φατριῶν καὶ τῆς παρασκευασθεῖσης
καταδίκης τοῦ Ὑπερόβλου ἀντὶ τοῦ ἐτέρου τῶν
κυρίων ἡγήτόρων τῆς πολιτείας τῶν Ἀθη-
ναίων, ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους διὰ τῆς εὐ-
γλωττίας αὐτοῦ, ἣν καθίστατο ἐκθεστωτέρων
καὶ πειστικωτέρων ἐπιχαίρει τις τραυλότης τῆς
φωνῆς, καὶ διὰ μεγάλων ἐπαγγελιῶν νὰ ἐπι-
χειρήσῃ τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν. Εἰς
ματὴν ἀντισταθεὶς ὁ Νικίας προσεπαθήει νὰ πο-
τρέψῃ τοὺς συμπολίτας ἀπὸ τῆς παρατόλμου
ἐπιχειρήσεως. Ἡ πόλις εὐ μόνον δὲν ἠκολού-
θησεν τῇ γνώμῃ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ παρέβου-
λεν τὴν νεότητά καὶ τόλμην τοῦ Ἀλκιβιάδου εἰς
τὴν σύνασιν τοῦ γρηκυῖ Νεκίου, ἐκλέξασα τὸν
Ἀλκιβιάδην συστράτηγον αὐτοῦ καὶ ἀναθεῖσα
τὴν ἐκστρατείαν εἰς τοὺς δύο τούτους καὶ τὸν
Λαμαχόν. Πῶς δὲ εἶχον σχεδὸν ἐντέλεις περα-
τωθῇ αἱ μεγάλοι παρασκευαὶ διὰ ταύτην τὴν
ἐκστρατείαν, ὅτε νύκτα τινὰ τοῦ Μαΐου 415 π. Χ.
πιθανῶς τῆς 10 πρὸς τὴν 11 τοῦ μηνὸς τού-
του, περιεκόπησαν ἐν τῇ πόλει τὰ πρόσωπα
τῶν πλείστων ἐκ τῶν τετραγώνων, λιθίων
Ἑρμῶν, οἵτινες, ἰδρυμένοι καὶ ἐν ἰδιωτικαῖς
προθυροῖς καὶ ἐν ἱεροῖς, ἦσαν οὐ μόνον κο-
σμητὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ θεῖγμα τῆς εὐ-
πειρίας τῶν πολιτῶν, ἔχοντες τι τὸ ἱερὸν καὶ
ἀξιοῦμενοι πολλῆς λατρείας. Μεταξὺ δὲ τῶν
ἐπὶ τῇ ταραχῇ τὴν πόλιν ἀσθεῖν καὶ μνη-
σθάντων ἀνέμιξαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου
καὶ τὸ ὄνομα τοῦ νεοῦ στρατηγοῦ. Οὗτος δὲ
ἀπολογούμενος ἀπῆρθε τὴν ἐκδίκασιν πρὸ
τοῦ ἔκπλου τοῦ στόλου, ἀλλ' ἡ δίκη ἀνεβλήθη,
καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἀπέπλευσεν ἄκριτος μετὰ
τῶν συστρατῆγων εἰς τὴν Σικελίαν τελευταῖον
τοῦ Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἀλλὰ μετὰ
τὸν ἀπώλουν ἐπατάθησαν αἱ ἀντενέργειαι τῶν
ἀντιπάλων τοῦ Ἀλκιβιάδου, κορυφωθείσης δὲ
τῆς ὑπονομίας τοῦ δήμου, ἐσάλη ἡ Σαλαμινικὴ
εἰς τὴν Κατάνην, ὅπου εὐρίσκειτο ὁ στόλος,
φέρουσα εἰς τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ

μηνυθέντας ὡς Ῥομοκοπίδας τὴν διαταγὴν νὰ ἐλθῶσιν εἰς Ἀθήνας καὶ ἀπολογηθῶσι. Καὶ ἐπεδιδάχθη μὲν ὁ Ἀλκιβιάδης εἰς τὴν Σαλαμινίαν, φανεῖς πρόδρομοι νὰ πλεύσῃ εἰς τὸν Περσικὸν ἄλλ' ὅτε ἡ ἱερὰ νῆς ἐβρατὴν εἰς τοὺς Θουρίους τῆς κατὰ Ὑαλίας, ὁ Ἀλκιβιάδης κατώρθωσε νὰ ἐκφυγῇ μετὰ τῶν συντρόφων του καὶ διεπεριεβόη εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκλυθρόνοντες τὴν φυγὴν αὐτοῦ ὡς ἐμπλογίαν τῆς ἐνοχλίας του, καταδίκαιζον αὐτὸν ἐρήμην εἰς θάνατον. Ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης, μεταδὸς πρῶτον εἰς τὴν Κυλλήνην καὶ ἔπειτα εἰς τὸ Ἄργος, συναφιδόθη κατέπιν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ μετέβη εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου ἔδωκεν εἰς τοὺς Σπαρτιάτας τὴν συμβουλὴν νὰ στείλωσιν εἰς Συρακοῦσας πλοῖα ὑπὸ τὸν Γούλιππον, νὰ καταλάβωσιν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ τὴν Δεκλείαν ὡς ἐρημητήριον κατὰ τῶν Ἀθηναίων, νὰ ἐπιχειρήσωσι καὶ πάλιν ἐν Ἑλλάδι τὰς ἐναντίας τῶν Ἀθηναίων ἐχθροπραξίας ἥδη καὶ πρὸ αὐτῆς τῆς ἐν Σικελίᾳ πενηνταετίας καὶ τέλος ναναλάβωσι, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Περσῶν, καὶ κατὰ ὅλκασταν τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων, κινούντες εἰς ἀποστασίαν τοὺς συμμάχους καὶ παραλύοντας αὐτὰ τὰ νῆυρα τῆς αἰωνικῆς ἡγεμονίας. Πλεύσας δὲ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰωνίαν μετὰ πέντε νηῶν (412 π. Χ.), ἐπέτυχε τὴν ἀποστασίαν τῆς Χίου, εἰς ἣν ἐπικολούησε καὶ ἡ τῶν Ἐρυθρῶν, τῆς Τέως, τῶν Κλαζομενῶν, τῆς Μιλήτου, τῆς Λεβέδου, καὶ διενήργησε τὴν συνομολόγησιν συνθηκῶν τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τὸν σατράπην τῆς Ἰωνίας Τισσαφέρνην. Ἀλλ' ἔμενον ἀκίρη ἐν Ἰωνίᾳ πιστοὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους οἱ Σάμιοι, οἵτινες καὶ ἐπιώρησαν σκληρῶς τοὺς παρακινεῶντας τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος εἰς ὀλιγαρχικὸν καὶ τὴν διὰ τῶν Λακεδαιμονίων υποδούλωσιν τῆς νήσου εἰς τοὺς Πέρσας. Π' ὁ ἔμμενὴ αὕτη τῆς Σάμου, εἰς ἣν καὶ στόλον ἔστειλαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐγείνειν ἀφετηρίαν σπουδαιότητος τροπῆς τῶν πραγμάτων ἐν Ἰωνίᾳ, καὶ ταῦτα ἔνεκα αὐτοῦ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Οὗτος εἶχε μὲν περιστῆσαι ἀληθῶς τὰς Ἀθήνας εἰς δυσχεροτάτην θέσιν, ἀς' ἣς ἔσωσιν αὐτὰς μόνῃ ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης καὶ ἡ ἐν τοῖς κινδύνοις εὐτολμία τῆς πόλεως, εἶχε δὲ καταστῆ τὸ κέντρον τῆς ἐνεργείας τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ δὲν ἐστερεῖτο ἐχθρῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ, υποδύλοντων τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ, καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγιάδος εἶχε προκαλέσει τὴν δυσμένειαν διὰ τῶν σκανδαλισμῶν αὐτοῦ σχέσεων πρὸς τὴν βασιλίσσαν Τιμαίαν. Ἐνεκα δὲ ταύτης τῆς κατ' ἐλπίαν ἀναπτυχθείσης δυσμενείας ἀπέβη οὐ μόνον δυσχερής, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος ἡ ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἰωνίαν στρατοπέδῳ τῶν Λακεδαιμονίων διαμονὴ αὐτοῦ. Διὸ, ἐγκαίρως ἐννοήσας τὴν ἐπισφαλὴν αὐτοῦ θέσιν, ἔφυγε κρυφίως εἰς Μαγνησίαν πρὸς τὸν

Τισσαφέρνην, ὅστις ἐδεξιώθη αὐτὸν μετὰ μαγνηλίον τιμῶν, βλέπων τὴν πολύτροπον αὐτοῦ φύσιν εὐκόλως ἐλθραμένον εἰς τὴν διαίτην τῶν Περσῶν. Ἐν ᾧ δὲ διὰ τῶν συμβουλῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τισσαφέρνην, παριστάνων ἐὶν σμάρρον τῆς τηρήσεως ἱστορικῆς παρὰ τὰς ἀντιμαχόμεναις ἑλληνικαῖς δυνάμεσι, ὅπως οὕτως οἱ Ἕλληνες κατατρίβονται καὶ καταπνύονται ὑπ' ἀλλήλων, κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ τὸν σατράπην νωθρὸν εἰς παροχὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας, συγχρόνως παρατρέχων τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ταύτας εἰς τοὺς ἐν Σάμῳ Ἀθηναίους διὰ μυστικῶν ἀποσταλῶν ὡς ὅτι ρεῖσας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ παρελευσάμενός διὰ τῶν ἐν τῷ στόλῳ ὀλιγαρχικῶν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν καθίδδον τοῦ εἰς τὴν πόλιν. Πράγματι δὲ μετὰ πᾶσας ἐνεργείας τοῦ Ἀρχαίνους Παισιάνδρου, ἀποσταλέντος εἰς Ἀθήνας, ἐπετεύχθη τὸν Μάρτιον τοῦ 411 π. Χ. ἡ ἐν τῇ πόλει μεταβολὴ τοῦ καθεστώτος καὶ κατηρτίσθη ὀλιγαρχικὴ βουλὴ ἐκ τετρακοσίων ἀνδρῶν, ἣν ἀπέτελεσαν οἱ συνέργοι καὶ φίλοι τῶν ἀνατροπῶν τοῦ δήμου. Ἀλλὰ τῆς ἀνατροπῆς ἐν συμμετέσχεν ὁ ἐν Σάμῳ στόλος, ὅστις διετήρησε τὸ καθεστῶς, πεθόμενος εἰς τὰς φιλοπαιρίδας εἰρηγήτας τῶν στρατηγῶν Λεονταί καὶ Διομέδοντος, τοῦ τριηράρχου Θρασυβούλου καὶ τοῦ ἐπιτοῦ Θρασύλου. Καὶ οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐν Ἀθήναις, μὴ ἀνακαλέσαντες τὸν Ἀλκιβιάδην, διαπραγματεύοντο μετὰ τῆς Σπάρτης περὶ εἰρήνης, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ στόλου δημοκρατικοὶ ἀνεκάλεσαν τὸν Ἀλκιβιάδην κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 411, διατρίβοντα ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Τισσαφέρνους ἐπιστροφὴν του, καὶ, ἐκλέξαντες στρατηγόν, ἀνέβησαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀρχήν. Ἐν ᾧ δ' ἐν Ἀθήναις κατελύετο ἡ ἀρχὴ τῶν τετρακοσίων, πέπτουσα διὰ τῆς ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ σπλάγχχνους ἀναρτίσεως διχνοῦσας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συνεπῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἀλκιβιάδου, οὗτος καίπερ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποκαταστάσιν τῶν πραγμάτων ἐν Ἀθήναις ταχίον τοῦ δικαιώματος τῆς καθίδου καὶ τῆς ἀπολήψεως τῶν πολιτικῶν τοῦ δικαιοματίων, δὲν ἔσπευσε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πόλιν πρὶν ἢ καταστήσῃ κρατικώτερον τὴν πρὸς ἐαυτὸν ἀγάπην τῶν Ἀθηναίων διὰ νῶν ὑπερσῶν. Καὶ δὴ πλεύσας τὸν Ἰούλιον τοῦ 411 εἰς τὸν Ἑλλησπόντον, ὅπου ἦδη εἶχε προηγηθῇ αὐτοῦ μέρος τοῦ πελοποννησιακοῦ στόλου, καὶ νικήσας δις τοὺς Πελοποννησίους, παρὰ τὴν Ἀβυδὸν (411 π. Χ.) καὶ παρὰ τὴν Κόρινθον (κατὰ Φεβρουάριον 410 π. Χ.), καὶ καθυποτάξας τὰς κυριώτατας τῶν πόλεων τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, τὸ Βυζάντιον, τὴν Σηλυμβρίαν, τὴν Καλχηδένα, τὴν Πέρινθον, ἀποκατέστησε τὴν ἀθηναϊκὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Βοσπόρου μέχρι τῶν παραλίων τοῦ Ἑλλησπόντου πλὴν ἐν Ἀβύδῳ καὶ οὕτως ἀνέμειε πάλιν τὴν μετὰ τοῦ Πόντου

συγκοινωνίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡγήσθη, τὸν πλοῦτον τῆς πόλεως διὰ τῶν παρεχόμενων φέρων, συνεπλήρωσε δὲ τὰ λαμπρὰ ταῦτα κατασκευάματα διὰ συνθηκολογίας πρὸς τὸν στρατὸν τῆς Φρυγίας Φαρναβάζου καὶ φιλικῶν διὰ τῆς μεσιτείας τούτου διαπραγματεύσεων μετὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Πλήρης δὲ ἔξῃ καὶ ἐπαναγών, τὸν στόλον καταμεσέτον λαφύρων ἀπὸ τούτων νικῶν ἐπέστρεψε τότε εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀλκιβιάδης τὸν Μάιον τοῦ 408 π.Χ., οὗ ἔτη καὶ τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἐν Κυζίκῳ νίκην. Ἡ καθόδος αὐτοῦ ἦτο ἡμέρα πανηγύρεως ἀληθοῦς ἐν τῷ Ἀθηναϊκῷ λαῷ, φρενηνωδὴς δὲ ὑπῆρξε τοῦ πλήθους ὁ ἐνθουσιασμός. Ἀλλὰ βραχεία ὑπῆρξεν ἡ διαρκεία τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας τῶν πολυτρόπων Ἀθηναίων. Ὅτε ἡ πόλις βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν καθόδον του ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ νέου, ὄγοντα στόλον ἑκατὸν νηῶν, ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν, ὅπου ἡ Σπάρτη εἶχεν ἀποστείλει ἄριστα συνεταχμένον καὶ αξιόμαχον πελοποννησιακὸν στόλον ὑπὸ τὸν Λυσάνδρον, ἡ πρώτη ναυτική ἀποτυχία ἤρκεσε νὰ τρέψῃ εἰς δυσμένειαν τὸν ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐνθουσιασμὸν τῶν Ἀθηναίων. Ἦδη κατὰ τὸν εἰς τὴν Ἰωνίαν πλοῦν μὴ διυνηθεὶς νὰ ὑποτάξῃ τὴν ἀποστασάν Ἀνδρόν εἶχε δυσχερεστέησι τοὺς Ἀθηναίους. Ἀλλὰ πολὺ βάρύτερον ἐθεωρήθη τὸ πταίσμα του, ὅτε ὁ ἀθηναϊκὸς στόλος ἐνιάρηθη παρὰ τὸ ἐπίνειον τῆς Κολοφώνος Νότιον, εἰ καὶ ἡ ἔτιτα συνέβη ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἀλκιβιάδου, εὗρισκομένου ἐν Κερίᾳ χάριν ἀργυρολογίας, καὶ παρὰ τὴν ῥητὴν ἐντολὴν του, διατάξαντος τὸν ἀντικαταστάτην αὐτοῦ Ἀντίοχον νὰ μὴ ἀνταπεξέλθῃ κατὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐρμουντιῶν πωλεσιῶν, μὴδ' ἂν προκληθῇ. Οὐδ' ἦτοεν ἡ ἐν Νότιῳ ἔτιτα ἐπὶ νῆγεσι τὴν ἀπὸ τῆς στρατηγίας καθύπεσιν τοῦ Ἀλκιβιάδου, κατηγορηθέντος ἐπὶ ἀμελείᾳ καὶ ἀκρατεῖᾳ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, οὗς ὑπεβόρῃον καὶ τὰ παρὰ πᾶσι ἐνίον ἐκ τῶν συμμάχων. Ὁ Ἀλκιβιάδης, φοβηθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας, μετέβη εἰς τὴν ὁρμηκὴν χερσονήσον, ὅπου ἦδη κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἐν Ἑλλάσῃ πόντῳ πολέμου εἶχε καταλάβει μέρος τι καὶ εἶχε κτίσει τρεῖς θυρὰς τεύχη. Καὶ ἔτι μὲν αὐτὸς διέκειν αὐτοῦμου κυριάρχου, κατὰ τινων μὲν τῶν περιόρων ὁρμηκῶν φύλων ἀγωνίζεμενος, μετ' ἄλλων δὲ συμμάχων, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο πλέον νῆαν μυχῷ εἰς τὴν πολιτικὴν κίνησιν. Ὅτε δὲ τῷ 405 π.Χ. ἐπέκειτο ἡ μάχη ἡ παρὰ τοὺς Αἰγύς ποταμούς, κειμένους ἐγγύτατα τῶν τευχῶν του, βλέπων τὴν ἀπερισκεψίαν τῶν Ἀθηναίων, ἐπέπεσε πρὸς αὐτοὺς ἐρίππος καὶ παρήγεσε νὰ μεταρριμθῶσιν εἰς Σηττόν, ὅπου ἠδύνατο νὰ ἔχωσι καὶ λιμένα κατάλληλον καὶ πόλιν μετὰ πέντων τῶν ἐπιτηδείων· ἀλλὰ, μὴ εἰσακουσθεὶς ἐνεκα δυσπιστίας, ἐπέστρεψεν ἄπρακτος εἰς τὰ θυρώματα αὐτῶν, ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐπισύσαν ἐτημωροῦντο δεινῶς διὰ τὴν παρα-

κοήν πρὸς τὸν ἄνδρα, ὅστις, κίπερ αὐτοδούλως μὲν ἐξόριστος ἀπὸ τῆς πατρίδος, εἶχε καὶ τὴν θύμην καὶ τὴν θύλην νὰ φανῇ χρησιμὸς εἰς αὐτήν. Ἡ ἐν Αἰγύς παταγία ἦτο τῶν Ἀθηναίων ὑπῆρξε προάγγελος τοῦ διὰ τὰς Ἀθήνας μισοῦ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅπερ ἠναγκαζέ τον Ἀλκιβιάδην νὰ ἐπιβιήτητ ἄστυον παρὰ τὴν Φαρναβάζου εἰς τὴν Φρυγίαν, ἐπειδὴ δὲν ἴσταντο ἑαυτὸν ἀποκλῆ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ὁρμηκὴν χερσονήσον κτήσεων αὐτοῦ. Παρεσκευάζετο δ' ἐκ τῆς Φρυγίας νὰ πορευθῇ εἰς τὰ Σούσα πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Β', διανοούμενος νὰ καταστήσῃ αὐτὸν κοινὸν τῶν κατ' αὐτοῦ ἡδ' τεκταίνωμένων ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Κύρου τοῦ νεωτέρου καὶ ἐλπίζων νὰ κερδήσῃ τὴν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων ἐπέμβατιν τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὅτε κατέλαβεν αὐτὸν αἰφνιδίως περὶ τὰ τέλη τοῦ 404 π.Χ. ὁ θάνατος, ὃν παρεσκευάζετο εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ Φαρναβάζου οἱ τριάκοντα τῶν Ἀθηναίων ἐκ συνεννόσεως μετὰ τοῦ Λυσάνδρου. Ὁ ἀδελφὸς καὶ ὁ θείος τοῦ Φαρναβάζου, κυκλώσαντες τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν, ἔθελαν πῦρ εἰς τὴν ἐν τῇ κόμῃ τῆς Φρυγίας Μελίτῃ ἀγροτικὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ αὐτοὶ συνώκει μετὰ τῆς ἐταίρας Τιμάνδρας, τῆς μητρὸς τῆς περιωνομου Λαδίας. Ἐν ᾧ δ' ὁ Ἀλκιβιάδης, καλύψας τὴν πῦρ διὰ τῶν ἱματίων καὶ τῶν στρωμάτων, ἐξήρχετο ἐκ τῆς οἰκίας σῆος, ἐπεσεν ὑπὸ τὰ ἀκόντια καὶ τὰ τοξόμακτα τῶν ἐξώθεν βαρβάρων.

Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀφῆκεν ἐκ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἰπαρέτης, θυγατρὸς τοῦ πλουτοῦ Ἰπποκρίτου, ἐμῶνυμεν μὲν, γεννηθέντα μὲν περὶ τὸ 415 π.Χ., φυγόντα δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς τυραννίδος τῶν τριάκοντα, ὅστις ὑπερῆκόντισε τὸν πατέρα κατὰ τὴν χλιδὴν. Ἰπποκρατολογία αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς εἶνε ὁ περὶ τοῦ ζεύγους ἐλέγος τοῦ Ἰσικράτους, αὐτὸς δ' εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ λόγου ἐν τοῖς κατὰ Ἀλκιβιάδου ἀστρατεῖαι καὶ κατὰ Ἀλκιβιάδου λιποταξίαι λόγους τοῦ Αἰσίου.

Τὸν βίον τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπραγματεύθησαν ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Κορνῆλιος Νέππος. Εἰδικῶς δὲ περὶ αὐτοῦ συνέγραψαν ἐκ τῶν νεωτέρων W. Vischer Alkibiades und Lysander. Basel. 1840 (νῦν προχειρότερον ἐν τῇ συλλογῇ τῶν μικρῶν αὐτοῦ ἐργῶν Kleine Schriften Leipzig. 1877 τόμ. Α' σ. 87—102.—Gustav Hertzeberg Alkibiades der Staatsmann und Feldherr Halle. 1853 (ἴδ. καὶ τὴν ἐπικρίσιν τῆς συγγραφῆς ταύτης ὑπὸ W. Herbst ἐν τοῖς τοῦ Flockeisen Jahrbücher für Phil. 1854 σ. 552 κ.ε.) καὶ H. Houssaye Histoire d'Alkibiade Paris. 1873 (τόμοι δύο). [Α.]

Ἀλκιβιάδης. Σοφιστής, μαθητὴς ἐκ

τῶν ἐπιφανεστάτων τοῦ Γοργίου, ὡς ποριστοῦ τινος Δικηλόου. Ἐλατὴς (ἐκ τῆς ἐν τῇ Αἰσίου «Εἰκασί»). Ἦν συγγραφεὺς καὶ ἀντιζηλὸς τοῦ Ἰσοκράτους, καθ' οὗ εἶναι γεγραμμένος ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα μὲν τοῦ Ἀ. φερόμενος, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν κριτικῶν νηθεύμενος λόγος («Περὶ τῶν τοῦς γραπτῶς λόγους γραφόντων ἢ περὶ ποριστῶν», ἐκδόσεις τὸ πρῶτον τῇ 1513 ἐν τῇ Ἀλδινῇ συλλογῇ τῶν Ἑλλήνων ῥητόρων, τελευταῖον δὲ ἐν τῇ Ἀντιφῶντι τοῦ Mass). Γνήσιος δὲ λόγος τοῦ Ἀ. τὴν πρὸς τὸν Ἰσοκράτην μαρτυρῶν ἀντιζηλίαν ἦν ὁ ἀπολασθεὶς Μεσσηνιακὸς γράμματι πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ «Ἀρχιδάμου» τοῦ Ἀθηναίου ῥητορὸς ἔστιν δὲ μνείας εἶναι ὅτι ἐν τῷ λόγῳ ἐκεῖνῳ περιεχέτο καὶ γνώμη τις εὐγενεστάτη κατὰ τῆς δουλείας, ἣν προτρέγων τῶν χρόνων αὐτοῦ εὐγλωττῶς καταδικάζει ὁ Ἀ. «Ἐλευθέρους, λέγει, ἀρχαί πάντας θεῖς, οὐδὲνα δούλων ἢ φυσικῶς πεποιθῆς». Πλὴν τοῦτο ἐγραφεὶν ὁ Ἀλκιδάμας «Τέχνην», ἥς ὀλίγητα περιουθώθησαν λειψάνα, καὶ ἐξ ἧς λέγεται ὅτι ἐδιδάχθησαν τὴν ῥητορικὴν ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Αἰσχίνης, «ἐγκωμίων Ναύδος» τῆς ἐταιρίας «θανάτου ἐγκωμίων», ὅπερ τινὲς τῶν νεωτέρων εἰσάξουσιν ὅτι εἶναι μέρος ἐτέρου ἔργου τοῦ Ἀλκιδάμαντος, τοῦ «Μουσειου», οὗ δὲν εἶναι ἐξηκριθὲν τὸ περιεχόμενον. Ὡς νέθον ἀπορρίπτουσιν οἱ νεώτεροι κριτικοὶ καὶ τὸν ἕτερον τῶν ὑπὲρ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. περιουθέντων λόγων («Ὀδυσσεὺς κατὰ Παλαμῆδους προσδοκίαν»), τοῦ ὅμοιος τὴν γνησιότητα ὑποστήριξεν ἐπ' ἐσχάτων ὁ Σίττλ. Ὁ Ἀ. ἐμνησθὲν πιθανῶς ἐν τοῖς λόγοις τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Γοργίαν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄνευ ὑπερβολῆς τινος, διότι καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ῥητορικῇ τὰ πλεῖστα παρὰδείγματα τοῦ ψυχροῦ φέρει ἐκ λόγων τοῦ Ἀλκιδάμαντος, τοῦναντίον δ' ὁ Κικέρων εὐφρόνως ποιεῖται μνείαν αὐτοῦ. (Μονογραφία περὶ Ἀ. ἐδημοσίευσεν ὁ Joh. Vahlen ἐν Πρακτικαῖς τῆς βιενναίας ἀκαδημίας τοῦ ἔτ. 1861 φιλολ. τμήματος τ. 43 σ. 491 κέ. καὶ ὁ L. Spengel ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ «Συναγωγῇ τεχνῶν» Stuttgart. 1828 σ. 172 κέ.). [Π.]

Ἀλκιθέη. βλ. Ἀλκαθίη.

Ἀλκιμέδων. Ἦρως Ἀρκάς, πατὴρ τῆς Φαιλῆς, ἐξ ἧς ὁ Ἡρακλῆς ἐγέννησε τὸν Αἰχμηγέρον. Ἀπὸ τοῦ Ἀ. ἔλαβε τὸ ὄνομα καὶ παῖδας τις Ἀρκαδικῆς ὑπὸ τὸ ὄρος Ὀττακίαν, παρὰ τὴν σημερινὴν Ἀλωνίσταιναν. [Π.]

Ἀλκιμος 1) Σικελιώτης ἱστοριογράφος, γράψας Ἱταλικὰ καὶ Σικελικὰ. — 2) Μαθητὴς τοῦ Στίλπωνος, ῥήτωρ, ἀπάντων πρωτεύων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ῥητόρων, κατὰ τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιον. Τινὲς εἰσάξουσιν ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ Σικελιώτης ἱστοριογράφος. 3) «Τὸ κατὰ τὴν Ἀλκιμον ἀκρωτήριον» ἐκκλησιὰ ἢ κατὰ τὸ στόμιον τοῦ Πειραιῶς λιμένος ἄκρα, ὅπου νῦν τὸ βασιλικὸν περίπτερον. Πιθανόν

ταῦτα δ' ὠνεύσθη οὕτως ἀπὸ τοῦ κολλοσσίου μαρμαρίνου λέοντος, ὅστις εὑρίσκατο ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνῃ μέχρι τοῦ 1687, ὅτε παραλαβὼν αὐτὸν ὁ Μοροζίνης ἐκώρυξεν εἰς βενετιανὰ καὶ ἐστήριξε πρὸ τῆς πόλεως τοῦ ναυσταθμοῦ. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ λέοντος ἔλαβε καὶ ὁ Πειραιεύς τὸ ὄνομα Δράκος (ἰταλιστὶ Porto Drago καὶ Porto Leone.) βλ. καὶ λ. Πειραιεύς. [Π.]

Ἀλκίνοος (καὶ παρὰ τοῖς περὶ γράφοις συνήθως Ἀλκίνοος). Υἱὸς τοῦ Ναυσίθεου, ἐγγόνος τοῦ Ποσειδῶνος, βασιλεὺς τοῦ μυθικοῦ λαοῦ τῶν Φαιάκων, τοῦ οἰκοῦντος ἐν τῇ πρὸς ἄρκτον τῆς Ἰθάκης καμένη μυθικῇ νήσῳ Σχέρια. Νυμφευθεὶς τὴν μονογενῆ θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Γῆξήνορος Ἀρήτην, ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς πέντε υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν Ναυσικάν. Ἀγαπώμενος παρὰ τῶν θεῶν, στίνας ἐπεφρίνοντο ἐναργεῖς εἰς τοὺς Φαίακας, τιμώμενος ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του, ἐπὶ μὲν αὐτὸς πᾶσαν τὴν ἰσχύον ἐν τῇ δῆμῳ, ἀλλ' ἤκουε προθύμως ἐν παντὶ ζητήματι καὶ τὴν γνώμην τῶν γερόντων καὶ τῆς συζύγου του Ἀρήτης, ἣν τὰ μαλίστα ἐτίμα. Ὄκει δ' ἐν μεγάλῃ θαυμασίῳ, χαλκοῦς ἔχοντι τοῖχους καὶ χρυσοῦς θύρας, καὶ φυλαττομένη ὑπὸ θανάτων κυνῶν χρυσοῦν καὶ ἀργυρῶν, τεχνουργηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου, οὐχ ἥττον θαυμάσιοι ἦσαν καὶ οἱ ἐκτὸς τῆς αὐτῆς τοῦ μεγάρου κῆποι τοῦ Ἀλκίνοου. Ταῦτα κατὰ τὴν Ὀδυσσειαν, ἐν ἣ ἐκτιθενται διὰ μακρῶν καὶ κατὰ τὴν διαμονὴν παρὰ Φαίαις τοῦ Ὀδυσσεύς, ἐν φιλοξενήσας ἐπαμψεν εἰς τὴν πατρίδα του ὁ Ἀλκίνοος πλεῖστα δοῦς αὐτῷ δῶρα, καίπερ γινώσκων ὅτι ἤθελεν ἐξοργιστὸν Ποσειδῶνα ταῦτα ποιεῖν. Παρέλαβε δ' οὕτως ὁ Ὀμηρὸς τὰ περὶ Ἀ. καὶ Φαίαιων καὶ τῆς χώρας αὐτῶν ἐκ παλαιότερων ἀγμάτων περὶ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν, διότι ἐγίνωσκε ταῦτα, ὡς εἰκάζει ὁ Στράβων (Α'. 10 σ. 21). καὶ παραλαβὼν ποικίλως διέπλωσε καὶ ἐκάλυγεν. Ἐμυθεύετο δὲ περὶ Ἀργοναυτῶν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν παρ' Ἀπολλωνίου τῷ Ῥοδίῳ καὶ τοῖς Ὀρφικοῖς διηγήσεων καὶ ἐκ σποραδικῶν εἰδήσεων παρ' ἄλλοις ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν, ὅτι διωκόμενοι ὑπὸ τῶν Κόλχων κατέφυγον πρὸς Ἀ. τὸν υἱὸν τοῦ Φαίακος καὶ ἐγγόνου τοῦ Ποσειδῶνος, βασιλέα δὲ τῶν ἐν τῇ νήσῳ Δρεπάνῃ οἰκούντων Φαίακων. Ἀπαγορεύον δὲ τῶν Κόλχων τὴν Μῆδειαν παρὰ τοῦ Ἀ. οὗτος ἐκρίνεν ὅτι ἔπρεπε νὰ μείνῃ αὐτὴ παρὰ τῷ Ἰάσονι· τοῦτο δ' ἔνεκα οἱ Κόλχοι, φοβούμενοι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν ἄνευ τῆς Μηδείας, παρέμειναν ἐν τῇ νήσῳ τῶν Φαίακων. (βλ. καὶ λ. Ὀδυσσεύς, Φαίακες). [Π.]

Ἀλκίνοος. Φιλόσοφος πλατωνικῆς, ζήσας περὶ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ. Ἐγράψεν εἰσαγωγὴν εἰς τὸν Πλάτωνα («διδασκαλικὴ τῶν Πλάτωνος δογμάτων»), ἀνάξιον λόγου συνον-

ὡς ἄνθρωπος, ἐν ᾧ ἀκρίτως συμψύρονται ἀριστοτε-
λικά καὶ στοικὰ δόγματα μετὰ τῶν πλατωνι-
κῶν. Ὁ Διδασκαλικὸς ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν
Βενετίᾳ τῇ 1521 (μετὰ τοῦ Ἀπουλίου), καὶ
πολλοὶς ἐπειτα μετ' ἄλλων Ἑλλήνων φιλο-
σόφων καὶ ἰδία μετὰ τῶν διαλέγων τοῦ Πλά-
τωνος· τελευταῖον δ' ἐν ταῖς Hellenistischen
Studien τοῦ Freudenthal καὶ ἐν τῇ ὑπὸ
Hermann ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος. [II.]

Ἀλκίρα (Alcira), Ἰσπανικὴ πόλις ὁ-
χώρα τῆς Βαλεαρινῆς ἐπαρχίας ἐπὶ τῇ Ἰου-
καρῷ καὶ παρὰ τὸν ἐκ Ἰταλίας εἰς Ἀλ-
μάναν σιδηρόδρομον, ἔχουσα 16 146 κατοί-
κων. [N. Σ.]

Ἀλκίτης τριφυλίκιον ἐν τῇ ὑποδοικῇ-
σει Πηλίου τοῦ Μακεδονίως, αἰκούμενον ὑπὸ
90 περίπου Βουλγάρων γεωργῶν. [E.]

Ἀλκίφρων Διάσχυρος αἰτικιστής, ἄ-
γνωστον ποῦ γενηθεὶς, ἀρχίσας ὁμῶς περὶ τὰ
τέλη τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος καὶ συγχρο-
νος τοῦ Λουκιανῦ, τὸν ὅποιον προσπαθεῖ ν'
ἀπομιμηθῇ. Ὁ Ἀριστάνεστος τοῦλάχιστον, ὁ
ἀμειψιτέρων μεταγενέστερος καὶ μιμητής, μεταξὺ
τῶν ἐπιστολῶν του ἔχει καὶ τοιαύτας ὑποτι-
θεμένας ὡς γραφείσας ὑπὸ Λουκιανῦ καὶ Ἀ.
πρὸς ἀλλήλους. Περιεσώθη αὐτοῦ συλλογὴ ἐ-
πιστολῶν ἐκ τριῶν βιβλίων, εἶναι δ' αὐταὶ ἐ-
ρωτικαί, αἰκιστικαί, γεωργικαί κ.τ. καὶ ἀπο-
τελοῦσι πολὺτιμον πηγὴν διὰ τὰ ἥθη καὶ τὴν
βίαν τοῦ τότε Ἑλληνισμοῦ. Ἰδίως ἐν Ἀθήναις,
γεγραμμένα ἐν γλώσσῃ ἀνθηρᾷ καὶ ποιητικῇ,
ἁπλοῦς δ' ἐπιμελῶς. Τὸ σύνολον τῶν ἐν
τοῖς τριῶν βιβλίοις ἐπιστολῶν τοῦ Ἀ.
εἶνε 116, ἐξεδόθησαν δὲ διὰ τοῦ τυπου κατὰ
πρῶτον ἐν Ἑνετίᾳ τῇ 1499 ὑπὸ Ἀλβ. Μα-
νουτίου ἐν τῇ Συλλογῇ ἑλλ. ἐπιστολογραφῶν.
Ἀναλόθως καλῶς ἐξεδωκαν αὐτὰς ἐ St. Ber-
gler ἐν Λίψῃ τῇ 1715, ὁ J. A. Wagner
(ἐν Λίψῃ 1798) εἰς δύο τόμους, ὁ E. E.
Seiler (β' ἐκδ. 1858) καὶ ὁ A. Meineke
τῇ 1853 ἐν Λίψῃ μετὰ κριτικῶν σημειώ-
σεων. [P. K.]

Ἀλκμαίων ἢ Ἀλκμίων. 1) Γίς τοῦ
Ἀμφιάρχου καὶ τῆς Εὐριφύλης πρεσβύτερος
ἀδελφεὸς τοῦ Ἀμφιλόχου, Ἀργεῖος. Ὅτε ὁ
Ἀμφιάρχος ἔνεκα ἀπιστίας τῆς συζύγου του
ἠναγκάσθη νὰ στρατεύσῃ ἐπὶ Θήβας, ὅπου ἐγί-
νωσκεν ὅτι ἐμελλε νὰ θανατωθῇ, ἔδωκε τοῖς
παισίν αὐτοῦ ἐντολὴν ἀνδραβέντας ν' ἀποκτεί-
νωσι τὴν μητέρα καὶ νὰ στρατεύωσιν ἐπὶ Θή-
βας. Μετὰ δὲ ἐτὴ δέκα οἱ τῶν ἐν Θήβαις ἀπο-
λομένων παῖδες, κληθέντες Ἐπίγονοι, βουλό-
μενοι νὰ ἐκδικηθῶσι τὸν θάνατον τῶν πατέ-
ρων ἀπεράσισαν νὰ στρατεύωσιν ἐπὶ Θήβας
καὶ μαντευόμενοι αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐθέσπισε νί-
κην. ἂν ἔγωσι ἀρχηγὸν τὸν Ἀλκμαίωνα. Ὁ
Ἀ. δὲν ᾔθελε μὲν ν' ἀπέλθῃ προτεὸς νὰ τιμω-
ρῇ τὴν μητέρα, ἀλλ' ὁμῶς μεταπεισθεὶς ὑπὸ
ταύτης, λαβούσης παρὰ θεράνδρου τοῦ Πολι-

νέικους ὥρον πολὺτιμον, τὸν πέπλον τῆς Ἀρ-
μονίας, ἧς τὸν ὅρμον εἶχε λάβῃ παρὰ τοῦ Πο-
λυνέικου, ὅπως ἐξαναγκάσῃ τὸν Ἀμφιάρχον
νὰ μετασχῇ τῆς προτέρας στρατίας. Πηγε-
μένοι δὲ τοῦ Ἀ. οἱ Ἐπίγονοι ἐκυρίευσαν τὰς
Θήβας, ἀφ' οὗ αὐτὸς ὁ Ἀ. ἀπέκτεινε τὸν ἡγε-
μῆνα τῶν Θηβαίων Λαοδάμαντα τὸν Ἑπεί-
κλεος. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῶν Θηβῶν, μα-
θὼν ὁ Ἀ. ὅτι καὶ ἐπ' αὐτὸν ἔλαβε ὄρακα ἢ
μητὴρ τοῦ Εὐριφύλης μάλλον ἡγανάντησε, καὶ
ἀπέκτεινε αὐτήν, κατὰ τινα μὲν μῦθον μέ-
νως, κατ' ἄλλον δὲ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμ-
φιλόχου. Κατ' ἄλλον πάλιν μῦθον, πιθανῶς
παλαιότερον, τὴν μητέρα ἀπέκτεινε πρὸ τῆς
εἰς Θήβας στρατίας. Διωκόμενος ὑπὸ τῶν
Ἑρινῶν διὰ τὴν μητροκτονίαν καὶ ὑπὸ μα-
νίας καταληφθεὶς, ἦλθε πρῶτον μὲν εἰς Ἀρ-
καδίαν πρὸς τὸν Οἰκλέα, ἐκείθεν δ' εἰς Φω-
ρεῖδα πρὸς τὸν Φηγέα, καθαρθεὶς δὲ ὑπ' αὐτοῦ
ἔλαβε γυναῖκα τὴν τοῦτου θυγατέρα Ἀρτιό-
νην (κατ' ἄλλους Ἀλφειδοῖαν), εἰς ἣν ἔδωκε
τὸν ὅρμον καὶ τὸν πέπλον τῆς Ἀρμονίας. Ἐπ-
ελθούσης δὲ ὑστερον δι' αὐτὸν ασορίας, ἔλαβε
χρησὶν ὅτι ὁ ἀπαλλαγὴ τῶν κακῶν, ἂν κα-
τοικήσῃ γῆν φανεῖται μετὰ τὸν θάνατον τῆς μη-
τρὸς· ὅθεν μετὰ πολλὰς πλάνας ἤλθεν εἰς τὰς πε-
γὰς τοῦ Ἀχελώου καὶ καθαρθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἔλαβε
γυναῖκα τὴν ἐκείνου θυγατέρα Καλλιρρόην,
καὶ κτίσας τὸν τόπον ἐν προσέχωσεν ὁ Ἀχε-
λῶος, κατοικήσεν. Ἐπιθυμούσης δὲ ὑστερον τῆς
Καλλιρρόης νὰ λάβῃ τὸν ὅρμον καὶ τὸν πέ-
πλον, ἀναγκαζόμενος ὑπ' αὐτῆς, ἐπανῆλθεν εἰς
Φωρεῖδα, καὶ εἶπε τῇ Φηγεί ὅτι ἐθέσπισεν ὁ
Ἀπόλλων ὅτι ὁ ἀπαλλαγὴ τῆς μανίας, ὅταν
ἀναθῇ τὸν ὅρμον καὶ τὸν πέπλον εἰς Δελ-
φοὺς, ἐκείνος δὲ πιστεύσας τῷ ἔδωκε ταῦτα.
Μηνύσαντες δὲ θεράποντες τινες ὅτι τῇ Καλ-
λirrρῇ ταῦτα λαθῶν ἐκόμενεν, οἱ παῖδες τοῦ
Φηγέως ἐντολῇ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐνεδρεύ-
σαντες τὸν ἐφένευσαν. Ἐξεδίχτην δὲ τὸν θά-
νατον τοῦ Ἀλκμαίωνα οἱ ἐκ τῆς Καλλιρρόης
παῖδες αὐτοῦ Ἀμφότερος καὶ Ἀκαρνάν, ἀπο-
κτείναντες τοὺς τε φονεῖς καὶ αὐτὸν τὸν Φη-
γέα καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ. (Βλ. Ἀκαρνάν.)

Τοὺς περὶ Ἀ. μῦθους, στενῶς συνδεμένους
πρὸς τοὺς ποικίλους τῆς Θηβαϊκῆς μῦθους,
ἐπραγματεύθησαν πολλοὶ τῶν ἀρχαίων ποιη-
τῶν. Καὶ τὴν μὲν εἰς Θήβας στρατείαν εἶχε
πιθανῶς ὑποθέσιν τὸ ἀπολαθῆν ἔπος «Ἀλ-
κμαίωνος», ὅπερ τινὲς ὑποθέτουσιν ὅτι εἶναι
αὐτὸ τὸ κυκλικὸν ἔπος «Ἐπίγονοι», τὸ κατὰ
τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ποι-
ηθὲν· τὰ δὲ κατὰ τὴν Εὐριφύλην ἔφαλιν ὁ
Στρησίχορος ἐν ἑμῶν μῦθῳ λυρικῷ ποιήματι.
Μάλιστα δ' εἰς ποιήσιν τραγῳδιῶν ἦσαν προ-
εστώτα τὰ δεινὰ τοῦ ἥρωος· ἂν δὲ, λέγει
ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ποιητικῇ, περὶ εἰρήνης
οἰκίας αἱ (κἀλλισται) τραγῳδαὶ συντίθενται,
οἷον περὶ Ἀλκμαίωνα κλπ., Ὁ Σοφοκλῆς
ἐποίησεν Εὐριφύλην ἢ Ἐπίγονους, Ἀλκμαίωνα

ἡ Ἀλφειοῖδαι τούτων ἡ μὲν πρώτη εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν θάνατον τῆς Ἐριφύλης· ἡ δ' ἑτέρα τὸν τοῦ Ἀ. ἐν Ψωφίδι. Ὁ δ' Ἐριφύλης Ἀλκμαίωνα τὸν διὰ Ψωφίδος καὶ Ἀ. τὸν διὰ Κορινθίου καὶ ἡ μὲν πρώτη διαλαμβάνει ὡς περὶ τῆς καθάρσεως τοῦ Ἀ. ὑπὸ τοῦ Φηγέως καὶ περὶ τοῦ γάμου τοῦ μετὰ τῆς Ἀλφειοῖδας· τοῦ δὲ δευτέρου ἡ μῦθος ἦν τοιοῦτος τις κατὰ τὸν Ἀπολλόδεωρον· Ὁ Ἀ. κατὰ τὸν τῆς μανίας χρόνον ἐγέννησεν ἐκ Μαντιῶς τῆς Τειρεσίου υἱὸν Ἀμφίλοχον καὶ θυγατέρα Τισιφώνην· κομιστὰς δὲ εἰς Κόρινθον τὰ ἱερὰ ἐδωκεν αὐτὰ εἰς τὸν βασιλεῖα Κρέοντα, ἵνα τὰ αναφύσῃ· ἀλλ' ἡ θυγὴ τουτοῦ ἐπώλησεν ὡς βούλην τὴν Τισιφώνην ὅτε ἦλθεν εἰς ὄραν γάμου, φοβηθεῖσα μὴ διὰ τὴν εὐμορρίαν αὐτῆς τὴν νυμφευθῇ ὁ Κρέων· ἡγέρσατο δὲ ταύτην ὁ Ἀ. καὶ εἶχε θεραπείαν, ἀγνοῶν οὐκ ἦτο ἡ θυγάτηρ του. Ἐκ τῶν ἄλλων τραγικῶν ἐποίησαν ὁ μὲν Ἀγαθὸς Ἀλκμαίωνα καὶ Ἀλφειοῖδαι, ὁ Ἀγάθων, ὁ Ἀστυδάμας καὶ ὁ Θεοδόκτης Ἀλκμαίωνα καὶ ὁ Χαιρήμων Ἀλφειοῖδαι, ἑοικίας δὲ τραγωδίας ἐποίησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι Ἐννίος καὶ Ἀττίος. [II.]

Ἀλκμαίων ὁ Πειριθου Κροτωνιάτης· Πυθαγόρειος φιλόσοφος, διακούς τοῦ Πυθαγόρου, ὡς λέγεται. Συνέγραψε «Φυσικὴν λόγον», ἀνέκυψε δ' εἰς τὴν μελέτην τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Εἶναι ὁ πρῶτος συγκριτικὸς ανατόμος, καὶ πρῶτος ἐποίησεν ανατομικὰ σωματίων, εἰς οὗ ἐμφανίζεται ὅτι δὲν ἐτήρει αὐστηρῶς τὰ Πυθαγόρεια δόγματα. Τὸ βιβλίον αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχὴ φέρεται παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ (II, ε', 83), ἐξωρρίσθη ὡς τὸ πρῶτον Πυθαγόρειον ἔργον, ἀλλ' οἱ νεώτεροι κρίνουσι καὶ τοῦτο ὑποβολιμαῖον. (M. A. Umma, de Alemaeone Croton. ἐν Petersen Philol.—histor. Studien. Hamb. 1832 I σ. 41 κέ.—C. G. Kühn, de Alem. ἐν Opusc. acad. Lips. 1827 τ. I.—R. Hirzel ἐν Hermes τ. I σ. 240 κέ.) [II.]

Ἀλκμαιωνίδαι, ἐπειρανὲς ἀθηναϊκὸν γένος, ἀνάγον τὴν ἀρχὴν εἰς Ἀλκμαίωνα, διεγγονον τοῦ Πυλίου Νέστορος. Εἰς τούτων, ὁ Μεγακλῆς, παρουσιάζεται ἤδη τὸν ἔσδομον π. X. αἰῶνα κατὰ τὴν ἐπὶ τυραννίδι ἀπόπειραν τοῦ Κλυώνος ὡς ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν, ἐξάγων τοὺς Κυλωνεῖους ἐκ τοῦ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀσύλου τῶν καὶ φονεῶν αὐτοὺς ἐναγῶς. Ἐνταῦθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν τὸ λεγόμενον Κυλωνεῖον ἄγος, ὅπερ ἐξάρουν πάντοτε τοὺς Ἀλκμαιωνίδας καὶ ἐχρησίμευε κατ' αὐτῶν εἰς τοὺς πολιτικούς τῶν ἀντιπάλους ἐπὶ δύο εἰλους αἰῶνας. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἐναγὴ ἐξολόθρευσιν τῶν Κυλωνεῶν τὸ γένος τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν ἐξωρίσθη ἐξ Ἀθηνῶν καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Φωκίδα. Ἐκεῖ δ' ἐδόθη εἰς Ἀλκμαίωνα τὸν υἱὸν τοῦ Μεγακλέους, ὅστις κατὰ τὸν πρῶτον ἱερὸν πόλεμον ἦτο ἀρχηγὸς τῶν κατὰ τῆς Κρί-

σης συστρατευσάντων Ἀθηναίων, ἀπορρήν παράτλη ἐν Δελφοῖς ὑπηρεσίας τινας εἰς τὴν Κρίσταν, ὅστις ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς Λυδίας καὶ ἐνεπλήρη χρόνου (Ἡρόδ. Γ' 125). Ἐπιστρεφάντες δὲ εἰς τὴν πόλιν μετὰ τὴν διὰ τῆς τοῦ Μεθισίας τοῦ Σόλωνος ἐπελθούσαν ἀποκαταστάσιν τῶν πραγμάτων, συνέπραξαν μετὰ τὴν βασιλείαν τῶν Πισυλίων, ἀντιδρώντες κατὰ τὸν Πεισιστράτην, παρασκευάζοντες τυραννίδα διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν Διακρίων καὶ τῆς συνεπείσεως μετὰ τῶν περὶ τὸν Λυκούργον Πεισίων. Ἦγιστο δὲ τότε τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκμαίωνος Μεγακλῆς, ὅστις καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πόλεως μετὰ τὴν πρῶτην ἐπιτυχίαν τοῦ Πεισιστράτη. Καὶ συνετέλεσε μὲν ἔπειτα ὁ Μεγακλῆς συνδικαλαγὰς μετὰ τῶν εὐπατρίδων, εἰς τὴν ἐκδιώξιν τοῦ Πεισιστράτη, ἀλλ' ἔπειτα, τεινὰς εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρα καὶ δοὺς αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα Κοισυραν, συνήρξατο εἰς τὴν καθέδον τοῦ τυράννου, ὃν καὶ πάλιν ἐξεδιόξεν ἔνεκα τῆς ἀπὸ τῆς θυγατρὸς ἀπαρχῆς, ἧς αἰτία ἦτο ἡ ἀποφυγὴ παιδοποιίας χεῖριν τῶν ἡδὴ ἡδυνάμενων υἱῶν. Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὰς Ἀθήνας δευτέραν καθέδον τοῦ Πεισιστράτη, τὴν ἐξ Ἑρετρίας (538 π. X.), ἠναγκάσθησαν νὰ φύγῳ ἐκ τῆς πόλεως οἱ Ἀλκμαιωνίδαι· καταφεύγοντες δὲ εἰς τὴν Φωκίδα, ἐκέρθησαν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν εὐνοίαν τῶν ἱερῶν τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος, λαμπρῶς καὶ πέρα τῶν ὑπερχημένων δι' ἀδρότητας δαπάνης ἀποπερατώναντες τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ καέντος ἱεροῦ. Ὑπὸ τῆς Πυθίας δὲ πεισθέντες οἱ Σπαρτιάται, συνετέλεσαν εἰς τὴν καθέδον τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν καὶ τὴν ἐκδιώξιν τῶν Πεισιστρατιδῶν (510 π. X.). Ἀμεινον δὲ τῆς ἀπὸ Μεγακλῆς τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς τυραννίδος ἐπακολούθημα ὑπῆρξεν ἡ δημοκρατικὴ μεταπολίτευσίς τοῦ Ἀλκμαιωνίδου Κλεισθένου (ἰδ. λ.), υἱοῦ τοῦ Μεγακλέους καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ τυράννου τῆς Σικυωνίας Κλεισθένης· Ἀγαρίστης, ἣν ἔλαβε παρ' ἐκείνου ὁ Μεγακλῆς, τοῦ συμπολίτου Ἰπποκλέους ἀπορχήσασα μὲν οὐ τοῦ γάμου (Ἡρόδ. ε' 127). Μετὰ δὲ τὸν Κλεισθένην ἐξηκολούθησε μὲν ὑφισταμένη ἡ οἰκογένεια τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν, ὅτι δυνάμεθα νὰ παρακολουθῶμεν μέχρι τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἀλλὰ δὲν ἀνέδειξεν ἐπιφανεῖς γόνους ἐκ τοῦ ἀνδρικοῦ κλάδου, ἐν ᾧ ἀπ' ἐναντίας ἀνέφλησαν γυναικώτατοι γόνοι γυναικῶν τοῦ οἴκου, ὁ μὲν Περικλῆς ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἰπποκράτους ἐγγένους τοῦ Μεγακλέους Ἀγαρίστης, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ Κλεισθέους διεσπόμενης αὐτοῦ Δεκυλίας. — [ἰδ. περὶ Ἀλκμαιωνιδῶν ἰδίως W. Vischer Die Stellung des Geschlechts der Alkmaeoniden in Athen. Basel 1847 (νῦν προχειρότερον ἐν τῇ συλλογῇ τῶν μικρῶν αὐτοῦ ἔργων Kleine Schriften. Leipzig. 1877 Τέμ. Α' σ. 382 - 401). —

Joh. T. Werner Attische Genealogie Berlin, 1889 σ. 225 κ.ε. — Πλὴν τῆς γραφῆς τοῦ ἐνόςματος διὰ τοῦ ΔΙ φέρεται καὶ ἡ δια τοῦ Β, ἣν εἰσέγραψεν ὁ Stein εἰς τὴν ἐκδόσιν τοῦ Προδρόμου, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ χειρογράτων καὶ τοῦ λεγομένου Παρίου μικροῦ· ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ τοῦ ΔΙ γραφή εἶνε ἐπαρκῶς δεδικαιολογημένη ὑπὸ αὐτῆς ἐπιγραφῆς ἐκδομένης τὸ πρῶτον ὑπὸ Wescher ἐν τῇ Revue Archéologique, 1865. I. σ. 497. [Δ.]

Ἀλκιμάχου, ἑλληνικὴ πόλις τῆς βορειοελλαδικῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα 13 304 κατὰ τὴν 1879. [N. Σ.]

Ἀλκιμῶν λυρικὸς ποιητὴς ἐκ Σάρδεων μὲν πιθανῶς καταγόμενος, ἀλλὰ ζῆσας καὶ ποιήσας ἰδίως ἐν Σπάρτῃ, ἀκμάσας δὲ κατὰ μὲν τὸν Σουίδα τὴν 27 Ὀλυμπ., κατὰ δὲ τὸν Εὐστάθιον τὴν 30 ἢ 31, κατὰ δὲ τὴν πιθανοτάτην γνώμην τὴν 12 ἢ 13, ἥτοι περὶ τὸ 610. Ἐξῆς δὲ μέχρι γῆρας βαθεῖος, ὥς ἀποδεικνύεται ἐκ τινος τῶν σωζομένων αὐτοῦ ἀποσπασμάτων. Ὁ Ἀλκιμῶν ἦλθεν εἰς τὴν Σπάρτην πιθανῶς ὡς οἰκέτης, δουλωθεὶς κατὰ τὰς πικρὰς ἡμέρας τῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἰσβολῶν τῶν Κιμμερίων· ἀλλ' ἐν Λακεδαίμονι ἐξελευσάμενος, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ φέρουσιν ὅλους σπαρτιατικὸν χαρακτήρα, εἶνε δὲ γεγραμμένα ἐν τῇ λακωνικῇ διαλέκτῳ, ἀναμειγνύμενη μετ' ἐπικίων καὶ αἰολικῶν τύπων. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ, ἅτινα οἱ μεταγενέτεροι γραμματικοὶ διήρσαν εἰς ἑξῆς βιβλία, εἶχον ἅπαντα σχέσιν πρὸς τὰς λακωνικὰς ἐορτάς, ἦσαν δὲ ὕμνοι εἰς θεοὺς (τὸν Διὸς καὶ Δία, τοὺς Διοσκούρους κτλ.), παικνῆς καὶ ἰδίως τὰ λεγόμενα *παιρθένια*, ἥτοι μέλη ἀδόμενα ὑπὸ παρθένων ἐν τοῖς κυνελίοις χοροῖς. Ἐρχοντο δὲ ταῦτα ἀπὸ τῆς ἐξυμνήσεως θεότητος τινος καὶ ἐπειτα μετεδιδόντο εἰς προσωπικὰ θέματα, ἐπαινούμενων ἢ ψευδῶν ὠρισμένων ἀνθρώπων, οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ ἐξαιρουμένου. Ὁ ποιητὴς δὲν ἐστρατεύτο μὲν εὐκλειθεσίας, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ δύναται νὰ ῥηθῇ ὅτι τὰ ποιήματα αὐτοῦ εἶχον ἅλλαν πρακτικὸν σκοπὸν καὶ δὲν μετέγον μεγάλης ποιητικῆς ἐξάρσεως. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ῥυθμὸν ἠκολούθησε μὲν τὸν Ἱερπανθρον, ἰδίως ἐν τῇ χρήσει τοῦ λυρικοῦ ἑξαμέτρου, ἀλλὰ καὶ πολυλαγῶς ἐνεωτέρισεν ἐν τῇ διαμορφώσει τῶν δακτυλικῶν μέτρων, διὸ καὶ φέρεται ἡ ἰδιαιότης αὐτοῦ καταληκτικῇ δακτυλικῇ τετραποδῇ τὸ δοῦμα ἀλκιμῶνικὸν μέτρον ἐποίησε δὲ καὶ ἐν προχαικοῖς καὶ ἱαμβικοῖς διμέτροις καὶ ἄλλοις μέτροις. Ἡ δὲ τέχνη αὐτοῦ περὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν στροφῶν δὲν εἶνε ἀκόμη ἐντελὴς σαφὴς, οὐ μόνον διότι ὀλίγα εἶνε τὰ σωζόμενα τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἀποσπάσματα, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν εὗρον μνηστὰς αἱ στροφαὶ του. Τὰ σπασμάματα αὐτοῦ εὗρηται συνειλεγμένα παρὰ Bergk Poetae lyrici

Graeci έκδ. Δ' τὴν. IV σ. 14—18. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀποσπασμάτων τούτων ἐπιφανῆ θέαν κατέχει τὸ ἐξ ἑκατὸν περίπου στίχων παρθένιον, ὅπερ ἀνεκάλυψε μὲν τῷ 1855 ἐπὶ παύρῳ εὐρεθέντος ἐν τινι ταφῇ πλησίον τῆς δευτέρας τῶν μεγάλων παρὰ τὸν Κόρινθον πυρκαϊῶν ὁ Γάλλος αἰγυπτιστολόγος Μαρριέ, πρῶτος δ' ἐξέδωκε τῷ 1863 ὁ Em. Egger [A.]

Ἀλκιμήνη, θυγάτηρ τοῦ Ἠλεκτρύωνος καὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀμφιτρώωνος Ἀναξτοῦ (κατ' ἄλλους Πυρρῆς ἢ Λυσίδης τῆς θυγατρὸς Πέλοπος), ἐξέχουσα παρὰ τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν σύνεσιν, ὡς λέγει ὁ Ἡσίοδος. Ἀπελασάντων τῶν Τηλεβοῶν τὰς βεῖς τοῦ Ἠλεκτρύωνος καὶ ἀποκτείναντων τοὺς παῖδας τούτου πλὴν ἑνός, ὁ Ἀμφιτρώων ἀνέλαθε τὰς ἐλαθείσας βεῖς καὶ ἤγαγεν αὐτάς εἰς Μυκῆνας· ὁ δὲ Ἠλεκτρύων βουλομένης νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τῶν παίδων, παραδούς τὴν βασιλείαν τῷ Ἀμφιτρώωνι καὶ τὴν θυγατέρα Ἀλκιμήνην, παρεσκεύαζετο νὰ στρατεύσῃ ἐπὶ τοὺς Τηλεβοῶς. Ἀλλ' ἐφεισέθη κατὰ λάθος πρὸς τὴν στρατείαν ὑπὸ τοῦ Ἀμφιτρώωνος, ὁ δὲ ἀδελφὸς ἐκείνου Σθένεας λαβὼν ταύτην τὴν πρόφασιν ἐξέβαλεν αὐτὴν τοῦ Ἀργεῦς καὶ κατέσχε τὴν ἀρχὴν τῶν Μυκηθῶν καὶ τῆς Τίρυνθος. Ἐφυγε δ' ὁ Ἀμφιτρώων εἰς Θήβας μετὰ τῆς Ἀλκιμήνης καὶ ἐστοράτευεν ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς Τηλεβοῶς, διότι ἡ Ἀ. φυλάσσασα ἐαυτὴν παρθένον, ἔλεγεν ὅτι δὲν θὰ συζευχθῇ αὐτῇ πρὶν ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν. Καὶ ἐνίκησε μὲν ὁ Ἀμφιτρώων τοὺς Τηλεβοῶς, ἀλλὰ προτοῦ νὰ ἐκπύλῃ εἰς Θήβας, ὁ Ζεὺς διὰ νύκτας ἔλθων καὶ τὴν μίαν τριπλασιασὰς νύκτα, ἐμειθεῖς τῷ Ἀμφιτρώωνι, συνευλόγη τῇ Ἀ. καὶ διηγήθη τὰ κατὰ τὴν πρὸς τοὺς Τηλεβοῶς πόλεμον. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ Ἀμφιτρώων τὴν ἐκπύριον, ἡ κατ' ἄλλον μύθον τὴν αὐτὴν νύκτα, μὴ τυχὼν τῆς προσδοκωμένης φιλέραστος δεξιότητος ἡρώτης τὴν αἰτίαν εἰπούσης δὲ τῆς Ἀ. ὅτι τὴν παρελθούσαν νύκτα ἔλθων συνευλόγη αὐτῇ, ἔμπεθε παρὰ τοῦ Τειρεταίου τὸ τοῦ Διὸς τέγγαγμα· κατ' ἄλλον δὲ μύθον, διὰ πλάσθεντα πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Γόριπιδου ἐν τραγῳδίᾳ Ἀλκιμήνη, ὁ Ἀμφιτρώων ἔπας τιμωρῆσαι τὴν ὑποτιθεμένην ἀπιστίαν τῆς Ἀ. κατεδικάσεν αὐτὴν νὰ καθ' ἡμέραν, ἀλλ' ὁ Ζεὺς πέμψας βροχὴν τὴν ἑσπέραν αὐτὴν ἀποκάλυψε τὴν ἀλήθειαν. Ἐγέννησε δ' ἡ Ἀ. δύο παῖδας, ἐκ διδῶ μὲν τὸν Ἡρακλῆα, μὲν νυκτὶ προσβύτιον, ἐκ δὲ τοῦ Ἀμφιτρώωνος τὸν Ἴφικλῆα. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς παρὰ τῇ Εὐρυθείᾳ θητείας τοῦ Ἡρακλείδου κατωκίνησεν ἡ Ἀ. μετὰ τινὸν τῶν Ἡρακλειδῶν ἐν Τίρυνθι, ἐκδιωχθεῖσα δ' ἐκείθεν ὑπὸ τοῦ Πύρρου ἑσπέρως μετὰ τὴν ἀποθέωσιν τοῦ υἱοῦ ἤλθε τελευταίον εἰς Ἀθήνας· φανερόντος δὲ τοῦ Πύρρου ὅτις ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἡρακλειδῶς

πολέμῳ, ἤλθεν εἰς Θήβας, ὅπου καὶ ἐτελεύτησεν· ἐκκομιζομένην δ' ὑπὸ τῶν Πρακλειδῶν ἐξέκληψεν αὐτὴν καλεῖσαι τοῦ Διὸς ὁ Ἐρμῆς. κίθον αὐτὴν αὐτῆς θέσας εἰς τὴν λάρνακα, καὶ ἔφερον εἰς τὰς νηύτας τῶν Μακάρων, ἐνθα ἔδωκεν αὐτὴν γυναῖκα τῷ Ῥαδάμανθυι· κατ' ἄλλον ὅμως μῦθον, ἡ Ἀ. εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμφικτύωνος συναΐετο τῷ Ῥαδάμανθυι, κατοικοῦντι ἐν Ὠκαλειᾷ τῆς Βοιωτίας, ὅπου εἶχε καταφύγη διωχθεὶς ἐκ Κρήτης. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ἔτυχεν ἡ Ἀ. ἰσοθέων τριῶν ἐν Θήβαις, ἐνθα καὶ ἕρπον εἶχεν. Ἰκτιμάτο δὲ καὶ ἐν Ἀττικῇ. Τὰ κατὰ τὴν Ἀ. ἐπραγματεύθησαν ἐν ὁμιονομίᾳ τραγωδίας ἀπολασθεύσαις ὁ Ἀσχυλὸς, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἴων καὶ ὁ Ἀστυδάμας. Ἀγάλμα τῆς Ἀ. μνημονύεται ὅτι ἐποίησεν ὁ Κάλαιος· ἡ δὲ παλαιότερη γνωστὴ ἡμῖν ἀπεικόνισις ταύτης ἦν ἡ ἐν τῇ λάρνακι τοῦ Κυψέλου, ἐν ἣ εἰκονίζετο ὁ Νέος, δίδων αὐτῇ δῶρα οὐχί· ἀσυνήθης εἶναι ἡ ἀπεικόνισις αὐτῆς καὶ ἐν γραφαῖς ἀρχαίων ἀγγείων καὶ ἐν τοῖς σφισμένοις ἀρχαίοις ἀναγλυφοῖς. [Π.]

Ἀλκοβάαζ (Alcobaca), πορτογαλικὴ κοινότητα τῆς ἐπαρχίας Ἑστρομαδούρας, ἔχουσα 2 270 κατ. (1877), περίφημος δὲ διὰ τὴν λαμπρὰν κίεσταιρκίαν ἣν μόνῃν Ἀ., ἐν ἣ ταφοὶ πορτογαλ. βασιλέων. [Ν. Σ.]

Ἀλκομενάδ ἀρχαία πόλις τῆς Μακεδονίας, κειμένη ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Δερριόπου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὐ μακρὰν τοῦ σημερινοῦ Πριλάπου, ἐνθα εἶτι καὶ νῦν διασώζονται εἰσπία ἀρχαίας πόλεως. [Ε.]

Ἀλκού (Alcoy), ἰσπανικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἀλικάντης (Βαλεντιανῆς), ἔχουσα 33 497 κατ. (1877), ἱστορία δ' οὐσα τῆς βαλεντικῆς χαρτοποιίας καὶ μάλιστα τῆς τοῦ σιγαροχάρτου. [Ν. Σ.]

Ἀλκοῦδια, πόλις τῆς ἰσπανικῆς νήσου Μαγιόρκας, κειμένη κατὰ τὴν ΒΑ αὐτῆς ἀκτὴν καὶ ἀνέκυστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἰνκα τοῦ διαμερίσματος τῶν Βαλεαρίδων. Ὑγεῖ 2 316 κατ. (1879).—Τοῦ λιμένος τῆς Ἀλκοῦ διαρῆς ἡ εἰσοδος καίται μετὰ τοῦ ἀκρωτ. τῆς Μινόρκας καὶ τοῦ ἀκρωτ. Φερούτζ. [Π.Π.]

Ἀλκυονίδης δούξ. Βλ. Γοδέυ.

Ἀλκυονίδος Φλάκκος (Alcuin), περίφανος ἄγγλος λογιώτατος, γεννηθεὶς ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Ὑόρκης περὶ τὸ ἔτος 780, μαθητὴς, ὡς λέγεται, τοῦ Σιδαστροῦ Βέδν καὶ εἰπεῖτα ἀδελφ. τῆς Καντερβούριας. Τὴν ἐπιστημον αὐτοῦ θέσιν ἐν τῇ μεταγωνικῇ ἱστορίᾳ ἀφείλει πρὸ πάντων ὁ Ἀλκυονίδος εἰς τὴν ἀνατεθείσαν αὐτῷ παρὰ τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου ἐντολὴν τῆς ἀναστάσεως τῆς κλλιεργείας τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν παρὰ τοῖς Φράγκοις. Πρῶτον ἔργον τοῦ Ἀλκυονίδου ὑπῆρξεν ἡ περισυλλογὴ, ἡ ἐπιμελὴς διόρθωσις

καὶ ἡ διὰ πολυαριθμῶν ἀντιγράφων διέδοσις τῶν σφισμένων μνημείων τῆς λατινικῆς φιλολογίας, εἰπεῖτα δὲ ἡ ἀνέρθωσις τῶν παλαιότερων γαλλικῶν σχολείων καὶ ἡ ἐξουσία νῦν τοιούτων ἐν τοῖς μοναστηρίοις τοῦ Καταρζόου (Tours), τῆς Φουλδᾶς, τῆς Φερρερῆς καὶ Φοντανέλλης. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνακτόροις τοῦ αὐτοκράτορος ἔδωκεν ὁ Ἀλκυονίδος πρὸς χρῆσιν τῶν βασιλικῶν καὶ τῶν αὐλικῶν τὴν κληθεῖσαν «Παλατινὴν ἀκαδημίαν», ὅπου ἐδίδασκε, πλὴν τῆς γραμματικῆς, τὴν διαλεκτικὴν καὶ τὴν ῥητορικὴν διὰ πρωτοτύπου τινὲς μεθόδου ἐρωταποκρίσεως ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθείσης. Αἱ φροντίδες τοῦ ὡς δαγανιστοῦ ἦ, ὡς θα ἐλέγομεν σήμερον, ὑπεύθυνος τῆς παιδείας, δὲν ἐκώλυον τὸν σφέν ἱεραρχεῖν νὰ μετέχη καὶ πάσης κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ θεολογικῆς συζητήσεως· διεκρίθη δὲ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἀναιρέσεως τῆς ἑτεροδοξίας τῶν ἐπισκόπων τῆς Οὐργέλης καὶ τῆς Τολέδης περὶ τῆς διπλῆς φύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρακαθίσας καὶ εἰς τὰς ἐν Φρανκφούρτῃ καὶ Ἀκνίτγρην συνόδους, ὅπου ἡ πλὴν τῶν θρησκευτικῶν κατεδικάθη πνευματικῶς. Ἀξία προσοχῆς εἶναι καὶ τὰ δυο κληρικῶν φιλοσοφικὰ αὐτοῦ ἔργα «Περὶ φύσεως τῆς ψυχῆς» καὶ «Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας», τὰ διακρινόμενα ἀπὸ τῶν συγχρόνων καὶ ἐν γένει ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν διὰ τὴν ἀκριβεῖαν τὴν χάριν καὶ ἐνίοτε τὴν πρωτοτυπίαν τῆς ἐκφράσεως. Τὴν τριαύτην συγγραμμὴν ὑπεύθυνος, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν ἐν πολλοῖς ἀνεξάρτησιαν τοῦ πνεύματος, ὠρεῖλεν ὁ Ἀλκυονίδος εἰς τὴν διηγετικὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων καὶ ποιητῶν, ἰδίως δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Βιργιλίου καὶ τοῦ Πλίνου, ὧν δὲν πῦξι μνημονεύων τὸ ἔνσχυρὸν ἐν ταῖς διατριβαῖς αὐτοῦ. Ἀρίστη τὴν συγγραμμάτων τοῦ Ἀλκυονίδου ἐκδοτὴς θεωρεῖται ἡ τοῦ φροβενίου φρόβεν (Proben) Ῥατισβέννη 1777 δύο τόμοι εἰς φύλλον.) περὶ δὲ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄξια μελέτης εἶναι πρὸ πάντων τὰ παρατηρήματα ἐν ἰδιαιτέρῳ κερταλῇ τῆς «ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ» τοῦ Γυζῶ. [Ρ.]

Ἀλκυονίδες γίδες τῆς Γῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ ἡ τοῦ Ταρτάρου, ὁ κρατίτερος καὶ πρεσβυτάτος τῶν Γιγάντων. Οὗτος ἦν ἀθάνατος· ἀποκείμενος ἐν τῇ γῇ, ἐν ἣ ἐγεννήθη. Ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ ἐτόξευσεν αὐτὸν ὁ Πρακλῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ πίπτων ἐπὶ τῆς γῆς ἀνελαμβάνει νέας δυνάμεις, κατὰ συμβούλην τῆς Ἀθηνᾶς ἔσπευεν αὐτὸν ἔξω τῆς γενεθλίου χώρας Παλλήνης καὶ οὕτως ἐτελεύτησε. Κατ' ἄλλον μῦθον, ὁ ὅπως ὡς τινες εἰκάζουσιν εἶναι ὁ πηλαιοτέρως ἐνυφανθεὶς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐν τοῖς περὶ Γιγαντομαχίας, ὁ Ἀ. ἤλασεν ἐξ Ἑρουλαιᾶς βούς τοῦ Ἥλιου· ταύτας δὲ ἔλαθεν ὁ Πρακλῆς φονεύσας αὐτὸν κοινώμενον, ὡς δι-

κινῶσι πολλά· γὰρ καὶ ἀρχαίων ἀγγείων κατὰ τὴν Πινδάρου ὁ Ἡρακλῆς ἐρόενυσε τὴν Ἀ. ἀρ' οὐ εὖτος ἀπειροδυνάστες μέγιστον λίθον κατασυνέτριψε δώδεκα θεορίππους καὶ τοὺς διπλοῦς ἐπιβάτας αὐτῶν ἐταίρους τοῦ Ἡρακλῆ-
τος· ὁ δὲ σκληρακτῆς τοῦ Πινδάρου προσέθη-
κεν ὅτι καὶ κατὰ τοῦ Ἡρακλῆους ἐρρυσεν ὁ
Ἀ. τὸν λίθον, ὃν ἐκείνος ἀπέκρουσε διὰ τοῦ
ροπαλοῦ. [Π.]

Ἀλκυόνη ἢ Ἀλκυόνη. 1) Θυγάτηρ τοῦ
Ἀλκάντος, μιᾶ τῶν Πλειάδων, γεννήθησα ἐκ
τοῦ Ποσειδῶνος υἱοῦ καὶ θυγατρὸς ἐπιού-
ρης βοιωτικῶν πόλεων. — 2) Θυγάτηρ τοῦ
Ἀλέου (τοῦ ἄνακτος τῶν ἀνέμων, ἡ κατ' Ἀλ-
κίους τοῦ βασιλέως τῶν Θεσσαλῶν). σύζυγος
τοῦ Κήκυρος. Τούτους ἐταμίωρσεν ὁ Ζεὺς, εἰς
τὰ ἐμώνυμα πτηνὰ μεταβάλλων, διὰ τὴν ὑπε-
ρηφανίαν των· διότι ὁ μὲν τὴν γυναικὰ ἔλε-
γεν Ἦραν, ἐκείνη δὲ τὸν ἄνδρα Δία. Κατ'
ἄλλον ὅμως μῦθον, ὃ ἠκολούθησε καὶ ὁ Ὀδύ-
σιος ἐν Μεταμορφώσεσιν, ἡ Ἀ. ναυαγήσαστος
τοῦ συζύγου της, ἐν περιπαθῶς ἤγαπα, ἐρρι-
ψεν ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλασσαν· οἰκτιρῶντες δ'
αὐτοῦς οἱ θεοὶ μετεμόρφωσαν ἀμφοτέρους εἰς
ἀλκυόνας (βλ. καὶ κατωτέρω λ. Ἀλκυονί-
δες ἡμέραι.) — 3) Θυγάτηρ τοῦ ληϊτοῦ Σι-
φωναί, ἣν διὰ τὴν ἀκολατίαν της ἐκέρηυσεν
ὁ πατήρ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ αὕτη λέγεται
ὅτι μετεμορφώθη εἰς ἀλκυόνα. Τὸν μῦθον τού-
τον λίαν ἐλευθέρως διεσκεύασεν ὁ γάλλος Λ.
de Tanouarn εἰς διήγημα. (μεταφρασθὲν ἐλλή-
νιστι· Ἰν Χρυσάλλιδι τ. Α' 1863 σ. 290 κέ.). [Π.]

Ἀλκυονέα λίμνη. Μικρὰ λίμνη κατὰ
τὴν Λέριν. ἔχουσα κατὰ τὸν Πausanias πε-
ρίφρυσιν ἐνὸς τρίτου σταδίου μόνον (ἥτοι 61
μέτρων περίπου). Οἱ πάλαι ἐπίστασιν ὅτι ἡ
Ἀ. δὲν εἶχε πηλόμενα (ἡ δὲ δοξασιὰ αὕτη δι-
ατηρεῖται μέχρι τοῦδε) καὶ ἐμβολόγουν ὅτι
διὰ τούτης ἦτο καθόδος εἰς τὴν Ἀθῆν. δι' ἣς
καὶ ὁ Διόνυσος κατέβη ποτὶ τὴν ἀναγὰν τὴν
Σιμίλιν. Περὶ τῆς γαίης τούτης φέρονται καὶ
νῦν ὡς τὸ πάλαι πᾶς καὶ τοῖνοι, διὰ τῶν ὑ-
δάτων δ' αὐτῆς κινεῖσθαι σήμερον οἱ ὑδρῆμο-
λοι τῶν Μύλων. [Π.]

Ἀλκυονίδες ἡμέραι. Αἱ ἐπὶ πρὸ
τῶν χειμερινῶν τροπῶν καὶ αἱ μετὰ τούτας
ἐπὶ ἡμέραι, ἂν ἐπικρατῇ κατ' αὐτὰς εὐδία
καὶ νηνεμία. Οἱ ἀρχαῖοι ἐμβολόγοι οὖν ὅτι ὁ
Ζεὺς οἰκτιρᾷ τὴν Ἀλκυόνα προστάξας τοὺς
ἀνέμους νὰ μὴ πνέωσι κατὰ τὰς ἡμέρας τού-
τας, ὅτε τὸ ἐνάλιον ἐκεῖνο πτηνὸν τὰς μὲν
πρώτας ἐπὶ κατασκευάζει τὴν φωλεάν του,
τὰς δὲ λοιπὰς ἐπὶ τίκτει τὰ νεοττὰ καὶ ἐκ-
τρίβει. Ὁ Σιμωνίδης τὰς Ἀλκ. ἡμ. καλεῖ
ἐλκθάνειμον ὥραν, ἵδ' ἂν παιδοτρέφον ποικί-
λος ἀλκυόνας. [Π.]

Ἀλκυονίδες θάλασσα Ὁ βορειότερος
τῶν ἐν τῇ μυθῷ τοῦ Κορινθίου διὰ τῆς χει-
ρὸς τῆς Παναγίας σχηματίζομενον θύο

κόλπον, νῦν κόλπος τῆς Λιβαδόστρας καλού-
μενος, ἀπὸ τοῦ ἐκβάλλοντος εἰς αὐτὴν ἑρω-
νίου ποταμοῦ (τῆς ἀρχαίας Ὠρίτης). [Π.]

Ἀλκυών (Ζωολ.). Κοινὸς Ἡεροπούλι.
Τὸ πτηνὸν τοῦτο ἔχει ῥάμφος μακρότερον τῆς
κεφαλῆς, εὐοῦ, εἴς καὶ γωνιώδες. Τὸ σῶμα αὐ-
τοῦ εἶναι περὶ καὶ μικρὸν, ἀραικίτη εἰς τὴν
μονάξιν, ἔχει φωνὴν ὁξείαν καὶ περὶ αἰνι-
διον καὶ δικαιοκρομένην· ἐνδοκίταται εἰς τὰς
ἐχθὰς τῶν ποταμῶν καὶ τὰς ἀκτὰς τῶν θα-
λάσσης, ὅθ' αὐτὸν ἐπὶ τινος κλαδίτου
κίτροφυλλοῦ ἀκίνητον μετ' ἐπὶ αὐτοῦ ὑπε-
μονῆς τοὺς μικροὺς ἰχθύς, οὓς ἰδιαιτέρως ἐρί-
γεται. Μάλιστα διακρίνεται ἰχθύς, μετὰ ἀστραπιαίας
ταχύτητος ῥίπτεται καὶ συλλαμβάνει αὐτὸν
πρὸς τοῦ σπαιθῆ εὖτος νὰ διαφύγῃ. Κτίζει τὴν
φωλεάν του ἐν ὑπογείοις ὅποις, καὶ ἐρυσσε εἰς
τὰς ἐχθὰς. [Ν. Α.]

Ἀλλ 1) Anna Maria Hall, Ἀγγλίς
γενν. τῷ 1802, ἀπὸ τῆς 18/30 Ἰαν. 1881.
Ἐγραψεν ἑξῆς λόγου μυθιστορήματα, ὧν τινὰ
ιστορικά καὶ σκηνογραφικὰ ἱρλανδικὰ (Lights
and shadows of Irish life, 1838), αἵτινες
θεωροῦνται ὡς τὸ ἀρίστον τῶν ἔργων της.
Ἀπὸ τοῦ 1852 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ
περιοδικοῦ συγγραμματος Charpe's London
Magazine καὶ ἀπὸ τοῦ 1860 τὴν τοῦ St.
James Magazine. — 2) Basil Hall, Ἀγγλός
ναυτικός, γενν. τῇ 20/41 Δεκ. 1788, ἀποθνή-
σκων τῇ 30/11 Σεπτ. 1844. Ἐγραψεν
ἐπιστημονικὰς περιγραφὰς τῶν χωρῶν, καὶ
περιγρήφας, ἥτοι τῆς βορείου καὶ τῆς νοτίου
Ἀμερικῆς καὶ τῆς Κορίας. Τὰς περιγραφὰς
ταύτας διεσκεύασε καὶ εἰς ἐννεάτομον παιδι-
κὴν ἀναγνώσμα (Fragments of voyages
and travels. Lond. 1831 — 1840). — 3)
Charles Francis Hall, Ἀμερικανὸς ἐξε-
ρευνητῆς τοῦ βορείου πόλου, γενν. τῷ 1821,
ἀποθνή. τῷ 1871 ἐν ταῖς πολικαῖς χώραις.
Μεσολύων τῷ 1860 τοῦ εἰς τὴν πόλιν τα-
ξιδίου τοῦ πλοίαρχου Buddington, ἐγκατε-
δίωκεν ἐπὶ διατίαν παρὰ τοῖς Ῥωσικοῖς, ἀδη-
μοσίους δὲ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του τῷ 1862
τὰ περιστατὰ τῶν ερευνῶν καὶ παρατηρήσεων
αὐτοῦ. Τῷ 1871 ἐπιχειρήσας δημοσίους ἀνα-
λώμασι ταξιδεῖσθαι εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ
πλοίου Polaris, ἐβόησε μέχρι τῆς 83° 10'
Β. πλ., ἀλλὰ νοσήσας ἀπέθανεν, οἱ δὲ διασω-
θέντες τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπεριπλήσθησαν μετὰ πολ-
λὰς περιπετείαις εἰς τὴν Εὐρώπην τῷ 1873 [Π.]

Ἀλλαγὰ. Αἱ σελαὶ παρὰ Βυζαντινοῖς
ὅσον ὑπερβιολύσας τὸν ἄνδρα πολλοὺς ἐμ-
ρεῖται ἐνάλιον τὴν ἐκείνου τιμὴν, οὐκ ἀλλ' α-
γὰς μόνον ἱματίων, ἀλλὰ χρυσῷ καὶ ἱπποῖς
αὐτὸν διατίομενος (Παχυρ. εἰς Ἀνδρῶν. Δ',
κθ'). Ῥωμῆαις προσέτι ἡ λείψα καὶ τοὺς ἐν ταῖς
θρησκείαις ἐδάς ὑπάσχοντας σταθμούς, ἐν αἷς
ἐνηλλάσσοντο τῶν ὁδοιπορούντων οἱ ἱπποὶ Συγ-
γενῆς αὐτῆς εἶναι βαδαίως καὶ ἡ μήπιω ἐπαρ-

κίως διευκρινηθεῖσα: Ἀ λ λ ἄ γ ι ο ν, περὶ ἧς ὁ Κωδινός, «Ὁ ἄρχων» τοῦ ἀλλαντοῦ εἰς τὴν τοῦ βασιλείου εὐρίσκειται μὲν σύνταξιν καὶ ὑπὸ τὸν μέγαν· προμνησθέντα (καρ. ε'). Παρὰ ταύτην δὲ καὶ ἡ σύνταξις: Π ρ ω τ α λ λ ἄ γ ι ο ν, περὶ οὗ λέγει ὁ αὐτός: «Πρωταλ-
λαγγάτωρ ὡς αὐτός, ὑπὸ τὸν μέγαν δὲ προμνη-
σθέντα, πλὴν ἀκολουθεῖ ὅπως τῆς σύντα-
ξεως, ἵνα, κἂν ἀπολιμπνηθῇ τις αὐτῆς, φέ-
ρῃ οὗτος καὶ ἀποκαθιστῇ εἰς τὴν σύνταξιν καὶ
εὐτακτῇ» (αὐτόθ.). — Ἀ λ λ ἄ γ ι α ἐλέγοντο
προσέει καὶ τῶν κολλυβιστῶν τὰ κατὰ λα-
κτῆριν. Ἀ λ λ ἄ γ ι ο ν ὡς αὐτός καὶ ἡ με-
ταξὺ τῶν διαμαχομένων γινόμενη ἀνταλλαγὴ
τῶν ἀρχαλιώνων» (Λέων Γραμματ. σελ. 505.
Paris.—Πρόβλ. καὶ Γεωργ. Ἀμαρτ. Χρον.
σελ. 836 Petropol.). [I. Σ.]

Ἀλλαγή (Ν α υ τ.) κοινὸς σκάντζα· ἡ
λῆξις αὕτη εἶναι ἢ ἐν χρήσει ἐπὶ τῶν πλοίων
εἰς πολλὰς ὑπηρεσίας ἢ ἐργασίας, ἐπιτασσο-
μένη πάντοτε μετ' αὐτὴν τῆς λῆξεως τῆς ση-
μαντικῆς τοῦ εἰδους τῆς ὑπηρεσίας ἢ ἐργασίας.
Οὕτως Ἀ. φυλακῆς σημαίνει τὴν ἀντικατά-
στασιν τῶν φυλασσόντων ἀνδρῶν τοῦ πληρώ-
ματος διὰ τῶν ἀρρώστων ἐπομένων εἰς τὴν ὑπο-
χρέωσιν ταύτην. Ἀ. ἐπιστηλίου, κεραίας, ἢ
ιστίου κτλ. σημαίνει τὴν ἀντικατάστασιν αὐ-
τοῦ δι' ἄλλου ἐνέκα φθορᾶς τοῦ πρώτου ἢ γάρ-
ριν γυμνασίου. Λέγομεν ἐπίσης ἀλλαγὴ ἐν-
συγκασίας κλπ. [II. K.]

Ἀλλαγήτης, Μίγμα στιφρόν τῶν δρυ-
κίων κεραλίου καὶ βοδονίτου ἢ διαλλαγίτου.
(Βλ. λ.). [K. M.]

Ἀλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων,
ἄλλα δὲ θεὸς κείλεται. Παροιμία ἐπὶ τῶν παρὰ
προσδοκίαν συμβαινόντων, ἱμοῖα τῇ θηριώδει·
«Ὁ θρώπος πολυβούλος, θεὸς δὲ κοῦβεούλης»
ἢ «ὁ βουληκόπος», καὶ ταυτοσημοῦς ἑτέρα θη-
ριώδει: «Ποντικὸς βουλὰς κέψι γάτα». Ἡ
παροιμία αὕτη φέρεται λατινιστὶ οὕτω: Homo
proponit, Deus disponit. Ἡ αὕτη ἰδέα
ἐμφηται καὶ ἐν παροιμίαις Σολομώντος (17', 1),
ὅπου εἰ Ο' μεταφράζουσι: «Τῷ ἀνθρώπῳ προ-
θέσεις καρδίας· καὶ παρὰ Κυρίου ἀποκρίσις
γλώττης». [II.]

Ἀλλαν (Hallein). Πόλις τῆς Αὐστρίας
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαλτσβούργου κατὰ τὰς ὑ-
πωρείας τῶν ἀλατούχων ὁρέων Δύρρεμβέργου
παρὰ τὰ βαυαρικὰ σύνορα. Ἔχει πλοῦσια ἁ-
λατωρυχεῖα καὶ 3727 κατ. (1880). [II. Π.]

Ἀλλαμ (Henry Hallam). Διάσημος
Ἀγγλος ἱστοριογράφος, γενν. τῷ 1777 ἐν Οὐ-
ίνδωρ, ἀπέθ. τῇ 9/21 Ἰαν. 1859 ἐν Κέντ.
Ἐγένετο πρῶτον γνωστὸς διὰ τοῦ ἐπιτόμου συγ-
γραμμάτος του «Ἐπισκοπήσεως τῆς κατὰ στα-
σεως τῆς Εὐρώπης κατὰ τοὺς μέσους χρόνους»
(View of the state of Europe during
the middle ages. 1818), ἔγραψε δὲ καὶ «Εἰς-

σαγωγήν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμάτων ἐν
Εὐρώπῃ κατὰ τὸν 16', τὸν 17' καὶ τὸν 18'
αἰῶνα» (Introduction to the literature
of Europe in the 15th 16th and 17th cen-
turies. Lond. 1837—39 εἰς 4 τόμους).
Ἰδίως ἐκινεῖται τὰ περὶ τῆς θεωρητικῆς ἐπὶ
ἱστορίας, τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς
θεολογίας πραγματευόμενα κεφάλαια. Ἄλλα
τὴν ἀλλαντοῦ ἔργον αὐτοῦ εἶναι ἡ Συνταγμα-
τικὴ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας (Constitutional
history of England from the accession
of Henry VII. to the death of George
II. Lond. 1827 εἰς 3 τόμ.). [II.]

Ἄλλα μὲν Λεύκωνος ὄνος
φέρει, ἄλλα δὲ Λεύκων. Παροιμ. ἐπὶ ἐκεί-
νων, ὧν οἱ λόγοι δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ
ἔργα. Ἀπὸ τινος Λεύκωνος γεωργοῦ λαθρο-
πόρου, οὗ τὸ πρὸς τοὺς τελῶνας ψεύδος ἀπὸ
καλύψεως ὁ ὄνος πεισὼν. [II.]

Ἀλλαμάνδα (Βοτ.) (Allamanda L.)
γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀποκωνωδῶν.
Φυτὰ ξυλωδῆ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. [Θ. Σ.]

Ἀλλαμπρέδε (Μουσ.) (ital. Al-
labreve) ὁ 1/4 βυθμός, ὅστις μετρεῖται μὲν
δύο κτυπήματα καὶ σημειοῦται οὕτω (C). [Α. Κ.]

Ἄλλαν (Sir William Allan) Σκωττός
ζωγράφος, γενν. τῷ 1782 ἐν Ρεϊμβούργῳ,
ἀποθ. τῷ 1850 αὐτόθι. Περιηγήσεις ἀνά τὴν
Ῥωσίαν, εἶτα δὲ καὶ ἀνά τὴν Ἰταλίαν, Γαλ-
λίαν καὶ Τουρκίαν, ἔγραψε κατ' ἀρχὰς μὲν
βιογραφίας, εἶτα δὲ μεγαλογραφίας (ιστορι-
κὰς εἰκόνας καὶ εἰκόνας μυθῶν). Εἰς τῶν ἀ-
ρίστων πινάκων αὐτοῦ εἶναι ἡ Ἀγορὰ τῶν
δούλων ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ Ἀ. ἐξελέ-
χθη τῷ 1837 πρόεδρος τῆς Σκωτικῆς ἀκα-
δημίας τῶν καλῶν τεχνῶν, τῷ δὲ 1841 βιω-
ρίθῃ «ζωγράφος τῆς βασιλείας ἐν Σκω-
τίᾳ». [II.]

Ἀλλανδ, Ἐπαρχία τῆς Ν Σουηδίας
παρὰ τὴν παραλίαν τοῦ Καττεγάτου, καί μὲν
μεταξὺ τῆς Δυτ. Γοττλάνδης καὶ τῆς Σχένε-
ν, ἀποτελοῦσα τὴν δυτ. κλιτὸν τῆς περ' αὐτῶν θη-
ρινῆς χώρας καὶ ἀρδευομένη ὑπὸ πολλῶν ποτα-
μῶν. Ἡνωθῆ μετὰ τῆς Σουηδίας τῷ 1615.
ἔχει ἐπιφάνειαν 4913, 2 τετρ. καὶ 131, 274
κατ. (1882), ἀσχολουμένους εἰς τὴν ὑφαντουργί-
αν, τὴν ἐριοπισκίαν καὶ τὴν ἐπιπλοποιαν.
Τὰ μεγάλα ἐργοστάσια εἶναι ὀλίγιστα. Πα-
νὰ κλωστήρια τινα ὑπάρχουσιν ἐν Αἰδερ-
στορπ καὶ ἐργοστάσια βαμβακερίων ἐν Χάλλ-
σταδ. [II. Π.]

Ἀλλαντίης βλ. Ὁρθίτης.

Ἀλλαντες. Εἰς τὸν τρόπον διατηρήσεως τοῦ
κρέατος εἶναι καὶ ἡ ἐνταῶς ἐντέρων τῶν κα-
τοικιδίων ζῴων ἀποξηρανσις αὐτοῦ. ὑπὸ μέρ-
φην δὴλ. ἀλλάντων. Ὑπάρχουσιν ἀλλάντες
χοίρινοι, αἰγες καὶ μεκτεσες, καὶ
ἐν χοίρειν κρέατος μεμνημένον μετὰ κρεατῶν

αἰγίου ἢ βοείου. Πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν καταμένεται τὸ κρέας λεπτομερῶς καὶ ἀρτυνέται διὰ 10 — 15 δραμίων αλατος κατ' ἑκάστην, ἐπεκρούς ποσότητος τετραμμένου πεπέρους, κυνίου καὶ ἄλλων ἀρτυμάτων ἐντιθεμένων ἐνιστά καὶ μικρῶν τμημάτων υποδορίου λίπους χοίρου (λαρδίου), αναζυμῶνται δὲ καλῶς ἢ κρεατώδης μάζα καὶ ἀρτίζεται ἐπὶ δύο ἡμέρας αναζυμωμένη ἐν τῷ μεταξὺ δις ἢ τρίς καθ' ἑκάστην, μεθ' ὅ τμηματα ἐντέρων δεδεμένα δια μένου κατὰ τὸ ἐν ἄκρον πληροῦνται ἐξ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἐτέρου ἄκρου διὰ καταλήλου χωνίου ἐκ λευκοσιδήρου καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν πληρῶσιν περιδενονται καὶ κατὰ τὸ ἄκρον τοῦτο. Οἱ οὕτω παρασκευασθέντες ἄλλαντες τίθενται εἰς ὀμαλὴν τράπεζαν ἐπὶ ξηροῦ καὶ ἀπαλοῦ πανίου, δι' οὗ καὶ ἐπιπυλῶνται, ἐπὶ τίθεται δὲ σκινὴ φέρουσα ἐπαχρὴ βύρρη, ὥπως οἱ ἄλλαντες πιεσθῶσι μετρίως, τὸ δὲ πυνιον ἀπορρορήσῃ μέρος τῆς ὑγρασίας αὐτῶν· τὴν ἐπαχρίον κρεμάννυνται οὗτοι εἰς σκινὴν ἀλλὰ ξηρὴν καὶ εὐκερὸν χῶρον καὶ τὴν ἐσπίραν τίθενται πάλιν ὑπὸ πίεσιν, καὶ τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται ἐπὶ τινὰ καιρὸν μέχρις ἐπεκρούς ἀποξηράνσεως. Οἱ δὲ εὐρωπαϊκοὶ ἄλλαντες οἱ γνωστοὶ παρ' ἡμῶν ὑπὸ τὰ ὀνόματα σαλτσισότα, σαλαμια κατ. (saucissons) κατασκευάζονται ἐκ χοιρέων καὶ βοείων κρέατος μετὰ τεμαχίων λαρδίου, ἀρτυνομένης τῆς μάζης διὰ πεπέρους, αλατος καὶ νίτρου (1 δραμ. κατ' ὀνύον) ὡς καὶ ἀκεραίων κύνων πεπέρους, καὶ πληροῦνται ἰσχυρῶς πιεζομένου τοῦ κρέατος ἐντὶς βοείων ἐντέρων διὰ κυλινδρικοῦ ξύλου. Ἐντιθενται δ' ἐπείτα εἰς μίγμα τετραμμένου αλατος καὶ νίτρου ἐπὶ 8 ἡμέρας, μεθ' ὅ σπογγιζόμενοι κρεμάννυνται εἰς τὴν καπνοδόχον ὥπως ξηρανθῶσιν μετὰ τινος ἡμέρας περιαιφρονταὶ διὰ τρυγίς (λάσσης) λευκοῦ οἴνου ἀρωματισμένης διὰ τῆς ἐν αὐτῇ ἀρωματικῆς εὐδωδῶν χέρτιον, ἐλελερδάνου, θυμάριου, ὀριγάνου κ.τ.τ. καὶ ἀποξηραίνονται εἰς τὴν ἀέρα, ὥπως τέλος περιτυλιχθέντες εἰς λεπτότατα ἀργυρίζοντα φύλλα κασιτέρου καὶ εἰς χαρτὴν διατηρηθῶσιν ἐντὶς τέρας. [Γ.Δ.Σ.]

(Β.μ.π.ρ.). Ἡ σπουδαιότερα τοῦ εἶδους τοῦτου βιομηχανία περιλαμβάνει τοὺς ἀπεξηραμένους ἢ τεταρτισμένους ἄλλαντας. Τὸ εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον ἐπιζητεῖ τοὺς ἐν ἰταλίᾳ παραγόμενους διὰ τὸ ἐνισχυτὸν τῆς παρασκευῆς καὶ τὸ ἐξαιρετὸν τῆς ποιότητος. Ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα ἡ κατανάλωσις νωπῶν ἄλλαντων εἶναι κοινωτέρα παρὰ τῷ λαῷ, ἡ παρασκευὴ τῶν ἀπεξηραμένων διατελεῖ ἐν ἐν καταστάσει ἀπλῆς οἰκιακῆς βιομηχανίας. [Α.Γ.Η.]

Ἀλλαντοῖς (Μαίευσ.). Ὁργανον τοῦ ἐμβρύου μὴ διατηρούμενον πέραν τῶν δύο πρῶτων μηνῶν τῆς κύσεως. Ἡ ἄλλαντος ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ ἥδερου. Ἐνδομ. τὸ ὀμαλὸν κυστιδίον ἀπομονοῦται

τῶν ἐντέρων, ἀναγεννᾶται κατὰ τὸ ἐπίσθιον ἄκρον αὐτῶν μικρὸν κυστιδίον, ἐν ἀρχῇ στρουγυλόν, εἰτα ἀπιδουίδας μετ' ἀπειραριθμῶν ἀγγείων. Παρὰ τοῖς ἀρχαγοῖς ζῴοις ἡ κοιλότης αὐτῆς ἐξαρκεῖται εὐθὺς ἀπὸ τὸ ἄρχον φλῆκη ἐπὶ τὸ μαρακτικὸν κυστιδίον. Λαμβάνει δύο ἀρτηρίας προτομαϊκῶς πρὸς τὰς διχοτομήσεις τῆς κατωτέρας ἀρτηρίας, αἱτινες βραδύτερον θὰ ἀποτελέσωσι τοὺς δύο κλωνικοὺς τῶν εἰλεακῶν ἀρτηριῶν. Κατὰ τὰ γένη δὲ φέρει μίαν ἢ δύο φλέδας, αἱτινες καταλαμβάνουν τὸ προκάρδιον, διερχόμεναι τὸ ἥπαρ· τὰ διάφορα αὐτῶν ἀγγεῖα ἀποτελοῦν ἀργότερα τὰ ὀμαλικά ἢ τὰ πλακούντος. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ δερμικοῦ ὀμφαλοῦ, κλειστοῦς τὰ κοιλιακά τοιχώματα, διαρεῖ ἀμέσως τὴν ἄλλαντοῖδα εἰς δύο μέρη, ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικόν, χωρισμένα διὰ τινος διαμέσου. Τὸ ἐσωτερικὸν μέρος θὰ σχηματίσῃ τὴν οὐροδόχον κυστιν ἐκἀκρομένης τῆς μετὰ τῶν ἐντέρων συγκοινωνίας, τὸ δὲ διαμέσον τὸν οὐράχον. Τὸ ἐξωτερικὸν μέρος εἶναι τότε ἡ κυρίως ἄλλαντος περιέχουσα ἐν τῇ κοιλότητι αὐτῆς τὸ ἄλλαντοειδὲς ὕγρον. Ἡ ἄλλαντος σχηματίζεται ἀπὸ κυψελώδη μαλακῶν ἰστίων καὶ λίαν ἀγγειώδη· αὐξάνεται ταχέως καταλαμβάνουσα τὸ ἐξωτερικὸν περικάλυμμα τοῦ φέου (τὸ χόριον), ἐπαρμυζμένη ὅλως δι' ὅλου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὃ δὲ ἰστίον αὐτοῦ τότε καὶ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα ἐπεκτείνονται εἰς τὴν κοιλότητά, ἢν παρουσιάζουν αἱ χορικά λάχνη· αἱ λάχνη αὗται ὑπερτροφῶνται καὶ ὥρισμένα σημεῖα καὶ ἀπορροῶν εἰς ἄλλα σχηματίζουσι τὸν πλακούντα, οὗτος δ' ἰστίος συνίσταται ἐκ τῶν διατεταρτισμένων διακλαδῶσεων τῶν λαχνῶν αὐτῶν, κατασταθιστῶν ἀγγειωδῶν. Ἀπὸ τοῦ δὲ σχηματισθῇ ὁ πλακῶν, τὰ ἀγγεῖα τῆς ἄλλαντοῖδας λαμβάνουσι τὸ ὄνομα ἀγγείων τοῦ πλακούντος ἢ ὀμφαλικῶν. Οὗτοι ἡ ἄλλαντοὶς χρησιμεύει ὡς ὁδηγὸς εἰς τὰ ἀγγεῖα, αἱτινα ἐκ τοῦ ἐμβρύου μετακινουσιν εἰς τὴν μητέρα, ἀποκαθιστῶσα συνδεσμὸν ἀνατομικὸν καὶ φυσιολογικὸν μεταξὺ τῶν δύο ὄντων, καὶ μεταβάλλουσα τὸν τρόπον τῆς λεκιθικῆς θρέψεως, ἢν μέχρι τότε εἶχε τὸ ἔμβρυον. Παρὰ τοῖς μηρυκατικοῖς καὶ τῇ χοίρῳ ἡ ἄλλαντος ἀποτελεῖ μικρὸν σωλήνα τοῖς μέρειν μεταξὺ τοῦ χορίου καὶ ἀρνίου, ἔχουσα διάμεσον τι συνεχόμενον πρὸς τὸν οὐράχον καὶ τοὺς δύο κλάδους. Ἐνιστά δὲ ὑπαρχουσι καὶ μικραὶ ἀνεκπληρωτικαὶ ἄλλαντοῖδες. [Κ. Δ.]

Ἀλλαντος (Hallau). Δύο χωρὶς ἐν τῷ Γαλλοβελγικῷ καντονίῳ Σχερρεχάουζεν, γνωστὰ διὰ τὰς ἀμπελοποιεῖας των. Τούτων τὸ μὲν Καστὸ Ἄ. ἀρμενον 430 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἔχει 2 273 κατ. (1880), τὸ δ' Ἄνω Ἄ. ὀπόμενον 1 1/2 γμ. ΒΑ τοῦ προηγουμένου, ἔχει 687 κατ. [Π.Π.]

Ἀλλαντὶς. Ἀρχαία πόλις τῆς Κρήτης.

καμένη πλοῦτος κατὰ τὰνατολικὰ περάλια τῆς νῆσου [II.]

Ἀλλασμένους (Λαογραφ.). Κατὰ τινα δοξαίαι, κοινήν εἰς πλείους λαούς, πολλὰκις δαίμονες ἀρπάζουσι τὰ μὴ ἐπιμελῶς φυλαττέμενα νῆπια ἀπὸ τῆς κοιτίδος αὐτῶν καὶ ὑποκαθιστῶσιν εἰς αὐτὰ τὰ ἰδιά των παιδία, δαιμονικά πλάσματα δυσειδῆ καὶ ἀθηγάχα· ταῦτα δὲ καλοῦνται ἀλλασμένοι ἢ ἀλλακτοί (γερμανιστὶ Wechselbelger). Πρὸς ἀπὸλλογὴν ἀπὸ τῶν ὑποτιθεμένων διαιθελομένων παιδίων αἱ δαιτιδαίμονες ἐπενέστησαν πολλοὺς τρόπους, ὧν τινες βαρβαρώτατοι. Ὁ συνηθέστατος τούτων ἦν ὁ τῆς βατάνου διὰ τοῦ πυρός· δηλονότι ἔθεον τὸ παιδίον ἐντὸς φούρνου μετρίως πυρωμένους, (ἢ πλησίον τοῦ στομίου αὐτοῦ), ἀναμένοντες ἵνα τὸ περὶ αὐτῶν οἱ δαίμονες, ἂν εἶναι ἰδικόν των, ἄλλως ἐξάγοντες αὐτὸ οἰκτρῶς ἔχον ἐκ τῶν καυμάτων· ὁ τρόπος οὗτος συνιθίζετο ἐνισχυθῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐν Γερμανίᾳ, ἐν Νορβηγίᾳ καὶ ἀλλοῦ. Ἐν Χίῳ πρὸ δύο αἰώνων, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἀλλαιτίου, ἐκράτου τὸ παιδίον ἔχον τοὺς πόδας ἐστραμμένους πρὸς τὸ στόμιον πυρωμένου φούρνου. Ἄλλος τρόπος εἶναι ὁ τῆς ἐκθέσεως· ἐνισχυθῆς τῆς Ἑλλάδος ἡ μήτηρ μετ' ἐτέρας ξένης γυναικὸς φέρουσι τὴν ἀλλασμένον εἰς τι σταυροπύργιον (ὡς καλοῦνται τὰ ἐν τριόδοις κτήματα τὰ ἔχοντα σταυρὸν καὶ εἰκόνα ἀγίου τινός), διότι μέχρις ἐκείνου τοῦ τύπου φθάνουσιν οἱ δαίμονες μὴ προχωροῦντες περαιτέρω εἰς τὸ χωρίον, ἐκεῖ δὲ ἡ ξένη γυνὴ ῥίπτει τὸ παιδίον πέραν τοῦ σταυροπύργιου, πολλὰ ἐπιδύουσα· πιστεύουσι δ' ὅτι ὅτ' ἂν τὸ περῶσαν οἱ δαίμονες ἂν εἶναι ἰδικόν των. Ἄλλος τρόπος πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ εἶναι ὁ τῆς εἰκονικῆς πωλήσεως τοῦ παιδίου ὑπὸ τῶν γονέων· αὗτος εἶναι συνήθης ἐν Μάνῃ, συνδυάζεται δ' ἡ πώλησις ὑπὸ περιέργων συμβολικῶν τελεσθῶν καὶ ἐπωδῶν· ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι καὶ ἐν τῇ νήσῳ Κούβα αἱ δύστυχοι γυναῖκες πωλοῦσιν εἰκονικῶς τὸ τεղηθὲν παιδίον, πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς κινδύνου (Bll. G. Piron, L'île de Cuba, Par. 1856). Αἱ τοιαῦτα περὶ ἀλλαγῆς τῶν νηπίων δοξαίαι ἦσαν καθ' ὅσον εἰςέερχομεν ἀγνωστοὶ τοῖς ἀρχαίοις, οἵτινες ἐπίστευον μόνον ὅτι ἡ Ἀφρὴ ἢ ἡ Γυλλώ (κατὰ δὲ τοὺς Ῥωμαίους ὁ Σιλβανός) ἤρπάζον τὰ νεογνά. Ἰσχυρὸς τῶν δοξασιῶν τούτων εὐρίσκωμεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἰνδικῇ. Κατὰ τὴν Ἀθόρδα Σαμγίτα (II, 6) οἱ δαίμονες Ἀνδὰδ, πρῶτοντες μέγας τι τοῦ σώματος τοῦ ἄρρεος νεογνοῦ, μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς θῆλη. [II.]

Ἀλλάτιος Λέων. Ἑλλῆν πολυτέτωρ, γενν. τῇ 22 Ἰουλίου 1586 ἐν Χίῳ, ἀπέθαν. κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1609 ἐν Ῥώμῃ. Τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τὸ ἦτο πλοῦτος Ἀλατῆς (ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἰταλικῆς γραφῆς αὐ-

τοῦ Αἰατσί), ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ Νικολάου καὶ ἡ μήτηρ Σιδαστή, τὸ γένος Νευρίδου, ἦσαν καθολικαί, παντελῶς δ' ἀνυπόστατοι εἶναι ὑπὸ πολλῶν γραφῶν ὅτι ὁ Ἀ. ἐξώμασεν ἐν Ῥώμῃ τὸ ἐφθόνην δόγμα, καὶ δὴ ἐν προκείμενῳ ἡλικίᾳ. Ἐνισχυθῆς ἡ δεκαετής ὁ Ἀ. ἐστάλη εἰς Καλαβρίαν, ἐνθα ὑπὸ τὴν προστασίαν διατελὼν τῆς περιδλέπτου οἰκογενείας τῶν Σπινέλλῃ ἐξέπαιδευθῆ μέχρι τοῦ δεκάτου τετάκτου ἔτους τῆς ἡλικίας του, ὅτε μετέβη εἰς Ῥώμην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του καὶ εἰσῆλθῃ εἰς τὸ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἑλληνικὸν φροντιστήριον, τὸ ὑπὸ τοῦ Παπα Γρηγορίου τοῦ II' τῇ 1581 ἀνασυσταθέν· διηκούσας δ' ἐν αὐτῷ φιλοσοφίαν, θεολογίαν καὶ φιλολογίαν. Διακρίθεις δ' ἐν τῷ φροντιστηρίῳ διὰ τὴν εὐρύτην καὶ τὴν φιλομάθειαν αὐτοῦ προσελήφθη μετὰ τὸ πέραν τῶν σπουδῶν του ὡς γραμματεὺς ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἐν Νικολίαι· Ἀγγλῶν Βερνάρδου Ίουστινιάνῃ, Χίου τὸ γένος. Ἐπὶ τριετίᾳ δὲ διατελέσας ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ, μετέβη εἰς τὴν Νίον, ὅπου ἔμεινεν πρὸς ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ, ἀλλ' ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην, πρὸς τὴν ἐπιδόσθῃ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς, ἣς τὴν χρησιμότητα κατείδε μέλιστα κατὰ τὴν βροχεῖαν ἐν τῇ γυνήλιω νήσῳ διατρίβῃ, ὅπου τὸ ἱατρικὸν ἐπαγγέλημα ἦσεν ἀκατέστατον ἐμπειρικόν. Ἐργὸν δὲ διδάσκαλον ἐν Ῥώμῃ τὸν ἐργαζόμενον τότε φιλόσοφον Ἰούλιον Κάισαρα Λαγγάλλαν, ὃς ἔγραψε τὸν βίον (ἐκδοθέντα τὸ πρῶτον ἐν Παρισίοις τῇ 1644, λατινιστῇ). Γενόμενος τῇ 1616 διδάκτωρ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου μετῴθη τὴν ἱατρικὴν τέχνην καὶ σχολαίων τῶν καθολικῶν παιδίων συνέστησεν, διατηρηθῆν μέχρι τῆς καταστροφῆς τῆς νήσου (1822), ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς ἐδιδάχθη. Μετακλήθεις δ' εἰς Ῥώμην ὑπὸ τοῦ Παπα Γρηγορίου τοῦ ΙΕ' ἐστάλη τῇ 1622 εἰς Ἀϊδαλέσσην, ἵνα παραλάβῃ τὴν πλοσίαν Παλατινὴν βιβλιοθήκην, ἣν μετὰ ἄλλων τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Τίλλου ἐδώρησε τῇ πόλει ὁ ἀλέκτωρ Μαξιμιλιανὸς τῆς Βαυαρίας. Ἐκπληρώσας τὴν ἐνταλτὴν ταύτην, ἐλόμισεν εἰς Βατικανὸν τὴν βιβλιοθήκην, ἀλλὰ συκοφαντηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γαστάρου Σκιοππίου καὶ τοῦ Γουλιέλμου Σατωῦν ὅτι ἐπεξήρσε τιμολογίαν τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης νεμρήλια, καθείργθη ἄμα τῇ εἰς Ῥώμην ἐπανόδῳ του. Διακρίθεις ἔμεινεν ἡρωοῦς ἀπεδείχθῃς ὅτι ἐσυκοφαντήθη ὑπὸ τῶν κατηγόρων του, οἵτινες ἐφθύνον αὐτῷ διότι ἐζητούστας ν' ἀνατιθῇ αὐτοῖς ἡ περὶ αὐτῆς τῆς βιβλιοθήκης λαογραφικὴν ἱστορίαν, προτιμηθέντος τοῦ Ἑλλῆνος ἁγίου. Μετὰ τὴν ἀποφυγὴν του προσελήθη ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Αἰαλίου Βέσκια ὡς ἐφορὸς τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ (1638), ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Φορμικίου Βαρβερίνου ἐμείνεν ὡς ἐφορὸς τῆς βιβλιοθήκης του. Τῷ δὲ 1660, θανόντος τοῦ ἐφόρου τῆς βατικανῆς βιβλιοθήκης

Λουκά Ὁλοτενίου, διορίσθη διαδοχῶς αὐτοῦ
ὑπὸ τοῦ Παπᾶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ζ', ὅστις καὶ
ἐπιστρεφόμενος ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ τὸν διορίσεν.
Ὁ Ἀ. δὲν ἐννομεύθη, σύγχρονος δὲ τις καὶ
φιλος αὐτοῦ ἀναφέρει ὅτι ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ
Παπᾶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Ζ' διατί δὲν γίνεται
ἱερεὺς, ἀπεκρίθη, ἵνα εἶμαι πάντοτε ἐλευθερὸς
να νυμφευθῶ καὶ ἐρωτηθέντος πάλιν διατί
δὲν νυμφεύεται, ἀπεκρίθη διὰ τὸ εἶμαι περ-
σικισμένος πρὸς ἱερωσύνην. Ἀπερίσπαστος
δ' ἐπίδοθις εἰς τὰ γράμματα, ἀνεδείχθη ἐν
τῶν κρατίστων φιλολόγων τοῦ ΙΖ' αἰῶνος. Ἡ
ἐν βιβλιοθήκῃς ἐγκαταβύσις συνετέλεσε βε-
βαίως εἰς τοῦτο μέγᾳλως, οὐχ ἡλίστα ὅμως
καὶ ἡ τεραστία φιλοπονία καὶ τὸ θαυμάσιον
μνημονικὸν αὐτοῦ. Καὶ ψέγεται μὲν ὑπὸ τινῶν
ὅτι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ δὲν διαφαίνονται κρί-
σις καὶ εὐμεθεύς ἴσα πρὸς τὴν πολυμαθεῖαν·
ἀλλὰ τοῦτο ἦτο κοινὴν ἐλάττωμα πάντων τῶν
τότε φιλολογούντων. Ὁ δ' Ἀ. ἐγκρατέστατος
ὢν τῆς τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσ-
σης, εὐρυτάτην δ' ἔχων μάθησιν καὶ οὖσιν
ἑξῆς, εἶναι ἀνώτερος πολλῶν τῶν συγγε-
νων τοῦ φιλολόγων, διὰ τὴν ἐκδόσεων ἑλλη-
νων συγγραφέων καὶ τῶν φιλολογικῶν καὶ ἀρ-
χιελογικῶν διατριβῶν αὐτοῦ εἴπερ τις καὶ
ἄλλος ἐργασθεὶς ὑπὲρ προαγωγῆς τῶν ἑλλη-
νικῶν σπουδῶν. Εἶναι δὲ πεμπληθεὶς αἱ
ἐκδόσεις αὐταί, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔργου του,
ἥτοι τῆς σειρᾶς τῶν ἑλλήνων πατέρων τῆς
ἐκκλησίας, πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ προσήτου Ἱε-
ρῆμου (ἐν Λευθεύῳ 1623), μέχρι τῶν τε-
λευταίων ἐκδοθεισῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἔτος πρὸς
το θανάτου του ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Νεάρχου
τοῦ Ἀσκητοῦ (ἐν Ῥώμῃ 1668). Ἐπεξήγη-
σθαι δ' Ἀ. τὰς ἐκδόσεις καὶ μετέφρασε καὶ
ὑπενηγμάτισε λατινιστὶ τὰ βιβλία οὗ μόνον
ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἑλλήνων
συγγραφέων, τῶν ἐπομένων: Πρὸς Πλάτων τοῦ
Θαῶδου (Λευγδ. Βατ. 1635), τῶν Σω-
κρατικῶν ἐπιστολογράφων (Παρις. 1637),
Σαλλουστίου τοῦ φιλοσόφου (Ῥώμ. 1638),
Φιλωνος τοῦ Βυζαντίου (Ῥώμ. 1640), ἑλ-
λῆνων ἱστορῶν καὶ ῥητόρων ἀποσπασματα
ἀνέκδοτα (Ῥώμ. 1641), Τιβερίου καὶ ἄλλων
περὶ ῥητικῶν τρόπων (Ῥώμ. 1643) καὶ
Γεωργίου τοῦ Ἀκροπολίτου (Παρ. 1651).
Ἰωὴλ καὶ ὡάννου Κανανοῦ (αὐτ.) καὶ πολ-
λῶν ἄλλων ἐκείναι Συμμεταίτις (Κολων. 1653).
κατέλιπε δὲ λήν τούτων ἀνέκδοτα οὐχὶ εὐά-
ρθεα ὑπομνηῆτα περὶ ἑλλήνων συγγραφέων
καὶ μετέφρασε λατινικῶς τῶν βιβλίων αὐ-
τῶν. Ἦν τῶν ἡτῶν φιλολογικῶν ἔργων τοῦ
Ἀ. ἄξιαι μνηεῖαι εἶναι αἱ μονογραφαὶ αὐτοῦ
περὶ ἑλλήνων (Ἰμ. 1634), περὶ Γεωργίου
(Παρ. 1651), περὶ Συμμεταίτις (Κολων. 1645)
Παρις. 1664), τοῦ Μεθόδιου (1656), περὶ
Νικητῶν, περὶ Φιλωνος καὶ περὶ Θεοδώρου
(Ῥώμ. 1838). Συμμεταίτις δὲ καλλίσται εἰς τὴν
ἑλληνικὴν φιλολογίαν εἰναι αἱ Ἀστικαὶ μέ-

λισσοὶ (Ἀρεθ. ἡρ. λαν. ἐν Ῥώμ. 1633, 5'
ἐκδ. ἐν Ἀνδουρῳ 1711) ἥτοι βιογραφίαι τῶν
ἐν Ῥώμῃ διατριβούντων ἑσπέρων συγγραφέων
ἀπὸ τοῦ 1630 μέχρι τοῦ 1662, καὶ ἡ ἰταλι-
στὶ γυγγραμμένη Drammaturgia (Ῥώμ. 1666
καὶ Βενετ. 1755), ἥτοι κατάλογος τῶν μέχρι
τοῦ 1666 ἰταλιστῶν γραφέντων δραμάτων. Ἀρ-
χιελογικῶς δὲ διατριβὰς ἐξήμετισσε τὴν
περὶ τῶν Ἀδουλαίων ἐπιγραφῶν (Monumien-
tum Adulitanum, ἐν Ῥώμ. 1631, ἐν Λευγδ.
Βατ. 1674), τὰς ἀντιρρήσεις περὶ τῶν Τυρρη-
νικῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ Inghirami (Ῥώμ.
1642, 1643, Κολων. 1642), τὴν διατριβὴν
περὶ τῆς χρονολογίας τῶν ἀρχαίων (Κολων.
Ἀγρ. 1645) καὶ τὴν περὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐκ-
κλησιῶν (Κολων. 1645), εἰς ἣν ἐπισυνῆψε
καὶ πολυματέστατον συνταγμάτιον περὶ τῶν δο-
ξατικῶν καὶ προλήψεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.
Ἐξήμετισσε δὲ ἡ ἐν ἰδίῳ τεύχεσιν ἡ ἐν τῇ
τῶν διαφόρων βιβλίων αὐτοῦ καὶ πολυάριθμα
ποιήματα, ὑπ' αὐτοῦ συνθεθεμένα εἰς τὴν ἀρ-
χαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ εἰς ποικίλα
μέτρα, ἰδίως εἰς τρίμετρον ἱαμβικόν.

Ἀλλ' ὁ Ἀ. δὲν περιορίσθη δυστοχῶς εἰς
μόνα τὰ καθαρῶς φιλολογικὰ ἔργα. Ἦν ἐν
αὐτῷ τῷ κέντρῳ τοῦ παπισμοῦ, ἀνεδείχθη θερ-
μὸς ὑπέρμαχος τοῦ καθολικοῦ δόγματος καὶ
ἀσθερότατος τῶν ἀντιδοξούντων πολέμιος.
Ἐγραψε μὲν τινα καὶ κατὰ τὴν διαμαρτυρομέ-
νων, ἀλλὰ τὰ πλείστα καὶ κράτιστα τῶν θεο-
λογικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων σκοπεῖται τὴν
καταπολέμησιν τῶν ἑσθεδῶν. Τούτων τὸ ἄ-
ριστον εἶναι τὸ «Περὶ τῆς ἀνάθεσιν συμφο-
νίας τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Ἀνατολικῆς ἐκ-
κλησίας» (De ecclesiae Occidentalis
atque Orientalis perpetua consensio.
Ἐν Κολων. 1648, 8' ἐκδ. αὐτ. 1684). Πλὴν
τούτου ἔγραψε τὴν «Ὁρθόδοξον Ἑλλάδα» (εἰς
2 τόμ., ἐν Ῥώμ. 1652 καὶ 1669) ἥτοι συλ-
λογὴν ἑλλήνων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων,
ὧν ἡ διδασκαλία συνάδει τῇ τῆς καθολικῆς
ἐκκλησίας «περὶ τοῦ Καθαρτηρίου» (Ῥώμ.
1655) καὶ εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν
δύο διατριβὰς (Ἐγχειρίδιον περὶ τῆς ἀπο-
ρεῖσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἐν Ῥώμ.
1658, Ἐγχειρίδιον περὶ τοῦ συμβόλου τοῦ ἁ-
γίου Ἀθανασίου. Αὐτῶν. 1658), αἵτινες στε-
ροῦνται καὶ αὐτῆς τῆς ἀξίας γλωσσικῶν μνη-
μείων, διότι ἡ διάλεκτος, ἐν ἣ ἐγράφησαν εἶναι
εἴνεκεν ἡ καθαρὰ δημοτικῇ, ἀλλ' ἡ σκληρὸς καὶ
ἐπιπλαστός γυδαία, εἰς ἣν εἶναι γυγγραμμένη
καὶ ἄλλα βιβλία τῆς παπικῆς προπαγάνδας.
Ἐκ τῶν ἔργων τούτων καταφαίνεται ὁ Ἀ.
σφόδρα μεταλλοδόξος καὶ θαυρὸς γλυκεστής
τῆς πίστεως τῶν ἐμμενῶν του. Ἀλλ' ὅμως
ὁ θερηκευτικὸς φανατισμὸς δὲν κατέπνιξεν ἐν
αὐτῷ τὸ αἰσθητικὸν τῆς φιλοκατείας, τοῦτον-
τίς δὲ διεκατέχετο ὑπὸ θερμῆς ἀγάπης πρὸς τὸ
ἔθνος του καὶ συν' εἶναι ἐπὶ τοῖς παθήμασιν
αὐτοῦ. Ἐν αὐτῷ τῷ συγγράμματι του περὶ τῆς

συμφωνίας ἀμφότερων τῶν ἐκκλησιῶν, ἐν ᾗ χρηστεῖ δικαίῳ καὶ νόμῳ τὸν ἐλευθρον τῶν αἱρετικῶν, ἐν αὐτῇ ἐκείνῳ τῷ συγγράμματι περιέλαβεν ἐν δευτέρῳ ἐκδόσει καὶ τὸ ἰαυρίκον αὐτοῦ ποιήμα. τὴν Ἑλλάδα, τὸ ποιήμα ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ τῆς Γαλλίας Δελφίνος (τοῦ μετὰ ταῦτα Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'). Διὰ τοῦ ποιήματος δὲ τούτου, ἐν ᾧ διαλαμβάνει ἀκριβοῦς ποιητικὴ ἐμπνευσις, ζῆταί τὴν ἀρωγὴν τῶν ἰσχυρῶν ὑπὲρ τῆς καταδυναστευομένης πατρίδος του, καὶ προσωποποιῶν τὴν Ἑλλάδα ἐμβάλλει καταλλήλως εἰς τὸ στίγμα αὐτῆς ὑπομνήσεις τοῦ ἀρχαίου κλέους καὶ συγκινητικὰς ἀπεικονίσεις τῶν παρόντων δεινῶν. (BIBLIOGRAPHIA. Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Apes ἡρώδης (σ. 176—180) ἀνέγραψεν ὁ Ἀλλάτος κατὰστον τῶν μέχρι τοῦ 1633 ἔργων του καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ γραφάντων σοφῶν. — Fabricii, Bibliotheca graeca τ. XI. σ. 435 κέ. τῆς ἐκδ. τοῦ Harles. — Γ. Ζαβίρα, Νέα Ἑλλάς σ. 145—159. — Α. Πλάστον, Χιὰκ τ. Β' σ. 74—78. — Κ. Ν. Σάβ. Νεοελλην. Φιλολογία σ. 268—276. — Λέοντος τοῦ Ἀλλατίου Ἑλλάς μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως Γύθωνος τοῦ ἐκ Σουδινίων, ἐκδίδοντος Δ. Ἰοδωκανάκης. Ἀθ. 1872, μετὰ προλεγόμενων καὶ σημειώσεων. [Π.]

Ἀλλὰχ. Τὸ ἀραβικὸν ὄνομα τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου Θεοῦ. Κατὰ τοὺς ἀράβας ἐξηγητὰς εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ ἄρθρου αλ καὶ τῆς λέξεως ἰλάχ. παραγώγου τοῦ ῥήματος ἀλαχά = προσκυνεῖν, καὶ ἐπομένως σημαίνει τὸν ἄξιον προσκυνήσεως. Οἱ δὲ γλωσσολόγοι ἐτυμολογοῦσιν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ σημιτικοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ Ἑλ. Βλ. καὶ λ. Ἰσλαμισμός, Μονοθεῖς, Μωάμεθ. [Π.]

Ἀλλὰχχάδ. Ἰνδικὴ ἐπαρχία τῆς περιφερείας τῆς ἐν Καλκούττῃ ἐπιστάσεως, περιλαμβάνουσα τὸ ἱδίως λεγόμενον Ἀλῆαχάβ ἂν καὶ τὸ Βανδῆλ-κούνδ, χώρας ἀμφότερας πάνυ εὐφόρους. — Ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Ἀλῆαχάβ ἂν (τοῦ Θεοῦ πόλις) εἶναι φιλοδοξημένη ἐνθα εἰσβάλλει ὁ Τζαμινὰ εἰς τὴν Γάγγην καὶ παρ' αὐτὴν εἰσπίπτει εἰς καταδύσαν ὁ Σιρσοῦς, πηγὴ ἀριερωμένη εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Βράμα Σαραβατῆν. Ὁθεν ἡ Ἀλλὰχχάδ εἶναι ἡ βασιλεῖς τῶν ἁγίων πόλεων καὶ μυριάδες προσκυνητῶν προσέρχονται εἰς αὐτήν, ἵνα λουσθῶσιν εἰς τὴν Γάγγην. Ἡ πόλις κοσμεῖται δ' ὡραίαν τινῶν οἰκοδομημάτων, ἀλλὰ διατελεῖ ἐν παρακμῇ. Ἡ ἀκρόπολις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀκχαρ κτισθεῖσα καὶ ἀπροσμάχτος γενομένη ὑπὲρ τῶν ἁγγλῶν εἶναι τὸ πρῶτον στρατιωτικὸν τῶν Ἰνδιῶν ἐρμητήριον. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1881 οἱ κάτ. τῆς μὲν πόλεως ἀνέρχονται εἰς 148 547. τῆς δ' ἐπαρχίας εἰς 5 754 855. [Ν.Σ.]

Ἀλλεβύλ (Λίμνη τοῦ Α. — Hallwylerssee). Μικρὰ λίμνη τοῦ Ἑλβετ. ὄρο-

πέδιου, κληθεῖσα ἐκ τοῦ παρ' αὐτὴν ποταμοῦ καὶ χωρίου Ἀλλεβύλ. Κεῖται 452 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀργεβίας καὶ τῆς Λουκέρνης. Ἐχει πλ. 1—2 χλμ. μῆκος 8 χλμ. ἐπίρ. 104 χλμ. καὶ σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀα — Τὸ ἐκπνέον χωρίον ἔχει 410 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀλλε (Alpe), πλωτὸς τοῦ Πρέγελ παρυπόμορος ἐν τῷ Καινιγέδεργικῷ τῆς Πρωσίας νομῷ, ἐκβάλλων μετὰ ῥοῦν 270 χλμ. παρὰ τὴν Βεχλίου. [Ν.Σ.]

Ἀλλεβόρ (Allevard), Πόλις τοῦ γαλλ. νομοῦ Ἰσέρ παρὰ τὸν Βρέδαν, ἔχουσα 3195 κατ. τῷ 1881. [Π.]

— (Υδατολ.). Τὰ ἐκπνέοντα ἱαματικὰ ὕδατα εἶναι χλιαρὰ (24° 2), περιέχουσι θειούχον ασβεστιον (θειοασβεστιούχ. Eaux sulfurees calciques) καὶ παραγγέλλονται πρὸς τὸς νότους τοῦ δέρματος καὶ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων (ἐρθίμα, ἄσθμα, βρογχικὸν κατάρρευσις κ.λ.). Γίνεται χρῆσις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀπὸ 1 Μαΐου μέχρι 1 Ὀκτωβρίου πρὸς πόσιν, εἰς λουστίν, εἰς κατιονήσεις καὶ εἰς εἰσπνοὰς ἐν ὑδροθεραπευτικῇ καταστάματι καλῶς διεσπυρμένην. [Π.Π.]

Ἀλλέγρη Γρηγόριος. Διάσημος ἰταλὸς μελοποιὸς γενν. ἐν Γ'ωμῇ περὶ τὸ 1580, ἀποθ. αὐτόθι τῷ 1652. Διὰ τινὰς ἐπιτυχεῖς συνθέσεις αὐτοῦ προσελήθη τῷ 1629 ὑπὸ τοῦ Πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ Η' ὡς ἀοιδὸς ἐν τῷ ποικίῳ παρεκκλησίῳ. Ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἀπλοῦτητα καὶ τὴν ἐπιδητικὴν σεμνότητά εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ διὰ διπλοῦν χρόνιν εἰς ἐννεακοντα συνθεθεῖσα μελωδία τοῦ ψαλμοῦ «Ἐλέησέ με ὁ Θεός» (miserere)· ἡ μελωδία αὕτη ἐτυπώθη τὸ πρῶτον τῷ 1771. [Π.]

Ἀλλέγκρο (Μουσ.) (ἰταλ. Allegro). Ἡ ζωηρὰ ρυθμικὴ ἀγωγή allegretto = εὐλαγῶς ζωηρῶς, allegro moderato = μετρίως ζωηρῶς, allegro vivace = ποῦ ζωηρῶς. [Α.Κ.]

Ἀλλεκ 1) Fitz-Greene Halleck. Ἀμερικανὸς ποιητής, γενν. τῇ 27/3 ἰουλ. 1790 ἐν Γαίλφορδ τῆς πολιτείας Κοννεκτικούττ, ἀποθ. αὐτόθι τῇ 5/17 Νοεμβρ. 187. Ἦν ἐκπαιδευμένος ἐν τραπεζιτικοῖς καὶ ἐμπορικοῖς καταστήμασι· ἀπὸ τοῦ 1811 μέχρι τοῦ 1848, ὅτε λαθὼν κληροδοτήματι τι πύχρον αὐτῷ εἰσέδημα ἐτήσιον διακοσίων δοκαρίων ἀπεχώρησεν εἰς τὴν γεννέθλιον, ὅπου ἐγκατεβίωσεν εἰς τὴν γεννέθλιον, ὅπου ἐγκατεβίωσεν μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἐβίωσε συλλογὰς τινὰς ποιημάτων, ἐξ ὧν τὰ μάλιστα ἐπεβόηται ἡ ἐπιγραφὴ τῆς γυναικὸς Fanny (1819), κοινωτικὴ σάτυρα. Ἐν τοῖς αἵμασιν αὐτοῦ καταλείπεται καὶ ὥδη εἰς τὸ θάνατον τοῦ Μάρκου Βόττκερ, μεταφράστῃ πολλῶν ἐκ τῶν ἁγγλίστι.

2) Henry Wago H. Ἀμερικανὸς στρα-

την, γενν. τῇ 3/15 'Ιαν. 1815 ἐν Οὐδ-
στερνβέλλ τῆς πολιτείας Νέας Ὑόρκης, ἀπο-
θανὼν τῇ 28/9 'Ιαν. 1872. Ἰστορεῖ πολιτικά
τινα καὶ στρατιωτικά συγγράμματα. ὑπρέ-
τησε δ' ἐπὶ τινα ἔτη ἐν τῇ στρατῷ μετασχὼν
καὶ τοῦ μεξικανικοῦ πολέμου (1847) μέχρι
τοῦ 1854, ὅτε ἀρθεὶς τῶν τάξεων τοῦ στρα-
τοῦ ἐγένετο δικηγόρος καὶ εἰτα διευθυντὴς
μεταλλουργείου τινὸς ἐν Σάν Φρανκίσκω.
Κατὰ τὴν ἐμφύλιον πόλεμον διεκρίθη, ὑπρέ-
τήσας μὲ τὸν βαθμὸν ὑποστράτηγου, καὶ μετὰ
τὴν καταπαυσιν τοῦ πολέμου θεωρήθη ἄρχη-
γός τοῦ στρατοῦ ἐν 'Ριτσμονδ, καὶ τελευταίον
ἐν Λουδσβούργει, ὅπου ἀπέθανε. [Π.]

"Αλλεμπεργ (Hallenberg). Πέλις
τῆς πρῶσινης Βεστροφλίας ἐν τῷ νομῷ 'Ριτλὼν,
ἐχούσα 1318 κατ. (1880). [Π. Π.]

"Αλλεμπεργ (Allenburg). Πέλις
τῆς Πρωσίας ἐν τῇ διαμερίσματι τῆς Καί-
νιγχεβεργίης παρὰ τὴν δεξιὴν ᾗθρον τοῦ
"Αλλε, ποταμοῦ πλωτοῦ, ἐχούσα 2103 κατ.
(1885). [Π. Π.]

"Αλλεμπεργίτης, ὄρυκτον κρυσταλλοῦ-
μενον ῥομβοεδρῶδες, συνηθέστερον δὲ εὐρισκό-
μενον χειροπλήθεις. Σκλ.=3,5. Ίδι. βάρος=
8,1. ρ. 2. Ἐχει χροῖα κασσιτέρειον. Συνι-
σταται ἐξ ἀντιμενίου (37,85 %) καὶ ἀρσενι-
κοῦ (62,15). [Κ. Μ.]

"Αλλενδορφ. (Allendorf), πρῶσινη
χωρὸς τῆς ἐπαρχίας Βιτεγγράουσεν τοῦ νο-
μοῦ Κάσσελ, ἐχούσα 2870 κατ. (1880). [Ν. Σ.]

"Αλλενστάιν (Allenstein) καὶ πολω-
νικῇ "Ολστυν, πρῶσινη πόλις, πρωτεύουσα
τῆς ὁμώνυμου ἐπαρχίας (ἐμβ. 1356 τχμ. 68
078 κατ.) τοῦ Καϊνιγβεργικοῦ νομοῦ ἐπὶ τῇ ποτ.
"Αλλε, ἐχούσα 11 555 κατ. τῇ 1885. [Ν. Σ.]

"Αλλεντων (Allentown), πενσυλβανικὴ
πόλις τῆς βορ. Ἀμερικῆς, πρωτεύουσα τῆς ἐν
τῇ πενσυλβ. πολιτείᾳ κομητείας Lehigh ἐπὶ τῇ
ποτ. Lehigh, ἐχούσα 18 068 κατ. τῇ 1880 ἐστία
δ' αὐτῆς σιδηροδρομικῆς βιομηχανίας. [Ν. Σ.]

"Αλλερ, δεξιὴς τοῦ Οὐϊτσεργίης (Weser)
παραπόταμος πηγάζων μὲν παρὰ τὴν ἐν τῇ
Μαγδεβουργικῇ νομῷ Σσεγάουσεν, ἐκβάλλων
δὲ μετὰ ῥοὴν 162 χλμ. παρὰ τὴν Βέρδεν καὶ
πλωτὸς ὢν ἀπὸ τῆς Κέλλης. [Ν. Σ.]

"Αλλερ (Abrecht von Haller), Ἑλ-
βετός, εἰς τῶν ἐπιφανέστερων καὶ σοφωτέρων
ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του, διάσημος ἀνατόμος,
φυσιολόγος, φυσιολόγος, ἱατρός καὶ ποιητής.
ἐγενν. ἐν Βέρνῃ τῇ 18 'Οκτ. 1708, ἔπου καὶ
ἀπέθ. τῇ 12 Δεκ. 1777 ὢν μέλος τοῦ μεγα-
λοῦ συμβουλίου τῆς Ἑλβετίας, ἐμοσπεύδατο. Ἀπὸ
τοῦ 1736 μέχρι τοῦ 1753 ὑπῆρξε καθηγητὴς
τῆς ἱατρικῆς, βοτανικῆς, ἀνατομικῆς καὶ χει-
ρουργίας ἐν τῇ τότε νεοσύστατῃ πανεπιστημίᾳ
τῆς Γοττίνγγης, ἔπου καὶ ἀνατομικὸν ἀμφιθέ-
ατρον καὶ βοτανικὸν κήπον Ἱέρους. Μεγάλην

ἰδίως προσήνεκον τῇ ἐπιστήμῃ προαγωγήν αὐ-
τοῦ κλασσικαί περὶ τῆς ἐν τῇ ᾧ ἀναπαύσεως τοῦ
ἐμβρύου παρατηρήσεις του. Ἐκ τοῦ ὅντως
καταπληκτικοῦ πλῆθους τῶν συγγραμμάτων
τοῦ σοφωτάτου ἀνδρός δυσχερὲς ἀποδοῖναι νῦν
ἐξάρη τις τῶν σπουδαιότερα. Ὀλίγα τινὰ ἐκ
τῶν τοιούτων εἰσὶ τὰ ἐξῆς: *Icones anatomice*
(ἐν Γοττίνγγῃ 1743, εἰς φύλλ.), *Elementa*
physiologiae corporis humani (8 τέρμ.
ἐν Λαυκ. 1757—1760), *Prima linea*
physiologiae (2α ἐκδ. ἐν Γοττ. 1765),
Bibliotheca botanica (2 τέρμ. ἐν Ζυρίχ
1771—74), *Historia stirpium Helvetiae*
indigenarum (3 τέρμ. ἐν Βέρνῃ 1768, μετ'
εἰκον.), *Bibliotheca anatomica* (4 τέρμ. ἐν
Ζυρίχ 1774—77), *Bibl. chirurgica* (2
τέρμ. ἐν Βασίλ. 1774—75), *Bibl. medicinae*
practicae (4 τέρμ. ἐν Βασίλ. 1776—87),
Icones plantarum Helvetiae (52 πινάκ.
ἐν Βέρνῃ 1875) κτλ. κτλ. Καὶ μυθιστορίας
συνέγραψεν ὁ "Α. ἐνεκα τῆς πολυμαθείας του
καὶ "Α λ λ ε ρ δ μ ε γ α ρ ὑπὸ τῶν συγγραφέ-
ων του ἐπενεμασθείς. Τὰ δὲ ποιήματα του
πολλὰς εἶδαν ἐκδόσεις καὶ εἰς πολλὰς ἑλλας
ἐν τῇς γερμανικῇς μεταφράσθησαν γλώσσῃς.
Ὁ Δυνατός ἀριερώσει τῷ "Α. γένος φυτῶν
(Halleri. βλ. λ.)· τὴν δὲ βίβιν του πολλοὶ
ἐγράψαν. Ἰδίως δὲ εἰς *Sennebier* (Eloge histo-
rique d' A. de Haller, ἐν Βασίλ. 1768),
ἐ *Zimmermann*, ἐ *Rud. Wolf* καὶ ἄλ-
λοι. [Θ. Ν.]

"Αλλερία (B o r.) (Halleria L.) γέ-
νος τῆς εἰκογεν. τῶν Σκροφουλαιοειδῶν ἢ
Γερμαδοειδῶν (βλ. λ. καὶ λ. "Αλλερ). Εἰ-
σὶν αἰσθητοὶ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Τὸ γυνι-
στότερον εἶδος θεραπεύμενον καὶ ἐν τοῖς κη-
ποῖς διὰ τὰ ὡραία ἐρυθρὰ ἄνθη αὐτοῦ εἶναι ἢ
"Α. ἢ φαινή (H. lucida L.) [Θ. Ν.]

"Αλλεϋ (Edmund Halley), διάσημος
Ἀγγλος μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, γενν.
ἐν Ἀγγερστον τοῦ Λονδίνου τῇ 29 'Οκτ.
1656, ἀπέθ. τῇ 3/14 'Ιαν. 1742. Διακρίθη
ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτοῦ, ὅς τ' ἐν ἡλικίᾳ 19 ἐτῶν
ἔλασε δυσχελεώτατον τι ἀστρονομικὸν πρόβλημα.
ἐστάλη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῷ 1676 εἰς ἄγ.
Ἑλένην, ὥνα μελετήσῃ τοὺς ἀστέρας τοῦ νο-
τίου ἡμισφαίριου, ἐξέδωκε δὲ μετὰ τὴν ἐπα-
νοδὸν του, τῇ 1679, τὰ περίματτα τῶν παρα-
τηρήσεων αὐτοῦ ἐν τῇ συγγράμματι του *Cu-*
talogus stellarum australium. Ἀπὸ τοῦ
1698 μέχρι τοῦ 1700 κυβερνῶν ἰδίον πλοῖον
ἐταξίδευεν εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν πρὸς καθαρί-
σιν τῶν ἀποκλίσεων τῆς μαγνητικῆς βελό-
νης. Τῷ 1703 ἐνωρίθη καθηγητὴς τῆς γυμ-
νασιακῆς ἐν Ὁξωνίᾳ καὶ τῇ 1720 διευθυντὴς
τοῦ ἐν Γρήνευτς ἀστεροσκοπείου. Ἐπελάμει
τας προχῆρας 24 κερητῶν, ἐν αἷς καὶ τοῦ ὑπὸ
τὸ ὄνομα του γινώσκου κερητέου τοῦ "Αλλεϋ,
ἔκαστε διαφόρους παρατηρήσεις περὶ τῆς δια-

ἐκείνης τῆς Ἀρρεδίτης διὰ τοῦ ἡλίου τῇ 1701 καὶ ἄλλας τινὰς ἀστρονομικὰς ἀνακαλύψεις. Τὸ ἄριστον τῶν ἔργων τοῦ εἶναι οἱ μετὰ τὴν θάνατόν τοῦ ἐκδοθέντες ἀστρονομικοὶ πίνακες (Tabulae astronomicae. 1749) [Π.]

Ἁλλη (Halle) ἢ Χάλλη, ἐπὶ τῇ Σάαλῃ, πρότερον δὲ Ἁ. ἢ Σάξωνικὴ ἢ ἡ ἐν Μαγδεβούργῳ (Halle an der Saale λат. Halae Saxonomum). Πόλις τῆς πρῶτ. ἐπαρχίας Σάξωνιας ἐν τῇ διαμερ. τοῦ Μερσεβούργου, 32 χμ. βΔ τῆς Λειψίας. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁδοῦ τοῦ Σάαλῃ. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κυρίως πόλεως, πέντε προκαταίων καὶ τῶν πόλεων Γλάουχα καὶ Νέουμαρχτ, ἐνωθεισῶν μετ' αὐτῆς τῇ 1817. Αἱ παλαιαὶ αὐτῆς συνοικίαι εἶναι κακῶς ἐρριμοποιημέναι, ἀλλ' αἱ νέαι κατὰ τοὺς τελευταίους μάλιστα χρόνους, μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῶν μεσαιωνικῶν τειχῶν, ἐξωραϊσθησιν μεγάλως. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐν αὐτῇ δημοσίων κτιρίων εἶναι ὁ ναὸς τῆς Παναγίας μετὰ τρισάκρων γοθικῶν κωδωνοστασιῶν, ὁ ἐρυθρὸς καλὸς κενὸς πύργος ἐν τῇ ἀγορᾷ, τὸ Δημαρχεῖον ἀνακατισθὲν τῇ 1883, τὸ θέατρον ἐγκατισθὲν τῇ 1886 κτλ. Ἐδρὰ τῆς γερμανικῆς Διευθύνσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Σάξωνιας, τοῦ Μερσεβούργου καὶ τῆς Πομερανίας. Ἐχει διὰ τῆς Πανεπιστήμιον, ἱδρυθῆν τῇ 1691 καὶ ἐνωθῆν τῇ 1817 μετὰ τοῦ τῆς Βιττεμβέργου. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσιν ἐν Ἁ. μουσεῖον, βιβλιοθήκη, βοτανικὸς κήπος, ἀστεροσκοπεῖον, διάφοροι σχολαὶ καὶ ἄλλα ἐκπαίδ. ἱδρύματα, ἐπιστημονικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἑταίριαι. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς συνεποσθύνει εἰς 81 982 τῇ 1885. — Π Ἁ., ἔνεκα τοῦ πανεπιστημίου τῆς πρὸ πάντων, θεωρεῖται σπουδαϊστάτον κέντρον τῆς γερμανικῆς φιλολογικῆς κινήσεως. Τὸ ὄνομα αὐτῆς μνημονεύεται τὸ πρῶτον τῇ 806. Ὑπῆρτε πολλὰ ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς πολέμων. Πρωτηγένη τῇ 1806 ὑπὸ τῶν Γάλλων εἰς τὸ βυτικεῖον τῆς Βαυαρίας καὶ ἀπεδόθη τῇ 1814 εἰς τοὺς Πρώτους. [Π.Π.]

Ἁλλη (Hall). Πόλις ἀρχαία τοῦ Τυρόλου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰνσμπρουκ, ἔχουσα ἁλτωρυγία καὶ ἀμυιαν βιομηχανίαν, κατ. δὲ 5456 τῇ 1880. [Π.Π.]

Ἁλλη (Hall, ἐπισήμως ἀπὸ τοῦ 1877 Bad-Hall). Κώμη τῆς ὄνως Ἀυστρίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Στυρίας, ἔχουσα 991 κατ. (1880). Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰς ἰωδιούχους πηγὰς αὐτῆς. [Π.Π.]

Ἁλλη Βεστροφελικὴ (Halle in Westfalen). Πόλις τῆς πρωσιᾶς ἐπαρχίας Βεστροφελίας ἔχουσα βιομηχ. ἐμπόριον καὶ 1641 κατ. (1880). — Ὅν σμ δ ε Ἁ. ἔχει ἔκτασιν 303,9 χμ. καὶ 28 317 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀλληγορία (Ἰνερσίον) λат. Inversio. Οἱ παλαιοὶ τεχνουργοὶ ἐρίζουσιν ὡς

ἐξῆς τὴν ἀλληγορίαν. «Λόγος ἕτερον μὲν ἢ κυρίως δηλῶν, ἕτερον δ' ἔννοιον παρίστανον καὶ ἑοικώσιν ἐπὶ τὸ πλεῖστον». Τρυφ. εἰλ. 193 καὶ Σουίδας· «ἀλληγορία, ἡ μεταφασικὸν ἄλλο λέγον τοῦ γράμμα καὶ ἄλλο τοῦ νόημα. Εἶναι δηλαδὴ λόγος, οὗ πᾶσαι αἰτεῖσαι λαμβάνονται μεταφασικῶς κατὰ τινὰ ἐρμειότητα πρὸς τὴν ὑπονοουμένην ἔννοιαν καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὀνόματος πρὸς κατάληψιν. Τὴν ἀλληγορίαν κυρίως μεταχειρίζονται οἱ ποιηταὶ πρὸς ἰδίαν σκοπὸν. Ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων ἀναγράφωμεν τοὺς ἐξῆς στίχους τοῦ Ἀσχύλου ἐν Χορῇ. 247—51.

Ἰσχυρὸν δὲ γένος εἶναι αἰὶναι πατρὸς, θύεσσιν ἢ πλεῖστον καὶ παρὰ τὸν δαίμονα ἰδύμεν· τοὺς δ' ἀποφρονισμένους νόστοις πείθει κρητὶς· οἱ γὰρ ἐνέεισι ἄνθρωποι πατρὸς ἀποφρονισμένους.

Ἐκ τῶν πεζογράφων μόνοι οἱ ῥήτορες μεταχειρίζονται λόγους καὶ φράσεις ἀλληγορικὰς. Τοιοῦτος εἶναι ὁ τοῦ Δημοσθένους περὶ Στεφ. 159· «ὁ γὰρ τὸ σπῆμα παρὰ τῶν οὗτος τῶν φοντῶν αἵσις»· καὶ ἡ τοῦ Κικέρωνος pro Cael. 25, 61 «hinc illae la-crimae». Πολλὰ καὶ ἐν τῇ βίῳ φράσεις ἀλληγορικὰς λέγονται ἀπειλητικῶς ἢ εἰρωνικῶς κατ' ἄλλων· τοιαύτη τὸ τῶν Λακωνίων κατὰ Φιλίππου λεγὼν «Διονόσιος ἐν Κερύνθῳ». Δημ. π. Ἑρμ. 102.—Εἰδῇ ἀλληγορίας εἶναι ἡ εἰρωνεία, τὸ αἰνίγμα καὶ ὁ γρίφος περὶ ὧν ἴδε τὰ οἰκία ἔρῳα. [Π.Π.]

Ἀλληλεγγυότης βλ. Συνεγγυή.

Ἀλληλασφάλεια. Ἀσφάλεια καὶ ἢ αὐτοὶ οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἰσι συνεγγύνως καὶ ἀσφαλισταὶ ἀλλήλων (βλ. Ἀσφάλεια). Οἱ ἀλληλασφαλιστικοὶ συνεταίριστοι συνιστάνται διὰ πᾶν εἶδος ἀσφαλείας ἀπεδείχθη ὅμως εἰ πρὸς ἀσφάλειαν κεφαλαιῶν πραγματικῶν, κινήτων ἢ ἀκινήτων, λυσιτελεῖσθαι ἀποδίδουσιν ὡς ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν αἰ Ἀσφαλιστικῶν καὶ Ἑταίριαι, ἐν ταῖς ὁποίαις τὰ χρηματικὰ κεφάλαια τῶν μετόχων ὑπέχουσι τὴν ἐγγυήσιν τῶν ἀσφαλιζομένων ὁρίων διὰ καταβολῆς ὀρισμένων ἀσφαλίστρων.

Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐποχῇ ἡ κοινοτέρα μορφή τοῦ ἀλληλασφαλιστικοῦ συνεταίριστου εἶναι ὁ τοῦ σκεπόμενου τὴν ἀσφάλειαν τῶν βιώτικων πόρων μετὰ παρέλευσιν ὀρισμένου χρόνου, καὶ ἐν οἷς συνασφαλιζόμενοι καταβάλλουσιν ἀναλογικὰ ἀσφάλιστρα, ἢ καὶ ὀρισμένους περιστάσεις. Τὰ μετοχικὰ ταμεία τῶν συντάξεων λ. γ. ἐκτός τῶν ὑπὸ τῆς πολιτείας διαπορμένων ὑπὲρ τῶν ἐαυτοῦς ὑπάλ- λήλων καὶ τοῦ στρατοῦ, μεταξὺ διαφόρων τὰ ξέων ἐπαγγελματιῶν ἢ ἐργατῶν, ἀναγομένη εἰς τοὺς ἀλληλασφαλιστικούς συνεταίριστους οὕτω τὸ Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμείον, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ναυτικούς τοῦ ἐμπορίου ναυ- τικοῦ καὶ τὰ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἤδη πληθυνόμενα ταμεία τῶν Συνεργατικῶν Ἀσφαλείων, διὰ

τῶν ἐποίων οἱ ἐργάται διαφόρων τάξεων ἀσφαλίζουσιν αὐτοὶ αὐτοῖς πόρον ζωῆς ἐν περιπτώσει παθήματος καθιστώντες αὐτοὺς ἀνεκτοὺς πρὸς τὸ ἐργάζεσθαι εἴτε μετὰ παρέλευτον ὥρισμένου πινὸς χρόνου. (Πλ. τὰς λέξεων Ἀσφάλεια, Συνεργατικὰ Γαρεία, Συνεργατικὰ Γράψεϊσι). [Α.Ε.Η.]

Ἀλληλασφαλιστικὰ ἐταίρειαι. Βλ. Ασφαλιστικὰ ἐταίρειαι.

Ἀλληλεθνής. Βλ. Διεθνής.

Ἀλληλεπίδρασις (Φιλοσοφ.)

σώματος καὶ ψυχῆς εἶνε τὸ φαινόμενον τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἐξαρτήσεως ψυχικῶν καὶ σωματικῶν φαινομένων (ὥρισμένων αἰσθημάτων ἀπὸ ὥρισμένων σωματικῶν συμβεβηκότων καὶ ὥρισμένων κινήσεων ἀπὸ ὥρισμένων ψυχικῶν συμβεβηκότων). Πρὸς ἐξηγήτην ταύτης τῆς ἀλληλεπίδρασεως ἐμορφώθησαν αἱ ὑποθέσεις τῆς φυσικῆς ἐπιρροῆς (influxus physicus), τῶν κατὰ περιστάσεων αἰτιῶν (occasionalismus βλ. τὴν λ. Περίστασις) καὶ τῆς προδιατεταγμένης ἁρμονίας (βλ. τὴν λ.). Ὑπερβολικὴ παραδίδεται τὰ «νευρικά πνεύματα» ἢ «τὸν νευρικὸν αἰθέρα», ὃ ἐπεὶ οὐκ ὡς μὴ ὡς ὕλικός μῆτε πνευματικός, ἀλλ' ὕλικός ἐστι καὶ πνευματικός, μεσιτεύει εἰς τὴν ἀλληλεπίδρασιν. Ἀλλὰ τότε μένει ἐξ ἑαυτοῦ ἀκατανήγχα πῶς ἡ ὕλη ψυχῇ τίθεται εἰς κοινωνίαν πρὸς ὕλην, ἔστω καὶ λεπτοτάτην, καὶ πῶς ἐν τῇ μεσιτεύοντι συνάπτονται ὕλικότης καὶ πνευματικότης. Κατὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν τῶν κατὰ περιστάσεων αἰτιῶν ἐξηγεῖται ἡ ἀλληλεπίδρασις διὰ τῆς συνεργείας τοῦ Θεοῦ (assistentia divina). Αἱ μεταβολαὶ τῆς ψυχῆς γίνονται ἀφ' ἑαυτῆς, ἐργασίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος, καὶ τάναντι. Ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι (τῷ νοῦν) δὲν δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τὴν ὕλην (τὸ ἔκτασιν ἔχον) καὶ τὸ ἀπολύτον πνεῦμα (ὁ Θεός) δὲν δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τὴν ὕλην ἐν γένει (τὴν τοῦ κόσμου), ἀρα οὐδὲ ἐπὶ τὸ σῶμα. Κατὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν τῆς προδιατεταγμένης ἁρμονίας ὁ Θεός ἐδημιούργησεν ἐξ ἀρχῆς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα οὕτω πρὸς ἀλλήλα σύμφωνον, ὥστε ὅτι συμβαίνει ἐν τῇ σῶματι ἐκδηλοῦται καὶ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τάναντι ἄνευ τινὸς ἀλληλεπίδρασεως. Ἡ πραγματικὴ ἀρμονία τῶν πραγμάτων πρὸς ἀλλήλα προδίδεται ἀπ' αἰώνιον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, πᾶσα δὲ ἀλληλεπίδρασις εἶνε φαινόμενη. Τὸ ἐπαναληφθὲν ὡς ἀποτέλεσμα ἐξαρτάται ἐκ τῆς θεωρίας τῆς αἰτιότητος. Βλ. ἐν λ. Αἰτία. [Κ. Πό.]

Ἀλληλογραφία (Ἑμπ.) Αἱ ἀνταλ-

λασόμεναι μεταξύ ἐμπόρων ἐπιστολαὶ οἱ ἀλληλογραφεύοντες καλοῦνται ἀνταποκρίναι. Αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιστολαὶ δεόν νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ἐμπερίστατοι καὶ ἡ φράσις τῶν ἀπλῶν, εὐκρινῆς, ἀκριβέστατη. Ἦ τὰς καὶ τὸ ἐνημέρον ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ εἶναι ἐκ τῶν πρωτίστων καθήκοντων τοῦ ἐμπόρου.

Αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἐμπόρων κατὰ τὴν ἐμπορικὴν νομοθεσίαν ὑπέκεινται ὡς στοιχεῖα ἀποδεικτικά, ὧν ἡ ἰσχὺς ὑποβιβάζεται ὑπὸ τῶν πιστοποιήσεων· πρὸς τοῦτο ὁ Νόμος ὑποχρεοῖ τὸν ἐμπόρον νὰ διατηρῇ ἐν δέματι πάσης τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς, πῶς δὲ ἀλληλογραφίᾳ ἀντιγραφικὸν βιβλίον (βλ. λ. Ἐμπορικὰ βιβλία). [Α.Γ.Η.]

Ἀλληλογραφίος ἀντιγραφικὸν

βιβλίον, ἐν ᾧ κρατοῦνται ἀντίγραφα ὅλων τῶν ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου ἀπεσταλλομένων ἐπιστολῶν. Ἡ ἀντιγραφὴ ἐπὶ τὸ ταχύτερον καὶ ἀκριβέστερον καὶ εὐχερέστερον ἐκτελεῖται ἐπὶ τῶν ἐκ λεπτοτάτου καὶ ἄνευ κόλλας χάρτου φύλλων τοῦ βιβλίου διὰ μεταδόσεως τῆς μελάνης, δι' ἧς εἶναι γεγραμμένη ἡ ἐπιστολή. Τὸ ἀντιγραφικὸν τῆς ἀλληλογραφίας βιβλίον σύγκειται συνήθως ἐκ 500 ἡριθμημένων φύλλων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ διατηρῶνται ἀκέραια καὶ κατὰ χρονολογικὴν συνέσειαν κεκαλυμμένα ὑπὸ ἀντιγράφων. [Α.Γ.Η.]

Ἀλληλοδιδασμοί (Ναυτ.) τὸ εἶδος τῆς πρὸς ἀλλήλα συνδέσεως δύο ἐξαρτήων, ὅσον προτόνιον, ἐπιτόνιον, παρτόνιον, γινόμενον διὰ λεπτοτέρου σχοινίου ἐν καθ' ἑαυτῷ καὶ ὅπως, ἀν τὸ ἐν ἀποκοπῇ ὑπὸ βλήματος, κρατῆται ἐν τῇ θέσει τοῦ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, καὶ μὴ καταπέσῃ ἐπὶ τοῦ κατακτερωμένου. Τὸ δὲ ῥῆμα ἀλληλοδιδῶ σημαίνει τὴν ἐργασίαν τοῦ συνδέειν δι' ἀλληλοδιδασμοῦ. [Π.Κ.]

Ἀλληλοδιδασκατικὴ μέθοδος

(Παιδ.) ὁ τρόπος ἐκείνος τῆς διδασκαλίας τῶν φοιτῶντων εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, καθ' ὃν ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν ἐνδὲς διδασκάλου μαθηταὶ ὅπως ἐν τοῖς γράμματι προηγουμένοι διδάσκουσιν ἄλλους μαθητὰς ἀκαθίστατους αὐτῶν. Κατὰ τὴν μέθον ταύτην οἱ μαθηταὶ τοῦ σχολείου ἐν μίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ αἰθείᾳ διαμένοντες διαρροῦνται εἰς τὰς διὰ φέρους ἐκάστην τούτων εἰς πολλὰ τμήματα, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν τμημάτων τούτων μαθητῆς τῆς τῆς ἀνωτέρας τάξεως διδάσκει καὶ ἄγει τοὺς μικροτέρους εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ γράψιν, τὴν ἀριθμῶσιν καὶ τὴν ἀποστοματισμὸν ὁ διδασκαλὸς διδάσκει μόνον τοὺς διδασκαλίσκους τούτους καὶ διευθύνει ἐνίοτε μὲν διὰ μέσου τῶν μαθητῶν σοδῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν δὲ ἐφ' ὅψῃ καὶ καθέμιν, τὸν μηχανισμὸν τοῦ βίου διὰ τῆς τηλεγραφῶν καὶ συρραφῶν, δι' εὐτήτων καὶ βραβερίων καὶ τῶν τοιαύτων μέσων, συνεπικούρους καὶ ἐν τούτῳ λαμβάνον καὶ τινος τῶν προσωτέρων καὶ τῶν σχετικῶς μαλ-

λον πεπαιδευμένων μαθητῶν. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐκ Σκωτίας Ἀνδρέου Βέλλη ἐν Ἐγκυρίῃ τῶν ἀνατολ. Ἰνδῶν κατὰ τὸ 1789 καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Ἰωσήφ Λαγκαάτερ ἐν Λονδίῳ τὸ 1798 τὸ πρῶτον ἐπινοηθεῖσα καὶ ἐφαρμοσθεῖσα μεθοδὸς αὐτῇ γέννημα εἰσαγωγικῆς ἀναγωγῆς προσέλευστος ἐκ τῆς ἐλλειψέως διδασκαλῶν ἐπιτηδεύον καὶ μετῶν ἀπαρκῶν πρὸς σύγχρονον διδασκαλίαν πεμπέλλων παιδῶν, εὖρε πολλὰς μὲν τὰς κατ' ἀρχὰς καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ καὶ Ἀμερικῇ καὶ Αὐστραλίᾳ, πελαγηθεῖσα δ' εἴτα, μάλιστα ἐν Γερμανίᾳ, ὑπὸ πολλῶν εἰδικῶν ἀνδρῶν, καὶ πολλὰχὺς μετασχηματισθεῖσα, μάλιστα δὲ τὸ 1819 τῇ ἐνεργείᾳ Φρειδερίκου τοῦ 7' βασιλέως τῆς Δανυερκίας, κατέπεσε τέλος σχεδὸν πανταχῶς κατανοηθέντες οὖν τῷ χρόνῳ εἴτι τὴν διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθητῶν ἐξέγερσιν καὶ ἀνάπτυξιν καὶ κράτυνσιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν διὰ τῶν παιδευτικῶν τῶν ἐξικταμένων καὶ ἐνίσχυσιν τῆς βουλήσεως τῶν μαθητῶν, ὅς ἐστιν ὁ τελικὸς σκοπὸς πάντων τῶν ἐν τῷ σχολείῳ γινομένων, μόνον ἄνδρες ὄριμοι καὶ εὐημέριοι καὶ γνῶσιν καὶ ἐμπειρίαν τοῦ διδασκαλικοῦ καὶ παιδευτικοῦ ἔργου οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔχοντες δύνανται νὰ ἐπιτελέσωσιν, οὐδαμῶς δὲ οὐδέποτε παιδάρια ἠπλάστα καὶ ἀπαιδεύτα ἢ μηχανισμὸς ἄψυχος καὶ ἐντελὴς ψυχρὸς. [X. Πμ.]

Ἀλληλοτυπία (Ψυσι.) ἡ ἀντικυματισμοῦ τοῦ φωτός (interference). Τὸ φαινόμενον κατ' ὃ δύο ἀκτίνες φωτός προσπίπτουσιν ὑπὸ τινος περιστάσεως εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐξουδετεροῦνται ἀμοιβαίως οὕτως, ὥστε, εἰς εἰς φῶς προστεθῇ φῶς, πρᾶγεται σκότος. Τοῦτο συμβαίνει, ὅταν αἱ κυμάνσεις τοῦ αἰθέρος συμβῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον μετ' ἐναντίας φάσεως.

Ἀλληλοτυπία ἡ ἀντικυματισμοῦ τοῦ ἡχοῦ γίνεται, ὅταν δύο ἡχητικὰ κύματα, συμβῶντα εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον μετ' ἐναντίας φάσεως καταργῶνται ἀμοιβαίως. Οὕτω δύο φθόγγοι συμβῶντες εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον σθένουνται πολλάκις.

Ἀλληλοτυπία ἡ ἀντικυματισμοῦ τῶν ὑδατῶν κυμάτων γίνεται, ὅταν ἐπὶ τῆς ἡρεμούσης ἐπιφανείας ὑγροῦ τινος διεγερθῶσι κυμάνσεις εἰς δύο διάφορα σημεία. Τὰ ὑδατῶν κύματα συμπλεκόμενα εἰς ἄλλα μὲν σημεία τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὑγροῦ παράγουσιν κύματα ὑψηλότερα, εἰς ἄλλα δὲ τούναντίον τὰ συμπλεκόμενα κύματα ἀναιροῦνται ἀμοιβαίως καὶ τὸ ὑγρὸν μένει εἰς τὸ ἐν ἡρεμίᾳ ἀρχικὸν αὐτοῦ ὕψος. [Τ.]

Ἀλληλοῦδα. Ἑβρ. Ἀλελ (= αἰνέειν) Ἰά (= τὸν Θεόν) κατὰ συνηγορίαν τοῦ Ἰεχὼ δά. Δοξολογία συνήθως παρ' Ἑβραίοις καὶ εἰς αὐτὴν παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς. Οὕτως ἐπιγράφονται καὶ ἐν τῷ ἑβραϊκῷ πρωτο-

τύπῳ οἱ Ψαλμοὶ 106—109, αἵτινες εἰς τὴν τέρων χρῆσιν ἦσαν λειτουργικὴν ἐν τῷ Ναβ. [Σ. Π.]

Ἀλληλοῦδα (Ποτ.) κοινὴ ἐνομασία ἐν Ἰακύνθῳ τοῦ Σφακιανθοῦ τοῦ Ἀλκυον (Globularia Alcyon L.). [Θ. Χ.]

Ἀλληλοῦδρος λογαριασμοῦ (Ἐμπροσθ.) Βλ. Λογαριασμοῦ.

Ἀλλην δρὺν βαλάνεζε. Παροιμία λεγομένη πρὸς ἐνοχλοῦντας δια συνεχίαν αἰτήσεων. [Π.]

Ἀλλεῖς (Alliance). Πόλις ἐν τῇ κομμίᾳ Στάρκ τῆς βορειαμερικανικῆς πολιτείας ὅχιον παρὰ τὰς ἐχθὰς τοῦ Μάουντιγγ. Ἐχρ. βιομηχ. καὶ 4 636 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀλλεγάτωρ (Ζωολ.) (Alligator) ἡ Κριμὰν εἶναι ὁ κροκοδείλος τῆς Ἀμερικῆς, διαφέρειν τοῦ κοιντοῦ κροκοδείλου ἐκ τοῦ ῥυγχῶς αὐτοῦ, ὅντος μικροτέρου. Βιοτ. ἐν τοῖς μεγάλαις ποταμοῖς τῆς Νοτίου Ἀμερ. καὶ καταδιώσκεται πᾶν τὸ ὑποπίπτον ἐπὶ τὴν πελωρίαν αὐτοῦ σιαγίνα. Τίττει τὰ φῶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ὡν εὐτυχῶς τὰ πλείστα τρωγόνται ὑπὸ ἀρπακτικῶν πτηνῶν. Τρέφεται κυρίως διὰ χελωνῶν καὶ βατράχων. — Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, καθ' οὓς ἐκ δερμάτων κροκοδείλου κατασκευάζονται ὑποδήματα, μικροὶ σκύλοι καὶ ἄλλα, ἐπεχειρήσαν τὴν διατροφήν τῶν ἀλλεγάτωρων ἐν τοῖς κεκλεισμένοις χώροις τῶν ποταμῶν, ἥτις φαίνεται ὅτι καὶ ἐπέτυχεν ἀρκούντως. (Βλ. εἰκόνα ἐν λ. Ἑρπετά, πιν. Α', 2). [Ν. Α.]

Ἀλλεγάτωρ (Νότιος South Alligator River). Ποταμὸς τῆς Βορείου Αὐστραλίας ἐκδύλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βαν-διέμαν. — ΑΒΑ αὐτοῦ ἐκβάλλει ὁ Ἀνατολικὸς Ἀλλεγάτωρ (East Al. River). [Π. Π.]

Ἀλλεῖ (Allier). 1) Ὁ παρὰ ῥομ. Elanor, ποταμὸς τῆς Γαλλίας πλωτός, πηγάζων μὲν ἐν τῷ ὄρει Λοζέρ, ἐκδύλων δὲ μετὰ ῥοῦν 422 χλμ. εἰς τὸν Λείγηρα διὰ τῆς ἀριστερᾶς αὐτοῦ ἐχθῆς παρὰ τὰς Νεβέρς. Ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐκλήθη 2) Ἀλλεῖ νομὸς τῆς Γαλλίας, μέρος τοῦ ἄλλοτε Βουργουνκίου, ὅστις ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Λείγηρος, Βέβρα, Ἀλλεῖ, Σιούλα, Σέρο. Εἶναι δὲ εὐφορώτατος μὲν δημητριακῶν, ἀλλὰ κακῶς καλλιεργήμενος· εἶχε ὅμως μεγάλα καὶ ἀμύρια φθίσθαι, ἀφρονότατα δὲ μέταλλα (ἀντιμόνιον, μόλυβδον, σίδηρον, λιθάνθρακα, μαρμαρα), καὶ περιφθίμους πηγὰς ἱαμακτικὰς (Vichy, Nérès, Bourbon-l'Archevaux κ. λ. τ.). Πλὴν δὲ τῶν ἐξοικιστικῶν αὐτοῦ σιδηροφυγιῶν καὶ τῆς περιφθίμου μαχηροποιίας εἶχε πολλὰ ἐργατήρια ὕδατος, κατεπίρουν, μορρίνης, χάρτου, ἐριούχων. Καὶ ἐμδ. μὲν ἔχει 7 308 τχμ. κατ. δὲ 424 582 (τῷ 1886). [Ν. Σ.]

Ἄλλεσρ (Hallier) Ἑρνέστος, βοτανικὸς Γερμανός, γενν. τῷ 1831, καθηγητὴς τοῦ ἐν τῇ πανεπιστημίῳ συγγραφεύς φυτοπαθολογικὰ καὶ ἄλλα ἀξιόλογα περὶ φυτικῶν παρσιτων τοῦ ἀνθρώπινου σώματος κτλ. [Θ. X.]

Ἄλλεσρ (B o t.) γένος φυτῶν τῆς οἰκ. τῶν κρινειδῶν = Allium L. Βλ. Σ κ ο ρ σ ο ν. [Θ. X.]

Ἄλλεσόν (Allioni) Κάρολος, διδάσκαλος Ἰταλὸς βοτανικός, γενν. τῷ 1725 καὶ ἀποβ. τῷ 1801 ἐν Ταυρινῷ, ὅπου διέπρεψεν ὡς καθηγητὴς τῆς φυτολογίας· τὸ σπουδαιότερον ἔργον αὐτοῦ εἶνε ἡ Χλωρίς τοῦ Πεδεμντίνου (Flora Pedemontana, τρεῖς τόμοι ἐν φύλλῳ μετὰ 92 πινάκων, ἐν Ταυρ. 1785—89. [Θ. X.]

Ἄλλεονέα (B o t.) (Allionia L.), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Νυκτανθιδῶν (Nyctaginaceae), ἀειθαλὲς ὑπὸ Διυναίου τῷ Ἰταλῷ βοτανικῷ Ἀλλιόνῃ (βλ. λ.). Πόα ἐπέτειος τῆς Ἀμερικῆς. [Θ. X.]

Ἀλλέτης (Ὁ ρ υ κ τ ο λ.) ἀνήκει εἰς τὸν ὀμάδα τοῦ β ε ρ μ ι κ ο υ λ ῖ τ ο υ (βλ. λ.), ὅστις εἶναι ἐξηλλοιωμένος φ λ ο γ ω π ῖ τ η ς (μακρογυγίς). [Κ. M.]

Ἀλλόα, Ἀ λ λ ο σ ο υ α ῖ η (Alloa, Alouway), σκωτική πέλις τῆς κομητίας Κλάιναν, ἐπὶ τῇ ποτ. Φέρρη, ἔχουσα λιμένα καλὸν καὶ 10 601 κατ. τῷ 1881. [N. S.]

Ἀλλόδρογες ἡ Ἀλλόδρογες καὶς κελ. τὸς οἰκῶν κατὰ τὰ ὄρεϊνά μέρη τῆς Ναρβωνίδος Ἰαλλίας, ἔχον πρωτεύουσαν πόλιν τὴν Βιενναν (Vienne), πολλὰς μνημονεύμενος ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ. Τῷ 121 π. X. ὑπετάχθησαν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος διὰ τοῦ Κοίντου Φαβίου τοῦ ἐπικληθέντος Ἀλλόδρογικῷ. Κατὰ τὴν Κατιλίνειον συνωμοσίαν τοῦ 64 π. X., οἱ Ἀλλόδρογες πρέσβεις ἐν Ῥώμῃ διὰ τῶν σχέσεων αὐτῶν πρὸς τινὰς ἀρχηγούς τῆς συνωμοσίας συνετέλεσαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος ἀνακάλυψιν τῆς συνωμοσίας καὶ τιμωρίαν τῶν συνωμοστῶν. [Π. K.]

Ἄλλο γλαυζέ, ἄλλο κορώνη φέγγεται. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐριζόντων πρὸς τοὺς κρεῖττονας. [Π.]

Ἀλλογονίτης (Ὁ ρ υ κ τ ο λ.) (Χερδρίτης) ὄρυκτον τοῦ βασιρρόμου ὀρθοῦ συστήματος, ἔχον σκληρότητα = 5 εἰδικὸν βάρ. = 2, 9, 3. Ἐχει χροῖμα λευκὸν καὶ λάμψιν μεταξὺ ὀξυβοῦ καὶ παχυσ. Βλ. ἐννοίαις δὲ συσσωρευτικῆς ἀργίλου καὶ δρυφωφ. ἀσβεστοῦ μετὰ ἐλίγῳ φθορίου. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τῶν αὐλῶν τήκεται δυσκόλως· ἡ λεπτοτάτη κόνις τοῦ ἀπορρευστοῦται ὑπὸ θερμοῦ ὕδροχλωρίου. [Κ. M.]

Ἀλλοδαπή (Δ ι ε θ ν. δ ι κ.). Ἡ ἐκτὸς τῶν ὀρίων τῆς πολιτείας (βλ. Ὅρια) ὑδρόγειος γῆ. ἰδίως αἱ ὑπὸ ἄλλοτρίαν κυριαρχίαν ᾗσιν· συνεπεῖα νομικοῦ πλάματος τὰ κατα-

στρώματα τῶν ἰθαγενῶν πλείων ἐκτὸς τῆς χώρας τυγχάνοντα λογίζονται ὡς ἡμιδαπῆ. [Σ. Σ.]

Ἀλλοδαπός Ἀ σ τ. δ ι κ.) (metogrius) ὁ κατοικῶν ἢ διαμένων ἐν τινι κρατεῖ χωρὶς νὰ εἶναι ὁπῆκοις αὐτοῦ. Κατὰ τὸ ἀρχαῖοτατον Ῥωμ. δίκ. ἡ ἰδιότης τοῦ Ἀ. ἐκτείνεται πρὸς τὴν τοῦ ἐχθροῦ (hostis) καὶ ὁ Ἀ. δὲν ἤδυνετο νὰ βιώσῃ ἐν Ῥώμῃ εἰ μὴ ὑπὸ τὴν ἀγία πατριανός (ἰδ. λ.) ὡς π ε λ α τ η ς (ἰδ. λ.) ἢ δυναμει συνθήκης (foedus, hospitium, amicitia). Ἡ κατὰστασις αὕτη μεταβλήθη μὲν κατόπιν, ἀλλ' ὡς Ἀ. μέχρις Ἰουστινιανοῦ, ἐντελὲς καταργήσαντος τοῦτο, ἐθεωρεῖτο καὶ ὁ μὴ κεκτημένος εἰδικῶς τὴν civitas romana, κατεῖν ὁπῆκοις τοῦ Ῥωμ. κράτους, οἷον ὁ κῆτοικος ἐπαρχίας. Ὡς πρὸς τὸ ἰδιωτικὸν δικαίον ἐπὶ τῶν Ἀ. ἐφημεύετο jus gentium (ἰδ. λ.), καὶ ἡ διακρίσις αὕτη διακρίσσε μέχρις Ἰουστινιανοῦ, ἀφομοιώνσαντος τὸ ἰδιωτ. δικαίον. Σήμερον ὁ Ἀ. ἀπολαμβάνει πλήρη μὲν, πλην ἐλαχίστων περιορισμῶν, τὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου δικαιώματα, ἀποκλείεται δὲ πάντων τῶν τοῦ δημοσίου (π ο λ ι τ ι κ ῶ ν), ὑποκειμενος καὶ εἰς ἀπέλασιν ἐκτὸς τοῦ Κράτους διὰ καθαρῶς αστυνομικοῦ ματροῦ (ἰδ. Ἀ σ τ υ ν ο μ ι κ ᾶ καὶ ἄρθ. 699 § 2 Παν. Ν.). Ὁ Ἀ. δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ δι' ὀριστηνῶν τρόπων τὴν ἑλλην. ἰθαγένειαν, ὡς πρὸς τὸ γένετα καὶ διακρίσις μεταξὺ Ἀ. ἐν γένει καὶ Ἀ. ὁμογενῶν (ἄρθ. 9 ἐπ. Ἀσ. Ν. 1856). ἡ δ' ἐπ' αὐτῶν δικαιοδοσία τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων κανονίζεται ὑπὸ τῆς Πολιτ. Δίκου. (ἄρθ. 19 § 5. 26—28). [Δ.]

— (Διεθν. δίκ.) Βλ. ἰθαγένεια.

— (Ἐ μ. π. Δ ι κ.) Κατὰ γενικὴν κανόνα οἱ ἀλλοδαποὶ δύνανται ἐλευθέρως νὰ ἐνασκήσωσιν τὴν ἐμπορίαν ἐν Ἑλλάδι. Ἀπαγορεύεται μόνον αὐτοῖς α') νὰ γίνωνται μέτοχοι εἰς ἑλληνικὰ πλοία πλεόν τοῦ ἡμίσιος αὐτῶν (ἄρθ. 4 τοῦ Διατάγ. τῆς 14 9/μάρ. 1836 περὶ ἐμπορ. Ναυτιλίας)· β') νὰ λαμβάνωσι διπλώματα πλοιαρχοῦ ἢ κυβερνήτου ἑλλην. πλοίου (ἄρθ. 12 τοῦ Β. Διατάγμ. τῆς 15 Δεκεμβρ. 1836 περὶ Ἀστυν. τῆς Ἐμπορ. Ναυτιλίας)· γ') νὰ διορίζωνται διαιτητα ἐπὶ ἐμπορικῆς διαφοράς· δ') νὰ ἐκλέγωνται ἐμποροδίκαι ἢ πάρεδροι καὶ ἐκλέγωσι τοιοῦτους (ἄρθ. 3 Συντάγμ.)· ε') νὰ διορίζωνται δημόσιοι μιστακοί. [Μ. Π.]

Ἄλλοθι (Π ο ι ν. Δ ι κ.) (Alibi). Ἐν τοῖς ἀποδεικτικοῖς μέσοις τῆς ποινικῆς διαδικασίας καταλέγονται καὶ αἱ ἐνδείξεις ἢ ἐκ τεκμήρια. Ἐκ τῶν κυριωτέρων διακρίσεων τῶν ἐνδείξεων εἰσι καὶ ἡ διακρίσις αὐτῶν εἰς ἐνδείξεις ἐνοχῆς καὶ ἐνδείξεις ἀθωότητος. Τελευταίαν δ' ἐνδείξιν ἀθωότητος ἀποτελεῖ τὸ ἄλλοθι, ἥτοι ἡ βεβαιώσις ὅτι ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος εὗρισκετο εἰς ἄλλον τόπον, ὥστε ἐκ τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως

ἐνδείκνυται τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπ' αὐτοῦ διαπράξεως τοῦ ἀδικήματος. [Κ.Ν.Κ.]

Ἄλλοι κέρμον, ἄλλοι ὄναντο.

Παραιμ. ἐπὶ τῶν παρ' ἐλπίδα κληρονομούντων τὰ ἀλλότρια. [Π.]

Ἄλλοι μὲν σπεύρουσιν, ἄλλοι δὲ ἀμύσσονται. Παροιμ. τῆς πολλὰ ἀντίστοιχοι δημόδεις ὑπάρχουσιν, εἰς: Ἄλλοι σπεύρουσιν καὶ κλαδεύουσιν, καὶ ἄλλοι τραγεύουσιν καὶ πένουσιν. [Π.]

Ἀλλομορφότης. ὁμογενὲς ἀπαντῶν κατὰ φλοιοπαγῆ συσσωματώματα καὶ ἔχον τὴν αὐτὴν τῷ βαρυτέτῃ χρημικὴν σύστασιν. [Κ.Μ.]

Ἀλλοξάνη (Χημ.) $C^4 H^4 N^2 O^4$, παράγεται τῇ ἐπιδράσει ὀξειδωτικῶν μέσων ἐπὶ οὐρικού ὀξέος ἐν παρουσίᾳ ἰσχυρῶν ὀξέων ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὴν Brugnattelli ἐλλήθῃ Ἐρυθρικὸν ὄξύ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀλλοπαθητικὴ μέθοδος. Οὕτως ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ εὐρετοῦ τῆς ὁμοιοπαθητικῆς (βλ. λ.) μεθόδου ἡ θεραπευτικὴ τῶν ἄλλων ἱατρῶν. Διότι ἰσχυρίζετο ὅτι τὰ φάρμακα τούτων ἐπὶ ὕγιος προκαλοῦσιν «ἄλλο πάθημα», διάφορον τῆς ὑπὸ θεραπείαν νόσου· ἐν ᾧ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὅπως ἐπιτυχῶς πολεικῶς νόσος τις πρέπει νὰ γίνηται χροῆσι φαρμάκων, τὰ ὅποια διδόμενα εἰς ὕγιᾳ ἐπιφέρουσιν «ὁμοίον πάθημα» τῆς νόσου ἐκείνης.

Ἀλλοπαλλάδιον μικρὰ ἑξαγωνικά· τράπεζαι, δεικνύονται μεταλλικὴν λάμψιν ἰσχυράν. [δ. Π α λ α δ ι ο ν αὐτοφύεσ. [Κ.Μ.)

Ἄλλος βίος, ἄλλη διαίτα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μεταβαλλόντων διαίταν ἐπὶ τὰ κρείσσων. [Π.]

Ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ κραταιῶν. Μυθολογείται ὅτι τοῦτο ἐλέχθη περὶ τοῦ Θητιῶς, ἀναδειχθέντος ἐφ' αὐτοῦ τῷ Ἡρακλεῖ, κατ' ἄλλους δὲ ὑπὸ τοῦ ἀθλητοῦ Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου περὶ τίνος βωυαλέου βουκόλου. [Π.]

Ἀλλόσχιστον (Alloklas) καλοῦνται μικροὶ τινες σπάνιοι κρύσταλλοι τοῦ βασιρ. ὁμοῦ συστήματος, συνιστάμενοι ἐκ θείου (16,22%), ἀρσενικοῦ (32,29), βισμούθιου (30,15), κοβαλτίου (10,17), σιδήρου (5,58), ψευδαργύρου (2,41), νικελίου (1,55) καὶ χρυσοῦ (0,68). πρδλ. Γ λ α υ κ ὁ δ ο τ α ν. [Κ.Μ.]

Ἀλλότρια βᾶλλεν Παρ. ἐπὶ τῶν ἀποτυγχάνοντων ἢ ἐν τοῖς κύβοις ἢ ἐν ἄλλῳ τινί. [Π.]

Ἀλλότρια σώματα ὀνομάζονται ἐν τῇ χειρουργίᾳ τὰ στερεὰ σώματα, ἅτινα ἐκ τοῦ ἔξω κόσμου εἰσδύουσιν εἰς τοὺς ἰστούς ἢ τὰς κοιλότητας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Εἰς τὴν τῶν ἄλλ. σωμ. κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ ἐκεῖνα τὰ στερεὰ σώματα, ἅτινα ἀποτελεῖται

μὲν μέρος τοῦ ὁργανισμοῦ, ἀπολείποντάς τινος ἐνεκα διαφόρων λειτουργιών τὴν κανονικὴν αὐτοῦ συνέχειαν καὶ θέσιν, εἰσέδουσιν εἰς χωρὰ ὁργανοῦ, εἰς τὰ ὅποια δὲν ἀνήκουν κατὰ φύσιν (ἀπολυθεῖσαι παραχθίδες ὀστέων, ὀδόντες κτλ.). Τὰ ἄλλ. σώμ. ἀπαντῶνται συνηθιστά εἰς τραύματα, ἰδίᾳ δὲ τοιαῦτα διὰ πυροβόλων ὀπλῶν προσενηθέντα (ἀποθροισθεῖσαι· λιπίδες μηχανῶν—βλήματα ἢ θραύσματα βλημάτων τεμνύοντες ἐξούχου, θερμαντικῶν ἱσχυρῶν, κτλ.) δύνανται συμπαρὰσθῆναι ὑπὸ βλημάτων κ.τ.λ. Ἀλλότρια σώματα ἀπαντῶμεν ἐπίσης συχνὰ εἰς τὸν οἰστέον καὶ τὸν γαστροεντερικὸν σωλήνα, τὴν λαρυγγίαν, τὴν τραχείαν, τοὺς βρόγχους καὶ δὲ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ἐν τῇ νύκτι εἰς τὰ τοιχώματα τούτων· πρὸς ταῦτα εἰς τὸν ἐξωτερικὸν ἀκουστικὸν πόρον, τὴν βίνα, τὸν πρωκτικόν, τὰ οὐρογεννητικὰ ὅργανα ἀποφύονται τῶν φύλων. Ἡ παρουσίᾳ τῶν ἀλλοτροπ. διεγείρει μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντονον φλεγμονὴν τῶν ἰσθμῶν, οἵτινες εὐρισκονται εἰς ἐπὶ σὴν πρὸς ταῦτα, δυναμένην ν' ἀπολήξῃ εἰς ἐκλεικίαν καὶ διάτρησιν ἐπιστήμων ὁργάνων. Ἡ ἐντονοῦς τῆς φλεγμονῆς ἐξαρτάται, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οὐ μόνον ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν ἀλλοτροπ. σωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τραχύτητος τῆς ἐπιφανείας τῶν καὶ τῆς ἐξυτήτος τῶν περὶ αὐτῶν.

Εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀναπτύσσεται περὶ ἀλλότρ. σώμ., κατὰ βάθος καίμενα, πυρρὴς ἐξοπλουμένη πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος σχαζομένου τότε τοῦ σχηματισθέντος ἀποστήματος εἴτε φέρεται τὸ ἀλλότριον σῶμα ἄρ' ἐκ τοῦ πρὸς τὰ ἔξω, εἴτε ἐξαίρεται εὐπρόσπαιον γινόμενον, κατὰ τοὺς κανόνες τῆς τέχνης.

Τῷ χειρουργῷ ἐπιβάλλεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ τοῦ ἀλλοτροπ. σώματος ἐξάφαισις. Αὕτη δὲ εἶναι πάντοτε εὐκόλος ἢ εὐκατέργητος, ἀπαιτεῖ δὲ πρὸς ἐπιτέλειαν πολλὰκις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σπουδαίως ἐγχειρίσεις (βλ. λ. Ἀντήρησις, Γαστροτομία, Τραχειστομία, Λαπαροτομία. [Κ.Α.]

Ἀλλότριον ἄμξος θέρος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν καρπούνων τὰ ἀλλότρια. [Π.]

Ἀλλοτροφία. Διαστροφή τῆς ἐξέλιξης, συνεπὴς τῆς ὁποίας ὁ πάσχων πρῶται οὐσίαι μὴ ἀρμοιωτικαί ἐν τῷ ὁργανισμῷ, εἰς: ὕδρον, χυμῶν, ἀνθρακὰ κ.τ.λ.

Ἡ διαστροφή αὕτη ἀπαντᾷ συνήθως παρὰ τὰς ὑπερκαίως· ἐνεκα δὲ τῆς ἀνισοθῆσας τοῦ ὁργάνου τῆς γένεως καὶ τῆς διανοητικῆς διατάξεως καὶ φρενοβλαβεῖς τινες εἰσάγουσιν ἐντοσὶ εἰς τὸν στόμαχον τοιαῦτα ἄλλότρια εἰς τὴν ὁρέσιν τοῦ ὁργανισμοῦ σώματα, ἀλλὰ παρὰ τὰς ὑπερκαίως ἰδίως συνυπάρχει ἐν ταῦτῃ καὶ παθολογικὴ τις ἀκατάστατος ἐπιθυμία περὶ τὸ τρώγειν τοιαύτης οὐσίας. [Σ.Α.]

Ἀλλοτροπία (Χημ.) ἡ ἰδιότης στοιχείων τινῶν νὰ παρουσιάζωνται εἰς δύο ἢ

τρεῖς λίαν διαφόρους μορφάς, ας καλοῦσιν ἀλ-
λοτρίως· ὡς ἀμορφος, ὡς γραφίτης· καὶ ὡς α-
δαμας· ἀναλογα φαινόμενα δεικνύουσι τὸ βέ-
βαιον, τὸ Φωσφόρον κ.τ.λ. Εἰς τὰ σύνθετα σώ-
ματα ἡ ἰσομέρεια ἔνε ἀντιστοιχίας τῆς ἁλλο-
τρίας τῶν στοιχείων. [Ο.Α.Ρ.]

Ἄλλ' ὀττάβα (ἰταλ. All'ottava) =
ἐν τῇ διαπασῶν, ἐν τῇ ἐγδόῃ· (συντετμ. 8va).
Μουσικὸν σημεῖον χρησιμεύον πρὸς ἀπλοποιή-
σιν τῆς παρασημάνσεως τῶν φθόγγων καὶ ἐπο-
μένως πρὸς τὴν εὐχερεστεράν ἀνάγνωσιν αὐ-
τῶν. Σημαίνει δὲ ἐν μὲν τῷ συνόλῳ τοῦ μου-
σικοῦ πονήματος (partitura) τὴν κατὰ δια-
πασῶν πρόσον τῆς φωνῆς, ἐφ' ἧς τίθεται, μετὰ
τῆς γειτόνης αὐτῆς, ἐν δὲ τῇ μονωδίᾳ (Solo)
ἔκθετον μὲν τοῦ πενταγράμμου τιθέμενον τὴν
κατὰ μίαν διαπασῶν δῦτον, κάτωθεν δὲ τοῦ
πενταγράμμου τὴν κατὰ μίαν διαπασῶν βρυ-
τερον ἐκτέλεσιν τῆς σειρας τῶν φθόγγων, ἐφ' ἧς
ἴσχυει τὸ σημεῖον. [Α.Κ.]

Ἀλλουδίων (Γεωλ.) βλ. Προχώσεις.

Ἀλλουε ἢ Κεριε (Hallue ἢ Quérieux).
Ποτάμιον ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τῆς Σώμης,
ὀνομαστὸν διὰ τὴν παρ' αὐτὸ μάχην τῆς 11/23
Ἀπριλίου 1870 μεταξὺ Γάλλων καὶ Γερμα-
νῶν. [Π. Π.]

Ἀλλουέν (Halluin). Χωρίον τοῦ γαλ-
λικοῦ νομοῦ Νὲρ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Αἰλλης,
ἔχον 9327 κατ. (1886). — Ὁ δῆμος 14878
κατ. [Π. Π.]

Ἄλλ' οὐκ αὖθις ἀλώπηξ. Παροιμ-
ία τῶν πονηρῶν. Ὅμοια τῇ δημῳδῇ, Μία
φορὰ ἡ ἀλεπού 'ς τὴν παγίδα. [Π.]

Ἀλλουωδέτης· ὄρυκτὸν συνιστάμενον
ἐξ δρυφωσφόρου, θειοδίου τοῦ σιδήρου, θει-
οβλίου τοῦ μαγγανίου καὶ ἀλκαλίων (ἰδ. Χου-
ρλίτης). [Κ. Μ.]

Ἀλλοφανεῖς ἀστέρες (Ἀστρ.)
ἐνοράζονται οἱ ἀστέρες, τῶν ὁποίων ἡ λαμ-
πρότης ὑπέκειται εἰς ἀλλοιώσεις· εἶναι δὲ τρι-
οῦτο· γνωστοὶ ὑπὲρ τοὺς 100. Ἡ ἀλλοφάνεια
εἶναι ἡ περιοδικὴ ἢ ἄνευ περιόδου ἀκανόνη-
σας. Ἐκ τῶν περιοδικῶν τὴν βραχυτάτην
περίοδον ἔχει ὁ δ τοῦ Νυγού = 2π 7π 51',
ἐνῷ ἄλλων ἡ περίοδος εἶναι ἑκατοντάδιον ἡ-
μερῶν. Ὁ τρόπος τῆς ἀλλοιώσεως τῆς λαμ-
πρότητος δὲν εἶναι ὁ αὐτὸς διὰ πάντας τοὺς
Ἄ. Τινῶν ἡ λαμπρότης μεταβάλλεται κανο-
νικῶς ἀπὸ τῆς μεγίστης αὐτῶν λαμπρότητος
μέχρι τῆς ἐλαχίστης, ἐνῷ εἰς ἄλλους γίνεται
ἀπότομος μεταβολή, ὅπως τοῦ ἀξιολόγου ἀλ-
λοφανοῦς ἀστέρος β τοῦ Περσέως (Ἀλγόλ).
ὅστις ἐν περιόδῳ 2π 204 49' ἐν δλιγαῖς ὥραις
ἀπὸ τῆς 2^{ης} τάξεως κατέρχεται εἰς τὴν 4^{ην}
καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν 2^{ην}.

Διὰ τοὺς Ἄ. τοὺς ἔχοντας κανονικὴν πε-
ρίοδον δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι πάντα τὰ

μέρη τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν δὲν ἔχουσι τὴν
αὐτὴν λαμπρότητα ἴσην, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν
τοῦ Σοκλινέρου, ἐνεκα τῆς προεκχωρητικῆς ἀ-
ποψύξεως αὐτῶν· ἀναλίσκωσι λοιπὸν τοῦ φω-
τὸς τοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένους μέρους μετα-
βάλλεται ἡ λαμπρότης αὐτῶν. Διὰ τοὺς Ἄ.
ὅμως τῶν ὁποίων ἡ περίοδος εἶναι ἀκανόνη-
στος ἢ δὲν ὑπάρχει οὐδόλως, δεῖν νὰ δεχθῶμεν
ὅτι συμβαίνουν ἐπ' αὐτῶν φυσικαὶ ἀλλοιώσεις
προξενούσαι ἀλλοιώσιν τῆς λαμπρότητος αὐ-
τῶν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην δυνάμεθα νὰ
κατατάξωμεν καὶ τὸν ἡμέτερον ἥλιον, ὅστις
ὅλ' ἦτο ἐπαίσθητος ἀλλοφανής, ἐάν αἱ κηλι-
δες αὐτοῦ, αἱ ἔχουσαι ἀκανόνητον περίοδον
11 ἐτῶν ἦσαν μαγαλήτεραι. [Δ.Κ.]

Ἀλλοφανής (Ὀρυκτολ.), ὄρυκτὸν δι-
εῖδες ἢ διαφώτιστον καὶ δυσεξέστον ἐν μορφῇ
σταλακτιτικῇ ἢ τεφροειδῇ κτλ., ἔχον σκλ. = 3,
εἰδ. βάρ. 1,8-2, χροῖμα κυανοῦ, καστανοεῖδες,
μελιτόχρουν, ἐρυθρὸν, σπανίως ἄχρουν, καὶ λήμ-
ψιν βελοειδή. Συνίσταται ἐξ δρυπυρίτι. (28,16),
ἀργίλου (40,62) καὶ ὕδατος (35,63) καὶ δλι-
γου θειοδίου χαλκοῦ· ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ
ἐξογκοῦται, ἀλλὰ δὲν τήκεται, χρωματίζει τὴν
φλόγα πρασίνην, δίδει ἐντὸς κορυνοῦ ὕδωρ
καὶ ἀπορροεστούται ὑπὸ τῶν ὀξέων, ἀποχω-
ριζομένου δρυπυριτίου· ἀπαντᾷ καὶ ἐν Λαυ-
ρείῳ. [Κ. Μ.]

Ἀλλοφροσύνη, τὸ φρονεῖν ἄλλ' ἂντ'
ἄλλων, ἀλλοφρονεῖν. βλ. Παραφροσύνη.

Ἀλλοχρωστῆς (Ὀρυκτολ.), πα-
ράλλαγή τοῦ ἀνθρακίου, ἔχων χροῖμα πράσινον
ἢ κίτρινον ἢ καστανοεῖδες καὶ ἀσθενῆ διαφά-
νειαν· εὐρίσκεται χειροπληθῆς μετὰ κοκκίωδους
ἢ σιτηροῦ ἰστού. [Κ. Μ.]

Ἀλλοχρωματισμός (Ὀρυκτολ.)·
ὁ χρωματισμὸς ἐκεῖνος, ἐν ὅρμητι φύσει ἄ-
χρως (ἐτερέχρως ὅρ.) λαμβάνουσι παρὰ ξένων
χρωστικῶν οὐσιῶν ὁργανικῶν καὶ ἀνοργανικῶν,
αἵτινες ἀνέμιχθησαν μετὰ τῆς ὕλης τῶν ὄρυ-
κτῶν κατὰ τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν (π. χ.
χαλαζίου, ἀσβεστίτου, γύψου, ἀργυροδάμαν-
τος). [Κ. Μ.]

Ἀλλστατ (Hallstatt). Κώμη τῆς Ἀνω
Αὐστρίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γμουνδεν παρὰ τὴν
Δ ὄχθην τῆς ὅμων. λίμνης. Ἀξία λόγου τὰ
ἀλτωρυγεῖα αὐτῆς. Ἐχει 1505 κατ.
(1880). [Π. Π.]

Ἀλλστατ (Allstedt), κωμόπολις τῆς
Σαξονικῆς Βαϊμάρης (εὖσα ἐγκλειστος μετὰ
τῆς περιχώρου αὐτῆς ἐν τῷ Μερσεβουργικῷ
νομῷ τῆς Πρωσίας) ἐπὶ τῷ ποτ. Ῥύνῳ, ἔ-
χουσα 3314 κατοίκους. Ἐπὶ τῶν Ὁθωνῶν
ἦτο ἐγκλημα τῆς ἐπικρατείας καὶ βασιλ. πα-
λατινάτον. [Ν. Σ.]

Ἀλλουλένιον (Χημ.) C₃H₄ παράγεται
ἐκ τοῦ διβρωμιοπροπυλενίου τῇ ἐπιδράσει οἴνο-
πνευματικῆς διαλύσεως καυστικοῦ κάλιως καὶ

ἵνα μεταμέρεια τοῦ αἰθυλενίου, προπυλενίου κατὰ [O.A.P.]

Ἀλλυλικὸν πνεῦμα (X η μ.) ἢ Ἀλλυλόπνευμα (Allylophum), C³ H⁶ O. Ἰνε τὸ πρωτοπαρῆς μονατομικὸν πνεῦμα τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀλλυλίου ἢ τὸ ὑδροξείδιον τοῦ βυζικίου Ἀλλυλίου, C³ H⁵, εὑρίσκεται πρὸς τὴν ἀκρολετὴν ἐν ἡ σχέσει τὸ αἰθυλικὸν πνεῦμα πρὸς τὸ ἀλδεΐδιον, ἵνα δὲ ἴσμερὲς μὲ τὸ Ἀσετόνιον (Aceton) τὸ Προπυλαλδεΐδιον καὶ τὸ Προπυλενοξείδιον. Παράγεται τῇ ἐπιδράσει τοῦ ἐν τῷ γίνεσθαι ὑδρογόνου ἐπὶ ἀκρολετίνης καὶ τῇ ἀποσυνθέσει μυρμηκικοῦ γλυκεριναιθέρος. Τὸ καθαρὸν Ἀ. ἵνε ἄχρουν βρευστὸν εἰδ. β. 0,8709, ζέον εἰς 96° καὶ προσλαμβάνον εἰς —50° ἐλαϊώδη ὄσφιν ἔχει δαμὴν διαπερατικωτάτην, διαλύεται εἰς ὕδωρ, εἰνὸπνευμα καὶ αἰθέρα καὶ ἀποχωρίζεται ἐκ τῆς ὑδατοῦς διαλύσεως κορεσνυμένης ταύτης δι' ἀνθρακικοῦ καλίου. Δι' ὀξειδωτικῶν μέσων μεταβάλλεται, ἀναλόγως τῷ αἰθυλικῷ πνεύματι, εἰς τὸ σχετικὸν ἀλδεΐδιον (Ἀκρολετίνην) καὶ ἀλλυλικὸν ἔξυ. Μετὰ τῶν ἀλατογόνων ὁμοῦς δὲν σχηματίζει ὡς τὸ αἰθυλ. πνεῦμα προϊόντα ἀντικαταστάσεως, ἀλλ' ἀπλῶς συνθέσεις π.χ. C³ H⁶ Cl² O. — Ὁ Ἀλλυλαιθὴρ ἔχει τὸν τύπον (C³ H⁵)_n. [O.A.P.]

Ἀλλυλόπνευμα (X η μ.) ἔδ. Ἀλλυλικὸν πνεῦμα.

Ἄλλων ἱατρὸς αὐτὸς ἔλκεσι βρύων. Στίχος παροιμιακὸς ἐλλημένους ἐκ τίνος ἀπολεσθείσης τραγωδίας τοῦ Εὐριπίδου. [Π.]

Ἄλλως ἀναλίσκεις ὕδωρ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ματαιολογούντων. Ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις δικαστηρίοις ὁμιλούντων, οἵτινες μέτρον τοῦ λόγου εἶχον τὸ ὕδωρ τῆς κλειψίδας. [Π.]

Ἄλμ. (Karl von Halm). Ἐπιφανὲς γερμανὸς φιλόλογος, γενν. τῇ 24/5 Ἀπριλίου 1809 ἐν Μονάχῳ, ἀποθ. αὐτῇ τῇ 23/5 Ὀκτ. 1882. Ἀφ' οὗ ἐπὶ τινὰ ἔτη ἐδίδασκεν ὡς καθηγητὴς καὶ γυμνασιάρχης ἐν διαφόροις βαυαρικοῖς γυμνασίοις διωρίσθη τῷ 1856 ἐφορος τῆς ἐν Μονάχῳ δημοσίας βιβλιοθήκης καὶ καθηγητὴς τοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ Πανεπιστημίου καὶ ἐν ταῖς θέσεσι ταύταις ὑπηρετεῖ μέχρι τοῦ θανάτου του. Τὰ ἀπουδιότατα τῶν ἔργων του εἶναι αἱ κριτικαὶ ἐκδόσεις τοῦ Κικέρωνος, τοῦ Κοϊντίλιανου καὶ τῶν ἑλασσόνων λατινῶν τεχνουργῶν. ἐπεξεργάσθη δὲ καὶ ἐν τῇ στερεοτυπῶ βιβλιοθήκῃ τοῦ Τεύδερ τὰς ἐκδόσεις τῶν Αἰσώπειων μύθων, τοῦ Τακίτου, τοῦ Φλώρου κλπ. [Π.]

Ἄλμα (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Ἡ ἐκουσία διὰ τινα γὰρ ἀποσφενδόνησις τοῦ σώματος ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον τόπον πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἢ πρὸς τὰ ὄπισθεν ἢ πρὸς τὰ κάτω, ἡνωμένων τῶν ποδῶν ἢ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου αὐτῶν. Ἡ ἀσκήσις αὕτη,

ἀναγκαία καὶ φυσικὴ οὖσα καὶ διὰ τούτου κατὰ εἰς πάντας τοὺς λαοὺς, θεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὡς καλλιστὴ καὶ χρησιμώτατη καὶ τὰ μάλιστα εἰς εὐεξίαν καὶ αὐτοπυξίν τοῦ σώματος συντείνουσα, ὡς τοιαυτὴ δὲ διατηρεῖται καὶ ἐν τοῖς σημερινοῖς γυμναστηρίοις. Εἰς τὸ Ἀ. ἐγυμναζοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ παῖδες καὶ ἐρῆσοι, ἀλλ' ἐν μὲν ταῖς παλαισταῖς τῶν παίδων ἡ ἀσκήσις ἦτο ἀπλή, εἰς δὲ τοὺς ἐρῆσους καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθίστατο βαρυτέρα καὶ δυσχερεστέρη διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἀλτήρων (βλ. λ.), οὓς κρατοῦντες ἤλλυντο. Ἐγένετο δὲ χρῆσις τῶν ἀλτήρων καὶ ὑπὸ τῶν ἀγωνιζομένων πενταθλον, οὗ πρῶτον καὶ κυριώτατον ἀγωνισμα ἦτο τὸ ἄλμα (βλ. Πένταθλον). Ἐν τοῖς γυμνασίοις ἦν ἀπωρισμένος ἴδιος τόπος εἰς τὴν ἀσκήσιν ταύτην, ἐπιστρωμένος δι' ὀβελῶν καὶ ἔχων περιφέρειαν 50 ποδῶν (15 μέτρον 415 χιλιοστίων), καλούμενος δὲ κατὰ τὴν πρῶτον ἀσκήσιν γνῶμην, «τὰ ἐσκαμμένα». Οὐθεν καὶ ἡ παροιμία «ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν» ἐπὶ τῶν ποιοῦντων τι ὑπὲρ τὸ σῦνθεος μέτρον. Ἐλάττε δὲ τὴν ἀρχὴν ἡ παροιμία αὕτη ἀπὸ τοῦ ἀθλητοῦ Φαύλλου, ὅστις ἐπήδησεν ὑπὲρ τοῦ ἐσκαμμένου πενήτηκοντα πόδας εἰς τὸ στήθεον, κατὰ τὴν ἐδόξαν μαρτυρίαν ἀρχαίων συγγραφέων, ἣν ἀπίθανον θεωροῦσιν οἱ πλείστοι τῶν νεωτέρων κριτικῶν, λησιμονοῦντων, ὅτι καὶ ἄλλα ὁμοῖα πηδημάτα μνημονεύονται, ἐν οἷς καὶ τὸ ὑπὲρ πολλῶν ἱστορικῶν ὡς ἀντιπαρατίθεται ἀμφισβητήσεως ἀναφερόμενον τοῦ Ἰσπανοῦ Ἀλβαράδου ἐν Μεξικῷ. — Ἡ τοῦ ἄλματος ἀρχή, ἣτοι ὁ τόπος ἐν τοῖς ἀρχαίοις γυμνασίοις, ὁπόθεν ἤλλυντο οἱ ἀγωνιζόμενοι, ἐκαλεῖτο β α τ ῆ ρ. τὸ μέτρον τοῦ πηδημάτου καὶ ν ὅ. σκάμμα δὲ τὸ ὅριον τοῦ ἄλματος ἐκάστω, ὅπου ἐδείκνυτο ὑποσκαπτομένου βόθρου. Ἀλλὰ περὶ τῶν ὀνομασιῶν τούτων πολλὴ ἐπικρατεῖ σύγχυσις. ἄλλων ἄλλως ἐρμηνεύοντων αὐτάς.

Ἐν τοῖς σημερινοῖς γυμναστηρίοις, πλὴν τῆς ἀπλῆς τοῦ ἄλματος ἀσκήσεως, εἶναι ἡ χρῆσις καὶ αἱ σύνθεσις δι' ὀργάνων, ὧν τὰ κυριώτατα εἶναι τὸ ἐφαλτήριον καὶ ὁ κοντός. Ταυτα διὰ κοντοῦ καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ ἐφαλτήριου ἄλματα εἶναι διττά, εἰς μῆκος καὶ εἰς ὕψος ἢ συναρπόμενα. Ἐν δὲ τῇ γυμναστικῇ τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ σύνθεσις εἶναι μόνον τὸ ἀπλοῦν διὰ τριῶν πηδημάτων ἄλμα (π ῆ δ ῆ μ α ἢ εἰς τὰς τρεῖς.) [Π.]

— (Ἰ π ο λ.). Τὸ Ἀ. θεωρεῖται ὡς προχωρητικὴ κίνησις τοῦ ἵππου, καθ' ἣν τὸ σῶμα ἀπομακρυνόμενον ἀπὸ τῆς ἐξέσεως ῥίπτεται πρὸς τὰ ἄνω καὶ πρόσω διὰ τῆς ἐκπύσεως τῶν τεσσάρων ἀκρων, ἅτινα κατὰ τὴν περιστάσεως ἐνεργοῦσιν εἰς ἰδιαιτέρως εἰς κατὰ ζεύγος. Τοῦτο διακρίνεται εἰς ἄλμα καὶ ὕψος ἢ κατὰ μέγεθος καὶ εἰς ἄλμα

κατὰ μῆκος ἢ κατὰ πρὸς ὅλην. Τὸ πρῶτον ἐνέργειται συνήθως ὑπὸ τῶν ἵππων τοῦ ἱπποδρόμου ἢ τοῦ ἱπποδρόμου, αἵτινες ὑπερπηδῶσι διάφορα κατὰ τὸν ὁρίαν ἐντυγχάνοντα ὑψηλά εμπόδια, ὡς τοῖχον κ.τ.λ. Ὑνέργειται δὲ εἰς τρεῖς χρόνους ταχέως ἀλλήλους διαδοχόμενους· εἰς τὸν χρόνον τῆς προστοίμασις, εἰς τὸν τοῦ μεταωρισμοῦ καὶ εἰς τὸν τῆς ἐπαναπτύξεως. Κατὰ μέσον ὅρον, σχετικῶς μὲ τὰ ἐν τῇ ἱππολογίᾳ αναγραφόμενα, ἵππος ἀναλόγως τοῦ ὕψους τοῦ κορμοῦ του δύναται νὰ ὑπερῶ ἑμποδίων ὕψους 0,70 ὡς ἐλάχιστον ἔριον, καὶ 2,20 ὡς ἀνώτερον. Τὸ δεύτερον, τὸ κατὰ μῆκος ἢ κατὰ προβολὴν ἄλμα, ἐνέργειται ὑπὸ τοῦ ἵππου πρὸς ὑπερβάσιν χαμηλοῦ εμπόδιου, ὡς τάρρου, χαράδρας, βύακος· κατὰ τὴν κίνησιν δὲ ταύτην ὁ ἵππος ἀπὸ μὲν τοῦ ἐδάφους ἐλάχιστον ὑψοῦται, ἐκτείνει δὲ τὸ σῶμα. Καὶ ὡς ἐλάχιστον μὲν ἔριον τοῦ κατὰ μῆκος ἄλματος ἀναγράφεται μέτρων τριῶν, ὡς ἀνώτερον δὲ ἑπτὰ. Ἐκτὸς τῶν δύο ἀνωτέρω ἁλμάτων ἡ ἱππολογία διακρίνει καὶ ἕτερον ἀτάκτως γινόμενον καὶ μᾶλλον ὡς ἐλαττωμα τοῦ ἵππου θεωρούμενον, τὸ ἀναστρίψιμα, καθ' ὃ ἵππος ἀπὸ τοῦ ἄκρου συγχρόνως διὰ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ ἄκρων ὑψοῦται ἐκ τοῦ ἐδάφους, αἰωρεῖται κατὰ τὸ σῶμα διαδοχικῶς πρὸς τὰ πρόσθια καὶ τὰ ὀπίσθια καὶ ἐπαναπίπτει ἄνευ οὐδεμιᾶς προχωρητικῆς κινήσεως. Τὴν ἄτακτον ταύτην κίνησιν συνήθως ποιοῦσιν οἱ δούτροποι ἵπποι οἱ ἡγετούντες διὰ ταύτης νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τῆς ράχεις τῶν τῶ βάρους τοῦ ἱππέως. [Γ. Ν. Π.]

Ἄλμα, ἢ, ποταμὸς Κομμαίης, ἔσων μετὰ τῷ Σεβαστοπόλει καὶ Εὐπατορίᾳ. Αὐτόθι ἐνίκησαν τοὺς Ῥώσους ὑπὸ τὴν Μενταίωσιν οἱ ἀγγλοῦντες ὑπὸ τὸν Ραγγλάν καὶ Ἀρνώ τῇ 8/20 Σεπτ. 1857. [Ν. Σ.]

Ἀλμαγέστη (Ἀστρ.) ὀνομάζεται συνήθως ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων ἡ μεγάλη μαθηματικὴ σύνταξις τοῦ Πτολεμαίου ἐκ τῆς ἀραβικῆς ἐνομασίας Ἀλ Μαγίστη (Μεγίστη). Βλ. Πτολεμαῖος. [Δ.Κ.]

Ἀλμάγρο (Almagro)· παλαιὰ πόλις (Ciudad) τῆς ἱσπαν. ἐπαρχίας Ciudad Real ἐν Νέᾳ Καστίλιᾳ, ἔχουσα 8628 κατ. (1878). Κεμένη ἐν εὐφορώτατῃ χώρᾳ ἔχει πολλοὺς ἐλαιώνας, ἀμπελιώνας καὶ λαχανοκήπους. [Π.]

Ἀλμάγρος (Diego d' Almagro), εἰς τῶν πρῶτων μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν ἡπειρον ταύτην πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ κατακτησὶν νέων χωρῶν μεταβάντων ἱσπανῶν (τῶν καλουμένων Conquistadores) κατακτητῶν. Ὁ Ἀ. εἶναι ἀγνωστοῦ πατρὸς καὶ εὐγενείας, λαδὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς ἱσπαν. πόλεως Ἀλμάγρο, ἐνθα εὐρέθη ὡς ἐκ-ἑταυτο παιδίον. Τῇ 1524 ὁ Ἀ. ἀνεκάλυψε μετὰ τοῦ περιηγήτου Πιζάρρου τὴν Περούϊαν τῆς Ἀμερικῆς καὶ γενόμενος κύριος αὐτῆς τῇ

1532 προχώρησεν ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Χιλῆ (1536), ἀλλὰ μετ' ἄλγος περιελθὼν εἰς διέ-νεσιν καὶ ἔχθραν πρὸς τὸν Πιζάρρον προσ-ἐλήθη ὑπὸ τούτου ἔργος τῆς πρωτεύουσας τῆς Περούϊας Κουσκό καὶ αἰχμαλωτισθεὶς ἐσφαγ-γαλίσθη (1538). Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Διέγος ἐξ-ἐ-κλήθη τὸ τοῦ πατρὸς πάθημα διὰ τοῦ ρένου τοῦ Πιζάρρου (1541) καὶ ἀντιτάσσας μὲν αὐτὸν γενικὸν ἀρχηγὸν τῆς Περούϊας, ἀλλ' ἡττηθεὶς μετ' ἄλγος ὑπὸ τοῦ Βάικα δὲ Κάστρο ἀπέκ-φαλίσθη (1542). [Π. Κ.]

Ἀλμάδα, κομμόπολις Πορτογαλίας εὐ-λίμενος ἐν τῷ Ὑστρεμαδουρικῷ νομῷ ἐναντι Λισσαβώνας, ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ ἔκθῃ τοῦ Τά-γου, ἔχουσα 5 091 κατ. τῇ 1878. [Ν. Σ.]

Ἀλμαδέν (αραβ. al-māden, ὄρυξις) καὶ πληρέστερον Ἀ. δ' Ἄ λ δ ὅ γ γ (ὄρυγγου-ρου) ἱσπανικὴ κομμόπολις (villa) τῆς Cin-dad-Real ἐπαρχίας ἐν τῇ ΝΑ τῆς νέας Κα-στιλίας γωνία παρὰ τὸν ἐκ Μανζανάρης εἰς Βαδαγιδὴ σιδηρόδρομον, πρωτεύουσα τῆς ἁγῆς Μάγδας καὶ ἔδρα διοικητοῦ μεταλλευτικοῦ συμ-βουλίου, κειμένη μὲν ἐν χωρίῳ τετηνῶ ἀνα-μέσον τῶν παραλλήλων τοῦ ὅρους Ἀλμαδέν ὄροστοιχίων, συνεχείας τοῦ ὅρους Μορενης, ἔχουσα δὲ 7 755 κατ. τῇ 1877. Πηγὴ τῆς εὐμερίας τῆς Ἀλμαδέν εἶναι τὰ παρ' αὐτὴν καὶ ἐν μέρει ὑπ' αὐτὴν ὄρυγγωρυχία, ἅτινα ἐκκαρπώθησαν πρῶτον μὲν οἱ Ῥωμαῖοι (ἐρ' ὧν ἐκαλεῖτο ἡ χώρα Sisapo καὶ ἔλλ. Σισάπων, γεν. ὠνος, ὁ.), εἶτα δ' οἱ Μαυροὶ, καὶ νῦν διατελοῦσι βασιλικὴ νομῇ. Ἐργάζονται δὲ νῦν ἐν τῇ ὄρυγίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις, κατὰ μέσον ὅρον 4 000 μεταλλευταί. Τὰ ὄρυγια καὶ τὰ μεταλλουργεῖα τῆς Ἀλμαδέν καὶ τὰ τῶν πλησιχώρων κομῶν Ἀ λ μ α δ ε ν ἔ γ ι ο ς (1 700 κατ.). Γ α ρ γ α ν τ ῖ ἔ λ καὶ Β ἄ λ-δ ε -Ἀ λ δ ὅ γ γ ε ς παρῆχουσι σπουδαίον πόρον εἰς τὸ ἱσπανικὸν δημόσιον. [Ν. Σ.]

Ἀλμανδενός (Ὀρυκτολ.) (Alman- din)· τὸ γενναῖον ἀν Ὀ ρ ἄ κ ι ο ν (Granat), χαρακτηριζόμενον διὰ τοῦ ἐρυθροῦ αὐτοῦ χρω-ματός καὶ τῆς διαφανείας του (ἰδ. Ἀνθράκινον)· εἶναι σιδηρομίγες τῆς ἀργίλου ἀνθράκινον ἢ μα-γνησιμιγές (π. χ. τὸ ἐντὸς δριττοῦ εὐρεσκό-μενον). [Κ. Μ.]

Ἀλμάνσα, πόλις τῆς ἱσπανίας ἐν τῇ ἐν Μουρτῇ Ἀλβαντικῇ ἐπαρχίᾳ, ἔχουσα 7 980 κατ. τῇ 1877. Ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Ἀλμάν-σης ἐνίκησε κατὰ κράτος τῇ 14/25 Ἀπριλ. 1707 ὁ γαλλοῖσπανικὸς στρατὸς τὸν ἀγγλο-στριακὸν καὶ ἱσπανικόν, μεθ' ὃ δὲ περὶ τῆς ἱσπανικῆς διαδοχῆς πόλεμος ἤρχισε νὰ κλινῇ ὑπὲρ τῶν ἐν ἱσπανίᾳ βουρβωνῶν. [Ν. Σ.]

Ἀλμανσούρ (ἀραβ. ἄλ. Μανσούρ)· δεύτερος Χαλίφης ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀββασι-δῶν (βλ. λ.), ἀδελφὸς τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς δυνα-στείας Ἀβούλ Ἀββᾶ ἔλ. Σ α φ φ ἄ χ (βλ. λ.)

διαδεχθείς τοῦτον τῇ 153 μ. Χ. Ὁ Ἀ. μεταβίβασε τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Ἀραβικοῦ κράτους ἀπὸ τῆς Δαμασκού εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν παρὰ τὸν Τίγγριν π. Βαγδάτιον (Δαρ-αλ-σαλῆμ) καὶ πρῶτος ἐκ τῶν Χαλιφῶν ἐδείχθη προστατὴς τῶν τέχνων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Οὗχ ἦσαν διατέλεσαν ἀπηνῆς τῶν χριστιανῶν θιώνκτης. Ὑπελεύτηκε τῇ 176 μ. Χ. [Π. Κ.]

Ἀλμᾶς, ὁ ποταμὸς Οὐγγρίας ἐν τοῖς κομητάτοις Σύμας καὶ Βαρανύοις. Ἀλλὰ καὶ πλεῖστα τῆς Οὐγγρίας καὶ τῆς Τρανσυλβανίας χωρία φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦτο. [Ν. Σ.]

Ἀλμᾶς, ὁ ἀραβικὸς χορὸς, ἐν χρυσοῦσιν ὀρχηστρίδαις ᾄδουσι ἅμα πρὸς διδύμον αὐλὸν καὶ τύμπανον. [Ν. Σ.]

Ἀλμα Ταδέμα. Βλ. Ταδέμα.

Ἀλμείδης, ἡ 1) πορτογαλικὴ ὀχυρὰ ἐν τοῖς μαθουρίοις κωμόπολις τῆς Βαϊράικης ἐπαρχίας ἐπὶ τῇ ποτ. Κόα, ἔχουσα 2 000 κατοίκων. Αὐτῇ τῇ μὲν 1628 ἀντ. 1810 ἐνίκησαν οἱ Μασσάδες τοὺς Ισπανοὺς, τῇ δὲ 21—22 Ἀπρ. (3—4 Μαΐου) 1811 οἱ Οὐλλεγγιτῶν τὸν Μασσέναν.—2) Πολίχνη τῆς Βραζιλίας παραθαλασσία ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ἔχουσα 4 000 κατοίκους. [Ν. Σ.]

Ἀλμείδης (Δὸν Φραγκίσκος). Πορτογάλος στρατηγὸς περιώνυμος ἐκ τοῦ ἀρχαίου οἴκου τῶν κομητῶν Abrantes καταγόμενος, δευτεῖς διορίσθεις ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἑμμανουήλ Α' τοῦ μεγάλου πρῶτος ἀντιβασιλεὺς τῶν ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἰνδίας πορτογαλικῶν κτήσεων ὑπέταξεν εἰς τὸ πορτογαλικὸν κράτος πολλὰ κατὰ τὰς χώρας ἐκείνας κράτη (Guilia, Kananor, Katslhin, Kalikat, Malakka κ.λ.), κατενυμάχησε τῇ 1509 παρὰ τὴν νῆσον Diu τὸν Ἰνδιαγυπτιακὸν στόλον, ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπιστρέψων εἰς Πορτογαλίαν ἐφρονέθη παρὰ τὸ Εὐέλπι ἀκροῦθῆσαν μαχόμενος πρὸς τοὺς Ἰθαγενεῖς. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λαυρέντιος (Lorenzo) ἀνεκάλυψε τὴν νῆσον Μαδαγασκάρην, ἐπισκέψατο τὴν Κεϋλάνην καὶ ἐφρονέθη τῷ 1507 ἐν τινι πρὸς τοὺς Μαυριλίκους τῆς Αἰγύπτου ναυμαχίᾳ. [Π. Κ.]

Ἀλμείδης (Antoine Figueira d' Almeida) φιλέλλην Πορτογάλος, γεννηθεὶς ἐν Ἑλλάδι τῆς Πορτογαλίας τῇ 23/4 Ἰουν. 1784, ἀποθάνων ἐν Βαταλλίᾳ τῆς Βορ. Ἰταλίας τῇ 9/21 Ἰουλ. 1847. Νέος τὴν ἡλικίαν ὑπηρέτησεν ὡς ἀξιωματικὸς ἐν τοῖς πρὸς τὸν στρατὸν τοῦ Ναπολέοντος πολέμοις τῶν Πορτογάλων καὶ τῶν Ἰσπανῶν (1808). καὶ μετὰ τινὰ ἔτη (τῷ 1823) ἐπολέμησεν ἐν τῷ Ἰσπανικῷ στρατῷ κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν δούκα τῆς Ἀγκουλέμης Γάλλων. Εἰς Ἑλλάδα ἦλθε τῷ 1826 καὶ κατετάχθη τῇ 8 Μαρτίου ἐθελοντὴς εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Φαβιέρου σῶμα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, πολεμοῦν τότε ἐν Καρατίᾳ μετὰ

βραχὺν δὲ χρόνον, ἀπελθόντος τοῦ διοικητοῦ τοῦ τακτικοῦ ἱππικοῦ κόμητος Ῥενιὸ δὲ Σάν Ζαν δ' Ἀβελῦ, διορίσθη συνταγματάρχης διοικητὴς τοῦ ἱππικοῦ (5 Ἰουν. 1826). Ἦγον μένος δὲ τούτου ἠνθρακώθησε τὴν 20 Ἰουλ. 1826 παρὰ τὴν Ἰριπόλιν, ἐπιτεθείς κατὰ διαταγὴν τοῦ Κολοκοτρώνη κατὰ φάλαγγος τῶν ἐχθρῶν ἐν τῇ πεδιαδί καὶ τρέφας αὐτὴν ἐν φωτῇ, μετὰ μικρὸν δὲ διασπασας καὶ ἐξολοθρεύσας δι' ἀρχιμαχῶν ὅπλων τάγμα πεζῶν Ἀράβων, σχηματισθὲν εἰς τετράγωνον. Εἰς τὴν πρώτῃν ταύτην καὶ μόνην νίκην τοῦ τακτικοῦ ἱππικοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν συνεπράξαν περὶ τὸ τέλος τῆς μάχης ἐπελθόντες ἐπικουροὶ 1000 πεζοὶ ὑπὸ τὸν Νικηταρὰν καὶ τὸ ἄτακτον ἱππικόν· ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν Ἀ. ἀνδρῶν ἐφρονέθησαν δύο μόνον καὶ εἰς ἀξιωματικὸς, Δανὺς τὸ γένος. Ὑπὸ τὸν Φαβιέρου συμμετασχὼν καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πράξεων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, ὁ Ἀ. ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ εἰς τὴν ἐπὶ Χίον στρατείαν, ὅπου ἀπεβίβάσθη τῇ 5 Νοεμβρ. 1827 φέρων ἐπικουρίας εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν 200 ἄνδρας, 60 ἵππους πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνίππων, 3 κανόνια καὶ ἄλλα πολυμερῆδια. Δυσχερεστηθεὶς ὁμοῦ διὰ τὴν ἕνεκα τῆς καθυστέρησως τῶν μισθῶν ἐπικρατοῦσαν ἀταξίαν καὶ τὰς παρεκτροπὰς τῶν ἀτάκτων, ἃς διαταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Φαβιέρου δὲν ἠδυνήθη νὰ περιστείλῃ, ἀνεχώρησεν εἰς Χίον καὶ ἤλθεν εἰς Αἰγίνα πρὸς τὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὸ τούτου δὲ διορίσθη ἐπιθεωρητὴς τοῦ τακτικοῦ ἱππικοῦ τῇ 16 Αὐγ. 1829 καὶ εἰτα προύραρχος Ναυπλίου (9 Ἰαν. 1830). Ὡς δ' ἀξιωμα τούτο ἔχων κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1831, ὅτε ἐξολοφονήθη ὁ Κυβερνήτης, ἐδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ καὶ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν τάξιν ἐν τῇ πόλει, ὧν ἕνεκα ἡ μὲν συνέλευσις κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1832 δι' ἀρχαίου ψηφίσματος ἀνεκήρυξεν αὐτὸν ἐπίτιμον πολίτην Ναυπλίου («τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης τῆς πρὸς αὐτὸν ἕνεκα»), ἡ δὲ ὑπὸ τὸν Αὐγ. Καποδιστριαν κυβερνήσις ἤμειψεν αὐτὸν προδιδάσκα εἰς στρατηγὸν (20 Φεβρ. 1832). Ἀλλὰ τὸν ἐπόμενον μῆνα ἡ ἐν Μεγάροις διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τῶν Συνταγματικῶν προσεκάλεσεν αὐτὸν δι' ἐγγράφου διαταγῆς νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν νόμιμον κυβερνήσιν καὶ νὰ παύσῃ ὑπηρετῶν τὴν καταλυθεῖσαν (τοῦ Αὐγουστίνου) καὶ εἰργάσθῃ μὲν δραστηρίως ὁ Ἀ. ὑπὲρ τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος, καταρτίσας μετὰ τὴν παροίτησιν τοῦ Αὐγουστίνου ἔθνοφρουράν, ἐνισχυθεῖσαν ὑπὸ ῥώσων νευτῶν, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς τάξεως καὶ ἄμυναν τοῦ Ναυπλίου· ἀλλὰ κατισχυσάντων τῶν συνταγματικῶν ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν διοίκησιν τῶν φρουρῶν καὶ ὀχυρωμάτων τοῦ Ναυπλίου, ἅτινα τῇ 7 Μαΐου κατέλαβεν ὁ γαλλικὸς στρατός. Μετὰ δὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀθωνος ἡ Ἀντιβασιλεία ὑποπεύουσα τὸν Ἀ. διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ ἀφοσίωσιν εἰς

τὴν ῥωσίζουσαν καποδιστριακὴν μερίδα, παρηκώκωνισεν αὐτὸν καὶ μὴ ἀναγνωρίζουσα τὸν πρὸ ἑτοῦς ἀπονεμηθέντα αὐτῷ βαθμὸν στρατηγού, τὸν διώρισε τῇ 28 Ἀπρ. 1833 προύρχον Αἰγίνης μετὰ τὸν βαθμὸν συνταγματάρχου, τῇ δὲ 20 Μαΐου 1834 προύρχον Μεσολογγίου. Ἐν τῇ θέσει ταυτὶ ὧν ὁ Ἀ. ἐδυνάθη μετὰ τριμήνον ἀγῶνα, πολλοὺς ὑποστάς κινδύνους, μάλιστα διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τῆς προῦρχος 20 ἀνδρῶν ἀποτελεσμένης, νὰ καταστείλῃ τὴν ἐκτραγέισαν τῇ 26 Δεκ. 1836 στάσιν ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Ν. Ζέρβαν. Τιμῶσα δ' αὐτὸν ἡ κυβέρνησις διὰ τὰς προσεινεχθείσας ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὑπηρεσίας, ἐπανεφέρεν αὐτὸν εἰς τὴν προτερον θέσιν, τοῦ προϋάρχου Ναυπλίου, καὶ εἰς ὑποστράτηγον προεβίβασεν.—Ὁ Ἀ. ἐνθυμεῖται τῷ 1839 ἑλληνίδα, τὴν Ζωὴν Μαυροκορδάτου. [Π.]

Ἀλμείδης-Γάρρετ (Almeida Garrett) Ἰωάνν. Βαπτιστής. Διάσημος Πορτογάλος ποιητής, γεννηθ. τῷ 1799 ἐν Ὀπρτόμ, ἀποθ. τῇ 1854 ἐν Λισσαβῶνι. Νεώτατος ἐτι ἐποίησε λυρικά ποιήματα κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Ἀρκάδων (βλ. λ.). οὐκ ὀλίγα ἐπικά καὶ τρεῖς τραγωδίας, τὸν Ἑρέτην, τὴν Λουκρητίαν καὶ τὴν Μερρίπην. Ἀλλ' ἐνωρίς διέρρηξε τὰς πίδας τοῦ ἐν τῇ πατρίδι του ἐπικρατοῦντος ψευδοκλασσικισμοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ῥωμαντισμοῦ ἔπεισε νέας ὁδοὺς εἰς τὴν ποίησιν, καθοδηγῆσας τοὺς συμπολίτας του εἰς ἀσφαλὴ κρίσιν τῶν πατρίων παραδόσεων καὶ ἐμπνεύσας αὐταῖς τὴν ἀγάπην πρὸς ταύτας. Ἡ τραγωδία του Catão (1820) συναριθμεῖται ἐν τοῖς ἀριστουργήμασι τῆς πορτογαλικῆς γραμματεολογίας, ἡ δὲ ποιητικὴ τρίτομος συλλογὴ αὐτοῦ Romanceiro (Liss. 1851—53) περιέχει ποιητικωτάτας διαπλάσεις ἀρχαίων δημοτικῶν ἀσμάτων καὶ δημῶδων παραδόσεων. Ὁ Ἀ. ἀναμειβόμενος εἰς τὴν πολιτικὴν διεκρίσιν ὡς ἀνώτατος ὑπάλληλος, ὡς ὑπουργός, πρεσβευτής καὶ κοινοβουλευτικὸς ῥήτωρ. Ἀλλὰ διὰ τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ φρονήματα κατεδίωχθη πολλάκις, ἀναγκασθεὶς τρεῖς νὰ ἐκπατρίσθῃ. [Π.]

Ἀλμελον, (Almelo) ὀλλανδικὴ κομμόπολις τῆς ἀνω Ὑσσελικῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα 7758 κατ. τῇ 1879 καὶ ἐργαστήρια λινῶν ὑφαντικῶν [Ν. Σ.]

Ἀλμερία, ἡ, (Almeria) πόλις παρὰ ῤωμ. Urei) ἰσπανικὴ πόλις πρωτεύουσα τῆς ἐν τῇ ἀνατ. Ἀνδαλουσίᾳ παραλίας Ἀλμερίας καὶ ἐπαρχίας (ἐμβ. 8 538 τ.χμ., 857 698 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμιανήρου ποταμοῦ, τοῦ ἐν τῇ Σιέρρα Νεβάνη πηγάζοντος καὶ 15 χιλιομ. μακροῦ, κειμένη ἐπὶ τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ καὶ ἔχουσα 89 209 κατ. τῇ 1887, ἀσφαλὴ δὲ λιμένα (Ureitanus sinus) καὶ ἀρχαίον τῶν μαύρων φρουρίων. Ἀλμούνδουρου καλεῖται ἀπὸ τὸν ἀρχαῖον καλούμενον. [Ν. Σ.]

— (Ἰστορ.) Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἡ Ἀ. καλούμενη χώρα τῆς Ἀνδαλουσίας ἀπατίλει ἴδιον βασιλεῖον, οὗ πρῶτος βασιλεὺς ἐγένετο ὁ Χαϊράν ἢ Σεκλαμπή, Σαλαδουῖνος τὸ γένος. Παρεχωρήθη δὲ τῷ 1005 ὑπὸ τοῦ πέμπτου βασιλεῖος Ὁσείδ Ἀλλὰχ εἰς τὸν σουλτάνον τοῦ Μαρόκου. [Π.]

Ἀλμη (σαλαμοῦρα κοιν. saumure γαλλ. Soole γερμ.) ἀπορρευτώσις μαγειρικοῦ ἀλατος ἐν ὕδατι· προσετι ἀλμυραὶ πηγαί, ἴδια δὲ τὸ ἐντός τῶν ἀλκυῶν συμπεπικνωμένον ὕδωρ, ἐξ οὗ ἀποχωρίζεται τὸ ἅλας. [Κ. Μ.]

Ἀλμηνή. Κατὰ τὸν Πτολεμαῖον οὕτως ἐκαλεῖτο χώρα τῆς Ἡπείρου, περιλαμβανούσα τὴν παράλιον ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Θουκιδέως μέχρι τῆς Νικοπόλεως (ὅ ἐστι μέχρι τοῦ στόμου τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου). Τινὲς εἰκάζουσιν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο παρεθάρη ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῆς Γεωγραφικῆς ὑψηγῆσεως τοῦ Πτολεμαίου· ὁ δὲ ἀθανολόγος Χάν ἀπὸθάνως ἐπειράθη νὰ συνταυτίσῃ τὸ ὄνομα τῆς ἡπειρωτικῆς ταύτης χώρας μετὰ τὸ τῶν Ἀλδων, καὶ τέλος ὁ Ἀραβαντινὸς ὑπολόβων ἀτόπως ὅτι πρόκειται περὶ πόλεως, τοποθετεῖ ταύτην πλησίον τῆς Καμαρίνας, ὅπου σήμερον εἰσπείτα ἀρχαίας πόλεως. [Π.]

Ἀλμην τοις κυκλῆς πρὶν τοὺς ἰχθυῖας ἔλαιοι. Παροιμ. ἐπὶ τῶν πρωθυστερώς τι ποιούντων.

Ἀλμη οὐκ ἔνεστιν ἐν αὐτῷ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀηδῶν τὸ δημῶδες, δὲν ἔχει ἀλάτι. [Π.]

Ἀλμκουέστ (Almqvist). Κάρολος Ἰωάννης Λουδοβίκος, Λόγιος ἀνὴρ Σουηδός, γεννηθεὶς τὸ 1798 καὶ σπουδάζας ἐν Στοκχόλμῃ. Πλείστα ὅσα εἰνε τὰ διάφορα αὐτοῦ συγγράμματα, ἐξέχουσιν ὅμως μετὰξὺ αὐτῶν τὰ μυθιστορήματα καὶ τινὰ ποιήματα. Ἀπέθανε τῇ 1860. [Δ.]

Ἀλμοδόβαρ δὲλ Κάμπο, ἰσπανικὴ πόλις τῆς Ciudad-Real ἔχουσα 10 362 κατ. τῇ 1877. [Ν. Σ.]

Ἀλμοδόβαρ δὲλ Ρέο, 1) ἰσπαν. κομμόπολις τῆς Κορδοβαϊκῆς ἐπαρχίας κατωτέρω τῆς Κορδέβης ἐπὶ τῇ ποτ. Γουαδάλκιβίρῃ, ἔχουσα 8 950 κατ. τῇ 1877.—2) Πορτογαλικὴ κομμόπολις τῆς ἐπαρχ. Ἀλμερίας, ἔχουσα 3 759 κατ. τῇ 1878. [Ν. Σ.]

Ἀλμονασιδ (Almonacid) ἰσπανικὴ κώμη ἐν τῇ Τολεδικῇ ἐπαρχίᾳ ἔχουσα 1 300 κατ. Αὐτῇ τῇ 30 ἰουλ. (1) αὐγ.) 1869, ἡγεμμένου Σεδαστιάνου, ἐνίκησαν οἱ γάλλοι τοὺς ἰσπανοὺς, ὧν ἦν καὶ ὁ Βανέγας. [Ν. Σ.]

Ἀλμούνδουρου (Almondbury), τὸ ῤωμ. Camrodunum, αγγλικὴ πόλις τῆς Ὑορκίης κομητείας (West Riding) ΝΑ

τοῦ Ἀρμυροῦ, ἧς σίχεται μέχρι τοῦδε ἱκανὸν μέρος ἀπέκρουσαν σθεναρῶς τὴν ἐρσὸν ἐπικιχλίων Ἀράδων τοῦ Ἰδραῖου, ἀναγκάσαντες αὐτοὺς νὰ ὑποχωρήσωσι μετὰ ἐπιτάωρον μάχης. Τὴν δ' 24 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀπέκρουσαν ἐπίσης ἐπιτυχῶς καὶ δευτέραν ἐρσὸν. (Π.)

Ἀλμυροπόταμον Χωρ. Εὐθείας τοῦ ἔθ. Στόρων ἀπέχον 3 ὥρ. ἀπὸ τῆς ἑξέως τοῦ δήμου. Κἀτ. 293 τῷ 1880. Κάτωθεν αὐτοῦ σχηματίζεται ἐν τῇ Εὐθείᾳ κόλπον ὁ εὐρύτατος καὶ ἀσφαλέστατος ἐμὸνυμος λιμὴν ἀποκλειόμενος ὑπὸ τῆς νηϊδὸς Γαβαλιανῆς.

Ἀλμυρός κοινὸς πόλις τῆς Θεσσαλίας καὶ ἑδρα τοῦ ἐμὸνυμου δήμου ἐν τῇ νομῇ Λαρίσης. Κεῖται ἐν πεδίῳ τόπῳ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ἐκτοῦ ποταμοῦ (Ἀμφύσου) κατερχομένου ἐκ τῆς Ὀθούρας ἢ μᾶλλον ἐκ τοῦ λόφου τοῦ καλουμένου σήμερον Κεφάλωσις καὶ ἐκβάλλοντος εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀλμυροῦ τὸν σχηματίζον ἐντὸς τοῦ Παγασητικῷ. Ἡ πεδιάς ἐν ᾗ κεῖται ὁ Ἀλμυρός, διαρρέεται καὶ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Χολορρεῦματος (ἀρχ. Κουαρίου) ἐκλειπτο δὲ τὸ πάλαι Κρόκιον πεδῖον, ὅπου ἔχον μήκος μὲν ἀπὸ Β πρὸς Ν 4 περίου ὥρων, πλάτος δὲ ἐξ Α πρὸς Δ ποικίλλον μετὰ 2 καὶ 4 ὥρων ἤτο διαστημὸν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διὰ τὴν παραγωγικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἧτις καὶ μέχρι σήμερον παραμένει ἀμειώτως· διότι παράγει πολλὰ προϊόντα, σίτον, κριθήν, βμβάχα καὶ τὸν ἐξαίρετον ποιότητος καπνὸν τοῦ Ἀλμυροῦ καὶ σταφυλᾶς. Τὸ πρᾶξιον τμήμα τῆς πεδιάδος εἶνε κατὰ μέρος τελματώδες καὶ νοσῶδες. Ἐνταῦθα δὲ κεῖται τὸ κατεστραμμένον χωρίον Τσιγκέλι ἢ Σκόλα Τσιγκέλι· παρὰ τὸ ὅποιον ὑπῆρχε μεγαλοπρεπὲς μέγαρον τοῦ Βελῆ πασά. Κατὰ τὸν μεταίωνα ὁ Ἀλμυρὸς ἤτο ἡ ἐμπορικὴ τὰτῃ πόλις τῆς Θεσσαλίας, εἰς ἣν κατόικουν ἐν ἰδιαίτερᾳ συνικίᾳ καὶ ἔμποροι Πισαῖοι. Ἐπὶ τῆς φραγκικῆς κατακτήσεως Γουλιέλμος τις ἀναφέρεται κύριος τῆς πόλεως. Κατοικεῖται ὑπὸ 3850 κατοίκων γεωργῶν καὶ τινῶν ἐμπόρων.

Ἀλμυροῦ δήμος. Δήμος τοῦ νομοῦ Λαρίσης ἔχων κατ. 6972 τῷ 1880· ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων· Αἰδίνιον, ἐν ᾧ ἡ Κασατέτιος καὶ Τριανταφυλλίδειος γεωργικὴ σχολή. (Κἀτ. 227), Ἀκίτοι (335), Γιατζαλή (37), Γενισιέρ (26), Γενιτζιό (30), Γκερικλή (113), Δουτζιό (180), Καραμπάσι (248), Καρανταναλή (177), Κελεμενλή (65), Κετίκι (261), Κουλελέρ (60), Κουρφαλή (492), Μπισίτι (18), Τσουργκουσί (98) καὶ Τσιγκέλι (16). (Π.)

Ἀλμωπες οἱ κάτοικοι τῆς μακεδονικῆς Ἀλμωπίας, περὶ ὧν ἀρχαῖον ἀνέστην μακεδονικῆς ἢ παιονικῆς φυλῆς, βέβαιον δὲ μόνον εἶναι διεκρινόντο ἐπὶ πενιχῇ καὶ ἀθλιότητι βίου, ὡς οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς γῆ-

ρας αὐτῶν Βούλγαροι καὶ Βλάχοι. [Ε.]

Ἀλμωπία ἀρχαία μακεδονικὴ ἐπαρχία, λαβοῦσα τὸ ὄνομα κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐξ Ἀλμωπες υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἑλῆς καὶ καίμενη διέξοδος τοῦ Ἀἰεῖος ποταμοῦ. Αὕτη συνῆρρευν ἐκ βορρᾶ μὲν πρὸς τὴν Παλαγονίαν καὶ Παιονίαν, ἐκ δυσμῶν δὲ πρὸς τὴν Ἑορδαίαν καὶ Λυγκηστίδα, ἐκ δὲ νότου πρὸς τὴν Ἡμαθίαν καὶ Βοττιαίαν καὶ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς τὴν Ἀμφαξιτίδα καὶ περιελάμβανε τὴν πρὸς βορρᾶν τῆς Ἑδέσσης (Βοδινῶν) καὶ Πέλλης γῶραν, τὴν παρὰ Ριζαντίοις Μογλενά, νῦν δὲ Καρατζόβαν καλουμένην. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀναφέρονται αἱ πόλεις αὐτῆς Ὀρμα, Ἀψαλος καὶ Εὐρώπος ἢ Ἀλμωπία, ἐξ ὧν οὐδεμία διεσώθη. Ἡ Ἀλμωπία προσηρτήθη ὑπὸ τῶν βασιλέων Τημενιδῶν εἰς τὸ μακεδονικὸν κράτος. [Ε.]

Ἀλμωπία ἀρχαία πόλις, ἰδ. Εὐρώπος.

Ἀλμωχάδοι (Ἀλμωχαδῶν) φανταστικῇ τις αἴρεσις μωαμεθανικῇ τῆς Ἀφρικῆς, ἧς οἱ ὀπαδοὶ κατέλαβον τῷ 1146 τὸ Μαρόκκον ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν αὐτῶν Ἀβδ οὐλ Μουμὲν (βλ. λ.) καὶ ἐθήκαν τέρμα εἰς τὸ ἐν Ἀφρικῇ κράτος τῶν Ἀλμοραβιδῶν, εἰτα δὲ ἐπολεμήσαν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ νικῶντες καὶ ἡττώμενοι, ἕως οὗ τῷ 1212 οἱ Καστιλιανοὶ ἐξήλασαν αὐτοὺς τῆς Ἰσπανίας. Μετὰ τὴν συμφορὰν αὐτῇν ταραχαὶ καὶ ἐπαναστάσεις ἐκραγίσαι ἐν αὐτῇ τῇ Μαρόκκῳ ἐπήνεγκαν τὴν καταστροφὴν καὶ τοῦ ἐν Ἀφρικῇ κράτους τῶν Ἀλμωχαδῶν. [Π. Κ.]

Ἄλνος (Β ο τ.) = τὸ γένος *Alnus* L. ἢ ἡ Κ λ ἢ θ ρ α τῶν Ἑλλήνων (βλ. λ.). [Θ. Χ.]

Ἄλνουϊκ (Alnwick), ἀγγλικὴ πόλις τῆς Νορθουμπέρλανδικῆς κομητείας ἐπὶ τῷ ποτ. Ἄλνῳ, ἐκβάλλοντι εἰς τὴν βόρειον ὁκάσσαν, ἔχουσα 6091 κατ. (1881). [Ν. Σ.]

Ἀλογάκι (Β ο τ.) Κοινὴ ὀνομασία ἐν Λακωνίᾳ τῆς Κληματίδος τῆς φλογερᾶς κατὰ τὸν Sibthorp. [Θ. Χ.]

Ἀλογίου γραφή (Ἀρχαιολ.). Ἡ γράψις ἐν Ἀθήναις κατὰ τῶν δημοσίων λειτουργῶν τῶν μὴ διδόντων λόγον τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν. «Ἀλογίου δὲ δικὴ ἦν κατὰ τῶν οὐκ ἀποδιδόντων λογισμούς, ὧν ἀν διαχειρίσωντι». (Πελοῦδ. Π. 54). «Ἀλογίου δική, ἣν σεύγουσιν οἱ ἀρχεῖς, λέγον οὗ δέντες τῶν τῆς ἀρχῆς διοικημάτων» (Βτυμ. Μ. Ἡσυχ. Σουῖδ. ἐν λ.). Οὐδὲν εἰδικώτερον περὶ τῆς γράψης ταύτης γνωστικόν. Ὡς ἐκ τῆς οὐσεως αὐτῆς ὑπῆγετο αὕτη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν λογιστῶν (βλ. λ. Λογισταί, Εὐθουνοί), ἀλλ' ὅθλον ἐποίησεν ἀπὸ ἀλλοτρίου ποινῇ. Ὁ Caillemet (ἐν τῷ λεξ. Darnenberg) ἐπαρμύων τοὺς περὶ ὑπευθύνων ἀρχῶν γνωστούς ὀρισμούς τοῦ Ἀττικῷ δικαίου λέγει ὅτι ὁ ἐνόςος ἐκτρώσαστο ἄτιμος ὑπεσπασμένος καὶ

εις τήν στέρξαιν άστικῶν τινῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ τὸ χωρίον τοῦ Αἰσχίνου (ἐν τῷ κατὰ Κτησιφώντος § 21), εἰς ὃ παραπέμπει, οὐδένα ποιεῖται λόγον περὶ τῆς προκειμένης γραφῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς κατ' οὐσίαν εὐθύνης τῶν ὑπολόγων, ὡν πρὸς τοῖς ἄλλοις αἱ περιουσίαι ἦσαν ὑπεργνοεῖς εἰς τὸ δημόσιον μέχρι τῆς λογοδοσίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν πρὸ ταύτης οὐδὲ τὰ ἑαυτῶν ἐδυνάμην οὗτοι νῆ διαθεῖσθαι. (Meier der Att. Pr. 459—461). [Ἰ.Π.]

"Αλογου. Αἰρετικοὶ ἀρνούμενοι τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ.

"Αλογον ζήτημα (Ρητορ.) ἡ ἀλογος ὑπόθεσις καλεῖται ἢ εἰς οὐδεμίαν τῶν στάσεων ὑπαχθῆναι, ἀσύστατος, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀνεπίδεκτος ρητορικῆς μεταχειρίσεως. Διακρίνονται δὲ αἱ τοιαῦται ὑποθέσεις μερικώτερον εἰς μονομερεῖς, ἰσακούσας διόλου, ἀντιστραφεύσας, ἀπώρους, ἀπιθάνους, ἀδυνατούς, ἀδόξους, ἀπεριστάτους. [Ι.Π.]

"Αλογόνα (Halogene) βλ. "Αλτογόνα.

"Αλόη (Βοτ.) (Aloë L.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Λειριωδῶν. Φυτὰ ἔχοντα φύλλα παχύσαρκα, ρίζας σφυματώδεις, σκελλιωτάς, ἄνθη εἰς στάχυν καὶ περιάνθιον ἐξαρῶντα σωληνοειδές. Περίπου 180 εἶδη, τὰ πλείστα τῆς νοτίου καὶ ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς. Ὑπεριέχουσι στοιχεῖον πικρὸν δραστικόν, τὴν ἀλόην τὴν φαρμακικὴν καὶ τὴν κατιώτερην (βλ. κατιώτερη). Πρὸς τοῦτο καλλιεργοῦνται διάφορα εἶδη ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἐν τῇ ἀνατολικῇ καὶ δυτικῇ Ἰνδῇ, ἰδίως ἡ Α. ἡ σοκοτριανή (A. Socotrina Lam) Ἰθαγενὴς τῆς νήσου Σοκοτρίης ἡ Σοκότερας ἐν τῇ Ἀραβίᾳ Κόλπῳ, ἥτις ἐκτιμᾶται ὡς ἡ ἀρίστη. ἡ Α. ἡ ἀληθινὴ ἡ κοινὴ (A. vera L. ἡ A. vulgaris Lam.), ἡ Α. ἡ Ἰνδική (A. Indica Royle), ἡ Α. ἡ σπικατοειδὴς (A. spicata Thunb.) τοῦ Ἀφρικανικοῦ τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ἡ πολυχρηστοτέρα τῶν φαρμακοποιῶν, ἡ Α. ἡ λαμπερά (A. lucida) ὑπ' αὐτῶν καλουμένη, κ. π. ἄ.—Πολλὰ εἶδη Ἀλόης εἰσὶν ἀγαπητὰ ὡς κόσμος τῶν κήπων καὶ θερμοστεγῶν, ἰδίως παρ' ἡμῖν ἡ Α. ἡ ἀληθινὴ καὶ ἡ Α. ἡ δεινδρῶδης (A. arborescens Mill.).—Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων ὁ Διοσκουρίδης λέγει περὶ Ἀλόης ὅτι «γεννᾶται ἐν τῇ Ἰνδίᾳ πλείστη, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὀπισμα κομίζεται», μνημονεύει δὲ ὅτι φύεται καὶ ἐν Ἀνδρῶν, ὅπου ἔτι μὲν δὲν ἀνευρέθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων βοτανικῶν. Ὁ δὲ Θ. Ὁρρανίδης συνέλεξε τὴν Ἀλόην τὴν ἀληθινὴν (A. vera L.) ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν Ναυπλίαν τῆς Ἀργολίδος παρακτίων σκοπέλων, ἰδίως ἐπὶ τοῦ Γετ-Καλέ, καὶ ὁ E. von Oertzen εὗρε ἐσχάτως αὐτὴν καὶ ἐν τῇ νήσῳ Καρπάθῳ, ὅθεν τὸ εἶδος τοῦτο θεωρητέον ὡς τῆς Ἑλληνικῆς γλωσσίδος.—Κοι-

νὼς ἐνομάζουσιν Ἀλόην ἐν Κεραλῇ τὴν Ἐρυθραίαν, τὸ Κενταύριον καταχρηστικῶς δὲ καλεῖται οὕτως ἐνίοτε ἡ Ἀγαύη. [Θ. Δ.]

— (Φαρμακολ.) (Aloë). Ἀπεξηλαμένος ῥητινώδης ἑπὶ ἀποστάθῳ ἐξ ἐντέρων γινωσκόμενος ἐπὶ τῶν παχέων φύλλων τῆς ἀλόης ἢ κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους ἐκ τῶν φύλλων τοῦ φυτοῦ τούτου ἀπολαμβάνομενος. Πολλὰ ἀλόης εἶδη φέρονται εἰς τὸ ἐμπόριον, ὡν κράτιστον, ἀλλὰ καὶ σπανιώτατον, ἡ σοκοτριανή (Aloë socotrina) — ἡ ἀλεξανδρινὴ ἡ Ἰνδικὴ τῶν ἀρχαίων — ἀπολαμβάνομένη καὶ εἰς βολήρια ἐκτῶν ἔνθεν καὶ ἐνθεν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης χωρῶν κομίζομένη. Ἀρίστον ἐπίσης καὶ εὐπροσιτώτατον εἶδος ἀλόης εἶνε ἡ ἐκ τοῦ Ἀφρικανικοῦ τῆς καλῆς Ἑλπίδος (Aloë Capensis s. lucida) εἰς βόλους φερομένη, διακρίνεται, ἥτις πωλεῖται σήμερον ἐν τοῖς φαρμακείοις ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀλὲς ἡ σκοκρινῆ. Ὑποδεέστερα εἶδη ἀλόης θεωροῦνται ἡ ἀλόη ἡ ἡπατική (Aloë hepatica) ἐκ τῆς Ἀραβίας φερομένη, ἡ ἀλόη ἡ ἡπατική καὶ μὴ φερομένη σήμερον εἰς τὸ ἐμπόριον, ἡ ἀλόη ἡ βαρβαδινὴ (Aloë Barbados), ἐκ τῆς ἐρμινύμου νήσου καὶ ἐν τῇ Ἰαμαϊκῇ προσερχομένη, καὶ ἡ ἀλόη ἡ ἡπατική (Aloë cuballina sive foetida) εὐχρηστοτερόν ἐν τῇ κτηνιατρικῇ. Ἡ γεύσις πάντων τῶν εἰδῶν τῆς ἀλόης εἶνε πικράτη. Νοθεύεται δι' ὅπου γλυκυρρίζῃ κόμμιος, πίτσος, κολομινίς καὶ ἄμμου. Ἡ λέγεται δὲ ἡ νοθεύει διὰ τῆς γεύσεως, τοῦ ἐν οἶνον πνεύματι ἀδιαλύτου καὶ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Ἐνεργὸν στοιχεῖον τῆς ἀλόης εἶνε ἡ ἀλόη, οὐσία κρυσταλλικὴ κατὰ τινας δὲ καὶ ἡ ἐν τῇ ἀλόῃ εὐρεθιὰ ἀλόη τὴν ἡπατικήν, οὐσία χρωστικὴ, ἀκρυσταλλωτάτη. — Ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Διοσκουρίδου καὶ τοῦ Γαληνοῦ ἕως τῆς σήμερον ἡ κλινικὴ παρατήρησις ἐδείκνυεν ὅτι ἡ ἀλόη ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν πρὸς ἀτονίας τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, πρὸς δυσκοιλιότητας ἐπιμόνους, μάλιστα τὰς καθ' ἑξῆς, πρὸς ἐπισχέσεις ἐμμήνων καὶ ἀποπληνῆσεις αἱμορροϊδῶν. Ἡ ἀλόη σκευάζεται ποικιλοτρόπως (εἰς ἐκχύλισμα, βάμμα κλπ.) καὶ δίδεται ἑσῶ εἰς κόπιν ἢ καταπότις ὡς εὐστόμαχον μέν, ἐκλαπρωγὸν καὶ χολαγωγὸν εἰς μικρὰς δόσεις (1/2 — 5 σιτ), ὡς καθάρσιον δὲ βραστικὸν εἰς μεγαλύτερας (5 — 15 σιτ.). Ἀλλοτε παρέχεται ὡς ἐμμηναγωγὸν πρὸς συμφορῆς ἥπατος, ἐγκυάλειν, πνευμόνων ἢ δερμάτος, καὶ τέλος χορηγεῖται ὡς ἐλαφροκτόνον. Τὸ τῆς ἀλόης ἐκχύλισμα (Extractum aloës) χορηγεῖται εἰς δόσεις μικρὰς τε ἐλασσόνας. Τὸ ἀπλοῦν βάμμα (Tinctura aloës) παρέχεται κατὰ σταγόνας (10—30 σταγ.) πρὸς ἀτονίαν τοῦ στομάχου, τὸ δὲ συνθετὸν (Tinct. aloës composita) κατὰ καρχα-

ρίον τοῦ γλυκοῦ δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας ὡς το-
νωτικὸν τοῦ στομάχου καὶ ἥπιον ὑπακτικόν.
Ἡ ἀλὸν εἶναι ἡ βάσις πολυωνύμων ἐκκοπω-
τικῶν καὶ καθαρτικῶν καταποτίων, οἷον τὰ τοῦ
Γρούρου, τοῦ Anderson, τοῦ Morisson, τοῦ
Frank, τῶν καλουμένων καταποτίων πρὸ
τοῦ φαγεῖν (Pululae antecibum)
κ.λ. Ἡ τῆς ἀλὸς χρήσις ἀντενδείκνυται πα-
ρόντων ἢ ἐπικειμένων ἐμμήνων, ἐπὶ κυήσεως
καὶ λοχείας, πρὸς γυναῖκας προδιατεθειμένας
εἰς μητρικὰς αἱμορραγίας ἢ ἐκτρώσεις, πρὸς
παθόντας δυσεντερίας καὶ ἐντερρορραγίας, ἐπὶ
αἱματουρίας, ἐπισπασμοῦ οὖρων, υπεραιμιῶν
τῆς κύστεως καὶ υπερτροφίας τοῦ προστάτου,
ἐπὶ ῥύσεως αἱμορροϊδῶν ἢ φλεγμονῆς ὀγκῶν
αἱμορροϊκῶν καὶ τέλος ἐπὶ καρκινῶν τοῦ παχέος
ἐντέρου καὶ τῆς μήτρας. Ἐξωτερικῶς γίνεται ἐ-
πιποσφῶς χρήσις τοῦ τῆς ἀλὸς βάμματος πρὸς
θεραπείαν μυκητωδῶν ἢ ἀτόνῶν ἐλκῶν. Παρ'
ἡμῶν ὡς δημῶδες φάρμακον ἐπαλειφεται εἰς
ἀλοιφὴν περὶ τὰ ἄρθρα καὶ τὴν σπονδυλικὴν
στήλην παίδων ῥαχίτικῶν. [B.P.]

Ἀλὸν ἑκατονταετῆς βλ. Ἀγαύη
(σ. 38).

Ἀλοῦξυλον τὸ Ἀγάλλοχον
(B.P.). (Aloëxylon Agallochum Lour).
Εἶναι δένδρον τῶν ὑψηλῶν ὀρέων τῆς Κοχιν-
κίνης ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν Χεδροσφό-
ρων καὶ τὴν οἰκὸν τῶν Καυσαλπινωδῶν. Τὸ
ξύλον αὐτοῦ φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς εἶδος
Ἀγαλλόχου (βλ. λ.) ἢ Bois d'aloës. [B.P.]

Ἀλοητίνη βλ. Ἀλὸν.

Ἀλοῦζάνικα. Χωρίον τοῦ δήμου Πο-
ταμίων ἐν Κυθῆροις, ἔχον 302 κατ. τῷ 1879,
190 (C) τῷ 1889. [II.]

Ἀλοῦνη βλ. Ἀλὸν.

Ἀλοιφατικὰ (X η μ.) ἢ λιπαρὰ δέξια
καλεῖται ὁμαλὴ δέξια ἀναγόμενων εἰς τὸ μυρ-
μηκὶν δξύ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰρωματικά
δέξια ἀναγόμενα εἰς τὸ βενζοϊκὸν δξύ π. χ.
H. COOH μυρμηκικὸν δξύ
CH₃ COOH δέξικόν ἢ μεθυλοκαρβονικόν
C₂H₅ COOH προπιονικὸν ἢ αἰθυλοκαρβονικόν
δξύ
C₃H₇ COOH βουτυρικὸν ἢ προπυλοκαρβονι-
κὸν κ.τ.λ.

Τὰ δέξια ταῦτα δεικνύουσι μεγάλαν ὁμοί-
τητα, διακρίνονται δ' ἀλλήλων ὡς πρὸς τὴν
συνθεσιν κατὰ τὸν CH₂, τὸ κατώτερον ἀπὸ
τὸ ἀμείωτος ἀνώτερον δύναται δὲ τὸ ἐν νὰ με-
ταβληθῇ εἰς τὸ ἄλλο· τὰ ὡς παραδείγματα
ἀναφερόμενα ἵνα βευστὰ τὰ ἐπόμενα τοῦτων
στερεὰ σώματα, π. χ. τὸ στεατικὸν δξύ C₁₇ H₃₅
COOH, ὅπερ ἐνέχεται εἰς τὰ λίπη· εἰς πάντα
τὰ αλοιφατικά δέξια ἀντιστοιχοῦσιν αἱ σχετικαὶ
ἐνώσεις, ἀλδεῦδια, πνεύματα, αἰθέρες κ.τ.λ.
ἀποτελεῖσαι ὁμοῦ τὴν σειράν τῶν αλοιφατι-
τικῶν ἢ λιπαρῶν ἐνώσεων. [O.A.P.]

Ἀλοιφή (Φ α ρ μ α κ σ λ.). Αἱ αλοιφαὶ
διακρίνονται φαρμακολογικῶς εἰς τρεῖς κατη-
γορίας· α') τὰς κηρωτὰς ἢ ἐλαικοκηρωτὰς ἀ-
λοιφάς, β') τὰς μελίνας, καὶ γ') τὰς ῥητι-
νωτάς.

α') Καλοῦσι κηρωτὰς ἢ ἐλαικοκηρωτὰς
ἀλοιφάς (Ceratium, Ceroleum, Oleo-
ceratum, γὰρ. Cérat, Oléo-cérolés,
Elaeo-cérolés, Cérolés, Liparolés)
σκευασίας τινάς, συστάσεως μαλακῆς, τῆς τοῦ
στάτος, προσωρισμένης εἰς ἐξωτερικὴν χρῆσιν
καὶ βάσιν ἐχούσας τὸ ἐλαϊκὸν ἢ τὸν κηρὸν ἢ τὸ
κητέιον σπέρμα. Τῇ κηρωτῇ προστίθενται μετὰ
τὴν σκεύασιν αὐτῆς διάφοροι, ἀναλόγως τῆς
ἐπιδιωκόμενης ἐνεργείας, φαρμακευτικαὶ ὕλοι,
οἷον ἐκχυλίσματα, ἄλατα, κόνεις, ἢ ἐνοσωμα-
τίζονται ἀπεσταγμένα ἀρωματικά ὕδατα ἢ ἄλ-
λα ἱατρικὰ ἐνδρα διαλύματα. Κύριον γινώρι-
σμα τῆς κατὰ τύπος σκευασμένης κηρωτῆς
εἶναι ἡ λευκότης καὶ τὸ ἐρωσιμερές αὐτῆς. Αἱ
κηρωταὶ πρέπει νὰ σκευάζωνται κατὰ μικρὰ
ποσά, ὡς διὰ τοῦ χρόνου κητρινοῦσαι καὶ ἀ-
ποβάλλουσαι τὸ ἐαυτῶν ὕδωρ ταχέως. Ἡ ἀπλή
κηρωτὴ (Ceratium simplex, unguentum
cereum) (κοινῶς κηράλοιφή) σκευάζεται δι'
ἐλαίου καὶ λευκοῦ κηροῦ. Λευκοτάτη, ἐν χρή-
σει πρὸς ἀπλὰ ἔλκη, ῥαγάδας μαστῶν, χει-
λέων, ῥινός κλπ. Ἡ ἐνδρὸς κηρωτὴ ἢ τοῦ Γα-
ληνοῦ (Ceratium album, amygdalinum,
Galeni) σκευάζεται ἐκ τῆς ἀπλῆς κηρωτῆς
τῇ προσθήκῃ ῥοδοστάγγων. Ὅσακις δ' αὕτη
προωρίσται πρὸς περιάλειψιν τῶν χειλέων
(Ceratium labiale rubrum), χρωματίζεσθαι
αὐτὴν εἰς ἐρυθρὸν διὰ τῆς χρωματικῆς οὐσίας
τῆς ἀγγουστῆς. Ἡ ἀπαλυντικὴ ἀλοιφή (Cera-
tum leniens, Cold-Cream, Crème froide,
Cerat cosmétique) εἶναι κηρωτὴ κοσμητικὴ
σκευασμένη διὰ σπέρματος κήτους, ἐλαίου ἀ-
μυγδαλῶν, ῥοδοελαίου καὶ βάμματος βενζόνης.
Λευκοτάτη, ἀπαλὴ, ἐν πολλῇ χρήσει πρὸς ῥα-
γάδας καὶ ἐκδράς χειλέων, στόματος, μασ-
τῶν κ.λ. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγε-
ται ἡ διὰ ῥόδου ἀλοιφή (unguentum rosa-
tum) λευκοτάτη, εὐοσμος, ἐπιτηδεῖα πρὸς ῥα-
γάδας τῶν θηλῶν τῶν μαστῶν, χειλέων, ῥι-
νός κ.λ., ἢ διὰ μολυβδου (Ceratium Saturni
s. Unguentum plumbi), αἱ δι' ἐκχυλι-
σματος εὐδαλίας, ὁσκούμου κλπ. σκευάζομε-
ναι. ἢ τοῦ Οὐφελάνδου (Cerat de l'Uffelund)
καὶ πληθὺς ἄλλων σκευασμένων διὰ διαφο-
ρωτάτων φαρμακῶν οὐσῶν κατὰ τὸν γενι-
κῶς ἀνωτέρω ὑποδιχοῦνται τρόπον.

β') Οἱ ἀρχαῖοι φαρμακεῖδοι ἐκάλουν ἀλοι-
φὰς μελίνας κοσμητικά τινὰ ἀρωματικά, ἐν
οἷς εἰσῆγον καὶ ὀπὸν μελίων. Σήμερον ὁμοῦ
καλοῦσι μελίνας (Pommata, Pommades,
Liparolés, Stéarolés) φαρμακευτικὰς σκευ-
ασίας συστάσεως μαλακῆς, προσωρισμένης εἰς
ἐξωτερικὴν χρῆσιν καὶ συνιστάμενας ἐκ τῆς

μίσχως λιπαρῶν σωμάτων (χοιρέϊου στέατος, βουτύρου ἀνάλευ, ἡρωματισμένων τινῶν ἱατρικῶν λιπῶν, βουτύρου κακάου, γλυκερινωτῆς ἀλοιφῆς, βασιλίνης κ.λ.) μετὰ διαφόρων φαρμακικῶν στοιχείων. Αἱ μὴλιναι διακρίνονται τῶν ῥητινωτῶν, διότι ἡ οὐδαμῶς ἡ δλιγίστην ἐνέχουσι ῥητίνη. Πᾶσα φαρμακικῶς οὐσία δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν μηλίνων, ἀδιάρκον ἂν αὕτη εἶναι διαλυτὴ ἢ ἀδιαλύτος ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐν τοῖς λιπώδεσιν εὐλήμασιν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται διὰ σκευασμῶν τοῦ ὡδαίου, ὑδροχρῆστου, θείου, κλπ. σκευαζόμεναι ἀλοιφαί, διάφοροι ὀφθαλμικαὶ ἀλοιφαί, ἡ κιστίνη (Poni. citrinum), αἱ διὰ χλωροφορίου, φωσφόρου, κλπ. σκευαζόμεναι καὶ πληθὺς ἄλλων, καὶ γ' Καλοῦσι ῥητινωτάς (Unguenta, onguents, Resinolés, oléo-cérolés résineux) σκευασίας τινὰς ἐκ ῥητινῶν καὶ λιπαροῦ τινος σώματος συνιστάμενας, εἰς ἃς προστίθενται ἐνίοτε ἄλλα, μεταλλικὰ ὀξείδια, πτηνικὰ ἔλαια, κόινεις φυτικαί, κλπ. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται ἡ ἀπλὴ πεπαντικὴ ῥητινωτή (Unguentum digestivum simplex), ἡ διὰ styracis (Ung. Styracis), ἡ βασιλικὴ ἡ τετραφάρμακος (Ung. Basilicum s. tetrapharmacum), ἡ διὰ λεύκης (Ung. populeum), ἡ δι' αἰθαλίας καὶ πλεῖσται ἄλλαι. [B.Π.]

Ἀλοκασία ἡ μακρόρριζος (Bot.) = *Alocasia macrorrhiza* Schott., ἡ εἶδος Ἄρου (Arum) κατὰ τὸν Λινναῖον, φυτὸν τῆς οἰκῆς τῶν Ἀροδῶν, αὐτοφυὲς ἐν τῇ Πολυνησίᾳ θεωρεῖται καὶ ἐν Ἰνδίᾳ διὰ τὰ μέγαρα καὶ λίαν ἀμυλοῦχα ἐδώδημα ῥιζώματά του. [Θ. X.]

Ἀλοννήσος ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων νησίς τις τοῦ Αἰγίου πελάγους ἐκ τῶν μετὰ Σικιάδου καὶ Πεπαρήθου, ἔχουσα ἐν αὐτῇ καὶ ἐμώνυμον πόλιν. Εἰς τὴν νῆσον ταύτην πολλὰκις τὸ πάλαι ἐνεσώλευον πειραταί· ἦσαν δὲ περὶ τῆς κτήσεως αὐτῆς οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Φίλιππος, ὅστις καταλαβὼν ἐκράτησεν αὐτήν, ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι ἤξιον τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς, ἀτανήκουστος εἰς αὐτούς. Εἰς ταύτας δὲ τὰς ἀξιωσεις ἀναφέρεται ὁ περὶ Ἀλοννήσου ψευδοδημοσθένεις λόγος. Ἀγνοοῦμενον νῦν τίς τῶν αὐτῶν νήσων ἐκαλεῖτο Ἀ., ὁ μὲν K. Βούρσιαν δοξάζει ὅτι οὕτως ὠνομάζετο ἡ μετὰ Σκύρου καὶ Χελιδρομίων τανῶν καλουμένη Σιάντζουρα, ὁ δ' Ἰ. Κερ. Κεϊπερτ ἀπορίσκειται διότι ἡ παρὰ τὴν Αἴημον νησίς Αἰστράτης (ἄγ. Εὐστράτιος). Ἀλλ' ἡ δὲ τις Ἀλοννήσος, νησίς αὕτη παντελῶς ἄσημος, ἔκειτο παρὰ τὴν μετὰ Ξερυθρῶν καὶ Τεῖο Κωρύνου ἄκρην τῆς Ἰωνίας, τὴν νῦν καὶ Κόρινθα.

Ἀλοξ. Ἡ αὐλὰξ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρότρου ἀνοηγμένη εἰς τὸ ἔδαφος κοιν, αὐλακία. Ἡ καλὴ ἄλοξ εἶναι εὐθεῖα καὶ ἔχει τὸ αὐτὸ βάθος καὶ πλάτος καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μήκος,

τοῦθ' ὅπερ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν νέων ἀρότρων (ἰδ. Ἄροτρον). Ἡ στενὴ ἄλοξ θεωρεῖται προτιμωτέρα διὰ τὰ συμπαιγέστερα ἐδάφη συντελούσα εἰς τὴν καλλιτέραν τοῦ χωματῆς κατάρυψιν, ἀλλ' αἱ ἐλαφραὶ καὶ ἀμυλώδεις γαῖαι δύνανται νὰ ἀροθώσιν εἰς πλατείας ἄλοκας. Τὸ μήκος τῆς ἄλοκος ἐξαρτάται ἐκ τῶν διαστάσεων τοῦ ἀρότρου, ὅταν δὲ εἶναι δυνατόν ἐρίζεται τοῦτο οὕτως, ὥστε αἱ ἄλοκες νὰ μὴ ὡσι πολὺ βραχέαι ἀπαιτούται συγνάς τοῦ ἀρότρου στρόβας, μήτε υπερβολικῶς μακραι προσένοσαι· κτισσὼν εἰς τὰ ἀροτριώματα κτήνη διανύοντα αὐτὴν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. (ἰδ. καὶ Ἄροσσις). [Γ.Δ.Σ.]

Ἀλοξυλίνη (X η μ.). Ἐκρηκτικὴ οὐσία διαφέρουσα τῆς κοινῆς πυρίτιδος, ὡς ἔχουσα ἀντὶ τοῦ ἄλλου σώματα. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀλοξυλον τὸ ἀμμόδενδρον (Bot.) = *Haloxylon Ammodendron* Bunge, ξυλωδὲς φυτὸν τῆς οἰκῆς τῶν Χηλοπόδων, ἀσθύνως φούμενον ἐν ταῖς ἀλκατοῦχοις ἐρήμοις τῆς Μετακασπίου καὶ τῆς παρὰ τὴν Ὠρεὸν Ἀσίας, ὅπου ὠρελιμώτατον τυγχάνει ὡς παρέχον τὴν μόνην καυστικὴν ὕλην τοῖς ἐδοιπόροις τῶν καραβανίων, καὶ πρὸς στερεώσιν τοῦ εὐκινήτου ἀμμόδους ἐδάφους. [Θ. X.]

Ἀλόπη. 1) Ἀρχαία Θεσσαλικὴ πόλις ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ Φθιώτιδι πλησίον τῆς Κρεμαστῆς Λαρίσης, μνημονευμένη καὶ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου. Ἐκεῖτο πιθανῶς μετὰ τῶν χωρίων τοῦ δήμου Κρεμαστῆς Λαρίσης. Γαργικίου καὶ Γράχης, ἐν τινὶ ὑψώματι ὅπου σφίζονται τινὰ ἀρχαία ἐρείπια. — 2) Πόλις τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ἧς ἐρείπια τινὰ σφίζονται παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Μεσιδῶνι, ἐπὶ μονήρους ἀνάντους λόφους ἐν τῇ ἀπέναντι τῆς Αἰδηψοῦ παραλίᾳ. — 3) Πόλις τῶν Ἑσπερίων Λοκρῶν (Ὀρελῶν), ἀποικία τῆς προηγούμενης. — 4) Ὀρεαὶ θυγάτηρ τοῦ ληρτοῦ Κερκυόνας, γέν' νήσους λάθρα ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος τὸν Ἰπποθῶντα, ἐπώνυμον ἦμας τῆς ἐν Ἀθήναις Ἰπποθωντίδος φυλῆς. Τὰ κατὰ τὴν γέννησιν ἐκθεσιν καὶ ἀναγνώρισιν τούτου διεσκεύασαν εἰς τριῶν δίας (Ἀλόπη) ὁ Εὐρύπιδης καὶ ὁ Καρκίνος. [Π.]

Ἀλοπήγια. Εἰς χώρας πολλὰς μέγα μέρος τοῦ μαγειρικοῦ ἁλατος ἐξάγεται ἐκ τοῦ θαλάσσιου ὕδατος, ὅπερ συλλέγουσιν ἐντὲς ἀσάθων μικρῶν λιμνῶν ἢ δεξαμενῶν. Καὶ ἂν μὲν ἡ χώρα εἴη θερμὴ (ὡς ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία), τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἐξερμίζετο κατὰ τὸ θέρος ὑπὸ τῆς ἡλιαρᾶς τοῦ ἡλίου θερμότητος ἐγκαταλείπει τὸ ἅλας κεκρυσταλλωμένον (ἀλυκαὶ βλ. λ.), ἂν δὲ ψυχρὰ (ὡς αἱ τῶν βορείων τῆς Εὐρώπης κρατίων), τότε πηγνύμενον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὕδατος καθαρὸν, ἐγκαταλείπει ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἅλμην συμπεπυκνωμένην, ἐξ ἧς διὰ θερμάνσεως ἀποχωρίζεται ὁ μαγειρικὸν ἅλας. Τὸ ὕδωρ τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἐξερμίζετο, ἐγκαταλείπει 4,27

10 στερεὸν ὑπόλειμμα, ἐκ τοῦ ὁποίου τὰ 78
10 εἶνε ἄλλας μαγειρικῶν. [Κ. Μ.]

Ἄλδρα. Πόλις τῆς Ἰαπων. τῆς ἐπαρ-
χίας Μαλίας, παρὰ τὴν δεξιὰν ἑσθὴν τοῦ
Γουαδάλχάρης. ἔχει σταθμὸν σιδηροδρόμου,
μεταλλικὰ λουτρά, γραφικώτατον φρούριον
καὶ 10 014 κατ. (1877). Ἐπὶ Μαύρων ἐκα-
λεῖτο Λ ο ὕ ρ α ἢ Λ ὅ ρ α. [Π. Π.]

Ἀλδραγώδη. Ἀλ. Ἀλδραγώδη.

Ἄλος ἢ Ἄλος (ἢ καὶ ὅ). Πόλις τῆς Φθι-
ώτιδος ἐν Θερσασίᾳ, κειμένη ὑπὸ τῇ πέρατι
τοῦ ὄρους Ὀθρου, ἐν ὧρειδῇ ἀποκρήνῳ λό-
φῳ κατὰ τὸ Ν. ἄκρον τῆς πεδιάδος τοῦ Ἀλ-
μου, ὅπερ ἴδιον ὄνομα εἶχε κατὰ τὴν ἀρ-
χαϊότητα, καλεσμενον Ἀθαμάντιον πεδίον
(βλ. λ.). Τὴν Ἀ. λέγεται ὅτι ὥρισεν ὁ Ἀθᾶ-
μας, ὠνομασθὲν δ' οὕτω κατὰ τινα ἀρχαίαν
ἐτυμολογίαν ἀπὸ τῆς πλάνης (ἄλης) τοῦ Ἀ-
θαμάντος ἢ ἀπὸ τινος θεραπειῆς αὐτοῦ Ἀλου-
πιθανώτερον ὅμως φαίνεται ὅτι ἐλαβε τὸ ὄνο-
μα ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ρίζῃ τοῦ λόφου ἀλοπηγῆς.
Πρὸς τῷ τείχει τῆς πόλεως ἔρρεν ὁ ποταμὸς
Ἀμφοσός (βλ. λ.). Τὴν ἀρχαιοτάτην ταύτην
πόλιν τῶν Φθιωτῶν ἀφανισθεῖσαν, ἄγνωστον
πότε, συνώκησαν οἱ Φαρσάλιοι, δοθείσαν αὐ-
τοῖς ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος. Σώζονται
δὲ μέχρι τοῦ νῦν λείψανα τῆς τε παλαιότε-
ρας καὶ τῆς νεωτέρας πόλεως, εὐδιάκριτα ἀπ'
ἀλλήλων. Καὶ ἐκεῖνη μὲν κείνται ἐπὶ τῆς κο-
ρυφῆς καὶ τῆς ΝΑ. κλιτύος τοῦ λόφου, συνι-
στάμενα ἐκ τειχῶν ἐξ ἀκανονιστῶν τετραπέ-
δων λίθων τῆς δὲ νεωτέρας ἐν τῇ πεδιάδι
πρὸς τῇ ρίζῃ τοῦ λόφου εἶναι δὲ τείχη κανο-
νικῶν τετραπέδων λίθων καὶ πύργων, καὶ σχη-
ματίζουσιν ὀρθογώνιον τετράγωνον. [Π.]

Ἄλδσα (Ζ φ ο λ.) (Alansa) ἰχθὺς τῶν
γλυκίων ὕδατιν, ὅστις κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ
τόκου ἐγκαταλείπει τὰ ὑφάλμυρα τῶν στομιῶν
ὕδατα καὶ ἀνέρχεται τοὺς ποταμούς, π. χ. τὸν
Ῥήνον μέχρι τῆς Βασιλείας. Τὸ μήκος αὐτοῦ
πολλάκις ἐξικνείται μέχρις ἑνὸς μέτρου. — Ὑ-
πάρχουσι τούτου εἶδη δύο, Α. vulgaris καὶ Α.
finia. [Ν. Α.]

Ἀλοτριχίτης Ὀρυκτὸν ἀπαντῶν κατὰ
τριχοσχήμους ἢ βελονοσχήμους κρυστάλλους
ἀγνώστου συστήματος καὶ συνιστάμενον ἐξ δ-
εσθίου, ἀργίλου καὶ ὕδατος. Ὑπὸ τοῦ ὕδατος
ἀπρερρευστοῦται εὐκόλως, ἀπαντᾷ δὲ ἰδίως ἐν-
τὸς γυαυθραχορέων διαπλάσεων. [Κ. Μ.]

Ἄλουαρ (ἢ Οὐλουαρ). Μικρὸν ὑποτε-
λὲς κράτος τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, αποτελοῦν
πρακτορεῖον, ἀνήκον πολιτικῶς καὶ βιοικητι-
κῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ραδοπουτάναν τῆς
πρεσβείας Βεγγάλης. ἔχει ἑκτασίαν 7 832
τ. μ. καὶ 682 926 κατ. (1881). Ἡ ἐμὼν.
αὐτῷ πρωτεύουσα καίται εἰς πλ. 27° 15' Β.
καὶ Μ 76° 15' Ἀ. τὸ Γρήν. καὶ ἔχει 40 867
κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἄλουμιάνης καλεῖται χιονόλευκόν τι,
πρασινόλευκον ἢ κυανέχρουν θρυπτόν, ἔχον
σπλ.=2,5..3, εἰδ. βάρ.=2,77..2,89 καὶ χη-
μικὴν σύστασιν δεσθίου ἀργίλου (39 1/2 % καὶ
δεσθίου (61). [Κ. Μ.]

Ἄλουνέτης ἰδ. Στυπτηριάτης λίθος.

Ἄλουπια, βωσικὴ κόμη κατὰ τὰ μα-
σηδονία παράλια τῆς Κριμαίας, ἐνθα καὶ
πύργος τοῦ κόμητος Βροντσώφ. [Ν. Σ.]

Ἄλουργία (Χ η μ. τ ε χ ν ο λ.) ἡ ἁ-
λαουργία. Τὸ μέρος τῆς τεχνολογικῆς χη-
μείας, ὅπερ πραγματεύεται τὴν ἐν μεγάλῃ
παρασκευῇ τῶν ἀλάτων. [Ο. Α. Ρ.]

Ἄλουβία ἢ κίτροδομος (Β ο τ.)
(Aloysia ἢ Lippia citriodora Kunth),
πασίγνωστος θάμνος τῆς εἰκογ. τῶν Ἰεροβο-
τάνων, εἰσαχθεὶς ἐκ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἰς
τοὺς κήπους, ἐν οἷς συχνότατα καλλιεργεῖται
διὰ τὸ εὐσμιον τῶν φύλλων αὐτοῦ. Καλεῖται
ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν Erba Luisa, ἐξ οὗ τὸ καί-
νεν Ἑ ρ μ π α Λ ο ὕ ρ α ἢ Ἑ λ ο ὕ ρ α. Ὡ-
νομασθὲν δ' Ἀλουσία ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ φυτο-
λόγου Ortega εἰς τιμὴν τῆς Μαρίας Ἀλου-
ζίας (Marie Louise) συζύγου τοῦ Καρόλου
Δ' βασιλέως τῆς Ἰσπανίας. Γάλλιστί καλεῖται
Citronelle, γερμ. Citronen-Kraut. [Θ. Χ.]

Ἀλούτας, ὁ, (Aluta, Alt, Olt), ἀριστι-
ρὸς τοῦ Δανουβίου παραπτάματος, πηγάζων μὲν
ἐν τοῖς ἀνάτ. Καρπαθίοις ἐν τῇ Τρανσυλβανίᾳ,
εἰσέρων δὲ διὰ τοῦ Ἑρβυροῦ πύργου, δρεῖνοῦ
στενοῦ, εἰς Βλαχίαν καὶ ἐκβάλλων μετὰ ῥοῦν 860
χλμ. εἰς τὸν εἰρημένον ποταμὸν πλησίον τῆς
Τούρνης καὶ ἀπέναντι τῆς Νικοπόλεως. [Ν. Σ.]

Ἀλοχημεσία ἡ ἀλατοχημεία. Τὸ περὶ
τῶν ἀλάτων πραγματευόμενον μέρος τῆς χη-
μικῆς τεχνολογίας.

Ἄλπ. Ἀρχαία τουρκικὴ (τουρανικὴ) λέ-
ξις σημαίνουσα τὸν δυνατόν, ισχυρὸν, ἀνδρείον,
ἐξ οὗ πολλὰ ὀνόματα ἀνδρῶν τουρκικὰ σύνθετα
οἶον Ἀλπ-ἀρελάν, Ἀλπ-ταγούν κλπ. [Π. Κ.]

Ἄλπ εἶτι δὲ καὶ ἄλ μ. καλοῦνται παρὰ
τοῖς γερμανικοῖς λαοῖς ἀπὸ μαῖου λήγοντος
μέχρι τοῦ θηνοπώρου αἱ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀ-
ρέων νομαί, ἥτοι οἱ ποιητοὶ καὶ ἄλλως χλοε-
ροὶ ἐπ' αὐτῶν τίποτι, οἱ πρὸς βοσκήν ἐπιτη-
δαιοί. Ἡ εἰς αὐτοὺς ἄνοδος καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν
καθεδὸς παρέχει ἐκάστοτε ἀφρομὴν εἰς μικρὰς
δημοτικὰς ἐορτάς. [Ν. Σ.]

Ἄλπαγᾶς (Ἑ μ π.) κατὰ παραθεωρὰν
ἐκ τοῦ ἁ λ π ἁ κ α (βλ. λ.). Ἦ δὲ ἐνερμα τῶν
ζῴων τούτων ἀπεδόθη ἐν τῇ ἐμπορίᾳ εἰς τὰ
λεπτά μᾶλλινά ὑφάσματα τὰ παραγόμενα ἀπὸ
τῶν μακρῶν καὶ λεπτοτάτων ἐρίων τῶν, ὡς
μ ε ρ ι ν ὅ ς (merinos) ἀπικληθῆσαν τὰ ὑ-
φάσματα τὰ ἀπὸ τῶν ἐρίων τῶν τοῦ ἐμμενῶ-
μου εἰδους προβάτων. Ἡ εὐρωπαϊκὴ βιομη-
χανία σπεύσκει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ πλεον.

σια ἔρια τῶν τέως ἐν τῇ παλαιᾷ κόσμῳ ἀγνωστων ζῴων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀρθροῦσιν ἐν Βολιβία εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, δὲν ἤρξασθαι εἰς τὴν ἐκείθεν προμήθειαν τῶν ἐρίων των, ἀλλὰ καὶ ἐπιτυχεῖς ἐποιήσαντο ἀποπειράς ἐγκλιματίσεως καὶ ἐξημερώσεως αὐτῶν ἐν Ἰσπανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Οὐδὲν ἦν τὸν τὰ ἀληθῆ εἰς ἐρίων Ἀλπάκας ὑφάσματα δὲν εἶναι εἰς τοὺς πολλοὺς εὐπρόσιτα διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀξίαν· τὰ δὲ ὑπὲρ τὸ αὐτὸ ὄνομα γνωστὰ ἐν τῇ κοινῇ χρήσει εἰσὶ μόνον παραμορφώσεις καὶ αὐτῶν τῶν ἀπομεινῶν τῶν ὑφασμάτων Ἀλπάκας οὕτω συνέθη καὶ εἰς τὰ κασιμίρια (βλ. λ.) ὑφάσματα κατασκευάζεμενα ἀπὸ ἐρίων τῶν αἰγῶν τῆς Κασμίρης, ἐνῶ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἤδη ἀποδίδεται εἰς τὰ κοινότερα τῶν ἐριούχων. [Δ.Γ.Η.]

Ἀλπάκα (Ζωολ.) (Auchenia paco). Ζῴον ἄκρων μηρυκατικῶν τῆς Ἀμερικῆς, βιῶν ἐπὶ τῶν ὄρεσιν τῶν Κορδιλλιερώων ὀρέων. Τοῦτου διακρίνονται δύο εἴδη τὸ Alpaca paco), ὅπερ τρέφουσι κατ' ἀγέλας ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ἀπ᾽ τοῦ ἐτους κείρουσι μετὰ μεγίστης δυσκολίας, ὅπως λάθωσι τὸ ἔριον αὐτοῦ Ἀλπαγᾶν (βλ. λ.) διακρινόμενον διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὸ μήκος αὐτοῦ. Τὸ κρέας ἐπίσης τοῦ ζῴου τούτου εἶναι ἐξαιρετικόν. Ἐτερον εἶδος ἡ Βικούνια εὐρεται εἰς ὅλην ἀνωτέρα τῶν 4000 μ. τῶν Κορδιλλιερώων τοῦ Περού, τοῦ Τσιμενίου καὶ τῆς Βολιβίας· τὸ εἶδος τοῦτο εἶναι μικρότερον, ἀλλ' εὐσταθέστερον, τὸ δὲ καλύπτει αὐτὸ ἔριον εἶναι πυκνότερον καὶ μάλλον ἐπιζήτητον. Τὰ ζῴα τοῦ εἴδους τούτου βιοῦσιν ὡς αἱ αἰγᾶραι ἀναρριχώμενα εἰς ἀπορριχτάς λίθους καὶ ἀπόκρημα μέρη. [Ν.Α.]

Ἀλπακῆς ἴδ. Ἀλφενίδιον.

Ἀλπ-ἀρσλάν. Περίφημος Σουλτᾶνος Τοῦρκος ἐκ τῆς φυλῆς καὶ δυναστείας τῶν Σελσουκιδῶν τῆς Περσίας, υἱὸς τοῦ Γ' Ἀρσούρ-βεῖ καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Τ' Οὐγρούλ-βεῖ, ἱδρυτοῦ τῶν ἐν Περσίᾳ κρατῶν τῶν Σελσουκιδῶν, διατέγωντος δὲ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς δυναστείας τῶν Σελσουκιδῶν Σελσουκίου. Ὁ Α. διαδέξαμενός τῳ 1063 τὸν θείον αὐτοῦ Τογρούλ-βεῖ ἐξηκολούθησε πολέμων κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἀφαιρέσας παρ' αὐτὸν τὴν Ἀρμενίαν καὶ μέρος τῆς Μ. Ἀσίας. Ὁ γενναῖος αὐτοκράτωρ Ῥωμανὸς Διογένης μετὰ τινος ἐν ἀρχῇ ἐπιτυχίας καὶ γενναίως μαχόμενος συνελήθη αἰχμάλωτος, τυχὼν βασιλικῆς παρὰ τῳ γενναίῳ Ἀλπ-Ἀρσλάν τιμῆς, ἀπελύθη δ' ἐπὶ λύτροις δοθεῖς ὡς ἐγγύησιν ἀπλῶς τὸν βασιλικὸν αὐτοῦ λόγον καθὰ ἤξιον ὁ νικητῆς. Ἀλλ' ἡ τῳ γεγόνει τοῦτω ἀκολουθήσασα πτώσις καὶ συμφορὰ τοῦ Διογένους ἐδῶκαν ἀφορμὴν εἰς τὴν Α. ν' ἀνανεώσῃ τὰς εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἐπιδρομὰς καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν Καισάρειαν (1070), ἐνθα ἐσπλήθη ὑπὸ

τῶν Τοῦρκων καὶ ὁ τάφος τοῦ μεγάλου Βυζαντινοῦ. Ἐτελεύτησεν ὁ Α. τῳ 1072 καταλιπὼν τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν περιώνυμον αὐτοῦ υἱὸν Μαλέκ σάχ, ἐφ' οὗ ἀπασα ἡ Μ. Ἀσία πλὴν ἐλίγων παραλίων χωρῶν ὑπετάχθη εἰς τοὺς Σελσουκίους, ὧν τὸ κράτος ἐξτείνεται ἤδη ἀπὸ τῆς Προποντιδῆς (Νικαίας) μέχρι τῶν ὀρίων τῆς Κίνας καὶ τοῦ Ἰνδοῦ. [Π.Κ.]

Ἀλπεις. Ἡ λέξις αὕτη, κελτικὴν ἔχουσα τὴν παραγωγὴν (Alp=βουνία), σημαίνει γενικῶς μὲν πολλὰ τῶν μεγάλων καὶ ὕψινων ὄρεων τῆς Εὐρώπης (Μεγάλαι Ἀλπεις, Προβηγκίας, Σουαβικαί, Σκανδιναβικαί Ἀλπεις κτλ.) ἰδίᾳ δὲ τὸ μέγιστον τῆς Εὐρώπης ὄρεινόν σύνταγμα, τὸ περιλαμβάνον τὰς κατ' ἐξοχὴν καλουμένας Ἀλπεις, τὴν οὐτικὴν δηλονότι ὄρουσάδα (Ἰβρας, Βόσγια, Κέιμμενα), τὴν μεσημβρινήν (Ἀπέννινα), τὴν ἀνατολικὴν (Δειναρικαί Ἀλπεις, Ἄλμος, Πίνδος), τὴν ἀρκτικὴν (Γερμανικαί Ἀλπεις, Βοημικὰ ὄρη, Σουδητία, Καρπάθια κτλ.). Ἐνταῦθα ἀρκυόμεθα νὰ ὑποδηλώσωμεν τὰς ὄρουσάδας, τὰς ἰδίως νῦν καλουμένας Ἀλπεῖς.

Ἀλπεις λοιπὸν ὀνομάζουσι μάλιστα τὴν ἡμικυκλικὴν καὶ μεγάλην ὄροστοιχίαν, ἥτις διαχωρίζει τὰς ἰταλικὰς χώρας πρὸς ΒΔ μὲν ἀπὸ τῶν γαλλικῶν, πρὸς ΒΑ δὲ ἀπὸ τῶν γερμανικῶν, ἥτοι τὰς ἀπὸ τοῦ αὐγένους τῆς Καδιβόνης, ἐνθα ἄρχονται τὰ Ἀπέννινα, μέχρι τῶν ὀρίων Κερνίξας καὶ Κλέν, ἐνθα ἄρχονται αἱ Δειναρικαί Ἀλπεις. Ἡ ὄροστοιχία αὕτη διήρηται εἰς τρία μέρη, ἥτοι

1^ο. Εἰς τὰς οὐτικὰς Ἀλπεῖς, αἵτινες ἐκτείνονται τοξοειδῶς ἀπὸ τοῦ αὐγένους τῆς Καδιβόνης, πρὸς Β τῆς Καδιβόνης, μέχρι τοῦ συμπήκτου ὄρους ἄγ. Γοτθάρτου. Αἱ Ἀλπεις αὗται, χωρίζουσαι τὰς ἐνορίας τοῦ Πάδου καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ, διακρίνονται εἰς τέσσαρας ὄρουσάδας· α') τὰς Παρθαλασσίδεις Ἀλπεῖς, κατατεινομένας ἐκ ΝΑ πρὸς ΒΔ μέχρι τοῦ ὄρους Βίσου ἐπὶ μήκος 200 χλμ., βαθμηδὸν δὲ μέχρι τοῦ Λονγετίου ὄρους ἀνοψομένης (3153 μ.), καὶ διαχωρίζουσας τὸ Πεδεμόντιον ἀπὸ τῆς Γαλλίας. Ἐν αὐταῖς ἡ γῆν τήκεται τὸ θέρος πλὴν τῆς οὐτῆς εἰς τὰ βόρεια μέρη αὐτῶν. Αἱ κύρια αὐτῶν πάροδοι εἶναι οἱ αὐγένες Καδιβόνης Βαττεπᾶν, ἄγ. Βερνάρδου, Νάβης, Τένδης, Σαδιόνης Φινεστράς, Ἀργεντιέρης, Λονζετίου, Ἀννιέλλου. Ἐχρῶσι δὲ καὶ ἀντηρίδας πολυαριθμούς, οἷον πρὸς Δ μὲν τὰς Προβηγκιακὰς Ἀλπεῖς, πρὸς Α δὲ τὰ Μομφερράτια ὄρη, τὰ σχηματίζοντα τὰς κοιλιάδας τοῦ Τανάρου καὶ τῆς Βορμίδας καὶ τοὺς μεταξὺ Τανάρου καὶ Πάδου λόφους τοῦ Πεδεμόντιου· β') τὰς Κοττίας Ἀλπεῖς, αἵτινες ἐκτείνονται ἐπὶ μήκος 100 περίπου χλμ. ἀπὸ τοῦ ὄρους Βίσου μέχρι τοῦ ὄρους Κανίσου, σχηματίζουσαι ἐν τῳ Ταβωρῳ ὄρει γωνίαν, ἥς ἡ κορυφὴ εἶναι ἑστραμ-

μένη πρὸς τὴν Γαλλίαν. Καὶ αἱ μὲν ὕψιστα αὐτῶν ἀκρόωρεται εἶναι ἢ τοῦ Βίσου (3 840 μ.), ἢ τῆς Γενέδρης, τῆς κυρίως Alpīs Cottiae τῶν Ῥωμαίων (3 680 μ.), ἢ τοῦ Ταδωρίου (3 212 μ.), ἢ τοῦ Ἀμδίνου (3 381 μ.), ἢ τοῦ Κανίνου (3 375 μ.)· αἱ δὲ κύριαι πᾶροδοι, εἰ αὐχένες Βίσου, Ἀδριῶν, Θούριον, Γενέδρης, Κανίνου. Ἀπὸ τοῦ Ταδωρίου ὄρους προβάλλονται δύο πρὸς Δ ἀντηρίδες, αἱ ἁλπεῖς τοῦ Δελφινάτου καὶ αἱ ἁλπεῖς τῆς Μαυριένης, πρὸς Α δὲ αἱ ἀντηρίδες εἰσὶν ὕψηλαί· καὶ πανυ ἀπότομοι, οἷα ἡ χωρίζουσα τὴν Κλουσώνην ἀπὸ τῆς Δορίας Ῥιπαρίας καὶ διατεινομένη κατὰ τὸν αὐχένα τῶν Σεστριερίων γ' τὰς Κραϊγίας ἁλπεῖς (Gröbe, Graiaae, ἐκ τοῦ κελτικοῦ Graig, βράχος, καὶ οὗ γ' ἐκ τοῦ λατινικοῦ Graiae, Graicae, ἑλληνικαί), αἷτινες διευθύνονται ἀπὸ Ν εἰς Β ἐπὶ μήκος 100 περίπου χλμ., ἀπὸ τοῦ Κανίνου μέχρι τοῦ Λευκοῦ ὄρους, μεταξύ Πεδιμοντίου καὶ Σαβοῖας. Αὗται ἔχουσι κορυφὰς μὲν ὕψηλάς, ἀγρίου δὲ αὐχένας καὶ κρυσταλλοπῆγας πολυαριθμούς. Καὶ ὕψιστα μὲν ἀκρόωρεται αὐτῶν εἶναι ἡ Ῥόσχ-Μελών (3 548 μ.), ἡ Λεβάννα (3 640 μ.), ἡ ἀκρωρυχία Σκασιέρη (3 756 μ.), ὁ μικρὸς ἄγ. Βερναρδός, ὁ κυρίως Alpīs graia τῶν Ῥωμαίων· αὐχένες δὲ τραχεῖς καὶ δυσπρόσιτοι, οἱ τοῦ Λωταρέτου, τῆς Ἀρνάκης, τοῦ Γισάρδου, τῆς Γαλεσίας, τοῦ Κλύου κ. θ. δ., ὁ δὲ μᾶλλον εὐδιάβατος ὁ τοῦ μικροῦ ἄγ. Βερναρδίου. Αἱ δυτικαὶ ἀντηρίδες, αἱ τὴν Σαβοῖαν διαλαμβάνουσαι, εἶναι τὰ ὅρη τῆς Βανουσίας, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἰστανίου αὐχένος, αἱ Σαβοῖα καὶ ἁλπεῖς, αἷτινες ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Λευκοῦ ὄρους διχάζονται εἰς τὰ Βωρζία ὅρη ΝΔ, παρατεινόμενα ἀνὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἰσάρα καὶ συνεχιζόμενα πρὸς βορρᾶν διὰ τῶν ὄρεων τῆς μεγάλῃς Σαρτρῆς, καὶ εἰς τὸ ὅρος Βουάσζ, ὅπου καταλήγει εἰς τὸ τοῦ Ροδανὸς βάρανθρον. Ἡ κυρία πρὸς Α ἀντηρίς ἐκφεύεται ἀπὸ τοῦ Ἰστανίου αὐχένος καὶ πρὸς Ν τὴν κοιλάδα τῆς Ἀόστης ἐμφράττουσα καταφέρειται εἰς τὰς ὄχθας τῆς Δορίας Βαλτέας δ' τὰς Πεννίνας ἁλπεῖς (alpes Penninae ἢ Pœninae, θέν τὸ παρὰ Στράβ. 4, 205 208 Ποίνινον ὄρος, κακῶς παραγόμενον ἐκ τοῦ Pœnus Liv. 21 38, διότι παράγ. ἐκ τοῦ κελτικοῦ Penn, κορυφή), αἷτινες ἐκτείνονται ἀπὸ ΝΔ πρὸς ΒΔ ἐπὶ μήκος 160 περίπου χλμ. μέχρι τοῦ συμπήκτου ἄγ. Γοτθάρδου μεταξύ τῆς Σαβοῖας καὶ τοῦ Βαλὰ πρὸς ΒΔ καὶ τοῦ Πεδιμοντίου πρὸς Ν. Αἱ Πεννίνα ἔχουσι τὰς ὕψιστας τῶν ἁλπεων κορυφὰς, τὴν τοῦ Λεουκόου ὄρους (4 810 μ.), τὴν τοῦ Γίγαντος (4 206 μ.), τὴν τοῦ μεγάλου ἄγ. Βερναρδίου, τοῦ κυρίως mons Penninus ἢ Alpīs Pœnina (3 571 μ.), τὴν τοῦ μεγάλου Κομβίνου (4 317 μ.), τὴν

τοῦ Κερβίνου (4 432 μ.), τὴν τοῦ Ἐρουόρου ὄρους, οὗτινος ἀνέρχονται πολλὰ κορυφαί εἰς ὕψος 4 600 μ., τὴν τοῦ Σιμπλίου ὄρους (3 518 μ.). Αἱ πᾶροδοι τῶν ὄρων τούτων εἶναι δυσβαταὶ καὶ ἐπικίνδυναι, ὡς αἱ τῶν αὐχένων τοῦ Γίγαντος, τῆς Φαροῦτας, τοῦ μεγάλου ἄγ. Βερναρδίου, τῆς Θουίδας, τοῦ Κολλωνίου, τοῦ Κερβίνου, τοῦ Μόντε-Μόρου, τοῦ Σιμπλίου, τῶν Γριῶν κτλ. Καὶ πρὸς Β μὲν ἡ ἀξιολογώτερά ἀντηρίς εἶναι τὰ Βουαρβόνια ὅρη ἢ ἁλπεῖς τοῦ Βαλὰ, αἷτινες διαχωρίζουσι ταύτην τὴν χώραν τῆς Σαβοῖνης πρὸς Ν δὲ ἡ ὁροστοιχία τοῦ Ἀλβαρδέου μεταξὺ Σουσίας καὶ Δορίας Βαλτέας, φράττουσα πρὸς Α τὴν κοιλάδα τῆς Ἀόστης.

2^α. Εἰς τὰς μεσαίας ἁλπεῖς. Αἱ ἁλπεῖς αὗται ἀρχονται ἀπὸ τοῦ συμπήκτου ἄγ. Γοτθάρδου καὶ προχωροῦσι μέχρι τῶν συμπήκτων Μαλῶν ὄρων. Εἶναι δὲ μέρας καὶ αὗται τοῦ διαχωρίζοντος τὰ ρεῖθρα τῶν αὐρωπαικῶν ποταμῶν μεθυδρίου καὶ καλοῦνται ὑπὸ τινων Λεποντίνων ἁλπεῖς· ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο προσήκει κυρίως εἰς τὴν μεταξὺ Σιμπλίου καὶ Βερναρδίου ὁροσυστάδα. Αἱ μεσαῖαι ἁλπεῖς, ἐκτείνονται ἐπὶ 90 χλμ. Δ πρὸς Α περιλαμβάνουσι τὰ ὕψιστα ὁροσυστάδια καὶ τὸν μέγιστον ἔγκον τῆς ἑλῆς ὁροστοιχίας· καὶ μετὰ τὰς κορυφὰς τοῦ ἄγ. Γοτθάρδου αἱ ἄλλαι αὐτῶν ἀξιολογώτεραι εἶναι ἢ τοῦ Φαγελδέργ (3340 μ.), ἢ τοῦ Βερναρδίου (3089 μ.), ἢ τοῦ Σπλῦγεν (3198 μ.), ἢ τοῦ συμπήκτου Μαλῶν (3500 μ.). Ἡ ὁροστοιχία αὕτη διαχωρίζει ἀπὸ τῶν Γρισωνίων τὴν Ἰταλίαν. Αἱ δὲ πᾶροδοι αὐτῆς εἶναι εὐαριθμοὶ καὶ δυσπρόσιτοι, οἷαι μάλιστα ἡ αὐχὴν τοῦ ἄγ. Γοτθάρδου, ὁ τοῦ Πλάτεμπεργ, ὁ τοῦ Λουκμανιέρου, ὁ τοῦ ἄγ. Βερναρδίου, ὁ τοῦ Σπλῦγεν. Ἀξιόλογοι εἶναι αἱ βορεῖαι αὐτῆς ἀντηρίδες α'. πρὸς ΒΔ ἡ μεγάλη ὁροστοιχία τῶν Βερνικῶν ἁλπεων, ἥτις διὰ τοῦ Ἰόρα ἐνοῦται μετὰ τῆς ὁροστοιχίας τῶν Ἰουρασιῶν ὄρων β'. πρὸς Β ἡ ὁροστοιχία, ἡ διαχωρίζουσα τὰς ἐνορίας τοῦ Ἄαρος καὶ τοῦ Ῥέους γ'. πρὸς Β ἡ ὕψηλὴ καὶ μεγάλη ὁροστοιχία, ἡ καλοῦντοσα τὴν κεντρικὴν Ἑλβετίαν διὰ τῶν πολυαριθμῶν ἀποσχιδίων αὐτῆς μεταξὺ Ῥέους πρὸς Β καὶ Ῥήνου πρὸς Α δ'. αἱ μικραὶ ὁροστοιχίαι· αἱ μεταξὺ τῶν μεγάλων τοῦ Ῥήνου περγῶν ε'. πρὸς ΒΔ αἱ Ἀλγάδιαι ἢ Γρίσωνναι ἁλπεῖς, συνέχισα τοῦ προηγουμένου μεθυδρίου, αἷτινες διὰ τῶν ἁλπεων τῆς Κωνσταντίας ἐφάπτονται τῶν ἐν Γερμανίᾳ ὄρων τοῦ Μέλανος ὄρους καὶ τῶν Σαβικῶν καὶ τῶν Φαγκλονακῶν ἁλπεων. Ἡ ἀξιολογώτατη τῶν μεσημερινῶν αὐτῶν ἀντηρίδων εἶναι ἡ διαχωρίζουσα τὰς ἐνορίας τοῦ Τικίνου καὶ τοῦ Ἀδούα, μεταξὺ τῶν λιμνῶν Οὐδερβανὸς καὶ Λαρίου (lago Maggiore, lago di Como).

3^{ου}. Εἰς τὰς ἀνατολικὰς ἄλπεις. Αὗται διαχωρίζουσι τὴν Γερμανίαν τῆς Ἰταλίας πρῶτον μὲν διευθυνομένην ἕως τοῦ ἀκρολάρου τῶν Τριῶν Ἀρχόντων, ἔπειτα δὲ ΝΑ σχηματίζουσαι ἑλικοειδῆ κυματὴν 650 χιλμ. περίπου τὴν ἐκτετασὶν καταφέρονται δὲ οὐχὶ ὡς αἱ προειρηγμένοι ἀποτόμιμα, ἀλλὰ κλιμακωδῶς πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ διανοίγουσι μεγάλας κοιλάδας, περὶ ἀλλήλους πρὸς τὴν δεξιὰν. Διήρτηται δὲ αὗται εἰς τρία μέρη· ἥτοι α') εἰς τὰς Ραίτικὰς ἄλπεις, ὁροστοιχίαν 280 χιλμ. τὸ μῆκος μέχρι τοῦ ἀκρολάρου τῶν Τριῶν Ἀρχόντων, τραχηίαν, δυσπρόσιτον, ἐχούσαν πυραμίδας ὄρεϊας καὶ τείχη γιγαντιαία. Κυριώτεροι αὐτῶν κορυφαὶ εἰσὶν ἡ τοῦ συμπήκτου Μαλζία (3500 μ.) ἡ Monte dell' Orio (3212 μ.), ἡ τοῦ Μουντεράτχ (3066 μ.), ἡ τοῦ Πίτε-Ρέστερ (3068 μ.), ἡ τοῦ Πίτε-Πίτου (3525 μ.), ἡ τῆς ὕψηλης ὁροστοιχίας Βρένερ (3650 μ.), ἡ τοῦ Τράι-Χέρν-Σπίτε ἡ ἀκρολάρου τῶν Τριῶν Ἀρχόντων (3150 μ.). Τούτων αἱ κυριώταται πηροδοὶ εἰσὶν οἱ αὐχένες τῶν Μαλζίων, τῆς Βαρνίνας, τῆς Τσίσερ, τῆς Ρέτσης, τοῦ Βρένερ. Πρὸς Ν δὲ ὑπάρχει ἀξιολόγος ἀντηρίς, ἣν τινες καλοῦσιν Ὁρτίλερ ή ας ἡ Τονάλο ἡ ἄλπεις, καὶ ἥτις, ἀποχωρίζουμένη ἐκ τῆς μεταξὺ τῶν πετρώων τοῦ Ἀδούα καὶ τοῦ Ἀτισῶνος ἀκρωρείας, σχηματίζει τὸ σύμπηκτον Ὁρτίλερ. ὅθεν προεκβάλλονται αἱ Βαλτελλίναι ἄλπεις ΝΑ μεταξὺ Ἀδούα καὶ Ὀγλίου, ἐξ ὧν προεκτείνονται αἱ Κιέσιαι μεταξὺ Ὀγλίου καὶ Κιέσης καὶ τῆς λίμνης Βηγάκου (lago di Garda), καὶ ἡ Μοντεβιάλο ὁροστοιχία, ἡ διαχωρίζουσα τὸν Μίγκιον τοῦ Ἀδίου πρὸς Α τῆς λίμνης Βηγάκου (lago di Garda). Ἐκ δὲ τοῦ Ὁρτίλερ προβάλλεται πρὸς ΝΑ ὁροστοιχία τις, ἥτις καταφέρεται ἐπὶ τὸν Ἀδίου καὶ διαχωρίζει τὸν Ἀτισῶνα τοῦ Νότου. Αἱ ἀρκτικαὶ ἀντηρίδες, εἰσὶν ἐν ἀρχῇ βραχεῖαι καὶ καταφέρονται πρὸς τὸν ἄνω Ἰννον· δύο δὲ αὐτῶν καὶ ἐκτείνονται παραπέρα εἰς πρὸς ΒΑ, αἱ Σαλτσόουργικαὶ ἄλπεις, μεταξὺ Ἰννου καὶ Σάλτσου, καὶ ἡ μεγάλη ὁροστοιχία τῶν Νωρικών ἄλπεων, ἥτις ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ ἀκρολάρου τῶν Τριῶν Ἀρχόντων, καταλήγει δὲ διὰ τοῦ Κάλεμπεργ καὶ τοῦ Βιεννὰ ὁ ὄρουμο εἰς τὸν Δανούδιον πρὸς Δ τῆς Βιέννης· ἐκ δὲ τῶν Νωρικών ἄλπεων ἀποχωρίζονται πρὸς Β τὸ Χάουερουκ, αἱ Ραδσταϊκὰ ἄλπεις, αἱ ἄλπεις τοῦ Σαμουα, καὶ πρὸς ΝΑ αἱ ἄλπεις Στυρίας καὶ Σομερρίγγης, β'). εἰς τὰς Κάρνικὰς ἄλπεις, αἱ τινες ἐκτείνονται ἐπὶ μῆκος 190 χιλμ. ἐκ ΒΑ πρὸς ΝΑ, ἀπὸ τοῦ ἀκρολάρου τῶν Τριῶν Ἀρχόντων μέχρι τοῦ ὄρους Τεργλου. Ἀξιολογώταται αὐτῶν κορυφαὶ εἰσὶν ἡ τῆς Ἀντόλας, ἡ τοῦ Λαδίνου, ἡ τοῦ Βρεδίου, ἡ τοῦ Τεργλου (3113 μ.)· κυριώτεροι δὲ πάροδοι οἱ αὐχένες

τοῦ Τοβλάχ, τοῦ ἄγ. Σταυροῦ, (Monte Croce) τοῦ κυρίως Alpes Craniacae τῶν Ῥωμαίων τῆς Ταρβίδος, τῆς Βρεδίου, Ἀντηρίδος δὲ εἰσὶν πρὸς Α μὲν αἱ Καδούρικαὶ ἄλπεις, αἱ διαχωρίζουσαι τὸν Ἀδίου τοῦ Βαταλίου καὶ τῆς Βρέντης καὶ τῆς Πιάδας εἰς τὰς ἡ διαχωρίζουσα τὴν Πιάδα τοῦ Τατλιαμέντου ὁροστοιχία· πρὸς Α δὲ αἱ ἄλπεις τῆς Κάρνικας, αἱ τινες ἀποχωρίζονται πρὸς Β ὁροστοιχίας Τεργλου καὶ διαχωρίζουσαι τὰς ἐνορίας τῶν ποταμῶν Δράδου καὶ Σάδου, γ') εἰς τὰς Ἰουλίαν καὶ Κάρνικὰς ἄλπεις, αἱ τινες ἐκτείνονται ΝΑ ἐπὶ μῆκος 160 χιλμ. ἀπὸ τοῦ ὄρους Τεργλου μέχρι τοῦ ὄρους Κερνίτσα. Καὶ κύριαι μὲν τῶν κορυφαὶ εἰσὶν ἡ τοῦ ὄρους Ζούχα (2930 μ.), ἡ τοῦ Βογάμερ (2370 μ.), ἡ τοῦ Χισνόδου, ἡ τοῦ ὄρουμο Βινδούμ καὶ Νάνου, (τῶν κυρίως Alps Julia τῶν Ῥωμαίων), ἡ τοῦ Κερνίτσα· πάροδος δὲ ἀξιολογώτερη ὁ αὐτῆς Ἀδελσέρ. Αἱ πρὸς ΝΑ ἀντηρίδες αὐτῶν εἰσὶν ἀνάξειαι λόφοι, ἀλλὰ σημειώτα ἡ Ἰάθονικ, ἥτις σχηματίζει τὸν ὁρογραφικὸν σκελετὸν τῆς χερσονήσου Ἰστρίας· πρὸς Α δὲ ἐκτείνονται τὰ ὄρη Οὐσκόν, τὰ διαχωρίζουσα τὰς ἐνορίας τοῦ Σάδου καὶ τῆς Κούλτσας. Ἐπὶ πᾶσι δὲ πρὸς ΝΑ αἱ Ἰουλίαι ἄλπεις ἐφάπτονται διὰ τοῦ ὄρους Κερνίτσα ἡ διὰ τοῦ ὄρους Κλέκ τῶν Δεινάρικων ἄλπεων.

Αἱ ἄλπεις πρὸς μὲν τὴν Ἰταλίαν καταφέρονται ἐπικλινεῖς καὶ ἀπότομοι, πρὸς δὲ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Γερμανίαν μᾶλλον ὀψιαι κατ' ἀλλεπάλληλα ἀνδρᾶ ἡ διὰ κοιλάδων μακρῶν. Τὸ πλάτος τῶν ἄλπεων παραλλάσσει ἀπὸ 130 εἰς 200 χιλμ. Γεωλογικῶς δὲ ἡ μὲν κορυφὴ αὐτῶν εἰσὶν ἐν γένει γρανιτικὴ καὶ οἱ πρωτογενεῖς αὐτῶν βράχοι ἐκτείνονται μέχρι τῶν πεδιάδων τῆς Ἰταλίας· ἡ δὲ ἀρκτική κατωφεία πανταχοῦ σχεδὸν τιτανώδης. Αἱ ἄλπεις δὲν ἔχουσιν ἀφθονίαν μετάλλων, ἀλλ' ὅμως ἐγκρύπτουσιν ἀρκτεὶν σίδηρον, μόλυβδον, ὕδραργυρον, χαλκόν, κασίτερον, στυπτηρίαν, λιθάνθρακας, εἰ δὲ καὶ χρυσὸν ἐλπίαν καὶ ἄργυρον· κατὰ δὲ τὰς ἀρκτικὰς κατωφείας ἔχουσιν καὶ τινα ἀλοπήγια. Ἡ ἀμπελὸς φύεται ἐπ' αὐτῶν μέχρις ὕψους 500 μέτρων· καλλιέργουσι δὲ δημοτικὰ ἐν αὐταῖς καὶ δένδρατινα ὀπωροφόρα μέχρις ὕψους 1000 μέτρων· περαιτέρω ὅμως ἀπαντᾷ μόνον ἡ θρύβη, ἡ πελέα, ἡ μελία, ἡ κλήθρα, ὁ σιλάξ, ἡ φηγόν, πίτυς ἡ σκωτικὴ, ἡ σμύδα, πίτυς ἡ κοινή, ἡ πεύκη, ἡ ἐλάτη μέχρι 1800 μέτρων, αἱ δὲ νομαὶ ἐκτείνονται μέχρι τῶν ὀρίων τῆς χιόνος· ἀλλὰ καὶ ἐφεξῆς μέχρις ὕψους 3000 μέτρων ἀπαντᾷ λειχήνες καὶ τινα φυτά. Ἀξιοθαύμαστοι εἰσὶν οἱ κρυσταλλοπηγῆς τῶν ἄλπεων, οἱ ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν καὶ μάλιστα εἰς τὰς προμήκεις κοιλάδας ὑπάρχοντες ἀπὸ τῶν Παραθαλάσσιων μέχρι

τῶν Κ α ρ ι ν θ ι α κ ῶ ν ἄ λ π ε ω ν· ἀλλ’ ἀξιολογώτατον εἶναι καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαιθρων, ἅτινα καταφέρονται πανταχόθεν ἀπὸ τῆς πελο-
ρίας ταύτης ἐξέσμαντες, γονιμοποιουῦντα πάσας
τὰς περὶ αὐτὴν χώρας, ὁ Ροβανός, ὁ Ρή-
νος, οἱ μεγάλοι τοῦ Δανουβίου ἐπιρρυτοί, ὁ
Ἀδύγης, ὁ Παδὸς καὶ ἄλλοι τινές. Τὴν
ὥ δὲ ἐν ταῖς παλαιαῖς νομαῖς τῶν ἄλπεων
ἐντρέφονται πολυάριθμα ποίμνια καὶ ἐν τῇ
ἀνωτέρᾳ χώρᾳ αὐτῶν διατῶνται ἀρκτόμυες,
αγριαῖοι, λύγες, ἀλώπεκες, λύκοι, ἔρ-
κτοι, ἡ δορκὰς καὶ ὁ αἰγάγρος σκιρτῶσιν ἐπὶ
τῶν χιονοσκεπῶν αὐτῶν κορυφῶν καὶ ἐν ταῖς
ἐρημίαις αὐτῶν πλανῶνται γῦπες καὶ αετοί
καὶ ἄλλα ἀρπακτικά ὄρεα. [N. Σ.]

“Αλπεῖς ἀλγαυαῖαι (Alpes algavi-
ennes ἢ d’Algau ἢ τοῦ Vorarlberg), τμη-
μα τοῦ γενικοῦ τῆς Εὐρώπης μεθυστικοῦ,
ἥτοι τῆς χωρίζουσας τῶν ποταμῶν τὰ βρεῖθρα
ὄρεστοιχίας, ἀπὸ Ν πρὸς Β κατατείνουμένην,
ἀπὸ τοῦ ὄρους Σελδρέττα, ἐσχάτης τῶν γρι-
σωνίων ἄλπεων, μέχρι τῶν ὄρεων ὄρεστοι-
χίων, τῶν καλουμένων ἄ λ π ε ω ν. Κ ω ν σ τ α ν-
τ ῖ α ς, μεταξὺ Ρήνου, Λέχου, Ἰλλέρου. Εἴ-
ναι ὑψηλαὶ καὶ ἀγροὶ κατ’ ἀρχάς (τὸ ὄρος
Ἀρλβέργ 3133 μ.) εἰτα δὲ καθιέονται καὶ
καλύπτονται ὑπὸ δασῶν καὶ παχέων λειμῶ-
νων. Ἀντηρίδες αὐτῶν εἶναι πρὸς Δ μὲν τὸ
Ἰ ν ν ι α ῖ ο ν (ὄρα τὴν λ.), πρὸς Α δὲ αἱ
Ἰ ν ν ι α ῖ ἄ λ π ε ι ς (Inn-Thal), αἵτινες
τὸ μὲν πρῶτον οὖσαι ἀπότομοι καταφέρονται
ἐπειτα εἰς τὴν ἀριστερὰν ἐγθὴν τοῦ Ἰννου,
καὶ ἐκ τῶν ἀρκτικῶν αὐτῶν καταφερειῶν,
ὕψιωτέρων οὖσων, καταρρέουσιν οἱ ποτ.
Λέχ καὶ Ἰσαρ καὶ οἱ ἐπιρρυτοὶ αὐτῶν καὶ
πρὸς Α. τὸ Χ ὀ χ Φ ὀ γ ε λ μεταξὺ Λέχ καὶ
Ἰ λ λ ἑ ὄ ρ ο υ, τὸ ὑψιστον ὄρος (2650 μ.) τοῦ
μέρους τούτου. [N. Σ.]

“Αλπεῖς ἀπουάιναι (Alpes Apua-
nes), σύμπηκτα ὄρη πετρώδη, ἀπότομος εἰς
τὴν παραλίαν τῆς τυρρηνικῆς θαλάσσης κα-
ταφερέμενα μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τῆς Μάγρας
καὶ τοῦ Σερικίου, ὧν ἡ κορυφὴ πυργῶται ὑπε-
ράνω τῶν 2000 μέτρων. [N. Σ.]

“Αλπεῖς βαλτελλίναι (Alpes
de la Valteline ἐκ τοῦ Vallis Tellina).
Αὗται ἀπὸ τοῦ ὄρους Ὀρτλερ ἀρχόμεναι κα-
τατείνονται πρὸς ΝΔ, διαχωρίζουσαι τὴν ἐνο-
ρίαν τοῦ ἔθνους Ἀδουά (Βαλτελίνην) ἀπὸ τῶν
τοῦ Ὀγγίου (Καμονικὴν) καὶ Σερικίου καὶ Πέμ-
βρου. Ἐν αὐταῖς διακρίνονται τὰ ὄρη Σ κ α-
λ ῖ ν ο ν (2329 μ.), Κ ὀ κ κ α (2525 μ.),
Ἀ μ δ ρ ι α κ ὀ ν (2914 μ.), Λ ε ν ι δ ν ι ο ν
(2600 μ.), Ρ ε σ σ ε ν ι δ ν ι ο ν (1877 μ.),
πρὸς Α τῆς λίμνης Κώμου, καὶ Γ ὀ δ ε ν ο ν
(2413 μ.) τῶν δ’ αὐχένων οἱ ἀξιολογώτε-
ροι εἶναι ὁ τοῦ Γαδίου καὶ ὁ τοῦ Ἀπρίγα.

“Αλπεῖς βανουάσαι (Alpes de
la Vanoise). Αὗται ἀπὸ τῶν Κραιγίων ἄλ-

πεων ἀποχωρίζονται κατὰ τὸ ὄρος Ἰσαρνέν,
μεταξὺ Ἰσαρ καὶ Ἀρκου, εἶναι ὑψηλαί, πε-
ριέχουσι δὲ κρυσταλλοσπῆγας εὐρεῖς καὶ ἔχου-
σιν ἀξιολόγους κορυφάς l’Aiguille de la
Vanoise (3803 μ.), le Porron des En-
combres (2814 μ.), le mont Bellachal
(2489 μ.) κλπ. [N. Σ.]

“Αλπεῖς βασταρνικαῖ (Alpes
Bastarnicæ), ἀρχαῖον ὄνομα τῆς ὄρεστοι-
χίης τῶν Καρπαθίων.

“Αλπεῖς βερνικαῖ ἢ ἐλβετικαῖ.
Ἡ εὐρεία αὕτη τῶν μετατῶν ἄλπεων ἀντηρί-
ς ἐκτείνεται ἐκ ΝΑ πρὸς ΒΔ ἀπὸ τοῦ συμπῆ-
κτου τοῦ ἄγ. Βερνάρδου μέχρι τοῦ ῥίου τῶν
Μορκλῶν πρὸς τὸν ἀγῶνα τοῦ Ροβανὸς καὶ
πρὸς ἄρκτον τοῦ Μαρτινῦ. Εἶναι οὕτως εἰ-
πεῖν πελορίον τέλχος, ἐγκλωδὲς καὶ ὑψηλόν,
μετ’ ἐπάλξεων αἰώνιος χιονοσκεπὴν καὶ ὑπὸ
γραφικωτάτων κοιλάδων καὶ μεγίστων κρυ-
σταλλοσπῆγων διαυλακούμενον. Μέχρι τοῦ Ὀλ-
δεγγέρν, ὅπερ εἶναι τὸ ὄριον τοῦ Βαλαὶ καὶ
τῶν πολιτειῶν Βώδης καὶ Βέρνης, αἱ ἄλπεῖς
αὗται εἶναι μέρος τῆς μεγάλης ὄρεστοιχίας
τῆς διαχωρίζουσας τὰ βρεῖθρα τοῦ ἔθνους Ρήνου
καὶ τῶν πολυαριθμῶν ἐπιρρυτῶν τοῦ Ἰσαροῦ.
Καὶ κύρια μὲν αὐτῶν κορυφαὶ εἶναι εἰς Α πρὸς
Δ ἡ τοῦ Γ α λ λ ε ν σ τ ὀ κ, ἡ τοῦ Γ ρ (μ-
σ ε λ (2809 μ.), ἡ τοῦ Φ ἰ ν σ τ ε ρ-Ἀ α ρ-
Χ ὀ ρ ν (4275 μ.), ἡ τοῦ Μ ο ν α χ ὀ ὀ (4167 μ.),
ἡ τῆς Π α ρ θ ε ν ο ὀ (4181 μ.), ἡ τοῦ Β ἰ λ δ-
σ τ ρ ὀ ὀ β ε λ (3346 μ.), ἡ τοῦ Ρ α ῖ ζ λ ῖ ο ὀ,
ἡ τοῦ Β ἰ λ δ χ ὀ ρ ν (3268 μ.), ἡ τοῦ Ἀ ρ-
θ ε λ χ ὀ ρ ν (3042 μ.), ἡ τοῦ Σ ἄ ν ε τ ς
(2950 μ.)· αὐχένες δ’ ἀξιολογώτεροι δὲ τοῦ
Γελτεγγέρν, ὁ τοῦ Γερμίου, ὁ τοῦ Γρίμσελ.
Πολυάριθμοι δὲ καὶ ὑψηλαὶ ἀντηρίδες καλύ-
πτουσι διὰ τῶν ἀποσχιδίων αὐτῶν τὴν βερ-
ναϊάν ὑψηλὴν χώραν. [N. Σ.]

“Αλπεῖς γρισώναι. Ἀντηρίδες οὖ-
σαι καὶ αὗται τῶν μεσῶν ἄλπεων ἀρχόν-
ται ἐκ τοῦ πρὸς ΒΑ τῶν Μαλοίων κειμένου
Σέπτιμερ καὶ χωροῦσι μεταξὺ Ἰννου καὶ Ρή-
νου κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ μεθ-
υδρίου, τοῦ διαχωρίζοντος τὰ βρεῖθρα τῶν ποτα-
μῶν. Ἀποχωρίζουσι δὲ τοὺς γρισώνους
ἀπὸ τῆς Ε ὕ γ α δ ἰ ν η ς κ ο ἰ λ ἄ δ ο ς. Καὶ
κυρίας κορυφάς ἔχουσι τὴν τοῦ Ἰ σ ο ὀ λ ῖ ο ὀ
ὄρους (2479 μ.), τὴν τῆς Ἀ λ β ο ὀ ὀ λ η ς
(2351 μ.), τὴν τῆς Σ κ α λ ἑ τ τ η ς καὶ τὴν
τῆς Σ ε λ β ε τ τ η ς, εἰς τῆς ἀρχονται αἱ
Ἀ λ γ ἄ δ ι α ἱ ἄλπεῖς. [N. Σ.]

“Αλπεῖς δειναρικαῖ, μεγάλη ὄρε-
στοιχία, ἐραπτομένη ΒΔ διὰ τοῦ ὄρους Κερ-
νίττα τῶν Ἰ σ ο ὀ λ ῖ ο ν ἄ λ π ε ω ν καὶ κατα-
τεινομένη ΝΑ ἐπὶ μήκος 600 χιλμ. μέχρι τοῦ
Σ κ α ρ δ ο ὀ (Τσαρδάγ), ὅθιν ἀρχεται ὁ Ἀ ἰ-
μ ο ς (Βαλκάνια). Αὗται πρὸς μὲν τὸ Ἀδρια-
τικὸν πέλαγος ἔχουσι τὴν κλίσιν κατάντη·
πρὸς δὲ τὸν Δανουβίον προτάσσουσιν ἀπο-

σχίδας έκτενσεστέρας άμα και χαμηλοτέρας. Συνιστώσι θ' εν γένει: δυο στίχους κυρίους, οίτινες πλεονάκις συγχλίνοντες και αποκλίνοντες διαλαμβάνουσιν έκαστατε όροπέδια 25—30 χιλμ. μακρά. Μέσον τούτων των Άλπεων ύψος είναι 1 600—1 800 μ., πλην της Δεινάρας, ανούσης εις 2 270 μ., και του Σκάρδου, πυργουμένου εις 3 000 μέτρα. Όλεγει δδοι διατέμνουσιν αυτάς, οίαι είναι ή εκ Σκουτάρως εις Νότι παζάρ, και δυο ετι παραλλήλως ταίς όροστοιχίαις κατατεινόμεναι, ή μὲν παρά την θάλασσαν, ή δ' εν τη μεσογεία, εν Καρλοτάτ διά Τραυνίκου και Νοβιπαζάρ εις Πριστίαν. [N. Σ.]

"Αλπεις Δελφινάτου (du Dauphiné, Άλλοβρόγων). Αι αξιόλογοι αυται των Κοττίων Άλπεων άντηρίδες άρχονται από του Ταβώριου όρους, και διαχωρίζουσι τας κοιλάδας του άνω Δρουεντία και της "Ρομάνγας, κατατεινόμεναι εκ Β προς Ν, διαλαμβάνουσαι κρυσταλλοπήγας λαμπρούς, άγρίους αυχένες, ύψηλās κορυφάς, οίαι ή του Λωταρέ (2 093 μ.), ή της "Αρσίνης (4 105 μ.), ή του Coléon de la Grave (3 429 μ.), ή του Pelvoux de Valloise (3 938 μ.), ή του Όλάν (3 883 μ.), ή του Chaillot le Vieux (3 321). Έπειτα ή δειράς αυτών γινομένη χαμηλοτέρα κυρτοῦται προς Α, ανιόντος του όρους Όβιού εις ύψος 2 793 μέτρων. Κατά δε τὰ μεθόρια των ύψηλων Άλπεων (Hautes Alpes) και της Δρώμης αι Άλπεις του Δελφινάτου διχάζονται και ο μὲν ΒΔ στίγες αυτών κατατεινόμενος μεταξύ "Ισάρα και Δρώμης συνίστησι τὰ όρη "Εμβέλιαι (1 462 μ.), ο δὲ Ν, τὰ Λύριαι όρη και τὸ σύμπληκτον Ventoux (1 912 μ.), μεταξύ των ποτ. Ουδέζης και Νέση, εἴτα δε και τὰ Λεβερώνια όρη μεταξύ των ποτ. Καλαδώνος και Δρουεντία. Μεγίστη δε των του Δελφινάτου Άλπεων άντηρίς είναι αι Μαυριάνιαι Άλπεις. [N. Σ.]

"Αλπεις έλθετικαί δρα "Αλπεις βερνικαί.

"Αλπεις έλληνικαί. Αυται άρχονται από του προς Ν της Λυχνιδού ή "Αχρίδος λίμνης κυρίου όροπεδίου της έλληνικής χερσονήσου, και, προς μεσημβρίαν κατατεινόμεναι, απολήγουσιν εις τὸ "Αντίρριον άκρωτήριο· οὔτω δὲ διαχωρίζουσι πρώτον μὲν την "Αδριανίαν και "Ηπειρον από της Μακεδονίας και Θεσσαλίας, εἴτα δε την Στερεάν λεγομένην "Ελλάδα εις άνατολικήν και εις δυτικήν, και, οὔσαι τὸ μεθόριον των έκατέρωθεν αυτών εις τὸ Αἰγαῖον και την "Αδριατικήν έκβαλλόντων ποταμῶν, καλύπτουσι τας χώρας ταύτας διά των άντηρίδων και των αποσχίδων αυτών, λαμβάνουσαι κατά τέπους διάφορα όνόματα. Οὔτως από Β προς Ν τὰ όρη ταῦτα έπονται κατά την εξής σει-

ράν: Βοϊόν (Γράμμος) μεταξύ των πεί "Αλιάκμονος και "Αώου· Τύμφη και Λάκμων (2 200 μ., τωνν Ζαγόρι και Ζυγός του Μετσόβου)· Πίνδος (2 400 μ., τωνν βουνά του "Ασπροπατάμου και βουνά των "Αγρών· Τυφρηστές (2 320 μ., τωνν Βελεσών)· Κέρρα (2 500 μ., τωνν Βαρδουσια). έπεταιίνόμενος μέχρι Ναυπάκτου και "Αντιρρίου· Έχουσι δε πάντα εξαιρέτους νομάς και ή έλη αυτών συνέχεια διατέμνεται υπό δυο έδων της εκ Τρικάλων εις "Αρταν δια του αυχένος των "Αγρών και της εκ Τριων κάλων εις Μετσόβον διά του αυχένος του Μαλακασίου. "Αντηρίδας δε κυρίως και κλάδους έχουσι προς Δ μὲν τὰ όρη Κανθαρούα, Τομορίτσαν, Νεμέρτζικη, Μιτσικέλιον, Τόμαρον, Τσανμύερκα, Μακρόν όρος, Θύμας (Σπαρτοβούνι), Μπουμιστός (1 581 μ.), Περγαντι (1 424 μ.), Τζούρνάτα (2 168 μ.), Μπουτσικάκι (2 150 μ.), "Ιταμος (1 508 μ.), Βουλγάρα (1 600 μ.), Καλλιακούδα (2 104 μ.), Χελιδόνα, Όξεία (1 930 μ.), "Αραποκέφαλα (ων ο κύριος όγκος Πλοκοπάρι είναι τὸ Παναιτώλιον των αρχαίων, 1 930 μ.), "Αράκυνθος (955 μ., τωνν Ζυγός, Χαλκίς (Βαράσσοβα), Ταφιασσός (1 051 μ., τωνν Παλαιοβούνια ή Κλόκοβα)· προς Δ δε τὰ έπόμενα, Γρεβενά, Χάσια (τὰ απολήγοντα εις τὸ σύμπληκτον 2 985 μ. ύψηλόν "Όλυμπον), Κόζακας, "Οθρυς (1 700 μ., τὸ διαχωρίζον την Θεσσαλίαν της Στερεας), Οίτη (2 150 μ., τωνν Καταβόραις και ή συνέχεια αυτής)· Καλλίδρομος (2 150 μ., όστις καταφερόμενος εις την παραλίαν έσχμάτιζε πρό των υπό του Σπερχειού γενομένων προσχώσεων τὸ στενόν των Θερμοπυλῶν)· και τὰ εξής μέχρι Σουνίου παρακτείνόμενα, Γκιώνια (2 512 μ., ίσως τὸ των αρχαίων "Ασέληνον όρος)· Παρνασσός (2 460 μ.), "Ελικών (1 570 μ.), Κιθαιρών (1 410 μ.), Πάρνης (1 410 μ.), Βριληττός ή Πεντελικόν (1 110 μ.), "Υμηττός και τὸ άργυροῦχον Λαύριον. Καί τὰ μὲν όρη της μεγαλονήσου Εύβοίας και της χερσονήσου Πελοποννήσου είναι κατ' έαυτά ιδίαι τινες συμπλήκτων όροστοιχίδες· άλλα των "Ιονίων νήσων και των Κυκλάδων τὰ όρη είναι τὰ πλείεστα συνέχεια των εν τη "Ηπειρώ και τη Στερεά "Ελλάδι όρέων, ενία δε και των της Εύβοίας. Πλείω περί των έλληνικων Άλπεων ζηται εν τοις άρθοις "Ελληνική χερσονήσος, "Ελλάς, και εν τοις περί των κατ' ιδίαν νομῶν του έλληνικού βασιλείου.

Περί δε των Alpes Graiae, των άτόπως παρά τινων μεταφραζομένων "Ελληνικαί Άλπεις, δρα "Αλπεις 1^η δυτικαί [N. Σ.]

“Αλπεις Γουβλας. 3^α “Α λ π ε ι ς
3^α ἀνατολικά.

“Αλπεις Καδορικαί. “Η ἀντηρίς
αὕτη τῶν κ α ρ ν ι κ ῶ ν ἄλπεων διαχωρίζει
τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἀθέσεως ἀπὸ τῶν ἐνορίων τῆς
Πιάδας καὶ Πρέντας καὶ τὴν Τυρολίδα ἀπὸ τῆς
Ἑνετικῆς. “Η ὄροστοιχία, οὐσα κατ’ ἀρχὰς
χαμηλὴ, ὑψοῦται εἰς τὰ ΝΔ διὰ τοῦ ὄρους Φ ε ι -
ε α γ ι ζ (2 035 μ.), τῆς Μ α ρ μ ο λ ἄ τ τ α ς
(3 508), τοῦ Σ ἄ σ σ ο Β ε ρ ν ἄ λ ε (3 450
μ.), ἔπειτα δὲ ὑποφερομένη ὑψοῦται αὖθις διὰ
τοῦ ὄρους Cima di Lagorei (2 600 μ.) καὶ
προεκτείνεται κατὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ ἈΘί-
σεως ἔχθρην διὰ τῶν Λ ε σ ι ν ῖ ω ν ὄ ρ ε ω ν,
ὧν ἀντηρίς τις πρὸς Ἄ σ η η κ α τ ῖ ζει τὰς ροδε-
ρας παρόρους τοῦ Val Sugana ἢ τῆς ἄνω
Πρέντας. “Η δὲ μεταξὺ Ἀθέσεως καὶ Βατσι-
λιόνης μεγάλῃ ὄροστοιχίᾳ διαιρείται· εἰς πολ-
λὰς μικρὰς τε καὶ χαμηλὰς καὶ ἀπολήγει εἰς
τὰ μεταξὺ Βερώνης καὶ Βικεντίας ὑψώματα
τοῦ Καλνιδέου. [Ν. Σ.]

“Αλπεις Καρονθιακαί, Καρ-
νικαί. Βλ. “Αλπεις 3^α ἀνατολικά.

“Αλπεις κεντρικαί. Βλ. “Αλπεις
2^α μεσαίαι.

“Αλπεις Κιέσης ἢ Κλουβιαί.
Ἀρχοῦνται ἀπὸ τοῦ Τονάλ (Ρ α ι τ ι κ α ῖ ἄ λ-
π ε ι ς), καὶ πρὸς Ν μεταξὺ Ὀ γ λ ῖ ο υ καὶ τῆς
λίμνης Βηγάκου ἢ Γάρδης κατατείνεσθαι
παρὰ τοὺς κρυσταλλοπήγας τοῦ Μ α ν δ ρ ῖ ο υ
καὶ τοῦ Λ ε β ἄ δ ο υ (3 100 μ.), καλύπτουσι
τὴν Κιέσην. Ὁ δὲ ἀνατολικὸς αὐτῶν κλάδος
ἀπολήγει πρὸς Ν τῆς λίμνης Βηγάκου διὰ τῶν
βουνῶν Καλκινάτου, Καστιλιόνης, Σολφερίνου,
Καβριένης, Βέλτα, Βοργγέττου Λονάτου. [Ν.Σ.]

“Αλπεις Κοττίαι. Βλ. “Αλπεις 1^α
δυτικά.

“Αλπεις Κραίγιαί (Grées, Gra-
ia). Βλ. “Αλπεις 1^α δυτικά.

“Αλπεις Κροατίας ἢ Καρνι-
καί ἀνατολικά. “Η μακρὰ αὕτη τῶν
Καρνικῶν ἄλπεων ἀντηρίς ἄρχεται μὲν ἀπὸ
τοῦ ὄρους Β ρ ε δ ῖ λ, κατατείνεται δὲ ΝΑ ἐπὶ
μῆκος 400 χιλμ. μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν πο-
ταμῶν καὶ Σάδου, οὗς διαχωρίζει, καὶ ὁνο-
μάζεται κατὰ τὸ ἀνατολινὸν αὐτῆς μέρος
Σ κ λ α θ ο υ ν ι κ ἢ ἄ λ π ι ς. “Εν αὐτῇ δια-
κρίτῃ τὰ ὄρη Λ ε β ἄ δ ε λ, Ὁ δ ῖ ρ (2 141 μ.),
Σ α τ τ ῖ λ (3 240 μ.), μεθ’ ἧς ἀντηρίς αὕτη
καθίσταται καὶ στέφεται διὰ δασῶν, μετὰ μικρὸν
δὲ καταλήγει εἰς λόφους μὲ ἀμπελούς καὶ
ἐπωρεφέρα δένδρα πεφυτευμένους. [Ν.Σ.]

“Αλπεις Κωνσταντίας. Αὗται, καί-
μεναι μεταξὺ τῆς Κωνσταντίας λίμνης καὶ
τῶν ποταμῶν Δανουβίου καὶ Ρήνου, εἰναι τὸ
μεγαλύτερον τῶν εὐρωπαϊκῶν ὑδάτων ἀπὸ τῶν
Ἀλπαίων ἄλπεων μέχρι τῶν ὄρεων τοῦ Μέ-

λανος ὄρους. Περιέχουσι δὲ ὑψηλὰ καὶ εὐγεωρ-
γητὰ ὄροπέδια καὶ τυγχάνουσι εὐπρόσιτοι εἶ-
ναι καὶ στρατηγικῶς ἀξιοίλογοι. [Ν.Σ.]

“Αλπεις Λεποντίναι. 3^α “Α λ π ε ι ς
2^α μεσαίαι.

“Αλπεις Μαυριάνισαι. “Η ἀντηρίς
αὕτη τῶν τοῦ Δελφινάτου (Dauphiné) ἄλ-
πεων ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ὄρους Γαλιέιρου
(3 242 μ.) πρὸς Δ τοῦ Ταδωρίου κατατείνε-
ται ΒΔ μεταξὺ Ρεμάγγας καὶ Ἀρκου καὶ ἀ-
ποσχίζομένη εἰς πολλὰς ἀποσχίδας καλύπτει
ἅπασαν τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν τούτων καὶ
τοῦ Ἰσαρά χώραν. Τῶν ὄρων τῶν καὶ τρα-
χειῶν τούτων ἄλπεων, αἵτινες εἰναι πλήρεις
κρημνῶν καὶ κρυσταλλοπήγων, αἱ ἀξιολογιώ-
τεροι κορυφαί εἰναι ἡ τῶν Τριῶν Ἑλλειῶνων
(3 509 μ.), ἡ τῶν Grandes Rousses
(3 473 μ.), αἱ τῶν ὄρων Κόχης καὶ Ἀλλε-
έρεδ, ἡ τοῦ ἀκρόλῳφου τῆς Βελλεδόνης (2 982
μ.), αἱ τῶν μεταλλούχων ὄρων Ἀλλεμόν καὶ
ἡ τῆς Σαλάνσης. [Ν.Σ.]

“Αλπεις Νωρικαί. “Η εὐρεία αὕτη
τῶν Ραιτικῶν ἄλπεων ἀντηρίς εἰναι εἰσένει-
τις παρέκτασις αὐτῶν ἐκ ΝΔ πρὸς ΒΑ, ἀπὸ
τοῦ ἀκρόλῳφου τῶν Τριῶν ἀρχόντων
εἰς τὸ ὄρος Ἑλλενδ. Τὸ σύνολον αὐτῶν εἰναι
ὄγκος πελώριος, σχεδὸν ἀπρόσιτος, ἔχων τὰς
κλιτῆς ἀποτόμους, μέλιστα πρὸς τὸν Σάλτσον,
καὶ πλήρως κρυσταλλοπήγων. “Εν αὐτῷ δὲ
διακρίνονται μέλιστα τὰ ὄρη Βέρνερ-Βαϊτς-
φ ε λ δ (3 308 μ.), Γ ρ ἄ ῖ ν ε ρ (3 500
μ.), Γ ρ ὁ ς - Γ λ ὁ κ ν ε ρ (3 894 μ.), καὶ,
πρὸς Ν δὲ καὶ ἡ ὑψηλὴ τοῦ δρόσου πεδιάς.
Περὶ δὲ τὸ ὄρος Ἑ λ λ ε ν δ ἡ μεγάλη αὕτη
ὄροστοιχία διήρηται εἰς μέρη τρία, ἥτοι α’)
εἰς τὴν ὄ ρ ο σ τ ο ι χ ῖ α ν τὴν γενικὴς κα-
λουμένην Ν ω ρ ι κ ἄ ς ἄ λ π ε ι ς καὶ κατευ-
θυνομένην μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἑνς καὶ
Μούρ εὐθὺς ἐπὶ τὸ Σοέμεργγ. Χαμηλότεραι
καὶ στενέτεραι αὗται αἱ ἄλπεις εἰναι οὐδὲν
ἥττον τραχεῖαι καὶ ἔχουσιν οὐ μόνον ὑψηλὰς
τινας κορυφάς, οἷα ἡ τοῦ Χ ὁ χ - Γ ὁ λ ι γ γ
(3 183 μ.), ἀλλὰ καὶ κρυσταλλοπήγας δια-
τέμνονται δὲ διὰ τῶν ὁδῶν Ἑ ξ ἄ γ. Μ ι χ α ἦ λ
ε ῖ ς Ρ α σ τ ἄ τ κ α ἱ ἐκ Λ ε β ὁ ε ν ε ῖ ς Ρ ο -
τ ε μ μ ἄ ν. Ταῦτας δὲ τὰς ἄλπεις ἔνθεν μὲν
συνεχίζουσιν ἡ Β ῖ ν ε ρ - β ἄ λ δ καὶ τὸ Κ α -
λ ε μ β ῆ ρ γ, ἀπολήγοντα παρὰ τὴν Πιέννην, ἐν-
θεν δὲ παρεκτείνουσι τὸ Σ ο ῆ μ ε ρ ι γ γ καὶ
τὸ Β ἄ κ ο ν ο - β ἄ λ δ, διαχωρίζοντα τοὺς πο-
ταμούς Ράαδ καὶ Μούρ, καὶ ἀπολήγοντα εἰς
τὴν μέγαν ἀγκῶνα τοῦ Δανουβίου παρὰ τὴν
Βοῦδαν· ε’)
εἰς τὴν πρὸς Β κατευθυνομένην
ὄ ρ ο σ τ ο ι χ ῖ α ν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἑνς
καὶ Σάλτσον· αὕτη ἔχει κλάδους πολυαριθμούς
καὶ πρὸς Δ μεταξὺ Σάλτσον καὶ Τράκουν τοὺς
τῶν ὄρων Τ ο ῆ ν ε ν (2 215 μ.) κρυσταλ-
λοπήγας, εἰτα δὲ τὸ Σ ε φ ὅ ῆ ρ γ (1 739 μ.)
καὶ τὸ Χ α ο υ ε ρ ὅ γ, οὗτινες εἰς κλίνας κα-

Οικονομούνται διά μέσου τοῦ "Ιννου καὶ Τράουν εἰς τὸν Δανούβιον, καὶ ἐπὶ παρὶ πρόσ Α, μεταξὺ Τράουν καὶ Στέιερ καὶ "Ινν, τὰς Ρα-
σταττίας ἄλπεις, ὧν πέντε κορυφαὶ ἀνέρχονται εἰς ὕψος μείζον των 2 100 μ., ὡς αἱ τῶν ὀρέων Θ ο ρ σ τ α ἰ ν καὶ Γ ρ ι μ ι γ γ ι καὶ γ') εἰς τὰς Στυριακάς ἄλπεις, αἵτινες πρὸς Ν μεταξὺ Μούρ καὶ Δράβου κατατεινόμεναι εἰσι χθοναλιώτεραι, ἀλλ' ἀρκούντως ἐστὶ τραχεῖαι. Ὑψιστὴ τούτων ἀκρόρεια εἶναι ἡ τοῦ Εἰξ ε γ γ ο υ τ ῆ Σ ι δ η ρ ο υ π ι ῖ λ ο υ (2 421 μ.). Προεκβάλλουσι δὲ πρὸς Β αὐταὶ μέγαν κλάδον, τὰς Ἰ ο υ δ ε μ δ ο υ ρ γ ι κ α ῖ ῃ Ε ῤ ρ α ι ο υ π ο λ ῖ τ τ ι δ α ῖ ῃ ἄλ-
πεις καὶ ἀπολήγουσιν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ποταμῶν Δράβου καὶ Μούρ σχηματιζομένην γο-
νίαν. Παρέδουσι δὲ ἔχουσι τοὺς ἀρχέτας Κ ἄ τ ε καὶ Ν ε ὁ μ α ρ κ ο ν. [Ν.Σ.]

**"Άλπεις "Ορτλερ ἢ "Ορτιλέ-
ριαι:** ὅρα "Α λ π ε ι ς 3^α α ν α τ ο λ ι κ α ῖ.

"Άλπεις Οὐρίας ἢ Οὐρικαί,
ἀντηρίς τῶν μεταίων ἄλπεων, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Ὁ β ε ρ ἄ λ π, ΒΑ τοῦ συμπήκτου ἄ γ. Γ ο τ θ ἄ ρ δ ο υ, καὶ ἐπὶ μῆκος 100 χλμ. δια-
χωρίζουσα τοὺς Γρίσωνας ἀπὸ τῶν πολιτείων Οὐρίας καὶ Γλαριδος. Πρῶτον ἔρος τῆς ἀ-
γρίας ταύτης ὄροστοιχίας, ἣν περιστεύουσι 240 κρυσταλλοπέγγας, εἶναι τὴ Κ ρ ῖ σ π ἄ λ τ, ἔπερ διαδέχονται τὸ Δ ὀ λ ι β ε ρ γ, ἡ Σ ε ἰ-
β ε, ἡ Γ ἄ λ ἄ ν θ α, καταφερομένη εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ῥήνου παρὰ τὴν Μαίεμ-
φέλδην. Ἐκ τοῦ Δ ὀ λ ι β ε ρ γ ἀποσπᾶται πρὸς Β ἄλλη ὄροστοιχία, μακρά καὶ συγκεχυμένη, ἣτις, διαχωρίζουσα τὴν Ῥέους τῆς Λινθ, κα-
λύπτει τὰς πολιτείας Γλαριδα, Σούτην καὶ Οὐρίαν διὰ τῶν κλάδων αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Σ ε ἰ β ε ἀποσπᾶται ἄλλη ὄροστοιχία, καλύπτουσα διὰ τῶν ἀποσχιδίων αὐτῆς τὰ Α τῆς Οὐρίας καὶ τὰ Δ τοῦ Σαίν-Γ' κ ἄ λ καὶ κα-
ταφερομένη ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ τοῦ Ῥή-
νου μέχρι τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας. [Ν.Σ.]

"Άλπεις Πεννίναιαι: ὅρα "Α λ π ε ι ς 1^α δ ο τ ι κ α ῖ

**"Άλπεις Προδιγγίας ἢ Χ α μ η-
λ α ῖ ἄ λ π ε ι ς.** Ἡ τῶν Π α ρ ἄ θ ἄ λ α σ-
σι δ ῖ ω ν ἄ λ π ε ω ν αὕτη ἀντηρίς ἄρχεται μὲν παρὰ τὸν αὐχένα τῆς Ἀργεντινῆς, κα-
τατείνεται δὲ πρὸς Ν μεταξὺ Βερδῶν καὶ Βάρ καὶ Ἑσπερῶν διὰ τῶν ὀρέων Κ ο μ β ρ ῆ δ, Β α λ π ἄ λ ν, Τ α λ λ ι ὡ ν, καὶ, στρεφόμενη πρὸς Δ μετὰ τοῦ Α ὀ δ ι ῆ ῤ ρ ῆ (1 716 μ.), ἐξακολουθεῖ ὑπὸ τὰ ὀνόματα ὄρη Ρ ο σ τ ε ρ ἔ λ (1 200 μ.), ὄρη Κ α β ρ ῖ ῤ ρ (1 130 μ.), ὄρος ἄ γ. Ν ῖ κ η ς (970 μ.), καὶ πα-
ρατεινόμενη ἐστὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἄ λ π ῖ ν α ἰ καταλήγει παρὰ τὸν Ῥοδανόν. Ἐκ τῆς Ἑ-
σ τ ε ρ ἔ λ ἀποσπῶνται ἐνθεν μὲν λόφοι, ἐπεκ-
τεινόμενοι μεταξὺ Βῶνης καὶ Ἀργεντία ἀνά

τὴν παραλίαν μέχρι τῶν ὀρέων τῶν Μ α ν ρ ω ν, ἐνθεν δὲ βουνά τινα, τὰ β ο υ ν ἄ τ α ἰ ἄ σ τ ε ρ ο ς, κατατεινόμενα μεταξὺ Πονν καὶ Ἀρκου. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς τῶν ἄλπεων τῆς Προδιγγίας ἄλλη ἀν-
τηρίς ἀντηρῆς κατευθύνεται εἰς Δ πρὸς Δ μ ἰ τ α ῦ τῆς Οὐδαγγῆς καὶ τῆς Βλεδόνης, συνιστά-
μενη ἐκ τῶν ὀρέων Σ ε σ τ ρ ῖ ε ρ, Μ α ρ ε ῖ ω Δ ε ο κ ὡ ν. [Ν.Σ.]

"Άλπεις Ραιτικαί: ὅρα "Α λ π ε ι ς 3^α α ν α τ ο λ ι κ α ῖ.

"Άλπεις Σαβοῦας. Ἡ εὐρεία αὐτῶν Κ ρ α ἰ γ ῖ ω ν ἄλπεων ἀντηρίς, ἀρχομένη ἀπὸ Δ τοῦ μικροῦ Λευκοῦ ὄρους, καλύπτει διὰ τῶν κλάδων αὐτῆς τὴν μεταξὺ Ἰσάρα καὶ Ἀρδῆ καὶ Ῥοδανῶν χώραν καὶ διχάζεται ἐν δύο κυρίας ὄροστοιχίαις, α') τὴν Ν ὀ ὄροστοιχίᾳ (Bauges), ἣτις κατατείνεται ἐπὶ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἰσάρα, περιλαμβάνει δὲ τὰ ὄρη Grande-Crête, Σ α ρ δ ῖ ν ο ν (2 411 μ.), Τ ο υ ρ ν ῆ τ τ η ν (2 296 μ.), Τ ρ ε λ ῆ (2 174 μ.), Γ ρ α ν ῖ ῤ ρ (1 936 μ.) καὶ τῆς μ ε γ ἄ λ η ς Σ α ρ τ ρ ῆ ς, καὶ προβα-
λλεται μέγαν κλάδον ἐπεκτεινόμενον παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην πρῶτον μὲν τοῦ Ρονιέρου εἰς τὸν Ῥοδανόν καὶ β') τὴν Β Δ ὄροστοι-
χίαν, ἣτις προεκτείνεται μεταξὺ τῶν ποταμῶν Φιέρου καὶ Ἀρδῆ καὶ τελευτῶσα διχάζεται προβαλλομένη ἐνθεν μὲν τὸ ὄρος Σ α λ ῆ δ πρὸς Ν τῆς Γενεύης, ἐνθεν δὲ τὸ ὄρος Β ο ν ἄ ς χ (1 118 μ.) πλησίον τοῦ Ῥοδανῶν καὶ ἀπέναντι τοῦ μ ε γ ἄ λ ο υ Κ ρ ε δ ὡ, ἔπειτ' ἀνήκει εἰς τὴν ὄροστοιχίαν τῶν Ἰουρ-
αίων. [Ν.Σ.]

"Άλπεις Σαλτσδούργου. Ἡ ἀν-
τηρίς αὕτη τῶν Ρ α ἰ τ ι κ ὶ ω ν ἄλπεων ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν Δ τοῦ συμπήκτου ὄρους οὕτως ἐπικείται τὸ ἀκρόλοφον τῶν Τ ρ ι ὶ ω ν ἄ ρ χ ὶ ν τ ω ν, διαχωρίζει δὲ τοῦ "Ιννου καὶ τοῦ Σάλτσα τὰς ἐνορίας. Ὑψηλὴ οὕτω ἐν ἄρ-
χῇ (2 500—2 800 μ.), ὑποκαθίσταται ἔπειτα καὶ διαιρεῖται εἰς τρεῖς συστάδας, λίαν συγκεχυ-
μένας καὶ σχηματιζούσας χώραν γροειδωτά, τὴν μὲν ἄλλὰ τραχείαν καὶ δυσπρόσιτον μὲν βραχείας κοιλάδας καὶ λίμνας μικράς. Ἡ ἀ-
ξιολογιωτέρα τῶν συστάδων τούτων, κειμένη πρὸς Δ μεταξὺ Σαάλα καὶ Σάλτσα, καλεῖται Β ε ρ τ ε ς γ ἄ δ ε ν καὶ ἀνιούσα εἰς ὕψος 2 950 μ. καλύπτεται ὑπὸ κρυσταλλοπέγγων. [Ν.Σ.]

"Άλπεις Σαλαδουναίαι: ὅρα "Α λ π ε ι ς Κ ρ α τ ῖ α ῖ ἢ Κ α ρ ν ι κ α ῖ ἀνατολικαί.

"Άλπεις Σουαβίας ἢ Τ ρ α χ ε ῖ α ῖ ἄ λ π ε ι ς (Rauhe-Alp). Αὗται εἶναι μέρη τοῦ γενικοῦ μεθάρσιου τοῦ διαχωρίζοντος τὰ ὕδατα τῆς Εὐρώπης καὶ διαχωρίζουσιν αὐτὰ τῆς ὄροστοιχίας τοῦ Μέλανος δρυμοῦ μέχρι τῶν πηγῶν τῆς Ἀλτμύλ τὸν ἄνω Δανούβιον ἀπὸ τοῦ Νεκκέρου καὶ τῶν ἐπιρροῦτων αὐτοῦ

Συνίσταται δὲ συνέχειαν ὄλην ὄρεισιν, ὧν αἱ κορυφαὶ εἶναι ἑσθραὶ καὶ ἐφελωμέναι, ἀνίστανται εἰς ὕψος 700—800 μέτρων. Τὸ ΒΑ αὐτῶν μέρος καλεῖται Ἄλβουχ καὶ Ἐρ-
τφελδ. Τὸ δὲ Στέιγερ-βάλδ ἡ δὲ
φραγκονικὸς ἡ δὲ διαχωρίζει τὰς
ἐνορίας Δανουβίου καὶ Γήνου. [N. Σ.]

Ἄλπεις Στυριακαί ὅρα Ἄλπεις
Νορρικαί γ.

Ἄλπεις Τονάλου ἡ Τοναλικά
Ἄλπεις. Κλάδος οὗτος τῶν Ραιτικῶν
Ἄλπεων αἱ τοναλικά διαχωρίζουσι πρῶτον
μὲν τοὺς Γρίσιντας τοῦ Τυρόλου, εἴτα δὲ τὸ
Τυρόλον τῆς Λομβαρδίας καὶ, ἀνερχόμενοι κατὰ
τὸ ὄρος Τινέσσερον εἰς τὸ μέγιστον αὐτῶν ὕψος
(3 617 μ.), διχαζόμενοι ἐπειτα εἰς Ἄλπεις
τῆς Βαλταλίνης, πρὸς Δ καὶ εἰς
Ἄλπεις Τονάλου πρὸς ΝΑ. Αἱ τε-
λευταὶ αὗται διαχωρίζουσι τὰς ἐνορίας τοῦ
Πάδου καὶ τοῦ Ἀθέσσεως καὶ συνίσταται τὸ
σύμπληκτον Τονάλ (3 345 μ.) προβάλλουσι
μέγαν ἐκ κρυσταλλοπέτρων φραγμὴν πρὸς τὸ
ΝΔ τοῦ Τυρόλου, εἴτα δὲ προεκτείνονται ἐν-
θεν μὲν ΝΔ διὰ τῶν ὄρειων τῆς Κιέσης, ἐνθεν
δὲ ΝΔ διὰ τοῦ Δόντε-Βαλδου. Τὸν εἰρημένον
φραγμὴν τῶν κρυσταλλοπέτρων μὴ θυνηθεὶς νὰ
διαβῇ τῇ 1800 ὁ Μακδονάδος ἡγαγκάσθη νὰ
περικυβήσῃ. [N. Σ.]

Ἄλπεις Τριδεντικά ὅρα Τρι-
τικά Ἄλπεις.

Ἄλπεις Φορτλδέργαι ὅρα
Ἀλγάθαι Ἄλπεις.

Ἄλπεων νομοί. Ἄλπεις (Dé-
partements des Alpes) καλοῦνται τρεῖς
νομοὶ τῆς Γαλλίας, οἱ ἐπόμενοι :

Ὁ κατώ Ἄλπειος (Basses-Alpes),
Διεληγμένος ὑπὸ τῶν διακλαδύσεων τῶν
Δευκίων ὄρειων καὶ τῶν Προβητικῶν Ἄλπεων
ὁ νομὸς οὗτος εἶναι πτωχὸς τε καὶ ἀλιγάν-
θρωπος· ἀρδεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ Δρουεντία καὶ
τῶν παραποτάμων αὐτοῦ. Ἄλλ' αἱ ἐξίσταται
τῶν ὄρειων αὐτοῦ νομαὶ τρέφουσι πολυάριθμα
ποιμνία, φοιτῶντα ἐνταῦθα ἐκ τῶν περιειμέ-
νων ἐπαρχιῶν. Οἱ δὲ τοῦ νομοῦ τούτου κάτοι-
κοι τρέφουσι μελίσσας, μεταξοσκώληκας, ὄ-
ρους, ἡμίονους, καὶ ἐξάγουσιν εἰς τὸ ἐμπόριον
κηρην, οἶνους, μέλι, ἐρίσθια κ.λ.δ. Ἐμδ.
8 954 τετρ. χλμ., κάτ. 120 491 τῷ 1886.
Διαιρεῖται εἰς 5 ἐπαρχίας καὶ πρωτεύουσαν ἔχει
τὴν Δίγνην. Καὶ ἐκκλησιαστικῶς μὲν συνίστησι
τὴν ἐπισκοπὴν Δίγνης· δικαστικῶς δὲ ὑπάγεται
εἰς τὴν ἐν Αἰξ ἐφετεῖον, ἐκπαιδευτικῶς δὲ εἰς
τὴν ἐν Αἰξ ἀκαδημίαν, καὶ στρατιωτικῶς εἰς τὸ
15ον σῶμα, οὗτινος τὸ ἀρχηγεῖον ἐν Μασσαλίᾳ.
Ὁ νομὸς δὲ ὁ νομὸς εἶναι τμήμα τῆς ἀρχ. Προ-
βητικίας.

Ὁ ἄνω Ἄλπειος (Hautes-Alpes).
Τὸν νομὸν τούτον διήκουσιν αἱ Ἄλπεις τοῦ

Δελφινάτου καὶ αἱ ἀντηρίδες αὐτῶν, ἀρδεύει
δὲ ὁ Δρουεντίας καὶ πλείστοι τῶν ἐπιρρῶτων
αὐτοῦ, εἴτι δὲ ὁ Δρακος καὶ ἡ Ρομαγγή.
Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορον μόνον πρὸς νότον·
ἀλλὰ τὰ ὄρη τοῦ ἔχουσι παχείας νομάς καὶ
πρὸς τοὺς φέρουσι μάρμαρα, γρανίτην, πορ-
φυρίτην, λιθάνθρακας καὶ ἄλλα ὄρυκτά. Ἐμδ.
5 590 τετρ. χλμ., 122 921 τῷ 1886. Καὶ
διαιρεῖται μὲν εἰς τρεῖς ἐπαρχίας, πρωτεύου-
σαν δ' ἔχει τὴν Γκάπ. Ἐκκλησιαστικῶς δὲ
συνίστησι τὴν ἐπισκοπὴν Γκάπης· δικαστικῶς
δὲ ὑπάγεται εἰς τὸ ἐν Γρενὸβλῃ ἐφετεῖον καὶ
ἐκπαιδευτ. εἰς τὴν ἀκαδημίαν τῆς αὐτῆς πό-
λεως· στρατιωτικῶς δὲ εἰς τὸ 14ον σῶμα,
οὗτινος ἐν Αὐωνί τὸ ἀρχεῖον. Συνετέθη δὲ ὁ
νομὸς οὗτος ἐκ τοῦ Δελφινάτου καὶ μικροῦ
μέρους τῆς Προβητικίας.

Ὁ παραθαλάσσιος Ἄλπειος
(Alpes-Maritimes), ἔχων πρὸς Ν τὴν Με-
σόγειον θαλάσσαν. Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ νο-
μοῦ τούτου, οὖσαν ἐν γένει ὀψηλὴν, ἐπικεῖνται
ἄγχιστα αἱ ἀντηρίδες τῶν Ἄλπεων, καλύπτου-
σαι σχεδὸν ὅλην αὐτὴν καὶ διαλείπεται τερ-
πινοτάτας κοιλάδας. Ἡ βλάστησις εἶναι ἀψι-
λῆς καὶ ποικίλη μόνον ἐν τῇ παραλίᾳ, ἐνθα
ὄχλοι ἡ ἐλαία καὶ πολλὰ θάναρα ὀπωροφόρα
καὶ φυτὰ ἀρωματικά· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὄρειων
ἐκτρέφουσιν ἐξίστα πρὸβατα ἐν παχείαις νο-
μάς, εἴτι δὲ μεταξοσκώληκας καὶ μελίσσας.
Ἡ δὲ βιομηχανία παράγει ἐλαία, ἀρώματα,
χάρτην, σάπωνα, χαπνόν. Ἐμδαδὸν (μετὰ τῆς
μικρᾶς χώρας τῆς ἐκχωρηθείσης τῇ 1860 ὑπὸ
τῆς Ἰταλίας) 3 017 τετρ. χλμ., 238 057 κάτ.
τῷ 1886. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς ἐπαρχίας
καὶ πρωτεύουσάν ἔχει τὴν Νίκαιαν. Ἐκκλη-
σιαστικῶς συνίστησι τὴν ἐπισκοπὴν Νίκαιας·
ὑπάγεται δὲ δικαστικῶς μὲν εἰς τὸ ἐν Αἰξ ἐφε-
τεῖον, ἐκπαιδευτικῶς δὲ εἰς τὴν ἀκαδημίαν τῆς
αὐτῆς πόλεως καὶ στρατιωτικῶς εἰς τὸ 15ον
σῶμα, οὗτινος ἐν Μασσαλίᾳ τὸ ἀρχηγεῖον. Συν-
ετέθη δὲ ὁ νομὸς οὗτος ἐκ μέρους τῆς Προβη-
τικίας (Γρασσική ἐπαρχία) καὶ ἐκ μέρους τῆς
κομητίης Νικίας, τοῦ προσεαρτηθέντος τῷ
1860.

Ἄλπειος Κραίγαι καὶ Κεννί-
ναι Alpes Grajæ et Penninæ (ἐκ τοῦ
κατ. Kraig, πέτρα, βράχος καὶ Penn, κο-
ρυφή), ἀρχαῖος τῆς Ῥωμαϊκῆς Γαλλίας νομὸς, οὗ
κυριώτεροι πόλεις Aventicum, Octodurum,
Seduni, Axima κ.λ.δ., καὶ ὅστις εἶναι ἡ
καθ' ἡμᾶς Σαβοῦα καὶ τὸ Valais. [N. Σ.]

Ἄλπειος Κοττίαι (Alpes Cottiae,
ἑλλ. Ἄλπεις Κουτίαι, Κοττίαι, καὶ μοναχ-
τικῶς ἡ Ἄλπειος Κοττία), ἀρχαία ἐπαρ-
χία (provincia) τῆς Ἰταλικῆς διοίκη-
σεως (diocœse) τῆς Ἰταλικῆς τοπικῆς
(præfectura) ἐπὶ τοῦ Δυτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κρά-
τους, ἥτις πρωτεύουσα τὸ Segusio, τανῦν
Suze. Συνετέθη ἐκ τοῦ ἀρχαίου βασιλείου τοῦ
Κοττίου. (Βλ. λ.).

Ἀλπεις Παραθαλασσίδοι (Alpes maritimae), ἀρχαῖος τῆς Ῥωμαϊκῆς Γαλλίας νομός, οὐσῶς ἐπὶ Αὐγούστου μεταξύ τῶν Κραιγιῶν Ἀλπεων πρὸς Β, τῆς Ναρβωννίδος πρὸς Δ, τῆς Θαλάσσης πρὸς Μ καὶ τῆς Ἰταλίας πρὸς Α. Κατῴκουσιν αὐτὸν διάφορα λιγυστικά φύλα καὶ εἶχε πόλεις κυριωτέρας Vincium, Dinia, Sanitium, Brigantio, Elrodunum, Caturiges κ.τ.λ. — Ὑπῆρξε καὶ νεώτερές τις γαλλικὸς νομός παρὰ Ἀλπείδας ἢ Ἀλπίδας (Alpes maritimae) ἀπὸ τοῦ 1793 μέχρι τοῦ 1814, οὗ τινος πρωτεύουσα ἦν ἡ Νίκαια, καὶ ὅστις περιελάμβανε τὴν κομιτείαν Νίκαιαν, τὸ Μόνονικον καὶ τὴν πρὸς Α τῆς Γαγγίας χώραν καὶ νῦν ὑπάρχει νέος νομός γαλλ. ταυτῶνυμος, ἰδρυθεὶς τῷ 1860, περὶ οὗ ἴδε ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ Ἀλπεῖς ἢ Ἀλπείδοι νομοί. [Ν.Σ.]

Ἀλπῆνα (Alpena). Πόλις ἐν τῇ ἐρμῶν κομιτείᾳ τῆς βορειαμερικανικῆς Πολιτείας Μίχιγκαν, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τουνδερ. ἔχει μεγάλης ἀποθήκας ξυλείας κτλ. καὶ 6158 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀλπηνοὶ (οἱ) ἢ Ἀλπωνος (ὁ). Πόλις τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν παρὰ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν. Κατὰ τὸν Δισγίην, οἱ Ἀ. τὸ Θρόνιον καὶ ἡ Νίκαια ἐδέσποζον τῶν εἰς τὰς Θερμοπύλας παρέδων. [Π.]

Ἀλ' πιατσέρε (ἰταλ. Al piacentro) = «κατ' ἀρέσκειαν». Μουσικὸς ὅρος σημαίνων ὅτι τὸ μέρος, ἐφ' οὗ τίθεται, δύναται νὰ ἐντελεσθῇ κατ' ἀρέσκειαν ὡς πρὸς τὴν ῥυθμικὴν ἀγωγὴν. [Δ.Κ.]

Ἀλπικὰ ἐπαύλια (Alpenwirschaften), ἀγροτικά ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἀκάρπων ὁρέων κτήματα, ἐν οἷς ἀσχολοῦνται περὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ χόρτου καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, ἐπιμελούμενοι μάλιστα βοῶν καὶ αἰγῶν καὶ παρασκευάζοντες ὀρνῶν, τυρῶν, γαλακτίνην (σάχηρον τοῦ γαλακτος) καὶ σπανιώτερον βούτυρον. [Ν.Σ.]

Ἀλπικαὶ ἐταιρίαι (Alpenvereine, ἢ Alpen-Klubs), ἐταιρίαι, ὧν ἔργον ἡ ἔρευνα τῶν περὶ τὰς Ἀλπεῖς ἢ ἡ ὁρογραφία καθόλου, καὶ αἵτινες διὰ περιοδικῶν συγγραμμάτων, ἡμερολογίων, χαρτῶν κ. τ. τ. δημοσιεύονται τάποτελέσματα αὐτῆς, ἠΰξησαν οὖν ὀλίγον μέχρι τοῦδε τὰς περὶ τὴν τοπικὴν καὶ φυσικὴν γεωγραφίαν γνώσεις τῶν λογίων. Πρώτη τούτων εἶναι ἡ ἰδρυθεῖσα ἐν Λονδίῳ τῷ 1857 ἀγγλική· ἐφεξῆς δ' ἐπὶ ποικίλῃ αὐστριακῇ (1862), ἡ ἐλβετικῇ (1863), ἡ ἰταλικῇ (1863), ἡ γερμανικῇ (1869, τῷ δὲ 1874 συγχωνευθεῖσα τῇ αὐστριακῇ), ἡ γαλλικῇ (1874). [Ν.Σ.]

Ἀλπικὴ λαμπηδὼν (Φυσ.) ἡ θαυμασία ἐρυθρὰ χροιά, ἣν προσλαμβάνουσιν ἐν εὐθείᾳ αἱ χιονοσκαπεῖς κορυφαὶ τῶν Ἀλπεων

μικρὸν πρὸ τῆς θύσεως τοῦ ἡλίου. [Τ.]

Ἀλπικοὶ κυνηγῶν, ἰταλ. Cacciatori delle Alpi, ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Γαριβάλδη οἱ συνταχθέντες εἰς στήλῃ τῷ 1859 ἰταλοὶ ἐπιδρομεῖς. [Ν.Σ.]

Ἀλπικὸς ἀσβεστολίθος (Alpenkalk) καλεῖται ἡ ἀσβεστολιθικὴ καὶ παχυντὰ τῶν Ἀλπεων διάπλευσις, ἀνήκουσα εἰς διαφόρους γεωλογικὰς ἡλικίας (τριτογενῇ, κρητιδικῇ, ἰουράσιον καὶ τριαδικῇ). Οἱ ἀσβεστολίθοι τῶν Ἀλπεων οὐ μόνον ἔχουσι πάθει μεγίστας διαταράξεις καὶ ἀνατροπὰς, ἀλλὰ καὶ δεικνύουσι πλείστας πετρογραφικὰς καὶ παλαιοντολογικὰς διαφορὰς πρὸς ἀσβεστολίθους Β. μερῶν τῆς Εὐρώπης. [Κ.Μ.]

Ἀλπῆναι (Alpines), χθαμαλὴ ὁροστομία μέχρις 800 μ., τὸ ὕψος ἐν τῇ γαλλικῇ νομῇ Προδανού στέμια μεταξύ τῶν ποταμῶν Δρουεντία καὶ Προδανού καὶ τῆς διώρυγος Κραπὸν. [Ν.Σ.]

Ἀλπινία ἡ φαρμακευτικὴ (Bot.) Alpinia officinarum Hayne ἢ A. Galanga L., φυτὸν τῆς οἰκ. τῶν Ζιγγιβερωειδῶν (βλ. λ.), αὐτοφύες καὶ συχνὰ καλλιεργούμενον ἐν τῇ ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς Ἀσία διὰ τὸ ἀρωματικὸν ρίζωμα αὐτοῦ, ὅπερ γνωστὸν ἐν τῇ φαρμακοποιᾷ ὡς ρίζωμα Γαλάγγης (Radix Galangae). Ἀναμυγνύεται ἐν τῷ ἐμπορίῳ μετὰ τοῦ ριζώματος τῆς Καμπερλίας (Kaempferia Galanga L.) τοῦ πολὺ κατωτέρως ποιότητος. Πιθανῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἀλπινίαν καὶ ἡ Πεπέρωσις ρίζα τοῦ Διοσκωρίδου. [Θ.Χ.]

Ἀλπῆνο, Πρόσπερος (Pr. Alpino ἢ λατίν. Prosper Alpinus) διάσημος φυτολόγος Ἰταλός, γενν. τῷ 1553 πλησίον τῆς Βικεντίας. Οὗτος ἐποίησε πολυστὰς ἐπιστημονικὰν ταξείδιον εἰς Αἴγυπτον, Κρήτην καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ἐχρημάτισε μετὰ ταῦτα καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Παταύου, ὅπου ἀπεβίωσε τῷ 1617. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων του τὸ σπουδαιότερον εἶναι «De plantis Aegypti εἰς 4^{ον} μετ' εἰκόν. Ὁ Λινναῖος ἀφιέρωσε τὸ γένος Ἀλπινία (βλ. λ.) εἰς αὐτόν. [Θ.Χ.]

Ἀλπιρσβαχ (Alpirsbach), βυρτεμβεργικὴ πόλις, ἔχουσα 1329 κατοίκους τῷ (1880). [Ν.Σ.]

Ἀλπινάχ, ἐλβετικὴ κοινότης τοῦ καντονίου Οὐντερβάλδ ἐν ἐπὶ τῇ Ἀλπινάχ Λίμνῃ, ἥτις εἶναι ὁ ΝΑ ὄρμος τῆς μεγάλης Vierwaldstattersee καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Πλάτου ὄρους, ἔχουσα 1679 κατ. τῷ 1880. [Ν.Σ.]

Ἀλπόσπιτα, χωρ. τῆς Φθιώτιδος, χειμερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἡρακλειωτῶν, ἀπέχον 3 ὥρ. ἀπὸ Λαμίας. Κάτ. 181 τῷ 1870.

Ἀλπουγιάρρεια ἔρη (Alpujarras

ήμισαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἀπ' εὐθείας ὑπαχθεῖσαι, τινὲς δ' αὐτῶν, ὡς τὸ Στρασβούργον, ἀπετιναζάν πρὸς τοῦτο τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων.

Κατὰ τοὺς θρησκευτικούς πολέμους πολλὰ ὑπέστη ἡ Ἀ. Παραδοθέντος δέ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ τριακοναετοῦς πολέμου, μέρους τῆς Ἀ. εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀνεγνωρίσθη τὰ τετελεσμένον τοῦτο γεγονός διὰ τῆς Βεσσαλικῆς εἰρήνης (1648), ὅτε καὶ ὁ τελευταῖος κυρίαρχος τῆς Ἀνω Ἀ. ἀρχιδούξ Φερδινάνδος Κάρολος ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀψβούργων παρέδωκεν ἀντὶ ἀποζημιώσεως εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν τε Ἀνω Ἀ. καὶ ὑπὲρ τὰς 10 αὐτοκρατορικὰς πόλεις. Ἡ ἐν Ἀ. πολυαρχία σχεδὸν ἑλικοσφῶς κατέπευσε τῷ 1697, ὅτε διὰ τῆς ἐν Τρῳίκῃ συνθήκης ἡνώθησαν μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλαι πόλεις. Ὀλίγαι δὲ τῶν Ἀλσατικῶν πόλεων, αἵτινες εἶχον ὑπολειφθῆ ὑπὸ Γερμανοὺς ἡγεμόνας, κατελήθησαν ὑπὸ τῶν Γάλλων τῷ 1793. Ἀλλὰ τῷ 1815, μετὰ τὰς ἡττας τοῦ Ναπολέοντος, τὸ Λανθάου, ὅπερ εἶχεν ἐχωρῶσθαι διὰ τὸν Βωβάν, ἀποσπασθὲν τῆς ἄλλης Ἀλσατίας πηρωρήθη εἰς τὴν Βαυαρίαν.

Μετὰ τὴν γαλλογερμανικὴν πόλεμον τοῦ 1870, ἡ Ἀλσατία, διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Φραγκφορτίου (10 Μαΐου 1871), προσηρτήθη εἰς τὴν Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ἀποτελοῦσα νῦν μέρος τῆς τοπαρχίας Ἀλσατίας — Λορραίνης (βλ. λ.).

Διοικητικῶς ἡ Ἀ. ἀπὸ τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως ἀπετέλει δύο νομοὺς, τὸν τοῦ Κάτω καὶ τὸν τοῦ Ἀνω Ῥήνου. Νῦν δὲ διαιρεῖται εἰς δύο ἐπαρχίας, τὴν Κάτω Ἀλσατίαν, περιλαμβάνουσαν τὸν νομὸν τοῦ Κάτω Ῥήνου μετὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ νομοῦ τῶν Βοσγίων ἀποσπασθέντος καντονίου Σχίρμερκ καὶ μέρος τοῦ καντονίου Σαλας καὶ τὴν Ἀνω Ἀλσατίαν, περιλαμβάνουσαν τὸν νομὸν τοῦ Ἀνω Ῥήνου, ἐξαίρεσει 604 79 τ.χμ. ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ εἰς τὴν Γαλλίαν ἀρθεὶν τμήμα, ὅπερ σχηματίζει νῦν τὴν διοικητικὴν περιφέρειαν τοῦ Βελζό. Ἡ Κάτω Ἀλσατία διαιρεῖται εἰς 8 νομοὺς: Στρασβούργου, Ἐρσταίν, Καγενάου (Ἀινώ), Μόλσχαϊμ, Σχλέτστατ, Βάισσεμβουργ καὶ Νάβερν, — ὑποδιαιρουμένους εἰς 35 καντόνια. — Ἡ Ἀνω Ἀλσατία διαιρεῖται εἰς 6 νομοὺς: Ἀλτλέρχ, Κόλμαρ, Γεββάιλερ, Μυλχάουζεν, Ραππολτσβάιλερ καὶ Θάνν, ὑποδιαιρουμένη εἰς 26 καντόνια. Πληθυσμός. Ἡ Κάτω Ἀ. ἔχει 612 077 κατ. (1885). ἡ δ' Ἀνω Ἀ. 462 549 κατ. Ἐν συνόλῳ δ' ἡ Ἀ. κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1885 ἔχει 1 074 626 κατ. ὧν 19 418 στρατιωτικαί. (Π. Π.)

Ἀλσατία - Λορραίνη. Γερμανικὴ τοπαρχία, ἀπὸ τοῦ 1871. Καίται μεταξύ τῶν 47° 29' καὶ 49° 30' Β. Πλ. καὶ 5° 15'

καὶ 8° 14' Α Μ Γρῆν. Ἀποτελεῖ δὲ τὴν ΝΔ πλευράν τῆς Γερμ. αὐτοκρατορίας καὶ συνήκει πρὸς Β μετὰ τοῦ βαυαρικοῦ Παλατινάτου, τῆς Παραρρηγίου Πρωσίας καὶ τοῦ Λουξεμβούργου, πρὸς Δ μετὰ τῆς Γαλλίας, πρὸς Ν μετὰ τῆς Ἑλβετίας καὶ πρὸς Α μετὰ τοῦ Πάδεν. Τὴν 3/11 Ἀυγούστου 1870 ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἔδρευσε τὴν γενικὴν διακήρυν τῆς Ἀλσατίας, ἧς τὰ ἔρια ὠρίσθησαν διὰ τῆς προκαταρκτικῆς τῶν Περσαλίων συνθήκης τῆς 14/26 Φεβρ. 1871, καὶ ἐκυρώθησαν διὰ τῆς ἐριστικῆς συνθήκης τῆς Φραγκφορτῆς (10 Μαΐου 1871 ν.). Διὰ δὲ τοῦ νόμου τῆς 9 Ἰουνίου 1871 ν. ἡ ἀπὸ τῆς Γαλλίας ἀποσπασθεῖσα χώρα ὠνομάσθη τοπαρχία τῆς Ἀλσατίας-Λορραίνης καὶ ἡνώθη μετὰ τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ τοπαρχία αὕτη ἔχει ἔκτασιν 14 511 τ.χμ. καὶ 1 564 355 κατ. (1885), εἰς ὧν 1 521 740 πολῖται, οἱ δὲ λοιποὶ στρατιωτικοί. Ἐκ τούτων 596 939 ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κάτω Ἀλσατίας: 458 269 εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀνω Ἀλσατίας: καὶ 466 537 εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λορραίνης ἢ Λογγαριθίας. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν αὐτῇ εἶναι ἡ καθολικὴ, ἧς οἱ ἀπαθεῖ ἀνέρχονται εἰς 1 210 297. Οἱ λοιποὶ τῶν κατοικούντων ἀνήκουσιν εἰς τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἄλλας χριστιανικὰς ἐκκλησίας, πλὴν 38 870 ἔβραϊων.

Τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατεν καὶ βροχερὸν ἐν ταῖς κοιλάσιν· ἐπὶ δὲ τῶν ὄρεων εἶναι ψυχρὸν, καὶ ἡ χιὼν πίπτει ἄφθονος. Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἔδαφους εἶναι ποικίλη, ἀποτελοῦσα τρεῖς διαφόρους ζώνας, τὴν ὄρεινὴν, τὴν λοσιώτην καὶ τὴν πεδινήν. Τὰ ὄρη κατέχουσιν ἔκτασιν 2478 τ. χμ. οἱ λόφοι, 8564, αἱ πεδιάδες δὲ καὶ αἱ κοιλάδες 2478. Πρὸς Ν ἔχει διακλάδισιν τινα τοῦ Ἰούρα, ἧς τὸ μεγαλύτερον ὕψος εἶναι 700 μ. Πρὸς Α καίται ἡ μεγάλῃ πεδιάδι τοῦ Ῥήνου, ἐκτετατομένη ἀπὸ τῶν ὄρων τοῦ ποταμοῦ τούτου ἄχρι τῶν προβολῶν τῶν Βοσγίων καὶ ἔχουσα μῆκος 160 χμ. καὶ πλάτος 16—30 χμ. Τὸ κάλλιστον ἔδαφος εἶναι μετὰ τοῦ Ἰλλ καὶ τῶν προβολῶν τῶν Βοσγίων, ἀπὸ τοῦ Κολμάρ ἄχρι τοῦ Στρασβούργου. Τὸ Ἰούρα χωρίζεται ἀπὸ τῶν Βοσγίων διὰ τῆς διόδου τοῦ Βελζό. Τὰ Βόσγια, ἅτινα κατὰ τοὺς Γερμανοὺς εἶναι τὰ εὐσιμὰ σύνορα μετὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν, ἐνῷ οἱ Γάλλοι ὡς τοιαῦτα θεωροῦσι τὸν Ῥήνον, εἶναι κρυσταλλινεῖς μάζαι μετ' ἀπεστρογγυλωμένων κορυφῶν. Ἐχουσι πυκνότερα ἔσση καὶ μέγιστον ὕψος πλεόν τῶν 1250 μ. Αἱ κοιλάδες τῶν Βοσγίων εἶναι στεναὶ καὶ βαθεῖαι ἀρδεύονται δὲ καλῶς καὶ ἔχουσιν ὠραίους λειμῶνας. Καὶ ὑπὸ ὀρυκτολογικὴν ἐποψὴν ἡ χώρα αὕτη εἶναι ἀπολείπεται πολλῶν ἄλλων. Ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται χρυτὸς εἰς μικρὰν ποσότητα, ἀργυροῦ χαλκοῦ, μόλυβδος, ψευδάργυρος, κοβάλτιον, ἀρσενικόν, καὶ πρὸ πάντων σίδηρος, μαρμαρυ-

πρόσφυγται, γύρος, σχιστάλιθοι κτλ. Ποταμούς έχει τὸν Ῥήνον, χωρίζοντα αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Βάδεν, ἐν ζευγνοῦσι 4 σιδηρεὶ γέφυραι· τὰ παραποτάμια αὐτοῦ, τὸν Ἰλλ, τὸν Μάιν, τὸν Σκουερ καὶ ἄλλους πολλούς. Λίμναις ἔχει ἐπίσης πολλὰς, 113 ὁλοσχερῆς καὶ διώρυγας ἔχουσας μήκους ἐν ὧν 433 χμ. ὡν κυριώτερά εἰναι ἡ ἐνοῦσα τοὺς δύο ποταμούς Ῥήνον καὶ Ῥοδανόν, καὶ δι' αὐτὴν τὴν βόρειον θάλασσαν μετὰ τῆς Μεσσηγίου. Ἡ γερμανία ἐν αὐτῇ δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, ἐξαιρουμένης τῆς καλλιεργίας τῶν λειμῶνων. Τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων αὐτῆς εἶναι καπνὸς, λυκίσκος, λίνον, καὶ κάνναβις. Ἡ κτηνοτροφία ἀναπτύσσεται ὁσημέραι. Ἡ βιομηχανία τῆς Ἀλσατίας συνίσταται ἰδίως εἰς κλωστοϋλικούς, ἀρτοποιεῖα καὶ τινα ὑφαντουργεῖα· ἡ δὲ τῆς Λορραίνης εἰς σιδηρουργεῖα, ὑφαντουργεῖα, ἐργοστάσια πορσελλάνης, ζυθοποιεῖα κτλ.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ἡ τοπαρχία αὕτη διαίρεται εἰς τρεῖς ἐπαρχίας· τὴν Ἀνω Ἀλσατίαν, τὴν Κάτω Ἀλσατίαν καὶ τὴν Λορραίνην. Αἱ ἐπαρχίαι διαίρονται εἰς 22 περιφέρειας, ὧν δύο ἄστικαί, ἡ τοῦ Στρασβούργου καὶ τοῦ Μέις, καὶ 20 ἄγροτικαί, εἰς 95 καντόνια, καὶ 1699 δήμους, ὧν 560 ἐν τῇ Κάτῳ Ἀλσατίᾳ, 385 ἐν τῇ Ἀνω καὶ 751 ἐν τῇ Λορραίνῃ. Τὴν ὅλην τοπαρχίαν διοικεῖ εἰς γενικὴς διοικήσεως ἡ τοπαρχία, ἐδρεῖον ἐν Στρασβούργῳ. Πρῶτος δὲ τοιοῦτος διορισθὲν ὁ στρατάρχης Μαντάφελ. Ἐκαστὴ ἐπαρχία προέσταται ἐπαρχος, ἐπαρχιακὸς πρόεδρος καλούμενος, ἐδρεῖον ἐν τῇ πρωτεύουσιν αὐτῆς.

Ἐν Στρασβούργῳ ὑπάρχει Πανεπιστήμιον (τὸ τοῦ «Ἀυτοκράτορος Γουλιέλμου») καὶ ὡς προσηγορία τοῦτου πλουσίᾳ βιβλιοθήκη. Πλὴν τούτου ἡ μέση ἐκπαιδευτικὴ ἡρίβη (τῷ 1882) 20 ἰδρύματα, λύκεια, γυμνασία, πραγματικὰ σχολὰ κτλ. Ἡ δὲ κατωτέρα ἐκπαιδευτικὴ ἥτις εἶναι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ τοπάρχου καὶ τὸν ἐγγον τοῦ νομαρχιακοῦ ἐπόπτου, εἶναι ἀρκούντως διαδεδομένη. Ἐν ἐκάστῳ δήμῳ ὑπάρχουσιν ἐν ἡ καὶ πλείονα δημοτικὰ σχολαί, διδασκαλεῖα δὲ καὶ προπαρασκευαστικὰ σχολαί ἐν ταῖς κυριώτεραις τῶν πόλεων.

Ἐν τῇ τοπαρχίᾳ ταύτῃ εἶναι δύο ἐπισκοποί, ὁ τοῦ Στρασβούργου καὶ ὁ τοῦ Μέις. Τοῦ μὲν πρώτου ἡ δικαιοδοσία ἐκτείνεται ἐν τῇ Ἀνω καὶ Κάτῳ Ἀλσατίᾳ, τοῦ δὲ δευτέρου ἐν τῇ Λορραίνῃ. Ἐν Στρασβούργῳ καὶ Μέις ὑπάρχουσιν ἱεροσπουδαίαι, ἐν δὲ τῇ Μόζελ καὶ ἑλληνοεπισκοπικῇ Φιλοσοφικῇ σχολῇ. Τῆς ἐπικρατέστερης ἐκκλησίας προέσταται ἀνωτάτη ἐκκλησιαστικὴ Σύνοδος, καὶ πενταμελὲς Διευθυντήριον. Διευθύνουσι δ' αὐτὴν 7 ἐφορεῖαι καὶ 30 πρεσβύτεροι. Ἡ τῶν διαμαρτυρουμένων ἐκκλησία ἔχει 5 πρεσβύτερια, ἡ δὲ ἐδραϊκὴ 3 συναγωγὰς.

Ἡ συγκαίνωσις εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη. Τῷ 1882 ὑπῆρχον 1170 χμ. ὁδῶν τοῦ Κράτους, 710 χμ. ἐπαρχιακῶν καὶ 5912 χμ. νομαρχιακῶν, 1395 16 χμ. σιδηρεὶ γραμμαὶ καὶ 1380 τηλεγραφικαὶ γραμμαι, ἔχουσιν σιδηρὰ μήκους 1515 χμ.

Στρατιωτικῶς ἡ Ἀλσατία-Λορραίνη ἀποτελεῖ τὴν περιφέρειαν τοῦ 15 στρατ. σώματος. Τὴν δ' ἐν καιρῷ εἰρήνης προορᾷ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀποτελοῦσι, πλὴν τοῦ 15 σώματος, ἡ εἰς αὐτὸ προσηρτηθεῖσα βασιρικὴ ταξιαρχία (προορῶσα ἐν Μέις), μέρος τοῦ 8 πρωσσικοῦ σώματος (ἐν Λορραίνῃ) καὶ μέρος τοῦ 11 (ἐν τῇ Ἀνω Ἀλσατίᾳ). Τὸ 15 στρατ. σῶμα ἐνισχυθὲν δι' ἰσχυρὰς μεραρχίας ἵππικοῦ καὶ ἀπὸ τῆς 1 Ἀπριλ. 1887 (v) διὰ τρίτης μεραρχίας πεζικοῦ (38), ἐπίσης καὶ διὰ πέλων προορικών πυροβόλων καὶ σκαπανέων.

Οἰκονομικὰ. Ὁ τακτικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ 1888—1889 ἀναγράφει ἀναβαρύνεσθαι ἔσοδα μάρκα 43 793 638 καὶ ἔξοδα μάρκα 41 245 282· ὁ δὲ ἐκτακτός ἔσοδα 381 800 μ. καὶ ἔξοδα 2 940 156, τοῦ ἐλλειμματος καλυπτομένου ὑπὸ τοῦ πλεονάσματος τοῦ τακτικοῦ. Τὸ δημόσιον χρεὸς κατὰ τὸ τέλος τοῦ οἰκονομικοῦ ἐτους 1887—1888 ἀνέφαιτο εἰς μάρκα 798 945. [Π.Π.]

Ἀλσούρικε (Halsbrücke). Χωρίον τοῦ σαξονικοῦ νομοῦ τῆς Δρίσσης παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ φρενιδεργίου Μοῦλδερ· ἔχον 1671 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀλσεν, μικρὰ τῆς Πρωσίας νῆσος ἐν τῇ μικρῇ Βέλτῃ, ὑπαγμένη εἰς τὴν Σουηδουρικήν ἐπαρχίαν τοῦ νομοῦ Σλέττιν-Κολσταίν, διαχωρίζουμένη δὲ τῆς χερσονήσου Σουηδίας διὰ τοῦ ἀλτενισου σούνδ ἡ πόρθημα καὶ ἔχουσα ἐμδ. μὲν 310 χμ., κατ. δὲ 24 000. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Σουηδούργεν. Οἱ πρῶτοι καταλαβόντες αὐτὴν τῇ 17/20 ἰουλίου 1861 ἀγχορίσθησαν ἐπειτα τὰ παράλια. [Ν.Σ.]

Ἀλσένου (ἰταλ. al segno) «ἐκ τοῦ σημείου» (συνήθως μόνον τὸ σημῖον §)· ἐν τῇ μουσικῇ σημαίνει· ἐν τοῦ σημείου πάλιν ἀρχεσθαι. Ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ da l segno σημαίνει· ὅτι ἡ ἐπαναλήψις ἀρχεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σημείου καὶ λήγει εἰς τὸ ἄτερον τοιοῦτον. [Α.Κ.]

Ἀλσίνη (Βοτ.) (Alsine Wahlenb.) γένος τῆς οἰκ. τῶν Ἀλσινιδῶν (βλ. λ.). φυτὸ ποῖον ὡς τὰ πολλὰ τῆς Εὐρώπης, ἔχοντα ἀνθὴ μικρὰ λευκὰ ἢ σπανίως ὑπερύθρα, στέμνα 5 καὶ πέταλα 5, στίλους 3 καὶ κάλων τριῶν. Εἶδη ἑλληνικά 20 περίπου, εἰς τὴν ἀξιολογούμενα ἡ Α. ἡ Παρνασσισκὴ (Α. Parnassica Boiss. et Sprun.) σχηματίζουσα πυκνὰ καὶ στερεογύλα στιβάδια, ἅτινα ὅτε κατὰ τὴν ζυθρὴν εἰσι κακοσημένα διὰ πολυπληθῶν λευκῶν ἀστερισμοειδῶν ἀν-

θεῶν ἐπιχαρίτως σκεπάζουσι κατὰ τι τὴν γυνώσκειν τῶν πατρῶδων κορυφῶν τοῦ Παρνασσῶς καὶ ἄλλων ὑψηλῶν ὄρεων τῆς Ἑλλάδος ἢ Ἀ. ἢ ἑ α ρ ι ν ῆ ἢ Ἀ τ τ ι κ ῆ (A. vernana. Attica Boiss.), κοινὴ ἐπὶ τοῦ Ὑμητοῦ καὶ ἄλλων καὶ ταῦτα μὲν πολυετῆ, ἐπίτειος δὲ ἢ Ἀ. ἢ λ ε π τ ὅ φ υ λ λ ο ς (A. temnifolia L.) κοινὴ ἐν ἀνέμοις. — Τῆς Ἀ λ σ ι ν ῆ ς τῶν ἀρχαίων ἢ ἐρμηνεῖα ἀμφιβολος. [Θ. X.]

Ἀλαινώδη (B o t.) = Alsineae, οἰκογένεια ἐπιθαλαμίων φυτῶν, ἥτις ὑπὸ τῶν πλείστων βοτανικῶν θεωρεῖται μόνον ὡς φυλὴ Κ α ρ υ φ υ λ λ ω δ ὶ ν (βλ. λ.). Διακριτικὸν χαρακτῆρα ἔχουσι τὴν κάλυκα διηρημένην εἰς πέντε σέπала. Εἰσὶ ποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀφανῆ μετὰ ἀνθέων μικρῶν λευκῶν ἢ σπανίως ὑπερόχρων. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν ἢ Σ π ε ρ γ ῦ λ ῆ (Spergula), τὸ Λ ε π ῖ γ ο ν ο ν (Lepigonum ἢ Spargularia), ἢ Β υ φ ο ν ῖ α (Buffonia), ἢ Ἀ λ σ ῖ ν ῆ (Alsine βλ. λ.), τὸ Ψ α μ μ ὅ χ ο ρ τ ο ν (Arenaria), ἢ Σ α γ ῖ ν ῆ (Sagina), τὸ Κ ε ρ ἄ σ τ ι ο ν (Cerastium) κλπ. [Θ. X.]

Ἀλσέθεν. Πόλις τῆς πρωσικῆς τοπαρχίας Σαξονίας ἐν τῷ νομῷ Μέρσεβουργ ἐπὶ τῇ ποτ. Σάλα, ἔχουσα 2888 κατ. τῷ 1880. — Πλησίον αὐτῆς κεῖται τὸ χωρίον Ἀλτ - Ἀλσέθεν (Παλαιὸν Ἀ.) ἔχον 2157 κατ. [Π.]

Ἀλσούφι, ἐπίσημος Πέρσης ἀστρονόμος τοῦ 10^{ου} μ. Χ. αἰῶνος. [Δ.Κ.]

Ἀλστ (Aalst, Aelst) καὶ Ἀλοστ (Alost) ὄχυρά πρωτ. τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Ἀνατολικῆς Φλάνδρας, κειμένη παρὰ τὴν ποτ. Δένδερ καὶ ἔχουσα κατ. 22431 τῷ 1885. Ἐξαιρετος ὑφαντικὴ καὶ ποικιλικτικὴ βιομηχανία. [N.Σ.]

Ἀλστερ, ποταμὸν πηγάζον μὲν παρὰ τὸ ἐν Ὀλλανδίᾳ Γεισελδέκ, παρέρρεον δὲ τὸ Ἀμβούργον, ἐνθα εἰς λίμνην ὅλην εὐρυνόμενον ὀνομάζεται μ ἑ γ α ς Ἀ λ σ τ ε ρ ἢ Ἀ λ σ τ ε ρ ὁ ἐκ τὸ ς τ ῆ ς π ὅ λ ε ω ς, καὶ διερχόμενον εἰτα τὴν πόλιν, ἐνθα καὶ ἐτέραν λίμνην συνίστησι καὶ καλεῖται Ἀ. ὁ ἐντὸς τῆς πόλεως, τέλος ἐκβάλλει μετὰ ῥέον 52 χλμ. εἰς τὴν Ἀλδίν. [N.Σ.]

Ἀλστένχ (Halstead). Κώμη τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Ἑσσεξ 72 γμ. ΒΑ τοῦ Λονδίνου, ἔχουσα ὠραίον γοθικὸν ναόν, βιομηχανίαν καὶ 5804 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀλστον (Alston), ἀγγλικὴ πόλις τῆς Κουμπερλανδικῆς κομητείας ἐπὶ τῷ ποταμῷ Τύνη, ἔχουσα 4621 κατ. τῷ 1881. Παρ' αὐτὴν μεταλλεῖα. [N.Σ.]

Ἀλστονία (B o t.) Alstonia, R. Brown), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀποκυνωδῶν, ἀπερωθὲν τῷ Ἀγγλῷ ἱατρῷ καὶ βοτανικῷ Κάρλῳ Alston (γενν. 1683, + 1760). Δεν-

δρώδη φυτὰ τῆς Ἰνδίας καὶ Αὐστραλίας, ὡς τὰ σπουδαιότερα εἶδη εἰσὶν ἢ Ἀ. ἢ σ χ ο λ α ρ ῖ α (A. scholaris R. Br.), ἥς ὁ φλοιὸς (Ditt. bark ἀγγλ.) ἐμπειρεῖται ἀλκαλοειδῆ τινα αντιπυρετικά. Ἀ. ἢ σ υ σ φ ρ ι γ κ τ ῆ (A. constricta F. v. Muell.), ἥς ὁ ἀρωματικὸς φλοιὸς ἔχει ὀσπύτως τονικὰ καὶ ἀντιπυρετικά δυνάμεις· τέλος ἢ Ἀ. ἢ π τ ε ρ ω τ ῆ (A. plumosa Hook.), ἥς ὁ χυμὸς παρέχει ἐν ταῖς νήσοι Φιδζὶ εἶδος ἐλαστικοῦ κόμματος ἢ καθυστεροῦ (ἀγγλ. Fidji-robber ἐν τῷ ἐμπορίῳ). [Θ. X.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Alstonia scholaris Ὁ φλοιὸς τοῦ δενδρώδους τούτου φυτοῦ ἐνέχει δύο ἀλκαλοειδῆ, τὴν διταμίνην καὶ τὴν ἐχिताμίνην καὶ εἶναι ἐν πολλῇ χρήσει ἐν Ἰνδίᾳ πρὸς τὴν χρονίαν διάρροϊαν καὶ τὴν δυσεντερίαν, παρεχόμενος καὶ ὡς τονικὸν κατὰ τὴν ἀνάγκην πρὸς ἐπακλουθεύσαν ἀτονίαν. Χ ο ρ ῆ γ σ ῖ τ α ἰ εἰς κόβιν ἀπὸ 10 — 20 σιτ. ἢ εἰς ἐγγύμα εἰς 1½ ούγγ. [B. Π.]

Ἀλστονίτης ἀρυκτὸν τοῦ βασιρῆμενος ἔρθε συστήματος σκλ = 4...4, 15, εἰδ. Βάρ. 3, 15...3, 76 ἄκρους φαίδιλευκος. Ἐχει λάμπην στεατοειδῆ ὀσείνη, διαφύσσον. Εἶνε ἰσόμορφος παρὰ μίξις δευανθρακίωματος βαρίου (66,33 %) καὶ δευανθρ. ἀσβεστοῦ (33,67). Πρὸλ. λ. Β α ρ υ τ α σ δ ε σ τ ῖ τ ῆ ς. [K.M.]

Ἀλστρομερία (B o t.) (Alstroemeria L.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀμαρυλλιδῶν εἶδη πολυάρθμα θάλαμῳ τοῦ Περῶ καὶ τῆς Χιλῆς, ἐξαιρετα διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν ποικιλοχρῶν ἀνθέων. Τὰ γυναιότερα ἐν τοῖς κήποις εἰσὶν ἢ Ἀ. ἢ ψ ι τ τ α κ ῖ ν ῆ (A. psittacina Lehm), Ἀ. ἢ ἄ λ λ ο ῖ ὅ χ ρ ο υ ς (A. versicolor), Ἀ. ἢ χ ρ υ σ ὅ χ ρ ο υ ς (A. aurantiaca Don.) κτλ. Ὁφέλιμοι καὶ αἱ φυματώδεις ρίζαι αὐτῶν ὡς λίαν ἀμυλῶχη· ἰδίως δὲ καλλιστεροῦνται πρὸς τοῦτο ἐν τῇ Χιλῇ ἢ Ἀ. ἢ ὠ χ ρ ἄ (A. pallida Graham), Ἀ. ἢ ἐ δ ὠ δ ῖ μ ο ς (A. ἢ Bomaria edulis Tuss.) καὶ Ἀ. ἢ Κ α λ δ α σ ι α ν ῆ (A. ἢ B. Caldasiana Humb. et Kunth.). [Θ. X.]

Ἀλσφελδ. Πόλις τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Ἑσσης ἐπὶ τῷ ποταμῷ Στάλμ, ἔχουσα 3972 κατ. τῷ 1880. [N.Σ.]

Ἀλσώδη (B o t.) (Alsodineae DC) φυλὴ τῆς οἰκογ. τῶν Ἰωδῶν. Δένδρα ἢ θάμνοι τῶν ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς χωρῶν, ἔχοντα ὡς διακριτικὸν χαρακτηριστικὸν ἀπὸ τῶν κατ' ἐξοχὴν Ἰωδῶν τὴν πενταπέταλον ἀκτινόμερον στεφάνην. Τὸ κύριον γένος ἢ Ἀ λ σ ὠ δ ε ῖ α (Alsodeia Thouar). [Θ. X.]

Ἀλταξιμουθιακόν (Ἀ σ τ ρ.) ἢ γυνικὸν ὄργανον. Ὅργανον εἶρον καὶ ἐριζόντιον κύκλον πρὸς μέτρησιν τοῦ Ἀξιμουθίου καὶ κἀποτὸν πρὸς μέτρησιν τοῦ ὑπὲρ τὴν ἐρίζοντος (γωνιακοῦ) ὕψους. Ἡ ἀκρίβειος γίνεταί (ἀκριβεστέρον) διὰ τηλασκοπίου ἢ καὶ διὰ

διέπρασ. Ἡ ἀνομοσία εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ Ἀλτιμού καὶ altitudo = ὕψος. [Δ. Κ.]

Ἀλτάια ἔρ η, συστάδες μεγάλων τῆς Ἀσίας ὄρεων, ὧν αἱ ἀνατολικαὶ ἔχουσι καὶ ἴδια ὄρη, ἐπικαλούμεναι Ταγγινούαι, Σαϊ-ανουκαί, ὕψηλά Κεντάια, Δαυρικά ἔρη κ.λ.τ., ἐνὸνται δὲ ἡ ὅλη ὁροστοιχία μὲ τὰ ΒΑ κεί-μενα Ἰαβλονούια καὶ Στανουβία ὄρη, τὰ ἐπεκ-τεινόμενα μέχρι τοῦ Βεργίνειου πορθμοῦ. Φερόμενα δὲ τὰ Ἀλτάια μεταξὺ Σιδηρίας καὶ Καλμουκίας τῆς σιναϊκῆς, πρὸς Β ταύτης καὶ πρὸς Ν ἐκείνης, συνιστῶσι τὴν βορείαν πτέρυγα τοῦ κεντρικοῦ τῆς Ἀσίας καὶ μεγάλου ὁροσ-στημάτος, δηλαδὴ τῶν Ἰμαλαίων, καὶ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσιν αἱ πηγαὶ τῶν μεγάλων ἀρκτικῶν ποταμῶν Ἰρτύσου καὶ Ἰενισέα. Οἱ Εὐρωπαῖοι γεωγράφοι καλοῦσι μὲν καὶ Ἀλτάια καὶ παλ-λῆς τὰ ὄρη, τὰ ἐν Σιδηρίᾳ διακλαδούμενα καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰρτύσου διαρρέεμενα, καὶ τότε ἐνδύνται τοῖς τῶν ὄρη Κολυβάν, Κουζινέτς, Σαλαήρ, τὰ δὲ μετὰ τὰ Ἀλτάια ἐκτει-νόμενα νοτιώτερον καὶ περιέχουσιν τὸ ὕψιστον τῶν ὄρων πάσης τῆς πτέρυγος, οὗτος ἡ κορυφὴ καλούμενη Ἀλτάι-Νιρό, μετε-φρίσσεται εἰς ὕψος 3600 καὶ ἐπέκεινα μέτρων. Τὰ Ἀλτάια, κατ' ἐξοχὴν μεταλλοῦχα, ἐρεί-δονται ἐπὶ ὁροπεδίων γρανιτικῶν, ὧν αἱ βρά-χοι ἀποτριβόμενοι καλύπτουσι διὰ καλῶν καὶ ἁμμου κορυφὰς καὶ κλιτύς, καὶ εἶναι ὡς πελώριον τι ἀκρωτήριον ὑπὸ εὐρείας θαλάσ-σης περικυκλωμένον καὶ εἰς προσχώσεις απο-τριβόμενον, ἐν αἷς ἐγκρύπτονται ἀρόητοι με-ταλλικοὶ ὀρυκτοὶ. Ἡ λέξις Ἀλτάι ση-μαίνει χρυσοῦν, ἐγκρύπτονται δὲ τὰ Ἀλ-τάια χρυσὸν καὶ ἀργυρὸν καὶ χαλκόν, ἀτίνα ἐξορύττουσιν οἱ περίοικοι ἀπὸ τοῦ 1747.

Ἀλτάια ἡ τοπαρχία (διαμέρισμα τῶν ἀλταϊκῶν μεταλλουργειῶν ἢ περιφέρεια τῶν κολυβανικῶν καὶ βοσκραπενσικῶν μεταλ-λουργειῶν) καλεῖται ἡ ἐν τῇ Τορκικῇ κ υ-δερνεῖᾳ ἡ κορυφὴ τῆς ἀσιατικῆς Ῥωσσίας διοί-κησις μεταλλείων, διηρημένη εἰς τὰς πε-ριφέρειάς Ζαίνσκιην, Κουζνέσκιην, Βαρναου-κίαν, Βιγισκιήν. Ἔχει ἐμβαδὸν 483 000 τ.μ., περίπου καὶ 560 000 κατ. Ἐν τοῖς μεταλ-λουργείοις τῆς διοικήσεως ταύτης, ἡς πρω-τεύουσα καὶ ἔδρα τῶν μεταλλουργικῶν ἀρχῶν εἶναι ἡ Βαρναούλη, ἐξορύσσονται ἐν ἀεθονία μάλιστα μὲν ἀργυρὸς καὶ χαλκός, ἀλλὰ καὶ χρυσός. [Ν. Σ.]

Ἀλταϊκά ἔθνη καὶ Ἀλταϊκά γλῶσσαι. Ὑπὸ τὰ γενικὰ τοῦτο ὄνομα εἰληγμένον ἐκ τῶν Ἀλταϊκῶν ὄρεων ἐηλοῦται συνήθως μεγάλη οἰκογένεια Του-ρκανικῶν ἢ Ταταρικῶν γλῶσσων, διηρημένων εἰς πολλοὺς ἁλδαῖους, ὧν ἡ ἀρχικὴ κατοικία ὑποτίθεται ὅτι ἦσαν τὰ Ἀλτάια ὄρη καὶ ἅπαντα ἢ ἀπὸ Ἀλταϊκῶν ὄρων μέχρι τῶν Οὐραλίων ἐκτεινόμενη χώρα. Ὀνομαστότεροι

κλάδοι τῆς οἰκογενείας ἀριθμοῦνται πέντε, ἦτοι ὁ Τουγγουσικός (ἐν ᾧ περιλαμβάνεται καὶ ὁ Μαντσουρικός), ὁ Μογγολικός, ὁ ὁμιῶς Τουρανικός ἦτοι Τουρκικός, ὁ Σαμογεδικός καὶ ὁ Φιννικός. Εἰς τὴν μεγάλην ταύ-την οἰκογένειαν ὑπάγεται καὶ τὸ Οὐγγρικὸν ἔθνος ἐν Εὐρώπῃ καὶ τὰ Ταμ. ο. υ. λ. κ. ἂ ἔθνη τῶν Ἰνδῶν, ὧν ἀμφοτέρων αἱ γλῶσσαι εἶναι Τουρανικαί. [Π. Κ.]

Ἀλταῖτης (ἐντελλύριος μέλυθος) ὀρυ-κτὸν τῶν κυβικῶν εὐρισκόμενον συνήθως εἰς συσσωματώματα, σπλ = 3... 3,5, εἰδ. βάρ. = 81... 8,2, ἔχον δὲ χροὸν κασσιτερόλευκον, ἐπερ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας καθίσταται κίτρινον. Συν-ίσταται ἐκ τελλυρίου (38, 21) καὶ μολύβδου (61, 79). Ἐντὺς ἀνοικτοῦ σωλήνος πυρούμενος σχηματίζει περὶ τὸ βασανίζμενον τεμάχιον δακτύλιον ἐκ λευκῶν σταγόνων καὶ ἀπωτέρω λευκὸν ἐπάνθημα ἐπὶ ἀνθρακὸς πυρούμενος διὰ τῆς ἐπαναγωγικῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ τέκε-ται εἰς σφαιρίον, ὅπερ ἐξαχνίζεται ἀπολούθως, ἐπικαθήμενον πλησίον τοῦ λακωνίσκου ἐπαν-θήματός τινας μεταλλικῶς λάμποντος, ἀπωτέρω δὲ λευκοῦ. Ὑπὸ δόξαζωτου ἀπορρευστοῦται. Ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν Ἀλταίων ὄρων, ἐν Χιλῇ κτλ. (Κ. Μ.)

Ἀλταῖτιγγ (Altötting, ἢ Altan-Oetting), βουαρικὴ κομπολις τοῦ νομοῦ Ἀνω Βουαρίας πλησίον τῶν αὐστριακῶν με-θερίων, ἔχουσα 3059 κατ. τῷ 1880. Αὐτόθι ναῖδον τοῦ (6' αἰῶνος, ἐν ᾧ ἀρχαία μέλαινα εἰκὼν τῆς Παναγίας, δι' ἣν πλείστοι σφρέ-ουσιν κατ' ἔτος προσκυνηταί. Πλησίον πηγὴ ἱαματικὴ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καλούμενη, καὶ ἡ πόλις Νέον Ἀλτίγγ (Neu Oetting), ἔχουσα 2452 κατ. [Ν. Σ.]

Ἀλταμούρα. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐ-παρχίας, Terra di Bari, ἔχουσα 2013 κατ. τῷ 1881 καὶ ἀξιολόγον ἀρχιερατικὸν καθ. [Ν. Σ.]

Ἀλτάρ δὲ λός Εὐολλάνες ἢ Κ α-π ά κ Ο ὕ ρ κ ο ὕ, ἡφαίστειον τῆς ἐν τῇ νοτ. Ἀμερικῇ Ἰσημερνιας (Ecuador) πρὸς Α τοῦ Ριοδάμπα, 5401 μέτρων ὕψηλόν. [Ν. Σ.]

Ἀλτβάσσερ (Altwasser) χωρίον τοῦ πρωσσικοῦ νομοῦ Βρεσλάου τῆς ἐπαρχίας Βαλ-δεμβούργ, ἔχον 8699 κατ. τῷ 1885. Ἔχει πολλὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, ἀνθρακω-ρυχεῖα, πηγὰς μεταλλικῶν ὑδάτων. Τὰ ὕδατα τούτων εἶνε ψυχρά (8°, 7). Ἐλαφρὸς σιδηροῦχα, περιέχουσιν ἄθρονον διαανθρακικὸν ἀσέθειον (διαανθρακικοασέθειοχ, Eaux bicarbo-natées calciques) καὶ παραγίγλονται εἰς λούσιν καὶ πρὸς πόσιν κατὰ παθήσεων ἐντε-ρικῶν καὶ ρευματικῶν. Ἐπερ ἡ τῶν λου-τρῶν ἀπὸ 20 Μαΐου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου, Τέσσαρα ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα. [Π. Π.]

Ἀλτδάμ (Altidamm). Πόλις τῆς πρωσ-σικῆς ἐπαρχίας Πομερανίας, ἀπέχουσα 9 χμ.

ΑΝΑ τοῦ Στέτιν, ἔχουσα δὲ πολλὰ βιομηχανικά ἐργαστήρια. Κατ. 1840 τῷ 1885. [Π.]

Ἀλτδορφ (Altdorf) 1) βαυαρικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Νορμπεργίης ἐν τῇ Μείσση Φραγκωνίᾳ ἐπὶ τῷ ποτ. Σβάρτερχ ἔχουσα 3293 κατ. (1880). Τῷ 1623 συνέστη ἐν αὐτῇ Πανεπιστήμιον, ἔπειρ τῷ 1809 ἐνώθη μετὰ τοῦ τῆς Ἐρλάνγκεν. 2) τμήμα τῆς βορρεμβεργικῆς πόλεως Μαϊνγάρτεν, καθέδρα δὲ τῶν Γουέλφων, οἵτινες ἐξ αὐτῆς προσηγορεύοντο κ. ὁ μ. η. τ. ε. **Ἀλτδορφ** 3) ἐν Οὐρί τῆς Ἑλβετίας. Βλ. Ἀλτορφ. [Ν.Σ.]

Ἀλτέα, Πόλις τῆς Ἰσπαν. Ἐπαρχίας Ἀλικάντης ἐν τῷ διαμερίσματι Καλλιζα δὲ Ἐνσαρρίδ, ἔχουσα 5 869 κατ. (1877). [Π.Π.]

Ἀλτεγκίρχεν (Altenkirchen) 1) Πρωσσικὴ κώμη, πρωτεύουσα τῆς Ἀλτεγκίρχικῆς τοῦ Κόβλεντς νομοῦ ἐπαρχίας (ἐμβ. 638 τχμ., 60 601 κατ. τῷ 1885), οἰκουμένη ὑπὸ 1 543 κατοικῶν. Παρ' αὐτὴν μάχαι γάλλων καὶ αὐστριακῶν τῇ 24 μαΐου (1 ἰουν.) καὶ 9/20 σεπτ. 1796. 2) Πρωσσικὴ κώμη τοῦ Στραλσούνδεν νομοῦ ἐπὶ τῆς νήσου Ρύγεν, πρωτεύουσα δὲ τῆς χειρσονήσου Βιττώφ. [Ν.Σ.]

Ἀλτεμβέκεν (Altenbeken), πρωσσικὴ κώμη τῆς ἐπαρχίας Παδερβόρν τοῦ νομοῦ Μινδεν, ἔχουσα 1352 κατοίκους. Παρ' αὐτὴν σιδηροδρομικὴ. [Ν.Σ.]

Ἀλτεμβέργ (Altenberg). 1) Ὁρεινὴ κώμη τῆς Σαξονίας ἐπὶ τῷ Γρτε ἐν τῷ νομῷ Δρέσδης, ἔχουσα 1915 κατ. τῷ 1885. Ἐν τῷ παρ' αὐτὴν βουνῷ Γέιτγγ ἀξιόλογα κασιτερωρυχεῖα. 2) Πρωσσικὸν χωρίον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μυλχάμ τοῦ νομοῦ Κολωνίας, ἐν ᾧ ἦν ἀλλοτε περιφράξις τῆς μονῆς Κιστερκίων. — 3) Altenberg ἢ Vieille-Montagne, ὄρεινὴν παρὰ τὸ Ἀκουιγκανεν χωρίον, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι κοιτάσματα καδμείας ἢ ἀνθρακικοῦ ψευδαργύρου. [Ν.Σ.]

Ἀλτεμβούργον (Altenburg), ἔδρα καὶ πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου Σαξονία κ. ὁ. ὁ. Ἀλττεμβούργου οὐ μακρὰν τοῦ ποτ. Πλαίστης ἐν Ὁστερλάνδῃ, ἔχουσα 29 110 κατ. τῷ 1885. ἔχει ἀρχαίαν βιομηχανίαν καὶ ζωηρὸν ἐμπόριον. Βλ. καὶ λ. Σαξονικὴν Ἀλτεμβούργον. [Ν.Σ.]

Ἀλτεμβούργον (γερμανικόν). 1) Αὐστριακὴ κώμη, ἔχουσα 965 κατοίκους, κειμένη δ' ἐν τῇ Βρουννικῇ τοῦ κάτω Αὐστριακοῦ ἀρχιδουκάτου ἐπαρχίᾳ ἐγγὺς ἀπὸ τοῦ ὁρίου τοῦ Βιέννης. 2) Ἀλττεμβ. ἐπὶ τῷ Κάμπη, κώμη τῆς Χορνικῆς τοῦ κάτω Αὐστριακοῦ ἀρχιδουκάτου ἐπαρχίας. [Ν.Σ.]

Ἀλτεμβούργον (οὐγγρικόν). 1) ἡ Μαγυάρ — Ὁβάρ οὐγγριστί — κωμόπολις κειμένη ἐνθα ἡ Λειθα εἰσβάλλει εἰς τὸν Δανούβιον, ἔχουσα δὲ 8 500 κατοίκους καὶ σπορὰν γεωπονικὴν. 2) Ἀλττεμβ. ἡ μέγα

Σλαττιν, ὄρεινὴ τῆς Τρανσυλβανίας κ. ὁ. ὁ. Βλ. Ἀβρουδβάνια. [Ν.Σ.]

Ἀλτενα, πρωσσικὴ πόλις, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας (ἐμβ. 661 τχμ., κατ. 72 575 τῷ 1885 τοῦ νομοῦ Ἀρνοβέργ) ἔχουσα 9 387 κατ. Ἐν αὐτῇ εὐρεῖα καὶ ἐξαιρετικὴ σιδηροδρομικὴ παρ' αὐτὴν δὲ χωροθεσητικὴς πύργος, ἄλλοτε μέχρι τοῦ 1249 καθέδρα τῶν κ. ὁ μ. η. τ. ο. ν. Ἀλττεν. [Ν.Σ.]

Ἀλτεναου (Altenau), ὄρεινὴ κωμόπολις τῆς Πρωσίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τσέλλεφελδ, ἔχουσα 2 152 κατ. τῷ 1880. Παρ' αὐτὴν ἀργυρορυχεῖα. [Ν.Σ.]

Ἀλτενδόρφ (Altendorf), πρωσσικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἐσσεν τοῦ νομοῦ Δύσσελντορφ, βιομηχανικὴ καὶ πλήρης ἐργαστηρίων, κατοίκους ἔχουσα μετὰ τῶν παρακειμένων κωμῶν Φρονχάουτεν καὶ Χολστεργάουτεν 25 696 τῷ 1885. [Ν.Σ.]

Ἀλτενέσσεν, πρωσσικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἐσσεν τοῦ νομοῦ Δύσσελντορφ, ἔχουσα τῷ 1885 κατ. 15 602 τοὺς πλείστους μεταλλευτὰς καὶ παντοίων ἐργαστηρίων ἐργατὰς. [Ν.Σ.]

Ἀλτενστάιγ (Altensteig), Πόλις τῆς Βορρεμβέργης παρὰ τὸν ποταμὸν Νάγκλ, ἔχουσα κλωστήρια, βυρσοδεψεῖα κτλ. Κατ. 2 154 τῷ (1885). [Π.Π.]

Ἀλτενστατ, κώμη τῆς Ἑσσηνίας ἐπαρχίας οὐ μακρὰν τῶν ὁρίων τοῦ Ρίτερ, ἔχουσα 1005 κατ. (1885). [Π.Π.]

Alter ego (= ἄλλος ἐγώ). Τίτλος ἐπίσημος καὶ ἐν γράσει μάλιστα ἐν τῇ καθ' ἑαυτὴν λαοῦ τοῦ βασιλείου τῶν Δύο Σικελίων, δι' οὗ ὁ βασιλεὺς μετέδιδε τὴν πλήρη καὶ τελειὰν ἐξουσίαν τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας εἰς τὸν τοποτηρητὴν τοῦ καὶ καθίστατο, οὗτος εἰπὼν, αὐτὸν ἄλλο ἐγώ βασιλεὺς. Τὸν τίτλον τούτον ἐλάμβανον ἐνίοτε καὶ τῆς Ἰσπανίας οἱ πρόεδροι. Ἐπειτα δὲ ἡ φράσις κατήντησε καὶ παροιμιώδης καὶ λέγεται διὰ τοῦ δεινὰ λ. γ. εἶναι ὁ alter ego τοῦ δεινός, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὅτι ἴση καὶ ὁμοία εἶναι ἀμφοτέρων ἡ ἐξουσία καὶ ἡ δύναμις. [Σ.]

Ἀλτερν (Haltern). Πόλις τῆς πρῶτης Βασταλίας ἐν τῷ νομῷ Κώσφελδ τοῦ διαμερ. Μύνστερ παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Στέδερ καὶ τοῦ Αἰππε, ἔχουσα ὑφαντουργίαν καὶ 2 722 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀλτερνανθόρα (Βοτ.) (Alternanthera Dl.) βλ. λ. Ἐναλλασσάνθηρα.

Ἀλτες Λάντ (Altes Land, τ. ἑ. παλαιὰ χώρα), εὐφράς τις πρωσσικὴ χώρα παρὰ τὸν Ἄλβιον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Στάδε, 10 χλμ. μακρὰ. Τὸ κυριώτατον τῶν ἐν αὐτῇ χωρίων εἶναι τὸ Γιόρκ (Jork) ἔχον 1514 κατοίκους. [Ν.Σ.]

Ἀλτζάκ χωρίον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Ἀλβανίας τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ τοῦ περιποῦ Μουσουλμάνων (Κονιάρων), ἀσχυρομένων περὶ τὴν γειωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Ε.]

Ἀλτῆρες (Ἀρχαῖοι). Ζεύγος ἑρ-
γῶν λιθινῶν ἢ μεταλλινῶν (συνήθως μολυ-
βδίνων), ὅτινα κρατοῦντες ἐπὶ τῶν οἰ-
ζόμενοι εἰς τὸ ἄλμα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα
(βλ. λ. "Ἄλμα). Τὸ σχῆμα αὐτῶν δὲν ἦτο
πάντοτε τὸ αὐτό· ὁ Παυσανίας εἶδεν ἐν Ὀλυμ-
πία τοιοῦτους Ἀ. τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' π. Χ.
αἰῶνος, οὓς περιγράφει οὕτως· «οἱ δὲ ἄλτῆρες
οὗτοι παρέχονται σχῆμα τοῖονδε· κύκλου πα-
ρμηγεστέρου καὶ οὐκ ἐς ἀκρίβεστατον περι-
φέρεος εἰσιν ἡμισυ, πεποιητὰ δὲ ὥς καὶ τοὺς
δακτύλους τῶν χειρῶν διένει, καθάπερ δι'
ἐργῶν ἀσπίδος». Τοιοῦτοι ἀρχαῖοι αὐτοὶ Ἀ.
ἐκ λίθου σκληροῦ μελανοφαίου (ποταμίῳ) εὐ-
ρέθησαν ἐν Κορίνθῳ, ἀποκειμένοι νῦν ἐν τῇ
μουσεῖῳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας (βλ. τὴν
περιγραφήν καὶ εἰκόνα αὐτῶν ἐν Ἀρχαιολο-
γικῇ ἐφημερίδι· 1883 σ. 103 κ.ε.) καὶ ἐν Ὀ-
λυμπίᾳ (βλ. τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐν Archæol.
Zeitung 1881 πιν. 9). ἔλκει δ' ἐκάτερος τῶν
μὲν ἐν Ὀλυμπίᾳ εὐρέθητων 1629 γραμμάρια,
τῶν δ' ἐν Κορίνθῳ 2018. Ὁ Φιλοστράτος
ἀναφέρει καὶ μακροῦς καὶ σφαιροειδεῖς ἄλτῆ-
ρας, ὧν οἱ πρῶτοι ἦσαν πιθανῶς παραπλήσιοι
τῷ σχῆμα τοῖς ἐν τοῖς σημερινοῖς γυμναστη-
ρίοις συνειδόμενοις. — Κατὰ τοὺς νεωτέρους
χρόνους ἐγένετο τὸ πρῶτον χρήσις Ἀ. ὑπὸ
τῶν Ἀγγλῶν, οἵτινες βωδὸς κώδωνας (Dumb-
bells) διὰ τὸ σχῆμα ὠνόμασαν αὐτοὺς. Κατα-
σκευάζουσι δὲ τοὺς αὐτοὺς νῦν διὰ τὰ γυμναστήρια
οὐτῆρου, ἔχοντες σχῆμα ῥάβδου συναπτεύσης
δύο πείρας· ἐκάτερος αὐτῶν ἔλκει βάρος συν-
ήθους 1 — 2 χιλιόγραμμων, ἀλλ' ὑπάρχουσι
καὶ πολλὰ βαρύτεροι. Περὶ τῶν δι' ἄλτῆρων
ἀσκήσεων βλ. Eiselen, Hantelübungen. 3^e
ἐκδ. Berlin, 1883. — Γ. Φωκίανος, ἐγγει-
οῦς γυμναστικῆς. Ἀθ. 1883 σ. 181 κ.ε. [Π.]

(Ζωολογία). Τὰ διπτερα ἔντομα καὶ ἰδί-
αι μύται εἰς τὴν θέσιν τοῦ δευτέρου ζεύγους τῶν
περὶ τῶν τῶν ὑπὸ τοῦ μεταθωρακὸς φερομέ-
νων ἔχουσι δύο μικρὰ ἄρθρα ἐξωγυμμένα πρὸς
τὰ ἄρθρα ταῦτα καλοῦνται ἄλτῆρες καὶ χρη-
σιμεύουσι πρὸς ἰσορροπίαν τοῦ ἵσταμένου ἐν-
τόμου. [Ν. Α.]

Ἀλτσεντάς χωρ. παράλιον τῆς Βιθυνίας
ἐπὶ τοῦ Κιανοῦ κόλπου μεταξὺ τῶν χωρίων
Νεαχωρίου καὶ Ἐλιγμῶν· ὑπάγεται εἰς τὴν
διοίκησιν Μουνδανίων. Κάτοικοι ἅπαντες ὁμο-
μνοῦσι 650.

Ἀλτες. βλ. Ὀλυμπία.

Ἀλτκερχ (Altkirch), πόλις τῆς Ἀνω
Ἀλσατίας, πρωτεύουσα ἐμμενίου ἐπαρχίας
(ἐχούσης ἐμδ. 654 τ.χ. κατ. 53 480 τῷ 1880).

ἐπὶ τῷ Ἰλλῳ ποταμῷ. Κατ. 3100. [Ν. Σ.]

Ἀλτλάντσβεργ (Alt-Lands-
berg). Πόλις τῆς πρωσσικῆς ἐπαρχίας Βραν-
δεμβούργου, ἀπέχουσα 24 χμ. ΑΒΑ τοῦ Βε-
ρολίνου. ἔχει 2438 κατ. (1885) [Π. Π.]

Ἀλτμαρκ (Altmark)· οὕτως ἐκκαλεῖτο
ἄλλοτε ἡ πρῶτη Βρανδεμβουργικὴ κομμηνα-
ρία (βλ. λ.), ἥτις περιελάμβανε τὰς καθ'
ἡμῶν τοῦ πρωσσικοῦ Μαγδεβουργικοῦ νομοῦ
ἐπαρχίας Στένδαλ, Σάλτρεδαλ, Ὀστερδουργ,
Γαρδελίεγεν. Τὴν χώραν ταύτην μαρκίαν
ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ἑρρίκος Δ', ἀποκαλέ-
σας «βέρειον μαρκίαν» ἢ «μαρκί-
ωνίαν» Σάλτρεδεδελα· εἶχε δὲ πρω-
τεύουσάν τὴν Στένδαλ. [Ν. Σ.]

Ἀλτμυλ (Altmühl), ποταμὸς τῆς
Φραγκωνίας, πηγάζων μὲν ἐν τῷ Φραγκοδύνῳ
παρὰ τὸ ἔρκετοχον λευτρὸν Βέργγαμ, πλω-
τὴς δὲ ἀπὸ Δειτρούτης γινόμενος, ἐνθα συμ-
βάλλει αὐτῇ ἡ Λουδοβικίαι διώρυξ, καὶ ἐκ-
βάλλων μετὰ ῥοὴν 165 χμ. εἰς τὸν Δανού-
βιον εἰς ἀριστερὰν παρὰ τὴν Κέλχαϊμ. [Ν. Σ.]

Ἄλτο (Μουσ.) 1) ἡ βαθυτέρα φωναι-
κίαι ἡ παιδικὴ φωνή (ital. alto ἢ contr'
alto γαλλ. Haute-contre), ἥς τὸ πλεῖστον
μέρος ἀποτελοῦσιν οἱ στήθικοι τόνοι. Ἡ πε-
ριοχὴ τῆς φωνῆς ταύτης ἀρχεται ἀπὸ τοῦ μι-
κροῦ λα (βαθυτέρα φωναὶ κατ' ἐξίφαισιν ἔρ-
χονται καὶ ἀπὸ τοῦ φα, ἀκέρη καὶ ἀπὸ τοῦ μι
καὶ ρε) καὶ φθάνει μέγχι τοῦ μι' καὶ ρα'
διε προσγεγραμμένου (εἰς περιεκτικωτέρας φω-
νὰς καὶ δευτέρον ἀκρόην) 2) ἐγγαρδον ὄργανον
βαθυτέρον τοῦ τετραγάρδου. [Α. Κ.]

Ἄλτο Δούρο (Alto Douro), χώρα
τῆς Πορτογαλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τραζ-ὸς-Μοντες,
τῶν Τραζ-ὸς-Μοντες (Traz-os-Montes), ἥν ἀρ-
δεύει ὁ Δούριος καὶ ἐν ᾗ παρασκευάζεται ἐκ
τῶν σταφυλῶν αὐτῆς ὁ περιφρῶς Πέρτιος
οἶνος. [Ν. Σ.]

Ἄλτομερὰ χωρ. τοῦ δήμ. Ἀλίας ἀπέχον
ὡρ. 1 1/2 ἀπὸ Κήμπου, ἔχον δὲ κατ. 292 τῷ 1880.

Ἄλτομύνστερ (Altomünster), Κομ-
μὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Ἀίλαχ ἐν τῇ Ἀνω
Βαυαρίᾳ, ἔχουσα 1160 κατοίκους τῷ 1880.
Ἐν αὐτῇ ἄλλοτε μὲν ὑπῆρχε μοναχὸν Βίνε-
δικτινῶν μονή, ἰδρυθεῖσα τῷ 754 ὑπὸ τοῦ σκώτ-
του ἱεραποστόλου Ἄλτου· νῦν δὲ Βρεγιντινῶν
μοναστηρίον μοναστήριον. [Ν. Σ.]

Ἄλτον (Alton). 1) Πόλις τῆς ἀγγλικῆς
κομητείας Χουμποκίρ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν
τοῦ Ἄνω Ὀδεῦ. ἔχει κλωστήρια, μεταξουργεῖα
κτλ. καὶ 4510 κατ. (1881).

2) Πόλις τῆς κομητείας Μάδισον τῆς βο-
ρειοκεντρικῆς Ἀλβανίας, παρὰ τὴν ἀριστε-
ρὰν ὁχθὴν τοῦ Μισσισιπι. ἔχει ἀμυαῖαν
βιομηχ. κτλ. καὶ 8975 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἄλτσονα, ἀξιώλογος ἐμπορικὴ πόλις τοῦ
πρωσσικοῦ νομοῦ Σλέσβιγ-Ὁλσταϊν ἐπὶ τῇ

δεξιὰ ἔχον τοῦ Ἀλβίου, προσκειμένη τῷ Ἀμβούργῳ ἀμέσως, μεθ' οὗ καὶ μετὰ τῆς περιχώρου ἀμφοτέρων συνίστησιν ἐλευθέρου ἐμπορίου ἐπικράτειαν. Κατ. 104 717 τῷ 1885 (τῆς ἑνωμένου ἐπαρχίας κατ. 123 352). ἔχει ἐξαίρετον λιμένα, ναυπηγεῖον, ναυτικὴν σχολήν, ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἀκριαίαν βιομηχανίαν. [N. Σ.]

Ἀλτορφ. Πρωτεύουσα τοῦ ἐλβετικοῦ καντονίου Οὐρι ἐπὶ τῷ ποτ. Ρέους καὶ παρὰ τὴν λίμνην τῆς Δουζέρνης (Vierwaldstättersee), ἔχουσα 2 901 κατοίκους. [N. Σ.]

Ἀλτός πόλις καὶ τῆς πάλαι Μυθωνίας τῆς Μακεδονίας, καίμενον μεσημβρινοδυτικῶς τῆς Θεσσαλονίκης, εἰς ἣν καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ συναρτίσθησαν ὑπὸ τοῦ Κασάνδρου. [E.]

Ἀλτοῦνα (Altoona), πόλις τῆς βορει-αμερικανικῆς πολιτείας Πενσυλβανίας παρὰ τοὺς ἀνατολ. πόδας τῶν Ἀλιγγανίων ὄρεων, κτισθεὶς τῷ 1849, ἔχουσα δὲ 19 716 κατ. τῷ 1880. [N. Σ.]

Ἀλτρανστάιτ (Altranstædt), πρωσσικὴ κώμη τῆς πρωσσικῆς τοπαρχίας Σαξονίας, τῆς ἐπαρχίας Μερσεβούργου, ἔχουσα 500 κατ. Αὐτῇ συνωμολογήθη τῇ 18/24 Σεπτ. 1706 εἰρήνη ὑπὸ τοῦ βασιλεως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ Β' καὶ τοῦ δουκὸς τῆς Σαξονίας Αὐγούστου τοῦ Β' καὶ ὑπεγράφη ἡ συνθήκη, καθ' ἣν ὁ τελευταῖος παρητήθη τῆς πολωνικῆς βασιλείας, ἥς εἶχεν ἤδη ἐκβληθῇ. [N. Σ.]

Ἀλτριντσάμ (Altrincham), πόλις τῆς Ἀγγλικῆς κομιτείας Γσέστερ, ἔχουσα 11 249 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀλτα (Alta). Δεξιὸν παραποτάμιον τοῦ Ἰννου ἐν τῇ ἄνω Βαυαρίᾳ. Πηγάζον πρὸς Β τῆς λίμνης Χιέρ, ἐκβάλλει μετὰ ροὴν 45 χλμ. παρὰ τὸ Πίσσιγγ. [Π. Π.]

Ἀλταῦ (Alzei). Πρωτεύουσα ἑνωμένου ἐπαρχίας τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Ἑσσης ἐπὶ τῷ ποταμῷ Σέλιτ, ἔχουσα 5 982 κατ. τῷ 1885. [N. Σ.]

Ἀλτσόλ (Altschl, O' Zolyom), σύγγραφικὴ πόλιν τοῦ κομιτάτου Σόλ, καίμενη μὲν ἐπὶ τῷ ποτ. Γράν καὶ παρὰ τὸν βόρειον σύγγραφικὸν σιδηρόδρομον, ἔχουσα δὲ 3 751 κατ. τῷ 1880. Παρ' αὐτὴν 12 μεταλλικαὶ πηγαί· καὶ πρὸς Β 5 ἀπέχοντα χλμ. τὰ περίφημα Σ λ ι α τ σ ε ρ λουτρά, θερμαὶ σιδηροὗχοι. [N. Σ.]

Ἀλτστάιτεν (Alstædten), πόλις τοῦ ἐλβετικοῦ καντονίου Ἀγ. Γάλλεν παρὰ τὸν ἐκ Προάχ εἰς Κούρ σιδηρόδρομον, ἔχουσα 7 810 κατ. τῷ 1880. [N. Σ.]

Ἀλτσχάουσεν (Altschhausen), βυρτεμβεργικὴ κώμη τοῦ νομοῦ, ἔχουσα 2 415 κατ. τῷ 1880. Ἀλλοτε ἦτο ἐλευθέρη κώμη τῆς αὐτοκρατορίας ἐν τῇ ἄνω Σουαβίᾳ. [N. Σ.]

Ἀλτχάλδενσλέβεν (Althaldensle-

ben), πρωσσικὴ κώμη τοῦ νομοῦ Μαγδεβούργου ἐπὶ τῷ ποτ. Ὠρρ. οἰκουμένη ὑπὸ 2 400 κατ. βιομηχανῶν. [N. Σ.]

Ἀλυάττης βασιλεὺς τῆς Λυδίας ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Μερμαδῶν. υἱὸς μὲν τοῦ Σαδούτου, πατὴρ δὲ τοῦ Κροίσου. Ἦρξε κατὰ μὲν τοὺς εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἡροδότου βασιλευμένους ὑπολογισμοὺς ἀπὸ τοῦ 617 μέχρι τοῦ 560 π.Χ., κατὰ δὲ τὸν Düncker (Geschichte des Alterthums ἐκδ. Δ' τόμ. Β' σ. 435) ἀπὸ τοῦ 612—563 π. Χ. Ἐπ' αὐτοῦ ἀπηλλόγηται λυδικὸν κράτος τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Κιμμερίων, αἵτινες ἦγον καὶ ἔφερον τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπὶ τῶν τελευταίων αὐτοῦ προκατόχων αὐτοῦ, ὥστε ὁ Ἀλυάττης ἠδυνήθη νὰ ἐπικτείνῃ τὴν δύναμιν του ἐπὶ τὴν Ἰωνίαν καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ βασίλειον ὁμορον τοῦ τῶν Μήδων. Ἀλλ' ἐν τῇ προσπάθειᾳ αὐτοῦ ταύτῃ προσέκρουσε πρὸς τὴν ἀντίστασιν τῶν Μιλησίων, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἑξέτη τὸν παρὰ τοῦ πατρὸς κληρονομηθέντα πόλεμον, ὅστις ἦδη ἐπὶ ἑξέτι ἄλλα ἔτη εἶχεν ἐπασχολήσει τὸν Σαδούτην. Μὴ δυνηθεὶς δὲ νὰ καταπαλαίσῃ τοὺς Μιλησίους καὶ πεισθεὶς διὰ δόλου τοῦ τυράννου αὐτῶν Θρασυβούλου πρὸς τῶν μεγάλων δῆθεν προμηθειῶν τῆς πόλεως κομμένης ἰωνικῆς πόλεως, συνῆλθέλαχθον τέλος μετὰ τῶν Μιλησίων καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς συμμάχους. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Μήδων Κυαξάρην ἦλθεν εἰς μακρὸν πόλεμον, ὅστις ἔληξε τῇ μιστείᾳ τοῦ βασιλεως τῶν Κιλικίων Συνανέσιος καὶ τοῦ τῆς Βαβυλωνίας Ναβουχοδονόσορος (ὅχι δὲ τοῦ Λαβυνήτου, ὃν ἀναγράφει ὁ Ἡρόδοτος I, 74) διὰ συνδιαλλαγῆς καὶ ἀγχιστείας τῶν δύο πολέμιων. τῷ Ἀλυάττει δόντος εἰς γάμον τῷ υἱῷ τοῦ Κυαξάρου Ἀστυάγῃ τὴν ἰδίαν θυγατέρα Ἀρύνην. Κατὰ τοῦτον τὸν πόλεμον μάχῃ τις ἐπικτείνετο ἡ ἐπισημὴ ἐπισυμβάσης ἐκλειψέως ὀλικῆς τοῦ ἡλίου, ἣν εἶχε προῖξει Θαλῆς ὁ Μιλήσιος· ὑπολογίζεται δὲ ἀστρονομικῶς ὅτι ἡ ἐκλειψὶς αὕτη συνέβη τῇ 18 Μαΐου 585 π.Χ. Θανόντα δὲ τὸν Ἀλυάτην εὗραν οἱ Λυδοὶ ἐν ἰδίῳ σήματι, κατασκευασθέντι πλῆσιον τῆς λεγομένης Γυγαίης λίμνης. [A.]

Ἀλυγαριά (Βοτ.) = Λυγαριά, βλ. λ.

Ἄλγος.

Ἀλύζια ἢ Ἀλύζεια ἢ Λύζεια. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἀκαρνανίας, ἀπέχουσα 15 σταδίων ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Ἐρείπια αὐτῆς σώζονται ἐπὶ χαμαλοῦ λόφου παρὰ τὸ χωρίον Κενδῆλα τοῦ ὄρους Σολίου. Ἡ πόλις αὕτη εἶχε κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους, λιμένα (πιθανῶς πρὸς Δ τοῦ Μύτικα) καὶ τέμενος τοῦ Ἡρακλέους, ἐν ᾧ ὑπῆρχον ἔργα τοῦ Λυσίππου, ματενεχθέντα εἰς Ῥώμην ὑπὸ τινος τῶν ἡγεμόνων. [Π.]

Ἀλύκη ἢ ἀλυσιμός, ἐκ τοῦ ἀ λ ῶ = καταπιέσκειν ὑπὸ σκέφῃς ἐπιμένον καὶ ἀπο-

εἰς ἀγνοῶν τι τὸ πρακτέον, ταλαιπωροῦμαι τὸν νοῦν καὶ ἀνησύχως φέρομαι ἢ πλανῶμαι τῆς κακείας, ἀδημονῶ, δυσανασχετῶ, δυσφορῶ. Ὁ Γαλλὸς ἐν Ὑπομν. εἰς Ἄφορ. Ἱπποκρ. λέγει τάδε: «αὐτοὶ λέγουσιν ἐκείνους τῶν ὑγιαίνοντων, ὅσοι περ ἂν αἰεὶ τοῖς παλαιῶσι δυσχεραίνοντες ἄλλοτε εἰς ἄλλα μεταβαίνουναι πραγματὰ καὶ πράξεις. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νοσοῦντων ἐκείνους ἀλλοὶ ἐν φασίν, ὅσοι μὴ φέροντες τὴν κατὰ τὸ σῶμα ἐξάλλαντοσι τὰ σχήματα» (τὴν θέσιν τοῦ σώματος ἐν τῇ κλίνῃ) «διὰ τὸ δυσφορῶν καὶ τὸ παρὸν εἶναι». Ὅθεν δὲ ὁρος αὐτῶν ἢ ἀλυσμὸς ἐν τῇ ἱατρικῇ σημαίνει στενωχόριον ψυχῆς καὶ δυσφορίαν τοῦ ἀσθενοῦς ἐκδηλουμένην διὰ ριπτασμῶν τοῦ σώματος ἥτοι ἀνησύχων καὶ ἀδιακόπων μεταλλαγῶν τῆς θέσεως τοῦ ἀρρώστου ἐν τῇ κλίνῃ. [Σ.Α.]

Ἀλυκαί (Ἑ.μ.π.β.ε.ο.μ.). Ἀποκαλοῦνται οὕτως αἱ παράλιοι εὐρεῖται δεξαμεναί. εἰς τὰς ὁποίας εἰσέρχεται τὸ θαλάσσιον ὕδωρ καὶ ἐξατμίζοντο ἀποθεῖται τὸ ἕλκος, ὅπερ ἐνέχει. Ἀλυκαί ἐπίσης ἀποκαλοῦνται καὶ αἱ δεξαμεναί, ἐν ταῖς ὁποίαις ἀναλύεται ἐν ὕδατι καὶ μετὰ τὴν ἐξατμίσιν περισυλλέγεται τὸ ἐρυκτὸν ἄλας καὶ τὰ ἀλατωρυχεῖα αὐτά. — Αἱ παράλιοι ἀλυκαί καλλιεργούνται ἐπὶ μετὰ τὴν ἐκτάσεων, σπουδαίως ἀποφύρουσαι προσόδους περὶ τὴν Μεσόγειον καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Σαρδουσίας, τῆς Σικελίας, τῆς Ἰταλικῆς Χερσονήσου, τῆς Ἰλλυρικῆς παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς. Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἐνέχει ἄλας ἴσον πρὸς τὸ τεσσαράκοντον. πρὸς δὲ τὸ ἕκτον μέρος τοῦ βάρους τοῦ. Ὅταν ἡ ἀναλογία εἶναι τὸσον μεγάλη, ἢ ἐξάρμεις τοῦ ὕδατος γίνονται: λυσιτελέστερον διὰ τοῦ πυρὸς ἐνδὸς μεγάλων λεδήτων (βλ. καὶ Ἀλοπήγια). [Α.Γ.Η.]

(Δ.ε.ο.κ.δ.ε.κ.). Ἐν Ἑλλάδι αἱ ἀλυκαὶ ἄπασαι ἀνήκουσιν εἰς τὸ Κράτος ὡς δημοσίον νόμισμα, διὸ ἀπαγορεύεται ἡ διατήρησις ἀλυκῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν ὡς καὶ ἡ καλλιέργεια αὐτῶν. Εἰς τὰς κατ' ἔτος καλλιεργούμενας ἀλυκάς τοῦ Κράτους διορίζεται ἀντὶ τῶν μέλει τοῦδε ἐπιστατῶν ἐν ἐκάστῃ ἐπιτηρητῇ τῆς καλλιέργειας καὶ ἀνάλογος ἀριθμὸς φυλάκων, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ ὑπερῇ τοὺς δεκαεπτά δι' ἅπασας τὰς ἀλυκάς. Οἱ ἐπιτηρηταὶ τῆς καλλιέργειας διαίρουσιν: εἰς δύο τάξεις, καὶ οἱ μὲν τῆς πρώτης τάξεως ἐξουσιάζονται καὶ μισθὸν ὑπουργικοῦ γραμματικῶς α' ἢ β' τάξεως, οἱ δὲ τῆς δευτέρας ὑπουργικοῦ γραφείως α' τάξεως. Πᾶσαι αἱ ἐργασίαι τῆς καλλιέργειας ἐκάστης ἀλυκῆς ἢ τινὲς μόνον αὐτῶν δύναται νὰ ἐκδοθῶσιν εἰς μονετὴν ἐργολαβίαν διὰ μειοδοσίας, ἀλλ' αἱ ἐργασίαι αὗται ἐκτελοῦνται πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀμεσον

ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἐλεγχον τοῦ ἐπιτηρητοῦ τῆς καλλιέργειας. (Βλ. Δ. 11 Ἀπριλίου 1883 περὶ διοικήσεως τῶν ἐθνικῶν ἀλυκῶν. — Ν. ΑΧΝΑ' τῆς 23 Ἰαν. 1888 καὶ Δ. 10 Μαρτ. 1888). [Α.Γ.]

Ἀλυμετρικὴ βάσκανος τοῦ ζυθοῦ (Κ.η.μ.), ὁ προδιορισμὸς τοῦ ἐν τῇ ζυθῷ οἰνοπνεύματος καὶ ἐκχυλίσματος ἐκ τοῦ ποσοῦ μαγειρικοῦ ἁλτος, ὅπερ διαλύει ὁ ζυθος ὀλιγώτερον ἢ τὸ καθαρὸν ὕδωρ. Ἐνεκα τῆς χρήσεως νῦν γλυκερίνης καὶ ἀμυλοσακχαροῦ ἐν τῇ ζυθοποιᾷ στερεῖται πλέον σημασίας ἢ ἀλυμετρία· τὸ πρὸς ἐκτελεσθῆναι αὐτῆς ὄργανον καλεῖται ἀλύμετρον. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀλύπιος συγγραφεὺς μουσικῶν ἔργων, ζήσας πιθανῶς κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα μ.Χ. Ἐκ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ «εἰσαγωγῇ μουσικῇ» ποριζόμεθα τὴν γνώσιν τῆς παρασημαντικῆς τῶν φθόγγων τῆς ἀρχαίας ἑλλην. μουσικῆς. Ἡ συγγραφή αὐτὴ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μὲν ὑπὸ Μεουρτίου (Lugd. Batav. 1616), εἰτα δ' ὑπὸ Μ. Meibom (Amstelod. 1652). [Α.Κ.]

Ἀλυπον (Β.ο.τ.) (Alypum Niss., Globularia L.), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Σφαριδοφόρων (Globulariace). Φυτὰ πολυετῆ τῆς Ἑσθονίας καὶ Ἀσίας, εἰδῆ 14 περίπου, ἐξ ὧν τὸ Ἀ. τὸ φρυγανώδες (τὸ Ἀλυπον τοῦ Δισκοριδίου, Globularia Alypum L.) εἶναι ὄργανον κοινὸν τῶν παρὰ τὴν Μεσόγειον χωρῶν καὶ ἰδίως τῆς Ἑλλάδος (κοινῶς «τῆς Προβατίνης τὸ χορτάρι», καὶ Σέβνα καὶ Τσουκλάδα καὶ Ἀλληλοῦσια), φέρει δ' ἄνθη γλωσσόειδῃ κυανᾷ συνηρτοσμένα ἐν εἰδεί μικρῶν τολυπῶν ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν κλαδίσκων. Ἐτερον εἶδος τῆς Ἑλλ. Χλωρίδος εἶναι τὸ σπῆγιον ποώδες Ἀ. τὸ στυγιόν (Glob. Stygia Orph. in Boiss.) ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ Θ. Ὀρρανίδου εἰς τὰ Ἀρσάνια ὄρη παρὰ τὴν Στύγα. [Θ.Χ.]

Ἄλως, ὁ νῦν καλούμενος Κεῖλη — Ἰρμάκ, μέγας ποταμὸς χωρίζων τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς κεντρικῆς, ὅστις πηγάζει μὲν ἐκ τοῦ Ἀντικύρου, ῥέων δὲ τὸ πρῶτον πρὸς δυσμὰς καὶ ἔπειτα πρὸς βορρᾶν χάνεται εἰς τὴν Εὐξείνιον Πένητον πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σινώπης. Ὁ Ἡρόδοτος λέγων ἔθνη ἐν τῷδε τοῦ Ἀλυσος ποταμοῦ ἔνοσι: τὰ κατοικοῦντα τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Πρὸ τῆς ἡμέτης τοῦ Κροίσου ὁ Ἄλως ἀπετέλει: τὸ βεῖον τοῦ Λυδικοῦ καὶ τοῦ περσικοῦ βασιλείου. [Α.]

Ἀλυσίδω (Β.ο.τ.), κοινὴ ὀνομασία τῆς λίαν τοξοῦχου Ἀλατίνης (Salsola) κατὰ τὸν Pouqueville. [Θ.Χ.]

Ἀλυσίδωτῃ ἀντλίᾳ (Φ.ο.σ.) πυσχυρὴ χρησιμεύουσα πρὸς συνεχῆ ἀνύψωσιν ὕ-

οἱ δ' ἀρχαῖοι ἔλεγον τὴν Ἀ. στακτὴν κονίαν ἢ ἀπλῶς κονίαν. [Π.]

Ἀλυσσεύζυγος (Χ' η μ. τε χ γ.). ἔργον χρησιμεύον πρὸς προσδιορισμὸν τῆς πυκνότητος τῶν αλυσσίδων, τῶν ἀλφῶν κτλ. Ἦνε δὲ τὸ κοινὸν ἀραιόμετρον τοῦ Βωμέ, οὗ οἱ δύο ἄκροι βαθμοὶ ἀντιστοιχοῦσιν εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ καθαροῦ θετικῶ ὀξέος τὸ μεταξὺ διάστημα Ἦνε διηρημένον εἰς πρὸς Οἱ Ἀ. τοῦ ἐμπορίου δὲν Ἦνε πάντοτε ἀκριβής. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀλυσσον (Β ο τ.) (Alyssum L.). γένος τῆς οἰκον. τῶν Σταυρανθῶν φυτὰ πωδὴ τῶν ψυχρῶν καὶ ἐνκράτων χωρίων τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἔχουσιν ἀνθή κίτρινα ἢ ὀχρόλευκα εἰς βύτρυς, καρπὸν κεράτιον, σπέρματα δι-σπείριζι, ὡς τὰ πολλὰ πτερυγιστὰ κατὰ τὴν ἵπτον, φύλλα ἀνέραια ἢ κοιλωδῆ, ἐπιτρέχουσιν ἀστεροειδῆ ἢ λεπιδωδῆ καὶ πολλὰς πολιάς. Εἶδη πολυκαριθμὰ πολυετή ἢ ἐπείτατα τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος 21, ἐξ ὧν τὸ σημαντικώτερον τὸ Ἀ. τ ὁ Ἀ ν α τ ο ι κ ῆ ν ὦ (A. Orientale Ard.) τὸ περιεσπυμένον ἀμα τῷ ἔ-αρι τὰς πέτρας τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν ἄλ-λων περὶ τῶν Ἀθηνῶν λόγων διὰ τῶν Ξαν-θῶν ἀνθεῶν αὐτοῦ. [Ο. Χ.]

Ἀλυσσος. Βλ. Καλάβρυτα.

Ἀλυσσός Κώμη τοῦ δήμ. Πατρίων ἀπέχ. 8 1/2 ὥρ. τῶν Πατρῶν ΝΑ. Κατ. 1229 τῷ 1889. Καίται ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Πατράκειου κόλπου. Στάσις σιδηροδρόμου κατὰ τὸ 250 χιλίετρον.

Ἀλута σημεία (Ρ η τ ο ρ.). Ὁ Ἀ-ριστοτέλης ἐν τῇ ῥητορικῇ (Α, 2) διακρίνει δύο εἶδη σημείων, καλῶν αὐτὰ ἀναγκαῖα καὶ μὴ ἀναγκαῖα. Καὶ τὰ μὲν ἀναγκαῖα (signa necessaria) εἶναι ἄμεσοι καὶ φυσικαὶ συνέ-πειαι τῆς ὑπάρξεως πράγματός τινος· παρα-δείγματός χάριν, ἀναγκαῖον τοῦ τοκετοῦ ση-μεῖον εἶναι τὸ γάλα καὶ τοῦ πυρὸς ὁ καπνός, διότι ἄνευ τοκετοῦ φυσικῶς δὲν δύναται γὰ ὑπάρξῃ γάλα ὡς καὶ ἄνευ πυρὸς καπνός· εἶναι λοιπὸν ταῦτα ἀποδείξεις ἀσφαλίσταται. Ἐκ τούτων κατασκευάζεται συλλογισμός.

πάντα γάλα ἔχουσα τέτονον
αὐτὸ πᾶν γάλα ἔχει.
αὕτη τέτονος.

Τἀναγκαῖα σημεία ὡς μὴ ἀναιρούμενα καλεῖται ὁ Ἀριστοτέλης ἄ λ υ τ α καὶ τεκμήρια. Τὰ δὲ μὴ ἀναγκαῖα σημεία, (indicia, vertigia), καὶ ἂν εἶναι ἀληθῆ, ὅμως εἶναι λυτά. οἶον· «οἱ σοφοὶ εἶναι δίκαιοι, διότι ὁ Σωκρά-της ἦτο σοφὸς καὶ δίκαιος». Ἐπειδὴ τῆς σο-φίας ἀναγκαῖα συνέπεια δὲν εἶναι ἡ δικαιο-σύνη, διότι πολλοὶ σοφοὶ ὑπῆρξαν ἄδικοι, ὡς ὁ Κριτίας ὁ ἐκ τῶν τριάκοντα τυράννων, διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα σημεία δὲν παρέχουσιν ἀπό-λυτον ἀλήθειαν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι λυτά καὶ ἀσυλλόγιστα. [Ι. Π.]

Ἀλυτάρια (Β ο τ.). κοινὴ ὀνομασία ἐν Παιῶ τοῦ Κίστου τοῦ τοῦ λαχανίου (Cistus villosus L.). [Θ. Χ.]

Ἀλυτάρχης (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Ἐν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι ἐκαλεῖτο οὕτως ὁ ἔρ-χων τῶν αλυτῶν, ἦτοι τῶν ἐπιτατραμμένων τὴν τήρησιν τῆς εὐκασίας ῥάδουχων ἢ μα-στιγοφόρων. Τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀ. ἦν κατώτερον τοῦ τῶν ἐλλανοδικῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν κατὰ-λυσιν τῆς πανηγύρεως ἐν Ἑλλάδι, οἱ παρὰ τῶν Ἑλλείων ἀγοράσαντες καὶ ἀναυστῆσαντες τὰ Ὀλύμπια Ἀντιοχεῖς ἐταξάν τὸν Ἀλυτάρ-χην ἀνώτατον ἐπόπτην καὶ κοσμητὸν τῆς ἐορτῆς. Πρῶτος δ' Ἀ. ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐγένετο Ἀφρόνιος ὁ ἀπὸ ἐπαρχῶν, πολίτης Ἀντιο-χεῖς· ἔστις φορέσας τὸ σῆμα τοῦ Ἀ. ἐτι-μάτο καὶ προσκυνεῖτο ὡς αὐτὸς ὁ Ζεὺς.

ἐφόρει δὲ στολὴν διαχρυσὴν ἄσπρην ὡσεὶ χιτῶν καὶ στέφανον ἀπὸ λυγνιτῶν καὶ ἄλλων τιμίων, καὶ κατέχευε ῥάδον ἐβελίνην (ἔβενινην), φορῶν εἰς τοὺς ἰδίους πόδας σινδάλια ἄσπρα. Ὁ ταῦτα ἱστορίων Μακάρας προσέθησιν ὅτι καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Διοκλητιανός, ἐλθὼν ἐξ Αἰγύ-πτου εἰς Ἀντιόχειαν κατὰ τὴν χρόνον τῶν Ὀλυμπίων, ἐφόρεσε τὸ σῆμα τοῦ αλυτάρχου, ἀντὶ τῆς λευκῆς στολῆς αὐτοῦ φορέσας περ-φυρὴν «τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὡς ἦν ἔθος τῷ α-λυτάρχῃ φορεῖν, κρατῶν τὴν ἱερὰν ῥάδον καὶ προσκυνῶν τὸ δῆμον, ἐθεώρησε τὸν Ὀλυμπια-κὸν ἀγῶνα τὰς νενομισμένας πλάσας ἡμέρας». Ἐπίσης «αλυτάρχησε» κατὰ τὸν αὐτὸν συγ-γραφεῖα, καὶ ὁ Μαξιμιανός ὁ Ἐρκευλίος, ὃν ἀντὶ συμβουλίας λέγει διαδόχον τοῦ Διοκλη-τιανοῦ. Ἀμφοτέροι· δ' οὕτω παρητήθησαν τῆς βασιλείας, διότι ὑπέρτερον τοῦ βασιλικοῦ ἐθε-ώρησαν τὸ αλυταρχικὸν ἀξίωμα, ὡς πιστεύει ὁ αὐτὸς Μακάρας. [Π.]

Ἀλύτης (Ζ φ ο λ.). Βατράχιον ἀνήκον εἰς τὴν ὁμοιογένειαν τῶν πη λ ο δ α τ ῶ ν ἔχον σῶμα προσμοιᾶζον τῷ τοῦ φρύνου· ἀλλ' ἡ ἔννοια αὐτοῦ σιαγὼν ἔχει ὀδόντας. Τὰ πλείστα τῶν βατραχίων τούτων ἔχουσι κόρην κάθιστον καὶ τίκτουσι τὰ ψά αὐτῶν ὡς καὶ οἱ φρῖνοι κατὰ σχοινία. Ἡ ὀφθαλμοὶ δρῦσιναι φωλίσους καὶ τίκται ἐν τῇ γῇ· ὁ δ' ἄρρην τυλίσσει περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ τὰ σχοινία τῶν ῥῶν καὶ ὀπίσκειται, ὅταν δὲ πλησιάσῃ ἡ ἐκκλάσις τῶν ῥῶν ῥίπτει-ται εἰς τὸ ὕδωρ. Ἔχει ἰσχυρὰν φωνήν. [Ν. Α.]

Ἀλφαθητάρια (Α λ φ α τ ε χ ν.). Οὕ-τως ἐκάλεον οἱ Βυζαντινοὶ τοὺς κανόνας ἢ τὰ ποιήματα, τὰ περιέχοντα κατ' ἀκροστιχίδα τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου. Τὸ πρῶτον γνωστὸν τοιοῦτον ἀλφαθητάριον εἶναι ὕμνος τις εἰς τὴν Θεοῦ, κατ' ἀπριμήνησιν πι-θανῶς τῶν Παρθενίων τοῦ Ἀλκίμανος καὶ τοῦ Πινδάρου πεποιημένος, περιεχόμενος δ' ἐν τῇ «Συμποσίῳ τῶν δέκα παρθενίων», ὅπερ ἀπο-δίδεται εἰς τὸν Πατάρων Μεθόδιον, πατέρα τῆς ἐκκλησίας Οὐαντωθέντα κατὰ τὰς ἀρχὰς

τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος. Ἐν τῇ βυζαντινῇ φιλοσοφίᾳ εἶναι συνηθέστατα τὰ τοιαῦτα παίγνια, δὲν εἶναι δ' ἄγνωστα καὶ τῇ δημῳδαί ἑλληνικῇ ποιήσει. Τρεῖς τῶν σωζομένων παλαιστοτάτων συλλογῶν ἐπημῶδων ἐρωτικῶν ᾠδῶν εἶναι κατ' ἀλφάβητον τεταγμέναι. Τούτων αἱ μὲν δύο ἐδημοσιεύθησαν ἐκ χειρογράφου κώδικος τοῦ IX αἰῶνος τῆς ἐν Βιέννῃ βιβλιοθήκης ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν ἐπημῶδων ἑλληνικῶν ᾠδῶν τοῦ Λεγρὰνδ, ἡ δὲ τρίτη, ἐν ἣ τὴν ἀλφάβητικὴν τάξιν ταρατούσαι παρεντεθειμένα ἄλλοτρια ᾠσματα καὶ ἡ παραλειψὶς ἄλλων, ἐξεδέθη ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « Ἀλφάβητος τῆς ἀγάπης » ὑπὸ Γουλιέλμου Βάγνερ ἐκ χειρογράφου τοῦ Βρετανικοῦ μουσείου. Καὶ ἄλλα δὲ ᾠσματα ἐρωτικῆς ἢ ὁρμηκευτικῆς ὑποθέσεως, ᾄδόμενα μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ λαοῦ, εἶναι οὕτω πεποιημένα. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι ἐν τοῖς δημοτικῶς ᾠσμοῖς καὶ ὁ πατήρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀγίας Βασίλειος παρίσταται ὡς αἰεὶς τοιούτων ἀλφάβητῶν τὰ γνωστότατα τῶν Καλάνδων ᾠσματα ἀρρηθρῶνται περὶ αὐτοῦ ὅτι προσκαλεῖται « νῦν εἰπὴ ταλφραθητάρη, καὶ ὅτι παιθόμενος εἰς τὴν πρόσκλησιν ἀκούμπῃ ὅς τὸ βαβδί του καὶ λέγει ταλφραθητάρη. [Π.]

Ἀλφαριθμητικόν (Π α ι β.) τὸ πρῶτον βιβλίον, ὅπερ λαμβάνει εἰς χεῖρας αὐτοῦ ὁ εἰς τὰ σχολεῖα φοιτῶν παῖς καὶ ὅπερ ἀπεργάζεται τὴν προσδοκομένην τῆς ευκόλου ἀναγνώσεως τῶν ἄλλων βιβλίων. Ἀπὸ τοῦ Λουθήρου τοῦ πρῶτου ἐκδόντος κατὰ τὸ 1525—1530 βιβλίον τοιοῦτον μέχρι τῶν καλ' ἡμᾶς χρόνων πολλὰς ὑπέστη κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὸ περιεχόμενον τροποποιήσεις ἀναλόγως πάντοτε τῶν τῶν ἰδεῶν, τῶν ἐπικρατουσῶν ἐκάστοτε περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν διαφόρων παιδαγωγικῶν ἰδεῶν περὶ τοῦ καθέλου σκοποῦ, ὅστις διὰ τοῦ τοιοῦτου βιβλιαρίου ἐπιδιώκεται. Οἱ τὸ πλεῖστον συντελέσαντες εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἀλφάβητῶν κατὰ τὸν ἀπὸ Λουθήρου μέχρι σήμερον μακρότατον χρόνον εἶναι ὁ Βαλεντίνος Ἰκελσάμερ (1534), ὁ Ὀλιβιέρ (1759—1815), ὁ Στεφάνι (1765—1850), ὁ Γκράσερ (1766—1841) καὶ ὁ Φόγκελ (1843). Αἱ ἐπικρατέστεραι δοξαsaί σήμερον περὶ τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι ὅτι ἡ σύνταξις αὐτοῦ εἶναι τὸ δυσκολώτατον πρόβλημα τῆς Μεθοδικῆς, ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτοῦ πρέπει νὰ ᾖ ἡ κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ, ὅτι ἡ διάταξις τῆς ὕλης πρέπει νὰ βαίνει συμφώνως πρὸς τὴν πρόοδον τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ ἀναγινώσκοντος καὶ πρὸς τὰς δυσκολίας τῆς γραφῆς καὶ ἀναγνώσεως. Κατάλογοι ξηροὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν συλλα-

βίων, προσευχαί, τροπάρια, στίχοι κενοὶ περὶ ἐχθρῶν καὶ κυνῶν πάσης ποιητικῆς ποιήσεως οὐδὲν τῶν χειρῶν διδάσκουσι, ἀλλ' ἡ γλῶσσα ψυχρὰ καὶ ἀνύστα καὶ ἐξεζητημένα τὰ ἀποτελούντα ἄλλοτε τὸ περιεχόμενον τῶν τοιούτων βιβλίων, θεωροῦνται σήμερον ὡς πλημμελήματα σπουδαίοντα τοῦ πρῶτου τοῦ βιβλίου τῶν παιδῶν καὶ ὡς ἀναρχοὶ σμῶλ ἐσῶλοι. Ἐπὶ δυνάμεων συγκαταρτῶν πολλὰς ἀναλυομένων εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτῶν καὶ συντιθεμένων καὶ ἐπὶ φράσεων λογικῶν καὶ διδασκαστῶν τε χρησίμων καὶ ἐπὶ εὐπερίληπτων διηγηματικῶν καὶ ποιηματικῶν κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ποιητικῆς τέχνης δημιουργηθέντων, ἐπὶ μύθων τοῦ Αἰσώπου, ἐπὶ περιγραφῶν περιέργων καὶ καλλιπρεπῶν τινῶν ἀντικειμένων τῆς φύσεως, διὰ γλώσσης καθαρᾶς καὶ ὁρθῆς γεγραμμένων διδασκόμενος ὁ νέος τὴν πρώτῃν ἀναγνώσιν καὶ γραφὴν ὠφελεῖται κατὰ τὴν ὁμολογίαν πάντων τῶν ἐμπρόνων παιδαγωγῶν, ὅσον ἐνδέχεται ἐκ τοῦ πρῶτου τούτου βιβλίου νὰ ὠφεληθῇ τις. [Χ.Π.]

Ἀλφάβητος (δ καὶ ἡ). Ἡ λέξις αὕτη γενομένη ἐκ τοῦ ἄλφα καὶ βῆτα, τῶν δύο πρώτων γραμμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν γραμμάτων γλώσσης τινὲς κατατεταγμένων κατὰ τινὰ διάταξιν ἐκ παραδόσεως περιουθεῖσαν. Ἡ λέξις αὕτη δὲν ὑπάρχειν εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην, πρῶτον δ' αὕτη φέρει παρ' Ἑλληνικῶν 183 μ. Χ., καὶ λέγεται ἑ ἀ λ φ ἄ β ῆ τ ο ς, ἐπαναλαμβάνεται δ' εἰς τὰ κατὰ γένος ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν, οὐδέποτε δὲ κατ' οὐδέτερον, ἐν τε τοῖς ἀποκρύφτοις Εὐαγγελιστοῦ τοῦ Θωμᾶ (2^ο ἑκατονταετ. μ. Χ.), παρὰ τῷ Ἑπιφανίῳ (402 μ. Χ.) καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ συγγραφεῖ τῆς Κλήμεντος (600 μ. Χ.). Οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον τὸν ἀλφάβητον « ἡ τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων γραμματικῆ » ἢ ἀπλῶς ἡ γ ρ α μ μ α τ ι κ ῆ. Ἐκ τῶν ἡμετέρων οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχοληθέντες, ὡς ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου, Θεόδωρος Παπαδημητρακόπουλος καὶ ἄλλοι ἐγράψαν ἔρως « δ' ἀλφάβητος ». Τὸ παρ' ἡμῶν κοινῶς φερόμενον ὄνομα « τ ὁ ἄ λ φ ἄ β ῆ τ ο ς » προέρχεται ἐκ τοῦ λατινικοῦ a l p h a b e t u m.

Ἡ ἐν τῷ παρ' ἡμῶν καὶ τοῖς λοιποῖς παρ' ἡμῶν λαμβάνει ἀλφάβητος διάταξις τῶν γραμμάτων εἶναι ὅλως ἀδοκίμος, ἐπ' οὐδενὸς λόγου στηριζομένη ἐν ᾧ εἰς ἄλλας γλώσσας, ὡς π. χ. εἰς τὴν Σανσκριτικὴν, ἡ διάταξις τῶν γραμμάτων γίνεται εἴτε κατὰ τὴν φωνητικὴν συγγένειαν τῶν διαφόρων στοιχείων ἢ κατὰ τὴν ἐμοῦτητα αὐτῶν τὴν γραφικὴν.

Οἱ διαφοροὶ ἀλφάβητοι, οὓς μεταχειρίζεται τὸ ἀνθρώπινον γένος, εἶναι ὑπὲρ τοὺς 400 ἀναγίνονται δὲ εἰς πέντε μεγάλαις κατηγορίαις, διακρινόμεναι ἀπ' ἀλλήλων διὰ τὴν ἰδιορρυθμίαν τῆς γραφῆς. Τοιαῦται ἰδιορρυθμίαι γραφαί τῶν γραμμάτων, εἶναι ἐν μὲν τῷ παλαιῷ κόσμῳ ἡ

τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Σινῶν καὶ τῶν Ἀσσυρίων· ἐν δὲ τῇ νέῃ ἢ δι' εἰκόνων γραφῇ τῶν νοτίων Ἀμερικανῶν (Περουανῶν) καὶ τὰ εἰσρογλυφικά τῶν ἐν τῇ μέσῃ Ἀμερικῇ κατοικούντων ἰθαγενῶν.

Οἱ ἐν τῇ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ ἀλφάβητοι προήλθον ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ, οὗτος ἐκ τοῦ φοινικικοῦ καὶ οὗτος ἐκ τῶν $\delta \eta \mu \omicron \tau \iota \kappa \omega \nu$ καλουμένων γραμμάτων τοῦ Αἰγυπτιακοῦ. Τέσσαρες χιλιάδες ἔτη π. Χ. ἦσαν ἐν Αἰγύπτῳ γνωστὰ ὅλα τὰ μέσα τῆς γραφῆς, ὁ πάπυρος, ἡ μέλανη καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅπου ὀλοῖται τὰ γράμματα ἦσαν πολὺ ἀρχαιότερα τούτων. Οἱ δὲ Φοινίκες διατελοῦντες εἰς πολλὰς σχέσεις μετὰ τῶν Αἰγυπτίων παρέλαβον ἤδη παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν 17 π. Χ. ἑκατονταετηρίδα τὰ γράμματα, ἅτινα μετέδωκαν εἰς τοὺς Ἕλλησι κατὰ τὸν μεταξὺ τοῦ 800 μέχρι 770 π. Χ. χρόνον. Οἱ Ἕλληνες παρὰ τῶν Φοινικίων παραλαμβάνοντες τὰ γράμματα μετέδωκαν αὐτὰ κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς τοὺς Λυκίους, τοὺς Φρύγας, τοὺς Γαλάτας, τοὺς Ἰβήρας, τοὺς Οὐμβρούς, τοὺς Τυρρηνοὺς καὶ τοὺς Λατίνους, ἐξ ὧν καταγονταὶ οἱ ἀλφάβητοι πάντων τῶν Ῥωμανικῶν καὶ Γερμανικῶν ἐθνῶν, κατὰ δὲ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ μετέδωκαν αὐτὰ εἰς τοὺς Κόπτας, τοὺς Γότθους, τοὺς Ἀρμενίους, τοὺς Γεωργιανούς, τοὺς Σέρβους, τοὺς Ῥώσους καὶ τοὺς Βουλγάρους.

Καὶ λέγονται μὲν ἔστιν ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὑπὸ διαφόρων διάφοροι οἱ τῶν γραμμάτων εὑρεταὶ ὡς αἱ Μοῦσαι, αἱ Μοῖραι, ὁ Προμήθευς, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Δίνος, ὁ Πρακλῆς, ὁ Θητεύς, ὁ Παλαμῆδης καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, ἀλλ' αὐταὶ εἶναι φημι ἀπομεμονωμένοι, οὐδέποτε τυχοῦσαι τῆς κοινῆς ἐπισκοπικῆς. Ἡ κοινὴ πεποιοῦντις τῆς ἀρχαιότητος ἦτο ὅτι οἱ Φοινίκες μετέδωκαν αὐτὰ τοῖς Ἕλλησι (Πλάτ. Φαῖδρ. 274 c καὶ Ἠρόδοτ. β. 58)· διὸ καὶ κοινῶς ὑπ' αὐτῶν ἐκαλοῦντο τὰ γράμματα φοινικικά ἢ ἰα (οὐχί ἐπιθετικῶς, ἀλλ' οὐσιαστικῶς ὡς $\gamma \rho \alpha \mu \mu \alpha \tau \alpha$), φοινικικά, $\phi \omicron \iota \nu \iota \kappa \iota \kappa \acute{\alpha}$ · ἀλλὰ πλὴν τούτων τὰ ὀνόματα, τὸ σχῆμα, ἡ διάταξις καὶ ἡ σημασία τῶν γραμμάτων, τὰ μέγιστα συμφωνοῦντα μετὰ τῶν φοινικικῶν, ἀριθίλως ἐλέγχουσι τὴν φοινικικὴν καταγωγὴν αὐτῶν.

Ὁ φοινικικὸς ἀλφάβητος καίπερ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ τῶν Αἰγυπτίων προεβλήθη δὲν παρέλαβε καὶ τὰ 25 γράμματα αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον 22, ἅτινα ἀπαρallaκτα παρέλαβον οἱ Ἕλληνες τὸ κατ' ἀρχάς· εἴτα ἐκτριβέντων εἰς 20 εἰς ἀρχῆς τῶν τριῶν γραμμάτων τοῦ φοινικικοῦ ἀλφάβητου (τοῦ $\text{F} = \beta \alpha \upsilon$, τοῦ $\text{Q} =$ κάππα καὶ τοῦ $\text{M} = \zeta \alpha \nu \tau \epsilon$) καὶ μεταβληθέν-

κατ' ἀρχάς μὲν τοῦ I (τζαίν) εἰς Z ,

εἴτα δὲ τοῦ H (χέιτ) εἰς H , καὶ ἐπὶ βρα-

δύτερον τοῦ X (σαμέχ) εἰς E καὶ προ-

σπεύοντων ἐνωρίτερα μὲν τοῦ I , εἴτα δὲ τοῦ X καὶ P καὶ ἐπὶ βραδύτερον τοῦ O καὶ W , συναπετελέσθη ὁ ἐξ 24 γραμμάτων Ἰωνικὸς ἀλφάβητος, οὗτος ἀπομεμονωμένα ἔχον ἀπαντῶνται ἀπὸ τοῦ 480 μ. Χ. εἰς ἰδιωτικὰς καὶ ἀπὸ τοῦ 450 εἰς δημοσίας ἐπιγραφάς. Οὗτος ἐξηπλώθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγένετο πλεον κοινὸν κτῆμα ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τοῦ Εὐκλείδου, γενομένου κατὰ τὸ 408 μ. Χ. ἀρχεῖτος τῶν Ἀθηνῶν καὶ καθιερώσαντος διὰ ψηφισματος τοῦτον ὡς «τὰ δημόσια τῶν Ἀττικῶν γράμματα», ἐνῶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐν χρήσει τοῦλάχιστον διὰ τὰς δημοσίας ἀναγκὰς, ἦτο ὁ $\text{A} \tau \tau \iota \kappa \acute{\omicron} \varsigma$ λεγόμενος Ἀ. συνιστάμενος μόνον ἐξ 20 στοιχείων καίπερ ὑπῆρχον 21 γράμματα, καθόσον δὲν εἶχον μὲν ἀκόμη εἰσαχθῆ εἰς αὐτὸν τὸ O , τὸ E καὶ τὸ W , εἰς δὲ τὸ ἐν χρήσει γράμμα H οὐχί τὴν φωνὴν τοῦ η , ἀλλὰ τὴν ἀξίαν τοῦ δασέος πνεύματος. Ὁ ἐν κοινῇ πλεον χρήσει ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἐξαπλωθεὶς Ἰωνικὸς Ἀ. συνιστάμενος ἐξ 24 γραμμάτων ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑλληνῶν «γράμματα τὰ ἀπ' Εὐκλείδου ἀρχεῖτος» ἢ «ἡ μετ' Εὐκλείδην γραμματικὴ». Τὰ γράμματα αὐτὰ ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν μὲν, τὴν κατὰταξιν καὶ τὴν σημασίαν ἀναλλοίωτα μέχρι σήμερον παρέμειναν εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἐν ῶς πρὸς τὸ σχῆμα ἢ ὡς πρὸς τὸν $\beta \upsilon \sigma \mu \acute{\omicron} \nu$, ὡς καλεῖται τοῦτο ὁ Ἀριστοτέλης, πολλὰ καὶ ποικίλας μεταβολὰς ὑπέστησαν. Κατὰ τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα χρήσις ἐγένετο μόνον τῶν γωνιωδῶν κεφαλαίων γραμμάτων, εἰ καὶ τὸ $\sigma \tau \rho \omicron \gamma \gamma \upsilon \lambda \omicron \varsigma$ τοῦ χαρακτηῖρος ἦδη ἀπὸ τῆς β' ἑκατονταετηρίδος ἤρχισεν νὰ ἀναφαινῆται ἐνταῖς γράμμασιν ὡς εἰς τὸ Σ (C), εἰς τὸ E (C) κτλ. Ἡ τάσις αὕτη πρὸς τὴν στρογγυλότητα τῶν γραμμάτων, ὑπαγορευθεῖσα τὸ μὲν ἐνεκα τῆς εὐκολίας τῆς γραφῆς, τὸ δὲ ἐνεκα τῆς οἰκονομίας τῆς γραφικῆς ὁλῆς, τὸ δὲ καὶ ἐνεκα τῆς ταχυγραφίας, ἐγένετο τὸ πρῶτον αἰτίον τῆς τελείας τοῦ ἀρχικοῦ χαρακτῆρος τῶν γραμμάτων μεταμορφώσεως, ἥτις βαθμηδὴν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπὶ πλείους ἑκατονταετηρίδας συνετελεσθεῖσα ἀνέδειξεν ἐκ τῶν κεφαλαίων, τὰ ἐποῖα οὐδέποτε ἐξέλειπον ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὰ μικρὰ καλούμενα γράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου. Ἡ μεταμόρφωσις αὕτη ἀρξαμένη ἦδη ἀπὸ τῆς 2 π. Χ. ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐπιταθείσα ἰδίως ἀπὸ τοῦ 50 μ. Χ., πολλὰς δὲ φάσεις ἐν τῇ μεταξὺ χρόνῳ μεταλλάξασα ἀπετελεύθη τῇ 1498, διατυπωθέντων ὀριστικῶς πλεον τῶν μικρῶν γραμ-

μάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ὡς ἑπεται.

α, ββ, γ, δ, εε, ζζ, η, θθ, ι, κκ, λ

μν, ξ, ο, πω, ρ, σε, τι, φφ, χ, ψ, ω.

Ταῦτα εἶναι τὰ μικρὰ γράμματα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου· οἱ δὲ τύποι J D Z Y εἶναι νεώτεροι.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν γραμμάτων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα τρία ἐπισήμα καλούμενα, τὸς, στίγμα, τὸς, κέπαι καὶ σκαμπί, τῶν ὁποίων χρήσις μόνον εἰς τὴν ἀριθμικὴν ἐγένετο, καθόσον καθ' ἅπαντα τὸν ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τῶν γραμμάτων μέχρι τοῦ 1427 μακροτάτον χρόνον, ὅτε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρήσις τῶν ἀραβικῶν ἀριθμῶν ἐν χειρουργοῖς, μεταχειρίζετο τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος αποκλειστικῶς τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου πρὸς δόλωσιν τῶν ἀριθμῶν, τὰ κεφαλαῖα μὲν πρὸ τῶν Ἰπτολεμικῶν, τὰ μικρὰ δὲ μετ' αὐτούς. (Βλ. καὶ λ. Γραφή) [X.Πμ.]

Ἀλφάγεια (ἡ Δ α ρ - Ἀ λ φ α ῖ). Χώρα τῆς Ν Νουβίας κάτωθι τῆς συμβολῆς τοῦ Βαρ-ἐλ-Ἀβιάδ καὶ τοῦ Βαρ-ἐλ-Ἀσράκ, ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Νεῖλου. Ἔχει μικρὸν χωρίον ἐμώμου. [Π.Π.]

Ἀλφάδιον (γνώμων, γωνία, κανὼν) καλεῖται παρὰ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν ξυλουργῶν ἡ ἐκ βύλου ἢ σιδήρου γωνία, δι' ἧς δοκιμάζεται ἂν ἡ γωνία εἰκοδομήματός τινας ἢ ἄλλου τινὸς ἀντικειμένου (κιωτίου, τραπέζης κτλ.) εἶναι ὀρθή. [K.M.]

Ἀλφαλδ καὶ «Πεσταῖον λεκανοπέδιον» (Alföld) καλεῖται ἡ εὐρεία τῆς κάτω Οὐγγρίας χαμηλὴ πεδιάς, τῆς μέσον μὲν εὐρὸς 220 χλμ., μέσον δὲ μήκος 440 τχμ. καὶ ἐλικὸν ἐμβαδὸν 90 000 τχμ. [N.Σ.]

Ἀλφάρων, πόλις τῆς Ἰσπαν. ἐπαρχίας Κογκρένου παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀλγαμα εἰς τὸν Ἑβρόν. Ἔχει σταθμὸν σιδηροδρόμου σκωνοποιεῖα, βυρσοδεψεία καὶ 5 675 κατ. (1877). [Π.Π.]

Ἀλφάτερ, ἡ ὑψίστη τῶν Σουδετῶν κορυφή, ἀνισοῦσα εἰς 1487 μέτρα. Πρὸς Ν αὐτῆς ὁ μικρὸς Ἀ λ φ ᾶ τ ε ρ, 1335 μ. ὕψους. [N.Σ.]

Ἀλφειὸς (κοινῶς Ρουρῖας, λατ. Alpheus) εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου, 16 μίλια μακρὸς. Ὁ δρόμος αὐτοῦ, περὶ οὗ πολλὰ ἀμφοτέροισι ἐγένοντο, εἶναι κατὰ τὰς ἐρεῖνας τοῦ Ῥέος καὶ τοῦ Κουρτίου, συμφώνως δὲ καὶ τῷ Πανστανίῳ (δ. 7, 8, 44), ὁ ἐπιόμενος πηγάων ὁ Ἀ. ἐν τῷ Πάρωνι παρὰ τὴν Φυλάκην πρῶτον μὲν ῥέει πρὸς Β μέχρι τῶν περὶ τὴν Τεγέαν, εἶτα δὲ νῦν τρέπεται πρὸς τὰ ΒΔ, ἐκθεν καὶ καλεῖται Σαρανταπόταμος, καὶ καταδύεται εἰς καταβόρας· ἄλλοτε ὅμως τεύωναντιόν ἐτρέπετο

πρὸς τὰ ΒΔ καὶ καταδύετο παρὰ τὸ ὄρος Πάριον εἰς τὴν γῆν, αὐτὸς δὲ παρὰ τὴν Ἄσταν προκύπτων κατέρρετο αὐτὸς εἰς καταβόρας· εἰς τέλος δὲ καὶ τὸ τρίτον ἀνατρανόμενος παρὰ τὰς Πηγὰς κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ἴσον τῆς πεδιάδος τῆς Μεγαλοπόλεως ἔρρεε μέχρι τῆς πόλεως Ἡραίας πρὸς τὰ ΒΔ, καίθεν πρὸς Δ τρεπόμενος παρέρρεε τὴν Ὀλυμπίαν καὶ τὴν Τριφυλίαν διαχωρίζων τῆς Ἡλίδος ἐξέδιδεν εἰς τὸ Ἴονιον πέλαγος. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους Στράβωνα καὶ Παυσανίαν ὁ Ἀ. ἐκοινοῦναι περὶ τὰς δευτέρας καταβόρας ταῖς πηγὰς τοῦ Ἑδρώτα, ἐγγὺς πρὸς κειμένας, δι' ὑπογείου φυσικῆς σήραγγας. Τὸν ῥοὺν τοῦ Ἀ. ἀκριβῶς διαγράφει ὁ Ἑρρ. Καίπερ ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ γεωγραφικῷ πίνακι, ὅτι ὁ Ἀ. ἡ μεγάλη τῆς Πελοποννήσου ὑδραγωγὸς ἀσθηρὴ καὶ οἱ μὲν μεσημβρινώτατοι τῶν ἐπιρρῶτων αὐτοῦ (οἷον αἱ πηγαὶ τοῦ Καρνιαῖος) ἐκδύουσι παρὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον, μέλλει ἀπέχοντες αὐτοῦ 8 μίλια, οἱ δὲ βορειώτατοι πηγαῖσιν μάλιστα 1 μίλ. καὶ 1/4 πόρρω τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου· καὶ ἀξιολογώτατοι ἐπιρρῶτοι αὐτοῦ εἶναι ἐκ μὲν τῶν ἐμώμων ὁ Καρνιαῖος, ὁ Ἀχελῷος, ὁ Διῶγων, ἐκ δὲ τῶν δεξιῶν ὁ Ἐλισσιῶν, ὁ ἀγάρρους καὶ μόνον χιλιάδας τινὰς ποδῶν μακρὸς Βρενθεάτης, ὁ Λάδων, ὅστις νῦν καλεῖται Ρουρῖας καὶ ἐξ οὗ καὶ ἄπας ὁ Ἀλφειὸς Ρουρῖας ἐνομάζεται, ὁ Ἐρμυκιῖος, ὁ παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν Κλάδεος. [N. Σ.]

— (Μυθολογ.). Προσωποποιία τοῦ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ. Κατὰ τὸν Ἡσίοδον ἦν υἱὸς τοῦ Ἄλκεαντος καὶ τῆς Τηθύος, πατὴρ δὲ κατὰ τὴν Ὀμήρον τοῦ Ὀρσιλόχου καὶ πάππος τοῦ βασιλέως τῶν ἐν Μεσσηνίᾳ Φαρῶν Διοκλεῆος. Τοῦ Ἀ. υἱὸς μυθολογεῖται καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ψωφίδος Φηγεύς. Ἰδ' ὄνομα του, ἐκ τοῦ ἀλφάνω παραγόμενον, ἐμφανίζει ὅτι ὡς πλούτος δότην ἐτίμων αὐτὸν οἱ εἰκοῦντες τὰς ὑπ' αὐτοῦ γονιμούς καθισταμένας χώρας, οἷτινες ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων ἔθυσον αὐτῷ. Ἐν τῇ Ἰλιάδι ἀφηγείται ὁ Νέστωρ ὅτι ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἑπειούς πολέμῳ οἱ Πύλοι παραγόμενοι εἰς τὰς ὄχλας τοῦ Ἀλφειοῦ ἔθυσαν αὐτῷ ταῦρον, θύσαντες ἅμα καὶ τῷ Διὶ καὶ τῷ Ποσειδῶνι καὶ τῇ Ἀθηνᾷ. Ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρχον δύο βωμοὶ τῷ Ἀλφειῷ, ὧν ὁ ἕτερος ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἦν ἐκ τῶν ἱερουμένων ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείους ἐπὶ διδύμων βωμῶν ἔθυσεν ὁ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τούτου τῇ Ἀλφειῷ καὶ τῇ Ἀρτέμιδι, τῆς ἡ λατρεία συνεδέετο μετὰ τῆς τοῦ Ἀλφειοῦ, ἐπνομαζομένης Ἀλφειαίας, Ἀλφειονίκης, Ἀλφειῆς, Ἀλφειούσης καὶ Ποταμίας· εἰς τὴν λατρείαν ταύτην ἀναφέρετο καὶ μῦθος περὶ ἔρωτος ἀτυχοῦς τοῦ Ἀλφειοῦ εἰς τὴν Ἀρτεμιν καὶ περὶ διώξεως ταύτης μέχρι τῆς κατὰ τὰς Συρακούσας νήσου Ὀρτυγίας. Ἐκ τοῦ παλαιότερου τούτου ἐπιχωρίου μύθου

τῶν Ἡλείων ἔχει βιβλίσκον τὴν ἀρχὴν καὶ ὁ ἑαυτοῦ αὐτῇ περὶ Ἀλφειοῦ καὶ τῆς νύμφης Ἀρεθούσης. Κατὰ τὴν μῦθον τοῦτον ὁ Ἀ. ἦν θρησκευτὴς, ἐραστὴς δὲ τῆς Ἀρεθούσης ἐκνηγέται καὶ τούτῃν ἄλλῃ ἢ Ἀρεθούσῃ, ἀποκρούσας τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ἐπεριώθη εἰς τὴν νῆσον τῆς Σικελίας Ὀρτυγίαν καὶ ἐκεῖ ἐξ ἀνθρώπου ἐγένετο πηγή· συνέβη δὲ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος καὶ τῇ Ἀ. ἡ μεταμάρτυρις εἰς ποταμόν. Ἡνώθη δὲ τῇ Ἀρεθούσῃ μετὰ τὴν μεταμάρτυριν, διότι ἐμβόλοιοιτο ὅτι διέβηκεν τὸ πέλαγος μέχρι τῆς Σικελίας, μὴ συναντιγινώσκοντες τῇ ἀλμυρίδι τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ καθάρην τὸ ὕδωρ αὐτοῦ διχοκλάττων· καὶ ὅτι ἀνεδίδετο παρὰ τὴν Ἀρεθούσαν καὶ ἐκεῖθεν ἐξέδιδε πάλιν εἰς τὴν θαλάσσαν· τεκμήρια δὲ τούτου ἐφέροντο τοιαῦτα τινά, ὅτι φιλίη τις ἐπεσοῦσα ποτε εἰς τὴν ποταμὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀννέχουσα εἰς τὴν Ἀρεθούσαν καὶ ὅτι τὸ ὕδωρ ταύτης ἐθολοῦτο ἀπὸ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ βουθυσιῶν. — Περὶ τοῦ Ἀ. φέρεται καὶ ἕτερος διηγησικὸς μῦθος ἐν τῇ περὶ ποταμῶν ψευδοεπιγραφῇ βιβλίῳ τοῦ Πλουτάρχου· ὅτι ὁ Ἀλφειὸς, ἀπόγονος τοῦ Ἡλίου, ἀμικληθεὶς περὶ ἀρετῆς τοῦ ἀδελφοῦ Κερκάρῳ ἀνέβλεν αὐτόν, καὶ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων ἐλαυνόμενος ἐδόκλεν ἑαυτὸν εἰς τὸν πρότερον μὲν Νύκτιμον καλοῦμενον. ἀπ' αὐτοῦ δὲ Ἀλφειὸν μετονομαζέμεντα ποταμόν. — Οἱ Ἡλείοι, κατὰ τὴν Αἰλιανὸν ἀπεικονίζον τὴν Ἀλφειὸν ἐν εἰδῇ ἀνδρός τοιαύτου· εἶναι καὶ ἄλλαι σφικόμεναι εἰκόνας αὐτοῦ καὶ τὸ προσωπὸν ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ νοοῦ τοῦ Διὸς ἄγαλμα, οὗ ἐλλείπει ἡ κεφαλὴ, ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ μέρος τῶν ποδῶν. Ο Ἐυριπίδης ὁμοίως (Τριγ. Αἰλ. 275) πλάσσει «ταυρόπουον» τὴν Ἀ. ἐν τῇ σήματι τῆς πρύμνης τῆς νεῶς τοῦ Νέστορος. [Π.]

Ἀλφειός. Μυτιληνίως ἐπιγραφικωτοποιεῖ, οὗ περιεσώθησαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ δύοδεκα ἐπιγράμματα. Ἐξήκει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀδριανου. [Π.]

Ἀλφελδ (Alfeld ἢ Ahlfeld), πρωσσικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας Μάριεμπουργ ἐπὶ τῇ ποτ. Δαίνῃ, ἔχουσα 3235 κατ. τῇ 1880. [Ν. Σ.]

Ἀλφενεδίων (X η μ. τ ε χ ν ο λ.). (Alfenide) ἡ μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ. Κρῆμα Νικελίου ἐπιγραφωμένον γαλθανοπλάστικως, ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐν Παρίσις τὸ πρῶτον παρασκευασθὲν καὶ ἐνέχον 1 — 2 1/2 ἀργύρου. Χρησιμεῖ εἰς κατάσκευσιν ἀκευῆν ὁμοίων τοῖς κερύροις, ἀλλὰ πολὺ εὐθηνότερον περιμετρεῖται· εἰς εἰς σιγίαν ἀργύρου, ὁ περιμετρεῖται ἀργύρου, ὁ ἀπακτὸς κατὰ πρὸν. Ἀρξάντων. (Ο. Α. Ρ.)

Ἀλφειόβια. 1) Μήτηρ τοῦ Ἀδωνιδος (βλ. λ.). — 2) θυγάτηρ τοῦ Φηγάου, γυνὴ δὲ τοῦ Ἀλφειανῶν (βλ. λ.). — θυγάτηρ τοῦ Πιάντος καὶ τῆς Πηρεῦς, γυνὴ δὲ τοῦ Πελείου. [Π.]

Ἀλφειόρης Βίαιος. Ἐξάρχος τραχηλῶς

ποιητῆς Ἰταλὸς γεννηθεὶς ἐν Ἀππὶ τοῦ Πεδεμοντιῦ τῇ 1740, ἀποθανὼν ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1803. Ἀνήκων εἰς εὐγενῆ καὶ πλουσίαν οἰογένειαν, διηκούσεν ἐν Τουρίνῳ τὰ πρῶτα μαθήματα, ἐσπούδαζε δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰ νομικά. Χαρακτῆρας ὡς ζωηροῦ καὶ ἀνησύχου ἐπεχείρησεν ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ περιηγήταις ἐπισκεπτόμενος διαφόρους χώρους τῆς Εὐρώπης, διὰ τὴν βίαν οὐχὶ πολὺ σῶφρον. Ἐπικακώμενος εἰς Τουρίνον τῇ 1775 ἤρξατο συγγράφων σαρκῶς τινὰς τοῦ δράματος Κ λ ε ο τ α τ ρ α ς, ἀπαρχὴν τοῦ γονίμου ποιητικοῦ του σταδίου. Μετ' ἀποπειράς τινὰς πρὸς συγγραφὴν τραγωδιῶν εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐγκατέστη ἐν Τεσκάνῃ πρὸς ἐκμάθησιν τῆς καθαρᾶς ἰταλικῆς γλώσσης καὶ συνέγραψε πλείστας τραγωδίας, μετὰ πυρετώδους ἐργαζομένου δραστηριότητος καὶ προθυμίας, μεγάλην ἀποκτήσας διὰ τῶν ἔργων του φήμην. Ἐν Φλωρεντίᾳ ἐγνώρισε τὴν κόμησσαν Ἀλβάνην, σύζυγον τοῦ τελευταίου γόνου τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου τῶν Στουαρτῶν, μετ' αὐτῆς δὲ συνέζησεν ἕως τέλους. Ἐν ἔτει 1785 μετέβη μετ' αὐτῆς εἰς Παρίσιον, ὅπου ἐξέδωκε τὰς τραγωδίας του, διέμενε δὲ μέχρι τοῦ 1792, ὅτε μετὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς 10 Ἀδριανου ἤδουθη νὰ διαφύγῃ οὐχὶ ἀκινδύνως, θωρηθεὶς ὡς μετανάστῃς κατέπιν καὶ ὑπερῆκε τὴν δήμευσιν τῶν ὑπαρχόντων του. Ὀριστικῶς διέτριψεν ἑκτοτε ἐν Φλωρεντίᾳ, ἐργαζόμενος διηγητικῶς, ἕως ὅτου ἀπεβίωσεν ἐξ ἀσθενείας, ἐνταφιασθεὶς εἰς τὸ Φλωρεντινὸν Πάνθειον, τὴν νεκρὸν τοῦ Σταυροῦ (Santa Croce). Ἡ φιλομαθεία του ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐν ἡλικίᾳ τεσσαρκακονταεῖς ἐτῶν κατέμεινε εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς αρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἤδουθη νὰ μεταφράσῃ ἔργα τῶν ἀρχαίων τραγικῶν. Συνέγραψεν ἐν ὅλῳ ἔικοσι καὶ μίαν τραγωδίαν, διακρινόμενος διὰ τὴν αὐστηρὰν αὐτῶν ἀρχαίαν σύνθεσιν καὶ διὰ τὸ ἐντονον καὶ ζωηρὸν ὄρος, κομωδίας τινὰς ἀσημαντοὺς, συλλογὴν λυρικῶν καὶ σατυρικῶν ποιήσεων καὶ διόφορα πεζὰ ἔργα, ἐν οἷς καὶ αὐτοβιογραφίαν. Ἐκ τῶν τραγωδιῶν του Ἀλφειὸς εἰς α ὁ ὁ λ. θεωρούμενος ὡς τὸ ἄριστον αὐτοῦ ἔργον μεταφραστὴς παρεστάθη πολλάκις ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς σαρκῆς. [Α.]

Ἀλφίτα (Β ο τ.) παρ' Ὀμήρῳ τὰ ἐκ κριθῶν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐκ πυρῶν, κατασκευαζόμενα ἄλευρα (βλ. α λ ε ρ - α λ ε ἰ α τ οῦ Ὀμήρου). Ὁ Ὀμηρὸς ἐπικρατεῖ ἀμρότερον α μ μ ε λ δ ν α ν δ ρ ω ν α (βλ. Ὀδ. Β. 290 καὶ Τ, 108). [Θ. Χ.]

Ἀλφιστομαντεία, βλ. Ἀλευρομαντεία.

Ἀλφιστώ. Φιλέτηρον τῶν παιδῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν, ὡς ἡ Ἀκκὴ καὶ ἡ Μορμώ. [Π.]

Ἀλφονσίη ἡ ἐλατιφόρος (Β ο τ.) (Alfoncia alatiata Humb. et Kth.), εἰδος

ροίνισος τῆς Βρασιλίας, ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ ὁποίου ἐξήγαγουν εἶδος παχυτάτου ἐλαίου λίαν χρησίου. Ἰδὲν τὸ δόγμα ὑπὸ τοῦ Humholdt πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀλφόνσου Β' ζουκὸς τῆς Φερράρας (1533—1597), ἐραστοῦ τῶν σπανίων φυτῶν καὶ προστάτου τῆς κηπουρικῆς. [Θ.Χ.]

Ἀλφονσιακοὶ πέντακες (Ἀστ.)

οἱ πέντακες τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν κατὰ τὸ Πτολεμαϊκὸν σύστημα, οἱ καταρτισθέντες τῷ 1252 ὑπὸ ἀστρονόμων Ἀράβων, Χριστιανῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν ἐν Τολέδο τῆς Ἰσπανίας διαταγῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ βασιλεῖος τῆς Καστίλης Ἀλφόνσου τοῦ Γ', τοῦ Σοφοῦ. [Δ.Κ.]

Ἀλφόνσος. Πολλοὶ βασιλεῖς τῶν διαφορῶν Ἰσπανικῶν κρατῶν καὶ τῆς Πορτογαλίας καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως φέρουσι τὸ ὄνομα τούτου· α') τῆς Ἀραγωνίας 1) Ἀλ. Α' ὁ ἐπικαλούμενος νικηφόρος (Batallador) 1104—34, 2) Ἀλ. Β' ἑγγόνος τοῦ προηγουμένου 1162—96, 3) Ἀλ. Γ' ὁ ἐπικαλούμενος μεγαλοπρεπὴς 1285—91, 4) Ἀλ. Δ' ὁ ἐπικαλούμενος ἀγαθὸς, 5) Ἀλ. Ε' ὁ μαγάρθμος 1416—58, ἄρχων καὶ τοῦ βασιλείου τῶν δύο Σικελιῶν ὡς Ἀλφόνσος Α'.

β') τῆς Ἀστούρας· ἐκ τούτων ἄξιοι μνησθῆναι 1) Ἀλ. Β' (792—849) ὁ ἐπικαλούμενος ἀγαθός (El Casto), ἑγγόνος τοῦ Ἀλφόνσου Α', καταγεμμένου ἀπὸ τοῦ Γεωργίου τοῦ περιώνυμου ἡγεμόνος τοῦ Βητιγόθικοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ κράτους, 2) Ἀλ. Γ' ὁ μέγας (866—910) ἐνώσας μετὰ τῆς Ἀστούρας καὶ τὴν Γαλικίαν καὶ Λεώνην, 3) Ἀλ. Δ' (1122—57) ὁ καὶ Καστίλης ὡς Ἀλ. Β' καὶ Ἀραγωνίας ὡς Ἀλ. ΙΙ' ὁ ῥῆξ, πολέμησας ἐπιτυχῶς καὶ ἐνδόξως ἐναντίον τῶν Ἀράβων ὡς ἀνώτατος στρατηγὸς καὶ ἡγεμὼν ἀπάσης τῆς χριστιανικῆς Ἰσπανίας, καὶ ἐκπερὶθρας τὴν Καλαθράδην καὶ Ἀλμερίαν καὶ ὡς αὐτοκράτωρ Ἰσπανίας στεφθεὶς (1185).

γ') τῆς Καστίλης οἱ ἀξιολογώτεροι, 1) Ἀλφόνσος ὁ Γ' ὁ ἐπικληθεὶς Ἀστρονόμος ἢ Σοφός (el Sabio), βασιλεὺς τῆς Καστίλης. Γεννηθεὶς τῷ 1226 διετέλεσε τῷ 1252 τὸν πατέρα αὐτοῦ Φερδινάνδον Γ' τὸν Ἀγιον, τῷ δὲ 1257 ὑπὸ μερίδος τινὸς τῶν Γερμανῶν ἐκλεκτόρων ἡγεμόνων ἐξελέχθη βασιλεὺς Γερμανίας καὶ Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ, ἀλλ' ἔνεκα τῶν ἐπικρατουσῶν ἐν Γερμανίᾳ πολιτικῶν διαίρεσεων καὶ ταρχῶν οὐδέποτε μετέβη εἰς Γερμανίαν οὐδ' ἐπιχείρησε ποτὶς νὰ περιβῇ μετὰ κύρους πραγματικοῦ τὸ ὑπὸ μερίδος τινὸς δοθέν αὐτῷ δικαίωμα. Ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν Ἀράβων καὶ ἤνωσε τὴν Μουρκίαν μετὰ τῆς Καστίλης. Ἀλλὰ τῷ 1282 διὰ τῆς ἀποστασίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βάγγου ἀπώλεσε τὸν θρόνον καὶ ὡς σιγάς ἐτελεύτησεν ἐν Σεβίλλῃ (1284). Ὁ ἡγεμὼν αὗτος συνεπλήρωσε τοὺς νόμους τῶν διαφόρων τὰς ἐκείνων (Zayas de

las Partidas), οἵτινες μετὰ δύο αἰῶνας (1501) ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν ὡς γενικὴ τοῦ κράτους νομοθεσία, ἐφρόντισεν περὶ τῆς εἰς τὸ Ἰσπανικὸν μεταφράσεως τῆς ἱερᾶς Γραφῆς καὶ διὰ τοῦ Ἀραβος, ἀστρονόμου Ἰσαάκ βὲν Σαὶτ ἐξελτίωσε τοὺς Πτολεμαϊκούς πίνακας τῶν πλανητῶν, συνέγραψε δὲ καὶ «Opusculos legales» ἐκδοθέντα τῷ 1836 ὑπὸ τῆς Ἰσπανικῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας. (βλ. καὶ Ἀλφονσιακοὶ πίνακες).

2) Ἀλ. Δ' 1319—50 ὁ ἐν πολλαῖς μάχαις νικῆσας τοὺς Ἀράβας καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἐνδοξὴν μάχην περὶ τὸ ποτάμιον Salado 1340, καὶ ἐν αὐτῇ ἐτι τῇ Ἀφρικῇ πολέμησας κατὰ τῶν Μωαμεθανῶν. Εἰς τὴν σειράν αὐτὴν κατατάσσονται καὶ:

3) Ἀλφόνσος ὁ ΙΒ' τῆς Ἰσπανίας υἱὸς τῆς βασιλισσῆς Ἰσαβέλλας καὶ τοῦ Φραγκίσκου δ' Assisi. Γεννηθεὶς τῷ 1357 μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1368, τὴν ἐπανεγκύσταν τὴν καθάρσιν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, εἶπεν ἐπὶ νῦνα χρόνον ἐν ἐξορίᾳ μετὰ τῆς μητρὸς ἐκπαιδευόμενος ἐν Βιέννῃ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐπιστὺς κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1371 ἀναρρήσει βασιλεὺς ὑπὸ σημαντικῆς μερίδος τοῦ στρατοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ (ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶχεν ἦδη τῷ 1370 παραιτηθῆ καὶ ἐπὶ τῶν Ἰσπανικῶν θρόνων καὶ κωλύματα αὐτῆς) ἐπανῆλθε τῷ 1375 εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ ἀνεγνωρίσθη βασιλεὺς ὑπὸ σὺμπαντος τοῦ ἔθνους πλην τῶν ἡδὴ πρότερον κατὰ τοῦ καθεστῶτος ἐπαναστάντων δοκῶν τοῦ δὲν Καρόλου, οὗς καὶ κατέδραυν εὐλοχῆς τῆς ἐπόμενης ἔτος. Διὰ συνέτης δὲ καὶ μετριοπαθοῦς κυβερνήσεως οὐ μόνον ἐστερεώθη τὸν θρόνον καὶ τὴν δυναστείαν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικῶς ὤψωσε τὴν θέσιν τῆς Ἰσπανίας ἐν τῇ χορείᾳ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἀλλὰ τῷ 1385 προσέβληθαι ὑπὸ ἀνιάτου νόσου ἐτελεύτησε νεαρότατος ἐτι τὴν ἡλικίαν.

4) Ἀλφόνσος ΙΓ' υἱὸς τοῦ προηγουμένου γεννηθεὶς τῷ 1388 δλίγους μῆνας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐκ τῆς δευτέρας τοῦ γυναικὸς τῆς ἀργυρουκίστης Μαρίας Χρηστίνης τῆς Αὐστριακῆς, ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς ὁποίας βασιλεύει, μόλις γυν τὸ τέταρτον τῆς ἡλικίας ἄγων ἔτος.

δ') Βασιλεῖς τῆς Πορτογαλίας ἐπισημητέροι 1) Ἀλφόνσος Α' υἱὸς Ἰσάβητ τοῦ Ἰδρου τοῦ τοῦ Πορτογαλικῶ κράτους. Γενν. τῷ 1110 κατέλαβε τὴν ἡγεμονίαν ἀγωνισθεὶς νικηφόρος ἐναντίον τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς Θηρεσίας τῆς Καστιλιανῆς καὶ ἐπολέμησεν ἐναντίον τῶν Καστιλιανῶν καὶ τῶν Ἀράβων, κατὰ τῶν ὁποίων ἤρατο λαμπρὰν νίκην πλησίον τῆς πόλεως Ourique (1139). Πρώτος ἔλαβε τὴν προσωνυμίαν βασιλεὺς Παρτογαλίας ἢ κάλλιεν Porto-Cale (ἢν Obortol), ἐξ οὗ ἔλαβεν ἀρχὴν τὸ κράτος τῆς Πορτογαλίας). Ἐκάνειναι τὰ τῆς διαδοχῆς εἰς τὸν θρό-

νον, ἐπὶ δὲ καὶ τὰ τῆς νομοθεσίας καὶ ἰδίως τὰ δικιῶματα τῶν εὐγενῶν. Ἐπὶ τοῦ Ἀ. τούτου δια τῆς συνδρομῆς τῶν εἰς Ἰσπανίαν ἐναντίον τῶν Μωαμεθανῶν μεταβαίνοντων σταυροφόρων ἀτηρήθη ἡ Λισσαβὼν ἀπὸ τοῦ κράτους τῶν Ἀράβων καὶ προστατέθη εἰς τὸν νεαρόν βασιλεῖον τῆς Πορτογαλίας.

2) Ἀλφόνσος Ε' ὁ ἐπικληθεὶς Ἀφρικανός. Γεννηθεὶς τῷ 1132 διεδέχθη ἐξαέτης ὡς ἐπὶ παῖς τὸν κατὰ τὸ 1138 τελευτήσαντα πατέρα αὐτοῦ Ἐδουάρδον διατελὼν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ θείου αὐτοῦ Πέτρου μέχρι τοῦ 1148. Τῷ 1171 ποιησάμενος στρατεῖαν ἐπὶ Ἀφρικῇ (ἐξ οὗ τὸ ἐπώνυμον Ἀφρικανός) ἐξεπορεύθη τὴν Ταγγέρην, εἰσβαλὼν δὲ καὶ εἰς τὴν Καστιλιάν ἀνηγγρέυσεν ἐαυτὸν βασιλεὺς ταύτης τῆς χώρας, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἥτταν, ἣν ὑπέστη τῷ 1176 παρὰ τὸ Τέρο, καὶ μετ' ἄλλας ἀποτυχίας ἠναγκάσθη ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Alcañovas νὰ παραιτηθῇ τὰς ἐπὶ τὴν Καστιλιάν ἀσκήσεις. Ἐπὶ τοῦ βασιλεῖος τούτου ἐξηκολούθησαν ἐπιτυχίως αἱ ἀπὸ τοῦ 14^{ου} αἰῶνος ἀρξάμεναι ὑπερβαλλάσσοι ἐκδήμοι στρατεῖαι τῶν Πορτογάλων πρὸς ἀνακάλυψιν νέων χωρῶν κατὰ τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. [Π.Κ.]

ε') Ἀλφόνσοι βασιλεῖς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας 1) Ἀλ. Α' (Βλ. Ἀλφ. Β' Ἀραγωνίας). 2) Ἀλ. Β' 1494—95 γνωστὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἰδίως ὡς ἀνακτρώμενος τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1480 καταληφθεῖσιν ἰταλικὴν πόλιν Ὀρζαντόν. [Π.Κ.]

Ἀλφὸρ (Alfort, καὶ συνθ. Maisons-Alfort), γαλλικὴ κωμόπολις ἐν τῷ Σηκουανίῳ νομῷ, ἀπέχουσα τῶν Παρισίων 7 χλμ., σικουμένη δὲ ὑπὸ 7 115 κατ. τῷ 1876 καὶ ἔχουσα σχολὴν κτηνιατρικὴν. [Ν.Σ.]

Ἀλφός. Βλ. Λεύκη.

Ἀλφρέδος 1) ὁ ἐπικληθεὶς Μέγας βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἐκ τῆς Ἀγγλοσαξονικῆς δυναστείας, νεώτατος υἱὸς τοῦ βασιλεῖος Ἐθελουλφίου. Γεννηθεὶς τῷ 849 μ.Χ. ἀνῆγορεύθη τῷ 871 ὑπὸ τοῦ λαοῦ βασιλεὺς τῆς Ἰσσεξίας, καθ' ὃν χρόνον τὸ πλεῖστον τῆς Ἀγγλίας εἶχεν ὑποκύψει εἰς τὸ κράτος τῶν Νορμανδῶν (ἰδίως Δανῶν). Ἀναγκασθεὶς ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας αὐτοῦ νὰ ποχωρήσῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ κράτους φεύγων τοὺς φοβερούς ἐπὶ ἡλυδας τοὺς ἄρχοντας ἰδίως τῶν παραλίων, ἀφ' οὗ διὰ πολλῶν μικρῶν πολέμων καὶ πολλῶν ἐπιτυχιῶν ἐνέπνευσε ἄλλοις τοῖς περὶ ἑαυτὸν πολεμισταῖς, ἐνίκησεν εἰς σπουδαίας μάχας τοὺς Νορμανδοὺς καὶ κατὰ μικρὸν ἠλευθέρωσεν ἅπασαν τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τοῦ κράτους αὐτῶν. Οὕτω δὲ περατώσας ἐνδόξως τὸ ἔργον τοῦ πολέμου ἐγένετο ἀναμορφωτὴς τοῦ αὐτοῦ λαοῦ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύματι τῆς εἰρήνης ἐκδοὺς νέμους εὐεργετικὰς. ἰδρύων σχολεῖα, προάγων τὴν ναυτιλίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὰ τῆς συγκοινωνίας μέσα, ἐπὶ δὲ καταρτίζων καὶ στρατείας

πρὸς τὰς βορείους χώρας χάριν ἀνακαλύψεων. Ἐπὶ τοῦ Ἀλφρέδου κατὰ πρότερον ἡ Ἀγγλία ἐπροικίσθη διὰ πολιτικῶν διατάξεων φιλελευθέρων καὶ δι' εἰδους δικαστηρίων παρεμπερῶν πρὸς τὰ τῶν ἐνόρκων. Ἦτο δὲ ὁ Α. τὸ μέγαν μέγας βασιλεὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τῶν μέγιστα πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τῶν χρόνων αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ καὶ ποιητῆς προσπαθὼν διὰ διαφόρων ποιημάτων ἐθνικῶν νὰ ὑψώσῃ καὶ ἐπηρεάσῃ τὴν ἐθνικὴν φρόνημα τῶν ὑπηκόων. Ἐτελευτήσας τῷ 901.

2) Ἐρνέστος Ἀλφρέδος, δούξ Ἰδμήου-γου, δευτερότοκος υἱὸς τῆς βασιλίσσης Κικωρίας καὶ τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου Γεννηθεὶς τῷ 1844 εἰσῆλθε τῷ 1858 εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικόν, πρὸ τινῶν δ' ἔτιμιν προήχθη εἰς τὸ τοῦ ναυάρχου ἀξίωμα. Τῷ 1874 ἐνομφεύθη τὴν μεγάλην δούκισσαν Μαρίαν τῆς Ρωσίας, θυγατέρα τοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Β'. Ὁ Α. ἐγένετο λίαν γνωστὸς ἐν Ἑλλάδι, τὸ μὲν μετὰ τὴν ἐξομῶν τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Ἰ. Ληγνικοῦ λαοῦ διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας, ἀλλὰ μὴ ἀποδεχθεὶς τὸ ἀξίωμα, τὸ δὲ ὡς ἀνώτατος ἀρχηγὸς τοῦ στόλου τοῦ πεμφθέντος τῷ 1886 ὑπὸ τινῶν Ἰδρωπεικῶν δυναμῶν πρὸς ἀποκλεισμὸν τῶν παραλίων τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, ἵνα οὕτω διὰ τῆς βίας ἐπιβληθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἀποπλισμὸς καὶ προληφθῇ ὁ ἐπικείμενος Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος. [Π.Κ.]

Ἀλφρετον. Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομμειας Δέρβυ. Ἐχει σταθμὸν σιδηρ. ἀγγλαιο-πλαστία, περικυβητοποιεῖα. γαιανθρακωμενὰ καὶ 4192 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀλχάγιον (Β.Ο.Τ.) (Alhagi Desv. ἐκ τῆς ἀραβικῆς δυναστείας Alhaci ἢ Aghali, γένος τῆς εἰκογενείας τῶν Κοκλεσθῶν καὶ τῆς φυλῆς τῶν Ἰδουαρικῶν. Φρυγανώδης καὶ κεντρὴν φυτὰ μετὰ φύλλων ἀπλῶν, ἀνθεῶν ὑποποφύρων, ἀρθροκλαδίῳ ὑπεκωλινδρικοῦ ἀκέρ-ρῳ, διασπέρμου ἢ τρισπέρμου ἢ δι' ἐξαμειώ-τειος μονοσπέρμου. Εἶδη τρία, ὧν τὸ μὲν Ἀ τὼ ν Ἐ λ λ ἡ ν ω ν (Α. Graecorum Boiss.) αὐτορρεὺς ἐν Ἑλλάδι (ἐν ταῖς τῶν Κοκλεσθῶν νήσοις, ἔπου κοινῶς Ἀ λ ω ν ἔ σ α ἐν Σύρι, καὶ ἐν τῷ ἀλιπέδῳ τοῦ Φαλῆρου) τὸ δὲ Ἀ τὼ ν Μ α ὕ ρ ω ν (Α. Maurorum Tournef. Hedysarum Alhagi L.) κοινὸν ἐν Αἴγυπ-τω, Ἀραβίᾳ καὶ Περσίᾳ, ὅπου θαυμάσιον μελιτιδὴν χυμὸν (τὸ «π ε ρ σ ι κ ὲ ν μ ἄ ν ν α», ὃ τὸ μ. τῶν Ἑβραίων κατὰ τὴν γνώμην τι-νῶν) τρεῖς δὲ τὸ Ἀ. τῶν κ α μ ἡ λ ω ν (Α. Camelorum Fisch.), ζυόμενον ἀνὰ τὰς ἐ-ρῆμους παρὰ τὴν Κασπίαν καὶ παρέχον τρο-φὴν ταῖς καμήλοις ὡς καὶ τὰ ἄλλα εἶδη. [Θ.Χ.]

Ἀλχαζὲν Ἀραβ. ἀστεονόμος τοῦ ἸΑ' μ.Χ. αἰῶνος, ἀρχάτος ἐν Αἴγυπτῳ. [Δ.Κ.]

Ἀλχάμα ἢ Ἀλάμα (Alhama) ἀπὸ τοῦ ἀραβ. Ἐλ Χαμάμ (καυτὸν καυτὸν πολλοὶ ἰσπανικοὶ τίποτ, ἔχοντες θερμὰς. Κ.Κ.)

δὴ : 1) πῦλιν τῆς ἐπαρχίας Γρανάδας, ἄλλοτε φρούριον τῶν μαυρῶν καὶ θησαυροφυλάκιον τῶν γρανάδικῶν βασιλείων, νῦν δὲ ἡρεσιωμένη ἢ πλειοστὴ ὑπὸ σεισμοῦ γενομένου τῇ 13/25 δεκεμβρίου 1884. Αὐτόθι: λουτρά θειούχῃ (45° ἐκ.) — 2) πόλις τῆς Μουρκανῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα 6298 κκτ. (1877) καὶ θειούχους ὁμοίως πηγὰς (32—46° ἐκ.). — 3) κώμη τῆς Σαραγγοσσίνης ἐπαρχίας, ἔχουσα ὁμοίως αν-θρακινὰς καὶ ἀλουιδας θέρμας (35° ἐκ.). [N.Σ.]

— Αἱ θέρμαι αὗται εἶναι ἀπλᾶι (Θ. 33°) μὴ ταξινόμηται εἰσέτι. Ἐν λίτρᾳ ὕδατος ἐνυπάρχουσιν 0,612 στερεῶν συστατικῶν, ὧν 0,135 ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου. Παραγγέλλονται μόνον εἰς λουτρά, ὧν γίνεται χρῆσις καὶ ὅλον τὸ ἔτος πρὸς νευρικὰς καὶ βρωματικὰς παθήσεις. Ὑδροθεραπευτικὸν κατὰ ττμ. [B.Π.]

Ἀλχατίφ ἢ Ἐλ Χατίφ, πόλις καὶ λιμὴν ἐν τῇ τουρκικῇ ἐπαρχίᾳ Ἐλ-Χατὰ ἐπὶ τῇ περσικῇ κλίτῳ μετὰ 5000 κατοίκων. [N.Σ.]

Ἀλχεΐδε ἢ Ἀλχεΐδε (Ahlheide ἢ Aalheide), γῆ ἀρέθεις καὶ λοφώδης ἐν Ἰουτλανθῇ παρα τὰς πηγὰς τῶν ποτ. Σκίβε-Ἄα, Στίρ-Ἄα καὶ Σκίερν-Ἄα. [N.Σ.]

Ἀλχημεία ἢ ἀλχημεία (ἀρχ. ἀλ-καμί, ἢ ἐκ τοῦ χέμι τοῦ ἐγχωρίου ἐνόματος τῆς Λιγυρίας ἢ ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ χυμῶς) ἦτο τὸ ὄνομα, δι' οὗ ἐκαλεῖτο ἀπὸ τοῦ μεσαιῶνος μέχρι τοῦ 17^{ου} αἰῶνος ἡ χημεία ἀρότου ὅμως αὕτη ἐλαβεν ἐπιστημονικὴν βάσιν καὶ μορφήν, χρησιμεύει τὸ παλαιὸν ὄνομα πρὸς χαρακτηρησμοῦ τῆς ὑποθετικῆς τέχνης τοῦ μεταβάλλειν ἀγενῆ μέταλλα εἰς χρυσὸν καὶ ἀργυρον· τοῦτο δὲ ἦτο κυρίως ὁ σκοπὸς τῆς χημείας μέχρι τοῦ 16^{ου} αἰῶνος· ἡ σημερινὴ χημεία ἔχει πρὸς τὴν ἀλχημείαν ὡς ἡ ἀστρονομία πρὸς τὴν ἀστρολογίαν. Τὸ πρόβλημα τῶν ἀλχημιστῶν ἦτο ἡ παρασκευὴ δύο ἀποκορύφων μέσων, δι' ὧν θὰ καθίστατο δυνατὴ ἡ ἐξευγένισις (τελειοποίησις) τῶν μετάλλων· τὸ κυριώτερον τῶν δύο τούτων μέσων ὑπετίθετο ὅτι εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλῃ ὅχι μόνον ἀργυρον, ἀλλὰ καὶ ἀγενῆ (ἀτελῆ) μέταλλα εἰς μέταλλον, ὑδράργυρον κτλ. εἰς χρυσόν, καὶ ἔφερε τὰ ἐνόματα : λείψον σοφῶν, ἐρυθρὸς λείων, μέγα ἐλεγχέριον ἢ μαγιστέριον, ἐρυθρόν βαμμά καὶ πανάκεια τῆς ζωῆς· ἐθεώρουν δηλ. ὅτι τὸ μέσον τοῦτο διαλυόμενον (aurum potabile) εἶχε τὴν δύναμιν νὰ θεραπεύῃ πάσας τὰς νόσους, ν' ἀνανεώσῃ τὸ γῆρας καὶ νὰ ἐπέκτεινῃ τὴν ζωὴν· τὸ δεύτερον μέσον ἀτελέστερον τοῦ πρώτου ἐκαλεῖτο λευκὸς λείων, μικρὸν βαμμά ἢ μικρὸν μαγιστέριον καὶ εἶχε μόνον τὴν δύναμιν νὰ μεταβάλλῃ τὰ γενῆ μέταλλα εἰς ἀργυρον· οἱ εὐρέντες τὴν λύσιν τῶν σοφῶν ἐκάλουντο Μύσται (Ἀδέσπται). Κατ' ἀρχὰς εἶχεν ἀκολουθήσει ἡ ἀλχημεία τὰ ἔργα τῆς τοῦ Ἀρι-

στοτέλους διδασχῆς περὶ τῶν τεσσάρων στοιχείων, καθ' ἣν δύνανται τὰ στοιχεῖα ταῦτα νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἄλληλα· κατ' ἀκολουθίαν δὲ ἐπετίθετο ὅτι καὶ τὰ μέταλλα δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν οὕτω, καὶ δὴ εἰς χρυσόν. Ἡ γένεσις τῆς ἀλχημείας ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀιγυπτίαν, ὅπου ὁ αὐτοκράτωρ Διοσκουρίδης διέταξε νὰ κατασκευασθῶσιν αὐτῇ αἰγυπτιακά βιβλία. Οἱ κατόπιν ἀλχημισταὶ ἀνῆλθον τὴν τέχνην τὴν εἰς ἑκέρῃ τὸν Τρισμαρίστον (βλ. λ.) ἢ Ὡθώ, ἐξ οὗ καὶ ἡ χρυσοποιία ἐκαλεῖτο ἐρμητικὴ τέχνη. Κατὰ τὸν 3^{ον} αἰῶνα μ. Χ. αἰὼνα ἐκαλλιεργεῖτο ἡ τέχνη αὕτη ὑπὸ τῆς ἀλεξάνδρινης σχολῆς ἀλχημιστῶν· δὲ τις συγγραμμάτων ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ παλαιῦ φιλοσόφου Δημοκρίτου ἀνεκάλυψε διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ «Φυσικὰ καὶ ρυστικά» (ὅπερ περιελάμβανεν ἐννοήτῃ λατινικῇ μεταφράσει) σείραν ὅλην σχετικὴν συγγραμμάτων. Ἐκ τῶν ἑλλήνων παρέλαβον τὴν τέχνην οἱ Ἀραβες, ἐξ ὧν διακρίθη ὁ Ἀβού-μουζά τζαῦρ-ἄλ-σοφι, ὅστις θεωρεῖται ὡς ἐξισλαμισθεὶς ἑλληνὺς συγγραφέας τῶν ἔργων Summa perfectionis magisterii in sua natura, οὗ ἡ λατινικὴ μετάφρασις ἐξεδόθη ἐν Ῥώμῃ κατὰ τὸ 1520. Ἡ ἐσπερία παρέλαβεν τὴν ἀλχημείαν ἐκ τῶν Ἀράβων καὶ μαύρων ἐν Ἰσπανίᾳ κατὰ τὸν 11^{ον} αἰῶνα· πολλοὶ δὲ λατρίοι τε καὶ ἀγύρται ἡσχολήθησαν περὶ αὐτῆν ὡς διασημώτατος ὁ Ῥαϊμούνδος Λούλος ἀκμάσας κατὰ τὸν 14^{ον} αἰῶνα· ἦτο ὅμως ὁ Πάρτεκλινος (βλ. λ.) δὲν ἦτο πλέον καθαρὸς ἀλχημιστὴς, διότι λέγει ὅτι ἀληθὴς σκοπὸς τῆς ἐπιστήμης δὲν ἔνε ἡ παρασκευὴ τοῦ χρυσοῦ, ἀλλ' ἡ τὴν φαρμάκων ἀπὸ δὲ τοῦ 16^{ου} αἰῶνος ἤρχισεν ὁ χωρισμὸς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀπὸ τῶν τυχευτικῶν, ὧν πολλοὶ ἠδυνήθησαν παρὰ τῶν ἐκείνους καὶ ἐκαστοῦ ἡγεμόνων, ὧν πολλὰ καὶ μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ κατεδαπύθησαν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῶν ἐπ' ἑρρίκου τοῦ Γ' τῆς Ἀγγλίας μάλιστα κατασκευάσθησαν νομίσματα ἐκ ψευδοῦς χρυσοῦ (πιθανώτατα ἀναμύγματος χαλκοῦ), δι' ὧν κατεπλημμυρήθη ὁ τόπος. Ἀδίσθημαίον ἔνε μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ὑφίστατο ἐν Bohum τῆς Γερμανίας ἐταιρία ἀλχημιστῶν καλουμένη ἐρμητικὴ ἐταιρία καὶ δημοσιεύουσα τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ φύλλω τοῦ γερμανικοῦ κράτους.

Ἡ σημερινὴ χημεία δὲν παραδέχεται τὴν μεταβολὴν ἑλλων μετάλλων εἰς χρυσόν, καίτοι ἡ ἰδέα αὕτη δὲν ἔνε τόσον ἄτοπος, ὡς λάθῃ τις ὑπ' ὕψει τὸ ἐναιὸν τῆς ὕλης, ὅπερ προσέβηκε ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη. Προσθετέον ὅτι αἱ ἐρευναὶ τῶν ἀλχημιστῶν συνετέλεσαν τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χημείας· Παρ' τῶν ἑλλήνων ἀλχημιστῶν βλ. λ. Ἀργέλαος, Δημέκριτος, Ἑρμῆς ὁ Τομήςιστος Ζώσιμος, Στίφανος. (Βιβλιογρ. Collection des anciens alchimistes grecs publiée par Berthelot avec la collaboration de

Ch. Em. Ruelle, Par. 1887 εἰς τόμους 3. — H. W. Schaefer, Die Alchemie, Flensburg, 1887). [O.A.P.]

Ἀλχημείλλη (Βοτ.) (Alchemilla L.), γένος τῆς εἰκοτ. τῶν Ροζωδῶν. Πόσι μετὰ φύλλον παλαιοσχιδίων καὶ ἀνθέων μικρῶν χλωρῶν. Βίκοσι περίπου εἶδη τῶν εὐκράτων χλωρῶν, ὡς τὰ πολλὰ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, πάλαι τὴν πλὴν ἐνέει. Ἐν Ἑλλάδι φρονταὶ δύο μόνον εἶδη, ἡ γὰρ ἡ πολυετής Ἀ. ἡ δὲ ἡ ἀ-
 ὡς (A. acutifolia Stey.) σπανίως εἰς ὕψηλα θρεῖται (παρὰ τὴν Στύγα, ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου κτλ.) καὶ ἡ Α. ἡ ἀρουραία (Aleh. ἡ Arphanes arvensis L.), πόσιον ἀνικμῶν πόσιον, τὸ μόνον ἐπέτειον τοῦ γένους· ἡ δὲ Ἀ. ἡ κοινὴ (A. vulgaris L.) τῆς βορείου Εὐρώπης ἦτο ἄλλοτε φαρμακευτικὴ, ἐκτιμάται δὲ ὡς λίαν γαλακτογόνος τροφή τῶν ἀγελάδων καὶ προβάτων. [Θ. X.]

Ἀλωάδας καὶ Ἀλωεῖδας. Ὄτος καὶ Ἐριάλτης, διδυμοὶ υἱοὶ κατὰ τὴν Ἰλιάδα (Ε, 385 κέ) Ἀλωεὺς τοῦ Ποσειδῶνος, οἵτινες θρασυτερεῖς τὸν Ἄρην ἐκράτουν αὐτὸν δεδεμένον δεκατρεῖς μῆνας ἐν χαλκῷ πύθῳ ἢ χαλκῇ εἰρητῇ (χαλκῶς ἐν κεραμῷ) ὅπου ἤθελαν ἀπο-
 λυθῆναι, ἂν μὴ ἐμύνην τὸ πάθος αὐτοῦ ἢ τῶν Ἀλωαδῶν μητριά Ἡερίδω εἰς τὸν Ἐριήην, ὅστις ἐκλήψας ἐπώσας τὸν θεόν. Κατὰ δὲ τὴν Ὀδυσσειαν (Λ, 305 κέ.), ὁ Ὄτος καὶ ὁ Ἐριάλτης ἦσαν παῖδες τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἰφιμά-
 ρειδος τῆς γυναίκας τοῦ Ἀλωεὺς· τοὺτους μη-
 κίστους εὐρεῖαν ἢ σιτοδότειρα γεωργήσιμος γῆ (Ζεῦσιδος ἄρουρα) καὶ πολὺ καλλιστοῦς· διότι ἐν ἡλικίᾳ ἐννέα ἐτῶν ἦσαν ἐνεαπύχους τὸ εὖρος καὶ ἐνεαόργουσι τὸ μῆκος· ἡπειροῦς δὲ νὰ πολεμήσωσι τοὺς θεοὺς ἐν τῇ Ὀλύμπῳ, καὶ ἤθελον νὰ θέσωσι τὴν Ὀσσαν ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἐπὶ τῆς Ὀσσης τὸ Πηλῖον, ἵνα ἀναδῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν· θὰ ἐξετέλουν δὲ τὸν σκοπὸν αὐτῶν, ἂν ἐξῆσαν εἰς τὴν ἐρηβικὴν ἡλικίαν· ἀλλὰ νεαρωτάτους εἶ· ἐξωλόθρευσεν αὐτοὺς ὁ Ἀπόλλων. Κατ' ἄλλον μῦθον ἐκε-
 ραίνουσιν αὐτοὺς ὁ Ζεὺς, ἐπιχειροῦντας ν' ἀ-
 ναδῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν. Κατὰ δὲ τοὺς παρ' Ἀπολλοδώρου (Α', ζ', 4) μῦθους ἡ τοῦ Ἀ-
 λωεὺς γυνὴ Ἰφιμάειρα ἡράσθη τοῦ Ποσειδῶ-
 νος καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ τοὺς Ἀλωάδας, οἵτινες κατ' ἐνιαυτὸν ἠΐσανον πλάτος μὲν πηχυσίον, μῆκος δὲ ὀργυσίον, ἐννέα δὲ ἐτῶν γινόμενοι καὶ τὸ μὲν πλάτος πηχῶν ἔχοντες ἐννέα, τὸ δὲ μέγεθος ὀργυσίων ἐννέα, διανοῶντο νὰ πολεμήσωσι πρὸς τὸν θεόν· ἀνέηκε δὲ αὐ-
 τοὺς ἐν Νάξῳ ἡ Ἀρτεμις δι' ἀπάτης· διότι εἰς ἔλαφον μεταμορφωθείσα ἐπήλθε διὰ μέσου αὐτῶν, ἐκείνοι δὲ βουλόμενοι ν' ἀκοντίσωσι τὸ θήραμα ἠρόντισαν ἐφ' ἑαυτοὺς κατ' ἄλλους τὴν ἔλαφον ἐπεμῖεν ὁ Ἀπόλλων ὅπως τιμω-
 ρήσῃ αὐτούς, βουληθέντας νὰ βιάσωνι τὴν Ἀρ-
 τεμιν. Διὰ δὲ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν ἐκολα-

ζοντο ἐν τῷ Ἄδῃ προσδεσμένοι διὰ θρακόν-
 των εἰς κίονα, ἐφ' οὗ καθήμενος ὄρνις ὡς
 ἐβασάνιζεν αὐτοὺς διὰ συγῶν κρωγμῶν. —
 Πλὴν ὅμως τῶν μνημονευθέντων μῦθων ἐπεί-
 ροντο ἐπαγοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλοι ἐπι-
 γῶριαι, πολλὰ διαφέρει ἐκείνων. Οὕτως ἐν
 μὲν Φθιώτιδι τῆς Θεσσαλίας ἐμυθολογεῖτο
 ὅτι αὐτοὶ ἦ ὁ πατὴρ τῶν Ἀλωεὺς ἐκτίσαν τὴν
 πόλιν Ἀλόν, ἐν Βοιωτίᾳ δ' ὅτι ἐκτίσαν τὴν
 Ἀσκλην καὶ πρῶτοι ἐκ Θράκης εἰσέγαγον
 τὴν λατρίαν τῶν τριῶν Μουσῶν, ἀφιερώσαν-
 τες αὐταῖς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα. Ἐν Ἀθηναίᾳ
 τῆς Βοιωτίας ὑπῆρχον οἱ τάφοι αὐτῶν καὶ τῆς
 μητρὸς τῶν Ἰφιμάειας· ἐπίσης ἐν Κρήτῃ ὁ
 πῆρχε τάφος τοῦ Ὄτου. Ἐν Νάξῳ δ' ἐμυθολο-
 γοῦντο ὅτι σταλόντες εἰς τὴν νῆσον ἐκινήθη
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῶν Ἀλωεὺς, Θρακίης, τὸ γε-
 νος, πρὸς ζήτησιν τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς
 τῶν, κατώκησαν ἐν αὐτῇ ὑστερον δὲ στασια-
 σάντες πρὸς ἀλλήλους καὶ μάχην συνάψαντες
 ἀπέκτειναν μὲν καὶ τῶν ἄλλων πολλοὺς, ἀλλὰ
 καὶ ἀλλήλους ἐφόνευσαν, καὶ ὑπὸ τῶν ἐργω-
 ρίων ἐτιμώθησαν ὡς ἥρωες· γινώσκουμεν δ' ἐκ
 τίνος ἐπιγραφῆς ὅτι ὑπῆρχεν ἐν Νάξῳ τέμ-
 νος τοῦ Ὄτου καὶ τοῦ Ἐριάλτου. Ἡ μήτηρ
 δ' αὐτῶν Ἰφιμάειρα ἐτιμᾶτο καὶ ἐν Μυκασοῖς
 τῆς Καρίας. — Οἱ πλείστοι τῶν νεωτέρων μυ-
 θολόγων παραδέχονται ὅτι οἱ περὶ Ἀ. μῦθοι
 εἶναι ὁρακτικοί, ἐμυθολογοῦντες δὲ τὸ ὄνομα
 τῶν ἐκ τοῦ ὀλώῃ (ἀλῶνιον ἢ ἀγρὸς καλλιερ-
 γημένος) θεωροῦσιν αὐτοὺς ὡς προκοποποιίας
 τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν, εἰδικώτερον δὲ λέ-
 γουσιν ὅτι τὰ ὀνόματα Ὄτος καὶ Ἐριάλτης,
 ἐκ τοῦ ὀδῶ καὶ ἐράλλομαι παραγόμενα, ἀνα-
 φέρονται εἰς τὸν πεισμὸν τοῦ σίτου καὶ τὴν
 πάτησιν τῶν ἐν τῷ ληνῷ βοτάνων. [H.]

Ἀλωεὺς υἱὸς τοῦ Ἠλίου καὶ τῆς Ἀν-
 τιόπης, ἀδελφὸς τοῦ Αἰήτου. Κατὰ τινὰ μῦθον,
 ὁ Ἠλῖος ἔδωκε τῷ μὲν Ἀλωεῖ τὴν Ἀσω-
 πίαν (τὴν μετέπειτα Σικυωνίαν κληθεῖσαν)
 χώραν, τῷ δ' Αἰήτῃ τὴν Ἐρυθρίαν (Κορινθίαν)
 φυγόντος δὲ τοῦ Αἰήτου εἰς Κόδρωτος καὶ πρ-
 οχθέντος τὴν γῆν ταύτην Βούνῳ τῷ υἱῷ τοῦ
 Ἐρμού, ἀφ' οὗ ὁ Βούνος ἐτελεύτησεν, ἔλαβεν
 δ' Ἀ. καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Κορινθίας. [H.]

Ἀλῶνιον. Ἀρχαία πόλις τῆς Θεσσαλίας
 κατὰ τὴν Τέμνην, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀλωα-
 δῶν. Ἐκείτο ἴσως μεταξὺ τῶν σημερινῶν χω-
 ρίων Μπαμπὰ καὶ Ἀμπελακίων. [H.]

Ἀλῶν δὲ φόρτος ἐνθεν ἦλθεν,
 ἐνθ' ἔσθ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν κακῶς κτηθέν-
 των καὶ ἀπολεσθέντων, ὁμοίᾳ τῇ δηλωδεῖ·
 Ἀνεμαζώματα, διαβολοσκορπίσματα. [P.]

Ἀλῶνιγον ἀνδράποδον (Π α-
 ρ σ ι μ.) ἦτοι βαρβαρικὸν καὶ εὐτελές· ἀνδρ.
 ἀντ' ἁλῶτος ἀγορασθέν, [P.]

Ἀλῶνιδα (Β ο τ.), κοινὴ ἐνεμασίς ἐν
 Σύρῳ τοῦ Ἀ λ χ α γ ῖ ο υ (βλ. λ.). [Θ. X.]

Ἀλῶνιον (Γ ε ι ο ρ.) εὐχῶρος, ἐνθα ἄλω-

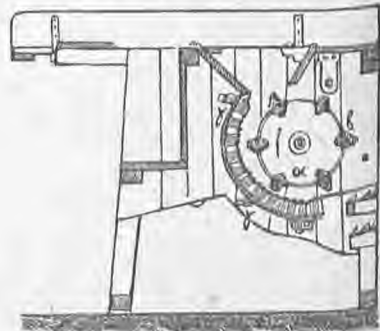
νίζονται τὰ γεννήματα καὶ ἀποξηραίνονται οἱ καρποὶ ἴδιως σταφίδες καὶ σύκα) ἐκλεγόμενος κατὰ προτίμησιν εἰς ἑδαφὸς ὑψηλὸν, ἀργιλόδες, συμπαγές, ξηρὸν καὶ κειμένον πλησίον τῶν ἀποθηκῶν. Τὸ ἀλώνιον τῶν γεννημάτων εἶναι χώρος κυκλικῆς διαμέτρου δοκτοῦ τοῦλάχιστον μετρίων πρέπει νὰ εὐρισκῇται ἐν θέσει ὑψηλῇ (ἐν ἑλλερῇ δὲ τοιαύτης ἐν περικερακωμένῃ διὰ βαθείας αὐλακῆς), ἐρίζοντι. ἐκτεθειμένη δὲ εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ ἀπεχούσῃ τῶν φυτειῶν, ἃς παραδιδάπτουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ἀνέμου παρασυρόμενα λεπτὰ ἄχυρα. Ἐν ἀνάγκῃ χρησιμοποιοῦται καὶ ἀμυλῶδες ἑδαφός, ὅπερ ὅμως δεῖν νὰ λήσσωσιν καὶ πρὸς πρόληψιν τῆς μετὰ τῶν γεννημάτων ἀναμίξεως τῆς ὁσμῆς. Πρὸ τῆς στρώσεως τῶν γεννημάτων τὸ ἀλώνιον ἀποξέεται καὶ ἐλευθεροῦται ἀπὸ πασῶν τῶν ξένων ὑλῶν καὶ τῶν φουμένων χόρτων. Ἐπὶ τὰ ἀλώνια τῶν γεννημάτων ἐμφωλεύουσι συνήθως μυριάδες μυρμηκῶν, αἵτινες ἀποδυναμίζουσι τὰ ἀλωνιζόμενα. Οὗτοι καταστρέφονται καταβροχόμενων πολλάκις τῶν ἀλωνίων πρὸ τῆς στρώσεως τῶν γεννημάτων διὰ θαλασσίου ὕδατος ἢ δι' ἄλλης. Τὰς κατὰ τὴν ἀλώνιον παρυσιαζόμενας νέας μυρμηκίας καταστρέφουσι ἐγγέοντες ἐντὸς αὐτῶν θερμὸν ὕδωρ ἢ φανικὸν ὀξύ. Διὰ τὰ ἀλώνια τῶν καρπῶν, σταφίδων καὶ σύκων, ἐκλέγεται ἑδαφός ἐκτεθειμένον πρὸς μεσημβρίαν, μὴ σκιαζόμενον ὑπὸ κτιρίων ἢ δένδρων, καὶ κεκλιμένον εἰς ἐκφώσιν εὐκόλως τὰ ὁμβρία ὕδατα. Πι ἐπιφάνεια αὕτη διαιρεῖται εἰς πλαίσια πλάτους 3 — 4 μ. καὶ μήκους 5 — 8 μέτρων, ἔχοντα κλίσην πρὸς τὴν πλατυτέραν αὐτῶν πλευράν. Περὶ αὐτὸν σχηματίζονται μονοπάτια πλάτους 30 — 40 ἐκατοστῶν τοῦ μέτρου, τὰ ὅποια χρησιμεύουσιν ὡς διάδρομοι τῶν ἐπιμελουμένων τὴν ἀποξήρανσιν τοῦ καρποῦ ἐργατῶν καὶ πρὸς διογέτουςιν ἐντὸς τῶν ἀλωνίων τῶν ἐν καιρῷ βροχῆς ὑδάτων. Πρὸ τῆς ἀπλώσεως τοῦ πρὸς ἀποξήρανσιν καρποῦ τάλωνια καθαρίζονται ἀποξέσμενων τῶν ἐπ' αὐτῶν φουμένων χόρτων καὶ ἐπιχρίονται διὰ διαλελυμένης ἐν ὕδατι βοείου κόπρου, ἣτις ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ συγκολλᾷ τὰ ψήγματα τοῦ χώματος καὶ ἐπομένως νὰ καθιστᾷ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀλωνίου λείαν καὶ συμπαγῇ (ἴδε Ἀποξήρανσις καρπῶν). [Γ.]

Ἀλώνισμα (Γεωργ.). Ἐργασία, δι' ἧς ἀποχωρίζονται τῶν σταχυῶν οἱ σπόροι τῶν σιτηρῶν ἢ ἀπὸ τοῦ ξηροῦ περικαρπίου αὐτῶν οἱ σπόροι διαφόρων ὁσπριοειδῶν καὶ ἄλλων φυτῶν. Ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ λοιπῇ Ἀνατολῇ (ἐνθα τὰ ἄχυρα τῶν σιτηρῶν δίδονται ὡς τροφή εἰς τὰ ζῆα οὐχὶ ἀνέραια, ὡς ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ συντετριμμένα καὶ μάλλον ἢ ἥττον λεπτομερῶς τετριμμένα), τὸ ἀλώνισμα ἀποτελεῖ οὐ μόνον ὁ ἐκκοκκισμὸς τῶν σταχυῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ κατάλληλος τοῦ ἀχύρου κατάτμησις. Ἐκτε-

λείται δὲ ἡ ἐργασία αὕτη εἴτε διὰ τῆς μηχανῆς οἱ συνισταμένης ἐκ δύο ράβδων, τῆς μὴν χρησιμεύουσας ὡς λαβῆς, τῆς δὲ διὰ βροχῆς ἰκανῶς προσηρμοσμένης τῇ πρώτῃ καὶ ἀποτελοῦσας τὸ μέρος, δι' οὗ πληττεῖ ὁ ἀλωνιστὴς τοὺς σταχὺς τῆς ἐν τῷ ἀλώνῳ συγκομιδῆς ἢ δι' ἀπλῆς ράβδου ἀκρόντως μακρᾶς, δι' ἣς τύπτουσι τοὺς σταχὺς τῶν σιτηρῶν ἢ τοῦ καρποῦ τῶν ὁσπριοειδῶν. Ἐτέρος τρόπος ἀλωνισμοῦ εἶναι ὁ διὰ τῶν ἱππῶν ἀναγκασμένων νὰ τρέχωσι κυκλοτερῶς ἐπὶ τῆς ἐν τῷ ἀλώνῳ συγκομιδῆς, ὅτε διὰ τῆς ποδηλασίας αὐτῶν καὶ οἱ σταχὺς ἐκκοκκίζονται καὶ τὸ ἄχυρον ἀκρόντως κατασυντρίβεται. Τὸς πολλὰ μέρη ἀλωνίζουσι δι' εἶδους ἐκλύθρων συρματιῶν ὑπὸ κτηρῶν ἐπὶ τῆς συγκομιδῆς, ἀποτελουμένων δὲ ἐκ γονθῶν καὶ βαρεῶν σανιδῶν ἢ κατὰ ἐπιφανείαν φέρει ἐμπειρηγμένα πυλάρθρια τεμάχια κοπερὰ πυριτολίθων, ἐνίοτε δὲ καὶ λεπίδας σιδηρᾶς ἡκονισμένας, ὅργανα κατάλληλα διὰ τε τὸν ἐκκοκκισμὸν τῶν σταχυῶν καὶ διὰ τὴν κατασυντρίψιν καὶ κατάτμησιν τοῦ ἀχύρου. Τὰ ἐκλυθρα ταῦτα κοινῶς καλοῦνται δι' ἀρχαίας λέξεως *δοκάναι*. Ἀλλὰ ταχύτερον, τελειότερον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἰκονομικώτερον ἐκτελοῦσι τὸ ἀλώνισμα αἱ ἀλωνιστικά μηχαναὶ (βλ. λ.). [Γ. Δ. Σ.]

Ἀλωνίστανα. Χωρίον τοῦ δήμου Φαλάνθου τῆς Ἀρκαδίας, κείμενον κατὰ τὴν δυτικὴν κλιτὴν τοῦ ὄρους Ὀστροκίνας, ἔχον δὲ ἀπὸ κατ. τῇ 1889. Πληθὺν τοῦ χωρίου τούτου οἰκοῦσι τινες τὴν ἀρχαίαν κώμην Ἐλισσώνα. [Π.]

Ἀλωνιστικά μηχαναὶ (Γεωργ.). Αὗται φέρουσιν εἰς τὸ ἄνω αὐτῶν μέρος ἀκρόντως εὐρεῖαν τροπέζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας λυόμενα τὰ δεμάτια ῥίπτονται κατ' ὀλίγον εἰς τὸ πρὸ αὐτῆς στόμιον, κάτωθεν τοῦ ὁποίου περιστρέφεται ταχέως κυλινδρῶσιδὲς ὄργανον καλούμενον *τύμπανον* (Σχῆμ. 1. α). περὶ τὴν κυρτὴν τούτου ἐπιφάνειαν στερεοῦνται κατὰ μήκος ράβδοι, ἐνίοτε ἐλαφρῶς ὀδοντωταί, καλούμεναι *πληκτρά* (Σχ. 1 β), μέρος δὲ

Σχῆμα 1.

αὐτοῦ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν καὶ κάτω περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἀντικτύπου γγ, ἐξ οὗς φυλίνου δικτυωτοῦ ἀποτελοῦντος καμπί-

καὶ ἀρχαίως ὄνομα τῶν Ἀθηναίων, ἀνέκων εἰς τὴν Ἀντιστοχίδα φυλὴν καὶ καίμενος κατὰ τὴν θέσιν τῶν σημερινῶν Ἀμπελοκήπων. Ἀλωπεκῆθεν κατήντητο ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Σωκράτης. [Α.]

Ἀλωπεκῇ. Τὸ δέριμα τῆς ἀλώπεκος καὶ παροιμιακῶς ἡ βολιότης, ἡ πανουργία «τὴν ἀλωπεκῇ ὑπέδου» ἐλέγετο ἐπὶ τῶν πανουργῶν χρωμένων. [Π.]

Ἀλωπεκῇ (κ. Ἀλοῦπι). Ἡ δὲ τῆς ἀλώπεκος εἶναι περιζήτητος ἐν τῇ βιομηχανίᾳ καὶ τῷ ἐμπορίῳ τῶν μηλωτῶν διὰ τὸ πλούσιον καὶ τὸ ἀπαλὸν τοῦ τριχώματος, εἰ καὶ τὸ φυσικὸν αὐτοῦ χροῖμα, βαδύ κίτρινον μετὰ μαύρων στιγματῶν, μισοὶ τὴν ἀξίαν αὐτῆς. [Α.Γ.Π.]

Ἀλωπεκίαις (Ζωολ.). «Ἐν εἶδος καρχαρίου ἰχθύος φέρει καὶ τὴν προσωνομιαν ταύτην» ὁ ἴδιος ἰχθύς καλεῖται συνηθέστερον ὁ δοντασπίς. [Ν.Α.]

Ἀλωπεκίασις ἢ Ἀλωπεκία (Δερματολ.). *Defluvium pilorum* λατ. Ἡ ἀπόπτωσις τῶν τριχῶν, ἥτις εἶναι συγγενὴς ἢ ἐπικτητος. Ἡ ἐν γενετῇ ἐλλειπὴς ἀναπτύξις τῶν τριχῶν (ἐλλογοτριχία), ἀτριχία ἢ ἀλωπεκίασις συγγενὴς, εἶναι ἡ μερικὴ ἀπαντῶσα εἰς τινὰς μέρων χώρος τοῦ σώματος ἢ καθολικὴ. Ἡ κατάστασις αὕτη, συνοδευομένη πολλάκις ὑπὸ βραδείας ὀδοντοφυίας, εἶναι σπανίως διαρκής, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁμῶς ἀναφύονται τρίχες κατὰ τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἡ ἐπικτητος ἀλωπεκίασις ἢ ἐπερχομένη κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν ἐμφανίζεται ὡς ἀλωπεκίασις γεροντικὴ (*Alopecia senilis*) καὶ ὡς ἀλωπεκίασις πρόωρος (*Alopecia praematura*). Ἡ γεροντικὴ ἀλωπεκίασις (φρακαρότης) ἀρχεται κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὰς τρίχας τὰς ἀφρίζουσας τὸ μέτωπον καὶ βαθμωδῶν ἐπεκτείνεται πρὸς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς. Πρὸ τῆς ἀποπτύσεως τῶν τριχῶν συνήθως αὐταὶ καθίστανται πολικαί. Ἡ πρόωρος ἀλωπεκίασις προέρχεται ἐκ τοπικῶν καὶ γενικῶν νοσημάτων. Τοπικὰ νοσήματα προκαλοῦντα ἀπόπτωσιν τῶν τριχῶν εἶναι χροῖναι ἀκμῆς, σκύσις, ἀγχώρ, ἐρπης τριχοκείρας, λειχήν τῶν χοιρακιδῶν, λειχήν ὁ ἐρυθρός, κνήρη, ἐρυθρηματώδης ἐσθιομένη, ἐκζεμα, ψωρίασις, σιεατόρροια τῆς κεφαλῆς. Νοσήματα γενικά εἶναι ὁ τύφος, ἡ διστρακία, ἡ ἱλαρά, ἡ εὐλογία, ὁ ἐπιτέλιος πυρετός, ἡ συφιλις, ὁ καρκίνος, ἡ χλωρίσις, ἡ ἀναιμία. Οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται καὶ κληρονομικὴ προδιάθεσις πρὸς ἀλωπεκίαν. Ἐτέρα μορφή ἀλωπεκίασεως εἶναι ἡ ἀλὼ π ε κ ί α σ ι ς ἢ ἀλὼ ε ι δ ῆ ς (*alopecia arcata*). Ἐπὶ τῆς μορφῆς ταύτης τῆς ἀλωπεκίασεως ἀποπτύουσιν κατὰ πρῶτον αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, βραδύτερον αἱ τοῦ προσώπου εἰς ἐν ἢ εἰς πλείονα ταυτοχρόνως μέρη. Αἱ φαλακράί θέσεις ἐμφανίζονται ἐν εἶδει κύκλου ἢ δίσκου ἔκτασιν ἐ-

χουσαι μονολέπτου, δεκαλέπτου, ταλῆρου ἢ καὶ πλέον. Αἱ ἀφρίζουσαι τὰς φαλακράς θέσεις τρίχες εἶναι τόσοι φαλακροί, ὥστε εἰς ἐλαφρὰν ἐλθὲν ἀποπίπτουσι. Τὸ δέριμα τῶν φαλακρῶν θέσεων εἶναι λεῖον, λευκόν, ἐνίοτε ματριῶς ἐρυθρόν, ἄνευ λεπίων. Σπανιώτερον ἀποπίπτουσιν αἱ τρίχες τοῦ ἐσθιαίου, τῶν μασχάλων, τῶν ὀφρύων. [Β.Πρ.]

— (Κτηνιατ.). Εἰδικὴ τοῦ δέρματος τῶν ζώων πάθησις χαρακτηριζομένη ἐκ τῆς ἀποπτύσεως τῶν τριχῶν ἢ τῶν ἐρίων αὐτῶν καὶ συνισταμένη εἴτ' εἰς ἀνομαλίαν τῆς ὀρθῆς ψευῆς τοῦ δέρματος μόνον ἢ τῆς καθόλου λειτουργίας τῆς ὀρθῆς ψευῆς. Ἡ Ἀλ. παρατηρεῖται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰ καχεκτικά, εἰς τὰ ἀτελῶς ἢ ἀκαταλλήλως τρεφόμενα ζῷα, εἰς τὰ ὑπερήλικα κ.τ.λ. πρὸς δὲ κατὰ τὴν κυστροφίαν καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς γαλουχίας (κυρίως εἰς τὸν κύνα καὶ τὴν γαλῆν). αὕτη θεωρεῖται προσέτι ὡς παθογενετικὴν σύμπτωμα τῆς μαλιώδους καχεξίας εἰς τὰ μόνοπλάγη. Τέλος ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι ἡ Ἀλ. σχεδὸν πάντοτε ἀναφαίνεται εἰς ζῷα, εἰς ἃ ἐν τῷ φυσικῷ ὄργασμῳ εὐρισκόμενα δὲν ἐπὶ τράχη ὁ συνουσιασμός. [Γ.Ν.Π.]

Ἀλωπεκίξεν πρὸς ἑτέραν ἀλώπεκα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἐπιχειρούντων νὰ ἐξάπαξωσι τοὺς ἐμίους. [Π.]

Ἀλωπεκίς. (Ἀρχαιολ.). Κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐκ δέρματος ἀλώπεκος, καλεῖσθαι καὶ τὰ ὅλα, ὅπερ ἐφόρουσιν οἱ ἀρχαῖοι Ὀρθῆες. [Π.]

Ἀλωπέκουρος (Βοτ.). (*Alopecurus* L.), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀγρωστοειδῶν πᾶσι, ὧν τὰ χαρακτηριστικὰ εἰσὶν ὅτι τριχες συνθετοὶ κυλινδρικοὶ ἢ ὠοειδεῖς, σταχυοδία μοναθῇ, λέπυρα δύο, σχεδὸν ἰσομεγεθῆ τροπιδοειδῶς συμπεπιεσμένα. Ἰδὴ ἑλληνικὰ τέσσαρα, ὧν τὸ κοινότερον ὁ Ἀ. ὁ ἀ γ ρ ο ῖ κ ο ς (*A. agrestis*) ἐν ὕγρασις τόποις φυμάτος. Ὁ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ κοινὸς πολυετής Ἀ. ὁ λ ε ι μ ῶ ν ι ο ς (*A. pratensis* L. *Vulpin des prés* γαλλ.) λογίζεται ὡς ἐκ τῶν καλλιτέρων κτηνοτροφικῶν χόρτων τῶν λειμῶνων. — Ὁ δ' Ἀλὼ π ε κ ο υ ρ ο ς τοῦ Θεοφράστου ἀναφέρεται εἰς ἑτερον Ἀγρωστοειδῆ, πιθανῶς εἰς τὸ Πολυποπι γ ῶ ν ι ο ν τὸ μ ο ν τ ε π ε σ σ ο λ α ν ὲ ν (*Polygoum Monspelicense* L.), ὅπερ καὶ νῦν ἀ λ ε π ο υ ν ο υ ρ ᾶ (βλ. λ.) κοινῶς καλεῖται. [Θ.Χ.]

Ἀλώπηξ (Ζωολ.). Σαρκοφάγον δακτυλόδαμον ἀνήκον εἰς τὸ γένος τῶν κυνῶν καὶ διακρινόμενον τῶν λοιπῶν εἰδῶν τοῦ γένους τούτου ἐκ τῆς κόρης τοῦ ἀφθαλμοῦ αὐτοῦ ἐπιμήκουσιν ἀντὶ κυκλικῆς ὡς παρὰ τοὺς λοιποὺς. Ἐπίσης ἡ οὐρὰ ταύτης εἶναι μακρὰ καὶ θυσακινώδης. Τὸ χροῖμα τοῦ τριχώματος εἶναι πυρρὸν μελανίον, ὑπάρχουσιν ὁμῶς καὶ παραλλαγαί, ὧν τὸ χροῖμα εἶναι μέλαν, κυ-

νοῦν καὶ λευκόν. Βιοὶ ἐν Εὐρώπῃ. Ἀσία καὶ Ἀφρική. Θηρεύεται διὰ τὴν μελιωτὴν αὐτῆς. θεωρεῖται ὡς ζῶον ἐπιδαθείς, διότι προσβάλλει τὰ θηράματα καὶ αὐτοὺς τοὺς ὀρνιθῶνας τοῦ ἀνθρώπου πολλάκις. Κατὰ τὸ πλείστον ὅμως τοῦ χρόνου, πλὴν τῆς ἐποχῆς τῆς γαλουχίης, ἢ ἀλώπηξ τρεφεται δι' ἐντόμιον καὶ ἰδίᾳ δι' ἀκρίδων, ὥς κυρίως ἐν πανσελήνῳ νυκτὶ ἀλ-
λομένη συλλαμβάνει. [N.A.]

— (Λ α ο γ ρ α φ.). Ἀπὸ τῶν ἀργαιοτάτων χρόνων ἐν Ἑλλάδι θεωρεῖτο ἡ Ἀ. ὡς τὸ πα-
νομογύστατον τῶν ζῴων, ἔθεν καὶ κερδῶ ἐπο-
νομαζέται, ἐν ᾧ ἐν τοῖς ἀπολόγοις τῶν ἀρ-
χίων Ἰνδῶν καὶ ἄλλων ἀσιατικῶν λαῶν ἀντὶ
τῆς ἀλώπεκος φέρεται ὁ θῶς ὡς ἐνσάρκωσις
τῆς πονηρίας. Παρὰ τῶν Ἑλλήνων παρέλα-
βον καὶ οἱ λοιποὶ εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ τὰς περὶ
ἐκείνου τοῦ καὶ πανουργίας τῆς Ἀ. παραστά-
σεις, ταύτας δ' ἔχει ὑποκείμενον καὶ τὸ περι-
ώνυμον μεσαιωνικὸν ἔπος τῆς Ἀλώπεκος
(Roman du Renard, γαλλ. Reinhart
Fuchs γερμ.), οὗ ἐπεισόδιον εἶναι ὁ μῦθος, ὁ
ἐκτεθέμενος ἐν τῇ θρησκείᾳ βιβλίῳ «Γαδάρου
λύκου καὶ Ἀλώπεκος διήγησις» (βλ. λ.).

Ἐν τῇ ἐλληνικῇ μυθολογίᾳ ἀναφέρεται ἡ
Τυμωρία ἀλώπηξ, δεινὸν θηρίον φθίρον τὴν
χώραν τῶν Θηβαίων, οἵτινες προσέφερον αὐτῇ
κατὰ μῆνα ἓνα παιδᾶ, ὃν ἐκείνη λαμβάνουσα
κατῆρθιν. Ἦν δὲ πεπρωμένον αὐτῇ νὰ μὴ
συλλαμβάνηται διωκομένη. Τοῦ θηρίου τούτου
ἐλύτρωσε τοὺς Θηβαίους ὁ Ἀμοιτῆρυν πείσας
τὸν Κέραλον νὰ φέρῃ ἐπὶ τὴν θῆραν τὸν βαρυμά-
στιον κύων αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ κύων οὗτος
εἶχε τὸ χάρισμα νὰ συλλαμβάνῃ πᾶν τὸ διωκό-
μενον, διωκομένης ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἀλώπεκος, ὁ
θεὸς ἀπέλιθωσεν ἀμφοτέρους. [Π.]

— (Fuchs). Οἱ Γερμανοὶ σπουδάζονται κα-
λοῦσιν ἀλώπεκας τοὺς ἐταίρους φοιτητικῶν
σωματείων καὶ συλλόγων, ὅσοι διανύουσι τὸ
πρῶτον ἔτος τῶν σπουδῶν τῶν ἐν τῇ Πανε-
πιστημίᾳ· οὗτοι δ' ἐπέχρυσι τάξιν δοκίμων ἐν
τοῖς σωματείσι. [Π.]

Ἀλώπηξ μετὰ τοῦ χηνός (*A-
τ τ ρ ο ν.) μικρὸς ἀστερισμὸς τοῦ ἡμισφαί-
ριου ἐν τῇ Γαλαξίᾳ μεταξὺ Ἀετοῦ καὶ Κύ-
κνου. (Ο χην φέρεται ἐν τῇ ἀπεικονίσει εἰς τὸ
στέμα τῆς Ἀ. [Δ.Κ.]

Ἀλώπηξ δωροδοκεῖται. Παροι-
μία ἐπὶ τῶν εὐκόλως διαφθορομένων διὰ δώ-
ρων. [Π.]

Ἀλώπηξ τὸν βοῦν ἐλαύνει. Πα-
ροιμ. ἐπὶ τῶν δολερῶν καὶ μικρῶν, τῶν καθυ-
ποτασσόντων μεγάλους ἀλλ' ἄφρονας. [Π.]

Ἀλωρος πόλις τῆς πάλαι μακεδονικῆς
Ποτατίας, κειμένη ἐπὶ τῆς Ἑγνατίας ὁδοῦ
μεταξὺ τοῦ Ἀχαιοῦ καὶ τοῦ Ἀλιάκμονος. [Ε.]

Ἀλως (Μ ε τ ε ω ρ.) δακτύλιος φωτει-
νὸς περιβάλλον ἐνίοτε τὴν σελήνην ἢ (σπα-

νιώτερον) τὴν ἥλιον εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτῶν
22°. Αἰτία τῆς Ἀ. εἶναι λεπτὰ νέφη καλύ-
πτοντα τὴν εὐρανὸν, συνιστάμενα ἐκ πριμά-
των ἐξαγωνικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς τὴν ἀπό-
στασιν τῶν 22° ἢ ἀπόκλισις τῶν φωτεινῶν
ἀκτίνων εἶναι μικρότερα ἢ εἰς πᾶσαν ἄλλην
θέσιν. ἔθεν καὶ ὁ αὐτόθι σχηματισμὸς τῆς Ἀ.
Τὰ ἄκρα τῆς ὀριζοντίου διαμέτρου τῆς Ἀ.
εἶναι ἐνίοτε λαμπρότερα, ὅταν ὁ ἀήρ εἴναι
ἥσυχος καὶ τοποθετοῦνται καθέτως πολλὰ κρυ-
σταλλίδια τὰ λαμπρότερα ταῦτα μέρη ἐνομα-
ζονται π α ρ ᾱ λ ι α. Ἐνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ ἡ-
λίου ταχείας διαλύσεως τῶν κρυσταλλιδίων ἢ
Ἀ. περὶ τοῦτον εἶναι σπανιωτέρα ἢ περὶ
τὴν σελήνην. Εἰς τὰς πολικὰς χώρας, ὅπου
συχνότερον ἡ ἀτμόσφαιρα περιέχει κρυστάλ-
λους, τὸ φαινόμενον τῆς Ἀ. τῶν παραλίων
εἶναι συχνότερον καὶ εὐκρινέστερον ἢ εἰς τὰ
συγκριερατμένα κλίματα· ἐνίοτε (ἀλλὰ σπα-
νιώτερον) σχηματίζεται καὶ δευτέρα Ἀ. εἰς
ἀπόστασιν 46°. [Δ.Κ.]

— (Ἰ ν α τ.) Βλ. Μαστός.

Ἀμ. (H a m). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νο-
μοῦ τῆς Σώμης παρὰ τὰς ἔχθρας τῆς Σώμης,
κειμένη ἐν μέσῳ τελεμάτων. ἔχει 8122 κατ.
(1876). [Π. Π.]

Ἀμ. (M e t ρ ο λ.) ἢ Ἀμιγλ (Ahm,
Ahming) μέγας μετρικὴ διὰ τὰ βευστά α')
ἐν Δανίᾳ = 119 $\frac{1}{2}$ λίτρας, β') ἐν Σουηδίᾳ =
157,03 λίτρας [Δ.Κ.]

Ἀμαγεα (Amager). γερμανιστὶ Ἀ-
μ α κ. Μικρὰ δανικὴ νῆσος ἐν τῇ περὶ τὴν τοῦ
Σούνδ, ἔχουσα ἑκτασίαν 7½ τετρ. εὐφοριστάτη
καὶ οἰκουμένη τῇ 1885 ὑπὸ 16,800 κατ. [Π.Π.]

Ἀμαδαῖος (Amadeo), ὄνομα πολλῶν
ἡγεμόνων Σαβοίας, ὧν οἱ ἐπιστημώτεροι οἱ ἑξῆς.

1) Ἀμαδαῖος Γ' (1111), ἐφ' οὗ αἱ κτήσεις
τοῦ οἴκου τῆς Σαβοίας προήχθησαν εἰς α-
μ η τ ι α ν τοῦ Κράτους (τοῦ ἀγ. Ρωμ. κρά-
τους) 2) Ἀμαδαῖος δ' Δ' (περὶ τὰ μέσα τοῦ 13
αἰῶνος), ὁ προχρῆσις εἰς τὸ ἀξίωμα δουκὸς
Σαπλῆσης (Chablais) καὶ Ἀόστης 3) Ἀ. ε'
Β' ὁ ἐπικυλούμενος μέγας (ἄρξας 1283—
1323). Οὗτος ἠῤῥησε τὰς κτήσεις τοῦ Σα-
βοϊκοῦ οἴκου διὰ συνοικισίων καὶ διὰ πολέ-
μων καὶ προήχθη εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἡγεμόνος
Reichsfuerst.) τοῦ Ἀγ. Ρωμ. κράτους καὶ
ἐνεκαίνισε τὸ σύστημα τῆς κατὰ πρωτογένειαν
(Primogenitur) διαδοχῆς καὶ μετὰ τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ Θωμᾶ Γ' ἔδρυσεν τὰς δύο γραμμάς
τοῦ Σαβοϊκοῦ οἴκου. τὴν τοῦ Πεδεμοντίου καὶ
τὴν τῆς Σαβοίας 4) Ἀμ. Η' (ἄρξας 1391—
1433) ὁ προχρῆσις εἰς τὸ ἀξίωμα δουκὸς Σα-
βοίας καὶ μετὰ τὴν ἐκλειψιν τῆς Πεδεμοντια-
κῆς γενεᾶς (ἰδ. Ἀμ. Ε'). ἐνώσας τὸ Πεδε-
μόντιον μετὰ τῆς Σαβοίας (1418). Τῇ 1433
παραιτήθη εἰς Ἀμαδαῖος καὶ ἀξίωμα καὶ ἐξου-
σίαν εἶχε ὡς ἐρημίτης παρὰ τὴν λίμνην τῆς

Γενεῦθς, ὅποτε ἡ ἐν Βασιλείᾳ Σύνοδος ἐξελέξατο αὐτὸν Πάπαν (1439) ὑπὸ τὸ ὄνομα Φήλικος Ε'. Ἀλλὰ μετὰ δεκαετιᾶν παραιτήθηκε καὶ τοῦτο τὸ ἀξίωμα ἐπέκηλθεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ ἐτελεύτησε μετὰ δύο ἐτη (1451) ἐν Γενεύῃ.

5) Ἀμαδαῖος (Φερδινάνδος, Μαρία) δούξ Ἀόστης, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλεῖος τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἑρμανουῆλη ἀδελφὸς τοῦ νῦν βασιλεύοντος Οὐμβέρτου. Γεννηθεὶς τῇ 1845 εἰσῆλθον πρώτως εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ ἠγωνίσθη κατὰ τὸ 1860 ἐν τῇ μάχῃ τῆς Κουστόζας. Τῷ 1870 μετὰ τὴν ἐξ Ἰσπανίας ἐξέοσιν τῆς βασιλείας τῆς Ἰσπανίας ἐξελέχθη ὑπὸ ἐθνικῆς συνόδου Ἰσπανικῆς (Cortes) βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ ἀποδείχθη εἰς τὸ ἀξίωμα μετέθω εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐνθα ἐδρασίευσεν μέχρι τοῦ 1873 παλαιὸν πρὸς πολλὰς δυσχερείας προσερχόμενος τὸ μὲν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ὁπαδῶν τοῦ Δὸν Καρόλου, τὸ δὲ ἐκ τῶν ῥαδιουργιῶν τῶν πολιτικῶν κομμάτων. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1873 παρητήθη σκαιοθελῶς τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἰταλίαν ἐγένετο γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τοῦ ἱππικοῦ διατηρῶν τὰ δικαίωματα πρίγκιπος τοῦ Σαβοΐκου οἴκου καὶ τὴν προσωπομίαν τοῦ δουκὸς Ἀόστης. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς πρώτης συζύγου Μαρίας (ἀποθ. τῇ 1876) συνῆψε γάμον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀδελφίδος Λαϊτητίας θυγατρὸς τοῦ πρίγκιπος Ναπολέοντος Ἰερωνύμου καὶ τῆς πρίγκιπσσης Χλωττίδης, ἀδελφῆς τοῦ Ἀμαδαίου. [Π.Κ.]

Ἀμαδαίου λίμνη (Amadeus Lake). Μεγάλῃ ἀλμυρᾷ λίμνῃ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς Αὐστραλίας, κειμένη μεταξὺ τῶν 21^{ου} καὶ 25^{ου} Ν πλ. ἔχει πλάτος 40 χμ. καὶ μήκος 350 χμ. ἀνεκαλύφθη δὲ τῇ 1872 ὑπὸ τοῦ Γίλες. (Π.Π.)

Ἀμαδᾶν (Amadan). Βλ. Ἐκβάτανα.

Ἀμαδέα ἢ Ἀμαδέε. Πόλις τῆς ἀσιατικῆς Τουρκίας κατὰ τὰ βόρεια τοῦ βιλαετίου Μοσούλ, 90 χμ. πρὸς Β τῆς πόλεως ταύτης, καὶ παρὰ τινὰ τῶν παραποτάμιων τοῦ μεγάλου Ζάβ. Κεῖται ἐπὶ ὕψους 1300 μ. καὶ εἶναι σημαντικωτάτη ἐμπορικὴ θέσις. ἔχει φρούριον, ἀλλὰ τὰ θυρώματά της εἶναι πληρημελημένα. Νῦν δὲν ἔχει πλείους τῶν 150 οἰκίδων. Διάσπρος διὰ τὸν ἐν αὐτῇ τάφον τοῦ Μωχαμμέδ Βεκίρ, ὅπου πολλοὶ προσέρχονται κατ' ἔτος προσκυνηταί. [Π.Π.]

Ἀμα δίδου καὶ λάμβανε. Παροιμ. ἐπὶ τῶν συναλλασσόμενων πρὸς ἀνάξιον ἐμπιστοσύνης. Ὁμοίᾳ τῇ, Χεῖρ χεῖρα νίξει. [Π.]

Ἀμαδεις ὄνομα ἡρώων ἱπποτικῶν μυθιστοριῶν, ἐν αἷς ἐκτίθενται πλὴν ἄλλων καὶ

ἀγῶνες πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ ὧν ἡ πηγὴ κατὰ τὸ πλείστον ὑπὸκειται ἐν ἐλληνικαῖς χωραῖς. Ἡ πρώτη καὶ καλλίστη τῶν μυθιστοριῶν τούτων εἶναι ἡ ἐπιγραφομένη «Ἀ. ὁ Γαλάτης» (Amadis de Gaula), γραφεῖσα περὶ τὰ μέσα τοῦ 14^{ου} αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Πορτογάλου ἱπποτοῦ Βάτκου δὲ Λοβείρα, κατὰ τὴν μυθιστορικὴν γνῶσιν, διότι ἄλλοι λέγουσιν Γαλιόν τὸν συγγραφεὰ αὐτῆς καὶ ἄλλοι Βρετανόν. Τὸ πρωτότυπον τῆς μυθιστορίας ταύτης δὲν σφίζεται, ἡ δὲ πρώτη μετάφρασις ἡ διασκευὴ αὐτῆς εἶναι ἰσπανικὴ, γενομένη ὑπὸ τοῦ ἰσπανοῦ Μεντάλα περὶ τὸ 1465. Ὁ συγγραφεὺς Ἀράδιος τοῦ Γαλάτου δὲν ἔλαβεν ὡς βέλτερον ἐθνικὰς παραδόσεις, ὡς οἱ συγγραφεῖς τῶν παλαιότερων ἱπποτικῶν μυθιστοριῶν, ὧν ὁ μῦθος ἐπλέκτο περὶ τὸν βασιλεῖα Ἀρθούρον ἢ περὶ Κάρολον τὸν μέγαν· ἀλλ' ἐπλασεν αὐτὸς τὴν ἥρωα, ἐγκαταμίξας μόνον εἰς τὸν μῦθον ἐπεισόδια τινὰ εἰλημμένα ἐκ δημοτῶν παραδόσεων ἢ ἐξ ἁσιατικῶν μυθοπλασιῶν. Εἶναι δὲ ἡ μυθιστορία αὕτη οὐχὶ παντελῶς ἄτεχρος, διότι καὶ τῶν χαρακτήρων ἡ ὑποτύπωσις εἶναι καλὴ, καὶ αἱ περιπέτειαι ἐντέχνως πωρὶς ἐκτιθενται. Ἀλλ' οἱ ἐν τῇ ἐπιτυχίᾳ τῆς μυθιστορίας ταύτης παρορμηθέντες νὰ γράψωσιν συνεχεῖαν αὐτῆς ἐξώκειλαν εἰς ὑπερβολὰς καὶ ἐπαναλήψεις, πολλὴν ἀπειροκαλίαν καὶ ἀτεχνίαν ἐλεγχούσας. Τὸν διασυρμὸν δὲ τῶν φιλολογικῶν τούτων ἐξαμβλωμάτων κυρίως σκοπεῖ τὸ ἀριστοτέγγημα τοῦ Σερβάντη, ὁ δὲν Κιχότης. Πρωτὸς ὁ Ἰσπανὸς διασκευαστὴς Ἀ. τοῦ Γαλάτου ἔγραψε συνεχεῖαν αὐτοῦ Las sergas de Esplandian, ἥτοι τὰ ἔργα τοῦ Ἑσπλανδιάν, υἱοῦ τοῦ Ἀ. Ὁ ἥρωας τῆς μυθιστορίας ταύτης, ὁ Μέλας ἱππότης ἐκ τῆς μελαινῆς πανοπτίας τοῦ ἐπικαλούμενος, ἀνδραγαθεῖ ἐν Ἑλλάδι, μαχόμενος πρὸς τοὺς Τούρκους, κυριεύει ἐν ὄνματι τοῦ αυτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων τὸ «Ἀπρόσιτον ὄρος» φρούριον ἐν τοῖς μεθορίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας κειμένον, εἴτα δὲ καὶ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσάν τῶν Τούρκων· νομφεύεται δὲ τὴν ἑλὸς τὴν θυγατέρα τοῦ αυτοκράτορος τῶν Ἑλλήνων Λεωνορίαν καὶ ἀναγκρεύεται αὐτοκράτωρ τῶν Ἑλλήνων. Τρίτη ἐν τῇ σειρά ταύτῃ τῶν μυθιστοριῶν εἶναι ἡ ἐπιγραφομένη «Λισσουάρτης ὁ Ἑλλήν» (Lissuarte de Grecia), ἥς τὸ μὲν πρῶτον μέρος συνεγράφη ὑπὸ ἀνωτέρου Ἰσπανοῦ, τὸ δὲ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Ἰωάννου Διζί. Ὁ ἥρωας τῆς μυθιστορίας ταύτης, υἱὸς τοῦ Ἑσπλανδιάν καὶ τῆς βασιλοπούλας Λεωνορίνας, ἀνδραγαθεῖ ἐν Τραπεζούντῃ ἢ περὶ τὴν Τραπεζούνταν. Ὁ «Ἀμαδεις ὁ Ἑλλήν» (Amadis de Grecia), ὁ ἥρωας τῆς τεταρτῆς μυθιστορίας, εἶναι υἱὸς τοῦ Λισσουάρτου καὶ τῆς Τραπεζουντίας βασιλοπούλας Ὀνελρίας, πολλὰ καὶ οὗτος ἐν Ἑλλάδι ἀνδραγαθεύει κατερθώματα. Ἐν ἀρχῇ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ιστορίας ταύτης ἀναγράφεται δι

μεταφράσθη δὴθεν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὴν λατινικὴν καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν κοινὴν ρομανικὴν φαίνεται ὅμως καὶ αὐτὴ ἰσπανικὸν ἔργον. Ἐν ἑτέρᾳ μυθιστορίᾳ, ἐπιγραφομένη «Φλωρίσελ ὁ τῆς Νικαίας» (Florisel de Niquea), ἐξιστοροῦνται αἱ περιπέτειαι τοῦ Φλωρίσελ, υἱοῦ Ἀμαδίου τοῦ Ἑλλήνος καὶ Νικαίας τῆς θυγατρὸς σουλτάνου τινός, καὶ ἰδίᾳ ἡ πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ πρὸς τοὺς Ῥώσους μάχαι τοῦ ἥρωος. Ἡ ἀτελευτήτος σειρά τῶν περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀ. ἱπποτικῶν μυθιστοριῶν περατοῦται διὰ τοῦ «Ἀγρησιλάου τοῦ Κόλχου» καὶ τοῦ Silves de la Silva, ἧς ὁ ἥρωος διαπρέπει ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ῥώσων καὶ τῶν βασιλέων τῆς Ἀνατολῆς, πῶσας τὴν κινδυνεύουσαν πόλιν. — Τῶν μυθιστοριῶν τούτων, μάλιστα τῆς πρώτης «Ἀμαδίου τοῦ Γαλατοῦ», πολλὰ ἐγένοντο διασκευαί εἰς ἑμμετρον καὶ πεζὸν λόγον ἐν πλείστοις εὐρωπαϊκαῖς γλώσαις (γαλλικῇ, ἰταλικῇ, ἀγγλικῇ, γερμανικῇ, ὀλλανδικῇ) καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἑβραϊκῇ. [Π.]

Ἀμαδρυάδες. Βλ. Νύμφαι.

Ἀμαζόνα. 1) Νομὸς τῆς Περουδίας, ἔχων ἐμβαδὸν 34115 τετρ. 34245 κατ. (1876) καὶ πρωτ. τὴν Χαχαπύβας, ἔχουσαν 3366 κατ. — 2) Τοπαρχία τῶν Ἡνωμένων Κρατῶν τῆς Βενεζουέλας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 265 626 τετρ. καὶ 23 048 κατ. (1876) καὶ πλην τούτων 15 000 περίπου Ἰνδῶν. [Π.Π.]

Ἀμαζόνα (ἢ Παλατιὰς Ἀμαζόνας ἢ Ἐπαρχία). Μεγάλη ἐπαρχία τῆς Βραζιλίας, περιλαμβάνουσα τὴν ἄνω χώραν τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ ἄχρι τῶν συνόρων τῆς Βολιβίας, τῆς Περουδίας, τοῦ Ἑκουαδόρ, τῆς Κολομβίας καὶ τῆς Βενεζουέλας. Ἐχει ἐκτασιν 1 897 020 τετρ. καὶ 80 942 κατ. (1883). Ἡ ἐπαρχία αὕτη εἶναι μεγίστη πεδιάς σχηματισθεῖσα ἐκ προσχώσεων, καὶ μόνον κατὰ τὰ Β αὐτῆς σύνορα φαίνεται προέκτασις τις τῶν ὄρεων τῆς Γουιάνας, ἧτις μετὰ μέρους τῆς Σέρρας δὲ Πακαράϊνας χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς Βενεζουέλας· ἀρδαύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν καὶ παράγει βαμβάκα, κακάον, σαλσαπαρίλιαν κτλ. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐχει κλίμα θερμώτατον καὶ ὑγρὸν καὶ πρωτεύουσάν τὴν Μακάοι, πρῶγν Βάρα-Βα-Ρίο-Νέγρο καλομένην ἐπὶ τῆς ἀριστέρας ὁχλῆς τοῦ Ρίο-Νέγρο, ἔχουσαν περὶ τοὺς 5 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀμαζόνειον ἢ Ἀμαζόνιον. 1) Τόπος τῆς Ἀττικῆς, ἐνθα ὁ Θησεύς τῶν Ἀμαζόνων ἐκράτησεν. — 2) Τόπος ἐν Χαλκίδι. — 3) Πόλις τοῦ Πόντου (Mel. I, 19, Plin. VI, 4.). — 4) Παλαιὸν ὄνομα τῆς Κύμης (Στ. Βούζ.). — 5) Ἀκρωτήριον τῆς νήσου Πάτμου (Σταδίασμαί Μεγ. Θαλ.). Ἦσσι δὲ τούτῳ τὸ πρὸς βο-

ρᾶν ἀπὸ γλιώτην ἐκνεῦον, Γερανὸς δὲ τανῦν καλουμένην. [Ι.Σ.]

Ἀμαζόνες. Μυθικὸν ἔθνος μαχητῶν γυναικῶν, αἵτινες κατὰ τοὺς ἑλληνικοὺς μύθους πολλὰκις ἐπολέμησαν πρὸς ἥρωας. Ὁ Ὀμηρὸς ὀνομάζει τὰς Ἀ. ἀντιανειρας, ἧται κατὰ μὲν τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ἀριστάρχου ὁμοίαις πρὸς ἄνδρας, κατ' ἄλλους δ' ἑρμηνευτὰς ἐχθρὰς τῶν ἀνδρῶν (ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Διόφυλος στρυγάνορα ἦται μισάνδρον λεγῶσι τὸν στρατὸν τῶν Ἀμαζόνων). Μυθολογεῖ δ' ὁ Ὀμηρὸς ὅτι ἐφόνευσεν τὰς Ἀ. ὁ ἑλλησπορῶν (κατὰ τὸν Πίνδαρον ἐφόνευσεν τὸν τοῖδ' ὄντων γυναικείων στρατὸν τῶν Ἀμαζόνιδων ἱππέων τὸν πετρωτὸν Πήγασον καὶ ὕψθ' ἄλλων)· ἀλλὰ τοῦ δὲ τῆς Ἰλιάδος μνημονεύεται ὅτι Ἐπιδάμοις συμμαχῶν τοῖς Φρυγί, πρὸ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ἐπολέμησε πρὸς αὐτὰς καὶ ὅτι ἐν τῇ Τρωικῇ πεδίῳ ὑπῆρχεν ὕψηλός κολῶνός, ἐν οἷ θεοὶ ἐκάλουν τὰρον τῆς Μυρίνης (σὴν πολυσκάρθρωμο Μυρίνης) δηλονότι αὐτῆς τῆς Ἀ., ἐξ ἧς καὶ ἡ πόλις Σμύρνη ἔλαβε τὸ ὄνομα. Τῶν παλαιωτάτων τούτων μύθων περὶ Βελλεροφόντος καὶ περὶ πολέμου τῶν Ἀ. πρὸς τοὺς Φρύγας σπανιωτάτα γίνεται μνεία παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ποιηταῖς καὶ παρὰ τοῖς πεζογράφοις, οὐδὲν δὲ μνημεῖον τῆς τέχνης ἀναφερόμενον εἰς αὐτοὺς περιέσθην, πλην ἑνός. Τούτωντιον πολυθρόνητοι εἰναι οἱ μῦθοι περὶ συμμετοχῆς τῶν Ἀ. εἰς τὸν Τρωικὸν πόλεμον, περὶ στρατείας τοῦ Ἡρακλέους ἐπὶ τὰς Ἀ. καὶ περὶ ἐπιδρομῆς τούτων εἰς τὴν Ἀττικὴν. Τῆς συμμαχίας τῶν Ἀ. καὶ τῶν Τρώων κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον μνημονεύει πρῶτος Ἀρκατίος ὁ Μιλήσιος ἐν τῇ ἑπεί Λιθιοπίδι, οὐ τὸ πρῶτον μέρος περιέχει τὰς, κατὰ τὴν γῆστομαθεῖαν τοῦ Πρόκλου· «Ἀμαζὼν Πενθεσίλεια παραγίνεται Τρωσὶ συμμαχήσουσα, Ἀλκίως μὲν θυγάτηρ, Θρᾷσσα δὲ τὸ γένος· καὶ κτείνει αὐτὴν ἀριστεύουσαν Ἀχιλλεύς, οἱ δὲ Τρῶες αὐτὴν θάπτουσιν. Καὶ Ἀχιλλεύς Θερπιδὴν ἀναιρεῖ, λοιδορῶντις πρὸς αὐτὸς καὶ ἐνειδοισθεῖς τὸν ἐπὶ τῇ Πενθεσίλειᾳ λεγόμενον ἔρωτα». Τὸν μῦθον τούτον ἐπαναλαμβάνουσιν οἱ μεταγενέστεροι ἐπικοί, ὁ Κόϊντος ὁ Σμυρναῖος ἐν τῷ Ἀ' βιβλίῳ τῶν Μεθ' Ὀμηρον καὶ ὁ Τζέτζης ἐν προομιῳ τῶν Μεθορητικῶν. (Ὁλ. καὶ λ. Ἀχιλλεύς, Πενθεσίλεια).—Ἡ δὲ τοῦ Ἡρακλέους στρατεία ἐπὶ τὰς Ἀ. φέρεται συνήθως ὡς ὁ ἄνκτος ἄλλος τοῦ ἥρωος, σπανιωτέρον δ' ὡς ὁ ἕκτος. Ὁ Ἡρακλῆς διαταχθεὶς ὑπὲρ τοῦ Εὐρυπύθεως νὰ κομίσῃ τὸν χρυσὸν τῆς βασιλείας τῶν Ἀ. ἱππολύτης, ἐν ἐπιθυμῶσιν νὰ λάβῃ ἢ τούτου θυγάτηρ Ἀδαμήτη (βλ. λ.). ἔπλευσεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀ. κατ' ἄλλους μὲν μύθους μόνος, κατ' ἄλλους δὲ παραλαβὼν ἐβελοντάς συμμαχούς τῶν ἥρων τινάς. Ὡς δὲ κατέπλευσεν εἰς τὴν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀ. λιμένα, παρεγένετο πρὸς αὐτὸν ἡ

Ἰππολύτη καὶ μαθοῦσα τίνος ἕνεκα ἦλθεν, ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ αὐτῇ τὸν ζωστήρα (ὃν εἶχε λάβῃ παρὰ τοῦ Ἀρεως ὡς σύμβολον πρωτεύου). Ἀλλ' ἡ Ἥρα εἰκάσθησα μὲ τῶν Ἀ. ἔλεγε πρὸς αὐτὰς «τὴν βασιλίδι ἀρπάξουσιν αἱ προσελθόντες ἕναια». Ταῦτα δ' ἀκούσασαι ἔσφαλλον ἐρίππει μὲ ὕπλῳ αἱ Ἀ. ἐπὶ τὴν νῆυν ὡς δὲ εἶδεν αὐτὰς καθωπλισμένας ὁ Ἡρακλῆς, νομίσας ὅτι ἐκ δόλου τοῦτο ἐγένετο, τὴν μὲν Ἰππολύτην κτείνας ἔλαβε τὸν ζωστήρα, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγωνισθεὶς ἀπέπλευσε (βλ. λ. Ἡρακλῆς, Ἰππολύτη).—Μετὰ τοῦ Ἡρακλέους λέγεται ὅτι συνστράτευσεν ἐπὶ τὰς Ἀ. καὶ ὁ Θησεύς καὶ ὅτι γέρας ἀριστέων ἔλαβε τὴν Ἀ. Ἀντιόπην κατ' ἄλλους δὲ μύθους ὁ Θησεύς ἔπλευσε μετὰ τὸν Ἡρακλέα ἰδιοστολος καὶ τὴν Ἀ. ἔλαβεν αἰγμάλῳ τὸν ἡ δὲ δόλου ἀπῆγαγεν αὐτὴν (βλ. Ἀντιόπη). Ὅπως τιμωρήσῃ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἀντιόπης ἐπέδραμον αἱ Ἀ. εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ κρατήσασαι τῆς χώρας κατεστρατοπέδευσαν ἐν αὐτῇ τῇ Ἰστῇ, περὶ τὴν Πύκκα καὶ τὸ Μουσεῖον· ἀλλὰ συνάψας μάχην ὁ Θησεύς κατενίκησεν αὐτὰς. Αἱ ἐν τῇ μάχῃ πεσούσαι Ἀ. ἐτάφησαν ἐν Ἀθῆναις, τὰς δὲ τετρωμένας αὐτῶν διέπαιψεν ἡ Ἀντιόπη λάθρα εἰς Καλλιίδα, ὅπου ἔτυχον ἐπιμελείας καὶ ἐτάφησαν τινες ἐκεῖ περὶ τὸν τόπον τὸν κληθέντα Ἀμαζόνειον. Ἐπὶ τῇ νύκτι ταύτῃ γινάμενη κατὰ μῆνα Βοηδρομιῖνα ἔθυσον οἱ Ἀθηναῖοι Βοηδρόμια· μνημονεύεται δὲ καὶ παλαιὰ θυσία τῶν Ἀθηναίων ταῖς Ἀμαζόνι προ τῶν Θηρειῶν.

Τὸν ἐν Ἀττικῇ πόλεμον τῶν Ἀμαζόνων ὑπελάμβανον οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικὸν γεγονὸς ἀνακηρυχθέντων οὐδ' εἶναι ἀπίθανον ὅτι οἱ περὶ τοῦτου μῦθοι ἀναφέρονται εἰς ἐπιδρομὴν ὁρμητικὸν τινος ἔθνους κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους. Διότι ἡ ἐν ἐπιχωρίοις μύθοις δηλούμενη συνάφεια τῶν Ἀ. πρὸς ὠρισμένους τόπους καὶ μνημεῖα ἐνδείκνυται ὅτι ἔχουσιν τινα ἱστορικὴν βάσιν τὰ περὶ τοῦτων μυθεύματα. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου ἐδείκνυντο τάροι Ἀ. ἐν Θεσσαλίᾳ περὶ τὴν Σκοτούσαιαν καὶ τὰς Κυνὰς κεφαλὰς καὶ ἐν Βοιωτίᾳ περὶ τὴν Χαϊρώνειαν, ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ἀπίθανόν ὅτι ἐμυθεύετο καθόδος αὐτῶν ἐκ Θράκης εἰς Ἀττικὴν διὰ Θεσσαλίας καὶ Βοιωτίας· ἀλλὰ τίς ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὰς ἱστορουμένας ἐποικίσεις τῶν Θρακῶν εἰς Βοιωτίαν καὶ Ἀττικὴν οὐδαμῶς διευκρινεῖται. Ὅτι αἱ Ἀ. ἦσαν ἱέραιαι, αἱ δὲ στρατεῖαι αὐτῶν καὶ αἱ κτίσεις πόλεων ὑπ' αὐτῶν ὑποθετοὺς τελεθροὺς καὶ διδάσκουσιν καὶ ἐγκατάστασιν τῆς λατρείας σεληνιακῶν ἀσκατικῶν θεοτήτων, ὡς τινες εἰκάσαν, δὲν φαίνεται κατὰ πάντα συνάδον πρὸς τοὺς ποικίλους περὶ αὐτῶν μύθους· μόνον δ' ἐν Ἐφέῳ παρίστανται αἱ Ἀ. ὡς ἱερέδουλοι, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν λατρείαν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος εἶναι συγκαχυμένα καὶ ἀντιφατικά. Τοῦτο δὲ

μόνον φαίνεται ἡμεῖν σαφὲς καὶ βέβαιον, ὅτι κατὰ τοὺς παλαιότατους μύθους ἐθεωροῦντο αἱ Ἀ. ὡς ἔθνος Θρακικόν· διότι κατὰ τὴν παλαιότητα περὶ τῆς πατρίδος αὐτῶν μαρτυρίαν, τὴν παρ' Ἀρκτίνῳ, ἦσαν Θραῖσαι, ἔλεγετο δ' ὅτι πάντων τῶν θεῶν μάλιστα ἐπιδόκοντο τὸν ἐθνικὸν τῶν Θρακῶν θεὸν Ἀρην διὰ καὶ θυγατέρας τούτου μυθολογοῦνται πολλαὶ ἐξ αὐτῶν. Τὰ δὲ περὶ τῆς κατοικίας αὐτῶν περὶ τὸν ποταμὸν Θερμῶνδοντα, ἐν γῶρᾳ (ἡ κατ' ἄλλους πόλις) καλουμένη Θερμισοῦρα, ἐπλάσθησαν ἰσως βραδύτερον ἐν χρόνῳ, καὶ αὗτε ἀκριβεστερα γινώσκεις τῆς χώρας τῶν Θρακῶν κατεδείκνυν ἀπίθανον τὴν αὐτῇ ἐνοικίαν γυναικείου στρατοῦ καὶ γυναικοκρατουμένης πολιτείας. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ μετέπειτα ἡ χώρα τῶν Ἀ. μετετέθη εἰς τὴν Σκυθίαν, περὶ τὴν Μαυρίαν λίμνην καὶ περὶ τὸν Κούκασον, καὶ πρὸς ἐξήγησιν τῶν παλαιότερων μύθων ὑπετέθη καθόδος αὐτῶν ἐκείθεν εἰς Θερμισοῦραν. Καὶ εἰκάζεσθαι μὲν τινες τῶν νεωτέρων μυθολόγων ὅτι τῶν περὶ Ἀ. μύθων ἀφαιρετρία εἶναι τὰ ἐξ ὁσμικῶν τιμῶν γενῶν, αὐτὰ κατὰ τὰς μαρτυρίας ἀρχαίων συγγραφέων ἐγυναικοκρατοῦντο· ἀλλ' ἡ ὁρμητικὴ ὁμοιότης σκυθικῶν ἔθνων πρὸς τὸν μυθολογούμενον βίον τῶν Ἀ. οὐδὲν ἄλλο νομίζομεν ἀποδεικνύει ἢ ὅτι τὰ περὶ τῶν νομίων τῶν Σκυθῶν ἱστορούμενα ἐπλάσθησαν κατὰ τὸ πρότυπον τῶν περὶ τῆς πολιτείας τῶν Ἀ. μυθευμάτων, οὗχί δὲ τανάπαλιν. Διότι ἐξ ἀκριβοστάτων ἐθνογραφικῶν ἐρευνῶν διδασκόμεθα ὅτι παρατηρεῖται μὲν παρὰ τισιν ἔθνεσιν ὑπεροχὴ τις τῶν γυναικῶν καὶ γυναικῆς στρατευόμεναι· ὑπάρχουσιν (ὡς ἐν Δαχομῇ τῆς Ἀφρικῆς), ἀλλὰ πολιτεία γυναικοκρατουμένη, οἷα μυθολογεῖται ἡ τῶν Ἀ., οὐδαμῶς ὑπάρχει, οὐδ' ἀπεδείχθη ἀσφαλῶς ὅτι ὑπῆρξε ποτε. Ἡ φαντασία τοῦ λαοῦ ἀσμενίζει εἰς τὴν δημιουργίαν παραστάσεων ἀπίθανων, ὧν ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὴν πραγματικότητα θέλγει αὐτόν· τοιαῦτα παραστάσεις εἶναι αἱ περὶ Κυνεκεφάλων, Σκυθῶν κλπ. εἰς ταύτας δὲ πρέπει νὰ ταχθῶσι καὶ αἱ περὶ Ἀ., προσαρμολογησάμεναι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς ἄλλους παλαιότερους, ἀγνωστον τίνας, μύθους αὐτῶν. Ἡ πρὸς Ἑλλήνας ἥρωας ἀντίθεσις μὴ ἐμορφῶν πολεμικῶν ἀρρενωπῶν γυναικῶν ἢ ὁμα προσφορώτατον εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὴν τέχνην, ἐκ τούτου δ' ἐξηγῆται ἡ μεγάλη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα διάδοσις τῶν περὶ Ἀ. μύθων. Τὰ δὲ περὶ τῆς πολιτείας αὐτῶν μυθεύματα, ἢ τοῖς περὶ ὑποδουλείας τῶν ἀνδρῶν παρ' αὐτοὺς περὶ τροφῆς μόνων τῶν θηλέων καὶ πηρώσεως τῶν ἀρρένων ἐπλάσθησαν ὅπως μὴ φαίνεται ἀπίθανος ἡ διατήρησις τοῦ γένους αὐτῶν ἄνευ ἀνδρῶν. Ὁ δὲ μῦθος ὅτι ἐξέθλιβον ἢ ἐξέκατον τοὺς δεξιούς μαστοὺς τῶν θηλέων, ἵνα μὴ κωλύονται εἰς τὸ ἀκύντισμα, προήλθεν ἐκ παραμυθολογίας τοῦ ἐνόματος αὐτῶν, οὗ ἡ ἐτυμολογία

λογία είναι ἄγνωστος· διότι ἡ εἰκασία μυθολόγων τινῶν, ὅτι παραγεται οὐχὶ ἐκ τοῦ στερεοτικοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐπιτακτικοῦ α καὶ τοῦ μαζός, καὶ σημαίνει ἐπομένως τὰς πολυμάζους, καὶ περ φαίνεται πιθανωτάτη δια τὴν σχέσιν τῶν Α. πρὸς τὴν πολυμαζὸν Ἑρσείαν Ἀρτέμιον, δὲν εὐδοῦται ὁμοίως, διότι, ὡς ὁ Ἡρωδιανὸς παρατήρησε, τὸ μὲν μαζὸς ἔχει τὸ α βραχυ, τὸ δ' Ἀμαζὼν μακρόν. Ἐπίσης ἀσύσταται εἶναι καὶ αἱ ἄλλαι ἐτυμολογίαι τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν ἐκ τοῦ στερεοτ. α καὶ τοῦ μαζός, ἢ ἐκ τοῦ ἀμα ζῶσαι, καὶ νεωτέρων τινῶν ἐκ τοῦ α καὶ μάσσειν (ἦτοι ἔκιντο ὑπ' ἀνδροῦ) ἢ ἐκ τοῦ ἀμαζέειν. Ἰσως ἡ λέξις εἶναι Ξενοκλή, ἀλλ' οὐχ ἦντον ἀπίθανοι εἶναι αἱ προταθείσαι ἐτυμολογίαι ἐκ τοῦ στερεοτικοῦ α καὶ τῆς Ξενοκλή λέξεως μάσ'α (ἀνὴρ), ἢ ἐκ τῆς κερκαίας Μαζα (σελήνη) εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ἰσχυρισθέντες ὅτι παρερλήθη ἐν τῆς καλλιουκινῆς λέξεως Ἀμαζέειν, σημαίνουσας ῥωμαλέαν γυναῖκα!

Δι' περὶ ὑπάρξεως γυναίκειου στρατοῦ Ἀμαζόνων μύθοι ἦσαν καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα κοινότατοι· πρωτίστη δὲ πηγὴ αὐτῶν ἦτο πρόβληως ἢ εἰς τὸν ἱταλιανὲν ἀποδιδωμένη μυθολογία ἱστορία τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐν ᾗ ἀναφέρεται στρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῆς Ἀ. Ἐντεῦθεν δὲ περὶ λαδὸν τὰς περὶ Ἀ. διηγήσεις τῶν ὁ Γάλλος ποιητῆς τοῦ 11' αἰῶνος Lambert le court ἐν τῇ Ἀλεξανδριᾷ τοῦ καὶ πολλοὶ ἄλλοι μεσαιωνικοὶ συγγραφεῖς. Φαίνεται δ' ὅτι ἐνωρίς ἀνεμνησθῆναι τὰ περὶ Ἀ. μυθολογήματα τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου, διότι οὐκ ὀλίγοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἱστορήσαν ὅτι ἡ τῶν Ἀ. δυναστεύουσα βασιλεύτρια ἐπορεύθη πρὸς Ἀλεξάνδρον εἰς Ὑρανίαν καὶ συνεγένετο αὐτῷ τεκνοποιῶν χάριν (βλ. περὶ τούτων Στράβων, ΙΑ' σ. 505.—Πλούταρχ. Ἀλέξ. 40). Παρὰ τῷ καθ' ἡμᾶς λαῷ ἐσώθη μόνον τὸ ὄνομα (Ἀμαζόνα ἢ Ῥαμαζόνα) εἰς τὴν σημερινὴν εὐρώπην καὶ ῥωμαλέας γυναίκας.

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ ἦσαν συνηθέσταται αἱ παραστάσεις Ἀμαζόνων. Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων ὁ Μίκιον ὁ ζωγράφος ἔγραψεν Ἀμαζονομαχίαν ἐν τῇ Ποικίλῃ στοᾷ καὶ Πάναμος ὁ τοῦ Φειδίου ἀδελφὸς ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ χρυσελεφαντίνου Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ. Τοιαύτας γραφὰς φέρουσι καὶ πολλὰ ἀρχαῖα ἀγγεῖα· καὶ ἐν μὲν τοῖς τῶν παλαιότερων ἀπεικονίζονται αἱ Ἀ. ἔχουσαι σπολὴν καὶ ὅπλα ἑλληνικά, ἐν δὲ ταῖς τῶν νεωτέρων συνήθως βαρβαρικά. Πλεονα δ' εἶναι τὰ περισπωμένα πλαστικά ἔργα. Κατὰ τινὰ διήγησιν τοῦ Πλινίου οἱ κρατῆται τῶν κατὰ τὸν 6' αἰῶνα π. Χ. τεχνιτῶν διηγωνίσθησαν, ποιήσαντες ἑκάστος ἄγαλμα Ἀμαζόνος διὰ τὸν ἐν Ἐφέσῳ νάον τῆς Ἀρτέμιδος· ἐνίκησε δ' ὁ Πολυκλείδης, δευτέρου ταχθέντος τοῦ Φειδίου, τρίτου δὲ τοῦ Κρησίλα. Τῶν ἀγαλμάτων τούτων σφίζονται νῦν πολλὰ ἀπαικίσματα ἐν διαφόροις μουσείοις τῆς Εὐρώπης· σφίζεται δ' ἐν Ῥώμῃ καὶ ἄγαλμα τι

Ἀμαζόνος, ὅπερ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην εἶναι λείψανον τοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀνακειμένου τὸ πάλαι ἀναθήματος τοῦ βασιλέως Ἀττάλου. Ἀνέγλυφον δὲ παραστάσεις Ἀμαζονομαχιῶν ἐσώθησαν ἐν τῷ ἐν Φιγαλεῖα ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος (νῦν ἐν τῷ Βρετανικῷ μουσεῖῳ), ἐν τῷ ἐν Σάνθῳ τῆς Λυκίας μνημείῳ τῶν Νηρηίδων, ἐν τῷ Μαυσωλείῳ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Μαγνησίᾳ καὶ ἐν τῷ ἐσχατίῳ ἀνακαλυφθέντι ἡρώῳ ἐν Τρύστῃ (Γαλιέμπας) τῆς Λυκίας. Ὁ Φειδίας ἐποίησεν Ἀμαζονομαχίαν ἀναγλύφους ἐν τῷ ὑποθήματι τοῦ θρόνου τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ χρυσελεφαντίνου Διὸς καὶ ἐν τῇ ἀσπίδι τῆς ἐν τῷ Παρθενῶνι χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς· ταύτης δὲ τῆς Ἀ. σφίζονται ἄτεχνα ἀρχαῖα ἀπεικίσματα. Πολυπληθέσταται δ' εἶναι αἱ περισπωμέναι παραστάσεις Ἀμαζόνων καὶ Ἀμαζονομαχιῶν ἐν ἀρχαίοις κατόπτροις, πυξίσι, σαρκοφάγῃς κλπ. (Βλ. ἐλ. ο γ ρ α ρ ι α. Nagel. Geschichte der Amazonen. Stuttg. 1838.—Ukert. Ueber die Am. in Abhandl. der bayer. Akademie. I. Klass. 1849 σ. 1 κέ.—F. G. Bergmann. Les Am. Colmar, 1853.—Steiner. Ueber den Amazonenmythos in der ant. Plastik. 1857.—A. D. Mordtmann. Die Am. Hannov. 1862.—A. Bastian. Zur Amazonen-Sage. ἐν Zeitsch. f. Ethnol. 1870 σ. 177—195.—W. Sticker Die A. in Sage u. Geschichte. Berlin, 1873.—A. Klügmann. Die A. in der attischen Liter. u. Kunst. Stuttg. 1875 [4]).

Ἀμαζόνες ἢ Π ο τ α μ ὸ ς τ ῶ ν Ἀμαζόνων (Rio das Amazonas καὶ Μαρανεών, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰθαγενῶν Γουιένα καλουμένος). Ὁ μετὰ τὸν Νεῖλον μήκιστος ποταμὸς τοῦ κόσμου. Πηγάζει ἐκ τῆς Περουδίας ὑπὸ πλ. 10° 30' N 280 περίπου γμ. ΒΑ τῆς Λίμας ἐκ τῆς λίμνης Λαουρικέας, ἐπὶ τοῦ μεταξὺ τῶν ἀν. καὶ δυτ. Κορυδαλλιστῶν ὄρεσιν τοῦ Βομβόν (4300 μ.). Τὸ πλάτος αὐτοῦ εἶναι ἐνιαχὺ 80 γμ., τὸ μέγιστον βάθος τοῦ 70 μ., τὸ δὲ μήκος τοῦ 5000 γμ. Ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν διὰ τριῶν κυρίων βραχίωνων, οἵτινες σχηματίζουσι τὰς νήσους Κ α δ ὶ ἄ ν α ν καὶ Μ α ξ ῖ ἄ ν α ν. Αἱ ἐκβολαὶ τοῦ ἔχουσιν ἀπὸ τοῦ Βορείου Ἀκρωτηρίου ἄχρ. τοῦ Κ α δ ὶ ὀ δ ῆ Μα γ ὸ ἄ ρ ι ε πλάτος 250 γμ. Τὸ ἄνω βεῖθρον αὐτοῦ ἄχρ. τῆς Γ α δ α τ ῖ γ γ α ς καλεῖται Τ α γ κ ο υ ρ α γ κ ο ῦ α ς καὶ Μα ρ α ν ε ῖ ὄ ν· τὰ μεταίον ἄχρ. τῆς συμβολῆς τοῦ Ρίῳ Νέγρου Ρ ῖ ο - δ ο - Σ α λ ι μ ὸ ς ἢ Σ ο λ ι μ ὸ ς, καὶ τὸ κατω ἄχρ. τῶν ἐκβολῶν Ἀ μ α ζ ὶ ν ι ὂ ς, κληθεῖς οὕτω ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου Ὁρελλάνκα, ὅστις ἐξερευνήσας αὐτὸν τῷ 1540 λέγεται ὅτι ἠναγκασθῆναι νὰ πολεμήσῃ πρὸς

ἰθαγενεῖς γυναῖκες. — Ὁ Ἀ. δέχεται ὑπὲρ τοῦ 200 παραποτάμους, ὧν 100 πλωτοὶ καὶ 17 πρώτης τάξεως, ἔχοντες μήκος 1500 — 3500 γμ. Τὰ ὕδατα αὐτοῦ εἶναι θερμωδέδη καὶ τὸ ρεῦμα τοῦ θερμητικώτατον. Τερατώδεις κροκόδειλοι, μέγιστα χελώναι καὶ παντοῖαι ἰχθύες ἐνδιακίτνται ἐν τῇ ποταμῷ τούτῳ, οὗ τὸ ὕδατοπέδιον ἔχει ἐμβαδὸν 7 337 000 γμ. ἦτοι ἴσον πρὸς τὰ 3/4 τῆς Εὐρώπης συμπαγῆς. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ πολυαριθμῶν νήσων πολλαὶ εἶναι ἀρκούντως μεγάλαι. Ἡ Ἰλχα-δὲς — τοῦμπινάμπεραντας ἔχει ἔκτασιν 14 300 γμ. ἔχρησιμους δὲ ὡς καταρῦγιον εἰς τὰ λείψανα σημαντικωτάτης Ἰνδικῆς φυλῆς, τῶν Τομπινάμβας. — Οἱ κυριώτεροι τῶν παραποτάμων αὐτοῦ εἶναι ἐκ δεξιῶν οἱ Χουαλάτας, Οὐαυαλί, Ἰα-δαρί, Τοκάντιν κλπ., ἐξ ἐξιωνύμων δὲ ὁ Σαντιάγος, Μαρένιας, Ῥίς Νέγρος καὶ ἄλλοι. — Ὁ Ἀ. ἀποτελεῖ θαυμασιωτάτην γραμμὴν συγκοινωνίας, ἥς ὁμως δὲν ἐγένετο εἰσέτι ἡ προσήκουσα ἐκμεταλλεύσις. — Αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1500 ὑπὸ τοῦ Βικεντίου Ἰανέζ Πινσῶν, αἱ δὲ πηγαὶ τοῦ 1535 ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν. — Ὁ Κονδαμίνος ἐξηρένησεν ἐπιστημονικῶς τὴν κοίτην αὐτοῦ τῷ 1743—1744 καὶ πρῶτος ἀνέφερε περὶ τῆς διὰ τοῦ μεσολαβοῦντος Κ α σ σ ι κ ι α ῖ ρ συγκοινωνίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ὁρενόκου. [Π.Π.]

Ἀμαζόνων λείθος (Ὁ ρ υ κ τ ο λ.) (Amazonenstein γερμ.) εἶνε παραλλαγή τοῦ μικροκλίνοϋς (εἶδος ἀστρίου), ἔχων χροῶμα πράσινον, προκύπτει ἐξ ὀργανικῶν εὐσίων (ἄλλας ὀργανικοῦ τινος ὀξέος μετὰ σιδήρου)· διότι τὸ ὄρυκτόν ἐρυθροπυρούμενον ἀποχρωματίζεται, δὲν δεικνύει δὲ ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον χρωστικὴν οὐσίαν πρασίνην. [Κ.Μ.]

Ἀμὰ-Ζουλού. Καφρικὴ φυλὴ. Βλ. Κ α φ ρ ο ι καὶ Ζ ο υ λ ο ῦ.

Ἀμαθέστερόν πως εἶπε καὶ σαφέστερον. Στίχος τοῦ Ἀριστοφάνους (Βατρ. 1445) παροιμιώδης γενόμενος. [Π.]

Ἀμαθοῦς. ἀρχαία πόλις κατὰ τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Κύπρου παρὰ τὴν σημερινὴν Λεμεσό, κτισθεῖσα μὲν ὑπὸ Φοινίκων, ὡς δεικνύει καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς, συγγενὲς πρὸς τὸ τῆς συριακῆς Ἀμάθης, σημαίνον φρούριον, διατηρήσασα δὲ τὸν φοινικικὸν αὐτῆς χαρακτήρα μέχρις αὐτῶν τῶν μακεδονικῶν χρόνων. Εὐφορος καὶ εὐθύροϋς ἦτο ἡ περὶ τὴν πόλιν πεδιάς, πλούσια δὲ τὰ πρὸς βορρᾶν αὐτῆς κείμενα μεταλλεῖα χαλκοῦ, ἐξ ὧν πολλὴν ἤρουντο πλεῖστον οἱ Ἀμαθούσιοι. Ἐν Ἀμαθοῦντι ἐπεκράτει λατρεῖται φοινικικὴν ἔχουσαι τὴν ἀρχὴν, ὡς ἡ τοῦ Ἀθωνίδος καὶ ἡ τῆς μετ' αὐτοῦ λατρευομένης Ἀφροδίτης τῆς ἐπονυμαζομένης Ἀμαθουσίας. Ἐν Ἀμαθοῦντι εὐρέθη πλῆθος λειψάνων φοινικικῶν, οἷον τάφων, σαρκοφάγων, ἀγγείων καὶ ἀγαλματιῶν. Καὶ τινες μὲν τῶν τάφων ὀμοιάζουσι πρὸς τοὺς τοῦ Ἰθαλίου, ἄλλοι δὲ

εἶνε λίθινα θωμάτια κεχωσμένα εἰς μέγα ὄθος ἐν τῇ γῇ. 18. Di Cesnola Cyprus 254—281. [Α.]

Ἀμαία τὴν Ἀξησίαν μετ' ἡλῶ. Παροιμ. ἐπὶ πολυχρονίῳ ζητήσεως. Κατὰ τὴν παροιμιολογίαν, Ἀμαία ἐλέγετο παρὰ Ἰσπανοῖς ἡ Δημήτηρ καὶ Ἀξησία ἡ Περσὶς φόνη. [Π.]

Ἀμάλλαι: Γένος ἡρώων καὶ βασιλέων Γότθων, οἷον καὶ τῶν Β α λ τ ῶ ν (Balthen). Οἱ Ἀ. κατήγγοντο ἀπὸ τινος μυθικοῦ ἀρχηγέτου, τοῦ βασιλέως Ἀ μ ᾶ λ λ α, ἐξ οὗ καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις Γερμανικαῖς ᾠδαῖς τοῖς καλουμένοις Nibelungen καλοῦνται Amalungen ἦτοι Ἀμαλίδαι. [Π.Κ.]

Ἀμαλάρχοϋς. Βασιλεὺς τῶν Βησιγύθων τῆς Γαλιτίας καὶ Ἰσπανίας, υἱὸς τοῦ Ἀλάρχου Β' καὶ ἐγγόντος ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ὀστρογότθων Θεουδερίχου τοῦ μεγάλου, ὅς καὶ ἐγένετο κηδεμὼν τοῦ Ἀ. κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα αὐτοῦ. Τῷ 511 ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ πολέμησαντος κατ' αὐτοῦ βασιλέως τῶν Φράγκων, τοῦ διαδεχθέντος τὸν Χλωδόβικον Α'. [Π.Κ.]

Ἀμαλασσοῦνθα θυγατὴρ μονογενῆ τοῦ βασιλέως τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Ὀστρογότθων Θεουδερίχου τοῦ μεγάλου, γυνὴ ὦραια, εὐγενής καὶ μεγαλόφρων, ἀλλ' ἀνυχεστάτη. Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῆς (526 μ. Χ.) ἀναλαβοῦσα τὴν κυβερνήσιν τοῦ κράτους ὡς κηδεμὼν τοῦ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου ἀνήλικου υἱοῦ αὐτῆς Ἀθηλαρίχου, μετὰ τὴν τούτου πρόωρον τελευτὴν συνῆψε δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ συγγενοῦς αὐτῆς Θεουδάτου, ἀλλ' ἐφονεύθη ὑπὸ ταύτου ἀπανθρώπως. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν ὡς κυρίαρχον τῆς Ἰταλίας νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ὀστρογότθων τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ καταλύσῃ τὸ κράτος αὐτῶν. Ἄμ. εἶχε διετελέσθαι πιστὴ σύμμαχος τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ πέμψασα ἐπικουρίαν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν κατὰ τὸν πρῶτον τοὺς Βανδάλους πόλεμον. [Π.Κ.]

Ἀμάλλαμα (Χ η μ.). Λέξις ἀραβικὴ ἐκ τῆς ἑλλ. μάλαγμα παραχθεῖσα. Ἀμαλλάματα καλοῦνται τὰ κράματα τοῦ ὑδραργύρου μετὰ τῶν ἄλλων μετάλλων, ἀμαλλάμωσις δὲ ἡ ἔνωσις τοῦ ὑδραργύρου μετ' ἄλλων μετάλλων, χρησιμοποιουμένη πρὸς βιομηχανικὴν ἐξαγωγήν ἢ καθαρισμόν τοῦ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ· παράδειγμα ἀμαλλάματος (κασιότερος καὶ ὑδραργύρος) ἴνε τὸ πρῶτον ἐπίχρισμα τῶν κατόπτρων. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀμάλλαμα ἀργύρου, ὄρυκτόν τοῦ κυβικοῦ συστήματος, συνιστάμενον ἐξ ἀργύρου (63,0... 26,0 %) καὶ ὑδραργύρου καὶ ἔχον χροῶμα ἀργυρολευκόν. Ἐντὸς σωλῆνος κεκλιμένου πυρούμενον ἐκλύει μεταλλικὸν ὑδράργυρον.

γυρον, ὑπολειπομένου σπογγώδους ἀργύρου. Τὸ ἀμάλαγμα τοῦ χρυσοῦ εὐρίσκεται ἐν μορφῇ ἀργυρολεύκων σφαίριων (Κολομβία, Καλιφόρνια), συνιστάμενον ἐξ ὑδραργύρου (61 %) καὶ χρυσοῦ (39 %). Ὑπάρχει ἐπίσης ἀμάλαγμα σιδήρου καὶ ἄλλων μετάλλων. [Κ. Μ.]

Ἀμάλαγμα χαλκοῦ. Βλ. Ὑδραργύρου κράματα.

Ἀμαλγάμωσις καλεῖται ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ ὁ δι' ὑδραργύρου ἀποχωρισμὸς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐκ μεταλλευμάτων, ὅστις ὁ ὑδραργύρος ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἐνώται μετ' αὐτῶν. Διακρίνουσι δὲ τῆς μεταλλουργικῆς ταύτης ἐργασίας δύο κυρίως μεθόδους, ἥτοι τὴν αἰρωπαϊκὴν καὶ τὴν ἀμερικανικὴν ἀμαλγάμωσιν. Κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν μέθοδον τὸ κοινοποιηθὲν μέταλλευμα, ἐν ᾧ ὁ ἀργυρος εἶνε ἠνωμένος μετὰ θείου, φρούται πρῶτον ἐντὸς φρυκτικῶν καμίνων μετὰ μαγειρικοῦ ἁλατος, ὅτε ὁ ἀργυρος μεταβάλλεται εἰς ἐγγχώριον ἄργυρον· ἐὰν δ' ἐν τῷ μεταλλεύματι δὲν ὑπάρχῃ θεῖον, προστίθενται συλλιπάσματα εἰς τὸ μέταλλευμα ἐμπεριέχοντα τὸ στοιχεῖον τοῦτο· τὸ φρυχθὲν οὕτω κοινοποιούμενον φέρεται ἐπειτα ἐντὸς πίθων δρυῶν μετὰ τριμαχίων σιδήρου καὶ ὑδραργύρου, ἐντὸς τῶν ὁποίων, περιστρεφόμενων διὰ μηχανημάτων ταχέως, ὁ μὲν σίδηρος μεταβάλλεται εἰς ἐγγχώριον, ὁ δὲ ἀργυρὸς ἀποκαθαιρόμενος ἐνοῦται μετὰ τοῦ ὑδραργύρου εἰς τεχνητὸν ἀμάλαγμα. Τὸ οὕτω παραχθέν ἀμάλαγμα ἐλευθερούμενον διὰ ὀλίγης τοῦ πλεονάζοντος ὑδραργύρου μεταβάλλεται εἰς πλάκοντα, ὅστις πυρούμενος ἐντὸς ἰδιατέρων ἀποστακτηρίων καμίνων δίδει ἀφ' ἐνδὸς μὲν ἄργυρον, ἐπεξεργαζόμενον περαιτέρω διὰ τήξεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑδραργύρον, συλλεγόμενον ὑπὸ τῷ βάρει. — Κατὰ δὲ τὴν ἀμερικανικὴν μέθοδον (συσταρεύσεις ἀμαλγ., 1557 ὑπὸ Μεδίνα), δυναμένην νὰ χρησιμεύσῃ διὰ μεταλλεύματα ἐμπεριέχοντα μόνον μεταλλικὸν ἐγγχώριον ἢ ἐνθεῖον ἄργυρον, τὸ κοινοποιηθὲν μέταλλευμα φρύγεται πρῶτον, ἐὰν ἐμπεριέχῃ ἀντιμόνιον, ἀρσενικὸν ἢ ἐνθεῖον ἐνώσις ἀνωτέρου βαθμοῦ, ἀκολουθῶν δὲ ἐξαπλούμενον ἐπὶ λιθοστρώτῳ κατὰ στρογγύλους σωροὺς (ὕψους 260—315 χιλιοστῶν μέτρον), ὅπως ἀπέλθῃ μέρος τοῦ ἐν αὐτῷ ὕδατος, συλλιπαίνεται μετ' ἐπαρκoῦς ποσότητος ἁλατος μαγειρικοῦ. Τούτου γενομένου, ἀναμειγνύεται καλῶς διὰ πύου καὶ καταπατεῖται τὸ μέταλλευμα ἐπὶ δύο ἡμέρας ὑπὸ ἡμιόνων ἢ ἀνθρώπων, ἢ καὶ διὰ μηχανῶν, ὅπως ἐντελέστερον γείνη ἢ ἀνάμειξις· ἀκολουθῶς προστίθεται ὡς συλλίπαγμα (Magistral) μίγμα χαλκάνθης καὶ μαγειρικοῦ ἁλατος ἢ πεφρυγμένον μίγμα ἁλματος μαγειρικοῦ μετὰ σιδηροπυρίτου καὶ μεταλλευμάτων ὀξειδωμένου χαλκοῦ ἢ χαλκο-

πυρίτης καθυπερλήθεις προηγουμένως εἰς χλωριωτικὴν φρῆξιν μετὰ ταῦτα ἐπὶ ταύτῃ, καταπατηθέντος καὶ πάλιν καὶ ἐξαπλουθέντος συμμέτρως, ῥίπτεται δι' ἀσπῶν κατὰ λεπτὰς σταγὰνας ὑδραργύρος. Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην, διαρκοῦσαν 5—30 ἡμέρας ἀναλήψεως τῆς θερμοκρασίας καὶ τοῦ καιροῦ, ἐκ τοῦ μαγειρικοῦ ἁλατος καὶ τῆς χαλκάνθης παραγίνεται ἐγγχώριος χαλκός, ὅστις τὸν ἐνθεῖον ἄργυρον μεταβάλλει εἰς ἐγγχώριον· οὗτος δὲ πάλιν μετὰ ὑδραργύρου ἐν περιστείᾳ ὑπάρχοντος δίδει ἀμάλαγμα ἀργύρου καὶ χλωριῶν ὑδραργύρου. Ἐκ τοῦ μίγματος τούτου ἀκολουθῶς διὰ πλύσεως ἀποχωρίζεται τὸ ἀμάλαγμα, ὅπερ διωλιζόμενον διὰ δερμάτων, ὀλιεόμενον διὰ μηχανῶν καὶ πυρούμενον ἀκολουθῶς δίδει ἄργυρον μεταλλικόν. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἐξαγονται 80—90 % τοῦ ἐν τῷ μεταλλεύματι ἀργύρου. — Ὑπαρχοῦσι δὲ καὶ ἄλλαι μέθοδοι, αἱ ἐξῆς α') φρύγεται πρῶτον τὸ μέταλλευμα, ὅπως ἀποχωρισθῇ μεταλλικὸς ἄργυρος καὶ ἀκολουθῶς καθυπερβάλλεται εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὑδραργύρου. β') δι' ἀναλύσεως τοῦ ἐνθεῖου ἀργύρου ἀπ' εὐθείας δι' ὑδραργύρου, σχηματιζόμενον ἐνθεῖον ὑδραργύρου καὶ γ') δι' ἀναλύσεως τοῦ ἐνθεῖου ἀργύρου τῇ ἐπιδράσει μεταλλικοῦ σιδήρου καὶ ὑδραργύρου. (Παράβλ. Grundriss der Metallhüttenkunde von Br. Kerl). — Καὶ ἡ ἀμαλγάμωσις τοῦ χρυσοῦ τελεῖται περίπου καθ' ὅμοιον τρόπον, πρὸς ὅμως τὰ ἀλευροποιηθέντα μεταλλεύματα νὰ μὴ ἐμπεριέχῃσι βλαπτικὰ συστατικά (μόλυβδον, βισμούδιον, ἀντιμόνιον κττ.). Κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὁ ὑδραργύρος ἐνεργεῖ διττῶς· τὸ μὲν διότι ὁ χρυσὸς ἐνοῦται ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ ὑδραργύρου, τὸ δὲ διότι μέρος αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ, καθὼς εἰδικῶς βαρυτέρου, βυθίζεται ἐντὸς τοῦ ὑδραργύρου καὶ ἀποχωρίζεται οὕτω τῶν πετριδῶν συστατικῶν. [Κ. Μ.]

Ἀμαλχηκεῖται, λαδὸς σημεῖτικὸς οἶκον πρὸς Ν τῆς Παλαιστίνης μετὰ τῷ Ἰερουσαλὴμ καὶ Αἰγύπτου, ἀνομασθεῖς οὕτω ἀπὸ τινος ἐγγόνου τοῦ Ἰσραὴλ Ἀμαλῆ. Οἱ Ἀμαλχηκεῖται περιῆλθον εἰς πολλοὺς πολέμους πρὸς τοὺς Ἰσραηλῖτας καὶ συμμαχεύοντες μετὰ τῶν Ἀμμωνιτῶν καὶ Μωαβιτῶν κατέλαβον τὴν Ἱερουζαλὴμ. Ὁ βασιλεὺς Σαουλ ἐπέστηεν ἐπὶ τὴν χρόνον τὰς ληστρικός αὐτῶν ἐπιδρομὰς, ὁ δὲ Δαυὶδ καὶ πρὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ ἐπειτα ἐπολέμησε καὶ ἐνίκησεν αὐτούς. Ἀλλὰ μόνον βραδύτερον ἐπὶ τοῦ βασιλείου Ἐλκίσιμ (720 π.Χ.) ἐξεδιήθησαν κατὰ μέγα μέρος, οὐδαμῶς ἔκτοτε μνημονευόμενοι ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. [Π. Κ.]

Ἀμάλθεια, ἡ τρεπὲς τοῦ Διὸς αἰς, ἢ ὀηλάσσα αὐτὴν ἐν τῇ κατὰ τὴν Κρήτην ἄντρῳ τῆς Δίτης. Ταύτην κατηγετέρισεν ὁ

Ζεὺς, τὸ δὲ δέρμα τῆς ἐποίησεν ὄπλον θεϊνόν, τὴν Ἀρχαίαν (βλ. λ.). Κατ' ἄλλους μύθους ἡ Ἀρχὴ νύμφη, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ ἢ τοῦ βασιλείως τῆς Κρήτης Μελισσέως, ὑπέλασα τὸν Δία διὰ τὸν γαλακτικὸν αἶγος. Πολυούλγοντος ἐν τοῖς ἀρχαίοις μύθοις εἶναι τὸ «Ἀκαλλείας κέρας» (cornu cornu λατιν.), τὸ κέρας τῆς τροφῆς τοῦ Διὸς, εἰς τὸ ἐποίησεν Ὀλοκλήν ἔδωκεν ὁ Ζεὺς δύναμιν τοιαύτην, ὥστε νὰ παρήχη ἀφρονον φαργήν ἢ ποτόν, ὅπως ἤθελεν εὐχρηστῇ ὁ κάτοχος αὐτοῦ. ὅθεν καὶ εἰς παροιμιαν μετέπεσε σημαίνουσαν ἀγαθῶν ἀφρονιαν. Κατὰ τινα μῦθον τὸ κέρας τοῦτο ἦν ταύρου, κατεῖχε δ' αὐτὸ ὁ Ἀχελῷος, ὅστις, ὅτε εἰκάσθεις ταύρῳ ἐπάλλασσε πρὸς τὸν Ἡρακλῆα, περιλάσαντος τούτου τὸ ἔτερον τῶν κεράτιον του, τὴν ἔδωκε τὸ τῆς Ἀ. κέρας λαθὼν αὐτ' αὐτοῦ τὸ ἰδικόν του. — Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικονίζε τὴν Ἀ. ὅτε μὲν ὡς αἶγα ὑψηλοῦσαν νήπιον τὸν Δία, ὅτε δ' ὡς νύμφην ὑψηλοῦσαν ἐπίσης αὐτὸν ἢ διὰ κέρατος δίδουσαν αὐτῷ τροφήν· τοιαῦτα ἀπεικονίσεις περιεσώθησαν πολλά, μάλιστα ἐν νομίσμασι. Τὸ δὲ κέρας τῆς Ἀ. ἀπεικονίζεται ἐν ἀρχαίοις μνημείοις ὡς σύμβολον πολλῶν θεῶν, ὡς πλουτοδοτῶν τιμωμένων, οἷον τοῦ Διὸς, τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ Πανός, τοῦ Πλούτωνος, τοῦ Πλούτου, καὶ προσωποποιῶν ποταμῶν καὶ τόπων. — Τὸ ὄνομα Ἀ. παράγεται πιθανῶς ἐκ τοῦ ἁλθω, ἁλθάνω (θεραπεύω, αἰσθάνω)· παρ' Ἑσυχίου φέρεται καὶ ῥῆμα ἀρχαλοῦς, ἐρμηνευόμενον «πληθύνει, πολυτίζει, τρέφει». [Π.]

Ἀρχαλοῦς (Ἀρχαλοῦς) γένος ἀρμενιῶν (βλ. λ.), ἔχον σχῆμα δικροειδὲς καὶ τρέπιδά φέρουσαν ὀφθαλμούς. [Κ.Μ.]

Ἀρχαλία Βασιλίσσα τῆς Ἑλλάδος. Θυγάτηρ τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Ὀλδεμβούργου. γενν. τῇ 9/21 Δεκεμ. 1818. Ἐνομφεύθη τὴν βασιλείαν τῆς Ἑλλάδος Ὀθωνι τὸν Α' τῇ 10/22 Νοεμβρ. 1836 ἥτοι ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος περίπου μετὰ τὴν ἐν γαλλικῶν αὐτοῦ καὶ τὴν κατὰ λυσιν τῆς Ἀντιθέουσιαις.

Ἡ βασιλίσσα Ἀρχαλία διέπρεπεν ἐπὶ κοινωνικαῖς ἀρεταῖς. Ὑπῆρξε σύζυγος πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη, ἀγαπῶσα εἰλικρινῶς τὸν βασιλεῖα σύζυγον τῆς καὶ περιπαθῶς ἀγαπωμένη ὑπ' αὐτοῦ. Οὐδέποτε παρέλειπε εὐκαιρίαν τοῦ δεικνύειν τὴν ἀποστρεφὴν αὐτῆς πρὸς τὴν διαφθοράν, καὶ ἀπέκλειε τῶν ἀνακτορικῶν αὐτῆς αἰθουσῶν πᾶν πρόσωπον διεβεβημένον ἐπὶ βίῳ ἀσέμνῳ. Διεκρίνετο ἐπὶ φιλοκαλῶν ἔργων καὶ φιλοανθρωπίας. Καὶ ἐκείνης μὲν ἀπόδειξις εἶναι ἡ μέριμνα αὐτῆς περὶ καλλωπισμοῦ τῆς πρωτεύουσας διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν λιθοστρώτων ὁδῶν διὰ τῶν λεγομένων μ. α. κ. α. δ. α. μ. ἰ. ω. ν. καὶ τῆς διαγραφῆς τῶν δύο καλλίστων λεωφόρων τῆς πρωτεύουσας, τῆς λεωφόρου Πανεπιστημίου καὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, αἵτινες καθωραίχθησαν τὰς Ἀθήνας, ὡς καὶ ἡ

μέριμνα αὐτῆς περὶ ἀναδοσώσεως διὰ πτωχολογείων τῶν περὶ τὰς Ἀθήνας λόφων, ἐρητύσεως μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἐγκαταλειφθέντος καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας χρόνων ἐπαναληφθέντος. Ἰσχυρὸν δὲ, ἂν ἔμενον ἐπὶ πολὺν εἰς χρόνον βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, διὰ πολλῶν ἄλλων καθωραίξεων θὰ ἐπικρατοῦσε τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς τῆς ἐκ φιλοανθρωπίας αὐτῆς ἀναμνηρίστον εἰκόνα εἶναι ἡ ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῆς ἰδρυθεῖς τοῦ Ἀρχαλοῦ ὁργανοτροφείου τῶν κωραίων, τοῦ εὐεργετικωτάτου τούτου διὰ τὰς πτωχὰς καὶ ὁρφανὰς νεάνιδας ἰδρυμάτος· καὶ ἡ πρὸς πάντα δέδμενον τῆς συνδρομῆς αὐτῆς βασιλικῇ ὄντως χρηρητῇ βοηθημάτων, ἐφ' ἣ διεκρίνετο ἄλλως καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς βασιλεὺς Ὀθων. Οὐδαὶς ζητήσας βοηθεῖαν παρ' αὐτῆς ἀπεπέμνη, καίτοι ἡ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς δοθεῖσα αὐτῇ προῖξ μάλιστα ἀνῆρχετο εἰς ἐκείτῳ χιλιάδας σπαντῶν.

Ὅτε κατήλθεν εἰς Ἑλλάδα διεκρίνετο ἐπὶ καλλοῦ ἡλικίας καὶ ἐλευσέως τὴν συμπάθειαν πάντων. Προϊούσης τῆς ἡλικίας ὅμως ἡ φιλοποιμία αὐτῆς ἀπέδωκε τὴν γλυκύτητα καὶ συμπάθειαν ἐκείνην ἑκφρασίν καὶ τὸ ἥθος αὐτῆς ἐγένετο τραγύτερον, ἐκπράξον ἀλαζονείαν καὶ δὲν χαράκτηρα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ τοῦ βασιλείως συζύγου τῆς, ὅστις ἦτο πάντοτε φιλομειδῆς καὶ εὐπροσῆγορος. Ὡς πρὸς τὴν αὐλικὴν ἐθιμοταξίαν ἡ γνώμη αὐτῆς ἐταυτίζετο μετὰ τὴν τοῦ βασιλείως. Κατὰ τὰ εἰθισμένα παρὰ ταῖς αὐλαῖς τῶν μικρῶν γερμανικῶν κρατῶν ἐξήρχοντο ἀμφότεροι ἐπιποιοὶ εἰς ἀκριβῶς τακτὰς ὥρας εἰς τὸν περιπατοῦν καὶ εἰς τὴν μουσικὴν ἀκολουθοῦμεν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀκριβῶς ἁριθμοῦ ὑπασπιστῶν, ἱπποκρίτων καὶ γωροφυλακῶν, οὐδέποτε δὲ περὶ. Ἀπειχόντο πάσης διαρκούς συναφείας καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς ἀνωτάτας τῆς κοινωνίας τῶν Ἀθηνῶν τάξιν μὴ καλοῦντες εἰς βασιλικὰς καθ' ἐξουσίαν ἐσπερίδας διακεκριμένα αὐτῶν μέλη, ὡς εἴποιτο παρ' ἄλλαις αὐλαῖς, ἵνα πληροφωρῶνται οὕτω περὶ τῆς καταστάσεως τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας. Ἡ βασιλίσσα δὲν ἡγάπα τὴν ἀνάγνωσιν, οὐδὲ τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ μόνον τὸν χορὸν διὰ καὶ μετῆλξε ἥδη ἐξηκολούθει χορεύουσα. Ἠρέσκειτο δὲ εἰς τὴν πολυτέλειαν καὶ τὸ κινεῖν τῶν στολῶν τῶν προσερχομένων εἰς τὴν αὐλὴν κυριῶν διὰ καὶ πολλὰς ἡ μεγάλης κυρίας τῆς τιμῆς κ. Πλούτῳ παρητρεῖ πρὸς τὰς συζύγους διαπρεπεῖν, ἀλλὰ οὐχὶ εὐπρόρων ἀγωνιστῶν, ἐπὶ πολὺ ἡρέσκοντο εἰς τὸ αὐτὸ φέρμα.

Φιλόδοτος οὖσα εἰς ἄκρον, ὡς ὁ βασιλεὺς Ὀθων, καὶ ταυτισθεῖσα ἐντελῶς κατὰ τὰ ἀσκήματα μετὰ τὸ ἔθνος, ὀνειροπαλοῦσα δὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ ἴσως αὐτὴν τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν μετῄσχε πάσης τῆς κατὰ τὸ 1854 ἐνεργείας τοῦ βασιλείως πρὸς ὀργάνωσιν ἐπιδρομικῶν

σημάτων καὶ ἀναστάτωσιν τῶν μεθωρίων ἐπαρ-
χίων Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας. Ἄν δὲ ποτε
ἡ βασιλεὺς ἐφαίνετο κλονούμενος ὑπὸ τῶν ἐν-
στάσεων καὶ τῶν παρακλήσεων τῶν δύο πρέ-
σβων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ἐπήγγετο αὐτῇ
καὶ μετὰ κραταιᾶς πειθοῦς, εἰς ἣν ἤρουνται ὡς
ἀνίστη ἐκείνος, ἀποδεικνύουσα δὲ πρὸς οἷαν
ἐπιρροὴν εἶχε νὰ παλαίσῃ, κατέστρεψε πᾶσαν
ἐλπίδα ἐπιστροφῆς εἰς γαληνότερα καὶ φρονι-
μώτερα συμπεράσματα. Τοσαύτῃ δὲ ἦτον ἐν-
τός ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη τοῦ βασιλέως καὶ
ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροή της, ὥστε ἐλευθέρως πάν-
τοτε εἰσῆρχετο εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, ἐνῷ
ἐπράζετο μετὰ τῶν ὑπουργῶν του, καὶ μετείχε
τῆς συζητήσεως καὶ μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ
ἐξουσίας ἀνέκρουε πολλάκις οὐ μόνον τὰς
ἐντολὰς τοῦ ὑπουργοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς τοῦ βα-
σιλέως καὶ μετέπειθεν αὐτὸν πεισθέντα ἤδη
ὑπὲρ τοῦ ὑπουργοῦ του. Ἄν δ' αἱ γνώμαι αὐτῆς
ὄν ἔφερον πάντοτε τὸν τύπον τῆς εὐθυκρισίας,
ἐκπεύοντο ὅμως πολλάκις ὑπὸ ἐγγενῶν αἰ-
σθημάτων καὶ ἀπεδείκνυνον αὐτὴν προστατίδα
αἰσθῶν, οἷτινες, ἐνεκα πολιτικῆς ἀνάγκης ἢ ἰσχυ-
ρᾶς προστασίας ἀντιθέτων ἐκινδύνουν ν' ἀδικη-
θῶσιν. Ὑπὸ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς φιλοδοξίας ἀ-
ντιμέτωποι διελογισθῆναι νὰ ἀναγορεύσῃ διάδοχον τοῦ
ἐκ. ὁρόνου τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς, ὡφελουμένη
ἐκ τοῦ ὅτι ἤρνετο ἡ βασιλικὴ αὐτὴ νὰ ἐπι-
τρέψῃ, εἰς τὸν ἀδελφὸν ἢ τοὺς ἀνεψίους τοῦ
βασιλέως Ὁθωνος νὰ ἀσπασθῶσι τὸ ὁρθόδο-
ξον δόγμα, ὡς ὥριζε τὸ Σύνταγμα τῆς Συν-
ταξίας τοῦ 1843. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦ-
τον συνένευσεν ἀπὸ τοῦ 1856 ἴδιον πολιτι-
κὸν κόμμα. οὐ μὲν ἐκ τῶν πρωτευόντων ἐγέ-
νοντο ὁ Ἀλέξανδρος Κομνηνοῦδος, ὁ Ἀθα-
νασιος Χριστόπουλος καὶ ὁ Ἀνδρέας Δυγαρι-
νός, ἀναγορεύειν μάλιστα καὶ πρῶτος τῆς
Βουλῆς τῇ προστασίᾳ τῆς βασιλείας τῶν
1859. Ἀλλ' οὔτε ἡ βασιλικὴ αὐτὴ οὔτε ὁ
βασιλεὺς Ὁθων παρεδέχθησαν τὴν διὰ τοῦ
ἀδελφοῦ τῆς βασιλείας λύσιν τοῦ περὶ δια-
δοχῆς ζητήματος, ἔκτοτε δὲ ἤρξατο καὶ ἡ
ἐκ τῆς Ἀμαλίας ἀντιπάθεια τῆς βασιρι-
κῆς αὐτῆς.

Ὅτε χάριν τῆς ἐξομαλίσσεως τοῦ ζητήμα-
τος ἐκείνου τῆς διαδοχῆς ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς
Ὁθων εἰς Βαυαρίαν, ἡ Ἀμαλία ἔμεινε κυβερ-
νῶσα τὸν τόπον ὡς ἀντιβασιλισσα. Καὶ δὲν
ἀπέδειξε μὲν δεινότητα περὶ τὸ κυβερνᾶν μὴ
οὕσα πρὸς τοῦτο εὐφυῆς μηδὲ παρεσκευασμένη
διὰ τῶν ἀναγκαιῶν μελετῶν, ἀπέδειξε ὅμως
ἐξουσία ἀντιλήψεως τῶν ὑπαρχουσῶν ἀναγκῶν
καὶ τῶν μέσων τῆς ἑραπειᾶς αὐτῶν, πειθο-
μένη εἰς τὰς εἰσηγήσεις τῶν ἀρμοδίων ὑπουρ-
γῶν καὶ μὴ ὑποβάλλουσα, καθὼς στερουμένη ἴσως
τῶν πρὸς τοῦτο προσόντων καὶ τῆς ἀναγκαίας
φιλοπονίας, εἰς ὑπερβολικὴν ἀνάλυσιν τὰ προ-
τεινόμενα μέτρα, ὡς συντίθεται ὁ βασιλεὺς
Ὁθων, ὁ καὶ τὴν ἀπλουστάτην διοικητικὴν
πράξιν πέραν τοῦ δέοντος σταθμίζων καὶ ἀνα-

λύων. Καὶ δυνατόν μὲν ἡ δεξιότης αὐτῆς ν' ἀπέ-
βαινε ἀπέπου ἐνδεᾶ πρόξενος, ὡφελωμότερα
ὅμως ἦτο τῆς περὶ τὸ διοικεῖν καὶ νομοθετεῖν
βραδύτητος τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. Ὁ 10ος.
Σίμος ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τῇ 1861
κατώρθωσεν ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας τῆς Ἀμα-
λίας νὰ λάβῃ τὴν υπογραφὴν τῆς εἰς τὸν νό-
μον τῆς συνταξίας τῶν ὑπαλλήλων, τὴν ἐπιστὰν
ἤρνετο ὁ βασιλεὺς Ὁθων, θεωρῶν ὅτι, δια-
τῆς ἐκασφαλιστικῆς τῆς συντάξεως γινόμενων
μυθῶν ἀνεξαρτήτων τῶν ὑπαλλήλων, ὅα ἐδιδά-
πτετο ἡ πειθαρχία αὐτῶν. — Διακούσης τῆς
ἀντιβασιλείας ἐκείνης ἐγένετο ἡ κατὰ τῆς βα-
σιλείας Ἀμαλίας ἀποτυχούσα ἀπέπειρα δο-
λοφονίας ὑπὸ τοῦ νεανίου Ἀριστίδου Δοσίτου,
εἰς ἐπαναστατικῶ ἐνθουσιασμῷ προελθούσα
(6 Σεπτεμβρίου 1861). Ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ αὐ-
τῆς ἐβλάησαν μὲν θεολογικαὶ ἐπίσημοι, δὲν ἐξ-
δηλώθησαν ὅμως ἀληθοῦς συμπαθείας αἰσθη-
ματα πρὸς αὐτὴν, κοινῶς θεωρουμένην ὡς
ὑποστηρίζουσαν παρὰ τῇ βασιλείᾳ Ὁθων τὴν
ἐμμονὴν ἐν τῇ ἀντισυνταγματικῇ αὐτοῦ πολι-
τείᾳ.

Ὅτε κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς βα-
σιλείας τοῦ Ὁθωνος παρεσκευάζεν οὗτος διὰ
δικαιωματεύσεως μετὰ τῆς Σερβίας καὶ τοῦ
Γαριβάλδη συμμαχίας πρὸς ἐπαναστατικὴν
ἐξέγερσιν τῶν ἐμῶν τῇ Ἑλλάδι ἐπαρχιῶν,
ἡ βασιλισσα Ἀμαλία, πάντοτε φιλόδοξος καὶ
τολμηρά, ἀκαθόκτως παρήρμα τὴν βασιλείαν
Ὁθωνα εἰς τοιαύτας ἐνεργείας, αἵτινες εἰς οὐ-
δὲν ἀπέληξαν ἀποτελέσματα ἐνεκα τοῦ δεινοῦ
ἐσωτερικοῦ τάλου τῆς χώρας καὶ τῆς ἀντι-
πράξεως μάλιστα τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς.
Ὅτε δὲ μετὰ τὴν ἐπαναστάτην τῆς 10 Ὀκ-
τωβρίου 1868 τὴ βασιλικὴν ζεύγος ἀπῆλθεν
εἰς Βαυαρίαν, βεβαίονται ὅτι ἡ βασιλικὴ αὐτὴ
δὲν ἤθελον νὰ κατασταλῇ τὴν ἐκδηλώσιν τῆς
πρὸς αὐτὴν ἀντιπαθείας τῆς, παρερχομένην τὸ
μὲν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτῆς περὶ ἀναρροήσεως ὡς
διαδοχοῦ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἀδελφοῦ βυσσοδομου-
μένων, τὸ δὲ ἐκ τῆς πεποιθήσεως ὅτι αὐτὴ
διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ἐπιρροῆς
τῆς καὶ τῆς ἀνιστάσεως πρὸς ἐγκατάλειψιν
τοῦ κρατούντος προσωπικοῦ συστήματος ὑπῆρ-
ξεν ἐλευθρία εἰς τὴν βασιλείαν ἐκείνην.

Τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς τῆς εἴη διήλθον
ἐν Βαυαρίᾳ τῆς Βαυαρίας σχεδὸν μονήρης
καὶ ὀρηγνοῦσα τὴν προσφιλεῖ συζυγὸν τῆς, εἰς
ὃν ὑπῆρξε πάντοτε ἀφωσιωμένη, ὡς ἀπολογούμε-
νον εἶναι ὅτι πλην τῶν σκληρῶν πολιτικῶν
ἰδίων ἡ βασιλισσα Ἀμαλία εἶχεν ἀφαιρηθῆναι,
ὡς ὁ βασιλεὺς Ὁθων, πρὸς τὸ ἔθνος, τοῦ ἐποίου
ἐδασίλευσεν, καὶ εἶχε τὸ αἶσθημα ὅτι ἡ ἑλ-
ληνικὴ καὶ ὑπερῆφανα ἦτο ἡ βασιλεία
τῆς Ἑλλάδος. Ἐλάλει τὴν ἑλληνικὴν ὡς
Ἑλληνίς, ἔνι τοῦ ἐλαχίστου γερμανικοῦ τό-
νου, καὶ ἤρεσκετο κατὰ προτιμήσιν λαλοῦσα
αὐτὴν. Δείγμα τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων
αὐτῆς εἶναι τὸ ἐξῆς λίαν ἐκφραστικόν, ὅπερ

διηγείται αὐτήκοος Ἕλληνα. Εἶχε κληθῇ οὗτος εἰς γεῦμα παρὰ τῇ βασιλισσῇ Ἀμαλία ἐν Βαυβέργῃ. Διακροῦντος τοῦ γεύματος ὁ γραμματεὺς τῆς βασιλισσῆς γερμανὶς καθηγητὴς ἐπεχείρησε νὰ ὁμιλήσῃ ἑλληνιστὶ πρὸς τὸν Ἕλληνα. Ἡ βασιλισσα, γελῶσα καὶ διὰ τὰ γραμματικὰ λάθη καὶ διὰ τὴν ἱεραικὴν προσφορὰν τοῦ γερμανοῦ καθηγητοῦ, εἶπεν ἀποτεινόμενη πρὸς τὸν Ἕλληνα «αὐτοὶ οἱ Γερμανοὶ, ὅταν ἐπιχειροῦν νὰ ὁμιλήσουν τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, τόσοι τὴν διαστρέφουν καὶ τόσοι ὀθλίσκω τὴν προσφορὰν, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα». Ἐπειτα δὲ μετ' ἤθους ἐκφραζόμενος ὤλυσεν καὶ πύθον, «ἴπαστε, εἶπε, δὲν μοι ἀρέσκει ἐδῶ, οὔτε ἡ γλῶσσά των οὔτε τὰ ἔθνη των οὔτε ὁ τόπος των. Ὡ Ἀῶναι! Ἀῶναι!» — Ἡ βασιλισσα Ἀ. ἀπέθανεν ἐν Βαυβέργῃ τῇ 8/20 Μαΐου 1875. [X. M.]

Ἀραλία α'. Α. Ἐλισάβετ ἡγεμονίς τῆς Ἑσθίας σύζυγος τοῦ Γουλιέλμου Β' τῆς Ἑσθίας καὶ μήτηρ καὶ κηδεμών τοῦ Γουλιέλμου Γ'. Ἐγεννήθη τῇ 1602. Ὡς κηδεμών τοῦ υἱοῦ αὐτῆς μετέσχε τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου συμπληρώσασα μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Σουηδίας ἐναντίον τοῦ αυτοκράτορος καὶ τῶν καθολικῶν. Ἐτελεύτησε τῇ 1651. — β') Α. Ἀννα δούκισσα τῆς Σαξονικῆς Βεϊμάρης. Γεννηθεῖσα τῇ 1739 ἤδη κατὰ τὸ 19 τῆς ἡλικίας ἔτος ἔμεινε χήρα τελευτήσαντος τοῦ συζύγου αὐτῆς δούκως Ἐρνέστου Αὐγούστου Κωνσταντίνου καὶ ἐκυβέρνησεν ὡς κηδεμών τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Καρόλου Αὐγούστου μέχρι τοῦ 1775. Ὡς γυνὴ μεγαλόφρων καὶ φιλόμουσος προσεκάλεσεν εἰς τὴν αὐλὴν αὐτῆς τοὺς κορυφαίους τῆς γερμανικῆς φιλολογίας Βεϊλάνδ, Ἐρδερ, Γκαίτε κλπ. Ἐτελεύτησε τῇ 1807. — γ') Α. Μαρία Φρειδερίκου Αὐγούστα δούκισσα τῆς Σαξονίας, ἀδελφὴ τοῦ ἀποθανόντος (1873) βασιλέως Ἰωάννου, πατρὸς τοῦ νῦν βασιλευπόντος Ἀλβέρτου. Ἐγεννήθη τῇ 1794 καὶ ἐτελεύτησε τῇ 1870. Ἀπὸ τοῦ 1820 ἐξέδωκεν ἀνωνύμως ἡ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἀραλία Helter πολλὰς κωμωδίας ἡ οἰκονομικὰ ἔργα μετὰ ὑπ' αὐτῆς πεποιημένα. — δ') Α. Μαρία, βασίλισσα τῆς Γαλλίας, γυνὴ Φιλίππου Λουδοβίκου Α'. Συγγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν δύο Σικελιῶν Φερδινάνδου Α'. Ἐγεννήθη τῇ 1782, συνῆλθεν δὲ τῇ 1809 μετὰ τοῦ τότε ἐξορίστου ἐπὶ δουλὸς Ἀδρητικῆς Φιλίππου, μεθ' οὗ τῇ 1830 μετὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν ἀνήλθεν εἰς τὸν γαλλικὸν θρόνον καὶ συνεμερίσθη τὰς τε εὐτυχίας καὶ τὰς δυστυχίας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· τῇ 1848 μετὰ τὴν Φεβρουαριανὴν ἐπανάστασιν ἡκολούθησεν εἰς τὴν ἐξορίαν πρὸν Φιλίππου εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τῇ 1850 ἔμεινε χήρα. Ἐτελεύτησε δὲ τῇ 1866. [Π.Κ.]

Ἀραλλία (Γεωπον.) Δερμάτιον θειοσθέντων σταχθῶν. Βλ. Θερισμός.

Ἀραλλοδέτης (Γεωπον.) Δερμάτιον τοιαύτης, ὃ περιδένων ἔργαματα θειοσθέντων σταχθῶν πρὸς κατασκευὴν δερμάτων. Βλ. Θερισμός. [Γ.Δ.Σ.]

Ἀραλλοδετικὸν (Γεωπον.) Μὲν χάνημα τῶν θειοσθέντων μηχανῶν. Βλ. Θεριστικά μηχαναῖα. [Γ.Δ.Σ.]

Ἀράλφι (Amalfi). Παραθαλάσσιον πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας τοῦ Σαλέρνου ἐπὶ τῷ κόλπῳ τοῦ Σαλέρνου, κειμένη ἐν γρηναίῳ κωπῇ θάλασσης. Ἦρα ἀρχιεπισκόπου. Ὁ κωπὸς αὐτῆς ναὸς εἶναι νορμανδικό-βυζαντινὸς ῥυθμοῦ. Ἡ πόλις εἶχε τῷ 1881 καὶ 1787 ἀσχολουμένους εἰς τὴν ναυτιλίαν, τὴν ἀλιεῖαν, τὴν χερτοποιίαν καὶ τὴν μακαρονόποιαν. — Ἐκτίσθη, ὡς λέγεται, κατὰ τὴν αἰῶνα ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. Ἦθησε δὲ μάλιστα ἐπὶ Λογγοβάρδων, ὅτε ἦσαν εὐρὴ κατὰ θάλασσαν ἐμπόριον, ἐκυβέρνηθη δημοκρατικῶς, καίτοι ἐπὶ ψιλῇ ἐνόματι πρῶτα τοῦ κοινότητος ἄρχων ἱσθμίου, τὸ μὲν πρῶτον ὕπατος καλούμενος, εἶτα δὲ κόμης καὶ τελευταῖον δούξ. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς αὐτῆς εἶχεν ἡ Ἀ. περὶ τὰς 50 000 καὶ παρήχησε δὲ ταχέως μετὰ τὴν ἀφίστησιν τῶν Πισατῶν (1135 καὶ 1137). Διὰ τὸ ἀντικρὺ ναυτικὸν τῆς πόλεως καθωρίσθησαν αὐτῇ τὰ τοῦ ναυτικοῦ δικαιώματα, ὃ δὲ λεγόμενον Ἀραλφίτανος πίναξ (Tabula Amalfitana) ἦτοι ὁ ναυτικὸς κώδικς τῶν Ἀραλφίτων, εἰς πρὶν ἰσχύον καὶ κῆρος νόμου καθ' ἅπαντας τὴν Ἰταλίαν. Ἐν Ἀ. εὐρέθη καὶ τὸ παλαιότατον χειρόγραφον τῶν Πανδεκτῶν. [Π.Π.]

Ἀραμυδάρας. Ἀριστοτέλης παραπλάγιος τοῦ Κάτω Νείλου. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν του, ἀνηκουσθῶν ἀπὸ τοῦ 1885 εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, εἶναι ἱδρυμένα ἀγγλικά τινα καὶ γαλλικὰ πρακτορεῖα. [Π.Π.]

Ἀραμηλὴς ἡ Βεργινικὴ (Βοτ.) (Hamamelis Virginica L.) εἶναι δένδρον τῆς οἰκῆς τῶν Ἀραμηλωδῶν (θαγενὲς τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ὁμοιάζον τῇ λεπτοκαρύκῃ. Τὰ σπέρματά του εἰσιν ἐλαίουχα καὶ ἐδάδιμα, τὰ δὲ φύλλα θεωροῦνται ὡς φαρμακευτικά. — Ἀ. μ. α. μ. η. λ. ἢ Ὁ. μ. α. μ. η. λ. εἰς. Εἶναι καρπὸς ὃν μνημονεύει ὁ Ἀθήναιος, ὡς τῆς Μ. ε. ο. π. λ. η. εἰς (Mespilus Germanica L.) [Θ. Α.]

Ἀραμηλώδη (Βοτ.) (Hamamelis) εἶναι μικρὰ οἰκονομικὰ δικοτυλῆδων ἐπιθαλασσιῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς, Ἰαπωνίας, Κίνας, Περσίας, Ἰνδίας καὶ νοτίου Ἀφρικῆς. Φυτὰ ξυλῶδη, συγγενῆ τοῖς Ῥηξίτροειδέσι καὶ τοῖς Κρανειώδεσι, ἔχοντα φύλλα ἀπλᾶ, ἀντίθετα, μετὰ παραρύλλον, ὑπερὸν ἐπιστυλον, καρπὸν καφεοειδῆ δίχρωρον καὶ δίσπερμον, ἔμβριον περιβαλλόμενον ὑπὸ λευκώματι κερατοειδοῦς. Εἶδη 30. Τὰ σπουδαιότερα

Ἀμαμηλίας (βλ. λ.). Παρροτία καὶ Πουκλανδία. [Θ. Χ.]

Ἀμάξιον Ὀσχέριον. Ἡ κυριότητα τῶν ἰσπανικῶν νήσων Ρίου-Κίου καὶ Λου-τσού. [Π.Π.]

Ἀμαμυξίς κοινῶς κληματαριζ. Βλ. Ἀναγεννάς.

Ἀμάν, εἰς τῶν πρώτων αὐλικῶν τοῦ Ἀρταξέρξου, βασιλέως τῶν Περσῶν. Φθονῶν τὸν θείον τῆς βασιλείας Μαρδοχαίου, Ἰουδαίου, ἠθέλησε νὰ ἐξοντώσῃ πάντας τοὺς ἐν Περσίᾳ Ἰουδαίους, συκοφαντῶν αὐτοὺς παρὰ τῇ βασιλεῖ. ἄλλὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ Ἀμάν ἐματαιώσεν ἡ βασίλισσα Ἑσθήρ, καὶ δι' αὐτῆς οἱ μὲν Ἰουδαῖοι ἐσώθησαν ἀπὸ βεβαίου κινδύνου, ὁ δὲ Ἀμάν κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὸν ἐπὶ σταυροῦ θάνατον (Ἑσθ. γ', 10 κ.ε.φ.). Βλ. Ἑσθήρ. [Ι.Μ.]

Ἀμάντ Σαιντ (Saint Amand les Eaux). Ἀρχαία πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Νόρ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Σάκρη, ἐν εὐφορώτῃ πεδιάδι κειμένη, ἔχουσα δὲ (1876) 7243 κατ. (ὁ δῆμος 10 716), βιομηχανίαν κτλ. Κατὰ τὸν 2' αἰῶνα ἤτο μικρὸν χωρίον, ὅπου ὁ βασιλεὺς Δαγοδέρτος ἐδώρῃσεν εἰς τὸν ἄγιον Ἀμάνδον (834). Ἐν ταῖς περὶ κείναις τέσσαρες θειοὺχοι πηγαί, ἔχουσαι θερμικράσιν 200 P. [Π.Π.]

Ἀμάντ (Σαιντ) ἢ Saint-Amand (Moutond). Πρωτ. ἐπαρχίας ἐν τῇ γαλλικῇ νομῷ τοῦ Σέρ, κειμένη ἐν τῇ πρώτῃ βουρβονικῇ δουκατῇ καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῆς Μαρμάνδης εἰς τὸν Σέρ κανονικῶς ἐκτισμένη καὶ ἔχουσα 7 719 κατ. τῇ 1876 (ὁ δῆμος 8 499), ἐμπόριον κτηνῶν, σιτηρῶν, οἴνων, βιομηχανίαν κτλ. [Π.Π.]

Ἀμαντίται (Βοτ.). Οὕτως ἐνομαζοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι (ὁ Γαλλὸς καὶ ὁ Ἀθηναῖος) διαφορὰ εἰδῶ Μυκῆων (βλ. λ.) ἐσώδιμα ὡς τὸν Ἀγρικὸν τὸν Ἀγροτικὸν (Agaricus campestris L.) καὶ ἄλλα, τὰ τὴν σήμερον κοινῶς Μανιτάρια, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ Ἀμανίταις, καὶ μάλιστα Πικραμάνιταις τὰ φθονικά εἶδη καὶ εἶδος τι ἐν Πάρῳ Μανιτάρια κατὰ Πρωτόδικον. [Θ. Χ.]

Ἀμανός (Τουρκιστὶ Ἀλμάτγ) ὄρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκτείνεμενον μεταξὺ Καππαδοκίας, Κιλικίας καὶ Συρίας καὶ βορείως μὲν ἐνδομενον πρὸς τὴν σειρὰν τοῦ Ταύρου πρὸς Ἀ τῶν Κιλικίων Πυλῶν, νοτίως δὲ ἀπολήγον εἰς τὸν Ἰστικὸν κόλπον καὶ ἔχον στενοπορίας καλουμένας Ἀμανίδας Πύλας, ἀποτελούσας τὴν μεταξὺ Κιλικίας καὶ βορείου Συρίας διόδον. [Π.Κ.]

Ἀμαξία, ἀμαξιοπηγία. Ἀμαξία καὶ ἀμαξία, κατὰ τὸ σχῆμα, κοινῶς ἀποκαλοῦνται σήμερον οὐ μόνον αἱ φορτηγοί, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπὶ ὁχθῆν χρησιμεύουσαι. Αἱ φορτηγοί ἀμαξία κατασκευάζονται διάφοροι τὸ σχῆμα καὶ

τὰς διαστάσεις, δίτροχοι ἢ τετρατροχοι. Ἡ πρὸς ἐπὶ ὁχθῆν χρῆσις τῶν ἀμαξίων, τῶν ὑποδασταζομένων ὑπὸ ἱμάντων κατ' ἀρχάς, εἴτα δὲ ὑπὸ ἐλασμάτων, ἐποία κατεστη κοινὴ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ἐν Εὐρώπῃ χρονολογεῖται μόνον ἀπὸ τῆς 18' ἐκατονταετηρίδος μ. Χ. Ἐν τῇ αὐτῇ Ἑρρίκου τοῦ Γ' τῆς Γαλλίας μία μόνον ἀμαξία ὑπῆρχε πρὸς κοινὴν χρῆσιν τοῦ τε βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης ἢ δὲ ἑλισσάβετ, βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, πρὸ τοῦ 1580, ὅτε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις ὁχήματος ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Λονδίνου, εἰς τὰς δημοσίας τελετὰς παρίστατο ἐποχομένη ἐν νώτων ἵππου. οὐ ἐπέβαιναν ὁ ἡσυχαστὴς τῆς αὐτῆς τῆς. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἔκτετε ἡ χρῆσις τῶν ἀμαξίων πρὸς ἐπὶ ὁχθῆν ὑπῆρχε λίαν περὶωρισμένη, καθότι ἡ κατοχὴ τοιαύτης ἀπετέλει μάλιστα πολυτέλειαν. Σήμερον αἱ ἀμαξία, ἰδιωτικά ἢ κοιναί, ἀντὶ μισθώματος κατακλύουσιν τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς λεωφόρους τῶν πόλεων ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις. Κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν αἱ ἀμαξία φέρουσι διάφορα ὀνόματα, ἕνα, τὰ ὁποία καὶ παρ' ἡμῖν ἐγένοντο κοινά, ὡς Βικτώρια, κρουπέ, τιλδουρ, μπρέζ, λαντιώ, φασέθων κλπ.

Ἡ ἀμαξιοπηγία κατέστη σπουδαιότατη βιομηχανία, διὰ τῆς μηχανικῆς ἐσημέρας τελειοποιουμένη διακρίνεται ἰδίως τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας ταύτης ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, διὰ τὴν κομψότητα αὐτῶν καὶ τὴν στερεότητα. Ἐν Ἑλλάδι δ' ἡ ἀμαξιοπηγία ἐποητάτο ἀξιολόγους σχετικῶς προσόδους ἐν Ἀθῆναις, αἱ ὅποιαι δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ὡς ἡ καλλιμαξιοτάτη πρὸς τῆς Εὐρώπης, λαμπρά κατασκευάζονται ὁχήματα, ἀμιλλώμενα κατὰ τὴν τελειότητα πρὸς τὰ ἐκ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης εἰσαγόμενα ἐννοεῖται ὅμως ὅτι μέρος τῶν ὑλικῶν, ὧν ποιεῖται χρῆσιν ἡ βιομηχανία αὕτη, ὡς οἱ σινοὶ, τὰ ὑλικάτα καὶ αἰράδια τῆς ἐσωτερικῆς περιπέτειας κλπ. εἰσάγονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. [Δ.Γ.Π.]

Ἀμαξία (Ἀμαξία: σιδηροδρομική). Παράλληλως πρὸς τὰς προσόδους καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σιδηροδρομικῆς ἐν γένει βιομηχανίας διεκρυσθῆσαν καὶ ἐτελειοποιήθησαν μέχρι τοῦδε καὶ αἱ ἐπὶ τῶν σιδηρῶν γραμμῶν ἐκινούμεναι ἀμαξία. Αἱ σιδηροδρομικαὶ ἀμαξία αποτελοῦνται πάσαι ἀνεξαρτήτως ἀπὸ δύο διακεκριμένα μέρη α') τὸ τροχοφόρον πλαίσιον, τοῦ ἐπὶ ὁχθῆν ἡ κατασκευὴ διὰ πάσης τῆς ἀμαξίας εἶναι ἡ αὕτη β') ἡ ἐπὶ τούτου ἀρμοζομένη καὶ ὡς τὸς παραλλάσσουσα τὴν κατασκευὴν κατὰ τὴν διαφορὰν χρῆσιν τῶν ἀμαξίων, αἱ ἐπεὶ διακρίνονται 1) εἰς ἀμαξία ἐπιβατικὰ α', β', γ' καὶ δ' ἐπὶ θέσεως, ἐχούσας αἰθούσας μετὰ κλινῶν κλπ. 2) ταχυδρομικὰς, διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν 3) φορτηγούς, διὰ μεταφορὰν ἐμπορευμάτων 4)

φορτηγούς πρὸς μεταφορὰν τῶν ἀπσκευῶν τῶν ταξιδευόντων· 5) φορτηγούς πρὸς μεταφορὰν κτηνῶν· 6) φορτηγούς ἀσκεπείς πρὸς μεταφορὰν μηχανῶν, ἀμαξῶν καὶ ἄλλων ἐγκλωδῶν ἀντικειμένων, δοκῶν, σιδηρῶν ἐλασμάτων, χαλίκων, γαιωνόρακων κλπ. 7) φορτηγούς δεξαμενάς διὰ τὴν μεταφορὰν ὑγρῶν, ὕδατος, οἴνου κλπ. ἄνευ χρήσεως δοχείων καὶ ἄλλας ἐστὶ ἀνταποκρινομένης εἰς τὰς διαφορὰς ἀνάγκας τῆς μετακομιστικῆς βιομηχανίας. [Α.Γ.Π.]

— (Δ. ο. κ. δ. κ.). Τὰ περὶ ἀμαξήλασις ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ ἐντὸς τῶν πόλεων κανονίζουσιν ἐν Ἑλλάδι τὰρῳα 610 καὶ ἐφ. τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τὰ ἰσχύον νόμου ἐπεχόντα Διαιτ. τῆς 1 Δεκεμβρ. 1836 καὶ 12 Ἰανουαρ. 1837. Κατὰ ταῦτα ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς διευθύνοντας ἀμάξας ἢ χειρωνακίας ν' ἀνέρχωνται ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων, ν' ἀρῶνται ταύτας ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ μάλιστα τὴν νύκτα κτλ. Πρὸς τούτοις ἐπιβάλλεται εἰς αὐτοὺς ἡ ὑποχρέωσις, ὅσῳκις συναντῶνται πρὸς ἄλλους, νὰ παραμερίζουσιν ἀμειδίως πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ δρόμου, ὥστε νὰ διαβαίνουσι πάντοτε δεξιὰ ἐκάτεροι. Ὁ παραβάτης τῶν διατάξεων τούτων καὶ ἄλλων παρομοίων τιμωρεῖται μὲ κράτησιν μέχρι δύο ἐβδομάδων ἢ πρόστιμον μέχρι πενήτηντα δραχμ. Ἐὰν δ' ἡ πράξις συνεδεύηται μὲ ἐπιβαρυντικὰς αἰτίας ἢ ἐγένετο μετὰ τριπλῆν τιμωρίαν, ἐπιβάλλεται κράτησις μέχρι τριῶν μηνῶν ἢ πρόστιμον 100 δραχμ. [Α.Γ.Π.]

Ἀμαξία (Ἀ σ τ ρ ο ν.) Βλ. Ἀρκτος.

Ἀμαξία τὸν βοῦν ἔλκει. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀντιστρόφως τι ποιοῦντων. Ὅμοια τῇ δημῳδίᾳ: Ἰὼμπρὸς τάλετρι καὶ πίσω τὸ ζευγάρι. [Π.]

Ἀμαξιαῖα ῥήματα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μεγάλων λόγων· λόγοι, τοὺς ὁποίους μόνον ἀμαξία δύναται νὰ φέρῃ, οὐχὶ δὲ ἄνθρωπος ἢ ὑποζῳγιον. [Π.]

Ἀμαξίει. Κοινὸν ὄνομα τῆς πρωτεύουσας τοῦ δήμου Λευκαδίων (Βλ. Λευκάς). [Π.]

Ἀμαξόξυλον (Wagenholz) ἴδε Καρατοπέταλον καὶ Πρωτέα.

Ἀμαξῶν φόρος. Εἰσαχθεὶς τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς ἀμετος πολυτελεὶς φόρος πρὸς τῶν τῶν ἵππων, ὑπηρετῶν, οἰκοσημῶν κλπ. φόρων, ἐφημερίσθη ὑστερὶ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὁ φόρος τῶν ἀμαξῶν τῷ ἔτει 1862, καὶ δὴ ἐπὶ μόνων τῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν προωρισμένων ἀμαξῶν. Μὴ ἀποδοὺς ὁμοίως αἰτίαν λόγου πρόσδοον κατηργήθη τῷ 1865 καὶ εἰσῆλθον ἐκ νέου τῷ 1872 ἐπὶ εὐρύτερων βάσεων. Γίνεται διὰ χριστὶς μεταξὺ τετρατρόχων καὶ διτρόχων ἀμαξῶν, ἐξ ὧν αἱ μὲν πρῶται τελοῦσιν ἐτήσιος ἐν Παρισίοις 60, ἐν πόλεσιν ἄνω τῶν 40 000 κατοίκων 50, ἐν πόλεσιν 20 001 — 40 000 κατοίκων 40, ἐν πόλεσιν 3 001 — 20 000 κα-

τοίκων 25 καὶ ἐν πόλεσιν κάτω τῶν 3 000 κατοίκων 10, αἱ δὲ δευτεραί κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν 40, 25, 20, 10 καὶ 5 φραγκα. Εἰς τὸν φόρον ὑπάγονται αἱ ἐπὶ ἐλασμάτων στήριγμα καὶ εἰς μεταφορὰν προσώπων προωριζόμεναι ἀμαξίαι, καὶ αὐταὶ αἱ μὴ ἔχουσαι ἵππους. Τὸν ἡμισυν φόρον τελοῦσιν αἱ ἀμαξίαι ἀνθρώπου χάριν γεωργικῆς ἢ βιομηχανικῆς ἐργασίας. Ὁ φόρος δὲν ὑφίσταται ἐπαχθῆς ἐν Γαλλίᾳ, ἀπεδείχθη δὲ μὴ τὴν νέαν αὐτοῦ ἐφαρμογὴν λίαν προσδοκώμενη εἰς τὸ δημόσιον. [Ε.]

Ἀμαπάλα. Παραθαλασσία πόλις τοῦ νομοῦ Χολοιτέκας ἐν τῷ κράτει τῆς Χονδούρας ἐπὶ τῆς Τίγρεϊ, σημερινικῶς τῆς νήσου τοῦ ὅρου τῆς Φονσέκας. Ἡ Ἀ. ἐκτισθῆ τῷ 1838, ἔχει δὲ 1000 κατ. περίπου εἶναι ἐμπορικῶς ἐκτετατή. [Π.Π.]

Ἀμάρι. 1) Χώρα τῆς Ν Νορβηγίας παραθαλάσσια τὰς διοικήσεις τῆς Χριστιανίας καὶ τοῦ Χεδμαρκεν. ἔχει ἔκτασιν 53 1/2 τετρ. καὶ 236 432 κατ. (1875). — 2) Πόλις αὐτόθι, καλουμένη ἐνίοτε καὶ Σ τ ο ρ ῖ χ α μ ε ρ, παρὰ τὴν Δ ὄχθον τῆς λίμνης Μίδας. ἔχει 2 235 κατ. (1875). [Π.Π.]

Ἀμάρακος (Β ο τ.) τοῦ Θεοφράστου συνώνυμον τῷ Σ α μ ψ ὺ χ η τοῦ Διοσκορίδου, εἶνε εἶδος Ὁ ρ ι γ ἄ ν ο υ (βλ. λ.). τῇ τῷ κοινῷ Μαζουράνα ἢ Μ α ν τ ῆ ο υ ρ ἄ ν α κληθέντος (*Origanum Majorana* L.). [Θ.Χ.]

Ἀμαράντινον ξύλον (γερμ. Amaranthholz, γαλλ. bois amaranthe, ἀγγλ. purpleheart), ἀποκαλούμενον πορφυροκάρδιον ἢ κυαντοῦς ἔβενος. Οὕτω καλοῦνται πάμπολλα πολύτιμα ξύλα χροματισμένα ἐκ τῆς Γουιάνης, Βραζιλίας, Παραγουάης κτλ. ἐκτιμώμενα κυρίως διὰ τὸν ὀρθοῦ ἐρυθρὸν, ἐνίοτε δὲ ἀλουργοειδῆ χροματισμὸν λαμβάνοντα χρωματισμὸν αὐτοῦ καὶ χροματισμὸν εἰς κατασκευὴν καλλιτεχνικῶν καὶ πολυτελῶν ἀντικειμένων. Ἐν Γαλλίᾳ χρῆται μνηστεύεται συχνά ἐν τῇ ἐπιτελοποιᾷ. Κατάγεται δὲ τὸ ξύλον τοῦτο ἐκ τοῦ δένδρου *Copaifera bracteata pubiflora* καὶ ἄλλων τινῶν ὁμοίων ἢ καταγωγῆ εἶναι ἄγνωστος. Ὡς ἐκ τῆς προελεύσεώς των τὰ ἀμαράντινα ξύλα καλοῦνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ διὰ διαφορῶν ὀνομάτων· οἷον 1) Palo colorado ξύλον αἰνόχρουν σχεδὸν ὁμοιον τῷ ἐρυθρῷ Σαντάλῳ, ἔχον μὲν ὁμοιομόρφον καὶ χρωματισμένην καὶ εὐθείας ἵνας· εἶνε ἰσχυρὸν τῆς Βραζιλίας καὶ Βολιβίας καὶ χρῆται μνηστεύεται ἰδίως εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν λεπτοτεχνίαν. — 2) Palo morado λεπτοῦφές καὶ βαρὺ ξύλον τῆς Παραγουάης· γιαντὶν ἐντεταμένον ἔχει τεφροκαστάνινον χρῶμα παραπλήσιον τῷ τοῦ ξύλου τῆς καρύας, ἀλλ' ἐν τῷ αέρι λευκὸν δάνει μάλλον ἢ ἥττον χρῶμα βαθύ ἀλουργοῦ.

τὸ σπορόν εἶνε κτρινόλευκον. Χρησιμεύει εἰς οἰκοδομὰς καὶ μηχανουργικά ἔργα. — 3) Purple heart ἢ Marivayana curbarell ἐν τῇ βρετανικῇ Γουάνῃ, καταγόμενον ἐκ τοῦ δένδρου *Copaifera pubiflora* καὶ *bracteata*. τὸ ἔγκροδιον εἶνε πορφυροῦν ἐρυθρόν, ἀλλὰ τὸ χρώμα του εἶνε ἥττον ζωηρόν ἢ τὸ τοῦ *Palo Colorado*. τὸ σπορόν εἶνε στενόν καὶ ἀνοικτοῦ κτρινοῦ χρώματος. τὸ ξύλον εἶνε λίαν γλισχρόν καὶ ἐλαστικόν καὶ χρησιμεύει ἐν Ἀγγλίᾳ συχνά ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ. 4) Τέταρτον εἶδος ἀποτελεῖ τὸ καλούμενον *l'ωδεεξυλόν* (*bois de violette*) προσερχόμενον ἐκ τῶν δασῶν τῆς γαλλικῆς Γουάνης καὶ χρησιμοποιοῦμενον ἐν Γαλλίᾳ πρὸς ἐπιπλοურητικὰ ἔργα· ἐν δὲ τῇ τέττῃ τῆς παραγωγῆς του καὶ εἰς ναυπηγίας. τὸ ξύλον εἶνε ἥττον ἐρυθρόν καὶ ἀποκλίνει μάλλον πρὸς τὸ πορτοκαλίον κτρινοῦ. τὸ ἐσωτερικόν του ὅμως εἶνε ἄλουργόν ἐρυθρόν. Κατεργασμένον φαίνεται ἐρυθρόν μετὰ γραμμῶν κτρινοῦ καὶ ἔχει ὕψην ἀδρόνιον ἐν μέρει. Ἐν ἑξῶς καταστάτει τὸ ξύλον ἔχει εἰδικὸν βάρος 0,770 — 0,180. — 5) *Tanane* πυκνόν, βαρὺ καὶ δύσεργον ξύλον τῆς Νέας Γρανάδας τῆς μεσημῆρινος Ἀμερικῆς. τὸ ἐσωτερικόν αὐτοῦ εἶνε ἐρυθρόν· διὰ δὲ τὴν περίπλοκον ὕψην τῶν ἰνῶν μόνον πρὸς τερευτικά ἔργα κατάλληλον. τὸ Ἀμαράντινον ξύλον περιέχει ἐν γένει τὴν ὑπὲρ τοῦ ὅνομα Ἀμαράντιν (Amarantin) ἐρυθρὰν ἄλουργὴν χρωστικὴν οὐσίαν ὀλίγον μόνον διαλυτὴν εἰς οἰνόπνευμα. [X.]

Ἀμάραντος (Βοτ.), τύπος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀμαραντινῶν (βλ. λ.). Φυτὰ πώδη ἐπέτεια, φύλλα ἔχοντα ἀπλᾶ, ἀνθὴ εἰς φόδας, καρπὸν κάψαν μονόσπερμον περιδιάρρηκτον. Εἶδη 40 περίπου. τὸ χόρτον καὶ τὰ σπέρματά τινων τροφίμα· οὕτως ὁ Ἀ. δ. μελαγχολικός (A. melancholicus L.) καλλιεργεῖται ἐν τῇ νοτίῃ Ἀμερικῇ διὰ τὰ ἐθώδημα φύλλα· ὁ δὲ Ἀ. δ. σιτικὸς (A. frumentaceus Hamilt.) καὶ ὁ Ἀ. δ. φ. ο. δ. ἡ. ε. (A. paniculatus Roxb) ἐν ταῖς Ἰνδίαις διὰ τὰ σπέρματα τὰ λίαν ἀμυλούχα. Ἀλλὰ εἶδη καλλιεργοῦνται διὰ τὸ ποικιλόχρουν τῶν ἀνθῶν ἢ φύλλων ὡς κάσμος τῶν κήπων· τοιαῦτά εἰσιν Ἀ. δ. κερκοφόρος (A. caudatus L.), Ἀ. δ. τρίχρους (A. tricolor L.), Ἀ. δ. αἰματιχρῶς (A. sanguineus L.), Ἀ. δ. εὐπρεπής (A. speciosus L.) κ. π. ἄ. Τῆς ἑλληνικῆς Χλωρίδος τὰ εἶδη εἰσὶν ὁ Ἀ. δ. ο. π. ο. δ. σ. τ. ρ. ο. (A. retroflexus L.), ὁ Ἀ. δ. ἄγριος (A. silvestris Desf.) καὶ ὁ Ἀ. δ. λευκός (A. albus L.), πάντα κοινὰ ἐν ἐργασίαις τόποις, κοινῶς Ἀγριόβελιτα παρὰ τῇ λαῷ καὶ ἐθώδημα ὄντα. — Ἀμαράντα ὀνομάζονται· τανὺν ἐν γένει τὰ φυτὰ, ὧν τὰ ἀνθὴ διατηροῦνται ἑστὰ (ὁ ὁ μ. α. ρ. α. γ. ο. ν. τ. α. ι.) ἢ

τῶν ἐπὶ αὐτῶν τὰ φύλλα εἶναι σπικώδη, ἰδίως δὲ ὀνομάζει ἡ λαὸς Ἀμαράντα τὰ τῆς ἑλλην. Χλωρίδος διάφορα εἶδη τοῦ Ἑλ. χ. ρ. ο. σ. ο. τοῦ Σ. ε. δ. ο. (βλ. τὰς λ.) καὶ τὸ Εὐ. α. εἰ. ζ. ω. ο. ν. τὸ ἐπίσπεγον (Sempervivum toctotum L., βλ. λ. Ἀ. εἰ. ζ. ω. ο. ν.) οἱ δὲ κηπουροὶ ὀνομάζουσιν Ἀμαράντα καὶ ἕνα τοῦ καλλωπιστικοῦ φυτοῦ, ὡς τὴν Κηλοσίαν (Celosia cristata L.), τὴν Γομφρέναν τὴν σφαιροειδῆ *Comphrena globosa* L.). [Θ. X.]

Ἀμαραντώδη (Βοτ.) (Amarantaceae). Ὁ καγένεια δικωτολήθων ἀπατάλων φυτὰ τὰ πλείστα πώδη, φύλλα ἔχοντα ἀπλᾶ καὶ ἄνθη περὶφύλων, ἀνθὴ μικρά, περιάνθιον ἀπλοῦν (περιγώνιον) εἰς φυλλάρια 3 ἢ 5 βερματώδη διηρημένα, στήμονας 3 ἢ 5 ὑπογύνους, ὧν ἀνὰ τρῶπα, καρπὸν καρυόσκον ἢ κάψαν μονόσπερμον ἢ σπανίως πολυσπερμον, σπέρμα φέρον λευκώμα. Εἶδη 500, τὰ πλείστα ὑπὸ τοῦς τροπικοῦς, εἰς γένη 45 περίπου τεταγμένα. ὧν τὰ κυριώτερα· Κηλοσία, Ἀμαράντος, Ἀλθερίσια, Πολλύκημον, Γομφρένα, Φροΐλιχία (βλ. τὰς λ.) κτλ. [Θ. X.]

Ἀμαραπούρα ἢ Οὐμμεραπούρα, ἥτοι πόλις τῶν Ἀθανάτων. Ἀλλοτε πρωτ. καὶ μέχρι τοῦ 1857 ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς Ηερμανίας. Κεῖται ἐπὶ τινος χερσονήσου ἐν τῇ ὑπὸ τῶν συμβολῶν τοῦ Γραδαδὶ καὶ τοῦ Μιτ-Γ'ε ἀποτελουμένη Δελτᾷ. Τῷ 1800 εἶχεν 175 000 περίπου κατοίκων· νῦν δὲ εἶναι ἐγκαταλειμμένη. 5 χμ. πρὸς Π. κεῖται τὸ Μοχά-Μ'ιὰ-τ-Μαμού, ἡ ν. α. δ. ε. τ. ο. ὁ Ἀ. ρ. α. ἂ. ν. ἐν τῶν διασημωτέρων προσκυνημάτων τῶν βουδδιστῶν. [Π. Π.]

Ἀμάρι (Amari Michele), Ἰταλὸς πολιτευτὴς. Ἱστοριογράφος καὶ ἀνιανολόγος, γενν. ἐν Πανόρμῳ τῆς Σικελίας τῇ 25/7 Ἰουλίου 1808, ἀποθ. τῇ 4/16 Ἰουλ. 1889. Ἐβλαδεν ἐνεργὴν μέρος καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν βίον τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἰδίως κατὰ τὰ παραχώδη ἐτῆ 1848 — 9 καὶ ὕστερον ἐπὶ τῆς δικτατορίας τοῦ Γαριβάλδου, ὅποτε γενόμενος ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν διατέταξε πρὸς τὸν Καδού τὰς διαπραγματεύσεις τὰς ἐπενεγκούσας τὴν ἑνωσιν τοῦ βασιλείου τῶν δύο Σικελιῶν μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, μεθ' ἧς διωρίσθη γερουσιαστὴς τοῦ νεαροῦ κράτους, παροδικῶς δὲ καὶ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας μέχρι τοῦ 1864, ὅποτε ἀπεχώρησεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τὰ σπουδαιότερα εἶναι· ὁ πόλεμος τοῦ Σικελικοῦ Ἑσπερινοῦ (La guerra del Vespro Siciliano) καὶ ἡ ἱστορία τῶν Μωαμεθανῶν τῆς Σικελίας (Storia dei Musulmani di Sicilia). [Π. Κ.]

Ἀμαρούς (Α. m. a. r. u.) ἑρωτικὸς ποιητὴς τῆς Ἰνδίας· γράψας ἑκατοντάδα στροφῶν, ἐν αἷς μετ' ἀνατολικῆς ἡδυπαθείας περιγρά-

φεται ὁ ἔρως ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδηλώσεως μέχρις ἐλικτῆς ἐξαντλήσεως αὐτοῦ εἰς τὰς αἰσθήσεις, μέχρι τῆς κραυγῆς, ἣν ἐκπέμπει ἡ ἐρωμένη καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς ἡδονῆς μὴ ἢ μὴ ἢ ἔ τ ε (mā mā mātī). [Κερ.]

Ἀμαρτούσιον χωρίον τοῦ δήμου Ἀθηναίων, ἀπέχον 11 χμ. τῶν Ἀθηνῶν, κατέχον δὲ τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ δήμου Ἀθίνων. ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἱερὸν τῆς Ἀμαρυσίας Ἀρτέμιδος, ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν ὄνομα τοῦ χωρίου. ἔχει κατ. 1898 τῶ 1889, σταθμὸν σιδηροδρόμου, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας. [Λ.]

Ἀμαρτία καλεῖται, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ παράβασις τοῦ τε ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου ἐγκυκαρτωμένου καὶ τοῦ γραπτῶ ὁμοίου νόμου («Ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἀνομία». Α' Ἰωάνν. γ' 4). Ὁ ὑποκίπτων εἰς αὐτὴν ἀπομακρύνεται τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἰδίου προσορισμοῦ, ἔρχεται εἰς σύγκρουσιν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὸν πλησίον καὶ διαπράττει ἀδικίαν χρῆζουσαν ἐξίλασμοῦ. Ἡ ἀμαρτία ἢ ἐγκτεῖται ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τοῦ ἀνθρώπου ῥοπῇ εἰς παράβασιν τοῦ νόμου, τῇ συμφύτῃ εὐτως εἰπεῖν αὐτῷ, ἢ εἶνε ἐπικτήτος δι' ἕξσεως προσγινόμενῃ, ἢ τέλος ἐγκτεῖται ἐν παραβάσει τοῦ νόμου ἀπαξ διαπραττομένη. Ἡ σπουδαιότης περὶπτωσις εἶνε ἡ πρώτη, ὅπ' ἦν ἐννεύεται τὸ π ρ ο π α τ ο ρ ι κ ὸ ν ἁ μ ἁ ρ τ ῆ μ α (peccatum vel vitium originis, peccatum originale), ὅπερ εἶνε μία τῶν θεμελιωδῶν διδασκαλιῶν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Κατὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἀρχῇ ἐν κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἔχων ῥοπὴν εἰς μόνον τὸ ἀγαθὸν καὶ δυνάμενος διὰ τῆς διαπραξέως τούτου νὰ καταστή ὁμοίος πρὸς τὸν πλάστην αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ ὁμοίως θελήσει αὐτοῦ, ἐπηρεασθεῖσθαι ἄλλως ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ἔγνω νὰ πράξῃ τὸ κακόν, ἐναντίον ῥητῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἀμαρτία, δι' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐξέπεσε τῆς θείας χάριτος, τὸ λογικὸν αὐτοῦ ἐπισκοπίσθη καὶ ἡ βούλησις διεστράφη, τῆς πρὶν ῥοπῆς αὐτοῦ εἰς τὸ ἀγαθὸν μεταπραπίσσης μᾶλλον ἐπὶ τὸ κακόν. Ἡ ἀμαρτία αὕτη μετεδόθη ἐν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ὡς προπατορικὸν ἀμάρτημα. Ὁ τρόπος τῆς μεταδόσεως εἶνε μυστήριον ἀκατάληπτον ἡμῖν. Πολλοὶ τῶν πρώτων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, παρασυρόμενοι ὑπὸ τῆς ἠθικῆς τῶν πάλαι Ἑλλήνων φιλοσόφων, ἐξῆλθον τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου, τὴν αὐτενέργειαν καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην καὶ ἀπεδέχοντο μᾶλλον ὅτι ἐλαστος γεννᾷ μόνος τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἀμαρτάνει εἰς ἴδιον λογαριασμὸν διὰ τὰς σαρκίνας αὐτοῦ ἐπιθυμίας. Ὁ Ὀριγένης μάλιστα εἰς ἐξηγήσειν τοῦ καθολικοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀμαρτίας ἀπεδέχθη τὴν προὑπαρξίν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν πρώτην πτώσιν τοῦ πνευματικοῦ κό-

σμου. Ὅντιναι τῶν πατέρων φαίνονται ἀπαρμένοι τὴν ἐννοιαν τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Γραφῆς, ἀλλ' οὐχὶ τὸσον σαφῶς καὶ ἀποτίμως, ὥς ὁ Ἀλγυστίνος. Πρῶτος οὗτος ἀνεκέρυξε τὴν ἀμαρτίαν κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον ὡς ἀνάγκην ἀναπόδραστον, κληροδοτηθεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ προπάτορος Ἀδάμ. Κατὰ τὰς Πелаγιανὰς ἐρίδας ὑπερίσχυεν ἡ δοξασία τοῦ Ἀλγυστίνου, ἥτις ὅμως ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐμετριάσθη πως διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ ἦν ἀναγκαῖα ἐπακλόουθα τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος θεωροῦνται ἡ ἐξαποθένησις τῆς θελήσεως πρὸς διάπραξιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὁ σωματικὸς θάνατος. Τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἡσπάζετο ἐν ἀρχῇ καὶ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, διατυπωθεῖσαν ἰδίᾳ ἐν τῇ σχολαστικῇ αὐτῇ θεολογίᾳ ἐν τῇ πράξει ὁμοῦς ἀπέκλινεν αὐτὴ μᾶλλον εἰς τὴν ἡμιπελαγιανισμῶν, ὡς οὗς τέλος ἡ ἰησουϊτικὴ δογματικὴ αὐτῆς τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα περιώρισεν εἰς ἀπλὴν ἀρνητικὴν ἐννοιαν, καὶ ἦν δι' αὐτοῦ ἀπεστερήθη ὁ ἄνθρωπος τῆς ὑπερφυσικῆς ἐκείνης χάριτος, ἣν ἐκέκτητο ὁ Ἀδάμ. Ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Καλβίνος ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τὸν παπισμὸν ἡσπάζοντο μόνον τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀλγυστίνου καὶ ἐπέτειναν αὐτὴν ἐτι μᾶλλον, δοξάζοντες ὅτι ἡ διαφθορά τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα ὑπῆρξε τελεία, κατέστησε δ' αὐτὸν ὅλως ἀνίκανον νὰ συντελέσῃ τὸ παράπαν εἰς τὴν σωτηρίαν, ἣν θεωροῦσιν αὐτοὶς ἀποκλειστικὸν ἔργον τῆς χάριτος δι' Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς μάλιστα τῶν πρώτων θιασωτῶν τῆς μεταρρυθμίσεως, ὁ Φλάκιος, προέβη ἐπὶ τοσούτον, ὥστε δὲν ἐδίστασε ν' ἀνακηρύξῃ τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα ὡς οὐσίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὴν δοξασίαν αὐτοῦ ἀπέχρυσεν καὶ αὕτη ἡ τῶν ὀρθόδοξων Λουθηρανῶν δογματικὴ. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τέμνουσα καὶ ἐν τούτῳ τὴν μέσθην καὶ βασιλικὴν ἐδὼν διέτύπωσε τὴν περὶ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος διδασκαλίαν αὐτῆς ἐν τοῖς ἐξῆς: «Τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα μετέβη ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ ἐφ' ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, διότι ἅπαντες εὗρισκόμεθα τότε ἐν τῷ Ἀδάμ, καὶ «τοιοῦτω τρόπῳ δι' ἐνὸς Ἀδάμ ἐξηπλώθη ἐφ' ἅπαντας ἡμᾶς ἡ ἀμαρτία. Ἐντεῦθεν καὶ συλλαμβανόμεθα καὶ γεννώμεθα ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ» (Ὁρθόδ. Ὁμολ. μέρ. Γ', ἀπόκρ. εἰς τὴν 4' ἐρώτ.). Ἀναγκαῖα δ' ἐπακλόουθα τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος εἶνε «τὸ παρακτεῖσθαι «ἡμῶν τὸ κακὸν καὶ ἅπαρ ὡς ποινὴν τῇ ἀν- «θρῶπῳ διὰ τὴν παράβασιν δεδοκεν ἡ θεία «δικαιοσύνη, οἷον ἰδριώτας τῶν πόνων, θλίψεις, «σωματικὰς ἀσθενείας, θθύναν τοῦ τίκτειν καὶ «πτεῖν τὸ ζῆν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐπιπόνους, καὶ «τελευταίον τὸν σωματικὸν θάνατον» (Ἐπιστ. Πατρίων Ἀνατολῆς περὶ τῆς ὀρθοδ. πίστεως ἑρμ. 5'). Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀποκρούει οὐχ ἥτον τὴν δοξασίαν τῶν Διαμαρτυ-

ρομένων, καθ' ἣν δέθεν ἡ ἁμαρτία τοῦ πρὸς τοῦ ἀνθρώπου διέφθειρεν οὕτω τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ βρεγόμεθα τὸ παράπαν τοῦ ἁγαθοῦ. Ἀποδέχεται δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν συντελεῖ καὶ ἡ θέλησις ἡμῶν (Ὁρθόδ. Ὁμολογ. μέρος Δ' ἀπόκρ. εἰς τὴν κ' ἐρώτ. Ἐπιστ. τῶν Πατριαρχ. τῆς Ἀνατ. περὶ τῆς ὁρθοδ. πίστε. ἔρος 18').

Τὸ προπατορικὸν ἁμαρτήριον θεωρεῖται ὡς ἁμαρτία δυνάμει (peccatum habituale) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐνεργεῖαν ἁμαρτίαν (p. actuale), εἰς ἣν περιλαμβάνονται αἱ δύο ἄλλαι κατηγορίαι τῆς ἁμαρτίας, ἡ ἀπαξ γινόμενη παράστασις τοῦ θεοῦ νόμου καὶ ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐνδελεχὴς ῥοπὴ εἰς τὴν τοιαύτην παράστασιν, ἡ διὰ τῆς ἑξέως προσκυωμένη ὁ καταλογισμὸς τῆς ἁμαρτίας προϋποθέτει γινώσκειν τοῦ θεοῦ νόμου καὶ ἐλευθερίαν θέλησιν τοῦ διαπράττοντος αὐτόν, ὅπως φέρῃ οὗτος εὐθύνην. Ὡς πρὸς θεὸν δὲ νόμον ἐννοοῦνται τὰ παραγγέλματα, ἅτινα ἀπαγορεύουσιν ἢ ὑπαγορεύουσιν πράξιν τινα. Ἀμαρτία δὲν εἶνε μόνον ἡ παράστασις τοῦ θεοῦ νόμου, ἡ ἐξωτερικευμένη διὰ πράξεώς τινος, ἀλλὰ καὶ πάσα σκέψις καὶ ἐπιθυμία, ἀντιστρατευμένη πρὸς αὐτόν, ὡς αἱ κατὰ διάνοιαν περὶ Θεοῦ ἀμφιβολίαι, αἱ ῥοπὴ τῆς καρδίας πρὸς κακόν τι. Ἐν τῇ Γραφῇ ἀπαντᾷ ἡ διακρίσις ἀμαρτίας πρὸς θάνατον ἀπὸ τοιαύτης μὴ πρὸς θάνατον (Α' Ἰωάν. ε' 16). Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ διακρίσις ἀμαρτιῶν θανάσιμων καὶ συγγνωστών (περὶ Tertull. adv. Marc. IV, 9. de pud. XIX). Ἐν τῇ μετὰ ταῦτα θεολογίᾳ καθιερώθησαν πολλά διακρίσεις καὶ ὑποδιακρίσεις τῆς ἐνεργείας ἁμαρτίας, ἐξ ὧν ἀναφέρονται ἐνταῦθα τὰς κυριωτάτας. Α') Λόγῳ τοῦ ἀντικειμένου πᾶσα ἁμαρτία εἶνε κατὰ τοῦ Θεοῦ, καθ' οὗ ἡ ἁμαρτία: α') ἁμαρτία εἰς τὸν Θεόν (πνευματικὴ καὶ ἁμ.), καθ' ἧς προαλείπεται τὸ εἰς μόνον τὸν Θεὸν ὀφειλόμενον καθήκον· β') ἁμ. εἰς τὸν πλησίον, δι' ὧν ἀδικουμέναι οἱ ἄνθρωποι· γ') ἁμ. εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, δι' ὧν ἡμεῖς αὐτοὶ βλαπτόμεθα (αἱ δύο τελευταῖαι ὑποδιακρίσεις καλοῦνται ἑρμοῦ καὶ ἁμ. σαρκικαί). Β') Λόγῳ τοῦ ἀποσκοπούμενου νόμου: α') ἁμ. πράξεως (θετικαί), ὅσαι γίνονται ἐναντίον νόμου ἀπαγορευόντος τι· β') ἁμ. παραλείψεως (ἀρνητικαί), ὅσαι γίνονται ἐναντίον νόμου ὑπαγορευόντος τι. Γ') Λόγῳ τοῦ σκοποῦ τῶν πράξεων: α') ἁμ. ἐσωτερικαί, ἥτοι: πᾶσα ῥοπὴ τῆς ψυχῆς, ἀφισταμένη τοῦ θεοῦ νόμου (ἐπιθυμία καὶ πονηρά), καὶ ἐξωτερικαί, αἱ ὑπὸ τῆς ψυχῆς διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος διαπραττόμεναι ἐναντίον τοῦ θεοῦ νόμου, κατ' ἄλλους ἁμ. καρκίαι, σκεδασμοί (λόγος καὶ ἔργον) καὶ ἔργον (Ματθ. ε' 21 κφ. ιε' 19). β') ἁμ. ἐξωτερικαί, ὅσαι τίς διαπράττει κατα-

χρῆσαι τῶν ἰδίων δυναμῶν, ἀλλότριαι, ἐν αἷς βοηθεῖ τις τὸν αὐτοῦργον κακῆς πράξεως, ἡ καὶ συναινέει καὶ ἐπιγίγνεται τῇ ἀλαστορίᾳ ἐγκλήματι (Ῥωμ. α' 32, Α' Τιμ. ε' 22). Δ') Λόγῳ κατὰ λογισμὸν: I. ἁμ. ἐκούσαιο (προαιρετικαί), αἱ διαπραττόμεναι ἐν ἐπιγνώσει, ἀκούσαιο αἱ ἄνευ προμελέτης διαπραττόμεναι αἱ τελευταῖαι εἶνε: α') ἁμ. ἀγνοίας, αἱ διαπραττόμεναι ἐναντίον νόμου ἀγνοουμένου καὶ δι' ἡμ. ἀγνοίας ὑπερβλήτης (Πράξ. γ' 17, ιε' 30, Α' Τιμ. α' 13.) 2) ἁμ. ἀγνοίας ἀνευπερβλήτου (Ἰωάν. ιε' 22 κφ. ε' 6) ἁμ. σπουδῆς, αἱ προσερχόμεναι ἐκ ταχύτητος, καθ' ἣν παροράται ὁ νόμος (Γαλ. ε' 1, γ') ἁμ. ἀδυναμίας (ἰδιοσυγκρασίας), αἱ διαπραττόμεναι παρὰ τοῦ μὴ δυναμένου ν' ἀντιστῇ ἐπαρκῶς εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν αἰσθησίων (Ματθ. κτ' 11). II. ἁμ. κατὰ ἐκείνην ἡ ἀπόλυτον, πράξεις κατὰ ῥύσιν πληγμμελεῖς: ἁμ. κατὰ σύμπτωσιν ἢ σκέψιν καὶ, πράξεις ὑπὸ συνθήκην τινὰ πληγμμελεῖς. III. ἁμ. συγγνωσταί, ὅσαι διὰ τὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν καταλογισμένην εἰς τοὺς ἁμαρτάνοντας, συναγχονταὶ συγχωρημένην ἁμ. θανάσιμοι (πρὸς θάνατον διδοὶ προερχομένη ἐκ πνευματικοῦ θανάτου ἢ λογιζομένη εἰς θάνατον αἰώνιον (Α' Ἰωάν. Ε' 16 κφ.), αἱ ἀποκλείουσιν τὴν πίστιν καὶ οὕτως ἀποστεροῦσιν τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοιαῦται δὲ εἶνε αἱ ἐξῆς ἐπτά: ἡ ὑπερηφανία, ἡ φιλαργυρία, ἡ πορνεία, ὁ φθόνος, ἡ ἰασημαρτία, ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἀκρίθεια ἡ ἀμελεία. IV. ἁμ. ἀφιέμεναι, αἱ μὴ ἀποκλείουσιν συγχωρῶς τὴν μετάνοιαν καὶ δυναμεναι ν' ἀρεθώσιν ἁμ. μὴ ἀφιέμεναι, ὅσαι καθ' ἑαυτὰς εἶνε τοιαῦται, ὥστε ὁ Θεὸς μηδέποτε νὰ συγχωρῇ αὐτάς. Κατὰ Ματθ. ιε' 31 καὶ 32, Μάρκ. γ' 28 κφ. Λουκ. ιε' 10, ἀσυγχώρητος εἶνε ἡ ἁμ. εἰς τὸ ἀγ. Πνεῦμα (ἡ τοῦ Πνεύματος ἐλασφημία), ἥτοι ἡ ἐκ κακίας ἀρνήσις τῆς θείας ἀληθείας, ἐναργῶς ἐπιγινωσκομένης καὶ ἀνομολογουμένης ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, ἡ ἀποστροφή τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀποτρέπαιος βλασφημία καὶ ἡ ἀποβολὴ πάντων τῶν μέσων τῆς σωτηρίας, ἡ ἐπίμονος καὶ μετρητὸς διήκουσα. V. ἁμ. μὴ νὰ οὐχί ῥωνήν ἄφελος (φανεραί), ὅσαι αἱ σιωπώντων τῶν ἀνθρώπων βωψὶ πρὸς Θεὸν ἐπικαλοῦμεναι ἐκδίκησιν, ἡ ὅσαι μὴ τιμωρούμεναι παρ' ἀνθρώπων κινουσι τὸν Θεὸν εἰς ἐκδίκησιν (Γεν. 3' 10, ιη' 20, ιθ' 23, Ἐξέδ. γ' 7, Δευτερον. ιε' 9. Ἰακωβ. ε' 4.) ἁμ. σιωπηλαί, ὅσαι ὁ Θεὸς ἐν τῇ μακροθυμίᾳ αὐτοῦ ἀναβάλλων τὴν ποινήν ἀνέχεσθαι καὶ αἰονεῖ ἀποκρύπτει (Σοφ. Σολομ. ιε' 26). Περὶ ἁμαρτίας γίνεται μακρὸς λόγος ἐν πάσῃ Δογματικῇ καὶ Ἠθικῇ Θεολογίᾳ. Ἐκ τῶν περὶ αὐτῆς μονογραφικῶν ἰδιαίτερως μνείας ἔχουσιν θεωροῦμεν τὴν τοῦ Εἰρηναίου, Vom

Ursprunge der Sünde nach Paulinischem Lehrgehalt. Göttingen 1862 εἰς 2 τ. καὶ τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸν I. Müller. Die Lehre von der Sünde, εἰς 2 τόμ. 6η ἐκδ. Leipzig 1878. [E.]

Ἀμαρτωλὸς Γεώργιος, μενῆχες φέρων δια τοῦτο τὴν επωνυμίαν ἀμαρτωλοῦ, ὅφ' ἦν εἰς γνωστὴν ἐν τῇ βυζαντινῇ γραμματολογίᾳ. Ἐξῆς δὲ πιθανῶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἔγραψε κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῶν τοῦ ἐνάτου αἰῶνος χρονικὸν ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, διήκον δὲ μέχρι τῆς ἐν ἔτει 842 ἀναστολῆσεως τῶν εἰκόνων, ὅπερ ἔτυχε συνεχίσαν, συμπληρώσαντων τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ἔργον μέχρι τῶν συμβάντων τοῦ ἔτους 1173. Τὴν χρονογραφίαν ταύτην μετὰ τῆς συνεχείας πρῶτος ἐξέδωκε πλήρη ὁ E. H. Muraoka, Georgii monachi dicti Hamartoli chronicon. Petropoli, 1859. [A.]

Ἀμαρυγκεύς, Βασιλεὺς τῶν Ἑπειθῶν, υἱὸς τοῦ Ἀλέκτορος ἢ τοῦ Ὀνησιμάχου, ἢ τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ εἰς τὴν Ἥλειαν κατελθόντος Πυττιου. Ταύτῳ συμμαχῶντι ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἰβρακλῆ πολέμῳ μετέδωκεν ὁ Αὐγείας τῆς ἐν Ἥλειᾳ ἀρχῆς. Υἱὸς αὐτοῦ ἦτο ὁ Διῶρης, ὅστις κατὰ τὴν Ἰλιάδα ἦτο εἰς τῶν τεσσάρων ἀρχηγῶν τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων Ἑπειθῶν. Τὸ ὄνομα Ἀ. ἐτυμολογῆται ἐκ τοῦ ἀμαρύσσω (ἐξαστράπτω). [Π.]

Ἀμαρυλλῆς, Ὄνομα ποιμενίδος, ἀναγερόμενον ἐν τῇ γ' εἰδύλλῳ τοῦ Θεοκρίτου καὶ ἐν τοῖς Ποιμενικοῖς τοῦ Λόγγου. [Π.]

Ἄμας ἀπῆλθον, οἱ δ' ἀπηρεοῦντο σκάφας. Παραομιλία ἀρχαία ἐπὶ τῶν ἀποκρινόμενων προτοῦ νὰ καταμάθωσιν ακριβῶς τὸ νόημα τῆς ἐρωτήσεως. [Π.]

Ἀμάσεια Πόλις ἀρχαία τῆς πρὸς τῷ Πόντῳ Καππαδοκίας, κειμένη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ (Γεσίλ Ἰρμάκ), περίφημος ὡς πατρίς τοῦ γεωγράφου Στράβωνος, εἶναι δ' ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, αἵτινες δι' αἰῶνων ὄλων ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον διετήρησαν ἀναλλοίωτον τὸ ὄνομα αὐτῶν. Περὶ τοῦ χρόνου τῆς κτίσεως τῆς πόλεως οὐδεμίαν ἔχομεν πληροφορίαν ἀρχαίαν. Αἱ τσερρικήαι παραδόσεις πολλὰ μυθολογοῦσι περὶ ταύτης, ἀλλ' αἱ παραδόσεις αὗται εἰσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἱστορικῆς σημασίας καὶ ἀξίας. Τὰ περὶ τὴν πόλιν ἀρχαῖότατα μνημεῖα, ἰδίως τὰ ἐν λευκαεὐμένων βράχων σπήλαια, ὅτινα ὁ Στράβων καλεῖ μ. ν. ἢ μ. α. τ. α. β. α. σ. ἢ λ. ε. ὡ. γ., ἀνήκουσι κατὰ τινας εἰς ἐποχὴν ἀρχαιοτέραν, τὴν περσικὴν, καὶ εἶναι περσικῆς τέχνης. Ἡ πρώτη μνηεῖα τοῦ ἐνέματος τῆς πόλεως γίνεται παρὰ Στράβωνι, καθ' ἣν ἡ πόλις ἀμέσως πρὸ τῆς ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ὑπέκειτο εἰς τοὺς βασιλεῖς τοῦ Πόντου. Ἡττηθέντος δὲ ἑριστικῶς τοῦ Μιθριδάτου τοῦ Γ', τοῦ Εὐπάτορος ἢ με-

γάλου, ἡ πόλις περιήλθεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους καὶ ὁ Περσὴς ἀπὸ τοῦ προϋφύτου τῆς Ἀμασείας ἤπειλσε τοὺς ἐν Ἀσίᾳ μικροὺς ἡγεμῶνας τῶν διαφόρων χωρίων. Ἀλλ' ὡς ἐν τῶν νομισμάτων εἰκάζεται ἡ Ἀμασεια ὡς καὶ ἡ Ἀμῆς ἐγένετο ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους αὐτόνομος πόλις καὶ τὴν αὐτονομίαν ταύτην διετήρησε μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ ἡ Ἀ. ἐγένετο μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας Ἑλίου νοπέντου, ὁ αὐτοκράτωρ δὲ οὗτος, καθὰ μερτορεῖ ὁ Προκόπιος, ἀνοικοδόμησε τὰς κατήτοιπομένης ἐκκλησίας τῆς πόλεως. Βραδύτερον βλέπομεν τὴν Ἀ. ὑπαγομένην μετ' ἄλλων ἐν πόλεων εἰς τὴν τρίτην καλουμένην Καππαδοκίαν. Κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους Βυζαντινοὺς χρόνους, ἰδίως ἐπὶ τῶν Κερυνητῶν, ἐχρηστέον συνήθως ἡ Ἀ. ὡς τόπος ἐξορίας στρατηγῶν ἢ διοικητῶν ἐνεκα ἀνταρσίας ἢ ἄλλως τιμωρουμένων. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' μ. Χ. αἰῶνος, ὅποτε οἱ Σελσούκιαι κατέλαβον τὸ πλεῖστον τῆς Μ. Ἀσίας, καταστήσαντες πρωτεύουσιν τοῦ ἐν Μ. Ἀσίᾳ Σελσουκικοῦ κράτους τὴν Νίκαιαν, ἡ Ἀ., ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπέκυψεν εἰς τὸ κράτος τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ ἀρχεῦσης Τουρκομανικῆς δυναστείας τῶν Δανισμενιδῶν, ὑπετάγη εἰς τοὺς Σελσούκους Σουλτάνους τοῦ Ἰκονίου, τῶν ὁποίων ὁ ἐπιφανέστατος Ἀλαεδδῖν ὁ Καῖκος δὲδ' Α' (1220—1236 μ.Χ.) ἀνοικοδόμησε σκῆδὲν ἐν ἑλκουλῇ τὴν πόλιν καὶ κτήρεται αὐτὴν οὕτως, ὥστε οἱ Ἀραβες γεωγράφοι τοῦ ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος Ἀδελφεδὰ καὶ Ἐβν Βατούτα περιγράφουσιν αὐτὴν ὡς πόλιν μεγάλην περιβεβλημένην ταίχῃ ὀχυρᾷ, ἔχουσαν ἀγορὰν καὶ πλατείας, ὁραὶν καὶ διαρρυτὸν, ἐν μέσῳ ἐλαίνων καὶ ἀμπελίωνων θαυμασίως κειμένην καὶ π. α. τ. ρ. ἰ. δ. α. φ. ἢ ο. σ. ὁ. φ. ὡ. ν. (ἐνεκα τοῦ Στράβωνος). Τῷ 1328 μετὰ τὴν κατὰλυσιν τοῦ Σελσουκικοῦ κράτους τοῦ Ἰκονίου ὑπὸ τῶν Ἰλχανῶν τοῦ Ἰρὰκ (τῶν ἐν Βαγδατῇ ἀποκρινόμενων τοῦ Ἀζιγγρῆ-Χάν, τῶν ἀσπασαμένων ἐν Μωαμεθανισμῷ) ἡ Ἀ. ὑπετάγη εἰς τὸ κράτος τῶν Ἰλχανῶν, μετ' ὀλίγον δὲ περιήλθεν εἰς τὸ κράτος τῶν τελευταίων Σελσούκιων δυναστῶν τῆς Σιῶνης, τῶν Ἰσφεντιάρ, ἀφ' ὧν τῷ 1392 ἀφῆρσαν αὐτὴν ὁ Βαγιαζῆτ' Α', σουλτάνος τῶν δόρμων. Μετὰ τὴν ἐν Ἀγκυρᾷ πανωλεθρίαν, ἣν ὑπέστη ὁ Βαγιαζῆτ' καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπὸ τοῦ Ταμερλάνου (τῷ 1402), ἡ Ἀ. ἐπολιορκήθη ἐπὶ τῇ μένῃ ὑπὸ τοῦ Τιμούρ, ἀλλ' ἀντέστη ἰσχυρῶς καὶ ἠνάγκασε τὸν Τιμούρ ν' ἀπέλθῃ ἀπρακτός. Ἐπὶ τῶν Ὀθωμανῶν σουλτάνων ἡ Ἀ. ἦτο ἔδρα μεγάλης διοικήσεως, ἥς προέσταντο συνήθως μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλταῖν τοῦ μεγάλου αὐτοὶ οἱ τῶν σουλτάνων παῖδες. Πασιλεύοντος τοῦ Σελῖμ Α. (1512—20) ὁ τῆς Γερμανίας πρεσβυτὴς Anger Busbeck μετέβη εἰς Ἀμάσειαν, ἵνα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρουσιασθῇ πρὸς τὸν Σουλτάνον καὶ περὶ

γράφει αὐτὴν ὡς πόλιν ἱκανῶς εὐημεροῦσαν, καίπερ κακῶς ἐκτισμένην. Ὁ τῷ 1850 ἐπισκεφθεὶς τὴν πόλιν Τοῦρκος περιηγητὴς Ῥεβιά ἐφέντης ἀναφέρει ὅτι ἡ Ἀ. εἶχε τότε 5 χιλ. οἰκίας, 48 συνοικίας καὶ 250 μωαμεθανικά τεμένη, 10 μετρεσέδες (ἀνωτέρᾳ ἐκπαιδευτήρια), 19 σχολὰς καὶ 40 μοναστήρια Δερβισίων καὶ 40 χάνια. Νῦν ἡ Ἀ. ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν Τσανιάν, ἔχει περὶ τὰς 30 χιλ. κατοίκων, διατηρεῖ ἔτι πολλὰ μωαμεθανικά ἐκπαιδευτήρια, διὰ τὰ ὁποῖα ἐκλήθη ἄλλοτε Βαγδάτ Ρουμ, ἥτις Βαγδάτη τοῦ κράτους Ρουμ ἢ Ἰκονίου, καίτοι δ' ἐν ὅσῃ καρποφοριότητι, περὶ τὴν ὁποίαν ἐγκατεστάθησαν γερμανικαὶ ἀποικιαὶ καταγινόμεναι εἰς τὴν ἀμπελοφυγίαν καὶ τὴν αἰνσποσίαν. Τὰ μῆλα τῆς Ἀμασιᾶς καὶ τὸ κατασκευαζόμενον ἐνταῦθα μέλι εἶναι περιφημὰ καθ' ἑλὴν τὴν Καππαδοκίαν. Πολλὰ εἰσ-εῖται ὑπάρχουσιν ἐρεῖπια ἀρχαῖα περὶ τὴν πόλιν, ἢ Ἀκρόπολις, ὁδραγωγέιον μέγα ἐντὸς βρά-χων, σπήλαια λελαξευμένα (τὰ κατὰ τὴν Στρά-βωνα μνημῆματα βασιλείων) καὶ ἐπιγραφὴν τὴν βω-μαϊκῶν χρόνων ἄνευ ἱστορικῆς σημασίας σπου-δαίας. Π' ἐκκλησία τῆς Ἀμασιᾶς κατατάσσεται μετὰ τῶν σπουδαιοτέρων ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ ὁ Ἀγ. Ἀμασιᾶς κατέχει τὴν ἑξῆς θέ-σιν ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν Οἰκουμένικόν θρόνον ἀρ-χιεπισκόποις. [Π.Κ.]

Ἀμασις 1) μυθικὴ βασιλεὺς τῆς Αἰγύ-πτου, ὅστις ὑπὸ τινῶν ἐκλαμβάνεται ἀσφαλ-μῶς ὡς ὁ μυθικὴς βασιλεὺς τῆς ἐξέδου τῶν Ἰουδαίων. 2) βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου (570—529 π. Χ.). Καταγόμενος ἐκ ταπεινῶ γένους ἐστάλη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀπρίου ἐναντίον τοῦ στρατοῦ, ὅστις εἶχε στασιάζει μὴ ἀνεχό-μενος τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας μισοφρόνους ἐπιδαφιλευμένην εὐνοίαν. Ἀλλ' ὁ στρατὸς ἀνεκίρρυσεν αὐτὸν βασιλεῖα καὶ ἐνίκησεν αὐτοῦ ἡγουμένου τὸν Ἀπρίην καὶ τοὺς Ἕλληνας μισοφρόνους παρὰ τὴν Μώμεμφιν. Τοῦ Ἀπρίου σκληρῶς φονευθέντος ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ Ἀ. ἀλλ' ἐλάχιστα ἐδικαίωσε τὰς ἐπ' αὐτὸν στη-ριγθεῖσας ἐλπίδας τῶν ἐγγυμένων ἀγαπήσας καὶ ἄλλος τῶν Αἰγυπτίων ἡγεμόνων ἀγαπήσας καὶ προστατεύσας τοὺς Ἕλληνας καὶ εἰσαγα-γῶν εἰς τὴν χώραν τὸν ἐλληνικὸν πολιτισμὸν. Προήγαγε δὲ κατὰ τὴν μακράν του βασιλείαν τὴν χώραν ἐν πράττει καὶ δικαιοσύνη διοι-κῆσας, καὶ προσεπάθησε τοῦτο μὲν διὰ κατα-λήψεως τῆς Κύπρου, τοῦτο δὲ διὰ συμμάχιας πρὸς Κροίσον τὸν βασιλεῖα τῆς Λυδίας καὶ Πολυκράτην τὸν τύραννον τῆς Σάμου νάπο-κρούσῃ τὸν ἀπὸ τῶν Περσῶν ἐπαπειλούμενον κίνδυνον, ὃν δὲν ἤδυνήθη νάποφυγῇ ὁ εὖδὲς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Ψαμμίνικος. [Λ.]

Ἀμαστρίς (Τουρκιστ. Ἀ μ α σ τ ρ α), πόλις τῆς Παφλαγονίας ἐπὶ τοῦ Πύξινου Πόντου, ἰδρυμένη ἐπὶ μικρῶς Χερσονήσου, λι-μένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἐκατέρωθεν, καὶ λα-

βοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς βασιλείουσης Ἀμα-στρίως (βλ. λ.), ἰδρυσάσης τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ πόλιν ταύτην ἐκ τεσσάρων κατοικίων Σησά-μου, Κυθώρου, Κρωμνῆς καὶ Τίτου κατὰ Στρά-βωνα. Κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους τῆς Ὀν-ζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἡ πόλις διετέλει ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Γενουσησίων, ἀφ' ὧν ἀφῆρσαν αὐτὴν μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Κωνσταντινουπό-λεως ὁ ταύτης περὶ τῆς Μωάμαθ δ' Β'. Νῦν ἡ πόλις ἀνήκει εἰς τὸν νομὸν Κασταμόνης (Κα-στάμονι) καὶ ἔχουσα 10 χιλ. περίπου ἰδημερεῖ ἱκανῶς, εὐτὰ ἐν τῶν ἐπινοίων τῆς Παφλαγο-νίας. Διετήρησε δὲ καὶ τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς ὄνο-μα σχεδὸν ἀμετάβλητον μέχρι σήμερον. [Π.Κ.]

Ἀμαστρίς, Πυθ. Διονυσίου τοῦ τυράν-νου τῆς ἐν Βιθυνίᾳ Πρακλείας (Πεντοπρα-κλείας νῦν Ἐρέγλι), θυγατὴρ Ὀξυάνθρου ἀ-δελφοῦ Δαρειοῦ τοῦ Κασερμαννοῦ, κτίσασα τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ πόλιν Ἀμαστρίν. Αἰχμηλωτι-σθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχε δοθῇ εἰς τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Κρατερόν, ἀλλ' ἀποπεμφθεῖσα ὑστερον ὑπὸ τούτου συνεζεύχθη συναινέσει τοῦ Κρατεροῦ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Διο-νυσίου, γεννήσασα ἐξ αὐτοῦ παῖδας δύο, Ὀξυ-άνθρην καὶ Κλέαρχον. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Διο-νυσίου συνεζεύχθη μετὰ τοῦ Λυσίμαχου, στρατη-γού τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ βασιλεύσαντος βραδυ-τερον ἐν Θράκῃ, διαζευχθεῖσα δὲ καὶ ἀπὸ τούτου ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Πόντον καὶ ἰδρύει τὴν Ἀμα-στρίν ὁμώνυμῶς ἑαυτῇ. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐθνα-τόθη ὑπὸ τῶν μνημονευθέντων ἐκ Διονυσίου υἱῶν αὐτῆς ριθεῖσα εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλ' εὐτοὶ ἐθνατοῦθησαν ὕστερον ὑπὸ τοῦ Λυσίμα-χου, ὅτε οὗτος κατέλαβε τὴν Πρακλείαν, ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς μητραλοίας. [Π.Κ.]

Ἀματιτλάν ἢ Σ α ὦ Ν σ ο ὤ ν - Ἐ Ἐ Ἀ. Πρωτ. ἐπαρχίας (ἔχουσα 81 072 κατ. τῇ 1880) ἐν τῇ κράτει τῆς Γεωταμῆλας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἀγῆς τοῦ ποταμοῦ Μι χ α τ ο - γ ι ᾱ τ. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει 3098 κατοίκους ἀσχολουμένους ἰδίως εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ παρ' αὐτὴν λ ἱ μ ν η Α. ἐκτείνεται ἀπὸ Ν πρὸς Δ ἔχουσα μῆκος 12 χιλ. καὶ πλάτος 4 χιλ. Κατὰ τὴν Ν αὐτῆς πλευρὰν ὁφύεται τὸ ἱ κρα-τῆρας ἔχον ἡραιστεῖον Π α κ ᾱ ω ᾱ (2550 μ. ὕψος). Ἐκ τῆς λίμνης ταύτης ἐκπηγάζει ὁ ποταμὸς Μι χ α τ ο γ ι ᾱ τ ἐκείλλων εἰς τὴν νότιον θάλασσαν. [Π.Π.]

Ἀμάτωδον τσιφλικιον ἐν τῇ ὑποδοι-κῇσι Ἀδρέτ-Ἰσάκ τῆς Μακεδονίας, οἰκισμέ-νον ὑπὸ 100 ὡς ἔγγιστα βουλγαροφύλων ἀ-σχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

Ἀμαύρωσις (Ὁ φ ἱ ᾱ λ μ.), Ὀνομά-ζεται οὕτως ἡ παντελὴς ἀναίσθησις τοῦ θοθαλ-μοῦ πρὸς τὸ φῶς. Εἶνε συμπτώμα διαφόρων παθῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι τὴν σήμερον διαγνωστά διὰ τοῦ εὐθλασμοσκόπιου. (Ἡς ἰδιαί-τερον νόσημα περιγράφεται τότε μόνον, ὅταν ἡ ὄρα καὶ ἡ ῥῆσις τοῦ παθους δὲν ᾖναι δυνα-

τὴν νὰ ἐξακριβωθῇ διὰ τῆς ἐφθαλμοσκοπίας. Ἐνίσταται εἶναι παροδική. [A.A.]

— (Κ τ η ν ι α τ ρ ι.) ἀνίστατος ἐφθαλμική πάθησις ἀπαντα τὰ ζῷα προσβάλλουσα καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν ἵππον, συνιστάμενη δ' εἰς διατάραξιν τῶν ἀκραιομένων τοῦ ὀπτικού νεύρου, τοῦ ἀμφιβλαστρεοειδὸς θηλονότι χιτῶνος. Εἰ καὶ ὁ βολθεὶς κατὰ τὴν Ἀμ. ἐξωτερικῶς ἐπισκοπούμενος οὐδεμίαν δεικνύει διατάραξιν, ἐν ταῦτοις κατὰ ταύτην ὑφίσταται τελεία τύφλωσις εἴτε τοῦ ἐνδὸς εἴτε καὶ ἀκραιτέρων τῶν ἐφθαλμῶν διό καὶ ἡ ἀσφαλὴς διάγνωσις τῆς νόσου ἀπαιτεῖ ἐπιστάμενῃν ἐξέτασιν τοῦ πάσχοντος ἵππου. Τυφλὸς ἵππος βαδίζων ὑψιποδίζει, διαστέλλει τοὺς βόθοντας, προτάττει τὰ ὄψα, πλαγιάζει τὴν κεφαλὴν ὅτε μὲν πρὸς τὸ ἐν, ὅτε δὲ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος κτλ. Τοπικῶς ἐπὶ τοῦ βολθεὶς τὸ κυριώτατον τῆς παθήσεως σημεῖον ἀνευρίσκεται ἐπ' αὐτῆς τῆς κόρης, ἥτις δεικνύει τελείαν ἀνισιότηταν καὶ πρὸς τὰ φῶς καὶ πρὸς τὸ σκότος. Τὴν Ἀμ. ἡ κτηνιατροδικαστικὴ συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν κεκρυμμένων καλουμένων παθήσεων ἢ ἐλαττωμάτων τῶν ζῴων τῶν ἐξουδετεροῦντων τὰς τῆς ἀγοραπωλησίας συμφωνίας· ὁ σχετικὸς νέμος δίδει ὡς χρένον διαμαρτυρήσεως καὶ καταγγελίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ 8 μέχρι 30 ἡμερῶν, καθ' ὃ διάστημα διαγινωσκόμενη τῆς παθήσεως ὁ πωλητὴς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ καταλθόντος τιμῆς τος. [Γ.Ν.Π.]

— (Ὁ ρ υ κ τ ο λ ο γ.) γερμ. Anlaufen). Ἡ ἀπόλειψις τῆς λάμψεως καὶ τοῦ χρώματος τῶν ὀρυκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν μεταλλικῶν λάμπων ἐχόντων διότι ἐνεκα χημικῆς τινος ἐπιπολαίου ἀλλοιώσεως τῆς ὕλης τοῦ ὀρυκτοῦ (π.χ. αὐτοφθοῦς ἀργύρου, σιδηροπυρίτου) σχηματίζεται ἐπ' αὐτοῦ λεπτὸν ἐπικαλυμμα ἐγχερῶν, ὑπὸ τὸ ὅποιον δι' ἀμυγλῆς ἐμφανίζεται τὸ ἀρχικὸν τοῦ ὀρυκτοῦ χρῶμα. Καὶ διὰ τῆς γαλβανοπλαστικῆς ἐπὶ διαφόρων μετάλλων ἐπιμέρουσιν ἀ μ α ὕ ρ ω σ ι ν ἔ γ χ ρ ο υ ν (π.χ. δρεγχάλλου). [Κ.Μ.]

— (Μ ε τ α λ λ.) (mater γαλλ. matieren γερμ.) ἡ ἀκαυρὰ ὕψις, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς διάφορα μέταλλα, ἰσχυρῶς λάμποντα, π.χ. εἰς ἄργυρον κτλ. [Κ.Μ.]

Ἀμβάχ ἢ Ἀμ.ᾶδ (Hamah ἢ Hamath). Βλ. Ἐ π ι ς ἄ ν ε ι α.

Ἀμβολέμα. Πόλις τῆς πολιτείας Τολίμας ἐν τῇ Κολομβιανῇ ἐμοσπονδίᾳ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ τῆς Μαγδαληνῆς ἐν γραφικωτάτῃ θέσει, ἔχουσα 6 039 κατ. (1870) καὶ ἐξαγωγὴν καπνῶν. [Π. Π.]

Ἀμβαρ ἢ Ἀμ.ᾶρον. Βλ. Πλεκτρον.

Ἀμβάρινον ξύλον (γερμ. Ambbaumholz, γαλλ. Bois de Rhode, ἀγγλ. Gum Tree). Προέρχεται ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ἀμ-

δάρεως (Liquidamber altigiana) δένδρου φουμένου καθ' ἅπασαν τὴν μεσημβρινὴν Ἀσίαν καὶ ἰδίως ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους καὶ παράγοντος τὸν κάλλιστον ἀνατολικὸν στύρακα, καὶ ἐκ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἀρδάρεως (Liquidamber styraciflua) δένδρου φουμένου πανταχοῦ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μέχρι 14° βορείου πλάτους καὶ εἰς τινὰ μέρη τοῦ Μεξικοῦ. Τὸ ξύλον ἀμφοτέρων τῶν εἰδῶν εἶνε ἐρυθρῶπόν ἢ ἐρυθροκαστάνεον διασχιζόμενον ὑπὸ μακρινῶν φλεβῶν, λίαν πυκνόν, σκληρόν, στερεόν καὶ εὐθόδες. Εἶνε ἐπιδεκτικὸν τελείας ἐμαλίσσεως, διό καὶ χρησιμοποιοῦται πρὸς παντοειδῆ καλλιτεχνικά ἐπιπλουργικά ἔργα. [X.]

Ἀμβάχ (Hambach). Κώμη τοῦ βαυαρικοῦ Παλατινάτου, ἔχουσα 2 155 κατοικοῦς (1880). [Π.Π.]

Ἀμβέρ (Ambert). Πρωτ. ἐπαρχία τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Πουὺ δὲ Λόμ, ἔχουσα 3 738 κατ. τῇ 1881 (ὁ δῆμος 7 127 κατ.). Παρ' αὐτὴν κεῖνται τὰ θερμὰ μεταλλικά ὕδατα Τ α λ α ρ ο ὕ. [Π.Π.]

Ἀμβεργ (Amberg). Πρῶν πρωτ. τοῦ ἁνω Παλατινάτου, νῦν δὲ τῆς βαυαρικῆς διοικήσεως τοῦ ἁνω Παλατινάτου ἐν εὐφρόνῳ κοιτᾷ 1881 κειμένη, ἔχουσα δὲ 15 705 κατ. τῇ 1885. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι πολλὰ ζυθοποιεῖα καὶ ἐν δημόσιον ὀλοποιεῖον. [Π.Π.]

Ἀμβεργκερ Χριστόφορος. Γερμανὸς προσωπογράφος, γενν. τῇ 1490, ἀποθ. πιθανῶς τῇ 1563. Ἦν ἱσως μαθητὴς τοῦ Ὀλδαιν, ἔγραψε δὲ προσωπογραφίας καὶ τινὰς ἀνιγραφίας. [Π.]

Ἀμβέρση. (Anvers γαλλ. Anversa ἰταλ. Antwerpen γερμ.). Πρῶν πρωτ. Ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας, ἀποτελεσάσης ἐπὶ τῆς γαλλικῆς κυριαρχίας ἴδιον γαλλικὸν νομόν, νῦν δὲ πρωτ. τῆς ἁμυν. βελγικῆς ἐπαρχίας, ἥτις χωρίζεται πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Σκάλδους, ἀπὸ τῆς Δ Φλάνδρας καὶ συνορεύει πρὸς Β μετὰ τῆς Ὀλλανδίας, πρὸς Α μετὰ τοῦ Λιμβούργου καὶ πρὸς Ν μετὰ τῆς Βραβάντης. Ἡ ἐπαρχία αὕτη ἔχει ἐμβαδὸν 2 831 73 τγμ. καὶ 864 480 κατ. (1887), τοὺς πλείστους Φλαμανδούς. Ἡ πόλις Ἀ. εἶναι σπουδαιότατον σιδηροδρομικὸν κέντρον, κεῖται δ' ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Σκάλδους, ἔχοντας παρ' αὐτὴν πλάτος 350 — 000 μ. Ἐν Ἀ. ὑπάρχουσιν ἐνομαστὴ ἀκαδημία τῆς γραμμικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς, γυμνάσιον, ἐμπορικὴ σχολή, ναυτικὴ σχολή, ψιδεῖον, ἀρχαιολογικὴ ἀκαδημία, ἐπιστημονικαὶ ἱστορικαὶ (αἱ πλείστα φλαμανδικαί), βιβλιοθήκη, δύο θεάτρα (γαλλικὸν καὶ φλαμανδικόν), πλουσία πινακοθήκη, ζωολογικὸς κήπος, σανατοροποιεῖα, ταπητουργεῖα, χρυσοποιεῖα καὶ ἄλλα βιομηχανικά καταστήματα. Εἶναι προσετι πόλις ὁχυρωτάτη, θεωρουμένη τὸ κέντρον τῆς ἀ-

Ἦγερετο κατὰ τοῦ διὰ φαρμάκων (ἀμβλω-
θρίδων) ἢ ἄλλων μέσων προκαλοῦντος τὴν
ἄμβλωσιν ἐμβρύου. Τινες αἱ περὶ τοῦ ἀδικη-
ματος τούτου ὁρίσεις τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου
καὶ τίς ἡ ἐπιβαλλομένη ποινὴ ἀγνοοῦμεν, στε-
ρούμενοι πηγῶν ἀπώλετο δὲ ὁ κατ' Ἀντιγέ-
νους περὶ ἀμβλώσεως λόγος τοῦ Λυσίου, τὸ
ἕλως ἢ γνησιότης ἡμφισθιέταιτο ὑπὸ τῶν ἀρ-
χαιῶν. Ἦκ τῶν ἐν τοῖς ἀποσπάσμασι Λυσίου
ὑπὲρ Θέωνος καὶ ἄλλων περὶ τοῦ λόγου τού-
του εἰρημένων προκύπτει ὅτι ὁ Ἀντιγένης κα-
τεδιώθη ἐπὶ φόνῳ, ὡς ποιήσας ἐξαμβλωσαι
τὴν ἀδελφὴν τοῦ δυνάκοντος. Τὸ ἐνώπιον ἔρα
τοῦ δικαστηρίου αναρούμενον ζήτημα ἦτο ἂν
τὸ ἐπὶ ἐγκυούμενον εἶναι ἄνθρωπος, ὅπως ἡ
πράξις θεωρηθῇ ἀνθρωποκτονία, ὡς ἐμφανίζει
ἡ ἐξῆς περικοπὴ. «Ἐν ὑατέρῳ (τῇ περὶ Ἀμ-
βλώσεως ζητεῖται) εἰ τὸ ἐπὶ ἐγκυούμενον ἄν-
θρωπος ἐστὶ καὶ εἰ ἀνεύθυνα τὰ τῶν ἀμβλώ-
σεων ταῖς γυναιξί». Καὶ κατωτέρω «Ὡς καὶ
ὁ Λυσίας ἐν τῇ περὶ Ἀμβλώσεως κρίνων φέ-
ρει τὴν αἰτίαν, βιάζεται ζῶν τὸ βρέφος ἀπο-
δεικνύναι καὶ πανταχοῦ φησὶν ὥσπερ οἱ ἱατροὶ
καὶ αἱ μαῖαι ἀπεφάνησαν». Ἐντεῦθεν δηλοῦ-
ται ὅτι καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς καὶ παρ'
ἡμῶν μετὰ τῶν νεωτέρων νομομαθῶν καὶ
ιατρῶν ἦτο ἐπίμαχον τὸ ζήτημα, ἂν τὸ μήπω
ἐκ τῆς κοιλίας τῆς γυναικὸς ἀποχωρισθὲν
βρέφος εἴηαι αὐτοτελὲς ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς ἢ
ἀποτελεῖ μέρος τοῦ σώματος τῆς μητρὸς· διότι
ἐν τῇ πρώτῃ μόνον περιπτώσει δύναται νὰ
διαπραχθῇ φόνος, ἀδυνάτου καθισταμένου τοῦ
ἀδικήματος ἐπὶ ἄλλῃς μύλησι. Οἱ Στωικοὶ
ἐπείσθεν ὅτι τὸ ἐμβρυον δὲν ἔχει ἰδίαν ὑ-
παρξιν καὶ ὅτι ἀποτελοῦν μέρος τοῦ σώματος
τῆς μητρὸς ἀποχωρίζεται αὐτοῦ ὡς ὥριμος
καρπὸς καταπίπτων ἐκ δένδρου. (Πλούταρχ.
Ἀρεσκ. Φίλος, Β', 15). Ὁ Πλάτων τοὺς νό-
μους διαγράφων τῆς ἰδεώδους αὐτοῦ πολιτείας
ὁποδεύοντι τὴν ἄμβλωσιν εἰς πᾶσαν γυναῖκα,
ἔγκυν καθισταμένην μετὰ τὸ τεσσαρκαστόν
ἔτος τῆς ἡλικίας (Πολιτ. 461). Ὁ δὲ Ἀρι-
στοτέλης θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν ἄμβλωσιν καὶ
ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ αὐξησις τοῦ πληθυσ-
μοῦ δὲν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τοὺς πόρους
τῶν πολιτῶν, πρὶν ὅμως τὸ ἐμβρυον λάθῃ αἰ-
σθησιν καὶ ζῶν «τὸ γὰρ ὅσιον καὶ τὸ μὴ
διωρισμένον εἰς αἰσθήσει· καὶ τῇ ζωῇ ἐσται».
(Πολιτ. Ζ', 18). Πένταθα παρატηρούμεν ὅτι
μέχρι τῶν μέσων τῆς 17' ἐκατοσταετηρίδος
ἐπεκράτει ἡ γνώμη ὅτι τὸ ἐμβρυον ἐλάμβανεν
αἰσθήσιν καὶ ζῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς
κυοφορίας, ἔκτοτε δὲ ἀναμφισβήτητον θεωρεῖ-
ται ὅτι τὸ ἐμβρυον ἄμα τῇ συλλήψει καθίστα-
ται ἐμψυχον.

Πολλοὶ τῶν νεωτέρων ὁ Meier, ὁ Haelscher
καὶ ἄλλοι ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἡ ἄμβλωσις δὲν
ἦτο κολάσιμος πράξις κατὰ τὸ Ἀττικὸν δι-
καίον, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἐκ τῶν συγκεκρι-
μένων περιπτώσεων, καθ' ὅς ὁ Πλάτων καὶ ὁ

Ἀριστοτέλης θεωρητικῶς ἐπιτρέπουσι τὴν
ἄμβλωσιν, δὲν ἐπεται ὅτι δὲν ἐπιμνηστέον αὕτη
καὶ κατὰ τὸ θετικὸν δίκαιον. Ἦκ τοῦ ἐναν-
τιου ῥητὸν καίμενον τοῦ Γαληνοῦ λέγει ὅτι εἰ
νομθεῖται Λυκοῦργος καὶ Σόλων ἡπειλήσαν
ποινὰς κατὰ τοῦ ὑπαίτιου ἀμβλώσεως τ. XIV.
π. 177. K). Τούτῳ δ' ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς
χωρίου τοῦ Στεβαίου. «Τούτῳ μὲν γὰρ ἀμ-
βλίσκειν ἀπειποῦν οἱ νομοθεταὶ ταῖς γυναιξί
καὶ ταῖς ἀπειθούσαις ζημίαν ἐπέθεσαν» (Λογ.
ΟΔ 15). Ἀφ' οὗ δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι καὶ ἐν
τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ μάλιστα δια τῆς ποινῆς τοῦ
θανάτου (Cic. pro Cluentio XI. 32) ἐπι-
μνηστέον ἡ ἄμβλωσις, ἀπηγορεύετο δὲ καὶ εἰς
τοὺς ἱατροὺς νὰ προκαλῶσι τὴν ἄμβλωσιν, ὅ-
πως ἐκφυγεῖν νὰ ἐκφυγεῖν κατὰ τινὰ τύπον
ὅρων ἀποδομένον τῷ Ἱπποκράτῃ, «Ὁδὲ
γυναικὶ πεσσὸν φθόριον δώσω», δὲν φαίνεται
πιθανὸν ὅτι ἡ πράξις αὕτη δὲν ἐθεωρεῖτο κω-
λασιμος ἐν Ἀθήναις. Δύναται δὲ τις εὐλόγως
νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι μὴ ὑπαρχουσὶν ἐν τοῖς αἰ-
τικοῖς νόμοις εἰδικὴν διατάξιν περὶ ἀμβλώ-
σεως, ὑπῆρχε αὕτη ὡς εἶδος ἀνθρωποκτονίας
εἰς τὰς γυναικὰς περὶ φόνου ἐκ προνοίας δια-
τάξεις τοῦ νόμου, καθ' ἣν περὶ τῶν τῇ ἐ-
ξαμβλωθῆν ἐμψυχῶν ἐκρίνετο ζῶν πρὸ τῆς
πράξεως. (Meier und Schoemann, der
Attische Process σ. 381. Ἐκδ. Λιψίας.—
Cailliemer ἐν Daremberg dict. ἐν λ. [A. 57.]

Ἀμβλωσις (Μ α ι ε υ τ.). Ἡ ἐξώθησις
τοῦ ἐμβρύου πρὶν ἢ ἀποκατασταθῇ τοῦτο βιώ-
σιμον. Ὅθεν ἡ Ἀ. διαφέρει τοῦ προώρου το-
κευτοῦ, ἐνθα τὸ ἐναντίον συμβαίνει. Τινὲς κα-
λοῦσιν Ἀ. τοῦ κυήματος (ῥοῦ) τὴν συμβαίνου-
σαν μόνον πρὸ τῆς εἰκοστῆς ἔκτης ἡμέρας τῆς
κυήσεως, ἐμβρώσῃ τὴν μετὰ τῆς εἰκοστῆς
καὶ ἐνενηκοστῆς καὶ ἐμβρυακὴν τὴν μετὰ
τρίτου καὶ ἔκτου μηνός. Ἡ ἄμβλωσις ἐπέρ-
χεται φυσικῶς, ἢ τυχαίως ἢ προκαλεῖται καὶ
φυσικῶς μὲν ὡς ἐξαρτωμένη ἢ ἀπὸ ἰδιαίτερων
κατάστασιν τῆς μητρὸς ἢ ἀπὸ γενικῆν ἀτο-
νίαν καὶ συνήθη φιλασθένειαν ἢ ἀπ' ἐναντίας
ἀπὸ πληθωρικῆν κατάστασιν τυχαίως δὲ ἐπέρ-
χεται ἐκ βλαίων χειρίσεων, ἀιφνηθῶν κινήσεων
καὶ ἰσχυρῶν συγκινήσεων· ἢ δὲ προεκλη-
μένη συμβαίνει ἐκ πλήξεων ἢ ὁποίας δῆποτε
βίας μηχανικῆς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς μητρὸς, ἐπὶ
τοῦ ἐμβρύου ἢ ἐπὶ τῶν περικαλυπτόντων τὸ
ἐμβρυον ὑμένων· πρὸς δὲ καὶ ἐκ τῆς καταχρή-
σεως μέσων συνήθως θεραπευτικῶν, οἷαι αἱ
ἀφαιμάξεις, τὰ καθαρτικά καὶ ἐμμηναγωγὰ.
Ὁ ποινικὸς νόμος καταγιγνώσκει ποινὴν κατ'
ἐκείνου, ὅστις ἤθελε φωραθῇ προκαλῶν τὴν
ἄμβλωσιν διὰ τῆς ὁποδείξεως ἢ χρήσεως ἐκ-
τρωτικῶν μέσων. Νομῶς διενεργεῖται ἡ Ἀ.
ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ πρὸς σωτηρίαν τῆς μητρὸς, ὅ-
ταν ἡ ὑπαρξίς τοῦ κυήματος ἐν τῇ μήτρᾳ ἀ-
περγάζεται· ὁ θανάσιμα συμπτώματα ἢ ὅταν τὸ
ἐμβρυον δὲν δύναται νὰ ἐξωθῇ μετὰ τὴν τε-

λείαν αὐτοῦ ἀνάπτειν κατ'ὅπιν στενώσεως τῆς πυελου κτλ., καὶ εἰς περιπτώσεις καθ' αἷς τὸ ἐμβρυον προξενεῖ ἀκατασχέτους ἐμέτους, ἡ δὲ ζωὴ τῶν ἐγκύων ἀπειλεῖται, πρὸ παντὶν ἀπὸ τοῦ τρίτου μέχρι τοῦ πέμπτου μηνὸς τῆς κυήσεως. Ἀποφασίζεται τότε ἡ Ἀ. διακοπόμενης ἀποτόμῃς τῆς κυήσεως, πρὸς σωτηρίαν τῆς μητρὸς θυσιάζομένου τοῦ ἐμβρύου· ἐπὶ ὅταν ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ μήτηρ ἢ τὸ τέκνον δὲν δύναται νὰ θλάσῃ· τὸ τέμνα, οὐδέλως ἀντίκειται τῇ ἥθικῃ νὰ προκαλεσώμεν τὴν Ἀ. καὶ μεταξὺ δύο κακῶν ἀναπορεύτων νὰ ἐκλέξωμεν τὸ ἐλαχίστον. Ἐν ἀλλαγῇ οὕτω σπουδαία δὲν συγκρίνεται βεβαίως τὸ εὐθραυστον καὶ ἀτελὲς τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐμβρύου, μολὶς περιβαλλομένου αἰσθητικότητά τινα καὶ μὴ ἀπολαμβάνοντος οὐδεμίαν ἥθικην δύναμιν μηδὲ συνδεσμένου διὰ δεσμοῦ τινος ἐξωτερικοῦ μετὰ τὸν κόσμον, πρὸς τὴν ὑπάρξιν τῆς μητρὸς, ἥτις αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις εἰσὶν ἀνεπτυγμέναι καὶ οἱ δεσμοὶ τῶν σχέσεων πρὸς τὴν κοινωνίαν πολυαριθμοὶ, ἡ δὲ διατήρησις αὐτῆς ἔνεκα τούτου πολυτιμωτέρα. Ἡ Ἀ. εἶναι κινδυνώδης ὅταν διενεργηται ὑπὸ ἀδεῆσου χειρὸς καὶ ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ ἐγκληήματος· ἥτις καθίστα αὐτὴν ἀδεξιωτέραν· ἄλλως δὲ εἶναι ἐγγεῖραις ἥττον βάρεια ἐκτελουμένη ὑπὸ χειρὸς σώφρονος καὶ βεβαίας. Οἱ ἀντιφρονούντες τῇ Ἀ. ἐπικαλοῦνται τὸν νόμον λέγοντα, «ὡς καταστροφή τοῦ ἐμβρύου ἐν τῇ κέλῳ τῆς μητρὸς τοῦ ἡ ἡ ἐξώθησις αὐτοῦ δι' οὐδὲν ὅπου μᾶλλον πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ φύσις τῆς ἐπιτρέπει νὰ ζῇσθ ἰδιαν ζωὴν, εἶναι ἐγκλημα καταδικώμενον ὑπὸ τῶν νόμων».

Ἀλλ' ὁ νομοθέτης, ὅστις ἐσκόπει νὰ περιστείλῃ τὰς ἀτίμους καὶ ἐγκληματικὰς χειρῖς, δὲν ἐννοεῖ βεβαίως τὸν ἱατρὸν, ὅστις ἐν περιστάσει βραχυτάτῃ ἐδραγεῖται ὑπὸ μόνῃς τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς συνειδήσεώς του· οὐδὲν δὲ παράδειγμα ὑπάρχει δικαιολογίας ἱατροῦ ἐνωπίον τοῦ νόμου περὶ ἐνέργηθαις ἀμβλώσεως εἰς ὁμοίας περιπτώσεις, καθ' ὅσον θὰ ἐνέργησεν βεβαίως τῇ ὁμοφώνῳ συγκατανεύσει τῆς ἐγκύου, τῆς οἰκογενεῖας καὶ τῶν ἐν συμβουλίῳ ἱατρῶν. Ἡ κατ' ἀρχὴν παραδεδεγμένη ἐγγείρις τῆς Ἀ. ἐφαρμόζεται ὡς θεραπευτικὸν μέσον ἐπὶ συμπαρομαρτούντων νοσημάτων ἢ διαταραχῶν κατὰ τὴν πορείαν τῆς κυήσεως καὶ α') κατὰ τὸν ἀκατασχέτων ἐμέτων, ἐνεκα τῶν ὁποίων πᾶσαι αἱ τροφαὶ καὶ ἐνίοτε ἡ ἐλαχίστη ποσότης καθαροῦ ὕδατος ἐμυλνται β') κατὰ τῆς ἀπισχνάσεως καὶ ἀδυναμίας καταδικάζουσιν τὴν ἀθηνῇ εἰς ἀπόλυτον ἀδράνειαν γ') κατὰ συγκοπῶν προερχομένων ἐξ ἐλαχίστων κινήσεων ἢ ἐλαφροτάτων συγκινήσεων δ') κατ' ἀλλοιώσεως βαθείας τῶν χαρακτήρων ε') κατὰ πυρετικῆς ἀντιδράσεως (συρῆς καὶ συνεχούς) ζ') καθ' ὑπερβολικῆς δεξιότησεως τῆς ἀποπνοίας καὶ τέλος ζ') κατὰ τῆς ἐντελοῦς ἀναπαρκαίας τῶν ἐνδεδειγμένων

φαρμακευτικῶν μέσων. Εἰς τὰς περιπτώσεις λοιπὸν ταύτας ὁ μαιευτὴρ ἀποφασίζεται ὑπὲρ τοῦ αὐτισμοῦ τῆς προκαλουμένης Ἀ. ἐπαρτιῶν εἰς τὴν διαρωπτοῦσαν καὶ συμβουλευθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ οἰκογενεῖαν τὴν φροντίδα νὰ ἀποφασίσῃ ἀνεκλήτως περὶ τοῦ πρακτοῦ. Τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς μέσα δέον νὰ εἶναι ἐνεργεῖς ἀμέσῳ τοιαύτῃ δὲ εἶναι ἡ διαστολὴ τοῦ στομίου τῆς μήτρας διὰ τοῦ παρεσκευασμένου σπόγγου, ἡ ἀποδόλῃσις τῶν μεμβρανῶν εἰς ὠρισμένην ἐκτασιν διὰ παρεμβάσεως μαλακοῦ ἐλαστικοῦ καθετήρος, ἡ παρακέντησις τῶν ὁμῶν καὶ αἱ θερμαὶ ἀντισηπτικαὶ ἐνδομήτριοι ἐνέσεις· πρὸς τοῦτοις πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι ἡ κατὰ τὸν τέταρτον ἢ πέμπτον μῆνα ἐνεργουμένη Ἀ. ἐκθέτει τὴν μητέρα εἰς σπουδαίους κινδύνους διὰ τῆς δυνατῆς ἐπισχέσεως τοῦ ὕστερου καὶ τῶν ὁμῶν αὐτοῦ. [Κ. Δ.]

— (Π. Ν. Δ. Ι. κ.) ὁ ἐκ προθέσεως δι' ἐσωτερικῶν ἢ ἐξωτερικῶν μέσων προκαλούμενος πρόωρος τοκετός (Π. Ν. ἄρθρ. 303—306). Ἡ διὰ τεχνικῶν μέσων προκαλουμένη Ἀ. ἦν ἐκπαλαι γνωστὴ. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅμως Ἕλλησιν ἡ πράξις αὕτη δὲν εἶναι βεβαίον ἂν εἶχε τι τὸ ἀξιοποιῶν (βλ. λ. Ἀμβλώσεως γραφή). Παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ἀφινετο ἐπίσης ἀτιμωρητὸς χαρακτηριθεῖσα ὡς ἀδίκημα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Κανονικοῦ δικαίου καὶ ὑπὸ Κράτους τοῦ Β', τιμωρουμένου διὰ τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν. Οἱ κώττεροι νομοθεταί, ἐν οἷς καὶ ὁ ἡμέτερος, ἐπέκλυσαν εἰρηκτὴν εἰς τὴν ἐγκύον καὶ τὴν μάταν καὶ τοὺς φαρμακοπώλας ἢ ἄλλους διωριζομένους εἰς ἱατρικὴν ὑπηρεσίαν, τοὺς προμηθεύοντας ἢ ὑποδείκνυντας τῇ συγκαταθέσει τῆς ἐγκύου τὰ πρὸς ἡμβλώσιν πρόσφορα μέσα. Ὁ γερμανικός Ν. καταχινώσκειν εἰρηκτὴν μέχρι 5 ἐτῶν διὰ τὴν ἐγκύον (ἄρθρον 218), τιμωρεῖ μέχρι 10 ἐτῶν δεσμῶν τὰ τελευταία τῶν εἰρηκμένων προσώπων, ἂν παρέσχον τὴν συνδρομὴν αὐτῶν ἐπὶ πληρωμῇ, ἣν διακρίναι, καίτοι λίαν δικαίαν, ὁ ἡμέτερος παρέβλεψεν.

Ἀμβλώσις 1^η ἐκκληθεῖσα ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μητρὸς τιμωρεῖται 1^η διὰ τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν, ἂν αὕτη ἀπέθανεν, ὁ δὲ δράστης ἐγίνωσκεν ὅτι διὰ τῆς χρήσεως τῶν μέσων, ἃ μετεχειρίσθη, ἐδύνάτο νὰ ἐπιβλῇ τοιοῦτον ἀποτελεσμα 2^η μὲ δεσμὰ ἀπὸ 15 — 20 ἐτῶν, ἂν ὁ δράστης ἠγγίνει τὴν ἐνέργειαν τῶν μέσων 3^η μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ 15 ἐτῶν, ἂν ἡ μήτηρ ὑπέπεσεν εἰς κίνδυνον ζωῆς ἢ εἰς φρενοβλαδίαν ἢ εἰς νόσον βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνάκτων καὶ 4^η μὲ εἰρηκτὴν διὰ πᾶσαν ἐτίσαν περίπτωσιν. Ἄν ὁ ἡμβλωσις προήλθεν ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδεύσεως, ἐφαρμόζονται αἱ περὶ ἀμελείας διατάξεις τῶν ἀρθρ. 300 ἢ 310 τοῦ Ποιν. Ν.

Τὸ ἀδίκημα προϋποτίθησιν ὅτι τὸ ἐμβρυον ἦτο ζῶν ἐν τῇ γαστρὶ, οὐδαμῶς ὅμως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἂν τοῦτο ἦτο βιώσιμον ἢ μὴ.

οὐδὲ ὁ χρόνος τῆς ἐγκυμοσύνης. Ἡ ἐνέργεια τοῦ τρίτου εἶνε αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τιμωρητέα, ἀδιάφορον ἂν ἡ ἐγκυος, μεθ' ἧς συνέπραξε πρὸς ἄβυσσιν, ὑπερβύγη τὴν ποιήν. θανατωθεῖσα ἐνεκὰ λόγου τινὸς ὡς ἀνατλήγουστος. [Δ. Β.]

Ἀρδοέλλαε. Φυλὴ τῆς ΝΔ Ἀφρικῆς οἰκῶσα μεταξὺ τῶν ποταμῶν Κουβάνγου καὶ Κουάνζου (Πλ. 14°—16° Β καὶ Μῆκ. 17°—21° Ἀν. Γρην.), ἐν χώρᾳ ἐξούση κλίμα ὑγιεινὸν καὶ παραγωγή σιτηρᾶ, ὄσπρια κτλ. [Π.Π.]

Ἀρδοζερ (δροπέδιον τοῦ) Βλ. Κάμερον καὶ Γουίνεα.

Ἀρδοῦνα. Νῆσος τοῦ πελάγους τῶν Μολούκων ἐν τῇ Ἰνδοκίνα εἰς πλάτ. 3° 41' Ν καὶ μῆκος 128° 10' Ἀν. τοῦ Γρην. Ἐδρὰ τῶν Ὀλλανδικῶν ἀρχῶν τῆς ἐμωνούμου τοποτηρητείας, ἧτις περιλαμβάνουσα καὶ ἄλλας πολλὰς νήσους ἔχει ἔκτασιν 48 980 τγμ. καὶ 270 483 κατ. (1879).—Ἡ νῆσος Ἀ. ἔχει ἔκτασιν 683 τγμ. καὶ 31 510 κατ.—Ἡ δὲ πόλις Ἀ. καίμενη κατὰ τὴν Ν πλευρὰν τοῦ ἐξωτερικοῦ ὄρου, ἔχει 9000 κατ. [Π.Π.]

Ἀρδοῦνον ξύλον (γερμ. Amboinaholz, γαλλ. bois d'Amboine ἀγγλ. Kaiambaka Wood). Εἶναι ξύλον λεπτοῦφέστατον καὶ σκληρότατον, χρώματος ἐρυθρονικτίνου ἢ χρυσοκίτρινου, εἰσαχθὲν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν. Τὸ ξύλον τοῦτο κατὰ γένει ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ περκαρπτοῦ (Perocarpus indiens) δένδρου φυομένου ἐπὶ τῶν Μολούκων καὶ χρησιμοποιεῖται εἰς ἐπιπλοῦργικὰ ἔργα. [Χ.]

Ἀρδοῦργον (Hamburg). Ἐμπορικωτάτη πόλις καὶ ἐλεύθερος λιμὴν τῆς Γερμανίας παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἀλβίου, ἀπέχουσα 110 περίπου χμ. τῶν εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν ἐκβολῶν αὐτοῦ πρῶτ. τῆς ὁμων. χώρας. ἔχει 305 690 κατ. καὶ μετὰ τῶν 15 προαστείων αὐτῆς 471 427 κατ. (1885), σιδηρόδρομον καὶ 4 διώρυχας. ἔχει κάλλιστα δημόσια εἰκοδομήματα, πολλὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα, γυμνάσιον (τὸ Ἰωάννειον), ναυτικὴν σχολήν, σχολεῖον κωφάλαων κλπ. Τὸ Ἀ. εἶναι ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Γερμανίας, ἔχουσα εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων ἀξίας 2 757 125 000 δρ. τῷ 1887 οὐδεμίαν δ' ἄλλαν πόλιν ὑποδεσστέρα ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν σημεσίαν πλὴν τοῦ Λονδίνου τῆς Λιβερπούλης καὶ τῆς Νέας Ἰόρκης. Ἐν τῷ λιμένι αὐτῆς ἐξοπλίζονται τὰ πρὸς ἀλλοιαν τῶν φαλαινῶν καὶ τῶν μαινιδῶν πλοῖα. ἔχει δὲ τακτικὴν ἀεροπολικὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς Χάρτης, τοῦ Βορδῶ, τοῦ Ἀμστελλοδάμου, τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἐταιρίας πρὸς διευκόλυνσιν τῶν εἰς Ἀμερικὴν μετακινούντων, μεγάλα τραπεζιτικὰ ἰδρύματα, διυλιστήρια, ζυθοποιεῖα κτλ. Ἡ περιεχὴ τοῦ Ἀ. ἔκτεινο-

μένη μικρὸν πέραν τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καίται μετὰ τῶν δουκάτων τοῦ Ὀλσταίν καὶ τοῦ Λαουεμβούργου καὶ τοῦ πριγγί βασιλείου τοῦ Ἀννόβερ. κατέχουσα προσεὶ τὴν δικαστικὰς περιφέρειας τοῦ Κίτχουδούτσα καὶ τοῦ Βέρμερσοφ μετὰ τοῦ λιμένος Κούε (Cuxhaven). ἔχει ἔκτασιν ἐν συνόλῳ 409 78 τγμ. καὶ 518 620 κατ. (1885), ἐξ ὧν τὰ 84 τγμ. καὶ οἱ 473 293 κατ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἑαυτῇ τοῦ ἐλευθερίου λιμένος. Τὸ Ἀ. οὐσα ἐλευθερά ἀντατικὴ πόλις, ἀποτελεῖ μέρος τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας προσχωρήσασα εἰς τὴν γερμανικὴν συμπολιτείαν ἀπὸ τοῦ 1815. Διετήρησε δὲ τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς, κυβερνῶμένη κατὰ τὸ σύνταγμα τῆς 16/28 Σεπτεμβρίου (τροποποιηθὲν ἐν τισὶ διὰ τοῦ τῆς 1/13 Ὀκτωβρ. 1879), δι' οὗ μετεργουμένη τὸ ἀρχαῖον ἀριστοκρατικὸν τῆς πόλεως πολίτευμα. Κατὰ τὸ νέον σύνταγμα τὴν ἐξουσίαν ἔχουσιν ἡ Βουλὴ (Senat), ἐξ ἐκτοκαϊδεκα μελῶν ἀποτελουμένη, καὶ ὁ ὄμιος (Bürgerschaft) ἐξ 160 ἀριστινῶν ἐκλεγομένων. Ἐν τῇ Βουλῇ τῆς γερμανικῆς συμπολιτείας (Reichstag) τὸ Ἀ. ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τριῶν βουλευτῶν διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τῆς πόλεως ἐκλεγομένων. Τὰ χρώματα τῆς ἰδιοτείας τοῦ Ἀ. σημεῖας εἶναι λευκὸν καὶ ἐρυθρόν.

Ἡ πόλις αὕτη, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καρόλου Μάγνου, δὲν ἐβράδυνε νάποκτῆσθαι ἐμπορικὴν σπουδαιότητα. Κατὰ τὴν 13ον αἰῶνα ἀπετέλεσε μετὰ πολλῶν ἄλλων πόλεων τὸν Ἀνσεατικὸν Σύνδεσμον. Ἀχρι τοῦ 1618 ὑπέκειτο εἰς τοὺς δούκας τοῦ Ὀλσταίν τότε δὲ ἀνεκηρύχθη ἐλευθερά καὶ αὐτοκρατορικὴ πόλις. Ἀλλὰ μόλις τῷ 1770 ἀπῆλθ' ὅλως τῆς κυριαρχίας, ἣν διεξεδίκευεν οἱ δούκες τοῦ Ὀλσταίν. Οἱ Γάλλοι κατέλαβον αὐτὴν τῷ 1806, τῷ δὲ 1814 ἀπαλλαγεῖσα αὐτῶν ἀνέκτησε τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα. Μέρους αὐτῆς κατεστράφη ὑπὸ φοβερὰς πυρκαϊκῆς τῷ 1842, ἀλλ' ἡ πόλις δὲν ἐβράδυνε νάναλᾶθ' ἐκ τῆς καταστροφῆς ταύτης. Τῷ 1866 τὸ Ἀ. ψηφίσαν κατὰ τῆς Αὐστριακῆς προτάσεως τῆς 2/14 Ἰουνίου προσεχώρησεν εἰς τὴν Πρωσίαν, ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ 1867 ἀνέστηκεν εἰς τὴν Πρ. ἐπίσης τὴν διοίκησιν τῶν στρατιωτικῶν, καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν δύο ἐτέρων πόλεων Λομβικ καὶ Βρέμης, καὶ τὴν τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ἀνακληθέντων τῶν ἐν Λονδίῳ καὶ Παρισίοις ἀνσεατικῶν πρέσβειων. [Π.Π.]

Ἀρδοῦργου κυανοῦν ἰδ. Βερολίνου κυανοῦν.

Ἀρδοῦργου λευκόν ἰδ. Μολούκων λευκόν.

Ἀρδρακία ἢ Ἀμπρακία πόλις τῶν ἐν Ἠπείρῳ Μολοσσῶν, ἧς τὴν θέσιν κατέχει σήμερον ἡ Ἄρτα πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου, δεξι-

ἀπ' αὐτῆς ἐκαλεῖτο Ἀμβρακίδες, καὶ σὺ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀραχθοῦ. Παλαιότατοι κατοικοὶ τῆς Ἀμβρακίας μνημονεύονται οἱ Δρύο-
πες. Ὡς περὶ δ' ἐπὶ τοῦ τυράννου τῶν Κορινθίων Κυψέλου (657—620 π.Χ.) ἡ Κόρινθος ἔσται-
λεν ἀπείκους εἰς τὴν Ἀμβρακίαν. Κατέχοντες τὴν πόλιν ταύτην, τὴν Λευκάδα καὶ τὸ Ἀνα-
κτόριον οἱ Κορινθιοὶ ἐδάποζον ὅλον τοῦ Ἀμ-
βρακικοῦ κόλπου, δι' οὗ μετεβίβαζεν τὰ ἐμπο-
ρεύματα αὐτῶν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἠπείρου,
λαμβάνοντες εἰς ἀντάλλαγμα ἰδίως ὕλας ἀνα-
τεργάτους ἐκ τῶν ἡπειρωτικῶν καὶ ἱλυριτικῶν
δένων. Καὶ τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς ἐξήρτατο ἡ
Ἀμβρακία κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Κυ-
ψελίδων. Ἀλλ' ἔπειτα καταλυθεῖσης τῆς τυ-
ραννίδος ἐν Ἀμβρακίᾳ εἰσῆλθον πολίτευμα τιμο-
κρατικόν, τέλος δὲ δημοκρατικόν. Ἡ πόλις
ἐμεινε πιστὴ εἰς τὴν μητρόπολιν Κόρινθον.
μὲν ἡς ἐτάχθη κατὰ τὴν περικλινόμενον πόλεμον,
διὸ καὶ τὰ νομισματα τῆς Ἀμβρακίας φέρουσι
τὴν τύπον τῶν κορινθιακῶν. Ὀλίγα δ' ἔτι πρὸ
τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἠναγκάσθησαν
οἱ Ἀμβρακιῶται νὰ προσελθῶσιν εἰς τὴν ἀθη-
ναϊκὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ἔπειτα, περιπλεγέν-
τες εἰς ἀγῶνας πρὸς τοὺς Ἀκαρνανάς, ἠναγκά-
σθησαν νὰ συμμαχῶσιν πρὸς τοὺς Πελο-
ποννησίους, καὶ ὑπέστησαν ἐν ἔτει 425 π. Χ.
δεινὴν ἦσαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων παρὰ τὰς
Ὀλπας, κειμένης εἰκοσιπέντε στάδια μακρὰν
τοῦ ἀμφιλοχικοῦ Ἀργεοῦ. Ἀλλ' οὐχ ἦσαν
δὲν ἀπέβαλον τὴν αὐτονομίαν των, ἥτις διετη-
ρήθη μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Φιλίππου, ὅστις
κατάρτισεν νὰ προσελκύσῃ τὴν πόλιν διὰ δό-
λου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Ἀμβρακία, παραχωρη-
θεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ υἱοῦ τοῦ Κασ-
σάνδρου εἰς τὸν Πύρρον, ἀνεδείχθη ὑπ' αὐτοῦ
πρωτεύουσα τοῦ ἡγεγμένου ἡπειρωτικοῦ βασι-
λείου. Ὡς οὐδεμὴ δ' ἐν αὐτῇ τότε ἀνάκτορον
κλήθην Πυρρεῖον, διεκοσμήθη δὲ καὶ ἄλλως ἡ
πόλις διὰ πλήθους εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων ἐν
λίθου καὶ χαλκοῦ. Καὶ ἀνέλαθε μὲν ἡ Ἀμβρα-
κία ἐπὶ τοῦ Πύρρου τὴν παλαιάν της ἀκμὴν,
ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη τέλος νὰ ἐκφύγῃ τὴν κοινὴν
τῶν ἐλληνίδων πόλεων τύχην, κατακτηθεῖσα
καὶ λεηλατηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου Φουλβίου
Νοβιλίου τοῦ 180 π. Χ. Καὶ ἀνεγνωρίσθη
μὲν πάλιν μετὰ δύο ἔτη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐ-
τόνομος, ἀλλὰ τῷ 171 π.Χ. εἰσῆγαγον πάλιν οἱ
Ῥωμαῖοι εἰς τὴν Ἀμβρακίαν Ῥωμαϊκὴν φρου-
ράν. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσην τῆς Κορίνθου ὑπὸ
τοῦ Μομμίου βλεψάντων τὴν Ἀμβρακίαν ὑπο-
τάσσουσαν νὰ ποτελλῇ κατ' ἑαυτὴν εἰς τὴν
κατάλληλιν φρουράν, ἀρχεται δ' ἔκτοτε ἡ
αὐτῆς καὶ παρακμὴ τῆς πόλεως, ἥτις
πέλεις μάλιστα ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς Νικο-
πολεως ὑπὸ τοῦ Ἀδριανου μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ
ναυμαχίαν (31 π. Χ.). Ἐκ τῶν πολλῶν τῆς
Ἀμβρακίας οἰκοδομῶν, τοῦ Πυρρεῖου, τῶν δύο
μεατρῶν, τῶν ναῶν τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς Ἀρτέ-
μιδος, Ἡγεμόνης, τῆς Ἀροδίτης, τοῦ Ἀσκλη-
πιοῦ, τοῦ Ἡρώου τοῦ Λίνειου κτλ. οὐδὲν σφί-
ται. Ἀλλ' ἄξια λόγου εἶναι τὰ σημεῖα ἀφ' ὧν
φανερὰ τῶν τειχῶν αὐτῆς. Ὀλίγα τινὲς ἐπιγρα-
φαὶ ἐπιτόμβαι εὐρίσκονται συνειλεγμέναι ἐν
τῇ δημοκρεῖᾳ τῆς Ἀρτας. Eugon O-
berhummer Akarnanien, Ambra-
cia Amphilochien, Lenkas im Altertum.
München, 1887. 13. καὶ λ. Ἀρτα. [Α.]

Ἀμβρακία 1) χωρίον τοῦ δήμου Ἀμ-
βρακίας, τῆς πρώτης ἐπαρχίας Τριγωνίας, ἔχον
273 κατ. τῷ 1889. — 2) Ἀνατολικὸν νῦν χω-
ρίον τοῦ δήμου Ἀμβρακίας τῆς πρώτης ἐπαρ-
χίας Βάλτου, παρὰ τὴν λίμνην, ἥτις ἐξ αὐ-
τοῦ ὠνομάσθη λίμνη τῆς Ἀμβρακίας. Ἡ λί-
μνη αὕτη καλουμένη καὶ ἄλλως τοῦ Στάνου,
ἀπὸ ἐτέρου παρκαλειμένου χωρίου, καὶ Βάλτος
(ἔθεν καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἐπαρχίας Βάλτου) εἰ-
ναι ἐπιμήκης, διπλῆ, τελευτωδὴς, μέγα δὲ μέ-
ρος αὐτῆς ἀποξηραίνετο ἐπὶ τινὰς μῆνας τοῦ
ἐτους καλλιεργεῖται· δι' αὐτῆς διέρχεται ἡ εἰς
Καρδάσσαρξ φέρουσα ἀμεινὸς δόδος, ζευγνυ-
οῦσα τὰς ὄχθας της κατὰ τὸ μέσον περὶ τοῦ
αὐτῆς μεγάλως γεφυράς. Ἀγνωστον πῶς ἐ-
καλεῖτο ἡ λίμνη αὕτη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα·
βεβαίως ὅμως ἐξ αὐτῆς ἐκλήθη Λιμναία ἡ
πᾶσι χώρα μέχρι τοῦ σημερινοῦ Καρδάσσαρξ.
Ὡς τινες εἰκάζουσιν αὕτη εἶναι ἡ ἐν τοῖς Ἑλ-
ληνικοῖς (Δ', ε', 6) τοῦ Ξενοφῶντος μνημο-
νευμένη λίμνη «περὶ ἣν τὰ βοσκήματα τῶν
Ἀκαρνανῶν σχεδὸν πάντα ἦν». [Π.]

Ἀμβρακίας δῆμος. Δύο δῆμοι τοῦ
νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἀνερασθέν-
τες οὕτως ἀπὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀμβρα-
κίας, ἣν ἀτέπως ὑπέθεσαν κειμένην ἐν ἐκα-
τέρῳ αὐτῶν εἰς τὰ περὶ διαίρεσιν τῶν δήμων
βασίλικα διατάγματα συντάξαντες, πληρηθέν-
τες ἐκ τῶν ἐν ἀμοτέρῳ ὑπαρχόντων ὁμο-
νόμων χωρίων. Ὁ πρῶτος τῶν δῆμων τούτων,
ὑπαγόμενος εἰς τὴν πρώην ἐπαρχίαν Βάλτου,
κεῖται κατὰ τὴν Ν καὶ Α. ἀκτὴν τοῦ Ἀμ-
βρακικοῦ κόλπου, περιλαμβάνει δὲ τὴν λίμνην
τῆς Ἀμβρακίας καὶ ἔχει δύο ὄρμους ἐν τῇ
Ἀμβρ. κόλπῳ, τὸν τοῦ Καρδάσσαρξ καὶ τὸν
τοῦ Λουτρακίου. Ἐχει 5953 κατ. τῷ 1889
καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ
Καρδάσσαρξ (Κάτ. 2246) καὶ 9 χωρίων, ἵτοι·
Ἀμπλάκι (κάτ. 390), Ἀρόπης (105), Ἀρ-
κάδα (227), Κερκινά (616) Κομπόλεικα (122),
Λουτρός (104) Σαρδίνια (570), Σπάρτος
(522), καὶ Στάνου (665). — Ὁ δ' ἕτερος, ὑπα-
γόμενος εἰς τὴν πρώην ἐπαρχίαν Τριγωνίας,
κεῖται δὲ ΒΑ τῆς Τριγωνίδος λίμνης καὶ σὺ
μακρὰν τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Εὐνείου, ἔχει
κατ. 2939 τῷ 1889· ἀποτελεῖται δ' ἐκ τῆς
πρωτεύουσας (Μπερίκος, κάτ. 802) καὶ ἑλλων
11 χωρίων, ἵτοι· Ἀμβρακία (κάτ. 273),
Γκιρτοδὴς (218), Δερίκοδα (127), Κόσινα
(286), Κοκινά (125) Λαμπίρη (140), Μαχα-
λάς (139), Νεροσύρτης (43), Σαμπατίνα (193),

Σιργιανιά (176) καὶ Τσιβελιάσκα (207). [Π.]

Ἀμβρακικός κόλπος, οὕτω καλοῦμενος ἐκ τῆς Ἀμβρακίας, ὡς ἐκαλεῖτο καὶ Ἀ-
νὰ κ τ α ρ ι κ ὸς ἀπὸ τοῦ Ἀνακτορίου, ὅπερ
ἔκειτο κατὰ τὸ νότιον αὐτοῦ παραλίον, ὃ νῦν
κόλπος τῆς Ἀρτας. Τὸ στόμα αὐτοῦ ἔχει εὖρος
μικρότερον χίλιστρον, εἶνε δὲ ἡ θάλασσα ὡς
τὸ πλεῖστον ἀβαθὴς οὕτως, ὥστε μόνον μικρὰ
ἀτμόπλοια δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν κόλ-
πον. Τὴν ἀνατολικὴν τοῦ κόλπου χῶρον
κατῴκουν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ Ἀμ-
φιλοχοί, ἔχοντες κατὰ τὰ περὶ αὐτὴν τὴν
Ἰθμεινὴν, τὰς Ὀλπας καὶ προσγειότερον τὸ
Ἄργος, τὴν δὲ βορείαν αὐτὴν οἱ Ἀμβρακίαιται,
ἔχοντες κατὰ τὸν κόλπον λιμένα τὸν Ἀμβρα-
κικόν, τὴν δὲ νοτίαν οἱ Ἀκαρνανεῖς. Πι τελευ-
ταία πρὸς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου προσετινε-
μένη ἀκρὰ τῆς Ἀκαρνανίας εἶνε τὸ Ἀκτιον
τὸν ἀρχαῖον, ἡ σημερινὴ Πόοντα. [Α.]

Ἀμβροῖς. Πορτογαλικὸν διαμέρισμα
κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Κάτω Γουινέας με-
ταξὺ τοῦ Ζαῖρ καὶ τοῦ ποταμοῦ Δ. ἡ Λόγες,
εἰς οὗ τὰς ἐκβολὰς κεῖται ἡ ὁμών. πρωτεύ-
ουσα (Ὁ πό ρ τ ο δὲ Δ). Ὑπόκειται εἰς
τὸν διαικτὴν τῆς Ἀγγόλας. [Π.Π.]

Ἀμβρός (Ambros). Ἰσπανὸς κτηνία-
τρος (1886), συγγραφεὺς πέντε σπουδαίων κτη-
νιατρικῶν συγγραμμάτων ἤτοι «περὶ τῆς φυ-
σιολογίας καὶ παθολογίας τῶν ζώων», «περὶ
τοῦ οὐροῦ», «περὶ τοῦ σφυγμοῦ», «περὶ φαρμα-
κολογίας καὶ περὶ θεραπευτικῆς». [Γ.Ν.Π.]

Ἀμβροσία. Συνήθως οὕτω καλεῖται ἡ
τροφή τῶν θεῶν, Νέκταρ δὲ τὸ ποτὸν αὐτῶν·
παρὰ τισιν ὅμως ποιηταῖς (Σαπφώ, Ἀλκμάν,
Ἀναξάνδριδος) καλεῖται τὰνάπαιιν Νέκταρ
μὲν ἡ στερεὰ τροφή. Ἀ. δὲ τὸ ποτόν. Ὁ γε-
όμενος Ἀμβροσίας ἡ διὰ ταύτης ἀλειφόμενος
καθίσταται ἀθάνατος, διὰ τῆς Ἀ. οἱ νεκροὶ
προφυλάσσονται ἀπὸ τῆς σήψεως, θεραπεύον-
ται τῶν τραυματιῶν αἱ πληγαί, χρίομεναι δ'
αἱ θνηταὶ μὲν γίνονται περικαλλέστεραι, αἱ θεαὶ
δὲ διατηροῦσιν ἀμάραντον τὸ ἑαυτῶν κάλλος.
Ἐν ἀρίστη μονογραφίᾳ περὶ Νέκταρος καὶ Ἀ.
ὁ γερμανὸς μυθολόγος Ρόσσερ κατέδειξεν ὅτι
ἀμφότερα εἶναι μυθικαὶ παραστάσεις τοῦ μέλι-
τος, ὅπερ κατὰ τὰς δοξασίας τῶν ἀρχαίων
κατέπιπτεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὰ φυτὰ ὡς
δρόσος (ἀερόμελι, δροσόμελι) καὶ ὅπερ ἐτρύ-
γματο μὲν ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ἐπί-
νετο δὲ μεταποιούμενον εἰς μεθυστικὸν ποτὸν
(μελίκρατον, ὑδρόμελι). Βλ. W. H. Ro-
scher, Nektar und A. Lpz. 1883. — Ἑλλη-
νικοὶ τινες μῦθοι ἀναφέρονται καὶ εἰς προσω-
ποποιαν τῆς Ἀ., τὴν Ἀ. μίαν τῶν Τάδεων
καὶ τῶν Δωδωνίδων νυμφῶν, θυγατέρα τοῦ
Ἀτλαντος καὶ τῆς Πληϊόνης, τροφὸν τοῦ Διο-
νύσου, μεταμορφωθείσαν εἰς ἄμπειλον. Ἀπα-
ραλλάκτως ἐν τοῖς Βέβαις προσωποποιεῖται ὁ
Σόμης, τὸ ἐκ χυμοῦ φυτῶν καὶ γάλακτος παρα-

σκευαζόμενον μεθυστικὸν ποτόν, οὗ πολλὴ γὰρ
σις ἐγένετο ἐν τῇ παλαιότητι τῶν Ἰνδῶν καὶ
τρίτῃ, θεωρουμένου ὡς ποτοῦ τῶν θεῶν καὶ
θαυμασίας πανακειας. (Βλ. καὶ Ἀμριτάμ). [Π.]

— (Β ο τ.) καὶ Ἀμβροσιώδη. Βλ. Σύνθετα.

Ἀμβροσιανὴ βιβλιοθήκη. Ἰβρι-
τικὴ ἐν Μεδιολάνοις βιβλιοθήκη, ἱδρυθεῖσα ἐκ
τοῦ καρδινάλιου Φρειδερίκου Βορρομίου τῷ
1602. ἔχει νῦν περὶ τὰς 100 000 ἐντύποι
καὶ 8 000 χειρογράφων, ἐν οἷς περιλαμβάνον-
ται καὶ πολὺτοιμοὶ τινες παλιμνηστοὶ κωδικοί.
Ἐν τοῖς κειμηλίοις τῆς βιβλιοθήκης ταῦτα
καταλείπονται πλὴν ἄλλων καὶ ὁ λεγόμενος
Ἀτλαντικὸς κώδιξ, περιέχων συλλογὴν σχη-
μάτων αὐτογράφων τοῦ Λεονάρδου δὲ Βίν-
τσι, χειρογράφων τοῦ Ὁμήρου ἀτελές, καὶ ἑκα-
τον τοῦ Βιργιλίου μετὰ σημειώσεων τοῦ Πι-
τάρχα. Ἐν τῇ καταστάσει τῆς βιβλιοθήκης
ὑπάρχει πινακοθήκη καὶ μουσεῖον περιέχον
χρυσὰ καλλιτεχνήματα καὶ τινα γλυπτικὰ
ἔργα τοῦ Θεοδόλδου. [Π.]

Ἀμβροσινέα (Β ο τ.). Βλ. Ἀρῶνη.

Ἀμβρόσιος, ἄγιος, εἰς τῶν ἐπιφανέ-
στατων πατέρων τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, γιν-
νηθεὶς περὶ τὸ 340 ἐν Τριερείᾳ ἐκ πατρὸς ἐκ
πατρὸς τῶν Γαλλῶν (praefectus Gallie-
rum). Μεταβλὼν τὸ πρῶτον ἐπὶ τινα χρόνον
τὸ ἐπάγγελμα τοῦ συναγούρου ἐν Μεδιολάνοις
ἐγένετο ἔπειτα διοικητὴς τῆς Λιγυρίας καὶ
Δαλματίας, ὧν πρωτεύουσα ἦτο τὸ Μεδιολάνον.
Καίτοι ἦτο εἰσέτι κατηγούμενος καὶ ἀεσπύ-
στος, ἀλλ' ὅμως ἐξελέχθη ὑποφώνως ὑπὸ τοῦ
λαοῦ ἐπίσκοπος Μεδιολάνων ἕνεκα τῆς ἀρετῆς
αὐτοῦ καὶ οὕτω τῇ 1' νοεμβρίου τοῦ 374 ἐπαύ-
σθη, τῇ δὲ 3' δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους προ-
χειρίσθη ἐπίσκοπος. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάστα-
σιν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν ὄρθον ἐπώληται
ἀπασχὴν τὴν μεγάλην αὐτοῦ περιουσίαν καὶ δι-
νεύειν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τοὺς πτω-
χοὺς, ἐπέδωκε δὲ εἰς μελέτας θεολογικάς, ὡς
βίβιον ἀσκητικόν. Μετὰ δυνάμειος ὑπερήσταν
τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ κατὰ τῶν Ἀρειανῶν
ἐν βραχεὶ δὲ διαστήματι ἡ αἵρεσις τῶν Ἀ-
ρειανῶν οὐδένα πολίτην εἶχε πλέον ὑπαδόν
Μεδιολάνοις. Ἐπιτυχῶς ὡσαύτως κατεπύ-
λησε τὸν Κόνιντον Αὐρήλιον Σύμμαχον, ὅτε
τότε τῆς Ῥώμης διοικητὴν, θελήσαντα διὰ τὴν
αὐτοκράτορος νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἐν Ῥώμῃ
καταπύπτουσαν εἰδωλοκρατείαν. Μετὰ τὴν ὑ-
νεμένην ἐν Θεσσαλονίκῃ σφαγὴν τῶν χριστι-
ανῶν ὁ Ἀμβρόσιος ἔκτακτον ἐπεδείχθη πα-
ρησίαν, παρκαλύψας τὸν Θεοδόσιον νὰ εἰ-
έλθῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πρὶν ἢ μετανενο-
θεῖν καὶ ἐπράξεν ὁ Θεοδόσιος. Ὁ Ἀμβρόσιος
ἀπέθνηκε τῇ 4' Ἀπριλίου 395. Ἐν τοῖς ἐκ-
κλησιαστικαῖς αὐτοῦ συγγράμμασιν ἔχεται ὡς ἐκ
τὸ πολὺ τῶν ἑλλήνων πατέρων τῆς Ἐκκλη-
σίας, ἐν δὲ τῇ ἡθικῇ διδασκαλίᾳ (De offi-
ciis ministrorum, ἐκδ. Krabinger 1887).

ἠκολούθησε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κικέρωνος περὶ καθηκόντων. Μεγάλῃ ἐξήτησεν ἐν τῇ δουτικῇ Ἑκκλησίᾳ ἐπιρροήν ἢ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενῃ διακρίσει μεταξὺ γενικῶν καὶ τελειῶν καθηκόντων, ἐν οἷς ὁ Ἀμβρόσιος καταλέγει καὶ τὴν ἀγαμίαν. Ἰδίᾳ ἐμερίμνησεν ὁ Ἀμβρόσιος περὶ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς λατρίας διὰ τῶν ὁμῶν δ' αὐτοῦ ἐγένετο ὁ πατήρ τῆς λατινικῆς ὁμολογίας. Εἰς τὰ συγγράμματά αὐτοῦ ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Βενεδικτίνων 1686 — 90, τόμ. 2, καταλέγονται καὶ τινὰ μὴ γνήσια. Ἰδε Bannard, Histoire de St. Ambroise, Paris 1871. [I.M.]

Ἀμβρουῖον (Embrun). Ὁχυρὰ πόλις ἐν τῇ γαλλικῇ νομῇ τῶν ἁγῶν Ἀλπεῶν, πρώτ. ἐπαρχίας, ἔχουσα 3 287 κατ. (1876). [Π.Π.]

Ἀμβρουσιος ἢ Ἀμβρουσιος ἢ Ἀμbru-
sios. Ἀρχαία πόλις τῆς Φωκίδος, μία τῶν απο-
τελουσῶν τὸ Κοινὸν σύστημα τῶν Φωκίων 22
πόλεων, κειμένη ἐν μικρᾷ κοιλάδι κατὰ τὰ
ΝΑ κράσπεδα τῆς Κίρρως, παρὰ τὸ σημερι-
νὸν χωρίον Διστομόν τοῦ δήμου Διστομίων.
Ἐν τῇ ἀκροπόλει σφύζονται νῦν ἀσχημαντα λει-
ψανα τοῦ διπλοῦ ἐκ μέλανος ἐπιχωρίου λίθου
τείχους, δι' οὗ ὠχυρώσαν τὴν πόλιν οἱ Θη-
δῶνα πόλεμον καὶ τινες ἐπιγραφαί, μαρτυροῦ-
σαι ὅτι ἐτίμαζτο αὐτόθι ὁ Ἀπόλλων, ὁ Δημή-
τηρ καὶ ἡ Κέρη. Ὁ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ
παρόντος αἰῶνος ἐπισκεφθεὶς τὸ Διστομόν Ἀγ-
γλος περιηγητὴς Dodwell ἀναφέρει ὅτι εὗρε
λεῖψανα καὶ τοῦ περιβάλλοντος τήν ἐν τῇ πε-
διάδι κειμένην πύλιν τείχους καὶ ὅτι αἱ πλει-
σταί τῶν οἰκιῶν τοῦ χωρίου ἦσαν ἐκτισμέναι
ἐκ λίθων τοῦ τείχους. [Π.]

Ἀμβῶν, βῆμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κατὰ
τοὺς πρώτους τῆς Ἑκκλησίας αἰῶνας ἀνεγι-
νώσκοντο αἱ περικοπαὶ τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ ἐ-
γένετο ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ ἐπι-
σκοποῦ ἢ τοῦ πρεσβυτέρου ἢ καὶ τινος τῶν λαί-
κων τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἐπισκόπου· ἐφάλλοντο δὲ καὶ
ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ ἁμῶντος, ὡς γίνεται ὅλον ἐκ τοῦ
ἰσχυροῦ κανόνος τῆς ἐν Λαοδικαίᾳ Συνόδου. Ὁ ἁμῶντος
ὑψοῦτο ἐν τῇ καλουμένῃ Σωλῆᾳ (ἰδ. Ἑκκλη-
σια) ἀμέσως πρὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος, εἶχε δὲ δύο
ἀνέδους (κοιλίας), τὴν μὲν ἐξ ἀνατολῶν, δι'
ἣς ἀνέβαινον, τὴν δὲ ἐκ δυσμῶν, δι' ἣς καθήρ-
χοντο· τοῦτον δ' ἔνεκα καὶ ὠνομάσθη ἁμῶντος
ἐκ τοῦ λατινικοῦ ambo. Βραδύτερον, ἰδίως
ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Χρυσόστομου, ὅτε τὸ κή-
ρυγμα προσέλαβε σημασίαν ἀνωτέραν, ὁ ἁμῶντος
ὑψώθη πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ναοῦ, ἐνθα
καὶ νῦν ὑψοῦται, ἵνα κάλλιον ἀκούσθαι ὁ ἱε-
ροκλήρ, μόνῃ δ' ἐπ' αὐτοῦ ἀνάγνωσις γίνεται ἢ
τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ διακόνου. [I.M.]

Ἀμέθυστος καὶ ὁμέθυστος· παραλλαγή
τοῦ χαλαζίου, ἔχουσα ἰσθὺν μισχοταγῆ ἢ ἰνα-
παγῆ καὶ χρώμα ἰσθὺς διαφόρων βαθμῶν, δ-
φειλόμενον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς ὄργαν-

νικὰς οὐσίας (ἐνάνθρακον ὑδρογόνον) διότι
μετὰ πυρῶν (σφυρὰν τὸ ὄρυκτον καθίστα-
ται ἄχρουν. Ἀμέθυστος τριχοειδῆς καλεῖται,
ὅταν ἐμπεριέχῃ λεπτά φυλλάρια σιδηρικοῦ
μαγνητισμοῦ ἢ βελονοσχημοῦ χρυσάλλου
ἄλλων ὄρυκτων. Διὰ πυρῶν αἰσθ. κα-
τασκευάζουσι ψευδὲς τοπαζίον. Εὐρίσκειται
ἐντός κοίλωματων ἀγιάτου καὶ θεωρεῖται ὡς
ἡμιπολύτιμος λίθος, ὅταν ἔχῃ μεγάλην δια-
φάνειαν. Ἐν καθήκον ἀμειψιστοῦ κατεργα-
σμένου τιμᾶται ὀλίγα τινὰ φράγκα. [Κ.Μ.]

Ἀμεινός Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Παλ-
λήνης, οὗ ἡ τριτὴς κατήρξατο πρώτη ἐν Σα-
λαμίνι τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν ναυτικοῦ ἀγῶ-
νος (490 π. Χ.). ἄλλος παρὰ τὸν ἐμῶντων
ἀδελφὸν τοῦ τραγικοῦ Δισχύλου, θετις κατή-
γετο ἐξ Ἐλευσίνος. [Δ.]

Ἀμεινόνων οἰωνῶν τυχεῖν. Πα-
ροιμ. ἐπὶ τῶν μετακινόντων ἐκ κακῶν εἰς
ἀγαθὰ. [Π.]

Ἀμειψίας. Ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κω-
μωδίας σύγχρονος τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐν οἷς
ἐνίκησε· τῷ 424 π. Χ. ὅτε ἡ κωμωδία αὐτοῦ
«Κόννος» ἔλαβε τὰ δευτέραια, προκριθεὶς τῶν
συναγωνιζομένων Ναφελῶν τοῦ Ἀριστοφάνους
καὶ τῷ 415, ὅτε ἐνίκησε πρῶτος διὰ τῶν «Κω-
μαστῶν», δευτέρου γενομένου τοῦ Ἀριστοφ-
άνους διὰ τῶν «Ὀρνιθῶν». Ὁ Ἀριστοφάνης
χλευάζει ἐν Βακχάρῃ τὴν δραματικὴν τέχνην
τοῦ Ἀ., ἐν δὲ ταῖς σπουδαίαις δευτέραις Νε-
φέλαις (στ. 524) μέμφεται τοῖς Ἀθηναίοις
διότι τὰς πρώτας Νεφέλας ἔκριναν παρ' αἰσῶν
ὑποδεστέρας τῶν ἔργων ἀνδρῶν φορτικῶν.
Ἀν' ἡ κρίσις τοῦ μεγάλου ἀντιζήλου τοῦ Ἀ.
εἶναι δικαία ἢ μή, ἀδυνατοῦμεν ν' ἀποφανθώ-
μεν, διότι τὰ περισωθέντα ἀποσπάσματα τῶν
κωμωδιῶν τούτου εἶναι ὀλίγιστα. Γνωσκόμεν
δὲ τὰς ἐπιγραφὰς ἡ μόνον κωμωδιῶν αὐτοῦ
(Ἀποκοτταβίζοντες, Κόννος, Κωμασταί, Μοι-
χοί, Σαπρῶ, Σφενδόνη καὶ Κατεσθίον). Κατὰ
περίεργον σύμπτωσιν ὁ Κόννος τοῦ Ἀ. εἶχε
τὴν αὐτὴν καὶ αἱ Νεφέλαι ὑπέθεσιν, τὴν δια-
κωμώδησιν τοῦ Σωκράτους. [Π.]

Ἀμειψισπορία (Γεωπον.) As-
solement γαλλ. Fruchtfolge γερμ. Ἡ ἐπὶ
τῆς αὐτῆς γῆς διαδοχικὴ καλλιέργεια διαφόρων
εὐτών, ὧν ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ τάξις τῆς διαδο-
χῆς ὁρίζεται οὕτως, ὥστε νὰ χρησιμοποιῶνται
καταλλήλως ὅλα τὰ γεωμεποιητικὰ στοιχεῖα
τοῦ εἰσάφους, νὰ καταλείπηται δὲ τοῦτο ὅρ' ἐ-
κάστου καλλιεργουμένου φυτοῦ ἐν καλῇ διὰ
τὸ διαδεχόμενον αὐτὸ καταστάσει γεωμετήτης
καὶ καθαρότητος ἀπὸ ζιζανίων χορτίνων, ἐπι-
τυγχανομένης καὶ τῆς καταλλήλου διακομῆς
τῶν καλλιεργητικῶν ἐργασιῶν κατὰ τὰς δια-
φόρους εποχὰς τοῦ αἵτους οὕτως, ὥστε μὴτε
οἱ ἐργάται μὴτε τὰ ὑποζύγια νὰ ὑποβέλ-
λωνται ἄλλοτε μὲν εἰς σύντονον ἐργασίαν,
ἄλλοτε δὲ εἰς ἀργίαν. Ἵνα δὲ καθ' ἐν καὶ τὸ

Στριγανί (176) καὶ Τσεβελιάσα (267). [Π.]

Ἀμβρακικός κόλπος, οὕτω καλούμενος ἐκ τῆς Ἀμβρακίας, ὡς ἐκαλεῖτο καὶ Ἀνακτορίς ἀπὸ τοῦ Ἀνακτορίου, ὅπερ ἔκειτο κατὰ τὸ νότιον αὐτοῦ παράλιον, ὃ νῦν κόλπος τῆς Ἀρτας. Τὸ στόμα αὐτοῦ ἔχει εὖρος μικρότερον χίλιου μαστροῦ, εἶνε δὲ ἡ θάλασσα ὡς τὸ πλεῖστον ἀβαθὴς οὕτως, ὥστε μόνον μικρὰ ἀτμολοία δυνάμει νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν κόλπον. Τὴν ἀνατολικὴν τοῦ κόλπου χώραν κατέχουσιν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ Ἀμφιλοχοί, ἔχοντες κατὰ τὰ παράλια τὴν Ἰδομένην, τὰς Ὀλύμπας καὶ προσγειώτερον τὸ Ἄργος, τὴν δὲ βορείαν ἀκτὴν οἱ Ἀμβρακιῶται, ἔχοντες κατὰ τὸν κόλπον λιμένα τὸν Ἀμβρακίον, τὴν δὲ νοτίαν οἱ Ἀκαρῶνες. Ἡ τελευταία πρὸς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου προσεκτείνουμένη ἄκρα τῆς Ἀκαρναντίας εἶνε τὸ Ἀκτίον τῶν ἀρχαίων, ἡ σημερινὴ Πούντα. [Α.]

Ἀμβροίτις. Πορτογαλικὸν διχμέρισμα κατὰ τὴν παράλιον τῆς Κάτω Γουινέας μεταξὺ τοῦ Ζαῖρ καὶ τοῦ ποταμοῦ Δ. ἡ Ἀόγε, εἰς οὗ τὰς ἐκβολὰς κεῖται ἡ ὁμών. πρωτεύουσα (Ὁ πόρτο δὲ Δ.). Ὑπνίσταται εἰς τὴν διοικητὴν τῆς Ἀγγόλας. [Π.Π.]

Ἀμβροῦς (Ambros). Ἰσπανὸς κτηνίατρος (1686), συγγραφεὺς πέντε σπουδαίων κτηνιατρικῶν συγγραμμάτων ἡτοί «περὶ τῆς φυσιολογίας καὶ παθολογίας τῶν ζώων», «περὶ τοῦ εὐρου», «περὶ τοῦ σφυγμοῦ», «περὶ φαρμακολογίας καὶ περὶ θεραπευτικῆς». [Γ.Ν.Π.]

Ἀμβροσία. Συνήθως οὕτω καλεῖται ἡ τροφή τῶν θεῶν, Νέκταρ δὲ τὸ ποτὸν αὐτῶν παρὰ τισιν ὁμοίως ποιηταῖς (Σαπφώ, Ἀλκιμάν, Ἀναξάνδριδης) καλεῖται τὰν ἀπαλιν Νέκταρ μὲν ἡ στερεὰ τροφή, Ἀ. δὲ τὸ ποτὸν. Ὁ γευόμενος Ἀμβροσίας ἡ διὰ ταύτης ἀλειφόμενος καθίσταται ἀθάνατος, διὰ τῆς Ἀ. οἱ νεκροὶ προσφύλλασσονται ἀπὸ τῆς σήψης, θεραπεύονται τῶν τραυματικῶν αἱ πληγαί, χροιάμηναι δ' αἱ θνήσκουσι μὲν γίνονται περικαλλέστεραι, αἱ θεαὶ δὲ διατηροῦσιν ἀμάραντον τὸ ἐκυστὶν κάλλος. Ἐν ἀρίστη μονογραφίᾳ περὶ Νέκταρος καὶ Ἀ. ὁ γερμανὸς μυθολόγος Ρόσσερ κατέδειξεν ὅτι ἀμφότερα εἶναι μυθικαὶ παραστάσεις τοῦ μέλιτος, ὅπερ κατὰ τὰς δοξασίας τῶν ἀρχαίων κατέπιπτεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὰ φυτὰ ὡς δρόσος (ἀερόμελι, δροσόμελι) καὶ ὅπερ ἐτρώγετο μὲν ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ἐπίνετο δὲ μεταποιούμενον εἰς μεθυστικὸν ποτὸν (μελίκρατον, ὑδρόμελι). Βλ. W. H. Roscher, Nektar und A. Lpz. 1883. — Ἑλληνικοὶ τινες μῦθοι ἀναφέρονται καὶ εἰς προσωποποιάν τῆς Ἀ., τὴν Ἀ. μίαν τῶν Ὑάδιον καὶ τῶν Δωδωνίδων νομῶν, θυγατέρα τοῦ Ἀτλαντος καὶ τῆς Πληγόνης, τροφὸν τοῦ Διόνυσου, μεταμορφωθεῖσαν εἰς ἄμπλον. Ἀπαρράλλακτως ἐν τοῖς Βέδαις προσωποποιεῖται ὁ Σόμα, τὸ ἐκ χυμοῦ φυτῶν καὶ γάλακτος παρα-

σκευαζόμενον μεθυστικὸν ποτὸν, οὗ πολλὴ ἡ ἡσυχία ἐπίνετο ἐν τῇ παλαιότητι τῶν Ἰνδῶν λατρείᾳ, θεωρουμένου ὡς ποτοῦ τῶν θεῶν καὶ θαυμασίας παννικίας. (Βλ. καὶ Ἀμριταμ.) [Π.]

— (Β ο τ.) καὶ Ἀμβροσιώδη. Βλ. Σύνθετα.

Ἀμβροσιανὴ βιβλιοθήκη. Ἰδιωτική ἐν Μεδιολάνοις βιβλιοθήκη, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Φρειδερίκου Βαρρομαίου τῷ 1602. Ἐχει νῦν περὶ τὰς 160 000 ἐντόπων καὶ 8 000 χειρογράφων, ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ πολὺταινιες παλιμψηφιστοὶ κώδικες. Ἐν τοῖς κειμηλίοις τῆς βιβλιοθήκης ταύτης καταλέγονται πλὴν ἄλλων καὶ 6 λεγόμεναι Ἀτλαντικαὶ κώδιες, περιέχον συλλογὴν σχεδίων αὐτογράφων τοῦ Λεονάρδου δα Βιγγι, χειρόγραφον τι τοῦ Ὀμήρου ἀτελές, καὶ ἕτερον τοῦ Βιργιλίου μετὰ σημειώσεων τοῦ Πιττρίρχα. Ἐν τῇ καταστάσει τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχει πινυκοδόχη καὶ μουσεῖον περιέχον χαλκὰ καλλιτεχνήματα καὶ τινα γλυπτικὰ ἔργα τοῦ Θεοδόλδου. [Π.]

Ἀμβροσινία (Β ο τ.). Βλ. Ἀρώδη.

Ἀμβρόσιος, ἄγιος, εἰς τῶν ἐπιφανέστατων πατέρων τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, γεννηθεὶς περὶ τὸ 340 ἐν Τριβέρι ἐκ πατρὸς ἐκπαρχοῦ τῶν Γαλλῶν (praefectus Galliarum). Μετέλθων τὸ πρῶτον ἐπὶ τινα χρόνον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ συνήγερου ἐν Μεδιολάνῳ ἐγένετο ἐπεὶ διοικητὴς τῆς Λιγυρίας καὶ Αἰμυλίας, ὧν πρωτεύουσα ἦτο τὸ Μεδιολάνον. Καίτοι ἦτο εἰσέτι κατηχούμενος καὶ ἀδελφειότης, ἀλλ' ὅμως ἐξελέχθη ὁμοφώνως ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπίσκοπος Μεδιολάνων ἕνεκα τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ οὕτω τῇ λ' νοεμβρίου τοῦ 374 ἐβαπτίσθη, τῇ δὲ ζ' δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους προεχειρίσθη ἐπίσκοπος. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν ὄρθον ἐπώλησεν ἅπαν τὴν μεγάλην αὐτοῦ περιουσίαν καὶ διενημεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς, ἐπεβόη δὲ εἰς μελέτας θεολογικὰς, ἔκτισεν ἀσκητικόν. Μετὰ δυνάμειος ὑπερήσπισεν τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ κατὰ τῶν Ἀρειανῶν ἐν βραχείᾳ δὲ διαστήματι ἡ αἵρεσις τῶν Ἀρειανῶν οὐδένα πολίτην εἶχε πλέον θραδὸν ἐν Μεδιολάνοις. Ἐπιτυχῶς ὡσαύτως κατεπολέμησε τὴν Κόνιντον Ἀδρήλιον Σύμμαχον, τὸν τότε τῆς Ῥώμης διοικητὴν. Θελήσαντα διὰ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἐν Ῥώμῃ καταπίπτουσαν εἰδωλολατρείαν. Μετὰ τὴν γενημένην ἐν Θεσσαλονίκῃ σφαγὴν τῶν χριστιανῶν ὁ Ἀμβρόσιος ἐκτακτικὸν ἐπεδείξατο παρηρησίαν, παρακωλύσας τὸν Θεοδοσίον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πρὶν ἢ μετανοήσῃ ὅπερ καὶ ἐπραξεν ὁ Θεοδοσίος. Ὁ Ἀμβρόσιος ἀπέθανε τῇ 4 Ἀπριλίου 395. Ἐν τοῖς δογματικοῖς αὐτοῦ συγγραμμασιν ἔχεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν ἐλλήνων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἐν δὲ τῇ ἡθικῇ διδασκαλίᾳ (De officiis ministrorum, ἐκδ. Krabinger 1867)

ἠκολούθησε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κικέρωνος περὶ καθηκόντων. Μεγάλῃν ἐξήγησεν ἐν τῇ δουτικῇ Ἑκκλησίᾳ ἐπιτροπὴν ἣ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη διακρίσις μεταξὺ γενικίων καὶ τελειωμένων καθηκόντων, ἐν οἷς ὁ Ἀμβρόσιος καταλέγει καὶ τὴν ἀγαρίαν. Ἰδίᾳ ἐμερίμνησεν ὁ Ἀμβρόσιος περὶ τῆς λειτουργίας καὶ τῆς λατρείας διὰ τῶν ὕμνων δ' αὐτοῦ ἐγένετο ὁ πατὴρ τῆς λατινικῆς ὑμνολογίας. Εἰς τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Βενεδικτίνων 1686—90, τόμ. 2, καταλέγονται καὶ τινὰ μὴ γνησία. Ἰδε Baunard, Histoire de St. Ambroise, Paris 1871. [I.M.]

Ἀμβροῦν (Embruu). Ὁχυρὰ πόλις ἐν τῇ γαλλικῇ νοτιῇ τῶν ἄνω Ἀλπεῶν, πρωτ. ἐπαρχίας, ἔχουσα 3 287 κατ. (1870). [Π.Π.]

Ἀμβρωσιος ἢ Ἀμβρόσιος ἢ Ἀμβρουσιος. Ἀρχαία πόλις τῆς Φωκίδος, μία τῶν ἀποτελευσάντων τὸ Κοινὸν σύστημα τῶν Φωκίων 22 πόλεων, κειμένη ἐν μικρᾷ κοιλάδι κατὰ τὰ ΝΑ κρᾶσπεδα τῆς Κίρφωος, παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Διστομον τοῦ δήμου Διστομίων. Ἐν τῇ ἀκροπόλει σώζονται νῦν ἀσκήματα λείψανα τοῦ διπλοῦ ἐκ μέλανος ἐπιχωρίου λίθου τείχους, δι' οὗ ἐκχυρώσαν τὴν πόλιν οἱ Θηβαῖοι κατὰ τὴν πρὸς τὸν Φίλιππον τὸν Μακεδόνα πόλεμον καὶ τινες ἐπιγραφαί, μαρτυροῦσαι ὅτι ἐτιματο αὐτοῖσι ὁ Ἀπόλλων, ἡ Δημήτηρ καὶ ἡ Κόρη. Ὁ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐπισκεφθεὶς τὸ Διστομον Ἀγγλος περιηγητὴς Dodwell ἀναφέρει ὅτι εὗρε λείψανα καὶ τοῦ περιβάλλοντος τὴν ἐν τῇ πεδιάδι κειμένην πόλιν τείχους καὶ ὅτι αἱ πλείους τῶν οἰκιῶν τοῦ χωρίου ἦσαν ἐκτισμέναι ἐκ λίθων τοῦ τείχους. [Π.]

Ἀμβων, βῆμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου κατὰ τοὺς πρώτους τῆς Ἑκκλησίας αἰῶνας ἀνεγινώσκοντο αἱ περικοπαὶ τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ ἐγένετο ἡ ἐρμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ καὶ τινος τῶν λαϊκῶν τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἐπισκόπου· ἐφάλλοντο δὲ καὶ ὕμνοι ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος, ὡς γίνεται ὁρῶν ἐκ τοῦ ἰθ' κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου. Ὁ ἁμβων ὕψους ἐν τῇ καλουμένῃ Σιωλέᾳ (ἰδ. Ἑκκλησία) ἀμέσως πρὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος, εἶχε δὲ δύο ἀνόδους (κοχλίας), τὴν μὲν ἐξ ἀνατολῶν, δι' ἣς ἀνέβαινον, τὴν δὲ ἐκ δυσμῶν, δι' ἣς κατήρχοντο· τούτου δ' ἕνεκα καὶ ὠνομάσθη ἁμβων ἐκ τοῦ λατινικοῦ ambo. Βραδύτερον, ὁἷως ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Χρυσόστομου, ἔτε τὸ κήρυγμα προσέλαβε σημασίαν ἀνωτέραν, δ' ἁμβων ὑψώθη πρὸς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ναοῦ, ἐνθα καὶ νῦν ὑψοῦται, ἵνα κάλλιον ἀκούηται ὁ ἱεροκήρυξ, μὲν δ' ἐπ' αὐτοῦ ἀνάγνωσις γίνεται· ἡ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ διακόνου. [I.M.]

Ἀμέθυστος καὶ ἀμέθυστος· παραλλαγή τοῦ χαλαζίου, ἔχουσα ἰσὺν μισγοπαγῆ ἢ ἰνοπαγῆ καὶ χροῖμα ἰδίως διαφόρων βαθμῶν, θεωρούμενον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς ὄργανον

νικῆς οὐσίας (ἐνάνθρακον ὑδρογόνον)· διότι μετὰ πυρῶσιν ἰσχυρὰν τὸ ὄργανον καθίσταται ἄχρουν. Ἀμέθυστος τριχοειδὲς καλεῖται, ὅταν ἐμπεριέχῃ λεπτά φυλλάρια σιδηρικοῦ μακμαρυγίου ἢ βελονοσχημοῦς κρυστάλλου ἄλλων ὄργανων. Διὰ πυρῶσεως ἀμεθ. κατασκευάζουσι ψευδὲς τοπάκιον. Εὐρίσκεται ἐντός κοίλωμάτων ἁγίου καὶ θεωρεῖται ὡς ἡμιπολύτιμος λίθος, ὅταν ἔχῃ μεγάλην διαφάνειαν. Ἐν καράτιον ἀμεθυστου κατατετρασμένου τιμᾶται ὡς τινα πράγμα. [Κ.Μ.]

Ἀμεινείας Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Παλλήνης, οὗ ἡ τριτὴρὴς κατήρξατο πρώτη ἐν Σαλαμίνι τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν ναυτικοῦ ἀγῶνος (490 π. Χ.). ἄλλος παρὰ τὸν ἐμῶνυμον ἀδελφὸν τοῦ τραγικοῦ Ἀίσχυλου, ὅστις κατήγετο ἐξ Ἐλευσίνος. [Α.]

Ἀμεινόνων οἰωνῶν τυχεῖν. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μεταδιδόντων ἐκ κακῶν εἰς ἀγαθὰ. [Π.]

Ἀμειψία. Ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμωδίας σύγχρονος τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐν οἷς ἐνίκησε· τῇ 421 π. Χ., ὅτε ἡ κωμωδία αὐτοῦ «Κέννος» ἔλαβε τὰ δευτέραια, προκρίθῃσα τῶν συναγωνιζομένων Νεφέλων τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τῇ 415, ὅτε ἐνίκησε πρῶτος διὰ τῶν «Κωμωκτῶν», δευτέρου γενόμενου τοῦ Ἀριστοφάνους διὰ τῶν «Ὀρνιθῶν». Ὁ Ἀριστοφάνης χλευάζει ἐν Βατραχίᾳ τὴν δραματικὴν τέχνην τοῦ Ἀ., ἐν δὲ ταῖς σοφισμέναις δευτέραις Νεφέλαις (στ. 524) μέμνεται τοῖς Ἀθηναίοις διότι τὰς πρώτας Νεφέλας ἐκρίναν παρ' ἄξιαν ὑποδεστέρας τῶν ἔργων «ἀνδρῶν ρορτικῶν». Ἄν ἡ κρίσις τοῦ μεγάλου ἀντιπάλου τοῦ Ἀ. εἴναι δίκαια ἢ μὴ, ἀδυνατοῦμεν ν' ἀποφανθῶμεν, διότι τὰ περιωθέντα ἀποσπασματα τῶν κωμωδιῶν τούτου εἶναι ὀλίγιστα. Γινώσκουμεν δὲ τὰς ἐπιγραφὰς 7 μόνον κωμωδιῶν αὐτοῦ (Ἀποκοτταδίζοντες, Κέννος, Κωμωκταί, Μοιχοί, Σατρώ, Σπενδόνη καὶ Κατεσθίων). Κατὰ περισπῶν σύμπτωσιν ὁ Κέννος τοῦ Ἀ., εἶχε τὴν αὐτὴν καὶ αἱ Νεφέλαι ὑπέδειν, τὴν διακωμώδησιν τοῦ Σωκράτους. [Π.]

Ἀμειψισπορία (Γεωπον.) Assolement γαλλ. Fruchtfolge γερμ. Ἡ ἐπὶ τῆς αὐτῆς γῆς διαδοχικῇ καλλιέργειᾳ διαφόρων φυτῶν, ὧν ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ τάξις τῆς διαδοχῆς ὁρίζεται οὕτως, ὥστε νὰ χρησιμοποιοῦνται καταλλήλως ὅλα τὰ γονιμοποιητικὰ στοιχεῖα τοῦ ἔδαφους, νὰ καταλείπηται δὲ τοῦτο ὑπ' ἐκάστου καλλιεργουμένου φυτοῦ ἐν καλῇ διὰ τὸ διαδεχόμενον αὐτὸ κατὰστάσει γονιμότητος καὶ καθαρότητος ἀπὸ ζιζανίων χόρτων, επιτηγανωμένης καὶ τῆς καταλλήλου διακομῆς τῶν καλλιεργητικῶν ἐργασιῶν κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους οὕτως, ὥστε μήτε οἱ ἐργάται μήτε τὰ ὑποζύγια νὰ ὑποδαλῶνται ἄλλοτε μὲν εἰς σύντονον ἐργασίαν, ἄλλοτε δὲ εἰς ἀργίαν. Ἵνα δὲ καθ' ἐν καὶ τὸ

αὐτὸ ἔτος καλλιεργῶνται πάντα τὰ φυτὰ, ἀ-
τινα πρόκειται νὰ διαδεχθῶνται ἄλληλα, ἢ ὅλη
ἐκτασις τοῦ κτήματος διαιρεῖται εἰς τμήματα
ἰσάριθμα πρὸς τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ καὶ ἑ-
κάστον τούτων καλλιεργεῖται διαδοχικῶς εἰς
ἑκάστον τῶν τμημάτων. Ὁ ἀκόλουθος πίναξ
παρίσθῃ τεταρτοετῇ ἀμειψισπορίαν (ὑπάρχει
καὶ διετής καὶ τριετής καὶ πολυετής), καθ' ἣν
ἑκάστον μὲν τμήμα κατέχεται ἐτησίως ὑφ' ἑνὸς
τῶν τεσσάρων φυτῶν κατὰ διαδοχικὴν τάξιν
ὀρισμένην συμμόνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ἐ-
πιωφελοῦς καλλιεργείας, καθ' ἑκάστον δ' ἔτος
καλλιεργεῖνται καὶ τὰ τέσσαρα φυτὰ τῆς ἀ-
μειψισπορίας, ἐπιτυγχανομένης διὰ τῆς καλ-
λιεργητικῆς ποικιλίας οὐ μόνον τῆς καταλ-
ήλου καθ' ὅλον τὸ ἔτος διὰ διανομῆς τῶν
γεωργικῶν ἐργασιῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποσο-
δήσεως πάσης κρίσεως, ἥτις ἠθέλην ἐπέλθει,
καλλιεργούμενον ἐνὸς μόνου εἴδους, ἐν ᾗ πε-
ριπτώσει τοῦτο κατεστρέφετο ἐξ ἀτμοσφαιρι-
κῆς ἢ ἄλλης τινὸς ἐπηρείας.

Ἔτος	Τμήματα			
	Α	Β	Γ	Δ
Ἔτος 1ου	Γαϊάριον	Σιτῆρα	Τριφύλλιον	Σιτῆρα
" 2ου	Σιτῆρα	Τριφύλλιον	Σιτῆρα	Γαϊάριον
" 3ου	Τριφύλλιον	Σιτῆρα	Γαϊάριον	Σιτῆρα
" 4ου	Σιτῆρα	Γαϊάριον	Σιτῆρα	Τριφύλλιον

[Γ.Δ.Σ.]

Ἀμελαγχές (Βοτ.) Βλ. Μηλεώδη.

Ἀμελανὸς (Ameland). Νῆσος ἐν τῇ
Β θαλάσῃ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Δυτ. Φρη-
σίας καὶ εἰς τὴν Ὀλλανδικὴν ἐπαρχίαν τῆς
Φρησλάνδης ἀνήκουσα. ἔχει ἐκτασιν 6060
τ. ἑκατομ. τρία χωρία καὶ 2200 κατ. [Π.Π.]

Ἀμέλεια (Negligentia, de-
sidia, culpa) δηλοῖ ἐν τῇ νομικῇ τῆς
λέξεως σημασίαν τὴν παρὰ παντὸς ἐχέφρονος
προσώπου παράλειψιν τῆς προσήκουσας προ-
νοίας καὶ προσοχῆς, ἥς ἕνεκα προήλθεν οἷα δῆ-
ποτε βλάβη. Τὴν εὐθύνην τῆς τοιαύτης βλάβης
φέρει ὁ ἀμελής, ὡς ἐμμέσως ἐκ τῆς βου-
λήσεως αὐτοῦ πηγάζουσης, διότι, ἂν ἐκ τῆς
κοινῆς πείρας ὀδηγούμενος μετὰ περισκέψεως
ἐνῆργει, ἡδύνατο ν' ἀποτρέψῃ αὐτήν. Ἡ ἀμέ-
λεια διακρίνεται ἐν τῷ ἀστικῷ δικαίῳ κατὰ
λόγον τοῦ βαθμοῦ αὐτῆς εἰς μεγάλην ἀμέ-
λειαν (culpa lata) καὶ εἰς ἐλαφρὰν ἀμέλειαν
(culpa levis). Μεγάλη ἀμέλεια ὑπάρχει,
ὅταν δὲν καταβάλληται ἡ προσοχή, ἣν καὶ οἱ
κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων παρέχουσι, «τὸ μὴ νο-
εῖν ὁ πάντες νοοῖσιν», ἢ ὅταν δὲν καταβάλλη-
ται ἐν ταῖς ἄλλοτρίαις ὑποθέσεσι τὴν προσο-
χὴν, ἣν ἐν ταῖς ἰδίαις παρέχει (culpa in
concreto). Ἡ μεγάλη ἀμέλεια ἐν ταῖς συμ-
βάσεσιν ἐξομοιοῦται τῷ δόλῳ. Ἐλαφρὰ ἀμέ-
λεια (culpa levis) ὁρίσεται, ὅταν δὲν πα-
ρέχεται ἡ ἐπιμέλεια συνετοῦ οἰκοδεσπότου
(culpa in abstracto). — Ἡ ἀμέλεια κατὰ

τὸν ἀστικὸν νόμον παράγει δικαίωμα ἀποζη-
μιώσεως τοῦ βλαπθέντος κατὰ τοῦ ὑπαίτιου
πρὸς ἀνθρώπῳ τῆς προσγενομένης βλάβης.
Κατὰ τὴν ποινικὴν νόμον ἡ ἀμέλεια συν-
πάγει τὴν τιμωρίαν τοῦ ὑπαίτιου καθ' ἃς
περιπτώσεις εἰδικῶς ὀρίζεται ἐν αὐτῇ. Τὰ δὲ
ἐξ ἀμελείας προσβλὴν ἀδικήματα χαρακτηρίζεται
ὡς πλημμελήματα. (Π. Ν. ἄρθρ. 38, 43). [Κ.Ν.Κ.]

Ἀμελέττητα (Βοτ.) Βλ. Κουσκοῦτα.

Ἀμελησαγούρας Βλ. Μελησαγούρας.

Ἀμελῖα (ἡ ἀρχαία Ἀμερία). Πολί-
γνη καὶ ἀπὸ τοῦ 310 μ. Χ. ἔδρα ἐπισκόπου
ἐν τῇ Ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Περουσίας. ἔχει
καλῶς διατηρούμενα κυκλωπεῖα τείχη καὶ
5502 κατ. (1881). Ὁ δῆμος, 9004 κατ. [Π.Π.]

Ἀμελιέ - λε - μπαίν (Amelie-les-
bains). Θεσιπηγὴ νατρώδης, ἀσθενῆς (θερμ.
ἀπὸ 36°—61°), ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τῶν ἀνα-
τολικῶν Πυρηναιῶν, ἐνέχουσα κατὰ λίτρον 0,04
γρ. θειωδους νατρίου καὶ συχναζομένη τὴν
χειμῶνα ὑπὸ διαβητικῶν. Κλίμα ἥπιον, ἀλλ'
εὐμετάβλητον. Καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ὥρας τοῦ
ἔτους γίνεται ἐπὶ τόπου χρήσις τῶν ἱαματι-
κῶν τούτων ὑδάτων, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀπὸ 15 Μαΐου
μέχρι 15 Ὀκτωβρίου. Παραγγέλλονται πρὸς
χρονίας παθήσεις τῶν τε ἀναπνευστικῶν ὁρ-
γάνων καὶ τοῦ δέρματος, τὴν λανθάνουσαν
σύφιλιν, τοὺς ρευματισμούς, κ.λ. Ὑπάρχουσι
τρία ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα. [Β.Π.]

Ἀμέλιος. Στωϊκὸς καὶ ἔπειτα νεопλα-
τωνικὸς φιλόσοφος, ἀκμᾶσας περὶ τὰ τέλη τοῦ
τρίτου μ. Χ. αἰῶνος. Τὸ ἀληθές αὐτοῦ ὄνομα
ἦτο Γεντιλιανός, μετωνομάσθη δέ, ὡς λέγε-
ται, Ἀμέλιος ἕνεκα τῆς τελείας αὐτοῦ ἀπα-
θείας καὶ ἀμελείας τῶν ἐγκοσμιῶν. Ἀποσκίρ-
τήσας ἀπὸ τῆς Στοᾶς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν
τῶν ἔργων τοῦ Νομηγνίου μετέβη εἰς Ῥώμην
πρὸς ἀκρόασιν τοῦ Πλωτίνου, τοῦ ὁποῦ ἀνε-
δαίχθη ὁ ἐπιφανέστατος τῶν μαθητῶν. Ἀν πι-
στεύσωμεν τὸν Πορφύριον, ὁ ἀριθμὸς τῶν प्रा-
γματείων, τὰς ἐποίας συνεγραψεν ὁ Ἀμέλιος
περὶ παντοίας φιλοσοφικῆς ὕλης, ὑπερέβη τὰς
ἑκατόν. Ἐκ τούτων οὐδὲν ἄλλο διασώθη πλὴν
τῶν ἐν τῇ «Εὐαγγελικῇ Προπαρά-
σκειῃ» τοῦ Εὐσεβίου εὐαριθμῶν ἀποσπα-
σμάτων, τῶν ἐποίων ἡ ἀξία ἀποδεικνύει μέ-
γλην τὴν ἐκ τῆς ἀπωλείας τῶν ἔργων τοῦ
Ἀμελίου ζημίαν τῆς φιλοσοφίας. [Ρ.]

Ἀμελίου δίκη (Ἀρχαιολ.). Παρ'
Ἑσυχίου εὐρεται ὁ ἐξῆς ἐρισμός. «Ἀμελίου,
ζήμιου δίκη». Οὐδαμῶς δὲ ἄλλοθι γίνε-
ται εἰδικωτέρα μνεία περὶ τῆς δίκης ταυτέως
καὶ ἐπομένως ἀδήλον ἐκ τίνος νομικῆς σχέ-
σεως ἐπήγαγεν ἡ περὶ ἀποζημιώσεως αὐτῇ ἕ-
νεκα ἀμελείας ἀγωγή. Ἐξ ὧν ἔμως γινώ-
σκομεν περὶ ἐτέρας παρεμφεροῦς αὐτῇ ἀγαωρ-
γίου δίκης (βλ. λ.), ἥτις πιθανῶς ἡγερέτο
ὑπὸ τοῦ δεσπότου κατὰ τοῦ μισθωσαμένου

ἀγρὸν καὶ ἀνέργαστον καὶ ἀγεωργήτον αὐτὸν καταλιπόντος, εἰκάζομεν ὅτι καὶ ἡ προκειμένη δίκη ἀντικειμένην εἶχεν ἀποζημίωσιν ἐνεκα τῆς ἐπὶ τὰ χεῖρα μετατροπῆς τοῦ μισθωθέντος πράγματος ἐξ ἀμελείας τοῦ μισθωσμένου. (Meier und Schoemann σ. 727. ἐκδ. Α. Wachsmuth. Hellen. Alterthumskunde. II. 234. 103). [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἄμελν. (Hameln). Πρωτ. ὁμων. νομοῦ ἐν τῇ πρωτοτικῇ Ἀννύδερ, 40 χμ. ΝΔ τῆς πόλεως ταύτης. παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἄμελ καὶ Βέζερ, ἐν ζευγνύει ἐκεῖ κρεμαστή γέφυρα. Κἀτ. 11 830 τῇ 1885. Ὁ νομὸς Ἄ. ἔχει ἐμβαδὸν 640 τχμ. καὶ 49 346 κατοίκους (1885). [Π.Π.]

Ἀμελοῦς γωνία. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ῥαθυμῶς καὶ ἀργῶς καθήμενων. [Π.]

Ἀμένους (Αἴγυπτ. Ἀμέντη), ὁ Ἄδης τῶς ἀρχαίων Αἰγυπτίων. Ἐν αὐτῇ ἐδικάζετο ὁ νεκρὸς ὑπὸ 42 δικαστῶν, ὧν προεκάθητο ὁ Ὅσιρις, καὶ ἂν μὲν ἦτο δίκαιος, μετέβαιναν εἰς τὴν χώραν τῶν Μακάρων, ἂν δ' ἦτο ἀνάξιος τοιαύτης ἀμοιβῆς, ἐπανήρχιζε τὴν τριχίμητὴ ἐν τῇ γῇ ὑπὸ διαφόρους μαρσῶς περιόδον. [Π.]

Ἀμένωφες βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὴν τρίτην π. Χ. χιλιετηρίδα, ἐρ' οὐ κατασκευάσθη ὁ πολυθρόνλος λαβύρινθος καὶ ἡ τεχνητὴ λίμνη, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον λίμνην τοῦ Μοίριος, κατέχουσα μέρος τοῦ σημερινοῦ Πικριόμου. [Α.]

Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον. Παροιμ. ἐπὶ τῶν τάχιστα ἐκτελουμένων. Λατ. dictum factum. Ἐν Ὀμηρ. ἕμν. εἰς Ἦρω. 46 φέρεται: τὸ πρῶτον ἄμ' ἔπος τε καὶ ἔργον ἐμήθεστο. [Π.]

Ἀμερία. Βλ. Ἀμελία.

Ἀμερικανικαὶ ἀρχαιοότητες.

Πάντα καθόλου τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης καὶ τοῦ βίου τῶν οἰκούντων τὴν Ἀμερικὴν ἐθνὴν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἡπείρου ταύτης ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων. Διακρίνονται δ' αἱ Ἀ. ἀρχ. εἰς τρεῖς μεγάλας κατηγορίας, ὧν ἐκάστη ἐλέγχει διάφορον κατάστασιν πολιτισμοῦ, ἥτοι εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας τῆς Βορείου, εἰς τὰς τῆς Μέσης καὶ εἰς τὰς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἀπλοῦστα καὶ σχετικῶς καὶ ἥμισυ προηγμένον πολιτισμὸν ἐλέγχοντα εἶναι τὰ ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ μνημεῖα. Εἶναι δὲ ταῦτα κατὰ τὸ πλεῖστον τεχνητοὶ κολῶνοι (mounds), ἢ περίβολοι (enclosures), πρὸς δὲ ἔργα τινὰ οδοποιίας καὶ γεφυροποιίας. Οἱ κολῶνοι καὶ οἱ περίβολοι εἶναι πολυπληθέστατοι. Ἐν μόνῃ τῇ πολιτείᾳ Ὀχίω παρατηρήθησαν μέχρι τοῦδε 10 000 κολῶνοι καὶ 1500 περίβολοι ἱκανοὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν εὐρύνονται καὶ ἐν εὐφόροις κοιλάσι παρὰ τὰς ἐκβολὰς ποταμῶν. Ἐν τισι τῶν κολωνῶν ἀνασκαφῶν εὐρέθησαν ἀνθρώπινα

δοτὰ, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ἦσαν ἐκεῖ τάφοι καὶ ὅτι ἴσως συνεθίζον καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ ὡς οἱ παλαιότεροι Ἕλληνες νὰ καλύπτωσι τοὺς νεκροὺς διὰ τεχνητῶν λόφων χώματος. Ἀλλὰ πλὴν τῶν ἔργων τούτων, ὧν τινα διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν εἶναι ἄξια θαυμασμοῦ, περιετρώθησαν καὶ ἄλλα τινὰ λείψανα, εὐρισκόμενα ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Μισσισιππὴ διαρροισμένη χώρᾳ καὶ ἀποδεικνύοντα ὅτι ἡ χώρα αὕτη κατοικεῖτο τὸ πάλαι ὑπὸ ἐθνῶν προηγμένων εἰς τὸν πολιτισμὸν πολλῶν μᾶλλον τῶν σημερινῶν αὐτοχθόνων. Εἶναι δὲ ταῦτα ἀγγεῖα κεράμεια, ὧν καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὰ ποικίλματα εἶναι κομψὰ, κεράμεια ἢ λίθινα κεκκοσσύριγγες ἐν σχῆματι ἀνθρωπίνων κεφαλῶν ἢ ζώων καὶ ἀργυρὰ ἢ χαλκὰ ὄπλα καὶ σκευή.

Μεῖζονα ἀνάπτυξιν πολιτισμοῦ μαρτυροῦσι τὰ μνημεῖα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, μάλιστα δὲ τὰ εὐρισκόμενα ἐν τῇ περιουσίᾳ τοῦ παλαιοῦ κράτους τῶν Ἰγκας (ἥτοι τῆς Περούβιας, τῆς Βολιβίας καὶ τοῦ Κουίτου). Τὰ ἀξιολογώτατα τούτων εἶναι: τὰ ἐρεσμία νουστίνος τῶν Ἰγκας ἐν τῇ νήσῳ Τιτικάκα ἐν τῇ ἐμυώνυμῳ λίμνῃ τὰ λείψανα τοῦ μεγίστου πάντων τῶν ἐν Ἀμερικῇ νῶν τοῦ ἐν Παχκαμάκ παρὰ τὴν Λίμαν' καὶ τὰ πολλὰ καὶ σφαιροειδῆ θυσιαστήρια, οἱ τάφοι καὶ τάνακτορα τῶν Ἰγκας. Κοινὸν τῶν οἰκοδομημάτων τούτων γνώρισμα εἶναι τὸ πυραμιδοειδὲς σχῆμα τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων. Τὰ δ' ἐν τῇ νήσῳ τῆς Τιτικάκας εὐρισκόμενα γλυπτικὰ ἔργα, ἅτινα κρίνονται ὡς ἄριστα πάντων τῶν ἐν Περούβιᾳ εἶναι μὲν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐξεργασμένα, ἀλλ' ἄτεχνα καὶ ψυχρὰ· διότι οἱ τεχνίται ἠκολούθουν ὠρισμένους τύπους καὶ περιορίζοντο εἰς μόνον τὸ διάγραμμα τοῦ ἀνθρώπινου σώματος, ἀδυνατούντες νὰ παραστήσωσι τὰς κινήσεις καὶ τὰς λεπτομερείας αὐτοῦ. Ἀτεχνὰ ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ ἐκ μιτῶν γλυπτικὰ ἔργα. Τούτων δὲ ἱκανῶς θαυμαστὰ τὰ ἔργα τῆς οδοποιίας καὶ τῆς ἐχυρωτικῆς.

Ἀλλὰ τὰ περιεργότατα καὶ σπουδαιότατα μνημεῖα τῆς ἀμερικανικῆς τέχνης εὐρίσκονται ἐν τῇ Μέσῃ Ἀμερικῇ, ἐν τῷ παλαιῷ Μεξικῷ καὶ ἐν Γουαταῖν. Βίαι δὲ ταῦτα κυρίως ἀρχιτεκτονικὰ καὶ γλυπτικὰ ἔργα καὶ ἐχυρώματα. Καίτοι δὲ πάντα καθόλου φέρουσι σχεδὸν τὸν αὐτὸν τύπον, διακρίνουσιν ὅμως ἐκ τούτων οἱ περὶ τὴν ἀμερικανικὴν ἀρχαιολογίαν ἐντερεῖς δύο περιόδους τέχνης, τὴν παλαιότεραν, καὶ τὴν ἀστεικὴν. οὕτω κληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κρατοῦντος ἐν Μεξικῷ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατακτήσεως ἔθνους τῶν Ἀστέκων. Τὰ ἀξιολογώτατα τῶν σωζομένων μνημείων εἶναι ναοὶ καὶ ἐχυρώματα. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτῶν εἶναι στερεωτάτη, οὐχὶ δ' ἡμιερὸς φιλοκαλίας τινός, μαρτυροῦσης ἱκανῶς πρὸς τὴν τέχνην. Τὰ δὲ σχῆμα αὐτῶν εἶναι συνήθως πυραμιδοειδῆ. Ἐν

τοῖς παλαιάτοις μνημείοις καταλέγονται δύο μεγάλοι πυραμίδες παρὰ τὸν Σάν Ζουάν δὲ Τεστιγουακάν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μαξικού, κείμενα ἐν μέσῳ πολλῶν ἄλλων μικροτέρων πυραμίδων. Ἐρείπια δὲ πλείων εὗρισκονται ἐν Τούλα (Τέλλαν) τῇ παλαιᾷ πόλει τῶν Τολτέκων, παρὰ τὴν Πάπαντλαν ἐν Βαρακρού, παρὰ τὴν Μαπίλκλαν ἐν τῇ αὐτῇ χώρῃ, ἐν Ὁκορίγμω καὶ ἀλλαχού. (Βλέπε καὶ τὸν προσ-χρηζόμενον πίνακα). [11.]

Ἀμερικανικὴ Συμπολιτεία (ἢ Ἡνωμένα Κράτη τῆς Βορ. Ἀμερικῆς ἢ Ὁμόσπονδα Κράτη τῆς Β. Ἀ. United States of America). Οὕτω καλεῖται ἡ μεγάλη τῆς Β. Ἀμερικῆς Δημοκρατία, ἡ ἀποτελούμενη ἐκ τῆς ἐμοσπονδιακῆς ἐνώσεως διαφόρων κρατῶν. Κεῖται αὕτη μεταξὺ τῶν 24° 30' καὶ 49° Β. πλάτ. καὶ τῶν 66° 50' καὶ 124° 31' Δ. μῆκ. τοῦ Γ' ῥήγ. Ὀρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Βρετανικῶν κηρίων, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον καὶ τῆς Δημοκρατικῆς τοῦ Μεξικού καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Ἡ ἑκτασίς αὐτῆς εἶναι 9 212 270 τετρ. τὸ πρὸς τὸν παλαιὸν κόσμον (ἀπὸ Ἀν. πρὸς Δυσμῆς) ἐστραμμένον μέρος τῆς ἔχει ἐμοισμέρους ἀκτὰς πανταχοῦ ανοικτάς. Ἰσ-ναι σχεδὸν νῆσοι, ἧς ἡ Φλώρις εἶναι ἡ μόνη ἔχουσα σπουδαίεστα γεωσύνθετος, καὶ τις ἄλλη μικρὰ κειμένη μεταξὺ τοῦ Δελαβάρ καὶ τοῦ ὄρου τοῦ Τσέζαππακ. Κατὰ τὴν ἀνατ. πλευράν, ἐν τῷ Κράτει τῆς Μάλινς, αἱ ἀκταὶ εἶναι ὀδοντωταὶ καὶ ἔχουσι βαθεῖας ἐντροπὰς, ὡς αἱ τῆς Νορβηγίας. Ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων αὐτῆς τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ Κόβ (Α. 0 6 0 3) ἐν Μασσαχουσέττῃ, τὰ τοῦ Κάρβλου καὶ Ἐρρίκου ἐν Βιργινίᾳ, τὸ Χάττερος ἐν τῇ Β. Καρολίᾳ εἰς πλ. 35° 14' 30" Β. ἀποτελοῦν ἀξιοσημείωτον μεταμορφωτικὸν ὄριον, τὸ Σάμπλ (Ἀμρ. 0 3 3 3 ἢ Μέλαν) ἐν Φλωρίδῃ, τὸ Μενδονίον, τὸ τῆς Ἀπογοητεύσεως (Disappointment) καὶ τὸ τῆς Κολοκασίας (P'lattery) ἐν τῇ Εἰρηνίᾳ. Ἡ βόρειος πλευρὰ τῆς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίας ἔχει πολλοὺς ἐν τῇ ἑρᾷ εἰσέχοντας ὄρους καὶ στενά, εἶναι δὲ πλουσία εἰς καλλίστους λιμένας ἄχρι τῆς Βιργινίας. Πρὸς Νότον ἐν τῇ Β. Καρολίᾳ κείναι ἀλλεπάλληλοι πρὸ τῶν ὄρων μικρόνησοι, ἀποτελοῦσαι λιμένας. Κατὰ τὸν Εἰρηρικὸν ὠκεανὸν δὲν ὑπάρχουσι βαθεῖαι δίοδοι, πλην τοῦ μεγαλοπρεποῦς ὄρου τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου, τοῦ Στανου τοῦ Πούζετ (Pagnet Sund) καὶ τοῦ τῆς νεωστὶ ἀποκτηθείσης Σίτ-κας ἢ Νέου Ἀρχηγέλου.

Ὁ ρεογράφος. Τὰ ὄρη τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν ἀνήκουν εἰς δύο μεγάλα συστήματα, χωριζόμενα ὑπὸ βαθυπεδίου, διηκόντος ἀπὸ τοῦ Ἀρκτικοῦ ὠκεανοῦ ἄχρι τοῦ Μαξικανικοῦ

κόλπου. Καὶ εἰς μὲν τὸ δυτικὸν σύστημα ἀνή-κουσι τὰ λεγόμενα Βραχώδη ὄρη καὶ αἱ δύο διακλαδώσεις, ὧν ἡ μὲν ἀποτελεῖ τὴν χειρ-σύντησιν τῆς Ἀλάσκας καὶ ἐκτείνεται ἄχρι τῶν Ἀλεξανδρῶν νήσων, εἰς δὲ τὸ ανατολι-κὸν αἱ δύο παράλληλοι ὁδοὶ, ὧν τὰ κυρι-ώτερα ὄρη εἶναι τὰ Κουαντὰ πρὸς τὸν Ἀτλαν-τικὸν καὶ τὰ Ἀλληγάνια πρὸς τὸ ἀντιθετὸν μέρος. Πλην δὲ τούτων εἶναι καὶ τὰ λεγόμενα ὄρη τοῦ Ὀζάρ ἐν τῷ μέσῳ. Ἡ Ν. προέκ-τασις τῶν Ἀλληγανείων (ἢ Ἀππαλαχίων), διευθύνεται ΝΔ. ἄχρι τῶν Β. συνόρων τοῦ κρά-τους τῆς Ἀλαβάμας. Τὸ μέσον τῆς ἀλύσεως ταύτης ὕψος εἶναι 800 μ. περίπου. Αὕτη διαί-ρουμένη εἰς διαφόρους διακλαδώσεις σχημα-τίζει εὐφοριώτατας κοιλάδας καὶ ὄροπέδια. Τὰ ἐν τῇ Β. Καρολίᾳ Κουαντὰ ὄρη ἔχουσιν ὕψος 1980 μ. Τὸ αὐτὸ σχεδὸν ἔχουσιν ὕψος τὰ Πρά-σινα ὄρη τῆς Βερμνόντης καὶ τὰ Λευκὰ τοῦ Νέου Χάμφερ. Τὰ Βραχώδη ὄρη ἔχουσιν ὕψος 3250—3700 μ.

Ὁ ρεογράφος. Ὁ μεγαλύτερος τῶν ἐν ταῖς Ἡνωμ. Πολιτείαις ποταμῶν εἶναι ὁ Μισ-σισιππῆς, εἰς ὃν ἐκβάλλουσιν ὁ Μισσουρή, ὁ Ὀχίος, ὁ Ἀρκανσᾶς, ὁ Ἐρυθρὸς Ποταμὸς καὶ ἄλλοι. Μετ' αὐτὸν δ' ἔρχονται ὁ Ὁρε-γόνης ἢ Κολομβίας, ὁ Ἀκαδάμας, ὁ Ποτο-μάκος, ὁ Δελαβάρης καὶ ὁ Οὐβῶν. Ἰσν δὲ τῶν ἐκεῖ λιμνῶν σημαντικώτεραι εἶναι ἡ Ἀνω λίμνη, ἡ Μιχίγγαν, ἡ Οὐρόνη, ἡ Ἐριέ, ἡ Ὀν-τάριον καὶ ἡ Σαμπλαίμ. Διωρυχες δὲ πολλαὶ ἐννοῦσι τὰς λίμνας ταύτας καὶ τοὺς ποταμοὺς μεταξὺ τῶν καὶ μετὰ τῆς θαλάσσης, ὧν ση-μαντικώτεραι εἶναι ἡ Μεγάλη Διωρυξ τῆς Ἐριέ ἐν τῷ κράτει τῆς Ν. Ὑόρκης, ἧς διὰ τῶν διακλαδώσεών της συνδέει τὸν λιμὲνα τῆς Ν. Ὑόρκης μετὰ τῶν βορείων. χωρῶν, καὶ ἡ Τσέζαππακ-Ὀχίον ἐν Μαριλάνδῃ καὶ Βιργι-νίᾳ. Μετὰ ταύτας ἔρχονται ἡ συνδέουσα τὸν ποταμὸν Ὀχίον μετὰ τῆς λίμνης Ἐριέ, ἡ τῇ Πέρτομου μετὰ τοῦ Κλέβελαντ ἢ τῆς Ἐριέ-Βαδάσχ. συνδέουσα καὶ αὕτη τὴν λίμνην ταύ-την μετὰ τοῦ Ὀχίου, ἡ Κεντρικὴ Διωρυξ καὶ ἡ σημαντικωτάτη Διωρυξ τοῦ Ἰλλι-νοῦ-Μιχίγγαν, ἡ ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Σικά-γου παρὰ τὴν λίμνην Μιχίγγαν καὶ λήγουσα εἰς τὴν Ἀσσύλ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ εἰς τὸν Μισσισιππῆ ἐκβάλλοντος Ἰλλινόι. Τὸ μήκος τῶν διωρυχῶν τῶν 1880 ἡτο ἐν συνόλῳ 6810 γμ.

Ἐδαφος. Ἐνεκα τῆς μεγάλης ἐκτά-σεως τῆς χώρας ταύτης τὸ ἔδαφος ἔχει με-γάλα ποικίλια. Ὅρη, κοιλάδες, βαθυπέδια, διαδέχονται ἄλλῃ κατὰ μεγάλας ἐκτάσεις. Ἐκαὶ ἀπαντῶσιν ἀπέραντα ὄσα, ἐλατομέναι καὶ εὐφοριώταται κοιλάδες, πλούσιαι εἰς πᾶν εἶδος προϊόντων καὶ ὀρυκτῶν, διαρρέμεναι ὑπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων ποταμῶν, ἐν αἷς ἡ δρα-στηριότης τοῦ ἀνθρώπου εὗρισκει ἀπέραντον στάδιον ἐνεργείας. Ὀλίγιστα δ' εἶναι τὰ τέλ-ματα καὶ αἱ ἀμυροὶς στεῖπται.

Φυσικὰ προϊόντα. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εὐδοκίμουσιν ἅπαντα τὰ φυτὰ τῆς Εὐρώπης ἐξίσου. Τὰ σιτηρά, ὁ ἀραβόσιτος, ἡ ὀρυζα, τὰ καπνὰ, ὁ βάμβαξ, ὁ σαυχαροκάλαμος, τὸ Ἰνδιάν, τὸ λινον, ἡ κάνναβις, ἐπιδίδουσι θαυμασίως. Ἡ ἀμπέλους μόνον παράγει μετρίαν ποιοτήτος οἶνους ἡ δὲ μέταξιν δὲν εὐδοκίμει. Τὸ βασιλείου τῶν δρυκτῶν ἀντιπροσωπεύεται πλουσιοπαρόχως ἄλλας, θεῖον, γαϊόθρακες, σιδήρος ἄφθονος, μόλυβδος, χαλκός, ψευδάργυρος, χρυσός καὶ ὑδράργυρος εἵναι τὰ ἐκεῖ ἀπαντώντα συνήθως δρυκτά. Ὁ Χρυσὸς πρὸ τοῦ 1848 δὲν ἦν κοινός, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς Καλιφορνίας, ἐνθα ὡς γνωστὴν εὐρέθη κατὰ βώλους, κατέστη εἰς τῶν πλουσιωτέρων κλάδων τῆς ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ δρυκτολογικῆς παραγωγῆς. Εἰς πολλὰ τῶν κρατῶν ἀπαντᾷ ἄφθονος ὁ χαλκός, εἰς βώλους, κόκκους ἢ φυλλὰ, δὲν ὑπάρχει δὲ κράτος μὴ ἔχον δρυκεῖον σιδήρου κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἦττον πλούσιον. Ὁ ὀρεινὸς σιδήρος παρέχει καλλίστον χαλκόν, τὸ δὲ χρώμιον συνδυαζόμενον μετὰ τοῦ μόλυβδος παράγει καλλίστον κίτρινον χρώμα· ἄφθονος εἵναι ἐπίσης καὶ ὁ θεῖος μόλυβδος· τὰ δὲ λατομεῖα εἵναι πλουσιώτατα. Πανταχοῦ σχεδὸν τῆς χώρας ὑπάρχει μύρμαρα διαφόρων χρωμάτων, ὧν καλλίστα τὰ τοῦ Μισσισσιππὶ, λευκάτα ὡς ἡ γῆ καὶ κατ' οὐδὲν ὑστεροῦντα τῶν ὠραιωτέρων τῆς Ἰταλίας. Καὶ τὰ τῆς Νέας Χάβεν καὶ τῆς Νέας Ἰόρκης εἵναι ἐπίσης περιζήτητα. Οἱ ἀσβεστόλιθοι, αἱ μυλόμενοι, οἱ πρὸς εἰσοδομὴν λίθοι, οἱ σχιστόλιθοι, ὁ γύψος, ἡ ἱασπις, ἡ ἀκόνη, ἡ ὄχρα κτλ. κατατελοῦσιν ἕνα τῶν πλουσιωτάτων κλάδων τῆς ἐκεῖ λατομίας. Τὰ κατοικίδια ζῶα εἵναι τὰ αὐτὰ σχεδὸν καὶ ἐν Εὐρώπῃ. Τὰ δὲ δάση βριθοῦσιν ἀγριοτάτων θηρίων καὶ ἄλλων ζῴων καὶ πτηνῶν, ἐν οἷς· κογιούαρ, ἄλλα, κάστορες, σκίπτες, κολούρια κτλ. Τινὲς τῶν ἐκεῖ ποταμῶν εἵναι πλήρεις Ἀλλιγάτορων (εἰδους κροκοδείλων) καὶ μεγάλων χελωνῶν.

Κλίμα. Ἐνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως καὶ τῆς ποικιλίας τοῦ εὐρέους τῆς ἡ χώρα αὕτη ἔχει καὶ μεγίστην ποικιλίαν κλίματος. Κατὰ τὰ ΒΑ μέρη παρὰ τὴν Ἀτλαντικὴν παρυσιαίξει ἀποτομωτάτας διαφορὰς. Ἐχει δρυμνιότους χειμῶνας μετὰ παγετῶν ἀνέμων καὶ ἀφρόνους χιόνους, κατὰ δὲ τὸ θερὸν καὶ ὡς ἀποτομωτάτας. Κατὰ τὰ ΝΑ τὸ κλίμα εἵναι θερμὸν καὶ εὐκρατον, ἡ γῆνιν εἵναι ἄγνωστος καὶ τὰ δένδρα ἀειθαλῆ. Πρὸς Ν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μισσισσιππὶ καὶ κατὰ μῆκος τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου ἐπικρατοῦσιν οἱ καύσωνες τῶν τροπικῶν καὶ ὁ κίτρινος πυρετός. Πρὸς Β, ἔνθα ἡ χώρα εἵναι μάλλον ὀρεινὴ, ὁ ἀὴρ εἵναι καθαρός καὶ ὑγιεινός. Αἱ ἀκταὶ τοῦ Περσικοῦ ἔχουσι θερμοκρασίαν γλυκυτάτην, ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς σφοδρότατας θυέλλας καὶ εἵναι ὑγρόταται. Πανταχοῦ δὲ τῆς χώρας πύ-

πτουσι βαρβαταὶ καὶ αἰφνίδια βροχαί, συχνέ-
ταται δ' εἵναι καὶ αἱ ὀμίχλαι.

Κάτοικοι, γλώσσα, θρησκεία.
—Οἱ κάτοικοι τῶν Ἰνδιαν. Πολιτικῶν ἀνέ-
χοντο τῇ 1887 εἰς 3 763 818 (τῇ 1790
ἦσαν μόνον 3 929 214· τῇ 1830 12 866 020·
τῇ 1850 23 191 918· τῇ 1860 31 443 321·
τῇ 1870 38 558 371 καὶ τῇ 1880 50 155 783.
ἐκ τῶν ὁποίων 43 475 840 γεννηθέντες ἐν
Ἀμερικῇ καὶ 6 679 943 γεννηθέντες ἐν τῇ
ἀλλοδαπῇ. Κατὰ δὲ τὸ χρώμα ἦσαν 48 402 970
λευκοί, 6 580 793 μαῦροι κτλ. 105 613 προσ-
εἰτὶ Ἰάπωνες· 66 407 πολιτισμένοι Ἰνδοὶ καὶ
214 417 ἄγριοι Ἰνδοί. Ἡ τεραστία αὕτη λαὸ-
φθοῖς τοῦ πληθυσμοῦ ἐρεῖται κατὰ μέγα μέ-
ρος εἰς τὰς ἐξ Εὐρώπης καὶ ἀλλοτρίων με-
ταναστεύσεις. Οἱ κάτοικοι ἀνέχουσι εἰς τέσ-
σaras κυρίως φυλάς, τὴν Ἀγγλοκελτογερμα-
νικὴν (Ἀγγλοί, Ὀλλανδοί, Σουηδοί, Γερμα-
νοί, Ἰρλανδοί, Οὐαλλήσιοι καὶ Σκωττοί) τὴν
Ἑλληνοκατοικικὴν (Γάλλοι, Ἰταλοί, Ἰσπανοὶ
κτλ.) τὴν Σημιτικὴν (Εβραῖοι) καὶ τὴν Αἰ-
θιοπικὴν (Μαῦροι κτλ.). Εἰς τούτους προσθε-
τέον καὶ τινὰς Σίνας, οἵτινες ἤρξαντο ἀπὸ τινος
μεταναστεύοντες ἐκεῖ, ἰδίως ἐν Καλιφορνίᾳ.
Αἱ ὀθαγενεῖς καὶ Ἰνδοὶ φυλαὶ ἐλαττοῦνται
ὀσμήρει· ζῶσι δὲ νομάδες καὶ ἀνεξάρητοι ἐ-
κείθεν τῶν ὀθῶν τοῦ Μισσισσιππὶ. Τοιοῦτοι
εἵναι· οἱ Πενοποκίμοι, οἱ Χερόκιοι, οἱ Κρίκοι,
οἱ Κακτάς (Πεπισσόμενοι Κερκαί), οἱ Νατσός,
οἱ Μισσοῦροι, οἱ Ὀττορ, οἱ Φόξ, οἱ Μουσκι-
τος, οἱ Δελαβάραι, οἱ Οὐρόνοι, οἱ Ὀττάδας
καὶ ἄλλαι πολλὰ μικρότεραι. Τὸ πλεῖστον
αὐτῶν εἵναι εἰδωλοκάτρη, λησταὶ καὶ θηριώ-
δεις. Ἀλλ' εἵναι καὶ ἄλλοι (οἷον οἱ Κακτάς),
οἵτινες ἐγκολπωθέντες τὸν χριστιανισμόν ἤρ-
ξαντο κἄπως ἐξημερῶμενοι. —Οἱ κάτοικοι τῆς
χώρας ταύτης διακρίνονται ἰδίως διὰ τὸν ἔ-
ρωτα αὐτῶν πρὸς τὴν ἐργασίαν, τὴν ἐξουσίαν,
καὶ τὸ ἐπιχειρηματικόν, οὗ ἕνεκα ἀντιθέου εἰς
τὴν ἀνωτάτην τοῦ πολιτισμοῦ βαθμίδα. Ἐπι-
κρατοῦσα γλώσσα εἵναι ἡ ἀγγλική. Θρησκεία
ὅμως ἐπίσημος, τοῦ Κράτους οὐδεμία ὑπάρ-
χει. Ἀρθρον τι τοῦ ἀμερικανικοῦ Συντά-
γματος λέγει· «Τὸ Συνέδριον οὐδένα νόμον ὅλ-
ἐκδύσῃ περὶ ἀναγνωρίσεως οἷας θήποτε θρη-
σκείας, οὐδεμιᾶς δὲ τὴν ἐλευθερίαν ἐνάσκησιν
ὅλ κωλύσῃ». Καὶ πράγματι ἅπασαι αἱ θρη-
σκεῖαι ἀπολαύουσιν ἐκεῖ πλήρους καὶ ἰσῆς ἐ-
λευθερίας. Ἀν δ' ἐπὶ τῇ κατεδωγῇ καὶ δι-
λύθῃ ἡ μερμυκὴ ἐκκλησία, τοῦτο ἐγένετο ὑπὸ
κοινωνικὴν καὶ οὐκ ὑπὸ θρησκευτικὴν ἐποψίν,
διότι ἡ θρησκεία αὕτη, καθιερούσα τὴν πολυ-
γαμίαν, ἀνέτροπεν ἄρῃν αὐτῆς ταύτης τῆς κοι-
νωνίας τὰ θεμέλια καὶ ἀντεστρατεύετο κατὰ
τὴν διαποῦσιν τὴν χώραν ἐκείνην κοινωνικῶν
καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν. Ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθε-
ρία, καίπερ ἀναγραφείσα ἐν τῇ Συντάγματι,
κατ' ἀρχὰς προσέκειτο κατὰ τῆς ἐξ Εὐρώπης
μεταναστεύσεως ἐκεῖ μισαλλοδοσίας τῶν πρῶ-

των κατοίκων βαθυρῶν ὥπως ἡ μισαλλοδοξία αὐτῇ ἐξέλιπε σχεδὸν καὶ πνεῦμα πληρεστάτης θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἤρχισε νὰ κρατῇ μεταξὺ τῶν κατοίκων. Οἱ πρὸς τοῦτο ἐρχομῶντες καυχῶνται διὰ τὸ ἔργον τῶν, καὶ εἰς τῶν διασημοτέρων προέδρων τῆς χώρας ἐκείνης, ὁ Ίεφερσον, παρήγγειλε νὰ χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ «Αὐτουργοῦ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας θεσμῶν τῆς Βιργινίας». Ἡ ἀπόλυτος αὕτη θρησκευτικὴ ἐλευθερία δὲν ἐπέφερε καὶ τὴν ἀδικροφίαν ἀπειναντίας οὐδαμοῦ τηροῦνται αὐστηρότερον αἱ Κυριακαὶ καὶ αἱ ἄλλαι ἑορταί, οὐδαμοῦ οἱ κλητικοὶ ποιεῖται πικνότεροι εἰς τοὺς ναοὺς, οὐδαμοῦ ἀγαπᾶται πλειότερον ἢ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐλευθερίως ἐκλεγμένη θρησκεία, οὐδαμοῦ ὁ κληρὸς ζῇ ἀντιώτερον, καίτοι μὴ μισοδοτοῦμενος ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου, οὐδαμοῦ δ' ἐκτιμᾶται περισσότερο ἢ ἰσχυρότης καὶ ἡ ἀρετὴ. Ἐν ταῖς Ἰνδιάν. Πολιτεῖαις ἡ δημοσία γνώμη ἀπαιτεῖ μόνον ὅπως ἕκαστος πολίτης εἶναι ἐγγεγραμμένος ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ, ἀδικροφον ἐν ποίᾳ. Ἐκ τούτου αἱ ἐκκλησίαι πολλαπλασιάζονται δίκην πολιτικῶν σωματείων. Αἱ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι: ἡ τῶν Ἀ ν ε ξ α ρ τ ῆ τ ω ν, γεννηθεῖσα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ οὐδὲν σύμβολον, οὐδ' αὐτὸ τὸ ἀποστολικόν, ἀναγνωρίζουσα, φρονούσα δ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέον ν' ἀρκῆται μόνον εἰς τὴν Παλάναν Διαθήκην καὶ τὸ Εὐαγγέλιον. — ἡ τῶν Ἐ ν ω τ ῆ κ ὠ ν, προσεγγίζουσα εἰς τὰς δοξασίας τῶν πάλαι ἀρειανῶν. — ἡ τῶν Κ α λ δ ῖ ν ῆ σ τ ὠ ν. — ἡ τῶν Π ρ ε σ β υ τ ε ρ ῖ α ν ὠ ν. — ἡ τῶν Ἀ ν α β α π τ ῆ σ τ ὠ ν. — ἡ τῶν Μ ε θ ο δ ῖ σ τ ὠ ν. — Ἡ τῶν Ἰ π ῖ σ κ ο π ῆ κ ὠ ν. — ἡ τῶν Κ ο υ α κ ῆ ρ ω ν, κληθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ ῥήματος τοῦ quake (τρέμειν). — ἡ τῶν Λ ο υ θ η ρ α ν ὠ ν. — ἡ τῶν Ἀ θ ε ῶ ν Μ ο ρ α υ ὠ ν καὶ ἄλλαι ἀνήκουσαι πάσαι εἰς τὴν μεταρρυθμισθεῖσαν ἐκκλησίαν. — Οἱ Κ α θ ο λ ῖ κ ο ῖ, τὸ πλεῖστον Ἰρλανδοί, εἰσὺσι μάλιστα ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Μαρυλάνδης. — Ἡ ἐκκλησία τῶν Μορμόνων, ἥτις εἶχε τὴν ἑξῆς αὐτῆς ἐν Οὐτάχ (τῇ ἀγίᾳ Πόλει), διελύθη κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς Συμπολιτείας καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς, ὅσοι δὲν ᾔθελον νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τοὺς ἀστικούς νόμους τοῦ κράτους, μετενάστευσαν πέραν τῶν Πραχιδῶν Ὁρέων.

Ἡ μεγάλη αὕτη θρησκευτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ποικιλία, ἀπέρρεια τῆς τε ιστορίας τῆς χώρας καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λαοῦ, γίνονται ἐνίοτε πρῶτοντος ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐκκεντριότητων, ἃς οὐδεποτε παρατηρεῖ τις εἰς τὰς ἐπισήμους θρησκείας τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἐκ τούτου καὶ ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος καὶ δραστηριότης ἐν ταῖς ἐνεργείαις τῶν ἀμερικανικῶν ἐκκλησιῶν εἶναι πολὺ θερμότερος ἢ ἐν πολλαῖς τῶν χωρῶν τοῦ

παλαιοῦ κόσμου. Δυναμέθαι δὲ νὰ εἰπωμεν ἐν ταῖς Ἰνδιάν. Πολιτεῖαις ἡ ἐκκλησία εἶναι ἡ πρώτη δύναμις, ἥτις ζῇ καὶ αὐξάνει καὶ ἐπαυλεῖται διὰ τῆς ἐλευθερίας, εἶναι αὐτὴ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐν τῇ ἐλαχίστῃ δὲ καλύθῃ ὅα εὐρὴ τις τὴν Ἰερὴν Γραφήν.

Ἐ ν π α ῖ δ ε υ σ ῖ ς. Οἱ πολιτικοὶ θεσμοὶ τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἡ συμμετοχὴ πάντων σχεδὸν τῶν πολιτῶν εἰς τὰ δημόσια διὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἀπαιτοῦσι μάλιστα παρὰ τῷ λαῷ διανοητικὴν ἀναπτύξιν. Ὡς ἐκ τούτου τὰ διάφορα κράτη, καὶ ἰδίως τὴς Νέας Ἑβρῆς, οὐδὲν παρέλειψαν πρὸς διέδοσιν τῆς παιδείας καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ἡ χώρα ἐκείνη οὐδενὸς τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καθυστερεῖ, ἵνα μὴ εἰπωμεν ὅτι προηγείται αὐτῶν. Τὸ σύστημα τῆς ἐκπαίδευσως εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως μόνον ὁ λόκεια ἡ πανεπιστήμια ἦσαν ἐκεῖ. νῦν ἕκαστον κράτος ἔχει ἴδιον, πολλὰ δὲ ἀριθμοῦσι καὶ πλείονα τοῦ ἐνός. Ἡ σπουδὴ τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν κατέχει μίαν τῶν πρώτων ἐν τοῖς σχολείοις θέσεων, ἀλλὰ παραλήλως πρὸς αὐτὴν βαίνει καὶ ἡ πρακτικὴ ἐκπαίδευσις, διότι οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν πρακτικὸς λαός. Τῷ 1884 πρὸς τὰ προκαταρκτικὰ σχολεῖα, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἦτο μέγιστος, ἦσαν 304 διδασκαλεῖαι, 293 ἐμπορικαὶ σχολαί, 563 νηπιαγωγεῖα, 2440 ἀκαδημαῖαι, 284 ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα, 387 γυμνάσια καὶ πανεπιστήμια, 94 ἐπιστημονικαὶ σχολαί, 166 θεολογικαί, 54 νομικαί, 150 ἱατρικαί, 37 τεχνικαί, 67 κωφαλάλων, 22 τυφλῶν, 17 τῶν ἡλιθίων παιδιῶν, 885 ὀρφανοτροφεῖα καὶ 77 καλιδεινιστικαὶ σχολαί. Κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1884—85 ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐν μὲν τοῖς κράτεσιν 106 957 702, ἐν δὲ ταῖς τοπαρχίαις 3 426 955 δολλάρια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων ἀνῆρχετο εἰς 319 549, ὁ τῶν ὑπογυγίων εἰς φοιτητῶν εἰς τὰ σχολεῖα παίδων εἰς 17 169 391, τῶν δ' ἐγγεγραμμένων εἰς τὰ μαθητολόγια εἰς 11 109 923 καὶ τῶν τακτικῶς φοιτῶντων εἰς τὰ σχολεῖα κατὰ μέσον ἔρον εἰς 6 520 300.

Β ῖ ο μ η χ α ν ῖ α. Ἡ μεγίστη ὑπὸ τῆς φύσεως εὐνοηθεῖσα χώρα τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ ἐδωκαν ἑκτακτὸν ὥθρον εἰς τὴν ἐκεῖ τεχνικὴν βιομηχανίαν. Τὰ βιομηχ. καταστήματα ἀπὸ 140 438 τῷ 1860 ἀνῆλθον εἰς 253 852 τῷ 1880· τὰ βιομηχ. κεφάλαια ἀπὸ 1 009 855 715 εἰς 2 790 272 606 δολλάρια· οἱ ὑπὲρ τὰ δεκάετη ἔργαται ἀπὸ 1 040 349 εἰς 2 019 035· αἱ ὑπὲρ τὰ 15 ἔτη ἐργατίαις ἀπὸ 270 897 εἰς 531 639· τὰ ἐν τοῖς ἐργαστασίαις παῖδια, ὅτινα τῷ 1860 δὲν εἶχον ληθῆ ὑπὸ ὄψιν, τῷ 1880 ἦσαν 181 921· οἱ μισθοὶ τῶν ἐργατῶν ἀπὸ 378 878 960 εἰς 947 953 705 δολλάρια· ἡ ἀξία τῶν πρώτων ὀλῶν ἀπὸ 1 031 605 092

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ.

1. Μεξικανικόν θυσιαστήριον παρά τῇν Μίχκο.

2. Οἶκον ἐν Οὐρβί (Γουατάλ).

3. Βρεῖσις ναοῦ ἐν νήσῳ τῆς Τιτικάκα λίμνης (ἐν Περουβίᾳ).

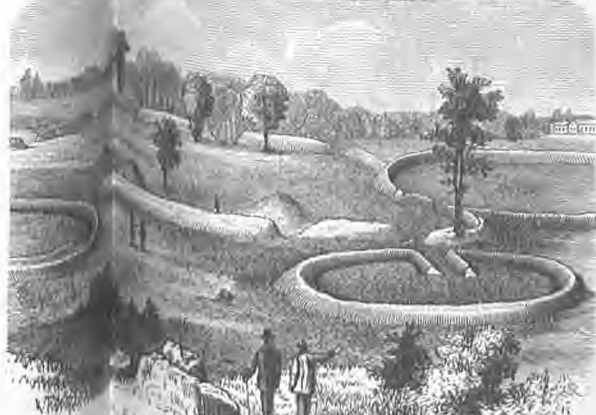
4. Κολοσσική κεφαλὴ ἐν Ισαμάλ (Γουατάλ).

5. Ἀγγεῖον τῶν χρόνων τῶν Ἰγκας.

7. Παράλληλα διαχώματα ἐν Πίχστον (Ουαίο).

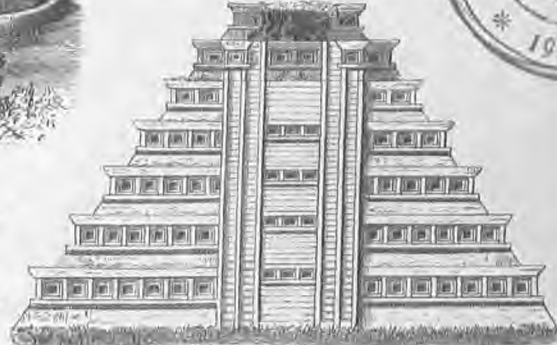
8. Κελυφὴ καὶ περίβολοι ἐν Ὑπατόν (Ουαίο).

9. 10. Κεράμειο ἀγγεῖα ἐκ τῶν κολιμών (Ουαίο).

11. Σπίνδουλοι χιόνος ἐν Τούλ.

15. Πυραμὶς ἐν Παπάντλα.

22. Γέφυρα ἐν Χουεχούτλα.

12. Ἀγγεῖον ἐν σχήματι ἱερωῶς τῶν χρόνων τῶν Ἰγκας.

13. Λεῖψανα τῶν ἀναστήσεων (Περουβία).

14. Ἀρχαῖον περουβιακὸν σκεῦος.

17. Παλαιὸν θυσιαστήριον ἐν Χουανόουα (Περουβία).

19. Εἰδωλὸν ἐκ τοῦ Ζακατίρο.

20. 21. Ῥόπαλα τῶν χρόνων τῶν Ἰγκας.

23. Ἀγγεῖον ἐκ τρανίτου.

24. Ἀγγεῖον τῶν χρόνων τῶν Ἰγκας.

Ἀρχαῖα Ἀμερικανικαὶ ἀρχαιοτήτες.

16. Ἀνάγλωφον ἐν μεξικανικῇ νάφ.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1788), — 9) τοῦ Ν. Χάμφερ (21 Ἰουν. 1788), — 10) τῆς Βιργινίας (25 Ἰουν. 1788, — 11) τῆς Ν. Ὠρέγκης (26 Ἰουν. 1788), — 12) τῆς Β. Καρολίνας (21 Νοεμ. 1789), — 13) τῆς Ροδανήτου (Rhode-Island, 29 Μαΐου 1790), — 14) τοῦ Κεντουκί (1791), — 15) τοῦ Βερμόντ (1791), — 16) τῆς Τεννεσσείας (1796), — 17) τοῦ Ὀχίου (1802), — 18) τῆς Λουιζιάνας (1812), — 19) τῆς Ἰνδιάνης (1816), — 20) τοῦ Μισσισιππὶ (1817), — 21) τοῦ Ἰλλινόα (1818), — 22) τῆς Ἀλαβάμας (1819), — 23) τῆς Μάινης (1820), — 24) τοῦ Μισσουρί (1821), — 25) τοῦ Ἀρκανσᾶς (1836), — 26) τοῦ Μίχιγγαν (1837), — 27) τῆς Φλώριδας (1845), — 28) τοῦ Τεξᾶς (1845), — 29) τῆς Ίνδιᾶς (1845), — 30) τοῦ Βισκονσιν (1847), — 31) τῆς Καλιφορνίας (1850), — 32) τῆς Μιννεσώτας (1858), — 33) τῆς Ὀρεγόνης (1859), — 34) τοῦ Κανσᾶς (1861), — 35) τῆς Δυτικῆς Βιργινίας (1862), — 36) τῆς Νεβάδας (1864), — 37) τῆς Νεβράσκας (1867), — 38) τοῦ Κολοράδου (1875). — Τοπαρχίαι δὲ 10, αἱ ἐξῆς: — 39) τοῦ Νέου Μεξικῶ (1850), — 40) τῆς Οὐτάχ (1850), — 41) τῆς Βασκινιάνης (1853), — 42) τῆς Δακότας (1861), — 43) τῆς Ἀριζόνης (1863), — 44) τοῦ Ἰδαχου (1863), — 45) τῆς Μοντάνας (1864), — 46) τῆς Βυρμίνγγης. — 47) τῆς Ἀλάσκας (παρὰχωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ρωσσίας τῇ 1867), — καὶ 48) ἡ ἐκείθεν τῆς δεξιᾶς ἑσχῆς τοῦ Μισσισιππὶ χώρα, τῶν Ἰνδικῶν φυλῶν, ἡ συνορεύουσα Β. πρὸς τὸ Κανσᾶς, Ν. πρὸς τὸ Τεξᾶς καὶ Δ. πρὸς τὰ Κράτη τοῦ Μισσουρί καὶ τοῦ Ἀρκανσᾶς. — Διαμέρισμα δὲ 49) τὸ τῆς Κολομβίας, ἐν ᾧ καὶ ἡ πρωτ. Βασικιάν.

Αἱ τοπαρχίαι, ἐφ' ὧν ὅτε πρόεδρος καὶ τὸ Συνέδριον ἀκούσιν ἄμεσον καὶ μείζονα ἐπιρροήν, ἀποτελοῦσι κράτη ἰδιαίτερα, ἔσταν ἐπὶ 25ετίαν ἀριθμῶσιν 60 000 ἐλευθέρων πολιτῶν. Ἐχουσιν ἰδιαίτερα Συντάγματα, ταῦτα ὅμως πρέπει νὰ ἐπικυρῶνται ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου. Οἱ δικαιοῦται αὐτῶν διορίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου· οἱ δὲ ἐν τῇ Συνεδρίῳ ἀντιπρόσωποι τῶν δὲν ἔχουσι δικαίωμα ψήφου. Τὸ διαμέρισμα ὑπόκειται εἰς τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Συνεδρίου καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς κυβερνήσεως καὶ δὲν ἀποστέλλει ἀντιπροσώπους εἰς τὸ Συνέδριον.

Οἱ πλείστοι τῶν γεωγράφων διαιροῦσι τὴν χώραν ταύτην εἰς τὰ ἐπόμενα πολιτικὰ συμπλέγματα, ἧτοι: 1) Εἰς τὰ κράτη τῆς Νέας Ἀγγλίας, περιλαμβάνοντα τὴν Μάινην, τὸ Νέον Χάμφερ, τὴν Βερμόντ, τὴν Μασσαχουσέτην, τὴν Ροδανήτον καὶ τὴν Κοννεκτικουτὴν. — 2) Εἰς τὰ Κεντρικὰ Κράτη, περιλαμβάνοντα τὴν Νέαν Ὠρέγκην, τὴν Νέαν Γερσίην, τὴν Πενσυλβανίαν καὶ τὸ Δελλαβάρ. — 3) Εἰς τὰ Νότια Κράτη, περιλαμβάνοντα τὴν Μαριλάνδην, τὴν Βιργινίαν, τὴν Δυτικὴν Βιργινίαν, τὴν Β.

Καρολίαν, τὴν Ν. Καρολίαν, τὴν Γεωργίαν, τὴν Φλώριδα, τὴν Ἀλαβάμαν, τὸ τοῦ Μισσισιππὶ, τὴν Λουιζιάνην, τὸ Τεξᾶς, τὸ Ἀρκανσᾶς, τὴν Τεννεσσείην καὶ τὸ Κεντουκί. — 4) Εἰς Δυτικὰ Κράτη, περιλαμβάνοντα τὸ τοῦ Ὀχίου, τὸ τῆς Μίχιγγαν, τὴν Ἰνδιάνην, τὸ Ἰλλινόα, τὸ Βισκονσιν, τὴν Μιννεσώταν, τὴν Ἰόαν, τὸ τοῦ Μισσουρί, τὸ Κανσᾶς καὶ τὴν Νεβράσκην. — 5) Εἰς Κράτη τοῦ Εἰρηρηνικοῦ, περιλαμβάνοντα τὴν Καλιφορνίαν, τὴν Ὀρεγόνην καὶ τὴν Νεβάδαν. Ἄλλοι δὲ διαιροῦσιν αὐτὴν ἄλλως.

Κυβερνήσεις. Ἡ κυβέρνησις εἶναι δημοκρατικὴ, καθιερωθεῖσα διὰ τοῦ ἐν Φιλαδελφείᾳ ψηφισθέντος τὴν 5/17 Σεπτεμβρ. 1787 ὁμοσπονδιακοῦ Συντάγματος, ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τριῶν ἐξουσιῶν, ὅπως διακεκριμένων ἀπ' ἀλλήλων τῆς ἐκτελεστικῆς, τῆς νομοθετικῆς καὶ τῆς δικαστικῆς. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀντεθεσπεμένη εἰς ἓνα πρόεδρον, ἐκλεγόμενον κατὰ τετραετίαν καὶ βοηθούμενον ὑπ' ἑνὸς ἀντιπροέδρου καὶ πέντε γραμματέων ἢ ὑπουργῶν· τοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, τοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τοῦ τῶν Ναυτικῶν καὶ τοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία εἶναι ἀντεθεσπεμένη εἰς Συνέδριον, συνιστάμενον ἐκ τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Καὶ τὴν μὲν Γερουσίαν — ἥς πρόεδρος εἶναι ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Συμπολιτείας ἄνευ δικαίωματος ψήφου — ἀποτελοῦσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Κρατῶν (δύο ἀνὰ ἕκαστον Κράτος), τὴν δὲ Βουλὴν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, ἐκλεγόμενοι εἰς ἀνὰ 15 1912 κατόικους κατὰ διετίαν ἐκ τῶν ἔχοντων συμπληρωμένον τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν πολιτῶν. Τῇ 1886, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Συνεδρίῳ ἀντιπροσώπων ἀνῆλθετο εἰς 325, ὧν ἕκαστος ἐλάμβανεν ἀντιμισθίαν 5 000 δολλάρ. κατ' ἔτος (πλὴν τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς λαμβάνοντος 8 000), ὁδοιπορικὰ ἐξόδα 20 ἑκατ. ἀνὰ ἕκαστον ἀγγλικῶν μίλιον καὶ 125 δολλάρ. διὰ γραφικὴν ὁλὴν καὶ ἐφημερίδας. Οἱ γερουσιασταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς ἀντιπροσωπείας ἐκάστου τῶν Κρατῶν ἀνὰ ἑξαετίαν ἐκ τῶν ἔχοντων τριάκοντα ἔτη πολιτῶν. Διαιροῦνται δὲ εἰς τρεῖς σειράς, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἀναγεύεται κατὰ διετίαν. Ὅπως δ' ἐκλεγθῇ τις γερουσιαστής πρέπει πλὴν τῆς ἡλικίας νὰ εἶναι ἀπὸ ἐννεαετίας πολίτης τῶν Ἡνωμένων Κρατῶν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκλογῆς νὰ διαμένῃ ἐν τῇ Κράτει, ὑπ' οὗ ἐκλέγεται. Τὸ Συνέδριον συγκαλεῖται ἀπαξ τοῦ ἔτους κατὰ τὴν πρώτην Δευτέραν τοῦ Δεκεμβρίου καὶ ἀνοίγει διὰ διαγγέλματος τοῦ προέδρου.

Ὁ πρόεδρος καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος ἐκλέγονται ὑπὸ ἀριθμοῦ ἐκλογέων ἴσου πρὸς τὸν τῶν γερουσιαστῶν καὶ ἀντιπροσώπων ἠνωμένων καὶ οὗς ἕκαστον τῶν κρατῶν ἀποστέλλει πρὸς τοῦτο εἰς τὸ Συνέδριον. Ὁ πρόεδρος πρέπει νὰ

εἶναι πολίτης τῶν Ἡνωμένων Κρατῶν, νὰ ἔχη συμπληρωμένον τὸ 35 ἔτος καὶ νὰ διαμένῃ ἐπὶ δεκατετραστίαν τολάχιστον ἐν τῇ χώρᾳ. Ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐξουσίαν τὴν 4 Μαρτ., εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ Κράτους καὶ δύναται μετὰ τῆς Γερουσίας νὰ συνυπολογῇ συνθήκας, νὰ πο- στέλλῃ πρεσβείας, νὰ διορίζῃ τοὺς ὑπουρ- γούς, τοὺς προξένους, τὰ μέλη τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου καὶ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῆς κυβερνήσεως, νὰ κηρύσῃ πόλεμον, νὰ κλείῃ εἰρήνην, νὰ συνυπολογῇ δάνεια κτλ. Ὁ μισθὸς αὐτοῦ εἶναι 50 000 δολλ. κατ' ἔτος, ὁ δὲ τοῦ ἀντιπροέδρου 10 000. Οἱ ὑπουργοὶ λαμβάνουσι 8 000 δολ. κατ' ἔτος. — Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, ἀνεξάρτητος ὅλως ἀπὸ τῶν ἄλ- λων ἐξουσιῶν, εἶναι ἀντιστεμένη εἰς ἓν ἂν ὡ- τιστὸν καὶ εἰς ἄλλα κατώτερα δικαστήρια. τὰ περὶ φερεῖα καὶ τὰ περὶ οὐχί καὶ τὰ δικαστήρια τῶν παρὰ πόνων (court of claims), ὧν τὰ μέλη εἶναι ἀν- αλητὰ καὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Συνεδρίου. Τὸ ἀνώτατον Δικαστήριον ἐ- δρεύει ἐν Βασίλειον. Πάντα τὰ ἐγγράμματα, πλὴν τῶν τῆς ἐσχάτης προεδρίας, διακρίνονται ὑπὸ τῶν ἐνόρων, ἐπίσης καὶ πᾶσαι αἱ πολι- τικαὶ δίκαι, ὧν ἡ ἀξία δὲν υπερβαίνει τὰ 100 φρ. Ὁ πρόεδρος τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου λαμβάνει ἀντιμισθίαν 10 500 δολ. κατ' ἔτος· οἱ ἄλλοι 8 δικασταὶ, 10 000· ὁ δὲ ἐν αὐτῷ ἐ- δρεύων γενικὸς εἰσαγγελεὺς 8 000. Τὸ δικα- στήριον συνεδριάζει ἀπαξ τοῦ ἔτους, ἡ δὲ σύν- οδος ἄρχεται τὴν πρώτην Δευτέραν τοῦ Δεκεμ- βρίου. Ἡνωμ. Πολιτεία εἶναι διηρημένη εἰς 9 δικαστ. περιφέρειας, ἐν ἑκάστῃ τῶν ὁποίων ἐ- δρεύει ἓν περὶ φερεῖα καὶ ὁ δικαστήριον, συν- εδριάζον ἀπαξ τοῦ ἔτους. Τὰ διαμέρισμα τῆς Κολομβίας ἀποτελεῖ ἴδιαν δικαστικὴν περιφέ- ρειαν. Ἐν δὲ τοῖς Κράτεσι, ἅτινα δὲν περι- λαμβάνονται ἐν ταῖς περιφερείαις ταύταις, τὰ ἔργα τῶν περὶ φερεῖα καὶ ὁ δικαστήριον εἶναι ἀντιστεμένα εἰς τὰ περὶ οὐχί καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ὑπάρχει 1 ἐν ἑκάστῳ Κράτει καὶ 1 ἐν Κολομβίᾳ. Τὰ δὲ μεγάλα Κράτη ἔχουσι 2 ἢ καὶ 3. — Τὸ δικαστήριον τῶν Πα- ρὰ πόνων (court of claims) ἐδρεύει ἐν Βασίλειον καὶ δικάζει τὰς κατὰ τῆς κυβερ- νήσεως δίκας, ἀποτελεῖται δ' ἐκ πέντε με- λῶν. Αἱ τοπαρχίαι ἔχουσιν ἰδιαίτερον δικαστι- κὸν σύστημα, ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς ἀνωτά- του δικαστοῦ, 2 παρόρων, 1 εἰσαγγελεὺς καὶ 1 ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τῆς Συμπολιτείας. — Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ δημοσπονδιακὰ δικα- στήρια. Ἀλλὰ πλὴν τούτων ἑκάστον Κράτος ἔχει ἴδιαν δικαστήρια, δικάζοντα τὰς εἰς αὐτὰ ἀποκλειστικὰς ἀσφώσας ὑποθέσεις.

Ἄλλω τῆς συμπολιτείας κράτει, ἀπολαμβάνει τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν, ἣν καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ κράτει. Οἱ ἐκ τῆς Ἀ- λοδαπῆς ἔποικοι ἀπολαμβάνουσι τῶν τῆς ἰθαγε- νείας δικαιωμάτων μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγλωσσεύσεως τῶν ἐνόπιον τῆς ἀριστίας ἀρχῆς. Τὰ ἰδιαίτερα τῶν διαφόρων κρατῶν συντάγματα οὐδὲν δύναται νὰ περιέχουσιν ἀντικειμένον εἰς τὸ καθολικὸν τῆς Ὁμοσπονδίας σύνταγμα.

Πρὸ ὕπολογο καὶ οἰκονομ. καὶ οἰκονομ. καὶ. Τὰ οἰκονομικά τῶν Ἡνωμένων Πολι- τεϊῶν εἶναι καλῶς διερρυθμισμένα. Ἡ χώρα αὕτη ἐξέπληρωσε πλὴν τοῦ τὰς πρὸς τοὺς πι- στωτάς αὐτῆς ὑποχρεώσεως τῆς καὶ ὡς ἐκ τοῦ- του ἀπολαύει μεγίστης πιστεως. Τὸ δημόσιον χρέος αὐτῆς, ὅπερ τῷ 1791 ἦτο 75 περίπου ἑκατομ. δολλ. αἰών, τῷ 1812 κατήλθεν εἰς 45 ἑκατομ. μόνον· τῷ 1815 ἀνῆλθεν αὐθις εἰς 170 ἑκατομ. τῷ 1835 εἶχεν ἀποσβεσθῇ ἄλλα κατὰ τὴν μεξικανικὴν πόλεμον τοῦ 1851 ἀ- νῆλθεν εἰς 68 ἑκατομ. Κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἦτο 80 περίπου ἑκατομ. ἀλλὰ τῷ 1866 ἔσβησεν εἰς 2 773 ἑκατ. Ἐκ- τοτε ἤρξατο ἐλαττούμενον καὶ τὴν 1 Ἰουλίου 1887 ἦτο μόνον 1 175 168 675 δολλ. — Τὸ σύνολον τῶν ἐσόδων κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1886—1887 ἦτο 371 403 278 δολλάρ. Τὰ δὲ σύνολον τῶν ἐξόδων 315 835 428. Τὴν Μάιον τοῦ 1887 τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἐπὶ 3 9/10 ὁμολο- γίων, ὧν ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς εἶχε πα- ραταθῇ, τῷ 1882 ἀνῆρχετο εἰς 19 717 510 δολ.

Στρατὶς καὶ στόλος. Ἡ στρατιω- τικὴ δύναμις τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν ἀποτε- λεῖται ἐκ τῆς ἐθνικοφυλακῆς καὶ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, οὗτινος ἡ ὀφεία συνήθως εἶναι πεν- ταέτης καὶ ὅστις ἐν καιρῷ πολέμου αὐξάνει διὰ συνταγμάτων ἐθελοντῶν. Τὴν 1 Μαΐου 1888 ὁ τακτικὸς στρατὸς συνέκλειτο ἐκ 10 συν- ταγμάτων ἱππικοῦ, 5 συνταγμάτων πυροβολι- κοῦ, 25 συνταγμάτων πεζικοῦ (ἐν οἷς 2 συντά- γματα μαύρων), 1 τάγματις μηχανικῶν, ἀρι- θμῶν ἐν συνόλῳ 1 690 ἀξιωματικούς καὶ 28 895 στρατιώτας, πλὴν τῶν ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν Στρατ. ἐργαζομένων 400 ἀνδρῶν καὶ 120 ἀξι- ωματικῶν καὶ τῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀκαδη- μίας τηλεγραφικῶν, καλογητῶν κτλ. ἀνερχο- μένων εἰς 61 ἀξιωμα. καὶ 906 ἄνδρας. Τὸν στρατὸν δὲ διοικεῖ εἰς ἀντιστράτηγος (Sho- ridan) ἡ γενικὸς διοικητής, ὑπὸ τῆς διατα- γῆς τοῦ ὁποῦ εἶναι 3 μέραρχοι καὶ 6 ταξι- ἀρχοι. Ὁ στρατὸς διακρίνεται εἰς 3 μεραρχίας· τὴν τοῦ Μισσουρή, ἥς ἡ ἑδρα ἐν Χικαγοῦ, τὴν τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ἥς ἡ ἑδρα ἐν Νέα Ὑόρκῃ, καὶ τὴν τοῦ Εἰρηνητικοῦ, ἥς ἡ ἑδρα ἐν Ἀλφί Φραγκίσκῳ. Ὁ στρατὸς κατ' ἀρχὰς ἦτο ὡρ- γανισμένος κατὰ τὸ γαλλικὸν σύστημα, βρα- χυτέρον οἱ γερμανοὶ καὶ ἰδίως οἱ πρῶτος ἐ- πὶ νεικῶν πολλὰς μεταρρυθμίσεις. Ὁ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν δὲν ἀνήκει εἰς τὸν στρατὸν, (ὁ ἀξιωματικὸς διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου

καὶ ἐπικυροῦνται ὑπὸ τῆς Γερουσίας. Σύνταξιν λαμβάνουσι μόνον οἱ ἔνθα τραύματος ἐγκαταλείποντες τὴν ὑπερηλίαν στρατιωτικὴν καὶ πῆ χῆραι καὶ τὰ ἔρραγά τῶν ἐν πολέμῳ περσόντων. Ἡ ἐθνερυλακὴ ἐν καιρῷ εἰρήνης εἶναι ὑπέθεσις ἐντὶς ἐκάστου τῶν κρατῶν, καὶ μόνον ἐν τισὶ τούτων εἶναι καλῶς ὁργανισμένη. Ἐν καιρῷ πολέμου εἶναι ἅπασα ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ προέδρου. Ἐκαστος πολίτης ἀπὸ τοῦ 18 ἄχρι τοῦ 44 ἔτους συμπεριλαμβανόμενου εἶναι ἐθνοφυλάξ. Τὸ σύνολον δὲ τῆς ἐθνοφυλακῆς ἀνέρχεται εἰς 7 900 000 περίπου ἄνδρας. — Ἡ ναυτικὴ δύναμις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1887 ἔρχεται 19 μονίτορας, 2 ἐμβολοφόρα, 2 ταρπυλλοφόρα, 6 μετὰ θωρηκτῶν γερυρῶν καταδρομικά (ὧν τὰ 3 ἐύλινα), 1 ἀπὸστολον μετὰ θωρηκτῆς γερύρας, 2 καταδρομικά πρώτης τάξεως (ὧν τὰ 1 ἐύλινα), 9 πάλαιες κερδέτας, 17 μικρὰ ἐλικοφόρα, 8 τροχόφορα, 10 ἱστοφόρα, γρήσημα πρὸς καταμέτρην τῶν λιμένων, καὶ 16 ἀτμήρεις θαλαμηγούς (ἐπικουρικὰ σκάφη), μετὰ 514 τηλεβόλων ἐν ὅλῳ. Ἡ διοίκησις τοῦ στόλου ἀποτελεῖται ὑπ' ἐνὸς ναυάρχου, 1 ἀντιναύρχου, 6 ὑποναυάρχων, 10 μοιράρχων, 45 πλοίαρχων, 85 ὑποπλοίαρχων κτλ. ὁρίθμευσα ἐν ὅλῳ 1335 ἀξιωματικούς. ἱατροὺς καὶ μηχανικούς, 258 ὑπαξιωματικούς, 7 500 ναῦτας καὶ 750 δοκίμους. Οἱ στρατιῶται τοῦ ναυτικοῦ εἶναι ὁργανισμένοι σύμφωνα περιλαμβανόν 76 ἀξιωματικούς καὶ 103 900 ἄνδρας.

Συγκοινωνία. Ἡ συγκοινωνία ἐν ταῖς Ἠνωμ. Πολιτείαις εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη. Πλὴν τῶν θαλασσίων ὁδῶν (ποταμῶν καὶ διωρύχων), αἱ τινες διατέμνουσιν αὐτὴν κατὰ πᾶσας τὰς διευθύνσεις, συμπληρῶμα τελειότατον σιδηροδρόμων ἐνὼναι πάντας τοὺς λιμένας καὶ τὰς μεγαλοπόλεις μετὰ τῶν βιομηχανικῶν κέντρων τοῦ ἐσωτερικοῦ. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἔθνος ἀναπτύξαν τὸ σιδηροδρομικὸν αὐτοῦ σύστημα μεθ' ὅσης οἱ Ἀμερικανοὶ δραστηριοῦντες καὶ ταχύητος. Ὁ λαὸς τῆς χώρας ταύτης δὲν γινώσκει ὅριον εἰς τὴν πρόοδόν του ἢ κώλυμα εἰς τὴν κινήσιν του. Προχωρεῖ πάντοτε καταβάλλων τοὺς φογκμούς, θριαμβεύων κατὰ πάσης δυσχερείας, ληισμονίων τὸ παρελθόν καὶ εἰς τὸ μέλλον μόνον ἀποδέπων. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς κατασκευῆς τῶν σιδηροδρόμων παρέχει τρανοτάτην τούτου ἀπόδειξιν. Ἡ κατασκευὴ αὐτῆ ἤρξατο τῇ 1828 καὶ ἐν διαστήματι πεντηκονταετίας εἶχον κατασκευασθῇ 45 435 χμ. ἀλλ' ἡ μετὰ τὸ 1858 ἀνάπτυξις ὑπερῆεν ἐνὶ μεγάλαιτέρῳ. Τῇ 1887 τὸ σιδηροδρομικὸν συμπληρῶμα εἶχε μῆκος 242 205 χμ. Πρὸς τὴν σιδηροδρ. συγκοινωνίαν παραλλήλως βαδίζει καὶ ἡ τηλεγραφικὴ καὶ τηλεφωνικὴ. Τὸ μῆκος τῶν τηλεγρ. γραμμῶν κατὰ τὴν 18/30 Ἰουνίου 1887 ἦτο 289 680 χμ. πλὴν τῶν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους, τὴν κυβέρνησιν καὶ τοὺς ἰδιώτας ἀνγκυρῶν τὸ δὲ τῶν τηλε-

φωνικῶν ἀνῆρχετο εἰς 225 300 χμ., ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τῶν ταχυδρομικῶν γραμμῶν ἀνῆρχετο εἰς 55 157.

Μεταπολιτεία. Εἰς τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν συντελεῖ μεγάλως καὶ ἡ ἐκ τῶν ἄλλων χωρῶν, ἰδίως ἐξ Εὐρώπης, μετανάστευσις. Ἐκατεντάδες χιλιάδων μεταβαίνουσι κατ' ἔτος εἰς τὴν χώραν ταύτην, ζητοῦντες πόρον ζωῆς ἢ φεύγοντες πολιτικὰς καταδιώξεις. Ἐπὶ μίαν δεκαετίαν, ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1830, μετανάστευσαν εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν συμπολιτείαν ἐν ὅλῳ 143 439 κατὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1880 δεκαετίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστατῶν ἀνῆλθεν ἐν συνόλῳ εἰς 2 944 695, ἔρχοιο δ' εἰς τὸ μέγιστον ὅριον αὐτοῦ τῇ 1882, ὅτε ἀνῆλθεν εἰς 730 349. Κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστατῶν ἡλαττώθη (τῇ 1886 ὑπελογίσθη 392 887).

Ἱστορία. Ἡ ὑπαρξίς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὡς κράτος ἐλευθέρου καὶ ανεξαρτήτου ἄρχεται μόλις ἀπὸ τοῦ 1776· ἀλλ' ἡ ἱστορία τῆς χώρας εἶναι πολλῶ ἀρχαιοτέρα. Οἱ Βενετοὶ Ἰωάννης καὶ Σεβαστιανὸς Καδότοι ἀνεκάλυψαν πρῶτοι τὰς παραλίας τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν τῇ 1497. Πόντιος δ' ἐκ Λεόντης ἀνεκάλυψε τὴν Φλωρίδα τῇ 1512. Ὁ Βεραιζιάνης τῇ 1524 ἐξηρεύνησεν ἅπασαν τὴν ἀρκτικήν παραλίαν ἄχρι τοῦ 31^{ου} τοῦ Β. πλάτους. Ἀπὸ τοῦ 1562 ἄχρι τοῦ 1565 οἱ Γάλλοι ἀπεπειράθησαν μάλιστα νὰ ἱδρυσθῶν ἀποικία ἐν Φλωρίδι. Τῇ 1585 οἱ Ἀγγελοὶ ἐγκατεστάθησαν ἐν Βιργινίᾳ. Ὁ Γ' ἀνσολδ τῇ 1602, ὁ Οὐδσων τῇ 1607 καὶ ὁ Σμιθ τῇ 1614 ἐξηρεύνησαν τὸ Β. μέρος τῆς χώρας ποιήσαντες σπουδαίας ἀνακαλύψεις. Οἱ Ὀλλανδοὶ βαδίσαντες ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἱδρυσαν ἀποικίαν τῇ 1614 ἐν Νέα Ἰόρκῃ, ἣν ὠνόμαζαν Νέα Ὁλλανδία. Πορτιανοὶ τινες ἀπώκησαν εἰς Μασσαχουσέτην τῇ 1620. Ἡ ἐν Ν. Χάμφς ἀποικία ἱδρῦθη τῇ 1621 κληθεῖσα τὸ πρῶτον Λαίω νία. Τῇ 1617 Σουηδοὶ ἀπώκησαν εἰς Δελαβάρ. Ἡ ἀποικία τῆς Μαρυλάνδης ἱδρῦθη τῇ 1633 καὶ ἡ τῆς Ροδονήσου τῇ 1638 ὑπὸ Ἀγγλῶν φευγόντων τοὺς ἐν τῇ πατρίδι τῶν Ὀρθνευτικῶς διωγμούς. Τῇ 1662 ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Κάρολος δ' Β' παρεγώρησεν εἰς τὴν κόμητα Κλάρενδων καὶ 7 ἄλλους τὴν μετὰ ταῦτα τὰς δύο Καρολίνας ἀποτελέσασαν χώραν καὶ τῇ 1681 εἰς τὴν Γουλιέλμον Πένν τὴν ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κληθεῖσαν Πενσυλβανίαν. Ἀγγλικὴ τις ἐταιρία ἱδρυσε σταθμὸν ἐν Γεωργίᾳ τῇ 1732 ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου τοῦ Β'. Ἐνῷ δ' οὕτως ἱδρύνοντο αἱ παρακτιοὶ ἀποικίαι, τολμηρότεροι ἀποικοὶ εἰσέδουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Τῇ 1689 ὁ Γάλλος Δελασάτ ἐρημθεῖς ἐκ Καναδᾶ κατήλας τὸν Μισισσιππὴν καὶ κατέλαβε τὴν Λουιζιάνην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Λουδοβίκου ΓΔ'. Γαλλικὴ δ' ἀποικία ἱδρῦθη ἐκεῖ τῇ 1699. Τῇ

1707 ἡ δυτικὴ γαλλικὴ ἑταιρεία ἔδωκε τὴν Ν. Ὀρλεάνην, καὶ τῷ 1735 τὴν πόλιν τῶν Βιγκεννῶν ἐν τῇ Κράτει τῆς Ἰνδιάνας. Αἱ ἀποικίαι αὗται δὲν ἐδούλευσαν ὁμῶς ἀναιμῶς. Οἱ Ἰθαγενεῖς, οἱ καλούμενοι κοινῶς εἰς ὅς εἰς ὅς, ἡμειστέθησαν σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος τῶν, ἀλλ' ἡνάγκασθησαν ἀποχωρῆσαι εἰς τὰ ὄρη, εὖθεν ὁμῶς συχνάκις ἐπέδραμον ἐντοπίζοντες τὸν πτόμον καὶ τὸν ὁλεθρον μεταξὺ τῶν ἀποικίων. Ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἀποικίων κατατμήσις δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστήσῃ τὴν χώραν ἐκείνην πεδὶον αἰματηροτάτων πολέμων. Τῷ 1751, ἐξερράγη ὁ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας πόλεμος διαρκήσας 7 ἔτη. Οἱ Γάλλοι ἀπώλεσαν τότε τὴν Καναδάν, τὴν Ἀκαδιαν καὶ τὴν νήσον τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Βρετάννης (Capo Breton), ἡ δὲ κατάκτησις αὐτῆς τῶν Ἀγγλῶν ἐκυρώθη διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1763, δι' ἧς οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐγένοντο προσωρινῶς κύριοι καὶ τῆς Λουϊσιάνης. Ἐκτοσε δὲ χρονολογεῖται καὶ ἡ μεταξὺ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀποικίων αὐτῆς διχνοῖα, διότι ἰδοῦσα ἐκείνη τὴν μεγάλην ἐπέκτασιν, ἣν αὐταὶ ἔλαβον, ἐνόμισεν ὅτι ἐδικαιούτο νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτὰς νέους φόρους. Ἐθετο δὲ πράγματι βαρυντάτους τῷ 1765 ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου, ἐπὶ τοῦ χόρτου, ἐπὶ τῶν ὁδῶν, ἐπὶ τοῦ τεύχους καὶ ἄλλων πολλῶν εἰδῶν, μεθ' ὧν αὐτὰς ἐπανελημμένους τῶν ἀποικίων παραστάσεις, ὧν πολλὰκις διερχομένης ὑπῆρχεν αὐτῆς ὁ φραγκλίνος. Ὁ ἐκ τούτου προκληθεὶς ἀναερασμός δὲν ἐβράδυνε νὰ γενικευθῇ, καὶ τῷ 1773 ἡ Βοστώνη ἔδωκε τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς ἐξεγέρσεως. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο συνήφθη καὶ ἡ μάχη τοῦ Βούγκερ Χιλ, καθ' ἣν οἱ Ἀγγλοὶ κατετροπώθησαν. Τὸ ἐν Φιλαδέλφειᾳ συνελθὼν τότε συνέδριον ἀνέβητο τὴν ὑπερτάτην τοῦ στρατοῦ ἀρχηγίαν εἰς τὸν Βασίγκτον, ἀνδρὰ ἀρχαῖον, εἰς ὃν ἡ χώρα ἐκείνη ὀφείλει κυρίως καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς καὶ τὸ μεγαλεῖον. Τὴν 4 Ἰουλίου 1776 αἱ 13 ἐπαναστατήσασαι ἀποικίαι ἐκηρύχθησαν ἐλευθεραὶ καὶ ἀνεξάρτητοι. Μετὰ πεισματώδη πόλεμον λαβόντα διαφόρους φάσεις ἡ νίκη τῆς Σαρατόγας (1777) καὶ ἡ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Βουρβοῦν συνθηκολογία ἐπεσφράγισε τὴν ὑπερρίκην τῶν ἐπαναστατῶν. Τῷ 1778 ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις συνωμολόγησε συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὑποστηρίξασα αὐτὰς παντὶ σθένει κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ὁ Λαφαγέττης, ὁ Ροσαμβὺ καὶ ἄλλοι Γάλλοι εὐπατρίδαι διεκρίθησαν τότε ἀγωνισθέντες ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ἐπαναστατῶν, μεθ' ὧν τῷ 1779 συνεμάχησε καὶ ἡ Ἰσπανία. Ἐπὶ τέλος διὰ τῆς ἐν Κορυούλλη συνθηκολογίας τοῦ 1781 οἱ Ἀγγλοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ νὰ ἀποδεχθῶσι τὴν εἰρήνην, ἧς ἡ ὀριστικὴ συνθήκη ὑπεγράφη ἐν

Παρίσι τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1783 (v). Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου τὸ συνέδριον ἡχορήγησε εἰς τὴν συνταξίν τοῦ πολιτεύματος τὸ δὲ ἐμσοπενδιακὸν σύνταγμα ἐψηφίσθη τῷ 1787 καὶ ἐφηρμύετο τῷ 1789. Πρῶτος πρὸς τῆς νέας δημοκρατίας ἐξελέχθη αὐτὸς ὁ Βασίγκτον, ὅστις ἡχορήγησε δραστηρίως εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τοῦ νέου πολιτεύματος καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἐκ τοῦ μακροῦ πολέμου πληγῶν. Τῷ 1793 ἐκήρυξε τὴν οὐδετερότητα τῆς χώρας, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς οὐδετερότητος ταυτῆς συνετελεσθῆσαν ἐκεῖ σπουδαῖα μεταβολαί. Ἡ χώρα τῆς Συμπολιτείας ἐπέβητάθη διὰ τῆς ἀποκτήσεως εὐρυτάτων ἐκτασεων, ἃς ἐπώλησαν εἰς αὐτὴν οἱ Ἰνδοὶ, καὶ τῆς Λουϊσιάνης τῷ 1803, ἣν ἡγόρασαν ἀπὸ τῶν Γάλλων ἀντὶ 15 ἑκατομμ. ταλλήρων. Ἀλλ' ἡ εἰρήνη δὲν ἐβράδυνε νὰ διαταραχθῇ. Τῷ 1809 νέαι διχνοῖαι ἀνιῶνθαι μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ὁ πόλεμος ἐκηρύχθη τῷ 1812 καὶ διήρκεσε τρία ἔτη, λήξας τῷ 1815. Οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ τινὰς ἀποδόσεις καὶ νίκας, καθ' ἃς ἐπωρῶθησαν καὶ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν Βασίγκτον, ἡττήθησαν κατὰ κράτος τὴν 8 Ἰαν. 1815 ἐν μακρᾷ τῆς Ν. Ἀγγλίας ὑπὸ τοῦ Ἰαξῶνος, καίτοι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦτο τριπλάσιος τοῦ τῶν Ἀμερικανῶν. Τῇ μεσολαβήσει τῆς Ρωσσίας συνωμολογήθη ἡ εἰρήνη, ὑποχρεωθείσης τῆς τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν κυβερνήσεως εἰς τὴν κατάργησιν τῆς σωματεμπορίας. Ἐκτοσε ἡ χώρα αὕτη διετέλεσεν εἰς διαρκὴ εἰρήνην πρὸς τὰς εὐρωπαϊκὰς κυβερνήσεις. Τὸ ἐμπόριον αὐτῆς, ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ εὐημερία ἀνέπτυχθησαν θαυμασίως. Νέα Κράτη προστέθησαν εἰς αὐτὴν, περικυρῶνθεις αὐτῇ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτῆς τῆς Φλωρίδος ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν ἀντὶ 5 ἑκατομμ. ταλλήρων τῷ 1819. Τῷ 1846—1848 παρεχωρήθησαν εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Μεξικοῦ τὸ Τεξάς, τὸ Ν. Μεξικόν καὶ ἡ Καλιφορνία, καὶ οὕτω βαθυρῶν ἐν Ἠνωμέναις Πολιτεῖαι ἐγένοντο ἐκ τῶν ἰσχυροτάτων καὶ πλουσιωτάτων κρατῶν τῆς ὁφλήου. Ὁ πρῶτος Μόρρής κατάρθρωσε ν' ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν τὸ δόγμα ὅτι: «τὸ εὐρωπαϊκὸν διεθνὲς καὶ δημοσίον δίκαιον δὲν ἰσχύει διὰ τὴν Συμπολιτείαν, καὶ εἰς οὐδεμίαν εὐρωπαϊκὴν δύναμιν ἐπιτρέπεται νὰ ἰδρῇ νέας ἀποικίας ἐν Ἀμερικῇ ἢ νὰ ἐπέκτεινῃ τὰς παλαιὰς τῆς». Ἀλλὰ τὴν χώραν ταύτην, ἐν ἣ ἔφαινετο ὅτι εἶχε καταφυγῇ ἢ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐκδιωχθεῖσα ἐλευθερία, κατήσχυεν ἄχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν ἡ δουλεία. Χιλιάδες μαύρων ζῶν ἐκεῖ δίκην κτηνῶν, ἐργαζόμενοι ἐν ταῖς ἀπεράντοις φυταῖς ὡς ἰδιοκτησίαι τῶν λευκῶν. Ὁ βίος τῶν δυστυχῶν τούτων πλάσματων ἦτο διηνεκὲς μαρτύριον. Ἐπὶ τέλος ἡ ἰδέα τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας ἐρρίχθη ἐβλήσεν ἐν ταῖς Βερείαις Πολιτεῖαις, καὶ ὁ πρῶτος Λίγκολν συνέδεσε τὸ ἐνομὸν τοῦ μετὰ

τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος. Αἱ Νότιοι Πολιτεῖαι, ὧν αἱ κάτοικοι ἦσαν ἰδιοκτηταὶ μεγίστου ἀριθμοῦ δούλων, ἀνταπεξήλθον ἐντόλμας κατὰ τῆς τοιαύτης ἰδέας, ζητήσαντι ὅτι ἀποσπασθῶσι τῇ Συμπολιτείᾳ. Ἐκ τούτου πεισματώδους προέκυψεν ἐμφύλιος πόλεμος διαρκέσας ἀπὸ τοῦ 1861—1865, καὶ ὃν κατ' ἀρχὰς ἐπάρησαν ὑπερισχύοντες αἱ Νότιοι· ἀλλ' ἐπὶ τέλους αἱ Βόρειοι ἀγόμενοι ὑπὸ τὴν στρατηγὴν Γραντ, Σέρμαν καὶ Σέριβαν καὶ τοῦ ναυάρχου Φαραγούτ ἐθριάμβευσαν. Τὸν θρίαμβον ὅμως τούτον ἐπλήρυσεν ὁ πρόεδρος Αἴγκολν δι' αὐτῆς τῆς ζωῆς του, θολοφυνηθεὶς ἐν τῇ θεάτρῳ τῆς Βασιγκτῶνος ὑπὸ τινος φανατικοῦ Νοτίου καλουμένου Βοθρὸ τῇ 24 Ἀπριλ. 1865. Τούτον διετέλεθ' ὁ πρῶτος ἀντιπρόεδρος Ἀνδρέας Ἰόντων προεδρεύσας ἀπὸ τοῦ 1865 ἕως τοῦ 1869. Οὗτος ἀπέκλινεν εἰς συμβιβαστικὴν πολιτικὴν ἀπέναντι τῶν Νοτίων, ἀλλ' ὁ ἐν ταῖς Βορείαις πολιτείαις ἐρεθισμὸς ὑπῆρξε τόσον μέγας, ὥστε ἐξηνάγκασεν αὐτὸν νὰ ἐνδύσῃ εἰς τοὺς φανατικούς, οἵτινες ᾔβηλον νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ τῶν ἡττηθέντων ἐπαναστατῶν ὁ στρατιωτικὸς νόμος. Ὁ πρόεδρος τῶν Νοτίων Ἰεφφερσον Δάδης κατεδιώχθη καὶ συλληφθεὶς ἤχθη εἰς Βασιγκτῶνα, καὶ ὁ τελευταῖος ἀρχηγὸς τῶν ἐπαναστατῶν Κίρβυ Σμιθ ἡναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ τὸν Μάιον τοῦ 1865. Οὕτως ἔληξεν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, εἰς τῶν φοβερωτάτων καὶ πεισματωδιστάτων ὧν ἀναγράφει ἡ ἱστορία. Τὸ δημοποδικὸν συνέδριον ἐψήφισε τροπολογίαν τινὰ τοῦ συντάγματος, ἀφορώσαν εἰς τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας, τροπολογίαν, ἣν, ὅπως ἔχῃ ἰσχύν, ἐπεκύρωσαν καὶ τὰ δύο τρίτα τῶν ἰδιαίτερων συνεδρίων τῶν κρατῶν. Τῷ δὲ 1866 ἐγένετο καὶ ἡ νέα στρατιωτικὴ διαίρεσις τῆς χώρας. Ἐκτοσε αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἡσχολήθησαν εἰς τὴν ἐποδύσιν τῶν ἐκ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου πληγῶν καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν σπουδαίως διαταραχθέντων οἰκονομικῶν τῶν, ὅπερ πράγματι ἐπεδιώξαν μετὰ σπανίας ἐρθεορσύνῃς καὶ δραστηριότητος. Ὁ πρῶτος ἐρεθισμὸς βαθμῶδην κατηνύσθη, ἀλλ' ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν δύο μεγάλων πολιτικῶν κομμάτων, ἅτινα διαιροῦσι νῦν τὴν χώραν ἐκείνην (τῶν Δημοκρατικῶν καὶ τῶν Ῥεπουμπλικανῶν), καίτοι ἄχρι τοῦδε δὲν ἐπήνεγκε νεωτέρας ῥῆξεις μεθ' ὅλων τὸν κατὰ τὰς προεδρिकास ἰδίως ἐκλογὰς ὑπάρχοντα ἀναθρασμόν, ὅστις ἐξῴθει πολλὰκις αὐτὰ εἰς ἀνταγυλῆσεις ἡκιστα ἀδρόφρανας, ἐφθασεν οὐχ ἥττον εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε κατέστη ἐπικίνδυνος, ἥ δὲ πρὸς τὰ κομματικὰ συμφέροντα ἀρσένισις ἐξώθει πολλὰκις τοὺς ἐκεῖ πολιτευτὰς εἰς πράξεις ἡκιστα συμβιβαστέας πρὸς τὰς πολιτικὰς καὶ ὁρμηκευτικὰς αὐτῶν θεωρίας. Ἡ ἐν τῇς κατεστάσεως ταύτης προεληοῦσα πολιτικὴ διαφθορὰ ἐπέδρασε καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, καὶ παράδειγμα τούτου ἡ

μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐπιδιωχθεῖσα ὑπὸ τοῦ προέδρου Γραντ προσάρτησις τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ἀγίου Δομίγγου μεθ' ἑλπὴν τὴν ἰσχυρὰν ἀντιστάσιν τοῦ συνεδρίου. Τὰ προηγουμένα ἀποτελέσματα κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῆς κατεσκευῆς τοῦ πρώτου σιδηροδρόμου τοῦ Εἰρήνικοῦ (Μάιος 1869) εἶναι πλήρη ἀνθηκίων διαπραγματεύσεων. Τὸ ζήτημα τῆς Ἀλὰβὰμα εἰς παραβίασιν μετ' ἄλλων πλοίων τῆς οὐδετερότητος κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον μετὰ τοῦ ἐδέχθη νὰ προκαλέσῃ ῥῆξιν μεταξὺ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀγγλίας, ἥτις ὅμως προελήθη, ἀναθεθείσης τῆς λύσεως τῇ διαφοράς ταύτης εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας (21 Ὀκτωβρίου 1872). Ἡ δευτέρα προεδρεία τοῦ Γραντ ἔφερεν ἐτι μάλιστα ἡ ἡ πρώτη τὴν σφαριδα τοῦ κομματικοῦ νεποτισμοῦ. Ἀνεμίσχθη αὐτὸς εἰς διαφόρους ὑποθέσεις τῶν νοτίων κρατῶν, καὶ ἰδίως τῆς Λουϊζιάνας καὶ τῆς νοτίου Καρολίνας, κατὰ τὸν πόντον τῶν σκανδαλῶδων, ὥστε μικροῦ ἐδέχθη ἡ ἐκ τούτου προκληθεῖσα δυταρέσκεια νὰ καταλήξῃ εἰς νέαν ἐπαναστάσιν. Ὁ μετ' αὐτοῦ πρόεδρος Ἰάκωβος Γκάρεηλδ ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ ἡμιπαράφρονος θεοψήφου Καρόλου Γκιντὸν πυροβολήσαντος κατ' αὐτοῦ ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ σταθμῇ τῆς Βασιγκτῶνος τῇ 2 Ἰουλίου 1881 (π.). Τὸν Γκάρεηλδ, ἀποθανόντα μετὰ μακρὰν ἀγωνίαν ἐκ τοῦ τραύματος τῇ 7/19 Σεπτεμβρίου, διαδέχθη ὁ ἀντιπρόεδρος Ἀρθούρος (1881—1885) καὶ τούτον Κλέβελαντ τῇ 4 Μαρτίου 1885, μετὰ τοῦ ἐποίου ἄρχεται νέα ἱστορικὴ περίοδος τῆς χώρας ταύτης διακρινομένη ἐπὶ μεταρρυθμιστικαῖς τάσεσιν. Οὗτος ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ ἀνεκίησε πολλὰ ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τε τὰ οἰκονομικὰ καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις τῆς Συμπολιτείας καὶ πρότεινε μεταρρυθμίσεις, ὧν πολλὰ ἐπραγματοώθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς προεδρείας του. Διάδοχός τοῦ Κλέβελαντ, ἀποτυχόντας κατὰ τὴν προεδρικὴν ἐκλογὴν τοῦ Ὀκτωβρίου 1888, ἐξελέχθη ὁ υποψήφιος τῶν Ῥεπουμπλικανῶν Χάρισων.

Πρόεδροι. Οἱ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς δημοκρατίας τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν ἄχρι τοῦδε ἐκλεγθέντες πρόεδροι εἶναι οἱ ἑξῆς: 1) Γεώργιος Βάσιγκτων (1789—1797).—2) Ἰωάννης Ἀδams (1797—1801).—3) Θωμάς Ἰεφφερσον (1801—1809).—4) Ἰάκωβος Μэдισον (1809—1817).—5) Ἰάκωβος Μορρόγ (1817—1825).—6) Ἰάκωβος Κουίνς Ἀδαμς (1825—1829).—7) Ἀνδρέας Ἰάξων (1829—1837).—8) Μαρτίνος Βαν Βούρεν (1837—1841).—9) Γουλιέλμος Χάρισων, ἀποθανὼν πρόεδρος (1841).—10) Ἰωάννης Τάυλερ (1841—1845).—11) Ἰάκωβος Κνὺξ Πέλλερ (1845—1849).—12) Ζαχαρίας Ταῦλор, ἀποθανὼν πρόεδρος (1849—1850).—13) Μιλάρδ Φίλλμορ (1850—1853).—14) Φραγ

κλίνος Πίερς (1853—1857).—15) Ἰάκωβος Βουκανάν (1857—1861).—16) Ἀβραὰμ Λίνκολν, δολερονηθεὶς (1861—1865).—17) Ἀνδρέας Ἰόνσων (1865—1869).—18) Ὁδυσσεύς Γράντ (1869—1877).—19) Χάουαρντ (1877—1881).—20) Ἰάκωβος Γκάφφελντ, δολερονηθεὶς (1881).—21) Ἀρθούρος (1881—1885).—22) Γκρόβερ Κλέβελαντ 1885—1889).—23) Χάρισσων (ὁ νῦν πρόεδρος). [Π.Π.]

Ἀμερικανικὴ φιλολογία. Βλ.

Βορειοαμερικανικὴ φιλολογία.

Ἀμερικανικὴ φυλὴ. Εἰς ταύτην καταλέγουσι τοὺς πλείστους τῶν πρὸ τῆς ἀνακάλυψης τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Κολόμβου ἀμερικανικῶν λαῶν, προκύψαντας ἐκ τῆς μελάνος ἢ ἐλάσσονος ἀναμιξεῖς φυλῆς ὠκεανοῦς δολιχοκεφάλου μεθ' ἑτέρας βραχυκεφάλου, καταγωγῆς πιθανὸν κυτρίνης (μογγολικῆς), ἐλθούσης δὲ πρὸ ἀνηκενέων χρόνων ἐκ τῆς Ἀσίας. Οὕτως ἐκ τῶν ἀρχαίων λαῶν τῆς Ἀμερικῆς οἱ μὲν εἰσι δολιχοκέφαλοι ἢ μεσοκέφαλοι, οἱ δὲ βραχυκέφαλοι (ἰδὲ λέξεις). Καὶ εὐεῖναι μὲν ἀπαντῶσιν ἰδίᾳ πρὸς Α καὶ Ν, οὗτοι δὲ ἰδίᾳ πρὸς Δ. — Παρὰ τοῖς πλείστοις οὗτοι δὲ ἰδίᾳ πρὸς Δ. — Παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν λαῶν τούτων τὸ δέρμα ἐστὶ ἐλαϊόχρουν, ποικίλλον ἀπὸ τοῦ λευκοῦ ἄχρι τοῦ χρώματος τοῦ κινναμώμου. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς εἰσι μακραί, μέλαιναι, σκληραί. Τα βλέφαρα καὶ αἱ βλεφαρίδες παχύνονται ἐκ πόνων καὶ ἐμύσταται ἐλγίοντες. Τὸ κρανίον ἐν γένει μικρὸν τὸ μέτωπον μετρίως εὐρύ καὶ ἀπισθοκλινὲς λίαν. Τὸ πρόσωπον εὐρύ, περιφερὲς ἢ τριγωνικόν. Οἱ ὀφθαλμοὶ μικροί, μετ' ἰσίδος μελαίνης. Ἡ ῥίς εἰς μὲν τοὺς δολιχοκεφάλους καὶ μεσοκεφάλους εὐμεγέθης, γρυπὴ καὶ στενὴ ἢ ἐπὶ τοὺς βραχυκεφάλους πλατεία καὶ σιμὴ ἢ ὑπόσιμος. Αἱ σιαγόνες ἰσχυραὶ καὶ ὀλίγον προγναθικάι, τὸ στόμα μέγα, οἱ δὲ ὀδόντες ἰσχυροὶ καὶ δυστερηδόνηστοι. Τὸ ἀνάστημα ἐν γένει μεζῶν τοῦ μέσου, οὐχ ἥττον ποικίλλει λίαν (Παταγόνες λίαν ὕψηλοί, μέσου ἀναστήματος 1,73 μ. ἢ καὶ πλέον, Περούσιοι λίαν μικροί). — Τῆς ὠκεανοῦς δολιχοκεφάλου φυλῆς πατρίς θεωρεῖται ἡ Νοτιά Ἀμερικὴ, ἀπαντῶσι δὲ ταύτης ἀρχαιότατα λείψανα, ἀναγόμενα εἰς τὴν τεταρταίαν ἐποχὴν. Εἰς δὲ τὴν νεωτέραν, τὴν βραχυκέφαλον φυλὴν, τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ Βερίγγειου πορθμοῦ ἐλθούσαν, ἀνήκουσιν οἱ κολωνοὶ (mound), οἱ ἀπαντῶντες εἰς τὴν μεταξὺ Βραχωδῶν καὶ Ἀλλεγχανίων ὄρεων χώραν καὶ αἱ ἐν Ἀριζόνῃ ἐντὸς βράχων λελαθευμένα κατοικία. (Βλ. προσηρηγμένον πινάκx).

Ἀμερικὴ. Ἡ ἡπειρος τοῦ δυτ. ἡμισφαίριου ἢ καὶ Νέος Κόσμος καλυμμένη. Διαδρέγεται πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου ἢ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ πρὸς Β ὑπὸ τῶν ὕδατων τῆς Ἀρκτ. Πολικῆς θαλάσσης. Χωρίζεται ΒΔ ἀπὸ τῆς Ἀ-

σίας διὰ τοῦ Βερίγγειου πορθμοῦ. Οἱ ἀκρότατοι αὐτῆς ὄροι εἶναι πρὸς Β τὸ ἀκρωτήριον Μούρσιον, ἢ βορειότατὴ ἀκρὰ τῆς χειρτονῆς του Βοθῆαν Φελίξ, ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ 1852 ἀνακαλυφθέντος πορθμοῦ τοῦ Βελλό, ὑπὸ πλάτ. 72° Β καὶ μήκος 93° 39' 51" Δ τοῦ Γρήν. Πρὸς Ν τὸ ἀκρωτήριον Φρόνσβαρδ, ὑπὸ πλάτ. 53° 54' Ν καὶ μήκος 71° 18' 51" δυτ. ἢ συμπεριλαμβανόμενον καὶ τοῦ ἀρχιπελάγους τῆς Γῆς τοῦ Πυρές, τὸ ἀκρωτήριον Χόρν ὑπὸ πλάτ. 55° 59' Ν καὶ μήκος 67° 15' 51" δυτ. — πρὸς Δ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας ὑπὸ πλάτ. 65° 33' Β καὶ μήκος 167° 50' 51" δυτ. — καὶ πρὸς Α τὸ ἀκρωτήριον Πράγκον, ὑπὸ πλάτ. 7° 8' Ν καὶ μήκος 84° 17' δυτ. μικρὸν τι νοτιώτερον τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀγίου Ρόκx.

Σχηματισμός, ἐμβαδόν. Ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς σχηματίζεται κατὰ τὸ μέσον τῆς Ἀν. παραλίας τῆς ἡπείρου ταύτης τὸν Μεξικανικὸν καὶ τὸν Καραϊβικὸν κόλπον διήρυσεν αὐτὴν εἰς δύο τριγωνικά τμήματα: τὴν βόρειον καὶ τὴν νότιον Ἀ. (βλ. λ.) ἐνοόμενα δὲ τοῦ 45 χμ. πλάτ. ἔχοντος (σθμοῦ τοῦ Παναμά (βλ. λ.), ἐνθ' πρὸς Α αἱ νῆσοι τῶν δυτ. Ἰνδιῶν (βλ. λ.) ἀποτελοῦσιν οἰονεὶ γέφυραν μεταξὺ τῶν δύο τμημάτων τούτων. Σύμπασα ἡ ἡπειρος ἔχει ἐμβαδὸν κατὰ τοὺς νεωτέρους υπολογισμοὺς 38 389 210 χμ. ὡν 19 845 121 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Β Ἀ. 517 308 εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀ. 244 478 εἰς τὴν Δ. Ἰνδιᾶς, καὶ 17 752 308 εἰς τὴν Ν. Ἀ. πλὴν τῶν λεγομένων βορείων Πολικῶν χωρῶν, ὡν τὸ ἐμβαδὸν εἶναι 1 301 080 χμ., καὶ τῆς Γροιλανδίας (2 169 750 χμ.). Ἡ κατὰ μήκος ἔκτασις αὐτῆς εἶναι 15 000 χμ., ὡν τὸ ἥμισυ ἀνήκει εἰς τὴν Β. καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὴν Ν. Ἀ. Ἡ δὲ διαγώνιος: τῆς μὲν Β. Ἀ. μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Καρόλου εἶναι 6 390 χμ. τῆς δὲ Ν. μεταξὺ τοῦ σθμοῦ καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Πράγκου 5 590 χμ. Ἡ παρὰ τὴν ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων παρουσιάζουσι τὴν αὐτὴν κατὰ τὸν σχηματισμὸν διαφοράν, ἥτις παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κόσμῳ μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς Ἀφρικῆς ἀφ' ἑτέρου. Αἱ τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι ἀκανόνιστοι καὶ διατέμνονται ὑπὸ κλίπιν καὶ ὀρίων, ἐνθ' αἱ τῆς Ν. εἶναι γενικῶς μᾶλλον ὀμοιόμορφοι. Ποικίλλουσι δὲ μεγάλως καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν ἡ Β. παραλία ἔχει μήκος 7 850 χμ. τὸ 32 σὺνολον τῶν δυτικῶν ἀκτῶν κατὰ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν εἶναι 31 72 χμ. τὸ σὺνολον δὲ τῶν ἀν. ἀκτῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς κατὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ἄχρι τοῦ κόλπου τοῦ Δαρβίου 29 540 χμ. καὶ τὸ πᾶν Β. καὶ Ἀ. τῆς Νεπίου Ἀ. 18 500 χμ. — ἥτοι ἐν συνόλῳ 80 862 χμ., ὡν 84 200 χμ. σχεδὸν εἶναι εὐπρόσιτα.

Ὅρη. Ἐν Ἀμερικῇ ἐπικρατεῖ ὁ πεδινὸς σχηματισμὸς κατὰ τὰ δύο τρίτα τῆς ἐπιφα-

ναίως. Ἐν τούτοις μακρὰ ἀλύσει ὁρίων διαιρέσονται αὐτὴ καὶ τὰ ὀρειοσυστήματα τῶν Κορδιλλιερίων καὶ τῶν Ἀνδεῶν ἐξαίρουσι τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ποικιλλήντων καταπληκτικῶς τὸ ἔδαφος τῆς γῆρας ἐκείνης. Τῶν συστημάτων τούτων κατευθυνόμενων ἀπὸ Β. πρὸς τὸ Ν. ἄκρον τῆς ἡπείρου, ἡ βάσις περιλαμβάνει 11 800 000 τ.χμ. Τὰ ἐπὶ τῆς τακτικῆς τοῦ ὁσμῶς τοῦ Πανκρά εἰς 100—150 μ. κατεργόμενον κλίμα χωρίζει τὸ βόρειον ἀπὸ τοῦ νοτίου συστήματος τῶν Κορδιλλιερίων. Αἱ πεδιάδες ἐν τῇ Ν. Ἀ. κατέχουσι τὰ τρία τέταρτα αὐτῆς· ἐν δὲ τῇ Β. τὸ ἥμισυ τούτης. Ἐνὶ μέγας ἀριθμὸς ἡραϊστειῶν ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς ἡπείρου, καὶ ἐπὶ τῶν παρεκκείμενων νήσων. Ἐκ τῶν ἡραϊστειῶν τούτων τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἐπόμενα: τὸ Κοτοπάτσι, τὸ Σογγουαῦ καὶ ἡ Μιχίγχα ἐν τῇ Τοχηρινῇ Κολομβίᾳ· τὸ Πάστον καὶ ἡ Σοτάρα ἐν Κολομβίᾳ· ἡ Γουάνια—Πλιτίνα ἐν Περούβᾳ· τὸ Κοσιάπον, τὸ Κιλάν, τὸ Ἀντίον καὶ ἡ Πιερρά ἐν Χιλή· τὸ Σοκομεβσκον, ἡ Γουατεμάλα, ἡ Ἀγγουα, ἡ Πακάου, Σαν-Σαλβαδόρ, Γρανάδα καὶ Τελίκα ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀμερικῇ· Ποποκαταπέτλ, Σιτλατέπτλ, Κόλμα καὶ Χορεῦλτον ἐν τῷ Μεξικῷ· Ἀγιος Ὑλίας ἐν Καλιφόρνια· τὰ δύο ἡραϊστειὰ τῆς χειρσονήσου Ἀλάσκας κτλ.

Θάλασσα. Τὴν ἀμερικανικὴν ἡπείρον περιβάλλουσιν ἐνθεν μὲν ὁ Ἀτλαντικὸς, ἐνθεν δὲ ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανὸς, βρέχοντες ὁ μὲν τὰς δυτικὰς, ὁ δὲ τὰς ἀνατολικὰς αὐτῆς ἀκτὰς, καὶ σχηματίζοντες διαφόρους κόλπους καὶ θάλασσας. Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον ἀνήκουσιν ἡ σχηματίζουσα τοὺς κόλπους τοῦ Οὐδωνοῦ καὶ τοῦ Βάφριν πολικῆ, καὶ ἡ σχηματίζουσα τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν Κολομβιανῆ. Εἰς δὲ τὸν δεύτερον ἡ Πορφυρὰ λεγομένη θάλασσα ἢ Κόλπος τῆς Καλιφόρνιας καὶ ἡ θάλασσα τοῦ Βέρειγγ, ἐνῶ πρὸς τὸ Β. μέρος ἡ Βόρειος Παγωμένη θάλασσα σχηματίζει τοὺς κόλπους τοῦ Μάκκονς, τοῦ Κοτσεβου καὶ τοῦ Γεωργίου Δ'.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Τὴν Α. διαρρέουσι πολλοὶ καὶ μεγάλοι ποταμοί. Ἡ Ν. Α. ἔχει τὸ μᾶλλον ἀνεπτυγμένον τῆς ὑψηλοῦ ὕδατος σύστημα. Ἐκεῖ ὁ Ἀμαζόνιος παρά μῆκος 5000 γμ. περίπου ἔχει ὕδατοπέδιον 7 337 000 τ.χμ. ὁ Λαπλάτας, ἄχρι τῶν πηγῶν τοῦ Παράνα παρά μῆκος 3 550 γμ. ὕδατοπέδιον 2 879 800 τ.χμ. περίπου. ἐνῶ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Β. Ἀ. ὁ Μισσισιπιὴς ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Μισσουρι ἔχει μῆκος 7 000 γμ. καὶ ὕδατοπέδιον 3 100 000 τ.χμ. καὶ ὁ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου ὕδατοπέδιον 1 266 400 τ.χμ. παρά μῆκος 3 000 γμ. Ἀπεναντίας ἡ Β. Ἀ. ἔχει τὸ μέγιστον λιμνικὸν σύμπλεγμα τῆς ὑψηλοῦ, ἀν' ὅχι τὰς μεγίστας λίμνας. Μόναί αὐ πέντε, αἱ ἀποτελοῦσαι τὰς πηγὰς τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, κατέχουσιν ἐν συνόλῳ ἐπιφάνειαν 238 971 τ.χμ. Οἱ κυριώτεροι τῶν πο-

ταμῶν τῆς ἡπείρου τούτης εἶναι: ὁ Ἀμαζόνιος, ὁ Μισσισιπιὴς, ὁ Λαπλάτας, ὁ Ἀγ. Λαυρεντίος, ὁ Οὐρενός κτλ. Ὁ Μάκκονς, ὁ ἄκρον τῶν μεγάλων ποταμῶν ἐκβάλλει τὴν ἀρκτικὴν θάλασσαν, ἔχων Β ΒΑ διεῶσιν καὶ συγκοινωνῶν διὰ πολλῶν λιμνῶν παραποταμίων μετὰ τῆς Ἀνω Λίμνης, καὶ μετὰ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου. Ἐκ τῶν λιμνῶν, κυριώτεροι εἶναι ἡ Ὀντιπέγα (Β βορρῶς ὁδῶν), ἡ βορειοτάτη πασῶν, ἡ Ὀντιπέγα, ἡ Ἀνω Λίμνη, ἡ Μιχίγχα, ἡ Ἐρὶ, ἡ Τριμπανέγος κτλ. ἐν τῇ Β. Ἀ. ἡ Ὀντιπέγα, Νικαροαγούα, κτλ. ἐν τῇ Κεντρικῇ καὶ ἡ Τριμπανέγος κτλ. ἐν τῇ Ν. Ἀ.

Ὅροι καὶ ὅρια. Τὰ κυριώτερα τῶν ὁρίων τῆς Ἀ. εἶναι ὁ τὸ Περούβιανόν, περιλαμβάνον πάντα τὰ ὑψιπέδια τῆς Κάτω Περούβας, τῆς Βολιβίας, καὶ τῶν κρατῶν τοῦ Ρίο-δε-λα-Πλάτα· τὸ Κολομβιανόν, περιλαμβάνον τὰς κοιλιάδας τῆς Ἀσσοουί, τοῦ Ἰσηρινου, τῆς Κουοναμάρας καὶ τῆς Βουάν, τὸ Βραζιλιανόν, περιλαμβάνον τὸ ἄνω μέτῶν λεκανοπεδίων τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου τοῦ Παράνα, καὶ τὰ ὑψιπέδια τῶν ἐπαρχ. τοῦ Ρίου Τανέου, τοῦ Ἀγίου Πιεύματος, Περναμπουκού καὶ τοῦ Πίωχ, τὸ Κεντρικόν τῆς Ν. Ἀ. τὸ τῆς Γουιάνας, περιλαμβάνον μετὰ ὁρίων Οὐρενίου, Ρίο-Νέγκρου, Ἀμαζόν καὶ Ἀτλαντικοῦ γῶραν τὸ τοῦ Ἀναχουάν Μεξικανικόν τὸ τοῦ Μισσουρι ἢ Κεντρικόν Β. Ἀ. καὶ τὸ Ἀλλεγανιανόν, περιλαμβάνον τὰ ὑψιπέδια τῆς Καρολίνας, τῆς Βιργινίας καὶ τινῶν μερῶν τοῦ Κάτω Καναδά.

Κλίμα, βλάστησις κτλ. Ἡ Ἀμερικανικὴ ἡπείρος ἐνεκα τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς μερίστην ποικιλίαν κλιμάτων καὶ θερμοκρασίαν διαφέρουσιν κατὰ τὸ τὸ ὕψος καὶ μετὰ τὸν ἀπὸ τῆς ἐκτάσεως ἀπόστασιν τῶν διαφόρων μερῶν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἡ διακεκαυμένη αὐτῆς ζώνη ἔχει διαρκεῖς τοὺς καύσωνας, οὐδὲ ὑπερβολικοὺς, ἐπίσης καὶ ἐν τῇ καυτῇ ζώνῃ τὸ ψυχρὸν δὲν εἶναι μὲν δὲ μὴ, ἀλλὰ διαρκεῖς. Ἀλλ' αἱ εὐκρατοὶ αἱ ζῶναι δὲν παρουσιάζουσι τὰ ἄτοπα ταῦτα εἶναι καταλλήλотаται διὰ τὴν ἀνάπτουσιν ζῶναι καὶ τῆς βλαστήσεως. Τὰ γιγάντια τῶν παρακτίων Κορδιλλιερίων ὑψοῦνται πανχοῦ ὑπὲρ τὴν ζώνην τῶν χιόνων. Ἡ καλὴ ἐργία τῶν σιτηρῶν ἐν Περούβᾳ δὲν ὑπερβαίνει τὸ ὕψος τῶν 3 900 μ. ἐν Κουίτῳ δὲ τὸ 2 900 μ. Κατὰ τὰς ἀνατ. ἀκτὰς τῆς Βραζιλίας ὁ καιρὸς τῶν βροχῶν εἶναι ἀπὸ τοῦ Μ. τοῦ ἄχρι τοῦ Σεπτεμβρίου· ἐν δὲ τῇ Περούβᾳ, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου ἄχρι τοῦ Μαρτίου· ἀπὸ τῶν ἀδένδρων βορείων ἀκτῶν ἄχρι γὰρ μὴς διατεμνύσας τὰς μὲν δυτικὰς ἀκτὰς πλ. 60° Β τὰς δὲ ἀνατ. ὑπὸ πλ. 50° Β. θερμοῦται μῆνας ἔχουσι μέσην θερμοκρασίαν + 16° ἐκ. καὶ οἱ ψυχρότεροι — 10° ἐκ. Ἐπὶ πεδιάδες καλύπτονται ὑπὸ βρύων καὶ λ

αὐ-
τοῦ
ἐν
θου-
καί
ἀπο-
τῶν
σοφ-
ον-
ριέ.
ἰζα-
? Δ.

οπε-
αμ-
ου-
ίου-
αδά-
ημε-
κα-
έρος
καί
χιῶν
τοῦ
ιχθῶν
τῆν
νίου
κ. ἡ
τῆς
άνον
κτλ.

με-
ὁ τῆς
μο-
τῆν
ῶν
μένει
, ἂν
ατε-
δρι-
ὁ τῆς
καί
τῶν
ὄρη
ντα-
λλι-
κίνας
τῶν
αὐ-
Παρ-
ρου-
τίου.
οαμ-
ὕπδ
οί
σίαν
Εχεῖ
λει-

1. Έσκιμωός εκ της Δυτικής χώρας των Έσκιμωών.

2. Βοτοκούδας (Βρασιλία).

3. Κραλόν 'Ινδού των Κροάτων (Βρασιλία).

4. Μουνδρουκού (Βρασιλία).

5. 'Ινδός της φυλής των Μόρα (Βρασιλία).

6. 'Ινδός της φυλής των Άντλ (Ορεγόν).

7. 'Ινδός Τάνα (Β.-Δ. Αμερική).

8. Πολεμιστής Μεντόρι (παρά τον Νάιφ ποταμόν).

9. 'Ινδός της φυλής των Δακότα μετά χαρταίου Αμερικανόινου (μεταξύ Μισουρί και Μισισίπη).

11. Έσκιμωός εκ του όρκου του Άντιβασιλέως.

12. Αρχηγός των Μάνδαν (Άνω Μισουρί).

13. Γυνή Καμακανή (Βρασιλία).

14. Παρθένας της φυλής των Μιράνα (Βρασιλία).

15. Γυνή Κολούσα (Β.-Δ. Αμερική).

16. Κορετού (Βρασιλία).

17. Μαγιρούνα (Βρασιλία).

18. Αρχηγός των Βαπισιάνων (Γουιάνα).

Άρθρ. Αμερικανική φυλή.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χηνων καὶ ὑπὸ σποραδικῶν καὶ καχεκτικῶν ἀγρίων, πιτῶν, ἐλατῶν καὶ σημιδῶν, αἱ τινες ὅμως ἀναπτύσσονται ἐν νοτιωτέρᾳ ζώνῃ διηκουσῇ ἄχρι τοῦ 40° Β. πλάτ., ἐν ᾗ ἡ μέση θερμοκρασία τῶν θερμότερων μηνῶν εἶναι + 25° ἔκ. καὶ ἡ τῶν ψυχρότερων + 1.25° ἔκ. Ἐν αὐτῇ φύεται ἡ δρύς, ἡ φηγός, ἡ σφένδαμος, ἡ φιλυρα, ἡ πελέα, ἡ καστανὴ κτλ. ἀποτελοῦσαι ἐκτεταμένα καὶ πυκνὰ δάση. Τὰς ἐν αὐτῇ πεδιάδας ἀντὶ τῶν ἐρεϊκῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου καλύπτουσι παντοειδῆ φυτά, ἰδίως πρὸς Δ τοῦ Μισισσιππὶ, ἐνῷ πρὸς ἀνατ. αὐτοῦ καλλιεργοῦνται τὰ εὐρωπαϊκὰ σιτηρὰ καὶ οἱ εὐρωπαϊκοὶ καρποί, ἐπίσης καὶ ἡ ἀμπέλος ἐν ταῖς πρὸς Ν καὶ Δ γώρσις.

Περὶ γινώσκοντες εἰς τὰς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς γώρας ἄχρι τοῦ 25° Β. πλά., ὅπου οἱ θερμότεροι μῆνες ἔχουσι θερμοκρασίαν μέσην + 26° καὶ οἱ ψυχρότεροι + 19° ἔκ., ἀπαντῶμεν πλουσιωτάτην βλάστησιν. Ἐκεῖ φύονται αἱ πορτοκαλλεῖαι, αἱ δάφναι καὶ αἱ ἐλαῖαι, ἡ μαгноλία, τὸ λείριον, ἡ πλάτανος καὶ ὁ φοῖνιξ. Ἐκεῖ παρὰ τὴν σῆτον φύεται ὁ ἀραβόσιτος καὶ ἡ δρύς καὶ καλλιεργοῦνται μετ' ἐπιτυχίας τὸ σακχαροκάλυμον, ὁ βάμβαξ, τὰ καπνά κτλ. Ἀπὸ τοῦ 25° Β. πλά. ἄχρι τοῦ Ν. τροπικοῦ εἶναι ἡ ζώνη τῶν βανανῶν καὶ τῶν τροπικῶν καρπῶν. ἔχουσα ὑπὸ τὴν Ἰσημερινὴν μέσην θερμοκρασίαν τοὺς μὲν θερμότερους μῆνας + 30°, τοὺς δὲ ψυχρότερους + 24° ἔκ. Ἐκεῖ ἡ βλάστησις παρίσταται ὑπὸ τὴν δαψιλεστάτην αὐτῆς μορφήν. Τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ βάμβαξ καὶ ὁ καρφὲς φύονται καὶ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἔτι, ἐνῷ τὰ ἰσοϋψῇ πρὸς τὴν Ὀλλασσαν μέρη παράγουσιν ἀνανάς, βανάνας, πέπονας κτλ. Ἐκεῖ ἀπαντῶσι πυκνὰ τὰ ἀρτὸδενδρα, οἱ κοικοφοίνικες κτλ. Τὰ δάση εἶναι μεγαλοπρεπέστατα καὶ περιέχουσι διάφορα πολυτίμητα ξύλα, οἷον ἀνακάρδια, βρασιλιανὰ κτλ. Ἐν τῇ Ν. Ἀ. ἰδίως ὑπάρχουσιν οἱ ωραιότατοι φοίνικες.

Ἡ νοτία ζώνη διήκουσα ἄχρι τοῦ 40° Ν. πλάτ., ἔχει μέσην θερμοκρασίαν κατὰ μὲν τοὺς θερμότερους μῆνας + 21° ἔκ., κατὰ δὲ τοὺς ψυχρότερους + 11° ἔκ. Ἐν αὐτῇ, πλὴν τῶν φοινίκων εὐδοκίμοσι καὶ αἱ συκομορεῖαι, τὸ ἰνδικόν κτλ., ἐνῷ τὰς ἐκτεταμένας καὶ ἐρήμους πεδιάδας (Παμπάς) καλύπτουσιν δνάκωνται ἔχουσαι ὕψος δένδρων. Τὸ νότιον ὅριον τῆς γώρας τῶν βορρῶν ἐκτείνεται ἄχρι τοῦ 48° Ν. πλά. Ἐκεῖ ἡ μέση θερμοκρασία εἶναι διὰ μὲν τοὺς θερμότερους μῆνας + 15° ἔκ., διὰ δὲ τοὺς ψυχρότερους + 4° ἔκ. Ἐν αὐτῇ καλλιεργοῦνται τὰ εὐρωπαϊκὰ σιτηρὰ καὶ εἰς τινα μέρη τῶν δυτικῶν παραλίων ἀμπέλοι καὶ ὠρεοὶ καρποί.

Ὁὕτως ἐν τῇ γώρᾳ ταύτῃ ἀφθονοῦσι πάντες οἱ καρποὶ καὶ πάντα τὰ πολυτίμητα ξύλα τῶν βορείων καὶ νοτίων κλιμάτων. Ἡ βλάστησις ἐν αὐτῇ ἔχει καταπληκτικὴν ζωτικότητα, τὰ δένδρα φθάνουσιν εἰς τεράστιον ὕψος, αἱ

πεδιάδες καλύπτονται ὑπὸ αειθαλοῦς γλάης καὶ τὰ δάση ἐκτείνονται μεγαλοπρεπέστατα ἐπὶ χιλιάδας χιλιομέτρων. Ἡ ποικιλία τῶν φυτῶν καὶ τῶν ἀνθῶν εἶναι καταπληκτικὴ, τὰ χρώματα πλουσιωτάτα καὶ μεθυστικώτατα ἢ εὐδωδία. Πλείστα δὲ ἱμακτικά καὶ χρωματιστικά δένδρα, ἐν τῇ γώρᾳ ἐκείνῃ μένον φυόμενα, κατέστησαν κοινῆς χρήσεως.

Ζωολογία. Ἐξαιρέσει τῆς ἄρκτου, τῆς ἀλώπεκος, τοῦ ταρανδου, τῆς φύκης καὶ τῶν κητοειδῶν, τὰ ζῷα τῆς Ἀμερικῆς φαίνονται ἀνήκοντα εἰς ἰδιαίτερον τι εἶδος. Ἰδιαίτης Β. Ἀ. εἶναι ἐκ τῶν τετραπόδων ἡ λευκὴ ἄρκτος, ὁ ἄγριος οὗτος κάτοικος τῶν πολικῶν ακτῶν, ἡ ἔλαφος τῆς Βιργινίας, ὁ κριεὶς καὶ ὁ ἄγριος ταῦρος τοῦ Καναδά, ὁ τιγριλευρος τῆς Καρολίνας, ἡ λευκοκίτις, ἡ γαλῆ, ὁ κάστωρ, ἡ ἐνυδρίς κτλ. Ἐκ δὲ τῶν ἐρπετῶν ὁ κροταλίας καὶ ὁ κικίμν ἡ ἀλλιγάτωρ (εἶδος κροκοδείλου). Ἐκ τῶν πτηνῶν ὁ ἰνδικὸς ὄρνις ἐν ἀγρίᾳ κατατάσσεται, τὸ καλὸ ὄρνις, τὸ πτηνὸν τοῦ Καναδά (ταγγάρα), ἡ τρυγὼν, ὁ ἀέτός, ὁ κύκνος, ἡ νήσσα κτλ. — Ἐν τῇ Ν. Ἀ. ἀπαντῶσιν ὁ βραδύς οὐναῦς (βραδύπους διδάκτυλος), ὁ λάμας, ὁ ἰνδικὸς χοῖρος, ὁ ταπίρος, ὁ ἰαγούαρ καὶ ὁ κογγουάρ (οἵτινες εἶναι διὰ τὴν Ἀ. ὅτι διὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν ὁ λέων καὶ ἡ λεοπάρδαλις), ὁ βουε καὶ ὁ ἵππος μεταφερθέντες ἐξ Εὐρώπης καὶ γενόμενοι ἄγριοι, ὁ καϊμάν, ἡ χελώνη, ὁ βόας, ἀντικείμενον λατρείας παρὰ τιτὶ τῶν ἀγρίων, ὠραιότατοι ψιττακοί, ποικιλόχρωμα κολῶδρια, τὸ μεγαλοπρεπέστατον ἔχον τὰ πτεῖλα ἀραρά, τὸ νοημονέστατον ἄγαμι, τὸ ὡς κύων ἀγρύπνος φύλαξ τῶν οἰκῶν, ἡ ρέα νανδῦ (ἀμερικανικὴ ρέα) ἀμιλλωμένη πρὸς τὸν στρουθιοκαμηλοκ, ὁ κόνδωρ, διαμένων εἰς τὰς ὑψηλότερας κορυφὰς τῶν Ἀνδεων καὶ ὧν τὰ μέγιστον τὸν ἀσπακτικῶν πτηνῶν, ἐπὶ τέλους δὲ τὸ τουκάνο, οὗ τὸ ῥάχος ἰσοῦται κατὰ μῆκος πρὸς τὸ λειπὸν αὐτοῦ σώμα.

Ὀρυκτολογία. Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀ. βρίθαι ὀρυκτῶν παντὸς εἶδους. Ἐν Κολομβίᾳ, Βραζιλίᾳ καὶ Μεξικῷ, ἐν τῇ γερονήσῳ τῆς Καλιφορνίας, ἐν Χίλῃ καὶ ἐν Περούβᾳ ὑπάρχουσι πλουσιωτάτα χρυσουρεῖα. Ἐν Χίλῃ ὑπάρχει ἀφθονος χαλκός ἐν Κολομβίᾳ λευκοχρυσός καὶ ἐν Περούβᾳ ὑδράργυρος· σμαράγδοι ἐν Κολομβίᾳ· ἀδάμαντες ἐν Περούβᾳ. Ἐν δὲ ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις καὶ τῇ Νέᾳ Βρετανίᾳ πλουσιωτάτα ὄρυγμα σιδήρου καὶ γαιανθράκων. — Οὐδὲν ἄλλο μέρος τῆς γῆς ἔχει τόσον μέγαν πλοῦτον ἀργύρου, θύγα δὲ χρυσόν, ὅσον ἡ Καλιφορνία καὶ τὰ ὀρεινὰ μέρη τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀ. κατὰ τὸ πλεῖστον κατάγονται ἐξ ἀλλοδαπῶν καὶ ἰδίως ἐξ Ἀγγλῶν, Γάλλων καὶ Ἰσπανῶν, ἐκ τῆς ἐπιμιξίας τῶν ἐποίων μετὰ τῶν ἰθαγενῶν καὶ τῶν Μαύρων κατάγονται οἱ λεγόμενοι Μι-

γὰρ εἰς Μουλάττοις, Ζάμπος (βλ. λ.). Οἱ εἰς εὐρωπαϊκὸν γένειον γεννηθέντες καλοῦνται Κρ ε ο λ ο ι (βλ. λ.). Τὸ λοιπὸν τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖται ἐκ μαύρων (πρώην δούλων) καὶ τῶν λευκῶν τῶν θαγενῶν Ἰνδίων φυλῶν. Τὸ σύνολον τῶν κατοικῶν τῆς Ἀ. ἀνέρχεται εἰς 165 252 618, ὧν 68 426 412 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Β. καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀ., 5 430 382 εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας καὶ 31 395 854 εἰς τὴν Ν. Ἀ. — Ἀποτελοῦσι τὸ 14ον τοῦ συνόλου τῶν κατοικῶν τῆς γῆς (ὕπολογισμὸν εἰς 1 500 ἑκατ.), ἐνῶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἡπείρου ταύτης, περιλαμβανούσα 38 400 000 τχμ., ἀποτελεῖ τὸ τρίτον τῆς ὅλης γῆς ἐπιφανείας. Ἐκ τούτου φαίνεται πόσον ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀ. εἶναι ἔτι ἀραιὸς (2.8 κατ. ἀνὰ τετρ. τχμ.), ὑπερέχων μόνον τὴν τῆς Αὐστραλίας (0.4 ἀνὰ τχμ.) καὶ ὑπολείποντος μεγάλως τοῦ τῆς Ἀφρικῆς (6.9), τοῦ τῆς Ἀσίας (18.7) καὶ τοῦ τῆς Εὐρώπης (32.5 κατ. ἀνὰ τχμ.). Ὁ πληθυσμὸς οὗτος διαιρεῖται εἰς τρεῖς διαφόρους φυλάς: τὴν ἀμερικανικὴν, τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ τὴν τῶν μαύρων. Τούτων 72 περίπου ἑκατομ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν Κανναδιαν φυλὴν, 7 ἑκατομ. εἰς τὴν τῶν Μαύρων καὶ 16 ἑκατομ. εἰς τὴν ἐκ τῆς αναμιξεως τῶν τριῶν τούτων παραχθίσαν Μιστάρδα. Οἱ θαγενεῖς (Ἰνδοὶ) ἐξελίπον ἤδη ὅπως μόνον ἐν ταῖς Δυτικαῖς Ἰνδίαις, ἀλλ' εἶναι κατὰ πολυαριθμούς φυλάς καθ' ἅπασαν τὴν ἡπείρου διεσπαρμένοι. Οἱ μαῦροι, μεταφερθέντες ὡς δούλοι, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν φυτειῶν, εἶναι ἤδη ἐλεύθεροι, ἰδίως ἐν τῇ Β. Α. καὶ τῇ Βραζιλίᾳ, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, ἐν δὲ τῇ Ἀτλ. Ἰδρυσαν καὶ ἰδιαίτερον κράτος. Ἡ χειραφέτησις τῶν ἐν Α. μαύρων ὑπῆρξεν ἐν τῶν σπουδαιότερων γεγονότων τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος. Πλὴν τούτων ἐν Καλιφορνίᾳ ἀπεκτεταθήσαν καὶ πολλοὶ Σιναί, ὧν ὅμως ἐσχάτως ἀνηγορεύθῃ ἡ κάθοδος, ἐξεγερθέντων κατ' αὐτῶν τῶν ἀμερικανῶν, ὧν εἶχον καταστῆ ἐπικίνδυνον ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἀνταγωνισταί. Οἱ Μιστάρδες εἶναι πάντες σχεδὸν χριστιανοί, ἐπίσης καὶ μέγα μέρος τῶν Μαύρων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰδωλοκρατῶν (Ἰνδῶν καὶ Μαύρων) δὲν εἶναι ἀκριδῶς ὠρισμένος· ὑπολογίζεται 5 1/2 μέχρι 12 ἑκατομ. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀγγλοσαξονικὴν, τὴν γερμανικὴν καὶ τὰς λατινικὰς φυλάς, αἵτινες οἰκοῦσιν ἰδίως ἐν τῇ Μεξικῇ καὶ τῇ Ν. Ἀ. προσθεύουσαι τὴν καθολικὴν θρησκείαν, ἐνῶ οἱ ἀγγλοσάξωνες ἀνήκουσιν εἰς τὰς διαφόρους τῶν διαμαρτυρομένων ἐκκλησίας. Οἱ ἐν Α. ἐβραῖοι ἀνέρχονται εἰς 1 περίπου ἑκατομ.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀ. περιέχει 19 αὐτόνομα κράτη, ἅτινα πλὴν τῆς Βραζιλίας, ἥτις ἔχει τῆς ἑξῆς ἔτι ἡγετοκρατορίαν, κυβερνῶνται δημοκρατικῶς εἶναι δὲ τὰ ἑξῆς: — 1) τὰ Ἠνωμένα κράτη

τῆς Β. Ἀ. ἡ ἢ Β. Ἀμερικανικὴ Συμπολιτεία — 2) τὸ Μεξικόν — 3) ἡ Γουατεμάλα — 4) ὁ Σάν Σαλβαδόρ — 5) ἡ Χονδούρα — 6) ἡ Νικαραγουά — 7) ἡ Κостаρίκα — 8) ἡ Ἀτλ. (ἡ δημοκρατία τῶν Μαύρων) — 9) ὁ Ἅγιος Δομίγγος (ἡ δημοκρατία τῶν Μουλάτων) — 10) τὰ Ἠνωμένα κράτη τῆς Βενεζουέλας — 11) τὰ Ἠνωμένα κράτη τῆς Κολομβίας — 12) ἡ Δημοκρατία τοῦ Παναμῆ (Ἐκουαδόρ) — 13) ἡ Περουβία — 14) ἡ Βολιβία — 15) ἡ Χιλή — 16) ἡ Ἀργεντινὴ δημοκρατία (Ὁμοσπονδία) — 17) ἡ Παραγουαῖα — 18) ἡ Οὐρουγουαῖα — 19) ἡ Βραζιλία. — Πλὴν τούτων υπάρχουν καὶ αἱ ἑξῆς εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι: — 1) Ἀγγλικαὶ α') ἐν τῇ Β. Ἀ. τὸ κράτος τοῦ Καναδά (Δομίνιον), β') ἐν ταῖς δυτικαῖς Ἰνδίαις ἡ Ἰαμικὴ αἱ νῆσοι Καμάν, αἱ νῆσοι τῶν Τούρκων καὶ αἱ τῶν Καϊμαν, αἱ Βαχάμα, ἡ Ὁμοσπονδία τῶν ὑπὸ νῆμων νήσων, οἱ Παρθενόνες καὶ αἱ Προσήμεροι νῆσοι γ') ἐν τῇ Ν. Ἀ. ἡ ἀγγλικὴ Γουιάνα, αἱ Φαλλκλάνδα νῆσοι καὶ αἱ τοῦ Κράτους, περιλαμβανούσαι ἐν συνόλῳ ἑκτασίν 0 225 228 τχμ. μετὰ 6 137 621 κατ. — 2) Δανικαὶ: ἡ Γροελλανδία καὶ ἐν τῇ Παρθενονήσων ἡ τοῦ Σταυροῦ, ὁ Ἅγιος Θωμᾶς καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, περιλαμβανούσαι ἐν συνόλῳ ἑκτασίν 88 459 τχμ. μετὰ 43 763 κατ. — 3) Ἑλλανδικαὶ αἱ ὑπὸ νῆμοι Ἀντίλλαι, Κουρασάο, Ἀρούβα καὶ Βουένος Ἀῦρες (ἢ Βοναίρη) αἱ προσήμεροι Ἀντίλλαι, Ἅγιος Βασίλειος, Ἅγιος Εὐστάθιος καὶ Ἅγιος Σάββας, ἐπίσης καὶ μέρος τῆς Γουιάνας (Σουρινάμ), ἔχουσαι ἐν συνόλῳ ἑκτασίν 120 451 τχμ. μετὰ 118 990 κατ. — 4) γαλλικαὶ: ἐκ τῶν Μικρῶν Ἀντιλλῶν, ὁ Ἅγιος Βαρτολομαῖος, ἡ Γουαδαλουπά, ἡ Μαρτινίκα κλπ. παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας Γῆς ἡ νῆσος τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ ἡ Μικελόν, ἐπίσης καὶ μέρος τῆς Γουιάνας, περιλαμβανούσαι ἐν συνόλῳ ἑκτασίν 124 500 τχμ. μετὰ 391 298 κατ. — 5) ἰσπανικαὶ αἱ νῆσοι τῆς Κούβας καὶ τοῦ Πορτορικού ἔχουσαι ἐν συνόλῳ ἑκτασίν 128 148 τχμ. μετὰ 2 275 997 κατ.

Συγκοινωνία. Ἡ Ἀ. ἔχει τὸ μάλιστα ἐκτεταμένον σιδηροδρομικὸν σύμπλεγμα. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1885 εἶχεν ἐν ἐνεργείᾳ 248 684 χμ. σιδηροδρ. γραμμῶν (ἥτοι 65 χμ. ἀνὰ 10 000 τχμ.), ἐνῶ ἐν Εὐρώπῃ ὑπῆρχον 195 585 χμ. (193 χμ. ἀνὰ 10 000 τχμ.), ἐν Ἀσίᾳ 23 277 χμ. ἐν Αὐστραλίᾳ 12 420 χμ. καὶ ἐν Ἀφρικῇ 7 600 χμ. — Ἐκ τῶν 248 684 χμ. τούτων 205 556 ἀνήκον εἰς τὰ Ἠνωμένα κράτη τῆς Β. Ἀ. ἀναλογούντα 223 χμ. ἐπὶ 10 000 τχμ. — Ἡ Ἀ. ἡρῶμεν προσέτι τότε 68 430 ταχυδρομεῖα (ἡ Εὐρώπη 67 904), 394 872 χμ. δημοσίων τηλεγραφικῶν γραμμῶν (ἡ Εὐρώπη 1 630 342 χμ.) καὶ 20 804 τηλεγραφεῖα (ἡ Εὐρώπη 42 729). Βλέπε καὶ ἰδιαίτερος τὰ ἄρθρα Ἀμερικὴ βόρειος. [Π. Π.]

Ἀμερικὴ (Ἰ σ τ ο ρ.). Ἐπιτιθέντες ἐν-

ταύτῃ γενικῶς καὶ ἐν ὀλίγοις τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀ. δὲν ὅα ἀναφέρωμεν τὰ παρ' ἀρχαίους μυθολογούμενα περὶ τῆς μυθικῆς νήσου Ἀτλαντίδος οὐδὲ ὅα ἐξετάσωμεν πῶς τὸ ζήτημα ἂν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἢ ἠδύναντο νὰ ἐκωσιν οἰ- ἀγήποτα ἀνθρώπων ἰδεάν περὶ τῆς μεγάλης ἡπείρου. Περὶ τούτου γενήσεται λόγος ἐν ἄλ- λοις ἀρθροῖς (ἴδ. Ἀτλαντίς. Φαινίκες). Χάριν περιεργίας ἀναφέρωμεν ἀπλῶς ἐνταῦθα τὴν γνησίαν καὶ ἥν ἀπὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος υποτίθεται ὅτι ὑπῆρχε ναυτικὴ ἐπιμειξία μεταξὺ Σινικῆς καὶ τῆς χώρας Fu-sang, ὑπὸ τὸ ὄ- νομα τῆς ὁποίας ἐθεώρησαν τινες ὑπονοούμε- νην τὴν Ἀ. Ἡ πρώτη ἀξία λόγου ἀνακαλύ- φει τῆς ἡπείρου δι' Εὐρωπαίων γενομένη εἶ- ναι ὁ κατα τῶν 10 αἰῶνα ὑπὸ Σκανδιναυῶν ἀπὸ τῆς Ἰσλανδίας πρὸς τὴν Γροιλανδίαν ἐνέμμενος πλοῦς ὑπὸ τὸν Σκανδιναυῶν Ἑρ- ῖχον Ραῦδαν καὶ ἡ ἐγκαταστάσις μικρῶν ἀποι- κίων ἐν τῇ χώρᾳ ταυτῇ. Ὁ τούτου υἱὸς Leif περὶ τὸ 1000 ἀνεκάλυψε χώρας νοτιώτερον κειμένης, ἐν αἷς νομίζουσιν ὅτι περιλαμβάνον- ται καὶ αἱ σημεριναὶ χώραι τῆς βορείου Ἀ. Λα- βράδερ καὶ αἱ περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λαυρεντίου καὶ Οὐδάωνος χώραι. Αἱ κατ' ἀρχὰς ἀκμά- ζουσαι ἐνταῦθα γροιλανδικαὶ σκανδιναυικαὶ ἀποικίαι κατεστράφησαν ὑστερον δι' ἐπιδρομῶν τῶν Ἑσκιμῶν διὰ λοιποῦ καὶ διὰ προσβολῆς ἐχθρικοῦ τινος στόλου. Τῷ 1381 τελευταία τις ἐκ Γροιλανδίας εἰς Εὐρώπην διαβιβάσασα εἰ- ῆσις ἤγγελλε τὴν θάνατον τοῦ ἐν Γροιλανδίᾳ ἐπισκόπου, ἀφ' οὗ ἐξηρτῶντο ἐκκλησιαστικῶς πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ ἀποικίαι. Καὶ οὐδὲν ἔκτοτε ἐγνώσθη περὶ τῶν χωρῶν τούτων μέχρι τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, εἰς ὃν ἰδίως ἀνήκει ἡ ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν καθόλου ἐ- ποικίλην σπουδαίαν καὶ πραγματικὴν τῆς ἡπείρου ἀνακάλυψιν.

Ὁ ἐκ Γενούης Χριστόφορος Κολόμβος (Co- lombo ἢ Colon) εἶπε ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖ- ος συγγραμμασιν ἀταφῶν ὑπαινιγμῶν ὁρμη- τοῖς εἶπε ἐκ τῶν παρατηρήσεων τῶν γεωτέ- ρων θαλασσοπόρων, ἐτι δὲ καὶ ἐκ τῶν γενικῶν συμπερασμάτων πασῶν τῶν γεωγραφικῶν, ν.υ- τικῶν καὶ ἀστρονομικῶν γνώσεων τῶν χρόνων αὐτοῦ, εἶχε καταστήσει εἰς τὴν εἰκασίαν, ὅτι ἔκκειται τις διὰ θαλασσοπολίας πρὸς δυσμὰς τῆς Εὐρώπης νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας. Τὸ με- γάλους τοῦτο σγῆδιον τῆς θαλασσοπορίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς εἰκαζομένης ἐδοῦ μάτην ὑπεβλέπεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ τυτρίδος Γενούης, εἶτα δὲ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Πορτογαλίας, Ἀγγλίας καὶ Ἰσπανίας. Ἰταλέλλα ἐπὶ τέλους καθ' ὃν χρόνον ἡ βασιλισσα Ἰσαβέλλα ἡ Καστιλιανὴ κατεῖχετο ὑπὸ χαρὰς καὶ εὐφροσύνης μεγάλης διὰ τὴν ἄλυσιν τῆς ἡγεμονίας ἐπέτυχεν παρ' αὐτῆς τὰ ἀπαιτούμενα ἰσπ., καὶ τοὶ σμικρὰ πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπι-

χειρήσεως, καὶ τῇ τρίτῃ Λυγούστου τοῦ 1492 ἀναχωρήσας μετὰ τριῶν μικρῶν πλοίων ἀπὸ τοῦ λιμένος τῆς Παλῶς ἐπιχειρήσει τὴν τελ- μηρὰν θαλασσοπορίαν καθ' ἣν τῇ 12 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεκάλυψε πρῶτον μὲν τὴν νήσον Γουαναχάνην (San Salvador ἤτοι ν. Ἀ- γίου Σωτῆρος ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν), εἶτα δὲ πρὸς ταῖς πολλὰς ἄλλας μικροτέρας (τῶν Ἀντίλλων) καὶ τὴν Κούβαν καὶ Ἀτίην (Πα- νίαν εἶπε ν. Ἀγίου Δομινίκου). Διὰ τῶν τριῶν μετὰ ταῦτα εἰς τὴν νέαν τοῦτον κόσμον γενομένων πλέων αὐτοῦ ἀνεκαλύφθησαν αἱ Καραϊβικαὶ νῆ- σοι, ἔπειτα ἡ Ἰαμαϊκὴ, τὸ Portorico, τέλος δὲ καὶ ἡ ἐκβολὴ τοῦ Ὀρινόκου καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ ἡπείρος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Gracias a Dios μέχρι Porto bello. Ἀλλ' ἡ νέα ἡπείρος ἀντὶ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τοῦ ἀνδρός τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὴν νὰ κληθῇ Κολόμβια (τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη ὕστερον εἰς μικρὴν τινα χώ- ραν) ἐκλήθη Ἀμερικὴ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμερικού Βισπουγκίου (ἴδ. λ.).

Ὁ Κολόμβος αὐτὸς καὶ μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ σύγχρονοι εἶχον βεβαίαν πεποιθήσιν ἐτι ἡ νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσα χώρα ἦτο μέρος τῶν Ἰνδιῶν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ὄνομα οὐ τι- καὶ Ἰνδιὰι τὸ δοθέν εἰς τὰς πρῶ- τας ἀνακαλυφθείσας χώρας. Καὶ ἀφοῦ δὲ ἡ πλάνη αὕτη κατενόηθη, ἡ ἐλπίς εὐρέσεως ἐδοῦ εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τῶν νέων χωρῶν ἦτο το- σοῦτον μεγάλη, ὥστε ἡ ἐλπίς αὕτη ἐγένετο ἀφορμὴ ἐπὶ μακρὸν χρόνον νέων ἐπιχειρήσεων καὶ νέων ἀνακαλύψεων. Σχεδὸν ταυτοχρόνως πρὸς τὰς τοῦ Κολόμβου ἀνακαλύψεις ἀνεκα- λύθη ἡ Βρασιλία ὑπὸ τοῦ Πορτογάλου Pedro Alvarez Cabral. Οὗτος πλέων πρὸς τὰς Ἰνδίας διὰ τῆς νεωστὶ ὑπὸ τοῦ Βάσκου δὲ Γάμα ἀνακαλυφθείσης ἐδοῦ, ἵνα ἀποφυγῇ τοῦ σκοπέλους τῶν ἀφρικανικῶν ἀπὸ τῶν διηλυθ- νητο πολὺ δυστικώτερον, ἐπότε εἶδεν ἀφην- δίως τὴν προσεγγιστὴν ἄκραν τῆς νοτίου Ἀμε- ρικῆς, τὴν ὠρεῖαν χώραν τῆς Βρασιλίας, ἣν κατέλαβεν ἐν ἐνέματι τῆς Πορτογαλίας. Καὶ ἦδη αἱ ἀνακαλύψεις καὶ ἡ δι' αὐτὴν χαραχθεῖσα ἐδοῦ ἐφείλκυον πάντας τοὺς τολμηροὺς ὑπὸ ἀγά- πης πρὸς δόξαν καὶ φθμὴν ἢ πρὸς πλουτισμὸν κατεχμένους ἄνδρας. Καθ' ὃν χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου ὁ υἱὸς αὐτοῦ Diego Colombo διώκει τὰς νέας ἰσπανικὰς κτήσεις στρατῶται, ἐκπιμπόμεναι ἐκ τῶν κτήσεων τούτων ὑπὸ τὸν Juan Ponce de Leon καὶ τὸν Diego Velasquez ὑπὴ- γαγον ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ἰσπανῶν τὴν Ἰσπα- νιόλην καὶ τὸ Portorico καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Βαλδόας (Vasco Nunez de Balboa) ἔβρουσε τὴν πρώτην ἀποικίαν ἐπὶ τοῦ Δαρικοῦ κόλπου τῷ 1510 καὶ διὰ πολλῶν πόνων καὶ ταλαιπω- ριῶν ἐφθάσε μέχρι τῶν ὀχθῶν τῆς Μεξικανικῆς θαλάσσης. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνεκα- λύθη καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Φλωρίδας (Flo- rida, ὑπὸ Juan Ponce de Leon), καὶ ἡ

χερσονήσος Γουακτάν ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου Κορδούδα ὡς καὶ τὰ παράλια τῆς ν. ἡ. α. ε. Ἰ σ π α νίας ὑπὸ τοῦ Οὐργάνου (1517). Μικρὴν πρό-
τερον (1516) ὁ Juan Diaz de Solis ἔζητων
κατὰ τὰς νοτίους ἀκτὲς τῆς Ἀμερικῆς διεξέ-
δον πρὸς πλοῦν εἰς Ἰνδίας ἐρθασε μέχρι τῶν
ἐκβολῶν τοῦ Rio Janeiro καὶ βραδύτερον μέ-
χρι τοῦ Rio dela Plata. Τέλος τῇ 1517 ὁ
ἡρωϊκὸς Φερδινάνδος Κορτήσιος κατέλαβε τὸ
Μεξικὸν καταλύσας τὸ κράτος τοῦ Μουντε-
ζούμα, μετὰ τινα δὲ χρόνον ὁ Φραγκίσκος Πι-
ζάρρος μετὰ τοῦ Diego d'Almagro τὴν χρυ-
σοφόρον γῶραν Περού καταλύσας τὰ κράτη
τῶν ἐριζόντων πρὸς ἀλλήλους ἀδελφῶν ἡγε-
μόνων Huascar καὶ Atahualpa (1532).
Τῇ δὲ 1534 ὑπὸ τοῦ Κορτήσιου αὐτοῦ ἀνεκα-
λύφθη ἡ χερσονήσος Καλιφόρνιας.

Περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐγένετο καὶ ὁ
πρῶτος περὶ τὴν γῆν πλοῦς ὑπὸ τοῦ περιή-
μου Ἰσπανοῦ Μαγγελάνου, ὅστις ἀναχωρήσας
ἀπὸ τοῦ λιμένος τῆς Σεβίλλης τῇ 1519 καὶ
διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγγελανείου ἔκτοτε
κληθέντος, διαβάς εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν
ἐρθασε μετὰ τρίμηνον διὰ τοῦ ὠκεανοῦ τούτου
πλοῦν εἰς τὰς Φιλιππίνas, ἐνθα γενεθέντος τοῦ
Μαγγελάνου ἡ ἀκολουθία αὐτοῦ ἐπανῆλθεν εἰς
Ἰσπανίαν τῇ 1522. Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ
Περού ὑπετάχθη καὶ τὸ Χιλί (1540) καὶ βα-
θυρῶν πάσαι αἱ λοιπαὶ γῶραι τῆς νοτίου Ἀμε-
ρικῆς. Ἀλλ' ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ πολλαὶ
γῶραι βόρειοι ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἀπωκισθί-
σαν περὶ τὰ τέλη τοῦ 16ου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ
17ου αἰῶνος ἰδίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γάλ-
λων, (ἡ Βιργίνια τῇ 1585 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν,
ἡ Καρολίνα τῇ 1585 ὑπὸ τῶν Γάλλων. Μετ'
ὀλίγον αἱ γῶραι τοῦ Καναδά καὶ τῆς Ἀκα-
δίας ἀπωκισθῆσαν ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἐπὶ τοῦ
Καρόλου Α' τῆς Ἀγγλίας (1625 — 49) καὶ
ὀλίγον πρότερον ἀπωκισθῆσαν αἱ γῶραι Mary-
land, Massachussett, Island, Connecti-
cut). Πᾶσαι αἱ γῶραι αὗται τῆς Ἀμερικῆς
ἐξηρτῶντο ἀπὸ τῶν οἰκειῶν εὐρωπαϊκῶν κυ-
βερνήσεων. Μόνον δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελ-
θόντος αἰῶνος αἱ ἀγγλικαὶ ἀποικίαι τῆς βο-
ρείου Ἀμερικῆς δι' ἀγῶνων μακρῶν ἐκτήσαντο
τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὸ παράδειγμα δὲ τοῦτο
ἠκολούθησαν αἱ λοιπαὶ γῶραι περὶ τὰς ἀρχὰς
τοῦ αἰῶνος τούτου. Σήμερον δὲ ὀλίγιστα ὑ-
πάρχουσιν ἐν Ἀμερικῇ γῶραι ἀπὸ τῶν εὐρω-
παϊκῶν κρατῶν ἐξηρτωμέναι. Ἀλλὰ περὶ τού-
των καὶ ἰδιαιτέρως καὶ λεπτομερέστερος γενή-
σεται λόγος ἐν τοῖς οἰκείοις ἀρθροῖς. Οἱ ἰθα-
γενεῖς κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς, οἵτινες, ὡς ἐν
πολλῶν καὶ ἰδίως ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν
γλωσσῶν εἰκάζεται, ἦσαν λαοὶ συγγενεῖς πρὸς
τὰς μογγολικὰς, καὶ ἰδίως τουγγουσικὰς
φυλὰς τῆς βορειανατολικῆς Ἀσίας, μεταξύν-
τες πρὸ χρόνων ἀμνημονούτων εἰς τὴν Ἀμε-
ρικὴν διὰ τοῦ Βερίγγειου πιθανώτατα πορθμοῦ,
εὐχερῶς ὑπετάχθησαν εἰς τοὺς νέους κατοίκους.

Μόνον οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικῆ καὶ Περού, αἰ-
τινες γῶραι εἶχον ἀναπτύξει καὶ ἀξιόλογον
σχετικῶς πολιτισμὸν, ὑπέστησαν ἀγῶνας τινὰς
πρὸς τοὺς ἐγγήλους. Ἀλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι σκλη-
ρότατα καὶ ἀπανθρωπώτατα προσήνευθον
πρὸς τοὺς κατοίκους ἐναντίον τῶν προσπαθειῶν
τῶν Δομινικανῶν μοναχῶν καὶ τοῦ φιλανθρω-
που Βαρθολομαίου de Las Casas, καὶ ἡνά-
κασαν αὐτοὺς νὰ φεύγῃσι τὴν πρὸς αὐτοὺς
κοινωνίαν ζητοῦντας ἀσυλὴν ἐν ὄρεσι καὶ ὄρι-
μας. Τοῦτο καὶ ἡ ἀποδειχθεῖσα φυσικὴ ἀδυνα-
μία τῶν ἰθαγενῶν εἰς τὸ ν' ἀντέχουσιν εἰς
τὴν βαρυστάτας ἐργασίαν, εἰς ἣς ὑπεβάλλοντο
ὡπὸ τῶν Εὐρωπαίων, προκάλεσαν τὴν δι' αἰ-
σχροῦς συμπεριφορᾶς εἰς τὸν νέον κόσμον μετα-
δόσασιν μεγάλου πλήθους Ἀφρικανῶν μαυρῶν
δούλων, οἵτινες καὶ σήμερον ἐτι ἀποτελοῦσι
σημαντικὴν μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ ἐν διαφό-
ροις τῆς Ἀμερικῆς χώραις, ἐλευθερωθέντι
μὲν ἤδη ἐν ταῖς Ὁμοσπονδαῖς πολιτείαις τῆς
βορείου Ἀμερικῆς, ἀλλὰ διατελοῦντες ἐν τῇ
ἀτιμαζούσῃ τὴν χριστιανικὴν πολιτισμὸν ὁμο-
λίᾳ ἐν τισιν ἐτι τῆς Ἀμερικῆς χώραις. [Π.Κ.]

Ἀμερικὴ Βόρεια. Οὕτω καλεῖται
τὸ βόρειον, μείζον τῶν ἐτέρων δύο, τμήμα
τῆς μεγάλης ἀμερικανικῆς ἡπείρου, οὗτιναι
τὸ βόρειον ἄκρον (ἀκρωτ. Μούρτσισων) καί-
ται εἰς πλάτ. 72° Β. καὶ μῆκος 94° 30' δυτ. τοῦ
Γόφ. τὸ δὲ νότιον (ἀκρωτ. Μαριάτο) εἰς πλάτ.
1015° Β. καὶ μῆκος 81° 30' δυτ. τὸ δὲ ἀνατολικὸν
(ἀκρωτ. Καρόλου) εἰς πλάτ. 52° 11' Β. καὶ
μῆκος 56° 30' δυτ. καὶ τὸ δυτικὸν (ἀκρωτ. τοῦ
Πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας) εἰς πλάτ. 65° 30' Β.
καὶ μῆκος 168° 30' δυτ. Ἔχει σχῆμα τετρα-
γώνου, μετροῦντος ἀπὸ Β πρὸς Μ περὶ τὴν
4 500 γμ. καὶ ἔχοντος πλάτος πρὸς Β 5 000
γμ. καὶ πρὸς Ν 3 000 γμ. Ἡ ἔκτασις τῆς
Β. Α. εἶναι 21 230 140 τχμ., ἥτις μετὰ τῆς
Γροελλανδίας (2 169 750 τχμ.), τῆς Κεντρι-
κῆς Ἀμερικῆς (547 308 τχμ.) καὶ τῶν Ἰν-
διῶν (244 478 τχμ.) ἀνέρχεται εἰς 21
191 676 τχμ. Κατ' ἀντίθεσιν δὲ τῆς Β. Α.
τοῦ Ἰσθομοῦ τοῦ Παναμᾶ χωριζομένης ἀπ' αὐ-
τῆς Ν. Α. εἶναι λίαν ἀκανονίστως ἐσχηματι-
σμένη. Ἐκ τῶν γεωγραφικῶν αὐτῆς σημαντι-
κώτεροι εἶναι ἡ Βοσθία καὶ ἡ Μελέιλ πρὸς
Β, ἡ Λαβράδερ, ἡ Νέα Σκωτία, ἡ Μαρολάνδ,
Δελαβάρ, ἡ Φλωρίδα καὶ ἡ Γουακτάν πρὸς
Α, ἡ Καλιφόρνια καὶ ἡ μεγάλη ΒΔ χερσο-
νήσος, ἡ εἰς πλάτας μικροτέρας χωριζομένη
ὡν μεγίστη ἡ Ἀλάτνα, πρὸς Δ.

Δύο μεγάλαι σειραὶ ὄρεων — ἐν αἷς πολλὰ
καὶ μεγάλα ἡράϊστεια οἷον τὸ Ποποκαπα-
πέτλ. ἡ Ἀγγουα, ἡ Ὀριζάδα καὶ ἄλλα —
διατέμνουσιν κυρίως αὐτὴν αἱ Κορδιλλέρας
καὶ τὰ Ἀλλεγάνεια. Αἱ Κορδιλλέρας (βλ. κ.)
χωρίζονται διὰ τοῦ Ἰσθομοῦ τοῦ Παναμᾶ ἀπὸ
τῶν Ἀνδεῶν τῆς Ν. Α., ἀπὸ δὲ τῆς Ὁρεγόν-
νης λαμβάνονται ΒΔ διεύθυνσιν ἐκτείνονται

πρὸς τὴν Παγωμένην Θάλασσαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Βραχώδη Ὀρη (Rocky Mountains), ἀπὸ ἀποτελοῦσι τὴν κυρίαν μάζαν τῆς Β. Α., δια-
 ρομέναι εἰς δύο ἄνωγα ἡμίσια. Τὰ Ἀλλεγκάνια,
 τὰ καὶ ἄλλως Ἀππαλάχια (βλ. λ.) καλοῦ-
 μενα, ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ ΝΑ πρὸς τὸ ΒΑ
 μέρος, ὀρίζοντα τὸ ὕδατοπέδιον τοῦ Μισισσιππὶ
 πρὸς Α. Μεταξὺ τῶν ΝΑ αὐτῶν ὑψηρῶν
 καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἐκτείνεται τὸ παρὰ τὴν
 Ἀτλαντικὴν Ἀνδρῶν, ἡ ἄριστα καλλιεργί-
 μένη χώρα τῆς Β. Α.—Ἡ πρὸς Α. τῶν Κορ-
 διλλιερίων χώρα σχηματίζει πρὸς Β μέγα καὶ
 πρῶν πετρώδες ἐπίπεδον, ἐκτεινόμενον πρὸς
 ἄχρι τῆς Παγωμένης Θάλασσης, πρὸς Α
 ἄχρι τοῦ κόλπου τοῦ Οὐάσιονος καὶ πρὸς
 Β τῆς Καναδικῆς Θάλασσης ἄχρι τῶν ὀρέων
 τοῦ Λαβραδέρ, ἀπὸ ἀποτελοῦσι τὴν ΒΑ γωνί-
 αν τῆς Β. Α., πρὸς Ν δ' ἐκτείνεται ὁ
 ὕψιστος ἄχρι τῶν πηγῶν τοῦ Μισισσιππὶ, ὅπου
 ὑπάρχει πλῆθος μεγάλων καὶ μικρῶν λιμνῶν.
 Τὰ ὕδατα τοῦ μέρους τούτου ῥέουσι τὰ μὲν εἰς
 τὴν εἰς τὴν Παγωμένην Θάλασσαν ἐκβάλλοντα
 Μάνανση, τὰ δὲ εἰς τοὺς εἰς τὸν κόλπον τοῦ
 Οὐάσιονος γυναιμένους Νέλσονα καὶ Τσὼρταϊλ
 καὶ ἄλλα εἰς τὴν Καναδικὴν Θάλασσαν. Πρὸς
 Ν τοῦ ὄροπέδιου τούτου κεῖται ἡ χώρα τοῦ
 ὕδατοσυστήματος τοῦ Μισισσιππὶ καὶ τῶν πα-
 ραποτάμων τοῦ Μισσουρί καὶ Ὀχίου. Ἐν τῷ
 ὀρεινῷ τοῦ Μισισσιππὶ ῥέουσι πολλοὶ ποταμοί,
 ὡς καὶ ὁ εἰς τὸν Μεξικανικὸν κόλπον ἐκβάλ-
 λων Ρίο δὲλ Νόρτε (Βόρειος Ποταμός). Ἐτε-
 ρον τμήμα ἀποτελοῦσιν αἱ χώραι τοῦ ὕδατο-
 συστήματος τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἁγίου Λαυρεν-
 τίου καὶ τῶν πέντε μεγάλων λιμνῶν (βλ. Κανα-
 δικαὶ Λίμναι), ὧν κειμένων κλιμακιοειδῶς
 τὰ ὕδατα χύνονται ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὸ
 ὕδατοπέδιον τοῦ Νιαγάρα ἄχρι τοῦ καναδικοῦ
 ὀρεινοῦ πεδίου μεταξὺ τῆς ΒΔ κλιτύος τῶν Ἀλ-
 γανειῶν καὶ τοῦ Ἀ. τμήματος τοῦ ἀρκτικοῦ
 ὄροπέδιου τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου (βλ. λ.), ὅθεν
 ῥέουσιν ἡσύχως ἐκβάλλοντες εἰς τὸν ὁμίονυμον
 κόλπον.

Τὸ Κλίμα πρὸς ἀν. τῶν Κορδιλλιερίων
 εἶναι τὸ μὲν θέρος θερμώτατον, τὸν δὲ χειμῶνα
 ψυχρότατον, ἀλλ' ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ
 ἔτους εἶναι ψυχρότερα ἢ πρὸς Δ αὐτῶν, παρὰ
 τὰς ἀκτὰς τοῦ Εἰρηνικοῦ, ὅπου οἱ ἐκ τούτου
 πείοντες ἄνεμοι καθιστῶσι τὸ κλίμα γλυκύ-
 τερον. Πλὴν τῶν ἀνέμων συντελοῦσι μεγάλως
 εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ κλίματος καὶ τὰ θα-
 λασσὰ ρεύματα, ἰδίως τὰ παρὰ τὴν Νέαν
 Γῆν. Ἐνεκα δὲ τῆς διαφορᾶς τῆς θερμοκρα-
 σίας ἡ δυτικὴ πλευρὰ τῆς Β. Α. εἶναι καταλ-
 ληλότερα πρὸς καλλιεργίαν καὶ καλὺπτεται
 ὑπὸ θαψιλεστέρως βλαστήσεων.

Τὸ σύνολον τῶν κατοικῶν τῆς Β. Α. ἀνέρ-
 χεται εἰς 55 490 447 (πλὴν τῆς Κεντρικῆς
 Α. καὶ τῶν Δουτ. Ἰνδιῶν). Ἐκ τούτων 8 πε-
 ρίπου ἑκατομ. εἶναι Ἰνδοὶ ἢ Μιγάδες, 6 1/2
 Μιούροι ἢ Μουλάτροι, 200 000 περίπου Σί-

ναι καὶ οἱ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι τὴν καταγωγὴν.
 —Εἰς τὴν Β. Α. ἀνήκουσι τὰ ἐπόμενα κράτη :
 τὸ Μεξικόν, αἱ Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι (ἡ Ἀ-
 μερικανικὴ Συμπολιτεία), αἱ Ἀγγλικαὶ κτή-
 σεις, περιλαμβάνουσαι ὅλον τὸ πρὸς Β τῶν
 Ἡνωμ. Πολιτειῶν μέρος, αἱ δύο μικραὶ γαλ-
 λικαὶ νῆσοι Ἅγιος Πέτρος καὶ Μικελὸν παρὰ
 τὴν Νέαν Γῆν καὶ ἐπὶ τέλους ἡ Γροελλαν-
 δια μετὰ τῶν θανικῶν ἀποικιῶν. (Π.Π.)

Ἀμερικὴ Κεντρικὴ ἡ Μέση. Οὕτω
 καλεῖται γεωγραφικῶς τὸ τμήμα τῆς ἀμερικα-
 νικῆς ἡπείρου, τὸ κειμενον μεταξὺ 7^ο καὶ 18^ο
 Β. πλ. ἡ συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χειρ-
 σονήσου τοῦ Γουατάν μεταξὺ τῶν 7^ο καὶ 21^ο
 35' Β. πλ. καὶ τῶν 77^ο 39' 51" καὶ 94^ο
 39' 51" Δ. μήκους τοῦ Γόρν, ἔχον σχῆμα ται-
 νίας μήκους 2250 χμ. ἐκτεινόμενης ΝΑ με-
 ταξὺ τῆς Β καὶ τῆς Ν Ἀμερικῆς. Ἡ Κ. Ἀμ.
 χωρίζουσα τοὺς δύο ὠκεανούς, τὸν Ἀτλαντι-
 κὸν καὶ τὸν Εἰρηνικόν, συγκοινωνεῖ μετὰ μὲν
 τῆς Ν. Ἀμερικῆς διὰ τοῦ 45 χμ. ἔχοντος
 πλάτους ἰσθμοῦ τοῦ Παμᾶ, μετὰ δὲ τῆς Β.
 διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Τσουαντεπέν, ἔχοντος πλά-
 τος 200—220 χμ. Ὑπὸ πολιτικὴν ἐποψίν ἡ
 Κ. Ἀ. ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ μέρους μένου τῆς
 ἡνωθῆς χώρας, τοῦ κειμένου μεταξὺ τοῦ Μεξι-
 κοῦ πρὸς Β καὶ ΒΔ καὶ τοῦ εἰς τὴν δημοκρα-
 τικὴν τῆς Κολομβίας ἀνήκοντος κράτους τοῦ
 Παναμᾶ ΝΔ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ ἔλλοτε Γενικοῦ
 Ἀρχηγείου τῆς Γουατεμάλας, καὶ περιλαμβά-
 νει νῦν τὰς πέντε Κεντροαμερικανικὰς δημο-
 κρατίας : τῆς Γουατεμάλας, τῆς Χονδούρας,
 τοῦ Σάν-Σαλβαδόρ, τῆς Νικαραγουᾶς καὶ τῆς
 Κостаρίκας, συμπεριλαμβανόμενων καὶ τῶν
 ἀκτῶν τῆς Βαλίζης καὶ τῶν Μοσκιτών. Ἀπο-
 τελεῖ δὲ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀτλαντικοῦ τὴν
 χειρόνησον Γουατάν μετὰ τοῦ ἀκρωτ. Κα-
 τόχε καὶ τοὺς μεγάλους κόλπους τῆς Κορμ-
 χης, τῆς Χονδούρας καὶ τῶν Μοσκιτών, ἔχον-
 τας καλοῦς τινὰς λιμένας, ἐνῷ ἅπανα ἡ τῆς
 Γουατεμάλας ἀκτὴ οὐδένα ὄρμον ἔχει κατὰ-
 ληλον πρὸς ἀγκυροβολίαν.

Ὀρῆ. Τὰ ὄρη τῆς Κ. Ἀμερ. ἐκτεινόμενα
 ἀπὸ τοῦ Παναμᾶ καὶ τοῦ Τσουαντεπέν ἄχρι τοῦ
 Μεξικανικοῦ ὄροπέδιου ἔχουσιν μήκος μέγιστον
 1515 χμ. μέγιστον πλάτος ἐν τῇ Κεντρικῇ
 Γουατεμάλᾳ 380 περίπου χμ. καὶ μέγιστον
 ὕψος 4400 μ. μέσον δὲ ὕψος 1900 μ. Ἐκ τῶν
 80 αὐτῆς ἡρισταίων 16 ἢ 18 εἶναι εἰς ἐν
 ἐνεργεῖα ὧν ὑψηλότεατον τὸ Ἀγγουα (βλ. λ.),
 ὅπερ εἶναι καὶ τὸ ὑψηλότεατον πάντων τῶν τῆς
 Κ. Ἀμερ. ὀρέων.

Ὑδρογραφία. Ἡ Κ. Ἀ. εἶναι μία τῶν
 κάλλιστα ἀρδευόμενων τροπικῶν χωρῶν. Πο-
 λλοὶ ποταμοὶ διαρρέουσιν αὐτήν, ὧν σημαντι-
 κώτεροι εἶναι ἐν μὲν τῇ Ν πλευρᾷ ὁ Ρίο
 Λέμπας ἐν Σάν Σαλβαδόρ, ἔχων μήκος 250
 χμ. καὶ ὁ ἐν Χονδούρᾳ εἰς τὸν ὄρμον τῆς Φον-
 σέκας ἐκβάλλων Ρίο Χολοντέκας ἢ Ρίο Γρανδε

δε Τεγουγιγιάλα, ἔχων μῆκος 220 χμ. — Ἐν δε τῇ Β (πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν) πλευρᾷ ὁ εἰς τὸν κέλευπον τῆς Καμπέχης ἐκβάλλων Ουζουμαζίντας, ὁ σημαντικώτατος τῶν τῆς Γουατεμάλας, ὁ Ρίο Χένδρας κατὰ τὰ σύνορα τῆς Γουατάν καὶ τῆς Βρατ. Χονδούρας, ὁ Ρίο-Μοπάν ἢ Βαλιζης ὁ Γλουκὸς ποταμὸς (Rio Dulce) ἢ Ἀγγουστουρας (La Angostura), ἐκροτῇ τῆς Γλουκίας Λίμνης (Golfo Dulce) εἰς τὸν ὅρμον τῆς Ἀρκετικῆς, ὁ Μοταγγουρας, ὁ Ναυέλικος, ὁ Λευκὸς ποταμὸς (Rio Blanco), ὁ Ρωμάνος (Rio-Romano) ἢ Ἀγουάου, μετὰ τοῦ χυσορόα Μαγγουαλὶλ, ὁ Μέλας (Rio Tinto ἢ Black-River), ὁ Πατούνας, ὁ 570 χμ. ἔχων μῆκος, Βάνας ἢ Σεγοβίας, ὁ μῆκιστος, ἀνὸς καὶ ὁ μέγιστος τῶν τῆς γῆρας ταύτης ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ ἐν Νικαραγουᾷ ποταμὸς τοῦ ἁγ. Γωάννου, δι' οὗ ἡ μεγάλη λίμνη τῆς Νικαραγουᾷς ἐκρέει εἰς τὴν Καραϊβικὴν Θάλασσαν καὶ οὕτως ἐνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ καταρρακτῶν εἶναι ἥμισυ πρὸς ναυσιπλοῖαν κατάλληλος. Ἐκ τῶν λιμνῶν τῆς Κ. Ἀμερικῆς σημαντικώτεραι εἶναι ἡ Νικαραγουᾷ, ἡ Λινδέρ, ἡ Λίμνη τοῦ Λέοντος, ἡ Γλουκία Λίμνη, ἡ Ψαβὰλ καὶ ἄλλαι.

Κλίμα. Ἐνεκα τῆς τοῦ ἑδάφους ἀνομοιότητος τὰ κλίμα ποικίλλεται κατὰ τὰ διάφορα μέρη. Καὶ κατὰ μὲν τὴν Α. πλευρὰν τῆς Γουατεμάλας εἶναι ὑγρὸν, συντελούντων εἰς τοῦτο καὶ τῶν Α. ἀνέμων· παρὰ δὲ τὰς ἀκτῆς τοῦ Εἰρηνικοῦ ὕψους καὶ νοτιῶν, ἐπιπολεζόντων ἐκεῖ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν. Ἐν ταῖς κοιλίαις, ἐνθα αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες πίπτουσαι καθέτως συγκινετροῦνται, ὁ καύτων εἶναι ἀφόρητος, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὄρων καὶ τῶν ὀροπεδίων ἡ θερμικρασία εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον γλυκεῖα ἀναλόγως τοῦ ὕψους αὐτῶν. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη τοῦ κλίματος συντελεῖ εἰς τὴν παραγωγὴν παντοδαπῶν προϊόντων.

Ἐδάφος, Προϊόντα. Τὸ ἔδαφος κατὰ μὲν τὰς παραλίας εἶναι ἀμυδιῶδες ἢ τενακτώδες, ἐν δὲ τῇ ἐσωτερικῇ καὶ ἐπὶ τῶν ὀροπεδίων ἐκτάκτου γονιμότητος. Πάντα τὰ προϊόντα τῆς γεωκαλλωμένης καὶ εὐκράτου γῆς ἐπιτυγχάνουσιν ἐκεῖ θαυμασίως, αἱ δὲ παντοειδεῖς ἐσδαεῖς ἐπέρχονται ἀλλεπάλληλοι, οὐδέποτε ἐκ τῶν ὥρων τοῦ ἔτους διακοπτόμεναι. Ἐκ τῶν γεωγραφικῶν ἐπιτυγχάνει ἰδίως ὁ ἀραβόσιτος, συγκομιζόμενος ποῦ μὲν δις, ποῦ δὲ τρίς τοῦ ἔτους καὶ ἀποδίδων ἑκατονταπλάσια καὶ πεντακοσιαπλάσια, ἐνθ' ὁ οὕτως καὶ ἡ κρήνη ἀποδίδουσι μόνον εἰκοσιπλάσια ἢ καὶ τριανταπλάσια. Ὅσπρια καὶ καρποὶ ἐν ἀθροίνῃ. Οἶνοι ἀρίστοι. Ἰνδικὰ, σιγαροκάλαμον, καφές, κακάον, βύρραξ, καπνὰ, βανίλλη, κανκινίλλη κτλ. Δένδρα πολύτιμα διὰ τὴν ναυπηγίαν, τὴν λεπτουργίαν, τὴν χρωματοποιίαν καὶ τὴν φαρμακοποιίαν, πολλὰ δὲ ῥητινώδη καὶ κομμικτῶρα. Ζῶων εἶδη καὶ ἐρπετῶν

ἐπίσης πολλὰ ἐκ τῶν καὶ ἀλλαχοῦ βιοόντων ἴδια δὲ ἡ Κορίλλα, εἶδος μικρᾶς ἀλώπεκος τὸ κυετίζαλ, εἶδος μεγάλου πτηνοῦ ἔχοντος ὠραϊστάτα πρᾶσινα πτερὰ καὶ ἄλλα. Ὁρμητὰ ποικίλα καὶ πολύτιμα· χρυσός, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Χονδούρῃ καὶ Νικαραγουᾷ· χαλκός, ἥρακος ἰδίως ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Λέμπα καὶ ἐν Σάν Σαλβαδόρ, ἀλλ' ἀνεκμετάλλευτοι κτλ.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Κεντρ. Ἀμ. κατὰ τὰς τελευταίας στατιστικὰς ὑπολογίζονται εἰς 2 935 965, οἰκούντες ἐνδοτικῶς τὴν ἑκτασιν 570 000 χμ. Τούτων 150 000 περίπου εἶναι λευκοί, πρὸ πάντων μιγάδες Ἰσπανοί, ἐν ἑκατομ. περίπου λαδίνοι ἢ μιγάδες ἥτοι μιγάδες ἐκ λευκῶν καὶ ἐρυθροδέρμων, 200 χιλ. μαυροὶ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰνδοί. Ἀμύλλων διαδεδομένοι Ἰνδικαὶ γλώσσαι εἶναι ἡ τῶν Μαθῶν, ἡ τῶν Κουένων καὶ ἡ τῶν Κακσίων.

Ἐμπορεῖα, Γεωργία, Βιομηχανία. Ἡ γεωργία, καίτοι ἀποτελοῦσα τὴν βάση τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων τῶν τῆς Κ. Α. κρατῶν, δὲν ἔλαβεν εἰσέτι τὴν ἀνάπτυξιν ἣν εἶναι ἐπιδεκτικὴ, ἡ δὲ βιομηχανία εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀναπτύξεώς της, συντεταγμένη ἰδίως εἰς σιγαροποιίαν, ζυθοποιίαν καὶ σιγαροποιίαν. Τὸ ἐμπόριον διεξάγεται ἐν γένει ὑπὸ τῶν λευκῶν. Οἱ Ἰνδοὶ εἶναι νιοθροὶ καὶ ἀμέρμιοι, ἀρέσκονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ ἀδιαφοροῦσιν ὅπως περὶ τῶν πολιτικῶν· οἱ δὲ κρεστοὶ καὶ οἱ μιγάδες χειροτέχναι καὶ βιομήχανοι. Ἀλλὰ τὰ μέγα τῆς συγκοινωνίας μὴ ὄντα ὡς ἀλλαχοῦ ἀνεπτυγμένα δὲν ὑποδοχέσθαι τὴν ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, ἥς τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις διήρμηται μόνον σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ διατέμνουσαι, καίτοι ἡ γεωγραφικὴ θέσις αὐτῆς ἀποτελοῦσης οἶνον· γέφυραν μεταξὺ δύο ὠκεανῶν, εἶναι ὑπὸ ἐμπορικὴν ἐποφὴν σημαντικὴ τάτη καὶ καθιστᾷ αὐτὴν μίαν τῶν κυριωτάτων κλειδῶν τοῦ ὑπερωκεανίου ἐμπορίου. Ἡ ἀρξομένη τομὴ τοῦ ἱσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, ὁ σχεδὸν ἀξομειωμένος σιδηροδρόμος τοῦ Τεουακτεπέν καὶ ἡ μελετωμένη διώρυξ τοῦ Δαριέν ὅς συντελέσῃσι μεγάλως εἰς τὴν ὑπὸ πᾶσαν ἐποφὴν ἀνάπτυξιν τῶν χωρῶν ἐκείνων.

Ἰστορία. Τὴν χώραν ταύτην ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος, προσορμηθεὶς εἰς τὰς ἀκτῆς τῶν Μοσκιτών τῇ 14 Αὐγ. 1502. Μετὰ δὲ τὴν κατάκτησιν τοῦ Μαξικῶ ὁ Ἀδὸν Πέτρος δὲ Ἀλβαράδος, εἰς τῶν ἀξιομακτικῶν τοῦ Κορτές, κατέκτησε τῇ 1521 — 1535 μέρη μέρους αὐτῆς, ἰδρύσας τὴν Παλαιὰν Γουατεμάλαν (Guatemala - Vieja) καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἱδρυθέντος γενικοῦ ἀρχηγείου τῆς Γουατεμάλας (βλ. λ.). Μετὰ ἀριθμὸν φυλῶν κατέκρινε τὰς γῆρας ταύτας, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἴδιον ἀρχηγὸν καὶ ἴδιον αἶμα, καίτοι τῆς αὐτῆς οὐσίας καταγωγῆς. Πᾶσι αἱ φυλαὶ αὗται ἡσπασθησαν βα-

ἡμερὸν τὸν χριστιανισμὸν πλὴν τῶν Μοσκι-
τῶν καὶ τῶν Ποαγαί, οἵτινες ἔμειναν εἰδωλο-
λάτραι. Οἱ Ἰσπανοὶ κατακτηταὶ δὲν διέπρα-
ξαν ἐνταῦθα τὰς φοβεράς ἀνθρωποσφαγὰς, δι'
ὧν ἐνέπλησαν αἱμάτων τὰς λοιπὰς ἐν Ἀ-
μερικῇ κατακτηθείσας τῶν, καὶ τοῦτο ἕνεκα
τῆς φιλάνθρωπίας τοῦ συνοδευσαντος αὐτοὺς
ἀρχιεπισκόπου Λασκάξας. Ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας,
ἔμειναν αἱ ἀποικίαι αὗται πισταὶ εἰς τὴν μη-
τρόπολιν χωρὶς οὐδεμίαν ὑποστήριξιν νὰ λα-
βοῦσι παρ' αὐτῆς πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ βιομηχα-
νικοῦ καὶ πνευματικοῦ αὐτῶν βίου. Τῇ
1808 κατελήφθησαν καὶ αὗται ὑπὸ τοῦ γενι-
κοῦ ἀναδραστεῦ, ἀλλ' ἡ ἐπανάστασις μετ'
ἀσχημάτους συμπλοκάς κατεστάλη. Νέα θ-
μῶς ἐξέγερσις ἐθριάμβευσε, καὶ ἡ ἀνεξαρτησία
τῆς Κ. Ἀ. ἀνεκινήθη τὴν 3/15 Σεπτεμ.
1821. τὴν δὲ 1 Μαρτίου 1822 (ν) συνήλθε τὸ
συνέδριον. Τὴν 1 Ἰουλίου 1823 (ν) ἰδρύθη
ἡ δημοκρατία τῶν πέντε ἡνωμένων κρατῶν,
ἧτοι τῆς Γουατεμάλας, τοῦ Σάν Σαλβαδόρ, τῆς
Χονδούρας, τῆς Νικαράγουας καὶ τῆς Κоста-
ρικας, ἡς πρῶτος πρόεδρος ὑπῆρξεν ὁ Πέτρος
Μολίνας, ἐν διεξόδῳ τῇ 1824 ὁ Δὸν Μακρυὴλ
Ἰοσέ Ἀρκας. Τὸ πρῶτον ἑμοσπονδιακὸν συνέ-
δριον συνήλθε τῇ 1825, τὸ δεύτερον δὲ τῇ 1826.
Ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ πολὺ ἐπῆλθε σφοδρὰ σύγκρου-
σις μεταξὺ τῶν δύο στοιχείων, τοῦ ἀριστοκρα-
τικοῦ καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ, ὧν τὸ μὲν πρῶ-
τον, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν πλουσιῶν καὶ ὑπο-
στηρίζομενον ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τῶν παλαιῶν
Ἰσπανικῶν εἰσαγγελιῶν, συνεκτροῦτο ἐν Γου-
ατεμάλα ὑπὸ τὴν πρόεδρον Ἀρκον, τὸ δὲ δεύ-
τερον ἐν Σάν Σαλβαδόρ ὑπὸ τὴν στρατηγὸν
Μοραζάν. Ὁ μεταξὺ τῶν δύο τούτων κρατῶν
πόλεμος ἐπῆνεγκε τὴν ἤτις τῆς Γουατεμά-
λας, ἡς τὴν πρωτεύουσάν ἤλωσε τὴν 1/13
Ἀπρίλ. 1829 ὁ στρατηγὸς Μοραζάν, καὶ τὴν
εἰς τὴν προεδρείαν ἀνάρρησιν τοῦ Δὸν Ἰοσέ
Φραγκίσκου. Αἱ διχόνοιαί ὅμως ἐξηκολούθη-
σαν, ἡ ἑμοσπονδία διελύθη τῇ 1839 καὶ τὰ
πέντε κράτη ἀνεκτήσαντο ἑκαστον τὴν ἀπὸ
τῶν ἄλλων ἀνεξαρτησίαν. Μετὰ πολλὰς περι-
πέτειας καὶ ἀλληλομαχίας νέος σύνδεσμος
ἐγένετο τὴν 7 Ὀκτ. (ν) 1842 μεταξὺ τῶν 4
κρατῶν (πλὴν τῆς Κостаρίκας), ἀλλὰ μετὰ
νέας ταρχὰς αἰτίνας ἐξερράγησαν κατὰ τὰς
ἀρχὰς Φεβρ. 1845 ἐν Γουατεμάλα καὶ Σάν
Σαλβαδόρ, διελύθη καὶ ἡ νέα αὕτη ἑμοσπον-
δία καὶ ἡ Κ. Ἀ. ἀπετέλεσαν αὖτις πέντε ἀνε-
ξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων κράτη. Τῇ 1845 ὁ ἀπὸ
τοῦ 1818 πρόεδρος τῆς Γουατεμάλας στρατη-
γὸς Βάρριος ἀπεπειράθη εἰς τῆς βίας νὰ ἐπι-
φέρει νέαν ἐνωσιν τῶν πέντε τούτων κρατῶν,
ἀλλὰ συμπλοκῆς γενομένης τὴν 4 Ἀπρίλ.
(ν) παρὰ τὴν Χαλχουάπαν ἡττήθη καὶ ἐρο-
νέυθη, μεθ' οὗ τὴν 4/16 Ἀπρίλ. συνωμολογήθη
ἡ εἰρήνη. [Π.Π.]

Ἀμερικὴ Νότιος. Τελευταίον τμήμα

τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου, ἐκτείνόμενον ἀπὸ
τοῦ ἀκρωτ. Γαλλίνας εἰς πλ. 12°, 30 Β. ἄ-
χρι τοῦ ἀκρωτηρίου Φρόουαρδ ἐν τῇ Μαγελ-
λανικῇ πορθμῷ, εἰς πλ. 53°, 53', 49" Ν ἢ
(συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ πελάγους τῶν
νήσων τοῦ Παρόξ), ἄχρι τοῦ ἀκρωτ. Χέρν εἰς
πλ. 55°, 58', 50 Ν ἧτοι: εἰς 7500 ἢ 7720
χμ. ἀπὸ Β πρὸς Ν. καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Πα-
ριννα εἰς μῆκος 81°, 50', 45" Δ τοῦ Γρήν.
ἄχρι τοῦ ἀκρωτ. Βράγκο εἰς μῆκ. 34°, 47',
51" Δ. ἡ τοῦ Λιαίς εἰς μῆκ. 34°, 44', 42 Δ.
ἧτοι εἰς 5200 χμ. περίπου. ἔχει ἔκτασιν
17 465 300 καὶ μετὰ τῶν νήσων 17 752 292
τχμ. καὶ σχῆμα ὀρθογωνίου τριγώνου, οὗ ἡ
ὑποτείνουσα, ἔχουσα μῆκος 7 500 χμ., διήκει
σχεδὸν ἀκριβῶς ὑπὸ τὸν μεσημέριον τοῦ 70'
54' Δ. τοῦ Γρήν. ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Γαλλί-
νας ἄχρι τοῦ ἀκρωτ. Φρόουαρδ, ἐνῷ αἱ
δύο ἄλλαι πλευραὶ συμπίπτουσι κατὰ τὸ
ἀκρωτ. Σάν Ρέν (πρὸς Β τοῦ ἀκρωτ. Βράγ-
κου), ἔχουσαι μῆκος ἡ μὲν παρὰ τὸν ἰσθμὸν
τοῦ Παναμᾶ λήγουσα 5020 χμ., ἡ δὲ ἑτέρα
6370 χμ. Τὸ τρίγωνον τοῦτο ἐνοῦται κατὰ τὴν
ΒΔ αὐτοῦ πλευράν διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ
(βλ. λ.) μετὰ τῆς Β. Ἀμ., ἐνῷ τὴν ΒΑΝ καὶ
τὴν ΝΑΝ αὐτοῦ πλευράν βρέχει ὁ Ἀτλαντικὸς,
τὴν δὲ Δ ὁ Εἰρηνικὸς ὠκεανός. Τὸ σύνολον
τῶν ἀκτῶν τοῦ τμήματος τούτου ἀνέρχεται εἰς
25 230 χμ., τῶν 15 950 ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ἀ-
τλαντικὸν καὶ 9280 εἰς τὸν Εἰρηνικόν. Τὸν
σχηματισμὸν τοῦ ἐδάφους ἀποτελοῦσι κυρίως αἱ
Κορδιλλιέραι τῶν Ἀνδεῶν, καὶ τέσσαρες ἄλ-
λαι χωρίζονται ὁμοσειραί· ἡ βραζιλιανὴ ὄρεινὴ
χώρα, τὸ ὑψιπέδιον τῆς Γουιάνας, τὰ παραθα-
λάσσια ὄρη τῆς Βενεζουέλας καὶ ἡ μικρὰ Σιέρ-
ρα-Νεβάδα τῆς ἀγίας Μάρθας. Αἱ Κορδιλλιέρ-
ραι (βλ. λ.) ἐκτείνονται εἰς μακρὰν ἄλυσιν,
καλύπτονται ἐπικρανεῖν 2 439 000 τχμ. πρὸς
Ν. Ἡ ὄρεινὴ χώρα τῆς Βραζιλίας καίεται ἐπὶ
τῆς ΝΑΝ πλευρᾶς τῆς Ν. Α. μεταξὺ τοῦ 10°
καὶ 30° Ν πλ. καὶ τοῦ 37° 40' καὶ 57° 10'
Δ μῆκ. Γρήν. καλύπτει δὲ ἐπιφανείαν 990 000
τχμ. καὶ ἀποτελεῖται ἐξ ὄρεσίδου, ἔχοντος
ὕψος 300—650 μ. Τὸ ὑψιπέδιον τῆς Γουιάνας
(ἧτοι τὰ ὄρη Παρίμ) καίεται κατὰ τὴν ΒΑ
πλευράν τῆς Ν. Ἀμ. μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ
καὶ τοῦ 8° Β πλ. καὶ τοῦ 52° 40' καὶ 67°
40' Δ μῆκ. Γρήν. χωρίζον τὴν πεδιάδα τοῦ
Ἀμαζονίου ἀπὸ τῶν βραζιλιανῶν ὄρειν καὶ
καλύπτειν ἔκτασιν 935 000 τχμ. Αἱ ὑψηλότε-
ραι αὐτοῦ κορυφαὶ εἰναι τὸ Σίρο-δε-Λουίδα
(2600 μ.) καὶ ἡ Μαθαράκα (3100 μ.). Τὰ
παραθαλάσσια ὄρη τῆς Βενεζουέλας εἰναι Ἀν.
προεκβολὴ τῶν Ἀν. Κορδιλλιερῶν τῆς Κο-
λουμβίας καὶ ἀποτελοῦσι δύο παραλλήλους ὄρεο-
σειράς, καλύπτοντας ἐν συνόλῳ ἔκτασιν 60 000
τχμ. καὶ ἔχουσας ὑψηλότερας κορυφὰς τὴν
Σίλλα-δε-Καρακάς (2610 μ.) καὶ τὴν Πίκεν
τῆς Ναϊγουάτας (2890 μ.). Ἡ δὲ Σιέρρα-
Νεβάδα τῆς ἀγίας Μάρθας ἐπὶ τέλους ἀπο-

τελείται ἐν μικρῆς ἀπομενωμένης ὁρεοσυστάδος, μὴ καλυπτούσης πλέον τῶν 5 500 τχμ. ἐπιφάνειαν καὶ καίμενης μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τῆς Μαγδαληνῆς καὶ τῆς ἐκροῆς τῆς λιμνῆς Μαρακαΐδας. Ἡ ὑψηλοτάτη κορυφὴ τῶν ὄρεων τούτων εἶναι 5500 μ. Μεῖζονα τῶν ὄρεων ἔκτασιν ἔχουσι τὰ βαθυπέδια καὶ αἱ κοιλάδες τῆς Ν. Ἀμ., ὧν ἡ ἐπιφάνεια ἐν συνόλῳ ἀνέρχεται εἰς 13 545 000 τχμ. ἥτοι εἰς τὸ ὑπερτριπλάσιον τῆς τῶν ὄρεων.

Ἡ φάσις α. Τὸ πλείστον τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν Ἀνδεων εἶναι φοβερὰ ἡφαίστεια, ὧν ἐπισημώτατα εἶναι τὰ Πιχίγγα καὶ τὸ Κοτοπάξι (βλ. λ.)

Τὸ ὕδατος σύστημα τῆς Ν. Ἀμ. ἀντιστοιχεῖ κυρίως πρὸς τὰς τρεῖς μεγάλους ποδινὰς ἐκτάσεις καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ὕδατοσυστημάτων τοῦ Ὀρεινικοῦ, τοῦ Ἀμαζονικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Πλὴν τῶν ποταμῶν τούτων ἄλλοις λόγου εἶναι ὁ τῆς Μαγδαληνῆς ἐν Κολομβίᾳ, ἐκβάλλων εἰς τὴν Καραϊβικὴν Θάλασσαν ὁ Παραναΐδας ἐν Βραζιλίᾳ, πηγάζων ἀπὸ τῶν βραζιλιανῶν ὄρεων (Σέρρα-δος-Περτέντας) καὶ μετὰ ΒΑ ῥοὴν 1300 χμ. ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν ὁ τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου, ἐπίσης ἐν Βραζιλίᾳ, πηγάζων ἀπὸ τῆς Σέρρα-Νέγρας καὶ μετὰ ῥοὴν 2020 χμ. ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ Κολοράδος καὶ ὁ Ρίο-Νέγκρος (Μέλας Ποταμός) πηγάζοντες ἀπὸ τῆς Α' πλευρᾶς τῶν Κορδιλλιερίων τῆς Χιλῆς καὶ ἐκβάλλοντες ἐπίσης εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν. Ἐφ' ὅλης δὲ τῆς Δ' πλευρᾶς τῆς Ν. Ἀμ. οὐδεὶς ποταμὸς ἄξιος λόγου ὑπάρχει. Ἐκ τῶν λιμνῶν κυριώτεραι εἶναι ἡ Μακαράιβα, ἔχουσα ἐπιφάνειαν 16 365 τχμ. καὶ ὕδατα γλυκεία, καίμενη δὲ πρὸς Β τῆς Ἀν. Κορδιλλιέρας καὶ πρὸς Δ τῶν παραθαλασσίων ὄρεων τῆς Βενεζουέλας κατὰ τὸ Δ. τμήμα τῆς δημοκρατίας ταύτης καὶ ἐνομένη διὰ πλατείας διώρυγος μετὰ τοῦ ἐμμένου κόλπου ἐν τῇ Καραϊβικῇ θαλάσῃ καὶ ἡ Τιτικάκα κατὰ τὰ σύνορα τῆς Περουβίας καὶ Βολιβίας, ἔχουσα ἄλλωρῶς ὕδατα, καίτοι μὴ συγκοινωνοῦσα μετὰ τῆς θαλάσσης. Ὀλίγαι νῆσοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ν. Ἀμ., ὧν αἱ σημαντικώτεραι εἶναι αἱ Καλαπάγος, αἱ Χέγγα, ἡ τοῦ Ἰωάννου Φερνανδέζ, ἡ Χιλῆ καὶ αἱ παράκτιοι νῆσοι τῆς Παταγωνίας ἐν τῇ Εἰρηνικῇ, αἱ Φαλκλάνδαι ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ καὶ αἱ τῆς Γ' τοῦ Πυρός κατὰ τὴν Ν. ἄκρην τῆς Ἀμ. χωριζόμεναι ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Μαγελανικοῦ πορθμοῦ καὶ ἀποτελοῦσαι τὴν Ν. νησιώτικα προέκτασιν τῶν Κορδιλλιερίων.

Τὸ κλίμα α. τῆς Ν. Ἀμ. εἶναι θερμότερον τοῦ τῆς Β. Ἀμ., εὐχρατέστερον ὅμως τοῦ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν ΝΔ μερῶν τῆς Ἀσίας. Καὶ ὑπ' αὐτὸν εἶναι τὸν Ἰσημερινὸν ἢ τεραστίαν ἀνύψωσιν τῶν τε πεδιάδων καὶ τῶν κοιλάδων συντελεῖ εἰς τὴν ἐπικράτησιν ἐαρινῆς θερμοκρασίας, ἐκτεταμένης καὶ εἰς αὐτὰ εἶναι τὰ χα-

μηλὰ μέρη τῆς χώρας ταύτης. Εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ ἡ ἀφρονία τῶν μεγάλων αὐτῆς ποταμῶν, τὰ ἐκτεταμένα καὶ πυκνότερα ὅσῃ τῆς, αἱ ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς ὄρεων διαρκεῖς χιόνες καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Μαγελανικοῦ πορθμοῦ ἄγχι τῆς Περουβίας χωροῦντα ὁροστερώτατα ρεύματα. Εἰς τὰς αἰτίας ταύτας πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ ἡ παχὺ καὶ θαψιλὴς βλάστησις καὶ τὸ πυκνόφυλλον τῶν δένδρων, ἅτινα εὐνοῦνται ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 31 395 854 (μὴ συμπεριλαμβανομένων 1 περιποῦ ἐκατομμυρίου ἀγρίων ἥτοι Ἰνδῶν καὶ 60 000 περιποῦ ἡμιπολιτισμένων) εὐρωπαίους, μαύρους καὶ μετὰ, ἡ ἀναλογία τῶν ὁσίων δὲν ἐξηκριβώθη. Ἐκ τῶν Εὐρωπαίων τὸ πλείστον μέρος εἶναι Ἰσπανικῆς καὶ πορτογαλικῆς καταγωγῆς, ὧν οἱ μὲν εἰκοῦσιν ἐν Βραζιλίᾳ, οἱ δ' ἐξ Ἰσπανῶν καταγόμενοι ἐν ταῖς λοιπαῖς πολιτείαις τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Ἀγγλοὶ δὲ, Ὀλλανδοὶ καὶ Γάλλοι ἀπαντῶσιν ἐν Γουιάνα.

Κράτη. Ἐν τῇ Ν. Α. ὑπάρχουσι τὰ ἐπόμενα δημοκρατικῶς συντεταγμένα κράτη: 1) Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Βραζιλίας 2) ἡ Βενεζουέλα 3) ἡ Κολομβία 4) ὁ Ἰσημερινός 5) ἡ Περουβία 6) ἡ Βολιβία 7) ἡ Χιλῆ 8) ἡ Ἀργεντινὴ ἑμπονδία 9) ἡ Παραγουαὶ καὶ 10) ἡ Οὐρουγουαί. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ αἱ εὐρωπαϊκαὶ κτήσεις (ἀγγλικῆ, ὀλλανδικὴ καὶ γαλλικὴ Γουιάνα κλπ.). [Π.Π.]

Ἀμερικῇ. Βιομηχανικὸς συνοικισμός, ἔχων μεγάλη κλωστήρια ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρόσολτις τοῦ σαζονικοῦ νομοῦ τῆς Λιφίας, καίμενος ἐπὶ τῆς σιδηρ. γραμμῆς τοῦ Μούρτσον καὶ ἀνήκων ἐν μέρει εἰς τὸ Πένιγ καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Ἀρντσορρ. [Π.Π.]

Ἀμερικὸς Βεσπούκιος (Amerigo Vespucci). Ὁ περίφημος οὗτος Ἰταλὸς θαλασσοπόρος, ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα ἡ Ἀμερικὴ, ἐγεννήθη ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1451, ἐκπαίδευθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ Ἀντωνίου Βεσπουκίου, ἐνὲς τῶν δογμαστωτάτων λογίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μετέβη εἰς Ἰσπανίαν, ἐνθα ἔλαβε ὑπηρεσίαν ἐν τινι ἐμπορικῷ οἴκῳ, ἐπιφορτισμένην τὰ κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου πλοῦ τοῦ Χρ. Κολόμβου. Ἐνταῦθα γνωρίσας τὸν Κολόμβον ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαν ἡπειρόν. Καὶ τῷ μὲν 1499 μετέσχε τῆς στρατείας τοῦ ναυάρχου Alonso de Ho-yeda, εἰτα δὲ ἐπιστρέψας εἰς Ἰσπανίαν ἐπεχείρησε δύο εἰς πλοῦς εἰς Ἀμερικὴν (1501—2 καὶ 1503—4) ἐρευνήσας κατὰ τὸν τελευταῖον ἰδίως πλοῦν τὰ παράλια τῆς Βραζιλίας, τῷ δὲ 1505 ἐνεργεῖα τοῦ Κολόμβου αὐτοῦ ἐπ' ἀνήλθον εἰς τὴν Ἰσπανικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διορίσθη μέγας κυβερνήτης (Piloto-mayor) τῶν εἰς

Ἰνδίας θαλασσοποριῶν. Ἐκτελεύτησε τῇ 1512. Ἡ νέα ἡπειρος ὠνομάσθη κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμερικανοῦ εὐχὴ ὑπ' αὐτοῦ τούτου, ἀλλὰ κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Waldseemüller ἐν τῇ ὑπὸ τούτου ἐκδοθείσῃ τῇ 1507 «Εἰσαγωγῇ τῆς κοσμογραφίας. Περὶ τῶν τεσσάρων θαλασσοποριῶν τοῦ Ἀμερικανοῦ Βασπουκίου». Ἐντεῦθεν δὲ κατὰ μικρὸν περιήλθε τὸ ὄνομα εἰς πᾶσι τοὺς χρεῖσιν. Εἰς δὲ καὶ οἱ φρονιόντες ὅτι ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τῆς Ἀμερικῆς οὐδὲν ἔχει τὸ κοινὸν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. Βασπουκίου καὶ ὅτι ζητητέα ἐν ταῖς γλώσσαις τῶν Ἰθαγενῶν φύλων τῆς Ἀμερικῆς. (Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου μακρὰ ἐγένετο συζήτησις κατὰ τὸ παρελθὼν καὶ τὸ ἐνεστὸς ἐτος περὶ ἧς βλ. Bolletino della società geografica italiana. 1888. 1889). [Π.Κ.]

Ἀμεριμνία (ἀποχή, ἀποληπτική ἐμολογία, apoclia, securitas) κατὰ τὸ ρωμαϊκόν. ἔγγραφος ἀποδείξις ἐξουχίας χρεώσεως. ἦτις παρὰ Ῥωμαίοις ὑπέκειτο ἐντὸς 80 ἡμερῶν εἰς τὴν ἐνστάσιν ἀναγκασίας (ἰδ. λ.) καὶ μόνον μετὰ τὴν ἐν ἀπραξίᾳ τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν παρελυσιν τῆς προθεσμίας ταύτης καθίστατο ἀκαταμάχητος, πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων ταμείων ἐνδιδομένων (κυρίως ἀποχ. ἡ). αἱ τινες παραχρῆμα ἦσαν ἀνεπίδεκτοι προσβολῆς. Ταῦτα μετεβλήθησαν σήμερον διὰ τῆς Πολ. Δίκης. (ἰδ. ἔγγραφον). [Δ.]

Ἀμεριμονομέριμον, τό. Οὕτως ἐξηλήφισεν ὁ Κοραῖς τὴν λ. sinecure (ἐκ τοῦ λατ. sine cura = ἄνευ μερίμνης) ἣν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς παρέλαβον καὶ ἄλλαι εὐρωπαϊκαὶ γλῶσσαι. Δηλοῖ δ' ἡ λ. αὕτη ὅτι ἐν δημοσίᾳ ἡ ἐκκλησιαστικὴ οὐδεμίαν ἐπαχρυσμένην ὑποχρεωσιν ἢ φροντίδα εἰς τὸν διορισμένον εἰς αὐτὴν, ἄνευ δ' ἀνάγκης πλασθεῖσαν ἀπλῶς καὶ μόνον πρὸς δικαιολογίαν τοῦ παρεχομένου μισθοῦ καὶ καθέλου ὑποῦργημα, οὗ τὰ μὲν βάρη εἶναι ἐλάχιστα, ἄρρες δὲ καὶ δυσανάλογος πρὸς ἐκεῖνα ὁ μισθός. [Π.]

Ἀμερλεγγ (Robert Hamerling). Ἀστροφικὸς ποιητὴς καὶ λογογράφος, γενν. τῇ 1830 ἐν Κίρχμπεργ τῆς Κάτω Αὐστρίας. ἀποθ. τῇ 1 Ἰουλίου τοῦ 1889 ἐν Γράτς. Ἦ ἑκτικὸς αὐτοῦ εὐφυὴς καταραγνὴς γενναῖος ἀπὸ τοῦ ἐγδούρου ἐπὶ τῆς ἡλικίας του ἔτους ἐπροξένησεν αὐτῇ ἀπώρευς ἐντὶ κηδεμνίας προσεκτείνωντας τὰς σπουδὰς του ἐν Βιέννῃ, ἐνθα δ' Ἀ. δι' εὐρυτάτων καὶ πολυειδῶν σπουδῶν ἀνέπτυξε τὴν ποιητικὴν ἄμην καὶ φιλοσοφικὴν του ἰδιοφυῖαν. Ἐνεῖκα τῆς οἰκογενειακῆς αὐτοῦ ἐνδείας ἀνταγκασθεὶς νὰ μετέρχηται τὸν διδασκαλόν, διαρκουσῶν ἐν τῶν σπουδῶν του, διορίσθη τῇ 1855 καθηγητὴς, περὶ τῆς ἐμῶς τῇ 1866 τοῦ γυμνασίου Τεργέστης διὰ τὴν ἐπιταθῆσαν σωματικὴν καχεξίαν του. Ὁ Ἀ. ὁρμηκὸς λάτρης τοῦ κατ' ἰδέαν καλοῦ ἔγραψε ποιήσεις πλήρεις ἡθικῶς μεγαλείου

καὶ φιλοπατρίας. ἔχει ζωηρὰν μὲν καὶ αὐστηρόν, ἀλλὰ γραφικὴν μάλλον ἢ πλαστικὴν φαντασίαν, καὶ εἶναι πλεονεχτικὸς ἐν τῇ ρυθμικῇ αὐτοῦ καὶ τῇ στιχοποιίᾳ. Ἦν τοῖς λυρικοῖς αὐτοῦ «Sinnen und Minnen» ὡς πρὸς μὲν τὸ τέλος τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς θεωρεῖται ἐράμιλλος τοῦ Πλάττην, ἐνῷ ὡς πρὸς τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν ιδεῶν, ὡς πρὸς τὴν θερμότητα καὶ τὴν χρωματισμὸν τῶν συναισθημάτων ἀμιλλᾷται ἐπιτυχῶς πρὸς αὐτὸν τὸν Σχίλλερ. Ἐκ τῶν ποιητικῶν αὐτοῦ σημαντικώτεροι εἰναι ἡ ἐλεγεία: «Ὁ Ἀχάδερος ἐν Ῥώμῃ», ἡ τράγωδις «Δαντὼν καὶ Ροδερπέρους», κτλ. Ἐκ δὲ τῶν πεζῶν του «Ἡ Ἀσπασία», μυθιστόρημα περιγραφικὸν τοῦ καλλιτεχνικοῦ τῆς Ἑλλάδος βίου, μεταφρασθὲν καὶ εἰς τὴν ἐλλ. γλῶσσαν ὑπὸ Α. Χατζή Κώνστα. [Π.Μ.Β.]

Ἀμεριμουμνής. Ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ Ἀ μ ῖ ρ ῆ Ἡ μ ῖ ρ ῆ λ - μ ο μ ν ῖ ν, ὅ ἐστι κατὰ λέξιν μεθερμηνευόμενον ἡγεμόν, ἀρχὴν τῶν εὐδαδῶν εἴτε πιστῶν (δηλονότι τῶν μουσουλμάνων), ὡς ἔχων σῶμα τὴν τε κοσμητικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν. Οὕτω δ' ἐκάλουν οἱ Βυζαντινοὶ τοὺς τῶν Ἀράβων χαλίφας. Ἀμηνῶν δὲ ἀπλῶς ἔλαγον τὸν διαπιστευμένον τὴν διοίκησιν τοπαρχίας τινὸς ἐκ τῶν εἰς τὸ κράτος τῶν χαλιφῶν ὑποκαείμενων μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰλλυσιν τῆς ἀραβικῆς χαλιφίας Ἀμηνῶν ὀνόμαζον καὶ τὸν σουλτάνον αὐτῶν. [Π.Σ.]

Ἀμερσβιάσερ (Amerschwaeier). Πολίχνιον τῆς Ἀλτατίας-Λορραίνης κατεῖχεν 8,60 χμ. ΒΔ τοῦ Κέλμυρ, ἔχον δὲ 1700 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀμερσφόρτ (Amersfoort). Πρωτεύουσα ὑποδιοικήσεως τῆς ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας Οὐτρέχτ, κέντρον συναντήσεως σιδηροδρ. παρὰ τὰς ἐχθρας τοῦ πλωτοῦ ἐκεῖ. Περὶ καὶ τὰς ὑπορείας τοῦ Ἀμερσφορτ τοῦ ὄρους, ἔχουσα 14 863 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀμεία ἀπέντα ἐν τῇ ξενδικῇ γλώσσῃ. Ἀμειπᾶν δὲ ἐν τῇ παρσικῇ, ἥτοι ἀλλήλας ἀγίζε, καλοῦνται κατὰ τὴν ὀρθοκρίαν τοῦ Ζωροάστρου οἱ ἐπτὰ θεοὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες τὰς ἐπτὰ ἀνωτάτας δυνάμεις τοῦ φωτός. τὰς δημιουργοὺς παντὸς ἀγαθοῦ καὶ χορηγοὺς τῆς ζωῆς παντὸς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ πλάσματος. Κορυφαῖος τούτων εἶναι ὁ Ὁρμαδσέης, ἀντιτίθεται δ' ἐκάστω εἰς τῶν Δαιδῶν, ἥτοι τῶν πνευμάτων τοῦ σκότους. Τρεῖς τῶν Ἀ. εἶναι θεοὶ. Ὑπόκεινται δὲ τοῖς Ἀ. ὑποδίσκονται ἄγγελοι, οἱ Ἰαζάται. [Π.]

Ἀρεσοὶ φόροι βλ. Φέροι.

Ἀρεσος (Φιλόσοφ.) καλεῖται ἡ γνώσις ἡ ἐρευνώμενη ἐπὶ θεομῶν τῶν αἰσθητικῶν ἀντιλήψεως ἢ τῆς συνειδήσεως. Δὲν πρέπει ὡς νὰ νομίζῃ τις ὅτι μαθηματικὰ

αἰσθημάτων, τοπικά ἐποπτεῖται, συναισθημάτων, ἀναμνήσεις καὶ ἄλλα γεγονότα τῆς ἀντιλήψεως εἶνε εἶδη γνῶσεως ἁπλῶς γεννῶνται πάντοτε διὰ τῆς συνεργείας τῆς νοήσεως συναπτύσεως ἐν κρίσει αἰσῶς τὰ δεδομένα τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἀντιλήψεως. Ἄνευ νοήσεως δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ἡ ἀπλουσιότης ἐμπειρικῆς, μαθηματικῆς ἢ φιλοσοφικῆς γνῶσεως. Καὶ αὐτὰ τὰ ἀξιώματα τῆς μαθηματικῆς καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς καλαισθητικῆς καὶ ἠθικῆς χρῆζονται τῆς νοήσεως πρὸς αὐστηράν διατύπωσιν. Ὡστε ἅμετος γνῶσις εἶνε ἡ μὴ ἐρειδομένη ἐπὶ συλλογισμῶν, ἐνῶ ἡ ἅμετος προϋποθέτει συλλογισμούς καὶ ἀποδείξεις. Ἐπ' ἴσης δὲν πρέπει νὰ νομιζῇ τις ὅτι ἅμετος καλεῖται ἡ ἐπὶ τῶν ἀντιλήψεων ἐρειδομένη γνῶσις, διότι δόξεν αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν γνωρίζουσιν ἡμῖν ἀμέσως τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν ποιότητα τῶν ἐκτὸς ἡμῶν εὐρισκόμενων πραγμάτων. Εἶνε πασιγνωστόν σήμερον ὅτι αἱ λεγόμεναι ἰδιότητες τῶν πραγμάτων εἶνε μόνον τάποτελέσματα ἀναφορῶν τῶν στοιχειωδῶν μερῶν τῶν πραγμάτων πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς ἡμᾶς (βλ. λ. Δόγμα). [X. 113.]

Ἀμετάβατα ῥήματα (Ἰ' ρ α μ μ α τ.) Τὰ ἐνεργητικά ῥήματα διακρίνονται εἰς μεταβατικά καὶ ἀμετάβατα. Λέγονται δὲ ἀμετάβατα ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια δὲν μεταβάλλεται εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, οἷον βοᾶν, σιμῶζειν, καθαρίζειν, ἐλλήνίζειν, ἰέναι, βαδίζειν, πηδᾶν, κτλ. Τὰ ῥήματα ταῦτα δέχονται κυρίως ἐπιρρηματικούς καὶ ἐμπροθέτους προσδιορισμούς· μέγα ἐσάν, κακῶς καθαρίζειν, ἰέναι ἐν τάξει. Ἰδιὰ δὲ ἐκ τῶν ἀμεταβάτων τὰ δεχόμενα τοὺς τοιούτους προσδιορισμούς εἶναι τὰ κινήσεως σημαντικά. δι' ὧν δηλοῦται τὸ εἶς σὺ, δι' σὺ καὶ εἰς ἐ γίνεται ἡ κίνησις· οἷον, ἔρχεμαι παρὰ βασιλέως, εἰς Ἀθηνῶν, οἴσθην πορεύομαι διὰ τοῦ πεδίου· πλέω εἰς Ἱερσον· στρατεύω εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπὶ Καρίαν ἀναβάνω ἐπὶ τὸν ἵππον· ἔρχεμαι παρὰ, πρὸς, ἐπὶ βασιλέα (ὡς ἐχθρός).

Ἀλλὰ τὰ ἀμετάβατα λαμβάνουσι καὶ αἰτιατικὴν καὶ γίνονται μεταβατικά· 1) τὴν οὐστοιχον ἢ συνώνυμον αἰτιατικὴν καλουμένην· βοᾶν βοήν, βαδίζειν, ἰέναι ὁδόν, πηδᾶν πῆδημα· 2) ἄλλην παρὰ τὴν οὐστοιχον· θορρεῖν μάχας, θάνατον· πλεῖν τὴν θάλασσαν· προσδύειν εἰρήνην· θρηγεῖν τινα· 3) ὅταν συντιθῶνται μετὰ προσθέσεων καὶ ἰδιᾶ τὰ κινήσεως σημαντικά· διαβαίνειν τὸν ποταμόν· ἐκβαίνειν τὸν ἕρκυν, τὰ τριάνκοντα ἔτη· παραβαίνειν τὰς σπονδὰς· 4) τινὰ ἐνεργητικά μεταβατικά γίνονται ἀμετάβατα μετὰ διαφόρου συντάξεως καὶ σημασίας· ἔχω τι· εὐ ἔχω = διακίμαι καλῶς· πράττω τι· εὐ, κακῶς πράττω = εὐνοχῶ, δυστυχῶ· εἰδῶμι τι· ἐπιδιδῶμι = προκρίπτω κτλ. [I. II.]

Ἀμείνους· κώμην ἐν τῇ ὑποδοικίῃ Σιτρο-

μνήτης τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 1000 περίπου μουσουλμάνων (Κονιάρων) καὶ 85 χριστιανῶν (Βουλγάρων) ἀσχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [E.]

Ἀμην. Βλ. Κηπουρικά ἐργαλεῖα.

Ἀμ' ἡλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις. Παροιμ. ἐπὶ ἀχαρίστων λησμονούντων ταχέως τὴν εὐεργεσίαν. [II.]

Ἀμήν = ναί, ἀληθῶς, γένοιτο, λέξις ἑβραϊκή. Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ σημαίνει ἡ παραδοχὴ τῶν λεγομένων (Δευτερ. κζ' 15 — 26) ἢ ἐπικύρωσιν ἔρκου (Ἀριθ. ε' 19), γρηγορεῖ δὲ καὶ ὡς κατακλείς τῶν εὐχῶν καὶ δεήσεων (Ψαλμ. μα' 14, σδ' 19 κτλ.). Ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ὁ Ἰησοῦς μεταχειρίζεται πολυλίκως τὸ ἄμην (Ματθ. ε' 18, 26, ζ' 25, Ἰωάν. α' 51, γ' 5, 11 κτλ.), ἵνα δώσῃ μαζὶ σὺν ματαίαν εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ, ἡ γίνεται χοῦσις αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ τέλος προσευχῆς ἢ ἐπιστολῆς (Ματθ. ε' 13, Ῥωμ. ις' 24. Ἀποκάλ. κδ' 20, 21). Αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς καλεῖται ὁ Ἀμ' ἡ ν (Ἀποκάλ. γ' 14), ἥτις ἡ ἀδιάφορος καὶ πιστότατος μάρτυς τῆς ἀληθείας. Ἡ δὲ ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ταῖς οἰκίαις ἅπαντες οἱ παρόντες ἐν τῷ τέλει τῶν εὐχῶν καὶ τῶν προσευχῶν ἐξερῶνται Ἀμήν (Νεεμ. γ' 6). Ἐν δὲ τῇ ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ τὸ τέλος τῆς δ' ο ἡ ο λ ο γ ι α ε καὶ τῶν προσευχῶν ὁ λαὸς ἐξερῶνται Ἀμήν, ὅπερ οὖν ποιεῖσιν ἀμφοτέρω· οἱ μουσικοὶ χοροὶ οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τοὺς πιστοὺς· σημαίνει δὲ τὸ Ἀμήν τοῦτο ἐπικύρωσιν, παραδοχὴν καὶ εὐχὴν ὑπὲρ τῆς ἐκτελερώσεως τῆς αἰτήσεως. [I. M.]

Ἀμηνράς. Βλ. Ἀμερμουνης.

Ἀμεινός (Ἰ' ρ α μ μ ο λ.)· ἀμείνους νητὸς (ἀσθετος), ἀμείνους ἱεραγῆς, ἀμείνους συμπληγτός, βυσσόλιθος, εἶνε λίαν λεπτοὶνῶδεις ἢ τριγῶδεις παραλλαγαὶ τοῦ γραμμώδους (γραμματίτου) καὶ ἀκτινωτοῦ (ἰδ. Ἀμφιβολίτης). Διὰ τοῦτο καλεῖται ὅτε μὲν δρεῖναι ἄμοργις (λεπτὴν λίαν), ἥτις εἰς τὴν ἀρχαῖότητα ἐχρησμέυε πρὸς κατασκευὴν ἀκαύστων ὑψασμάτων οὖν δὲ χρησιμεύει εἰς διαφόρους τῆς βιομηχανίας κλάδους (π. χ. πρὸς κατασκευὴν ἀκαύστων θρυαλλίδων, χάρτου κτλ.), ὅτε δὲ πάλιν δρεῖνδος σελλός, δρεῖνδον ξύλον, δρεῖνδον δέρμα κτλ. ἔχει χρῶμα λευκὸν ἢ ὑποκίτρινον. Εὐρίσκειται πολλαχού ὡς καὶ ἐν Ἑλλάδι παρὰ τὴν Καισαριανήν (Ἀθήναι), ἐν Καρύτῳ (Σύρα), ἐν Ἀμοργῷ, ἐν Σκόρῳ, ἐν Ἀνδρῶν κτλ. ἰδίως ἐν τῇ δρεῖτου. [K. M.]

Πάιν (White-Pine). Κάτ. 3 913 (1870). 14) Πόλις τοῦ Καναδά ἐπίνειον τῆς ἐπαρχίης Ὀντάριο ἐν τῇ κορυφαίᾳ Οὐέντουερὶ παρά τὸν ὄρμον Βεούρλιγκτον τῆς λίμνης Ὀντάριο καὶ τὴν μέγαν θύμ. πιδιρόδρομον. Κάτ. 25 901 (1881). ἔχει ἀνθηρὰν βιομηχανίαν, ἀγκυρὸν ἐμπορίον καὶ καλῶς ὀργανωμένην ἀεροπολίαν συγκοινωνίαν. 15) Λιμὴν τῆς εἰς τὴν Κορέαν ἀνηκούσης νῆστου Κουσιπάρτι, κατὰ τὴν φθίει τὸν Μάιον τοῦ 1885 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, ἀλλ' ἐγκαταλείφθεις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1887. [Π.Π.]

"Αμελτον Γιάλετ (καὶ Ὁ ρ μ ο ς τ ῶ ν Ἑ σ κ ι μ ῶ ν) ὄρμος κατὰ τὴν ΒΑ ἀκτὴν τοῦ Λαδαδὸρ ἐν τῇ βρετανικῇ Ἀμερικῇ. ἔκτεται μετὰ τῆς συνεχόμενης αὐτῇ λίμνης τοῦ Μελέιλ περί τὰ 210 γμ. ΝΔ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Κατὰ τὴν ΝΔ ἐσχάτην τῆς λίμνης τοῦ Μελέιλ ἐκβάλλει ὁ Ποταμὸς τοῦ Ἀμειλτων ἢ Ἀσδανίπης. [Π.Π.]

"Αμελτον. Ἐπιφανὲς σκωτικὸν δουρικὸν γένος, τὸ γενάρχης λέγεται ὁ Οὐίλλιαμ Ἀ. χρηματίσας ἀρχιγραμματεὺς τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου τοῦ Α'. Οὗτος διαπράξας φόνον τινὰ ἐν Ἀγγλίᾳ κατέφυγεν εἰς Σκωτίαν, ὅπου ἐλάβε τῷ 1328 τιμῶριον τὴν σήμερον Ἀ. καλουμένην χώραν, ἐνθα καὶ ἡ ἐμὸνυμος πόλις. Ὀνομαστικὸι ἐκ τοῦ γένους τούτου ἐγένοντο: 1) ὁ Ἰάκωβος Ἀ. (James II.) ἀποθ. τῷ 1479, ὅστις ἐνομιμήθη τὴν πρεσβυτέραν τοῦ βασιλείου Ἰακώβου τοῦ Γ' ἀδελφὴν Μαρίαν. 2) ὁ Ἐτερὸς Ἰάκωβος Ἀ., ἐν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ Ε' (1542) τὸ σκωτικὸν παρλαμέντον ἐκήρυξεν υποψήριον διάδοχον τοῦ θρόνου, ἀναθὲν αὐτῷ καὶ τὴν ἀντιστασιαν κατὰ τὴν ἀνγλικὴν ἐκείνη τῆς Μαρίας Στουάρτης τοῦ ἀζώματος τούτου ἡναγιάσθη οὗτος καὶ παραιτήθη τῷ 1554, διέμεινεν ὅμως πιστὸς εἰς τὴν Μαρίαν Στουάρτην, ταχθεὶς ἀρχηγὸς τῆς ὑπὲρ αὐτῆς ἐπαναστάσεως. — Ἐτερος πάλιν ἐμὸνυμος ἐπολέμησε κατὰ τὴν τριακονταετὴ πόλεμον ὑπὸ τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας Γουστάβον Ἀδόλφον ἡγούμενος τῶν ἐξ Ἀγγλίας ἐπικουρίων, ἀπεκτελέσθη δὲ τῷ 1649 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Κάρολου τοῦ Α', εἰς ἐν ἦτο ἀφωσιωμένος. Ἀρχηγὸς τοῦ γένους εἶναι νῦν ὁ Ἰακώβος Ἀ. δευτερός δούξ τοῦ Ἀδερχον, γεννηθεὶς τῇ 12/31 Αὐγ. 1838. [Π.]

"Αμελτον Ἀλέξανδρος. Ἀμερικανὸς πολιτευτὴς, μεγάλως συντελέσας εἰς τὴν συντάξιν τῆς Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας. Ἐγενν. τῇ 31 Δεκ./11 Ἰανουαρίου, 1757, ἀπέθανε δὲ τῇ 30/12 Ἰουλ. 1804. Κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον ἦτο ὑπασιπιστὴς καὶ σύμβουλος τοῦ Βασιγκτιῶνος, μετὰ δὲ τὴν συνμολότησιν τῆς εἰρήνης γενόμενος μέλος τοῦ νομοθετικοῦ σώματος, συμμετέσχε τῶν ἐργασίων πρὸς σύν-

τάξιν τοῦ συντάγματος καὶ τῶν ὀργανικῶν νόμων. Τῷ 1789 ἐκλεγθεὶς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν εἰργάσθη ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῆς δημοσίας πίστεως τοῦ ἀρτιστυτάτου κράτους καὶ ὑπὲρ τῆς οἰκονομικῆς καθόλου ὀργανώσεως αὐτοῦ. Ἐπικειμένον πολέμου πρὸς τὴν Γαλλίαν τῷ 1798 διωρίσθη τῇ παρακαλεῖται τοῦ Βασιγκτιῶνος δευτερός ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τούτου (1799) ἀνέλαθεν ἐπὶ βραχὺν χρόνον μέχρι τῆς συνμολότησεως τῆς εἰρήνης τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀμερικανικοῦ στρατοῦ. Τὰ κατὰ τὴν βίαν αὐτοῦ ἐγραψεν ἐν ἐκτάσει ὁ υἱὸς του John C. H. ἐν μονογραφίᾳ δημοσιευθείσῃ ἐν Ν. Ἰέρικη εἰς 7 τόμ. (1855—60). [Π.]

"Αμελτον Ἀντώνιος. Γόνος νεωτέρου κλάδου τοῦ ἐμὸνυμου σκωτικοῦ δουρικοῦ γένους, γενν. τῷ 1646 ἐν Ἰρλανδίᾳ, ἀποθ. τῷ 1720 ἐν Γαλλίᾳ. Καθολικὸς ὢν τὸ θρησκευμα ἢ ἀπρωτικόμενος εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας Κάρολον τὸν Β' καὶ Ἰακώβον τὸν Β', μετὰ δὲ τὴν ἐκθρόνισιν τούτου κατέφυγεν εἰς Γαλλίαν. Ἐγραψε γαλλιστὶ διάφορα συγγράμματα, ἐν οἷς διαλαμβάνει πολλὰ εὐρύτα. Τούτων γνωστότατα εἶναι τὰ «Ἀπομνημονεύματα τοῦ Γραμμόν» (τοῦ γαμβροῦ του), ἐν οἷς ζωηρότατα ἀπεικονίζονται τὰ ἥθη τῶν τότε χρόνων. Καλλίστη ἐκδόσει ἀπάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι ἡ γενομένη ἐπιμελεία τοῦ Γενουάρ ἐν Παρισίοις τῷ 1812. [Π.]

"Αμελτον Γεώργιος λόρδος — Ἀγγλος πολιτευτὴς, τριτότοκος υἱὸς τοῦ δουκὸς τοῦ Ἀδερχον, γενν. κατὰ Δεκ. τοῦ 1815. Τὸ πολιτικὸν του στάδιον ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1868, ὅτε ἐξελέγη μέλος τῆς βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, ταχθεὶς εἰς τὸ κόμμα τῶν Τέρεων. Τῷ 1886 ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Δισραῆλ διωρίσθη ὑπουργὸς τῶν Ἰνδιῶν, τῷ δὲ 1878 ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου. Τοῦ ἀζώματος τούτου πικρήθη τῷ 1880 κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ τορικοῦ ὑπουργείου. Κατὰ τὴν πρώτην πρωθυπουργίαν τοῦ λόρδου Σώλσβαρου (Ἰουλ. 1885 μέχρι Φεβρ. 1886) διωρίσθη πρῶτος λόρδος τοῦ ναυαρχείου, ἀνέλαβε δὲ τὴν αὐτὴν θέσιν κατὰ τὴν ἐπ' ἀνοδοῦ ἐκείνου εἰς τὴν ἀρχὴν (Ἰουλ. 1886). [Π.]

"Αμελτον Σαρ Οὐίλλιαμ. Ὀνομαστὸς φιλόσοφος γενν. τῷ 1788 ἐν Γλασκῶθ, ἀποθ. τῷ 1847. Τῷ 1821 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς ἱστορίας, τῷ δὲ 1836 καθηγητὴς τῆς λογικῆς καὶ τῆς μεταφυσικῆς ἐν Ἐδιμβούργῳ. Ὁ Ἀ. ἀνήκεν εἰς τὴν σκωτικὴν φιλοσοφικὴν αἵρεσιν, ἀλλ' οὐ μικρὰν ῥοπήν ἔσχον εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἡ γερμανικὴ φιλοσοφία, μάλιστα τοῦ Καντίου καὶ τοῦ Φίχτε, ἐν μέρει δὲ καὶ ἡ τῶν Γάλλων ἐκλεκτικῶν. Ἐγράψε φιλοσοφικὰς καὶ φιλολογικὰς διατριβάς (Discussions on philosophy and literature etc. Edinburgh, 1852) καὶ ἐξέδωκε τὰ ἔργα τοῦ Reid

(1816) καὶ τοῦ Dugald Stewart. Μετὰ τὴν θάνατον τοῦ ἐφημερισταῦ τὰ φιλοσοφικά μαθήματα αὐτοῦ ὑπὸ δύο ἐπιστάντων μαθητῶν του, τοῦ Μάντελ καὶ τοῦ Veitch (Lectures on logic and metaphysics 1858 καὶ 1860). Περὶ τῶν φιλοσοφικῶν δογμάτων αὐτοῦ πολλὰ ἐγράφησαν μόνον γραφαί, ἐξ ὧν μνημονεύμεν τὴν τοῦ J. Stuart Mill (Examination of Sir William H. 's philosophy' 4η ἐκδ. Λονδ. 1872). [II.]

Ἀριέλτον Σερ Οὐίλλιαμ, Ἀγγλος πολιτευτὴς καὶ ἀρχαιολόγος, γενν. τῷ 1790, ἀποθ. τῷ 1803. Πρεσβευτὴς ὢν τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐν Νεαπόλει ἀπὸ τοῦ 1764, ἐπέδωκε εἰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας, συμπύκνωσεν τὰς ἐργασίας πρὸς ἀνασκαφὴν τοῦ Ἡρακλείου καὶ τῆς Πομπηίας καὶ κατήρτισε πλουσιωτάτην συλλογὴν ἀρχαίων ἀγγείων καὶ ἄλλων ἀρχαιοτήτων, ὧν μέγα μέρος ἀπωλέσθη καὶ ἀφαιρέσθη τοῦ κομίζοντος αὐτὰς εἰς Ἀγγλίαν πλοίου. Τῇ συνεργείᾳ τῆς τυχοδιωκτικῆς ἔμμελλας Ἀ., ἣν ἔλαβε σύζυγον, ὁ Ἀ. συνωμολόγησε τῷ 1793 συνθήκην συμμαχίας τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως· τῷ δὲ 1798, κατὰ ληστειὰς τῆς Νεαπόλεως ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἠκολούθησε τῷ ἐκπτώτῳ βασιλεὶ εἰς Παλιέρμον καὶ τῷ 1800 ἐπανήλθεν εἰς Ἀγγλίαν. [II.]

Ἀριέλτον Ἰάκωβος, Ἀγγλος γεννηθεὶς τῷ 1769 καὶ ἀποθ. τῷ 1831. Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς διδασκτικῆς μνημονεύεται εὐφρόμως διὰ τὴν μέθοδον, ἣν ἐφηρμος πρὸς διδασκαλίαν τῶν γλωσσῶν. Οὗτος τὸ κατ' ἀρχὰς ἦτο ἔμπορος· εἰς Ἀμβούργον δὲ μεταβάς ἐμαθε τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν· ἀτυχῶς ὅμως ἐν τῷ ἔμπορῳ αὐτοῦ μετέβη εἰς Ἀμερικὴν, ἐνθα μετὰ τινὰς δυσχερεστίας περιπέτειας ἐγένετο ἐν Νέᾳ Ὠρέκῃ διδάσκαλος γλωσσῶν. Δημοσίᾳ ἐκήρυξεν ὅτι εἰς 15 μαθήματα θὰ ἦτο δυνατόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νὰ προαχθῶσιν ἐπὶ τοσοῦτον γλωσσικῶς, ὥστε θὰ ἤδύνατο νὰ μεταφράζωσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐκλῶς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν. Ὅντως δὲ ἐπέτυχε τοῦτο καὶ μάλιστα μετὰ τὸ δέκατον μάθημα. Ἦ ἐπιτυχία αὕτη τὸν ἐνεθάρρυνε τὰ μέγιστα· διὸ καὶ τὸ 1823 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐνθα ἐπὶ τοσοῦτον εὐδοκίμησεν, ὥστε κατὰ τὴν 18 μῆνα τῆς διδασκαλίας τοῦ ἡρίθμει 600 μαθητάς, οἵτινες ἐδιδάσκοντο ὑπ' αὐτοῦ τε καὶ ὑπὸ τῶν βοηθούντων αὐτὸν διδασκάλων τὴν λατινικὴν, ἑλληνικὴν, γαλλικὴν καὶ γερμανικὴν γλῶσσαν· ἀπέθανε δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ εὐδοκίμου ἐνεργείας ἐν Δουβλίῳ τῷ 1831. Αἱ κυριώταται ἀρχαί, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδόξατο τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, εἶνε ὅτι: Ἡ διδασκαλία τῆς γλώσσης εὐδοκίμει μόνον, ὅταν οὐχὶ διὰ τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ μὴδὲ ἐπὶ περὶ ἀειγμάτων δι-

δάσκῃται, ἀλλὰ μόνον ὅταν αὕτη παρίσταται ἐνώπιον τῶν διδασκόμενων ὡς ἐν ἑλόν ἡμῶν, ὡς ἄθροισμα σπουδαίων διανοητικῶν, σφικτικῶς πρὸς ἄλληλα συνεχόμενων, ὅπως συμβαίνει εἰς πᾶν τέλειον πρὶν σπουδαίου συγγραφῆς· καὶ δεύτερον· ὅταν ὁ διδασκόμενος δι' ἀπλῆς χειραγωγίας μόνον τοῦ διδασκόντος αὐτὸς εὕρισκῃ ἐκ τοῦ πρὸ τῶν ἐμβαλμῶν αὐτοῦ προκειμένου σπουδαίου καὶ τελείου συγγραφικοῦ ἔργου τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης. Κατὰ ταῦτα ὁ Ἀ. διακρίνει τρεῖς στάδια τῆς διδασκαλίας τῶν γλωσσῶν. Κάτωθεν τοῦ καίμενου τῆς πρὸς μάθητιν προκειμένης γλώσσης καταγράφονται κατ' ἀρχὰς αἱ ἀντιστοιχοῦσαι λέξεις τῆς μητρικῆς γλώσσης, μὴ λαμβανόμενης ὑπ' ὅψιν τῆς ἰσορρομίας αὐτῆς, εἴτα κατανοεῖται οὕτω ἡ σημασία τῶν λέξεων τοῦ καίμενου, ἀποστοματίζονται αὐταὶ τελείως, ἐξευρίσκονται οἱ στοιχειώδεστεροι κανόνες τῆς γραμματικῆς καὶ ἐκμαθάνονται· οὗτοι ἀκριβῶς καὶ τότε, ἀλλὰ μόνον τότε, γίνονται εἰς τὸ νέον μάθημα ἡ μεταβάσις· ἀρ' οὐ δὲ οὕτω πολλὰί λέξεις καὶ φράσεις καὶ περίοδοι καὶ κανόνες τῆς γραμματικῆς γίνονται γνωστά, τότε κατὰ τὸ δεύτερον στάδιον παύει ὁ ἀποστοματισμὸς τοῦ καίμενου καὶ ἡ βουλικὴ μεταφράσις καὶ γίνεται ἐπὶ νέου καίμενου ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων τῆς γραμματικῆς. Ὅταν δὲ τοῦτο ἐπὶ τινι χρόνῳ συμβῇ, τότε ἐπακολουθεῖ τὸ τρίτον στάδιον, καὶ ὁ παύσει πλέον καὶ ὁ ἀποστοματισμὸς καὶ ἡ βουλικὴ τοῦ ἐένου καίμενου μεταφράσις καὶ ἡ γραμματικὴ καὶ γίνεται ἀπλῶς μεταφράσις τῆς μητρικῆς εἰς τὴν πρὸς μάθησιν προκειμένην ξένην γλῶσσαν. [X. II μ.]

Ἀμερική. Ἡ ἀπόλειψις τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀπομεινέσθαι τὰς ἐκφράσεις τοῦ προσώπου ἢ ἐκφραστικὰς κινήσεις τοῦ σώματος ἐκτελειούμενας ὑπ' ἄλλου ἀτόμου, καὶ ἡ ἀνικανότης δὲ ἐν ταύτῃ τοῦ πάσχοντος ὅπως κατὰ βούλησιν θέτῃ εἰς ἐνέργειαν τὰς ἀρμύρας κινήσεις τῶν μυῶν τοῦ προσώπου ἢ τοῦ σώματος τὰς ἐκφράζουσας συναισθημάτων τι αὐτοῦ ἢ διανόημα, τὴν ἐκφράσιν π.χ. τοῦ μειδιήματος ἢ τοῦ γέλιου, τοῦ φόβου, τῆς ὀργῆς, τῆς ἐπιδοκιμασίας διὰ τῆς κατανέυστος τῆς κεφαλῆς ἢ τῆς ἀποδοκιμασίας διὰ τῆς ἀνκυνεύσεως, τῆς ἐκπλήξεως, τῆς ἁμύνης κτλ. Ἦνε ὁμοῦ δυνατόν ὁ ἀμεικτός ὑπὸ τὸ κράτος συναισθημάτων τινος εὐρισκόμενος, λύπης ἢ χαρᾶς ἢ ὀργῆς καὶ καθεξῆς, νὰ ἐκφράζῃ ἑλῶς ἀνταναντικτικῶς καὶ οὐχὶ κατὰ βούλησιν τὸ συναισθημα αὐτοῦ διὰ τῶν ἀναλόγων εἰς τοῦτο ἀνταποκρινόμενων ἐκφράσεων ἢ κινήσεων τοῦ προσώπου ἢ τοῦ σώματος, ἐνῷ ἀρ' ἑτέρου δὲν εἶνε ἱκανὸς τὸ αὐτὸ συναισθημα νὰ ἐκφράσῃ μὴ μὴ καὶ κατὰ βούλησιν διὰ τῶν αὐτῶν κινήσεων. Ἐνίσταται δὲ καὶ ἡ ἱκανότης αὕτη τῆς δι' ἀνταναντικτικῆς ὁδοῦ ἐκφράσεως τῶν συναι-

σθλαίων ἑλλείπει, καὶ τότε ὁ πόσιον ἔχει ἀρχιματώδη τὴν ἐκφρασιν, οὐδένος συναισθη-
ματος ἢ διανοήματος θαναμένου νὰ ἐκδηλωθῇ
ἐξωτερικῶς διὰ μυκίων ἐκφράσεων, ὡς π.χ.
εἰς περιπτώσεις τινὰς καταλήφει. Ἡ ἀμικία
εἶνε ἓν εἶδος κρύσιος (δρα Ἀρασία), μεθ' ἧς
ἄλλως συνήθως συμπίπτει· διότι τὰ συναισθη-
ματα καὶ διανοήματα ἐκφράζονται ἀκριβέστε-
ρον εἴτε διὰ τοῦ λόγου εἴτε διὰ τῆς μυκικῆς.
συνήθως μάλιστα καὶ διὰ τῶν δύο ἐμὸν τευ-
τοχρόνως ἢ ἀπώλεια τῆς πρώτης ἰδιότητος
(τοῦ λόγου) ἀποτελεῖ τὴν ἀρασίαν ἢ δὲ τῆς
δευτέρας (τῆς μυκικῆς) τὴν ἀμικίαν. Ἐν ἀμ-
φοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ὑπάρχει ἀπώλεια
τῆς μνήμης τῶν καταλήφτων κινήσεων τῶν
ἀρμοδίων μῶν πρὸς ἄλλωσιν ἢ ἐκφρασιν. Ὡς
ἐπὶ τὸ πλείστον τὸ φαινόμενον τῆς ἀμικίας, ὡς
καὶ τὸ τῆς ἀρασίας, παράγεται ἐνεκα ὁργανι-
κῆς ἐκ διαφόρων αἰτιῶν βλάβης χωρὶν τινῶν
τοῦ ἐγκεφάλου, ἐνίοτε δὲ καὶ κατόπιν λειτουργι-
κῆς βλάβης αὐτοῦ, ὡς π.χ. εἰς τὰς κατα-
ληπτικὰς ἢ ὑστερικὰς καταστάσεις. [Σ.Α.]

Ἀμινέ 1) Ἐξοχος γυνὴ τῆς φυλῆς Κο-
ρεῖς καὶ μήτηρ τοῦ προφῆτου Μωάμεθ. Ἀπέ-
λαυς μεγίστης ὑπολήψεως παρὰ τῇ οἰκίᾳ
φυλῆς καὶ σήμερον δὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς εἶναι σε-
βάσθιν οὐ μόνον ἐνεκα τοῦ ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐγεν-
νήθη ὁ προφῆτης, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκτισμέτο
διὰ πολλῶν ἀρετῶν, σπανίων εἰς γυναῖκα κατὰ
τὴν τότε ἐποχὴν. Ἐγεννήθη τῇ 514. — 2) Ποι-
ήτρια καὶ σύζυγος ἐξάρχου ὠπαυτίως ποιητοῦ
τοῦ Σπαχέρ, υἱοῦ τοῦ Δεμινέ. Ἀπέθανε τῇ
1167 μ.Χ. [I.I.M.]

Ἀμειόλιος. Κατὰ Κωδινὸν (κεφ. ε')
οὗτος «ὡπὶ τὸν μέγαν δοῦκαν εὐρίσκειται. ἡ-
γεῖται δὲ τοῦ στόλου παντός». Καὶ τοῦτο τὸ
ὄνομα ἀραδικὴν ἔχει τὴν γένεσιν, ἐκ τοῦ ἀμίρ
(= ἄρχων). Ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν δὲ, ὡς φαι-
νεται, παρέλαβον τὴν λέξιν καὶ τὰ τῆς Δύ-
σεως ἔθνη. [I.Σ.]

Ἀμειρᾶς. Βλ. Ἀμειρμουμνῆς.

Ἀμειραχούρης. Ἀραδιστὶ Ἀμίρ ἢ
Ἐμίρ-αχούρ, τοῦτέστιν ὁ προεξάρχων τῶν
βασιλικῶν ἱπποστασιῶν, σταδάρχης, ὡς λέγο-
μεν νῦν: «ἀνὴρ δὲ τις τῶν ἐν Πέρσις περιου-
νύμων τὴν ἀσίαν Ἀμειραχούρης (μέγα δὲ τοῦτο
παρὰ Πέρσις» ('Ακροπ. κεφ. ξε'). Πέρσας δὲ
νόμι ἐνταῦθα τοὺς Τούρκους, οὓς συγχοί τῶν
Βυζαντινῶν συγγράφειον οὕτω καλοῦσιν. [I.Σ.]

Ἀμειρούτσας Γεώργιος. Βλ. Ἀμειρού-
τσης.

Ἀμισία (Γ ε ω γ ρ.) βλ. Ἐμς.

Ἀμισός (τουρκ. Σαμισούν). Πόλις τῆς
Μικρᾶς Ἀσίας ἐν τῇ πρὸς Πόντῳ Καππαδο-
κίᾳ ἢ Πόντῳ κτισθεῖσα κατὰ τὴν παράδοσιν
ὑπὸ τῶν Μιλησίων, εἴτα δὲ καταληφθεῖσα ὑπὸ
τῶν ἄρχοντος Καππαδόκου, ἐπὶ δὲ τοῦ Πε-
ρικλέους ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων

ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀθηνοκλέους καὶ με-
τονμαρθεῖσα Πειραιεύς. Ἐπὶ τῶν διαδόχων
τοῦ Ἀλεξάνδρου ἢ Ἀ. περιήλθιν εἰς τοὺς
βασιλεῖς τοῦ Πόντου, τῶν ὧσιον ὁ μέγιστος
Μιθριδάτης ὁ Γ' καὶ βασιλεῖα ἐκτισεν ἐν αὐτῇ
καὶ προσέθηκεν ἰδίαν συνοικίαν Εὐπατορίαν
κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως κληθεῖσαν· ἐν-
ταῦθεν δὲ καὶ ἡ πόλις ἐκλήθη Εὐπατορίς. Ἐν
τῇ τρίτῃ μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Μιθριδάτου
πολέμῳ ἡ Ἀ. μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν κα-
τελήφθη εἰς ἐρόδου ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ
πολλὰ ἐπαθε θανά, ἀλλ' ὁ Λεύκολλος ἀπέδωκε
τῇ πόλει τὴν ἐλευθερίαν (70 π.Χ.). Ἀλλ' εἴτα
ὁ τοῦ Μιθριδάτου υἱὸς Φαρνακὴς ὁ Β' εἰσδα-
λὼν ἀπὸ Κριματίας εἰς τὴν Καππαδοκίαν ὑπέ-
ταξεν αὐτὴν τὴν πόλιν· ἀπὸ τούτου δ' ἡλευθε-
ρώτε πάλιν αὐτὴν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ· ὅλλ' ὁ
Ἀντώνιος παρέδωκεν αὐτὴν πάλιν εἰς μικροὺς
δυνατάς, εἰς ὧν ὁ καλούμενος Στράβων πολὺ
κακίᾳς διέθηκε τὴν πόλιν· ὁ δ' Οὐκταδιανὸς μετὰ
τὰ ἀκτικὰ ἀπέδωκε πάλιν τῇ πόλει τὴν ἐλευ-
θερίαν καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ῥωμ. αυτοκρα-
τορίας ἡ πόλις ἐπολιτεύθη καλῶς καὶ ἡδαι-
μένει καὶ εἶχεν ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς ἐλευκλή-
ρον τὴν μέγρη Θεμισδωκτοῦς χώραν Ἀμιοσηνὴν
καλούμενην. Ἐξ Ἀμισοῦ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν
χώρας κατὰγονται ἄνδρες ἄξιοι μνημῆς κατὰ
παίδειαν: οἱ μαθηματικοὶ Δημήτριος καὶ Διονυ-
σίδωρος καὶ ὁ περιφημὸς γραμματικὸς Τυραν-
νίων, διδάκταλος τοῦ Στράβωνος. Ἐπὶ τῶν
Βυζαντινῶν χρόνων ἡ Ἀ. ἦτο ἔδρα ἐπισκόπου
καὶ ὑπάτης εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἐλενοπόντου.
Τὸ σημερινὸν ὄνομα Σαμισούν, ὅπερ τὸ πρῶ-
τον ἀναφέρεται παρὰ τῷ Ἀραβί γεωγράφῳ Ἀ-
βουλφερά κατὰ τὴν ΙΔ' αἰῶνα, εἶναι παραφθορὰ
τοῦ ἀρχαίου ὀνόματος (βλ. Ἀμισόν), ὑπάρ-
χοντι δὲ καὶ ἄλλοι παραφθορμένοι τύποι Σι-
μιτῷ, Σιμιττῷ, Σινουστῷ ἐν τοῖς ἀρχαίοις
χάρτασι τοῦ μέσου αἰῶνος. Κατὰ τὸν ΙΒ' αἰ-
ῶνα ἐπὶ ταῖς βασιλείαις τοῦ Νελοσούκου Σουλ-
τάνου τοῦ Ἰκονίου Ρουκενδδίν ἢ Ἀ. ἀπετέ-
λεσαν ὄριον τῶν ἐν Πόντῳ βυζαντινῶν κήσεων
κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν ἀνταρξομένη ὑπὸ τῶν Τούρ-
κων, κατὰ τὸ ἕτερον δὲ ἥμισυ μετὰ τῆς ἀκρο-
πόλεως ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν· ἀλλ' ὁ διοικη-
τὴς Νάβδας ζήτητος νὰ καταστῇ ἀνεξάρτητος
ἐγένετο αἷτιος νὰ καταληφθῇ ἡ πόλις εἰς ὅλο-
κλήρου ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἐπὶ τῆς ὀθωμανικῆς
κυριαρχίας ἡ Ἀ. πολλὰ ὑπέστη ὑπὸ Κοζάκων
πειρατῶν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Βορυσθέου καὶ
τοῦ Τανζίδος διὰ τῶν πειρατικῶν αὐτῶν πλοίων
κατερχομένον μέχρι τῶν παραλίων τούτων.
Ἡ σημερινὴ πόλις, ἥτις δὲν καίται ἀκριβῶς
ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας, ἥς σώζονται ἐτι ὀ-
λίγα εἰρεῖπαια, (ὕδραγωγεῖα, λειψάνα τῶν τε-
χνῶν, θέατρον κλπ.), μέχρι τοῦ Κριμαϊκοῦ πο-
λέμου ὠκεῖτο μόνον ὑπὸ Τούρκων· ἀλλ' ἀφότου
ἀνεπτύχθη ἀτμοπλοία ἐν τῇ Εὐξείνῳ, ἱκανὴν ἑ-
λαθεν ἐπίδοσιν καταστάσας σημερινὴν ἐπίνειον
καὶ προσέειλκε πλῆθος ἀποίκων Ἑλλήνων,

ιδίως ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Μ. Ἀσίας (ἐκ Καπαδοκίας, Καρμανίας καὶ ἐκ τῆς περὶ τὴν Τραπεζούντα χώρας) καὶ τινῶν ἐκ τῆς εὐλευθέρας Ἑλλάδος. Ἀποκλειστικῶς δ' ὑπὸ Ἑλλήνων (2 500 περίπου) αἰετῶν τὸ προάστειον Ἄνω Ἀ. ἢ Καδῆσιοι, κείμενον ἐπὶ ὕψους, ἀπέχον δὲ 2 περίπου χιλιόμετρα τῆς πόλεως πρὸς τὴν μεσογαίαν καὶ ἔχον ἑλληνικὴν σχολήν καὶ παρθεναγωγεῖον. Ἡ Ἀ. ὑπάγεται ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ὁρὸν Ἀμαρτίας, διοικητικῶς δὲ εἰς τὸ βιλαέτιον Τραπεζούντος, εὖτα ἔδρα σαντζακίου καὶ περιλαμβανούσα τρεῖς ὑποδιοικήσεις, τὴν τῆς Οἰνῆς, τὴν τοῦ Τσαρσαμπά (Θεμισούρας) καὶ τὴν τῆς Πάρρας. Ἔχει κατ. 15 000 περίπου, ὡν τὸ τέταρτον περίπου ὀρθόδοξοι χριστιανοί. Ἑλλήνες τὸ γένος, αποτελοῦντες ἀνδρῶν κοινότητα, συντηροῦσιν ἑλληνικὴν ἡμιγυμνασίον καὶ παρθεναγωγεῖον. Τὸ κυριώτατον προϊόν τῆς χώρας εἶναι ὁ καπνός. (Βιβλιογρ. Γρ. Ἀερικίου, Σύντομος περιγραφή τῆς Ἀ. καὶ τῆς περὶ αὐτὴν χώρας ἐν Πλάτωνι. Ἀθ. 1880 τ. Β'. — Π. Π. Παυλίδου, Ὁλίγα τινὰ περὶ τῆς πόλεως Ἀ. ἐν Κόσμῳ (Κ/πολ.) 1884 τ. Β'). [Π.Κ.]

Ἀριστερόν. Πέλις τῆς Ἰταλίας ΒΔ τῆς Ῥώμης παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ἀπεννίνων ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βηττινῶν, περὶ τοῦ Ιστοριογράφου Σαλλουστιίου, ταῦν Σάν Βιτωρίνο. [Σ.]

Ἀμιέση (Amici Giov. Batt.). Ἰταλὸς ἀστρονόμος καὶ βοτανικός, γεν. ἐν Μοδένῃ τῇ 1780, ἀποθ. ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1868 διευθυντὴς ὡν τοῦ αὐτοῦ ἀστεροσκοπεῖου. Διεκρίθη ἰδίως διὰ τὴν τελειοποίησιν ὀπτικῶν ὀργάνων καὶ διὰ τὰς φυτολογικὰς παρατηρήσεις, ἰδίως περὶ τῆς ἐντὸς τῶν κυττάρων τῶν Χλωροιδῶν κυκλοφορίας τοῦ πρωτοπλάσματος. [Δ.Κ.]

Ἀμιέτης Ἐδμόνδος (Amieis Edm. de) σύγχρονος συγγραφεὺς Ἰταλὸς, γεννηθεὶς ἐν Οὐνελίᾳ τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1846 ἐκ γονέων Γενουσησίων, ἀποκατεστημένῳ ἐν Πεδεμοντίᾳ. Ἐσπούδασεν ἐν Τουρίνῳ, εἰσελθὼν δὲ τῇ 1868 εἰς τὴν ἐν Μοδένῃ στρατιωτικὴν σχολήν, ἀπεφοίτησε μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ καταταγθεὶς εἰς τὸ 3ον σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ, μετέσχε δὲ τῆς καταδιώξεως τῆς ἐν Σικελίᾳ ληστείας καὶ τοῦ πρὸς τὴν Αὐστρίαν πολέμου τῇ 1866. Μετὰ ἐν ἔτος ἀνέλαβε τὴν διύθυνσιν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἡ Στρατιωτικὴ Ἰταλία», ἔνθα ἐδημοσίωσεν ὑπὸ τὴν τίτλον «Στρατιωτικαὶ Σκιαγραφαί» διάφορα διηγήματα τὰ μάλιστα ἐκτιμηθέντα. Κατὰ τὸ 1871 ὀριστικῶς ἀπεμακρύνθη τοῦ στρατιωτικοῦ σταθίου ἐπιδοθεὶς εἰς τὰ γράμματα. Ὁ Ἀμιέτης διαπρέπει κυρίως διὰ τὴν στιλπνότητα καὶ τὴν ζωηρότητα τοῦ ὅρου, ἀναδείξας ἐξοχὸν ἱκανότητα περιγραφικὴν. Τὰ βιβλία τῶν Περιηγήσεων, ἅτινα ἀπὸ τοῦ 1873 καὶ ἐντεύθεν ἐδημοσίωσεν, ὑπῆρξαν ἀλλεπάλ-

ληλοι φιλολογικοὶ θρίαμβοι μεγάλῃν προσπορίσαντες αὐτῷ φήμην. Διακρίνονται ἰδίως ἡ Ἰσπανία, ἡ Ὀλλανδία, τὸ Μαρρόκον, ἡ Κωνσταντινούπολις. Πλὴν τούτων ἐξέδωκε καὶ διηγήματα διάφορα καὶ ἐσχάτως τὴν Καρδίαν, βιβλίον ἐξαιρετον ἀποδίδον εἰς τὴν ἡθικὴν τῶν παιδῶν διαπλάσιν. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀμιέτη μετεφράσθησαν εἰς πλείστας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, εἰς δὲ τὴν ἡμετέραν μετεφράσθησαν ἡ Κωνσταντινούπολις παρὰ τοῦ κ. Δ. Παρναρόκη, δημοσιουθεῖσα ἐν τῇ «Ἑστία», καὶ τινὰ διηγήματα. [Α.]

Ἀμιέτος (Hamlet). Ὁ ἥρωας τῆς ὁμώνυμου τραγωδίας τοῦ Σαίξπηρ, ὅστις ἐκ προγενεστέρων πηγῶν παραλαμβάνει διττανευστὴν τὸν περὶ τούτου μῦθον. Εὐρήσκει δ' ὁ περὶ Ἀ. μῦθος ἐν παλαιαῖς χρονικαῖς καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ χρονικῷ Σάξονος τοῦ γραμματικοῦ (γράφαντος λατινιστὴ κατὰ τὰ εἶδη τοῦ Π' αἰῶνος) ὑποτίθεται ὅτι καὶ πρὸ τοῦ Σαίξπηρ ἐδραματιζομένη ὁ μῦθος ὑπὸ Ἀγγλοῦ τινὸς τραγικοῦ (πιθανῶς τοῦ Θωμά Κωδ), ἔλαβε δ' αὐτὸν ὡς ὑπόθεσιν διηγήματος καὶ ὁ Ἰάλλος Belleforest (1564). Ἀλλ' ὡς παρατηρεῖ τις τῶν νεωτέρων κριτικῶν, ἡ σκητὴ ἐνθα ὁ Ἀ. προσπαθεῖ νὰ ἀντικαλέσῃ τὴν μητέρα του εἰς τὴν ἐδὲν τῆς ἀρετῆς, ὁ φόνος τοῦ ὀπταρχοῦ καὶ ὁ τρόπος, δι' οὗ παγιδεύονται οἱ εἰς Ἀγγλίαν ἀποστελλόμενοι πρέσβεις, ταῦτα εἶναι τὰ μόνα τοῦ δράματος ἐπεισόδια, ἅτινα ὁ Σαίξπηρ ἐτήρησεν ἐν τῇ τραγωδίᾳ του· οὐδὲν δ' ἐπιλείπει ὁ αὐτὸς κριτικῶν. τῶν δραμάτων τοῦ Σαίξπηρ ἀνάγεται εἰς τοσοῦτο πενιχρὴν πηγὴν ἄλλ' ἐκ ταύτης ἐπλασε τραγωδίαν, ἥτις πρώτη ἀνέρχεται εἰς τὴν μνήμην, ἐπυθίσθητε τὸ ὄνομα τοῦ Σαίξπηρ ἀναφέρεται, ἐν τῇ ἐποίᾳ φαίνονται συνεννοήματα ἅπαντα καὶ τὰ μάλιστα ἀντιφατικὰ χαρακτηριστικά τῆς τέχνης καὶ τῆς διανοίας του, τραγωδίαν ὑπερβαίνουσαν ὡς πρὸς τὴν πρωτοτυπίαν ἅπαντα τὰ ἔργα του, καὶ ὅμως καταστάσαν τὴν δημοτικωτάτην δάσκειν καὶ τὴν μάλιστα πλῆθος ἑλλῆς ἀπὸ λαχμένην παντός τεχνάσματος. (Γερθνος κατὰ μετάφρασιν Δ. Βικέλα). Περὶ τῆς τραγωδίας τοῦ Σαίξπηρ ἐγράφησαν πλείστα μελέται· περὶ δὲ τῶν πηγῶν αὐτῆς, πλὴν τοῦ γενικωτέρου συγγράμματος τοῦ Simrock περὶ τῶν πηγῶν τοῦ Σαίξπηρ, θύο μονογραφαί· ἡ τοῦ Zinzow (Die Hamlet-Sage. Halle. 1877) καὶ ἡ τοῦ Moltke (Shakespeares Hamlet-Quellen. Lpz. 1881). Ἑλληνιστὶ δὲ μετεφράσθη ἡ τραγωδία τοῦ Σαίξπηρ ὑπὸ Ἰω. Παρναρόκη (Ἀθ. 1859), ὑπὸ Δ. Βικέλα (Νέα ἔκδ. Ἀθ. 1888) καὶ ὑπὸ Ἰακ. Πολυλά (Ἀθ. 1889). [Π.]

Ἀρλουκ (Amiweh) ἡ Ἀρλουίτς. Πέλις κειμένη κατὰ τὴν Β. περσλίαν τῆς ἀγγλικῆς νήσου Ἀγγλεσέ, ἔχουσα 8 202 κατ. (1881), μεταλλευτὰς τοὺς πλείστους. ἔχει

δὲ καλὸν λιμένα καὶ μεταλλεῖα χαλκοῦ, ἐξάγοντα νῦν 700 τόνους κατ' ἔτος. [Π.Π.]

Ἄμμ. (Hamm). Πρωτ. ἔμων. νομοῦ τοῦ διαμερ. "Αρμενερ ἐν τῇ πρωτοκίῃ Βαστραλὶα καὶ παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ "Αχτε εἰς τὴν Λίππε, ἔδρα διευθύνσεως ὀρυχείων κτλ. Ἐχει θεριὰ λουτρά, ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα καὶ 22 520 κατ. (1885). — Ὁ νομὸς "Α. ἔχει ἐμβαδὸν 451 τ.χμ. καὶ 72 100 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀρμάν. Ἐρείπια πόλεως ΒΑ τῆς Νεκρας θαλάσσης ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀρμενιανῶν 38 χμ. ἀν. τοῦ Ἰερδανου εἰς δὲ ἡ Τ' α β β α 0 τῆς Γραφῆς καὶ ἡ ἐπὶ Ἱστορικιστοῦ τοῦ Φιλανθέλου Φιλανθέλου α. Τὰ μᾶλλον ἀξία λόγου τῶν ἐρείπων τούτων εἶναι τὰ τοῦ Θεάτρου, τοῦ ὁδοῦ καὶ τινες κίονες καὶ. [Π.Π.]

Ἀρμανάτι Βαρθολομαῖος. Ἰταλὸς ἀρχιτέκτων καὶ γλύπτης, γενν. τῇ 18 Ἰουν. 1511 παρὰ τὴν Φλωρεντίαν, ἀπεθ. κατ' Ἀπρ. τοῦ 1592. Ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Βανδινέλλου καὶ τοῦ Σαντσίνου· τὰ καλλίστα δὲ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων του εἶναι ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ ἐπὶ τοῦ Ἀρνου γέφυρα τῆς Ἀγ. Τριάδος καὶ τὸ παλάτιον Πιττι, οὗ ἀπεπεράτωσε τὴν οἰκοδομήν. Ἐν τοῖς πλαστικαῖς ἔργοις του ἐμμελὴ ἀνεπιτυχῶς τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελον. [Π.]

Ἀρμανία ἡ ἐκδύριος (B o τ.) (Ammannia Vesicatoria Boxb.), πῶς ἐπίτειος τῆς οἰκ. τῶν Λυθροειδῶν, ἥς τὰ φύλλα χρήσιμα ἐν τῇ Ἰνδίᾳ εἰς τὰ διὰ κανθαρίδος ἐκδύρια. [Θ.Χ.]

Ἀρματα. Βλ. Ἀλυσίς.

Ἀρμε (Hamm). Χωρίον τῆς ἀν. Φλάνδρας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δανδερμάνδης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ δούρου. Ἐχει σταθμ. σιδηρ. γεωργίαν, ναυπηγίαν καὶ 11 544 κατ. [Π.Π.]

Ἀρμελδουρ (Hammelburg). Πόλις τῆς Κάτω Φραγκονίας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Φραγκ. Σάαλε, ἔχουσα 3 013 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀρμερ. Ἀριστερὸς παραπόταμος τοῦ Νέκαρ ἐν τῇ βορρομερικήῳ νομῷ τοῦ Μελανος Δρυμοῦ, μετὰ ροὴν 28 χμ. συμβάλλων εἰς ἐκεῖνον παρὰ τὴν Τυδίνγγην. [Π.Π.]

Ἀρμερ ἢ Ἀμπερ. Ἀριστερὸς παραπόταμος τοῦ Ἰσαρ ἐν τῇ ἀνω Βαυαρίᾳ, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ οὐ μακρὰν τῶν τυρολικῶν συνόρων ἐπὶ τοῦ ὕψους (1108 μ.) ἔμων. ὄρους· ὁ ροὺς αὐτοῦ εἶναι 208 χμ. — Ἡ ἐκβολὴ αὐτοῦ εἰς τὸν ὕψος 539 μ. καὶ ἔχει μήκος 16 χμ. πλάτος 2—6 χμ. καὶ βάθος 87 μ. [Π.Π.]

Ἀρμερ. Βλ. Χάρμερ.

Ἀρμερσμιθ (Hammersmith). Ἀλλοτε χωρίον, νῦν δὲ προάστειον τοῦ Λονδίνου, ἐνοχόμενον διὰ σιδηρ. μετὰ τοῦ Λονδίνου. Ἐχει 71 939 κατ. (1881) καὶ ἀποτελεῖ μέρος

τῆς βουλευτικῆς περιφέρειας Τσέλση. [Π.Π.]

Ἀρμερσταῖν (Hammerstein). Πόλις τῆς δού. Πρωσσίας ἐν τῷ νομῷ Σχλόχου, καίμενη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ζαννε καὶ ἔχουσα 2 956 κατ. (1880) [Π.Π.]

Ἀρμερφεστ (Hammerfest). Ἐμπορικὴ πόλις ἐν τῇ ἔμων. διοικήσει τῆς βορροτικῆς ἐπαρχίας Φινμάρκεν. Εἶναι ἡ βορροτικὴ πόλις τῆς γῆς, καίμενη εἰς πλ. 76° 30' 15 Β. καὶ μῆκ. 23° 45' 16" ἀν. τοῦ Γρήν. Ἐχει δὲ 2 101 κατ. (1875). [Π.Π.]

Ἀρμες ποικ' ἡμες ἄλλοιμοι νεανία (ἦτοι ἡμεῖς ἡμεῖς ποτε ῥωμαῖοι νεανία). Ταῦτα ἐφαλλεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Σπάρτῃ ὁ τῶν γερόντων χορὸς ἐν ταῖς ἑορταῖς, ὅτε συνίσταντο τρεῖς χοροὶ κατὰ τὰς τρεῖς ἡλικίας· Ὁ δὲ τῶν ἀνδρῶν χορὸς ἀποκρινόμενος ἐλέγεν· «Ἀρμες δὲ γ' εἰμέν αἱ δὲ λῆς, πείραν λαβέ» (ἦτοι, ἡμεῖς δὲ εἰμεθα τῶρα, καὶ ἂν θῆλῃς δοκίμασε γ' ὁ δὲ τρίτος χορὸς, ὁ τῶν παίδων· «Ἀρμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλὴν κάρρονε». (ἡμεῖς δὲ ὅα γίνωμεν πολὺ καλλίτεροι). Ταῦτα εὐστέχως καλεῖ ὁ Πλούταρχος «μεγαλαυχίαν πρὸς ἀρετὴν πρέπουσαν ταῖς ἡλικίαις». [Π.]

Ἀμμι (B o τ.) (Ammi L.), γένος τῆς οἰκ. τῶν Σκιαθοφόρων, οὗ τὰ διακριτικὰ χαρακτηριστικὰ εἰσι τὸ γεῖλος τῆς καλυκὸς ἐξηλειμμένον, τὰ πέταλα ἀντιωσιδῆ ἀνίστως διολοῦσα. τὰ μερικάρπια μετὰ πέντε ραβδώσεων λεπτοτάτων μετὰ ἐνὸς μόνου ἐλαιαγωγοῦ ἐν τῷ ἐκαστῷ αὐλακιδίῳ καὶ τὸ καρποφόρον διμερές. Δύο εἶναι τὰ ἐν τῇ μεσημβρ. Εὐρώπῃ καὶ ἐπέτεια, ἦτοι α') Α. τὸ μ ε ἱ ὲ ο ν (A. maius L. κοινῶς Ἀ σ π ρ ο κ έ φ α λ ο ἢ Κ λ ι ν ο κ α ρ ι) συγγάτοτον ἐν τόποις ἐργασίμοις, ἴσως εἶδος (τὸ τρίτον) Δ α υ κ ο ὕ τοῦ Διοσκορίδου· β') Α. τὸ γ λ υ σ τ ῖ δ ι ο ν (A. Visnaga L. κοινῶς Κ α ρ α γ ἄ ν η) ἐν τοῖς ἀγροῖς μετὰ τὸ θέρος, οὕτω λ. χ. ἀφρονώτατον ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ Ἀργους, τῆς Θεσσαλίας κτλ. Αἱ σκληρυνθεῖσαι ἀκτίνες (δηλοὶ καρποφόροι μίσχοι τῶν σκιαδίων) χρησιμεύουσι παρ' ἡμῶν τε καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ ὡς ἐλαφρῶς ἀρωματικὰ ὀδοντογλυφίδες. Τὸ δ' Ἀ μ μ ι τοῦ Διοσκορίδου εἶναι πιθανῶς τὸ Α. τὸ Κ ο π τ ι κ ο ν (A. Copticum L.) τῆς Αἰγύπτου, οὗ τὰ ἀρωματικὰ σπέρματα ἐθεωροῦντο ὡς φαρμακευτικά. [Θ.Χ.]

Ἀρμενιανὸς Μικροκελλένος (Armenianus Marcellinus). Ἑλλήν ἱστοριογράφος ἐξ Ἀντιοχείας λατινιστὶ γράψας. Ἐγενήθη περὶ τὸ 330 μ. Χ. καὶ ἤκμασεν ἐπὶ Μακεδονιστοῦ καὶ Βαλεντιαν. Τὸ σύγγραμμά του ὡς πηγὴ ἱστορικὴ εἶναι πολύτιμον. Ὁ Μαρκελλίνος ἐστράτευσεν ὑπὸ τὴν Ἰουλιανὴν κατὰ τῶν Ἀλαμάνων (ἐν Γαλατίᾳ καὶ Γερμανίᾳ) καὶ κατὰ

τῶν Περσῶν, μετὰ δὲ τὴν θάνατον τοῦ Ἰοδαίου ἐπαγγέλλει εἰς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἐκείθεν μετέβη εἰς τὴν Γόμην, ὅπου ἐγράψεν τὸ μέγα ἱστορικὸν ἔργον αὐτοῦ, ἐπιγραφόμενον *Rerum Gestarum Libri XXXI*. Ἐκ τούτων τῶν 31 βιβλίων ἔχοντες μόνον τὰ 18 τελευταῖα, περιλαμβάνοντα τὴν ἱστορίαν τῶν ἐτῶν 353—376.

Ὁ Μαρκελλίνος φαίνεται ὅτι ᾔθελε νὰ συνελθῇ τὰς ἱστορίας τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Σουητωνίου, διότι αὐτὰς ἤρξατο τῆς συγγραφῆς αὐτῶν ἀπὸ τῆς τοῦ Νέρβα βασιλείας. Εἶναι ἀμερόληπτος καὶ πιστὸς πάντοτε εἰς τὴν ἀλήθειαν. Τὸ συμφέρον μέρους τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι μάλιστα λόγου ἕκτου ὡς περιέχον κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἀληθινήν γενομένην, ὡς μετέσχεν αὐτὸς ὁ συγγραφεύς, οὗτις ἀναμνηστικῶς εἶναι ἡ ἀξιοπιστία. Πλὴν τοῦτον περιέχονται ἐν αὐτῷ περιγραφαὶ παντοῦ τῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἐθιμῶν τῶν κατ' αὐτὴν γίνονται λόγος. Αἱ δὲ τοπογραφικαὶ αὐτοῦ πληροφορίες εἶναι ἐπίσης πολύτιμοι, διότι ὁ Μαρκελλίνος περιγράφει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς τόπους ἐξ αὐτοψίας ἢ γλῶσσά του ὡς εἶναι ὑπὸ πολλὰς ἐπέψεις πλημμελὲς καὶ στρίβη. — Ὁ Μαρκελλίνος ὁ γράψας Βίον Θουκυδίδου κακῶς ὑπὸ τινῶν ἐταυτίσθη πρὸς τὸν Ἀμμωνιαν Μαρκελλίνον. Περὶ ἐκείνου οὐδὲν γινώσκουμεν. [Σ.]

Ἄμμιον (Μολύβδου ἐρυθρὸν δέξειδιον). Βλ. Μόλυβδος.

Ἀμμιράλος Δημήτριος. Χ.ως σπουδάζας ἐν Παρίσι καὶ ἀλλὰ τοῦ τῆς Εὐρώπης τὴν ἱστορίαν. ἦν μετῴχιστος εὐδοκίμως ἐν τῇ πατρίδι κατὰ τὰ τέλη τῆς 18' ἑκατονταετηρίδος, διακρινόμενος καὶ ὡς βοτανικός. Μετέφρασεν ἐκ τῆς γαλλικῆς τὴν Ἀνατολικὴν τοῦ Bourdon. (Βλ. περὶ τούτου Βλαστοῦ Χιακὰ τ. Β' σ. 124—5). [Α.Κ.Χ.]

Ἀμμόβιον τὸ πτερυγώττον (Βοτ.) (*Ammobium alatum* R. Br.), φυτόν ἐπέκεινεν τῆς Αὐστραλίας ἐκ τῆς οἰκογεν. τῶν Κορυμβοφόρων. Συνοθεῖται ὡς ἔχον ἄνθη λευκὰ τῆς φύσεως τῶν λεγομένων Ἀμμόβιον (βλ. λ.) καὶ διὰ ταῦτα κοινῶς θεραπεύμενον ἐν τοῖς κήποις. [Θ.Χ.]

Ἀμμοδύτης (Ζωολ.) (*Ammodytes*) ἰχθὺς μαλακοπετρώγιος, οὗ τινες ἀλλοιοῦσι τὰ ὑπογάστρια πετρώγια καὶ ἡ νηκτικὴ κύστις, τὸ δὲ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ μικρῶν λεπιδίων· βιοτὴ δὲ ἐν τῇ Βορείῳ Θαλάσσῃ. [Ν.Α.]

Ἀμμοκονία. Μίγμα ἄμμου μετ' ἀσβέστου παχείας ἢ ἰσχυρῆς ἢ ὑδραυλικῆς, χρησιμοποιοῦμενον ἐν ταῖς λιθοδομίαις. Ἡ προσθήκη τῆς ἄμμου ἐντὸς τοῦ μίγματος σκοπεῖ τὴν μικροτέραν κατανάλωσιν ἀσβέστου, τὴν περιρριζομένην τῆς συστολῆς αὐτῆς σκληρυνομένης χρόνῳ τινὰ μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν, τὴν εὐκολώτεραν εἰσαγωγὴν ἐντὸς τοῦ μίγματος τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρικῇ ἀέρι ἀνθρακικοῦ δέξιος, ἐν τῇ

ἐπομένῳ τὴν ταχυτέραν στερεοποίησιν τοῦ μίγματος τούτου καὶ τὴν αὐξησιν τῆς ἀντοχῆς αὐτοῦ κατὰ τὴν πίεσιν καὶ τὴν ἐλξιν. Ἡ ἀναλογία τοῦ μίγματος κανονίζεται, λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν: 1^{ον} τῆς ὅσον ἐστὶ μικροτέρα καταναλώσεως ἀσβέστου 2^{ον} τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν τῆς ἄμμου διὰ τῆς ἀσβέστου 1 κυβικὸν μέτρον ἄμμου παρουσῇ ὡς ἔγγιστα 0,10 κενόν, ὅθεν ἡ ἀναλογία ἢ συνήθως τῶν ἄμμοκονιῶν εἶναι 1 μ. κυβικὸν ἄμμου μετὰ 0,10—1/3 μ. κυβικοῦ ἀσβέστου, τοῦ μίγματος αποτελουμένου ὡς ἔγγιστα ὄγκον 1 κυβικοῦ μέτρου· τοῦτο ὅμως δὲν ἀποτελεῖ κανόνα, διότι εἰς λιθοδομίας ἐκτιθεμέναις εἰς ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς ἀσβέστου δέον νὰ ᾖ μεγαλύτερα τῆς ἂν ἀναλογίας, ἐν ᾗ τὸ συναντιῶν εἰς θερμότησιν ἐπὶ ἥρπυ καὶ στερεῶν ἐδαφους εἶναι ἀδυσχερὲς ἢ ἐλάττωσις τῆς ἀσβέστου ἐν ταῖς ἀμμοκονίαις. Διὰ τὰς παχείας ἀσβεστοὺς κατὰλληλότερα ἡ χρῆσις τῆς κονδρακόνου ἄμμου, διὰ δὲ τὰς ὑδραυλικὰς ἢ τῆς λεπτοκόνου. [Π.Α.]

Ἀμμοκύπελλον Βλ. Κυπελλοκάρινος καὶ Κύπελλον.

Ἀμμόλουτρον ἢ Ψαμμομάς (*Arenatio, Arenation*) ὀνόματι καλοῦσι τὴν ἐν τῇ θεραπευτικῇ χρῆσιν θερμῆς ἄμμου ἐν εἰδίαις λουτρῶν τοπικῶν ἢ καθολικῶν. Τὰ Ἀ. εἶναι ἐν χρῆσει ἐν τῇ ἱατρικῇ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων (Κέλσος, Δισκοριδῆς, Γαλιένος). Οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν χωρίων καταχώνουσι τὸ ἑαυτῶν σῶμα ἐν τῇ ὑπερθερμῇ τῶν πεδιδίων ἄμμου πρὸς θεραπείαν ἀπὸ τοῦ ἀνασάρκα ὑδρωπός. Ὁ διάσημος Solano συχνὰ παρήγγελλεν ἐν Ἰσπανίᾳ παρόμοια λουτρά καὶ ἐχρησθῆναι τῇ ἐν τῷ Ἀ. ἀρρώστῳ οἴκῳ καὶ ἄλλα τινικά. [Β.Π.]

Ἀμμόλουτρον (Χημ.) Σκεῦος τῶν χημειῶν χρησιμεύον πρὸς θερμανσιν δοχείων, αὐτὰ δὲν θερμαίνει νὰ ἐκθεσίων εἰς ἀπ' εὐθείας θερμανσιν [Ο.Α.Ρ.]

Ἀμμιον μετρεῖν. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. [Π.]

Ἄμμος ἀποτελεῖται ἐκ μὴ μετ' ἀλλήλων συγκεκολλημένων θρυμμάτων διαφόρων βρυκτῶν καὶ πετρωμάτων (π.χ. χαλαζίου, μαγνητίδος, μαρμαρυγίου, αὐγίτου, θλιδίου). σχηματισθέντων διὰ τῆς καταθρυπτικῆς τῶν ὑδάτων ἐνεργείας ἐκ διαφόρων πετρωμάτων καὶ ἐχόντων μέγεθος οὐκ ἡλικῶν τοῦ πύου. Ἡ κοινὴ ἄμμος (ποταμία, θαλασσία, ἐρημική) συνιστάται ἐκ κοκκίων γ α λ α ξ ι ο υ (ἰδ. λ.ξ.) ἀπάντη παρὰ τὰς ἐχθρας ποταμῶν, ἀκτὰς θαλασσῶν (ὡς π.χ. εἰς τὰς σφύρεις) καὶ ἐντὸς ἐρήμων (Σαχάρας ἰδού) χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν οἰκοδομικὴν καὶ ἡ καθαρά εἰς τὴν ὑλοποίησιν. Ἡ χρυσίτις καὶ μετὰ ἄλλας (π.χ. μόλυβδους) ἄμμος ἐμπεριέχειται

κοινὰ καὶ ψήγματα χρυσοῦ, μαγνήτιδος, μόλυβδου κτλ. καὶ διαφόρους πολυτίμους λίθους (αἰθάμαντας, σάπριον κτλ.). Ἡ κοινὴ μέλαινα ἄμμος τῶν γραφείων συνίσταται ἐκ θρυμμάτων φυσικῆς μαγνήτιδος. Ἄμμος ἐν γένει συγκεκολλημένη διὰ τινος ὀρυκτῆς κόλλης ἀποτελεῖ τὰ πετρώματα ψαμμίτας (ἰδ. λεξ.). Ὑπάρχει καὶ ἡ φαιστωία ἄμμος. ἰδ. Ἡ φαιστωία σποδός. [K.M.]

Ἀμμοῦν ἢ Ἀρμῶνιος. Αἰγύπτιος ἀσκητής, ἀποθ. περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' αἰῶνος. Οὗτος λέγεται ἐπὶ βικηθείς ὑπὸ τῶν οἰκείων νὰ νυμφεῖται, ἔπεισεν ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν γάμων ἡμέρας τὴν γυναῖκα του ν' ἀσπαρῶσιν τὸν μοναχικὸν βίον. Καὶ ἐπὶ θαλασσιῶν ἔτη συνών αὐτῇ δὲν ἡμέλει τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως· μετὰ δὲ ταῦτα παρακαλεῖται τῆς συζύγου χωρὶς αἰτίας ταύτης ἐμῆνασεν εἶκοσι δύο ἔτη ἐν σκῇ πρὸς Ν τῆς Μαριώτιδος λίμνης περὶ τὸ ὅρος τῆς Νιτρίας. Εἰς τὴν ἀσκητὴν ταύτην ἀποδίδονται «Κεφάλαια παλαινετικά ιθ'», ἐκδοθέντα μετὰ τῶν ἐργῶν Ἑρραίου τοῦ Σύρου. [Π.]

Ἀμμοφύλαξ (Β ο τ.) (Ammophila Post.) γένος τῆς αἰσῆς, τῶν Ἀ γ ρ ω σ τ ω δ ω ν, βλ. λ. Κ α λ α μ ἄ γ ρ ω σ τ ι ε ς.

Ἀμμοφύτου ῥίζα (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Radix caricis arenariae. Radix Graminis rubri. Φυτόν διετὲς τῶν ἀμμοφῶν μερῶν τῆς προσδορεῖου Εὐρώπης ἐν χρήσει ἄλλοτε ἐν τῇ Ὑπερασσηκῇ ὡς ἰδρωτικὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Sarsaparilla germanica. [B.N.]

Ἀμμόχωστος πόλις τῆς Κύπρου κατὰ τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς νήσου πρὸς νότον μὲν τῆς ἀρχαίας Σαλαμίνος, ἥτις καὶ ὀνομαζέται παρὰ τῶν ἐγγωρίων Παλαιὰ Ἀ., πρὸς βορρᾶν δὲ τοῦ ἀκρωτηρίου Γαρέφα, ὅπερ εἶνε τὸ Πηδάλιον τῶν ἀρχαίων. Ἡ Ἀ., οὗτω κληθεῖσα ἐκ τῆς πέρης πολλῆς ἄμμου, κατέχει ὅπως τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Ἀρσινόης. Ἀλλ' ἡ πόλις αὕτη κυρίως ἀναφίνεται ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων, ὅτε ἐκλήθη καὶ Νέα Ἰουστινιανή. Καταληφθεῖσης δὲ τῆς Κύπρου ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ οἴκου τῶν Λαυσηνίων, οἵτινες ἐγκατεστήσαν ἐν τῇ νήσῳ ἀπὸ τοῦ 1192 μέχρι τοῦ 1489, ἠκμασεν ἡ Ἀ. ὁχυρωθεῖσα ἐκ νέου ὑπὸ Ἑρρίκου τοῦ Β'. Εἶνε δὲ γνωστὴ ἡ Ἀ. ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατίας ὑπὸ τὸν νέον ὄνομα Φαμαγούστα, ὅπερ πιθανῶς δὲν εἶνε νέον, ἀλλὰ παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Ἀ. Ἡ Ἀ. ἐνεκα τῆς ἐπικαίρου αὐτῆς θέσεως πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τοῦ λαμπροῦ λιμένος ἔγεινεν ἐπὶ τῶν Λαυσηνίων κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, παρευδοκίμησάν πᾶσαν ἄλλην κυπριακὴν πόλιν. Τὰ πλούσια προϊόντα τῆς ὅλης νήσου, ἐν οἷς ἐπιφανῆ θέσιν κατεῖχον τὸ ἄλας καὶ τὸ ἐκ σιγαρχοκαλάμου κατασκευαζόμενον σάκχαρον, καὶ τὰ ἐν Κύπρῳ εἰς ἐρίου καμῆλου κατασκευαζόμενα ὑ-

φάρμακα εἴλκυνον εἰς τὴν Ἀ. τοὺς ἐμπόρους τῆς τε Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Τα εἰρηματωτέρα καρεῶνα τῆς Ἀνατολῆς ἤρχοντο εἰς Βηρυτὸν καὶ Τρίπολιν τῆς Συρίας, ἐπὶθεν τὰ ἐμπορεύματα κατηυθύνοντο εἰς Ἀ., ἐπὶ πλοίων. Τοιαύτῃ δὲ ὑπῆρξε, κατὰ τὸν 14' αἰῶνα ἰδίως, ἡ ἐμπορικὴ ἀκμὴ τῆς πόλεως, ὥστε ἔχουμεν πολλὰς μαρτυρίας, καθ' ἃς ἐν αὐτῇ ἤδυνάτο τις νὰ ἴδῃ συσσωρευμένα ἐν μεγάλαις ἀποθήκαις τὰ πλουσιώτατα τῶν ἐμπορευμάτων ἐν μεγάλῳ πλήθει. Ἰδίως δὲ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀ. εὐρισκeto εἰς τὰς χεῖρας τῶν Γενουσησίων, οἵτινες καὶ ἴδιον τοποτηρήτην (podestà) εἶχον ἐν τῇ πόλει. Ἀλλ' ἡ εὐδοκία αὐτῆς τῶν Γενουσησίων, οἵτινες ἤδη ἀπὸ τοῦ 1218 εἶχον λάβει παρὰ τῆς βασιλείας τῆς Κύπρου Ἀλικῆς διάφορα προνόμια, ἐξήγαγε τὴν ἀντιζηλίαν τῶν ἐν Ἀ. ἐμπορευομένων Βενετῶν. Ἡ δ' ἀντιζήλια αὕτη ἤγαγε κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάστασιν Πέτρου II' τοῦ Λαυσηνίου εἰς αἰματηρὰς ἐν τῇ πόλει σφαγὰς (1272), ὧν συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τῆς Ἀ. ἐξστρατεία τῶν Γενουσησίων, οἵτινες κατέλαβον τὴν πόλιν, ἣν καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτοὺς ὀριστικῶς ὁ Πέτρος. Ἀλλ' ὅτε διὰ τῆς βενετῆς βασιλείας τῆς Κύπρου Αἰκατερίνης Κορνάρου τῆς συζύγου Ἰακώβου τοῦ Β' ἡ νήσος περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Βενετίας (1489), τότε κατέλαβον καὶ τὴν Ἀ. οἱ Βενετοί, ἣν ὁχυρώσαντες ἐκ νέου διατήρησαν μέχρι τοῦ ἔτους 1571. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἡ πόλις ὡς τελευταῖον προπύργιον τῶν Βενετῶν ἐν Κύπρῳ ἐξεπολιορκηθῆν ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑπὸ τὸν Καρὰ Μουσταφᾶν, ἀφ' οὗ γενναϊότατα, ἀλλὰ ματαίως ὑπερῆρξεν τὴν πόλιν ὁ ἀνδρείος αὐτῆς Βενετὸς σφύραρχος Μάρκος Ἀντώνιος Βραγαδίνος, ἐν οἷ νικητὴ ἐξέδειραν ζῶντα. Ἐκτοτε δὲ ἡ Ἀ. περιπεσοῦσα εἰς τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν, συνεκρίσθη τὰς ὑπὸ τοὺς Τούρκους τύχας τῆς ὅλης νήσου. [Α.]

Ἀμμων ἢ Ἀμμοῦς (αἰγυπτιαστὶ Ἀμμὸν). Θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, ὁ κυριώτατος τῶν ἐν Θῆβαις καὶ καθέλου ἐν τῇ Διοπολίτι νομῷ τιμωμένων θεῶν, ἐν τοῖς τόποις τῆς λατρείας αὐτοῦ τιμώμενος ὡς ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἑννεάδος καὶ δημιουργὸς τοῦ παντός, ἐκ τοῦ Νου (τοῦ χάους) δημιουργήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ πάντα τὰ ἔντα. Ἐν Θῆβαις ἀπεκαλεῖτο Βασιλεὺς τῶν θεῶν (Ἀμμὸν-Ρᾶ-σοῦν-νέ-νούτρου. ὅπερ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μετεγράφητο Ἀμμονρασώνης). Τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ τὴν παρὰ Μανέθιον ἐτυμολογίαν, ἣν ἀσπάζονται καὶ οἱ κράτιστοι τῶν νεωτέρων αἰγυπτιστολόγων, ἐσθμάνει «τὸ κεκρυμμένον καὶ τὴν κρύψιν». Κατὰ τὰς παλαιότητας δοξασίας τῶν Αἰγυπτίων ὁ Ἀ. ἦτο παρ᾽ ἅσας τοῦ ἐκ τῆς κρύπτῃς τοῦ κάτω ἡμισφαίριου εἰς τὸ ἄνω ἡμισφαίριον ἀναθρόσκοντος φωτός

(τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης), ὅπου τὸ μὲν ἔχρ-
καθ' ὅτ' ἐγένετο διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ τῆν θη-
δαίην γῆν, τὴν ἰδίαν μητέρα, τὸ δὲ φησὶν ὡς
ρον, μειωμένης τῆς ἡμέρας, κατέρχεται εἰς τὰ
κάτω καὶ ἐξοκολοῦται τὸν μυστηριώδη δρόμον
τοῦ ἐν τῇ κάτω ἡμισφαίρειῳ μέχρι τῆς ὥρας
τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς
χωρᾷ τοῦ ἐριζοντος· τούτου δ' ἔνεκα ὁ Ἄ. ὡς
δυναμὶς ἄγρουα τὰ κεκρυμμένα εἰς φῶς ἦτο
σύμβολον τῆς περὶ ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν
ἐλπίδος καὶ ἐτήρητο καὶ ὡς ὑποχρήσιμος θεός·
ὡς τοιοῦτος δ' ἀπεικονίζεται μέλας χροπρόσω-
πος θεός, ἐν μυστικῇ βαρεὶ ἐν τῇ ἀρῇ πλεῖον
ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς. Ὡς θεός δὲ τοῦ
φωτός, σύμβολον ὡν τῆς γονοποιοῦ δύναμειος
καὶ τῆς γενέσεως, ὁ Ἄ. ἀπεικονίζεται ἐν τοῖς
αἰγυπτιακοῖς μνημείοις κατὰ τρεῖς τρόπους·
α) ὡς ἀνὴρ βαδίζων, φέρων ἐπὶ κεφαλῇ δι-
πλοῦν ὕψην πτερὰ καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ σκῆ-
πτρον δ) χροπρόσωπος καὶ γ) ἱερακοπρόσωπος.

Ἡ λατρεία τοῦ Ἄ. ἦτο ἐν ἀρχῇ τοπικῇ,
περιοριζομένη εἰς τὰς Θῆβας ἀλλὰ περὶ τὰ
τέλη τῆς τρίτης χιλιετηρίδος π. Χ. ἐπὶ τῆς
III' δυναστείας, ὅτε αἱ Θῆβαι, κατέστησαν ἡ
πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου πόλις, συνανυψώθη
μετὰ τῆς πέλειος καὶ ὁ ἐν αὐτῇ τιμώμενος
θεός, ὃ δὲ λατρεία αὐτοῦ ἐπέξετάθη καθ' ἅπα-
σαν τὴν Αἰγύπτον· ὁ τῆς IB' δυναστείας ἱδρυ-
τῆς Φαραῶ ὠκοδόμησε τὸν ἐν Θῆβαις ναὸν
τοῦ Ἄ., ὃν ἐπεμήσαν καὶ ἐκάλουν διὰ προσ-
θέτων εἰκοδομημάτων πολλοὶ τῶν μετὰ ταῦτα
βασιλέων μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν Πτολεμαίων.
Τοῦ ναοῦ ἐκεῖνον τὸ μέγεθος καὶ τὴν λαμπρό-
τητα μαρτυροῦσι τὰ μέχρι τοῦ νῦν σωζόμενα
λείψαντα αὐτοῦ ἐν Κερνάκ. Ἀλλὰ κατὰ τὰ
μέσα τῆς B' χιλιετηρίδος π. Χ. ἐπὶ τῆς III'
Θηβαϊτικῆς δυναστείας ἐπῆλθε ριζικὴ μεταβολή
ὁρηκευτικὴ ἐν Αἰγύπτῳ, ἀντικατασταθεῖς
τῆς λατρείας τοῦ Ἀμμωνος καὶ τῶν ἄλλων
θεῶν διὰ τῆς τοῦ Φρη' ἀλλ' ἡ μεταβολὴ αὕτη
πραχὺ διήρκεσε, διότι ἡ ἐπακολουθήσασα IB'
δυναστεία ἀνεστῆλως τὴν παλαιὰν λατρείαν,
οἱ δὲ βασιλεῖς τῆς δυναστείας ταύτης ἦσαν
ἐνθερμοὶ τοῦ Ἄ. ζήλωται, διαδόσαντες τὴν
λατρείαν αὐτοῦ εἰς τὴν Νουβίαν, εἰς τὴν Αἰ-
θιοπίαν, εἰς τὴν Λιβύην καὶ τὰς λιθυκὰς ὀά-
σεις καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Συρίαν. Περιλάλητον
δ' ἐκ τῶν ἱερῶν τοῦ Ἄ. ἦτο τὸ ἐν τῇ μεγάλῃ
λιθυκῇ ὀάσει Σίδα ἢ Σιούα. Ἀμμωνιον ὑπὸ
τῶν Ἑλλήνων καλούμενον, ὅπου καὶ χρηστή-
ριον ἦτο τοῦ θεοῦ. Τοῦτο ἐγγνώριον οἱ Ἑλ-
ληνες τὸ πρῶτον πιθανῶς μετὰ τὴν κτίσιν
τῆς Κυρήνης, ἥτοι περὶ τὰ μέσα τοῦ Ζ' αἰῶ-
νος π. Χ., ἐκεῖθεν δ' εἰσέχθη καὶ ἡ τοῦ Ἄ.
λατρεία εἰς τινὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι
τὰς Θῆβας, τὴν Σπάρτην καὶ τὸ Γόθειον· οἱ τε
Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Σπαρτιάται πολλάκις κατὰ
τὸν Ε' καὶ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα ἐπεμύσαν θεο-
πρέπους εἰς τὸ Ἀμμωνιον, ἵνα ἐρωτήσωσι τὸ
μάντεον, ἐκάλουν δ' οἱ Ἀθηναῖοι, πιθανῶς ἀπὸ

τῶν εἰς τὸ Ἀμμωνιον θεωριῶν, Ἀμμωνιάδα
ἢ Ἀμμωνιά μιαν τῶν ἱερῶν νηῶν αὐτῶν.
Γνωστότατον δὲ κατέστη ἄρ' ἢς ἀνῆλθεν ἐπὶ
τὸ χρηστήριον Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, ἀνακη-
ρυχθεὶς υἱὸς τοῦ Διὸς ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Συνε-
ταυτίσαν δ' οἱ Ἑλλήνες τὸν Ἄ., βασιλεὺς τῶν
θεῶν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων προσαγορευόμενον,
τῷ Διὶ (Ζεὺς Ἀμμων), τὸ δὲ δευτερον πρό-
σωπον τῆς ἐν ταῖς αἰγυπτιακαῖς Θῆβαις τιμι-
μηνος ἁγίας Τριάδος τὴν θεὰν Μοῦτη τῇ Ἥρᾳ,
καὶ τὸν υἱὸν αὐτῶν Χιωνσοῦ (Ἴβρον) τῇ Ἥρα·
καὶ τὸν αὐτὸς πόλις τῆς Αἰγύπτου, ἐν αἷς ὑπὸ
τὸ κύριον αὐτοῦ ὄνομα ἐτίματο ὁ Ἄ., μετε-
φράζον οἱ Ἑλλήνες Διὸς πόλις (π. γ. Διὸς
πόλις ἢ μεγάλη, αἱ Θῆβαι, καὶ Διοπολίτης
νομὸς ὁ τῶν Θηβῶν, Διὸς πόλις μικρά, τὰ
Γένετρα κλπ.). Ἐν δὲ τῇ ἑλληνικῇ τέχνῃ,
μάλιστα ἀπὸ τῶν μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον χρό-
νων, κατέστησαν συνήθειαι αἱ ἀπεικονίσεις τοῦ
Ἄ., ὃν κύριος χαρακτήρ ἦσαν κέρατα κριοῦ
(κατὰ μίμησιν τῶν αἰγυπτιακῶν παραστάσεων
τοῦ χροπρόσωπου Ἄ. τοῦ κριοῦ ὄντος συμ-
βόλου τῆς γενετηρίου δυνάμεως) τῶν ἀπεικο-
νισμῶν τούτων παλαιότατος τύπος εἶναι ὁ τῆς
κεφαλῆς τοῦ Ἄ. ἐν ἀρχαίοις νομίσμασι τῶν
Κυρηναίων πόλεων. Ἐν νομίσματι δὲ Πτο-
λεμαίου τοῦ Ἀ' καὶ τοῦ Λυσισάρχου συνή-
θης εἶναι ὁ τύπος κεφαλῆς Ἀλεξανδρου κε-
ραφόρου, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἄ.

Ἐπὶ τῶν διαμικρῶν χρόνων ἡ λατρεία τοῦ
Ἄ. περιορίσθη εἰς μόνην τὴν Αἰγύπτον, ὡς δ'
ὁ Στράβων μαρτυρεῖ καὶ αὐτὸ τὸ ἐν τῇ Ἀμ-
μωνίῳ χρηστήριον «σχεδὸν τι ἐκλείεσθαι»,
Ὅχι σπανίως δὲ Ῥωμαῖοι καὶ Ἑλλήνες συν-
εταυτίθον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους τὸν
Ἄ. πρὸς φοινικικὸν τινα θεὸν ἐν τῇ βορείῳ
Ἀφρικῇ τιμώμενον, τὸν Βαχλ Χαμμὸν, οὗ
ὄνομα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἄ. ἐδόκουν (Jupi-
ter Hammon). [Π.]

Ἀρμωνία, ἄχρουν ἄεριον συνιστάμενον
ἐκ τριῶν ἀτόμων Υδρογόνου καὶ ἐνὸς Ἀζώτου
ἔχει τὸν τύπον NH_3 . Ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ
Πρίστλεϋ, ὅστις ἐκάλεισεν αὐτὴν α. λ. κ. α. λ. ι.
κ. δ. ν. ἄ. ε. ρ. α. Παράγεται καθαρὰ τῇ θερμάν-
σει ἀσθέτου μετὰ χλωριουμμουρίου (νισαντη-
ρίου) καὶ συνάγεται ἄνω ὕδραργύρου ἢ δ' ἐκ-
τοπίσσει τοῦ ἀέρος, διότι ἐν ὕδατι ἵνα εὐδια-
λυτῶτατη. Δι' ἰσχυρὰς θλίψεις καὶ ψύξεως με-
ταβάλλεται εἰς λίαν εὐκίνητον ἄχρουν ρευστὸν,
ἔσον εἰς—34°, ὅπου δὲ εἰς μεγαλύτερας ψύ-
ξεως πήγνυται εἰς κρυσταλλικὴν μάζαν, ἔχου-
σαν τηξυγόνον βαθμὴν—75.—Διςχετισμένῃ
διὰ διαπύρρον σπλήνιον ἡ ἀριώδης ἀμμωνία
ἀποσυντίθεται εἰς Ἀζώτον καὶ Υδρογόνον, εἰς
ὃν δύναται πάλιν νὰ συντεθῇ τῇ διαδόσει
ἡλεκτρικοῦ σπινθῆρος. Ἐκτός τούτου παράγ-
ται κατὰ τὴν διαπύρρυν ἀζωτούριον ὁργανι-
κῶν οὐσιῶν μετ' ἀλκαλίων καὶ κατὰ τὴν τῆ-
ψιν τῶν τοιούτων οὐσιῶν (ἀμμωνιακὴ ὕμωσις),

ἐξ οὗ καὶ ἀπαντᾷ ἀφ' ὧν εἰς τὰ ἀτελῶς καθαριζόμενα οὐρητήρια. Διακρίνεται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ παραλαμβάνεται ὑπὸ τῆς βρογχίης καὶ μεταβάλλεται διὰ τῆς γῆς εἰς τὰ φυτὰ, εἰς ὧν τὴν διατροφήν ἔνε χρησιμωτάτη. Ἡ ἀμμωνία ἐνοῦται ἀπ' εὐθείας μεθ' ἀπάντων τῶν δένδρων καὶ σχηματίζει ἅλατα, αἵνα καλοῦνται ἅλατα Ἀμμωνίου (βλ. λείξ.). Λι χημείας τῆς ἀμμωνίας (ιδίως ἐν διαλύσει) καὶ τῶν ἁλῶν αὐτῆς ἔνε παμπληθεῖς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ταῖς τέχναις. [O.A.P.]

— Ἀερῶδης (Φαρμακολ.). Ἡ Ἀ. εἶνε ἐν πολλῇ ᾗ χρηθεῖ παρὰ τε τῷ λαῷ καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ ὡς δισφράδιον διεγερτικὸν κατὰ συγκοπιῶν καὶ λιποθυμιῶν καὶ ασφυξίας, ἀπολυομένη ἐκάστοτε ἐξ ὑγρᾶς καυστικῆς ἀμμωνίας προσηρομένης βραχὺ πρὸς τὴν ῥίνα ἐν καταλλήλῳ βελίνῳ σκευεύει. Συνηθέστατα εἶνε ἐπίσης ἐν χρήσει ὡς δισφράδιον πρὸς τὰς νευρικὰς κεφαλαλγίας, ἰδίᾳ τῶν ὑστερικῶν γυναικῶν, ἢ ἐκ τοῦ καλυμένου ἀγγλικοῦ ἁλτος (Sal volatile anglicum siccum), μίγματος δηλαδὴ δένικης ἀμμωνίας καὶ ἀσβέστου ἢ καυστικοῦ νάτρου καὶ τιμῶν σταγόνων αἰθρίου ἐλαίου εὐίσμου, οἷον τιφύου ἢ ἄλλου τινός, ἐκλυομένη ἀερῶδης Ἀ. Τῆς ἀερῶδους Ἀ. ἐρεθιζούσης σφόδρα τὸ νῆδρον τῆς δισφρήσεως, τὸν ἐπιπεφυκότα τῆς ῥίνας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ διεγερούσης πολὺ τὸν ἐγκέφαλον, πρέπει νὰ γίνηται χρήσις μετ' εὐλαθείας, ἵνα μὴ διὰ τῶν παρατεταμένων εἰσπνοῶν ἐρεθισθῇ σφόδρα ἡ ρίς ἢ καῶσιν οἱ ῥινοειδῆς. ἢ ἐπέλθῃ δηλητηρίασις δι' ἀμμωνίας. [B. Π.]

— ἀνθρακική (Φαρμακολ.). Ammonium carbonicum. Sal volatile siccum. Sesquicarbonas Ammoniae. Ἄλας λευκόν, πτητικόν, ἰσχυρὸς ἀμμωνιώδους ὁσμῆς, νύσσον τὴν γαστρὶν, εὐχερῶς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἐξαλλοισούμενον καὶ διαλυτὸν καθ' ὠρίσμεναις ἀναλόγως ἐν ὕδατι, οἰνοπνεύματι καὶ γλυκερίνῃ. Ἐχει ἐνέργειαν ὁριστὴν τῇ καθαρᾷ ἀμμωνίᾳ, ἀλλ' ἥπιωτέραν, καὶ παρέχεται συνήθως ὅπου καὶ ἐκείνη. — Ἐν δὲ ἰκνυταί ὡς διεγερτικὸν πρὸς τυφώδεις καταστάσεις ἢ ὡς προάγον τὴν διάκρισιν τοῦ δέρματος πρὸς ἐξ-ανθήματα δένικα, ὑστεροῦντα ἢ παλινδρομή-σκαντα κλ. πρὸς χρόνια ἐξανθήματα (ψωρίασις κλ.), πρὸς καταρροϊκὰς παθήσεις τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, ὡς ἀποχρεμπτικὸν καὶ πρὸς τὸν διαβήτην. Δι δὲ τὰ ἐσω εἰς διὰ-λυσιν ἢ εἰς καταπότιν ἀπὸ 10—30 σιτ. δι' ἡμέρας. Φευκτέον ἐπὶ τῆς χρήσεως ὡς ἀσύμ-βατα πάντα τὰ δένικα, τοὺς δένιους κερπούς, τὸ ὕδωρ τῆς ἀσβέστου, τὰ γεώδη ἅλατα. Ἐξ-τερικῶς προβάλλεται ὅπου ἀπαιτεῖται ἐρεθισμός τοῦ δέρματος, εἰς αἰσθητὴν (1.8) ἢ εἰς διάλυσιν (1:12) ἢ καὶ ἐν εἰδεί ἐμπλάστρων ἀπλῶν ἢ συνθέτων. — Ἡ ἐν ἀπειταγμένῳ ὕδατι διά-λυσις τῆς Ἀ. (1:5) καλεῖται Ἀ. ἀνθρα-

κική ὡς γρά. Liqueur ammonii carbonici, Ammonium carbonicum solutum. [B. Π.]

— ἀνθρακική ἐμπυρευματική (Φαρμακολ.). Ammonium carbonicum pyro-oleosum s. Sal volatile Cornu Cervi. Κόνις ὑπόξανθος, ἰσχυρὰς ἀμμωνιώδους καὶ ἐμπυρευματικῆς ὁσμῆς, εὐδιάλυτος ἐν ὕδατι, ἐκ τῆς συναναμείξεως ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας μετ' αἰθρίου σταγόνου (32:1) παραγομένη. Ἐχει ἐνέργειαν οἷαν καὶ ἡ ἀνθρακική ἀμμωνία καὶ παραγγέλλεται ὅπου καὶ ἡ τελευταία. — Δι δὲ τὰ εἰς διάλυσιν κατὰ σιτ. 2—10 πολ-λῶν τῆς ἡμέρας. — Ἡ ἐν ἀπειταγμένῳ ὕ-δατι διάλυσις τῆς Ἀ. (1:5) καλεῖται Ἀ. ἀνθρακική ἐμπυρευματική ὡς γρά. Ammonium carbonicum pyro-oleosum liquidum s. Liq. Ammonii carb pyro-oleosi. [B. Π.]

— βενζοϊκή ὑγρά (Φαρμακολ.). Ammonium benzoicum solutum. Ὑγρὸν δια-αυγές, εὐεξάερστον, εὐληπτόν, ἐκ βενζοϊκοῦ δένους καὶ ἐμπυρευματικῆς ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας μεθ' ὕδατος σκευαζόμενον. Δι δὲ τὰ εἰς ὡς ἀντισπασμωδὲς καὶ διασφρη-τικὸν κατ' ὀλίγας σταγόνας (5—30) ἐπὶ σπασμοῦ ἢ ἐν ἐγγύματι ἀρωματικῷ ἢ διασφρητικῷ. [B. Π.]

— βορική (Φαρμακολ.). Βορικὸν ἀμ-μῶνιον. Borate d'ammoniaque. Εἰσλήθη εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἀνεπιτυχῶς. Μόνος δ' καθηγήτης Lashkewich ὑπερεπήνεσε τὴν βορικὴν ἀμμωνίαν ὡς τὸ ἥριστον πρὸς τὴν εὐθυσίαν φάρμακον. [B. Π.]

— ἡλεκτρική ὑγρά. (Φαρμακολ.) Ammonium succinicum liquidum s. Spiritus Cornu Cervi succinatus s. Liqueur ammonii succinici. Ὑγρὸν μελανωπὸν, ἀη-δὲς τὴν ὁσμὴν, ἐξ ἡλεκτρικοῦ δένους καὶ ἐμπυ-ρευματικῆς ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας μεθ' ὕδατος σκευαζόμενον. — Παρέχεται ὡς διασφρη-τικὸν καὶ ἀντισπασμωδὲς κατὰ σταγόνας (10—30) ἐπὶ σπασμοῦ ἢ ἐν ἐγγύ-ματι ἀρωματικῷ ἢ διασφρητικῷ. [B. Π.]

— ναρδική (Φαρμακολ.). Ναρδικὸν ἀμμῶνιον. Valerianate d'ammoniaque C⁵ H⁹ O₃ A₃ H₄. Ἄλας εἰς λευκὰ κρυσταλ-λούμενον πρισματὰ, εὐνότιστον, ὡς ἀπὸ ἀμμωνίας καὶ ναρδικικοῦ δένους ἅμα ἀπόζον, γεύσεως γλυκείας καὶ σακχαρώδους, διαλυτὸν ἐν τῷ ὕδατι, ἐν τῷ οἰνοπνεύματι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι. — Ἡ ἀρὰ γ γ ἑ λ λ ε τ α ἰ ὡς ἀντισπασμωδικὸν καὶ ἀντινευραλγικὸν ἀπὸ 1—10 σιτ. ἐν διαλύσει ἢ εἰς καταπότιν ἢ καὶ διὰ κλύ-σματος. Ἐν πολλῇ εἶνε χρήσις ἡ Valéria-nate d'ammoniaque de Pierlot, ἥτις εἶνε διάλυσις νωδινῆς ἀμμωνίας καὶ ἐγκυλίσματος νάρδου (2⁹/₁₀), παρεχομένη κατὰ νοσήλιον τοῦ καθεῖν σακχαρούχῳ ὕδατι. Ἀ σύμβατα πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς ναρδικῆς ἀμμ. φάρ-

μικα εἶνε τὰ δέξια καὶ τὰ ἀλκάλια. [B. II.]

— δέξικη ὑγρὰ. (Φαρμακολ.), Ammonium aceticum liquidum s. solutum. Liquor ammonii acetici, Spiritus Mindereri concentratus. Ὑγρὸν ἄχρουν, διαυγές, εὐδυστάμιστον, ἀλατούδους γεύσεως καὶ χωρὶς καυστικῶν ἰδιότητων, ἐξ ὑγρᾶς καυστικῆς ἀμμωνίας, ἡραιωμένου δέξικου δέξιος καὶ ὕδατος σαλευσθέντος. Ἐνέχει 15 % δέξικης ἀμμωνίας ἀνύδρου. Ἡ Ἀ. ἀποσυντίθεται ἐν τῷ ὄργανισμῷ εἰς ἀνθρακικήν ἀμμωνίαν, ἐνεργεῖ ὡς ἡ τελευταία καὶ παρέχεται ὅπου καὶ ὅπως ἡ ἀνθρακική. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀ. προσβάλλει ἐλγνώτερον τὰ πεπτικά ὄργανα ἢ τὸ ἀνθρακικὸν ἄλας, δίδεται εἰς μεζύονας ἢ τὸ τελευταῖον τοῦτο δόσεις καὶ χορηγεῖται κατ' ἐξοχὴν ὡς διαφορητικὸν ἐν κωχλιαρίῳ τοῦ καρπῆ ἢ τοῦ φαγητοῦ ἐν κυανώσῳ ἐγγύματις τινος διαφορητικοῦ. — Ἡ ἀνύδρος δέξικη ἀμμωνία δίδεται σπανίως ἔστω. Ἐν χρήσει μένον εἶναι ὡς ὑπερδύον ἀναληπτικὸν μεμυγμένη μετὰ κάλειος ἢ ἀστέου καὶ φερεμένη εἰς τὸ ἐμπόριον ἐν μικροῖς φιαλίδις ὡς Sal anghicum volatile sicum. — Τὸ καλούμενον μινδερέρειον πνεῦμα, Spiritus Mindereri, συγκείται ἐξ δέξικης ἀμμωνίας ὑγρᾶς καὶ ὕδατος ἀπσταγμένου (1:1—2—3). Δίδεται κατὰ κοχλιαρία τῆς τραπέζης πολλάκις τῆς ἡμέρας ὡς διαφορητικὸν καὶ ἀντισπασμωδὸς ἐν κυανώσῳ ἐγγύματι ἀνθίων φιλύρας ἢ ἀκτῆς ἢ χαμαιμήλων. — Ἀ σὺ μ. β. α. πρὸς τὴν Ἀ. φάρμακα εἶνε τὰ ἀλκάλια καὶ τὰ δέξια. [B. II.]

— ὕδαρ ἢ ἡ καυστικὴ ἢ, Li- quor Ammonii caustici διαλύσει ἀμμωνίας προκαυκαζομένη τῇ διοχετεύσει τῆς ἀερίου ἐν ὕδατι, ἐν ᾧ εἶνε τὰ μέγιστα διαλυτὰ. Ἡ συνήθης καυστικὴ ἀμμωνία τῶν φαρμακείων ἔχουσα εἰδ. βάρ. 0,980 ἐνέχει 10 μ. β. ἀμμωνίας (NH₃) ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἀλλ' εὐρίσκεται ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ τοιούτῃ εἰδ. βάρους 0,920—0,880 ἐνέχουσα 22—36 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν. Αἱ πυκναὶ διαλύσεις τῆς Ἀμμωνίας τυγχάνουσιν εὐρείας ἐφαρμογῆς ἐν τῇ παρρησίᾳ (μηχανὴ Καρρέ), χρησιμοποιουμένου τοῦ ψύχους, ὅπερ κατὰ τὴν ταχέαν ἐξάτμισιν τῆς ἀμμωνίας παράγεται. (Ἐν τῇ μηχανῇ τοῦ Λινδὲ χρησιμοποιεῖται πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἡ ἀνύδρος βευστοποιηθεῖσα ἀμμωνία). Τῇ ἐπιβράσει σφθίνου χλωρίου ἢ ἰωδίου ἐπὶ ὕδατος ἀμμωνίας σχηματίζονται αἱ ἐκπυρροστικώταται ἐνώσεις, τριχλωριάζωτον καὶ τριιωδιάζωτον. [O. A. P.]

— (Φαρμακολ.). Κοινῶς ἀναγνωρίζουσι τῷ φαρμάκῳ, εἰς δόσεις μικρὰς διὰ τοῦ στομάχου χορηγουμένην, ἰσχυρὰς ἐρεθιστικὰς ἰδιότητας. Εἰς μεγάλας δὲ δόσεις (κατὰ δόχμους) θεννύονται ἀναποδίστα ἡ Ἀ. παρᾶγει σπασμούς, κώμα, μεγάλην τῶν δυνάμεων ἐκλυσιν καὶ αὐτὴν τὴν θάνατον. Πιστεύεται ἐπίσης

κοινῶς εἰτι προάγει τὰς διακρίσεις ἀπάσας, μέγιστα δὲ τὴν τῶν εὐρίων καὶ τοῦ ἱδρώτος, εἰ καὶ τὰ ἐξυγρόμενα πάντων τῶν παρατηρητῶν δὲν συμφωνοῦσιν εἰς τοῦτο. Καθόλου εἶπαι ἡ τῆς Ἀ. δράσις, θεννύουσα ἀπορροφωμένης, εἶνε καθολικὴ καὶ μεγάλη πρὸς τὰ ἀναπνευστικὰ καὶ τὰ κυκλοφορικὰ σύστημα, τοὺς βλενναγόνους ὑμένας καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν βραχίονα.

— Ἰνδεδίκνυται ὡς προχειρότατον ἀναισθητικὸν ἀσπράδιον ἐπὶ λιπεθυμίας, συγκοπῆς, ἀσφυξίας καὶ ἐπὶ ναρκώσεως διὰ φυτικῶν δηλητηρίων, εἰς ἐν νικοτίνης, μαρρινῆς κ.λ., ἢ ὡς εἴδη καὶ καθολικὸν τῶν νεύρων διεγερτικὸν πρὸς αἰφνιδίως καταπτώσεις τῶν δυνάμεων ἐξ οὐατῆς αἰτίας, τὴν ἀσπράτικὴν χολέραν, τοὺς παγετώδεις διαλείποντας, τὸς δὲ δὲ ἰσθμίων ζῶων (σφηκίων, μελισσῶν, σκαρπῶν, φερῶν).

Ἐν Ἀμερικῇ μέγιστα θεωρεῖται ἀνέκαθεν ὡς θημιώδης κατὰ τῆς δὲ δὲ ἰσθμίων φερῶν φαρμακόν, καίτοι ἡ τοιαύτη τῆς Ἀ. ἐνέργεια θεωρεῖται καὶ νῦν ἐπὶ ἀμφιβολίας εἴτε ἔτσι χορηγουμένης εἴτε διὰ πρᾶξις τοῦ συριγγίου κατὰ τόπον ἐν τοῖς δὲ δὲ ἰσθμίων ἐγγυομένης. Πειπληνικήν δ' ἀπδειχθὴ διὰ παρατηρήσεων καὶ ἡ παρά πολλοὶς κρατοῦσα ἐπὶ καὶ τῶν γυναικῶν, εἰτι διὰ τῆς ἐσωτερικῆς χρήσεως τῆς Ἀ. παρέρχεται ἡ μέθοδος (Rabuteau). — Ἐστω δὲ αἰ ἡ Ἀ. κατὰ σταγύνας 5—20 ἐν ποτηρίῳ ὕδατος σακαρούχου ἢ ἀναγράφεται κατὰ ποικιλοτάτας συνθέσεις μετὰ βλενωδῶν, αρμακτικῶν, διαφορητικῶν καὶ ναρκωτικῶν φαρμάκων. Ὅπως δὲ πολλὴν ἀπαιτεῖται προσοχὴν ἢ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς χρῆσιν καὶ ἡ δι' ὑποδορίων ἐνέσεων καὶ ἡ δι' εἰσπνοῶν ὡς ἀσπράδιον. — Ἐξωτερικῶς εἶναι ἐν χρήσει ἡ Ἀ., ἐπὶ μὲν ὡς ἀκωσώδου (Eau sédative Raspail), ἄλλοτε δὲ ὡς διεγερτικὸν καὶ ἐκφορῶν καὶ σπανιότατα ὡς καυτηριώδες.

Ἐπιτίθεται καθορὰ ἐπὶ τοῦ δέρματος διὰ φλανέλλης, ὕδατος, μοτοῦ ἢ εὐδυνίου ἐμβεβηγμένων ἐν αὐτῇ πρὸς παραγωγὴν ἐκδορίων ἐν βραχεὶ χρόνῳ καὶ ἐπιχρίεται ἡ ἐπιτίθεται ἐπ' αὐτοῦ διὰ πολυσυνθῆτων χροματῶν ἄλλοτε ἄλλων κατὰ τὴν ἐκάστοτε ἐπιδιωκόμενον θεραπευτικὸν σκοπὸν, ὧν τὰ κυριώτατα εἶνε:

ἀλοιφὴ ἢ γονθρέπειος, Unguentum ammoniacale s. Linimentum Gondralii, τὸ ἀμμωνιώδες διὰ σάπωνος καὶ καφευρᾶς βευστὴν χρίσμα ἢ βάλαμον ὑπερδύοκτον βευστόν, Linimentum saponato-camphoratum s. Balsamum Opodeldoci liquidum καὶ τὸ ὁμμωνιώδες διὰ σάπωνος καὶ καφευρᾶς στερεόν χρίσμα. Linimentum saponato-camphoratum s. Balsamum Opodeldoci siccum. — Ἀ σὺ μ. β. α. πρὸς τὴν Ἀ. φάρμακα εἶνε τὰ δέξια, ἡ στυπτηρική, τὰ μεταλλικά καὶ ὄργανικά ἄλατα. [B. II.]

— Ὑγρὰ ἀνισόχως (Φαρμακολ.), Ammonium solutum anisatum, Spiritus salis ammoniaci anisatus, Liquor am-

monii anisatis. Ὑγρὸν διαυγές, ἰσχυρὸς ἀμμωνιώδους καὶ ἀνισώδους ὀσμῆς, εἰς οἶνο-
πνεύματος (μ. 14), ἔλαιον ἀνίστου (μ. 1) καὶ
κευσαζόμενον. Ὁφέλιμον πρὸς κωλικούς τῶν ἐντέρων εἰς
ἐμπνευματώσεως ἢ ἐκ ψύξεως καὶ ὡς ἀπο-
χρεμνικὸν ὅπου πλήμνυρα φλεγμῶν καὶ
ἢ ἀνὰ ἡδὴ αὐτῶν δυσχερῆς, ἐπὶ καταρροϊκῶν
παθήσεων τῶν πνευμάτων καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ βρογχι-
τιδὸς ἢ πνευμονικῆς προσκυττῶν ἢ παιδῶν. — Δι-
δεται καὶ ἐν ἑλίγῃ σταγόνῃ (5—10) πολ-
λὰς τῆς ἡμέρας ἐν τινὶ ποτῷ [B.P.]

— Ὑγρὰ δι' οἶνοπνεύματος. (Φαρμακ. ο. λ.). Spiritus salis ammoniaci alcoholisatus s. Ozondii. Liqueur ammoniacale cau-
sticus spirituosus (οἶνοπνευμα ἐνέχον 10%)
αερώδους ἀμμωνίας. Σπανιώτατα ἐν χρήσει ἐ-
σωτερικῶς, ἐπιτιθέσκειν δὲ εἰς ἐξωτερικὴν χρῆ-
σιν πρὸς ταχέϊον καὶ ἰσχυρὰν τοῦ δέρματος
ἐρεθισμὸν ὡς ἐπὶ νεκροσφαγίων κλπ. [B.P.]

— Ὑγρὰ μαλαθροσπέρου (Φαρμακ. ο. λ.).
Ammonium liquidum foeniculatum. Ὑ-
γρὸν εἰς ἔλαιον μαλαθροσπέρου (μ. 1) καὶ οἶνο-
πνεύματος (μ. 14) κευσαζόμενον καὶ κατὰ στα-
γόνας 2—5 πολλὰς τῆς ἡμέρας ἐν ἀρωματικῇ
ἐγχύματι πρὸς κωλικούς εἰς ἐμπνευματώσεως
πένους διδόμενον. Ἀντιδίδει ἰσχυρὰν ἀμμωνιώδη
καὶ ὡς ἀπὸ μαλαθροσπέρου ὀσμὴν καὶ ἔχει
γεῦσιν ἐμῶν τῇ τοῦ αἰθέριου ἔλαιου. [B.P.]

— Ὑδροβρωμικὴ βρωμιούχος ἀμμώνιον
(Φαρμακ. ο. λ.). Ammonium bromatum.
Ἄλας κρυσταλλικὸν εἰς κόνιν φερόμενον λευ-
κὴν, εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, δυσδιάλυτον ἐν οἶνο-
πνεύματι, διὰ τῆς δράσεως βρωμίου ἢ ὑδρο-
βρωμίου ἐπὶ τῆς ἀμμωνίας κευσαζόμενον. Πα-
ραγγεῖται εἰς 10 σιτ. μέχρι 2 ὄρ. εἰς δι-
άλυσιν, ἀλλ' εἶναι δύσληπτον φάρμακον. — Ἀ-
σύμμετα πρὸς τὴν Ἄ. φάρμακα εἶναι τὰ
ἄλατα τοῦ μολυβδίου, τοῦ ὑδραργύρου καὶ τοῦ
ἀργύρου, τὰ εἰς τὸ γλῶσσαν, τὸ βρώμιον, αἱ
κευασταὶ τοῦ ἰωδίου. [B.P.]

— Ὑδροθειωμένη ἢ ὑδροθειοαμμώνιον NH_4SH , παράγεται τῇ διοχετεύσει ὑδροθίου εἰς
ὑδαρὴ ἀμμωνίαν μέχρι κορεσμοῦ αὐτῆς καὶ
χρησιμεύει ὡς σπουδαῖον ἀντιδραστήριον ἐν τῇ
ἀναλυτικῇ χημείᾳ. [O.A.P.]

— Ὑδροχλωρικὴ Ἀμμωνιακὸν ἄλας, Ἀμ-
μόνιον χλωριούχον (Φαρμακ. ο. λ.). Sal am-
moniacum s. Ammonium Chloratum s.
Ammonium muriaticum. Ἄλας ἄνευρον,
δάκνιον καὶ ναυτιώδες τὴν γεῦσιν, εὐδιάλυτον
ἐν ὕδατι, δυσδιάλυτον ἐν οἶνοπνεύματι, κευσα-
ζόμενον ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν διὰ ἑξῆς ἀποστά-
ξεως ζωικῶν οὐσιῶν (στῶν, σῶν) ἢ ἐκ τοῦ
κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ φωταερίου ἀπολαμ-
βανομένου ἀμμωνιοῦχοῦ ὕδατος καὶ συνήθως εἰς
θρεῖς κρυσταλλικοῦς, λευκοῦς, ἰνώδεις τὴν
θερμότητα φερόμενον. Πάλαι ποτὲ ἐκρίνετο ἐν Αἰ-
γύπτῳ δι' ἐξαχνώσεως ἐκ τῆς κόπρου τῶν κα-

μήλων. — Ἐν τῇ ἱατρικῇ εἶναι ἐν χρήσει τὸ
 NH_4Cl αμμωνιακὸν ἄλας
Sal ammoniacum depuratum. Ἡ Ἀ.
προάγει τὰς διακρίσεις καὶ ἰδίᾳ τὸν βρόγχον
καὶ τῶν νεφρῶν. — Παράγγετ' ἐν 10 σιτ. ὡς
ἀποχρεμνικὸν πρὸς καταρροὺς τῶν βρόγ-
χων, ἰδίᾳ χρονίους καὶ ὡς διαφροητικὸν καὶ
διουρητικὸν πρὸς ρευματισμούς. — Ἀνε-
θεῖται ἐν 10 σιτ. ἢ χρῆσις τῆς Ἀ. ὅπου ὑψηλὰς
ποσετὸς καὶ πολλὰ τοῦ στομάχου καὶ τῶν βρόγ-
χων εὐαίσθησις. — Διδεται εἰς κόνιν ἢ
διάλυσιν ἢ καταπίετα ἀπὸ 5 σιτ. μέχρι 2 ὄρ.
δι' ἡμέρας. — Ἡ εὐτερεῖα παραγγε-
λάται πρὸς γαργαρισμούς κατὰ κυναγχῶν καὶ
χρονίων κατάρσεων τοῦ φάρυγγος ἐν 1 ὄρ. εἰς 6
ὄρ. βλεννώδους ἀρτηρίων. Παράγγετ' ἐν 10 σιτ.
δὲ καὶ εἰς εἰσπνοὰς τὸ ἠγχιωμένον διάλυμα 1—2
σιτ. ἄκατος ἐν 6 ὄρ. ὡς κατὰ χρονίων κα-
τάρσεων τῶν βρόγχων. — Ἀσύμμετα πρὸς
τὴν Ἀ. εἶναι τὰ ἀνθρακικά ἄλατα, ἢ ἄσβε-
στος, ὁ ὅστις μέλυθός, ὁ νιτρικὸς ἄργυρος. —
Ἡ Ἀ. χρησιμεύει εἰς παρασκευὴν ψυκτι-
κῶν μιγμάτων, καλουμένων ἐν τῇ πρ-
ακτικῇ ἱατρικῇ Σμυκεῖα εἰς ἐπιθέματα
καὶ χρησιμὸν ἰσχυρὸν δὲν ὑπάρχει πρόχειρος
πᾶσι. (Βλ. καὶ Ἀμμωνιακὸν ἄλας.) [B.P.]

— φωσφορικὴ (Φαρμακ. ο. λ.). Amm-
onium phosphoricum. Ἄλας εὐδιάλυτον
ἐν ὕδατι, οὐδετέρως ἢ ἄσθενως βασικῆς ἀν-
τιδράσεως, παραγγελλόμενον πρὸς τὴν ἀρθρί-
τιδα, τὴν ψαρκίαν καὶ τοὺς ρευματισμούς. —
Διδεται ἀπὸ 10—60 σιτ. δι' ἡμέρας. [B.P.]

Ἀμμωνιακά ἄλατα καὶ ἐνώσεις.
Βλ. Ἀμμώνιον (ἐνώσεις).

Ἀμμωνιακά βάσεις (Χημ.) Ὁρ-
γανικά ἐνώσεις θεωροῦνται ὡς ἀμμωνία, τῆς
ὁποίας τὰ ἄτομα τοῦ ὑδρογόνου ἀντικαταστά-
θῃσαν δι' ὀργανικῶν ῥιζῶν γνωστόταται ἐκ
τούτων εἶναι αἱ ὑπὸ τοῦ A. W. Hofmann
ἐρευνηθεῖσαι, ἐν αἷς τὰ ἄτομα τοῦ ὑδρογόνου
τῆς Ἀμμωνίας ἔχουσιν ἀντικατασταθῇ διὰ
πνευματορριζῶν καλεῖνται δὲ αὐταὶ πρω-
τοταγεῖς ἢ ἀμιδοβάσεις, ὅταν μιὰ
πνευματορριζὴ ἀντικαταστήσῃ ἐν ἄτομον ὑδρο-
γόνου π.χ. NH_2CH_3 μεθυλαμίνη, $\text{NH}_2\text{C}_6\text{H}_5$
ἀνιλίνη, εἰς δευτεροταγεῖς ἢ ἀμι-
δοβάσεις, ὅταν δύο ἄτομα ὕδρογόνου ἀν-
τικατασταθῇσαν διὰ πνευματορριζῶν εἰς διμε-
θυλαμίνη $\text{NH} < \text{CH}_2$ αἰθυλανιλίνη $\text{NH} < \text{C}_2\text{H}_5$
 C_6H_5

καὶ τέλος τριτοταγεῖς ἢ νιτρι-
λοβάσεις, ὅταν καὶ τὰ τρία ἄτομα τοῦ
ὕδρογόνου ἐν τῇ Ἀμμωνίᾳ ἀντικατασταθῇ-
σαν διὰ πνευματορριζῶν π.χ. τριμεθυλαμίνη
 $< \text{CH}_3$ $< \text{C}_2\text{H}_5$
 $\text{N} < \text{CH}_3$ μεθυλαμινουλαμίνη $\text{N} < \text{C}_2\text{H}_5$
 $< \text{CH}_3$ $< \text{C}_6\text{H}_5$
Ἀνάλογον βάσεις ἔχουσιν ἀντὶ Ἀζώτου Φω-

τῆρον ἢ Ἀρτέμιον καλοῦνται φασφίται καὶ ἀρσίναι. [O.A.P.]

Ἀρμυωνιακή ζύμωσις βλ. Ἀρμωνία.

Ἀρμυωνιακή στυπτηρία βλ. Στυπτηρία.

Ἀρμυωνιακία. Τοξική κατάστασις τοῦ αἵματος, ἥτις ἄλλοτε θεωρεῖτο ὡς προσερχομένη ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ μετατροπῆς τῆς οὐρίας εἰς ἀνθρακικήν ἀμμωνίαν. Γίγνεται δὲ τὴν δόξαν ταύτην εἶχον φησὶ οἱ ἰατροὶ εὐρόντες πολλὰκις τὴν ἀμμωνίαν ἐν τῇ αἵματι, ἰδίως ἐπὶ οὐρημίας. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ αἵματος κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας εἶνε ἀποτέλεσμα οὐχὶ ἀποσυνθέσεως τῆς οὐρίας, ἀλλὰ παρουσίας πτωρικών, ἐξ ὧν καὶ ἡ ἀμμωνία. Ὡστε τὴν σήμερον ἡ Ἀ. ὡς νόσος δὲν εἶνε παραδεκτή. [B.]

Ἀρμυωνιακὸν ἄλας ἢ ἐγγχώριον ἀμμωνιον αὐτοφῶς κρυσταλλούμενον κατὰ τὸ κυλικὸν σύστημα, ἀπαντᾷ ἐν τῇ ῥήγματι των κρατῆρων καὶ βράχων διαφόρων ἡφαιστειῶν. Ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀπορρυσσούται εὐκέλως, ἐν τῷ δὲ κορυνίῳ πυρρῶμενον ἀναθυμιάται δόλοκληρον. [K.M.]

— (X η μ. τεχν.) κοιν. νισαντήρι (Salmiak γερμ.—Ammonium chloratum) ἢ χλωριὰ ἀμμωνίων παράγεται κατὰ μέγαν ποσὴν ὡς δευτερεύον προϊόν ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ φωταερίου καὶ χρησιμεύει πρὸς παρασκευὴν Ἀρμωνίας ἐν ταῖς τέχναις δὲ χρησιμεύει εἰς τὴν συγκόλλησιν τῶν μετάλλων π. χ. τοῦ λευκοσίδηρου (τενεκέ) εἰς καθαρισμὸν τῆς ἐπιφανείας καὶ καθιστᾷ εὐτηκότερα τὰ κρυσταλλικά κράματα. (βλ. καὶ Ἀμμώνιον ἐνώσεις : ἀμμωνιοχλωρίδιον. [O.A.P.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.) βλ. Ἀρμωνία ὑδροχλωρική.

Ἀρμυωνιακὸν κόμμα (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Gummi ammoniacum. Ὅπως γαλακώδης ἐκδύζων ἐκ τοῦ Dorema ammomium ἢ Heracleum gummiferum, φυτῶν τῆς Περσικῆς, καὶ ἐν τῇ ἀέρει ἀποξηραίνόμενος. Φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἢ τῆς Περσικῆς εἰς δάκρυα in grannis κινδρινόφαια ἢ εἰς πλάκωντας in massis μελανοφαίους. ἔχει ὁσμὴν ἰδιάζουσαν, σκροθώδη, γέυσιν δὲ πικρὰν, θρημειάν, ναυτιώδη. Ἐνέχει κύβια στοιχείου αἰθρίου ἑλίου (2%) καὶ βρηνίου (70%), ὑποδεέστερα δὲ κόμμι, βλεννὰ καὶ ἄλλα. Ἡ Ἀ. ἔχει τινὰς τῶν ἰδιοτήτων τοῦ μηδικοῦ σιλφίου καὶ παραγγέλλεται σήμερον ἐν τῇ θεραπευτικῇ πρὸς χρόνιους κατάρρους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, πρὸς τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα μετὰ ὑπερεκνήσεις καὶ πρὸς τὰς παντοειδῆς βρογχόρροιας. Ἀντενδείκνυται ἐπουρρετικῇ ἢ φλεγμονῇ ὀφεία ἢ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων εὐπάθεια. Δίδεται εἰς κόβην ἢ καταπόσεια ἢ γαλάκτωμα ἢ καὶ εἰς σιρόπιον μέχρι δραχμῆς

δι' ἡμέρας καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν κατασκευὴν πολυωνύμων ἐμπλαστῶν καὶ ἄλλων. [B.Π.]

Ἀρμυωνιακροῦτ' Ἐκρηκτικὴ οὐσία παρασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Νορδίου, εὐθυστότερα δὲ κατ' αὐτὸν καὶ ἀκινδυνότερα τῆς δυναμίτιδος χωρὶς νὰ ὑπερῇ ταύτης κατὰ τὴν δύναμιν. Φαίνεται οὕτω μίγμα νιτρογλυκερίνης, ἀνθρακός καὶ νιτρικῶν ἁλμάτων. [O.A.P.]

Ἀρμυώνιον (X η μ.) Ῥίζα συνισταμένη ἐκ 4 ἀτόμων Ὑδρογόνου καὶ ἐνός Ἀζώτου (NH⁴), μὴ ἀπαντῶσα ἐν ἐλευθέρῳ κατὰ τῆς φύσεως, ἀλλὰ συγγόμενα εἰς τὰς ἐνώσεις καὶ δὴ εἰς ἐκείνας αἰτίνας παράγονται τῇ συνθέσει ἀμμωνίας μετ' ὀξέων καὶ καλοῦνται ἐνώσεις Ἀμμωνίου. Τὰ Ἀρμυώνιον θάναται, οὕτως εἰπεῖν, νὰ θεωρηθῇ σύνθετον μέταλλον ἀνάλογον τῶν ἀλκαλικῶν μετάλλων, σχηματίζον μετὰ τῶν ἀλκατογόνων ὁμοία ἐκείνοις ἅλατα μετὰ τοῦ ὑδρογόνου παράγει ἀμμόγαμα, ὅπερ ἐνεμυακὴ σπογγώδης μάζα καθισταμένη τῇ φύσει κρυσταλλική. — Ἡ ὕδαρς (καυστική) ἀμμωνία θεωρεῖται ὡς ὑδροξειδίου ἀμμωνίου NH₄ OH, διότι ἔχει ὅλους ἀναλόγους ἰδιότητας πρὸς τὰ ὑδροξειδία τοῦ Καλίου KOH καὶ τοῦ νατρίου Na OH. Αἱ ἐνώσεις τοῦ Ἀμμωνίου, καλοῦμεναι καὶ ἐνώσεις ἡ ἅλατα ἀμμωνίας, εἶνε ἅπανσι εὐδιάλυτοι ἐν ὕδατι καὶ διακρίνονται ἐκ τῆς χαρακτηριστικῆς διαπερατικῆς ὁσμῆς τῆς ἀμμωνίας, ἣν ἀναπτύσσουσιν ἰδίως τῇ προσθήκῃ ἀλκάλειας. Πρὸς παρασκευὴν αὐτῶν χρησιμοποιοῦνται τὰ σχετικὰ ἐλάχιστα ὀξέα καὶ ἡ ὕδαρς ἀμμωνία αὕτη παράγεται σήμερον κατὰ μέγαν ποσὴν ὡς δευτερεύον προϊόν ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ φωταερίου τὸ κατὰ τὴν πλῆσιν αὐτοῦ λαμβανόμενον ἀμμωνιοῦχον ὕδωρ, ὅπερ ἄλλοτε ἐρρίπτετο ὡς ἄχρηστον καὶ ἐπαχθῆς βάρος, ἐνεὶ νῦν τὸ κυριώτατον ὕλικόν πρὸς παρασκευὴν τῶν ἐνώσεων τοῦ Ἀμμωνίου, ἐνέχον ἀπὸ 3—15 τοὶς ἑκατὸν Ἀμμωνίαν. — Αἱ κυριώταται τῶν ἐνώσεων τοῦ Ἀμμωνίου εἰσὶν αἱ ἑξῆς :

Ἀ μ μ ω ν ι ο χ λ ω ρ ῖ δ ι ο ν, χλωριὰ ἀμμωνιον, χλωριούχον ἢ ἐγγχώριον Ἀμμώνιον, ἀμμωνιακὸν ἄλας. (νισαντήρι, Salmiak NH₄ Cl. Παρασκευάζεται ἐκ τοῦ πλωγνικοῦ ὕδατος τοῦ φωταερίου, ὅπερ ἀποσταλάται μετὰ τῆς αἰσίου, τὸ δὲ ἀποσταγμα κορύνεται δι' ὑδροχλωρίου καὶ ἐκθιμίζεται μίγμα κρυσταλλώσεως φέρεται δὲ τὸ προϊόν ἢ οὕτως ἀκαθάρτον εἰς τὸ ἐμπόριον ἢ ἀπὸ καθαρίσθαι δι' ἐξαχνώσεως. Τὸ καθαρόν Ἀ. εἶνε λευκὸν μίγμα κρυσταλλοῦμενον εἰς κύβους καὶ ὀκτάεδρα συσσωματούμενα ὑπὸ μορφήν πτελῶν τῶν πτερῶν ἔχει γέυσιν ἀλμυράν, διαλύεται εὐκαλεῖστα ἐν ὕδατι παράγον ψυχρὸς, χρησιμοποιοῦται δὲ εἰς τὴν φαρμακευτικὴν καὶ τὰς τέχνας, ἰδίως κατὰ τὴν συγκόλλησιν τῶν μετάλλων χρησιμεύει πρὸς τὴν παραγωγὴν καθαρῆς ἀμμωνίας. Ὅλως ἀνάλογα αὐτοῖς εἶνε τὰ βρωμιαμμωνιον καὶ ἰωδιαμμωνιον.

Ἀρμωνίον θεικόν ἢ θειοεικὲν ($\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$). Παρασκευάζεται ὡς τὸ αρμονιο-
χλωριδιον ἀντικαθιστάμενου τοῦ ὑδροχλωρικοῦ
ὑπὸ θεικοῦ διζέως. Ἰνε λευκὸν κρυσταλλικὸν
σώμα χρησιμοποιεῖται ὡς προσθήκη εἰς τὰ τεχνητὰ
λιπάσματα καὶ εἰς παρασκευὴν τῆς ἀμμο-
νιάκηστυπτηρίδας (βλ. Στυπτηρία).

Ἀρμωνίον ἀνθρακικόν ἢ θεικὸν-
θρακικόν, πηκτικὸν ἄλας, Kiechsalz, Hirsch-
hornsalz. Τὸ τοῦ ἐμπορίου δὲν ἐνὶ καθα-
ρῇ σόμῃ, ἀλλὰ συνίσταται ἐκ τριῶν ἐνώσεων
τοῦ Ἀρμωνίου ἥτοι θείου, ἀνθρακικοῦ, οὐδε-
τέρου ἀνθρακικοῦ καὶ καρβαμικοῦ Ἀρμωνίου.
Παράγεται διὰ διεξοδικῆς μεθόδου ἐκ θεικοῦ
ἀρμωνίου καὶ ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου (χρησίτης).
Ἰνε λευκὸν κρυσταλλικὸν σώμα ἀποσυντίθμε-
νον ἥδη ἐν κοινῇ θερμότητι καὶ ἀποδίδον
ἀρμονίαν χρησιμοποιεῖται ὡς ἐκ τούτου ὑπὲρ
τῶν κυρίων, φερουσὶν αὐτὸ ἐντὶς μικρῶν βαυ-
καλιδίων, κατὰ τῆς λιπευθμίας. Ἰκτὺς τούτου
χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν φαρμακευτικὴν ἐν γένει
καὶ εἰς τὴν πλακωντοποιάν.

Ἀρμωνίον νιτρικόν ἢ ζευαζωτι-
κόν, NH_4NO_3 . Παράγεται δι' ἐξουδετερώ-
σεως καθαρῆς ὕδρους ἀρμωνίας ὑπὸ νιτρικοῦ
διζέως καὶ ἐξατμίσεως μέχρι ξηροῦ, ὡς κρυσ-
ταλλικὴ μάζα ἐκ μικρῶν πρισματικῶν ἀποτε-
λουμένη καὶ εὐδιαλυτωτάτη ἐν ὕδατι. Τὸ σῶμα
τοῦτο ἐνὶ σπουδαίῳ, διότι τῇ θερμάνσει αὐ-
τοῦ παράγεται τὸ γλαστικὸν αἶριον (ἀζωτο-
μονοξειδίου ἢ ἀζωτοπρωτοξειδίου), ἅπερ χρη-
σιμοποιεῖται οἱ δδοντοῖται ὡς τὸ ἀσθενόστα-
τον καὶ ἀδολαβέστατον τῶν ναρκωτικῶν. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρμωνίων βρωμοῦχον (Φαρ-
μακολ.) βλ. Ἀρμονία ὑδροβρωμική.

Ἀρμωνίων χλωριῶχον (Φαρ-
μακολ.) βλ. Ἀρμονία ὑδροχλωρική.

Ἀρμώνιος. Τέσσαρες τοῦλάχιστον Ἀρ-
μόνιοι ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς φιλοσοφίας,
καὶ οἱ τέσσαρες Ἀλεξανδρινοὶ καὶ πάντες κατὰ
τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλάτωνικοί. Ἐξ οὗ ἐπὶ-
μεινὸν ἦτο νὰ προσέλθῃ ἰκανὴ σύγχυσις μεταξὺ
αὐτῶν καὶ τῶν ἐκάστη ἀποδιδόμενων ἐργῶν. Δι'
περὶ τούτων παρὰ τοῖς νεωτέροις ἱστορικοῖς
ἀντιφάσεις εἶναι τοσοῦτον ἀνοικονόμητοι, ὥστε
προτιμώτερον νομιζόμενον νὰ περιορισθῶμεν εἰς
ὅσα ἔδωκ' ἡμεῖς ν' ἀρυσθῶμεν ἐκ τῶν ἀρχαίων
πηγῶν βεβαίως.

Πρώτος κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τῶν Ἀρ-
μόνιων παρίσταται ὁ ἐπικληθεὶς Ἀλεξανδρεὺς,
τοῦ ἐποίου ἄγνωστος ἀπομένει ἢ ἀκριβὲς ἐποχὴ
τῆς γεννήσεως· ἐκ τοῦ γεγονότος ὅμως ὅτι
ἐδίδαξεν ἐν Ἀθήναις καὶ εἶχε μαθητὴν τὸν
Πλούταρχον, δυνατόμεθα νὰ υποθέσωμεν αὐτὸν
ἀκμάσαντα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου μ.Χ.
αἰῶνος. Ἐκ τῶν παρ' αὐτοῦ γραφέντων οὐδὲν
περιῆλθε μέχρις ἡμῶν, ἀπωλέσθη δὲ καὶ ἡ πρα-
γματεία τοῦ Πλούταρχου, ἐν ἣ οὗτος ἐξέθετε τὰς
φιλοσοφικὰς γνώμας τοῦ διδασκάλου. Καὶ οὕτω

ὅμως δυνατόμεθα νὰ συμπράνωμεν ἐκ τινῶν
χωρίων τῶν Πθικῶν ὅτι ὁ Ἀρμώνιος, ὁ
ἐν ἀρχῇ ἀναφανὺς ἀριστοτελεῖων, ἐπεχειρή-
σεν ἐπεὶτα πρώτος πάντων νὰ συμβιβάσῃ πρὸς
τὴν Ἀριστοτελεῖ τὰ διδάγματα τῆς Ἀκαδη-
μίας καὶ δύναται ἐκ τούτου νὰ θεωρηθῇ ὡς
ὁ πρῶτος τοῦ μετ' ἐλπίγον ἐπικρατήσαντος
παρ' ἀλεξανδρινοῖς ἐκλεκτισμοῦ.

Ὁ δευτερος τῶν Ἀρμωνίων εἶναι ὁ ἐπι-
κληθεὶς Σακκας μὲν ἢ Σακκας ἐκ τοῦ
σακκου, τὸν ἐποίου ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων ἀγχο-
φορὸν κατὰ τὴν νεότητά αὐτοῦ, ἐπεὶτα δὲ,
ἀφ' οὗ ἀντεδείχθη ὁ κράτιστος τῶν συγχρόνων δι-
δασκάλων, τῆς φιλοσοφίας, Θεοδιδάκτος. Οὗτος
καίτοι οὐδὲν οὐδέποτε συγγράψας, θεωρεῖται
ἐδιδότως ἰδρυτῆς τῆς νεοπλατωνικῆς αἰρέσεως·
ὡς διδασκαλὸς τοῦ Πλωτίνου, τοῦ κατὰ τὴν
μαρτυρίαν τῶν συγχρόνων καὶ ἰδίως τοῦ βιο-
γράφου αὐτοῦ Πορφύριου: «τὸν τοῦ Ἀρ-
μῶνιου νοῦν φέροντος ἐν ταῖς
ἐξέτασέσι» (Πορφ. ἐν Β. Πλωτ. κεφ. δ').

Τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἐνισχύουσι τὰ ἐξῆς δύο
παρὰ Φωτίῳ χωρία τοῦ Ἱεροκλέους: «Οὗτος
πρώτος, Ἀρμώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ὁ Θεο-
διδάκτορας, ἐνθουσιάζας πρὸς τὸ τῆς φιλο-
σοφίας ἀληθινὸν καὶ τὰς πολλῶν δόξας ὑπε-
κρίδων, τὰς θνείδους φιλοσοφίας προσηρδόμενος
εἶδε καλῶς τὰ ἐκαστέρου (Πλάτωνος δηλ. καὶ
Ἀριστοτέλους) καὶ συνήγαγεν εἰς ἓνα καὶ
τὸν αὐτὸν νοῦν καὶ ἀσπασίασεν τὴν φιλοσο-
φίαν, παρέδωκε πᾶσι τοῖς αὐτοῦ γηγορίαις
ἡμέλειστα δὲ τοῖς ἀρίστοις τῶν αὐτῶν συγγε-
γονότων Πλωτίνῳ καὶ Ὀριγένησι (Φωτ. Π-
ελλισθ. σ. 361) καὶ ἀλλοις: «Καὶ πάλιν τοῦς
ἐμπροσθεν στήται χορὸν, μέχρις ὅτου ἡ Ἀρ-
μωνίου σοφία διέλαμβεν, ἐν καὶ Θεοδιδάκ-
τος ἐν ἐπικαλεσθαι ἔμνευ' τούτου γὰρ τὰς
τῶν πλάτων διακαθάραντα δόξας καὶ τοὺς
ἐκαστέρωθεν ἀνασυρμένους ἀποσκευασμένον
ἡλθόντες, συμφωνοῦν ἐν τοῖς ἐπικαιροῖς τε καὶ
ἀναγκαιοτάτοις τῶν δογματικῶν Πλατωνος τε
καὶ Ἀριστοτέλους τὴν γνώμην ἀποσφιναι»
(Αὐτόθ. σ. 127). Τὰ ἀνωτέρω χωρία, εἰς τὰ
ὅποια δύναται νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ παρὰ Νε-
μεσίῳ, φαίνονται ἐπαρκῆ πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ
Σακκας καὶ ὁ Θεοδιδάκτορας ἦσαν
εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Ἀρμώνιος, διδασκαλὸς τοῦ
Λογγίνου, τοῦ Ἰρηνίου τοῦ Πλωτίνου καὶ τῶν
δύο Ὀριγενῶν καὶ ἰδρυτῆς τοῦ νεοπλατωνι-
σμοῦ. Συγγραφαῖς ἐν τούτοις τινὲς καὶ ἐν αὐ-
τοῖς οἱ ἐπιφανεῖς συντάκται τοῦ ἐν Παρίσι τοῦ
1875 «Λεξ. τῶν Φιλοσοφ. Ἐπιστη-
μῶν» διακρίνουσι τὸν Σακκᾶν ἀπὸ τοῦ
Θεοδιδάκτου, ἀποδίδοντες τὸ τελευ-
ταῖον τιμητικὸν ἐπιθετον εἰς ἑτερόν τινα Ἀρ-
μόνιον υἱὸν τοῦ Ἰρμείου καὶ τοῦτον ἀναγο-
ρεύοντες ἰδρυτὴν τῆς αἰρέσεως καὶ διδασκαλὸν
τῶν πρώτων νεοπλατωνικῶν. Δι' σκόλον ὅμως
φαίνεται νὰ συμβιβάσῃ ἡ ἰδιότης διδασκάλου
τοῦ Πλωτίνου οὐ μόνον πρὸς τὰς μαρτυρίας

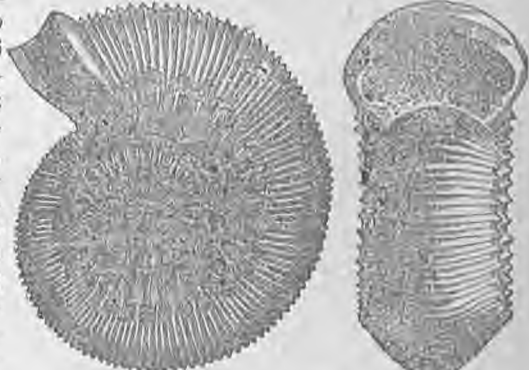
τῶν συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ γαγενέες, δι-
αὐτὸς αὐτὸς ὁ Ἀρμώνιος ὁ Ἑρμείου συνέγρα-
ψε τὸ περιτωθὲν ὑπόμνημα: «Εἰς τὰς
πέντε φωνὰς τοῦ Περφυρίου». ὁ
δὲ Περφυρίος ἦτο μαθητὴς, βιογράφος καὶ ἐπο-
μηνεύς νεώτερος τοῦ Πλωτίνου. Ὁ ἀναχρονι-
σμὸς ὅμως εἶναι πολὺ μεγαλειότερος καθότι ὁ
Ἀρμώνιος αὐτὸς ὁ Ἑρμείου ὑπῆρξεν, ὡς προ-
κύπτει ἐξ ἀναμφισβητήτων μαρτυριῶν, μαθητὴς
τοῦ τελευταίου τῶν νεοπλατωνικῶν Πρόκλου
τοῦ Διαδόχου, τοῦ διδάσκοντος ἐν Ἀθήναις λή-
γοντος τοῦ πέμπτου μ. Χ. αἰῶνος. Πλὴν τοῦ
ἀνωτέρου μνημονευθέντος «Εἰς τὰς πέντε
τοῦ Περφυρίου» διεισώθη καὶ ἕτερον
ἱκανῆς ἀξίας ἔργον τοῦ αὐτοῦ Ἀρμωνίου τοῦ
Ἑρμείου, τὸ «Υπόμνημα εἰς τὰς κα-
τήγορας τοῦ Ἀριστοτέλους»
ἐκδόθη ἐν Ἐντίᾳ τῇ 1503. Οὐχ ἥτις τῆς
πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ἑρμείου ἀδικαιοσύνης
ἀποδεικνύεται ἡ σύγχυσις τοῦ Ἀρμωνίου Σακ-
κά τοῦ Θεοδιδάκτου πρὸς τὸν συγγενὸν αὐτῷ
ἐμῶνυμον χριστιανὸν Θεολόγον, τὸν συγγρά-
ψαντα τὴν ἐπισημῶς μνημονευμένην παρ' Εὐ-
σεβίου (Ῥαλλῆς, Ἰστορ. ΣΤ', 19) πραγμα-
τείαν περὶ συμφωνίας τοῦ Μουσείου πρὸς τὸν
Ἰησοῦν. Ὅπως τὸν Σακκὰν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ
Ἑρμείου, οὕτω καὶ τὸν τελευταῖον τοῦτον συγ-
χέουσι λεξιμογράφοι τινὲς πρὸς πέμπτον τινὰ
Ἀρμώνιον, οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν πρὸς τὴν φι-
λοσοφίαν, ἀλλὰ πρὸς μόνην τὴν γραμματικὴν,
πρὶν ἱερεῖα τῶν εἰδωλῶν ἐν Λίγυπτι, κατα-
φυγόντα μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρχαίας λα-
τρείας εἰς Βυζάντιον καὶ συγγράψαντα τὴν
περιτωθεῖσαν πραγματείαν: «Περὶ ἁμαρτιῶν
καὶ διαφόρων λείξεων». Περὶ δὲ τῆς
φιλοσοφικῆς θεωρίας τοῦ Ἀρμωνίου Ἀλεξαν-
δρείου καὶ τῶν δύο ἐμῶνυμων αὐτῷ νεοπλα-
τωνικῶν βλ. τὴν Ἰστορ. τῆς Ἑλλην. φιλοσο-
φίας τοῦ Zeller ἐν τ. Γ' σ. 438, 680 καὶ 954.
Βλ. καὶ λ. Ἀλεξανδρινὴ σχολή. [P.]

Ἀρμωνιουργία, σύμπτωμα παθήσεων
τινῶν, καθ' ὅς τὸ οὖρον, ἐξερχόμενον τῆς κύ-
στεως, ἔχει ἀντίθεσιν ἀλκαλικήν, ἐνεκα τῆς
ἐν αὐτῷ παρουσίας ἀνθρακικῆς ἀρμονίας. Τὸ
γεγονὸς τοῦτο, τὸ ἐπολεῖν ὑβέλτησαν τινες ν'
ἀρνηθῆναι, παρατηρεῖται ἐπὶ παθήσεων τινῶν
τῆς κύστεως ἢ τῶν οὐροποιητικῶν ἐν γένει
ὀργάνων, ὅπως καὶ ἐπὶ οὐραϊκῆς προέξεσται
δὲ εἴτε ἐκ τῆς εἰσόδου ἢ εἰσαγωγῆς διὰ τῆς
οὐρήθρας ἐν τῇ κύστει ζύμης ἐπιτηδεύει πρὸς
μετατροπὴν τῆς οὐρίας εἰς ἀνθρακικὴν ἀρμω-
νίαν εἴτε ἐκ τῆς ἀπορροφήσεως ἢ ἐπωτῆς πο-
τε εἰσόδου ἐν τῇ κύστει πτωκινῶν, αἵτινες χρη-
σιμεύουσιν ὡς φύραμα. [B.]

Ἀρμωνιῶται. Λατρεῖς σημιτικῆς ἐκ τῶν
συγγενεστέρων πρὸς τοὺς Ἑβραίους, οἰκῶν ἐν
τῇ Παλαιᾷ ἡτοί τῇ πέτρᾳ τοῦ Ἰσραήλ χωρὰ
πρὸς Βορρὰν τῶν Μωαβιτῶν πλησίον τῶν Ἀ-
μορραίων καὶ τῶν Ἰσραηλιτικῶν φυλῶν Ρουβὴν

καὶ Γάδ. Ἐρητικαὶν εἶχον εἶαν καὶ αἱ Χανα-
ναικὶ ἢ Φεϊνικεῖς, ὁ δὲ βίος αὐτῶν ἦτον ποι-
μενικὸς καὶ γεωργικὸς. Ἄλλ' ἦσαν καὶ φιλο-
πόλεμοι, διατελούντες εἰς θηρνεύσεις ἐχθροπρα-
ξίας πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὧν τὴν χώραν
πολλὰκις ἐπέδραμον, μέχρις οὗ ἡττηθῆσαν καὶ
ὑπετάγησαν εἰς τὸν Δαυὶδ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν
διαίρεσιν καὶ ἐξερσίνην τῶν ἐβραϊκῶν κρά-
τους ἐπανέλαβον τὴν προτέραν αὐτῶν ἐχθρι-
κὴν στάσιν συμμαχῆσαντες τῷ Ναβουχοδονό-
σορ: ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων, καὶ μετὰ τὴν
ἐκπύρεσιν δὲ ἐκ τῆς βαβυλωνιακῆς αἰχμαλω-
σίας παρεκώλυσαν ἐπ' ἱκανὴν τὴν ἀντικατάστα-
σιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ. Ἐπὶ τῶν μακε-
δονικῶν χρόνων Ἀντίοχος ὁ Ἑπιφανὴς ἐκ τῶν
Σελευκιδῶν κατέλαβε τὴν πρωτεύουσάν αὐτῶν
(Ραββὰθ-Ἀρμών) καὶ Ἰούδας ὁ Μακκαβαίος
ἐνίκησεν αὐτοὺς εἰς αἰματηρὰν μάχην. Ἐκτοτε
οἱ Ἀρμωνῖται συγγινωσκόμενοι μετὰ τῶν πέ-
ριξ ἀραβικῶν φυλῶν ἐξηρανώθησαν ἐκ τῆς
ἰσχυρῆς ὡς ἴδιον ἔθνος. [Π.Κ.]

Ἀρμωνιῶται (Παλαιόν το λ.). Ἀ-
ποτελεῖσιν ἐκλειψῆσαν ἐμοιογένειαν κεραλο-

πόδων, οἵτινες ἔφερον καὶ πολυδάκμον κέλυ-
ρος, ὁμοῖον πρὸς τὸ τοῦ νῦν ζώντος ναυτί-
λου: χαρακτηριστικὸν δὲ γνώρισμα εἶχον δι-
τὰ διαερρηγμένα τῶν θαλάμων τῶν ἦσαν κυρτὰ
πρὸς τὸ στέμιον τοῦ κελύφους καὶ εἶχον τὰ
ἄκρα τῶν γωνιῶν, πρὸς δὲ διὰ τὴν σφίγην, ὁ συν-
δέων τοὺς θαλάμους, δὲν διήρχετο διὰ τοῦ μέ-
σου ἀλλὰ παρὰ τὰ νῶτα τοῦ κελύφους. Πρῆσταν
δὲ νὰ ἐμφανίζονται κατὰ τὴν δεξιάνην περίσ-
θον, ἐξέλιπον δὲ κατὰ τὴν ἀριστερὴν. [Κ.Μ.]

Ἀρμωνιῶδη (Φαρμακολ.). *Armo-
monia calia*. Καλεῖσθαι οὕτω τὰ βέστιν ἔ-
χοντα τὴν ἀρμονίαν φάρμακα. Ἦ ἀσθενέστατα
τῆς ἀρμονίας ἔχουσιν ἐν συνόλῳ πρὸς τὸ νευ-
ρικὸν σύστημα, κατ' ἐξοχὴν δὲ τὸν βραχίονα
μυελὸν καὶ τὸ νευρικὸν κέντρον, τὸ τῶν ἀρ-
γείων κινητικόν, τὰς αὐτὰς δηλητηριώδεις ἐν-
εργείας. — Αἱ καθολικαὶ τῶν ἀρμονιῶδων ἐν-
δεδειγμέναι προέρχονται αἰ μὲν ἐκ τῶν γχη-
κῶν ιδιοτήτων, αἱ δὲ ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν νεύρων
δράσεως αὐτῶν. — Παράγγελλανται

ἐπὶ μὲν ὡς δι' ἐγερτικὰ τῆς κυκλοφορίας καὶ τῶν νευρίων (κυστική — ἀνθρακική — ἐμπυρεματική ἀμμονία κλ.) ἢ ἀντισπασμωδῶς ἢ (ἐμπυρεματική, ἀνθρακική ἀμμονία) ἐπὶ δὲ ὡς δι' ἀφορητικὰ (διδική ἀμμονία κλ.) ἢ δι' ἀλυτικὰ (ἀμμονιακὸν ἄλας κλ.) ἢ τῶν ἐν τῷ στενάζῳ καὶ τοῖς ἐντέροις ἐϋχρησμιῶν ἀναίρετικὰ (κυστική, ἀνθρακική ἀμμονία) καὶ ἄλλοτε τέλος ὡς ἐκφορὶνίσσοντα ἢ καυστικὰ. — Ἀντενδείκνυνται τὰ Ἀ, ὅπου πυρετὸς ὑψηλός, φλεγμονὴ σφοδρά καὶ ἐρεθισμὸς τῶν νευρικών κέντρων. — Π μεχρι τοῦδε γινόμενη πειραματικὴ ἐρευνα περὶ τὴν φυσιολογικὴν ἐνέργειαν τῶν Ἀ, εἶνε εἰσέτι ἀτελής καὶ πολλὴ ἐπικρατεῖ ὅτι καὶ νῦν σύγχυσις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνέργειας καὶ τῆς ἱματικῆς δυνάμεως πολλῶν τῆς ἀμμονίας πειραματῶν. [B.II.]

Ἀμνημονεύτου χρόνου ἀρχαιότης (veteritas) καλεῖται νομικῶς ἡ διὰ τῆς παρελθούσης μικροῦ χρόνου παραγωγῇ νομίου τεκμηρίον, ὅτι ἡ ὑπάρχουσα κατὰ στασις ἐν τῇ ἀσκήσει δικαιοφάνειας τινος ἢ ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ὑποχρεώσεως ἤρξαντο νομικῶς (Oik.). Ὡς μικρὸς χρόνος θεωρεῖται τὸ ἀνώτατον σημεῖον μέχρι οὗ ἐξικνεῖται ἡ μνήμη τῆς παρούσης γενεᾶς ἐκ τε ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ἐξ ἀκοῆς παρὰ τῶν πατέρων τῶν ἀνηλόντων αὐτῆς. Τὸ ῥῶμ. δικαίον ἀναγράφει τὸν θεσμόν τοῦτον ἐπὶ ὠρισμένων ἡμερῶν, ἥτοι ἐπὶ δημοσίων ἰδῶν (vinae publicae), ὕδατος ὡς ἀγωγῆς (aqua ductus) καὶ τεχνητῶν ἔργων διὰ τὴν ῥύσιν τῶν ἐμβρίων ὑδάτων· ἀλλ' εὐλόγως οὐ μόνον δύνανται· νὰ θεωρηθῶσι τὰ θεμικὰ ταῦτα ἰσχύοντα καὶ σήμερον, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπεκταθῇ ὁ θεσμός καὶ εἰς ἄλλας καταστάσεις. [Δ.]

Ἀμνηστία: ἀπώλεια ἐντελής ἢ ἐξαθλήνους τῆς μνήμης. Δύο εἶδη ἀμνησίας ὑπάρχουσιν, ἥτοι ἡ ἀφασική ἀμνησία ἢ ἀφασία, καὶ ἡ ἐν γένει ἢ κοινὴ ἀμνησία. Κατὰ τὴν πρώτην (ἐρα καὶ Ἀφασία) ὑπάρχει ἐξαθλήνους ἢ παντελὴς στέρεσις τῆς ἰδιότητος τῆς ἐν ἡμῖν ἀναπαρυγῆς (μνήμης) τῶν εἰκότων ἢ παραστάσεων καὶ ἢ πλειοτέρων μορφῶν τοῦ λόγου καὶ μὲν τοῦ λόγου ἢ παντὸς μέσου ἐκφράσεως ἐν γένει, οἷον τῆς μουσικῆς, τῶν ἀριθμῶν, τῆς μιμικῆς, τῶν σχηματῶν, π.χ. τοῦ προσωρικοῦ (ἑθρώσεως τῶν λέξεων) ἢ τοῦ γραπτῶ (μουσικαὶ κινήσεις τῆς χειρὸς πρὸς γραφήν) ἢ τῶν ἐπικῶν συμβόλων τῶν λέξεων (ἀνάγνωσις) ἢ τῶν ἀκουστικῶν συμβόλων (ἀκοή καὶ κατὰλήψεις τῶν λέξεων) καὶ ἐπομένως ἔνεκα τῆς ἀπώλειας ταύτης τῆς μνήμης ἀνικανότης τῆς πρὸς τὰ εἶω ἐκφράσεως τῶν διανοημάτων καὶ συναισθημάτων (προσωρικός ἢ γραπτὸς κτλ.) ἢ μὴ ἀναγνώρισις τῶν γραπτῶν ἢ ἀκουσμένων λέξεων ἢ ἄλλων συμβόλων ἐκφράσεως. (Ὁ πάσχων

δὲ ἐν ἐνθυμείᾳ πῶς νὰ ἀρθρῶσῃ ἢ νὰ γράψῃ, φερ' εἰπεῖν, μίαν λέξιν ἢ ἐν σχῆμα ἢ μουσικῶν συμβόλων, καίτοι ἀφ' ἑτέρου εἶχει ἐν τῷ νῷ, ἐνθυμείᾳ καὶ ταῦτα ὑπὸ παραστάσιν τιναν, ὅπτιαν π.χ. ἢ ἀκουστικὴν, ἢ δὲν δύναται νὰ ἀναγνώρισῃ βλέπων μίαν λέξιν ἢ νὰ ἐννοήσῃ αὐτὴν ἀκούων κτλ. Ἐν τῇ κυρίῳ ὅμως ἡ κοινὴ ἀμνησία πᾶσα μνήμη πρᾶγματος ἢ γεγονότος, καὶ προκειμένου δὲ περὶ τοῦ λόγου, πᾶσα παραστάσις λέξεως τινος ἢ ἄλλου συμβόλου εἶνε ἀποῦσα ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου· ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἡ λέξις κατὰ τιναν τρόπον ἐπανέλθῃ εἰς τὴν μνήμην, ὁ ἀμνησίαν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ταυτην δι' ὅλων τῶν μέσων τῆς ἐκφράσεως, ὡς π.χ. ὅτε κατὰ τὴν φωνὰν τοῦ λόγου διακρίνῃ ἡμᾶς πρὸς στιγμὴν τὸ ὄνομα φίλου ἢ ἀντικειμένου τινός, ὅπερ τῇ ὑπομνήσει ἄλλων ἢ ἀφ' αὐτῶν μετ' ὀλίγον ἐνθυμούμεθα καὶ τὸ ἐκφράζομεν. Π ἀμνησία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε ὅπως προσωρική καὶ συνήθης· ἀλλὰ προσλαμβάνει σπουδαιότεραν σημασίαν, ἂν καταταθῇ γενικωτέρα μονιμώτερα καὶ ἐντονιότερα αὐτῷ ἔχομεν τὴν μερικὴν ἀμνησίαν, ἥτοι ἐξαθλήνους ἢ ἀπώλειαν τῆς μνήμης τῶν κυρίων ὀνομάτων ἢ τῶν οὐσιαστικῶν, τῶν ἀριθμῶν ἢ τῶν τόπων, τῶν σχηματῶν ἢ τῆς μουσικῆς κτλ. Ἀλλοτε ἡ ἀμνησία γενικωτέρα καθίσταται, ὡς ὅταν ὁ παθὼν δὲν ἐνθυμῆται μίαν πληθύναν γεγονότων ἢ πράξεων τοῦ παρελθόντος ἢ παρόντος βίου αὐτοῦ ἢ τῶν σημάτων τῶν ἀντικειμένων, τὴν μορφήν τῶν οἰκείων προσώπων, μίαν ἢ καὶ πλειοτέρας ἐκ τῶν μὴ μητρικῶν γλωσσῶν, ὡς τῶς ὠμίλει κτλ. Ἰστίοτε δὲ ἡ ἀμνησία καθίσταται καθολικὴ, πάσης ἀπολήσεως μνήμης ἐξῆλειφμένης ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου, ἐπὶ τὸ παθὼν δεῖται νέας ἀνατροφῆς πρὸς ἐπανάκτησιν τῶν ἐξῆλειφθεισῶν γνώσεων, ὡς παρετηρήθη τοῦτο ἰδίως εἰς ὑστερικὰς τινὰς περιπτώσεις. — Π ἀμνησία ἀπαράγεται ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων αἰτίων, ἥτοι ἔνεκα προβεβηκυίας ηλικίας (γερὸντικὴ ἀμνησία), ἔνεκα διαφόρων παθήσεων τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τραυματισμῶν τοῦ κρανίου καὶ διασεισεως τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐκ πτώσεως ἢ πληξείας, ἐπίσης ἔνεκα βαρεῶν καὶ ἐξαντλητικῶν νόσων τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ χρονίης δηλητηρίασεως αὐτοῦ διὰ τοξικῶν οὐσιῶν (οἰνόπνευμα, ὅπιον κτλ.) καὶ ἐν γένει ἐκ παντὸς αἰτίου ἀμέσεως ἢ ἐμμέσεως σπουδαίως προσβάλλοντος τὸν ἐγκέφαλον. [Σ.Δ.]

Ἀμνηστία, τρόπος ἀποδόσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, δι' οὗ ἡ ἀνικατὴ ἐν τῇ κράτει ἐξουσία παραδίδει εἰς λήθην ἐντελῶς ὅθεν τι ἀδικήμα καὶ ἀπαγορεύει πᾶσαν ἀνάκρισιν ἢ ποινικὴν καταδίωξιν κατὰ τῶν ὑποτιθεμένων ἐνέχων τοῦ ἀδικήματος τούτου. Δικαιολογικὴ βάσις τῆς ἀμνηστίας εἶναι ἡ πολι-

τινὴ ἀνάγκη ἢ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον ἐν ταῖς περιπτώσεσι, καθ' ὅς ἐνεκα τῆς ἐξάψεως τῶν παθῶν, τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἢ τῆς πληθύνει τῶν κατηγορευμένων ἢ καταδωξίης καὶ τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων δύναται νὰ προκαλέσῃ πολλὰ μεγαλύτερα ἀδικήματα ἢ ἡ αἰτιώμενη αὐτῶν. Κατὰ τὸ ἀρχαιότερον σύνταγμα τοῦ 1844 (άρθ. 32) ὁ βασιλεὺς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ χορηγῇ ἐπὶ πάντων τῶν ἀδικημάτων ἀνεξιχνίαστον ἀμνηστίαν, ἐπὶ τῇ εὐλογίᾳ ὅμως ἐλεγκτήρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου· κατὰ δὲ τὸ νεώτερον τοῦ 1864 (άρθρ. 89) ἡ ἀμνηστία χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐλογίᾳ τοῦ ὑπουργείου. Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμνηστίας ἐξάγεται α') ὅτι αὕτη εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ ὅτι ἐπομένως πρέπει νὰ ἐπαιρησθῇ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ἀμνηστευμένου, ζητούντος τυχὸν νὰ δικασθῇ, ἢ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του· β') ὅτι ἀπονέμεται κυρίως οὐχὶ εἰς πρόσωπα, ἀλλ' εἰς ὀρίσιμα ἀδικήματα ἀνεξαρτήτως τῶν συνταγῶν καὶ γ') ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ ὅρους καὶ περιορισμούς καθιστώντας ἀναγκαστὴν τὴν τῶν πεπραγμένων ἐξέτασιν. (Ἰδε Κώσ. αὐτ. πο. ὁ λ. οὐ Πιν. δικον. Τέμ. Δ' σ. 142 καὶ ἐπ.). [Ἀρχ.]

— (Ἀρχαιολ.). Ἀθήνη καὶ ἀμνημονύνη πρῶτον καλασμένων κατὰ νόμον, ὧν ἡ ἀνάμνησις καὶ καταδωξίης ἐνὸς πιν τῶν δικαστηρίων ἐπιβλαβὴς καθίστατο τῇ δημοσίᾳ τάξει. Τοῦ ὅρου τούτου γίνεται χρῆσις παρὰ τοῖς νεώτεροις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Πλουτάρχῳ, Πρωτιάδῳ, Φιλωνί καὶ ἄλλοις· παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων καὶ ἐκτό-ρην εὐρίσκει περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὁ τύπος Οὐ μνησικακία. — Ἡ Ἀ. ἐδίδοτο κυρίως ἐν χρόνους ἐμφυλίων στραγμάτων καὶ ἐρίδων πρὸς κατευνασμὸν τῆς ἐξάψεως τῶν πολιτικῶν παθῶν, διακαλύπτουσα τὴν ἐνάρξιν ἢ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς καταδωξίης τῶν τελεσθέντων ἀδικημάτων. Ὅτε ἐν ἐτὶ 408 π.χ. ὁ Θρασύβουλος ἀπὸ τῆς φυλῆς καταβίων κατέλυσε τὴν συναγωγὴν τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Πausanias τὸ κράτος τῶν Τριάκοντα, ἐγένοντο διαλλαγὰ καὶ ἀντεγγλάγησαν ὅροι μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῇ μὴ μνησικακίᾳ πρὸς ἀλλήλους, πλην τῶν Τριάκοντα καὶ τῶν ἑνδεκά καὶ τῶν δέκα. Ἡ ἀμνηστία αὕτη (ὡς ἀποκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀλλ' οἷόν τε ἐστὶ τὸ ψήφισμα τὸ τῆς ἀμνηστίας ἐπὶ τοῖς Τριάκοντα) οὐ μόνον εἰς τὰ τέσσα ἐπέχειναι τῶν ἐξαμνησμένων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς ἐτι τοὺς Τριάκοντα, ἀνέλεον νὰ θώσῃσι λόγον τῶν πεπραγμένων. Ἐν δὲ τῇ βουλευτικῇ ἐρχῇ ἐγένετο ἡ ἐξέτι προσηλῆ· «Καὶ οὐ δεῖσθαι· ἐνδεῖσθαι οὐδ' ἀπαγογῇ ἐνεκα τῶν πρότερον γεγενημένων, πλην τῶν φυγόντων». Οἱ δὲ Πίλαστα! ὠρῶν. «Καὶ οὐ μνησικακῆσθαι οὐδὲ ἄλλῳ πεῖσθαι, ψηφισ-

μαι δὲ κατὰ τοὺς κεκρίμενους νόμους». Ἡ τελευταία αὕτη προσθήκη δὲν περιλαμβάνεται ἐν τῇ ἐρχῇ τῶν Πίλαστων, τῇ μνημονευμένῳ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐν τῇ κατὰ Τιμοκράτους, καθὼς μὴ ἀναγκαῖα ἐνεκα τῆς παρελευσεως τοῦ χρόνου καταστάσῃ. Εἰ δὲ τις τῶν πολιτῶν παρὰ τὰ συνταβειμένα κατεδωκετο διὰ τὰ πρότερον πεπραγμένα ὡς συνένος τῶν Τριάκοντα, εἶχε τὸ δικαίωμα οὗτος κατὰ τὸν νόμον τοῦ Ἀρχίνου νὰ ἀντιταξῇ κατὰ τοῦ διώκοντος ἐνστάσιν παραγράφῃ εἰς τὴν ἀμνηστίαν ἐπιδωμένης. Ἐτερον παράδειγμα Ἀ. εὐρίσκει παρὰ Θουκυδίδῃ (II' 73). Μετὰ τῆς Ἀ. συνεδέετο ἡ χάρις, ἐμφαινόμενα ἐλεος καὶ συγχώρησιν, μετὰ τὴν καταδικην ἀπονειμμένη μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ αἵματος ἢ ὑπὲρ τῆς δημοσίας τάξεως, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἑξαιρέτουσα τὸ ἀξιοποιοῦν τῆς πράξεως Ἀμνηστικῶντος παράδειγμα χάριτος ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ δήμου Ἀθηναίων ψηφισθεῖσα χάρις τοῦ Δημοσθένους, ὅστις καταδικασθεὶς εἰς τὴν ἀπόστιον πεντήκοντα ταλάντων, ὡς ὁμοκαθῆς ὑπὸ τοῦ Ἀρχίνου, διέμενε φυγὰς ἐν Ἀθήνῃ. Ἡ χάρις ὅμως δὲν συνεπήγετο καὶ τὴν ἄρσιν τῆς χρηματικῆς ζημίας κατὰ νόμον διὰ τοῦτο εἰ Ἀθηναῖοι, ὅπως ἀπαλλάξωσι τὸν ἀμνηστικῶν τῆς χρηματικῆς ποινῆς τῶν πεντήκοντα ταλάντων, ἐδώκεσαν αὐτῷ ἰσχυρὸν ποσὸν ὡς κοσμητὴ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Σωτήρος, ὅπως ἐπέλθῃ συμψηφισμὸς. Ἐπίσης μνημονεύεται ὑπὸ Πλουτάρχου ἡ διὰ χάριτος ἀνάκλησις τοῦ κατὰ τοῦ Ἀριστείδου ἐκείθεντος ψηφισματος ἐξοστρακισμοῦ καὶ ἡ χάρις τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ἡ δὲ ἀποκατάστασις, ἡ ἐπερχομένη συνί-παις τῆς χάριτος, εἶχεν ὅμως ἥλικὸν ἀποτέ-λεσμα, συνεπαγμένη τὴν ἀνάκλησιν τῶν ἀδικημάτων καὶ πολιτικῶν δικαιοματίων, ὡς ἐμ-φαίνει ὁ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου μνημονευμέ-νος ἄγδος νόμος τοῦ τριτακτικῶντος ἄρτος τοῦ Σόλωνος. «Ἀτμίον ὅσοι ἄτιμοι ἦσαν πρὶν τῇ Σόλωνι ἀρξῇ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ εἶναι κτλ.» (Ξενοφ. Ἑλλήν. Β. 1. 38 — 53. Ἀνδρ. περὶ μυστηρ. 90. Ἰσοκρ. πρὸς Καλλίμ. 182. Πλου-τάρχ. Δημοσθ. 27. Ἀριστ. 8. Ἀλκιβ. 8). Κίκερ. 12). [Ἀρχ. Ἀγ.]

Ἀμυνάκης ἢ Ἀμυντής. Χείμαρρος τῆς χαλκιδέως, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν μεσημβρι-νονατολικῶν ὀρεινῶν τοῦ Κισσίου (Χερτιά-του) ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἰωνιαν κόλπον (Κα-τάνδρας). [Β.]

Ἀμυνέον (Μινεύς). Ἡ ἐνδοκτῆς τῶν περιβόλουτων τὸ ἐμβρυον μεμβρανῶν, ἥτις λεπτὴ οὐσα καὶ διαφανὴς ἀποτελεῖται καθ' ὅσον ἐκκληρίαν ἐξ ἐπιθηλικῶν κυττάρων καὶ διὰ τῆς ἀλλαντοῦδος συνεννοῦται πρὸς τὸ χό-ριον διὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ἐπιφανείας ἢ δὲ ἐσωτερικῇ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ λεπτα οὐσα καὶ

στίλβουσα, χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἐμμέρου διὰ τοῦ ἐναμνίου ὕψους. [Κ. Δ.]

Ἀρνός Θεοῦ (Agnus Dei). Οὕτως ἐνομαζέται ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ὁ Χριστός, διότι προσήνεγκεν ἐναντὶν ἡμεῖς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρώπων. «Ὅδε ὁ ἁγνός τοῦ Θεοῦ ὁ αἶρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29). Ἐν δὲ τῇ λατινικῇ λειτουργίᾳ Agnus Dei καλεῖται προσευχή, ἥτις, καθ' ἃ διατάζει Γρηγόριος ὁ μέγας, λέγεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐν τῇ λειτουργίᾳ μικρὴν πρὸ τῆς κοινωνίας, συνιστάμενη εἰς τριτὴν ἐπαναλήψιν τῶν λέξεων A. D. qui tollis peccata mundi misere-re nobis (ἁγνὲ τοῦ Θεοῦ, ὁ αἶρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ἐλέησον ἡμᾶς)· κατὰ τὴν τριτὴν δ' ἐπαναλήψιν προσεθίσθη αἱ λέξεις: Da nobis pacem (δὲς ἡμῖν εἰρήνην). Ὁ Θ. ἐνερμάσσεται ὡσαύτως μικρὰ ἐκ κηροῦ ἢ ἐκ μεταλλίου ἀντικείμενα ἐν εἰδὲι μεταλλίου, ὅπως ἀπὸ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγνοῦ, ἀρχιεπισκόπου συμβόλου τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου τὴν εἰκόνα ἁγίου τινός. Εἰς τὰ μεταλλία ταῦτα ἀπέδιδον Οὐκρατουρικήν βύνην καὶ μεταχειρίζοντο αὐτὰ ὡς φυλακτήρια κατὰ πάντας κακοῦς. Ὁ πάπας Οὐρβανὸς ὁ Ε' (1362—1370) ἀποστέλλων τοιαῦτα μεταλλία εἰς τὸν Ἑλληνα αὐτοκράτορα ἔγραψεν ὅτι ταῦτα προσφυλάττουσιν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τοῦ πυρός καὶ τοῦ θάνατος, παρακαλεῖσθαι εἰς τὰς ἐγκύους εὐτοκίαν καὶ ἐξελείφουσι καὶ αὐτὰ τὰ ἁμαρτήματα. Ἀλλοτε ὁ πάπας διένειμεν αὐτὰ ἐκάστην πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὸ πάσχα· νῦν διανέμει αὐτὰ μόνον κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς εἰς τὴν παντὶν ὁρόν ἀναβάσεως αὐτοῦ, εἴτα δὲ ἀνὰ πᾶν ἔσδομον ἔτος. [Γ. Μ.]

Ἀμοιβάδες Ζῆνα μικροσκοπικὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ῥιζοπόδων καὶ τὴν οἰκογένειαν τῶν πρωτοζώων. Τὰ ἀτελέστατα ταῦτα καὶ ἀπλοῦστα ζῶα ἔχουσι σῶμα συνιστάμενον ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου κυττάρου μετὰ πρωτοπλάστους γυμνοὺ καὶ πυρήνας· ὠνομάσθησαν δ' οὕτω διότι τὸ σῶμα αὐτῶν μεταβάλλεται ἀδιαλείπτως προτείναν δύο προβολὰς ἀμειβάδας (ρίζοποδα) καὶ ἀποσύρον ταύτας ἀμειβάδων. Διὰ τῶν προβολῶν τούτων λαμβάνουσι τροφήν καὶ κινούνται. Εἶδος ἀμοιβάδος εὐρέθη ὑπὸ τοῦ Loesch κατὰ ἑκατομμύρια εἰς τὸ πύχυν ἐντέρον ἀνθρώπου πάσχοντος δυσεντερίαν. [Μ. Ν.]

Ἀμοιβάζον μέλος (Π α ι η τ.) ἡ ἀμοιβάζα ὥδη. Πᾶσα ποιητικὴ τῆς ἐποικίας ρυθμικαὶ ἢ μετρικαὶ περίοδοι, ἀνάλογαι πρὸς ἀλλήλας, ἀπαγγέλλονται κατ' ἀνταπόκρισιν ὑπὸ δύο ὁδόντων, ὥστε διαλεγόμεναι. Εἰς τὴν γένεσιν τοῦτον τύπον τοῦ Ἀ. μ. ὑπάγονται αἱ στιχομυθίαι τοῦ ἀρχαίου δράματος, ἰδίᾳ δὲ τῶν χορικῶν μελῶν ἐκείνα τὰ μέρη, ἐν οἷς ὁ χορευτὴς τακτικῶς δικιόπτεται τοὺς ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἔξοντας, διὰ τῆς παρεμβολῆς τοῦ ἑαυτοῦ ζῆματος ἀντιφωνῶν πρὸς ἐκείνους, ἢ ἐν οἷς

τῶν ἡθοποιῶν τις ποιεῖ τὸ αὐτό, πρὶς τὸ τοῦ χοροῦ ἀνταποκρινόμενος ἄσμα, εἶεν ἐν Εὐρίπιδι Ἀλκ. 872—77 καὶ 889—94. Σοφ. Οἰσ. Τ. 649—68 καὶ 878—97. Τὸν εἰδικώτερον ὅμως αὐτοῦ τύπον ἐδωκεν εἰς τὸ Ἀ. μ. ἡ λυρική ποίησις τοῖς ἀρχαίοις ποιήταις, ἢ τε τῶν μελικῶν καὶ ἢ δημώδους. Σχόλια, ὑμέναιοι, ὁρῆται καὶ ἐφύμναι, συμμέτρως διηρημένα εἰς στρόφους καὶ ἀντιστροφάς, ἐν οἷς τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπαδεύεται ἐπιφώνημα ἢ ἐπιφώνημα (refrain), ἐποιοῦντο διὰ τὴν ψάλλωνται ἁμειβάδων. Πλουσιώτερον ὅμως, ἐνταυτῇ δὲ καὶ τεχνικώτερον ὡς πρὸς πάντα αὐτοῦ τὰ στοιχεῖα διεμορφώθη τὸ ἀμοιβάζον μέλος ὑπὸ τῶν βουκολικῶν, παρ' οἷς καὶ ἀνελαιμώδην τὴν ἐν τῇ δημώδει ποιήσει προσεβίβαντο αὐτῷ ἀγωνιστικὴν χαρακτῆρα. Ὡς ἅριστα τοῦ εἶδους τούτου παραδειγματα σφίγγονται τὰ τοῦ Θεοκρίτου εἰδύλλια 5^{ον} καὶ 8^{ον}, ἐνθα οἱ ἀμοιβάζοντες βοσκοὶ συναμιλλῶνται τηροῦντες τὸ μόνον ἀνελαιμῶν ἐν τῇ συνθέσει καὶ τῷ ἀριθμῷ τῶν ὅψ' ἑκατέρου ἡχομένων στίχων, ἀλλὰ καὶ ἀκριβῆ ἐπιδικιόντες συμμετρίαν ὡς πρὸς τὰς ἐννοίας αὐτὰς καθ' ἑαυτὰς καὶ ὡς πρὸς τὸν τύπον τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν. Τοῦτο δὲ εἶναι καὶ τὸ οὐσιώδες χαρακτῆριστικὸν τῶν ἀγωνιστικῶν τούτων ἁσμάτων: ἡ ἀμύλλα δηλαδὴ τοῦ δευτέρου ἔξοντος νὰ νικήσῃ τὸν πρῶτον, δι' ὃν κάλλιον ἔδει αὐτός, τηρῶν ὁμοίως κατὰ πάντα ὡς εἶναι τε ἀκριβῆ ἀνελαιμῶν καὶ συμμετρίαν πρὸς τὰ ὅπδ τοῦ πρώτου ἔσθενται. Ηρδλ. καὶ Ὀρίτ. Od. III 9. [Γ. Μ. Β.]

Ἀμοιβή (Ἀ σ τ δ ι κ.) (honorarium) εἰδικὸς τὸ χρηματικὸν ἀντάλλαγμα τῶν ἐπιστημονικῶν ἢ ἐν γένει πνευματικῶν ἢ ἄλλων. «ὡς οὐκ εἴθετε μισθ. ὑπολαί. ὑπηρεσιῶν, εἰ δὲ καὶ τὸ τῆ ἐ ν τ ο ῦ λ ο σ θ ὁ γιν (ἰδ. Ἐ ν τ ο λ ἡ) ὁ δόμενον. Αἱ ἐπιστημονικαὶ κατ. ὑπηρεσίαι κατὰ τὸ ἀρχαῖον Ρωμ. δικ. ἐθεωροῦντο εὔσει ἡμισυ. βαθμηδὸν ὅμως διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν οἰκονομολογικῶν ἰδεῶν ἐθεωρήθησαν μὲν δεκταὶ καὶ πληρωμαῖς, πλην ἢ περὶ αὐτῶν συμφωνία δὲν ἐκρίθη ὡς μ ῖ σ θ ω σ ι ε (ἰδ. λ.). οὐδ' ἐπὶ προσεβίβαντο διὰ τακτικῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ δι' ἐκτάκτου μόνον ἐνδίκου μέσου (extraordinaria cognitio). Καὶ σήμερον θεωρητικῶς μὲν τηρεῖται ὁ ἐξαιρετικὸς οὗτος χαρακτῆρ τῶν τοιοῦτων συμφωνιῶν, ἐφαρμόζονται ὅμως ἐπ' αὐτῶν οἱ περὶ μισθώσεως ὑπηρεσίας κανόνες, πλην τῶν δι' εἰδικῶν νόμων κανονιζομένων, οἷον ὡς πρὸς τοὺς ἑταίρους διὰ τοῦ ἀπὸ 5/17 Μαρτίου 1835 Β. Δ., ὡς πρὸς δὲ τοὺς δικηγόρους διὰ τοῦ ἀπὸ 8 Μαΐου 1835 Β. Δ. καὶ τοῦ Ὁ ρ γ α ν ι σ μ ο ὦ τῶν Δ ι κ α σ τ η ρ ῶ ν. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπῆρχον παρὰ Ρωμ. καίς καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῶν μασιτῶν καὶ τῶν τροφῶν, ὧν αἱ μὲν πρῶται σήμερον ἀνήκουσιν τῇ ἐμπορικῇ δικαίῳ, αἱ δὲ δευτέραι ἀποτελοῦσι καθαρὰν μίσθωσιν. [Δ.]

— (Δ ε ι κ. Δ ε κ.). Δι' ἐκείτους
ὁπηρεσίας πρὸς τὸ Κράτος ὑπόσχεται τοῦτο
καὶ παραχωρεῖ χρηματικὰς αμοιβὰς εἴτε εἰς
ἀλλοεπίτους ὑπαλλήλους εἴτε καὶ εἰς ἰδιώτας,
διὰ δὲ τὴν σύλληψιν ἢ φόνον ἀπονεκρωμέ-
νων ἡρώων, διὰ τὴν σύλληψιν φυγοδίκων ἢ
φυγοστρωτων, διὰ τὴν κατάσχασιν λαθρεμπο-
ρίων κτλ. | Δ' α' γ' |

Ἀμοιβασθεὶς κένησις. Ἡ ἐμοὶ
τὴν τῶν ἀμοιβῶν (βλ. κ.). Τὴν ἀμ.
ἐχουσι καὶ πολλὰ κῆττα τοῦ ἀνθρώ-
που, ὡς τὰ λευκὰ αἵμασφαιρα καὶ ἄλλα. [M.X.]

ἡ ἀμεταρροὺς τῆς Γεωργίας ὁ Τραπεζούν-
τιος ἐγεννήθη ἀρχαίμενος τοῦ 11^{ου} αἰῶνος καὶ
ἀνέβη ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τὴν μελε-
τὴν αὐτοῦ εἰς μέγα ἀξίωμα, παρήτει δ'
ἐν τῇ κατὰ Φλωρεντίαν συνόδῳ τοῦ 1439
καὶ τῇ ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ. Μετὰ δὲ τὴν
ἄλυσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Μω-
αμεῖ) ἔγινε πρωτοβεσιτάριος τοῦ τελευταίου
αὐτοκράτορος Τραπεζούντος Δαυὶδ. Καὶ περι-
στάνεται μὲν ὑπὸ τῆς ἱστορίας ὡς προδότης
τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ βασιλείας καὶ ὡς ἐξω-
μότης τῆς Χριστιανικῆς ὀρθοκείας μετὰ τοῦ
ὑποῦ Βασιλείου, ἀλλ' ἔχομεν ἐπιστολὴν αὐτοῦ
πρὸς τὸν μέγαν συμπολιτὴν του Βησσαρίωνα,
τὸν ἀνάδοχον τοῦ ἰδιοῦ ἑαυτοῦ υἱοῦ, ἐν ᾗ ἀπο-
λογεῖται τὴν ἄλυσιν τῆς Τραπεζούντος, τὴν
πείσιν τοῦ Δαυὶδ καὶ τὴν περὰ τὸν Ὀθωμὰ-
νικὸν αἰχμαλωτισμὸν τῶν οἰκείων καὶ διαδεδοτοῦ,
ὅτι ὁ υἱὲς, καὶ μακροβέβητος καὶ αἰκνέβητος
ὑπὲρ τοῦ δεσπότη, ὅπως ἐξομώτῃ, ἀποπειρεῖται
νὰ προδότη τὴν πατρίον δεξάν. Αἱ ἀντιθέσεις
αὐταὶ τῆς παραδέσεως πρὸς τὰ σωζόμενα κεί-
μενα φαίνονται ἐξηγούμενα ὑπὸ τοῦ αὐτάτου
καὶ πλημμελοῦ αὐτοῦ γκαρκατῆρος, δι' οὗ ἐ-
παράτο νὰ ἐξοικονομῇ τὴν δυσχερεῖαν τῶν
περιστάσεων. Διαδεδοτῇ δὲ εἶνε τοῦ Ἀμερροῦ-
τῆ αἱ ἐρωτικαὶ περιπέτειαι μετὰ τῆς ἐκ Μου-
χίου γῆρας τοῦ τελευταίου δουκὸς τῶν Ἀ-
θηναίων Φράγκου τοῦ Ἀττάγμωλλῃ. Ἀπέθανε δὲ
πυθκῶς τῷ 1475. — Ὁ Ἀμερροῦτῆς ἦτο λίαν
ἐνκαίθετος καὶ ἐγκνυλοπαίδεωκωτος, ἐντρι-
βὴς δὲ περὶ τὴν ἱατρικὴν, τὰς φυσικὰς ἐπι-
στήμας καὶ τὴν ἀριστοτελικὴν φιλοσοφίαν, οὐχ
ἥττον δὲ καὶ τὴν δογματικὴν. Εἰδκῶς δὲ διέ-
τρεψε περὶ τὴν γεωγραφίαν τοῦ Πτολεμαίου
ἐντολῇ τοῦ Μωάμειθ (Κριτοβούλου V, 10, 2 —
8 σελ. 155 — 156 ἐκδ. Müller). Γνωστὰ δ'
αὐτοῦ ἔργα εἶνε ἡ ἐπιστολὴ πρὸς Βησσαρίωνα,
δημοσιευθεῖσα τοῦ πρῶτον ὑπὸ Boissonade
(Anecd. Graeca V, σ 389 κ.ε.), ἐκδοτῆς
ἀνεκδοτος «περὶ τῶν ἐν Φλωρεντίαν συμβεβη-
κότων πρὸς τὸν ἡγεμόνα Ναυπλίου Δημη-
τρίου, γυνὰμ «ἦν ἐδωκεν ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ
ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου»
σωζομένη ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 3013 κώδικι τῆς Ἐθν.
βιβλιοθήκῃς Παρισίων, διάλογοι περὶ τῆς
εἰς Χριστὸν πίστεως μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν

Τούρκων» καὶ διακριθὲν ἐν τῇ λαυρεντιανῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Φλωρεντίας, ἧς φέρεται ὁ ἐξῆς τίτλος λατινιστί Schedæ G. Andreæ quod intellectus non sit communis omnium hominum, ut quidem existimant scissio Aristotelem. Τοῦ αὐτοῦ ἐξιστορεῖται ἐν Νομοταύργῃ μετὰ θάνατον τῷ 1514 βιβλιόριον De his quæ geographice debent abesse. Τέλος ὁ Σ. Λαμπρός ἐξέδωκε ποιήματα τοῦ Ἀμειρούτση εἰς τὴν Μωάμεθ καὶ ἐρωτικά. Ἐν δὲ τῶν πρὸς τὴν Μωάμεθ, γεγραμμένων εἰς ἐμποροτελευτούς τροχαινοὺς στίχους, εἶναι ὁ παλαιότατος τῶν γυναικῶν ἐμποροκαταλήκτων ποιημάτων τῆς κοσμικῆς γραμματελογίας παρὰ τοῖς νέοις Ἰλλυρίαι. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμειρούτση γράφεται καὶ Ἀμειρούτσης, παρὰ δὲ Κριτοβύλῳ τῷ Ἰμζρίν καὶ Ἀμηνρούκη. — 13. Κ. Σ' ὅ α Νεοελ. φιλολογία σ. 62. — Α' ν δ ρ. Δ ἡ μ η τ ρ α κ ο π ε ὅ λ ο υ Ἐπαυροῶσις σ. 9. — Κ. Π α π ε ρ ρ η γ ο π ο ὅ ο υ. Δύο μωραλίσσαι ἐν τῇ Ἑστιά τομ. Δ' σ. 96 κέ. — Σ. Π. Λαμπροῦ Ποιήματα Γεωργίου τοῦ Ἀμειρούτση νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενα ἐν Δελτίῳ τῆς Ἰστορ. καὶ Ἑθνολ. ἐταιρίας τομ. Β' σ. 275 κ. ἔ. [Α.]

Ἄμολ ἢ Ἀμολ. Πόλις ἐν τῇ περσικῇ ἐπαρχίᾳ Μαζανδερὰν, ἔχουσα 10 000 κατ., διάσημος διὰ τὴν ταφὴν τοῦ Μιρ-Βουζούκ, ἢ Νεῖδ Κουδρυμεδίν, θειοποιούμενου ὡς ἄγιου. Παρ' αὐτὴν μεταλλεῖα σιδήρου. [Π.Π.]

Ἀρχιλόγος, ὁ Μεσσηνίος κώμη τοῦ δήμου Γαυρείου τῆς νήσου Ἀνδρου, κατεμένη εἰς τοὺς Μ πρόποδας τοῦ ὅρουσ' Ἀγ. Σαραντα. Κάτ. 267 τῷ 1889 (357 τῷ 1879). Ἐπιτομικοκρατίας ἦτο ἡ ὄρα τοῦ Τούρκου δισηκτοῦ τοῦ Γαυρείου, εἶχε δὲ ἄλλοτε μείζονα ἀριθμὸν κατοικίων, διό καὶ Μεγάλα Χωριὰ ἐπακαλεῖτο. Ἀλλ' ὁσημέραι ἐρημοῦται τῶν κατοικίων αὐτοῖς μετακινουμένων εἰς Γαυρεῖον καὶ ἀπὸ πείρι γωρία. [Π.]

Ἰακώβος (Jean Louis Hamon), Γάλλος
 ζωγράφος, γενν. τῷ 1821, ἀπεθ. τῷ 1874.
 Εὐαγγελίστηκε παρὰ τῷ Δεληγιώργη καὶ τῷ Γάβρι,
 γράψε δὲ ῥυπογραφίας ἰδίως κατὰ τὸν νεο-
 τοιμητρίαν ἐκληθεὶς τὸν τρόπον. [Π.]

Ἀρμονικαίου, τὸ. Χωρίον τοῦ δήμου Κορθίου τῆς νήσου Ἀνδρου, κειμενὸν πρὸς Μ. οὐ Κορθίου ἐπὶ ὑψηλῆς ῥάχιδος. Κἀτ. 179 ὁ 1889 (281 τῷ 1879). [Π.]

² **Ἀμυνέσσα**, χωριον τῆς Ἀλβανίας (μου-
σαριφλίκιον Βερατίου, καζάς Αὐλῶνας) οί-
ούμενον τῇ 1888 ὑπὸ 250 περίπου Ἀλβα-
νῶν μουσουλμάνων. [II].

Δμορβάζ. Πόλις τῆς βουχαρινῆς Κάτω ραγκονίης, ἔχουσα 2 500 κατ. ἀμπελουργοὺς καὶ βιομηχάνους. Ἐν γιν. περίου πρὸς Β αὐτῆς ὑπάρχει πηγὴ ἱαματικῶν ὑδάτων ("Δμορβ-συν"). [Π. Π.]

Ἀμύργη (μυργί) τὸ κατακόρυφα ἢ κατακλινόμενον τοῦ ἑλίου, ἐπίσης καὶ τὸ τοῦ οἴνου (τροῦ). [Κ.Μ.]

Ἀμοργοπούλα. Ἡ καὶ ἄλλως Ἀνυδρος καλουμένη ἔρημος νηὶς πρὸς Ν. τῆς Ἀμοργοῦ (Βλ. Ἀμοργία) [16].

Ἀμοργός. Νῆσος τῶν μεσηδρινῶν Σποράδων, αποτελούσα τὸ ανατολικώτατον σημεῖον τῶν χωρῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Διοικητικῶς ὑπάγεται εἰς τὸν νομὸν τῶν Κυκλάδων καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν νήρας, σύγκριται δ' ἐκ δύο δήμων τοῦ τῆς Ἀμοργοῦ καὶ τοῦ τῆς Αἰγιάλης. Ἡ νῆσος εἶναι μακρὰ καὶ στενὴ σχηματίζουσα δύο σημαντικὰ εἰς τὰ ἄκρα αὐτῆς ακρωτήρια, τὸν Πύλον πρὸς Δ., καὶ τὸν Ἑῶδοτον πρὸς Α. Ἦχει περιμετρὸν 48 ναυτ. μίλων καὶ ἐμβαδὸν 120 τετραγ. χιλιομέτρων. Ἦχει ἓνα κυρίως λιμένα ασφαλῆ, χωρητικὸν μεγίστων πλοίων, νεύοντα πρὸς Δ., καίμενον δὲ πρὸς τὸ δυτικὸν τμήμα αὐτῆς. Ἡ Ἀ. εἶναι νήσος ἔρεινῃ καὶ τραχεῖα. Ὁ Κριεῖλας τὸ ὑψηλότερον τῶν ὄρεων αὐτῆς, ὕψους 853 μέτρων εἰς τὸ ΒΑ ἄκρον τῆς νήσου εἶναι ἀπόμενον καὶ κρημνώδες. Τὸ ὄρος τοῦτο πρὸ τοῦ 1835 ἐκάλυπτε πυκνότερον δάσος δρυῶν καὶ πρίνων, ὅπερ καταστράφη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ πυρκαϊκῆς Χοακλωτέρᾳ ἔρη εἶναι ὁ ἐν τῇ μέσῃ τῆς νήσου Προφήτης Πίλας, καὶ μεσημερινοδυτικῶς τὸ Ἀστρο, ἢ Βουνὸ τοῦ Χωριοῦ.

Ἡ μερίστη τῶν κοιλάδων τῆς νήσου εἶναι ἡ Κολοράνα πρὸς τὸ δυτικώτατον ἄκρον, ἐν ἣ καλλιεργοῦνται δημητριακὰ καρποὶ, βαμβάξ, ὑπάρχουσι δὲ καὶ φυτεῖαι ἡμπελίων. Ἔτιραι δύο μικρότεραι κοιλάδες εἶναι ἡ μὲν περὶ τὸν λιμένα τῆς νήσου Κατάπολα, ἡ δὲ περὶ τὸν ὄρειον Αἰγιάλης. Ἡ Ἀ. στερεῖται ἀεθίωνων ὑδάτων. Ἡ κυριώτερα πηγὴ ῥέοντος ὕδατος εἶναι ἡ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Βαλσχυμίου παρὰ τὸν αὐτῆς νύκον, ἐνθα ἤρπαιτο ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ κατὰ τοὺς προηγουμένους ταύτης χρόνους, ἵσως δ' ἐκ παλαιότητας ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος, ὑπὸ τῶν ἱερέων λεκανομαντεία (Ἔστι ἀρ. 411 σελ. 717 Τὸ ἐν Ἀμοργῷ μαντεῖον ὑπὸ Ἀ. Μηλιαράκη). ῥέον ὕδωρ ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν λιμένα Κατάπολα, εἰς οὗ ὑδρεύονται καὶ τὰ πλοῖα. Τὰ προϊόντα τῆς νήσου εἶναι οἶνος, ἑλαιον, σῖκα, δημητριακὰ καρποὶ, ἔσπρια, ὧν φημίζεται ἡ ἑῶδα, ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων καλουμένη κα τ σ ο ὕ ν ι, παράγει δὲ καὶ ἑλγρον βαμβάκι. μέταλλον καὶ καπνόν. Τρέφει δὲ ἡ νῆσος καὶ περὶ τὰς 5 000 αἰγας καὶ πρόβατα. — Βιομηχανία τις ἰδιόφυτος ἐν τῇ νήσῳ δὲν ὑπάρχει, τὸ μόνον δ' ἐπάγγελμα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία καὶ ἐν μέρει ἡ ναυτιλία ὡς αὐτὴν διὰ 30 πλοίων διασφύρου μεγέθους καὶ ἱσχυρίων ἀλιευτικῶν λέμβων.

Οἱ Ἀμοργῖνοι εἶναι πάντες ἐρῶδοφοι, διακρίνονται δὲ οἱ ἄνδρες διὰ τὸ ἀρεϊμανίον ἥθος καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ ῥωμαλέον ἀνάστημα, αἱ δὲ

γυναῖκες ἐπὶ καλλονῇ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν τοῦ 1889 ἀνέρχεται εἰς 4068, ὧν 2411 περιέχει ὁ δὲ ἡμῶς Ἀμοργοῦ, καὶ 1117 ὁ τῆς Αἰγιάλης. Ἐκ τῶν δύο δήμων τῆς νήσου ὁ τῆς Ἀμοργοῦ κατέχει τὸ δυτικὸν τμήμα αὐτῆς, ὁ δὲ τῆς Αἰγιάλης τὸ ανατολικόν. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀμοργοῦ εἶναι ἡ κωμόπολις Ἀμοργὸς ἔχουσα περὶ τὰς 400 οἰκίας, καίμενη πρὸς Α τοῦ λιμένος Κατάπολα, οὗ ἀπέχεται ὡς ἑκατὸν τῆς κωμοπόλεως ὑπερκεῖται ἐφ' ὃν ὡκεὶν βράχῳ τρούριον ἡρειπωμένον ἐνδοτικῶν καλουμένων Κάστρον. Πρὸς Δ τῆς κωμοπόλεως κεῖται ἡ μονὴ τῆς Νεοδωτισσῆς. Ἔτιραι χωρία ὁ δήμος οὗτος δὲν περιέχει. Εἰς ἀπόκεντρα βίαις μέρη, πέραν τῆς πρωτεύουσας, ὑπάρχουσι συγκεινημέναι ἀγροκατοικίαι, ἐνθα διαμένουσιν οἱ κάτοικοι χάριν τῆς καλλιεργείας τῶν κτημάτων τῶν ἐπὶ τινος μῆκος τοῦ ἔτους. Αἱ πλείοτεροι τούτων εἶναι αἱ τοῦ Χωριοῦ ἢ Κατὰ Μερίαν, καὶ αἱ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Βρουτοῦ. Τὸ ἑτέρον δὲ τῶν δήμων τῆς Αἰγιάλης πρωτεύουσα εἶναι ἡ Λαγκάδα χωρίον 200 ἐκ. κίων, ἀπέχον τῆς θαλάσσης περὶ τὴν μίαν ὥραν καίμενον δ' εἰς τοὺς πρόποδας ὕψηλῳ βουνῷ τοῦ Μαχροῦ. Ἔχει δὲ ὁ δήμος οὗτος καὶ ἑτέρα χωρία, τὰ Θελάρια, τὸν Ποταμὸν, τὸν Στρογγυλόν, καὶ τὴν Ὀξω Μεριὰ ἐν μέσῃ τῆς ἐδού ἀπὸ Ἀμοργοῦ εἰς Αἰγιάλην.

Ἡ ἀρχαία γεωγραφία τῆς Α. αἱ ἀρχαιότερες καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ ὑπέδειξαν τὸ ὑποκειμενὸν τῶν ἐρευνῶν πολλῶν ἀρχαιολόγων, διότι ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως ἡ νῆσος αὕτη ὑπῆρξε σταθμὸς διαβάσεως τοῦ πρωιμωτάτου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Ἀσίᾳ εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ τὰς λοιπὰς ἑλληνικὰς χώρας. Τῆς νήσου Ἀμοργοῦ μνημονεύονται τρεῖς πόλεις αὐτόνομοι, ὧν αἱ θέσεις τὰ νῦν εἶναι ἐξηκριθωμένοι ἐκ τῶν ἀνακλυφθεῖσιν ἐν αὐταῖς ἐπιγραφῶν· εἶναι δὲ αὗται ἡ Ἀρκεσίγη, ἡ Αἰγιάλη καὶ ἡ Μινώα, τὸ δὲ ὄνομα Ἀμοργός ἀναφέρεται εἰς ἑλὴν τὴν νήσον. Καὶ αἱ τρεῖς πόλεις τῆς Ἀμοργοῦ ἔκειντο πρὸς τὴν βόρειον παραλίαν, τούτων δὲ ἡ μὲν Ἀρκεσίγη καὶ Μινώα ἔκειντο πλησίον ἀλλήλων, πέραν δὲ τούτων εἰς τὸ ΒΑ ἄκρον τῆς νήσου ἡ Αἰγιάλη. Ἡς τὸ ὄνομα περιεσώθη μέχρι σήμερον, καλουμένης τῆς θέσεώς της Γιάλη. Τῶν λοιπῶν δὲ τὰ ὀνόματα ἐξηλείφθησαν μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτῶν, καὶ σήμερον ἡ μὲν Ἀρκεσίγη καλεῖται Καστρί, ἡ δὲ Μινώα Μοντουλιά. Ἡ Μινώα κεῖται πρὸς Μ τοῦ λιμένος Κατάπολα, ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου ὀρέως τοῦ ὕψηλῳ βουνοῦ Μοντουλιάς, ἡ Ἀρκεσίγη δὲ πρὸς Δ ταύτης ἐπὶ παραλίας θέσεως, ἀπέχουσα τοῦ λιμένος 4 μίλια, διὰ ξηρὰς δὲ ὡρᾶς. Ἡ Αἰγιάλη δὲ κεῖται πρὸς τὰ βόρεια τοῦ ανατολικοῦ ἄκρου τῆς νήσου ὑπὲρ τὸν ὄρειον τοῦ δήμου Αἰγιάλης ἐπὶ τῆς θέσεως Πύλας τοῦ χωριοῦ Θελάρια. Τῶν ἀρχαίων πόσεων

τούτων μόνον ἡ Ἀρκεσίνη διασώζει τὰ τεῖχη καὶ ἄλλας ἀρχιτεχνίας, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις εἶνε κατασκαμμέναι μέχρις ἐδάφους καὶ διασώζουσιν ἔτι ὀλίγα. Πλὴν τῶν ἐρείπων τῶν ἀρχαίων τούτων πόλεων, ἐν τῇ ἐδῷ ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Ἀμοργοῦ εἰς Ἀρκεσίνη, ἐν αὐτῇ καὶ ἀρχαῖον τῆς Ἀγίας Τριάδος διασώζεται μέγας τετραγώνος κύργος ἀρχαῖος δι' ἐπιχειρημασμένων τετραγώνων λίθων φθορομήνους. Πολλὰ δὲ ἄλλα ἔτι ἀρχιτεχνίων καὶ ἐπιγράφων ἐνταυθα ὑπάρχουσιν.

Ἐν Ἀμοργῷ κατὰ τὴν ἀρχιτεχνία κατεσκευάζοντο καὶ αἱ ἀμοργίδες ἡ ἀμοργίδαι ἢ ἀμοργινεὶ χιτῶνες φημιζόμενοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τὸ τὸ χρῶμα καὶ τὴν λεπτὴν κατασκευὴν. Λέγεται δὲ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν νεωτέρων, ὅτι ἡ βαφὴ τῶν ἀμοργιδίων ἐγένετο διὰ τοῦ βαρ αὐ λειχῆνος (ruella tinctoria), τοῦ παραγομένου ἐν Ἀμοργῷ, αὐτίνος μεγάλη ἐγένετο ἐξαγωγή ἐκ τῆς νήσου κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, πρὸ τῆς εὐρέσεως ἄλλων μεθόδων πρὸς παραγωγήν ἐρυθρᾶς βαφῆς.

Περὶ τὴν Ἀμοργὸν κινεῖται πολλὰ νησίδες· τούτων δύο ἡ Νικουσιὰ καὶ ἡ Γραμπόσα πρόσκεινται αὐτῇ χωρίζεσθαι διὰ στενῶν πορθμῶν, εἶνε δὲ ἀκατοίκητοι. Αἱ λοιπαὶ δὲ κινεῖται ἀπώτερον, πᾶσαι εἰκόμεναι ὑπὸ γειωγῶν καὶ ποιμένων Ἀμοργιδίων. Τούτων εἰς τὸν ὄμιον Ἀμοργοῦ ἀνήκουσι τὰ δύο Κουφονήσια Ἀνω καὶ Κάτω, ἡ Κέρος, τὰ Ἀντικέρια (2 νῆσοι), ἡ Σχινοῦσα, ἡ Ραχλειὰ, ἡ Ἀνδρος, εἰς τὸν ὄμιον δὲ Αἰγιάλης ἡ Δονούσα καὶ ἡ Μακάριαι.

Ἱστορία. Ἡ ἱστορία τῆς Ἀ. συνέχεται μετὰ τῆς τῶν λοιπῶν Κυκλαδίων. Ἀρχαιότατοι κατοικοὶ ταύτης θεωροῦνται ὅτι ἦσαν Κρήτες, Σάμιοι, καὶ Μιλήσιοι. Ἐπεμφε δὲ εἰς αὐτὴν ἀποίκους καὶ ἡ Νάξος. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηναίων ἐφημιζοντο τὰ ὑδάσματα τῆς Ἀ., αἱ ἀμοργίδες, περὶ ὧν ἐλέγχθη ἀνωτέρω. Ὑπῆρξεν ἡ νῆτος πατρίς τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Ἀμοργίνου, πρὸς διακρίσιν ἐπιλεγόμενου ποιητοῦ ἰάμβων, ἀπὸ τοῦ μελοποιῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου. Ἐν τῇ ἡγεμονείᾳ τῶν Ἀθηναίων ἀναφέρεται ἀπλῶς τὸ ὄνμα τῆς νήσου ὡς ὑποτελοῦς τοῖς Ἀθηναίοις καταβαλλούσης ἐτήσιον φόρον ἐνὸς ταλάντου. Ἐπὶ Ῥωμαίων ὑπάγετο εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀσίας, ἐχρησίμευσε δὲ ὡς τόπος ἐξορίας τοῦ Γαίου Βιδίου Σερένου, ἀνθυπάτου Ἰσπανίας. Ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἡ Ἀ. ὑπήγετο εἰς τὸ θέμα τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ἐπὶ τῶν χρόνων δὲ τούτων κατὰ τὰς παραδόσεις ἐκτίσθη ἡ μενὴ Χοζοβιτισσῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τῷ 1088, αὐτίνος καὶ ἡ εἰκὼν ὑπῆρχεν ἐν τῷ ναῷ. ἦν εἶδεν ὁ Buchon, τανῦν ἐξελείσθησα ἐκ καταπτώσεως τοῦ γού. Ὁ γειωγράφος Ῥαφῆ Ῥδριση, δὲ περὶ τὸ 1153 περιηγῆς πολλὰς ἐλληγιώκας γώρας, περὶ τῆς νήσου Ἀ. μένον σημειοῖ ὅτι εἶχε πυκνὸν πληθυσμὸν.

Μετὰ τὴν ἄλλοιαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φραγκῶν (1204) γνωστὸν ὅτι αἱ Κυκλάδες μετ' ἄλλων χωρῶν ἐκληρώθησαν εἰς τὴν Ἑνετιαν, ἥτις κατέλαβε ταύτας ἀποστείλασα κατ' αὐτῶν θαρρόρους πολιτας Ἑνετοὺς, ἐξέχοντας ἐπὶ γένει καὶ πλούτῳ, οἵτινες κατέλαβον ταύτας ὡς δεσπόται καὶ κύριοι, ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἑνετίας.

Ἡ Ἀμοργός τότε μετ' ἄλλων νήσων κατελήθη ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέα καὶ Ἰερεμίου Γκιζῆ (1207). Παρὰ τούτων κατόπιν ἀφῆρθη ὑπὸ τοῦ Μάρκου Α' Σανούδου δεσπότης τῆς Νάξου, εἰς οὗ περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Νικαίας Ἰωάννου Βατατζῆ κατασχόντος αὐτὴν μέχρι τοῦ 1269, ὅστις παρεχώρησεν αὐτὴν εἰς τὸν φίλον τοῦ Ἰερεμίου Γκιζῆν, τὸν πρῶτον κύριον τῆς νήσου. Οὗτος ἀπέκτισεν αὐτὴν, ἐρημιώθησαν ὡς ἐκ τῆς μεταναστεύσεως τῶν κατοίκων εἰς Νάξον, καὶ ἐκτίσσε τὸ φρούριον, αὐτίνος τὰ ἐρείπια εἶτι καὶ νῦν διαπύσσονται. Μετὰ θνήσκον κατέλειπεν αὐτὴν εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ, ὧν εἰς ἦτο ὁ Ἰωάννης Α' Γκιζῆς, ὅστις ἀπέθανε τῷ 1309. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦτοῦ ὁ δεσπότης Νάξου Γουλιέλμος Α' Σανούδος ἤγειρεν αξιώσεις κατοχῆς τῆς νήσου καὶ κατέλαβεν αὐτὴν διὰ τοῦ ναυάρχου τοῦ Δομινίκου Σκλαδουνοῦ (Dominico Schiavo), ὁ ὅποιος ἐνετείχετο τὸ εὐκάλιστον τῶν Σανούδων, ἵκοντα κρατοῦντα σημαίαν εἰς τὴν μονὴν τῆς Χοζοβιτισσῆς. Ἐμείνε δὲ οὕτω ἡ Ἀμοργός ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Σανούδων μέχρι τοῦ 1352, ὅτε διενειμὴν αὐτὴν μεταξὺ τοῦ Δομινίκου καὶ Μάρκου Σκλαδουνοῦ, κατόχων τῆς νήσου Ἰου καὶ τοῦ Μάρκου Γριμάνη, ἀμοτέρων τῶν οἰκῶν τούτων κατεχόντων τὴν νήσον. Ἐξ ἡμισείας ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Νάξου. Ὁ Μάρκος Α' Σκλαδουδὸς εἶτα κατέλιπε τὸ μέρος τοῦ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Γεώργιον, ἔπειτα εἰς τοὺς θείους τοῦ Μάρκον Β' καὶ Ἰωάννην, οἵτινες ὅμως τῷ 1352 παρέδωκαν τοῦτο εἰς τοὺς Γκιζῆ, οἵτινες ματαίως ἤγειραν δίχας μέχρι τότε πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἀνησίων τῶν. Οὕτω δὲ ἡ Ἀμοργός περιήλθε κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς Γκιζῆ καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς Γριμάνη. Ὁ τελευταῖος ὅμως βλάστης τῶν Γκιζῆ Ἰωάννης Ι' ἢ Ξανάνης, ἀναμνηθεὶς εἰς στασιαστικὰ κινήματα ἐν Κρήτῃ, ἀπώλεσε τὸ μέρος αὐτοῦ τῷ 1385, καταληρθὲν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Ἑνετοῦ Δομινίκου Μικέλη ἐπ' ἀνέματι τῆς Ἑνετίας. Ἀλλὰ μόλις ὁ Μικέλης ἀναχώρησεν, ὁ τότε ἡγεμονεύων τῆς Νάξου Νικολᾶς Σανούδος Σπαρακπάντης κατέλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀρξάμεν τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῆς νήσου, ἀλλ' ἠρνήθη ἀπολύτως νὰ παρεχώρησεν τὸ ἔτερον· μόλις δὲ τῷ 1370 ἐπελθόντος συμβιβασμοῦ ἐμείναν ἡ Ἑνετικὰ κυρία τοῦ 1/4 τῆς νήσου, ἑπὶ διόψει ἐκ τῆς Κρήτης· τὸ ἔτερον τέταρτον κατεκυρώθη ὑπὸ τοῦ προγενοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν δοῦκα Νικολὸν Β'.

Δάλλε Κάριον, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του (1383) ἐλληροδοτήθη εἰς τὴν ἐκ τοῦ πρώτου γαμοῦ υἱὸν τοῦ Παύλου Σανούδου, κύριον μέρους τῆς Ἀνδρου, οὗτινος ἡ χώρα Σιμόνα εἶχε εἰς τὴν 1421, καὶ τέλος ἀφῆκε εἰς τὸν Ἰωάννην Κουρίνην, κύριον τῆς Ἀστυπαλαίας καὶ γαιδερόν του, ὅστις κατόπιν ἀνέκτησε καὶ τὸ εἰς τὴν Ἰνέτιαν ἀνήκον ἕτερον τέταρτον. Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ ἡμίσεος τῆς νήσου.

Τὸ 3^{ον} ἕτερον ἡμισυ, ὅπερ κατείχετο ὁ Μάρκος Γριμάνη μεταβιβάσθη ὑπὸ τούτου εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωάννου Α', ὅστις μνημονεύεται ὡς κάτοχος τῇ 1318, καὶ ὅστις συνεβίβασθη μετὰ τὴν Γκιζή, ὅτε ἀνέκτησαν οὗτοι τὴν Ἀμοργὴν τῇ 1352, ὅπως βεβαιῇ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον τριῆμα, ὡς ἐκσυζήτης τῆς Ἰνέτιας. Οὗτος φαίνεται ἔτι ὑπογεγραμμένος ἐν γαιδικῇ συμβολαίᾳ ὡς κύριος τῆς Ἀστυπαλαίας καὶ τοῦ ἡμίσεος τῆς Ἀμοργῆς τῇ 1384. Ἐνεκα δὲ κατόπιν πράξεώς τινος αὐτοῦ ἐγκληματικῆς καταδικασθεὶς ἀπώλεσε τὰς κτήσεις του ἐπανελθούσας εἰς τοὺς υἱούς του Μάρκον Β' καὶ Γεωργίον Α' ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν πάντοτε τῆς Ἰνέτιας. Ὁ ἀποθανὼν Μάρκος κατέλιπε τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον τριῆμα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Φραγκίσκου, ὁ ὅποιος εἰς μάτην ἀνεζήτησε ν' ἀποκτήσῃ τίτλον εὐγενείας καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ Γεωργίου Α' ἐγείραντος ἀξιιώσεις περὶ κατοχῆς. Ἐπὶ τῆς δὲ τέλος συνεννόησις μετὰ τοῦ υἱοῦ τούτου Νικολοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ Φραγκίσκου τῇ 1446, καθ' ἣν οὗτος ἐπώλησε τὸ μέρος τοῦ εἰς τοὺς Κουρίνη τῆς Ἀστυπαλαίας. Ὁ Ἰωάννης Α' Κουρίνης κύριος τῆς Ἀστυπαλαίας ἔλαβε παρὰ τῆς Βενετίας τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον 1/4 τῆς Ἀμοργῆς πρὸς νομὴν ἀντὶ 42 κρητικῶν ὑπερπύρων καὶ δύο γροστίων, ἐλληρονομίᾳ δὲ καὶ τὸ ἕτερον 1/4 τῆς πενιχρότης του (περὶ τὸ 1413) τῆς Σιμόνας Σανούδου, ἡ δὲ Ἰνέτια κατόπιν ἐνεκα τῶν ἐκδουλεύσεων του ἐπώλησεν αὐτῇ τὸ μέρος τῆς ἐπὶ τῆς Ἀμοργῆς ἀντὶ 1000 κρητικῶν ὑπερπύρων=205 χρυσῶν δουκάτων καὶ 3 γροστίων, ἅτινα καταβαλὼν ἔλαβε καὶ τὸ μέρος τῶν Γριμάνη, ὥστε ὅλη ἡ νῆσος περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν Κουρίνη, οἵτινες εἰς τὸν τίτλον, ὃν ἔσχον τότεως τῶν κυρίων τῆς Ἀστυπαλαίας, προσέθηκαν καὶ τὸν τῆς Ἀμοργῆς (1447).

Ἡ Ἀμοργὴς ἔμεινεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Κουρίνη μέχρι τοῦ 1537, ὅτε ἐπὶ τοῦ τελευταίου ταύτης δουκὸς Φραγκίσκου Β' ἐκυριεύθη μετὰ τῆς Ἀστυπαλαίας ὑπὸ τοῦ Βαρθολομαίου, καὶ περιῆλθε τῇ 1540 εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων, δυνάμει τῆς συναφθείσης τότε μεταξὺ Ἰνέτιαν καὶ Τούρκων συνθήκης. Καὶ ἀνέκτησε μὲν μετ' ὀλίγον ὁ Φραγκίσκος ΙΓ' τὴν Ἀστυπαλαίαν, μεθ' ἧς συνεβίβαστο ἡ ἱστορία τοῦ αἵματος του, ὡς ὑποτέλλε τοῦ Σουλτάνου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν Ἀμοργὴν.

Ἐπὶ τῆς τουρκικῆς δεσποτείας ἡ Ἀμοργὴς

ὑπέστη τὰς περιπετείας τὰς ἐκ τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν καὶ καταπίσεων, ἃς καὶ αἱ λοιπαὶ Κυκλάδες. Ὑπέστη δὲ καὶ ὄχλοις γενομένῃς ὑπὸ ἐπιδρομῆς Μανιατῶν τῇ 1797, περὶ ἧς καὶ πείρημα ὀχυρῶδες ὑπάρχει (Ἀμοργὴς Ἀντ. Μηλιαράκη σελ. 59). Ὡς ἐκ τοῦ λημέ-
νος τῆς δὲ ὑπῆρξε πάντοτε ἐνταῦθα εὐλογητῶν, ἐν οἷς καὶ Ἀμοργῖνοι εἰς ἀνάγκῃ ἀνεμυγνύοντο. — Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν δὲ τῇ Ἑλλάδος ἡ Ἀμορ. συμπεριελήφθη εἰς τὰ ἑλληνικὰ βασίλειον. Ἐν τῇ νήσῳ σήμερον ἐδρεύει δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ δύο θηλέων καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον. (L. Ross. Reisen auf den griechischen Inseln τ. 1, σ. 172, 1810. — Ἀν. Μηλιαράκη, Κυκλαδικὰ 1874. Τοῦ αὐτοῦ: Ἀμοργὴς, 1884. K. Hopf. Veneto-byzantinische Analecten, 1859, σελ. 90 ἐπ. Ἑστία ἀριθ. 411 σελ. 717. Τὸ ἐν Ἀμοργῇ μαντεῖον ὑπὸ Ἀ. Μηλιαράκη) | Ἀντ. Μηλ.]

Ἀμύριον, πόλις τῆς Φρυγίας ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ μνημονευομένη μὲν ἤδη παρὰ Στράβωνι ἐν ταῖς Φρυγικαῖς πόλεσιν, ἀλλὰ περίφημος καταστάσα ἰδίως κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ὡς προύριον δμορῶν καὶ μέγα ἀμυντήριον κατὰ τὴν ἀραβικὴν ἐπιδρομὴν. Τῷ 716 μ.Χ. ἔπαυε ὁ Λέων ὁ Ἰσαυρος ὁ μετ' ὀλίγον αὐτοκράτωρ γενόμενος ἦτον ἀρχιστράτηγος τῶν Βυζαντινῶν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ στρατευμάτων, ὁ ὑπὸ τοῦ Χαλΐφου Σουλεϊμάν διὰ ἑσχρὰς ἐκπεμφθεὶς κατὰ τοῦ Ρωμ. κράτους Ἀραβικοῦ στρατῆς ἐπολιόρθησε τὸ Ἀμύριον· ἀλλ' ἡ πόλις ἐξοδισθεῖσα καλῶς ὑπὸ τοῦ Λέοντος ἀνέστη κατὰ τῶν Ἀράβων. Δευτέραν πολιορκίαν δεινὴν ὑπέστη τὸ Ἀμύριον ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸ 838 ὑπὸ τοῦ Χαλΐφου Μοτασσεμ, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἐνδιχθῇ τὴν καταστροφὴν τῆς γενομένης αὐτοῦ πόλεως Σωζοπέτρας ἐν Κομμαγενῇ τῆς Συρίας, ἣν ὁ Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ Θεόφιλος κυριεύσας εἶχε καταστρέψει ἐναντίον τῶν παρακλήσεων τοῦ Χαλΐφου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Ἀμύριον τοῦ πατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, πατρὸς τοῦ Θεοφίλου, κατὰ τῆς πόλεως ταύτης διηύθυνεν ὁ Χαλΐφος τὴν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν νικηφόρως ἐσβαλόντα στρατὸν αὐτοῦ. Μάτην ὁ Θεόφιλος ἐπειράθη νὰ διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν δι' ἀδιακόπων κατὰ τῶν πολιορκητῶν ἐπιθέσεων. Ὁ στρατὸς τῶν πολιορκητῶν ἀνῆρχετο εἰς 2500 χιλ., ὧν 130 χιλ. ἦσαν ἵππεις. Ἵνα μάλιστα δηλώσῃ ὁ Χαλΐφος τὸν κύριον τῆς στρατείας σκοπὸν, τὴν κατατροπὴν δηλονότι τοῦ Ἀμορίου, εἶχε διατάξει νὰ γραφῇ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων πάντων τῶν στρατιωτῶν «Ἀμύριον». Οἱ ἀσπίδοι τῆς πόλεως ἀφ' οὗ οὐδὲν πλέον ἠδύναντο νὰ προσδοκῶσιν οἱ πολιορκούμενοι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἀντιστάντες ἥρωικῶς κατέστρεψαν διὰ γενναίων ἐφόδων 70 χιλ.

Ἀράων. Καὶ ὅτε περιελθόντες εἰς τὰ ἔσχατα ἐξήγγισαν νὰ παραδοθῶσιν ἐφ' ὁρίois καὶ δὲν ἐπακουσθῆσαν, ἐξήκολούθησαν γ' ἀνθίστανται ἐν ἀπογνώσει· ἀλλὰ διὰ προσδοκίαν μισοφρόνου τινος στρατιώτου ἐκυριεύθη ἡ πόλις καὶ κατεστράφη ἐντελῶς, τῶν κατοίκων ἐν μέρει σφαγέντων, ἐν μέρει ἐξανδραποδισθέντων καὶ τῶν κτερίων πάντων διαταγῇ τοῦ Χαλίφου παραδόντων εἰς πῦρ. Κατὰ τινας τὰ ἐρεῖπια τῆς αὐτῆς καταστροφῆς πόλεως κείνται σήμερον ἐν τῇ θέσει Σ ε ρ ι ἄ ν κ α λ ἑ. [Π.Κ.]

Ἀμορόζο (ἰταλ. Amorozo) = ἐπιχαρίως. Μουσ. σημεῖον τῆς ἐπιτελέσεως, σημαίνον ἐπιχαρίως, ἐρασίως, τρυφερώς. [Λ.Κ.]

Ἀμορραῖοι ἰσχυροὶ λαοὶ Χανανιτικῆς οἰκῶν ἐν Παλαιστίνῃ πρὸ τῆς ἐξ Αἰγύπτου αὐτοῖς μεταναστάσεως τῶν Ἰουδαίων. Μέρος τῶν Ἀμορραίων τὸ οἰκοῦν τὰς πέραν τοῦ Ἰερδάνου πρὸς Β τοῦ Ἀρμώνος χώρας ἐξεδίχθη ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν κατὰ τὴν ἐξ Αἰγύπτου ἐπάνοδον καὶ ἡ χώρα αὐτῶν παρεδόθη ταῖς φυλαῖς Ρουβὴν καὶ Γαδ. Οἱ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰερδάνου οἰκοῦντες Ἀμ. διετηρήθησαν ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς φυλῆς Ἰούδα καταληφθεῖσαις χώραις μέχρι τοῦ Ζ' π. Χ. αἰῶνος, ὅτε ἐξωλόθρευθησαν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. [Π.Κ.]

Ἀμορφον (Κ ρ υ σ τ α λ λ ο γ ρ.) καλοῦσιν οἱ χρυσταλλογράφοι τὰ στερεὰ ἐκείνα σώματα, ἅτινα οὐ μόνον ἔχουσιν ἐξωτερικὴν σχῆμα γεωμετρικὴν ἀκανόνιστον (πρόλ. Κρύσταλλος), ἀλλὰ καὶ τὰ μόρια αὐτῶν εἰναι ἀκανόνιστως μετ' ἀλλήλων συμπυκνῶτα. Τὸ ἄμορφον τῶν ὄρυκτων καὶ ἄλλων σωμάτων διακρίνεται διὰ τῶν πολωτικῶν ὀργάνων (ἰδ. Πρίσμα Νίκωλ, Λαβὶς Τουρμαλίνου). [Κ.Μ.]

Ἀμορφος (Β ο τ.) (Amorpha L.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Κολοβανθῶν. Χαρακτηρίζεται διὰ τῆς ἀνωμαλῆς στεφάνης τῆς πετάλων καὶ τράπεζας στερουμένης καὶ μόνον ἐκ τοῦ κοίλου πετάσου συνισταμένης, ἴδιον δέκα περίπου τὰ πάντα θάμνοι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς συχνὰ ἐν τοῖς κήποις θεραπευόμενα, τὸ δὲ γνωστότερον αὐτῶν ἡ Ἀ. ἡ θ α μ ν ῶ δ η ς (A. fruticosa L.) φέρουσα πυκνὰς στάχυν περὶ κνῶς ἰσχυρῶν ἀνθέων· τὰ φύλλα αὐτῆς βαφικὰ (ψευδιδικάν). [Θ.Χ.]

Ἀμορφόφαλλος (Β ο τ.) (Amorphophallus Blum.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀρωιδῶν. Εἶδη εὐαρμότητα ἐν τῇ Ἰνδῇ καὶ Κοχινκίῃ ἔχοντα ἀνθή ἀλλόκοτα καὶ ἀειμένω-
μορφα (ἴδεν ἡ ἐνερμασία). Ὁ Α. ὁ τ ο ὦ Ρ ι ν ι ν ο υ (A. Rivini Dur.) καλλιεργεῖται ἐν Ἰαπωνίᾳ διὰ τὰς μεγάλας καὶ ἐδωδιμους φυματώσεις ρίζας. [Θ.Χ.]

Ἀμού ἡ Ἐμού (ὑπὸ τῶν Σινῶν Χιὰ-Μούμ). Παράλια πόλις τῆς Σινικῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φουκιέν, ἐν ᾗ ἐπετράπη εἰς τοὺς Εὐ-

ρωπαϊοὺς τὸ ἐμπόριον ἀπὸ τοῦ 1843. ἔχει 88000 κητ. Ἐξάγει δὲ τέτον, μέταξαν κητ. [Π.Π.]

Ἀμού ἡ Ἀμού-Δαρία (ἡ ἡξος τῶν ἀρχαίων, ὁ Σιγῶν ἡ Σιαίγουν τῶν Ἀρχαίων, ὁ Ποταμὸς ἡ Φατσοῦ ἡ Βαί τῶν Σινῶν). Ὁ Ν. ποταμὸς τοῦ Τουράν ἡ Τουρκεστάν, πηγάζων ἀπὸ τῆς ἐν τῇ χώρᾳ Βαχάν λίμνης Κουλ-Ἰ-Παμίρ-Τσοῦλδ, κειμένη εἰς ὕψος 145 μ. ὑπὸ πλ. 37° 15 Β. καὶ μήκος 73° 50 Α. Γρήν. Ἐπ' ἰτης καὶ ὁ Ἀμ-σοῦ ἔχει μήκ. 2200 μ. πλάτος 357—570 μ. καὶ βάθος 2—8 μ. Δέχεται πολλὰ παραποτάμια καὶ διαιρεῖται εἰς τρεῖς βραχίονας, ὧν οἱ δύο (Ὁ δ ὁ λ ο ὦ - Δ α ρ ι α καὶ Τ α λ δ ὦ κ) ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν λίμνην Ἀράλ, ὁ δ' ἕτερος (Λ α ο ὦ δ ἄ ν) εἰς τὴν Αἰδουκίρ, τελευτῶν τὴν λίμνην συναχόμενῃ μετὰ τῆς Ἀράλ. [Π.Π.]

Ἀμού-Δαρία (ἡ χώρα τοῦ Ἀμού Δαρία)· Ῥωσικὴ ἐπαρχία ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ ἀπὸ τοῦ 1873, ἔχουσα ἔκτασιν 103 535 τχμ. καὶ 222 200 κητ. (1883), ἀνήκουσα δὲ εἰς τὸ κυβερνεῖον τοῦ Τουρκεστάν. Ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Ἀ. τοῦ ἡμιώνυμου ποταμοῦ κειμένου καὶ εἰς τὴν Χιβαν ἀνέχοντος ἄλλοτε τμήματος, καὶ ἐκ τοῦ βορειοτάτου τμήματος τῆς Νοβορως. Περιλαμβάνει μέρος τῆς ἐρήμου Κιζύλ-Κουμ ἄχρι τῶν ὁρίων Ρουκάν πρὸς Β καὶ τῶν ὁρίων Ἀκτάου πρὸς Α καὶ διαιρεῖται εἰς δύο διαμερίσματα, τὸ Σ ο υ ρ α κ ἄ ν καὶ τὸ Χ ι μ ὦ δ ἄ ν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι ἐν μέρει νομάδες, τὴν τὸ ἥμισυ ἔχουσιν ἐπὶ τινα καιρὸν σταθερὰς κατοικίας, καλλιεργοῦσι τὸ ἔδαφος καὶ ποιμαίνουσι πρόβατα. Ἐν αὐτοῖς συγκαταλέγονται 500 Πέρσαι, ἀπελευθερωθέντες δουλοῖ. Οἱ λοιποὶ τῶν κατοίκων εἶναι Οὐζβέκοι, Κιργί-σαιο, Τουρκομάννοι κλπ. Παράγει σιτηρὰ καὶ ἔχει πρῶτ. τὸ φρούριον Π έ τ ρ ο - Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ὀ σ κ η, ἐνθα διαμένει ὁ ῥώσος διοικητής. [Π.Π.]

Ἀμουκου. Λίμνη τῆς Βρετανικῆς Γουιάνας, κειμένη ὑπὸ πλ. 8° 40 Β. καὶ μήκος 50° 14' δυτ. Γρήν. ἐπὶ τῶν ὁρίων Παρίμε κατὰ τὰς Ν ὕψωρας τῆς Σιέρρας-Πακαραίμας ἐν πεδιάδι, ἥς τὴν ἀν. πλευρὰν διαρρέει ὁ Ρ ο υ π ο υ ν ο ὦ ν η, παραπόταμος τοῦ Ἐ σ σ ε κ ο ὦ ὦ δ ο υ, καὶ τὴν δυτ. ὁ Τ ο κ ἄ τ α, παραπόταμος τοῦ Ρ ἰ ὁ - Π ρ ἄ γ κ ο, ὧν μετὰ τοῦ κείναι ἡ λίμνη, ἐννομεῖται μετὰ τοῦ τελευταίου διὰ τοῦ μικροῦ Π ι ρ ἄ ρ α. [Π.Π.]

Ἀμουλιανή ἡ Μευλιανή, νῆσος κειμένη ἐν τῇ βορειοανατολικῇ μυχῷ τοῦ Σιγγιτικῆς κόλπου (Ἀγ. Ὁρεῦς) παρὰ τὴν ἀρχαίαν διώρυγα τοῦ Ξέρξου καὶ ἀνήκουσα εἰς τὴν μονὴν Πατοπέδου τοῦ Ἀθῶ, ἥς καὶ μετόχιον ὑπάρχει ἐπ' αὐτῆς μετ' αἰ κελλίων. Γίνε καταφύγος δι' ἐλαίων, ἀγριελαιῶν καὶ δάτρως, ἐν ᾗ διενεργεῖται ἀνθρακοποιία. [Ε.]

Ἀμούν (Hamun). Ἀδαθῆς λίμνη ἡ τέλμα, ἔχον ἐμβαδὸν 2 920 τχμ. κατὰ τὰ συν-

ερα τοῦ Ἀρμανιστάν, τῆς Περσίας καὶ τοῦ Βελουγιστάν, μὲθ' οὗ ἐνδεῖται πρὸς Ν δ' ἐλῶδες Γ ο δ' - Ἰ - ρ ε γ. [Π.Π.]

Ἀρούρ ἡ Σ α κ α λ ἔ ν - Ο ὀ λ α. Εἰς τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς ἀν. Ἀσίας, πηγάζων ἀπὸ τῆς Β. ἐσχατίας τῶν ὀρίων Σιγγάν ὑπὸ πλ. 53° 20 Β καὶ μήκος 121° 40' ἀν. Γρήν, καὶ ἀποτελούμενος ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἀ ρ γ ο ὕ ν καὶ τοῦ Σ ἰ λ κ α. Ἐχὼν ἐν ὅλῳ μῆκος 3 420 χμ. καὶ ὕδατοπέδιον 2 150 000 τγμ. δέχεται πολλὰ παραποτάμια, ὧν κυριώτερα ἡ Ο ὕ σ σ ο υ ρ ῖ καὶ ὁ Σ α γ κ α ρ ῖ καὶ ἐκβάλλει εἰς τινὰ κόλπον τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Ὑπὸ τῶν Σινῶν καλεῖται Χ ε - λ ὀ γ γ - Κ ἰ ὶ ὶ γ γ (ποταμὸς τοῦ Μέλανος δέψεως). [Π.Π.]

Ἀρούρ (χώρος τοῦ Ἀρούρ). Ρωσικὴ χώρα ἐν τῇ ἀν. Ἀσίᾳ, ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς Κίνας τῷ 1858 ἀποσπασθέντος μερὸς τῆς Μανδουραῖ. Καίται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐξόδου τοῦ Ἀρούρ καὶ ἔχει ἐμβαδὸν 650 000 τγμ. Διαίρεται εἰς δύο τμήματα: τὴν ἐσ ω τ ε ρ ῖ κ ἦ ν τοῦ Ἀ ρ ο ὕ ρ χ ὡ ρ α ν, ἐκτεινόμενην ἄχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐσσουρί, ἔχουσαν δὲ πρῶτ. τὸ Β λ α γ γ ο - θ ε σ σ ο γ ἐ ν σ κ, ἐμβαδὸν 449 500 τγμ. καὶ 62 640 κτμ. (1885), καὶ τὸ εἰς τὰς Παρακτίους ἐπαρχίας ἀνήκον Π α ρ ἄ λ ῖ ο ν Δ ἰ - α μ ε ρ ῖ σ μ α τ ῆ ς Ἀ. μετὰ τῆς πύλεως Χ α ρ α ὀ ὀ δ κ α ς ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Οὐσσουρί, τῆς ἀπὸ τοῦ 1880 πρῶτ. πασῶν τῶν Παρακτίων Ἐπαρχιῶν καὶ τῶν δύο ὁχυρωτάτων πολεμικῶν λιμένων: Β λ α δ ῖ ὀ - σ τ ὀ κ καὶ Ν ἰ κ ο λ α γ ὀ δ σ κ. Εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀνήκει καὶ ἡ νῆσος Σ α κ α λ ἔ ν (βλ. λ.). Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότατον. Ὁ Ἄνω Ἀρούρ ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἄχρι τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου καὶ ὁ Ἀμὲν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου ἄχρι τέλους Μαΐου εἶναι παγωμένοι. Τὸ θερμόμετρον τὴν χειμῶνα φθάνει εἰς —33° P. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ οἱ ποταμοὶ βριθοὺν ἰχθύων. [Π.Π.]

Ἀρουράτ. βλ. Μουράτ.

Ἀρούρι 1) κόμη κειμένη οὐ μακρὰν τῆς μεθόριου γραμμῆς τῆς Θεσσαλίας ἐν τῷ διαμερίσματι Ἐλασσῶνος καὶ οἰκουμένη ὑπὸ 450 ὡς ἔγγιστα χριστιανῶν Ἑλλήνων, ἀσχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

— 2) Χωρίον τοῦ δήμου Παραχελωνίων, πλησίον τῆς Λαμίας, ἐπὶ τῇ ἀριστερᾷ ἐξοχῇ τοῦ Σπερχεῖο καὶ παρὰ τὴν ἀπὸ Λαμίας εἰς Καρπενεσίον ἀμαξιτὸν. Κἂτ. 346 τῷ 1889. [Π.]

Ἀρουρότερας Λειδηθριῶν. Παροισμ. ἐπὶ τῶν ἀρούρων καὶ ἀπειθέων. Οἱ Λειδηθριῖ ἦσαν ἔθνος Πιερίκον, ὅπερ ἐλέγετο ἀρουρότατον, ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς ἐθανάτωθ' ὁ Ὀρφεύς. [Π.]

Ἀρπάδες. Διὰ τῆς ἐν χρήτει παρὰ τῷ

λῶφ τουρκικῆς ταύτης λέξεως διακρίνεται παρὰ τινὰ ἐρισοῦχα, προέοντα τῆς οἰκιστικῆς βιομηχανίας, ἐν οἷς τὸ μὲν ἔριον εἶναι ἀπὸ λῶφ κατεργασμένον, τὸ δὲ ὑφασμα διὰ τὸ ἀνώμαλον τοῦ πάχους τῶν μαλλίνων νημάτων τραχὺ τὴν ἐπιφάνειαν. Ἀ μ π α τ ζ ἦ ς δὲ καλεῖται ὁ παράγων ἡ πώλων τὰ ὑφάσματα ταῦτα (βλ. καὶ λ. Ἐριούχα). [Δ.Γ.Π.]

Ἀρπαλόρος (Β ο τ.). Κοινὴ ὀνομασία ἐν Ἀμοργῷ τοῦ Ῥάμνου τοῦ ἐλαιώδους (Rhamnus oleoides L.). [Θ.Χ.]

Ἀρπάριοι. χωρίον ἐν τῇ διοικήσει Θεσσαλονίκης, οἰκούμενον ὑπὸ 220 περίπου βουλγαροφρονῶν χριστιανῶν καὶ 30 μουσουλμάνων, ἀσχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

Ἀρπασσί (Μ ε τ ρ ο λ.). νόμισμα ἄργυρον περιεκτικόν = 1 τουρκικὸν γρόσιον = 22 $\frac{1}{2}$ λεπτά περίπου 50 Λ. = 1 τορμάν. [Δ.Κ.]

Ἀρπάτης (Joseph Abbati). Φιλέλληνας Κορσικανός, γενν. ἐν Βονιφικίῳ τῆς Κορσικῆς, ἀπὸ τῆς 3 Ἀπριλ. 1850 ἐν Αἰγίνῃ. Ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ πρῶτον τῆς ἐπαναστάσεως ἔτος καὶ κατετάχθη εἰς τὴν ἀριστούστατον φάλαγγα τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Πέτα (1 Ἰουλ. 1822) ἠνδραγάθησε κυριεύσας μίαν σημαίαν. Ταχθεὶς εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Φαβιέρου, μετέσχε πασῶν τῶν πράξεων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, οὐ συνήθως διόκει ἐν τάγμα. Κατὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Φαβιέρου εἰς τὴν Ἀκρόπολιν (30 Νοεμβρ. 1826) ὁ Ἀ. ἀπετέλει μέρος τοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἀρχηγοῦ, ἔχων τὸν βαθμὸν ἀντισυνταγματάρχου. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων διωρίσθη προϋπάρχος Μεθώνης, προεδιάσθη δὲ βραδύτερον εἰς τὸν βαθμὸν συνταγματάρχου. [Π.]

Ἀμπδεν (John Hampden). Ἀγγλὸς πολιτευτής, γεν. τῷ 1594, ἀπὸ τῷ 1648. Μετὰ τὸν ἐξάδελφόν του Ὀλνδιέρον Κρόμβελλ ἦτο ὁ σφοδρότατος ἀντιπολιτευθεὶς τὴν κυβερνήτην τοῦ βασιλέως Καρόλου τοῦ Α' ἐν τῇ Παρλαμέντῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ. Σθεναρώτατα συνηγορήσας ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς νομίμου ἀντιστάσεως πρὸς τὰς κυβερνητικὰς υπερδύσεις, κατήγγειλε μετ' ἄλλων τεσσάρων μελῶν τοῦ Παρλαμέντου τὴν βασιλέα ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ, καὶ εἰς ὧν τῶν πρωτεργατῶν τῆς κατὰ τοῦτο ἐπαναστάσεως ἐπολέμησε πρὸς τὰ βασιλικά στρατεύματα ἡγούμενος συντάγματος ἐπαναστατῶν καὶ ἀπέθανεν τραυματισθεὶς ἐν μάχῃ τινὶ πρὸς τὸ βασιλικὸν ἱππικόν. [Π.]

Ἀμπε (Ernst Hampe). Βοτανικὸς γερμανός (1795—1880) συγγραψας τὴν Χλωρίδα τῶν Ἑρκυνίων (Flora Hercynica, Halle 1873) καὶ ἄλλα διαφορά, περὶ βρύων κτλ. [Θ.Χ.]

Ἀρπελάκι ἡ Ἀρπελάκιον ἐπισήμως 1) Κόμη τοῦ δήμου Σαλαμίνος, κειμένη κατὰ τὸ μέσον τῆς Α. παραλίας τῆς νήσου, πλη-

πὸν τοῦ τέπου, ὅπου ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πό-
λις Σαλαμίς. Κατ. 917 (τῷ 1889) οἱ πλεί-
στοι Ἀθηναῖοι. Ἀπὸ τῆς κώμης ταύτης
ὀνομάσθη ὅμοιος τοῦ Ἀ. ὁ στενὲς ὁρμος ὁ ὀρι-
ζόμενος πρὸς Ν μὲν ὑπὸ τοῦ αὐχένος τοῦ πε-
ρατομένου εἰς τὴν Κυνόσουραν ἄκρην (*Αἰλί-
βαρβάρα), πρὸς Β δ' ὑπὸ ἑτέρου βραχυτέρου
αὐχένος, οὗ ἄγνωστον τὸ ἀρχαῖον ὄνομα.—
Χωρίον τοῦ δήμου Ἀμπερακίης, τῆς πρώτης ἐ-
παρχίης Ἠλλάτος, ἔχον 390 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀμπελάκια. Κώμη τῆς Θεσσαλίας,
πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀμπελακίων καίμενη
ἐπὶ ὀροπεδίου παρὰ τὴν δεξιὰν ἄκρην τοῦ Πη-
νεῖου, κατὰ τὴν εἰσόδον τῆς κοιλάδος τῶν
Τριπλῶν. Κατ. 1471 τῷ 1889. ἔχει καλὰ
διδασκῆρια δημοτικῶν σχολείων ἀρρένιον καὶ
θηλέων καὶ ἑλλήνων σχολείων, συντηρουμένων
ἐκ κληροδοτήματος τοῦ Ἀμπελακίου Μα-
νίρη. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς
ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡ κώμη αὕτη ἦτο
ἀνεκαστὴ διὰ τὴν ἀκμαίαν βιομηχανίαν τῆς
(ὕφαντῆρας καὶ βαφείας βαμβακηνίων ὑφανμάτων)
καὶ διὰ τὸν ἐξορρυθμὸν κοινοτικὸν ὁργανισμόν
τῆς, περὶ ὧν βλ. λ. Κοινότητες ἑλληνικαί.—
Μεταξὺ τῶν Ἀ. καὶ τοῦ Μπαμπᾶ σφίζονται
τὰ ἴσχη ἀρχαίας πόλεως, ἥτις, ὥς τινες εἰκά-
ζουσιν, εἶναι τὸ Ἀλῳίδιον. [Π.]

Ἀμπελακίων δῆμος. Δῆμος τοῦ νομοῦ
Λαρίσης, ἔχον 2 734 κατ. τῷ 1889. Ἀποτε-
λεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Ἀμπελάκια, καὶ
τῶν χωρίων Μπαμπᾶ, Σπήληρά καὶ Λαπο-
χώρι. [Π.]

Ἀμπελέ, ποιήτρια ἀκμάστα ἐν Βηρυτῷ.
Τὰ ποιήματα αὐτῆς εἶναι μάλλον βουκολικά,
ἐπισπωμένα τὸν θαυμασμόν τῶν περὶ τοιαύτην
ποίησιν ἀσχολουμένων Μουσουλμάνων. [Π.Π.Μ.]

Ἀμπελίδα (Βοτ.) ἡ Ἀ μ π ε λ (ν α
ἢ Ἀ γ ρ α μ π ε λ ῖ δ α, κοινὰ ὀνομασίαι τῶν
Κληματιδῶν τῆς ἑλληνικῆς Χλωρίδος, ἰδίως
δὲ τῆς Κ. τῆς φ λ ο γ ε ρ ᾶ ς (Clematis
Plammula L.). [Θ. Χ.]

Ἀμπελίος (Lucius Ampelius). Συγ-
γραφεὺς Ῥωμαῖος βιώσας κατὰ τὴν τρίτην πη-
θονώτατα μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Ἐγραψεν
ἐγκυκλοπαιδικὸν τι ἐγχειρίδιον ἐπιγραφόμενον
Liber memorialis καὶ περιέχον ἀπαιρημέ-
νους, γεωγραφικὰς, μυθολογικὰς καὶ μάλιστα
ἱστορικὰς εἰδήσεις. Τὸ βιβλίον τοῦτο συνεκδί-
δεται συνήθως μετὰ τοῦ ἱστορικοῦ συγγράμ-
ματος τοῦ Φλόρου. [Σ.]

Ἀμπελιώνα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀν-
δριτικῆς, ἔχον 408 κατ. τῷ 1879. [Π.]

Ἀμπελόκηποι. Προάστειον τῶν Ἀ-
θηνῶν, καίμενον ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου
δήμου Ἀλωπεκῆς (οὐχ ἴδ' ὥς τινες διατείνονται,
ἐπὶ τῆς τῶν ἀρχαίων Κήπων). Συνδέεται μετὰ
τῆς πόλεως διὰ τῆς ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Κηφισίαν
ἀμαξιτοῦ καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ τροχιοδρόμου. Με-

ταξὺ τῶν Ἀ. καὶ τῆς εἰς τὸ πέρας τῆς πόλεως
μονῆς τῶν Ἀσωμάτων εἶναι ἐκτισμένα τὰ Πι-
ραπήματα, ἐν οἷς στρατώνονται τὰ ἐν Ἀ-
θήναις ἐξερουῖα συντάγματα τοῦ πεζικοῦ. Οἱ
κατ. τῶν Ἀ. ἦσαν 105 τῷ 1879, ἐν δὲ τῇ
τελευταίᾳ ἀπογραφῇ κατηριθμήθησαν μετὰ τῶν
κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν. [Π.]

Ἀμπελοκλάδι, κοινὴ ὀνομασία ἐν Ῥο-
μανίᾳ τῆς Ἀριστολοχίας τῆς στρογγύλης
(Aristolochia rotunda L.). Ἐν δὲ τῇ Κυν-
ουρίᾳ ὀνομάζουσι οὕτω κατὰ τὸν Θ. Ὀρρα-
νίδην τὴν Κουσκούτην τὴν μονόγυνον. [Θ. Χ.]

Ἀμπελοκλαδόριζα (Βοτ.), κοι-
νὴ ὀνομασία κατὰ τὸν Sibthorp τῆς Ἀριστο-
λοχίας τῆς μακρορίζης (A. longa L.). [Θ. Χ.]

Ἀμπελοκλαδόχορτον (Βοτ.) ἡ
Ἀ μ π ε λ ο κ λ ᾶ δ ι, κοινὴ ὀνομασία κατὰ
τὸν Θ. Ὀρρανίδην τῆς Κουσκούτης τῆς μονο-
γύνου (Cuscuta monogyna Vahl). [Θ. Χ.]

Ἀμπελόπρασον (Βοτ.), ἀρχαία ὀνο-
μασία εἰδους ἀγρίου Σκοροδοῦ (Allium Am-
peloprasum L.). (βλ. λ.). Φάρμακον τῶν
θρησκημάτων κατὰ Διοσκορίδην. [Θ. Χ.]

Ἀμπελος, ἀκρωτήριο τῆς μεσσίας χειρ-
σονήσου τῆς Χαλκιδικῆς, τῆς λεγομένης Σιθω-
νίας (Λογχοῦ). [Ε.]

Ἀμπελος (Βοτ.) (Vitis L.). Τὸ πρό-
τυπον γένος τῆς μικρᾶς οἰκογενείας τῶν Ἀ μ
π ε λ ω θ ω ν (βλ. λ.). Φυτὰ θαμνώδη ἑλικο-
φύρα καὶ ἀναρριχώμενα, ἔχοντα φύλλα παλα-
μοειδῆ τὴν βάσιν καρδιοειδή, κάλυκα μετὰ
πέντε ἀμβλυτάτων ὀδοντίων, πέταλα πέντε
κατὰ τὰ ἔκτρα συναπτόμενα καὶ ἅμα τῇ ἀνθή-
σει ἀποπίπτοντα δίχην πιλιδίου. Εἶδη περὶ τὰ
40 ἐγγύωρια ἀνὰ τὴν βόρειον εὐκρατον ζώνην,
τὰ μὲν τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἔχοντα τὰ ἔνθη
ἐρμαφοδιτα, τὰ δὲ τῆς βορείου Ἀμερικῆς δι-
οικια ἢ πολύγαμα, καὶ τῶν μὲν τὰ σπουδαί-
οτερά εἰσιν ἡ Οἶ ν ο φ ὀ ρ ο ς Ἀ μ π ε λ ο ς
(Vitis vinifera L.) καὶ ἡ Ἀ. ἡ ἑ τ ε ρ ὀ
φ υ λ ο ς τῆς Κίνας καὶ Ἰαπωνίας, τῶν δὲ
ἡ Ἀ. ἡ Ἀ μ π ρ ο ὕ ς α (V. Labrusca
L.), Ἀ. ἡ θ ε ρ ι ν ῆ (V. aestivalis Michx.),
Ἀ. ἡ κ α ρ δ ι ὀ φ υ λ ο ς (V. cordi-
folia Michx.), Ἀ. ἡ σ τ ρ ο γ γ υ λ ὀ φ υ λ
ο ς (V. rotundifolia Michx) καὶ.— Ἡ
κοινὴ ἢ οἰνεφόρος Ἀμπελος (V. vinifera L.)
εἶναι αὐτοφυὴς ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ ταῖς πρὸς νότον
τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Κασπίας χερσαῖς, πιθαν-
ῶς θμῶς ὑπῆρχεν ἐν προϊστορικῇ ἐποχῇ ἤδη
ἀνὰ τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην, ὅπως μαρτυ-
ροῦσι φύλλα καὶ σπέρματα αὐτῆς εὐρεθόντα
ἐντὶς στρωμάτων τέρου ἐν τῇ περὶ τὴν Ναρ-
δὼνα Γαλατικῇ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ. Ἡ δὲ καλλιερ-
γαία τῆς ἀμπέλου εἶναι ἀρχαιοτάτη· λαίψαν
αὐτῆς ἐν τοῖς τάφοις τῶν ἀρχαίων Ἀμπελίων
ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ οἴνου ἦτο γνω-
στὴ πρὸ 5000 καὶ ἴσως 6000 ἐτῶν ἐν δὲ τῇ

Μικρὰ Ἀσία καὶ Ἑλλάδι· πρὸ τοῦ Ὁμήρου. Πάλαι καὶ γὰρ τινες τῆς ἀρχαιότητος δοξαζόνται ἰδίως διὰ τὴν μεγάλην ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοουργίας, ὡς μαρτυροῦσι περὶ αὐτοῦ πλείστα χωρία ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν· οὕτως ἐν τῇ Ἰλιάδι (ι' 152) «καὶ Πηδᾶσον ἄμπελός τε σάων», καὶ (β', 507) «οἷτε πολυστάφυλον Ἀργὴν» (ἐν Βοιωτίᾳ), καὶ (β', 537) «πολυστάφυλον Ὀϊστίαίαν», καὶ (β', 561) «ἄμπελός ἐστιν Ἐπίδαυρον» κτλ. Κοινὰ δ' ἦσαν καὶ αἱ ἀνομασίαι πόλεων, ὡς Ὀϊνὸς, Ὀϊνιάδης καὶ ἄλλαι παρόμοιαι. Ἰδίως δὲ καὶ ἐν τῇ Μυσικῇ ἤμαρτεν ἡ ἀμπελοουργία διὰ καὶ ὁ Πινδαρος (Ποήμ. 7, 51) «Μύσιον... ἄμπελός ἐστιν» καὶ ὁ Στράβων (13, 1, 12) «σφόδρα εὐάμπελός ἐστιν ἡ χώρα (δηλ. ἡ τῆς πόλεως Πριάπου) καὶ αὐτὴ καὶ ἡ ἐφεξῆς ὁμορφία ἦτε τῶν Παριανῶν καὶ τῶν Λαμψακηνῶν.» Ἐν Ἰταλίᾳ ἡ ἀμπελοουργία ἀνεπτύχθη ἀργότερα. Κατὰ δὲ τὸν Varro (72 π. Χ.) οἱ Γαλάται δὲ ἐγγνώριζον εἰσέτι τὴν ἀμπελον, εἰσῆλθον δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων· καὶ ὁ Πλίνιος μνημονεύει ἤδη τοῦ αἵνου τῶν Βιτουρίγων (τοῦ μετὰ ταῦτα Bordeaux). Πρὸ πάντων δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Νέρως (276—282 μ. Χ.) προήγαγε τὴν ἀμπελοφυτικὴν ἐν Γαλιτίᾳ καὶ παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ. Βίς δὲ τὸν Κάρολον τὸν Μεγάλον ἐφαίεται τὰ μέγιστα ἡ αὐξήσις τῆς ἀμπελοουργίας ἐν τῇ Γερμανίᾳ. Νῦν δὲ καλλιεργεῖται ἡ ἀμπελοφυτικὴ ἐπὶ τὸν πᾶσαν τὴν κλίμα τὴν συγχωρεῖ. Ἀπαιτεῖ δὲ ἡ ἀμπελος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς 20 βόθμ. μέτης θερμοκρασίας τὸ θέρος καὶ 5⁰ μέχρι 0⁰ τὸν χειμῶνα. Ἐν Εὐρώπῃ ἡ ἀμπελοφυτικὴ εὐαίνει πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ 40⁰, ὁ ἰσημερινὸς (παρὰ τὸν Λεῖπζιγ = Leipsig) καὶ τοῦ 51⁰ παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ τοῦ 52⁰ ἐν Σιλεσίᾳ. Ἀνατολικῶς τοῦ σημείου αὐτοῦ ἡ πρὸς βορρᾶν γραμμὴ τῶν ἐρίων κλίνει ταχέως πρὸς νότον, ὥστε ἐν Βεσσαραβίᾳ ἡ ἀμπελος εὐαίνει μόνον μέχρι τοῦ 40⁰ ἰσημερινοῦ. Πρὸς νότον ἡ ἀμπελοφυτικὴ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ 30⁰ ἰσημερινοῦ καὶ μέχρι τοῦ 10⁰ ἐν παραθαλασσίαις. Καθέτως δ' ἀναβαίνει ἐν ταῖς Ἀλπεσι μέχρι ὑπερθαλασσίου ὕψους 530 μέτρ. καὶ ἐν Πεδεμοντίᾳ μέχρι 970 μ. — Καταπληκτικὴ εἶνε ἡ πολυμορφία τοῦ καρποῦ τῆς οἴνοφρος ἀμπελου κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ βότρου, εἰ δὲ τὸ χρῶμα, τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν βλαστῶν, τὴν πυκνότητα ἢ ἀραιότητα αὐτῶν καὶ τὴν ποιότητα τῆς σαρκὸς. Ἐν μόνῃ τῇ Ἀσίᾳ παρατηρήσαν 111 διαφορὰς σταφυλῶν ὁ Θ. Ὁρρανίδης, ὅστις δραστηρίως ἐμέλχθηεν ἵνα συντάξῃ Ἑλληνικὴν ἀμπελογραφίαν, ἥς τὸ χειρόγραφον δυστυχῶς εἰσέτι μένει ἀνέκδοτον. Ἐνεκα τῆς μεγίστης ποικιλίας ταύτης τῶν περὶ ἀλλοτρίων (variétés) τῆς ἀμπελου ἡ ἐπιστημονικὴ κατὰ τάξιν αὐτῶν ἀ-

ποθεῖται συγγενιστάτη. Ὁ Ὁρρανίδης (Γεωπον. Θ' σ. 150) κατατάσσει αὐτάς εἰς τρεῖς κλάσεις ἐκ τοῦ χρώματος, ἧτοι α') εἰς λευκὰς, β') εἰς ξανθὰς καὶ κοκκίνας καὶ γ') εἰς μελίνας. Ἐκαστὴν δὲ τῶν κλάσεων τούτων ὑποδιαιρεῖ κατὰ τὸ σχῆμα τῶν βλαστῶν εἰς τρεῖς τάξεις, ἧτοι Ιον εἰς σφαιροειδῆς, 2ον εἰς ὀβροειδῆς, κωνοειδῆς καὶ ἑλλειψοειδῆς καὶ 3ον εἰς κυλινδρικός καὶ γαμφοειδῆς. — Ὡς ἐκ τῆς καλλιεργείας ποικιλία τῆς κοινῆς ἀμπελου εἶναι καὶ ἡ Κορινθία καὶ σφαιρική, ἧτις ἔχει τὰς βλάστας μικράς καὶ στρογγυλάς ὡς τῆς ἀγρίας ἀμπελου, ἀλλ' ἄνευ σπερμάτων, οὗ ἐνεκεν ἀπύρηνος (Vitis vinifera var. argyrea) καλεῖται. Ἡ ποικιλία αὕτη ἄγνωστος τοῖς ἀρχαίοις καταγεται ὡς λέγουσιν, ἐκ τῆς νήσου Νάξου καὶ μέλις κατὰ τὸ ἔτος 1600 εἰσῆλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατὰ πρῶτον εἰς Κορινθίαν. — Οἴνοφρος εἶναι ἐπίσης καὶ καλλιεργουμένη ὡς ταῦτα ἰδίως ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν καὶ τὰ ἄνω βλῆντα εἶδη ἀμπελου τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ εἶδη καλλιεργουμένα ἐν τοῖς κήποις μετὰ διαφόρων εἰδῶν τοῦ συγγενοῦς ψευδοκίσσου (Cissus) μόνον ὡς κόσμος. [Θ.Χ.]

Ἀμπελοσάλας. Χωρίον τοῦ δήμου Ὁρθῶν, ἔχον 205 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀμπελοουργία. Τοιαύτη εἶναι ἡ σπουδαίτης τῆς ἀμπελου, τοῦ πολυτιμοῦ δένδρου τοῦ παρεχόντος οὐ μόνον τὸν εὐχρηστότατον τῶν καρπῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρώτην ὕλην πρὸς κατασκευὴν τοῦ εὐγευστοτάτου καὶ ὑγιεινοτάτου τῶν πνευματοῦχων ποτῶν, ὧν ποιεῖται χρῆσιν ὁ ἄνθρωπος, ὥστε ἡ καλλιέργεια αὐτῆς ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον ὅλως κλάδον, ἕνα τῶν σπουδαιότατων τῆς γενικῆς γεωργίας. Ἡ ἀμπελοουργία χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος, ὡς ἐμφαίνουσι καὶ τὰ μυθολογούμενα περὶ τῆς εἰς τοὺς λαοὺς διδασκαλίας τῆς καλλιεργείας τοῦ οἴνοφρου δένδρου τοῦ ὑπὸ Θεῶν καὶ Ἠρώων, ἐξ ἀρχαιοτάτων δὲ χρόνων ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῆς εὐμερείας τῶν χωρίων, ἐν αἷς αὕτη ἐδδοκίμει καὶ ἰδίᾳ τῶν θερμωτέρων τόπων τῆς εὐκράτου ζώνης, εἰς τῶν ὁποίων τὰ ξηρὰ ἐδάφη ἡ καλλιέργεια τῶν ἐπιτερίων φυτῶν ἀποδίδει ἥττον ἐπιτυχῆς ἢ ἡ τῆς ἀμπελου, ἧτις διὰ τῶν μακρῶν αὐτῆς ριζῶν ἀναζητεῖ εἰς βαθύτερα στρώματα τῆς γῆς τὴν ἀναγκαίαν ἰκμάδα. Ἡ ἀμπελος περιπλέον ἔχει τὸ πλεονέκτημα ν' ἀντέγῃ εἰς παντός εἶδους γαίας, νὰ κατέχη δὲ τὸ ἔδαφος διαρκῶς ἄνευ ἀγρίων ἐτῶν ἀγρاناπαύσεως, νὰ παρέχῃ ἀφθόνης πολυτίμων προϊόντων μερικῶν σχετικῶς ἀπαιτήσιν λιπαρμάτων, νὰ ἐκασχολῇ δὲ τὸν καλλιεργούντα αὐτὴν κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ἐποχὴν, συντελοῦσά πως καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, τῆς θεραπείας αὐτῆς ἀπαιτούσης ἐπιτηδεύοντα μάλλον καὶ νομισομένην ἢ σωματικὴν δύναμιν παρὰ τοῦ ἐργάτου.

πρὸς τοῦτο· ὑπάρχουσιν ἀμπελῶνές τινες ἐν Ἠ. Πολιταίαις, Καλιφορνίᾳ, Ν. Γόρμῃ, Ουαίῳ κτλ. ἐπὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Χιλή καὶ τῇ Ἀργεντινῇ Δημοκρατίᾳ (ἴδ. καὶ λ. Τρυγῆ π. 3. Οἶνος, Οἶνε μ. 6 ρ. 5, Στ. 2 ρ. 1 δ. 2 μ. π. 3 ρ. 5, Στ. 2 ρ. 1 ς). [Γ. Δ. Σ.]

Ἀμπελουρίδα (Β. σ. τ.) κοινὴ ὀνομασία τῆς Βρυονίας (σ. τ. 5 θ. 3 ρ. 1 κ. ο. υ. (Bryonia dioica Jacq.) ἐν Ἀγγλῇ. [Θ. Χ.]

Ἀμπελοφράκτης (Β. σ. τ.) κοινὴ ὀνομασία ἐν Κερκύρᾳ τοῦ Ὀνόματος τοῦ ἐχιδνιδῶς (Onosima echinoides L.) [Θ. Χ.]

Ἀμπελόχκ (Β. σ. τ.) κοινὴ ὀνομασία ἐν Ἀγγλῇ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀγρίας Μαλάχης ἐντὶ Μολέχκας. [Θ. Χ.]

Ἀμπελόψις (Β. σ. τ.) Ampelopsis Michx.) γένος τῆς οἰκ. τῶν Ἀμπελῶδων τὸ γνωστότερον εἶδος αὐτοῦ ἡ Α. ἡ κισσοειδής (A. hederaea Mich. ἢ Vitis quinquifolia Lamk.) φυτὸν ἀναρριχώμενον τῆς θάλασσης Ἀμερικῆς διὰ τὰ ὥρακα δακτυλοειδῆ πενταφυλλῶτα φύλλα αὐτοῦ συχνὰ καλλιεργούμενον πρὸς κόσμον. [Θ. Χ.]

Ἀμπελῶδη ἢ Οἶνοφόρα (Β. σ. τ.) Ampelideae ἢ Viniferae ἢ Vitaceae), μικρὰ εὐκοσμήνεια Δικοτυλιδόων ἐπιβλαστῶν φυτῶν περὶ τὰ 250 εἶδη τῆς θερμῆς καὶ ἐκράτους ζώνης, ἔχοντα κορμὸν ὑλῶδη ἀναρριχώμενον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυναικῶδες, φύλλα παλινόμενα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα. ἄνθη μικρὰ εἰς στέφανον ἢ σκιστίον, κάλυκα τετραπέπalon ἢ πενταπέπalon, πέταλα 4—5 βαλβιδωτὰ ἐν τῷ βομβοκίῳ, στήμονες 5 ἀντιθέτους τοῖς πέταλοις, δίσχρον ἢ τετράχρον, σπέρματα μετὰ ἐπισπερμίου λιπῶδους καὶ λευκώματος ἐλαιούχου. Ὑποδιαιρεῖται δὲ ἡ οἰκ. εἰς δύο φυλάς, ἡτοί α') τὴν τῶν Ἀμπελῶν ἢ Vitaceae ἢ Viniferae), ὧν οἱ στήμονες ἐλεύθεροι, ἢ ὠσθήκη δίσχρος μετ' ὠκρίων δύο ἐν ἐκτέρῳ χώρῳ καὶ ὁ κορμὸς μεθ' ἐλίγων ἀντικειμένων τοῖς φύλλοις· γένη εἰσὶν ἡ Ἀμπελός (Vitis L.), ἡ εὐδὲ κισσός (Cissus L.), Ἀμπέλοψις (Ampelopsis Mich.) καὶ Πτερίσανθ (Pterisanthes Blum)· β') εἰς τὴν τῶν Ληϊῶν (Lecaceae), ὧν οἱ στήμονες μονάδελοι, ἢ ὠσθήκη τρίχρος ἢ εὐδὲ δίσχρος μετ' ὠκρίων ἀνὰ ἐν ἐκτέρῳ χώρῳ καὶ ὁ κορμὸς ἀνεὺ ἐλίγων· γένος μοναδικὸν Ἀληία (Lecua L.). [Θ. Χ.]

Ἀμπελών (Β. σ. τ.) κοινὴ ὀνομασία τοῦ Ὀποπάνκου τοῦ ἀνατολικοῦ (Opopanax Orientale Boiss.). [Θ. Χ.]

Ἀμπέρ (Ampère) 1) André Marie A. Διάκονος Γάλλος μαθηματικὸς καὶ φυσιοδίφης, γενν. ἐν Λυὼν τῇ 9/20 Ἰαν. 1775, ἀποθ. ἐν Μασσαλίᾳ τῇ 29/10 Ἰουν. 1836. Ἦν παιδικῆς ἡλικίας ἐφάνη ἔχων θαυμαστὴν ἰδιοφυίαν εἰς τὰ μαθηματικά, ἣν ἐκαλλιέργησε καὶ ἀνε-

πτυξε δι' ἰδιαιτέρων μελετῶν. Γνωστὸς ἐγένετο τὸ πρῶτον διὰ τοῦ συγγραμματος τοῦ περὶ τῆς μαθηματικῆς θεωρίας τοῦ χαρτοπαιγνίου (Λυὼν 1802), μετὰ δὲ τοῦτο δημοσίευσεν πολὺν πρῶτον τύπον ἐργασίας ἀναφερομένης εἰς τὰ μαθηματικά, τὴν μηχανικὴν καὶ τὴν φυσικὴν, ὧν αἱ πλείους κατεχωρήθησαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ Εφημερίδῃ καὶ ἐν ἄλλοις ἐπιστημονικοῖς περιοδικοῖς συγγραμμάτι. Τὴν πρωτίστην τὰξιν ἐν ταύταις κατέχουσιν αἱ ἀναπτύσσονται καὶ ἐπεξηγοῦσαι τὴν ἤλεκτροδυναμικὴν θεωρίαν αὐτοῦ, ἥτις κατέστησε διάσημον τὸ ὄνομα τοῦ. Διὰ τῆς αὐτῆς ἐν ἐκπαιδευτικοῖς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως δ. Α. διωρίσθη τῷ 1824 καθηγητῆς τῆς πειραματικῆς φυσικῆς ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας.

2) Jean Jacques Antoine A. υἱὸς τοῦ προγεγενημένου, ἐπιφανὲς κριτικὸς καὶ ιστοριογράφος, γενν. ἐν Λυὼν τῇ 31/12 Δεκ. 1800, ἀποθ. ἐν Πάρι τῇ 15/27 Μαρτ. 1864. Ἐργημάτων τε καθηγητῆς τῆς γραμματικολογίας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας ἐν Παρίσι, ἔγραψε δὲ πολλὰ συγγραμμάτια γραμματικολογικὰ καὶ ιστορικὰ, ἅτινα διακρίνονται διὰ τὸ ἀνθρώπιν τῆς λέξεως καὶ τὴν σαφένειαν αὐτῶν. Περιηγήσεις καὶ τὴν Ὀλλανδία ἔγραψε τὰς ἐντυπώσεις του ἐν ἄρθροις δημοσιευθεῖσι τὸ πρῶτον ἐν τῇ Revue des deux mondes, εἴτα δὲ ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ ἐκδόθεισιν. [Π.]

Ἀμπερία (Β. σ. τ.) κοινὴ ὀνομασία ἐν Συμῶν τῆς Γαλιίας ἡτοί τῆς Ἀκακίας τῆς Φαρνέσιανῆς (βλ. λ. Ἀκακία). [Θ. Χ.]

Ἀμπέτσον (Ampezzo). 1) Ἐπαρχία τοῦ Τυρόλου ἐν τῷ νομῷ τοῦ Βριζεν καὶ τῇ ὁρῳ, κοιλιά, ἐχούση ἐμβαδὸν 370 τετμ. καὶ 6 340 κατ. (1880). Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Κορτίνια. — 2) Ὁ δήμος Ἀ. ἔχει 3 358 κατ. — 3) Κώμη ἐν τῇ ἰταλ. ἐπαρχίᾳ Οὐβίνε ἔχουσα 1240 κατ. (ὁ δήμος 2256) τῷ 1881. [Π. Π.]

Ἀμπιδέ, φιλόσοφος τῆς Ἀνδalousίας, διακρίθεισα εἰς τὰ φιλοσοφικὰ κυρίως. Τὰς περιπετείας ἀγαπῶσα ἦλθε κατὰ τὴν πρώτην εἰσβολὴν τῶν Ἀράβων εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὠκοδομήσατο τὸ ἐν Γαλιὰν μένος, ὅπερ καὶ μέχρι τῆς σήμερον εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀράπ-Γ' Ἀμπεσί. Ἡ Ἀμπιδέ ἀπέκαλεσεν ἐν τοῖς συγγραμμάσι αὐτῆς τὴν Γαλιὰν Μεδίαν τ-ὸ ὕλ-Κάχρ. Ἡκμάζει περὶ τὰ 672 μ. Χ. [Π. Π. Μ.]

Ἀμπλάνεσσα, κώμη ἐν τῇ ὀδοποιήσει Νευροκόπου ἐπὶ τῆς Ῥοδότης, οἰκουμένη 800 περίπου μυσσουλμάνων (Πορκύων) ἀσουλμάνων περὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν. [Ε.]

Ἀμπλουῖ (Amplepuis). Κώμη ἐν τῇ γαλλικῇ νομῷ τοῦ Ῥοδανῶ, ἐπαρχία Βιλλ-

γράφει. Ἐχει σταθμὸν σιδήρ. ἐργοστάσια με-
ταλλουργίας κτλ. καὶ 4306 κατ. (1880).
— Ὁ δήμος Ἀ. ἔχει 1118 κατ. [Π. Π.]

Ἀμποάζ (Amboise). Πόλις τοῦ γαλ-
λικοῦ νομοῦ Ἰνδρ - Λοάρ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς
ὁδοῦ τοῦ Λαίγερους καὶ παρὰ τὴν σιδηροδρό-
μον. ἔχει ἄξια λόγου χαλυβουργεῖα καὶ σχοινο-
ποιεῖα. Κάτ. 1167 τῷ 1881. — Διὰ τοῦ λεγο-
μένου διατάγματος τοῦ Ἀ. ἐτέθη
τέρμα εἰς τὴν πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ θρησκευτι-
κὸν πόλεμον. χορηγήσαν τοῖς Οὐγενετοῖς θρη-
σκευτικὴν ἐλευθερίαν (1563). [Π. Π.]

Ἀμποάζ (Georges d'Amboise). Καρ-
δινάλιος καὶ ὑπουργὸς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλ-
λίας Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ'. γενν. τῷ 1440, ἀποθ.
τῷ 1520. Διελθὼν τὰς διαφόρους βαθμίδας τῆς
ἐκπαίδευσης ὡς ἐπίσκοπος (τοῦ Μοντανβάν) καὶ
ἀρχιεπίσκοπος (Ναρβόννης, εἶτα δὲ καὶ Πουέ-
ννης), ἐγένετο ὑπουργὸς τῷ 1498 καὶ ἐνῆργησε
τὴν ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ' καταπίπτειν τοῦ
Μεδιολάνου. Κατεχόμενος δὲ ὑπὸ φιλοβοηθίας
μεγάλῃς νὰ διαδεχθῇ ἐπὶ τοῦ Παπικοῦ Θρόνου
τὸν Ἀλέξανδρον Γ' ἐπήνεγκε σχίσμα παροδι-
κὸν μεταξὺ τῆς γαλλικῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς
ἁγίας ἑδρας. [Π. Π.]

Ἀμποτσφορντ (Abbotsford) Ἀγροί-
κία ἐν τῇ σκωτικῇ κομητείᾳ Σελκίρκ. ἦν μὲν
πρότερον μονή, ἐγένετο δὲ γυνιστὴ ἄρ' ἥς ἡ-
γορήθη ὑπὸ τοῦ Βάλτερ-Σκωτ, ὅστις διέμε-
νεν ἐν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ 1811. [Π.]

Ἀμπού Ἐδμόνδος (Edmond Fran-
cois Valentin About) γάλλος συγγρα-
φεύς, γεννηθεὶς ἐν Διέξ (Dienze) τῇ 2/14
Φεβρ. 1828, ἀποθ. ἐν Παρίσι τῇ 5/17
Ἰαν. 1885. Μετὰ λαμπράς σπουδὰς ἐν τῇ λυ-
κείῳ Καρλουάγγου ἠξιώθη κατὰ τὸ 1848 τοῦ
βραβείου τῆς φιλοσοφίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν
Ecole Normale. ἐκ τῆς ὁποίας μετέβη
(1851) εἰς τὴν ἐν Ἀθόνης Γαλλικὴν σχολήν.
Κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι διατριβὴν του συνέτα-
ξεν ὑπόμνημα περὶ τῆς νήσου Λήμνου δημο-
σιεύθ. ἐν τοῖς Archives des Missions
scientifiques (1854), ἐπιδόθη δ' εἶτα εἰς
τὴν συγγραμμὴν βιβλίων οὐδέλως σχετιζομένων
πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν. Ἐπανελθὼν εἰς Πα-
ρίσιους (1853) ἐξέδωκε τὴν Σύγχρονον
Ἑλλάδα La Grèce contemporaine
(1855) ἔργον προκαλέσαν τὴν ὀργὴν τῶν Ἑλ-
λήνων διὰ τὴν ἀνιστορήτητα καὶ τὴν σκωπει-
κὴν εὐφυίαν, μεθ' ἧς ἐκρίνοντο τὰ ἑλληνικὰ
πράγματα. Ἀλλ' ἡ κριτικὴ ἄλλως κρίνουσα
ἀπεφάνθη εὐμενέστερα ὑπὲρ τοῦ βιβλίου καὶ ὁ
Ἀμποὺ ἐκλήθη εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Ἑπι-
στομῆς τῶν δὺο κόσμων, ἐν
τῇ ὁποίᾳ ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτόν του μυθιστό-
ρημα Τόλα (1855), οὗ ἐσχάτως ἐδημοσιεύθη
πολυτελεστάτη ἔκδοσις. Τῷ 1856 ἀνετίθετο
ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου ἡ τρίπρα-
κτος κωμωδία αὐτοῦ Gnjillery, ἥτις ἀπέτυχεν

οὐκ ὀκτῶς. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποπειρᾶς
ταύτης ἐπεδόθη δριστηνὴς εἰς τὴν συγγραμμὴν διη-
γημάτων καὶ μυθιστορημάτων, συγχρόνως δ' ἐν
τῷ Φιγάρω ἠρθρογράφει παλαιῶν πρὸς τοὺς
ἀντιφρονούντας μετὰ τῆς δεξιότητος ἐκείνης καὶ
τῆς εὐτραπέλου εὐφυίας, αἰτίνας χαρακτηρίζουσι
πάντα τὰ ἔργα του. Μεταξὺ τῶν διηγημάτων
ἐξέχουσιν θέσιν κατέχουσιν οἱ Παρισιοὶ
γάμοι (1856). Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον
ἐδημοσίευσε καὶ τὸν Πασιλέων βου-
λῶν φανταστικὸν τύπον ἑλληνοσ ἀρχιλήστον.
Ἐκ τοῦ νέου τούτου ἔργου ἐξήρθη εἰς τὸ μὴ
περαιτέρω ἡ ἀγανάκτησις τοῦ ἑλληνικοῦ κοι-
νοῦ, ἥτις πολυτρόπως ἐξεδήλωθη τότε διὰ περὶ
καὶ ἐμμέτρων δημοσιευμάτων. Ὁ Βασίλειος
τῶν βουλῶν, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα μυθι-
στορήματα αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν τὸ πρῶτον ὡς
ἐπιφυλλίδες τοῦ Moniteur, ὅπου καὶ τε-
χνοκριτικὰ ἄρθρα ἐδημοσίευσε (1855—1858).
Ἐπανελθὼν ἐκ ταξιδίου ἀνά τὴν Ἰταλίαν
ἐξέδωκεν ἐν Βρυξελλαῖς πολυκροτον ἀντι-
πατικὸν λιβέλλον: Τὸ Ρωμαϊκὸν ἔθ-
νημα. Ἐξηκολούθησε δὲ τὸν κατὰ τοῦ πα-
πισμοῦ ἀγῶνα καὶ βραδύτορον δημοσιεύσας σει-
ρὰν Ἑπιστολῶν ἀγῶνιστοῦ νέου πρὸς
τὴν ἐξ ἀδέλφου τῶν Μαγδαλη-
νῶν. Νέον ὄραμα αὐτοῦ ἡ Γαλιάννα πα-
ραστάθην τῷ 1862 ἐν τῷ Ὄδριῳ ἐξήγειρεν ἀ-
λήθῃ θύελλαν καὶ μετὰ τέσσαρας παραστάσεις
θεαυδωδέστας ἐξηλείφθη ἐκ τοῦ θεατρικοῦ
γίμου. Τῷ 1860 προστελέσθη ὡς συντάκτης τῆς
Συντάγματος καὶ ἔξηκολούθησε δὲ με-
χρι τοῦ 1868 τὴν συγγραμμὴν μυθιστορημάτων
καὶ πολιτικῶν ἄρθρων, τεχνοκριτικῶν διαλέ-
ξεων καὶ ἐδοκιμασμένων ἐντυπώσεων. Τῷ 1869
ὡς συντάκτης τοῦ Γαλλικοῦ ἐδημοσίευσε
πολιτικὰς ἐπιστολάς, αἰτίνας ἐνεποίησαν με-
γάλην ἐντύπωσιν διὰ τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα
τῶν. Προτάθηκε ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῷ
1870 ἀπέτυχεν ἕνεκα τούτου. Κατὰ τὸ τέλος τῆς
αὐτοκρατορίας ἦτο εἰς τὴν κυριωτάτην συντα-
κτικὴν τῆς Ἑστέρης, παρέστη δ' ὡς τοιοῦ-
τος εἰς πλείστας μάχας τοῦ γαλλογερμανικοῦ
πολέμου. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρή-
νης ἱδρύσεν ἰδίαν ἐφημερίδα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ
τοῦ Σαρσέ, τὸν «Ἰὸν Ἀἶνον», ὅργανον τῶν συν-
τηρητικῶν δημοκρατικῶν, ὅπου ἐγένετο ἐξ ἀρ-
χῆς διάσημον διὰ τοὺς πεισματώδεις ἀγῶνας
πρὸς τοὺς μοναρχικούς καὶ τοὺς κληρικῆτρο-
νας. Κατὰ τὸ 1872 μεταβίβας εἰς Ἀθηναίαν
πρὸς ἐπίσκεψιν κτήματός του συνέληθη ὑπὸ
τῶν γερμανικῶν ἀγγέλων καὶ ἐφυλάκισθη κατηγε-
ρούμενος ἐπὶ ἐγκλήματι ἐσχάτης προδοσίας ὡς
ἀπευθύνας διὰ δημοσιευμάτων θύβεις κατὰ τοῦ
αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Ἀπαλλαγὴς
συνεπείᾳ ἐντόμων παρατάσεων ἐπανῆλθεν εἰς
Παρίσιους, ὅπου ἐξέδωκε μετὰ τινας ἐβδομά-
δας τὴν Ἀλταίαν, ἔργον πλήρως φιλο-
πηγρίας. Βραδύτερον δ' ἐδημοσίευσεν ἐν τῶν
ἀρίστων μυθιστορημάτων του Roman d'un

brave homme. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. μετεφράσθησαν ἐλλήνιστί τὸ περὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ζητήματος, ὁ Νέος χάρτης τῆς Εὐρώπης, ὁ Πασιέας τῶν βουνῶν, ὁ Ἀπεξηραμμένος συνταγματάρχης (L' homme à l'oreille cassée), ἡ Τόλλα, τὸ Ἀλφραθέρειον τοῦ ἐργάτου καὶ τινὰ διηγήματα. [Γ.Δ.]

Ἀμπράζικο ἄλογο. Βλ. Γαλαξίας.

Ἀμπσάιρ ἢ Χάμπσαιρ ἢ Χάντς ἢ Σούθαμπτον (Hampshire ἢ Hants ἢ Southampton). Μία τῶν 6 κομητειῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 4176,63 τγμ. καὶ 593 487 κατ. (1881). Εἶναι χώρα ἐπίπεδος, ἔχουσα μόνον τῆδε κάποιαι σειράς τινας λόφων. Μέρος τοῦ ἐδάφους αὐτῆς καλύπτεται ὑπὸ δασῶν (330 τγμ.), μέρος καλλιεργεῖται (1596 τγμ.) καὶ μέρος χρησιμεύει εἰς τὴν κτηνοτροφίαν (1180 τγμ.). Τὸ κλίμα τῆς εἶναι ἐκ τῶν ἥπιωτάτων τῆς Ἀγγλίας. Βιομηχανίαν ἔχει ἀσήμαντον, ἀλλὰ κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβατοτροφίαν καὶ χοιροτροφίαν, λίαν ἀνεπτυγμένην. Ἐκ τῶν ποταμῶν τῆς σημαντικώτερος εἶναι ὁ Ἀδον. Ἔχει πρωτ. τὴν Βιντσεστερ καὶ ἀποστέλλει 16 ἀντιπροσώπους εἰς τὸ κοινοβούλιον. [Π.Π.]

Ἀμπταμάλι ἢ Ἀδδαμάλι, χωρίον τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 425 περίπου κατοίκων, ἐξ ὧν ἕως 80 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ Ἑλλήνες ἀσχολοῦνται περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

Ἀμπτουλᾶ-μαχαλᾶ, τριτηλίχιον ἐν τῇ διοικήσει Σερρών τῆς Μακεδονίας, ἔχον κατ. περὶ τοὺς 50 Βουλγάρους, ἀσχολοῦμένους περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

Ἀμπτηλλ. Βλ. Ἐδωσσελ (λόρδος Ὀδο).

Ἀμπωτις (Ἀστρ. Ν.α.υ.τ.) = ἀνάποσις ἐκ τοῦ ἀναπίνω' ἢ κατὰ τὰς παλιβορίας κατὰθας τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης, ὅτανεὶ ταῦτα καταπίνονται. Τὸ ἀντίθετον εἶναι ἡ πλημμυρίς. (Ἰδε Παλιβόρια). [Δ.Κ.]

Ἀμρίτ. Βλ. Μαθαδού.

Ἀμριταμ. Ἐν τοῖς μετὰ τοὺς Πέδας Ἰνδοῖς ποιήματα πολὺς γίνεται λόγος περὶ τοῦ ποτοῦ τούτου τῶν θεῶν, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὴν ἀμβροσίαν τῶν Ἑλλήνων. Φαντάζονται δ' οἱ Ἰνδοὶ ὅτι ἡ πίσσις αὐτοῦ παρέχει πάσας συλλήβδην τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπολαύσεις. [Π.]

Ἀμριτσάρ (Amritsar) ἢ Ἀμριτσάρ καὶ Ῥαμδασπούρ. Πρωτ. ἐπαρχίας τοῦ ἑνὸς διαμερισματος τῆς Ἰνδοβρετανικῆς τοπαρχίας Πεντζάβ, 67 χμ. πρὸς ἀν. τῆς Λαχόρης καὶ παρὰ τὸν σιδηρ. Προστατεύεται ὑπὸ τοῦ φρουρίου Κσδγγάρθ καὶ ἔχει 151 896 κατ. (1881), ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν. Τὸ δῖαμ. εἶρ. σμ. Α. ἔχει ἐμβαδὸν 13 817 τγμ. καὶ 2 729 109 κατ. [Π.Π.]

Ἀμρου (Βέν ἄλ.-Δσίς). Εἰς τῶν πρῶ-

τῶν Ἀράδων στρατηγῶν τῶν ἀμέσως μετὰ τὴν Μωάμεθ διαδόντων τὴν νέαν θρησκείαν διὰ τῶν νικηφόρων ἔκλων τοῦ Ἰσλάμ. Ὁ Ἀ. ἐπὶ τῶν τριῶν πρώτων Χαλιφῶν (Ἀβὺ Βέιρ, Ὁμάρ, Ὁσμάν) στρατεύσας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον καθυπέταξε τὴν γῶραν ταύτην, ἐκπορεύσας τὴν Μερφιν (638), εἰτα δὲ μετὰ δεκατετραμηνον πολιορκίαν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν (640), καὶ ἱδρύσε τὸ Κάιρον. Αὐτὸς λέγεται ὅτι κατέκαυσε καὶ τὴν περιεχόνον βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξάνδρειας ἄλλ' ἢ παραδόσις αὐτῇ εἶναι πάντῃ ἀδέσποτος. Ἐκυρίευσεν δὲ καὶ τὴν Βάρκαν καὶ τὴν Τρίπολιν. Ἐτελεύτησε τῷ 663 ἐν Αἰγύπτῳ, τῆς ὁποίας ἦτο διοικητής. [Π.Κ.]

Ἀμςδορφ (Nicolaus von Amsdorf) Γερμανὸς θεολόγος, φίλος πιστότατος καὶ συνεργάτης τοῦ Λουθήρου, γενν. ἐν Τόργου τῇ 8 Δεκ. 1483, ἀποθ. ἐν Λίβαναχ τῇ 14 Μαΐου 1565. Συνταχθεὶς τῷ Λουθέρῳ πρὸ τῆς ὑποβολῆς τῶν θέσεων αὐτοῦ, ὑπέστη πολλὰς καταδιώξεις, ἐχειροτονήθη δ' ὑπὸ τούτου τῇ 1542 εὐαγγελικὸς ἐπίσκοπος τοῦ Νάουμבורγ-Τσάιτς. Συνέτελεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἰδρύσιν τοῦ ἐν Ἰένῃ Πανεπιστημίου, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Λουθήρου ἐγένετο ἡγέτης τοῦ ὀρθοδόξου Λουθηρανικοῦ κόμματος. [Π.]

Ἀμστελ. Ποταμὸς τῆς βορ. Ὀλλανδίας. Πηγάζει παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Οὐτρέχτης διαρρεῖ, διαρροῦμενος εἰς πολλοὺς βραχίονας τὸ Ἀμστελδαμον καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν ποταμὸν Ῥ. [Π.Π.]

Ἀμστελδαμον (Amsterdam). Πρωτ. τῆς Ὀλλανδίας, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἔδρα τοῦ βασιλείου αὐτῆς. Κεῖται ἐπὶ τῇ ἐμβολῇ τοῦ Ἀμστελ εἰς τὸν Ῥ. Διὰ δὲ τῶν βραχίονων τοῦ Ἀμστελ καὶ τῶν διωρῶν χωρίζεται εἰς 100 νηίδας, συγκοινωνούσας διὰ 300 γεφυρῶν. Ἡ παλαιὰ πόλις ἀνευ τῶν προστεθειμένων εἶναι ἐκτεταμένη ἐν σχήματι ἡμισελήνου, ἥς τὰ δύο κέρατα στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ῥ, τὰ δὲ ἄλλα μέρη κυκλοῦνται ὑπὸ λιμένων, κωμῶν, κήπων καὶ ἐπαύλειον. Ἔχει ἐκτεταμένον ἐμπόριον, καὶ εἶναι μία τῶν βιομηχανικωτάτων τῆς Εὐρώπης πόλεων. Ἔχει ἄξια λόγου δημόσια κτίρια, ἐν οἷς διακρίνονται τὸ παλαιὸν δημαρχεῖον χρησιμεῖον νῦν ὡς ἀνάκτορον, τὸ χρηματιστήριον, ἡ Ὀλλανδικὴ τράπεζα, κτλ. ἔξ' θεάτρα, μουσεῖον, βοτανικὸν καὶ ζωολογικὸν κήπον, βιβλιοθήκην, ἀρχαιολογικὴν ἐκτίριαν, ἰδιωτικὰς πινακοθήκας, διάφορα φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, κτλ. καὶ (ὁ δῆμος) 390 016 κατ. τῇ 31 Δεκεμβρ. 1887. Ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶναι ἀσφαλέστατος καὶ εὐρύτατος, νείει δὲ ἀποβάθραι πρὸς Α καὶ Δ τῆς πόλεως μετὰ δεξαμενῶν καὶ ἀποθηκῶν συντελοῦσι μεγάλως εἰς τὴν ἐμπορικὴν τῆς πόλεως ἀνάπτυξιν· ἐνοῦται δὲ διὰ διωρυχῶς μετὰ τῆς Β θαλάσσης καὶ διὰ σιδηροδρ. μετὰ διαρρῶν τοῦ βασιλείου μεγαλοπόλεων. — Ἡ πόλις αὕτη ἐ-

κτίσθη κατά τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΓ' αἰῶνος· ἀποτελεῖτο δὲ τότε ἐκ τινῶν οἰκημάτων, ἀνη-
κόντων εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ Ἀμστελ, οἵτι-
νες ἄχρι τοῦ 1201 διεμένον ἐν Οὐδερνέκκ-
[Ht] Ἰσπανῶν ἦτο ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πύλις
τῶν Κάτω χωρῶν. Τῷ δὲ 1585, ὅτε ἡ Ἀμ-
δέρση ἀπώλεσε τὸ ἐμπόριόν της, ἀπέκτησε τὸ
Ἀ. μερίστην ἐμπορικὴν σημασίαν. Ἐκ τοῦ
πρὸς τοὺς Ἀγγλοὺς πολέμου κατὰ τὸν 12' αἰ-
ῶνα τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀ. παρεδόθη μεγάλως,
ἀλλὰ βραδύτερον ἀνέλαβε τὴν προτέραν ἀκμὴν.
Κατακτηθεῖσης τῆς Ὀλλανδίας ὑπὸ τῶν Γάλ-
λων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ παρελθόντος
αἰῶνος, τὸ Ἀ. ὤρισθη πρωτεύουσα τοῦ γαλ-
λικοῦ διαμερίσματος τῆς Ζουίδερ. Πολλὰς δ'
ὑποστάν ἐκ τῶν τότε πολέμων ζημίας ἀνέλα-
βε πάλιν ἀπὸ τοῦ 1813, καὶ νῦν εἶναι εἰς
τὸν προεδριότατον ἐμπορικῶν λιμένων τῆς
Εὐρώπης. [H. H.]

Ἀμστελῶδαμον (Amsterdam).
Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Μογγμερύ τῆς βερει-
κερικανικῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης,
ἐχούσα βιομηχανίαν, ἐμπόριον, ἰδίως τυρῶν, ἀ-
καδημίαν καὶ 9 466 κατ. (1885). [Π. Π.]

Ἀμστερτέν. Κώμη τῆς Κάτω Αὐ-
στρίας, κειμένη ἐν τῇ παρὰ τὴν ἀριστερὰν
ἐχθρῶν τοῦ Ἰψ κοιλίᾳ, ἐχούσα δὲ 1727 κατ.
(1880). [Π. Π.]

Ἀμστέρδ (Amstead). ΒΔ. προάστειον
τοῦ Λονδίνου, ἔχον 15 452 κατ. (1881)· ἄ-
νηκον δὲ εἰς τὴν κομητείαν Μιδλῆσσεξ καὶ ἀπέ-
χον 6 χμ. ΒΔ. τοῦ Ἄστερς. Εἶναι ἐκτισμένον
ἀκανόνιστως, ἀλλ' ἔχει ὠραίους κήπους καὶ
δενδροστοιχίας. [Π. Π.]

Ἀμύγδαλα γλυκέα (Φαρμακολ.),
Amygdalae dulces. Σπέρματα ἐκ τοῦ amy-
gdalus communis, δένδρου ὀργανοῦς τῶν
παλαιῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Τὰ
γλυκέα ἀμύγδαλα ἐνέχουσιν ἔλαιον πο-
λὺ (54 %), κόμμι. σάκχαρον, ἐπεὶ δὲ γαλα-
κτωματίνην καὶ ἄμυγδαλίνην καὶ
ἔχουσιν ἄσπαραγίνην. Ἡ γαλακτω-
ματίνη (emulsinum) εἶναι λευκοματου-
χον φύσμα λίαν ἀνάλογον τῇ διαστάσει καὶ
τῇ πεφίγει· αἱ δὲ ἰδιότητες τῆς ἄμυγδα-
λίνης δὲν ὥρισθσαν εἰσέτι ἐπακριδῶς.
Τὰ γλυκέα Ἀ., καὶ περ ὁρεπτικὰ καὶ περιζήτητα
ἐν τῇ διαίτητικῇ τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι κκοστέμαχα
βιόρωσιμμενα κατακέρως καὶ προκλοοσιν δ-
ευραγμίας, ὡς πάντες οἱ ἐλαυῶδες καρποί.
Εἶναι χρήσιμα εἰς παρασκευὴν α') τοῦ γαλακ-
τωματοῦ ἄμυγδαλῶν (Lac amygdalarum s. emulsio amygdalarum dul-
cium) (ἐξ εὐγγ. 1—2 ἐκλελεπισμένον καὶ
ἐπιτιμένον ἀμυγδαλῶν καὶ λίτρας ὕδατος),
ποτοῦ εὐχρύμου καὶ εὐπέπτου κατὰ καρθίσκους
χορηγούμενον πρὸς κατάρρους τῶν πεπτικῶν
καὶ εὐρεποητικῶν ἐργάνων καὶ τὰς διὰ δρι-
μίων φαρμάκων δηλητηριάσεις (πλὴν τῆς διὰ

φωσφόρου καὶ κανθαρίδων) καὶ β') τοῦ σιρο-
πίου ἄμυγδαλῶν (Syrupus amulsi-
nis) παρεχόμενον κατὰ κεχλιαρία τοῦ γλυ-
κοῦ παιδίοις πάσχουσι κατάρρους τῶν ανα-
πνευστικῶν ὀργάνων. Τὰ μετὰ τὴν ἐκθλίψιν
τοῦ ἐλαίου πίτυρα τῶν ἄμυγδαλῶν
(Furfures amygdalarum) περιέχοντα λεύ-
κωμα καὶ κόμμι χρησιμεύουσιν ἐξωτερικῶς
ὡς μ. α. λ. α. κ. τ. ι. α. πρὸς τραχύτητας καὶ βρ-
γάδας τοῦ δέρματος. (Βλ. Ἐλαῖον ἀμυγδαλῶν
γλυκῆν). [Β. Π.]

— πικρά. (Φαρμακολ.). Amygdalae
amarae. Σπέρματα ἐκ τοῦ amygdalus ama-
ra (Amygdalene), δένδρου αὐτοφυοῦς παρ'
ἡμῖν καὶ γνωρίμου. Τὰ πικρά Ἀ. διαστέλλον-
ται τῶν γλυκῶν διὰ μόνης τῆς πικρᾶς γεύ-
σεως καὶ τῆς χαρακτηριστικῆς ὀσμῆς, καὶ
εἶναι ἐν γένει καὶ ὀλίγον μικρότερα ἐκείνων.
Κύρια στοιχεῖα ἐνέχουσιν ἔλαιον
(43 %), πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ ἐν τοῖς γλυ-
κῶν ἀμυγδαλοῖς περιεχομένου, ἀλλ' ὅμοιον
ἐκείνῳ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν χρῆσιν, γαλακ-
τωματίνην (26 %) καὶ ἄμυγδα-
λίνην (23 %), εὐσίαν σκχαρογένον, ἥτις
διὰ τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γαλακτωματίνης ἀπο-
συντίθεται εἰς σάκχαρον σταφυλῆς, ὕδροκυαν-
κὴν δξυ καὶ αἰθέριον ἐλαῖον πικρῶν ἀμυγδα-
λῶν (βενζοϊκὸν ἄλδεϋδιον). Τὰ ὕδροκυανικὴν
δξυ δὲν εὐρίσκεται λοιπὸν προκατεσκευασμέ-
νον ἐν τοῖς πικροῖς ἀμυγδαλοῖς, ἀλλὰ γίνεται
ὅταν παρόντος ὕδατος πιεσθῶσιν ἢ τριβῶσι
τὰ πικρά ἀμύγδαλα, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει καὶ
ἐπὶ τῆς μασησεως. Τὸ ἀκαθάρτον αἰθέριον
ἐλαῖον ἐνέχει 14 % ὕδροκυανικοῦ δξός. Εἶναι
ἄρα τὰ πικρά Ἀ. δηλητηριώδη 6—8 Ἀ.
θανατώνουσι παιδία, ἂν μὴ ἐξεμεσθῶσιν, 20 δὲ
ἐνήλικας. Εἰς ποσὴν μέγα βιόρωσιμμενα προκα-
λοοσι σπασμοὺς, ἐπιτεχνουσιν τῆς κυκλοφορίας
καὶ τῆς αναπνοῆς, βραδύτερον ἐπιδράδυντι
τῶν τε παλμῶν τῆς καρδίας καὶ τῶν αναπνευ-
στικῶν κινήσεων, τελειαν τῶν δυνάμεων ἐκ-
λυσιν, κῆμα καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον. Ἐνθ'
εἰς μικρὰς δόσεις ἐνεργοῦσιν ἀντισπασμωδικῶς
ὡς τὸ ὕδροκυανικὸν δξυ, οὔτε σπασμοὺς οὔτε
ἐκλυσιν τῶν δυνάμεων προκαλοῦντα. — Τὰ
σκευάσματα τῶν πικρῶν Ἀ. ἐνεργοῦντα διὰ
τοῦ ὕδροκυανικοῦ δξός, ὅπερ ἀναπτύσσεται,
ἐνδείκνυνται ἐφ' ὧν καὶ ἐκείνο περιστάσεων.
Οὕτω λοιπὸν παραγγέλλονται ὡς ἀντισπα-
σμωδικὰ καὶ πρᾶντικὰ πρὸς σπασμῶδεις βή-
χας, τὴν γρίπην, τὴν κοκκύτην, τὰς κατὰ τὴν
διαδρομὴν βαρέων πυρετῶν παρακρούσεις, κ. λ.
Ἐσο παραγγέλλεται κατὰ σταγόνας (20—30
pro dosi) τὸ ἄπο-ταγμα τῶν πι-
κρῶν ἄμυγδαλῶν (Aqua amygd.
amararum) ἢ τὸ ἔκραιωμενον τῶν πικρῶν Ἀ-
μυγδαλῶν ἀπόσταγμα (Aqua amygdal.
amararum diluta Aqua cerasorum) ὡς
εἰλημια φαρμάκων, νεκρωτικῶν μάλιστα, ἢ
τέλος τὸ σάτυρον γαλακτωματῶν

πικρὸν ἀμυγδαλῶν (Emulsio amygdalarum composita) κατὰ κοχλιάριον τοῦ γλυκεῖ. Τὰ πύργα τῶν πικρῶν ἀμυγδαλῶν εἶνε ἐν χρήσει ὡς κοσμητικὸν εἰς πλύσιν καὶ λεικάνειν τῆς ἐπιδερμίδος. Κατὰ τῆς διὰ πικρῶν ἀμυγδαλῶν δηλητηριάσεως ἀρμύζουσι τὰ ἐμαστικά, τὰ ἀναλγητικά, τὰ οἰνοπνευματώδη καὶ ἡ καφευρά. (Βλ. Ὑδροκυανικὸν δξύ). [Β.Π.]

Ἀμυγδαλέλαιον αἰθέριον. Βλ.

Πικραμυγδαλέλαιον.

Ἀμυγδαλέλαιον λιπαρὸν (Χημ.

Τεχν.) λαμβάνεται διὰ θλίψεως ἀλεσμένων γλυκέων ἢ πικρῶν ἀμυγδαλῶν καὶ ἄλλων πυρήνων καθρίζεται δὲ διηθεύμενον ἢ διὰ κατακλίσεως ἐν λεπτόφρευστον, ἀνοικτακίτρινον, γλυκαζούσης γεύσεως, ἥπιας ὁσμῆς, μὴ πηγνύμενον μὲθ' εἰς 10°. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀμυγδαλῆ ἢ Ἀμύγδαλος (Βοτ.)

(Amygdalus L.) γένος τῆς τάξεως τῶν Ροδανθῶν καὶ τῆς οἰκῆς τῶν Ἀμυγδαλῶν (Βλ. λ.). ἔχον ὡς διακριτικὸν χαρακτηριστικὸν τὸν ὥριμον καρπὸν ξηρὸν καὶ ἀκανονιστικῶς διαρρηκτόν. Εἶδη περὶ τὰ 20, ἅπαντα ἐνδρῶδη ἢ θαμνώδη, αὐτοφυῆ ἀνὰ τὴν Ἀσίαν. Τὸ γνωστότερον εἶνε ἡ Α. ἡ κοινὴ (A. communis L., Mandelbaum γερμ., amandier γαλλ. = Ἀμυγδαλιά). Τῆς κοινῆς ἀμυγδαλῆς κηπεύονται διάφοροι ποικίλοι ἐν τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ καὶ τῇ Ἀνατολῇ. Ἰδίως δὲ διακρίνονται ἡ πικρά (A. amara L. κοινῶς Πικραμυγδαλιά), ἥτις ἅπαντὰ συχνὰ ἐξαγριώσκει ἐν Ἑλλάδι ἢ γλυκὴ (A. dulcis DC.) καὶ ἡ εὐθραυστος (A. fragilis Pers. κοιν. ἀμύγδαλα ἄρρατα). Ἄλλα εἶδη Ἀμυγδαλῆς ἐνίοτε θεραπεύμενα ὡς κόσμος εἰσὶν Α. ἡ νανοφυῆς (A. nana L.), Α. ἡ μικρόφυλλος (A. microphylla Kunth.), Α. ἡ ἀνατολικὴ (A. orientalis Ait.) κτλ. [Θ.Χ.]

Ἀμυγδαλένη (Χημ.) C₂₀H₂₇NO₁₁.

3H²O ἅπαντὰ εἰς τοὺς πυρήνας πολλῶν ὅσμων ἐκ τῆς εὐκαρυωτικής τῶν ἀμυγδαλοειδῶν, οἷον ἀμυγδαλῶν, ροδακινῶν, βερυκοκκίων, δαμασκηνῶν, κερασίων κτλ. παρασκευάζεται διὰ ζέσεως τῶν πικρῶν ἀμυγδαλῶν μετ' οἰνοπνεύματος 90°, ἀφοῦ πρῶτον ἀφαιρέθῃ ἀπ' αὐτῶν διὰ θλίψεως τὸ ἔλαιον ἐκ τῆς οἰνοπνευματικῆς διαλύσεως ἀποχωρίζονται στίλπνὰ πτάλα εὐδιάλυτα εἰς ὕδωρ καὶ κρυσταλλώμενα ἐκ τούτου ὡς πρίσματα μετὰ κρυσταλλικοῦ ὕδατος μετὰ γαλακτωμάτος γλυκέων ἀμυγδαλῶν μιγνυμένη αποσπνιθῆται εἰς πικραμυγδαλέλαιον, ὑδροκυανίον καὶ σάκχαρον, ὑπάγεται δηλ. εἰς τὰ καλούμενα γλυκοσίδια, ἥτοι σώματα ἔχοντα τὴν ιδιότητα τῇ ἐπιδράσει ὑδρολυτικῶν ζυμεγεργῶν νὰ μεταβάλλωνται εἰς ἀπλυστέρως ἐνώσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκεται τὸ σάκχαρον· τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν ἡ Ἀ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ζωικὸν ὁργανισμόν·

τὸ παραγόμενον ὑδροκυανίον ἐνεῖ ἡ αἰτία τῶν διὰ πικρῶν ἀμυγδαλῶν δηλητηριάσεων. [Ο.Α.Ρ.]

— (Φαρμακολ.). Οὗτε ἡ γαλακτωματικὴ οὗτε ἡ Ἀ. εἶναι οὐσίαι δηλητηρίαι, ὅταν εἰσάγωνται εἰς τὸν στομάχον κεχωρισμένως καὶ κατὰ διαλείμματα τοιαῦτα, ὥστε ἡ μὲν τούτων νὰ μὴ εὐρίσκηται πλέον ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῆνι, ὅταν εἰσάγηται ἡ ἑτέρα, ἐνθ' ἡ σύγχρονος πέψις τῶν οὐσιῶν τούτων προκαλεῖται μετ' οὐ πολὺ συμπτώματα τοξικά (Cl. Bernard). Ἡ Ἀ. σκευάζεται εἰς γαλακτωμα μετὰ γλυκέων ἀμυγδαλῶν καὶ ὕδατος καὶ παρέχεται ὡς πρᾶντικὸν κατὰ σιτάσει (Βλ. Ἀμύγδαλα πικρά). [Β.Π.]

Ἀμυγδαλίτης (Γεωλ.) (Mandelstein γερμ.) πέτρωμα πυριγενές, οὐτινος αἱ πεμπολυγενεῖς κοιλότητες ἐπληρώθησαν βράδυτερον ὑπὸ ἄλλων ὀρυκτῶν, π. χ. χαλαζίου, ἀσβεστίου, ζεολίθων κτλ. (ἰδ. Ὀρυκταμύγδαλον). Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ πετρολογικοῦ ἱεροῦ καλεῖται ἀμύγδαλω τὸς. [Κ.Μ.]

Ἀμυγδαλιτικός (Γεωλ.) καλεῖται ὁ ἵστος τῶν πετρωμάτων, ὅταν αἱ φλυκταινῶδεις αὐτῶν κοιλότητες εὐρίσκωνται πληρεῖς ξένων οὐσιῶν (ὀρυκταμύγδαλα), κατακρημνισθεισῶν μετὰ τὴν σχηματισμὸν τοῦ πετρώματος. [Κ.Μ.]

Ἀμυγδαλίτις (Παθολ.) καλεῖται ἡ φλεγμονὴ τῶν ἀμυγδαλῶν. Δύναται δὲ αὕτη νὰ εἴναι ὀξεία ἢ χρονία, καὶ καταρρώδης ἢ παρειαυματώδης, καθ' ὅσον περιορίζεται εἰς τὴν βλεννομεμβράνην τῶν ἀμυγδαλῶν ἢ ἐκτείνεται εἰς τὴν διάμεσον τοῦ παρεγχύματος ἱστὸν. Τινὲς διήρσαν τὰς ἀμυγδαλίτιδας ἀναλόγως τῶν αἰτίων, οὐχὶ ὁρῶς. Καταρρώδης ἢ παρειαυματώδης ἢ ἀμυγδαλίτις ἐπιγίνεται διὰ ψύξης, δι' ἀμέσους ἐρεθισμοῦς, δι' ἐπινέμειν γειτονικῶν φλεγμονῶν, ὡς ἐπικυκλοθυμία νοσήσας τοῦ αἵματος καταστάσεως, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπιδημικῶς. Ἐκδηλοῦται διὰ πόνων κατὰ τὸ πάσχον μέρος καὶ περίεξ, δι' ἐξοιδήσεως τῶν ἀμυγδαλῶν καὶ ἐρυθρότητος αὐτῶν, διὰ δυσκολοῦ καὶ ἀλγεινῆς καταπόσεως, ἐρρίνου χαλινῆς πυρετοῦ λίαν ἰσχυροῦ, ἰδίως ἐπὶ παρεγχυματώδους, ὅτε καὶ τὸ λευκὸν ἦ ἐν εἶδει τυροειδῶν θρομβίων ἐξιδρώμα, τὸ ἐπικαθήμενον ἐπὶ τῶν ὀργάνων, λαμβάνει ἐνίοτε μεμβρανώδη μορφήν, δυσκόλως ἀπὸ τοῦ διεφθερτικοῦ διασπρινόμενον. Ἄν ἡ φλεγμονὴ δὲν διαλυθῇ, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἡ συνθησιτέρα ἔκβασις, ἀλλὰ λήθῃ εἰς ἀπόσπασμα, ἅπαντα τὰ συμπτώματα δεινούνται τέλος θανάτου, ἀρ' ἑαυτοῦ ἢ τῇ βοήθειᾳ τῆς τέχνης, ῥήγνυται τὸ ἀπόσπασμα, καὶ τὰ πάντα μετὰ μικρὸν ἡσυχάζουσιν. Αἱ συχναὶ ὀξείαι προσδοκᾷ διελύτουν εἰς χρονίαν ἀμυγδαλίτιδα, καθ' ἃς ἡ βλεννομεμβράνη υπερτρέφεται ἢ καὶ ὀλίγηλρος ὁ ἀδὴν. Ἡ θεραπεία εἶνε ἀντιφλογιστικὴ, παροχευευστικὴ καὶ τοπικῶς συμπτωματικὴ, ἰδίως ἐπὶ τῶν χρονίων. [Β.]

Ἀμυγδαλοσάπων. Βλ. σάπων.

Ἀμυγδαλώδη (Βοτ.) (Amygdaleae ή Drupaceae) εἰκογέν. τῆς τάξεως τῶν *Prothallia*. Φυτὰ φυλώδη περί τὰ 100 εἴδη ἀνα τὴν εὐκρατον ζώνην καὶ τὰς υποθερμῶς χώρας τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου. Χαρακτηριστικὰ τῶν Ἀμυγδαλωδῶν στήμονες 20 ὑπάρχουν, ὑπερὸς εἰς ἐλευθερὸς ἐν τῇ βούβῃ τοῦ ἀνθοκλινῆ, καρπὸς δρύππα (drupa) μονόσπερμος μετὰ μεσοκαρπίου ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον σκαρῶδους. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν ἡ *Prunus* (L.) ἡ *Cerasus* (Juss.), ἡ *Amygdalus* (L.) ἡ *Persica* (Tourne.) (βλ. τὰς λ.). [Θ.Χ.]

Ἀμυγδαλὴ ἡ ἐπισημοτάτη πόλις τῶν Ἀχαιῶν τῆς Λακωνικῆς πρὸ τῆς κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Δωριέων. Οἱ Ἀχαιοὶ τῶν Ἀμυγδαλῶν διετηρήθησαν καὶ μετὰ τὴν ἐπέλευσιν τῶν Δωριέων, ἀντέσχον δὲ μέχρι τῶν μεσοσηματικῶν πολέμων, ἕως ἡ πόλις καθυπετάχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Τηλέκλου. Ἐκτότε αἱ Ἀμυγδαλαί, ὧν κατεσκάφησαν τὰ τεῖχη, ἔμειναν ἀπλὴ κόμη, διέσωσαν δὲ μόνον τὴν ὀρησκαυτικὴν αὐτῶν σημασίαν ἐνεκα τοῦ παλαιωτάτου νοτοῦ τοῦ Ἀπὸλλωνος, ὅστις ἦτο κέντρον γενικῆς τῶν Λακωνίων λατρείας, ἰδίως κατὰ τὴν πανήγυριν τῶν Ἰακυνθίων. Ἀξιόλογα ἦσαν τὰ ἐν τῇ ἱερῇ τούτῳ καλλιτεχνήματα, ὧν ἐπιφανέστατον τὸ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἰακύνθου ἱδρυμένον μέγα ἐκ χαλκοῦ ἀρχαῖον ἄγαλμα τοῦ Ἀμυγδαλίου Ἀπὸλλωνος, καθιεζόμενον ἐπὶ ὀρένῳ, πεποιημένου ὑπὸ τοῦ Βαθυκλέους. Αἱ Ἀμυγδαλαὶ ἦσαν καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις μέχρι τῆς Ρωμαϊκοκρατίας περιώνυμοι διὰ τὴν βιομηχανίαν αὐτῶν, οἷον διὰ τὴν παρασκευὴν πορφυρᾶς (Ovid. Rem. am. 707. — Martial. VIII, 28, 11 — IX, 72-1), ἥτις ἐνδείκνυται καὶ τὴν ἐριουργίαν, ἀρ' οὐ αἱ Ἀμυγδαλαὶ δὲν ἦσαν παρασκευαστοὶ, καὶ τὰ πολυτελῆ ὑποδήματα, ἅτινα ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκαλοῦντο Ἀμυγδαλίδες (Hesych. ἐν λ. — Πλούτ. VII, 88. — Θεόφρ. X, 85. — Πλούτ. παρεκδ. εἰς Ὀμ. Ἰλιάδ. II 384). Ἐκείντοι δ' αἱ Ἀμυγδαλαὶ εἰς ἀπόστασιν εἰκοσι σταδίων ἦτο· τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας πρὸς νότον τῆς Σπάρτης· διὰ τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων τινὲς μὲν θεωροῦσιν ὅτι τὴν θέσιν αὐτῶν ἐπέχει σήμερον τὸ Σιλαδοχωρίον, τινὲς δὲ ὀρθότερον εἰσάγουσιν ὅτι ἡ ἀκριστοὺς τῶν Ἀμυγδαλῶν ἐκεῖτο θπου σήμερον εὐρίσκεται τὸ ἑρημοκλήσιον τῆς Ἀγίας Κυριακῆς ἐπὶ τινος λόφου, τοῦ ὁμοίου τὴν βορειοανατολικὴν κλιτὴν κατέχει τὸ χωριδίον Ἰσαοῦσι. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦ 1889 ὁ κ. Χ. Γασούτας ἀνεκάλυψε μετὰ τῷ Σιλαδοχωρίῳ καὶ τοῦ λόφου τῆς ἀγ. Κυριακῆς ὀλίγα λαμπρὰ πρὸς νότον τοῦ χωρίου Γαδῖνα δύο τάφους προϊστορικῶς ἐσκαμμένους μὲν ἐν τῇ βράχῳ, ἀνηκόντας δὲ προφανῶς εἰς τὰς

ἀρχαίας Ἀ. οἱ τινὲς δὲν ἀνεπαύθησαν ἀκέρη. [Δ.]

Ἀμυγδαλῆς. Υἱὸς τοῦ βασιλέως Λακεδαίμονος καὶ τῆς Σπάρτης θυγατρὸς τοῦ Εὐρώτα, ἐπώνυμος ἥρως τῆς λακωνικῆς πόλεως Ἀμυγδαλῶν, ἣν ἀμυγδαλοῦται ὅτι ἐκτίσεν. [Π.]

Ἀμυκος. Υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Βιθυνίδος ἡ τῆς Νυμφῆς Μελίας, βασιλεὺς τῶν ἐν Βιθυνίᾳ Βεβρύκων, ἡττηθεὶς ἐν πυγμαχίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου κατὰ τὴν ἀπάθειαν τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὴν γῶραν τῶν Βεβρύκων. Τὸ ἐπιστάδιον τοῦτο τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀφηγοῦνται ἐκτενῶς ὁ Ἀπολλώνιος ἐν Ἀργοναυτικαῖς καὶ ὁ Θεόκριτος ἐν ΚΒ' εἰδύλλῳ. Ἡ ἀρίστη δ' ἀπεικόνισις αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐν τῇ ψικωρονίῳ (βλ. λ.) λεγομένη πυγίτι. [Π.]

Ἀμυγδαλεωρον ἡ Ἀμύλον (Χημ.) (amidon, féoule γ., starch ἀγγλ.) $C_6H_{10}O_5$ ἀπαντᾷ ἀφθόνως ἐν τῇ φυτικῇ βασιλείᾳ καὶ ἔνε ἐν τῇ ζῳῇ φυτῶν ἐν τῶν πρώτων ἀφομοιωτικῶν προϊόντων ἀποταμιευόμενον ἐν τοῖς ἴστοις καὶ ὄργανοις αὐτοῦ. Εὐρίσκεται εἰς τοὺς σπόρους τῶν σιτηρῶν (σιτος, σίκαλις, κριθή, βρώμη, ἄρβυλα, ἄραβιδόσιτος, κέγγρος), εἰς τὰ κάστανά, γεώμηλα, τοὺς καρπούς πολλῶν φρούτων, εἰς ῥίζας κτλ. Τὰ σφαίριδια τοῦ ἀμύλου ἔχουσι διαφορὰν μεγέθους καὶ σχήμα, ἔνε ἐλλειπτικὰ, ἀκανονίστως στρογγύλα, γωνιοειδῆ καὶ δεικνύουσιν ὑπὸ τῇ μικροσκοπίᾳ στρώματα μετ' ἐσωτερικοῦ πυρῆνος πλαγίως κεκλιμένον. Τὸ ἀμυγδαλεωρον δὲν ἔνε χωριστὴ χημικὴ ἔνωσις, ἀλλὰ συνίσταται ἐκ δύο διαφόρων σωματικῶν ὁμοίαν σύνθεσιν ἐχόντων, ἀμυλοκίνηνη καὶ ἀμυλοαντακίνηνη, ὧν ἡ πρώτη ἀποτελεῖ τὰ 95 % τοῦ ἀμύλου, ἐν ψυχρῇ ὕδατι ἔνε ἀδιάλυτον, μετὰ θερμῶς σχηματίζει διαφανῆ πηκτὴν κοχλιοειδῆ δι' ὁποῖον γίνεται αὐτὴ βαθύως κυανῇ· τὸ ἀμύλον, ἔνε λίαν ὑπερασκαπικὴν καὶ κρατεῖ στενῶς τὸ ἀπᾶς προσληφθέν ὕδωρ· ἔνε ξηρανθῆ δῶς, ἀπαιτεῖται θερμολυσις 130°. Αἱ διαφορὰ οὐσίαι ἐνέχουσιν ἔνε ποσὰ ἀμύλου· τὸ σιτάλευρον ἐνέχει 60—57 %, ἡ ὄρυζα 85—88 %, τὰ γεώμηλα 10—23 % ἀμύλου. Ἐάν θερμανθῶν τὸ ἀμύλον μέχρις οὗ καταστῇ φαιοκίτρινον, μεταβάλλεται εἰς εἰδος κόμμιως, τὴν δεξιτρίνην (ἰδ. λ.) χρησιμοποιομένην πολλὰκις ἀντὶ τοῦ ἀραβικοῦ κόμμιως. Ἐκ λίαν λεπτοκοκκοποιημένου ἀμύλου τῆς ὀρυζῆς κατασκευάζουσι τὴν παιπάλην (πιούρην)· τῇ ἐπιδράσει πυκνοῦ νιτρικοῦ ἐξῆος σχηματίζεται $C_6H_5N_5O_2$ ἡ ἐκτυρωσκαπτικὴ ἔνωσις· δι' ἐπιδράσεως θεικοῦ ἐξῆος σχηματίζεται πρῶτον δεξιτρίνη καὶ ἔπειτα ἀμυλοσάκχαρον. Τὸ Ἀ. ἔνε ἐκ τῶν χρησιμωτάτων οὐσιῶν ἀποτελοῦν τὸ συννηθιστάτον τῶν τροφίμων μας ὑπὸ μορφήν ἄρτου κτλ. χρησιμεύει ἐκτὸς τούτου τὰ μέγιστα εἰς παρασκευὴν οἶνο-πνεύματος, ἀφοῦ προηγουμένως μεταβληθῇ εἰς σάκχαρον, προσέτι εἶναι τὸ ἀρχικὸν ὕλικόν τῆς ζυθοποιίας. Πλὴν τοῦ κοινοῦ ἀμύλου ἀπαντᾷ

σιν ἐν τοῖς φυταῖς καὶ δύο ἑτέρα εἶδη τὸ ἰνολίνιον καὶ τὸ λεγεμίνιον.

Ἡ βιομηχανία τῆς ἀμυλάπαρασκευῆς σκοπὸν πρῶτον ἔχει τὴν ἐξαγωγήν ἐν μεγάλῳ, τοῦ ἐν ταῖς ρίζαις ἢ τοῖς σπέρμασι φυτῶν τινῶν εὐρισκομένου Ἀμ. ἰδίως χρησιμοποιοῦσι πρὸς τοῦτο τὰ γεώμηλα, τὸν σίτον, τὴν ἄρυσιν καὶ τὸν ἀραβόσιτον· τὸ ἐξ ἱπποκαστάνου ἐξαχθένον Ἀμ. ἔνε μόνον ἐν ταῖς τέχνησι χρησίμον ὡς ἐνέχον πικρὰν τινα οὐσίαν. Κύριος σκοπὸς τῆς κατεργασίας ἔνε ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ αμ. ἀπὸ τῶν περιβαλλουσῶν τῶν σπέρων λοιπῶν ὀργανικῶν ὑλῶν οἷον κυτταρίνης, πρωτεϊνικῶν οὐσιῶν κτλ. Ἐὰν κοκκία τοῦ Ἀμ. ἔνε μικροσκοπικῶς μικρὰ καὶ περιβάλλοντα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον ὑπὸ τῶν ῥηθέντων σωματίων ὑπάρχουσι δὲ εἶδη τινὰ κοσκινῶν μετὰ ψαγμάτων πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν λοιπῶν οὐσιῶν ἀπὸ τοῦ ἀμυλάλευρου τῇ βοήθειᾳ ὕδατος· πρὸς τὴν σκοπὴν τοῦτον γίνεται χρῆσις καὶ ἄλλων συσκευῶν· μία τούτων ἔνε τὸ κ α τ α ρ ρ α κ τ ι κ ὸ ν κ ὸ σ κ ι ν ο ν τοῦ Σειμενς. ἑτέρα δὲ κ ι θ ι ο τ σ ε ι δ ἔ ε κ ὸ σ κ ι ν ο ν τὸ ἐκ τῶν συσκευῶν τούτων ἐρχόμενον πλήρες ἀμύλου ὕδαρ, ἀ μ υ λ ὸ γ α λ α, ὑποβάλλεται εἰς διαφόρους βατάνους πρὸς καθαρίσματα.

Κοσκινῶν χρησιμοποιοῦνται εἶδη δύο, κυλινδρικά καὶ εὐθυκίνητα· ἰδίως δὲ συσκευῆς ἀρχιρεῖται τὸ ὕδαρ ἀπὸ τῶν ἐκπλυντικῶν καὶ κατακαθιζήτικων δεξαμενῶν (sedimenten) μετὰ τοὺς διαφόρους καθαρισμοὺς φέρεται τὸ Ἀμ. εἰς τὴν φυζικεντρικὴν μηχανήν, ἵνα καθαρισθῇ καὶ ἀρυδρωθῇ τέλει, κατόπιν δὲ μετακινεῖται πρὸς ξήρανσιν εἰς κλίωσιν θερμαινόμενον θωράκτιον μετὰ καταλλήλων ὑποστρωμάτων. Ἡ ξηρανθεῖσα ἀμυλόκολλα ἀποτελοῦσα ἀκανόνιστα ψυχάλα φέρεται τοιαυτοτρόπως ἢ καὶ ἀλεσμένη εἰς τὸ ἐμπόριον. Κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἐνστίτου κόλλης ἀκολουθοῦσι δύο μέθοδοι· ἡ πηλικοτέρα καὶ ἀδουλωτέρα καλεῖται ἡ ὀ ξ ι ν ο ς μ ε λ ὸ ς, ἀπὸ τῆς δὲ κατ' αὐτὴν οὐσιώδους συστατικῆς τοῦ ἀλεύρου ὀ γ λ οῖς (Kleber). κατὰ τὴν νεωτέρα γ λ υ κ εῖ ε ν μ ε λ ὸ ς ο ν ἀποχωρίζεται ἡ εὐτερὴ αὐτῆς ἔνε ἀποσυνθέσεως ἀπὸ τοῦ Ἀμ. ἀποτελοῦσα πολυτίμον δευτερεῖον προϊόν· ὁ καθαρισθὲς σίτος ἀρίστη δόλιγας ἡμέρας ἐν ὕδατι πρὸς ἐξοίδησιν καὶ οὕτω γίνεται ὀγκωδέστερος καὶ εὐχωριστότερος· ἡ δὲ νῦν ἐ π ο μ ε ν η π ε σ ι ς ἢ θλύσις, ἥτις γίνεται μετὰ τῶν λείων σιδηρῶν κυλινδρῶν, εὐκόλως ἀνοίγει τὰ περιβλήματα τῶν σπέρων καὶ ἐξάγει τὸ ἄμυλον. Ὁ οὕτω συμπίεσθαις σίτος φέρεται μετ' ἄρθου ὕδατος εἰς τὴν ἀμυλεκχυλίστην καὶ ἀνακυκλᾶται, οὕτω δὲ τὸ μὲν ἐκπλυνθὲν ἄμυλον διὰ τοῦ κοσκινωσίδους περιβλήματος τῆς συσκευῆς ἀφαιρεῖται κάτωθεν, ἄνωθεν δὲ προσέρχεται συνεχῶς καθαρὸν ὕδαρ. Διὰ τῆς φυ-

ρκατίσεως ταύτης ὄχι μόνον πλύνεται τὸ Ἀμ. ἀλλὰ καὶ ὀ γ λ οῖς συσπειροῦται· ἄμα δ' ὡς ἐκχυλίσθη ὅλον τὸ Ἀμ. παραλαμβάνεται εἰς τὴν λειοπλυντικὴν μηχανήν. Ἐπειδὴ δ' ἐκείνη ἡ ἀμυλόκολλα ἔνε ἡ καλὴτέρα, ἥτις συνίσταται ἐκ τῶν μεγίστων κοκκίων, μεταχειρίζονται συσκευαὶ πρὸς διαιρέσιν αὐτῆς κατὰ βάρους τῶν κοκκίων. Ὁ καθιζήτης ἔχει τὸν σκοπὸν τοῦτον· ἐὰν γυρῇ ἐπ' αὐτοῦ ἀμυλόγαλα, τὰ βαρύτερα κοκκία μένουσι· πρὸς τὰ ἐπάνω, ἐνφ' αἱ ἔνε καὶ ἡ κόνις καὶ ὀ γ λ οῖς κτλ. συνάκονται καὶ κάθωθεν ἐντὸς δοχείου· κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον λαμβάνουσιν ἐντὸς δόλιγων ὥρων ἱκανὸν στρώμα ἀρίστων ἀμυλοκοκκίων· ἵνα ξηρανῶσι ταῦτα τὰ φέρουσι εἰς κυλινδρῶσιδὴ σχήματα, ἐνθα καὶ ἀρυδρῶνται.

Ἀπλουτέρα τῆς παρασκευῆς τῆς ἀμυλόκολλας ἐκ σιτακοκκίων ἔνε ἡ ἐκ σιταλεύρου, διότι, ἁλλειπνῶντων ἐκ τούτου τῶν φλοιῶν καὶ ἰνῶν, δὲν μένει ἄλλο ἢ ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ γλοιῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εὐρακματίζεται τὸ ἄλευρον μετ' ὀλίγου ὕδατος εἰς στερεὰν μάζαν, ἥτις φέρεται εἰς τὸν ἀλευρεκχυλίστην, καὶ ἐκπλύνεται διὰ πολλοῦ ὕδατος συμπαράσφοντος καὶ τὸ ἄμυλον, ἐνφ' ὀ γ λ οῖς μένει ὡς μαλακὴ μάζα.

Ἐν μεγάλῳ ἰδίως γίνεται ἡ ἐξαγωγή τῆς ἐξ ἄρθου ἢ ἀραβόσιτου ἀμυλοκόλλης· ἡ ὀρυζα φέρεται εἰς ἀκακλικὰς διαλύσεις, ἵνα μαλακυνθῇ, ἔπειτα δ' εἰς τοὺς λειοτριβικοὺς κυλινδρους, οἵτινες συνήθως εἰσὶ ἐκ πορσελλάνης. Ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ ἀμύλου ἀπὸ τῆς κυτταρινῆς γίνεται διὰ δεκατίσεως (decantation), διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην χρησιμοποιοῦσιν ἀνακινήτηρας μετὰ κάδου φέροντας καὶ σείων· τὰ καθαρὰ ἀμυλόγαλα φέρεται εἰς τὰς καθιζήτικὰς μηχανὰς δι' ἀντίων καὶ ἀρίστα· μέγιστὴ ἐντελής κατακαθίσσεως τοῦ ἀμύλου, ὅτε ἀρχιρεῖται τὸ ἄνω αὐτοῦ ὕδαρ· κατόπιν εἰσάγεται τὸ ἄμυλον εἰς τὴν φυζικεντρικὴν μηχανήν, ὅπου ἀποχωρίζεται ὁ γλοιὸς καὶ αἱ ἔνε κτλ. ἀπὸ τοῦ καθαρῦ ἀμύλου, ὅπου ἐν τῇ ἀρυδρωτικῇ μηχανῇ λαμβάνει σχῆμα κυλίνδρου. Ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἀυστρίᾳ, ὅπου κατεργάζονται τὸν ἀραβόσιτον, χρησιμοποιοῦσιν ἰδίως χημικὰ μέσα. Μεγάλως σημασίας οἰκονομικῆς ἔνε ἡ χρῆσις μοποιήσεως τῶν ὑπολειμμάτων· ὁ γλοιὸς ἀρῶν καθαρῶν ἐν τῇ μηχανῇ ἀπὸ τῶν φλοιῶν κτλ. ὑποβάλλεται εἰς ζύμωσιν καὶ ἐπιχρίεται εἰς λεπτὰ στρώματα ἐπὶ πλακῶν πρὸς ξήρανσιν, χρησιμεύει δὲ τὸ προϊόν τοῦτο ἐν ταῖς τέχναις ἰδίως πρὸς συγκόλλησιν τῶν θερμάτων· τὰ λοιπὰ ὑπολείμματα χρῆσι· μυσταίν εἰς τὴν κτηνοτροφίαν. Φέρονται δὲ ταῦτα συνήθως εἰς διηθητικὰ ὀλιπτήρια πρὸς ἀρυδρῶσιν καὶ λαμβάνουσι μορφήν πηκνούτων, οἵτινες ξηραινόμενοι χρησιμοποιοῦνται καὶ μετακομίζονται εὐκόλως· πολλάκις μάλιστα παρασκευάζονται ἐν τῇ ἐμπορίῳ καὶ ἀντὶ τοῦ κοινῦ ἀλεύρου. Τὰ πλυντικὰ ὕδατα τῆς βιομηχα-

ἔχει ἀναλόγως τοῦ αἰθυλικοῦ πνεύματος. Ὑπάρχουσι δύο πρωτογενῆ, τρία δευτερογενῆ καὶ ἓν τριτογενὲς πνεῦμα τοῦ τύπου $(\frac{1}{2} H_{11} O)_{11}$ γνωστὰ ἔνε μέχρι τοῦδε πέντε πνεύματα· πλὴν τούτου τὸ διὰ τῆς ζυμώσεως παραγόμενον ἀμυλόπνευμα συνίσταται ἐκ δύο φυσικῶς ἰσομερῶν σωματίων, ὧν τὸ ἐν ὀπτικῶς μὴ ἐνεργόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀριστοτελεπές. [Ο.Δ.Π.]

Ἀμυλοσάκχαρον. Βλ. Σταφυλοσάκχαρον.

Ἀμυλοσεράπιον. Βλ. Σταφυλοσάκχαρον.

Ἀμυμόνη. 1) Ποταμὸς κατὰ τὴν Λέριον τῆς Ἀργολίδος, περᾶν παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐκ τοῦ ὄρους Ποντίου, πιθανῶς τὸ νῦν λεγόμενον κεφαλὰρὶ τῶν Μόλιων. — 2) Ὁ ἐπώνυμος τοῦ ποταμοῦ τούτου Νύμφη, θυγάτηρ τοῦ Δαναοῦ, ἐρωμένη δὲ τοῦ Ποσειδῶνος, τεκοῦσα ἐξ αὐτοῦ τὸν ἐπώνυμον τῆς Ναυπλίας ἦρωα Ναύπليون. Ὡς πάσαι αἱ Δαναΐδες ἦν πιθανῶς καὶ ἡ Ἀ. ἐν ἀρχῇ Ναΐδας νύμφη, τὴ δ' ἔνομα αὐτῆς. σημαίνει τὴν ἡμίμον, ἀναφέρεται εἰς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἀρθονίαν τῶν ὕδατων τοῦ ὀμιονύμου ποταμοῦ· ἐπειδὴ δὲ μετὰ βραχὺν ροὴν ἐκβάλλει οὗτος εἰς τὴν θάλασσαν ἐπλάσθη ἐκ τούτου ὁ περὶ ἔρωτος τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ποσειδῶνος μῦθος. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ, μάλιστα ἐν γραφαῖς ἀγγείων, εἶναι συνηθιστάται αἱ παραστάσεις τοῦ Ποσειδῶνος διώκοντος τὴν Ἀ. κτλ. [Π.]

Ἀμύνα (Π ο ι ν. δ ι κ.) ἡ ἐνέργεια πρὸς ἀπέκρουσιν βίαιας καὶ παρὰ νόμου ἐπιθέσεως πρὸς ἰδίαν ἢ ἄλλοτρίου προσώπου ὑπεράσπισιν (Π. Ν. ἀρθ. 99 — 107). Ἡ Ἀ. ἀπορρέουσα ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἐνυπάρχοντος ἐνστικτοῦ τῆς ἰδίας ὑπερασπίσεως ἀνεγνωρίσθη ὡς δ ι κ α ι ὡ μ α προσωπικόν καὶ ὡς τοιοῦτον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀφῆθη ἀτιμωρητόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διακρίνεται τῆς Κ α τ α σ τ α σ ε ω ς ἀ ν ά γ κ η ς, καθ' ἣν κρίνεται ὡς ἁπλῶς ἀ ν ε κ τ ῆ ἢ προσβολῇ δικαιωμάτων τρίτων ὑπὸ τοῦ ἐν κινδύνῳ εὐρίσκομένου προσώπου. Ἐτέρα συνέπεια τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Ἀ. ὡς δικαιώματος προσωπικοῦ εἶνε ὅτι ἡ Ἀ. κατὰ Ἀμύνης δὲν ἐπιτρέπεται, ἐν ᾧ κατὰ ἐπιθέσεως προσερχομένης ὑπὸ προσώπου, ἐν καταστάσει ἀνάγκης διατελοῦντος, ἡ Ἀ. οὐδαμῶς ἀποκλείεται. Ὅπως δὲ ἡ προσβολὴ δικαιώματος τοῦ τρίτου θεωρηθῇ ὡς Ἀ. καὶ ἐπομένως διαζύγη πᾶσαν τιμωρίαν, θεόν ἢ ἐπιθεσίς νά εἶνε 1) βία καὶ παράνομος, καθότι, ἐὰν τὸ βιαίως ἐνεργῶν πρόσωπον πράττῃ τοῦτο πρὸς ἐνάσκησιν καθήκοντος ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς αὐτὸ ἐπιβαλλομένου (π.χ. δικαστικὸς κλητὴρ ἐνεργεῖ συνεπείᾳ ἀποφάσεως ἀφαίρεσιν περιουσίας ἢ σύλληψιν προσώπου), πᾶσα κατ' αὐτοῦ ἀντίστασις εἶνε τιμωρητέα. Ἀπόκρουσις ἐπιθέσεως προσερχομένης παρὰ φρονεολαβοῦς δὲν εἶνε Ἀ. ἀλλὰ καταστάσις ἀνάγκης. Κατ' ἀρχῆς ἐνεργοῦσης πέραν

τῶν καθηκόντων τῆς ἡ Ἀ. πρέπει νά ἐπιτρέπεται· 2) ἡ ἐπιθεσίς νά γίνηται κατὰ τὴν ζωῆς, ὑγιείας, ἐλευθερίας καὶ ἀγνείας τοῦ προσώπου ἢ κατὰ τῆς περιουσίας αὐτοῦ (κατὰ τῆς ἡ ἀκινήτου). 3) νά εἶνε εἴτε ἄμεσος ἢ καὶ ἐπικειμένη, κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα τὴν ἀνευ κινδύνου τινὸς ἀπέκρουσιν δι' ἑτέρου μέσου ἢ δι' ἐπικλήσεως συνδρομῆς παρὰ τῆς ἐξουσίας. Πᾶσα ὅμως ἐνέργεια κατὰ τοῦ παρὰ νόμου ἐπιτιθέμενου οὐχὶ κατὰ τὴν ἐπιθεσιν ἀλλὰ κατ' αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν πάροδον τοῦ κινδύνου θεωρεῖται ὡς ὑπεράσπις τῆς Ἀ. καὶ ὡς τοιαύτη τιμωρεῖται· καὶ 4) ἡ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐπιθέσεως ἐνέργεια πρέπει νά ἡ ἀνάγκη πρὸς τὴν ἐπιθεσιν καὶ νά μὴ βίαιη πέραν τοῦ ἀναγκαίου μέτρου πρὸς μὲν τὴν ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου, καταπαύουσα συγχρόνως μὲ τὴν ἄρσιν αὐτοῦ. Πᾶσα μετὰ τὸν κινδύνον ἐνέργεια τοῦ ἀμυνομένου εἶνε, ὡς εἴπομεν, ὑπεράσπις τῆς Ἀ. Ὁ ἡμέτερος Νομοθέτης λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν φυσικὴν ταράχην τοῦ ἐν ἀμύνῃ εὐρεθέντος καὶ τὴν ἐκ τῆς ἐνδίκου ἐπιθέσεως προκαλούμενην φυσικὴν σύγχυσιν περὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου, κηρύσσει ἀνεύθυνον τὸν ἀμυνόμενον καὶ δι' αὐτὴν ἐπὶ τὴν ὑπεράσπιν, ὅταν ἐκ τῶν περιστάσεων προκύπτῃ μετὰ τινος πιθανότητος ὅτι ἡ ὑπεράσπις προήλθεν ἐξ ὑπερβολῆς φόβου ἢ ἐκ συγχύσεως τοῦ ἀμυνομένου. (Π. Ν. ἀρθρ. 101) ὁ ἐν ἀμύνῃ τὸν παρὰ νόμου ἐπιτιθέμενον φονεύων, χωρὶς νά ὑπερβῇ τὰ ὅρια αὐτῆς, ὀφείλει ν' ἀναγγεῖλῃ τοῦτο τῷ ταχύτερον εἰς τὴν πλησιεστέρην ἀρχὴν, ἄλλως τιμωρεῖται μὲ κρήτησιν ἢ μὲ πρόστιμον. [Δ.Β.]

— (Σ τ ρ α τ ι.) Βλ. Ἐπιθεσίς, Γραμμὴ ἀμυντική.

Ἀμύνανδρος ἴδ. Ἀθαμάνης.

Ἀμύντας 1) ὁ Ἀ' ὁ τοῦ Ἀλκέτα, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (540 — 498 π. Ν.). Οὗτος μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἐξῶσιν τοῦ Ἰππίου προσήνεγκεν εἰς αὐτὸν καταφύγιον ἐν τῷ βασιλείῳ του, καὶ δὴ ἐν τῇ πόλει Ἀνθρομούντι, ἢ πρώτος αὐτὸς προσέθηκεν εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Μακεδονίας, ἀλλ' ὁ ἐκπύτος τύραννος τῶν Ἀθηνῶν προσέτιμῃς νά φύγῃ εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐπὶ τοῦ Ἀμύντου ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαρείου Μεγάλας, προχωρήσας μέχρι τῆς Μακεδονίας, ἠνάγκασε τὸν βασιλέα νά ὑποσχεθῇ γῆν καὶ ὕδωρ εἰς τοὺς Πέρσας, ὧν τοὺς ἀντιπροσώπους καὶ ἐφιλοξένησε λαμπρῶς ἐστιάσας. Ἀλλ' ἐν τῷ συμποσίῳ παρεκτραπέντας καὶ ὑβριστικῶς ἐκ παροινίας φερομένου πρὸς τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλικοῦ οἴκου θεινῶς ἐτιμώρηται ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμύντου Ἀλέξανδρος, ὁ ἐπονομασθεὶς Φιλέλλην (Ἡρόδ. Β' 17 κ.ε.).

2) Ὡς τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀμύντου Ἰουγαίας, ἦν Ἀλέξανδρος ὁ Φιλέλλην ἠναγκάσθη νά δώσῃ εἰς γυναῖκα τῇ ἐπιφανεῖ Πέρσῃ Βουβάρεϊ πρὸς συνδιαλλαγὴν ἑνεκα τοῦ φόβου τῶν

τὴν τὸ πατριδὸν συμπόσιον παραστάντων καὶ φανευθέντων Περσῶν. Ἐπὶ τῷ δ' ἔργον οὐ-
τος τοῦ βασιλέως Ἀμύντου μεγάλων τιμῶν παρὰ
τοῦ Σέρξου, θεοῖς καὶ ἐδώρησεν αὐτῷ τὴν φρυ-
γικὴν πόλιν Ἀλάξανδα (Προβ. Η' 186).

3) Ὁ Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (393—
389 π. Χ.), ἕνεκα τοῦ ἀπολέμου τοῦ χαρ-
κίῃρος περιστήρας τὴν Μακεδονίαν εἰς τὸ
χέλος τοῦ κρημνοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ ἐνίκησαν μὲν
τοὺς Μακεδόνας οἱ Ἰλλυριοί, συμμαχοῦντες
μετὰ τῶν ὀρεινῶν Λυκαρχιδῶν, ἀφῆρσαν δὲ
οἱ Ὀλύμπιοι καὶ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσάν τῆς
Μακεδονίας Πέλλαν. Ἀναγκασθεὶς διὰ ταῦτα
νὰ ἐγκαταλίπῃ φυγὰς τὴν Μακεδονίαν, ἐπέ-
στρεψε τῷ 382 π. Χ. βοηθούμενος ὑπὸ τῶν
Θεσσαλῶν καὶ ἀνῆλθε πάλιν ἐπὶ τὸν θρόνον,
λαβὼν σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος
τῶν Λυκαρχιδῶν Εὐρυδίκη. Ἀλλ' αὐτοῦς ὁ
πῆρξεν ἡ συμῖσις αὐτοῦ μετὰ τῆς κακομη-
χάνου ταύτης γυναίκης, ἥτις ὑπῆρξε καὶ ἡ
αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ. Ἐκ δὲ τῶν μετ' αὐτῆς
γεννηθέντων τέκνων ὑπῆρξε καὶ Φίλιππος δ'
Η' ὁ πατὴρ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου.

4) Ὁ υἱὸς Περδίκκου τοῦ Γ' τοῦ βασιλέως
τῆς Μακεδονίας, θεοῖς ἦτο ἀνῆλικος κατὰ
τὴν θάνατον τοῦ πατρὸς. Διὸ ἀνῆλθεν εἰς τὸς
θρόνον ὡς ἐπιτροπὸς αὐτοῦ ὁ θεὸς Φίλιππος
δ' Β' (359 π. Χ.), θεοῖς ἀνδρωθέντα τὸν ἀνε-
ψιὸν ἐδέσμευσεν καὶ ὅλα πειθήνιον εἰς τὰ νεύ-
ματά του, νυμφεύσας μετὰ τῆς ἰδίας θυγατρὸς
Κυνάνης. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου
δ' Ἀμύντας ἐφανεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τῷ
396 π. Χ. [Α.]

Ἀμυντιανός. Ἑλλήν ἱστορικὸς περὶ
τὰ μέσα τοῦ Β' μ.Χ. αἰῶνος ζήσας, ὃν ὁ Φώ-
τιος φέγει ὡς ἄτονον καὶ ψυχρὸν. Ἐγραψεν
ἱστορίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου (εἰς Ἀλέξανδρον) καὶ
παραλλήλους βίους Διονυσίου καὶ Δομιτιανοῦ,
Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα καὶ Αὐγούστου, ἐπὶ
ἐξ λόγον περὶ Ὀλυμπιάδος τῆς μητρὸς τοῦ
Ἀλεξάνδρου καὶ ἄλλους λόγους διαφόρους. [Π.]

Ἀμυός (Jacques Amyot ἡ Amyot).
Γάλλος φιλόλογος, γενν. τῇ 30 Ὀκτωβ. 1513
ἐν Μελοῦν, ἀποθ. τῇ 6 Φεβρ. 1593 ἐν Ὠ-
ζέρρη. Πτωχότατος ἐλθὼν εἰς Παρίσιους, κα-
τῶρθευσεν ἕνεκα τοῦ διαπύρου αὐτοῦ ζήλου πρὸς
τὰ γράμματα καὶ τῆς ἀκαταπονήτου φιλερ-
γίας του νὰ διακριθῇ ἐπὶ τοσοῦτον ἐν τῇ σπουδῇ
τῆς ἐλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς, ὥστε μι-
κρὸν μετὰ τὴν ἀποφασίσιν του διαρίσθῃ κα-
θηγητὴς ἐν τῇ Κολλεγιῷ τῆς Γαλλίας. ἔνθα
ἐπὶ δεκαετίαν λίαν εὐδοκίμως ἐδίδαξε τὴν ἐλ-
ληνικὴν. Προσλήθη δὲ καὶ ὡς παιδαγωγὸς
τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου τοῦ Β', προσ-
έλκυσε τὴν ἀγάπην τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὧν ὁ
Κάρολος δ' Θ' καὶ Ἑρρίκος δ' Ι' βασιλεύσαν-
τες ἀπένεμαν αὐτῷ ὑψηλὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀ-
ξιώματα. Ὁ Α. μετέφρασε γαλλιστὶ τὰ Δί-
ωτικά τοῦ Ἡλιοδώρου, τὰ Ἡθικά καὶ τοὺς

Παραλλήλους βίους τοῦ Πλουτάρχου τῶν τε-
λευταίων δὲ τούτων ἡ μετάφρασις, πολλάκις
ἐκδοθεῖσα, θεωρεῖται ὡς πρότυπον ἀκριβοῦς καὶ
καλλιπεῦς μεταφράσεως. [Π.]

Ἀμυοτροφία, λέξις κακόηχος, δι' ἣς
ἐκφράζεται ἡ ἀτροφία τῶν μυῶν, ἥτις ἐπέρχε-
ται ὡς ἐπιφανέμενον διαφόρων φυσιολογικῶν
ἢ παθολογικῶν περιπτώσεων. Καὶ φυσιολογι-
κῶς μὲν ἐπέρχεται ἡ ἀτροφία τῶν μυῶν κυ-
ρίως μετὰ τοῦ γήρατος ἢ ἐξ ἀστίας καὶ
λιμοῦ. ὅτε, μετὰ τῆς ἀτροφίας ἐλονήσου τοῦ
σώματος, συμβαδίζει καὶ ἡ τῶν μυῶν, ὅπως καὶ
ὅταν δι' οἰανδήποτε αἰτίαν καταδικασθῶσιν
εἰς βεδιασμένην ἀδράνειαν μὲς τινὲς ἡ μέλει-
τι. Ὡς φαινέμενον δὲ παθολογικὸν παρατηρεῖ-
ται εἰς πλείστας παθήσεις γενικὰς, οἷον πω-
ρετοῦς, κυρίως λοιμώδεις (τύφος, διφθερίτις)
ἐπὶ: ρευματισμῶν, δηλητηριάσεων (διὰ μολυ-
βδου, φωσφόρου, θειοδίου ἀνθρακός), εἰς πα-
θήσεις αὐτῶν τῶν μυῶν, τῶν ἀρθρώσεων, τῶν
δοτῶν, καὶ τέλος συχνότατα εἰς παθήσεις τοῦ
νευρικοῦ συστήματος, ὅπου παρουσιάζεται ὑπὸ
πολλὰς μορφάς, ὧν χαρακτηριστικώτατη βε-
βηχίως εἶνε ἡ καλουμένη προτὶ οὐδ' αὐτὸν
φί α τ ὠ ν μ υ ὠ ν (ἴδε τὴν λέξιν). [Β.]

Ἀμυρίς (B. t.) (Amyris L.) γένος
τῆς οἰκογ. τῶν Burseraceae (Burseraceae ἢ Amyridae), περιέχον φυτὰ ζεν-
δρώδη ἢ θαμνώδη τῆς ὑπὸ τῶν τροπικῶν Ἀ-
μερικῆς, παράγοντα διάφορα προϊόντα ὡφέλιμα
εἰς τὴν βιομηχανίαν. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰ-
σὶν ἡ Α. ἡ τοῦ Πλυμιέρου (A. Plumieri DC.) καὶ Α. ἡ ἑξ' ἀνδρός (A.
hexandra DC.) ἀμφότεραι τῆς νοτίου Ἀμε-
ρικῆς παράγουσαι εἶδος βαλσαμώδους ῥητίνης
γνωστῆς ἐν τῷ ἐμπορίῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Gomme
Elémi, καὶ ἡ Α. ἡ βαλσαμοφόρος (A.
balsamifera L.) τῆς Ἰαμαϊκῆς, ἥς τὸ
ἀρωματικὸν ξύλον εἶνε χρήσιμον εἰς λεπτοερ-
γικά ἔργα (= Jamaika Rosenholz=bois
de rose). (Θ.Χ.)

Ἀμυρίς μανίατι. Παραομ. ἐπὶ προσ-
ποίητου μανίας σφῶν. Ἀπὸ τίνος Ἀμυρίς
Συβαρίτου, ὅστις προβλέπων τὸν ἐπικείμενον
ὄλεθρον τῆς πόλεως ἐπώλησε τὴν περιουσίαν
αὐτοῦ καὶ ἔφυγεν εἰς Πελοπόννησον, οὗ ἕνεκα
οἱ συμπολίται του ἐξέλαβον αὐτὸν ὡς παρα-
φρονα. [Π.]

Ἀμυρός. Ἀρχαία πόλις τῆς Θεσσαλι-
κῆς Μαγνησίας, κειμένη παρὰ τὴν Βοιδήϊδα
λίμνην, πιθανῶς πλησίον τοῦ κεφαλαρίου τοῦ
Ἀγίου Νικολάου Φονιά, μεταξὺ τῶν χωρίων
τοῦ δήμου Δωτίου Δετιανῆς καὶ Δογάνης.
Ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης ἐκλήθη Ἀμυρικὴ
τὸ πρὸς Β. τῆς Βοιδήϊδος πεδίον, ἀνήκον τὸ
πάλαι εἰς τὴν Λάρισαν. Ὁ ὁμώνυμος τῇ πό-
λει ποταμὸς Ἀ. διαρρέων τὸ Δωτίον πεδίον
(νῦν κάμπον τῆς Ἀγίας) ἐκβαλεῖ εἰς τὴν
Βοιδήϊδα παρὰ τὰς ἐκβολὰς δ' αὐτοῦ ἔκειτο ἡ

ἀρχαία πόλις Λακέρεια (πιθανῶς ὅπου τὸ σημερινὸν χωριὸν Καστρί τοῦ δήμου Κασθανάτης). [Π.]

Ἀμυρόδω. Πλ. Βοῦρπερ 3 η.

Ἀμφαναὺς ἢ Ἀμφαναία ἢ Ἀμφαναῖον. Ἀρχαία πόλις τῆς Πελαγονιώτιδος τῆς Θεσσαλίας, ἀπέχουσα δύο περίπου ὥρας πρὸς Ν τῶν Παγαίων παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Πόρραν. [Π.]

Ἀμφαξιτίς (Παιονία). Οἱ Παιόνες ἐξώσαντες τοὺς Παλαγγῶνας πρὸς δυσμὰς, κατέλαβον αὐτοὶ τὴν πρύτερον ὑπὸ τούτων εἰκουμένην ἑκατέρωθεν τοῦ Ἀξιῦ χώραν, τὴν νῦν περιλαμβάνουσαν τὰ διαμερίσματα Τεττόβου, Σκοπίου, Μουσταφᾶ καὶ Βελισσοῦ, ἐπέξετάθησαν δὲ βραδύτερον καὶ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἐριγῶνος ποταμοῦ (Τσιρνα) καὶ πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Στρυμόνος καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ πρὸς νότον μέχρι τῆς Πέλλης καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀξιῦ. Ἰδιὰ τὸ νότιον μέρος τῆς ὑπὸ τῶν Παιόνων καταληφθείσης χώρας ἐπωνομάσθη Ἀμφαξιτίς, ἣν κατέκτησαν ἤδη ἐπὶ πρὸ τοῦ Περδίκκα βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων, ἐν ᾧ τὸ βόρειον μέρος κατελήφθη ὑπὸ τῶν Δαρδάνων, ἐχόντων πρωτεύουσαν τὰ Σκόπια (Σκούπους). Βραδύτερον περιωρίσθη αὕτη εἰς μόνην τὴν περὶ τὸν μεσὸν Ἀξιὸν χώραν. Ὡπὶ Ῥωμαίων τὸ μὲν πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀξιῦ μέρος τῆς Ἀμφαξιτίδος ὑπῆλθη εἰς τὸ γ' τεῖχος, οὐ πρωτεύουσα κατέστη ἡ Πέλλα, τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὸ δ' τεῖχος, οὐ πρωτεύουσα ἦτο ἡ Θεσσαλονίκη. Ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, διαιρεθείσης τῆς Μακεδονίας εἰς δύο, ἡ Ἀμφαξιτίς ὑπῆλθη εἰς τὸ δ' μέρος ὑπὸ πρωτεύουσαν τοὺς Στόβους. [Ε.]

Ἀμφεα. Πόλις τῆς Μεσσηνίας πρὸς τὴν Λακωνικὴν, ἐπὶ λόφῳ ὑψηλοῦ κειμένη, καὶ ὑδάτων πηγὰς ἔχον ἀρθρόνους, κατὰ τὸν Παυσανίαν. Τοῦτο κατέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν ἀρχῇ τοῦ πρώτου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (743 π.Χ.). Πιθανώτατα ἔρειπια τῆς Ἀ. εἶναι τὰ σωζόμενα νῦν ἐπὶ ἀποκρήμνου τινὸς παρωρείας τοῦ ὄρους Ἑλενίτσας εἰς ἀπόστασιν ΒΑ 1 1/2 ὥρας ἀπὸ τοῦ Χανίου τῆς Τσακῶνας ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ σημερινοῦ δήμου Ἀμφείας. Ἡ θέσις αὕτη λέγεται νῦν Παλαιόκαστρον Κόβλα, ὑπάρχουσι δὲ πλὴν τῶν ἀρχαίων λειψάνων καὶ ἔρειπια μεσαιωνικοῦ φρουρίου. Εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, κατὰ τινα παράδοσιν τῶν περιόικων, ἔγεινε τὸν παλαιὸν καιρὸν σφαγὴ τόσοσιν μεγάλῃ, ὥστε τὸ αἷμα ἐτρέξεν ὡς τὸν κάμνον τῆς Τσακῶνας. (Βλ. καὶ Δ. Πετρίδου, Ἀνακάλυψις τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀμφείας. Ἐν Καλαμῇ. 1877). [Π.]

Ἀμφείας δῆμος. Δῆμος τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ἐν ᾧ αἱ πηγαὶ τοῦ Παμῖτου, ἔχων πρωτεύουσαν τὰ Ἀρφαρὰ καὶ κατ. 4884 τῷ 1889. Τὸν δῆμον αὐτὸν συντιτῶσιν ἡ πρωτεύουσα Ἀρφαρὰ (κατ. 1068) καὶ τὰ ἐπόμενα χωρία. Ἀγρίλος (κατ. 515), Βελανιδιὰ (286),

Βρωμόδερση (517), Γαρδίκιον (502), Κουταλῆ (108), Φένισσα (60), Ἄγιος Φλόρος (304), Πελικινή, παλαιὰ πρωτεύουσα τοῦ δήμου (327) καὶ Σακλήριζα (105). Ὑπάγεται δ' εἰς αὐτὸν καὶ ἡ μὲν τῆς Κομμάτης τῆς Θεοτόκου ἢ τοῦ Μαρδάρκου (17 μοναχοὶ κλπ.). [Π.]

Ἀμφεα ἱερὰ ἢ στολή ἱερατικὴ. Ὡς παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις οἱ ἱερεῖς ἔφερον κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας ἰδιαιτέρα ἐνδύματα, ἥτοι ἀναξυρίδας, χιτῶνα, ζώνην καὶ χιτάριον, ἀτινα περιγράφονται ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Ῥεζδου (κ' 42 κ. ἐρ.). Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ χριστιανισμῷ καθιερώθη εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἰδιαιτέρα στολή διὰ τοὺς ἱερουργούντας (πρόβ. ΙΙ' Τιμ. δ' 3). Ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος οἱ κληρικοὶ ἔφερον μέλαιναν τὴν συνήθη τοῦ βίου στολήν, ἣ δὲ λειτουργικὴ αὐτῶν στολή ἦτο συνήθως λευκὴ εἰς σημεῖον ἡθικῆς καθαρότητος. Μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ τὰς νηστησίμους ἡμέρας ἔφερον πορφυρὰν στολήν. Ἐν δὲ τῇ δυτικῇ ἐκκλησίᾳ ἐκانونίσθησαν βαθυρδὴν διάφορα χρώματα κατὰ τὰς διαφόρους ἐρατάς. Τὴν ἱερατικὴν στολήν ἀπὸρρίζον ἀνέκαθεν τὰ ἑξῆς: τὸ στιχάριον, τὸ ὠράριον, τὸ ἐπιτραχήλιον, ἡ ζώνη, τὸ φελόνιον, τὸ ὠμοφόριον καὶ ἡ ποιμαντικὴ ράβδος. Βραδύτερον δὲ εἰσῆλθον τὰ ἐπιμάνικα, τὸ ἐπιγονάτιον, ὁ σάκκος, τὸ ἐπιρριπτάριον, ἡ μίτρα, τὸ ἐγκόλπιον καὶ ὁ μανδύας (ἰδ. τὰς λέξεις). Καὶ τὴν μὲν στολήν τοῦ διακόνου ἀπαρτίζουν τὸ στιχάριον, τὸ ὠράριον, τὰ ἐπιμάνικα καὶ τὸ ἐπιρριπτάριον· τὴν δὲ τοῦ πρεσβυτέρου ἀπαρτίζουν τὸ στιχάριον, ἡ ζώνη, τὸ φελόνιον, τὸ ἐπιτραχήλιον, τὰ ἐπιμάνικα, τὸ ἐπιρριπτάριον καὶ τὸ ἐπιγονάτιον· καὶ τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀπαρτίζουν τὸ στιχάριον, τὰ ἐπιμάνικα, ἡ ζώνη, τὸ ἐπιγονάτιον, ὁ σάκκος, τὸ ὠμοφόριον, ἡ μίτρα, ἡ ποιμαντικὴ ράβδος, ὁ μανδύας καὶ τὸ ἐγκόλπιον. [Ι.Μ.]

— Πλὴν τῶν πρὸς ἀμείσειν τῶν ἐν τοῦ ἱεροῦ καταλόγου ἐν ταῖς ἱεροτελεστικαῖς χρῆσιμούντων Ἀ. ἱερὰ λέγονται καὶ τὰ πρὸς ἐσωτερικὴν τοῦ ναοῦ διακόσμησιν ὠρισμένα, οἷον αἱ ἐνδοταὶ τῆς ἀγίας τραπέζης καὶ τῆς προθέσεως τῶν ὁρίων, τὰ καταπετάσματα τῶν τοῦ ἀγίου βήματος θυρῶν κ.τ.τ. [Ι.Σ.]

Ἀμφιάρους Μελαμποδίδης, υἱὸς τοῦ Ὀϊκλέους, κατὰ μεταγενεστέρους δὲ μύθους τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ τῆς Ὑπερμήστρας, σύζυγος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀδράστου Ἐριφύλης ἐξ ἧς ἐγέννησε παῖδας μὲν τὸν Ἀλκιμαῖωνα καὶ τὸν Ἀμφιόλοχον, θυγατέρας δὲ τὴν Εὐρυδίκην καὶ τὴν Δημόνωσσαν· κατὰ δὲ τοὺς Ῥωμαίους υἱοὶ τοῦ Ἀ. ἦσαν καὶ οἱ τρεῖς τῶν Τιδεύρων κτιστοὶ, ὁ Τιδεύροτος, ὁ Κόρας καὶ ὁ Κάτιλλος. Ὁ Ἀ. ἐφημιζέτο ὡς μάντις ἄριστος καὶ ἀνδρείος πολέμαχος· ὁ Ἀδράστος παρὰ Πινδάρῳ (παραλαμβάνει πιθανῶς ταῦτα ἐκ τῆς κυκλικῆς Θηβείδος) ὑποτίθεται λέγων περὶ αὐτοῦ «Ποθέω στρατιᾷς δευθαλμὸν ἔμψ, ἀμφό-

ἐκ πόρου. Τοῦ ναοῦ σώζεται τὸ διεξὶν μένον ἥμισυ περσυσθεντός τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος ὑπὸ τοῦ βεῖματός. Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἑμισυ ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν καὶ ἐκ τῶν ὑφισταμένων μερῶν τοῦ ναοῦ δύναται νὰ ἀναπαράσταθῇ τὸ σχέδιον τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος. Εἶχε δὲ τὸ διάγραμμα ὡς εἴη. Ὁ ναὸς συγκρίνεται ἐκ προναοῦ (πλ. 12.86 βλθ. 4.90) σηκοῦ καὶ μικροῦ αὐτοῦ. Ἡ τοῦ προναοῦ πρόσοψις ἀποτελεῖται ὑπὸ ἡ κίονων ἱσταμένων μεταξύ δύο παραστάδων ἡμικίονων. Ἐπὶ τῶν κίωνων ἐστηρίζετο θρηγῆδος δωρικός συγκείμενος ἐξ ἐπιστυλίου, διαζώματος καὶ γείσου. Ἡ ἐπιστύλιον ὅμως τοῦτο μετὰ τοῦ διαζώματος δὲν περιέβαλλε κύκλῳ ἅπαντα τὸν ναὸν ἀλλὰ μόνον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· τοῦναντίον δὲ τὸ γεῖσον περιέθεε πάσας τὰς πλευρὰς τοῦ οἰκοδομήματος. Μετὰ τὸν πρόναον ἔκειτο ὁ σηκός (πλ. 12.86 μῆκ. 21.68), ὅστις διηρείτο διὰ δύο στοίχων ἐχόντων ἀνὰ ἡ κίονας εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ μέσον εἶχε πλάτος διπλάσιον ἑκατέρου τῶν δύο πλαγίων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σηκοῦ ὑπῆρχε βῆθρον μέγα, ἴσως τὸ τοῦ κολοσσικοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀμφιαράου. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ δυσμικοῦ τοίχου ὑπῆρχε θύρα ἄγρουα εἰς μικρὸν τινα χώρον, ἴσως ἄδyton.

Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε προφανῶς ἔργον τῶν καλῶν ἐλληνικῶν χρόνων, ἐκτίσθη δὲ πιθανῶς κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς χρόνους. Πλησίον τοῦ ναοῦ τούτου ἀπεκαλύφθη καὶ ἕτερον κτίσμα ἀπέχον περὶ τὰ 10 μέτρα ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ. Ἦνεν δὲ τὸ εἰρημένον κτίσμα τετράγωνον, τὰ δὲ θεμέλια αὐτοῦ ἀποτελούνται ἐκ λίθων πωρίνων. Ὑπὸ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὅπερ ἀναμνηστικῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βωμός, ἀπεκαλύφθησαν λείψανα δύο ἀρχαιότερων βωμῶν, οἵτινες ὕστερον συνενωθέντες ἀπέτελεσαν ἕνα μείζονα βωμόν. Πρὸς βορρᾶν δὲ τοῦ βωμοῦ ἀνεκαλύφθησαν πώρινοι ἀναβαθμοὶ περιβάλλοντες αὐτὸν τοξοειδῶς. Ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἀναβαθμῶν ἴσταντο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ θεῶμενοι τὰς ἐπισήμους θυσίας. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ τοῦ βωμοῦ διέκει μὲγα ὕδραγωγεῖον ὁρ. Doerpfeld. Πρακτικὰ τῆς Ἀρχ. ἔτ. 1884 παρβλ. καὶ τὰ τοῦ 1886.

Ὁ Πausanias περιγράφων τὸ Ἀμφιάρειον μνημονεύει πλησίον τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ βωμοῦ πηγῆς τινος, ἣτις ἐκαλεῖτο πηγὴ τοῦ Ἀμφιαράου· διότι ἐξ αὐτῆς κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνῆλθεν ὁ Ἀ. ἀποβιβασθεὶς εἰς τὴν γῆν. Εἰς τὴν πηγὴν ταύτην οὔτε ἔθουν οὐδὲν οὔτε μεταχειρίζοντο ἄλλως τὸ ὕδωρ αὐτῆς εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας. Ἦτο δὲ συνήθεια νὰ ῥίπτωσιν εἰς αὐτὴν ἀργυρον ἢ χρυσὸν ἐπίσημον οἱ ἰώμενοι ἀπὸ νόσου διὰ τῶν μαντευμάτων τοῦ θεοῦ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Πausanias μνημονευομένη πηγὴ ἴσως εἶνε ἡ αὐτὴ ἣτις καὶ σήμερον ἐστὶ ἀναδύουσα πρὸς νότον τοῦ βωμοῦ μεταξύ δύο ὠραίων πλατάνων παρεχόμενη ἄφρονον ὕδωρ. Τῆς πηγῆς ταύτης τὸ ὕδωρ ἀνέλυεν ὁ ἐν τῷ Παναπιστημίῳ καθη-

γητῆς τῆς χημείας ἀπεδείχθη δὲ ἐκ τῆς ἀναλύσεως κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ εἰρημένου καθηγητοῦ «ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦτο δὲν περιέχει συστατικὰ δεικνύοντα αὐτὸ νὰ θεωρεῖται ὕδωρ καὶ ἐξοχῶν ἱαματικόν, εἶνε ὅμως ἐκ τῶν καθαρῶν τῶν πηγῶν ὕδατων».

Ἐν ἀγρῷ ἀνήκοντι εἰς τὴν μονὴν Καλολαϊδαίου εὐρέθησαν καὶ λείψανα στοῦς, ἣτις ἐκτείνοντο κατὰ μῆκος τῆς ἀριστερᾶς ὁδοῦ τοῦ χερμαρροῦ καὶ μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ θεάτρου, περὶ οὗ κατωτέρω. Τὸ πλάτος τῆς προσόψεως αὐτῆς εἶνε περὶ τὰ 110 μέτρα. τὸ δὲ βῆθος πολὺ ἐλιγώτερον. Πλὴν τῶν ἐν αὐτῇ θρανίων, ἅτινα εἶνε μαρμαρίνα, ἅπαν τὰ λοιπὰ οἰκοδόμημα εἶνε κατασκευασμένον ἐκ πωρίνων λίθων. Ἐκ τῆς προσόψεως τῆς στοῦς σώζεται μόνον τὸ πλεῖστον τοῦ στυλοβάτου· ἐκ τῶν σωζομένων δὲ λειψάνων ἐξάγεται ὅτι ἡ στοὰ ἐκτείνεται διὰ κίωνων δωρικοῦ ρυθμοῦ. Ἰσταντο δ' ἐν ὅλῳ στυλαὶ περὶ τοὺς πεντήκοντα. Τὸ διαζώμα ἔφερεν ἐπιγραφὴν ἀνὰ ἐν μίγα γράμματα ἐφ' ἐκάστης μετόπῃ.

Οἱ τοίχοι οἱ σχηματίζοντες τὰς λοιπὰς τρεῖς πλευρὰς διατηροῦνται καλῶς, συγκρίνεται δὲ τὰ κατωτέρω αὐτῶν ἐκ διπλοῦ στοίχου πλαγίων, τὰ δὲ ἄνω ἐκ μικρῶν λίθων μετὰ πηλοῦ. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς στοῦς διαίρεται διὰ δύο διαχωρημάτων εἰς κέντρον, ὅπερ κατὰ λαβάνει τὸ μέγιστον τοῦ χώρου, καὶ εἰς δύο πτέρυγας. Τὸ κέντρον δὲ πάλιν διαίρεται κατὰ μῆκος εἰς δύο ναῦς διὰ 17 κίονων ἰωνικοῦ ρυθμοῦ. Αἱ πτέρυγαι ἔχουσι πλάτος ἐσωτερικὸν ἑκατέρω περίπου 6 μ. (ὁρ. Πρακτικὰ ἀρχαιολ. ἔταιρ. 1887.). Ὅπισθεν τῆς στοῦς τούτης ἀνεκαλύφθη καὶ ἕτερον οἰκοδόμημα, θέατρον. Ὑπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων δὲν μνημονεύεται· θέατρον ἐν Ἀμφιαρείῳ, ἦτο ὅμως γνωστὸν ἐξ ἀγωνιστικῶν ἐπιγραφῶν ὅτι ἐτελούντο ἐκεῖ καὶ δραματικὴ ἀγωνίας. Τὸ θέατρον τοῦτο εἶνε μικρόν· ἡ μὲν διάμετρος τῆς ὀρχήστρας ἦτο περίπου 12 μ., τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς εἶχε πλάτος 12.83. Τὸ ὕψος τῶν τοίχων πρὸς τὴν ὀρχήστρα σφίγεται μέχρι τοῦ γείσου τοῦ προσκήνιου. Τῆς σκηνῆς εὐρέθησαν μαρμαρίνα τμήματα δωρικοῦ θρηγῆκος μετ' ἀνεπίγραφων ἐπιστυλίων. Ὁ ρυθμὸς τοῦ προσκήνιου ὡς καὶ τοῦ θρηγῆκος εἶνε δωρικός, πάντα δὲ τὰ μέρη τῆς προσόψεως εἶνε ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου. Ἐκσμεῖτο δ' αὕτη διὰ 10 στυλίων, ὧν οἱ 8 ἡμικίονες. Τὰ μεταστυλία τῆς προσόψεως δὲν ἦσαν ἀντικτὰ, ἀλλ' ἐκλείοντο διὰ πινάκων. Πρακτικῶς προσκήνιον φέρει καὶ τὸ ἐν Ἀσφ. θέατρον. Τὸ καλὸν τοῦ θεάτρου εἶνε περισσώτερον κατασκευασμένον ὁρ. Πρακτικὰ ἀρχαιολ. ἔταιρ. 1886.

Ὁ Ἀμφιάρεος ἔνεκα τῆς μαντικῆς αὐτοῦ φύσεως εἶχε καὶ ἱαματικὴν δύναμιν. Ὅπως δὲ ἐν τῷ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, οὕτω καὶ ἐν Ἀμφιαρείῳ οἱ νοσοῦντες ἀπῆλθοντο τῆς σωματικῆς καὶ ὁσέως δι' ἐγκοι-

μήσεως ἐν τῇ ἱερῇ. «Κριὸν θύσαντες καὶ τὸ ἔργον ὑποστρωσάμενοι· καθεύδουσιν αναμένοντες δὴλωσιν θνείρατος» (Παυσανίας). [Θ.Σ.]

Ἀμφίβια (Amphibia). Κλάσις ἐκ τῶν μορφολογικῶς σπουδαιωτάτων τῶν σπονδυλωτῶν ζῴων, καθόσον ἔχει μόνον περὶ ἑξέως μορφὰς ζῶων προσεγγίζουσας εἰς γενικὸν τινα τυπὸν ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος καὶ ἰσῶς συστημάτων τινῶν, ἀλλὰ περιλαμβάνει καὶ ζῶα ὡς ἐκ τῶν βραγχίων αὐτῶν προσεγγίζοντα πρὸς τοὺς ἰχθύς. Τὰ ἀμφίβια ἔχρουσι τὸ ἔμφυ γυμνὸν (ἐλκυστὰ τινα φέρουσι λείπια ἢ φολίδας ἀπωστεωμένας). Τὰ ἄκρα τῶν συνίστανται ἐκ τῶν αὐτῶν τμημάτων, ἐξ ὧν καὶ τὰ τῶν τελειωτέρων σπονδυλωτῶν, εὐδέποτε δὲ εἶνε πτερόγυια ἰχθυοειδῆ. Ἐν ἑνὶ τῶν ἔχει διπλὴν κορυφαίαν ἀπόφυσιν, τὴν δὲ βατικὴν αὐτοῦ τμήμα δὲν εἶνε ἀπωστεωμένον. Τὰ ἀμφίβια στεροῦνται ἀληθινῶν πλευρῶν ἢ ἔχρουσι τοιαύτας, ἀλλὰ λίαν ἀτελῶς ἀνεπτυγμένας. Οὐδὲν ὡς χαρακτηριστὸν αὐτῶν εἶνε τὸ εἶναι ἐν τῇ γενικῇ αὐτῶν ἡλικίᾳ ἅπαντα ἀναπνεύουσι διὰ βραγχίων, ἐν δὲ τῇ ἡξέμενῃ διὰ πνευμάτων, παρὰ τοὺς ὁπίσθους εἰς τινα ἐξ αὐτῶν διατηροῦνται καὶ τὰ βραγχία. Ὁ βίος τῶν ἐπομένων εἶνε κατ' ἀρχὰς μὲν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, βραδύτερον δὲ ἐπὶ τῇ ξηρᾷ ἢ καὶ ἐπὶ τῇ ξηρᾷ. Ἡ καρδία τῶν ἔχει μίαν καὶ μόνην κοιλίαν καὶ δύο κέλυπες τελειῶς ἢ εἰς τινα αὐτῶν ἀτελῶς ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένους. Τὰ πλείστα φωτοκῶσι.

Τὰ ἀμφίβια εὐρίσκονται εἰς ὅλας τὰς ζῶνας τῆς γῆς ἐκτὸς τῶν κατεψυγμένων. Τινὰ εὐρίσκονται μόνον εἰς τὴν διακεκυρμένην ζώνην, ὅσοντα δὲ εἰς ταύτην καὶ εἰς τὴν εὐκρατίαν. Τὰ ἐντὸς τῆς εὐκρατοῦς ζώνης ζῶντα ἀμφίβια περιπίπτουσιν εἰς φολιδίν (ἰδὲ λ.) ἐν ὧν χειμῶνος. Ἐπειδὴ δὲ αἱ λειτουργικαὶ αὐτῶν ἀπασαί καὶ ἡ καύσις τοῦ σώματος εἶνε βραδεία, δυνατόν τὰ ἀμφίβια νὰ ζήσωσιν ἱκανὸν χρόνον ἀνευ τροφῆς, ὅσον οἱ βάτραχοι, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐπὶ μακρόν. Ὀλίγα δὲ τινες περιπτώσεις, καθ' ὧς ἀνευρέθησαν βάτραχοι ἐντὸς γηραιῶν κορυμῶν δένδρων πρὸ ἐτῶν κεκλεισμένοι, ἐξηγουμέναι ἐκ τῆς ὑπάρξεως ὕδων καὶ πόρων ἐπὶ τῶν κορυμῶν, δι' ὧν εἰσέρχοντο ἐντὸς ἐντομα, σκώληκες κ.τ.λ. δι' ὧν οὗτοι ἐτρέφοντο. Αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τῶν ἀμφιβίων εἶνε λίαν ἀμβλείαι.

Μέχρι σήμερον εἶνε γνωστὰ περὶ τὰ 450 εἶδη ἀμφιβίων, ἐξ ὧν τὰ 90 εἶνε ὄρυκτα. Μεταξὺ τῶν πρώτων καινότερα εἶνε ὁ βάτραχος, ὁ φρῦνος, ἡ ὕλη, ἡ σαλαμάνδρα, ὁ πρωτεύς, ἡ σιέρην κ.λ. (περὶ ὧν ἰδ. λ.). [Μ.]

Ἀμφιβολία (Φιλοσοφία) καλεῖται τὸ διπλοῦν νῆμα προτάσεως τινος, ὅπου δύναται νὰ γεννηθῇ ἐκ τῆς λογικῆς θέσεως τῶν λέξεων ἢ τῆς διπλῆς σημασίας αὐτῶν (ὡς π. γ. ἐν τοῖς λοξοῖς διττῇ ἐξηγήσειν ἐπιδοχομένους,

χρησμοῖς). Ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ καλεῖται ὁ Καντιανὸς ἀμφιβολίαν τὴν συγχύσιν τῆς λογικῆς καὶ μεταφυσικῆς χρήσεως τῆς τῶν ἐννοιῶν σχέσεως (ταυτότητος καὶ διαφορᾶς, συμφωνίας καὶ ἀντιθέσεως κτλ.), ἕνεκα τῆς ὁποίας ἡ ἀδικοκιστολογία ἐφαρμογὴ τούτων τῶν ἐννοιῶν τοῦ νοῦ ἐπὶ τῶν αὐτοπραγματιῶν ἡγαγεν εἰς τὰς πλάνας τῆς προγενεστέρης μεταφυσικῆς, ἰδίᾳ τῆς τοῦ Λειβνίτιου. Ἐν τῇ ψυχολογίᾳ καλεῖται ἡ θεωρητικὴ ἢ κατὰστασις τῆς ἀμφιταλαντεύσεως ἣτις γέννεται ἐὰν μετὰ τινος παραστάσεως ὡς ὑποκειμένου παρουσιάζωνται ὡς κατηγορούμενα πολλὰ κατὰστάσεις ἀποκλείουσαι ἀλλήλας καὶ ἀξιοῦσαι ἐπ' ἰσῆς νὰ συνδεθῶσι πρὸς αὐτό. Πρακτικὴ δὲ ἡ καλεῖται ἡ κατὰστασις τῆς ἀμφιταλαντεύσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ βούλεσθαι ἐν δεδομένη περιπτώσει ἢ μεταξὺ τοῦ βούλεσθαι καὶ μὴ βούλεσθαι. Ἡ κατὰστασις αὕτη τῆς ἀμφιβολίας εἶναι δύσνηρά, ἰδίᾳ ὅταν τις πρόκειται περὶ σπουδαίων ἀντικειμένων τῆς γνώσεως ἢ περὶ σπουδαίων περιστάσεων τοῦ βίου. Ἐν τῇ Λογικῇ καλεῖται ἀμφιβολος ἐν εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ ἡ κρίσις, ἥτις τὸ ἀντιθετὸν φαίνεται δυνατόν, ἐν στενωτέρᾳ δὲ ἡ κρίσις, ἥτις τὸ ἀντιθετὸν φαίνεται εἰς ἡμᾶς ἐν ἴσῳ βᾶθμῳ δυνατόν (διὰ τὸ ἴσασθαι τῶν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ κατ' αὐτῆς λόγων). [Χ. Πδ.]

— (Ἦ τ ο ρ.) (Λατ. *ambiguitas*) ἐγγαίρεται, ὅταν νόμος ἢ ἄλλο τι γράμμα δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν ἔχη ἑξῆς ἢ φράσιν ἢ συντάξιν δυνατόν διττῶς νὰ ἐρμηνευθῇ.

Α'. Καὶ ἐκ μὲν τῆς λέξεως προέρχεται ἀμφιβολία πολλὰκις: 1) ἐκ τοῦ τονισμοῦ, ὅσον, «Ἐταίρα χρυσία εἰ φορεῖται ΔΗΜΟΣΙΑ ἔστιν». Ἀμφιβάλλεται ἂν τὸ ΔΗΜΟΣΙΑ πρὶν νὰ ἀναγινωσθῇ *δημοσία* (ἔταίρα) ἢ *δημοσία* (χρυσία). — 2) ἐκ τῆς διαστάσεως τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων. Πατήρ τις ἔχων δύο υἱούς, Λέοντα καὶ Πανταλέοντα, ἔγραψεν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ: «Τὰ ἐμὰ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ ἔχεται» — τῶν υἱῶν ἀντιποικουμένων τῆς οὐσίας ὁ μὲν ἀναγινώσκει. Τὰ ἐμὰ πάντα Λέων ἔχεται» ὁ δὲ ἕτερος, Τὰ ἐμὰ Πανταλέων ἔχεται. — 3) ἐκ τῆς συνθέσεως. Διὰ διαθήκης ἀρῆκε τις τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς φίλον ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ τρέφῃ παράσιτον ΕΝΔΕΚΑ ἔτησιν· ἀναγινωσκόντων ἐν δὲ *καὶ ἐτῶσιν* ἢ *ἐν δὲ καὶ ἐτῶσιν*. — 4) ἐκ τῆς ὁμωνυμίας. Ἐρωτηθεὶς ὁ ἐν Δελφοῖς Θεὸς μετὰ τὴν ἐν Καίρυναι μάχην τίνας ἦσαν οἱ αἵτιοι τῆς ἥττης, ἀπεκρίθη: *οἱ ἡγεμόνες*. Τινες ἦσαν οἱ ἡγεμόνες οἱ ῥήτορες ἢ οἱ στρατηγοί;

Β'. Ἐκ φράσεως ἀσάφους. Ἐν τῇ ψήφισματι τοῦ Ἀριστοκράτους ὑπὲρ τοῦ Χαριδῆμου ἦτο ἡ φράσις: *ἀγώγιμος ἐστὶν ἀμφιβάλλεται* ἂν ἐπὶ: *κρίσις* ἢ ἐπὶ: *ὁ ἀνὰ τὸ*.

Γ'. Ἐκ τῆς συντάξεως. Ἐν τῇ χρησμῷ τῇ δοθέντι πρὸς τὸν Πύρρον «Φημί σε, Λίανδρη, Ῥωμαίους δλέσαι» εἶναι ἄδελον τις ἐκ τῶν

δύο αἰτιατικῶν, π.χ. ἡ ἴσως, εἶναι ὑποκείμενον τοῦ ἐλάσσας. Προσέτι διὰ θαυμάσιας ὠριότητος «Πρακτέα στήσαι χρυσῶν ῥόπαλον ἔχοντα». Ἀμφιβολὸν ποῦ ἀναφέρεται τὸ χρυσοῦν πρὸς τὴν Πρακτέα ἢ πρὸς τὸ ῥόπαλον. [I.II.]

Ἀμφιβολότης. Ὅρουσιν τοῦ βασιρρόμου προκλινοῦς συστήματος. Σχλ. = π. δ. Εἰδ. βάρ. = 2.9. 3.3. Ἄγρους, ἐνίοτε λευκοῦς, συνήθως ἔγχρους (φαῖος, κίτρινος, καστανέγχρους, πράσινος, μέλας). Ἔχει λάμπιν ὑπεροσίδη, ἐνίοτε μαργαριτεσίδη ἢ μεταξοσίδη (ἀμίαντος). Ἀποτελεῖ συστατικὴν πολλῶν πετρωμάτων, ἰδίως πυριγενῶν. Δεικνύει ἰσχυρὴν τριχομετρίαν καὶ συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (39 — 59 %), μαγνησίης, ασβέτου, ὀξείδου ἢ ὀξειδουλίου σιδήρου, ἐνίοτε νήτρου καὶ κάλιος. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ τήκεται εἰς πρασινὴν ἢ μέλαιναν ὑελον, αἱ πολλὴν σιδήρον ἐμπεριέχουσιν παραλλαγαὶ ἀπορρευστοῦνται ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ ὑδροχλωρίου. Διακρίνεται δὲ τὰς ἐξῆς παραλλαγάς, 1) τὸν γραμμώδη, 2) τὸν ἀκτινωτόν, 3) τὴν κεροστίλην (κοινὴν καὶ βασανιτικὴν), 4) τὸν οὐραλίτην, 5) τὸν ἀμιάντον καὶ 6) τὸν Τραπεροσλίτην (ἰδ. τὰς λέξεις). Τὸν κοινὴν ἀμφιβολίτην μεταχειρίζονται ἐνίοτε οἱ μεταλλουργοὶ ὡς συλλήπασμα. Ὁ Ἀμφιβολίτης ἀπαντᾷ καὶ ὡς πέτρωμα, τὸ αὐτὸ φέρων ὄνομα. Συνίσταται δὲ ἐκ κεροστίλης κυρίως καὶ ἄλλων συστατικῶν (ἔρροσχίστου, πλαγιοσχίστου, χαλαζίου, αὐρίτου κτ.). Διακρίνεται δὲ εἰς διαφόρους παραλλαγάς ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ παραμικτωμάτων, ἥτοι εἰς ἰδίως ἀμφιβολίτην, ἀστριομιγῆ, ἀμφιβολίτην, ἀνθρακιομιγῆ, ζωισιτικόν, σαλιτικόν, διαλλαγομιγῆ καὶ ἐπιδοτικόν. [K.M.]

Ἀμφιβολιτικὰ πετρώματα καλεῖνται τὰ πετρώματα ἐκεῖνα, ἅτινα ὡς ὀσπιδες δρυκολογικὴν συστατικὴν ἐμπεριέχουσιν ἀμφιβολίτην, ὡς π.χ. ὁ συνηνίτης, ὁ συνηνιτικός γρανίτης, ὁ διορίτης, ὁ πορφυρίτης, ὁ κεροστιλίθης, ὁ ἀνδρσίτης, ὁ ἀμφιβολιτικός (κεροστιλίθης) σχιστόλιθος κτλ. τούτων τὰ πλεῖστα εἶναι πυριγενῆ (ἐκχυτα). [K.M.]

Ἀμφιβολιτικός σχιστόλιθος (Γεωλ.) συνίσταται ἐκ πρατοχρόου κεροστίλης, πλαγιοσχίστου καὶ ὀλιγίστου ἔρροσχίστου (διοριτικός σχιστ.). [K.M.]

Ἀμφιδόραχος (Μετρίκ.). Πούς ματρικός τρισύλλαβος, οὗ ἡ μὲν μεσαία συλλαβὴ εἶναι μακρά, αἱ δ' ἐκατέρωθεν ταύτης βραχεῖαι, οὕτω: υ-υ. [C.M.B.]

Ἀμφιδέξις ὁ χρώμενος τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ευκολίας καὶ ἐπιτηδεύτητος ὅπως καὶ τῇ δεξιᾷ. Ἡ ἐπιτηδεύτης τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐφεύρεται μὲν

κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἐκ μικρᾶς ἡλικίας κατὰ προτίμησιν ἐξασκησιν αὐτῆς, ἀλλ' ἀσυνείδητος προτιμάται αὐτῇ καὶ ὑποδουλεῖται σπουδαίως ἕνεκα τῆς τελειότητος ἣ ἐν τῇ ἀντιστοίχῃ ἡμισφαίρῳ ὀργανικῆς συσκευῆς τοῦ ἀριστέρου ἡμισφαίριου, οὗ κινούμεν καὶ χειρίζεσθαι τὴν δεξιὰν χεῖρα, ὡς δι' αὐτοῦ ἐπίσης ὁμιλοῦμεν. Ὁ ἐν τῇ ἀριστέρῃ ἡμισφαίρῳ τελειότερος καταστάς μηχανισμὸς οὗτος τῆς ὁδοῦ τοῦ λόγου καὶ τῶν κινήσεων τῆς δεξιᾶς χειρὸς εὐρῆται περὶ που κατὰ μήκος τῶν ἐρίων τοῦ μετωπικοῦ καὶ τοῦ βρεγματικοῦ λοβοῦ πρὸς τὰ ἄνω, διὰ συνθέστατα ἢ βλάβη τοῦ ἡμισφαίριου τούτου κατὰ τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπιφέρει διάφορα εἶδη διαταράξεων περὶ τὴν κίνησιν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἢ τοῦ ποδός.

Εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιπτώσεις ἡ τελειότης τοῦ μηχανισμοῦ τούτου εἶναι ὑπερτέρα ἐν τῇ ἀντιστοίχῃ χώρᾳ τοῦ δεξιᾶς ἡμισφαίριου καὶ ἡμισφαίριου, ἐπότε τὸ ἄτομον γίνεται ἀριστέρου καὶ ἀσθενεῖ καὶ ἀσθενεῖ καὶ ἡμιπληγικὴν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐν περιπτώσει βλάβης ὠρισμένων τινῶν χωρῶν τοῦ δεξιᾶς ἡμισφαίριου. Ἡ μετατόπισις ὅμως ἢ μεταλλαγή αὕτη ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ εἰς τὸ δεξιὸν ἡμισφαίριον τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μηχανισμοῦ σπανίως ἀπαντᾷ καὶ ὁπρεῖται ὡς ἀνατομικὴ ἀνωμαλία καὶ ὡς ἀνωμαλὸν ἀρραρινόμενον ἢ ἀριστέρο γερνέει.

Ὅθεν καὶ ἡ φυσικὴ ἀμφιδέξις ἐστὶν ἄτομος τινὲς ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐξ ἴσου ἐν ἀριστέροις τοῖς ἡμισφαίριοις ὀργανικὴν καὶ λειτουργικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειότητα τῶν χωρῶν τοῦ ἡμισφαίριου, ἀπ' ὧν ἡ λειτουργία τῆς ἐπιδεξιότητος τῶν χειρῶν ἐξαρτᾶται, ἀποτέλεσμα ἐστὶ τῆς τοιαύτης ἀνατομικῆς ἀνωμαλίας καὶ δικαίως θεωρεῖται ἀνωμαλὸν φαινόμενον ὑπερνομιζόν ὑποδεστέρους τοῦ ἀνθρώπου ὀργανισμούς, παρὰ τοῖς ὁποίοις, π.χ. τοῖς πλοῦτοις, ἢ ἀμφιδέξις ἐστὶν σταθερὰ ἐστὶ καὶ φυσιολογικὴ θεωρεῖται. [Σ.Δ.]

Ἀμφιδιόρθωσις (Ρητ.). Προβλεπόμενος λέγεται ἐν τῇ ῥητορικῇ ἐκεῖνο τὸ σχῆμα τῆς διανοίας, δι' οὗ μέλλοντες νὰ εἰπωμέν τι, πρὸς ὃ δυσκόλως διάκεινται οἱ ἀκούοντες, ἐπιχειροῦμεν προπαρασκευάζοντες αὐτοὺς πρότερον νὰ μετρίσωμεν τὴν μέλλουσαν κακὴν ἐντύπωσιν, λέγοντες δι' ἀναγκαζόμεθα νὰ πράξωμεν τοῦτο. Λίσχ. κατὰ Τιμάρχ. 37 «δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, συγγνώμῃ μοι ἔχειν ἐὰν ἀναγκαζόμενος λέγειν περὶ ἐπιτηδεύματων εὔσει μὲν μὴ καλῶν, τούτων δὲ πεπραγμένων, ἐξαχθῶ τι ῥῆμα εἰπεῖν, ὃ ἐστὶν ἐμοὶον τοῖς ἔργοις τοῖς Τιμάρχου». Τούτων τῶν δέ, δταν ἐπιφέρωμεν διόρθωσιν τρόπον τινὰ τοῦ προλεχθέντος, τοῦτο καλεῖται ἐπίδρις ὁρθώσις ἢ ἐπανόρθωσις (correctio, emendatio). Δημ. περὶ στεφ. 130: «ὅψε γάρ ποτε ὅψε λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρῶην ἄμα Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ γέγονε».

Cat. 1, 1, 2: «hic tamen vivit; vi-
vit et immo vero etiam in senatum ve-
nit». — Ἀμφότερα δὲ τὰ σχήματα, ἢτε πρ-
σβεσθῶσι καὶ ἢ ἐπιδιδρῶσι, κα-
λῶνται ἐμοῦ ἀμφιδιδρῶσι, δι' ἧς
ἀποτιγόμεν διπλὴν τινὰ δυσχερείαν ἐν τῇ
λέξει. Διημ. περὶ στεφ. 304. «Ἐὶ δ' εἰς ἐγὼ
κατὰ τὴν ἐμμοῦ τὰξιν εἰς ἐν ἐκάστη τῶν
ἐλλογιστῶν πλῆθον ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ'
εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θεταλίαν καὶ ἕνα ἄνδρα
ἠρακλίαν ταυτὰ φρονούντα ἔσχεν ἐμοί». [I. Π.]

Ἀμφιδολὴς ἢ Ἀμφιδολία. Χώρα τῆς
Πισατίας τῶν Ἰλλείων, ἐκτεινομένη πρὸς τὴν
θάλασσαν καὶ τὴν κοιλίαν τοῦ ΠΑ βραχίονος τοῦ Ἑνι-
πέως (νῦν Λεστυνίτης), παραποτάμου τοῦ
Ἰλίου, ἐν τῇ δὲ ὁμῇ Ὡλένης περὶ τὸ σιμι-
ντὸν χωρίον Καρατσουλα. Οἱ Ἀμφιδολοὶ ἦσαν
ἀρχαῖοι περίοικοι τῶν Ἰλλείων, καὶ ὧν ἐπα-
ναστήσαν συμπαράχραντες τῇ βασιλείᾳ τῆς Σπάρ-
της Ἀγιδί (400 π. X.). Τῷ δὲ 394 π. X.
συμμάχησαν τοῖς Σπαρτιάταις κατὰ τὴν Θη-
βαίων. — Ἐκεῖ ποῦ ἐκείτο καὶ κώμη Ἀλείπιν
καὶ ῥυθὺς Ἀλείπιος, ἴσως ὁ ἀνωτέρω βραχίον
τοῦ Ἑνιπέως, νῦν Καρατσουλέϊκο ποταμὸν κα-
λούμενος. [Γ. ΠΔ.]

Ἀμφιδόξον (Ἰ η τ ο ρ.), Ὅταν ῥή-
τωρ τις ὑπερκοπίζῃται ἢ πολεμῇ ὑπὲρ τινὰ
ἐν δικαστηρίῳ καὶ ὁ ἀκούων λαμβάνῃ ἐκ τῶν
πρῶτων ἐνδιαφέρον ὑπὲρ αὐτῆς ἢ κατ' αὐτῆς,
τότε τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς ὑποθέσεως καλεῖ-
ται ἐν δ ο ξ ο ν, honestum, τὸ ἐναντίον δὲ
λέγεται ἡ δ ο ξ α υ humile, διότι τὰ τῆς ὑ-
ποθέσεως πρόσωπα καὶ πράγματα ὡς κοινὰ
καὶ ταπεινά οὐδενὸς τὴν προσοχὴν προκαλοῦσι.
Ἀδυνατοὶ ὅμως τὸ τῆς ὑποθέσεως εἶδος νὰ ἡ-
κιστοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ μὲν πρόσωπα διακρί-
νουν, τὰ δὲ πράγματα κοινὰ καὶ αἰσχυρὰ ἢ καὶ
ἀδυνατῶν, τότε τὸ τοιοῦτον εἶδος λέγεται
ἐν δ ο ξ ο ν, dubium anceps. Ἀλλ' ὅταν
τὸ εἶδος τῆς ὑποθέσεως εἶναι τοιοῦτον, ὥστε
ἀνεῖν τὴν ἀπορίαν, πῶς ῥήτωρ τις τοιούτῳ
ὑπερκοπιθῇ αὐτήν, τὸ τοιοῦτον καλεῖται πα-
ρὰ δ ο ξ ο ν, admirabile. Ὑπάρχουσιν ἄλ-
λοι ὑποθέσεις, αἵτινες ὡς ἐν τῆς πλειθύνος τῶν
πρῶτων καὶ πραγμάτων εἶναι τῶν πολὺ-
πλοῦς καὶ δύσκολοι, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ
παράκολουθῇ αὐτάς, τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς
ὑποθέσεως λέγεται δ ο σ π α ρ α κ ο λ ο ὡ η
τ ο ν, obscurem. — Τὰ πάντα ἀνωτέρω εἶδη
τῶν ὑποθέσεων λέγονται εἰ δ ἡ, τ ρ ὁ π ο ι,
τ ρ ἡ μ α ρ α προβλημάτων (ὑποθέσεων), ge-
nera, figurae causarum, figurae mate-
riarum ἢ controversiarum. Ταῦτα ἔχουσι
μεγάλαν σπουδαιότητα, ἰδίᾳ πρὸς τὴν τοῦ προ-
βλήματος κατασκευὴν. [I. Π.]

Ἀμφιδρόμια (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) Ἑορτὴ
ἰσχυρὰ τῶν ἀρχαίων, ἀγομένη τὴν πέμπτην
ἢ τὴν ἐξοκτὴν ἢ τὴν δεκάτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς
γεννήσεως παιδίου κατ' αὐτὴν περιέφερον τὸ

βρέφος τρέχοντας περὶ τὴν ἐστίαν, ἔπειτα
δ' οἱ συγγενεῖς δῶρα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πολὺ-
ποδας καὶ σπηλίας. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐορτῆς φαί-
νεται ὅτι ἦτο διττός, ἦτοι ἐκαθορίζοντο μὲν αἱ
συναφόμεναι τῆς μακροσύνης, ἐδηλοῦτο δὲ συμ-
βολικῶς διὰ τῆς περὶ τὴν ἐστίαν περιφορᾶς ἡ
εἰσδοχὴ τοῦ νεογνοῦ εἰς τὴν οἰκογένειαν. Συν-
ήθως κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην ἐτίθετο καὶ τὸ
δῶμα εἰς τὸ παιδίον. [Π.]

Ἀμφίεσμα ἢ περιβάλλον, καλοῦσιν οἱ
βιολόγοι τὸ σύνολον τῶν περιστάσεων, ἐν μέσῳ
τῶν ὁποίων ὁργανισμὸς ζῶν εὐρίσκεται ἀπὸ
τῆς ἡμέρας τῆς συλλήψεως αὐτοῦ μέχρι τῆς
τελευταίας στιγμῆς τῆς ὑπάρξεώς, τῶν περι-
στάσεων ὅμως ἐκείνων, αἵτινες οὐδόλως ἀνα-
φέρονται εἰς τοὺς προγόνους. Πάνθ' ὅλ' ὧν
ὁν. ἀρ' ἦς τὸ πρῶτον ἐφάνη ὡς κύτταρον ἢ
ὥαριον, μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ διαλύσεως
ἀναπτύσσεται, διέπεται καὶ ὑπάρχει τοιοῦτον
ἢ τοιοῦτον ἐκ τῆς συνδρομῆς δύο δυνάμεων, τῆς
δοθείσης ὑπὸ τῶν γεννητῶν καὶ τῆς προε-
χομένης ἐκ τοῦ κόσμου, ἐν μέσῳ τοῦ ἐπείου
ζῆ. Ἐκ τῆς συνδρομῆς τῶν δύο τούτων δυνά-
μεων πλάσσεται καὶ ὑπάρχει σωματικῶς καὶ
πνευματικῶς ἐκ τούτων ἢ τοιαύτη ἢ τοιαύτη
μορφή καὶ σύστασις, ἐκ τούτων ἢ μόρφωσις καὶ
ἀνάπτυξις ἐκ τούτων ἢ νόσος ἢ καὶ ὑγίεια.
Ὅσα λοιπὸν στοιχεῖα τῆς συνδρομῆς ταύτης
δὲν ἀναφέρονται εἰς τοὺς προγόνους, ἀποτε-
λοῦσι τὸ περιβάλλον ἢ ἀμφίεσμα. — Τοῦτο συν-
ήθως διαιροῦσιν εἰς ἡ θ ι κ ὶ ο ν καὶ φ υ σ ι -
κ ὶ ο ν. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν πρώτην διαίρεσιν ὑ-
πάγουσι πάντα ὅσα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν
πνευματικὴν τοῦ ὄντος ζωὴν, — κοινωνία, κοι-
νωνική τάξις, ἐκπαίδευσις κτλ. — ὑπὸ δὲ τὴν
φυσικὴν ἀμφίεσμα περιλαμβάνουσιν ὅσα ἔχουσιν
ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ κατασκευῆς τοῦ
σώματος, οἷον τῆς γῆρας, τοῦ ἀέρος, τῆς προ-
φῆς, τῆς κατοικίας κτλ. [Β.]

Ἀμφιθέατρον (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) ἐκ-
λεῖτο, ὡς ἀπαρτιζόμενον ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο
θεάτρων, οἰκοδομημὰ τι τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων
ἐν ᾗ ἐτελεύτητο θηριομαχίαι καὶ αἰματηροὶ τῶν
μονομάχων ἀγῶνες πρὸς κοινὴν θέαν καὶ τέρ-
ψιν. Τὸ ἀρχαιότατον εἰς ἡμᾶς γνωστὸν οἰκοδό-
μημα τοῦ εἶδους τούτου εἶνε τὸ ἐν Πομπηίᾳ
κτισθὲν περὶ τὰ 70 π. X. Ἦν Ῥώμῃ ὡκοδό-
μηθ' ὑπὸ τὸν μόνον ἀτίριον ἀμφιθέατρον,
ἐξυλινον ἔμωσ, ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, τὸ ἀρχαι-
ότατον δὲ ἐν Ῥώμῃ κτίονον Ἀ. ἦτο τὸ ἐπὶ τοῦ
Αὐγούστου ἱερῶν. Τὸ περιφωτισμένον ὅμως
καὶ μέγιστον πάντων εἶνε τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ
Βεσπασιανοῦ τὸ κοινῶς καλούμενον σήμερον
Κολοσσαίον. Τοιοῦτου εἶδους οἰκοδομημὰ ὑπῆρ-
χον καὶ ἄλλα κατὰ τῆς Ἰταλίας κατὰ τὴν ἀρ-
χαϊότητα, λαϊφάνα δὲ τούτων ἐσώθησαν καὶ ἐν
αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ. Σαφὴ εἰκόνα τοῦ ἀρχαῖου
οἰκοδομημᾶτος καὶ τῆς ἐσωτερικῆς διατάξεως
τοῦ Ἀμφιθέατρον παρέχει ἡμῖν τὸ ἐν Ῥώμῃ

Κολοσσαίων. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἔχει σχῆμα ἑλλησποειδές, διατείνεται δὲ ἐσωτερικῶς εἰς δύο κυρίως μέρη. Τὸ κέντρον κατεῖχεν, ὡς εἰκόσ, ἡ κωνίστρα τοῦ ἀμφιθεάτρου (arena) ἐν ᾗ αἱ αἵμακται παραστάσεις ἐγίνοντο. Περιβάλλετο δὲ αὕτη δι' ἰσχυροῦ τινος κτισμάτος, ὅπερ ἐκαλεῖτο podium καὶ ἐχορηγεῖτο ὡς κρηπίδωμα τοῦ χώρου, ἐφ' οὗ ἦσαν διατεταγμένα τὰ ἐδωλία τῶν θεατῶν. Τὸ μίσην τοῦτο τοῦ ἀμφιθεάτρου ἐστηρίζετο ἐπὶ πολυπλόκου συστήματος θόλων, ὧν οἱ τέσσαρες κυριώτεροι (pilae) ἔχουσι διεύθυνσιν παράλληλον τῇ κωνίστρᾳ. Ὁ χώρος τῶν θεατῶν διατείνεται εἰς τρεῖς κυρίως μέρη ὑπερκείμενα ἀλλήλων, ὧν ἕκαστον, inaequaliter καλούμενον, περιεῖχε πλείους σειρὰς ἐδωλίων. Ἐκαστον inaequaliter ἐχωρίζετο ἀπὸ τοῦ ἑτέρου διὰ διαζώματος munitio calceamentum, δι' ἀναβαθμίδων δὲ διαφρουτῶν εἰς διαφόρους κερκίδας (cunei). Πρὸς τὰ inaequalia ἦγον διαφόροι κλίμακες ἀπὸ τῶν θόλων καὶ διὰ τῶν διαζωμάτων. Τὸ τρίτον καὶ ὑψηλότερον inaequaliter, ἐν ᾧ ὑλινὰ μόνον ἐδωλία ὑπῆρχον, ἐκαστεῖτο ἐπὶ ἰδίου ὑψηλοῦ πως κρηπίδωματος ὑπεράνω δ' αὐτοῦ ὑπῆρχε στοὰ τις κίτων κορινθιακοῦ ἱσως θυμῶ. Ὑπὲρ τὸ ὅλον οἰκοδόμημα ἀνετίθειτο ἐν ἀνάγκῃ τὸ velarium καλούμενον ὅπερ ἐν εἰδει σκηνῆς ἐπιστεγάζε τὸ οἰκοδόμημα. Ὑπὲρ τὴν κωνίστραν τοῦ ἀμφιθεάτρου ὑπῆρχον καὶ διαφορά μεγάλα οἰκοδομήματα ὧν ὁ σκοπὸς ἐν μέρει θόλος. Τὰ ἐσωτερικὴν σχῆμα τοῦ Κολοσσαίου εἶνε διηρημένον εἰς τέσσαρα ἀρχιτεκτονικὰ μέρη. Τὸ κατώτατον ἀποτελεῖται ἐξ ἐνδοχόντων συνεχῶν τῶν μετὰ ἡμικιόνων διοριστῶ θυμῶ, τὸ δευτέρον καὶ τρίτον ἐπίσης ἐκ τῶν μετὰ ἡμικιόνων τοῦτο μὲν κορινθιακοῦ θυμῶ, ἐκεῖνο δὲ ἰωνικοῦ, τὸ δὲ τελευταῖον μέρος εἶνε τοῖχος ἀπλοῦς μετὰ παραθύρων, κεκοσμημένος μόνον διὰ κορινθιακῶν παραστάδων. [C. Σ.]

Ἀμφίθυρον. Τὸ πρὸ τῆς πόλεως τοῦ ἱεροῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας παραπέτασμα· ἐμοίως καὶ τὰ εἰς τοὺς ἔξω πυλῶνας τῆς ἐκκλησίας παραπέτασμα. [Π.]

Ἀμφίεσσα ἢ Ἀμφίεσσα. Ἀρχαία τῆς Φωκίδος πόλις, ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Κηφιστοῦ, δις καταστράφηκεν, τὴν πρώτην ὑπὸ Σέρξου, ἔπειτα δ' ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, ἐκτελοῦντος τὸ δόγμα τῶν Ἀμφικτυόνων. Ἐν Ἀ. ὑπῆρχε τέρμενος τοῦ Διονύσου, ἐν ᾧ ἐθεραπεύοντο οἱ νοσοῦντες δι' ὄνειράτων, κατὰ τὰς δεξασίας τῶν κατοίκων. Λεῖψανα τῶν τειχῶν τῆς ἀκροπόλεως σώζονται ἐν ὑψώματι τιμὴ πρὸς Δ τοῦ σημερινοῦ χωρίου Δαδί. [Π.]

Ἀμφίεσσα (Π α λ α ι ο ν τ.) ἢ διφύκερ καὶ ἰχθύες δμ. ἑ κερκοι (βλ. λ.). [Κ.Μ.]

Ἀμφικτυοναίς (Μ ε τ α λ λ.) (Fäustel γερμ.) σφύρα μεταλλέν, φέρουσα καὶ

ἐπὶ τῶν δύο αὐτῆς ἄκρων ὁμοίον σχῆμα μέτωπον ἢ κροτάφους. [Κ.Μ.]

Ἀμφικτυονία ἐκαλεῖτο παρ' Ἑλλήνων συνένωσις διαφόρων πόλεων καὶ λαῶν κυρίως πρὸς θρησκευτικοὺς σκοποὺς περὶ τι ἱερὸν ὡς κέντρον. Ἀλλ' ἐκ τῆς θρησκευτικῆς ἐνώσεως ἀπέρρευσαν καὶ προσκλήσεις τῶν οὐτιῶ συνδέσμων ἐμπορικῶν, ἐν μέρει δὲ καὶ πολιτικῶν σχέσεις. Δὲν ἦσαν δὲ πάντοτε συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους οἱ ἀμφικτυονίαν ἀποτελοῦντες λαοὶ καὶ αἱ πόλεις, ἀλλὰ συνήθως ὅπως δὴ ποτε γένοντες, διὸ καὶ τὸ πρῶτον ὄνομα, δι' οὗ ἐκλήθησαν οἱ διὰ τῶν κοινῶν ἐκείνων θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν δεσμῶν συνδεόμενοι, ὑπῆρχε τὸ ἀμφικτυονία, ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ παρ' ἡμῶν κτίονες, περιτικοί, ἀργότερον δ' ἐγένετο συνήθεια χρῆσις τοῦ τύπου ἀμφικτυονία ὡς ἀπὸ τοῦ Ἀμφικτυονία, ἀφ' οὗ ἐνεκρίβετο καὶ ἡθεῖα ἡ δελφικὴ ἀμφικτυονία. Ἐρρύθησαν δ' αἱ ἀμφικτυονίαι ἐν χρόνῳ παλαιστοῖς ὅτε ἔγεννησεν τῆς σφραγίδος πολιτικῆς συνένωσις δὲν εἶχεν ἀκμὴν ὡς πρὸς ἐν Ἑλλάδι, διὸ βλέπομεν τὰς πλείους αὐτῶν διαλυμένας κατὰ τὴν ἱστορίαν. ἱστορῶμεν δὲ τὴν λεγομένην κοινὴν. Τῶν αὐτῶν τινος ἀμφικτυονία ἦτο ἡ ἔχουσα κέντρον τὴν ἐν Ἀργεὶ κατὰ τοῦ Πυθαιῶς Ἀπόλλωνος, εἰς ᾗ συνετέλουν πλὴν τοῦ Ἀργεὺς ἡ Ἐπίδαυρος, ἡ Τροιζήν, ἡ Αἴγινα, αἱ Κλαυῖαι, ὁ Φιλιάδης, ἡ Σικυών, αἱ Πρακταί, ὁ Χάρξ, ἡ Ἐπίδαυρος, Λυμναὶ καὶ αἱ Βοιαι. Ἀλλὰ κυρίως ἀμφικτυονίας ἐθεώρουσαν οἱ ἀρχαῖοι τὰς περὶ τὰ ἱερὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Ὀρχηστῷ τῆς Βοιωτίας καὶ ἢ Καλαυρίᾳ καὶ τὰς περὶ τὰ ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἀθήνῃ καὶ Δελφοῖς. Γίεν τὴν ἐν Καλαυρίᾳ ἐτέλουν ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνῳ αἱ ἐξῆς πιθανῶς δι' ἐμπορικῶν συμφερόντων πρὸς ἀλλήλους συνδεόμεναι παράλιοι πόλεις, αἱ Ἀθήναι, ἡ Αἴγινα, ἡ Ἐπίδαυρος, ἡ Ἐρμιόνη, ἡ Ναυπλία καὶ αἱ Πρακταί καὶ ἐκ τῶν ὑπεριονατικῶν μόνον ἐν Βοιωτίᾳ Ὀρχομενός. Περὶ δὲ τοῦ ἐν Ὀρχηστῷ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου, ὅπερ ἀργότερον μετέστη εἰς τὴν κοινὴν τῶν Βοιωτῶν, οὐδὲν ἀκριβὲς γνωρίζομεν. Ἡ δὲ παλαιὰ ἀμφικτυονία ἡ ἔχουσα κέντρον τὴν ἐν Ἀθήνῃ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔπου ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνῳ συνηχοντο σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις οἱ Ἴωνες (Ὀμηρ. ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. στ. 115 κ. ἑ.) μετὰ τὴν σύστασιν τῆς ἀθηναίων ἡγεμονίας διετηρήθη μόνον κατὰ τύπους καὶ τέλος ἐξέλιπεν, ἀντικατασταθεῖσα τὸν πρῶτον π. Χ. αἰῶνα ὑπὸ τοῦ λεγομένου κιοινοῦ τῶν νησιῶν. — Ἀλλ' ἡ ἐπισημοτάτη τῶν παρ' Ἑλλήνων ἀμφικτυονίων ἦτο ἡ λεγομένη Πυλαία ἢ δελφικὴ. Καὶ Πυλαία μὲν ἐκαλεῖτο ἐκ τοῦ πρώτου κέντρου τῆς συναθροίσεως τοῦ χωρίου Ἀνθόλης πλησίον τῶν Πυλῶν ἢ Θερμοπυλῶν, δελφικὴ δ' ἐκ τῆς μετὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀμφικτυονίας ἐπελθούσης πρὸς Θήκας καὶ δευτέρου κέντρου ἐν Δελφοῖς. Πρώτη

ἡ ἀρετή τῆς συστάσεως ταύτης τῆς ἀμφικτυονίας ὑπῆρξεν ἐ συνδέσμος διώδεκα ἔθνων εἰκονούντων περὶ τὴν Οἶτην, καὶ δὴ τῶν Θεσσαλῶν, Μαγνητῶν, Περαίωνων, Φθιωτῶν, Δολοπῶν, Μακεδόνων, Οἰτῶν ἢ Αἰνιάνων, Λοκρῶν, Φωκίων, Βοιωτῶν, Δωριέων καὶ Ἰωνῶν. Τὴν δὲ ἡγεμονίαν τοῦ συνεδρίου εἶχον οἱ Θεσσαλοί. Διὰ τοῦτο δὲ βλέπομεν κατὰ τὸν πρῶτον ἱερὸν πόλεμον τοὺς Θεσσαλοὺς Εὐρύλοχον καὶ Ἰππίαν ἡγουμένους τοῦ ἀμφικτυονικοῦ στρατοῦ τοῦ καθυποτάξαντος τοὺς Κριταίους (590 π. Χ.). Συνέπεια δὲ τούτου τοῦ πολέμου ὑπῆρξε πιθανῶς ἡ ἐπέκτασις τοῦ σκοποῦ τῆς ἀμφικτυονίας ταύτης καὶ ἡ πρὸς ἐκείνη τῶν Δελφῶν ὡς δευτέρου κέντρου. Ὅποιοί τινες οἱ τοὺς ἀμφικτυόνες τὸ πρῶτον συνδέσαντες θεομαὶ δεικνύει ὁ ἀρχαιότατος ὄρκος αὐτῶν, ὅστις καὶ παρέχει μαρτυρίαν σαφῆ περὶ τῆς κοινωνικῆς τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καταστάσεως ἐν ταῖς χρόναις τῆς συστάσεως τῆς ἀμφικτυονίας. Ἀνελάμβανον ὅληα δὴ οἱ ἀμφικτυόνες δι' ὄρκου καὶ ἰσχυρᾶς ἀρχῆς τὴν υποχρέωσιν μηδεμίαν πλὴν τῶν ἀμφικτυονιδῶν νὰ καταστρέψωσι, μηδεμίαν αὐτῶν νὰ ποικίλῃσι τὰ πότνια ὄψατα μήτ' ἐν πολέμῳ, μήτ' ἐν εἰρήνῃ· ἀν δὲ τι τῶν ἀμφικτυονικῶν ἐθνῶν παρέβαινε ταῦτα, ὑπέσχετο νὰ στρατεύσῃσι κατ' αὐτοῦ καὶ νὰ ποιήσωσι τὰς πόλεις αὐτοῦ ἀνατάτους (Δίογ. π. παρατρ. 284). Ἐκαστον δὲ τῶν διώδεκα ἀμφικτυονικῶν ἔθνων εἶχεν ἐν τῷ συνεδρίῳ τὸ μὲν κατ' ἀρχῆς, ὡς φαίνεται, μίαν ψήφον, ἔπειτα δὲ δύο, καθέτι τινὰ αὐτῶν ἐχωρήθησαν εἰς δύο τμήματα, ὡς οἱ Δωριεῖς εἰς τοὺς εἰκοσύντας ἐν Δωριδί καὶ τοὺς ἐκ Πελοποννήσου, οἱ Ἴωνες εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Εὐβοεῖς. Ἀλλὰ περὶ τούτου τοῦ τοιαύτου τοῦ χωρισμοῦ καὶ τῆς κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων ἐπιβουλῆς ἐνίοτε μεταβιβάσεως τῆς ψήφου ἀπὸ τινῶν λαῶν εἰς ἄλλους, τὸ σύνολον τῶν εἰκοσι καὶ τεσσαρῶν ψήφων ἔμεινεν ἀνυλίστιμον μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Αὔγουστου. Οἱ ἀμφικτυόνες συνήρχοντο δις τοῦ ἔτους, καὶ δὴ ἑκάστοτε ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἔδραις τῆς Πυλίας, τῇ τε Ἀνθῆλῃ καὶ τοῖς Δελφοῖς. Ἀπετέλουν δὲ τὸ συνέδριον οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἀμφικτυονικῶν ἔθνων, οἱ καλούμενοι ἱερομνήμονες, οἵτινες εἶχον τὴν ἐποπτείαν τοῦ θελφικοῦ ναοῦ καὶ τὴν φροντίδα τῆς τηρήσεως τῶν ἀμφικτυονικῶν νόμων, τῆς καλῆς διατηρήσεως τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς παρασκευῆς τῶν Πυθίων, ὧν πρόστατον, ὡς καὶ τὴν μέριμναν περὶ τηρήσεως τῆς ἱερᾶς ἐκεχειρίας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν παραβαινόντων αὐτήν. Πλὴν δὲ τῶν ἱερομνημόνων ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι ἀπεσταλμένοι τῶν ἀμφικτυόνων, οἱ πύλα γόροισι ἢ πύλα γόροι (ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν χρόνων ἄγορατροί)· ἦσαν δὲ οὗτοι πιθανῶς ἀντιπρόσωποι τῶν πολιτικῶν συμφερόντων τῶν κατ' ἑκάστην πύλειον τῶν μετεχουσῶν τῆς ἀμφικτυονίας, καὶ με-

τέχον τοῦ συνεδρίου μόνον ὑπὸ δρους ἄνευ δικαιώματος ψήφου. Ἡ δὲ κοινὴ συνεδρία ἱερομνημόνων καὶ πυλαγόρων ἐκαλεῖτο τὸ κοινοὺν συνέδριον τῶν ἀμφικτυόνων, ἔργον δ' αὐτοῦ ἦτο ἡ ἐν σπουδαιότεροις τοῖς ζητήμασιν ἐπιλύσεις τῶν ἀποφάσεων τῶν ἱερομνημόνων. Ἐνίοτε δὲ συνήρχετο καὶ ἐκκλησίαι τῶν ἀμφικτυόνων, ἣν ἀπετέλουν ἅπαντες οἱ παρόντες πολῖται τῶν ἀμφικτυονικῶν πόλεων, ἐν οἷς καὶ οἱ χάριν θυσῶν ἢ μηχανεῖας ἐν τῷ χρόνῳ καθ' ὃν συνήρχετο ἡ Πυλαία προσέροντες εἰς Δελφοὺς. Ἀπὸ τῶν χρόνων Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος πολλάκις μεταβολαὶ ἐπῆλθον εἰς τὴν ἀμφικτυονίαν ἕνεκα ἐξωτερικῶν ἀντιδράσεων, ἀναφερόμεναι εἰς ταπαρτίζοντα ταύτην ἔθνη. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς αἰτωλικῆς συμμάχιας ἡ πυθικὴ ἀμφικτυονία ἐσθρᾶτο σχεδὸν καθ' ὅλην κληρίαν ἀπὸ τῶν Αἰτωλῶν. Ἡ δὲ μεγίστη ἀλλοίωσις τῆς ἀμφικτυονίας ἐπῆλθε μετὰ τὴν ἐν Ἀκτῶν νίκην τοῦ Ὀκταβιανοῦ· ἐκτοτε αἱ ἀμφικτυονικαὶ ψῆφοι ἠδῆλησαν εἰς τριάκοντα, μίαν δὲ τούτων ἦτο ἡ τῆς ἐπ' ἀναμνήσεως τῆς ἐν Ἀκτῶν νίκης ἱδρυθείσης Νικοπόλεως· ἀλλ' ἡ πολιτικὴ σημασία τῆς ἀμφικτυονίας εἶχε πλέον ἐλλείπει, περὶορίζοντο δὲ ταύτης τὰ ἔργα εἰς τὴν προστασίαν τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ Θερμοπύλαις ἱερῶν καὶ εἰς τὴν περὶ τῶν Πυθίων φροντίδα μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν παντελῶς παρέχμασε τὸ θελφικὸν ἱερὸν. Περὶ τῆς θελφικῆς ἀμφικτυονίας ἴδ. τὰς ἐξῆς νεωτάτας μονογραφίας C. Wescher *Étude sur le monument bilingue de Delphes*, Paris, 1868. — C. Bacher *Questionum Amphictyonicarum specimen*, Bonn, 1870. — C. Weil *De Amphictyonum delphicorum suffragiis*, Berlin, 1872. — Sauppe *Commentatio de amphictyonia delphica*, Göttingen, 1873. — Bürgel *Pylisch-delphische Amphiktyonie*. — Τέλος δ' εἰς τὰς ἀμφικτυονίας δύνανται κατ' ἐξουτέραν ἔννοιαν νὰ ταχθῶσιν ἡ συνένωσις τῶν κατοίκων τῆς Τριφυλίας περὶ τὴν κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Σαμικὸν ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἡ ἰωνικὴ διωδεκαπολις, ἥς οἱ κάτοικοι συνετέλουν εἰς τὸ κατὰ τὴν Μυκάλην ἱερὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος, καὶ ἡ δωρικὴ ἐξαπολις ἡ συντελούσα εἰς τὸ κατὰ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Κεαρίας Τριπίτον ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος [Α].

Ἀμφικτυόν γένος ἡ ἐγγονὸς τοῦ Δευκαλίωνος, ὁ μυθικὸς ἱδρυτὴς τῆς θελφικῆς Ἀμφικτυονίας. Ἐμυθεύετο βασιλεὺς τῶν Θερμοπυλῶν, εἶχε δ' ἱερὸν ἐν Ἀνθῆλῃ, ὅπου καὶ ἡ Δημήτηρ ἢ Ἀμφικτυονίς ἐτιμαίτο. Κατὰ δὲ τοὺς ἀττικοὺς μύθους, ὁ Ἀ. υἱὸς ὦν τοῦ Δευκαλίωνος ἡ αὐτόχθων, ἐδαχίλευσι τῆς Ἀττικῆς ἐδαλῶν τὴν αὐτόχθονα βασιλεία Κραναῶν, οὗ τὴν θυγατέρα εἶχε γυναῖκα· βασιλεύσας δ'

ἐτῇ δώδεκα ἐξεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Ῥοχιανίου. Οὗτος δ' αἰτήσατο εἰς Ἐλευθερίαν εἰς Ἀθήνας τὴν λατρίαν τοῦ Διονύσου. [II.]

Ἀμφιλοχία. Πλ. Ἀμφιλοχοί.

Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος. Πλ. Ἀμφιλοχοί. Καρβάσχαρος

Ἀμφιλόχιος. 1) Καρπαδόκης, γεννηθεὶς ἐν Καισαρείᾳ, ἐκ πατρὸς ὁμωνύμου, φίλος Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ ἐξαδελφός Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνίου, ὃν πολλάκι ἐπιστολαὶ πρὸς αὐτὸν σώζονται. Ἐπιμελέστατα παιδεύθηκεν παρὰ τῷ πατρὶ, ἐγένετο ῥήτωρ (περὶ τὸ 364), πολλὰς ὁμῶς πικρίας ποιεῖς ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀπεχώρησε κατὰ προτροπὴν τοῦ ἀγ. Γρηγορίου εἰς ἐρήμον τόπον (372 μ.Χ.). Μετὰ τινα δὲ χρόνον (τῷ 375) ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ἰκονίου, μητροπόλεως τῆς Λυκαονίας. Χηλωτὴς ὢν τῆς ὁμοεξίας συνεκάλυψε μὲν τῷ 376 σύνοδον ἐν Ἰκονίῳ, ἐν ᾗ κατακρίθησαν οἱ πνευματικοί, συνήθρευσε δ' ἐν τῇ Π' (Ὀικουμενικῇ συνόδῳ (381), ᾗτις ἀνέβηκεν αὐτῷ ὑποκαταστήσει τὴν καθαρὰν πίστιν ἐν ταῖς ἐπὶ ῥήματι τῆς Ἀσίας. Ἐπειπερὶ τὴν αὐτοκράτορα Θεοδοσίον νὰ ἐξελάσῃ τῶν πῦλων τοὺς συλλέγοντας τῶν Ἀρειανῶν, καὶ προήδευσεν τῆς ἐν Σίδῃ συνόδου (383), ἐν ᾗ κατακρίθη ἡ αἵρεσις τῶν Νόχιων. Ὑπελεύτηκε δὲ πιθανῶς τῷ 385, ἡ δ' ἐροδόζεος ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην αὐτοῦ τῇ 23 Νοεμβρίου. Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀ. περιεσώθησαν οἱ Ἰαμβοί εἰς Σέλευκον, οὗς ἡ ἐν Τρούλῳ σύνοδος κ. τέταξεν ἐν τοῖς κανονικοῖς βιβλίοις τῶν ἁγίων πατέρων. μίαν συνοδικὴν ἐπιστολὴν καὶ λόγιον, ὃν τινες νοθεύοντες, ἔργον ὄντας μᾶλλον τοῦ ὁμωνύμου ἐπισκόπου Σίδης. Τὰ σωζόμενα ἔργα τοῦ Ἀ. ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ Combefis (Paris. 1644) τελευταῖον δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Πατρολογία τοῦ Migne (τ. 39)· αἱ ἐκδόσεις αὗται περιλαμβάνουσιν καὶ τὰς παρ' ἄλλοις ἐκκλησιαστικοῖς συγγραφεῦσι φερμένους ἐκλογὰς ἀπολεσθέντων ἔργων τοῦ Ἀ. καὶ βίων τινὰ αὐτοῦ παλαιῶν. (Πλ. Κοντογόνῃ, Ἱστορία τῶν πατέρων 1858 τ. Β' σ. 520—528. — Φιλαρέτου, Ἱστορικὴ διδασκαλία περὶ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἱεροσόλ. 1888 τ. Β' σ. 301—315.) — 2) Μητροπολίτης Κυζίκου, φίλος τοῦ πατριάρχου Φωτίου, πρὸς ὃν αὐτὸς ἔγραψε τὰ Ἀμφιλοχία ἢ λόγιον ἱερῶν συλλογῶν, ἐν ᾗ ἐξητάματα τῆς θείας γραφῆς διαλύεται (ἐκδοθέντα ὑπὸ Σοφοκλ. Κ. Ούκονόμου, ἐν ἈΘ. 1858). [II.]

Ἀμφιλόχιος. ἔθνος, ἔπερ δ' μὲν Στράβων (VII 821 καὶ 824) τίσσει εἰς τὰ ἡπειρωτικά, ἡ δὲ Πολύβιος (XVII 5, 8) εἰς τὰ αἰτωλικά διὰ τὴν ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ πολιτικὴν σύμπραξιν τῶν Ἀμφιλόχων μετὰ τῶν Αἰτωλῶν. Ἡ γῶρα αὐτῶν, ἢ Ἀμφιλοχία, κατέχοντα τὰ βόρεια τοῦ σημερινοῦ Βάλτου, ἐξορίσθησαν κατὰ τὰνατολικά παράλια τοῦ ἀμβρα-

κικοῦ κόλπου, πρὸς μὲν βόρραν συνορεύοντα μετὰ τῆς γῶρας τῶν Ἀμβρακικῶν, πρὸς δὲ νότον μετὰ τῆς Ἀκαρνανίης· ἐκ δὲ δυτικῶν καὶ νοτιοδυτικῶν ὁρίων ἐῖχον τοὺς Δόλοπας καὶ τοὺς Ἀγραίους. Πρωτεύοντα πόλεις τῶν Ἀμφιλόχων ἦτο τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος, ἐκτισμένον κατὰ τὴν μὲν ἐκτεταμένην τῆς ἄλλης ὁρεινῆς γῶρας πεδιάδα πρὸς ἀνατολὰς τῶν σημερινῶν χωρίων Ἀράπη καὶ Βίλγα παρὰ τὸν Κραβάσχαρον κατὰ τὴν θέσιν Καינוύριον. Πλὴν δὲ τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἄργους ἔλλαται τῶν Ἀμφιλόχων πόλεις ἦσαν ἡ Ἰδομένη, αἱ Ὀκαί καὶ ἡ Μητρόπολις, εἰς αὐτοὺς δ' ἀνῆκε καὶ τὸ ῥεοῦριον Κρήνη, ὅπερ ἐξηγοῦντο τὴν ἀπὸ τῆς Ἀκαρνανίης εἰς τὴν Ἀμφιλοχίαν εἰσόδον. Τούτων τὸ Ἄργος θεωρεῖτο διὰ τὴν πρὸς τὴν πελοποννησιακὴν πόλιν ὁμωνυμίαν ἀπεικισθῆναι ὑπ' Ἀργείων, ἐξελληντικῶν τὴν γῶραν. Ἦνεκα δὲ τῆς ἀδυναμίας αὐτῶν οἱ Ἀμφιλοχοί, πολλὰ πασχόντες παρὰ τῶν γειτόνων Ἀμβρακικῶν, συνεβίβησαν πρὸς τοὺς Ἀκαρνανίους, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους καὶ οὗς ἡμεῖς ἐξενεῖν ἡ αἰτωλικὴ συμμαχία ἦσαν ὑπήκοοι τῶν Αἰτωλῶν, μεθ' ὧν συνεπαχθόνησαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους. [A.]

Ἀμφιλόχος. Υἱὸς τοῦ Ἀμφικράτους καὶ τῆς Ἐριφύλης, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀλκιμαῖωνος φρονέοντας τὴν μητέρα. Οὗτος μετέσχε τῆς ἐπὶ Θήβας στρατείας τῶν Ἐργονίων καὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας, μάντις ὢν ἄριστος καὶ τὸν ὀλεθρον τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου παρὰ τὸν Καφηρέα προειδὼν, παρέμεινε μετὰ τοῦ Κάλχαντος ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ὅπου μυθολογεῖται ὅτι ἐκτεσε πόλεις καὶ ἔβρουσε μαντεῖα, μάλιστα ἐν Παμφυλίᾳ καὶ Κιλικίᾳ· τῶν μαντείων τούτων τὸ ἐπισημώτατον θεωρεῖτο τὸ ἐν Μαλλῶι τῆς Κιλικίας. Κατὰ τὸν Ἡσίοδον, ἀπέκτεινε τὸν Ἀ. ὁ Ἀπέλλων ἐν Σέλοις· κατ' ἄλλους δ' ἐπέπεσεν ἐν μονεμαχίᾳ πρὸς τὸν μάντιν Μέφον καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ ἐδείκνυτο περὶ Μάγαρτα πλησίον τοῦ ποταμοῦ Πυράμου. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου ἀναφερόμενον, ὁ Ἀ. μετὰ τὰ Τρωικὰ ἐπανελθὼν οἰκῆσε καὶ θυραραστήθεις ἐκ τῆς ἐν Ἄργει καταστάσεως, ἀπῆλθε τῆς πατρίδος καὶ ἐκτίσεν ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ τὸ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος καὶ τὴν Ἀμφιλοχίαν. Ἀλλὰ τὴν κτίσιν τούτων ἀναφέρουσιν ἄλλοι εἰς Ἀ. τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκιμαῖωνος καὶ τῆς Μαντοῦς. (Πλ. Ἀλκιμαῖων, Ἀμφικράτος, Ἀμφιλοχοί). [II.]

Ἀμφιμετρικός, ποῦς μετρικῶς τρισύντακτος, ἰδίᾳ κ ρ η τ ι κ ὅς λεγόμενος ὡς ἐμάσθη δ' ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων οὕτω, διότι, ὁ σάκας δὲν εἶναι ἀνὰ τελευτὴν. ἔχει τὴν μὲν μεταίαν συλλαβὴν βραγχείαν, τὰς δ' ἐκατέρωθεν αὐτῆς μακράς. οὕτω α - υ - . [Γ.Μ.Β.]

Ἀμφιμερῆς δίκη (Judicium duplex, actio mixta)· δίκη, ἐν ᾗ ἑκάτερος τῶν

δικαίων δικαίω ἐστὶ συγγένως ἐνάγων καὶ ἐναγόμενος, τοιαῦται δ' ἦσαν π.χ. αἱ καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐποψὶν κληθεῖσαι mixtae τρεῖς ἀγωγαὶ (ἰδ. Ἀγωγή), ἡ περὶ διακρίσεως κοινοῦ (ἰδ. Συγκυριότης), ἡ περὶ ὄρων θυντέων (ἰδ. Κυριότης) καὶ ἡ περὶ διανομῆς κλήρου (ἰδ. Κληρονομία). Κατὰ τὸ ῥωμ. δικ. ἂν οἱ δικαιοῦχοι συγγένως ἤγειραν ἐκάτερος τὴν ἀγωγήν, ὁ τυπικῶς ἐνάγων ἐν τῇ δίκῃ προσδιωρίζετο διὰ κλήρου, κατὰ δὲ τὴν ἰσχύουσαν Πολιτ. Δικονομίαν ἐπὶ διανομῆς, ἥς ἐνάγων θεωρεῖται «τοῦ ἐποίου τὸ ἐγγράφον τῆς ἀγωγῆς (καὶνος «τοῦ ἐποίου καὶ ὥρα, ὑπογραφή τοῦ ἰδιωτῆρος) (ἡμερομηνία καὶ ὥρα, ὑπογραφή τοῦ γραμματέως) πρῶτον παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστικοῦ γραμματέως» (ἄρθρ. 1090 Πολ. Δικ.). [Δ.]

Ἀμφρόξος (Ζωολ.) (amphioxus). Ἰχθύς ὅλως διάφορος τῶν λοιπῶν, ὥστε δύναται ν' ἀποτελέσῃ μόνος ἐμμορφήν ἐν τῇ συνομοταξίᾳ τῶν σπονδυλιῶν. Τὸ ἐν Εὐρώπῃ εἶδος τοῦ ἰχθύος τούτου ἐξεωρήθη ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Πάλλα ὡς γατερόπτεον καὶ περιεγράφη ὑπὸ τὸ ὄνομα *Λεϊμέλας δολογχοειδής*, τελευταίως δὲ πάλιν ὑπεστηρίχθη ὅτι ὁ ἀμφρόξος δὲν εἶναι σπονδυλιτὴν ζῷον. Τὸ λογχοειδές σῶμα του, ἐξικνούμενον εἰς μῆκος δύο δακτύλων, εἶναι δξύαμοτέρωθεν καὶ κέκτῃται ὑποτυπώδεις νωτιαίον καὶ πυγικόν περὶνγιον ἀνευ ἀκνῶν, συνενώμενα μετὰ τοῦ πεπλατυσμένου οὐράτου. Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ σώματος διαβίβεται ἀντὶ σπονδυλικῆς στήλης πρὸς πτήλης τριχογονοδωδούς ἡ νωτιαίας χορδῆς λεπτονομένης πρὸς τὰ πρόσω καὶ ὀπίσω καὶ ἀποληγούσης εἰς σφαίρικα ἄκρα. Ἀνωθεν τῆς χορδῆς τῆς διαχωριζομένης εὐκόλως εἰς σειρὰν δίσκων καίται ὁ νωτιαίος μυελός, ὅστις εἰς τὰ πρόσω δὲν σχηματίζει ἐγκέφαλον. Στερεῖται πρὸς τῆς ὀπίσης ὀφθαλμοὶ ἀντιστοιχοῦντες πρὸς τὸ κраниον τῶν σπονδυλιῶν. Ἐξ ἀπάντων τῶν αἰσθητηρίων ἔχει μόνον ἓνα ὑποτυπώδη φθαλμὸν, ἔχον ἀποτελούμενον ἐκ συρροῆς χρωματιστικῆς οὐσίας ἐμμεσπατισμένης εἰς τὸ πρόσωθεν ἄκρον τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ ἐκ μικρῆς κοιλότητος κεκλιμένης ἀριστερόθεν. Τὰ ὄργανα τῆς ἀκοῆς ἐλλείπουσιν. Ἡ κεφαλὴ δὲν διαχωρίζεται εὐκρινῶς τοῦ κορμοῦ, φέρει ἐπὶ τῆς προσθίας ὀφθαλμοῦ τὰ ὄργανα τῆς ὀσμῆς καὶ τῆς ἀσπρήσεως καὶ ἐπὶ τῆς κατωτέρω πλεθρίον τοῦ ἔκρου τὸ στόμα, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ σχισμῆς ἐπιμήκου ἀνευ σιαγόνης περιβεβλημένης ὑπὸ πεταλοειδῶς χόνδρου συνισταμένου ἐκ πολλῶν τριμαχίων φερόντων κροσσούς. Ἡ κοιλότης τοῦ σώματος ἐπιμηκύνεται σχηματίζουσα βραγχικὴν εὐρὴν θύλακον, χρησιμεύουσα οὕτως εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν πέψιν. Ἡ εἰσόδος τοῦ ἀναπνευστικοῦ τούτου θύλακου ὀρίζεται ὑπὸ δύο πτυχῶν καὶ τὰ τοιχώματα αὐτῆς φέρουσι δονητικὰς κροσσούς, ἐπὶ τῆς δὲ ἐξωτερικῆς καλύπτεται ὑπὸ δονητικῶν κροστίων, οἵτινες πλήττοντες τὸ

ὑδρὸς σχηματίζουσι ῥεύμα διευθυνόμενον ἐκ τῶν ἐμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπίσθεν. Τὸ κυκλοφορικὸν αὐτοῦ σύστημα στερεῖται καρδίας, τὸ δ' ἔργον ταύτης ἀναπληροῦσι τὰ μεγάλα ἀγγεῖα, αἵτινα εἶναι συσταλτικά. Τὸ αἷμα περιέχει μόνον λευκὰ αἰμοσφαίρια. Τῆς ἐμμορφίας ταύτης ὑπάρχει ἐν μόνον εἶδος ἀλειυθέν καὶ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ παρὰ τὴν Ναύπολιν καὶ ἐν τῇ κώπῃ τῶν Πατρῶν. Βλ. εἰκόνα ἐν λ. Ἰχθύς πίν. Α', 1. [N.A.]

Ἀμφιτορκία (Ἀρχαιολ.) Ὁ ὑπὸ τοῦ διώκοντος καὶ τοῦ φευγοντος διδόμενος ὅρκος. «Ἀμφιτορκία, ὅταν οἱ δικαζόμενοι ἀλλήλοις ἐμνύωσιν». Πούχ. καὶ Σουῖδ. ἐν λ. Ὁ διττός οὗτος ὅρκος ἐκαλεῖτο καὶ Διωμοσία. «Πρωμοσία μὲν ἐστὶν ὅρκος, ἐν ᾧ κατήγορος προσμνύει ἢ μὴν ἀληθῆ κατήγορεῖν, Ἀντιμωσία δὲ ὅρκος, ἐν ᾧ κατήγοροῦμενος ἀντεμνύει ἢ μὴν μὴ ἀδικεῖν, Διωμοσία δὲ ὁ παρ' ἐκατέρου ὅρκος». (Πολυδ. Η, 55). Ἐπίσης δ' ἐλέγετο καὶ Ἀντιμωσία. «Ἀὐτὴ δὲ (ἡ διωμοσία) καὶ ἀντιμωσία λέγεται». (Συλλ. Διμ., 378, 18. Ἐκδ. Didot). Ἐστὶ δὲ καὶ Ἀμφωμοσία (Πούχ. ἐν λξξ.). — Χωρὸν τι τοῦ Πελουδεύκου (Η, 122) φανταίνεται περιλαμβάνον ἐν τῇ ὄρῃ τῆς ἀμφιτορκίας ἀρ' ἐνός μὲν τὸν ὅρκον τῶν δικαστῶν, ἀρ' ἑτέρου δὲ τὸν ὅρκον τῶν διαδίκων. «Ὁμνουν δ' ἐν Ἀρδῆτιν δικαστήριον» ὁ δ' ὅρκος ἦν τῶν δικαστῶν περὶ μὲν ὧν νόμοι εἰσὶ ψηφισθέντες κατὰ τοὺς νόμους, περὶ ὧν δὲ μὴ εἰσι γνώμη τῇ δικαιοσύνῃ. Ὁμοσάντων δὲ καὶ τῶν δικαστῶν τὸ πᾶν ἀμφιτορκία ἐκαλεῖτο. Ἡ τοιαύτη τοῦ ὅρκου διατύπωσις δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἐνιαυσίῃ ἔρκῃ τῶν ἡλιαστῶν, τῇ περιγεγραμμένῃ ἐν τῇ κατὰ Τριτοκράτους λέγει τοῦ Δημοσθένους ἰσως παρτεθεῖσα βραχύτερον, ἐξ οὗ ὑπετέθη ὅτι οἱ δικασταὶ πλὴν τοῦ ἐνικυτίου ὅρκου ἐδίδον καὶ δευτερον ὅρκον πρὸ πάσης συνεδρίας, ἀλλ' ὅμως τὸ τοιοῦτον δὲν ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καμμένων. (Petit Leges Atticae σελ. 366 καὶ 414. Meier und Schömann. Der Attische Process σ. 161, 29. Ἐκδ. Lpz. — Plattner. Process und Klagen. Ἐρμ. 1, σ. 80 κ.ε.). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀμφίπαγος, ἡ. Ἡ νοτιωτάτη ἄκρα τῆς νήσου Κερκύρας, καλούμενη νῦν Ἀσπρος κάβος (ἰταλ. Capo Bianco). [Π.]

Ἀμφίποδα (Ζωολ.). Μικρὰ μαλακόστρακα, κινούμενα ἐν τῇ ὕδατι, νηχόμενα ἢ πηδῶντα. Τὸ σῶμα αὐτῶν εἶναι ἐγκασίως πεπιεσμένον, ἔχει δὲ καὶ ἐλευθέρους θωρακικοὺς δακτύλους, τὰ βράγχια ἐπὶ τῶν θωρακικῶν ποδῶν καὶ κοιλίαν ἐπιμήκη σπινθίως ὑποτυπώδη, ἥς οἱ τρεῖς πρῶτοι δακτύλοι φέρουσι τρία ζεύγη ποδῶν νηχτικῶν καὶ οἱ τρεῖς ἐπόμενοι τρία ζεύγη ποδῶν διευθυνημένων πρὸς τὰ ὀπίσθεν. [N.A.]

Ἀμφίπολις ἡ ἐπιφανεστάτη τῶν πᾶ

λαί πόλεων τῆς μεταξὺ Στρυμόνος καὶ Νέστου Μακεδονίας. Κειμένη ἐν τῇ Στρυμονικῇ κόλπῳ, οὐ μακρὰν τὴν ἐκβολὴν τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ καὶ πρὸς τὰριστερὰ τοῦτου, παρὰ τὸ νῦν χωρίον Γενικιοί ἢ Νεοχόρι ὠκεῖτο πρότερον ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ ὄρου τῶν Ἰδιώνων καὶ ἐκαλεῖτο Ἐννεά εἰς τὴν ἰσαριθμὸν ἐδῶν, τῶν συγκειντρομένων ἐν αὐτῇ, ἐξ ὧν τρεῖς μὲν ἦγον δεξιόθεν τοῦ ποταμοῦ ἐκ Βισαλτίας (Εὐβορίας;), Ἀργίλου καὶ Ἰπώνος τῆς Μενδορίας, ἐξ δ' ἀριστερῶν αὐτοῦ, ἐξ Ἰπώνος τῆς ἐπὶ Στρυμόνι, Ἀπολλωνίας, Γαληψοῦ, Φάγγητος, Γαζώρου καὶ Μυρκίνου (Ἡρόδοτος, Ζ', ριβ', Θουκ. Δ', ρε' πρὸλ. καὶ Dugèvises τοῦ Dezert, Géogr. anc. de la Macédo. σ. 401). Πρῶτος ἀπεπειράθη νῆα καταλάβῃ αὐτὴν Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, φεύγων τὸν βασιλεὺς τῶν Περσῶν Δαρείον τῇ 492 π. Χ., ἀλλ' ἀπεκρούσθη ὑπὸ τῶν Ἰδιώνων (Θουκ. ἔ. ἀ. καὶ Διόδ. Σικ. ΙΓ', κη'). Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον αὐτῶν δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλεῖστος γνῶμη ἦν ἐς τὴν Μύρκινον ἀπάγειν. αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βουλούμενον ἔμπλως ἐς τὴν Θρηκίαν καὶ ἔσχε τὴν χώραν, κῆπ' ἦν ἐστάλη· ἐκ δὲ ταύτης ὁρμαίνετος ἀποβλήτων ὑπὸ Θρηκίων αὐτὸς τε δ' Ἀρισταγόρῃ καὶ ἑστράτης αὐτοῦ, πόλιν περιεκατήμενος καὶ βουλομένων τῶν Θρηκίων ὑποσπένδων ἀπιέναι. (Ε', ρκς'). Τοῦτο ἔμως δὲν ἀποκλείει τὴν παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ Διοδώρῳ πληροφορίαν, ὡς ἐνόμισέ τις τῶν ἡμιτερον, ἀποδιδόνων ἡλίστα τὴν πληροφορίαν ταύτην εἰς μόνον τὸν Διόδωρον. Κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡρόδοτον (Ζ', ριβ'), οἱ Πέρσαι διελθόντες ἐκεῖθεν κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐκστρατείαν καὶ μαθόντες ὅτι ἡ πόλις ἐκαλεῖτο Ἐννεά εἰδοὶ κατέρωθεν ἐννεά παιδας καὶ παρθένους τῶν ἐπιχωρίων ζώντας. Τρίκοντα καὶ δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀποτυχούσαν ἀπέπειραν τοῦ Ἀρισταγόρου ἐπεμύαν οἱ Ἀθηναῖοι «ἐποίκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλούμενον», οἵτινες διεφθάρησαν, κατὰ μὲν τὸν Θουκυδίδῃ, ἐν Δραβήνῳ, κατὰ δὲ τὸν Ἡρόδοτον, ἐν Δάτῳ. Καὶ αὐτοὶ ἔμως μετὰ εἰκοσι καὶ ἐννεά ἔτη (477 π. Χ.) νέοι ἐποίκοι ἐξεπέμψθησαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἡγευμένου αὐτῶν Ἀγνώνος τοῦ υἱοῦ τοῦ Νικίου, οἵτινες ἐρμώμενοι ἐκ τῆς Ἰπώνος, τῆς ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ, ἦν ἥδη εἶχε κατακτήσει ὁ Κίμων ἐν ἔτει 475 π. Χ. ἐξήλασαν τοὺς Ἰδιώνας καὶ κατέλαβον τὰς εἰκοσι καὶ πέντε σταδίους ἀπεχούσας Ἐννεά ὁδοῦ, μετανομάσαντες αὐτὰς Ἀμφίπολιν. Οὕτως ἐκάλεσε τὴν πόλιν τὸ Ἀγνών, κατὰ Θουκυδίδῃ (ἔ. ἀ.), «ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρα περιερέοντες τοῦ Στρυμόνος (διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν), τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ «εἰς ποταμὸν περιφανῇ εἰς θαλάσσαν τε καὶ τὴν ἡπειρον ὥκισεν». Τὸ χωρίον τοῦτο παρέσχεν εἰς τινὰς ἀφορμὴν, ἵνα εἰκάσωσιν ὅτι ἀνωθεν τῆς πόλεως ὁ ποταμὸς ἐδιχάζετο εἰς

δύο βραχίονας, συναπτομένους κάτωθεν αὐτῇ διὰ τείχους. Ἀλλ' ὡς παρατήρησαν ἡδὴ Leake (North Greece III σ. 196) καὶ Cousinéry (Voyage dans la Macédoine I. σ. 129 κς.), ὡς δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐκ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐπίσθησαν, ὁ Στρυμόν δὲν διχάζεται παρὰ τὰς ἐκβολάς, οὐδ' ἀπαρτίζεται δέλτα ἢ νῆσον, ἀλλὰ δι' ὕψους αὐτῶν, προσκατενομένων πρὸς αὐτὰς, σχηματίζει ἡμικύκλιον, ἐπ' οὗ ἔκειτο ἡ Ἀμφίπολις καὶ οὐ τὰ δύο ἀπὸ συνειδὲς τὸ τείχος πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς. Οὕτως ἐρμηνεύουσι τὸ χωρίον καὶ οἱ νεώτεροι σχολιασταὶ τοῦ Θουκυδίδου Krueger καὶ Classen, ὑπολαμβάνοντες ἐπισημαστικὸν αὐτοῦ τὸ ἐντέλει ἀγκυλῶν διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν τὴν, ἔπερ παρεντέθη, ὡς φαίνεται, ὑπὸ ἡγεῖν γράμματικόν, καὶ ἐπικαλούμενοι ὑπὲρ τῆς γνώμης αὐτῶν καὶ τὸ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ ἀπκντὼν διὰ τὴν περιέριον αὐτῆς Στρυμόνος (ὕπλ. Ἀμφίπολις σ. 382).

Ἡ χώρα, ἐν ᾗ ἔκειτο ἡ Ἀμφίπολις, ἦτο «εὐφρατατὴ καὶ καλλίστη» κατὰ Πλούταρχον (Κίμ. ἔ.), παρχοῦσα σίτον, ἄρνον, ἐκτεκτητόν δὲ καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους, καὶ δάση λαμπρά, ἐξ οὗ καθίστατο ἀπέλιμος, κατὰ Θουκυδίδῃ (ἔ. ἀ.), «ἐξυλὼν τε ναυπηγησίμων περὶ καὶ χρημάτων προσδίδι (πρὸλ. καὶ Lén, XLV, 30). Ὁ κατέχων τὴν Ἀμφίπολιν ἐδέσπετο καὶ τῆς πέριξ αὐτῆς χώρας καὶ ἡτο κύριος τοποθεσίας εὐλήμενου καὶ εἰς ἐμπορίαν ἐπιτηδεία τάτης. Τοῦτου ἕνεκεν ἡ πόλις ἦτο ἀνέκαθεν περιμαχητὸς τοῖς πᾶσι, ἀποδῶσα τὸ μῆλον τῆς ἐριδος μεταξὺ Θρακίων, Ἀθηναίων, Λακεδαιμονίων, Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων. Οἱ Ἀμφίπολιται, συνοικισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγνώνος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ περιόικων δὲν διέκειντο εὐμηνῶς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· διὸ κατὰ τὸν Πλούταρχον τοῦτον καὶ τῶν Πελοποννησίων παρεδωκαν ἐν ἔτει 424 τῇ προτροπῇ τοῦ Περδικκά καὶ τῶν Χαλκιδικέων τὴν πόλιν αὐτῶν εἰς τὴν στρατηγὴν τῶν Λακεδαιμονίων Πρασίταν. Δεξιόμενοι δ' ἀποίκους Λακεδαιμονίους, ἀνεκέρωσαν τοῦτον σιτηρὰ τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ πετόντα ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάχῃ, στρατηγούτους τοῦτον τὸν Κλέωνος (422 π. Χ.), ἐθαύσαν δημοσίᾳ καὶ ἐτίμων ὡς ἥρωα καὶ οἰκιστὴν τῆς πόλεως, καταστήσαντες ἀγῶνας καὶ θυσίας ἐτησίους πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγνώνος καταβαλλόντες μνημεῖα (Θουκυδ. Δ' ργ' καὶ Ε' ια'). Καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Νικίου, δι' ἧς ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἡ Ἀ., οἱ κάτοικοι ταύτης ἤρηνθησαν νῆα παραδοῦσθαι εἰς αὐτοὺς (Θουκυδ. Ε' κα'). Μάτην ἀπεπειράθησαν καὶ ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους (368 — 365) καὶ Τιμοθέου (364) νῆα ἀνακτήσασθαι τὴν πόλιν. Τῇ 364 ὑπετάγη αὐτῇ

εἰς τὸν τότε βασιλέα τῆς Μακεδονίας Περδίκαν, τῷ δὲ 358 προσετρήθη ὀριστικῶς εἰς τὸ μακεδονικὸν κράτος ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Ἡ Ἀμφιπολις κατέστη ἀναρχατὴ διὰ τὸν ἐν αὐτῇ θάνατον πολλῶν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Μακεδονίας, ὡς τοῦ Φιλίππου, Ἀρριδαίου, τῆς Εὐρυδίκης, Τρωάδης καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὑπὸ τῆς ἐκ τῶ 108 εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὸ τοῦ Διμήλιου Παύλου, νικήσαντος ἐν Πύδνῃ τὸν Περσέα καὶ τελέσαντος ἐν Ἀμφιπόλει τὰ ἐπινίκια ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἐν Σαμοθράκῃ αἰγματοκτοσίας τοῦ τελευταίου τῶν Μακεδόνων βασιλέως. Ἡ τότε διοργανώσις τῆς Μακεδονίας ὡς Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ἢ Ἀμφιπολὶς ἐγένετο πρωτεύουσα τοῦ πρώτου αὐτῆς τμήματος (Διοκ. Συκελ. ΛΑ' γ'. Liv. XLV. 29). Ὑστερον ἐπαρτήθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἰλνυρικοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ Θ' μ.Χ. αἰῶνος εἰς τὸ 11' οὐρα τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, τὸ περιλαμβάνον τὴν Μακεδονίαν (Ἰεροκλ. Συνέκδ. Ζ'. Κωνσταντ. Παρρηγογ. 11'). Ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων Βυζαντινῶν ἐκαλεῖτο ἢ Ἀμφιπολις καὶ Ποπολία, ἢν καταστραφεῖσαν συνήκισεν ἐκ νέου Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος ἐκ τῶν περὶ ἐπὶ τὴν 1311 (Καντακουζ. Α' λη'). Καταστραφεῖσης δὲ τὸ τελευταῖον ὑπελείφθησαν μόνον ἐρείπια τινὰ αὐτῆς, ἰδίᾳ ἐκ τῶν βυζαντινῶν χρόνων.

Ἡ Ἀμφιπολις ἐνοσμεῖτο ὑπὸ περικαλλῶν δημοσίων κτιρίων, ἐν οἷς οἱ ναοὶ τῆς Βαυρωνίδος καὶ Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Στρυμόνος. Δι' αὐτῆς διήλθεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀπερχόμενος ἐκ Φιλίππων εἰς Θεσσαλονίκην (Πράξ. ιζ' 1). Κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους ἔσχεν ἡ πόλις καὶ ἰδίαν ἐπίσκοπον. Ἐν δὲ τοῖς γράμμασι διέπρεψαν οἱ Ἀμφιπολίται Ζωῖλος ὁ Ὀμηρομάστις, Φιλίππος ὁ Ἀμφιπολίτης, Δημήτριος ὁ μαθητὴς καὶ φίλος τοῦ Πλάτωνος, Ῥωμαίος καὶ Στωικὴ καὶ Δάμιππος ὁ Πυθαγόρειος (?), Ἀμφιπολίτης δὲ ἦτο καὶ ὁ ῥωγράφος καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ Παυσίου Πυθαγόρας. Διεσώθησαν δὲ καὶ ἐπιγραφαὶ καὶ ψήφισματα καὶ νομίσματα τῆς Ἀμφιπόλεως, ἐκδοθέντα ὑπὸ διαφόρων. Περὶ Ἀμφιπόλεως ἔγραψαν πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἱστορικῶν καὶ περιηγητῶν καὶ οἱ Kuntzen, De Amphipoli, Bresl. 1836. Væm el, L'elementa belli Amphipolitani. Francof. 1826 καὶ Δ' ἡμ. τ σ α ε M., Μακεδονικά τ. 2 σ, 526—540. [Ε.]

Ἀμφιπρόστυλος (Ἀρχιτ.) ἐκαλεῖτο ὁ ναός, αὐτὴν στέγην προέχουσαν τοῦ σπυροῦ ὑπεβάσταζον κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς εἰσοδοῦ καὶ κατὰ τὴν ἀντίθετον ταύτης θυρίκην κίονες, ἀποτελουμένων αὐτοὶ δύο στοῶν. Τοιοῦτοι ναοὶ εἶναι ὁ τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης ἐν Ἀκροπόλει ἰωνικῆς ναός, ἔχων τέσσαρες κίονας ἑκατέρωθεν, καὶ ὁ ἰωνικός ἐπίσης παρὰ τὴν

Ἐννεάκρουνον ἐν Ἀθῆναις, ὁ ἐπίτοπος εἰκοδόμησις κατὰ τὸν Ε' π.Χ. αἰῶνα ἐσώζετο ἀνέριος μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τοῦ ναοῦ τούτου τοῦ οὐλοῦ οὐδ' ἔχνος ὑπολείπεται νῦν, οἱ πλάγιοι τοῖχοι τοῦ σπυροῦ, προσεβαλλόμενοι κατὰ τὴν εἰσοδὸν ἀπέληγον εἰς παραστάδας, ἐχούσας ἀπέναντι αὐτῶν ἀνά ἕνα κίονα, καὶ μεταξὺ τούτων ἐτέρους δύο. [Π.]

Ἀμφισβήτησις (Ἀρχαιολ.) Ὅρος τῆς Ἀττικῆς δικονομίας, ἐν γένει μὲν σημαίνων πᾶσιν ἀντιλογίαν κατ' ἀλλοτρίων ἀξιώσεων, ἐν δὲ τῇ κληρονομικῇ δικαίῳ ἔχων ὅπως ἰδιάζουσιν ἐννοίαν. Κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον οἱ γνήσιοι ἢ ποιηταὶ υἱοὶ αὐτοδικαίως καταλαμβάνον τὴν πατρὶαν κληρονομίαν. Πᾶς δ' ἕτερος δικαιούμενος εἰς τὴν κληρονομίαν ἐξ ἀγχιστείας ἢ ἐκ διαθήκης ὡφεῖλε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀρροδίου ἀρχοντος τὴν εἰς τὴν διακατοχὴν αὐτῆς παρακμὴν αὐτοῦ (ἐπιδικασίαν). Ἡ πρὸς τοῦτο ὑποβαλλομένη αἴτησις (λήξις τοῦ κλήρου) ἐδωμοσμεῖτο προσηκόντως διὰ γνωστοποιήσεων καὶ κηρύξεων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, τοῦ κήρυκος ἐπιρωτώντος « Ἐἰ τις ἀμφισβήτησεν ἢ παρὰ κατὰ βλάβην βούλει ταῦτα τοῦ κλήρου ἢ κατὰ γένος ἢ κατὰ διαθήκην καὶ ». Ἀλλ' ὅμως τις ἡ ἐννοία τῆς ἀμφισβήτησεως καὶ παρακαταβολῆς; εἰσὶν οἱ ὅροι αὗτοι ταυτίζοντες ἢ διακεκριμένοι ἀπ' ἀλλήλων; τὸ ζήτημα εἶνε λίαν ἐπιμαχον μεταξὺ τῶν συγγραφέων. Ὁ Ἀρροκρατῶν ποιεῖται τὴν ἐξῆς διαστολήν. «Οἱ τὸν κλῆρον ἐπιδικαζόμενοι ἀμφισβήτην ἢ παρακαταβάλλειν λέγονται, οἱ μὲν οὐ φάσκοντες ἐπιδίκον εἶναι τὸν κλῆρον ὡς ὄντος πατρὸς τῷ τετελευτηκῆτι ἢ γένει ἢ ποιήσει, οἱ δὲ ὡς ἀπαίδος τελευτήσαντος δικαιοτέρον λέγοντες ἔχειν αὐτοὺς τὸν κλῆρον τοῦ λαχόντος ἢ συγγενεῖς ὄντες ἢ κατὰ διαθήκας κληρονόμοι αὐτοῦ Δημοσθένους καὶ Ὑπερείδης περὶ τοῦ παρακαταβάλλειν διασφράσαν». Ὁ δὲ Πολυδεύκης (H. 32) «ἀμφισβήτησις μὲν, ὅστις ἀμφισβήτησεν κλῆρον κατὰ γένος ὡς οὐκ ὄντος υἱοῦ τῷ τεθνήκῃ, παρακαταβολὴ δὲ, ὅστις ἀντιλέγει ὡς αὐτὸς δικαιοτέρος ὢν ἔχειν τὸν κλῆρον ἐξ ἀγχιστείας ἢ διαθήκῃ». Ὁ δὲ Σουΐδας, τὴν γνώμην ἀντιγράφειν τοῦ Ἀρροκρατίωνος, δίδει τὴν ἐξῆς ἐπεξηγήσιν. «Ὅταν τελευτήσας τις ἀπαιεῖ εἶναι δοχὴν, φάσκει δὲ τις αὐτὸν ἐκείνου υἱόν, οὗτος ἀμφισβήτην τοῦ κλήρου λέγεται. Εἰ δὲ παῖδα μὲν τοῦ θανόντος αὐτὸν μὴ εἰσάγειν, λέγει δὲ ἄλλιος κατὰ γένος αὐτῇ προσήκειν τὸν κλῆρον, παρακαταβάλλειν αὐτὸν οἱ νόμοι κελεύουσιν πλὴν ἀμφοτέρω ἐπ' ἀντιλογίᾳ τάσσεται».

Ἐκ τῶν κειμένων τῶν γραμματικῶν τούτων προκύπτει ὅτι ἡ μὲν ἀμφισβήτησις βάσιν εἶχε τὴν ἰδιότητα τέκνου νομίμου ἢ εἰσποιητοῦ, τοῦ τελευτήσαντος ἀπαίδος θεωρουμένου, ἢ δὲ παρακαταβολὴ ἐστηρίζετο εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ὁ ἀντιλέγων ἦν ἐγγύτερος συγγενῆς

τοῦ ἄπαιδος τελευταίαντος ἢ ἐκ διαθήκης κληρονομίας αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅμως ἡ τοιαύτη διαταγή τῶν εἰρημένων γραμματικῶν δὲν φαίνεται ἀκριβής, διότι καὶ παρὰ Δημοσθένει καὶ παρ' Ἰσάκι εὐρηγνται παραδείγματα διαδείκναι διὰ παρακαταβολῆς ἀξιούτων ὅτι εἰσὶ νόμιμα ἢ ποιητὰ τέκνα τοῦ ἀποθανόντος. Δημοσθ. πρὸς Λεωκάρην 34.1090. Ἰσάκι, περὶ τοῦ Φιλοκλήμονος κλήρου. 12 σελ. 275. ἐκδ. Didot: οὐδαμῶς δὲ ὑπάρχει περιορισμός τις τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀμφισβητεῖν.

Ἀναντίρρητον εἶναι ὅτι ἡ παρακαταβολὴ ἦτο πρῆξίς πολλῶν σπουδαιότερα τῆς ἀπλῆς ἀμφισβήτησεως, διότι ὁ παρακαταβάλλον κατέθετε χρηματικὸν ποσόν, ἔσταν πρὸς τὸ δέκατον μέρος τῆς ἀξίας τῆς ἐπιδικου κληρονομίας, οὐ ἑσπερεῖτο ἐν περιπτώσει ἥττης. (Πολύδ. II. 32). Διὰ τοῦτο ἐσάκις ἡ διακατοχὴ τῆς κληρονομίας ἐπεδιλάζετο ἄλλω τινι, ὁ ἀμφισβητῶν ὥφειλε νὰ προσδῇ τὰς ἀξιώσεις αὐτοῦ διὰ παρακαταβολῆς. Δημοσθ. πρὸς Μαχάρταν. 16.1051. Ὁρ. λ. Παρακαταβολή. (Diction Daresberg ἐνλ. Meier und Schoemann, Att. Proc. σελ. 608 ἐκδ. Lpz. — Platner, Process u. Klagen τ. II. 310 κέ.). [Ἄχ. Ἀγ.]

Ἀμφισβητούμενον διοικη-

τικόν (Διοικ. δίκ.) (contentieux administratif γαλλ.) καλοῦνται συλλήδην αἱ πράξεις τῆς διοικήσεως, δι' ὧν προσβάλλονται κεκτημένοι τῶν πολιτῶν δίκαια, πρὸς ἀνθρώπιν τῶν ἐποίων ὁ νόμος παρέχει αὐτοῖς δικαίωμα ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν ἢ διοικητικῶν ἀρχῶν. Κατὰ κανόνα δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι καθ' ὅσας περιπτώσεις γεννᾶται ἰδιωτικὴ διαφορά, παράγεται καὶ διοικητικὴ ἀμφισβήτησις, ἥτοι τὸ κατὰ γαλλισμὸν καλούμενον ἀμφισβητούμενον διοικητικόν διότι κατ' ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις ταῦτ' αὐτὰ στοιχεῖα προαπαιτοῦνται, ὅπως παρὰ τὴν δίκαιον ἀγωγῆς, ἥτοι α') κεκτημένον δίκαιον· 2) ἀμφισβήτησις καὶ προσβολὴ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου ἢ τῆς διοικήσεως. Ὅθεν μὴ ὑπαρχόντων τῶν στοιχείων τούτων δὲν ὑφίσταται ἀμφισβητούμενον διοικητικόν, ὡς δὲν γεννᾶται καὶ ἰδιωτικὴ διαφορά, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει λέγομεν ὅτι ἡ διοίκησις εἶναι καθαρά (administration pure) ἢ ὅτι ἐνεργεῖ κατὰ διακριτικὴν ἐξουσίαν (pouvoir discrétionnaire). Οὕτως ἐσάκις ἡ διοίκησις δύναται ἐλευθέρως νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ τι, νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν τρόπον, νὰ χορηγήσῃ τι πρὸς τινα ἢ μὴ, φανερόν ὅτι οὐδενὸς τὸ κεκτημένον δίκαιον προσβάλλει καὶ ὅτι ἐπομένως οὐδεὶς δύναται δι' ἀγωγῆς νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν διοίκησιν εἰς τὸ ἐνεργῆσαι κατὰ τὸ ἀτομικὸν αὐτοῦ συμφέρον. Τὸ μόνον, ὅπερ ἐπιτρέπεται ἐν τοιαύταις περιπτώσεσιν, εἶναι ἡ προσφυγὴ δι' ἀναφορὰς πρὸς τὴν ἀνωτέ-

ραν ἀρχήν, δι' ἧς νὰ αἰτήσῃται παρὰ τὴν ἀνώτερον πρᾶξιν τὴν μεταρρυθμίσειν ἢ τὴν ἀκύρωσιν τῶν πράξεων τῆς καθαρᾶς διοικήσεως, ἢ ἀπὸρριψῇ τὴν ἀναφορὰς, προερχομένη καὶ αὕτη ἐκ τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας τῆς διοικήσεως, μένει ἀπρόσβλητος ἐνώπιον οἰκισθῆναι δικαστικῆς ἀρχῆς, ὡς οὐδὲν κεκτημένον δικαίωμα παραβάλλουσα. Λάβωμεν ὡς παραδειγμα τὴν παραχώρησιν μονοπωλίου ἢ κατασκευῆς σιδηροδρόμου, τὸν κατ' ἐκλογὴν προβιβασμένων τῶν ἀξιωματικῶν, ἢ τὸν διορισμὸν εἰς δημοσίαν θέσιν. Ἐὰν ἡ διοίκησις παραχωρήσῃ εἰς τοῦτον καὶ ὅχι εἰς ἐκεῖνον τὸ μονοπώλιον, ἢ ἐν προδικάζῃ τὸν δαῖνα καὶ οὐχὶ τὸν τάδε ἀξιωματικόν, ἢ ἐν διορίσει τοῦτον καὶ ὅχι ἄλλον, ἐνεργεῖ νόμιμως ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς διακριτικῆς αὐτῆς ἐξουσίας, οὐδενὸς κεκτημένου δικαίου προσβάλλει, καὶ συνεπῶς οἱ μὴ ἐκ τῶν πρᾶξεων τούτων τῆς καθαρᾶς διοικήσεως ὠφελθέντες δὲν ἔχουσι δικαίωμα ἀγωγῆς, ἀλλ' ἀπλῶς ἀναφορὰς ἢ παραπονοίας. Ἐὰν ὅμως ἡ διοίκησις ἀνακαλέσῃ τὸ παραχωρηθὲν ἀπὸς μονοπώλιον ἢ ἀραιώσῃ τὸν δοθέντα βολὴν ἢ αὐτὴν τὴν διορισθέντα εἰς δημοσίαν θέσιν, πράξῃ δὲ ταῦτα παρὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα ἢ τοὺς συμπρωτονομήτους ὅρους, φανερόν ὅτι προσβάλλει κεκτημένα δίκαια, πρὸς προστασίαν τῶν ἐποίων ὁ ἀδικηθὲς ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ὑπὸ ἰδιώτου προσβολῆς τοῦ αὐτοῦ δικαίου. Ἡ ὑπὸ τῆς διοικήσεως λοιπὸν παραβίασις τῶν υποχρεώσεων αὐτῆς καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἐπελθούσα ζημία εἰς τοὺς πολίτας παράγει τὸ ἀμφισβητούμενον διοικητικόν, ἢ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ἢ τῶν συνουσιολογηθεισῶν συμβάσεων ἐνεργεῖα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἀποτελεῖ τὴν καθαρὰν διοίκησιν, ἥτις διατελεῖ δικαστικῶς ἀπρόσβλητος, ὑποκειμένη ἀπλῶς εἰς τὸν ἐλεγχον τῶν ἀνωτέρων ἀρχῶν καὶ τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ λαοῦ. Καθόλου δ' εἰπεῖν, τὸ μὲν ἀμφισβητούμενον διοικητικὸν ἐξετάζεται δικαστικῶς ὑπὸ τὴν ἐποφὴν τῆς νομιμότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἢ δὲ καθαρὰ διοίκησις ἱεραρχικῶς ὑπὸ τὴν τῆς σκοπιμότητος καὶ τῆς κοινῆς ὠφελείας.

Ἄλλ' ἡ διαφορά μεταξὺ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμφισβητούμενης διοικήσεως δὲν εἶναι πάντοτε σαφὴς καὶ εὐδιακρίτος, ἀφ' ἑτέρου δέ, καὶ ὅταν προσβάλληται κεκτημένον δίκαιον ὑπὸ τῆς διοικήσεως, δὲν χορηγεῖται δικαίωμα ἀγωγῆς κατ' αὐτῆς, ἐσάκις ἡ τοιαύτη προσβολὴ ἐγένετο ἐνεκα ἀνάγκης ἀναπτρέπου ἢ βίαις ἀνωτέρας ἢ ἐνεκα ἀστυνομικῶν λόγων. Οὕτως ἡ καταδράσις οἰκίας ἀπειλούμενης ὑπὸ πυρκαϊᾶς, ἡ καταστροφή ἐπιβλαβῶν οὐσιῶν ἢ ἀντικειμένων εἰς τὴν δημοσίαν ὑγείαν, αἱ ἐνεκα τοῦ πολέμου φθοραὶ τῆς ξένης ἰδιοκτησίας, δὲν παρέχουσι δικαίωμα ἀπειρημώσεως κατὰ τοῦ δημοσίου. Ὡσαύτως καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ νόμου

καταπαύσας κεντημένου ιδιωτικοῦ δικαίου δὲν γένῃ δικαίωμα ἀγωγῆς, πλὴν ἐὰν τὸ δικαίωμα παρατείνεται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, ὡς π.χ. παρ' ἡμῖν τὸ ἐσθίον τῶν δικαστῶν.

Ὅπως διάφορον τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἀμφισβητούμενου διοικητικοῦ εἶναι τὸ ζήτημα τίνος δικαστήρια ἢ ἀρχαὶ εἶναι αἱ καταλληλότεροι πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐντεῦθεν παραγομένων διαφορῶν. Ἐν Ἑλλάδι αἱ διοικητικαὶ διαφοραὶ, ἥτοι αἱ ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισβητούμενου διοικητικοῦ, ὑπάρχουσι κατὰ κανόνα ὑπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων καὶ ὅταν εἴ μετέχῃ τῆς φύσεως τοῦ δημοσίου δικαίου, ὡς π.χ. αἱ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐκλογικῶν νόμων διαφοραὶ, κατ' ἐξαιρέσιν δὲ διοικητικαὶ τινες διαφοραὶ δικάζονται ὑπὸ εἰδικῶν ἐπιτροπῶν ἢ διοικητικῶν δικαστηρίων, ἢ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ὅσον τῶν ὑπουργῶν, τῶν νομαρχῶν, τοῦ νομικοῦ συμβουλίου τῶν ἐφόρων κτλ. Τούναντίον δὲ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Πρωσίᾳ ἡ ἐκδίκασις τῶν διοικητικῶν διαφορῶν ἀνετέθη κατὰ κανόνα εἰς εἰδικὰ διοικητικὰ δικαστήρια, ὀργανισμένα καὶ δικάζοντα, καθ' ὅν περίπου τρόπον καὶ τὰ τακτικά λεγόμενα. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἴδ. λ. Διοικητικὰ Δικαστήρια. [Ἀγγ.]

Ἀμφίσκοι (Ἀστρ.) οἱ κάταικοι τῆς διακεκαυμένης ζώνης, διότι ἡ σκία αὐτῶν κατὰ τὴν μεσημβριαν μέρους μὲν τοῦ ἔτους πίπτει πρὸς β, μέρος δὲ πρὸς Ν. [Δ.Κ.]

Ἀμφισσα πόλις τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, κεκλήνη εἰς ἀπέσταν τριῶν περίπου ὥρων πρὸς τὰ ΠΔ ἀπὸ τῶν Δελφῶν. Μετὰ τὸν πρῶτον ἱερὸν πόλεμον οἱ Ἀμφισσεῖς, παραβαίνοντες τὴν ἀπόφασιν τῶν Ἀμφικτυόνων, εἶχον καταλάβει τὸν λιμένα τῶν Κρίσης καὶ εἶχον οἰκοδομήσει κερματεῖα ἐν τῇ Κρίσει πεδίῳ, ὅπερ ἐκαλήθησαν παρὰ τὴν ἀπέσταν τοῦ ἀμφικτυονικοῦ συνεδρίου τοῦ 590 π. Χ., ὅπερ εἶχε ψηφίσει πρὸς τιμωρίαν τῆς ἱεροσυλίας τῶν κατοίκων τῆς Κρίσης νάφειρωθῇ τὸ πεδίον εἰς τοὺς θεοὺς καὶ νὰ μὴν ἀκαλλιέργητον διὰ παντός. Ἡ παράβασις ἐκίνη, καταγγελλομένη εἰς τοὺς Ἀμφικτυόνους τῷ 339 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Λισχίνου, προεκάλεσε τὴν ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων, βοηθουμένων ὑπὸ τῶν Δελφῶν, κατασκαφὴν τοῦ λιμένος καὶ τῶν ἐν τῇ πεδίῳ βιομηχανικῶν ἰδρυμάτων, ἔπειτα δὲ τὴν κατὰ τῆς Ἀμφισσῆς ἐκστρατείαν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Θεσσαλοῦ Κοτύφου. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐκστρατείας ταύτης φήρῃ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνετέθη ἡ ἀρχηγία τῆς ἀμφικτυονικῆς στρατείας εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας Φίλιππον, ὅστις ἐπέβη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος κατέστρεψε τὴν Ἀμφισσαν. Ἀλλὰ ταχέως πάλιν ἀνυψώθη ἡ πόλις, ἥτις τῷ μὲν 322 π. Χ. ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν τὴν χώραν ἐπυρόντων Αἰτωλῶν, τῷ δὲ 278 π. Χ. ἀπέστειλε τετρακοσίους ἐπλίτας πρὸς ἀπέκρουσιν. τῶν εἰς τὴν

Ἑλλάδα εἰσελασάντων Γαλατῶν, πάλιν δ' ἔπειτα ἐπολιορκήθη τῷ 192 π. Χ. ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου Γ' Ἀδριανῶς, ὅστις δὲν ἠδυνήθη νὰ κυριεύσῃ αὐτὴν διὰ τὸ ὄχυρόν τῆς ἀκροπόλεως. Ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἡ πόλις, καίπερ ἀγνωρίζουσα τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικυριαρχίαν, ἤτο ατελής. Νέαν δ' ἀνελάβεν ἀκμὴν μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην τοῦ Ὀκταδιανοῦ (31 π. Χ.) καὶ τὴν κτίσιν τῆς Νικοπόλεως, ὅτε πολλοὶ τῶν Αἰτωλῶν, μὴ θέλοντες νὰ συντελέσωσιν εἰς συναρισμὸν τοῦ κράτους τοῦ Ῥωμαίου νικητοῦ, συνέρρουσαν εἰς τὴν Ἀμφισσαν, ἥτις ἔκτοτε ἤρχισε νὰ θεωρῆται πόλις τῶν Αἰτωλῶν ἐξ αἰσχυνῆς πρὸς τὸν ὀνομαζόμενον Ὀζολῶν (Πλυσ. Χ, 38, 4). Ἐξηκολούθησε δὲ ἀκμάζουσα ἡ πόλις ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα καὶ ἀνέκουσα εἰς τὸ ὄνομα Ἑλλάδος, ὥς ἄρδην κατεστράφη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, τῶν ἐπιδραμόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν βασιλέα Σαμουήλ περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Ἀλλ' ἀνεκτίσθη καὶ πάλιν, ἄγνωστος δὲ εἶναι ὁ χρόνος καθ' ὃν παρουσιάζεται τὸ πρῶτον τὸ νέον τῆς πόλεως ὄνομα Αὐλῶν, ὡς καὶ πῶς ἰδρῦθ' ἐν αὐτῇ ἐπισκοπῇ, ὑποκειμένη εἰς τὴν μητρόπολιν Ἀθηνῶν (Parthey Not. 3, 428. — 10, 541. — 13, 391). Μετὰ δὲ τὴν ἐν ἔτει 1204 ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων Βονιφάτιος δ' ἐκ Μομφερράτου παρέδωκε τὴν χώραν εἰς τὸν Γάλλον ἱερότην Θωμᾶν τὸν Στρομογκούρ. Ἀπὸ δὲ τῆς Φραγκοκρατίας εὐρίσκειμεν κρατοῦν τὸ νέον ὄνομα τῆς πόλεως Σάλινα, προφανῶς παρεφθαρμένον ἐκ τοῦ ὀνόματος Αὐλῶνος. Καὶ εἰς Sula δὲ ἡ Sola παρεφθάρη παρὰ τοῖς Φράγκοις τὸ ὄνομα τῶν Σαλῶνων. Ἡ δὲ αὐθεντεία τοῦ Στρομογκούρ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, οἵτινες τὸ μὲν πρῶτον ἦσαν ὑποτελεῖς τῶν Γάλλων ἡγεμόνων τῆς Ἀχαΐας, εἶτα δὲ τῶν δουκῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἐξτείνεται πρὸς ἀνατολὰς μὲν μέχρι τοῦ δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς δὲ δυσμὰς μέχρι τῆς Αἰτωλίας. Μετὰ δὲ τὸν οἶκον τῶν Στρομογκούρ (1205—1311), ὃν τινες καὶ ἴδια νομίσματα ἐκοσμον (ἴδ. Π. Λ α μ π ρ σ υ Ἀνεκδότα νομίσματα καὶ μολυβδόβουλλα τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας δυναστῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθῆναις 1880 σ. 39 κ.έ.) καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Καταλωνίων καταλυσιν τοῦ γαλλικοῦ δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν ἤρξαν ἐν Σαλῶναις οἱ Καταλωνιοὶ, ἴδιος κόμιστες ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Φαβρίγγων. Ἀλλ' ἡ ὠμότης καὶ αὐθαιρέσις τοῦ τελευταίου κόμιστος Λουδοβίκου Φαβρίγγου ἐπέσυρε τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Σερραρεῖμ καὶ τῶν Σαλονικιῶν πρὸς κλητικὴν τῶν Τούρκων ὑπὸ τὸν Βαγιαζήτην, ὅστις κατέλαβε τὰ Σάλωνα τῷ 1397. Καὶ ἐξελήθησαν μὲν μετ' ὀλίγα ἔτη ἐκ Σαλῶνων οἱ Τούρκοι ὑπὸ τοῦ δεσπότη τοῦ Μωρέως Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ κατέλαβον ἐκ νέου οἱ Τούρκοι ἐριστικῶς τὴν πόλιν (1410). Τῆς Τουρκοκρα-

τίας βραχεία μόνον ἐπῆλθε δικαιοσύνη, τῆς πόλεως καταλήφθησαν τῇ 1687 ὑπὸ τῶν Βενετῶν, οἱτινες τῇ 1696 ἡναγκάσθησαν καὶ πάλιν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ Σάλωνα. Ἰκμαζε δ' ἡ πόλις ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὡς ἔδρα βασιλευσάντων ἀνάρχων εἰς τὰς ἐκ τῆς πόλεως περιλαμβανόμενας τριάντα καὶ δύο κομποπόλεις καὶ χωρία καὶ ταποζόμενον εἰς τὸ σ α ν τ ζ ι α κ ι ο ν Ῥόμπου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης ἐκατονταετηρίδος περιελαμβάνον τὰ Σάλωνα δυτακτοῖς οἰκίαις, ὡν πεντακκοσίαι χριστιανικαί, μεγάλη δὲ ἡτο ἡ παραγωγή (ἰδίως ἐλαιῶν καὶ λυμῆ αὐτῶν, μαλλίου, σιτηρῶν, χρωματιστῶν δερμάτων, βάρδακος).

Κατὰ δὲ τὸν ἑρὸν χρόνον τὰ Σάλωνα ὑπῆρξαν τὸ πρῶτον κέντρον τῆς ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι κατὰ τῶν Τούρκων ἀποστασίας, καταλήφθησαν τῇ 10 Ἀπριλίου 1821 ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Πανουργιᾶν. Εἰς ταύτην δὲ τὴν πόλιν συνεκλήθησαν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1821 οἱ πληρεξούσιοι τῆς ἀνατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος πρὸς σύστασιν τοπικῆς ἀρχῆς ἐν ἀντιπράξει πρὸς τὸν Ὑψηλάντην, καὶ ἱδρύσαν τὴν ἐκ δεκατεσσάρων ἀνδρῶν συγκειμένην ἀνεύθυνον ἀνωτάτην ἀρχήν, ἥς τὸ δικαστικὸν τμήμα ἐντέλλετο Ἀρείος Πάγος, εἰ καὶ αἱ πρῶτισται αὐτοῦ ἐργασίαι ἦσαν πολιτικαί. Καὶ πάλιν δὲ τὸν Ἀπριλίον τοῦ 1821 τὰ Σάλωνα ἐξελέχθησαν ὡς ἔδρα τῆς χάριν τοῦ Ὀδυσσεὺς τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ἀγγλοῦ λόρδου Στανκίπ συγλήψεως συνελύσεως τῶν ὀπληρχηγῶν τῆς Ρουμελιᾶς. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πολεμικῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐπαναστάσεως τὰ Σάλωνα πολυαχῶς παρουσιάζονται. Κυριευθέντα τῇ 1822 ὑπὸ τοῦ Μεχμέτ πασᾶ, γεγόμενα ἐν ἔτει 1825 τὸ κέντρον ἐπιμένον πάλιν μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κιουταχῆ εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἐκπεμπόντων Ἀλβανῶν, καταλήφθησαν μετὰ τὴν ὀλῶσιν τοῦ Μεσολογγίου τὸν Ἰούνιον τοῦ 1826 ὑπὸ τοῦ Γεσῆ, ἐπολιορκήθησαν τὸν χειμῶνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ Πανουργιᾶ καὶ τοῦ Δουδουνιώτη καὶ τέλος ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀρχομένου τοῦ 1827, τὴν δὲ Νοέμβριον τοῦ 1828 ἡνάγκασεν ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει Τούρκους νὰ παραδοθῶσιν. — Σήμερον τὰ Σάλωνα ἀναλαμβάνουσι δικαιοδικτικῶς τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Ἀμφίσσης εἰνε πρωτεύουσα τοῦ δημοῦ καὶ δήμου, μέχρι δὲ τοῦ 1886 ἦσαν καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Παρνασσίδος. Ἐχουσι δὲ κατοίκους 5180 (1889), καὶ εἶναι ἔδρα τῆς ἐπισκοπῆς Φωκίδος. Ἐν Ἀ. ὑπάρχουσι πρωτοδικεῖον, ταμείον, οἰκονομικὴ ἐφορεῖα, τηλεγραφεῖον, ταχυδρομεῖον, ὑπομοιραρχία καὶ γυμνάσιον πληρὲς, συντηρούμενον ἐκ κληροδοτήματος τοῦ Ἀμφισσέως Ν. Γιαγροῦ, οὗ εἶνε φερώνυμον· τὸ γυμνάσιον τοῦτο, ἡνωμένον μετὰ τοῦ ἑλλην. σχολείου, διοικεῖται κατὰ τὰς διατάξεις ἰδίου νόμου, τοῦ 20ΚΗ' τῆς 16 Μαρτίου 1881.

Τὰ σωζόμενα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος εἶνε ἀνάξια λόγου. Ἐπιφανὴ δ' εἶνε μόνον τὰ εἰρηπια τῶν περιβαλλόντων τὴν ἀκροπόλιν τειχῶν, ἐν οἷς καὶ τινες πολύγωνοι λιθοὶ· ἀλλ' ὡς ἔχουσι σήμερον τὰ τεῖχη εἶνε κυρίως λείψανα τῶν φραγμικῶν χρόνων. Εἶχε δὲ ἡ Ἀμφίσσα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Παυσανίου πλὴν τῶν τειχῶν τῆς μυθολογούμενης ἐπωνυμίας τῆς πόλεως, τῆς Ἀμφίσσης, καὶ τοῦ Ἀνδραμάνος· καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, ἐν ᾗ καὶ ἀρχαῖον χαλκὸν ἄγαλμα τῆς θεᾶς, πιθανῶς δὲ καὶ ἑρὸν τῶν λεγομένων Ἀνάκτων παιδῶν, ὧν καὶ ἰδίαν ἤγον τελετὴν εἰς Ἀμφισσίδας. — 13. περὶ Ἀμφίσσης Κ. Σ' α' 0 α Χρονικὸν ἀνεκδοτὸν Γαλαξιδίου. Ἀθ. 1865 σ. 44—106. — Σ. π. ρ. Π. Ἀ. α. μ. π. ρ. ο. Ἰστορικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸν τελευταῖον κόμην τῶν Σαλῶνων. Ἀθ. 1870. — Α. Rubio y Lluh Los Navarros en Grecia. Bar. celona. 1886 [Α.]

Ἀμφίσσης δῆμος. Δῆμος τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ἔχων 8374 κατ. τῇ 1889 καὶ ἀποτελούμενος ἐκ τῆς ἐμμενόμενης πρωτεύουσας καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων: Ἀγιάς Γεωργίου (κατ. 210), Ἰτέα (753), Σερφιδίου (879), Σερφονίου (692) καὶ Σερφικαίου (660). [Π.]

Ἀμφιτάπης. Τάπης ἔχων διπλὴν μάλ' ὀλίγη ὄψιν ἢ ἀμφότερας τὰς ὄψεις σχεδιασθῆς καὶ ἐπίσης χορησίους. Οἱ ἐν τῇ ἐμπορίᾳ γνωστότεροι ἀμφιτάπης, ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ὀπίων ἢ Γαλλίᾳ διακρίνεται ἰδίως, διακρίνεται δὲ τῆς ἐπωνυμίας σ κ ω τ ι κ ο ῖ. Κατασκευάζονται δὲ δλετήματοι (μονοκόμματοι) καὶ μονοσχέδιοι ἢ συνεχεῖς ἐπὶ μήκους καὶ εἰς πλάτος ἐλάττον τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, προσραπτόμενοι εἴτα εἰς τεμάχια. ἐρ' ὧν τὸ σχέδιον καθ' ὁρίσμεναι διαστάσεις ἐπαναλαμβάνεται (βλ. Τάπης). Ἀμφιτάπης δλετήματοι κατασκευάζονται καὶ ἐπιτραπέζιοι, κοινώτατοι ἐν τῇ ἐμπορίᾳ, διχροοὶ (à double corps), βαμβακομάλλιοι. [Α.Γ.Η.]

Ἀμφιτρίτη. Ἡ νέμμος σύννευος τοῦ Ποσειδῶνος, προσωποποιία τῆς θαλάσσης. Τὸ ὄνομα αὐτῆς, οὗ τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν ἄλλοις ὀνόμασιν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὰ ὕδατα (Τρίτων, Τριτώ, Τριτώνας), ἐτυμολογεῖται ἐκ τῆς προθέσεως ἀμφί καὶ τοῦ ῥήματος τρίω ἢ τριῶν, ἢ τῆς ῥίζης τερ (ἐξ ἧς τειρῶ, τριῶν), ἢ τοῦ σανσκριτικοῦ τρι (ἀκτῆ). Εὐρέθεται δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ πρῶτον ἐν Ὀδυσσεῖ, σημαίνει τὴν θαλάσσαν (κύμα Ἀμφιτρίτης). Πρῶτος δ' ὁ Ποσειδῶν ποιῇ τὴν Ἀ. Νηρηίδα, θυγατέρα τοῦ Νηρείου καὶ τῆς Δωρίδος, ἄλλοι δὲ μυθολογοὶ λέγουσιν αὐτὴν Ὀκεανίδα· κατὰ τὴν εἰς τὸν Ἀρίωνα ἀποδιδόμενον ὕμνον ἢ Ἀ. ἐγέννησε τὰς Νηρηίδας. Ὁ Ποσειδῶν ἤρπασεν αὐτὴν χορεύουσαν μετὰ τῶν ἄλλων Νηρηίδων ἐν Νάξῳ.

κατ' ἄλλον δὲ μῦθον βουλομένου τοῦ Ποσειδῶνος νὰ λάβῃ τὴν Ἀ. γυναῖκα, φρονέουσα αὐτὴν ἐφυγε πρὸς τὸν Ἀτλαντα, ἀλλ' ἀνεύρεται αὐτὴν κρυπτομένην διελθὼν ἐκπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ Πίνδαρος ἀποκαλεῖ τὴν Ποσειδῶνα «χρυσταλακίτιν πῶσιν Ἀμφιτρίτας» ἐλέγεται δ' ἡ Ἀ. καὶ Ποσειδῶνα ἢ Ποσειδῶν, ἀπαρχαλῶς ὡς ἡ σύζυγος τοῦ Διὸς ἐν Διωδῶνι ἐλέγεται Διώνη καὶ ἡ Ἥρα Διαινή. Ἐν μνημείοις τῆς τεγνῆς ἀπεικονίζεται ἡ Ἀ. νεαρὰ καὶ φιλομοῖδης ὡς αἱ λοιπαὶ Νηρηίδες, ἀλλὰ φέρουσα συνήθως σκήπτρον ἢ τριαιναν, ἢ ἀπλῶς στεφάνην· τὸ κάλλιστον τῶν σωζομένων τοιούτων μνημείων εἶναι τὸ ἐν τῇ γλυπτῇ τοῦ Μοναχοῦ ἀποκαίμενον ἀναγλυφον, τὸ εἰκονίζον τὴν περὶ τὴν γῶμιν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀ. Συνήθως εἶναι ἡ παράστασις τῆς Ἀ. καὶ ἐν γραφικῇ ἀγγείῳ. Ἐνίοτε ἀπεικονίζεται καὶ ὡς ἡ Θέτις «καρκίνους τὴν κεφαλὴν διαστεφῆς». (βλ. λ. Ποσειδῶν). [Π.]

Ἀμφιτροπή. Ἀττικὸς δῆμος τῆς Ἀντιόχιδος φυλῆς κεκμένος ἐν τῇ Λαυρεωτικῇ χώρῃ. [Π.]

Ἀμφιτρούων. Υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου ὁ Ἀλκαίου καὶ Ἀστυδαμείας τῆς Πελοπείας ἢ Λαονόμης τῆς Μενονικῆς, σύζυγος τῆς Ἀλκμήνης, ἐξ ἧς οὗτος μὲν ἐγέννησε τὸν Ἰφικλέα, ὁ δὲ Ζεὺς τὸν Ἡρακλέα. Τὰ περὶ τοῦ ἀκουσίου φόνου τοῦ Ἡλεκτρῶνος ὑπὸ τοῦ Ἀ. τῆς εἰς Θήβας φυγῆς καὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἡρακλέους βλ. ἐν λ. Ἀλκμήνη. Ἐν Θήβαις οὐκ ἔστι δ' Ἀ. ἐλύτρωσε τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῆς Τευμνῆσις ἀλώπεκος (βλ. λ. Ἀλώπηξ), εὐγνωμονῶν δὲ διὰ τὴν σωτηρίαν ὁ Κίρῶν συνεμάχησεν αὐτῷ μετ' ἄλλων ἀρίστων ἐν τῇ πρὸς τοὺς Τηλεβόας πολέμῳ, ἐφ' οὗς ἐστράτευσεν ὁ Ἀ. ὅπως, τιμωρήσῃ τὸν φόνον τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἀλκμήνης. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἔζη ὁ βασιλεὺς τῶν Τηλεβόων Πτερέλαος οὐδὲν κατῴρετο ὁ Ἀ., ὅτε δ' ἡ θυγάτηρ ἐκείνου Κομαιθῶ ἐραστῆσα τοῦ Ἀ. ἐξεργίζουσα τὴν χρυσὴν τρίχα τοῦ πατρὸς ἐκ τῆς κεφαλῆς, τελευτήσαντος τοῦ Πτερέλαου, καθυπέταξεν ὁ Ἀ. ἀπᾶσας τὰς νῆσους τῶν Ταυρίων, ἀποκτείναν δὲ καὶ τὴν προδότηδα θυγάτηρα τοῦ βασιλέως, ἐπλευσεν εἰς Θήβας ἀποκομίζων τὴν λαίαν. Ἐτελεύτησε δ' ὁ Ἀ. γενναίως μαχόμενος ἐν τῇ πολέμῳ τοῦ Ἡρακλέους πρὸς τοὺς Μενίους. — Τὰ κατὰ τὴν Ἀ. ἐδραματοποιήσαν ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ τραγωδίᾳ Ἀμφιτρούωνι· τὴν τραγωδίαν ταύτην πιθανῶς παρώδησεν ἐν τῇ ἐρωδιᾷ κωμῳδίᾳ αὐτοῦ Ῥινῶν ὁ Συρακούσιος κωμῳδῖαν Ἀ. ἐποίησε καὶ ὁ κωμικὸς Ἀρχίππος, ἐν ᾧ ὡς ἐμιμήθη ὁ Ῥωμαῖος Πλαῦτος ἐν τῇ σωζομένῳ Ἀμφιτρούωνι, ἐν ᾧ ἄλλῳ ἐμιμήθη ὁ Γάλλος Μολιέρος. — Ἀμφιτρούων προσηγορεύεται κοινῶς ὁ προσφῆρων συμπόσιον· προσηγορεῖται δ' ἡ ὀνομασία ἐκ στίχου τινὸς τῆς ἐρωδιᾶς κωμῳδίας τοῦ Μολιέρου, λέγοντος

ὅτι ὁ ἀληθινὸς Ἀ. εἶναι ἐκεῖνος, ποῦ κάμνει τὴν τραπέζην. [Π.]

Ἀμφίων. Υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ Ἀντιόπης, τῆς θυγατρὸς τοῦ ποταμοῦ Ἀσωποῦ ἢ τοῦ Νυκτεῖος, διδυμὸς ἀδελφὸς τοῦ Ζήθου. Συνήλθε δ' ὁ Ζεὺς τῇ Ἀντιόπῃ ἐν Κιθαιρώνι, ἐμοιωθείς Σατύρῳ ὡς δ' ἐγκυὸς αὐτὴ ἐγένετο, τοῦ πατρὸς ἀπειλούντος κατέφυγεν εἰς Σικυῶνα πρὸς Ἐπωπέα, ὃν καὶ ἐνυμφεύθη, ὁ δὲ πατήρ τῆς Ἀ. Νυκτεὺς ἀθυμήσας ἐτελεύτησεν ἐκουσίῳ θανάτῳ, κατὰ τινὰ μῦθον, δοὺς ἐντολήν τῃ ἀδελφῇ τοῦ Λύκω, τῇ βασιλεῖ τῶν Θηβῶν, νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ἐπωπέα καὶ τὴν Ἀντιόπην. Ἐκστρατεύσας δ' ὁ Λύκος εἰς Σικυῶνα τὸν μὲν Ἐπωπέα ἀπέκτεινε, τὴν δ' Ἀντιόπην ἤγαγεν αἰχμάλωτον· ἀγομένη δ' αἰχμάλωτος αὐτῇ, ἡ κατ' ἄλλον μῦθον πρὸ τῆς φυγῆς εἰς Σικυῶνα, ἔτεκε τοὺς διδυμοὺς υἱοὺς ἐν Ἐλευθεραίᾳ τῆς Βοιωτίας, οὗς ἐκθέτους εὐρὼν βουκόλος τις ἀνέθρεψεν. Ἐν Θήβαις δὲ καθιέρων τὴν Ἀντιόπην ὁ Λύκος ἐκάκου αὐτὴν, συνεργῶν ἔχων καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ Δίρκην. Λαθούσα δὲ ποτε, τῶν θεσμῶν αὐτομάτως λυθέντων, ἦλθεν εἰς τὴν ἑπαυλιν τῶν παίδων, οἵτινες μαθόντες παρὰ τοῦ ἀναθρέψαντος αὐτοὺς βουκόλου ὅτι ἦτο ἡ μήτηρ των, αὐτὴν μὲν ἔσωσαν, τὴν δὲ Δίρκην δῆσαντες ἐξ ἀγρίου ταύρου ἔρριψαν θανοῦσαν εἰς τὴν παρὰ τὰς Θήβας κρήνην, ἧτις ἀπ' ἐκείνης ἐκλήθη Δίρκη. Κατὰ τὴν παρ' Εὐριπίδῃ διασκευὴν τοῦ μύθου τὴν Ἀντιόπην παρέδωκεν εἰς τοὺς διδυμοὺς υἱοὺς τῆς ὅπως θανατώσασιν δῆσαντες ἐκ ταύρου ἢ Δίρκην, ἀλλ' ἐκείνοι ἀναγνωρίζαντες τὴν μητέρα ἐτιμώρησαν διὰ τοῦ ὑποδείκνυντος σκληροῦ θανάτου αὐτὴν τὴν Δίρκην. Τὸ ἐπεισῶδιον τοῦτο ἀπεικονίζεται τὸ ἐν τῇ μουσαίῳ τῆς Νεαπόλεως εὐρισκόμενον νῦν περιβόητον κολλοσσικὸν σύμπλεγμα, τὸ κοινῶς καλούμενον Φαρνέσιος ταῦρος (toro farnese), ἔργον τῶν Τραλλιανῶν τεχνιτῶν Ἀπολλωνίου καὶ Ταυρίσκου, οὗ σώζονται τινὰ ἀρχαῖα ἀπεικασματα ἐν νομίσμασι τῶν Θυατιρῶν, ἐν τυρρηνικοῖς ἀναγλύφοις καὶ ἐν ἀρχαίᾳ τινὶ σφραγιδολίθῳ. — Πλὴν τῆς Δίρκης ἀπέκτειναν οἱ ἀδελφοὶ καὶ τὸν σύζυγον αὐτῆς Λύκον· κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ἐν ᾧ ἐμελλον νὰ φονεύσωσιν αὐτόν, ἐπιφανείς ὁ Τυρμῆς ἐκείνους μὲν ἐκώλυσε τοῦ φόνου, τῷ δὲ Λύκῳ προσέταξε νὰ παραδώσῃ αὐτοὺς τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ μυθολογούνται ἀνόμοιοι τὴν φύσιν· ὁ μὲν Ζήθος ἦν βωμικαλὸς, τραχὺς καὶ ἄγροικος, ἐπεμελεῖτο δὲ βοουρβορίων, ὁ δὲ Ἀμφίων ἦν ἀβρός, ἤτκει δὲ καθαρῶδιαν θόντος αὐτῷ λύραν τοῦ Ἑρμοῦ. Τούτου δ' ἕνεκα ἐκείνος μὲν παρίσταται ὡς προστάτης τῶν βαναύσων, ὁ δ' Ἀ. τῶν μουσικῶν τεχνῶν. — Παραλαβόντες δὲ τὴν ἐν Θήβαις θυσαστείαν ἐτείχισαν τὴν πόλιν κατὰ τὸν Ὀμηρον πρῶτοι αὐτοὶ ἐκτίσαν Θήβης ἔδος ἐπταπύλιον, πύρ-

γῶσαν τ'», ἐπειδὴ καίπερ κρατεροὶ ὄντες δὲν ἠδύναντο νὰ οὐλώσιν ἀπὸργῶτον τὴν πόλιν· κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ἐτείχιζον τὴν κάτω πόλιν, διότι τὴν ἀκρόπολιν Καδμείαν εἶχεν ἥδη τειχίσῃ ὁ Κάδμος. Πρῶτος δ' ὁ Ἡσίοδος ἀναφέρει τὸν μῦθον, ὅτι κροῖοντες τοῦ Ἀ. τὴν λύραν, αὐτόματοι ἐπημέλοθ' οὖν αὐτῇ οἱ λιθοὶ. — Ὁ Ἀ. ἐνομερέθη κατὰ τοὺς παλαιότερους μῦθους τὴν Ἰππομέδουσαν· ὁ δὲ κοινώτατος ἐπειτα γενόμενος μῦθος, ὅτι ἔλαβε γυναῖκα τὴν Νιδέην, φέρεται τὸ πρῶτον παρὰ τῷ Φερεικῷ. Περὶ τοῦ θανάτου τῶν ἐκ τῆς Νιδέης παιδῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφίωνος βλ. λ. Νιδέη.

Οἱ περὶ τῶν διδύμων ἀδελφῶν ἀρχαιότατοι μῦθοι ἦσαν πιθανώτατα παραστάσεις φυσικῶν φαινομένων, ἡ δ' ἐν Βοιωτίᾳ λατρεῖα αὐτῶν ἦν ἀντιστοιχὸς τῇ ἐν Λακεδαιμονίᾳ λατρεῖᾳ τῶν Διοσκουρῶν. Διότι πολλὰ τὰ κοινὰ ἔχουσι πρὸς τοὺτους· ὁ σχολιαστὴς τῆς Ὀδυσσεΐας (Τ. 518) λέγει περὶ αὐτῶν «οὗτοι τὰς Θήβας οἰκοῦσι πρῶτοι καὶ καλοῦνται Διδεοὶ καὶ οὐροὶ λευκώπολοι»· λευκωπώλους ἐκόνους Διδεοὶ ἐπωνομάζει αὐτοὺς καὶ ὁ Ῥυπίδης, ὁ δὲ Ἰσχυρίης, ἄγνωστον πῶθεν παραλαβὼν, προσθέτει ὅτι ἦσαν ἀδελφοὶ τῆς Ἑλένης. Ἐνωρὶς ὅμως συνυφάνθησαν τοῖς φυσικαῖς μύθοις καὶ ἱστορικαῖς, ὧν δυσχερεστάτη εἶναι ἡ διαλεύκανσις. αὐτόχρημα ματαιοπονίας οὗτης πάσης τοιαύτης προσπάθειας. Εἰς τοὺς τοιοῦτους μῦθους συγκαταλέγονται καὶ τὰ περὶ τῶν πολέμων πρὸς τοὺς Φίλιγγας (παρὰ Φερεικῷ) καὶ τὰ περὶ τοῦ φόνου τοῦ Α. ὑπὸ τῶν Σπαρτιῶν (παρὰ Τιμαγόρᾳ). Πολλὰ δ' ἐν Θήβαις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Βοιωτίας ἐδείκνυντο τὸ πάλαι μνημεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὸν Ἀ. καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ. — Ἄλλος τις Ἀ., βασιλεὺς τοῦ βοιωτικῆς Ὀρχομενοῦ, υἱὸς τοῦ Ἰασίου καὶ πατὴρ τῆς Χλωρίδος, πολλὰκις συνταυτίζεται τῷ Θηβαϊκῷ. Περὶ τοῦ Ἀ. βλ. ἐν ἐκτάσει Κ. Β. Stark. Niobe u. die Niobiden. Lpz. 1863. [Π.]

Ἀμφοδάρχης. Ἀμφοδοὶ ἐκαλοῦντο αἱ διατέμνουσαι τὰς πόλεις ἀγνῖαι· οἷον «καὶ ἐμέρις τὴν πόλιν [Περσέλιον] εἰς ἐπτά ἄμφοδα καὶ ἔστηεν ἀνθρώπους ἰδίους ἀμφοδάρχας καὶ ἐκάστω ἀμφοδάρχη ἀπένειμεν ἀμφοδὸν κτλ.» (Χρον. Παρχάλ. σελ. 254. Bonn.). Κατὰ ταῦτα ἄρα Ἀμφοδάρχης ὁ τῆς ἀμφοδὸς ἐπιμελούμενος. [Ι. Σ.]

Ἀμφοδηλῆτης. (Ὁ ρ υ κ τ.) παραλλαγή τοῦ δρυκτοῦ ἀ ν ο ρ θ ὶ τ σ υ, ἔρουσιν χροῖμα ἐρυθρίζον φαῖνεν ἢ ἐρυθρὸν καὶ λυμφιν ὑπολειδοῦ. [Κ. Μ.]

Ἀμφορεύς. (Ἀ ρ γ α ι ο λ.) ἡ Ἀμφορεύς. Ἀγγεῖα ἔχοντα, ὡς τὸ ὄνομα δηλοῖ, δύο λαθᾶς. Διακρίνομεν αὐτὰ εἰς δύο κατηγορίας· 1) ἅπλᾳ, δηλ. ἅνευ γανώματος, γραφῶν καὶ κοσμημάτων (βρα λ. Κεραιμική) ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἐχρησίμευον ὡς κοινὰ δοχεῖα ἐλαίου, οἷνου κ.τ.τ. 2) ἀγγεῖα πολυτελῆ. Τὰ πρῶτα

εἶναι μᾶλλον ἢ ἦσαν ἐπιμήκη, ἔχουσι στήματα, κάτω δ' ἡ βάσις τῶν (σύγχ' πάντῃ) ἐξύνεται, διότι ἐν τοῖς ὑπογείοις τὰ ἐνὶ πῦρι γινούσιν εἰς τὴν γῆν. Κατὰ χιλιάδας πολλὰς κατασκευάζοντο αὐτά, πρὸ παντῶν ἐν Κνίδῳ Θάσῳ, Πάρῳ, Ρόδῳ καὶ ὅπου ἀλλάχου παρὰ γὰρ οἶνος πολὺς· τοὺς δὲ τόπους τῆς κατασκευῆς τῶν γινώσκοντες ἐξ ἐπιγραφῶν ἐντοπῶν, ὡς πολλὰ φέρουσιν ἐπὶ τῶν λαθῶν, αὐτῶν Κ ν ι δ ῖ ο ν ἢ Θ α σ ῖ ο ν ἢ ἄλλοτε προστίθεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐργαστασιάρχου, ἐνιστά δὲ καὶ ἀρχοντὸς τινος, π. χ. τοῦ αστευμένου, ἡ δὲ ἀρχοντοσύνη. Ἐνεκα τῆς γενικῆς ταύτης τῶν ἀμφορέων ὡς οἰνοφόρων ἀγγείων χρήσεως καθήντησαν ἡ ἑξὺς ἀμφορεύς νὰ σημαίνῃ καὶ ὠρισμένον μέτρον ὕγρου ἴσον τῷ μίτρῳ ἧτοι 39 λίτραις γάλλ. περίπτου. Οἱ ποικίλαις ἀμφορεῖς δὲν διαφέρουσι πολὺ κατὰ σχῆμα τῶν οἰνοφόρων, ἔχουσι ἑμῖς πάντοτε βάσιν, ὅπως ἴστανται ἀσφαλῶς, ἡ δὲ γὰρ αὐτῶν διαίρεται ὑπὸ τῶν λαθῶν εἰς δύο μέρη ἢ ὅπως κοσμουμένας πάντοτε δι' εἰκότων. Ἡ χρῆσις αὐτῶν ἦν ποικίλη. Ἡ δὲ ὁ Ὀμάρης ἀναφέρει ὅτι ἔλατον ἐν αὐτοῖς τὴν τέτταρτον νεκρῶν, ἂν καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μᾶλλον αἱ ὑδαὶς προτιμῶντο πρὸς τοῦτο. Μεταξὺ τῶν ἀμφορέων τῶν καλῶν χρόνων τῇ τέχνῃ ἄξιον ἰδίως μνηεῖς εἶναι αἱ π α ν α θ η ν α ἰ κ ο ἰ λεγόμενοι, ἐκείνοι δηλ. οὗς ἐλάμβανον ὡς ὅπλα πλήρεις ἐλαίου ἀπὸ τῶν ἱερῶν τῆς Ἀκαδημίας ἐλαίων οἱ ἐν τοῖς Παναθηναϊκοῖς ἀγῶσι νικῆται· καὶ οἵτινες ἐνεκα τούτου φέρουσιν ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς ὀψεως τὴν Ἀθηνᾶν, συνήθως μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «Τ ὠ ν Ἀ θ ῆ ν η θ ε ν Ἀ θ λ ω ν», ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας παράστασιν ἀγῶνος τινός, δρόμου, δίσκου κ.τ.λ. [Χ. Τ.]

Ἀμφοτερῇ ἄλατι (Χ η μ.) ἐκάλουντο ὁ Berzelius κλάσεις ἁλάτων συνισταμένας ἐκ τριῶν στοιχείων, ὧν τὸ ἐν ἦτο κατὰ τὸν Berzelius βασιγγόνον ὡς π. χ. τὸ Ὄξυγγόνον Θεῖον, Σελήνιον καὶ Τελλούριον. Τὸ Θεϊκὸν καὶ ἦτο ἀμφοτερές ἅλας συνιστάμενον κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Berzelius ἐκ $K_2 O \cdot SO_3$ καὶ ἐν ᾧ τὸ μετὰ τοῦ Καλίου ἠνωμένον Ὄξυγγόνον ἐπέχει τὸπον βασιγγόνου. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀμφοτεροβαρὴς σύμβασις (Ἀ δ. δ ῖ κ.) (conventio bilateralis κατὰ τοὺς νεωτ.) κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκ. καλεῖται ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἑτεροβαρῇ (Ἰ δ. λ.) ἡ σ ὅ μ ε α σ ι ς (Ἰ δ. λ.) ἡ παρ' ἑκατέρῳ τῶν συμβαλλομένων πάντοτε καὶ ἀπ' ἀρχῆς τίκτουσα δικαιοῦμενα καὶ ὑποχρεώσεις ἡ ἀκριβέστερον ἐν ἡ ἑκάτερος τῶν συμβαλλομένων δεσμεῖται νὰ παράσχω τι ὡς ἀντ ἰ ἄ λ λ α γ μ α τῆς παροχῆς τοῦ ἐτέρου. Ἐπομένως κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων. οἵτινες τὴν ἐκ πάσης συμβάσεως ἀ γ ω γ ῆ ν (Ἰ δ. λ.) τὴν ἐπιδικάζουσιν τὴν πραγματοποιήσασιν ἐν τῷ σκοπῷ καὶ τῇ φύσει τῆς ἐνδόμου συλ-

οὗτος ἐγκριζόμενος ἀποτελέσματος καλῶν ἐν δὲ
 0 = 1 α ν (directa), ἐν τῇ 'Α. σ. πηγάζει
 ὑπὲρ ἑκατέρου τῶν μερῶν actio directa, ἥτις
 ὅμως δὲν ἐνιστάται· οὕτως, ἀλλ' ὅτε μὲν ἡμι-
 θανει τὸ ἐνὸς τῆς ἐκ τοῦ ἐνὸςματος τοῦ συμ-
 βαλλόμενου, ὑπὲρ οὗ τίκεται π.χ. actio emti,
 a. venditi, a. locati, a. conducti, δὲ 2^α δὲ
 ἔχει καὶ ἐν δὲ ἀμφοτέρω τὰ μέρη π.χ. a. ob-
 ligo socio. Ἀλλ' ἡ νικητὴ ὑπόστασις τῆς 'Α. σ.
 φιλονεικεῖται ὡς πρὸς τὸ ζήτημα, ἂν ἐκ ταῦ
 τῶν πηγάζει μί α ἐνοχὴ καὶ ἐπὶ α ἡ οὐκ.
 Κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην πηγάζουσι μὲν
 οὐδ' ἐνοχὰ, μί α καθ' ἑατέρου τῶν μερῶν,
 ἀλλὰ τοιοῦτον τρόπον συνδεσθῆναι πρὸς ἀλ-
 λήλας, ὥστε ἡ ὑποχρέωσις πρὸς πληρώσιν τῆς
 μίας προϋποθέτει τὴν πληρώσιν τῆς ἑτέρας.
 Διὸ πρῶτῃ τῇ συνέπειᾳ τῶν τοιοῦτων συμβά-
 σεων εἶναι ὅτι, ἐὰν τὸν δὲν ὑπάρχει συμβα-
 νία περὶ τῆς σειράς τῆς ἐκτελέσεως (π.χ. συμ-
 φωνοῦσιν ὁ ἀγοραστὴς καὶ ὁ πωλητὴς νὰ ἐκτε-
 λῇ, πρῶτον ὁ πωλητὴς) ἢ δὲν ἐγκτεῖται ἐν
 τῇ φύσει τῆς εἰδικῆς συμβάσεως ἢ προτεταί-
 ος τοῦ ἐνός, ὅπως συμβαίνει πληρὴ ἐναντίας
 συμφωνίας, π.χ. ἐν ταῖς συμβάσεσι ταῖς σκο-
 ποῦσαι τὴν παροχὴν χ ρ ἡ σ ε ω ς ἀντὶ ἀνταλ-
 λήματος, οἷον ἐν τῇ μισθώσει πράγματος,
 οὐδέτερος τῶν συμβαλλομένων δικαιεῖται ν' α-
 ναιτήσῃ τὴν ἀντιπαροχὴν πρὶν ἢ καὶ αὐτὴς
 ἐκτελέσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰτε προγενεστέρως
 εἰτε ἅμα τῇ αἰτήσῃ τῆς ἀντιπαροχῆς. Τοῦτο
 ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι δὲν τίκεται οὐδὲς ἅμα
 τῇ καταρτισμῷ τῆς 'Α. σ. ἀγωγή ὑπὲρ καὶ
 καθ' ἑατέρου (δὲ καὶ ἡ παραγραφὴ
 (ἰδ. λ.) τῆς ἀγωγῆς ταύτης ἄρχεται ἀπὸ τοῦ
 καταρτισμοῦ τῆς 'Α. σ.), ἀλλ' ὅτι ὁ ζητῶν
 τὴν ἀντιπαροχὴν χωρὶς νὰ παρὰ σῃ ἢ νὰ
 προσενέγκῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ θρελόμενον, ἐνεργεῖ
 ἐναντίον τοῦ σκοποῦ τῆς συμβάσεως καὶ ἐπο-
 κίνως δύναται ν' ἀποκρουθῇ ὡς δὲ λ ω φε-
 ρόμενος, ἢ δ' ἀπ' ἀκροῦσις αὐτῇ γίνεται διὰ τῆς
 ὑπὸ τῶν νεωτέρων κληθείσης exceptio non
 (ad) impleti contractus (ἐνστάσεως περὶ μὴ
 πληρωθείσης συμβάσεως), περὶ ἧς ὅμως μεγίστη
 κρατεῖ ἑρσις μεταξὺ τῶν νεωτέρων καὶ διὰ τὴν
 τοῦ ἀνείνε ἀληθείας ἐν σ τ α σ ι ς ἡ ἄρνησις
 (ἰδ. λ.) τῆς ἀγωγῆς ἢ καὶ τὸ ἀντιθετὸν αὐτῆς
 (δὲ διὰ τὴν ἐπληρώσιν παρὰ τοῦ ἐνάγοντος ἢ
 συμβάσεως) ἀποτελεῖ στοιχεῖον τῆς βάσεως τῆς
 ἀγωγῆς. Ἡ δ' ἑρσις προήλλε, διότι ἀπ' ἐνός
 μὲν ἡ ὑπεράσπισις αὐτῇ τοῦ ἐναγομένου κα-
 λεῖται ἐν ταῖς πηγαῖς exceptio (ἐνστάσις N.
 § 4 Πανδ. 41.4, N. 5 Κωδ. 8. 44 [15] de
 evicti), δὲ κατὰ τοὺς περὶ βάρους τῆς ἀπο-
 δέξεως κανόνας εἶναι νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀπὸ
 τῆς αὐτῆς ὁ προτείνων αὐτὴν, ἥτοι ὁ ἐνα-
 γόμενος, ἀπ' ἑτέρου δὲ κατὰ τὴν διμέφωνον
 τὴν συγγραφὴν γνώμην (πρόλ. Windscheid.
 § 321 σημ. 8) ἐνταῦθα δὲν βαρεῖται ὁ ἐναγό-
 μενος τῇ ἀποδείξει τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῆς
 συμβάσεως ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος, ἀλλ' οὕτως δ-

πρέπει κατ' ἀντίστασιν (ὁδ.λ.) ναποδείξῃ τὴν ἐκπλήρωσιν. Ἡ ἀνωμαλία ὅμως αὕτη εἰ-
ρεται, ἐὰν λαθῶμεν ὑπ' ὅφιν τὴν προεκτεθει-
σαν φύσιν τῆς 'Α. σ., διότι, ἀρ' οὐ ἐκ τῆς
τοιαύτης συμβάσεως πηγάζουσιν ἐκείνητες
ἐννογὰι συνδεζόμεναι κατὰ τὸν προεκτεθέντα
τρόπον ἀλλήλαις, ἔπεται ὅτι ὁ ἐναγόμενος διὰ
τῆς excerptio non (ad) impleti contrac-
tionis οὐδὲν ἄλλο ἱσχυρίζεται ἢ ὅτι καὶ αὐτὸς
ἔχει ἀγωγήν κατὰ τοῦ ἐνάγοντος. Ὁπεὶ δὲ
τὴν γένεσιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ ταύτης ἀποδει-
κνύει ἐντελής διὰ τὴν τοῦ ἀμφοτεροπαροῦς τῆς
συμβάσεως καὶ διὰ τῆς ἐν τῇ ἀγωγῇ ἐμμελο-
γίας περὶ τῆς τοιαύτης συμβάσεως, ἣν ἀναγ-
κτικῶς ἐπικαλεῖται ὁ ἐναγόμενος, κατὰ δὲ τοὺς
κοινούς κανόνας περὶ προστασίας δικαιωμά-
των, ὁ ἐπικαλούμενος δικαιώμα δὲν δεῖται ν' ἀ-
ποδείξῃ ἄλλο ἢ μὴ τὴν γένεσιν μόνον αὐτοῦ, οὐχ ὅτι
δὲ καὶ τὴν μὴ ἀπόδειξιν, διότι τὴν ἀπίσταν
πρέπει ν' ἀποδείξῃ ὁ πολέμων τὸ ἀποδε-
ξιγμένον δικαίωμα, αναγκτικῶς ἔπεται ὅτι ὁ
ἐναγόμενος ἐνισταμένος δὲν δεῖται ν' ἀπο-
δείξῃ καὶ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐνάγοντος,
διότι τοῦτο ἦτολεν εἶδαι ἀποδείξεις τῆς μὴ
ἀποσβεσεως τοῦ δικαιώματός του (ἐναγόμενου).

Κοινὸν εἰδίσταται, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἑτέρα ἔνστασις παρεμπερὴς τῇ προμνημονευθείσῃ, ἡ *exceptio non rite ad impleti contractus*, ἐπὶ μὴ προσήκουσῃ ἐκτέλεσεως· ἀλλ' ἡ ἔνστασις αὕτη ὡς ἱδίαι ἐναιε βλῆσι περιττῇ, διδοίται ἂν μὲν ἀναγέρηται εἰς γενικὸν μεταβάλλου τὴν παροχὴν εἴτε κατὰ ποσὴν εἴτε κατὰ ποιὴν ἢ ταυτότητα, ὑπάρχειται εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς οὐκ, *non imple. contr.*· ἂν ἔμως περιέχῃ στοιχεῖα, δι' ὧν ἀνιμολογεῖται μὲν ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐναγόμενου, ἕνεκα τῆς ποιότητος ἢ τῶν ἰδιοτήτων τῆς ἄλλης κατ' ἀρχὴν προσήκουσας παροχῆς, τότε δὲν ὑπάρχει *exceptio non imple. contr.*, ἀτε ἐμολογούμενης τῆς ἐκτέλεσεως, ἀλλ' εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἀξιώσεων τοῦ ὑποχρεοῦται ὁ ἐναγόμενος (π.χ. ὁ ἀφοραστὴς ἐναγόμενος περὶ τοῦ τιμήματος προτείνει, ὅτι τοῦ πράγματος ἔχει ἐλαττώματα). Ἐκ δὲ τοῦ προδιαγραφέντος συνδεσμοῦ μεταξὺ τῶν δύο ὑποχρεώσεων ἔπεται, ὅτι, ἂν ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων ἀπαλλαγῇ τῆς ὑποχρεώσεώς του ἄνευ ἱκανοποιήσεως τοῦ ἑτέρου π.χ. ἐκ τῆς *π ρ ο υ* (Ἔλ.), κατὰ κανόνα ἐλευθεροῦται καὶ ὁ ἕτερος οὗτος (N. 50 II. 19.). Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχει ἐπὶ α' γ ο ρ α π ω λ η σ (α ε (ἱ. λ.)), ἐν ᾗ ὁ πωλητής, ἂν τὸ πρᾶγμα καταστραφῇ ἐκ τύχης καὶ πρὸ τῆς παραδόσεως, δικαιούται οὐχ ἥττον ν' ἀπαιτήσῃ τὸ τίμημα· κατὰ δὲ τὴν γνώμην τινῶν (Windscheid § 321 σημ. 19b) ἡ ἐξαιρέσις αὕτη στηρίζεται εἰς τὴν ἀπαλλοτριωτικὴν φύσιν τῆς ἀγοραπωλησίας, ἐπομένως ἀνάγκη νὰ ἐπεκτείνωμεν αὐτὴν καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἐμπορὴν φύσιν ἔχουσαν σφύμασιν π.χ. τὴν α' ν τ α λ λ α γ ῃ ν

(Ἰδ. λ.). Ἐάν δὲ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐνὸς ὁ ἕτερος ἀπολιπῇται ὑπαιτίως, ὁ ἐκπληρώσας δὲν δικαιούται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν παροχὴν τοῦ τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιρέτως ὑπὲρ ἑαυτοῦ παρὰ ῥωμαίους ἐπὶ τῶν ἀνω ὁρίων συμβασιμῶν (Ἰδ. λ.). Ἐξαιρετικὴν εἶδος Ἀ. σ. εἰσὶ καὶ τὰ παρὰ τῶν νεωτέρων καλούμενα *perforata claudicantia* (χολὰ καὶ συμβασιμῶν), καθ' ὅς γεννῶνται ὑποχρέωσις μὲν οὖν τοῦ ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων, καθ' ὅς ὅμως, ἐάν ὁ μὴ ὑποχρεούμενος θέλῃ νὰ ἀτάξῃ τὸ δικαίωμά του κατὰ τοῦ ἑτέρου, δεῖται νὰ ἐκτελέσῃ καὶ αὐτὸς τὴν συμβασίαν· π. γ. ἐάν ἀγοράσῃ τις πράγμα ἐν ἀγορᾷ ὅτι εἶναι κλοπιμαῖον, αὐτὸς μὲν δὲν ἐνέχεται, ὁ πωλητὴς ὅμως ναι (N. 34 § 3 Π. 18. 1). Παρόμοιόν τι συμβαίνει καὶ ἀν' ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων ἐνέχεται ὑπὸ ὅριστον ἐξαριτωμένην ἐκ τῆς βουλήσεώς του. [Δ.]

Ἀμφωμοσία. Βλ. Ἀμφιορκία.

Ἀμχάρα (Amhara). Παλαιὴν ὄνομα ἀιθιοπικῆς ἐπαρχίας, κειμένης πιθανῶς μετὰ τὴν Βεγεμάδερ, Ἀγγότ, Μαλάκας καὶ Γέδοχομ. Ἄν εἰ σημαίνει τὸ περὶ τὴν λίμνην Τσάναν κεντρικὸν μέρος τῆς ἀιθιοπικῆς ἐρευνῆς χώρας. ἔχει πρὸς τὴν Γ' οὐδ' ἄρ (βλ. λ.). Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμ. ἀνέχουσιν εἰς τὴν αἰθιοπικὴν διακλάδωσιν τῆς σιματικῆς φυλῆς. [Π. Π.]

Ἀμχαρικὴ γλῶσσα. Γλῶσσα λαλουμένη ἐν τῇ Ἀμχαρᾷ τῆς Ἀιθιοπίας (βλ. λ.). ἔχουσα συγγένειαν πρὸς τὴν Αἰθιοπικὴν ἢ Γιεζικὴν, γραμμικὴν μὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀλφαβήτου μετὰ τινων προσθετῶν στοιχείων, ἀλλὰ μὴ ἔχουσα φιλοσοφίαν, ὡς ἡ Γιεζικὴ. Γραμματικὴν αὐτῆς συνέταξεν ὁ Ludolf (1695) καὶ ὁ Isenberg (Γραμματικὴ καὶ Λεξικὸν 1842). Πλείονα περὶ τῆς Ἀμχ. γλ. βλ. ἐν λ. Ἀιθιοπία καὶ Αἰθιοπικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. [Π. Κ.]

Ἀμχερστ (Amherst) 1) Ἐμπορικὴ πόλις ἐν τῇ ἔμῳ, διαμερίζεται τῆς Βρετανικῆς Ἡμερανίας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαρταβάν, κληθεῖσα οὕτω ἀπὸ τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν λέρδου Ἀμχερστ. Ἐκτίσθη τῷ 1826. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 20 000. Τὸ διαμέρισμα Ἀμ. ἔχει ἑκτασιν 39 338 τγμ. καὶ 301 086 κατ. (1885). — 2) Πολίτευμα ἐν τῇ κομητείᾳ Χάμφερ τῆς Μασσαχουσέτης, ἀριθμούσα περὶ τοὺς τετρακισχιλίους κατοίκους καὶ γνωστὴ διὰ τὸ λύκειόν τῆς (Amherst-College), ἰδρυθέν τῷ 1821. [Π. Π.]

Ἀμωμον (Βοτ.) (Amomum L.) γένος τῆς εἰκογ. τῶν Ζιγγιβερωδῶν. Τὸ ἐν Ἰαπωνίᾳ καλλιεργούμενον καὶ *Mioga Kaempferi* εἶνε λαχανον, εἰς ἡ ἀνθεοσμία ἐδώκεται. Τὸ δὲ Ἀ. ὁ κὸ κινος τοῦ Παραδαίσιου (A. granum paradisi Afzel.) εὑρεται ἐν Γουινέᾳ

καὶ τὰ τρίγωνα σπέρματά αὐτοῦ (grana paradisi ἢ gr. malaguetta) χρησιμοποιεῖται ὡς ἄρωμα πεπεριδός. — Τὸ δ' Ἀμωμον τῶν ἀρχαίων εἶναι κατὰ τὴν Διοσκουρίδην θαμνίσκος τῆς Ἀρμενίας φέρων σπέρματά αρωματικά καὶ φαρμακευτικά, κατὰ τὴν Sprengel ἴσως ὁ *Ψευδοκισσός* ὁ κλημάτα *Cissus vitiginea* L.). [Θ. Ν.]

Ἀμώμου σπέρμα (Φαρμακολ.) Semen s. Fructus Amomi immaturus s. Fructus Pinometis. Καρπὸς ἄωρος, ἡμικύριος ὑπερύβρος, ἔχων μέγεθος μέλανος πεπεριδός, σκληρὸν καὶ γυῖον ἰσχυρῶς αρωματικὸν καὶ καρποφυλλωδὴ καὶ ἐκ τοῦ Capsium annuum L. εὐτελὲς πεπεριδός, ἰθαγενὲς τῆς Ἀμερικής, νῦν δὲ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης θεραπευμένον, προσερχόμενος. Ἐνέχει εὐσίαν τινὰ (Capsicum) μῆπω ἀκριβῶς ἐρίθεισαν, πηκτικὸν τι ἀλκαλοειδές, λίπος, χρωστικὴν, ἄλατα, κλπ. Οἱ καρποὶ τοῦ Ἀμ. εἶνε διαγερτικὴν αἰθηροειδοῦς λίαν δραστήριον, προκαλοῦντες ἐρευνῆς μὲν ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐπαρμολογούμενοι, αἰσθητὰ δὲ σφοδρῶς θάλαπτος ἐν τῇ στομάχῳ καὶ ἐρίθεισιν τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος μέχρι φλεγμονῆς εἰς μεγάλας δόσεις βρωστικῶν. Παρά γ' ἐλκονταί, εἰς κύνιν, εἰς καταπότιν ἢ εἰς βάμμα ἢ τὸ αἰθιοπικὸν αὐτῶν ἐλαίου, ὡς φάρμακον ἀφροδισιακόν, πρὸς τὰς ἐξ αἰτίας δυσπεψίας καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὰς αἰμορροΐδας, καθ' ὅν ἡ χεστής προσφάτων ἰδίᾳ καρπῶν τοῦ ἀμώμου ἀπεδείχθη ἐπιωφελεσιώτα. Ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις μεταχειρίζονται τοὺς τε ἄωρους καὶ ὠρίμους καρποὺς τοῦ Ἀμώμου ὡς ἄρωμα ὀσφιν. Παρ' ἡμῶν δ' εἶναι φάρμακον πάντῃ ἀήθες. [Β. Π.]

Ἀμώρην. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀποδοτίας, ἔχον 543 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀμώς, εἰς τῶν μικρῶν καλούμενων προφητῶν. Ἦτο ποιμὴν ἐκ τῆς Θεκουῆ, κωμικοῦ λεσῶ ἐν τῇ φυλῇ τοῦ Ἰούδα, προφήτευσεν δὲ ἐπὶ Ὀζίου βασιλέως Ἰούδα καὶ ἐπὶ Ἰερεβοὺμ βασιλείᾳ τοῦ Ἰσραὴλ (μετὰ τὸ 800 π. Χ.). Ἀπροφητεῖαι αὐτοῦ ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ, αὐτὸς τὴν διαφθορὰν μετὰ δυνάμειος σκιαγραφεῖ. [Π. Μ.]

Ἀνά. Νῆσος τῆς Πελονησίας, μία τῶν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνηκουσῶν Τονα τοῦ. ἔχει ἑκτασιν 20 τγμ. καὶ 1150 κατ. Εἶναι δὲ ὁ κύριος σταθμὸς τῶν καθολικῶν ἱεραποστολῶν. [Π. Π.]

Ἀναθαθμοὶ (Θεολ.). Μικρὰ τινα τροπάρια τῆς ὁκτωήχου, εἰς δοξολογίαν τῆς τριαδικῆς Θεότητος ψαλλόμενα ἐν τῷ ἑθέρῳ ἐκάστης κυριακῆς πρὸ τῆς τοῦ ἱωθινῶ Εὐαγγελίου ἀναγνώσεως. Οὕτω δ' ἐκλήθησαν, ὅτι εἰς ὕψος ἀνάγουσι τοὺς καλῶς περὶ Θεοῦ διανοούμενους. Διφύονται δὲ οἱ Ἀναθαθμοὶ ἐκαστοῦ ἡχοῦ εἰς τρεῖς Ἀντίμωγα (Ἰδ. λ.), πλὴν τῶν

τοῦ τελευταίου ἐν τεσσάρων τοιούτων συγ-
κεντρώσει. [I. Σ.]

Ἀναβαπτισμός καλεῖται ἡ ἐπανάλη-
ψις τοῦ βαπτίσματος ἐπὶ ἡδὴ βαπτισμένου
ἡ ἐνέργεια τοῦ μυστηρίου τούτου, ἐγκύριως τε-
λουμένη, θεωρεῖται ἀνεξίτηλος ὑπὸ τῆς Ἐκ-
κλησίας, ἀπαγορευούσης διὰ τοῦτο τὴν ἐπανά-
ληψιν αὐτοῦ. Κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον
«εἰς Κύριον, μία πίστις, ἓ ν β ἄ π τ ι σ μ α»
(Ἐφ. 4, 5). Ἡ δ' Ἐκκλησία, ἐμολογούσα
ἐν τῇ συμβόλῃ τῆς πίστεως «ἓ ν β ἄ π τ ι σ μ α»,
θεωρεῖ τὴν ἀναβαπτισμὸν ἐγκλημα,
συμπαράγων τὴν καθίερσιν τοῦ ὑποκρίνον-
τος εἰς αὐτὸ ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου (Ἀποστ.
κ. 1, 16). Ἀλλ' ἐν ἀνταρκτικῇ πρὸς αὐτὸν ἀνα-
φύονται τὰ ἑξῆς ζητήματα: α') τί δέον γενέ-
σθαι, ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας περὶ τίνος, ἂν
ἔχει βαπτισθῇ ἢ μὴ; β') πῶς πρέπει νὰ γί-
νῃται δευτέρως αὐτὸς εἰς τοὺς κήλους τῆς Ἐκ-
κλησίας οἱ μετὰ τὸ βάπτισμα ἐκπεσόντες εἰς
ἄλλην πίστιν ἢ αἵρεσιν, θέλοντες ν' ἀποστῶσι
τῆς πλάνης; γ') πρέπει νὰ βαπτίζονται ἐκ
νέου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ ὑπὸ αἰρετικῶν ἢ σχι-
σματικῶν βαπτισθέντες;

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ζήτημα, ἡ ἡμετέρα Ἐκ-
κλησία, ἐμμένουσα πιστῇ εἰς τὰ θεοπιστήματα
τῆς ἐν Καρθαγένης (κ. 1, 16) καὶ τῆς 5' Οἰ-
κουμένης Συνόδου (κ. 1, 16), ἀποδέχεται
ἀπλῶς τὴν τέλει τοῦ βαπτίσματος, ὅπως μὴ
διὰ διταγῶν ἀποστερηθῇ ὁ περὶ αὐτοῦ ἐγείρεται
ἀμφιβολία «τῆς τοιαύτης τοῦ ἀγιασμοῦ κα-
θάρσεως». Ἡ τὸν Λατίνων ὁμοῦς ἐκκλησία
καλεῖται ἰδίᾳ τὸν τύπον βαπτίσματος ἐν τῇ
περιπτώσει ταύτῃ, καθ' ὃν ὁ βαπτίζων ἱερὺς
λέγει: «Ἄν ἡς βαπτισμένος, σὺ βαπτίζῃ σε
αὐτός, ἂν ὅμως μήπω ἡς βαπτισμένος, βα-
πτίζῃ σε ἐγώ» (c. 3. X. de presb. non
bapt., c. 2. X. de bapt.). Παρεμφερές πῶς
πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα εἶνε καὶ τὸ περὶ
τῶν βαπτισμένων ἐν νεύρῳ ὑπὸ λαϊκῶν, ἢ ὑπὸ
τοιούτων προσποιομένων τὴν ἱερουργίαν. Ἐν
τῇ πρώτῃ περιπτώσει συγχωρεῖται ἔξ ἀνάγκης
τὸ βάπτισμα ὑπὸ πάντες λαϊκοὺς καὶ ὑπ'
αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, χριστιανοῦ ὄντος, τελοῦμε-
νον (Νικαίον, Ὁμολ. κ. 13, ἐν Συντ. Ρ. καὶ
Π. τ. 1 σ. 481). Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει
τὸ βάπτισμα εἶνε ὡς μὴ γινόμενον τὸ πρῶ-
τον (Βασίλ. κ. 1, πρὸς 1, καὶ Ματθ. Βλαστ.
Συντ. κατὰ στοιχ. Β. γ') καὶ καθιστᾷ ἀναγ-
καίον τὴν ἀναβαπτισμὸν. Ἐπίσης μὴ γενόμε-
νον θεωρεῖται καὶ τὸ βάπτισμα τῶν νεφίων
τῶν ἀπίστων τῶν βαπτισμένων ἐξ ἀπλῆς διτι-
θάμενος μάλλον ἢ ἐξ εὐσεβείας καὶ ἔλα ἀνα-
τρέφοντων ἐν τῇ πίστει τῶν πατέρων αὐτῶν,
ὡς συμβαίνει τοῦτο ἐνίοτε παρὰ μουσουλμάνους.
Τὰ νεφία ταῦτα γινόμενα ἐν ἡλικίᾳ καὶ θέ-
λοντα νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν χριστιανικὴν
πίστιν ἀναβαπτίζονται (Ματθ. Βλαστ. β. α').
Κατὰ τοὺς Λατίνους τὸ βάπτισμα εἶνε ἐγκυ-
ρον, ἀποκλείει ἄρα τὸν ἀναβαπτισμὸν, καὶ ὑπὸ
λαϊκῶν, καὶ ὅτ' οὐ μένον ὑπ' ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ
καὶ ὑπὸ γυναικῶν τελοῦμενον (Catech. ro-
man. P. II. c. 2. qu. 18. n. 3).

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ζήτημα, ἡ Ἐκκλη-
σία, ἀσπασμένη τὴν ἀνεξίτηλον χαρακτῆρα
τοῦ βαπτίσματος, ὡς ἐν ἀρχῇ ὑπεδείχσαμεν,
τοὺς εἰς ἄλλαν πίστιν ἢ εἰς αἵρεσιν ἐκπεσόν-
τας προσδέχεται, ἐπιστρέφοντας εἰς τοὺς κή-
λους αὐτῆς, ἔνευ ἀναβαπτισμοῦ, ἀρκουμένη
μένον εἰς λιβελλόν. Ἐν οὗτο ὁφείλουσι νὰ ἐπι-
δώσωσιν, ἀπατῶντες ἐν αὐτῇ τὴν πλάνην,
καὶ εἰς ἀναμόρφωσιν αὐτῶν. Ὁ Βαλταμὸν,
παραρηνέων τὴν 9' κ. 1, τῆς Α' Οἰκου-
μένης Συνόδου, νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀναβα-
πτίζονται αὐτοί. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἐλέγ-
χεται πεπληγμένη ἐξ αὐτῆς τῆς Γραφῆς
(Ἐβρ. 5, 4—6 ἐν σχέσει πρὸς Ρωμ. 5, 4—6),
καὶ ἐκ τῶν κανόνων (Ἀποστ. 1, 16 καὶ Α' Οἰ-
κουμ. Συνοδ. 1, 16 καὶ 18). Ὡς πρὸς τὸ προ-
κείμενον ζήτημα συμφωνεῖ ἡ τὸν Λατίνων πρὸς
τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ἀποδεχόμενη καὶ
αὕτη τὴν ἀνεξίτηλον χαρακτῆρα (character
indelebilis) τοῦ βαπτίσματος (Trid. Sess.
VII de baptismo c. 11, Sess. XIV de
punit. c. 2., Catech. roman. p. II. c. 2.
qu. 1.).

Ἀλλὰ σπουδαιότερον εἶνε τὸ ζήτημα περὶ τοῦ
βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν καὶ σχισματικῶν.
Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους ἀ' ὄντας τὸ βάπτι-
σμα τοῦτο ἐθιστεῖται ἀνεξίτητος ἄκρον, διότι
τὸ ἀγ. Πνεῦμα, ἐνεργῶν ἐν μόνῃ τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ, δὲν δύναται νὰ ἐνεργήτῃ ἐκτὸς αὐτῆς, ἀ-
κύρου μένοντος οὗτο τοῦ βαπτίσματος, τοῦ τε-
λουμένου ὑπὸ μὴ μελῶν αὐτῆς. Διὰ τοῦτο πάν-
τες οἱ ἐξ αἰρετικῶν προτρέχοντες εἰς τοὺς κή-
λους τῆς Ἐκκλησίας ὄφειλον, κατὰ τὴν 16'
κ. 1, τῶν Ἀποστόλων, ν' ἀναβαπτίζονται, ἐπὶ
ἀπειλῇ καθαρῆσεως τοῦ ἐπισκόπου ἢ πρεσβυ-
τέρου, τοῦ διακόνου αὐτοῦς ἔνευ ἀναβαπτι-
σεως (πρὸς 1, καὶ Ἀποστ. 1, 16). Διὰ τὸ καὶ
Tertull. de baptismo c. XV). Τοιοῦτο ἦτο
τοῦλάχιστον τὸ κρατὸν δίκαιον μέχρι τῶν ἀρ-
χῶν τοῦ τετάρτου αἰῶνος ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς
τῆς Ἀφρικῆς καὶ Μικρᾶς Ἀσίας, πλὴν τῆς
Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, ἥτις ἔχεν ἐπιεικεστέ-
ραν τινὰ γνώμην περὶ τοῦ ζητήματος, καθ' ἣν
πάντες οἱ ὑπὸ αἰρετικῶν ἐν δύναμει τῆς ἀγ.
Τριάδος, ἡ καὶ μένου τοῦ Χριστοῦ βαπτισθέντες
ὄφειλον νὰ μὴ ἀναβαπτίζονται. Ἐντεῦθεν ὁμοῦς
ἀνεφύη ἡδὴ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ δευτέρου αἰῶ-
νος ἡ γνώμη περὶ ἀναβαπτισμοῦ ἔρις, ἥτις
περὶ τὰ μέτα τοῦ τρίτου αἰῶνος ἐπέταθῃ ἐπὶ
τοσοῦτον, ὥστε ὁ μὲν Ρώμης ἐπισκοπὸς Στι-
φάνος τῷ 253 ἀπεκήρυξε τοὺς Μικρασιατικὰς
τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, ὁ δὲ Καίσα-
ρεως Φερμιλιανὸς καὶ ὁ Κονσταντινουπόλεως
ἐντεταξάμενος πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεως. Ἐπὶ
τὴν προεδρίαν τοῦ τῆς ἐκκλησίας ἐγένετο τρεῖς
συνόδοι, ὧν ἡ τελευταία καὶ μεγίστη τῷ 253

αὶοι καὶ ταρχεποῖσι. Οἱ Ἀναβαπτισταὶ μετὰ τῶν Σουινανῶν (ἰδ. τὴν λέξιν) εἶνε οἱ ὀρίσπασται τῆς Μεταρρυθμίσεως. Ὡθρην μέχρις ὑπερέβηεν τὴν ἀρχὴν τοῦ μυστικοῦ αἰτισμοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ν' ἀνατρέψωσι μετὰ τῆς νέας ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν. Ἀνεφάνησαν ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ καὶ ἦσαν οὐ μόνον θρησκευτικοί, ἀλλὰ καὶ πολιτικοὶ αἰρεσιάρχαι. Μετὰ τοῦ ἀναβαπτισμοῦ ἐζήτουν τὴν ἰδρυτὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, κοινωνικοποιήσασθαι, πῆστιν εἰς τὰς ἀποκαλύψεις αὐτῶν κ.τ.λ. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ ἐν Γερμανίᾳ τῷ 1521 ἀναφανέντες Ἀναβαπτισταί, οἱ προσφῆται τοῦ Ζεϊκούου κληθέντες, ὡν πρόστατοντο ὁ Νικόλκος Στέρχ, ἐκ Νεϊκάου, ὁ Μάρκος Στόδενερ καὶ ὁ Θωμάς Μύνστερ. Ὁ Θ. Μύνστερ διὰ τῆς ἀνατροπικῆς αὐτοῦ διδακτικῆς ἐξήγγειρε τοὺς χωρικοὺς τῆς Ἑλβετίας, Φρανκονίας καὶ Θουριγγίας εἰς ἐπανστάσιν, ἥτις ἐδέχθη ἐν τέλει νὰ περισταλῇ διὰ τῶν ὀπλίων καὶ νὰ τεθῇ προσωρινὸν τέρμα εἰς τὴν Ἀναβαπτισμὸν κατὰ τὴν ἐν Φρανκενστάδῳ, τῇ 15 Μαΐου 1525, γενομένην μάχῃ, καθ' ἣν ἐφρονέθησαν ἀπειράριθμοι Ἀναβαπτισταί, ἐν οἷς καὶ ὁ Μύνστερ. Ἐν Βαυαρίᾳ ἀνεφάνησαν ὡς Ἀναβαπτισταὶ τῷ 1527 ὁ Ἰωάννης Χούττερ, ὁ Ἰάκωβος Κύρσνερ καὶ ὁ Σιγμούνδος Σαλλίν ἐξ Ἀουξέμβουργ καὶ παρὰ τοὺς διωγμοὺς εὗρον πολλοὺς ἀπαύδους. Ἐν Ἑλβετίᾳ δεινὴς ἡγέρθη ἀγὼν, καθ' ὃν οἱ Ἀναβαπτισταὶ ὑπέκυψαν εἰς τὴν στρατιωτικὴν δυναμιν, ἣν ὁ Ζεϊγγλιος μεταχειρίσθη κατ' αὐτῶν. Ἐν ταῖς Κάτω χώρας εἰργάζονταν ὑπὲρ τοῦ Ἀναβαπτισμοῦ ὁ Δαυὶδ Γρόφης, ὁ Μελχίων Χόφμαν καὶ ὁ Μελχίων Ρινκ. Ἠδὴ τῷ 1528 Κάρολος ὁ Ε' ἐξέδωκε διάταγμα, δι' οὗ πάντες οἱ Ἀναβαπτισταὶ ἐπρεπε νὰ περισταλῶσι διὰ τῆς βίβας, καὶ ἐκτετε πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἀπεκεφαλίσθησαν, ἀπηγγενοίσθησαν ἢ ἐκλήσαν ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Ἀλλ' οὐδὲν ὁ φανατισμὸς τῶν Ἀναβαπτιστῶν ἤβανε. Βιαιότατοι πάντων τῶν Ἀναβαπτιστῶν ὑπῆρξαν οἱ ἐξ Ὀλλανδίας τῷ 1543 εἰς Μύνστερ ἐκδιωχθέντες. Ἐν Μύνστερ ὁ δικηματορβένος ἱερεὺς Ρόττμαν καὶ οἱ λαϊκοὶ Κνίπερδάλινγγ καὶ Κρέχτιγγ, πρὸς δὲ ὁ Ἰωάννης Παϊκελτζὸν ἐκ Λαϊδεν, ὁ Γερρίτ Κίππενθρέκ ἐξ Ἀμστερδᾶμ καὶ ὁ Μάττιαν, συλλέξαντες στρατὸν περὶ ἑαυτοῦς, ἐκήρυττον τὰ ἀνατροπικώτατα θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ δόγματα, ἐν οἷς τὴν ἰδρυτὴν νέαν πολιτείαν ὑπὸ βασιλείᾳ τῆς Σιών, τὴν πολυγαμίαν, τὴν κοινωνικοποιήσασθαι καὶ τὰ παρόμοια. Ἦνεκα τῆς ἀπειλητικῆς ταύτης στάσεως τοῦ Ἀναβαπτισμοῦ πολλοὶ δικηματορβέμενοι ἡγεμένας ἐν συνεννοήσῃ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου πολιορκήσαντες ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν Μύνστερ τῇ 24 Ἰουνίου 1536. Μάλιστα τὸ τρίτον τῶν κατοίκων ἐπαύθη ὁ Ἰωάννης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν συλλεχθέντες

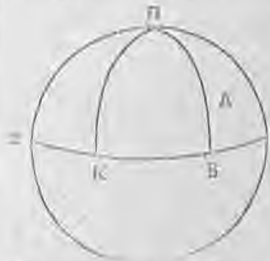
καθεύρθησαν καὶ ἐν τέλει μὴ θελήσαντες νὰ μετανοήσωσιν ὑπέστησαν σκληρὸν θάνατον τῇ 23 Ἰανουαρίου 1536. Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ Ἀναβαπτισμοῦ, ὅστις μετὰ τὴν φεβρουάριον καταστροφὴν δὲν ἤδυνήθη πλέον ν' ἀνακύβῃ (ἰδ. Hast, Geschichte der Wiederläufer, 1835. Haso, Neue Propheten, 1860. Bouteryok, Zur Litteratur und Geschichte der Wiederläufer 1864. Keller, Geschichte der Wiederläufer und ihrer Reichs zu Münster, 1880. [I.M.]

Ἀνάβας (Ζωολ.) (Anabas Scandens) ἰχθύς ἀκανθόπτερος ἐκ τῆς ἐραιογενείας τῶν Ἀκανθόμορφων, ἔχων σῶμα ἐπιμήκες, 16—19 ἀκανθοὺς ἐν τῇ νώτῃ καὶ 9—11 ἀκανθοὺς ἀκτινας ἐν τῇ πυγίᾳ πτερύγῃ βραχὺ ἐν ταῖς 1931 αἰς. Πλ. εἰκόνα ἐν λ. Τυχὸς πίν. Γ', 14, [N. A.]

Ἀνάβασεις. Πλὴν τῆς σημασίας τῆς ἀνόδου ἔχει καὶ τὴν τῆς ἐξοπορίας ἢ ἐκστρατείας ἐκ παλαιάς τινας πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας. Διὰ τοῦτο Ἀνάβασιν ὠνέμασαν ὁ Ξενοφὼν τὴν συγγραμμὴν αὐτοῦ τὴν πραγματευομένην κατὰ τὴν ἐκστρατείαν Κύρου τοῦ νεωτέρου ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ τὴν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Περσίας ἐπιστροφὴν τῶν μετ' αὐτοῦ συστρατευομένων Ἑλλήνων, εἰ καὶ μόνον τὸ πρῶτον βιβλίον πραγματεύεται τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν καὶ τὴν ἦταν τοῦ Κύρου, τὰ δὲ λοιπὰ ἐξ ἀντικείμενον ἔχουσι τὴν κατάβασιν τῶν Μυρίων. Διὰ τὴν αὐτὴν λόγῃ Ἀνάβασιν ὠνέμασθη καὶ ἡ εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκστρατεία Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, καὶ διὰ τοῦτο Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασιν ὠνέμασε καὶ ὁ Ἀρριανὸς τὴν ἐξ ἐπὶ τὰ βιβλίων συγγραμμὴν του περὶ τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Μακεδόνα κατακτητοῦ. [A.]

— (Βοτ.) (Anabasis L.) γένος τῆς εἰκογεν. τῶν Χηνοποδιῶδων. Φυτὰ σφυγανώδη φυόμενα ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἐρημίαις τῆς βορείου καὶ μέσης Ἀσίας. Πρὸς τὸ γένος τοῦτο ἀνήκει κατὰ τινας καὶ τὸ Ἀρμυρόδενδρον (βλ. λέξ. Ἀρμόδενδρον). [Θ. X.]

Ἀνάβασεις ὀρθῇ (Αστρο.). Μία τῶν σφαιρικῶν συντεταγμένων, δι' ἣν ἐρίζεται ἡ θέσις τῶν ἀστέρων ἐπὶ τῆς οὐρανιας σφαίρας σχετικῶς πρὸς τὸν οὐράνιον ἰσημερινόν. Πλὴν δ' αὕτη ἡ διεδορὸς γωνία ΚΙΔ, ἢ σχηματίζεται ἐκ τοῦ κύκλου ἀποκλίσεως ΠΔ τοῦ ἀστέρου Α μετὰ τοῦ κύκλου ἀποκλίσεως ΠΚ τοῦ ἐκρινού ἰσημερινού. Πῶς ὀρθῇ ἀνάβασις μετρεῖται ἐκ Δ πρὸς Α ἀπὸ 0° 300° ἢ (ἔπερ ἐδὲ συν- γόμεν) ἀπὸ 0—24 ὥρων, μετὰ ὥρας τεταμένως

πρὸς 15°. Ἡ θέρα συντεταγμένη σχετικῶς πρὸς τὸν ἡμισφαίριον εἶναι ἡ ἀπέκλισις τοῦ Ἀ-
στέρους ΒΛ, μετρούμενη θετικῶς εἰάν ὁ Ἀ κεί-
ται εἰς τὸ Β ἡμισφαίριον, ἀρνητικῶς, εἰάν εἰς
τὸ Ν. [Δ.Κ.]

Ἀναβάτης ἵππος βλ. Ἐπὶ δότωρ.

Ἀνάβατος, χωρίον τῆς νήσου Χίου καί-
μενον ἐπὶ δυσβάτου ὄρους καὶ ἔχον κατοίκους
περὶ τοὺς 350, ὧν οἱ πλείστοι ἐυλοσχίσται
καὶ πρηνεῖς. [Δ.Κ.Χ.]

Ἀναβληπτός (ἄβ ο λ.) (Anablepas
tetrophthalmus) ὄψις πλακτένιαθες ἀνέμων
εἰς τὴν ἡμισφαιρίαν τῶν κυπρινόδοντων. αὐ-
τίνος οἱ προσέχοντες ὀφθαλμοὶ διαιροῦνται εἰς
δύο τμήματα, ἐν ἀνώτερον καὶ ἐν κατώτερον,
αἱ δὲ σιαγόνες φέρουσι μικροτάτους ὀδόν-
τας· βίαι δ' ἐν τῇ Γουίνεα. [Ν.Δ.]

Ἀναβληματα ἡρμιστείογενῆ καλοῦν-
ται συντρίμματα ῥόακος (λαβας) παρα-
χθέντα κατὰ τὰς ἐκρήξεις ἐνεργῶν ἡρμιστείων.
Διὰ τῆς περὶ τὸν πόρον τοῦ ἡρμιστείου συ-
σσωρεύσεως τοιούτων συντρίμματων (μυθῶν,
σπεδῶν, ὅμμου) σχηματίζονται οἱ λεγόμενοι
ἐκ ρ ἡ ξ ἰ γ α ν ο ἰ ς κ α ι ν ο ἰ (ἐπιγενεῖς) τῶν
ἡρμιστείων. [Κ.Μ.]

Ἀναβουλεύς (ἰ π π ο λ.) βλ. Ἐπί-
πιν. — (Ἄ ν α τ) βλ. Οὐς.

Ἀναβολὴ κατατάξεως εἰς τὸν
στρατὸν παρέχεται μόνον ἐν εἰρήνῃ καὶ ὅταν
ἐξαιτήσῃ ταύτην πρὸ τῆς κληρώσεως α') οἱ
διανύοντες τὸ τελευταῖον ἢ προτελευταῖον ἔτος
τῶν σπουδῶν αὐτῶν ἐν τῷ σχολείῳ τῶν τε-
χνῶν, ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἢ τινι τῶν
ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πανεπιστημίων· β') οἱ δημο-
διδάσκαλοι ἐξ' ὅσων διατελοῦσιν εἰς τὴν ὑπὴρ-
ρεσίαν τοῦ κράτους· γ') οἱ ἐσωτερικοὶ μαθη-
ταὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σφραγισμένων ἢ τε-
χνικῶν σχολῶν. — Ὁ τυχὼν ἀναβολῆς κατα-
τάξεως διατηρεῖ τὸν ἀριθμὸν τοῦ κληρωτικοῦ
πίνακος καὶ κατὰ τὴν λήξιν τῆς ἀναβολῆς ὀ-
φείλει νὰ ἐκπληρώσῃ ἀπᾶς τὰς ὑποχρεώ-
σεις, ἃς ἐπιβάλλει αὐτῷ ὁ νόμος ὡς ἐκ τοῦ
ἐν τῷ κληρωτικῷ πίνακι ἀριθμοῦ τοῦ (Στρα-
τολεγ. Ν. Ἀρθ. 41). [Ἀγγ.]

Ἀνάβρασσις καλεῖται ἡ βίαία κυματώ-
θης κίνησις τοῦ ὕδατος, ἡ παρουσιαζομένη κατὰ
τὴν λειτουργίαν τῶν ἀτμοπλέθων ἐν τοῖς ἀ-
τμοπέλοις· προξενεῖ δὲ αὕτη τιναγμοὺς ἰσχυ-
ροῦς, οἵτινες προκαλοῦν ἐκρήξεις, θέτον-
τες καὶ τὴν ἀτμομηχανὴν εἰς βεβίλους κινῶ-
νους. Προέρχεται δὲ αὕτη ἐκ τῶν ἀκολουθῶν
αἰτιῶν α') ἐκ κακῆς διατάξεως τῶν ἀναλο-
γίων τοῦ λέβητος, ταυτέστιν ἐκ τοῦ μὴ ἀνα-
λόγου χώρου τοῦ ἐν αὐτῷ ὕδατος ἢ τοῦ ἀτμοῦ,
ἐκ τῆς γαργήλης τοποθετήσεως τοῦ ἀτμοκρου-
νοῦ· β') ἐκ πλημμυλῶς ἐπιβέβωσης τοῦ λέβη-
τος κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ, δηλ. ἐξ ἀκα-
νονίστου τροφοδοτήσεως καὶ θερμάνσεως, ἐκ

ταχείας κινήσεως τῆς ἀτμομηχανῆς, ἐκ μεγά-
λης διαφοράς θάψεως ἀτμοῦ εἰς σείρον ατμοῦ
λεβήτων. Ἐπίσης προέρχεται αὕτη ἐκ τῆς
τροφοδοτήσεως τοῦ λέβητος δι' ὕδατος ὁλοῦ, ἐκ
ἀλλαγῆς τροφοδοτήσεως τοῦ λέβητος ἀπὸ ὁα-
λασίου ὕδατος διὰ γλυκίος, ἐκ λιπωδῶν ἀ-
καθαρσιῶν ἐναπομεινουμένων εἴτε κατὰ τὴν κα-
τασκευὴν, εἴτε κατὰ τὴν ἐπισκευὴν εἴτε καὶ
κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ λέβητος. Κατα-
πύει δὲ αὕτη μόνον διὰ τῆς καταστολῆς τῆς
παραγωγῆς τοῦ ἀτμοῦ καὶ τῆς ἐκροῆς αὐτοῦ,
ταυτέστιν διὰ τῆς κλεισίσεως τῶν θυρῶν τῶν
τροφοδωτῶν καὶ ἀνοίξεως τῶν θυρῶν τῶν ἐ-
στῶν, δι' ἐνδυναμώσεως τῆς τροφοδοτήσεως
ἐλαττωμένου τοῦ ἀνοίγματος τοῦ ἀτμοκρουνοῦ
τῆς μηχανῆς καὶ ἐπιδραδύνσεως τῆς ταχύτη-
τος τῆς ἀτμομηχανῆς. [Σ.Κ.]

Ἀναβραστίτης (Sprudelstein) εἶναι
ὁ ἐκ διαφόρων θερμῶν πηγῶν (Λιθόφου, Καρλ-
σπύργης) κατακρηνιζόμενος λίθος. ὅστις συνι-
στήμενος ἐξ δρύανθρακινῆς ἀσβεστοῦ καὶ σι-
δήρου ἀνάγεται εἰς τὸ δρυκτὴν ἀ ρ α γ ο ν ἰ-
τ η ν (ἰδ. λξξ). Ὑπάρχουσι δὲ αἱ οὗσαι αὗται
ἀπερροιστωμέναι ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ὡς αἰετο-
ξυανθρακικὰ ἄλατα· ἐπειδὴ δὲ, ὅταν ἀναβλύ-
ζωσιν, ἀπέρχεται ἐξ αὐτῶν τὸ ἐν μέρει τοῦ
δρύανθρακος, κατακρηνιζομένη ὡς ἀραγονί-
της. [Κ.Μ.]

Ἀναβρυτῆ. Κώμη τῆς Λακωνίας ἐπὶ
τοῦ Ταυγέτου, πρωτεύουσα τοῦ δήμου Βρυ-
σῶν, ἔχουσα 1892 κατ. τῷ 1889. Κατὰ τὸν
Κούρτιον ἐκεῖ ποὺ πλησίον ἔκειτο τὸ ἱερὸν τῆς
Ἐλευστίνης Ἀθήνητρος, ὅπερ ἀναφέρει ὁ Πλου-
ταρχίας. [Π.]

Ἀναβρυτήριον, βλ. Πίδαξ.

Ἀνάβυσσος, ἡ. Μικρὸν χωρίον ἐκ 4—5
ἀγροτικῶν αποτελούμενον κατὰ τὴν ἀνατολί-
κην ὑπὸρειον τοῦ λαυρεωτικοῦ Ὀλύμπου· ἐκ
τούτου ἔλαβον τὸ ὄνομα καὶ ἡ πεδιάς, ἐν ᾗ
κεῖται τὸ χωρίον, καὶ ὁ παρακειμένος ἔρμι-
σκος, καὶ ἡ ἄλυκῆ, ἥτις εἶναι ἡ σπουδαιοτάτη
τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κράτει, παράγουσα ἐ-
τησίως 4 ἐκατομμύρια ὀλίγων ἄλατος. Τὸ ὄ-
νομα παρεθόρη πιθανῶς ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ
ἀρχαίου αἰτικοῦ δήμου Ἀναβλύστου, ὅστις ἐ-
καίτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐνταῦθα. [Π.]

Ἀναγαλλίς (Β ο τ.) (Anagallis L.)
γένος τῆς οἰκῆς τῶν Πατχαλιδωδῶν (Pri-
mulaeae). Φυτὰ πόωδη ἔχοντα στεφάνην
τροχειδῆ καὶ καρπὸν πυξίδιον πολὺσπερμον.
Εἶδη περὶ τὰ δώδεκα, ὡς τὰ πολλὰ ἀνά τὴν
βόρειον εὐκρατον ζώνην. Εἶδη τῆς ἑλληνι-
κῆς Χλωρίδος εἰσὶν τρία. Ἐξ ὧν ἡ Α. ἡ ἄ ρ ο υ τ
ρ α ἰ α (A. arvensis L.) εἶναι ἐπίτεις καὶ
κοινωτάτη οὐ μόνον ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἀνά
πᾶσαν τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν, ἐξαγριωθεῖσα
δὲ καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἄλλαις χώραις. Ἀ-
παντῶσι δὲ δύο ποικιλίαι· διαφοροὶ κατὰ τὴν

χρώμα τοῦ ἄνθους καὶ, ἐπειδὴ ἡ διαφορά αὕτη εἶναι σταθερά, θεωροῦνται ὑπὸ πολλῶν βοτανικῶν ὡς διακεκριμένα εἶδη, γινώστα καὶ τῷ Διοσκορίδῃ, ὅστις λέγει «*her. γὰρ κινάνειον ἔχουσα τὸ ἄνθος (= A. caerulea Lamk.)*» ὁμοίαι λέγεται, ἡ δὲ τὸ φρενικόν (= A. phoenicea Lamk.) ἄρρεν. Παραπλήσιον τῇ κοινῇ εἶναι ἡ A. ἡ π λ α τ ὀ φ υ λ λ ο ς (A. latifolia L.). Φαρμακευτικὰ δὲ ταῦτα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις θεωροῦνται καὶ νῦν παρὰ τῷ λαῷ ὡς ὠφέλιμα πρὸς ἀσθενείας τῶν ἐρυθρῶν καὶ διαμαζύνονται κοινῶς Χ ο ρ τ ἄ ρ ι ο ῖ ἂ τ ὸ ρ ὄ ρ μ α καὶ φ ε λ ἔ χ ο ρ τ ο καὶ π ε ρ δ ῖ κ ο ὐ λ ι καὶ ἄ ν τ η ρ α τ ο ὕ π ο υ λ ι ο ὕ καὶ κ ο γ γ ῆ σ τ ρ α καὶ τ ο ὐ ὄ ρ α ν ο ὕ τ ὸ λ ο ὐ λ ο ὕ δ ι. Τὸ τρίτον εἶδος εἶναι ἡ A. ἡ λ ε π τ ο φ υ ῆ ς (A. tenella L.), πᾶσα πολυετής καὶ ῥοπτουσα, σπανία δ' ἐν τῇ ἑλλάδι. Χλωρίδι, ἐν ἐλωδεσι τῆς Κρήτης μένον φυσομένη (Θ.Χ.).

Ἀναγαργάρισμα. Βλ. Γαργάρισμα.

Ἀναγαργάριστον. Βλ. Γαργάρισμα.

Ἀναγγελία δικονομικῶς καλεῖται ἡ πράξις, δι' ἧς δανεισται, μὴ κατασχόντες περὶ αὐτοῦ τοῦ φειλέτου, εἰδοποιῶσι τὸν ἐπὶ τοῦ π λ ε ι σ τ η ρ ι α σ μ ο ὕ (ἰδ. λ.) ὑπάλληλου περὶ τῶν απαιτησέων τῶν καὶ ζητοῦσιν νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸ πρεῖν τῆς κατασχέσεως. Ἡ Ἄ. γίνεται δι' ἴδιου δικογράφου καλουμένου ἀ ν α γ γ ε λ τ η ρ ῖ ο υ, ὅπερ πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀναγγέλλοντος, τὸ τοῦ κατασχόντος δανειστοῦ καὶ τοῦ φειλέτου, καθ' ὧν στρέφεται καὶ τὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, περιγραφὴν τῆς ἀπαντήσεως καὶ τῶν τοχῶν ὑπαρχόντων π ρ ο ν ο μ ῖ ο ν (ἰδ. λ.) καὶ αἰτήσιν περὶ κατατάξεως εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ε κ π λ ε ι σ τ η ρ ι ἄ σ μ α τ ο ς (ἰδ. λ.). Προσφιλὴ πρὸς Ἄ. δὲν ὀρίζεται μὲν ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ, οὐχ ἥτιον, κατὰ τὴν ἀρροτέραν γνώμην, αὕτη εἶναι δεκτὴ μόνον μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ π λ ε ι σ τ η ρ ι α σ μ ο ὕ (ἰδ. λ.), εἶναι δὲ πάντοτε προαιρετικὴ καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνυποθήκων δανεισθῶν γίνεται μετὰ τὴν πρὸς τούτους ὑποχρεωτικὴν εἰδοποίησιν (ἄρθρ. 971 Πολ. Δικ.), ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἄνευ τούτης. Χρησιμεύει δ' ἡ Ἄ. καὶ διὰ τὴν μετέπειτα πρόσκλησιν (ἄρθρ. 937 καὶ 989 Πολ. Δικ.) πρὸς καταρτισμὸν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Πολ. Δικον., τοῦ π ῖ ν α κ ο ς τ ῆ ς κ α τ ἄ τ ἄ ξ ε ω ς (ἰδ. λ.) [Δ.]

Ἀναγγελία φορολογικὴ (Δημ. ο. σ. ο. λ.) Πλὴν τῆς δηλώσεως (declaration), εἰς ἣν ἐπὶ ὀρισμένων φόρων υποβάλλεται αὐτὸς ὁ φορολογούμενος, καὶ τῆς καταγγελίας (dénonciation), ἣν δικαιούται νὰ ποιήσῃ πᾶς πολίτης κατὰ τοῦ παραλείποντος ὅπως τὴν δηλώσιν ἢ ἑλλειπῶς δηλοῦντος τὸ φορολογητέον ἀντικείμενον, ἐνισχοῦ τῆς Εὐρώπης γίνεται

χρήσις εἰς βεβαίωσιν φόρων τινῶν καὶ τῆς λεγομένης ἀ ν α γ γ ε λ ῖ α ς (Meldungsb.) Κατὰ ταύτην ὑποχρεοῦνται ὀρισμένα πρόσωπα ἐπὶ ἀπειλῇ χρηματικοῦ προστίμου ἐν περιπτώσει δικηγωρίας νὰ πληροφωρῶσι τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς περὶ τῆς γνώσεως αὐτοῖς οἰκονομικῆς καταστάσεως τρίτων, ὅπως αὐταὶ ἐδηγῶνται οὕτως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ φόρου, ὃν ἔχουσι νὰ τελέσωσιν οὗτοι. Ἦν τοιαύτην ἀναγγελίαν φελοῦνται ἐπὶ παραδειγματός νὰ ποιῶνται οἱ ἰδιοκτῆται οἰκιῶν περὶ πάντων τῶν ἐνοικίων αὐτῶν, οἱ ἔχοντες ὑπάλληλους ἐν τῇ υπηρεσίᾳ αὐτῶν περὶ τῆς μισθοδοσίας τούτων. Σπανιωτέρα εἶναι ἡ ἀναγγελία τῶν φελομένων ὡς πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀντιλαμβάνενα πρὸς τοὺς πιστωτάς των (πρὸλ. Kosscher, System der Finanzwissenschaft § 69 D.). [Ε.]

Ἀναγέννησις. Οὕτως ἐκλήθη ἡ ἀπὸ τοῦ 14^{ου} μ. Χ. αἰῶνος ἀρχαμένη καλλιέργεια καὶ προαγωγή τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ διὰ τὴν ἐν τῇ συνειδήσει τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξέγερσιν καὶ κατοχύρυσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς καὶ ῥωμαικῆς ἀρχαιότητος. Ὑπὸ ταύτην τὴν ἐπιφάνειαν ἐκκατηρυσθῇ ἡ Ἀν. ὡς ἀναδύσας καὶ παλεγγενεῖα τῆς ἀρχαιότητος ἐν τοῖς νεωτέροις ἔθνεσιν. Ἀλλ' ὁ εὐσυνώδης χαρακτήρ τῆς Ἀν. καὶ ὁ κύριος αὐτῆς σκοπὸς δὲν περιορίζεται εἰς τοῦτο. Πόλλοι μύητοι ἐπιδιώκοντες κατ' αὐτὴν ἡ ἀπελευθερώσεως τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἀπὸ τῶν ἱεροκρατικῶν τῆς δοτικῆς ἐκκλησιαστικῆς δογματικῆς ἢ χειραφετήσεως τῆς ἀτομικῆς σκέψεως καὶ βουλήσεως ἀπὸ τῶν ἐπικρατουσῶν κατὰ τὴν μέσον αἰῶνα προλήψεων καὶ βεβαιωμάτων, ἢ ἀπαλλαγὴ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων ἀπὸ τῶν ἀνελευθέρων παραδόσεων τῶν συντηγνικῶν συστημάτων· ἐν γένει ἢ ἐπὶ νέας ὁλως ἐξοὺ ἐπιζήτησις τῆς καθόλου ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως καὶ προόδου οὕτως, ὥστε ἡ ἀστρολογία τοῦ μεταίονος λ. χ. ὑπαχθῇ νῦν εἰς τὴν ἀστρονομίαν, ἡ γοητεία εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, κτλ. Διὰ νὰ ἐξέλθωσιν ὁμοῦ ἀπὸ τῆς ἀγλῆος καὶ τοῦ σκότους τῶν χρόνων ἐκείνων εἰς τὸ ἐπιζήτοῦμενον φῶς τῆς ἀληθείας ἐχρηιάζοντο οἱ λαοὶ ἔνα δόγηδον. Κατοικοῦντες ἐπὶ τῶν ἐρείπων ἑλληνικοῦ καὶ ῥωμαϊκοῦ πολιτισμοῦ, οἱ Ἱταλοὶ ἰδίαι, οὐτὲ ἀγνώστες ἦσαν τῆς πνευματικῆς σπουδαιότητος τῶν δύο τούτων λαῶν ἐν τῇ παρελθόντι οὐδ' εἰχὸν ποτ' ἀποβάλλει τὴν συναισθησιν τῆς ἀπὸ τούτων καταγωγῆς των. Τούτων λοιπὸν τὸ πνεῦμα ἤτο φυσικὸν νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ὡς θαυμάσιον ἐν τῇ πρὸς τὰ πρόσφατα ἀπορραϊσθῆσιν παρὰ των. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἔπρεπε πρότερον νὰ ἐκθάψωσι τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαιότητος ἀπὸ τοῦ τάφου του. Ἐρχισαν λοιπὸν τὸ ἔργον τῆς Ἀ. ἀνασκάπτοντες μὲν καὶ ἀνιστάντες τὰ ἐν

τῇ γῇ τεθαμμένα τῆς ἀρχαίας τέχνης ἔργα, ἀνερευνώντας δὲ καὶ περιτυλλέγοντες τὰ ἐν ταῖς κρύπταις τῶν μοναστηρίων λησμονημένα χειρογράφα τῶν ποιητῶν καὶ πεζογράφων. Ὑπ' αὐστηροῦς τὰς ἐπιδόσεις τὰ μάλιστα συνετέλεσαν εἰς τὴν Ἀναγ. οἱ Ἕλληνες, ὅσοι προσεβύχοντες εἰς τὴν Ἰταλίαν πρὸ τῆς ὁλοκρίσεως τοῦ Βυζαντίου καὶ ἔπειτα μετὰ τῶν φιλελευθέρων αὐτῶν φρονημάτων ἔφερον ἐκ τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἀνατολῆς παντοίας ἐπιστημονικὰς γνώσεις καὶ τεχνικὰς δεξιότητας καὶ ἐκμί- ζον μετ' ἐκείνων τὰριστοτεχνήματα τῆς ἑλλη- νικῆς φιλοσοφίας, ὧν ἐγένοντο ἐν τῇ ξένῃ δι- δασκαλίᾳ καὶ μεταφρασταὶ ἐκ τῶν πρώτων. Λίαν δ' ἐννοεῖται ἐπιδρασεῖν ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἀναγ. ἡ κατ' αὐτὴν γενόμενὴ εὐρεσις τῆς τυπογραφίας, τὰ ταξιδία εἰς μακροχρόνιους χώρους καὶ αἱ κατ' αὐτὰ γινόμεναι φυσικαὶ καὶ γεωγραφικαὶ ἔρευναι, ἰδίᾳ ἡ τῆς Ἀμερικῆς ἀνακάλυψις καὶ αἱ περὶ τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος ὀριζήσεως ἀστρονομικαὶ ἀλη- θείαι. Ἐκ τῆς ἀπομιμήσεως καὶ προσεκμογῆς τῆς τε ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ τῆς βωμολικῆς τέχνης εἰς τὰς τότε βιωτικὰς περιστάσεις προ- ῆλθον ἄλλοι παρ' ἄλλοις ἔθνεσι συνδυασμοὶ ἀρχιτεκτονικῶν βυθμῶν καὶ διακοσμητικῶν ἰδιᾶ τύπων, οἵτινες πάντες χαρακτηρίζονται ὡς τεχνουργίαι τῆς Ἀναγ., ἃν καὶ εἶναι διά- φοροι οὐκ ἔχοντες μόνον κατὰ χώρους ἀλλὰ καὶ κατὰ χρόνους. Πιστότεροι εἰς τὴν κλασσικὴν τέχνην ἔμειναν ἐν τούτοις ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ τὴν καλλι- τεχνικὴν ἐπιδρασιν τῶν Βρυονελεῶν, Βρυμν- του, Μιχαήλ-Αγγέλου κ.λ.π., ἐνθ' οἱ Ἕλληες καὶ Γερμανοὶ δὲν ἀπέστησαν πολὺ τῆς μεσαι- ωνικῆς αὐτῶν ἀρχιτεκτονικῆς εἰ μὴ μόνον κατὰ τὴν κοσμηματογραφίαν. Ὁ παρακείμενος πί- νας παρέχει χαρακτηριστικὴν εἰκόνα τῆς ἐσω- τερικῆς διακοσμήσεως αἰθούσης κατὰ τὴν τε- χνουργίαν τῆς Ἀναγεννήσεως [Γ.Μ.Β.]

Ἀναγεννητικὸς διαθερμαντήρ (Regenerator) ἐν τῇ καμινεῖᾳ καλεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ Siemens τὸ πρῶτον ἐπινοηθεῖσα συσκευή, δι' ἧς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπερθεμανθῇ ἡ εἰς τὰς καμίνους εἰσρχόμενος ἀήρ ἀπὸ 000° K. μέχρι 1000° K. εἶναι δὲ αἱ Ἀ. δ. δύο παρα- κείμενοι θάλαμοι, ὧν τὸ ἐσωτερικὸν πλήρες πλύνθων πυρμάχων οὕτω κυκλιδοειδῶς τετα- γμένων, ὥστε στεναλὶ σχηματίζονται λαβυρινθο- εἶδεις διόδοι. Ἡ συσκευή αὕτη τοῦτο ἔχει τὸ ἐλάχιστον, ὅτι δαῖται συχνῶν ἐπιδιορθώ- σεων. [Κ. Μ.]

Ἀναγκαῖοι κληρονόμοι. Κατὰ τὰ ἀξιώματα τοῦ πολιτικοῦ βωμ.δικαίου τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ὑπάρχοντα τέκνα ipso jure διὰ μόνους τῆς ἐπαγωγῆς ἀπέχουσιν τὴν κληρο- νομίαν αὐτοῦ, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως αὐτῶν, εἴτε ἐκ διαθήκης εἴτε ἐξ ἀ- διαθέτου. Κατὰ τὰς εἰρηγῆσεις «ποῖ οἱ νε- κ ε σ σ ὶ οἱ εἰσιν» υἱοί, θυγάτηρ, ἔργονος,

ἐγγόνῃ αἱ ἀπὸ τοῦ υἱοῦ καὶ ἐξεῖς πάντες παῖ- δες, οἵτινες εἰσιν in potestate ἐν τῇ καιρῇ τῆς τελευτῆς» (2.19). Τὸ σύστημα τῆς κληρο- νομικῆς ταύτης διαδοχῆς ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν αὐστηρῶν θεσμῶν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς οἰονεῖ συγκυριότητος τῆς περιουσίας πα- τρός καὶ τέκνων, διότι «καὶ ζῶντος τοῦ πα- τρός τρόπον τινὰ δεσπότην» ἐνομιζοντο (ἐξ αὐτοῦ). Τὸ πρακτικὸν δίκαιον κολλᾶζον τὴν αὐστηρότητα πρὸς ἀποστήθην τῶν κινδύνων καὶ τῶν ζημιῶν τοῦ συστήματος τούτου εἰσῆγαγε τὸ δικαίωμα τῆς παρατήσεως (beneficium abstinenti) (ἰδ. Ἀποχῆς εὐεργετήρια). Με- ταξὺ τῶν ἀναγκάσιων κληρονόμων κατετάσσοντο καὶ οἱ ἐπιγεννόμενοι (postumi), ἐκείνοι δὲ ἄλλοι, οἵτινες, ἂν κατὰ τὸν χρόνον τῆς τελευτῆς τοῦ κληρονόμου ἐγεννῶντο, ᾗθειον ὑπεβλήθη τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. Ἀναγκάσιος κληρονόμος, ἁπλῶς necessarius, ἦτο καὶ ὁ γραφόμενος ἐν τῇ διαθήκῃ δούλος, «ἐπειδὴ καὶ βουλέμενος μὴ ἔκων παντὶ τρόπῳ μετὰ τὴν τοῦ δεσπότου τελευτὴν εὐθὺς ἐλεύθερος καὶ νεκιστάριος γί- νεται κληρονόμος» (ἐξιστ. 2. 19). [Α. Γ. Μ.]

Ἀναγκαῖον καλεῖται ἐν τῇ Λογικῇ (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ πρακτικόν καὶ ἐν- δεχόμενον) τὸ κύριον κρίσις τινος, ἧς ἡ ἀν- τίθετος εἶναι ἀντιδραστικὴ ἢ ψευδής. Κρίσις ἀ- ναγκαίου κύριος καλεῖται ἡ π ο δ ε ι κ τ ι κ ῆς. Ἡ ἀνάγκη κρίσις τινος εἶναι ἡ ἀκολουθία τοῦ ἀδυνάτου τῆς τοῦ μέσου ἀποκλείσεως. Τὴν ποι- αὐτὴν ἀνάγκην καλοῦσι τινες λ ο γ ι κ ῆς ἢ π ρ ὸς διακρίσιν τῆς π ρ α γ μ α τ ι κ ῆς ἢ π ο σ ι κ ῆς ἐκδηλουμένης ἐν φυσικοῖς συμβε- δνότησιν, ὧν εἶναι δεδωμένοι ἅπαντες οἱ ὅροι. Ἀλλ' ἡ πρακτικὴ ἀνάγκη εἶναι μόνον ἐφαρ- μογὴ τῆς λογικῆς ἐπὶ τῆς σχέσεως τῶν ὅρων (βλ. λ.) πρὸς τὸ ἐκ τῶν ὅρων. Ἐὰν δηλ. ἐν τινι ὑποθετικῇ κρίσει ἡ ὑπόθεσις εἶναι μόνον εἰς ἐκ τῶν ὅρων τῆς θέσεως χωρὶς νὰ εἶναι δεδωμένοι οἱ λοιποὶ ὅροι, ἡ κρίσις εἶναι ἐνδε- χομένη (ἐὰν π. χ. ἡ σελήνη εὐρίσκετο ἐν ἀν- τιθέσει πρὸς τὸν ἥλιον, ἐνδέχεται νὰ ἐκλιπῇ). Ἐὰν ὅμως περιέχῃ ἅπαντας τοὺς ὅρους τῆς θέσεως, ἡ κρίσις εἶναι ἀποδεδειγμένη, διότι ὅλ- ἡτο ἀντιπρακτικὸν τὸ νὰ μὴ ἀκολουθήσῃ ἡ θέ- σις, ὅλ- ἡτο δηλ. ἐπίσης ἀντίφασις τὸ νὰ θέ- σωμεν τὸν ὅρον ἄνευ τοῦ ἐκ τοῦ ὅρου, ὡς καὶ τὸ νὰ παραδεχώμεν ἄλλην ἀκολουθίαν, ἥτις ὅλ- ἡτο ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ὅρον ἀσυμβίβαστον πρὸς τοὺς δεδωμένους ὅρους. [Χ.Πδ.]

Ἀναγκαῖον βλ. Ἀπόφατος.

Ἀναγκαστικὰ δάνεια εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς τοὺς πολίτας ἀναγκαστικῶς ἐπιβαλλόμενα διὰ νόμου, καθ' ὃν ἕκαστος αὐ- τῶν ὑποχρεοῦται νὰ εἰσενέγκῃ μέρος τῆς περι- ουσίας του, ὡς δάνειον, εἰς τὸ Δημόσιον ἀπέ- ναυτι τοκοφόρον χρεωγράφον. Ἡ ἐπιβολὴ τῶν Ἀ. δ. γίνεται μετὰ προηγούμενον ἐλαγχον τῆς περιουσίας ὧν τῶν πολιτῶν, καὶ δι' ἡ κατ'

ΑΙΘΟΥΣΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΤΟΜΙΑΝ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ.

Ἐγκοσλαπαιδικὸν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀναλογίαν ἐπὶ τῇ βῆσει μονάδος τινός. Τὰ δάνεια ταῦτα, ἀμα καθιερωθέντων τῶν καθ' ἑκάστην πόλιν, εἰσπραττόνται διοικητικῶς δίκην φόρου δι' ἐφαρμογῆς τῶν ἐπὶ ἀρνήσεως ἢ κατωτέρησεως τούτου ἰσχυρῶν διατάξεων. Ὡς ἐν τούτῳ ἐπιφανῆς τις εἰκονομολόγος (δὲ Wagner ἐν Schönberg's Handb. d. P. O. τ. 3, σ. 337), ἀποδίδειπν ἰδίᾳ εἰς τὴν γένεσιν αὐτῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ τὰ χαρακτηρίσῃ ὡς φορολογικὸν μέτρον, ὅπερ μάλιστα ἐν ἀνάγκῃ θεωρεῖται προτιμότερον τῆς υπερόγκου αὐξήσεως τῶν ἐπὶ τοῦ εἰσδήματος καὶ τῆς περιουσίας φόρων. Τὰ Ἀ. δ. κέκηνται βεβαίως πολλὰ τὰ ἐπιμεμπτα. Κατ' αὐτὰ ὑποχρεοῦται τις νὰ βασιτάσῃ μόνος καὶ ἐφ' ἑαυτὸν βάρος, ὅπερ ἐρεπε κυρίως νὰ διανεμηθῇ κατ' ἀναλογίαν εἰς πλείονας καὶ εἰς μακρότερα χρονικά διαστήματα, ὡς συμβαίνει ἐπὶ τῶν τακτικῶν δανειῶν. Οὐδὲν παρατηροῦμεν ἐνταῦθα περὶ τῶν δυσχερειῶν καὶ ἀδικιών, αἵτινες συμπροσμεροῦσιν εἰς τὴν ἐλλείπον καὶ προσδιορισμὸν τῆς περιουσίας ἐκάστου. Ἀλλὰ διὰ τῶν Ἀ. δ. ἀφαιροῦνται πᾶσι κεφάλαια ἀπολύτως ἀνγκαιὰ εἰς τὴν παρὰ γῶν καὶ τὴν καθύλου οικονομίαν τῆς χώρας, πλήττονται δὲ οὕτω κατ' ἐξοχὴν οἱ μὴ ἔχοντες τοιαῦτα πρόχειρα καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀνταρξάμενοι νὰ δανεισθῶσι παρ' ἄλλων ἐπὶ ὅροις βαρυτέτοις. Μεθ' ὅλους τοὺς ἐπιεικῆς ὁρους, τοὺς ἐπινοηθέντας κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν Ἀ. δ. (ἀπόστις τοῦ πληρωτέου ποσού κατὰ δόσεις, ἀπαλλαγὴ πάντων τῶν ἐχόντων μικρὰν περιουσίαν ἐξ αὐτῶν καὶ ἀποδοχῆ τῶν τοκομεριδίων τῶν Ἀ. δ. παρὰ τοῦ δημοτίου ταμείου εἰς πληρωμὴν φόρων), ταῦτα ἐβωρῆθησαν ἁπλοῦς ἐπαγὴ τὰ μάλιστα. ἐπιτρέπονται δὲ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης μόνον ἐν τῇ ἐργατῇ ἀνάγκῃ. καθ' ἣν δὲν ὑπολείπεται ἄλλη εἰσόδος (Stein, Lehrb. d. Finanzwiss. τ. 4, σ. 299, πρὸς καὶ P. Leroy-Beaulieu, Traité de la sc. d. Finances ἐκδ. 3, τ. 2, σ. 282 κ.ε.) [Ε.]

Ἀναγκαστικά διατάγματα. Βλ. Διατάγματα.

Ἀναγκαστικά μέσα κατὰ τὴν Πολ. Δίκον. καλοῦνται τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου χορηγούμενα μέσα πρὸς ἐξαναγκασμὸν τοῦ θρεϊτέου εἰς κατὰ τὸν νόμον (ἰδ. λ.). Τοιαῦτα μέσα εἰσὶ διάφορα ἀναλόγως τοῦ ἀντικειμένου τῆς θρεϊτῆς, διαγράφονται δ' ὡς πρὸς μὲν τὰς χρηματικὰς θρεϊτὰς ἐν ἄρθρ. 878 καὶ 879 τῆς Πολ. Δίκον. (κατὰ σχέσις τῆς περιουσίας — πρὸς τὴν κερὰ τῆς — μὲν νῦν τῆς ἐλ. λέξεως), ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀπόδοσιν κινήτων ὁ κινήτων πραγμάτων ἐν ἄρθρ. 880 καὶ 881 (βία ἀφαιρέσις ἐπὶ ἀτομικῶς ὠρισμένον κινήτων, ἐπὶ δὲ μὴ ὠρισμένον ἀτομικῶς ἀγορὰ αὐτοῦ πᾶν τοῦ θρεϊτέου ἢ καταβολὴ τοῦ ἀντιτίμου πρὸς ἀποδοσὶν κατὰ τὴν ἀγοραία τιμὴν ἢ δι' ἐκτετακτικὸν ὅρκον (ἰδ. λ.) — ἐπὶ δ' ἀκινή-

του βία ἐγκατάστασις τοῦ δικιούχου ἐν τῇ κατοχῇ, ἥς χάριν ἀναγγέλλεται κατὰ τοῦ θρεϊτέου καὶ προσωπικῇ κράτησις), ὡς πρὸς δ' ἐπιχειρητέον πρᾶξιν ἐν ἄρθρ. 882 (ἐπιχειρήσις τῆς πρᾶξεως δι' ἄλλου, δαπάνη τοῦ θρεϊτέου, εἰσπραττόμενη κατὰ τὸ ἄρθρ. 878 — ἀδυνάτου δ' οὕσης τῆς δι' ἄλλου ἐπιχειρήσεως, ἀπειλὴ χρηματικῆς ποινῆς 30—300 ὀρ. κατὰ τοῦ θρεϊτέου χάριν τοῦ ἐξαναγκασμοῦ τοῦ πρὸς ἐπιχειρήσιν ἢ μνηνυτῆς καὶ ἐν ἀπειθείᾳ τοῦ θρεϊτέου ἀποτίμησις τοῦ διαφείροντος (ἰδ. λ.) εἰς χρήματα καὶ εἰσπραττῆς αὐτῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 878) καὶ τέλος ὡς πρὸς παραλειπτέαν πρᾶξιν ἐν ἄρθρ. 883 καὶ 884 (ἀπειλὴ χρηματ. ποινῆς, ἀνερχομένης εἰς τὸ δεκάπλου μὲχρι τοῦ εἰκοσιπενταπλοῦ τῆς ἄξιᾳς, ἣν ἡ ἀπαγορευθεῖσα πρᾶξις κέκηνται ὡς πρὸς τὸν παραβάτην, ἐπὶ δ' ὅπου οὐ πᾶσι (ἰδ. λ.) καὶ ὑποχρεώσις εἰς ἐγγυοδοσίαν (ἰδ. λ.). Περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαιοὺς Ἀναγκαστικῶν μέτρων ἰδ. Ἐκτελέσεις. [Δ.]

Ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία. Βλ. Δάνεια δημοσία.

Ἀνάγκη. Προσωποποιία τῆς ἀνάγκης, ἥτοι τῆς ἀνεξίχνιστου ἐκείνης δυνάμεως, ἥτις ὑποτίθεται ὅτι διέπει τὰ τοῦ κόσμου ἐναντίον πᾶσι τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως, ἀνισχύρου οὕτης ν' ἀντιταχθῇ πρὸς αὐτήν. Ἐν τῇ ὀρφικῇ θεολογίᾳ ἡ Ἀ. παρίσταται ὡς κοσμογονικὴ δυνάμις· ἐξιδανικὸν δὲ οἱ Ὀρφικοὶ ὅτι «ὁ Δημιουργὸς συνέστη καὶ τῇ Ἀνάγκῃ, γεννᾷ δὲ τὴν Εὐμαρμένην». Οἱ πλείστοι τῶν φιλοσόφων συνεταύτιζον τὴν Ἀ. τῇ Εὐμαρμένῃ, κατὰ δὲ τὴν παρὰ Πλάτωνι μυθολογίᾳ αὐτῆς εἶναι θυγατέρας τῆς Ἀ., διὰ δὲ τοῦ ἀτράκτου ταύτης, οὗ ἡ μὲν ἡλακότη καὶ τὸ ἄγκιστρον εἶναι ἐξ ἀθάμαντος, ὁ δ' ὀκταπλοῦς σπένδυλος μικτός ἐκ τούτου καὶ ἐξ ἄλλων ὀλῶν, κανονίζεται πᾶσι ἐν τῷ κόσμῳ κινήσις. Ὁ Διὰχόλος λέγει οἰκαστοτέρους τῆς Ἀ. τὰς Μοῖρας καὶ τὰς Ἑρινύδας, μεγάλην δὲ θείαν ἀποκαλεῖ αὐτὴν καὶ ὁ Καλλίμαχος. Γνωστοτάτη δ' εἶναι καὶ ἡ εἰς παροιμίαν μεταπεσούσα ῥῆσις τοῦ Πίτακου «Ἀνάγκη οὐδὲ θεοὶ μὴ χονταί», ἣν παραφράζοντες ὁ μὲν Σοφοκλῆς λέγει «πρὸς τὴν ἀνάγκην οὐδ' Ἀρης ἀνθίσταται», ὁ δ' Εὐριπίδης «πρὸς τὴν ἀνάγκην πάντα τὰλλ' ἐστ' ἀσθενή». Ὡς οἱ ἐπιμᾶτο ἡ Ἀ. μόνον ἐν Ἀκροκρινῶν, ὅπου ἦτο τερπὴν Ἀ. καὶ Βίαις, εἰς ὃ δὲν ἦτο θρημὴ ἢ εἰσόδος, κατὰ τὸν Πausanias. [Π.]

Ἀνάγκη δημοσία, ἡ πραγματικὴ κατάσταση, καθ' ἣν ἡ ἐκτελεστικὴ τοῦ Κράτους ἐξουσία, βιαζομένη ἀπολύτως ὑπὸ τῶν περιστάσεων, περιορίζει ἢ καὶ ὑποτάττει αὐτοβούλιαν τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν χάριν τῆς κοινῆς σωτηρίας. Τοιαῦτα περιπτώσεις δικαιολογεῖται τὴν ζημίαν ἢ τὸν περιορισμὸν τῶν ἰδιωτικῶν δικαιῶν χάριν τοῦ Κράτους εἶναι· π. χ. ὁ πόλεμος, ἡ στάσις, ἡ

οικονομική κρίσις καὶ ἄλλα, ὧν ἕνεκα τὰ Κράτη προβαίνουν εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν τῆς καταστάσεως πολιτορκίας, τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τὴν ἀναστολὴν τῆς προσώπι-
κῆς ἐλευθερίας ἢ τοῦ Habeas cor-
pus ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ καθ' ἑλίου εἰπεῖν
εἰς τὴν ἐκδοσιν ἀναγκαστικῶν δια-
ταγμάτων (ἰδ. λ.). Ἐξαιρετικῶς καὶ διὰ
τὴν ἀπαλλοτριῶσιν απαιτεῖται ἡ ὑπαρξίς δη-
μοσίας ἀνάγκης. καίτοι διὰ ταύτης δὲν προσ-
βάλλεται πανταπῶς τὸ δικαίον τοῦ ἰδιωτοῦ,
ἀλλ' παρέχεται αὐτῷ δικαία ἀποζημιώσεις διὰ
τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἰδιοκτησίας του. — Κατὰ τὸ ἄρ-
θρον 17 τοῦ ἑλληνικοῦ Συντάγματος ἐπιτρέπεται
ἡ ἀφαίρεσις τῆς ἰδιοκτησίας διὰ δημοσίαν
ἀνάγκην μετὰ προηγουμένην ἀποζημιώ-
σιν. Ἀλλ' ἡ δημοσία ἀνάγκη πρέπει νὰ
εἴναι προσήκοντως ἀποδεδειγμένη, τοῦτο δὲ
γίνεται εἴτ' ἀμέσως διὰ νόμου εἴτ' ἐμμέσως
διὰ διατάγματος. (Ὅθεν τῆς ἀφαίρεσεως τῆς
ἰδιοκτησίας διὰ δημοσίαν ἀνάγκην πρέπει νὰ
προηγουμέναι δύο τινά: α') ἐλθέσις νόμου ἢ δια-
τάγματος στηριζομένου ἐπὶ νόμου καὶ β') χρη-
ματικὴ ἢ ἄλλη ἀποζημιώσις τοῦ ἰδιοκτήτου
ἐπὶ τῇ ἀφαίρεσει τῆς ἰδιοκτησίας του. Ταῦτα
δὲ τὰ δύο ἀπαιτοῦνται πάντοτε, εἴτε ἀφαιρεῖ-
ται ὅλη ἡ ἰδιοκτησία εἴτε μέρος αὐτῆς, εἴτε ἡ
στερέωσις εἴναι ἐριστική, εἴτε προσωρινή, εἴτε
ἀναφέρεται εἰς ἀκίνητα κτήματα εἴτε εἰς κι-
νήτα. Συνηθέστεται περιπτώσεις δημοσίας ἀ-
νάγκης διὰ μὲν τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἀκινήτου
ἰδιοκτησίας εἶναι ἡ ἐκτέλεσις δημοσίων ἔργων
καὶ ἰδίως ὁδῶν καὶ σιδηροδρόμων, διὰ δὲ τὴν
τῆς κινήτης ἢ ἐπιστρατείας καὶ ὁ πόλεμος. Μὴ
ὑπάρχοντος γενικοῦ νόμου παρ' ἡμῖν περὶ τοῦ
τρόπου καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀπαλλοτριώ-
σεως, ψηφίζεται ἐκάστοτε εἰδικὸς νόμος.
"Ὅρα ἐπὶ παραδείγματι Ν. ΑΝΜΒ τῆς 4
Ἰαν. 1888. Ἰδ. καὶ λ. Ἀπαλ' ἡ ο τ ρ έ-
ω σ ι ς ἀ ν α γ κ α σ τ ι κ ῆ. [Ἀγγ.]

Ἀνάγκη πολέμου (Διεθν. δίκ.)
(raison de guerre γαλλ.) ἑλ. Πόλεμος.

Ἀνάγκυρον. ἑλ. Πλαστική.

Ἀναγνέα. ἑλ. Ἀνάγι.

Ἀναγνώσεις ἐν τῇ δράματι λέγεται
ἡ περιπέτεια ἐκείνη, καθ' ἣν δύο πρόσωπα.
διατελοῦνται ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς περὶ
ἀλλήλων ἀληθείας καὶ οἰκειότητος αἰφνης
ἐκ τινος περιπτώσεως ἀναγνωρίζονται ὡς τὰ
ἀληθῆ. Οὕτω π.χ. ἡ Ἰριγένεια καὶ ὁ Ὀρέ-
στης ἐν ᾧ μέχρι τινὸς νομίζονται παρ' Ἑὐρι-
πίδου (ἐν τῇ τραγωδίᾳ Ἰριγένεια ἐν Ταύροις)
ἡ μὲν ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος, ὁ δὲ ξένος Ἑλ-
λην ναυαγός, ἀναγνωρίζονται ὡς ἀδελφοὶ καὶ
τέκνα τοῦ Ἀγαμέμνονος. Αἱ ἀναγνώσεις φυ-
σικῶ τῷ λόγῳ εἶναι ἰσχυρὰ δραματογραφικὰ
στοιχεῖα, καθ' ὅ παράγοντα μεγάλην ἐκπλη-
ξιν καὶ συρρίνῃσιν. [Ι.Πζ.]

— (Διεθν. δίκ.) Ἡ πρᾶξις, δι' ἣς ἡ πο-
λιτεία ἀποδέχεται ἑτέραν νεοσύστατον τοιαύ-
την, ὡς μέλος τῆς οἰκίας τῶν διεθνῶν προ-
σώπων. (ἑλ. Πολιτεία). Ἡ ἀπλή μεταβολὴ
τοῦ πολιτεύματος δὲν μεταβάλλει τὴν πολι-
τείαν (ἰδ. Ἐμπέδοκος), ὡς οὐδὲ ἡ αὐξήσις
ἐλάττωσις τῆς χώρας. Ἡ ἀναγνώσις λαμ-
βάνει χώραν διὰ ῥητῆς δηλώσεως ἢ διὰ
πρᾶξεως, ἐξ ἧς ἡ παραδοχὴ τῆς νέας πολι-
τείας ὡς τοιαύτης ἐξυπακούεται. Ἀναγνώρι-
σις ὡς ἐμπολέμου, τμήματος λαοῦ, ἐν στα-
κατῇ τῶν καθεστῶτων, σημαίνει τὴν παραδο-
χὴν τῆς ἀναγνωρίσεως πολιτείας ὅτι κατὰ
τὴν παλὴν αὐτοῦ διέπεται ἀπέναντι αὐτῆς ὡς
τῶν κανόνων τοῦ διεθνούς δικαίου τοῦ πολέ-
μου. [Σ.Σ.]

— (Στράτ.) ἑλ. Κατόπτευσις.

Ἀνάγνωσις (Παιδ.) Ἐν τῇ εὐρυτάτῃ
σημασίᾳ τῆς λέξεως Ἀ. εἶναι ἡ γνῶσις τῶν
ἡδὴ ποτὲ γνωσθέντων κατὰ δὲ τὴν ὀλίγην
ταύτης ἀπέχουσαν στενωτέραν σημασίαν δη-
λοῦται διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἡ μετὰ φωνῆς
ἢ καὶ ἄνευ φωνῆς διαπεραινομένη ἀπόρροισις
καὶ δπωσὺν ταχεῖα συνένωσις τῶν πρὸς ἄλ-
ληλα συνεχόμενων γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου.
τῶν στοιχείων τούτων τῶν λέξεων καὶ προτά-
σεων καὶ περιόδων, δι' ὧν ἐκδηλοῦνται ἐν τοῖς
ἀνθρώποις τὰ διανοήματα καὶ τὰ συναισθήματα
αὐτῶν, καὶ ἡ μετὰ ταύτης τῆς συνενώσεως τῶν
στοιχείων συνυποτρέχουσα κατανόησις αὐτῶν
δὴ τούτων τῶν διανοημάτων καὶ ἡ εὐπάθεια
πρὸς αὐτὰ δὴ ταῦτα τὰ συναισθήματα, τὰ ἀπο-
κρυσταλλωθέντα ἐν ταῖς διὰ τῶν γραμμάτων
τοῦ ἀλφάβητου συγκεκοτημέναις λέξεσι καὶ
περίοδοις. — Ἡ Ἀ. ἐθωρήθη πάντοτε ἐκ τῶν
πρώτων ἔργων τοῦ σχολείου, τοῦτο μὲν, διότι
ἄνευ αὐτῆς οὐδεμία ἄλλη μάθησις ἐν αὐτῇ δύ-
ναται νὰ προκόβῃ, τοῦτο δὲ, διότι καὶ μετὰ
τὸ σχολεῖον εἶναι αὕτη τὸ τελεσοφωτάτον μί-
σον πρὸς ἐξασφάλισιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς ἡδὴ
κτηθείσης παιδείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν ταύτῃ ἐξις
εἶναι ἔργον δυσχερές, χρόνον καὶ κόπους πολ-
λοὺς ἀπαιτοῦν, διὰ τοῦτο ἄρχεται ἡ ἐν ταύτῃ
παιδεία τῶν παιδῶν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας
τῆς φοιτήσεως αὐτῶν εἰς τὰ σχολεῖα. Εἶναι δὲ
ἡ Ἀ. τριῶν εἰδῶν 1. π τ α ι σ τ ο ς, λ ο γ ι κ ῆ
καὶ ἡ 0 ι κ ῆ καὶ ἡ μὲν ἀπταιστος, τούτεστι τὸ
συνεχεῖν καὶ ἀπαγγέλλειν πιστῶς καὶ ἀκριβῶς
ὅ τι εἶναι γεγραμμένον, καλλιεργείται ἰδίως εἰς
τοὺς πένυ ἀρχαίους μαθητάς, χωρὶς ἐν τού-
τοις νὰ παρεκκλινῇσι παντελῶς καὶ τὰ ἄλλα
δύο εἶδη τῆς ἀναγνώσεως. Ἡ δὲ λογικὴ, τού-
τεστιν ἡ Ἀ. ἡ συνωδευμένη μετὰ τῆς κατανό-
ησεως τοῦ περιεχομένου, καλλιεργείται ἰδίως
εἰς τοὺς δυναμένους ἀπταιστως πλέον νὰ ἀνα-
γνωσκῶσιν, ἡ δὲ ἠθικὴ, τούτεστιν ἡ ἐξ εὐκα-
θίας ἠθικῆς προσερχομένη καὶ ἡθοποιὸν δύνα-
μιν κεκτημένη, καλλιεργείται ἰδίως μετὰ τὴν
ἀπόκτησιν τῆς ἐν τῇ λογικῇ καὶ ἀπταιστυ

ἀναγνώσει ἔξωθεν. Ἡ συνόπερις δὲ πάντων τούτων τῶν εἰδῶν ἀπερχομένη τὴν τελείαν Ἀ., ἥτις εἶνε τὸ ἀσφαλίστατον μέτρον τῆς τε ἐν τοῖς σχολείοις καθόλου παιδείας τῶν παιδευομένων καὶ τῆς ἀξίας τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ τῆς ἐν τῷ πολιτισμῷ θέσεως τῶν διδασκάλων ἐθνῶν (βλ. Ἀ γ ρ α μ μ α τ ο ς).

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνάγνωσις εἶνε ἔργον λίαν δυσχερές, ἀλλὰ καὶ λίαν ὠρέλιμον, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἐπὶ ἐπενόηθησαν διάφοροι τρόποι πρὸς εὐκολωτέραν ἐκμάθησιν ταύτης. Ἰδὼν οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ἄλλοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, καίπερ χρῆσιν ποιοῦμενοι συνήθως τῆς ὁ ν ο μ α τ ο λ ο γ ι κ ῆς μεθόδου τῆς Ἀ., ὅ ἐστι τῆς μεθόδου ἐκείνης, καθ' ἣν τὰ διάφορα γράμματα συντίθεντο εἰς συλλαβὰς συνεκρινόμενα τῶν ὀνομαστικῶν τῶν γραμμάτων, ἐξ ὧν αὕτη ἀπρὸς τὴν ἐκάστοτε, δὲν ἦν δύσκολον ἐν τούτοις εὐτε τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰκελσάμερ μὲν προτάθεισαν (1533), ὑπὸ τοῦ Τσάιτλερ δὲ (1700) καὶ φέντλιν (1721) καὶ Ἔκκερ καὶ Τρίπ (1780) ἀσπαστὴν γενεμένην καὶ ὑπὸ τοῦ Στεφάνη (1802) τέλος διαδοθεῖσαν φ ω ν η τ ι κ ῆ ν ἢ ο θ ο γ γ ο λ ο γ ι κ ῆ ν μέθοδον, ὅ ἐστι τὴν μέθοδον ἐκείνην, καθ' ἣν αἱ συλλαβὴς συναποτελονται ἐκωνομωμένων μόνον τῶν φωνῶν τῶν γραμμάτων ἐξ ὧν συναποτελεῖται ἡ ἐκάστοτε προκειμένη συλλαβή, εὐτε τὴν ὑπὸ τοῦ Ῥατιχίου μὲν καὶ τινῶν Γάλλων παιδαγωγῶν ἤδη ἀπ' τῶν μέσων τῆς 18 ἑκατονταετηρίδος ὑποδείχθησαν, ὑπὸ τοῦ Γκράτερ δὲ (1760—1841) τελειοποιήθεισαν καὶ διαδοθεῖσαν γ ρ α π τ ο α ν α γ ν ω σ τ ι κ ῆ ν μέθοδον, ὅ ἐστι τὴν μέθοδον ἐκείνην καθ' ἣν ἡ ἀνάγνωσις φωνητικῶς διαπερινομένη συνεκιδάσκατο μετὰ τῆς γραφῆς. Ἀλλ' οὐδὲ τὴν τῶν εὐκλεινικῶν τῆς ἀναγνώσεως μέσων τοῦ Μπάσσσετς καὶ τῶν λοιπῶν φιλανθρωπιστῶν ἦσαν ἀμεροί, ὡς δευτέρου ἦτε γ ρ α μ μ α τ ι κ ῆ ν τ ρ α γ ω δ ι α τ ο υ Κ α λ λ ι ο υ, τὰ ἐξ ἐφεσπρίων ὁδοῦ γράμματα τοῦ Κυντίλιανου, καὶ τὰ 24 παιδαγωγικά τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀστικού, τὰ ὀνομασθέντα ἐκαστον μὲ ἐν γράμμα τοῦ ἀλφάβητου. ὅπως εὐχεριότερον μάλῃ τὴν ἀλφάβητον ὁ ἀρκυτὴν ἡλικίαν οὐδὲ αὐτοῦ. Ἦν τοῖς σχολείοις τῶν ἀρχαίων Ῥηλλήνων συνήθως ἐκμάθησκον πρῶτον τὰ παιδαγωγικά τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων καὶ τὰ πρῶτον τῶν φωνηέντων, εἰτα τῶν ἀφώνων καὶ τελευταῖον τῶν ἡμιφώνων μετὰ τοῦτο ἐκμάθησκον τὰς συλλαβὰς. ἐν πρώτοις τὰς συνισταμένας ἐξ ἐνὸς συμφώνου καὶ ἐνὸς φωνήεντος ἢ ἀντιστρέφως, εἰτα τὰς ἐκ δύο συμφώνων ἀρχομένας, εἰτα τὰς ἐξ ἐνὸς φωνήεντος ἐν τῷ μέσῳ δύο συμφώνων συγκεκροτημένας ἐνίοτε δὲ ἔχοντες τελειότερα ἀκτινίσους τῶν φωνηέντων ὀργάνων ἐγμυνάζοντο καὶ εἰς τὴν προσφωρὴν καὶ συλλαβὴν συνθεστικῶν καὶ ἀσφάτως ἀσπροφωρῶν, γ α λ ι ν ῶ ν καλομένων, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν συλλαβῶν μετέδιδον εἰς τὴν τῶν λέξεων, ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν τῶν ὀλων

προτάσεων, προσέχοντες ὅμως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν ὁρὴν τονισμὸν, εἰς τὴν ὁρὴν στίξιν, εἰς τὴν εὐκρινὴν προφορὰν καὶ εἰς τὸ ἐμμελὲς καὶ ἔρρυθμον τῆς ἀπαγγελίας (καὶ γράμματα γράφασθαι καὶ τ ο ρ ῶ ε αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκοντες. Δευκ. Ἀναγ. 21). Συνηθέστατα ὅμως ἔνεκα ἐλλείψεων βιβλίων ἀναγνωστικῶν ὁ διδασκαλὸς ἔγραφεν ἐπὶ τοῦ πίνακος τὸ ἐκαστὸς πρὸς διδασκαλίαν προκείμενον στοιχεῖον, οἱ μαθηταὶ ἀντέγραφον αὐτὸ ἐπὶ τῶν ἀδακίων αὐτῶν, ὁ διδασκαλὸς ἀπήγγελλε τὸ γραφόμενον καὶ οἱ μαθηταὶ ἐπανέλαμβανον τὸ ἀπαγγέλλειν, τοῦτέστι καθ' ἑλοκλήριον ἐξημερίζετο ἡ ὑπὸ τοῦ Γκράτερ μολὶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως διδασκαλίας ἐκαστοῦ μαθητοῦ καὶ οὐδὲν ἄλλο. Σήμερον διευκολυνθὴ πολλὸ τὸ ἔργον τῆς πρώτης ἀναγνώσεως, ὅπως καθίσταται δυσχερέστατον καὶ ἀσθενέστατον, χρόνον πολλὸν καὶ νῦν πλείστορον καταναλίσκοντες ἔνεκα τῆς ἐπὶ πολλὰς ἐκατονταετηρίδας ἐπικρατήσασας ὀνοματολογικῆς μεθόδου, ἥτις διὰ τῶν ἐνεργειῶν μάλιστα τοῦ Ἰκελσάμερ (1534), τοῦ Στεφάνη (1801), τοῦ Γκράτερ (1813), τοῦ Ζιακωτῶν (1818) καὶ τοῦ Φέγγελ (1848) ἐνεκίως ἀπεσπρίθη ἐκ τῶν σχολείων ἀντικατασταθεῖσα ὑπὲρ τῆς ἀ ν α λ υ τ ι κ ο σ υ ν θ ε τ ι κ ῶς διαπερινομένης γ ρ α π τ ο α ν α γ ν ω σ τ ι κ ῆς μεθόδου. Νῦν γράφεται ἐπὶ τοῦ πίνακος ἡ ἐν πινακίδι γειγραμμένη ἐπιδείκνυται ἡ πρὸς ἀνάγνωσιν προκειμένη λέξις, ἥτις δελεῖται νὰ ἦν ὄνομα προσχηρὸν συγκεκριμένον, ἀναλύεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου αὕτη εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτῆς, τὰς συλλαβὰς καὶ τὰ γράμματα, ταῦτα συνθέμενα καὶ φωνητικῶς, ὅ ἐστιν οὐχὶ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ γραμματος, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς φωνῆς, ἣν ἐκαστον τούτων ἀποτελεῖ ἐξηγγελλόμενον, συγκεκροταῖ πάλιν τὴν ὀκλήν λέξιν, μετὰ ταῦτα γράφεται αὕτη ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐν τοῖς ἀδακίοις αὐτῶν γράσσεται δὲ ἐξηγγέλλεται ἐπίσης φωνητικῶς καὶ κατὰ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς καὶ ὡς ὁλόκληρη, μετ' αὐτὴν ἀναγινώσκεται καὶ γράσσεται ἀναλυομένη καὶ συνθετομένη ἄλλη καὶ μετ' αὐτὴν ἄλλη μετὰ τοῦ ὅτου ὁ μαθητὴς διδασκόμενος οὕτω πάντα τὰ γράμματα τοῦ ἀλφάβητου ὡς καὶ τὰς εὐκρινέστατας τῶν συλλαβῶν ἀποκτὰ πλέον τὴν ἐξίτην τοῦ ἐλευθέρως ἀναγινώσκειν πᾶν τὸ πρὸς ἀνάγνωσιν προκείμενον. (βλ. καὶ Ἀλφάβητάρειον, Ἀναγνωσματάρειον, Ἀπαγγελία, Χ. Π. Μ.)

Ἀναγνωσματάρειον (Π α ι β.). Τὸ μετὰ τὸ ἀλφάβητάρειον εἰς τοὺς νεαροὺς μαθητὰς διδόμενον βιβλίον, δι' οὗ μάλιστα ἡ περὶ τὸ ἀναγινώσκειν διὰ τοῦ ἀλφάβηταρίου ὁπωσὺν κτηθεῖσα δεξιότης αὐτῶν προάγεται. Οἱ ἡμέτεροι πρότερον μετεχειρίζοντο εἰς τῶν γ ρ α μ μ α τ ι κ ῶ ν τ ῶ ν δ ι α σ κ α λ ι κ ῶ ν ὡς ἀναγνωστικὰ βιβλία μάλιστα τὸν Ὀμηρον, εἰ δὲ καὶ συλλογὰς, γινωμικὰ (γινώμης) ἐνεχούσας, ὑπο-

καὶ συγγραφεῶν ταῦτα δὲ πάντα ἐν γλώσσῃ καθαρῇ, ἀπαιτῶν, ἐμεινέσθω καὶ γλαυροῦ, ἐξ ἰσῶ ἀπαχούτῃ τῆς τε ἐξέζητημένης συλκορδόντων τινῶν περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ κορυφαντιῶντων (διορρυθμίων παραδοξολόγων καὶ τῆς πολυγυθῆς καὶ σφόδρα ποικιλομήρου καὶ πτωχῆς κατὰ τὰς ἐπαρχίας ὑπὸ τῶν ἀρχαιότερων τῶν παρ' ἡμῖν λαλουμένης. Ὅπου δὲ τοῦτο γίνεται, ἐκεῖ καὶ τὸ σχολεῖον ἐπιτελεῖ τὸ ἑαυτοῦ κατὰ τὴν ἀληθῆ γνῶμην τοῦ καλοῦ κάγαθου Ῥέγμω, κηρύξας ὅτι «ἦνευ τερπνοῦ διδασκαλικοῦ καὶ ὀρρασεπὺς ἀναγνωστικαρίου τὸ σχολεῖον ἢ οὐδαμῶς ἢ ἐπ' ἐλάχιστον δύναται νὰ προκύβῃ» καὶ πολιτισμῆς πράγεται, κατὰ τὴν ἐπίσης ἀληθῆ γνῶμην τοῦ φίλου, εἰπόντος ὅτι «πάν καλὸν ἀναγνωστικαρίου εἶναι μία εἰρηνικὴ κατάκτησις τοῦ πολιτισμοῦ». [X.Πμ.]

Ἀναγνώσται (καὶ λατινιστὶ lectores) ἐκαλοῦντο οἱ λέγειοι δούλοι, οὗς οἱ δεσπόται εἶχον ἐπὶ τούτῳ, ὥπως ἀναγινώσκουσιν εἰς αὐτοὺς εἴτε ἐν τῇ τροπείᾳ εἴτε καὶ κατ' ἄλλας ὥρας σχολῆς. Οὕτω γ.χ. ὁ Αὐγουστος δσάκις εἶχαν αὐτοὺς, ἐκέλευε τὸν ἀναγνώστην τοῦ νὰ τῇ ἀναγνώσκῃ. Ἀναγνώστας ἀναγράφεται ὅτι εἶχον ὁ Ἀττίλῆς, ὁ Πλάμιος δὲ πρεσβύτερος κ.α. [Βλ. καὶ λ. Ἀναγνώστης]. [Σ.]

Ἀναγνωσταιῆς Πελοποννήσιος ὀπλαρχηγός, διακριθεὶς κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπαναστασιν καὶ πρὸ ταύτης. Κατήγετο ἐξ ἐπισήμου καὶ πλοσίου οἴκου τοῦ Λεονταρίου, ἐγεννήθη δ' ἐν Ἀγρίῳ τοῦ δήμου Ἀμφισίας τῆς Μεσσηνίας, ἀγωνιστὴν κατὰ πῶλον ἔτος (πιθικῶς δὲ περὶ τὸ 1760). Τὸ βαπτιστικὸν τοῦ ὀνόμα ἦτο Χρήστος, μετωνομάσθη δ' Ἀναγνώστης λαβὼν τὴν ἐκκλησιαστικὴν βαθμὴν τοῦ ἀναγνώστου· τὸ ὄνομα Ἀναγνωσταιῆς, ὑπὸ τὸ ἐποῦν καὶ μόνον εἶναι γνωστὸς, εἶναι μαθηματικὸν, ἀποδοθὲν αὐτῷ διὰ τῆν σωματικὴν ῥώμην καὶ τὴν ἀνδρείαν του. Αὐτὸς ὑπέγραψε πάντοτε Ἀναγνώστης Παπαγεωργίου· τὸ δ' ἐπιθετικὸν τοῦ τούτου εἶναι πατριωτικόν, διότι εἶχε πατέρα Γεωργίον ἱερέα. Ἐν ἀρχῇ ἦτο μικροπόρος, φρονέσας δὲ τὴν συμπολίτην τοῦ Κωνσταντίνου Δικαίου, διαβαλόμενος ποτὲ αὐτὸν εἰς τοὺς Τούρκους, ἐγένετο κλέφτης. Σύντροφος δὲ ὢν ἐπὶ τινι χεῖρον καὶ τοῦ Νάχαρι, φαίνεται ὅτι ἰκανὸς ἐπὶ σφοδρὸς κατέστη, διότι μετ' εὖ πολὺ δὲ βαλῆς τῆς Πελοποννήσου ἡγαγέσθω νὰ διορίσῃ αὐτὸν ἀρματωλὸν (μπουλουῦ μπάση) τοῦ Λεονταρίου (τῷ 1800). Ἀλλὰ μετὰ βραχὺν χρόνον, εἴτε ὡς μὴ καταδωκῶν αὐστηρῶς τοὺς ἐν τῇ καπετανίᾳ του κλέφτας, εἴτε δι' ἄλλον τινὰ λόγον, δυσμενέσθας τοὺς Τούρκους, ἐξεπατρίσθη εἰς Ἑπτανήσον, ἔνθα κατατάχθη εἰς τὸν γαλλικὸν στρατὸν, καὶ εἴτα (1805) εἰς τὸν ῥωσικὸν μετὰ τὸν βαθμὸν ταγματάρχου. Ἐν ῥωσικῇ ὑπηρεσίᾳ διατελὼν δ' Ἀ. ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ στρατολογήσῃ ἐθελον-

τὰς καὶ μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ θεσιότητος ἐργασθεὶς συνέταξε δύο ἑκατονταρχίας στρατιωτῶν, οὗς καὶ διαπεραιώσεν εἰς τὴν Ἑπτανήσον. Διὰ τὰς ἐνεργείας του ταύτας ὑπεβλέπετο ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐκραγέμενος δὲ τοῦ πολέμου τῆς Ρωσσίας πρὸς τὴν Τουρκίαν ἐβαλῆς τῆς Πελοποννήσου ἐδάμεισε τὰ ἐν Λεονταρίῳ κτήματα αὐτοῦ καὶ ἀπηνῶς κατεδίωξε τοὺς συγγενεῖς του. Οὗδ' ἐπύσυν οἱ κατὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀ. διωγμοὶ καὶ μετὰ πάροδον ἐτῶν· διότι ἐν ἔτει 1816 συλλαβόντες οἱ Τούρκοι τρεῖς τῶν συγγενῶν του, οἵτινες πλείοντες εἰς Κῶθηρ ἐξώκειλαν εἰς Πελοπόννησον, κατέσφαξαν αὐτούς.

Δυσπραγῶν δ' Ἀ. ἐνεκα τῆς καταστροφῆς τῆς περιουσίας του, ἀπῆλθεν τῷ 1817 ἐν Νικαίᾳ, ὅπου διέμενε μετὰ τῆς οἰκογενείας του (εἶχε δὲ νομρευθῆ πρὸ τοῦ 1800) εἰς Ῥωσίαν, ἵνα ζητήσῃ ἀπὸ τῶν αὐτοκράτορων Ἀλεξάνδρου τῇ μεσολαβήσει τοῦ Καποδιστρίου ἀμοιβὴν τινὰ διὰ τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσηγγεν εἰς τοὺς Ῥώσους ἐν Ἑπτανήσῳ. Ὅτε δ' ἔρρωσεν εἰς Ὀδησσὸν μετ' ἄλλων δύο συμπόλιτων του, τῶν Μανιατῶν Χρυσόπλη καὶ Δημητρηκοπούλου, ἐγνώρισεν ἐν τῇ πόλει· ἐκείνῃ τῷ πρωταρχατῆς τῆς Φιλικῆς Ἰταρίας, τὸν Σκουφὴν καὶ Ἀναγνωστοπούλου, οἵτινες ἐκατήχησαν αὐτὸν τε καὶ τοὺς συνοδοιπόρους του, μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀποδεχθέντες τὴν πρότασιν περὶ εἰσαγωγῆς των εἰς τὴν Ῥεταίριαν. Ἀναγνωστοπούλου δ' ἐξ Ὀδησσοῦ εἰς Μίσσαν, ἔλαβον συστατικὰ γράμματα παρὰ τοῦ Σκουφῆ πρὸς τοὺς ἐκεῖ Φιλικούς, μετ' ὧν κατὰ τὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διαμονὴν των ἐν πολλοῖς συνεργάσθησαν. Ὑγόντες δὲ τῆς ζητουμένης ἀμοιβῆς διὰ τοῦ Καποδιστρίου παρὰ τοῦ εἰς Μίσσαν ἐλθόντος αυτοκράτορος ἐπέστρεψαν εἰς Ὀδησσὸν κατὰ τὴν Μάρτιον τοῦ 1818, καὶ ἐκαίθον κατῆλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου εἶχον συμφωνήσῃ νὰ συναντηθῶσι μετὰ τοῦ Σκουφῆ καὶ τοῦ Ἀναγνωστοπούλου. Ἐκεῖ δ' ἐδόθησαν εἰς τὸν Ἀ. ἐδηγίαι περὶ ἐνεργείας ἐν Πελοποννήσῳ, ἐφοδιάσαντος αὐτὸν διὰ χρημάτων τοῦ Σέκερη. Ἐνῆργησε δ' ὁ Ἀ. τελεσφορώτατα ἐν Ὑδρῳ, ὅπου τὸ πρῶτον κατέπλυνεν, κατηγγράς πολλοὺς, οὗς ἐξέπλεμψεν ὡς ἀποστόλους πρὸς ἐξυπέρθεσιν τῶν σλοπῶν τῆς Ῥεταίριας εἰς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Ἑπτανήσον. Ὁ ἱστοριογράφος τῆς Φιλικῆς Ῥεταίριας Φιλήμων ἀποκαλεῖ αὐτὸν Ὀρφέα τῶν Φιλικῶν, ἐνεκα τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐμύει τοὺς συμπόλιτας του, ἐξεγείρων πρῶτον τὴν ἐνθουσιασμὸν αὐτῶν διὰ πατριωτικῶν ᾠδῶν καὶ κηλοισμῶν καὶ εἵπειτα διδάσκων αὐτοὺς. Τὴν Ὑδρῶν μεταδὸς εἰς Μεσσηνίαν καὶ πλείστους ἐκεῖ μύσας, ἀπέπλευσεν εἴτα εἰς Νάκυνθον, κομίζων ἑγγραφα τῆς Ῥεταίριας καὶ ἐδηγίας πρὸς τὸν Κολοκοτρώνη, ἐν εἶχον ἤδη κατηγγῆσθαι ὁ Πάγκλας. — Κατὰ Μάρτιον δὲ τοῦ 1821 ἐπαγγέλλεν εἰς Μάνην καὶ μετὰ τοῦ

Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Νικητῆρα συνόδου τὴν Περὶ τῆς ἀναστασίας ἐν Κάλυμνις. Μετὰ δύο δὲ μῆνας ἐν Καλαμίᾳ συνήθρουν ὁ Ἀ. ἐν τῇ ἐν Καλαμίᾳ συνελεύσει. ἐν δὲ τῇ τότε συστάσει Παιονηρικῇ Ἰερουσιμ ἀνεπλήρου αὐτὸν ὡς τοποτηρητῆς του (πληρεξούτος) Μιλίωνης τις. (C) Ἀ. μετέσχε πολλῶν μαχῶν, ἀναγκασθεὶς στρατηγός, ὡς τοιοῦτος δὲ περίσταται καὶ ἐν τῇ Β' ἐν Ἀστραὶ ἐθνικῇ συνελεύσει. Κατὰ Μάϊον δὲ τοῦ 1823 διορίσθη ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος μέλος τῆς πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν πολεμικῶν τριμελούς ἐπιτροπῆς, καὶ εἰτα ὑπουργὸς τοῦ πολέμου, τὸ δ' ἄξιωμα τοῦτο εἶχε μέχρι τοῦ θανάτου του. Ὑπουργὸς δ' ὦν διορίσθη ὑπὸ μὲν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος κατ' ἰούλιον τοῦ 1821 ἀρχηγὸς τοῦ κατὰ τὴν Ἠλείαν συγκροτηθέντος στρατοπέδου, ὑπὸ δὲ τοῦ Βουλευτικοῦ τῇ 25 Φεβρουαρίου 1825 προσωρινὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Μεσσηνίᾳ πρὸς ἀπύκρυσιν τοῦ Ἰμβριακῆ συγκροτηθέντος στρατοπέδου, οὗ τὴν ἐριστικὴν ἀρχὴν ἀνέλαβε μετ' ἑλπίων ὁ Γ'. Κωνσταντινῶν. Δύο δὲ μῆνας μετέπειτα, τῇ 26 Ἀπριλίου 1825, ἐνονήθη ἐν Σφακτηρίᾳ κατὰ τὴν κατάληξιν τῆς νήσου ταύτης ὑπὸ τῶν Ἀράδων τοῦ Ἰμβριακῆ (Παύλου — Φιλήμωνος, Δοκίμου περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, Ναυπλ. 1834, Δοκίμου περὶ τῆς Ἑλλ. ἀναστασίας τ. Α'. — Σάββου, Ἀπομνημονεύματα τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, Ἀθ. 1847. — Γούδα, Βίαια περιλήψεις, Ἀθ. 1872 τ. Α'). [Π.]

Ἀναγνωστήριον (Παύλ.). Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐλέγετο οὗτο τὸ σκεῦος ἐκείνου τοῦ σχολείου, ἐν ᾧ ἀναπαύθησαν τὰ πρὸς ἀνάγνωσιν προκειμένα βιβλία ἐπὶ τοῦ σκεύους τοῦ τοῖς βιβλίοις χρησμένου τὸ ὄνομα, κατὰ τὴν Πολυδούκην, Ἀναγνωστήριον δὲ ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς δημοτικοῖς σχολείοις λέγεται βιβλινός τ. σ. πίναξ, τρεῖς ὥς ἐξ ὀρίζοντις κανόνες προσηλωμένους ἔχων καὶ χρησιμοποιούμενος κατὰ τὴν στοιχειωτικὴν ἀνάγνωσιν, τοποθετούμενων ἐπὶ τῶν κανόνων αὐτοῦ τῶν πρὸς μάθησιν ἐκείνους προκειμένων κινήτων λεγόμενων γραμμῶν, ὅ ἐστι τῶν γραμμῶν ἐκείνων, αἵτινα μεγαλοῦται ἐκτετατωμένα προσαλλήλωνται εἰς ἐπὶ βιβλίων πλυσίων ἢ ἐπὶ χροτονίων.

Τὸ ἀναγνωστήριον εἶναι ἐν τῶν ὠφέλιμων τῶν σχολικῶν σκευῶν, καθέσθαι δι' αὐτοῦ ἡ τε μονότονος ὅπως ἐν ἐνέργειᾳ τοῦ διδασκάλου κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς στοιχειωτικῆς ἀναγνώσεως ποικίλλεται πῶς καὶ τὸ ἔργον τὸ ἐπωσθήσεται μαθητῶν τῶν διδασκόμενων τοῦτων ἀπαλλύσεται, τῆς μαθητικότητος αὐτοῦ, ἅτε ἀφροσύνης αὐτοσυγγόντων τῶν παιδῶν κατὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀναγνωστηρίου ποικίλους συνδυασμοὺς τῶν γραμμῶν τοῦ ἀλφαβήτου εἰς ποικίλας συλλαβὰς καὶ λέξεις. Τοιοῦτα ἀναγνωστήρια ἐπρόσθησαν τὸ πρῶτον κατὰ

τὸ 1773 ὑπὸ τοῦ Χούντιερ καὶ ὑπεστήληθησαν ὑπὸ τοῦ Τράπ (1780). Ἐκ πάντων δὲ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ἀναγνωστηρίων ὡς ἀπλοῦστερον, εὐθυνέστερον καὶ πρακτικώτερον, ἐπομινῶς εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα καταλληλότερον εἶναι τὸ τοῦ Καίπ, ἔπειτα εἰς τροποποιήσεις ἐπὶ τὸ ἀπλοῦστερον τοῦ παλαιούμου καταστάντος ἀναγνωστηρίου τοῦ Καρέλου Πλάτος καὶ Χριστοφόρου Ντέλτς (1797) τοῦτο συνίσταται ἀπλοῦστατα ἐξ ἐνός τετραγωνικοῦ διὰ ποκίνου χρώματος κεχρωματισμένου ἐμβαλθῶς πῶς πίνακος, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποῦ ὀρίζονται τινες κανόνες εἶναι προσηλωμένοι τὰς κάτωθεν αὐτοῦ πρὸς ἠλωμένους ὁμάδας, ἐν αἷς ἐγκαταλείπονται τὰ κινήτὰ γράμματα τοῦ ἀναγνωστηρίου τοῦ Πλάτος καὶ Ντέλτς, δὲν ἔχει τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Καίπ, τὰ δὲ ἀναγνωστήρια τοῦ Παύλου (1819) καὶ τῶν ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις Μπέρν, Χόρν καὶ Ἀλβεν, ὡς συνθετώτερα καὶ ὡς ἀπικλάστοντα κατὰ πολὺ τοῦς μήχους τῆς ἀνεπιδραγίας αὐτῶν κατὰ τὴν ζήτησιν καὶ τὴν εὐσέχον συνδυασμῶν τῶν γραμμῶν πρὸς σχηματισμὸν συλλαβῶν, λέξεων καὶ προτάσεων ἀποδοκιμαζόντων ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῶν τῶν μόνων τῶν αὐτοσυγγόντων καὶ μαθητῶν καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὸ τοῦ Ἀντιστολέου «ὡς μὲν θάνατος παίζοντες, μετὰ πένου γὰρ ἡ μάθησις» Πλὴν τοῦτου Ἀ. λέγονται παρ' ἡμῶν καὶ αὐτοῦται ἐκείναι, ἐν αἷς ὑπάρχουσι πάντα τὰ πρὸς ἀνάγνωσιν ἐπιτρεχῆ καὶ αἵτινες ἀποκλειστικῶς εἶναι ὠριμέναι πρὸς μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν τῶν εἰς αὐτὰ φοιτῶντων εἰς διαμαρτυρίαν (Ἀ. δημοτικῶν βιβλιοθηκῶν) εἰς ἐπὶ καὶ ταβολῇ τιμημάτων τινος. [Χ. Πλ.]

Ἀναγνώστης, κατώτερος βαθμὸς τοῦ κληρικοῦ προσωπομένου ἀρχῆθεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν ἀπὸ τοῦ ἡμέτερος, οὐχὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου, καὶ εἰς τὴν φύλαξιν τῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην χρησίμων ἱερῶν βιβλίων. Ἡ ἀνάγνωσις ὅμως τῶν Εὐαγγελίων ἥδη πρῶτως ἀνετέθη κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους (Ἀποστολ. Διακ. Β', 25). Οἱ κανόνες οὖν ὀρίζουσι περὶ τῆς ἡλικίας τῶν μελλόντων νὰ χειροτονηθῶσιν ἀναγνώστη. Νεκρὰ τις τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὀρίζει τὸ ὄργανον ἔτος, ἀλλ' αὕτη ἡ παράκλησις, ἐθεωρήθη δ' ὑπερὸν ἱσχύοντα ἡ ραγ' νεκρὰ αὐτοῦ ἢ ὀρίζουσα τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας. Καὶ οὕτως ὅμως ἐν τῇ πράξει οὐδὲ ποτε ἐτηρήθη κανὼν ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν. (C) ἀναγνώστης ἀναδεικνύεται διὰ κουράς, σπουδῆς καὶ χειροθεσίας τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου ἐν μυσταῖς, ὧν ἐγγὺς δὲν ὑπάρχει ἐπίσκοπος (Γ' Οἰκουμ. Συνόδου καν. 17' καὶ 21' εἰς). Τὴν σήμερον καὶ ὁ τοῦ ἀναγνώστου, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ κατώτεροι τοῦ διακόνου βαθμοί, ἀπώλειαν τὴν χαρακτῆρα ἀξιωματικῆς. Κατὰ τύπον μόνον προχειρίζεται ἀναγνώστης

ὁ μέλλων νὰ προαχθῇ εἰς τινὰ τῶν τριῶν πρᾶγματικῶν ἱερατικῶν βαθμῶν. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἑλλάδι. [Ε.]

Ἀναγνώστης Ἰωάννης. Βλ. Ἰωάννης.

Ἀναγνωστόπουλος Παναγιώτης. Εἰς τῶν ἱερῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Ἐγεννήθη ἐν Ἀνδριταίῃ τῆς Ὀλυμπίας περὶ τὸ 1790, ἀπέθανε δ' ἐν Ἀθήναις τῇ 1851 κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τῆς χολέρας. Ἐκαταρτίσθεις ἐν νεαρχ ἡλικίᾳ πρὸς εὐρωπαϊκὴν εἰς Ρωσίαν, ἐγίνωσκον ἐν Ὁδησσῷ τὸν Σκουρᾶν, οὗ τὸ περὶ συστάσεως τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας σχεδίου μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀπεδεχθῆ καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Ἰωάννου ἔβησαν τῷ 1814 τὰς πρώτας βάσεις αὐτῆς. Ἀποτυχόντος δὲ τοῦ Σκουρᾶ ἐν ταῖς ἐνεργείαις του περὶ ταῖς ἐν Μόσχᾳ Ἑλλήσιν, ἐνεβαρρυνεν αὐτὸν ὁ Ἀ. ἐπανελθόντα εἰς Ὁδησσὸν τῇ 1816, καὶ ἐκατοτε ἤρχισεν ἡ συστηματικὴ ἐνέργεια πρὸς προσηλυτισμὸν, κατηγγεγονότος τοῦ Ἀ. ἐκ τῶν πρώτων καὶ τὸν Ἀθανάσιον Σέκερην. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν ἱστοριογράφον τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας Ι. Φιλήμονα, κατὰ δὲ τὸν Σάνθον δ' τρίτος τῶν ἱερῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας δὲν ἦτο ὁ Ἀ., ἀλλ' αὐτὸς ὁ Σάνθος, τὸν δ' Ἀ. ἐκατήχησαν ἐν εἰσι 1816 ἐν Ὁδησσῷ ὁ Σκουρᾶς καὶ ὁ Τσακάλωφ. Ἀλλ' ἡ διαφωνία αὕτη εἶναι ἐκπεσιώδης, διότι ἡ ἐργασία τῆς Ἑταιρίας ἀρχεῖται κυρίως ἀπὸ τοῦ 1816, τότε δ' ὁ Ἀ. ἦτο ἐκ τῶν πρωτεργατῶν αὐτῆς ἐν τῇ στεφανογραφικῇ ἀλληλογραφίᾳ τῶν ἀρχηγῶν σημειούμενος διὰ τῶν στοιχείων ΑΙ. τὸν Ὁδησσῷ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος προσέθηκε νέας δυνάμεις εἰς τὴν Ἑταιρίαν, κατηγγεγονότος Πηλοποννησίους ἐπικαρχηγοὺς Ἀναγνωστάρεν καὶ Χρυσόπαλθον καὶ τὸν Θεσσαλὸν Πασαμάκην. Ἀπελθὼν δ' εἰς Ὁδησσὸν πρὸς διδάσκειν τῶν ἀρχῶν τῆς Ἑταιρίας καὶ προσηλυτισμὸν ἑταίρων, εἰργάσθη λίαν τελεσφόρως ἐν Ἰστανζήλῳ τῆς Βεσσαραβίας, ὅπου προσεταρτίσθη τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐκεῖ Ἑλλήτων, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει (τῇ 1817), ὅπου πλὴν ἄλλων ἐκατήχησε καὶ τὸν Π. Σέκερην, τὸν χορηγῆσαντα πρὸς εὐδωκίαν τῶν ἔργων τῆς Ἑταιρίας ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν. Ἐκείθεν δὲ μετέβη εἰς τὰς ἡγεμονίας, ὅπου ὁ ἀδελφὸς τοῦ θανατωθέντος Γαλάτου ἐστειλε δολοφόνον, ἵνα φονεύσῃ τὸν Ἀ. καὶ τὸν Παπᾶ Φλέσσα, διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον, εἰργάσθη πρὸς σύνταξιν τῆς Ἑταιρίας ἐν ταῖς ἡγεμονίαις, καταστήσας ἐφορείας ἐν πολλαῖς πόλεσι, συναρῶν ἐνθους καὶ δεξιότατον ἔχων τὸν Λεβέντην. ἐν καὶ ἐδέχθη διὰ τὰς ἀρετάς του ὁ Ἀ. εἰς τὴν ἀρχὴν. Διὰ συνετῆς δ' ἐνεργείας ἀποστῆναι τὸν ἐκ τῶν προῶρων περὶ ἐπαναστάσεως σχεδίων τοῦ Παπᾶ Φλέσσα ἀπειλοῦντα τὴν Ἑταιρίαν κίνδυνον, ἠναγκάσθη μετὰ βραχὺν χρόνον καταζητούμενος ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως νὰ φυγῇ κρυφίως ἐκ τῶν ἡγεμονιῶν (1819), καὶ μετὰ πολλὰς περιπετείας κατῴρωσε νὰ

διαπραχθῇ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1820 εἰς Ἰταλίαν πρὸς τὸν μητροπολίτην Ἰγνατίον. Εἰς ὅς ὡς ἐμαθε τὴν καθόδον τοῦ Ἀλ. Ἰγνατῆ εἰς Κισινόβιον, ἐπαγγέλλε διὰ Βιέννης εἰς Βουκουρεστίον, ὅπου ἔλαβε τιμητικωτάτην πρόσκλησιν τοῦ Ἰγνατῆ, καλοῦντος αὐτὸν πλὴσίον του. Ἐν Βουκουρεστίῳ δὲ μετ' ἄλλων ἑταίρων συντάξε σχεδίων πρακτικώτατον περὶ τῆς κηρύξεως τῆς ἐπαναστάσεως καὶ περὶ στρατιωτικῆς ὁργανώσεως. Ἐπερ ἐν ὑπομνήματι ὑπέβαλεν εἰς τὸν Ἰγνατῆν. Ἀλλ' αὐτοὺς δοὺς πίστιν εἰς τὰς κατὰ τοῦ Ἀ. διαβολὰς πηλῶν καλῶν του, οὐ μόνον δὲ ἐνέκρινε τὸ ἄριστον τούτου σχεδίου, οὐ βάσις ἦτο ἡ ἐναρξίς τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Πελοποννήσῳ, ἀλλὰ καὶ διέταξεν αὐτὸν νὰ ἐλθῇ εἰς Κισινόβιον, ὅπως ἀπολογηθῇ. Καὶ κατεῖδε μὲν ὁ Ἰγνατῆς βραδυτέρον τὸ ἀνυπόστατον τῶν συκοφαντιῶν, ἀλλ' ἤδυνάται πλέον νὰ παρακωλύσῃ τὴν πρόσδον τοῦ ἀπερισκέπτου ἐν ταῖς ἡγεμονίαις κινήματος, ὅτε δ' ὁ Ἀ. προειδὼς τὴν ἀποτυχίαν τούτου, προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν Δημήτριον Ἰγνατῆν νὰ κατέλθῃ αὐτὸς τούλαχιστον εἰς Πελοπόννησον, ὁ Ἀλέξανδρος οὐ μόνον τὴν πρότασιν ἐνέκρινεν, ἀλλὰ καὶ συνέστησεν εἰς τὸν ἀδελφὸν του τὸν Ἀ. ἀνιμελογίαν τὴν ἀπάτην του. Κατῴρωσε δ' ὁ Ἀ. εἰς ἑμπορὸν μεταμφιεσθεὶς καὶ τὸν Δημήτριον Ἰγνατῆν ὡς ὑπάλληλόν του παρακαλῶν, νὰ ὁδηγῇ μετ' αὐτοῦ διὰ Βεσσαραβίας καὶ Ἀδυστίας αἰσίως εἰς Πελοπόννησον. Ὑπηρέτησε δὲ καθ' ὅσον τὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὸν Ἰγνατῆν ὡς ὑπασιστής καὶ σύμβουλος αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ὑπερέστησεν εἰς τὸν διοικητικὸν κλάδον, χρηματίσας ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ διοικητὴς Εὐδοίας. (Βιβλιογραφ. Ι. Φιλήμονος, Δοκίμιον περὶ τῆς Φιλ. Ἑταιρίας. Ναύπλ. 1834. — Γούδα, Βιοὶ παράλληλοι. Ἀθ. 1872 τ. Ε'). [II.]

Ἀναγραφεύς. Ταῦτ' ἐν τῇ Ἀπογραφῇ (βλ. λ.). [IΣ.]

Ἀναγραφή (Ἀρχαιολ.). Διατύπωσις ἐπιτελλομένη τῷ ἀρχαροτῇ ἀκινήτῳ, παρμερῆς τῇ μεταγραφῇ τοῦ ἡμετέρου νόμου. Ἡ μεταβιβάσις τοῦ κτήματος ἐμνημονεύετο διὰ δημοσίας ἐγγραφῆς, ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς γινομένης. Ὁ Ἠσύχιος ἐν τῇ λέξει «ἐν λευκώματι» ἐπάγεται τὰ ἑξῆς. «Ἐθὺς ἦν τὰ πεπραγμένα χωρὶς ἢ σήματα δημοσία ἀπογράφεσθαι ἐν στήνι λευκαῖς· οἱ δὲ πύργοις κεχρισμένοις λευκῇ γῇ τὰ ἐνόματα καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἀνδραπέδων καὶ τῶν πριμίων αὐτῶν, ἵν' εἴ τις βουλῇ αἰτιάσασθαι ἐπ' ἀδείας ἔχοι ἐντυχὼν τῇ λευκώματι. Ὡς τοῦτων θηλοῦται ἐπὶ ἡ διὰ τῆς ἀναγραφῆς ἐπιδικωμένη δημοσίετις τῆς μεταθέσεως τῆς κυριότητος ἐγίνετο, ὡς καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ, διὰ τῆς μεταγραφῆς πρὸς ἐξασφάλισιν

τῶν τρίτων, ὧν ἄλλως ἐδύνάτο νὰ προσδληθῶσι τὰ δικαιώματα.

Πράξεις ἀναγραφῆς μνημονεύονται ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς. Εἰς τὴν κατηγερίαν ταύτην ὑπάγεται ἡ ἐξῆς.

Ἀφροδισίων ἱερῶν
Διοσκου + ἀλλοδαῶν ἱερῶν
ἀπὸ τῶν γραμμάτων ἱερῶν
ἱερῶν Μουσίου Μουσίου Κῆ...
ἱερῶν...

Ἡ ἀναγραφὴ ἢ ἐν χρήσει εὐ μόνον ἐν Ἀθῆναις, ἀλλὰ καὶ ἀλλοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀποδεικνύονται αἱ διασωζόμεναι ἐπιγραφαί. Παγκρῆς Ant. Hellén. αρ. 877. Corpus Inscr. Graec. αρ. 2382, 2826, 3129. Dict. Daresbourg ἐν λ. [Αγ. Αγ.]

Ἀναγραμματισμός. (Ο) διὰ τῆς μεταθέσεως πάντων τῶν γραμμάτων λέξεως ἢ φράσεως τινος σχηματισμὸς ἄλλης λέξεως ἢ φράσεως ἐχούσης νόημα. Τὰ ἀρχαιότατα Ἀ. παραδείγματα εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ ἀλεξανδρινοῦ ποιητοῦ Ανάκροντος ἀναγραμματισμὸς τῶν ὀνομάτων Ἰπποκράτους (Ἀπὸ μέλιτος) καὶ Ἀρσινόης (Ἰον Πράς). Ἡ τοιαύτη ματαιοτεχνία ἤκιστα ἐν ἰδίῳ κατὰ τὸν ΙΖ' καὶ τὸν ΙΙΙ' αἰῶνα. Εἶναι δὲ γνωστοὶ οἱ Ἀ. εὐ μόνον παρ' Εὐρωπαίους ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἀνατολικαῖς λαοῖς. Ἐλδάληρον τὸ τρίτον βιβλίον τῆς Καβάλας, τῆς μυστικῆς βιβλίου τῶν Ἑβραίων, διδάσκει τὸν τρόπον τῆς εὐρέσεως διὰ τοῦ Ἀ. τῆς ἀληθεύς δὲ ἐν ἐννοίᾳ τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων τῶν ἱερῶν βιβλίων. [Π.]

Ἀναγυράσιος θαῖμων. Παροιμ. ἐπὶ ὠμότητι ἀπὸ τοῦ ἐπωνύμου τοῦ αἰτιχοῦ δήμου Ἀναγύρου ἥρωος, ὅστις ἀμελιότως ἐτιμώρησε τὸν ἐκτέμνοντα τὸ ἄλσος αὐτοῦ, ἐξολοθρεύσας σύμπασαν τὴν οἰκογενεὶάν του. [Π.]

Ἀνάγυρις ἢ δυσώδης (Β α τ.) (Anagyris foetida L.), θάμνος τῆς οἰκογ. τῶν Κολοκυνθίων ἔχων φύλλα τριφυλλωτά, ἀνθὴ ὑπέγλωρα ἐκφυόμενα ἐπὶ τῶν κλάδων εἰς βραχεῖς βέτρους, πέτασεν μελανόστικτον βραχύτερον τῶν πτερυγίων καὶ τῆς διπετάλου τρέπιδος, λοβὸν μακρὸν καὶ σπέρματι ἰσχυρῶς. Ἡτο ἄλλοτε φαρμακευτικὰ τὰ φύλλα, καθαρτικόν, τὰ δὲ σπέρματα ἐμετικὴν δύναμιν ἔχοντα. Τὴν σήμερον ἐνδύμαζται κοινῶς Ἀναγύρις, Ἀζώγρις, Ζωγύρις, Ἀναγύρις, Βρωμοκλάρις, Βρωμοκλάρις κτλ. [Θ.Χ.]

Ἀνάγυρον κινεῖς. Παροιμ. ἐπὶ τῶν προκαλούντων εἰς ἑαυτοὺς τὰ κακά. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους παροιμογράφους, ἢ παροιμιαῖα αὕτη ἐλέγχθη ἀπὸ τοῦ ἀναγύρου ἢ τῆς ἀναγύριδος, ἥς τὰ φύλλα τριδόμενα ὄξουσιν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἥρωος Ἀναγύρου (βλ. Ἀναγυράσιος). [Π.]

Ἀνάγυρος. Ἀττικὸς δῆμος τῆς Ἑρεχθίδος φυλῆς κατὰ τὴν δυτικὴν ὑπώρειαν τοῦ Ὑμητοῦ παρὰ τὴν σημερινὴν Βάρην, ὅπου

ἔχουσιν εὐραθὴ ἐπιγραφαὶ τινες καὶ ἄλλα πλαστικὰ ἔργα, σπένδιλοι τινες κινῶν καὶ ἄλλα ἀρχαίων τεχνῶν. (βλ. λλ. Ἀναγυράσιος Ἀναγύρου). [Π.]

Ἀναγωγή (Φ ε λ α σ.). βλ. Ἀλεξάνδρινος σχολή.

— (Ν ο μ.) τὸ δικαίωμα, ὅπερ κενήται ὁ ὑποστὰς θυσιᾶν τινὰ ἐν τῇ περιουσίᾳ τοῦ νὰ στραφῇ καθ' ἑτέρου, εἴτε ὑποχρεῖται πρὸς ἀποζημίωσιν π. χ. λέγω ἐκ νικητῆς σεωσῆς γ γ υ ἢ σεωσῆς ἐν τὸ λ ἦς, ὁ π ι σ θ ο γ ρ α φ ῆς σεωσῆς κτλ. (ἰδ. δ.) εἴτε συνυποχρεῖται αὐτῶν π. χ. ἐπὶ παθητικῆς συνεννοήσεως. Πότε ὑπάρχει Ἀ. κανονίζεται ἐκ τῆς συνδεδεμένης διαφοράς πρὸς ὅσον ἐννόμου σχέσεως. παρὰ Ῥωμ. δὲ regressus εἰδικῶς καλεῖται ἡ Ἀ. ἐπὶ ἐκ νικητῆς σεωσῆς. Ἀναγύρις δ' ἡ Ἀ. εἰς δι' ἄ γ ω γ ῆς (ἰδ. λ.) ἀπλῶς εἴτε δι' ἄ ν α κ ο σ ῖ ν ὥς σεωσῆς (ἰδ. λ.) εἴτε πρὸς σεπικλή σεωσῆς (ἰδ. λ.) [Δ.]

— (Χ η μ.) reduction, καλεῖται ἐν τῇ χημείᾳ καὶ μεταλλουργίᾳ ἡ ἐξαγωγή μεταλλοῦ ἐξ ἐνώσεως τινος αὐτοῦ ἢ ἡ μεταβολὴ ἀνωτέρου δεικνύοντος εἰς κατώτερον. οὕτως ἀνάγεται ὁ μέλυθος ἐκ τῶν ἐνώσεων αὐτοῦ τῇ διαπυρώσει μετ' Ἀνθρακὸς ὁ Χαλκὸς ἐκ τῶν διαλύσεων του δι' εἰσαγωγῆς Σιδήρου εἰς αὐτὰς, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐπικαθίσταται ὡς ἐρυθρὸν πτερίδην καὶ ἄλλα ἀναγωγικὰ μέσα ἐν ἡ ἐρυθρῶ πυρώσει, τὸ γαλβανικὸν βέθμα, τὸ φῶς (φωτογραφία) κ.λ. Ἡ ἐξαγωγή τῶν μετάλλων ἐν μεγάλῳ ἐκ τῶν ὀρυκτῶν αὐτῶν γίνεται δι' ἀναγωγῆς (ἀποξείδωσης) καὶ δὴ τῆς εἰσεγωγῆς αὐτῶν μετ' Ἀνθρακὸς καὶ ἄλλων ἀναγωγικῶν οὐσιῶν οὕτως ἐξάγεται ὁ Σιδηρὸς, ὁ Χαλκός, ὁ Ψευδάργυρος κλπ. [Ο.Α.Ρ.]

— (Μ α θ η μ α τ.) Ἀναγωγή κλάσματος εἰς ἀπλοῦς τέρους ὀρυκτοῦ ἢ ἄλλως καλουμένη ἀπλοποίησης κλάσματος (βλ. λ.).

Ἀναγωγή ἢ πλεονάζοντων κλάσματος τῶν εἰς τὸν αὐτὸν παρονομαστικὴν καλεῖται ἢ τρεπὴ αὐτῶν εἰς ἑτέρων κλάσματα ἴσα, ἔχοντα τὸν αὐτὸν πάντα παρονομαστήν. Ἀνάγωμεν δὲ πλεονάζοντα κλάσματα εἰς τὴν αὐτὴν παρονομαστήν εἴτε πλεονάζοντες τοὺς δύο ὅρους ἐκάστου ἐπὶ τὸ γινόμενον τῶν παρονομαστῶν τῶν λοιπῶν κλάσμάτων, ἔπεται κοινὸς παρονομαστής γίνεσθαι τὸ γινόμενον τῶν παρονομαστῶν τῶν

δοθέντων (τὰ κλάσματα $\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{4}$ τρέπονται εἰς

εἰς $\frac{12}{24}, \frac{16}{24}, \frac{18}{24}$), εἴτε εὐρίσκοντες κοινόν τι πολλαπλάσιον Π τῶν παρονομαστῶν καὶ πολλαπλασιάζοντες τοὺς ὅρους ἐκάστου κλάσματος ἐπὶ τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ αριθμοῦ Π διὰ τοῦ παρονομαστοῦ τοῦ κλάσματος τοῦ

ρῖμης II, (οὕτω τὰ $\frac{5}{6}, \frac{7}{8}, \frac{10}{18}$, τρέπονται εἰς $\frac{15}{18}, \frac{14}{18}, \frac{10}{18}$). Ὁ ἐλάχιστος δὲ κοινὸς παρνομαστής, εἰς ᾧ δύναται ν' ἀναγῶσι πλείονα κλάσματα, ἴσονται πρὸς τὸ ἐλάχιστον κοινὸν πολλαπλασίων τῶν παρνομαστίων τῶν ἀναγῶν γων κλασματίων τῶν ἴσων πρὸς τὰ θολλέντα (οὕτως ἐκ τῶν $\frac{4}{8}, \frac{4}{6}, \frac{20}{24}, \frac{10}{25}$ τρα-

πέντων εἰς ἀνάγωγα $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{2}{6}, \frac{2}{5}$, λαμβανόμεν τὰ $\frac{15}{30}, \frac{20}{30}, \frac{25}{30}, \frac{12}{30}$). Π εἰς τὴν αὐτὴν παρνομαστήν ἀναγωγῇ τῶν κλασματίων χρησιμεύει οὕτως τὴν πρόσθεσιν καὶ τὴν ἀφαιρέσιν αὐτῶν.

Ἀναγῶ γ γ τ ω ν δ μ ο ι ω ν ε ρ ω ν α καλεῖται ἡ ἐν ἀλγεβρικῇ τινι πολυωνύμῳ ἐπιτογχανομένη ἀπλοποιήσις δι' ἀντικαταστάσεως πάσης ἐμβάδος δ μ ο ι ω ν ε ρ ω ν (βλ. λ.) διὰ τοῦ ἀθροίσματος αὐτῶν. Οὕτω π.χ. τὸ γινόμενον $(α+ε) \times (α-ε) = α^2 + αε - αε - ε^2$ μετὰ τὴν ἀναγωγὴν τῶν ἐμβάδων θρῶν + αε καὶ - αε, γίνεται $α^2 - ε^2$.

Ἀναγῶ γ γ τ σ χ ῆ μ α τ ο ς, γὰρ λ. reduc-tion, καλεῖται ἡ κατασκευὴ σχήματος ἐμβίου πρὸς θεὸν ἀλλὰ διαστάσεων μικροτέρων. Ὁρῶντα χρησιμεύοντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἰσὶν ὁ ἀναγῶ γ ι κ ὲ ς δ ι α δ ῆ τ η ς, ἡ ἀναγῶ γ ι κ ῆ κ λ ῖ μ α ς κ λ η. [Κυπ. Στ.]

Ἀναγωγῆς δέκη (Ἀρχαιολ.). Ὁ οὐκ ἐστὶν πωλίων κεκοιμημένοι ἔχοντα ἐλαττωματικὸν νόσον, οἷον ἐπιληψίαν κτλ. χωρὶς νὰ ἡ ἀνάστασις γινώσκον τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦτο τῇ ἀκαταστάσει ὑπέκειτο εἰς τὴν ἀγωγήν ταύτην. Ὁ ἀναγῶ γ ι κ ῆ κ λ ῖ μ α ς κ λ η. [Κυπ. Στ.]

Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια ἐκαλεῖτο ἀναγῶ γ ι κ ῆ κ λ ῖ μ α ς κ λ η. [Κυπ. Στ.]

Ἐστὶν νόσος ἢ καὶ ἑτέρω τινὶ ἀδελφῷ τοῖς πολλοῖς νοσήματι μακρῶ καὶ δυσίατο κατα τὰ σώμα ἢ κατὰ τὴν διανοίαν, ἐάν μὲν ἱατρῶ τις ἢ γυμναστῇ, μὴ ἀναγωγῆς ἔστω τοῦτο πρὸς τὸν τοιοῦτον τυγχάνειν, μὴ δ' ἐάν τῶν ἡθελῇ τις προσεπιδῶν ἀποδῶναι τῷ ἐάν δὲ τις ἰδιότητι τῶν τοιοῦτων ἀποδῶναι δημιουργός, ὁ πρῶτος μὲν ἐντὸς ἐκμήνου ἀναγέτω, πλὴν τῆς ἱερατῆς ταύτης δ' ἐντὸς ἐνιαυτοῦ τὴν ἀναγωγὴν ἔστω ποιῆσθαι τῆς νόσου. Διαδικάζεσθαι δὲ ἐν τισὶ τῶν ἱατρῶν, οὓς ἂν κοινῇ προεχέμενοι ἔλυνται τὴν δὲ ὄφλοντα τὴν δίκην διπλάσιον ἀποτίνειν τῆς τιμῆς, ἥς ἂν ἀποδῶνται. Πάν δὲ ἰδιότητις ἰδιότης, ἀναγωγὴν μὲν εἶναι, καθάπερ καὶ τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, καὶ τὴν διαβίβασιν, ὁ δὲ ὄφλων τὴν τιμὴν ἀπλὴν ἀποτινέτω. Ἐάν δὲ ἀνδρὸς ἀποδῶναι τις τινὶ εἰδῶτι μὲν εἰδῶς, μὴ τυγχάνετω ἀναγωγῆς τοῦ τοιοῦτου τῆς πράξεως, μὴ δὲ εἰδῶτι τὴν μὲν ἀναγωγὴν εἶναι τότε, θανάτις αἰσθηται τῶν περιμένων, ἐν πάντε δὲ τῶν νομοφυλάκων τοῖς νεωτάτοις εἶναι τὴν κρίσιν, εἰδῶς δὲ ἂν κριθῇ, τὰς τε εἰτίας τοῦ περιμένου καθήρτατο κατὰ τὴν τῶν ἐξηγητῶν νόμον, τῆς τιμῆς τε ἀποδοτῆς τῶν περιμένων τριπλάσιον. Οὐδὲν ὅμως ἔχομεν τὸ ἐνδοξίμον, ἵνα παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ περὶ τῆς δίκης ταύτης ἔρισμα τοῦ Πλάτωνος βάζον εἶχον τὸ ἐν ἰσχυρῇ Ἀττικῷ δίκαιον.

Ἐκ τοῦ ἐπομένου ἔρισμο τοῦ Πουρίου. «Ἀναγωγῇ ἡ τῶν πραθέντων ἀνδραπόδων ἀνάστασις, ἐχόντων αἰτίαν τινὰ», φαίνεται ὅτι διὰ τῆς δίκης ταύτης κυρίως ἐπεδιώκετο ἡ διαρρηξίς τῆς συμβάσεως τῆς ἀγοραπωλησίας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἐπιστροφή τοῦ τιμήματος καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ πωληθέντος. Τῇ ἀναγωγῇ ἐμεία ἐστὶν ἡ παρὰ Ῥωμαίους actio redhibitoria (περὶ ἀναστροφῆς τοῦ πραθέντος) ἡ ἐγειρομένη κατὰ τὸ ἀγορανομικὸν δόγμα (aedilium edictum) τὸ πραγματευόμενον περὶ ἀγοραπωλησίας δούλων καὶ κτηνῶν καὶ βοθμίζον τὰ περὶ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτῶν. Διὰ τῆς ἀγωγῆς ταύτης, ἥτις ἔστω μία προσέτι ἀπέδειξις ἐκ τῶν πολλῶν τῆς στενῆς συγγενείας τοῦ Ῥωμαίου δικαίου πρὸς τὸ ἀρχαιότερον Ἀττικὸν δίκαιον, ἦν παρεγνώρισαν οἱ νεώτεροι ἐρμηνευταὶ τοῦ Ῥωμαίου δικαίου, οὐδέλωσ ἀσχοληθέντες εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐλληνικῶν νόμων καὶ ἰδίως τῶν Ἀττικῶν, ἐπεδιώκετο ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ ἡ ἀναστροφή τοῦ πραθέντος ἀπαρραλῶς εἰς τὴν αὐτὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐπόλαι τις δοῦλεν κεκοιμημένον ἔχοντα ἐλαττωματικὰ ἀποσιώπη εἰς τὸν ἀγοραστήν. (Norp. I. Πανθ. De aedilium edicto [21. 1.]). Ἀρ' οὐ δὲ, ὡς γινώσκμεν, τὸ ἀγορανομικὸν δόγμα, τὸ περιεχόμενον κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἀγοραπωλησίαν τὴν δούλων καὶ κτηνῶν ἐπετέθη διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν νομοδιδασκάλων ἐπὶ πάσης ἀγοραπωλησίας κτηνῶν καὶ ἀνθρώπων (Περσ. II. Πανθ. ἀπ' ὅθι), λοιπὸν κώτατον εἶναι ὅτι καὶ ἐν Ἀθῶναις ἡ ἀναγωγῇ

δὲν περιωρίζεται μόνον ἐπὶ ἀγοραπωλητικῆς εἰ-
καυτοῦ, ἀλλ' ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀναλόγων
θεμάτων, ὡς εὐλόγως ὑποστηρίζει ὁ Caillemor
(Diet. Daromberg ἐν λ.) ἐρμηνεύων τὸ
ἐξ ἧς χωρίον τοῦ Ἀρσίου. «Προτῆς μαχόμενον
καμνόντα τὸν ἵππον ἀνὰ γὰρ ἐν με βουλόμα-
νον Διδώρως οὗτος ἀποτρέπεν ἐπειράτο, φά-
σκων οὐδὲν ἀντιλέγειν περὶ τῶν δωδεκά μηνῶν
Πολυκλέα, ἀλλ' ἀποδώσειν». (Κατηγορία πρὸς
τοὺς συντυπικτάς κακολογῶν 16), ἐξ οὗ προ-
κύπτει ὅτι ἡ ἀναγωγὴ ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἐπὶ
ἄλλων συμβάσεων. [Ἀρ. λ. Ἀρσίου.]

Ἀναγωγικὴ ἐρμηνεία. Οὕτω λέγε-
ται ἡ ἐρμηνεία, καθ' ἣν πολλὰκις εἰς λέξεις
τῆς ἁγίας Γραφῆς πλὴν τῆς κατὰ γράμμα ἐν-
νοίας ἀποδίδεται καὶ ἑννοία πνευματικὴ ἀναφε-
ρομένη εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ οὐράνια· καθὼς
ἔστιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀνακαλύπτει τὴν
αἰώνιον ζωὴν, ἐν ᾗ ὑπάρχει ἡ ἀληθὴς ἀνά-
παυσις. ἐν τῇ ῥήσει ταύτῃ τοῦ ἁγίου Ψαλμοῦ,
11. «Ὡς ὥρστα ἐν τῇ ἐργῇ μου» εἰ εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 11. δὲ ῥήσις
τοῦ Ψαλμοῦ, κατὰ τὴν κατὰ γράμμα ἑννοίαν,
σημαίνει τὴν ἐν Παλαιστίνῃ γῆν τῆς ἐπαγγελί-
ας. Τὴν ἀναγωγικὴν ἐρμηνείαν μεταχειρί-
ζοντο ἐνίοτε μέχρις ὑπερβολῆς πλείους τινὲς
τῆς Ἐκκλησίας· τούναντίον πολλοὶ τῶν νεω-
τέρων ἐρμηνευτῶν περιορίζονται εἰς μόνον τὴν
κατὰ γράμμα ἐρμηνείαν. [I.M.]

Ἀναγωγικὴ κλίμαξ. γαλλ. échelle
de réduction. ἢ λ. κλίμαξ.

Ἀναγωγικὸς διαυγής. γαλλ.
compas de réduction, ὄργανον χρησιμεύον
πρὸς σμίκρυνσιν ἐν δεδομένῳ λόγῳ πασῶν τῶν
γεωμετρικῶν σχεδίων. Ἀποτελεῖται ἐκ δύο βρα-
χιόνων ἴσων, διατεθειμένων γωνίᾳ καὶ φερόν-
των ἐγκοπὰς ἐπιμήκεις, ἐν αἷς ἐντίθεται τε-
μάχιον στερεοῦμενον πρὸς τοὺς βραχιόνους ἐν
οἷς θέσει θέλωμεν καὶ χρησιμεύον πρὸς δικί-
ρασιν ἐκατέρου βραχιόνος εἰς δύο μέρη ἐν δε-
δομένῳ λόγῳ. [Κυπ. Στ.]

Ἀνάγωγον κλάσμα. (Ἀριθμητ.)
ἴσ. Fractio irreductibilis, καλεῖται τὸ μὴ
ἐπιδεκτικὸν ἀπλοποιοῦσθαι, τὸ μὴ δυ-
ναμένον δηλ. νὰ τραπῇ εἰς ἄλλο ἴσον ἔχον
ἄριστος μικροτέρους. Εἰσὶ δ' ἀνάγωγα τὰ κλά-
σματα ὧν οἱ ὅροι εἰσὶ πρῶτοι πρὸς ἀλλή-
λους, δὲν ἔχουσι δηλ. ἄλλον κοινὸν διαιρέτην
πλὴν τῆς μονάδος· τρέπεται δὲ κλάσμα τι εἰς
ἀνάγωγον διαιρουμένων τῶν δύο αὐτοῦ ὅρων
διὰ τοῦ μεγίστου κοινοῦ διαιρέτου αὐτῶν
(εἰς $\frac{16}{35} = \frac{8}{7} \cdot \frac{2}{5}$ $\frac{128}{105} = \frac{8}{5} \cdot \frac{2}{7}$). [Κυπ. Στ.]

Ἀναδασμὸς (ἐκ τοῦ ἀναδαίω=δια-
νέμω εἰς μερίδια) ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἁρχαίοις
Ἑλλησιν ἡ διανομὴ τῆς διὰ πολέμου ἡ ἄλλως
κατακλημνομένης γῆς. Περὶ ὑποσχέσεων ἀνα-
δασμοῦ γῆς ἐν Λιβύῃ παρὰ τῶν Κυρηναίων ἴδ.
Ἡρόδ. IV, 159 καὶ 163. Περὶ δὲ τοῦ τρόπου

καθ' ὃν ἐγίνετο ἐν ἀποικίαις τῶν Ἀθηναίων
ἀναδασμὸς γῆς ἴδ. τὴν περὶ Βρέας ἐπιγραφὴν
(C. I. A. I. αρ. 31). Χρεῶν ἀποκοπὰ καὶ τῆς
ἀναδασμοῦ ἦσαν αἱ συνθήκαι ἀπαιτήσεις τῶν
δήμου παρὰ τῶν ἀλιγαρχικῶν. (ἴδ. Her-
mann Staatsalterthümer § 43, 1). Ἡ
κυριώτατος τῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ιστορίᾳ παροι-
σιαζομένων ἀναδασμῶν εἶνε ὁ τῆς Λακωνικῆς
μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Δω-
ρείων, ὅστις πολλὰ παρέχει τὰ σκοτεινὰ ἐνέκ-
την ἐν μέρει τῆς συγχύσεως, ἣν ἐπέφεραν ἐπὶ τῇ
γῆδος καὶ Κλεομένης νέος ἀναδασμὸς. (ἴδ. περὶ
τοῦ πολυθρύλητου τούτου ζητήματος G. Gil-
bert Handbuch der gr. Staatsalterthümer, Leipzig 1881 σ. 10 καὶ V. Thunberg
Staatsalterthümer, Freiburg. 1880
σ. 188 καὶ ἐν, παρ' ὃ εὐρίθεται ἀναγεγραμμένη
καὶ ἄλλα ἢ παλαιότερα βιβλιογραφία. ἴδ.
καὶ λ. Κληρος καὶ Κληρονομία. [Δ.]

Ἀναδενδράς. Πᾶν δένδρον ἐν τοῖς κη-
ποῖς, μᾶλλον ἢ ἦτοεν κεκαλυμμένον ὑπὸ τῶν
φυλλώματός ἀναρριχθητικῷ ἢ κληματώδους ἐν-
τοῦ παρ' αὐτῷ ἐπὶ τούτῳ πεφυτευμένου καὶ ἐν
τοῖς κλάδοις αὐτοῦ περιπλεκόμενου· εἰς τὴν
Ἀναδενδράδας ἀνάγονται καὶ αἱ Ἀμαμν-
ξίαις (κοιν. Κληματαριαί), ἅμπελοι καλλί-
εργόμενοι παρὰ κατὰλληλα ξύλινα ἱερῶμα-
τα, ἐφ' ὧν ἐξάπλωσις τὸ φύλλωμα αὐτῶν πα-
ρέχουσι εὐάρεστον σκιάν ὑπὸ χλοερὰν σκιά-
πην. [Γ. Δ. Σ.]

Ἀναδυσσις (Χημ. Τεχν.) (Μαθη-
ματ.) καλεῖται ἡ βάσανος στερεῶς τινὸς
οὐσίας μετὰ βραστοῦ (συνήθως ὕδατος, εἰναι
πνεύματος, αἰθέρος ἢ ἐξέως) οὕτως, ὥστε
νὰ γίνηται τὸ ὑγρὸν ἐπὶ τοῦ ἐτέρου σώματος
ἀνευ ὑψώσεως τῆς θερμοκρασίας, ὅσον τὸ δυνα-
τὸν μακρότερον χρόνον μόνον εἰς ἐπαρκὴν με-
αὐτοῦ, συνεχῶς ἀνακυκλῶμενον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ
πίεσιν παροξέσμα ἀναδυσσεως ἵνα ἐκτὸς τοῦ
αὐτοῦ καὶ ἡ ἀραιότης τοῦ ἀρώματος τῶν ἀν-
θέων διὰ λίπους. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀναδικα (Ἀρχαιολ.). Κατὰ κλα-
νὸν οἱ Ἀττικοὶ νόμοι, ὡς καὶ αἱ νεώτεροι
νομοθεσίαι, καθιέρουν τὴν ἀρχὴν τοῦ δεδικασμέ-
νου, ὡς ἀπροσβλήτου. «Οἱ νόμοι οὐκ ἐῴσι δι-
κάζειν τὸν αὐτὸν καὶ περὶ τῶν αὐτῶν οὔτε δι-
κῆς οὔτ' εὐθύνης οὔτε διαδικασίας οὔτ' ἄλλου
τοιούτ' οὐδὲν εἶναι». Δημοσθ. πρὸς Λεπτ. 11.
Πᾶσα δίκη ὁριστικῶς ἀποπερατωμένη ἐξομ-
ρεῖτο αὐτὸς τὸ ἐλθὲν μὴ ὑποκειμένη εἰς ἐν-
δικὸν τι μέσον. Κατ' ἐξαιρέσιν μόνον διὰ τῶν
ἀναδικαίας ἢ παλινδικαίας κατὰ τῶν
γεωμετρικῶν ἐξητεῖτο ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις τῆς
τῆς ἡδὴ ἐκδομένης ἐριστικῆς ἀποφάσεως.
Τοῦτο δ' ἐδύνάτο νὰ ἐπιτευχθῇ κατὰ τοὺς ἐξου-
τοδπούς. 1) Δι' ἐφέσεως καθ' ἣς περιπτώσεως
ἐπετρέπετο αὐτῇ ὑπὸ τοῦ νόμου, δι' ἧς μετ' ἐξου-
βιόχετο εἰς ἀνώτερον δικαστήριον ἡ ἐκ νέου

ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως. (Βλ. Ἑρμείας, 2) Ἡ ἐπὶ ἐρημοδικίας διὰ τῆς προσβολῆς τῆς ἀπορίας, ἐάν ὁ ἐρήμην δικασθεὶς ἀπεδείκνυσεν ὅτι ἡ μὴ προσέλευσις αὐτοῦ εἰς τὸ δικαστήριον δὲν προήλθεν ἐξ ὑπατιότητος αὐτοῦ. (Βλ. Ἑρήμην δίκην καὶ 3) Διὰ τῆς κυρίως ἀναδικίας, ἐάν ὁ καταδικασθεὶς ἀπεδείκνυσεν ὅτι ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ἦν ἀποτέλεσμα ψευδομαρτυρίας, ὡς ῥητικῶς λέγει ὁ Ἀρπαρχαῖων. «Ἀναδικάσασθαι τὸ ἀναθεῖν δικάσασθαι» οὕτως Ἰσαῖος ἐντεῦθεν καὶ τὸ Ἀναδικαίει κριθεῖς, ὅταν ἄλλοισιν οἱ μάρτυρες ψευδομαρτυρίῳν.

Ὁ ἡττώμενος ἐνεκα μαρτυριῶν ψευδῶν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ἀποζημίωσης οὐ μόνον κατὰ τοῦ προκαλούντος τοὺς μάρτυρας τούτους ἀντίδικον αὐτοῦ (Καταγεγνηῶν δίκην), ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῶν τῶν μάρτύρων (Ψευδομαρτυριῶν δίκην). Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τῆς ἀποζημιώσεως ἀγωγὴ δὲν ἦτο ἀπερρώσθη, ἐοίκαις ἢ ἐκ τῆς καταδικῆς ζημία εἶναι ἢτο ἐκτιμητὴ εἰς χρήματα, ὡς ὅταν π.χ. διὰ τῆς ἀποφάσεως καταγεγνηώμετο ἡ πεινὴ τῆς ἀτιμίας ἢ ἄλλη τις στέρησις τῶν πολιτικῶν καὶ ἀδικῶν δικαιωμάτων, ἀναγκαῖα καθίστατο ἡ ἀνάδικια. Διὰ τοῦτο ὁ σχολιαστὴς τῶν Νόμων τοῦ Πλάτωνος λέγει. «Οὐκ ἐπὶ πάντων τῶν ἀγώνων ἐγίνοντο ἀνάδικοι αἱ κρίσεις, ἀλλ' ὡς ῥησὶ Ἡρόδοτος ἐν ζ' νόμων, ἐπὶ μέντοι ξενίας καὶ ψευδομαρτυριῶν καὶ κληρώων. (Πλάτ. Ν. ια' 973.)» οἱ δὲ εἰς ἀπώλυσιν ταύτας τὰς περιπτώσεις ἡ καταδικὴ συνεπήγετο τὴν ἀπώλειαν δικαιωμάτων, μὴ ἀναλυομένων εἰς χρηματικὰς ἀπαιτήσεις. Δὲν φαίνεται δὲ πιθανόν ὅτι ἡ ἀνάδικος κρίσις ἐλάμβανεν χώραν κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον: «εἰ ἐάλωσαν πάντες οἱ μάρτυρες ψευδομαρτυριῶν ἢ ὑπερημίσεις», ὡς ὁ Σχολιαστὴς αὐτοῦ λέγει· οἱ δὲ μάρτυρες, εἰς οὓς ἐστηρίχθη τὸ δικαστήριον δὲν ἐδύναντο νὰ ἐστηρίχθωσαν ἀπαντες τὴν οὐτὴν βεβαιότητα, ἢ δὲ ἀποφασίσαι δυνάμειν νὰ ἐστηρίξωσι εὐλογητόρους τοῦ ἡμίσεος οὐτιμωδῶς μάρτυρας. Ἐννοεῖται οὖν ὅτι ἀποδείκνυσμένον κατὰ τὴν διαδικασίαν ὅτι ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις ἐστηρίχθη εἰς τὰς ἐξελεγθεῖσας ψευδεῖς μαρτυρίας, τὸ δικαστήριον ἐξηφάνισε τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ ἀπέλλαντα τῶν συνεπειῶν αὐτῆς τὴν προκαλοῦσαν τὴν ἀνάδικίαν.

Ἡ ἀνάδικος κρίσις ἐλάμβανεν χώραν καὶ διὰ πολιτικῆν αἰτίαν. «Ἀνάδικον, οὕτως ἐλέγοντο οἱ τὰ δίκαια εἰς ἀκεραίαν ἐγκαλοῦσθαι, ἥτις ἐστὶ πολιτικὴ νῆσις αἰτίας, ἢ τῶν μαρτύρων ἀπόντων ψευδοκατηγόρων». (Πλούτ. ἐν λ.). Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν Τριάκοντά ἐκρωθήσαν ἅπανσι αἱ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν ἐκαδικασθεῖσαι δίκαι, ὅπως δικασθῶσιν ἐκ νέου κατὰ τὸν νόμον. «Ὅπῃ δ' ἐπὶ τῶν Τριάκοντα ἐπράχθησαν ἡ δίκη ἐδικάσθη ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ ἔκρυα εἶναι. (Δημ. κατὰ Τιμοκρ.

718.) (Βιβλ.λογ. Petit. Leg. Att. 454. Plattner, Proc. und Klage I σελ. 398—416. Meier-Schömann, Der Att. Proc. 971—984. — Diet. Daremberg ἐν λ. Ἀγ. Δγ.)

Ἀναδιπλώσεις, ἦτις καὶ ἀναδιπλασίωσις καὶ ἀπλῶς διπλασίωσις reduplicatio λέγεται, εἶναι ἡ ἐπανάληψις ἥτοι τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τῆς ρίζης ἢ τοῦ ὅρους λέξεως τινος ἢ τῆς αὐτῆς λέξεως ἐν τῇ προτάσει. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἶδος τῆς ἀναδιπλώσεως ἀνήκει εἰς τὴν γραμματικὴν, τὸ δὲ δεύτερον εἰς τὴν ῥητορικὴν. Ἡ αἰτία τοῦ γλωσσικοῦ τούτου φαινομένου καθόλου εἶναι ψυχολογική· διότι κατευόμενοι ὑπὸ τινος ἐσωτερικοῦ παύσης προσπαθοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν κατάστασιν ἡμῶν ταύτην καὶ γλωσσικῶς ἀναλόγως· προσορῶνται δὲ πρὸς τοῦτο εἶναι αἱ ἐπαναλήψεις ἢ ἀναδιπλώσεις. Τὸ γλωσσικὸν λοιπὸν φαινόμενον τοῦτο καθ' ἀνθρωπολογικὸν παρατηρεῖται εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς γλώσσας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ περὶ μὲν τῆς σημασίας τῆς ῥητορικῆς ἀναδιπλώσεως ὅα εἵπωμεν κατωτέρω, περὶ δὲ τῆς γραμματικῆς λέγομεν ὅτι κατὰ τὴν πρῶτην αὐτῆς ἡλικίαν ἡ γλῶσσα μεταχειρίζεται τὴν ἀναδιπλῶσιν πρὸς ἐμφασιν καὶ ἐπίτασιν. Ὑστερον ὁμοῦς ἡ ἐπίτασις παρίσταται ἢ ὡς καθόλου δυναμικὴ (λι-λίσκει = ὁρᾷ ἐπιθυμῶ) ἢ συνηθέστερον ὡς αἰτιατικὴ καὶ ἐνεργητικὴ (βι-βάλλω), ἥτις ἐν τοῖς παρακειμένοις, ὑπερσυντετακτοῖς καὶ μέλλουσι τετελεσμένοις ἐμφαίνεται ὡς ἀποτελεσμένη. Ἐχρησιμοποιεῖται δὲ ἡ ἀναδιπλώσις ὡς τις πλουσιωτάτη πηγὴ πρὸς σχηματισμὸν νέων λέξεων. Ἰδ. Μαυροσφύδου Δοκίμιον τῆς ἱστορίας τῆς ἑλλην. γλώσσης σελ. 77—79. Γίνεται δὲ κατὰ τοὺς ἑξῆς νόμους.

Α'.) Γραμματικῇ. Αὕτη διαιρεῖται εἰς δύο γένη, ὧν τὸ μὲν ἐν ἀρχῇ, τὸ δὲ ἕτερον ἐν ἐν τῷ μέσῳ τῶν λέξεων γίνεται. Καὶ τοῦ μὲν πρῶτου γένους εἶδη εἶναι

1) ἡ ἴση, ὡς· μέρ-μῆρ-ος, πρὸς τὸ λατ. fur-fur. Ὁ ἀρχαιότερος τρόπος τῆς ἴσης ἀναδιπλώσεως εἶναι ἡ ἐπαναλήψις ἀκεραίας τῆς ρίζης, ὡς· ἀλ-αλ-ᾶ-ζειν, ὀλ-ὀλ-ὀ-ζειν, αἰ-αἰ-αἰ-αρε, βάρ-βάρ-ος. Ὅταν ὁμοῦς γίνονται μεταβολαὶ εὐφωνίας χάριν, τὸ μὲν βαρὺ συμφωνῶν τῆς προτέρας συλλαβῆς τρέπεται εἰς ψιλόν, τὸ δὲ ἀρχικὸν φωνῆεν εἰς ἕτερον (σ-ξ-ιον, ὡς· τὸ ἀρχικὸν ὅς εἰς ο ἢ ἰ ἢ ε, ὡς· ἀκ-αχ-ίζω, παρ-πύρ-ω, Κέρ-κυρ-α, κί-κύ-ω, γέρ-γυρ-α (ὁ ὑπόνομος), πρὸς τὸ νεώτερον Κέρ-κυρ-α. Ἐκ τῶν ἀναδιπλουμένων τούτων ριζῶν ἄλλαι μὲν τελευτῶσιν εἰς φωνῆεν, ὡς· λα-λ-α-ζειν, τι-τυ-έει, ἄλλαι δὲ εἰς σύμφωνον, ὡς· ἀκ-ακ-η-τα, ὄν-ον-ύζειν καὶ μάλιστα εἰς τὰ ὑγρά λ καὶ ρ, ὧν πάλιν πλείστα εἰς ρ, ὡς· ἀλ-αλ-ᾶ, ἐλ-ελ-ῖζειν, ὀλ-ὀλ-ὀ-ζειν, γαλ-γαλ-ῖζειν, γαρ-γάρ-ῖζειν, γαρ-γάρ-ων, καρ-καρ-ος, μάρ-μα-ρος, παρ-παρ-ος, πέρ-περ-ος.

per-per-us, τάρ-ταρ-ε κλ. Σημειώσιον ὅτι φωνηεντολόγητων τινῶν ῥιζῶν διπλασιάζεται τὸ ἀρχικὸν σύμφωνον τῆς δευτέρας συλλαβῆς τῆς ἀναδιπλώσεως, μάλιστα εἰς λέξεις δηλωτικὰς φωνῶν ζώων ἢ νηπίων, δηλαδὴ μιμηλάς, οἷον κα-καά-ζειν, κα-καά-δα, θέν καὶ τὸ κα-καά-ειζειν (γράφεται καὶ κα-κά-δη), κί-κυ-ξ, κα-κύ-ζειν, νά-ννα-ς, πᾶ-πα-ς, πα-παά-ζειν, κά-λλα, μά-μα, μά-μη, ma-ma, τέ-τα, τῆ-τα.

2) Ἡ ἐ π υ ξ η μ ε ν η. Ἐν τῇ δευτέρῃ τοῦτω εἶδει τῆς ἀναδιπλώσεως, ὥς καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ τρίτῃ ἢ τῆς λέξεως ὄνομας καίται ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ ἀνήκουσι δὲ ἐνταῦθα πάνυ ὀλίγαι λέξεις, οἷον κω-κό-ω, κω-κός καὶ Κώ-κυ-τος· τὸ νη-νέ-ω καὶ τὰ σύνθετα ἐπ-ε-νή-νε-ον, παρ-ε-νή-νε-ον. Τὸ δὲ τητάομαι εἶναι παρώνυμον ἐκ τοῦ ἀχρήστου τητή, καὶ τὸ βωβύζειν φαίνεται ὅτι ἐγενετο ἐκ τοῦ βωβ-ύ-ζειν (βωβ-έ-ω)· παρομοίαν ἔκτασιν φαίνονται ὅτι ἔλαβον καὶ τὰ πῖ-πί-ζειν, τί-τί-ζειν κλ. Ὅμως ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει ἴδιον τρόπον τοῦ αὐξάνειν τὴν πρώτην τῆς ἀναδιπλώσεως συλλαβὴν διὰ τῆς παρεμβολῆς τοῦ ι κατέπειν τοῦ ἀρχικοῦ φωνηέντος· οὕτω τὸ α γίνεται αι καὶ τὸ υ, ἄρ' οὗ πρῶτον τραπὴ εἰς ε, γίνεται οι. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῶν ῥιζῶν δαλ, λαπ, παλ, μα, φα, κυλ, μυλ, πυ, φυ, γίνονται τά, δαι-δάλ-ος, δαι-δάλ-εος, δαι-δάλ-ω, λαλ-λάψ, παλ-πάλ-η, παλ-πάλ-ω, μαλ-μά-ω, παλ-πά-σω (παλ-πα-κί-ω) και-κύλ-λαιν, μοι-μύλ-λαιν, ποι-πυλ-ειν, ποι-ρύ-στειν, (φύσας). — Ἡ δὲ ἀναδιπλώσις, ἥς ἡ δευτέρᾳ συλλαβὴ εἶναι ἐπεξηγήμενη, δὲν πρέπει νὰ ὑποληφθῇ ὡς εἶδος τοῦ δευτέρου γένους τῆς ἀναδιπλώσεως τῆς ἐν τῇ μέσῃ τῶν λέξεων γινομένης, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν δύο ὀνομάτων ἰ-ωγ-ή, (ῥ. ἰ-αγ, ἄγνυμι) καὶ ἰ-ω-ή (ῥ. αἴ, ἄ-ημι), ἐνθα ἡ πρώτη συλλαβὴ εἶναι ὡς τις προσθήκη, καὶ ἐκ τοῦ καλοῦμένου ἁπτικοῦ διπλασιασμοῦ, οἷον δι-ώμ-ο-κα, ἐγγ-ήγ-ορ-α, κλ. ὅπου ἡ ἐπεξηγήμενη συλλαβὴ εἶναι ἀρχικὴ ῥίζα ἐκτεταμένη. Περίεργον εἶναι ὅτι αἱ λέξεις α' ἔχουσιν τὸν τοιοῦτον διπλασιασμὸν εἶναι ὀνόματα ἢ εἰς ὀνοματικὴν παράγωγα, οἷον ἀγ-ωγ-ός, (ῥ. ἀγ, ἀγ-αγ-εῖν), ἀγ-ωγ-ή—εὐς, —ηρος· ἀκ-ωκ-ή (ῥ. ακ-ακ-εῖν), ἀκ-ακ-μένος), ἐδ-ωδ-ή, (ῥ. ἐδ, ἐδ-ηδ-ών), ἐτ-ήτ-υμος, (ῥ. ἐτ, ἐτ-υμος, ἐτ-άξω), ἐδ-ωδ-ή, ῥ. ἐδ, od-or, ἐδ-ωδ-α) ἐδ-ώδ-ης· ἐκ-ωκ-ή (ἐχ-εῖν) ἐπ-ωπ-ή (ῥ. οπ, ἐπ-ωπ-α) ἐπ-ωπ-εῖω κτλ.

3) Ἡ λ α τ τ ω μ ε ν η. Τὸ τρίτον τοῦτο εἶδος τῆς ἐν ἀρχῇ ἀναδιπλώσεως εἶναι τὸ ἐναντίον τοῦ προηγουμένου. Ἡ δὲ ἐλάττωσις τῆς πρώτης συλλαβῆς γίνεται πολλαχῶς. Καὶ πρῶτον δι' ἀποκοπῆς ἐν ἀρχῇ, ἐν μέσῳ καὶ ἐν τέλει τῆς συλλαβῆς συμφώνων, οἷον τῶν συρρικτιῶν σ, φ, τῶν ὑγρῶν, λ, ρ καὶ τοῦ ἑρρίνου ν, οἷον· κε-σαί-ον, ῥ. σαι. κδ-σαι ναν, ῥ. σαι, κρι, κρι-νω, λατ. cri-brum κα-κυλ-μάτια,

ῥ. κυλ. πρὸ. τὸ λατ. qui-squil-iae, κλ. ἰ-αχ-ω, ῥ. φαχ, Fi-fach-ω, φαχ-ος, λαχ-ος. Ἱ-ουλ-ος, ῥ. Fi-el. (ἐλῶ), κα-χλ-ή, κα-χλ-ή, καλ-ή, cal-cul-us, κα-χλ-ή, ῥ. χλκδ. πα-φλάζειν, ῥ. φλαδ. Κε-κρ-ή, κερ-π. (καρπ-ός, κρόπ-ιον, carp-ere) τὸ τραίνειν πρὸ. τε-τρά-ων, τε-τρά-ξ, τε-τραίνεσθαι πρὸ. τι-τρά-ω, τι-τρή-μι, τι-τρώ-σκω· κί-κλ-ος, = τροχός, Ἡσυχ. γί-γαρ-τον· τε-ταν-ος, ῥ. τα, ταν, τι-ταίνω· σι-συρ-α, κτλ. Δευτέρῃ ἐκ τῶν φωνηέντων ἐπικρατοῦσιν οἱ δύο λαπαταροὶ καὶ ἐλαφρότεροι φθόγγοι ε ε καὶ ι ι καὶ μὲν ε ἐν τῇ ἀναδιπλώσει τοῦ παρκασιμένου ὑπερσυντελικοῦ καὶ μέλλοντος τετελεσμένου ἀπρ' ε'· καὶ παθητικοῦ πρώτου μέλλοντος, οἷον (γράφω), γέ-γραφα, γέ-γραψ-μαι· πῖ-πυθαι πῖ-πιθῆναι, πῖ-πιθῆσθαι, κα-χέρησθαι, κα-χέρησμαι· πρὸ. τοῦς ἀχρησιότερους τύπους τοῦ λαπαπαρκασιμένου me-mordi (mordeo), me-posci (posco), ce-curri (curro), te-tuli (tollo) καὶ τοὺς δοκίμους, pe-peri (pario), te-tigi (tango) κλ. Ἰδα. A. Gell. 6, 9, 11. Ὁ δὲ ι ἐν τῇ ἀναδιπλώσει τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ τινῶν βαρυντῶν ῥημάτων καὶ τῶν εἰς μι, οἷον γι-γνώ-σκω, ῥ. γνω gno sci-βι-θρόσκω, ῥ. εορ. δι-δά-σκω, κα-κλή-σκω, μι-μνή-σκω, ῥ. μιν. μιν-ος κλ. δι-δη-μι, (δέ-ω) δι-δά-μι, ῥ. δι, da-re, κί-χρη-μι, κί-χρά-ω, τί-θη-μι. Ἡ δὲ ἀναδιπλώσις τοῦ ἰ-στημι, ἰ-στα, sta-re, παρ. sta-ti, ἀπερμυνώθη παρ' τὴς συμφώνου καὶ ἡ τοῦ ἰ-η-μι (ῥ. σε) γινόμενου ἐκ τοῦ σί-τη-μι (Meyer σελ. 39, § 34, 1) ἀπέβαλε τὸ σ. Περὶ δὲ τοῦ ὑπάρχοντος ἐρρίνου φθόγγου εἰς τὸ τέλος τῆς συλλαβῆς τῆς ἀναδιπλώσεως τῶν ῥημάτων κίγ-κρ-α-μι = κερ-άννυμι, ῥ. κρ, πῖμ-πλη-μι, ῥ. πλε αναί-ρι-παρ-μι καὶ πῖμ-πρη-μι ῥ. πρε, πρ, ἀρ-φισθῆται ἂν πρὸς ἐπίτασιν παρνευδλῶν εἶναι μᾶλλον τροπὴ τοῦ ὑγροῦ φθόγγου (λ, ρ) τῆς ἀρχικῆς ῥίξης εἰς λεπτότερον καὶ ἀσθενέστερον.

Τοῦ δὲ δευτέρου γένους τῆς ἀναδιπλώσεως εἶδη εἶναι δύο· καὶ 1) ἡ ἐ ξ η σ θ ε ν η μ ε ν η ἢ παρ-η-λ-α-γ-μ-ε-ν-η· εἰς ταύτην ἀνήκει ἀποφθῶς τὸ ὄνομα ὀπ-ἰπ-ης (ἵ), ὅπερ μὲν συνθέτεον ἀπαντᾷ, οἷον γυναικοπίης, παρ-οπίης κτλ. καὶ ἐν τῇ ῥήματι ὀπ-ἰπ-εῖν· ἀμφιβολον εἶναι ἂν ἀνήκοισιν ἐνταῦθα τὰ δύο ῥήματα ἀτ-ἰτ-άλλω καὶ ὀν-ἰν-η-μι (γ). 2) ἡ τ ε θ ρ α υ σ μ ε ν η, gebrochen, ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ τῆς ἀναδιπλώσεως ταύτης μετὰ τῇ ἐκπύσιν τῶν λοιπῶν φθόγγων παρεμεινόμενος ὁ ἀρχικὸς ὥστις ἀπήχησις, οἷον· βολ-δ-ε, γορ-γ-ε, καρ-κ-ινος, κίρ-κ-ος, μωρ-μ-ώ, μωρ-μ-η, πόρ-π-η πρὸ. τὰ λατιν. pul-pare, gre-g-es, cir-c-us, for-f-ex-vo-l-v-o. Περὶ πάντων τῶν εἰδῶν τῆς ἀναδιπλώσεως ἐπραγματεύθη διὰ μακρῶν ὁ A. R. Fritzsche ἐν τῷ 6ῳ τόμῳ τῶν Studien τοῦ Κουρτίου σελ. 279—346· περὶ δὲ τοῦ δευτέρου

του εἶδους τοῦ δευτέρου γένους γενικώτερον ὁ Karl Brugman ἐν τοῖς αὐτοῖς Studien ἐν τομ. 7. σελ. 187—216 καὶ 275—368.

Β'. Ῥήτορικῇ. Ἡ ῥητορικὴ ἀναδίπλωσις ἀνήκει εἰς τὰ καλούμενα σχήματα λεξείας καὶ καλεῖται προσέτι διπλασιασμός, ἐπανάληψις, iteratio, repetitio, conduplicatio· γίνεται δὲ κυρίως πρὸς ἑκκράσιν πάθους, ὡς εἰκνύσονται τὰ ἐπιφερόμενα παραδείγματα ἐν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ συγγραφεῶν τῶν δύο ἑκκράτων γλωσσῶν. Ἰλ. Υ, 371:

τοῦ δ' ἄρα δούτος ἄρει, καὶ εἴ ποτε χιτράς εἴποιεν,
εἴ ποτε χιτράς εἴποιεν, μένος δ' αὖθις στήθεσσι.

πρὸς καὶ χ, 127. Σαπφ. ἀποσπμ. 109: «παρ-
θηνία, παρθηνία, ποίμα λιποῖς» ἀπείρησι· Εὐρ.
Ἰππύλ. 830 αἰαί, αἰαί, μέλα μέλα τῶδε
πύθον. Horat. Carm. 2, 14. 1 «cheu fu-
gaces Postume, Postume labuntur an-
ni». Παθητικώτατον εἶναι ἡ ἐπανάληψις τοῦ
ἐννοητοῦ ὅτι εἰ ἐν τῇ γνωστῇ χωρίῳ τοῦ
Διογ. κατὰ Κτηρ. 133 «ὅθρ' αἰ, ὅθρ' αἰ,
τῆς ἀστοργείας, μὲν ἡμέραν μίαν ἐκ μέσης
τῆς Ἑλλάδος ἀνῆρπασται». Cic. Cat. 1, 1, 3
«fuit, fuit ista quondam in hac republica
virilis». Ἡ ἀναδίπλωσις εἶναι συχνότερα
παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς καὶ τοῖς ῥη-
τορικοῖς. [Ι.Π.]

Ἀναδοχή (intercessio) νομικῶς ἡ
ἀνεξέλεγκτος καταβολὴς (ἔλ.λ.) διὰ συμ-
τάσεως (ἔλ.λ.) μετὰ τοῦ πιστωτοῦ
(ἔλ.λ.) ἀνάληψις ἀλλοτρίως ὑποχρεώσεως.
Διακρίνεται δὲ παρὰ τῶν νεωτέρων εἰς ἀθροί-
στικὴν (cumulativa), τὴν γενομένην
προσθετικῶς πρὸς τὴν τοῦ κυρίου ὑποχρέωσιν ἐκείνην,
καὶ ἡ ἐγγυήσις (ἔλ.λ.), εἰς στερη-
τικὴν (privativa), τὴν γενομένην μετ' ἀπαλ-
λαγῆς τοῦ κυρίου ὑποχρέου. π. χ. ἡ προσο-
μολογία (ἔλ.λ.), εἰς τυπικὴν, ὅτε
ὑπάρχει τύποις, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ὑπάρχει
καὶ οὐσιαστικῶς ἢ οὐ, π. χ. ἐγγυήσις συνομο-
λογουμένη ὑπὸ τοῦ κατ' οὐσίαν ἐνδιαφερομένου
εἰς τὴν λήψιν τοῦ δανείου, καὶ οὐσιαστικὴν
καὶ ὅτε ὑπάρχει ἀληθὴς Ἀ., ἀλλ' ἔνευ πα-
ρρηγόνης τρίτου προσώπου, π. χ. συμπελομένη-
τις δανείου πρὸς τὸ συμφέρον ἄλλου καὶ τὴν
εἰς αὐτὸν ὁρσιν τοῦ ποσού. Ἡ Ἀ. οὐδέποτε
ὑποτρέχει, οὐδ' ὡς στερητικὴ, διαδο-
χικὴν (ἔλ.λ.), ἰδιόχουσαν δὲ σημασίαν ἔχει ἐν
τῷ ἑλ.λ. εἰς αἰνίγματι (ἔλ.λ.). [Δ.]

Ἀναδόχος (sponsor, fideiussor,
coacceptor etc.). Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑκκλησίᾳ
καὶ ἐν ἡλικίᾳ μέλλων νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ
βάπτισμα ἐπεδείκνυντο ἕνα τῶν γνωρίμων πι-
στῶν, ὅστις, παρέχων περὶ αὐτοῦ τὰς ἀναγ-
γκαίας πληροφορίας, τὸν ἐξείραγγελε κατηχού-
μενον καὶ παρίστατο ἀντιλήπτωρ αὐτοῦ ἐν τῇ
βαπτίσματι (Διονυσ. Ἀρεοπαγ. περὶ ἐκκλησ.
ἐκκρχ. 18.). Τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλεον συνή-
θως οἱ διάκονοι ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ αἱ δια-

κρίνται ἐπὶ τῶν γυναικῶν, ὑποσηθούμενες
ἰδίᾳ τοῖς βαπτιζομένοις, ὅτε οὗτοι ἐξεδύοντο
καὶ ἐνεδύοντο τὰ ἱμάτια των (πρὸς. Ἀποστολ.
Διακ. Γ' 13' καὶ Π' 13'). Ἐπὶ τῶν νεότητων
ὅμως καθίστατο ἀπαραίτητος ὁ ἀναδόχος, ὁ
προσάγων εἰς τὸ βάπτισμα καὶ ὑποδαστάζων
κατ' αὐτὸ τὸ βαπτιζόμενον νεήπιον, ἀντιπρο-
σωπεύων τοῦτο κατὰ τὴν ἀπάρνησιν τοῦ δια-
βόλου καὶ τὴν ἐμολογίαν τῆς πίστεως καὶ ἐν
ταύτῃ παρέχων ἐγγυήσιν καὶ ἀναλαμβάνων
εὐθύνην περὶ τῆς χριστιανικῆς αὐτοῦ ἀγωγῆς
(ἐντεῦθεν τὰ ὀνόματα αὐτοῦ ὁ χορὸς, sponsor
καὶ fideiussor). Οἱ γονεῖς, ὡς οἱ κατ' ἐξέ-
χην ἐνδιαφερόμενοι περὶ τῆς βαπτίσεως καὶ
κατὰ Χριστὸν ἀγωγῆς τῶν τέκνων των, ἡδύ-
ναντο ἐν ἀρχῇ ν' ἀναδέχωνται καὶ αὐτοὶ ταῦτα.
Ἐπὶ τὸν ὅρον ἀναλογισμένη ἡ Ἑκκλησία
ὅτι οἱ γονεῖς αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ὑποχρεῶνται
νὰ διαπαιδαγωγῶσι τὰ ἰδία τέκνα ἐν τῇ πίστει,
ἐθιῶν καὶ σκοπιμώτερον νὰ γίνωνται ἄλλοι
ἀναδοχοὶ αὐτῶν, ὥπως οὗτοι ἀναπληρῶσι τὰ
ἔργον, οὐ ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ διαχωρῶσιν οἱ
γονεῖς (Höfling, das Sakrament der
Taufe τ. 1, σ. 11 καὶ 12). Ὅτε δὲ πραγμα-
τικῶς τὸ χριστιανικὸν δίκαιον τοῦ γά-
μου, κατ' αὐτὸ δ' ἐθιῶν τὸ βάπτισμα πνευ-
ματικὴ ἀναγέννησις καὶ ὡς τοιοῦτο πηγὴ νέας
σχέσεως τοῦ ἀναδόχου καὶ βαπτιζομένου, πα-
ραμερούς πρὸς τὴν εἰς αἵματος συγγένειαν
(Γ' Οἶκον, συνοδ. καν. νγ' καὶ L. 26. C.
de nupt. V. 4), ἐξ ἧς ἀνεφύοντο νέα τοῦ γά-
μου κωλύματα, τὰ τῆς πνευματικῆς
συγγενείας (ἐπιθ. οἰκεῖον ἄρθρον), τότε
ἐπρεπε κατ' ἀνάγκην ν' ἀπαγορευθῇ ὁμοῦ εἰς
τοὺς γονεῖς, ν' ἀναδέχωνται τὰ ἰδία τέκνα
ἐπὶ ἀπειλῇ διαλύσεως τοῦ γάμου αὐτῶν (M.
Βλάσταρ. Σύντ. κατὰ στοιχ. Β' γ', πρὸς. καὶ
Γ' Οἶκον, συνοδ. ε. ἀν.). Φυσικὴν δὲ ἦτο
ν' ἀπαγορευθῇ ἡ Ἑκκλησία εἰς τοὺς μοναχούς
νὰ γίνωνται ἀναδοχοί, ὡς ἀδυνατοῦντες νὰ
ἐκπληρῶσιν τὰ καθήκοντα τούτων, ὅτε μα-
κρὰν διατελοῦντες τῆς κοινωνίας (Σύντ. P.
καὶ II. τ. 5, σ. 370 καὶ 400). Ἐπίσης φυσί-
κον ἦτο ν' ἀπαγορευθῇ καὶ εἰς τοὺς σχηματι-
κούς καὶ αἰρετικούς ν' ἀναδέχωνται τέκνα
ὀρθόδοξων, διότι ἀδύνατον ταῦτα νὰ διαπαι-
δαγωγῶσιν δι' αὐτῶν ἐν τῇ ἐρῇ πίστει (Θ.
Βαλσαμ. ἀποκρ. λς'). Ἡ Δυτικὴ Ἑκκλησία
ἀπαγορεύει ἐπίσης νὰ γίνωνται ἀναδοχοὶ οἱ
γονεῖς (c. 4. C. XXX. qu. 1. Catech. rom.
P. II. c. 2. qu. 23), οἱ μοναχοὶ (c. 20. C.
XVIII qu. 2), οἱ σχηματικοὶ καὶ αἰρετικοὶ
(Catech. rom. ε. ἀν.), προσέτι οἱ ἀπίστοι (R.
braioi, ἐθνικοὶ κλπ. c. 102. Dist. IV de
cons.), οἱ ἀφωρισμένοι καὶ ἀκοινώνητοι (Ri-
tuale rom. t. II. c. 1 n. 25), οἱ ἀκαταχέ-
γιστοι (ἡθιῶν, φρενοβλαβεῖς αὐτοῖς), οἱ μέγα
τυχύντες τοῦ χρίσματος (c. 102 Dist. IV de
cons.), οἱ παῖδες καὶ καθάρου οἱ ὑπὸ κηδε-
μονίαν διατελοῦντες, οἱ ἀγνοοῦντες τὴν χρι-

στιανικὴν διδασκαλίαν, οἱ καταδικασθέντες ἐπὶ κακούργηματι ἢ αἰματωτικῇ τινὶ ἐγκληματι, οἱ διαγοντες βίον σκανδαλώδη, ὡς οἱ συζῶντες παρανόμως, κλπ. (Rituale rom. 5. α. 1. Περὶ ἀναδόχου γίνεται λόγος ἐν παντὶ ἐκκλησιαστικῷ δικαίῳ, ἔχουσι δὲ γράφει μνηστροφίας καὶ οἱ Mastricht, de susceptioribus infantium ex baptismo. Francof. et Lips. 1727 καὶ Köhler, Von den christl. Taufzeugen. Zwickau 1765. [F.]

Ἀναδρομικὴ δύναμις ἰδ. Ὁ πεισθὲν-εργός.

Ἀναδρομικὴ σειρά. (Μαθημ.) λατ. Series recurrens, καλεῖται πᾶσα σειρά (βλ. λ.). ἐν ἣ ἕκαστος ἔρος προκύπτει ἐκ τινὸν προηγουμένων καὶ ὁρισμένους κανόνας. Σειραὶ το αὐταὶ εἶναι π. χ. αἱ πρὸς 60 αἱ (βλ. λ.). [Κουπ. Στ.]

Ἀναδρομική. βλ. Ἀφροδίτη.

Ἀναδύρ ἢ Πογύτσα. Ὁ ἀνατολικώτατος τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Σιθρίας, πηγάζων ἀπὸ τῆς λίμνης Ἰθαταίνης καὶ μετὰ ῥοὴν 750 γμ. ὑπὸ πλ. 55° Β. ἐκβάλλων εἰς τὸν ἑρῶν. κλπ. ἀνέκοντα εἰς τὴν Βερίγγειον ἢ θάλασσαν τῆς Καυκάσιας. Ἐκ τῶν παραποταμιῶν αὐτοῦ κυριώτερά εἶναι ὁ Μαιν, ὁ Κρυσνάριος κ. ἄλ. Παγώνει κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου καὶ ἔχει ὕδατοπέδιον 218 000 τγμ. [Π.Π.]

Ἀναδύσεις (Ἄστρ.) ἡ ἐκ νέου ἀναάντισις ἀστέρων τινῶν εἴτε μετ' ἀπέκρυψιν (ἰδ. λ.) εἴτε μετὰ ἐκλείψιν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει γίνεται κυρίως χρῆσις τῆς λέξεως κατὰ τὰς ἐκλείψεις τῶν ἀφροδίων τοῦ Διός. [Δ.Κ.]

Ἀναερύθις. βλ. Ἀερίδης.

Ἀναζαρθος ἢ Ἀναζαρθα πόλις τῆς πεδινῆς Κιλικίας καμένη ὑπὸ τὸ ἑρῶν ποταμῶν, κληθεῖσα ἐπὶ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος ἢ πρὸς Ἀναζάρβη· εἶναι δὲ γνωστὴ καὶ ὡς πατρίς τοῦ περιεγμένου λατοῦ Διοσκορίδου. Τὰ μεγαλοπρεπῆ εἴρηται τῆς πόλεως σώζονται νῦν καλούμενα εἰς Ἀναζαρχα ἢ Ἀναζαρθα. [Π.Κ.]

Ἀναζύμωσις ἰδ. Ζύμωσις. Οἶνος καὶ Ζύθος.

Ἀνάθεμα. (Λαογρ.) Ἡ λέξις αὕτη ἐκ τοῦ ἀνατίθηναι παραγομένη σημαίνει εἶ τι καὶ ὁ παλαιότερος καὶ δοκιμώτερος τύπος αὐτῆς ἀνάθημα, ἥτοι τὸ ἀνατεθειμένον, τὸ ἀφιερωμένον τῷ θεῷ. Ἡ δὲ τῆς λ. Ἀ. συνήθως μεταφρασμένη ἐβραϊκῇ λέξει Χερὲμ. ἢ οἱ Ὁ μεταφράζουσιν Ἀνάθημα, σημαίνει «τὸ κεχωρισμένον» ἥτοι τὸ ὁματικῶς ἀφιερωμένον τῷ θεῷ· τοῦτου δ' ἕνεκα κατὰ τὰς θρησκευτικὰς δεξιότητας τῶν παλαιῶν Ἰουδαίων οἱ ἀναθεματίζοντες ἄνθρωποι, ὡς ἀφιερωμένοι τῷ θεῷ, ἀνατίθενται ἥτοι γὰ φονεύονται, αἱ ἀναθεματίζο-

μεναι πόλεις γὰ ἐξολοθρεύονται καὶ τὰ ἀναθεματίζεμενα ζῶα, ἄγροι καὶ τὰ τοιαῦτα περ ἔρχονται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ἱεροῦ, γινόμενα κτήματα τῶν ἱερῶν. Παρὰ δὲ τῇ μετέπειτα Ἰουδαίῳ ἢ λ. Χερὲμ εἶναι δὲ νοτερος τύπος τοῦ ἀφορισμοῦ ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν ποιεῖται δις χρῆσιν τῆς λέξεως καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Παραπλήσιον τὸ ἀναθέματα εἶναι τὸ ταμπεὺ τῶν ὀρχηνῶν τῆς Ὀικειανίας, σημαίνει τὸ ἀφιερωμένον τῷ θεῷ, οὗ ἡ χρῆσις εἰς μόνους τοὺς ἱερεῖς ἐπιτρέπεται, ἀφιερωμένου ὄντος γὰ πληροῦσθαι ἢ καὶ γὰ θυγῶσιν αὐτὸ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι· τοῦτου δ' ἕνεκα μετέπειτα τὸ ταμπεὺ καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἀφορισμοῦ, καὶ τὸν ὡς ταμπεὺ ὑποδείχοντα ὑπὸ τῶν ἱερῶν ἄνθρωποι οὐδαίς πληροῦσθαι.

Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία θεωρεῖ τὸ Ἀ. τὴν αὐστηρότητάν τῶν ποινῶν. «Ὡς γὰρ ἀνάθημα, λέγει ἱερωνείων τὸν γ' κανόνα τῆς ἐν τῷ καθ' τῆς Ἀγ. Σοφίας συστάσεως συνῆδου ὁ Ζώναρς, προσεγόμενα τῷ θεῷ χωρίζονται ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, οὕτω καὶ ὁ ἀνάθεμα γενόμενος ἐκλείπεται καὶ ἀποδιαιρείται ἀπὸ τῆς τῶν πιστῶν ἐμπύρωσις, τῶν ἀνατεθειμένων καὶ ἀφιερωμένων τῷ θεῷ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ προσηλεῖται τῷ διαβόλῳ». Ἡ μετὰ τὴν ἐν Νίκαιᾳ οἰκουμένην ἐν Ἰ. Ἀγγρ. σύστασις τοιαύτη συνόδος ἐπέβαλε τὴν ποινήν τοῦ ἀναθεματος ἐπὶ πάσης παραβάσεως τῶν κανόνων αὐτῆς ἄλλ' ἢ ποινή αὕτη θεωρήθη αὐστηρότατη, τοῦτου δ' ἕνεκα αἱ ἄλλαι συνέδοι ἀνέστησαν μόνους τοὺς αἵρετικούς καὶ τοὺς ἐπιβάλλοντας χεῖρα εἰς ἐπισκόπους· εἰς ἄχρηστίαν δὲ περιέπεσε διὰ τὴν αὐστηρότητα αὐτοῦ καὶ ὁ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Περφυρογενήτου γενόμενος συνεδικλὲς τόμος, δι' οὗ ἀν. θεματίζοντο οἱ ἀποστάται καὶ οἱ κατὰ τῶν βασιλέων ὅπλα ἐγείροντες. Νεώτατον παράδειγμα ἀναθεματος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς ἐν Βατικανῇ συνέδου ἐκτοξευθὲν κατὰ τῶν μὴ ἀσπαζομένων τὸ δόγμα τοῦ ἀλαλότητος τοῦ πάπα.

ὑπὸ ἰδιωτῶν ἐμφερόμενον τὸ Ἀ. εἶναι ἀπλοῦς τύπος βαρεῖας κατάρας. Ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν ἰδίᾳ ἐπιλήξ. «Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀναθεματίζειν ζῶντας ἢ τεθνηκυῖας» δεινῶς κατακρίνει τὴν βλάβην τῶν τῶν συνήθειαν. Ὁ καθ' ἡμᾶς καὶ ἀναθεματίζει τοὺς μεγάλους ἐγκληματίας καὶ τοὺς πονηροὺς ἐν γένει, σωρεύων λίθους ἐκεῖ ὅπου ἐγκλήματα ἐτελέσθη ἢ ὅπου ἐτάφη ὁ κακούργητος, πρὸς αἰώνιον τῆς πράξεως ἀνάθεμα· ἕκαστος δὲ διαβάτης νομίζει ὅτι καθήκον ἐκείνων πλῆροι ἱερὸν ῥίπτων λίθον ἐπὶ τοῦ σωροῦ. ὅταν πρὸ αὐτοῦ διέρχεται καὶ «Ἀνάθεμα!» ἐκφωνῶν, εἴ οὐ καὶ οἱ τοιοῦτοι σωροὶ ἀναθεματίζονται καλοῦνται. Ἡ συνήθεια αὕτη εἶναι ἀρχαία καὶ παγκοσμία· ἄλλοτε μὲν ἐπισωρεύονται λί-

οὐκ ἐπὶ τῶν ἀτάκων νεκρῶν τῶν διὰ βίαιον θανάτου ἀποθανόντων πρὸς ἐπιτέλειαν ἱεροῦ καθήκοντος ἢ εἰς ἐνδείξιν πειρασμοῦ, ἄλλοτε δὲ εἰς ἐνδείξιν μίσους καὶ βεβηλυγμίας. Ὁ Πανσπασίας ἀναφέρει δύο παραδείγματα παλαιστίνων τάφων, ἀνεγερθέντων δι' ἐπισωρεύσεως ἀξέστων λίθων. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἀπανταχοῦ σχεδὸν τῆς Εὐρώπης ἐπισωρεύουν λίθους ἐπὶ τῶν νεκρῶν τῶν ἀφωρισμένων, ὧν ἀπηγορεύετο ἡ ταφὴ ἐν καθήκιστοις κειμητηρίοις. Οἱ Ἰουδαῖοι ῥίπτουσι λίθους μεχρὶ τῆς σήμερον ἐπὶ τοῦ νομιζομένου τάφου τοῦ Ἀδασαλῶμ, οἱ δὲ Μουσουλμάνοι προσκυνοῦνται βάλαντοις ἐρωσίως λίθους εἰς τὴν λεγόμεν ὀπὴν τοῦ διαβόλου ἐν τῇ κοιλίδι τῆς Μίνας. Ὅμοιοι συνήθειαι παρατηρήθησαν ἐν Ἰνδικῇ, ἐν Καφορία καὶ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς τῆς Ἀμερικῆς. Πολλοὶ δὲ τῆς Εὐρώπης σιωφεύουσιν λίθους ἢ κλάδους δένδρων ὅπου ἐγένετο φόνος. (Bk. R. Andree, Ethnologische Parallelen. Stuttg. 1878. σ. 46 — 53 (Steinhausen) — Schwartz, Prähistorisch-anthropolog. Studien. Berlin, 1884 σ. 155 κ.έ.). [Π.]

Ἀναθεώρησις ἐτυμολογίας (Ποιν. Δίκον.). Διατάσσεται δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνόδων, ἐκδιδεμένης αὐτεπαγγέλτως ἢ τῇ αἰτήσῃ τοῦ εἰσαγγελέως ἢ τοῦ κατηγορουμένου. ὅταν ἡ ἐτυμολογία τῶν ἐνόρκων εἴναι ἀσάφης ἢ ἐλλειπὴς ἢ ἀντιφατικὴ. Συνεπεί τῆς ἀποφάσεως ταύτης οἱ ἐνόρκοι ἐπανερχονται εἰς τὸ δικαστήριον τῆς δικαιοσύνης (ἢ ἐπανερχόμενοι ἢ συμπληρώσασιν τὰ ἡμερησίως καὶ ἐλλειπῆς τῆς ἐτυμολογίας αὐτῶν μέρος). Περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς ἐτυμολογίας δὲν ὑπάρχει ῥητὴ διάταξις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ποιν. Δικονομίᾳ, οὐδ' ἐν τῇ ἐν ἰσχύϊ Γαλλικῇ. Περὶ αὐτῆς νομολογίαν τῶν τε Γαλλικῶν καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαστηρίων καθιέρωσε τὸ ἴδιον. Νομοθετικῶς καθιερώθη ἐν Γαλλίᾳ διὰ τῆς Ποιν. Δικονομίας τῆς 3 τοῦ Brumaire ἔτους IV (ἔρθ. 411), ἐν Γερμανίᾳ δὲ διὰ τῆς ἐν ἰσχύϊ Γερμανικῆς Ποιν. Δικον. ἔρθ. 309 — 312, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τῆς νέας Ἰταλ. Ποιν. Δικον. ἔρθ. 507. [Κ.Ν.Κ.]

Ἀναθεώρησις κυβερνητικῶν πράξεων. Κατὰ τὸν ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου 1887 ΔΦΠΓ νόμον τὰ παράπονα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ ὁχλοσπασματοῦ ἐνεκὸς παραβιάσεως τῶν διατάξεων τῶν περὶ καταστάσεως, προεδρίας, συντάξεων (ὅσον ἀφορᾷ μόνον τὴν εἰς ἀπεστρατεῖαν αὐτεπαγγέλτων μεταθεσιν) καὶ ὅριον ηλικίας νόμιμον, κρίνεται, καθ' ὠρισμένην διεκπεραίωσιν, ὑπὸ ἀναθεωρητικῆς συμβουλῆς ἀποτελουμένης, ὅσκις πρόκειται περὶ ἀξιωματικοῦ τῆς ξηρᾶς, ἐκ τοῦ προϋάρχον Ἀθηνῶν, τῶν προσδρῶν ἐκ τῶν δύο διαρκῶν στρατοδικείων καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων διοικητῶν τῶν ἐν Ἀθῇ-

ναῖς φρουρούντων σωμάτων. Ἐντὺς 23 ἀνατρεπτικῆς προθεσμίας εἰκοσὶν ἡμερῶν ἐπιτρέπεται προσφυγὴ εἰς τὸ κληρωτὸν δικαστήριον, συγκακῆμενον ἐξ ἑξῆς ἐφετῶν καὶ ἀρεοπαγιτῶν, ὀριζομένων διὰ κληρώσεως, καὶ προσδρευόμενον ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν ἐφετῶν. [Δγγ.]

Ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος. Καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς ἀμφισβητεῖται ἄν ἡ χρησιμότης τῶν πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος περιορισμῶν. Ἡ ἱστορία ἀπεδεικνύει ὅτι οἱ περιορισμοὶ οὗτοι δὲν ἐπροφύλαξαν πολλὰ Συντάγματα ἀπὸ αἰετιδίας μεταβολῆς αὐτῶν, ὅτι δὲ μάλιστα ὀλιγωτέρον ὁ ἀφορισμὸς τοῦ νὰ ἰσχύη Συνταγμὰ τι ἀμετάβλητον εἰς τὰ διηνεκεῖς δὲν δύναται αὐτὸ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ἀκαταστάτου ρεύματος τῶν πολιτικῶν ἀνατροπῶν καὶ ἐπαναστάσεων. Ἐξ ἀντιθέτου πολλοὶ νόμοι πολιτικοί, καίπερ ἔχοντες ἀδεδειγμένον καὶ οὕτως εἰπεῖν μετέωρον τὴν ὑπαρξίν, ὡς μὴ περιοριζομένης τῆς μεταβολῆς ἢ καταργήσεως αὐτῶν ὑπὸ μηδεμίνας διατάξεως, διετηρήθησαν ἀκέραιοι ἐπὶ δεκαετηρίδας ὅλας ἅπαν δὲ τὸ πολίτευμα τῆς Ἀγγλίας διακρίνεται κατὰ τοὺς οὐσιώδεις αὐτοῦ χαρακτήρας ἀμετάβλητον ἐπὶ αἰῶνας, παρὰ τὴν περιμιμῶν ἐξουσίαν τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου, ἐν μένον μὴ δυναμένου νὰ πράξῃ ἥτοι νὰ μεταβάλῃ τὴν γυναικα εἰς ἄνδρα. Ἀλλὰ παρὰ τὰ διδασκόμενα ταῦτα τῆς πείρας οἱ ἡμέτεροι νομοθέται ἐψηφισαν καὶ ἀνέγραψαν ἐν τῇ Συντάγματι τοῦ 1864 οὐσιώδεις περιορισμοὺς εἰς τὸ δικαίωμα λαοῦ καὶ βασιλείας πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν συνταγματικῶν διατάξεων. Καίτοι δὲ ὁ βασιλεὺς διὰ διαγγέλλματος προκύχασεν τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐξεύρῃ ἄλλον πρακτικώτερον τρόπον ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, δι' οὗ νὰ μὴ παρακλυθῇ ἡ κατὰ μακρὰ χρονικά διαστήματα μεμελετημένη μεταρρύθμισις τῶν διατάξεων ὅσας ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις καὶ πείρα ἡθελε κρίνει διορθώσεως, ὅμως ἡ Συνέλευσις διετήρησε τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς ἀπόφασιν ἀμετάβλητον ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι εἰδὼν ἡδυνήθη νὰ ἐξεύρῃ ἄλλον καταλληλότερον τρόπον ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος. Οὕτω παρήχθη τὸ ἔρθ. 107 τοῦ Συντάγματος. 1864. Δι' αὐτοῦ ἀπασαίει ἐν τῇ Συντάγματι διατάξεις διατιροῦνται εἰς ὁμιλιώδεις καὶ μὴ καὶ αἱ μὲν πρῶται κηρύσσονται εἰς τὸ διηνεκὲς ἀμετάβλητοι, αἱ δὲ δεύτεραι δύναται νὰ μεταβληθῶσι μετὰ τὴν τήρησιν ὁρισμένων διατυπώσεων. (Ὁ δόγμα ὅμως τοῦ Συντάγματος ἀναγράφεται τίνες θεωρεῖται ὡς ὁμιλιώδεις διατάξεις, τίνες δὲ οὐ ὥστε καὶ περὶ τοῦ ζήτηματος τούτου πολλὴ δύνανται νὰ ἐμφανισθῇ φιλονεικία καὶ ἀμφισβήτησις. Οὐσιώδης δὲ διαδικασία τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν μὴ ὁμιλιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος εἶναι ἡ

ἔξῃς· α') ψήφισις ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ δύο συνεχεῖς βουλευτικὰς περιόδους διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ αὐτῆς τῆς ἀνάγκης τῆς ἀναθεωρητικῆς πράξεως, β') δι' ἄλλους τῆς ὑπερπώσης Βουλῆς καὶ σύγκλητος νέας εἰδικῶς πρὸς τοῦτο, συγκείμενης ἐκ διπλασίου ἀριθμοῦ βουλευτῶν, ἧτις αποφασίζει περὶ τῶν ἀναθεωρητικῶν διατάξεων· γ') ἐπιφύρωσις τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ δημοσίευσις ἐπίσημος τῶν ἀναθεωρητικῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος διὰ τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως». [Ἀγγ.]

Ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον. τὸ ἀνωτάτων στρατιωτικῶν δικαστήριον ἐν Ἑλλάδι, εἰς ᾧ δικαιοδοσία ἐκτείνεται ἐφ' ἀπάσης τῆς ἐπικρατείας, ἥ δὲ ἐδρὰ ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν Ἀθήναις. Τὸ Ἀναθ. δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ ἐνὸς προέδρου, ἔχοντος βαθμὴν ἀντιστρατήγου, ὑποστρατήγου ἢ συνταγματάρχου, τεσσάρων δικαστῶν, ἦτοι δύο συνταγματάρχων καὶ δύο ἀντισυνταγματάρχων, ἐνὸς β. ἐπιτρόπου ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ ἐνὸς γραμματέως ἐκ τῶν λοχαγῶν ἢ ἀνθυπολοχαγῶν. Ὁ πρόεδρος, ὁ β. ἐπιτροπὸς καὶ ὁ γραμματεὺς διορίζονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ δικασταὶ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν. Διὰ τὴν ἀναθεωρητικὴν δικαστήριον ὡς ἀκυρωτικὸν περὶ τῆς ἐνώπιον αὐτοῦ προτρογῆς κατὰ τῶν ἱεραικῶν ἀποφάσεων πάντες στρατοδικαίαι διὰ τοὺς ἔξῃς λόγους· α') κακὴν σύνθεσιν τοῦ στρατοδικείου, β') ἀναρμοδιότητα καὶ ἂν κατὰ πρῶτον προτείνεται ἐνώπιον τοῦ ἀναθ. δικαστηρίου, γ') ἐστραλμένην ἐρμηνείαν καὶ κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ποινικοῦ νόμου, δ') παράβασιν ἢ παράλειψιν τύπου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὑπὸ τοῦ νόμου διατεταγμένην· ε') παράλειψιν τοῦ στρατοδικείου εἰς τὸ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τινος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ βασιλ. ἐπιτρόπου αἰτήσεως ἀπορώσεως τὴν ἐξασκηρὶν νομίμου τινὸς δικαιοδικαίου αὐτῶν. [Ἐ. Ν. φ. β' 19 Μαΐου 1860 ἀρθ. 57, 58, 151—163 καὶ Ν. ἀγγ. 28 Μαΐου 1887 ἀρθ. 25. [Ἀγγ.]

Ἀναθήματα. βλ. Εὐχῆ.

Ἀναθυμιάσεις καλοῦνται ἀέρατα μόρια, τὰ ἅποια ἀποβαλλόμενα ἀπὸ διαφόρων σωματίων καὶ διαχυόμενα ἀνὰ τὴν ἀτμόσφαιραν ἀναγινώσκονται εἴτε ἐκ τῆς ὁσμῆς, ἢ ἐκ ἐπιφύρουσιν ἐπὶ ἄλλων σωματίων, ἢ ἐκ τοῦ τρόπου, δι' οὗ προβάλλονται τὰ αἰσθητήρια. Ἐν τῇ ἱατρικῇ θεωροῦνται τοιαῦτα κυρίως, ὅσα ὄντων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, προκαλοῦσι τὴν γένεσιν νόσων. Τοιαῦτα τινὰ π.χ. εἶναι τὰ ἐκφερόμενα ἀπὸ ὑγρὰ καὶ ἐλώδη μέρη, τὰ ὅποια γεννῶσι τοὺς ἐλώδεις πυρετοὺς, τὴν χολέραν, καὶ τὰ ἀνατιθέμενα ἐκ τῶν ἀποβουμάτων, ἅτινα φέρουσι τὴν δηλητηρίασιν τῶν παρ' αὐτοῖς ἐργαζομένων ἐργατῶν, τὴν κα-

λιχλὴν τυφλόν, τὴν δυσεντερίαν κ.κ. ἐμοίως δὲ καὶ τὰ ἀποβαλλόμενα ἐκ φυτῶν, φαρμακευτικῶν ἢ γηρικών καὶ εἰωνόβιων ἄλλων ὀστίων, ὅσα γίνονται αἰτία νόσων ὅποια ὁ θοριντὶς ἢ ὁ ἐκ χόρτου κατάρρους καὶ ἄλλα. [Π.]

Ἀνακρία. Προσωποποιᾶ τῆς ἀνακρίσεως, ὅθεν καὶ παροιμία «θεὸς ἢ Ἀνακρία» λέγεται, μένη ἐπὶ τῶν δι' ἀναίσχυοις τινὰ ὠρελουμένων. [Π.] Ἀ. ἐπιμύχο μετὰ τῆς ὕδρεως ἐν Ἀθήναις, ὅπου ὁ ἑπικρινίδης ἀνήγειρεν αὐταῖς ναὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Κυλωνεῖου ἄγους καθαρισμὸν τῆς πόλεως, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος. Ἄλλοι δὲ τινες συγγραφεῖς μαρτυροῦσιν ὅτι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν βίωσις τῆς Ἀ. καὶ τῆς ὕδρεως. Ταῦτα ὅμως εἶναι εἰναι ἐπαρκῶς βεβαιωμένα, διότι εἰκότως εἴναι ὅτι οἱ μαρτυροῦντες περὶ λατρείας τῆς Ἀ. ἐν Ἀθήναις ἐξέλαβον ὅσως ὡς βιωμῆς τοὺς ἐν τῇ Ἀρείῳ πύλῳ ἄγους λίθους, ἐφ' ὧν ἴσταντο εἰ κατήγοροί, καὶ οἱ κατήγοροι καὶ ὧν ὁ μὲν ἀνοράζοντο ὕδρεως, ὁ δὲ Ἀνακρίας. [Π.]

Ἀνακρίαντον ἔστησε τρόπιον. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀνευ κινδύνων καὶ φόνων μέγα τι κατορθύνων. [Π.]

Ἀνακρία. Καλεῖται οὕτω νοσηρὰ κατὰστασις, χαρακτηριζομένη ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς ποσότητος ἢ τῆς σχετικῆς ἀλλοιωτικῆς τῶν συστατικῶν τοῦ αἵματος· διακρίνεται δὲ εἰς το π ι κ ῆ ν, καθόσον ἢ δ λ ι γ α μ ι α ἢ σ π α ν ι α μ ι α περιορίζεται εἰς ὄργανον τι ἢ ἴστέν τινα τοῦ σώματος, καὶ εἰς γ ε ν ι κ ῆ ν, ὅτε τὸ καθόλου αἷμα εἶναι ἀνεπαρκές (κ υ ρ ι ὡ ς ἀ ν α μ ι α), ἢ φέρει τὰ ἐρυθρὰ αἵμοσφαίρια ἡλαττωμένα (δ λ ι γ ο κ ω θ α ι μ ι α) ἢ ἔχει ὀρρόν σχετικῶς πλεόπετον (ὁ β ρ α μ ι α). Καὶ ἡ μὲν το π ι κ ῆ Ἀ. γινώσκουσα κύρια αἰτία τὴν ἀπόφραξιν ἢ στένωσιν τοῦ αἵλου τῶν προσκλόντων εἰς μέλος τι αἷμα ἀγγείων, ἢ τὴν ὁμιαρπνὴν τοῦ αἵλου τῶν τριχοειδῶν ἐν ἱσθμῶν, ἢ τὴν ἀβράνεια τῆς λειτουργίας τῆς καρδίας καὶ τὴν ἀνόμεον διανομήν τοῦ αἵματος ἐν τοῖς ἰστοῖς, παρουσιάζει πληρὴν τῆς ὠχρότητος τοῦ ἀναιμοῦντος ὄργανου συμπτώματα καὶ ἀλλοιώσεις ἄλλοτε ἄλλα. ἀνάλογα δὲ πρὸς τοὺς ἰστούς ἢ τὰ ὄργανα, ἐν οἷς συμβαίνει· ἔχει σημεῖα ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς μεγαλειότητος ἢ μικροτέρας σπουδαιότητος τούτων καὶ ἀπαιτεῖ θεωρατικὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ πάθος μέρος. [Π.] δὲ γ ε ν ι κ ῆ Ἀ. ἢ εἶναι ἐπιγενόμενον διαφόρων παθήσεων, ὧν κυριώταται αἱ αἱμορραγίαι, δέξεται τινες νόσοι, ἰδίως οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ καὶ ὁ βουματισμὸς καὶ πολλὰ καὶ χρόνια παθήσεις, ἰδίως τοῦ στομάχου καὶ τῆς μήτρας, ὁ καρκίνος, ἢ φυματίωσις, ἢ ἐπέρχεται ὡς πρωτοπαθὴς νόσος εἰς ἀνθρώπους προδιαθεσμένους ἐκ λεπτοῦς συστάσεως εἴτε λεπτυνθέντας διὰ κακὴν βίωσιν, ἀνεπαρκείαν ἀέρος καὶ τροφῆς, ἐργασίαν νευρικὴν καὶ διανοητικὴν μεγάλην, ἢ μυϊκὴν μικράν, διὰ κύ-

σιν ἡ δὴλητηρίασιν (μύλοδος, ὑδρόγυρος, λύ-
διον). Ἡ γενική Ἀ. χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς
ὠχρότητος τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννομεμ-
βρῶν, ἐκ πλείστων νευρικών φαινομένων, ἐν
εἰς ἡ κεφαλαλγία, ἡ ζάλη, αἱ λιποθυμιαί, ἡ
ἐναλκαγὴ ἡ ἀπέτομος τοῦ χρώματος τοῦ προ-
σώπου. ἐκ φαινομένων γαστρικών, ἐν εἰς ἡ δυσ-
πεψία καὶ ἡ γαστραλγία. ἐκ φαινομένων
ἀναπνευστικών, ἐν εἰς ἡ δύσπνοια καὶ κυρίως
ἐκ φαινομένων κυκλοσφαιρικών, ἐν εἰς ἀλλοιώ-
σεις περὶ τὴν ρυθμὴν τῆς καρδίας καὶ σύστημα
γλυκὺ εἰς τὴν βίαν τῆς καρδίας καὶ τὰ αἰγ-
γία τοῦ λαίμου καὶ διαταραχαὶ ἡ διαστρο-
φαὶ τῆς ἐμμήνου ῥοῆς παρὰ τὰς γυναῖδας. —
Ἀνατομικῶς δὲ ἡ ἀναιμία, πλὴν ποικίλων μι-
κροτέρων κατὰ τοὺς διαφόρους ἰστούς καὶ ὅρ-
γανα ἀλλοιώσεων, παρουσιάζει μικρύνειν τοῦ
ποσοῦ τοῦ αἵματος ἐν γένει παροδικήν, ἡ αὐ-
θιγὴν τοῦ πλάσματος σχετικῶς πρὸς τὰ σφαι-
ρα, ἡ κυρίως ἐλάττωσιν τοῦ αριθμοῦ τῶν ἐρ-
ρυθρῶν αἰμοσφαιρίων (1—2 ἑκατομμύρια ἀντὶ
ἑνὲν κυδίκων χιλιστῶν τοῦ μέτρου αἵματος)
μετὰ αὐξήσεως πολλάνης τῶν λευκῶν, καὶ
καταστροφὴν τῆς δραστητικῆς οὐσίας τῆς αἰμο-
σφαιρίνης.

Πολλάνης ἡ Ἀ. κυρίως μὲν ἐκ τῶν παρα-
γόντων αἰτιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ εἰδικωτέρων ἀ-
νατομικῶν ἀλλοιώσεων καὶ ἰδικωτέρων συμ-
πτωμάτων, παρουσιάζεται ὑπὸ τύπους τινὰς
ὄρισμένους, οὓς οἱ ἱατροὶ ὡς αὐτοτελὴ νοσή-
ματα περιέγραψαν. Κυριώτερά τούτων εἶνε ἡ
χλωρῶσις, ἥτις ἀπαντᾷ κυρίως κατὰ τὴν
νεαράν ἡλικίαν παρὰ γυναῖδας, ὅταν δυσκόλως
ἡ ἐμμήνος καθαρίσῃ ἐγκαθίσταται καὶ λει-
τούργει καὶ παρακολουθεῖται ὑπὸ μεγάλῃ δια-
ταραχῇ τῶν γυναικείων καὶ πλείστων νευρι-
κῶν σπουδαίων φαινομένων. Ἡ Ἀ. τῶν με-
ταλλίων, ἥτις προσβάλλει τοὺς ἐργαζο-
μένους ἐν τοῖς ἐργατοῖς τῆς γῆς μεταλλωρύ-
χους, τοὺς ἀναπνέοντας ἀνεπαρκῆ καὶ πλημ-
μῶς μεμιγμένον αέρα καὶ ἡ προσιούσα
αἰμορραγία, ἥτις ἀναιμία, ἥτις, ἀν καὶ ὁ-
ρεῖται ἐτι ὡς ἰδιαίτερον εἶδος ἀναιμίας, ἀ-
παντᾷ παρὰ ταῖς νεωστὶ τεκνούσας, καὶ χα-
ρακτηρίζεται ἐκ τῶν ἀναιμικῶν φαινομένων,
ἐκ διαρροίας, ἐμέτων, εἰδημάτων καὶ αἱμορρα-
γιῶν, φαίνεται ἐτι δὲν ἐσπουδαῖθη ἐπαρκῶς
καὶ εἶνε ἄλλης φύσεως νόσος ἢ νόσος συγχεό-
μενη.

Ἡ Ἀ. καὶ καθ' ἑαυτὴν εἶνε κακὴς σύντρο-
φος, παρεμποδίζουσα τὴν θρέψιν, ἀλλὰ χεῖρων
καθίσταται προδιαθέτουσα εἰς νόσους καὶ ἐπι-
φύουσα τὴν φθίσιν. Διὰ τοῦτο οἱ ἱατροὶ ζητοῦσι
να καταπολεμήσωσιν αὐτὴν ἅμα φαινομένην,
καὶ ἐδῶ μὲν δι' ὑγιεινῶν μέσων, ἀναφερμένων
κυρίως εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ τρόπου τοῦ βίου,
πολεμῶσι τὰ αἰτία, ἐκεῖ δὲ δι' ὑγιεινοθε-
ραπευτικῆς καὶ φαρμάκων ποικίλων προσ-
παθοῦσι να κτηπήσωσι τὴν οὐσίαν τοῦ κακοῦ,
ἥτοι να ἀναφέρωσιν εἰς τὴν φυσιολογικὴν τὴν

ἐντραπέσαν σύστασιν τοῦ αἵματος. Πρὸς τοῦτο
δὲ συμβουλεύουσι τὴν καλὴν τροφήν, τὴν ἀ-
νοικτόν αέρα, τὴν μετρίαν γυμναστικὴν καὶ
ὕδροθεραπευτικὴν. Ἐκ δὲ τῶν φαρμάκων τὰ
σιδηροχρᾶ, τὰ μαγνησιοχρᾶ, τὰ αρσενικόν,
τὰ πικρά καὶ ἐν γένει τὰ τονωτικὰ ἐφάνησαν
λίαν χρήσιμα. [B.]

Ἀναίρεσις κατὰ τὴν Πολιτ. Δίκην,
ἐκτακτὸν ἐν δίκῳν μέσον (ἰδ. λ.) σπο-
δοῦν τὸν ἐλεγχον τοῦ νουμικοῦ τῆς ἀποφάσεως
μέρους καὶ ἐπιτρέπμενον κατὰ κανόνα μόνον
κατ' ἀποφάσεως ἐριστικῆς καὶ τελε-
σιδικίου (ἰδ. Ἀπόφασις) παντὶς δι-
καστηρίου πλὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου,
εἰς ὃν ἡ Ἀ. ἀπευθύνεται. Ἐκ τῶν μὴ ἐριστι-
κῶν ἀποφάσεων, αἵτινες δύνανται να ἀναρε-
σιελθῶσι μόνον μετὰ τῆς ἐριστικῆς, μόνον
αἱ περὶ ἀποδείξεως (ἰδ. λ.) δύνανται να προε-
έλθωσι κεχωρισμένως δι' Ἀ. καὶ πρὸ τῆς ἐ-
ριστικῆς, ἀλλὰ μόνον ἐνεκα ὕπερθέσεως
καὶ ὁρίωντων (ἰδ. λ.) ἡ εἰς γένεσιν
κατ' αὐτῶν ἐφέσεως (ἄρθ. 181 Πολιτ. Δίκ.)
ἐπικυρωθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἐφετίου (ἰδ. λ.), ἐκ
δὲ τῶν μὴ τελεσιδικίων μόνον ἐνεκα κακῆς
συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου ἡ ὑπερθέσεως κα-
θηκόντων (ἄρθ. 812). Ἡ Ἀ. δὲν ἔχει ἀνα-
σταλτικὴν δύναμιν, πλὴν τῆς περιπτώσεως ἐγ-
γράφου κερυχθέντος ὡς πλαστοῦ (ἄρθ. 818)
καὶ ὡς τοῦλάχιστον ἐφαρμόζεται πρακτικῶς
ἐπὶ διαζυγίου προκειμένου περὶ πνευματικῆς
λύσεως τοῦ γάμου, αὐτῶς ἐρμηνευμένου τοῦ
ἀνεκλήτου τῆς ἀποφάσεως, ὅπερ ἀ-
παιτεῖ τὸ Καταστατικὸν τῆς Γ. Συνόδου (ἄρθ.
12). Οἱ λέγοντες πρὸς Ἀ. ὀρίζονται εἰδικῶς ἐν
τῷ νόμῳ, καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰς ἀποφάσεις τοῦ
Ἐφρηνοδικείου εἰσὶ μόνον δύο· ἀναρμα-
θιστικῆς καὶ κακῆς συνθέσεως τοῦ δικαστη-
ρίου (ἄρθ. 519) ὡς πρὸς δὲ τὰς τῶν λοιπῶν
δικαστηρίων ἐπτά (ἄρθ. 807 Πολ. Δίκ. ἐν συν-
δυασμῷ πρὸς τὰ ἄρθ. 808—810) ἦτοι α') μὴ
προσέχουσα σύνθεσις τοῦ δικαστηρίου, β') ἔλ-
λειψις δημοσιότητος τῆς διαδικασίας, γ') ὑ-
περθέσεως καθυκόντων, δ') ἀντιτατικῆς πρὸς
ἀλλήλους τελεσιδικοί ἀποφάσεις ἐν τῇ αὐτῇ
δίκῃ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν διαδίκων, ἐκδοθεῖσαι
πορὰ διαφόρων δικαστηρίων, ε') ἡ μὴ τήρησις
τύπου διαδικαστικῆς ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος δι-
αταγῆμένου ἢ ἀκυρότητες ἀναμέναι να προ-
δελθῶσι κατὰ πάσαν στάσιν τῆς δίκης, ς')
ἐλλειψις τοῦ αἰτιολογικοῦ (ἀναίτιολόγητον
ἰσχυρισμῶν οὐσιωδῶν καὶ ἀναμένων ν' ἀσκη-
σῶσιν ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης) ἡ
τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἀποφάσεως καὶ ε') ἐ-
σφαλμένη ἐφαρμογὴ καὶ ψευδὴς ἐρμηνεία δι-
τάξεως τινος τοῦ Ἀστικοῦ νόμου. Περὶ ἀπάντων
δὲ τῶν λόγων τούτων ἰσχύουσι δύο κοινοὶ κα-
νόνες, ἥτοι οὐδεὶς δύναται να πλάσῃ δι' ἑαυτὴν
λόγον Ἀ. δι' ἰδίων ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐ-
τοῦ πράξεων καὶ ἐτι ὁ λόγος τῆς Ἀ. δέον να

ἔχῃ εἰσαχθῇ ἐνώπιον τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, πλὴν ἂν ἀφορᾷ τὴν δημοσίαν τήν (ἄρθ. 811). Προθεσμία δ' ὠρισταί γενηκώς 30 ἡμέρες ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, ἥς μὴ γενεμένης ἡ 30ατῆς παραγραφῇ. Δικαιώμα πρὸς Ἄ. ἔχει πᾶς δι' ἀδικίαν εἴτε αὐτὸς εἴτε ὁ ἀντιπρόσωπός του (ἄρθ. 813), τρίτος δέ, μόνον ἂν ἔκαμε τρεῖς ἀνακοπὴν (ἄρθ. 814), ἅπαντες δ' ὑποχρεοῦνται ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου (ἐπὶ ἐμοδικοῦν μία μόνον, κοινῇ, καταβολῇ παραδόλου) νὰ καταβάλωσι πρὸ τῆς συζητήσεως καὶ 100 ὄργ. παραδόλου, εἰ δὲ πένητες τὸ ἥμισυ (ἄρθ. 823, Π. Δ. καὶ ἄρθ. 1 Ν. 10 Δύγ. 1836 περὶ παραδόλου καὶ ἄρθ. 3 τοῦ ΑΝΚΕ Ν. περὶ γροτοῦ. 1887). Ἐπίσης δὲ εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν ἢ τῶν Ἐφετών, ἂν ἦτο διάδικος ἐν τῇ δίκῃ, ὁ δὲ παρὰ τῶν Ἀρ. Πάγων πάντοτε καὶ ἄνευ τινὸς προθεσμίας, ἀλλὰ μόνον ἔνεκα ὑπερβάσεως καθηκόντων, κατὰ τὸ συμφέρον δὲ τοῦ νόμου καὶ ἄνευ βλάβης τῶν διαδικῶν δι' οἷον ὁἷποτε λόγον (ἄρθ. 815) ἀπαλλασσόμενος, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ εἰσαγγελεῖς, τοῦ παραδόλου (ἄρθ. 824). Ἡ Ἄ. γίνεται διὰ δικηγόρου περιέχοντος τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ αἰτούντος καὶ τοῦ ἀντιδίκου, τὴν σημείωσιν τῆς προσβληθείσης ἀποφάσεως, τοὺς λόγους τῆς Ἄ., τὴν διορισμὸν ἀντικλήτου, προθεσμίαν πρὸς ἀπάντησιν τοῦ ἀντιδίκου, χρονολογίαν καὶ ὑπογραφήν (ἄρθ. 819 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 820 καὶ 821), ἔτι δὲ καὶ παραγγελίαν εἰς δικαστ. κλητῆρα πρὸς ἐπίδοσιν. Ἐπιτρέπονται δὲ κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρ. Π. καὶ νέοι πρόσθετοι λόγοι μέχρι τῆς συζητήσεως, κοινοποιούμενοι κατὰ τὸν κανονισμὸν τοῦ Ἀρ. Π. εἰς τὸν ἀντίδικον. Ἡ διαδικασία ἐπ' ἀκροατηρίου κανονίζεται ὑπὸ τῶν ἄρθ. 826—829, τὰ δ' ἀποτελέσματα τῆς Ἄ. ρυθμίζονται ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπ' αὐτῇ ἐκδοθείσης ἀποφάσεως τοῦ Ἀρ. Π. ἢ τὸν ἐν αὐτῇ ἀπορρίψῃ τὴν Ἄ., τὸ παράβολον ἀπόλλυται ὑπὲρ τοῦ Δ. η. μ. σ. ὡς, ἡ ἀνακισθηθείσα ἀπόφασις φυλάττει τὸ κύρος τῆς, ἀπογερεύεται δὲ δευτέρᾳ Ἄ. (ἄρθ. 830 καὶ 837). ἔνθ' ἡ Ἄ. γείνη δευτέρᾳ ἢ λόγῳ ἀναρμοδιότητος, κακῆς συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου, ἐλλείψεως δημοσιότητος τῆς διαδικασίας, ἀντιφάσεως ἀποφάσεων, δικονομ. ἀκυρότητος ἢ ἀναιτιολογήτου, ὁ Ἀρ. Π. παρῆμπε τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλο ἐμοιόδοτον καὶ ὁμοεῖδός (ἐπὶ ἀναρμοδιότητος καὶ ἀρμόδιον) δικαστήριον (ἄρθ. 831 καὶ 833), Π. λόγῳ κακῆς συνθέσεως ἀπαγορεύεται προσέτι εἰς τὰ δικαστήρια ἢ περαιτέρω ἐπέμβουσις ἐπὶ ἀπειλῇ πειθαρχικῆς ἢ καὶ μείζονος ποινῆς, ἐπὶ δὲ ὑπερβάσεως καθηκόντων ἐφαρμόζονται καὶ τὰ ἄρθ. 10 ἐπ. Π. Δικ. (ἄρθ. 832) καὶ Π. λόγῳ ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς κτλ. τοῦ Ἀστ. νόμου ὁ Ἀρ. Π. κρατεῖ καὶ δικάζει αὐτὸς τὴν ὑπόθεσιν (ἄρθ. 836). Ἐν πάσαις δὲ ταῖς περι-

πτώσει ταύταις τὸ μὲν παράβολον ἐπιστρέφεται τῷ καταθέντι, εἰ δὲ διάδικος ἀπανέρχονται εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀνακισθείσης ἀποφάσεως θῆσιν, ἡ δ' ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Π. τυπῶνται ἀπὸ τῆς ἡττηθέντος καὶ γράφεται εἰς τὸ περιθώριον τοῦ πρωτοτύπου τῆς ἀνακισθείσης ἀποφάσεως (ἄρθ. 811, 835, 837—839). Παρὰ Ῥωμαίοις δὲν ὑπῆρχεν Ἄ., ἀλλ' ἄλλο τι ἐνδίκον μέσον, μετὰ τοῦ τῆς Ἄ. καὶ τῆς ἀναψήφου λαφύσεως. [Δ.]

— (Ποιν. Δίκον.) Εἶναι τὸ ἐνδίκον μέσον δι' οὗ ὑποβάλλονται τὰ ἐριστικά βουλευματα τῶν δικαστικῶν συμβουλίων καὶ αἱ τελεσίδικοι ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ὡς πρὸς τὸ νομικὸν μέρος αὐτῶν ἐν γένει εἰς τὸν ἑλεγχον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Τὴν ἀντίρρην δύναται νὰ ζητήσῃ ὁ Ἐσχυγγελεὺς, ὁ ἰδιώτης κατηγορῶς, ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ἕκαστος δι' ἰδιαίτερου λόγου, εἰδικῶς ἐριζομένους ἐν τῷ νόμῳ. Ἡ προθεσμία τῆς ἀνακισθείσης εἶναι εἰκοσιτὲς τριῶρος ὡς πρὸς τὰ βουλευματα, πενήνημος δὲ ὡς πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις. Μόνον δὲ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου δύναται καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν προθεσμιῶν τούτων νὰ ζητήσῃ τὴν ἀντίρρην 1) ἐπὶ ὑπερβάσει καθηκόντων καὶ 2) ἐπὶ πάσης ἄλλης περιπτώσεως, ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ τοῦ νόμου τηρουμένων ἀπαραιετώτων τῶν δικαιωμάτων τῶν διαδικῶν (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 481) [Κ.Ν.Κ.]

— (Μορσ.) (ἡ) Ἡ ἀποκατάστασις τοῦ διὰ δίσεως (δ) ἢ ὑφέσεως (δ) μεταβληθέντος τόνου εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ δέξυτην. [Δ.Κ.]

Ἀνακισθησία, ἀπώλεια γενικὴ ἢ μερικὴ τῆς ἰδιότητος τοῦ αἰσθάνεσθαι. Ἐν περιπτώσει π. γ. ἀπώλειας τῆς συνειδήσεως κατόπιν λιποθυμίας ἢ νευρώσεως ἢ νόσου τινὸς ὁ παθὼν οὐδενὸς πλέον ἀντιλαμβάνεται, οὐδὲν αἰσθάνεται, εἶνε ἀνακισθητός εἰς τὰς ἐντυπώσεις. Ἀλλὰ κυρίως τὸν ὅρον ἀνακισθησία μεταχειρίζονται εἰς περιπτώσεις τινὰς μερικῆς ἀπώλειας παντὸς εἶδους αἰσθήσεως, ἥτοι τοῦ πόνου, τῆς ἀφῆς, τῆς θερμότητος, τῆς ἐπαφῆς ἢ τῶν εἰδικῶν αἰσθητηρίων. Εἶνε μάλιστα δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ ἀπώλεια ἐνδὸς μόνου εἶδους ἐκ τῶν αἰσθήσεων τούτων, τῶν λοιπῶν ὑφισταμένων (μερικὴ ἀνακισθησία). Ὡς πρὸς ἐλλείπει πολλῶς ἢ αἰσθησις τοῦ ἄλγους, ὅποτε ἔχρουν τὴν ἀνακισθησίαν, ἐνθ' αὐτοὺς τογρόνως ὑφίστανται πάντα τὰ ἄλλα εἶδη τῆς αἰσθήσεως, τῆς ἀφῆς, τῆς θερμότητος κτλ. ὡς οὐχὶ σπανίως παρατηρεῖται τὸ φαίνεσθαι τοῦτο ἐν τῷ ὑπεριστάμῳ ἰδίῳ, ἀλλὰ καὶ εἰς νόσους τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ἀλλοτε ὑπάρχει ἀνακισθησία τῆς ἀφῆς ἢ τῆς ἐπαφῆς, ἐνθ' ὑφίσταται ἡ αἰσθησις εἰς τὴν θερμότητα καὶ τὸ ἄλγος, ἢ αἰσθησις μάλιστα εἰς τὸ ἄλγος, οὐκ ἐνθ' αὐτὴν ὑπερβολικὴ (ὑπερακισθησία).

ἀλ γινώσκοντες ἀναίσθητοι (α). Ἡ ἀναίσθη-
σια καταλαμβάνει ἐνίοτε ἐλκλκλκρον ὄργανον
ἢ μέρος τι τοῦ σώματος (ἐλκλκλκ ἀναίσθησία),
καταλυμένης τῆς αἰσθητικῆς πάντων τῶν ἰσθμῶν,
δέρματος ἢ βλεννομεμβράνης, μυῶν ἢ ὀστέων·
ἄλλοτε δὲ εἰς ἕνα μόνον ἰσθμὸν ὑπάρχει (δερ-
ματικὴ ἀναίσθησία, μυϊκὴ ἀναί-
σθησία κ.τ.λ.) Ὅταν δὲ ἐκτείνεται εἰς τὸ ἐν
ἡμῶν τοῦ σώματος, τὸ δεξιὸν ἢ τὸ ἀρι-
στερόν, ἔχομεν τὴν ἡμιαναίσθησίαν.

Πλὴν τῆς γενικῆς ἀναίσθησιος, τῆς προκα-
λυμένης διὰ τῶν ναρκωτικῶν, ὑπάρχει καὶ ἡ
τοπικὴ ἀναίσθησία, ἣν παράγει
διὰ τῶν ἀναίσθητικῶν λεγόμενων φαρ-
μάκων (τοῦ αἰθέρος, τοῦ χλωροφόρμιου καὶ
διαφόρων ἄλλων πηκτικῶν εὐσθίων, τῶν ὁποίων
ἡ τοξικὰ ἐξέλιξις καθίσταται ἀναίσθητον τὴν
τόπον τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, ἐπίσης τῆς κο-
κίνης, τῆς μορφίνης, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ
ὀξείνου τοῦ αἵματος κ.τ.λ.) διὰ πάντων τοῦ-
των σκοπεύμεν νὰ ὀρίωμεν τοπικῶς τὴν αἰσθη-
σιν τοῦ πένου πρὸς χειρουργικὸν τινα σκοπὸν ἢ
πένον τοῦ ὑπισταμένου πένου εἰς τὸ πάχος
μέρος. (βλ. κατωτέρω). Ἐν τῇ συνήθειά τινος χρῆ-
ται τῆς λείψεως ἢ ἀναίσθησία ἀναφέρεται εἰς
περίπτωσις, καθ' ἣν ὑπάρχει ἀπώλεια ἰδίως τῆς
αἰσθητικῆς τοῦ πένου καὶ τῆς ἐπαφῆς. [Σ. Δ.]

— Χειρουργικὴ (Θεραπεία).
Ὁσῶν καλεῖται ἡ διὰ φαρμακευτικῶν οὐ-
σίων ἢ ἄλλων μέσων προκαλούμενη το-
πικὴ ἢ γενικὴ ἀναίσθησία πρὸς
ἀνῶδον ἐκτέλεσιν ἐγχειρήσεως τινος. Καίτοι,
ὡς ὁ ἕρως δηλοῖ, ἡ χειρουργία σκοπεῖ διὰ τῆς
τοισυττατικῆς ἀγωγῆς τὴν πρόνοικον ἀναίρε-
σιν μίαν τῶν τριῶν μεγάλων λειτουργιῶν τοῦ
νευρικοῦ συστήματος, τοῦ αἰσθητικοῦ,
διὰ τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν χρήσει σή-
μερον μέσων καταλύειν πρὸς καιρὸς οὐ μόνον
ἢ αἰσθητικῆς ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ νόησις.
Ἀπὸ τῶν ἐμφερῶν χρόνων (Ὁδ. Δ., 221) εἰ-
νε γνωστὰ παυσώδυνά μέσα, ὃ δὲ Πλίνιος
ἀναφέρει ὅτι μετεγχειρίζοντο τὸν μανδραγόραν
ὡς ναρκωτικὸν εἰς τινὰς ἐγχειρήσεις. Ὁ Hi-
gues de Lucques, χειρουργὸς τοῦ δεκάτου
τρίτου αἰῶνος, προσέφερε πρὸς τὴν ῥίνα τῶν
ἀρρώστων, οὓς ἐπέκει νὰ ναρκώσῃ, σπύγγον
διαβροχὸν ἐν ὅπῳ μανδραγόρη ἢ ὀστούκκον,
κ.λ. Τῷ 1799 κατεδείχθη τὸ πρῶτον ἡ ἀναί-
σθητικὴ ἰδιότης τοῦ πρωτοξείδιου τοῦ αἵματος
καὶ ἡ δυνατός αὐτοῦ ἐφαρμογῇ εἰς χειρουργι-
κὰς ἐγχειρήσεις. Τῷ 1818 ἀπέδειξεν ὁ Far-
aday ὅτι αἱ τοῦ αἰθέρος εἰσπνοαὶ παράγουσιν
ἀνάλογα τῇ πρωτοξειδίῳ τοῦ αἵματος φαινό-
μενα, τῇ δὲ 1840 ἐγένετο ἡ πρώτη ἐγχειρήσις
ἐν τῇ νοσοκομείῳ τῆς Μασσαχουσέτης ὑπὸ τὴν
ἀναισθητικὴν τοῦ αἰθέρος ἐπιδρασιν. Τῷ 1847
ἐπεύρηθη τὸ πρῶτον ἐν Παρισίῳ ὁ Malgai-
gne καὶ εἰς τὸ Valpeau τὴν ἐκτέλεσιν ἐγ-
χειρήσεων ὑπὸ τὴν ἀναισθητικὴν τοῦ αἰθέρος
δυναμιν, ἐνῷ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ Simp-

son ἤρθενα πειραματικῶς ἐν Ἰνδιάνοις
τὰς ἀναισθητικὰς τοῦ χλωροφόρμιου ἰδιότητας.
Ἐκτοτε τὸ χλωροφόρμιον πρωτίτως καὶ εἰς
δ αἰθρὰ παρήσαν τὴν παχέυσαν ἀνθρωπότητι
διὰ τῆς ἀναισθητικῆς αὐτῶν δυνάμεως πολυ-
τιμους ὑπηρεσίας. — Ἡ τοπικὴ ἀναίσθησία
προκαλεῖται εἴτε διὰ τῆς τοῦ ψυχροῦ ἐφαρμο-
γῆς ἐπὶ τῆς χειριστέας χώρας εἴτε διὰ τῆς
κατὰ τόπον ἐπισταλάξεως ἐξηγνημένου αἰθέ-
ρος δι' ἰδίων συσκευῶν εἴτε διὰ τῆς κο-
κίνης ἢ τέλους διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος.
Ἡ δὲ γενικὴ ἀναίσθησία προκαλεῖται διὰ
τῶν οὕτω δὴ καλούμενων ἀναισθητι-
κῶν φαρμάκων (βλ. λ.), ὧν κυριώτατα
θεωροῦνται ἐτι καὶ νῦν, μεθ' ὧν τὰς
νωτέρας ἀνακαλύψεις, τὸ χλωροφόρμιον, ὃ
αἰθρὰ καὶ τὸ πρωτοξείδιον τοῦ αἵματος. —
Ἐπεὶ ἔλθοντες ὡς ἀναισθητικοῦ μέσου καὶ τοῦ
ὕπνου τοῦ αἵματος, ἀλλ' ἄνευ μεγάλης ἐπιτυχίας.
Γενικὴν ἀναίσθησίαν προκαλεῖται καὶ ἐν τῇ
μαρτυρικῇ ὅταν αἱ τοῦ τοκετοῦ ὥδινες εἴνε
σοφρόταται ἢ λίαν ἀκκνόνιστοι ἢ πρόκειται
νὰ ἐκτελεσθῇ σπουδαία νευρική ἐγχειρήσις
ἢ τέλος ὅταν ἐπὶ ἡλθον νευρικά φαινόμενα δυ-
νάμενα ν' ἀπεκτείνωσι τὴν τίκτουσαν (βλ. Ἐκ-
λαμψία). [Β. Π.]

— ἀναίσθητικὸς ἵππος (ἵππος λ.).
Σπουδαῖον ἀντικτὸν καὶ λίαν ἐπικίνδυνον ἐλάτ-
τωμα τοῦ ἵππου, συνιστάμενον εἰς ἀπύρετον
χρόνιον παθολογικὴν κατάστασιν τοῦ ἐγκεφα-
λου, ἣτις κατ' ἐξοχὴν ἐρεῖται εἰς τὴν ἐν
ταῖς κοιλίαις αὐτοῦ συλλογὴν νοσηροῦ τινος
ύγρου. Ἡ ἄ. εἰς τὸν ἵππον ἐξαγγέλλεται διὰ
βλακώδους ἐκφράσεως, διὰ νοθείας, διὰ τῆς
ἀδιαφορίας αὐτοῦ εἰς τὰ περίεξ συμβαίνοντα, διὰ
τῆς συγῆς ἀπειρέσιος, διὰ τῆς ἀπειθείας, διὰ
τοῦ καταβεβημένου τῶν βλεφάρων κ.τ.λ. Ὁ
ὕπν τοῦ ἐλαττώματος τούτου κατεχόμενον ἵπ-
ποι εἰσὶν ἐπικίνδυνον, καθόσον παρὰ προσδο-
κίαν καὶ ὅλως αἰφνιδίως παρουσιάζουσι νευ-
ρικός μανιώδεις ταραχάς, τὸ δ' ἐπικινδυνό-
τερον, ὅτι ἐν κινήσει ὄντες ἀναίσθητοῦσιν,
ἀπειθεῖσιν εἰς τὸν χαλινὸν καὶ ἀφηνιάζουσιν.
Ἡ κτηνιατροδικαστικὴ τὴν ἄ. συγκατάλε-
γει μεταξὺ τῶν κεκρυμμένων παθήσεων ἐκ
τῶν ἐξουθετερουσῶν τὰς περὶ ἀγοραπωλητίας
συμφωνίας. [Γ. Ν. Π.]

Ἀναισθητικὰ (φάρμακα λ.). Ἐπὶ
τὸν ἕρπον ἄ. νοσοῦνται φάρμακα, φέροντα πρὸ
παντὸς ἄλλου ἐξασθενήσιν καὶ διαστρεφῆν ἢ
καὶ παντελῇ ἀναίρεσιν τῆς λειτουργίας τῶν
νεύρων, τοῦ τε αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ κινήσιου
καὶ δὴ καὶ τοῦ νοητικοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἄ.
φαρμάκων εἶνε κατὰ συνθήκην εἰλημμένος.
Τοιαῦτα δὲ εἶνε ὁ αἰθρὰ, τὸ χλωροφόρμιον,
τὸ βρωμφοφόρμιον, ὁ ὑδροβρωμικός αἰθρὰ, ἡ
χλωρίδα, κ.λ. — Ἐν Ἀθῆναις γίνεται χρη-
σις πάντοτε σχεδὸν τοῦ χλωροφόρμιου ὡς μέ-
σου ἀναισθητικοῦ, ὡς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς χαλιν-

κοις νοτοκομείας. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ καὶ ἐν Ἀμερικῇ μεταχειρίζονται συνηθέστερον τὴν αἰθέρα ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ πρωτοξειθεῖου τοῦ αἰώτου. — Τὰ ἐκ τῆς εἰσπνοῆς τῶν αναίσθητων παραγόμενα φαινόμενα εἶναι βραχεία διεγέρσεως περίοδος, πλεόν ἐκδηλός παρὰ τοῖς καταχρωμένοις τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά, καὶ εἴτα τελεία ἀναιρέσις τῆς τε αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως. Ταῖς εἰσπνοαῖς τοῦ χλωρίσμορου ἐπικαταλαμβάνουσιν ἐνίοτε χαλεπὰ ἢ καὶ σπουδαία συμπεριζήματα. ἔμετοι, συγκοπή, κ. λ. ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ αἰφνίδιοι θάνατοι παρατηρήθησαν. — Φευκτέον τὴν χρῆσιν τῶν αναίσθητικῶν παρὰ τοῖς πάσχουσιν τὴν καρδίαν. [B.H.]

Ἀναίσχυντος ὑπόθεσις (Ἰηγορ.) καλεῖται, ὅταν ἐκ τῶν δύο διαφερομένων προ-
ώπων τὸ πρῶτον κινῶν ὃν ἐνεργῇ ἀνίσχυν-
ω· κατὰ τοῦ δευτέρου, ὅπερ εἶναι ἀγνόον,
αὐθὺς, ὅταν ἄσωτος πατὴρ ἀποκηρύξῃ σό-
φρονι υἱόν. Ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις εἶναι μία τῶν
υποδιαίρεσιων τῶν ἀυστάτων ἢ ἀλάντων ὑπο-
θέσεων. Διαφέρει δὲ τῆς μονομεροῦς, καθ' ἣν
ἕστιν ἢ μὴν μονομερὴς εἶναι ἐλλειπὴς κατὰ τὸ
δεύτερον μέρος, ἢ δὲ ἀναίσχυντος κατὰ τὸ
πρῶτον (τὸν πατέρα). [I.P.]

Ἀναίτις ἢ Ἀναίτις, περσικὴ δὲ Ἀνα-
γίτα. Θεὰ τῶν παλαιῶν Περσῶν. ἦν αἱ Ἑλλη-
νες συνεικονίζον τῇ Ἀρτέμιδι (Ἀρτεμις Ἀ-
ναίτις). Ἐτιμῶτο δ' ὡς ἑσπερος τῶν ὑδάτων,
ἐμφοροῦσα εὐροίαν μὲν εἰς τὴν γῆν, γονι-
μότητα δ' εἰς τὰς γυναίκας καὶ τὰ βοσκήματα.
Ἡ Ἀ. ἐτιμῶτο πιθανότατα καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ
Ἀρμενίᾳ, ἐκ ταύτης δ' ὥσως ἀρμενικὴ τις χώρα
ἐκλήθη Ἀναίτις. [H.]

Ἀνακαθαριστικὰ μηχανὰ (Xημ.
τεχν.) (Rectificationsapparat) συ-
σκευαὶ χρησιμεύουσαι πρὸς ἀνακάθαρσιν τῶν
ρευστῶν καὶ ἰδιῶς τοῦ οἰνοπνεύματος διὰ νέας
ποστάσεις (ἴδ. Ἀπόσταξις). [O.A.P.]

Ἀνακάθαρσις (rectification) (Xημ.)
καλεῖται ἐν τῇ γημεῖα καὶ χημικῇ τεχνολογίᾳ
ἢ ἐκ νέου ἀπόσταξις ρευστῶν, ἵνα καθαρῶσιν
τὸ προσμειγμένον καὶ καταστήσιν ἰσχυρό-
τερα (βλ. καὶ Ἀπόσταξις κλασματικῇ). [O.A.P.]

Ἀνακάα ἢ Ἀνάκαα. Ἀττικὸς δῆμος
τῆς Ἰπποβοιωτικῆς φυλῆς, οὗ ἡ θέσις δὲν ἐξη-
γριδῶθη. Ὁ Ἀνακὰς τοποθετεῖ αὐτὸν μεταξὺ
Καπανοδριίου καὶ Καλάμου, ὃ δὲ Στ. Ν. Δρα-
γίμης, ἐδηγρόμενος ἐκ τοῦ ἐν ἐπιγραφῇ τινι
ἐτρομένῳ τοπικοῦ ἐπιρρήματος Ἀνάκσι, ἐν
τῇ νῦν Ἀνάκασα (τὰ) καλουμένη θέσει, ἐν τῇ
πεδιάδι τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τῇ Κηφισῷ, πρὸς
τὴν τῶν Πατησίων, δεξιὰ δὲ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν εἰς
Ἀχαρνὰς ὁδοῦ. (βλ. Σ. Ν. Δραγίμης. Καθο-
ρισμὸς ἀττικῶν δήμων, ἐν Ἀθηναίῳ τ. Γ.) [H.]

Ἀνακακισμός. βλ. Ἀνανέωσις.

Ἀνάκακον (Ἀρχαιολ.) ἢ ἀνα-
κακισμὸς. Δεσμωτήριον, εἰς ὃ ἐνεδύλλοντο οἱ

πονηροὶ δοῦλοι καὶ οἱ ἀριστάμενοι τῶν ἀπι-
λευθέρων. Ὁ Σουίδας τὸν ἀνωτέρω διδούς ὀρι-
σμέν τοῦ δεσμωτηρίου τούτου παρατιθησὶ καὶ
τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ Ἰσικίου ἐν τῇ πρὸς Ἑρ-
μωνα περὶ ἐγγύτης. «Ἐρμωκράτην δὲ εἰς τὸ
ἀνάκακον ἐνέβαλε, φάσκων ἀπελευθέρων εἶναι,
καὶ οὐ πρότερον ἀρῆκε πρὶν ἢ ὄραγματις ἐπρά-
ξατο». (Πισυλ. Ἀρποκρ. ἐν λ.). Καὶ παρὰ
Βοιωτοῖς ὑπῆρχε φυλακὴ οὕτω καλουμένη.
(Ξενοφ. Ἑλλάκη. Ε', β' 8 14.). [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἀνακαλυπτῆρις (Ἀρχαιολ.). Δω-
ρα διδόμενα τῇ νόμφῃ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός καὶ τῶν
οἰκείων καὶ φίλων αὐτοῦ κατὰ τὴν δευτέραν
ἡμέραν τῶν γάμων. βλ. καὶ λ. Ἐπαύλια. [H.]

Ἀνακαλύψεις. βλ. Ἐφευρέσεις.

Ἀνακαμπὴ τοῦ πετάλου (Γππολ.).
βλ. Πέταλον.

Ἀνακαμπτὶς ἢ πυραμοειδὴς
(Βοτ.) (Anacamptis ἢ Orchis pyrami-
dalis L.) φυτὸν τῆς οἰκίαν. τῶν Ὀρχεωδῶν
συγγένειον καὶ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κοινῶς
δὲ Σαλῆς περὶ ὀνομαζόμενον ὡς πάντα τὰ Ὀρ-
χεωδῆ (βλ. λ.). [Θ. Χ.]

Ἀνακάμψεως σημεῖον (Μαθημ.)
λατ. cuspis, γαλλ. point de rebrousse-
ment, καλεῖται σημεῖον τι καμπύλης γραμ-
μῆς, καθ' ὃ ἡ καμπύλη ἀνακίπτεται καὶ πι-
λινδρῶμαί, ἀποτελουμένη περὶ τὸ σημεῖον τοῦτο
ἐκ δύο τῶν ἐχόντων κατ' αὐτὸ κοινὴν ἐφα-
πτομένην. Σημεῖον τι ἀνακάμψεως καλεῖται
πρῶτον μὲν εἶδος (ἢ κερατοειδές), ὃν τὰ κατ'
αὐτὸ συναπτόν ἐνα τέσσα κείνται ἐκατέρωθεν τῆς
κοινῆς ἐφαπτομένης, δευτέρου δὲ εἶδος (ἢ ῥαμ-
φοειδές), ὃν ταῦτα κείνται ἀμφοτέρωθεν πρὸς τὸ
ἑξῆς μέρος τῆς κοινῆς ἐφαπτομένης. [Κυπ. Στ.]

Ἀνάκαρα. Οὕτως ὠνέμαζον οἱ Βυζαν-
τινοὶ τῶν κατωτέρων χρόνων πρὸς τινὰ ὄργανα,
τομπάνια ἴσως εἴτε κύμβαλα, περὶ ὧν ταῦτα
λέγει ὁ Κωδωνός: «ἑτορμασθέντος οὖν καὶ κα-
βάλλικεύσαντος τοῦ βασιλέως, οἱ ἀνακαριστὰι
κροῦσιν τὰ ἀνάκαρα, σπλινθίσουσιν δὲ καὶ οἱ
σπλινθισταί, ἐμπίως καὶ οἱ βουζυκινάτορες δι'
ὄργάνων ἀργυρῶν» (κερ. ε'). [I. Σ.]

Ἀνακάριον τὸ δυτικόν (Βοτ.)
(Anacardium occidentale L. Faux-aca-
jou γαλλ.) δένδρον τῆς οἰκογεν. τῶν Τερμιν-
θαδῶν ἢ Ἀνακαρδιαδῶν, αὐτοφρὺς ἐν τῇ Δυ-
τικῇ Ἰνδίᾳ, νῦν δὲ καλλιεργούμενον ἀνὰ πά-
σας τὰς ὑπὸ τοῦς τροπικοῦς χώρας ὡς ἐμπορο-
φόρον. Ὁ καρπὸς αὐτοῦ συνίσταται ἐκ τοῦ σαρ-
κωδῶς ὠκευόμενου ἐξωδιδίου ποδίσκου (pome-
me d'acajou) καὶ τοῦ ἰδιῶς καρυκευτοῦ καρ-
ποῦ (noix d'acajou γαλλ., Indianische ἢ
Kaschu-Nüsse γερμ.), ὅστις ἐμπεριέχει δρι-
μύ τι ἑλαίνιον ἄλλοτε ἐν χρήσει ὑπὸ τὸ ὄνομα
Cardol ἢ Cardoleum. Δακρυρροεῖ δὲ καὶ ὁ
καρπὸς εἶδος κόμμεως (Akaju-Gummi τοῦ
ἐμπορίου). [Θ. Χ.]

(Φάρμακον). Φάρμακον δραστικόν, ἥμισυ ἐν ῥήτι: σήμερον. Παρέχεται μόνον τὸ ἐν τῇ περικαρπίῳ ἐνεργόν, καυστικὸν ἔλαιον ἔσω μὲν εἰς ἐλαχίστας δόσεις ὡς δραστικὸν καθάρσιον καὶ ἀντισυφιλικόν, ἔξω δὲ ὡς ἐπισπαστικὸν καὶ πρὸς καταστροφὴν ἀροχορδόνων [Β. Π.]

Ἀνακαρδιώδη (Βοτ.) (Anacardium) εἰςκογενεῖας Δικτυληδόνων φυτῶν. Βλ. Τερμινθώδη. [Θ. Χ.]

Ἀνακασιὰ ἡ Ἀνα Βόλος, πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἰωλκῶ, ἔχοντες κατ. 4014 τῇ 1880 καὶ ἀποτελούμενου ἐκ τῆς κώμης ταύτης (ἧς οἱ κατ. ἀριθμοῦνται 816) καὶ ἐκ τῆς πλησίον αὐτῇ κειμένης Ἀλλῆς μεριᾶς. Ἀπέχει ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας τοῦ Βόλου. Ἀπὸ αὐτῆν δ' ἐπὶ λογιστικῷ στενοῦ καὶ ἐπιμηκούς ἐκεῖτο ἡ ἀρχαία Ἰωλκός. [Π.]

Ἀνακατάταξις, ἡ μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητικῆς ἐκουσία ἐκ νέου κατὰ τάξιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ. Τὰ περὶ ταύτης δὲ ἐκάνονσαν ἐν Ἑλλάδι τὸ Δ. τῆς 28 Φεβρ. 1888 διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πεζικοῦ, πυροβολικοῦ καὶ ἱππικοῦ, καὶ τὸ Δ. τῆς 11 Μαρτίου 1888 διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χωροφυλακῆς. Κατ' ἀμφοτέρωτα ταῦτα πᾶς ὑπαξιωματικὸς, μουσικὸς, σαλπιγγικὸς, ἐλάτης, νοσοκόμος, ἡ κατέχων ὀργανικὴν θέσιν τεχνίτου, ὡς καὶ πᾶς ἐνωμοτάρχης, ὑπενωμοτάρχης καὶ χωροφύλαξ, διανύσας τὴν ὑποχρέωσιν του καὶ ἐπιθυμῶν νὰ διαμείνῃ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, δύναται ν' ἀνακατατασσῇται μετὰ συμπληρώσεως τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ἀποκρίσιν δικαιοῦματος συντάξεως ἡρώου, ἐφ' ἔσον κέντηται σωματικὴν ἰκανότητά, διαγωγὴν ἀμειψαν καὶ τὰς διὰ τὸν βαθμὸν ἡ τὴν τέχνην αὐτοῦ ἀπαιτουμένας γνώσεις ἅπαντα προσήκόντως βεβαιούμενα. Ἐκ τούτων δὲ οἱ μὲν λοχαί, ἐπιλοχαί καὶ ἐνωμοτάρχαι ἀνακατατάσσονται ἐπὶ ἐν ἔτος, οἱ δὲ δεκανεῖς, στρατιῶται, ὑπενωμοτάρχαι καὶ χωροφύλακες ἐπὶ ἐν ἡ δύο ἔτη. Οἱ πεζοὶ χωροφύλακες δέον πρὸς τούτοις ἀνακατατασσόμενοι νὰ γνωρίζωσιν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν. [Ἀγγ.]

Ἀνακτες. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅπερ καίτοι οἱ ἀρχαῖοι ἐτυμολογοῦσιν ἐκ τοῦ «ἀνάκως ἔχειν», βεβαίως ὁμῶς σημαίνει τοὺς ἀνάκτας, ἐτιμῶντο οἱ Διόσκουροι ἐν Ἀθήναις. Τὸ ἀρχιτέτατον ἱερὸν αὐτῶν, τὸ Ἀνάκειον ἡ ἑρῶτερον Ἀνάκειον, ἐκεῖτο κατωτέρω τοῦ τεμένους τῆς Ἀγλαῦρος πρὸς τῇ βορείῳ τοῖς τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκασμῆτο δὲ διὰ πινάκων τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Μίκωνος καὶ εἶχε τέμενος μέγα, ἐν ᾧ, ὡς τινες εἰσάχουσιν, ὑπῆρχε καὶ τὸ δεσμοτήριον τῶν δούλων, τὸ Ἀνάκειον (βλ. λ.). [Π.]

Ἀνακεφαλαίωσις (Ῥητορ.) Repetum repetitio, enumeratio καλεῖται ἡ πρὸ τοῦ ἐπιλόγου τῶν προειρημένων πραγμάτων

τῶν ὑπὸ μνηστῆς, ἥτις ἀρχομένη κυρίως ἀπὸ τῆς τοῦ λόγου διαιρέσεως ἐπιτρέχει κατὰ σειράν τὰ ἐν ταῖς πίστεσι καὶ ἀναιρέσει διεξοδικῶς λεχόντα. Τοῦτο γίνεται ἰδίᾳ πρὸς βοήθειαν τῆς μνήμης τῶν δικαστῶν καὶ ἀκροατῶν καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀνακεφαλαίωσις λέγεται καὶ ἀνάμνησις. Μεγα δὲ συμβάλλει εἰς τὴν σκοπὸν τοῦ λόγου ἡ ἐπιτυχὴς ἀνακεφαλαίωσις, κεκοσμημένη διὰ τῶν καταλλήλων σχημάτων, βραχυῶν καὶ ἐπικαίρων γνώμων, καὶ ἐκφωνομένη μετὰ τοῦ προσήκουτος τόνου. Ὅταν ἡ ἀνακεφαλαίωσις γίνεται ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καλεῖται ἐπ' ἀνδροσὶ συλλογὴ δὲ ἡ τῶν ἀρτίως λεχόντων ὑπὸ μνηστῆς ὅταν ἔλεγχος ᾖ καὶ μακρός, πολλοῦ δυνάμει νὰ γίνωσιν ἀνακεφαλαίωσις αἱ ταῦτα καλοῦνται μερικαὶ ἀνακεφαλαίωσεις. [Ι. Π.]

Ἀνακεφαλαίωσις Προέδρου (Ποιν. Δίκον.) καλεῖται ἡ κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν κακούργησιν διαδικασία μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων γινόμενη περιληπτικὴ ἐκθέσις πρὸς τοὺς ἐνόρκους πάντων τῶν κυριωτέρων τῆς κατηγορίας καὶ τῆς υπερασπίσεως ἐπιχειρημάτων καὶ συμπερασμάτων. Πρὸ πάντων πρέπει ἡ ἀνακεφαλαίωσις νὰ εἶναι ἀπροσωπώλητος, ἐφείλει δὲ ὁ πρόεδρος ν' ἀποφεύγῃ τὴν εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως ἐκφράσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ γνώμης, δυναμένης νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ψῆφον τῶν ἐνέρκων. Ἡ παντελής παράλειψις τῆς ἀνακεφαλαίωσεως ἀποτελεῖ λόγον ἀναιρέσεως τῆς ἀποφάσεως τῶν συνέδρων. Ἡ ἀνακεφαλαίωσις κατηγγύθη ἐν Βελγίῳ, ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι. [Κ. Ν. Κ.]

Ἀνακῆρυξις ἀγέων (canonisation γαλλ.) βλ. Ἅγιος.

Ἀνακῆρυξις γάμου. βλ. Ἀγγελία.

Ἀνάκλασις (Ῥητορ.) ἥτις καὶ ἀντανάκλασις καὶ ἀντιμετάστασις καὶ ἀντίστασις καὶ σύγκρισις καὶ διαφορά καὶ πλοκή καλεῖται, εἶναι ἡ ἐπαναλήψις τῆς αὐτῆς λέξεως, ἀλλὰ εἰς ἄλλην σημασίαν, ἐνίστε δὲ καὶ εἰς τὴν ἐναντίαν οἶον, Ἰσοκρ. 8, 101: «Πολλοὶ ἄν τις ἀληθέστερα τυγχάνει λέγων, εἰ φαίη τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γεγενῆσθαι τῶν συμφορῶν, ὅτε τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης παρελάθομεν» πρὸ καὶ 4, 119 καὶ 5, 81. Ἡ σημασία τῆς λέξεως μεταβάλλεται καὶ διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῶν προθέσεων ἐν τοῖς συνθέτοις. Δημ. Ὀλ. 1, 19 «εἰ δὲ μὴ προσδεῖ, μᾶλλον δὲ ἅπαντες ἐνδεῖ τοῦ πέρου». Cic. Cat. 1, 11, 27. «ut abs te non emissus ex urbe, sed immisus in urbe esse videatur». Ἡ ἀνάκλασις ὡς ἐκ τῆς παρηχέσεως τῶν φθόγγων εἶναι εἰδὸς παρὰ νομασίου καὶ ἀνάγεται εἰς τὰ σχήματα λέξεως: ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν Ῥητορ. 3, 11 καλεῖται αὐτὴν ὁμῶν ὑμῖαν ἡ μετὰφοράν ὡς ἐκ τῆς διαφόρας τῆς σημασίας τῆς αὐτῆς

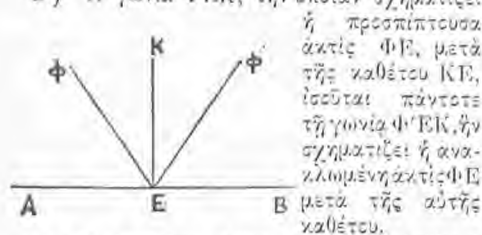
λέξεως» φέρει δὲ ὡς παράδειγμα τὸ ἀνώτερον χωρίον τοῦ Ἰσοκράτους. [I.Π.]

Ἀνάκλασις ὀλική (Φυσ.), ἡ ἐλαστικότης ἀνάκλασις, ἣν πάσχεισιν ἀκτῖνες φωτός, αἰτῖνες ἐδεδύσται ἐν ὀπτικῶς πυκνότερῳ μέσῳ προσπίπτουσιν ὑπὸ γωνίαν μείζονα ἡμισφαίρειας γωνίας, καλουμένης ὀρικῆς, ἐπὶ ἐπιφανείᾳ διαχωρίζουσιν τὸ μέσον τοῦτο ἄλλου ὀπτικῶς αραιότερου. Οὕτω ἀκτῖς φωτός ἐν τῇ ὕδατι ἐδεδύσται καὶ προσπίπτουσα ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφανείαν αὐτοῦ ὑπὸ γωνίαν μείζονα τὴν 48° καὶ 35' δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν ἀέρα, ἀλλ' ὑφίσταται ἐσωτερικῶς ὀλικὴν ἀνάκλασιν. [T.]

Ἀνάκλασις τοῦ ἤχου (Φυσ.), ἡ μεταβολὴ διευθύνσεως, τὴν ὁποίαν πάσχει τὰ ἤχη καὶ κύματα, ὅταν συναντήσωσι κώλυμά τι. Ἡ Ἄ. τοῦ ἤχου ἀκολουθεῖ τοῖς αὐτοῖς νόμοις, ὡς ἀκολουθεῖ καὶ ἡ Ἄ. τοῦ φωτός (βλ. λ.) [T.]

Ἀνάκλασις τοῦ φωτός (Φυσ.), ἡ μεταβολὴ διευθύνσεως, ἣν πάσχει ἀκτῖς φωτός προσπίπτουσα ἐπὶ λείαν ἐπιφάνειαν. Ἡ ἀνάκλασις τοῦ φωτός ἀκολουθεῖ τοὺς ἐξῆς δύο νόμους.

α') Ἡ γωνία ΦΕΚ, τὴν ὁποίαν σχηματίζει

δ') Τὸ ἐπίπεδον ΦΕΦ', τὸ ὁποῖον ὀρίζει ἡ προσπίπτουσα καὶ ἡ ἀνακλωμένη ἀκτῖς, εἶναι κάθετον ἐπὶ τὴν ἀνακλώσαν ἐπιφάνειαν. [T.]

Ἀνακλαστικὰ κάτοπτρα (Φυσ.) σώματα ἔχοντα ἐπιφάνειαν λείαν καὶ στίλβην. Διακρίνουσιν ἀνακλαστικὰ κάτοπτρα ἐπίπεδα, σφαιρικά, κοίλα ἢ κυρτά, παραβολικά, κυλινδρικά, κωνικά κτλ. τουτέστι κάτοπτρα ἔχοντα τὴν ἀνακλαστικὴν ἐπιφάνειαν ἐπίπεδον, σφαιρικὴν, παραβολικὴν, κυλινδρικὴν, κωνικὴν κτλ. [T.]

Ἀνάκλῃσις (Διεθ. δ.κ.) Βλ. Πρόσδεσις.

Ἀνάκλῃσις εἰς τὴν τάξιν εἶδος πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ἣν ὁ πρόεδρος πολυμελῶν σωμάτων, καὶ ἰδίᾳ τῶν νομοθετικῶν, ἀσκεῖ ἐπὶ τῶν μελῶν, ὅσα παραβαίνουν τὰ κανονισμένα ἢ τὴν ἀπαιτούμενην εὐπρέπειαν κατὰ τὰς συνεδριάσεις. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς ἐλληνικῆς Βουλῆς ὁ πρόεδρος ἀνακαλεῖ ἐν τῇ τάξει τοὺς βουλευτάς, τοὺς δικόφροντας τοὺς ἀγορεύοντας, ἢ διὰ φωνῆς ἢ χειρονομιῶν ἐπιδοκιμάζοντας ἢ ἀπο-

δοκιμάζοντας αὐτούς, ἢ τοὺς ἐκτρεπομένους εἰς πρόσβολας προσωπικὰς (ἄρθρ. 27). Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 31 τοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ ὁ βουλευτὴς ὁ ταχῆτιον τὴν τάξιν ἀνακαλεῖται ἐννομαστὶ παρὰ τοῦ προέδρου, ἂν δὲ ἐπιμένῃ, ἐγγράφεται ἡ ἀνακλήσις εἰς τὰ πρακτικά, ἀπειθεύοντος δὲ αὐτοῦ καὶ περαιτέρω, ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει τὴν εἰς τὰ πρακτικά καταχώρισιν τῆς τε παρεντροπῆς καὶ τῆς ἀποδοκιμασίας. [Λγγ.]

Ἀνακλητικόν, ἡ διὰ σαλπίσματος εἰσποίησις πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ ὑπαξιωματικούς, ὅπου ματαθῶσιν εἰς τοὺς οἰκίους στρατώνας. Διὰ τοῦ Δ. ὁμοῦ τῆς 7 Σεπτ. 1888 τὸ ἀνακλητικὸν καθήρηθη ἐν καιρῷ εἰρήνης. Μόνον δὲ ὁ φρούραρχος, ὁσάκις τὸ κρίνῃ ἀπελύτως ἀναγκαῖον, δύναται νὰ διατάξῃ ἐκτάκτως τὴν ἡλθῇσιν τοῦ ἀνακλητικοῦ ὑπὸ τῶν σαλπικητῶν τῶν φρουρῶντων σωμάτων, ἐρίων τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον τῆς συντάξεως αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τὰς ὁδοὺς, ὅς ἐφείλουσι νὰ διέλθωσι σαλπίζοντες. (Ἄρθ. 1 τοῦ ἀνωτ. Δ. Περὶ τῶν λεπτομερειῶν ὅρα τὰ ἐπόμενα ἄρθ. τοῦ αὐτοῦ Δ.). [Λγγ.]

Ἀνακλητικὸν σχῆμα (Γρηγορ.), ὅπερ καὶ ἐκρώνησις καὶ σχετλιασμός, exclamation, καλεῖται, εἶναι σχῆμα διανοίας καὶ βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιτυχῆς ὑποκρισεως (simulation), ὡς καὶ πάντα τὰ περίεργα σχήματα. Θέλονται νὰ ἐμδαλωμεν παρόμοιον πάθος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκορατῶν, ὅπου τὸ μέγεθος τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ τοῦτο, προσποιούμεθα ἔργον, χαρὰν, φόβον, θυμασμένον, ἄλγος, ἀγανάκτησιν, εὐχὴν κλ. ἀναφωνοῦντες μετὰ τοῦ προσήκοντος ῥήθους καὶ τόνου. Τοῦτο καλεῖται ἀνακλητικὸν σχῆμα, τοῦ ὅπου ἡ κατάχρησις φέρει τὸ ἐναντίον ἀποτέλεσμα. Παραδείγματα. Αἰσχίν. κατὰ Κτητ. 137 : «ὦ γῆ καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες καὶ ἄνθρωποι» ὁ αὐτὸς ῥήτωρ ἀγανακτῶν ἀναφωνεῖ αὐτόθι 260 : «ἐγὼ μὲν εὖν, ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετὴ καὶ σύνεσις καὶ παιδεία, ἡ διαγινώσκουσα τὰ καλὰ καὶ αἰσχρά, βεδοθήκη καὶ εἰρηκα». Δημ. Ἀριστ. 61 : «εἴτ' οὐ δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, καὶ φανερῶς παρόνμεν» ; Μεγάλῃν δυνάμιν ἔχει εἰς τὸ τέλος μακρὰς δεινολογίας ἡ ἐπιφώνησις. Δημ. αὐτόθι 5. 210 : «καίτοι πελήκον τί ποτ' ἂν στενάξειαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, εἰ ἄρα αἰσθίνοντο ἐπὶ νῦν ἡ πόλις εἰς ὑπέρθετον σχῆμα καὶ τάξιν προσήλυθε καὶ Χαρίδημον εἰ γὰρ φρουρεῖν βουλευέται. Χαρίδημον ; ὅμοιο». Γνωστότατον εἶναι τὸ τοῦ Κικέρωνος ἐν Cat. 1, 1, 2 «o tempora, o mores», de domo 53, 13. 7 «pro deum hominumque fidem». Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ὁμοτικά σχήματα, τῶν ὁποίων συχνὴν χρῆσιν ποιεῖται ὁ Δημοσθένης πρὸς. λογ. 23, 5. [I.Π.]

Ἀνάκλιντρον. Ἐδρα ἐπιμήκης μετ' ἀνακλίσεως καὶ ἐρεισμάτων τῶν βραχιόνων κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα ἀποτελεῖ κύριον μέρος τῆς

αἰκινῆς ἐπιπλώσεως (βλ. Ἑπιπλά). Κατασκευάζονται Ἀ. παντοίων σχημάτων ποικίλου βυθίου καὶ ἐκ διαφόρων ὕλικων τὰ κοινότερα ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν εἶναι τὰ ἐσπερσμένα καὶ δι' ὅφρατος ἐξ ἐλακλῆρου περικαλυπόμενα, τὰ δὲ ποῖα ἐπεξεργάζονται οἱ θαλασσοπόλοι (βλ. λ.). Ἡ καλλιτεχνία ἐφαρμοζομένη εἰς τὴν βιομηχανίαν ἀνήγαγε τὴν ἐπιπλοποιίαν εἰς εὐγενεῖς τέχνης περιωπὴν ἐν ταύτῃ δὲ τὸ Ἀ. καὶ τὰ παραπλήσια αὐτῇ ἐπιπλά κατέχουσιν ἐξαιρετικὸν θέσιν. Κοινῶς τὸ Ἀ. λέγεται καναπὲς (γαλλ. canapé) παρφορῶν δ' ἡ λέξις ἐκ τοῦ ἀλ-ληνικοῦ κωμωπεύου (λατ. canapeum). [Α. Γ. Π.]

Ἀνακοινωθέν (communiqué). Κατὰ τοὺς κυριωτέρους τῶν περὶ τὸ π. ο. υ. νόμων (Ἑλλ. Ν. 23 Νοεμβρ. 1837. Ἄρθρ. 63. Γαλλ. Δ-Λ. 17. Ρέν. 1852. Ἄρθ. 19) πᾶς ἐκδότης ἡμερησίου ἢ περιοδικοῦ συγγραμματος εἶναι ὑποχρεωὺς νὰ καταχωρίσῃ δ. ω. ρ. ε. ἂν πᾶσαν ἐπισήμωσιν δικάσειαν ἢ ἐπανόρθωσιν τῶν εἰς τὴν ἡμερησίαν ἢ εἰς τὸ περιοδικὸν συγγραμμάτων του δημοσιευθέντων. Τὴν ἐννοίαν λοιπὸν τῆς τοιαύτης νομικῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἐκδότης πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐκφράζει ἡ λέξις ἀνακοινωθέν, κατ' ἐπέκτασιν δὲ σημαίνει δι' αὐτῆς καὶ αὐτὸ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπισήμου ἀνακοίνσεως ἢ ἐπανόρθωσιν. Ἐν Ἑλλάδι σπανίως γίνεται, ὡς εἰκόσ, χρῆσις τοῦ τοιοῦτου δικαιώματος τῆς ἀρχῆς, εἰμὴ ἐν ἐξαιρετικαῖς ὁλοῦς περιπτώσεσι, τούναντιον δὲ ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Ναπολέοντος Ι' ἐγένετο πολ-λὰ καὶ καταχρηστὶς. Δύναται δὲ καὶ νομι-κῶς νὰ διακηρύξηται ἐν Ἑλλάδι ἡ ἰσχὺς τῶν περὶ ἀνακοινωθέντων διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 63 τοῦ περὶ ἐξουδένσεως καὶ περὶ τύπου νόμου, ἀρῶν δι' αὐτοῦ ἐπιδόχλησιν ποῖα τις ἀτέρησις ἰδιοκτητίας ἂν ἐν ἀποζημιώ-σεως, τοῦτο ὅπερ ἀπαθεῖ πρὸς τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος. Ἀλλ' οὐδὲ ὡς ποινὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ δ. ω. ρ. ε. ἀναχωρίσις τοῦ ἀνακοινωθέντος, ὡς μὴ ἐπιβεβλημένη ὑπὸ δικα-στικῆς τινος ἀρχῆς καὶ κατὰ τὴν διαγγραμ-μὴν διαδικασίαν. Ταῦτα ἀναγνωρίζων καὶ ὁ προγενέστερος γαλλικὸς νόμος τῆς 10 Ἰουν. 1819 (ἄρθ. 8) ἐπέβαλεν ὡς ἔρον τῆς δημο-σιεύσεως τοῦ ἀνακοινωθέντος τὴν πλη-ρωμὴν τῆς ἀξίας τῆς καταχωρίσεως. [Α. Γ. Π.]

Ἀνακοίνωσις (Ἰ η τ ο ρ). ἡ κοινωνία, Communication, εἶναι τὸ σχῆμα ἐκείνου τῆς διανοίας, καὶ ὃ ὁ ῥήτωρ ζητεῖ συμβουλίην παρὰ τοῦ ἀντιπάλου, ἢ, ὅπερ συχνότερον, παρὰ τῶν δικαστῶν, προσέτι καὶ ὅταν προτρέπη τοὺς δι-καστὰς νὰ υποδείξωσιν αὐτῷ ἂν τι προήλθεν ἢ ἐπαρκῶς δὲν διεσάραξε λέγων ὅτι εἶναι πρὶθυμος καὶ περὶ τούτου νὰ ἀπολογηθῇ, ὡς ποιεῖ ὁ Ἀνδοκίδης περὶ Μυστ. 70. Ἐπίσης καὶ ὅταν ὁ ῥήτωρ προσποιούμενος ἐρωτᾷ τοὺς δι-καστὰς τίνα σειράν νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ τίνα τοῦ λόγου κεφάλαιον ἐπιθυμῶσι νὰ ἀκούσιν, χιω-

ρις βεβαίως νὰ περιμένῃ καὶ ἀποκρισιν πρᾶ-τεῖ δὲ τούτο, ἵνα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ σκε-νομήσῃ τὰ τοῦ λόγου (πρὸς Δημ. Μιδ. 130). Τὸ σχῆμα τοῦτο ἔχει μεγάλην δύναμιν καὶ ὅταν ὁ ῥήτωρ στρεφόμενος πρὸς τοὺς ἀκροα-τὰς ἐρωτᾷ, ὡς πράττει ὁ Δημοσθένης ἐν τῇ περὶ Στεφ. 52 ἐρωτῶν ἂν τὸν Διογνήτην νομι-ζοῦσι μισθωτὸν ἢ ἕνουν τοῦ Ἀλεξανδρου ἐ-πειτα δὲ ὡς νὰ ἔλαβε βεβαίαν ἀπόκρισιν προ-θεῖται ἀκούσεις, ἂ λέγουσιν, [1. Π.]

Ἀνακοίνωσις δίκης (litis denun- tiatio) κατὰ τὴν Πολ. Δίκον, καλεῖται ἡ πρῶ-ξις, δι' ἧς ὁ ἐν τινὶ δίκῃ δ. ι. δ. ι. κ. ο. ς (ιδ. λ.) καθίσταται γνωστὴν τὴν δίκην εἰς τρίτον μὴ διά-δικον, ἵνα ματαιώσῃ τὴν ἐνστάσιν τούτου, κα-ταδικωμένου τυχόν κατόπιν ὑπὸ τοῦ ἀνακοι-νωθέντος, ὅτι ἡ δίκη δὲν διεξήρθη καλῶς. Τοι-οῦτοι τρίτοι εἰσὶν οἱ πρὸς ἐ γ γ ὕ σ ι ν (ιδ. λ.) ἢ ἀποζημιώσιν ὑπόχρεσι (ἄρθ. 73 Πολ. Δικ.), καθοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀστικῶς δικαίου ἢ Ἀ. ἀνάγκη νὰ γείνη διὰ δικηγόρου, περιέχοντος ἀ-κριβὴ περιγραφὴν τῆς ἀνακοινουμένης δίκης καὶ τοῦ σημείου, ἐν ᾧ αὐτὴ εὐρίσκεται, καὶ ἐγκαί-ρως, ἥτοι ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ γείνη χρῆ-σις παντῶν τῶν πρὸς υπέρσπισιν μίσων, κρα-τὸ βρυχύτερον μέγρι τῆς πρώτης ἐπ' ἀκροατή-ριου συζητήσεως ἢ δὲ παράλειψις αὐτῆς βλα-πτει μόνον ἐπὶ ἐκνικήσεως καὶ κατὰ τὴν κρα-τούσαν γνώμην μόνον ἔκταν ἀγορατῆς δὲν ἀπο-δείξῃ ὅτι ὁ πωλητὴς δὲν θά ἤδυνάτο νὰ ποτρέψῃ τὴν ἀπώλειαν τῆς δίκης, ἐν ᾧ κατ' ἄλλην ἐρβο-τέραν (Windscheid § 391 σημ. 12) ὅταν ὁ πωλητὴς ἀποδείξῃ ὅτι, ἂν ἐγένετο αὐτῷ ἡ Ἀ., ἡ δίκη θά εἶχεν ἄλλην ἐκκασιν. Πλὴν τούτου ἡ παράλειψις τῆς Ἀ. οὐδέποτε βλάπτει, ἐάν συμβῇ ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ πωλητοῦ ἢ ἐνεκα παραίτησεως αὐτοῦ (Νέμ. 55 § 1, Ν. 56 § 5. 6. Ν. 63 pr. Π. 21. 2) ἢ τέλος εἶναι προ-φανὲς περιττὴ (Ν. 11 § 12 Π. 19. 1). Καὶ παρὰ Ῥωμαίους ἡ Ἀ. ἐγένετο εἰς ἀναλόγους περιστάσεις καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς περίπτου δικο-νομικὰς συνθήκας. [Δ.]

Ἀνακόλλημα (Φ α ρ μ α κ ο λ.) βλ. Ἑμπλαστικά ἐπιθέματα.

Ἀνακόλουθον (Γ ρ α μ μ.) ἡ Ἀνα-κόλουθικ λέγεται ἡ μὴ τηρουμένη ἐν τῇ τοῦ λόγου κατασκευῇ γραμματικῇ ἀκολουθία γί-νεται δὲ αὕτη, ὅταν οὐ ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς ὑπὸ ζωηρότητος καὶ εὐκυνήσιας τοῦ πνεύματος ἐν τῇ τῶν ἐννοιῶν ἐκφράσει τείνωσιν εἰς τὸ νὰ ἀπομνησθῶσι μᾶλλον τὴν προσωρικὴν λέ-γον, ὅστις φύσει ὦν ἐλευθερώτερος τοῦ γρα-πτῶ κινεῖται εὐχερέστερον μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀνω-πλῶτερον. Τὸ τοιοῦτον παρατηρεῖται εἰς πάν-τας μὲν τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, ἰδίᾳ βίως εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, τὰς ἱστορίας τοῦ Ἡροδότου, τοὺς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος καὶ εἰς τὴν τοῦ Θεοκυβίδου ἱστορίαν. Καὶ τὰ μὲν ποιήματα τοῦ Ὀμήρου ὡς καὶ αἱ τοῦ Π-

ροδότου ἱστορίαι ἦσαν προσωρισμένα μᾶλλον εἰς ἀνθρώπων ἢ εἰς ἀνέγκωσιν. Ἐν δὲ τοῖς διαλόγοις τοῦ Πλάτωνος παρίστανται τὰ διάφορα διαλεγόμενα πρόσωπα ὡς ἐν τῇ ζωῇ ἐμιλοῦντα καὶ δρώοντα. Αἱ δὲ τοῦ Θεουκλίδου ἀνακολουθίαι προσέρχονται ἐκ τῆς τάξεως τοῦ συγγραφέως τούτου πρὸς τὴν λογικὴν μᾶλλον συνταξιν παρὰ εἰς τὴν γραμματικὴν. Αἱ ἀνακολουθίαι εἶναι πλεῖσται καὶ ποικιλιώταται· τούτων αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: 1) Ὅταν τὸ ὑποκειμενον τῆς προτάσεως δὲν συνάπτεται πρὸς τὸ ῥῆμα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς συμφωνίας. Ξεν. Ίερ. 4, 6 «ὥσπερ εἰ ἀλλήτῃ εὐχ ὅταν ἰδιωτῶν γένωνται κρείττους, τοῦτ' αὐτοὺς εὐφραίνει, ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἦτους, ταῦτ' αὐτοὺς ἀνιᾶ» ἀντί, εὐφραίνονται, ἀνιῶνται. 2) Ὅμοιαι ἀνακολουθία πρὸς τὴν εἰρημνήν· εἶναι καὶ ὅταν μετοχὴ δυναστικῆς πτώσεως (δυναστικῆ ἀπόλυτος) μένῃ ἀνανταπόδοτος. Πλάτ. Νέμ. 3, σελ. 684 c. «ἀποβλέψας γὰρ πρὸς τούτον τὸν στόλον, οὗ πέρι διαλεγόμεθα, ἐδόξεν μοι πάγκαλος εἶναι» ἀντί τοῦ, «ἐγὼν πᾶγκαλον ὄντα» ἢ «ἀποβλέψαντι... ἐδόξε». 3) Ὅταν δὲν ἀποδίδεται τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως ὑπάρχον ἀντικείμενον εἰς ῥῆμα κατὰλληλον. Ὁδ. Α. 275 «μητέρα δ', εἰ οἱ θυμὸς ἐφορμάται γαμέσθαι, ἀφ' ἱω εἰς μέγαρον» ἀντί τοῦ καλέουσι λέναί. 4) Ὅταν πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως ἀντικείμενον συνάπτεται μετοχὴ πτώσεως διαφύρου (δυναστικῆ) καίμεναι μακρὰν αὐτοῦ ἐν τῷ τέλει Πλ. Β, 350—351. «Φημί γάρ οὖν κατανεύσαι Κρονίωνα... ἀστράπτων ἐπιδόξῃ» ἐνέκισμα σήματα φρίων» ἀντί τῶν ἀστράπτοντα, φαίνοντα». 5) Ὅταν ἡ σύνταξις μᾶλλον κατ' ἐνωρίαν ἀκολουθῇ ἢ κατὰ τύπον. Θουκ. 4, 23, 2, «Καὶ περὶ Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο. Ἀθηναῖοι μὲν δυσὶν νεοῖν ἐναντίαι εἰς τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας... Πελοποννήσιοι δ' ἐν τῇ ἡπείρῳ στρατοπεδεύμενοι καὶ προσβολὰς ποιοῦμενοι τῷ τείχει», ὡς νὰ προηγείτο «ἀμρότεροι ἐπολεμουν»· πρὸλ. καὶ 7, 12, 2.—Πλάτ. Κρίτ. σελ. 51: «οὗ λειπτόν τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἂν καλέω ἢ πόλις καὶ ἢ πατρίς ἢ πείθειν αὐτὴν ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε», ὡς νὰ προηγείτο «ποιεῖν δεῖ» καὶ οὐχὶ «ποιητέον».—Τὸ τοιοῦτον εἶδος τῶν ἀνακολουθιῶν εἶναι πλεῖστον.—6) Ὅταν ἐν τέλει ἐπαναλαμβάνονται τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἄλλως, διότι ἐν τῇ μεταξύ παρενέβησαν πολλὰ καὶ ἀναγκάζεται οὕτως ὁ συγγραφεὺς εἰς βραχυτέραν ἐπανάληψιν «Τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὅπως ἐνθυμομένην ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάντων οὐδένος ἡμῖν μεταίτη, εἰ μὴ προαίμεθα, εἶπου δ' ὠνητόμεθα, ἥδριν ἐτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δὲ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὀνομαζόμενους, ὅρκους ἥδη κατέχοντες ἡμᾶς—ταῦτα οὐν λογιζόμενος ἐνόησε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐροδύμεν ἢ νῦν τὸν πόλεμον».

Ξεν. Ἀν. 3, 1, 20. Ὅταν δὲν ἀνταποκρίνονται τὰ παρατακτικὰ μόρια τέ—καί, οὕτε—οὕτε, μὲν—δέ, πρὸλ. Ξεν. Ἀπορμ. 2, 6, 10, κτλ.—Ταῦτα εἶναι τὰ κυριώτερα εἴδη τῆς Ἀνακολουθίας. [Ι.Π.]

Ἀνακοπὴ κατὰ τὴν Πολιτ. Δικον, ἐστὶ τακτικὸν ἐν δίκῳ μῆσον κατὰ πάσης ἐρήμην ἀποφάσεως παντὸς δικαστηρίου, πλὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅταν δικάζῃ ὡς ἀκυρωτικόν, καὶ τῶν διαίτητῶν (ἰδ. λ.). Ἐπίσης απαγορεύεται ἡ Ἀ. ἐπὶ τῇ ἐγγράφου διαδικασίᾳ τῆς ἐπ' ἀναφορᾷ (πλὴν ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθ. 557 Πολ. Δικ. πρὸλ. ἄρθ. 558) καὶ εἰς τὴν ἀπαξ αὐτῇ χρησάμενον ἦτοι δὲν ἐπιτρέπεται δευτέρα Ἀ. Ἡ Ἀ. γίνεται διὰ δικηγόρου, φέρντος τὴν τύπον συνοπτικῆς αἰγωγῆς (ἄρθ. 598 Πολ. Δικ.) καὶ περιέχοντος τοὺς λόγους αὐτῆς, οἷς δύνανται νὰ προστεθῶσι καὶ ἑτεροὶ διὰ νέου ἐγγράφου (ἄρθ. 237 § 2 καὶ 503 Πολ. Δικ.) ἀνευ ἀνάγκης ἰδιαίτερης δικαιολογίας τῆς ἐρημοδικίας, πλὴν ἐπὶ λιπομαρτυρίας (ἰδ. λ.). κοινολογεῖται δ' εἰς τὸν ἀντίδικον καὶ ἐπὶ ἀποφάσεσιν τοῦ Πρωτοδικείου ἢ τοῦ Ἐφετερίου, ἐγγράφεται ὑπὸ τοῦ ἀνακόπτοντος ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ἐπὶ ποιῇ ἀπ' ῥαδέκτου (ἄρθ. 52 Ν. περὶ χάριτος, πρὸλ. ἄρθ. 600 Πολ. Δικον.), εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον τῶν ἀνακοπῶν ἐν τῇ δικαστηρίῳ (ἄρθ. 594 Πολ. Δικ.), ἔχει δὲ γενομένη δυνάμιν ἀνασταλτικὴν ἐπὶ πώσης ἀποφάσεως (ἄρθ. 2 Ν. ΑΥΝΖ τοῦ 1887) καὶ φέρει τὴν ὑπόθεσιν εἰς νέαν συζήτησιν, ἐν ᾗ τὰ δικαιώματα τῶν διαδίκων τηροῦνται ἀκέραια ὡς καὶ κατὰ τὴν πρὶ τῆς ἐρημοδικίας χρόνον καὶ ἥς τὸ ἀποτέλεσμα κανονίζεται ἀναλόγως τοῦ θεατοῦ καὶ βασιμῶ ἢ οὐ τῆς Ἀ. Προθεσμία ἐπὶ μὲν τῶν εἰρημοδικιῶν ἀποφάσεων πανθήμερος, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ὀκταήμερος, πλὴν ἐπὶ προσωπικῆς κρατήσεως τριήμερος (ἄρθ. 1010 Πολ. Δικ.) καὶ ἐπὶ λιπομαρτυρίας δεκαπενθήμερος (ἄρθ. 316 Πολ. Δικ.). Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντων ἐξήμερος μὲν, ἐάν διαμένωσιν ἐν Αἰγύπτῳ, Τουρκίᾳ ἢ ἐν Εὐρώπῃ δωδεκάμηρος δ', ἐάν ἀλλαχοῦ (ἄρθ. μόνον Ν. ΑΥΝΘ. 1887). Ἀρχεῖται δ' ἡ προθεσμία ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν ἀνακόπτοντα καὶ παρατείνεται λόγῳ ἀποστάσεως· ἐπὶ δὲ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντων μετὰ τὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπίδοσιν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καὶ ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως περιλήψεως αὐτῆς, περιεχομένης τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἀποφάσεως, τὸ δικαστήριον, τὰ δόνματα κτλ. τῶν διαδίκων καὶ τὸ διατακτικὸν αὐτῆς, καὶ δημοσιεύσας εἰς ἐν δυνάμει ἐφημερίδι τῆς πρωτεύουσας, ἐρίκομέναις ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Μὴ κοινολο-

ποιηθείσης δὲ τῆς ἀποφάσεως ἡ προθεσμία ἐστὶ τριακονταετής. Ἡ Ἄ. κινεῖται ἐνίοτε καὶ ὑπὲ τρίτου ανεξαρτήτως τῆς ἐρημοδικίας. Ἰδὲ Τρι-
ταν α. κ. ο. π. ἡ. — Ἄ. ἐπίσης καλεῖται κατὰ τὴν Πελ. Δίκον, καὶ ἡ προσβολὴ πατρὸς πράξεως δικαστικοῦ προσώπου καὶ αὐτῆς τῆς ἐξωδίκου, ἐρεμμένης διὰ τῆς Ἄ. ἐνώπιον δικαστηρίου π.χ. Ἄ. κατὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἡ. (ἰδ. λ.) πρὸς πλη-
ρωμὴν. Ἡ τοιαύτη Ἄ. εἶναι μάλλον ἀγωγὴ, πρέπει δὲ νὰ φέρῃ καὶ τὰ στοιχεῖα αὐτῆς, καὶ ὑπάρχει εἰς τοὺς συνήθεις τῆς ἀρμ. ο. δ. ἰ. ἰ. τ. ο. (ἰδ. λ.) κανόνας. [Δ.]

— Κατὰ τὴν ποινικὴν δικονομίαν, ἔχει διττὴν σημασίαν: ἔνδεσ ἀφ' ἐνὸς τὸ ἐνδι-
κον μέσον, δι' οὗ ὑπεβάλλεται ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως, τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ, τοῦ κα-
τηγορουμένου καὶ τοῦ πολιτ. ἐνάγοντος εἰς τὴν ἐλεγχον τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν τό-
τε νεμικόν καὶ τὸ πραγματικὸν μέρος τοῦ βου-
λευματος τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδι-
κῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἐνδικον μέσον, δι' οὗ
προκαλεῖται μόνον παρὰ τοῦ ἐρήμην καταδι-
καζόμενος κατηγορουμένου νῆα συζήτησις ἐνώ-
πιον τοῦ τῆν ἐρήμην ἀπόφασιν ἐκδόντος δικα-
στηρίου.

Ἡ πρὸς ἀνακλόνην προθεσμία εἶναι ἐπὶ μὲν τῶν βουλευμάτων εἰκοσιτετράωρος (Ποιν. Δικ. ἀρθ. 280), ἐπὶ δὲ τῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικῶν καὶ τῶν πλημμελειοδικῶν ὁκταήμερος ἀρχομένη ἀπὸ τῆς εἰς τὸν κατα-
δικασθέντα παραδόσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως (Νέμος ΑΥΕΒ' τῆς 28 Μαΐου 1887). [Κ.Ν.Κ.]

Ἀνακρέων. Ὁ Τῆγιος μελωδός, ὡς γεννηθεὶς ἐν τῇ ἰωνικῇ νήσῳ Τέω, χαριέστατος καὶ ἀπαρμιλλήτος ὕμνωδός τῆς εὐκλείας, τοῦ ὁίνου, τῆς μουσικῆς, καὶ ἐν γένει τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς ἡδονῆς. Κατὰ τὴν συνήθειον παραδεδομένην παράδοσιν ὁ Ἄ. ἐγεννήθη τῷ 550 π. Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 474, ζήσας ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη, ἡμᾶς δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔκτου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος. Νεαρὸς ἤδη εἶχε, φαίνεται, διακριθῇ ἐν τῇ πατρίδι τοῦ διὰ τῶν θαλαρῶν ποιήσεών του, ἡναγκάσθη ὁμῶς, μολὶς εἰκοσαετής, νὰ ἐγκαταλίπῃ μετὰ τῶν συμπολιτῶν του τὴν προσ-
φιλίαν τοῦ πατρίδα, ὅτε ὁ στρατηγός τοῦ με-
γάλου Κύρου Ἀρπαγὸς ὑπέταξεν εἰς τοὺς Πέρ-
σας τὴν Ἰωνίαν, μετῴκησαν δὲ εἰς Θράκην, ἔνθα ἔδρυσαν τὰ Ἀδδῆρα. Καὶ ἐκεῖ ὁ Ἄ. ἐξη-
κολούθησε διακρινόμενος ὡς ποιητής, ἡ δὲ φη-
μὴ του κατέστη ταχέως μεγάλῃ καὶ γενικῇ, διότι ὁ τότε ἀκριβὲς ἀκμάζων τῆς Σάμου τύ-
ραννος Πολυκράτης προσεκάλεσε καὶ τοῦτον μετ' ἄλλων ποιητῶν εἰς τὴν πολυτελῆ καὶ λαμ-
πρὰν αὐλήν του, παρέμεινε δὲ παρ' αὐτοῦ ὁ ποι-
ητὴς μέχρι τοῦ ἐν ἔτει 522 ἢ 521 θανάτου αὐ-
τοῦ (Ἡροδ. 3, 121). Τότε ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις τυράννου Ἰππίου τοῦ Πεισιστράτου, ὁ φιλόμουςος Ἰππάρχος, μετεκάλεστο τὸν

γλυκὺν αἰοδὸν τῆς Ἰωνίας εἰς Ἀθήνας, ὅπου εἶχε συναθροίσει καὶ ἄλλους διακεκριμένους συγχρόνους ποιητάς, πέμψας κατὰ τὸν ἐμῶν-
μον τοῦ Πλάτωνος διάλογον πανετηκόντορον εἰς Σάμον. Ἐν Ἀθήναις διέμεινε ἴσως ὁ Ἄ. μέχρι τοῦ ἐν ἔτει 514 (Ὀλ. 68, 8.) θανάτου τοῦ Ἰπάρχου, ποῦ δ' ἀνελεύθως μετέβη καὶ διέμεινε εἰς ἀγνωστον. Ἰσως μετέβη εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐν τῷ 3ῳ ἀποσπάσματι λόγων του ἀνακτισθεῖσαν Τέων, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ «Αἰνοπαθὴ πατρίδ' ἐπόψομαι» ὅτε ὁμῶς ἐξερ-
ράγη ἡ ἀποτυχούσα ὑπὸ τὸν Ἰστιάον ἐπανά-
στασις τῶν Ἰωνῶν τῷ 495 π. Χ. (Ὀλ. 71, 2.), ὁ Ἄ. φαίνεται ὅτι ἐγκατέλιπε καὶ πάλιν τὴν Τέων, μετέβη δὲ κατὰ τινα παράδοσιν εἰς Ἀδδῆρα, ὅπου ἐξῆσε μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπισυμβάντος οἷον ἐκ πνιγμοῦ ὑπὸ ξηρᾶς στα-
φυλῆς ἐν ἡλικίᾳ 85 ἐτῶν. Οἱ συμπολιταὶ τοῦ Τῆγιοι τοσοῦτον ὑπερηφανεύοντο διὰ τὸν τιμή-
σαντα αὐτοὺς Ἄ., ὥστε τὴν προτομὴν του πα-
ρεδέχοντο ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῶν, οἱ δ' Ἀ-
θηναῖοι ἀνήγγιζαν αὐτῷ ἀνδριάντα ἐπὶ τῆς Ἀ-
κροπόλεως. Πᾶσα ἄλλη περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ παρὰδοσις τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν, ὅτι ἦτο ἐραστὴς τῆς Σαπφῶς καὶ λίαν ἀκόλως ἐν τῷ βίῳ του κ.τ.λ., δὲν φαίνεται βάσιμος καὶ προῆλθε μάλλον ἐκ παρεξηγήσεως τῶν ποιή-
σεών του· διότι ὡς πρὸς μὲν τὴν Σαπφῶν ἀν-
θίσταται ἡ διὰφορος ἡλικία τῶν, οἱ δὲ συγ-
χρονοὶ καὶ ὀλίγον μεταγενέστεροι αὐτοῦ ἐθεώ-
ρουν τὸν Ἄ. ὡς σοφὸν καὶ χρηστὸν ἄνδρα, ὁ Πλάτων μάλιστα καὶ σοφὸν αὐτὸν ἀπο-
καλεῖ (ἐν Φαιδ. σ. 235, c.) ὅχι βεβαίως μετ' εἰρωνείας. Καὶ ἡ ἄλλη δὲ εἰς ἐπιγράμματός τινος εἰδήσις ὅτι ὁ Ἄ. ὑπῆρξε φίλος καὶ τῶν Θεσσαλῶν δυναστῶν Ἀλευαδῶν, δὲν φαίνεται πολὺ βάσιμος ἀν καὶ πιθανή, διότι οἱ συγχο-
ροὶ τῷ ποιητῇ Ἀλευαδαὶ ἡγάπων καὶ περιέ-
θλπον τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας. Ἀλλὰ τὸ ἐπιγράμμα τοῦτο εἶνε μεταγενέστερον, ὅπως μεταγενέστερα καὶ νόθα προφανῶς εἶνε καὶ τὰ τῷ συμπολίτῃ καὶ ὁμοτέχνῳ Σιμωνίδῃ ἀποδιδ-
μένα δύο ἐπιτύμβια τῷ Ἀνακρέοντι ἐπιγράμ-
ματα, τὰ ὁποῖα περισώθησαν ἐν τῇ Ἀνθολο-
γίᾳ (παρὰ Th. Bergk, Poetae Lyg. Graeci, σ. 1185 — 86, ἀπ' ἀριθ. 183 καὶ 184, ἐκδ. γ.).

Ὁ Ἄ. ἐποίησε καὶ ὕμνους καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα καὶ λαμβάνει, κυρίως ὁμῶς ὑπό-
κμησε καὶ ἐθαυμάσθη διὰ τὰ μέλη του, τὰ χαριέστατά του παίγνια, τὰ ἐν ἰδιαιτέρῳ μέτρῳ, τῷ Ἀνακρεόντεϊ ὡ ἐπικληθέντι, πέποιμένῃ, καὶ τὰ ὁποῖα πλείστοι ἔκτοτε ἀπεμνημόθησαν Ἑλλήνας καὶ ξένους, ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ τῶν σωζομένων ἀρχαίων Ἀνακρεον-
τείων καὶ τοῦ Ὀρατίου μέχρι τοῦ ἡμετέρου Ἀθανασίου Χριστοπούλου. Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἄ. ἐν ταῖς ποιήσεσι ταύταις εἶνε ἡ ἰω-
νικὴ μετὰ τιμῶν αἰολισμῶν ἀναμειγμένη, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτῶν ἔρωι· πρὸς καλὸς παλ-

δας ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀλλῇ τοῦ Πολυκράτους, τὸν Βάθυλλον, τὸν Σμέρδιν, τὸν Κλεόβουλον, τὸν Λύκασιον, τὸν Μέγιστον, τὸν Σιμαλὸν καὶ ἄλλους, ἢ πρὸς ὡραίας γυναῖκας, ἐταίρας, πάσας, κατὰ τῶν ὁποίων ἐπιχαρίτως παραπονείται ὅτι καταφρονοῦσι τὸν ἑρωτὰ τοῦ διὰ τὰς πολιὰς τοῦ τριγὰς καὶ πᾶσιν ἄλλως παίζει μετ' αὐτῶν, πρὸ πάντων μετὰ τῆς $\xi \alpha \nu \theta \eta \varsigma \epsilon \upsilon \rho \upsilon \pi \acute{o} \lambda \eta \varsigma$ ἢ ἐξυμνήσις τοῦ εἵναι καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἡδονῶν, τοῦ ὁποίου ὅμως τὴν μετρίαν χρῆσιν συμβουλεύει καὶ ὄχι τὴν $\Sigma \kappa \upsilon \theta \iota \kappa \eta \nu$, πατάγῃ τε καὶ ἀλαλῇ τε $\tau \tilde{\omega}$ (Ἀπόσπ. 64 παρὰ Θεοδ. Bergk., ἐνθα ἀνωτ., σ. 1027). Ἡ ᾠδὴ λοιπὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διαβεβημένη τοῦ Ἀ. μέθη δὲν εἶνε ἀληθής. Ὁ γέρον ἀσιδὸς ἡγάπα μὲν νὰ εὐθυμῇ ἑσπεριανωμένος δι' ἀνθῶν μετὰ καλῶν φίλων ἢ ἀγαπητῶν παιδῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἐν μουσικῇ καὶ ὕμνοις. Σιληνὸς ὅμως δὲν ἦτο, ὡς κακῶς παραδέχοντο περὶ αὐτοῦ ἀρχαῖοι τινες γραμματικοί. Ἐκ τῶν σωζομένων ἀποσπασμάτων τῶν ποιήσεών του, ἐν ταῖς ὁποίαις οὐδὲν ὡς προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ ἑαυτὸν, ὁ Ἀ. φαίνεται ὡς γνησιώτατος ἀντιπρόσωπος τῶν τότε Ἰωνῶν, εὐγενῆς καὶ πεπαιδευμένος καὶ πλήρης χάριτος καὶ εὐφροσύνης, ἀλλὰ κοῦφος καὶ εὐθυμὸς καὶ ἐπιπόλαιος ἐν παντί, ἐξ οὗ προήλθεν ἢ παρεξήγησις τοῦ χαρακτήρος του. — Ὅπως δὲ ποτε ὁ Ἀ. καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον ὑπῆρξεν ἀγαπητότατος τοῖς ἀνθρώποις. Τὰ ποιήματά του ἤρσαν τότε, ὥστε συλλογὴ αὐτῶν εἰς πέντε βιβλία εἶχε γίνεαι ἐνωριμότητα, ἴσως ζῶντος ἀκόμη τοῦ ποιητοῦ, ἀπολεσθεῖσα ὅμως κατόπιν, ἀργότερα δὲ περιεφέροντο ὡς Ἀνακρεόντεια καὶ πολλὰ ἄλλα ποιήματα ὑπὸ μεταγενεστέρων τοῦ ποιητοῦ κατ' ἀπομίμησιν αὐτοῦ πεποιημένα. Ἐκ πάντων τούτων ὁ Κωνσταντῖνος Κεφαλαῖς συνέλεξε κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα περὶ τὰ ἐξήκοντα ποιήματα ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀνακρεόντος Τηίου Συμπροσιακὰ ἡμιάμβια καὶ Ἀνακρεόντεια καὶ τρίμετρα», ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Κεφαλαῖς δὲν ἐθεώρει πάντα τῆς συλλογῆς τοῦ τὰ ποιήματα ὡς γνήσια τοῦ Ἀ. ἔργα. Ὅντως δὲ τότε περὶ ἐπιχρῶμενον καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ στιχοποιγία τῶν πλείστων διὰ τοῦ Κεφαλαῖ ἦν περιωπθόντων μαρτυροῦσιν ὅτι εἶνε ἀπομιμήσεις μεταγενεστέρων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιτυχέας, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ Ἀ. ἔργα, διὰ καὶ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν αἱ ἀπομιμήσεις αὐταὶ ἐκδίδονται ἰδιαίτερος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ἀνακρεόντεια. Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων πρῶτος διὰ τύπου ἐξέδωκε τὰς τῷ Ἀ. ἀποδοδιδόμενας ποιήσεις ἐν Παρισίοις τῷ 1554 μετὰ τῆς Σαπφούς καὶ τοῦ Ἀλκαίου ὁ Έρρ. Στέφανος ἐκ χειρογράφου ἀπολεσθέντος ἑκτοτε. Ἡ ἐκδοσις αὕτη τοῦ Έρρ. Στεφάνου ἐχρηστέμευσεν ὡς βάσις πολλῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἀ. μέχρι τοῦ 1705, ὅτε ὁ J. Osua Barnes ἐξέδωκεν ἐν Κανταβριγίᾳ

τὰς Ἀνακρεόντειους ποιήσεις ἐκ τοῦ περιόβου τοῦ Παλατίνου ἀντιγράφου τῆς Ἀνθολογίας Κεφαλαῖ, τὸ ὅποιον τότε μὲν εὐρίσκειτο ἐν Ρώμῃ, κατόπιν δὲ, ἀποσπασθέντος τοῦ τὰ Ἀνακρεόντεια περιέχοντος μέρους ἀπὸ τῆς ἄλλης Ἀνθολογίας, ἀπεδόθη εἰς τὴν ἐν Ἀ. διελθέρῃ Παλατινῇ βιβλιοθήκῃ αὕτη, ἐκ τῆς τῆς δ' ἐν Παρισίοις τὸ τὰ Ἀνακρεόντεια περιλαμβάνον μέρος αὐτῆς. Ἐκτοτε πλείστοι ἐκδόσεις τῶν Ἀνακρεόντειων ἐγένοντο καὶ πολυτελέσταται μάλιστα οὐκ ὀλίγαι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Παλατίνου ἀντιγράφου, ὡς πάντως ἀποκαλεῖται ὁ ἐν Παρισίοις νῦν εὐρισκόμενος Ἀνακρεόντειος κώδις, καὶ τοῦ ἐν Λουβρῶν τῶν Βαταύων ἐτέρου τοιούτου, τὴν δ' ἀρίστην κριτικὴν ἐκδοσὶν τῶν τε γνησίων τοῦ Ἀ. ποιήσεων καὶ ἀποσπασμάτων καὶ τῶν Ἀνακρεόντεια ἐν παρασκευάσει τοῦ Θεοδ. Bergk. ἐν Poet. Lyr. Graeci. σ. 1011—1108 ἐκδ. γ'. Μετάφρασις δὲ τῶν ποιήσεων τοῦ Ἀ. καὶ τῶν Ἀνακρεόντειων ἐγένοντο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιτυχέως εἰς πλείστας νεωτέραις γλώσσας, οἱ δ' ἐπιτυχέστατοι τῶν ἀπομιμητῶν τοῦ Ἰησίου μελωδοῦ ὑπῆρξαν, ἐκτὸς τῶν ποιητῶν τῶν τὰ Ἀνακρεόντεια, ὁ Γουλιέλμος ποιητὴς Ὁράτιος καὶ ὁ ἡμέτερος Ἀθ. Χριστόπουλος. Πλείστα δ' εἶνε τὰ περὶ Ἀ. καὶ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ γεγραμμένα. Ἐκ τῶν ἡμετέρων βίων τοῦ Ἀ. ἔγραψεν ὁ Ἀ. Μουστοξύδης Ἰταλιστὴ μεταφρασθέντα ἐλληνιστῇ ἐν Πανδώρας τ. Η'. Ἐν συγκρίσει δὲ πρὸς τὸν Ὁράτιον ἐπραγματεύθη τὰ κατὰ τὸν Ἀ. Cambré, Horaz und Anacreon. 1872. τὴν δὲ μεταξὺ τῶν γνησίων τοῦ Ἀ. ποιήσεων καὶ τῶν Ἀνακρεόντεια ὡς οὐκ ὀλίγας σχέσεις Cebecauer, Anacreon und Anacreontea, 1870, καὶ ἄλλοι. [Γ.Κ.]

Ἀνάκρεσις (Ἀρχαῖος λ.). Τὸ σῶμα διὸν τῆς προδικασίας, καθ' ὃ κατὰ τὴν Ἀττικὴν δικονομίαν ὁ ἄρχων, εἰς οὗ τὴν ἡγεμονίαν ὑπῆρχε ἡ δίκη, ἐξήταξεν ἂν αὕτη ἦν εἰσαγωγὴ καὶ συνέλεγεν ἅπαντα τὴν ὕλην τὴν χρησίμην πρὸς ἐκδοσὶν τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου. «Ἀνάκρεσις, ἐξέτασις ὑφ' ἐκαστῆς ἀρχῆς γινομένη πρὸ τῶν δικῶν περὶ τῶν συντετινόντων εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἐξετάζουσι δὲ καὶ εἰ ὅπως εἰσάγειν χρή». Ἀρποκρ. ἐν λ.

Πάσης δίκης δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς ἐγένετο ἐναρξὶς διὰ τῆς κληθείας ἢ πρὸς κληθείας, δι' ἧς ὁ δικάων (ἐνάγων) προσεκαλεῖτο τὸν φεύγοντα (ἐναγόμενον), ἵνα ἐν ὄρισμένῃ ἡμέρᾳ, τὴν πέμπτην ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀπὸ τῆς κλητεύσεως (Δημοσθ. πρὸς Μακάρτα. 1076) ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ἄρχοντος. Δημοσθ. κατὰ Θεοκρ. 1332. Ἡ κληθείς ἐγένετο δημοσία καὶ ἐνώπιον δύο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μαρτύρων, οἵτινες ἐκαλοῦντο κλητή τῆς δίκης. Μέγα Ἑτυμολ. ἐν λ. Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ἡμέραν ὅτε δικάων καὶ ὁ φεύγων ἐνα-

ἐκνήκοντο ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ἄρχοντος, εἰς
 ὃν παρεδίδετο τὸ ἔγγραφο τῆς ἀγωγῆς. Πε-
 ριεῖχε δὲ τούτο τὰ ἐνέματα τῶν διαδίκων, τὸ
 ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς, τὰς αἰτήσεις τοῦ
 ἐνέχοντος, συνήθως δὲ καὶ τὰ δύνεματα τῶν
 κατὰ τὴν κλήτευσιν παρόντων μισθῶν. Τὸ
 αὐτὸ ἀποτιθέμενον ἔγγραφον ἐκαλεῖτο λή-
 ξις, ἐπὶ δὲ προσωπικῶν ἀγωγῶν ἐγ κ λ η μ α.
 Ἄν δὲ ἡ ἀγωγή ἦτο δημοσία, ἐλέγετο γ ρ α-
 φ ῆ, ἐν δὲ ἡ ξ ι σ, φ α ι σ, ε ἰ σ α γ γ ε λ ι α,
 α π α γ ω γ ῆ. Ἐάν ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀπετί-
 θετο ἡ ἀγωγή, ἦν ὠρισμένη ὑπὸ τοῦ νόμου, ὁ
 ἄρχων ὤφειλεν ἀμέσως νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν
 αὐτῆς. Ἐάν δὲ ἐκωλύετο ἐνεκα ἄλλων ἀσχο-
 λιών, ἀνεπληρώτο ὑπὸ τινος τῶν παρ' αὐτῷ
 παρόδρων. Μὴ εὐστῆς ὠρισμένης ἡμέρας ὑπὸ
 τοῦ νόμου, ὁ ἀρμοδίος ἄρχων εἰδύνατο δι' ἑλ-
 λειψιν χρόνου νὰ ἀναβῇ εἰς ἄλλην ἡμέραν
 τὴν ἀρκασιν τῶν διαδίκων. Ἐπὶ πολλῶν λή-
 ξων ταυτοχρόνως ἀποτιθεμένων, ἐκανονίζετο
 διὰ κληρώσεως ἡ τάξις τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν.
 Ἐξήταξαι δὲ ὁ ἄρχων ἐξ ἐπαγγέλματος τὸ πα-
 ραδέκτον ἢ μὴ τῆς ἐγκλήσεως, καὶ ἂν ἐπει-
 ῖστο ὅτι αὐτὴ δὲν ἐσθιρίζετο εἰς τὸν νόμον, ἢ
 ἀπερροῦετο εἰς ἀνακρίσειν δικαστήριον, ἢ ἦτο
 ἄκυρος ἢ ἀπαράδεκτος δι' ἄλλους λόγους, εἰδύ-
 νατο ἐπ' ἰδίᾳ εὐλόγη ν' ἀπερρίψῃ αὐτήν. Ἐάν
 ὁ ἐναγόμενος ἦτο ἕνος, ὤφειλε νὰ καταθέσῃ
 ἔγγνησιν, ἄλλως ὑπέκειτο εἰς προσωπικὴν
 κράτησιν, καὶ ἐνεβάλλετο εἰς τὸ δεσμωτήριον.
 Ἐπὶ τῶν πλείστων δικῶν ἐγγίνοντο χρη-
 ματικαὶ τινες καταβολαὶ ὑπὸ τῶν διαδίκων,
 ὑπὸ μὲν τοῦ ἐνάγοντος μόνου ἢ παρὰ κ α-
 τ α β ο λ ῆ καὶ ἢ παρὰ σ τ α σ ι σ, ὑπ' ἀμ-
 φοτέρων δὲ τῶν μερῶν, τὰ π ρ υ τ α ν ε ἰ τ α,
 ὡς ἢ μὴ καταθέσει συνετήγητο τὴν διαγρα-
 φὴν τῆς δίκης. Πολυδ. Η. 38, 39 Ἀριστοφ.
 Νεφέλ. 1136, 1180, 1189—1200, 1225.
 Ἐπειδὴ δὲ ἡ δίκη εἰδύνατο νὰ ἐνδιαφέρῃ τρί-
 τους, ἐδημοσιεύετο ἡ ἀγωγή· πρὸς τοῦτο δὲ ὁ
 ἄρχματεὺς ἀντέγραφεν ὀλόκληρον τὸ ἔγγρα-
 φον ἢ περιλήψιν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακος γυφωδούς
 (λευκώματος, ὅρ. Πισυ. Μεγ. Ἐτυμ. ἐν λ.)
 ἀναρτωμένου πλησίον τοῦ τόπου, ἐνθα ὁ ἄρ-
 χων εἶχε τὴν ἐδραν αὐτοῦ, ὅπως περιέλθῃ εἰς
 γνῶσιν τοῦ κοινού. Τῆς δίκης οὕτως ἐκκρε-
 μῶς καθισταμένης ἤρχετο ἡ κυρίως λειτουργία
 ἀνάκρισις αὐτῆς, ὡς ἐμμοιναῖσιν οἱ ὅροι ἂ ν α-
 κ ρ ῖ ν ε ἰ ν τ ο ῦ ε ἂ ν τ ῖ θ ῖ κ ο ι σ τ ῆ ν θ ῖ-
 κ ῆ ν, γ ρ α φ ῆ ν, λ ῆ ξ ι ν κ τ λ. ἂ ν α κ ρ ῖ-
 ν ε ἰ ν τ ο ῦ ε ἂ ν τ ῖ θ ῖ κ ο υ ε, ἂ ν α κ ρ ῖ-
 ν ε σ θ α ἰ τ ῆ ν θ ῖ κ ῆ ν καὶ ἂ ν α κ ρ ῖ θ ῆ-
 ν α ἰ. Ἐάν ὁ ἐνάγων ἤθελε νὰ ὑπεβλήθῃ εἰς
 δικαστήριον ἐξήλου τοῦτο τῷ ἄρχοντι. ὅστις
 διώριζε τὴν διαίτησιν, καὶ παρέπεμπε τὴν πε-
 ραιτέρω ἀνάκρισιν τῆς ὑπεθέσεως ἐνώπιον αὐ-
 τοῦ, ἀπεκδυόμενος οὕτω τῆς ὑπεθέσεως.
 Ἡ ἡμέρα τῆς προκατάρξεως τῆς δίκης ὡ-
 ρίζετο ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος ὅπως αἱ διάδικοι πα-
 ρασκευάζωσι τὰ μέσα τῆς ἐπιθέσεως καὶ ἀμύ-

νης. Ἀπολιπομένου τοῦ ἐνάγοντος κατὰ τὴν
 ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεως ἡ μὲν ἀγωγή αὐτοῦ
 διεγράφετο, οὗτος δὲ ὑπεβάλλετο ἐπὶ δημοσίας
 ἀγωγῆς εἰς χρηματικὴν ποινὴν χιλίων δρα-
 χμῶν καὶ μερικὴν ἀτιμίαν, μὴ δυνάμενος ἐν
 τῷ μέλλοντι νὰ ἐγείρῃ τοιοῦτου εἶδους ἀγω-
 γάς. (Οὐλ. ἐν τῷ κατὰ Μειδίου λόγῳ τοῦ Δημ.
 548). Ἐάν δὲ ὁ φεύγων δὲν ἐνεφανίζετο, ἐδι-
 κάζετο ἐρήμην. Ἀμφοτέρω δὲ αἱ διάδικοι ἐδι-
 καζόντο νὰ ἐζητήσωσιν ἀναβολήν, ὑπάρχοντες
 πρὸς τοῦτο νομίμου λόγου.

Ἐάν οἱ διάδικοι ἦσαν παρόντες ἐγίνετο ἡ
 ἐρχομυσία αὐτῶν, τοὺς μὲν εὐθύνοντας προμη-
 νυντας ἢ μ ῆ ν ἂ λ ῆ θ ῆ κ α τ ῆ γ ο ρ ε ἰ ν,
 τοὺς δὲ φεύγοντας ἀντομνύοντας ἢ μ ῆ ν μ ῆ
 α θ ῖ κ ε ἰ ν (Ἀμφισπονία).

Πρὸ τῆς ἀποδείκτικῆς διαδικασίας εἰδύνατο
 ὁ ἐναγόμενος ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἀγωγήν, ἀντι-
 τάσεων ἐντάσεις ἐγγράφους. Τοιαῦται δὲ
 ἦσαν: Δ' ἡ παραγραφή, δι' ἧς διετινέτο
 ὁ ἐναγόμενος ὅτι ἡ δίκη δὲν ἦτο εἰσκαγγίμως
 ἢ διότι ἦτο κεκριμένη, ἢ ἐκλύθη διὰ διαι-
 τήσεως, ἢ τὸ δίκαιωμα ἀπεδέσθη διὰ τῆς
 παρελεύσεως τοῦ χρόνου, ἢ ὑπῆγετο εἰς
 τὴν ἀρμοδιότητα ἄλλου δικαστηρίου κ λ. Πολυδ.
 Η. 57. Κ' ἡ δ ῖ α μ α ρ τ υ ρ ῖ α, παρεμφερῆς
 τῇ παραγραφῇ, τίενευσα καὶ αὐτὴ καὶ ἀπο-
 κρουσιν τῆς δίκης, ὡς μὴ εἰσκαγγίμως καὶ δι-
 αφέρουσα ἐκείνης μόνον, καθ' ὅσον εἰδύνατο νὰ
 γίνῃ καὶ ἐκ μερῶς τοῦ ἐνάγοντος, καὶ Γ'
 Ἡ ἀντιγραφή, ἀντιτασσόμενη οὐ μόνον κατὰ
 τῶν αἰτήσεων τῆς ἀγωγῆς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνε-
 ξάρτητος αὐτῆς ὑπὸ τῶν τυπῶν ἀνταγωγῆς.
 Πολυδεύκ. Η. 58. Περὶ τῶν ἐνστάσεων τοῦ-
 τῶν ὅρα ἐν τοῖς οἰκείαις τέποις. Ἄν δὲ οὐ-
 δεμία παρενεβάλλετο ἐνστάσις πρὸς παρρηκό-
 λυσιν τῆς ἀνακρίσεως, ἐλάμβανε χώραν ἡ κα-
 λουμένη ε ὕ θ υ θ ῖ κ ι α. Ἦρχετο δὲ ἡ διεξα-
 γωγὴ τῶν ἀποδείξεων.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους ῥήτορας αἱ ἀποδείξεις
 διερρύνοντο εἰς ἐν τ ῆ γ ν ο υ ε καὶ ἂ τ ῆ γ ν ο υ ε.
 Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπῆρχοντο
 τὰ ῥητορικά ἐπιχειρήματα καὶ ὁ συνδυασμὸς
 τῶν ἀποδείξεων πρὸς διαφώτισιν καὶ σχημα-
 τισμὸν τῆς πεποιθήσεως τῶν δικαστῶν, εἰς δὲ
 τὴν δευτέραν (ἄτεχνοι πίστεις) περιελαμβάν-
 οντο αὐτοὶ αἱ ἀποδείξεις γυμναὶ πάσης ῥητο-
 ρικῆς τέχνης, αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν ὑπαρξὴν ἢ
 ἀπώσεσιν δικαιώματος ἢ δικαιοπραξίας τινὸς
 ἥσαν δὲ αἱ τελευταῖαι αὐταὶ πέντε τὸν ἀριθμὸν,
 ν ὁ μ ο ι, σ ο υ θ ῆ κ α ἰ, μ α ρ τ ο ρ ε ε, β α-
 σ α ν ο ι, ὁ ρ κ ο ε. Ἀριστοτέλ. Ῥητορ. Ι. 17.
 Α'' ν ὁ μ ο ι. Ὡς εἶνε γνωστὸν ἐν Ἀθῆναις
 δὲν ὑπῆρχον συλλογαὶ νόμων πρὸς χρῆσιν τῶν
 δικαστῶν, οἵτινες δὲν ἦσαν ἐξ ἐπαγγέλματος
 νομικαίτες. Οἱ νόμοι ὡς ἐπὶ τὴν πλείστον ἦσαν
 ἐπὶ στήλων ἀναγεγραμμένοι καὶ δημοσίᾳ ἐκτε-
 θεμένοι ὑπὸ τὰς ὀφείας ἀπάντων τῶν πολιτῶν,
 τὰ δὲ πρωτότυπα αὐτῶν ὑπῆρχον κατατεθει-
 μένα ἐν τῷ Μητροῶ, ἐνθα ἐφυλάσσοντο τὰ ἀρ-

γαῖα τῆς δημοκρατίας. Ἐπομένως πᾶς διάδικος ἔδυνάτο νὰ λαμβάνῃ ἀντίγραφον αὐτῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀξιῶσεων αὐτοῦ, ἅτινα παρέδιδε τῷ διεξαγόντι τὴν ἀνάκρισιν ἄρχοντι. Κατὰ τὴν ἑμῶς τρόπον ἐβεβαιούτο ἡ ἀκριβεία τῶν ἀντιγράφων τούτων ἐὰν λέγουσιν αἱ πηγαί, γινώσκουμεν δὲ μένον ὅτι αὐστηρά ἤπειλοῦτο ποιεῖν κατὰ τῶν διαστρεφόντων τὰ καίμενα τῶν νόμων. Τὰ τοιαῦτα ἀντίγραφα κατετίθεντο μετὰ τῶν ἄλλων ἐγγράφων ἀποδείξεων, ὅπως ἀναγνωσθῶσιν ἐνώπιον τῶν δικαστῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης. Β' Αἰσὺ θ ἡ κ α ι. Ἐνταῦθα ἀνέγκουσι παντὸς αἰδέους ἐγγράφα, οἷον συμβόλαια, διαθήκαι, λογιστικά βιβλία καὶ ἄλλαι συγγραφαί, μαρτυρία τῶν ἐνόντων σχέσεων τῶν διαδίκων. Προκειμένου περὶ δημοσίων ἐγγράφων εὐκλῶς ὁ διάδικος ἔδυνάτο νὰ λάβῃ ἀντίγραφα αὐτῶν ἐὰν ὅμως ταῦτα ἦσαν ἰδιωτικά, ἤρνετο δὲ ὁ κἀτοχὸς τὴν παράδοσιν, ἔδυνάτο κατὰ νόμον ὁ ἔχων συμφέρον νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπίδειξιν αὐτῶν, ἐγείρων κατὰ τοῦ κατόχου παρεμπιπτούσαν δίκην εἰς ἐμφανὴν κατὰ τὰς αἰτίας ἐκκαλουμένην. Ὁ ἐναγόμενος ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ ἐν περιπτώσει ἤττης οὐ μόνον ὑπεχέροτο εἰς τὴν προσαγωγὴν τοῦ ἐγγράφου, ἀλλ' ὑπεβάλλετο καὶ εἰς ἀποζημιώσεις καὶ εἰς χρηματικὴν πολλὰκις ποινήν. Τοῦ ἐγγράφου προσαγομένου ἐκουσίως ἡ ἀναγκαστικῶς ἐλαμβάνετο ἀντίγραφον αὐτοῦ, παρουσίᾳ μαρτύρων, βεβαιούντων τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς. Γ' Μάρτορες καὶ Βάσανοι. Περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων μέσων, ἅτινα ἀποτελοῦσι σπουδαῖον μέρος τῆς Ἀττικῆς Δικονομίας, θέλουμεν διαλέξει τὰ εἰκότα ἐν τοῖς εἰκείοις ἄρθροις. Δ' Ὁρκος. Ἐν ἐλλείψει ἄλλων ἀποδείξεων ἐπεβάλλετο ὁ ὅρκος προσφερόμενος ἡ προκαλούμενος ὑπὸ τῶν διαδίκων. Ἀρποκρ. ἐν λ. Μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων ἀπαντὰ τὰ ἐγγράφα καὶ αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων ἐνετίθεντο ἐντὸς ἀγγείου, ὅπερ ἐκαλεῖτο Ἐχέρας. Ἀρποκρ. ἐν λ. Ὁ Ἐχέρας σφραγιζόμενος ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἐφυλάσσετο μέχρι τῆς ἐπ' ἀκρατηρίου προφορικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐκδικάσεως τῆς υποθέσεως. Plattner, Process und Klagen I. 119 καὶ ἐπομ. Diction. Danenberg ἐν λ.-Meier und Schömann. Der Att. Proc. 769 καὶ ἐπομ. ἐκδ. Lips. [Ἀχ. Ἀγ.]

— (Ποιν. Δίκον.) Διαιρεῖται εἰς προεισαγωγικὴν καὶ εἰς κυρίαν ἀνάκρισιν. Ἡ πρώτη προτίθεται κυρίως τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀδικήματος καὶ τὴν συλλογὴν τῶν ἀναγκαιῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως, μὴ ἀσχολουμένη εἰδικῶς εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χαρακτήρος τῆς ἀξιοποίνου πράξεως καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου. Ἐνεργεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας. Ἡ κυρίᾳ ἀνάκρισις προτίθεται, συλλέγουσα καὶ συνδυάζουσα

πρὸς ἀλλήλας τὰς περὶ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἐνδείξεις, νὰ διευκρινήσῃ ὅσον ἐνεστὶν ἀκριβέστερον τὸν χαρακτήρα αὐτῆς καὶ νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐνοχὴν τῶν κατηγορουμένων. Ἐνεργεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ. Εἰδικώτερον δὲ ἀνακριτικαὶ πράξεις εἰσὶν αἱ ἐξῆς: ἡ κατ' οἶκον ἐρεύνα, ἡ κατάσχεσις τῶν πειστηρίων, ἡ αὐτοψία, ἡ πραγματογνωμοσύνη, ἡ ἀκρόασις μαρτύρων καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων. [Κ.Ν.Κ.]

Ἀνακριτής (Ποιν. Δίκον.). Ὁ ἐκ τῶν δικαστῶν τοῦ Πρωτοδικείου διοριζόμενος παρ' ἐκαστῷ δικαστηρίῳ Πλημμελειοδικῶν διὰ Β. Διατάγματος πρὸς ἐνέργειαν τῆς προανακρίσεως τῶν πλημμελημάτων καὶ τῶν κακοῦργημάτων. Τὰ εἰδικὰ καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τῆς Ποιν. Δικονομίας. Ὁ δὲ Νόμος ΑΥΕΙ τῆς 28 Μαΐου 1887 ἀπαιτεῖ ὡς προσόντα τοῦ ἀνακριτοῦ τὴν συμπλήρωσιν τοῦλάχιστον διέτους ὑπηρεσίας ὡς πρωτοδίκου καὶ γνωμοδότης ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἀρμοδίου παρ' ἐφέταις Εὐαγγελείως, ἐρρυθμισε δὲ καὶ τὰ τῆς ἀντιμισθίας αὐτοῦ. [Κ.Ν.Κ.]

Ἀνακριτικὸν συμβούλιον καλεῖται τὸ στρατιωτικὸν συμβούλιον, οὗ τὴν γνώμην δεῖται νὰ λάβῃ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν πρὶν ἢ μεταβῇ ἀξιωματικὸν τινα εἰς ἀρχίαν, ἀπόταξιν, ἀποστρατεῖαν κτλ. Κατὰ τοὺς περὶ τούτου ἱσχύοντας ἐν Ἑλλάδι νόμους διὰ νὰ παραπεμφθῇ ἀξιωματικὸς τις ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἡ διαθεσιμότητι ἡ ἀρχίᾳ διατελούντων εἰς τὸ Ἀνακριτικὸν συμβούλιον ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ἀναφορά μετ' ἐγκλήσεως τῶν ἀρμοδίων πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτων ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατ. δύναται νὰ παραπέμψῃ αὐτεπαγγέλτως ἀξιωματικὸν τινα εἰς ἀνακριτικὸν συμβούλιον. Τὸ συμβούλιον τοῦτο σύγκαιται ἐκ πέντε μελῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ βάσει πίνακος ἐξ ἀξιωματικῶν ἀνωτέρων τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν ἡ ἰσοβάθμων μὲν, ἀλλ' ἀρχαιότερων. Ἐν τούτοις ἐπιτρέπεται ἐξαιρετικῶς ὁ διορισμὸς κατωτέρων τοῦ ἀνακρινόμενου ἀξιωματικῶν (Ἰδ. Δ. 9 Νοεμβρ. 1854 καὶ 3 Νοεμβρ. 1881). Τὸ συμβούλιον συνεδριάζει κεκλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ γνωμοδοτεῖ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ ἐγγράφων καὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀνακρινόμενου, ἐὰν εἴναι παρών, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας περὶ τῶν τεθέντων ζητημάτων. Ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὴν γνωμοδότησιν τοῦ ἀνακριτικοῦ συμβουλίου, ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀξιωματικοῦ. (Ἰδ. Ν. ΡΟΗ' τῆς 7 Μαρτ. 1851, Ν. ΣΚΒ' τῆς 27 Ἰαν. 1853, Ν. ΑΒ' τῆς 5 Ἰουν. 1882 καὶ Ν. ΑΥΜΕ' τῆς 29 Νοεμβρ. 1886 ὡς καὶ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν Δ.). Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Β.

ναιτικοῦ διὰ τὴν ὑποβολὴν αὐτῶν εἰς ἀνακρι-
τικὸν συμβούλιον. (Ἰδ. Ν. ΤΜΗ' τῆς 23 Αὐγ.
1856 καὶ Ν. ΑΧΕ' τῆς 19 Δεκεμβρ. 1887 καὶ
τὰ σχετικὰ τοῦτοις Δ.). Πρὸς τοῦτοις γνωμο-
δοτήσις ἀνακριτικοῦ συμβουλίου ἀπαιτεῖται,
ὅπως ὁ εἰς ἀπόταξιν ἢ εἰς ἀρχίαν δι' ἀπολύ-
σεως ἀπὸ τῆς θέσεως, ἢ εἰς ἀποτραπέαν δια-
τελῶν ἀξιώματικὸς στερεθῇ τοῦ δικαιοῦματος
τοῦ φέρειν τὴν στρατιωτ. στολήν. (Ἰδ. Ν. ΣΚΒ'
τῆς 27 Ἰανουαρ. 1853 καὶ Ν. ΛΥΜΕ' τῆς
28 Μαΐου 1887 μετὰ τοῦ Δ. τῆς 15 Ἰουνίου
1887). [Ἰ. Δγγ.]

Ἀνακροστοιχίς (Ἀ ο γ ο τ ε χ ν.). Δυσ-
κολώτερον τῆς ἀκροστοιχίδος στοιχειοτικὸν παί-
γνιον, συνιστάμενον εἰς τὸν σχηματισμὸν λέ-
ξεως ἢ φράσεως ἐχούσης ἰδίαν ἐννοίαν διὰ τῆς
συμπλοκῆς τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου
γράμματός ἐκάστου στίχου. Παλαιότατον καὶ
περιεργότατον θεῖγμα Ἀ. παρέχει ἐπιγραφή τις
εὐρεθεῖσα ἐν κατ' τῆς νῆσου Φυλίων ἐν Ἀγρύ-
πῃ, ἥς οἱ πρώτοι στίχοι ἔχουσιν οὕτω

Ἐκείν τὸν εὐχόμενον φησὶν, ὃ φίλε, βῆμα
τίμων ἀπαύσας ἐργασίαι καὶ χάριται
ἀνὰ τὴν ἰσχυρίαν ἀνὰ πάντων, οὐκ ἀπαισῆμαι
οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ τῶν γένετον

Ὁ ποιητὴς τοῦ ἐπιγράμματος τούτου μὴ ἀρ-
κούμενος εἰς ἀπλήν Ἀ. τοῦτέστιν εἰς τὴν σύν-
θεσιν τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου γράμμα-
τος ἐκάστου στίχου πρὸς ἀπαρτισμὸν ἰδίας φρά-
σεως, ἀλλ' ἐπισπεύων τὰς δυσκολίας, κατάρ-
τισεν ὅπως ἐκάστη συλλαβὴ τῆς φράσεως ταύ-
της συνάγεται ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἐκάστου στίχου
καὶ ἐνδὲς ἢ δύο τῶν μετ' αὐτὸ γραμμάτων,
συνάμα ὅμως καὶ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ καὶ ἐνδὲς ἢ δύο
τῶν τελικῶν γραμμάτων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρό-
πον ἀναγιγνώσκεται ἡ ὑποκρυπτομένη ἐν τῇ
ἐπιγραφῇ φράσις «Κατιλίῳ (τοῦ καὶ Νικά-
νορος)». [Π.]

Ἀνάκρουσις (Μ ε τ ρ.). ἄσματος συλ-
λαβή, βραχεῖα ἢ μακρά, πλεοναστικῶς ἐν τῇ
ἀρχῇ τῶν στίχων προκειμένη καὶ ἐν πολλοῖς
ὡς προκαταρκτικὸν στοιχείον τῶν ρυθμικῶν
περιόδων χρησιμεύουσα. Ἡ Ἀ. βραχεῖα μὲν
οὕτα καθιστᾷ τὸν ἔχοντ' αὐτὴν στίχον ζωηρὸν
καὶ σύντονον, συνάπτουσ' αὐτὸν στενότερον τῇ
ἀμέσῃς ἡγουμένῃ. Μακρὰ ὅμως οὕτα ἢ Ἀ.
καθιστᾷ τὸν ἔχοντ' αὐτὴν στίχον ἀνεξάρτητον
τοῦ ἡγουμένου, ἀνεναύουσα, ὡς εἶπεν, τὴν
τοῦ ρυθμοῦ πορείαν. [Γ. Μ. Γ.]

— (Μ ο υ σ.). Ὁ ἐν ἀρχῇ μουσικοῦ τεμαχίου
ἢ μουσικῆς φράσεως ἀτελεῖς ρυθμικὸς πύξ
(βλ. λ.), ὡς ἐν τῷ ἑξῆς παραδείγματι φαίνεται.

[Α.Κ.]

Ἀνακροστάλλωσις. Ἡ ἐν τινι ὑγρῷ
(ἰδίως ὕδατι) ἀπορρευστικῶς κρυστάλλικῶν
προϊόντων (χαλκάνθη, μελαντηρία) καὶ ἢ ἐκ
δευτέρου κρυστάλλωσις αὐτῶν, ὅπως ἀποχω-

ρισθῶσι ξένα παραμίγματα, ἅτινα ὑπάρχον ἐν
αὐτοῖς κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν κρυστάλλω-
σιν. [Κ. Μ.]

Ἀνάκτησις (Δ ι ε θ ν. δ ι χ.). Βλ. Πα-
λινουστία.

Ἀνακτόριον. πόλις κειμένη κατὰ τὰ
βόρεια τῆς Ἀκαρνανίας παρὰ τὸν ἀμβρακικὸν
κόλπον, ὅστις ἀπ' αὐτῆς ἐκαλεῖτο ἐνίοτε καὶ
ἄ ν α χ τ ο ρ ι κ ὅ ς. Ἡ θέσις αὐτῆς ὀρίζεται
περὶ τὴν μίαν ὥραν πρὸς δυσμὰς τῆς Βονίτης
κατὰ τὴν νοτίαν ἄκραν τοῦ ὅρου τοῦ Ἀγ. Πέ-
τρου, ἐπὶ λόφου τινὸς, ὅπου σώζονται ἐνδεικτικὰ
εἰρεῖρια. Ἦτο δὲ κτίσμα τῶν Κορινθίων, οἰκι-
σάντων τὴν πόλιν κοινῇ μετὰ τῶν Κερκυραίων,
ὅς οἱ Κορίνθιοι ἐξώθησαν ἀπὸ τῆς πόλεως τῷ
432 π. Χ. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγα ἔτη (425 π. Χ.)
ἐξεδιώχθησαν καὶ οἱ Κορίνθιοι ὑπὸ τῶν Ἀκαρ-
νανῶν καὶ Ἀθηναίων, κατέλαβον δὲ τὴν πό-
λιν οἱ Ἀκαρνανεῖς. Καὶ ἦν μὲν ἐξέπεσον ἡ
πόλις τότε ἕνεκα τῶν συνεχῶν ἐκείνων ἀνω-
μαλιῶν. Ἀλλ' ἰδίως παρήκμασεν ἀπὸ τῆς ἰδρύ-
σεως τῆς Νικοπόλεως, εἰς τὸν συνοικισμὸν
τῆς ὁποίας συνετέλεσε καὶ τὸ Ἀνακτόριον. Ἔς
τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀνακτορίου ἀνήκει καὶ τὸ
ἀκρωτήριον Ἀκτιον (ἰδ. λ.). [Λ.]

Ἀνακτορίων. Δῆμος τοῦ νομοῦ Αἰτω-
λίας καὶ Ἀκαρνανίας τῆς πρώην ἐπαρχίας
Βονίτης καὶ Σηρομέρου. Ἦχει κατ. 8812 τῷ
1889 καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουστος
Βονίτης καὶ τῶν ἐπομένων δέκα χωρίων. Ἀ-
γίος Βασίλειος, Δερσολά, Κερροπούλα, Μονα-
στηράκιον, Παλιτάμπελα, Παλιμπη, Περαιτιά,
Πλαγιά, Ζαβέρδα καὶ Πωγωνιά. Ἦχει γεωρ-
γίαν καὶ κτηναγορίαν ἀνεπτυγμένην. [Π.]

Ἀνακυκλικὰ (Ἀ ο γ ο τ ε χ ν.). ἡ ἀνα-
στρέφοντα καλοῦνται τὰ ἐπη ἐκεῖνα, ἅπερ ἔνθεν
βλάβης τῆς ἐννοίας ἀναγιγνώσκονται διττῶς,
ἥτοι οὐ μόνον κατὰ τὴν φυσικὴν τῶν λέξεων
τάξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀντίστροφον, τῆς τε-
λευταίας ὡς πρώτης λογίζομένης, τῆς πρωτε-
λευταίας ὡς δευτέρας καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐν
τῇ ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ φέρονται ἐπὶ ταυτὰ
διττὰ ἐπιγράμματα Νικοδήμου τοῦ Πρα-
κλεῖτου καὶ ἐν Λεωνίδου τοῦ Ἀλεξανδρέως.
Ταυτὰ παίγνια ὑπαινίσσεται καὶ ὁ Πλάτων
ἐν Φαίδρῳ ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἀπὸ τελευτῆς εἰς
ὀπίσθας ἀνάπαλιν ἐπιχειροῦντος τὴν λόγον
ἀναφέρει δ' ὁ Πλάτων καὶ τὸ δηρικὸν ἐπι-
γράμμα εἰς Μίδαν, τοῦ ὁποίου δὲν μεταβάλλε-
ται ἡ ἐννοία, ἀν' ὃ ὕστατος στίχος ἀναγινώσθῃ
ὡς πρῶτος καὶ ὁ πρῶτος ὡς ὕστατος. [Π.]

Ἀνάκρυκλος (Β ο π.). (Anacryelus
Pers.) γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Συνθέτων τῶν
Κορυμβοφόρων παραπλήσιον ταῖς Ἀ ν θ ε -
μ ι σ ι ν, ἀφ' ὧν διακρίνεται κατὰ τὸν πλοῦτον
τῶν ἀνθῶν καὶ τὰ ἀγαθὰ πεπιστευμένα καὶ
περυγῶντά. Εἶδη αὐτοῦ εἰσιν ὁ Ἀ. ἔ τ ῶ ν
φ α ρ μ α κ ε ῖ ω ν (Α. officinarum Hayne)

φυτόν ποῦδος ὅπερ καλλιεργεῖται ἐν Γερμανίᾳ διὰ τὴν φαρμακευτικὴν ρίζαν αὐτοῦ (radix Pyrethri communis), ὁ Α. τὸ Πυρεθρον (A. Pyrethrum DC.), οὗτινος ἡ ρίζα ἄλλοτε ἐπίσης φαρμακευτικὴ (rad. Pyrethri romani) καὶ ὁ ἀνὰ τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἑλλάδος κοινὸς Δ. ὁ κορυμβώδης (Δ. clavatus Desf.). [Θ.Χ.]

Ἀνακωχή. (Διεθν. δ'ι.κ.). Ἡ ἐν πολέμῳ μεταξὺ πολεμίων συμφωνουμένη προσωρινὴ ἀναστολή τῶν ἐχθροπραξιῶν ἐπὶ προθεσμίᾳ ὠρισμένην ἢ ἀρίστην εἴτε γενικὴν, εἴτε ὠρισμένην στρατιωτικῶν σωματικῶν ἢ πολεμικῶν πλῃσίων ἢ καθ' ὠρισμένην περισχίν. Ἡ ἀνακωχή συμφωνεῖται ὑπὸ θροῦς πεικίλους ἀφ' ὁρῶντας εἰς περιορισμὸν τῶν στρατιωτικῶν κινήσεων, εἰς προμήθειαν τροφίμων διὰ μέσου τῶν ὑπὲρ τοῦ πολεμικοῦ κατεχόμενων τόπων, εἰς ἀποχὴν ἐπισκευῆς ἐχυρωμάτων βλαβέντων κ.τ.λ. Ἡ ἀθέτησις τῆς ἀνακωχῆς ἢ τῶν ὁρῶν αὐτῆς ἀποτελεῖ παράδοσιν τοῦ διεθνικοῦ δικαίου τοῦ πολέμου καὶ διδῶσι δικαίωμα ὅπως θεωρηθῇ ἡ ἀνακωχή καταργηθεῖσα παρ' ἀρχαίως ἢ πρὸς ταχὺν τῶν νεκρῶν ἀνακωχῇ ἐπεβάλλετο ὑπὸ θρησκευτικῶν νέμων. [Σ.Σ.]

Ἀνάλατος (Βοτ.), κοινὴ ἐνομοσία ἐν Κεντρώῳ τοῦ Κεντράνθους (Centranthus Sibthorpii Heldr.) ἐν Κύθῳ δὲ τῆς Νοτοδασείως τῆς συριακῆς κατὰ Α. Μηλιεράκην. [Θ.Χ.]

Ἀναληγασία. Ἀπόλειψις τῆς αἰσθητικῆς τοῦ ἄλλους. (Βλ. Ἀναίσθησία).

Ἀνάλεκτα. Ἐκλογὴ ποιημάτων ἢ γνωμῶν (λατ. Collectanea), πρὸς δὲ τοῖς νεωτέροις καὶ συλλογὴ διατριβῶν περὶ πνευματικῶν θεμάτων. [Π.]

Ἀνάλημμα. (Ἀρχιτεκτ.). Τεῖχος χρησιμεύον πρὸς ὑποστήριξιν καὶ στερέωσιν μέρους οἰκοδομῆς τινοῦ. Ὅπως ἐν ταῖς ἀρχαίαις θεάτρῳ ἀνάλημματα ἐκαλοῦντο τὰ κατ' ἀμφότερα τὰ ἄκρα τοῦ κτίλου ἐξωτερικὰ τεῖχη (ὡς ἐν τῷ Διονυσιακῷ καὶ τῷ ἐν Ἐπιδαύρῳ θεάτρῳ) ἢ τὰ τεῖχη, ἐφ' ὧν ἐστηρίζοντο αἱ κερκίδες (ὡς ἐν τῷ ἐν Ἰάσῳ θεάτρῳ). Οἱ δ' ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι ἐκάλουν Ἀ. (analemma) μηχανημάτων τι ἐργαζέσθαι, δι' οὗ ἐκκλονίζοντο αἱ τὰς ὥρας δεικνύουσαι γραμμαὶ τοῦ γνώμονος, ἥτοι τοῦ ἡλιακοῦ ὥρολογίου. [Π.]

Ἀναληπτικά. (Θεραπευτ.) Reparateurs, analeptiques. Ὁδὴν καλοῦνται αἱ παρέχουσαι τὸ ἀναγκάζον εἰς εὐεξίαν τοῦ ἐργασμοῦ ὅλκον οὐσία ἢ αἱ ἐπαναρθεύουσαι τὰς ἐκ τῆς κατανάλωσως ἀπωλείας. Καὶ ἐν μὲν τῇ ὑγιεινῇ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον νοοῦνται πᾶσαι αἱ τροφαί, ἐν δὲ τῇ θεραπευτικῇ καλοῦσιν οὕτω τὰ ἀνορθοῦντα τὰς δυνάμεις φάρμακα, εἴα ὁ σίδηρος, τὸ μαγγάνιον, τὸ φασφορικὸν ἀσβέστιον, τὸ χλωριδίου νάτριον κλπ. [Β.Π.]

Ἀνάληψις (Διεθν. δ'ι.κ.) réhabilitation. Βλ. Παραλασσις λεία.

— (Θεολ.). Πολλὰκις ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· ἐνεφανίσθη δ' εἰς αὐτοὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως, ὅτε καὶ ἐδῶκεν αὐτοῖς τὴν ἐντολὴν, ἵνα ἀπελθόντες κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν κόσμον. Παραλαβὼν δ' ἔπειτα τοῦ μαθητῆς αὐτοῦ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς ἀνεβήθη εἰς τὸν οὐρανόν. Τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ περιγράφει ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ὡς ἑξῆς. «Βλεπόντων αὐτῶν (τῶν μαθητῶν) ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, περιεσυνέβη αὐτοῖς, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῇ λευκῇ· οἱ καὶ εἶπον, Ἄνδρες Ἰαλιναῖοι, τί ἐστήκατε ἐμβλεπόντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ἐν τῷ ὅσον εἰσαταθῇ αὐτὸν πορευόμενος τὸν οὐρανόν». (Πράξ. α' 9—11). Ἦ τις ἀνάληψις τῆς ἀναλήψεως τοῦ Ἰησοῦ καθιερώθη ἀπὸ χριστιανῶν ἀρχιεπισκόπων, πρὸ τοῦ Δ' αἰῶνος, ἐσθρῇ τελευμένη τῇ 40ῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ἀνάστασιν· τὴν ἀρχαιότητα δὲ τῆς ἐσθρῆς μαρτυροῦσιν ὁ Ἀγίουστίνος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ (epistol. 118 ad Januar.) καὶ ὁ Χρυσόστομος ἐν ταῖς ἐκτελείαις αὐτοῦ εἰς τὴν ἐσθρὴν τῆς ἀναλήψεως καὶ εἰς τὴν Πεντηκοστήν. Ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ ἄλλαχοῦ ἐκαλεῖτο ἡ ἐσθρὴ αὕτη ἐπισωξομένην. ἥτοι τῆς ἐπισωξομένης ἀνθρωπίνης φύσεως· διότι τότε ἐδοξάσθη ἰδοὺς ὁ ἐν Χριστῷ ἄνθρωπος, καὶ διὰ τοῦτο «ἐπὶ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας» λέγεται ἐν ταῖς ἀποστολικαῖς διαταγαῖς (8,33). Ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ Χρυσοστόμου γίνεταί τι ὁμολογούμενον ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ ὡς καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Συρίαν ἡ ἐσθρὴ αὕτη ἐτελείτο ἐκτὸς τῆς πόλεως εἰς τὴν κοιμητήριον. [Ι.Μ.]

Ἀνάλεκτον. ζεόλιθος. Ὁρυκτὸν τοῦ κυδ. συστ. Σκλ.=5,5. Βιβ. βάρ.=2,1.2.28. Ἄγρους, λευκός, φαῖος, ἐρυθριῶν λευκός ἢ σαρκόχρους· λάμπει· ἔχει ὑπερσειδῆ, ἐνίοτε μαργαριτοσειδῆ· εἶνε διαφανὴς ἢ διαφωτιστὴς κατὰ τὰ ἄκρα. Συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (51,47%), ἀργίλου (23,29%), νάτρου (14,07%) καὶ ὕδατος (8,17%). Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται ἡρέμα εἰς δικυγῆ ὕλον, ὑπὸ τοῦ ὕδροχλωρίου ἀπορροεῖται, ἀποχωριζομένης πηκτῆς ἐξ ὀξυπυριτίου. Ἀπεντὸς ἐντὸς πομολογενῶν κοιλωμάτων πλεοντῶναι πετρωμάτων. [Κ.Μ.]

Ἀναλλοίωτοι (Μαθημ.) invariants, καλοῦνται ἐν τῇ γεωμετρικῇ ἀπ' ὁρίστειναις μεταλλάξεσι τῶν ἐξ ὧν αὐτὰ

ἐξαρτῶνται δεδομένων. Ἡ θεωρία τῶν ἀναλογισμῶν (Invariantentheorie γερμ.) συνδέεται πρὸς σπουδαιότητας μεθόδους τῆς ἀλγεβρας καὶ γεωμετρίας, ὧν ἡ ἀνάπτυξις ἐφείλεται εἰς ἐξέχουσας μαθηματικὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος. (Βλ. Μορφῶν Θεωρία, Προβλήματα καὶ γεωμετρία). [Κυπ. Στ.]

Ἀνάλογα ποσά ἢ μεγέθη (Μαθηματικά). Δύο συμμεταβλητὰ ποσά A καὶ B καλοῦνται ἀνάλογα, ἂν εἰς πᾶσαν τιμὴν ἑκατέρου ἀντιστοιχῇ μία τιμὴ τοῦ ἑτέρου, ὅ δὲ λόγος (βλ. λ.) δύο αὐτῶν ποτε τιμῶν, A', A'' τοῦ πρώτου ἰσούται πρὸς τὴν λόγον τῶν ἀντιστοιχούντων τιμῶν B', B'' τοῦ ἑτέρου (βλ. λ. Ἀνάλογα γίγνεται). Καὶ ἂν μὲν $A' : A'' = B' : B''$ τὰ ποσά A καὶ B καλοῦνται εὐθέως ἀνάλογα, ἂν δὲ $A' : A'' = B'' : B'$ τὰ ποσά ταῦτα καλοῦνται ἀντιστρέφως ἀνάλογα. — Χαρακτήρ διακριτικός δύο μὲν εὐθέως ἀναλόγων ποσῶν εἶναι ὅτι διπλασιαζομένου, τριπλασιαζομένου κλ. τοῦ ἑνός, τὸ ἕτερον ἐπίσης διπλασιάζεται, τριπλασιάζεται κλ., δύο δὲ ἀντιστρέφως ἀναλόγων ποσῶν ὅτι διπλασιαζομένου, τριπλασιαζομένου κλ. τοῦ ἑνός, τὸ ἕτερον γίνεται δις, τρις κλ., μικρότερον. Παραδείγματα εὐθέως ἀναλόγων ποσῶν ὁ μισθὸς ἐργάτου καὶ ὁ καθ' ἑνὲν ἐργάτῳ χρόνος, ἡ μᾶζα σώματος καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ, τὸ μήκος τῆς περιφερείας κύκλου καὶ ἡ ἀκτίς αὐτοῦ, τὸ ἐμβαδὸν κύκλου καὶ τὸ τετράγωνον τῆς ἀκτίνος αὐτοῦ, ὁ ὄγκος σφαίρας καὶ ὁ κύβος τῆς ἀκτίνος αὐτῆς κτλ. Παραδείγματα ἀντιστρέφως ἀναλόγων ποσῶν ἡ βᾶσις καὶ τὸ ὕψος ὀρθογωνίου τετραπλεύρου ἔχοντος δεδομένον ἐμβαδόν, ἡ ἔλξις δύο σωμάτων καὶ τὸ τετράγωνον τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν (συνωδὰ τῶν νόμων τοῦ Νεύτωνος), τὸ νεφάκιον καὶ τὸ ἐπιτόκιον δεδομένου τοῦ τόκου κτλ. — Ὅταν δύο ποσά A καὶ B ᾗεν εὐθέως ἀνάλογα, παραστήσωμεν α' αὐτὰ

δὲ ἀριθμῶν (βλ. λ. Μέτρησις), ὁ λόγος $\frac{\alpha'}{\beta}$ τῶν

ἀριθμῶν α καὶ β τῶν παριστάντων δύο ἀντιστοιχοῦς τιμὰς τῶν ποσῶν τούτων εἶναι σταθερὸς, ἐνῷ, ἂν τὰ ποσά A καὶ B εἶναι ἀντιστρέφως ἀνάλογα, σταθερὸν εἶναι τὸ γινόμενον $\alpha\beta$. Ὅπως, ἐκ τῆς ἀναλογίας τῆς περιφερείας κύκλου πρὸς τὴν διάμετρον αὐτοῦ, προκύπτει ὅτι ἐν παντὶ κύκλῳ ὁ λόγος τῆς περιφερείας πρὸς τὴν διάμετρον εἶναι ἀριθμὸς σταθερὸς (βλ. λ. Ἀριθμοὶ δεικνύει). Ὅταν δύο ἀναλόγων ποσῶν δίδωνται δύο ἀντίστοιχοι τιμαί, δυνατόν ἐστι νὰ εὑρωμεν τὴν τιμὴν τοῦ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν τὴν ἀντιστοιχοῦσαν εἰς δοθεῖσαν τιμὴν τοῦ ἑτέρου. Πρὸς τοῦτο ἀρκεῖ νὰ εὑρωμεν τὸν τέταρτον ὅρον ἀνάλογον (βλ. λ.), ἧς δίδονται οἱ τρεῖς πρῶτοι ὅροι. Τὰ τοιοῦτοι εἶδους προβλήματα λύονται ἐν τῇ στοιχειώδει ἀριθμη-

τικῇ διὰ τῆς καλουμένης μεθόδου τῶν τριῶν (βλ. λ.). [Κυπ. Στ.]

Ἀναλογία (Φιλοσοφία). Ἡ ἔννοια τῆς λέξεως ταύτης συγγράσσεται πλείστακις ἐν τῇ συνήθει λόγῳ πρὸς τὴν τῆς ὁμοιότητος, ἡ ὁμοιότης ὅμως διατελλεῖ ταύτας ἀκριβῶς, ἐνομαζόμενα ἀνάλογα τὰ συνδεόμενα μὲν πρὸς ἄλληλα διὰ τινος σχέσεως κοινῆς, δυνατόν ἐστὶ νὰ διαφέρωσιν ὅσον δὴποτε ἀλλήλων κατὰ πάντα τὰ λοιπὰ. Ὅτι αἱ μὲν πτέρυγες τῶν πτηνῶν εἶναι ὁμοίαι ἀλλήλαις, τὸ δὲ πτερύγιον τοῦ ἰχθύος εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν πτέρυγα τοῦ πτηνοῦ, ὡς συνδεόμενον κατὰ τὴν αὐτὴν τρόπον πρὸς τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ὅργανα καὶ χρησιμεῖον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Κατὰ ταῦτα φαίνεται δυναμένη νὰ ὀρίσῃ ἡ ἀναλογία ὡς ὁμοιότης μεταξὺ ἀνομοίων. Ταύτην πρέπει κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην νὰ γυμναζώμεθα ν' ἀνευρίσκωμεν «μάλιστα ἐν τοῖς πολλοῖς διαστήσι» (Ἑπιστὸν Α', ιζ'). Ὅσον τῷ ὄντι ἀνομοιότερα εἶναι κατὰ τὰ λοιπὰ τὰ ὑπὸ μίαν μένην ἐποψίν ὁμοιοῦντα, κατὰ τοσοῦτον μεγαλειότερα εἶναι ἡ ἐκ τῆς ἀναλογίας ταύτης προξενουμένη ἐντύπωσις. Ὅτι μὲν οὐδὲν φαίνεται ἐκ πρώτης ὀψεως δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ κοινὸν μεταξὺ ἀστρείδων καὶ ἐφημερίδος, ἀναμφισβήτητον ὅμως εἶναι ὅτι ἀμφοτέρω μόνον ἐφ' ὅσον εἶναι νωπὰ ἔχουσιν ἀξίαν. Αἱ τοιούται ἀναλογίαι εἶναι χρησιμώταται πρὸς μετὰδοσιν ζωηρότητος εἰς τὸ ὄψος, ἡ δὲ ἱκανότης πρὸς ἀνεύρεσιν τοιοῦτων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σπουδαῖος παράγων τῆς εὐφυίας πλείστων πειρητῶν καὶ συγγραφέων, τοῦ Σαίξπηρου, τοῦ Βυρωνίου, τοῦ Ἀλφί, τοῦ Ραβέλαι, τοῦ Η. Α. Κουριέρου, τοῦ Ἑδ. Ἀμποῦ καὶ τῶν ἄλλων διακριθέντων διὰ τὸ «πρὸς πρὸς δὲ καὶ ἡ γράφειν», ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης. Βλ. Ἀριστοτ. Τοπ. Α', ιζ', Ἀνακλυτ. Ὑστ. Β', ιδ', Καντίου Λογικῆς κεφ. Γ' τμ. 3 καὶ πρὸ πάντων τὸν Ἰω. Παῦλ. Ῥίχτερ ἐν «Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Αἰσθητικὴν» τ. Α' § 43. [Ρ.]

— (Μαθηματικά), λατ. proportio, καλεῖται ἡ ἰσότης δύο λόγων (βλ. λ.). Ὅπως,

ἂν ὁ λόγος $\frac{A}{B}$ δύο ποσῶν A, B ἰσῶται πρὸς τὴν

λόγον $\frac{\Gamma}{\Delta}$ δύο ἑτέρων Γ, Δ , ἔχωμεν τὴν ἀνάλο-

γίαν $\frac{A}{B} = \frac{\Gamma}{\Delta}$, γραφομένην καὶ ὡς ἐξῆς: $A:B::\Gamma:\Delta$,

εἴτε $A:B = \Gamma:\Delta$ (ἀνάγνωθι ὡς A πρὸς B οὕτω Γ πρὸς Δ). Ἄν τέσσαρα ποσά A, B, Γ, Δ συνιστῶσιν ἀνάλογον $A:B = \Gamma:\Delta$ καὶ οἱ ἀριθμοὶ $\alpha, \beta, \gamma, \delta$, οἱ παριστάνοντες τὰ μεγέθη ταῦτα μετρηθέντα διὰ καταλλήλων μονάδων (βλ. λ. μετρήσις), συνιστῶσιν ἐπίσης ἀνάλογον $\alpha:\beta = \gamma:\delta$.

Ὅροι τῆς ἀναλογίας $A:B = \Gamma:\Delta$ εἶναι τὰ ποσά A, B, Γ, Δ ἐκ τούτων δὲ οἱ μὲν A

καὶ Γ καλοῦνται ἢ γ ο ὅ μ ε ν ο ι, οἱ δὲ Β καὶ Δ ἐ π ὅ μ ε ν ο ι, καὶ οἱ μὲν Α καὶ Δ, καλοῦνται ἄ κ ρ ο ι, οἱ δὲ Β καὶ Γ μ ε ῖ ο ι, ὁ δὲ Δ τέταρτος ἀνάλογος τῶν τριῶν ὄρων Α, Β, Γ. — Ἀναλογία τις ὀνομάζεται σ υ ν ε χ ῆ ς, ἂν οἱ δύο μέσοι αὐτῆς ὄροι εἴνε ἴσοι, ἐκάτερος δὲ τῶν δύο ὄρων μέσων ὄρων καλεῖται τότε μ ε ῖ ο ς ἂ ν ἄ λ ο γ ο ς τῶν δύο ἄκρων.

Ἐκ πάσης ἀναλογίας μεταξὺ μεγεθῶν ὁμοειδῶν δυνατόν ἐστί νά συναγάγῃμεν ἑτέρας εἴτε δι' ἐναλλαγῆς τῶν δύο μέσων ἢ τῶν δύο ἄκρων, εἴτε δι' ἀντιστροφῆς ἡγουμένων καὶ ἐπομένων, εἴτε προσθέσει (ἢ ἀφαιρέσει) ἡγουμένων καὶ ἐπομένων, εἴτε πολλαπλασιασμῷ ἐνὸς μέσου καὶ ἐνὸς ἄκρου ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, κ. ο. κ. Οὕτως ἐκ τῆς μεταξὺ ἀριθμῶν ἀναλογίας α : β = γ : δ προκύπτουσιν αἱ ἐξῆς α : γ = β : δ, β : α = δ : γ, α — γ : β — δ = α : β, κ. ο. κ.

Ἴνα τέσσαρες ἀριθμοὶ α, β, γ, δ συνιστῶσιν ἀναλογίαν πρέπει καὶ ἀρκεῖ τὸ γινόμενον αὐτῶν ἄκρων νά ἴσῃται πρὸς τὸ γινόμενον βγ τῶν μέσων. Γαυτοὶ εἶνε π, χ, οἱ ἀριθμοὶ 3, 6, 5, 10 καὶ οἱ ἀριθμοὶ 2, 6, 6, 18. Διὰ τοῦτο τέταρτος μὲν ἀνάλογος τῶν ἀριθμῶν α, β, γ εἶνε δ $\frac{\beta\gamma}{\alpha}$, μέσος δὲ ἀνάλογος τῶν ἀρι-

θμῶν α καὶ γ εἶνε δ $\sqrt{\alpha\gamma}$. Ἐχομεν οὕτω τοὺς ἐξῆς δύο κανόνας πρὸς εὕρεσιν τοῦ τετάρτου ὄρου ἀναλογίας πολλαπλασιάζομεν τοὺς δύο μέσους καὶ διαιρούμεν διὰ τοῦ γνωστοῦ ἄκρου, πρὸς εὕρεσιν δὲ τοῦ μέσου ἀναλόγου δύο ἀριθμῶν πολλαπλασιάζομεν αὐτοὺς καὶ ἐξάγομεν τὴν τετραγωνικὴν ῥίζαν τοῦ γινομένου.

Δι' ἄνω θεωρηθεῖσαι ἀναλογίαι καλοῦνται ἐνίοτε γ ε ω μ ε τ ρ ι κ α ῖ π ρ ὸ ς διαστολὴν ἀπὸ τὰς καλουμέναις ἀ ρ ι θ μ η τ ι κ α ῖ ἀ ν α λ ο γ ι α ς ἢ ἱ σ ο δ ι α φ ο ρ α ῖς (βλ. λ.) ὡς καὶ ἀπὸ τὰς ἀ ρ μ ο ν ι κ α ῖς Ἀ. (βλ. λ.). Δι' ὅμοιον λόγον οἱ ἄνω ὀρισθέντες μ ε ῖ ο ι ἂ ν ἄ λ ο γ ο ι καλοῦνται καὶ μ ε ῖ ο ι γ ε ω μ ε τ ρ ι κ ο ῖ π ρ ὸ ς διαστολὴν ἀπὸ τοὺς καλουμένους ἀ ρ ι θ μ η τ ι κ ο ῦ ς μ ε ῖ ο υ ς καὶ ἀ ρ μ ο ν ι κ ο ῦ ς μ ε ῖ ο υ ς. [Κυπ. Στ.]

— Ἀ. νομικῶς καλεῖται ἡ ἐπέκτασις κανόνος τινὸς τοῦ δικαίου εἰς θέματα, μὴ βυθμιζόμενα μὲν ὑπ' αὐτοῦ, οὐχ ἦντον ὅ μ ο ι α πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ βυθμιζόμενον, ἔνεκα τῆς τ α υ τ ὅ τ η τ ο ς τοῦ νομικοῦ λόγου (ratio legis), ὅστις καὶ ἁ ξ ι ὡ μ α (ἀρχή) καλεῖται, ἀποτελῶν τὴν βάσιν τοῦ νόμου τὸ σμῆμα, ἐξ οὗ ὠρμήθη ὁ νομοθέτης χρησιμεύει δὲ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν χασμάτων τῆς νομοθεσίας. Τὸ δὲ ἁ ξ ι ὡ μ α τοῦτο, ἐάν, ὡς συνήθως συμβαίνει, δὲν ἐκφράζεται ὑπὸ τοῦ νομοθέτου, ἀνευρίσκεται διὰ τῆς ἐ ρ μ η ν ε ῖ α ς, δι' ἧς ἀποδείκνυται ὅτι ὁ νομοθέτης, ἂν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὸ θέμα, περὶ οὗ πρόκειται καὶ ἐφ' οὗ γίνεται ἡ ἐπέκτασις, ἤθελε βυθμίσαι αὐτὸ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἢ Ἀ. ἐπομένως προσεγγίζει μὲν

τῇ δ ι α σ τ α λ τ ι κ ῇ ἐρμηνείᾳ, ἀλλ' οὐχ ἦντον διαφέρει αὐτῆς, καθόσον αὐτὴ μὲν διατελλοῦσα τὴν ἐννοιαν τῶν λέξεων τοῦ νόμου ἐφαρμόζει αὐτὸν καὶ ἐπὶ θεμάτων, ἅτινα, ὡς δι' αὐτῆς ἀνκαλύπτεται, εἶ χ ε ν ὁ νομοθέτης ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ δὲν μεταχειρίσθη τὰς καταλήξεις λέξεις, ὅπως περιλάβῃ καὶ αὐτὰ ἐν τῷ νόμῳ ἢ δὲ Ἀ., ἐπεκτείνουσα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου πράττει τοῦτο οὐχὶ διὰ τῆς διαστολῆς τῆς ἐννοίας τῶν λέξεων, ἀλλὰ διὰ τῆς διαστολῆς τῆς διανοίας τοῦ νομοθέτου, ἔνεκα τῆς ταυτέτητος τοῦ νομικοῦ λόγου, ἥτοι ἐφαρμόζει τὸν νόμον καὶ ἐπὶ θεμάτων, ἅτινα δὲ ν εῖ χ ε μὲν ὁ νομοθέτης ὑπ' ὄψιν, ἀλλ' ἐφ' ὧν οὐχ ἦντον ἤθελεν ἐφαρμόσει τὸν αὐτὸν νόμον, ἂν ε λ ἁ μ β α ν ε ν αὐτὰ ὑπ' ὄψιν. Κατ' ἄλλην βυθμίσιν γινώμενη ἡ Ἀ. οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἐ ρ μ η ν ε ῖ α καὶ δὴ ὑψηλότερα, ἅτε ἀναζητούσα οὐχὶ μόνον τὴν ἐννοιαν τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁμοίαν τῆς ἐννοίας ταύτης ὑπάρχουσαν γ ν η σ ῖ α ν β ο ὗ λ η κ σ ι ν (ἀληθῆ λογισμὸν) τοῦ νομοθέτου, ἥτις κατ' οὐσίαν ταυτίζεται πρὸς τὸ ἁ ξ ι ὡ μ α τῆς ἄλλης γνώμης. Κατ' ἀμφοτέρους δὲ διακρίνεται ἡ περὶ ἧς ἄχρι ταῦδε ἐγένετο λόγος Ἀ., ἥτις καὶ καλεῖται εἰ δ ι κ ῆ ῃ Ἀ. ὁ ὅ μ ο υ (Gesetzesanalogie), τῆς γ ε ν ι κ ῆ ς Ἀ. ἢ Ἀ. δ ι κ α ι ο υ (Rechtsanalogie), καὶ ἦν ἡ θεραπεία τῆς ἀνάγκης πρὸς βύθμισιν θέματος τινος, μὴ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ δικαίου, δὲν γίνεται διὰ τῆς κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογῆς νόμου τινός, ἀλλ', ἐπειδὴ οὐδαμῶς ὑπάρχει τοιοῦτος, ἐκ τοῦ πνεύματος τῆς ὅλης νομοθεσίας. Ἡ διακρίσις αὕτη οὐδεμίαν πρακτικὴν σημασίαν κέντηται, δικαίως δὲ κακίεται παρ' ἄλλων. Ἐν δὲ μόνον ἥξιον λόγου ἀποτέλεσμα ἐπέλθον ἐξ αὐτῆς, ὅτι διὰ τῆς γ ε ν ι κ ῆ ς Ἀ. κατεστράφη ἡ ἀρχαιότερον κρατούσα ἐσφαλμένη ἀρχή, ὅτι τὰ κενὰ τῆς νομοθεσίας πρέπει νά συμπληρῶνται ἐκ τοῦ καλουμένου φυσικοῦ δικαίου (Naturrecht), ἥτοι δικαίου κατασκευαζομένου a priori, περιέχοντος ἐπὶ τὴν κατασκευαστὴν αὐτοῦ ἐκλαμβάνει ὡς δοθὲν καὶ δικαίον καὶ μὴ λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν οὕτε τὸ διὰ τῆς ὅλης νομοθεσίας διήκον πνεῦμα, οὔτε τὸν καθόλου βίον τοῦ ἐθνους, ἐν ᾧ πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ. Περὶ τῆς Ἀ. διδάσκεται προσέτι κοινῶς ὅτι ἀποκλείεται ἐπὶ τοῦ ἀ ν ω μ ἄ λ ο υ ἢ ἐ ξ α ῖ ρ ε τ ι κ ο ῦ δικαίου (jus singulare ἰδ. δ ι κ α ι ο υ)· ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος δὲν εἶναι, τόσον ἀπολύτως ἐκφραζόμενος, ὁρθός. Καὶ ἐν τῷ ἀ ν ω μ ἄ λ ω δικαίῳ ἐπιτρέπεται ἡ Ἀ. (ὡς ἀποδεικνύει πρὸ πάντων τὸ Β ε λ λ ε ἰ ἂ ν ε ι ο ν δ ὅ γ μ α (ἰδ. λ.). ἀλλ' ἡ διαφορὰ ἐγκρίνεται ἐν τῷ ὅτι ἐπὶ τοῦ δικαίου τούτου εἶναι πολὺ δυσκολώτερον ν' ἀνευρεθῇ τὸ γενικὸν ἁ ξ ι ὡ μ α αὐτοῦ, διὸ καὶ δεχόμεθα ὅτι ὁ νομοθέτης ἰδρύων ἐ ξ α ῖ ρ ε τ ι κ ὸ ν δικαίον σιωπηρῶς ἀπέκλειτε τὴν Ἀ., ἥτις ὅμως ἀναμφιβόλως ἐφαρμόζεται, ὅταν καὶ ἐν τῷ δικαίῳ τούτῳ κατορθωθῇ ἡ ἐξακριβωσις τοῦ ἁ ξ ι ὡ μ α ς

τοῦ. Ἀποκλείεται ὁμως πάντοτε, ὅταν ὁ νομοθέτης ῥητῶς ἢ σιωπηρῶς ἀπηγόρευεν αὐτήν. Ἡ Ἀ, τέλος ἦν γνωστὴ καὶ παρὰ Ῥωμαίους, λίαν δὲ παρεμπερὴς αὐτῇ ἦν ἡ interpretation τῆς δωδεκαδελτου τῶν ἀρχαίων νομοδοχασκίαν (ἐπὶ τῆς δημοκρατίας), ἥτις ὁμως ἐνεῖχε καὶ ἰδιαίτον τι στοιχεῖον, μὴ ὑπάρχον ἐν τῇ Ἀ, περὶ ἧς ἐνταῦθα. [Δ.]

Ἀναλογίαι (Ἰ π π ο λ.). Ἡ σχέσις, ἡ ἁρμονία καὶ ἡ συμμετρία, ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐξωτερικῶν τοῦ σώματος τοῦ ἵππου συστατικῶν μερῶν πρὸς τὰ ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ σύνολον. Ἡ σπουδὴ τῶν ἀναλ. εἶναι τὸ ποιητικὸν μέρος τῆς Ἰ π π ο γ γ ω σ τ ο ῦ διὰ τούτων δὲ καὶ μόνον καθορίζονται τὰ στοιχεῖα τῆς ὠριακότητος καὶ τῆς εὐμορφίας τοῦ ἵππου. Αἱ ἀναλ. εἰς τὸν ἵππον ἐξετάζονται ὑπὸ τὴν ἐποικὴν τοῦ μήκους, τοῦ ὕψους, τοῦ πλάτους καὶ τοῦ εὗρους τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος· καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἡ ἐξέτασις αὐτῶν γίνεται ἐφ' ἑνὸς ἐκάστου τῶν μερῶν ἰδίᾳ, εἴτα δὲ κατὰ σχέσιν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ τελευταῖον ὡς πρὸς τὸ σύνολον. Εἰς τὰς ἀναλογίας συγκαταλέγεται καὶ τὸ ῥηϊκὸν τοῦ ἵππου· ταυτέστιν ἵνα ἵππος τις ἐνομοσθῇ ἀ ν α λ ο γ ο ῦ ῥ ἢ ὅτι εὐρίσκειται ἐν ἀ ν α λ ο γ ῖ ᾱ δὲν ἀρκεῖ ὥστε τὰ διάφορα τοῦ σώματος τῶν μερῶν νὰ εὐρίσκωνται ἐν ἁρμονίᾳ καὶ σχέσει εἴτε πρὸς ἄλληλα εἴτε πρὸς τὸ σύνολον, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν ἀνάγκη νὰ συνυπάρχῃ καὶ ἡ εὐγένεια, ἡ κατάλληλος ἰδιοσυγκρασία, ὁ καλὸς χαρακτήρ καὶ τέλος καὶ αὐτὴ ἡ εἰδικὴ τοῦ ἵππου χρῆσις. [Γ.Ν.Π.]

Ἀναλόγιον. Ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ Ἀ ν α λ ο γ ῖ ᾱ ἐνομάζονται τὰ ἐν τοῖς ναοῖς ἐκατέρωθεν τοῦ τῶν ψαλτῶν χοροῦ κινουμένων δίκων ἱσταμένα ξύλινα σκεύη πρὸς ἐναέθροισιν καὶ φυλακῇ τῶν κατὰ τὰς ἱεροτελεστίας χρησιμεύοντων βιβλίων. [Ι. Σ.]

Ἀνάλυσις (Φι λ ο σ.) καὶ Σύνθεσις. Αὗται ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν πάσης φιλοσοφικῆς μ ε θ ο δ ο υ, ἐγκείμεναι τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου πνεύματος καὶ κανονίζουσαι τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Ἡ ἀντίληψις τῆς ὄντι τῶν ἀντικειμένων εἶναι ἐν ἀρχῇ ἀόριστος καὶ συγκεχυμένη, ὅπως δὲ πορισθῶμεν ἀκριβοτέρων τούτων γνῶσιν, πρέπει, οὐ μόνον νὰ ἐπιστηθῶμεν διαδοχικῶς τὴν προσοχὴν ἐπὶ ἐκάστου, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποσυνθέσωμεν τοῦτο εἰς τὰ ἐξ ὧν συνίσταται καὶ πᾶσαν αὐτοῦ ἰδιότητα νὰ ἐξετάσωμεν καθ' ἑαυτήν. Ἡ τοιαύτη ἐργασία καλεῖται ἀ ν α λ ο γ ῖ ᾱ, εἰς δὲ τὴν ἀντίθετον αὐτῆς, τὴν συνιστάμενην εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς σχέσεως τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον καὶ τὴν ἀνασυστάσιν τοῦ ἀντικειμένου, ἐδόθη τὸ ὄνομα σ ῦ ν θ ε σ ι ς. [Ρ.]

— (Μ α θ η μ.) μέθοδος μαθηματικῆς ἐρεύνης, ἀντιδιασταλλεμένη πρὸς τὴν σ ῦ ν θ ε σ ι ν, διὰ τῆς ἀ ν α λ ο γ ῖ ᾱς ἀναχωροῦντες ἐκ τοῦ ἀποδείκτεσθαι ἢ τοῦ ζητουμένου, ὑποτιθεμένου

ὡς γεγονότος, συνάγομεν ἐξ αὐτοῦ διαδοχικὰς ἀκολουθίας, ἀντιστρέφουσας πρὸς ἀλλήλας συνδεσμένες (ἐξ ὧν δηλ. ἐκάστη εἶνε ἀκολουθία τῆς τε προηγουμένης καὶ τῆς ἐπομένης), μέχρις οὗ καταλήξωμεν εἰς ἐξαχόμενον γνωστὸν ἥμιν ὡς δυνατόν καὶ ἀληθές ἢ ὡς ἄτοπον. Καὶ ἂν μὲν ἄτοπον τὸ ἐξαχόμενον, ἄτοπον ἔσται καὶ τὸ ζητούμενον· ἂν δὲ δυνατόν καὶ ἀληθές τὸ ἐξαχόμενον, τοιοῦτον ἔσται καὶ τὸ ζητούμενον, καὶ ἡ ἀπόδειξις τούτου, ἀντίστροφος τῇ ἀναλύσει, γυνήσεται κατὰ σ ῦ ν θ ε σ ι ν (ἐν ταύτῃ τὸ εἰς ὃ καταλήξαμεν ἐκ τῆς ἀναλύσεως ἐξαχόμενον δεχόμενον ὡς ἀρχήν, συνάγομεν ἐξ αὐτοῦ κατ' ἐναντίαν τάξιν τὰ ἐν τῇ ἀναλύσει προηγουμένα, μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὴν τοῦ ζητουμένου ἀπόδειξιν ἢ κατασκευήν). Πῶσι δὲ δύο τῆς ἀναλύσεως εἶδη· τὸ μὲν περὶ θεωρήματα, «ζητητικὸν τοῦ ἀληθοῦς», τὸ δὲ περὶ προβλήματα, «ποριστικὸν τοῦ προταθέντος».

Εὐρέτης τῆς ἀναλύσεως ἀναφέρεται ὁ Πλάτων. Ὁ δ' ἀνω δεξις ὀριμὸς ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως ἐξήχθη ἐκ τῶν παρὰ Πάππῳ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ λεγόμενων (Συντάξεως βιβλ. ζ'). Συγγραφαὶ δ' ἀρχαίων συντεταγμέναι κατ' ἀνάλυσιν καὶ σύνθεσιν, μνημονεύονται παρὰ Πάππῳ αἱ ἐξ ἧς «Εὐκλείδου δεδωμένων βιβλίων ἐν, Ἀπολλωνίου λόγου ἀποτομῆς δύο, χωρίου ἀποτομῆς δύο, διωρισμένης τομῆς δύο, ἐπαγῶν δύο, τοῦ αὐτοῦ τόπων ἐπιπέδων δύο, κωνικῶν ὀκτώ, Ἀρισταίου τόπων στερεῶν πέντε, Εὐκλείδου τόπων τῶν πρὸς ἐπιφανείᾳ δύο, Ἐρατοσθένους περὶ μεσοτήτων δύο». Αἱ γεωμετρικαὶ αὗται συγγραφαὶ, ὧν περιλήψεις παρέχει ὁ Πάππος (αὐτοῦ.), συναπετελοῦν τὸν καλούμενον ἀ ν α λ ο γ ῖ ο ν τ ο ῦ π ο ν, ὅστις εἶδα τις ἐστὶν ὅλη παρασκευασμένη μετὰ τῶν τῶν κεινῶν στοιχείων ποιῆσιν τοῖς βουλευμένοις ἀναλαμβάνειν ἐν γραμματικῇ δυνάμει εὐρετικῇ τῶν προτεινομένων αὐτοῖς προβλημάτων». Πᾶσαι ὁμως αὗται ἀπώλοντο πλην τῶν δεδωμένων τοῦ Εὐκλείδου, τῶν Λέγου ἀποτομῆς βιβλίων τοῦ Ἀπολλωνίου (διασωθέντων ἐν ἀραβικῇ μεταφράσει) καὶ τῶν Κωνικῶν τοῦ αὐτοῦ, διασωθέντων ἐν μέρει (τούτων τὰ τέσσαρα πρῶτα βιβλία διετηρήθησαν ἐν πρωτοτύπῳ, τὰ τρία ἐπόμενα ἐν ἀραβικῇ μεταφράσει, τὸ δ' ἔγγραφον ἀπώλετο).

Οὐ μόνον δ' ἐν τῇ γεωμετρίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀλγέβρᾳ συγχὴ εἶνε ἡ χρῆσις τῆς ἀναλύσεως. Ἰδίως ἐν τῇ δι' ἐξισώσεων ἐκφράσει τῶν μεταξὺ γνωστῶν καὶ ἀγνωστων ποσοτήτων προβλημάτων τιςος σχέσεων, ἐν ἧς τὰς ἀγνωστας ποσότητες παριστῶμεν διὰ γραμμάτων ὡς εἰ ἦσαν γνωσταί, καὶ ἐν τῇ δι' ἐπιλύσεως τῶν ἐξισώσεων τούτων προσδιορισμῶν τῶν ἀγνωστων ποσοτήτων.

Ἐνεκα δὲ τῆς τοιαύτης χρήσεως τῆς ἀναλύσεως ἐν τῇ ἀλγέβρᾳ, ἐπεκράτησεν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, ὅπως ὁ ὄρος μ α θ η μ α τ ι κ ῇ ἀ ν α λ ο γ ῖ ᾱς χρησιμότης πρὸς περιληπτικὴν δηλώσιν πάντων τῶν κλάδων τῆς

καθαρώς μαθηματικῆς τῶν πραγματευομένων καθέλου περί αριθμῶν καὶ τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἐξαρτήσεως αὐτῶν, καὶ μάλιστα ἐκείνων, ἐν οἷς γίνεται χρῆσις τοῦ ἀλγεβρικοῦ λογισμοῦ. Οὕτως ἡ περί ἀπειροστώων θεωρία ὠνομάσθη ἀνάλυσις τῶν ἀπειροστώων, ὁμοίως δὲ λέγεται συνδυαστικὴ ἡ ἀνάλυσις κλ. Ἐντεῦθεν καὶ αἱ ἀποδείξεις ἢ λύσεις, αἱ γινόμεναι βοηθεῖα λογισμοῦ ἐκλήθησαν ἀνάλυτικαί, αἱ δὲ συλλογιστικῶς διεξαγόμεναι συνθετικά. Τὸ αὐτὸ ἔρητον περί τῆς διαστολῆς μεταξὺ ἀναλυτικῆς καὶ συνθετικῆς καὶ συνθετικῆς.

Αἱ ἀπὸ τῶν ἀρχικῶν ἱκανῶς ἀγεστηκυῖαι συμφοραί αὐταὶ τῶν λέξεων ἀνάλυσις, ἀναλυτικὸς κλ., κατέστησαν τὴν γενικαὶ ἐν πάσαις ταῖς γλώτταις. ὥστε δυσχερῆς ἔστιν εἶναι νὰ ἀποτύγῃται ὅλως τὴν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χρῆσιν αὐτῶν. [Κοπ. Στ.]

— (Χημ.). Ἡ χημικὴ Ἄ. σκοπεῖται τὴν εὐρεσιν τῆς συστάσεως τῶν σωματίων διεκρίνεται εἰς ποιοτικὴν προσδιορίζουσαν τὸ ποῖν τῶν συστατικῶν καὶ ποσοτικὴν προσδιορίζουσαν τὰ ποσὰ αὐτῶν. Ἐν τῇ ποιοτικῇ Ἄ. χρησιμοποιοῦνται ἰδιότητές τινες τῶν σωμάτων νὰ δεκνύωσιν ὑπόκρισμα ἐπιδράσεις ὁρισμένα φαινόμενα, ἅτινα καλοῦνται ἀντιδράσεις τινὲς ἀντιδράσεις παρὰ σιζόνται εἰς τινὰς ἐμάδας σωμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ἄλλας, οὕτω δὲ δύναται τις νὰ προχωρήσῃ συστηματικῶς ἀποχωρίζων τὰ συστατικά τοῦ ὑποκρίματος εἰς ἐμάδας καὶ ταύτας πάλιν δι' εἰδικωτέρων ἀντιδράσεων εἰς τὰ μέρη τῶν. Τὰ προκαλούμενα τὰς ἀντιδράσεις σώματα καλοῦνται ἀντιδράσεις ἢ ὑποκρίματα. ταῦτα δὲ γενικὰ εἶναι τὸ ὑδροχλωρῶν, ἢ ἄμμωνία, τὸ ὑδροθειοῦ ἀμμωνίου κλπ. — Διὰ τὴν ποσοτικὴν Ἄ. μεταβάλλονται τὰ σώματα εἰς ἐνώσεις γνωστῆς ἀμεταβλήτου συνθέσεως, ὧν προσδιορίζεται τὸ βάρος (σταθμικὴ ἀνάλυσις) ἢ ὁ ἐγκος, ὅταν εἴναι ἀερώσεις (ἀναλύσις ἀερίων), ἢ τὸ ποσὸν τοῦ πρὸς σχηματισμὸν αὐτῶν ἀναγκαίου ἀντιδραστήριου (ἐγκομετρικὴ ἀνάλυσις). Παράδειγμα σταθμικῆς ἀναλύσεως: ἔστιν ἡ εὐσταῖα κοινὴ ἄλας (χλωριονάτριον), ὅπερ εὐρέθῃ διὰ τῆς ποιοτικῆς ἀναλύσεως καθαρὸν λαμβάνομεν μικρὸν βάρος αὐτοῦ (κλάσμα γραμμῶν) ξηροῦ, διαλύομεν εἰς ὕδωρ καὶ προσθέτομεν νιτρικὸν Ἀργυρὸν ἐνὸς σχηματίζει λευκὸν ἰζημα χλωριαργύρου τοῦτο διηθεῖται, ξηραίνομεν καὶ ζυγίζομεν γνωρίζοντες ὅτι 108 μ. β. Ἀργύρου ἐνέονται μετὰ 35,5 μ. β. Χλωρίου ὑπολογίζομεν εὐκόλως ἐκ τοῦ βάρους τοῦ χλωριαργύρου τὸ ποσὸν τοῦ Χλωρίου, ὅπερ ἐνείχεται εἰς τὸ ληθὲν βάρος τοῦ ἁλτος καὶ ἐκ τούτου εἰς 100 μ. β. αὐτοῦ. Ἡ διαφορά τοῦ βάρους τοῦ Χλωρίου ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς οὐσίας ἐκφράζει τὸ ποσὸν τοῦ ἐνεχυμένου Νατρίου, ἀπὸ ἐκ τῆς ποιοτικῆς ἀναλύσεως ἐπεσθῆμεν ὅτι δὲν ἐμπεριέχονται ἄλλα

σώματα ἐν τῷ ἀναλυθέντι ἁλτι. Οὕτω π. χ. ἐκ 58,5 μ. β. ἁλτος ἐλάτομεν 141,5 μ. β. χλωριαργύρου ἀφαιρῶντες 108 μ. β. Ἀργύρου ἐνέονται μετὰ τοῦ Χλωρίου εὐρίσκομεν ὅτι 35,5 μ. β. Χλωρίου ἐνέονται εἰς τὰ 58,5 μ. β. ἁλτος, ἀφαιρῶντες τὰ 35,5 μ. β. Χλωρίου ἀπὸ τῶν 58,5 τοῦ χλωριονατρίου εὐρίσκομεν 23 μ. β. Νατρίου, ἢ ἀν' ἀναγόμεναι τὰ βάρη ταῦτα εἰς 100, ὡς συνήθως γίνεται, εὐρίσκομεν ὅτι εἰς 100 μ. β. χλωριονατρίου ἐνέονται μ. β. Χλωρίου 60,694 καὶ Νατρίου 39,306.

Ἀνάλυσις ὀγκομετρικῆς. (Volumetrie, Titrimethode). Αὕτη βασιζέται ἐπὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ ποσοῦ ἀντιδραστήριου, ὅπερ καταναλίσκεται, ἵνα σχηματισθῇ ἐνώσις γνωστῆ καὶ ὁρισμένη μετὰ τοῦ σώματος, οὗ τὸ ποσὸν πρόκειται νὰ προσδιορισθῇ συντελείται δὲ κατὰ πολὺ ταχύτερον τῆς σταθμικῆς. διδούσα σχεδὸν ἐπίσης ἀκριβῆ ὡς ἐκείνη ἀποτελέσματα πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς χρησιμοποιοῦσι διαλύσεις ἀντιδραστήριων (ἐγκομετρικῆς διαλύσεις) ἐνεχόμενα ἐν ἀκρίβει ὁρισμένῳ ὅγκῳ, ἀκριβῶς ζυγισθὲν ποσὸν τούτων ἢ αὐτῇ δὲ διαλύσει χρησιμεύει εἰς διαφόρους προσδιορισμούς. Ὅγκος τις, π. χ. θεοικου δέξας καθαροῦ H_2SO_4 , λίαν ἀραιωθέντος δι' ὕδατος ἐνέχει 98 μ. β. θεοικου δέξας ἐξουδετεροῦσι ταῦτα 34 μ. β. ἀμμωνίας, 28 μ. β. Ἀζώτου μεταβληθέντος εἰς ἀμμωνίαν, 94 μ. β. καλιοξειδίου, 74 μ. β. ἀσβεστοδροξειδίου 138 μ. β. ἀνθρακικοῦ Καλίου, 62 μ. β. νατρίου οξειδίου, 80 καυστικοῦ νάτρου κλπ. Δι' ἀπλοστάτου ὑπολογισμοῦ εὐρίσκομεν οὕτω ἐκ τοῦ καταναλισθέντος ποσοῦ τῆς δικλύσεως τοῦ θεοικου δέξας τὸ ποσὸν τῶν σημειωθέντων σωμάτων τῶν ἐνεχυμένων εἰς ὁρισμένον βάρος οὐσίας τινός. Ὅγκομετρικαὶ διαλύσεις ὑπάρχουσι ἀπὸ ἀναλόγως τῶν προσδιορισθησάμενων σωμάτων. Ὅγκομετρικαὶ διαλύσεις ἀλλοκαλεῖται πρὸς προσδιορισμὸν τῶν δέξων καλοῦνται ὁμομετρικαὶ (ἐλ. Ὁ ξυμμετρία), αἱ δὲ δέξιναι ὡς ἂν πρὸς προσδιορισμὸν τῶν βάρων κλπ. καλοῦνται ἀλλοκαλιμετρικαὶ (βλ. Ἀλλοκαλιμετρία). Διαλύσεις ἐνέχουσιν εἰς μιαν λίτρον (1000 κυβ. μ.) βάρος γραμμῶν ἀντίστοιχον τοῦ μοριακοῦ βάρους τοῦ ἀντιδραστήριου καλοῦνται κανονικά. Διὰ τὸ κατὰ κανονικὰ καὶ δὲ λέγονται αἱ $\frac{1}{10}$ τοῦ βάρους τούτου ἐνέχουσιν διαλύσεις. Τα δὲ κανονικὰ βιβλιολογημένα ὄργανα, ἅτινα μεταχειρίζονται πρὸς μέτρησιν αὐτῶν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς ἀναλύσεως, καλοῦνται προχοῖδες (Baretten) καὶ σιρώναι (Pipette). Οὐσίαι δεκνύσονται τὸ τέλος τῆς ἀντιδράσεως, ὅταν τὸ φηλοτρόπιον, πέρουσι τὸ ὄνομα δεικτικῆς ἢ ἐνδείκτικῆς (Indicator).

Ἀνάλυσις στοιχειῶν καὶ ἡ καθολικῶς στοιχειώδης (Elementaranalyse) ὁργανικῶν σωμάτων. Ἐπειδὴ αἱ πλείους ὁργανικαὶ οὐσίαι συνίστανται ἐξ Ἀνθρακος, Ὑδρογόνου

νου καὶ Ὁξυγόνου, προσδιορίζομεν τὸ ποσὸν τῶν στοιχείων τούτων τὸ ἐνερχόμενον εἰς τὴν οὐσίαν μας πρὸς τούτο πρέπει νὰ μεταβληθῇ αὐτὰ εἰς ζυγισμόν μερῶν καὶ δὴ τὸ μὲν Ὁδρογόνον εἰς ὕδωρ, καὶ τὸν Ἀνθρακὰ εἰς ἀνθρακικὸν δξυ. Ἐπειρομένον λοιπὸν βάρος τι τῆς οὐσίας (περίπου 0, 8 γρ.) ἐντὶς σωλῆνος ἐκ δυστήκτου ὕδατος διοχετεύοντες βεῦμα δξυγόνου ἢ μιγνύοντες τὴν οὐσίαν μὲ σώματα αποδιδόντα δξυγόνον π.χ. χαλκοξείδιον. Τὸ ἐκ τοῦ Ὁδρογόνου παραγόμενον ὕδωρ κρατεῖται ὑπὸ συσκευῆς ἐξυγισμένης ἐνεργούσης σιμα ἀπορροφῶν ἀπορροφῶν τὸ ὕδωρ (διηλωριασθέντων). Τὸ δὲ ἐκ τοῦ Ἀνθρακὸς παραγόμενον ἀνθρακικὸν δξυ ὑπὸ συσκευῆς ἐξυγισμένης ἐνεργούσης διάλυσιν καυστικοῦ κάλιου ἀπορροφῶνται αὐτὸ· ἡ διαφορά τοῦ βάρους τῶν δύο τούτων συσκευῶν πρὸ τῆς καύσεως καὶ μετ' αὐτὴν μας δίδει τὰ βάρη τοῦ παραχθέντος ὕδατος καὶ ἀνθρακικοῦ δξυος· ἐκ τούτων δὲ δι' ἄλλου ὑπολογισμοῦ τὸ βάρος τοῦ ἐν τῇ οὐσίᾳ μας Ἀνθρακὸς καὶ Ὁδρογόνου τὸ βάρος τοῦ Ὁξυγόνου εὐρίσκεται ἐκ τῆς διαφορᾶς. — Τὸ Ἀζωτὸν προσδιορίζεται δι' ἑτέρας ἐργασίας εἴτε μεταβαλλόμενον εἰς ἀμμωνίαν, εἴτε καταμετρούμενον ὡς τοιοῦτον.

Ἀναλύσις ἀερίων πρὸς ἐκτέλεσιν ταύτης συνάγονται τὰ αέρια εἰς ὀγκομετρηθέντας βαθμολογημένους σωλῆνας ἄνω Ὁδρογόνου, ὅπου ἀπορροφῶνται διὰ καταλλήλων μέσων ἐν τῶν συστατικῶν, καὶ προσδιορίζεται ἡ ἐλάττωσις τοῦ ὅγκου, ἡ διαδιβάσκει ἡλεκτρικὸς σπινθήρ καὶ μετρεῖται ἐκ τῆς ἐλάττωσεως ὁ ὅγκος τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὴν παραχθεῖσαν ἑνώστιν αέριων. Ἡ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἀνακλυθεῖσα ὑπὸ τῶν Bunsen καὶ Kirchhoff φασματοσκοπικῇ ἀνάλυσις (βλ. λ.) ἐπιτρέπει τὴν ποιοτικὴν ἀνίχνευσιν τῶν οὐσιῶν καὶ ἂν εἴ ὑπάρχουσιν εἰς ποσότητά μικρὰν μὴ δυναμένην διὰ τῆς κοινῆς ἀναλύσεως ν' ἀποδειχθῇ. Ἡ σχετικὰ πρὸς τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν βιβλικὴ τὰ ἐκδοθέντα μέχρι τοῦδε ἐν τῇ γλώσσῃ μας εἰσὶν ἀνάξια λόγου. [O.A.P.]

Ἀνάλυσις Δικαστική. (Ἰατροδ.)

Ἡ ἀνάλυσις οὐσιῶν, τὰς ὁποίας τὸ δικαστήριον υποβάλλει εἰς τὴν ἱατρὴν, ὅπως ἐκ τῆς ὑπάρξεως π.χ. δηλητηρίων εἰς πτώματα, αἱματος εἰς ἐνδύματα, ὅπλα ἢ εἰς ἄλλα ἀντικείμενα κτλ. ἐδηγηθῇ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κακούργου. Ἡ δικαστικὴ ἀνάλυσις γίνεται κακοῦργου, ὅπως καὶ ἄλλαι χημικαὶ ἀναλύσεις, μὲ μόνον τὴν διαφορὰν εἴ ἔχει πολυάκις νὰ ὑπερβῇ πλείστας δυσκολίας, προσερχόμενος ἐκ τῆς παρουσίας ξένων ὕλων, ὀργάνων καὶ ἄλλων οὐσιῶν, διδομένων εἰς ἐξέτασιν ἐν καταστάσει πλεον. σήψεως. Ὁ ἐπιχειρῶν τὴν δικαστικὴν ἀνάλυσιν ἱατρός ἐκτὸς τῆς εὐσυνειδησίας, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἔχῃ, ἐφείλει νὰ ἦν καὶ ἐμπειρὸς χημικὸς καὶ νὰ

ἐπιχειρῇ πᾶσαν ἀνάλυσιν μὲ ὅλας τὰς προφυλάξεις, ἐργαζόμενος μόνος μὲ ἐργαλεῖα καὶ συσκευάς, αἱ ὁποῖαι εἰς οὐδένα ἄλλον σκοπὸν πρότερον ἐχρησίμευσαν, καὶ χρησιμοποιοῦν εἰς τὰς ἀναλύσεις του οὐσίας χημικῶς καθαρὰς, ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, πολλὰ αὐτῶν περιέχουν πολλακίς δηλητηριώδεις ὕλας, ὡς ἀρσενικόν, μόλυβδον κτλ. [Φ.]

Ἀναλυτικὰ (Φιλολογ.). Οὐτὶς ὠνομάσθησαν κατὰ τὴν 6' μ. Χ. αἰῶνα τὰ κεφάλαια τῆς Λογικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, τὰ διαλαμβάνοντα περὶ προτάσεων, ὅρων καὶ συλλογισμῶν διηρέθησαν δὲ ταῦτα εἰς Ἀναλυτικὰ πρῶτα καὶ Ἀναλυτικὰ ὑστερά, ἐν οἷς ἐξετάζονται γενικώτερον τὰ τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης. Κατὰ μίμησιν τοῦ Ἀριστοτέλους ὠνομάσθη ἡ Κάντ Ἀναλυτικὰ ὑπερβατικὰ τὰ κεφάλαια τῆς Κριτικῆς τοῦ Καντ ἀρσενικὸν ὡς οὐ, ἐν οἷς περιῇται ν' ἀνεύρη τὰ πρῶτα τῆς γνώσεως στοιχεῖα. [Ρ.]

Ἀναλυτικὴ μέθοδος (Φιλολογ.). Ἡ μέθοδος ἐκείνη, καθ' ἣν ἐκ τῶν αἰτιατῶν προχωρεῖ ὁ νοῦς ἐπὶ τὰ αἷτια, a principia ad principia κατὰ τὸν Κάντιον, αὐτὴ εἶνε ἡ λογικὴ μέθοδος, δι' ἣς νέα γνώσεις εὐρίσκονται. [Χ.Πμ.]

— (Παιδ.), ἡ μέθοδος ἐκείνη τῆς διδασκαλίας, καθ' ἣν ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους βαίνει τις ἐπὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα, ἐκ τῶν πρῶτων αἰσθητηρίων κειμένων σχηματίζει γενικὰς ἐννοίας, ἐκ τῶν φαινομένων εὐρίσκει γενικὰς νόμους καὶ ἐκ τῶν παραδειγματικῶν καθορίζει τοὺς κανόνας. Οὕτω π.χ. ἡ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς γίνεται κατὰ τὴν ἀναλυτικὴν μέθοδον, ὅταν ἐκ τῆς ἐπισκοπῆσεως πολλῶν παραδειγματικῶν ἐξαχθῇ ὁ κανὼν. Ἡ ἀντίστροφος ταύτης ὁδὸς καλεῖται συνήθως συνθετικὴ μέθοδος· ἀλλὰ πολλοὶ παιδαγωγοὶ καλοῦσι συνθετικὴν ἢ νὰ μὲθοδον ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν ἄλλοι ἀναλυτικὴν λέγουσι, καὶ ἀντιστρέφουσιν ἂν ἀναλυτικὸς συνθετικὴν δὲ μέθοδον καλοῦσι τὴν ἐν τῷ αὐτῷ μαθηματικῇ συνάπαρξιν ἀμφοτέρων. Ὅπως π.χ. ἐν τῇ πρώτῃ ἀναγνώσει, ὅταν αὐτὴ γίνηται διαχωριζόμενων ἐκάστοτε ἐκ τῆς ὅλης λέξεως τῶν συλλαβῶν καὶ τῶν γραμμάτων αὐτῆς καὶ εἴτα πάλιν ἐξ αὐτῶν συνθετικῶν γίνεσθαι ἡ ὅλη λέξις, λέγεται ὅτι ἡ ἀνάγνωσις γίνεται κατὰ τὴν ἀναλυτικὴν συνθετικὴν μέθοδον. [Χ.Πμ.]

Ἀναλώσεις ἀνθρώπων. Βλ. Ἀπορροφῶν.

Ἀναλωτὸν ἢ εὐαρτὸν πρᾶγμα καλεῖται νομικῶς τὸ ἐν σώματι τὸν κινήτῶν, ὅπερ διὰ τῆς ἀπαξ γενομένης χρήσεως καταναλίσκεται εἴτε ὀλοκληρῶν εἴτε ἐν μέρει, ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ πρᾶγμα, οὗ ἡ χρῆσις συνίσταται ἐν τῇ ἀπαξ χρήσει (quae in abusu constituit l. 5 D. 7. 5) π.χ. τὰ τρέμμα. Ἡ πρακτικὴ σημασία τῆς ἐννοίας

τοῦ Ἀ. συνίσταται κυρίως ἐν τούτῳ, ὅτι ἐκ τοιοῦτο πράγμα καταστῇ ἀντικείμενον ἐννόμου σχέσεως, καθ' ἣν ὁ λήπτης αὐτοῦ ἐρεῖται νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτό, οὗτος γίνεται αὐτοδυναμῶς κύριος αὐτοῦ, ἐρεῖται μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ ἄλλο τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ ποσότητος. Δύναται οὖν ἦν δι' ἰδίαν συμφωνίαν νὰ μεταβληθῇ ταῦτα, ὅτε τὸ Ἀ. λαμβάνει ἰδίαν ἀτομικότητα π. χ. ἐπὶ γρ ἡ σι βανείου Ἀ. πρὸς ἐπίδειξιν. Τὸ Ἀ. ἐστὶ πάντοτε καὶ ἀντικαταστατόν, οὐχὶ ὅμως καὶ τάναντα. Διαφέρει δὲ καὶ τοῦ διὰ τῆς χρήσεως βαθμῆδόν καταναλισκόμενου πράγματος, π. χ. ἐπιπλῶν, διότι τοιαύτη βαθμιαία ἀντικατάστασις ἐστὶ κοινὴ ἀπὸ τοὺς πράγμασι, μὴ δυναμένοις κατὰ κανόνα ν' ἀντιστοιχῇ κατὰ τῆς τοιαύτης φθορᾶς. [Δ.]

Ἀνάμειξις (Anamixis). Σύμπλεγμα νησίδων τῆς Ἰνδοκίνας, κειμένην εἰς πλ. 30° 50' 13" — 37° 27' 15" Β καὶ Μ 105° 38' 4" — 106° 13' 14" Α. τοῦ Γρήν. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων αὐτῶν εἶναι Μελανέσι, ἄλλοι Ἀνθρώποι εἰς τοὺς Ὀλλανδοὺς. [Π.Π.]

Ἀναμειστέτης εἶναι λεπτολοκκώδες συσσωμάτωμα τῶν δρυκολογικῶν συστατικῶν τοῦ πλάγιοσχηστικοῦ βασανίτου. Ἀπαντᾷ ἐν Ἰρλανδίᾳ, Σκωτίᾳ κτλ. [Κ.Μ.]

Ἀνάμειγμα (Φαρμακολ.). Βλ. Μίγμα.

Ἀνάμειρτα τὸ κοκκίον (Ποτ. α. ν.) (Anamirta Cocculus Wight. ἢ Cocculus suberosus DC.). Θάμνος ἀναρριγόμενος τῆς οἰκῆς, τῶν Μενισπερμωδῶν, αὐτοῦς ἐν τῇ Ἰνδίᾳ, ἔχων φελλώδη φλοιὸν καὶ σέριον ἐν βέτραις πολυαριθμοῦς καπνοῦς πίσις (τομεγεθείς καὶ γινώσκουσιν ὑπὸ τὰς ἐπωνυμίας Cocculi indicii ἢ levantiei ἢ piscatorii, ἐν χρήσει ἐξωτερικῶς ὡς ἀντιφθειρικὸν καὶ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ ὡς ναρκωτικὸν πρὸς σύλληψιν ἐχθρῶν καὶ μικρῶν πτηνῶν, ἔπερ ἀπαγορεύεται ὅμως, διότι ἡ τοιαύτη ἄγρια βλαβερὰ καθίσταται εἰς τὴν υγείαν, ὥπως ἡ ἐνίκαχον γενόμενη προσθήκη τοιοῦτων κοκκίων εἰς τὸν ζῦθον διότι ἐμπεριέχουσι ταῦτα ἀλκαλοειδὲς τι ἥτοι τὴν λεγομένην Πικροστοφίνην ἢ Κοκκολίνην τὴν παρεμφερῆ τῇ Στρυχνίνῃ κατὰ τὴν ἐνέργειαν. [Θ. Χ.]

Ἀναμεισθώσις (relocatio) καλεῖται ἡ ἐκ νέου ῥητὴ ἢ σιωπηρὰ συνομολόγησις ληξέσεως μισθώσεως, εἰς ἣς τοὺς κανόνας ὑπάρχει. Σιωπηρὰ Ἀ. (relocatio tacita) κατὰ τοὺς νεοτ. ὑπάρχει πάντοτε, ὁ δὲ μισθωτὴς παρατείνει τὴν χρῆσιν τοῦ ἀντικειμένου μετὰ τὴν λήξιν τῆς μισθώσεως. Ἐπὶ δὲ τῆς Ἀ. πράγματι ἐγείρεται τὸ ζήτημα περὶ τῆς διαρκείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀγροτικῶν (rustica) ἀκινήτων σαφὲς λύεται ἐν τῷ νόμῳ ἀποφαινομένῳ ὅτι ἡ Ἀ. διαρκεῖ ἐπὶ ἔν ἔτος,

ἐπὶ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ὅμως τὸ ζήτημα ἀρχαίως ἐρριζοῦται σπουδαίως καὶ πολλὰ παρήγορησαν γνώμαι. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἑστὶ καὶ νῦν ἀρχαίαν, ἀν μὲν ἡ μισθωσις ἔχει κατὰ τὴν ἐγγράφω, ἡ Ἀ. διαρκεῖ ἐπὶ τὸσον χρόνον, ὅσον εἶχεν ἔρσηθαι καὶ διὰ τὴν διαρκείαν τῆς μισθώσεως ἐπὶ δ' ἀγράφου κατὰ τὸσον χρόνον, ὅσον εἶχεν ἔρσηθαι καὶ διὰ τὴν διαρκείαν τῆς μισθώσεως ἡ Ἀ. διαρκεῖ μόνον ἐφ' ὅσον παρκατείνεται ἡ χρῆσις τοῦ πράγματος. Κατ' ἄλλην δὲ νεωτέραν καὶ ὀρθοτέραν (Behn Arch. für civ. Pr. 68. 52 [1885]), τὴν χρῶσιν καὶ ἐν Ἑλλάδι σπουδαίως ὑποδοχῆ καὶ ἐπιδοκιμασίας (Παπαρηγ. Ἐρημ. Ἑλλ. καὶ Γαλ. Νομολ. Ε', σ. 30—39), τὸ οἰκίον τοῦ Πανδέκτου χωρίον (Ν. 13 § 11 Π. 19.2) ἀφ' οὗ κυρίως τῆς ἐρριζώσεως ἡ ὀρθὴ τοῦ ζητήματος ἡρτήται λύσις, οὐδόλως παρκατείνεται περὶ σιωπηρᾶς Ἀ. ἀστικῶν πραγμάτων, οὐδὲ δέχεται τοιαύτην, ἡ δ' ἐννοία τοῦ εἶναι μόνον ὅτι ἡ μισθωσις τοιοῦτων πραγμάτων διαρκεῖ μόνον ἐφ' ὅσον καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν, πλὴν ἂν εἴτε γραπτῶς εἴτε ἄλλως ἔχει ἔρσηθαι ὁ χρόνος αὐτῆς. — Δυνάμει τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου (ἄρθ. 30 συνδ. πρὸς ἄρθ. 17) ἡ Ἀ. καὶ ῥητῶς ἐκ συνομολογητῆς ἐν ἐγγράφῳ, δὲν δύναται ν' ἀποδεχθῇ δι' αὐτοῦ, ἀν μὴ κατεβλήθῃ τὸ καὶ διὰ τὴν διαρκείαν αὐτῆς προσήκον τέλος τοῦ χαρτοσήμου. Ἀλλὰ τοῦτο βεβαίως οὐδόλως ἐπηρεάζει τὰ λοιπὰ μετὰ τῆς ἀποδείξεως. [Δ.]

Ἀναμνήσεων (Ὁ ἐπὶ τῶν). Ἐν καὶ τοῦτο τῶν πολλῶν ἀξιοματίων τῆς Βυζαντινῆς αὐλῆς, περὶ οὗ τοιαύτα λέγει ὁ Κωδινός: «Τὸ τοῦ ἐπὶ τῶν ἀναμνήσεων ὑπηρετήμα παλαιὸν ἦν τὸ ἀπογράφειν τοὺς ἐν ταῖς στρατιαῖς καὶ ἀλλοχοῦ ἀριστεύοντας καὶ ἀναμνηστικὴν τὸ ὑπὲρ αὐτῶν τῶ βασιλεῖς, ἵνα λαμβάνωσι τὰς προσηκούσας τιμὰς» (κεφ. ε'). [Ι.Σ.]

Ἀναμνήσις (Φιλοσ.). καλεῖται ἡ ἀμνηστία ἀνάπλασις (βλ. λ.) ἐκκοιτισμένης παραστάσεως διὰ τινος νέας ἐχούσης τὸ αὐτὸ ποῖον. Δι' αὐτῆς ἐμφανίζονται εἰς ἡμᾶς αἱ παρσάσεις ὡς γινώσκαι. Ἡ τελεία ἀναμνήσις προϋποθέτει τὴν συνείδησιν τοῦ μεταξὺ τῆς προτέρας ἀντιλήψεως καὶ τῆς νῦν παρελθόντος χρονικοῦ διαστήματος. Ὡς πλὴν τῆς ἀναπλάσεως ἀπαιτεῖται ἐν αὐτῇ καὶ τις νοητικὴ ἐργασία. Κατὰ Πλάτωνα ἡ μνήσις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀναμνήσις ἐκείνων, ἃ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχὴ συμπεριβεβῆται θεῶν καὶ ἀνθρώπων εἰς τὸ ὄντως ὄν. [Χ. Πδ.]

Ἀναμνήσις (Ρητ.). Βλ. Ἀναμνηστική.

Ἀναμύζα. Πόλις ἐν τῇ κομηταίᾳ Ἰόνῃς τῆς βορείου μερ. πολιτείας Ἰδίας, ἔχουσα βιομηχανίαν καὶ 784 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀναμορφώσεις (Φυσ.). ἐν τῇ ὀπτικῇ καλοῦνται ἁρμοδίως παραμορφωμέναι εἰκό-

νες, αἵτινες κατοπτρίζονται ἐν κυλινδρικοῖς ἢ κωνικοῖς συνήθως κατέπτροις ἀπεικονίζονται μετὰ τῆς φυσικῆς ἀναλογίας τῶν διαστάσεων αὐτῶν. [Τ.]

Ἀναμύζητος (Χημ.) (aspirator) εὐχρηστέατος ὄργανον ἐν τοῖς χημείαις, χρῆσιμον εἴτε πρὸς διεχέυσιν κανονικοῦ ρεύματος ἀέρος διὰ δοχείου συνδεομένου μετ' αὐτοῦ, εἴτε πρὸς σχηματισμὸν σχετικοῦ κενοῦ ἐν τῷ ἀγγεῖῳ τούτῳ. Ἡ ἀπλουστάτη μορφή τοῦ Ἀ. ἐστὶ κυλινδρικοὶν ἀγγεῖον φέρον κατωθὴν στρέφειν πρὸς ἐκροὴν τοῦ ὕδατος καὶ ἀνωθεν ἐπὶ τοῦ ἀεροστεγῆς κλειστοῦ καλύμματος σωλῆνα, δι' οὗ δύναται νὰ τὸ θέσωμεν εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἀγγείου, δι' οὗ θὰ διέλθῃ ὁ ἀέρας, ὅπως καὶ ἐν τῷ ὕδατι πληροῦμεν τὸν Ἀ. ἐκ νέου. διὰ τὸ εὐκολώτερον κατεσκευάσεν ὁ Ἀ. ἐν τῷ ὕδατι δύο δοχεῖον τὸ ὕδωρ τοῦ ἀνω χύνεται εἰς τὸ κάτω, ὅπου πληρωθὲν ἀναστρέφεται οὕτως, ὥστε πάλιν τὸ κενὸν νὰ ἐξέλθῃ καὶ κατωθὴν νὰ πληρωθῇ ὕδατος καὶ οὕτω καθεστῇ. — Πρὸς συνεχὴ διεχέυσιν ἀέρος καὶ ἀραιώσεως ἡ ὕδρα εὐρανότλια τοῦ Βουβωνίου, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ βῆρος τοῦ πίπτοντος ρεύματος ὕδατος ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ κενωμένου δοχείου, ἐν δὲ ἡ ἐνέργεια τῆς συσκευῆς ἀνάλογος τοῦ μήκους τοῦ σωλῆνος, ἐν ᾧ πίπτει τὸ ὕδωρ, εἰς μήκος δὲ 10,33 μ. θὰ ἐλαττώσεται ἀπόλυτον κενόν, ἐάν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀντεπίδρασις τοῦ σχηματιζομένου ὕδατος. Τοιαῦτα ὕδραρανότλια ἐν τὰ μέλητα νῦν ἐν χρήσει, χρησιμεύουσι ἰδίως πρὸς ἐπίστασιν τῆς διετήσεως δι' ἀραιώσεως τοῦ ὑπὸ τὴν διεχόμενον ὑγρὸν ἀέρος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνανάς ἡ σπαρτή (Βοτ.). (Bromelia Ananas L. Ananassa sativa Lindl.). Φυτὴν τῆς οἰκῆς, τῶν Βρωμελιωδῶν ὁμοιάζον μικρὸν τῇ Ἀλόῃ κατὰ τὴν εἶσιν, αὐτοφυὲς ἐν τῇ ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς Ἀμερικῇ καὶ πανταχοῦ καλλιεργούμενον χάριν τῶν εὐδωμάτων καὶ εὐχάμων καρπῶν αὐτοῦ. Ἐν Ἑλλάδι ἔχειν γνωστὴν κατὰ τὸ 1535, νῦν δὲ καλλιεργεῖται συχνότατα ἐν ἰδίᾳ ὕδατοστάσει. Ὁ καρπὸς τῆς Ἀ. εἶναι εἶδος συνθέτου φαιγῆς (ψευδοσπαγῆς) ὁμοιάζοντος κατὰ τὸ σχῆμα κώνω πίτους (ἐξ ἧς ἡ ἀγγλ. ὀνομασία Pine-apple) καὶ ἀποκτᾷ μέχρι 3—4 χιλιογρ. βάρους, εἶναι δὲ ἐστεμμένους λεπτῶν φύλλων. Αἱ ἴνες τῶν φύλλων τῆς Ἀ. καὶ ἄλλων τινῶν εἰδῶν Βρωμελίας χρησιμοποιοῦνται ὡς κλωστικά. [Θ.Χ.]

— (Φαρμακολ.). Ὑπάρχουσι τρεῖς εἶδη καρπῶν Ἀ. ὁ λευκός, ὁ ἐρυθρός καὶ ὁ κίτρινος. Προτιμώτερος ὁ τελευταῖος, ὅτε ἦτον ὀσμυρὸς καὶ μάλλον σακχαρώδης καὶ ὕγιενός. Τὸν Ἀ. καρπὸν λίαν δύσπεπτον, δεόν νὰ πρῶγιναι διὰ τοῦτο τελείως ὠφελίμων καὶ διαβρέγοντες αὐτὸν πρότερον γυναικῶν ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν οἰσπενημάτων.

τοῦτων ποτῶν. Ὁ Ἀ. εἶναι βλαβερὸς τοῖς ἀκαρπυνοῦσι καὶ τοῖς γαστροαλγικαῖς. [Β.Π.]

Ἀνανασέλαιον (Χημ. Τεχν.) ἡ καὶ ἀνανασαίηρ καλεῖται διάλυσις βουτυρικοῦ αἰθέρος εἰς εἰκοσάπλησιον οἰνόπνευμα. Πρὸς παρασκευὴν αὐτοῦ τρένεται σάπων ἐκ βουτύρου παρασκευασθεὶς εἰς λεπτά φύλλα, αὐτὰ ξηραίνονται καὶ διακλύονται ἐντὸς αποστακτικοῦ σκεύους μετρίως θερμαινόμενα μετ' ἴσου ποτοῦ οἰνόπνευματος. Ἐς ταῦτα προστίθεται ψυχρὸν μέγμα ἐνδὸς μέρους οἰνόπνευματος καὶ ἐνδὸς μέρους θεικοῦ ὀξέος καὶ ἐνεργεῖται δι' ἥπιας θερμάνσεως ἡ ἀπόστασις. Τὸ ἀποσταγμα ἔχει κατ' ἀρχὰς συμπαρεμμελτοῦσαν ὁσμὴν θειώδους ὀξέος, ὅπου ἀφαιρεῖται τῇ προσθήκῃ πυρολουσίτου καὶ διὰ νεῆς ἀποσταξεύσεως. Ὁ κοινὸς καλούμενος βουτυρικός αἰθέρ (νε μέγμα βουτυρικοῦ αἰθυλίου, καπρονικοῦ καὶ καπρυλικῶν. Τὸ Ἀ. ἔχει εὐάεστοτάτην ὁσμὴν ἀναγὰ καὶ χρησιμοποιοῖται εἰς τὴν παρασκευὴν τεχνητῶν ῥωμίου καὶ εἰς τὴν ἀρωμάτισιν πολλῶν σακχαρώδων. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνανεώνει (Χημ. Τεχν.) (Re-toucher, Auffrischen) καλεῖται ἡ ἀνανέωσις τῆς χροῖας εἰκόνων ὡχρῶν διὰ τοῦ χρόνου καταστάσεων, καθὼς καὶ ἡ ἐκ νέου χρησιμοποίησις χαλκίων ἢ λιθίνων ἢ ἐξυλινῶν πλάκων κ.τ.λ. Ἐν τῇ φωτογραφίᾳ χρησιμοποιοῖται ἡ λέξις πρὸς ἐκφράσιν τῆς μηχανικῆς κατεργασίας, ἥτις γίνεται ἐπὶ τῶν πλάκων, ἵνα παραχθῶσι ζωηρότεροι καὶ τελειότεροι εἰκόνες. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνανέωσις (ἀνακαίνισις, renovatio) νομικῶς καλεῖται ἐν τῇ κυριολεκτικῇ σημασίᾳ ἡ κατάρρησις ὑπαρχούσης ἐνοχῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως νέας. Παρὰ Ῥωμαίους ὑπὸ εὐρυτέραν σημασίαν ἡ renovatio ἐσημαίνει καὶ πᾶσαν οἰκονομικὴν μεταβολὴν τῆς ἐνοχῆς (πρβλ. Ν. 6 Π. 49. 5, Ν. 1 Π. 49. 7) ἐν δὲ τῇ κυριολεκτικῇ ὠρίζετο ὡς prioris debiti in aliam obligationem, vel civilem, vel naturalem transfusio atque translatio (Ν. 1 πρ. Π. 42. 6, τοῦ προτέρου χρέους ἡ εἰς ἑτέραν ἐνοχὴν πολιτικὴν ἢ φυσικὴν μεταγωγή). Βασ. 20. 4 α'). ἐπὶ δὲ προέωψεν ἡ θεωρία ὅτι ἡ νέα ἐνοχὴ παράγεται ἐκ τοῦ ὁλ. κ. οὐ τῆς παλαιᾶς, ἐν ᾧ ὁρθότερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἀ. παρὰ Ῥωμαίους εἶναι ὅτι ἡ νέα ἐνοχὴ καὶ κατ' οὐσίαν (ὄλην) διαφέρει τῆς παλαιᾶς. Ἡ Ἀ. ἀνάγκη νὰ γείνηται πᾶν ποτὲ διὰ συμβάσεως. Ἐν τούτῳ παρὰ τὴν ἀρχαιοτέραν συγγραφοὴν διεκρίνετο εἰς Ἀ. ἐκ οὐσίαν (voluntaria), τὴν διὰ συμβάσεως καταρτιζομένην, καὶ ἀναγκαῖα (necessaria), τὴν διὰ τῆς κατὰ φύσιν ὥς ἐστὶν κ. η. σ. τοῦ δεδικασμένου ἐπὶ τῇ ἐνοχῇ. Ἀλλ' ἡ διακρίσις αὕτη ἐστὶν ἀνωπύστη, διότι ἡ καλούμενη necessaria ἐστὶν ὅλως

διαφορὰς κατὰ τὰ ποτελέσματα τῆς γνησίως Ἀ., στήριζεται δ' ἐπὶ χωρίων (πρὸ πάντων Gai, III 180), ἅτινα οὐδὲν τῶν τῆς κυρίως Ἀ. ἀποτελεσμάτων μαρτυροῦσιν. Ἀφ' ἐτέρου ἐπίσης ἐσφαλμένως διεκρίνεται ἀρχαιότερον ἢ Ἀ. εἰς στερητικὴν (privativa), τὴν περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος, καὶ ἀθροιστικὴν (cumulativa), ἐν ᾗ εἰς τὴν παλαιὰν ἐνοχλὴν γίνεται προσθήκη νέας καὶ ἧς εἶδος ἐδέχοντο τὴν necessaria, ἀλλὰ καὶ ἡ διακρίσις αὕτη οὐ μόνον ἐστὶν ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς Ἀ., ἀλλὰ καὶ ἀγνωστος ἐντελῶς τοῖς τε Ῥωμαίοις καὶ τοῖς Βυζαντινοῖς. — Στοιχεῖα τῆς Ἀ. εἰσὶν α') ὑπαρξίς ἐνοχλῆς ἐγκύρου καὶ περ ἀπλῶς φυσικῆς καὶ γ') animus novandi (ψυχὴ ἀνανεοῦντος), ἥτοι πρῆβις τῶν τὴν Ἀ. τελούντων μερῶν πρὸς καταργήσιν τῆς παλαιᾶς ἐνοχλῆς καὶ ἀντικατάστασιν αὐτῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως νέας. Ἡ σύμβασις περὶ Ἀ., ἧς τὸ καθόλου κύρος κρίνεται κατὰ τοὺς κοινούς περὶ συμβάσεων κανόνας, ἔδει παρὰ Ῥωμαίοις νὰ γείνη δι' ἐπερωτήσεως (ἰδ. λ.) novari verbis N. I § 1 Π. 42, 6, Βασ. 26. 4 α'), σήμερον ὅμως ὁ τύπος τῆς συμβάσεως ταύτης ὑπόκειται εἰς τοὺς κοινούς περὶ ἀποδείξεως κανόνας. Ἡ δὲ ψυχὴ ἀνανεοῦντος ἐστὶν κατὰ μὲν τὸ δικαίον τῶν Ῥωμαίων νομοδιδασκάλων ἐν πολλαῖς περιπτώσεσιν ἐθιωρεῖτο τεκμηριωμένη, ὁ Ἰουστινιανὸς ὅμως διὰ τοῦ Ν. 8 Κωδ. 8, 42 (Βασ. 26. 4. μδ') καθήργησε τὰ τεκμήρια ταῦτα καὶ ἀπεφάνητο εἶναι ἐπέρχεται Ἀ. nisi specialiter remiserint κτλ. (ἐὰν μὴ ἐξιδίως τοῦτο ῥηθῇ). Πλὴν περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῆς καινοτομίας ταύτης τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὑπάρχει ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων τοιαύτη διαμάχη καὶ μέχρι σήμερον, ὥστε κατὰ Windscheid (§ 354 σημ. 15) οὐδέμια ἐλπίς ὑπάρχει περὶ τῆς ἐν τῇ μελλόντι συμφωνίας. Καὶ κατὰ τινα μὲν γνώμην ὁ animus novandi πρέπει νὰ ἐκφράζεται καθ' ὁρίσμενον τύπον καὶ ῥητῶς, γινεμένης χρήσεως καὶ τῆς λέξεως ἀνανεοῦντος κατ' ἄλλην ὁμῶς, τὴν ὀρθοτέραν καὶ ἐπικρατεστέραν, ἡ ἔννοια τῆς διατάξεως τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἶναι εἶναι ὁ animus novandi ἀρκεῖ νὰ ἐκφράζεται σαφῶς καὶ ἀναμειβόλως, ἀδιάφορον δ' ἂν ῥητῶς ἢ σιωπηρῶς καὶ ἄνευ οὔτε ὅποτε τύπου, δέον δὲ ν' ἀποδείχῃ, ἀμυνομένου, ὑπὸ τοῦ ἐπικαλουμένου αὐτόν. Ἐλλείποντος δὲ τοιοῦτου animus παραμένουσιν ἢ τε παλαιὰ καὶ ἡ νέα ἐνοχλή, ἀλλ' ὁ δανειστής δὲν δύναται νὰ ποιήσῃται χρῆσιν ἢ τῆς ἐτέρας μόνον αὐτῶν, καὶ τοῦτο ἐκάλουν οἱ ἀρχαιότεροι ἐπίσης novatio cumulativa, ἀλλ' ἀτόπως. Ὑπάρχοντος ὅμως animus novandi εἶναι ἀδιάφορον, ἂν (φιλονεικεῖται) καὶ κατὰ τὴν νέα ἐνοχλή διαφέρει τῆς παλαιᾶς, ἐξ ἄλ-

λου δ' ἡ διαφορὰ δύναται νὰ συνίσταται εἴτε ἐν τοῖς προσώποις (ἀντιστοιχίαι, προσομοιωμένης) εἴτε ἐν τῇ παρῶν εἴτε ἐν τοῖς προσθετοῖς ὅροις κτλ. μετὰ διαφόρων ἐκαστοτε ἀποτελεσμάτων. Ἡ Ἀ., πρὸς τοιαύτην καὶ τὴν κατὰ τὸν ἰδ. λ. καὶ Ν. 31 § 1 Π. 16, 2, I 21 § 3 Ν. 33, 1) ἐπιφέρει ὅμμεσον (αὐτοδικαίως) καὶ πλήρη κατάργησιν τῆς ὑπαρχούσης ἐνοχλῆς, τῶν παρακαλουμένων αὐτῆς καὶ, κατὰ γενικὴν κανόνα τῶν ἐνστάσεων. Τέλος δὲ διακρίσειν αὐτὴ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐνοχλῆς τις ἐκ συμβάσεως σχέσις καταργεῖται καὶ συνάπτεται ἕως νέας σύμβασιν μετ' αὐτοτελοῦς περιεχομένου εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῆς, ἄνευ τοῦ σκοποῦ τῆς διὰ τῆς νέας ἐνοχλῆς, ἐκανεποιήσεως τῆς παλαιᾶς π.χ. ἐὰν ὁ μισθωτὴς πράγματος ἀγερᾷ αὐτὴ παρὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ. [Δ.]

— (Ἐμ. π.) λέγεται ἐπὶ συναλλαγματικῇ ὅταν ἐπέλθουσιν τῆς λήξεως δὲν ἀποτίνηται ἐξ ἐλακλήρου, ἢ ἀποτίνηται ἐν μέρει μόνον καὶ ἀντικαθίσταται διὰ νέας συναλλαγματικῆς τοῦ αὐτοῦ ἢ ἥττονος ποσού καὶ μελλουσῆς λήξεως. Ἐπὶ οἰκονομικῇ ἄλλου χρεωστικοῦ τίτλου ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποτίσεως λέγεται παράτασις (βλ. λ.). [Α.Γ.Η.]

— (Ῥ. η. τ. ο. ρ.) Ἀ. καλεῖται ἐκεῖνο ἐν τῶν δευτερευόντων μερῶν τοῦ ῥητορικοῦ λόγου, ὅπου χρησιμεύει ἀπλῶς πρὸς προπαγανδισμὸν τῶν δικαστῶν, χωρὶς νὰ ἀπτηται τοῦ πράγματος αὐτοῦ, ὅ ἐστι τῶν ἀποδείξεων, καὶ καίται μετὰ τὴν δι' ἡ γ γ σ ι ν (ἰδ. Cic. pro Quintio 9, 33 καὶ pro Caecina 9, 23). [Π.]

Ἀνανέωσις χρεῶν ἐκ προικοκτησιῶν (Δημοσιολ.). Διὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ νόμου Σ.Ε. τῆς 12 Αὐγούστου 1855, ὅσοι εἶχον λάβῃ προικοκτησίας κατὰ τοὺς νόμους τῆς 26 Μαΐου 1835 καὶ τῆς 13 Νοεμβρίου 1836, ἀπελάγησαν τῆς πληρωμῆς τῶν συμπεφωνημένων τόκων ἐπὶ τῶν διαφόρων πιστώσεων, τῶν χρηρηθησιῶν εἰς αὐτοὺς, καὶ τῶν τόκων τῆς ὑπερμερίας διὰ τὰς ληξασαῖς ἤδη δόσεις τῶν πιστώσεων τούτων (ἄρθρ. 1.). ἀνενεώθησαν δὲ τὰ χρεῖα αὐτῶν ὡς ἑξῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει νέων ἐμολογιῶν, ἐκδιδῶν ἐνὶν παρὰ τοῦ Δημοσίου καὶ προσηγορευομένων ὑπὸ τῶν προικοκτητῶν, ἀνελάμβανον οὗτοι νὰ ἐξοφλήσῃσι χρεωλυτικῶς εἰς 35 ἐτησίαις ἴσας δόσεις, ὧν ἑκάστη, περιλαμβάνουσα 2 % χρεωλύτῶν καὶ 2 % τόκων, ἢ ἀπενέμετο κατὰ πᾶσαν 1 Ὀκτωβρίου ἀπὸ τοῦ ἐτους 1855, τὸ ἀρχικὸν ποσόν, ἐφ' ᾧ εἶχον κατακυρωθῇ εἰς ἑκάστην αὐτῶν τὰ προικοδοτηθέντα εὐνοικὰ κτήματα (ἄρθρ. 2.). Ἐὰ μὲν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπὸ τῶν προικοκτητῶν πληρωθέντα διὰ χρεωλύσεως δεκαετίαις πιστώσεις καὶ τόκους συμπεφωνημένους καὶ ὑπερμερίας, ἐὰν μὲν ὑπερέβαινον τὸ ὅλον τῶν ἐτήσιων δόσεων, δὲν ἦν ἐπιστρεφeto παρὰ τοῦ Δημοσίου τὸ πλεονάζον ποσόν,

ἐὰν δὲ ἦσαν ἐλάττω, τότε διὰ τοῦ ποσοῦ αὐτῶν ὅα ἐπιστάτω ὁ προικοντήτης οὕτως, ὥστε θαιρουμένου αὐτοῦ εἰς 35 ἰσας θέσεις, ἐκάστη τούτων ὅα ἐξέσπιπεν εἰς ἐκάστης ἐτήσιας θέσεως, ἥτις ὅα ἀπετίνατο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου γέμου (ἀριθρ. 3, πρὸλ. καὶ Ὁδηγίας περὶ ἐκτελέσεως τοῦ Ση' ἐν Συλλογῇ Π. Θεοχάρη κλπ. τ. 1 σ. 88 κέξ.). [Ε.]

Ἀνάνι (Anagni). Ἡ ἀρχαία Ἀναγνία, πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Ῥώμης ἐν τῇ νομῇ Φροσινόνε ἑξουσία ἐπισκοπὴν ἰδρυθεῖσαν τῷ 487 μ.Χ. καὶ 7 758 κατ. (1881). Ἐν τοῖς παρρηγοῖς θεοῦχοι πηγὰι καὶ θεωρυχεῖται. [Π.Π.]

Ἀνανίας. Τρεῖς Ἀναναὶ ἀπαντῶσιν ἐν ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποστόλων 1^α) εἰς Ἰουδαίων Χριστιανὸς τῆς πρώτης ἐν Ἱερουσαλὺμοις Ἐκκλησίας, ὅστις μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σαπφείρας ἐτιμωρήθη, διότι ἐφευθόσαν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους περὶ τῆς τιμῆς τοῦ κτήματος, ὅπερ ἐπώλησαν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν (Πράξ. ε' 1—10). — 2) Χριστιανὸς ἐκ Δαμασκού, ὅστις ἀπέδωκε τὴν ὄρασιν εἰς τὸν Παῦλον, ἐπὶ οὗ ἐπ' αὐτοῦ τὰς χεῖρας, καὶ πρῶτος ἐδίδαξεν αὐτὸν τὸν Χριστιανισμόν (Πράξ. 9' 10—17 καὶ κς' 10). — 3) Ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων (Πράξ. κγ' 2), ὅστις ἀνακρινὼν τὸν Παῦλον, δέσμιον ὄντα, διετάξε νὰ ῥαπίσωσιν αὐτὸν εἰς τὸ στέμα, καὶ πρὸς τὸν ὅποιον ὁ Παῦλος εἶπε. «Ἵψυπτι σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖς κεκοινωνήσας». Κατὰ τὸν Ἰωσήφον (ἀρχ. κ' 6, 8, 9) ὁ Ἀνανίας οὗτος ἦτο υἱὸς Ζεβεδαίου, ἀρχιερεὺς δὲ γενόμενος ἐστάλη δέσμιος εἰς Ῥώμην τῷ 52^α) εἴτα μ.Χ., ὅτε ἀπελογηθῇ εἰς Ῥώμην τὸ αὐτοκράτορος Κλαυδίου διὰ βιαιότητος, ἐφ' αἷς κατηγορήθη. Ἀρεθεὶς ἐπειτα ἐλευθερὸς καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἱερουσαλὺμα ἐξέτελει μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Φηλικίου δολοφονίαν τοῦ Ἰωάννου καθήκοντα ἀρχιερέως, ἀλλὰ δι' ἐλίγον χρόνον (μέχρι τοῦ ὅπου τοῦ Ἀγρίππα διορισμοῦ τοῦ Ἰσμηλ). Ἐφανεύθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουδαίου πολέμου (Ἰωσ. ἰουδ. πολ. Β' ις' 19). [Ι.Μ.]

Ἀνανίας ὁ Ἀντιπάρης κληρικὸς, (Ἱεροδίακονος) τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος του, τῆς μικρᾶς νήσου Ἀντιπάρου ἢ Ὠλιάρου, ὡς πάντες ὀνομαζοῦν οἱ παλαιότεροι κληρικοί. Διπτομέρειαι δὲν οἱ παλαιότεροι κληρικοί. Πρῶτον ἔσχε διὰ τοῦ βίου αὐτοῦ ἐλλείπουσι. Πρῶτον ἔσχε διὰ δασκαλὸν Δωρόθειον τὸν Λέσβιον. Ἐπειτα ἐδίδασκεν ἀπὸ τοῦ 1752—1765 ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ Κωνσταντινουπόλεως, ἥς καὶ χρόνον τινα ἐγένετο προϊστάμενος. Ῥέξῃ ἐτι τῷ 1770. Τῇ δὲ 1764 ἐξεδέθη ἐν Βενετίᾳ ἀναλώμασι τοῦ πατριαρχείου Ἱερουσαλὺμον σύγγραμμα τοῦ Ἀνανίου ἐπιγραφόμενον «Σπλάγγνον γραμματικῆς ἢ περὶ μορίων». Ἰδε Μανουὴλ Ἱ. Γεδεών Χρονικά τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σελ. 161. [Ι. Π.]

Ἀνανίας ὁ Λαμπάρης ἐκ Δημητσάνης,

μητροπολίτης Λακεδαιμονίας (ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1750 μέχρι τοῦ 1767). Ἐγράφε τῷ 1755 «Κατάλογον τῶν μητροπολιτῶν Λακεδαιμονίας μετὰ τινῶν ἱστορικῶν εἰδήσεων περὶ Σπάρτης». Ἐν Μισορᾷ ἐκτίσε τὴν μητρόπολιν, ἐν Δημητσάνῃ δὲ τῇ πατρίδι του μακρὸν ὑδραγωγείον. Συνετώτατος καὶ φιλόπατρις ὢν ἐτίμητο τὰ μάλιστα ἐν Πελοποννήσῳ, μεγάλην δ' εἶχε δύναμιν ἐν τῇ Γορτυνίᾳ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν μητρόπολιν, ἣν ἐποιεῖτο μετὰ τῶν δ' ἠθέλε συντέλῃ εἰς εὐδοσίαν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1760, εἰς τῆς ὁποίας τὴν παρασκευὴν μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰργάσθη, ἂν μὴ ἀνεκαλύπτοντο προῶρις αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες αὐτὸν μὲν ἐθινατίωσαν (1767), τοὺς δ' ἐν Δημητσάνῃ συγγενεῖς του ἀπηνήως κατεδίωξαν. [Π.]

Ἀνανιᾶδ (Ananiew). Πρωτ. ὁμων νομοῦ ἐν τῇ Ῥωσικῇ κυβερνείᾳ τῆς Χερσῶνος ἐπὶ τοῦ Τιλίγουλ, ἔχουσα ἄξιον λόγου ἐμπορίον σιτηρῶν καὶ 14 084 κατ. (1855). — Ὁ νόμος δ' Ἀ. ἀνήκει ἀπὸ τοῦ 1792 εἰς τὴν Ῥωσίαν. [Π.Π.]

Ἀνανταπόδοτον (Γ ρ α μ μ) καλεῖται ἐν τῇ γραμματικῇ, ὅταν ἐλλείπῃ ἡ ἀπόδοσις ὑποθετικῆς προτάσεως. Τοῦτο γίνεται κυρίως εἰς ἀντιθετικὰς ὑποθετικὰς προτάσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι περίοδον τετρακώλων διὰ τῶν μορίων, εἰ μὲν, (ἦν μὲν) εἰ μὲν, ἂν μὲν — εἰ δὲ μὴ, σταθερῶς ἐλλείπει τὸ ῥῆμα τῆς πρώτης ἀποδόσεως, ὅ ἐστι τοῦ δευτέρου κώλου, ὅπου συνήθως συμπληροῦται διὰ τοῦ εἰ μὲν, ἢ ἄλλου καταλλήλου ἐκ τῶν συμπεραζομένων. Ἀλλὰ παρὰ τοῖς πεζοῖς ἐλλείπει ἐπίσης σταθερῶς καὶ τὸ ῥῆμα τῆς δευτέρας ὑποθέσεως ἥτοι τοῦ τρίτου κώλου, μόνον δὲ παρὰ ποιηταῖς καίται ἐνίοτε. Ὅμ. Ἰλ. Α. 135 καὶ ἐξῆς

Ἄλλ' εἰ μὲν κἀκεῖνοι φέροι μετόπισθε ἄρ' ἔσται

ἄρ' ἔσται καὶ ἡμεῖς, ὅσοις ἀνέστηναι ἔσται

εἰ δὲ καὶ μὴ δώσωσιν, ὅσοι δέωνται πῶς ἔσται

ἢ πῶς ἢ ἄλλαντι ὅσοι γέρας αἶ.

Εὐριπίδ. ἀποστ. 211. «εἰ νόος ἀναστίν' εἰ δὲ μὴ, τί δὲ καλῆς γυναικός, εἰ μὴ τὰς φρένας χρηστάς ἔχοι». Πρεδ. 8, 62, 3 «οὐ εἰ μενέεις αὐτοῦ καὶ μένων ἔσαι ἀνὴρ ἀγαθός: — εἰ δὲ μὴ, ἀντρέφεις τὴν Ἑλλάδα», Θουκ. 3, 3, 3: «καὶ ἦν μὲν ἔσθ' ἡ πείρα, — εἰ δὲ μὴ, Μυτιληναίους εἰπὼν ναῦς τε παραδοῦναι καὶ τείχη καθελείν». Πλάτ. Πρωτ. σελ. 325 d, «καὶ ἐὰν μὲν ἐκὼν πειθῇται, — εἰ δὲ μὴ, ὥσπερ ἔξυλον διαστρεφόμενον καὶ καμπύμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς. Πρὸλ. αὐτοῦ. σελ. 311, 0. [Ι.Π.]

Ἀναντικατάστατον (πρᾶγμα) τὸ μὴ ἀντικαταστατὸν (βλ. λ.).

Ἀναξάγορας 1) ὁ Κλαζομένιος. Ἐπιφανὲς φιλόσοφος τῆς ἀρχαιότητος, γεννηθεὶς ἐν Κλαζομέναις τῆς Ἰωνίας κατὰ τὴν Ο'

Ὀλυμπιάδα ἐκ γονέων εὐγενῶν καὶ πλουσίων καὶ καταλιπὼν ἐκ νεότητος τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ὅπως σπουδάζῃ τὴν φιλοσοφίαν ἐν Ἀθήναις. Τιμηθεὶς διὰ τῆς φιλίας τοῦ Περικλέους οὐδέποτε ἐπαυσε παρέχων αὐτῷ ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ ἀρίστα συμβουλὰς. Ἡ τοιαύτη ἐμὴς πρὸς τὸν ἐνδοξόν ἄνδρα οἰκειότης φαίνεται κινήσασα τὸν εὐθύνον τῶν σοφιστῶν, οἵτινες κατηγόρησαν τὸν Ἀναξαγόραν ὡς ἀπεδοῦντα εἰς τοὺς θεοὺς καί, τὸ φοβερώτερον, ἐπὶ μηριῶν. Σωθεὶς τοῦ θανάτου τῇ παρεμβάσει τοῦ Περικλέους ἡναγκάσθη ἐν τούτοις νὰ καταλιπῇ μετὰ τριακονταετῆ διαμνήν τας Ἀθήνας καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Λάμβηκον, ὅπου ἀπέθανεν ὑπερβόρμηκον τούτης, ἀφ' οὗ ἤξιοθῃ τῶν μεγίστων τιμῶν.

Ὁ Ἀναξαγόρας ἦτο ἀκραίφνης Ἰων εὐ μένον τὴν πατρίδα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγνοίᾳ μαθητεύσας κατὰ πρῶτον παρὰ τῇ Ἀναξίμανει. Ἡ προσήλυσίς αὐτοῦ εἰς τὸ θεμελιώδες δόγμα τῆς Ἰωνικῆς σχολῆς ἦτο τοσαύτη, ὥστε ὠνομάσθη φυσικὸς παρὰ τῶν συγχρόνων. Πρῶτος ἐν τούτοις ἐκ τῶν Ἰωνίων ἀνεγνώρισεν ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐξηγηθῇ ἡ δημιουργία καὶ ἡ ἐν τῷ σύμπαντι εἰσκρατούσα τάξις διὰ μόνων τῶν φυσικῶν αἰτιῶν καὶ τὴν ἐντέθεν ἀνάγκην τῆς ὑποθέσεως Νόου διακοσμητοῦ τῆς ὕλης. Ἀμφίβολον ἔμως ἀπομένει ἂν ὁ ἀναξαγόρειος οὗτος Νόος πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὡς ἀσιωμάτος οὐσίας ἡ εἰδὸς τῆ ἀθιερίου βευστοῦ διακεχυμένου ἐν τῷ παντί. Τὴν τελευταίαν ταύτην ὑπέθεσιν φαίνεται ἐνισχύων ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Νόου ὡς «τὸ οὐ λεπτὸν αὐτοῦ πᾶν τῶν ὁρημάτων». Οὗ ἦτο δυσχερὲς ἀποδοῖναι καὶ ὁ συμβιβασμός τῆς ἀντιρρήσεως, ἐξ ἧς ὅτι μὲν διδάσκει ὅτι ὁ «νοῦς ἐστὶν ἀπειρον καὶ αὐτοκράτης καὶ μέμικται οὐδενὶ ὁρημάτων», ὅτι δὲ ὑποβιβάζει αὐτὸν κατὰ τὴν Ἀριστοτέλην εἰς ψυχὴν τοῦ κόσμου: «ἐν ἀπασιν (λέγων) αὐτὸν ὑπάρχειν τοῖς μικροῖς καὶ μεγάλοις καὶ τιμίσις καὶ ἀτιμωτέροις» (Ἀριστοτ. περὶ Ψυχ. Α', β', 404). Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Νόου φαίνεται ὑπεργρεῖν τῇ Ἀναξαγόρᾳ πρὸ πάντων ἡ ἀνεπάρκεια τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ἐξηγήσεως τῶν φυσικῶν φαινομένων: ὁσάκις ἔμως θεωρεῖ τὴν ἐξήγησιν ἀκούσαν, προτιμᾷ ταύτην τῆς ὑποθέσεως τοῦ Νόου, ὅστις ἐμφανίζεται παρ' αὐτῷ μόνον ἐκ διαλεγμαμάτων ὡς θεὸς ἀπὸ μηχανῆς. «Ἀναξαγόρας ὡς μηχανῇ χρηταὶ τῶν νῦν πρὸς τὴν κοσμοποιίαν καί, ὅταν ἀπορήσῃ διὰ τὴν αἰτίαν, τότε παρέλκει αὐτόν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πάντα μάλλον αἰτιᾶται τῶν γιγναμένων νῦν» (Ἀριστοτ. Μ. τὰ Φυσ. κ. Ζ', 988). Ἐπὶ αὐστηροτέρα τῆς τοῦ Ἀριστοτέλους εἶναι ἡ περὶ Ἀναξαγόρα κρίσις τοῦ Πλάτω-

νος: «Ἄλλ' ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη Ἀναξαγόρου, ἀναγινώσκοντος καὶ λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς ἐστὶν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἰτίας, ταύτῃ δὲ τῇ αἰτίᾳ ἡθροῦν τε καὶ ἐδοξέ μοι τρόπον τινα εὖ εἶναι τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἰτίον, καὶ ἡγήσαρχον, εἰ τοῦτο κούτως ἔχει τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα (κατασκευάζειν) καὶ ἑλαστον τίθιναι ταύτῃ ὅσην ἂν βέλτεστα ἔχη. . . Ἀπὸ δὲ τῆς θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὡς εἶπα, ὠχρόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προῖόν καὶ ἀναγινώσκων ὄντι ἄνδρα τῷ μὲν νῦν οὐδὲν κρῶμενον οὐδὲ τινος αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἶναι πρὸς διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἄερας δὲ καὶ καίθερας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα» (Πλάτ. Φαίδρ. 97, 6'). Τὴν τοιαύτην γνώμην τῶν δύο κορυφαίων Ἑλληνικῶν φιλοσόφων φαίνονται ἀσπασθέντες καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς φιλοσοφῆσαντες, ἰδίως δὲ ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Ἀναξαγόρας: «τὸν νοῦν ἐὰν εἰς καὶ αὐτομάτῃ ἐξ ὧν τὰ πάντα λαβασύνισται». Ἐκ τούτων φαίνεται ὁ Ἀναξαγόρας παραδεχόμενος τὸν Νόον μόνον ὡς πρώτην κινήτικὴν αἰτίαν, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπιμαρτυροῦντα ὅπως δὴ ποτε εἰς τὴν διοικήσιν τοῦ κόσμου, ἀφ' οὗ πιστεύει εἰς θεῶν τινὰ πρῆσιν, εἴα ἡ παρὰ Σωκράτη, Πλάτωνι ἡ καὶ αὐτοῖς τοῖς Στωικοῖς, οὐδ' ἔχνος δύναται ν' ἀναιρεθῇ παρὰ τῷ κλαζομένῳ φιλοσόφῳ. Οὗτος φαίνεται διαμείνας μέχρι τέλους προσωλημνῶν εἰς τὰ διδάγματα τῶν Ἰωνίων, ἀτινὰ ἔμως δὲν ἦσαν παρὰ πᾶσι τούτοις ὅσον κοινῶς πιστεύεται ὕλιστικά. Πλὴν τῷ ὄντι τοῦ Ἀναξαγόρου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐξηγούντων τὰ πάντα διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ὕλικῶν ἀτόμων, οἱ ἄλλοι Ἰῶνες καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Θαλῆς, ὁ Ἡράκλειτος καὶ ὁ Ἀναξίμανης, φαίνονται παραδεχόμενοι πρῶτόν τι οἶονεῖ ἐμφύχον στοιχεῖον, τὸ ὅποιον ἀναπτυσσόμενον διὰ τῆς ἐνότητος αὐτῇ δυνάμει παρὰγει τὰ πάντα. Τοῦ δὲ Ἀναξαγόρου ἡ πρωτοτυχία καὶ ἡ δόξα ἐγκρίνεται εἰς τὸ ὅτι πολὺ ἀκριβέστερον τῶν προκατόχων αὐτοῦ διέκρινεν ἀπὸ τῆς ὕλης τὴν δύναμιν ταύτην, ἣν ὠνόμασε Νόον. Ὁ ἀναξαγόρειος οὗτος νοῦς δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐμειωθῇ πρὸς τὸν πλατωνικὸν καὶ ἐπὶ ὀλιγώτερον πρὸς τὸν ἀλεξανδρινόν, ἀλλὰ καὶ οὕτω φαίνεται παρασκευάσας τὴν μετάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας ἀπὸ τῶν φυσικῶν εἰς τὰ «Μετὰ τὰ φυσικά». Ὁ Ἀναξαγόρας θεωρεῖται ὡς ὁ πρῶτος ἐκ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων ἐπιχειρήσας νὰ συγγράψῃ βρα βιβλίον, οὐδὲν ἔμως ἄλλο διεσώθη τῶν ὑπ' αὐτοῦ γραφέντων πλὴν τῶν παρὰ Πλάτωνι, Ἀριστοτέλει, Διογένηι Λαερτίῳ, Σωκράτει καὶ Στεβαίῳ ἀποσπασμάτων. Ταῦτα συνέλεξαν καὶ ἐξέδωκαν ὁ Σχάουβαχ (Anaxagorae Clazom. Fragmenta, Λειψία 1827) καὶ ὁ Μυλλάχ (Fragmenta philosophorum Graecorum, Παρίσιος 1860). Ἐκ δὲ τῶν παρὰ τοῖς νεωτέροις κριτικοῖς ἐκτιμήσεων τῆς φιλοσοφίας

τοῦ Ἀναξαγόρου ἄξια μνείας εἶναι πρὸ πάντων ἡ τοῦ Ἰωνίου ἐν ταῖς «Διατριβαῖς περὶ Ἀναξαγόρου», ἡ μενοειμένη τοῦ Ι. Τ. Ἐρβην «Ἀναξαγόρας ὁ Κλαυσιμενέσις» Ρομπέρτ 1821, καὶ τὰ ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλην. Φιλοσοφίας» τοῦ Τίττιερ. [P.]

2) Διγνήτης χαλικοπλάστης, ποιήτης τῶ χαλκοῦν κολλοστικόν ἄγαλμα τοῦ Διός, τὸ ἀνατεθὲν ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ τῶν ἐν Πλαταιαῖς νικητῶν τοῦ Πέρσεως Ἑλλήνων. Ὁ δ' ὑπὸ τοῦ Περσέου μνημονεύμενος Ἀ. ὁ εὐρετής τῆς διοπτικῆς γραφίδος φαίνεται ὅτι εἶναι οὐχὶ εὐτοῦς, ἀλλ' ὁ ἐκὼν ὁμοῦ φιλόσοφος. [Π.]

Ἀναξανδρίδης. Ποιητὴς δοκιμώτατος τῆς μέσης κωμωδίας, γεννηθεὶς ἐν Καμείρῳ τῆς Ῥόδου, κατὰ τινες δὲ Κολοφώνιος. Πάτε ἔγεννηθη εἶναι ἄγνωστον· γινώσκοντες μόνον ὅτι ἐν ἔτει 376 π. Χ. ἐνίκησεν ἐν Ἀθήναις ἐν ποιητικῇ ἀγωνίᾳ καὶ οἱ μετέσχε τῶν ἀγώνων, οὓς ἔθεσεν ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας Φίλιππος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀλύμπου (348, κατὰ τινες δὲ 336 π. Χ.). Ἦν δ' ὁ Ἀ. κατὰ τὴν μακροτάτην Χαμαιλέοντος τοῦ Πρακλεώτου «τὴν ὄψιν καλὴν καὶ μέγαν, καὶ κόμην ἔστρεψε, καὶ ἔφερε ἄλουργίδα καὶ κράσπεδον χρυσαῖον». Ἐν Ἀθήναις ἀγωνιζόμενος ἐνίκησε δεκάκις· περὶ δ' ὧν τὸ ἔθος τὰς μὴ εὐδοκίμουσας τῶν κωμωδιῶν τοῦ δὲν μετεσκεύαζεν ὡς οἱ πολλοὶ τῶν κωμικῶν, ἀλλ' ἔδιδεν ὡς ἀρχοῦστος εἰς τὰ πρακτήρια τοῦ λιδανωτοῦ, ὅπως οἱ ἔμποροι τέμνοντες αὐτὰς περιτυλίσσωσιν ἐν τοῖς τεμαχίαις τὸν λιδανωτόν. Ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν συνάγεται βεβαίως ὅτι πάσας τὰς μὴ τοχούσας νίκης κωμωδίας τοῦ ἡρώου, διότι ἐν τοῖς ἀγῶσι, ἐν οἷς συνηγωνίζοντο πάντες κωμωδισταί, καὶ τὰ δευτερεῖα καὶ τὰ τριτεῖα ἐλογίζοντο ὡς νίκαι· τούτου δ' ἕνεκα ἐκ τῶν 95 κωμωδιῶν, ἃς λέγεται ὅτι ἐποίησε, πλὴν τῶν δέκα πρωτεύουσιν περιεσώζοντο κατὰ τοὺς Ῥωμαίους χρόνους καὶ ἄλλαι πολλαὶ· μέχρις ἡμῶν δὲ περιεσώθησαν περὶ τὰ 80 ἀποσπάσματα τῶν κωμωδιῶν τοῦ (ὧν τὸ μέγιστον ἀποτελεῖται ἐξ 71 στίχων), γινώσκοντες δὲ καὶ τὰς ἐπιγραφὰς 30 κωμωδιῶν, ὧν ὁὐδεὶς μὲν ἦ δεκατρεῖς φαίνεται ὅτι εἶχον μυθολογικὴν ὑπόθεσιν, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς διεκωμωδοῦντο σύγχρονα ῥῆθρα καὶ ῥακλήρεις. Πλὴν δὲ τῶν κωμωδιῶν ἐποίησεν ὁ Ἀ. καὶ διθυράμβους· ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ Χαμαιλέοντος μανθάνομεν ὅτι «διδάσκων ποτὲ διθυράμβον Ἀθῆναις, εἰσῆλθεν ἐν ἵππῳ, καὶ ἀπῆγγεῖλε τι τῶν ἐκ τοῦ ἵππου». — Ὁ Ἀριστοτέλης ποιεῖται πολλὰ τοῦ εὐφημοτάτην μνησίαν τοῦ Ἀ. καὶ ἐν τοῖς περιωθέσις ἀποσπάσμασι καταφαίνεται ἐνταυτῇ πολλὴ κωμικότης καὶ εἰρωνική λεπτοτή, εὐρηγται δ' ἐν αὐτοῖς καὶ γνῶμαι· εὐφυστάται. Ἐν τοῖς ἀποσπάσμασι τοῦτο ἀναφέρονται καὶ τὰ συνηθῆ πρόσωπα τῶν ἀρχαίων τῆς μέσης κωμωδίας, ἐταῖροι καὶ

δοῦλοι. Μὲν τῶν καινουργιῶν τοῦ Ἀ. ἐν τῇ κωμωδίᾳ ἀναφέρει ὁ Ξουίδης, ὅτι δηλ. πρῶτος αὐτὸς εἰσήγαγεν ἔρωτος (ἐλευθερίων) παρθένοισιν. (Βλ. καὶ Ἀλεξανδρίδης.) [Π.]

Ἀναξάρχος ὁ Ἀδελφότης. Ἑλλην φιλόσοφος μαθητὴς τοῦ Δημοκρίτου ἢ κατ' ἄλλους τοῦ Μητροδώρου τοῦ Χίου καὶ διδασκαλὸς τοῦ Πύρριονος, γνωστὸς πρὸ πάντων διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐν φαίνεται συνοδῶστος κατὰ πάσας αὐτοῦ τὰς ἐκστρατείας. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων οὐ μόνον διδασκὼν ἠπαύετο ὁ Ἀ. τὰς γνώμας τοῦ Δημοκρίτου, ἀλλὰ καὶ μάλλον πάντες ἄλλοι ἐφῆρμαζαν τὰ παραγγέλματα αὐτοῦ εἰς τὴν καθ' ἑκάστην βίον, ἐπιδιδόντων πρὸ πάντων τὴν ἐκ τῆς ἀπαθείας εὐδαιμονίαν καὶ ἐκ τούτου ἐπικληθεὶς Ἡδονισμολογός. Βλ. Διογ. Λαέρτιου βιβλ. Β', κεφ. 60), καὶ Πλούτρχ. εἰς Β. Ἀλεξάνδρου. [P.]

Ἀναξίλας 1) ὁ Λαρισιαῖος. Πονηροκλὴς φιλόσοφος ἔχσας ἐπὶ Ἀδελφότητος, ἐν μιζόμενος ἐπὶ ἐμπειρίᾳ περὶ τὰς μαχίνας τέχνας καὶ γράψας περὶ τούτων πονηράτιον ἐπιγραφόμενον «Παίγνια», τοῦ ὅποιου διεσώθησαν ἀποσπάσματα τινὰ παρὰ Πλινίῳ (Φυσ. Ἱστορ. βιβλ. 2'). [P.]

2) Ποιητὴς τῆς μέσης κωμωδίας, πιθανῶς Ἀθηναῖος καὶ σύγχρονος τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Δημοσθένους. Περὶ τοῦ βίου τούτου οὐδὲν γινώσκοντες. Ἐκ τῶν κωμωδιῶν αὐτοῦ περιεσώθησαν 44 ἀποσπάσματα, ὧν τὸ ἐκτενέστατον (ἐκ 31 στίχων) διακωμῶζει τὰς ἐταίρας· γινώσκοντες δὲ καὶ τὰς ἐπιγραφὰς 20 περίπου κωμωδιῶν, ὧν τέσσαρες εἶχον ὡς μυθολογικὴν ὑπόθεσιν. [Π.]

3) ὁ Ἀναξίλας. Τύραννος τῶν Τηγγίνων, Μεσσήνιος τὸ γένος. Οὗτος ἔπεισε τοὺς Σαμίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἴωνας, εὐφροντας τοὺς Πέρσας, νὰ καταλάβωσι τὴν Ἰαγίλην (497 π.Χ.)· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐκβαλὼν αὐτοὺς, καὶ τὴν πόλιν οἰκίσας διὰ Μεσσηνίων, μετωνόμασε Μεσσήνην ἀπὸ τῆς πρώτης πατρίδος αὐτοῦ. Ἀπέθανεν ἐν ἔτει 476 π.Χ. [Π.]

Ἀναξίμανδρος ὁ Μιλήσιος, σπουδαῖος μαθηματικὸς, ἀστρονόμος, γεωγράφος καὶ φιλόσοφος, γεννηθεὶς τῷ 610/611 καὶ ἀποθανὼν τῷ 547/548 π. Χ. Πρῶτος ἐν Ἑλλήσιν ἐγράψατο φιλοσοφικὴν σύγγραμμα περὶ φύσιος. Ἦν δὲ ὁ σπουδαιότατος τῶν ἀρχαίων Ἴωνων φυσιολόγων διότι, ἐνῶν οἱ λοιποὶ εὐαίρου ὡς στοιχείον, ἐξ οὗ γεννῶνται πάντα καὶ εἰς ὃ φθιέρονται τελευτεῖν, ἀσθητὴν τινὰ βλῆν, οὗτος ἐξυψώθη ὑπὲρ τὴν ἐμπειρίαν καὶ πρὸς ἀληθινὴν νοητὴν ἀρχὴν τῶν ὄντων, τὴν ὑπὲρ αἰσθητῶν «ἄπειρον», δηλ. τὴν καθ' ἑαυτὴν ὕλην, ἥτις εἶναι κατὰ πόσιν ἀόριστος (ἴσως καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ἄπειρος), δύναται ὅμως νὰ ἐκτελεσθῇ ἄπειρος. Ἐν ταύτῃ τῇ ἀρίστου ὕλης γεν-

νῆται τὸ ἐπὶ μέρους καὶ ὠρισμένον, ἐκκρινόμενων ἐκ τοῦ ἐνὸς διὰ τῆς αἰδίου κινήσεως τῶν ἐν αὐτῷ (δυνάμει) ἐνουσῶν ἀντιθέσεων. Αἱ πρῶται ἀντιθέσεις εἶνε τὸ θερμὸν, ψυχρὸν, ὑγρὸν καὶ ξηρὸν. Κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ κόσμου τούτου περιέβαλε τὸν περὶ τὴν γῆν ἀέρα σφαῖρα φιλόσοφος, ἥς ἀπορραγείσης καὶ εἰς τινὰς κύκλους ἀποκλεισθείσης, ἐγεννήθη ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες. Ἦνε δὲ ἡ γῆ μετέωρος ὑπ' οὐρανὸς κρατούμενη, μένουσα δὲ ἀκίνητος διὰ τὴν ἔρμιν ἀπὸ πάντων τῶν σημείων τῆς οὐρανόου σφαίρας ἀποστατῆν· τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς εἶνε κυλινδρικόν. Ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου εἶνε ἐπτακτακτακπλασίον τῆς σελήνης, ἥτις εἶνε ἐννεακτακτακπλασίον τῆς γῆς. Καὶ ἀνωτάτω μὲν εἶνε ὁ ἥλιος, κατωτάτω δὲ οἱ κύκλοι τῶν ἀπλανῶν. Οἱ τροχαιοὶ ἐκείνοι κύκλοι τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῶν ἀστέρων ἐμπλοκοὶ πυρὸς ἐκπνέουσι κατὰ τὸ μέρος ἀπὸ στομίων φλόγας. Ὁ Ἄ. ἐδίδαξε πρῶτος ἐν Ἑλλάδι τὴν πλαγίωσιν τῆς ἐκλειπτικῆς καὶ ὥρισε τὰς τροπὰς καὶ ἡμερίας διὰ μέσου ὠροσκοπίου. Ὑπίστης πρῶτος κατεσκεύασεν ἐν Ἑλλάδι σινοθηρικὸν ὠρολόγιον καὶ ἔγραψε γῆς καὶ θαλάσσης περίμετρον (δηλ. τὴν πρῶτον γεωγραφικὴν χάρτην) καὶ κατεσκεύασε σφαῖραν. [X.112.]

Ἀναξιμένης 1) Μιλήσιος φιλόσοφος τῆς 5^{ης} π. Χ. ἔκατον. μαθητῆς τοῦ Παρμενίδου καὶ τοῦ Ἀναξίμανδρου· διακρίνεται δὲ τοῦ τελευταίου τούτου ὡς θεωρῶν πρῶτον στοιχεῖον οὐχὶ τὸ ἄπειρον, ἀλλ' ὠρισμένως τὸν ἀέρα. Αἱ κοσμολογικαὶ αὐτοῦ θεωρίαι κατ' οὐδὲν φαίνονται ὑπερτεροῦσαι τὰ ὑπὸ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ διδασκόμενα περὶ ἀκινήσεως τῆς γῆς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ σύμπαντος, τῆς περὶ αὐτὴν περιστροφῆς τῆς οὐρανόου σφαίρας σφαίρας καὶ τὰ ἄλλα τοιαῦτα. Τοῦ Ἄ. σώζονται πικρὰ Λαερτίῳ δυο ἐπιστολαί, περὶ δὲ τοῦ συστήματος αὐτοῦ βλ. Ἀριστ. Μετὰ τὰ Φυσ. Α', γ', Διογ. Λαερτ. Β', 6', Πλούταρχου Περὶ Ἄρσεως. Φιλόσοφ. Δ', γ', καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων τὰ περὶ Ἀναξιμένους ἐν τῇ Γαστρο. τῆς Γωνιολογίας τοῦ Κ. Μαλλέ, Παρ. 1812, καὶ τὴν Γαστρο. τῆς Ἑλλήνων. Φιλοσοφίας τοῦ Zeller Τομ. Δ' κεφ. 65. [P.]

2) ὁ Ἀριστοτέλης, Λαμπάκηνης σοφιστής. μαθητῆς Διογένηος τοῦ Κυνικοῦ καὶ τοῦ σοφιστοῦ Ζωίλου τοῦ Ἀμφιπολίτου, ἀκράσας κατὰ τὴν Δ' αἰῶνα π.Χ. Τούτον γνωστὸν ὄντα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀπέστειλαν οἱ συμπολίται πρεσβευτὴν πρὸς αὐτόν, ὅτε φρονήσαντας τὰ τῶν Περσῶν ἡπειλὴι ν' ἀρανίσθῃ αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν τῶν κατώρθωτε δὲ δι' εὐφυοῦς τεχνάσματος (ἔπερ ἀναγέρει ὁ Πασαυίας ἐν Γ', 18) νὰ σώσῃ τοὺς συμπολίτας του, οἵτινες εὐγνωμόνουντες ἀνέθηκαν ἀνδριάντα τοῦ Ἀ. ἐν Ὀλυμπίᾳ.—Διακρίνεται ὡς αὐτοσχέδιος ῥήτωρ,

ἔγραψε δὲ λόγον κατὰ Φρόνης, οὗ μικρὸν ἀποσπάσμα σώζεται, καὶ ἐν τῷ ἐπιδεικτικῷ γένει «Ἑλένης ἑγκώμιον», ἀπολεσθὲν. Ἔργον δὲ τοῦ Ἀ. εἶναι κατὰ τοὺς νεωτέρους κριτικὸς ἢ ὑπὲρ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστοτέλους φερμένη «Ἱστορικὴ πρὸς Ἀλεξάνδρον», ἥς προσέτασσεται ψευδοπερίγραφος ἐπιστολὴ τοῦ Ἀριστοτέλους πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρον (Βλ. Ann. ximenis ars rethorica quae vulgo fertur Aristotelis ad Alexandrum, ed. L. Spengel, Turici et Vitoduri 1814. καὶ νεωτέρων ἐκδοσιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδότου ἐπεξεργασθεῖσαν ἐν Rheores Graeci. Lips. 1853 τ. Δ')· ὅτι δ' ἠρέσκετο ὁ Ἀ. εἰς ταύτας νεθείας μαρτυρεῖ τὸ εὐφυές, ἀλλὰ καὶ κακὴν ἡμᾶς μηχανήματα αὐτοῦ πρὸς δυσφημίαν τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Θεοπόμπου· συντάξας δηλ. λαίδορον τινα συγγραφήν (Τρικάρχιος ἢ Τριπολίτης), δι' ἧς ὑβρίζει τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ μιμηταὶς ἀκριβέστατα τὴν λέξιν τοῦ Θεοπόμπου, ἐπέγραψε τὸ ὄνομα τούτου καὶ ἀπέστειλε τὸ βιβλίον εἰς τὰς πόλεις, διεγείρων οὕτω τὸ μίσος τῶν ἀναγινωσκόντων κατὰ τοῦ υποτιθεμένου συγγραφέως αὐτοῦ. Πλὴν τούτων ἔγραψεν ὁ Ἀ. «Συντάξεις περὶ τοῦ ποιητοῦ» καὶ «Βασίλειον μεταλλαγῶς» καὶ τὰ ἐπόμενα καθαρῶς ἱστορικὰ ἔργα α') «Ἑλληνικά» («ἡ πρῶται ἱστορικά», ἐν οἷς ἀρξάμενος ἀπὸ Θεογονίας καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου γένους τῶν ἀνθρώπων κατέληγεν εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἑπαμεινώνδου· περιέλαβε δὲ πάσας τὰς πράξεις τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν βιβλίοις δώδεκα, β') «Φιλιππικά», ἥτις τὰ κατὰ Φίλιππον τὸν Μικεδόνα, ἐν δατῷ τοῦλάχιστον βιβλίοις καὶ γ') «Τὰ περὶ Ἀλεξάνδρον» ἐν πολλοῖς βιβλίοις· Ἐπειδὴ δὲ τὰ περισωθέντα ἐκ τῶν βιβλίων τούτων ἀποσπάσματα εἶναι εὐρίσκειται καὶ ἀσέμντα, ἀδυνατοῦμεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς ἱστοριογραφικῆς ἀξίας τοῦ Ἀ. [Π.]

Ἀνάξιος Ἀναξίότης (indignitas). Εἶνε ἡ νόμιμος λόγῳ πεινῆς ἀνικανότης τινὲς πρὸς ἀπόκτησιν κληρονομικῆς περιουσίας, ἥτις ἐπάγεται αὐτῷ, εἴτε ἐκ τοῦ νόμου, εἴτε ἐκ τελευταίας βουλήσεως. Πλεῖστοι ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ δικαίῳ ὑπάρχουσι λόγοι ἀναξιότητος, δύνανται δὲ νὰ συγκραταῖσθαι εἰς τέσσαρας κατηγορίας· 1) ἐνεκα ἀμαρτήματος πρὸς τὸν κληρονομούμενον· ἀνάξιος δηλ. ὅτι εἶνε ὁ δόλος ἢ πταισμάτα συντελέσας εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ (L. 3, D. 34, 9, L. 10 C. 6, 85), ὅστις τὸν φονέα αὐτοῦ δὲν καταδικάζει δικαστικῶς (L. 21 D. 84, 9, L. 6, 7, C. 6, 85), ὅστις διαμφισθητὶ ἀδίκως τὴν προσωπικὴν κατάστασιν αὐτοῦ (controversia status) (L. 9, § 2, 34, 9), ὅστις συναλλάσσεται περὶ τῆς κληρονομίας ἐν ζωῇ ἐπὶ ὑπάρχοντος τοῦ κληρονομητομένου ἄνευ τῆς συναίνεσεως αὐτοῦ

(L. 2, § 3, 34, 9. L. 29, § 2. L. 30, (39, 5),
ὅστις δὲν περιόλπει αὐτὸν φρενοπαθὲν ὄντα
(Nov. 115 C. 3, § 12). ὅστις δὲν ἐξα-
γοράζει αὐτὸν τῆς αἰχμαλωσίας (Nov. 115,
C. 3, § 13, C. 4 § 7). Ἐν ταῖς πρώταις 4
περιπτώσεσιν ἀντὶ τοῦ ἀναξίου κληρονομεῖ τὸ
δρῦμόν, ἐν τῇ 5ᾳ δὲ περιόλπει τὸν διαθέ-
την, ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ ἡ ἐκκλησίᾳ τῆς κα-
τοικίας τοῦ. 2) ἐν ἐκ αὐτῶν κατὰ
τῆς τελευταιας τοῦ διαθέτου
0 ἐλ ἡ σε ω ς. Εἶνε ἀνάξιος διὰ τοῦτο, ὅστις
παρακωλύει τὴν συντάξιν ἢ μεταβολὴν διαθή-
κης (L. 19, 34, 9), ὅστις προσβάλλει ἀδίκως
ὡς πλαστογὴν ἢ ἁστοργὴν τὴν διαθήκην (L. 5
pr. § § 1—18 L. 7. L. 15 L. 22 (34, 9) L.
8, § 11. L. 22, § § 2, 3. (5, 2.) L. 13, § 9, L.
22, § 1 D. (49, 14.) L. 6. C. (9, 22.), ὁ ὄρ-
φανικός ὑποκατάστατος, ὅστις καταγγέλλει
ἀδίκως τὴν μητέρα τοῦ ὄρφανου ἐπὶ ὑπεβολῇ
τέκνου (L. 16. D. 34, 6), ὁ ἐξαρνήσων τὴν
διαθήκην (L. 26. D. 48, 10.), ὁ ὑπέσχετο
ἐκ τῆς κληρονομίας ἀπέλλουσι τὸ ἐκ τοῦ Φαλ-
κιδίου τετάρτου δικαίωμα τοῦ (L. 6. D. 34.
9.). Ἐν πάσις δὲ ταῖς περιπτώσεσι ταύταις
τὸ δρῦμόν ὑπέσχεται ἀντὶ τοῦ ἀναξίου.
Τὸ παρῶν καὶ ἄλλαι τινὲς ἐμοί: ἀναζητήτες,
περὶ ὧν ἴδε L. 12 § 4 D. 11, 7 L. 1 § 3 D.
27, 2. L. 5 § 2 D. 34, 9. Nov. 1 κεφ. 1 καὶ
4, 3). Δυνάμει νομικῶν διατάξεων.
Ἀνάξιος κηρύσσεται ὅστις ὑπέσχετο τῷ δια-
θέτῃ τὴν κληρονομικὴν περιουσίαν ἢ μέρος
αὐτῆς νὰ ἀποκαταστήσῃ ἀνικάνῳ προσώπῳ
(fideicommissum tacitum) καὶ ὁ μετὰ
τοῦ διαθέτου ἐν ἐπικινήσει ἀθεμίτως καὶ παρὰ
νόμους δεσμούς συζητᾷ· ἐν ἀμφοτέροις δὲ ταῖς
περιπτώσεσι τὸ δρῦμόν κληρονομεῖ (L. 10.
L. 11. L. 18, L. 23. D. 31, 9. L. 2, § 1
L. 13. L. 14. (34, 9.) L. 4. C. 5, 5.). 4) Τῇ
0 ἐλ ἡ σε ι τοῦ διαθέτου. Ὅταν ὑπὸ
αὐτοῦ διαγραφῇ τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου,
ἢ ὅταν συνάπτῃ ὁ διαθέτης μεταγενεστέραν
διαθήκην, μὴ ἰσχύουσιν (δίδει ἀνικάνους
κληρονόμους ἐγκαθίστησιν), ἀλλὰ παραλείπει
τὴν ἐγκαταστήσῃ τοὺς ἐν τῇ πρώτῃ διαθήκῃ ὡς
κληρονόμους γραφέντας ἢ ὅταν ἐν κωδικέλλῳ
κηρύττῃ αὐτοὺς ἀνάξιους ἢ ὅταν ὑπὸ τοῦ δια-
θέτου ἐγκαθίσταται τις κληρονόμος ὡς τέκνον
αὐτοῦ καὶ ἀποδειχθῇ ὑποβολιμαῖον (suppo-
situs). L. 4 C. 6; 35. L. 12. D. 34, 9. L.
46. D. 49, 14.). [A.F.M.]

Ἀνάξτερος. Ποιητὴς τῆς νέας κωμωδίας. ἀκμάσας ἐπὶ Ἀντιγόῃ καὶ Δημοκρίτῳ τοῦ Πολιορκητοῦ. Τῶν κωμωδιῶν αὐτοῦ ἐλίγιστα περισώθησαν ἀποσπάσματα. [Π.]

Ἀναξυρίδες. (Ἀρχαίοι). Περι-
παλίδες, ἄς ἀφύρουν, τα βάρβαρα ἀσιατικά
θῶνη καὶ ἐκ τῆν εὐρωπαϊκῶν οἱ Τεῦτονες, οἱ
Γέλται, οἱ Γαλάται καὶ οἱ Βρεττανσί. Ἐν
μνημείοις τῆς τέχνης ἀπεικονίῳται συχνάκις

ως χαρακτηριστικὸν ἔνδυμα τῶν βαρβάρων, καὶ
ἰδίως τῶν Περσῶν Ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ τοῦ Με-
γάρου ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐπεβλήθη καὶ εἰς τὸν
ῥωμαϊκὸν στρατὸν, ἀπηγορεύθησαν ὅμως ἐπὶ
Ὀνωσίῳ. | Π. |

Ἀνάου (Hanau). Πόλις τῆς πρῆς το-
παρχίας Ἑσσης-Νασσάου ἐν τῇ διαίκεσι Κατ-
σελ. Κεῖται ἐν ἀμυλώδει, καὶ ὅμως ἐπιμελῶς
καλλιεργημένην χώραν, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ
Κινίγχι καὶ τὸν Μοινιον καὶ τὸν σιδηροδρόμον
τῆς Φραγκφορτῆς. Ἐν τῷ Μοινίῳ ὑπάρχει λι-
μὴν καὶ λιψίφανα θέρωχος ἐνδοῦς καὶ ἐν μετὰ
τῆς πόλεως, ἐγούσης 24 377 κατ. (1883).—
Ἡ ἐρμώσιμος ἐπαρχία ἔχει ἑκάστιν 346 τχμ.
καὶ 36 743 κατ. (1883). [H. P.]

Ἄνακουάκ (Anahuac). Τὸ Νῆμερος τῆς μεγάλης πεδιάδος τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸ τῆς ἀριστερῆς τῶν Ἰσθμοπαίων ἡ κυριώτερα ἔθρα τῶν ἰθαγενῶν φυλῶν· Τολτέκων, Χιχμέκων, Ἄχολενέρων καὶ Ἀτσέκων. [Π.Π.]

Ἀνάπα. Ὀχυρωτάτη ἐμπορικὴ πόλις ἐν τῷ καυκασίῳ τριγῶντι τῆς Ἀσιατ. Ῥωσσίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Εὐξείνου, κειμένη δὲ ἐπὶ τῆς ΒΑ τοῦτου ἀκτῆς, 27 γμ. περίπου ΝΔ τὸν ἐκβολὸν τοῦ Κουβάν, ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας Σινδης. Ἐχει καλὴν λιμένα καὶ 5 357 κατ. (1883). — Ἐκχυρεύθη τὴν 10/28 Ἰουνίου 1828 ὑπὸ τῶν Ῥώσων [Π.Π.]

Ἄναπαιστος (Μετρ.). Ποῦς μετρικῶς ἀντιστροφὸς τῇ βακτύλῃ, ὃ ὑπὸ τινῶν καὶ ἄν τι θ ἄ κ τ υ λ ο ς ἀκολουθεῖ, ἐπεὶ δὲ σύγκειται μὲν καὶ οὗτος ἐκ δύο βραχυῶν καὶ μιᾶς μακρᾶς, ἀλλ' οὕτως, ὥστε αἱ βραχυαὶ δὲ ἔπονται τῇ μακρᾷ ἀλλ' ἤρπονται αὐτῆς οὕτω: υ υ -. Οἱ γραμμικτοὶ ἐρίζουσι τὴν Ἄ. κατὰ διποδίου οὕτως, ὥστε ὁ μονόμετρος σύγκειται ἐκ δύο Ἄ. υ υ - υ -. Συνεγέστατος εἶναι παρὰ τραγικοῖς ὁ ἀναπαιστικὸς διμέτρος. Ὁ διμέτρος οὗτος ἀναπαιστικὸς διπλασιαζόμενος γίνεταί ὁ παρὰ Πλάτῳ καλούμενος octonarius. [C.M.B.]

Ἀναπιστοςπονδεῖος (Μετρ.).
(*) ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλούμενος πύυς δι-
φύης, ὡς συγκείμενος ἐξ ἑνὸς ἀναπιστου
ἡγρουμένου καὶ ἑνὸς σπονδείου ἑπομένου οὕτω :
πύυ — —. (Ἰσάκις ἐν τῇ συνίσταται τῶν δύο πο-
δῶν ἡγρετο μὲν ὁ σπονδεῖος εἰπετο δὲ ὁ ἀνά-
πιστος οὕτω — — —, τότε ἐκκαίετο πύυς
ἀμοιβαίως. [Γ.Μ.Β.]

Ἀναπαυστὸς ἰδ. Σφύρα.

Ἀναπαραγωγικὸς λύχνος (Re-
generativbrenner) 13. Φωτίζεται διὰ γαι-
ταερίου.

Ἀνάπυρος (Ῥήτωρ), clausula. Κατὰ τὸν Ἑρμεγένην περὶ ἰδεῶν (Α' σ.238 ἤ τ. Ε' σ. 301 ἐν τῇ ὑπὸ Spengel ἐκδόσει τῶν τεχνουργιῶν), Ἰνα ἄπ-τελεσθῇ ρυθμὶς ἐν τῷ ἁλφῷ ἀναλο-
ος, τῆς ἰδέας, ἡλκασθὲ τοῦ κάλκους, τῆς γοργότη-
τος, δεινότητος, σαφηνείας, καθαρότητος, εὐ-

κρινείας, μεγέθους, σημαντικότητος, τραχύτητος, σφοδρότητος κλπ., ἀνάγκη τὰ μὲν κώλυα τῶν περιόδων νὰ ᾔναι οὕτω κατεσκευασμένα, ὥστε ν' ἀποτελεῖται σύστημα τι ποδῶν, εὐχὴ βεβαίως μετὰ τοιαύτης ἀκριβείας, εἴα ἐν τοῖς τῶν ποιητῶν στίχοις τηρεῖται, ἀλλὰ νὰ ἐπικρατῇ ἐν αὐτοῖς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐν τῶν μετρικῶν συστημάτων, ὅπερ τεχνικῶς καλεῖται *συνοχή* ἢ *κ*. ἡ δὲ τῶν κωλύων τελευτή, αἱ καταλήξεις, ἧτις ἴσῃσι τὸν λόγον, πρέπει νὰ ἀναπαύηται (τελευτᾷ) ἐπὶ τινος ἀναλόγου μέτρου καταληκτικοῦ ἢ ἀκαταλήκτου, ὅπερ λέγεται *ἀνάπαυσις*. Ἐξ ἀμφοτέρων λοιπόν, ἐκ τῆς συνθήκης καὶ ἐκ τῆς ἀναπαύσεως, ἀποτελεῖται ὁ τοῦ λόγου βυθμός. [I. II.]

Ἀναπείσματα (Ἀρχαῖοι). Μηχανήματα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ θεατρῷ, δι' οὗ τὰ ἐν τῇ σκηνῇ πρόσωπα ἱστάμενα ἢ ἀνακείμενα ἀνυψοῦντο. «τὰ δὲ Ἀ.», λέγει ὁ Πλούτουχος, τὸ μὲν ἔστιν ἐν τῇ σκηνῇ ὡς ποταμὸν [ἦτο τὸ παριστῶν Ποταμὸν πρόσωπον] ἀνελθεῖν ἢ τοιοῦτόν τι πρόσωπον, τὸ δὲ περὶ τοὺς ἀναβαθμούς, ἀρ' ὧν ἀνέβαινον Ἑρινύες». Ὅποιόν τι ἕμιως ἦτο· τὸ ἕτερον τῶν Ἀναπείσμάτων καὶ τίς ἢ χρῆσις αὐτοῦ δὲν ἐξηκριβώθη, ἐπειδὴ ἀγνωστον εἶναι τίνες οἱ ἀναβαθμοὶ καὶ ποῦ τοῦ θεάτρου ἔκειντο. [II.]

Ἀναπλάδες. Κώμη τοῦ δήμου Λευκιμμάτων τῆς Κερύρας, ἔχουσα 982 κατ. τῇ 1889.

Ἀνάπλασις τῶν παραστάσεων (Φιλολογία). καλεῖται ἡ ἐπ' ἀνόδοσ τῶν κεκωλυμένων (ἐσκοτισμένων) παραστάσεων εἰς τὴν συνειδησιν. Ἐν τῇ κωλύσει (βλ. λ.) δὲν ἐκμηδενίζεται ἡ παραστατικὴ ἐνέργεια, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ ἰσχύϊ ὡς ἀντίστασις κατὰ τῶν κωλυμάτων, ὡς προσπάθεια πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς κωλύσεως καὶ ἐπ' ἀνόδον εἰς τὴν ἐλευθερίαν κατὰστασιν, ὡς τάσις πρὸς ἀνάκησιν τῆς σαφηνείας. Ἐάν λοιπόν αἱ κωλύουσαι παραστάσεις ἀναγκασθῶσιν ὑπ' ἄλλων ν' ἄρῃσι τὴν πίεσιν ἀπὸ τῆς κεκωλυμένης, αὕτη ἀνακτᾷ τὴν ἐλευθερίαν, ἐπομένως καὶ τὴν σαφήνειαν. Αὕτη ἡ ἀνάκησις τῆς ἐπὶ τινι χρόνῳ ἀπολομένης σαφηνείας, δηλ. ἡ ἐπ' ἀνόδος τῆς ἐσκοτισμένης παραστάσεως εἰς τὴν συνειδησιν (βλ. λ.) εἶνε ἡ ἀνάπλασις. Διακρίνονται δὲ δύο εἶδη ἀναπλάσεως, ἃ μ. ε. σ. καὶ ἃ μ. μ. ε. σ. Ἔν ἐκείνῃ ἡ παράστασις ἐπανέρχεται δι' οἷον ἐκείνην ἀντιθέσιν, ἀφ' ἧς ἀπορρέει τῆς ἀντιθέσεως, ὅπως τὸ ὑπὸ βάρους πιεζόμενον ἐλατήριο ἀναπηδᾷ οἰκθον, ἀρθέντος τοῦ βάρους. Ἐν ταύτῃ ἡ παράστασις ἐπ' ἀνέρχεται τῇ β. ο. η. θ. ε. ἄλλων (τῶν μετ' αὐτῆς συνδεόμενων). Ἡ ἄρσις συμβαίνει, ὅταν παράστασις τις α κωλυθῇ διὰ πληθὺς ἀντιθέτων β. γ. δ. παρουσιασθῇ δὲ εἰς τὴν συνειδησιν νέα παράστασις α' ἡ αὕτη κατὰ ποῖον τῇ κεκωλυμένη, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἀντιθετος πρὸς τὰς κωλύου-

σας. Ἡ νέα κωλύει τὰς κωλύουσας, ἡ δὲ καὶ κωλυμένη εὐρίσκει εὐκαιρίαν νὰ ἐπ' ἀνέλθῃ ἐκ οἰκείας δυνάμεως εἰς τὴν συνειδησιν, ἐνταῦθα συνειδηθεῖται μετὰ τῆς νέας καὶ ἐν ἰσχύϊ ἐστὶν οὕτω. Ἡ ἀναγνώρισις προσώπου ἢ πράγματος γίνεται δι' ἁμέσου ἀναπλάσεως. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐάν α καὶ α' εἶνε ὁμοίαι ἢ καὶ ἀντιθέτοι (διότι καὶ αὗται ἔχουσι τι κοινόν). Διὰ τοῦτο ὁ νόμος τῆς ἁμέσου ἀναπλάσεως ὅπου διακρίνεται εἰς τὸν τῆς ὁμοιότητος καὶ τῆς ἀντιθέσεως. Ἡ εἰκὼν τὸ πρωτότυπον, καὶ τὸ τῆς ἀντιθέσεως, καθ' ὃν ἀντίθετοι παραστάσεις ἀναπλάττουσιν ἀλλήλας (π. γ. ἡ τοῦ γιγαντος τὴν τοῦ πυγμαίου, ἡ τῆς δεξιᾶς χεὶρὸς τὴν τῆς ἀριστερᾶς). Ἡ ἁμέσος ἀνάπλασις δύναται νὰ συμβῇ καὶ χωρὶς νὰ ἐμφανισθῇ ἐν τῇ συνειδήσει νέα παραστασις ἔχουσα τὸ αὐτὸ ποῖον πρὸς τὸ τῆς κεκωλυμένης. Ἐάν αἱ κωλύουσαι παραστάσεις αἰρῶνται, εἴτε διότι παύεται ὁ ἐρεθισμὸς ὁ διατηρῶν αὐτάς, εἴτε διότι χαλαροῦνται ἢ ἐκούσιως συγκέντρωσις βολῆς ὑποστηρίζουσιν αὐτάς. Οὕτω ἐπ' ἀνέρχονται ἐν τῇ ἐγέρσει αἱ ἐπικρατοῦσαι παραστάσεις, αἰρομένης τῆς σωματικῆς πίεσεως οὕτω ἐπ' ἀνέρχονται οἰκθον τὰ νοήματα, παρ' ἃ ἡσυχολομένη καὶ τὰ ὅπρια ἐκωλύθησαν παραδοτικῶς διὰ τινος κράτους, π. γ. τῆς κρούσεως τῆς θυρας· οὕτω ἀναδύονται εἰς τὴν συνειδησιν οἰκθον μετὰ τὸ τέλος ἐργασίας τινὲς αἱ ἐν καιρῷ τῆς ἐργασίας καταπιεζόμεναι παραστάσεις. Δι' οὕτω ἀναπλάττεται παραστάσις κωλύουσα ἐλ. ε. ο. θ. ε. σ. ἀν. β. α. ἰ. ο. σ. α. ἰ. Ἡ δὲ ἁμέσος ἀνάπλασις προσεγγίζεται εἰς τὴν ἁμέσον, δηλ. ἡ ἁμέσως ἀναπλάσθαισα παράστασις συνεφέλκεται εἰς τὴν συνειδησιν καὶ τὰς μετ' αὐτῆς ἄλλοτε συγχρόνως ἐν αὐτῇ συναντηθεῖσας καὶ συνδεθεῖσας εἰς μίαν πρᾶξιν τῆς ψυχῆς, εἶνε βόθθεια αὐτῶν. Οὕτω ἡ θεὰ προσώπου τινὲς γνωστοῦ οὐ μόνον ἀναπλάττει (ἁμέσως) τὴν ἀρχαίαν εἰκὼν αὐτοῦ, ἧς ἀντελήφθη ἄλλοτε, ἀλλ' ἐμμέσως καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐγενέτο ἡ πρώτη συνάντησις κτλ. Ὁ νόμος οὗτος τοῦ συγχρονισμοῦ, καθ' ὃν σύγχρονοι παραστάσεις ἀναπλάττουσιν ἀλλήλας, ἐφαρμοζόμενος καὶ εἰς τὰς διαδοχικὰς παραστάσεις δηλ. εἰς σειράς παραστάσεων, διδὲν τὸν νόμον τῆς δι. α. β. ο. χ. ἧς, καθ' ὃν διαδοχικαὶ παραστάσεις ἀναπλάττουσιν ἀλλήλας ὡς ἐν μ. ε. ρ. ε. ο. γ. χρονοί. [X. Πδ.]

Ἀναπλασθηριασμός κατὰ τὴν Πολιτ. Δικον. ἐστὶν ἡ ἐνεκὰ τῆς μὴ ἐμπροσθέντος ἐκτελέσεως τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ὁμ. α. τ. σ. τ. ο. ὁ (ἰδ. λ.) ἐπανάληψις τοῦ π. λ. ε. σ. τ. η. ρ. ι. α. μ. ο. ὁ ἐπὶ τῇ κινήσει καὶ ἀκινήσει πραγμάτων (ἄρθρ. 903 καὶ 904, 982 καὶ 983 Πολ. Δικον.). Ὁ Ἀ. ἐνεργεῖται παρ' οἰουδήποτε τῶν θανόντων τοῦ ἀρχικοῦ ἀφεί-

του, τῶν ἔχοντων ἐκτελεστον κατ' αὐτοῦ τί-
λλον, ἀλλ' ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ υπερθεματι-
στοῦ, θεωρουμένου ὡς θρεψιέτου, καὶ διὰ τοῦτο
ἔχοντος καὶ τὰ δικαιώματα τούτου (π. χ. τῆς
προσβολῆς τοῦ Ἀ. ἐπὶ ακυρότητι, τῆς προσφο-
ρῆς τοῦ ἐκπαισθησιασμοῦ κτλ.), ἀνευ ἀναγ-
κῆς νέας κατατάξεως, ἐπαναλαμβάνομένων
μόνον τῶν προκηρῶσεων (κατὰ τὰς σχετικὰς
περὶ πλειστηριασμοῦ κινήτων ἢ ἀκινήτων δια-
τάξεις τῆς Πολ. Δικον.), μετ' ὧν τὴν πρώτην
ἀπαγορεύεται τῷ υπερθεματιστῇ πᾶσα διάθε-
σις τοῦ πράγματος καὶ ἂν ἔλαβεν αὐτὸ εἰς τὴν
κατοχήν του. Ὁ Ἀ. δὲν ἐπιφέρει διχλυσιν τῆς
γενόμενης διὰ τοῦ πλειστηριασμοῦ ἀγοραπω-
λησίαις, ἀλλ' εἶναι ἀπλοῦν ἀναγκαστικὸν
μέσον κατὰ τοῦ υπερθεματιστοῦ, μὴ ἀπαλλασ-
σμένου καὶ τῶν λοιπῶν. Αἱ δαπάναι βαρύν-
ουσιν ἐπίσης αὐτόν, ὡς καὶ τὸ τυχερὸν προκύ-
ψαν ἐκ τοῦ Ἀ. ἔλλειμμα μέχρι τοῦ ποσοῦ τοῦ
υπερθεματισμοῦ του, τὸ δὲ περίσσευμα ἀνήκει,
μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν πάντων τῶν ἀνηγγε-
λμένων δανεισμάτων, τῷ ἀρχικῷ θρεψιέτῃ, ἐντε-
λῶς πλέον ἀπαλλασσόμενον τοῦ υπερθεματι-
στοῦ. Ἐν ἀνάγκῃ δὲ δύναται καὶ δεύτερος Ἀ.
να γείνη κατὰ τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ Ἀ. υπερθε-
ματιστοῦ. [Δ.]

Ἀναπλήρωμα (Χημ. τεχν.) (Sug-
rogat γερμ.) καλοῦνται τὰ νῦν ἀπομιμήσεις ἢ
νυθίσσεις διαφόρων χρησίμων τῇ καθημερινῇ
βίῃ οὐσιῶν· εὐτὼ τὸ ἀναπλήρωμα καθεῖς συνίστα-
ται ἐκ βελανιδίων, σκυῶν, βρύχης κτλ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀναπληρώματα ἐλεφαντοστοῦ
(Χημ. τεχν.) ὡς τοιαῦτα φέρονται εἰς τὸ
ἐμπόριον παρασκευάσματα ἐξ ἰχθυοκόλλας, κα-
θαρισμένου καυστοῦ κατ. εὐχρὶ δοκιμῇ ἐσχά-
τως ὅμως ἀνεσάνη τὸ κυτταροσείδες
(celluloid), ὅπερ εἶναι τῆς σκληρότητος καὶ
ἀνθεκτικότητος του ἀντικαθίστει εἰς πολλὰς
χρήσεις τὸ ἐλεφαντοστόν. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀναπληρωτικὰ (Φαρμακολ.) ἢ
ἐπικατάστατα ἢ ἀντεμβαλλόμενα φάρμακα.
Medicaments succédanés γαλλ. Οὕτω
καλοῦνται ἐν τῇ φαρμακολογίᾳ πάντα τὰ φάρ-
μακα καὶ δυνάμενα ν' ἀντικατασταθῶσιν ὑπὸ
ἄλλων, ἔχοντων τὰς αὐτὰς ἢ καὶ ἀνάλογους
θεραπευτικὰς ἰδιότητας, χωρὶς ἢ ἀντικατά-
στασις αὐτῇ νὰ θεωρῆται ὡς νυθίς ἢ δόλος
αὐτῶν. Ἡ τοιαύτη ἀντικατάστασις ἐπ' οὐδενὶ
λόγῳ συγχωρεῖται εἰς τὸν φαρμακοποιόν. (Βλ.
ἔρῳρον 23 Β. Δ. τῆς 5 Σεπτεμβρίου 1881
ἐπερὶ κανονισμοῦ τῶν φαρμακείων). [Β. Π.]

Ἀναπληρωτικοὶ ἑνορκεῖ εἰσιν,
εἰ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν τακτικῶν ἐνόρκων
κωλυμένων ἢ ἀπουσιάζοντων κληροῦμενοι.
Κατὰ τὸν τελευταῖον νόμον περὶ ἐνόρκων
ΑΦΝΒ' τῆς 30 Ἰουνίου 1887 ἡ κλήρωσις τῶν
ἀναπληρωτικῶν ἐνόρκων γίνεται ὑπὸ τοῦ δι-
καστηρίου τῶν συνέδριων κατὰ τὴν πρὸς ἑναρ-
χίαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακουργιοδικείου ἐ-

ρισθεῖσαν ἡμέραν, ἐὰν βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ἐνε-
φανίσθησαν τοὐλάχιστον 24 ἐκ τῶν τακτικῶν
ἐνόρκων ἢ ἐὰν ἕνεκα τῆς μακρᾶς διαρκείας
τῶν ἐργασιῶν τοῦ κακουργιοδικείου ἔσται πι-
θανὴ ἡ ἔλλειψις τακτικῶν ἐνόρκων. Ἡ κλή-
ρωσις τῶν ἀναπληρωτικῶν ἐνόρκων ἐνεργεῖ-
ται, τιθεμένων ἐν τῇ κληρωτικῇ τῶν ἀνορκῶν
τῶν πολιτῶν τῶν κατοικούντων ἐν τῇ ἐδρᾷ τοῦ
δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν καὶ ἐγγε-
γραμμένων ἐν τῷ ἐτησίῳ καταλόγῳ. Ἐν συν-
τάσει ἢ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ ΑΦΝΒ' νόμου
ἐγκατασταθεῖσα ἐπιτροπὴ, συγκεκλήνη ἐκ τοῦ
Νομάρχου, τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν,
καὶ τοῦ ἀρχαιότερου Πρωτοδίκου. Ἐὰν καὶ
μετὰ τὴν κλήρωσιν παρασταθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς
ἀναπληρώσεως ἔλλειπόντων ἐνόρκων, γίνεται
νέα κλήρωσις ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέ-
δριων, τιθεμένου ἐν τῇ κληρωτικῇ κατ' ἐκλογὴν
αὐτῶν διπλασίον ἀριθμὸν τῶν κληρωτέων ἀνορ-
κῶν τῶν πολιτῶν τῶν κατοικούντων ἐν τῇ
ἐδρᾷ τοῦ κακουργιοδικείου, ἐγγεγραμμένων δὲ
ἐν τοῖς γενικοῖς καταλόγοις τῶν νομῶν τῆς
περιφέρειας τοῦ ἑφετερίου. Νόμου ΑΦΝΒ' ἄρθ.
18. 9. βλ. ἐν λ. Ἑνορκεῖ. [Κ.Ν.Κ.]

Ἀναπλοκή. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ
μουσικῇ σημαίνει σειράν φθόγγων διαδεχόμε-
νων ἀλλήλους ἐπὶ τῷ δεύτερον. Ἀντίθετον
τούτου καταπλοκή. [Α.Κ.]

Ἀναπνευστικαὶ κινήσεις (Φυσιο-
λογία τῶν ζώων). Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀν. κιν.
κατὰ 1' λεπτοῦν μεγάλως ποικίλλει παρὰ τοῖς
κατοικιδίσις ζώοις καὶ ἑξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἴ-
δους αὐτῶν, τοῦ γένους, τῆς ἡλικίας, τῆς αἰμο-
σφαιρικῆς καταστάσεως κ.τ.λ. Ὁ ἀριθμὸς αὐ-
τὸς κατὰ μέτρον ὁρῶν ἀνέρχεται εἰς τὴν
ἐπισυνεῖς 8—12· εἰς τὴν βροῦν εἰς 12—15·
εἰς τὸ πρὸς 5 ὁ αἶμα καὶ τὴν αἵ γ αἰς 16—
20· εἰς τὴν κύβαν εἰς 18—22 καὶ εἰς τὴν
γαλῆν εἰς 10—12 τοιαύτας κινήσεις. Τὰ
μόνο πλ. καὶ τὰ μ. η. ρ. κ. α. σ. τ. κ. ἀνα-
πνεύει μόνον διὰ τῆς ρινός, οὐδέποτε δὲ διὰ
τοῦ στόματος. ἕνεκα τῆς υπερβολικῆς παρ' αὐ-
τοῖς ἀναπνεύσεως τοῦ υπερπλούτου τοῦ αἵ-
ματος καὶ ἐν ἡρεμίᾳ εἶτι διὰ τοῦ στόματος
μᾶλλον ἢ διὰ τῆς ρινός. Ἐξ ἀπάντων τῶν
κατοικιδίων ζώων τὰ μερυσσαστικὰ μεγάλως
δυσπνεύουσι κατὰ τὴν φύσιν· τῆς ἀσματοσφαι-
ρικῆς θερμοκρασίας· εἰς ταῦτα ὁ φυσιολογικὸς
ἀριθμὸς τῶν ἀναπν. κιν. ἀνέρχεται κατὰ τὸ
ὅρας εἰς 30—40 κατὰ πᾶν 1' λεπτόν. Τίλος
εἰς τὸ δ. ρ. ν. 10 αἰς 15 ἢ ἡ ἀναπνοὴ εἶναι πλείο-
τερον ἐπηρμημένη ἀναπνεύσει δὲ διὰ τοῦ στό-
ματος καὶ ὑποπίπτουσι ταχύτερον εἰς τὴν δι-
αφυσίαν θάνατον. [Γ.Ν.Π.]

Ἀναπνευστικὰ ὄργανα (Κτην. ι-
ατρ.) Νοσήματα τῶν Ἀ. ζώων. Αἱ νόσοι
τῶν Ἀ. ὄργ. τῶν κατοικιδίων ζώων ἀποτελεῖ-
σιν ἐν ἐκ τῶν ἐπισημωτέρων κεφαλαίων τῆς διαγ-
νητειατρικῆς παθολογίας διὰ τὴν συχνὴν ἀν-

τῶν ἐμφάνειαν, τὰς ποικίλας ἐπιπλοκάς, τὴν κακὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀπόληξιν, καὶ τὸ πάντων σπουδαίτατον διότι αὐταὶ πολλάκις προσλαμβάνουσι καθόρην ἐπιζωοτικὴν χαρὰν καὶ ὠρὸς ἐποχὴν τοῦ ἔτους (κατὰ τὴν ἀνοιξὶν καὶ τὸ φθινόπωρον (ιδίως), πλείοντα ἐμειδῶντα καὶ ἑτερογενῆ ζῆα προσβάλλονται. Ὡς νωσόντα αἷτα τῶν παθήσεων τούτων θεωροῦνται ἐξωτερικαὶ ποικίλεις φύσεις ἐπιδράσεις, κατ' ἐξοχὴν δὲ ζῶικα ἢ φυσικὰ παράστα. Τὰ πρὸς διαγνώσιν τῶν αναπνευστικῶν νόσων σημαία ἀπαντῶσι καὶ παρὰ τοῖς ζώοις, ὡς καὶ παρ' ἀνθρώπων, ἐπὶ τῶν νοσηρίων δηλονότι ἐκρύψεων, ἐπὶ τοῦ ἐκπνευμένου ἀέρος, ἐπὶ τῆς βροχῆς καὶ τῆς παραλλήλῃς τῆς ἰδιαζούσης τοῖς ζώοις φωνῆς νυκτὸς δὲ ἡ ἐριστικὴ αὐτῶν διαγνώσις ἐκτείνεται ἐκ τῆς φυσικῆς καλομένης ἐξετάσεως τοῦ θώρακος, τῆς ἐπὶ κρούσεως, δηλονότι, τῆς ἀκροάσεως καὶ τῆς κατὰ μετρήσεως αὐτοῦ, πρὸς δὲ τέλος ἐκ τῆς παρὰ φύσιν υπερβάσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αναπνευστικῶν κινήσεων (βλ. λ.).

Διὰ τὰ κατωτέρω ζῆα συγχρότερον προσβάλλονται παθήσεις τῶν ἀναπν. ὅργ., αἱ ἡκίως γνωστότεροι τυγχάνονται εἰς τὴν κλινικὴν παθολογίαν, εἰσὶν:

α') Ὁ ἔξω ἢ χροῖνιος κατάρρους τῆς ρινὸς καὶ τῶν παρ' αὐτῇ κοιλοτήτων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ὡς συμπτωματοδότης, ὡς εἰς τὰ μένοπλα ἐν τῇ μᾶλει, τῇ ἀδενίτιδι κτλ. εἰς τὸ πρόβατον ἐν τῇ εὐλογίᾳ, τῇ ἀεθώδει πυρετῇ, εἰς τὴν κύναν ἐν τῇ τυφοειδεῖ βρογχόπνευμονίᾳ, εἰς τὴν χοίρον ἐν τῇ νόθῳ ρακί, τῇ εὐλογίᾳ, εἰς τὰ θρωμβοειδῆ ἐν τῇ εὐλογίᾳ, τῇ διιφοβίτιδι κτλ. εἰς τὰ ζῆα τοιοῦτοι κατάρροι οὐχὶ σπανίως ἔχουσι τὴν γένεσιν τῶν ἐκ παρυστικῆς αἰτίας, ὡς εἰς τὰ μένοπλα καὶ τὸ πρόβατον ἐκ τοῦ γαστροφίλου, εἰς τὴν αἶγα καὶ τὴν κύναν ἐκ τοῦ κἀρεως καὶ τοῦ πενταστόμου τοῦ ταινιόειδοῦς κ.τ.λ.

β') Λαρυγγίτις μετὰ τραχείτιδος, συγχρόταται. Ἐκ τῶν παθήσεων τοῦ λάρυγγος ἐπισημοτάτη παθὼν θεωρεῖται ἡ εἰς τὴν ἵππον καὶ ἡμίονον ἐπιγινώμενη νευροπάθεια αὐτοῦ, ἡ προκαλοῦσα τὴν συριγμωδὴ καλούμενη ἀναπνοήν (βλ. λ.), καὶ ἡ σπασμωδικὴ χρονία βήξ παρὰ τῇ κυνί.

γ') Προγίγτις ἐξεία καὶ χρονία ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον συμπτωματοδότης ἐκ παρυστικῆς αἰτίας, ὡς εἰς τὰ μένοπλα καὶ τὸν βούν ἐκ τοῦ στρογγύλου τοῦ μικροῦρου, εἰς τὸ πρόβατον καὶ τὴν αἶγα ἐκ τοῦ στρ. τοῦ νημ. α. τοῦ εἰδοῦς, εἰς τὴν χοίρον ἐκ τοῦ στρ. τοῦ παρὰδόξου καὶ εἰς τὰ θρωμβοειδῆ ἐκ τοῦ συγγάμου τοῦ τραχειάκου.

δ') Πνευμονία: διαφέρει φύσεως καὶ αἰτίας ἀπὸ ἀπλῆς καταρροϊκῆς μέχρι γαγγραινώδους, εἰς ἅπαντα τὰ ζῆα παρουσιάζεται. Οὐχὶ

σπάνια εἰσιν αἱ ἐκ μικροβιακῆς αἰτίας τοιαῦται, ὡς ἡ τυφοειδής, ἡ πυρετωδής, ἡ μαλινώδης καὶ ἡ τὸ γένος τοῦ βοῦς ἐκτικῆς προσβάλλουσα λοιμικὴ πνευμονοπνευμονία, πρὸς τούτοις δ' αἱ ἐκ παρυστικῆς αἰτίας ἐπιγινώμεναι, ὡς παρὰ τῇ βῆξ ἐκ τοῦ ἐχινόκοκου τοῦ πολυμύκου, παρὰ τῇ προβάτῳ καὶ τῇ αἶγῃ ἐκ τοῦ πενταστόμου τοῦ εἰδοῦς, τῆς παρὰ τῇ ἵππῳ κατ' ἐξοχὴν συγχρότῃ πνευμονικῇ νοσήρᾳ ἀλλοίωσις εἶναι τὸ ἀσθμα ἢ ἐμφυσήμα καὶ παρὰ τῇ κυνί ἢ βρογχόπνευμονία ἢ γρίπη.

Μεταξὺ τῶν γενικῶς τὸ αναπνευστικὸν σύστημα προσβάλλόντων νοσημάτων λίαν ἐπισημον θεωρεῖται ἡ κακοήθης ἐπιζωοτικὴ Γρίπη μεγίστας καταστροφὰς ποιοῦσα ἰδίᾳ παρὰ τῷ γένει τοῦ ἵππου, τοῦ βοῦς καὶ τοῦ προβάτου.

ε') Νεοπλασματὰ καὶ ὄγκοι ἐν τοῖς ἀναπν. ὅργ. α') εἰς τὰς ρινικάς καὶ λάρυγγας, μαλινὰ φαρυγγικά, ἑλκή, πολυπόδεις, σαρκοματώδεις, καρκινοματώδεις καὶ ἀγγειώδεις ὄγκοι. β') εἰς τὸν λάρυγγα καὶ τοὺς πνεύμονας, λιπόματα, ἰνώματα, ἐγγονοειδήματα, λανώματα (συγχρότατα εἰς τοὺς λευκοὺς ἵππους), κυμάτια, διάφορα συγκρίματα κ.τ.λ.

Νοσήματα τοῦ ὑπεζωκότος — Πλευρίτις εἰς ἅπαντα τὰ ζῆα ἀπαντῶσα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ θρωμβοειδῆ εἴτε ὡς ἰδιοπαθῆς εἴτε ὡς τραυματικὴ, οὐχὶ σπάνια εἰσι πρὸς ταῦτα παρὰ τοῖς ζώοις ὁ πυθώρως, ὁ πνευμοθώραξ, ὁ ὑδροθώραξ κ.τ.λ. Ἡ συγχρότερη τῶν τοῦ ὑπεζωκότος παθήσεων εἶναι ἡ κενόχρωσις δὲς πυρετῶσις, συνηθεστάτη οὖσα παρὰ τῇ βῆξ. [Γ.Ν.Π.]

Ἀναπνοή (Φυσιολ.). Πρὸς ὑπαρξὴν τῆς ζωῆς εἰν' ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ συνεχὴς εἰς τὸ αἷμα προσαγωγή δῆλονου καὶ ἡ ἀπαγωγή τοῦ ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἀναπνευστικοῦ προϊόντος τῆς καύσεως, τοῦ ἀνθρακικοῦ δῆλονου ταύτην δὲ τὴν λειτουργίαν τῆς ἀλληλοδιαδόχως συμβαίνουσας παραδόχης δῆλονου καὶ ἀποδόχου ἀνθρακικοῦ δῆλονου καλοῦμεν Ἀναπνοήν. διὰ μετρίαν τῶν ἀερίων τοῦ αἵματος οὕτων. Καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ ἀέρι βιοῦντα ζῆα λαμβάνουσιν ἀπ' εὐθείας, ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς τὸ ἐκ τοῖς ἀναγκαῖον δῆλονον καὶ ἀποδίδουν αὐτῇ τὸ ἀνθρακικὸν δῆλον. τὰ δ' ἐν τῷ ὕδατι πορίζονται τὸ δῆλονον αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐν τῷ ὕδατι ὑπάρχοντος ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ ἀποδίδουν αὐτῷ τὸ ἀνθρακικὸν δῆλον. Ἐν τοιαύτῃ δ' ἐννοία καλοῦνται ὅτε ἄνθρωποι τὸ ὕδωρ ἀναπνεύσιν καὶ μέσῃ. Παρ' ἀπεριχρίθους ἀπλῶς καὶ ἀτελῶς ὁργανωμένοις ζώοις ἐξαρκοῦσι πρὸς διατήρησιν τῆς διαμείψεως τῶν ἀερίων τοῦ αἵματος αἱ ἐσωτερικαὶ καὶ ἐξωτερικαὶ ἐπιφάνειαι τοῦ σώματος αὐτῶν ἀναπνεύ-

σμένον ὅμως τοῦ ζωικοῦ ὄργανισμοῦ πολυ-
πλοκώτερον αἱ ἐπιφανεῖαι αὐταὶ δὲν ἐξαρκοῦσι
καθίσταται αἰσθητὴ ἀνάγκη ἐπιφανείας
μεγαλειτέρας πρὸς ἐπιμίσχιν τοῦ αἵματος
μετὰ τῶν ἀναπνευστικῶν μέσων. Ἀυτὴ δὲ πλη-
ροῦται ἢ διὰ τινος συστήματος ἀπειρῶν σωλήνων,
τῶν τραχειῶν, αἵτινες διχαζόμεναι ἐσωτερι-
κῶς, πολλαπλῶς ἀλλήλαις συνδεόμεναι καὶ
τέλος εἰσδύονται ἐντὸς τῶν ὀργάνων ἢ ταῦτα
περιπλέκουσαι, ἐνθάλλουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
τοῦ σώματος καὶ οὕτω καθιστοῦσιν εὐκόλῃν τὴν
εἰς τοὺς διαφόρους ἰστούς κυκλοφορίαν τῶν
ἀναπνευστικῶν μέσων (ἐντομα) ἢ συγκεντροῦ-
σαι ἢ ἐναλλαγῇ τῶν ἀερίων τοῦ αἵματος ἐν
ἰδίῳ ὄργανῳ, τοῖς ἀναπνευστικαῖς
(πράγμα, Πνεύμονες), ἅτινα ἐν σχετικῶς μι-
κρῇ ὀγκῷ μεγίστην παρέχουσιν ἐπιμίσχιν ἐπι-
φανείαν. Τὰ βράγχια, καίτοι ἡ ὕψις αὐτῶν εἴ-
ναι πολυτάλαντος, οὐδὲν ἕτερον περιττῶσιν
ἢ ἀπλῶς καὶ συνθέτους ἐκκοιλώσεως ὅτε μὲν
τοῦ δέρματος (ἐξ ὧ τ ε ρ ι κ ἄ β ρ ἄ γ γ ι α),
ὅτε δὲ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος (ἐσωτερικὰ βράγ-
για), ἐν αἷς τὰ ἀμερότερα ἀγγεῖα πλέκουσι στε-
νοβροχῶν δικτυόν (Ἀμφίβια κατὰ τὴν ἐμ-
βρυκὴν περίοδον, ἰχθύες, τὰ τελειότερα ὡρ-
γανώμενα μαλακόζωα καὶ καρκίνοι). Μία δὲ
τὴν ἐκκόλπωσιν δὲν ἐφαρκεῖ βεβαίως πρὸς ἐκτέ-
λεσιν τῆς ὑφίστης πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς
λειτουργίας, τῆς ἀναπνοῆς, παρ' ἐκείνης τοῖς
ζῴοις, ἅτινα τὸ διὰ τὴν διαμεινὴν τῶν ἀερίων
τοῦ αἵματος ἀναγκαιοῦν δευτέρον λαμβάνουσιν
ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας, διότι ἡθε-
λεν αὐτὴ ταχέως ἀποξηρανθῇ, τοῦτο δ' ἐνεκα
καὶ ἡ κυκλοφορία ἤθελε διακοπῇ· ἀλλὰ τὴν
σκοπὸν τοῦτον εκπληροῖ παρ' αὐτοῖς πολυσύν-
θετόν τι ὄργανον, οἱ Πνεύμονες μετὰ τῶν
λοιπῶν ἀερίων ὀδῶν τῆς διηκτικῆς καὶ τῆς στο-
ματικῆς κοιλότητος τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τρα-
χειῆς ὀρηκίας. Ταῦτοίς δὲ προστίθεται ἡ
ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος, τὸ δερμα
καὶ ὁ πεπτικὸς σωλὴν, εἰς τὴν ἐποῖον τὰ
ἀγγεῖα κυκλοφοροῦν τὸ γενικὸν θρεπτικὸν ρεῦ-
σιν τοῦ σώματος προσλαμβάνει ἐν μικρῇ
σχετικῇ ποσότητι δευτέρον ἐκ τοῦ ἀτμοσφαι-
ρικοῦ ἀέρος ἢ ἐκ τοῦ ἐν τῷ πεπτικῷ σωλήνι
υπάρχοντος τοιοῦτου καὶ ἀποδίδει ἀνθρακικὴν
ἀέριν.

πορεῖν αὐτῆς τοὺς βρόγχους, οἵτινες πάλιν
διακλαδεύονται δεινροειδῶς εἰς τὰ μικροτάτην
διαμέτρου βρόγχια· ἐν τούτοις δὲ οἱ κρικοειδεῖς
ἢ σωληνοειδεῖς γόνδροι μεταβάλλοντες μορ-
φὴν αποτελοῦσι πλακῆς καὶ σφικτροειδῆς με-
χοι τελείας ἐξαφανίσεως αὐτῶν οὕτως, ὥστε
τακροτελεύτια τῶν μικροτάτων βρογχιῶν συν-
ίστανται ἐκ σωληνοειδοῦς ἑμογενοῦς μεμβρά-
νης μετὰ μυϊκῶν ἰνῶν, γυθαλιωτέρου θυσαν-
ωτοῦ ἐπιθηλίου καὶ τῶν βλεννῶν ἐκκρινόντων
κυλικοειδῶν κυττάρων. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας δὲ
τῆς βλεννογόνου ἐκστομοῦσι πολυάριθμοι ἀσκο-
ειδεῖς ἀδένες ἐκκρίνοντες βλεννά, φερομένην
μετὰ τῶν τυχόν εἰσελθόντων ἀλλοτρίων σω-
μάτων πρὸς τὴν γλωττίδα διὰ τοῦ πρὸς τὴν
στοματικὴν κοιλότητα ἐστραμμένου ρευματος
τῶν ἐπιθηλιακῶν χροσῶν. Τὰ θυσανώτῃ ἐπι-
θηλία ἐξαλείφονται κατὰ τὴν διάδοσιν τῶν
βρογχιῶν εἰς τὰ ἐκ κυψελίδων συνιστάμενα
χωρίδια τῶν χωνίων τούτων πολλά ἡνωμένα
αποτελοῦσι τὸ λοβοῖον ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ πολ-
λῶν λοβίων προκύπτει ὁ λοβός. Τὰ χωνία συνί-
στανται ἐκ τῆς παρατεινομένης ἑμογενοῦς τῶν
βρογχιῶν μεμβράνης ἥτις διὰ διαχωρισμάτων δι-
αίρει αὐτὰ εἰς πλείους ἀλλήλοις συγκοινωνούν-
τας χώρους, τὰ Μαλπίγεια κυψελίδια· ταῦτα
δὲ περιστῶσι κενοὺς χώρους διατρεῖται μεγέθους
καὶ μορφῆς, ὧν ὁ μὲν ἐσωτερικὸς τοίχος συν-
ίσταται ἐξ ἀμύδρου ἐλαστικῆς κοκκιδώδους
μεμβράνης, ἐν ἣ ὑπάρχει δικτυόν ἐκ λεπτοτά-
των ἐλαστικῶν καὶ συνθετικῶν ἰστών, ὁ δὲ
περιβάλλων ταῦτα συνθετικὸς ἰστός φέρει καὶ
μυϊκὰς ἵνας αποτελούσας κατὰ τὴν διάδοσιν
τῶν βρογχιῶν εἰς τὰ χωνία ἀληθεῖς σφιν-
κτήρας. Εἰς τοὺς πνεύμονας τελειοτέρων ζῴων
καὶ τοῦ ἀνθρώπου διακλαδεύονται τριῶν εἰδῶν
ἀγγεῖα· αἱ βρογχικαὶ ἄρτηραι, δι' ὧν οἱ βρόγ-
χοι, ὁ πνευμονικὸς ἰστός, οἱ τοίχοι τῶν αἰμο-
φόρων ἀγγείων, οἱ λεμφοὶ ἀδένες καὶ τὰ
λεμφοειδῆ ἀγγεῖα καὶ ὁ ὑπεζωκὸς πληροῦν-
ται αἵματος, ὧν τὰ τριχοειδῆ μεταβαί-
νουν τὰ μὲν εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν πνευμονικῶν
φλεβῶν, τὰ δὲ εἰς ἰδίους φλέβας τὰς βρογχικὰς,
αἵτινες ἐκστομοῦσιν εἰς τὴν ἄρτην, μεμπλῶ-
ριον ἢ ἄνω κοίτην φλέβας. Ὡς δὲ τούτων δια-
κλαδεύονται εἰς τοὺς πνεύμονας ἡ πνευμονικὴ
ἀρτηρία αποτελοῦσα ἰδίᾳ περὶ ἑκάστην κυ-
ψελίδιον πυκνστάτην τὴν τριχοειδῆς δικτυόν, ἐν-
τὸς τῆς αἵμα μεσιτοῦ τὴν διαμεινὴν τῶν ἀε-
ρίων. Τὰ ἐξ ἐνδοθηλίου ὑπεκτεταμένα τριχο-
ειδῆ ταῦτα δικτυα ἀρίοντα μεταξὺ αὐτῶν ἐξ
ἐνδοθηλίου ὡσαύτως περιβεβλημένα νηστιδία,
ἅτινα κατὰ τινὰς φέρουσι θρεπτικούς σωληνί-
σκους, ἐνδύνει μετὰ τῶν πνευμονικῶν φλε-
βῶν. Τὰ ἐνδοθηλιακὰ κύτταρα τῶν κυψελίδων
εἰσὶ πολυγωνικά. ἐν οἷς εὐρίσκονται καὶ τὰ
καλούμενα ἐμβόλια κύτταρα, ὧν ὁ σκο-
πὸς ἀγνοεῖται, ἐν δὲ τῇ μεσοκυττάρῳ ἀόσει
τὰ λεμφαστῖγματα ἢ σπῆματα.
(1) πνεύμονες κέντηται λεμφατικὰ ἀγγεῖα

καὶ ἀδέναν, ἐξ ὧν τὰ πρῶτα ὑπὸ τοὺς ὕπε-
ζωκῶτα καὶ ἐν τοῖς βαθυτέροις στρώμασι τοῦ
πνεύμονος σχηματίζουσι θαψιλή δικτυα ἀλλή-
λοις συγκοινωνούντα. Νεῦρα δὲ τοῦ πνεύμο-
νος εἰσὶν ὁ γαστροπνευμονικός καὶ τὸ συμπα-
θητικὸν ἐφοδικόμενα τοὺς πνεύμονας συγγλάνως
δι' αἰσθητικῶν καὶ ἀγγειοκινητικῶν κλάδων.

Μηχανισμὸς τῆς ἀναπνοῆς. — Ἐν
τῷ ἀναπνεῖν διακρίνεται τρεῖς φάσεις: τὴν
ἐκπνοήν, μεταβαίνουσαν ἀμέσως εἰς τὴν
ἐλάττωσιν διαρκεῖς ἐκπνοήν καὶ τὴν ταύ-
ταις ἐπαυμένην μείξονος ἢ ἥτονος διαρκείας
παύσιν, ἐξαρτωμένην μέχρι τινὸς ἐκ τῆς θελή-
σεως τοῦ ἀνθρώπου ἢ ζωῶν καὶ ἀποτελοῦσαν
 $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ τῆς ἐκπνοῆς ἀναπνοῆς: Ἐκπνοή, ἐκπνοή,
παύσις. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναπνοῶν, καίτοι δια-
φορῶν, καθέτι ἐργασία, ἡλικία, μέγεθος τοῦ σώ-
ματος, ψυχικὴ κατάστασις, τὸ νευρικὸν σύστη-
μα, θερμοκρασία καὶ ἄλλα αἷτια ἔχουσι ῥοπήν
εἰς τὴν ἀριθμὸν τῶν ἀναπνοῶν, πάντοτε ὅμως
εἶναι μικρότερος τοῦ τῶν σφυγμῶν 1:4.
Παρά τῷ ἀνθρώπῳ ἀνέχεται ὁ ἀριθμὸς τῶν
ἀναπνοῶν 16—24 εἰς τὴν πρῶτον λεπτὴν κατὰ
Hutchinson ὁ δὲ ἐλάχιστος καὶ 10 ὁ μέγι-
στος κατὰ δὲ Quetelet 23—70 κατὰ μέσον
ὄρον 44 παρὰ νεογνοῖς. Ἡ ἔλλειψις ἐξουμένου
αὐτὴ ἢ ὑπερπλήρωσις τοῦ αἵματος ἀνθρακικοῦ
ἐξέως ἐνεργεῖται ὡς ἐρεθισμὸς ἐπὶ τοῦ κέντρου
τῆς ἀναπνοῆς (Calamus scriptorius), τοῦ
κόμβου τῆς ζωῆς, εὐρισκόμενου ἐν τῷ προμήνῳ
μεσλῶ κατὰ τὴν ραχίαν οὐσίαν τῆς τετάρτης
κοιλίας παρὰ τὴν ἐκροσιν τοῦ γαστροπνευμονι-
κοῦ καὶ πηλινδρέμου, παρωθεῖται μετ' ἄλλων
μηχανικῶν αἰτίων τὴν διὰ ρυθμικῶν κινήσεων
ἄρσιν καὶ πύθσιν τοῦ θώρακος ἥτοι διεύρυνσιν
καὶ στενώνσιν τοῦ θωρακικοῦ κύτους, ἐκτελου-
μένων ὑπὸ τῶν εἰσπνευστικῶν μυῶν, τῶν ἐπὶ καὶ
ἐξω μεστοπλευρικῶν καὶ τοῦ διαφράγματος. Διὰ
τῆς μονομερὸς ἐπὶ τῆς θωρακικῆς ἐπιφανείας
τῶν πνευμόνων ἐξασκουμένης ἀτμοσφαιρικῆς
πίεσεως δύναται οἱ ἐξ ἀπειρῶν ἀλλήλαις συγ-
κοινωνούντων κοστήγων συνθετιμμένοι πνεύ-
μονες νὰ ἐκταλλῶσι, ὥστε ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῶν
ἐπιφάνεια προσκολλᾶται ἐρηστικῶς τῇ περιεχῇ
αὐτῆς (ταῖς πλευραῖς καὶ τῷ διαφράγματι). Ἡ
μονομερὴς δ' αὕτη πίεσις ἐξηγεῖ ὡσαύτως τὸ
φανόμενον, ὅτι ἐνὶ πρὸς τῆς γεννήσεως αἱ κύ-
στιγγες ἐπικαίνονται ἀλλήλων, οἱ πνεύμονες
μετὰ τὴν ἐφ' αὐτῆς εἰσόδου ἐντὸς αὐτῶν ἀτμο-
σφαιρικοῦ αέρος ἐν ἡρέμῳ καταστάσει ὡς καὶ
μετὰ θάνατον εὐρίσκονται τεταμέναι, πλὴν
ἂν ἔνεκεν ἀσθενείας ἢ τραύματος εἰσδύσῃ εἰς
τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν ἀτμοσφαιρι-
κὸς αἶρ. Ἡ συνεχὴς δ' αὕτη ἐκτασις τῶν πνευ-
μόνων ἐξοικονομεῖ εὐστικῶς σχηματικὴν δύνα-
μιν διότι, ὅφ' ἐντὸς μὲν μὴ ἀπτερόμενων ἀλλή-
λων πόντων τῶν κυψελίδων, ὅφ' ἐτέρου
δὲ μὴ οὕτως ἐκτεθειμένης τῆς ἐξωτερικῆς ἐπι-
φανείας τῶν πνευμόνων εἰς τὴν ἀτμοσφαιρικὴν
πίεσιν, ἐκλείπουσιν ἀντιστάσεις αἱτῆρας ἐξεί-

νὰ ὑπερνεκρωθῶσιν. Ἡ ἐκτασις δὲ τῶν πνευμόνων
περιορίζεται ὑπὸ τῆς ἀντιστάσεως, ἣν ἐξ-
σκυῖται τὰ τειρώματα τοῦ θώρακος καὶ τοῦ
διαφράγματος, ἐλαττουμένης δὲ τῆς ἀντιστά-
σεως ταύτης αὐξάνεται κατ' ἴσον λόγον καὶ ἡ
ἐκτασις αὐτῶν ὅπερ συμβαίνει, ἐὰν τὰ τει-
ρώματα ταῦτα ἀρθῶσιν ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπι-
φανείας τοῦ πνεύμονος τοῦτο δ' ἐκτελοῦσιν αἱ
εἰσπνευστικαὶ μύες, διευρύνοντες ἅμα τὴν θώ-
ρακα καθ' ἅπασας αὐτοῦ τὰς διαστάσεις. Ἡ
τῷ θώρακι διακρίνομεν τρεῖς διαμέτρους: τὴν
κάθετον (κατὰ μῆκος) ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης κο-
ρυφῆς μέχρι τοῦ διαφράγματος, τὴν ἐγκάρσιον
ἀπὸ τοῦ ἐνδὸς πλευροῦ τοῦ θώρακος ἐπὶ τὸ ἐξ-
τερον καὶ τὴν εὐθείαν ἀπὸ τοῦ στήθους πρὸς τὴν
σπονδυλικὴν στήλην. Ἡ κάθετος διάμετρος
ἐκτείνεται κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ἐπιμήκυνον ὁ-
τως, ὥστε τὸ ἐν ἡρέμῳ τοῦ θώρακος πρὸς
τὴν αἰσθητικὴν ὁλοκρείδος κέντρον τοῦ δια-
φράγματος ἐνεκεν τῆς ἐν τῇ κοιλίᾳ ὑπαρχού-
σης πίεσεως ἤδη κατὰ τὴν εὐρύνσιν τοῦ θω-
ρακικοῦ κύτους κατέρχεται, λαμβάνον ἐρίξιν
τινὴν τινὰ θέσιν. Ἐπιμήκυνσις δὲ τις τοῦ ἐπι-
πέδου τούτου προκύπτει καὶ ἐκ τῆς οὕτως ἐκ-
τείνου ἀνορθώσεως τῆς σπονδυλικῆς στήλης.
Ἡν ἐκάστη δ' ἐκπνοὴ ἐπανακτᾷ τὸ διαφράγμα
τὴν προτέραν αὐτοῦ ὁλοκρείδος θέσιν καὶ οὕτω
σμικρύνεται ἡ κατὰ μῆκος διάμετρος. Ἡ με-
γεθυνσις δὲ τῶν λοιπῶν διαμέτρων ἐξαρτᾶται
ἐκ τῆς ἄρσεως καὶ ἑλξεως τῶν πλευρῶν πρὸς
τὰς δύο πρώτας στερεωτέρας αὐτῶν, ὅτε αὐ-
ταί τεινύσιν διὰ περιστροφικῆς κινήσεως περὶ
ἄξιν διερχόμενον διὰ τῶν δύο ἄκρων ἐκάστης
πλευρᾶς ν' ἀπεμακρυνθῶσι τῶν μετ' αὐτῶν
συνδεσμένων χόνδρων αἱ κινήσεις δ' αὐταὶ εἰσὶν
αἱ περιστροφικαί, ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῶν μεσο-
πλευρικῶν μυῶν, τῶν καὶ εἰσπνευστικῶν καλου-
μένων. Ἡ εἰσπνοὴ, ὑπάρχοντος καλωδίου, ἐπὶ
προσλαμβάνει προπῆτι καὶ ἐπικουρικὰς δυνάμεις
ἐκ τῶν σκαληνῶν, τῶν στεροκλειδομακροστέδων,
τῶν θωρακικῶν καὶ ἄλλων μυῶν προτεγγιζόντων
ταῖς πλευραῖς, τῇ ὁμοπλάτῃ καὶ τοῖς σπον-
δυλοῖς. Ἡ ἐκπνοὴ ἐκτελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον παθητικῶς καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν
κατὰ τὴν εἰσπνοὴν ἀντιστάσεων, ἥτοι ἐλαστι-
κότητος τῶν πνευμόνων, εἰσπνευστικῶν μυῶν,
πλευρῶν, στήθους καὶ τῆς κοιλιακῆς πίεσεως
τεινόντων πρὸς ἐκπύκνωσιν τῆς προτέρης αὐ-
τῶν θέσεως. Διὰ τῶν ρυθμικῶν κινήσεων τοῦ
θώρακος ἡ διεύρυνσις καὶ στενώσεως τοῦ θω-
ρακικοῦ κύτους προσαρτᾶται τῷ ὀργανισμῷ ἐξου-
γίνον, οὗτος ὡς οὕτως εἰπεῖν συσσωματώσε-
τις σώματι εἶν' ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διὰ τὴν
ὑπαρξίν τῶν ζωικῶν καὶ φυτικῶν ἐν γενεῇ ὀρ-
γανισμῶν διότι τυγχάνει γνωστὴν ὅτι ἄνευ
αὐτοῦ παύει διαρκῶς οἰαδήποτε πλαστικὴ καὶ
ἀναπαραγωγικὴ δύναμις τῶν κυττάρων, ἐπὶ
δὲ αὐτοῦ καὶ μόνου εἰσάγονται αἱ πρὸς δια-
τήρησιν τῆς ζωῆς αἰαγκαῖαι χημικαὶ ἐνώσεις
καὶ τέλος διὰ τῆς καύσεως αὐτοῦ παράγεται

ἢ ζωογόνος θερμότης. Τοῦτο δὲ τὸν τῇ παρακώλυσει εὐαεθήποτε ἐπισωρεύσεως τοῦ πρὸς ὑπαρξίν τῆς ζωῆς ἐπικινδύνου ἀνθρακικοῦ δέξιος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἀναπνοῆς.

Μέγεθος τῆς ἀναπνοῆς. — Διὰ τῆς ἀραιώσεως τῶν ὑδατμῶν γινουμένης τῆς ἐντάσεως καὶ θερμάνσεως τοῦ ἐκπνευσθέντος αἵρου ἴσης τῇ εἰσπνευσθέντι, ἡ εἰσπνευσθεῖσα ποσότης αἵρου εἶναι κατ'ὄγκον μεγαλύτερα τῆς ἐκπνευσθείσης, ἥτις κατὰ βάρος μόνον ὑπερέχει τῆς πρώτης ἕνεκα τοῦ ἀρθρνώτερον ἐνυπάρχοντος βαρυτέρου ἀνθρακικοῦ δέξιος. Τὴν ποσότητα δὲ αἵρου τὴν ὑπὸ ἀνθρώπου καὶ ζώου μετὰ βαθείαν εἰσπνοὴν εἰσπνευμένην ὑπολογίζομεν ἐκ τῆς ὁμέσεως ταύτης ἐπιδέχουσα βαθείαν ἐκπνοὴν· αὕτη δ' ἡ ποσότης ἔριζει συγχρόνως καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀναπνοῆς, ἢ τῆς παραγεται ἡ ζωική χωρητικότης τῶν πνευμένων (Vital Capacity) γερμ.) τόσω δὲ μεγαλύτερα εἶναι αὕτη, ὅσην πλείονα αἶρα δύνανται νὰ ἐκκενώσωσιν οἱ πνεύμονες μετὰ βαθείαν ἐκπνοὴν, καίτοι πάντοτε καὶ μετὰ βαθείαν ἐκπνοὴν ἐναπομένει τις ποσότης εἰς τοὺς πνεύμονας, ὁ λεγόμενος κατάλοιπος αἶρ. Ἡ ζωική χωρητικότης τῶν πνευμένων εἶναι παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς κατὰ Hutchinson ἴση 3772 κυβ. ἐκατοστ. κατὰ μέσον ἔρον, παρὰ Γερμανοῖς δὲ 3223. Ἡ ἐκπνευστικὴ δὲ πίεσις εἶναι μείζων τῆς εἰσπνευστικῆς, καθότι ἐκλείπουσιν αἱ κατὰ τὴν ἀνάπτωσιν τῶν πνευμένων ἐν τῇ εἰσπνοῇ ἀντενεργούσαι ἀντιστάσεις, αἵτινες καταναλίσκουσιν οὐχὶ ἀτμικτὸν τινα δύναμιν τῶν εἰσπνευστικῶν μυϊκῶν δυνάμεων.

Χημεία τῆς ἀ. — Διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ιδιοτήτων τοῦ εἰσπνευσμένου αἵρος πρὸς τὰς τοῦ ἐκπνευσμένου, τὸ μὲν διὰ τῶν πνευμένων, τὸ δὲ διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος, ἀποτελοῦντων ἐκ μὲν τῶν ἑλίκων ὁμοιομορφίας τῆς διαμέμεσης τῶν αἰρίων τοῦ σώματος, ἐπιτυγχάνεται ὅτι ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς προσδιορισμὸς τοῦ ἐκπνευσθέντος αἵρου. Ὁ ἔξωρος, ἄνευ ὑδατμῶν ἀτμοσφαιρικοῦ αἵρ περιέχει:

Εἶδος αἵρ.	αἰρ. αἵρ.	20° ὄγκον
Ὁξυγόνο	21,015	20,96
Ἀζώτου	78,085	79,04
Ἀνθρ. δέξ.		0,08—0,06 (σὺν Riesel 0,020)

καὶ ὑδατμούς, ὧν ἡ ποσότης ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τοῦ βολῆς τῆς θερμότητος, τῆς ὑπερβολῆς καὶ σχετικῆς ὑγρότητος τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ αἵρος. Ὁ δ' ἐκπνεύμενος αἶρ περιέχει ἀθροιστικῶν ἀνθρακικὸν δέξιν ἐν ἡρέμῳ ἀναπνοῇ κατὰ μέσον ἔρον 4,88 κατ' ὄγκον, ἄρα ἑκατονταπλάσιον τοῦ εἰσπνευσθέντος, δηλοῦντων δέξινόν (4,788 κατ' ὄγκον), ἄρα εἰσπνέεται πλέον δέξινόν ἢ ὅσον ἀνθρακικὸν δέξιν ἐκπνέεται καὶ οὕτω ὁ ἔγγραος τοῦ ἐκπνευσθέντος αἵρου εἶναι κατὰ $1/40 - 1/60$ μικρότερος τοῦ εἰσπνευσθέντος καὶ, ἐπειδὴ ἡ ἐκπνευσθεῖσα ποσότης δέξινου εἶναι μικρότερα τῆς εἰσπνευσθείσης, ἐπαταῖ ὅτι

ποσότης τῆς δέξινου 10,083 μένει ἐν τῷ σώματι· ἐπὶ περιέχει μικρὰν ποσότητα πλέον τοῦ εἰσπνευσθέντος αἵρου, προκύπτουσαν κατὰ θεοῦ ἐκ τοῦ διὰ τῆς τροφῆς προσληφθέντος αἵρου ἐκκρινόμενου κατὰ μέρος διὰ τῶν πνευμένων, διότι ἐν τοῖς ἐκκρίμασι δὲν καταφαίνεται ἡ ἐλική προσληφθεῖσα ποσότης· προσέτι πλείονας ὑδατμούς, σημαντικὴν τινα θερμότητα (38,3° K.) προσεγγίζουσιν τῇ θερμότητι τοῦ σώματος, μικρὰν ποσότητα ἀμιμονίας ἀναπτυσσόμενης πιθανῶς ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τέλος μικρὰν ποσότητα ὑδρογόνου, ὑδροθείου καὶ λοιπῶν αἰρίων δι' ἀπορροφῆσεως ἐκ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος.

Ἀ. διὰ τοῦ δέξινου ἢ ἀδελαν διαπνοῆς καλοῦμεν τὴν διὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος γινουμένην διαμεψίν τῶν αἰρίων τοῦ αἵματος, διαφέρουσιν τῆς τῶν πνευμένων μόνον κατὰ μέγεθος. Διὰ ταύτης προσλαμβάνει τὸ αἷμα ἐκ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ αἵρος δέξινον καὶ ἀποδίδει ἀνθρακικὸν δέξιν καὶ ὑδατμούς. Διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ δέρματος ὑφίσταται ὁ ὕψους ἀνθρώπου ἐντὶς 21 ὥρων ἀπώλειαν βάρους $1/2$ τοῦ βλεπόμενου τοῦ σώματος, διπλασίαν δηλαδή τοῦ αἰσθητοῦ τῆς διὰ τῶν πνευμένων διαμεψείας τῶν αἰρίων· ἐκ τούτου δὲ 10 γραμμάρ. μόνον λογίζουσιν εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἀνθρακικοῦ δέξιος, τὸ δ' ὑπλοιπὸν εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑδατμῶν. Διὰ τῆς αὐτῆς σκῆς τῆς θερμότητος τῆς περιούχης τε καὶ τῆς μυϊκῆς ἐνεργείας αὐξάνεται σχεδὸν μέχρι διπλασίου καὶ ἡ διὰ τοῦ περικαλύμματος τοῦ σώματος ἀπόδοσις ἀνθρακικοῦ δέξιος. Ἡ περὶ δὲ παρὰ τοῖς τελειότερον ὁργανωμένοις ζώοις καὶ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ διὰ τοῦ δέρματος διαμεψόμενα αἶρια τὸ $1/100 - 1/322$ μέρος τῆς διὰ τῆς ἀναπνοῆς τῶν πνευμένων τελουμένης ἀλλαγῆς τῶν αἰρίων ἀποτελοῦσιν, ἡ ἐνεργεία τῆς ἀδελῆς διαπνοῆς εἶναι μικρότερη σημασίας παρ' αὐτοῖς ἢ παρὰ τοῖς ἀτελειότεροις ζώοις· ὅπερ δικαιολογεῖ ἀρκούντως τὸν ταχέως ἐπερχόμενον θάνατον τῶν διὰ βερνικίου ἐπιχρισθέντων ζώων ἕνεκα καταπτώσεως τῆς σημαντικῆς αὐτῶν θερμότητος.

Ἐσωτερικὴ ἢ ἰστού ἀ. ἢ ἰστού τῶν ἰστῶν τοῦ σώματος καλοῦμεν τὴν ἐν παντὶ κυττάρῳ γινουμένην δέξινωσιν δηλ. τὴν ιδιότητα παντὸς ὁργάνου ἢ ἰστού τοῦ λαμβάνειν δέξινον καὶ ἀποδίδειν ἀνθρακικὸν δέξιν· ὅτι δὲ τὸ δέξινόν ταχέως μεταδίδεται ἐκ τοῦ αἵματος εἰς τοὺς ἰστούς καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ αἷμα ἐν τοῖς τριχοειδέσιν ἀγγείοις τάχιστα κορύνεται ἀνθρακικοῦ δέξιος καὶ στερεῖται δέξινου, ἐνῶ ἐκτὸς τοῦ σώματος αἷμα ἔχοντων ἔχον δέξινον λιαν βραδέως καὶ ἀτελῶς μεταδίδεται· ὅτι δὲ πράγματι ἐν τοῖς ἰστοῖς συμβαίνει καθὼς ἡ δέξινωσις καταδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ὕψων καὶ ἐν ταῖς κοιλότητι τοῦ σώματος περιεχομένης πλείονος ποσότητος ἀνθρακικοῦ δέξιος ἢ ἐν τοῖς αἰμοφόροις τριχοειδέσιν ἀγγείοις. [Γ. Δ.]

Ἀναπνοὴ τῶν φυτῶν. Τὰ φυτά, ὅπως καὶ τὰ ζῷα, πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς αὐτῶν παραλαμβάνουσιν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς ἢ ἀπὸ τοῦ ὕδατος (τὰ ἐνυδρόβια φυτά) δξυγόνον δι' ἰδίῳν ὀργάνων. Τὸ δξυγόνον εἰσερχόμενον ἐντὸς τοῦ φυτικού σωματος διενεργεῖ τὰς χημικὰς διεργασίας τῶν φυτικῶν κυττάρων καὶ παρέχει εἰς αὐτὰ τὰς ὕλικας δυνάμεις ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς αὐξάνειν, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς κίνησιν τῶν εὐερεθιστῶν αὐτῶν ὀργάνων. Ὅπως δὲ τὰ ζῷα ἀσφυκτιῶσιν ἐλλείποντες δξυγόνου (ἀτμοσφ. αἶρος), οὕτω καὶ αἱ λειτουργίαι τῶν φυτικῶν κυττάρων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ὀργάνων μένουσι στάσιμοι· ἐὰν δὲ ἡ στέρησις τοῦ δξυγόνου παραταθῇ ἐπὶ τινα χρόνον, τὰ φυτά θνήσκουσιν. Εἶνε δὲ ἡ ἀναπνοὴ κατ' οὐσίαν λειτουργία τοῦ ζῶντος καὶ ἐν διηνεκαί ἐνεργεῖα διατελοῦντος φυτικού πρωτοπλασματος ἢ ἐν ἄλλαις λέξουσιν ἡ ἀναπνοὴ εἶνε ἡ πρώτη καὶ θεμελιώδης ἐκδήλωσις τῶν διεργασιῶν τῆς ζωῆς ἐντὸς τοῦ πρωτοπλασματος.

Ἡ Ἀ. τῶν φυτῶν διενεργεῖται διηνεκαίς ἡμέρας τε καὶ νυκτός, κατὰ μέγιστον μὲν μέρος διὰ τῶν φύλλων (ἢ τῶν φυλλωδῶν κορμῶν ἢ θαλλῶν εἰσερχομένου τοῦ αἵρος ἐντὸς αὐτῶν διὰ τῶν στομάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀναπνευστικῶν κοιλότητων (ἴδ. λ. Φύλλον), κατ' ἐλάχιστον δὲ διὰ τῶν κορμῶν καὶ τῶν λοιπῶν φυτικῶν ὀργάνων. Ὅργανα φυτικά διατελοῦντα ἐν ὀργαστικῇ αὐξήσει, οἷον ἀρτιφύεις βλαστοί, θηλαχοί, βλαστάνοντα σπέρματα, ἄνθη κτλ., ἔχουσι μείζονα ἀνάγκην δξυγόνου, διὸ καὶ ἡ ἀναπνοὴ παρ' αὐτοὺς βαίνει ταχέως.

Κατὰ τὴν Ἀ. τῶν φυτῶν σχηματίζονται ἐντὸς τῶν φυτικῶν κυττάρων σειραὶ ὅλαι μὴ ἐξακριβωθείσων μέχρι τοῦδε χημικῶν ἐνώσεων, ὧν τελικὰ προϊόντα εἶνε ὁ σχηματισμὸς ἀνθρακικοῦ δξείους καὶ ὕδατος, ἥτοι ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐντὸς τῶν φυτικῶν κυττάρων τελεῖται διηνεκῆς καύσις. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς καύσεως ταύτης ἐπέρχεται ἀπώλεια ἄνθρακος, οὗτος ἀντικαθίσταται ἐν καιρῇ ἡμέρας διὰ τῆς ἀσμοιώσεως. Κατὰ τὴν φυτικὴν ἀναπνοὴν ἐνοῦνται μετὰ τοῦ δξυγόνου καὶ ἀπερχονται διὰ τῶν στομάτων ὡς ἀνθρακικὸν δξυ καὶ ὕδωρ μένον αἱ μὴ ἀξιοτύχοι οὐσίαι τῶν φυτικῶν κυττάρων, πιθανῶς μόνον οἱ ὑδατάνθρακες, τὸ δὲ πρωτόπλασμα, τὸ παρέχον τὴν ὠήτην πρὸς ἀναπνοὴν, μένει ὅλως ἀμέτοχον εἰς τὴν σχηματισμὸν ἀνθρακικοῦ δξείους καὶ ὕδατος. — Ἡ Ἀ. τῶν φυτῶν εἶνε τόσον ἐντονιότερα, ὅσον τὸ φυτικὸν ὄργανον διατελεῖ ἐν μεγαλύτερᾳ ζωτικότητι. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐνεργητικότης αὕτη τοῦ ζῶντος φυτικού πρωτοπλασματος συνυφάνεται μετὰ τῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας μέχρις ὁρισμένου ὅριου (ἀπὸ 25⁰ μέχρι 30⁰ ὁκ.) καὶ ἡ ἀναπνοὴ τῶν φυτῶν τελεῖται δραστηριώτερον ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ ταύτῃ.

Ὅπως κατὰ τὴν Ἀ. τῶν ζῶων, οὕτω καὶ κατὰ τὴν τῶν φυτῶν ἡ ἐνωσις τοῦ δξυγόνου μετὰ τῶν ἀνθρακικῶν οὐσιῶν παράγει κατὰ τὴν ὁμοίαν, εὐκόλως καταδεικνυομένην διὰ τοῦ πειράματος ἐπὶ φυτικῶν ὀργάνων ἐν ζωερῇ αὐξήσει διατελούντων. Καὶ ἐν δυνάμει μὲν ἡ παραγωγή αὕτη τῆς θερμότητος νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν τῶν θερμασίμων ζῶων, ἀλλ' εἰς πολλὰς περιστάσεις δύναται κάλλιστα νὰ παραβῇ πρὸς τὴν τῶν ψυχρασίμων. Ἐνίοτε μάλιστα ἡ καύσις αὕτη εἶνε τόσον ἐντονος, ὥστε ἀνέρχεται καὶ μέχρι τῆς ἀναπτύξεως φωτῶν οἷον κατὰ τὸν φωσφορίσμα ἐν μυκήτων τινῶν (ἴδ. λ.).

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀναπνοῆς τῶν φυτῶν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Γάλλου βοτανικοῦ φυσιολόγου Saussure (1804), Βραδύτερον δ' Dutrochet, δ' Griskow, δ' Meyen, δ' Boussingault καὶ ἄλλοι ἐπεξέτειναν τὰς ἐργασίας αὐτῶν καὶ διὰ πειραμάτων κατέστησαν σαφέστεραν τὴν σπουδαίαν ταύτην λειτουργίαν τῶν φυτῶν. Διὰ τῆς παρατηρήσεως τοῦ Griskow ἐν ἔτει 1819, καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν μυκήτων παράγεται περισσύτερον ἀνθρακικὸν δξυ ἢ ὅσον ἐπορεύετο νὰ παραβῇ ἐκ τοῦ ἐντὸς τοῦ μύκητος εἰσερχομένου δξυγόνου, καὶ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Sachs, κατ' ἃς φυτικά ὄργανα καὶ ἄνευ δξυγόνου παράγουσιν ἀνθρακικὸν δξυ καὶ ἄλλας δξυγονούχους ἐνώσεις, ὑπεδείχθη καὶ νέον εἶδος ἀναπνοῆς, τὸ ὅποιον μάλιστα κατὰ τὸ 1875 ἐξαπατηρήσθη ὑπὸ τοῦ Pflüger ὡς μεσομερίσεως ἢ ἐνδομερίσεως ἀναπνοῆς (intramolekulare Athmung). Ὁ φυσιολόγος οὗτος παρετήρησεν ὅτι βράτχοι ἐκδιπνέουσιν ἀνθρακικὸν δξυ καὶ ἐν ἀτμοσφαιρᾷ μὴ περιχοῦσῃ μὴδ' αὖ δξυγόνου. Ἐκ τούτου ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ στατικά τοῦ αἵριου τούτου πηγάζουσι κατ' ἀνάγκην ἐκ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν τοῦ σώματος τοῦ βράτχου, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὅτι τὰ μόρια τοῦ ζωικοῦ σώματος ὁρίζονται ἀποσύνθεσιν καὶ ἄνευ τῆς προσχωρήσεως δξυγόνου ἐκ τῶν ἑξῶ καὶ ἐντὸς ἐκάστου τῶν ὀργανικῶν μορίων συνέρχονται ἄτομα ἄνθρακος καὶ δξυγόνου εἰς σχηματισμὸν ἀνθρακικοῦ δξείους. Ἡ θεωρία αὕτη, ὡς εἶλες, ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ φυτικού σώματος. Τὴν μεσομερίαν ταύτην ἀναπνοὴν τῶν φυτῶν τινὲς θεωροῦσιν ὡς εἶδος ζυμώσεως. [M.]

Ἀναπνοὴ συριγματώδους (Κτῆνια τρ.) (γαλλ. Cornage, γερμ. Pfeifen dampf). Οὕτω ἡ κτηνιατρικὴ καλεῖ εἰδικὴν εἰς τὰ μόνον ἀπαντήσαν χρονίαν νοσήραν κατάστασιν τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς ἐπιγλωττίδος, ὁφειλομένην εἰς παράλυσιν τοῦ π. α. λ. (γ. δ. ρ. ο. κ. ο. ὁ νεύρου μετ' ἀπαικτοῦ παρὰ λύσεως καὶ ἀπρεφίας τῶν κινητηρίων αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἐπιγλωττίδος ὀργάνων (μυῶν). Ἐνεκα τῆς κατὰ τὴν λάρυγγα τοιαύτης ἀλλοιώσεως

κατὰ τὴν εἰσπνοὴν καὶ τὴν ἐκπνοὴν ἀκούε-
ται ἰσχυρότατος συριγμός. ὅστις πολλάκις ἐν
ῥημίᾳ δὲν εἶναι αἰσθητός, ἐπιτείνεσθαι ὅμως
μέχρις ἀποφύγις μετὰ ἐλαφρὴν εἰς τροχαζὴν
κινήσιν τοῦ πασχόντος ζώου. Ὡς αἷτια τῆς
τοιούτης νευροπαθείας τοῦ λάρυγγος ἀναφέρον-
ται χρόνιοι παθήσεις αὐτοῦ, εἰςδίδωσι ἐπὶ τοῦ
πνεύματος γαστρικοῦ νεύρου τοπικῶς
ἐπενεργουμένη πίεσις, τυχαίαι ἐξωτερικαὶ βλά-
βαι αὐτοῦ τοῦ παλινδρομικοῦ νεύρου, χρόνιοι
δηλητηριάσεις διὰ μολύβδου, ἀρσενικοῦ κ.τ.λ.
Ἡ συριγμ. ἀναπν. τυγχάνει γνωστοτάτη ἐν
Ἑλλάδι, συγγένειά παρυσιαζομένη ἐν Λαυ-
ρίᾳ μεταξύ τῶν ἑπίων καὶ ἡμίτων τῶν ἐρ-
γαζομένων ἐν τοῖς μεταλλωρυχείοις ἀναμι-
εῖσθαι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὁ διὰ
τοῦ μολύβδου ἢ τοῦ ἀρσενικοῦ χρόνιος δηλη-
τηριασμός εἶναι ἡ μοναδική αἷτια τῆς παθῆ-
σεως ταύτης τοῦ λάρυγγος. Λίαν ἀνύσμως
ἀπεδείχθη κατὰ τῆς συριγμ. ἀναπν. ἡ τρα-
χεϊοτομία πολλάκις μετ' ἐπιτυχίας ἐ-
φαρμολογία. (βλ. Λαρυγγοσυριγμός). [Γ.Ν.Π.]

Ἀναποδισμός. Στίχοι κατ' ἀναποδι-
σμόν. βλ. Καρμίνι.

Ἀναπνοή 1) Ποτάμιον ἐν Ἀκαρνανίᾳ, ἄ-
πτερον 1500 μ. περίπου τῆς πόλεως Στρατοῦ.
Ἐκ τούτου ἔλαβε πιθανῶς τὸ ὄνομα ὁ ὁμώνυμος
οικεικλὲς ποταμός (βλ. Oberham-
mer, Akarnanien, σ. 18. 67. [Π.])

2) (Anapno). Μικρὸς ποταμὸς κατὰ τὴν
Λαρυγγίαν τῆς Σικελίας. ἐκβάλλει εἰς τὸν
λίμνα τῶν Συρακουσῶν. [Π.Π.]

Ἀνάπτυγμα τόξου καμπύλης
(Μαθ. η.μ.) καλεῖται ἡ πεπερασμένη εὐθεῖα ἢ
οὕσα μαγαλειτέρα μὲν τῆς περιμέτρου πάσης
τοῦ λαμβάνοντος γράμματος ἐγγεγραμμένη ἐν
τῷ τόξῳ, μικροτέρα δὲ τῆς περιμέτρου πά-
σης τοῦ λαμβάνοντος γράμματος περιγεγραμμένη
ἐν τῷ τόξῳ. Ὅστις ἀνάπτυ-
γμα περιφέρειας κύκλου καλεῖται ἡ
πεπερασμένη εὐθεῖα ἢ οὕσα μαγαλειτέρα μὲν
τῆς περιμέτρου παντός πολυγώνου ἐγγεγραμ-
μένου, μικροτέρα δὲ τῆς περιμέτρου παντός
πολυγώνου περιγεγραμμένου. [Κυπ. Στ.]

Ἀναπτυκτὴ ἐπιφάνεια (Μαθ. η.μ.)
βλ. Ἀνελεκτικὴ ἐπιφάνεια.

Ἀνάπτυξις (Φιλοσ.) ἐν γένει καλεῖ-
ται ἡ κατὰ ποσὴν αὐξησις πραγμάτων ἢ ἐν
προδιαθέσει ὑπαρχουσῶν δυνάμεων, χωρὶς νὰ
ληθῇ ὑπὸ ἀβολαμῶν τὸ ποῖον αὐτῶν. Ἡ ἡ-
θικὴ ἰδέα τῆς τελειότητος (βλ. λ.) ἐφαρμοζο-
μένη ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἀπαιτεῖ τὴν κατὰ τὸ
δυνατὸν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνικῆς βουλῆσεως,
τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπαρχουσῶν
δυνάμεων πρὸς περὶ αὐτῶν ὡς μεγίστου ἐλι-
κοῦ ἀποτελεσματος. Καὶ παρὰ τῆς κοινωνικῆς
ἀπαιτεῖται ἐντασις, ἔκτασις (πλοῦτος καὶ ποι-
κιλία) καὶ συγκέντρωσις τῶν κοινωνικῶν δυνά-
μεων, συστηματοποιήσις τῶν ἀλλήλας προ-
αγούτων κοινωνικῶν προσπαθειῶν. Πᾶσα κοι-
νωνία ἐκπληροῦσα ταύτην τὴν ἀπαιτήσιν πα-
ριστᾷ τὸ ἰδανικὸν κοινωνικὸν πραγματικῶς τὴν
ἀνάπτυξιν τῆς βουλῆσεως ἐν τῷ κύκλῳ αὐτῆς.
δηλ. τὴν ἡθικὴν ἰδέαν τοῦ συστήματος τῆς
ἀναπτύξεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινωνία συνι-
σταται μόνον ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἀτόμων, ἡ δὲ
βουλῆσις αὐτῆς προϋποθέτει τὴν τῶν ἀτόμων,
ἵνα ἐπιτευχθῇ ἡ ἐντασις τῆς κοινωνικῆς βου-
λήσεως, ἀναγκη νὰ ἐξυψωθῶσιν ἀπαραι-
τητα βουλῆσις ὡς πρὸς τὴν ἐντασιν εἰς τὴν
ὑψίστον βαθμὴν ἐνεργητικότητος. Τοῦτο κα-
ταρθόσεται διὰ γυμναστικῆς, διδασκαλίας καὶ
ἀσκήσεως ἐν γένει. Τὸ σύστημα τῆς ἀναπτύ-
ξεως ἀπαιτεῖ διὰ τοῦτο τὴν σύστασιν γυμνα-
στηρίων καὶ σχολείων προετοιμασίων τὴν μετὰ-
δασιν γένεσιν μορφώσεως, αἱ αἱ
δημοτικαὶ σχολαί, τὰ γυμνάσια καὶ πρακτικὰ
λύκεια, ἡ φιλοσοφικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστη-
μίου ἐν μέρει καὶ ἄλλα ὁμοίως φύσεως καθι-
δρύματα (βιβλιοθήκαι, δημόσια μαθητήρια, ἀ-
γῶνες κτλ.). Ὡς πρὸς τὴν ἑκτασιν ἡ ἀτομικὴ
ἰδέα τῆς τελειότητος ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ αὐτό-
μου ποικιλίαν ἐνασχολήσεων καὶ τὰς πρὸς
ταύτας ἀπαιτούμενας γνώσεις καὶ δεξιότητας,
ἐν γένει δὲ πολυμερῆ βουλῆσιν. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ
ὅμως τὸ πολυμερές τῆς βουλῆσεως τῶν αὐτό-
μων ὁ ἀπαρτῆν ἀσφάτου μόνον τὴν διότι,
ἐπειδὴ ὁ ἀσχολούμενος περὶ πολλὰ καὶ πολλὰ
ἐπιστάμενος ἔργα ἐξ ἀνάγκης κακῶς ἐπίστα-
ται πάντα, ἡ ἀσθενὴς ποικιλία ἐν ἀτελῶν ἐρ-
γασίῶν τῶν αὐτῶν ὁ ἀσυνεχὴς ἐν εἰς ἀ-
σθενῇ ἀποτελέσματα, οὐδὲν δ' ἔσχατον ἔργον
ὁ ἀπρουσίαζεν ἡ κοινωνία. Λοιπὸν ἡ πολυμε-
ρὴς διευθυνσις τῆς βουλῆσεως ἐντὸς τῆς κοι-
νωνίας δὲν ἐπιτάσσεται εἰς ἕκαστον τῶν με-
λῶν αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὸ ὅλον τῆς κοινωνίας.
Τὸ πολυμερές τῆς κοινωνικῆς βουλῆσεως κα-
ταρθόσεται δι' ἰσχυρὰς μονομεροῦς ἱκανότητος
τῶν αὐτῶν. Τότε ὁ ἕκαστος ἡ κοινωνία νὰ ἐπι-
δείξῃ ἐξέχουσαν ἱκανότητάς ἐν ἑκάστῳ κλάδῳ
τῆς ποικίλης κοινωνικῆς ἐργασίας. Ἴνα συμ-
βιβάτῃ λοιπὸν τὸ ἄτομον τὰς δύο ἀντιθέτους
ἀπαιτήσεις τῆς ἰδέας τῆς τελειότητος ἀπαι-
τούσης πολυμερῆ βουλῆσιν καὶ τῆς τοῦ συστή-
ματος τῆς ἀναπτύξεως ἀπαιτούσης μονομερῆ,
ἀνάγκη ὡς μέλος μὲν τῆς κοινωνίας ν' ἀπο-
κτήσῃ ἐξέχουσαν ἱκανότητα ἐν ἐνὶ εἴδει ἐρ-
γασίας, ταύτην δὲ νὰ ἐπαγγέλληται
ὁ ἑκαστος (αὕτη δηλ. νὰ εἴναι τὸ ἐπαγγέλμα
αὐτοῦ) διότι μόνον ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἔχει ἡθι-
κὴν σημασίαν. Ὡς ἄτομον δὲ ν' ἀποκτήσῃ γε-
νικὴν καὶ ποικιλὴν μὲν μορφώσιν, πολυμερές
ἐνδεχόμενον, καθιστῶν αὐτὸ ἱκανὸν νὰ κατανοῇ
καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν τῶν ἄλλων καὶ χρη-
σιμοποιῇ τὰ πορίσματα αὐτῆς πρὸς τελειώσιν
τοῦ ἰδίου ἐπαγγέλματος. Διὰ τῆς πολυμεροῦς
μορφώσεως εὐκολύνεται καὶ ἡ τρίτη ἀπαιτή-
σις τῆς ἰδέας, ἡ ἁρμονικὴ συμπράξις τῶν αὐτό-

μων πρὸς παραγωγὴν ὡς μεγίστου ἔλικου ἀποτελέσματος. Ὅροι τῆς πραγματώσεως ταύτης τῆς ἰδέας εἶνε καὶ ἡ ἄρσις πάσης εἰς βίους διαίρεσεως, ἡ ἐλευθέρη ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος, ἡ ἀνάθεσις κοινωνικῶν ἀξιοματιῶν εἰς τὰς ἰσχυροτέρας βουλήσεις. Τὸ καλλίστον μέσον πρὸς παραγωγὴν ὡς μεγίστου ἀποτελέσματος θὰ ᾔτο ἡ ἀφαίρεσις τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς (χρημάτων καὶ κτημάτων) ἀπὸ τῶν νοθεῶν χειρῶν καὶ ἡ μεταδόσις αὐτῶν εἰς τοὺς ἔχοντας ἰσχυρὰν βούλησιν. Ἀλλὰ τοῦτο ἀπαγορεύεται ὑπὸ πασῶν τῶν κλητικῶν ἰδεῶν, μὴδ' αὐτῆς τῆς ἰδέας τῆς ἀναπτύξεως ἐξαιρουμένης. [X. Πδ.]

Ἀνάπτυξις, ἡ κακῶς λεγόμενη ἐξέλιξις. Τῆς λέξεως ταύτης κἀναι χρῆσιν ὁ Σ. Μηλιαράκης πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς κατὰ μικρὸν μεταβολῆς τῶν ὀργανικῶν ὄντων εἰς τὸ διάστημα τῶν αἰώνων. Διὰ τῆς λέξεως ἀνάπτυξις ὑποδηλοῦται καὶ ἡ βαθμιαία τῶν ὄντων τελειοποιήσις, ἥτις οὐδόλως ὑποσημαίνεται διὰ τῆς λέξεως ἐξέλιξις. Περί τούτων ἴδε λέξεις Δαρβινισμός, Δάρβιν. [Μ.]

Ἀνάπτυξις συναρτήσεως εἰς σειρὰν (Μ α θ η μ.), γαλλ. développement d'une fonction en série, λέγεται ἡ εὐρεσις $\sigma \epsilon \rho \alpha \varsigma$ (βλ. λ.) παραστατικῆς δοθείσης $\sigma \upsilon \nu \alpha \rho \tau \eta \sigma \epsilon \omega \varsigma$ (βλ. λ.). Οὕτω π.χ. ἀνάπτυγμα τῆς συναρτήσεως $\frac{1}{1-x}$ εἰς $\sigma \epsilon \rho \alpha \nu$ δικταταγμένην κατὰ τὰς δυνάμεις τοῦ x εἶνε τὸ $1+x+x^2+\dots = \frac{1}{1-x}$ ἰσχύον

διὰ τιμὰς τοῦ x περιλαμβανομένης μεταξὺ τοῦ -1 καὶ 1 . Πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν συναρτήσεων εἰς σειρὰς χρησιμεύουσι διάφοροι τύποι, ἐξ ὧν σπουδαιότεροι εἰσιν οἱ καλούμενοι τοῦ Τάυλωρ τοῦ Μακλωρίνου, τοῦ Lagrange κλ. [Κοπ. Στ.]

Ἀναργυρία (ἐνστασις, ἀγωγή, exceptio, querela non numeratae pecuniae) κατὰ τὸ ρωμ. δίκ. (βεβαιῶς μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀλεξ. Σεβήρου 222—235 μ. Χ. πιθανῶς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ 198 μ. Χ.) τὸ δικαίωμα τῆς δι' ἀγωγῆς ἢ ἐνστάσεως προσβολῆς ἐγγράφου παρὰ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐρολογοῦντος τὴν λήψιν πράγματός τινος, μὴ γενομένην ἀληθῶς, ἢ τῆς προσβολῆς ταύτης καταστρέφεται ἢ περὶ τῆς λήψεως ἀποδεικτικὴ δύναμις τοῦ ἐγγράφου καὶ ἐπομένως ὁ ἐπ' αὐτοῦ στηρίξων δικαίωμα δορεῖται ν' ἀποδείξῃ αὐτὴν δι' ἄλλων μέσων. Ἢ Ἄ. ἐφηρημένη τὸ πρῶτον ἐπὶ δ α ν ε ἰ ο υ (ἰδ. λ.), ἐγγράφως καταρτιζομένου καὶ δι' συνήθως μετὰ προηγουμένην ἐπερώτησιν (ἰδ. λ.), ἐξετάθη δὲ κατέπιν καὶ ἐπὶ ἄλλων περιπτώσεων, ὅσων τῆς ἐξ ο φ λ ῆ σ ε ω ς (ἰδ. λ.), ἐξαιρεθεῶν τῶν δημοσίων ἀποχρῶν (ἰδ. λ.), τῆς π ρ ο ι κ ὁ ς (ἰδ. λ. Νέμ.

11 Κώδ. 4. 30, Ν. 3. Κώδ. 5. 15, Ν. 5 (1) Κώδ. 10. 22, Νεαρά 100). Καὶ ἐπὶ μὲν δακτύλου ἢ Ἀ. ὑπέκειτο εἰς διετὴ π α ρ α γ ρ α ρ ῆ ν (ἰδ. λ.), ἐπὶ δ' ἐξουλήσεως εἰς τριακοῦθ' ἔτη, ἐπὶ δὲ πρὶν ἢ παραγραφῇ ἐπὶ οὐκ ἔχοντος ἀναλόγως τῆς διαρκείας τοῦ γαμοῦ (Νεαρ. 100) μετὰ παρέλευσιν δὲ τῶν χρονικῶν τούτων διαστημάτων ἐν ἀδυναμίᾳ τοῦ ἐκδόντος τὸ ἐγγράφον, τοῦτο ἀνέκα τὴν πλήρη ἀποδεικτικὴν αὐτοῦ ἰσχύν. Τὸ δικαίωμα τῆς Ἀ. κατ' ἐνστάσιν προτεινόμενον, εἶναι κυρίως ἄ ρ ν η σ τ ῆ ς (ἰδ. λ.) τῆς ἀγωγῆς, ἐξ οὗ γεννᾶται ἡ ἀπορία πῶς τὸ ρωμ. δίκ. ἐχαρακτήριζεν αὐτὸ ὡς exceptio. Ἢ πιθανωτέρως τῆς ἀπορίας ταύτης λύσις ἐστὶν ὅτι, ἐπειδὴ τὰ δάνεια κατ' ἀρχὰς συνισθύνοντο ὑπὸ ἐπερωτήσεως, οὗτος καθαρὸς ἢ τυπικῆς συμβάσεως, ἦτοι ἀποδεικνυμένης τὴν ὑπάρξιν τοῦ χρέους καθ' αὐτὴν ἄνευ ἀνάγκης ἄλλου νομίμου λόγου (iusta causa π. χ. αγοράς κτλ.), ὁ ἐναγόμενος δυνάμει τοῦ ἐγγράφου θέλων ν' ἀποδείξῃ διὰ τῆς Ἀ. εἰ τα μέρη ἐξ ἄλλης αἰτίας κατήρτιζαν τὸ ἐγγράφον καὶ οὐχὶ διότι πράγματι ἐτόκουν τὴν συναρτημένην χρέους δι' ἐπερωτήσεως καὶ ὅτι ἡ ἄλλη ἐκείνη αἰτία ἦν ἐλαττωματικὴ, μένον κατὰ τὸν τύπον τῆς exceptio, ὑπὸ τὴν ρωμαϊκὴν ἔνοιαν ἡδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο. Καὶ ἐκλιπούσης δὲ τῆς συνήθειας τῆς ἐπερωτήσεως παρέμεινε τὸ ὄνομα exceptio ἀπλόως ἐν τοῦ παρελθόντος. Ὅρω: ἐλέγκηρος ὁ θεσμὸς τῆς Ἀ. κατηργήθη σήμερον παρ' ἡμῶν διὰ τῶν περὶ ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν ἐγγράφων διατάξεων τῆς Πολ. Δικον. (ἔθρ. 400, 401, 412 καὶ 1100). [Δ.]

Ἀνάργυροι ἄγιοι, Κοσμῆς καὶ Δαμνιάς. Εἰς Ἀσίας καταγόμενοι, υἱοὶ πατρὸς μὲν Ἑλλήνων, μητρὸς δὲ χριστιανῆς, Θεοδότης καλούμενης, ἥτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔτυχεν εὐκαιρίας ν' ἀναθρέψῃ καὶ τέκνα αὐτῆς ἐν εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ. Ἰσχυολήθησαν ὁμοῦ περὶ τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην ἦν καὶ ἐπαγγελλόμενοι περιήρχοντο πόλεις καὶ χώρας θεραπεύοντες δωρεὰν τὰ τε σώματα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν νοσούντων, ἐφ' ᾧ καὶ Ἀνάργυροι ἐκλήθησαν. Ἠμῶσιν κατὰ τὸν 4' αἰῶνα, ἡ μνήμη δ' αὐτῶν ἐορτάζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τῇ 1 Νοεμβρίου. [Ι. Μ.]

Ἀνάργυροι ἄγιοι 1) πρόστιον τῆς πόλεως Σερρών ἐν Μακεδονίᾳ, χωριζόμενον ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ χειμάρρου ἀγ. Γεωργίου καὶ εἰσόμενον ὑφ' Ἑλλήνων. 2) μονή, καὶ μὲν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ Ἀλιάκμονος, παρὰ τὸ χωρίον Κάλιανη καὶ ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ μητροπολίτου Σισανίου. 3) μονή, καί μὲν πρὸς νότον τῆς λίμνης Πέλλης (Γιαννιτσῶν) ἐν τῇ τοιφτικῇ Νησίῳ καὶ ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπισκόπου Καμπανίας, ὅστις καὶ διακρίβει ἐν αὐτῇ συνήθως. 4) ἡ μεγίστη καὶ

πλευσιωτάτῃ μονῇ τῆς μητροπόλεως Καστορίας, ἣ καίμενη εὐ μακρὴν τοῦ χωρίου Μπουπόκι. [Ε.]

Ἀναργυροί ἢ Χατζηαναργυροί. Σπετσιωτικὴ οἰκογένεια, διακριθεῖσα κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Οἱ Ἀ. ἐκ Κρανιδίου καταγόμενοι, ἐλθόντες δ' εἰς Σπέτσας πιθανῶς κατὰ τὸν συνοικισμὸν τῆς νήσου ἐν ἀρχῇ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἀναφαίνονται τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1790, ὅτε εἰς αὐτῶν συνεπολεμήσατε μετὰ τοῦ Λάμπρου Κατσώνη, ὡν ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπανάστασιν τοῦτον ταχθέντος σπετσιωτικοῦ στολίσκου. Ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅτε, μεταβληθέντος τοῦ προτέρου συστήματος τῆς κοινοτικῆς διοικήσεως, ἐτάχθη ὡς ἀνώτατος ἄρχων τῆς νήσου βέης, διορίσθη τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ καπετάν πασά Χουσεῖν ὁ Νικόλαος Χατζῆ Ἀναργυρὸς (γενν. τῇ 1770), διατηρήσας τὸ αξίωμα τούτο μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπισυμβάντος τῇ 1814 ἐκ πανώλους. Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐπανάστασεως οἱ Ἀ. εἶχον πολλὰ πλοῖα, ἐν αἷς ἐξεύχοντινα πρώτης τάξεως, πάρονες (βρίκια), φέροντα ἀνὰ 18 ἢ 16 πυροβόλα, ἀνήκοντα δ' εἰς τὸν Παῦλον, τὸν Ἀναγνώστην καὶ Ἀνδρέαν Χατζῆ Ἀναργυροῦ. Ταῦτα δὲ πάντα προσήνεγκον εἰς τὸν ἀγῶνα· τρία ἐξ αὐτῶν (ὡν τὸ ἐν ἐκυδερνῆτο ὑπὸ τοῦ Ἀναργυροῦ Α. Χατζῆ Ἀ. τὰ δ' ἑτέρα δύο ὑπὸ τοῦ Ν. Ράπτου καὶ τοῦ Γ. Μπαρδάνου) μετέσχον τοῦ αποκλεισμοῦ τῆς Μονεμβασίας ὑπὸ τοῦ σπετσιωτικοῦ σκόλου διακρούοντος δὲ τοῦ αποκλεισμοῦ ἀπέπλευσαν μετ' ἄλλων σπετσιωτικῶν πλοίων εἰς Μήλον (11 Ἀπριλίου 1821), ἐνθα ὁ σπετσιωτικὸς στόλος διέπραξε τὸ πρῶτον κατὰ θάλασσαν ἀνδραγαθίωμα τῶν Ἑλλήνων, κυριεύσας πολέμικῶν πάρων ἀγροικῶν ὀρμούντα ἐν τῇ λιμένι τῆς Μήλου, (εἰσφορῆσαντες πρῶτον εἰς αὐτὸν τοῦ πληρώματος τοῦ «Περικλέους», πλοίου τοῦ Ἀνδρέου Χ. Ἀ. κυβερνωμένου ὑπὸ τοῦ Ν. Ράπτου) καὶ μετὰ μικρὸν ἐν Κιμῳλῳ ἐγθροικὸν ὀρμῶνα (κορβετό). Καταγαγὼν δ' εἰς Σπέτσας τὰ πλοῖα ταῦτα ὁ σπετσιωτικὸς στολίσκος, ἐπανεπέστειν εἰς Μονεμβασίαν, παραδοθεῖσαν μετ' αὐτῶν (23 Ἰουλ. 1821). Ἐκτετε δὲ καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα καὶ πλοῖα τῶν Ἀ. μετέσχον τῶν τυχῶν καὶ συνέπραξαν εἰς τὰ ἀνδραγαθίματα τοῦ σπετσιωτικοῦ στόλου, οὐ ἐπὶ βραχὺν χρόνον (κατὰ τὸ 1822) εἶχεν ἀναδειχθῆ δὲ Ἀνδρέας Χ. Ἀ. ναύαρχος, συνκυάρχων τῷ Ἀνδρότῳ. Ἰδιαιτέρως δὲ μνείας ἄξιον εἶναι τὸ ἀνδραγαθίωμα τοῦ διέκπλου παρὰ τὴν Σφακτηρίαν (26 Ἀπριλ. 1825) τοῦ «Ποσειδῶνος» τρικατέρου ἐκ τῶν μεγίστων σπετσιωτικῶν, ἀνήκοντος μὲν εἰς τὸν Παῦλον Χ. Ἀ., κυβερνωμένου δ' ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου Μουλά, οὗχ ἦντο τοῦ «Ἀρεως» τοῦ Τσαμαδοῦ κινδυνεύσαντος κατὰ τὸν διέκπλον. (Βιβλ. ἱστ. ἡρακλ. Ἀναργυροῦ Ἀνδρ. Χ. Ἀναργυροῦ, τὰ

Σπετσιωτικά. Ἀθ. 1861. — Ἀ. Ὁρλάνδου, τὰ ναυτικά. Ἀθ. 1869). [Π.]

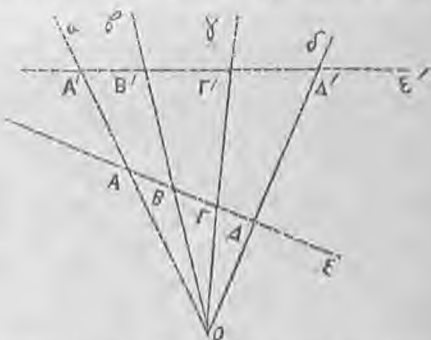
Ἀναρίχας (Ζ φ ο λ.) (Anarichas lupus) ἰχθὺς τῆς ὀμιογενείας τῶν βλεννίων (σαλκαρίων κοινῶς), ἔχων σῶμα κεκαλυμμένον ὑπὸ μικροτάτων λεπιῶν, στήμα εὐρύ, ὑπογάστριον περὶ γύρον κεχωρισμένον τοῦ οὐράου· βιοί ἐν ταῖς βορείαις ἀκταῖς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. [Ν.Α.]

Ἀνάρθηκας (Β ο τ.), κοινὴ ὄνομασία φυτοῦ (βλ. Νάρθηκας). [Θ.Χ.]

Ἀναρμοδιότης, τὸ ἀντίθετον τῆς Ἀρμολογίας (ἰδ. λ.).

Ἀναρμονικὸς λόγος (Μ α θ η μ.), γαλλ. rapport anharmonique, γερμ. Doppelverhältniss, τεσσάρων σημείων Α, Β, Γ, Δ, καίμενων ἐπ' εὐθείας, καλεῖται ἐν τῇ νεωτέρᾳ γεωμετρίᾳ τὸ πηλίον $\frac{AB}{BG} : \frac{AD}{DG}$ τῶν δύο λό-

γων $\frac{AB}{BG}$ καὶ $\frac{AD}{DG}$. Ὁ ἀναρμονικὸς λ. εἶνε ἀριθμὸς θετικὸς μὲν, ἀν ἀμφότερα τὰ σημεία Π καὶ Δ καίενται ἐπὶ τοῦ τμήματος ΑΓ ἢ ἔξω αὐτοῦ, ἀρνητικὸς δέ, ἀν τὸ ἐν ἐκ τῶν σημείων Β, Δ καίεται ἐπὶ τοῦ τμήματος ΑΓ, τὸ δ' ἑτερον ἔξω αὐτοῦ. — Ἀν τέσσαρες εὐθεῖαι α, β, γ, δ

καίμεναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιπέδῳ καὶ διερχόμεναι διὰ κοινὸν τινὸς σημείου Ο, τμηθῶσιν ὑπὸ τινος εὐθείας οἰοσδήποτε ε κατὰ τὰ σημεία Α, Β, Γ, Δ, ὁ ἀναρ. λ. τῶν τεσσάρων τούτων σημείων εἶνε πάντοτε ὁ αὐτός, ὅποσδήποτε καὶ ἂν ἀχθῇ ἡ διατέμνουσα ε (Πάππου Συναγωγῆς βιβλ. ζ', πρότ. 129), ὁ σταθερὸς δ' αὐτός ἀριθμὸς καλεῖται ἀναρμονικὸς λόγος τῶν τεσσάρων εὐθεϊῶν α, β, γ, δ. — Οἱ ἀναρμονικοὶ λόγοι εἰσὶν ἀριθμοὶ μὴ μεταβαλλόμενοι διὰ πρὸς ὁλῆς. Οὕτως, ἀν τέσσαρα σημεία Α, Β, Γ, Δ εὐθείας προβληθῶσιν ἐκ τινος κέντρου Ο ἐπὶ ἑτέρας τινὸς εὐθείας ε' κατὰ τὰ σημεία Α', Β', Γ', Δ' (καίμενα ἀντιστοίχως ἐπὶ τῶν εὐθεϊῶν ΟΑ, ΟΒ, ΟΓ, ΟΔ), ὁ ἀναρμ. λ. τῶν σημείων Α, Β, Γ, Δ ἴσεται πρὸς τὸν ἀναρμ. λ. τῶν προβλεθῶν αὐτῶν Α', Β', Γ', Δ'. Ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη σπουδαία

της τῶν ἀναρριχνικῶν λόγων ἐν τῇ καλῶς μενέειν πρὸς ὁ λ ι κ ῆ ῖ ε ω μ ε τ ρ ι α (βλ. λ.). — Καθ' ἣν περιπτώσειν ὁ ἀναρριχνικὸς λόγος τοιοῦτον στοιχείον (π.χ. σημειῶν εὐθείας κλ.) ἰσχύει πρὸς — 1, τὰ τέσσαρα ταῦτα στοιχεία λέγονται ὅτι ἀποτελοῦσιν ἄ ρ μ ο ν ι κ ῆ ν τ ε τ ρ ᾶ δ α. [Κυπ. Στ.]

Ἀναρριχητικὰ πτηνὰ (Ζωολ.) (Scansores) καλοῦνται ὅσα ἔχουσι πόδας ἀναρριχητικούς, ἥτοι ἐκείνα, ὧν οἱ δύο δακτυλοὶ εἰς ἐστραμμένοι πρὸς τὰ πρόσω, δύο δὲ (ὁ ἐξώτατος καὶ ὁ ἐσώτατος) πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς δὲ καὶ πτέρωμα ἄπτερον χαρακτηριζόμενον δι' ἄδρην καὶ σκληρὴν πτερῶν. Τὰ ἀναρριχητικὰ πτηνὰ στερεοῦνται ἰσχυρῶς συσκευῆς καὶ ἔχουσι τὴν ἰδιότητα ν' ἀναρριχῶνται διὰ τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν κορυμῶν καὶ κλάδων τῶν δένδρων, ὅτε τινὰ ἐξ αὐτῶν μεταχειρίζονται καὶ τὴν οὐρανὸν, ἀλλὰ δὲ καὶ τὸ ῥυμιόν. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγονται ἐν πρῶταις μὲν ἡ χαρακτηριστικὴ οἰκογενεὶα τῶν Ψιττακιδῶν, ἥτις κατ' ἄλλους ἀποτελεῖ ἰδίαν τάξιν (Psittaci Bonap.), εἰτα δὲ ἡ τῶν Σιττακιδῶν, ἡ τῶν Τριχογλωσσίδων, ἡ τῶν Πλακτολοφιδῶν, ἡ τῶν Στριγοπειδῶν, ἡ τῶν Κοκκυγιδῶν καὶ ἡ τῶν Δρυοκαλαπτιδῶν (περὶ ὧν ἴδ. τὰς ῥημνύμους λέξεις). [Μ.]

Ἀναρριχητικὰ φυτὰ (Βοτ.). Πληθὺς φυτῶν, ἐχόντων ἀσθενῆ βλαστὸν, ὅπως ἐκτεινῶσι τὰ φύλλα των εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ὁρῶνται στηριζόμενα δι' ὠρισμένων ἀναρριχητικῶν ὀργάνων ἐπὶ ἄλλων φυτῶν ἢ ἐπὶ ἄλλων στερεῶν ἀντικειμένων, στύλων, τοίχων κτλ. οὕτω δὲ ἀναπληροῦσι τὴν ἑλλειψὶν στερεοῦ κορυμῶν καὶ δύνανται νὰ φέρωσιν αἰωρημένα βαρύτερα φυτικὰ ὄργανα, οἷον καρποὺς. Ὡς τυπικὸν ἀναρριχητικὸν φυτὸν θεωρεῖται τὸν κισσόν, οὗτος αἱ πολυπληθεῖς ἐναέριαι ρίζαι τοῦ βλαστοῦ καὶ τῶν κλάδων μεταβλήθησαν εἰς ὄργανα προσαρμοστικὰ ἐπὶ στερεῶν σωμάτων. Εἰς τὰ ἀναρριχητικὰ φυτὰ καταλέγονται καὶ ὅσα περιβάλλοντα διὰ τοῦ βλαστοῦ αὐτῶν ἐλικοειδῶς τοὺς κλάδους ξένων φυτῶν ἢ λεπτοὺς στύλους, σχοινία κτλ. ἀνέρχονται εἰς ὕψος, ἥτοι τὰ περιελαλόμενα αὐτὰ καὶ ὅσα φέρουσι ἰδιάζοντα νηματοειδῆ ὄργανα τὰς ὁστικὰς ἢ ἐλικάς (ἴδ. λ.). κοινῶς ψαλίδες, ἢ τοὺς ἀπτηρὰς. Αἱ ἑλικοὶ διακρίνονται διὰ τὸ εὐερέθιστον αὐτῶν (ἴδε λέξεις Ἐρεθισμός, Ἐρεθιστικότης Βοτ.), ἕνεκα τοῦ ὅποιον περιστρέφονται ἐλικοειδῶς περὶ τὰ ξένα σώματα στερεοῦσιν τὸν ὅλον βλαστὸν καὶ διατηροῦσιν αὐτὸν ἐπὶ ἱκανοῦ ὕψους ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ὅμοια ὄργανα νηματοειδῆ εἶναι καὶ οἱ ἀπτηρῆς, οἵτινες προσαρμόζονται ἐπὶ τῶν τοίχων διὰ τοῦ διωγκωμένου αὐτῶν ἄκρου καὶ διακρατοῦνται ἀπ' αὐτῶν στερεῶς. Παραδεί-

γματα φυτῶν ἀναρριχόμενων εἶναι ἡ ἡμπελὶς, τὰ κλοκυνθώδη, ἡ πασιφόρος (κοινῶς ῥοῦλοι), ὁ κομβόδενδρος, ἡ βουστειγγολία (κοινῶς περιπλοκάδα), ὁ λυκίσκος, ἡ κληματὶς, ἡ ἀμπέλους, ὁ θυμδεργίς, ἡ περυσωτή, ἡ βίγνα καὶ ἄλλα πολλὰ. [Μ.]

Ἀναρχία δηλοῖ τὴν ἑλλειψὶν οὐδετέρας κυβερνήσεως ἢ ἀνωτάτης πολιτικῆς ἀρχῆς ἐν τινὶ λαῷ. Ὑπὸ ταύτην ἔννοισιν ἡ ἀναρχία εἶναι ἄρνησις αὐτῆς τῆς κοινωνικότητος τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἐντεῦθεν προβαλλούσης ὀργανώσεως αὐτῶν εἰς πολιτείας. Ἀλλ' ὥς πᾶσα ἄρνησις καὶ ἡ ἀναρχία ἐλαττωσὶν χρόνον δύνανται νὰ διακριθῇ, οὕτως δὲ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀναφέρεται αὕτη ὡς διαρκὴς καὶ μένιμος κατὰστασις πλὴθὺς τινὸς ἀνθρώπων, ἀπηλλοτριμένων οὕτω παντὸς πολιτικοῦ δεσμοῦ καὶ δυνάμεων νὰ πράττῃται ὅτι ὀρεῖται κατὰ τὸ δοκεῖν ἐκάστῳ. Καὶ ἐν αὐταῖς δὴ ταῖς ἐπαναστατικαῖς περιόδῳς ἡ τοῖς ἐμφυλίοις σπαραγμοῖς, ὅτε ἀνατρέπεται ἡ ἔννομος τάξις καὶ φαίνεται ἀποῦσα πᾶσα ἀρχή, οἱ ἄνθρωποι συνενδύονται ταχέως καθ' ἑμάδας ἢ κατὰ φυλὰς ἢ κατὰ τόπους καὶ δημοκρατοῦσιν οὕτως εἰπεῖν ἀσυνεθῶς ποίαν τινὰ τάξιν καὶ ἀναγνωρίζουσιν ἐξουσίαν τινὰ ἀνωτέραν τῆς ατομικῆς θελήσεως ἐκάστου αὐτῶν, ἐκ τῆς πάλῃ δὲ πρὸς ἀλλήλους τῶν ἐξουσιῶν τούτων καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς μίας αὐτῶν ἀναφύεται καὶ πάλιν ἡ ἀρχή καὶ ἐπανέρχεται ἡ κοινωνία εἰς τὴν προτέραν φυτικὴν κατὰστασιν, ἥς τὴν χρησιμότητα καὶ τὸ ἀπαραίτητον κατέδειξεν ἐπὶ μᾶλλον ἢ πρὶν ἀθισμῶς καὶ ὁ ἀρχαίνωτος ἐγρωϊσμός.

Ἀλλ' ἀναρχίαν καλοῦσι συνήθως καὶ τὴν κατὰστασιν ἐκείνην πολιτείας τινός, καθ' ἣν αἱ κυβερνήσεις ἀνατρέπονται ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τῶν πατριῶν ἢ τοῦ ὄχλου, οἱ νόμοι ἐλαττωσιν, οἱ δημοκρατοῦσιν, ἡ δημοσία τάξις καὶ ἀσφάλεια καθίστανται ἄγαν προβληματικά, ἢ δ' ἐλευθερία τῶν προσώπων μικρὴν κατὰ μικρὸν ἐκλείπει πρὸ τῆς αὐθαιρέσιος τῶν ἐλλείγων. Οὐδὲν ὅτι καὶ ὡς τὰ αἷτια τῆς τοιαύτης ἀναρχίας, ἥτις πολλάκις προκαλεῖ καὶ δικαιοδοσίαν ἐν ταύτῃ τὴν ἐπέμβασιν τῶν ξένων, φανερὸν ὅτι οὐδ' αὕτη δύνανται νὰ παραταθῇ ἐπὶ χρόνον μακρὸν. Τότε δὲ εἴτε οἱ πολλοὶ ἀνανήψαντες αἰφνὴς θέλουσιν ἐπικινδύνει τὸ κράτος τοῦ νόμου, εἴτε εἰς μέγας σιλόδοξος, καταβάλλων ἀλληλοδιαδόχως τοὺς ἄλλους ἀντιθέλους ὁ ἐπιβάλη καὶ διατηρήσῃ διὰ τῆς βίας τὴν ἐαυτοῦ θέλησιν ἐπὶ πάντων τῶν πολιτῶν. Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ ἀμφοτέρων τούτων, ὥς καὶ περὶ τῆς πληθὺς τῶν αἰτίων, τῶν μὲν φανερόν, τῶν δὲ κρυφίων, ἅτινα παράγουσι τὴν ἀναρχίαν πρόσκαιρον μὲν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπιβλαβή. [Ἀγγ.]

Ἀναρχικοὶ καλοῦνται οἱ ἐπιδιώκοντες τὴν ἀνατροπὴν τῆς νῦν πολιτικῆς, οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως καὶ τὴν ἐπὶ

των έρεσιών αυτής άνδρυσιν νέας ιδανικής κοινωνικής κατατάξεως, άνευ πολιτικής, άνευ διεσώπυτης άρχης, άνευ νόμων και δικαστηρίων, καταστάσεως, καλή ήν θά κατηργείτο ή νυν ανίσταται, θά εξέλειπεν ίδια πύλα έμμιθους έστρατιές, πύλα σφαις μεταξύ κεφαλαίουχών και εργατών και θά καθέρυτο ή κατά τό δυνατόν εύρυτάτη αυτονομία των ατόμων, συνδεμένων πρὸς άλλαλα μένον διά συμβάσεων, ας θά ήταν ελεύθερα άνά πᾶσαν στιγμήν νά διαλυώσιν. Οι αναρχικοί ανεφάνησαν τό πρώτον περί τά μέσα τῆς ένεστώσης έκαστοντατήριδος, δυνατόν δέ νά δικαιθώσιν εἰς δύο περιόδους, εἰς τήν αρχαιοτέραν τήν ἀπό τοῦ 1810 μέχρι τοῦ 1840, καὶ ἑν. ἀναπτύξαντες θεωρητικῶς τὰς ἀρχάς των, ἀπειραθῶσαν εἰρηκίως μέλλον νά εφαρμόσιν αὐτάς, και εἰς τήν νεωτέραν περίσθον τήν ἀπό τοῦ 1840 καί έντεύθεν, ὅτε, διαδοθέντες εἰς τὰς πλείστας τῆς Εὐρώπης χώρας και εἰς αὐτήν τήν Ἀμερικὴν, ἀπειραθῶσαν πολλαχού νά ἐπιβάλωσι βίαιως τὰς ἀρχάς των. Εἰ και ἀπέτυχον δέ οἱ κτῶρες πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε ἀποπειραίων, οὐδέν ἦτον ἐμδᾶλλουσιν εἰς και νυν εἰς ἀνησυχίαν, ἀναγκάσαντες πολλὰς κυβερνήσεις νά προβώσιν εἰς δράκόντεια κατ' αὐτῶν μέτρα, αἱ δέ ἀρχαί των ἔχουσι καταστή ἤδη αντικείμενον σφοδρῶν συζητήσεων και μακροῦς μελέτης παρὰ τοῖς κοινωνιολόγοις, οικονομολόγοις και πολιτιολόγοις.

Α') Ἀρχαιοτέρα περίοδος. α') Πρώτος εἰρηγῆτης τῶν αναρχικῶν ιδεῶν ὑπῆρξεν ὁ Π. Π. Προσδών (i. λ.) ἐν τῇ περιόδῳ αὐτοῦ συγγράμμι: «Qu'est-ce que la propriété». Ἐν αὐτῷ ἐγένετο τό πρώτον χρῆσις τοῦ ὅρου ἀναρχία, ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀρχῆς, ἀλλ' ἐν αντιδιαστολῇ πρὸς τήν ἀταξίαν, ἣν νομίζει ὅτι ἀποφύγει ὁ Π. ἀποδεχόμενος ὅτι τὰ μέλη τῆς κοινωνίας θά διετέλουν ἐν τοιαύτῃ ἥθικῇ ἀναπόλει, ὥστε ν' ἀποφύγῃσι: πᾶσαν ἀδικίαν, πᾶσαν σύγκρουσιν πρὸς άλλαλα, καθιστῶσαν ἀναγκάζαν τήν κυβερνήσιν, τήν ἀστυνομίαν, τοῦς νόμους και τὰ δικαστήρια. Μεθ' ὅσης δέυναιας και ἂν ἦτο συντεταγμένον τό πρώτον αὐτοῦ ἔργον, κατέλειπεν ἐν τούτοις πολλὰ κενά, καθιστῶντα ἀνεφάρμοστον τό ἀναρχικόν σύστημα ἐν τῇ πράξει. Τοῦτο κατανοῶν και αὐτός ὁ Π. ἠθέλησε νά συμπληρώσῃ αὐτό διά νεωτέρων συγγραμμάτων, μάτην ἀποπειραθείς νά εφαρμόσῃ αὐτό ὁ ἴδιος, τούλάχιστον ὑπὸ οικονομικὴν ἐποψιν, ἐν ἔτει 1849, ὅτε ἐδημοσίευσε τό καταστατικόν τῆς «Συναλλακτικῆς Τραπεζῆς» του, ἥτις ἐμελλε νά δανεῖται τὰ ἐκτακτικά μέλη εἰς γρομμᾶτια πρὸς 1 0/1 τόκον. Ἐν ἔτει 1850 συνεπλήρωσε τό ἀναρχικόν του πρόγραμμα ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ «Idée générale de la Révolution», καὶ ὁ ἐπιτρέπει μὲν εἰς τοῦς μικροῦς γεωργοὺς νά καλλιεργῇ έκαστος τοῦς ἰδίους ἀγρούς, εἰσάγει δέ τὸν

συνεταιρισμὸν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ και τῷ ἐμπορίῳ και καθιερὸν αὐτῇ πάσης ἀρχῆς, αὐτῇ νόμων και δικαστηρίων τήν διαίτησιν. Οὐδὲν θαυμά. ἂν αἱ ἀρχαί τοῦ Π. δέν ἐτυχον διεσώσεως πολλῆς. οὐδὲ προκάλεσαν κίνησιν τινα παρὰ τοῖς ἐργάταις, ὡν ἴδια τήν κοινωνικὴν και οικονομικὴν χειραρέτησιν και εὐημερίαν ἐπεδιώξεν. Ἐὰ ἔργα αὐτοῦ, καίτοι ὑπὸ ἐποψιν θεωρητικὴν μὴ ἀμοιροῦντα σπουδαίοντος, χρηζουσιν θμως ἰδιαίτερας μελέτης και παρ' αὐτοῖς τοῖς λογίοις, ὄντα ὅλως ἀπρέσιτα εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Αἱ ἀρχαί τοῦ Π. ἐτυχον μέλλον παρὰ τοῖς θεωρητικοῖς Γερμανοῖς ἐκτιμήσεως, εἰς οὗς παρέσχον μάλιστα ἀφορμὴν αὐτοτελεστέρας ἐπεξεργασίας τοῦ ἀναρχικοῦ συστήματος. —β') Πρώτος ἐν τῶν Γερμανῶν ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν ἀναρχικῶν ιδεῶν ὁ Μ. Ές (Hess) ἐν ταῖς πραγματείαις αὐτοῦ «Philosophie der Praxis» και «Κοινωνισμός» ἐν ἔτει 1843 και ἐν ἄλλοις μεταγενεστέροις ἔργοις. —γ') Ἐμμερίωτερον θμως και ἐπαγωγότερον ἐξεθῆκεν αὐτὰς ὁ ἐν ἀρχῇ καθηγῆτης γυμνασίου Κ. ὁ ρ. ὁ ρ. ὁ ρ. (Grün) ἴδια ἐν ταῖς διατριβαῖς, ας ἔρου μετὰ τοῦ Ές ἐδημοσίευσαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1845 — 1846 ὑπὸ τὴν τίτλον «Τὸ βιβλίον τοῦ Γερμανοῦ πολίτου». Εἰ και ἦταν δέ ἀμρότεροι σύμφωνοι, ὡς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, διεφώνουν θμως, ὡς πρὸς τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας, ἅτινα ὁ μὲν Ές παρεδέχετο εἰρηνικά, ὁ δὲ Γρὺν βίαια, ὡν ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως, εἰ ἦς και μόνης ἐνόμιζεν ὅτι θά ἐπραγματοποιεῖτο πλήρες τό πρόγραμμα των. Ἐγένοντο δέ και αἱ δύο ἡγῆται τῆς ἀκρας ἀριστερᾶς τοῦ ἐν Γερμανίᾳ κοινωνισμοῦ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848. —δ') Ὁ πρώτος ἀποπειραθείς νά εφαρμόσῃ ἐν τῇ πράξει τὰς ἀναρχικὰς ιδέας τοῦ Προσδών και προκαλέσας ἐπὶ τούτῳ κίνησιν τινα μεταξὺ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Γερμανῶν χειρωνακτῶν (1842—1845) ὁ ἦρξεν ὁ Γουλιέλμος Μ. ὁ ρ. (Muller), ὅστις πρὸς τῇ πολιτείᾳ και ἐκκλησίᾳ προέτεινε νά καταργηθῇ και ὁ γάμος, ἥτο δέ και αὐτός ὑπὲρ τῆς κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως. —ε') Ἦέλος ὁ Μ. ὁ ρ. Σ. ὁ ρ. ἐν τῇ συγγράμμι αὐτοῦ «Ὁ μόνος και ἡ ἰδιοκτησία του» προτείνει αὐτῇ τῆς κοινωνίας, ἥτις και ὑπὸ τὸν τύπον τῆς δημοκρατίας ἐκαστεῖ πάντοτε πλείον ἐπὶ τῶν ατόμων, τήν ελευθερίαν ἔνισιν τούτων, ἐξ ἧς ἕκαστος ἀνά πᾶσαν στιγμήν δύναται νά παραιτηθῇ, ὅταν δέν ἔχῃ ὠφέλειαν τινα ἐξ αὐτῆς. Ἀδύνατον ν' ἀρνηθῇ τις ὅτι ἡ διάδοσις τῶν ἀναρχικῶν ιδεῶν ἐν Γερμανίᾳ, εἰ μὴ ἀμέσως, ἐμμέτως πως ὅμως ἔσχεν ἐπιδρομήν τινα ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848· διὸ και ἡ μετὰ τήν κατάνηξιν ταύτης γεννηθεῖσα ἀντιδρασις ἐστράφη κατὰ τῶν ἀναρχικῶν οὗχ ἦτον ἡ κατὰ τῶν κοινωνιστῶν.

Β') Νεωτέρα περίοδος. Ἀπὸ τοῦ 1860 ἤρξατο ἀναζητωγενόμενον τό ἐργατικόν κίνημα ἀνά πάσας τὰς χώρας τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώ-

πης. "Επότε ἐν μὲν Γερμανίᾳ ἱερυτεν ὁ Λαο-
σάλ τὴν κοινωνιστικὴν μερίδα, ἐν δὲ Γαλλίᾳ
ἤρξατο συντακτομένη εἰς ἰδίαν μερίδα ἡ τε-
παρτη ἐπικληθεῖσα τάξις, ἥτις καὶ ἐν Ἰταλίᾳ
καὶ Ἰσπανίᾳ ἤρξατο διαργανουμένη. Κατὰ τὴν
ἐποχὴν ταύτην ἐμελλον ν' αναρχιστῶν αὐτὴς οἱ
αναρχιστὰὶ ἴδωσι. α') Ὁ νέος αὐτῶν εἰσθηγῆς
ὑπῆρξε νῦν ὁ Ρώσος Βάκουινιν (Β. λ.),
εἰς ὃν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι κατὰ πρῶτον
καὶ κύριον λόγον δρεῖλεται πᾶσα ἡ μετὰ ταῦτα
αναρχικὴ κίνησις. Ἡ πολιτεία σημαίνει κατ'
αὐτὸν ἀρχήν, ἐπειδὴ δ' ἐλάχιστη ἀρχὴ προύπο-
θέτει τὴν ὑπαρξίν ἀρχαμένων, ἄρα πᾶσα πο-
λιτεία καταργεῖ τὴν ἀληθὴ ἐλευθερίαν, ὃ δὲ
δεσποτισμὸς δὲν ἔγκειται ἐν τῇ εἰδῇ, ἀλλ' ἐν
τῇ οὐσίᾳ τῆς πολιτείας. Ἀντὶ ταύτης προτεί-
νει ὁ Β. τὴν ἐλευθερίαν κοινωνίαν, ἐν ᾗ
ἐκλείπει πᾶσα διακρίσις πολιτικὴ καὶ κοινο-
νική, ἕκαστος δὲ εἶνε ἐργάτης ἢ νεύ διακρίσεως
χωρὶς τὸν, φυλῆς, θύου καὶ θρησκείας. Ἡ
τάξις ἀποκαθίσταται ἄρ' ἑαυτῆς ἐν τῇ τοιούτῃ
κοινωνίᾳ, διὰ τὴν ἔμμετον εἰς πάντας τοὺς ἀν-
θρώπους ἀρχὴν τῆς ἀλλήληγγυης. Ἡ ἀλλή-
ληγγυὴ αὕτη ἀναγκάζει ἕκαστον νὰ θεωρῇ ἑαυ-
τὸν τότε καὶ μόνον ὄντως ἐλευθερον, ὅταν δὲν
προσκόρυνε εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων. Ἐν-
ταῦθεν συμπεραίνει ὁ Β. ὅτι τὰ μέλη τῆς ἐλευ-
θερίας κοινωνίας θὰ ἐπαγρυπνοῦσι ζηλοτύπως,
ὅπως ἕκαστος ἀσπῇ ἐλευθερίᾳ τὴν ἐπάγγελμα,
ἔπερ ἀπαξ ἐξέλεξε. χωρὶς νὰ βλάπτῃ τὸν ἄλ-
λον, δὲν ἐλπίζει δὲ νὰ ἐπιβληθῇ ποτε τὸ σύ-
στημά του διὰ τῆς καθολικῆς ψήρεφου, ὥς
οἱ περὶ τὴν Μάρξ κοινωνιστὰὶ δημοκρατικοί,
ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς βίας. Διὸ κατὰ τὸν Β. ἡ
ἀναρχία σημαίνει «ἀνάγκη ἐξ ὧν τῶν νῦν
καλουμένων ἀγρίων παθῶν καὶ ἐκμυθύνειν
»τῆς νῦν καλουμένης δημοσίας τάξεως». Βε-
βαίως ὁ λαὸς ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐρμῇ θὰ
φονεύσῃ πάντας τοὺς καταδυναστεύοντας αὐ-
τόν. Ἀλλ' ἡ ἀναπόδραστος αὕτη ἀνάγκη κινεῖ
τὸν οἶκτον τοῦ Β. καὶ κατακρίνεται ὑπ' αὐτοῦ
ὡς μόνον ὡς ἀνθρώπος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνωφε-
λὴς. Διὰ τοῦτο δὲ καταφέρεται σφόδρα καὶ κατὰ
τῶν ἐπαύων τοῦ Βλαγκῆ, ὧν τὸ σύνθημα εἶνε
ἡ «αἰματηρὰ ἐπαναστάσις». Ἀπὸ τοῦ 1867
ἤρξατο ἐνεργῶν δραστηρίως ὁ Β. ὑπὲρ τῆς δι-
δόσεως τῶν ἀρχῶν του καὶ τῆς πραγματοποι-
ήσεως τοῦ προγράμματός του. Ἦδη δ' ἐν ἔτει
1868 συνέστη ἐπὶ τῇ βίαι τούτου ὁ «διεθνὴς
σύνδεσμος τῆς κοινωνιστικῆς δημοκρατίας», ὃ
ἀπαρτιζόμενος ἐκ πολλῶν δημοσίων συλλόγων,
διεθνονόμων ὑπὸ τινος «μυστικῆς συνδέσεως»,
οὗ προέτατο ὁ Β. Ὁ «διεθνὴς σύνδεσμος» ἔσχε
ταχέως καταπληκτικὴν διάδοσιν ἰδίᾳ ἐν Ἰτα-
λίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ. Ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου τῶν
Γαλλῶν καὶ Γερμανῶν, ἀπελθὼν ὁ Β. εἰς Λυὸν,
κατήρρωσε τῇ 10/28 Σεπτεμβρίου 1870 νὰ
ιδρύσῃ ἐν «κεντρικῶν κομιτάτων τῆς σωτηρίας
τῆς Γαλλίας», ὅπερ διὰ τινος προκηρύξεώς του
κατήρχει τὴν πολιτικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν

καὶ τὴν δημοτικὴν διοίκησιν, ἀντικαθίστων
αὐτάς διὰ «κομιτῶν τῆς σωτηρίας». Ἀλλ' ἡ
πείρα τις αὐτοῦ, ὅτι ἐγκαθιδρύσῃ ἐν τῷ 3ῳ
μαρτίῳ τῆς Λυὸν ἀπέτυχε, ὃ δὲ Β. ἤναρ-
κασθῇ τῆς ὑστερίαν νὰ ἐγκαταλήπῃ τὸ 1ῳ
ἰουλίου ἑξῆς. — 8') Ἀπὸ τοῦ 1869 ἤρξατο
ζωηρὰ ἐνέργεια ὑπὲρ διάδοσεως τῶν ἀναρχι-
κῶν ἰδεῶν ἐν Ῥωσίᾳ. Ἀπόστολος αὐτῶν ὁ
πῆρξεν ὁ Σέργιος Νετσάγιεφ, ὅστις
δὲς τοῦ Βάκουινιν, ὅστις ὅμως ὑπερῆκεν ἐν
ἐν πολλοῖς τούτον, ἐγένετο δὲ ὁ εἰσθηγῆς
τῆς προπαγάνδας τῶν ἐργῶν, ἥτις
τῆς τακτικῆς ἐκείνης τῶν ἀναρχικῶν, ἣν οὐταὶ
ἐμμελήθησαν ὑστερον καὶ ἐν ἄλλαις χώραις.
Ν. ἱδρυσεν ἐν ἀρχῇ μυστικὰς λέσχας ἐν Μό-
σχῃ, Πατροπόλεϊ καὶ ἀλλὰχοῦ τῆς Ῥωσσίας
ἐκ φοιτητῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, αἵτινες ἐκείλιν
ν' ἀποδοῦσι τὸ ἐπιτελεῖον τῆς ἐπαναστάσεως.
Συνέταξεν διαφόρους διατριβάς, ἐξέδωκεν ἐπὶ
τινὰ χρόνον ἐφημερίδα καὶ ἐδηροσύνησε τέλει
ἰδίᾳ πρόγραμμά, δι' οὗ ἐξήτει νὰ συγκεντρώσῃ
πάντας τὰς ἐν Ῥωσίᾳ ἐπαναστατικὰς τάξεις
εἰς μίαν «μεγάλην καὶ προσχεδιασμένην» ἐ-
κμελικτον τοῦ λαοῦ ἐπαναστάσιν. Τὸ ἔργον
τοῦ ἐπαναστάτου καθώριζεν ὁ Ν. ἐν τῇ περὶ
δοῆτῃ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡσέ, ἥτις ἔτρεν ἐπὶ
ροῆν μεγάλην ἐπὶ τῷ ἀπανταχοῦ ἀναρχικῶν.
Κατ' αὐτὴν ὁ ἐπαναστάτης δεῖλε ν' ἀπαρνηθῇ
πάν ὃ τι πολύτιμον ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ
καὶ νὰ μὴ λάθῃ πλεον ὑπ' ὅσιν μῆτε νόμον
μῆτε θρησκείαν. «Ἐὰν ζῇ ἐτι ἐν τῷ κόσμῳ
»τοῦτο σημαίνει ὅτι δεῖλε ἐκ παντὸς τρέπῃ
»νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καταστροφὴν του. Δι'
»αὐτὸν ὑπάρχει μόνον μία ἀπόλαυσις μία
»πραχυθία, μία ἀντιμυθία, μία εὐχαρίστη-
»σις, ἡ κατευδούσις τῆς ἐπαναστάσεως». Πρὸς
»παι νὰ ἐξολοθρευθῇ πάντες οἱ γενόμενοι ἐκ
»ποθῶν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου.
»Ἐνταῦθεν δ' ἄρχεται ἡ προπαγάνδα
»τῶν ἐργῶν, ἣν ὡς ἐξῆς χαρκτηρίζει.
Ν. «Ὁ λόγος κινήσει τότε μόνον δι' ἡμᾶς
»σημασίαν, ὅταν συνδεσθῇ ὑπὸ τῶν ἐργῶν
»ἡλλὰ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔργον πᾶν ὃ
»καλεῖται οὕτως. Ἡ ἐπιφυλακτικὴ λ. χ. καὶ
»περισκερμένη διοργάνωσις μυστικῶν ἐται-
»ρειῶν, ἄνευ ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων, εἶνε δι'
»ἡμᾶς γελοία τις καὶ ἀφόρητος παιδεία. Ἡμῶς
»καλοῦμεν ἐξωτερικὴν ἐκδηλώσιν μόνον τὴν
»κοιρανὴν ἐκείνην τῶν πράξεων, αἵτινες θεωροῦν
»καταστρέφουσιν τι, προσωπον, πράγμα ἢ συ-
»σταν, παρκαλύπτουσιν τὴν χειραφέτησιν τοῦ
»λαοῦ. Ἐπὶ οὐτίς τῆς ζωῆς ἡμῶν δεῖλεται
»διὰ πράξεων παρατόλμων νὰ εἰσδύωμεν εἰς
»τὴν βίον τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς
»αὐτὸν πεποθησιν ἐπὶ τὴν ἰδίαν του δύναμιν
»καὶ οὕτω νὰ ἐξεγείρωμεν, ἐνώσωμεν καὶ ἐξη-
»γήσωμεν αὐτὸν εἰς τὸν θράμβον τοῦ δικαίου
»καγῶνός του». Τὸ κήρυμά του τοῦτο ἐπὶ
»σφάριζεν ὁ Ν. διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος
»φονεύσας τινὰ δπαδόν του καὶ σωθεὶς διὰ τῆς

φυγής ἐκ Γουσσίας. Ἀπελθὼν εἰς Ἑλβετίαν παρεβίβη εἰς τὴν Γουσσικὴν κυβέρνησιν ἐν ἔτει 1872, ἔκτοτε δὲ οὐδὲν ἡκούσθη πλεονεξίας περὶ αὐτοῦ, ἐξαφανισθέντος, τίς οἶδε, κατὰ τινα τρόπον. Ὁ «διοικητὴς συνδέσμος τῆς κοινωνικῆς δημοκρατίας» ἠνώθη ἐν ἔτει 1899 πρὸς τὴν «ἐπιθετικὴν τῶν ἐργατῶν», ἣς πρόστατο ὁ Μάρξ, θελήσας ὅμως νὰ ἐπιβάλῃ τὸ πρόγραμμά του εἰς ταύτην καὶ ἀποτυχὼν τοῦ σκοποῦ του, ἀπετάσθη ἐξ αὐτῆς ἐν ἔτει 1872. Ὁ Βακουνὶν περὶ οὗ εἰρήσθη ἐν παρόδῳ ὅτι οὐδέποτε ἠσπάσθη τὴν «προπαγάνδαν τῶν ἐργῶν» τοῦ Νετοσάγιερ, ἀποθενήσας ἐν ἔτει 1873, ἀπεσύρθη τῆς διεθνούς τοῦ ἀναρχικοῦ κινήματος καὶ ἀπέθανε τῇ 1876 ἐν Πέρνι. Μετ' αὐτὴν ἔπαυσε πᾶσα κεντρικὴ διεθνὴς τῶν ἀναρχικῶν, οἵτινες, σχηματίζοντες ἐκασταχοῦ ἰδίους συνδέσμους καὶ βμάδας, ἡκολούθησαν πολλὰς καὶ ἰδία προγράμματα. Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἀναρχικῶν αἰτίους ἰδιαιτέρου λόγου κρίνουμεν τοὺς ἑξῆς: γ') τὸν Παῦλον Μπροῦς (Brousse), ὅστις ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ «Γουρζι-κοῦ συνδέσμου» τῆς Γαλλικῆς Ἐλευθερίας ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ ἄνευθερος Θεωρητῆς τῆς «προπαγάνδας τῶν ἐργῶν», διακρινθεὶς ἐν ταύτῃ ὡς συντακτῆς διαφόρων ἀναρχικῶν ἐργασιῶν τὸν Γερμανὸν Ἀρθούρου Μουλθέρ-γερ, θεωρητικὸς μᾶλλον ὑποστηρίζωντας ἀναρχικὰς ἰδέας τοῦ Προϋδῶν, ἰδία ἐν τῇ συγγραμμῇ αὐτοῦ «Τὸ ζήτημα τῆς κατοικίας» (1872) εἰ τὸν διάστημεν γεωγράφον Ἰβλίσσατον Ρεκλὸν, ὅστις ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς προπαγάνδας δεκαετηρίδος ἀνέλαβε τὴν διεθνὴν τῆς ἐν Ἑλβετίᾳ ἀναρχικῆς προπαγάνδας μετὰ εἰς τὸν Ρώσσον πρίγκιπος Πέτρον Κραπότκιν, ὅστις ἀνέπτυξε πωρετώδη δραστηριότητα, συνετέλεσε δὲ οὐκ ὀλίγον εἰς διάδοσιν τῶν ἀναρχικῶν ἰδεῶν ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα σπουδαῖον μέρος ποὺ διεδραμάτιζε εἰς τὸν Αἰμίλιον Γκωτιέ, διακρινόμενος ἐπὶ εὐγλωττίᾳ ἢ) τέλος τὸν Γωτφριν Μόστ, ὅστις ὦν ἐν ἀρχῇ κοινωνιστῆς δημοκρατικῆς ἐν Γερμανίᾳ, μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἀντι-κοινωνιστικοῦ νόμου ἐν αὐτῇ ἐγένετο ἀναρχικός, μετὰ φανατισμῷ συνηγορῶν ὑπὲρ τοῦ φό-νου τῶν ἡγεμόνων καὶ πάντων τῶν καθισταμένων ἐμποδῶν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀναρχικῶν σχεδίων, ἰδία διὰ τῆς ἐφημερίδος τοῦ «Ἐλευθερίας», δι' ἣν καταδιώχθηκε πολλὰς ἡνεγκάσθη νὰ καταφύγῃ ἐκ Γερμανίας εἰς Ἀγγλίαν, ἐκεῖθεν εἰς Ἑλβετίαν καὶ τέλος εἰς Ἀμερικὴν, πανταχοῦ σχεδὸν καταδικασθεὶς καὶ ἀποτίσας τὴν ποινὴν του ἐν φυλακῇ. Οἱ Ἀ. δὲν κατώρθωσαν νὰ κίνησι μεγά- λας προόδους ἐν Γερμανίᾳ, τοῦτο μὲν διὰ τὰ κατασταλτικὰ μέτρα, ἅτινα ἔλαβε κατ' αὐ- τῶν ἡ Γερμανικὴ κυβέρνησις καὶ ἐφάρμοσε πάν- τοτε αὐστηρότατα, τοῦτο δὲ διὰ τὴν ἀντιδρα- σιν τῆς ἰσχυρᾶς μεριδὸς τῶν κοινωνιστῶν δημοκρατικῶν, οἵτινες ἀποδοκιμάζουσιν ἰδίᾳ

τὸ ἀναρχικὸν αὐτῶν πρόγραμμα. Ὡς ἰ- μανὴς μὲν ἀπεπειρήθησαν νὰ φανερώσῃ διὰ δυναμιτῆδος πάντας τοὺς Γερμανοὺς ἡγεμόνας κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἐν Νεϊσεβάλδ ἐθνικοῦ μνημείου. — Ἐν Ἀ. ὅστις ἔχον ἐν ἀρχῇ μεγάλην διάδοσιν, ὅτε ὁμοῦ ἤρξαντο κα- θιστάμενοι ἐπικινδυνοὶ εἰς τὴν δημοτικὴν ἀσφα- λειαν διὰ διαφόρων κακοεργημάτων, ἡ Δὺ- στριακὴ κυβέρνησις ἔλαβεν ἔντοτε νομοθετικὰ καὶ διοικητικὰ κατ' αὐτῶν μέτρα, δι' ὧν περι- ωρίσθη μὲν μὲν ἡ μερίς των, — Ἐν Ἑλβε- τίᾳ αἱ ἀναρχικαὶ ἰδέαι ἐξηπλώθησαν μᾶλλον ἐν τοῖς γαλλικοῖς καντωνοῖς. — Ἐν Ἰτα- λίᾳ οἱ Ἀ. τῇ 1871 ἀσπασθέντες τὸ πρό- γραμμα τῆς βίαιας ἀνατροπῆς προσέδωκαν εἰς ἐπανάστασιν χωρίων τινῶν παρὰ τὸ Βενεζέν- τον, κατασταλαῖσαν ταχέως, καὶ εἰς διαφορά κακοεργήματα, ἀναγκασάντα τὴν Ἰταλικὴν κυβέρνησιν νὰ προσφύγῃ ἐπὶ τῆς ἀστυρίας κατ' αὐτῶν μέτρα. — Ἐν Ἰσπανίᾳ εἶχον ἀνέλθει ἐν ἔτει 1873 εἰς 50 γιλ. περίπου, ἐ- πιπεφλοῦμενοι δὲ τὸν τότε ἐμφύλιον πόλεμον διενήργησαν ἐπανάστασιν, ἣς κατασταλαῖσις, διεκλύθησαν οἱ σύλλογοί των καὶ ἀπηρεργο- σαν αἱ ἐφημερίδες των ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. — Ἐν Γαλλίᾳ ἔχον μεγάλην ἐπίδοσιν αἱ ἀναρχικαὶ ἰδέαι ἀπὸ τοῦ 1880, ἰδία ἐν Παρι- σίσις καὶ Λυῶν, ἐνθα ἔκτοτε πολυάριθμοι ἐφη- μερίδες ἐξεδόθησαν (μίας τούτων τῆς «Re- volution sociale» ὑπῆρξε συνεργάτης καὶ ἡ διαδόχτος Λουίζα Μιτέλ), οἱ δὲ σπαρτοὶ των ἀνῆλθον εἰς χιλιάδας πολλὰς. Ἐν Λυῶν δὲς κακοεργήματα διὰ δυναμιτῆδος ἤγαγον εἰς τὴν καταδικαίαν 53 Ἀ., ἐν εἰς καὶ τὸν Κραπότκιν καὶ Ἰκωτιέ. — Ἀναξίως λόγου προόδους ἔκα- μαν οἱ ἀναρχικοὶ ἐν Ὁλλανδίᾳ, Βελ- γίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ. — Περὶ Γουσσίας οὐ γένην μακρότερος λόγος ἐν τῇ περὶ μ. η- δὲ ν. σ. μ. οὐ ἀρξώ. — Αἱ ἀναρχικαὶ ἰδέαι με- τεδόθησαν καὶ εἰς Μεξικόν, δὲν εὗρον ὅμως τόσον γόνιμον ἔδαφος, ὅσον ἐν ταῖς Ἡνω- μέναις Πολιτεῖαις τῆς Βορείου Ἀ- μερικῆς, ἐνθα ἀπετόλμηθησαν τὰ διὰ δυναμι- τῆδος κακοεργήματα κατὰ τῆς ἀστυνομίας τοῦ Σικάγο, ἐξ ἧς οὐκ ὀλίγοι ἐφροντίθησαν καὶ περὶ τοὺς 50 ἐπληρώθησαν. Διὰ τὰ κακοερ- γήματα ταῦτα καταδικάσθησαν εἰς θάνατον τέσσαρες Ἀ., ἐν οἷς δύο τῶν ἡγετῶν αὐτῶν ὁ Σπὶς καὶ ὁ Παίρσον. Ἡ περὶ Ἀ. φιλολογίᾳ εἴνε μεγάλη, Ἀνα- γέρμεν ἐνταῦθα, πλὴν τῶν ἀνωτέρω μνημο- νευθέντων, καὶ τὰ ἑξῆς κυριώτερὰ ἔργα: Proudhon, Oeuvr. compl. 37 τόμοι Παρίσι 1847 καὶ — Correspondance, 14 τόμοι, αὐτ. 1874 — 1875 — Stein, Social. d. hont. Frankr. t. 2. Λειψία 1848. — Diehl, Proudhon, τῆχος 1, Eigen- thums- und Werthelehre, 1888. — M. A. T. Republicaines der Zukunft, Λει- ψία 1848. — Ὁ αὐτὸς Anarchie oder

Antorität, Ἀμπερργον 1852. — Bacon —
n i n e, L'empire Knouto-germanique.
Γενεύη 1871. — Ό α υ ε ς, La theologie
politique de Mazzini, αὐτῆς, 1871. —
M a l o n, Histoire du socialisme τ. 3
Παρίσις 1884. — N e t s c h a j e w, Revo-
lutionskatechismus ἐν τῇ Γερμαν., ἐκδόσε:
τῆς «Alliance», Βρουνσβίχ 1874. — T h u n,
geschichte der revolüt. Bewegungen in
Russland, Λψία 1883. — M e y e r, E-
manzipationskampf des 4 standes 2 τό-
μοι, Βερολίνον 1874—1875. — S t e p - J a n k,
Unterirdisches Russland, γερμανιστὶ ὑπὸ
Trautner, Βέρνη 1884. — Krapotkine, Pa-
roles d'un révolté, Παρίσις 1885. — R a -
c l u s, Evolution et révolution. Γενεύη
1884. — G a u t i e r, Le darwinisme
sociale, Παρίσις 1880. — M e r m e i x,
La France socialiste, Παρίσις 1886. —
M o s t, Taktik contra Freiheit, Λονδί-
νον 1880. — B ü c h e r, Anarchistisch —
Kommunistische Bibliothek, 3 τόμοι,
Λονδίνον 1888. — Handwörterbuch der
Staatswissenschaften, Γένα 1889 ἐν λ.
Anarchismus. [Ε.]

Ἄντας (Γ ο υ α δ ι ἄ ν α ς, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀ-
ράβων Ο ὕ ἄ θ - Ἀ ν α ς). Εἰς τῶν πέντε μεγά-
λων ποταμῶν τῆς Ἰσπανίας, ὅστις πηγάζει ἀπὸ
ἀπὸ τῆς Σιέρρα δ' Ἀλκαράζ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ
Ἀλκαλὴς ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν
μεταξὺ τῶν Καστρομαρίμ καὶ Ἀγυαμονί μετὰ
ροῦν 900 καὶ ἐπέκεινα χμ., ὧν 73 μόνον πλωτά.
Ὁ σημαντικώτατος τῶν εἰς αὐτὸν συμβαλλόν-
των ποταμῶν εἶναι ὁ Ζαγκάρας. Μετὰ τοῦτον
δὲ ὁ Ριανζάρες, ὁ Κάρις, ὁ Γουαδάλέμας καὶ
ἄλλοι. [Π. Π.]

Ἀνασάξιμον (μέταλλον), μεταλλεῖον
ἀρχαῖον ἐγκατακρημισθὲν καὶ πάλιν ἐκ νέου
εἰς ἐνέργειαν τεθῆναι. Ἀ ν α σ ἄ τ τ ε ι ν = με-
ταλλεῖον ἐγκατακρημισθὲν καθαρίζειν καὶ εἰς
ἐνέργειαν τιθέναι. [Κ. Μ.]

Ἀνασάριχα. βλ. Ὑδρωψ.

Ἀνασελίτσα ὑποδιοικήτις (καζῆς), ὑ-
παγομένη εἰς τὴν διοίκησιν (μουτσαριφλικίον)
Σερβίαν καὶ κειμένη ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ Μα-
κεδονίᾳ οὐ μακρὰν τῆς νέας μεθορίου γραμ-
μῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἀ. περιλαμβάνει 79
κώμας καὶ χωρία, ἐξ ὧν 50 μὲν χριστιανικά,
29 δὲ μουσουλμανικά, ἔχει δὲ πρωτεύουσιν
τὴν Αἰάψισταν ἢ Δειψίστην. Οἱ κάτοικοι αὐ-
τῆς ἀνέχονται εἰς τὰς σκράνους περίπου χι-
λιάδας, ἐξ ὧν τὰ πέντε μὲν ὄδοι χριστιανοί,
οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. Ἐκ τῶν χριστια-
νῶν οἱ πλείστοι ἔχουσι μητρικὴν τὴν ἑλλη-
νικὴν, ὀλίγοι δὲ τὴν βλαχικὴν καὶ βουλγαρι-
κὴν, πλὴν καὶ ἐκεῖνοι καὶ οὗτοι διακρίνονται
ἐπὶ τῇ ἑλληνικῇ αὐτῶν φρονήματι. Ἐκ τῶν
μουσουλμάνων οἱ πλείστοι εἰνε Ἑλλήνες, ἀ-
σπασθέντες τὸ Ἰσλὰμ μόλις κατὰ τὸν ἰσλὰμ

ἄντα. Οὗτοι ἔχουσι ἐτι μητρικὴν γλῶσσαν τὴν
ἑλληνικὴν, διαφυλάττοντες καὶ πλείστα ἑλ-
ληνικὰ ῥήματα καὶ ἔθνη. Ὅπως δὲ διαπιστώσῃ
τὸν ἰσλαμισμὸν τῶν ποιοῦνται καταχρησάμε-
ν τὴν ἑλληνικὴν τοῦ μουσουλμανικοῦ ὅρου βαλλῶν
ἰ-μυήλαχ-ι, ἐξ οὗ σκοπεῖται καλεῖσθαι
Β α λ λ α α ὁ ς ς. Ἡ Ἀ. εἶνε ἐπιτηδεῖα εἰς
κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν, παράγει δὲ ἐτη-
σίως ὡς 150 χιλ. κίβητα δημητριακῶν καρ-
πῶν. [Ε.]

Ἀνασκαφαί ἀρχαιολογικαὶ καλεῖσθαι
αἱ ἐργασίαι πρὸς ἀποκάλυψιν μνημείων τοῦ
βίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων λαῶν
καὶ μάλιστα μνημείων τῆς τέχνης, ὧν ἄλλα
μὲν αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι σκοπεῖν εἶχον θαυσι-
ὕπὸ τὴν γῆν, τὰ εἶνε τὰ ἐν τοῖς ταχοῖς μνη-
μείων, καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀκροπόλει πρὸ τινος χρόνου
ἀνακαλυφθέντα ἐργα τέχνης προπερικύων χρό-
νων, ἄλλα δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐπιχειροθέντα κα-
τέστησαν ἀρχαῖα. Ἐν ταῖς δύο χώραις τοῦ κλασ-
τικοῦ πολιτισμοῦ, τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῇ Ἑλλάδι,
ἐγένοντο, ὡς εἰκός, καὶ αἱ περισσότεραι καὶ
σπουδαιότεραι ἀνασκαφαί. Ὁ ἔργος πρὸς τὴν
κλασσικὴν ἀρχαιότητα, οὗτος εἶχε ἐμφε-
ρηθῆ ἀπὸ τοῦ 16^{ου} ἡδὲ αἰῶνος οἱ πλείστοι τῶν
ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ μάλιστα αἱ
καλλιτέχναι καὶ οἱ λόγιοι, ἐδωκεν ἐν Ἰτα-
λίᾳ ἐνωρίς ἀφορμὴν καὶ εἰς ἀνασκαφὰς ἀρχαιο-
λογικὰς πρὸς ἀποκάλυψιν μνημείων τῆς τέ-
χνης καὶ ἐπιγραφῶν. Ἀπὸ τῶν χρόνων δὲ τῆς
Ἀναγεννήσεως μέχρι τοῦ νῦν ἐγένοντο το-
σαῦτα ἐν Ἰταλίᾳ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, ὥστε
εἶνε δύσκολον καὶ τὰ σπουδαιότερα τούτων ν'
ἀπαριθμηθῆναι. Ἐν Ἑλλάδι ἤρξαντο βραδύ-
τερον αἱ τοιοῦτοι εἰδους ἐργασίαι, αἱ σπου-
δαιότεραι δὲ καὶ μεγαλειότεραι ἀνασκαφαί ἐγέ-
νοντο κατὰ τὰς τελευταίας μάλιστα δεκαετη-
ρίδας.

Περὶ τῶν πορισμάτων τῶν διαφόρων ἀνα-
σκαφῶν καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν εὐρημάτων
ὅα γίνηται πρὸς τῶν λόγους ἐν λέξει Ἀ ρ χ α ι ο -
λ ο γ ι α καὶ Ἀ ρ χ α ι ο λ ο γ ι κ ῇ Ἐ τ α τ -
ρ ι α. Αἱ ἐν Ἑλλάδι ἀνασκαφαί ἐκτελοῦνται
κυρίως ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας,
ἀπὸ τινος δὲ χρόνου καὶ ὑπὸ τῆς γενικῆς Ἐ-
φορείας τῶν ἀρχαιοτήτων. Τὰς Ἀ. διευθύνει
πάντοτε ἑφορος τῶν ἀρχαιοτήτων, ὅστις ὀφεί-
λει νὰ ὑποβάλλῃ τακτικῶς ἐκθέσιν περὶ τῆς ἐ-
καστοῦ προέδου τῶν ἐργασιῶν καὶ κατάλο-
γον τῶν ἐκαστοῦ εὐρημάτων εἰς τὴν γενικὴν
Ἐφορίαν καὶ εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑται-
ρίαν, ὅσῳ καὶ αἱ Ἀ. ἐνεργοῦνται δαπάνη τῆς
Ἀρχαιολ. Ἑταιρίας. Τῶν Ἀ. τῆς Ἀρχαιολ.-
Ἑταιρίας δύναται νὰ ἐποπτεύῃ καὶ μέλος τι
τοῦ συμβουλίου. Οὐδεὶς ἰδιώτης δύναται νὰ ἐ-
πιχειρήσῃ Ἀ. ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ὑπουργείου
τῆς Ἐκπαιδεύσεως εἴτε εἰς ἰδιόκτητον εἴτε εἰς
ξένον τόπον, ἐπὶ ποινῇ προστίμου καὶ δημεύ-
σεως τῶν ἀνακαλυφθεῖσιν ἀρχαιοτήτων. Αἱ

ὡς ἰδιωτῶν ἐνεργούμεναι ἅ. ἁδεια τῆς κυ-
βερνήσεως γίνονται ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους. Τὴν
ἅ. διεμβύνηται ὁ ὑπὸ τῆς γενικῆς ἑξουσίας ἐν-
τεταλμένος ἄπορος τῶν ἀρχαιοτήτων, ὅστις
καθορίζει τὸν τρόπον τῆς ἅ. ὀρίζει τὸν ἀρι-
στὸν τῶν ἐργασιῶν καὶ ἐκλέγει αὐτοὺς, κατα-
γράφει τὰ εὐρήματα ἐν διπλῇ πρωτοκόλλῳ
καὶ διαφυλάττει αὐτὰ μέχρι ἀποπεράτωσεως ἡ
διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς
ἅ. τὰ εὐρήματα ἐγκλείονται ἐντὸς κιβωτίου
σφραγισμένου καὶ κατατίθενται ὑπὸ τοῦ ἐφό-
ρου τοῦ ἐπιστατήσαντος τῆς ἅ. εἰς τὴν γε-
νικὴν ἑξουσίαν. Ἐνώπιον δὲ τοῦ γενικοῦ ἐ-
φόρου, τοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ἰδιοκτῆτου γίνεται
ἡ κατὰ νόμον διανομή, λαμβάνοντος τοῦ
ἰδιοκτῆτου τὸ ἥμισυ τῶν εὐρημάτων, τοῦ ἐτέ-
ρου ἡμίσεος ἀνέκοντος κατὰ νόμον εἰς τὸ
κράτος. [Θ. Σ.]

Ἀνασκευάζειν τὴν τράπεζαν

(Ἀρχαιολ.). Ἐάν τις τῶν ἐν Ἀθῆναις
τραπέζιων ἔπαυε τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ καὶ
ἐκνήρυστο εἰς κατάστασιν χρεωκοπίας, ἐπέ-
συνε τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν, ὡς προσβάλλων
τὴν δημοσίαν πίστιν, ἢ δὲ τράπεζα. ἐφ' ἧς ἐν
τῇ ἀγορᾷ συνηλλάσσοντο, ἀντρεπέτο. Ἡ τοι-
αυτὴ κατάστασις τοῦ τραπέζιτου ἐδηλοῦτο διὰ
τῶν ὁρίων ἀνασκευάζεσθαι ἢ ἀνα-
τεκευάζειν τὴν τράπεζαν. (Δημοσθ.
πρὸς Τιμόλ. 1204. Πρὸς Ἀπατορ. 895). Βλ.
καὶ λ. Τραπεζίται. [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἀνασκευὴ (Ῥητορ.). Βλ. Λύσις.

Ἀνασκολύπεις ἢ Ἀνασκολοπισμός
Βλ. Θανάσιος.

Ἀναστάσης Καπετὰν Γιάννης ἅ. — Βλ.
Κυριακὸς (Ἰωάννης Ἀναστασίου).

Ἀναστασία ἀγία, μονὴ σταυροπηγιακῆ,
κειμένη ἐν τῇ Καλεμαριᾷ τῆς Χαλκιδικῆς,
πρὸς ἀνατολὰς τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀγούσης ἐκ Βα-
σιλικῶν εἰς Γαλαττίαν, πρότερον κατημένῃ
πλουσιώτατον κτῆμα ἐν Βλαχίᾳ, μετὰ δὲ τὴν
ἐκκαίκευσιν τούτου περιοριθεῖσα εἰς τὰ ἐν τῇ
Καλεμαριᾷ μετόχιᾳ Κρητσανᾷ καὶ Καρόβουνῳ,
εἰς τὸ ἐν τῇ χερσονήσῳ Κασάνῳ μετόχιον
ἁγ. Ἀναστασίας καὶ εἰς τὸ παρὰ τὴν μονὴν
τῆς τοιοῦτον. [Ε.]

Ἀναστασία χωρίον κείμενον ἐπὶ τοῦ
ὄρους Μενικίου ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Ζίχνης τῆς
Μακεδονίας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 100 περίπου
Ἑλλήνων χριστιανῶν. [Ε.]

Ἀναστασιανὸς νόμος (lex Ana-
stasiana) καλεῖται νόμος τις ἐκδοθεὶς τῷ 508
μ. Χ. ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος τοῦ Βυζαντινοῦ
Ἀναστασίου, περιληφθεὶς δ' ἐν τῷ Ἰουστινι-
ανείῳ Κώδικι (Νόμ. 22 de mand. 4. 85) καὶ
ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ συμπληρωθεὶς τῷ 531—
532 (Νόμ. 23 Κώδ. αὐτ.). Δι' αὐτοῦ ὁρίσθη
κατὰ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔννοian, ὅτι ἐπὶ τῆς
ἐκχωρήσεως (ἰδ. λ.). λόγῳ πώλησεως,

ἰδιωτικῶς καὶ οὐχὶ ἐν δημοπρασίᾳ γινόμενης
καὶ ἐχούσης ἀντικείμενον ἀπαιτήσιν περὶ ὀρι-
σμένου ποσοῦ χρημάτων (κατὰ τινὰς δὲ ἡ ἀντι-
καταστατῶν πραγμάτων), ὁ ἀγοραστής (ἐκ δὲ οὐ-
χ ἐὶς) δὲν δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τοῦ
ἐφελέτου πλέον τοῦ ὅσον κατέβαλεν αὐτὸς τῇ
πώλητῇ Ῥητῶς δ' ἐξηγήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχι-
κοῦ νόμου αἱ μεταξὺ συγκληρονόμων καὶ κλη-
ροδόχων γινόμεναι ἐκχωρήσεις κοινῶν ἀπαι-
τήσεων, αἱ ἀντὶ πληρωμῆς χρέους καὶ χάριν
ἀσφαλείας τῆς νομῆς. Ἀνάγκη ὅμως ἐκτὸς πάσης
μεταδιδομένης ἐν γένει, μὴ γινόμενης λόγῳ πώ-
λησεως, νὰ ἐξαίρεσωμεν καὶ τὴν μεταδίδασιν
πολλῶν ἀπαιτήσεων συλλήθην, ὅτε δὲ εἶναι
δυνατὸν νὰ προσδιορισθῇ τὸ ἐκάστη ἀναλογούν
τίμημα, ὡς καὶ τὰ εἰς τὸν κομιστὴν γραμμα-
τια (ἐφ' ὧν δὲν γίνεται κυρίως ἐκχώρησις), καὶ
τὰς συναλλαγματικὰς (ἐφ' ὧν ἰσχύουσιν αἱ δια-
τάξεις τοῦ ἐμπορ. δικαίου). Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ ἅ-
ναστάσιος ῥητῶς ἐξήρσε τὴν λόγῳ δι-
ρεῖας ἐκχώρησιν, ὁ Ἰουστινιανὸς καθορῶν
ὅτι διὰ τῶν διαρῶν καταστρατηγέτο ὁ νόμος
ἀπεφάνητο ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῶν εἴτα γενικῶν
εἴτα μερικῶν ἐστὶν ἐφαρμοστέος, ὅταν διὰ τοῦ
μέσου τούτου ἐπιδιώκηται ἡ καταστρατηγῆσις
τοῦ νόμου, ὅπερ εὐλόγως δύναται νὰ ἐπεκτα-
θῇ καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης συμβάσεως πρὸς τὸν
αὐτὴν σκοπὸν εἰκονικῶς συναπτομένης. Ὁ Ἰου-
στινιανὸς ταῦτα ὀρίζων προσέθηκεν ὅτι τὸ
ὑπερβάλλον ἀπομένει τῷ ἐφελέτῃ, τοῦτο δὲ
κατὰ μὲν τὴν ἀρχουσαν γνώμην συμβαίνει πάν-
τοτε, κατ' ἄλλην δὲ μόνον ἐπὶ εἰκονικῆς δι-
ρεῖας (ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν περιπτώσεων τῷ δι-
νειστῇ), τοῦτο δ' ἐπερ δὲν συμβαίνει πρὸς τὴν
ἐννοιαν τοῦ νόμου. Καὶ περὶ τοῦ βάρους τῆς
ἀποδείξεως ὑπάρχει διαφωνία μεταξὺ τῶν συγ-
γραφέων. Κατὰ τὴν κρατούσαν γνώμην σφρι-
ζομένην εἰς τὸ κείμενον τοῦ νόμου καὶ τοὺς κοι-
νοὺς περὶ ἀποδείξεως τῆς βάσεως τῆς ἀγωγῆς
κανόνας, ὁ ἐκ δὲ οὐχ ἐὶς ἐφελεί: νὰ ἀποδείξῃ,
ὅτι ἔδωκε πρὸς ἀγορὰν τῆς ἀπαιτήσεως, ὅσα
διὰ τῆς ἀγωγῆς του ζητεῖ, ἐν ᾧ κατ' ἄλλους
ἢ ἀποδείξεις τοῦ ἥσοπος βαρύνει τὴν ἐφελέτην.
Ὁ ἅ. νόμος, ἀντικείμενος ταῖς ὑπέραισι οἰκονο-
μολογικαῖς ἀρχαῖς κατηργήθη ἐν πολλαῖς τῶν
νεωτέρων νομοθεσιῶν, εἰ δὲ καὶ ἐν τῷ νομοσχε-
δίῳ τοῦ νέου γενικοῦ Γερμανικοῦ Κώδικος. [Δ.]

Ἀναστάσιος. Ἀὐτοκράτορες. 1) Ἀ'
ὁ Δίκωρος, οὗτω καλούμενος διὰ τὸ ἐτερόχρου-
τῶν κορῶν τοῦ θώρακος, ἀνῆλθε, καίπερ ἐξ ἀσπ-
μῶν καταχόμενος ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντινοῦ
ἐξηκοντούτης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ζήνωνος,
νυμφευθεὶς τὴν χήραν αὐτοῦ Ἀριάδνην (491).
Περὶστειλας τὴν δύναμιν τῶν βαρβάρων Ἰσλα-
ρῶν, οἵτινες μεγάλως ἐστενοχώρουν τὸ βα-
σιλεῖον, καὶ τὴν δι' αὐτῶν ἐνεργουμένην στάσιν
τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ζήνωνος Λεγγίμου, ἐσθῆριζε
τὸν θρόνον, ἐν, καίπερ κλονηθέντα ἐκ νέου ὑπὸ
στάσεως ἐνεργηθείσης τῷ 514 ὑπὸ τοῦ πα-

τρίαρχου Μακεδονίου, κατέσχε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ (518). Ἐπ' αὐτοῦ ἐξηκολούθησαν αἱ ἐρίδες περὶ τοῦ λεγομένου Ἑνωτικῆς, δι' οὗ ὁ Ζήνων εἶχεν ἐπιζητήσει τὴν συνδιαλλαχὴν μεταξὺ τῶν ἄκρων ὀρθοδόξων (ἀκρομήτωρ) καὶ τῶν ἄκρων μονοφυσιτῶν (ἀκρομήτωρ). Ἡ συνθήκη ἀναστειλὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ τῆν ἐρμὴν τῶν βουλῶν καὶ τῶν Περσῶν, καὶ ὡχόρωσε τὴν Κωνσταντινουπόλιν δι' ἀμυντικῶν ἔργων. Παρ' ὅλην τὴν κατάργησιν τοῦ ἔθρου τοῦ λεγομένου χρυσουρούσου ἀποβλήσαντος ἄρχισε πλουσιώτατον τὸ δημόσιον ταμεῖον.

2) Β' ὁ πρότερον καλούμενος Ἀρτέμιος, διετέθη τὸν Φιλιππικὸν ὡς αὐτοκράτωρ τοῦ Βουλγανίου (713—716). Καίπερ ὢν ἡγεμὼν συνετὸς, ἱκανὸς καὶ δραστήριος, μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐπιδιώκων τὴν ἄμυναν τοῦ κράτους ἀπὸ τῶν Ἀράβων, ἐξεθρονίσθη διὰ στάσεως τοῦ στρατοῦ, προεγείραντος βασιλέα τὸν Θεοδόσιον, ὅστις μετὰ βασιλείαν δλίγων μηνῶν ἠναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τὸν θρόνον εἰς Λέοντα τὸν Ἰσαυρον. [Λ.]

Ἀναστάσιος. Πάπαι. Ἀναστάσιος Α' (398—408). Κατεδύνατο τὰ συγγράμματα τοῦ Ὁριγένους καὶ ἀφώρισε τὸν Ὁριγένιον μεταφράσαντα τὰ συγγράμματα τοῦ Ὁριγένους. — Ἀναστάσιος Β' (496—498). Ἐτετέθη πρόθυμος νὰ ἐνώσῃ καὶ πάλιν τὴν δυτικὴν Ἑκκλησίαν μετὰ τῆς Ἑκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' ἧς εἶχε χωρισθῇ ἕνεκα τῶν μονοφυσιτικῶν ἐρίδων, τῷ 484, ἀλλ' εὗρε μεγάλην ἀντίστασιν παρὰ τῷ κλήρῳ αὐτοῦ. — Ἀναστάσιος Γ' (911—913). Λέγεται ὅτι ἔζησε βίον ἅγιον, καίπερ παπύσας καθ' ὃν χρόνον ἐκυριάρχουν ἐν Ρώμῃ αἱ δύο ἐκείναι ἄσχυροι γυναῖκες, ἡ Μαρκία καὶ ἡ Θεοδώρα. — Ἀναστάσιος Δ' (1153—1154). Ἐξηκολούθησε τὸν ἀγῶνα, ὃν ὁ προκατόχος αὐτοῦ Εὐγένιος ὁ Γ' ἤγειρε πρὸς τὸν Φρειδερίκον τὸν Α' περὶ τῆς μεταθέσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Μαγδαλινούργου. [I. M.]

Ἀναστάσιος πατριάρχης ἀπὸ τῆς 22 Ἰανουαρίου 730 μέχρις Αὐγούστου τοῦ 751 ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρινούμου, οἷς καὶ συνέπραξεν ἐν τῷ κατὰ τῶν εἰκόνων ἀγῶνι. Φωραλὸς δ' ὅτι μετέσχεν ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Κωνσταντίνου τῆς κατ' αὐτοῦ στάσεως τοῦ ἐπὶ βραχὺ ἀνακηρυχθέντος αὐτοκράτορος Ἀρταξάστου, ἐτιμωρήθη κατὰ τὴν οἰκτράν τῆς ἀποστάσεως ταύτης λύσιν, περιαχθεὶς τὸν Νοέμβριον τοῦ 743 εἰς τὸ ἱπποδρόμιον ἐπὶ ὧν, ἐφ' οὗ ἐκάλητο ἐξανάστρεφα. Κατὰ δὲ τὰ χειρόγραφα τοῦ Θεοφάνους (ἐκδ. Βόννης σ. 648, 15) καὶ ἐτυπλώθη τότε ὁ πατριάρχης, ἀλλ' ἐν τῇ νεωτάτῃ τοῦ χειρογράφου τούτου ἐκδόσει ὁ Γερμανὸς De Boor (Ἐν Λειψίᾳ 1833 σ. 420) ὁρθῶς διώρθωσα τὴν γραφὴν τῶν κωδίκων τυφλῶ ἐν τῇ εἰς τυφλῶ ἐν τῇ συμφώνως πρὸς

τὰ παρὰ Ζωναρᾶ (XV, 5) ἱστορούμενα. Μετὰ δὲ τὴν τιμωρίαν ταύτην ἀνέλαβε καὶ πάλιν ὁ Ἀ. τὸν θρόνον τῆς ἱερωσύνης, ἐφ' οὗ ἐκάλησεν ἐπὶ ἑνδεκα ἀχέμη ἐτη. Ἀπέθανε δ' ἐκ χορδαῖς τοῦ τῷ 754. [Λ.]

Ἀναστάσιος. Ἐπισκοπὸς Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, ζήσας περὶ τὰ τέλη τοῦ 14 αἰῶνος. Ἐγράψε περὶ «Ἀρτίεθουρίου» καὶ «Περὶ τῆς νηστείας τῆς ὑπερπύου Θεοτοκου». (Βλ. Cave, Script. eccles. histor. t. II, 350. — Cutelerii, Monum. eccles. gr. t. III, 432. — Migne, Patrol. gr. t. 127). [Π.]

Ἀναστάσιος βιβλιοθηκῆριος. Ἑκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς καὶ κληρικὸς τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας ἀκμάσας κατὰ τὴν ἐνάτην ἐκατονταετηρίδα (+886). Παρέστη εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 860 συγκαροτηθεῖσαν κατὰ τοῦ Φωτίου ψευδοσύνοδον, ἧς καὶ μετέφρασεν εἰς τὴν λατινικὴν γλῶσσαν τὰ πρακτικὰ. Συνέγραψε βίους παπῶν (liber pontificalis) καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. [Σ.]

Ἀναστάσιος ὁ Συναίτης. Α' Ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, Πατριάρχης ἀπὸ τοῦ 561, ἀπὸ τῆς 21 Ἀπριλ. 599. Σφύζονται ἐν νῆα λόγοι αὐτοῦ. (Migne Patrol. gr. t. 89). — Β' Διάδοχος τοῦ ἀνωτέρω, φονευθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τῷ 608. — Γ' Ἄλλος αρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας, ἀκμάσας κατὰ τὸν 2 αἰῶνα, καὶ κατ' ἄλλους μὲν ἀπὸ τῶν 620, κατ' ἄλλους δὲ πολλῶ ὕστερον. Διεκρίθη διὰ τοῦ κατὰ τῶν ἐν Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ αἰρετικῶν ἀγῶνάς του. Ἐγράψε τὸν «Ὁδηγόν» ἐν κεφαλαίοις 24, «Ἐρωτήσεις καὶ Ἀποκρίσεις», «Περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως», «Θεωρίας ἀναγωγικῆς εἰς τὴν ἐσχάτην» εἰς 12 βιβλία, ἐξ ὧν τὰ ἑνδεκα μὲν ἐδημοσιεύθησαν λατινιστί, ἑλληνιστί δὲ μόνον τὸ δωδέκατον, καὶ τινὰς ὁμιλίας (Βλ. Migne ἐνθ. ἀν.). [Π.]

Ἀναστάσιος. Λόγιος Ἑλλήν ἐκ Ναούσης τῆς Μακεδονίας, ζήσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ 12 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13 αἰῶνος. Περιήγηθεὶς πολλὰς χώρας τῆς Εὐρώπης ἐξέδωκεν ἐν Ἀμστελδάμῳ τῷ 1706 «Περιηγητικὸν πυκτικόν, ἧτοι Περιήγησιν τῆς Εὐρώπης» καὶ ἄλλα τινὰ συγγράμματα (ἐν Ἀλφῇ τῆς Σαξονίας καὶ ἐν Ἀμστελδάμῳ), ἐπιθεώρησε δὲ καὶ τὴν ὑπὸ Φραγκίου ἐκδοθεῖσαν ἐν Λειψίᾳ παράφρασιν τῆς Κατῆς διαθήκης εἰς τὴν ἀπλήν γλῶσσαν. Ἦν κάτοχος τῆς λατινικῆς καὶ τῆς εβραϊκῆς, καὶ ῥήτωρ δοκιμὸς, κατὰ τὸν Ζαβίραν ἔχρημάτισε δὲ καὶ ἐκκλῆρος τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας (Βλ. Ζαβίρα, Νέαν Ἑλλάδα σ. 136. — Σάου, Νεοελλην. φιλολ. σ. 450). [Π.]

Ἀναστασιούπολις. 1) Οὕτως μετωνομάσθησαν αἱ Δαρει, χωρίον τῆς Μεσοποταμίας μέγα καὶ εὐχόρον, ἀπὸ τοῦ τειχίσαντος αὐτὰς αὐτοκράτορος Ἀναστασίου. — 2) Παραλία πό-

λὴς τῆς Θράκης, ἥς τὰ ὄχρωματά συνεπλήρωσεν ὁ Ἰουστινιανός. [Π.]

Ἀνάστασις νεκρῶν, τὸ δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ὁ οἱ νεκροὶ ὁ ἀναστήθωσιν ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει. Ἡ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν διδασκαλία εὔτε παρὰ τοῖς ἔθνεσιν ἀπαντᾷ εὔτε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἰουδαίοις ἀσαφὲς δὲ περισταται ἡ διδασκαλία αὕτη μόνον ἐν τῇ Παρισισμῷ. Τὰ πρῶτα αὐτῆς εἰς ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς προφήταις (Ἠσ. κ' 19, Ἠερ. λζ' 1, καὶ ἔρ. Δαν. ιδ' 2) καὶ ἐν δὲ χρόνῳ ἐνεφανίσθη ὁ Ἰησοῦς, ὁ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν διδασκαλία ἦτο ἀεθρον πίστεως παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, ἡκούοντο δ' αὐτὴν μόνον οἱ Σαδδουκαῖοι (Πράξ. κγ' 8). Πλήρως καὶ σαφὲς ἡ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν διδασκαλία ἀναφαίνεται ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ καὶ ἐπισφραγίζεται διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ (Ἰωάν. ε' 28, 29, Πράξ. κδ' 15, Α' Κορ. ιε' 12—17). Ἰνα παραστήσῃ τὸ δυνατόν τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως ὁ Παῦλος ὑπομνησθεὶς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ (Α' Κορ. ζ' 14), ἀναφέρει τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀπαρχὴν τῶν κακισμῶν ἐμμένων (Α' Κορ. ιε' 20—22), στηρίζει αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ζωοποιῦ ἁγίου Πνεύματος (Ῥωμ. η' 11) καὶ ἀναφέρει τὰ ἐν τῇ φύσει σύμβολα τῆς ἀναστάσεως, οἷον τὸν κόκκον, ὅστις οὐ ζωοποιεῖται, ἐάν μὴ ὁ ἀποθάνῃ (Α' Κορ. ιε' 35—38), ὁ ἀγνὸς δὲ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν δευτέραν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ, ὅτε «ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σαλπείγῃ» ἡ οὐρανὸς ἔγερθῶσιν οἱ νεκροὶ ὡς ἐξ ὕπνου, καὶ οἱ ζῶντες τότε ζῶντες θὰ μεταβληθῶσι καὶ ἡ παρασταθῶσι πάντες ἐνώπιον τοῦ Κριτοῦ (Α' Κορ. ιε' 17, πρὸλ., Ἰωάν. ε' 28, 29). Πάντες οἱ ἄνθρωποι θὰ ἀναστήθωσι (Α' Κορ. ιε' 22), καὶ οἱ δίκαιοι καὶ οἱ ἄδικοι (Πράξ. κδ' 15) καὶ οἱ μὲν δίκαιοι θὰ ἀναστήθωσιν εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, ἥτοι ἵνα ἀπολαύσῃσι τῆς αἰωνίου ζωῆς, οἱ δὲ ἄδικοι εἰς ἀνάστασιν κρίσεως, ἥτοι ἵνα καταδικασθῶσιν εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν (Ἰωάν. ε' 28, 29). Τὰ ἀναστηθόμενα σώματα θὰ εἶναι μὲν εὐσυνόως τὰ αὐτὰ (Ἰωάν. ε' 24, Α' Κορ. ιε' 51), ἀλλὰ διάφορα τῶν παρόντων σωμάτων, ἥτοι θὰ εἶναι ἄφθαρτα καὶ ἀθάνατα (Λευκ. κ' 35, 36), ἐνδοξα καὶ φωτεινά (Φιλ. γ' 21, Ματθ. γ' 13), πνευματικὰ καὶ ἐπουράνια καὶ ἀπηλλαγμένα σωματικῶν ἀναγκῶν (Α' Κορ. 12' 18, 19, ε' 13, Λευκ. κ' 36, Ματθ. κδ' 80). Αἱ ἰδιότητες δ' αὐτοὶ ἀνήκουσιν εἰς μὲνα τὰ σώματα τῶν ἀναστηθασμένων δικαίων, οὐχὶ εἰς τὴν αὐτὴν μέτρῳ, ἀλλ' ἀναλόγως τῶν πράξεων αὐτῶν (Α' Κορ. ιε' 41, 42). Γενικῇ δὲ ἰδιότης τῶν ἀναστηθασμένων σωμάτων καὶ δικαίων καὶ ἁδίκων θὰ εἶναι ἡ ἀεθραιότης (Α' Κορ. ιε' 52, 53). Ἡ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν διδασκαλία ἐγένετο ἐν τῇ ἀναπτύξει

αὐτῆς ἀφορμῇ πολλῶν συζητήσεων, τρεῖς δὲ διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς διαφοροὶ τάσεις, εἰς ἃς δύνανται νῦν ν' ἀναχθῶσι πᾶσαι αἱ πολυπληθεῖς φιλοσοφικαὶ καὶ θεολογικαὶ ἀπόψεις αἱ γινόμεναι πρὸς διευκρίνησιν τῆς διδασκαλίας ταύτης. Οἱ μὲν, ἡγουμένων τῶν γνωστικῶν, ἀρνοῦνται πᾶσαν σωματικὴν ἀνάστασιν καὶ ἀποδέχονται μόνον τὸ ἀδιάλυτον παντὸς ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ὄντως πνευματικὴν ζωὴν. Ἐν ἀντιθέσει δὲ πρὸς αὐτοὺς ἵστανται ἐκείνοι, οἵτινες παραδέχονται πραγματικὴν τῶν σωμάτων ἀνάστασιν, καὶ ἦν τὸ ἀναστηθόμενον σῶμα μέλλει νὰ εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ νῦν, ἀλλ' ὑπὸ μορφὴν πνευματικωτέραν ἢ διδασκαλία δ' αὕτη, ἡ στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἐγένετο διὰ τοῦ Τερτυλλιανοῦ, Ἰερωνύμου, Ἐπιφανίου καὶ Ἀδελφουσί-νου διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καὶ καθιερώθη διὰ τῶν λέξεων τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν». Ἡ τρίτη τάσις, ἥτις ἔχει μὲν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Ὁριγένη, ἀντιπροσώπευται δὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρό-νους ὑπὸ τινῶν προτεσταντῶν θεολόγων, στη-ρίζεται ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁριγένη, καὶ ὅτι τὸ σῶμα ὁ ἀναστήθῃ ὡς ἀπὸ σπέρμα-τος περιλαμβανόμενον ἐν τῇ ἐπιγενεῖ σώματι, καὶ ὁ ἀναστήθῃ μὲν τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ μορφήν, ἀλλὰ θὰ σύγκειται ἐπὶ στοιχείων λεπτοτέρων καὶ πνευματικωτέρων. [I.M.]

Ἀνάστασις Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς ἀποθανὼν καὶ ταπεινὸς ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, τὴν ἀνάστασιν δ' αὐτοῦ διηγούνται καὶ οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί (Ματθ. κγ' Μάρκ. ιε' Λευκ. κδ' Ἰωάν. κ'). Τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χρι-στοῦ προσέπον οἱ προσήται (ψαλμ. ιε' 10, 11, Πράξ. γ' 25—32), προεῖπε δὲ καὶ ἐπελάλη-σας καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς (Ματθ. ιε' 21 κ' 19). Τούτου ἕνεκα οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λαβόντες παρὰ τοῦ Πιλάτου φρουρὴν, ἡρώτα-σαν δι' αὐτῆς τὸν τάρον τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ εἶδον πρῶτοι αἱ γυναῖκες Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Σκλωμή, καὶ οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Ἰω-άννης, ἐφανερώθη δ' ἔπειτα πάλαις εἰς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ μέχρις οὗ τῇ τεσσαρικοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἀνεληλυθὼν εἰς τὸν οὐρανόν. Τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ θεωρεῖ ἡ ἁγία Γραφή ὡς ἐπισφράγισιν τῆς ἀναστά-σεως ἡμῶν «Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν» ἀ-παρχὴ τῶν κακοιωμένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. Ὡστερ γὰρ ἐν τῇ Ἀδὰμ πάντες ἀπονήθσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν Χριστῷ πάντες ζωοποιγησονται» (Α' Κορ. ιε' 20, 21). Διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἀπεδείκνυσ-σιν οἱ Ἀπόστολοι τὴν θεότητα καὶ παντοδυναμίαν αὐτοῦ, ἀπεδείκνυν δ' εἰς αὐτὴν ὅψις τῶν σημάτων καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐσκήρξεν τὸ κήρυγμα αὐτῶν «εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἔρα τὸ

κέρμας ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορ. ιε' 14. Πράξ. α' 2, 6' 24 — 32, 2' 33. ι' 10, 41). [I.M.]

Ἀναστάσιος, 1) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀρακινίας τῶν Καλαβρυτῶν 1 ὥραν ΒΔ τοῦ Σωποτοῦ, ἐπὶ τῆς ἀνω κοιλίας τοῦ Ἀρακινίου, παραποτάμου τοῦ Κρυμάνθου, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 211 κατ. (1889) ἀσχολευμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν καλλιέργειαν σταφίδων ἐν Ἠλείᾳ. [Γ. Πδ.]

2) Μεγάλη Ἀ. καὶ Μικρὴ Ἀ. Χωρία τοῦ δήμου Ἀλκαονίας κατὰ τὴν Δ παρώρειαν τοῦ Ταυγέτου, ἔχοντα τῇ 1889 κατ. ἡ μὲν Μεγάλη 613 ἡ δὲ Μικρὴ 331. [Π.]

Ἀναστατική ἡ ἱεροχουντία (Β ο τ.) (Anastatica Hierochuntica L.), πόα ἐπίτειος τῆς εἰσογ. τῶν Σταυρανθῶν φυομένη ἀνὰ τὰς ἐρήμους τῆς Βορείου Ἀφρικῆς, Παλαιστίνης καὶ Ἀραβίας. Τὸ ἕλον φυτόν, ὅταν εἶνε ξηρόν, συσπείρουται μετὰ τῶν βραχείων κλαδίων αὐτοῦ ἐν εἰδὲι ῥοδοειδούς τολύπης, ἥτις ὅμως, ἂν ὑγρανθῇ, ἀνοίγεται πάλιν ἐκτεινόμενον τῶν κλαδίων. Ὑπερκα τοῦ φαινομένου τούτου τῆς μεγίστης ὑπερστροφικότητος τὸ φυτόν τοῦτο εἶνε περίδετον καὶ πασίγνωστον ἐπικαλούμενον «*ῥόδο τῆς Τερχῶς*» (Rose de Jéricho ἢ Rosa sanctae Mariae). [Θ.Χ.]

Ἀναστοχεώσεις, ὁρος ἐρθεύτερος πρὸς ἔκφρασιν τῆς ἀποσυνηθέσεως (πρόβλ. λέξις). [Ο.Α.Ρ.]

Ἀναστομώσεις, Σύνδεσις ἡ ἔνωσις δύο ἢ περισσοτέρων ἀγγείων μετ' ἀλλήλων συγκινωνία ὁμωνύμων ἀρτηριῶν ἢ τριχοειδῶν μετὰ φλεβῶν. Μικροὶ συνδετικοὶ κλάδοι τῆς περιφερικῆς ἐκπλώσεως ἐπιδεδεμένου ἢ πεφραγμένου τινὸς ἀγγείου μετὰ τῶν παρκαίμενων ἐλευθέρων ἀνοικτῶν ἀγγειακῶν ὁδῶν εὐδυνάμηναι ταχέως προσάγουσι τὴν βεβλαμμένη ἀγγειακῇ περιοχῇ τόσῃ ποσότητι αἱματος, ὅσην αὐτὸς ὁ ἐπιδεδεμένος ἀρτηριακὸς κλάδος ἢ πεφραγμένος κορμός, καὶ οὕτω καθίστανται δυνατοὶ συνδέσεις μεγάλων μάλιστα ἀγγείων ἀνευ κινδύνου τινός διὰ τῶν ἀναστομώσεων συνεπὶς διευκολύνεται ἡ ἐπ' ἀνάγκης κυκλοφορία καὶ τῆς ὁρέψεως μετὰ ἐπελευθύνει βλάβην ἢ ἀγγειακὴν ἐπίδωσιν ἢ καὶ ἔμφραξιν καὶ αὐτῶν μάλιστα τῶν μεγάλων ἀγγείων. Τοιαῦται δ' ἀναστομώσεις σχηματίζονται ἀφθονώτα στενοδρομητὰ δίκτυα καὶ πλέγματα ὑπάρχουσιν ἀπειρίριθμοι κατὰ τὴν ἐμβρυακὴν καὶ μετὰ ταύτην περίοδον, ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ μελίᾳ, τῇ πνεύμονι, τῇ ἥπατι, τῇ πεπτικῇ σωλῇ καὶ ἐν ἄλλοις ὄργανοις. Τοιαῦται ἀναστομώσεις παρετηρήθησαν καὶ μετὰ τῶν γαγγλιακῶν κοττάρων διὰ πρωτοπλασματικῶν ἀπορροσίων. [Γ.Α.]

Ἀναστρέφοντα, βλ. Ἀνακυκλικά.

Ἀνάστροφῃ (Χ η μ.) (inversion) καλεῖται ἐν τῇ χημείᾳ ἡ μεταβολὴ οὐσίας δεξιότροπὸς εἰς κριστέροτροπὴν τῇ ἐπιδράσει ὁξέων ἢ ζυμερῶν τινέων μεταχειρίζονται τινες τὴν λέξιν καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ ἀμύλου εἰς σάκχαρον, ἀλλὰ κακῶς. [Ο.Α.Ρ.]

— Ὁ ἡ τ ο ρ ι. βλ. Ἀντιθέσις.

Ἀνάστροφον σάκχαρον (Χ η μ.) (Invertzucker) καλεῖται μίγμα ἐνδὲς μορίου σταφυλοσακχάρου καὶ ἐνδὲς μορίου καρποσακχάρου παρκαίμενον τῇ ἐπιδράσει ἀραιῶν ὁξέων ἢ ἰνδερτίνης ἐπὶ καλαμοσακχάρου. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνάτασις βλ. Ἀλεξανδρινὴ σχολή.

Ἀνατείνων (ἡ ἀνάτασις) καλεῖται ὁρυκτὸν τι ἐξ ὀρυκτινίου (ὅπως τὸ βουτίλιον) συνιστάμενον καὶ κρυσταλλούμενον κατὰ τὴν βασιτετρήγωνον σύστημα εἰς πυραμίδας αἰχμηρὰς (ἀνατεταμέναις). Σκλ.=5,5...6. Βίβ. βάρ.=5,83...3,93. Ἐχει χροῶμα κυανοῦν ἰσχυροῦ ἢ μέλαν, ἄλλοτε ὑακινθόχρουν, μελιτέχρουν ἢ καστονασιδῆς σπανίως εἶνε ἄχρους. Λαμπρὴν ἔχει μεταλλίαν ἀδαμαντοειδῆ καὶ εἶνε ἡμιδιαφανὴς ἢ διαφώτιστος. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ θέν τήκεται, ὑπὸ τῶν ὁξέων δὲν προσβάλλεται (πρόβλ. Βρουκίτην καὶ Ρουτίλιον). [Κ.Μ.]

Ἀνατοκισμός (Anatocismus) καλεῖται ὁ εἰς τὸν ὀρεϊλὴν καταλογισμὸς τόκων δι' ὀρεϊλομένους παρ' αὐτοῦ τόκους, ὁ τόκος τόκου (A. conjunctus). Ὁ Ἀ. ἐπετρέπετο, κατὰ τὸ Ῥωμ. δίκαιον, ἐπὶ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κικέρωνος, ἀλλ' ὡς anatocismus anniversarius, ἦτοι οὐχὶ διὰ τὸν κατὰ μῆνα καθυστερούμενον τόκον, ὡς συνήθως ὑπελογίζοντο οἱ τόκοι, ἀλλὰ διὰ τὸν ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον ἔτος. Κατόπιν ὅμως κατηργήθη ἐντελῶς. Ἄγνωστον μὲν ἀκριβῶς πότε, πάντως ὅμως τὸ βραδύτερον κατὰ τὸν β' μ. Χ. αἰῶνα, ἀφ' οὗ ὁ Οὐλιανὸς ἀναφέρει τὴν ἀπαγόρευσιν, ὁ δὲ Μόδεστίνος καὶ ὡς ἀπὸ πολλοῦ ἰσχύουσαν. Ἐπετρέπετο δ' ἂν διὰ μεταγενεστέρως συμφωνίας καθίσταντο οἱ καθυστερούμενοι τόκοι κεφάλαιον καὶ ἐξετοκίζοντο ἢ ἂν ἐπεβάλλετο ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ. Ὁ Ἰουστινιανὸς ὅμως κατήργησε καὶ τὰς ἐξαίρεσις ταύτας. ἀπαγορεύσας τὸν Ἀ. εἴτα ἀμέτῳς εἴτ' ἐμμέτῳς συνιστάμενον. Ἀλλ' ἦτε διάταξις αὕτη τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ αἱ περὶ ἀπαγορεύσεως παντὸς τόκου διατάξεις τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου κατηργήθησαν παρ' ἡμῶν, κατὰ τὴν κρατοῦσαν δόξαν, δι' ἐθέλου καὶ μόνον ὁ νεώτερος Ν. τῇ 22 Μαΐου 1882 περὶ τόκου ὑπερημερίας ὑπεβάλε τὸν Ἀ. ὑπὸ περιορισμούς, ὅρισας ἐν ἀρθ. 3 ὅτι «τόκος ἐπὶ τόκων ἢ ἄλλων προσδιδωμένων ἐμισθωμάτων διηγεκῶν ἢ προσκαίρων, ἀπαγορεύεται, 1) ἐάν συμφωνηθῇ ποιούτος ἢ 2) ἐάν ἔχηται δι' ἀγωγῆς κατ' ἀμφοτέρους δὲ τὰς περιπτώσεις ταύτας μόνον ἐπὶ τῶν καθυστερου-

μένων τοιούτων ἐπὶ δολήληρον τοῦλάχιστον
«ἔτος ἢ ἐπὶ μίαν χρῆσιν εἰς τὸ δημοσίον»
ἐξήρσε δὲ τὰ ταμιευτήρια ἢ ἄλλα ἱδρύματα,
ἐφ' ὧν ἰσχύοντι τὰ ἐν τοῖς καταστατικοῖς ὡ-
ρισμένα, ὡς καὶ τὸ ἐμπόριον, ἐν ᾧ ὁ Ἀ. ῥυ-
θμίζεται κατὰ τὰ ἔθνη. Τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος
Ἀ. ὅμως διαφέρει ὁ καλούμενος *anatoci-*
sinus separatus, ὑπάρχων, ἔταν τὰ ἐκ τό-
κων ἐῖς π ρ α χ θ ἐ ν τ α ἐκτοκίζονται πάλιν
ὡς κεφάλαιον, καὶ οὐδέποτε ἀπογερθεῖς. [Δ.]

— (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) Ὁ Ἀ. οὐ μόνον ὑπὸ
τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύεται, ἀλλὰ
καὶ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς φέρεται. (Ραγκαβῆ,
Antiquit. hell. ἀρ. 902. C. I. G. ἀρ. 2335).
Ἀλλ' ἐπ' ἤρχετο οὗτος αὐτοδικαίως, ἢ ἀπαιτεῖτο
πρὸς τοῦτο νέα συμβασίς μεταξὺ τοῦ δανει-
στοῦ καὶ ὀφειλέτου; Τὸ ζήτημα ἀμφισβητεῖται.
Οἱ ἀρχαῖοι ἀποδίδουσι τὸν Ἀ. τοῖς τοκογλύ-
φοις. Ὁ Ἀριστοφάνης λέγει ἐν Νεφέλαις (1155
— 1156. «τὼ κλάει», ὠδελισσάται, αὐτοὶ τε
καὶ τὰρχατα καὶ τόκοι τόκων». (Caillemet.
Le contrat de prêt à Athènes). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀνατολή (Ἀ σ τ ρ. Γ ε ω γ ρ.) ἀστέρος
τίνος καλεῖται ἡ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ἐμφά-
νεια αὐτοῦ. Ἀ. ὀνομάζεται καὶ ἐν τῶν τεσσά-
ρων κυρίων σημείων τοῦ ὀρίζοντος, πὸ ἐν τῷ
μέσῳ τοῦ Βορρᾶ (ἀριστερόθεν ὄντος τοῦ πρὸς
Ἀ. βλέποντος παρατηρητοῦ) καὶ τοῦ Νέτου
(δεξιόθεν ὄντος) ἀπὸ τοῦ σημείου δὲ τούτου
ἀνατέλλει ὁ ἥλιος κατὰ τὰς ἡμετέρας. [Δ.Κ.]

Ἀνατολή. Οὕτως ὀνομάσθησαν ὑπὸ τῶν
κατοίκων τῆς δυτικῆς καὶ τῆς βορείου Εὐρώ-
πης πᾶσι αἱ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Εὐρώπης κεί-
μεναι χώραι, ἰδίως ἡ Ἀσία, ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ
αἱ ἑλληνικαὶ χώραι, ἥτοι αἱ χώραι τοῦ ἀνα-
τολικοῦ καλουμένου ρωμαϊκοῦ κράτους· ἐν-
τεύθεν δὲ καὶ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ὀνομάσθη
ἡ ἑλληνική, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν δυτικὴν,
τὴν τῶν λαῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. [Π.Κ.]

Ἀνατολικάι γλώσσαι καὶ φιλολογίαι.
Ἀνατ. γλώσσαι καλοῦνται σήμερον ὑπὸ στε-
νωτέρᾳ μὲν ἔννοίᾳ αἱ γλώσσαι τῶν ἀνατολι-
κῶν λαῶν ἥτοι γλώσσαι Ἀσιατικαὶ μετὰ τῶν
συγγενῶν γλωσσῶν τῆς βορείου καὶ ἀνατολι-
κῆς Ἀφρικῆς, ὑπὸ εὐρύτεραν δ' ἔννοίαν πᾶ-
σι αἱ μὴ Εὐρωπαϊκαὶ γλώσσαι, διακρίνεται
γενικώτατα εἰς πέντε μεγάλα τμήματα. α') τὰς
Ῥώας Ἀρίας γλώσσας τὰς Ἀσιατικὰς β') τὰς
Σημιτικὰς γλώσσας τὰς τε Ἀσιατικὰς καὶ τὰς
ἐν τῇ ἀνατολικῇ (Ἀθιοπία) καὶ βορείῳ
(Βαρβαρία) Ἀφρικῇ γ') τὴν Αἰγυπτιακὴν (τὴν
ἀρχαίαν Αἰγυπτιακὴν καὶ τὴν νῦν Κεπτικὴν)
καὶ τὰς ἄλλας μὴ Σημιτικὰς γλώσσας τῆς
Ἀφρικῆς δ') τὰς γλώσσας τῆς μέσης καὶ
βορείου Ἀσίας, ἰδίως τὰς Τουρδικὰς ε') τὰς
γλώσσας τῆς ἐσχάτης Ἀσίας (Σινικήν, Μαν-
τουρικήν, Ιαπωνικήν, τὰς Τουγγουσιακὰς γλώσ-
σας) καὶ τῆς Μαλαισίας καὶ Πολυνησίας. Κατ'
ἀναλογίαν δὲ ὀνομαζόνται ἀνατολικάι φιλολο-

γίαι αἱ τῶν μνημονευθεισῶν γλωσσῶν φιλολο-
γίαι, ὅσαι, ἔννοεῖται, ἐδημιούργησαν καὶ ἀνεπτυ-
ξαν φιλολογίαν. Οὗτοι οἱ Ἕλληνες τῶν Ἀλεξαν-
δρινῶν χρόνων οὔτε οἱ Ῥωμαῖοι, οὔτε οἱ Προβαντι-
νοὶ ἀπέδωκαν σπουδαίοντα εἰς τὴν σπουδὴν τῶν
Ἀσιατικῶν γλωσσῶν καὶ τῆς φιλολογικῆς αὐ-
τῶν. Ὀλίγοι τινὲς πατέρες τῆς Ἑκκλησίας,
ὡς ὁ Ὀριγένης ἐν τῇ Γ' αἰῶνι καὶ ὁ Ἱερώνυμος
ὕστερον κατὰ τὴν IV αἰῶνα, ἐσπούδα-
ζον παρὰ τὴν ἑβραϊκὴν χάριν ἀκριβοτέρως
νοήσεως καὶ ἐρμηνείας τῆς Παλαιᾶς διαθήκης.
Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 13 π. Χ. αἰῶνος ἤρξατο ἐν
Εὐρώπῃ ἡ σπουδὴ τῆς ἀραβικῆς τοῦτο μὲν
ἐνεκα τῶν ὑπὸ τῶν Ἀράβων τότε γραφόμε-
νων ἐπιστημονικῶν βιβλίων, τοῦτο δὲ χάριν
τῆς διὰδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν
Μωαμεθανῶν. Πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον
σκοπὸν ἀποβλέποντες οἱ πάπποι, τοῦ Ἰννοκεν-
τίου P' ποιηταμένου ἀρχὴν ἐνήργησαν νὰ ἐί-
σχωθῇ ἀπὸ τοῦ 13 αἰῶνος καὶ ἐξῆς εἰς τὰ τότε
κατὰ πρῶτον ἱδρύνοντα ἐν Εὐρώπῃ πανεπι-
στήμια ἡ σπουδὴ τῆς ἀραβικῆς γλώσσης. Ἀπὸ
τῆς ἐποχῆς δὲ τῆς Ἀ ν α γ ε ν ν ῆ σ ε ω ς καὶ
ὕστερον τῆς θρησκευτικῆς Μεταρρυθμίσεως πρὸς
τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς ἤρξατο παρὰ τοῖς
θεολόγοις ἰδίως καὶ ἡ τῆς ἑβραϊκῆς πρὸς προ-
αγωγὴν τῶν περὶ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν καὶ τὴν
ἑβραϊκὴν ἀρχαιολογίαν μελετῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ
18 αἰῶνος, ὅποτε διὰ τῆς ἀγγλικῆς ἰδίως ἐν Ἰν-
διᾷ ἐπικρατήσεως οἱ Εὐρωπαῖοι σοφοὶ σπουδαίον-
τες τὰς Ἀσιατικὰς γλώσσας καὶ ἰδίως τὴν Ἰν-
δικήν, ἐνέστησαν οὐ μόνον τὴν σπουδαιότητα τῆς
Ἰνδικῆς φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὰς
Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας συγγένειαν τῆς Σαν-
σκριτικῆς καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῇ Ἀσιατικῶν
γλωσσῶν, ἡ τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν σπουδὴ
καὶ μελέτη κατέστη εὐρύτερα, γενικώτερα καὶ
ἐπιστημονικώτερα. Τοῦτο ἐγένετο ἰδίως ἀφ'
Ἰτου ἐν Ἰνδιᾷ μὲν ὁ Ἀγγλος William Jones
ἱδρύσας τῇ 1784 τὴν ἐ π α ι ρ ῖ α ν τ ὶ ν Ἀ -
σ ι α τ ι κ ὶ ν σ π ο υ δ ῶ ν, ἐν Γαλλίᾳ δὲ ὁ
περίφημος Silvestre de Sacy περὶ τὰ τέλη
τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μεγάλως προήγαγε
τὴν σπουδὴν τῆς ἀραβικῆς γλώσσης. Ἡ οὕτω
δὲ προαγομένη σπουδὴ ἐγέννησε κατὰ τὴν αἰ-
ῶνα τοῦτον νέαν ἐπιστήμην τὴν γλωσσολογίαν
καὶ συγκριτικὴν φιλολογίαν, ἥς μεγάλοι ἐρα-
νήσαν ἀντιπρόσωποι ἐν διαφόροις χώραις τῆς
Εὐρώπης καὶ ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ. Πλὴν τού-
του καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰ-
ῶνος ἀρξαμένη καὶ κατὰ τὸν παρόντα μεγί-
στους προόδους ποιησαμένη αἰγυπτιαλογία,
εἰς δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς αἰῶνος τοῦτου ἀρξα-
μένη ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τῶν σφηνοειδῶν
ἐπιγραφῶν τῆς Περσίας, εἰς δὲ καὶ ἡ τῶν τῆς
Ἀσσυρίας καὶ Βαβυλωνίας, ἡ μεγάλως ποιησα-
μένη καὶ ἐκπληκτικὰς προόδους κατὰ τοὺς καθ'
ἡμᾶς χρόνους, πλείστον συνετέλεσαν εἰς τὴν
ἐπίδοσιν τῶν περὶ τὰς Ἀνατολικὰς γλώσσας
μελετῶν. Νῦν ἐν πᾶσι τοῖς πανεπιστημίοις

τῆς Ἰβηρίας (πλήν τοῦ τῆς Ἑλλάδος) καὶ τῆς Ἀμερικῆς διδάσκονται Ἀνατολικαὶ γλωτταὶ καὶ φιλοσοφίαι. Ἀπὸ 20 δὲ περίπου ἐτών διεθνεῖς σύνοδοι Ἀσιανολόγων ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου συνερχόμεναι κατὰ τρίτην ἐν διαφόροις εὐρωπαϊκαῖς πόλεσι συντελοῦσι μεγάλην εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν σπουδῶν τούτων. Τὸ ὄργανον διεθνῆς συνέδριον συνήλθε κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἐν Στουγάρβη, καὶ Χριστιανίᾳ. [Π. Κ.]

Ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος ἐκκλησία. Βλ. Ἑλλάς, Ἑλληνικὴ ἐκκλησία.

Ἀνατολικὴ Πρωσσία. Βλ. Πρωσσία ἀνατολική.

Ἀνατολικὴ Ἑσθονία. Βλ. Ἑσθονία, Ἑσθονία.

Ἀνατολικὴ τηλεγραφικὴ εταιρία. (Eastern telegraph Company Limited). Ἀνώνυμος μετοχικὴ εἰσαίρεσις καλωδίων, ἔχουσα τὴν ἑδρὰν αὐτῆς ἐν Λονδίνῳ. Αἱ ὑποβύθιοι γραμμαὶ τῆς Ἑταιρίας, ἐκτάσεως 20,000 περίπου ναυτικῶν μιλίων καὶ ἀξίας δραχ. 120,000,000, ὄργανται ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ἀποκλήγουσιν εἰς τὰς Ἰνδίας περιλαμβανόμεναι δ' ἐν αὐταῖς τὰ ὑποβύθια συμπλέγματα τῆς Ἰσπανίας, Μεσότητος, Ἰταλίας, Τσερκίας, Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου.

Ἡ Ἀνατολικὴ Ἑταιρία ὑποκατέστη εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ἑταιρίας Πίνου καὶ Ράλλης, εἰς ἣν ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις διὰ συμβάσεως τοῦ 1866 καὶ πρωτοκόλλου τοῦ 1867 εἶχε παραχωρήσει τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον κατασκευῆς καλωδίων. Συνήλλαχ' ἐπὶ τὸ πρῶτον μετὰ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Levant submarine Telegraph Cy τῇ 1872 καὶ μετὰ τοῦτο συνήρθησαν αἱ συμβάσεις τῆς 10 Ἀπριλίου 1878, τῆς 16 Νοεμβρίου 1883 καὶ τῆς 10 Δεκεμβρίου 1884. Διὰ τῶν τελευταίων συμβάσεων ἐν τῇ ἐσωτερικῇ συμπλήγματι συμπεριελήθησαν πάλαι σχεδὸν αἱ νῆσοι καὶ πολλὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερίας. ἐπολλυπλασιασθῆσαν δὲ καὶ αἱ μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ συγκοινωνίαι. — Καὶ τὰ μὲν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κυρίως ἀντιπέρασιν προσωριμῶς καλωδία ἔχουσιν ἐκτάσιν 107 ναυτικῶν μιλίων καὶ εἰς μεμνηθωμένα τῇ Ἑλλ. Κυβερνήσει ἀντὶ 6,500 λιβρῶν ἀγγλικῶν κατ' ἔτος, ὅπου ἐπέτρεψεν αὐτῇ, μειώσασα τὰ τέλη τῶν νήσων, ν' ἀσφαλισθῇ αὐτὰ πρὸς τὰ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τὰ προσωριμῶς δὲ εἰς τὴν μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ συγκοινωνίαν ἔχουσιν ἐκτάσιν 2,211 ναυτικῶν μιλίων.

Ἡ Ἑταιρία διατηρεῖ ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τὰ γραφεῖα, τὰ γραφεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Σύρου, Πατρῶν, Κατακώλου, Ζακύνθου καὶ Κεραιῶν, ἀποτελοῦντα παραρτήματα τῶν γραφείων τῆς Κυβερνήσεως καὶ διεξάγοντα ὑπὸ τὴν ἐ-

λεγχὴν τῆς ἑλλ. ὑπηρεσίας τὴν ἐξωτερικὴν ἀνταπόκρισιν διαμειβεταὶ δὲ ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐσωτερικὴ ἀλληλογραφία ἐπὶ προσθήκῃ τέλους πέντε λεπτῶν κατὰ λέξιν εἰς τὸ τέλος τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ προνόμιον τῆς Ἑταιρίας ἦν ἀρχικῶς τεσσαρακονταετής, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς 23 Φεβρουαρίου 1867· παρατάθη δὲ ἐπὶ δεκά καὶ μὴ ἑτῇ διὰ τῆς συμβάσεως τοῦ 1884. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ προνομίου τὰ καλωδία θέλουσι περιέλθαι εἰς τὸ Κράτος ἐπὶ ἀπόζημιώσει, ὁρισθεσμένη ὑπὸ πραγματογνομίων. [Δ. Α.]

Ἀνατολικόν. Βλ. Δύτικόν.

Ἀνατολικὸν ζήτημα καλεῖται τὸ μέγα πολιτικὸν ζήτημα, τὸ προκείμενον ἐν τῇ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑυρώπῃ ἰδρύσεως μεγάλου Ἀσιατικοῦ Μωαμεθανικοῦ κράτους τοῦ καλουμένου Ὁσμμανικοῦ καὶ τῶν ἐντεῦθεν προκύψαντων ποικίλων σχέσεων τοῦ κράτους τούτου πρὸς τὴν Ἑυρώπην καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ τούτῳ τῷ κράτει, ἐν γένει δ' ἐν τῇ Ἀνατολῇ οὐκ ὀνύσσας χριστιανικοὺς λαούς. Ἐνὸς τοῦ Ὁσμμανικοῦ κράτος ἦτο ἰσχυρὸν ἀπέναντι τῆς Ἑυρώπης καὶ ἐξωτερικῶς μὲν ἐπιθετικὴν, ἐσωτερικῶς δὲ ἥμενον ὄλος πρὸς τὴν Ἑυρωπαϊκὴν πολιτικὴν βίον καὶ τὴν Ἑυρωπαϊκὴν πολιτικὴν, τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος ἡ ἐννοία περιωρίζετο εἰς τὴν ἐξαθνήωσιν καὶ καταπολέμησιν τοῦ Μωαμεθανικοῦ τοῦτο κράτους ὑπ' ἑλπίς τῆς Ἑυρώπης. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 12' αἰῶνος καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Καρλοβίτσιου, ὅποτε ἡ Ἑυρωπαϊκὴ ἡττηθῆεν καὶ καταδεδιχθῆεν ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς Ἑυρώπης καὶ ἰδίως τῆς Αὐστρίας ἐπαύσατο τὸ νὰ εἴναι κράτος ἀπειλητικὸν διὰ τὴν Ἑυρώπην, νῆαν ἔλαβε φάσιν τὸ Ἀ. Ζήτημα, καθ' ἣν τινὲς μὲν ἐπὶ τὴν ἀντικειμένην, ὡς ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ρωσία (ἀπὸ τοῦ μεγάλου Πέτρου), ἐζήτουν τὴν βελτιοῦσιν διὰ τὴν τοῦ κράτους τούτου, ἐνῷ ἕτεροι δυνάμεις Ἑυρωπαϊκῆς, οἷον ἡ Γαλλία, ἐν μέρει δὲ καὶ ἡ Ἀγγλία, τὴν διατήρησιν τῆς Τουρκίας θεωροῦν ὡς ἀπαραίτητον πραγματικὸν ἐνάντιον τῆς ἐπικρατείας τῆς Ρωσικῆς καὶ Αὐστριακῆς δυνάμεως ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἐπικρατῶς ὡς ὅσον οὐσιώδη τῆς Ἑυρωπαϊκῆς ἰσορροπίας. Οἱ πόλεμοι, εὖς κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐπανελημμένους ἐκίνησαν κατὰ τῆς Τουρκίας Ρωσσία καὶ Αὐστρία συμμάχουσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἡ ἰσχυρὰ ἡ ἀθηνῆς ἀντιστάσις. ἦν εὖρον παρὰ τοῖς λοιποῖς Ἑυρωπαϊκοῖς κράτεσιν ἀπέναντι τῶν σχεδίων αὐτῶν, τοιοῦτον ἔχουσι χαρακτηρῆσαι. Ἀλλ' ἡ Ρωσικὴ πολιτικὴ ἀπὸ τοῦ Πέτρου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῆς Αἰκατερίνης Β', συνεδύατο τὸς κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ κράτους ἐνεργείας αὐτῆς μετὰ τοῦ πολιτικοῦ δόγματος τῆς προστασίας καὶ ὑπερασπίσεως τῶν χριστιανικῶν λαῶν καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δοῦσα οὕτως εἰς τὴν ἀνατολικὴν αὐτῆς πολιτικὴν χαρακτηρῆσαι ὡς ἡγετοῦρας καὶ ἡθικῶς

τέρως ἐκπολιτιστικῆς ἐνεργείας. Οὗτο δὲ μετὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος συνδυάσθη καὶ τὸ περὶ τῆς τύχης τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ τοιοῦτος δὲ χαρακτὴρ τοῦ ζητήματος μερίζον σπουδαιότητα προσέλαβεν ἰδίως ἀπὸ τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ ἄλλων τινῶν χριστιανικῶν ἡγεμονιῶν ἐν τῇ Ἰλ-λυριῇ Χερσονήσῳ. Διὰ τῶν πρὸς τὰς ἡγεμονίας ταύτας σχέσεων καὶ τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1830—33 καὶ 1839—40 Τουρκοαἰγυπτιακῶν διενέξεων προτετέθη καὶ τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων τοῦ Σουλ-τανου πρὸς τὰ ὑποτέλη αὐτοῦ κράτη. Ἡ Περ-σιανὴ συνθήκη τοῦ 1850 ἡ θείσα τέρμα εἰς τὴν Κριμαϊκὸν πόλεμον, τὸν κηρυχθέντα ὑπὸ τῆς Ῥωστικῆς χάρις τῆς ἐλευθερώσεως τῶν χρι-στιανῶν καὶ τῆς προστασίας τῆς ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθὼς τοῦλάχιστον ἐπιστήμης διε-τίθεντο ἡ Ῥωσσία, ἐπήνεγκε προσωρινὴν τινα λύσιν πάντων τῶν μηχανορραφῶν ζητημάτων ἀνακρούσασα μὲν τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τῆς Τουρκίας ὡς δόγμα πολιτικὴν διὰ τὴν Εὐρώπην καὶ ἀναγνωρίζουσα τὴν Τουρκίαν ὡς κράτος Εὐρωπαϊκὸν ἀνήκον εἰς τὴν ἐλευμελίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς συμπολιτείας, ἀλλ' ἐπιβαλὼσα αὐτῇ καὶ τινὰς μεταρρυθμίσεις σπουδαίας, ἐν αἷς καὶ τὴν ἀναγνωρίσιν τῆς ἰσοπολιτείας διὰ τοὺς χριστιανούς. Ἀλλ' ἡ λύσις αὕτη δὲν ἦτο ἐριστική. Ὁ μετὰ τινὰ ἔτη ἐκραγὶς νέος Ῥωσσοτουρκικὸς πόλεμος (1877—8) νέαν ἐ-δημιούργησε πραγμάτων κατάστασιν καθιερω-θεῖσαν διὰ τῆς Βερολινεῖς συνθήκης τοῦ 1878, ἥτις καὶ μέχρι σήμερον ἀποτελεῖ τὸν βάση τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καθιστήτος, ἀν καὶ σπου-δαίαι τινες διατάξεις αὐτῆς, οἷον αἱ περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ρουμανίας πρὸς τὴν Τουρκίαν, ἀντικρίθησαν πρὸς ἑξῆς τῆς Τουρκίας (ἐνῷ ἡθετήθησαν πρὸς ἑξῆς τῆς Τουρκίας) ἐξ ἑτέρου ἄλλαι διατάξεις αὐτῆς δὲν ἐξετέλε-σθησαν ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς Τουρκίας). Ἐν γένει δὲ καὶ ἡ συνθήκη αὕτη οὐ μόνον οὐ-δεμίαν ἐπήνεγκεν ἐριστικὴν λύσιν τοῦ Ἀνα-τολικοῦ ζητήματος, ἀλλὰ παρήγαγε νέας δυσ-χερείας καὶ περιπλοκάς. Εἰς ταύτας δὲ προ-τετέθη ἀπὸ τοῦ 1882 καὶ τὸ Αἰγυπτιακὸν ζή-τημα ἕνεκα τῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων γενομένης τότε καὶ νῦν ἐτι διακρουμένης κατοχῆς τῆς γῆρας ταύτης (13. καὶ τὸ ἄρθρον Ἀκεραιότης τῆς Τουρκίας. [Π.Κ.]

Ἀνατολικὸς ἵππος (Ἱπ.ο.λ.) βλ. Ἱππικαὶ γενεαί.

Ἀνατόλιος. 1) Ἀλεξανδρεὺς, ἀνὴρ πολυμαθέστατος, κατὰ τὴν Εὐσέβιον προχει-ρισθεὶς ἐπίσκοπος ὑπὸ Θεοτέκνου τοῦ ἐπισκό-που Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης. εἶτα δ' ἀ-ναβὰς εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν Ὄριον Λαοδικείας (270—282). Ἐγκρατέστατος ὢν τῶν μαθη-ματικῶν ἔγραψεν «Ἀριθμητικὰς εἰσαγωγὰς» ἐν δέκα βιβλίοις. Ἦν ἀποσπασματὰ τινα μόνον σώζονται, καὶ «Ἰανόνα τοῦ πάσχ», οὗ σώζεται

παλαιὰ λατινικὴ μετάφρασις (ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ Aeg. Bucher, De doctr. tem-porum. Antw. 1634) καὶ ἔκτενές τι ἀπο-σπασμα παρ' Εὐσεβίου. — 2) Νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος συγχρονος τοῦ Πορφυρίου, διδάσκα-λος τοῦ Ἰαμβλίου. Εἰς τοῦτον ἀποδίδεται συνταγμάτων τι «Περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντι-παθειῶν».

3) Υἱὸς Πρίσκου ἐκ Βηρυτοῦ, ἐνομαστὴς νομοδιδάσκαλος, χρηματίσας τῷ 339 τοπαρ-χῆς τῆς Ἀσίας, βραδύτερον δ' ὑπαρχος τῆς αὐλῆς, ἀπὸ τοῦ 346 μέχρι τοῦ 361, ὅτε ἀπέ-θανεν. Πιθανῶς δ' Ἀ. οὗτος εἶναι ὁ γράψας «Συναγωγὴν γεωργικῶν ἐπιτηδεύματων» εἰς βιβλία 12 Οδινδάνιος Ἀνατόλιος Βήρυτος.

4) Υἱὸς Ασοντίου ἐκ Βηρυτοῦ, ἐκ παλαιᾶς οἰκογενείας νομοδιδασκάλων καταγόμενος, νομοδιδάσκαλος δὲ καὶ αὐτός. Κληθεὶς τῷ 530 εἰς Κωνσταντινούπολιν συνειργάσθη εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Πανδέκτων, ἔγραψε δὲ καὶ ὑπο-μνήματα ἀπολεσθέντα εἰς τοὺς Πανδέκτας καὶ εἰς τὸν Ἰουστινιανεὺν κώδικα. Ἐμνηθεὶς τῇ ὑπατικῇ ἀξιώματι καὶ ἀναδειχθεὶς ἐπιμε-λητὴς τῶν βασιλικῶν οἰκῶν καὶ κτημάτων, ἐφυνεύθη κατὰ τὸν ἐν ἔτει 557 γενομένον σει-σμόν, ἐμπειρόντος μακράρου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. [Π.]

Ἀνατομία ἡ ἀνατομικὴ καλεῖται ἡ ἐπιστήμη ἡ ἐξετάζουσα τὴν κατασκευὴν τῶν ἐνεργούντων ὄντων, ζῴων καὶ φυτῶν. — Ἡ Ἀ. περιλαμβάνει διαφόρους κλάδους γενικοὺς καὶ εἰδικούς.

Α'. Γενικαὶ αὐτῆς κλάδοι εἰσὶν α'. Ἡ φυτο-σσοφικὴ ἡ ἀνατομία, ἥτις ἐκ τῆς μελέ-της τῶν ἐνεργούντων ὄντων ἀνέρχεται εἰς γενι-κωτάτους νόμους περὶ τῆς γενέσεως καὶ κατα-σκευῆς τῶν ὀργανισμῶν. — β' Ἡ γένεσις ἡ ἀνατομία ἡ γενικὴ ἱστολογία, ἥτις ἀρουνε-καθ' ὅλου τοῦς ἱστοὺς καὶ τὰ ἀνατομικὰ στοι-χεῖα ὡς πρὸς τὴν γένεσιν καὶ ἀνάπτυξιν καὶ σύστασιν αὐτῶν, ἔχουσα κυριώτατον βοή-θημα τὸ μικροσκοπίον. — Αὕτη πρὸς τὴν θεω-ρητικὴν αὐτῆς σπουδαιότητα μεγίστης τυγχάνει πρακτικῆς ὠφελείας, τὴν οὖσιν καὶ τὴν κυ-ριαν ἔδραν πολλῶν νόσων ἐρίζουσα, πολλῶν δὲ παθολογικῶν φαινομένων τὴν ἐξηγήσιν παρέ-χουσα, οἷον τῶν ἐν ὁμοίᾳ ἱστοίᾳ πολλαπλῶν ἐντοπισμῶν μίξ καὶ τῆς αὐτῆς νόσου. — γ' Ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία, ἐξετάζουσα τὰ ὄργανα καὶ τὰ τῶν ὀργάνων συστήματα ἐν τῇ ὅλῃ σειρά τοῦ ζωικοῦ ἢ φυτικοῦ βασιλείου, Αὕτη ἀποκαλύπτει ἴμιν τὴν ἐν τῇ σειρά τῶν ζωικῶν ἢ φυτικῶν ὀργανισμῶν προϊοῦσαν ἀνά-πτυξιν τῶν πλείστων ὀργάνων, βαθμικῶς συν-θετωτέρων καὶ πολυπλοκωτέρων καθισταμένων, πρὸς μείζονα καὶ τελειότερον καταμερισμὸν τῆς φυσιολογικῆς ἐργασίας καὶ πρὸς τὴν ὡς οἶόν τε κρείσσειν ἐξουπερήτησιν τῶν ζωικῶν καὶ φυτι-κῶν ἀναγκῶν τοῦ ὀργανισμοῦ. εὐχ ἥτις ἐξ

τὰς παλινδρομήσεις καὶ ἀτροφήσεις διαφέρων ὀργάνων, ἐν νέαις τοῦ βίου συνθήκαις θικιστά χρησίμων ἢ καὶ περιττῶν καθισταμένον. — Ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία εἶναι ὁ κυριώτατος ὁδηγὸς ἐν τῇ ταξινομήσει τῶν ζῴων· συμβάλλει δὲ τὰ μέγιστα εἰς τὴν μελέτην τῆς τούτων γενέσεως καὶ ἐξελίξεως, ὡς καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν νόμων τῆς ἀλληλεγγύης καὶ ἀμοιβαίας ἐξαρτήσεως τῶν ὀργάνων, ἐπιτρέπουσα εὐτὼ πολλὰ καὶ ἐκ τῆς σπουδῆς μέρους ὀργανισμοῦ τινος νὰ συμπληρωθῶμεν τὸ ὅλον, τοῦλάχιστον ἐν πολλοῖς τῶν σύστωδων αὐτοῦ μερῶν. Ὑπὸ καὶ πρὸς τὴν παλαιοντολογίαν, τὴν ἐρευνῶσαν τὰ ἐκλειπόμενα ἐνέργησαν ὄντα ἐν τοῖς λειψάνοις αὐτῶν, παρέχει ἀρωγὴν, ἣν ἐν ἄλλοις ἐκείνη ἀποδίδει ταύτῃ. Ἀναφορικῶς δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον οὐ μόνον παρέχει σπουδαία ἐξαγόμενα, συμβάλλοντα εἰς τὴν ἐρευναν τῆς ἐγγύθου ἢ πόρρωθεν συγγενείας αὐτοῦ πρὸς ἄλλα ζῷα, ἀλλὰ καὶ βοηθεῖ εἰς συμπληρώσιν τῶν ἄλλως ἀτελῶν γνώσεων ἡμῶν περὶ ἀνθρώπου (ἰδίως ὑπὸ φυσικολογικῇ ἐποψίᾳ), διδάσκουσα κατὰ πόσον ἐκ τῶν εἰς τὰ ζῷα παρατηρουμένων κατὰ φύσιν ἢ πειραματικῶς, ἐπιτρέπεται νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον τελουμένων.

Β'. Εἰδικοὶ δὲ κλάδοι, ἀντικειμένον ἔχοντες μελέτης ὥρισμένον ἐνὸργανόν ἐν (ζῶον εἰς πλείστοι), καλλιεργηθέντες δὲ ἰδίᾳ ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ ἀνθρώπου εἰσι 1) Ἡ περιγραφικὴ, εἰδικὴ ἢ συστηματικὴ ἀνατομία, ἐξετάζουσα τὴν θέσιν, τὸ σχῆμα, τὴν διεύθυνσιν, τὰς διαστάσεις, τὸ βάρος, τὴν κατασκευὴν καὶ σύστασιν τῶν διαφόρων ὀργάνων καὶ τὰς σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὰ γειτνιάζοντα. Αὕτη εἶναι ἡ κυριωτάτη βᾶσις τῆς σπουδῆς τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς. Ταύτη ὑπάγεται 2) Ἡ εἰδικὴ φυσικολογικὴ ἱστολογία, διακρίνουσα περὶ τὴν ἐρευναν τῶν ἰσθμῶν ἐν τῇ συγκροτήσει τῶν διαφόρων ὀργάνων. Τῇ αὐτῇ ὑπάγεται 3) Ἡ παθολογικὴ ἀνατομία, μελετῶσα τὸ σῶμα κατὰ χῶρος καὶ ἐξετάζουσα τὴν ἐν ἐκάστῳ τούτων προσάλληλον θέσιν καὶ διάταξιν τῶν διαφόρων ὀργάνων (ἀγγείων, νεύρων, μυῶν, δακτύλων κτλ.). Αὕτη σκοπεῖ ἰδίᾳ ἵνα ἀσφαλῶς ὁδηγῇ τὸν χειρουργὸν εἰς τὰς ἐγχειρήσεις, χρησιμεύει δὲ τὰ μέγιστα εἰς ἐξηγήσιν πολλῶν παθολογικῶν φαινομένων, παραμαρτυρούντων χειρουργικὰς παθήσεις (ἰδίως διὰ γειτνιάσιν). 4) Ἡ παθολογικὴ ἀνατομία ἐξετάζουσα τὰς ἑνεκα νόσων καὶ βλαδῶν αἰτίαις ἐξωτερικῆς ἀλλοιώσεως τῶν ὀργάνων καὶ τῶν ἰσθμῶν αὐτῶν (παθολογικὴ ἱστολογία). Αὕτη ὑποδιαιρεῖται εἰς γενικὴν, πραγματευμένην καθόλου περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἰσθμῶν καὶ τῶν ἀνατομικῶν στοιχείων καὶ εἰδικὴν διατρίβουσαν περὶ τὰς ἀλλοιώσεις τῶν καθ' ἕκαστα ὀργάνων. Ἡ παθολογικὴ ἀνατομία

προσέρχεται τὰ μέγιστα ἀρωγὰς τῇ φυσικῇ ἀνατομῇ (συμβάλλουσα εἰς προσδιορισμὸν τῆς ἕξρας λειτουργιῶν τινῶν, ἰδίᾳ τοῦ ἐγκεφαλοῦ καὶ τῆς σπουδῆς περιορισμένων βλαδῶν καὶ καταπονήτων), τῇ γενικῇ παθολογίᾳ μὲν ἥς στενότητα συνδέεται, τῇ νοσολογίᾳ (τὸ μόνον ἐρέζουσα τὴν ἕξραν πλείστον νόσων, ἀλλὰ καὶ διευκρινούσα ἐν πολλοῖς τὴν τε γένεσιν αὐτῶν καὶ συμφορατοῦντων νοσηρῶν φαινομένων, εὐτὼ δὲ τὰ μέγιστα συμπεράουσα εἰς τὸν καθορισμὸν καὶ τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάκρισιν τῶν νόσων), τῇ διαγνωστικῇ (συγκρίσις ὑποδηλούσα ἐπέθεν περιστερὰς διδομένα τῶν νόσων δηλωτικῇ), τῇ προγνώσει (φωτίζουσα συγκρίσις περὶ τοῦ ἰσμοῦ ἢ ἀνίστου πολλῶν βλαδῶν), τῇ θεραπείᾳ (ἐκ τῆς ιστολογικῆς ἐμοιότητος παθήσεων ἐρριωμένη εἰς χορσιν τῶν αὐτῶν ἢ παρεμφερῶν ἱαματικῶν μέσων) καὶ οὕτῃ τέλος τῇ ἐγχειρήσει (τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἕξρας πολλῶν παθήσεων ὁδηγούτης ἀσφαλῶς τὴν χεῖρα τοῦ χειρουργοῦ εἰς ἀναγκαίαν ἐγχειρήσεις). 5) Ἡ καλλιστεχνικὴ ἀνατομία, μελετῶσα τὰς περὶ μορφῆν καὶ σχῆμα ποικιλίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ζῴου (ἰδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου) καὶ τὰς ἐκαστοτε ἀναλογίας τῶν μελῶν αὐτοῦ κατ' ἡλικίας, φύλον, φυλὰς κτλ. ἐπὶ κατὰ διαφόρους στάσεις, κινήσεις καὶ ψυχολογικὰς διαθέσεις. Πρὸς ταύτη ἀναγκαῖα ἰδίᾳ ἀκριβὲς μελέτη τοῦ σκελετοῦ καὶ τῶν μυῶν ὑφ' ἀπάσας τὰς μετατρεπτικὰς τοῦ σχήματος αὐτῶν συνθήκας.

Τῇ ἀνατομικῇ ἐπίσης δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι 1) Ἡ ἐμβρυολογία ἐξετάζουσα τὰς διαδοχικὰς φάσεις τῶν ὀργανισμῶν ἢ ὀργανισμοῦ τινος καθ' ἅπαντα τὸν ἐμβρυονικὸν βίον. Αὕτη πολὺ ἐπιφέρει φῶς εἰς τε τὴν γένεσιν τῶν ἰσθμῶν καὶ τῶν ὀργάνων καὶ τὴν καταγωγὴν τῶν ζῴων, πολλῶν ἐμβρυονικῶν φάσεων παρασιζούντων ἐν σμικρῇ διαδοχικῇ μορφῇ ἢ χαρακτηρηστικῶν τῶν ζῴων, ἀπὸ θεωρούνται τοῦ ἐρευνωμένου ἐγγυτέρω ἢ ἀπώτεροι πρόγονοι.

2) Ἡ τερατολογία, περιγράφουσα τὰς διαφόρους συγγενεῖς παραμορφώσεις τῶν ζῴων. Αὕτη λίαν βοηθεῖ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐπηρείας, ἣν ἀσκει ὀργανόν τι ἢ πλείονα ὄργανα ἐπ' ἄλλων ἢ ἐπὶ τοῦ λοιποῦ ὀργανισμοῦ εἴτε ἀπεγομένης τῆς ἀναπτύξεως ἐκείνων εἴτε ὑπερμέτρου καθισταμένης. Κλάδος νειώτατος τῆς τερατολογίας ἡ πειραματικὴ τερατολογία, διακρίνουσα περὶ τὴν τεχνητὴν παραγωγὴν τεράτων εἰς τινὰ ζῷα. [Κ.]

Ἀνάτρεψις (Θεραπεία). Friction. Συνίσταται εἰς προστριβὰς μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυρὰς καὶ μᾶλλον ἢ ἥττον παρατεταμένης οἰοῦντο τοῦ δερμάτος μέρους. Γίνονται δ' αὐταὶ μετὰ φαρμακευτικῶν οὐσιῶν ἢ ἄνευ τοιούτων καὶ εἶνε ἐξαιρετικὸν ἀντισπαστικὸν μέσον πρὸς

πράνουν πόνων, πρὸς διάλυσιν ὀγκῶν, πρὸς διεγερσιν τῆς αἰσθητικότητος, κ.λ. Ἡ ἔκρηξ Ἀ. (ἐκρηλοφείν) γίνεται διὰ τῶν χειρῶν ἢ διὰ φηκτρῶν ἐκ τριγών ἢ φλανέλλης ἢ διὰ χειρὶδος ἐκ τριγών ἢ δερμάτος. ἢ διὰ μᾶλλον ἢ ἥτον ἀδρού ὑφάσματος. Ἡ δὲ ὑγρὰ, δι' ἐλαίου, λίπου. ἀλοιφῶν, αἰθέρος, οἶνοπνεύματος, κ.λ. Ἡ Ἀ. ἐνδείκνυται πρὸς νευραλγίας, ρευματικούς πόνους, πάθον τοῦ δερμάτος, διαστρέμματα, ὀλασεις, ἐξογκώσεις ἐπωδύνους, κ. λ. Τῆς ἀνατρίψεως γίνεται ἐπὶ χρῆσις ὅπως ἐκ διασθῶσιν εἰς διήθησιν καὶ ἀπορροφήσιν φαρμακευτικῶν οὐσιῶν ἀγδαίς καὶ δυσληπτοὶ διὰ τοῦ στόματος. Τὸ κοῖλον τῆς μυχῆλης, ἢ βουδωνική χώρα καὶ ἡ ἐσωτερικὴ τῶν μηρῶν ἐπιράνεια εἶνε ὁ τόπος τῆς ἐκλογῆς, ὅπου τὰ φάρμακα ὀρῶσι δραστηώτερον. Οὕτως αἱ ἐπὶ τῶν μηρῶν ἀνατρίψεως τετραὶ δι' ὑδαρρύου ἀλοιφῆς πρὸς τὴν σύριλιν. αἱ δι' ἰωδιούχου ἀλοιφῆς προστριβαὶ τῆς βουδωνικῆς χώρας πρὸς χοιραδικὰ πάθη, αἱ τοῦ κοῖλου τῆς μυχῆλης ἀνατρίψεις δι' ἀλοιφῆς διὰ κινήσεως πρὸς διαλείποντας πυρετούς, εἶνε πᾶσαι θεραπευτικῶν μέσων πρὸς τὰς νόσους ταύτας. [B. II.]

Ἀνατροπή κατὰ τὴν Πολ. Δίκον. καλεῖται ἡ διὰ τῆς ἐφ' ὀρισμένον χρόνον ἀπραξίας τῶν δικαστῶν (ἰδ. λ.) κατάργησις τῆς δίκης. Ἀλλ' ὅμως Ἀ. οἷα παρ' ἡμῶν, δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ ῥώμ. δικ. ἀλλ' ἄλλο τι παρεμπερὶς, συνεπαγόμενον ὁμῶς καὶ τὴν ἀπόσπεσιν τῆς ἀγωγῆς (ἰδ. λ.), παρὰ γράφῃ (ἰδ. λ.) τῆς δίκης, ἥτοι ὑπῆρχεν ὀρισμένος χρόνος, ἐν ᾧ ἡ δίκη, ἐπὶ ποινῇ καταρρήσεως τοῦ δικαίου, εἶδε νὰ περατωθῇ. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ *ordo iudiciorum privatorum* (ἰδ. λ.) ἐν τοῖς *iudicia quae imperio continentur* (δίκαις, ἐγχειρμέναις δι' ἀγωγῶν, χορηγουμένων ὑπὸ ἄρχοντος, θυνάμει τῆς δικαστικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας) ἡ παραγραφή ἐπὶ τῷ ἅμα τῇ λήξει τῆς ἐνίκου ἀρχῆς τοῦ ἄρχοντος ἔνεκα τῆς φύσεως τοῦ τοιοῦτο *iudicium*. ἐν δὲ τοῖς *iudicia legitima* (ταῖς ἐξ ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ νόμου χορηγουμένης ἐγχειρμέναις δίκαις), ἡ παραγραφή εἰσῆλθον τὸ πρῶτον ἐπὶ Ἀυγούστου διὰ τῆς *lex Julia iudiciorum*, ὁρισθεῖσα εἰς 18 μῆνας ἐπὶ πάσης πολιτικῆς δίκης. Μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ *ordo indic. privati* εἰσῆλθον νῦν ποικίλαι τὸν χρόνον παραγραφῆς, αἵτινες ἐπὶ Ἰουλιανῶν ὀρίσθησαν τριετὴς μὲν ἐπὶ πάσης πολιτικῆς δίκης πλὴν τῶν τοῦ δημοσίου, διετὴς δ' ἐπὶ πάσης ποινικῆς, ἀλλὰ ταῦτα ἐπὶ ῥημοδικίας τοῦ ἐτέρου μόνου τῶν διαδίκων, διότι καταλημπανόντων τὴν δίκην ἀμφοτέρων αὕτη ὑπέκειτο εἰς τὴν 40ετὴ μόνον παραγραφὴν τῆς ἀγωγῆς (ἰδ. καὶ Παρὰ γράφῃ).

Ἡ Ἀ. τοῦ ἰσχύοντος δικαίου σκοπεῖ μόνον τὴν κατάργησιν τῆς δίκης ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς

ἐγκαταλείψεως καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν πρὸ τῆς ἀνατροπῆς διαδικασίας κατάστασιν (ἄρθ. 483 Πολ. Δικ.), οὐχὶ δὲ καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ δικαίου (ἄρθ. 484). Ὑπάρχει δ' αὐτῇ πᾶσαι μὲν οὐδὲν ποτε δικαστηρίου δίκαι, ἀλλὰ μὴ περατωθεῖσαι δι' ὁριστικῆς ἀποφάσεως (ἰδ. λ.). Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ρημοδικίου ἡ Ἀ. ἐπέρχεται μετ' ἐκμηνίαν ἀπὸ τῆς τελευταίας δικαστικῆς πράξεως αὐτοδίκαιως, ἐπὶ δὲ τῶν δικαστηρίων μετὰ τριετίαν, ἀλλ' οὕτως πρὸς τοῦτο ἀναγκαστικῶς καὶ τῆς (παρ' οὐδὲν ποτε διαδίκου) κινήσεως ἀγωγῆς, ἥτις εἰσάγεται ὡς παρὰ μὲν πτωσα (ἰδ. λ.) εἰς τὸ τῆς κυρίας δίκης, ἥς ζητεῖται ἡ Ἀ., δικαστήριον (ἄρθ. 479 καὶ 481—82). Τὸ χρονικὸν διάστημα συμπληροῦνται παρεχόμενης ὁλοκληρῆς τῆς ἐσχάτης ἡμέρας, τρέχει δὲ κατὰ παντός προσώπου, ἀνεξαρτήτως τῆς νομικῆς ἐκείνου τῆς αὐτοῦ καὶ διακόπτεται διὰ τῆς ἐνεργείας ἐγκύρου δικαστικῆς πράξεως, ἔστω καὶ μόνον ὑπὸ τινος τῶν ἐμοδικῶν γενομένης (διότι ἡ Ἀ. εἶναι ἀδικήσιμος), ἐμφαινομένης ὁ ἐξ ἀπολύτου τῆς δίκης ἐάν δ' ἐπέλθῃ βίαια διακοπή, τῆς δίκης ὁ χρόνος αὐξάνει καὶ ἐξ μῆνης (ἄρθ. 480 καὶ 481). [Δ.]

Ἀνατροπή, Βλ. Ἀγωγή, Παιδεία.

Ἀνατύπωσις, Βλ. Ἐκδόσις.

Ἀναυμαχίου γραφή (Ἀρχαιολ.).

Ὁ τὴν ναῦν μὲν μὴ ἐγκαταλιπὼν, ἀλλὰ μὴ ναυμαχῆσαι, κατεδιώκετο διὰ τῆς γραφῆς ταύτης. Πολυδ. (II. 42). Ὑπῆγετο δὲ αὕτη εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῶν στρατηγῶν, οἵτινες ἦσαν οἱ ἀρμόδιοι δικασταί. Κατὰ τοῦ κηρυττομένου ἐνόχου κατεγινώσκετο ἡ ποινὴ τῆς ἀτιμίας, μὴ συνεπαγόμενῃ ὁμῶς τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας τοῦ καταδικασθέντος «Καὶ ὅπως... ἀναυμαχίου ὀφλοῖεν... οὗτοι πάντες ἄτιμοι ἦσαν τὰ σώματα, τὰ δὲ χρήματα εἶχον», Ἀνδοκ. περὶ μυστηρ. Ἡ γνώμη τοῦ Caillémier (Diction. Daresberg ἐν λ.) κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμόζοντος τὰς διατάξεις τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου περὶ λιποταξίου καὶ δουλίας, ὅτι καὶ ἐπὶ ἀναυμαχίου ἐπεβάλλετο ἡ δήμευσις, εἶναι λίαν παρεκτινδυνεμένη ἀπέναντι τοῦ ἀνωτέρου ῥήτου χωρίου τοῦ Ἀνδοκίδου. [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀναυρος. Ποτάμιον ἢ μᾶλλον χειμάρρς ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Μαγνησίᾳ, πηγάζων ἀπὸ τοῦ Πηλίου καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον παρὰ τὴν ἀρχαίαν Δημητριάδα (Γορίτζαν) πλησίον τοῦ Βώλου. [II.]

Ἀναφέρεσθαι δικαίωμα. Κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος «Ἐκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως εἰς τὰς ἀρχάς, τηροῦντες τοὺς νόμους τοῦ Κράτους», κατὰ δὲ τὸ ἄρθ. 18 αὶ πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφορὰ πα-

ρουσιάζονται διὰ τινος βουλευτοῦ ἢ παραδίδονται εἰς τὸ γραφεῖον». Κατὰ ταῦτα δύο εἶδη ὑπάρχουσιν ἀναφορῶν· αἱ μὲν πρὸς τὰς ἀρχάς, ἥτοι τὴν βασιλείαν, τοὺς ὑπουργούς, τοὺς νομάρχας, τοὺς δημάρχους κτλ., αἱ δὲ πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ λαοῦ. Κατ' ἀμφοτέρω ὁμοίως τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀναφορῶν δυνατόν νά εἶναι τὸ αὐτό, εἴτε δῆλον ὅτι αἰτήσεις πρὸς παροχὴν χάριτος τινος ἢ πρὸς ἐκανοποίησιν προσεβδωμένου ατομικοῦ δικαιώματος ἢ συμφέροντος, εἴτε παράκλησις καὶ σύστασις πρὸς λήψιν γενικοῦ τινος μέτρου ἢ πρὸς προστασίαν ἐθνικῶν ἢ τοπικῶν συμφερόντων. Ἄλλ' ἐν Ἑλλάδι τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀναφέρεσθαι πρὸς τὴν Βουλὴν ἐλαχίστη ἐγένετο χρῆσις ὑπὲρ γενικῶν συμφερόντων, ἐνῶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων τὸ ἀναφέρεσθαι πρὸς τὸ Κοινοβούλιον ἐθεωρεῖτο τὸ τελευσιμώτατον μέσον πρὸς ἄρσιν κατῆς ἀτομίας· διὸ εὐφυῶς λίαν εἶπεν ὁ Βάκων ὅτι ἐν Λονδίνῳ μὲν ὁ λαὸς ἐκφράζεται δι' ἀναφορῶν, ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ διὰ πυρκαϊῶν. Ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1782 ἐπεισέχθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ μεγαλειότητες νομοθετικῆς μεταρρυθμίσεως διὰ τῶν πρὸς τὸ Κοινοβούλιον ἀναφορῶν, τῶν κυνικῶν πρώτων δι' ἐπανειλημμένον ἀναφορῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνῆλθεν εἰς εἴκοσι χιλιάδας, ἐπιτυχόντων τὴν κατάργησιν τῆς σωματεμπορίας τῶν μαύρων. Μετὰ τοῦτο ἡ μεγάλη ἐκλογικὴ μεταρρυθμίσις, ἡ χοίραφρεια τῶν καθολικῶν, ἡ κατάργησις τοῦ νόμου ἐπὶ τῶν σιτηρῶν (corn = Law) καὶ ἡ τῶν νόμων κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, προσκληθῆσαν διὰ τῶν ἀναφορῶν. Τὰ νῦν ἢ ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπεία τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ἐξετάζει τὰς πεμπομένους ἀναφοράς καὶ συντάσσει τὰς περὶ αὐτῶν ἐκθέσεις τῆς τριῆς τῆς ἐδδομίδος, αἱτινες τυπούμεναι πωλεῦνται δημοσίᾳ. Ἐκάστης ἀναφορᾶς σημειοῦται ὁ τίτλος καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν υπογραφῶν μετὰ παρὰ τοῦ πρὸς ὅλας τὰς προηγουμένας ἀναφοράς τὰς περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου. Ὑφαιρετικῶς τῶν ἀναφορῶν τῶν ἐγούσων μεῖζονα σπουδαιότητα δημοσιεύεται ἐλθόντων τὸ καίμενον. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο περὶ τῆς ὅτι ὁ μέσος ὅρος τῶν ἀναφορῶν πρὸς τὸ Κοινοβούλιον ἀπὸ τοῦ 1868—1871 ἀνῆλθετο εἰς 18382, ὧν 955 ἐδημοσιεύθησαν ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπῆς ἐλθόντων. ὁ δὲ μέσος ὅρος τῶν υπογραφῶν εἰς 2,797.816. Καὶ παρ' ἡμῶν δὲ ἡ Βουλὴ συνάμει· τοῦ 48 ἔσθρεον τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς συνιστᾷ καὶ ἑκάστη συνῆδον ἰδιαιτέρην ἐπιτροπὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν, ἥ καθ' ἑκάστην εἶναι ἡ σύνταξις καὶ δημοσίευσις πρωτοκόλλου περὶ τῶν πεμπομένων ἀναφορῶν καὶ ἡ δικυμὴ αὐτῶν εἰς τοὺς βουλευτάς, ἐπὶ δὲ ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκθέσις κατὰ πᾶν δεκαπενθήμερον τῶν εἰς αὐτὴν διεβιδωθεισῶν ἀναφορῶν. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ἐπὶ ἐφαρμόζεται ἐπακριβῶς, καθυστερεῖ σπουδαίως

τοῦ ἀγγλικῶ, καίτοι εἶναι ἄλλως σύμφωνον πρὸς τὴν ἀτελὴ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐν Ἑλλάδι πολιτικοῦ πνεύματος Βλ. καὶ λ. Ἀναφορᾶ. [Ἀγγ.]

Ἀνάφη, ἡ τελευταία τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην τασσόμενων νοτίων Σπεράδων, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Θήρας καὶ πρὸς νότον τῆς Ἀμοργοῦ, νήσος μικρὰ καὶ ὀρεινὴ, σχεδὸν παντελῶς ἄδενδρος καὶ ἄνερμος. Ἐλέγετο ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομα παρὰ τῶν Ἀργοναυτῶν, εἰς οὓς ἐπέσκηψε ἐν σκάτεινῃ νυκτὶ ὡς καταφύγιον μετὰ δέησιν αὐτῶν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα. Παλαιότεροι δὲ κάτοικοι τῆς νήσου ἀναφέρονται Φοίνικας ὑπὸ τὸν Μερδίαρον, ἐξ οὗ καὶ ἄλλως ἐκαλεῖτο ἡ Ἀνάφη. Εἶχε ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Ἀγγλήτου ἢ Ἀστειάλτα, οὗ τὴν κεφαλὴν φέρει καὶ τὸ μόνον εὐρισκόμενον χαλκοῦν νόμισμα τῆς Ἀνάφης. Τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ κατέχει σήμερον ἡ μονὴ Παναγίας τῆς Καλαμιώτισσας, καίμενη παρὰ τὸ ἀνατολικὸν πέρας τῆς νήσου, κατωθεν ὕψους ἀκρωτηρίου. Ἡ μονὴ τῆς Ἀνάφης πάλαι ἐκείτο κατὰ τὸ μέσον τῆς νήσου, ἐσώθησαν δ' αὐτῆς τείχη καὶ ἄλλα λείψανα, ἰδίως δὲ πολλοὶ τάφοι, ἐν οἷς καὶ ἡ τοῦ ἐπισκοποῦ γένους τῶν Ἀγγιδῶν ἢ Τελετικρατίων, ὅπου εἶχεν ἐποικήσει εἰς τὴν νήσον ἐκ τῆς Λακωνικῆς πιθανῶς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν καὶ ἡ Θήρα φησὶσθαι ὑπὸ Δωριέων, ἥτοι τὴν Ἡ' αἰῶνα π.Χ. Εἶχε δὲ ἡ πόλις κατὰ τὰ νότια τῆς νήσου τεχνεῖν λιμένα καὶ συνεδίατο πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος δι' ἱερᾶς ὁδοῦ. Ἡ Ἀνάφη ὡς μικρὰ καὶ ἄσκημος μέλις που ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὰ ἔτη τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἀνέγκραον αὐτὴν εἰς τοὺς καταλόγους τῶν πόρων τῶν συμμάχων, ἀλλ' εἶνε ἀμείδιον ἢ ἡ πόλις ἐπέλει πράγματι τὰς ἀναγκαστέρας χιλίας δραχμῆς. Ἡ νήσος παρουσιάζεται κυρίως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Φραγκοκρατίας, ὅτε βλέπομεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν παρεπιδήσαντων ὄντων Νμφίω κυριευμένην μὲν ὑπὸ τοῦ Βενετοῦ Μάρκου Σανούδου μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μεταβιβαζομένην δὲ τῇ 1207 εἰς τὴν Βενετὴν Λεονάρδον Φέσκολον, εἰς οὗ τὸν οἶκον ἔμειναν ἡ Ἀνάφη μέχρι τοῦ 1269. Καὶ ἀνέκτασιν μεν αὐτὴν οἱ ἐγγύωροι κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος, ἀλλὰ τῇ 1307 κατέλαβε τὴν νήσον ὁ ἐκ Ροδωνίως Ἰαννύλης Γοῦζαδίνης, οὗ ὁ οἶκος ἐκυρίαρχετο τῆς Ἀνάφης μέχρι τοῦ 1397, ὅτε αὐτὴ περιήλθεν εἰς τὸν οἶκον Κρίσπη τῶν δευκῶν τῆς Νάξου· τέλος δὲ διὰ τῆς Φλωρεντίας Κρίσπη ἡ Ἀνάφη περιέπεσε τῇ 1528 εἰς τὸν βενετικὸν οἶκον Πιζάνη, ὅστις ἐλίγα μόνον ἔτη ἤρξεν ἐν τῇ νήσῳ, καταλαβθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῇ 1547. Κατὰ τὸν δεκάτον τέταρτον αἰῶνα τελευτώντα ἡ νήσος ἐπάρχετο μὲν ὡς ὑπὸ τῶν τῶν Αἰγυπτίων λυμηνιμένων παϊρατῶν, διὸ βλέπομεν τὸν κύριον αὐτῆς Γουλι-

ἔλαον Β' τὸν Κρίσπην ἐγείροντα κατὰ τὰνα-
τολικά τῆς νήσου πλησίον τῆς μονῆς τῆς Πα-
ναγίας ἐχυρὸν φρούριον κληθὲν Gibitrol, ἔπερ
κατέρραψεν τὸν 17' αἰῶνα, καὶ τειχίζοντα ἐν
νέῳ τὴν παλαιὰν πόλιν τῆς Ἀνάτης. Μετὰ
τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν εἰς
Ἀθήνας μετὰθεσιν τῆς πρωτεύουσας Ἀναφλι-
ται μετοικησάντες εἰς τὴν πόλιν συνικισθῆσαν
κατὰ τὰς βορειοανατολικὰς κλιτύας τῆς Ἀ-
κροπόλεως, ἰδρύσαντες τὰ λεγόμενα Ἀναφλι-
τικά. II Ἀναφή αποτελεί σήμερον ἴδιον δή-
μον, ἔχει δ' ἐν μόνον χωρίον οἰκούμενον ὑπὸ
2641 κατοίκων (1889). [Id. L. R o s s über
Anaphe und Anaphäische Inschriften
ἐν τοῖς Arch. Aufsätze τ. 1. Β' σ. 486 κ.ε.
— K. H o p f Veneto-Byzantinische An-
alekten ἐν τοῖς Sitzungsberichte der
K. Akademie der Wissenschaften-Phil.
Hist. Classe. Wien. 32 τόμ. 1860 σ. 104
κ.ε. 499 κ.ε. [A.]

Ἀναφλέκται (Χημ. τεχν.) μέσα
πρὸς ἀναφλεξίν πυρίτιδος καὶ ἄλλων οὐσιῶν
ἀπαντώντα εἰς διαφορωτάτας μορφάς, οἷον μι-
κρῶν κυλινδρῶν κλειστῶν ἄνωθεν ὡς τὰ κοινὰ
ἐκπύρωτρα, τὰ κακοζήλως καὶ ἐμπυρεύματα
καλούμενα, ἢ θρυαλλίδων κ.τ.λ. Διακρίνεται
α') κοινούς ἀναφλέκτας συνισταμένους ἐκ δια-
φόρου ἁνθρακος ἢ πυρσὸς κτλ. β') αὐτανάφλε-
κτας βασιζομένους ἐπὶ οὐσιῶν ἐκπυροκρο-
τούσων (κροτῶν ὑδράργυρος, γλωρικὸν Κάλιον)
γ') χημικούς ἀναφλέκτας βασιζομένους ἐπὶ τῆς
ἀποσυνθέσεως τοῦ γλωρικοῦ Κάλιου διὰ θεικοῦ
ὀξέος δ') ἠλεκτρικούς ἀναφλέκτας ἐνεργοῦν-
τας τῇ διαδιέσει ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος ε')
λιθἀναφλέκτας δρώντας τῇ προστριβῇ πυρίτου
λίθου ἐπὶ γάλλος. [O.A.P.]

Ἀναφορά (Φιλοσ.) σημαίνει ἐν γέ-
νει σχέσιν. Διαίρεσις τῶν κρίσεων κατ' ἀνα-
φορὰν καλεῖται ἐν τῇ Λογικῇ ἡ διάκρισις
κατηγορικῶν καὶ ὑποθετικῶν κρίσεων, ἥτις
στηρίζεται ἐπὶ τῆς διαφορᾶς σχέσεως (ἀναφο-
ρᾶς) τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκειμένον,
ὁπλ. ἐπὶ τούτου, ἂν τὸ κατηγορούμενον εἴη
προσδιορισμὸς τῆς ποιότητος τοῦ ὑποκειμένου
(ὡς π.χ. ἐν τῇ κρίσει ὁ σιδηρὸς ἐστὶ μεταλλ-
λον), ἢ ἡ κρίσις ἐκφράζει ἐξάρτησιν τῆς θέ-
σεως τοῦ κατηγορουμένου ἐκ τῆς θέσεως τοῦ
ὑποκειμένου (ὡς π.χ. ἐν τῇ κρίσει εἰ ἐστὶ
θεός, ἐστὶ καὶ ἀνταπόδοσις). Ἡ διαζευ-
κτικὴ κρίσις, ἣν καταλέγουσι τινες ὡς τρί-
τον μέλος ἐν τῇ διαίρεσει τῶν κρίσεων κατ'
ἀναφορὰν, δὲν εἶναι ἀπλή, ἀλλὰ σύνθετος ἐκ
πολλῶν ὑποθετικῶν ὑποκειμένων εἰς αὐτὴν,
ἐπομένως δὲν εἶναι συνάλληλος ταῖς ἀπλάς
κατηγορικαῖς καὶ ὑποθετικαῖς. [X. Πδ.]

— (Διοικητ. δίκ.) Ἡ τῶν πολιτῶν
πρὸς τὰς ἀρχὰς προφορικὴ ἢ ἐγγράφος ὑπο-
βολὴ παραπόνων, αἰτήσεων, περὶστάσεων καὶ
τῶν τοιούτων. [Id. λ. Ἀναφέρειν δίκαιωμα].

Τὸν τρόπον τοῦ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀναφέρειν
ἐκινῶντες τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι τὸ ἀπὸ 21
Ἰουνίου 1835 Β. Δ. περὶ παραδόσεως
ἀναφορῶν καὶ τῶν ἀποφάσεών
των, εἴτα δὲ τὰρῶρον 31 τοῦ Β. Δ. 5 Δεκεμβρ.
1845. Καίτοι δὲ τὰ Συντάγματα τοῦ 1844 καὶ
1861 ἀνέγραψαν ὡς δικαίωμα παντὸς Ἑλλή-
νος τὸ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀναφέρειν, ὅμως οἱ
διαφορεῖ περὶ χαρτοσήμου νόμοι ὑπέβαλον τὰς
ἐγγράφους ἀναφοράς εἰς τέλος πρὸς περιστο-
λὴν ἰσως πάσης προποτείας καὶ αὐθαδείας.
Κατὰ τὸν νεώτερον περὶ τούτου Ν. ΑΝΚΠ
τῆς 30 Δεκεμ. 1887 (Ἀρθ. 20) ὑποβάλλεται
εἰς τέλος χαρτοσήμου 50 λεπτῶν κατ' ἀκρί-
βειαν φύλλον πᾶσα ἀναφορὰ ἰδιωτῶν, συντε-
χνιῶν, σωματείων, ἰδιωτικῶν καταστημάτων
διδομένη πρὸς ἀρχὴν τινα τοῦ Κράτους δημο-
σίαν ἢ δημοτικὴν, πλὴν τῶν δικαστικῶν. Κατὰ
τῆς Ὁδηγίας δὲ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομι-
κῶν ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω διατάξιν περιλαμβανόν-
ται καὶ τὰ πρὸς τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ἀπευθυνό-
μενα ἐγγράφα ἢ αἰτήσεις τῶν ἀνωνύμων ἐν γέ-
νει εταιριῶν καὶ ὑπαλλήλων οἰωνόηποτε. Τῆς
ἀναφοράς ἀποβλεπούσης κυρίως εἰς ἰδιωτικὴν
συμπερὲν, ὁρθῶς ἐξηγοῦσιν αἱ αὐταὶ Ὁδηγίαι
ὅτι δὲν ὑποβάλλονται εἰς τέλος χαρτοσήμου
αἱ ἀναφοραί, αἱ ἀφορῶσαι ἀποκλειστικῶς εἰς
συμπερὲν τοῦ δημοσίου [Ἀγγ.]

— (Διαδικασία ἐπ' Ἀ.) βλ. Διαδικασία.

Ἀναφορὰ ἁγία εἶναι ἐν τῇ λειτουργίᾳ
τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἐν τῇ τῆς Ῥω-
μαϊκῆς ἐ canon missae, ἥτοι αὐτὸς ὁ ἁγια-
σμός τῶν μυστηρίων. Ὁ ὅρος ἀπαντᾷ ἐν ταῖς
λειτουργίαις Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ
Βασίλειου τοῦ Μεγάλου, ὡς ὅταν ὁ διάκονος
μετὰ τὸ ἱερὸν Σύμβολον ἐκφωνῇ: «Στῶμεν
καλῶς» στῶμεν μετὰ εἵσευ Θεοῦ προσχω-
μεν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ
πρσφέρειν» (πρὸλ. καὶ Τιμοθ. Ἀλεξ. καν. 8',
πρὸς δὲ Φωτ. Νομοκ. Γ' 8' καὶ κ' ἐν Συν-
τάγμ. Ρ. καὶ Π. τ. 1 σ. 115 καὶ 120). Ἀνα-
φορὰ ἀπεκλήθη ποτὲ καὶ αὐτὸ τὸ βιβλίον, τὸ
περιέχον τὴν λειτουργίαν, σφίεται δ' ἐν
τοιοῦτο, τὸ τοῦ Ἰωάννου ἐπισκόπου Βόστριν
τῆς Ἀραβίας (πρὸλ. Renaudot, Lit. or.
Coll. τ. 2). [E.]

Ἀναφορολογία (réimposition)
Ὅπου ἀπαντᾷ ἡ ἀλληλεγγυὸς ὑποχρέωσις τῶν
κοινοτήτων εἰς ἀπότισιν φόρου τινός, ἐκεῖ
ἀναγκάζονται πολλάκις νὰ προσφύγωσιν εἰς
τὴν ἀναφορολογίαν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κα-
θυστεροῦντος ποσοῦ. Ἡ ἀναφορολογία κατα-
κρίνεται ὡς ἄδικος ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, διότι
ἀκριβῶς οἱ τὸν ἴδιον φόρον τελούντες ὑπαβαλ-
λονται εἰς τὴν ἀπότισιν καὶ τοῦ φόρου τῶν
ἀνικάνων νὰ τελῶσιν αὐτὸν. Ἡ ἀναφορολο-
γία παρέσχε ποτὲ ἀρρομὰ εἰς πλείους κα-
ταχρήσεις καὶ καταπίσεις ἐν Γαλλίᾳ, πα-
ρομοίαν δὲ εἰκόνα παριστᾷ αὕτη τὴν σήμερον

ἐν Ῥωσσίᾳ (Waleker, Russ. Agrarfrage 1874 σ. 37, 70 κ.ε.) καὶ ἐν ταῖς Ἀνατολικαῖς Ἰνδίαις (Riekaeds, India τ. 2 σ. 146 καὶ 263, πρὸς. καὶ Roscher, Finanzw. § 49). [Ε.]

Ἀναφροδισιακὰ φάρμακα (φάρμακα κ.λ.), Aphrodisiacues Οὕτω καλοῦνται τὰ τὴν γενετήριον ἐρμὴν ἀπεκλύοντα φάρμακα. Τοιαῦτα δὲ εἶνε ἡ κηφουρά, ἡ λουισκίνη, ἡ δακτυλίτις καὶ δακτυλιτιδίνη, τὸ θριδάκιον, τὸ βρωμιμεδρον κάλιον, τὸ κώνειον, ἡ κωνείνη, κ.λ. Παρά γ' ἐλ. λ. ο. ν. τ. αὶ πρὸς τὸν πρκαπισμὸν, τὴν σατυρίασιν, τὴν ἐξ ἐρεθισμοῦ σπερματορροίαν. [Β.Π.]

Ἀνάχαρις. Σκόθης ἐκ βασιλικῶν γένους, υἱὸς μὲν Γυνόρου, ἀδελφὸς δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν Σαυλίου (ἢ Καδουίδου κατ' ἄλλους). Ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο φίλος τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Περιάνδρου, κατέστη δ' ὄνομαστός διὰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ, δι' ὃ λέγεται καὶ ὅτι προσεκλήθη μετὰ τῶν ἄλλων σοφῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς Σάρδεϊς ὑπὸ τοῦ Κροίσου μεταγενέστεροι δ' Ἑλληνας συγγραφεῖς συναριθμοῦσιν αὐτὸν τοῖς ἑπτὰ σοφίς. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (Δ', 76-77), ὅστις πρῶτος τῶν Ἑλλήνων ἱστορεῖ τὰ κατ' Ἀ., ἀπέκτεινεν αὐτὸν τοξότῃς ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σαυλίου, διότι ἠθέλησε νὰ εἰσπαύγῃ εἰς Σαυθίαν ἑλληνικὰς θρησκευτικὰς τελετάς. Πολλὰ ἀποσθέρματα τοῦ Ἀ. ἀναγράφονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων (μάλιστα ὑπὸ Διογένης τοῦ Λαερτίου Α', 8), ὑποβολιματὰ ἴσως πάντα ἐκ τούτων δὲ καταργεῖται ὁ Ἀ. ἀνὴρ φύσει σοφός, ἄνευ προκαταλήψεως κρίνων εὐσεβῶς καὶ εὐφυῶς τὰ ἑλληνικὰ πρόγματα. Τοιοῦτον δὲ παριστάνει τὸν Ἀ. καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐν δυσὶ διαλόγοις αὐτοῦ, τῷ «Ἀναχάρσιδι» καὶ τῷ «Σκόθῃ». Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. φέρονται θεῶα ἐπιστολαί, ἀναμνησθητέως νέθοι. [Π.]

Ἀνάχαρις ὁ Νέος. Πεπλασμένος ἀπόγονος Ἀ. τοῦ Σκόθου, ὁ ἥρως τῆς «Περικλήσεως τοῦ Νέου Ἀ.» μυθιστορίας τοῦ Ἀδελφ. Βαρθελεμῆ (βλ. λ.), ἥτις περιγράφει τὴν βίον τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα π.Χ. [Π.]

Ἀναχειροτόνησις, ὅπως ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος, καὶ ἐπὶ τῆς χειροτονίας ἀπαγορεύεται ἡ ἐπανάληψις αὐτῆς ἐπὶ ἥθῃ ἐγκύριως χειροτονημένῳ, τοῦ τε χειροτονουμένου καὶ τοῦ χειροτονουμένου κατ' ἐπανάληψιν ὑποβαλλομένων εἰς καθάρσιν (Ἀποστ. καν. 57, τῆς ἐν Καρθαγ. νῆ'). Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι καὶ ὁ ἀπαξ ἐκπεσὼν τοῦ ἀξιωματὸς του δὲν ἀναχειροτονεῖται. Ζητεῖται ὁμῶς ἂν πρέπει νὰ ἀναχειροτονῶνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ ὑπὸ αἱρετικῶν καὶ σχισματικῶν χειροτονηθέντες. Κατὰ τὸ ἀκριβὲς δικαίον, καθ' ὃ τὸ ἅγ. Πνεῦμα μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ οὐχὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἐνεργεῖ, οὐδεμίαν χειροτονία, γινομένη ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, δύναται νὰ ἔχῃ κύρος· διό

πάντες οἱ ἐξ αἱρετικῶν καὶ σχισματικῶν προσερχόμενοι δεύουσιν νὰ ἀναχειροτονῶνται, ὅταν θεωρῶνται ἱκανοὶ διὰ τὸ ἱερατικὸν αξίωμα (Ἀποστ. καν. 57 καὶ Α', Οἰκουμ. Συνόδ. 10'). Κατ' οἰκονομίαν ὁμῶς καὶ ἐξαίρεσιν ἀπέδεχτο ἡ Ἐκκλησία, ὅπως τὸ βάπτισμα, καὶ τὴν χειροτονίαν σχισματικῶν καὶ αἱρετικῶν (Α' Οἰκουμ. Συνόδ. καν. 7, τῆς ἐν Καρθαγ. οἰ'). Ἰδίᾳ οὗτοι ἄθροοι προσήρχοντο εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ ἐζητεῖτο ἡ διευκόλυνσις τῆς προσελυστέως τῶν. Ἐπὶ τῶν Λατίνων, διακριντομένων καὶ σχισματικῶν Βουλγάρων οὐδεὶς λόγος, νομιζόμεν, ὑπάρχει τὴν σήμεραν ἵνα μὴ ἐφαρμύξῃ ἡ Ἐκκλησία τὸ ἀκριβὲς δικαίον. Ἡ Ῥωμικὴ ἐκκλησία συνεφώνει πρῶτον πρὸς τὴν ἡμετέραν· ἀπὸ τοῦ 13 ἔτι αἰῶνος ἠσπάσθη αὐτὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνεξιτήτου χαρακτήρος (character indelebilis) ὅπως ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος, καὶ ἐπὶ τῆς ἱεροσύνης. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν δὲ ταύτην καὶ σχισματικὸς καὶ αἱρετικὸς καὶ ἰουδαῖος καὶ ἐθνικὸς γινόμενος ὁ ἀπαξ χειροτονηθεὶς ἱερεὺς δὲν ἀποβάλλει τὸν ἱερατικὸν χαρακτήρα (Trident. Sess. XXIII. c. 4 de sacram. ordinationis). Ἐπακόλουθον τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ὅτι ἡ ἀναχειροτόνησις δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῇ ἐπὶ τῶν ὑπὸ σχισματικῶν καὶ αἱρετικῶν χειροτονηθέντων, ἀρκεῖ μόνον οἱ χειροτονήταες νὰ δύνανται ν' ἀποδείξωσι τὴν διαδοχὴν ἐν τῇ χειροτονίᾳ. [Ε.]

Ἀναχρονισμός. Λάθος χρονολογικὸν ἐν φιλοσοφικοῖς ἔργοις ἢ ἐν μνημείοις τῆς τέχνης. Ὁ Ἀ. εἶναι ἐνίοτε ἐκούσιος, σκοπῶν νὰ παραστή μείζονα αἰσθητὴν διὰ τῆς ἀπροόπτου παραθέσεως πραγμάτων καὶ ἰδεῶν ἀσυμβιβάστων χρονικῶς· ὁ τοιοῦτος Ἀ. εἶνε συχνὸς ἐν τῇ κοινῇ ποιήσει. Συνηθέστερον δ' ὁ Ἀ. εἶναι ἀκούσιος προσερχόμενος ἐξ ἀγνοίας ἢ συγχύσεως τῆς χρονολογικῆς τάξεως τῶν γεγονότων. Οὕτως ἐν πᾶσι παλαιότερων ζωγράφων ἀπεικονίζονται πολλάκις ἄνδρες τῶν πρὸ Χριστοῦ ἢ τῶν ἐπὶ Χριστοῦ χρόνων ἔχοντες πράγματα νεωτέρας ἐφευρέσεως (διοπτρα, πυροβόλα καὶ τὰ τοιαῦτα) ἢ ἐνδεδυμένοι ὡς οἱ σύγχρονοι τῷ καλλιτέχνῃ ἄνθρωποι (παραδείγματα τοιοῦτου Ἀ. ἐν ἑλληνικῷ ἔργῳ εἶναι αἱ εὐλογραφίαι ἐν τῇ παραφράσει τῆς Ἱουλιάνου ὑπὸ τοῦ Ζακυνθίου Λουκιάνου, δι' ὧν ὁ μὲν Ὀμηρος ἀπεικονίζεται παίζων βιολίον, οἱ δ' ἐμμερικοὶ ἥρωες φοροῦντες ἐνδύματα ἰταλικά τοῦ 16' καὶ τοῦ 17' αἰῶνος). Τὰ μεσαιωνικὰ ἰδίως ποιήματα βρῖθουσι περιέργων ἀναχρονισμῶν· οἱ ποιηταὶ αὐτῶν ἐπίστευον ἀφελῶς ὅτι πάντα, ὅσα περὶ αὐτοὺς ἔδλεπον, ἀνέκαθεν ὑπῆρχον καὶ διὰ τοῦτο ἀνέπλαττον τοὺς παλαιότερους χρόνους κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐποχῆς αὐτῶν· ὁ Γάλλος ποιητὴς τοῦ 11' αἰῶνος Λαμβέρτ Λεκουρτ ἐν τῇ «Ἀλεξάνδρῳ» ἀφηγεῖται μονομαχίας καὶ τρεῦστρας, καὶ ἀναφέρει δούλο-

παρόικους, βαρώνους, τιμαριστικά χρή και τὰ τοιαῦτα. Ἰσπανὸς δὲ τις ποιητὴς τοῦ II^{ου} αἰῶνος διηγέσθαι ὅτι ἡ Θέτις, ὅπως ἐρροδίτη τὴν εἰς Τροίαν στρατείαν τοῦ Ἀχιλλεύου ἐκρυψεν αὐτὴν εἰς μὲν ἡ Βενεδικτιῶν, ἡμικιωτάτους Ἀ. περιέχει ἡ κατὰ τὴν ΙΔ^{ην} αἰῶνα ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Γερμανικοῦ συντάχουσα παράφρασις τοῦ Ὀμήρου κατ' αὐτὴν ὁ Ἀχιλλεύς φέρεται εἰς Τροίαν «στράτευμα Πουλιάρων, Οὐγγῶν τε καὶ Μυρμιδόνων», ἐν δὲ τοῖς πολιτοκόμοις τὸ Ἰλίον Ἀχαιοὺς συναριθμοῦνται καὶ ὁ Κάτων καὶ ὁ Τζέζης. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ποιηταῖς δὲν εἶναι σπάνιοι οἱ ἀναχρονισμοί· ὁ Σαίξπηρ ἐν τοῖς δράμασιν αὐτοῦ ὑποπίπτει εἰς πᾶμπολλα τοιαῦτα σφάλματα καὶ αὐτὸς ὁ Σχάλλερ ἐν τῇ τριλογία «Βάλλενσταϊν», ἥς ἡ ὑπόθεσις εἶναι εἰλημμένη ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου, ἀναφέρει τὴν κεραυνολογίαν, ὅστις ἐφευρέθη κατὰ τὴν III^{ην} αἰῶνα. [II.]

Ἀναχώνευσις (Umschmelzung) ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν καλεῖται ἡ ἐντὸς χυμίων ἢ μεταλλουργικῶν καμίνων ἐκ δευτέρου τῆς ἢ χυμίου διαφόρων καμινευτικῶν προϊόντων, καὶ ἰδίως μετάλλων, ὅπως ταῦτα λάβωσι κρυσταλλικὴν κατὰστασιν (καττιντωνισμός), ἢ ἐξοιδρωθῶσιν (χυτέλλωσις) κτλ. [K.M.]

Ἀναχωρητά. Βλ. Ἐρημίται, Μοναχοί.

Ἀναψηλάφησις, (ἐπα ν ἄ λ η ψ ι σ) τῆς διαδικασίας, πάλιν δικαίον κατὰ τὴν Πολ. Δικον, ἔκτακτον ἐνδίκον μὲσον κατὰ τελεσιδικίου καταστάσεως ἢ ἀνεκκλητίως ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ νόμου ἀπαγγελθείσης ἀποφάσεως παντὸς δικαστηρίου καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀρ. II., δικάζοντος τὴν εὔσαιν (Ἰδ. Ἀρ. II ἄ γ ρ ε), δυνάμενον νὰ κινήσῃ εἴτε ὡς χυρία εἴτε ὡς παρεμπιπτούσα δίκην (ἄρθ. 785, 786, 790 Πολ. Δικ.). Οἱ λόγοι τῆς Ἀ. εἰσὶν εἰδικῶς ὠρισμένοι ἢτοι α') ἐπιδίκασις τοῦ μὴ ζητηθέντος ἢ πλεον τοῦ ζητηθέντος ἢ ἐντελής παράλειψις αὐτοῦ, β') ἀντιπραγματικαὶ διατάξεις ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει, γ') ἀντιπραγματικαὶ ἀποφάσεις τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἐν τῇ αὐτῇ δίκῃ μεταξὺ τῶν αὐτῶν διαδίκων (δεδικασμένων) δ') ἔλλειψις παντὸς ἢ τῆς προσήκουσας ἀντιπροσωπείας τῶν ἀνηλίκων, τοῦ Κράτους, τῶν δημοσίων καταστημάτων (πρόσθετος κοινότης) ἢ ἄλλων ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελούντων προσώπων (π.χ. δήμεν), ε') στέρξις τῆς ἀπόφασεως ἐπὶ θεωροδικηθέντων μαρτύρων ἢ πλαστῶν ἢ νενοθυμένων ἐγγράφων. Όταν ἡ θεωροδικία κτλ. ἀνεγνωρισθῶσιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ε') ἀνιέρσεις μετὰ τὴν ἀπόφασιν νέων κρίσεων ἐγγράφων, ἐὰν καθ' ἑγγράφους, δι' ὅρκου ἢ διὰ δικαστικῆς ὁμολογίας ἀποδείκνυνται, εἶχεν ἐπίσχεσι αὐτὰ ὁ ἀντιδικὸς (ὁ δ' ἕτερος δικαιούται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπίδειξιν) καὶ ζ') ἐλλείψις ἀγορεύσεως τοῦ εἰσαγγελέως, ὅπου

κατὰ νόμον εἶναι ἀναγκαῖα, ἀλλὰ μόνον ἐὰν ἡ ἀπόφασις ἐγένετο κατὰ τοῦ ὕπερ οὗ θὰ ἡγόρευεν ὁ εἰσαγγελεὺς (ἄρθ. 785). Προθεσμια, ἡμεροῦσα δικηκούσης τῆς πρὸς ἀ ν κ ο π ἡ ν ἢ ἐφ' εἰ ν ἐστὶ τριμηνὸς ἀρχομένη ἀπὸ σημείου ἀναλόγου πρὸς τὴν λήγον τῆς Δ. (ἄρθ. 791). προκατεινεμένη λόγῳ ἀποστατίας (ἄρθ. 792 καὶ 793), εὐδέποτε δὲ δυναμένη νὰ ὑπερβῇ τὴν 30ετὴ των ἀγωγῶν παρὰ γ ρ α φ ἡ ν (Ἰδ. λ.). Ἡ Ἀ. ζητεῖται παρὰ πάντες διαδίκους ἔχοντες συμφέρον καὶ τοῦ εἰσαγγελέως, ὅταν ὑπῆρξῃ διαδίκος (ἄρθ. 788). Ἀποκλείονται δ' αὐτῆς οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν ἀπόφασιν (ἐν ὅλῳ) ἢ ἐν μέρει, ἐφ' ὅσον ἀπεδέχοντο αὐτήν καὶ οἱ ἀπὸ χρησθέντων τῇ Ἀ., εἰς τὴν δ' αὐτὴν περιπτώσει μάλιστα ἐπιβάλλεται καὶ πειθαρχικὴ ποινὴ κατὰ τοῦ δικηγόρου, τοῦ ἐν γνώσει τῆς πρώτης Ἀ. διεξάγοντος τὴν δευτέραν (ἄρθ. 789). Κοινοποιουμένη δὲ τῇ ἀντιδίκῳ διὰ δ ι κ ο γ ρ ἄ φ ο υ (Ἰδ. λ.), περιέχοντος ἀκριβῶς τοὺς λόγους αὐτῆς, δικάζεται κατὰ κανόνα ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος τὴν τελεσιδικίαν ἀπόφασιν δικαστηρίου ἢ, ἐν ἀνυπαρξίᾳ τούτου, ὑπ' ἑτέρου προσδιοριζομένου ὑπὸ τοῦ Ἀρ. Πάγου (ἄρθ. 787) καὶ ἡ μὲν χυρία κατὰ τὴν διαδικασίαν τὴν προσηκουσαν τῇ ἀντικειμένῳ τῆς δίκης, ἡ δὲ παρεμπιπτούσα πάντοτε συνοπτικῶς· ὁ αἰτῶν δ' ὀφείλει νὰ καταβάλῃ ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου, πρὸ τῆς συζητήσεως, 100 δραχμῶν παράβολον εὐ τινος ἀπαλλάσσεται ὁ εἰσαγγελεὺς, τοῦ ἡμίσεος δὲ καὶ οἱ πένητες (ἄρθ. 795 Π. Δ. καὶ I τοῦ Ν. 10 Ἀγ. 1836 περὶ παραδόλου, ἄρθ. 36 τοῦ ΔΧΚΕ' Ν. περὶ χαρτῶν, 1887) ἐὰν ἡ Ἀ. ἀπορριφθῇ, ὁ αἰτῶν καταδικάζεται εἰς τὰ ἐξόδα καὶ, εἴτε ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ εἰσαγγελέως εἴτε αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ παραδόλου καὶ εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἀντιδίκου, τοὐλάχιστον 200 δρ., ὡν ἀμφοτέρων εἰσὶν ἀπηλλοτριμένοι οἱ εἰσαγγελεῖς· ἐὰν δὲ γένῃ δεκτὴ, ἐπιστρέφεται τὸ παράβολον καὶ ἐπὶ μὲν τῶν 1 καὶ 2 καὶ 4 — 7 λόγων τοῦ ἄρθ. 785 καταργεῖται ἡ προσβληθείσα ἀπόφασις καὶ τὰ μέρη ἀποκαθίστανται εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς κατὰστασιν, συζητούμενης ἐκ νέου τῆς ὑποθέσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ λόγου 8 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου καταργεῖται ἡ τελευταία ἀπόφασις καὶ διατάσσεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς πρώτης. [Δ.]

— (Κ α ν. δ ι κ.). Ὁ ὅρος εἶναι εἰλημμένος ἐκ τοῦ ἀστικῶν δικαίου, δηλοῦν καὶ ἐν τῇ δικαίᾳ τῆς ἑκκλησιαστικῆς ἐπιπορίᾳ ἐν ἐκείνῳ (πρὸλ. Φωτ. Νομοκ. τίτλ. Θ' κεφ. ζ' ἐν Συντάγμ. Γ καὶ Π, τ. 1 σ. 180—81), «Πῶς ἡ Ἀ' Οἰκουμένη Σύνοδος ἐπέτρεψε τὴν ἀναψηλάφησιν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων τῶν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισκόπων ὑπὸ τῶν τοπικῶν συνόδων, περὶ ὧν ὥρισε νὰ συνέρχονται δις τοῦ ἐνιαυτοῦ (καν. ε'). Παρομοίαν διατάξιν ἐξήνεγκε καὶ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ (καν. ε'). Π' ν Σαρδινῇ σύνοδος ἐπέτρεψε τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ

τὸν ἐπίσκοπον Ἰώαννη, ὅστις ἠδύνατο ἢ μόνος ν' ἀπορροβῇ (κιν. δ' καὶ ε') ἢ ν' ἀναθέσθῃ τὴν ἀναψηλαφῆσιν εἰς τοὺς ἐμμέρους ἐπισκόπους (κιν. γ' καὶ ε') ἢ ἐπὶ τὸν μητροπολίτην (κιν. δ'). Ἡ ἐν Κερθλαγὴν σύνοδος ἐπιτρέπει τὴν ἐκκλησίαν «ἐπ' ἄλλους δικαστὰς ἐκκλησιαστικούς, ἔχοντας μείζονα τὴν αὐθεντίαν» (κιν. ιε'). Κατὰ τὸ νῦν κρατοῦν ἐν Ἑλλάδι δίκαιον πᾶσα ἀπόφασις τοῦ ἐπισκοπικοῦ δικαστηρίου δύναται νὰ ἐκκληθῇ πρὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ὅταν δὲ αὕτη καταδικάσῃ τινὰ εἰς καθάραισιν, ἐγκλιθεῖσιν ἐπὶ Β. δικατάγματα, ὁ καταδικασθεὶς ἐντός δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως δύναται δι' ἀναφορᾶς τοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναψηλαφῆσιν (ἀναθεώρησιν, ὡς γράφει ὁ Καταστατικὸς Νόμος), ὁ δὲ βασιλεὺς «ἔχει πρὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὴν ἀναθεώρησιν αὐτῆς, προσκαλουμένων «κατ' αὐτὴν καὶ ἄλλων ἐπισκόπων» (Νέμ. ΧΑ' ἄρθρ. ΙΔ'). Ἐν τῇ συνηθείᾳ ἐπεκράτησε νὰ καλῶνται δύο εἰς ἐπίσκοποι τοῦ Κράτους ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ. [B.]

Ἀναφυκτικὰ (Θεραπευτ.) Rafraichissants. Ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον νοοῦνται διάφορα ἅπλῃ ἢ σύνθετα ποτὰ, ἔχοντα τὴν ιδιότητα νὰ πράνῃσι τὴν δίψαν, οἷα τὰ δξυποτὰ, αἱ λεμονάδες, αἱ ἐκ κριθῆς πιστάχιναι, κ.λ. [B.Π.]

Ἀνδαλουσία (Andalucia). Χώρα τῆς Ἰσπανίας, ἥτις κατὰ μὲν τὴν ἀρχαιότητα ἀπετέλει μέρος τῆς ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας Βαιτικῆς, Βανδαλιτικῆς ἢ Βανδαλουσίας ἀπὸ Βανδάλων κληθεῖσα, νῦν δ' εἶναι γενικὸν ἀρχηγεῖον (Capitania) τοῦ νοτιωτάτου τμήματος τῆς Ἰσπανίας, αποτελούμενον ἐκ τῶν δατῶ ἐπαρχιῶν Σεβίλλης, Χουέδδας, Γαδαιρων, Κορδούνης, Ἰαέν, Γρανάδας, Μαλλάγας καὶ Ἀλμερίας, ἔχουσιν ἐν ὅλῳ ἔκτασιν 87, 687 τετρ. καὶ 3 390 000 κτ. (1886). Πρὸς Β. χωρίζουσι τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ τῆς Καστημαδούρας καὶ Ν. Καστιλίας τὰ Ἀνδαλουσικά ὄρη κατ' ἰδίως ἡ Σιέρρα Μορένα δριζοῦσι δ' αὐτὴν πρὸς Δ. ἡ Μουρκία, πρὸς Δ. ἡ Πορτογαλία καὶ πρὸς Ν. ἡ Μεσσηνία καὶ τὸ ἀνδρὸν τῶν παραλίων ὁρίων τῆς Γρανάδας. Ὑποδιкиρεῖται εἰς Ἀνω Ἀ. καὶ Κάτω Ἀ. ὧν ἡ τελευταία ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Γουαδελκιβίρ, ὅστις εἶναι ὁ κυριώτατος τῶν ποταμῶν τῆς ὅλης χώρας, ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ βαιτικοῦ βαθυπεδίου καὶ ἔχει ἔκτασιν 13, 770 τετρ. Ἡ Ἀνω Ἀ. καλύπτεται ὑπὸ τῆς Γρανάζικῆς ὄρεινῆς χώρας, ἀποτελούμενῃ ἐξ ὄρειταιων καὶ ὄψιπιδίων, ὧν κέντρον εἶναι ἡ Σιέρρα Νεβάδα, ἥς ἡ κορυφή ἀνέρχεται εἰς ὕψος 3, 554 μ. Τὸ κλίμα ἐν τοῖς πεδινοῖς μέρει, καὶ ἰδίως παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσσηνίου, εἶναι θερμότερον. Ἡ μέση θερμοκρασία τῶν ψυχροτέρων μηνῶν εἶναι +15° ἐκ. καὶ ἡ

τῶν θερμότερων + 30° ἐκ. ἐν τοῖς ὕψιστοις μέρεισι οἱ παγοὶ καὶ αἱ χιμένες δὲν εἶναι σπάνια. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι εὐφροσύνη, παρὰ γούσα σιτηρὰ, ἀραβίστιον, ἐλιάς, πορτοκάλια, σακχαροκάλαμον, βάμβακα, φοινίκας, σίνους κτλ. Τὰ δάση ἐν τοῖς βαθυπεδίοις αποτελοῦνται κυρίως ἐκ δρυῶν καὶ καστανῶν. Ἡ ἐπιθώτορος αὐτῆς ἵπποι ἰδίως οἱ τῆς Κορδούνης εἶναι ἐνδομαστοί, ἐκ δὲ τῆς Σιέρρα-Μορένης λαμβάνονται οἱ διὰ τὰς ταυρομαχίας ἀγροὶ ταυροί. Τὰ φυσικὰ πλοῦτῃ τῆς χώρας ταύτης προσείλκυον πλείους ὅτας ἐπιδρομὰς ἀπὸ τῶν Φοινίκων ἄχρι τῶν Μαύρων, οἵτινες ἱδρυσαν ἐν αὐτῇ πολλὰ βασίλεια (τῆς Σεβίλλης, τῆς Ἰαέν, τῆς Κορδούνης καὶ τῆς Γρανάδας). Οἱ Ἀνδαλουσικοὶ λαλοῦσι τὴν Ἰσπανικὴν μετ' ἀρτιδικῆς ἀναμεμιγμένην καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν δραστηριωτέραν φυλὴν τοῦ ἰσπανικοῦ ἐθνικοῦ. Αἱ γυναῖκες εἶναι ὀλκτικώταται καὶ εὐφροσταται. Ἐδρα τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ εἶναι ἡ Σιέρρα. [B.Π.]

Ἀνδαλουσῆς δρυκτὸν τοῦ βασιρ. ὁρθοῦ συρ. Σελ. = 7, ... 7, 5. Εἰδ. βάρ. = 3, 10, 3, 17, χρῶμα ἐρυθρόχροον, σαρκόχροον, σπέρμα δάκρυον ἢ πράσινον. Λάμψιν ἔχει ὀλοκαῖδη σπλνῶς εἶνε διειδή. Συνίσταται ἐξ δξυπυριτοῦ (36, 90 %) καὶ ἀργίλου (63, 10). Ὑπὸ τῇ φλογὶ τοῦ αὐλοῦ δὲν τήκεται, ὑπὸ τῶν δξέων δὲν προσδύλλεται. Ὡς παραλλαγή τοῦτου ὀλωρεῖται ὁ Χιρστούλοσ (ἔξ. λέξ.) [Κ.Μ.]

Ἀνδαμάνας (Νῆσοι). Σύμπλεγμα νήσων ἐν τῇ Βεργαλικῇ κόλπῳ. Κεῖνται ΝΑ τοῦ ἀκριωτέρου Νεγκράς εἰς πλάτ. 10—14 Β καὶ μήκος 92° 00' — 93° 00' Δ τοῦ Γρήμ. καὶ ἔχουσιν ἔκτασιν 6497 τετρ. καὶ 14 629 κτ. (1881). Χωρίζονται ἀπὸ τῶν νοτιωτέρων κειμένων Νιχοδαρών (βλ. λ.) διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ζενγράδ. Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ 4 μεγάλων καὶ 50 περίπου μικρῶν νήσων. Ὁ Ἀνδαμάνας πρὸς 9 μ. δ. πρὸς Β. καὶ Ὁ Μεσαίος πρὸς Ν. χωρίζουσι τρεῖς τῶν μεγάλων νήσων. Ἡ βλαστῆσις ἐμοιάζει πρὸς τὴν τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, τὸ δ' ἔδαφος εἶναι εὐρροον ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἀγγλικὰς κτήσεις ἀπὸ τοῦ 1857. Ἐννέα διόφοροι φυλαὶ ὠχεγνῶν οἰκοῦσιν ἐν αὐταῖς. [B.Π.]

Ἀνδανία. Ἀρχαιότατῃ πόλιν τῆς Μεσσηνίας, κατὰ τὸ ΒΑ ἄκρον τοῦ Στενυκλάρου πεδίου, ἐν ἡ ὕψηρον τὰ βασίλεια τῶν παλαιῶν Λελέγων βασιλείων. Μετὰ τὴν καθοδὸν τῶν Δωριέων οἵτινες εἶχον οἰκοδομήσῃ τὰ βασίλεια αὐτῶν ἐν Στενυκλάρῳ, ἡ Ἀ. ἠκμαζεν ἐπὶ τινι χρόνῳ διὰ τὸ ἐπύκραιον τῆς ὁμοειδῆς αὐτῆς, ἐπειδὴ ἔκειτο οὐ μακρὰν τῶν συνόρων τῆς Μεσσηνίας πρὸς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ τὴν Ἀκαωνικὴν, κατέστη δ' ἐνδομαστοὶ κατὰ τὸν δεύτερον Μεσσηνιακὸν πόλεμον, πατρὶς οὖσα τοῦ Μεσσηνίου ἥρωος Ἀριστομένους. Καταστρεφείσα δὲ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, δὲν ἀν-

κίση ἔκτοτε· παρ' αὐτὴν θύμωσιν συνήχθη πολίχνη, ἣν ὁ Στράβων καταριθμεῖ ἐν ταῖς Ἀρκαδικαῖς. Ἐπὶ Παυσανίου ἐσφίοντο τὰ εἰρηπία τῆς Ἀ. ἥς λειψάνα τινα ἀσήμενα διατηροῦνται καὶ μέχρις ἡμῶν εἰς ἀπόστασιν 1½ τῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου Σανδάν· τοῦ ὀνόματος Ἀ. Ἀλλ' ἐπισημνότερον μέχρι τῶν μετὰ Χριστὸν χρόνων ἦτο τὸ ἐκτὸν σταδίον τῆς Ἀ. ἀπέχον Κερνασίον ἄλλως, ὅπου ἔκειτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφῆς ἡ Ὀρχαλία τοῦ Ὀρχήρου· ἐν τῇ ἄλλῃ τούτῳ, παρὰ τὸ ὅποιον ἔρρεν ὁ ποταμὸς Χάραδρος, ἐτελοῦντο μυστήρια τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης, ἅτινα οἱ ἀρχαῖοι ἔτασσον δεύτερα μετὰ τὰ Ἐλευσινία. Περὶ τῶν μυστηρίων τούτων πολλὰ διδάσκει ἡμῶς μακρὰ ἐπιγραφή τοῦ 93 π. Χ. εὑρεθεῖσα πρὸ τριακονταετίας περίπου παρὰ τὸ χωρίον Κωνσταντίνους, δημοσιευθεῖσα δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ Σ. Κουμανούδου ἐν τῇ ἐφημερίδι «Φιλοπάτριδι» τῆς 26 Νοεμβρίου 1858, (βλ. περὶ ταύτης Sauppe, Die Mysterieninschrift aus Andania. Goett. H. 1859.—Πανδώραν τ. Γ' σ. 92 κ.ε.), [Π.]

Ἀνδανίας Δήμος τῆς πρώην ἐπαρχίας Μεσσηνίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ὀνομασθεὶς οὕτω ἀπὸ τῆς ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ καίμενης ἀρχαίας πόλεως Ἀ. ἔχει 6807 κατ. τῷ 1889. συνιστᾷ δ' αὐτὸν ἡ πρωτεύουσα Διαβολίτσα (665 κατ.) καὶ τὰ ἐπόμενα χωρία: Ἀρλιθόωνον, Γαράντζα, Γλιότα, Δουσίλα, Κούρταγα, Κωνσταντῖνοι, Λυκούρεσι, Μάλτα, Ματζάρι, Μπούγα, Παραποῦγκι, Σανδάν, Τρύφα καὶ Τσρωτά. [Π.]

Ἀνδάριστος, πόλις τῆς πάλαι Πελαγονίας τῆς Μακεδονίας, ἀναφερόμενη παρὰ Πτολεμαίου (IV' γ') καὶ Πλινίου (XIV 17). Ἡ ἀκριβὴς τοποθεσία τῆς Ἀ. εἶναι ἀδύνατον μάταια δ' ἀπέδωκεν αἱ ἀποπειραὶ νεωτέρων τινῶν εἰς προσδιορισμὸν αὐτῆς. [Ε.]

Ἀνδεγαυῖα ἢ Ἀνζόου (Anjou). Πρώην ἐπαρχία τῆς ΒΔ Γαλλίας ἔχουσα ἐμβαδὸν 8000 τετρ. καὶ περὶ τοῦ 400 000 κατ. καὶ περιέχουσα νῦν μέρος τοῦ νομοῦ Μαίν καὶ Λοάρ καὶ μέρος τῶν νομῶν Ἰνδρ.—Λοάρ, Μαυέννης καὶ Σαρθης. Πρωτ. αὐτῆς ἦτο ἡ Ἀγγιέρη. Ὁ ἀρχαῖος οἶκος τῶν κομήτων, ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀνζόου, ἐξέλιπε τῷ 1060 μετὰ Γοττιφρέδου Β' τοῦ Μαρτέλλου ἀποθανόντος ἐν μοναστηρίῳ, ὅτε ἡ κτῆσις καὶ ὁ τίτλος μετεβιβάσθησαν διὰ τῆς ἀδελφῆς του εἰς τὸν οἶκον τῶν Κατινῶν, εἰς ὃν ἀνήκει Γοττιφρέδος ὁ Ε' ὁ πρόγονος τῶν Πλανταγενετῶν, ὅστις κατέκτησε τὸ πλεῖστον τῆς Νορμανδίας καὶ ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς, νομφευθεὶς τῷ 1127 Μαρθίλδην, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἑρρίκου Δ' τῆς Ἀγγλίας καὶ γῆραν τοῦ αὐτοκράτορος Ἑρρίκου τοῦ Ε'. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ Ἀ. περιήλθεν εἰς τὸν υἱὸν του, ὅστις τῷ 1154 ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας

ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἑρρίκος Β', ἀλλ' ἐπανήλθεν ὑπὸ τὸ γαλλικὸν στέμμα τῷ 1204. Ὁ ἅγιος Λουδοβίκος παρεχώρησε τὴν ἐπαρχίαν ταύτην εἰς τὸν ἀδελφὸν του Κάρολον, τὸν κατακτῆσαντα βραδύτερον τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως. Ἐτα περιήλθεν εἰς τὸν οἶκον τῶν Βαλεά, βολέισα ὡς κληρονομία τῇ 1358 εἰς τὸν Λουδοβίκον υἱὸν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου καὶ ἀνοψωθείσα εἰς δουκάτον πατρικίων τῇ 1360. Λουδοβίκος ὁ ΙΑ' ἤνωσεν αὖθις τὴν Ἀ. μετὰ τοῦ στέμματος, μετ' ἑλκε τὰς ἐπ' αὐτῆς ἀπαιτήσεις Ἰεναίου Β' δουκὸς τῆς Λορραίνης. Ἐκτοτε ἀπέτελεσε μόνον τίτλον κληρονομίας, χορηγούμενον εἰς τοὺς ὑπερετότους υἱοὺς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας. Οἱ ὀρθοκλαίτικοι πόλεμοι τοῦ 1560—1598 ἠτήρῳσαν αὐτὴν, ἐπίσης καὶ οἱ τῆς Βανδέας. Δρυϊδικὰ μνημεῖα, ῥωμαϊκὰ καὶ ὄδοι καὶ τιμωρικὰ φρεῦρα μαρτυροῦσι τὴν ἀρχαίαν εὐημερίαν τῆς χώρας ταύτης. Κατωκίετο τὸ πάλαι ὑπὸ τοῦ κελτικοῦ λαοῦ τῶν Ἀνδρεάων ἢ Ἀνδρεάων. — Ὁ χριστιανισμὸς εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα. — Τὸ κλίμα τῆς εἶναι γλυκύτατον. [Π.Π.]

Ἀνδεις, Ἰδὲ Κορδελιλιέρα.

Ἀνδελὺ (Les Andelys). Πρωτ. ἐπαρχίας τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἑρ ἐν Νορμανδίᾳ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Σηκουάνα. Ἀποταλείται ἐκ τοῦ Μεγάλου Ἀ. καὶ τοῦ Μικροῦ Ἀ. ἀπέχοντων ἀλλήλων 1 χμ. καὶ ἐχόντων 3 736 κατ. τῷ 1881 (5 δήμος, 5 174 κατ.) ἀσχολουμένους εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. [Π.Π.]

Ἀνδέννη (Andenne). Πολίχνη τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Ναμουρ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τῆς Μάσης καὶ παρὰ τὸν σιδηρόδ. τοῦ Ναμουρ. ἔχει ἐργαστήρια φαιεντινῶν καὶ γάρτου, λατομεία μαρμάρων, μεταλλεῖα μόλυβδου καὶ σιδήρου, ἀνθρακωρυχεῖα καὶ 7 167 κατ. [Π.Π.]

Ἀνδεράδ καὶ Ἰνδεράδ. Πόλις ἐν τῇ ἀφγανικῇ Τουρκιστάν ἐπὶ τοῦ ἑμῶν ποταμοῦ. Ἀπ' αὐτῆς ἀρχομένη ἡ διόδος Καβάκ διαρρέει εἰς ὕψος 4030 μ. ἄνωθι τοῦ ὅρους Χινδουκούσ, δι' ἣς διήλθον ὁ μὲν Μ. Ἀλέξανδρος τῷ 328 π.Χ. μεταβαίνων εἰς Ἰνδία καὶ ὁ Ταμερλᾶνος τῷ 1398 μ.Χ. ἐλθὼν ἀπὸ Ἰνδίων εἰς Βακτριανήν. — Ἡ πόλις ἔχει ὠραίους κήπους. — Ὁ ποταμὸς ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀκσεράτ, παραπόταμον τοῦ Ἀμού. [Π.Π.]

Ἀνδερλεχτ (Anderlecht). Πόλις τοῦ Βελγίου, καίμενη 3 χμ. πρὸς Δ τῶν Βρυξελλῶν, ὣν ἀποτελεῖ προάστιον. ἔχει βιομηχανίαν, ἰδίως στατικῶν κινήων καὶ 18 616 κατ. [Π.Π.]

Ἀνδερναχ (Andernach). Πόλις τῆς πρωσικῆς Κοβλεντίας ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ῥήνου. εἶναι ἀκανονιστικὸς ἐκτεταμένη καὶ

ἔχει 5 785 κατ. (1885).—Τὸ "Α. (Antenniacum-antennacum) ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Δρουσῶν. [Π.Π.]

"Ανδερσεν (Andersen Hans-Christian). Διάσημος Δανὸς συγγραφεὺς, γεννηθεὶς τῇ 25/6 Ἀπριλίου 1805 ἐν τῇ νήσῳ Φιογκία, ἀποθανὼν τῇ 25/6 Δεκεμβρίου 1876 ἐν Κοπεγχάγῃ. Οἱ πρόγονοι αὐτοῦ ἦσαν εὐποροὶ, ἀλλ' ἡ παρουσία τῶν ἀπώλεισθαι ὀλίγον κατ' ἔλιγον καὶ ὁ πατὴρ τοῦ "Ανδερσεν ἠναγκασθῆναι γίνῃ ὑποδηματοποιός, ὅπως διατηρῇ τὴν οἰκονομίαν του. Ἀποθανὼν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἀφῆκε τὴν γυναῖκά του πενυμένῃν ἐχούσαν προσθετὸν φορέτιον ἐν ἀνῆλικον παιδίον ἐν τῇ ἀγκάλῃ. Ὁ "Ανδερσεν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐδείκνυε κλίσιν πρὸς τὴν ποίησιν, ἐν γένει δὲ στοργὴν πρὸς τὰς πνευματικὰς ἀσχολίας καὶ ἀποστροφὴν πρὸς τὰ χειρωνακτικὰ ἐπαγγέλματα. Διὰ τοῦτο τέλεισε τὸ πρῶτον ἐν ἐργαστασίῳ ὡς μαθητευόμενος, φοιτήσας δὲ κατόπιν εἰς ἐργαστήριον ῥάπτου, δὲν ἠδουκίμασε καὶ ἐν ἔτει 1819 ἀπῆλθεν εἰς Κοπεγχάγην ζητῶν καλλίτερον στάδιον. Ἀπῆλθε δ' εἰς Κοπεγχάγην μόνος τῇ συγκαταθέσει τῆς μητρός του, ἣν πλανήδιος μαντίσσα ἐνεθάρρυνε λαμπρὰ περὶ τοῦ παιδίου προειπούσα. Ὁ "Ανδερσεν ἐπεθύμει νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ θεατрон ὡς ὑποκριτής, ἀλλὰ δὲν ἐγένεε δεκτὸς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι «ἦτο καλὸ ὑπερβολὴν ἱσχυρὸς». Εἰς ἀπέδωκεν ἕνεκα τῆς καλῆς αὐτοῦ φωνῆς ἔτυχε τῆς προστασίας φιλελευσίων ἀνδρῶν, οἵτινες πολλὰ ἤλπιζον παρ' αὐτοῦ. Ἀλλ' αἰφνης ἀσθενήσας ἔχασε καὶ τὴν φωνὴν καὶ τοὺς προστάτας του. Τότε ἐπεδίδθη εἰς τὴν ποίησιν καὶ ἐδημοσίευσεν πλὴν ἄλλων τὸ «Θυγατρὸν Παιδίον» τὸ πρῶτον ἔργον, τὸ ὅποιον προσέκλυσε τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν λογίων, τῇ εἰσηγήσει δὲ διαφόρων ἐγκριτῶν ἐν τοῖς γράμμασιν ἀνδρῶν ἐδόθη εἰς τὸν "Ανδερσεν βασιλικὴ ὑποτροφία ἐν τινι σχολείῳ τῆς Κοπεγχάγης, εἰς τὸ ὅποιον ἐμαθητεύσεν οὗτος εἰσοικτιστὴς τὴν ἡλικίαν, ὅπως συμπληρώσῃ τὰς ἀτελεστάτας γρημματικὰς γνώσεις του. Τῷ 1829 ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τύπον εὐτραπέλου διηγήσεως φιλολογικῆν ἀτύρην φέρουσαν ἐπιγραφὴν «Πεζοπορία εἰς Ἀμάκ», τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος ἐδημοσίευσεν τὴν πρώτην συλλογὴν ποιημάτων. Ἀλλὰ τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνέδειξεν αὐτὸν ἐξόχως, εἶνε τὸ ἐν ἔτει 1831 δημοσιευθὲν «Φαντασιογραφίαι καὶ συκχαράξαι». Μεταβὰς εἰς Γερμανίαν ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Χαμπίσσι καὶ ἄλλων γερμανῶν λογίων, οἵτινες τὸ πρῶτον διέδωσαν ἀνά τὴν Γερμανίαν τὰ ἔργα του. Ἐπαυελῶν ἐκ τοῦ ταξιδίου ἐδημοσίευσεν τὰς ἐντυπώσεις του· τόσον δ' ἐθέληθη ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν, ὥστε παρέσχεν εἰς τὸν "Ανδερσεν χρηματικὴν δωρεάν, ὅπως περιηγηθῇ ὡς πλείστα μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἐκ τοῦ ταξιδίου αὐτοῦ ὁ "Ανδερσεν ἠρύσθη τὰ θέματα

πολλῶν ἔργων, ἅτινα βραδύτερον ἐξέδωκεν. Αἱ δὲ φιλολογικαὶ διαμάχαι πρὸς ἄλλους Δανούς συγγραφείς τόσον ἀπεψήφισαν καὶ ἐπικράσαν αὐτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, ὥστε μετὰ μικρὰν διαμονὴν ἀπῆλθε πάλιν ἐκείθεν καὶ ἐταξίδευσεν ἐπὶ ἔτη ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, φθάσας καὶ μέχρι τῆς Ἀνατολῆς, τῆς προσηλούς χωρας τῶν οὐνεροπολήσεών του. Κατὰ τὸ εἶδησθαι τοῦτο καὶ μετὰ τὴν εἰς Δανίαν ἐπάνωδον ἐδημοσίευσεν πλείστα ἔργα· δράματα, διηγήματα, παραμύθια, πληροῦντα 50 ὅλους τόμους. Ἀπαντα τὰ ἔργα του ἔχουσιν ἐκδοθῆ μεταφρασμένα γερμανιστί, ἀγγλιστί, γαλλιστί, εἰς πικας δὲ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας μεταφράσθησαν κατ' ἐκλογὴν ἐκ τούτων. Ἑλληγιστί ἐξεδόθη μεταφράσεις μικρῶν διηγημάτων τοῦ "Α. ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Βικέλα «Δανικὰ Παραμύθια» καὶ ἄλλα τινὰ σποραδικῶς ἐδημοσίευσεν ἐν περιοδικοῖς. Ὁ "Ανδερσεν κατέχει νῦν ἔξοχον ὄθειν μετὰ τῶν συγγραφέων τοῦ 19' αἰῶνος διὰ τῆς ἀφελούς ἁμᾶ καὶ γοητευτικῆς αὐτοῦ χάριτος τέρπων καὶ διδάσκων ἀπειροπληθεῖς ἀναγνώστας πάσης ἡλικίας καὶ πάσης ἐθνικότητος. [Γ. Δ.]

"Ανδερσον. Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ Μάδισον τοῦ βορείου αμερ. Κράτους τῆς Ἰνδιάνης παρὰ τὸν Λευκὸν ποταμὸν (White River) ἔχουσα 4126 κατ. (1880). [Π.Π.]

"Ανδερσον (Karl Johann Andersson). Σουηδὸς περιηγητής, γενν. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βέρμλανδ τῆς Σουηδίας τῷ 1827. Ἐν ἔτει 1850 ἐπεχείρησε ταξίδιον πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς ΝΔ Ἀφρικῆς, διαρκέσαν τέσσαρα ὅλα ἔτη· προχωρήσας δὲ μέχρι τῆς λίμνης Νγκάμι ἐπανῆλθε τῷ 1855 εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἔδην μοσίευσεν τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ. Ἐπιχειρήσας δὲ καὶ δεύτερον ταξίδιον μετὰ τινος ἔτη (1858—1859) ἐξερεύνησε τὴν χώραν Δαμάραν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ὀκαδάγκο. Ἐν τρίτῳ δὲ ταξιδίῳ (1866) ἐφθασε μέχρι τοῦ Κομένε, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπάνωδον του νοσήσας ἐκ δυσστερίας ἀπέθανεν τῇ 28/5 Ἰουλ. 1867 ἐν Ὀθακουαμπί. [Π.]

"Ανδερσον (Nils Johann Andersson). Διάσημος βοτανικὸς Σουηδός, γενν. τῷ 1821 καὶ ἀποβιώσας τῷ 1880 καθηγγητὴς ὢν ἐν Στοκχόλμῃ. Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων του τὰ σπουδαιότερά εἰσιν ἡ μονογραφία τοῦ γένους *I tē a* (Monographia Salicium 1867), ἡ *Χλωρίς τῆς Σκανδιναβίας* (Plantae Scandinaviae 1852), καὶ τὸ *Aperçu des plantes cultivées de la Suède* 1867 κτλ. [Θ.Χ.]

"Ανδραίνης. εἶδος πλαχισογίστου (ἴδ. "Αστρις) ἰσόμορφον τῷ δλιγοσχίστῳ εἶναι ἰσόμορφος παραμυξίς ἀνερθίτου καὶ λευκῆρου, ἐμπεριέχον 58 ... 61 % δξυπυρίτιον. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται εὐκόλως, Ἀπαντᾷ ἐντός ἡφαιστειογενῶν πετρωμάτων τῶν

Ἀγρίων καὶ ἄλλων ὄρεων, ὡς καὶ ἐν Ἑλλάδι (Μέθανα). [Κ.Μ.]

Ἀνδοσεύει καλοῦνται ἀμφιβολικά πε-
τρώματα ἡφαίστειογενεῖς καταγωγῆς, ὧν ἄλλα
μὲν εἶνε μίγμα πλαγιοσχίστου τινὸς καὶ κρο-
ταίλης μετὰ χαλαζίου (δακίτης), ἢ ἄνευ χα-
λαζίου, ἕτερα δὲ συνίστανται κυρίως ἐκ πλα-
γιοσχίστου καὶ αὐγίτου· ἐν αὐτοῖς εὐρίσκονται
εἰς μικρὰς ποσότητας καὶ σπινθιδόν, ἀπατίτης,
ρυσική μαγνήτις, βιστίτης κτλ. Ἐκ τῶν πε-
τρωμάτων τούτων ἀποτελοῦνται ἡφαίστεια τῆς
Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων χωρίων, ὧν καὶ μέρος
τοῦ ἡφαιστείου τῶν Μεθάνων. [Κ.Μ.]

Ἀνδύρα (Andira ἢ Geoffroya), γένος
τῆς οἰκογ. τῶν Καυκάσιων. Δένδρον τῆς
Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἀξιοσημειώματα εἶδη αὐ-
τῶν εἰσὶν ἡ Ἄ. ἢ ἀ μ β λ ε ῖ α (A. retusa
Lamk.), ἥς ὁ πικρὸς φλοιὸς ἦτο ἄλλοτε ἐν χρή-
σει (Cortex Geoffroyae Surinamensis).
ἡ Ἄ. ἢ ἀ ο π λ ο ς (A. inermis Sw.), ἥς ὁ
φλοιὸς ἦτο ὡσάτως φαρμακευτικὸς (Corti.
Geoffr. Jamaicensis ἢ Cabbagii)· ἡ Ἄ.
ἢ Ἄ ρ α ρ ὀ β α (A. Araroba Aguiar), ἥς
τὸ λειοτριβὲς ξύλον (Araroba) εἰς δερματικά
νοσήματα ἐπιτήθειον· τέλος ἡ Ἄ. ἢ β ο τ ρ ω -
ῖ η ς (A. racemosa Lamk.), ἥς τὸ ξύλον
ὡς καὶ τῆς ἄνω Ἄ. τῆς ἀμελείας εἶνε χρήσι-
μον καὶ γνωστὸν ὡς εἶδος bois Angelin
(Ἀγγελλίνης ξύλον βλ. λ. ὅπου ἐσφαλμένως
Andira ἀντὶ Andira). [Θ.Χ.]

Ἀνδιδισχάν (Andidschan). Πρωτ. νο-
μοὺ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Φεργάνας τῆς ῥωσικῆς
Κεντρικῆς Ἀσίας καὶ ἔχει τοῦ 16ου αἰῶνος
πρωτ. τῆς Φεργάνας. ἔχει 43 000 κατ.
(1883). [Π.Π.]

Ἀνδλάδ (Φραγκίσκος Σαβέριος And-
law), περίφημος πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ συγγρα-
φεὺς Γερμανὸς ἐκ Βάδης (γενν. 1790, ἀποθ. 1878),
διαφόρους ἀναλαβὼν πολιτικὰς ὑπηρε-
σίας παρὰ τῇ κυβερνήσει τοῦ μεγάλου δουκά-
του τῆς Βάδης καὶ συγγραφεὺς γενόμενος ἁ-
νθολόγων πραγματειῶν, ὧν αἱ γνωστότεραι εἶ-
ναι αἱ ἐξῆς: «Σελίδες ἀναμνήσεων ἐκ τῶν
σημειώσεων ἐνὸς διπλωμάτου» (Erinnerungs-
blätter aus den Papieren eines Di-
plomaten. «Τὸ ἡμερολόγιόν μου» (Mein
Tagebuch). «Αἱ γυναῖκες ἐν τῇ ἱστορίᾳ»
(Die Frauen in der Geschichte) «Οἱ Βυ-
ζαντινοὶ αὐτοκράτορες καὶ ἡ ἱστορία τῶν πα-
λατιῶν καὶ τοῦ οἴκου αὐτῶν» (Byzantinische
Kaiser, ihre Palast- und Familien-
geschichte). [Π.Κ.]

Ἀνδοδερ. 1) Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κο-
μητείας Σάμφρι ἐπὶ τοῦ Ἀντων, καλῶς ἐκτι-
σμένη καὶ ἔχουσα μεταξουργεῖα, λατινικὴν
σχολὴν καὶ 5 654 κατ. (1881). — 2) Πόλις
τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐν Μασσαχουσέττῃ, ἔχουσα
6 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀνδοκίδης 1) ὁ Λεωγέρου, εἰς τῶν

δέκα ἀττικῶν ῥητόρων, ἐγεννήθη κατὰ μὲν
τοὺς πλείστους τῷ 418 π. Χ. (Ὀλ. 78, 1.),
κατ' ἄλλους δὲ ἀπὸ ἀνωτέρου τῷ 442 (Ὀλ.
84, 3) καὶ κατήγετο ἐκ γένους ἐπιφανοῦς, τοῦ
τῶν κηρύκων τῆς Ἐλευσινίας Δήμητρος. ὥστε
καὶ ἐκ γενετῆς ἀνήκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατι-
κὴν μερίδα, ὅπως καὶ ἐκ διαθέσεως καὶ πόλι-
τικῆς πεποιθήσεως. Τούτου ἕνεκα ταχέως διε-
κρίθη ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ νεαρὸς ἐτι μετέλλε τὰ
ἀνώτατα ἀξιώματα. Οὕτως ὁ Ἄ. ἦτο δορυταγ-
γὸς ὁ διοικῶν τὴν ναυτικὴν μοῖραν, τὴν ἐπείαν
οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον πτελεῖ πρὸς βοήθειαν τῶν
Κερκυραίων ἐναντίον τῶν Κορινθίων κατὰ
τὰς παραμονὰς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου
(Θουκ. 1.51.). Ἀργότερα ὁμοῦς κατηγορήθη μετὰ
τοῦ Ἀλκιβιάδου ὡς ἀσεβήσας διὰ τῆς θρασείας
τῶν Ἑρμῶν (415 π. Χ.), καὶ ἀπὸ ἡττῆς μὲν
τῆς καταδιώξεως διὰ καταδείξεως τῶν ἐνό-
χων, ἐφυγάδεύθη ὁμοῦς, φαίνεται, ἡ καταδικά-
σθη εἰς ἀσιμίαν καὶ ἡναγκάσθη ἐκουσίως ν'
ἀπέλθῃ τῆς πατρίδος τοῦ (Θουκ. 6, 60. Πλού-
ταρχ. ἐν βίῳ Ἀλκιβ. 18 ἐπ.). διότι ἐκτοτε
διετρίψεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν,
ἰδίως ἐν Κύπρῳ, ἐνθα εἴη ἐμπορευόμενος καὶ
τὰ πάντα μηχανώμενος, ὅπως ἐπιστρέψῃ καὶ
ἀποκατασταθῇ ἐκ νέου ἐν Ἀθήναις. Τῷ 410
π. Χ., ὅτε τὸ πολίτευμα μετεβλήθη ἐπὶ τὸ
ἀριστοκρατικώτερον, ἔτρεψε καὶ ὁ Ἄ. νὰ ἐπι-
στρέψῃ εἰς Ἀθήνας, ἡναγκάσθη ὁμοῦς πάλιν
νὰ φύγῃ εἰς Ἡλίδαν, διότι ἡ πολιτικὴ ἐκείνη
μεταβολὴ ταχέως ἀνετράπη ἐπανήλθε δὲ ἐρι-
στικῶς εἰς τὴν πατρίδα τοῦ τῷ 400 μετὰ
τὴν κατὰ λυσιν τῆς τυραννίας τῶν Τρεῖ-
κοντα, τὴν ἀνίδρυσιν τῆς δημοκρατίας καὶ
τὴν προκήρυξιν γενικῆς ἀμνηστίας. Τότε ἀ-
νέστησε πάλιν τὴν πρώην ὑπὸ λήψιν καὶ τῷ
394 ἐστάλη κατὰ τὸν Κορινθιακὸν πόλεμον
εἰς Σπάρτην πρεσβευτὴς πρὸς συνομιλοῦσιν
εἰρήνης, κατὰ δυστυχίαν τοῦ ὅμοῦ δὲν κατοῦ-
ρωσα νὰ διεξαγάγῃ ἐπιτυχῶς τὴν ἀναθεθείσαν
αὐτῷ ἐντολὴν καὶ ἐξωρίσθη ἐκ νέου, ἐξοριστος
δὲ, φαίνεται, καὶ ἀπέθανεν ἄγνωστον ποῦ καὶ
πότε. Ὅπως οἱ ἄλλοι σύγχρονοί τοῦ πολιτικοί
καὶ ὁ Ἄ. ἦτο συγχρόνιος καὶ ῥήτωρ, καὶ ὡς
τοιοῦτον οἱ Ἀλεξανδρίνοι κατέταξαν καὶ αὐτὸν
ἐν τῷ Κανόνι μετὰ τῶν δέκα ἀρίστων ἀττι-
κῶν ῥητόρων. Ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ περιεσῆ-
θησαν μέχρις ἡμῶν τέσσαρες μόνον λόγοι, ὅσους
φαίνεται ὅτι ἐγνώριζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι γραμ-
ματικοί. 1) ὁ κ α τ' Ἀ λ κ ι ε ἰ α ὁ ο υ, ἐν ᾧ
προτρέπει τοὺς Ἀθηναίους νὰ μὴ ἐξορίσῃσι τὴν
ῥήτορα, ἀλλὰ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν ἔτει 515,
ὅστις ὁμοῦς διὰ πλείστους λόγους θεωρεῖται
νόθος ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων
φιλολόγων· 2) ὁ π ε ρ ῖ τ ῆ ς ε α υ τ ο ῦ κ α ο
0 ὁ δ ο υ, ἐκφωνηθεὶς τῷ 410· 3) ὁ π ε ρ ῖ τ ῆ ς
μ υ σ τ η ρ ῖ ω ν καὶ 4) ὁ π ε ρ ῖ τ ῆ ς π ρ ὀ ς
Δ α κ ε δ α ι μ ο ν ῖ ο υ ς ε ἰ ρ ῆ ν η ς, ἐκφω-

νῆσις περί τὸ 303 καὶ θεωρούμενος ἐπίσης νῆος ὑπὸ τινων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων λογοκριτῶν. Ἀσφαλὼς λοιπὸν γνήσιος τοῦ Ἀ. λόγι· δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ δύο, ὁ «Περὶ τῆς αὐτοῦ καθέδρου» καὶ ὁ «Περὶ τῶν μυστηρίων», τῶν ἐπειὶν ἄριστος ὑπὸ πάντων θεωρεῖται ὁ «Περὶ τῶν μυστηρίων».

Ἐκ τῶν λόγων του τούτων κρινόμενος ὁ Ἀ. εἶνε βεβαίως πολὺ μέτριος ρήτωρ καὶ ἴσως ὁ κατώτατος πάντων τῶν τοῦ Κανόνος ρητέρων, φαίνεται ὁ ἄπορον πῶς κατετάχθη καὶ οὗτος ἐν τῷ Κανόνι μεταξὺ τῶν ἀρίστων. Ἡ μεγαλειτέρα του ρητορικὴ ἀρετὴ εἶνε ἡ φυσικότης ἐν τῇ λόγῳ καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν φαστικῶν πολιτικῶν τυπικῶν ρητορικῶν σχημάτων. ἔτι δὲ χαρίεσά τις ὡρητορτὴς τοῦ ρήτορος στερεῖται ὁμοῦς ἀκριβείας καὶ τέχνης περὶ τὴν συνειρμὸν τοῦ λόγου καὶ περιπίπτει ἐνίοτε εἰς πλατυσμούς. Ὑπῆρξε λοιπὸν ὁ Ἀ. πολὺ σημαντικώτερος ὡς πολιτικὸς ἢ ὡς ρήτωρ καὶ ἴσως ἐκείνη αὐτοῦ ἡ ιδιότης συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ συμπερίληφθῇ καὶ οὗτος μετὰ τὸν Ἀντιφῶντα εἰς τὸν Κανόνα.

Ἐκδόσεις τῶν λόγων τοῦ Ἀ. ἐγένοντο πολλάι εἴτε ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν ἀπικῶν ρητέρων, ὡς ἐν τῇ τοῦ Ἰδίου Μανουτίου (ἐν Ἑνετίᾳ 1513), ἐν τῇ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου (ἐν Παριsaίis 1575) ἐν τῇ τοῦ Reiske (ἐν Λειψία 1771), ἐν τῇ τοῦ Ἑρμ. Βεγκήρου (τόμ. Α΄.) καὶ ἐν ἄλλαις, εἴτε καὶ ἰδιαίτερος, ὡς ὑπὸ E. Schiller (ἐν Λειψία 1835), ὑπὸ Φρ. Blass (ἐν Λειψία 1880 ἐκδ. 6΄) καὶ ὑπὸ ἄλλων. Κρίσεις δὲ περὶ αὐτοῦ ὡς πολιτικοῦ καὶ ὡς ρήτορος ἐπίσης ἐξηγέθησαν πολλάι ὑπὸ τε ἀρχαίων καὶ ὑπὸ νεωτέρων, οἷον ὑπὸ Πλουτάρχου (Βίοι δέκα ρητέρων, Β. Θεμιστ. 32, Ἀλκιβ. 21), Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεύς, Ἑρμογένους, ὑπὸ τῶν γραφάντων ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ὑπὸ Westermann καὶ Blass ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἑλλ. ρητορικῆς καὶ ὑπὸ ἄλλων. Ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων τὰ ἀξιολογώτερα περὶ αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀ. Κυπριανὸς ἐν τῇ μεταφράσει τῆς τοῦ Κ. Ο. Μυλλέρου ἱστορίας τῆς ἑλλ. φιλοσοφίας, τόμ. 6΄, σ. 356 — 358, [Γ.Κ.]

2) Κεραμεύς, ἀκμάσας ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα τοῦ Γ΄ αἰῶνος π. Χ. Σῶζονται πολλὰ ἀγγεῖα φέροντα γραφὰς αὐτοῦ, ὧν τὰ πλεῖστα εὐρέθησαν ἐν Ὀλκίῳ (Vulci) τῆς Τυρρηνίας. (Brunn, Griech. Künstler II, σ. 657 κέ. — A. Schneider, Andokides ἐν Jahrbuch des Kais. deutschen archæol. Instituts. 1889 σ. 195—207). [Π.]

Ἀνδέρρα. Γραφικωτάτη ὄρεινὴ κοιλίς, καμένη μεταξὺ τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἀριέξ καὶ τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Λερίδας ἐν τοῖς Α Πυρρηναίοις καὶ διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Βαλέρια. Ἡ κοιλίς αὕτη ἀποτελεῖ ἀγροτικὴν καὶ ποιμενικὴν δημοκρατίαν, ἔχουσαν ἐμβαδὸν

495 τγμ. καὶ 12 000 περίπου κατοίκων. Διαρρεῖται εἰς 25 δήμους: Ἀνδέρρας, Κανόν, Νιλλου, Γενκάρπ, Μανζανας, Ἐξου, Ἐνκου καὶ Ἀγίου Ἰουλιανού. Ἐξου δασὴν, κτηνοτροφίαν, γαιοργίαν, συμπλοκήν, μεταλλεῖα σιδήρου καὶ μεταλλικὰς πηγὰς, μηχανίαν χονδρομαλλίνων ὑφασμάτων καὶ ἐκ γυναικῶν ἐμπόριον βυλείας, ξυλανθράκων, ἐρίων καὶ τυροῦ. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ἀπὸ τοῦ 1800 σὺνδετέρα, ἀναγνωρισθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τὴν ἐξου τοῦ διερισμοῦ τῶν ἐφημερίων ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Οὐργελ καὶ τῆς εἰς τούτον πληρωμῆς ἐτησίως φόρου 891 φρ. Νῦν τοὺς ἐφημερίους διορίζει ἐπίσκοπος ἐπὶ 4 μόνον μῆνας κατ' ἔτος, κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους δεκάτ' ὁ πάπας. Τὴν χώραν διοικεῖ Γενικὸν Συμβούλιον ἐξ 24 μελίων ἐκλεγμένων ἀνὰ τετραετίαν, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ πρώτου Συνδικου, ὅστις ἐπίσης ὡς καὶ ὁ δευτερος Συνδικας ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου. [Π.Π.]

Ἀνδουγιέρ. Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ίβεν, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Γουαδάλκιβρ, ἔχουσα τρία νοσοκομεία, θέατρον, ὠρεῖους περιπάτους, ἀμπελῶνας νήσους καὶ μεταλλικὰς πηγὰς ἐν τοῖς περιχώροις καὶ 11 071 κατ. (1877). [Π.Π.]

Ἀνδουζ (Anduze). Βιομηχανικὴ πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Γαρδ ἐπὶ τοῦ Γαρδέν, ἐν γραφικῇ ὑπὸ ὀρέων περιλειομένη καὶ λάδῃ. Ἔχει 3 701 κατ. — Ὁ δήμος 4 668 (1881). [Π.Π.]

Ἀνδραβιάνα (Βοτ.)· κοινὴ ὀνομασία ἐν Κρήτῃ τῆς Ἀναγύρεως τῆς Δουσῶν δούε (βλ. λ.) [Θ.Χ.]

Ἀνδραβίδα, κώμη τοῦ δήμου Μορουντιῶν τῆς Ἠλείας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, ὀνομαστὴ ἦδη διὰ τὴν εὐεξίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὴν καλλονὴν τῶν γυναικῶν, ἔχουσα δημ. σχολ. ἀρρένων καὶ ὀηλείων, ἡμιτελὲς ἑλλ. σχολεῖον καὶ κατ. 1701 τῇ 1889. Ἐπὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ φραγκοκρατίας ἦτο ἡ Ἀ. ὀνομαστὴ ὡς ἔδρα τοῦ πριγκιπάτου τοῦ Μωρέως, πόλις ἐν ἀνοικτῇ πεδίῳ, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τοῦ πρὸς τὰ ΝΔ αὐτῆς καὶ εἰς 2 ὄρων ἀπέστασιν κτισθέντος ὑπὸ τῶν Φράγκων ἰσχυροτάτου φρουρίου Χλεμουτσίου (Castel-Tornese), ὅπου κατέφευγον ἐν καιρῷ κινδύνου καὶ ὅπου εἶχον ἰδρύσει καὶ τὸ νομισματοκοπεῖον. Ἐξ Ἀ. λοιπὸν οἱ πρῆγκηπες τοῦ Μωρέως συνήθως διώκουν τὴν χώραν, ἣν εἶχον ὑποδαιρέσει εἰς 12 βαρωνίας. Ἐν Ἀ. καίενται τὰ ἐρείπια τριῶν φραγκικῶν ναῶν, τοῦ τῆς ἁγ. Σοφίας, ἐνθα συνήλθεν ὁ ὑψηλὸς φεουδαλικὸς κόσμος τῶν Φράγκων τῇ 1270, ἵνα ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς κυρίας τῆς Ἀλβανίας καὶ τοῦ κυρίου τοῦ Σανταμερίου, βαρῶνων, τοῦ τοῦ ἁγ. Στεφάνου, ἀνήκοντος εἰς τὸ μοναχικὸν τευτονικὸν τάγμα.

καὶ τοῦ τοῦ ἁγ. Παύλου, ἔθθα εἶναι τεθαρ-
μένοι εἰς πρῶτοις πράξεις τοῦ Μωϋσέως Γο-
ρραφίδος, Ρουλλιέλμος Δ'. καὶ Ρουλλιέλμος
Β' εἰς Βιλλεαρδουίνου. Ἡ νῦν ἐκκλησία τοῦ
ἁγ. Κωνσταντίνου φέρει κίονας καὶ ἄλλην ὄλγην
ἐκ τῶν φραγκικῶν χρόνων. | Γ. Πδ. |

Ἰανδράδα (José Bonifacio d' Andrada), περίφημος πολιτικός ἀνὴρ Βραζιλιανός. Γεννήθηκε τῷ 1763 ἐν Santos τῆς Παραγκιανῆς ἐπαρχίας São Paulo καὶ ἐκπαιδευθεὶς ἐν Πορτογαλίᾳ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν νομικὴν, ἔλαβε θέσιν καθηγητοῦ ἐν Κόιμברה, καὶ κατὰ τὴν γαλλικὴν εἰσβολὴν τῷ 1819 ἐπέστειλες κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ. ἔττα δὲ ἐπιστρέψας εἰς Βραζιλίαν ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ γεγονότα τοῦ 1821 καὶ ἐπενεγκόντα τὴν ἀνακρίσειν τῆς Βραζιλιανῆς ἀντιστρατιᾶς καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀνάστησιν τοῦ Δὸν Πέτρου Δ' (υἱοῦ τοῦ βασιλεῶς τῆς Πορτογαλίας Ιωάννου Γ'), τοῦ ὁποῦοι καὶ δις ὑπουργὸς γενόμενος κατεπολέμησε ζωηρῶς τὴν δημοκρατικὴν μερίδα. Τῷ 1831, ὅποτε ὁ Δὸν Πέτρος Δ' παρητήθη τὸν θρόνον χάριν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Δὸν Πέτρου Β' (τοῦ μέχρι πρὸ ὀλίγου αὐτοκράτορος τῆς Βραζιλίας), ὁ Ἄ. ἐγένετο κηδεμὼν τοῦ ἀγγλικῆς αὐτοκράτορος μέχρι τοῦ 1834, ὅποτε δι' ὀφθαλμογίας πτωχῶν τὴν ἀρχὴν ἀπεχώρησεν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ ἀπελεύτησε μετ' ὀλίγα ἔτη (τῷ 1838). Ὁν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ὁ δευτέρως καὶ ὁ τρίτος μετ' αὐτὸν (Antonio Carlo d'A. καὶ Martin Francisco) διήγαγον πολιτικὸν βίον γενόμενοι καὶ ὑπουργοὶ τῷ 1840. Οἱ δὲ δύο υἱοὶ τοῦ Martin Francisco, ὁ τῷ θείῳ ὁμώνυμος José Bonifacio καὶ ὁ Martin Francisco, ἦσαν ποιεταὶ Βραζιλιανοὶ περίφημοι. [Π.Κ.]

Ἀνδραδαία ἡ πολυανθὴς (Bot.)
(Andradæa floribunda Allem.). Θάμνος
τῆς οἴκου. τῶν Νοκτηγρετονιδῶν, οὗ τὸ ἔξο-
λον βαρικτὴν κυνίζεν. [Θ.Χ.]

Ἀνδράκλα βλ. Ἀνδράχλη.

Ἀνδρόνοβα. Χωρὶς τοῦ δήμου Ἀρχι-
κενθίων τῆς Εὐρυτανίας, ἔχον 525 κκ. τῇ
1889. [Π.]

Ἄνδραποδισμοῦ γραφῆς (Ἄρ-
χατολ.). Ὑγείροτο κατὰ τῶν ἀνδραπο-
διστῶν τῶν ἀσπαπόντων ἀπὸ τῶν δεσποτῶν τοῦς
ἐσέλους ἢ τῶν ἀπαχόντων τοῦς ἐλευθέρους
εἰς δουλείαν. Bekker. Ἀνέκδ. 1 σελ. 219.
Ἡ ἀνάκρισις τῆς γραφῆς ταύτης ὑπῆρχετο εἰς
τὴν ἀρμοδιότητα τῶν Ἐν δ' ε. κ. α. Πολυτ. II.
102. κατεγνώσκειτο δὲ ποιῆ ὁ θάνατος. Ἀρ-
περ. ἐν λ. Δημοσθ. κατὰ Φιλίππου Α. § 47.

Κατὰ τῶν ἀνθρωποπιστιῶν, εἰς τὴν κατηγορίαν ὑπαγομένων τῶν κακούργων, ἐπέστρεπτο ἡ ἐπαρχία καὶ ἡ ἐνδοκίαια τῆς ἀπ' αὐτῆς (βλ. λ.) Λυσ. κατὰ Ἀγορ. § 67, 136, 137. περὶ ἀντιδόσεως § 90, [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἀνδροποδωτης ὀρέξ, Πατριμ.
ἐπὶ τῶν ἡλ:θ(ωγ). [11.]

Ἀνδράτσου (Ίούλιος), περίφημος πολι-
τικός ἀνὴρ τῆς Αὐστροουγγρικῆς μοναρχίας.
Ἐγεννήθη τῷ 1823 καταγόμενος ἐξ ἀρχαιο-
τάτης οἰκογενείας οὐγγρικῆς. Κατὰ τὰς τα-
ραχὰς τοῦ 1848—9 ἐτάχθη μετὰ τῆς ἐπανα-
στατικῆς κυβερνήσεως, ἀναλαμβάνει καὶ διαφό-
ρους πολιτικὰς ὑπηρεσίας παρ' αὐτῇ. Κατὰ
τὴν ἀποτυχίαν τῆς οὐγγρικῆς ἐπαναστάσεως
κατέφυγεν εἰς Παρίσιους, μεθ' ὃ κατεδικασθῆ
ἐρήμην εἰς θάνατον (1852) καὶ ἀπηγγελάσθη
εἰς κοινῇ. Ἀλλὰ τῷ 1860 μετὰ τὴν
ἀπονομὴν ἀμνηστίας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πα-
τρίδα αὐτοῦ, ἔνθα προσχωρήσας εἰς τὴν πολι-
τικὴν μερίδα τοῦ περιφήμου πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς
Οὐγγρίας δέχαι ἐγένετο μετὰ τὸ κατὰ τὸ 1867
ἐπιτελεθῆναι σύστημα τοῦ δουσαυμοῦ καὶ τὴν ἀπο-
κατάστασιν τοῦ οὐγγρικοῦ βασιλείου πρωθυ-
πουργὸς τῆς Οὐγγαρίας, ἐπιδρῶν ἰσχυρῶς καὶ
ἐπὶ τὴν ἑξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Αὐστροουγγρ.
μοναρχίας τὴν διευθυνημένην τότε ὑπὸ τοῦ ἀε-
κίτου Βάυστ. Διὰ τοῦ Ἀνδρ. ἐκυλῶθη ἐκκαί-
τως ἡ τῷ 1870 ὑπὸ τοῦ Βάυστ ἐπιδιωκομέ-
νη Αὐστρογαλλικὴ συμμαχία. Τῷ 1871 μετὰ
τὴν πτώσιν τοῦ ἀρχηγικαυμάτως Βάυστ ἐγένε-
το ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Αὐστρο-
ουγγρ. μοναρχίας, τῇ δ' ἐπομένῃ ἔτει συνωμολὸ-
γησεν τὴν τῶν τριῶν αὐτοκρατοριῶν συμμαχίαν.
Κατὰ τὸν ῥωσικοαυστρικὸν πόλεμον τοῦ 1877
—78 ἐτήρησεν οὐδετερότητα καὶ διὰ τῆς Βερο-
νίνου συνθήκης τοῦ 1875 ἐπέτυχεν τὴν ὑπὸ τῆς
Αὐστρίας κατοχὴν τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγο-
βίνης. Τῷ 1879 συνωμολὸγησεν μετὰ τοῦ Γερ-
μακὰ τὴν Αὐστρογερμανικὴν συμμαχίαν, μεθ' ὃ
ἐπεχώρησε τῆς Κυβερνήσεως. Ἀπέθανε τῇ
18/18 Φεβρουαρίου 1890. [Π.Κ.]

Ἄνδράχλη (Βοτ.), ἀρχαία ὀνομασία
τοῦ Κονιάρου (βλ. λ.), ἥτοι τῆς κοι-
τῆς καλυμμένης Ἀγριοκουμαρίας
Arbutus Andrachne L.), ἥς ἐν Καταλλή-
ναι διατηροῦται μέχρι τῆς σήμερον ἡ ὀνομασία
Ἀνδράχλη καὶ ἐν Κρήτῃ Ἀνδράχλη
ἀπὸ τὴν Sieber. [Θ Ν.]

Ἄνδράχνη (Βοτ.), ἀρχαία ὀνομασία
τῆς Αὐτίκῃς τῆς λαχχανώδους
(βλ. λ.). δηλ. τῆς γνωρίμου παρ' ἡμῖν Ἀν-
δράχλας· ἢ Ἀνδράχλας· ἢ Ἰλ-
τρίδας, ἥς συκὴν ἢ συνδυσταίαν χρῆσις
Portulaca oleracea L., Pourpier
(βλ. λ.). (Θ. Ξ.)

Ἀνδρέας, Καρύστιος, ἱατρός Πτολεμαίου τοῦ Δ' τοῦ Φιλοπάτορος φρονεῖς ἐν οἴῃ Συρία ὑπὸ Θεόδωρου τοῦ Αἰτωλοῦ (217 Χ.). Ἐγράψεν πολλὰ ἱατρικὰ βιβλία, ὧν οὐκ ἐπινοήσῃ μάλιστα ἦναι. Ὁ Ἐρατοσθένης ἐπινοήσας ἱβλιαζόμενος, κατηγγέρων αὐτῷ ὡς λογοκρίπει. [Π.]

Ἀνδρέας, εἰς τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, υἱὸς Ἰωάνη, ἀδελφὸς νεώτερος τοῦ Σίμωνος Πέτρου, ἐκ τῆς πόλεως Βηθσαιδά, ἀλλιεῖς τὸ ἐπαγγέλιμα. Ὑπῆρξε πρότερον μαθητὴς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, ὅστις καὶ ὑπέδειξεν εἰς αὐτὸν τὸν ὕψιστον εἰπὼν «Ὁ δὲ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ» (Ἰωάν. α' 35—40). Ἐκλήθη δ' ἐπειτα ἀπόστολος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, περιπατοῦντος παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας (Ματθ. 8' 18) καὶ ἔντοτε ἠκολούθησαν αὐτὸν μέχρι τέλους (Μαρκ. 16' 3. Ἰωάν. 1' 7. 18' 22). Ἐπονομαζέται π ρ ω τ ὁ κ λ η τ ο ς ὡς πρῶτος κληθεὶς καὶ ἀκολουθήσας τῷ Χριστῷ. Περὶ τοῦ Ἀνδρέου ὀλίγα γνωσκομένην οὕτε αἱ πράξεις τῶν Ἀποστόλων οὕτε αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου λαλοῦσι περὶ αὐτοῦ. Κατὰ τὴν παρῶσιν ἐνῆρξε τὸ εὐαγγέλιον ἐν Σκυθίᾳ (Εὐαγγ. Ἐκκλ. Ἰστορ. Γ'), διὸ καὶ ἀπέστολον αὐτὸν τοὶ Ῥώσοι ἀνεκέρυσαν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ καὶ Βυζαντίῳ, ὅπου πρῶτος συνέστησεν ἐκκλησίαν καὶ πρῶτον ἐπίσκοπον αὐτῆς κατέστησε τὸν Στάχυν ἐν Θράκῃ. Μακεδονίᾳ, Θεσσαλίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ ἀπέθανε δ' ἐν Πάτραις τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐπὶ τοῦ ἀνθυπάτου τῆς Ἀχαΐας Διγέως, προσηλωθεὶς ἐπὶ σταυροῦ ἔχοντος τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος Χ' ἔντοτε δὲ πᾶς σταυρὸς τοιοῦτος καλεῖται «σταυρὸς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου» (Νικηφ. Κάλλιστ. ἐκκλ. Ἰστορ. Β' 10' Θεοδώρ. εἰς ψαλμ. ρι'). Ἡ ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην αὐτοῦ τῇ 30 Νοεμβρίου. [I.M.]

Ἐν Πάτραις, ἐν τῇ φερωνύμῳ τοῦ Ἀποστόλου ναῷ, ὅστις καταστράφηκε πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ 12' αἰῶνος ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀνεκαινίσθη μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, δεικνύουσι μέχρι τοῦ νῦν τὸ λθινον μνημα αὐτοῦ· τὸ μνημα τοῦτο, ἐργασθεὶς τῇ 1874 ὑπὸ τετραστάυλον ἐπίχρυσον μαρμαρίνῃν στοάν, ἀνηγέρθη κατὰ τινα παράδοσιν ὑπὸ τοῦ Στρατοκλέους, τοῦ πρῶτου ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀποστόλου χειροτονηθέντος ἐπισκόπου Πατρῶν. Τὰ δ' ἐστὶν τοῦ ἁγίου λέγεται ὅτι μετηνέχθησαν τῇ 353 ἐκ Πατρῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κατετέθησαν ἐν τῇ ἐκεῖ ναῷ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων κατὰ προταγὴν τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίου, διοργανισάντος, πρὸς ἐξευμένισιν τῶν ἀνθισταμένων εἰς τὴν παράδοσιν τῶν λειψάνων Πατρῶν, εἰς Πάτρας δημοσίᾳ δαπάνῃ τὰ ἐν ταῖς Δ. ὑπηρεσίαις ὕδατα τοῦ Παναχαϊκοῦ (ἐξ ὧν καὶ νῦν ὑδρεύεται ἡ πόλις). Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων τῇ 1204 ὁ καρδινάλιος Πέτρος δὲ Καπουάνας, πατριάρχης τῆς ἰταλικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὑψήρπασε τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου καὶ μετῆνεγκε κράζ· εἰς Γαέταν, ἀκαίθων ἀπέστειλεν εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν, ἔνθα κατετέθη (8 Μαΐου 1208) ἐν τῇ μητροπολιτικῇ ναῷ, ἐκείθεν δὲ κατὰ τινας μετηνέχθη εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐλθὼν ὅμως ἀπὸ τῶν λειψάνων ἡ

κρά, σταλεῖσα πρότερον ὑπὸ τινος αυτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. ὣτως Βασιλεῖου τοῦ Μακεδόνος, αὐτὴ εἰς Πάτρας, ἔνθα ἐργασθεῖς ἐν τῇ φερωνύμῳ ναῷ μέχρι οὗ θωμάς ὁ Παλαιολόγος, ἀδελφὸς Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἡγήθη εἰς Πάτρας τῇ 1460 ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἔλαβεν αὐτὴν καὶ μετεκάλυψε διὰ Πύλου, Κερκύρας καὶ Ἀγκώνος εἰς Ῥώμην, ἔνθα τιμῆθεις μεγάλως ὑπὸ τοῦ Πάπᾳ Πίου τοῦ Β' ἐπείσθη νὰ δωρήσῃ ταύτην ἐκείνῃ τῇ μεσιτείᾳ τοῦ Ἑλληνος καρδινάλιου Βησσαρίωνος (1462). [Γ.Π.]

Ἀνδρέα ἁγίου τὰ γ μ α. 1) Τὸ πρῶτον καὶ ἐπιστημῶν ἱπποτικὸν τάγμα τῆς βυζαντινῆς κράτους, ἱδρυθὲν τῇ 30 Νοεμβρ. 1091 ὑπὸ Πέτρου τοῦ μεγάλου. Τὸ παράσημον τοῦ ταγμάτος τούτου ἀπονέμεται μόνον εἰς μέλη τῆς αυτοκρατορικῆς οἰκογενείας, εἰς ἡγεμόνας καὶ εἰς στρατηγοὺς. Ὁ δὲ λαμβάνων αὐτὸ λαμβάνει αὐτοχρῶνως καὶ τοὺς μεγαλοσταυρούς τῶν ταγμάτων τοῦ Ἀλεξάνδρου Νεώτερου καὶ τῆς Ἀγ. Ἀννης, ἀν μὴ τοὺς εἶχε πρότερον.—2) Σκυθικὸν ἱπποτικὸν τάγμα, ἱδρυθὲν τῇ 1510 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ 1' ἀναγνωθὲν δὲ καὶ ἐπικυρωθὲν τῇ 6/17 Φεβρουαρίου 1715 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱπποτῶν τοῦ ταγμάτος τούτου ὀρίζεται εἰς 12, πάντας Σκύθους λόφρους. [Π.]

Ἀνδρέα ἁγίου σ κ ή τ η ἡ Σεραφίμ εἶνε ἡ μεγίστη τοῦ ἁγ. Ὄρους σκήτη, μετὰ καὶ πολυπληθεστέρᾳ τῶν πλείστων μονῶν τοῦ Κεῖται 10 λ. τῆς ὁρας πρὸς ἄκρον τῶν Καρυφῶν, ὅπου πάλαι ποτὲ ἔκειτο ἡ μονὴ τοῦ Σεραφίμου. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ταύτης εἶχε ἱδρυθῇ τὸ πρῶτον μεσοῦντος τοῦ 12' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης Πατριάρχου Ἀθανασίου τοῦ Πατελλαρίου εὐρύχωρον κελλίον, κληθεὶς ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους του Σεράκι καὶ ἀνεκαινίσθην ἐπὶ εὐρυτέρων βάσεων ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σεραφεῖμ τοῦ Ἀκαρνάνος ἐν ἔτει 1734. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κελλίον, ἐξαρτῶμενον ἐκ τῆς μονῆς Βατοπεδίου, παρεχωρήθη ὑστερον εἰς τινα Ῥώσων μοναχόν, ἐπληθύνθη δὲ σὺν τῷ χρόνῳ ὑπ' ἄλλων Ῥώσων, περὶ τὰ κρατοῦντα νόμιμα περὶ κελλίων ἐν τῷ Ἀθῶ τῶν προϊσταμένων τῆς κυριάρχου μονῆς τῶν Ῥόντων ἐνδιδόντων εἰς τὰς περιποιήσεις αὐτῶν. Ἡ ἀδράνεια καὶ ἀκηδία τῶν διαπόντων τῆς μονῆς Βατοπεδίου συνετέλεσαν εἰς τὸ ὅτι ἐπιτύχων οἱ Ῥῶσοι ἐν ἔτει 1845 διὰ τοῦ Ἀνδρέου Μουρνιδίου τῆς ἀδείας, ἵνα τὸ ἀναγέρῃ κελλίον ἀναγνωρισθῇ ὡς σκήτη κοινῆς διακῆς. Ἐκτοτε ἐπηρτίσθη αὕτη διὰ νέων κτηρίων καὶ Ῥώσων μοναχῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται νῦν εἰς 450 περίπου, ἐμποιοῦσα ἐν τῷ τύπῳ τῆς μονῆς μεγάλης. Ἀπὸ τινων ἐστὶν ἀνοικοδομεῖ μέγαν καὶ περικαλλῆ ναόν, οὗ δαπάνη θὰ ἀνέλθῃ εἰς ἑκατομμύρια φράγκων.

ἀπὸ δὲ τῶν κωδωνοστασίων αὐτῆς ἀντὶλήθησαν οἱ μέγιστοι ἐν Ἀθῶν κώδωνες. Ἡ σκῆπη τοῦ ἀγ. Ἀνδρέου εἶνε μετὰ τὴν μονὴν τοῦ ἀγ. Παντελεήμονος τὸ σπουδαϊστάτον ῥωσικὸν κέντρον ἐν ἀγ. Ὄρει. Πάσαν προσπάθειαν καταβάλλει εἰς ἀγορὰν καλλιῶν καὶ χαλυδῶν καὶ εἰς ἐγκαθίστησιν ἐν αὐτοῖς ῥώσων μοναχῶν, παρέχει δὲ πάντοτε πράγματα πολλὰ καὶ εἰς τὴν κυρίαρχον μονὴν τοῦ Βατοπεδίου καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας μοναχοὺς τοῦ Ἀθῶν. Ματαίαι ὅμως ἀπέβησαν μέχρι τοῦδε πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῆς, ὅπως ἀναγιγνωσκῆ ὡς μονή. [Ε.]

Ἀνδρέας ἅγιος. Χειμερινή πρωτεύουσα τοῦ δήμου Βρασιῶν τῆς πρώην ἐπαρχίας Κονουρίας, ἔχουσα 601 κατ. τῷ 1889. Κεῖται οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης πρὸς Ν. τοῦ Ἀστρους, ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄρῃ ἡμικυκλίου πεταχίου, οὗ ἄγνωστον τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, καὶ ΝΑ τοῦ ἔλους Μουστου. Παρὰ τὸ ἐκτείνειν τῆς κόμης ταύτης (Σκάλα τοῦ ἀγ. Ἀ.) σφίζονται ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως, ἥτις πιθανώτατα εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀνθῆς (ἢ Ἀνθάν, ἢ Ἀθῆνη), ἥτις ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 7^{ου} π. Χ. αἰῶνος ἀνήκειν εἰς τοὺς Δακεδαίμονιους, καὶ ἦν εὖτοι κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἔδωσαν μετὰ τῆς Θυρέας πρὸς ἐνοίκησιν εἰς τοὺς ἐκδιωχθέντας τῆς πατρίδος τῶν Ἀθηνῆας. [Π.]

Ἀνδρέας. 1) Ἀρχιεπίσκοπος Κασαρίας Καπαδοκίας, ζῆσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ 11^{ου} καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12^{ου} αἰῶνος. Ἐγράψεν Ἑρμηνεῖαν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, ἐκδοθεῖσαν τελευταίον ἐν τ. 106 τῆς Ἑλλήν. Πατρολογίας τοῦ Migne.

2) Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, ζῆσας κατὰ τὸν 12^{ον} αἰῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13^{ου}. Ὑπεγράφη ἐν Δαμασκίῳ, ἐπονυμάζεται δὲ καὶ Ἱεροσόλυμιτης, διότι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐγένετο μοναχὸς καὶ ἐκεῖ παρέμεινε μέχρις ὅτου ἐπέμνηθις εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει 7^ῃ οἰκουμένην σύνοδον (681) ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Θεοδοῦρου τοῦ Α'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ προσεγίρηθη διάκονος καὶ εἰς ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης. Σφίζονται 22 λόγοι αὐτοῦ (εἰς θεομητρικὰς οἱ πλεῖστοι καὶ λόγους ἐκείνους ἐκείνους) καὶ τινες κανόνες, ὧν γνωστότατος εἶναι ὁ κατὰ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστὴν ψαλλόμενος «Μέγας Κανὼν». Ἐξεδύνασεν ἐν τ. 97 τῆς Ἑλλήν. πατρολογίας τοῦ Migne. [Π.]

Ἀνδρέας βασιλεὺς τῆς (Οὐγγαρίας 1) Ἀνδρ. α' (ἐβασίλευσε 1046—58) ὁ τέταρτος ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀρπάδου, τοῦ ἡρώως τῶν Οὐγγρῶν, ὅν' ἐν ἐπιβραβεύσει κατέλαβον τὴν Οὐγγαρίαν. Ὁ Ἀ. α' οὐ ἐπὶ τινι χροῶν ἐξήρσαν ἐξέριστος ἐν ῥωσῶσι ψευγὺν τὴν σφετεριστὴν τοῦ θρόνου Πέτρον, μετὰ τὴν τοῦτου καθάρσιν ἀνηγόρευθη βασιλεὺς 1046. Ἐν ᾧ δὲ κατ' ἀρχὰς εἶχε καταδιώξει τὸν χριστιανισμόν, ᾗδ' ἐγένετο εὖνους πρὸς αὐτὸν καὶ

ἀπέκρουσε μὲν τὰς προσβολὰς τοῦ βασιλείου τῆς Γερμανίας Ἑρρίκου Γ' ὑποστηρίζοντος τὸν καθαιρεθέντα Πέτρον, ἀλλὰ περιελθὼν εἰς ἐμφύλιον ἀγῶνα πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βέλαν ἡττήθη καὶ ἐβουλήθη τῇ 1058.—2) Ἀνδρ. β' υἱὸς Βέλαν Γ' ὁ Ἱεροσολυμιτάνος, ἐβασίλευσε 1205—36. Εἶναι γνωστὸς ἰδίως διὰ τὴν σταυροφορίαν, ἣν ἐπεχείρησε τῷ 1217 κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπιτυχῶς, εἰς δὲ ἀτυχῆσας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ ἐπικληθεὶς Ἱεροσολυμιτάνος. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν αὐτοῦ περιῆλθεν εἰς πολλοὺς ἐσωτερικοὺς ἀγῶνας πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας μεγιστάνας, πρὸς οὓς καὶ ἀπένευψε τὴν χρυσὴν καλουμένην Βουλᾶν (Bulla aurea), δι' ἣς ἐπεκύρωσε πολλὰ προνόμια αὐτῶν.—3) Ἀνδρ. Γ' υἱὸς τοῦ Στεφάνου Ποστούμου, ὁ ἐπικαλούμενος Ἐνετὸς, ἐβασίλευσε 1290—1301 ἀγωνιζόμενος δι' ἀπάσης σχεδὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὸ μὲν ἐναντίον τοῦ μνηστῆρος τοῦ θρόνου Καρόλου Μαρτέλλου τῆς Νεαπόλεως, ἐν ὃ παπᾶς αὐτὸς εἶχε στέψει βασιλεῖα τῆς Οὐγγαρίας, μετὰ δὲ τὴν τούτου ἦταν ἐναντίον τῶν εὐγενῶν τοῦ κράτους αὐτοῦ. Ὁ Ἀνδρ. Γ' ἦτο ὁ τελευταῖος ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἀρπάδου βασιλεῖος τῆς Οὐγγαρίας. [Π.Κ.]

Ἀνδρέαςβεργ (Sankt-Andreasberg). Πόλις τοῦ πρωτοκτοῦ Χίλδεσχάιμ ἐν τῷ νομῷ Τελλερφέλδ, ἔχουσα 3262 κατ. (1880) καὶ γνωστὴ οὐκ ἀπὸ τὰ ἀργυρορυχεῖά τῆς. [Π.Π.]

Ἀνδρεῆς (Henry C. Andrews), διάσημος φωτογράφος Ἀγγλός, ὅστις ἐδημοσίευσε πολὺ τιμὴν δεκάτερον εἰκονογραφίαν σπανίων φυτῶν «the Botanist repository μετὰ 664 χρωματισμένον πινάκιον (ἐν Λονδίῳ 1799—1811) καὶ ἄλλας σπουδαίας μετ' εἰκόνων μονογραφίας τῶν γένων Ρερικίης, Ρερανίου καὶ Ρόζου (Rosa). [Θ.Χ.]

Ἀνδρεία καλεῖται ἡ ἰσχὺς τῆς βουλῆσεως (βλ. ἐν λ. Τελειότης), ἥτις ἐκζητοῦται ἐν μεγάλοις κινδύνοις καὶ λύπαις καὶ δυσκολίαις. Ὁ ἀνδρεῖος ἐκτίθεται μετ' ἀταραξίας εἰς κινδύνους, οὓς δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ, ὑπομένει μετὰ καρτερίας τὴν ἀναπόδραστον λύπην καὶ τὸν πόνον, ἀγωνίζεται μετ' ἐπιμονῆς κατὰ τῶν ποικίλων δυσχερεῶν τοῦ βίου. Ἀροβία προσερχομένη ἐκ τῆς συνειδήσεως τῆς οἰκείας δυνάμεως, ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς εἶνε οἵονεἰ τὰ συστατικὰ τῆς ἀνδρείας. Ἦν ἔχῃ ἔμμεως αὕτη ἡθικὴν αἴσιν, ἀνάγκη νὰ διευθυνηται. ὅπως πᾶν μέγεθος τῆς βουλῆσεως, πρὸς ἡθικὰς σκοποὺς καὶ νὰ μὴ εἶνε μόνον δῶρον τῆς φύσεως, ἀλλὰ νὰ γεννᾶται ἐξ ἐλευθερίας, περισκεμμένης αποφάσεως. Ἦ ἡθικὴ ἀνδρεία ἐρεῖζεται ἐπὶ τῆς γνώσεως τῆς ἡθικῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ πράξῃ τις εὖτις ἢ εὖτω. Τὸ ἀντιθέτον αὐτῆς εἶνε ἡ δειλία, ἥτις ἐκπέπληκται ἐν οὐ δέοντι, καὶ τὸ θράσος, τὸ ὅποιον ἐκτίθεται

εἰς κινδύνους ἄνευ ἡθικῆς ἀνάγκης καὶ ἄνευ ἐπαρκῶς δυνάμεως. Καὶ τοι δὲ ἡ ἀνδρεία πρῶτον καὶ ῥώμην τοῦ σώματος καὶ διὰ τοῦτο μάστιγι περιιδίαι· εἰς τὴν ἄνδρα ἢ εἰς τὴν γυναῖκα, δύνανται ὅμως ὡς ἀνάπτυχθῆ καὶ δι' ἐξέως καὶ ἐκτὸς σκέψεως. Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καταλέγετο εἰς τὰς 4 θεμελιώδεις ἀρετάς. Ὁ Πλάτων ἐπραγματεύθη περὶ αὐτῆς ἐν πολλοῖς ἐκ τῶν διαλέγων αὐτοῦ, ἰδίᾳ δ' ἐν Ἀλκυίᾳ [X. Πδ.]

Ἀνδρεοσσὺ (Antoine Francois comte d'Andréossy). Γάλλος στρατηγὸς καὶ διπλωμάτης, γενν. τῷ 1761, ἀποθ. τῷ 1828. Ὑπολέμβησεν ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Λίγυρι, μετὰ δὲ τὴν συνμελούρησιν τῆς ἐν Ἀριένῃ εἰρήνης διατίθηται πρεσβευτὴς εἰς Λονδίνον, εἰτα δὲ τῷ 1809 εἰς Βιέννην καὶ τελευταῖον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐποθεὶς ἀνεκλήθη κατὰ τὴν παλινέρθωσιν τῶν Βουρβόνων. Ἐγραψεν ἱστορικά τινα καὶ γεωγραφικά συγγράμματα, ὡς ἀξιολογώτατα θεωροῦνται τὰ ἐπόμενα περὶ τῆς φυσικῆς γεωγραφίας τῆς Θράκης καὶ τοῦ Ῥυζείου. «Mémoire sur l'irruption du Pont-Euxin dans la Méditerranée», «Essai sur le Bosphore» (Par. 1818), «Constantinople et le Bosphore» (Par. 1828) [Π.]

Ἀνδρεῦς (Saint-Andrews). Ἀρχαία πόλις τῆς σκωτικῆς κερκτικῆς Φαίρ παρά τὴν βέρειον Ὀλλασταν. ἔχει ψυχρότατον, ἀλλ' ὑγιεινὸν κλίμα, θερμὰ λουτρά, πανεπιστήμιον ἱδρυθὲν τῷ 1411, οὗ ἡ θεολογικὴ καὶ ἡ φιλοσοφικὴ μόνον σχολὴ διατηροῦνται ἐτι, καὶ 6452 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀνδρεία. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Βάρι, ἔχουσα ἔδραν ἐπισκόπου, ὡραῖαν παλαιὰν γοτθικὴν μητροπόλιν, ἐμπορίαν ἀμυγδαλῶν καὶ 36495 κατ. (ὁ δῆμος. 37182) τῷ 1881. Ἐκτίσθη τῷ 1046 ὑπὸ τοῦ κέρκτος Πέτρου τοῦ Νορμανδοῦ. [Π.Π.]

Ἀνδρεία (Βοτ.) ἀντὶ Ἀ ν δ ρ α (βλ. λ.)

Ἀνδριάντα γαργαλιζεῖς. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. [Π.]

Ἀνδριᾶς. βλ. Ἀγαλμα, Πλαστικὴ.

Ἀνδριάς (Φυτολ.) βλ. Ἀγγελίνης ἔθλον.

Ἀνδριάς σφυρήλατος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀναίσθητων. [Π.]

Ἀνδριεῖ (Andrieux). Ἀντώνιος Φραγκίσκος, Γάλλος κομικὸς ποιητὴς, γεννηθεὶς ἐν Στρασβούργῳ τῷ 1759, ἀποθανὼν τὸ 1838. Διετέλεσε μέλος τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Πεντακοσίων, ἐπὶ τοῦ Διευθυντηρίου καὶ τῆς Ὑπατείας, κατόπιν δὲ καθηγητὴς ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας. Συνέγραψε διαφόρους κωμωδίας, ἐξ ὧν ἰδίως φημιζέται ἡ ὑπὸ τὴν τίτλον Les Etoardis. [Α.]

Ἀνδριέσσιννα. Πολύχρη πρωτεύουσα

τῆς πρώην ἐπαρχίας Ὀλυμπίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, κειμένη 650 μ. ὑπὲρ τὴν Ὀλλασταν μετὰ τῶν Β ὑπορειῶν τοῦ ὄρους Λυκαίου καὶ περὶ τῆς τινὸς αὐτοῦ, Παλαιονόστρου νῦν καλουμένης, διασχισμένη δ' ὑπὸ κενάου τινὸς ῥυάκος, πρὸς Β εἰς τὴν Ἀλφειὸν καταφερομένου. Ἐπὶ ταύτης εὐθρηνται καὶ ἀσκήματα τινα ἔχνη ἀρχαίας οἰκίσεως, κώμη ἴσως τινὸς τοῦ ἀρχαϊκοῦ ἔθνους τῶν Κυνοῦρειων, πιθανῶς τῆς Θεϊδας. ἔχει κλίμα ψυχρὸν μὲν, ἀλλ' ὑγιεινόν, ἀξιόλογον δημοσίαν βιβλιοθήκην, σωρηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἀ. καταγεμῖνου λογίου Κωνσταντίνου Νικολοπούλου, τηλεγραφεῖον καὶ ταχυδρομεῖον, εἰρηνοδικεῖον, ταμεῖον, οικονομικὴν ἐφορείαν καὶ γυμνάσιον ἀτελέε, οὗ ἡ λειτουργία ἤρχισε κατὰ τὸ ἐνεστέος σχολικὸν ἔτος. Κατ. 2809 τῷ 1889. [Γ. Πδ.]

Ἀνδριεσσινῆς δῆμος τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς ἐκμονύμου πρωτεύουσας καὶ τῶν ἐπομένων χωρίων. Ἀγίος Σώστης, Ἀμπελιῶνα, Δέλγα, Δραχτομάκον, Κακαλέτρι, Κάρι, Κουρσοῦλον, Λαδῆα, Μαρίνα, Μάτση, Μαγαλά, Μπελοῦσι, Μπερζαλα, Παλάνα, Ρόδια, Σαληροῦ, Στάτμος καὶ Φανάρι. Κατ. 7649 τῷ 1889. [Γ. Πδ.]

Ἀνδρίτσος ἀρχαϊκῶς γεννηθεὶς ἐν Λιβανῶναις τῆς ανατολικῆς Λοκρίδος περὶ τὸ 1740. Δεκακοκταετὴς ἠσπασθὴ τὸν ἀρχαϊκὸν βίον, εἰκοσιπέντε δ' ἐτῶν ἡλικίαν ἔχων ἦτο καπετάνιος, ἔχων ὑφ' αὐτὸν τριακοσίου ἀνδρῶν, καὶ ταχέως ἔγενεν ὀνομαστὴς, ἀντικύβητος, καὶ ἡ λέγεται, καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλῆν νὰ γεινῇ ἀδελφοποιήτης του. Δι' κυριώταται τῶν ἀνδραγαθιῶν αὐτοῦ συνδέονται μετὰ τῆς συμπαράξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἀλμπρον Κατωάνην, οὗ τὸν ναυτικῶν ἀγώνων συμμετέσχε μετὰ πεντακοσίων ἀνδρῶν ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου 1790. Δι' ἀντιτάτη δὲ ὑπῆρξε μετὰ τὴν παρὰ τὸ Ταῖναρον αὐτὴν τοῦ Λεβανδίου ναυμαχίας ἡ ἀνδοξία τοῦ Ἀνδρίτσου μετὰ τὴν περὶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς Μάνης διὰ τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν Ρούμελην, καὶ ἦν ἔτυχε τῆς βοηθείας τοῦ Ζαχαριᾶ καὶ τῶν Κολοκοτρωναίων. Τεσσαράκοντα ὅλας ἡμέρας διήρκεσεν ἡ ἀπὸ τῆς Μάνης πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον πορεία αὐτοῦ, καὶ ἦν ἡναγκάζετο καὶ ἐκείνην νὰ πολεμῇ πρὸς τοὺς τὴν διάδοσιν αὐτοῦ παρακωλύοντας Τούρκους. Καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐρόνυσεν, ἀπώλεσε δ' ἐνενήκοντα ἐξ στρατιώτας καὶ ἑνα ἀξιωματικόν. Ἐρθεὶς δὲ τέλος εἰς τὸ Ἀίγιον, ἐπόθεν διεπεραιώθη εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Βενετῶν καταχομένην Πρέβεζαν. Ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ παρεδόθη ὑπὸ τῶν Βενετῶν εἰς τοὺς Τούρκους, οἵτινες, ἀγαγόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὸ μὲν πρῶτον καθίσταν αὐτόν, ἔπειτα δ' ἐπινίξαν ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Βοσπόρου. Ἡ χρονολογία τοῦ θανάτου αὐτοῦ δὲν εἶνε ἀκριδῶς γνωστὴ, φαίνεται δὲ ὅτι

αὐτός συνέδρῳ μικρόν μετὰ τὸ 1790. Ἡ δημό-
δης μοῦσα εὗρε διὰ πολλῶν ἀσμάτων τὰς ἀν-
δραγαθίας τοῦ ἥρωος καὶ ἐθρήνησε τὸ μαρτύ-
ριον αὐτοῦ. Σημειωτέον δὲ εἶναι ἐν τῶν ἀσμά-
των τούτων διαφέρως παρίστανται τὰ κατὰ τὴν
ὑπὸ τῶν Τούρκων σύλληψιν αὐτοῦ ὡς ἐπι-
θεῖσαν παρ' αὐτοῦ τὸν καπετὰν πατῆά μετ' ἀ-
τυχίᾳ τοῦ Ἀνδρότσου καὶ τοῦ Λάμπρου ναυμα-
χίαν (Passow XLVI). Ἰδ. Γ' α. Κολο-
καστρώ νη. Ἑλλην. ὑπομνήματα. Ἀθ. 1856
σ. 1. —Κ. Σάθας. Τούρκοι. Ἑλλάς. Ἀθ.
1869. σ. 501. —Κ. Παπαμιχαήλ ο. ο. ὅ-
λου Ὀδυσσεὺς Ἀνδρότσος. Ἀθ. 1873. —Ἀ-
νέκτοτος βιογραφία Λ. Κατῶνῃ ἐν τοῖς τοῦ
Κρημύσου Ἀνέκτοις κτλ. Ἀθ.
1876. [Α.]

2) Ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρότσος, μονο-
γενὴς υἱὸς τοῦ ἀνωτέρου, λαδῶν τὸ ὄνομα τοῦ
σηρικικοῦ βασιλείου τῆς Ἰθάκης, ὡς γεννηθεὶς
ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ περὶ τὸ 1790. Ἀνήλικος
ἀπερραγισθεὶς τοῦ πατρὸς, διήλθε τὰ πρῶτα
τῆς ὀφθαλμίας ἐπὶ μετὰ τῆς μητρὸς ἐν τῇ πα-
τρίδι αὐτῆς Προεδρίᾳ, ὅθεν μετακλήθη ἄγων
τῶν δέκατον πέμπτον τῆς ἡλικίας ἔτος εἰς τὴν
αὐλὴν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ἐννοεῖς δὲ εἰλκυσε
ἐν αὐτῇ τὴν προσοχὴν οὐ μόνον διὰ τοῦ ἀρε-
νωποῦ αὐτοῦ παραστήματος καὶ τῆς ἀνδρείου
ἀποπνεύσεως ὀφείας καὶ τοῦ φιλέριδος χαρα-
κτῆρος, ὅστις καὶ τὴν ἐπὶ τινὰ χρόνον φυλά-
κτικὴν του συνεπέφερεν. Ἀλλ' οὐχ ἥσσον ὁ Ἀλῆς
ἤγαπα αὐτόν, καὶ, ἀναγνωρίζων τὴν ἀξίαν τοῦ
υἱοῦ τοῦ Ἀνδρότσου, ταχέως προήγαγεν αὐτόν,
τὸ μὲν πρῶτον διορίσας ἀρματωλὸν τῆς Λε-
βαδείας καὶ νομφοῦσας τῇ 1820 μετὰ τῆς ἐκ Κα-
λαρρυτῶν Ἑλένης Καρέλη, εἴτα δὲ προαγαγὼν
εἰς γενικὴν ἀρματωλὸν τῆς Βοιωτίας, Φωκίδος
καὶ Δωριδος. Κατὰ δὲ τὴν ἐν Στερεᾷ Ὀλλάδι
ἀρχηγίαν τοῦ ταύτην ἀνεδείχθη ὑπερασπιστῆς
τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων γενναϊότατος, περισυλ-
λέγων περὶ ἑαυτὸν ὡς πρωτοκαλλήκατα τοὺς
ἐπισημοτάτους τῶν κλεφτῶν καὶ παρασκευάζων
ἥδη τὰ τῆς μελλούσης ἐπαναστάσεως, ἃτε ἥδη
ἀπὸ τοῦ 1818 μεμνημένος τὰ τῆς Φιλι-
κῆς ἑταιρίας, Κηρυχθείσης δὲ τῆς κατὰ τῆς
Πύλης ἀποστασίας τοῦ Ἀλῆ μετὰ μεγάλῃς
δεξιότητος, μὴ ἀπαχοῦσης πολλὴν τοῦ δόλου,
κατάρθωντες, σπεύσας εἰς Ἰωάννιννα, καὶ ὑπο-
κρίθη τὸν πιστὸν τοῦ σουλτάνου φίλον καὶ νά-
συμβῆθαι πρὸς τοὺς δυνατωτάτους τῶν Ἀλθα-
νῶν, μεθ' ὃ κατήλθε διὰ τῶν Ἰονίων νήσων
εἰς τὴν Πελοπόννησον, προπαρασκευάζων τὰ
τοῦ ἀγῶνος, καὶ κατὰ τὰς πρώτας αὐτοῦ ἡμέ-
ρας διεπεραιώθη εἰς τὴν Στερεάν, ἐνθαρρυνὼν
τοὺς ἀρχηγούς, προσπαθὼν νὰ ἐνοχοποιήσῃ
πλῆθος τοὺς ἀτολμότερους, ὅπως ἀναγ-
κασθῇ εἰς συμπράξιν, καὶ διὰ παντίων τρόπων
ἰσχυνομένων τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ ἔργου.

Πρῶτον δ' αὐτοῦ λαμπρὸν ἔργον ἐν τῇ ἀ-
τῶν ὑπῆρξεν ἡ ἡρωικὴ ὑπεράσπισις τοῦ γανίου
τῆς Γραβίας ἐναντίον τῆς πολυπληθοῦς στρα-

τῆς τοῦ Ὁμέρ Βρυῶνῃ τὴν 8 Μαΐου 1821
καὶ ἡ ἐκ τοῦ γανίου πολυμῆρά, ἀλλ' ἐπιτυχῆς
ἐξόδος. Διὰ τῆς γενναίας ταύτης ἀντιστάσεως
ἡδυνήθη ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ ματαιωθῇ τὴν ἐρη-
τικὴν εἰσδρομὴν τοῦ Ὁμέρ εἰς τὴν Πελοπόν-
νησον, καὶ ἔδωκεν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς Κολοκα-
στρώων νὰ νικήσῃ μετ' οὐ πολὺ τοὺς Τούρκους
ἐν Καλτατσίῳ. Οὐδ' ὑπῆρξεν ἡ παρὰ τὴν Γρα-
βίαν νίκη τοῦ Ὀδυσσεὺς τὸ μόνον αὐτοῦ ἀν-
δραγαθίμα κατὰ τὸ πρῶτον τοῦ πολέμου ἔτος.
Διὸ ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ πρώτη ἐθνικὴ συνέλευσις
ἀνεκήρυξεν αὐτὸν ἀρχηγόν τοῦ 1822 ἀρχι-
στράτηγον πάσης τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος,
ἀναγνωρίζουσα τὴν ἥδη πρότερον ὑφ' ἀπάντων
τῶν ἐπικρατητῶν εἰς αὐτὸν ἀνάθεσιν τοῦ ἀ-
ξιώματός ταύτου, δικαίως ἀποδοθέντος εἰς τὸν
ἀνδρα, ὅστις δι' ἰδίαν δαπανῶν συντηρῶν στρα-
τὸν, ὑπερήσκηκεν ἀκοιμητὸς τὰς θερμότητας.
Ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὸν ἀνάμνησις διαγωγὴ τοῦ
ἐν Ἀμφίση ἐδρευνόντος Ἀρείου Πάγου προε-
κάλεσε τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀξιω-
ματος. Ἐστάλησαν δὲ ὅπως παραλάβωσι παρ'
αὐτοῦ τὴν στρατηγίαν ὁ Ἀλ. Νούτσος καὶ
ὁ Χρήστος Παλάσκας, οἵτινες, συναντηθέντες
μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸ ἐν Δρακοσπηλαίᾳ στρατό-
πεδόν του μετὰ σφοδρὰς ἀντεγκλήσεις ἐφηνό-
θησαν ὑπὸ τῶν θερμότητων αὐτοῦ ἀπαθῶν.
Μετὰ δὲ τὸ γεγονὸς τοῦτο καὶ τὴν εἰς τὴν
Πελοπόννησον ἀποχώρησιν τῶν ὑπὸ τὴν Ὑψη-
λάντην καὶ Νικήτην σωματίων σπερδόμενος
ἐπαρκῶν δυνάμεων καὶ μένεα πνέων ἀπεσύρθη
εἰς τὸ κρησφύγετόν του, τὸ κατὰ τὰς μεσημ-
δρινὰς κλιτύας τοῦ Παρνασσῷ Κωρύκειον ἄν-
τρον, ὅπερ ὀχυρώσας εἶχεν ὡς ἀφετηρίαν τῶν
εἰς τὰ περὶ καὶ μέχρι Λεβαδείας ἐκδρομῶν
του, καθότι ἠναγκάζετο νὰ φροντίξῃ καὶ περὶ τῆς
ἐπιτροπῆς του ἐν τῶς περικύρῳις, ἃτε θεωρῶν
ἑαυτὸν κατατρεχόμενον συστηματικῶς μετὰ τὴν
ἀπόφασιν μάλιστα τῆς κυβερνήσεως, καθαιρε-
σῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχιστρατηγίας καὶ ἐπι-
κυρυξάσης μεγαλὴν χρηματικὴν ἀμοιβὴν ἐπὶ
τῇ κεφαλῇ του. Οἶονε δὲ σφοδρὰρον τοῦ Κω-
ρυκίου ἄντρον κατέστησε τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμ-
βρόν του Ἀγγέλου Τρελῶνῃν, οὗ οἱ γάμοι ἐτε-
λέσθησαν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Ἀλλ' ἐπελθού-
σης τῆς διὰ τῶν θερμότητων διαδόσεως καὶ
τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσβολῆς τοῦ Δρά-
μαλῃ καὶ ἐπικειμένης τῆς ἐπικουρικῆς ἐπι-
δρομῆς τοῦ Βακράμ. πασᾶ, ἡ κυβερνήσις ἡ-
σθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς συμπράξεως τοῦ Ὀ-
δυσσεὺς, ὅστις, ἀναλαβὼν καὶ πάλιν τὴν ἀρ-
χιστρατηγίαν, συνετέλεσεν εἰς ἀπόκρουσιν τοῦ
ἐχθροῦ, ἐπενεγκοῦσαν τὴν καταστροφὴν τοῦ
Δράμαλῃ. Ἦν δὲ τῇ μεταξὺ κληθεὶς ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων προκρίτων, ὅπως καταλάβῃ τὴν
Ἀκρόπολιν, ἔπεισε τὸ φθινόπωρον τοῦ 1822
εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐφρόντισε δραστηρίως διὰ
τοῦ ἀντικαταστάτου αὐτοῦ Γκούρα περὶ ὀχυ-
ρίσεως τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἐξασφαλίσαι
τῆς ἐκ νέου ἀνακαλυφθείσης ἀρχαίας κλεψύ-

δρας. Αὐτὸς δὲ τῆς Ἑλλάδος κινδυνεύουσης ὑπὲρ τοῦ ῥεῖτε πασὰ δὲν ὤκησε νὰ ἔλθῃ εἰς πανουργίαν πρὸς αὐτὸν συνεννόησιν περὶ ἀφοπλισμοῦ ὄφθην, μόνον σκοπὸν τῆς φαινομένης ταύτης ἀναγκωχῆς εἶχον τὸ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διάλυσιν τῆς τουρκικῆς στρατιᾶς καὶ τὴν ἐξασθένησιν τῶν Τούρκων. Πλανήσας δὲ τοὺς πολέμιους διὰ τῆς πλαστῆς ἐκείνης συνθήκης, ἀπειραρχῶν νὰ καταλάβῃ τὸ φρούριον Καρὰ-Μπαρμπάν ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος δι' αἰφνιδίως ἐπιθέσεως, ἀποτυχούσης ἕνεκα προδοσίας τοῦ στρατηγικοῦ τοῦ σχεδίου. Μεθ' ὃ ἔσπευσεν εἰς Μεσολόγγιον, ὅπως προβάλλῃ ἐν τῶν νώτων τὸν πολιορκουμένον αὐτὸ Ὁμέρ Βρυώνην. Διὰ πλαστῆς δ' ἐπιστολῆς ἀπατήσας τὸν Τούρκον πολέμαρχον, πιστεύοντα ὅτι ἐπῆρχετο μετὰ μεγάλων δυνάμεων, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ λυθῇ ἐν σπουδῇ τὴν 31 Δεκ. 1822 τὴν πολιορκίαν. Ἐπανελθὼν δ' εἰς Ἀθήνας τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου 1829, ἠδυνήθη ἔπειτα νὰ συγκροτήσῃ σῶμα μισθοφόρων καὶ νὰ στρατεύῃ κατὰ τοῦ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα λυμαινομένου Ἰουσοῦ Περικίτταλη κατὰ καὶ νὰναρχάσῃ αὐτὸν εἰς συνθηκολογίαν, κατόπιν δ' ἐπελήρθη ματαιῶς μακρᾶς πολιορκίας τῆς Καρούστου καὶ τῆς Χαλκίδος. Ἀποτυχὼν δ' ἐκνήρυχθη ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως προδότης, καὶ ἐδόθη εἰς τὸν Γ'κούραν διαταγὴ νὰ ἐπέλθῃ ἐναντίον αὐτοῦ. Καὶ τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς οἱ πατριωτικοὶ λόγοι τοῦ Ὀδυσσεὺς ἀρῶπιζαν τὸν Γ'κούραν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας οὗτος, συλλαβὼν τὸν Ὀδυσσεῖα, ἤγαγεν αὐτοῦδετον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἔπειτα κατὰ διαταγὴν τῆς κυβερνήσεως ἐστραγγαλίσθη ἐντὸς τοῦ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κρημνισθέντος πύργου τὴν νύκτα τῆς 5 πρὸς τὴν 6 Ἰουνίου 1825. Τὰ δὲ ὅσα αὐτοῦ εὐλαβῶς κρυπτόμενα ὑπὲρ τῆς χήρας ἐν τινι καιδίῳ τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1805, κατετέθησαν τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐν τῇ πρώτῃ νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν μετὰ λαμπρὸν μνημόσυνον.

Ὁ Ὀδυσσεὺς κατέλειπεν ἕνα μόνον υἱόν, γεννηθέντα ἐν τῇ Κιρκυλῇ ἄντρια, τὸν Λειωνίδαν, ὅστις, μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔλευσιν τοῦ Ὀθωνος ὑπὸ τοῦ φιλέλληκος Λουδοβίκου εἰς Μόναχον μετὰ τῆς μητρὸς μετακλιθεὶς ἐξεπαιδεύετο ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἔπειτα καὶ ἀπέθανε τῇ 1836 ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν δώδεκα. Ἡ δὲ χήρα αὐτοῦ ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 1878.

Ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε πολλὰς ἀρετάς, γενναίότητα, φιλοπατρίαν, νοσημοσύνην ἀνάλογον πρὸς τὴν τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὦν αὐτὸν τε παραχρῆμα δι' ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώμων καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλείστον τοῦ γενησομένου ἀριστος εὐκαστής, ἀλλὰ καὶ μεγάλως κακίας, ὦν ἰδιόβουλος καὶ αὐτοσημῶν, ὑπεροπτικὸς καὶ φιληρίς, πανουργός καὶ βίαιος, φιλόποτος καὶ μέγας ἐλαττώματος φιλόδοξος. Διὰ ταύτας δ' αὐτοῦ τὰς κακίας ἀπέκτελλεν ὅσον οὐδεὶς τῶν ἡρώων τῆς ἐπανα-

στάσεως ἐχθροὺς δημοφύλους διώξαντας αὐτὸν μετὰ φαντισμοῦ, πολλὰς ἐπισείσαντας κατ' αὐτοῦ ἀδικίας τὸ ἔργον τῆς προδοσίας καὶ ἐπανερχόντας ὡρὸν καὶ πρόωρον τὸ τέλος αὐτοῦ. Ὅστις ἠδύνατο ἐπιζῶν νὰ ὠρελῇ ἀκόμη μεγάλως τὸ ἔθνος. Ἰδ. τὴν προμνησθεῖσαν μονογραφίαν τοῦ Κ. Παπαμιχαλοπούλου. [Α.]

Ἀνδρόγεως. Υἱὸς τοῦ Μίνως καὶ τῆς Πασίφης ἢ τῆς Κρήτης, πατὴρ τοῦ Σθενέλου καὶ τοῦ Ἀλκαίου. Οὗτος ἔλθων εἰς Ἀθήνας ἐνίκησε πάντας ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Παναθηναίων φρονήσαντας δ' οἱ συναγωνισταὶ ἀπέκτειναν δι' ἐνέδρας αὐτόν, πορευόμενον εἰς Θήβας ἐπὶ τὸν Λαίου ἀγῶνα κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ὁ Μίνως ἐπέμψεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Μαραθώνιον ταῦρον, ὅφ' αὐτὸν διεσφάλη. Ὁ δὲ Μίνως, ὅπως τιμωρήσῃ τὸν σένον τοῦ υἱοῦ, ἐπολέμησε διὰ στόλον τὰς Ἀθήνας ἀλλὰ παρατεινομένου τοῦ πολέμου μὴ δυνάμενος νὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν ἠγγέθη τῇ Διὶ νὰ λάβῃ παρὰ τῶν Ἀθηναίων δίκας ἐνστάσαντος δ' εἰς τὴν πόλιν λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, οἱ Ἀθηναῖοι ἤρωησαν τὸ μάντευμα περὶ ἀπαλλαγῆς ἔλαβον δὲ χρυσὸν νὰ δώσωσι δίκας τῷ Μίνῳ, ὡς ἤθελεν ὁρίσῃ αὐτός. Ἐζήτησε δ' ὁ Μίνως νὰ πέμπωσι κατ' ἑαυτὸν βορὰν τῷ Μινωτάτῳ ἐπὶ νέους καὶ ἐπὶ κέρως. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐτίμων τὸν Ἀ., δυνάζοντες αὐτὸν Εὐρυκλῆν. δι' ἐπιταφίαν ἀγώνων ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐν Φαλήρῳ βωμὸς αὐτοῦ, καλούμενος τοῦ ἥρωος. [Π.]

Ἀνδροδάμας καλεῖται ὑπὸ τοῦ Πλινίου λίθος τις κυβικοῦ σχήματος, ἔχων λάμπην ὀφρυόλειον, ὅστις κατὰ τοὺς μάγους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠδύνατο νὰ θαμάσῃ τὴν ὁρμὴν τῶν ἀνδρῶν. Ὁ ἀνδροδάμας κατὰ τινὰς τῶν δοκτολόγων ἦτο κοινὸς ἀσθεσιότης, κατ' ἄλλους δὲ ἰταλδικὴ κρύσταλλος, ἀρρενικοκυρίτης ἢ αἱμακίτης. [Κ.Μ.]

Ἀνδροκλος. 1) Υἱὸς τοῦ Κόδρου ἀποκίτας τὴν Ἐφεσον. — 2) Δούλος ἀνθυπάτου τινὸς τῆς Ἀφρικῆς. Περὶ αὐτοῦ λέγεται ὅτι θεραπεύσας ποτὲ λέοντα ἀνεγνωρίσθη ἔπειτα ὑπ' αὐτοῦ, ὅταν ἐρρίφθη εἰς τὸ ἀμυγδαλεῖον, ἔνα γυνὴν βρὰ τὸν θηρίον, καὶ ἐσώθη. [Σ.]

3) Κρῆς τὸ Νέρωνος ἀρχιάτρου. (ὁ πρῶτος τὸ ἀξίωμα τοῦτο λαβὼν), εὐρετῆς τῆς Ἀνδροκλείου λεγομένης θρησκείας, ἀντιδότου κατὰ τοῦ ἰοῦ τῶν ὁσίων καὶ ἄλλων ἰσοδόλων θρησίων. Τὴν κατασκευὴν τούτου περιέγραψεν ἐν ἐλεγείοις, περιωδῆσι παρὰ Γαληνῷ. (Βλ. O. Schneider, de Andromachi archiatri elegia ἐν Philologus τ. XIII σ. 25—58). Ὁ Ἀ. εἶχε υἱὸν ἐμῶνυμον, ἀρχιάτρον καὶ τοῦτον, γράψαντα φαρμακευτικὴν τι σύγγραμμα. [Π.]

Ἀνδροκύδης. Κυζικηνὸς ἑωγράφος ἀντιζήλος τοῦ Νεῦξιδος καὶ τοῦ Παρρασίου. Τῶν ἔργων αὐτοῦ μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἀρ-

χαίνον συγγραφεῶν δύο· ἦτοι πίναξ μάχης τινὸς τῶν Θηβαίων, ἐν ᾗ ἡρίστευσαν ὁ Ἑπαμεινώνδας καὶ ὁ Πελοπίδας, γραφεὶς ἐντὸς τῆς πόλεως (περὶ τὸ 379 π.Χ.) καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Σκύλλης· λέγεται δ' ὅτι τοὺς περὶ ταύτην ἔχουσ ἔγραψε μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, φιλιχθὺς ὢν. [Π.]

Ἀνδροληψία (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Ἄν τις Ἀθηναῖος πολίτης ἀπέθνησκε διὰ βλαίου θανάτου ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ἢ δὲ πόλιν, ἐν ᾗ ὁ φόνος διαπράχθη, ἤρνετο νὰ καλύψῃ ἢ νὰ ἐκδώσῃ τοὺς ἀδικήσαντας, οἱ ἐν τῷ ἀναισθητῷ τῷ φόνῳ συγγενεῖς αὐτοῦ εἶχον ἐκ τοῦ ψιό τῷ φόνῳ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον νὰ συλλάβωσι τρεῖς τῶν συμπολιτῶν τοῦ φονέως καὶ ἀπαγχινήσιν αὐτοὺς εἰς Ἀθήνας, ἵνα ὑπέσχωσι δίκην τοῦ φόνου. Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια ἐκαλεῖτο ἀνδροληψία καὶ ἀνδροληψία (Δημοκρ. κατ' Ἀριστοκρ. 617 — 648, ψιό τῷ φόνῳ (Δημοκρ. 617 — 648, ψιό τῷ φόνῳ Μακάρτ. 1068 Σουῖδ. ἐν λ.). Ὁ Πολυδεύκης (Π, 50) ἐκ τοῦ ἐναντίου λέγει· ὅτι ἡ Ἀ. εἶχε χώραν, ὅταν τις διαπράττων φόνον ἐν τῇ Ἀττικῇ κατέφρωνεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἐκδοχὴ τῆς Ἀ. προδήλως εἶναι ἡμικρημένη, διότι ὁ φονεὺς κατὰ τοὺς Ἀττικoὺς νόμους εἶχε τὸ δικαίωμα μετὰ τὸν δευτέρον λέγον νὰ φύγῃ, εὐδενὸς θαναμένου δαυτοῦ αὐτὸν τούτου δὲ τεθειμένον, ἢ νὰ διακωλύσῃ αὐτὸν τούτου δὲ τεθειμένον, ἢ νὰ ἀδύνατος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. — Ὁ Πολυδεύκης τάσσει τὸ ἀνδροληψίον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν γραφῶν, ἀλλ' ὁμῶς ἔδωκεν τὴν ἢ γινόμενην διαδικασίαν καὶ τίνες αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ κατὰ τῶν συλλαβομένων· ὁ δὲ ἀδίκως ποιησάμενος χρῆσιν τῆς Ἀ. ὑπέκειτο εἰς ἀποζημιώσεις. Πολυδεύκ. (Π, 51). — Ὁ Θεομύδης τῆς Ἀ. ἀπῆλθον ὅπως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, συνεδέστο πρὸς τὰς ὀρηγαστικὰς δεξιοτάτας τῶν ἀρχαίων Ἰλλυθίων, οἵτινες θεώρουν ὅτι ἐκ παντὸς τρόπου ἔπρεπε νὰ ἐξαγριωθῇ τὸ γυθὲν αἷμα πρὸς ἐξελίξεσιν τῆς παρωργισμένης ψυχῆς τοῦ θύματος. [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀνδρομενία. Βλ. Νυμφαμενία.

Ἀνδρομάχη. Θυγάτηρ τοῦ Ἡετίωνος, βασιλέως τῆς ἐν Μυσίᾳ πόλεως τῶν Κιλικίων Θήρης, σύζυγος τοῦ Ἑκτορος, ἐξ οὗ ἐγέννησεν τὴν Ἀστυάνακτα ἢ Σιαμάνδριον. Φανεομένη τῶν τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἐπὶ ἀδελφῶν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἐλάντος τὴν Θήρην, θανάτου δὲ καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἡ Ἀ. ἀπορφανισθεῖσα μένον στήριγμα εἶχε τὸν σύζυγον τῆς. Θωαυμασίως δὲ παριστᾷ ὁ Ὀμηρος τὴν Τρυφεράν πρὸς ἐκείνον ἀγάπην τῆς Ἀ. ἐν τῇ «Ἑκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ἐμιλία» (Ἰλιάδ. Ζ) καὶ ἐν τῇ ὀργῇ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἑκτορος (Ἰλ. Χ, 437 κ. ὡ. 725 κ.). Ἀλούσης τῆς Τροίης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως Νεοπτόλεμος τὸν μὲν υἱὸν τῆς Ἀστυάνακτα ἐφόνευσεν ῥίψας ἀπὸ τοῦ πύργου (κατὰ τὴν Ἰλίου Πέρσιν τὸν Ἀστυάνακτα ἐφόνευσεν ὁ Ὀδυσσεύς), αὐτὴν δὲ

λαβὼν γέρας ἔφερε διὰ τῆς Θράκης καὶ τῆς Θεσσαλίας εἰς Ἠπειρὸν καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τρεῖς υἱούς, τὸν Μολισσάον, τὸν Πισλον καὶ τὸν Πέργαμον. Θνητῶν δ' ὁ Νεοπτόλεμος ἐν Δελφοῖς ἀφῆκε τὸ βασιλεῖόν του εἰς τὸν τοῦ Ἑκτορος ἀδελφὸν Ἑλένον, δούς ἐντολήν αὐτῷ νὰ λάβῃ γυναῖκα τὴν Ἀ. (Τὸν μῦθον τοῦτον διεστειλάσε διαφόρως ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ σωζομένῃ τραγωδίᾳ του «Ἀνδρομάχη», ἥτις ὑπόθεσιν ἔχει τὴν ζήλοτυπίαν τῆς συζύγου τοῦ Νεοπτόλεμου Ἑρμιόνης πρὸς τὴν Ἀ. τὰς περιπετείας ταύτης καὶ τὸν Νεοπτόλεμον θάνατον). Ἐκ τοῦ Ἑλένου ἐγέννησεν ἡ Ἀ. παῖδα τὸν Κεστρίνον. Τελευτήσαντος δ' ἐκείνου τὴν μὲν ἐν Ἠπειρῷ ἀρχὴν ἔλαβεν ὁ Μολισσάος, ὁ δὲ Κεστρίνος ἀπώκησεν εἰς τὴν ὑπὲρ τὸν Θυάμιν ποταμὸν χώραν, καὶ ὁ Πέργαμος διαβάς εἰς τὴν Ἀσίαν ἔκτισε τὴν ἐρῶνυμον αὐτῇ πόλιν, ἐν ᾗ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Παυσανίου ὑπῆρχεν ἡρῶν τῆς Ἀ., ἀκολουθησάσης τῷ υἱῷ εἰς Ἀσίαν. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ μνημονεύονται εἰκόνες τῆς Ἑκτορος καὶ Ἀ. ὁμιλίας, σώζονται δὲ καὶ ἀπεικονίσεις τοῦ θανάτου τοῦ Ἀστυάνακτος, θεωμένης τῆς Ἀ. [Π.]

Ἀνδρομέδα (Ἀ σ τ ρ ο ν.). ἀξιόλογος ἀστερισμὸς τοῦ Β ἡμισφαίριου μεταξύ Κασσιόπειας καὶ Πηγᾶσου. Οἱ ἀστέρες τῆς Ἀ. οἱ ὁρατοὶ εἰς τὸν ὅσπον ἀφαιλόμεν ὑπερβαίνειν τοὺς 100, ἐξ αὐτῶν δὲ εἶναι 3 ἀ' τάξεως, ὁ α, β, γ. Ὁ α ἀποτελεῖ τὴν ΒΑ κορυφὴν τοῦ τραπεζίου τοῦ Πηγᾶσου. Ὁ γ εἶναι τριπλοῦς ἀστὴρ ἀποτελούμενος ἐξ ἑνὸς πρωτεύοντος ἀστέρος 2 — 3 τάξεως καὶ ἐνὸς συστήματος δύο ἀστέρων ἐγγυτάτων ἀλλήλοις, ὁ καὶ 8 τάξεως, διαλυομένων μόνον διὰ τῶν ἰσχυροτέρων τηλεσκοπίων. Ἐν τῇ Ἀ. εὐρίσκεται νεφελεσίδης, ὁρατὸς καὶ εἰς ὤψουον δῶν ὅσπον ἀφαιλόμεν, διαλυόμενος δι' ἰσχυρῶν τηλεσκοπίων εἰς πλείστους μικροὺς τηλεσκοπικοὺς ἀστέρας. Ἐν τῇ νεφελεσίδει τοῦτο ἀνεφάνη τῷ 1885 ἀστὴρ νεοφανῆς (ἴδε Ἀστέρες νεοφανεῖς). Ἡ Ἀ. μετὰ τῶν μυθολογούμενων γονέων τῆς τοῦ Κηρέως καὶ τῆς Κασσιόπειας, καθὼς καὶ καὶ μετὰ τοῦ Πεσεῖως, τοῦ Πηγᾶσου καὶ τοῦ Κήτους συναποτελεῖ συμπλεγμα ἀστερισμῶν συνεχομένων πρὸς ἀλλήλους. [Δ.Κ.]

— (Β ο τ.) (Andromeda L.), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἰορειακῶν ὡν. Θωαμνίσκος μετὰ χριεστατῶν μικρῶν ἀνθῶν. Ἰσθὴ δύο φύλλα ἐν ἐλῶδαι τῆς βορείου Βδρῶπης καὶ τῶν Ἀλπεων, ἦτοι Ἀ. ἡ πολυφύλλος (Α. polifolia L.), ἥς οἱ κλάδοι καὶ τὰ φύλλα φαρμακώδη καὶ βυροσθεπικὰ (ἐν Ῥωσίᾳ), καὶ Ἀ. ἡ καλυκώδης (Α. calyculata L.). [Θ.Χ.]

— (Μ υ θ ο λ.). Βλ. Περσεύς.

Ἀνδρομέδα (κατὰ παραφθοράν τοῦ ἑνδρομέδ βλ. λ.). Κλινισκῆμα ἢ τάπηξ ἐκ χορτοῦ μαλλίνου ὑφάσματος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ

Διὰ τοῦ ἐνόμματος τούτου διακρίνονται ἰδίᾳ τῆς ἐγγωρίου ἐν Ἑλλάδι βιομηχανίας τὰ προϊόντα· τὰς ἀνδρομίδας παράγει, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα βράσματα τῆς κοινῆς χρήσεως, ἡ οἰκιακὴ βιομηχανία· διακρίνονται δὲ τὴν στερεότητα καὶ τὸ ζωηρὸν τοῦ χρωματισμοῦ ἰδίως αἱ τῆς Τριπόλεως καὶ τῶν Τρικάλων. [Α.Γ.Π.]

Ἀνδρονειῶνος. Χωρίον τοῦ δήμου Κοτυλαίων τῆς Βυβίας, ἔχον 296 κατ. τῇ 1889, μετὰ δὲ τοῦ χωρίου Καρακαλιῶνοι 959. [Π.]

Ἀνδρόνικος. Ἰδ. Λίδιος Ἀνδρόνικος.

Ἀνδρόνικος ὁ Ῥόδιος, γεννηθεὶς περὶ τὰ μέσα τοῦ Α' π. Χ. αἰῶνος διήλθε τὸ πλεῖστον τοῦ βίου αὐτοῦ ἐν Ῥώμῃ διδασκίων τὴν ἀριστοτελικὴν φιλοσοφίαν. Τὴν μεγάλην αὐτοῦ σφίγην κατέκτησε πρὸ πάντων ὡς ἐκδοτικὸς τῶν ἔργων τοῦ Ἀριστοτέλους, ὧν πολλὰ ἦσαν πρὸ αὐτοῦ σχεδὸν ἄγνωστα τοῖς συγχρόνοις Ῥωμαίοις. Πρῶτος ὁ Ἀνδρόνικος φαίνεται διατάξας καὶ ὅλην τὰ ἔργα τοῦ Σταγειρίτου καὶ διαιρέσας ταῦτα εἰς παραγράφους, ὧν τινες ἀπετελέσθησαν ἐκ τῆς περισυναγωγῆς ἀποσπασμάτων. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἐκτιθεμένη ἐν διατριβῇ συναπολεσθεύσῃ μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συγγραμμάτων, τὸ περὶ Ἰερμηνείας δὲν εἶναι γνήσιον ἔργον τοῦ Ἀριστοτέλους· τὴν ἀπέφηναν ὅμως ταύτην ἀνήρκεως ὁρισμευτικῶς Ἀλέξανδρος ὁ Ἀφροδισιεύς. Φιλολογοὶ τινες ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ἀνδρόνικον τὴν ἀνώνυμον πραγματείαν περὶ Παιδείας, τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐν Ἀουσούργῳ τῇ 1594, ὡς καὶ παράφρασιν τινὰ τῶν Ἱουδαίων Νικηταῶν, ἐκδοθεῖσαν μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως ἐν Λεῶντ 1617. Βλ. περὶ τούτων τὸ πῶνιμα τοῦ Στάρ (Stahr) Ἀριστοτέλειαι (Μερ. δ' σ. 222 κ. ἐπ.) καὶ τὴν διατριβὴν τοῦ Βράνδν ἐν τῇ α' τῆμ. τοῦ περιοδ. Rheinisch. Museum. [Ρ.]

Ἀνδρόνικος Α') αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, 1) Α' ὁ Κομνηνός. Μετὰ τὸν θάνατον Μανουὴλ Α' τοῦ Κομνηνοῦ (24 Σεπτ. 1180) κατέλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ χήρα αὐτοῦ Μαρία ἡ Ἐνὴ ἡ θυγάτηρ Ῥαϊμουνδου τοῦ ἔργου τῆς Ἀντιοχείας ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνελίκου αὐτῆς υἱοῦ Ἀλεξίου τοῦ Β' μετὰ τοῦ ἐρωμένου αὐτῆς Ἀλεξίου τοῦ πρωτοπαδικοῦ καὶ τὸν περὶ αὐτοῦς αὐλικὸν διασπαθίσαν τὰ δημόσια καὶ προστατεύοντα τοὺς Λατίνους, τοῦθ' ἔπερ προεκάλεσε σφοδρὰν ἀντίδρασιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐμφύλιον ῥῆξιν ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει. Ἐκ τῆς ταραχῆς δὲ ταύτης ἐπωφελοῦμενος ὁ υἱὸς Ἰσακίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἔργου Ἀλεξίου τοῦ Α' Ἀνδρόνικος, ὅστις ἦδη ἐπὶ τοῦ Μανουὴλ εἶχε διακριθῇ ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν ἰδίως πρὸς τοὺς Ἀρμενίους πολέμοις, εἶχε δὲ δεῖξει ἐχθρικὰς διαθέσεις καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἐξάδελφόν του Μανουὴλ, ἐξέκρινεν ἐκ τῆς παρὰ τὸν Πόντον Οἰνέας, ὅπου διετρίβεν ἐξόριστος ἐπὶ τοῦ Μανουὴλ, καὶ ἐ-

πληρίσας πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μετὰ πολὺ δὲ κατῳρώσας νὰ εἰσελθῇ εἰς τὴν βασιλεύσαντα καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον ὡς ἐπίτροπος τοῦ Ἀλεξίου Β' μετ' οἰκτρῶν τῶν ἐν τῇ πόλει Λατίνων σφαγῇ (1182). Μετ' ἐλίγον δ' ἐφρονέετο ἡ χήρα τοῦ Μανουὴλ, ἔπειτα δ' ἐδολοφρονεῖτο καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξιος, οὗ ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἀναγορευθῇ συνάρχων ὁ Ἀνδρόνικος. Ἀλλὰ βραχεῖα ὑπῆρξεν ἡ βασιλεία αὐτοῦ, διότι τῇ 12 Σεπτ. 1185, ἐμπεισὼν εἰς τὴν δολίαν τοῦ πλῆθους ἀπάθειαν μετὰ δεινὰς κακίους θάνατον οἰκτρὸν ἐν ἡλικίᾳ ἐτών 39. Ὁ Ἀνδρόνικος ὑπῆρξεν ἀνὴρ ἱπποτικὸς καὶ ἄτρομος, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας ἐμύλωνε δι' ἀνηκούστου πρὸς τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ καὶ τοὺς στασιαστὰς ὠμότητος καὶ δι' ἐριμῆς πρὸς τὸν προκείμενον σκοπὸν ἀκαθόκετου καὶ σπέρουμένης πάσης ἀναισθησίας. Εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς χαρακτηριστικωτάτην ἔγραψαν ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτῶν ἐκ τῶν συγχρόνων ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος καὶ οἱ ἀδελφοὶ Χωνιάτης, ὁ Νικήτας καὶ ὁ Μιχαήλ. Τὸν Ἀνδρόνικον διεβόλον ὁ ἀρχηγὸς τῆς τελουτικῆς ἐναντίον αὐτοῦ στάσεως Ἰσακίος ὁ Ἀγγέλος. [Α.]

2) Β' ὁ Παλαιολόγος, υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου γεννηθεὶς τῇ 1259 ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς (11 Δεκ. 1282) ἐν ἐποχῇ λίαν κεκλιμένη ἐνεκα τῶν ὁρητικευτικῶν ἐριδῶν, ἃς προεκάλεον αἱ ὑπὲρ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν ἐνέργειαι. Περὶ τῶν ὁρητικευτικῶν δὲ τούτων πραγμάτων μεριμνῶν ὁ ἄλλως νεαρὸς καὶ ἄπειρος Ἀνδρόνικος, ἡμέλησε τῆς ἐσωτερικῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ κράτους καὶ τῶν στρατιωτικῶν, καὶ ἀπεδέχθη τὴν ὑπὸ τῶν αὐλικῶν προταθεῖσαν εἰς αὐτὸν διὰ τῶν ἄλλως ἀναγκασιωτάτου εἰς τὸ κράτος στόλου χάριν οἰκονομίαν. Ἐπ' αὐτοῦ ἀνεβλήσαν τὸ πρῶτον ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὡς δεινοὶ πολεῖμοι τοῦ βυζαντινοῦ κράτους οἱ Τούρκοι, ὧν εἶχεν ἀμειλίγη ὁ πατὴρ τοῦ Ἀνδρόνικου, τρέπων τὴν προσοχὴν αὐτοῦ μᾶλλον ἐπὶ τοὺς Φράγκους. Κατ' αὐτῶν δ' ἐκκλίτεον ὁ Α' εἰς βοήθειαν τὴν ἐταιρίαν τῶν ἐξ Ἰσπανίας Καταλωνίων μισθοφόρων, μενόντων ἀέργων ἐν τῇ Δύσει μετὰ τὴν μεταξὺ Καρόλου Β' τοῦ ἀνθηγαυικοῦ καὶ Φρειδερίκου Β' τοῦ ἀραγωνικοῦ εἰρήνην (1302). Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Καταλωνιοὶ παρέσχον ἀγαθὰς κατὰ τὸν Τούρκον εἰς τὸν Α' ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἔπειτα ἀπέδρασαν φοβερὰ μάστιγι τῶν βυζαντινῶν χωρῶν. Ἰδίως δὲ τῆς Ἀσίας, τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας (ἰδ. λ. Καραλίωνος). Εὐτυχέστερος δ' ἐδείχθη ὁ Α' περὶ τὴν καταπολέμησην τῶν συμμυχεσάντων τοῖς Καταλωνίοις καὶ τὴν Θράκην δροῦντων Τούρκων, καὶ ταῦτα χάρις εἰς τὴν δεξιότητα τοῦ στρατηγοῦ Φιλῆ τοῦ Παλαιολόγου. Τέλος δ' ὁ Α' ἐξέπεσε τοῦ θρόνου διὰ στάσεως τοῦ ἰδίου ἐκαστοῦ ἐγγόνου Ἀνδρόνικου (24 Μαΐου 1328), καὶ ἀπεσφύρη εἰς τινὰ μονήν, ἐν ᾗ ἀπέθανεν ὡς

μοναχὸς Ἀντόνιος τῇ 16 Ἰαν. 1332. [Α.]

3) Γ' υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ ἑγγονὸς τοῦ προηγούμενου, βασιλεύσας μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ συμβάντος τῇ 15 Ἰουνίου 1341 ἐν Ἡλικῇ, ἐτῶν τεσσαράκοντα πέντε. Ἀλλὰ μὴ δυναθεὶς νὰ ἐπιμεινῇ ἐκ τῆς ἐπὶ μικρὴν ἀποσχολήσεως τῶν Τούρκων περὶ τὴν ὀργάνισιν τοῦ δαμανικεῦ κράτους ἠγωνίσθη ἀνεπιτυχῶς ἐναντίον τοῦ Οὐρζάν, καὶ ἀπώλεσε τὴν Νικομήδειαν, τὴν Νίκαιαν καὶ μέγα μέρος τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐπ' ἰσῆς δ' αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἐν τοῖς ἀγῶσιν αὐτοῦ κατὰ Σέρβων καὶ Βουλγάρων. Ἐν τούτοις δ' ἐσάλευον ἐπ' αὐτοῦ τὸ κράτος δεινὰ ὀρθοσυνετικά ἐρίδες καὶ αὐτὸς μετὰ Βαρλαάμ καὶ Παλαμά διενέξεις. [Α.]

II) αὐτοκράτορες τῆς Τραπεζούντος 1) Δ' Κομνηνός, ὁ Γ' υἱὸς ἡ Γ' υἱῶν, γαμβρὸς καὶ διάδοχος Ἀλεξίου τοῦ Δ' (1222—1235), μέχρι τινος γενναίως πολεμήσας πρὸς τὴν σουλτάναν τοῦ Ἰκονίου Ἀλεξάνδριν, ἀλλ' ἐπειτ' ἀναγκασθεὶς ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν αὐτοῦ καὶ μὴ δυναθεὶς νὰ καταστείλῃ τὴν ἀποστασίαν τῶν εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν ὑποκειμένων ἰσχυρῶν φύλων [Α.]

2) Β' υἱὸς Μανουὴλ Α' καὶ Ἀννης τῆς Σουλτάνας (1263—1266). [Α.]

3) Γ' υἱὸς Ἀλεξίου τοῦ Β' (1330—1332), ἀναβὰς ἐπὶ τὴν θρόνον διὰ τοῦ φόνου τῶν ἀδελφῶν του, ἐδωκεν ἀφορμὴν εἰς δεινὸν σάλον κλοπῶν ἐπὶ μικρὴν τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Τραπεζούντος. [Α.]

Ἀνδρονίκου τοῦ Κυρρήστου Πύργος (Ἀρχαιολ.). Τὸ ἐν Ἀθήναις καὶ σημερινὸν εἰς σφῆζόμενον ἀρχαῖον μικρὴν οἰκοδόμημα ἐκ μαρμάρου πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως κείμενον, ὅπου κοινῶς Πύργος τῶν ἀνέμων ἢ ἄλλως καλὸς τοῦ Αἰῶλου καλεῖται. — Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἱδρὺν ἐκ τῶν Α' π. Χ. αἰῶνα ὑπὸ Ἀνδρονίκου τοῦ ἐκ τῆς ἐν τῇ Κολλῇ Συρίας Κύρρου εἶνε πύργος ἀντάγωνος χρησιμεύων κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὡς ὠρολόγιον. Ὁ πύργος οὗτος εἶχε δύο θύρας μετὰ προστασεως, ἥς οἱ κινεοὶ εἶνε κορινθιακοῦ ρυθμοῦ ἔνευ θύρας βάσεως. Ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς τῶν τοίχων ὑπῆρχεν ἡλιακὸν ὠρολόγιον, ἔχον διὰ γραμμῶν δεδηλωμένους ἐπὶ τῶν τοίχων τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας. Τὰ οἰκοδόμημα περιβάλλει κύκλῳ ζωφόρος παριστάσα δὲ τῶν θεῶν τῶν ἀνέμων εἶνε δὲ οὗτοι οἱ ἐξῆς δι' ἐπιγραφῶν δεδηλωμένοι Βορέας, Καίκιος (βορειοανατολικός), Ἀπηνιότης (ἀνατολικός), (Ἰὺρος μεσημβριοανατολικός), Νότος, Λίψ (μεσημβρινοδυτικός), Ζέφυρος (δυτικός) καὶ Σκίρων (βορειοδυτικός). Πάντες παρίστανται πτερωτοί, ἢ ἔκφυρται θυμῶς ἐνὸς ἐκάστου, ἢ περιβολὴ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ σύμβολα, διάφορα ὄντα χαρακτηριστικὰ τῶν ἰδίων ἐκάστου φύου. Τὴν ζωφόρον ἐπιστέφει ἰδιόρρυθμὸν γείσον, ὅπου ἀλλήλων μόνον προσέχει τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ

ἀρχιτεκτονικῶν μαρῶν, ὅνα μὴ παρακωλύηται ἡ πῦσις τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν ὠρολογίων τῶν τοίχων. Ἐν τῇ κορυφῇ τῆς στέγης ἦτο ἱδρυμένος χαλκοῦς Τρίτων, ὅστις περιστρεφόμενος ἐχρησίμευεν ὡς ἀνεμοδείκτης δηλῶν διὰ τῆς τροπῆς τοῦ τῶν ἐκαστοῦ πνέοντα ἀνέμου. Ὁ Τρίτων ἦτο ἱδρυμένος ἐπὶ βάσεως ἐχούσης σχῆμα κορινθιακοῦ κισνοκράνου τοῦ ἀρχαιότερου ρυθμοῦ. Ἐν τῇ ἐσωτερικῇ δὲ τοῦ οἰκοδομήματος ὑπῆρχε Κλεψύδρα χρησιμεύουσα ὡς ὠρολόγιον κατὰ τὰς ἀνελίους ἡμέρας καὶ ἐν ὥρᾳ νυκτός, ὅτε τὰ ἡλιακὰ ὠρολόγια, ὡς εἰκός, καθίσταντο ἄχρηστα. Τὰ διάφορα μέρη καὶ τὸν ὀργανισμὸν τῆς Κλεψύδρας δὲν δύναμεθα νὰ γνωρίσωμεν. Τοῦτο μόνον καταφαίνεται ἐκ τῶν σφῆζομένων μαρῶν, ὅτι ἐπὶ τινος τῶν πλευρῶν τοῦ οἰκοδομήματος ἦτο προσεφθαρμένον κυκλικὸν κέλιον, ὅπου ἐχρησίμευεν ὡς δεξιμένη, ἐξ ἧς ἐξερχόμετο τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Λειψάνον τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Κλεψύδρας εἶνε καὶ αὐτὸ ἐπὶ τοῦ θαπέδου σφῆζόμενον ὅπου καὶ αὐλάκας, δι' ὧν ἀπὸ τῆς δεξιμένης ἐξέρρεε τὸ ὕδωρ. [Θ. Σ.]

Ἀνδροπάγων (Β ο τ.). (Andropogon L.), γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀγρωστωδῶν. Περιλαμβάνει πολυάριθμα εἶδη ὡς τὰ πολλὰ ἀνὰ τὰς θερμὰς χώρας φυόμενα, χρήσιμα ὡς τροφή τῶν ζώων, καὶ δὲ βίβλ. καὶ ἱνὲς τινὼν εἶνε κλωστικά. Ἐχουσιν ὡς χαρακτηριστικὸν σταχυόειον διδύμα, ὡν τὸ μὲν ἀνδρόγονον ἄμικτον καὶ ἀσπρόφρον, τὸ δ' ἄρρεν ἑμικτόν καὶ ἄνευ κλῆρων. Ἀξιωματικὰ εἶναι ὁ Α. ὁ Σχάινανθος (A. Schoenanthus L.) παρέχων ἐν Ἀραβίᾳ τὴν κυρίαν τροφήν τῶν καμήλων καὶ ἄλλοτε φαρμακευτικὸς (herba feni camelorum) καὶ ἀνὰ τὴν Ἰνδίαν ὁ Α. ὁ Ἰβάρανθος (A. Iwarancusa Roxb.) καὶ ὁ Α. ὁ ἀπαλάναθος (A. muricatus Retz.), ὧν τὰ βιολόγια ἀρωματικά καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν αἰθέριον ἔλαιον μυρεψικόν. Τὸ τοῦ τελευταίου εἶδους ἀντράζεται: Oleum Vetiveriae ἢ Kus-Kus καὶ χρησιμεύει συχνὰ πρὸς νέθουσιν τοῦ ροδαίου. Εἶδη τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἰδίως τῆς ἑλληνικῆς Χλωρίδος εἰσὶν ὁ Α. τὸ Ἰσχαίμον (A. Ischaemum L.) καὶ ὁ ἐν ξηροῖς τόποις κοινώτατος Α. ὁ τριχώδης (A. pubescens Vis.), κοινῶς δ' Ἀσπρόχορτον ἢ Μάζοχορτον καλούμενον, διὰ τῆς πύας τοῦ ὁποίου ἐπιστεγάζουσιν (ἐν Κορινθίᾳ) τὰς κυψέλας καὶ ἦτις ἐν ὀθρᾷ χρησιμεύει ὡς ὑπόστρωμα πρὸς ξήρανσιν τῶν σύκων. [Θ. Χ.]

Ἄνδρος. Ἡ μεγίστη καὶ βορειοτάτη τῶν Κυκλάδων νήσιον πρὸς Β ἔχει τὴν Εὐβοίαν καὶ πρὸς Μ τὴν Τήνον, χωριζομένη ἀπ' ἐκείνης μὲν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καφηρέως πλάτους 6 μιλίων, ἀπὸ ταύτης δὲ διὰ τοῦ Στενοῦ, Ἀλύωνος καλούμενου ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, πλάτους 3/4 τοῦ μιλίου. Ἡ νῆσος ἔχει σχῆμα ἐπιμηχες, ἄκ-

τεινόμενον ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ΜΑ. Τὸ μέγιστον αὐτῆς μήκος εἶνε 39 περίπου χίλιον., τὸ μέγιστον δὲ πλάτος 16. Ὁ περίπλευρος αὐτῆς εἶνε 80 μίλιον, τὸ δ' ἐμβαδὸν 116 128 στρεμμάτων. Ἐν γένει δ' εἰπεῖν ἡ "Α. εἶνε νήσος ὄρεινῃ. Ὅρος ὑψηλόν, τὸ Πέταλον, οὗτινος ἡ κορυφή Κουδαρα καίται εἰς ὕψος 970 μέτρ., διαχωρίζει κατὰ πλάτος τὴν νήσον εἰς δύο τμήματα βόρειον καὶ νότιον. Ὑψηλότατον ὄρος ἐν τῷ βόρειῳ τμήματι εἶνε οἱ "Αγιοι Σαράντα (ὕψ. 790 μέτρ.), εἰς τὸ μεσημέριον δὲ ὁ Γερακόντας (700 μ.) καὶ ὁ Προφήτης Ὑλίας (750 μ.). οὗ ἡ δεξιὰς καλεῖται Ὑάχη. Αἱ δεξιὰδες τῶν ὄρων τούτων παράλληλοι πρὸς ἀλλήλους οὖσαι, τερματίζονται πρὸς τὴν ἐπ' ανατολὰς καὶ ἐπὶ οὐσιν θάλασσαν εἰς ακρωτήρια μακρά. Βορειότατον ακρωτήριο τῆς νήσου εἶνε ὁ Καμπανός, μετὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν ἔπεται τὸ ακρωτήριο Ἀρτεμιδι, εἰς ὃ τερματίζεται τὸ ὄρος τῶν "Αγ. Σαράντα, εἴτα τὸ ακρωτ. Γρηῃ, εἰς ὃ τερματίζεται τὸ ὄρος Πέταλον ἔπονται κατόπιν τὰ ακρωτήρια Κούρβουλα, Ἀκαμάτης καὶ ὁ Κάτω Κόσμος, εἰς ὃ τερματίζεται ἡ Ὑάχη. Εἰς τὴν δυτικὴν δὲ παραλίαν πρὸκεινται τὰ ακρωτήρια Περιστέρι, τὸ Παλιόνιον τῶν ἀρχαίων, Χάρακας, Διοκρίφει καὶ Πετραγκάθι.

Πεδιάζων ἐκτεταμένων ἡ νήσος στερεῖται ἔχει μόνον τρεῖς κοιλάδας, δύο εἰς τὸ μεσημέριον τμήμα τὴν τοῦ Κάτω Κάστρου, καὶ τοῦ Κορθίου, καὶ μίαν εἰς τὸ βόρειον, τὴν καὶ μικρότεραν, τὴν τοῦ Γαυρείου.

Λιμένες ἡ νήσος φυσικοῦς κλειστοὺς ἔχει ἓνα πόν τοῦ Γαυρείου εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ βορείου τμήματος, εἰς ὃν παράκειται καὶ ἡ κωμόπολις τοῦ Γαυρείου. Οἱ λοιποὶ δὲ λεγόμενοι λιμένες ὁ τοῦ Κορθίου καὶ Κάτω Κάστρου εἶνε ἄνθρωποι ἀναπεπταμένοι, ὧν τὰ ἀγκυροβόλια προσταθεύονται διὰ τεχνητῶν βραχιόνων κυματοθραυτῶν.

Ὑδάτια ἡ νήσος περιέχει ἄφθονα δι' ὃ καὶ Ὑδροῦσσα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο· ρυάκια μικρά καὶ πηγὰι ἀένναοι ἀπανταχοῦ τῆς νήσου καταρδεύουσι τοὺς κήπους καὶ τὰς φυτείας. Πηγὰι δὲ ἀφθόνων ὑδάτων κυρίως ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ ὄρους Πετάλου, καὶ δὴ περὶ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ τὴν Κουδαραν, ἀενάως βέουσας, ὧν σηλαντικαὶ εἶνε ἡ ἐν τῷ χωρίῳ Μένιτες, ἥς τὸ ρεῖθρον διαρρεῖ καὶ τὴν κωμόπολιν Μεσσαρίαν, τὴν ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος Κάτω Κάστρου κειμένην, ἡ ἐν τῷ χωρίῳ Λαμίων καταφύγει ὑπὸ ποταμολέων, ἡ πηγὴ Σάριζα ἐν τῇ κώμῃ Ἀποικίων, ἥς τὸ ὕδωρ εἶνε ἱαματικόν τῆς ψαμμιάσεως, ἡ ἐν θέσει Γιάλια, ἡ ἐν τῇ Μονῇ Παναχράντου. Πᾶσαι αὗται ἐν τῷ τμήματι Κάτω Κάστρου. Ἐν τῷ τμήματι δὲ Κορθίου ἄφθονος πηγὴ εἶνε ἡ τῆς κώμης τῶν Πέρα Ἀγθονίων, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ χωρία ἄλλα μικρότερα. Ἐν τῷ τμήματι Γαυρείου δὲν ὑπάρχει ἀφθονία ὑδάτων πηγῶν,

διὸ πολλοῦ γίνεται χρῆσις φρεατίων. Στάσιμα ὕδατα ὑπάρχουσι μόνον ὀλίγα παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῶν κρημνῶν Κορθίου καὶ Κάτω Κάστρου, ὅτινα οἱ κάτοικοι καλοῦσι λίμνας, αἰτίνες μάλλον προσέρχονται ἐξ ἀναρχύσεων τῆς θαλάσσης.

Ὡς ἐκ τῶν ἀφθόνων καὶ πολλῶν πηγῶν ὑπάρχει ἐν τῇ νήσῳ θαψίλλης φυτεία δένδρων θωρακῶν, ἰδίᾳ ἐλαίων, λεμονίων καὶ πορτοκαλίων καὶ πυλῶν. Πάντα δὲ σχεδὸν τὰ χωρία τῆς νήσου περιβάλλονται ὑπὸ δένδρων καὶ ὑψηλῶν κυπαρίσων, καὶ γλοερῶν κήπων.

Τὸ κλίμα τῆς "Αν. δὲν διαφέρει τοῦ τῶν λοιπῶν Κυκλάδων. Φημιζέται δὲ τὸ ὕγιον καὶ εὐκράδες κλίμα ταύτης, ἰδίως τὸ θέρος διὰ τὴν θροσερότητα αὐτοῦ, ὡς ἐκ τῶν πνεόντων τροπαίων ἀνέμων (μελτεμιών), ἐκ τούτου δὲ τὸ θέρος ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς νήσου, ἡ καὶ μάλλον κατωκισμένη, εἶνε θροσερωτέρα τῆς δυτικῆς, τῆς μὴ προσδαλλομένης ὑπὸ τῶν ἀνέμων τούτων.

Προϊόντα ἡ νήσος παράγει· ἐλαιον, οἶνον ἐρυθρὸν ἐξαιρετον, κριθήν, σίτον ὀλίγον ἀλλ' ἀρίστην ποιότητος, σῦκα, μέταξιν. Τὸ σημαντικώτερον ὅμως τῶν προϊόντων αὐτῆς εἶνε τὸ λεμόνιον, οὗτινος γίνεται ἐξαγωγή. Ἡ ὅλη δὲ ἐτήσια παραγωγή τῆς νήσου ἀνέρχεται εἰς 20,000,000 λεμονίων. Ἐπίσης δὲ γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή γεωφύλων καὶ κρομμύων, ἰδίᾳ ἐκ τοῦ Γαυρείου. Ἡ παραγωγή τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἀνέρχεται δι' ὅλην τὴν νήσον ὡς ἔγγιστα εἰς 44,000 κοιλὰ. Τὸ βόρειον τμήμα τῆς νήσου παράγει ἀφθονιωτέρους δημητριακοὺς ἢ τὸ νότιον. Ἡ παραγωγή τοῦ οἴνου ἀνέρχεται εἰς 300,000 ὄν. Ψῶα ἡ νήσος τρέφει πολλὰ πρόβατα 8,000, αἴγας δὲ 6,000 καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν μεγάλων ζώων, ὧν γίνεται ἐξαγωγή, ἰδίως βοῶν καὶ μέσων. Χοίρους ἡ νήσος ἔχει περὶ τὰς 6,000. Ὅρνικόν δὲ προϊόν, οὗ γίνεται ἐξαγωγή, ἔχει μόνον φαίᾳς πλάνας ἐξ ἀτιζοῦσιν σφιστολίου.

Ὑπὸ τὴν ἐσφην τῆς φυλετικῆς καταγωγῆς τῶν κατοίκων ἡ "Α. κατοικεῖται καὶ ὑπὸ μοιρας Ἀλδωνων, οἵτινες κατέχουσιν ὅλον τὸ βόρειον αὐτῆς τμήμα, χωριζόμενοι ἀπὸ τοῦ μεσημερινοῦ κατοικουμένου ὑπὸ Ἑλλήνων διὰ τοῦ μνημονευθέντος ὄρους Πετάλου. Τοῦ Ἀλδωνικοῦ δὲ φύλου, τὸ ὅποιον κατέλαβε καὶ ἄλλας τῶν Κυκλάδων, μόνον ἐν Ἀνθρῳ περιεσώθη ἡ γλῶσσα αὐτοῦ τὰ ἦθη καὶ ἔθνη, εἰς οὐδεμίαν δὲ τῶν λοιπῶν Κυκλάδων, τοῦτο δ' ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς νήσου, ἐφ' ἥς ἐξηπλώθη, καταλαβὼν τὸ ἥμισυ αὐτῆς, καὶ ἀπορροφήσαν τὸ πρὸυάρχον αὐτῇ ἑλληνικὸν στοιχεῖον. Ἐν τῷ πληθυσμῷ δὲ τῆς "Αν. ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἐνετοκρατίας ὡς καὶ εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῶν λοιπῶν Κυκλάδων, ἀνέμιχθη καὶ λατινικὸν στοιχεῖον, ἀπορροφήθην σὺν τῇ χρόνῳ εἰς τὸ βόρειον μὲν τμήμα ὑπὸ τοῦ Ἀλδωνικοῦ, εἰς τὸ μεσημερινὸν δὲ ὑπὸ τοῦ ἑλλη-

νικοῦ, διακρινόμενον διὰ τῶν φραγκικῶν ἐπωνυμιῶν τῶν οἰκογενειῶν. Ὡς πρὸς τὸ θρησκευτικὸν πάντες οἱ Ἀνδριοὶ εἶνε χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι. Τὸ καθολικὸν δὲ δόγμα, ὅπερ ἐπρεσβεύετο ἐνταῦθα καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διαστημα τῆς Ἑνετοκρατίας, καὶ ἐπὶ πολὺ κατόπιν ὑπὸ τῶν ἐγκατασταθέντων Λατίνων, ἐξέλιπε τῷ 1784.

Κύριον ἐπάγγελμα τῶν Ἀνδριῶν εἶνε ἡ γεωργία, οἱ γεωργικώτεροι δὲ τῶν δῆμων εἶνε ὁ τοῦ Γαυρείου, Ἀρνης καὶ Κορθίου. Οἱ τοῦ Κορθίου δὲ ἰδίως κάτοικοι ἀπερχόμενοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μετέρχονται καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κτίστου, θεωρούμενοι οἱ ἀριστοὶ εἰς τὴν τέχνην ταύτην. Μετέρχονται δὲ οἱ Ἀνδριοὶ καὶ τὴν ναυτιλίαν, κυρίως οἱ τοῦ δήμου Ἀνδρου, ὧν τινες εἶνε καὶ ἰδιοκτῆται ἀμφοπολίων. Ἐχουσι δὲ καὶ πολλὰ μεγάλα ἱσποφόρα πλοῖα. Ἐπίσης δὲ παρὰ τοῖς Ἀνδρίοις εἶνε ἀνεπτυγμένον καὶ τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα. Ἐμποροὶ Ἀνδριοὶ εὐρίσκονται ἐν Ἀθήναις, Σύρῳ καὶ εἰς πάσας τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Τουρκίας, οἱ πλουσιώτεροι δὲ εἰς τὰς παραδουναβίους χώρας. Ἐκ τῶν δῆμων Κορθίου καὶ Γαυρείου καὶ Ἀρνης κατ' ἑτος ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀποδρεῖ οὐ μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πρωτογινώσκ, ἐνθα ἐργαζόμενοι κομίζουσιν εἰς τὴν νήσον τὰς οἰκονομίας αὐτῶν, μὴ ἐπαρκουσὶν τῶν γαιῶν τῶν πρὸς διατροφήν.

Οἱ Ἀνδριοὶ εἶνε φιλόπονοι, φιλόξενοι καὶ φιλομαθεῖς. Ἐπὶ τουρκοκρατίας διηροῦντο εἰς δύο τάξεις εἰς γεωργοὺς καὶ εἰς ἄρχοντας· οἱ ἄρχοντες τότε καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπετέλουν τὴν δικαιοῦσαν τάξιν· ἦσαν δὲ οἱ νοσημονέστεροι καὶ λογιώτεροι τῆς νήσου, τὸ πλεῖστον ἐνετιχῆς καταγωγῆς, μεγάλοι κτηματῆται, δύο μόνον ἐπαγγέλματα μετέρχοντο τὸ τοῦ ἱερέως καὶ τὸ τοῦ διδασκάλου. Ἡ νέα ἑμῶς κοινωνικὴ ἀνάπτυξις, ἣν ἔλαβεν ἡ νήσος ἐκτοτε, ἐξήλειψε τὰς διακρίσεις ταύτας.

Τὰ οἰκούμενα μέρη τῆς νήσου κεῖνται πλὴν ὀλίγων χωρίων εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν αὐτῆς, πόρρω τῆς θαλάσσης ἐκτισμένων τῶν χωρίων ὡς ἐκ τοῦ φόβου τῶν πειρατῶν. Μετὰ τὸ 1821 δὲ συνωκίσθησαν παράλις τινὰ μέρη, ἐνθα ὑπῆρχον ὄρμιοι καὶ λιμένες.

Ἡ Ἀ. μόνη ἀποτελεῖ ἐμῶνυμον ἐπαρχίαν, ὑπαγόμενην εἰς τὴν νομὴν Κυκλάδων. Διατρεῖται εἰς 4 δήμους, ὧν δύο εἰς τὸ βόρειον ὁ δήμος Γαυρείου καὶ Ἀρνης, καὶ δύο εἰς τὸ μεσημβρινὸν ὁ δήμος Ἀνδρου καὶ Κορθίου. Βορειότατος τῶν δῆμων εἶνε ὁ τοῦ Γαυρείου, μεσημβρινώτατος δὲ ὁ τοῦ Κορθίου. Ἐκκλησιαστικῶς δὲ διοικεῖται ὑπὸ ἀρχιερέως ἔχοντος τὸν τίτλον Ἀνδρου καὶ Κέραιου, καὶ ἔδρευόντος ἐν Ἀνδρῷ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς νήσου κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1880 ἀνέρχεται εἰς 18 148 κατοίκους, κατὰ δὲ τὴν τοῦ 1879 εἰς 22 502. Κατὰ δῆμους δὲ ὁ σημερινὸς πλη-

θυσμὸς ἔχει ὡς ἑξῆς. Δήμος Ἀνδρου 4 248 186, Κορθίου 4 696, Γαυρείου 3 094, Ἀρνης 2 172.

Ὡς ἐκ τοῦ ἐπιμήκους σχήματος τῆς νήσου οἱ 4 αὐτῆς δήμοι διατέμνουσιν αὐτὴν κατὰ ζώνας. Εἰς τὸ μεσημβρινὸν αὐτῆς ἔκρον κείνται ὁ δήμος Κορθίου, ἔχων πρωτεύουσαν τὸν Ὀρμον τοῦ Κορθίου (κάτοικοι 423) παράλιον νέον χωρίον παρὰ τὸν λιμένα Κορθίου, εἰς ὃν ἀναστομοῦται ἡ δριῦνμος κοίλας. Τὸ ὄνομα Ὀρμος Κορθίου εἶνε νέον, οἱ κάτοικοι καλοῦσι τούτον Γιαλὸν (Ἀγιάλόν). Τὰ λοιπὰ χωρία τοῦ δήμου κείνται ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν περιοριζόντων τὴν κοιλιάδα βουνῶν. Εἶνε δὲ ταῦτα τὸ Κόρθιον (κάτοικοι 580), ἡ παλαιὰ πρωτεύουσα, ὁ Μοσχίωνας (Ἀνω καὶ Κάτω) (κάτοικοι 180), ἐνθα ὑπάρχει σχολὴ οἰκοδομηθεῖσα τῷ 1813 ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέου Σαμουήλ Σκαζῆ, τὰ Ἀγδῶνια (κάτοικοι 439), Ἀρωνακλεῖον (κάτ. 179), Πίσσα Μεριὰ Ἀυπάτια (κ. 89), Καπαριὰ (κ. 663), τὸ πολυπληθέστερον τῶν χωρίων τοῦ δήμου, Ἀλκμανιὰ (κάτοικοι 182), Ἀγία Μαρίνα, Γιανσάιο (κ. 165), Χῶναις (κ. 175), Λαροῖα (κ. 221), Ροῦθ (κ. 267), Κογύλου (κ. 578), Πισκοπεῖον (κ. 190) καὶ Βουνὶ (κ. 264). Ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ παρὰ τὸ χωρίον Κογύλου ὑπάρχει καὶ Παλαιόκαστρον ἐνετικόν, ὅπερ ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἕτερον ἐν τῷ δήμῳ Ἀνδρου ὀνομάζεται Ἐπάνω Κάστρον διὰ τοῦ ὀνόματος δὲ τούτου οἱ κάτοικοι περιληπτικῶς ὀνομάζουσι καὶ ὁλόκληρον τὸν δῆμον Κορθίου, Κάτω Κάστρον δὲ τὸν δῆμον Ἀνδρου.

Ὁ δήμος Ἀνδρου κείνται πρὸς Β τοῦ Κορθίου ἐν τούτῳ ὑπάρχει ἡ πόλις Ἀνδρος ἐμῶνυμος τῇ νήσῳ, καλουμένη ὑπὸ τῶν κατοικῶν Κάτω Κάστρον καὶ Χώρα. Ἡ πόλις εἶνε ἐκτισμένη εἰς τὸν μυχὸν κόλπου, ἐπὶ γλώσσης ὑψηλῆς πετρώδους διχοτομούσης αὐτὴν διαιρεῖται δὲ εἰς παλαιάν, ἥτις εἶνε ἡ ἐνετικὴ, ἣν ἐπροστάτευε προῦριον ἐπιθαλάσσιον καὶ νέαν· περιέχει πολλὰς καλὰς οἰκίας ὕψους καὶ πᾶσαν εὐμάρειαν πρὸς διατριβήν. Ἐν τῇ παλαιᾷ πέλει σώζεται ὁ καθολικὸς ναὸς καὶ ἡ Μονὴ τῶν Καπουτίνων (Φραγκομονάστῃον), χρησιμεύουσα σήμερον ὡς ἀπλὴ οἰκία. Τὸ σημαντικώτερον τῶν κτιρίων ἐν τῇ νέᾳ πέλει εἶνε τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, ὅπερ ἤγειρε τῇ συνδρομῇ δημογυνῶν ὁ Θεόδωρος Καΐρης, καὶ ἐν τῷ ὀπισθῷ ἐδίδαξεν ἐπὶ πολλὰ ἐτη. Ἡ Σχολὴ αὕτη ἰδρύθη τῷ 1835 καὶ ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν παιδευτήριον, εἰς ὃ συνέρριυσαν πανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος μαθηταί, ὅπως τύχωσιν ἀνωτέρας παιδείας.

Τὰ χωρία τοῦ δήμου τούτου εἶνε ἡ κώμη τῶν Λαμίων (κ. 415), συγκατεμένη ἐκ κοιμηθίων πολλῶν (Ἀψυλοῦ, Κυπρινίων, Μεσαθουρίου, Στραπουργίων), ἧς ἡ θέα εἶνε μία τῶν ὠραιτέρων τῆς νήσου, ὡς ἐκ τῆς ἐνυπαρχείας ἐνταῦθα θαψιλοῦς φυτείας λεμονεῶν, δέν-

δρων καρποφόρων καὶ κυπαρίσσιων, τὰ Λιδάδια (κ. 278), ἡ Μεσσαρία (κ. 338) κατοικία καὶ πάλαι καὶ νῦν ἀρχοντικῶν οἰκογενειῶν, διὰ καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχουσι πύργοι πολλοὶ καὶ οἰκίαι: μεγάλαι, Κομμανή (κ. 124), Καψοράχη, Μένητες (κ. 306), τὸ ὠραιότερον χωριὸν τῆς νήσου, ἐν ᾧ καὶ πηγὴ ἀφ' οὗου ὕδατος, Πετροφές (κ. 617), Μελίδα, Ἀλαδινού (κ. 176), Πέρα χωριὰ (Σαοῦ, Κουρέλι, Φάλλα (τά) Ζαγανιάρη (κ. 110), Μέσα Χωριό, Ἀσνατι, Ἀποικία (κ. 617), ἐνθα ὑπάρχει ἡ ἱαματικὴ πηγὴ Σάριζα, Κατακαλαῖοι οἰκούμενον ὑπὸ Ἀλδανῶν, Στενιαῖς (κ. 602), οἰκούμενον ὑπὸ ναυτικῶν, Ἀπατεύρια (κ. 56), Βουρκιωτὴ (κ. 356). Ἀπώτερον τῶν χωριῶν τῆς πρωτεύουσας εἶνε ἡ Παλαιόπολις (κ. 214), κείμενον εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν, ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀνδρου. Τὸ χωριὸν τοῦτο νεῦον πρὸς τὴν θάλασσαν εἶνε κατάφυτον καὶ κατάρυτον.

Πρὸς Β τοῦ δήμου Ἀνδρου κεῖται ὁ τῆς Ἀρνης, οὗ τὸ ὄνομα ἀρθότερον ἢ ἡτο δῆμος Ἀρῶν, ἅτε τὸ ὄνομα ἔχων ἐκ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ, τοῦ χωρίου Ἀρνά. Ὁ δ. οὗτος εἶνε ὁ μικρότερος τῶν λοιπῶν. Ἐξέχει πρωτεύουσαν τὸ χωριὸν Ἀρνά, ἐντελὲς μεσόγειον, κείμενον πρὸς τὸ ΒΒΑ τῆς κορυφῆς τοῦ Πετάλου Κουβαράς. Εἶνε τὸ μεγαλύτερον τῶν χωριῶν τῆς ὅλης περιοχῆς τοῦ Γαυρείου, κατάφυτον καὶ κατάρυτον. Ἐχει περὶ τὰς 264 οἰκίας. (Κάτ. 268). Τὰ λοιπὰ χωρία εἶνε τὸ Μπατσί (κάτ. 269) εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν παρὰ λιμένα, ὅστις εἶνε καὶ τὸ ἐπίνειον τοῦ δήμου αὐτοῦ. Τὸ χωριὸν τοῦτο εἶνε νέον συστηθὲν πρὸ 35 ἐτῶν. Ἀπρόδίκτου χωρίου ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἐπιστῆς παραλίας, κατέχον διὰ τῶν πολλῶν αὐτοῦ συνοικίων μεγάλην ἑκτασιν (κάτ. 689), Κατάκοιλο χωριὸν μεσόγειον (κάτ. 433), Μπαλαῖοι (κάτ. 497) συνοικίαι τῶν Ἀρῶν. Ἐν τῷ δήμῳ τοῦτῳ ὑπάρχει καὶ μονὴ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς (ἔχουσα 25 μοναχοὺς καὶ ὑπηρέτας, περὶ ἧς βλ. κατωτέρω).

Βορειότερος ὧν τῶν δῆμων εἶνε ὁ τοῦ Γαυρείου πρωτεύουσαν ἔχων τὸ Γαύρειον παρὰ τὸν ὀμώνυμον λιμένα εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν, (κ. 381). Ὁ συνοικισμὸς τῆς πρωτεύουσας ταύτης ἤρχισεν ἐνταῦθα μετὰ τὸ 1821. Ἐπ' αὐτῷ Γαύρειον (κ. 482). Τὰ λοιπὰ χωρία τοῦ δήμου εἶνε τὸ Μακροτάνταλον (κ. 470), οὗτο καλουμένης μεγάλῃς περιοχῆς ἐν ᾗ κεῖνται πολλὰ χωρία πρὸς τὸ ΒΔ τῆς νήσου, Καλιθάρι (κ. 209), Φελλὰ (κ. 308), Βαρίδι (κ. 289), Παλαιστής, Βιτάλι (κ. 264), Φρουσσαῖοι, Ἀμλόχοι (κ. 267), ἄλλοτε τὴν μεγαλύτερον τῶν χωριῶν τοῦ Γαυρείου, δι' ὃ καὶ οἱ ἐγγύωροι καλοῦσι τοῦτο Μεγάλο Χωριό: κεῖται πρὸς Μ τοῦ ὄρους τῶν Ἀγίων Σαράντα. Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ παραλίου χωρίου Γαυρείου πολλοὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ἀμλόχου μετώκησαν ἐνταῦθα. Τὸ χωριὸν εἶνε κατάφυτον ἐκ δέν-

δρων ὀπωροφόρων, πλατάνων, λευκῶν, διαφύεται δὲ ὑπὸ διακινῶν ρεθρων. Πρὸς τὴν Δ παραλίαν ἐπ' ὀφελῶς κεῖται τὸ χωριὸν Ἀγίος Πέτρος (κ. 131), ἐξ οὗ ἐκταίνεται ἀριστὴν οἶα ἐπὶ τοῦ Γαυρείου καὶ τῆς θαλάσσης.

Ἐν Ἀνδρῷ ἔχεται μνηεὶς καὶ περιγραφῆς εἶναι καὶ αἱ Μοναὶ αὐτῆς, καὶ πολλοὶ τῶν ναῶν, ὧν τινες ἀρχαιότατοι, ἀναγομένης τῆς κτίσεως αὐτῶν εἰς τὴν 12 ἑκατοντ. Μοναὶ ἐν ὅλῃ τῇ νήσῳ ἀριθμοῦνται 13, αἱ πλείους ὅμως εἶνε ἐγκαταλειμμέναι, νῦν δὲ μόνον διατηροῦνται τρεῖς ἡ Μονὴ τῆς Παναχράντου, καὶ ἡ τοῦ Ἀγ. Νικολάου εἰς τὰ Σέρα, ἐν δῆμῳ Ἀνδρου, καὶ ἡ τῆς Ἀγίας ἡ Ζωοδόχου Πηγῆς ἐν ᾧ Ἀρνης. Ἡ Μονὴ Παναχράντου θεωρεῖται πλουσιωτέρα τῶν λοιπῶν, ἔχουσα καὶ κτήματα πολλὰ καὶ ἱερὰ κειμήλια. Ἡ Μονὴ Ἀγίας κεῖται μετὰ τοῦ Γαυρείου καὶ Μπατσί: εἶνε ὁρατὴ ἀπὸ θαλάσσης, φανερόθεν μακρόθεν ὡς προσήκον. Ἐν τῇ Μονῇ ὑπάρχει καὶ βιβλιοθήκη μετὰ χειρογράφων, ἐκκλησιαστικῆς βιβλίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Πηλίου ζωῶντος Ἀνδρίου, ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως, τὸ πληρέστερον χειρόγραφον τοῦ βυζαντινοῦ ἔπους τοῦ Βασιλείου Διγενεῶς Ἀκρίτα, ὅπως ἐξεδώκαμεν τῷ 1881 ἐν Ἀθήναις. Ἡ Μονὴ αὕτη ἐκτίσθη πρὸ τοῦ 1577.

Ἀρχαία Γεωγραφία. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους γεωγράφους καὶ ἱστορικοὺς ἡ Ἀνδρος ἦτο μονόπολις, μίαν ἔχουσα πόλιν ὀμώνυμον, κειμένην πρὸς τὴν δυτικὴν παραλίαν, ἐνθα νῦν τὸ χωριὸν Παλαιόπολις, ἐν ᾧ διακρίνονται ἐν τῇ ἔκτῃ τῶν ἀρχαίων τεχνῶν, ἀνευρέθησαν δὲ καὶ σπουδαῖαι ἀρχαιότητες καὶ ἐπιγραφαί. Ἡ πόλις ἐπροστατεύετο δι' ἰσχυροῦ τεχνους, ἐν ᾧ δὲ ὡς ἐπίνειον τὸ Γαύρειον, οὗ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα περιεσώθη μέχρι σήμερον, καὶ τὸ ὅποιον ὁ Λίβιος ὀνομάζει Γαυρολέοντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν πόλιν ἐν ὁρόμῳ διακρίνονται ἔκτῃ χειροποίητου λιμένος.

Τὰ ἀρχαία ἐνέματα τῆς νήσου ἦσαν κατὰ Πλίνιον Γαῦρος, Ἀντανδρος, Λασία, Ὑδροῦσσα, Νωναγρία, Ἐπαγρία.

Ἐν τῇ νήσῳ ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐπὶ Φιλόστρατος διεφύλαξε περιγραφὴν εἰκόνας εἰκονίζουσης τὸ τοῦ οἴνου ρεῦμα τὸ ἐν Ἀνδρῷ καὶ τοὺς μεθύοντας ἐκ τοῦ ποταμοῦ Ἀνδρίου. Μυθολογεῖται δὲ ὅτι ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐν Ἀνδρῷ ἔρρεεν αὐτομάτως οἶνος ἀντὶ ὕδατος ἐκ τινος πηγῆς καλουμένης Θεοδόσια ἢ Θεοδαῖα, κειμένης παρὰ τὸ ἱερὸν τοῦτου. Ἐν Ἀνδρῷ δ' ἐλατρεύετο καὶ ἡ Ἀθηνᾶ Πανροδόχος καὶ ἡ Βουλαία Ἑστία: ἐπὶ τῶν γενομένων δὲ τῶν Πτολεμαίων εἰσῆλθον καὶ ἡ λατρεία τῆς Ἰσίδος: εὑρέθη δ' ἐνταῦθα καὶ ἐπιγραφὴ ὕμνου εἰς Ἴσιν.

Ἡ ἐν τῇ νήσῳ μνημονευμένη λατρεία τοῦ Διονύσου ἐμφαίνει ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου ἀνάγεται εἰς τὴν ἀπωτάτην ἀρχαιότητα. Ὁ Ἱπποκράτης μνημονεύει τοῦ

στρούβιου (saponaria officinalis) ἐκ τῶν ἐν τῇ ἱατρικῇ χρησίων βοτανῶν, ὃ δὲ Διοσκορίδης τῆς ἀλφειᾶς.

Ἐκ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς νήσου ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν γεωγράφων ἀνωτέριον Παιώνιον πρὸς Β, νῦν Περιστέρη, καὶ τὸ μεταξὺ ταύτης καὶ Τήνου στενόν, καλούμενον Αὐλῶν. Ἰχθυὶς ἀρχαίων οἰκήσεων εὐρίσκονται πολλὰ γὰρ τῆς νήσου, εἰς μέρη ἀπομεμαρυσμένα τῆς ἀρχαίας πόλεως αὐτῆς. Ἐν ὄρειν Κορθίου εὐρέθησαν ἀρχαῖα ἀγγεῖα καὶ νομίσματα, ἐν ἧσπερ Ζαγορά παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν, καθὼς καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Παλαισπόλεως εἰς Γαύρειον. Πρὸς Μ τοῦ χωρίου Φελλοῦ ἐν Ἰαυρείῳ ὑπάρχει λατομεῖον ἀρχαίων φαιού μαρμάρου, καλούμενον νῦν Πελεκητή, ἐνθα φαίνονται εἰς τὰ ἱχθυὶς τῆς ἐργασίας τῶν ἀρχαίων. Ἐν Ἰαυρείῳ δὲ οἱ ἐγγύριοι τοὺς εὐερέους ἀγρούς καὶ τοὺς καλῶς κεκαλλιεργημένους τόπους καλοῦσιν Ἑλληνηκάδας. Παρὰ τὴν κώμην δὲ Ἅγιος Πέτρος κεῖται πύργος ἀρχαῖο-τάτος Ἑλληνικῆς σχήματος κυλινδρικοῦ, στηριζόμενος ἐπὶ βάσεως κυκλοτεροῦς περιφερείας 21 μέτρον, ἐκτισμένης τὴν βάση δι' ὀγκολίθων πυρμαγίστων. (Ὅρα περιγραφὴν ἐν τῇ περὶ Ἀνδρου πραγματεῖᾳ ἡμῶν, σελ. 119—123).

Ἰστορία. Οἰκιστὴς τῆς Ἀνδρου κατὰ τοὺς μύθους θεωρεῖται Ἀνδρεὺς υἱὸς τοῦ Εὐρυμαχοῦ ἢ τοῦ Ἀνίου, κατ' ἄλλους δὲ στρατηγὸς τοῦ Ῥαδάμανθους, ἐξ οὗ καὶ εἰκάζεται ὅτι οἱ πρῶτοι οἰκήσαντες τὴν Ἀνδρον ἦσαν Κρήτες. Ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν δὲ χρόνων ἡ Ἀνδρος θεωρεῖτο Ἰωνική, κατοικήθεσσα ὑπὸ Ἰώνων, ἀρχαίους ἔχοντων τὴν Κόναθον καὶ Εὐρύλοχον. Βεβαίως ὁμοῦ καὶ τὴν Ἀνδρον κατοίκησαν πρωιμώτατα Φοίνικες καὶ Κῆρες, οὓς ἐξήλασε κατὰ τοὺς μύθους ὁ Μίνως θαλασσοκρατῆρας. Ἡ νῆσος πρωιμώτατα ἀναπτυχθεῖσα ὡς ἐκ τῆς εὐφορίας αὐτῆς ἀπέστειλεν ἀποικίας εἰς τὴν Χαλκιδικὴν χειρὸν ἔχον, ἐνθα οἱ ἀποικοὶ Ἀνδριοὶ ἔκτισαν τὰς πόλεις Ἀκανθον, Στάγειρον, Σάνην καὶ Ἀργίλον. Πρὸ τῶν Μηδικῶν πολέμων ἡ Ἀνδρος δὲν μνημονεύεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ· μόνον γινώσκμεν δι' ὅς καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι μετέβη τῶν κοινῶν ἀγώνων τῶν Ἑλλήνων, δι' ὃ καὶ ἀνδριάντες Ἀνδρίων παλαιστῶν τοῦ Ἰερωνύμου καὶ Προκλέους τοῦ Λυκαστίδα, ἔργα τῶν τεχνιτῶν Στοιβίου καὶ Σέμιδος, ὕψηρχον ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἐπὶ τῶν Μηδικῶν ἡ Ἀν. μνημονεύεται δι' ὅσον ἐπικουρίαν εἰς τοὺς Πέρσας μετὰ τὴν ἐν Ἀρτεμισίῳ ἦσαν αὐτῶν, ὅτε περιήλθεν αὐτὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν Κυκλάδας αἰτούντες βοήθειαν. Μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῇ δὲ ναυμαχίαν ὁ Θερμοπύλῳ καταδεδωκὸς τὰ λείψανα τοῦ Περσικοῦ στόλου, καὶ τραπεῖς μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων εἰς ἀργυρολογίαν τῶν Κυκλάδων, πρῶτον ἐπετίθη κατὰ τῆς Ἀνδρου, διότι ζητήσας παρὰ τῶν Ἀνδρίων χρήματα δὲν ἔλαβεν. Ὁ Ἡρόδοτος τὰ περὶ τούτου

ἀφηγεῖται ὡς ἑξῆς δι' ὅτε τὸ πρῶτον ὁ Θερμοπύλῳ ἔλαβεν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν, εἶπε τότε Ἀνδρίοις δι' ὅτι πρέπει νὰ δώσωσι τὰ αἰτούμενα, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἐρχονται φέροντες μεθ' ἑαυτῶν δύο μεγάλους θεοὺς τὴν Πειθὺ καὶ τὴν Ἀνάγκην. Οἱ Ἀνδριοὶ ἀπήντησαν δι' αἱ Ἀθηναῖοι εὐσαι μεγάλην πόλιν καὶ εὐδαίμων ἔχον παρ' αὐταῖς ἀγαθοὺς θεοὺς, ἢ νῆσος ἕως αὐτῶν εἶνε ἄσφορος καὶ δύο κακοὶ θεοὶ δὲν ἐγκαταλίπουσιν αὐτὴν ἢ Πενία καὶ ἡ Ἰαχνη, ἐπομένως τοιοῦτους θεοὺς ἔχοντες παρ' αὐτοῖς δὲν θὰ δυνήθωσι νὰ δώσωσι χρήματα. Ὁ Θερμοπύλῳ τότε διέταξε τὸν στόλον νὰ ἐρημίσῃ κατὰ τῆς Ἀν., ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκπορήσῃ τὴν ὀχυρὰν αὐτῆς πόλιν. Ἡ ἀντίστασις τῶν Ἀνδρίων διήγειρε κατὰ τῆς νήσου τὸ μῖσος τῶν Ἀθηναίων, ὅπερ διετετρήθη μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας. Ἡ Ἀν. μετὰ τὰ Μηδικὰ περιήλθεν, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Κυκλάδες, εἰς τὴν τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίαν (477 π. Χ.), φόρου ὑποτελής αὐτοῖς γενεομένη, οἵτινες κατέστειλαν μεταγενεστέρως καὶ πᾶσαν ἐν τῇ νήσῳ ἐξεγερσὶν κατ' αὐτῶν διὰ τῆς ἀποστολῆς κληρούχων τῷ 444 π. Χ. Ἐτέλει δὲ ἡ Ἀν. φόρον τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν 12 ταλάντων, τῷ δὲ 425 μνημονεύεται ὅτι ἐπλήρωσε 15 ταλάντα. Κατὰ τὸ ἔτος δὲ τούτου μνημονεύονται οἱ Ἀνδριοὶ ὡς ἀποστείλαντες ὀπλίτας εἰς τὴν κατὰ τῆς Κορίνθου ἐκστρατείαν τῶν Ἀθηναίων, ἀρχηγούντος Νικίου τοῦ Νικηράτου. Ἐπίσης δὲ ἀναφέρονται μετὰ τῶν Τηνίων καὶ Κεῖων ὡς λαβόντες μέρος εἰς τὴν δευτέραν κατὰ τῆς Σικελίας ἐκστρατείαν. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην (415 π. Χ.) εὗρον οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Σικελίᾳ τὴν Διόμιλον, Ἀνδρίον φυγάδα ἐπὶ κεφαλῇ 800 λογάδων, φυλάσσοντα τὰς Ἐπιπολάς, καὶ γενναίως ἀγωνισθέντα κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ὅν ὡν καὶ ἐρνεύθη. Ἐπαρξὶς φυγάδος Ἀνδρίου, καὶ ἕτερά τινα γεγονότα μεταγενέστερα μαρτυροῦσιν δι' αἱ Ἀθηναῖοι σφόδρα κατεδύκον τοὺς πολιτικούς αὐτῶν ἀντιπάλους ἐν Ἀν., οἱ δὲ Ἀνδριοὶ δυσμενῶς διέκαιντο πρὸς τὴν Ἀθηναϊκὴν ἡγεμονίαν, δι' ὃ καὶ ἐδοξόθησαν τῷ 411 π. Χ. τὸν Πισσαυδρον εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας, παρασταθέντες μετὰ τῶν Τηνίων ἐπικουροὶ τῶν κατὰ τῆς δημοκρατίας συνωμοστῶν.

Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς πρώτης τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίας, οἱ Ἀνδριοὶ ἀποστατήσαντες μετὰ τῆς Εὐβοίας προσήλθεν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, οἵτινες ἀπέστειλαν εἰς τὴν νῆσον φρουρὰν καὶ ἀρμοστήν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτῶν ὁ Ἀλκιβιάδης (407 π. Χ.) ἄγων 100 ναῦς, 1500 ἐπιπλάς, καὶ 150 ἵπποις, ὃ ἐποίησεν ἀποδοῦναι εἰς Γαύρειον κατενίκησε τοὺς παραφυλάσσοντας τὴν νῆσον Λακεδαιμονίους. αἱ δὲ Ἀνδριοὶ ἐκλασθήσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣν ὁ Ἀλκιβιάδης δὲν ἠδυνήθη νὰ κυριεύσῃ, ἤρκεσθαι δὲ εἰς τὸ νὰ στήσῃ μόνον

νον πρόπαιον νίκης, ὡς ἱστορεῖ ὁ Ξενοφών. Ἡ ἀποτυχία αὐτῆ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐγέννησε κατ' αὐτοῦ μεγίστην καταστροφάν, καὶ ἠῤῥησεν ἐπὶ μάλλον τὸ πρὸς τοὺς Ἀνδρείους μίσος τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀναχωρήσας ἀρτίως τὴν Κόρινθον μετὰ 20 πλοίων πρὸς ἐξουλοῦσθαι τῆς πολιτορίας· τούτου δὲ ἀνυπακούοντος κατόπιν ἐστάλη ὁ Φανοσθένης μετὰ 4 ναῶν, οὐδὲν καὶ οὗτος κατορθώσας. Αἱ ἀποτυχίαι δὲ αὐταὶ ἐκορύφωσαν τὴν ὀργὴν τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Ἀνδρίων τόσο, ὥστε μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσις νίκην τῶν Ἀθηναίων (406 π. Χ.) ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς Φίλοκλῆς συλλεθὼν τριήρη Ἀνδρίαν ἐρόνευσε πάντας τοὺς ἄνδρας αὐτῆς, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονέσθη ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου περιπεσὼν εἰς χεῖρας τούτου μετὰ τὴν ἐν Διγρὸς Ποταμῶς ναυμαχίαν.

Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν Σπαρτιατῶν δὲν μνημονεύεται εἰδικῶς τὸ ὄνομα τῆς Ἀν. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων ῥητικῶς ἀναγράφεται ἐν ἐπιγραφῇ ἀναγραφούσῃ τὰ ὀνόματα τῶν συμμαχίδων νήσων (378 π. Χ.)· καὶ ἐν ἑτέρᾳ τῶν χρόνων τούτων σημειοῦνται οἱ Ἀνδριοὶ ὀρεῖσται τοῖς Ἀθηναίοις 2 ταλάντων. Ἐξ ἑτέρας δ' ἐπιγραφῆς ψηφισματος γενομένου ἐπὶ Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος (357 π. Χ.) μανθάνομεν ὅτι ἐν Ἀνδρῶ ὑπῆρχε φρουρά Ἀθηναίων πρὸς καταστολὴν βεβαίως στάσεως, καὶ ὅτι ἡ νῆσος διωκεῖτο ὑπὸ ἐπιμελητῶν ἢ νησιάρχων· μνημονεύεται δὲ καὶ τὸ ὄνομα ἐνὸς τούτων τοῦ Τιμάρχου, ἀνδρὸς φανλοβίου καὶ αἰσχροῦ (355—335). ἀγοράσαντος τὴν ἀρχὴν παρὰ τοὺς νόμους, ὡς μαρτυρεῖ ἐν τῇ κατὰ Τιμάρχου λόγῳ αὐτοῦ ὁ Αἰσχίνης.

Ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν χρόνων ἡ Ἀν. εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἀντιγόνου περιελθοῦσα, κατελήφθη κατόπιν ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων, ἐξ ὧν ἀφῆρθεν εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Γ' ὀνατὰ, ὁ ὁποῖος ἔβητο αὐτοῦ καὶ φρουρὰν, διότι ἡ νῆσος ἔκειτο ἐπ' αὐτῆς τῆς θαλασσίας ὁδοῦ ἐκ τοῦ βορρᾶ καὶ τῆς ανατολῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἡ φρουρά δὲ ὑπῆρχεν ἐν τῇ νήσῳ τῇ 251 π. Χ. ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Πλουτάρχου ἱστοροῦντος ὅτι ὁ Ἀρατος φεύγων ἐκ Συκωνος εἰς Αἴγυπτον προσωμίσθη εἰς Ἀνδρον, ἐνθα εὗρε φρουρὰν τοῦ Ἀντιγόνου. Κατόπιν ἡ Ἀν. περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Φιλίππου Ε', καταλαβόντος αὐτὴν καὶ καταλιπόντος φρουρὰν.

Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ Ἀν. ἐπὶ ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ Λ. Ἀπουσίου (200—199 π. Χ.) καὶ τοῦ Ἀττάλου συμμαχεύοντος, ἐκυριεύθη δὲ ἡ πόλις, μετὰ τριήμερον πολιορκίαν. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ κύριοι γενομένοι τῆς πόλεως, ὑπεχρέωσαν τοὺς κατοικοὺς νὰ μεταβῶσιν εἰς Δῆλον, τὴν δὲ πόλιν παρέδωκαν τῇ Ἀττίλῃ, αὐτοὶ δὲ παρέλαβον τὴν λείαν καὶ τὰ καλλιτεχνήματα. Πρῶτα δὲ καλλιτεχνήματα νήσων κομισθέντα εἰς Ῥώμην ἦσαν τὰ τῆς πόλεως Ἀνδρου. Ἐκ τῆς Δήλου οἱ Ἀνδριοὶ μετ' ὀλίγον

ἐπανεῤῥον εἰς Ἀν. τῇ προτροπῇ τοῦ Ἀττάλου, ἀλλ' εὐρέθησαν ἐν τοιαύτῃ πενίᾳ, ὥστε ἤναπτον μόνον πυρὰν εἰς τὰς θύρας αὐτῶν μὴ ἔχοντες θυμᾶτα νὰ θέσωσιν ἐπ' αὐτῆς. Ῥωμαῖοι δὲ πόλις ἰδίᾳ διαπικὴ ἐπεσκεύασαν καὶ νῆαν ἐν τῇ νήσῳ ἐκ παλαιότητος κατερείπων θέντα.

Ἡ Ἀ. ἔμεινε κτήσις τοῦ Περγᾶμου βασιλείου μέχρι τοῦ 133 π. Χ., μετεδιδάσθη δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων διὰ διαθήκης τοῦ Ἀττάλου Γ' βασιλεῖος τοῦ Περγᾶμου. Ἀπόλασαν δὲ οἱ Ῥωμαῖοι τὴν Ἀν. καὶ τὰς λοιπὰς Κυκλάδας, καταλαβόντες αὐτάς τοῦ Μιθριδάτου βασιλείας τοῦ Πόντου, ἐπανελάβον δὲ αὐτὴν ἐπ' αὐτῶν κυριάρχων μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Μιθριδάτου καὶ τῶν πειρατῶν τῆς Κιλικίας, οἵτινες, ἀπὸ τοῦ 144 π. Χ. μέχρι τῆς καταστροφῆς αὐτῶν (78 π. Χ.), ἦσαν σχεδὸν κύριοι τῶν νήσων. Ὑπήχθησαν δὲ αἱ νῆσοι ὑπὸ τῆν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀσίας κατὰ τὸ τότε διοικητικὸν σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους· ῥητικῶς δὲ τοῦτο γινώσκομεν περὶ τῆς Ἀν. Ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους διατελούσα ἡ Ἀν. ἐξέσθη τῇ 42 π. Χ. μετὰ τῆς Γ' νήσου Νάξου εἰς τοὺς Ῥωμαιοὺς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, ἐξ ὧν ἀφῆρεται αὐτάς κατόπιν ὁ Οκτάβιος μετὰ τὴν περὶ τὴν Ἀκτίαν ναυμαχίαν, ἐν ᾗ κατενίκησε τὸν Ἀντωνίον.

Ἡ Ἀν. ἐπὶ Ῥωμαίων ὑπῆρχε καὶ τότε ἐξουρίας δύο ἐπισήμων Ῥωμαίων τοῦ Ἀδελφίου Φλάκκου, ἐξορισθέντος εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Καί. λεγούλου τῇ 38 π. Χ. καὶ τοῦ Πουπλίου Γλαίου τῇ 34 π. Χ. καὶ τῆς γυναίκης τούτου Ἐργάνης Μαξιμίλλας ὅπῃ τοῦ Νέρωνος (51 π. Χ.). Ἐπιγραφῇ δ' εὐρεθεῖσα ἐν Ἀν. ἀναγράφει τὴν Γλαίτιον καὶ τὴν Μαξιμίλλαν πάτρινας καὶ εὐεργέτας τοῦ δήμου Ἀνδρίων.

Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν δὲ χρόνων μνημονεύεται καὶ σοφιστῆς τῆς Ἀνδρίας Ὀνέμαρχος τὸ ὄνομα, ἐκπαίδευθεῖς ἐν Ἀθῆναις, οὗ τὸν βίον ἐγγράφει ὁ Φιλόστρατος.

Ἡ χριστιανικὴ ὀρθοκεία διεδόθη ἐν Ἀν. ἀπὸ τῆς 4^{ης} ἐτ. π. Χ. ἑκατονταετ., ὡς εἰκάζεται ἐκ τῆς μνείας ἐπισκόπου Ἀνδρου, τοῦ Ζωίλου, τῇ 362, ὑπογεγραμμένου ἐν ταῖς πράξεσι τῆς Συνόδου Ἀλεξανδρείας.

Ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν τὸ ὄνομα τῶν Κυκλάδων ἀναφέρεται μόνον κατὰ περιόδους χρόνων ἀπὸ ἀπεχρυσίας ἀπ' ἀλλήλων τῆς Ἀν. δὲ εἰδικώτερον συνδέεται μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν γραμματικῶν κατὰ τὴν 9^{ην} π. Χ. ἑκατονταετηρίδα, διότι ἱστορεῖται ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε σχολὴ φιλοσοφίας, ῥητορικῆς καὶ μαθηματικῶν, ἥς διδάσκαλος ὑπῆρξεν ὁ Μιχαὴλ Μελλός ἐπὶ πρεσβύτερος· μνημονεύεται δὲ καὶ μαθητῆς τούτου Λέων ὁ σοφός. Φαίνεται δὲ ἐν ταῖς γραμματικαῖς καὶ πολὺ πρότερον ἐκκαλλιέργουντο ἐν τῇ νήσῳ, διότι ἐνταῦθα διέτριψε καὶ φιλόσοφος Πρόκλος εὐεργέτης γενομένος τῆς

τῶν Ἀνδρίων πόλεως. Πλὴν τῆς μνηίας τῆς τῆς Ἀν. ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἔ' Ἀρχιεπισκόπος Ἐδριζῆ (1153) ἀναφέρει δι' ἡ' Ἀνδρός ἦτο πολυανθρώπος νῆσος καὶ ἀκμαζούσα. Περὶ τὸ προτελευταῖον δ' ἔτος τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους μνημονεύεται ἡ Ἀν. ὑπὸ τοῦ χρονολογίου τῶν σταυροφόρων Βιλλαρδουίνου, ὡς πρῶτος τόπος ἀποβάσεως τῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν περυσμένων σταυροφόρων.

Μετά τὴν ὑπὸ τῶν σταυροφόρων κατάντησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καθ' ἣν οὗτοι διὰ κλήρου διένειμαν τὰς ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ἡ Ἀνδρός ἔλαχεν εἰς τὴν κληρὸν τῶν Ἑνετιῶν, ὡς καὶ αἰσι τῶν Κυκλάδων. Μετὰ τὴν προκήρυξιν δὲ τῆς Ἑνετίας δι' ἧς προσεκάλεσε πάντα τῶν ἐν τῇ Ἑνετίας ἀσίων, θέλοντα νὰ καταλάβῃ ἰδίᾳ διαπάνῃ νήσους ἢ χώρας τῶν κληρωθεῶν αὐτῇ ὡς κυρίαρχος καὶ μετὰ δικαιωμάτων διαδοχικῶν, ἡ Ἀνδρός κατελήθη τῇ 1207 ὑπὸ τοῦ Μαρίνου Δανδύλου, ὅστις κατέσχεν αὐτὴν μέχρι τοῦ 1233, ὅτε ἀπέβιβσε. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν 26 ἐτῶν τῆς κυριαρχίας τοῦ δεσπότη τούτου πλήθος Ἑνετιῶν καὶ ἄλλων Λατίνων ἐγκατεστάθη ἐν τῇ νήσῳ, διασπαρὲν καθ' ὅσας αὐτῆς τὴν ἐκτασίαν. δι' ὃ καὶ ὁ πάπας Ἰννοκέντιος Γ', ἔδρυσεν ἰδίαν ἐπισκοπὴν λατινικὴν ἐν Ἀν. τῇ 1208. Ὁ Μ. Δανδύλος κύριος ὢν τῆς νήσου ἔκτισε πρῶτος τὸ φρούριον τοῦ Ἑπάνου Κάστρου, ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐφ' οὗ ἡ σημερινὴ πόλις τῆς Ἀνδρός, οὗ εἰρηπία ἐστὶ καὶ νῦν σώζονται. Συνεπαχθὴ δὲ μετὰ τοῦ Μάρκου Σανούδου κυρίου τῆς Νάξου εἰς ἐν ὃ αὐτοκράτωρ Γερῆκος εἶχε θύμην τὴν ἐπικυριαρχίαν ὅλου τοῦ Ἀρχιῶ καὶ τῆς Δωδεκανήσου, διὸ καὶ οὗτος ἔφερε τίτλον Μ ἁ ρ κ ο ς Ἀ' τ ῆ ς Ν ἁ ξ ο υ καὶ κ ὀ ρ ι ο ς τ ῆ ς Ἀ ν δ ρ ο υ. Τοῦ Μαρίνου Δανδύλου ἀποχυνέντος ἀπαιδός, ἡγήθη δίκην ἐν Ἑνεσίᾳ διαπραγμαστὰς περὶ τὰ 60 ἔτη περὶ τῆς διαδοχῆς εἰς τὴν νῆσον ἡγεμόνας ἢ γέροντας. Κατὰ τὴν εἰρήνην αὐτῶν ἡ γῆρα τοῦ Ἑπάνου καὶ τὴν τιμηρικὴν δὲ δίκαιον ἢ νῆτος περιήλθεν εἰς τὴν κτῆσιν τοῦ Ἀγγέλου υἱοῦ τοῦ Μάρκου Ἀ' Σανούδου τῆς Νάξου τοῦ ἔχοντος τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἀνδρός, ὅστις κατέλιπε τὴν κτῆσιν αὐτῆς εἰς τὴν γῆραν τοῦ Μαρίνου Δανδύλου Ἑπάνου, ὡς ἐπικληρὸν τῆς γῆρας τῆς τιμηρικῆς, κατὰ τὸ τότε ἰσχύον δίκαιον. Τὸ ἔτερον δὲ ἡμῖς παρεχώρησεν ὡς τιμῶν εἰς τὴν Ἱερειῖαν Γκιζῆν δυνάστην Σκύρου, Σκιαθοῦ καὶ ἄλλων νήσων. Οὗτος κύριος γενόμενος τῆς Ἀν. ἐξεδίωξε τὴν γῆραν Ἑπάνου ἐκ τοῦ ἐτέρου ἡμῶς αὐθαίρετως καὶ κατέλαβε πᾶσαν τὴν ἐν Ἀν. περιουσίαν τοῦ Μαρίνου καὶ τῆς ἀδελφῆς του Μαρίας Δόρο. Ἡ ἐκδιωχθεῖσα δὲ γῆρα ἀνέθετο εἰς τὴν Ἰάκωβον Κουρίνην τὴν προστασίαν τῶν δικαιωμάτων τῆς ἦν οὗτος ἀνέλαβε προθύμως· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἐκδιώξῃ τὴν Γκιζῆν ἰδίᾳ χειρὶ, ἐνήγαγε τοῦτον εἰς δίκην εἰς τὴν Ἑνεσίαν. Τῇ 1243 ἐξεδέθη-

σαν δύο ἀποφάσεις, καθ' ἃς διατάχθησαν οἱ ἀδελφοὶ Γκιζῆ νὰ παραδώσωσι τὴν νῆσον πᾶσαν εἰς τὸν βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. Πρὸ τῆς ἐκτέλεσεως ὅμως τῆς αποφάσεως, ἀποθανόντος τοῦ Γκιζῆ ἔνευ ἀρρέων κληρονόμων, κατέλαβεν αὐτοὺς τὴν νῆσον ὁ Ἀγγέλος Σανούδος κατὰ τὸ ἡμῖς, τὸ ἕτερον ἡμῖς ὡς καὶ πρῶτον παραχωρήσας εἰς τὴν γῆραν Δανδύλου. Ἀλλ' ἡ Ἑνετία δὲν ἐνέκρινε τούτο, καὶ διέταξε τὸν Ἀνδρέαν Γκιζῆν νὰ παραδώσῃ τὴν νῆσον εἰς τὴν Ἑνετίαν μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἀποπεραιώσεως τῶν δικῶν τῶν ἐχόντων ἀξιώσεις ἐπ' αὐτῆς. Ἡ λύσις τῆς πολυπλόκου ταύτης δίκης παρετάθη ἐπὶ μακρὴν χρόνον, καθ' ἣν ἔμειναν κύριοι τῆς νήσου οἱ δυνάσται τῆς Νάξου. Ὁ διαδόχος δὲ τοῦ Ἀγγέλου Μάρκος Β', μετὰ τὴν θάνατον τῆς Ἑπίας, ἐδήμεισε τὸ εἰς αὐτὴν ἀνήκον τιμῆμα τῆς Ἀν. καὶ ἔμεινεν ἀπᾶντος αὐτῆς κύριος. Ἡ Ἑνετία ἐκλήτευσεν αὐτὴν ν' ἀπολογηθῇ, ἀλλ' οὗτος ἠρνήθη. Θεωρῶν ἑαυτὸν ἀπᾶντος κυρίαρχον, ὑπέκρινε μόνον εἰς τὸν Κάρολον Α' τὸν Ἀνδεγαυικόν. Ἡ Ἑνετία ὑπεχώρησε διὰ πολιτικούς λόγους καὶ ἔμεινεν οὕτω ἡ Ἀνδρός μέχρι τοῦ 1384 ἡνωμένη μετὰ τοῦ δουκάτου τῆς Νάξου, ἧς οἱ δυνάσται διέτριβον ἄλλοτε μὲν ἐν τῇ μιᾷ, ἄλλοτε δ' ἐν τῇ ἑτέρᾳ νήσῳ. Ἐν τῇ μετὰ ὅμως τούτῳ, τῇ 1371 ὑπὸ τοῦ Νικολάου Β' Ἀδάλλε Κήρυκι δεσπότης τῆς Νάξου ἐδέδη ὡς υποταλὲς τιμάριον εἰς τὴν ἑτεροθαλὴ πρὸς μητρὸς ἀδελφὴν τοῦ Μαρῖαν Σανούδου, ἣν διεδέχθη τῇ 1384 νέος δυνάστης, οὐδᾶνως συγγενεῶν τῇ οἰκῇ τῶν Σανούδων, ὁ Πέτρος Νέος εἰς ἐν ἔδωκε ταύτην ὡς τιμάριον ὁ Φραγκίσκος Κρίσπος, κατορθώσας νὰ συζευχθῇ οὗτος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Πρετρονίλλαν, ἐκδιώξας δὲ τὴν Μαρῖαν Σανούδην. Ὁ Πέτρος Νέος ἀνὴρ εὐφυῆς καὶ δραστήριος ὑπερῆρξε πολιτικῶς καὶ στρατιωτικῶς τὴν Ἑνετικὴν δημοκρατίαν εἰς διαφόρους πολιτικὰς κρίσεις περιστάσεις, ὥστε ἡ ἰσχύς αὐτοῦ ἐκραταιώθη μεγάλως καὶ ἐκλήθη τελευταῖον Δ ο ὕ ξ τ ῆ ς Ἀ ν δ ρ ο υ, λαβὼν τίτλον, ἐν δὲν ἔφερε τέως ἀδελφῆς τῶν δεσποτῶν τῆς νήσου. Τὸν Πέτρον Νέον ἀπεθανόντα τῇ 1427 διεδέχθη ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρέας, ὅστις ἐκυρίαρχε τῆς νήσου μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ τῇ 1437.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου, ἐπειδὴ ἡ δημοκρατία τῆς Ἑνετίας εἶχε λάβει προγενεστέρων ἀποφαινὶν περὶ διαδοχῆς τῆς νήσου ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ Ἀνδρέου, καὶ ὅπως ἀπαρτίγη εἰρήδας καὶ διμάχας τῶν ἐχόντων ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς νήσου καὶ τοῦ δουκάτου τῆς Νάξου, διέταξε τὸν δούκα τῆς Κρήτης Μάρκον Λιπάρηνα νὰ πέμψῃ στόλον εἰς Ἀν. καὶ κατὰ γῆ αὐτὴν ἐν ἐνδομῇ τῆς Ἑνετίας, πρὸς τήρησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς. Ὁ δούξ τῆς Κρήτης ἐπέμψεν εἰς Ἀν. τὸν Φραγκίσκον Κουρίνην, ὅστις ἀνέλαβεν ὡς διοικητὴς τῆς Ἑνετίας τὴν διοίκησιν τῆς νήσου μέχρι τῆς ἐκκαθαρίσεως

τῶν ἀξιώσεων τῶν ἐγερωμένων ὑπὸ τῶν θεωρούντων ὅτι ἔχουσι δικαιώματα ἐπὶ τῆς νήσου. Ὁ Κουρίνης διετέλεσε διοικητὴς ἀπὸ τοῦ 1437—1439, μετ' αὐτὴν διορίσθη ὁ Γεώργιος Καρνάρος, ὁ ὁποῖος, ἐν τῇ μεταξύ ἐκδικασθεῖσάν τὴν περί κατοχῆς τῆς νήσου δικὴν ἐν Ἑνετίᾳ, παρέδωκε τὴν νήσον εἰς τὸν Χρυσίνον Α' Δὲ Σομμαρίπα, ἀναγνωρισθέντα ὡς ἔχοντα δικαιώματα κατοχῆς τῆς νήσου. Ὁ Χρυσίνος Α' καταλαβὼν τὴν Ἄν. τῇ 1440 ἀνήρτησεν ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ Μαρίνου Δανδόλου τὰ οἰκίσματα τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ· ἐδυναστεύσε δὲ τῆς νήσου ἐπὶ 22 ἔτη μέχρι τοῦ 1462. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χρυσίνου Α', συμβάντα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἔλαβε τὴν Ἄν. ὡς κληρονόμιον ὁ υἱὸς του Δομνίκος Δὲ Σομμαρίπα, ἔχων σύζυγον τὴν Ἀδριάνην Κρίστη, ὁ ἑτερος δὲ υἱὸς του Νικόλαος ἐκλήρονόμησε τὰ ἐν Εὐβοίᾳ κτήματα αὐτοῦ, τὸ τιμῆριον τῆς Αἰθῆψου, καὶ τὴν νήσον Πάρον. Ὁ Δομνίκος ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1466, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ υἱὸς του Ἰωάννης Δὲ Σομμαρίπα, ὃν, περὶ τὸν ἐν μάχῃ κατὰ πειρατῶν Τούρκων προσδελόντων αὐτὴν τὴν πόλιν τῆς Ἄν., διεδέχθη εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἀνδρου ὁ ἀδελφὸς του Χρυσίνος Β' Δὲ Σομμαρίπα. Ἐπὶ τῆς κυριαρχίας τοῦτου οἱ Ὀθωμανοὶ, κύριοι ᾗδ' ὄντες τοῦ Βυζαντίου, εἶχον επιχειρήσει νὰ ἐπικρατήσωσι τὸ κράτος αὐτῶν εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλληνικὴν θάλασσαν, ἐν ᾗ κατέλαβον τὴν Εὐβοίαν τῇ 1470, ἐστράφησαν δὲ εἰς τὰ κατὰ τῆς Ἀνδρου, πλείους καταστραφὰς καὶ θηώσεως ἐπανερχόμενοι εἰς αὐτήν· ἱστορεῖται δὲ ὅτι τότε ἡ Ἀνδρος μόλις εἶχε 2 000 κατοίκους.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χρυσίνου Β' τῇ 1500 κατέλαβε τὴν Ἄν. ὁ νέος υἱὸς του Νικόλαος Δὲ Σομμαρίπα, τοῦτου δὲ ἀποθανόντος ἄνευ κληρονόμων τῇ 1506, ἡ Ἄν. περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ θεῖου του Φραγκίσκου Δὲ Σομμαρίπα. Ἄλλ' οὗτος μὴ πληρώσας τὰς ἀφαιρούμενας συντάξεις εἰς τὸν Φραγκίσκον Ζένον καὶ τοὺς διαδόχους αὐτοῦ, αἵτινες εἶχον ζητηθῆ δικαστικῶς καὶ παρὰ τῶν προκατέχων του, ἐξεβλήθη τῆς νήσου ὑπὸ τοῦ προβλεπτοῦ τοῦ στόλου Γεωργίου Κονταρίνη τῇ 1507, ὁ ὁποῖος κατέσχευεν ἐν δυνάμει τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας ἀμαχητὶ τὴν νήσον, καὶ διώρισεν εἰς αὐτὴν προβλεπτήν τὸν Ἀντώνιον Δὲ Πέζαρο, διαμένοντα μέχρι τοῦ 1512, μεθ' ὃ ἐστάλη νέος κυβερνήτης ὁ Λουίγης Κονταρίνης. Ἐν τῇ μεταξύ τοῦ Φραγκίσκου Δὲ Σομμαρίπα παραιτηθέντος τῶν δικαιωμάτων του, ἤγειραν ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς κατοχῆς τῆς νήσου ὁ Ἀλβέρτος, υἱὸς Χρυσίνου τοῦ Β', ὁ Ἰωάννης, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρου Φραγκίσκου καὶ ὁ Πολύμνος, ἔγγονος τοῦ ἄλλοτε δυνάστου τῆς Ἀνδρου Δομνίκου. Ὁ Ἀλβέρτος δηλώσας ὅτι ἀνελάμβανε τὴν πρὸς τὸν Μάρκον Ζένον χρεὸς ἐπὶ τῇ ἀνακτῇ τῆς νήσου, ἔλαβεν εἰς

τὴν κατοχὴν τοῦ ταύτην τῇ 1514, ἀρθεύσης τῆς κατασχέσεως. Ὁ Ἀλβέρτος ἐδυναστεύσε τῇ νήσῳ μέχρι τοῦ 1523, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ υἱὸς του Χρυσίνος Γ' Δὲ Σομμαρίπα. Ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦτου ἐγένετο ἡ ἐπιβρομὴ τοῦ φεβεροῦ ναυάρχου τῶν Ὀθωμανῶν Χαϊρεδδίν Βαρδάρσα εἰς τὸ Αἴγαῖον, καὶ ἦν ἐκυρίευσεν πολλὰς τῶν νήσων, ἀδυνάτων ὄντων τῶν δυναστῶν αὐτῶν ν' ἀντιτάξωσιν οἰκονόμηται ἄνδραν, καὶ αὐτῆς ἐπὶ τῆς Ἑνετίας, μὴ δυναμένης νὰ προστατεύσῃ τοὺς ἀποτελεσματικῶς. Ὁ Χρυσίνος Γ', ὅτε ὁ Χαϊρεδδίν ἐπλευσε κατὰ τῆς Ἀνδρου ἐπράξεν ὅτι καὶ ὁ Ἰωάννης Α' δυνάστης τῆς Νάξου, ὅπως σώσῃ τὴν νήσον ἐκ τῆς λεηλασίας, ἐγένετο φόρος ὑπὸ τῆς ἑλῆς Πύλης· οὗτω δ' ἐμεινεν ἐν τῇ κυριαρχίᾳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατόπιν. Τὸν Χρυσίνον διεδέχθη ὁ υἱὸς του Ἰωάννης Φραγκίσκος Δὲ Σομμαρίπα, ὁ τελευταῖος τῶν δυναστῶν τῆς Ἀνδρου, δυναστεύσας μέχρι τοῦ 1508, ὅτε ἡ Ἀνδρος κατελήθη ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, δοθείσα κατόπιν εἰς τὸν ἐκ Πορτογαλίας Ἰουδαῖον Ἰωσήφ Νάξην ὡς τιμῆριον ὑπὸ τοῦ σουλτάνου Σελίμ, οὗτος ὑπῆρξε πιστὸς ἀλλοτρίως. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦτου τῇ 1579 συμπεριελήφθη ὡς ἀναπόσπαστος χῶρα τῶν θωμανικῶν κτήσεων μέχρι τοῦ 1821.

Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἡ Ἀνδρος ἔχει εἰς τινῶν προνομίων, διότι ἐδόθη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Βασιλίδεως μητρὸς τοῦ Σουλτάν Σελίμ. Διωκεῖτο δὲ ὑπὸ κατασχεμασίων, εἰς οὓς καταβάλλετο καὶ ὁ ἐτήσιος φόρος· ἀπῆλυσεν δὲ οὕτως εὐημερίας τινός, ὥστε τῇ 1771 ὁ περιηγητὴς Paschi van Krienen μνημονεύει ὅτι κατοικεῖτο ὑπὸ 10 000 κατοίκων. Ἐπὶ τοῦτου δὲ ἡ νήσος διωκεῖτο ὑπὸ 10 συνδίκων ἢ δημογερόντων. Ἡ διοικητὴς τῆς νήσου ἐπὶ τουρκοκρατίας εὐρίσκειτο ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς χεῖρας τῶν ἰσχυρῶν οἰκῶν Καμπάνη, Καίρη καὶ Μπίστη, ἐν Γαυρεῖᾳ δὲ εἰς χεῖρας τοῦ οἴκου Γιαννουλίδη.

Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἰδρύθη ἐκ νέου ἐν Ἀνδρῷ ἐπισκοπὴ ὁρθόδοξων, διετηρήθη δὲ καὶ ἡ λατινικὴ, πολλῶν κατοίκων προσευδύντων τὸ λατινικὸν δόγμα. Τῇ 1706 μόνον ὁ οἶκος Δελλαγραμμάτικα διετήρει τὸ καθολικὸν δόγμα. Σήμερον οὐδεὶς τῶν Ἀνδρίων εἶνε καθολικός.

Ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως οἱ Ἀνδριοὶ καὶ ἰδίως οἱ Γαυρεῖται συμμετέσχον τοῦ ἀγῶνος. Διέθρεψε δὲ στρατὸς πολλὰς, ἐν αἷς τὸς τῶν ἐπληρχομένων Βάσσου καὶ Γκριεζωτῆ ἡ μὲν Ἀγία.

Διάσημοι ἄνδρες τῆς νήσου πλὴν τῶν ἐν τῇ ἀρχαίτητι μνημονευμένων ὑπῆρξαν ὁ Νικόλαος Ἀλαμάνος (1583—1626), ὅστις ἐξέδωκε καὶ ἐσχημάτισε τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Προκόπιου, ὁ Διονύσιος ὁ ἐπικρατοῦς Σπανός μητροπολίτης Λαρίσης, εἰς τὰ οἰκουμένικα Πατριάρχης (1680). Γαβριήλ, ἐπίσης οἰκουμένικος Πατριάρχης (1702), Ματθαῖος μη-

τροπολίτης Λιδόνης, εἶτα δὲ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας (1747), Γαβριήλ Καλλονᾶς καὶ Μακάριος Καλλονᾶς (1724—1795) ἀδελφοὶ λόγιοι, διδάκταλοι τοῦ Γένους, ὧν ὁ πρῶτος ἐξεδίκαε παιδαγωγίαν, Σαμουήλ Πλασίμης, ἐπιλεγόμενος Σκαλῆς, ἱεροκέρυξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐκτίσαν ἰδίᾳ δαπάνῃ τὴν μεγάλην ἐν χωρίῳ Μεσσηνίας Κορθίου Σχολήν, τῇ 1813, Θεοφίλος Καίρης. (Ὁρα βιογρ. ἐν λ. Καίρης).

(Βιβλιογραφία) Κυκλαδικά, ἡτοι γεωγραφία καὶ ἱστορία τῶν Κυκλάδων ὑπὸ Ἀντ. Μηλιαράκη 1874. Τοῦ αὐτοῦ Ὑπομνήματα περιγραφικὰ τῶν Κυκλάδων νήσων κατὰ μέρος. Ἀνδρος, Κέως 1880. Χ. Δ. Παρμενίδου Περιεῖται σπουδαστὸν. Ἀνδρος. Ἐν Πανδ. Τόμ. 10, σελ. 119 ἑπ. 1889. Θ. Ἀφεντούλη Ὑπόμνημα εἰς Ἀνδρον. Σχεδιασμὸς γεωγραφικὸν καὶ νοσηγραφικόν, ἐν Ἀνακτορῇ 1857, σελ. 97. Γ. Δραγάσης, Ἀνδρου ἀρχαιολογίαι, ἐν Παρισίῳ τ. 5, σ. 781, 1881 καὶ ἐν σελ. 874. Διονυσίου Πιστη ἐπιτομῆς Ὑπόμνημα Περιγραφὴ τῆς Ἀνδρου 1881 (ἔργον μέτριον). Κ. Μ. Κριστεγγίου Χημικὴ ἀνάλυσις τοῦ μεταλλ. ὕδατος τῆς ἐπαρχίας Ἀνδρου. Φαρμακευτ. Δελτίον Τ. 1, σ. 156, 1871. (Περὶ τῆς πηγῆς Σαρῆς). Περὶ τοῦ αὐτοῦ ὕδατος ἔγραψεν ὁ Θ. Παπαλεξόπουλος ἐν σ. 155 τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Ἀθήναις συνόδου τῶν Ἑλλήνων ἱατρῶν, καὶ ὁ Κ. Δαμιάτης ἐν Γαλλῶν Τόμ. 14, 1855. Κωνστ. Παζιώτου ἐπισκ. Σταυρουπόλεως Βίοι τῶν διαπρὸντων ἀνδρῶν τῆς νήσου Ἀνδρου 1881. J. Ev. Rivola: De situ et antiquitatibus insulae Andri 1844. Karl Hopf, Geschichte der Insel Andros und ihrer Beherrscher 1855. Ἐδοκασίεσθαι ἐν τοῖς Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe d. kais. Akademie der Wissens. XVI Τόμ. σ. 23. Μετάφρασις τοῦ ἱστορικῶς τούτου ἔργου τοῦ Hopf ἑλληνιστὶ ἐδημοσίευσεν ὁ Τ. Νερούτσος ἐν ΙΑ' τόμῳ Πανδώρας. ἦν ἀνετύπωτος μετὰ τινῶν σημειώσεων τῷ 1886 ὁ Ζ. Δελλεγραμμάτικος ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ. Ἱταλιστὶ δὲ μετὰ ἰδίων σημειώσεων μετάφρασιν ἐδημοσίευσεν ὁ G. B. Sardagna Dissertazione documentata sulla storia dell' isola di Andros. 1859. Ὁ Κ. Hopf, ἐδημοσίευσεν Urkunden und Zusätze zur Gesch. der Insel Andros. Τῷ 1873 δὲ ἐν τοῖς Chroniques (Greco-Romaines) ἐδημοσίεωσεν ἀγγλιστὶ γεννητολογικὰ πίνακες τῶν οἰκῶν Σομαρίτσα, τῷ 183. Meyssonier, Notice sur Andros, ἐν τῷ Bulletin de la société de Géogr. 1870. Fevrier, σελ. 158. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀνδρόσακμον (Βοτ.) (Androsaceum L.), γένος τῆς οἰκ. τῶν Ὑπερικωδῶν. Διαφέρει τοῦ γένους Ὑπερικου (Hypericum) κατὰ τὸν καρπὸν τὸν μόνυχον καὶ ῥαχισιδῆ. Φυτὰ θάμνωδη καὶ τὸ μὲν

Α. τὸ φαρμακευτικόν (A. officinale L.) ἀνὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν φυόμενον ἦτο ἄλλοτε φαρμακευτικόν, τὸ δὲ Α. τὸ πρᾶγιον (A. hircinum L. καὶ πιθανῶς τὸ πρᾶγιον τοῦ Διοσκωρίδου) φυόμενον ἐν Κρήτῃ καὶ Λακωνίᾳ ἦτο ἐπίσης φαρμακευτικόν τὸ πάλαι. Τὸ δ' Ἀνδρόσακμον τοῦ Διοσκωρίδου εἶνε τὸ κοινὸν ἐν Ἑλλάδι Ὑπερικὸν τὸ διαπαρὲν (Hyp. perfoliatum L.) (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ἀνδρόσακες (Βοτ.) (Androsace L.), γένος τῆς οἰκ. τῶν Πασχαλιδωδῶν (Primulaceae) διαφέρει τοῦ γένους Πασχαλίδος (Primula) κατὰ τὸν σπλήνα τῆς στεφάνης ὄντα συσπικτόν πρὸς τὸ στόμα. Πόαι μικραὶ ἐπὶ τῶν Ἀλπεῶν καὶ ἀνὰ τὰς ψυχρὰς χώρας τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου μετὰ φύλλων εἰς ῥόδινα καὶ ἀνθῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λευκῶν ἢ ἐρυθρῶν περὶ τὰ 80 εἶδη, ἐξ ὧν ἐν μόνον φέεται ἐν Ἑλλάδι σπανιότατον ἐπὶ τῆς Ὀσσης ἦτοι τὸ Α. τὸ Ὀλυμπικόν (A. Olympica Boiss). Τὸ δ' Ἀνδρόσακας τοῦ Διοσκωρίδου εἶνε φυκοειδές ἐκ τῆς οἰκ. τῶν Σιφωνιδωδῶν, ὅπερ φέται καὶ ἐν τῇ παρ' ἡμῶν ὁχλάτῃ καὶ ὠνιμάσθῃ ὑπὸ τῶν βοτανικῶν Καλλόπιλος Ἀνδρόσακες τὸ δ' ἔξυδᾶριον (Callipilos Androsaces Targ. ἢ Acetabularia Mediterranea Lamour.). [Θ.Χ.]

Ἀνδροσίων 1) Πρῶτωρ Ἀθηναῖος, μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους, κατηγορηθεὶς παρὰ νόμῳ ὑπὸ Εὐκτῆμονος καὶ Διοδώρου, εἰδὼς εἶχε προτείνει τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου στέφανον ὑπὲρ τῆς Βουλῆς τῶν πεντακοσίων, ἃν καὶ αὐτὴ δὲν κατεσκέυσεν, ὡς κατὰ νόμον ὠρεῖται, τὰ ὁρισμένα πολεμικὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐξώδευσεν ἀλλαχού τὰ χρήματα. Τοῦ Διοδώρου τὸν κατηγορητήριον λόγον ἔγραψεν ὁ Δημοσθένης, σῶται δὲ μέχρις ἡμῶν, ὁ κατὰ Ἀνδροσίωνα ἐπιγραφόμενος ὁ 28ος τῶν περιωθέντων λόγων του. Κατὰ δὲ τὸν Ἀρκευρατίωνα (ἐν λῆξει Σηραγγίῳ) καὶ τὸν Ἀποστόλιον (430) καὶ ὁ Λυσίας ἔγραψε κατὰ τοῦ Ἀ. λόγον, ἴσως τὸν κατηγορητήριον τοῦ ἐτέρου τῶν κατηγορῶν Εὐκτῆμονος. Τῶν νεωτέρων φιλολόγων τινὲς ἰσχυρίσθησαν δτι ὁ σωζόμενος ἐρωτικὸς τοῦ Δημοσθένους εἶνε ἔργον τοῦ Ἀ. τούτου, ὁ ἰσχυρισμὸς ὅμως οὗτος οὐδέλως ἀποδείκνυται, καθ' ὅσον οὐδὲν ἄλλο σύγγραμμά τοῦ Ἀ. ἐπύθη πρὸς σύγκριτιν. — 2) Ὁ Ἀ. τὸ ἰδιογράφος, μεταγενέστερος τοῦ προηγουμένου, ἀναφερόμενος ὑπὸ Πλουτάρχου (ἐν βίῳ Σόλ., 15. Περὶ ἑξορίας, 14). Αἰλιανῷ (Ποικ. ἱστ. 8, 6.) Πausανίου (6, 7, 6. 10, 8, 1.) καὶ ἄλλων. Τὰ σωζόμενα ὀλίγα ἀποσπάσματα τῶν ἔργων αὐτοῦ περισυνέλεξεν ὁ Lang καὶ Sibelin καὶ ἐξέδωκεν μετὰ τοῦ Φιλολόγου ἐν Αἰφῇ τῷ 1811, κατόπιν δὲ ὁ Müller ἐν Fragmenta historicorum graecorum I, 371—377 καὶ IV, 645. [Γ. Κ.]

Ἀνδρουδίστα. Μία τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐπὶ καπετανίων τῆς Ἑβρίου Μάνης, ἔδραν ἔχουσα τὴν Καρδαμύλην, περιλαμβανούσα δὲ πλὴν ταύτης καὶ τὰ χωρία τοῦ νῦν δήμου Καρδαμύλης Χώραν, Ξεχωρί, Πρασταίον (Προστάσιον), Λιπαίνον, Τσέριον, Νίκον, Σκιδόν, κλπ. παλαιότερον δὲ καὶ τὴν Πλάτσαν καὶ ἄλλα χωρία τοῦ δήμου Λευκτέρου, ὅτινα ἀπετέλεσαν ὑπερὸν ἰδιαν καπετανίον, Καπετανάριον τῆς Ἀ. ἦσαν οἱ Τρυπάνηδες, κατὰ δὲ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν καπετάνιος ἦτο ὁ Παναγιώτης Τρυπάνης ἢ Μούρτζινος, τοῦ ὁποίου ὁ υἱὸς λαδῶν τὸ ἄξιωμα τοῦ Μπάς-μπεη τῇ 1780, ἀπεργονίσθη εἰς τὸν καπετάν πασσά Γαζὶ Χασάν. Τοῦ Παναγιώτου ἀποθανόντος ἐν ἔτει 1822, διετέλεθ' αὐτὸν ὁ υἱὸς του Διονυσίου. — Ἡ Ἀ. ἀπετέλει ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ ἰδιαν ἐπισκοπήν, ἔδραν ἔχουσαν τὴν Χώραν. [Π.]

Ἀνδρουῦσσα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Εὐβας τῆς πρώην ἐπαρχίας Μεσσηνίας, παρὰ τὴν ἐκ Νησιῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν Μεσσηνίαν ὁδόν, ἀπέχουσα ἐκείνου μὲν 2 ὥρας, ταύτης δὲ 2 3/4, ἔχουσα δὲ 764 κατ. τῷ 1889. Κειμένη ἐπὶ ὁροπέδιου δεσπόζοντος τῆς κατωτέρας μεσσηνιακῆς πεδιάδος, ἡ Ἀ. διὰ τὴν ἐπικαιρὸν θέσιν αὐτῆς ἦτο ἡ ἐπισημοτάτη τῶν μεσογείων πόλεων τῆς Μεσσηνίας ἐπὶ τουρκοκρατίας, πιθανῶς δὲ καὶ ἐπὶ φραγκοκρατίας. Τὴν προτέραν ἀκμὴν αὐτῆς μαρτυροῦσι τὰ πρὸς Ἀ τῆς σημερινῆς πολίτης σιζόμενα εἰρήπια τοῦ φρουρίου καὶ ἡ πρὸς Β τοῦτου ἐπὶ τῆς κλιτύος καταφύτου λέγου γραφικωτάτη λιθόκτιστος καὶ πλινθόκτιστος βυζαντινὴ ἐκκλησίαι τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, καθὼς καὶ τὰ εἰρήπια ἀρχαίου ὕδατος γωγείου. — Ἡ Ἀ. μνημονεύεται τὸ πρῶτον, καθόσον εἰξεύρομεν, ὡς πατρίς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθανασίου τοῦ Α' (βλ. λ.), δις πατριαρχεύσαντος κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΓ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος. Κατὰ τὸν Φραντζήν (Α', 4 σ. 25) οὗτος «προστάξει βασιλικῇ καὶ ψήρῳ συνοδικῇ τὴν ἐαυτοῦ πατριδα Ἀνδρουσάν ἐπισκοπὴν ἐτίμησε καὶ τῇ μητροπόλει Μονεμβασίας (πιτάσσειοι)» εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Ἀ., ἔδραν ἔχουσαν κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς τουρκοκρατίας χρόνους τὸ Νησίον, ὑπῆγοντο 86 χωρία τῆς τότε ἐπαρχίας Ἀ. (περιλαμβανούσης τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας Μεσσηνίας καὶ τινὰ τῶν ἐπαρχιῶν Πυλίας καὶ Τριφυλίας) καὶ δεκατρία ἄλλα χωρία τῶν τότε ἐπαρχιῶν Ἀρκαδίας καὶ Ναυαρίνου. Μνημονεύεται δ' ἡ Ἀ. καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πολέμου τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε' πρὸς τὸν σουλτάνον Σουλεϊμάν. Οἱ Τούρκοι ἐκστρατεύσαντες κατὰ τῶν ἐν Κορώνῃ Ἰσπανῶν ἐκστρατοπέδευον ἐν Ἀ., διακίψαντες τὴν κατὰ ξηρὰν συγκοινωνίαν αὐτῶν. Καὶ ἐπεχείρησαν μὲν οἱ Ἰσπανοὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μασικῶς παρὰδολον ἐπιχείρημα, τὴν ἐξοδὸν ἐκ τῆς

Κορώνης καὶ νυκτερινὴν ἐπιθεσίαν κατὰ τῆς Ἀ. ἣν ἠλπίζον ἐπὶ θά ἐκυρίεον εὐκόλως, τῶν τεχνῶν αὐτῆς ὄντων ἀσθενῶν καὶ ἐχόντων ἐκ τῶν παλλαχῶν ῥήγματα· ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν πολλὰν ὑποστάντες φθάραν ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες ὁμῶς ροδούμενοι νέας ἐπιθέσεις κατέλειπον τὴν Ἀ. στρατοπεδεύσαντες ἐν Λεονταρίῳ (1533).

Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἡ Ἀ. κατοικεῖτο κατὰ τὸ πλείστον ὑπὸ Τούρκων. Ἦτο δ' ἔδρα τῆς ἐπαρχίας ἐπαρχίας, μιᾶς τῶν 24 ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου· τὰ κυριώτατα πορίζοντα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὧν ἡ ἀξία ἀνῆρχετο εἰς 2 ἐκατομμύρια περίπου γροσιῶν ἐν ἔτει 1814, ἦσαν δημοτικαὶ κερποι, μέταξα, σῦκα, ὀνὸς, ὄσπρια, τυρὸς. [Π.]

Ἀνδρουῦτσης Ἀλφειοῦς Κύπριος, θεολόγος, καθολικὸς τὸ δόγμα, ζήσας ἐν ἀρχῇ τοῦ ΙΙ' αἰῶνος Ἐκκλησιολογίας ἐν Ῥώμῃ, ἐδίδασκεν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Βονωνίας, ἔγραψεν ἐλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ κατὰ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δασιθεοῦ δύο συγγράμματα, τὴν «Παλαιὰν Ἑλλάδα» (Βενετ. 1714) καὶ τὴν «Ὁμολογίαν Γραικῶν καὶ Λατίνων» πατέρων περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐκ τοῦ Γίου» (Ῥώμ. 1710) καὶ λατινιστὶ ἄλλα τινὰ πολεμικὰ θεολογικὰ συγγράμματα, ἐκδοθέντα ἐν Βονωνίᾳ, Βενετία καὶ Ῥώμῃ. (βλ. Fabricii, Bibl. Gr. X σ. 452—453.—Juecher, Gelehrten-Lexicon I, 403.—Zabara, Νέαν Ἑλλ. σ. 162—163.—Σάβη, Νεοελλην. φιλολ. σ. 466). [Π.]

Ἀνδρουῦτσος ἡ Ἀνδρουῦτσου ἢ Κολανδρουῦτσος, 1) Γεώργιος. Ὁ ναύαρχος τῶν Σπυριδίων ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως, ἐκείνη γὰρ ὑπὸ τῶν Σπυριδίων τῶν 1824 μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Παναγιώτου Μπότση διοικήσας δ' ἔκτοτε μέχρι τέλους τοῦ ἀγώνος ὅλην τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῆς νήσου. Τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς ναυάρχου ἀποδίδουσι τινες εἰς τὴν μεγάλην δημοτικότητα τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀναστασίου, εἰς τὴν ἀντιζηλίαν τῶν φαντασίων ἐν τῇ νήσῳ καὶ εἰς τὴν ὑπερίσχυσιν τῆς διγαρχικῆς μερίδος. Βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι πάντες ἐθεώρουν αὐτὸν γενναῖον, συνετὸν καὶ χρηστὸν ἄνδρα καὶ ὅτι πολλὰς καὶ μεγάλας ἐπιτυχίας κατεῖχε εἰς τοὺς συμπολίτας του. Ῥώθους δὲ μετὰ τὴν ἐκλογὴν του ἐσπύσεν εἰς θάλασσαν τῆς κινδυνεύουσας Σάμου ἔχων ὑπὸ τὴν ἐδήγίαν του ὅσα προχείρις κατωρθώθη ναυπραγματοποιεῖ Σπυριδιωτικὰ πλοῖα, ἐν ὧν 15 καὶ ἐν πυρπολικῶν, καταπλεύσας δ' εἰς Σάμον τῇ 27 Ἰουλίου 1824 πρὸς τοῦ ἄλλου ἑλληνικοῦ στόλου, ἐνεθάρρυνε τοὺς Σαμίους καὶ παρέμεινεν ἀναμένων τὸν καταπλουν τοῦ λοιποῦ ἑλληνικοῦ στόλου καὶ κατοπτεύων τὰς κινήσεις τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ ὁμοῦντος ἐχθρικοῦ. Μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας συμμετέσχεν ὁ Ἀ. μετὰ τῶν ὑπὸ αὐτὸν σπυριδιωτικῶν πλοίων εἰς τὴν

κατὰ θάλασσαν νίκας τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου κατὰ τὸ στενὸν τῆς Σάμου (5—8 Αὐγούστου) παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Γέροντος (28 Αὐγούστου) καὶ παρὰ τὴν Χίον (24 Σεπτεμβρίου)· ἐπίσης μετὰ ἐν ἔτος (20 Μαΐου 1825) κατενυμμάχησεν ἡ Β' μοῖρα τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου ὑπὸ τὴν Ἀ. τὸν Σαχτούρη καὶ τὸν Ἀποστόλην τὸν ὑπὸ τὸν Τοπαλ ἐχθρὶκὸν στόλον παρὰ τὸν Καφερέα. Μετὰ τὴν ματαιωθεῖσαν δ' ἐπιχείρησιν κατὰ τοῦ ἠνωμένου Βυζαντινοῦ καὶ Ἀλγυπτιακοῦ στόλου, τοῦ ἐν Σούδα τῆς Κρήτης ἐλλιμενισμένου (31 Μαΐου), ὁ Ἀ. ἐξεπέμψθη ἐκ Σπετσῶν μετὰ 14 πλοίων καὶ 3 πυρπολικῶν εἰς βοήθειαν τοῦ Μεσολογγίου (8 Ἰουλίου), ἠνύθη δὲ παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σκρόφας (21 Ἰουλίου) μετὰ τοῦ Μικούλη καὶ τοῦ Ἀποστόλη, καὶ εἰσπλεύσαντες εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἐπισείτισαν τὴν πολιορκουμένην πόλιν, πολλὰς ζημίας ἐπενεγκόντες εἰς τὴν περιορμούντα ἐχθρὶκὸν στόλον (23 Ἰουλίου 1825). Ἀλλ' ἡ μετὰ τινὰς μῆνας (κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου τοῦ 1826) ἀπόπειρα τοῦ σπετσιωτικοῦ στόλου ὑπὸ τὴν Ἀ. καὶ τοῦ ὕδραϊκοῦ πρὸς ἐπισείτησιν τοῦ Μεσολογγίου ἀπέτυχε· κατεπλεύσαν δὲ αὐτὸν εἰς τὴν Σάμον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἀπειλούμενων νήσων τῶν καὶ παρέμειναν ὅπως ἀποκρούσαι τὴν μελετωμένην τῶν πολεμίων ἐπιθεσιν κατὰ τῆς Ὀδῆς καὶ τῶν Σπετσῶν μέχρι τοῦ Ἰουλίου, ὅτε ἔπλευσαν πρὸς βοήθειαν τῆς Σάμου ὁ ὕδραϊκός στόλος καὶ ὁ ψαρικνός, καὶ ὁ ὑπὸ τὴν Ἀ. σπετσιωτικός, ἀποτελούμενος ἐκ 12 πλοίων καὶ 8 πυρπολικῶν, εἰς ὃν τὴν 20 Αὐγούστου προστέθησαν ἔτερα 8 πλοία· ἐσώθη δ' οὕτω καὶ αὐτὸς ἡ Σάμος, διότι ὁ ἐλληνικὸς στόλος ἐπὶ πολὺν χρόνον παραπλεύσας περὶ αὐτὴν καὶ τὰς πλῆσιν νήσους καὶ ἀψυμάχους τινὰς συγκροτήσας, ἐμπέδισε τὴν ἀπόδασιν ἐχθρικοῦ στρατοῦ. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1826 ἡ ἐλληνικὴ κυβερνήσις, ἐνομάσασα τὸν Ἀ. πτόλμαρχον τῶν Σπετσῶν, διόρισεν αὐτὸν μὲν πρῶτον πλοίαρχον τῆς ἐν Ἀμερικῇ κυπηγηθείσης φρεγάτας, δεύτερον δὲ τὸν Ἀποστόλην· ἀλλ' οἱ Σπετσιώται ἐνεκα λόγων τοπικῆς φιλοτιμίας δὲν ἀπέδεχθησαν τὸν διορισμὸν τοῦτον, ὅπως μὴ ὁ ναύαρχος τῶν κατέχῃ ὑποδεστέραν θέσιν τῆς τοῦ Μικούλη, διορισθέντος κυβερνήτου τῆς αὐτῆς φρεγάτας. Κατὰ δὲ τὸν Ὀκτωβρίον τοῦ ἐπομένου ἔτους ἀνέτελλε εἰς τὸν Ἀ. ἡ ἀρχηγία τοῦ κατὰ τὴν Χίον στολίσκου, κατὰ τὴν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην ἐκστρεφειαν τοῦ Φαειρέου. — Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ἀγῶνος ὁ Ἀ. παρέμεινεν εἰς Σπέτσας ἰδιωτεύων, ἀπέθανε δὲ κατὰ τὸ 1851.

2) Ἀναστάσιος. Ἀδελφὸς τοῦ ἀνωτέρω, διατελέσας προσωρινὸς ναύαρχος τῶν Σπετσῶν. Μετέωρε τῶν πλείστων κατὰ θάλασσαν ἐργῶν τῶν Σπετσιωτῶν, διεκρίθη δὲ μάλιστα εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μονεμβασίας καὶ τῆς Πύλου (1821) θυσίων ἴδιον πλοῖον. [Π.]

Ἀνδρουτσος ἢ Ἀνδρούτσου. Ὁδυσσεύς. Βλ. Ἀνδρίτσος.

Ἀνδρύαλα (Βοτ.) (Andryala L.), γένος φυτῶν τῆς οἰκ. τῶν Συυθέτων τῶν Κιχωριωδῶν (βλ. λ.) [Θ.Χ.]

Ἀνδρώνειον. Χωρίον τοῦ δήμου Λαμπείας τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Πίλιδος, κείμενον ἐπὶ τοῦ ὄρεος Φολέας παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Λάδωνος ἢ Σαλλήεντος (Λαγανέικο ποτάμι νῦν). Ἔχει δημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ 638 κατ. τῇ 1889. [Γ. Πδ.]

Ἀνέγκλητος ἢ Κλήτης, ὄνομα δύο παπῶν. Ἀνέγκλητος Α' ἀγκύσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Α' αἰῶνος ἀπέθανε μαρτυρικῶς θάνατον (Εἰρ. Κατὰ αἰρ. γ' 33. Εὐσ. ἐκκλ. Ἰστ. Γ', 13, 15). Ἀνέγκλητος Β' ἀντίπαπας (1130—38) κατήγετο ἐκ πλουτίας ἰουδαϊκῆς οἰκογενείας καὶ διημιρσθήσει τὴν πατρικὴν ἔδραν πρὸς τὸν ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Γερμανίας ἀνεγνωρισμένον Ἰννοκέντιον τὸν Β'. [Γ. Μ.]

Ἀνεθόλιον (Χημ.) ἢ ἀνηθόλιον (Ανη[th])· τὸ κύριον συστατικὸν τοῦ ἀνησελαίου, τοῦ μακροθρελαίου κτλ. χημικῶς δὲ μεθυλαθῆρ τοῦ ἀνολίου ἦτοι φαινόλιου, ἐν ᾧ ἐν Η ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς ἐμάδος C_6H_5 ὁ τύπος τοῦ μεθυλαθῆρος $C_6H_4C_2H_5OCH_3$ · παράγεται δι' ἀπρωτάξως τοῦ ἀγοραιοῦ ἀνησελαίου καὶ ἀποτελεῖ λευκοῦς κρυστάλλους τηκομένους εἰς 20° καὶ ζέοντας εἰς 231°· ὀξειδωμένον δὲ σχηματίζει ανισαλδεΐδιον καὶ ἀνισθιν δέξυ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνεμάνεος βάζανος οἶνου (Χημ.) (Hahnemanns Weinprobe) μέσον ὑπὸ τοῦ ἴδρυτος τῆς ἐμοισπαθείτικῆς Ἀνεμάνειας πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς νθείας τοῦ οἴνου μετὰ διαλυτῶν ἀλάτων μολβδου· συνίσταται ἐκ διαλύσεως θειοκαλίου ὀξεινοθείσης διὰ τρυγικοῦ ὀξέος καὶ ἔνε ως ἐκ τούτου κυρίως διαλύσις ὕδατος. Οἶνος ἐνέχων μόλυβδον μελανοῦται ἢ μελανοφοιοῦται τῇ προσθήκῃ τῆς διαλύσεως ταύτης, δίδων καὶ ἴζημα μέλαν, ὅταν ἡ περυσία τοῦ μόλυβδου ἔνε ἄφθονος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνεμιστήρ χόρτου. Μηχανὴ πρὸς ἀνακίνησιν καὶ ἀναστορῆν τοῦ ἐπὶ τῶν λειμῶνων θειρισμένου χόρτου πρὸς ταχείαν αὐτοῦ ἀποξήρανσιν. Συνίσταται ἐξ εἰδους διττοῦ ἱππηλάτου ἐφέροντος ἐπὶ τοῦ μεταξὺ τῶν τροχῶν ἄξονος ἀκτινοειδῶς σιδηροῦς βραχίονας ὀπλισμένους δι' ἀρπάγων καὶ περιστρεφόμενους κατὰ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω κίνησιν τοῦ διττοῦ οὕτως, ὥστε αἱ ἀρπάγαι ἐγγιζέουσι σχεδὸν τὸ ἔδαφος ἀνεγείρουσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸ χόρτον καὶ ἀνατινάσσουσιν αὐτὸ πρὸς τὰ ὀπίσω τῆς μηχανῆς πρὸς αὐτοῦ. Οἱ Ἀνεμιστήρες εἶναι χρήσιμοι κυρίως εἰς ψυχροὺς καὶ ὑγροὺς τόπους πρὸς ταχείαν ἀποξήρανσιν χόρτου λίαν ἐντεταμένων λειμῶνων οἵτινες ἤθελον ἀπαιτῆσαι πολυαριθμούς ἐργάτας διὰ τὴν σύντομον ἀποι-

ξήρανσιν ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν κινδύνων. [Γ.Δ.Σ.]

Ἀνεμογλέντε καὶ Ἀνεμοκλείδι (Ποτ.)
βλ. λ. Ἀνεμόχορτο.

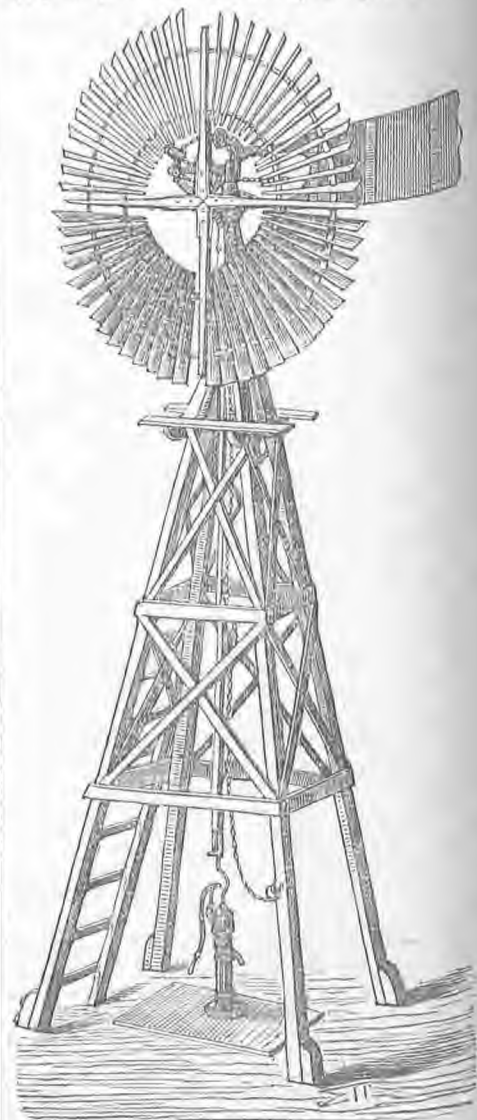
Ἀνεμοδείκτης (Μετρωρ.), ὄργανον δεικνύον τὴν διεύθυνσιν τοῦ πνέοντος ἀνέμου. Ὑπάρχουσιν Ἀ. ἀπλούστατοι καὶ ὡς τοιοῦτοι δύνανται νὰ χρησιμεύωσι σημεῖαι (καὶ ἑκαπνὸς καπνοδόχων ὑψηλῶν μὴ ἐπηρεαζομένων ὑπὸ περὶξ κτιρίων) καὶ Ἀ. ἐντελίστατοι σημεῖοντες τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου [Δ.Κ.]

Ἀνεμοδοῦρε. Χωρίον τοῦ δήμου Φαλκισίας, τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας, ἔχον 202 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀνεμόμετρον (Μετρωρ.), ὄργανον χρησιμεύον πρὸς μέτρησιν τῆς κατὰ δευτέρον λεπτὸν ταχύτητος τοῦ ἀνέμου. Ὑπάρχουσι πολλῶν εἰδῶν Ἀ., τὸ συνηθέστερον ὅμως εἶναι τὸ τοῦ Ῥοβινσῶνος, συγκείμενον ἐκ 4 ἡμισφαιρίων κοίλων, σταυροειδῶς τοποθετημένων εἰς τὰ ἄκρα δύο ὀριζοντίων ῥάβδων καθέτων ἐπ' ἀλλήλας. Ὑπάρχουσι καὶ Ἀ. συνδεδεμένα μετὰ μηχανισμοῦ αὐτογραφικοῦ, σημειοῦντος τὴν ἐκάστοτε ἐντάσιν τοῦ ἀνέμου. [Δ.Κ.]

Ἀνεμομηχανή εἶνε δυναμικὴ μηχανὴ προωρισμένη ὅπως χρησιμοποιεῖ τὴν κινήτικὴν δυνάμιν τοῦ ἀνέμου. Κατ' ἀρχὰς ὁ προορισμὸς τῶν τοιούτων Ἀ. ὑπῆρξεν ἀποκλειστικῶς πρὸς κίνησιν ἀλευρομύλων· τοῦτου δ' ἕνεκα ἐπεκράτησε καὶ τὸ ὄνομα ἀνεμόμυλοι. Ἐνεργὰ μέρη ἀνεμομηχανῆς τινος εἶνε τὰ πτερὰ, ἧτοι αἱ ἐπὶ ὀριζοντίας ἢ κεκλιμένης ἀτρακτοῦ τοποθετημέναι ἀκτινοειδεῖς ἐπιφάνειαι, αἵτινες λαμβάνουσι τοιαύτην θέσιν πρὸς τὸν ἄνεμον, ὥστε νὰ θέτωσι δι' ἀρκούντως ἰσχυρὰς πιέσεως ἀνέμου τὴν ἀτρακτοῦ εἰς περιστροφικὴν κίνησιν. Συνήθως στερεοῦνται ἐπὶ τῆς ἀτρακτοῦ 4—8 ἢ καὶ περισσότεραι κώπαι, ἐπ' αὐτῶν δὲ τίθενται λεπτοσανίδες εἴτε ἰστίαι, ἀποτελοῦντα τὰ πτερὰ· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα δὲν κείνται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου, ἀλλὰ κεκλιμένα ἢ λοξῶς διατεταγμένα, μέρος τῆς ἐνεργούσης πιέσεως τοῦ ἀέρος ἐπιφέρει τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τῆς ἀνεμομηχανῆς. Αἱ κυριώτεραι ἀνεμομηχαναὶ παρουσιάζονται κατὰ δύο διαφόρους διατάξεις, ταυτέστιν εἴτε ὀλόκληρον τὸ κτίριον, ἐφ' οὗ ἵσταται ἡ ἀνεμομηχανὴ περιφέρεται περὶ ἄξονα πρὸς τὸν ἄνεμον, εἴτε τὸ κτίριον μένει σταθερόν, καὶ τότε στρέφεται ἡ κίονοειδὴς στέγη μετὰ τῆς ἀνεμομηχανῆς. Αἱ τελευταῖαι δ' αὐταὶ εἶνε ὀλλανδικαὶ ὡς καὶ αἱ παρ' ἡμῖν. Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως τῶν ὑδραυλικῶν τροχῶν, στροβίλων καὶ ἀνεμομηχανῶν αἱ ἀνεμομηχαναὶ ἀπώλεσαν πολὺ τῆς σημασίας αὐτῶν ἕνεκα τῆς ἀκωνοσίου λειτουργίας αὐτῶν καὶ τοῦ περιωρισμένου ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς πνέει ὁ ἄνεμος (περίπου 150 ἡμέρας τὸ ἔτος). Χρήσις δ' αὖ-

τῶν τότε μόνον γίνεται, ὅταν μηδεμίαν οὐσιώδη βλάβην δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

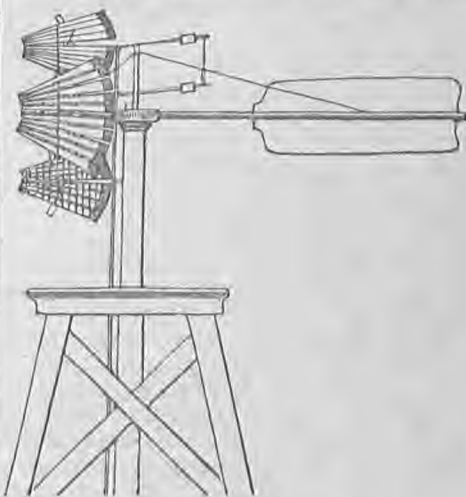

(Σχῆμα 1.)

νικὴ ἐπιχειρήσει ὡς ἐκ τῆς μεγαλητέρας ἢ μικροτέρας διακοπῆς τῆς ἐργασίας μεταχειρίζονται δ' αὐτὰς κυρίως πρὸς κίνησιν ἀλευρομύλου, πρὸς ἄρδουσιν κήπων, πρὸς ἀποξήρανσιν ἑλῶν ἢ ὑδάτων προερχομένων ἐκ πλημμυρῶν. Κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα αἱ ὀλλανδικαὶ καὶ ἀνεμομηχαναὶ ὑπέστησαν βελτιώσεις πινάς, ὅπως φέρονται εἰς τὴν κατάλληλον διεύθυνσιν τοῦ πνέοντος ἀνέμου καὶ ὅπως ἔχωσι κανονικωτέραν περιστροφικὴν ρύθμιν κατὰ τὰς διαφόρους ἀλλαγὰς τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου, ἀλλ' αἱ διαρρυθμίσεις αὗται εἶνε πο-

λύπλοκοι καὶ πολυδάπανοι· ἐξεναντίας δὲ αἱ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Φιλαδελφείας τοῦ 1876 ἐκτελεῖσθαι ἀνεμομηναναὶ ἠξιώθησαν ὡς κινή-
τηριος μικρὰ δύναμις τοῦ γενικοῦ ἐπαίνου. Αἱ ἀμερικανικαὶ αὗται ἀνεμομηναναὶ δι' οὐσιωδῶν ἐλαττώσεων τοῦ βάρους τῶν κινουμένων αὐτῶν μερῶν (ἔχονται ὁμῶς ἀρκούσιν πάντοτε στερεωτῆτα) ἀποφεύγουσι τὴν μεγάλην τριβὴν καὶ ἐπομένως θύνονται νὰ λειτουργῶσι καλῶς μὲ ἀρκετὰ μικρὰν ἢ πολὺ μεγάλην ταχύτητα ἀνέμου, ἐνῷ αἱ παλαιαὶ Ἀ. εἶνε ἀδύνατον νὰ λειτουργήσωσιν ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις. Αἱ ἀπλῶν δὲ συνήθως αὐτομάτων καὶ εὐφυσ-
στάτων μηχανισμῶν κατορθοῦνται νὰ τίθην-
ται εἰς ἐνέργειαν μὲ οἰανδήποτε ταχύτητα ἀνέμου, διότι αὐξανομένης τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου ἐλαττοῦται αὐτομάτως ἡ ἐπιφάνεια τῶν πτερῶν, ἐνῷ ἐλαττουμένης τῆς ταχύτητος αὐξάνει ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν· ἴστανται δὲ αὐτομάτως εἰς τὴν πρέπουσαν θέ-
σιν τῆς φορᾶς τοῦ ἀνέμου. Ὅπόταν δὲ ἀντλῶ-
σιν ὕδωρ, θύνονται ἀπ' ἐαυτῶν νὰ παύσιν εὐθὺς ὡς πληρωθῇ ἡ δεχομένη τὸ ὕδωρ δε-
ξαμένη, νὰ τίθονται δὲ πάλιν εἰς κίνησιν ἄμα ἐκ ταύτης τὸ ὕδωρ ἐκρέυη. Τὸ σχῆμα 1 πα-
ριστᾷ τὴν διάταξιν τῆς τοιαύτης ἀνεμομηναν-
νῆς συνισταμένης ἐκ στρογγύλης ἐπιφανείας
δίσκου, σχηματιζομένης δι' ἐν τεμαχίων λε-
πτοσανίδων κειμένων τοῦ ἐνδὸς πλησίον τοῦ ἐτέ-
ρου, ἐν κεκλιμένῃ διευθύνσει. Περὶ τοῦ κέν-
τρου τοῦ δίσκου μένει κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς διαμέ-
τρου αὐτοῦ κενὸς γῶρος πρὸς ἐλευθέραν ἐξο-
δὸν τοῦ ἀνέμου. Δι' ἀνεμοδείκτου, ἔχοντος εὐ-
ρείας διαστάσεις καὶ οὐτινος τὸ ἐπίπεδον ἴστα-
ται ὀρθογωνίως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δί-
σκου, μεταφέρεται ἡ ἀνεμομηναν. αὐτομάτως
πρὸς τὴν φορᾶν τὴν πνέοντος ἀνέμου οὕτως,

σεως τοῦ ἀνέμου ἀποσυντίθεται ἐπὶ τῆς ἐπι-
φανείας τῆς ἀνεμομ. οὕτως, ὥστε μέρος ταύ-

(Σχῆμα 1.)

τῆς τῆς δυνάμεως, ὅπερ ἐξαρτάται ἐκ τῶν με-
ρικῶν ἐπιφανείων τῶν λεπτοσανίδων, ἐπιφέρει
τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τῆς. Αἱ ἀμερικανικ-
καὶ ἀνεμομηναν. διακρίνονται εἰς ἀνεμομ. μὲ
σταθερὰν ἐπιφάνειαν, ὡς τὸ σχῆμα 1, καὶ εἰς
ἀνεμομηναν. μὲ κινήτους τομείς, ὡς σχῆμα 2
καὶ 3 (σύστημα Halladay). Ἐν ταύταις ὁ δί-
σκος ἀπαρτίζεται συνήθως ἀπὸ 6—8 τομείων,
οἵτινες διὰ καταλλήλων καὶ αὐτομάτων εὐ-
φυῶν μηχανισμῶν, λαμβάνουσι τὴν πρέπουσαν
θέσιν πρὸς τὴν φορᾶν τοῦ ἀνέμου· αὐξάνουσι
δὲ ἡ ἐλαττοῦσι τὴν πρὸς τὸν ἀνεμὸν παρού-
σασιν ἐπιφάνειαν, ἀναλόγως τῆς μικρο-
τέρας ἢ μεγαλητέρας αὐτοῦ σφοδρότητος. Διὰ
τὴν κατασκευὴν καὶ ἐκλογὴν τῶν διαστάσεων
ἀνεμομηνανῆς τινος δι' οἰανδήποτε σκοπὸν ἀ-
παιτεῖται ἐν πρώτοις νὰ εὐρεθῇ ἡ δύναμις τῆς
ἐνεργείας τῆς ἢ καταλληλοτέρα ταχύτης τοῦ
ἀνέμου διὰ τὴν κίνησιν ἀνεμομηναν. εἶνε 7 μέ-
τρα ἀνὰ δευτερόλεπτον (αὗται λειτουργοῦσιν
ἀναμειδῶως μεταξὺ τῶν ὁρίων 4—9 μέτρων
ταχύτητος)· ὀφείλει δὲ κατόπιν νὰ εὐρεθῇ
κατὰ πόσας ἡμέρας τοῦ ἐτους θύναται τις νὰ
ὑπολογίσῃ τὴν ἐπωφελεστέραν ταχύτητα τοῦ
ἀνέμου. Τοπικαὶ περιστάσεις ἐξασκοῦσιν οὐ-
σιώδη ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτῆς· π.χ. ὁ ἀνεμὸς ἐξ-
σθενεῖ, ὅταν διέρχεται διὰ θαλῶν, θλασσῶν,
σειρῶν ὁρίων καὶ ἑσκιῶν ἄλλων ἐμποδίων·
ἐπίσης ἡ ἀνέγερσις τοιαύτου κινήτηρος πλη-
σίον οἰκιῶν, ἔχει ὡς συνέπειαν οὐσιώδη ἐλάτ-
τωσιν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου καὶ ἰδίως ὅ-
πόταν ἡ ἀνεμομηνανῆς εἶνε κεκαλυμμένη ἀπὸ
τὸ μέρος. ὅθεν ὁ ἀνεμὸς πνέει. Τὸ ἔργον ἀνε-
μομηνανῆς τινος ἐξαρτάται ἐκ τῆς ἐξασκου-
μένης πίεσεως τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῶν πτερῶν
αὐτῆς· ὅθεν πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὴν ὑπάρ-

(Σχῆμα 2.)

ὥστε ὁ ἀνεμὸς νὰ προσέχῃ ἀμέσως τὸν δι-
σκὸν τῆς ἀνεμομηναν. ἡ δὲ δύναμις τῆς πίε-

χουσιν σχέσιν μεταξὺ τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐξασκουμένης πίεσεως ἀνὰ μονάδα ἐπιφανείας. Παρίσταται ὁ αὐτὴ

ἐν τῷ ἀκολουθῶν πίνακι ὑπὸ διαφόρους ταχύτητας ἀνέμου, ληφθεῖσας ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Aubuisson.

Ταχύτης εἰς μέτρα ἀνὰ δευτερόλεπτον	1	2	4	6	7	9	12	15	20	24	36
Πίεσις ἀνὰ 1 τετραγ. μέτρων ἐπὶ ἐπιπέδου ἐπιφανείας εἰς χιλιογράμματα	0,12	0,54	2,20	4,87	6,46	10,97	19,50	30,47	51,16	78,00	176,96

Ἡ σχέσις δὲ τοῦ ἔργου πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιφανείας τῆς εἰς τὸν ἄνεμον ἐκτεθειμένης προσδιορίζεται ἐκ τῆς ἀκολουθοῦ ἐξίσωσως $I_p = k E v^3$, εἰς τὴν ὁποῖαν I_p παρίσταται τὸ ἔργον εἰς ἵππων δύναμιν (εἰς ἵππος ἰσοδυναμεῖ πρὸς 75 χιλιογράμματα ἀνὰ δευτερόλεπτον), E τὴν ἐκτεθειμένην ἐπιφάνειαν εἰς τὴν πίεσιν τοῦ ἀνέμου, v τὴν ταχύτητα τοῦ ἀνέμου ἀνὰ δευτερόλεπτον καὶ k συντελεστήν, εὐρέθηντα παρὰ τοῦ Κουλέμβου διὰ παλαιὰς ἀνεμομηχανάς, ἴσον πρὸς 0,0004. Εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ὁμοῦς ἀνεμομηχανάς, κίτινες παρουσιάζουσι πολὺ ὀλιγωτέρας πυθτικὰς ἀντιστάσεις, τοῦτέστιν ὡς ἐκ τῆς ἐλαφροῦς αὐτῶν κατασκευῆς ἔχουσιν ὀλιγωτέρας τριβάς, ὡς συντελεστήν θέτομεν $K = 0,0005$, ἐπομέ-

νως ἔχομεν τὴν ἐξίσωσιν $I_p = 0,0005 E v^3$. Τὸ ἔργον τῆς ἀνεμομηχανῆς, ὡς ἐκ τῆς ἐξίσωσως δεικνύται, αὐξάνει μὲ τὴν κυβὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου· ἐκ τούτου γίνεται φανερὸν πόσον σπουδαίαν ἐπιρροὴν ἐξασκᾷ ἡ τελευταία αὕτη ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ κινήτηρος. Ἐφαρμόζοντες δὲ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀνω ἐξίσωσως ἐπὶ τινος παραδείγματος ἀνεμομηχανῆς, ἥς λαμβάνομεν τὴν συνήθη διάμετρον ἴσην μὲ 3,6 μέτρα (12 ἀγγλ. πόδας), τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ περίφ. τοῦ κέντρου τῆς διαμέτρου τοῦ δίσκου τῆς ἀνεμομηχανῆς κενὸν πρὸς ἐλευθέραν ἐξόδον τοῦ ἀνέμου, ἔχομεν ἐνεργεῖσιν ἐπιφανείαν $3,14 (1,8^2 - 0,6^2) = 9,043$ τετραγωνικά μέτρα.

Ἡ ἀνεμομηχανὴ ἔρα θέλει παράσχει τὸ ἀπὸ λουθον ἔργον εἰς ἵππων δύναμιν.

Ταχύτης ἀνέμου ἀνὰ δευτερόλεπτον	4	5	6	7	8
Ἴππου δύναμις	0,3	0,6	1,0	1,5	2,3

Τῇ βοήθειᾳ τῶν ἄνω δεδομένων δύναται τις νὰ υπολογίσῃ τὸ ἔργον ἀνεμομηχανῆς τινός, δι' ἧς ὑψύται ὕδωρ. Λαμβάνοντες δὲ τὸ ὠφέλιμον ἔργον τῆς ἀντλίας ἴσον μὲ 75 %, ὅπερ ἐκάστη καλῶς ὑπολελογισμένη καὶ κατεσκευασμένη ἀντλία δύναται εὐκόλως νὰ δώσῃ, θέλομεν ἔχει ἐν τῷ ἔργῳ ἀνὰ ἵππον καὶ ἀνὰ μέτρον ὑψώσιν ὕδατος ἴσην μὲ $75 \times 0,75 = 56,25$ λίτρας. Σημειοῦντες δὲ διὰ γ τὸ ὕψος εἰς μέτρα, εἰς τὰ ὅποια ὁ ἀνέλθῃ τὸ ὕδωρ, θέλομεν ἔχει διὰ τὸ προκείμενον παράδειγμα

Ἐξάγεται ὕδωρ ἀνὰ δευτερόλεπτον εἰς μέτρα	16,9	31,7	56,3	81,4	129,4
γ	γ	γ	γ	γ	γ

Θοὴν ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὴν ἀντλήσιν καὶ ὑψώσιν ὕδατος, τὸ ἔργον εἶνε εἰς ἀντίστροφον λόγον τῆς ὑψώσεως τοῦ ὕδατος. Ἀκριβῶς δὲ λαμβάνομεν τοῦ πράγματος, ἡ ἀναλογία παρίσταται μὴ ἐπιμελής εἰσέτι· διότι μὲ τὴν αὐξάνσιν τῆς ὑψώσεως τοῦ ὕδατος αὐξάνει

ὡς τάχως ἡ τριβὴ τούτου ἐν τῷ σωλήνῳ ἐπομένως τὸ ἔργον τῆς ἀντλίας ἐλαττοῦται. Ὡς ἐκ τούτου ἡ χρῆσις τῶν Ἀ. πρὸς ἀντλήσιν ὕδατος παρουσιάζεται ἀσύμφορος κατὰ ποσὸν· διότι ἡ ἀνύψωσις τοῦ αὐξάνει καὶ τέλος φθάνει εἰς ὅριον τι, εἰς ὃ τὸ ὑψούμενον ποσὸν ὕδατος οὐδόλως ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰ ἔξοδα τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς ἀνεμομηχανῆς. [Σ.Κ.]

Ἀνεμόμυλος βλ. Μύλος.

— Προάστειον τῆς πόλεως Κερκύρας. Βλ. Κέρκυρα.

Ἀνεμον δεικτῷ θηρῶς. Παραίμν· ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. [Π.]

Ἀνεμοπύρωμα (Βοτ.)· κοινὴ ὄνομασία ἐν Ἀττικῇ τοῦ Βουπλεούρου τοῦ θαμνώδους (*Bupleurum fruticosum* L.) ἐν χρητῇ παρὰ τῇ λαῶι ὡς φάρμακον τῆς ἐμμενίου ἀσθενείας, δηλ. τοῦ Ἐρυσιπέλατος (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ἄνεμος (Μετewρ.) καλεῖται στήλη ἄερος ὀριζοντίως κινουμένη. Αἷτια τῶν ἀνέμων εἶναι ἡ ἀνισότης θερμαντικῶν τῶν διαφόρων μερῶν τῆς ἀτμοσφαιρας. Τὰ μέρη ταύτης, τὰ ἐντονώτερον θερμαινόμενα, διαστελλόνται καὶ ἐντονώτερον θερμαινόμενα, ἀνέρχονται πρὸς οὐτὸ γινόμενα ἐλαφρότερα, ἀνέρχονται πρὸς τὰ ἄνω. Τὸ οὕτω σχηματίζμενον ρεύμα ἀνέρχεται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, διότι ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι σῶμα διαθερμαντὸν καὶ ὡς τοιοῦτο διὰ τῆς θερμαντικῆς ἐκ τοῦ θερμανθέντος ἐδάφους, θερμαίνεται ἐκ τῶν κάτω στρωμάτων, τὰ ὅποια θερμαίνονται ἀνέρχονται καὶ οὕτω σχηματίζεται ρεύμα ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Μειζὼν θερμαντικὴ καὶ ἐπομένως ἀραιώσις τῆς ἀτμοσφαιρας συμβαίνει εἰς τὰ περὶ τὴν ἰσημερινὴν μέρη, ἐνθα αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου προσπίπτουσι κάθετοι. Πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐκ τῆς ἀραιώσεως ταύτης ἐπελθούσης διαταράξεως τῆς ἰσορροπίας τῆς ἀτμοσφαιρας σχηματίζονται ρεύματα ἄερος ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν πέλων πρὸς τὸ ἰσημερινόν. Οὕτω σχηματίζονται ἐν ἀντικλιν ἰσημερινὸν ρεύμα καὶ δύο κατώτερα πολιτικὰ ρεύματα. Ἡ σύγχρονος πνοὴ τοῦ ἰσημερινοῦ ρεύματος εἶναι καταφανὴς μάλιστα ἐν ταῖς μὴ πολὺ μακρὰν τοῦ ἰσημερινοῦ χώραις· ἐνθ' εἰς τὰ κάτω μέρη πνέει τὸ ΒΑ πολιτικὸν ρεύμα, εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη πνέει τὸ ΝΑ ἰσημερινὸν ρεύμα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ μέρη, ὅθεν πνέουσι τὰ πολιτικὰ ρεύματα, γεννᾶται ἀραιώσις· πρὸς ἀποκατάστασιν λοιπὸν τῆς ἰσορροπίας τὸ ἐκτερώθην πρὸς τοὺς δύο πέλους διαχυόμενον ἰσημερινὸν ρεύμα κατέρχεται καὶ πνέει ὡς ἄνεμος.

Ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν ρευμάτων τούτων, ἐὰν ἡ γῆ ἔμενον ἀκίνητος, ὅα ἔχον τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ Β πόλου πνέον ἐν τῷ Β ἡμισφαίριῳ διεύθυνσιν ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ Ν πόλου ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαίριῳ νοτίαν διεύθυνσιν· τοῦ ἰσημερινοῦ ρεύματος τὸ μὲν πρὸς Β διευθυνόμενον μέρος ὅα εἶχε Ν διεύθυνσιν, τὸ δὲ πρὸς Β ὅα εἶχε Β διεύθυνσιν· ἔνεκα τῆς περιστροφικῆς ὁμοῦς κινήσεως τῆς γῆς ἡ διεύθυνσις τῶν ρευμάτων τούτων τροποποιεῖται. Τὸ ἰσημερινὸν ρεύμα ὁρῶν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ, ἐνθα ἡ ταχύτης τῆς ἡμερησίας περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆς ἐκ Δ πρὸς Α εἶναι μειζων, χωρεῖ πρὸς τοὺς πέλους. Ἐνθα ἡ ταχύτης τῆς κινήσεως ταύτης εἶναι ἐλάσσων· διατηροῦντος λοιπὸν τοῦ ρεύματος ἕνεκα τῆς ἀβρανεῖας τῆς ὕλης τὴν μειζονα ταχύτητα ἐκ Δ πρὸς Α, ἔχει αὐτὸ καὶ διεύθυνσιν δυτικὴν. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο διευθύνσεων Ν καὶ Δ προκύπτει συνισταμένη διεύθυνσις ΝΑ εἰς τὸ Β ἡμισφαίριον τῆς γῆς, ἐνθ' διὰ τὸ Ν εἶναι ἡ διεύθυνσις τοῦ ἰσημερινοῦ ρεύματος ΒΔ. Διὰ τὸν αὐτὸν φυσικὸν λόγον τῆς διατηρήσεως τῆς κεντημένης ταχύτητος τὰ πολιτικὰ ρεύματα ὡς ἔχοντα ἐλάσσονα ταχύτητα ἐκ Δ πρὸς Α ἢ τὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια μετακινούνται, παρεκ-

κλίνουν· πρὸς Α καὶ οὕτω τὸ μὲν πολιτικὸν ρεύμα τοῦ Β ἡμισφαίριου ἔχει διεύθυνσιν ΒΑ, τὸ δὲ τοῦ Ν ἡμισφαίριου διεύθυνσιν ΝΑ. Τὰ πολιτικὰ 4 ρεύματα, ἥτοι τὸ ΝΑ ἰσημερινὸν καὶ ΒΑ πολιτικόν, ἐν τῷ Β ἡμισφαίριῳ τῆς γῆς, τὸ ΒΔ ἰσημερινὸν καὶ ΝΑ πολιτικόν ἐν τῷ Ν ἡμισφαίριῳ, ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς θεωρίας τῶν ἀνέμων.

Ἐκ τῶν ρευμάτων τούτων τὰ πολιτικὰ πνέουσιν ὡς Ἀληγεῖς ἢ ἑμπαλοῖ Ἀ. (Alises Passatwinde γερμ. Βλ. λ. Ἀληγεῖς) εἰς τὰς περὶ τὸν ἰσημερινὸν χώρας εἰς μὲν τὸ Β ἡμισφαίριον οἱ ΒΑ, εἰς δὲ τὸ Ν οἱ ΝΑ. Μεταξὺ τῶν δύο ζωνῶν, τῆς ΒΑ καὶ τῆς τῶν ΝΑ, ὑπάρχει ἡ ζώνη τῆς νη-νεμίας. Κατὰ τὸ ὅρος τοῦ Β ἡμισφαίριου ἡ ζώνη αὕτη ἀποτελοῦσα τὰ μέρη, διὰ τὰ ὅποια ὁ ἥλιος ἔχει τὸ μέγιστον αὐτοῦ ὕψος, ἐκτοπίζεται πρὸς Β, ὅπως καὶ ἡ ζώνη τῶν ΒΑ ζυμῶν Ἀ. Χωροῦντος τοῦ ἡλίου πρὸς Ν, ἐκτοπίζονται πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καὶ αἱ τρεῖς μνημονευθεῖσαι ζώναι.

Μετὰ τῆς ἐκτοπίσεως ταύτης συνέχεται καὶ ἐκτόπισις τῆς ζώνης, εἰς τὴν κατερχόμενον πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἰσορροπίας ἐπικρατεῖ τὸ ΝΑ (ὁμβροφόρον) ἰσημερινὸν ρεύμα. Οὕτως ἐπικρατεῖ τοῦτο κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰ μεσαῖα τῆς Εὐρώπης μέρη· προχωροῦντος δὲ μὲν τοῦ φθινοπώρου κατέρχεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νοτιώτερον, παρ' ἧμιν δ' ἐν Ἑλλάδι περὶ τὸν Νοέμβριον ἀντερχόμενον περὶ τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος.

Ἡ ἐπικράτηςις τῆς ἀρχικῆς διευθύνσεως τῶν κυρίων ρευμάτων τοῦ ἄερος κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τοῦ ἔτους εἶναι καταφανὴς εἰς τὰ ἀνοικτὰ μέρη, τῶν ὠκεανῶν, διότι ἡ γαῖα εἰς μεγάλης ἑστῆς καὶ ὁ σχηματισμὸς καὶ ὁ διμυλισμὸς αὐτῆς προξενεῖ σημαντικὰς τροποποιήσεις εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνέμων. Προσέτι ἡ κανονικότης τῶν ἀνέμων, εἴτε πνέουσιν οὗτοι κατὰ τὴν ἀρχικὴν διεύθυνσιν τὴν κυρίων ρευμάτων εἴτε τροποποιεῖται ἐκ τῆς γαῖανόσεως ἑστῆς, εἶναι μειζων ἐν ταῖς περὶ τὸν ἰσημερινὸν χώραις· τοῦναντίον, ὅσον χωροῦμεν πρὸς τοὺς πόλους, αὐθαίνει τὸ ἀκανόνιστον. Σημαντικώτατοι ἀνεμοὶ περιοδικῶς ἐφαρμόζονται ἐκ τῆς γαῖανόσεως μεγάλης ἑστῆς εἶναι οἱ Μοῦσσῶνες, τοὺς ἐποῖς προξενεῖ ἡ πρὸς Β τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ εὐριστικομένη μεγάλη ἡπειρος τῆς Ἀσίας ταύτης ὁρῶν ὁρῶν θερμαινόμενης κατὰ τὸ θέρος τοῦ Β ἡμισφαίριου πλείετον παρὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ ἀραιουμένου τοῦ ἄερος ἀνωθὴν τῆς ἑστῆς, πνέει ἀπὸ τῆς θαλάσσης ΝΑ Μοῦσσῶν, τοῦναντίον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαρτίου φυκαίνονται καὶ πυκνοῦνται τοῦ ἄερος ἀνωθὴν τῆς ἑστῆς, πνέουσιν οἱ ΒΑ Μοῦσσῶνες. Παρὰ τὴν Γουινέαν ἡ ὁμοῦς ἀνισότης θερμαντικῶν τοῦ ἄερος ὑπεράνω τῆς ἑστῆς καὶ τῆς θαλάσσης προξενεῖ διαρκῶς ΝΑ ἀντὶ ΝΑ Ἀνέμων. Καὶ οἱ ἀνὰ τὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐπικρα-

τοῦντες ΒΑ ἐτησίαι αἰτίαν ἔχουσι τὴν μείζονα θερμανσίν τῆς ξηρᾶς, ἐξ ἧς προξενεῖται ΒΑ ῥεῦμα κατὰ τὸ θέρος.

Ἐρευνα περὶ τῆς διαδοχῆς (ἐννοεῖται τῆς συνηθετέρας κατὰ μέσον ὅρον, ὅπως τοῦτο ἰσχύει διὰ πάντα τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα, οὐχὶ δ' ἀπολύτως πάντοτε) ἤγαγε τὴν ἐπίσημον Γερμανὴν φυσικὴν Δέδην εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ νόμου (Νόμος τοῦ Δόδου), ὅτι ἡ συνήθως ἐναλλαγὴ τῶν ἀνέμων γίνεται κατὰ τὴν διεύθυνσιν ἀπὸ Β πρὸς Α, Ν, Δ καὶ διὰ τὴν εὐταίαν γινόμενη ἐναλλαγὴν ἔχει συνήθως ὡς συνέπειαν μείζονα διάρκειαν τοῦ ἀκολουθοῦντος ἀνέμου παρὰ ἐν τῇ ἀντιθέτῳ ἐναλλαγῇ Β, Δ, Ν, Α.

Ἡ ἄνωτος θερμανσὶς τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης κατὰ τὸ θέρος, ὅταν δὲν ἐπικρατῇ ἄλλος σφοδρότερος καὶ γενικώτερος ἄνεμος, προξενεῖ τὰς θαλασσίας αὐρας τὴν ἡμέραν καὶ τοὺς ἀπογεύσιους ἀνέμους τὴν νύκτα. Θερμανομένης δὴλαδὴ τὴν ἡμέραν τῆς ξηρᾶς πλεον τῆς θαλάσσης, προξενεῖται ἀραιώσις τῆς ἀτμοσφαίρας ὑπὲρ τὴν ξηράν, πρὸς ἀποκατάστασιν δὲ τῆς ἰσορροπίας πνέει αὐρα ἀπὸ τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν ξηράν· τὴν νύκτα συμβαίνει τὸ ἐναντίον, ἀποφυγομένης πλειότερον τῆς ξηρᾶς, καὶ οὕτω γεννᾶται ἀπογεύσιος ἄνεμος.

Μετὰ τῆς διευθύνσεως τοῦ πνέοντος ἀνέμου συνδέεται καὶ ἡ βαρομετρικὴ ὀλίσθις. Τὰ φυσικὰ πικνὰ πολιὰ ῥεῦματα προξενοῦσιν αὐξησιν τῆς ὀλίσθως, τοῦναντίον τὰ θερμὰ καὶ ἱσημερινὰ ῥεῦματα προξενοῦσιν ἐλάττωσιν αὐτῆς. Μετὰ τῆς διευθύνσεως τῶν ἀνέμων συνδέεται καὶ ὁ καιρὸς· διότι τὰ μὲν πολιὰ ῥεῦματα εἶναι ψυχρά, τὰ δὲ ἱσημερινὰ ῥεῦμα εἶναι θερμὰ. Προσέτι ἐπειδὴ ὁ θερμὸς ἀήρ εἶναι δεκτικὸς πλείονος ἀτμῶν ἢ ὁ ψυχρὸς, τὸ ῥεῦμα τὸ ἐρχόμενον ἀπὸ τοῦ ἱσημερινοῦ, ὅπου ἡ ἐξάτμισις εἶναι ἰσχυρά, μεταφέρει ἀφθόνους ἀτμούς, οἵτινες καταπίπτουσιν ὡς βροχὴ, ἡ γιῶν εἰς τὰ ἀνωτέρα γεωγραφικὰ πλάτη δι' ἐλαττώσεως τῆς θερμοκρασίας τοῦ ῥεύματος, διὰ τῆς ὁποίας ἐλαττοῦται ὁ βαθμὸς τῆς χωρητικότητος ἀτμῶν ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας. Τοῦναντίον τὰ πολιὰ ῥεῦματα εἶναι ξηρά, διὰ τῆς ὑπ' αὐτῶν ὁμοῦς ἀποψύξεως τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς κατώτερα γεωγραφικὰ πλάτη εἶναι δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ καὶ μετ' αὐτῶν κατάπτωσις ὕδατος· αἱ ἀέθουαι ὁμοῦς βροχαὶ παρέχονται ὑπὸ τοῦ ἱσημερινοῦ ῥεύματος. Ἐνεκα τῆς ΝΑ διεύθυνσεως τοῦτου αἱ βροχαὶ ἐν τῇ Β. ἡμισφαίρῳ εἶναι ἀφθονιώτεροι εἰς τὰ Δ παράλληλα τῶν ἀπειρῶν καὶ χειρονηρῶν ἢ εἰς τὰ Δ αὐτῶν, διότι τὸ ῥεῦμα ὑπεράνω ξηρᾶς ἐκ Δ πρὸς Α γάνει ἀτμούς δι' ἀποψύξεως, χωρὶς νὰ προσλαμβάνῃ νέους δι' ἐξάτμισεως. Ἡ διαφορὰ τοῦ ποσού τῶν καταπιπτόντων ὕδατων εἶναι ἐπαισθητὴ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μικρὰν Ἑλλάδα, διότι εἰς τὰ δυτικὰ αὐτῆς μέρη (Ἰόνιοι νῆσοι, Ἀκαρνανία, Δ. Πελοπόννησος) καταπίπτει πλεον ὕδωρ ἢ εἰς τὰ Δ μέρη. Προ-

εῖτι ἔνεκα τῆς ἐκλύσεως τῆς ἐν τοῖς ἀτμοῖς λαμβανούσης θερμότητος τὰ Δ μέρη τοῦ ἡμισφαρίου ἔχουσι κλίμα ἡπιώτερον τῶν Δ. παράδειγμα αἱ Βρετανικαὶ νῆσοι καὶ ἡ Βύρρωνη συγκρινόμεναι πρὸς μέρη ἀνατολικώτερα ἔχοντα τὸ αὐτὸ γεωγρ. πλάτος. Καὶ εἰς αὐτὴν δὲ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ διαφορὰ αὐτῇ ἐπαισθητὴ. Τοπικοὶ λόγοι, ἰδίως ἐπιπρόσθοντα ὄρη, προποιοῦσιν ἐπαισθητῶς τὰς κλιματικὰς συνθήκας τόπου τινός. Ἐπίσης δὲ ἐκ τοπικῶν λόγων δυνατόν εἰ ἀνέμοι νὰ προσλαμβάνωσιν ἰδιόχοντά τινα χαρακτηριστὰ, π.χ. σφοδρότητα (βίρα τῆς Ἰστρίας) ἢ ξηρότητα, ὡς ὁ ἀπὸ τῆς ἐρήμου τῆς Λιβύης πνέων ἐνίοτε παρ' ἡμῶν θερμὸς καὶ ξηρὸς Αἰψ. Οἱ τοιοῦτοι ἰδιόχοντες εἰς τινα τόπον ἀνέμοι ἔχουσι συνήθως καὶ ἴδιον ὄνομα.

Ἡ ἔντασις τῶν ἀνέμων μετρεῖται διὰ τῆς ταχύτητος αὐτῶν κατὰ δευτερόλεπτον. Ἀνεμοὶ ταχύτητος τῶν 10 μέτρων εἶναι σφοδροὶ, ἄνω τῶν 17 μέτρων θεωρεῖται, ἀπὸ 27—40 καταιγίδες προξενούντες καὶ κατατροπᾶς. Μετρουῦνται ὁμοῦ οἱ Α. καὶ διὰ τῆς ὀλίσθως, ἢ προξενούντι, ὑπάρχει δὲ μεταξὺ ταχύτητος καὶ ὀλίσθως καὶ σχέσις, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ταχύτης τρέπεται εἰς ὀλίσθιν καὶ τανάπαλιν. Ἐν ἑλλησφίς ἀνεμομέτρων (δλ.λ.) πρὸς μέτρον τῆς ταχύτητος γίνεται ἐκτίμησις τῆς σφοδρότητος, ὑπάρχουσι δὲ διαφοροὶ κλίμακες ἐκτιμήσεως 0—5, 0—12, 0—10, 0—4, (ἡ τελευταία ἀρχιώτερον ἐν χρήσει). Ἐν πάσῃ κλίμακῃ τὸ 0 σημαίνει νηνεμίαν, οἱ δὲ μείζονες ἀριθμοὶ μείζονα σφοδρότητα.

Περὶ τῶν σφοδροτάτων περιστροφικῶν ἀνέμων ἴδε Κυκλώνες.

Ἡ διεύθυνσις τῶν ἀνέμων ἢ παρέχεται ὑπὸ ἀνεμοδείκτων, ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτων ἐκτιμάται ἐκ τῆς διευθύνσεως σηκίας, τοῦ καπνοῦ κτλ. Κύριαι διευθύνσεις θεωροῦνται αἱ 8 Β, ΒΑ, Α, ΝΑ, Ν, ΝΔ, Δ, ΒΔ, ἐν ἡπειρωτῇ ὁμοῦς προσδιορισμῇ γίνεται χρῆσις καὶ τῶν 8 ἐνδιαιρέσεων. Τῶν 8 κυρίων ἀνέμων τὰ ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ παραδεδογμένα ὀνόματα εἶναι κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἀνωτέρω τάξιν Βορρᾶς, Μίσσης, Ἀπὸλλωνίης, Εὐρος, Νότος, Αἰψ, Ζέφυρος, Καϊκίας. Διὰ τὴν διεύθυνσιν εἶναι παραδεδογμένα τὰ ἀρχαῖα γράμματα τῶν ἀγγλικῶν ἐνεμασιῶν, Ν (=Β), Ε (=Α), Σ (=Ν), W (=Δ) καὶ οἱ συνδυασμοὶ τούτων.

Περὶ τῆς σχέσεως τῶν Α. πρὸς τὰ διάφορα μετεωρολογικὰ ἴδε καὶ Πυξίδες διάφοροι μετεωρολογικαί. [Δ.Κ.]

— (Μ u o λ.) Βλ. Ἀέλος, Βορρᾶς.

Ἀνεμολογικές ῥεῦμα (Driftstromung), ἀόρατες καὶ βραδυκίνητον ῥεῦμα τῶν ὁκεανῶν καὶ θαλασσῶν, παραγόμενον ὑπὸ ἀνέμων πνεύοντων διαρκῶς κατὰ τὴν αὐτὴν δι-

εὐθυσιν (ὡς αἱ ἄνθη). Βλ. καὶ λ. Ἀτλαν-
τικῆς Ὠκεανός. [K.M.]

Ἀνέμου πικιδίου. Παροιμ. ἐπὶ τῶν
εὐμεταβόλων καὶ κοῦρων. Τὸ τῆς δημόδους
Ἀνεμοδόρα, γαλλ. Girouette. [Π.]

Ἀνεμοῦριον. Τὸ νοτιώτατον ἀκρω-
τήριον τῆς Κιλικίας, καὶ ἐρμώνιος ἀρχαία
πόλις, κειμένη βα τῆς ἕκρας τοῦ ἀκρωτηρίου
τουτοῦ. Ἡ πόλις αὕτη διατῆρσεν τὸ ἀρχαίον
ὄνομα. Ἀνεμοῦρ καὶ σήμερον καλούμενη, σώ-
ζονται δ' ἐν αὐτῇ τὰ ἐρείπια δύο θεάτρων, ἐνὸς
ὁδραγωγείου καὶ ἄλλαι τινὲς ἀρχαιοτάτες. [Π.]

Ἀνέμου γεωργεῖν. Παροιμ. ἐπὶ
τῶν κοπιούντων ἐπὶ μάταιον. [Π.]

Ἀνεμοφωλιά (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία
ἐν ταῖς νήτοις τοῦ Διγαίου τῆς βαλλωτῆς
τῆς δὲυκαρσιδοῦς (Ballota acetabulosa
L.). [Θ.Χ.]

Ἀνεμόχορτο, ἢ Ἀνεμογλέντι
ἢ ἄνεμοχλεῖδι (Βοτ.), κοινὰ ὀνομα-
σίου (κατὰ τὸ ἰταλικόν (Erba dei venti) τῆς
ἐπὶ πέτραις καὶ τοίχοις κοινοτάτης Ἑλξίνης
(Parietaria officinalis L. καὶ P. Judaica
L.), φαρμακευτικῆς δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ
τὴν σήμερον ἤδη παρὰ τῇ λαῷ (βλ. λ. Ἐλ-
ξί νη). [Θ.Χ.]

Ἀνεμοχωράκι χωρίον τοῦ δήμου
Σκιλλοῦντος τῆς πρώην ἐπαρχίας Ὀλυμπίας
ἐν τῇ νομῇ Μεσσηνίας, ἔχον 376 κατοίκους
τῇ 1889. [Π.]

Ἀνεμοχώρι(ον) χωρίον τοῦ δήμου
Βώλακος τῆς πρώην ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, ἔ-
χον 419 κατ. τῇ 1889. [Π.]

Ἀνεμώνη (Βοτ.) (Anemone L.) γέ-
νος τῆς οἰκογεν. τῶν Βατραχιωδῶν. Πόκι γλί-
μαλαί, πολυετείς ἔχουσι τὰς ῥίζας φυματώ-
δεις, τὰ φύλλα πηλαμύνευρα, τὸν ἀνθοφόρον
ποδίσκον φέροντα κάτωθεν τοῦ ἄνθους περι-
εληντα φυλλοειδὲς ὡς ἐπὶ τὰ πολλὰ τρίφυλλον,
τὸ περιάνθιον ἀπλοῦν, δηλ. μόνον ἐκ σπα-
λίων. πεταλοειδῶν εὐχρῶν συνιστάμενον, τῶν
δὲ πετάλων ἐλλειπνούντων. Τὰ εἶδη περὶ τὰ 50
τὸν ἀριθμὸν φέρονται ὡς τὰ πολλὰ ἀνὰ τὴν
βάρειον εὐκρατον ζώνην. Ἐν Ἑλλάδι φέρονται
αὐθύνως ἢ Ἀ. ἡ σ τ ε φ α ν ω μ α τ ι κ ῆ (A.
coronaria L., ἢ ἡ ἰδίως Ἀνεμώνη τῶν
ἀρχαίων, Ἀ. ἡ ἡμερος τοῦ Διοσκουρίδου),
ἢ Ἀ. ἡ περὶ λαμπῆς (A. fulgens Gay.),
ἢ Ἀ. ἡ ἀστράτα τοῦ Διοσκουρίδου καὶ ἢ Ἀ. ἡ
ἀστράτα (A. stellata Lamk.). Ἐχουσι
ταῦτα τὰ ἄνθη πορφυρὰ, φοινικῆ, ῥόδιν, ἰαν-
θιν, κυανὰ καὶ ὑπέλευκα, ἀποτελοῦντα ἀπὸ
Δοκρυμίου μέχρι Ἀπριλίου χαριέστατον στο-
λισμὸν τῆς Ἀττικῆς πεδιάδος καὶ τῶν ὑπο-
ρειῶν. Ἡ δ' Ἀ. ἡ ἐπὶ γαρις (A. blanda
Schott et Kotschy) εἶνε κοινὴ ἐν ὑλώδεσι
ὄρειοις ἔχουσα τὰ στέμματα 9—14 στενὰ καὶ
κυανὰ. Ἄλλα εἶδη σπάνια μὲν τῆς ἑλληνικῆς

Χλωρίδος, συχνότερα δὲ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ,
εἰσὶν Ἀ. ἡ ἄ λ σ ο φ ῖ λ ο ς (A. nemorosa
L.), Ἀ. ἡ ν α ρ κ ι σ σ ο ς ε ἰ δ ῆ ς (A. narcis-
siflora L.) καὶ Ἀ. ἡ ἡ πα τ ι κ ῆ (A. He-
patica L.). Ἐνεκα τῶν ὠραίων καὶ παικι-
λεχρῶν ἄνθων θεραπεύονται διαφόρα εἶδη
Ἀνεμώνων ὡς κόσμος ἐν τοῖς κήποις, ἰδίως
ἢ σ τ ε φ α ν ω μ α τ ι κ ῆ, ἢ ἀστράτα, ἢ
περὶ λαμπῆς, ἢ τ α ὠ ν ε ἰ ο ς (A. pa-
vonina Lamk.), ἢ Ἱ α π ω ν ι κ ῆ (A. Japo-
nica Lindl.) κτλ. Διὰ τῆς καλλιέργειας γί-
νονται εὐκόλως πληθωρὰνθῃ (διπλασθῇ), τῶν
στημένων μεταδληθέντων εἰς στέμματα πεταλο-
ειδῆ. Αἱ Ἀνεμόναι περιέχουσιν ἴδιον στοιχείον
δριμύ, τὴν Ἀ ν ε μ ω ν ῖ ν η ν, ἐθωροῦντο δ'
ὡς φαρμακευτικὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. [Θ.Χ.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.). Ἄλλοτε ἐκ τῶν παικι-
λων τῆς Ἀ. εἰδὼν πολλὰ ἦσαν ἐν χρήσει ἐν τῇ
λατρικῇ. Οὕτως ἢ A. pulsatilla, L. (Pulsatilla
vulgaris, Miller) παρηγγέλλετο ὡς ἐσχα-
ρωτικόν, χαλαστικόν καὶ ληξίπυρστον ἢ A.
pratensis, L., ἢ Pulsatilla pratensis,
Miller ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ Stoeck ὑπὸ τὴν ἀ-
μαύρωσιν καὶ τὰς κηλίδας τοῦ κερατοειδοῦς
ἢ A. nemorosa ὑπερπηγνέτο ὑπὸ τοῦ Cho-
mel ὡς ῥυπτικὸν κατὰ τοῦ ἀχθῶρος καὶ τέλος
ἢ A. hepatica, L., ἢ κάλλιον Hepatica
triloba, Chaix, ἐχορηγέτο πρὸς τὰς ἐμμέ-
ξεις τοῦ ἥπατος. Ἀπὸ μακροῦ δὲ ἤδη χρόνου
ἐξέλειπεν ἢ πρὸς αὐτὴν πίστις τῶν λατρῶν.
σήμερον δὲ μόλις εἶνε ἐν χρήσει τὸ ἀπεσταγμέ-
νον τῆς Ἀ. ὕδωρ πρὸς ἐξάλειψιν φακῶν καὶ
ἐσθλίδων τοῦ δέρματος καὶ ἢ ἐκ τῶν φύλλων
κόνις ὡς πταρμικόν. [B.Π.]

Ἀνεμώνη (Χημ. τεχν.), προῖον
ἀποσυνθέσεως τοῦ ἀνεμωνελαίου ἀποστάζον-
τες πρόσφατα φύλλα διαφόρων εἰδῶν τῆς ἀνε-
μώνης λαμβάνομεν ἀποσταγμὰ θριμείαν ὁσμὴν
καὶ γεῦσιν ἔχον ἐκ πούτου παραλκιδάνει ο
αἰθρῷ χυροκίτρινον ἔλαιον, τὸ ἀνεμω-
ν ε λ α ι ο ν, ὑπολειπόμενον μετὰ τὴν ἐξάτμισιν
τοῦ αἰθέρος τοῦτο ἵνε διαλυτὸν εἰς ὕδωρ,
ἔχει καυστικὴν γεῦσιν καὶ προκαλεῖ φουαλί-
δας ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος· μένον πάσχει ἐντός
ὀλίγου ἰδιάζουσαν ἀποσύνθεσιν, γάνει τὴν ὁ-
σμὴν του, μεταβαλλόμενον εἰς κόνιν ἀνεμω-
ν ι κ ο ὕ δ ῆ ο ς καὶ χυροτάλλους ἀνεμω-
ν ῖ ν η ς· ἀμφοτέραι αἱ συνθέσεις δὲν ἡρουνή-
θησαν εἰσέτι καλῶς ἢ Ἀν. ἵνε ἄσματος, μὴ πτη-
τικῆ καὶ δηλητηριώδους, ἔκτειναι δὲ τὴν κόρην
τοῦ φθοκλμοῦ. [O.A.P.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.). Ἡ Ἀ. εἶνε
ἰσχυρὸν δηλητηριον μειοῦν τὴν ἐνέργειαν
τῆς καρδίας καὶ θρῶν πρὸς τὰ ἀναπνευ-
στικὰ κέντρα, ἄτινα κατ' ἀρχὰς διεγείρει
καὶ εἰτα παραλύει. Ὁρατῶς ὑπερπηγνέθῃ ὡς
ὠρελμῶς πρὸς τὸν βρογχικὸν κατάρρου, τὸν
σπατιώδη βήχα καὶ τὸ ἀσθμα. Δι' οὗτο
εἰς κόνιν ἀπὸ 1—2 σιτ. Μειζόνες δόσεις (4

σι.) προκαλοῦσι κεραλαλγίαν καὶ αἰσθημα-
βάρους εἰς τὰς ἀρθρώσεις. [B.Π.]

Ἀνεμώρεια ἢ Ἀνεμώλεια. Ἀρχαία
φινικὴ πόλις, καμένη παλαιότητα ὅπου ἡ
σημερινή Ἀράβια τῆς πρώην ἐπαρχίας Λε-
βαδίας. (Κλ. Ἀράβια). [Π.]

Ἀνεξαρτησία Κλ. Ἐνδεπανάδης.

Ἀνεξιθρησκεία καλεῖται ἡ ἀνοχὴ
Κράτους τινὸς τοῦ νὰ ἀσκήται ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπι-
κρατείᾳ θρησκεία τις διάφορος τῆς ὑπ' αὐτοῦ
ἀναγνωρίζουσας. Ἀλλ' ὑπὸ τοιαύτην ἐρμη-
νειαν ἡ ἀνεξιθρησκεία δὲν περιέχει ἐν αὐτῇ
τὴν ἐννοίαν ἀντιστοίχου δικαιώματος τῶν ἐτε-
ροδοξούντων, ὅπως μὴ παρακωλύονται ἐν τῇ
θρησκευτικῇ αὐτῶν λατρείᾳ, ἀλλ' ἀπλῶς ὑπο-
δηλοῖ κατάστασιν προσωρινήν καὶ ἀμφίβολον,
ἣν κατ' ἐπίεῖσιν διατηρεῖ ὑπὲρ τῶν
ἀλλεθρήσκων πολιτείαις. Διὰ ταῦτα εἰς τὴν
ἀνεξιθρησκείαν ἀντιτάσσουσιν νῦν τὴν θρη-
σκευτικὴν ἐλευθερίαν, ὡς παρ-
χουσαν πᾶσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀκωλύτου
ἐξωτερικῆς δηλώσεως τῶν θρησκευτικῶν αὐ-
τῶν αἰσθημάτων. Τὴν ἀρχὴν δὲ ταύτην ἀνα-
γνωρίζει καὶ τὸ 1 ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Συν-
τάγματος, καίτοι καὶ τοῦτο μὴ ἀκριβολογῶν
ὀρίζει ἀπλῶς ὅτι «πᾶσα ἄλλη γνωστὴ θρη-
σκεία εἶναι ἀνεκτὴ». Οὕτως ἐννοουμένη ἡ
ἀνεξιθρησκεία, ἥτοι ὡς θρησκευτικὴ ἐλευθερία,
ὅρια ἔχει ἀρ' ἐνδὲς μὲν τὴν δημοσίαν τάξιν
ἐκάστης πολιτείας, ἀρ' ἑτέρου δὲ τὴν προσηλυ-
τισμὸν. Ὅθεν θρησκευτικαὶ διεκασίαι ἀπέδου-
σαι προφανῶς πρὸς τοὺς καθεστῶτας νόμους
τῆς πολιτείας ἢ πρὸς τὴν ἥθικην, ὡς ἡ πολυ-
γαμία τῶν Μωρμόνων καὶ τῶν Μωαμεθανῶν,
δὲν εἶναι ἀνεκταί· ὡσαύτως δὲ ἡ διὰ βιαίων ἢ
ἀπατηλῶν μέσων ἐξαναγκασίς τινος ὅπως ἐγ-
καταλείβῃ τὴν αὐτοῦ θρησκείαν καὶ ἀσπασθῇ
ἐτέραν, ἥτοι ὁ προσηλυτισμὸς, τιμωρεῖται· εἴτε
γίνεται ὑπὲρ τῆς ἐν πολιτείᾳ νιν ἐπικρατού-
σης θρησκείας εἴτε ὑπὲρ ἄλλης τινός. Ἀντι-
θέτως ἡ ἐννοία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας
ἀποκρούει τὸν διὰ νόμου ἐξαναγκασμὸν πρὸς
τὴν ἑσθὴν θρησκευτικῶν διατυπώσεων. Οὕτως
οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς τὸ ν' ἀνήκῃ
εἰς θρησκείαν τινὰ καὶ ν' ἀκολουθῇ τὰ δόγμα-
τα αὐτῆς· ἄρα καὶ αὐτοὶ οἱ ἄθρησκοι καὶ ἄθεοι
εἶναι ἀνεκτοί, ἀρ' ἑτέρου δὲ δὲν εἶναι δίκαιον
νὰ ἐξαναγκασθῶσιν οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν τήρη-
σιν τῆς Κυριακῆς ἢ οἱ Μωαμεθανοὶ εἰς τὴν
τοῦ Πάσχα. Ἡ ἀνεξιθρησκεία δὲν περιορίζε-
ται ἐπὶ μόνων τῶν γνωστῶν ἥτοι τῶν ὑπαρ-
χουσῶν θρησκειῶν, ὡς φαίνεται ὑποδηλοῦν τὸ
πρῶτον ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλῃ μετ' αὐτὸ δημιουργη-
θείσης, διότι ἄλλως ὀκ παρακωλύετο ἡ ἐλευθερία
ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν ταῖς θρη-
σκευτικαῖς δοξασίαις, ὅπερ αὐθαίρετον. [Ἀ.Γ.]

Ἀνερρέφθω ὁ κύβος (alea ja-
cta est). Τὴν φράσιν ταύτην εἶπεν ὁ Καίσαρ

ὅτε τέλος μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς ἀπεφά-
σισε νὰ διαβῇ παρὰ τὰ νόμιμα τὴν Ἰουδαίαν
ποταμὸν, ὅστις ἦτο τὸ ἔριον, ὅπερ ἐχώρει
τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ἐντεύθου τῶν Ἀλπεῶν
Γαλιτίας. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ διέλευσις
αὕτη ὑπῆρξεν αἰσὶν τὸ σύνθημα τοῦ ἐμφυλίου
πολέμου μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου (40
π. Χ.). [Σ.]

Ἀνεστιότης (Astigmatismus). Ὁ
κερατοειδὴς χιτῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ δὲν εἶναι σφαί-
ροειδής, ὡς ἐπιστεύετο. Ἐὰν κατὰ φαντασίαν
διχοτομηθῇ καθέτως καὶ ὀριζοντίως, αἱ δύο
αὐταὶ διατομαί, ἢ, ὡς ἐννοεῖται τεχνικῶς,
οἱ δύο κύριοι μεσημβρινοὶ δὲν εἶναι ἰσομεγε-
θεις. Τῆς φυσικῆς ταύτης ἀσυμμετρίας συνέ-
πεια εἶναι ὅτι βεσμίς παραλλήλων ἀκτίνων
φωτὸς προσπεσούσα τῷ ὀφθαλμῷ δὲν συμπί-
πτει εἰς μίαν ἐστίαν, ἢ μάλλον εἰπεῖν ὅτι ἡ
ἐστία τοῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι εὐχὴ σ η μ ε ι ο ν.
ἀλλ' ἔκ τ α σ ι ε. Ἐντεῦθεν ὁ ἔρος astigma-
tismus, παρὰ τὸ σ τ ῖ γ μ α, κακὸν ἔχον με-
τιωνυμίαν τοῦ σ η μ ε ι ο υ. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆ-
μὲν ἡ ἀνεστιότης εἶναι τέσον μικρά, ὥστε δὲν
παραβλάπτει ἐπαίσθητῶς τὴν ὄρασιν· ἐνίοτε
ὅμως εἶναι τηλικαύτη, ὥστε τὰ εἰδῶλα τῶν
ὀραμένων σωμάτων ἐν τῷ βυθῷ τοῦ βλεπόν-
τος παραμορφούνται καὶ συγχέονται, πρὸς εὐκρινῆ
δὲ ὄρασιν ἐπ' ἀνταρκτικῶς τότε ἀποβαίνει δυσὶν ὁρί-
τερον, ἢ νὰ βλέπῃς διὰ στενωπάτης σχισμῆς
χρησιμοποιῶν ἐκάστοτε δι' αὐτῆς ἓνα μόνον
μεσημβρινόν, ἢ νὰ ἐξισώσῃς τὴν διαθλαστικὴν
τῶν μεσημβρινῶν διὰ καταλλήλου διό-
πτρου. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον χρησιμεύουσιν
αἱ κυλινδρικοὶ ὀφθαλμοὶ, καθότι αἱ μὲν ἀκτίνες
τοῦ εἰσότης αἱ προσπίπτουσιν εἰς γραμμὴν τοῦ
κυλίνδρου παράλληλον πρὸς τὸν ἄξονα διέρ-
χονται, ὡς γνωστὸν, ἀδιάστροφοι, διαθλύνονται δὲ
μόνον αἱ προσπεσούσαι εἰς γραμμὴν διατέμνου-
σαν τὸν ἄξονα. Ὁ βολομὸς τῆς ὀλαστικότητος
τοῦ κυλίνδρου, ὁ ἐξαρκῶν ἵνα καταστήσῃ τὴν
ὄρασιν εὐκρινήν, εἶναι τὸ μέτρον ἐκάστοτε τῆς
ἀνεστιότητος. [Α.Δ.]

Ἀνετπέχει (Anezeh). Νομαδικὴ ἀρα-
βικὴ φυλὴ, οἰκοῦσα πρὸς Α. τῆς Συρίας ἀπὸ
τῆς Ἀβρανιτίδος ὁδοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου
Χίτ. Θωροῦνται ὡς ἀπύγονοι τῆς μεγάλῃς
φυλῆς τῶν Ραβιά. [Π.Π.]

Ἀνεύθυνον. Ἀναγνωρίζομενον ὑπὸ πάν-
των ὡς δόγματος ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἔχων
τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς
εὐθύναν πρὸς τὴν πολιτείαν διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ
γινόμενας πράξεις, ἔπεται ὅτι ὡς ν ο μ ι κ ὶ ν
π λ ᾱ σ μ α πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ἐν πολ-
λοῖς Συντάγμασι καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ
(ἄρθρ. 29) ἀναγραφομένη διάταξις ὅτι «τὸ πρῶ-
τον τοῦ βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπα-
ραβίαστον». Ἀλλὰ τὸ νομικὸν τοῦτο πλάσμα
ἐδημιουργήθη ὡς ἀναγκαῖον καὶ σωτήριον συμ-
πλήρωμα τοῦ κατὰ διαδοχὴν μοναρχικοῦ πο-

λιτεύματος, οὕτω μόνον δυναμένου νὰ διατηρηθῇ μονίμου καὶ ἐδραίου. Ἐπεκτείνεται δὲ τὸ Ἄνζέ ὅλων τῶν πράξεων τοῦ βασιλέως, εἴτε δηλονότι ἐπὶ τῶν λεγομένων πολιτικῶν ἀδικημάτων εἴτε καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶν. Ἀρ' ἐτέρου ὅμως καλεῖται σπουδαίως τὸ ἀνεύθυνον τοῦ βασιλέως ὡς πρὸς τὴν ἄσκησιν τῶν κυβερνητικῶν καθηκόντων αὐτοῦ διὰ τῆς ἄλλης συνταγματικῆς ρήτρας, ὅτι οὐδεμία πράξις τοῦ βασιλέως ἰσχύει οὐδ' ἐκτελεῖται, ἂν δὲν εἴναι προϋπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὅστις διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος (ἀρθρ. 30). Ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης ἐκφράσεως ἐξάγεται ὅτι πεπληρωμένη εἶναι ἡ γνώμη τῶν φρονούντων ὅτι ἀνεύθυνοι εἶναι οἱ ὑπουργοὶ διὰ τὴν προϋπογραπὴν τῶν πράξεων ἐκείνων τοῦ βασιλέως, δι' ὧν ἐνασχεῖ οὗτος τὰς λεγομένας προνομίας τοῦ στέμματος, οἷον τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς, τὴν κῆρυξιν τῶν νόμων, τὴν ἀπονομὴν χάριτος κτλ. Τοῦ Συντάγματος οὐδὲν ὀρίζοντος περὶ τῆς εὐθύνης τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς διαγενεῖας, ἔπεται διὰ ταῦτα δὲν προστατεύονται διὰ τοῦ νομικοῦ πλάσματος τοῦ ἀνευθύνου, πλην ἐάν τι τούτων ἀντιβασίλευθ'. Ἐκ τῶν πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους (Β', β σ. 1271 α) ἐξάγεται ὅτι καὶ ἐν Σπάρτῃ ἡ ἀρχὴ τῶν ἐφόρων ἦν ἀνεύθυνος. «Φαίνονται δὲ καὶ τῶν καταδωροδοκούμενων καὶ καταχρηζόμενων πολλὰ τῶν κοινῶν οἰκοκονωνηκότες τῆς ἀρχῆς ταύτης (τῆς τῶν ἐφόρων) διόπερ βέλτιον αὐτοὺς μὴ ἀνευθύνους εἶναι γυν' δ' εἰσίν.» [Ἀγγ.]

Ἀνεύρυσμα καλεῖται πᾶσα διαγγεγραμμένη εὐρύσις τῆς διαμέτρου ἀρτηρίας τινός· προέρχεται δὲ ἐκ τῆς καταστορῆς τοῦ μέσου χιτῶνος τῶν ἀρτηριῶν, ἐνῶ ὁ ἐσωτερικὸς καὶ ὁ ἐξωτερικὸς μετασχηματιζόμενοι εἰς ἰσθμὸν ἡνὶδὴ ἀπαρτίζουσι τὸν σάκκον αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὁποῦ ἐύρισκοντο ἡνὶδὴ θρόμβον. Διακρίνονται κατὰ τὴν μορφήν ἀνεύρυσματα κυλινδρικά, ἀσφαιρικά, σφαιρικά, ἀσφαιρικά κτλ.

Διακρίνονται προσέτι δύο ἐτέρας μορφᾶς ἀνευρυσμάτων, τὸ ἀρτηριοφλεβώδες, χαρακτηριζόμενον διὰ τῆς συγκοινωνίας ἀρτηρίας μετὰ φλεβῶς καὶ τὸ κυρτοσφαιρικό, συνιστάμενον εἰς ἀνεύρυσμα τῶν διακλαδώσεων μιᾶς ἢ πλείοστέων ἀρτηριῶν. Συχνότερα εἶναι τὰ ἀνεύρυσματα εἰς τοὺς μεγάλους ἀρτηριακοὺς κορμούς, ὡς εἰς τὸ τόξον τῆς ἀορτῆς κτλ., ἀλλ' ἀπαντῶσι καὶ εἰς μικροτέρας ἀρτηρίας οὐχὶ σπανίως.

Τὸ συνηθέστερον προδιαθέτον αἷτιον τῶν ἀνευρυσμάτων εἶναι χρονία φλεγμονὴ τοῦ μέσου χιτῶνος τῶν ἀρτηριῶν, ὡς ἀφορμαὶ δὲ πολλοὶς χρησιμοῦνται διάφοροι τραυματισμοί. Τὰ ἀνεύρυσματα ἀξιώνονται συνήθως βραδέως ἀπωθιόντα τὰ περίεθ' ὄργανα. ἢ καὶ φέροντα ταῦτα εἰς ἀτρωρίαν διὰ πίεσεως καὶ ἐπὶ τέλους

ρήγνυνται φέροντα αἰμορροϊκὴν θανατηφόρον. Σπανίως εἶναι ἡ αὐτόματος θεραπεία τοῦ ἀνευρυσματος. — Τὰ συμπτώματα τῶν ἀνευρυσμάτων εἶναι διάφορα ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ ἀνευρυσματος· δύσκολος εἶναι ἡ διάγνωσις τῶν ἐσωτερικῶν ἀνευρυσμάτων.

Ἡ θεραπεία σκοπεῖ εἰ δυνατόν τὴν μερικὴν ἢ καθολικὴν ἀπόφραξιν τῶν ἀνευρυσματικῶν ὁδῶν· ταῦτα δὲ κατορθοῦνται διὰ τῆς χειρουργικῆς. Εἰς τὰ ἐξωτερικά ἀνεύρυσματα πολλὰκις ἡ θεραπεία ἐπιτυγχάνει διὰ τῆς συνεχῆς διὰ τῶν δακτύλων ἐπὶ ἡμέρας πίεσεως τοῦ ἀνευρυσματικοῦ σάκκου. [Μ.Χ.]

— (Κ τ η ν ι α τ ρ.). Ὡς καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ οὕτω καλεῖται πᾶσα διαγγεγραμμένη εὐρύσις τῆς φυσιολογικῆς διαμέτρου οἰοῦδηποτε ἀρτηριακοῦ ἄγγειου. Τὰ αἷτια εἰς τὰ ἀνευρ. ἀναζητοῦνται καὶ ἐνταῦθα εἰς χρονίας ἐνδο-μεσο-ἀρτηριϊτίδας. Ἐκ τῶν τοιούτων ὅμως Ἄν. τὸ ἐπιστημότερον καὶ τὸ χρῆζον ἰδιαίτερας ἐνταῦθα μνείας εἶναι τὸ εἰς τὰς μεσεντερικὰς ἀρτηρίας τοῦ ἵππου ἐπιγιγνόμενον ὡς ἐπακολούθημα τῆς ἐν τῷ ἀρτηριακῷ τούτῳ σωλῆνι ἐμρωλευσεως ζωϊκοῦ παρασίτου, σ τ ρ ο γ γ ὕ λ ο υ τοῦ ἐ ν ὁ π λ ο υ. Ενεκα τῶν ἐκ τοῦ ἀνευρυσματος τούτου ἀποσπωμένων θρόμβων αἵματος, κατὰ τὴν κυκλοφορίαν τῶν μεσεντερικῶν ἀρτηριῶν ἐπέρχονται ἐμβολιαί, αἵτινες διαταράσσουσι τὴν ὀρεξίν τῶν ἐντέρων τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρτηριακοῦ τούτου κλάδος διατρεφόμενων. Δι' ἐμβολίας αὗται κατ' ἀκολουσίαν συνεπύκνυνται παραλυσίας, γαγγραινας, διαρρηξεις, στρόφους τῶν ἐντέρων κτλ. Τὸ μεσεντερικὸν τοῦτο παρασιτικὸν ἄν. ἀνεκάλυφθη καὶ περιεγράφη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1829 ὑπὸ τοῦ γάλλου κτηνιάτρου Rigot, ἔκτοτε δὲ καὶ διακαίως ἐθεωρήθη ὡς τὸ μόνον αἷτιον τῶν σφοδρῶν κωλικῶν τοῦ ἵππου, οἵτινες ἀείπουσι εἰς θάνατον καταλήγουσιν. [Π. Ν. Π.]

Ἀνζάτ-λε-λουγιέ (Anzat-le-Luguet). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Πουι-δε-Δῶμ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰσαρρ, ἔχουσα μεταλλικὰ ὕδατα, ἀνθρακωρυχεῖα κτλ. καὶ 1618 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀνζέν καὶ **Ἀνζαίν** (Anzin-Anzain). Πόλις ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τοῦ Νόρ, 2 χμ. ΒΔ τῆς Βαλαντιέννης, κέντρον τῶν σιμαντικωτάτων ἀνθρακωρυχείων (12 000 ἑκατ.) τῆς Γαλλίας, ἐξαγόντων 2 ἑκατ. τόννους γαιανθράκων ἐτήσιως καὶ ὄντων ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν ἀπὸ τοῦ 1734. Ἡ πόλις ἔχει βιομηχανίαν καὶ 7 618 κατ., δ δὲ δῆμος 10 043 κατοικοῦς τῇ (1881). [Π.Π.]

Ἀνζέ (Angers πάλαι Juliomagus, Ἰουλιέμαγος, ὁψιότερον δὲ Andes καὶ Andecavi. καὶ ἑλλ. παρὰ Πτολ. ε μ. ο ἱ Ὡ ν δ ι κ α ο ὕ α τ, ὧν), πρωτεύουσα ἄλλοτε τοῦ δουκάτου τῆς Ἀνδεγαυίας,

ANΘΕΜΙΑ.

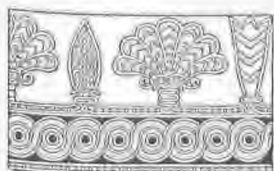
Ἀρχαίων.

Ῥωμαϊκόν.

Αἰγυπτιακόν.

Ἀσσυριακόν.

Μαυρητανικόν.

Περσικόν.

Ἑλληνικόν.

Βυζαντινόν.

Περσικόν.

Περσικόν.

Ἀραβικόν.

Μαυρητανικόν.

Αραβικόν.

Γαλλικόν.

Ῥωμαϊκόν.

Ἰσπανικόν καὶ Σινικόν.

Γοτθικόν.

Περσικόν.

Γερμανικὸν ἀναγεννήσεως.

Ἀναγεννήσεως.

Γερμανικὸν ἀναγεννήσεως.

Βαρόκκον.

Ἰσλ. ἀναγεννήσεως.

Ῥοκοκό.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(μέλυδος, ἀργυρίτης) δὲν εἶνε θρυμμάτια ἢ κόνις, ἀλλὰ μικρά λωρία περιστραμμένα τοιαύτα θρυκτά καὶ μέταλλα λέγονται καὶ ἐλατὰ ἢ σφυρήλατα, εἰς κρούμενα διὰ σφυρᾶς μεταβάλλονται εἰς πλάκας ἢ ἐλάσματα. 1) Ἐὐλύγιστον (ἀμίαντος), ὅταν λεπτά πέταλα τοῦ θρυκτοῦ κάμπτονται χωρὶς νὰ θύωνται νὰ λάβωσι τὴν προτέραν αὐτῶν μορφήν καὶ τέλος 5) Ἐλαστοκᾶ (μαρμαρυγίας, ἐλατερίτης), ὅταν πέταλα αὐτοῦ κάμπτοντα θύωνται νὰ λάβωσι τὴν προτέραν αὐτῶν μορφήν, ἅμα παύσῃ ἡ πιέζουσα δύναμις. Τὰ πλεῖστα τῶν θρυκτῶν εἶνε δυσέξεστα ἢ εὐέξεστα, ὀλίγιστα δὲ εὐπλαστα, εὐλύγιστα ἢ ἐλαστικά. [Κ.Μ.]

Ἀνθελμινθικά (Φαρμακόλ.) Anthelmintiques. Vermifuges. Ὑπὸ τὸν ὄρον Ἀ. νοοῦνται τὰ τε ἐλμινθικόντα καὶ τὰ ταινιοκτόνα φάρμακα (βλ. λέξεις). [Β.Π.]

Ἀνθέμιον. Ἀνθος ἐν τῇ τέχνῃ ἔχει δύο σημασίας, τὴν μὲν εἰδικήν, τὴν δὲ γενικωτέραν. Κατὰ τὴν πρώτην σημαίνει κόσμημα ὠρίσμενον καλούμενον ὑπὸ τῶν ξένων palmette, θάμνος φοινίκος, διότι ἐμοιάζει πρὸς παραστάσεις αὐτοῦ κατ' ἄλλους εἶναι μετὰ πλάσις τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ φυμένου λωτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐγένετο αὐτοῦ τὸ πρῶτον χρῆσις ὡς κοσμήματος ἐν τῇ παρακλιθεῖν πινάκι τὸ αἰγυπτιακὸν ἀνθέμιον ἐμοιάζει ἀκμήν λίαν τῇ λωτῇ. Ὅπως ἂν ἔχη τοῦτο, τὸ ἀνθέμιον εὐρήσεται ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐπὶ μνημείων αἰγυπτιακῶν καὶ ασσυριακῶν, ἀνεπτυχθὲν ὅμως εἰς κάλλος καὶ ποικιλοτρόπως ἐχρησιμοποίηθ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Συνίσταται ἐκ δύο ἐλικοειδῶν κλάδων, ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν ὁποίων ἐκφύονται φύλλα συγκλίνοντα συνήως τὰς κορυφὰς ἐν μορφῇ ῥιπίδιου (ἴδε ἐν τῇ πινάκι ἐλλ. ἀνθέμιον). Οἱ Ἑλληνες μεταχειρίζοντο αὐτὸ ἀνάγλυπτον ἢ γραπτὸν, μεμονωμένον ἢ πολλὰ ἐν στοίχοις διευσθύνεμενα ὅτε πρὸς τὰ ἄνω ὅτε πρὸς τὰ πλάγια. Ἄλλοτε διευσθύνονται τὰ μὲν πρὸς τὰ ἄνω, τὰ δὲ πρὸς τὰ κάτω ἐναλλάξ· ἄλλοτε διπλασιάζονται οἱ στοίχοι καὶ οὕτω καθέξῃς εὐρίσκουμεν δ' αὐτὰ ὡς ακρωτήρια τῶν ναῶν (μεμονωμένα), ἐπὶ τῶν κιονοκράνων (ἐν στοίχοις), ἐπὶ τῶν ακροεράμων κ.τ.λ. Ἐπὶ τῶν ἐσθῆτων μετεχειρίζοντο πειρὰς ἀνθεμίων ὡς κόσμημα τῶν παρυφῶν ἢ ταινιῶν, ἔπειτα, ἐπὶ τῶν ταπήτων· ἐπὶ τῶν ἀγγείων σειρά ἀνθεμίων ἀποτελεῖ πολυλάκις ἢ ὅλον τὸ πλαίσιον τῆς παραστάσεως ἢ μέρος αὐτοῦ ἢ περιβάλλει τὰς λαδάς· συνηθεστάτη εἶναι ἡ χρῆσις του καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιθυμίδων στηλῶν, ὧν τὸ ἄνω ἄκρον ἐπιστῆρει. Ἦν γένει δυσκόλον ν' ἀκριβοῦσθαι τις τὴν ποικίλιαν τῆς χρήσεως ἢ ζωτικότης δὲ τοῦ κοσμηματος οφειλομένη εἰς τὸ ἐρρυθμον καὶ σμυρὸν αὐτοῦ καταφαίνεται ἐν τούτῳ, ὅτι ὅχι μόνον καὶ ὅλην τὴν ἀρχαιότητα ἀπετέλει ἐν

τῶν κυριωτάτων κοσμημάτων ἐν παλαιαῖς ταῖς τέχναις, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἡ χρῆσις του εἶναι γενική ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ καὶ πρὸ πάντων τῇ κοσμηματογραφίᾳ. — Ὑπὸ τὴν δευτέραν σημασίαν τῆς λέξεως ἀνθέμιον ἐννοούμεν κοσμήματα πολυπλοκώτερα παραγόμενα μὲν ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, ἀλλ' ἀπομακρυνόμενα μᾶλλον τῆς φύσεως καὶ φανταστικώτερα· χαρακτηριστικὸν τούτων εἶναι κλάδοι ἐλικοειδῆς μετ' ἀνθεμίων τοῦ πρώτου εἶδους, φύλλων ἀκάνθου καὶ λοιπῶν. Ἦδη ἐπὶ ἰωνικῶν κιονοκράνων εὐρίσκονται τοιαῦτα, κυρίως ἔμως ἐπὶ τῶν κορινθιακῶν· βραδύτερον ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν καὶ ἐπὶ ὑπεριωτέρων χρόνων προχέουσι ἢ ὑπερπλήρωσις τοῦ κοσμήματος, ἀναμιγνύονται δὲ καὶ πτηνά, τετράποδα, τέρατα, προσωπίδες, μορφαὶ ἀνθρώπων, ἀγγεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὰ φανταστικά ταῦτα κοσμήματα εἰς τὸ ῥωμαῖον καλοῦσιν arabesques, ἀραβουργήματα, διότι εἰ Ἀράβες κατ' ἐξοχὴν ἤγαγον νὰ συμπλέκωσιν ἐν ἀπεριρίθμωις συνθέσεσιν τοὺς κλάδους καὶ τὰ φύλλα καὶ νὰ καλύπτωσι δι' αὐτῶν τοὺς τοίχους καὶ τὰς προσόψεις τῶν οἰκοδομημάτων τῶν ἐγκαταμιγνύοντες καὶ ῥητὰ τοῦ Κορνέιου κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν γεγραμμένα, διότι εὐθεὶς ἄλλος λαὸς κατέβηκε νὰ δώσῃ εἰς τὴν γραφὴν τοῦ μορφῆς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν κοσμηματικὴν, ὅσον αὐτοὶ ἀλλὰ κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ ὑστεριώτερον καὶ τὰ ἐρωπαικὰ ἔθνη δὲν ὑπελείποντο τῶν Ἀράβων κατὰ τὸ φανταστικὸν τῶν συμπλεγμάτων, ἢ δ' ἀνάμιξις ζώων καὶ ἀνθρωπίνων ἢ τερατωδῶν μορφῶν εἶναι αὐτῶν πρὸ πάντων ἰδίᾳ. Ὁ παρατιθέμενος πίναξ περιλαμβάνει δείγματα ἀνθεμίων διαφόρων λαῶν καὶ χρόνων. [Χ.Τ.]

Ἀνθέμιος (Φαύσιος), Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ ἐκ τῶν τελευταίων κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα ἐν Ῥώμῃ ἀρξάντων (461—472), ἐκ Γαλατίας μὲν καταγόμενος, γενόμενος δὲ γαμβρὸς τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ ἀνατολικοῦ βῆμ. κράτους Μαρκιανοῦ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εὐφρομῃ. Διατελέσας πρότερον ὕπατος καὶ πατρίκιος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀγωνισθεὶς νικηφόρος κατὰ τῶν Οὐννων ἐπέμφθη τῇ 461 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος Α' εἰς τὴν Ῥώμην ὡς αὐτοκράτωρ τοῦ δυτικοῦ κράτους, τοιοῦτος ἀναγνωρισθεὶς καὶ ὑπὸ τοῦ τότε τῆς Ἰταλίας διέποντος ἰσχυροῦ Φράγκου πραιποριτοῦ Ρικιμῆρου, τοῦ ὁποῦ καὶ τὴν θυγατέρα ἔλαθεν εἰς γάμον (ἡ Εὐφρομία εἶχεν ἀποθανῇ ἤδη). Καὶ ὁ μὲν Ἀ. ἐκυσθέρων ἐν Ῥώμῃ, 5 δὲ Ρικιμῆρος ὁλως ἐλευθερίας ἐν Μεδιολάνῳ. Στρατεία τις κατὰ Βανδάλων, ἣν ἀπὸ καινοῦ μετὰ τοῦ Λέοντος ἐπεχείρησε κατὰ τῶν Βανδάλων τῆς Ἀφρικῆς, ἀπέτυχεν ὁλοκαυρῶς. Αὐτὸς δὲ διενεχθεὶς πρὸς τὴν Ῥικιμῆρον καὶ πολιορκηθεὶς ὑπὸ τούτου ἐν Ῥώμῃ ἐπεσπύθη κατὰ τὴν ἁλυσιν (472 μ.Χ.). [Π.Κ.]

Ἀνθέμιος ὁ πατρίκιος ἀνέβηκε διὰ τὴν

πύνας αὐτοῦ καὶ τὴν φιλοπολίην μέριμναν εἰς τὰν ἀνάστασιν αὐτῶν κατὰ τὸν βυζαντινὸν ὅρον. κράτους ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρχαίου (408), μετὰ δὲ τὴν θάνατον αὐτοῦ διηγήθησαν τὰ τοῦ κράτους πένθη ὡς ἐπὶ τὸν τοῦ ἀντιβασιλέως Θεοδοσίου Β' μέχρι τοῦ ἐτους 411, ὅτε ὑπεχώρησεν, ἀναλαβούσης τὴν διαίτησιν τῆς πολιτείας τῆς Πουλχερίας. Κατὰ τὰ ἐτη τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ δ' Ἀ. οὐ μόνον περὶ τῆς ἀκρόπολεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐργάσθη διὰ τῆς κτίσεως νέου τείχους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιδουλομένην τῶν Οὐννων κατὰ τοῦ κράτους δεξιῶς ἀπεμάκρυνε καὶ μετὰ πολλῆς συνέσεως διατήρησε τὴν πρὸς τὸ δυτικὸν κράτος καὶ πρὸς τοὺς Πέρσας εἰρήνην, καὶ ἐν γένει ἐπολιτεύθη ἀρίστα. [Α.]

Ἀνθέμιος δ' Ἑλλήνων (ἐκ Τράλλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας), ἀριτεχνίων καὶ μηχανικῆς τοῦ ἔκτου μ.Χ. αἰῶνος. Εἰς τοῦτον καὶ τὸν Ἰσιδωρον (ἰδ. λ.) ἀνέβηκεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τὴν ἀντικατοικίαν τῆς κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκαι (532) κατεστῆς Ἀγίας Σοφίας (ἰδ. λ.). Ὁ Ἀνθέμιος ἦτο καὶ συγγραφεὺς λογιστικῆς μηχανικῶν ἔργων. οἰκίζεται δὲ αὐτοῦ ἀποσκευα περὶ π α ρ α θ ὁ ὁ ὡ ν μ η χ α σ η ρ ῆ τ α ι ω ν (νεοτάτη ἐκδοσις ἡ παρὰ W e b e r m a n n ἐν τοῖς Παραδοξογράφοις. Ἐν Ὁρυζοπόλει, 1839). Φίλος δ' αὐτοῦ ἦτο ὁ μαθητὴς τοῦ Ἰσιδώρου μηχανικὸς Εὐτόκιος ὁ Ἀσκαλονίτης, ὅστις καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἀ. τὰ παρ' αὐτοῦ γραφέντα ὑπομνήματα εἰς τὰ τέσσαρα πρῶτα βιβλία τῶν Κωνικῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Περγαιῶ. [Α.]

Ἀνθεμοῦς, ὁ, ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς πάλαι πόλιν τῆς Χαλκιδικῆς, κειμένη ἐν τῇ νῦν διαμερίσκει αὐτῆς Καλεμαριζ, παρὰ τὴν κοινὴν πόλιν Γαλαττίαν καὶ λαβούσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτῆς Ἀνθέμου κατὰ Στέφανον τὸν Βυζαντινὸν (ἐν λ. Ἀνθεμοῦς πρόβλ. καὶ Desdèvises du Desert, Géogr. anc. de la Macédo. σ. 361). Τῆς πόλεως Ἀνθεμοῦντος μνημονεύει ἡδὲ ὁ Πρόδοτος (Ε' 42'), ἀφηγούμενος ὅτι ἐκ τῶν Μακεδόνων βασιλέων Ἀμύντας προσήνεγκεν αὐτὴν εἰς κατοικίαν τῇ ἐκπτώσει τῶν Ἀθηναίων τυράννῳ Ἰππία, ὅστις ἑμὸς ἀπέκρουσεν αὐτὴν ἐπίσης, ὡς καὶ τὴν Ἰωλκόν, ἣν προσήνεγκεν αὐτῇ οἱ Θεσσαλοὶ. Κακῶς δ' ἐρμηνεύτης τοῦ Πρόδοτου Abicht ἀποκαλεῖ τὴν Ἀ. πόλιν τῆς Μυγδονίας. Παρὰ Θουκυδίδην (II' ρ') μνημονεύονται τρεῖς διάφοροι γῶραι ἡ Μυγδονία, Γρηττωνία καὶ ὁ Ἀνθεμοῦς, ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Ἀ. μετεδόθη καὶ εἰς τὴν ἄλλην γῶραν, ἐν ἣ αὕτη ἔκειτο καὶ ἡ ἐξ ἐξαιρέσεως νοτιανατολικῶς τῆς Θεσσαλονίκης, μετὰ τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ τοῦ ὅρου Κίστου μετὰ τῆς πρὸς νότον διακλαδίσσεως τούτου. Ἐνέμισαν τινες ὅτι ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος γῶρα ἀπεκλήθη οὕτως ἐκ τοῦ εὐαν-

θοῦς αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ ὁμοῦς ἡμεῖς τοῖς ἀλλοῖς σὺν ἀντισημειώσαμεν, ἐπισκερθέντες αὐτὴν εἰ καὶ ἐμολογοῦμεν ὅτι αἱ περὶ τὴν κοινὴν βασιλικὴν καὶ τὴν κοινὴν Γαλαττίαν καὶ λαβὸς εἶνε ἐκ τῶν γονιμωτάτων τῆς Χαλκιδικῆς. Ἰκ τῆς πόλεως ἔλαβε τὸ ὄνομα καὶ ὁ χειμῶν ρος, ὁ οὐ μακρὰν αὐτῆς ῥέων καὶ διασχίζων ἐπὶ καὶ νῦν τὴν κοιλίαν τῆς Γαλαττίτης. [Β.]

Ἀνθεστήριον (Ἀρχαιολ.) Διονυσιακὴ ἐορτὴ ἀγομένη ἐν Ἀττικῇ καὶ ἐν τισὶν ἰωνικαῖς πόλεσι. Βλ. Διονύσια. [Π.]

Ἀνθεστηριών. Ὁ ὁγδοὺς μὴν τοῦ Ἀττικοῦ ἡμερολογίου, ἀντιστοιχοῦν περίπου πρὸς τὸ δευτέρου δεκαπενθήμερου τοῦ Φεβρουαρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Μαρτίου. Ἐλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν Ἀνθεστηρίων, ἅτινα ἤγοντο κατὰ τὴν 11, τὴν 12 καὶ τὴν 13 ἡμέραν αὐτοῦ. Μὴν Ἀ. ἀναφέρεται καὶ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν, Χίων, Σμυρναίων, Κυζικηνῶν, Ὀλδοπολιτῶν. [Π.]

Ἀνθεσφόριον (Ἀρχαιολ.) Ἑορτὴ τῶν Σικελιωτῶν ἀγομένη εἰς τιμὴν τῆς Περσεφόνης, κατὰ τὸ ἔαρ, ὅτε ἡ γῆ ἀναδίδει ἄνθη καὶ ἐπισταύεται διὰ τοῦτο ὅτι ἐγένετο ἡ ἀνορθότης τῆς θεᾶς ἐκ τοῦ Ἄδου. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στραβωνίου ἐν Ἰππωνίῳ τῆς Βρετανίας, ἐπειδὴ ἐμολογοῦντο ὅτι ἐν τοῖς περιειρημένοις ἀνθηροῖς χωρίοις ἀνθολογοῦσα ἡ Κόρη ἤρπαγεν ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, συνειθίζον αἱ γυναῖκες νῦν ὀθλοῦσθαι καὶ νὰ στεφανηπλοκίσαι νομιζέσθαι αἰσχροῦ νὰ φορεῖται κατὰ τὰς ἐορτάς ὀνητὸς στεφάνους. Πιθανὸν δ' ὅτι ἡ αὕτη ἐορτὴ ἦτο καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τιμὴν τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης ἢ ἄλλων θεῶν. Οὕτως ἐν τῇ ἱερῇ τῶν Μεγάλων θεῶν ἐν Μεγαλοπόλει ὑπῆρχον ἀγάλματα ἀνθεσφόρων κορών, ὧν ἕκαστα ἐφείρον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τάλαιον ἀνθῶν ἀνὰ πλεονῶς ὡς δ' εἰκάζεται, εἶχεν ἡ παρὰστασις αὐτῆς σῆσιν πρὸς ἐορτὴν Ἀνθεσφόριον. Ἐν Ἀργεὶ δ' ὑπῆρχεν καὶ τῆς Ἀνθείας ἱεράς καὶ παρόντες μνημονεύονται ἀνθεσφόροι, αἵς ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἐορτὴν ἰδίῳ τι μέλος, ἱερῶν καλουμένων. Ἀνθεῖα δ' ἐπωνομάζετο ἡ Ἀργεὶς καὶ ἐν Κνωσὶ τῆς Κρήτης, καὶ ἴσως ἡ γὰρ καὶ ἐκεῖ ὁμοίαις τις ἐορτῇ. [Π.]

Ἀνθηδών. Ἀρχαία ἐπιτοχάσσιος βοιωτικῆς πόλις, ἡ ἐσχάτη τῆς πρὸς τῇ Ἰουδαίᾳ βοιωτικῆς παραλίας, ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς Βελιτύος λόφου τινὲς ἐγγύτατα τῇ θαλάσσῃ κειμένου (νῦν Μαγούλα), ἐν τοῦ ἐποίου τῇ κορυφῇ οἰκοῦνται μέχρι τοῦδε λείψανα τῶν τελευτῶν τῆς ἀκροπόλεως. Κατὰ τὸ μέσον περιπευτῆς ἀρχαίας πόλεως ἦτο ἱερὸν τῶν Καδέρων, πλησίον δὲ καὶ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης καὶ πρὸ τῆς πόλεως κατὰ τὸ εἰς τὴν ἑξῆς μέρος ἱερὸν τοῦ Διονύσου. Ἡ πόλις εἶχε κατὰ τὴν ἀρχαίτητα καλὴν λιμένα (νῦν Ἀμυνιώνας ἢ Σκάλα παρὰ τὸ Μανδράκι): οἱ Ἀνθηδώνιοι ἦσαν ἀλειτουργοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐτίμων δὲ μά-

λιστα τὸν ἐπιτόπιον ἐνάλιον δαίμονα Γλαυκόν.
Ἡ πέλις κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Σύλλα, ὅτε
μετὰ τὴν πρὸς τῷ Ὀρχομενῷ μάχην ἐδίωξε
τοὺς ὑπὸ τὸν Ἀρχέλαον πολεμίους, συνηκί-
σθη ὁμοῦ μικρὴ ὕστερον. [II.]

Ἀνοήλη. Ἀρχαία κώμη κειμένη κατὰ
τὴν Δ ἄκραν τοῦ στενοῦ τῶν Θερμοπυλῶν,
καταξυ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ τῶν Θερ-
μοπυλῶν, πλησίον τοῦ μέρους. ἔπου ἐχύνετο
κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὁ Ἀσωπὸς ποταμὸς εἰς
τὴν θάλασσαν. Περὶ τὴν κώμην ταύτην ἦτο,
κατὰ τὴν Ἡρόδοτον, χώρος εὐρύς, ἐν ᾧ ἦσαν
ἱερῆματα ἱερὰ τῆς Ἀμφικτυονίδος Δήμητρος
καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτυόνος, καὶ εἰς ἐν συνήρ-
χοντο οἱ Ἀμφικτυόνες. [II.]

Ἀνοή. Βλ. Ἀνθος.

Ἀνοήνη. Βλ. Ἀνδρέας, ἅγιος.

Ἀνοή βενζόης. Βλ. Βενζοϊκὸν ὀξύ.

Ἀνοή σιδήρου. Βλ. Σιδηροχλωρίδιον.

Ἀνοήρες. Βλ. Ἀνθος.

Ἀνοήριδια. Βλ. Γονιμοποιήσις, Κρυ-
πτόγαμα.

Ἀνοήρὸν (Ῥητορ.) ὅτι ἡμεῖς καλοῦ-
μεν ὅψις, τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν
ῤ ρ α σ τ ι κ ὸ ς χ α ρ α κ τ ῆ ρ. ῤ ρ α σ τ ι κ οῖ
χ α ρ α κ τ ῆ ρ ε ς, genera dicendi, οἵτινες
ἦσαν τρεῖς, τὸ ἄδρόν, amplum ἢ su-
blime, τὸ ἱσχνόν, tenue ἢ subtile,
καὶ τὸ μέσον mediocre ἢ modera-
tum. Ἐκαστον τῶν τριῶν τούτων εἶδων τοῦ
ὅψους ἐλέγετο καὶ συνωνυμικῶς διὰ πολλῶν
ἑλλων ὀρων εὐχρηστῶν ἐν τῇ τεχνικῇ γλώσσῃ
λεπτήν τινα διαφορὰν σημαίνοντων. Ἀδρυ
ἦσαν τὸ μὲν ἄδρόν ἐκαλεῖτο καὶ αὐστηρὸν,
ἄκρῳ, σερμῶν, μεγαλοπρεπές, ὕψηλόν· τὸ δὲ
ἱσχνόν, ἀφελές, λιτόν· τὸ δὲ μέσον, ἀνοήρὸν
ἢ γλαφυρόν. — Ὁ ἀνοήρὸς ἢ γλαφυρὸς χαρακτήρ
ἔστιν ἐν τερπνῶς καὶ ἡδύς· καὶ δύναται μὲν ἢ ὑπο-
θεσις νὰ ἦναι τερπνὴ καθ' ἑαυτὴν ὅμοις τὰ θέλ-
γητρα αὐτοῦ δύναται νὰ ἀναδειχθῇ καὶ διὰ
τῆς χάριτος τῆς ἐρμηνείας. Ἐπιτυχάνεται δὲ
τοῦτο δι' εὐκόλου καὶ ἀλόπου ἀστείετης, διὰ
βραχυλογίας, διὰ τῶν ἀπροσδοκῆτων ἐν τέλει
τῆς προτάσεως τοθευμένων σημνῶν λέξεων,
διὰ τῆς χρήσεως τῆς ἀναδιπλώσεως, ἀναφο-
ρὰς καὶ τῶν ἐμοίων σχημάτων, διὰ τῆς χρή-
σεως παροιμιῶν, μύθων, παραβολῶν, ὑπερβο-
λῶν καὶ τῆς σκοπίμου ἐλλογῆς τῶν λέγων
καλομένων ὀνομάτων, ἅτινα μᾶλλον ἐκ φω-
νῆντων σύμκειται. Ἡ δὲ σύνθεσις πρέπει νὰ
ἦναι τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ κατασκευάζονται
ποιητικὰ συστηματικὰ μέτρα. Ὡς πρότυπα τοῦ
ἀνοήρου ἢ γλαφυροῦ χαρακτήρος ἐκ μὲν τῶν
ποιητῶν ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν τεχνουργῶν ἢ
ποιητῶν, Σαπφώ, ἐκ δὲ τῶν συγγραφέων οἱ
περιπατητικοί, ὁ Πλάτων, ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ
Ἡρόδοτος καὶ τινὰ τοῦ Δημοσθένους χωρία.
Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσοκράτης διὰ τὴν ῥυθμικὴν

τῶν περιόδων κατασκευὴν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν
σχημάτων δὲν ἀπολείπεται τῶν ἑλλων γλα-
φυρῶν συγγραφέων. Τὸ ἐναντίον τοῦ χαρακτή-
ρος τούτου εἶναι τὸ κ α κ ὀ ὕ ἡ λ ο ν, περὶ οὗ
ἴδε τὸ οἰκτεῖον ἄρθρον. [I.II.]

Ἀνοθῆσις (Enfleurage), ἐργασία τῆς
μυρεψικῆς πρὸς ἐξαγωγήν λεπτοτάτων ἀρώ-
μάτων τῶν ἀνθῶν, ἅτινα δὲν δύναται νὰ ἐξα-
χθῶσι δι' ἀποστάξεως κλπ. Τὰ πρόσφατα ἀνοθῆ
φέρονται εἰς ἀβαθὴ κιβώτια καὶ καλύπτονται
δι' ὑαλίνης πλακῆς φερούσης λεπτὸν στρώμα
λίπους· τὸ ἀρώμα τῶν ἀνθῶν ἀπορροφᾶται
ὑπὸ τοῦ λίπους, ὅπερ ἢ χρησιμοποιοῖται ἀπ' αὐ-
θείας ἢ βασιανόμενον δι' οἰνοπνεύματος χρη-
γεῖ τὸ ἀρώμα εἰς τοῦτο, χρησιμοποιοῦμενον εἰς
ἀρωμάτισιν. [O.A.P.]

Ἀνοθιδρωτικά (Θεραπεία). Anti-
sudorifiques, Antisudorals, Médica-
ments anidrotiques. Οὗτα καλοῦνται τὰ
ἔχοντα τὴν ιδιότητα νὰ ἐλαττώσιν τοὺς ἰδρω-
τας φάρμακα, οἷα ὁ ἐξικὸς μόλυβδος, ἡ θειψίνη
καὶ τὰ θειψώδη ἐν γένει, τὸ θειδίδιον τοῦ ψευ-
δαργύρου, ὁ ἐλελίσφακος, ἀγαρικὸν τὸ λευκόν,
τὸ φωστωρικόν ἀστέστιον, ἡ κινίνη, ἡ ἀτρο-
πίνη, ἡ ὁματροπίνη, ἡ καφεΐνη, τὰ οἰνοπνευ-
ματώδη ποτὰ, ἡ ῥακή, κ. ἄ. Παρέχονται πρὸς
τοὺς τηκτικῶς τῶν φθισικῶν ἰδρωτῶν καὶ ἄλ-
λος ἄλλοτε καταστάσεις. [B.II.]

Ἀνοθιμος. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων,
γενν. τῷ 1717 ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἀποθ. τῷ 1808.
Ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκπαιδευθεὶς ἐχειροτονήθη
τῷ 1774 μητροπολίτης Συκοπόλεως, καὶ τῷ
1788 πατριάρχης Ἱεροσολύμων. Ἐγκρατὴς
ὢν, πλὴν τῆς ἑλληνικῆς, καὶ τῆς ἀραβικῆς,
τῆς περσικῆς καὶ τῆς τουρκικῆς, συνέγραψεν
ἑλληνιστὶ καὶ ἀραβιστὶ σύνταγμα θεολογίας
καὶ ἐρμηνείαν εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, ἅτινα ἐξεδό-
θησαν ἀραβιστὶ ἐν Βιέννῃ τῷ 1791 καὶ 1792,
ἑλληνιστὶ δὲ τὸ δεύτερον τούτων ἐν Ἱεροσολύ-
μοις (τῷ 1855). Ὑπὸ τὸ ἄνθρα τοῦ πατριάρ-
χου τούτου ἐξεδόθη τῷ 1798 ἐν Κωνσταντι-
νουπόλει ἡ «Διδασκαλία πατρικῆς». Ὡς τὰ δου-
λοφρονα πρὸς τοὺς Ἑλλήνας διδασκόμενα κατε-
πολέμησεν ὁ Κόραξ ἐν τῇ «Ἀδελφῇ διδα-
σκαλίᾳ». Βιογραφίαν τοῦ Ἀ. συνέγραψεν ὁ Δ.
Κλεόπας, δημοσιευθεῖσα μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ
κειμένου τῆς ἐρμηνείας εἰς τοὺς Ψαλμοὺς. [II.]

Ἀνοθεσία (ἀνοθειάσεις, ἀνοθεμίαι)
(Βοτ.). Εἰς τὰ τελειότερα τῶν φυτῶν σπα-
νίως ὁ ἀνοθερὸς μίσχος καταλήγει εἰς ἓν ἄν-
θος ἐπ' ἀκρίον, ὅτε τὸ φυτὸν ἀνομαίνεται
μ ο ν α ὕ ο ν ι κ ὸ ν· τοῦναντίον ὁ ἀνοθερὸς
μίσχος διακλαδίζεται εἰς κλαδίσκους καὶ κλω-
νάρια δευτέρας, τρίτης κ.τ.λ. τάξεως, καὶ δια-
κρίνεται τοῦ λοιποῦ φυτικοῦ τμήματος ὡς μὴ
φύων ποσὶς παρὰ τὰ ἀνθὴ φυλλώδη ὄργανα,
ἢ ὡς φύων τοιαῦτα λίαν μεταβεβλημένα, τὰ
β ρ ἄ κ τ ε ι α, π ρ ὀ φ υ λ ἄ ἢ π α ρ ἄ ν θ ι α
φ υ λ ἄ α (ἴδε λ.). τὰ διάφορα συστήματα τῶν

διακλαδιώσεων τούτων τοῦ ἀνθοφόρου μίσχου ἀνταρξίζοντες ἀνθόεισι τινές. Τὸ τμήμα τοῦ κεντρικοῦ ἄξονος ἀνθοθεσίας τινός, ἀρ' οὗ διακλαδιζόνται οἱ λοιποί, ἀνταρξίζοντες ῥάχιν, τοὺς δὲ ἀνθοφόρους κλαδικούς ποδίσια ἢ ποδίσια κούρε.

Ἀνθοθεσιῶν διακρίνομεν δύο εἴδη, τὰς μονόποδας καὶ τὰς σύμποδας. Εἰς τὰς μονόποδας Ἄ., καλουμένας καὶ μονόποδες ποδίσια, ὁ κεντρικὸς ἄξων, ἢ ῥάχιν, δὲν ἐκφέρει κλάδους ἀπὸ μιᾶς καὶ μόνης θέσεως ἢ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὕψους, ἀλλ' ἀδιακόπως ἀνταρξίζοντες κατὰ τὸ ἄκρον γεινῶ νέους κλάδους κατὰ τειρὰν ἀκρόφωτον. Εἰς τὰς σύμποδας τοῦναντίον Ἄ. ἢ κύμα τὸ ποδίσια ἢ ῥάχιν διακλαδιζέται μόνον ἀπὸ μιᾶς χώρας καὶ περικυλίσσεται δι' ἐνὸς ἐπακρίου ἄνθους χωρὶς νὰ παραγάγῃ νέας πλευρικούς διακλαδιώσεις. Ἐκαστος ποδίσιος τῶν ἀπὸ τῆς ῥάχιν ἐκφυόμενων διακλαδιζέται κατὰ τὴν αὐτὴν τρόπον ἀπὸ ὁρισμένου ὕψους καὶ τελευτᾷ ἐπίσης εἰς ἄνθος ἐπακρίων· τοῦτο δὲ τὸ εἶδος τῆς διακλαδιώσεως εἰς τινὰς Ἄ. ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐπὶ τῶν τριτευσιῶν κ.τ.λ. διακλαδιώσεων. Ἐν τῇ πίνακι «Ἀνθὴ καὶ ἀνθοθεσία» αἱ εἰκόνες 20 καὶ 21 παριστῶσι τὰ δύο εἴδη τῶν Ἄ., τὴν μονόποδα καὶ τὴν σύμποδα. Ἠ εἰκ. 20 παριστᾷ σχηματικῶς τὸν τύπον τῆς Ἀ. βότρου, ἢ δὲ 21 τὸν τύπον διχασιῶν, ἢ διχρασιῶν κούρε. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν ἡ ῥάχιν φέρει πλεονάζοντες διακλαδιώσεις καθ' ὅσον αὐτῆς τὸ μήκος, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τελευτᾷ αὐτὴ εἰς ἓν ἄνθος (I), ἐνῶ συγχρόνως ἐκφύονται πλαγίως δύο ἄξονες, ἐπίσης φέροντες ἐπακρίων ἄνθος (II) καὶ ὑποδιακρίνομενοι, ὅπως ὁ πρωτεύων, εἰς δύο δευτερεύοντες, ἐπίσης διακλαδιζομένους ὅπως οὗτος μετὰ ἐπακρίου ἄνθους (III). Οἱ ῥωμαϊκοὶ ἀριθμοὶ τῆς εἰκόνος 21 δὲν δηλοῦσι μόνον τὸν βαθμὸν τῆς διακλαδιώσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν σειράν τῆς ἐξανθήσεως (ἰδ. λ.).

Αἱ μονόποδες Ἄ. ὑποδιακρίνονται εἰς διαφόρους τύπους. Ὅταν αἱ ῥάχιν δὲν καταλήγουν εἰς ἐπακρίων ἄνθος, αἱ Ἄ. καλοῦνται βοτρυώδεις. Ἐνταῦθα ὑπάρχει κατὰ πρῶτον ὁ βότρος (εἰκ. 22), οὗτος ἢ ῥάχιν εἶναι μακρὰ καὶ φέρει ἰσομήκεις διακλαδιώσεις. Ὅταν αἱ κατώτεραι διακλαδιώσεις εἶναι μακρότεραι, σχηματίζεται ὁ κούρε (εἰκ. 23), οὗτος δὲ τὰ ἄνθη εὐρίσκονται σχεδὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου. Βότρος, οὗτος τὰ ἄνθη εἶναι λίαν βραχυμίσχα, νομάζεται στήχιν (εἰκ. 24). Ὅταν δὲ καὶ ἡ ῥάχιν παχύνῃται καὶ διογκώται, σπᾶδισ (εἰκ. 25). Στάχιν κούρε καὶ μετὰ τὴν ἀπάνθησιν καταπίπτων, οἷος ὁ τῆς λευκῆς κ. ἀ., νομάζεται ἱόλος (εἰκ. 26). Στάχιν δὲ, οὗτος ἢ ῥάχιν ἀποφυλάσσεται μετὰ τῶν μεταξὺ τῶν ἄνθων παραφυλλίων, καλεῖται σπᾶδισ (εἰκ. 27). Ὅταν ἡ ῥάχιν εἶναι ἱκανῶς

παχέα καὶ βραχεῖα καὶ αἱ διακλαδιώσεις τῆς τελευτῶσιν εἰς ἄνθη χωρὶς νὰ διακλαδιώσιν ἐλ νέου, ἢ Ἄ. καλεῖται σκήλη (εἰκ. 28), ὅταν δὲ αὕτη εἶναι λίαν βραχεῖα καὶ οἱ ποδίσιοι τῶν ἄνθων λίαν βραχεῖς ἢ καὶ θλίβῃς ἐλλειπώσιν, οὕτω δὲ τὰ ἄνθη φαίνονται ὡς ἐπιφυῇ (ἰδε λ. Ἀνθος) ἐπὶ τῇ κοινωσιδοῦ, κυλινδρικοῦ, ἢ διοκροειδοῦς ῥάχιν, ἢ Ἄ. καλεῖται κούρε (εἰκ. 29 καὶ 30). Τοιαῦτος Ἄ. ἔχουσι π.χ. πάντα τὰ σύνθετα (ἰδ. λ.). Διακλαδιζομένων τῶν βοτρυῶν Ἄ. πάλιν εἰς δευτερεύουσας βοτρυώδεις Ἄ. σχηματίζονται αἱ σύμθετοι βότρου καὶ εἰς Ἄ. ὅταν π.χ. σχηματίζεται τὸ σύνθετον βότρος ἢ τὸ ποδίσιον (εἰκ. 31), τὸ σύνθετον σκήλη (εἰκ. 32) οἷον εὐρίσκεται εἰς τὴν σκόλιν, τῶν τε διοκροῦν (ἰδ. λ.). Ἐνίοτε αἱ δευτερεύουσες διακλαδιώσεις τῆς ῥάχιν φέρουσιν ἄλλους τῶν βοτρυῶν Ἄ. οἷον κεφαλίδας κ.τ.λ. Οὕτω σχηματίζονται ποικίλαι καὶ πολυεῖδεις συνθέσεις Ἀνθοθεσιῶν βοτρυῶν.

Ἐπίσης εἰς πολλοὺς τύπους ὑποδιακρίνονται καὶ αἱ σύμποδες Ἄ. Ὅταν ἡ ῥάχιν διακλαδιζέται οὕτως, ὥστε αἱ διακλαδιώσεις τῆς νὰ φέρωνται κατὰ διαφόρους διευθύνσεις κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ τρόπον διακλαδιζόνται καὶ αἱ δευτερεύουσες αὐτὰς διακλαδιώσεις, τότε ἡ Ἄ. νομάζεται διχρασιῶν. Ὅταν ἡ ῥάχιν διχραζέται εἰς δύο μόνον κλάδους ἀντιθέτους πρὸς ἀλλήλους, οἷον εἰς τὸ φυτὸν σληνός, ἢ Ἄ. νομάζεται διχρασιῶν (εἰκ. 21). Ὅταν εἰς πολλοὺς, πλεονάζοντες, οἷον εἰς τὸν εὐφόριον (εἰκ. 33). Ἐν δὲ ἡ κυρία ῥάχιν φέρῃ ἓνα καὶ μόνον πλάγιον κλάδον, οὗτος ἔτερον κ.τ.λ., τότε σχηματίζεται τὸ κούρε χασίον, οὗτινες πάλιν διακρίνονται διαφόρους μορφάς. Ὅταν οἱ πλευρικοὶ κλάδοι ἐκφυῶνται ἐκαστέρωθεν, σχηματίζεται τὸ βότρος (εἰκ. 34) (ἐν τῇ εἰκ. 31 παρίσταται ῥιπίδιον, ὃ οἱ ἀριθμοὶ δεικνύουσι τὴν σειράν τῶν διακλαδιώσεων). Ὅταν κατὰ τὴν διακλαδιώσιν τῆς ῥάχιν ἕκαστος πλευρικός κλάδος καίται καὶ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, σχηματίζεται ὁ κούρε ἢ τὸ σπᾶδισ (εἰκ. 34).

Καὶ εἰς τὰς συμποδικὰς Ἄ. παράγονται σύμθετοι τοιαῦται, οἷα καὶ εἰς τὰς μονόποδας, συνδεομένων δύο ἢ τριῶν εἰδῶν ἄνθων ἢ καὶ ἀνορθῶν συμποδικῶν ἀνθοθεσιῶν. Ἠ κατὰ δὲ τοῦτο εὐρίσκονται καὶ Ἄ. περιέχονται ἀναμειγῆς μονόποδας καὶ σύμποδας διακλαδιώσεις. Διὰ τῶν τρόπων τούτων αἱ ἀνθοθεσίαι ποικίλλουσι τὰ μέγιστα κατὰ τὰς διακλαδιώσεις αὐτῶν καὶ σχηματίζουσι μορφὰς διαφόρους (ἰδε καὶ λ. Διακλαδιώσεις, καὶ τὴν πρὸς ἡρημένον πίνακα). [M.]

Ἀνθοκύανον (Blumenblau γερμ.) ἢ τὸ κυανὸν χρῶμα τῶν ἄνθων εὐρισκόμενον, καὶ ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς κυανὴ διάλυσιν περιβεβλη-

μένη ὑπὸ τοῦ ἀχρόου πρωτοπλάσματος εἰς τὰ πέταλα τῶν ἀνθῶν ἢ χημικὴ σύστασις τοῦ χρώματος ἵνα ἔγνωστος. Δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκχυλίσμα τῶν ἀνθῶν δι' οἰνοπνεύματος ὅπερ ἐξοχυρίζεται, τὸ δὲ χρῶμα παραλαμβάνεται δι' ὕδατος καὶ καθορίζεται ὡς πράσινον ἰζημα. Τοῦτο ἀποσυντίθεται δι' ὕδροξείου καὶ εὐτὼ τὸ χρῶμα μένει ἐν διαλύσει ἐξατμιζομένη καὶ καταλείπουσα αὐτὴ διαλυόμενον τότε εἰς ἀπύκνυτον οἰνοπνεύμα καὶ καθορίζομενον διαίθερος ὑπὸ μορφὴν κυανῶν νιφάδων. [Ο.Δ.Ρ.]

Ἀνθόλαιοι (Π α λ α ι ο ν τ ι.) ἀπολελι-
θωμένα ἄνθη, σπανιωτάτα ἀπαντῶντα. [Κ.Μ.]

Ἀνθολογία 1) Τὸ λ λ η ν ι κ ῆ. Συλλογὴ ἐκλεκτῶν τεμαχίων ἐξ Ἑλλήνων ποιη-
τῶν, καὶ πρὸ πάντων ἐπιγραμμάτων. Τοιαῦται
συλλογαὶ ἐνωρίς ἤδη εἶχον ἀρχίζει νὰ γίνον-
ται παρὰ τοῖς Ἑλλήσι κατ' ἀρχὰς μὲν μύ-
σων ἐπιγραμμάτων, ἐπὶ ναῶν, ἀνδριάντων, τά-
φων κ.τ.τ. ἐπιγεγραμμένων, χάριν ἱστορικῆς
καὶ καλλιτεχνικῆς ἐρεῦνης, ἀργότερα δὲ καὶ
καθόλου παντὸς εἶδους ἐπιγραμμάτων καὶ ἄλ-
λων ἀποσπασμάτων ἐκ ποιήσεων παντοίων
κατ' ἐκλογὴν πρὸς τέρψιν καὶ διδασκαλίαν,
αὗται δὲ αἱ τοῦ δευτέρου εἶδους συλλογαὶ ἐ-
κλήθησαν κυρίως Ἀ ν θ ο λ ο γ ί α ι. Τοῦ πρώ-
του εἶδους συλλογὴν καλλιτεχνικῶς οὐσιαστικῶν
ἐπιγραμμάτων πρῶτος ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ
Ἀθηναίου (Δειπνοσ. 10, σ. 412.) ποιήσας
Π ο λ ε μ ῶ ν ο Π ε ρ ι ῆ γ η τ ῆ ς, τὴν ὅποιαν
ἐπεγράψεν «Περὶ τῶν κατὰ βέλους ἐπιγραμ-
μάτων». Ὁ Πολέμων οὗτος, ὅστις περιέγρα-
ψεν ἐν μονογραφίᾳ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Ἀκροπό-
λεως τῶν Ἀθηναίων ἱερὰ καὶ ἀγριώματα, ἔζη
περὶ τὰ 200 π. Χ. ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Β'.
Μετ' αὐτὸν δ' ἀναφέρονται ὡς παρασκευασταὶ
παρομοίων συλλογῶν ὁ Ἀ λ κ έ τ α ς «Περὶ
τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων» (Ἀθῆν. Δει-
πνοσ., 13, 591.) καὶ ὁ Μ ε ν έ σ τ ω ρ «Περὶ
ἀναθημάτων» (Ἀθῆν. Δειπν. 13, 591.), ὁ
Ἀ ρ ι σ τ ο δ ῆ μ ο ς, περιυλλέξας τὰ ἐν Θῇ
τοῖς ἐπιγράμματι. καὶ ὁ Φ ι λ ὀ χ ῶ ρ ο ς τὰ
ἐν Ἀθῆναις, ὁ δὲ Ν ε ο π τ ὀ λ ε μ ο ς ὁ Π ά
ρ ι α ς ἐγραψεν εἰδικὴν πραγματείαν «Περὶ ἐ-
πιγραμμάτων» ἐν γένει, καὶ ἄλλοι δὲ ἄλλας
ἔχον καμει τοιοῦτου εἶδους συλλογὰς ἐν τῶν
π.Χ. χρόνῳ, ἀλλὰ πᾶσαι αὗται ἀπώλεσθαι
ἔλαττω. Κατὰ δὲ τοὺς περὶ Χριστὸν χρόνους
ἤρξατο ἡ παρασκευὴ τῶν τοῦ δευτέρου εἶδους
συλλογῶν, τῶν Ἀ ν θ ο λ ο γ ι ῶ ν, αἵτινες,
ὡς ἔρρηθη, περιέχον ὅχι μόνον ἐπιγράμματα,
ἀλλὰ καὶ ἄλλου εἶδους ποιήσεις ἢ ἀποσπασ-
ματα αὐτῶν κατ' ἐκλογὴν μᾶλλον ἢ ἥττον
ἐπιτυχῆ. Ὁ πρῶτος τοιαύτην Ἀνθολογίαν κα-
τέστρεψεν ὁ ἡγεῖς Μ ε λ έ α γ ρ ο ς ὁ Γ α δ α
ρ ῆ ν ο ς, ἀκμάσας περὶ τὰ 50 π. Χ., ἐνομά-
σας τὴν συλλογὴν τοῦ «Στέφανου» καὶ κατα-
τάξας ἐν αὐτῇ καὶ ἴδια ἐπιγράμματα οὐκ ὀ-
λίγα, τῶν ὅποιων περὶ τὰ 130 σφύζονται με-

μέχρις ἡμῶν, μαρτυροῦντα τὴν χάριν καὶ τὴν
ἐξοχὴν τέχνην τοῦ ποιητοῦ τῶν. (Στράβ. 16,
σ. 759. Διογ. Λαέρτ. 8, 99.). Ἡ κατάταξις
τῶν ποιήσεων ἐν τῇ τοῦ Μελεάγρου συλλογῇ
ἦτο ἀλφαριθμητικὴ κατὰ τὸ πρῶτον ἀρχιμὲν ἐκ-
στης γράμματος καὶ ὅχι κατ' εἶδος ποιητικῶν ἢ
μέτρων, ἦτοι δ' ἔργα 16 ποιητῶν, κατὰ τὴν
σφραγισμένην ἀφιέρωσιν τῆς συλλογῆς. Δεύτερος
δὲ μετὰ τὴν Μελεάγρον Ἀνθολογίας συγγρα-
φεὺς ἀναφέρεται ὁ πιθανῶς ἐπὶ Τιβέριου ἀκμά-
σας, κατὰ τοὺς περὶ Χριστὸν χρόνους, Φ ι
λ ι π ο ς ὁ Μ α κ ε δ ὶ ὢ ν ἐκ Θεσσαλονίκης,
ὅστις συνεπλήρωσε τὴν τοῦ Μελεάγρου συλ-
λογὴν προσθεὶς καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ 13 περὶ-
που ποιητῶν ἔργα καὶ ἴδια ἀρκετά, ὧν πεντή-
κοντα περίπου περισσώθησαν (πρὸς Φαδρίκον
Biblioth. graec. τὸμ. Δ', σ. 420 ἐπ. 491.
ἐκδ. Harles καὶ Jacobs εἰς Ἀνθολογ. τὸμ.
18', σ. 934 ἐπ.). Μετὰ τὸν Φίλιππον, ἐπὶ
Ἀδριανοῦ, κατήρτισε παρομοίαν Ἀνθολογίαν
ὁ Δ ι ο γ ε ν ι α ν ὁ ς ἐκ τῆς ἐν Πόντῳ Πι-
ρακκίας (Σουίδας ἐν λέξει. Μιχαήλ Ἀπο-
στόλιος, 2, 9, 14, β. καὶ ἄλλοι), ὁ δὲ συγ-
χρονὸς τοῦ περιπου Σ τ ρ ά τ ι ὢ ν ὁ ἐκ Σάρ-
δεων παρεσκευάσε συλλογὴν εἰδικήν, καλοῦς
παύδας ἀφρωτῶν ποιήσεων, ἣν ἰονόμασε «Μου-
σαν καυδικήν», ἐκ τῆς ὅποιας περὶ τὰ 200 ἐ-
πιγράμματα διεσώθησαν ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ
συλλογῇ τοῦ Κ. Κεφαλά. Πρὸ τούτων δὲ Δ ι ο
γ έ ν η ς ὁ Λ α ε ρ τ ι ὁ ς εἶχε σχηματίσει
συλλογὴν ἐπιγραμμάτων εἰς ἐνδόξους ἄνδρας,
τὴν «Πάμμετρον» διὰ τὴν πικελίαν τῶν με-
τρῶν ἐπικληθῆσεν, ἣτις ὅμως ἀπώλετο. Κατὰ
δὲ τὸν ἕκτον μ. Χ. αἰῶνα ὁ ποιητὴς καὶ νο-
μοδιδασκάλος Ἀ γ α θ έ α ς ὁ ἐκ Μυρίνης,
κατήρτισεν Ἀνθολογίαν ἐκ τῶν μ. Χ. ποιη-
τῶν εἰς ἐπτά βιβλία ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Κ υ
κ λ ο ς. Ὁ παρὰ Κωνσταντίνου Κεφαλά δια-
σωθεὶς ἑμμετρος πρόλογος τῆς συλλογῆς ταύ-
της μάς διδάσκει ὅτι τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον
περιείχεν ἐπιγράμματα ἀναθηματικά, τὸ δεύτε-
ρον περιγραφικὰ χωρῶν, ἀγαλμάτων κ.τ.τ., τὸ
τρίτον ἐπιτάφια, τὸ τέταρτον διάφορα, τὸ πέμ-
πτον κωμικὰ, τὸ ἕκτον ἐρωτικά καὶ τὸ ἕβδο-
μον βακχικά καὶ συμποσιακά.

Πάσαι ὅμως αἱ προσηρημένοι συλλογαὶ ἢ
Ἀνθολογίαι καὶ ἄλλαι ἴσως μεταγενέστεραι
αὐτῶν ἀπώλοντο δι' ἡμᾶς, ἐπωρνήθη ὅμως
εὐτυχῶς αὐτὰς ὁ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα ἀκμά-
σας Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ς Κ ε ρ α λ ά ς, ὅστις
ἐπὶ τῇ βάσει πᾶσιν τοῦτων κατήρτισεν ἐν
Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Παρ-
φυρογενήτου διεξοδικήν Ἀνθολογίαν κατὰ τὰ
πρότυπον τοῦ Μελεάγρου εἰς 15 βιβλία ἢ
τμήματα, ἐν τοῖς ὅποις περιέλαβεν ὅτι ἐ-
θεώρησεν ἐκλεκτὸν ἐκ τῶν πρὸ αὐτοῦ Ἀνθολο-
γιῶν, προσθεὶς ἴσως καὶ τινὰ μεταγενέστερα
ἐκείνων ἢ ἀρχαῖα μὲν, μὴ περιεχόμενα δημο-
ῖον αὐταῖς. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς διεξοδικῆς τοῦ
Κεφαλά Ἀνθ. παρεσκευάσε κατὰ τὸν 11ον

αἰῶνα ὁ λόγιος μοναχὸς Μάξιμος Παλανούδης συνοπτικώτερον ἐξ ἑπτὰ βιβλίων, διηρημένων εἰς κεφάλαια κατὰ τὸ περιεχόμενον τῶν ποιήσεων, ἐκ τῶν ὁποίων παρέλαθεν εἰς τὴν συλλογὴν τὸν ὅσας αὐτὸς ἐνέμισεν ἀδικίας λέγει, ὅχι πάντοτε ἐπιτυχῶς. Ἡ συλλογὴ αὕτη τοῦ Παλανούδη διεδόθη πολὺ περισσώτερον τῆς τοῦ Κεφαλᾶ, διότι περιεσώθησαν αὐτῆς πλείονα ἀντίγραφα, ἐξ ἑνὸς τῶν ὁποίων καὶ τύποις ἐξέδωκεν αὐτὴν ὁ Ἑλλήν λόγιος Ἰανὸς Λάσκαρις ἐν Φλωρεντίᾳ 1494 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀνθολογία διαφόρων ἐπιγραμμάτων». Ἐκτοτε ἐπανειλημμένως ἀνατυπώθη ἡ Ἑλλ. αὕτη Ἀνθολογία ἐν Ἑνετίᾳ περ Ἀλδου Μανυτίου τῷ 1503, ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1518, ἐν Παρισίοις ἐπιρρυθμένη καὶ διορθωμένη ὑπὸ Ἐρρίκου Στεφάνου τῷ 1566, πάλιν αὐτίθι τῷ 1570, ἐν Φρανκφούρτῃ τῷ 1600 καὶ ἀλλοχοῦ ὑπ' ἄλλων. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμοις ὁ τότε νεαρώτατος Κλάυδιος Σαλμάσιος ἀνεκάλυψεν ἐν ἔτει 1606 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Διδελβέργης, τῇ περιδοῦναι Παλατίνῃ, ἀντίγραφον τι τῆς Ἀνθ. τοῦ Κεφαλᾶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ 10ου αἰῶνος, ἡ δ' ἀνακάλυψις αὕτη ἔκαμιν, ὡς εἰκόσ, μεγάλην παρὰ τοῖς λογίοις αἰσθησιν, ἀλλ' ὁ Σαλμάσιος περιορίσθη εἰς τὸ ν' ἀντιγράψῃ ἐκ τοῦ Παλατινοῦ ἀντιγράφου μόνως τὰς ἐν τῇ Ἀνθ. Παλανούδῃ ἑλλειπούσας ποιήσεις, τῆς δὲ νέας ταύτης ἐκλογῆς ἡ συλλογὴ πολλὰ ἀντίγραφα ἐγένοντο εὐρισκόμενα πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἐξεδόθη δ' αὕτη καὶ τύποις μετὰ τῆς Παλανούδειου ὑπὸ R. F. P. Brunek ἐν Στρατσούργῳ τῷ 1772—76 εἰς τρεῖς τόμους. Ἐκ νέου δ' ἐξέδωκεν αὐτὴν ὁ F. Jacobs τῷ 1794—1811 εἰς 13 τόμους. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τὸ Παλατίνον ἀντίγραφον ἔλαβε διαφόρους τύχας. Ἐξ Εἰδελβέργης μετακομίσθη τῷ 1623 μετ' ἐλακλήρου σχεδὸν τῆς πολυτιμοτάτης Παλατινῆς βιβλιοθήκης ὡς δώρον τοῦ τότε Παλατινοῦ Ἐλβεκτορος πρὸς τὸν Πάππαν εἰς Ῥώμην. Θῆεν τῷ 1797 μετεφέρθη ὑπὸ τῶν Γάλλων εἰς Παρισίους, τῷ δὲ 1815 κατὰ τὴν μεταξὺ Γαλλίας καὶ τῶν συμμάχων εἰρήνην ἀπεδόθη καὶ πάλιν εἰς Διδελβέργην, ἀποκοπέντος καὶ κρηθέντος ἐν Παρισίοις μόνου τοῦ τὰ Ἀνακρεόντεια περιέχοντος μέρους. Ἐνῷ λοιπὸν ἀκμήν τὸ ἀντίγραφον εὐρίσκειτο ἐν Ῥώμῃ, ὁ βιβλιοθηκῆρος τῆς τοῦ Βατικανοῦ βιβλιοθήκης Ἰωσήφ Σπάλλῃ ἐτῆς ἀντέγραψεν αὐτὸ ἐν ἔτει 1776 μετὰ θαυμαστῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας, τὸ δ' ἀντίγραφον τοῦτο τοῦ Σπάλλῃ ἡγήρασε παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ὁ φιλόμουσος δούξ τῆς Γόττας Ἐρνέστος. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ἀντιγράφου Σπάλλῃ ἐξέδωκεν ἐκ νέου ὁ F. Jacobs τὴν Ἑλλ. Ἀνθ. ἀπαράλλακτα, ὅπως εἶχε κατατάξαι αὐτὴν ὁ Κεφαλᾶς, τῷ 1813—1817 εἰς 8 τόμους καὶ ἕνα τὸμὸν προσθηκῶν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Anthologia graeca ad fidem codicis olim Palatini.

Ἐκ ταύτης δὲ τῆς τοῦ Jacobs ἐκδόσεως πολλὰ ἐκτοτε ἐξευτυπώθησαν συνέψεις κατ' ἐκλογὴν, ὧν μία ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Jacobs χρίν τῶν σχολείων, *Delectus epigrammatum graecorum*, ἐν Γέτοβ., 1826.

Ἡ Ἑλλ. Ἀνθ., ὡς περιήλθε μέχρις ἡμῶν, ἀποτελεῖ ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τῆς ἑλλ. ποιήσεως. Τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα ποιητικὰ ἔργα εἶναι ἐκ πολλῶν κατὰ σειράν αἰώνων, ὅσοι χρονοὶ δ', ὡς εἰκόσ, ἐν αὐτῇ καὶ πολλὰ καλὰ ἔργα καὶ ἀνάξια ἐκ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς ὑπάρχουσιν ὅμοις καὶ πλείον' ὅσα ἀρχαιότερα καὶ ἐκ τῶν κλασσικῶν χρόνων, Σιμωνίδου τοῦ Κεῖου, Ἀνακρεόντος, Καλλιμάχου καὶ ἄλλων μέχρι Μελεάγρου καὶ Ἀγαθίου. Ἀπεικονίζονται δὲ θαυμασίως ἐν ταῖς ποιήσεσι ταῦτα καὶ ἡ ποικιλία καὶ ἡ χάρις τοῦ δαιμονίου ἑλλ. πνεύματος, τὸ ὅποιον ἀτελῶς θὰ ἐγνοοῖζομεν ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀνθ. ἀποπεθραυσμένων παντοίων ποιήσεων, προϊόντων αὐτοῦ πολυτέμων. [Γ.Κ.]

— 2) Ἀνθολογία λατινική (*Anthologia latina*) λέγεται ἡ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους γενομένη συλλογὴ τῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος διασωθέντων ἀδαποτῶν μικρῶν λατινικῶν ποιημάτων (ἐπιγραμμάτων). Πρῶτος τῆς Ἀνθολογίας συλλογεὺς ἐκ τῶν νεωτέρων εἶναι ὁ Ἰωσήφ Σκαλίγγρος (1540—1609), πρῶτος δ' ἐκδότης ὁ Βούρμαν (ἐν Ἀμστελ. δόμῳ 1759. 1773). Ἐκτοτε ἡ ἀνθολογία ἡ λατινική ἐπλουτίσθη ἀκμήν καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐδημοσιεύθη ἕως σήμερον [Σ.]

Ἀνθολόγιον. Βιβλίον ἐκκλησιαστικὸν οὕτω κληθὲν ὡς περιέχον ἐν συνέψει ἀνθολογημένας τὰς ἀκολουθίας πσάλμων τῶν ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἡ πρώτη ἐκδοσις αὐτοῦ ἐγενετο ἐν Ἑνετίᾳ τῷ 1587 περὰ τοῦ ἐκ Χίου λόγιου ἀνδρός Ἐμμανουὴλ Γλυζουίνου, οὗτος δ' ἡ «Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ εἴτε Λογικιστικὴ», αὐτίθι καὶ αὕτη ἐκδοθεῖσα τῷ 1596 καὶ πολλὰκις ἐπειτα μετατυπωθεῖσα, ἐν κοινῇ ὑπὲρ τὴν χρῆσιν τοῦ ἡμετέρου γένους ἕως τῆς παρῆντος ἑκατονταετηρίδος. [Ι.Σ.]

Ἀνθόνερον (Χ η μ.). Ὑδωρ ἀποσταχθὲν μετ' εὐδωμων ἀνθέων, ἰδίως δὲ τὸ τῶν ἐσπεριδοειδῶν. (Πρβλ. Ῥοδόσταγμα). [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνθονόμος. Γένος ἐντόμων κολαστῆριον τῆς οἰκονομίας τῶν Ῥυτχοφῶν, οὗτινος τὸ εἶδος Ἀνθ. ὁ τῶν Μηλῶν προσβάλλει τὰ ἄνθη τῶν δένδρων τούτων. Ἦ ἐντομὸν ἔχει μετὰ τοῦ ῥύγχους μήκος 5—8 χιλιστομέτρων καὶ χροῖμα μελάνιν μετὰ φαίδι γνοῦ καὶ δύο λευκὴν στιγμάτων εἰς τὰ ἐπὶ σθεν τῶν ἐλπίτρων. Ἦ ἐν ἐναποθέσει εἰς τὰ κάλυκας τῶν ἀνθῶν τῆς μηλῆας ἀνὰ ἐν ᾧ καὶ ἐκ τούτου προκύπτει σκόλη κατατρώγει τὰ ὅργανα τοῦ ἄνθους, ὅπερ λαμβάνει ἐν ὁρακτινῇν χροῖν καὶ ματαινόμενον πίπτει. Συμβουλευτέαι ἡ περὶ τῆς πτώσεως αὐτῶν συλ-

λογή τῶν τοιούτων ἀνθέων καὶ ἡ κατάκαυσις μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς σιωλήων προσημασμένης οὕτω τῆς περαιτέρω ἀναπαραγωγῆς τοῦ βλαστοῦ ἐντόμου. [Γ.Δ.Σ.]

Ἀνθορισμός Ἰδε Ὅρος.

Ἄνθος (Βοτ) λέγεται τμήμα βλαστοῦ, ἔχοντος περιωρισμένην αὐξησιν, φέρον κατὰ τὸ ἄκρον αὐτοῦ φύλλα μεταβεβλημένα ἰδιαζόντως εἰς ὄργανα γεννητικὰ πρὸς καρποτοκίαν. Τὰ φυτὰ ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ ἀνθέων ἐπὶ τῶν βλαστῶν αὐτῶν διγύονται πρότερον εἰς φανερὸ γάμα ἢ σπερματόφυτα καὶ εἰς κρυπτό γάμα ἢ σποριόφυτα (ἴδε λ.).

Ἐκαστον τέλειον ἄνθος συνίσταται ἐκ τοῦ μίσχου τοῦ φέροντος τὰ γεννητικὰ ὄργανα, τοῦ καλουμένου ποδίσκου, καὶ ἐκ πολλῶν κύκλων βοδαιοειδῶς τεταγμένων φύλλων ἢ σπονδυλωμάτων ἐπ' ἀλλήλους τεταγμένων. (Ἡ εἰκὼν 1 τοῦ πίνακος «Ἄνθη καὶ ἀνθοειδέα» παρίσχει τύπον ἄνθους τέλειου, οὗτινος τὰ σπονδυλώματα πρὸς σαφήνειαν εἰκονίσθησαν τὰ μάλιστα ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων). Καὶ πὸ μὲν κατώτατον σπονδυλῶμα τοῦ ἄνθους συνίσταται συνήθως ἐκ πρᾶσινον μεταβεβλημένων φύλλων καὶ ὀνομάζεται κάλυξ καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ σέπαλα, τὸ δὲ μετ' αὐτὸ ἀνώτερον, συνήθως ἔγχρουν, στεφάνη καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ πέταλα. Μετὰ τὰ δύο ταῦτα σπονδυλώματα τῶν φύλλων ἄρχονται τὰ νηματοειδῆ στήμονώδη φύλλα, οἷα τῆς μόνου, καὶ μετ' αὐτοὺς τὰ καρπικὰ φύλλα, ἐξ ὧν σχηματίζεται τὸ μεταίτατον ὄργανον τοῦ ἄνθους, ὁ ὕπερος, οἱ ὕπεροι, ἢ τὰ καρπία (ἐν τῇ εἰκόνι 1 εἶνε πολυάριθμοι). Σπουδαίοντα ὄργανα τοῦ ἄνθους εἶνε α') οἱ στήμονες, οἵτινες φέρουσι κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον αὐτῶν δύο ἀσπίδια, τοὺς ἀνδρᾶς, ἐντέρας τῶν ὁποίων προάγεται ἡ γονιμοποιὸς κένσις, ἡ συνισταμένη ἐξ κπερίων ἀρρένων κυττάρων, καὶ β') ὁ ὕπερος ἢ οἱ ὕπεροι, οἵτινες φέρουσι τὴν σπερματικὴν βλάβαν, ἢ τοὺς ἀνδρᾶς, ἐντέρας τῆς ὁποίας ἐγκλείεται τὸ ὄψιλον καὶ τὸ σπέρμα. Τὸ σύνολον τῶν στήμονων τοῦ ἄνθους ὀνομάζεται ἀνδρᾶς (Androecium), τὸ δὲ σύνολον τῶν καρπифύλλων ἢ ὑπέρων γυναικῶδες (Gynaeceum). Τὰ ἔξωθεν τοῦ ἀνδρᾶς ὄργανα (στεφάνη, κάλυξ, περιγόνιον) καλοῦνται περιάνθιον.

Τὰ τελειότερα φυτὰ τὰ ἐνδομύκητα ἀγγειόσπερμα, εἰς τὰ ὁποῖα καταλέγονται τὰ πλεῖστα τῶν δένδρων καὶ τῶν εἰς τὸ πλῆθος γνησίων φυτῶν, περιέχουσιν ἐν ἑκάστῳ ἄνθει στήμονας καὶ ὕπερον καὶ ὀνομάζονται ἀρρενωθῆ καὶ ἢ γυναικῶδες (σπανίως μόνον ἀρρενωθῆ καὶ ἢ γυναικῶδες). Εἰς ἄλλα ὁμοῦς φυτὰ ἐν τῶν θεμελιωδῶν τούτων ὀργάνων πληροῦται ἢ καὶ ὅλος

ἐξαφανίζεται, τότε δὲ ἔχουμεν ἀρρενωθῆ καὶ ὅλος ἢ ἄρρενωθῆ (ἄνθη ἀρρενωθῆ καὶ ἢ ἀρρενωθῆ). Μόνον καὶ φυτὰ ἐνδομύκητα εἶνε περιέχουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀκροῦ ἄνθη διελίνα ἐξ ἀμειτέρων τῶν γενῶν, διότι καὶ δὲ εἶνε περιέχουσιν ἐπὶ ἐνδὲς μὲν ἀκροῦ μόνον ἄρρενα, ἐπ' ἄλλου δὲ μόνον θήλεα. Διὰ συχνὰ εἰς τὰ τελειότερα φυτὰ ἀπαντῶμεν ἄρρενα πολλύοι καὶ ἢ πολλύοι γάμα, ἐφ' ὧν εὐρίσκουμεν ἄνθη ἀρρενωθῆ καὶ ἢ ἀρρένων κατ' ἴδιν καὶ θήλεων ἀνθέων. Παραδείγματα φυτῶν διελίνων μονοκίων εἶνε τὰ πλεῖστα τῶν κολοκυνθοειδῶν (Cucurbitaceae) ὁ ἀράβος (Zucca Mais), ἡ καστανέα, ἡ φουντουκέα, ἡ καρυά καὶ διοίκων δὲ ὁ κρίνος, ἡ πιστακή, ἡ κάνασις, ὁ λυκίσκος καὶ ἄλλα. Τὰ πλεῖστα τῶν φυτῶν φέρουσιν ἄνθη ἀρρενωθῆ.

Τὰ γεννητικὰ ἢ παραγωγικὰ ὄργανα τοῦ ἄνθους, οἱ στήμονες καὶ ὁ ὕπερος, κατὰ τὴν πρώτην περίδον τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν ἔχουσιν ἀνάγκην προστασίας κατὰ τῶν ἐξωθεν ἐπιβλαβῶν ἐπιδράσεων, οἷαν καὶ ὁ φθάλμοι τῶν βλαστῶν. Ἐνεκα τούτου τὸ περιάνθιον (κάλυξ καὶ στεφάνη) χρησιμεύει κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν τῶν ἀνθέων ὡς προστατικὴν αὐτῶν κάλυμμα, βραδύτερον δὲ συντελεῖ συνήθως εἰς τὴν γονιμοποίησιν αὐτῶν (ἴδ. λ.). Τὸ περιάνθιον ἐλλείπει ἐντελῶς μόνον ἀπὸ ἐλίγων φυτῶν εἰς τὰ πλεῖστα δὲ αὐτῶν συνίσταται ἐκ δύο σπονδυλωμάτων, ἃντα ἀνωτέρω ἐκάλεισμεν κάλυμα καὶ στεφάνη.

Εἰς τινὰ φυτὰ ἐλλείπει ἐν τῶν σπονδυλωμάτων τούτων, οἷον ὁ κάλυξ ἀπὸ τῶν συνθέτων ἀνθέων (ἴδ. κατωτ.), ἢ στεφάνη ἀπὸ τῆς κάλθης (Caltha), ἐν ἣ τελευταίᾳ περιπτώσει ὁ κάλυξ ἐνδομύκηται στέφανος εἰς τῆς. Εἰς ἄλλα φυτὰ τὸ περιάνθιον ἀποτελεῖ ἓνα καὶ μόνον χιτῶνα, περὶ τὸ ἄνθος, τὸ περιγόνιον, τὸ ὁποῖον παραμένον μὲν πρᾶσινον ἐνδομύκηται περιγ. καλυκῶς εἰς τῆς (κνίση) γινόμενον δὲ ἔγχρουν στεφανῶς εἰς τῆς (κρινώδη).

Ἡ κάλυξ καὶ ἡ στεφάνη εἴτε συνίστανται ἐξ ἐνδὲς καὶ μόνου φύλλου, κάλυξ καὶ στεφανῶς μόνου φύλλου (συνών. κάλυξ συστέπαλος, ἐμοστέπαλος, γαμοστέπαλος, στεφανῶς συμπέταλος, ὁμοπέταλος, γαμοπέταλος) εἴτε ἐκ πολλῶν, κάλυξ καὶ στεφανῶς πολυστέπαλος πολυπέταλος (συνών. ἐλευθεροστέπαλος, ἐλευθεροπέταλος, γαμοστέπαλος, γαμοστέπαλος). Ἐπίσης καὶ τὸ περιγόνιον ἐνδομύκηται σῶμα φύλλου καὶ πολλύοι γυναικῶν (συνών. ἐλευθερόφυλλον, γαμοφύλλον). Ἄνθη στερούμενα περιάνθιου ἐντελῶς ἐνδομύκονται ἀπὸ πέταλα ἢ γυμνά.

Ἡ ἐξωτερικὴ μορφή τοῦ περιάνθιου (κάλυκος καὶ στεφάνης) παρέχει τὸ πρῶτον εἰς τὸ ὅλον ἄνθος, καὶ εἶνε διάφορος καὶ χαρακτηριστικὴ εἰς τὰ διάφορα γέννη τῶν φυτῶν, ἐνῶ τὰ γυμνά ἄνθη εἶνε ἀπλοῦστατα κατασκευασμένα

οἷον εἰς τὸ ἄνθος τῆς φραξίνου (σχ. 2). Ἡ μορφή τῶν ἀνθῶν εἰς τὰς πλείους τῶν περιπτώσεων ἐξαρθρῶται κυρίως ἐκ τῆς στεφάνης. Εἰς τὰ ἔχοντα τὸ περιανθίον αὐτῶν ἀκτινεειδῶς τεταγμένον ἄνθη, ἦτοι τὰ ἀκτινὸμορφα, ἡ στεφάνη ὀνομάζεται κατὰ τὸ σχῆμα αὐτῆς σὺλῆν ὀδῆς (εἰκ. 3), χιωνοειδῆς (εἰκ. 5), κωδωνοειδῆς (εἰκ. 6), σταμνοειδῆς (εἰκ. 7), ὑπερακτινῆς (εἰκ. 8), κυαυοειδῆς (εἰκ. 11), τροχοειδῆς (εἰκ. 9), ταῦτα δὲ ὀνόματα λαμβάνει· καὶ ὁ κάλυξ, ἐάν εἴνε ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὴν στεφάνην, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸ ἔλον ἄνθος. Εἰς τὰ ἄνθη ἅτινα διὰ μῆκος μόνον καθέτου ἐπιφανείας χωρίζονται εἰς δύο ἥμισυ ὅμοια πρὸς ἀλλήλα, ἦτοι τὰ ξυγόμερφα, διακρίνομεν τὰς ἐξῆς κυριότερας μορφάς· τὴν χεῖλοειδῆ στεφάνην (εἰκ. 10), τὴν γειλοειδῆ μετὰ φάρυγγος ἢ φαρυγγοχάνη (εἰκ. 11), τὴν προσωπεδοειδῆ (εἰκ. 12), τὴν γλωσσόειδῆ (εἰκ. 13). Ἀπαντα τὰ εἶδη ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς συμπετάλους στεφάνους. Ἐκ τῶν πολυπετάλων ἀναφέρομεν τὴν ψυχροειδῆ (εἰκ. 14), τὴν ῥοδοειδῆ, τὴν μιχαλωδῆ, τὴν σταυροειδῆ τὴν καρποφυλλοειδῆ κτλ.

Εἰς τὰς πολυπετάλους στεφάνας διακρίνομεν συνήθως ἐπὶ ἑκάστου πετάλου τὸν βραχὺν ἢ μακρὸν, στενὸν, ἐνὺχα δι' οὗ τοῦτο προσφύεται ἐπὶ τῆς ἀνθοδόχης καὶ τὸ πλατὺ ἑλασμα. Περὶ αὐτὰς φάνη ὀνομάζονται γλωσσοειδοὶς παρακτῆματα τῆς στεφάνης, οἳ κατὰ τοῦ ναρκίσσου, τῆς λυχνίδος, τῆς πασιφλόρας (ῥωλίδι) κ.τ.λ., ἅτινα θεωροῦνται ὡς ἐλλειμματικά ὄργανα ὅτε μὲν τῆς στεφάνης ὅτε δὲ τῶν ἄλλων ἐνδοτέρων σποδύλωμάτων.

Εἰς τὰς πολυπετάλους στεφάνας πολλῶν ἀνθῶν πέταλά τινα ἐπιμηκύνονται σχηματίζοντα ἀύλοος ἢ πλῆκτρα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκκρίνεται μέλι, τὸ νύκταρ, οἷον εἰς τὴν ἀκουίλειαν, ἐνθα καὶ τὰ πέντε πέταλα εἶνε πληκτροειδῆ, εἰς τὴν λινναρίαν, τὴν καρυθαλίδα, τὴν βιδίαν κ.τ.λ. ἐνθα ἐν καὶ μόνον εἶνε τοιοῦτον.

Ὁ πράσιος κάλυξ φέρει ἐπίσης κατὰ τὴν μορφήν αὐτοῦ ὀνόματα ὅμοια πρὸς τὰ τῆς στεφάνης καὶ εἶνε ὅτε μὲν μάλλον ὅτε δὲ ἑλαττον τούτης ἀνεπτυγμένος, εἰς τινὰς δὲ περιστάσεις καὶ ὅλως ἐλλείπει. οἷον εἰς τὰ σκιαδανθῆ καὶ τὰ σύνθετα, ἐν ᾗ ἡ τελευταία περιπτώσει ἀντικαθίσταται ὑπὸ τριχιδίων συναποτελούντων τὸν πᾶππον. Ὁ κάλυξ συνήθως εἶνε ἢ πλόος, ἐνίοτε δὲ εἰς τινὰ ἄνθη διπλόος, ὅτε ὁ ἐξωτερικὸς ὀνομάζεται ἐπικαλύκτις. Ὁ κάλυξ παραμένει σιγήθως μακρότερον χρόνον τῶν λοιπῶν ὀργάνων τοῦ ἄνθους ἐνίοτε μάλιστα συντελεῖ καὶ εἰς σχηματισμὸν τοῦ καρποῦ (ἴδ. λ.) συναξανόμενος καὶ συμφύομενος μετ' ἄλλων τοῦ ἄνθους ὀργάνων.

Εἰς ἄλλα φυτὰ ὁ κάλυξ πίπτει μετὰ τῶν πετάλων τῆς στεφάνης κατὰ τὴν ἀπάνογρον αὐτῶν εἰς ἄλλα δὲ καὶ πρὸ τούτων (μήκων).

Τὸ σύνολον τῶν ἀρρένων ὀργάνων ἄνθος τινος, ἦτοι τῶν στήμονων, ὀνομάζεται ἀνδρῶδες. Ἐκαστος στήμων συνίσταται ἀπὸ τοῦ νήματος καὶ τῶν τῆν γονιμοποιῶν κόνιν ἐγκαλείοντων ἄσκων, τῶν ἀνδρῶν. Ὁ ἀνδρῶς συνίσταται ἐκ δύο τμημάτων ὧν ἕκαστον περιλαμβάνει συνήθως δύο γυρεογόνους ἄσκους· τὰ δύο ταῦτα τμήματα συγκρατοῦνται διὰ τοῦ βραχέως μακροῦ σπυρίως ἀπὸ τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ νήματος, ἢ ἐπικαθίσταται ἀνευ συνοχῆς ἐπ' αὐτοῦ. Ἐλλείποντος ὅλως τοῦ νήματος οἱ ἀνδρῆς λέγονται ἐπιφύεις. Ὅταν τὰ νήματα τῶν στήμονων συμφύονται μετ' ἀλλήλων σχηματίζουσι μίαν δύο ἢ πολλὰς δέσμας, ὅτε οἱ στήμονες καλοῦνται μονόδελοι, διόδελοι, τρίδελοι, πολύδελοι. Εἰς τὰ σύνθετα ἢ συνάνθηρα (ἴδ. λ.) φυτὰ οἱ ἀνδρῆς συνάπτονται πρὸς ἀλλήλους ἐνθὶ τὰ νήματα μένουσιν ἀσυμφύτοι. Εἰς τινὰ ἄνθη οἱ στήμονες συμφύονται μετὰ τῶν ἄλλων τμημάτων τοῦ περιανθίου, οὕτως ὥστε τὰ νήματα ἢ, ἂν ταῦτα εἶνε λίαν βραχέα, οἱ ἀνδρῆς, δὲν φαίνονται ἐκφυόμενοι ἀπὸ τοῦ ἄνθου τοῦ ἄνθους ἀλλ' ἀπὸ τῶν φύλλων τοῦ περιανθίου ἐνίοτε μάλιστα καὶ λίαν μακρὰν τῆς ἐκφύσεως αὐτῶν.

Εἰς τινὰ φυτὰ, οἷον τὰ στρυανθῆ (ἴδ. λ.) τὸ ἀνδρῶδες περιέχει ἐξ στήμονος, ἐξ ὧν οἱ εἶνε μακρότεροι τῶν ἄλλων, πρὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται τετραδυναμία. Εἰς τὰ χεῖλανθῆ (ἴδ. λ.) ἐκ τῶν 4 στήμονων δύο εἶνε μακρότεροι τῶν λοιπῶν, ἦτοι ἀποτελοῦσι διδυναμία.

Στήμον ὀδῆ (ὄργανον) ὀνομάζεται ἐκ κληρῶν τῶν ἀνδρῶδων ὅταν οἱ στήμονες διατηρῶσι καταρτὴν τὴν φυλλώδη αὐτῶν φύσιν πρὶν εἰς τὸ φυτεῖν κίονα, τὴν νυμφαίαν, εἰς διπλὴν ἄνθη κ.τ.λ. Τὰ στήμονα ὀδῆ εἰς πολλὰ φυτὰ δὲν παράγουσι ποσῶς ἀνθῆρας ἢ ἐνθῆρας τοιοῦτους δὲν γεννῶσι κόνιν γονιμοποιήσαν.

Οἱ γυρεογόνους ἄσχοι παράγουσι ἐπικνησθημένης διχοτομήσεως ὀλίγων τινῶν ἀρχικῶν κυττάρων τὰ μητρικὰ κύτταρα τὴ γυρεως (ἀρχεσπόριον), ἅτινα περαιτέρω μεριζόμενα γεννῶσι ἄπειρον πλῆθος ἀρρένων κυττάρων, τὴν γύριν (ἴδ. λ.) ἥτις διαρρυσσόμενων τῶν ἀνδρῶν μεταδίδειν διὰ τὸν ἀνέμου ἢ τῶν ἐντόμων κ.τ.λ. ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ καὶ προκαλεῖ τὴν γονιμοποίησιν (ἴδ. λ.) τῶν ἄνθους. Οἱ γυρεογόνους ἄσχοι ἀναλογουσι πρὸς τὰ μικροσποράγγια τῶν ἐτεροσπόρων ἀγγείων κρυπτογάμων (ἴδ. λ. περιδόφυτα).

Ἡ φυλλώδης φύσις τῶν καρπιδίων, καρποφυλλῶν γίνεται καταφανὴς ἐλαττωμένη ὑπὸ φύσιν τὸ καρπίδιον, ἦτοι τὸν ὄσπον ψυχοειδοῦς τινος ἄνθους ἢ ἕνα ὑπερ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βατραχίδου. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ ὕπερος συνίστη καταφανῶς διὰ συμφύσεως τῶν χειλέων ἐνὸς καὶ μόνου φύλλου. Ἡ συμφύσεια χώρα χαρακτηρίζεται ὡς κ ο ι λ ι α κ ῆ β α φ ῆ, ἡ δὲ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν τοῦ μέσου νεύρου τοῦ καρπιδίου ὡς ν ω τ ι α ῖ α β α φ ῆ. Ἀνώτατον συνήθως λεπτὸν τοῦ καρπιδίου (ὕπερου) μέρος, φέρον ὀηλοειδῆ μικρὰ κύτταρα καὶ ἐκκρίνουν γλυκεῖαν τινα ἢ ἱξώδη οὐσίαν καλεῖται σ τ ῖ γ μ α, τὸ δὲ κάτωθεν αὐτοῦ νηματοειδὲς τμήμα σ τ ὺ λ ο ς. Κάτωθεν τοῦ στύλου εὐρίσκεται τὸ συνήθως λίαν διωγκωμένον τμήμα τοῦ ὕπερου ἢ ψ ο θ ῆ κ η.

Εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὰ ἄνθη περιέχουσιν πλείονα τοῦ ἐνὸς καρπιδίου. Ἄλλ' εἴτε ταῦτα περιέχουσιν ἓν καὶ μόνον εἴτε πολλὰ τὸ ὅλον τῶν καρπιδίων ὀνομάζεται γυναικωδὲς. Τὸ γυναικωδὲς εἶναι ἐπιφύεον ὅταν κάτωθεν αὐτοῦ φύονται τὰ μέρη τοῦ περιανθίου (ἄ ν ο ς ὑ π ὅ γ υ ν ο ν) περὶ φύεον εἶναι τὸ γ. ὅταν τὸ περιάνθιον φύεται περὶ τὸ μέσον (ἄ ν ο ς π ε ρ ῖ γ υ ν ο ν) καὶ ὑ π ο φύεον ὅταν τὸ περιάνθιον κεῖται ἐπὶ τοῦ γυναικωδούς (ἄ ν ο ς ἐ π ῖ γ υ ν ο ν). Τὸ γυναικωδὲς ὀνομάζεται μ ο ν ὅ κ α ρ π ο ν, διότι κ α ρ π ο ν, π ο λ ὅ κ α ρ π ο ν ὅταν συνίσταται ἐξ ἐνὸς ὅου... πολλῶν καρπιδίων. Ὅταν ὅλα τὰ καρπιδία τοῦ γυναικωδούς συμφύονται ἀποτελοῦντα μίαν ᾠθηκὴν τὸ γυναικωδὲς ὀνομάζεται σ υ γ κ ᾶ ρ π ι ο ν, ἡ δὲ ᾠθηκὴ π ο λ υ μ ε ρ ῆς (διμερὲς, τριμερὲς κ.τ.λ.). Ἡ ᾠθηκὴ ὀνομάζεται μ ο ν ὅ κ ω ρ ο ς ὅταν τὸ καθ' ἑκάστην καρπιδία συμφύονται πρὸς ἄλληλα ἀπλῶς διὰ τῶν χειλέων τῶν χωρὶς ταῦτα νὰ εἰσδύωσι καὶ πρὸς τὰ ἑαυτῶν ὅταν δὲ συμβαίνει τοῦτο ἡ ᾠθηκὴ καλεῖται π ο λ υ μ ε ρ ῆς τοῦτο ἡ ᾠθηκὴ καλεῖται π ο λ υ μ ε ρ ῆς, οἷον εἰς τὴν μήκωνά ἐάν δὲ οἱ χῶροι χωρίζονται ἐντελῶς ἀπ' ἀλλήλων διὰ διαφραγμάτων ἐκ τῶν χειλέων τῶν καρπιδίων ἀποτελουμένων καλεῖται π ο λ ὅ κ ω ρ ο ς.

Ὁ σ τ ὺ λ ο ς τοῦ ὕπερου εἶναι τὸ λεπτότερον μέρος τῶν καρπιδίων πρὸς τὸ ἄνω. Ἄνθη ἔχοντα ἓν καὶ μόνον καρπιδίον (μονομερῆ ἄν.) ἔχουσι ἓνα καὶ μόνον στῦλον· ἄνθη δὲ ἔχοντα πολλοὺς (πολυμερῆ ἄν.) φέρουσι τόσους στῦλους ὅσα καὶ κ ο ι λ ῖδια, ἅτινα ἢ συμφύονται πρὸς ἄλληλα ἢ μένουσιν ἀνυκαπτα. Ὁ στῦλος ἐνίοτε εἶναι λίαν βραχύς, ἄλλοτε δὲ ἐκφύεται πλαγίως τῆς ᾠθηκῆς. Ὁ στῦλος σπανίως εἶναι ἐπιπλεονεχὴς συνήθως δὲ πληροῦται ἐκ χαλαροῦ ἰσοῦ δι' οὗ διέρχονται αἱ ἀποφύσεις τῆς γύρεως (ἰδ. λ.).

Τὸ κεφαλαιώδες ἢ νηματοειδὲς ἄκρον τοῦ στύλου, τὸ σ τ ῖ γ μ α, διακρίνεται διὰ τὰ ὀηλοειδῆ αὐτοῦ φύματα ἢ τὰς τριχωθεὶς ἀπαισῶδες καὶ διὰ τὴν ἱξώδη οὐσίαν ἣν ἐκκρίνει πρὸς διακράτησιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἢ τῶν ἐντόμων ἐπ' αὐτοῦ φερομένων κόκκων τῆς γύρεως (ἰδ. λ. Γονιμοποίησις).

Ἐντὸς τῆς κοίτης ᾠθηκῆς περιέχονται αἱ

σ π ε ρ μ α τ ι κ α ῖ β λ ᾶ σ τ α ῖ ἢ τὰ ψ ᾠ ρ ι α ὅτε μὲν μονήρη, ἐπεὶ δὲ εἰς μικρὸν ἢ μέγαν αριθμὸν. Αἱ βλάσται αὗται παράγονται συνήθως μὲν ἀπὸ τῶν καρπιδίων ὡς παραρτήματα τούτων, κ α ρ π ι δ ι ο γ ε ν ε ῖς, ἐπεὶ δὲ ἀπὸ ἰδίων ὀργάνων κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον ὡς ἀπὸ τοῦ ἀνθικοῦ ἄκρον ἐκφυεμένων, α ἔ σ ν ο γ ε ν ε ῖς σ π. βλ. Ἡ χώρα αὐτῆς φέρονται αἱ βλάσται ὀνομάζεται π λ α κ ο ὕ ς, μετ' αὐτῆς δὲ εἰς τινα ἄνθη συνδέονται διὰ μισχοειδοῦς τινος ὀργάνου τοῦ ὀ μ φ α λ ι κ ο ὕ ἱ μ ᾶ ν τ ο ς. Σπουδαϊστάτον μέρος τῆς σ π. βλάστης εἶναι ὁ π υ ρ ῆ ν, ὃ ἐγκλεισμένον ἐν μέσῳ δύο χ ι τ ὶ ν ω ν, τοῦ ε σ ω τ ε ρ ι κ ο ὕ καὶ ἐ ξ ω τ ε ρ ι κ ο ὕ, δι' ὧν καταλείπεται μικρά τις ὀπή ἐνερμαζομένη μικροπύλην, (Πλειόνα ἰδ. ἐν λ. Πλειόστη. Ἐπίσης ἰδ. καὶ τὰς λέξεις Ἰμβρουν, Γονιμοποίησις, καὶ τὴν πίνακα ἐν λ. Ἀνθοοσία). [Μ.]

— (Π. μ. π. ο. ρ.). Ἐμπόριον ἀνθέων ἢ ἐπιτευλοῖσα ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῇ συγκαίνωνίᾳ διὰ τῶν σιδηροδρόμων ταχύτης κατέστησε τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἀρκούντως σπουδαίον. Πάσα πόλις καὶ μετρίως κατοικημένη ὑπὸ πεπολιτισμένης κοινωνίας ἔχει ἰδίαν ἀγορὰν ἀνθέων. Εἰς ἐκτάκτους τινὲς περιπτώσεις, δημοτελεῖς ἐστὶς ἢ ἄλλως, αἱ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἀποστολαὶ ἀνθέων λαμβάνουσι σημαντικὰς διαστάσεις. Τὰ ἄνθη οὐ μόνον πωλοῦνται εἰς ἀγορὰς εἴτε ἐν ἀνθοδωγείοις ὁλλόνοντα, ἀλλὰ καὶ ἐκμισθούνται. Ἐν Παρισίοις τὸ ἐμπόριον τῶν ἀνθέων ἐκ πωλήσεων καὶ ἐκμισθώσεων ἀποδίδει ἐν συνόλῳ πλεον τοῦ ἐκατομυρίου κατ' ἔτος. Ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἰδίως ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ ὀλίγων μόνον ἐτῶν ἡ πώλησις ἀνθοδωγῶν ἐγένετο κοινὴ καὶ ζωηροτάτη. Ἀξιόμνημόνευτον γεγονός ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν ἀνθέων εἶναι ἡ ἐν ἔτει 1884 ἐπικρατήσασα ἐν Ὀλλανδίᾳ λ ε ῖ ρ ι ο μ α ν ῖ α· τὰ λείρια ἐγένοντο ἀντικείμενα παρατέλμων χρηματιστικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ ἀξία ἐνὶς λείριου ἀνῆλθε μέχρι 2500 φλωρινίων. Ἡ μ α ν ῖ α παρήλθε ταχέως καὶ μετ' αὐτῆς πλείστοι χρηματισταὶ κατεστράφησαν, οἱ ἑποιοὶ δὲν ἐνέησαν ἐγκαίρως ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς ἰδιοτροπίας μόνης ἀποδιδομένη εἰς ἀντικείμενον τι ἀξίᾳ εἶναι ἐσθόμενος. [Α. Γ. Π.]

— (Τεχνολογ.). Ἡ κατασκευὴ τεχνητῶν ἀνθέων ἦτο γνωστὴ ἀπὸ ἀνθρωπίνων χρόνων ἐν τῇ Ἀνατολῇ· ἐν Σινικῇ κατασκευάζονται ἐπὶ τοιαῦτα ἀπὸ τῶν λεπτοτάτων ἱνῶν φυτοῦ προσμοιάζοντος τῇ χαμαιάντῃ (κοφοζυλιά).

Ἦν τῶν ἐν Εὐρώπῃ χωρῶν ἡ Ἰταλίᾳ ἐγένετο ἡ κοίτης τῆς βιομηχανίας ταύτης εὐνοουμένη καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως, ἡ ἑκαὶ ἀφ' ἑαυτῆς ἐπεδαψίλευσεν εἰς αὐτὴν τὰ ὀρατάτα καὶ τελεστάτα τῶν προτύπων. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἡ Γένουα καὶ ἡ Φλωρεντία κατείχον τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν τεχνητῶν ἀνθέων, ὧν μεγάλα ποσὰ ἀπέστελλον εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ τέχνη ὅμως αὕτη μετεδέθη καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἥ ὅποια δὲν ἐδράμει νὰ ὑπερῇ καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην χώραν κατὰ τὴν τελειότητα τῆς τῶν τεχνητῶν ἀνθῶν κατασκευῆς. Σήμερον τὰ ὠραιότατα καὶ τελειότατα τεχνητὰ ἄνθη, παράγουσιν οἱ Παρίσι καὶ ἡ Λυὼν. Αἱ ὕλαι, ἐξ ὧν κατασκευάζονται τὰ τεχνητὰ ἄνθη εἰσὶ διάφοροι· πρὶν ἢ ἡ παραγωγή τῶν τελειοποιηθῇ ἐν Γαλλίᾳ, κατασκευάζοντο ἐκ ποικιλοχρόων ταινιῶν· ἀλλ' ἡ δι' αὐτῶν ἀπομίμησις τῆς φύσεως ἀπέμεινε ἀτελής· οἱ Γάλλοι πρῶτοι μετεχειρίσθησαν τὴν μέταξον διὰ τὰ φύλλα καὶ λεπτότατον λινὸν ὕφασμα (βατίσταν) διὰ τὰ πέταλα· κατόρθωσαν δὲ δι' αὐτῶν ν' ἀνέλθωσιν ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ταύτῃ βιομηχανίᾳ εἰς ἀνυπερβλήτον βαθμὴν τελειότητος. Καὶ ἐκ πτελῶν κατασκευάζονται ἄνθη καὶ ἐξ ἐρίων καὶ ἐκ χάρτου καὶ ἐκ κηροῦ καὶ ἡ βάλος καὶ αἱ στίλβας δαδῶν φυλακίης καὶ τὰ δέρματα καὶ ἄλλαι διαφοροὶ ὕλαι χρησιμεύουσιν ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν τεχνητῶν ἀνθῶν, ὧν τὰ τελειότερα καὶ πολυτιμότερα μέχρι τοῦδε ἐν Γαλλίᾳ ἐξάγονται εἰς Γ'ρωσσίαν, τὰ δὲ εὐτελέστερα εἰς Γερμανίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἰταλία ἐποιήσατο ἐπ' ἐσχάτων ἐπισκοπήσας προΐδους ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν τεχνητῶν ἀνθῶν ἐν Φλωρεντίᾳ, Τουρίνῳ καὶ Μεδιολάνῳ· ἡ βιομηχανία αὕτη ἀναβάλλει καὶ ἀμιλλᾷται πρὸς τὴν γαλλικὴν ἂν ὅχι κατὰ τὴν τελειότητα τῶν προΐόντων, βεβαίως ὅμως ὡς πρὸς τὰς τιμὰς αὐτῶν, αἱ ἑποὶαι σχετικῶς εἰσὶ λίαν εὐτελεῖς.

Ἐν γένει ὅμως τὸ ἐμπόριον τῶν τεχνητῶν ἀνθῶν ἀπὸ τινος παρακμᾶζει, τοῦ χαριέντος αὐτοῦ διὰ τὰς γυναῖκας στολισμοῦ παρακωινιζομένου ὑπὸ ἄλλων νεωτερισμῶν· ἡ ἀναπτύχουσα παραγωγή καὶ τὸ εὐρὺ ἐμπόριον τῶν φυσικῶν ἀνθῶν δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐποσεισμός· λίγος τῆς παρακμῆς ταύτης· τὰ σπάνια φυσικὰ ἄνθη ἀποτελοῦσι σήμερον τὴν ἐπιζηλότεστον ἐφορτάσιμον στολισμὸν διὰ τὰς γυναῖκας· ἐπὶ δὲ τῶν πτελῶν αὐτῶν τὰ τεχνητὰ ἄνθη ἀντικατέστησαν τεταρταυμῆνα πτενὰ ἢ ἄλλα κοσμητικά, μέλλοντα ὅσον οὕτω ὑπὸ ἄλλων ν' ἀντικατασταθῶσιν. Ἐν Γ'λλᾷ δὲ ἡ βιομηχανία τῶν τεχνητῶν ἀνθῶν, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ἀπαιτούσα καλλισθηρίαν καὶ λεπτότητα, εἶναι σχεδὸν ἄγνωστος καὶ εἰς κατὰστασιν οἰκιστικῆς χειροτεχνίας. Τοῦτο ἀποδεικνύει καὶ εἰς τὴν μέντοι κοινὴν γενομένην συνήθειαν τῆς ἐν ἐργαστηρίοις ἀπασχολήσεως γυναικῶν καὶ κορασιῶν, αἱ ἑποὶαι κυρίως διὰ τὴν λεπτὴν βιομηχανίαν αὐτὴν ἀπαιτοῦνται. [Α.Γ.Π.]

— (Οἶνος λ.) (Blume γερμ., fleur γαλλ.), τὸ ἱδιῶδες ἔνσημα τῶν σπῶν ἀφένως παρουσιάζομενον εἰς τοὺς τοῦ Γ'ρηνου καὶ Μοσέλα, ἡμιώτερον δὲ εἰς τοὺς τῶν Βορρ'γαλλίαν. Περὶ τῶν ὄλων σπῶν ἐπιστεύετο μέχρι τινὸς ὅτι στερεοῦνται τοιοῦτον δοκιμαζόμενος ἐσχάτως γινόμενα ὑπ' ἑμοῦ ἀπέδειξαν

ὅτι διαθετομένης ὡς δαί τῆς ζυμώσεως ἀναπτύσσεται ἄφρονον ἄνθος· οὕτω ἐν Ἀττικῇ παρὰ τὴν Ἱμμητὸν κατασκευάσθη οἶνος λευκός, ἀνθοσμίας ὑπὸ τοῦ ἰδικτήτου κληθεῖς, ἀφρονώτατον ἔχων ἄνθος· μέλανα δ' οἶνον μὴ στερεοῦμενον ἄνθους παρεσκεύασα ἐν Καλαβρύτοις· ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς Μακεδονίας οἶνοι δὲν στερεοῦνται τοιοῦτον. Τὸ ἄνθος τῶν σπῶν σχηματίζεται κατὰ τὴν ζύμωσιν, ἀναπτύσσεται ὅμως τὰ μέγιστα σὺν τῷ χρόνῳ τῆς φυλάξεως· ἀπαρτίζεται ἐκ διαφόρων αἰθέρων, ὧν ὁ χημικὸς προσδιορισμὸς δὲν κατορθώθη εἰσέτι· τὸ ἄνθος τοῦτο δὲν πρέπει νὰ συγγένηται μὲ τὸ ἔνσημα τὸ πρὸς παρὸν εἰς τινὰς στιφυλάς, οἷον τὰς μοσχάτας. Πολλὰκις ἀπαρμόνται καὶ διὰ τέχνης τὰ ἄνθη τῶν διαφόρων σπῶν. — Ἐν τῇ ζυμώσει καλεῖται ἄνθος ἡ ἄνα ζύμη, ἐν τῇ βαρυντικῇ δ' ἄνα γοῦς ἄφρος ἐπὶ τῆς διαλύσεως τοῦ ἰνδικοῦ· ἐν τῇ ἐρουργίᾳ τὸ λεπτότατον τῶν ἐρίων ἐν τῇ χημείᾳ καὶ φαρμακευτικῇ καλοῦσιν ἄνθη κόνεις διαφόρων σωμάτων, εἰς τὴν Θεῖου, Ἀντιμονίου κτλ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνθοσιδηρότης, ὀρυκτὴν ἐνὶ ὠρεῖ, γλῆφον (βλ.) καὶ μεταξοειδὲς λάμπρον, ἐκ Βραζιλίας κρυσταλλομένο· συνιστάμενον δ' ἐξ ὀξυπυριτίου, σιδηρικοῦ ὀξειδίου καὶ ὕδατος. [Κ.Μ.]

Ἀνθος πρένου, μελανίζον ἐρυθρὸν χρώμα (ἄλικο), τὸ πρινοκόκκου χρώμα (κόκκινον). [Κ.Μ.]

Ἀνθοφόρος (jardinière γαλλ. Blumentisch γερμ.), ὀνομάζονται κοινῶς οὕτω πολυτελῆ τινὰ ποικίλων σχημάτων ἐπιπλα ζῦλινα, μεταλλίνα, εἴτε ἐξ ἄλλης τινὸς ὕλης, ὑποκατάζοντα ἢ ἀνέχοντα δοχεῖα, ἐν οἷς φύονται ἄνθη φυσικὰ, ἢ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐντίθενται τεχνητὰ τοιαῦτα πρὸς κόσμησιν τῶν δωματίων. Αἱ ἀνθοφόροι εἰσὶν αἰωρηταί, προσδραμοὶ τραπέζας ἢ στήλεις εἴτε συνηθέστερον ἐν σχήματι ἐπιμήκους κανοῦ ὑπερβαίνουσαι μέγιστα κάτοπτρα. [Α.Γ.Π.]

Ἀνθοφυλλέτης, ἀνήκει εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀμφιβολιτῶν· κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιρρομόν θρόν σύστημα, θεωρούμενος ὡς διμορφία τῆς ὕλης τοῦ ἀμφιβολίτου. Εἶνε δυστηκτότατος καὶ δὲν προσβάλλεται ὑπὸ τῶν ὀξέων. [Κ.Μ.]

Ἀνθρακία (ἐξ ἀνθράκωσις, ἔξρὰ ἀπὸ σταζίς) καλεῖται ἡ ἐντὸς κεκλεισμένου χώρου (ἰδ. Ἀνθραξ) πύρσις καυσίμων ὕλων (ξύλων, λιθάνθρακων), διὰ τῆς ἐποίας τὰ συστατικά τούτων χωρίζονται εἰς τρία μέρη, ἦτοι τὸ στερεὸν ὑπόλειμμα (ἄνθραξ, ἐξ ἀνθράκωμα ἢ κινά), τὸ ὑγρὸν (ἀναμμόνιον ἢ ὀξυγον ὕδωρ, πίσσα) καὶ τὸ ἀερίωδες (ὀξυάνθραξ, ὀξειδίου ἄνθρακος, ἐνάνθρακον ὕδρωγονον). Σκοπὸς δὲ τῆς ἀνθρακίας εἶναι ἡ παραγωγή καυσίμων ὕλων στερεῶν, δυναμένων κατὰ τὴν ἐντελὴ αὐτῶν καυσίαν ν' ἀναπτύ-

ἔστι μεγάλην πυρομετρικὴν δύναμιν. [K. M.]

Ἀνθρακένιον (παραναφθαλινὴ φωτέ-
νιον) $C_{10}H_{10}$ ὕδρ(ογον)άνθραξ ἐξαχόμενος ἐκ
τῆς πίσης τῶν λιθανθράκων ἔνε ἄχρα κρυ-
σταλλικὰ φύλλα ἄνευ γεύσεως καὶ ὀσμῆς, τη-
κόμενα εἰς 2140° καὶ ἀποστάζοντα ἄνευ ἀπο-
συνθέσεως ἔνε διαλυτὰ εἰς αἰθέρα, βενζόλιον
καὶ πητικὰ ἔλαια καὶ ἀδιάλυτα εἰς οἶνο-
πνευμα· δι' ὀξειδωτικῶν μέσων μεταβάλλεται
τὸ ἀνθρ. εἰς ἀνθράκινον (δυσανθρακένιον), ἐκ
τοῦ ὁποίου παρασκευάζεται τὸ ἐρυθρὸν τοῦ ἀν-
θρακένιου ἥτοι ἡ ἀλιζαρίνη, ἡ ἀπαντῶσα εἰς
τὸ ἐρυθρόδανον· πλὴν ταύτης παρεσκευάσθησαν
ἐκ τοῦ ἀνθρ. κυανῶν καὶ γεραντιζοειδῆς χρώ-
μα· χρησιμοποιοῦμεν ἀμφότερα ἐν ταῖς τέ-
χαις. [O.A.P.]

Ἀνθρακες βλ. Ἀνθραξ.

Ἀνθρακες ὁ θησαυρός. Παροι-
μία λεγομένη ἐπὶ διαψεύσεως ἐλπίδων. Προ-
ήλθε δ' ἡ παροιμία αὕτη ἐκ τῆς δοξασίας ὅτι
πολλάκις ὑπὸ εὐμενῶν θαυμάτων ἀποκαλύπτε-
ται εἰς ἀνθρώπους ὁ τύπος, ὅπου εἶναι κεκρυμ-
μένος θησαυρός, ἂν εὑρίσκει μὲν ὁ ἰδὼν τὸ
ἐνύπνιον, ἂν μόνος ἀνασκάψῃ τὴν ὑποδείχθεντα
ἐνύπνιον, πάντων ἀγνωσούντων τοῦτον, ἀποτυγχά-
νει· δὲ ἀντὶ θησαυροῦ εὑρίσκων λεβητα πλῆρη
ἀνθράκων ἢ τέφρας, ἂν ἀπιστῶν ἀνακινῶσθαι
εἰς ἄλλον τινὰ τὰ καθ' ὅπου ἀποκαλυφθέντα
αὐτῷ. Καίτοι οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων
μνημονεύει τὴν δοξασίαν ταυτην, ἥτις μέχρι
τῆς σήμερον διατηρεῖται ἀπανταχοῦ τῆς ἑλ-
λάδος, ἐκ τῆς παροιμίας ὅμως καταφαίνεται
ὅτι εἶναι ἀρχαιότατη. [Π.]

Ἀνθρακικὰ ἄλατα βλ. Ἀνθραξ (ἐ-
νώσεις αὐτοῦ).

Ἀνθρακικὰ ὕδατα ἴδ. Μεταλλικὰ
ὕδατα.

Ἀνθρακικὸν ἄεριον (X η μ. τε χ ν.)
ἢ Ἀνθρακοῦχον, ἄ. (Kohlengas) καλεῖται ἡ-
νικῶς μίγμα ἀερίων λαμβανόμενον δι' ἀπο-
στάξεως τῶν λιθανθράκων ἐν λίαν ὑψηλῇ θερ-
μκρασίᾳ· σπουδαίετατον τούτων ἔνε το λιαν-
θρακίαιον ἢ φωταέριον χρησιμεῖον πρὸς φω-
τισμὸν κλπ. [O.A.P.]

Ἀνθρακικὸν ὄξύ (X η μ.) ἴδ. Ἀν-
θρακικὸν στοιχεῖον, Ἀνθραξ.

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.) (Συνώνυμ. Ἀνθρακί-
οξιον. Διοξείδιον τοῦ ἀνθρακος. Ἀνθράκις τοῦ
ανθρακικοῦ ὀξέος). Acidum Carbonicum.
 CO_2 . Ἀέριον ἐκλιπτικόν ἀπανταχοῦ τῆς φύσεως
διακεχυμένον, ἄχρον, ἄοσμον, ἐν ὕδατι ἀρκετὰ
διαλυτόν, δριμύ καὶ ὀξινὸν τὴν γεύσιν. Τὸ Ἀν. ὄξύ
προβαλλόμενόν που τοῦ δερμάτος φέρει τὸ κατ'
ἀρχὰς κνησμόν, εἰτα θάλπος καὶ τέλος ἀναι-
σθησίαν. Τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰσιν ἐκδηλό-
τερα, τοῦ Ἀν. ὀξέος προσβαλλομένου ἐπὶ γυ-
μνοῦ δερμάτος ἢ βλεννομεμβρανῶν. Ἰσχυρο-
σθὲν καθαρὸν ἀποκτείνει μετ' οὐ πολὺ, ἐνθ'

εἰς μικρὰν ποσότητα καὶ μετ' αἵρος μεμιγμέ-
νον εἰσπνεύμενον ἐνεργεῖ ἀντισπασμωδικῶς.
Διεγείρει τὴν ἐκκρίσιν τοῦ στομάχου καὶ τῶν
ἐντέρων, εἰσαχθὲν εἰς τὴν πεπτικὴν σωλήνα,
καὶ πράννει ἅμα τὴν τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ
στομάχου αἰσθητικότητά. Καθόλου εἰπεῖν τὸ
Ἀν. ὄξύ τροποποιεῖ κυρίως τὴν αἰσθητικὴν καὶ
τὴν κινήσιν καὶ ἐνεργεῖ ὡς ἀντιδιεγερτικόν,
ἀντεμετικόν καὶ τοπικὸν ἀναισθητικόν.

Π α ρ α γ γ ἔ λ λ ε τ α ι α' πρὸς δυσπε-
ψίας, τὴν καθ' ἑξὶν δυσκοιλίαν, γαστρικὸς
καὶ ἐντερικὸς κατάρρους περιωδυνίας τοῦ
στομάχου καὶ ἐμέτους· δ' πρὸς τὴν φωσφορι-
κὴν διάθεσιν (diathese phosphaticque), ὅτε
δυσκολύνει τὴν διαλύσιν τῶν φωσφορικῶν ἁ-
λάτων ἐν τοῖς οὔροις· γ' εἰς ἐνέσεις ἐν τῇ
κλίτῃ πρὸς πρηνότην τῶν ἐκ τοῦ καρδίου
τῆς μήτρας ἀλγυθῶν· δ' εἰς ἐνέσεις ἐν τῇ
ὀρῃ δ' εἰδικῶν ὀργάνων (injecteur rectal
du Dr Bardet) πρὸς τὰς πνευμονικὰς πα-
θήσεις καὶ ἰδίᾳ τὴν φθίσιν· ε' πρὸς τὴν κακ-
κῦτην καὶ σ' τέλος ὡς ἀντισηπτικόν. Ἐν
τισιν ὑδροθεραπευτικοῖς καταστάσεσι μεταλ-
λικῶν ὕδατων, πλεοντὶον εἰς ἀνθρακικὸν ὄξύ,
παραγγέλλουσι εἰσπνοὰς τοῦ ἀερίου τούτου
πρὸς διαφόρους χρονίας παθήσεις τοῦ ἀναπνευ-
στικοῦ συστήματος (βρογχίτιδας, λαρυγγίτι-
δας, κ. λ.). Τὸ Ἀν. ὄξύ εἰς τὰ εἰρηστικὰ δια-
λελυμένον ἐν μεταλλικοῖς ὕδασιν (Aquaes
acidulae s. gazosae), εἰτα τὰ Seltz, Bou-
gues, Châtelain, κ. λ. ἢ ὅπερ καὶ συχνό-
τερον, ἐν ἀπλῇ ὕδατι (κοινὴν οὐλοτριανὴν ἡ-
δωρ) σκευαζόμενον δι' ἐπίτηδες συσκευὴν προ-
χειρῶν νῦν ἐν παντὶ φαρμακείῳ καὶ εὐπορίστον.

Τὸ Ἀν. ὄξύ δὲν εὐχευε μέχρι τοῦδε ἐν τῇ
θεραπευτικῇ οἷας ἦτε ἔξιν εὐρεῖας φαρμο-
γῆς, διότι ἐν τῇ πράξει ὁ πορισμὸς ἀερίου Ἀν.
ὀξέος δὲν εἶνε εὐχερής. [Π.Π.]

Ἀνθρακικὸν στοιχεῖον (X η μ.)

ἢ καθαρὸς ἀνθραξ· ἐν ἐκ τῶν δεκαπέντε ἀμε-
τάλλων στοιχείων σύμβολον C· ἀτομικὸν βά-
ρος 12. Ἀπαντᾷ εἰς δύο μορφὰς αὐτοφύης· ὡς
ἀδάμας κρυσταλλούμενος εἰς ἐκτάδερα διαφανῆ
ἢ διαφύσιστα καὶ ὡς γραφίτης εἰς βασιεξωγῶ-
νους μέλανας ἀδιαφανεῖς κρυστάλλους· τρίτον
εἶδος αὐτοῦ ἄμορφον πηράγεται τεχνητῶς (ἰδ.
Ἀνθραξ)· ὁ ἀδάμας ἐλκροθὲ τεχνητῶς εἰς μι-
κρότατα μόνον κρυστάλλεδια. Αἱ διαφοραὶ μορ-
φαὶ τοῦ Ἀ. ἔνε ἀδιάλυτοι εἰς πάντα τὰ κοινὰ
διαλυτικὰ μέσα μετὰ θεοῖον καὶ ὀξυγόνου ἐνοῦ-
ται· εὐκόλως δὲ Ἀ., μετὰ τῶν ἄλλων στοι-
χείων δυσκολώτατα παραλαμβάνεται ἀπό τινων
μετάλλων τηκόμενων (σιδήρος, κοβάλτιον
κ. λ.) δι' ἡλεκτρικοῦ σπινθήρος παράγει μετ' ὀ-
ξυγόνου ὀξυλόνιον καὶ μετ' Ἀζώτου κυάνιον.
Ἐκ τούτων δὲ δύναται νὰ οἰκοδομηθῇ ὁ ἄπειρος
κρίθμος τῶν ὀργανικῶν ἐνώσεων, αἵτινες εὐ-
ρίσκονται ἐν τῇ φύσει ἢ καὶ παράγονται τε-
χνητῶς· τὸ πολυάριθμον τῶν ἐνώσεων ἀρκετε-

ται εἰς τὴν ιδιότητα τῶν ἀτόμων τοῦ Ἀ, νὰ συντιθῶνται μετ' ἀλλήλων καὶ ν' ἀποτελῶσιν ἑμάδας πλειοσθενεῖς οὕτω ἐν ἅτομον Ἀ, ἵνε τετρασθενές δύο ἑμᾶς ἐξασθενῇ, τρία ἐντασθενῇ κ.τ.λ.

Συνθεσις τοῦ Ἀ.

1) Μετ' ὀξυγόνου.

α') Ἀνθρακὸς εἰς εἰς ἢ ἄνθρακον οξείδιον, CO, παράγεται τῇ ἐπιδράσει ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐπὶ διαπύρων ἀνθράκων καὶ τῇ διαπύρωσιν πολλῶν μεταλλοξειδίων μετ' Ἀ, ἀναγκασμένου τοῦ μετάλλου, προσεῖτε κατὰ τὴν ἀπόσυνθεσιν τοῦ μαρμαρικοῦ ὀξέος, τοῦ δαλκικοῦ κ.τ.λ. Ἴνε ἄχρουν καὶ ἄσμον ἄερίον, καίεμενον ἐν τῇ ἀέρι μετὰ κυανῆς φλογός ἵνε δηλητηριώδες, διότι ἀποτελεῖ συνθεσιν μετ' τὴν αἰματίνην, καθιστῶν ταύτην ἀνκαον νὰ χρηρῆται εἰς τὴν ἐργασίαν τῶ ἀναγκαστῶν ὀξυγόνου· ἐκ τούτου προέρχονται οἱ διάφοροι θάνατοι κατὰ τὴν ἀτελῇ καύσιν τῶν ἀνθράκων (πρὸλ. δηλητηρίασιν δι' Ἀνθρακοξείδιον).

β') Ἀνθρακὸν δὲ ἢ ἀνθρακοξείδιον, CO₂, ἀπαντᾷ ἐλεύθερον ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ περιπυρκατὰ 110 000 τοῦ ὅγκου τοῦ ἀέρος καίτοι δὲ σχετικῶς τόσον ἐλάχιστον τὸ ποσὸν τοῦτο, καθίσταται πάμμεγα ἔνεκα τοῦ μεγέθους τῆς ἀτμοσφαιρᾶς· χρησιμεύει δὲ εἰς τὰ φυτὰ, ὅφ' ὧν κατανοήσεται· παράγεται συνεχῶς κατὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν ζώων καὶ τὰς σήψεις ἐργασιῶν οὐσίων, ἐξέρχεται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἡφαιστειῶν κ.τ.λ. Ἐν συνθέσειν ἀποτελεῖ μέγα μέρος τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ὡς ἀσβεστότης, δολομιτῆς κ.τ.λ. Παράγεται καθαρὸν μὲν δι' ἀπ.συνθέσεως ἀνθρακικῶν ἀλάτων, οἷον μαρμαρίου, ὑπὸ ὀξείων, ἀκάθαρτον δὲ κατὰ τὴν καύσιν τῶν ξύλων καὶ ἀνθράκων καὶ τὴν ἀσβεστοποιάν· ὡσαύτως παράγεται κατὰ τὴν ζύμωσιν τῶν σακχαρούχων ὑγρῶν οἶνου, ζύθου κλπ. Ἴνε ἄχρουν ἄερίον, ἔχον δομὴν καὶ γεῦσιν ὀξυγονοκεντῶσαν, συμπυκνούμενον εἰς ρευστὸν ὑπὸ μεγάλῃν ὀλψιν καὶ ταπεινὴν θερμοκρασίαν, μεταβάλλεται δὲ καὶ εἰς στερεὸν λευκὸν ὡς πάχος σώμα δι' ἐξατμίσσεως τοῦ ρευστοῦ καὶ χρησιμεύει ὡς φυκτικὸν μέσον. Τὸ ἄερίον ἵνε σχετικῶς εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, ἢ δὲ διάλυσις ἐρυθραίνει τὸ κυανοῦν ἡλιοτρόπιον· ἢ διαλυτότης αὐτοῦ ἵνε ἀνάλογος ὀλψις. Ἐν ταῖς τέχναις χρησιμεύει ἰδίως πρὸς παρασκευὴν ἀερωδίων ποτῶν· κατὰ τὴν παρασκευὴν δὲ τοῦ καμπανίτου παράγεται ἐντὸς τῶν βαυκαλίων διὰ ζυμώσεως τοῦ σακχαροῦ.

Γ') Ἀ. δὲν ἵνε κατάλληλον εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ δὲν διατηρεῖ τὴν καύσιν· ἀνημμένη λαμπὰς σβέννεται ἐντὸς αὐτοῦ. Ὅπως παρὰγεται ἡσθονον κατὰ τὴν ἀναπνοὴν, πρέπει νὰ ἀερίζονται καλῶς οἱ χώροι, ἐνθα διατιῶνται ἀνθρωποι πολλοί.

Γ') Ἀ. ἵνε διδακτικὸν δῆν, ὅπερ ἐν ἐλευθέρᾳ καταστάσει (CO | OH₂) δὲν ἀνευρέθη ἀπο-

τελεῖ ὁμοῦς δύο σειρὰς ἀλάτων, οὐδέτερα π.χ. CO (OK)₂ καὶ ὀξιν π.χ. CO. OK. OH.

2) Μετὰ θείου.

Διθειάνθραξ ἢ θειούχος Ἀνθραξ C S₂ πρὸλ. Διθειάνθραξ.

3) Μετ' ὕδρογόνου σχηματίζει ἀπείρους ἐνώσεις τὸ Ἀ., εἰς ὧν σχηματίζονται αἱ λοιπαὶ ὀργανικαὶ συνθέσεις, π.χ. C H₄ μεθάνιον, C₂H₄ αἰθυλένιον, C₂H₂ δαυλένιον κ.τ.λ. καλοῦνται δὲ ὕδρο(γον)ανθρακες καὶ εὐρίσκονται ἀφρόνως ἐν τῇ φύσει εἰς τὸ πετρέλαιον εἰς πολλὰ αἰθέρια ἔλαια, εἰς ταπостάγματα τῶν λιθανθράκων (φωταέριον) κ.τ.λ.

4) Μετ' Ἀζώτου ἰδ. Κυάνιον CN.

5) Μετὰ χλωρίου ἐνοῦται τὸ Ἀ. κατὰ διαφόρους ἀναλογίας· σημαντικὴ ἑνώσις ἵνε ὁ τετραχλωριάνθραξ CCl₄ παραγόμενος τῇ διαπύρωσιν διθειάνθρακος μετὰ χλωρίου ἀποτελεῖ δὲ ἄχρουν ρευστὸν ζέον εἰς 77°, ἔχον εἰδ. β. 1,6 καὶ ἀνακρίστηκας ιδιότητας. [O. A. P.]

Ἀνθρακικός ἀσβεστόλιθος (Ορυκτὸ λ.) (Kohlenkalk)· ἀποτελεῖ ὁμάδα πετωμάτων ἐξ ἀσβεστολίθου καὶ δολομιτῶν· δὲ ἀσβεστολίθου τῆς ὕπο λ. : 0 α ν θ ρ α κ ο φ ὀ ρ ο υ διαπλάσεως· περιέχει πλείους ἀπολίθωματα κεφαλαιώδων, κρυσταλλῶν, κρυσταλλῶν κτλ. [K. M.]

Ἀνθρακομιγῆς ἀμφεδολιθικός σχιστόλιθος (Γ' ε ω λ.)· οὗτος συνίσταται ἐκ κρυσταλλῶν, ἀνθράκων, πάλιτου καὶ ζωιτίτου. Ὅταν ἐπικρατῇ τὸ ἀνθράκινον, καλεῖται α ν θ ρ α κ ι ο ν ἢ τ η ς, ὅστις ἀπαντᾷ καὶ ἐν Σύρῳ (Βαβίρια κτλ.). [K. M.]

Ἀνθράκιν (Granat, grenat κοινῶς καμπαῖν)· ἐρυκτὸν δαυπυριτικὸν τοῦ κυδικοῦ συστήματος, κρυσταλλοῦμενον συνήθως εἰς ῥομβικὰ ἰσῶδη καὶ δελτοειδῆ 21εδρα. Β' μ. σκλ.=6,5...7,5. ἰδ. βάρ.=3,1...1,3. χρομα πράσινον, κίτρινον, ἐρυθρὸν, καστανοεῖδές καὶ μέλαν, σπανίως εἴνε ἄχρουν ἢ λευκόν. Δάμψιν ἔχει ὑελοειδῆ ἢ παχεῖαν καὶ διαφάνειαν διαφέρων βαθμῶν. Ἡ χημικὴ σύστασις τῶν ἀνθράκων εἴνε διάφορος, ὡς ἐκ τούτου διακρίνουνται τρεῖς γενικᾶς κατηγορίας, ἧτοι α') ἀνθράκια ἀργίλου, β') ἀνθράκια σιδηροῦ καὶ γ') ἀνθράκια χρωμίου· ἐκάστη τούτων ὑποδιαιρεῖται εἰς ἀβεστομιγῆ, μαγνησιμιγῆ, σιδηρομιγῆ καὶ μαγνησιμιγῆ ἀνθράκια. Διὰ τῆς φλογός τοῦ αὐλοῦ τὰ ἀνθράκια τήκονται εὐκόλως εἰς πρᾶσινον ἢ μέλιναν ὕλον, συνήθως μαγνητικὴν μετὰ μαρμαρίτου· βόρακος καὶ δαυπυροφωρίου, νάτρου ἢ κόνις τῶν δεικνύει ἀντιδράσεις σιδηροῦ. Τὰ ἀνθράκια τακέντα ἀπορρευστοῦνται ἔπειτα εὐκόλως ὑπὸ ὕδροχλωρίου, ἀποχωρίζομένης πηκτῆς δαυπυριτίου. Διακρίνουνται δὲ τοῦ ἀνθράκινου τὸς ἐξῆς παραλλαγὰς 1) ἀλ. μ. α ν θ ρ α κ ι ο ν ἢ γ ε ν α λ ο ν α ν θ ρ α κ ι ο ν 2) λ ε υ κ ῶ ν α ν θ ρ α κ ι ο ν, ἔχον χρομα λευ-

Ἀνθρακονότης καλεῖται ἡ μέλαινα καὶ ἀδιαφανὴς παραλλαγή τοῦ ἀσβεστίτου (μέλανος μαρμαροῦ), φελλοῦσα τὸ χροῖμα αὐτῆς εἰς παραμεμιγμένα μέρη ἀνθρακος [K.M.]

Ἀνθρακοξείδιον βλ. Ἀνθρακικὸν στοιχεῖον (ένώσεις).

Ἀνθρακοξύλιον (X η μ.) καρδοξύλιον, carboxyl, ῥίζα ὀργανικῆ ἔχουσα τὴν αὐτὴν μὲ τὸ ἀνθρακμονοξείδιον σύστασιν CO. [O.A.P.]

Ἀνθρακόπισσα ἰδ. Λιθανθρακόπισσα.

Ἀνθρακοποιέα ἰδ. Ἀνθρακία, Ἀνθραξ.

Ἀνθρακόσαυροι (Π α λ α ι ο ν τ.)

ἐκ λιθανθρακοφόρων τῆς Ἀγγλίας στρωμάτων ἦσαν τέρατα γιγαντιαίου μεγέθους, ὅμοια πρὸς σιλαμάνδρας, ὧν ἡ κεφαλὴ πολλὰκις ἦτο μείζων τῆς τῶν βοῶν. [K.M.]

Ἀνθρακοῦν (carburiren) (X η μ. τ ε χ η) καλεῖται ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ φωταερίου ἐργασία, δι' ἧς εἰς ἀέριον ἔχοντα μικρὰν φωτιστικὴν δύναμιν χορηγεῖται ἡ ἰδιότης νὰ καίωσι μετὰ φωτεινῆς φλογός. Βασιζέται ἐπὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ ἀερίου νὰ παραλαμβάνῃ ἐν κοινῇ θερμοκρασίᾳ βραστούς ὑδρ(ογόν)ανθρακας ὑπὸ μορφήν ἀτμῶν ἐάν π.χ. διαγετεύσῃμεν Ἰθρογόνον, ὅπου καίει δια φλογός μὴ φωτεινῆς, διὰ βενζολίου εξατμίζεται μέρος τοῦ τελευταίου τούτου ἐν τῷ ἀερίῳ, ἡ δὲ φλόξ ἔχει σημαντικὴν φωτιστικὴν δύναμιν ἀφαιρούμενην εἰς τὸ λιαν ἀνθρακοῦχον βενζόλιον δι' ἀναλόγων ἐργασιῶν ἀνθρακοῦται ἐν μεγάλῳ, ὅταν ἴνε ἀνάγκη, τὸ φωταερίον. [O.A.P.]

Ἀνθρακόφως ἰδ. Ηλεκτρικὸν φῶς.

Ἀνθρακοχάρτης (X η μ.) Διθητικὸς χάρτης ἐνέχων Ἀνθρακα πρὸς ἀπόχρωσιν διαφόρων βευστῶν. [O.A.P.]

Ἀνθρακοχλωρίδιον (X η μ.) ἡ τετραχλωριάνθραξ, ἐρχλωρίς ἢ χλωριοῦχος Ἀνθραξ, tetrachlorure de carbone, kohlenstofftetrachlorid, CCl₄ ἔνωσις ἐνὸς ατόμου Ἀνθρακος μετὰ 4 ατόμων Χλωρίου, θεωρουμένη ὡς μεθάνιον CH₄ ἐνὸς τὰ 4 άτομα Ἰθρογόνου ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ Χλωρίου. Ἰνε βευστέν ἄγρουν ἔχον ἰδιόχουσαν ὁσμὴν. [O.A.P.]

Ἀνθρακόυλιον (X η μ.) καρβονύλιον, carbonyl, COCH, ῥίζα ὀργανικῆ χαρακτηριστικῇ πάντων τῶν καρβονικῶν (ἢ ἀνθρακονικῶν) ἐξέων. [O.A.P.]

Ἀνθρακώματα βλ. Ἀνθρακικά ἄλατα.

Ἀνθράκωσις ἢ Νελάνωσις τῶν πνευμόνων, black spittle ἢ black phthisis τῶν Ἀγγλίων, καλεῖται νόσος χαρακτηριζομένη ἐν τῇς εἰσόδουσιν λεπτοτάτων μορίων Ἀνθρακος εἰς τὸ παρэгγύμα τῶν πνευμόνων. Ἡ νόσος ἀπαντᾷ παρ' ἀνθρώποις, ζῶσιν ἐντὸς ἀτμοσφαιρας, ἐν ᾗ κόνις ἀνθράκων αἰωρεῖται

(ἀνθρακωρύχοι, ἀνθρακίς, θερμασταί). διότι παρὰ τούτοις, εἰσερχομένη ἡ κόνις διὰ τῆς εἰσπνοῆς εἰς τοὺς βρογχίους, διαδίδει τὴν βλεννομερότητάν καὶ ἐγκαθίσταται ἐν τοῖς τριχοειδέσιν ἢ ἐν τῇ παρεγγύματι τοῦ πνεύμονος. — Ἡ νεκροφία δεικνύει τοὺς πνεύμονας μελανοὺς εἴτε καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἔκτασιν εἴτε μόνον κατὰ μεγαλειτέρα ἢ μικρότερα τμήματα· κατὰ δὲ τὴν τομὴν αὐτῶν ῥέει ὑγρὸν μέλαν, χρωματίζον τὰ περίεξ. — Ἡ ἐγκατάστασις τῆς κόνεως ἐν τοῖς πνεύμοσι προδιαθέτει εἰς φυματίωσιν διὰ συχνότατα παρὰ τὴν μέλαν ἡν χροῖαν εὐρίσκωμεν ἀλλοιώσεις τῆς φθίσεως. Ἀλλοτε ὅμως ἀλλοιώσεις ἐμφυσηματικαί, σκληρύνσεις καὶ παρήμοια μέχρι καταστροφῆς καὶ σπληαίνου φελλοῦνται εἰς τὸν ἐκ τοῦ ἀνθρακος ἐρεθισμὸν. — Τὰ συμπτώματα εἶνε λίαν σκατεινὰ καὶ ἄρχονται μετὰ μακρὰ ἐτη ἐργασίας ὑπὸ μορφήν ἀνορεξίας, ἐξαοθενήσεως, κακουχίας καὶ τέλος κατάρρου, ἀποφέροντος πτύελα μελανοπλά, μεθ' ὧν συμβαδίζει ἀσθένεια καὶ ποτε δὲ σχεδὸν ἐντελής ἄλλειψις ἀναπνευστικοῦ ψυθουρίσματος. Ἀν τὰ φαινόμενα ταῦτα παραμεινῶσι, τὰ τῆς φθίσεως συμπτώματα δὲν βραδύνουσι νὰ ἐκραγῶσιν. — Ἡ θεραπεία ἐπιτυγχάνεται, ἂν ὁ πάσχων ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῆς ἀνθρακοφόρου ἀτμοσφαιρας ἢ ἐπωσθῇ πρὸς ἐμποδίση τὴν εἰς τοὺς πνεύμονας εἰσόδου τῶν μορίων τοῦ ἀνθρακος. [B.]

Ἀνθραξ (ξυλάνθραξ). Σῶλα εὐρισκόμενα ἐντὸς χώρου, εἰς τὸν ὅποιον δὲν εἰσερχεται ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, πυρούμενα μὲν μέχρι θερμοκρασίας 200° K μένουσιν ἀναλλοίωτα, μετὰ δὲ θερμοκρασίας 221° K λαμβάνουσι χροῖμα καστανόχρουν· ἀνυψούμενης δὲ βαθμίδος τῆς θερμοκρασίας, ἀπὸ 270° K — 350° K παρέχουσιν ἡμικαύστους ἀνθρακας (ουράλιωπας), ἄνω δὲ τῶν 400° K ὑπὸ ζωήραν ἔκλυσιν διαφόρων ἀέριων καὶ ἀτμῶν μεταβάλλονται εἰς Ἀνθρακας μέλανας, συνισταμένους ἐξ ἀνθρακικοῦ κυρίως στοιχείου καὶ σποδοῦ. — Ἡ ἀνθρακία (ἢ ἐξανθράκωσις) γίνεται κατὰ διαφόρους μεθόδους. ὧν ἀπλουστάτη εἶναι ἡ ἐντὸς καμινῶν ἢ θρῶν πνιγέων (Meiler, calyx), ἐν οἷς οἱ ἀνθρακες ἔχονται καὶ πνιγνύονται, ἥτοι σωρῶν ἡμισφαιρικῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων τίθενται τὰ ξύλα ὀρθία περὶ τὸ ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ σωροῦ ὑπολειπόμενον στενὸν ἐκ πασσάλων φράξ, Περικαλύπτονται δὲ οἱ σωροὶ μὲ σῦλλα, βρύα καὶ πηλόν, ὅπως ἐμποδίζηται ἡ εἰσόδος τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· τὸ περιχύμαμα εἶνε κυρίως ὁ πνιγέας. Ὁ ὄγκος τῶν θρῶν πνιγέων, ὧν καὶ παρ' ἡμῖν γίνεται χρῆσις, εἶνε διάφορος, ἥτοι 25—310 κυβικῶν μέτρων καὶ πλέον, ἐκ τῶν εἰσαχθέντων δὲ ξύλων ἐξάγονται 15 — 28% τοῦ βάρους τῶν ἀνθρακος. — Ἐτέρα μέθοδος εἶνε ἡ ἐντὸς κατὰ κελίμενον πνιγέων (Haufen, liegende Meiler) πύρωσις τῶν ξύλων, ἥτοι

ἐπιμήκων σωρῶν τετραπλευρικῶν μήκους 9—12 μέτρων, ἐντὸς τῶν ἐπεικῶν οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων (μήκους 2 $\frac{1}{2}$ — 4 μέτρων) κατακλί-
νονται καθέτως πρὸς τὸ μήκος τοῦ σωροῦ.
Καὶ τὴν μὲν λοξὴν καθικνουμένην στέγην τῶν
σωρῶν καλύπτουσι φύλλα, βρύα καὶ πηλός,
τὰς δὲ τέσσαρας αὐτῶν πλευρὰς περικλείει
στρώμα ἐκ πηλοῦ καὶ θρυμμάτων, ἑπὲρ κρα-
τεῖ σανιδρώμα, κατηλωμένον ἐπὶ περίξιστά-
μένων πασσάλων. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης θύ-
νεται ὁ ἀνθρακὺς, συνδίδων τὴν κεφαλὴν τοῦ
πυριγῶς μετὰ καταλλήλου συσκευῆς, νὰ συλ-
λῇ γὰρ τὸ ἐκ τῶν ξύλων ἐκλυόμενον ἔξος καὶ
διαφορὰ ἄλλα προέχοντα. Ἄλλα καὶ ἀν-
θρακίαι εἶνε ἡ ἐντὸς λάκκων ξηρὰ τῶν ξύ-
λων ἀπὸσταξίς καὶ ἐντὸς καμινῶν ἐκτισμένων
ἐξ ὀπτῶν πλίνθων διαφόρων διαστάσεων καὶ
σχήματος. — Ὁ καλὸς ἀνθραξ ἔχει χρῶμα με-
λαν λάμπον καὶ δοτερεῖσθι ὁραῖσιν· κατὰ μέ-
σον δὲ ὅρον ξηρὸς ἀνθραξ ἐμπεριέχει 90 βάρη
ἀνθρακικοῦ στοιχείου, 3 ὕδρου γένου καὶ ὁ ὅξυ-
γένου καὶ διηλιστην σποδὸν καὶ ἄζωτον. Τὸ
εἶδος: κ δ ν θ ε ρ μ α ν τ ι κ ὸ ν τοῦ ἀνθρακὸς
κατὰ Regnault εἶνε 0,2411, τὸ δὲ εἰδικὸν
βάρος τοῦ διαφόρου, ἐξαερώμενον ἐκ τοῦ ποιοῦ
τῶν ξύλων (ἀνεῦ τῶν πόρων 1,102—2,002)
ἡ πυρρομετρικὴ δύναμις ξηροῦ ἀνθρακὸς σ τι =
π τ ο ὕ, ἐμπεριέχοντος 3 $\frac{1}{10}$ σποδόν, εἶνε κατὰ
Scheele 245,0° K καὶ ἡ ἀπὸλυτος θερμαν-
τικὴ δύναμις 0,97 (=1,0 τίθεται ἡ ἀπὸλυτος
θερμαντικὴ δύναμις ἐντὸς βάρους ἀνθρακικοῦ
στοιχείου, ὅπερ καίεμενον ἐντελῶς, ἐκλύει
8080 θερμ. α ν τ ι κ ὸ ς μ ο ν ἄ δ α ς). [K.M.]
— (X η μ.) πρὸς ἀποσύνθεσιν λαμβάνει
ὀργανικῆς ὕλης ἡ ἀποσύνθεσις λαμβάνει
χώραν κατὰ διαφόρους τρόπους ἥτοι τῇ δια-
πύρῳσι ἀποκεκλεισμένου τοῦ αἵρος, ἐπιδρασεὶ
ῥέων κλ. Ὁ αὐτὸς παραγόμενος ἀνθραξ δὲν
ῥέων κλ. Ὁ αὐτὸς παραγόμενος ἀνθραξ δὲν
ἔχει ταυτοσημία μὲ τὸ ἀνθρακικὸν στοιχεῖον
(ιδ. λ.), ἀλλ' ἀποτελεῖ μεταβάσιν τῆς πρω-
τογενοῦς ὀργανικῆς ὕλης πρὸς τὴν καθαρὴν
ἀνθρακα. Ὁ Ἄ, ἔνε πολυσύνθετος ὕλη ἐνέχουσα
πλὴν τοῦ ἀνθρακικοῦ στοιχείου Ὑδρογόνου,
Ὁξυγόνου καὶ πλειστοκίης Ἀζώτου καὶ αὐτὰ
τὰ εἶδη τοῦ Ἄ, ἄτινα θεωροῦνται καθαρῶτατα,
δὲν ἔνε ἀπηλλαγμένα τούτων οὕτω ἐνίχει ὁ
ξυλάνθραξ χημικῶς συνδεδεμένα Ὑδρογόνου καὶ
Ὁξυγόνου, ἄτινα καὶ εἰς τὴν τηξίγαν βα-
θύνει τοῦ Λευκοχρόσου θερμότητος δὲν ἀπο-
λύει. Ὁ Ἄ, ἔνε ἄμορφος π. χ. αἰθάλη, πολ-
λάκις ὅμως τηρεῖ τὴν μορφήν τῆς ἀρχιγένου
ὕλης π. χ. ξυλάνθραξ καὶ δοτεάνθραξ. — Τὰ ἐν
τῇ γῇ κοινάσματα τῶν Ἄ, εἰσινες χρησιμο-
ποιοῦν ὡς καύσιμα ὕλη, παρέχοντες δὲ ἀπο-
σαθρωσέως φυτικῆς οὐσίας, ἡς εὐδιάκριτα τὰ
ἄνθρωποι ἀναχωροῦντες ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς οὐσίας
τοῦ ξύλου ἔχοντες τὴν μεταβάσιν εἰς τὴν τύρ-
φην, τοὺς φαίνανθρας, τοὺς λιθάνθρας καὶ
τοὺς ἀνθρακίτας.

Ὅμοιός μεταβολάς, ὡς τὰς μνημονευθείσας,

συντελουμένας εἰς μακρότατα χρονικὰ διαστή-
ματα θυνάμεθα τεχνητῶς νὰ ἐπιτύχωμεν θερ-
μαίνοντες ξύλον ἀποκεκλεισμένου τοῦ αἵρος
λαμβάνομεν ἀναλόγως τῆς θερμότητος προ-
έχοντα παράλληλα τῆς τύρφης, τοῦ φαίνανθρακος,
τοῦ λιθάνθρακος καὶ τοῦ ἀνθρακίτου.

Ἡ μεταβολὴ τοῦ Ἄ, εἰς καθαρὸν ἀνθρακικὸν
στοιχεῖον δὲν ἔνε εὐκόλος μὴ ἀρκούσης τῆς δια-
πύρῳσις πρὸς τοῦτο πλύνεται ὁ διαπυρῳθὲς
Ἀνθραξ δι' ὕδρου χλωρίου καὶ ὕδατος πρὸς ἀκαί-
ρεσιν τῶν ἀνοργάνων οὐσιῶν ἔχρηνται καὶ
διαπυρῳτῶνται πρῶτον εἰς βεῦμα χλωρίου καὶ ἔ-
πειτα Ἀζώτου.

Αἱ κοινὰ μορφαὶ τοῦ Ἄ, χρησιμοποιοῦνται ὡς
καύσιμα ὕλη ὑπερέχουσαι τοῦ ξύλου, καθότι
εἰς ἴσον βάρος ἀναπτύσσουσι πλειότεραν θερ-
μότητα· ἔνε δὲ τούτων θρακτικώτεροι, καθότι
ἔνε πυκνότεροι, ἀπαιτοῦσιν ἥμιος τότε καὶ ἰσο-
ρότατον βεῦμα αἵρος· ἀλλὰ καὶ τὰ πλεόν τῆς
ἐνεχόμενης τέφρας καὶ ἡ ποιότης αὐτῆς ἔχει
μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν καθυσιν. Ἀνθραξ ἀ-
πηλλαγμένος πηκτικῶν συστατικῶν καίει ἀνεῦ
φλογὸς πυρούμενος ἀπλῶς ἰσορῶς, ὥστε, ὅπου
ὑπάρχει ἀνάγκη μακρᾶς φλογος, χρησιμεῖται ἀ-
κατέργαστοι καύσιμα ὕλη. Πλὴν τοῦ καυσί-
μου ἔχει ὁ Ἄ, καὶ τὴν σπυρμνικὴν ἰδιότητα νὰ
ἀφαιρῇ ἀπὸ διαλύσεων ζεομένων μετ' αὐτοῦ,
κοινιοποιημένων ἢ διηθημένων δι' αὐτοῦ, χρώ-
ματα καὶ δομάς καὶ πλείστα μεταλλικὰ ἄ-
λατα· διὰ τοῦτο χρησιμοποιοῦνται πρὸς καθα-
ρισμὸν οἰνοπνεύματος ἀπὸ τῶν ζυμελίων καὶ
ἀπὸ χρωστικῶν τοῦ σπυρμνίου· ἔνε δὲ ὁ δοτεάνθραξ
καταλληλότερος τοῦ ξυλάνθρακος πρὸς τοῦτο. Ὁ
Ἄ, ἀπορροεῖ αἶρα συμπυκνῶν αὐτὰ μετὰ συγ-
χρόνου ἀναπτύξεως θερμότητος, ἥτις δύναται
νὰ φθάσῃ μέχρι ἀναρρέξεως τυγχάνει ἐκ
τούτου ἐφαρμογῆς πρὸς ἀπυρρῳθῆσιν δυσωδῶν
ἀτμῶν· παλαιὸν καὶ δυσωδὸς ὕδωρ γίνεται πό-
σιμον διὰ ξυλάνθρακος· διατηρεῖται δὲ τὸ ὕδωρ
εἰς ἀπηλθρακωμένα ἐσθλὴν βαρέλια ἐπὶ πολὺ
εἰς τὰς θυλιστηρίους συσκευὰς χρησιμεῖται πο-
ρῶδης ἀνθραξ, ὅστις εἶνε μίγμα λιθάνθρακος
καὶ δοτεάνθρακος διαπυρῳθέν. [Ο. Α. Ρ.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Carbo. Ὁ ἐν λατρικῇ
χρήσει Ἄ, παρασκευάζεται διὰ καταρρέξεως
φυτικῶν ἢ ζωικῶν οὐσιῶν. — Ὁ φυτικὸς Ἄ, *Carbo vegetabilis*, κίνει μέλαινα, ξηρὰ, ἀ-
ποῖς τὴν γεῦσιν, φέρεται ἐν τοῖς φαρμακείοις
εἰς κόνιν, ὡς *Carbo praeparatus*, γίνεταί
διὰ καταρρέξεως ἐν κεκλεισμένῳ ἀγγεῖῳ ἑλα-
φρῶν ξύλων, ὅσον φίλους ἢ αἰγείρου ἢ ἰτέας
ἢ καὶ ἄρκου κλπ. καὶ θερμὸς ἐστὶ ὡν λειοτρι-
βεῖται καὶ φυλάσσεται ἐν κηλῶς κεκλεισμέ-
νοῖς ἀγγείοις. Ἡ τοῦ φυτικοῦ ἀνθρακὸς λαμ-
τικὴ δύναμις στηρίζεται εἰς ἣν ἔχει ἰδιότητα
τοῦ ἀναμύξαι καὶ συμπυκνῶν ἐν τοῖς πόροις
αὐτοῦ αἶρα. Ἀπορροεῖ π. χ. 90 ὄγ. αἰριώ-
δους ἀμμωνίας, 35 ἀνθρακικοῦ ἔξος, 55 ἐν-
θείου ὕδρου γένου κλ. Ὁ φυτικὸς Ἄ, ἀπορροεῖ
ἐπίσης τὰς χρωστικὰς οὐσίας. *Π α ρ α γ γ ἔ λ*

λειτουργίας πρὸς δυσπείφιας καὶ γαστρολγίας καὶ πυρώσεις, πρὸς τὰς δυσώδεις διαρροίας τῆς ἐλκώδους καὶ γαγγραινώδους ἐντεροκολίτιδος, πρὸς τὰς βαθεῖας δυσεντερίας τὰς διὰ νεκρώσεως τοῦ βλεννομένου τοῦ κόλλου ἀποληγούσας πρὸς τὸν καρκίνον τοῦ στομάχου, τοῦ ἐντέρου καὶ τοῦ ὀρθοῦ κλ. Λέγει τὴν δυσοσμίαν τῶν ἐρυγῶν καὶ τὴν σπηθονώδη ὁσμὴν τῶν ἀποχωρημάτων, χωρὶς νὰ φανερῇ διὰ τοῦτο τὰ ἐν αὐταῖς μολυσματικὰ σπέρματα. Ἐστὶν ὁ πρῶτος ὁ ὡς χρησιμοποιεῖται συνήθως ὁ ἐξ αἰγίρου παρασκευαζόμενος Ἀ., ὁ καὶ βελλὸς καίος καλούμενος (Charbon de Belloc), ἀπὸ ἡμέρας μέχρις ἐνὸς κοιλιαρίου τῆς τραπέζης ἐν ἀξυμῷ ἄρτω ἢ ἐν ἐκλείψματι πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ κατὰ προτίμησιν κατὰ τὰ μεταξὺ τῶν γευμάτων διαλειμματα. Οὐδέποτε δὲ παρέχεται ἐν ὑγρῷ τινι· διότι πάντα αὐτοῦ διυγρυνεῖται μῖνοι ἢ καὶ τέλειον ἀναίρει τὴν ἢν ἔχει ἀναμυκτηρικὴν ἐπὶ τῶν αερίων εὐφύων, ἐπ' ἧς στηρίζεται ἡ ἰαματικὴ αὐτοῦ δύναμις. Τὰ τοῦ ἀνθρακὸς πλῆθια λαμβάνονται ἀπὸ 2—3 δι' ἡμέρας. Ἐστὶν ὁ πρῶτος ἐπιπλάσσεται ἐπὶ κακόθμιον ἢ γαγγραινώδων ἐλκῶν, οἰσθηδόνων φύσεως, πρὸς ἄρσιν τῆς δυσοσμίας ἢ σκευάζεται εἰς ὁδὸν τὸ τριμύριον ἢ ἰσων μερῶν κόνειος κίνας καὶ τινὼν σταγόνων ἀρωματικῶν ἐλαίου πρὸς κακοσμίας τῶν ὀδοντῶν καὶ καθαρισμὸν τῆς ῥίζης αὐτῶν καὶ τόνωσιν τῶν οὐλῶν.

Ὁ ζωϊκὸς Ἀ., κόνις μελαίναν, ἐμπυρευματικῶς ἔχουσα, γίνεται διὰ καταρλεξέως ὀστέων ἐν κεκλεισμένῳ ἀγγεῖῳ· ἔχει ἐπίσης τὴν ιδιότητα τοῦ ἀναμύζαν τὰ αέρια καὶ ἰδίαν τὴν τοῦ ἀπορροῶν τὰς χρωστικὰς οὐσίας καὶ εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ φαρμακευτικῇ πρὸς ἀποχρωματισμὸν τῶν σπορίων. [B.H.]

— (Ἐμπόρ.) Κοινὸν ἐν τῇ ἐμπορίᾳ εἶναι οἱ ἀπὸ ξύλου ἀνθρακες. Οἱ ξυλάνθρακες οὗτοι εἶναι λίαν ἀπορροφητικοὶ τῆς ὑγρασίας καὶ διὰ τοῦτο περιέχουσι πάντοτε οὐ μικρὸν ποσότητα ὕδατος, ἰδίως ὅταν εἶναι ἀποτεθειμένοι ἐν ὑγρῇ χώρῳ· ἀλλὰ καὶ κακῆς πίστεως ἐμποροὶ διαδρέχοντες αὐτοὺς, τοὺς καθίστανσι κατὰ 15 ἢ 20 τοῖς ἑκατὸν βαρυτέρας. Διακρίνονται ὁμῶς οἱ διαβεβρεγμένοι ἀνθρακες ἀπὸ τῶν ξηρῶν εὐχερῶς, καὶ ἔνεκα τοῦ μειζόνος βάρους, καὶ διότι μάλιστα ἀναδίδεται ἐξ αὐτῶν ἀναισθητικὸν ὁ συνήθης μέλας κονιορτός.

Ἐν Ἑλλάδι, ἐνθα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια παραγωγῆς χημικῶν προϊόντων ἐλλείπουσιν ἔτι, οἱ ξυλάνθρακες παράγονται εἰς τὰ δάση κατὰ τὸν πρῶτον ἀπλούστατον τρόπον· εἶναι δὲ μεγάλη ἢ κατανάλωσις αὐτῶν, διότι ἡ χρῆσις ἄλλων καυσίμων ὕλῶν διὰ τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας διατελεῖ ἔτι λίαν περιορισμένη. [A.G.H.]

Ἀνθρακες τῶν Παρισιῶν. Γνωστὴ εἶσι διὰ τοῦ ἀνθρακὸς τούτου ἐν τῇ ἐμπορίᾳ τεχνητοὶ ἀνθρακες· παρασκευαζόμενοι διὰ

συμύρματος ἐν κόνειος ξυλάνθρακων, ἄλλων τινῶν καυσίμων ὕλῶν εὐτελεστέρων καὶ ἀσφαλτοῦ ἐν ἀναλογία 100 μερῶν συμμίκτης κόνειος καὶ 30 ἕως 60 ἀσφαλτοῦ· τὸ σύμμιγμα, ἀφοῦ κατεργασθῇ διὰ μηχανῶν, υποβάλλεται εἰς πίεσιν κατὰ τεμάχια, τὰ ὅποια εἰτα ἀπὸ τῆς ῥαίνονται· ἐντιθέμενα ἐντὸς κλιβάνων. — Ἡ χρῆσις τῶν ἀνθράκων τούτων εἶναι λίαν συμπερούσα καὶ διὰ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ διὰ τινὰς βιομηχανίας, διότι κατ' ἀναλογίαν ἢ διὰ τὴν κατανάλωσιν αὐτῶν θανάτην εἶναι ἥττωσαν τῆς τῶν ξυλάνθρακων. [A.G.H.]

Ἀνθραξ (Κτηνιατρ.)· νόσος λοιμικῆ ἐξέχως κολλητικὴ, προσβάλλουσα ἅπαντα ἀνεξαρτήτως τὰ ζῷα καὶ ἐν τούτων καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον μεταδιδόμενη καὶ φελλομένη εἰς τὴν ἐν τῷ ζωικῷ ὄργανισμῷ ὑπαρξιν εἰδικῶν αὐτῆς μικροβίων, τῶν Βάκτῆριων τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἀν. ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων γνωστότατος τυγχάνει ὡς κολλητικὴ καὶ φθοροποιὸς νόσος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Φαραῶν εἰ ἀναφέρεται οὗτος ὡς ἡ ἐκτὴ πληγὴ τῆς Αἰγύπτου· ὁ Ὀμηρος, ὁ Ὀβιδίας, ὁ Πλούταρχος. Διόνυσος ὁ Ἀλικαρνασσεύς, ὁ Λίβιος, ὁ Λουκρήτιος, ὁ Κολουμέλας ὁ Πλίνιος κ.λ. ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτῶν πλείστα περὶ ἀνθρακὸς μνημονεύουσιν. Θετικώτεροι περὶ τούτου πραγματεύονται ἐξεδύθησαν τὸ πρῶτον κατὰ τὰ ἔτη 1819 καὶ 1850, ὅτε κατὰ πρῶτον ἀνεκαλύφθησαν καὶ τὰ ἐν τῷ αἵματι· εἰδικὰ βακτηριδία, καὶ κατὰ τὸ 1863, ὅτε ταῦτα ἐθεωρήθησαν πλέον ὡς ὀριστικὸν νόστογον αἰτίον. Ἡ τελεία ὁμῶς ἔρευνα, ἡ βιολογία, ἡ καλλιέργεια, καθὼς καὶ ἡ μεταφύτευσις τῶν παρὰ σιτῶν τούτων φελλομένη κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Koch. Τέλος ἐπισημοτάτη τῶν μέχρι τοῦδε ἐργασιῶν περὶ τῶν βακτηριδίων τοῦ Ἀν. εἶναι ὁ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γενόμενος σωτήριος διὰ τὴν κτηνοτροφίαν προσφυλακτικὸς αὐτοῦ ἐμβολιασμὸς διὰ λελεπτυσμένου ἀνθρακικοῦ ἰού.

Ὁ Ἀν. ἀναρρίνεται τὸ πλείστον ὡς ἐπιζωοτικὸς μετὰ λίαν κακοήθους χαρακτήρος· ἀπάρχουσιν ὁμῶς μέρη, εἰς ἃ οὗτος φαίνεται ἐνζωοτικός, ἀναλόγως δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους καὶ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν ὑφιστάμενος ἢ ἐπιτιμνόμενος, οὐδέποτε ὁμῶς καὶ ἐντελῶς ἐξαφανιζόμενος. Ἐμφανίζεται δὲ ὑπὸ τρεῖς διαφόρους μορφάς, ὡς ἀποπληκτικὴς, ὡς πυρετώδης, καὶ ὡς συμπτωματικὴς ἢ δερματικὴς ἢ καὶ οἰδηματώδης ἢ ἄνθραξ. Ἐν τῶν κατοιδίων ζώων ἐπιδηκτικώτερον τῆς νόσου εἶσι τὰ πορπάγα, εἰτα τὰ σαρκοπάγα· πάντων δὲ ἐπιδηκτικώτατον εἶναι ὁ χοῖρος. Ἐν Ἑλλάδι ὁ ἀνθραξ θεωρεῖται ὡς ἐνζωοτικός, ἐμφανίζεται δὲ συχνά, ὡς ἐπὶ τῷ πλείστον ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ μορφήν προσβάλλων ἅπαντα τὰ τε μεγάλα καὶ τὰ μικρά ζῷα.

Συμπτωματολογία τοῦ ἄνθρα-
κος. Ἐκ συμπτώματα τῆς νόσου ταύτης δια-
φέρουσιν ἀναλόγως τοῦ είδους τῶν ζῴων, εἰς
ἃ ἐμφανίζεται, καὶ τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῆς μορ-
φῶν τὰ χαρακτηριστικώτατα ὅμως καὶ τὰ εἰς
ἀπαντα σχεδὸν τὰ ζῴα, ὡς τὰ αὐτὰ ἀναφα-
νόμενά εἰσι: «δικλείποντα ῥίγη, κῶμα, μελαγ-
χολία, αἰφνίδια νευρικά ταρχαί, περιορισμέ-
νον βλέμμα, δυσχέρεια κατὰ τὴν ἀναπνοήν, τα-
χύς καὶ μάλιστα αἰσθητὸς σφυγμός, υπερβολικὴ
ὀψις καὶ ἀπότομος ταπεινώσις τῆς φυσι-
ολογικῆς θερμοκρασίας, ἐρυθρότης καὶ ἐξοίδη-
σις τῶν ὀρατῶν βλεννογόνων ὁμένων, ἐπίτε-
σις τῆς δίψης, ὁτὲ μὲν ξηρά καὶ μελανόχροα,
ἐπὶ δὲ ὑδαρώδεις καὶ αἵματι ἀνκυμαίνονται κί-
κομοι ἐκκενώσεις, περιοδικὸι κωλικοὶ, μετα-
ωρισμός τῆς κοιλίας, ἐκρηγὴ γλοιώδους μελαί-
νης ὕλης ἐκ τῆς βινός, περιορισμένα ὑπόδε-
ρικά ἐμπυρήματα κτλ. Εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς
ὁ ἄνθρωπος περιορίζεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν αὐ-
τοῦ οἰδηματώδη μορφήν, ἐπὶ τῶν διαφόρων
τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος μερῶν, ὡς κατὰ
τὸν λαϊμόν, τὸ πρόστηνον, τὸ μετοσχέλιον,
τὰ πλάγια τοῦ θώρακος, ὑπὸ τὴν κοι-
λίαν κτλ., παρουσιάζονται ὅλως αἰφνιδίως ἐν
σπῆϊ μὲν ἐλάχιστοι περιγεγραμμένοι σκλη-
ροὶ ὅγκοι ἢ ἐκτεταμένα μαλακὰ οἰδήματα, α-
τίνα κατὰ τὴν διανομήν των παρουσιάζουσιν εἰς
τὸ βάθος μελινικὴν πηκτὴν μάζαν, περίξ δὲ καὶ
κατ' ἐπιπολὴν γλοιώδη τινὰ ἐρυθρολιτρίνην
πῆξιν ἐκ τῆς τομῆς ῥεῖ ἐρυθρόμελαν ὑδα-
ρώδες καὶ κίκομον ὑγρόν.

Νεκροσκοπικαί ἀλλοιωσεις.
Ταχιστὴ ἀποσύνθεσις καὶ μεταωρισμός τοῦ
πρώματος, υπερβολικὸν ὑπόδρομον ἐρυθρίμα,
ἐκρηγὴ ἐξ ἀπαθῶν τῶν τοῦ σώματος φυτικῶν
κοιλιοτήτων μελανοῦ, γλοιώδους καὶ κίκομου
ὑγροῦ· μύες ἐρυθρομέλανεσ, ἐμπεποτισμένοι καὶ
πλάσσοι· λίπος ἀπανταχοῦ ῥοδανόν καὶ με-
λανοστικτόν· λεμφαικοὶ ἀδένες υπερτροφί-
μοι καὶ ἐγκυμώμενοι· κοιλιακὰ σπλάγχνα, ὀρ-
γῶδεις ὑμένες πλασθὰ καὶ πλήθοντα ἐγκυ-
μωτικῶν κηλιδῶν, ἐντερικὸς σωλὴν τριπλάσιος
ἐξωγκωμένος, ὑποκύκλος, ἥπαρ ἐπίσης ἰσοιδῶς
ἐγχρωματισμένον. Τὸ αἷμα ἀπανταχοῦ ῥεῖ ὡς
ὕγροισμα ἐν τοῖς ἀγγείοις του· τὰ ἐρυθρὰ χι-
ματισφαίρια παρουσιάζουσι τὴν περιμέτρὸν των
ἡλλοιωμένην· τέλος τὸ μικροσκόπιον διαχωρί-
ζει τὴν ἐν τούτῳ ὑπαρξίν των Βακὺλλων
τοῦ ἄνθρακος.

Προφυλακτικὸς ἐμβολιασμός.
Διὰ τῆς εἰς ὑγιὰ ζῴα μεταφορᾶς λελεπτυσμέ-
νου ἄνθρακος τοῦ δύναται ταῦτα νὰ κατα-
σταθῶσιν ἀνεπίδεκτα πρὸς πρόσληψιν τῆς νό-
σου. Πρῶτος ὁ Toussain εἰσήγαγε τὸν τοιοῦ-
τον ἐμβολιασμόν, ὡς ὕλην λαμβάνων αὐτὸ τὸ
ἄνθρακον αἶμα ἀπεστερημένον τῆς ἰνικῆς του,
ὅπερ ἐπὶ 10°—15° λεπτὰ ἐξέθετεν ὑπὸ θερμο-
κρασίαν 50—55° C. Ὁ Pasteur ἐπαχάτως
παρήγαγε τοιοῦτον λελεπτυσμένον ἄνθρακικόν

ἰὸν δι' ἰδίας καλλιέργειας τῶν σπερμάτων τῶν
Βακὺλλων ἐκτὸς τοῦ ζῳικοῦ ὄργανισμοῦ καὶ
ὑπὸ θερμοκρασίαν 42—130° C. καὶ ὑπὸ τὴν ἐ-
πίδρασιν τοῦ ἐξυγρόνου· οὕτως πρὸς ἐμβολια-
σμόν μεταχειρίζεται δύο διαφόρου ἐντάσεως
ἰσὺς καὶ τὸν μὲν πρῶτον ἀσθενέστερον καλ-
λιεργαί ἐπὶ 24 ἡμέρας, τὸν δὲ ἰσχυρότερον ἐπὶ
12 μόνον καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὡς ἀνωτέρω θερ-
μοκρασίαν. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Γ.
ἐνεργοῦνται εἰς τὸ ζῴον δύο ἐνδοθηλιασμοί,
καὶ κατὰ πρῶτον μὲν διὰ τοῦ ἀσθενέστερου ἰσὺ,
μετὰ 10 δὲ ἕως 14 ἡμέρας μετὰ τούτου διὰ τοῦ
ἰσχυροτέρου, ἐνεργοῦνται δὲ διὰ τῆς κοινῆς
παραχέλιου σύριγγος καὶ διὰ μὲν τὰ μεγάλα
ζῴα ἀρκεὶ ποσότης ὅσον τὸ 1/4 τοῦ ἐμπερι-
χομένου τῆς σύριγγος, διὰ δὲ τὰ μικρὰ ὅσον
τὸ 1/8. Ἐὰ δὲ τοῦ προφυλακτικοῦ τούτου ἐνεν-
τίον τοῦ ἄνθρακος ἐνδοθηλιασμοῦ ἀποτελέ-
σματα ὑπῆρξαν λίαν εὐάρεστα, ἢ δὲ προφύλα-
ξις διαρκεὶ ἐπὶ ἐν σχεδὸν ἔτος. [Γ. Ν. Π.]

—(Χειρ. Παθολ.). Ἡ νόσος αὕτη τῶν ζῴων
μεταδίδεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, συνήθως ἐκ τῶν
τοῦς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ἐρχομένων
εἰς συνάφειαν πρὸς τὰ ζῴα καὶ τὰ προϊόντα
αὐτῶν. Ὡς φρεῖς τοῦ τοῦ χρησιμεύουσι αὐτὰ
τὰ ἀπεξηραμμένα αὐτῶν προϊόντα, ὡς αἱ τρί-
χες, τὰ δερμάτια κ.τ.τ., τῶν ὁποίων παραμέ-
νουσιν, ὡς γνωστὸν, τὰ σπορίδια καὶ ἐπὶ ἐτη γι-
ορῆς νὰ καταστραφῶσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐντομὰ τινὰ,
ὡς μυῖαι κ.τ.τ., δύναται νὰ μεταδώσῃ τὸν
ἰὸν τοῦ ἄνθρακος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Πάντοτε
ὅμως ἀπαιτεῖται ἐκδορὰ τις ἐν τῇ δερμάτι ἢ
βλεννογόνῳ τοῦ ἀνθρώπου ἵνα εἰσδύσῃ εἰς αὐ-
τὸν ὁ ἰὸς τοῦ ἄνθρακος καὶ φέρῃ τὸν μολυσμόν.

Ἡ νόσος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄρχεται διὰ
τοπικῶν συμπτωμάτων· εἰς μέρος ὀθλ. τοῦ
σώματος, πάντοτε σχεδὸν μὴ κεκαλυμ-
μένου ὑπὸ ἐνδυμάτων, ὡς εἰς τὸν τράχη-
λον, τὸ πρόσωπον ἢ τὰς χεῖρας, ἀναπτύσσεται
κνιστὸς ἰσχυρός, μετ' οὗ πολὺ φλύκταινα
ἥτις ῥήγνυται, τὸ μέρος ἐξογκοῦται καὶ καλύ-
πτεται ὑπὸ μικρᾶς ἐσχάρας, ἢ δ' ὑποκείμενος
ἰστέος γίνεται σκληρὸς ἢ κατὰ τεταῖς αὕτη ἐ-
πικυῖναι ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον, οἱ περίξ
ἰστέοι γίνονται οἰδηματώδεις· ταχέως ἀναπτύ-
σσονται γενικὰ φαινόμενα ἀδυναμίας, σφυ-
γμὸς μικρὸς, ναυτία, ἐμετός, δυστροφία, με-
γάλη δύσπνοια κ.τ.τ. ἔνιστε δὲν παρατη-
ρεῖται ἡ φλύκταινα, ἀλλ' οἰδήμα μόνον ἐπε-
κτείνωμενον ἐπὶ τὰ περίξ. Ἡ θεραπεία ἐντα-
κυρίως τοπικὴ. Συνίσταται δὲ εἰς τομᾶς, ὑποδο-
ρεῖς ἐνέσεις διὰ φυνικὸν ὀξέος ἢ ἰωδίου κ.τ.τ.
εἶνα δὲ μάλλον ἐπιτυχής, εἴταν ἐγκαίρως τιθε-
ται εἰς ἐνέργειαν. Ἡ δὲ προφύλαξις ἀπὸ τῆς
νόσου ἀπαιτεῖ τὴν ταχέως κατεστραφῆν των
ὑπὸ τοῦ ἄνθρακος παθόντων ζῴων καὶ τὸν ἐν-
ταφικισμόν αὐτῶν εἰς λάκκους βυθίς. [Μ. Χ.]

Ἀνθράξ, λίθος πολύτιμος (κ. καρβόνι)
βλ. Ἀνθράκιν.

Ἀνθρωπισμός (Παιδαγ.) (Humanismus). Διὰ τῆς λέξεως ταύτης σημαίνεται κυρίως ἡ διὰπλασις καὶ δικαιοσύνη τῆς ψυχῆς, ἡ καλοκαγαθία ἢ διὰ τῆς ἐλευθερίου ἐν γυμναστικῇ καὶ μουσικῇ παιδείᾳ τοῖς ἀνθρώποις προσγινομένη. Δηλοῦται δὲ δι' αὐτῆς ἐπίσης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς παιδείας τοῦ ἀνθρώπου γένους καὶ τὸ σύστημα ἐκεῖνο τῆς ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας, καθ' ὃ διὰ τῆς μελέτης μάλιστα τῶν συγγραμμάτων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος ἐπιδιώκεται ἡ ἐξέγερσις καὶ ἡ προσηκούσα καὶ ἁρμονικὴ μέρωσις πασῶν τῶν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει κειμένων πνευματικῶν δυνάμεων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ καταστή ὁ οὕτως παιδευόμενος ἱκανὸς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, ὃν ἁ π λ ὡ ς ὡ ς ἄ ν θ ρ ῶ π ο ς ἔχει.

Ὁ ἀνθρωπισμὸς ὁρμάται εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀρχῶν ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὁμοίος πρὸς τὴν θεῶν, ὅτι τὸ κρτιστόν τῶν ἐν αὐτῷ εἶναι ὁ νοῦς, ὅτι ἐκ τούτου ἐξαρτῶνται πάντα τὰ κατ' αὐτὸν καὶ ὅτι ὁ προορισμὸς αὐτοῦ εἶναι ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ὁμοίωσις τῇ θεῷ. Ταῦταις ταῖς ἀρχαῖς ἐπόμεινος προσέχει τὸν νοῦν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δυνατόν καὶ προσηκούσαν μέρωσιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων. Πιστεύων δὲ ὅτι ὑπὲρ παν ἄλλο μέσον, ἢ γλῶσσαν, τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ τέχνη τῶν συγγραμμάτων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, ὡς ἐγγλεόντα ἐν αὐτοῖς νοῦν ἰννησίως ἀνθρώπινον, δύνανται νὰ μορφώσωσι κατὰ πάσας αὐτῶν τὰς ἐκράσεις τὰς πνευματικὰς δυνάμεις, ὅπως τοῖς ἀνθρώποις προσήκει, εἰς ταῦτα πρόκειται καὶ τούτων σφῆδρα ἐπιμελεῖται. Ἐπειδὴ δὲ προσέτι ἔχει τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ὅταν ὁ νοῦς ἱκανῶς καὶ προσηκόντως μορφωθῇ, τότε οὐ μόνον ὁ βίος ἐπὶ τὸ ἀνθρωπινώτερον διαρρυθμίζεται, ἀλλὰ καὶ αἱ γνώσεις καὶ αἱ δεξιότητες, αἱ πρὸς ἐπαγγελίαν τι ὀρισμένον ἀπαιτοῦμεναι, μετ' εὐχερείας, τοῦ καιροῦ ἐπιστάντος, ἀποκλίνονται, δὲν σπεύδει, ἐγκαταλείπων ἡμιτελὲς τὸ ἔργον τῆς ἁρμονικῆς μορφώσεως τῶν δυνάμεων τοῦ πνεύματος, νὰ εἰσῇ προῶριος τὸν παιδευόμενον εἰς τὰς δεξιότητας τὰς ἀπαιτούμενας πρὸς εἰ δ ι κ ὄ ν τινα τοῦ βίου σκοπὸν οὐδὲ νὰ διδάξῃ αὐτὸν τὰ διδάγματα ἐκεῖνα, δι' ὧν θὰ καθιστατὸ ποτε οὕτως ἐπιτήδειος πρὸς ἐξάσκησιν ὡ ρ ι σ μ ῆ ν ο ὁ νοῦς ἐπαγγέλλεται.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας, τὸ ἐκλάμψαν ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἰδίως ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Μεσαίωνος διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Δάντη καὶ Πετράρχα καὶ Βοκακκίου, εἶναι ἀρχαιότατον. Ἐγεννήθη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι. Ἦναι ἡ ἐλευθερία ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ τροφῇ καὶ παιδείᾳ, ἥτις πρὸς καλοκαγαθίαν παιδεύουσα ἐθεραπεύθη μὲν ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡδὴ ἡμερῶν τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ, διέτυ-

πώθη ἕως σφῆστατα ὑπὸ τοῦ Σωκράτους κηρύσσοντος τὸν ἠθικὸν βίον ὡς τὸν μόνον ἐμπροσθέν τοις ἀνθρώποις, τὴν ἠθικὴν τελειότητα ὡς ἐνέργημα θεωρησάμενον καὶ ὡς τὸ πᾶν τοῦ ἀνθρώπου βίου, τὰς δὲ ἀρετὰς ὡς ἄμεσον ἀπέρρειαν τῆς προσηκούσης μορφώσεως τοῦ νοῦ. Ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τούτων βαρύτερον ἐθεμελίωσαν τὰ περὶ τῆς παιδείας οἰκοδόμηματα αὐτῶν οἱ μετὰ τὸν Σωκράτη φιλόσοφοι. Ἐν στόματι, ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν δομάτων τῶν ἀποχωρίζοντων αὐτοὺς, ἐξαιρουσιν ἐμορφῶναι πάντας οὗτοι τὴν θείαν καταγωγήν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἀξιοπρεπὲς τῆς ἐλευθερίου ἀγωγῆς, τὸ πολῦτιμον τῆς μορφώσεως τοῦ νοῦ, τὸ ὕψλυν τῆς ἠθικῆς τελειότητος καὶ τὸ σεμνὸν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἐμορφώσεως. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ πνεύματι ἐτελείτο διὰ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ ἐν γένει πολιτισμοῦ κατὰ τὴν πορείαν τῶν αἰώνων ὁ ἀνθρωπισμὸς τῶν βαρβάρων λαῶν τῆς ἀνατολῆς κατὰ τὴν Μακεδονικὴν δυναστείαν καὶ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τραχέων ἐθνῶν τῆς Δύσεως κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν παντοκρατορίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ προέκυψεν ὁ χριστιανισμός. Οὗτος υἱοθετήσας τὰς ἐλληνικὰς ταύτας παιδευτικὰς ἀρχὰς καὶ ἀδελφωθείς μετὰ τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος οὐ μόνον ἐξησφάλισεν ἀμφοτέρω ταῦτα ἀπὸ παντὸς ἐν τῷ μέλλοντι διέθρου, ἀλλὰ διέδωκεν αὐτὰ καὶ εἰς πᾶν πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων, παραιτίος οὕτω γενόμενος τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νοῦ, τῆς ἡμερώσεως τοῦ ἥθους καὶ τῆς ἐπὶ τὸ ἀνθρωπινώτερον διαμορφώσεως τοῦ βίου αὐτῶν. Διέδωκε ταῦτα εἰς τὰς ἀπωτάτας ἐσχάτας τῆς ἡγῆσεως καὶ συνετήρησεν αὐτὰ ἀκέραια, συνεπικουρούμενος καὶ τοῦ ἐλληνισμοῦ ἐπὶ χρόνον μακρότατον καὶ διὰ μέσου χαλεπωτάτων περιστάσεων κατὰ τὴν Ἀνατολήν. Ἀλλ' ἐν τῇ φορᾷ τῶν χρόνων κατελύθη ὑπὸ τῆς βαρβαριότητος τὸ κατὰ τὰς ἀνατολικὰς χώρας χριστιανικὸν Ἑλληνικὸν κράτος καὶ τότε συν τῇ Ἑλληνισμῷ διαυγῆς καὶ ἀδρόαι ἐπιρρεύσασαι ἐπὶ τὴν ἐκχριστιανισθῆσαν ἡδὴ δύσιν καὶ αἱ παιδευτικαὶ αὐταὶ ἀρχαὶ καὶ ἐρρομένως ἀντιληφθεῖσαι αὐτῆς ἐγένοντο ἀμετάστατοι πλεῖν βάσεις καὶ ἀπαρασάλευτοι κρηπίδες τοῦ ἐξευγενισμοῦ καὶ τῆς ἡμερώσεως αὐτῆς.

Ἀλλ' ὁ ἀνθρωπισμὸς ἐπολεμήθη ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τὸν ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ χρόνον ὑπὸ πολλῶν καὶ σφῆδρα ἐπιφύδων ἐχθρῶν. Ἐπολεμήθη ὑπὸ τῶν Μεθοδικῶν, τῶν Εὐσεβοφρονῶν, τῶν Φιλανθρωπιστῶν, τῶν Φυσιοδικῶν, τῶν Ὑλιστῶν, τῶν Πρακτικῶν, τῶν Ἀναρχικῶν καὶ τοῦ Κλήρου, διεσάλευθη δὲ καὶ οὐκ ὀλίγον ὑπὸ τῆς σχολαστικότητος καὶ μικροσοφίας καὶ μικροψυχίας τῶν ἐπαγγελλομένων τὴν διδασκαλίαν τῶν κλασικῶν συγγραμμάτων. Ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα οὐ μόνον οὐδαμῶς ἐβλάβη ἐκ τῶν χαλεπῶν τούτων ἀγώνων, οὐς ὑπέστη, ἀλλ' εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἀσφαλῆ-

στατα νῦν ἰδρυμένοις ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ Πανεπιστημίοις, τοῖς πανταχοῦ τῆς ὑψηλοῦ ἐγκαισθηκμένοις, ἀσθένους ἐπιπρᾶξει τὰς αὐτὰς αὐτοῦ θερμαίνων τὰ ἀπεψυγμένα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, φωτίζων τὰ σκοτεινὰ καὶ ἠλεκτριζῶν τὰ ἀπενεαρκιωμένα αὐτῆς.

Ἐπαλίσθη δὲ καὶ ἐνισχύθη ὁ ἀνθρωπισμὸς οὕτω τεραστίως ἐπ' ἐσχάτων τὸ μὲν διότι ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μεταξῷ ἀναπτύξεως ἐν Εὐρώπῃ φιλολογίας, φιλοσοφίας, θεολογίας, παιδαγωγικῆς καὶ ἔθνικῆς φιλολογίας, τὸ δὲ καὶ διότι πολλὰ παθὼν ἐκ τῶν χλευσῶν ἀγῶνων πρὸς τοὺς πολυμόρφους καὶ ἀκαταλλάκτους αὐτοῦ ἐχθροὺς πολλὰ ἔμαθε καὶ πολλὰ πλημμελῶς παρ' αὐτῇ πρότερον ἔχοντα ἐβεβλίσεν. Διχερίζεται νῦν τὴν μέθεσιν τῆς διδασκαλίας τῶν κλασικῶν συγγραμμάτων νουνεγέστερον ἢ ἐν τοῖς πρότερον χρόνοις, τὴν μόρφωσιν τοῦ πνεύματος δὲν ἀπεκδέχεται πλέον μονομερῶς ἐκ τῶν κλασικῶν συγγραμμάτων, τιμᾷ ἤδη προσκέντρωσεν τὸ βλαγελίον καὶ τὴν ἐκασταχοῦ ἔθνικὴν φιλολογίαν καὶ δὲν περιφρονεῖ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ὅπως κάκιστα ἄλλοτε πράττων ἐλκεῖν ὡς νῦν κατακυριεύει ἐκινδυνεύσας. [Χ.Πμ.]

Ἀνθρωποειδεῖς πίθηκοι. Βλ. Ἀνθρωπος. Πίθηκος.

Ἀνθρωποθυσία. Βλ. Θυσία.

Ἀνθρωποκτονία (Ἰατροδ.), ἡ ἐκ προμελέτης ἢ κατὰ τύχην φόνος ἀνθρώπου. Ἐνεκα δὲ τῆς σοβαρότητος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς ποινῆς τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τὸν διαπράξαντα τὴν φόνον σοδρὰ εἶναι καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἱατροῦ, τοῦ ἐποιοῦ ἢ γινώσκοντος πολλὰ καὶ μέγιστα βαρύνει ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Διότι ὁ ἱατρός δεῖται νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ εἶδος τοῦ ἐπιτιμωμένου φόνου, ἂν ἔγινε δηλαδὴ διὰ χειρὸς ἀπλοῦ ἢ ὀπλισμένου. ἂν τὸ ὄπλον ἦτο μὲν χαιρὰ δόξα ἢ πυροβόλον, ἂν δὲ σιδήρεος ἀπὸ πολλοῦ ἐνεπλήθη εἰς τὰ σπλάγχνα, ἢ ἀρτίως μόνον ἢ σφαῖρα διήλασε τὸ στήθος ἢ τὸ κεντρίον τοῦ θύματος κτλ. Πλ. καὶ Ἀναίρεσις, Φόνος. [Φ.]

Ἀνθρωπολατρεία. [Παύδος.] Θεῶν τιμὴν εἰς ἀνθρώπους. Κατὰ τοὺς εὐημερικούς, οἱ περὶ Θεῶν μῦθοι ἔλαβον τὴν ἀρχὴν ἐξ ἱστορικῶν γεγονότων, πολλῶν ἀνθρώπων ἀξιοθέντων Θεῶν τιμὴν ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις· τὰ δόγματα δὲ τῶν εὐημερικῶν φιλοσόφων καὶ ἱστοριογράφων ἀπαχέζοντο τινες τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ὠνεύοντες ὡς ἀνθρωπολάτραις τοὺς Ἑλληνας, οἵτινες ἀνταπεδίδον ἐνίοτε τὴν αὐτὴν μορφήν εἰς τοὺς χριστιανούς. Κυρίως δ' εἰπὲν ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἀνθρωπολάτραι ἦσαν οἱ Αἰγύπτιοι, τιμῶντες ὡς οὕτως Θεοῦ τοὺς Φαραῶν, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἀποθεοῦντες τοὺς αὐτοκράτορας μετὰ θάνατον. Πίσχθη δὲ κατ' ἀνάγκην ἡ λατρεία τῶν Ἱωμιστῶν αὐτοκρατόρων καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου καὶ πρότερον κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς χρόνους

ἤξωθησαν Θεῶν τιμὴν κραταῖοι τινες βασιλεῖς (ὡς Ἀ. γ. Δημήτριος ὁ Πολιορκητής), δουλικώτατα περισκινέμενοι ὑπὸ τῶν ἐπιτητευστῶν τὴν εὐνοίαν αὐτῶν πύλαιον. Συνήθετα εἶναι ἡ Ἀ. παρὰ τοῖς βαρβάροις καὶ τοῖς ἀγρίοις· πλὴν τὴν ἐκ δουλοφορέσεως ὡς Θεῶν τιμωμένων δεσποτῶν παρὰ διαφόροις λαοῖς τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς ὑπάρχουσι καὶ λαοὶ τινες, παρ' οἷς ἡ Ἀ. ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς θρησκείας. Ἀνθρωπολάτραι ἦσαν οἱ Ἰαπονέζοι, μέχρι τῆς κατὰσχύσεως τῶν λαϊκῶν βασιλέων, σήμερον δὲ κυρίως ἀκμάζει ἡ Ἀ. παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν Ἰαπωνίων τῆς Πολωνίας. [Π.]

Ἀνθρωπολογία. Εἰς τὴν λέξιν ταύτην ἀπέδωκαν οἱ ἐν Γερμανίᾳ φιλοσοφούντες πολὺ εὐρυτέραν τῆς πρὶν ἔννοιαν, μεταχειρισθέντες αὐτὴν πρὸς δήλωσιν τοῦ συνόλου τῶν ἐν πάσαις ταῖς φυσικαῖς, ἠθικαῖς καὶ ἱστορικαῖς ἐπιστήμας σχετιζομένων πρὸς τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν καὶ τὴν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου γινώσεως. Ἐπόμενον ἐκ τούτου ἦτο νὰ ἐπιγραφῶσιν ἀνθρωπολογία πλῆθος συγγραμμάτων πραγματευομένων περὶ παντοίας ὕλης. Ἀξιοτέρα μνείας ἐκ τούτων εἶναι ἡ «Πραγματικὴ ἀνθρωπολογία» τοῦ Κάντ, ἡ «Φυσικὴ ἀνθρωπολογία» τοῦ Βολφ, ἡ «Ἰατροφιλοσοφία» τοῦ Πλάτνερ καὶ τὸ Νέον δοκίμιον ἀνθρωπολογίας τοῦ γάλλου Μαὶν δὲ Βιρὰν. [Ρ.]

Ἀνθρωπομορφισμός. Τοιοῦτον ἐδόθη ἐν ἀρχῇ ὅμοια εἰς τὴν ὑπὸ ἀνθρωπίνην μορφήν παράστασιν τοῦ Θεοῦ, τὴν πηγάσαν ἐκ τῆς ἀνυπερβλήτου βροπῆς τοῦ πνεύματος ἡμῶν εἰς τὸ νὰ περιβάλῃ δι' εἰκόνας καὶ αὐτὰς τὰς μάχαις ἀφηρημένας ἐννοίας, ἐξ ἧς ὠρμήθη ὁ Ἀριστοτέλης νὰ δογματίσῃ ὅτι «οὐδὲν νοητὸν ἄνευ φαντασίας». Εἰς τὴν δυσχερείαν τῆς ἀνευ φαντασίας νοήσεως πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἑτέρα τοῦ πνεύματος ἡμῶν τάσις, καθ' ἣν ἀγγέμεθα νὰ θεωρησώμεν τὸν ἀνθρώπον ὡς τὸ κέντρον τῶν ὄντων καὶ νὰ ἐξετάζωμεν τὰ πάντα ἐν σχέσει πρὸς αὐτόν. Τοῦτο ἐξηγεῖ πῶς αἱ πλείστοι ἐν ἀρχῇ θρησκείαι ἦσαν κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤττον ἀνθρωπομορφικαί. διδάσκουσιν ὅτι «κατ' εἰκόνα καὶ ὅμοιον αὐτοῦ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἀνθρώπον», καὶ ἐπομένως εἶναι καὶ οὗτος ὁμοιότητος τῷ πλάσματι αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ὁμοῦς ὑλικώτερος ἀνθρωπομορφισμὸς ἐξέλιπεν ἤδη ἀπὸ πολλοῦ μετὰ τῆς ἑλλην. μυθολογίας καὶ τῆς παρὰ τινων ἀρχαιότερων χριστιανικῶν αἰρέσεων κατὰ γράμμα ἐρμηνείας τοῦ χωρίου τῆς Γραφῆς, παραμεινας μόνον ὡς ἀθὼν εὐληγορία παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ τοῖς ζωγράφοις· ὁ δὲ σήμερον φιλοσοφικὸς ἀνθρωπομορφισμός, ὁ ἀκμάζων ἀκόμη ἐν Ἑλλάδι παρὰ τοῖς λεγομένοις spiritualistes, συνίσταται

ἦσαν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρωποειδεῖς πιθήκους.

Ἀλλ' αἱ ἀνατομικαὶ διαφοραὶ τῶν ἀνθρωποειδῶν ἀπὸ τῶν κατωτέρων πιθήκων εἰσὶ πολλὰς μείζονες. Τὸ κρανίον τούτων πολλὰ μᾶλλον διαφέρει (πλὴν τοῦ χρυσότριχος), ἀριθμὸς δὲ δοντῶν διάφορος (20 γαλαξίαι ἀντὶ 24, 30 ἔμμονοι ἀντὶ 32), σκελετὸς τούτων ἡρμοσμένος πρὸς ὀριζοντιανὴν στάσιν καὶ βάδισιν· ἔλλειψις τῆς σκολιγκοειδοῦς ἀποφύσεως· ἦπαρ καὶ πνεύμονες λίαν διαφέρει κτλ. Μείζιστον βεβαίως χάσμα μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ ἀνθρωποειδῶν ὡς πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλ' αὕτη δὲν δύναται νὰ λησθῇ ὡς βέβαιε ταξινόμησις. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἐπαρκῶς δεῖκνυται ὅτι ὑπὸ ἀνατομικὴν ἐποψὴν δὲν ὑπάρχει βαθεῖα ἀφοριστικὴ γραμμὴ μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ ἀνθρωποειδῶν. Ὁ ἀνθρωπος συμπληροῖ τὴν συνεχῆ σειρὰν τῶν ζώων, ἅτινα ἀπὸ τῶν ἀπλουστατων χωροῦσι ἀεὶ τελειοποιούμενα ἄχρι αὐτοῦ.

ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΟΥ. Ὅπως ἡ ἐνότης, ἡ παρατηρουμένη ἐν τῇ βαθμικῇ ἀναπτύξει καὶ τελειοποιήσει τῶν ζωϊκῶν ὀργάνων, καθίσταται δυσεξηγήτος ἄνευ τῆς παραδοχῆς τῆς ἀπ' ἀλλήλων καταγωγῆς τῶν ζωολογικῶν τύπων, οὕτως ἡ μείστις ὁμοιότης μεταξὺ ἀνθρωποειδῶν καὶ ἀνθρώπου, ἐμοίετης τῶν μείζων ὡς πρὸς τὴν ὀργάνωσιν ἢ ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, φαίνεται ἀκατάληπτος ἄνευ παραδοχῆς πρακτικῆς μεταξὺ αὐτῶν συγγενείας.

Ἡ ἀνατομικὴ συγγένεια τῶν πιθήκων πρὸς τὸν ἄνθρωπον οὐδέποτε ἡμφισθητήθη. Ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Lamarck καὶ Darwin, πρὸς τὴν ἀνατομικὴν συγγένειαν, προσέθηκε ἡ θεωρία τῆς πραγματικῆς αὐτῶν συγγενείας. Νέα δὲ ἀνατομικὰ καὶ ζωολογικὰ δεδομένα ἀνακαλύφθηκα, ἐπέρωσαν τὴν τοιαύτην περὶ ἀρχῆς τοῦ ἀνθρώπου θεωρίαν.

Τὰ κυριώτατα τῶν ἐπιχειρημάτων παρέχουσιν ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία, ἡ ἐμβρυολογία καὶ ἡ ἀνατομία τῶν ἀνωμαλιῶν, ἥτις δὲ ἡ παλαιοντολογία.

1. Ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία παρουσιάζουσα κοινὰν θεμελιώδη τύπον παρὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἀνθρωποειδεῖς παρέχει σπουδαῖον ὑπὲρ τῆς θεωρίας ταύτης ἐπιχειρήμα. Ὡς δεῖται ὑπὲρ τῆς θεωρίας ταύτης ἐπιχειρήμα. Ὡς δεῖται εἴρηται αἱ πλείετα τῶν μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ τούτων διαφοραὶ εἰσιν ἡκιστα οὐσιώδεις, καὶ τούτων ἀναφερόμενοι κυρίως εἰς τὴν διάφορον στάσιν καὶ βάδισιν.

Ἡ ἀνατομία προσέτι διὰ τῶν ὁργάνων (organes rudimentaires) παρέχει σειράν δεδομένων ὑπὲρ τῆς θεωρίας ταύτης. Τὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοιαῦτα, οὐδεμίαν λειτουργίαν τελούντα ἢ καὶ ἐπικινδύνα, ἀντιστοιχοῦσιν εἰς ἄρσεν καὶ ζῶον κατωτέρων τέλει καὶ ἐνεργείᾳ. Τοιαῦτα, πλὴν ἄλλων, αἱ στυλοειδεῖς ἀποφύσεις τῆς σπονδυλικῆς στήλης, αἱ τῆς τοῦ ὠτός κόγχης κινή-

τήριοι μύες, ὁ ἐλάσσων παλαμικός, ἐλάσσων παλματικός καὶ ἐλάσσων ψόας· προσέτι αἱ τῆς ἡδῆς ἔκτανται καὶ οἱ πυραμιδοειδεῖς μύες τῆς κοιλίας, λείψανα τῶν μαρσιπικῶν ὀστέων καὶ μυῶν τῶν μαρσιποφόρων· τοιαῦτα προσέτι ὁ κόκκυξ μετὰ τῶν μυῶν αὐτοῦ. Τοιαῦτα ἡ μηνοειδὴς πτυχὴ τοῦ ἐπιπεφυκότος τοῦ ὀφθαλμοῦ, λείψανον τοῦ τρίτου βλεφάρου τῶν πτηνῶν καὶ πολλῶν ἰχθύων· τοιαῦτα τὰ λείψανα τοῦ ἰακωφοναίου ὀργάνου κτλ. Ταῦτα πάντα ἐξηγεῖ μόνη ἡ ὑπόθεσις, ὅτι προέκυψαν ἐκ κληρονομικότητος ἀπὸ τῶν ζώων, ἅτινα ὑποτιθενται ὡς ἐγγύτεροι ἢ ἀπώτεροι πρόγονοι τοῦ ἀνθρώπου.

2. Ὁ ἐμβρυολογικός βίος τοῦ ἀνθρώπου παρουσιάζων φάσεις, ὧν πολλὰ ἀναπαριστῶσι παρδοκίως καὶ ἐν μικρῇ ἐμβόλῃ κατὰστάσεις τῶν ὀργάνων ἥτις ἐν ἐπιτελειῶν ὀργανισμῶν παρέχει σπουδαία ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς ζωώδους τοῦ ἀνθρώπου καταγωγῆς. Οὕτω πλὴν ἄλλων, κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐμβρυολογικῆς ζωῆς, ὁ ἀνθρώπος παρουσιάζει κέρκον πολυσπόνδυλον, ἧς οἱ σπόνδυλοι βραδυτέρον συγχωνεύονται. Ὁ μέγας τοῦ ποδὸς δακτύλος εἶναι βραχυτέρος τῶν λοιπῶν δακτύλων καὶ παράκειται λοξῶς πρὸς τὸν λοιπὸν πόδα, ὅπως εἰς τοὺς πιθήκους. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἐμβρυον ὑπάρχει παρδοκίως τὸ οὐδὲν σῶμα, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τοὺς νεφροὺς τῶν ἰχθύων· εἰς δευτέρον ἀορτικὸν τόξον, ὑπάρχον ἐμμόνως εἰς τὰ ἔρπετα.

3. Αἱ ἀνωμαλίαι τοῦ ἀνθρώπου οὐδ' ἐν ἀντιστοιχείᾳ πρὸς τὴν θεωρίαν ἐπισημαίνονται ἐπὶ τῆς ἀνθρώπου θεωρίας. Αὗται ἀπαρτίζονται εἰς τὰ πλείετα τῶν συστημάτων καὶ συσκευῶν τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, ἀφαιρούνται, τοῦλάχιστον κατὰ μέγιστον μέρος εἰς παραμορφὴν παρδοκίως συνήθως ἐμβρυακῶν κατὰστάσεων, ἐμμόνως ὑπαρχουσῶν εἰς συγγενῆ ζῶα ἢ προγόνους μᾶλλον ἢ ἥτις μεμακρυσμένους (atavisme). Οἱ τε μύες (ὡς πρὸς τῆς κλειδοῦς, κινήτηρι τοῦ ὠτός, ἴδιος ἀπαγωγῆς τοῦ μεγάλου δακτύλου κτλ.), τὰ σπλάγχνα (περιτόναιον, λοβὸς ἄζυγος τοῦ πνεύμονος, ὀπισθιαὶ κοιλότητες τῶν κοιλιῶν τοῦ λάρυγγος) καὶ τὰ ὀστά (ῥαχὴ τοῦ ζυγωματικοῦ ὁστέου, μετομειωτικὴ ῥαχὴ κέρκος κτλ.) παρουσιάζουσιν ἀνωμαλίας ἀναμνησκούσας φυσικῆς ἀνατομικῆς διατάξεως τῶν πιθήκων. Πολυάριθμοι εἰσὶν ἀνωμαλῖαι ἔχουσιν ἡμᾶς πορρωτέρω ἐπὶ, ὑποδεικνύονται ἀρχαιότεραν συγγένειαν πρὸς τὰ μαρσιποφόρα καὶ εἰσὶν ἀρχαιότεραν ἐπὶ πρὸς τὰ ἔρπετα.

Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν δεδομένων τούτων μετὰ πολλῆς τῆς πιθανότητος προκύπτει, ὅτι οἱ ἀνθρωποειδεῖς πιθήκοι εἰσιν ἀγγύτατοι τοῦ ἀνθρώπου συγγενεῖς. κοινὸς ἔχοντες τοὺς ἀμέσους προγόνους, καταλαμβάνει ἐπίσης εἰς τὴν τάξιν τῶν πρωτεύοντων ἡ πρὸς τὸν τῶν (Primates), ἔχοντες ἱεραμένως κοινὸς καὶ τοὺς πορρωτέρω προγόνους (μαρσιποφόρα,

έρπετα, ἰχθύς κτλ.). Τὰ διδόμενα, ἅπερ παρέχουσιν ἡμῖν καθόλου ἢ τε φυσικὴ ἐπιλογή (selection naturelle) δια τοῦ ὑπὲρ ὑπάρξεως ἀγώνος καὶ ἡ γαμήλιος ἢ γενεσιακὴ ἐπιλογή καὶ ἡ κληρονομικότης, πρὸς τὴ θεωρίαν τῆς ἀποσπάσεως καὶ ἀπεμονώσεως ἐνοργάνων ὄντων (segregation) καὶ τῆ ποικίλης τοῦ κλίματος δράσει, ὑπερμαχρῶσι τῆς τοιαύτης υποθέσεως· ἀλλ' ἄχρι τοῦδε λειψάνα ὄντος συνδέοντος στενωτέρου τοῦς ἀνθρωποειδεῖς πρὸς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἀνεκαλύφθησαν. Οὗ ἤτιον τὰ μαλίστα ἀξιοσημειωτὸν ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν γνωστῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν, ἡ τοῦ Neanderthal ἀναγεννῶν ἐῖς τοὺς πρώτους χρόνους τῆς τεταρταίας ἐποχῆς παρουσιάζει οὐσιώδεις τινὰς πύθμεναιδεις χαρακτῆρας, ὡς θεωρησεται κατωτέρω. Ὁ Mortillet ὑποστήριξε τὴν κατ' αὐτὴν τὴν τριταίαν ἐποχὴν ὑπαρξῆν ὅ τος μεσάζοντος μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ πιθήκων, εἰς δὲ ἀποδίδει «ἀτελέστατα ἐργαλεῖα» εὐρεθέντα εἰς στρώματα τῆς τριταίας ἐποχῆς· ἀλλ' ὅτι τὰ ὑποτιθέμενα ὡς ἐργαλεῖα φέρουσιν ὄντως ἰχνη ἐργασίας μὲναι εἰσέτι λίαν ἀμφίβολον.

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ. Προϊστορικὸν ἄνθρωπον ἐνομάζομεν τὸν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἱστορίας ἄνθρωπον.

Οἱ προϊστορικὶ χρόνοι, καθ' οὓς ὁ λίθος κυρία ὕλη πρὸς κατασκευὴν ἐργαλείων διατίθενται εἰς δύο ἐποχὰς παλαιολιθικήν καὶ νεολιθικήν, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν τεταρταίαν γεωλογικὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ κατεργασία τοῦ λίθου περιορίζεται εἰς ἀπλὴν τομὴν αὐτοῦ, καὶ εἰς νεολιθικήν, ἀναγεννῶν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς συγχρόνου ἡμῶν ἐποχῆς, ὅτε ὁ λίθος κατεργάζεται λειανόμενος. Κατὰ τόπους, βραδυτέρως ἢ ταχύτερος τῆς τε ἐμφανίσεως τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἱστορίας, καὶ ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ταχύτερον ἢ βραδυτέρως λήγει.

1. Παλαιολιθικὴ ἐποχὴ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ κλίμα ἦν λίαν θερμὸν καὶ λίαν ὑγρὸν. Τὰ ρεῖθρα τῶν ποταμῶν, ὑπὲρ τὰς τέως κοίτας αὐτῶν ὑψούμενα λίαν, τὰς κοιλάδας, τὰς ἀνοίξεις κατὰ τὴν τριταίαν ἐποχὴν, ἐπλήρωσαν διὰ παχυστάτων στρωμάτων προσχώσεων, χαρακτηριστῶν τὴν τεταρταίαν ἐποχὴν. Ἡ ἀρκύα Εὐρώπῃ κατεῖχτο ὑπὸ τῶν πάγων, ἀλλ' ὅτι τὸ κλίμα, οὐ μόνον ἐν τῇ μεσημβρινῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ ἦν θερμὸν ἱκανῶς μαρτυρεῖ ἡ ἐκεῖ τότε αὐτόματος βλάστησις τῆς σικκῆς καὶ τῆς δάφνης τῶν Καναρίων καὶ ἡ βίσις κορυλλίων, βούντων νῦν εἰς πολλὰς θερμότερας χώρας. Τοῦ τότε φύλλου ἐδέσποζεν ἄρκτος ἡ σπηλαῖτις, ὁ τοιγέρην ρινόκερος καὶ τὸ μαμμούθ (El. primigenius).

Τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλίμα διεδέχθη βραδυτέρως κλίμα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν. Οἱ πάγοι ἐξήκολούθουν καλύπτοντες τὴν ἀρκτικὴν Εὐρώ-

πην. Τῶν ὕδατων τὰ ρεύματα διέδρωσαν τὰς συσσωρευθεῖσας προσχώσεις· ἐδέσποσε δὲ φαῦνός ἀρκτός καὶ ἰξία ὁ τάρανθος.

Μεταξὺ τῶν δύο τεύτων ἐποχῶν, κατ' ἄλλους ἐνωρίτερον, κατ' ἄλλους βραδυτέρως, μετὰ ἐπὶ τῶν πάλιν ἐξάπλωσις. Τῶν δὲ ρέων, παχυστάτων στρωμάτων χιόνος δεχομένων, ἐκτεταμέναι παγετῶνες πρὸς τὰς περὶ ὅδας κατεφέροντο, ἀνεξάλειπτα καταλιπόντες τεκμήρια τῆς καθέδου αὐτῶν, κρώμακας (moraines) κτλ. Οἱ παγετοὶ ἤσαντο βαθυτέρως ἀποσυρμένοι πρὸ τοῦ τέλους τῆς τεταρταίας ἐποχῆς.

Ἡ παλαιολιθικὴ ἐποχὴ κατὰ τὰ ἀνωτέρω διακρίτεται εἰς δύο περιόδους 1) Θερμὴν καὶ 2) ψυχράν.

1. Περὶ ὁδὸς Θερμῆς, παλαιότερα παλαιολιθική, ἡ περὶ ὁδὸς ἡ χελαια. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ δὲν ἀπαντῶσιν ἀλλοχοῦ ἰχνη τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου ἢ νοτιώτερον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, τῶν κατεχομένων εἰσέτι ὑπὸ τῶν πάγων. Ἐν Δανίᾳ, Σουηδίᾳ, βορείῳ Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ ἐλλειπύοντι ὀλοσχερῶς λειψάνα τοῦ ἀνθρώπου τῆς τεταρταίας ἐποχῆς, ἐξ οὗ συμπεριλαμβάνεται ὅτι ὅπου ἀναφαίνεται ὁ ἄνθρωπος, ἦν μεταγενέστερος.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην παρουσιάζεται ἡμῖν ἐν ἀπλουστάτῳ καὶ ὁλίῳ βαναστυρίῳ εἶδος ἐργαλείων, ἅπερ ἐχρηστέμενον συγχρόνως ὡς πελέεις καὶ μαχαιραὶ καὶ πριόνες. Ταῦτα εἰσι συνήθως ἐκ πυρίτου, σπανιώτερον ἐξ ἐτέρων σκληρῶν λίθων, ἀνακαλυπτόμενα μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ ἀρχαίου ἐλεφαντός. τοῦ μὲν κίσιου ῥινοκέρωτος, εἰδῶν ὀλοσχερῶς ἐκλιπόντων, ἀμφιβίου ἱπποπόταμου καὶ ὕαινης τῆς στικτῆς, μαστοφῶν μεταναστευσάντων βραδυτέρως εἰς θερμότερα κλίματα. Τὰ τοιαῦτα ἐργαλεῖα εἰς ἐργαζόμενα κατ' ἀμφοτέρως τὰς μεζώνας ἐπιφανείας διὰ τῆς ἀποκοπῆς μεγάλων τεμαχίων, ἔχουσι δὲ σχῆμα συνήθως μὲν ἀμυγδαλοειδὲς ἢ ὠσειδῆς, σπανιώτερον δὲ δισκοειδῆς. Ἐκ τῶν ἐν Γαλλίᾳ Χελλῶν, ἐν αἷς σπουδαϊστάτα προϊστορικὰ κοιτάσματα τῆς περιόδου ταύτης ἐκλήθη καὶ ὁ τύπος οὗτος χελλαῖος καὶ ἡ περίοδος χελλαία. — Τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα εἰσι συχνότατα ἐν Γαλλίᾳ, Μεσημβρινῇ Ἀγγλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, Πορτογαλίᾳ, Ἀλγερίᾳ, Λιβύῃ, Συρίᾳ, Παλαιστίνῃ, Κανακῶν, Ἰνδίας καὶ βορείᾳ Ἀμερικῇ. — Καίτοι τὸ θερμὸν τοῦ κλίματος ἐπέτρεπε τότε βίον ἀπλούστατον, ἡ τότε σύγχρονος τέχνη περιελάμβανε βεδνίως διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα ἐκ δερμάτων καὶ ὀστέων τοῦλάχιστον, ὧν ὅμως δὲν ἐφείσθη ὁ χρόνος.

2. Περὶ ὁδὸς ψυχρᾶ, νεωτέρα παλαιολιθική, ἡ περὶ ὁδὸς ἡ τριμυλοδουτική. Ἐν αὐτῇ, ὡς ἤδη εἰρήται, τὸ τέως λίαν ὑγρὸν καὶ θερμὸν κλίμα τῆς Εὐρώπῃς διεδέχθη κλίμα ψυχρὸν καὶ ξηρὸν. Τὰ ρεῖθρα τῶν

βότων ἐμειώθησαν. Ὁ φαῦνος ἀπέβαλε τὰ εἶδη τὰ ἀδυνατοῦντα γὰρ ζήσωσιν ἄνευ θερμότητος. Ὁ τοιχοῖρον ῥινόκερως φαίνεται ἐκλειπών, τὸ μαμμοῦθ καθίσταται σπανιώτερον καὶ τὰ ζῶα τῶν ψυχρῶν ζωνῶν καὶ τῶν στεππῶν πολλαπλασιάζονται, ἰδίᾳ ὁ τάρανδος καὶ ἡ ἀντιλόπη σάϊγα. Ἀφ' ἑτέρου ἡ χλωρίς παρουσιάζει ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ ἀρκετικά βρύα θμοια πρὸς τὰ τῆς Γροιλανδίας καὶ Λαδραδορίδος, οὐχὶ δὲ νοτικωτέρων χωρῶν.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ ἄνθρωπος, ὥκει κυρίως εἰς σπήλαια, συνήθως παραποτάμια. Ἦν ἐν γένει εἰρηνικός, εἴη ἐκ τῆς θήρας καὶ αἰκίας καὶ ἐγνώριζε τὸ πῦρ. Ἦγνύει τὴν γεωργίαν, δὲν εἶχε κατοικίδια ζῶα, ἡ δὲ θήρα τοῦ τάρανδου ἐπλήρου τῆς κυριότητος ἀνάγκας αὐτοῦ. Τὰ ἐργαλεῖα τῆς ἐποχῆς ταύτης διακρίνονται εἰς τρεῖς κατηγορίας μoustერიανῆς, σολουτραίας καὶ μαγδαληνίας τέχνης.

1) Ἐν τῇ μoustερ-ιανῇ τέχνῃ, ἂν τῶν ἀπλοστῶν ἐργαλείων τοῖς χελ-λαῖς τέχνῃς ἔχομεν εἰδικὰ ἐργαλεῖα διὰ τὰς κυριότητας τῶν ἀναγκῶν (αἰχμαί, ξέστρα, πρίονας, μαχαίρας). Ὁ πυρίτης εἰς οὗ ταῦτα συνήθως εἶδ' κατασκευασμένα. ἐστὶ λεπτότερον τετριμμένος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μίαις μόνον ἐκ τῶν πλατεῶν ἐπιφανειῶν, ἐνῶ ἡ ἑτέρα καταλείπεται ἄθικτος. Ὁ τύπος οὗτος, ὁ ἀρχαιότατος τῶν τῆς περιόδου ταύτης, παρατηρήθη ἄχρι τοῦδε ἐν Γαλλίᾳ (Moustier, ἐν τῇ λεκάνῃ τῆς Dordogne κτλ.) Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ, Ἰταλίᾳ καὶ Συρίᾳ.

2) Ἡ σολουτραία τέχνη, νεώτερα τῆς μoustερ-ιανῆς, παρουσιάζει σπουδαίαν ἀναπτύξιν τῆς κατασκευῆς τοῦ λίθου. Κατ' αὐτὴν ἔχομεν τὸ μὲν ἀκίχας βελῶν ἢ αἰχμᾶς ἀκοντίων σχήματος φύλλου δάφνης, μετ' ἀμφοτέρων τῶν πλατεῶν ἐπιφανειῶν ἐργασμένων καὶ γελέων δέξων, τὸ δὲ μαχαίρια σχήματος φύλλου ἱτέας μετὰ τῆς ἑτέρας μόνον τῶν πλατεῶν ἐπιφανειῶν ἐργασμένης, φέροντα δὲ ποτε πιθανῶς λαβίδα.

Ὁ τύπος οὗτος οὐ λίαν συχνός, ἀπαντᾷ ἐν Γαλλίᾳ (Solutré, Langerie-Haute, Badegols) σύγγρονος ἴσως τῷ μαγδαληνίῳ, (ἀεσπόμενος ἄλλαχού τῆς χώρας) ἐπὶ ἐν Βελγίῳ καὶ Ἀγγλίᾳ.

3) Ἡ μαγδαληνία τέχνη χρησιμοποιοῖ δασὴ ἢ κέρα ζῶων πρὸς κατασκευὴν ἐργαλείων ποικιλωτέρων καὶ κομψοτέρων (βελόναι εἰς δαστῶν πτηνῶν, αἰχμαί, ἐγχειρίδια, ἀκμάκας, ἀγκιστρά, ῥάβδοι), δένοντας (ἀρκτου, λέοντος, λυγρῆς, λύκου, τάρανδου, βοός, ἵππου κτλ.) πρὸς κατασκευὴν περιδερμίων ἢ ἀρτημάτων ἐνιστῶν, ἐπὶ δὲ νύερα καὶ τένοντας ζῶων, τριγὰς ἱππέας κτλ. Ἀλλὰ δὲ ἅσα ἐκ λίθου ἦν καταλλήλοτερος ἐξασκευθεῖ ἢ τότε τέχνη χρησιμοποιοῦσα τὴν πυρίτην (μάχαραι, ξέστρα, τρυπανα). Ἐπὶ πολλῶν

ὀργάνων, εἴτε ἐκ λίθου, εἴτε ἐκ κέρατος τάρανδου, σπανιώτερον ἐπὶ δαστῶν ἀπαντῶμεν χαρακτῆρας ἢ γλυπτὰς ἀπεικονίσεις μασποφῶν ἰδίᾳ τάρανδου ἢ ἵππου, σπανιώτερον ἐκθύων καὶ ἐνίοτε ἀνθρώπων. Πολλὰ τούτων ἐκδηλοῦσιν ἔρρεσιν πρὸς πίστην τῆς φύσεως ἀπεικονίσαι καὶ ἀνάπτυξιν διανοητικὴν καὶ συναισθητικὴν ἀνωτέραν τῆς τῶν συγχρόνων ἡμῶν ἀγρίων λαῶν.

Ἡ μαγδαληνία τέχνη ἐπεκράτει ἐν Γαλλίᾳ (Magdeleine, παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Vézère, παραποτάμου τῆς Dordogne κτλ.), ἐν Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ, Ἑλβετίᾳ, Γερμανίᾳ ἄχρι τῆς Πολωνίας καὶ τῶν περὶ τῆς Πετροπολίσ (Λαδὸν) αἰ.

Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν τεταρτάτην ἐποχὴν ἐπὶ τῆς τεταρτάτης ἡδὲ ἐποχῆς ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρχεν εἰς τὰς τέσσαρας ἡπείρους. Ἡ Εὐρώπη καὶ πρὸ πάντων αἱ ἐσπερίαι ταύτης χώραι, ἐπιμελειότερον ἐρευνηθεῖσαι, παρέσχον, πρὸς ἀφθόνοις λειψάνοις τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης, λειψάνα ἀνθρώπων σχελητῶν καὶ ἰδίᾳ πολυάριθμα κρανία μετ' ὁσίων τῶν μεγάλων μαστοφῶν τῶν γαροκτριζόντων τὴν τεταρτάτην ἐποχὴν, ἥτοι τοῦ μαμμοῦθ (El. primigenius), τοῦ τοιχοῖρος ῥινόκερωτος καὶ τοῦ τάρανδου. Κατὰ τὰ εὐρεθέντα κρανία ἡ Εὐρώπη κατωκλήθη ἀρχαιότατα ὑπὸ δολιχοκεφαλῶν ἰδίᾳ φυλῆς κληθείσης τοῦ Neanderthal (Ῥηνική Πρωσία), ἐκ τῶν αὐτῶν εὐρεθέντων ἀνθρωπίνων λειψάνων. Τῆς φυλῆς ταύτης τὸ κρανίον δολιχοκεφαλικὸν λίαν (μέσος ἔγκαιρος, κεφαλ. δείκτης 72)· ὁ κρανιῶνς θέλος πεπλατυσμένος καὶ γδαρμαλός· τὸ μετωπὸν ὀπισθοκλινές λίαν, μετ' ὑπερσφύων τῶν λίαν ἐκσεσημασμένων· τὸ ἴνιον εὐρύ καὶ λίαν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐξέχον αἱ ῥαφαὶ ἀπλάι, ἥμιστι ὀδοντωταί. Τὸ πρόσωπον λίαν προγονοειδὲς αἱ δολιχοκεφαλικοὶ κόγχοι εὐρεταί, περιφερικαὶ τὸ μεσοκογχικὸν διάστημα μέγα· τὸ ῥινικὸν τῆμα πλατὺ· τὰ μῆλα ἥμιστι προέχοντα· ἡ δασὴν ὑπερώα στενὴ, βαθεῖα, ἡ κάτω σιαγὴν μεγάλη. Τὸ κρανίον ἐν γένει ἐκ τῶν παρεμφεστέρων πρὸς τὰ τῶν πιθήκων· τὸ ἀνάστημα μέτρον, τὰ ἄκρα βραχέα· τὸ ὅσπου τῆς κνήμης λίαν πεπλατυσμένον· ἐν γένει σκελετὸς ἐλάττων μυϊκὸν σύστημα λίαν ἀνεπτυγμένον.

Λείψανα σκελετῶν τῆς φυλῆς ταύτης ἀνηκόντων εὐρέθησαν ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ, Γερμανίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ρωσίᾳ καὶ Ἀμερικῇ. Καὶ ὅν δ' ἐπὶ ἀπαντῶσι σποραδικῶς ἐν Εὐρώπῃ κρανία παρεμφερόντα πρὸς τὰ τῆς φυλῆς ταύτης. Καὶ ἐν Αὐστραλίᾳ φύλον τι τῆς Ἀδελφίδος παρουσιάζει ὁμοιοτάτους κρανιολογικοὺς χαρακτῆρας (Quatrefages).

Νεολιθικὴ ἐποχή. Τὸ ψῦχος καὶ τὴν ξηρότητα τῶν τρωγλοδοτικῶν χρόνων διετέθη ἐν Εὐρώπῃ κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἐν ᾧ πλῆσις βλάστησις ἀνεπτύχθη. Ὅπισθο-

χωρησάντων τῶν παγετώνων, ὁ τάρανδος μετενάστευσεν εἰς ψυχρότερας χώρας· μετ' αὐτοῦ δὲ ἡ τέχνη τῆς ἐποχῆς, ἣν χαρακτηρίζει περιπίπτει εἰς λήθη. Νέος βίος καὶ νέα τέχνη ἀναφαίνονται. Ἡ κατεργασία τοῦ λίθου τελειοποιεῖται, τῶν ἐκ τούτου ἐργαλείων λειανομένων ἢ κεραμεικῇ καὶ ὑφαντικῇ ἀνακαλύπτονται· ἀναφαίνεται δὲ ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία.

Τὴν νεολιθικὴν ἐποχὴν ὑποδιαιροῦσιν εἰς τρεῖς περιόδους τὴν τῶν ἀποτραγμημάτων, τὴν τῶν λιμναίων οἰκήσεων καὶ τὴν τῶν μεγαλιθικῶν μνημείων.

1. Τὰ προϊστορικὰ ἀποτραγμηματα, ἀνακαλυφθέντα κατὰ σιροῦς, ἴδια ἐν τῇ Ἀρκτικῇ Εὐρώπῃ θεωροῦνται ὡς ἐρίζοντα τοὺς ἀρχαιοτάτους νεολιθικοὺς χρόνους. Οἱ σιροὶ οὗτοι συνίστανται ἐξ ὁστράκων διαφόρων μαλακίων, ἀνθρωπίνων μετ' ἀνθρώπων, σπυδοῦ, ὁσίων κατατεμχισμένων πρὸς ἐκγύωγὴν τοῦ μυελοῦ καὶ διαφόρων λειψάνων τῆς τέχνης. — Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐπιμένουσιν εἰσέτι ἐργαλεῖα λίθινα, εἰς τὰ παλαιολιθικά, ἀλλ' ἔτις ἔργοντι ἀναφανέμενα ἐργαλεῖα λελεασμένα ἐξ ἐγγωρίων λίθων· σημειωτέα δὲ ἴδια μικρὰ ἐκ πυρίτου ἐργαλεῖα (petouchoirs) πρὸς ἐπεξεργασίαν τῶν αἰχμῶν, τῶν ἀκίδων καὶ μαχαίρων. Συγχρόνως ἀρχαὶ ἀγγειοπλαστικῆς, κατασκευαζομένων ἀγγείων ἀπλουστάτων καὶ χονδροειδῶν ἐξ ἀργίλου μετὰ κόκκων πυρίτου ἢ συντριμμάτων κογγυλίων. Ὁ οἶτος ἄρχεται καλλιτεργούμενος, ὁ δὲ κύων ἀναφάνεται πρῶτον κατοικίδιον ζῷον.

2. Αἱ προϊστορικαὶ λιμναῖαι οἰκήσεις (ἴδια ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Βορείᾳ Ἰταλίᾳ) καταφύγια λιμνογενέσιων φύλων, κατέχουσι κατὰ τὸ πλεῖστον μέσσην χρονολογικὴν θέσιν. Ἀλλ' εἰς πολλὰς λιμναίας οἰκήσεις καὶ προγενεστέρας καὶ μεταγενεστέρας τέχνης λειψάνα ἀπαντῶσι. Τούτων, παρεμμερῶν ἐν γένει πρὸς τὰς νεωτέρας, ἀρχαιοτάται αἱ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλβετίας· τυπικαὶ δὲ τοιαῦται αἱ τοῦ Robenhausen. Ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς ἐργαλείων συνίσταται ἴδια πέλεκεις λελεασμένοι ἐκ λίθων ἐγγωρίων (πυρίτου συνήθως καὶ διορίτου) μετ' ὅπης πρὸς ἐμπήξιν στελεοῦ· ἐτι σφυροπέλεκεις καὶ πρίονες· ἀγγεῖα πλινθοειρή τελεειότερα, μετὰ τριγωνικῶν κοσμημάτων ἢ κηλίδων. Κατοικίδια ζῶα ὁ κύων, ὁ χοῖρος, ἡ αἰεὶς, τὸ πρῶδατον, ὁ βοῦς (bos primigenius), ὁ ἱππος. Πρὸς τῇ σίτῃ μόνῃ ἢ κριθῇ ἐκ τῶν δημητριακῶν καλλιτεργεῖται. Ἐν τῶν ὑφαντικῶν φυτῶν μόνον τὸ λίνον, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ὑφάσματα καὶ δίκτυα.

3. Τὰ μεγαλιθικὰ μνημεῖα ἐκ γρανίτου συνήθως ἢ τιτανλίθου χαρακτηρίζουσι τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς νεολιθικῆς ἐποχῆς. Ταῦτα εἴτε ἐξ ἀπλῶν ἀντιστεγασίων ὀρθῶν λίθων (menhirs) ἰδρυμένων μνηρῶν,

εἴτε διατεταγμένων κατὰ στοῖχον ἢ κυκλωτῶς (cromlech), εἴτε διατεθειμένων οὕτω πρὸς ἀλλήλους, ὥστε νὰ ἀπαρτιζοῖσιν ἐν ὅλῳ οἰκοδόμημα (dolmen), καλυπτόμενον συνήθως διὰ κολωνοῦ ἐκ γῆς (tumulus). Ἐν τοῖς μνημείοις τούτοις ἔχομεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, μετὰ τῆς ἀναδιώσεως τῆς γλυπτικῆς, ἣν εἶδομεν γεννωμένην εἰς τοὺς χρόνους τοῦ τάρανδου· ἐτι δὲ τὴν πρίσιν καὶ τεχνητὴν διατήρησιν τῶν σκληρῶν καὶ πολυτίμων λίθων. — Τὰ μεγαλιθικά μνημεῖα ἀπαντῶσιν ἐν Ἀσίᾳ εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου καὶ ἐν Παλαισίῃ ἐν τῇ ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ ἐν Καυκάσῳ καὶ Κριμαίᾳ· δυτικώτερον εἰς τὰ βόρεια τῆς Γερμανίας, ἐν Δανίᾳ καὶ μεσημβρινῇ Σουηδίᾳ. Ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ πολυαριθμὰ ἴδια ἐν Γαλλίᾳ, εἰς τὰ Δ. τῆς Ἀγγλίας, ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ ἐν τοῖς βορείοις τῆς Ἰσθηκῆς χερσονήσου. Ἐν Ἀφρικῇ πολυαριθμώτατα εἰς τὰ βόρεια παράλια αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Μαρόκου ἕως τῆς Τύνιδος· ἴδια δὲ ἐν Ἀλγερίᾳ.

Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ παρουσιάζει μεγάλας διαφορὰς κατὰ χρόνους καὶ τόπους. Οὕτω μάλιστα τὸ μέρος τῆς Αὐστραλίας ἡγνέει τὴν κεραμεικὴν. Ἡ Ἀμερικὴ οὐδὲν τῶν κατοικίδιων ζώων ἐγνώριζε. Ὁ ἐκ λελεασμένου λίθου πέλεκυς διατελεῖ ἀγνωστος εἰς πολλοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, καίτοι ἀπαντᾷ ἐν Ἀφρικῇ, ἐν Ἀσσυρίᾳ καὶ Βαβυλωνίᾳ, ἐν Κίνᾳ καὶ Ἰνδίᾳ, εἰς τὰ δεικνύει ἀρχιτελῆ καὶ εἰς μέγα μέρος τῆς Ἀμερικῆς. — Ἐν Ἑλλάδι ἐν ἀσθονίᾳ ἀπαντῶσι νεολιθικά ἐργαλεῖα ἴδια ἐξ οὐριανῶν ἐν τε τῇ Στερεῇ, τῇ Πελοποννήσῳ καὶ ταῖς νήσοις· ἐτι πέλεκεις ἐκ λίθων μᾶλλον ἢ ἥττον γρανιτοειδῶν, ἐνῶ ἐργαλεῖα ἐκ πυρίτου εἰσὶ λίαν σπάνια. Ἐν Ἑλλάδι ἦτε γεωργία, ἢ κτηνοτροφία, ἢ κεραμεικὴ καὶ ἢ ναυτιλία ἀπαντῶσιν ἤδη ἀνεπτυγμένα.

Φιολαί τῆς νεολιθικῆς ἐποχῆς. Μετὰ τὴν ὁπισθοχώρησιν τῶν παγετῶν, τὴν ἐκ τῆς μέσης Εὐρώπης εἰς χώρας βορειοτέρας ἀποδημίαν τῶν τάρανδων, παρεκκολλήθησαν κατὰ μέγα μέρος οἱ θηρευτικοὶ ἐκείνων λαοί. Ἀλλὰ τούτων μέρος παρέμεινεν ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῶν κατοικίᾳ, ὡς δείκνυται ἐκ σκελετῶν εὐρεθέντων εἰς σπήλαια καὶ καταφύγια μεταγενέστερα.

Αἱ κατὰ τὴν νεολιθικὴν ἐποχὴν φυλαὶ εἰσιν αἱ μὲν δολιχοκέφαλοι, αἱ δὲ βραχυκέφαλοι. Αἱ δολιχοκέφαλοι εἰσι τὸ μὲν λείψανον τῆς φυλῆς τοῦ Neanderthal (ἀπαντῶντα ἐν Ἀγγλίᾳ, Δανίᾳ καὶ Ἀλσαζῷ) τὸ δὲ ἕτερον φύλον ὑπαγόμενον εἰς τὸν τύπον τοῦ Cromagnon.

Τῆς φυλῆς ταύτης, ἥτις ὑπὸ τινῶν ἀνθρωπολόγων ὑποτίθεται προκύψασα ἐκ τῆς τοῦ Neanderthal χαρακτηζομένης κυριώτεροι εἰσιν οἱ εἰρησ. Κρανίον λίαν δολιχοκεφαλικόν, μέγα, εὐρύ, ὑψηλόν· μέτωπον πλατύ, ὑψηλόν, ὑπόκυρτον, ἥμισυ ὁπισθοκλινές, μεθ' ὑπερσφύρων τῶν ἐξ ὧν ἐκτείνοντο προεχόντων· κρανιῶδες ὅλοος

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑΙ ΦΥΛΑΙ.

5. Αιθιοπική φυλή.

2. Μογγολική φυλή.

1. Καυκασία φυλή.

3. Μαλαϊκή φυλή.

4. 'Αμερικανική φυλή.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὕψλός καὶ κυρτὸς λίαν· ἰνὸν εὐρύ, προσ-
χόν, ἀλλ' ἄνευ σαφῶς ἐκτετακμένου ἐξωτε-
ρικοῦ ἰνικοῦ ὅγκου· ῥαφαί λίαν ὀδοντωταί.
Πρόσωπον εὐρύ καὶ βραχύ· ὀφθαλμοὶ καὶ κόγ-
χαι βαθεῖαι καὶ πλατεῖαι· μεσοκογχιδὸν διά-
στημα στενόν· ῥίς κατὰ τὴν ῥίζαν πεπιεσμένη,
σφαιροειδὴς μικρὸς· κάτω σιαγῶν μεγάλη,
ὡς σπανίως μετ' ἀνιόντων σκελῶν λίαν πλα-
τείων. Ἀνάστημα ὕψλόν· σῶμα μυῶδες· μυ-
ρίατα ὀστά μακρά, παχέα, μετ' ἀκάνθους λίαν
ἀνεπτυγμένης· κνήμη λίαν πεπλατυσμένη, πε-
ρὴν λίαν ἀδελκωτή.

Ἡ φυλὴ αὕτη φαίνεται ὅτι ἐξῆλθοτο ἐπὶ
μεγάλου μέρους τῆς Γαλλίας, ἐν Βελγίῳ, εἰς
τὰ ΒΔ τῆς Γερμανίας καὶ ἐν Ἰταλίᾳ. Βραχύ-
τερον ἀναπτύσσεται ἀμιγῆς ἡ μεμικρμένη μετ' ἄλ-
λων ἐπὶ πλείονος φυλῶν ἐν Ἰταλίᾳ, Ἀλγερίᾳ,
ταῖς Καναρίαις νήσοις· ἀπαντᾷ δ' ἄχρι τοῦ
νῦν ἐπὶ τῶν Πυρηναίων καὶ ἐν Ἀλγερίᾳ.

Οἱ δὲ βραχυκέφαλοι τῶν νεολιθικῶν χρό-
νων ἀπαρτίζοντες ἰδίᾳ φυλὴν ὑποβραχυκέφα-
λον, ἀναστῆματός μετρίου, μετὰ κνημικῶν
ὀστέων, ὧν ἡ ἐγκάρτια τομὴ τριγωνικὴ, μηρι-
αίων ὀστέων ἄνευ ἀνεπτυγμένης ἀκάνθους
θεωροῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς εἰς τὴν
ρωπὴν ἐπὶ πλείονος ἐλλοθέντες, ἐκ τῶν ὀστικῶν
τῆς Ἀσίας καὶ πόδες αὐτῶν τῶν κελοστοκυ-
κίων λατῶν. Εἰς τοὺς ἐπὶ πλείονος τούτους βραχυ-
κέφαλους ἀποδίδεται ἡ εἰσχωγῆ τῶν κατοί-
κιδιων ζώων καὶ τῆς γεωργίας. Ἀλλὰ πάλιν
οἱ ἐπὶ πλείονος δὲν ἀνέχοντο πιθανὸς εἰς
τὴν αὐτὴν φυλὴν· φαίνεται δ' ὅτι παρεμ-
φερῇ ἀλλήλοισι στοιχείᾳ πολιτισμοῦ ἀνεπτύχθη-
σαν εἰς φυλὰς ἀμοιβαίως ἀντιστοιχούσας.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑΙ ΦΥΛΑΙ Πολυκέφαλοι εὐ-
σιν αἱ ἄχρι τοῦδε ἀπόπειραι πρὸς ταξινό-
μησιν τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν, ἣν δυσχεραίνει
κυρίως ἡ ποικιλιωτάτη αὐτῶν ἀνὰ μίαν πρὸς
ἀλλήλας.

Τῶν γενομένων ταξινεμήσεων αἱ πλείους
ἔχουσι κυρίαν βῆσιν τὸ χροῖμα τοῦ δερμάτος.
Ἐκ τῶν παλαιωτέρων ταξινεμένων δὲ Blumen-
bach βασιζόμενος πρὸ τοῦ χαρακτηρὸς τούτου
διακρίνει καυκάσιαν, μωγγολικὴν καὶ
ἀμερικανικὴν, αἰθιοπικὴν καὶ
μαλαϊκὴν φυλὴν. 1) Τὴν καυκά-
σιαν χαρακτηρίζει, κατ' αὐτόν, πρόσωπον,
ὡσεὶ δὲ, ὀρθογωνικόν, ῥίς στενὴ, ἐλαφρῶς γρυ-
πῆ, σφαιροειδὴς ὀστά μὴ προσέχοντα, πωγί-
νιον ὑποσφρόγγυλον. 2) Τὴν μωγγολικὴν
πρόσωπον εὐρύ καὶ πεπλατυσμένον, μῆλα προ-
έχοντα, ῥίς πεπλατυσμένη, μεσοκογχιδὸν διά-
στημα μέγα, μεσοβλέφαρος σχισμὴ στενὴ,
πωγίνιον λίαν προσέχον. 3) Τὴν ἀμερικαν-
ικὴν πρόσωπον εὐρύ, ἀλλ' οὐχὶ πεπλατυ-
σμένον, μῆλα προέχοντα, μέτωπον γλίσσαλον.
4) Τὴν αἰθιοπικὴν πρόσωπον στενόν,
προγναθικόν, ῥίς πεπλατυσμένη, χεῖλη πα-
χέα, πωγίνιον ὀπισθοχωροῦν λίαν πρὸς τὰ

ὀπίσω καὶ κάτω· 5) Τὴν μαλαϊ-
κὴν πρόσωπον ἥττον στενόν, ῥίς παχέα,
σφαιροειδὴς. — Ὁ Cuvier, βασιζόμενος ὡς ταυτὸς
ἐπὶ τῆς χροῖας τοῦ δερμάτος διακρίνει λευκὴν, κυ-
τρίνην καὶ μελαιναν φυλὴν. Ὁμοίως δὲ Quatref-
lague διακρίνει λευκὴν (Ἀριοί, Σημίται,
Βάκκοι, Λαπωνεσὶς κτλ.), αἰθιοπικὴν (Ἀ-
φρικανοί, Νηγρίσκοι, Μελανήσιοι κτλ.) καὶ
κυτρίνην (Μογγόλοι, Οὐγγροί), εἰς ἣν ὑπάγει
λαρὺς μιγάδας (Ἰάπωνες, Μαλαίους, Πολυ-
νησίους, Ἀμερικανούς). — Ὁ Huxley τὸ ποῖον
τῶν τριχῶν λαμβάνων ὡς βῆσιν, διακρίνει λευ-
κότριχας καὶ σὺν δότριχας. Οἱ λευ-
κότριχες περιλαμβάνουσι τέσσαρας οἰκογε-
νεῖς: αὐστραλικὴν (δέρμα καὶ κόμη μέ-
λανα, τρίχες μακραί, εὐθείαι, μελαιναί· προ-
γναθισμός, ὑπερόφρυα τόξα ἀνεπτυγμένα· Ἀύ-
στραλοὶ κτλ.), μωγγολικὴν (δέρμα ὑποκίτρι-
νον ἢ ἐρυθρομελαγχροῦν, κόμη μελαινά, τρί-
χες μακραί καὶ μελαιναί, κρηνίον μετριῶς
μακρόν· Μογγόλοι, Σιναι, Πολυνήσιοι, Βε-
σκιμῶσι, Ἀμερικανοί) καὶ αὐστρο- (δέρμα
λευκόν, ὀρθοκλινὸν γλίσσαλον, κρηνίον μετριῶς ἐ-
πίμηκες Σιλῶσι, Τεϋτονες, Σκανδιναβοί), ὑ-
πομελαγχροῦν (χρῶμα μελαγχροῦν, τρίχες καὶ
ὀφθαλμοὶ καστανόχροοι· Ἰνδοί, Κέλτοι, Βέρβεροι). — Οἱ σὺν δότριχες ἔ-
χουσι δέρμα ποικίλλον μεταξὺ βελουκίτρινον καὶ
βαθυμελινόν, ὀφθαλμούς καὶ τρίχας μελαινὰς
καὶ κρηνίον ἐν γένει ἐπίμηκες (Νήγητες τῆς
Ἀφρικῆς, Παπούσι κτλ.). — Ὁ Torlgaard
διακρίνει 1) Στενὸρρινας λευκοὺς
μετὰ ῥινὸς στενῆς ἢ τριχῶν κυματωσίδων,
ἐγκάρσιος τομῆς ὡσεὶ δὲ (Βόρωπιοι, Σημί-
ται) 2) Μεσορρινας ἢ κίτρινας
μετὰ ῥινὸς μετριῶς πλατείας, τριχῶν πα-
χειῶν, εὐθείων, κυλινδρικών, μακρῶν ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς, σπανίως εἰς τὸ λοιπὸν σῶμα, χρώ-
ματος συνήθως κίτρινου (Κίτρινοι τῆς Ἀσίας,
Ἑσκιμῶσι, Πολυνήσιοι, Βορροδέσμοι, Πε-
ρούσιοι κτλ.) 3) Πλάτορρινας ἢ μελαιν-
ας μετὰ ῥινὸς πλατείας, τριχῶν σὺλων ἐλ-
λειπτικῶν τὴν ἐγκάρσιον τομὴν (Βοσχηανοί,
Νήγητες, Μελανήσιοι, Νηγρίσκοι, Ταρμάνοι) ἢ
εὐθείων καὶ τομῆς ἐγκάρσιος ὡσεὶ δὲ (Αὐ-
στραλοὶ). Τοιαῦται αἱ κυριώτεραι ταξινεμή-
σεις τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν. Δυστυχῶς αἱ ἄχρι
τοῦδε ἐρευνᾶν ἐν πολλοῖς εἰσέτι ἀνεπαρκεῖς,
καθιτεῖται δυσχερεστάτην ταξινεμήσιν ἐπιστη-
μονικῶς δεῖν. (Βλ. προσσηρημένον πίνακα.) [Κ.]
— (Φιλοσοφ.). Ψυχικῶς διακρίνεται ὁ
ἄνθρωπος τῶν λοιπῶν ζώων οὐχὶ διὰ τοῦτο,
ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἶνε πεποικισμένη διὰ θυ-
νάμεων, ὧν στεροῦνται αἱ ψυχὰς τῶν λοιπῶν
ζώων, ἢ αἵτινες ἀντικαθιστῶσιν ἄλλα συστα-
τικὰ τῶν ψυχῶν τῶν ζώων ἐλλείποντα παρ'
αὐτῶν· διότι ἔχνη πάσης ψυχικῆς ἐνεργείας θύ-
ναται νὰ εὐρεθῶσιν ἐν πάσῃ βαθμίδι πνευμα-
τικῆς ἀναπτύξεως. Καίτοι ὁμοῦ δὲν δύναται
ἀρνηθῆναι καὶ εἰς ἐκάστην τὰς ζῶας, ὧν ἡ δι-

αίτια κανονίζεται εξαιρετικώς διὰ τῶν τεχνικῶν αὐτῶν ἐργῶν, νοημάτων τινά (νοημάτων τῆς μηχανῆς), δυνάμει τῆς ὁποίας δύνανται ὑπὸ α-συνήθους περιστάσεως νὰ ἐπινοήσῃσι καὶ ἐπω-φελήσῃσι σκόπημα μέσα θεραπείας, καίτοι καὶ τὰ ζῷα ἔχουσι συναισθημάτων καὶ θῆ οὐ μόνον ὕλικά, ἀλλὰ καὶ εὐγενέστερα (τῆς εὐγνωμο-σύνης π. γ.), καίτοι ἡ τιθάσευσις ζῶων τινῶν δείκνυσι ὅτι δύνανται ταῦτα νὰ ἐξυψώσῃσι διὰ τοῦ φόβου τῶν πληγῶν καὶ δι' ἐξέως εἰς βα-θμὴν τινα αὐτεξουσίτητος, ἡ κυρίως νέησις ὅμως, μάλιστα δὲ ἡ ἥθικὴ συνειδήσις δηλ. ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τῆς οἰκείας βουλήσεως καὶ ἡ ἐκκρίσις τοῦ βυθιμύσθαι ἐν τῇ βουλή-σει καὶ πράξει πρὸς αὐτήν, εἶνε πνευματικαὶ ιδιότητες τοῦ ἀνθρώπου, ὧν ἕνεκα ἐπιτρέπε-ται εἰς αὐτὸν νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ἐν διακρίσει τοῦ ζῶου οὐ μόνον κατὰ τὸν βαθμὸν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ εἶδος τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ προτερημάτων. Ἐν τῇ ζῳῇ ἐπικρατεῖ ἡ συν-ῆθης πορεία τῶν παραστάσεων, ἥτις συμβαί-νει κατὰ νόμους μηχανικούς καὶ ἥτις συνδέ-σεται κατ' ὅλγον τὰς συναναγκάσας καὶ συν-αφεῖς παραστάσεις στερεώτερον ἢ πάσας τὰς λοιπὰς καλίστῃ δυνάτει εἰς αὐτὸ τὴν σκόπῳ προσημαγῇ εἰς τὰς περιστάσεις. Αὕτη ὅμως ἡ ἐξέως πρὶ καὶ ἡ συνδέσις τῶν παραστάσεων αὐτοῦ ἐξαρτῶσα αὐτὸ ἐκ τῆς τύχης, ἥτις δύ-ναται νὰ παρεχάτῃ ἐπίσης τι ἐσωτερικῶς συνανήκον, ὥς καὶ ἄσχετον. ἀποφαίνει αὐτὸ ἄλλοτε μὲν νοήμον, ἄλλοτε δὲ ἀνέτητον, ἐν ἡμ-φοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἄνευ οἰκείας αὐτοῦ ἀξίας ἢ ἀπαξίας. Ἄν τὸ ζῷον συνδέει τὰς παραστάσεις ὁρθῶς καὶ ἐνεργεῖ σκόπημα, ἔ-χει τύχην μάλλον ἢ νόον. Ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ συνδέσις τῶν παραστάσεων δὲν εἶνε τυχαία, ἀλλ' ἀνὰ γὰρ καὶ γὰρ νικῇ καὶ ἐσω-τὲρ καὶ, διότι δὲν στηρίζεται μόνον ἐπὶ τῆς μηχανικῆς πορείας τῶν παραστάσεων, δηλ. ἐπὶ τοῦ συνειρμῶ καὶ τῆς ἀναπλάσεως αὐτῶν, ἀλλὰ βυθιμύσεται μετὰ συνειδήσεως πρὸς τὸ ποῖον καὶ τὰς σχέσεις αὐτῶν, συνδεσμένου ἐκ νέου μετὰ συνειδήσεως τῶν λόγων τῆς συνδέ-σεως (δηλ. τῆς ταυτότητος τοῦ ποιοῦ ἢ τῆς θέσεως τῶν παραστάσεων. ἡ τῆς συνδέσεως ἄλλων ἐννοιῶν ἐν μορφῇ κρίσεως, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐν τοῖς συλλογισμοῖς) τοῦ συνανή-κοντος καὶ χωρίζοντος τοῦ μὴ συνανήκοντος. Τοῦτο δὲ τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐν γενικαῖς ἐννοίαις νέησις ἢ ὑποδοχαζομένη διὰ τῶν συμβόλων τῆς γλώσσης καὶ ἐπεκτείνουσα ἐπ' ἄπειρον τὰ συμπεράσματα αὐτῆς διὰ τοῦ συλλογισμοῦ, καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἐρχεται εἰς τὸν κόσμον ὡς τὸ ἀμαθέστατον, ἀνεπιτηδεύτατον καὶ ἀσθενέστατον τῶν ζῶων, νοημονέστατον καὶ ἰσχυρότατον, κύριον τῆς γῆς καὶ παντὸς τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Διὰ τοῦ πλε-ονεκτήματος τούτου, διὰ τῆς ἀσυγκρίτου τῇ λόγῳ ἐλευθεριότητος εὐκνησίας τῶν παραστά-σεων, διὰ τῆς μεζονος ἐξουσίας ἐπὶ τῆς κινή-

σεως τῶν οἰκείων νοημάτων καὶ τῆς κατ' ὅλ-γον ἀποκτινόμενης ἐκουσιότητος καὶ ἐλευθερίας αὐτῆς οὐ μόνον ἀναπτύσσονται γενικαὶ ἐννοιαί χρησιμεύουσαι πρὸς ἀρμοίωσιν καὶ προσληψὴν πάσης νέας παραστάσεως, μορφοῦται ἡ κρίσις ἱκανότης, δι' ἧς διακρίνεται ἡ γνωστικὴ ἀξία τῶν παραστάσεων, ἡ ἀλήθεια ἀπὸ τοῦ ψευ-δους, ἀλλὰ καὶ καθίσταται ὁ ἄνθρωπος ἱκανὸς μόνος αὐτὸς νὰ εἰσδύσῃ, ἐὰν μὴ ἐνεργῶν, τοῦ-λάχιστον γνωστικῶν, εἰς τὰ βάθη τῆς κτίσεως καὶ νὰ λάβῃ μὲν συνειδήσειν τῆς σμικρότητος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ δυνά-μεως, εἰς ἣν μόνον φερίζει ταύτην αὐτοῦ τὴν γνώσιν τῆς ταπεινῆς θέσεως, ἣν κατέχει ἐν τῇ σύμπαντι. Ὡς ἥθικῶν δὲ ἐν δυνάτει ὁ ἄνθρω-πος νὰ γεινῇ κύριος τῆς ὕλικῆς αὐτοῦ φύσεως καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν βούλησιν αὐτοῦ εἰς τὰς ἥθικας ιδέας, αἵτινες ἔχουσι τὴν πηγὴν αὐτῶν ἐν τῇ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶνε μὲν αἱ ιδέαι αὗται ἔμφυτοι, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀναπτύ-σσονται ἐν ἡμῖν ἐκ τῆς θεωρίας τῆς νομιμότη-τος καὶ οἰκονομίας τῆς φύσεως· διότι αὕτη δει-κνύει μὲν ἀξιοθαύμαστον σκωπικότητα, ἀλλὰ καὶ ἀδιέλκτεον ἀγῶνα τῶν ὁργανισμῶν περὶ ὑπάρξεσιν, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ ἀσθενέστερον ὑπο-κύπτει εἰς τὸ ἰσχυρότερον, ἡ δὲ ἥδονή καὶ ζῳή τούτου ἐξαγοράζεται διὰ τῆς λύπης καὶ κατα-στροφῆς ἐκείνου. Αἱ ἥθικαι ιδέαι ἐμφανίζονται κατ' ἀρχὰς ὡς ἥθικα συναισθηματα, τὰ ὅποια ὅμως ἐξυψοῦνται κατόπιν εἰς τὸ φῶς λαμπρο-τέρας συνειδήσεως, ὁριζομένων δι' ἐννοιῶν τῶν σχέσεων, εἰς ἃς εἶνε προσκεκολλημένα. Οὕτω γεννῶνται αἱ ἀρχαὶ τῆς πράξεως καὶ παραλεί-ψις, αἵτινες καθίστανται μόνιμα ἐλαττήρια τῆς βουλήσεως καὶ μέτρα τῆς ἐκτιμήσεως αὐ-τῆς. Οὕτω ἐλευθεροῦται κατ' ὅλγον ὁ ἄνθρω-πος τῆς θεοποτικῆς τῆς στιγμιαίας καταστά-σεως καὶ γίνεται κύριος ἑαυτοῦ. Ἐν τῇ οὕτω ἀποκτηθείσῃ ἐλευθερίᾳ τῆς νοήσεως καὶ βου-λήσεως ἔχει τὰς ρίζας καὶ ἡ ἐκκρίσις τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀπολύτου ἀξίας αὐτοῦ.

Αὗται αἱ πνευματικαὶ ιδιότητες τοῦ ἀνθρώ-που, αἵτινες διακρίνονται αὐτῶν τῶν λοιπῶν ζῶων, ἰδίᾳ ἡ νέησις, ἔχουσι ἐν μέρει τὰς ρί-ζας αὐτῶν ἐν τῇ σωματικῇ ὁργανώσει τοῦ ἄν-θρώπου, τὸ μὲν ἐν τῇ μακρᾷ ἀνελικιότητι, ἥτις συνεπάγεται τὴν συναγωγὴν πολλῶν ἐμ-πειριῶν πρὶν ἡ καταστάθῃ δυνάτη ἡ πράξις, τὸ δὲ ἐν τῇ ἐπιτηδεύσει τῶν χειρῶν, τοῦ ἔργου τούτου τῶν ὁργάνων, δι' οὗ καθίσταται ὁ ἄνθρωπος φύσει πειραματικὸς, τὸ δὲ ἐν τῇ γλώσσῃ μηχανοποίηση διὰ τῶν λέξεων τὸ περιεχόμενον τῶν ἄλλως διαφρεουσῶν παρα-στάσεων καὶ, τὸ κυριώτατον, χρησιμεύουσα εἰς τὴν μετέδοσιν καὶ τὴν δι' αὐτῆς ἀνάπτυξιν τῶν ιδεῶν ἐνδὸς ἐκάστου. Διὰ τῆς μεταδόσεως τῶν γνώσεων εἰς τοὺς ἐπιγιννομένους καθίσταται ὁ ἄνθρωπος ἐν ἱστορικῶς ἀναπτυσσόμενον καὶ ἀπιδιάσεται κατ' ὅλγον τῶν δεσμῶν τῆς

τύπως γινόμενος αὐτὸς κύριος αὐτῆς. Ἡ ἀνάπτυξις γλώσσης ἐπιτηδεύει πρὸς ἐκφράσιν τῶν νοημάτων καθίσταται οὕτω τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄλλ' ἡ μόνη διαφορὰ τῆς σωματικῆς ὀργάνωσης τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἐξηγήσιν τῶν διαφορῶν ἐν τῇ πνευματικῇ βίῳ. Ἡ ἀπόλυτος ταυτότης τῶν ψυχῶν πάντων τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι τῆς ποικιλίας τῶν πνευματικῶν διαφορῶν αὐτῶν παρίσχει μίαν ἐκ τῶν πολλῶν περιπτώσεων καὶ ἐπομένως εἶνε ἥδη καθ' ἑαυτὴν ἀπίθανος. Ἐπιπλεονάζει ἀν σωματικῇ καὶ ἡ ψυχὴ πρὸς τὴν μέριμναν τοῦ σώματος, μετὰ παντὸς πλεονεκτήσων τοῦ σώματος, τίθεται συγχρόνως καὶ πλεονεκτήμα τῆς ψυχῆς. Ἐπομένως ἡ ψυχὴ (τοῦ ζώου), ἥτις δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πλᾶσιν ἀνθρωπίνης χειρὸς, ὀργανικῶν ὀργάνων καὶ ἐν γένει πνευματικῶν ὀργανισμοῦ, δὲν εἶναι ἀνθρωπίνη ψυχὴ. (Κατ' ἀναγκαστικὸν διὰ τὸ χεῖρας ἔχειν ἐστὶ φρονιμώτατος ὁ ἄνθρωπος, κατὰ τὴν Σταγειρίτην ὅμως εὐλογὸν ἐστὶ χεῖρας λαμβάνειν διὰ τὸ φρονιμώτατον εἶναι). Ἐπειτα καὶ ὅπου δὲν δύναται νὰ καταδείξωμεν σπουδαίαν διαφορὰν ἐν τῇ σωματικῇ ὀργάνωσιν τῶν ζώων, ὁ ψυχικὸς βίος δεικνύει σπουδαίας διαφοράς, αἱ ψυχικαὶ διαφοραὶ δὲν βραίνουσιν πάντοτε παρὰ τὴν διαφορὰν τοῦ ὀργανισμοῦ, ὡς εἴδομεν καὶ τῆς διαφορᾶς ἐν τῇ ψυχικῇ βίῳ εἶνε διατιθέμενη ἡ διαφορὰ ἐν τῇ ψυχικῇ βίῳ εἶνε διατιθέμενη ἡ διαφορὰ ἐν ταῖς παραστάσεσι, διὰ τὴν παράστασιν δὲ καὶ τὴν ἰδιότητα αὐτῆς δὲν εἶνε μόνη ἡ ψυχὴ ἡ πλήρης αἰτία. Αἱ καταστάσεις αὐτῆς καὶ ἐνέργειαι ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἀλληλεπιδράσεως πρὸς τὸ νευρικὸν σύστημα, δι' ἧς ἐξεγείρεται κατὰ πρῶτον ὁ πνευματικὸς βίος, ἐπομένως ἐπίσης ὀρίζονται διὰ τῆς ποιότητος τῆς ψυχῆς, ὡς καὶ διὰ τῆς τοῦ ὀργανισμοῦ.

Διαφορὰ ὑπάρχει μόνον μεταξὺ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ψυχῶν τῶν ζώων. Μεταξὺ τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων οὐδεμία ὑφίσταται διαφορὰ. Μόνον οἱ δουλοτρόφοι τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων παρεδίδοντο ἄνευ λόγου διαφορὰν τῆς ψυχῆς τοῦ ζώου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν καυκάσιαν φυλὴν καὶ τοῦ Αἰθιοπῆς. [X.Πδ.]

Ἀνθρώπος ἄνθρωπου διμύμιον. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀπροσοχήτοις ὑπὲρ ἀνθρώπων σωζομένων καὶ ἐπὶ τῶν εὐδαίμονων ὄντων ἐνεκα τῆς προστασίας τινός. καταλαμβάνοντες παρ' αὐτοῖς τὴν θέσιν θεοῦ, (γαμβροῦ κατ' ἄλλην ἐφημερίαν παροιμίαν) [Π.]

Ἀνθρώπος εὐρύπος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀσταθῶν καὶ ἀμεταβάλλων. Ὅμοιος λέ-

γεται παροιμιακῶς καὶ «Τύχη εὐρύπος», «Δίκαιος εὐρύπος». [Π.]

Ἀνθρωποφαγία. Πολλὰ εἶδη ἔχουσιν καὶ ἐρπετῶν, ὀλίγα δὲ τινὰ καὶ τῶν θηλαστικῶν εἶναι ἀλληλοφάγα· εἰς τὰ τελευταῖα δὲ ταῦτα συγκαταλέγεται καὶ ὁ ἄνθρωπος. Ἡ ἀλληλοφαγία φαίνεται, ὅτι εἶναι κοινὸς χαρακτὴρ πάντων τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρωπίνων ζώων, καίτοι τῶν ἀνθρωπολόγων τινὲς ἡμιτεθέτησαν τοῦτο, ἰσχυρίζοντο ὅτι ἡ Ἀ. ἦτο ἄγνωστος κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, ἀνεφάνη δὲ ὁψέ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐκ θρησκευτικῶν λόγων ἐπιβλήσασα. Πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ Ἀ. κοινὴ εὐτα ἐν ἀρχῇ εἰς πάντας ἐκλείπει βαθυμῆδον προϊούσης τῆς ἡμερώσεως τοῦ ἀνθρώπου· συμφώνως δὲ πρὸς τὴν θεωρίαν ταύτην διακρίνονται διάφορα στάδια Ἀ. ἐν πρώτοις τὸ τῆς ἐξ ἀνάγκης Ἀ. εἶτα δὲ τὸ τῆς ἐκ λαίμαργίας, τρίτον τῆς ἐκ μένους πολέμου ἡ ἐκδικήσεως, τέταρτον τῆς ἐκ ψυχολογικῶν ἢ θρησκευτικῶν λόγων καὶ πέμπτον καὶ τελευταῖον τὸ τῆς ἐνδίκου Ἀ. ἦτοι τῆς ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβάλλομένης πρὸς τιμωρίαν ἐνόχων. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀρχῇ οὐδενὸς διαφέρει τῶν ἄλλων ζώων, καὶ ἀγριώτερος ἐνίοτε τούτων, ἀλληλοφάγει ἐξ ἀνάγκης· στερούμενος τροφῆς τρώγει τοὺς ὁμοίους του, οὐδ' αὐτῶν τῶν εἰκιστάτων φειδόμενος, τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του· βαθυμῆδον δ' ἐξημερούμενος τρώγει τοὺς ἐχθρούς του, ἐκ λαίμαργίας ἢ πρὸς ἐκδίκην, σὶν οἱ δὲ ψυχολογικοὶ καὶ θρησκευτικοὶ λόγοι, οἱ προκαλοῦντες τὴν Ἀ., ἀναζητητέον εἰς τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις πολλῶν ἀγρίων ζώων, καθ' ὅς οἱ θεοὶ ἀποδέχονται ὡς ἄριστον δῶρημα τὰ ἀνθρώπινα σφάγια καὶ καθ' ὅς αἱ σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ δυνάμεις τοῦ καταβρωσικομένου μεταδίδονται εἰς τὸν τρώγοντα. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ Βάτται τῆς Σουμέτρης, ἔθνος πολυάριθμον καὶ ὁπωσούν ἐξημερωμένον, τρώγουσι τοὺς ἔρποντας συγγενεῖς τῶν παρὰ τῇ αὐτῇ ἔθνῳ ἐκράτει μέχρι τῆς καθυποτάξεως αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ὀλλανδῶν καὶ ἡ ἐνδίκος Ἀ. ἐπιβάλλομένη τῆς ποινῆς τοῦ νὰ γίνωσι βορὰ τοῦ λαοῦ εἰς τοὺς μοιχοὺς, τοὺς νυκτοκλέπους καὶ τοὺς προδότας. Ὅτι δ' ἡ πρόδος τῆς ἐξημερώσεως ἐξαλείφει βαθυμῆδον τὰ θηριώδη ἔρμεμφα τῆς Ἀ. ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου, ὅτι πολλὰ ἔθνη, περὶ ὧν παλαιότεροι περιγίγνται ἄξιοι πίστεως μαρτυροῦσιν ὅτι ἦσαν ἀνθρωποφάγα, νῦν ἡ ἀπεχρυσὴν ἔλκει τῶν ἀνθρωπίνων σαρκῶν, ἡ ἀλληλοφαγεῖσιν ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, μάλιστα δ' ἐν λιμῷ. Τὴν εὐμερὴν ἀνθρωποφάγα εἶναι ἔθνη τινὰ τῆς Μελανηρίας, τῆς Πολυνηρίας καὶ τῆς Μαλαισίας, καὶ ἐν Ἀφρικῇ οἱ Νιόμ-Νιόμ καὶ οἱ Φάν, εἰς ἐξαιρετικὰς δὲ περιστάσεις καὶ τινες πατριαὶ Κάρρων. Οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον Ἀνθρωποφάγους ἡ Ἀνθρωποφάγους σκυδικὰ τινὰ ἔθνη οἰκοῦντα Β ἢ ΒΑ τοῦ Βορυσθένης καὶ ΒΑ τῆς

Κασπίας θαλάσσης. (Βλ. Richard Andrea, Die Anthropophagie. Lpz. 1887.— Discussion sur l'Anthropophagie ἐν Bulletin de la société d'Anthropologie de Paris. 1887 τ. X φ. 4, 1888 τ. XI φ. 1 καὶ 3.). [Π.]

Ἀνθυλλῆς (Ἰ = π ο λ.). Μικρὸν περιωρισμένον ἐκ λευκῶν τριγῶν ἀποτελούμενον σημεῖον καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ἵππου εὐρισκόμενον. Ἡ Ἄ. χρησιμεύει πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ ἵππου κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ φύλλου μητροῦ. [Γ. Ν. Π.]

Ἀνθυπασιπαιστής, ὁ ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἱεραρχίᾳ ἄμεσως ἀνωτέρως τῶν ὑπαξιωματικῶν, εἰς τὴν ἐποίαν τὴν τάξιν καὶ ἀνήκει. Λαμβάνονται δὲ οἱ ἀνθυπασπισταὶ εἴτε ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ εἴτε ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ βαθμὸς τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ εἰς τὸ πεζικόν, πυροβολικόν, μηχανικόν καὶ ἱππικὸν ἀπονέμεται, πλὴν ἐξαιρέσεών τινων, εἰς ἐπιλοχίας καὶ λοχίας τοῦ σχετικῆς σώματος. Ἐργονταὶ δικαστὴ τοῦλάχιστον εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν ὑπαξιωματικῶν (Ν. ἈΣΔΤ' 24 Ἰουλ. 1885). Ἐπιτρέπεται δὲ καὶ ὁ προδιδακτὴς ὑπερῶν τριῶν ἐντέος διετίας εἰς ὁδὸν διὰ τὸ πεζικόν, τρεῖς διὰ τὸ ἱππικόν, τρεῖς διὰ τὸ πυροβολικόν. Ἐνα διὰ τὸ μηχανικόν καὶ ἕνα διὰ τοὺς νοσοκόμους (Ν. ἈΧΛΔ' 30 Ἰαν. 1889). Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν οἱ ἐκ τῆς σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν ἐπιλοχία καὶ λοχία προδιέχονται εἰς ἀνθυπασπιστὴν ἰσοδύναμον ἢ ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ἐν τῇ βαθμῇ τοῦ ὑπαξιωματικῶν (Ν. ἈΧΛΔ' 30 Ἰαν. 1889). Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν κατατασσόμενοι ὡς ἀνθυπασπισταὶ προδιέχονται εἰς τὴν βαθμὴν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ὅμα τῇ συμπληρώσει ἐντέος ὑπηρεσίας ἐν τῇ βαθμῇ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ μετὰ συμπλήρωσιν ἐνδεκατοῦς ὑπηρεσίας ὑπαξιωματικῶν (Ν. ἈΥΜΣΤ' 28 Μαΐου 1887). Πρὸς καὶ τὰ σχετικὰ τοῦτοις διατάγματα τῆς 21 καὶ 29 Ἀπριλίου 1889. [Ἀγγ.]

Ἀνθύπατος (pro consule ἢ proconsul), ὄρχων Ῥωμαῖος ἔχων τὴν ὑπατικήν, ἐξουσίαν (ὡς, λ. Ῥάτος) ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἦτο δὲ κυρίως ἡ ἀνθυπατεία εἰσαὶ συνέχευα καὶ παράστασις τῆς ὑπατείας, δι' ὃ καὶ κατὰ τὸ δικαίον δύο ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ ἀνθύπατοι, ὅσοι δηλαδὴ καὶ οἱ ὑπατοὶ οἱ διανύσαντες τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς των, καὶ ἐνιαυτοὶ ὅπως καὶ οἱ ὑπατοὶ. Ἀλλ' αἱ ἀνάγκαι τῆς πολιτικῆς ἢ τῆς διοικήσεως ἕκαμον ὥστε πρὶν τῇ ἡμέρᾳ καὶ πλείονες ἀνθύπατοι νὰ ἀναδεικνύονται καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀρχῆς αὐτῶν νὰ παρατείνεται. Ὡς παράδειγμα δὲ τούτου ἀναφέρμεν ὅτι ὁ μὲν Ἰούλιος Καίσαρ ἐπὶ πάντες ἐτὴ εἶχε τὴν ἀνθυπατεῖαν πόλεμον ἐν Γαλα-

τίᾳ, ὁ δὲ Πομπήιος ἐπὶ τρία ἔτη ἀναδεδοίμενος ἀνθύπατος τῶν θαλασσῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ ὑπατοὶ εἶχον τὸ δικαίωμα αὐτοὶ νὰ ἀναθέτωσιν εἰς ὅντινα ἐξουλοῦντο ἀντικαταστήσαν τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἰδίας ἀρχῆς (legatus pro consule), ὅπως ἐπρατίον καὶ ἄλλοι ἄρχοντες καθ' ὅμοιον τρόπον διετίκοντες ἀντάρχοντας (ἀντιπραίτωρας, ἀντικυβιστορας), ἀλλ' ἀπὸ Σύλλα καὶ ἐξῆς τὰ πράγματα ἐκατονόησαν ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν. Καθ' ὅσον δὲ οἱ ἀνθύπατοι καὶ πρὸ τοῦ Σύλλα καὶ μετ' αὐτὸν εἶχον καὶ ἐξουσίαν (imperium) καὶ δικαιοδοσίαν (juris dictionem) ὑπατικήν, ἀλλ' ἐκτὸς τῆς Ῥώμης. Παρεῖχετο δὲ μέχρι Σύλλα ἡ ἀνθυπατεία διὰ δέγματος τῆς συγκλήτου (senatus consultum), ὅπερ ἐνίστατο ἐπικυροῦτο καὶ διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου (plebiscitum), ἀλλ' ἄνευ εἰωνισμῶν (auspicia). Ῥήματα δὲ, ὡς φαίνεται, ἡ ἀνθυπατεία ἐκ τοῦ ὅτι πολλάκις ἦτο ἀνάγκη νὰ παρατείνηται ἡ ἀρχὴ τοῦ στρατηγοῦντος ὑπάτου, ἵνα ὁ ἴδιος φέρῃ εἰς πέρας τὸν ἐπιχειρηθέντα πόλεμον, τοῦ ἐνιαυτοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῆς κανονικῆς ἐν Ῥώμῃ ἐξουσίας τοῦ μὴ ἐξαρκούντος πρὸς τούτο, καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ βραδύτερον πολλάκις ἀνεδεικνύοντο ἀνθύπατοι χωρὶν μήπω ὑποτεταγμένων εἰς τὸ κράτος τὸ ρωμαϊκόν, ὡς ἔπρεπε ἐκεῖνοι πρῶτον μὲν στρατηγούντες νὰ ὑποτάξωσι καὶ ἔπειτα ὡς ἐπαρχοὶ νὰ διοικήσωσι. Ῥάτοι δὲ καὶ παραδείγματα διορισμοῦ ὡς ἀνθυπῶν ἀνδρῶν, οἵτινες οὐδέποτε πρότερον εἶχον διατελέσῃ ὑπατοὶ, οὕτω λ. χ. ἐν ἔτει 211 π. Χ. ὁ Γάιος Κορνήλιος Σκηνήριος ἐκκλητὴς ἀνθύπατος Ἰσπανίας χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδέποτε πρότερον διατελέσῃ ὑπάτος. Πάντοτε δὲ ἐθωρεῖτο ὁ ἀνθύπατος κατώτερος τοῦ ὑπάτου κατὰ τὴν τάξιν καὶ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ χρηματίζειν τῷ δήμῳ ἢ τῇ συγκλήτῳ (agere cum populo et cum patribus).

Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τὰ τῆς ἀνθυπατείας ἐτεγράθησαν καὶ ἐξέκλιναν ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν τάξεως, συνηθέστατα δὲ ἀνεδεικνύοντο ἀνθύπατοι ἄνδρες οὐδέποτε ὑπατεύσαντες. Ἀνθύπατος λοιπὸν καθήντησε νὰ σημαίνῃ ἀπλοῦστατα ἐπαρχος ἢ διοικητὴς ἐπαρχίας καὶ, ἐπειδὴ συχνάτα οἱ ἀνθύπατοι παρεξέτεροντο εἰς παντοειδῆς κακώσεις τῶν διοικουμένων, προσέλαβεν ἡ λέξις καὶ τὴν σημασίαν τοῦ τυρανικοῦ καὶ μάλιστα τοῦ ἀρπαγῆς καὶ φιλοχρηματεύου διοικητοῦ. [Σ.]

Ἀνθύπατος, Πολιτικὸν ἀξίωμα παρὰ Βυζαντινοῖς, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων παραληφθέν, ἀλλ' ἐν τοῖς ὑπέρτοις χρόνοις ἄνευ ὑπηρεσίας ἐνεργεῖν, τιμὴς δὲ μόνον χάριν παρὰ τῶν βασιλέων τοῖς ἐν τῇ διοικήσει τῶν κοινῶν εὐδοκίμοις ἀπονεμόμενον. [Ι. Σ.]

Ἀνθυπολοχαγός, ὁ κατώτερος τῶν

ἀξιωματικῶν κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ἱεραρχίαν. Παρέχεται δὲ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀνθυπολοχαγῶ εἰς τοὺς μολοῦντας τῶν στρατιωτικῶν σχημάτων (Εὐελπίδων καὶ Ὑπασχιωματικῶν), οἵτινες ἠδουκίμηναν κατὰ τὰς ἀπλυτηρίους ἐξετάσεις αὐτῶν, ἐπεὶ δὲ κατ' ἐξαιρέσιν καὶ εἰς τοὺς ἐκ τῶν τάξεων τῶν ὑπασχιωματικῶν καὶ ἀνθυπαπιστῶν διανύοντας ὀρισμένον χρόνον ὑπηρεσίας (ἰδ. λ. Ἀνθυπαπιστής). Δυνάμει τοῦ νόμου ΑΥΔΣΠ' τῆς 19 Μαΐου 1887 ὁ βαθμὸς τοῦ ἀνθυπολοχαγῶ περιέχεται καὶ εἰς τοὺς ἐν στρατιωτικαῖς σχολαῖς ἐξόνον Κρατῶν ἐκπαιδευόμενους Ἕλληνας, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο κατῆρηθήν διὰ τοῦ νέου νόμου ΑΠΠΕ' τῆς 16 Μαρτίου 1889, διαφυλάξαντος ὅμως τὰ κεντημένα δικαιώματα τῶν κατὰ τὴν δημηγορίαν τοῦ νέμου τούτου ἐκπαιδευομένων ἐν τοῖς ξένοις στρατιωτικαῖς σχολαῖς (ἄρθ. 2). — Ἐν τῷ ἱπποκῶ δ' ἀνθυπολ. καλεῖται ἀνθυπλοχαγός. [Ἀγγ.]

Ἀνθυποπλοίαρχος ἀξιωματικὸς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν ὑπολοχαγὸν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος. Τὰ περὶ διορισμοῦ εἰς τὴν βαθμὴν τοῦ ἀνθυποπλοίαρχου ὄριζεν ἐν Ἑλλάδι πρὶν μὲν ὁ Ν. ΦΒ' τῆς 9 Νοεμβρ. 1861 (ἄρθ. 18), ὃν δὲ ὁ Ν. ΑΤΗΝ' τῆς 15 Φεβρ. 1880, καθ' ὅν οἱ σημερινοὶ πρόεδροί τε ἀνθυποπλοίαρχοι μετὰ βασιλικῶν μετῴρων ὑπηρετικῶν ἐπὶ πολεμικῶν πλοίων, (Πρόβλ. καὶ Ν. ΑΦΟΤ' τῆς 14 Δεκεμ. 1887 περὶ κατατάξεως ἐν τῷ πολεμικῷ ναυτικῷ Ἑλλήνων ὑπηρετησαντων εἰς ξέναν Κράτην ὡς ἀνθυποπλοίαρχων· Ν. ΑΡΚ' τῆς 31 Μαρτ. 1883 περὶ ἐπικουρῶν ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ καὶ Ν. ΑΥΜΘ' τῆς 26 Μαΐου 1887 περὶ ἐξομοιωσεως τῶν ἐπικουρῶν ἀνθυποπλοίαρχων πρὸς τοὺς τακτικούς μαχημοὺς ἀξιωματικῶν τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ). [Ἀγγ.]

Ἀνθυποφορὰ (Ῥητορ.), ἥτις καὶ ὑποφορὰ subiectio καλεῖται, εἶναι ἡ σειρά τῶν ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων, τὰς ποίας αὐτὸς ὁ ρήτωρ ἐν τῇ λόγῳ ποιεῖ. Μεταχρησιζοῦνται δὲ τὰ σχήμα τούτου τῆς διανοίας αἱ ῥήτορες, ὅτε ἀναιρέσιον ἢ τὰς ἐπιφερομένους ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐναντιολογίας ἢ ἀστίντας ὑποθέτουσιν ὅτι ὁ ἀντίπαλος μέλλει νὰ ἐπιφέρει. Διὰ τῶν συγγῶν δὲ τούτων ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων καθίσταται καὶ ὁ λόγος λίαν ζωηρός. Ὡραῖον παραδείγμα ἀνθυποφορὰς ἔχει ὁ Ἀδελφ. λόγ. 1, 148: «τίνα γὰρ καὶ ἀναδεδάσκει διησιμένον ὑπὲρ ἑαυτοῦ; τίν πατέρα; ἀλλὰ τέθηγεν' ἀλλὰ τοὺς ἀδελφούς; ἀλλ' οὐκ εἰσιν· ἀλλὰ τοὺς πῖδας; ἀλλ' οὐπώ γεγέννηται. Ὑμεῖς τοίνυν καὶ ἀντὶ πατρὸς ἐμοὶ καὶ ἀντ' ἀδελφῶν καὶ ἀντὶ παίδων γένεσθε· εἰς ὅμῃς καταφύγω καὶ ἀντιβῶ καὶ λυεσώ· ὑμεῖς μὲ παρ' ὁμῶν αὐτῶν αἰτήσμενοι σώσατε». Καὶ ὁ Ἀσίας πολλὰ χροῦ μεταχρησιζέται τὸ σχήμα τούτου· πρβλ. λόγ. 12, 39 καὶ 82 καὶ ἐξῆς. [I. II.]

Ἀντιόχεια. Χωρίον τοῦ θήλου Καρπινισίων, ἔχον 230 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀγναδέλλο (Agnadello), ἰταλική κώμη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κρεμώνα ἐγγὺς τοῦ Ἀδδῆ, ἔχουσα 1.311 κατοίκους. Ἐνταῦθα ἐνίκησε Λουδοβίκος ὁ Π' τοὺς Ἑννεπὸς τῇ 14 Μαΐου 1509 καὶ ὁ δούξ τῆς Βανδώμης τὸν πρίγκιπα πύργονον κατὰ τὴν περὶ ἰταλικῆς διδορχίης σύμβαση τῇ 5/16 Αὐγούστου 1706. [Ν.Σ.]

Ἀνιάνο (Agnano, λατ. Anianus lacus), λίμνη 8 χιλιομ. ΝΔ τῆς Νεαπόλεως ἐν τῷ κρατῆρι ἀρχιεπισκοπικῆς ἐπαρχίας. Ἐν ὅσῳ αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ὁμοεργίου κατερίοι ἐξανιστάμενοι ἐξέθραξαν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ· ἀλλὰ τῷ 1870 οἱ Ἰταλοὶ ἀπεξόρισαν αὐτήν. [Ν.Σ.]

Ἀντιγράφα. τὰ Ἀρχαία ἀναγραφὰ ἐξ αὐτοῦ
 στεφῆς καὶ θυράτου κατὰ τὴν παραχρῆν τῆς
 Κυνουρίας, συνδεύσης τὴν Ἀργαίαν μετὰ τῆς
 Θεσσαλίας πεδιάδος. [II.]

"Ανγκράς Ὁ παρ' Ὀμήρῳ Μονήσις μικρὸς ποταμὸς τῆς ἀρχαίας Τριφυλίας, ἐν τῷ σημερινῷ δήμῳ Ἀρήνης τῆς Μεσσηνίας, πηγῶν ἀπὸ τοῦ νοτίου ὑπορείου τοῦ Λαπιθεῦ (δυτικῆς μέχρι τοῦ ἀκρ. Καίφαρ παρυφᾶτος τοῦ ὄρους Λυκαίου) καὶ ἐκδύλλιον ἤρεμα εἰς τὴν θάλασσαν περὰ τὴν λίμνην τοῦ Καίφαρ· ἐνίοτε ὅμως ὑπὸ τοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀνέμου ανακαπτόμενος χύνεται εἰς τὴν λίμνην τοῦ Καίφαρ. Τινὲς ἀπιθάνως θεωροῦσιν ὡς τὸν Ἄ. τὸν ἐγγύτατα πρὸς Β. τοῦ χωρίου Πισγίνι τοῦ αὐτοῦ δήμου ῥέοντα ποταμόν, ὅστις ὅμως εἶναι ὁ τῶν ἀρχαίων Πάμισος ὁ τριφυλικός. Ἀπὸ τοῦ Ἄ. ὠνρμάσθη καὶ μία τῶν θερμῶν οἰσούγων πηγῶν τοῦ Καίφαρ σπάλαιον τῶν Ἀνγκρίδων ἢ Ἀνγκριάδων νομῶν. Ὁ Πausanias μνημονεύει καὶ παραποτάμιον τοῦ Ἄ. τὸν Ἀκιδαντα, τὸν παλαιότερον ἱερῶν καλούμενον, ἀναφέρει δ' ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ Ἄ. εἶναι δύσσομον, διότι κατὰ τὸν μῦθον ἐν αὐτῇ ἀπελούσθη ὁ Κένταυρος Χείρων ἢ Πυλῆνιος, τοῦ ἐυθείας ὑπὸ τοῦ Πραχλίου. Τὸν ποταμὸν τοῦτον περιγράφει καὶ ὁ Ὀβίδιος ἐν Μεταμορφώσεω βιβλ. XV, 281. [Γ.Πδ.]

Ἀνθρώποις εἶναι μᾶλλον ἢ ἥττον καταφανὲς ἐλάττωσις τῆς ἑκρίσεως τοῦ ἰδρώτος, ἐπερχομένη ἢ ὡς σύμπτωμα βιοτερικῶν νόσων, τύφου, σακχαρώδους διαβήτου, ἡμικληρίας, καρκινωματώσεως, ἢ ἕνεκα νοσημάτων τοῦ δέρματος, κυήσεως, ἰχθυώσεως, ψωρίασεως, ἐρυθράς πιτυρίσεως, σκληροδερμίας, ἀναισθητικῆς λέπρας, καθ' ὅς τὸ δέρμα εἶναι σχεδὸν πάντοτε ξηρὸν. [B.Πρ.]

Ἀσνιέρ (Asnières). Χωρίον τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάνα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαιν-Δενί, ἐπὶ τῶν δρόμων τοῦ Σηκουάνα καὶ ε γρ. ΒΔ. τοῦ τῶν Παρισίων περιόλου, ἔχον 14 383 κατ. Ὁ δῆμος, 15 203 τῷ 1886. Κατὰ τὴν

13ον αἰώνα. ἦτο ἔδρα ἐνίοτε τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας. [H. H.]

Ἀνεκκανότης (incapacitas) καλεῖται ἐν τῇ κανονικῇ δικαίᾳ ἡ ἰδιότης ἐκείνη, ἥτις καθιστᾷ τινα ἀνεπίδεκτον χειροτονίας. Ἀνίκανος πρὸς χειροτονίαν εἶναι ἐν πρώτοις οἱ ἀβάπτιστοι, διότι τὸ βάπτισμα εἶναι ἐ ἀπάρκитος ἕως τῆς εἰσόδου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἡ ἀναγκαιὰ προϋπόθεσις ἐπὶ παντός μυστηρίου. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἄκυρος πᾶσα χειροτονία ἀβαπτίστου. Τοῦτο δὲν διατάσσεται μὲν διαρρηθὴν ἐν ταῖς πηγαῖς τοῦ ἡμετέρου κανονικοῦ δικαίου, συνάγεται ὅμως ἐκ σχετικῶν διατάξεων, ὡς ἐξ ἐκείνων, καθ' ἃς ἐπὶ αἰρετικῶν κληρικῶν, προσερχομένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐρίζεται, ἀρὸν ἀναβαπτισθῆναι, νὰ χειροτονῶνται ἐκ νέου (Α' Οἰκουμ. Συν. καν. Θ'), ἐν ᾧ ἐπ' ἄλλων τοιούτων συν τῇ βαπτίσματι γίνεται δεκτὴ ὡς ἔγκυρος καὶ ἡ χειροτονία (Πρακτικά Ν' Οἰκουμένης Συνόδου παρὰ M a n s i sacrorum conciliorum nova et ampliss. coll. τ. 22 σ. 1808 — 1852 πρὸλ. καὶ H e f e l e, Conciliengeschichte τ. 3 σ. 428 — 438). Ἀνίκανος πρὸς χειροτονίαν εἶναι δευτέρον αἱ γυναικες. Πῆρ ὁ ἀπόστολος Παῦλος παραγγέλλει: «Αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν» (Α' Κορ. ιδ' 34 πρὸλ. καὶ Α' Τιμοθ. β' 12). Κατὰ δὲ τὰς Ἀποστολικὰς Διαταγὰς (Γ' Θ'), «εἰ ἐν τοῖς προλαβοῦσι διδάσκουσιν αὐταῖς οὐκ ἐπιτρέψαμεν, πῶς ἱερατεύσκει τούτοις» παρὰ οὓσιν τις ἐπιτρέψει; τοῦτο γὰρ τῆς κτῶν Ἑλλήνων ἀθεότητος τὸ ἀγνόημα. Θηλείαις θεαίνικς ἱερείας χειροτονεῖν, ἀλλ' οὐ κτῆς Χριστοῦ διατάξεις» (πρὸλ. Tertull. de baptismo. XVII καὶ Ἐπιφάν. ἀντ. 59). Αὐτόδηλον δὲ ἐστὶ καὶ ἐπὶ γυναικὶς ἡ χειροτονία εἶναι ἄκυρος, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀβαπτίστου (πρὸλ. I. H. E u t a ξ i o u περὶ ἱερατικῆς ἐξουσίας τ. 1 σ. 39—43).

Ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία θεωρεῖ ἄκυρον (invalida) τὴν χειροτονίαν τοῦ ἀβαπτίστου, εἰ καὶ ὅταν οὗτος ἔχη ὑποστῇ τὸ λεγόμενον βάπτισμα φλογῆς ἢ τὸ τῶν δακρυῶν, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὸ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος (c. 52. 59. 60. C. I. q. 1. c. 1. 2. 3. X. de presbytero non baptizato III. 43). Προκειμένου περὶ τίνος, περὶ οὗ δὲν εἶναι βέβαιον. ἂν ἔχει βαπτισθῇ, καίτοι ἐκ γονέων χριστιανῶν ὧν, ἐρίζει νὰ βαπτισθῇ οὗτος πρότερον καὶ εἴτα νὰ χειροτονῇται (c. 112. Dist. IV de consec. c. 3 X. de presb. bapt. III. 43). Ὡσαύτως ἄκυρον θεωρεῖ καὶ τὴν χειροτονίαν γυναικός. δι' οὗς λόγους καὶ ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία (c. 29. Dist. XXIII. c. 20 Dist. IV de consec. c. 10. de poen. V. 38). [F.]

Ἀνιλίνη (X η μ.) (φαινολαμίνη βενζιδάμη, ἡμιδενζόλιον ἡμιδιούχον βένζολον. Aniline, Phénylamine, Amidoben-

zine). $C_6 H^o N H_2$ ὀργανικὴ βάσις καὶ δὴ ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων σωμάτων τῆς νέας χημείας καὶ χημ. τεχνολογίας ὡς ἀφετηρία τῶν χρωμάτων τῆς ἀνιλίνης. ὁ Οὐμπερδὸρβεν τὴν ἀνεκάλυψε πρῶτος κατὰ τὴν ἐξήραν ἀποσταξίν τοῦ ἰνδικού, ἐνομάσας αὐτὴν κρυσταλλίνην, ὁ δὲ Ροῦνγκε τὴν εὗρεν ἐν τῇ πίστῃ τῶν λιθανθράκων καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν κυανόλιον, ἐπειδὴ παρήγε μετὰ χλωριασθέντος ἰωδὸς χρώμα, ὁ δὲ Ρώσσος Τοινῦ τὴν παρεσκεύασεν ἐκ τοῦ βενζολίου καλέσας βενζιδάμη, τέλος δ' ἀδ. σ. 1843 Hofmann κατώρθωσε τῷ 1843 νάπτειν ὅτι τὰ τέσσαρα σώματα ἀνιλίνη, κρυσταλλίνη, κυανόλιον καὶ βενζιδάμη ἐνε ἐν καὶ τὸ αὐτό· διὰ τῶν ἐρευνῶν δὲ τούτου ἐδημιουργήθη ἡ παρασκευὴ τῶν χρωμάτων τῆς ἀνιλίνης, αἵτινα κατέκλυσαν σήμερον τὸ κόσμον ἀποδίδοντα πολλὰ χρώματα. Παρασκευάζεται δὲ ἡ ἀνιλίνη ὡς ἑξῆς: τὸ διὰ τῆς ἀποστάξεως τῆς πίστῃς τῶν λιθανθράκων λαμβανόμενον βενζόλιον μεταβάλλεται διὰ καπνίζοντος νιτρικοῦ ὀξέος εἰς νιτροβενζόλιον, τὸ τῶν μυρεψῶν μυρεψάνιον ἄρωμα· τοῦτο διὰ ῥινημάτων σιδήρου ὀξέος ὀξέος καὶ ἀποστάξεως μετ' ὀξέου μεταβάλλεται εἰς Ἀν., ἥτις ἐν ὑγρῷ ἄκρῳν ἰδιαζούσης εὐαρέστου δομῆς ἔσεν εἰς 182°· ἔχει δὲ δηλητηριώδεις ἰδιότητες οὐχὶ ὅμως ἐξῆχους. Ἡ Ἀν. καὶ τὰ παράγωγα αὐτῆς μεθ' ὧν φαινολ-ανιλίνας σχηματίζουσι μεθ' ὧν φαινολ-ανιλίνας χρώματα· χημικῶς θεωρεῖται ἡ Ἀν. ὡς ἀμμονία, ἥς ἐν Ἡ ἀντικατεστάθη ὑπὸ $C_6 H_5$ φαινολίου. [O. A. P.]

(Φ α ρ μ α κ ο λ.). Οὐσία δηλητηρίως ἐρρ. ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ παρέχεται πρὸς τὴν χορείαν (Turnbull) καὶ τὴν ἐπιληψίαν (Filiberti). Ὁ Turnbull παραγγέλλει τὴν Ἀ. διηλεκτρομένην ἐν ὕδατι περιέχοντι σταγόνας τινὰς θειικοῦ ὀξέος ἀπὸ 1—3 σιτ. τρις τῆς ἡμέρας ἐπὶ 3 ἢ 4 ἐβδομάδας. [B. H.]

Ἀνιλίνης χρώματα (X η μ.) ἡ πισσοχρώματα. Ἐν τῇ πίστῃ τῶν λιθανθράκων εὐρίσκονται ὑπὲρ τὰ 60 σώματα, ὧν τέσσαρα σημαντικὰ διὰ τὴν χρωματοποιεῖν: βενζόλιον, φαινόλιον, ναφθαλίνη καὶ ἀνθρακένιον· ἐκ τοῦ φαινολίου παράγονται κίτρινα καὶ ἐρυθρὰ χρώματα (πικρικόν δξύ κοραλλίνη, ἰσοπορφυρικόν δξύ)· ἐκ τῆς ναφθαλίνης τὸ λαμπρόν ἐρυθρὸν μαγδάλας, τὸ ἰωδὲς ναφθαλμίνης, τὸ κίτρινον τοῦ Μάρτιους· ἰδίως ὅμως τὸ βενζόλιον καὶ τολουόλιον παράγουσι τὰ κίτρινα χρώματα τῆς ἀνιλίνης, ἀρὸν μεταβληθῶσιν εἰς ἀνιλίνην καὶ τολουιδίνην. Ἡ ἀφετηρία τῶν χρωμάτων τῆς ἀνιλίνης ὑπῆρξε τὸ ἐν εἴτει 1828 ὑπὸ τοῦ A. W. Hofmann ἀνακαλυφθὲν ἐρυθρὸν τῆς ἀνιλίνης, ὅπερ ἐγένετο βάσις τῆς παραγωγῆς τῶν λοιπῶν χρωμάτων· τοῦτο ἐκάλεσαν ἐν Γαλλίᾳ Φουζίνη· ἐκτὸς τούτου ἐκλήθη ἐν ταῖς τέχναις μαγέντα, σολφερίνο, ἀζαλίνη, ρο-

δείνη, ἀρμαλίνη, ρουβιαντίς· ἵνε δὲ ἄλλας βάσεις $C_{20}H_{11}N_3$, ἣν ὁ Hofmann ὠνόμασε ροδανιλίνη μετ' ὀξείκου δέξος ἢ ὀροχλωρίου. Ἡ ροδανιλίνη ἵνε ἄχρους, ἐνῶ τὰ ἀλκατὰ τῆς ἵνε ἀπαντὰ ἐγγύρα δεικνύοντα εἰς τὸ προσπίπτον φῶς πρᾶσινον μεταλλικὴν λαμπρὴν, ἐνῶ εἰς τὸ διερχόμενον φαίνονται ἐρυθρά· αἱ διαλύσεις των ἵνε λαμπρῶς ὑπερέρυθρα, ἔχουσι δὲ μεγίστην χρωστικὴν δύναμιν 1 Χγρ. φουξίνης βάσει 200 Χγρ. ἐρίου. Ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἰώδες ανιλίνης παλαιῶν (ἰώδινη, βιολίνη), 2) ἰώδες νέον (ἰώδες τοῦ Χάφμαν, ἰώδες ἰωδίου, δάλεια, πρίμουλα· 3) τὸ ἰώδες τῆς μεθυλ-ανιλίνης, ροδέρυθρον ανιλίνης, κυανοῦν ανιλίνης (κυανοῦν τοῦ Λυών, ἄζορινη, ἄζου-λίνη) πρᾶσινον ανιλίνης (ἀλδεύδοπρᾶσινον, ἰωδισπρᾶσινον, μεθυλανιλίνηςπρᾶσινον, μαλαχί-τεπρᾶσινον, κίτρινον ανιλίνης ἱγρυσιδίνη, χρυ-σανιλίνη, ξανθίνη, φωσφίνη, ασυρίνη), μελαν ανιλίνης, καστονὸν ανιλίνης (καστανὸν τοῦ Βίσμαρκ, μαρώνιον).

Εἰς τὴν βαφὴν τῶν ὑφασμάτων, μεταξωτῶν καὶ εἰς τὰς τέχνας ἐν γένει εὐρίσκουσιν ἀπει-ρον ἐφαρμογὴν, εἰ πρὸς νέθουσιν τῶν οἶνων καὶ ποτῶν ἀξιοποιῶν. Ἡ παραγωγὴ τῶν χρω-μάτων τούτων ἐν Εὐρώπῃ εὐαίνει εἰς ἀξίαν 100 ἑκτμ. γρ. ἐτησίως. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνιμάτο (ἰταλ. animato) = «ἐμφύ-χιως». Μουσ. ὅρος τῆς ἐκτελέσεως, σημαίνει ἐμφύχως, ζωηρῶς, τοιμῆρως. Ἀπαιτεῖ συμφῶ-ως πρὸς τὴν χαρακτῆρα τοῦ προκειμένου μουσικοῦ τεμαχίου κατὰ τὸ μᾶλλον ἡττονεζωη-ρὰν καὶ ἐναργῶς τονουμένην ἐκδηλώσιν. [Δ.Κ.]

Ἀνιόν (anion) στοιχεῖον, καλεῖται εἰς τὴν ἡλεκτρισμὸν τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐκλύεται κατὰ τὴν ἡλεκτρολύσιν εἰς τὸν βυ-ματοφόρον τὴν συγκατακινῶντα μὲ τὴν θετικὴν πόλιν τῆς ἡλεκτρικῆς στήλης. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ὀξυγόνον κατὰ τὴν ἡλεκτρολύσιν τοῦ ὕδα-τος. [Τ.]

Ἀνιόνε (Agnone), ἰταλικὴ πόλις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καμπονπάσο, ἔχουσα ἐξαιρετὰ γαλυ-δοουργεῖα. Κάτ. 6 389 τῇ 1881 (τοῦ δήμου 10 832). [Π.]

Ἀνίς (Aniche). Βιομηχανικὴ πόλις ἐν τῇ γαλλικῇ νομῇ τοῦ Νέρ, ἔχουσα γαιανθρα-κουργεῖα καὶ 4 907 κατ. (ὁ δήμος 5 861) τῇ 1881. [Π.Π.]

Ἀνισέλαιον (Χημ. τ. ε. χ. ν.) (oleum Anisi, Anisöl), αἰθέριον ἔλαιον λαμβανόμε-νον δι' ἀποστάξεως μεθ' ὕδατος τῶν σπέρων κλπ. τοῦ ἀνίσου, ἐν εἰς ἐνέχεται κατὰ 20 πε-ρίπου ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Ἰνε βρεστὴν ἄχρουν (πρόσφατον) ἢ ἀνοικταίτρινον ἔχει ὁσμὴν καὶ γεῦσιν ἀνίσου καὶ εἰδ. βάρ. 0.98 — 99· πή-γνυται εἰς 8 — 10°, τήκεται δὲ μέλις εἰς 17 — 18°. Τὸ παλαιὸν Ἀν. πήγνυται δυσκολώτερον τοῦ πρόσφατου ἵνε δυσδιάλυτον ἐν ὕδατι, εὐδιά-

λυτον ἐν αἰθέρι καὶ οἶνονπνεύματι, χρησιμεύει δ' ἐν τῇ φαρμακευτικῇ, τῇ ποτοποιίᾳ καὶ τῇ μυρεψικῇ· συνίσταται κυρίως ἐξ ἀνεθολίου βρε-στοῦ καὶ στερεοῦ καὶ τινος τερπενίου. Τὸ ἀνι-σέλαιον (Anisöl), ὅπερ κατὰ ταῦτα ἵνε μίγμα, δὲν πρέπει νὰ συγχέηται μὲ τὸ ἀνι-σόλιον (Anisol), ἥτοι τὸν φαινυλομε-θυλαίθερα $C_6H_5O.CH_3$ μὲ τὸ ἀνέθολ (Anol) ἥτοι τὸ αλλυλοφαινόλιον $C_6H_5C_3H_5OH$, μὲ τὸ ῥηθὲν ἀνεθόλιον (Anethol) ἥτοι τὸν μεθυ-λαίθερα τοῦ ἀλλυλοφαινόλιου $C_6H_5C_3H_5OCH_3$ οὐδὲ τέλος μὲ ἕτερον μίγμα τὸ ἀνηθελαιον Goleum Anethi, Dillöl, (περὶ οὗ βλ. λ.ε-ξιν). [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνισέ-Μπουρζοά (Anicet-Bourgeois). Γάλλος δραματογράφος, γεννηθεὶς ἐν Παρίσι τοῦ 1806, ἀποθανὼν τῷ 1871. Ἐ-γραφε μόνος ἢ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Δεν-νέρι καὶ ἄλλων πλείστα ὅσα δράματα τοῦ εἰ-δους τῶν ὑπὸ τῶν Γάλλων μελῶδραμά-των (melodramas) καλουμένων, διακρινό-μενων δὲ κυρίως διὰ τὴν ρωμαντικὴν αὐτῶν πλοκήν. [Δ.]

Ἀνισικὸν ὀξύ (Χημ.) ἢ μεθυλο-παρα-οξυδενζοϊκὸν ὀξύ $C_8H_8O_3$ ἢ $C_6H_4OCH_3COOH$ · παράγεται δι' ὀξειδωσέως τοῦ ἀνε-θολίου (ἰδ. λ.εξιν). Πρὸς παρασκευὴν αὐτοῦ χύνουσιν ἐν μέρος ανισελαιίου (ἢ κάλλιον τὸ ἀπὸ τοῦ βρεστοῦ μερὸς ἀποχωρισθὲν ἀνεθό-λιον) εἰς θερμὴν διάλυσιν 5 μερῶν ἐρυθροῦ χρω-μικοῦ καλίου ἐντός 20 μ. ὕδατος μεμιγμέ-νου μετὰ 10 μ. θειικοῦ ὀξέος· λαμβάνει γώ-ραν ἀντίδρασις, ἀφ' οὗ δὲ ψυχθὴ τὸ ὑγρὸν ἀπο-χωρίζεται διὰ διηθήσεως τὸ παραχθὲν ανισικὸν ὀξύ. Ἰνε σχεδὸν ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι ψυχρῇ, ὀλίγον διαλυτὸν εἰς ζέον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀπο-χωρίζεται μετὰ τὴν ψύξιν εἰς μακρὰς ἀχρόους βελόνας· διαλύεται εἰς οἶνονπνευμα, τήκεται εἰς 175° καὶ ζέει εἰς 275° [Ο.Α.Ρ.]

Ἀνισότητες (Ἀστρ.) ἐνομαζονται ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἀστρονομίᾳ τὰ αποτελέσματα τῶν διαταράξεων (βλ. λ.). Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀστρο-νομίᾳ ἐνομαζονται ἀνωμαλίαι· ἐν τῇ θεω-ρίᾳ τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν αἱ διαφοραὶ ταύτης ἀπὸ τῆς ἰσοταχοῦς κυκλικῆς κινή-σεως. [Δ.Κ.]

Ἀνισότροπα σώματα καλεῖσιν ἐν τῇ φυσικῇ κρυσταλλογραφίᾳ ἅπαντας τοὺς δια-φανεῖς κρυστάλλους, πλὴν τῶν τοῦ κυβικοῦ συστήματος, ἐν εἰς ἡ ἐλαστικότης τῶν μερίων τοῦ αἰθέρος εἶνε διάφορος κατὰ διαφόρους διευ-θύνσεις. Τὰ σώματα ταῦτα εἶνε δι· π λ ο θ ἀ-ν τ ι κ ά. [Κ.Μ.]

Ἀνίσου (Φαρμακολ.) ἢ γλυχα-σίτου σπέρματα. Semina ἢ Fructus Anisi, Pimpinella Anisum L. Τὰ σπέρ-ματα Ἀ. εἶνε καρπὸς φρειδῆς, ἐπιμήκης, ἰσο-μεγέθους κεφαλῇ μεγάλῃς καρφοβελόνῃς, ἰδια-

ζούσης ἀρωματικῆς δομῆς, γεύσεως δὲ γλυκαζούσης καὶ θακνιώδους. Ἐνέχουσιν αἰθέρια (2%) περιέχον δύο διαφύλλους οὐσίας (Anethone, Anethol). Διόσυνται εἰς κόνιν (ἀνά 10 — 20. σπ. πολλὰκις τῆς ἡμέρας) ἢ εἰς ἐγχύμα (ἀπὸ 1 — 2 καγ. τοῦ γλυκῦ) ἐν κλαθίμῳ θερμῷ ἢ χλιαρῷ ὕδατος καὶ παρὰ γ γ ἔ λ λ ο ν τ α ἰ ὡς εὐστόμαχα καὶ ἄρτυα κατὰ σπύλων εἰς αἰνιδικῶν ἁκρων φύξεως, ὡς προάγοντα τὴν διάκρισιν τοῦ γλυκακτοῦ, ὡς διαφύλλου καὶ οὐρητικῆς, ἀρροισιακῆς καὶ ἐμμηναγωγῆς καὶ τέλος ὡς τῶν φλεγμῶν ἀνάσκητικῆς.

Εἶναι ἐν χρήσει προσέτι τὸ ἀπόσταγμα ἀνίσου, aqua anisi, τὸ πνεύμα Ἀ., spiritus anisi, καὶ τὸ σιρόπιον Ἀ., syrupus anisi. Τὸ αἰθέριον ἔλαιο ἀναγράφουσι πρὸς τὰς ἡμικρανίας καὶ τὰς εἰς ἐμπνευματώσεως δυσπεψίας καὶ ἀρωματίζουσι δι' αὐτοῦ (2 — 5 σταγ.) ποτὰ φαρμακευτικὰ ἢ τοῦ ἐμπορίου (Anisettes). Ἰστέον δ' ὅτι τὸ αἰθέριον ἔλαιον εἰς δόμην σταγόνων τιγῶν εἶναι ἱκανὴν νὰ φέρῃ σπῆγμαδες ἐντόνους ἢ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον πρὸς τισι ζώοις (Bouchardal, Fonsagrives).

Ἐν τῇ σακχαροπλαστικῇ παρασκευάζουσι διὰ τῶν σπερμάτων ἀνίσου πρὸς γήματα διευκολύνοντα τὴν πέψιν καὶ ἀναζίδοντα εἰς τὸ στέμα δομῆν λίαν εὐάρεστον. (B.H.)

Ἀνίσου τοῦ ἀστροειδοῦς σπέρματα (Φαρμακολ.), *Semina Anisi Stellati*. Τὰ σπέρματα Ἀ. προέρχονται ἐκ τοῦ *Illicium anisatum* L., θαμνίου ἀειθαλοῦς τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἰαπωνίας συνίστανται ἐξ 6 — 12 ἀστροειδῶς συναπτομένων καρπῶν καὶ περιέχουσιν εὐστρον αἰθέριον ἔλαιον (4 — 5%), ἔχον τὰς αὐτὰς περὶπου ιδιότητες τοῦ αἰθ. ἔλαιου ἀνίσου ἢ γλυκανίσου, λιπαρὸν ἔλαιον, σάκχαρον καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Παρέχονται εἰς ἐγχύμα (2 — 10 0/000) ἢ εἰς βάλμα (10 — 20 σταγ.) ὅπου καὶ τὰ σπέρματα ἀνίσου ἢ γλυκανίσου (βλ. λ.) καὶ εἶναι ἐν χρήσει κυρίως ἐν τῇ βιομηχανίᾳ εἰς παρασκευὴν διαφύλλων εὐστόμαχων ποτῶν φερόμενων ἐν τῷ ἐμπορίῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Anisettes de Bordeaux, A. de Hollande καὶ Liqueur d'Absinth. (B.H.)

Ἀνέ-Φατμᾶ, φιλόλογος, ἀκμήσασα ἐν Κωνσταντινουπόλει. Διεκρίθη κυρίως διὰ τὰ ποιήματα αὐτῆς, ἐξ ὧν ἐνθουσιασθεῖς ὁ πρόκριτος Ἐμὶρ-Ἄφγας, ἔλαβεν εἰς γάμον αὐτήν. Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετέβη εἰς Λάρισαν, ὅπου ὁ συζυγὸς αὐτῆς εἶχε διορισθῆ ἱεροδικαστῆς εἰς τὴν Ἀ. ἐπανήλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ὅπου καὶ ἀπέθανε περὶ τὸ 1720. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτῆς πολλὰ διδάσκονται ἐν τοῖς σχολείοις ὡς πρότυπα ποιητικῆς τέχνης. (I.H.M.)

Ἀνέων καὶ Ἀνίην (Anio ἢ Teverone).

Ἀριστέρως παραπόταμος τοῦ Τιβέρεως, ἔχων μῆκος 110 χμ. καὶ πηγάζων ἀπὸ τοῦ ὄρους Κερατοῦ 70 χλ. πρὸς Ν τῆς Ῥώμης. (Π.Π.)

Ἀνκυετὶλ (Hyacinthe Anquetil Duperron), περιήγητος Ἀσιανολόγος ἐκ Παρισιῶν (γενν. τῷ 1731). Ἀπὸ εὐσπουδαστῶν ἐν Παρισίοις, κατ' ἀρχὰς μετέβη εἰς Ἰνδίαν ὡς στρατιώτης ἵνα σπουδάσῃ τὴν Σανσκριτικὴν καὶ ἐνταῦθα μετὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς Σανσκριτικῆς καὶ τῆς Νεοπερσικῆς διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τῶν Πάρσων (Ἀβέστα) πρῶτος εἰσηγγέστα τοῖς Εὐρωπαίοις τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαίας Βακτρικῆς γλώσσῃς καὶ τὴν ταύτης πρὸς τὴν Σανσκριτικὴν συγγένειαν προσδιώρισεν, εἰ δὲ καὶ σπουδῆς συνεργάτης παρακινεῖται (L'Inde en rapport avec l'Europe Paris 1790) καὶ ἔργα τινὰ τῆς Σανσκριτικῆς φιλοσοφίας μετέφρασεν εἰς τὴν λατινικὴν. Ἐτελεύτησε τῷ 1805 ἐν πενιᾷ.

2) Louis Pierre, ἱστορικὸς Γάλλος, ἀδελφὸς τοῦ πρώτου, γενν. ἐν Παρισίοις τῷ 1783, σπουδάζας περὶ τὴν θεολογίαν, ἠπαύσθη εἰς τὸ στάδιον τοῦ κληρικοῦ. Ἐπὶ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐγένετο καὶ ὑπάλληλος ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν. Συνέγραψεν ἱκανὰ ἱστορικὰ ἔργα, ὧν τὰ ἀξιοσημειώτατα εἰναι: Précis de l'histoire universelle (Paris 1797) Histoire de France depuis les Gaules jusqu'à la fin de la monarchie (1885) Louis XIV, sa cour et le régent. (1889). Ἐτελεύτησε τῷ 1806. (Π.Κ.)

Ἄννα Ἀγία. Χωρίον τοῦ δήμου Λαμναίων, τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἰλιδος ἐπὶ τοῦ ΝΑ κρατῆδου τοῦ ὁροπέδιου τοῦ ὄρους Φολέως, ἔχον 216 κατ. τῷ 1889. (Γ.Πδ.)

Ἄννα ἡ Κομνηνὴ, θυγάτηρ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ γεννηθεῖσα τῇ 1 Δεκ. 1083, ἐγένετο σύζυγος τοῦ καίσαρος Νικηφόρου Βρυεννίου, ἐν μὲν τῇ ἐπειρῶν νὰ ἐξωθήσῃ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς Εὐφρόνης εἰς στάσιν κατὰ τοῦ τὸν πατέρα διαδεχθέντος ἰδίου ἀδελφοῦ Ἰωάννου. Ἡ Ἀ. δὲν εἶναι γνωστὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ μόνον διὰ τὰς πολιτικὰς αὐτῆς ραδιουργίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν περὶ τῶν πράξεων τοῦ πατρὸς ἱστορικὴν αὐτῆς συγγραφὴν εἰς δεκαπέντε βιβλία, τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Ἀλεξιάδα, ἥτις φθάσκει μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς (1118). Ἡ ἐπιφανὴς αὐτῇ ἱστορικὴ συγγραφὴ, ἥς τὰ βιβλία δὲν φέρονται ἔχοντα σήμερον καλὸν ὀλοκληρίαν τῇ ἀρχαίᾳ αὐτῶν τάξει, ἐξεδόθη τελευταῖον ἐν τῇ βενετικῇ ἐκδόσει τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων (Τόμ. Α' 1839 ἐκδ. Schopen. — Τόμ. Β' 1878 ἐκδ. Reifferscheid). Περιεσώθη δ' αὐτῆς ἐν χειρογράφῳ τῆς βιβλιοθήκῃς τοῦ Μονάχου καὶ ἐν ἄλλῳ τινὶ ἐν τῷ Βατικανῷ καὶ ἐπιτομή, συντάχθεισα μετὰ τοῦ 1Β' καὶ 1Ε' αἰῶνος. Ἡ Ἄννα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς, ἐπελθόντα ἐνεκα τῶν

Ἀννα Ἀρία, Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Νηλέων τῆς Εὐβοίας, ἔχουσα 1382 κατ. τῷ 1889. Παρ' αὐτὴν λειψάνα ἀπὸ μνηστῆρα ἀρχαίας πόλεως, ἧς τὸ ὄνομα δὲν ἐξηκριβώθη. [Π.]

Ἀνναβέργ (Annaberg). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς Σαξωνίας, ἐπὶ τοῦ Ἀρτσ, πρωτ. ὁμ. ἐπαρχίας. ἔχει 13 822 κατ. (1885), ἡ δ' ὁμονομία ἐπαρχία 93 007 κατ. [Π.Π.]

Ἀνναβεργίτης (Nickelbläthe), μικροκρυσταλλοσφῆς καὶ χειροπληθὴς ἡ παρενσπαρμένος εὐξείτος. Σιλ. = 2...2,5. Εἰδ. βάρ. = 3...3,1. μηλόχρους ἢ πρασινόλευκος, μακρῶν ἢ ἀλαμπῆς. Συνίσταται ἐξ ὀξείδιου τοῦ νικελίου (37,25%), ὀξυαρσενικοῦ (38,59) καὶ ὕδατος (24,16). Ἐπὶ ἀνθρακος πυρουμενος ἐκλύει ἀτμούς ἀρσενικοῦ, μετὰ μακράτου βράχκος δεικνύει ἀντιδράσεις νικελίου, ὑπὸ τῶν ὀξέων ἀπορρευστοῦται. Κυρίωςται ἐν Ἀνναβέργ τῆς Σαξωνίας καὶ ἀλλαχού. [Κ.Μ.]

Ἀννάμ. (Κυρίως Ν γ γ ἄ ν - ν ἄ μ, ἥτοι: ἡ Π ρ ε μ ῖ α τῆς Μ ε σ η μ ἔ ρ ι α ς, καὶ ἀπὸ τοῦ 1802 ἐπιστήμως Β ἱ τ - ν ἄ μ, ἥτοι: ἡ Λ ἄ μ ψ ι ς τῆς Μ ε σ η μ ἔ ρ ι α ς). Χώρα κατὰ τὴν Ἀ ἀκτὴν τῆς Ἰνδοκίνας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 440 500 τγμ. καὶ ἐριζομένη πρὸς Β ὑπὸ τῶν σινηκῶν ἐπαρχικῶν Κουαγγόγγ, Κουαγγαί καὶ Ἰουάν, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς χώρας τῶν Λαὸς καὶ τοῦ Σιάρ, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Σινηκῆς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Τογκίνου καὶ ΝΔ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Ἰνδοκίνας. Διαιρεῖται εἰς τὸ Τογκίνον (Τουγγ-κίγγ), πρὸς Β ἔχον πρωτεύουσιν τὴν Χανόνην, καὶ τὴν Κοχιγκίαν, πρὸς Ν ἔχουσαν πρωτ. τὴν Οὐαί. Κυριώτεροι τῶν ποταμῶν αὐτῆς εἶναι ὁ Μὲκ Χόγγ (βλ. λ.) καὶ ὁ Σόγγας, βραχίων τοῦ Ἰουάν ἐκβάλλον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Τογκίνου. Πολυάριθμοι δὲ διώρυγες διευκολύνουσι τὴν μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ συγκοινωνίαν καὶ σειρά ὁρέων διασχίζει τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Τὸ Τογκίνον ἔχει πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ. Σιδηρὸς δὲ εὐρίσκεται καθ' ἅπασαν τὴν χώραν. Κυριώτερα τῶν προϊόντων τῆς χώρας ταύτης εἶναι ἔρυα, ἀραβόσιτος, λαθύρια, κάσσια, πολυτελεῖ ξύλα κοκοφοινίκας κτλ. Ἡ βομβυκοτροφία καὶ ἡ μεταξουργία εἶναι ἐν ἀνθρῇ καταστάσει. Νομίσματα: τὸ κ δ ἄ ν (ἀργυροῦν = πρὸς 3,50 φρ.)· τὸ μ ἄ ς (1/10 τοῦ κ δ ἄ ν) καὶ τὸ σ α π ἔ κ (1/60 τοῦ μ α ς). Τὰ δύο τελευταῖα ἐκ ψευδαργύρου. — Τὸ Ἀ. βασιλεῖον ἀνεξάρτητον ἄχρι τοῦ 1884, διὰ τῆς συνθήκης τῆς 6 Ἰουνίου (ν.) τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀνεγνώρισεν τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας. Διὰ τῶν διαταγμάτων τῆς 5/17 Ὀκτωβ. 1887 καὶ 31/12 Ἀπρίλ. 1888 ἡ προστασία τῆς χώρας ταύτης ὑπέχθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν καὶ τῶν Ἀπσικίων. Ταυτοχρόνως συνετέλεσθη καὶ ἡ ἔνωσις τῶν 4 χωρῶν: Κοχιγκίνας, Καμπότζης, Ἀννάμ καὶ Τογκίνου, αἵτι-

νες ἀποτελοῦσι νῦν τὴν γαλλικὴν Ἰνδοκίαν. Ἐκίσθη ὁμοῦ τῶν χωρῶν τούτων διατηρεῖ τὴν διοικητικὴν αὐτῆς αὐτονομίαν καὶ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς. — Τὸ ἰδίως Ἀ ν ἄ μ ἔχον ἐμβαδὸν 275 300 τγμ. κατοικεῖται ὑπὸ 2 ἐκατ. κατ. Εἰς τούτους ὁμοῦ πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ πολλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποτελούσης τὴν Ἀ κλιτὺν τοῦ Μεκόνγγ ὁρροσειρὰς οἰκουσῶν φυλῶν (Λ α ὀ ς ἢ Μ ο ῖ ς), ὅπερ ἀναριθμᾷ τὸ σύνολον τῶν κατ. εἰς 6 000 000 περίπου. Πρωτ. αὐτοῦ εἶναι ἡ Ο ὐ ἄ ἰ, ἔχουσα 30 000 καὶ μετὰ τῶν προκατεινών τῆς 50 000 κατ. — Τὰ ε σ ο δ α τοῦ Ἀ. τῷ 1888 ἦσαν 17 321 000 φρ., τὰ δ' ε ς ο δ α 17 034 720 φρ. — Ὁ ἐκεῖ στρατὸς ἀποτελεῖται ἐξ 700 ἀξιωματικῶν καὶ 22 533 ἀνδρῶν, ὧν 11 833 ἰθαγενεῖς. — Ἐνεκα τῶν ατελιῶν περὶ τῆς χώρας ταύτης γνώσεων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐριθῇ ἀκριβῶς ἡ σπουδαίτης τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς. — Ἡ συγκοινωνία ἀπὸ τῆς γαλλικῆς κατοχῆς ἤρχισε ν' ἀναπτύσσεται. — Ὁ νῦν βασιλεὺς καλεῖται Βουνοδὸν ἢ Βουνοδάν, υἱὸς τοῦ Πουφούρ, βασιλεῦσαν ἀπὸ τῆς 15/27 Ἰανουαρίου 1889. Τὴν ἀντιβασιλείαν ἐκασκεῖ τὸ ἀνώτατον συμβούλιον. — Οἱ κάτοικοι (Ἀνναμίται) ἀνήκουσιν εἰς τὴν μογγολικὴν φυλὴν, καὶ λαλοῦσι γλώσσαν μονοσύλλαβον, γραφομένην διὰ σινηκῶν χαρακτήρων. [Π.Π.]

Ἀννάμ. Ἐπίκειον τῆς σκωτικῆς κομητείας Δούρφορις, ἔχον βιομηχανίαν καὶ 3 800 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀννάπολις. 1) Πολιτικὴ πρωτ. τῆς βορραίμερ. Πολιτείας Μαριλάνδης ἐπὶ τοῦ Σέβερν, ἔχουσα 6 642 κατ. (1880). — 2) Πόλις ἐν τῇ Νεῇ Σκωτίᾳ, ἔχουσα 2 833 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀνν-Ἀρδορ. Πρωτ. τῆς κομητείας Βαστενίου ἐν τῇ βορραίμερ. πολιτεία τοῦ Μι-χιγγαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Οὐρῶνος καὶ τὸν σιδηρόδρομον, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ 8 061 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀννας ἁγίας σκήτη ἰδιόρρυθμοι, ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς μονῆς Λαύρας καὶ ἀριθμούσα 66 μοναχοὺς, ἐξ ὧν τρεῖς Ῥώσοι, τρεῖς Ῥωμιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνας. Ἡ σκήτη αὕτη ἀπαρτίζεται ἐξ 70 εἰς ἑκτασιν ἡμισείας ὥρας ἐγκατεσπαρμένιων κελλίων, ὧν ἐπιφανέστατον τὸ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου Γ' ἐν ἔτει 1759 ἀνεγερθὲν, κεῖται δ' ἐν μιᾷ τῶν καλλίστων τοποθεσιῶν τοῦ ἁγ. Ὁρους, διαρρεσμένη ὑπὸ ὕδατιν καὶ περιτοιχιζομένη ὑπὸ λεμονεῶν καὶ παρτοκαλιῶν. Ἡ βιβλιοθήκη αὐτῆς κέκτηται 46 ἀρχαῖα χειρόγραφα. [Ε.]

Ἀννέσου (Annecy). Πρωτ. τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῆς Ἀννο Σαβαυδίας. Ὁδὸρα ἐπισκόπου. Κεῖται κατὰ τὴν Β ἐσχατιάν τῆς ὁμ. λίμνης. ἔχει σιδηρ. βιομηχανίαν καὶ 9 144 κατ. (1881). — Ὁ δῆμος 11 334 κατ. — Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τοὺς Ῥωμαίους (Ἀν-nesium). — Ἡ λ ἰ μ ν η τ ο ὕ Ἀ. ἔχει ἐπιφάνειαν 28 τγμ. καὶ μέγιστον βάθος 62 μ. [Π.Π.]

Ἀννίβας 1) Καρχηδόσιος στρατηγός. ναυαρχὸν τῇ 269 π.Χ. καρχηδονικοῦ στόλου, κατώρθωσε μὲν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὑπὸ τῶν Μαρτινίων εἰς τὸν τυράννον τῶν Συρακουσῶν Ἰερώνη Β' παραδοσὶν τῆς Μεσσηνίας, ἀλλὰ δὲν ἤθυσεν νὰ καταλάβῃ αὐτὸς τὴν πόλιν. Ἐκραγένας δὲ τοῦ πρώτου καρχηδονικοῦ πολέμου ὑπερήσπισε τὸν σικελικὸν Ἀκράγαντα ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων, κατάρθωσε δ' ἔπειτα μετὰ τὴν ἥτταν τοῦ ὑπὸ τῶν συμπολίτην αὐτοῦ Ἀννωνά ἐπικουρικοῦ στρατοῦ νὰ διασώσῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς φρουρᾶς τοῦ Ἀκράγαντος, ἀγαγὼν αὐτὸ εἰς τὸ καρχηδονικὸν Λιλύθαιον κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκρην τῆς Σικελίας. Ναυαρχὸν δὲ τῇ 260 π.Χ. τοῦ καρχηδονικοῦ στόλου ἡττήθη παρὰ τῆς Μύλας κατὰ τὰ ΒΔ τῆς Σικελίας ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ὑπάτου Δουλίου, περικλείσαντος αὐτὸν εἰς τινὰ λιμένα τῆς Σαρδουσίας, καὶ ἡναγκάσθη νὰ παραδώσῃ τὸν στόλον εἰς τοὺς πολέμιους, μεθ' ὧν ἀποδεδωχθεὶς εἰς τὴν νῆσον, ἐσταυρώθη ὑπὸ τῶν ὠρριζμένων στρατιωτῶν του. [Δ.]

2) Υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα, γεννηθεὶς τῇ 217 π.Χ. Ἐκ παιδὸν ἐμπνευσθεὶς τὸ πρὸς τὴν Ῥώμην μίσος καὶ ἀκολούθησας εἰς Ἰσπανίαν τὸν πατέρα, διεδείχθη τὸν Ἀσθροῦδαν (ἴδ. λ.) ἐν τῇ στρατηγίᾳ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ καρχηδονικῶν δυνάμεων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἔχων τὸ εἰκοστὸν ἔκτον τῆς ἡλικίας ἔτος. Τὴν δ' ἐκλογὴν ταύτην τοῦ στρατοῦ ἐπεκύρωσε καὶ ἡ καρχηδονικὴ σύγκλητος παρὰ τὴν ἀντίρραξιν τῶν πατέρων τοῦ Ἀννίβου ἐχθρῶν. Ἰσχυρὰν δὲ καταστήσας τῷ 221 καὶ 220 π.Χ. δι' ἐπιτυχῶν ἐκστρατειῶν τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ καρχηδονικὴν κυριαρχίαν καὶ αὐξήσας τὴν στρατιάν, ἤρξατο τοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμου, ἐκπολιορκήσας μεθ' ἑπτὰ μηνῶν ἀγῶνας τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ σύμμοχρον αὐτῶν Ζάκαυνον. Ἐντεῦθεν δὲ προσκλήθη ὁ δευτέρως καρχηδονικὸς πόλεμος, διαρκέσας ἐπὶ 17 ἔτεσιν (218—201 π.Χ.), καθ' ὃν ἐν ἀρχῇ λαμπρὰς ἤρατο νίκας ὁ Ἀ. ἀναδειχθεὶς εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων ἐν τῇ ιστορίᾳ στρατηγῶν. Ἀφίει ἐν Ἰσπανίᾳ τὸν ἀδελφὸν Ἀσθροῦδαν ἀπεφάσισε νὰ μεταφέρῃ τὸν πόλεμον εἰς αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν. Ἐκκινήσας δὲ μεθ' ἑκατοντακισχιλίων περίπου ἀνδρῶν διέβη τὰ Πυρραϊά, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Γαλατίαν, καὶ καταπολεμῶν δεξιῶς τοὺς ὠκεγενεῖς καὶ τοὺς ἐπιπροσθόντας Ῥωμαίους, διέβη ἐντέως δύο ἑβδομάδων τὰς ὑπὸ τῶν χιόνων κεκαλυμμένας Ἀλπεῖς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πέντε μῆνας μετὰ τὴν ἐξ Ἰσπανίας ἀναχώρησιν, φέρων μάλιστα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, τοῦ ὑπολοίπου φεικνέτος ὑπὸ τῆς κοπώσεως καὶ τῶν ἀγώνων. Ἀλλ' ἀκούραστος καὶ ἀτρόμητος προχωρῶν, βοηθούμενος δὲ καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἀνω Ἰταλίαν ἐνοικούντων Γαλατῶν, τὸ μὲν πρῶτον ἐνίκησε τοὺς Ῥωμαίους ἐν ἱππομαχίᾳ παρὰ τὸν ποταμὸν Τεκ-

νον, εἶτα δὲ καὶ πάλιν παρὰ τὸν παραπτόμον τοῦ Πάδου Τρεβίου. Διαβάς δ' ἀρχομένου τοῦ 217 π.Χ. τὰ δυτικὰ Ἀπεννίνα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Τυρρηϊαν, καὶ ἐνίκησε παρὰ τὴν Ταρσιμένην λιμνὴν τὸν ὑπάτον Φλαμίνιον, ἀποκλόντα δεκαπεντακισχιλίους τῶν περὶ αὐτὸν, πεσόντας ἐν τῇ μάχῃ, ἐν ᾧ ἰσάριθμοι ἐκωγρήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀννίβου. Ἡ ἥττα αὕτη ἐκλόνησε μεγάλως τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλ' ὁ Ἀννίβας ἀπεφάσισε νὰ μὴ προσβάλλῃ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, πρὶν ἢ κινήσῃ εἰς ἀποστασίαν τοὺς συμμάχους τῶν Ῥωμαίων, ἐφ' ᾧ εἰσῆλθασεν εἰς τὴν Ἀπουλίαν καὶ τὴν Καμπανίαν. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἤρχεν ὁ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐκλεχθεὶς δικτάτωρ Φάβιος Μάξιμος ἀπέφυγον οἱ Ῥωμαῖοι συνεισὶν πᾶσαν συγκρούσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἐκλεχθέντων ὑπάτων ὁ Ἀννίβας ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν Ῥωμαίων παρὰ τὰς ἐν τῇ Ἀπουλίᾳ Κάννας καὶ κατενίκησε τὴν ἐχθρικήν στρατιάν, φονεύσας ἑξοκνηκισχιλίους Ῥωμαίους (216 π.Χ.), δεκακισχιλίων περίπου μόνον περισωθέντων, καίπερ ἔχων στρατιάν κατ' ἐλάχιστον ὑπεραίονσαν τὸ ἥμισυ τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ.

Τὸ τραῦμα ἦτο βαρύτερον διὰ τὴν Ῥώμην, ἀλλ' ὁ Ἀννίβας καὶ πάλιν δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐπιτεθῇ ἀμέσως κατὰ τῆς πόλεως, ἥς τὸ φρόνημα ἠύξανεν ἡ καρτερία καὶ ἐθελοθυσία τῶν Ῥωμαίων, καίπερ τοιαύτην παθόντων συμφορὰν. Ὁ Ἀ. στερούμενος πολιορκητικῶν μηχανῶν, καὶ βλέπων τὴν ἐξασθένησιν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ στρατοῦ καὶ τὴν μέχρι τοῦδε ἀπρόθυμον πρὸς αὐτὸν προσχώρησιν τῶν συμμάχων τῆς Ῥώμης, ἀνέβαλλε τὴν κατὰ τῆς Ῥώμης ἐπίθεσιν, ἐπιδιώκων τὴν σύμπραξιν τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Ἰερωνίμου καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου τοῦ Β'. Ἀλλ' ἡ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἐπιδρομὴ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡ ἔλθωσις τῶν Συρακουσῶν (212 π.Χ.) ἐφάνη ματαιίνουσα τὴν ἐνέργειαν τοῦ Καρχηδονίου. Μετὰ δραστηριότητος δ' ἐκτάκτου ἤρξαντο ἀντιπράττοντες καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ οἱ Ῥωμαῖοι. Καὶ δὴ ἐπεχείρησαν καὶ αὐτῆς τῆς εἰς τὸν Ἀννίβαν προσχωρητάτης καμπανικῆς Καπυῆς τὴν πολιορκίαν. Καὶ ἀπεφάσισε μὲν ὁ Ἀννίβας νὰ ἐπιφέρῃ ἀντιπερισπασμὸν, προχωρῶν μέχρις αὐτῶν τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ τὸ τόλμημα ἀπέτυχε. τῶν μὲν Ῥωμαίων μὴ θορυβηθέντων καὶ μὴ λυσάντων τὴν πολιορκίαν τῆς Καπυῆς, τοῦ δὲ Ἀννίβου ὄντος ἀπαρκεσίου ὅπως καταλάβῃ τὴν ἐπιδεικτικῶς ἀπειληθεῖσαν Ῥώμην. Πεσοῦσης δὲ τῆς Καπυῆς, ἔπειτα δὲ ἡττηθέντος καὶ τοῦ Τάραντος ἤρχισε μειομένη ἡ δύναμις τοῦ Ἀννίβου, ὅστις ἀνυπομόνως ἀνέμενεν ἐν Ἀπουλίᾳ τὴν ἀφίξιν ἐπικουρίας παρὰ τοῦ Ἀσθροῦδα, ὅστις ἀπεδιδόσθη μὲν εἰς Ἰταλίαν, ἀλλὰ κατεστράφη μετὰ τῆς στρατιᾶς του, νικηθεὶς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ (207 π.Χ.). Ἐπὶ δολοκλήρᾳ δ' ἔτι εἰ-

κολούθει διαμένων ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀμυνόμενος μὲν γενναίως, ἀλλὰ μάτην καρδοκίων ἐπικουρίας ἐκ Καρχηδόνας, ὅτ' ἔλαθεν ἐκ τῆς πατρίδος τῇ 203 π.Χ. τὴν διαταγὴν νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος ἀπειλούμενην Καρχηδόνα. Ἄκων δ' ἀναγκασθεὶς νὰ καταλίπῃ τὴν Ἰταλίαν, ἔτρεψεν εἰς τὴν Ἀφρικήν καὶ, συναντηθεὶς πρὸς τὸν Σκιπίωνα παρὰ τὴν Ζάμην, εἰς ἀπόστασιν πέντε ἡμερῶν πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς Καρχηδόνας, μετὰ μάταιαν ἀπέπειραν συνθηκολογίας ὑπέστη οὐκ ἐκράνθησαν (202 π.Χ.). Ἡ Καρχηδόνα ἠναγκάσθη νὰ ποδὲχθῃ τοὺς βαρεῖς ὅρους τοῦ νικητοῦ, ἐφ' οἷς παρεχωρήθη εἰς αὐτὴν ἡ εἰρήνη ἢ ἐπιφέρουσα τὸ τέλος τοῦ μακροῦ πολέμου (201 π.Χ.). Ὁ δὲ Ἀννέθας ἀνέλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνωτάτου παρὰ τοῖς σημεῖταις λαοῖς ἄρχοντος, τοῦ κριτοῦ, ὅπως ἀναδιοργανώσῃ τὸ βαρύνον πάσχειν κράτος. Καὶ εἰργάσθη μὲν πρὸς τοῦτο πάσῃ δυνάμει, ἀλλ' αἱ ὑπ' αὐτοῦ κριθέσαι ἀνάγκαι καὶ πολιτικαὶ μεταρρυθμίσεις ἐξηρέθισαν τοὺς ἀριστοκρατικούς αὐτοῦ ἐν Καρχηδὸνι ἀντιπάλους, καὶ ἐξήγειραν ὑπονοίας ἐν Ῥώμῃ, ἥτις ἀπήτησε παρὰ τῶν Καρχηδονίων τὴν παράδοσιν αὐτοῦ. Φυγὴν δ' ἐκ τῆς πατρίδος, ὅπως σωθῇ ἀπὸ τῆς καταδωξείας τῶν τε πολέμιων καὶ τῶν ὁμογενῶν ἀντιπάλων (195 π.Χ.), ἐξήγγειλεν ἄσπλον παρὰ τῷ βασιλεὶ τῆς Συρίας Ἀντιόχῳ Γ' τῇ Μεγάλῃ, ὅστις παρεσκευάσθη πρὸς ἀγῶνα ἐναντίον τῆς Ῥώμης. Καὶ συμμετέσχε μὲν τοῦ κατ' αὐτοῦ πολέμου ὡς ναύαρχος, ἀλλ' ἡττηθέντος τοῦ Ἀντιόχου ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, οὗτοι ἀπήτησαν σὺν τοῖς ἄλλοις τὴν παράδοσιν τοῦ Ἀννέθου, ὅστις ἐτίθη, πάλιν φεύγων πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Βιθυνίας Προυσίαν, μεθ' οὗ συνέπραξε κατὰ τοῦ συμμαχοῦ τῶν Ῥωμαίων Εὐμένους Β' τοῦ βασιλέως τοῦ Περσέως. Ἀπαιτηθείσης δὲ καὶ παρὰ τοῦ Προυσίου τῆς παραδόσεως τοῦ Ἀννέθου, ὑπεξέφυγεν ὁ πολυπλαγκτός Καρχηδόνας τὸν κίνδυνον τῆς τοιαύτης ἀτιμώσεως, πῶν φάρμακον τῇ 183 π.Χ. ἐν ἡλικίᾳ ἑτῶν ἐξήκοντα καὶ τεσσαρῶν. [Λ.]

Ἀννέθας (Annihal). Πόλις τῆς Β' Ἀμερικῆς ἐν τῇ κομιτείᾳ Μάριον τῆς πολιτείας τοῦ Μισσούρι παρὰ τὴν δυτ. ὄχθην τοῦ Μισσουριππῆ, ἔχει 11 074 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀννεθιέρ. (Kointhos Ἀ. γερμ. Einfischthal). Ἀλπεῖα κοιλάς, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σιέρρα τοῦ ἑλβετικοῦ καντονίου τῆς Βαλαιοῦ, ἔχουσα ἐμβαδὸν 30 τγμ. [Π.Π.]

Ἀννεθίτης, ὀρυκτὸν συγγενὲς τοῦ στυλαιοῦ, συνιστάμενον, ὡς καὶ ὁ στυλοθερίτης, ἐξ ἐνθίου χαλκοῦ καὶ ἐνθίου ἀρσενικοῦ. [Κ.Μ.]

Ἀννίκερις ὁ Κουρηνάιος, φιλόσοφος ἀκμάσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τὸν τρίτον π.Χ. αἰῶνα καὶ ἰδρυτὴς τῆς αἰρέσεως τῶν ἀντικειμένων, τῆς ἐποίας τὰ ἱκανῶς διασφαρύνοντα δόγματα θεωροῦνται συγγενεῦντα

πρὸς τὰ τῶν ἐπικουρείων. Ὁ Ἀννίκερις ἐξέβηκεν ἐν τούτοις μετὰ τοῦ Ἀριστίππου, ὅτι ἡ ἀληθὴς ἡδονὴ εἶναι ἡ ἐν κινήσει, πειρώμενος νὰ συμβάλῃ τὴν διδασκαλίαν ταύτην πρὸς τὸ καθῆκον διὰ τῆς ἀποδείξεως ὅτι ἀνωτέρα τῶν σωματικῶν εἶναι ἡ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἐκείνου πνευματικῆς ἡδονῆς. Βλ. Διογ. Λαέρτιου, βιβλ. Β', Κλήμεντος Ἀλεξ. Στρωμ. βλ. Β', καὶ Ἀεξίανδρον Σουῖδα εἰς Ἀννίκεριν. [Ρ.]

Ἀννέθια. Χωρίον τοῦ δήμου Πιρόνων τῆς Κεφαλληνίας, ἔχον 258 κατ. τῇ 1889. [Π.]

Ἀννόδερος, (πρώην βασιλεῖον τοῦ Ἀν.). Ἡ βορειοδυτικωτάτη τοπαρχία τῆς Πρωσίας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 38 481.10 τγμ. καὶ 2 172 702 κατ. (1885), ὧν οἱ πλείστοι Λουθηρανοὶ τὸ δόγμα. Κεῖται ΝΔ τοῦ Ἑλδ καὶ ἔχει πρὸς ὁμόνομον. Διαιρεῖται εἰς 6 διαμερίσματα (Land drostieien), καλούμενα δια τῶν ἐνοικητῶν τῶν πρωτεύουσιν τῶν καὶ περιέχοντα 37 νομούς καὶ 142 ἐπαρχίας, 115 πόλεις καὶ 4032 δήμους. Τὸ ἔδαφος τῆς χώρας ταύτης εἶναι πεδινὸν πλην τοῦ ἀνατ. μέρους, ὅπερ διατίθεται ὑπὸ τῶν ὀρεινῶν Χάρτς καὶ Σόλλιγγ, ἀμφοτέρων ἐχόντων πλούσια ὄρυγμα χρυσοῦ, ἀργύρου, σιδήρου, μολύβδου, γαιανθράκων κτλ. καὶ τῶν ἐπαρχιῶν Χίλδεσταιν καὶ Κάλμπεδεργκ ἐνθα ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τοῦ Χάρτς εἶναι 1000 μ. Ἀπὸ δυρῶν πρὸς ἀνατ. ἐκτείνεται ἀμυλώδης ζώνη ἀκαλλιεργήτος. Οἱ σημαντικώτεροι τῶν ποταμῶν αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλδς, ὁ Ὀστε, ὁ Βέσσερ, ὁ Ἀλλερ, ὁ Ἑμς καὶ ὁ Λάινς. Τὰ ἐπὶ τῶν ὀρεινῶν αὐτῆς ὄρη εἶναι πυκνότερα καὶ αἱ πεδιάδες τῆς ἀρδεύονται καλῶς. Κατὰ τὴν Β. αὐτῆς ἀκτὴν κεῖται ὁ ὅρμος τοῦ Δέλλαρ, εἰς τῶν εὐρυχωροτάτων λιμένων τῆς Ρωσσίας, ἐν δὲ τῇ ἐσωτερικῇ αἰλίμνῃ Σταίργχοὺδ Δύμς. Στέβουργ ἡ μεγίστη πόσις καὶ ἄλλα πολλὰ μικρότεραι. Πλὴν τούτων διώρυγες ἐνοῦσι τοὺς διαφόρους ποταμούς. Τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν καὶ ὑποδοθεὶς μεγάλως τὴν τῶν φυτεῶν αὐξησιν. Ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀκμαῖαι, φημιζονται δὲ οἱ ἵπποι τοῦ Ἀννόδερος καὶ τὰ μελισσοτροφεία. Ἡ βιομηχανία, ἰδίως ἡ ἐπιουργία, εἶναι ἀρκούντως ανεπτυγμένη, ἐπίσης καὶ τὸ ἐμπόριον, μάλιστα τὸ τῆς ξυλείας. Ἐκ τῶν βιομηχανικῶν τῆς χώρας ταύτης προϊόντων τὰ σημαντικώτερα μετὰ τὰ ἑρσιῶνα εἶναι τὰ λινὰ καὶ βαμβανικά υφάσματα, τὰ δίκτυα οἱ καθρέπται κτλ. Ἀξία λόγου ἐπίσης εἶναι ἡ ναυτιλία, ἡ ἀλιεῖα τῶν λιμνῶν καὶ τὸ ἰχθυοεμπόριον. Στρατιωτικῶς ἡ τοπαρχία ὑπάγεται εἰς τὸ 10 στρατιωτικὸν σῶμα.

Τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἀ. εἶχεν ἀποτελεσθῇ ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐπομένων χωρῶν τοῦ δουκάτου τῆς Βρέμης (πλην τῆς ἐμιν. πόλεως), τῶν χωρῶν τοῦ Χάδελν καὶ τοῦ Λουνεμβούργου, μέρους τοῦ δουκάτου τοῦ Λαουεμβούργου,

τοῦ δουκάτου τοῦ Βέρδεν, τῶν χωρῶν τοῦ Κά-
λεμπεργ καὶ τοῦ Χίλδεσπάρμ, τῆς κομητείας
Ἡύας καὶ τοῦ Δίφολτζ. Εἰς τὰ κράτη ταῦτα,
ἄτινα ἀπετέλουν ἐν συνεχῆς ὅλον, εἶχον προσ-
τεθῆ ἡ ΝΑ τὸ Ὁσναδρυκ, πρὸς Ν τὸ Λίγγεν,
τὸ Βενθάρμ, καὶ αἱ περιφέρειαι τοῦ Μέππεν καὶ
Ἐμσδύργεν, καὶ πρὸς Β ἡ ανατολικὴ Φριζία
μετὰ τῆς χώρας τοῦ Ἀρλίγγ. Ἐν τῇ χώρᾳ
ταύτῃ κατέκωνον τὸ πάλαι οἱ Χερουσκοὶ πρὸς
Ν, οἱ Λομβάρδοι καὶ οἱ Καῦκοι πρὸς Β. Ἐπὶ
Καρλόου Μάγνου καταίχεται ὑπὸ σαξονικῶν
λαῶν. Καὶ κατακτηθεῖσα ἐστὶν ὑπὸ αὐτοῦ, ἐξη-
κολούθει διοικουμένη ὑπὸ σαξόνων δουκῶν.
Κατὰ τὴν Γ' αἰῶνα, ὑπῆρχον ἐκεῖ 4 ἡγεμονι-
καὶ οἴκοι, ὁ τοῦ Βροῦνσδικ, ὁ τοῦ Νορδχάιμ,
ὁ τοῦ Βίλλουγγ καὶ ὁ τοῦ Σούππλεμβουργ.
Περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, ἡ κληρονό-
μος τῶν Βίλλουγγ συναζεύχθη μετὰ Ἑρρίκου
τοῦ Μέλανος, ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Γουέλ-
φων, καὶ ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθη Ἑρρί-
κος ὁ Γ' παρῆρνος, δοῦξ τῆς Βαυαρίας, ὅστις
νυμφεύσας τὴν κληρονόμον τῶν οἴκων Βροῦν-
σδικ, Νορδχάιμ καὶ Σούππλεμβουργ, ἐπέξεταί τε
τὸ κράτος αὐτοῦ ἐν ὅλῳ σχεδὸν τοῦ Ἀ. Ὁ
ἔγγονός του Ὁθων ὁ Παῖς, προηγάς ὑπὸ τῆς
αὐτοκρατορίας, ἀπεγυμνώθη πάντων σχεδὸν
τῶν κρατῶν αὐτοῦ, πλην τοῦ Λουνεμβούργου,
τοῦ Κάλεμπεργ, τοῦ Βροῦνσδικ, τοῦ Κρουδεργ-
χάγεν καὶ τῆς Γουτίνγκης, ἅτινα ἀπέτελεσαν
τὸ δουκάτον τοῦ Βροῦνσδικ, (1235). Μετὰ τὴν
θάνατον τοῦ Ὁθωνος, τὸ δουκάτον τοῦτο διε-
νεμήθη μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τοῦ οἴ-
κου τοῦ Βροῦνσδικ. Ὁ Ἑρνέστος Αὐγουστος,
ἐκ τοῦ κλάδου τοῦ Βροῦνσδικ-Λουνεμβούργου,
συνενώσας μέγα μέρος τοῦ δουκάτου τοῦ Βροῦν-
σδικ, ἀνυψώθη τῷ 1692 εἰς τὸ ἀξίωμα ἐκλέ-
κτορος ὑπὸ τὴν τίτλον ἐκλέκτωρ τοῦ
Ἀ. Νυμφεύσας δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ ἐκλέκτο-
ρος Παλατίνου, ἐγγόνου τοῦ βασιλέως τῆς
Ἀγγλίας Ἰακώβου τοῦ Α', ἀπέκτησε δικαιοῦ-
ματα ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Μεγάλης Βρετανίας.
Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεώργιος Λουδοβίκος προσήρ-
τησεν εἰς τὸ Κράτος του καὶ τὸ ὑπέλοιπον τοῦ
Βροῦνσδικ, νυμφεύσας τῷ 1698 τὴν Σοφίαν
Δωροθέαν, κληρονόμον τῶν ἄλλων κλάδων τοῦ
οἴκου Βροῦνσδικ. Ὡν δὲ ὁ πλησιέστερος τῶν κλη-
ρονόμων τῆς βασιλείας Ἀννης, διεδέχθη τὴν
ἡγεμονίδα ταύτην ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγ-
γλίας τῷ 1714 ὑπὸ τὸ ὄνομα Γεώργιος Α'.
Ἐκτοτε ἄχρι τοῦ 1837 τὸ Ἀννόδερ ἐκυβε-
ρῶντο ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας, χωρὶς
ὅμως καὶ ν' ἀποτελῇ μέρος τοῦ βασιλείου τού-
του. Ἐπὶ Γεωργίου τοῦ Β' πύξθη, προσάρτη-
θεῖσιν εἰς αὐτὴ τῆς χώρας τοῦ Χάδελν καὶ
τῆς κομητείας τοῦ Βενθάρμ. Ὁ Γεώργιος Γ'
προσῆρτησεν εἰς αὐτὸ μέρος τοῦ Χάρτζ, καὶ
τῷ 1802 τὴν ἐπισκοπὴν τοῦ Ὁσναδρυκ. Τῷ
1803 οἱ Γάλλοι καταλαβόντες τὸ Ἀ. τὸ πα-
ρεχώρησαν εἰς τοὺς Πρωσσοὺς τῷ 1806 καὶ
τὸ κατέλαβον αὐτοὶ τῷ 1807. Μέρος αὐτοῦ

τότε προσῆρτηθῇ εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Βεστφα-
λίας. Τῷ 1813 τὸ ἐκλεκτοράτον τοῦ Ἀ. ἀπε-
δόθη εἰς τοὺς παλαιούς δεσπότης αὐτοῦ, καὶ
τῷ 1814 ἀνυψώθη εἰς βασιλεῖον, ἐπαυξήθη
διὰ τῆς χώρας τοῦ Χινδελστάιμ, τῆς ανατ.
Φριζίας, τῆς πόλεως Γκροτάρ, μέρος τῆς χω-
ρας τοῦ Ἀίχσφελδ καὶ τῶν διαμερισμάτων τοῦ
Μέππεν καὶ Ἐμσδύργεν, καὶ παραχωρήσαν
μέρος τοῦ Λουνεμβούργου εἰς τὴν Δανίαν, καὶ
τινα διαμερίσματα εἰς τὴν Πρωσσίαν καὶ τὸ
Ὁλδεμβούργον. Τῷ 1837 ἀναγορευθεὶς βα-
σιλεὺς τῆς Μεγ. Βρετανίας τῆς Βικτωρίας
Α', τὸ Ἀ., ὅπερ ἦτο τιμᾶριον τῶν ἀρρένων
βασιλέων, ἀπεδόθη εἰς τὸν Ἑρνέστον Αὐγου-
στον, δούκα τῆς Κουδερλάνδης, Ε' υἱὸν τοῦ
Γεωργίου Γ', ὅστις ἔλαβε τὸν τίτλον βασιλέως.
Ὁ ἡγεμὼν αὗτος, ὢν ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ
κόμματος τῶν Τόρειων, κατηργήσε τὸ συντα-
γμα τοῦ 1833, ἀλλ' ἡ ἐπαναστάσις τοῦ 1848
ἐξηνάγκασεν αὐτὸν νὰ παραχωρήσῃ μεταρ-
θμίσεις. Τούτῳ διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεωρ-
γιος Ε' τῷ 1851, ὅστις συμπληρώσας τῷ 1866
μετὰ τῆς Αὐστρίας κατὰ τῆς Πρωσίας καὶ
ἡττηθεὶς ἐξέθρονισθῇ καὶ τὸ βασιλεῖον αὐτοῦ
ἐγένετο πρωσσικὴ ἐπαρχία. [Π.Π.]

Ἀννόδερ (Hannover). Πρωτεύουσα
τῆς ἐμῶν, πρωσσικῆς ἐπαρχίας, καὶ ἄχρι τοῦ
1866 τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀννόδερ, ἀπέχουσα
133 γμ. πρὸς Ν τοῦ Ἀμβούργου καὶ ἔχουσα
139 731 κατ. (1885). Κεῖται παρὰ τὴν συμ-
βολὴν τοῦ Λάινε καὶ τοῦ Ἰλμς ἐν χώρᾳ ἀμ-
μώδει καὶ γραμμωτάτῃ. Διατείνεται εἰς 4
μέρη, τὴν Π α λ α ι ἄ ν Π ό λ ι ν, τὴν Ν ε ἄ ν
Π ό λ ι ν, τὴν Α ἱ γ ι δ ι ἄ ν Ν ε ἄ π ο λ ι ν
(Aegidies Neustadt) καὶ τὴν Γ α ρ τ ε ν-
χ ἄ ο υ ἱ ε ρ ν, εἰς ἃς προσθετέον καὶ τὸ νέον
προάστειον τοῦ Αἰνδεν, ἀποτελούμενον ἐξ ὠραι-
στάτων οἰκίδων. Ἡ Α ἱ γ ι δ ι ἄ Ν ε ἄ π ο λ ι ε
εἶναι τὸ ὠραιότερον μέρος, ἡ δὲ ὁδὸς Γεωργίου
(Georges Strasse) ἡ ὠραιότερα συνοικία.
Ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει κτιρίων ἀξιοσηλό-
γιστα εἶναι τὰ ἀνάκτορα, οἰκοδομηθέντα τῷ
1640, καὶ τὸ δουκικὸν μέγαρον ἐν δὲ τοῖς
περιχώροις οἱ Πύργοι καὶ τὰ Ἀλτη τοῦ Κιρ-
χρόδε, τοῦ Μονδρόλλικην, τοῦ Βαλμύδεν κτλ.
ἔχει πλουσίαν βιβλιοθήκην, μουσεῖον γεμν-
νικῶν ἀρχαιοτήτων, διάφορα σχολεῖα, ὠραίαν
πλατεῖαν, μνημεῖον εἰς τιμὴν τοῦ Λειψνίτς,
στήλην εἰς ἀνάμνησιν τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ,
αἰθροδρ., σταθμοὺς κτλ.

Τὸ δῖα μέρισμα Ἀ. ἔχει ἐμβαδὸν
5 783 γμ. καὶ 484 880 κατ. (1885). Περιέ-
χει 7 νομούς, 18 δικαστικὰς περιφέρειας καὶ
10 πόλεις. Ὁ νομὸς Ἀ. ἔχει ἐμβαδὸν 973,
93 γμ. καὶ 87 921 κατ. [Π.Π.]

Ἀννοδόν ἢ Ἀννοδὸν (ἥτοι: Πύτυ-
χ ε ς ε τ ο ς). Πανοσιωτάτη καὶ ἐλαχίστη τῶν
4 νήσων τῆς Γουίνεας κατὰ τὴν Δυτ. ἀκτὴν
τῆς Ἀφρικῆς. Περιχωρήθη τῷ 1778 ὑπὸ τῶν

Πορτογάλων εἰς τοὺς Ἰσπανούς. [Π.Π.]

Ἀννοναί (Annonay). Ἡ σημαντικώτατη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῆς Ἀρδέσσης ἐπὶ τῆς συμβόλης τοῦ Κῆνς καὶ τοῦ Δεσῆ. Ἰκνοῦται διὰ διακλαδώσεως μετὰ τοῦ σιδήρ. τῶν Παρισιῶν. Περιβάλλεται ὑπὸ κήπων, κιορίων καὶ ἐργοστασίων καὶ εἶχε 14 549 κατ. (ὁ δῆμος 17291) τῇ 1881. [Π.Π.]

Ἀννων (λατ. Anno ἢ Hannu). Ὄνομα διαφόρων Καρχηδονίων, ἐν οἷς 1) Ἀννων ὁ ναύαρχος ὁ καταναυμαχηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου ἀπώτου Κατλου τῇ 241 παρὰ τὰ δυτικῶς τῆς Σικελίας κείμενα τρία νησιά τὰ καλούμενα Αἰγούσαι (Aegales βλ. λ.). Ἡ νίκη αὕτη τῶν Ῥωμαίων ἐπερατώσε τὸν πρῶτον Λιβυκὸν πόλεμον καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸ κράτος τῆς θαλάσσης. 2) Ἀννων ὁ στρατηγός, ὅστις προέστη τῆς ἐν τῇ Καρχηδόνι πολιτικῆς φατρίας τῆς δυσμενῶς πρὸς τοὺς Βαρκιδᾶς διακειμένης καὶ διὰ τοῦτο ὑπῆρξε πάντοτε ἀντίπαλος τοῦ Ἀμίλκα καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀννίβα. Εἴτε ἐξ ἀντιζηλίας πρὸς τὸν Ἀννίβαν εἴτε καὶ δι' ἄλλους λόγους ἐπόθει τὴν εἰρήνην καὶ τὴν κατάπαυσιν τοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμου, δι' ὃ καὶ ἐνῆργησε νὰ μὴ σταλῶσι πρὸς τὸν Ἀννίβαν αἱ ἐπικουραὶ, ὧν ἐκεῖνος ἀπόλυτον εἶχεν ἀνάγκην, ἵνα διατηρηθῇ ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸν δευτέρου Λιβυκὸν πόλεμον, τοῦτο δ' ἠνάγκασε τὸν Ἀννίβαν νὰ καταλίπῃ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ κτηθέντα καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἀφρικὴν. 3) Ἀννων ὁ θαλασσοπόρος, ἀγνωστον μὲν πότε ἀκριβῶς βιώσας, ἀλλὰ πιθανῶς περὶ τὸ 500 π. Χ. ἔτος. Ἐπεχείρησε πλοῦν ἀνακαλύψων ἐκτὸς τῶν Ἑρακλείων στηλῶν κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ δὲν ἠξέυρομεν ἕως ποῦ ἐξετάθησαν αἱ ἐρευναὶ του. Ἐγγράφην ἐν τῇ ἰδίᾳ γλῶσσῃ περιγραφὴν τῆς περιηγησεώς του, τῆς ὁποίας περιγραφῆς ἔχομεν ἑλληνικὴν μετάφρασιν πολλὰκις ἐκδοθεῖσαν καὶ εἰς ξένας γλώσσας μεταφρασθεῖσαν, ἥτις ἐπιγράφεται Ἀννωνος Καρχηδονίων βασιλέως Περιπλοῦς. Ὁ ὀλιγοσελίδος αὗτος Περιπλοῦς συμπεριλήφθη καὶ ἐν τῇ Σινδωνίᾳ τῶν ἐπιτομῶν τοῦ παλαιῦ γεωγραφοῦ ἐν τῇ δαπάνῃ τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων εἰς 2 τμ. ἐκδοθεῖσα ἐν Βιέννῃ τῇ 1807 — 1808, Περιέχεται ἐν τῇ α' τμ. σελ. 261—267. [Σ.]

Ἀννωνία (Hainaut γαλλ. Hennegau γερμ.). Ἐπαρχία τοῦ Βελγίου, ἔχουσα ἐμβαδὸν 3 721 τμμ., 1 048 299 κατ. (1888) καὶ πρωτ. τὴν Μόνς. Διαιρεῖται εἰς 8 διαμερίσματα: τοῦ Μόνς, τοῦ Τουρνάι, τοῦ Σαρλεροά, τοῦ Ἀθ, τοῦ Σοαβνί καὶ τοῦ Θουέν. Ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Αἰν (ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθη), Σκάλδιος, Δένδρης καὶ Σάνδρης. Τὸ κλίμα αὐτῆς εἶναι γλυκὺ καὶ ὑγρὸν. Τὸ ἔδαφος ἐν θρεῖνόν μόνον κατὰ τὸ ΝΑ μέρος, εἶ-

ναι εὐφορον καὶ καλῶς καλλιεργημένον. Παράγει δὲ ἐν ἀφθονίᾳ σιτηρά, σπέρμα, λίνον, κάνναβιν, λυκίσκον κτλ. καὶ ἔχει πλουσίαν βοσκὰς. Ἐν τῇ διαμερίσματι τοῦ Μόνς ὑπάρχουσιν ἐκτεταμένα ἀνθρακωρυχεῖα, μεταλλεῖα σιδήρου καὶ μόλυβδου καὶ λατομεῖα μαρμάρων καὶ σχιστολίθου. Ἐχει κτηνοτροφίαν καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν, συνισταμένην εἰς μεταλλουργεῖα, ζυθοποιεῖα, ἐργοστασία φαγεντιανῶν, λινῶν καὶ ἐριούχων υφασμάτων, υαλουργεῖα, τριχαποτεῖα, χαρτοποιεῖα κτλ. [Π.Π.]

Ἀνόδεο (Hanover). 1) Κομητεία τῆς Β' Ἀμερικῆς ἐν τῇ Κράτει τῆς Βιργινίας, ἔχουσα 18 588 κατ.—2) Πόλις αὐτοῦ ἐν τῇ κομητ. Σατῶν τῆς Ν' Ὑόρκης, ἔχουσα 6 500 κατ.—3) Πόλις αὐτοῦ ἐν τῇ κομητ. Κολομβιᾶ τοῦ Ὀχίου, ἔχουσα 3 080 κατ.—4) Πόλις τῆς Β' Ἀμερικῆς ἐν τῇ κομητ. Μόρρις τῆς Ν' Γερσεύ, ἔχουσα 4 800 κατ.—5) Ῥιτέρα ἐν τῇ κομητ. Βουρλιγκτον τῆς αὐτῆς πολιτείας, ἔχουσα 3 450 κατ.—6) Ῥιτέρα ἐν τῇ κομητ. Δωφιν τῆς Πενσυλβανίας, ἔχουσα 2 970 κατ.—7) Ῥιτέρα ἐν τῇ κομητ. Λέχιγγα τῆς αὐτῆς πολιτείας, ἔχουσα 2 510 κατ.—8) Ῥιτέρα ἐν τῇ κομητ. Ἀσχανδ τοῦ Ὀχίου, ἔχουσα 2 800 κατ.—9) Ἡ βορειοτάτη νῆσος τοῦ Βισμαρκίου πελάγους. [Π.Π.]

Ἀνοδος (Ῥ η τ ο ρ.) καλεῖται ἡ τυπικὴ φράσις, δι' ἧς οἱ ῥήτορες ἀπὸ τῶν παρεκδασεων ἐπανέρχονται εἰς τὸ προκείμενον. Τοιοῦτον τύπον ἐκφράσεως διδὲι ὁ Quint. 9,3,87 «longius euectus sum, sed redeo ad propositum». Ἰσοκρ. 8,73: «ὑπὲρ μὲν οὖν τῆς τῶν λόγων τραχύτητος καὶ τῶν εἰρημένων καὶ τῶν ῥηθῆσθαι μελλόντων ταῦτα ἔχω λέγειν πρὸς ὑμᾶς. ὅθεν δὲ ἀμείλιπον, παλιν ποιήσωμαι τὴν ἀρχήν» πρβλ. καὶ 12, 88—89. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι συγγραφεῖς μεταχειρίζονται εἰς τοιαύτην περίστασιν παρομοίας τυπικὰς ἐκφράσεις. Ξεν. Ἑλλην. 7,4,1 «ἐγὼ δὲ ἔθην εἰς ταῦτα ἐξέβην, ἐπάνειμι» πρβλ. αὐτοῦ 6,1,19, καὶ Πλάτ. Νόμ. σελ. 864. Ἐκλήθη δὲ τὸ τοιοῦτον ἄνοδος, διότι ἐρχομένην, ὡς φαίνεται, ὡς κλιμάξ τις, δι' ἧς πάλιν ἀνέρχοντο εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἀν καὶ τὸ ὄνομα κεῖται ἐκ διερωτώσεως ἀντὶ τοῦ ἀφ' ὁδός. [Π.Π.]

Ἀνοδος (Φ υ τ.) (Anode). Εἰς τὸν ἡλεκτροισμὸν καλεῖται ὁ ῥευματοφόρος ὁ συγκοινωνῶν μὲ τὴν θετικὴν πόλιν ἡλεκτρικῆς στήλης, δι' οὗ διαγετεύεται τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα εἰς ὑγρὸν πρὸς ἡλεκτρολύσιν αὐτοῦ, ἥτις πρὸς ἀνάλυσιν ὑγροῦ, οἷον τοῦ ὕδατος εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ δευγνόν καὶ ὑδρογόνον. [Γ.]

Ἀνοδοὺς (Ζ ω ο λ.) (Anodonta Cyclopa). Μαλάκιον ἐλασμαδράγγιον διθυρον τῶν γλυκέων ὑδάτων ἔχον ὀστρακὸν λεπτὸν ἄνευ ὀδόντων, ἐπενδυμένον ἐσωτερικῶς ὑπὸ στρώματος μαργάρου. [Ν.Α.]

Ἀνοητότερος Ἰδύκου (Παρ.(μ.)
βλ. Ἰδύκος.

Ἀνοια (Ψυχιατρ.) ἡ κατάσταση ἐκείνη τῆς φρενοβλαβείας, καθ' ἣν ἐλλείπει ἡ κρίσις καίτοι ὑπαρχούσης τῆς διανοητικῆς ἀντιλήψεως· διακρίνεται δὲ ἡ καθόλου ἀνοια εἰς ἐνεργητικὴν (μωρίαν), εἰς παθητικὴν (ἡλιθιότητα) καὶ εἰς γεροντικὴν ἀνοϊαν. Ἡ λεγομένη κρυμμένη ἀνοια (An. occulta) οὐδεμίαν ἔχει ὑπόστασιν διὰ τὴν ἱατροδικαστικὴν. [Φ.]

Ἀνοικονόμητον (Ψυχολογ.). Μεταξὺ τῶν πατισμάτων τῆς κατασκευῆς τοῦ ῥητορικοῦ λόγου καταλέγονται ὑπὸ τοῦ Κοιν-
τικιανοῦ § 59 καὶ τάδε: Τὸ ἀνοικονόμητον, ὅ ἐστιν ἡ κακὴ τοῦ λόγου οἰκονομία. θηλαζὴ ἡ μὴ ὀρθὴ διαίρεσις αὐτοῦ καὶ διάθεσις τῶν μερῶν πρὸς ἀσχημάτων ἢ ἀσχηματίστον, ὅ ἐστιν ἡ κακὴ τῶν σχημάτων διανοία καὶ λέξεως χρῆσις· καὶ τὸ κακοσύνητον, τὸ προσκρούον εἰς τοὺς τῆς συνθέσεως κανόνας, ὅ ἐστιν εἰς τὴν ἀκατάλληλον σύνθεσιν. τοποθέτησιν ἐν τῇ προτάσει τῶν λέξεων καὶ φράσεων, ἐξ ἧς προέρχεται ἡ κακὴ ἀπήχησις καὶ διαφωνία. [I.I.]

Ἀνοικτός (Ψυχολογ.). Μεταξὺ δύο ἐμπέριων συναλλαττομένων δι' ἀνοικτός ἡ τρέχοντος λογαριασμοῦ ἀνοικτός λέγεται ὁ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου προκύπτων πιστωτής. [Δ.Γ.Η.]

Ἀνοικτός λογαριασμός βλ. Λογαριασμός.

Ἀνοίξις (Χημ.) (Aufschliessen γερμ.). ἐργασία τῆς ἀναλυτικῆς χημείας, δι' ἧς μεταβάλλονται ἀδιάλυτοι ὀρυκτοὶ οὐσίαι εἰς μορφήν, ἐν ἣ ὑποβάλλονται ὑπὸ τῶν χημ. ἀντιδραστηρίων· οὗτοι ἀδιάλυτοι πυριτικά ἢ λατα μεταβάλλονται τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς ἐξέως μετ' ἀνθρακικοῦ νατριοκαλίου, ὥστε καθίστανται εὐδιάλυτα ὑπ' ὀξέων ἕτερα καθίστανται εὐπρόσβλητα διὰ τῆς ἐξέως μετὰ νήτρου, ἄλλα δὲ διὰ διαπυρώσεως ἐν ρεύματι γλωρίου κτλ. Πρὸ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ προηγηθῇ τῆς Α. ἡ τελεία λειοτρίβησις τοῦ ὀρυκτοῦ [Ο.Α.Ρ.]

— (Μεταλλ.) Ἀνοίξις μεταλλικῆς τινος κοίτης, ἡ διὰ μεταλλευτικῶν φρεάτων, ὑπονόμων καὶ ἄλλων τεχνητιῶν ἐργασιῶν ἐξέτασις αὐτῆς. ὅπως γνωστῇ ἡ μεταλλευτικὴ αὐτῆς ἀξία. [Κ.Μ.]

Ἀνορθότης ὀρυκτῶν τοῦ βρασιρρόμβου προκλινοῦς συστ. Συνίσταται ἐξ ὀρυπυριτίου (10,0 %), ἀργίλου (17,28) καὶ διαφόρων ἄλλων σωμάτων [Κ.Μ.]

Ἀνορθομερῆ (Γεωλ.) ἡ ἀπλῆ πετρώματα καλοῦνται τὰ συνιστάμενα κυρίως ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου ὀρυκτοῦ. π.χ. ὁ ἀσβεστόλιθος καὶ τὸ μάρμαρον, ὁ χαλαζίτης κτλ. [Κ.Μ.]

Ἀνόπαια, ἡ. Μέρος τοῦ ὅρου Οἴτης, καὶ ἀτραπὸς διὰ τοῦ ὅρου τούτου ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀσωποῦ καὶ λήγουσα κατὰ τὴν πόλιν Ἀλφεινόν. Διὰ τῆς ἀτραποῦ ταύτης, ὑπὸ τοῦ Ἡφαιστοῦ ὑποδεχθείσης, πορευθέντες οἱ Πέρσαι ἐπετίθησαν κατὰ τῶν νότων τῶν ἐν Θερμοπύλαις Σπαρτιατῶν δι' αὐτῆς δὲ καὶ ἐν εἴαι 278 π.Χ. διέδρσαν καὶ οἱ ὑπὸ τὸν Βρέννον Γαλάται, κατατροπώσαντες τοὺς ἐν Θερμοπύλαις Ἑλληνας. [Π.]

Ἀνοπλοθήριον (Παλαιοντολ.), προκατακλυσμαῖον θηλαστικὸν ἐκ τῆς ἑμοιογενείας τῶν παχυδέρμων (ἰδ. λέξ.). ἄνευ προδοντικῆς ἐκ τῆς ἀνατομικῆς αὐτοῦ κατασκευῆς συμπεραίνουσιν ὅτι ἀπέτελε ζωολογικὴν βαθμίδα, συνδέουσαν τὰ παχυδέρμα μετὰ τῶν μηρυκακτικῶν. Ἀπαντᾷ ἐν τῇ γύψῳ τοῦ Παρισίνου χειρῶματος. [Κ.Μ.]

Ἀνόργανα καλοῦσιν ἐν γένει ἅπαντα τὰ σώματα τὰ καλούμενα κυρίως ὀρυκτὰ ἢ τὰ παραγόμενα ἀμέσως ἐξ ὀρυκτῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ὀργανικά, τὰ παραγόμενα ἐξ ἐνοργάνων σωμάτων, ἢτοι φυτῶν καὶ ζώων. Σαφὴ ὅρια μεταξὺ ἀνοργάνων καὶ ὀργανικῶν σωμάτων δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἀφ' ὅτου ἡ χημεία (Wöhler) ἠδυνήθη νὰ παραγάγῃ ὀργανικὰς ἐνώσεις διὰ συνθέσεως ἀνοργάνων σωμάτων. Ὁξυάνθραξ καὶ ὕδωρ, δύο ἀνόργανα σώματα, εἶνε αἱ μόναι πηγαί, ἐξ ὧν ἐντός τῶν ζώων φυτικῶν κυψελίδων (κυτταρίων) τῇ συνεργείᾳ τοῦ φωτὸς παράγονται φυτικά οὐσίαι, αἵτινες μετὰ θάνατον διὰ σήψεως, σαπρότητος καὶ καύσεως διαλύονται εἰς ὀξυάνθρακα καὶ ὕδωρ. Ἐπειδὴ δὲ ἅπανται αἱ ὀργανικαὶ ἐνώσεις ἔχουσιν ὡς κύριον συστατικὸν τὸ ἀνθρακικὸν στοιχείον, διὰ τοῦτο λέγονται καὶ ἐν ὧς εἰς τοῦ ἀνθρακικοῦ στοιχείου, περὶ ὧν πραγματεύεται ἡ ὀργανικὴ χημεία. [Κ.Μ.]

Ἀνόργανος γυμναστική. βλ. Γυμναστική.

Ἀνορεκτικά (Φαρμακολ.), Anorexiques. Ὑπὸ τὸν ὅρον τούτον νοοῦνται τὰ ἐλαττοῦντα τὴν πρὸς τὰ σιτία ὀρεξιν μέσα, οἷα τὸ ὀπιον, ἡ ἱπεκκουάνη εἰς δόσεις μικράς, κ. ἄ. [Β.Π.]

Ἀνορεξία. βλ. Ὀρεξία.

Ἀνορθότης, ἀσβεστομιγρὸς εἶδος ἀστρίου. Κρυσταλ. κατὰ τὸ βρασιρρόμβοειδὸν ἑτεροκλ. σύστ., ἀποτελῶν συστατικὸν πολλῶν πετρωμάτων πυριγενῶν. Σχίζεται παραλλήλως τῇ βάσει καὶ τῇ βραχυδιαγωνίῳ. Σιλ. = 6. Εἰδ. βάρ. = 2,87... 2,76· χροῖμα λευκόν, φαῖον, σαρκώδες, λάμψις ὑπερσείδη· εἶνε διαειδὴς ἢ διαφωτιστός. Συνίσταται ἐξ ὀρυπυριτίου (43,08), ἀργίλου (36,82) καὶ ἀσβεστοῦ (20,10) καὶ συνήθως εὐλείου καλίου. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήνεται δυσκόλως, ὑπὸ τοῦ

ὕδροχλωρίου διαλύεται εὐκόλως, ἀποχωρίζομένου ὀξυπρωτείου. Ἡ κίνησις αὐτοῦ ἀντιβῶν ἀλκαλικῶς. Εὐρίσκαται καὶ ἐντὸς τοῦ ῥύακος τῆς Ἀφροέσεως (Θήρα). [Κ.Μ.]

Ἀνορθόσκηπτον (Φυσ.). Συσκευὴ συγκειμένη ἐκ δύο δοχείων τροχῶν, οἵτινες στρέφονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄξονος μετὰ τῆς αὐτῆς μὲν ταχύτητος, ἀλλὰ κατ' ἀντιθέτους φοράς. Οἱ δύο οὔτοι τροχοὶ στρεφόμενοι φαίνονται ὡς εἰς τροχὸν ἀκίνητος ἔχων διπλάσιον ἀριθμὸν ἀκτίνων ἑκατέρου. Τὸ φαίνεμενον τοῦτο ἐξηγείται διὰ τῆς διαρκείας τοῦ ὀπτικοῦ αἰσθηματος. [Τ.]

Ἀνόττα ἰδ. Ὀρλεαν.

Ἀνουβις (αἰγυπτιακῶς Ἀνουπ). Θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, υἱὸς τοῦ Ὀσίριδος καὶ τῆς Ἰσιδος ἢ τῆς Νέφθυς, ἀπεικονιζόμενος μὲ καβαλὸν θωδὸς (καὶ οὐχὶ κυνός, ὡς ἀναφέρουσιν ἀρχαῖοι Ἑλληνες συγγραφεῖς). Ἐτιμᾶτο ἀπὸ τῶν παλαιωτάτων χρόνων ἀπανταχοῦ τῆς Αἰγύπτου ὡς ἐνταφιαστῆς καὶ ψυχασμῶδες ἰδίᾳ δ' ἐτιμᾶτο ἐν τῷ Ἀνταίοπολιν νομῷ τῆς Ἀνω Αἰγύπτου ὡς Ὀρμ-Ἀνουπ (ἦτοι Ὀρως ὡς Ἀνουβις, καὶ παρ' Ἑλλησιν Ἑρμάνουβις), ὡς Ὀσίρις δ' ἐν τῷ Λυκοπολίτῃ νομῷ καὶ τῇ μητροπόλει αὐτοῦ Λύκων πόλει (τανὺν Σιούτ), ἥς τὸ ἱερὸν αἰγυπτιακὸν ὄνομα ἦτο Πάνουπ ἦτοι Ἀνουβιδόπολις· ἐν δὲ τῇ Φοινικῇ πόλει (τανὺν Ἐλ Χεμπέ) ἐτιμᾶτο κατ' ἐξοχὴν ὡς ἐνταφιαστῆς ἢ ταριχευτῆς. Ἐν ἑλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς τῆς Ἀμερικήας, τῆς Χίου, καὶ τῆς Δήλου μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. μετὰ τῶν ὀνομάτων ἄλλων αἰγυπτιακῶν θεῶν, τοῦ Σαράπιδος, τῆς Ἰσιδος καὶ τοῦ Ἀρποκράτους· ἐν ἐπιγραφῇ δὲ τινὶ τῆς Κίου φέρεται ἐπικλησις πρὸς αὐτὸν, ὡς βασιλεὺς οὐρανίων πάντων, θεοῖτον Ἀνουβιν. [Π.]

Ἀνουελλ (Hannwell). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Μιδλῆλσεξ 4 χμ. πρὸς Δ τοῦ Λονδίνου καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς ὄχθης τοῦ Βρέντ. Ἐχει σταθμ. σιδηρ. μετὰ φρενοκομείον, ὥρατα ἄλση καὶ 178 κατ. [Π.Π.]

Ἀνουρητικὰ (Φαρμακολ.). Anurétiques. Οὕτως ὀνομάζονται τὰ ἐλαττοῦντα τὴν ἐκκρίσιν τῶν οὐρῶν μέσα, ἅτινα διαιροῦνται εἰς τὰ ἐμμέσως ἐνεργούντα, οἷα ἡ νάρθηξ, τὸ βρωμιούχον καὶ λίον, καὶ εἰς τὰ ἀμέσως ἐπὶ τῶν νεφρῶν δρῶντα, οἷα ἡ δεψίνη, τὸ κηκιδινὸν καὶ ἡ λεικτριμόξ. Ἡ νάρθηξ καὶ τὸ βρωμ. κἀλίου δρῶντα ἐπὶ ὑγίων ἀνθρώπων δὲν ἐλαττοῦσι τὴν ἐκκρίσιν τῶν οὐρῶν· τούναντίον αὐξάνουσιν αὐτήν. Ἀλλῶς ὅμως ἔχει προκείμενον περὶ πολυουρίας ἐκ νευρικής αἰτίας, ὅτε τὰ φάρμακα ταῦτα δρῶντα κατὰ τοῦ παραγωγικοῦ τῆς πολυουρίας αἰτίου, ἐνεργοῦσιν ἐμμέσως καὶ κατὰ τῆς πολυουρίας, ἐλαττοῦντα αὐτήν. [Β.Π.]

Ἀνουρία καλεῖται ἡ ἐντελής ἐπίσχεσις τῆς ἐκκρίσεως τῶν οὐρῶν, ἥτις ἐπισυμβαίνει εἴτε ὡς σύμπτωμα διαφόρων νεφριτῶν ἢ καθολικῶν τινῶν νόσων (οὐραιμία, χολέρα, κίτρινος πυρετός, παγετώδης πυρετός κτλ.) καὶ νευρικῶν τινῶν παθήσεων (ὕπερισμός, κεντρικαὶ διαταραχαί), εἴτε δι' εἰσδηλητῶς κώλυμα παρεντεθὲν κατὰ τοὺς οὐρητήρας ἢ τὴν οὐρήθραν (λίθοι, ὄγκοι, πίσεις). [Β.]

Ἀνσα, Ἀνσεατικαὶ πόλεις. Τὸ ὄνομα Ἀνσα, σημαίνει ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γερμανικῇ Ἐνωσι, ἐδόθη ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι εἰς τὴν ἑμοσπονδίαν πολλῶν γερμανικῶν πόλεων ἡνωμένων πρὸς ἀλλήλας πρὸς προαγωγὴν τῆς ἐμπορίας καὶ υπερασπίσιν τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων. Ἰδίως δὲ οὕτως ὠνομάσθη ἡ ἀπὸ τοῦ 13—17 αἰῶνος ὑφισταμένη ἑνωσις 90 περίπου γερμανικῶν πόλεων παραλίῳ καὶ μεσογείῳ ἀπὸ Ἀμστελδάμου μέχρι τῆς ἐν Ἑσθονίᾳ παρὰ τὸν Φιλανδιὸν κόλπον κεκμηνης π. Βαυαρίας καὶ Σουηδίας. Ἀλλ' ἀπὸ 1500 ἡ ὁσημέρην αὐξανόμενη δύναμις τῶν γερμανικῶν κρατῶν καὶ ἡγεμόνων παρέλυσεν ἐν μέρει τὴν δύναμιν τῆς ἑμοσπονδίας, αἱ ἐσωτερικαὶ δὲ διενέξεις οὐ μικρὰν συνετέλεσαν εἰς τοῦτο. Τῷ 1612 μέλεις ἡρίθη· ἡ Ἀνσα 14 πόλεις τῇ δὲ 1669 ἐγένετο ἡ τελευταία γενικὴ συνέλευσις τῶν ἑμοσπονδίων ἀνευ σπουδαίου ἀποτελέσματος. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1670 ἡ Λυβέκη τὸ Ἀμβούργον καὶ ἡ Βρέμη εἶχον συμφωνοῦν γήσι· δευτέραν τινὰ πρὸς ἀλλήλας ἑνωσιν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ ὄνομα τῶν Ἀνσεατικῶν πόλεων αὐτὰ διετήρησαν ἰδίως. Ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῇ ἡ Ἀνσα εἶχε τέσσαρα τμήματα ἰδιαιτέρα μετὰ τεσσάρων κέντρων: Λυβέκη, Κολωνίας, Βρυξέλλης καὶ Danzig. [Π.Κ.]

Ἀνσάγ (Hansag). Ἐκτεταμένον ἔλος ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἀποτελοῦν τὴν Ἀ συνέχειαν τῆς λίμνης Νεϋστέδλερ, ἔχον δ' ἐμβαδὸν 174 τχμ. καὶ χωριζόμενον ἀπὸ τῆς λίμνης διὰ προώματος μήκους 7 600 μ. Μεγάλῃ διωρυῇ χρησιμεύει εἰς διαχέευσιν τῶν ὑδάτων. [Π.Π.]

Ἀνσδαχ ἡ μάλλον Ὀνολοθαχ. Ἀλλοτε ἔβρα τῶν Μαργραβίων τοῦ Ἀ. Βαυαρίας, νῦν δὲ πρωτ. τῆς βαυαρικῆς Κάτω Φραγκονίας ἐπὶ τοῦ Φραγκονικοῦ Ρεζάτ καὶ παρὰ τὸν σιδηρ. Ἐχει βιομηχανίαν καὶ 14 057 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀνσγαρ ἢ Ἀνσχάριος, μοναχὸς τιμώμενος ὡς ἅγιος ὑπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· ἐγεννήθη τῇ 8 Σεπτεμβρ. 801 ἐν Πικαρδίᾳ, ἀπέθανε δὲ τῇ 3 Φεβρουαρίου 865 ἐν Βρέμῃ.

Ἐπνομιάζεται ὁ Ἀπόστολος τῆς Ἀρκτου, διότι συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς εἰσαγωγήν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Βόρειον Γερμανίαν, τὴν Δανίαν καὶ τὴν Σουηδίαν. [Π.]

Ἀνσελμος (Ἄγιος) Καντερβού-
ρίης. Διάσημος θεολόγος γεννηθεὶς τῇ 1033
ἐν Ἀσστη καὶ ἀποθανὼν ἐν Ἀγγλίᾳ τῷ 1109.
Ἐνδυσθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα κατὰ τὸ εἰκο-
στὸν ἔβδομον τῆς ἡλικίας του ἔτος καὶ γενό-
μενος ἔπειτα ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας
διεκρίθη διὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ κατὰ τῶν
βασιλέων τῆς Ἀγγλίας Ρουλιέλου Β' καὶ
Ἑρρίκου Α', ὅπως ὑποτάξῃ τὴν κοσμικὴν αὐ-
τῶν εἰς τὴν ιερατικὴν ἐξουσίαν. Τὰ ἔργα τοῦ
σοφοῦ ιεράρχου ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Γαβριήλ
Γερβερώνος (Παρίσιος 1675 φιλ.), ἀξιόλογον
δὲ περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀγ.
Ἀνσελμου μελέτην ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1856 ὁ
γάλλος ἀκαδημαϊκὸς K. Remusat. [P.]

Ἀνσενίς (Ancenis). Πρωτ. ἐπαρχίας
ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τοῦ Κάτω Λεϊγῆρος ἐπὶ
τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ Λεϊγῆρος, ἔχουσα
ἐμπόριον οἰκῶν, οἰκονομικῶν κτλ. καὶ 4 668
κατ. (ὁ δῆμος 5177). [Π.Π.]

Ἀνσιβάλ (Ensival). Πόλις τῆς βελγι-
κῆς ἐπαρχίας Λιέγης ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Βερ-
διερ παρὰ τὸν Βεσδραν, ἔχουσα σταθμ. σιδηρ.
βιομηχανίαν καὶ 6 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀνστεδ Ansted (Δαβὶδ Θωμάς). Ἀγ-
γλος γεωλόγος γεννηθεὶς τῇ 5 Φεβρ. (ν.)
1813 ἐν Λονδίμῳ. Σπουδάζας ἐν Κανταβρυγίᾳ
ἐγένετο καθηγητὴς τῆς γεωλογίας ἐν τῇ σχολῇ
τῶν πολιτικῶν μηχανικῶν τοῦ Λονδίνου. Συν-
έγραψε πολλὰ γεωλογικὰ καὶ γεωγραφικὰ
συγγράμματα. Ἀπέθανε τῇ 1/13 Μαΐου 1880.
— Συγγενὴς τούτου εἶνε ὁ τὴν ἑταιρίαν τῶν
μεταλλουργεῖων Λαυρίου διευθύνων τῷ 1873
Α. συγγράψας «On the Solfataras and
deposits of sulphur at Kalamaki». [K.M.]

Ἀνταγόρας Ρόδιος ἐπικλὺς ποιητής,
ῥήσας κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα
τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ. φίλος τοῦ βασιλέως Ἀν-
τιγόνου τοῦ Ρονατά. Ἐποίησε «Θηβαίικα» ἔπος
καὶ ἐπιγράμματα τινα, ὧν ἐν μόνον περιεσώθη.
Ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου μνημονεύεται ὡς ἄνομα-
στός ὁμοφώνος. [Π.]

Ἀνταγωγὴ (κατὰ τοὺς Βοζαντ. ἀν-
τεναγωγὴ κατὰ τὸν Ν. 5 Κώδ. 7.51, ἐν
ᾧ τὴν λέξιν ταύτην οἱ ἀποκαταστήσαντες
τὸ λατινικὸν κείμενον τοῦ χωρίου μετέφρασαν
reconventio· ἀλλ' ἡ λέξις αὕτη οὐδαμῶς ἔλ-
λει τοῦ ῥ. δικ. ἀπαντᾷ) ἡ κατὰ τοῦ ἐνάγον-
τος ἀγωγὴ τοῦ ἐναγομένου, ἡ εἰς τὸ αὐτὸ δι-
καστήριον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν δίκην καὶ ἡ ἀ-
γωγὴ ἢ εἰσαγωγή, ἵνα συνδικασθῇ αὐτῇ, κυ-
ρίως χάριν τῆς εὐρυτέρας ὑπερασπίσεως τοῦ
ἐναγομένου. Ἡ Ἀ. ἦν γνωστὴ καὶ ἐν τῷ
ῥωμ. δικ., ἀλλὰ καὶ ὑπὸ οὐσιαστικὸς ὅρους δια-

φέρους τῆς ἡμετέρας Πολ. δικ., κατὰ δὲ τὴν
τελευταίαν περὶ αὐτῆς διατάξιν τοῦ Ἰουστινι-
ανου (Νεαρ. 96 κεφ. 2) κατεστή καὶ οἰονεὶ
ὑποχρέωσις τοῦ ἐναγομένου, ὅστις μὴ εἰσα-
γων αὐτὴν, ὥρσις νὰ ἀναμείνῃ πρῶτον τὴν
ἐκδίκασιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀγωγῆς τοῦ ἐνά-
γοντος καὶ μόνον μετ' αὐτὴν ἐδικαιούτο νὰ
κινήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν Ἀ. ὡς ἀγωγὴ ν.
Σήμερον ἡ Ἀ., δικαίωμα ἀπλῶς οὐσα, ἐπιφέ-
ρει τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀρροδιότητος
(ἰδ. λ.) τοῦ δικαστηρίου (forum reconven-
tionis), πλὴν ἐπὶ ἀναρμοδιότητος λόγῳ
βλῆς, ὅτε ἡ Ἀ. ἐστὶν ἀπαράδεκτος· ἀνάγκη
δὲ νὰ περιέχῃ τὰ αὐτὰ καὶ ἡ ἀγωγὴ στοιχεῖα
καὶ νὰ εἰσαχθῇ εἴτε διὰ τοῦ ἀπολογη-
τηρίου (ἰδ. λ.) εἴτε διὰ χωριστοῦ δικо-
γράφου (ὅτε ἔμως δὲν δικαιούται ὁ εἰσαγων
αὐτὴν νὰ ζητήσῃ τὰς ἐπὶ τούτῳ γενομένας δι-
καστικὰς δαπάνας), εἴτε καὶ διὰ τῶν προ-
τάσεων (ἰδ. λ.). ἀλλ' ἐμπροσθεν ἡτοί-
ἐπὶ μὲν τῶν συνήθων δικῶν μέχρι τῆς λή-
ξεως τῆς προθεσμίας πρὸς ἀπολογία ν.
(ἰδ. λ.), ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν μέχρι τῆς πρώτης
ἐπ' ἀκροατηρίου συνεδριάσεως, ὅπερ κατ' ἑλ-
λὴν γνώμην καὶ ἐπὶ τῶν συνήθων κρατεῖ. Ἡ
Ἀ. δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὰς περὶ διακτοχῆς
δίκας ἀπολύτως, εἰς δὲ τὰς περὶ προσωρινῶν
(προφυλακτικῶν) μέτρων μόνον ἐπὶ ἐγγυοδο-
σίᾳ περὶ ἐκτελέσεως τῆς περὶ τῆς κυρίας δίκης
ἀποφάσεως, καὶ κατ' Ἀ. (ἐπα ν τ α γ ω γ ῆ
ἀρθ. 568 Πολ. δικ. reconventio recon-
ventionis non datur). Καθ' ἑλῆς δὲ τὰς
λοιπὰς συνοπτικὰς δίκας πρέπει ἡ Ἀ., ὡς ἀ-
γωγὴ λαμβανομένη, νὰ ἀνηγῇ ἐπίσης εἰς τὴν
συνοπτικὴν διαδικασίαν (ἀρθ. 633 Πολ. δικ.).
Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀποκρούσιν τινες ἐπὶ τῷ
λόγῳ, ὅτι ἡ Ἀ., οὐσα παρὰ ἐπιπλοῦσα
ὑπόθεσις, εἶναι ἀναγκαίως συνοπτικὴ (ἀρθ. 618
Πολ. Δ.), ἀλλ' ἀπέναντι τῆς ῥήτης καὶ εἰδι-
κῆς διατάξεως τοῦ ἀρθ. 633, πρέπει νὰ θεωρηθῇ
ὡς ὑποβληθεῖσα ὡς πρὸς τὴν Ἀ. εἰς ἐξαιρέ-
σιν ἢ τοῦ 618 γενικῆς. Συνεκδικάζεται δὲ μετὰ
τῆς κυρίας ἀγωγῆς, πλὴν ἐὰν καταστῇ ὀρι-
σμος ἢ ἀγωγὴ πρὸ τῆς Ἀ. ἢ ἡ Ἀ. χρησθῇ μα-
κρὰς διαδικασίας ἢ ἡ ἀγωγὴ χρησιμεύῃ ὡς
προδικαστικὸν ζήτημα αὐτῆς, ὅτε, εἰς πάσας
τὰς περιπτώσεις ταύτας, παραπέμπεται εἰς
χωριστὴν δίκην, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ συμβῇ
καὶ ὅταν ἡ Ἀ. ἀπευθύνηται κατὰ τινῶν μόνον
ἐκ τῶν ἐναγόντων. Διαφέρει δὲ τέλος σπουδαίως
τοῦ συμψηφισμοῦ, καθ' ὅσον οὗτος μὲν
ἐστὶν ἀπλὴ ἐνστάσις σκοποῦσα μόνον τὴν ἐλι-
κὴν ἢ μερικὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἐναγομένου, ἢ
δ' Ἀ. τὴν καταδίκην τοῦ ἐνάγοντος εἰς παρο-
χὴν τινα τῷ ἐναγομένῳ. [Δ.]

Ἀνταῖος 1) Γέρας υἱὸς τοῦ Ποσειδῶ-
νος καὶ τῆς Γῆς, βασιλεὺς τῆς Λιθύης· αὐτός
ἠνάγκαζε τοὺς ἔξενους νὰ παλαίσωσιν αὐτῷ καὶ
τοὺς ἐφόνευεν ἰσχυρότατος ὢν. Ἀλλ' ἐνίκηθη

ὡπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Τύγγει τῆς Μαυριτανίας. Κατὰ τινα μεταγενέστερον μῦθον, ὁ Ἀ. ψαύων τῆς γῆς ἀνελήμβανε δυνάμεις, τούτου δ' ἔνεκα ὁ Ἡρακλῆς ἀπέκτεινεν ὑψώσας αὐτὸν μετέωρον. Ἡ πάλῃ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ἀ. ἀπεικονίζεται ἐν ἀρχαίαις πρὸ πάντων γραφαῖς ἀγγείων, ἐν ἀναγλύφῳ μετόπης τοῦ Θηγεῖου καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις πλαστικοῖς ἔργοις καὶ ἐν σφραγιδολογίαις. Πάντα τὰ τοιαῦτα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης κατέγραψεν ὁ Στράβων ἐν ὑπομνήμασι τῆς ἐν Περσούπολει ἀρχαιολογικῆς ἐπιτροπείας (1867 σ. 13 κ.). [Π.]

— 2). Εἰς τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐν Τῳμῇ παντὲς ἐπικράτησιν τῆς ἑλλην. τέχνης. [Θ.Σ.]

Ἀντακκίος (Ἰ. ο. λ.), εἶδος δυσόριστον ἰχθύος, πιθανῶς αἰχμησίου (Aeipenser). ἀναφερόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, εἰς οὗ ἐξήγητο φωταρχος. (Δὲν πρέπει νὰ συγχέηται μετὰ τὸν ἀττακίον Ἰδ. λ.). [Μ.]

Ἀντακκίδας, υἱὸς τοῦ Λέοντος, Σπαρτιάτης. Καθ' ἓν χρόνον ἡ Σπάρτη ἐξέλεπεν ἐπὶ τοῦ βοιωτικῆς καὶ ἔπειτα ἐπὶ τοῦ κορινθιακοῦ λεγομένου πολέμου τὴν δύναμιν αὐτῆς δεινῶς κλονουμένην ὑπὸ τῆς κορτιακῆς συμμαχίας Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, Κορινθίων καὶ Ἀργείων, ἀπεφάσισε νὰ διενεργήσῃ ἀντιπερισπασμὸν, παρατιθεῖσα τὰς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπιτυχίας τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τεινέουσα φίλιαν χεῖρα πρὸς τοὺς Πέρσας. Ἦδη δὲ τῷ 392 π. Χ. ἐστάλη εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς τὸν σατράπην Τυριβάζην ἐπὶ ἀσπῇ τοιαύτης ἐνεργείας ὁ Ἀντακκίδας. Τῷ δὲ 388 π. Χ. ἐκλεγχθεὶς ναύαρχος τῶν Σπαρτιατῶν, ἐπανελάβετο τὰς διαπραγματεύσεις αὐτοῦ ὑπὸ εἰσόδους αἰσιωτέρου, καὶ μετέβη μετὰ τοῦ Τυριβάζου εἰς τὰ Σούσα πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξην τὸν Μνήμονα. Οὗτος δ' ἐθεώρησε κατὰ τὴν ἐκείνου τὴν περίστασιν ὅπως ἀναμειχθῇ εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, εὐχαριστῶν μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον τοὺς Ἑλληνας, ὡρῶν δὲ ἰδίως τὴν Σπάρτην, ὡρῶν δὲ καὶ αὐτὸς, ἀναγνωρίζοντες τῆς ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Κύπρου περσικῆς κυριαρχίας. Οἱ ἔροι τῆς ἐν Σάρδεσι τῷ πρῶτον εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἑλλήνων γνωσθεύσης, ἔπειτα δ' ἐν Σπάρτῃ παρ' ὅλην τὴν ἀντίστασιν ἰδίως τῶν Θηβαίων, Κορινθίων καὶ Ἀργείων διὰ τῆς ἐπαμονῆς τοῦ Ἀγησιλάου κυρωθεῖσης ἂν τ α λ κ ι δ ε ι ο υ εἰρήνης (387 π. Χ.) ἦσαν οἱ εἰρη. 1) ἐκπρίσσαντο ἀνέκδοται εἰς τὸν μέγαν βασιλέα αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις, ἐν δὲ τῶν νήσων αἱ Κλαζμεναὶ καὶ ἡ Κύπρος· 2) πλὴν τῆς Λήμνου, Ἰμβρου καὶ Σκύρου, αἵτινες ἔμεινον εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὡς καὶ ἐν τοῖς παλαιαῖς χρόνοις, αἱ ἄλλαι ἑλληνικαὶ πόλεις καὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι ἀρίνοντο αὐτάνομοι· 3) ἡ τέχνης τῆς εἰρήνης ταύτης ἀν-

τιθετο εἰς τὸν μέγαν βασιλέα, ὅστις μετὰ τῶν πρὸς αὐτὴν συμφωνούντων ἐμελλε νὰ πολεμήσῃ καὶ περὶ καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ διὰ νηῶν καὶ διὰ χρημάτων κατὰ τῶν μὴ ἀποδεδωμένων τὴν ἐπιβαλλομένην εἰρήνην. Δικαιῶς ἠγανακτήσαν ἐπὶ ταῖς συνθήκαις ταύταις οἱ Ἑλληνας, καὶ ὁ Πλάτων ὠνέμασε τὴν εἰρήνην ἔργον αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον, διότι δι' αὐτῆς παρεδίδοντο μὲν εἰς τοὺς Πέρσας οἱ Ἑλληνας τῆς Ἀσίας, ἐπὶ δὲ τῇ προσχώματι τῆς αὐτονομίας διελύτο πάντα ἑλληνικὴ συμμαχία, καὶ ταῦτα χάριν μόνῃς τῆς Σπάρτης, ἥτις ἐν τοσούτῳ δὲν ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν εἰς τοὺς Μεσσηνίους. Οὕτως ἡ Σπάρτη εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς Περσίας, ἀλλὰ καὶ ἡ Περσία ὑπὲρ τῆς Σπάρτης. Καὶ εἶχε δίκαιον ὁ Ἀγησιλάος πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι οἱ Λάκωνες μηδίζουσιν, ἀπαντήσας, ὅτι μᾶλλον οἱ Μηδοὶ λακωνίζουσι.

Καὶ πάλιν δ' ἔπειτα τῷ 372 π. Χ. τῆς Σπάρτης κινδυνεύουσης μετὰ τὴν ἀνθρώσιν τῶν Θηβῶν ὁ Ἀντακκίδας ἐστάλη εἰς τὰ Σούσα, ὅπως διενεργήσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἐπέμβασιν τοῦ μεγάλου βασιλέως. Καὶ ἀργότερον δὲ, μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις ἦτταν τῶν Λακεδαιμονίων, ἐν νέου ἐστάλη πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην, ἀλλ' ἀπεκρούσθη μετὰ περιφρονήσεως τῆς Περσίας εὐχαρίστως ἡδὴ βλεπούσης τὴν ἐξισθῆναι τῆς Σπάρτης, ἣν εἶχε μεταχειρισθῇ διὰ τοῦ Ἀντακκίδου ὡς ὄργανον πρὸς βλάβην τῶν Ἑλλήνων. Τοιοῦτος δὲ δειγθεὶς πρὸς τοὺς Ἑλληνας ὁ Ἀντακκίδας οὐδὲ πρὸς τὴν ἰδίαν πατριὰ ἐπέδειξε γενναίωτα αἰσθηματα, ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰς τὴν Λακωνικὴν εἰσβολὴν τοῦ Ἐπαμεινώνδου τὸν χειμῶνα τοῦ 370 πρὸς τὸ 369 π. Χ. καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα τοῦ ἐφυγάδευεν εἰς τὰ Κύθηρα, καίπερ ὢν ἑσπρος. Οὕτω δὲ, περιφρονούμενος παρὰ τοὺς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ συμπολιτῶν, κατέστρεψε μετ' οὗ πολλοῦ τὸν βίον, καταβεβήσας ἐαυτὸν εἰς ἀπείαν. [Λ.]

Ἀνταλλαγή (Ε' μ. π.). Ποικίλαι εἰσὶν αἱ ἀνάγκαι ἐκάστου ἀνθρώπου, ἃς αὐτὸς ἀδυνατεῖ νὰ θεωρήσῃ προσαρτιζόμενος ἀρ' ἑαυτοῦ ἢ παράγων πάντα τὰ ἀναγκαζοῦντα αὐτῷ ἀντικείμενα· δύναται ὅμως τὰ περισσεύοντα ἐκ τῶν τῆς ἰδίας του παραγωγῆς νὰ παραχωρήσῃ εἰς ἄλλους, παρὰ τῶν ὁποίων ἄλλα καὶ διάφορα εἰς ἀντάλλαγμα ὅα προσπορισθῇ προΐοντα. Ὁ γεωργὸς λ. χ. παραχωρῶν μέρος τῆς παραγωγῆς τοῦ σίτου τοῦ τῷ σιδηρουργῷ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ ὡς ἀντάλλαγμα τὰ σιδηρὰ ἐργαλεῖα, ὧν ἔχει ἀνάγκην πρὸς καλλιέργειαν τοῦ ἀγροῦ του κ. λ. π. Ἡ ἂν τ α λ λ α γ ῇ αὕτη εἶναι ἡ ἀπλή καὶ στοιχειώδης μορφή πάσης ἀγοραπωλησίας καὶ ἡ βάσις τοῦ ἐμπορίου. Τὰς ἀγοραπωλησίας καὶ ἐν γένει τὰς συναλλαγὰς κατέστησε λίαν εὐχερεῖς ἡ παραδοχὴ τοῦ νομίσματος ὡς ἀνταλλακτικοῦ μέσου· ἀλλ' ὅταν ἡ συναλλαγή αὕτη γίνεται ἀπ'

εὐθείας διὰ προϊόντων πρὸς προϊόντα, ἀπομένει ἀπλὴ ἀνταλλαγή, ἐξ ἧς καὶ τὸ ἀνταλλακτικὸν ἐμπόριον. [Α.Γ.Η.]

Ἀνταλλαγή τῆς ὕλης· ἴδε Διάμετρίς τῆς ὕλης.

Ἀνταλλαγή ἡ παραχώρησις χώρας. Κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα (Ἀρθ. 38) ἡ ἀνταλλαγή καὶ ἡ παραχώρησις χώρας πρέπει νὰ γίνηται πάντοτε διὰ νόμου. Ἀλλὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ἡ παραχώρησις χώρας διαφέρει ἡ ἀπλὴ διόρθωσις τῶν ὁρίων, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρηθῇ καὶ ἄνευ νόμου ἡμιτελείας τῆς γῆς εἰς γείτον κράτος, ἢ ν' ἀνταλλάξῃ δι' ἄλλης πρὸς κανονισμὸν τῶν περὶ μεθορίων διαφορῶν δύο ἢ πλείονον Κρατῶν. Ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῆς περιορισμένης ἐκφράσεως τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος δὲν δυναμὲν νὰ ἐξαγαγῶμεν κατ' ἀντιδιαστολήν ὅτι ἐπιτρέπεται ἄνευ νόμου ἡ προσαύξησις τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας. Τούναντιον καὶ ἐπὶ τῆς προσαυξήσεως ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο κατὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἡπείρου. [Ἀγγ.]

Ἀνταλλακτῆρια ταχυδρομικὰ

γραφεῖα καλοῦνται ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ὑπηρεσίᾳ τὰ γραφεῖα ἐκεῖνα, ἅτινα, τοθευμένα εἰς ἕκαστον σχῆσιν μετὰ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ταχ. γραφείων, τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὰ καὶ λαμβάνουσι τὰ ἀνταλλάγματα ἐκ τῶν ἰδίων κεκλεισμένων ταχυδρομικῶν σάκκων ἢ φακέλων περιέχοντα τὴν διεθνῇ ἀλληλογραφίαν.

Τοιαύτην ὑπηρεσίαν ἐκτελοῦσι κυρίως ἐν Ἑλλάδι τὰ ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Σύρῳ, Πώλῳ, Πάτραις καὶ Κερκύρᾳ γραφεῖα, ἐν οἷς συγκεντροῦνται ἢ τε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐν γένει διεθνομένη ἐξ Ἑλλάδος ἀλληλογραφία καὶ τὰ ἀντάλλαγμα ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀφικνουμένη διὰ τὴν Ἑλλάδα. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω γραφείων ἐκτελοῦσι περιορισμένην ἀνταλλαγήν ἐξωτερικῶν φακέλων καὶ τὰ ἐν Καλαμῖς καὶ ἐν Λευκάδι ταχ. γραφεῖα, ἐκεῖνο μὲν διαμετρίων φακέλων μετὰ τοῦ ἐν Τεργεστῇ αὐστριακοῦ ταχ. γραφεῖου, κατὰ δεκατετραήμερον διὰ τῶν αὐστριακῶν ἀτμοπλοίων, τοῦτο δὲ μετὰ τοῦ ἐν Πρεβέζῃ αὐστριακοῦ ταχ. γραφεῖου διὰ τῶν αὐστριακῶν καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων, ἐκτελούντων ἐβδομαδιαίους πλοῦς. [Κ.Ν.Μ.]

Ἀνταλλακτικὸν ἐμπόριον διενεργούμενον καὶ μέχρι σήμερον πρὸς τοὺς ἀγρίους ἐτι λαοὺς, παρὰ τοῖς ὅποιος τὸ νόμισμα εἶναι ἄγνωστον, καὶ οἵτινες τῆς χώρας τῶν τὰ προϊόντα ἀνταλλάσσουσι πρὸς ἄλλα προϊόντα ἢ εἶδη μὴ παραγόμενα καὶ τῶς ἄγνωστα παρ' αὐτοῖς. — Ὡς Ἀνταλλακτικὸν ἐμπόριον δὲν δύναται ἐπίσης νὰ χαρακτηρισθῇ

τὸ ἐν πολιτισμέναις χώραις διενεργούμενον μετὰ δύο ἀνταποκριτῶν λ. χ., ὧν ἕκαστος ἀποστέλλει τῷ ἄλλῳ ἐμπορεύματα διαφορά· διότι ἡ μετὰ τούτων συναλλαγή γίνεται πάντοτε διὰ τῆς ἀναγωγῆς τῶν διαμετρίων ἀξιών εἰς τὴν νομισματικὴν αὐτῶν διατήρησιν. [Α.Γ.Η.]

Ἀντάλτσανι. Χωρίον καίμενον ἐν τῇ διοικήσει Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας αὐτομαχρὸν τοῦ Κρουσσοῦ καὶ εἰκόμενον ὑπὸ 350 περίπου μούτουλμάνων, ἀσχολουμένων περὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν. [Ε.]

Ἀντάμπρι (Andabre). Πολύγυνος τοῦ νομοῦ Ἀβερού τῆς Γαλλίας, ὀνομαστὴ διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἱαματικά ὕδατα. Τὰ ὕδατα ταῦτα εἶνε ψυχρά (10° 5) ἀλκαλικά, ἐν οἷς ὑπερβαίνει τὸ διασυνθρακικὸν νάτριον (δισυνθρακικονατρίουχα, Eau bicarbonatée sodique). Ἐνέχουσι πολὺ ἀνθρακικὸν δῆυ ἐλευθερὸν καὶ διατηροῦνται καλῶς. Ὑπάρχει καὶ πηγὴ σιδηροῦχος. Εἶνε ὠφέλιμα, ἰδίᾳ πρὸς πόσιν, πρὸς παθήσεις τοῦ στομάχου, κατὰ τῆς χλωρίσεως καὶ τῆς ἀναιμίας. Ἐπὶ τοῦ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὕδατων ἀπὸ 15 Ἰουνίου μέχρι 30 Ὀκτωβρίου. Ὑδροθεραπευτικὸν κατὰστημα. Κλίμα εὐμετάβολον. [Β.Π.]

Ἀντανάκλασις βλ. Ἀνάκλασις.

Ἀνταναναρέθον. Ἡ πρωτ. τῆς νήσου Μαδαγασκάρ. (βλ. λ.).

Ἀντάντε (ἰταλ. andante) = βαδίων. Μουσικὸς ὅρος τῆς ἐκτελέσεως σημαίνων τὴν μετρίαν ρυθμικὴν ἄγωγὴν τὴν μετὰ τῆς βραδείας (adagio) καὶ γοργῆς (allegro) ἀγωγῆς κειμένην καὶ ὡς ἐκ τούτου τὴν μετ' ἡσυχίας καὶ ἡρεμίας ἐκδηλωσιν τοῦ μουσικοῦ συναίσθηματος. Ἀ. ἐπίσης ἐνομαζέονται καὶ μουσικὰ τεμαχία, ὧν ὁ κύριος χαρακτήρ εἶναι τὸ ἡρεμὸν καὶ ἀπαθές. [Α.Κ.]

Ἀνταπόδειξις (reprobatio), ἡ ἀπόδειξις (ἰδ. λ.) τοῦ ἐναντίου παρ' ὅτι κρείσσον ἐκθέσθαι ὁ ὑποκρεωθείς εἰς ἀπόδειξιν, φερόμενη παρὰ τοῦ καθ' οὗ διεξάγεται ἡ ἀπόδειξις (ἄρθ. 251 Πολ. Δικ.). Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἀ. ἡ ἀπόδειξις καλεῖται κυρία. Ἡ Ἀ. ἐστὶν ἐλευθέρα, οὐδ' εἶναι ἀνάγκη νὰ τεθῇ ἴδιον περὶ αὐτῆς θέμα, ἀπαγορεύεται δὲ μόνον ἐναντίον νομίμου ἀνταμαχῆτου τεκμηρίου (praesumptio juris et de jure) εἰς ἐπὶ ὅρκου (357 Πολ. Δικ.). Ἡ δ' ἑτέρου δ' ἐστὶ περὶ τῆς, ὅταν ὁ βαρυνθεὶς τῇ ἀποδείξει ὑπολείπηται ταύτῃ, κατὰ τὸν κανόνα actor non probante reus absolvitur, ἐν ᾧ ἐξ ἑτέρου εἶναι ἀναπόφευκτος πρὸς ἀπάλλγην ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀποδείξεως, εἴτε ἐάν ὁ βαρυνθεὶς τῇ ἀποδείξει προσηγάγεταύτην ἢ ὑπάρχει ὑπὲρ αὐτοῦ νόμιμον τεκμήριον (praesumptio juris). Κοινῶς διδάσκειται καὶ ὅτι reprobatio reprobationis non da-

ἴπυρ (Ἄ. δὲν ἐπιτρέπεται κατ' Ἄ.), ἀλλ' ἡ ἐν-
νεῖα αὐτοῦ δὲν εἶναι ὅτι ὁ ἀποδεικνύων δὲν
δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὴν Ἄ. διὰ τῆς προ-
αγωγῆς ἐτέρων ἀποδείξεων ἐναντίον τοῦ πε-
ριεχομένου αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι, παρ' ἐξουσίας τῆς
πρὸς ἀπόδειξιν προθεσμίας, ἀπαγορεύεται τῷ
ἀποδεικνύοντι νὰ φέρῃ νέας ἀποδείξεις, ὅστω
καὶ ἂν διὰ τῆς Ἄ. βλαπτηται. [Δ.]

Ἀνταπόδοσις καλεῖται ἐν τῇ Ἱθακῇ
(βλ. λ.) ἡ ἐπ' ἀνόδου ἰσοῦ ποσοῦ ἡδονῆς ἢ λύ-
πης εἰς ἐλπίον, ὅστις δὲ ἐπὶ τῇ θάλασσᾳ ἐκτε-
λεσθῆναι καὶ τοῦ σκοποῦ ἐπιχρῆσθαι πράξεως
περιποιήσασθαι εἰς ἕτερον εὐεργεσίαν ἢ κακο-
ποιαν. Διὰ τῆς πράξεως μεταβάλλεται ἡ πρὸ
αὐτῆς ὑπάρχουσα σχέση τῆς συναισθητικῆς
καταστάσεως τῶν δύο βουλήσεων, ἐπαυξηθεῖ-
σας ἢ ἐλαττωθεῖσας ἐξ ὧς ὁ ἐν (διὰ τῆς ἐνεργ-
οῦ βουλῆσεως) τῆς ἡδονῆς ἢ λύπης τῆς πα-
θητικῆς βουλῆσεως. Ἡ διὰ τῆς πράξεως ἐπε-
νεργηθεῖσα σχέση τῆς συναισθητικῆς καταστά-
σεως τῶν δύο βουλήσεων παραβαλλομένη πρὸς
τὴν ὑφιστάμενην πρὸ τῆς πράξεως παρίσταται
ὡς διατάρaxis αὐτῆς. Ἡ ὁμοαρμονία τῶν δύο
τοῦτων καταστάσεων ἀπαρίσκει ἀπολύτως ἁρ-
μῶν δὲ, ἐὰν ἐξισωθῇ ἡ διατάρaxis, ἢ παρα-
χθῇ ὡς ὑπὸ τῆς ἐνεργοῦ βουλῆσεως δι' ἴσης δια-
ταρaxis κατ' ἀντίθετον ἐνεργουμένην διεύ-
θυνσιν καὶ οὕτω ἀποκατασταθῇ ἡ προτέρα κατά-
στασις, ἢ, ἐπειδὴ αὕτη ὡς παρηγορημένη δὲν
δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ, ἄλλη ὁμοία αὐτῇ. Ἐάν
π. χ. αἱ δύο βουλῆσεις εὐρισκοντο μέχρι τῆς
στιγμῆς τῆς διαταρaxis ὡς πρὸς τὴν συναι-
σθητικὴν κατάστασιν αὐτῶν ἐν τῇ σχέσει α: β,
ἢ δὲ διατάρaxis συνίστατο ἐν τούτῳ, ὅτι ἕνεκα
τῆς πράξεως ἡλαττώθη ἡ ἡδονὴ τῆς παθη-
τικῆς βουλῆσεως κατὰ γ, μετὰ τὴν ἀντιδιατά-
ρaxis ὑφίσταται πάλιν μετὰ τῆς συναισθη-
τικῆς καταστάσεως ἀμφοτέρων ἡ σχέση α: β,
διότι διὰ τῆς ἀντιδιαταρaxis (δηλ. τῆς ποι-
νῆς) ἡλαττώθη ἐπίσης ἡ ἡδονὴ τῆς ἐνεργοῦ
βουλῆσεως κατὰ γ. Ἐπειδὴ δὲ αἷτια τῆς δια-
ταρaxis εἶνε ἡ πρῶξις, ἡ ἀντιδιαταρaxis ἐπι-
πίπτει κατὰ τοῦ αὐτοῦργου τῆς πράξεως. Λοι-
πὸν ἡ πρῶξις ἀπαρίσκει ἐφ' ὅσον δὲν μετατί-
θεται ὁ αὐτοῦργος αὐτῆς εἰς τὴν αὐτὴν κατά-
στασιν, εἰς ἣν μετέβησε διὰ τῆς πράξεως τὴν
παθητικὴν βούλησιν. Ἐπὶ ταύτης τῆς κρίσεως
εἰρεῖται ἡ ἰδέα τῆς ἀνταπόδοσεως, τῆς ἐπ' ἀνόδου ἰσοῦ ποσοῦ ἡδονῆς ἢ λύπης
εἰς τὸν ἐνεργήσαντα. Ἐὰν ποσὸν τῆς ἀνταπο-
δόσεως εἶνε δεδομένον διὰ τοῦ ποσοῦ τῆς πρά-
ξεως, τὸ ποῖον ὅμως αὐτῆς δὲν εἶνε ἀνάγκη
νὰ εἶνε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ ποῖον τοῦ δι' αὐτῆς
πρᾶξιν ἐνέχοντος ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ· διότι 1) ἐν
πολλαῖς περιπτώσεσιν εἶνε ἀδύνατος ἡ ταυτο-
πάθεια, 2) δὲν ἐπιτρέπεται καὶ 3) διότι οἱ ἄν-
θρωποι δὲν εἶνε ὁμοία ἀντίτυπα, ἐπαμένως τὸ
αὐτὸ ἀγαθὸν ἢ κακὸν συνισθάνονται διάφοροι
διαφόρως. Ἡ ἰδέα τῆς ἀνταπόδοσεως δὲν ἐρί-

ζει τίς ὁ ἀνταπόδοσις. Τοῦτο ὀρίζουσιν ἐν
ἐκάστη μερικῇ περιπτώσει φυσικοὶ καὶ ἡθικοὶ
λόγοι. Οὕτω π. χ. φυσικοὶ καὶ ἡθικοὶ λόγοι
ἀπαγορεύουσιν ν' ἀνταποδῶσιν ἐν ταῖς κακοποι-
αῖς ὁ παθὼν.

Ἀνταπόδοσις καὶ κοινωνία καλεῖται ἐν
τῇ Ἱθακῇ ἡ ἰθανικὴ κοινωνία, ἥς τὰ μέλη
σκοπὸν προτίθενται τὴν πραγμάτων τῆς ἰδε-
ας ἀνταπόδοσιν· τὸ δὲ συνολὸν τῶν ἐκ τοῦ
σκοποῦ τούτου προκινουμένων διατάξεων δύνα-
ται νὰ ὀνομασθῇ ἀνταπόδοσις ὅτι ἐν σὺ-
στηματι, καὶ δὴ βραβεύεται ἐν μὲν ἐν
τῇ ἀνταπόδοσις εὐεργεσίαν, ποινὴ ἐν δὲ
ἐν τῇ τῶν κακοποιῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ χρῆ-
σει τῶν ἀνταποδοτικῶν μέτρων ἐν τῇ κοινω-
νίᾳ, ἥτις συγχρόνως θὰ εἶνε καὶ δικαιολογικῇ,
θὰ γείνη ἐπεμέλειαι εἰς τὸν κύκλον τῶν δι-
καιῶν τῶν ἀτόμων, ἀνάγκη νὰ στηριχθῶσι τὰ
ἀνταποδοτικά τῶν ἐπομένων καὶ κακοποιῶν
μέτρα ἐπὶ τοῦ δικαίου. [X.Πδ.]

— (Ῥητορ.) λέγεται ἐν τῇ ῥητορικῇ ἡ ἀ-
κριβὴς ἀνταπόκρισις τῶν μερῶν ἢ τῶν κώ-
λων τῶν τε εἰκόνων καὶ παραβολῶν πρὸς τὰ
μέρη ἢ κῶλα τῶν πραγμάτων, πρὸς ἐνάρξειαν
τῶν ὅποιων γίνονται αἱ τε εἰκόνες καὶ παρα-
βολαί. Ἰσοκρ. 1,52: «Ὡς περ γὰρ τὴν μέλι-
ταν ὀρώμεν ἐφ' ἅπαντα μὲν τὰ βλαστήματα
καθίζανουσιν, ἀφ' ἐκάστου δὲ τὰ βέλτεστα
λαμβάνουσιν, οὕτω δὲ καὶ τοὺς παιδείας ἐρε-
γμένους μηδένος μὲν ἀπειρώς ἔχειν, παντα-
χῶθεν δὲ τὰ χρήσιμα συλλέγειν» πρὸς Αἰσχ-
κ. Κτησ. 109. Δημ. λόγ. 1,15. κλ. [I.Π.]

— (Διέθεσις διέξ.) rétorsion γαλλ. Μέ-
τρον κυβερνητικὸν (νομοθετικόν, διοικητικόν)
λαμβάνεμενον ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐντὸς μὲν
τῶν ὅρων τῆς ἐπὶ τῆς ἰδίας χώρας κυριαρ-
χίας αὐτῆς, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἢ ζημίας
πολιτείας ἄλλης ἢ τῶν ταύτης ὁμογενῶν, πρὸς
ἀπόδοσιν τῆς ἐπαχθείας ὑπὸ ταύτης τῇ
πρώτῃ ζημίᾳ ἢ βλάβῃ δι' ἑμῶν ἢ ἄλλου
κυβερνητικοῦ μέτρου. Τὰ ἀποτελούμενα τῶν ἀν-
ταποδοτικῶν μέτρα εἶναι λίαν ποικίλα· τοιαῦτα
εἰσὶν ὑψώσεις τελωνειακοῦ δασμοῦ, ἐξάρτησις
τῆς διαμονῆς τῶν ἀλλοδαπῶν ἐξ ὅρων ἀσυ-
νομιῶν ἐπαχθῶν κτλ. [Σ.Σ.]

Ἀνταποκριταί, βλ. Ἀλληγογραφία.

Ἀνταρά (Ἰβν Σεδδάχελ Ἀδῶν), περιφῆ-
μος Ἀραβὶ ποιητὴς ἀκμάσας κατὰ τὸν 9ον
μ.Χ. αἰῶνα πρὸ τοῦ Μωάμεθ καὶ Μωαμεθανι-
σμοῦ, υἱὸς τοῦ Σεδδάχ καὶ τινος δούλης ἐξ
Ἀθησινίας, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δού-
λοις τοῦ πατρὸς τοῦ ἀριθμούμενος ἑωσοῦ διὰ
μεγάλου κατορθωμάτων ἀνδρείας ἐκτῆστο
τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ. Τὰ διάφορα ταῦτα κα-
τορθώματα καὶ τοὺς ἔρωτας καὶ ἄλλας περι-
πέτειας ἐψῶλεν ὁ Δ. ἐν τῷ περιφῆμῳ αὐτοῦ
Μοακκαλλά (ποιήματι λυρικοῦ) τῷ θαυμαζο-
μένῳ διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ποιητικὴν ἐκ-
πνευσιν αὐτοῦ. Ὡς ποιητὴς ὁ Δ. ἐθαυμάζετο

καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μωάμεθ· καὶ ὁ Ἀραβὶς δὲ ποιητὴς Χαμζα δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θου αἰῶνος ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Χαλιφου Ἀρουν-αλ-Ρασίτ ζήτας τὴν ἡρωικὴν βίον καὶ τὰς ἐρωτικὰς περιπετείας τοῦ Α. ἐποίησατο ὑπόθεσιν μυθιστορίας ὁμωνύμου τῷ ἥρωϊ. Ταύτης μεταφράσεις ἐγένοντο καὶ εἰς τινὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. [Π.Κ.]

Ἀντάρης (Ἀ σ τ ρ.), ἀστὴρ α' τάξεως ἐν τῷ Σκορπιῳ, οὕτως ὀνομαζόμενος ἐκ τῆς ὁμοιότητος τοῦ ἐρυθροῦ αὐτοῦ χρώματος πρὸς τὸ τοῦ Ἄρεως. [Δ.Κ.]

Ἀνταρκτικὰ χῶραι. Δι' νότιαι πολιτικαὶ χῶραι (βλ. Πολιτικαί).

Ἀνταρκτικὴ θάλασσα. Ἡ νότιος περλωμένη θάλασσα (βλ. Περλωμένη).

Ἀνταρκτικὸς κύκλος (Γ ε ω γ ρ.), ὁ παράλληλος ὁ ἀπέχων τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου τῆς γῆς $23^{\circ} \frac{1}{2}$. Οὗτος ἀπορίζει περὶ τὸν πόλον αὐτὸν τὴν νοτίαν κατεφυγμένην ζώνην τῆς γῆς. (βλ. καὶ Ἀφανεῖς ἀστέρες.) [Δ.Κ.]

Ἀντασφάλεια (Ἐ μ π. ο ἰ κ.). Ὅταν μετὰ τὴν συναψὴν ἀσφαλιστικοῦ τινοῦ συμβολαίου οἰουδῇποτε ὁ ἡσφαλισμένος ἢ ὁ ἀσφαλιστὴς ἔχῃσι λόγους νὰ δυσπιστῶσι πρὸς τὸ συμβόλαιον αὐτό, ὁ μὲν ἀμφιβάλλων περὶ τῆς φερεγγυότητος τοῦ ἀσφαλιστοῦ, οὗτος δὲ ἀποδείξει πρὸς τοῦ μεγέθους τῶν ζημιῶν ἃς ἡσφαλίσεν, ἐκότερος αὐτῶν δὲν δικαιούται μὲν νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν διάλυσιν τοῦ συμβολαίου ἀνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ ἑτέρου, δύναται ὅμως ὁ μὲν ἡσφαλισμένος νὰ εὖρῃ ἕτερον ἀσφαλιστὴν ἀσφαλίζοντα αὐτῷ τὴν φερεγγυότητα τοῦ πρώτου ἀσφαλιστοῦ του, οὗτος δὲ, ὁ ἀσφαλιστὴς, δύναται νὰ εὖρῃ τοιοῦτον ἀσφαλίζοντα αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν τοῦ πρὸς ὃ δυσπιστεῖ ἀσφαλιστικοῦ συμβολαίου· ἡ τοιαύτη πράξις λέγεται ἀ ν τ α σ φ α λ ε ι α. Ὅθεν δὴλον τυγχάνει ὅτι τὸ συμβόλαιον αὐτὸ τῆς ἀντασφαλείας συνάπτεται μετὰ τῶν ἀσφαλιστῶν καὶ οὐδὲως ἀφορᾷ τοὺς ἀσφαλίζομένους ἀπ' εὐθείας, πρὸς τοὺς ὁποίους ὑπεύθυνοι εἶναι μόνον οἱ πρῶτοι ἀσφαλισταί. Αἱ ἀντασφαλείαι γίνονται ἢ δι' ἐλέγχον τὴν ἀξίαν τὴν παρὰ τοῦ ἀντασφαλιζόντος ἡσφαλισμένην ἢ διὰ μέρος αὐτῆς. Οἱ ἀσφαλισταί ἐν γένει συνηθίζουσιν, ὅταν συνάπτωσι συμβόλαια ἀσφαλείας μεγάλων ἀξιών, ν' ἀντασφαλίζωσιν αὐτάς κατὰ τμήματα παρὰ διαφόροις ἄλλοις ἀσφαλισταῖς, διότι ὁ καταμερισμὸς τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν εἶναι ἡ πρώτη ἀρχή, ἐφ' ἣς βασίζεται ὁ ὀργανισμὸς τῶν ἀσφαλειῶν (βλ. λ.). [Α.Γ.Η.]

Ἀντέγγραφον (ἄρθ. 404 Πολ. Δικον.) νομικῶς καλεῖται τὸ ἔ γ γ ρ α φ ο ν, δι' οὗ δηλοῦται ἡ μετατροπὴ ἢ ἡ κατάργησις τοῦ περιεχομένου ἑτέρου ἐγγράφου καὶ ὅπου δύναται νὰ συνταχθῇ ἐκτε συγχρόνως τῷ ἑτέρῳ τούτῳ ἐγγράφῳ εἴτε κατ' ἄλλον χρόνον. Τὸ

Ἀ. συνήθως φυλάσσεται μυστικόν, ὅτε ἀδοκίμου ὄντος συνήθως τοῦ ἐπιδιωκόμενου δι' αὐτοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ἡ μυστικότης δὲν εἶναι στοιχεῖον τοῦ κύρους αὐτοῦ καὶ μόνον ἀποκλείει τὴν βλάβην παντὸς τρίτου, ἀγνοοῦντος αὐτό. Ἡ ἰσχὺς τοῦ Ἀ. ὡς πρὸς τὸν τύπον διέπεται ὑπὸ τῶν περὶ τῶν τύπων τῶν ἐγγράφων κανόνων, περιερίζεται δὲ πάντοτε μετὰ τῶν καταρτισάντων αὐτό, τῶν καθολικῶν αὐτῶν διαδόχων καὶ τῶν ἀντιπροσωπευσάντων τοὺς δημιουργοὺς εἰς τὴν σύνταξιν· ἐπομένως τρίτον, καίπερ εἰδικὸν διάδοχον ὄντα, δὲν βλαπτοῦνται ἐξ αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν διατελοῦν ἐν γνώσει, πλην ἐάν, κατὰ τὴν γνώμην τινῶν κατέστησαν τοιοῦτοι ἐκ χαριστικής πράξεως· ἐξ ἐναντίας δὲ πᾶς τρίτος δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ αὐτὸ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἐάν ἔχῃ νόμιμον συμφέρον. Τὸ Ἀ. δύναται ν' ἀντικατασταθῇ καὶ δι' οἰουδῇποτε ἄλλου ἀποδεικτικοῦ μέσου, ἐπιταγόμενου κατὰ τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου, διότι οὐ μόνον οὐδεὶς νόμος ἐπιβάλλει τὴν σύνταξιν Ἀ., ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθ. 404 Πολ. Δικ. παρέμπει ῥητῶς εἰς τὰ ἄρθρα 300 καὶ 303, περιέχοντα τὴν ὁρὴν καὶ τὴν δικαστικὴν ὁμολογίαν. Ἡ μὲν δὲ πρακτικῶς σπουδαία ἀξία τοῦ Ἀ. εἶναι ὅτι ὁ δι' αὐτοῦ ὠφελομένους ἀσφαλίζεται κατὰ πάσης ἀριστοτήτους τοῦ περιεχομένου τοῦ Ἀ., ἐγειρομένης τυχὼν ὑπὸ τοῦ ἐξ αὐτοῦ βλαπτομένου. [Δ.]

Ἀντέγκλημα (Ῥ η τ ο ρ.) relatio criminis. Κατὰ τὴν σύνθεσιν τὸ ὄνομα σημαίνει ἐγκλημα ἀντ' ἐγκλήματος, ὡς δὲ τεχνικὸς ὅρος ἐρμηνεύεται ὑπὸ τοῦ Ἑρμογένους Rh. Gr. τόμ. 2, σελ. 140 (ed. Spengel) ὡς ἐξῆς: «γίνεται ἀντέγκλημα ὅταν ὁμολογῶν ὁ φευγὼν πεποιθῇ καὶ τι ὡς ἀδίκημα ἀντεγκλήσῃ τῷ πεπονηθέντι ὡς ἀξίῳ παθεῖν ὃ πεπονηέναι». Ὡς παρὰδειγμα ἀντεγκλήματος φέρεται ἡ πράξις τοῦ Ὀρέστου, ὅστις ὁμολογῶν ὅτι ἐφόνευσε τὴν μητέρα, τὴν ἀποκτείνουσαν τὸν πατέρα αὐτοῦ, λέγει ὅτι τοῦτο εἶναι ὠφέλιμον εἰς δὴν τὴν Ἑλλάδα πρὸς. Πύρριπθ. Ὀρέστ. 500 καὶ ἐξῆς. Καὶ τὸ τῆς Σμυρναϊκῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς ἀχθείσης ἐνώπιον τοῦ ἀνθυπάτου τῆς Ἀσίας Γν. Δολοβέλλα, ἥτις ὠμολόγει ὅτι ἐφόνευσε τὸν δεῦτερον αὐτῆς ἄνδρα διὰ φαρμάκου καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα υἱόν, διότι ὁ δεῦτερος οὗτος ἄνθρωπος μετὰ τοῦ υἱοῦ ἀπέκτεινεν ἐνεδρεύσας τὸν ἐκ τοῦ προτέρου γάμου υἱὸν αὐτῆς νεανίαν καλὸν καὶ ἀγαθόν· τὰ περὶ τούτου κεῖνται παρὰ Val. Max. 8, 1. καὶ Α. Gell. 12, 7. Τὸ ἀντέγκλημα ὑπάγεται εἰς τὸ λογικὸν γένος τῆς στάσεως, ὅπου καλεῖται ποιότης ἢ δικαιολογία. [Ι.Η.]

Ἀντεκδίκησις. (Ἀ : ε θ ν θ ἰ κ.), rēpressailles γαλλ. Πᾶν μέτρον βίας, ἐλασσον πολέμου, ἀσκούμενον ὑπὸ πολιτείας κατὰ πολιτείας εἰς ἐκδίκησιν διὰ ζημίαν ἢ βλάβην ἐπενεχθεῖσαν κατὰ παράβασιν τοῦ διεθνoῦς δικαίου

καὶ εἰς ἐξαναγκασμὸν πρὸς ἱκανοποίησιν καὶ ἀποκατάστασιν. Τὰ μέτρα εἰσὶ λίαν ποικίλα· τοιαῦτα ἀπέλασις ἁλλοδαπῶν ὀρισμένης ἰθαγενείας, ἐπίσχεσις πλοίων, διακιστὴ ἐπικρινωνίας καθόλου εἴτε ἐμπορικῆς εἴτε ταχυδρομικῆς κτλ. [Σ.Σ.]

Ἀντεκουέρα (ἢ τῶν Ῥωμαίων *Antiquaria*). Πόλις τῆς ἀνω Ἀνδαλουσίας ἐν τῇ επαρχίᾳ τῆς Μαλάγας ἐπὶ τοῦ παρυκτίου ποταμοῦ Γουαδάλχερκη. Εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ τριῶν λόφων πρὸς Β τῆς Σιέρρας δε Ἰος Τορκάλες. Ἐχεῖ 25 519 κατ. (1877). ΒΔ αὐτῆς κεῖται ἡ κομὴ Ἀρχιδόνα, ἔχουσα 8 048 κατ. [Π.Π.]

Ἀντελλόγισις (Ἑμ.π.). Λογιστικὴ πράξις, δι' ἧς τὸ κατὰ λόθος ἐν λογαριασμῷ τινι καταχωριζὺν ἄρθρον ἐκμηδενίζεται ἢ ἐξισοῦται διὰ τῆς ἀντιθέτου καταχωρίσεως ἰσοδυναμίου ἄρθρου. Γίνεται χρήσις τῆς ἀντελλόγισις εἰς τὰ μετὰ τῆς δευτέρας ἀκριβείας κρατούμενα λογιστικὰ βιβλία, ἐν τοῖς ὅποισι δὲν ἐπιτρέπονται αἱ ἀπαλείψεις ἢ ἀλλοιώσεις τῶν ἀπὸ γραφέντων ἀριθμῶν. [Α.Γ.Π.]

Ἀντεμυθᾶλλόμενα Βλ. Ἀναπληρωτικά.

Ἀντεμετικὰ (Θεραπευτ.). Οὕτω καλοῦνται τὰ πράξοντα τὴν μυϊκὴν τεύστομαχον ἐρεθιστικότητά καὶ πύοντα τοὺς σπασμωδικούς ἐμέτους μέσα. Τοιαῦτα δ' εἶναι ὁ αἰθέρ, τοῦ ὅπου τὰ σκευάσματα, τὸ οἶνό-πνευμα, τὸ ἀσθρακικόν δξύ (δύωρ Seliz, ποτὸν βιβέρειον κλ.), τὸ κολόμβον, τὸ σωσικρεας, τὰ παγετιώδη ἢ ὑπερθερμα ποτά, ἡ ἀκινησία, γλομαλὴ τῆς κεφαλῆς θέσις κλ. ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε ἐνδείξεων. [Π.Π.]

Ἀντεναγωγή. Βλ. Ἀντίστροφος ἀγωγή.

Ἀντεναντίωσις (Ἰ.η.τ.ο.ρ.). Ἡ ἀντεναντίωσις ἀνάγεται εἰς τοὺς τρόπους καὶ εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὸ σχῆμα, ὅπερ καλεῖται λ.ι.τ.ό.η.σ· γίνεται δὲ λιτότης ἢ ἀντεναντίωσις, ὅταν μέγα τι διὰ τῶν λέξεων ἐκφράζωμεν μικρότερον ἢ ὀλιγώτερον τοῦ πραγματικοῦ: «dicatur λιτότης figurae generis, qua res magna modestiae causa extenuatur verbi». Servius ἐν Verg. Georg. 1, 125. πρὸ. καὶ ἐν Aen. 1, 77. [Π.Π.]

Ἀντένστασις (replicatio), παρὰ Βυζαντ. ἀντιπαράγραφῇ) νομικῶς καλεῖται ἡ κατὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἐναγομένου προτεινόμενῃ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἄλλῃ ἐνστάσει· ἐφ' ὅσον δὲν περιέχεται ἐν αὐτῇ, τῇ Ἀ., ἀπλῇ ἀρνήσει τῆς ἐνστάσεως (replicatio est contraria exceptio, quasi exceptionis exceptio N. 22 § 1 Π. 44, 1, ἡ ἀντιπαράγραφῇ οὐδὲν ἔτι εἰς τὸν ἐνστάτην ἢ ἀντιτιθῆναι τῇ ἀντιπαράγραφῇ τοῦ ἐναγομένου Βασ. [π. 1] γ') π.χ. ὁ ἐναγόμενος προτείνει τὴν

ἐνστάσιν τῆς ἀφάσεως τοῦ χρέους, ὁ δ' ἐνάγων τὴν Ἀ. κατ' αὐτῆς περὶ ἐκδιδάσεως τοῦ πρὸς ἄφασιν. Αἱ Ἀ. ὑπὸκεινται ταῖς αὐταῖς καὶ ἡ ἐνστάσις διακρίσεται, ὡς καὶ τῷ περὶ βάρους τῆς ἀποδείξεως κανόνι, περὶ ὧν πάντων (ιδ. ἐν τῇ ἐνστάσει. Δικονομικῶς ἡ Ἀ. ἐπραγματοῦτο παρὰ Ῥωμαίους, ὡς καὶ ἡ *exceptio*, ἣτοι καταχωρίζετο ἐν τῇ formula, ὅταν ἦτο γνήσις, διὰ τοῦ *autsi* καὶ θετικῶς, μετὰ τῆς ἐνστάσεως ἀρνητικῶς (*sinon*) διατυπωμένης. Παρ' ἡμῶν δὲ καὶ κατὰ τὴν δικονομικὴν διατύπωσιν ἀκολουθοῦσι τὴν τάχην τῆς ἐνστάσεως. [Α.]

Ἀντερας. Χωρίου τοῦ δήμου Θερμοπυλῶν. Μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ Μώλου, τῆς πρωτεύουστος τοῦ δήμου, ἔκειτο πιθανῶς ἡ ἀρχαία πόλις Σκάρφεια. [Π.]

Ἀντέρως. Βλ. Ἐρώς.

Ἀντ' εὐεργεσίας Ἀγαμέμνονα θῆσαν Ἀχαιοί. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀχαρίστων. Ἀγνώστον εἰς τίνα μῦθον ἀναφέρεται. [Π.]

Ἀντευκλειδεύς γεωμετρία (Μαθημ.). καλεῖται τὸ σύστημα τῶν περὶ τοῦ γιγνώσκου θεωριῶν, εἰς ἃς ἄγει ἡ ἀπόρριψις ἀρχῶν τινῶν μὴ προφανῶν τῆς κατ' Εὐκλείδην (ὅ ἐστι τῆς συνήθους) γεωμετρίας καὶ ἡ ἀντ' αὐτῶν παραδοχὴ ἐτέρων, συμδιδαστῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς τῆς γεωμετρίας ἀρχάς. Ἀφορμὴν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν θεωριῶν τούτων παρέσχον αἱ περὶ τοῦ Εὐκλειδείου αἰτήματος συζητήσεις (βλ. Ἀἰτημα Εὐκλείδου). Ἐνθ' ἐν τῇ κατ' Εὐκλείδην γεωμετρίᾳ ἡ μὲν εὐθεῖα γραμμὴ θεωρεῖται ἀπειρος, τὸ δὲ ἄθροισμα τῶν γωνιῶν παντὸς τριγώνου δείκνυται ἴσον πρὸς δύο ὀρθάς, ἐν τῇ κατὰ Lobatschewsky ἀντευκλειδεύῃ, θεωρεῖται μὲν ἄπειρος ἡ εὐθεῖα γραμμὴ, ἀλλὰ τὸ ἄθροισμα τῶν γωνιῶν παντὸς τριγώνου δείκνυται μικρότερον δύο ὀρθῶν, ἐν δὲ τῇ κατὰ Riemann, ἡ μὲν εὐθεῖα γραμμὴ θεωρεῖται πεπερασμένη καὶ ἐπιστρέφουσα εἰς ἐαυτὴν ὡς ὁ κύκλος, τὸ δὲ ἄθροισμα τῶν τριῶν γωνιῶν παντὸς τριγώνου εἶναι μείζον δύο ὀρθῶν. Βλ. Frischauf, *Element der absoluten geometrie*, Leipzig, 1876 καὶ de Tilly, *Essai sur les principes fondamentaux de la géométrie et de la mécanique*. Bordeaux 1879. [Κυτ. Στ.]

Ἀντέφεις δικονομικῶς καλεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ ἐφείσεως ἢ τοῦ γενομένου κατὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἐφείσεως (ιδ. λ.) καὶ ἀναφερομένη εἰς τὰ τῆς ἐφείσεως κεφάλαια, ὡς πρὸς ὃ δηλ. ὁ ἐφεσιδάλων τὴν ἀπόφασιν καταφεύγει εἰς τὸ ἀνώτερον κατὰ βαθμὴν δικαστήριον (π.χ. παραπονεῖται ὁ ἐφεσιδάλων διὰ τοὺς τόκους, περὶ τούτων κινεῖ Ἀ. καὶ ὁ ἀντιδίκος). πηγάζει δ' ἐκ τοῦ ἐπικρινωτικοῦ (communicativus) ἀποτελεσματος τῆς ἐφεί-

σεως καὶ ἀποκλείεται μὲν διὰ τῆς παραι-
τήσεως ἀπὸ ταύτης ἢ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προ-
τοδικῆς ἀποφάσεως (π.χ. δι' ἐκτελέσεως αὐ-
τῆς ἢ κοινοποιήσεως ἄνευ ἐπιφυλάξεως), οὐχ ὅ-
μως καὶ διὰ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἐφε-
σι ν προθεσμίας, ἐὰν τυχὼν ἐκοινοποιήθῃ ἡ ἀ-
πόφασις καὶ ὑπὸ τοῦ ἐφεσιβαλλόντος αὐτὴν εἰς
τὸν ἀντεκαλοῦντα (ἄρθρ. 758 Πολ. Δικον.).
Καὶ πότε μὲν ἡ Ἀ. ἀναφέρεται εἰς τὰ τῆς
ἐφεσεως κεφάλαια ἢ οὐ, εἶναι ζήτημα κα-
θαρῶς πραγματικόν· ἐνῆκα δὲ τῆς τοιαύτης
πρὸς ἀλλήλας σχέσεως ἐπεται ἀναγκαίως δι-
μὴ κινήσεις παντελῶς ἐφεσεως, ἀδύνα-
τον νὰ ὑπάρξῃ Ἀ. Π. Ἀ. πρέπει νὰ κοινοποιήθῃ,
εἴτε διὰ τοῦ ἀπολογητήριου (ἰδ. λ.)
εἴτε διὰ χωριστοῦ δικηγράφου, ὅπερ ἀνάγκη νὰ
συνταχθῇ κατὰ τὸν τυπὸν τῆς ἐφεσεως·
ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν συνήθων δικῶν· ἐπὶ
δὲ τῶν συνοπτικῶν καὶ διὰ τῶν προ-
τάσεων. [Δ.]

Ἀντζίστα κώμη, κειμένη ἐν τῇ ὑποδι-
οικήσει (Καζῆ) Ζίχνης τῆς Μακεδονίας καὶ
οἰκουμένη ὑπὸ 350 περίπου χριστιανῶν Ἑλ-
λῆνων καὶ 150 ὡς ἐγγιστα μουσουλμάνων, ἀ-
σχολουμένων παντὶν περὶ τὴν γεωργίαν. Παρὰ
τὴν κώμην ταύτην ῥέει καὶ ὁ εἰς τὴν λίμνην
Ἀγίου εἰσβάλλων ποταμὸς Ἀγγίτης. [Ε.]

Ἀντζουῆ (Andeui), ἡ Ἀντζουῆ ἢ
Ἀγκοῖ. Χώρα καὶ πόλις ἐν τῇ Ἀφγανικῇ
Τουρκεστάν, κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀφγανῶν
τῷ 1858. Ἡ μὲν πόλις ἔχει περὶ τὰς 15 000
κατ. ἡ δὲ ὅλη χώρα περὶ τὰς 115 000 Τατά-
ρους, Τουρκομάνους, Οὐζβέκους καὶ Πέρσας.
Προϊόντα: σιτηρά, ὄρυζα, καρποί. [Π.Π.]

Ἀντζουχσάχμ. (Handschuchs-
heim). Χωρίον τοῦ Baden ἐν τῷ νομῷ
τῆς Ἀϊδελβέργης 3 χμ. πρὸς Β τῆς πόλεως
ταύτης παρα τὰς Ἀνωρείας τοῦ Ὄδενβου
Δρυμῶ (Odenwald). Ἔχει 2725 κατοίκους
(1880). [Π.Π.]

Ἀντήνωρ. 1) Τρώες υἱὸς τοῦ Αἰσχύτου
ἢ τοῦ Ἰκετάωνος καὶ τῆς Κλειμήστρας, σύ-
ζυγος τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἑκάβης καὶ ἱερίας
τῆς Ἀθηνᾶς Θειανῆς, πατήρ πολλῶν υἱῶν,
φονευθέντων τῶν πλείστων ἐν τῇ Τρωϊκῇ πο-
λέμῳ. Συνετώτατος ὢν τῶν Τρώων γερόντων,
δίκαιος, ἐχθρὸς παντὸς δόλου, συμβουλεύει
κατὰ τὴν Ἰλιάδα εἰς τοὺς Τρώας τὴν ἀπόδοσιν
τῆς Ἑλένης εἰς τοὺς Ἀτρεΐδας. Αὐτὸς δὲ
καθ' Ὅμηρον ἐξένισεν ἐν τοῖς μεγάρῳις αὐτοῦ
τὸν Μενέλαον καὶ τὸν Ὀδυσσεύα, ἐλθόντας πρὸ
τοῦ πολέμου εἰς Ἴλιον, ὅπως ζητήσωσι τὴν
Ἑλένην· τοῦτον δ' ἐνῆκα κατὰ τὴν Ἀλφειῶν τῆς
πόλεως ἐφείσθησαν οἱ Ἑλλήνες τοῦ τε οἴκου
τοῦ Ἀ. καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ
νυκτομαχίᾳ ἀναγνωρίσας ὁ Ὀδυσσεύς Ἑλικί-
ονα τὸν Ἀ. ἐξήγαγε ζώντα ἐκ τῆς μάχης.
Κατὰ τὴν Μικρὰν Ἰλιάδα ὅμως τοῦ Λέσγειω
ἐφόνευσεν τὸν Ἀ. ὁ Νεοπτόλεμος. Μεταγενέ-

στεροι μῦθοι περιιστῶσι τὸν Ἀ. ὡς προδότην
τῆς ἰδίας πατρίδος, λαβόντα ὡς ἀμοιβὴν τῆς
προδοσίας τὰ ἥμισυ τῶν κτημάτων τοῦ Πριά-
μου· τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ Θειανὴν ὡς παρα-
δόσαν τὸ Παλλὰδιον εἰς τοὺς Ἑλλήνας. Μετὰ
τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας κατ' ἄλλους μῦθους δ'
Ἀ. καὶ οἱ Ἀντηνωρίδαι κατέφυγον μετὰ τῆς
Ἑλένης εἰς τὴν Κυρήνην ἢ ἐσώθησαν μετὰ
τῶν ἐκ Παφλαγονίας Ἰκνετῶν διαπεραιωθέν-
τες εἰς Θράκην καὶ ἐκείθεν εἰς Ἰταλίαν, ἐν
τῇ ἀπὸ τῶν Ἑνετῶν ἀνερμαθίσθη χώρα· ἡ
παρέμειναν ἐν Τροίᾳ, ἐξεδιώχθησαν δ' εἰτα
ὑπὸ τοῦ Αἰνείου. [Π.]

— 2), ἀνδριαντοποιὸς Ἀθηναῖος ἀκμάσας
κατὰ τὴν Β' πεντηκονταετηρίδα τοῦ 1^{ου} π.Χ. αἰῶ-
νος. Τοῦ τεχνίτου τούτου περίφημα ἔργα ἦσαν
τὰ ἀγάλματα τῶν τυραννοκτόνων Ἀρμεδίου καὶ
Ἀριστογείτονος, μετενεχθέντα ὑπὸ τοῦ Σερ-
ξου εἰς Ἀσίαν. Τὰ ἀρπαγέντα ὅμως ταῦτα
ἔργα τοῦ Ἀντήνωρος ἀντικατέστησαν οἱ Ἀθη-
ναῖοι δι' ἄλλων ἑμῶν ἀγάλματων τῶν τυραν-
νοκτόνων ποιηθέντων ὑπὸ τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ
Κριτίου. Βραδύτερον δὲ ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ ἢ ἐπὶ
Σελεύκῳ ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ
τὰ παλαιὰ τοῦ Ἀντήνωρος ἀγάλματα ἐβρυσθέντα
μετὰ τῶν τοῦ Κριτίου παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀ-
ρεως. Τὰ εἰς ἡμᾶς σωζόμενα ἀγάλματα τῶν
τυραννοκτόνων ἀναφέρονται εἰς τὴν νεώτερον
μάλλον τύπον τῶν ὑπὸ τοῦ Κριτίου ποιηθέντων
ἔργων. Ἔργον τοῦ Ἀντήνωρος μεμαρτυρημέ-
νον ἀσφαλῶς ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς βάσεως
τοῦ ἀγάλματος εἶναι γυναῖκα τις μορφὴ ὑπερ-
φυσικοῦ μεγέθους ἀνακαλυφθεῖσα ἐσχάτως ἐν
ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ἀκροπόλεως. [Θ.Σ.]

Ἀντηρίς. Πᾶν στήριγμα ὑποκαταστή-
ον κατασκευῇ τινα. Ἐκ τῆς εὐρείσεως κατὰ τὸ
1820 ἐπιγραφῆς, τῆς δημοσιευθείσης τὸ πρῶ-
τον ὑπὸ τοῦ κ. Πιλάκη καὶ κατέπιν σχολια-
σθείσης ὑπὸ τοῦ Otfried Maller (C. O.
Maller, de monumentis Athenarum etc.
Goettingue 1836) ἐπιγραφῆς, ἥτις εἶναι
ψήφισμα τοῦ Ἀθηναίου λαοῦ διατάσσοντος
τὴν ἀνακαίνισιν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, καὶ
συμφωνίαι ἐν ταῦτῳ τῶν ἐκτελεστέων ἔργων,
ἡ λέξις αὕτη φαίνεται σημαίνουσα προσωρι-
νὸν στήριγμα (δοκὸς ξυλινῇ) ὑποκαταστή-
ον ἐπι-
σκευαζόμενον τμήμα κατεστραμμένης λιθοδο-
μίας. [Η.Α.]

Ἀντήχησις (Φυσ.) (resonance)
καλεῖται ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἤχου, ἥτις ἐπέρχεται
ἐπὶ ἀπόστασις τῆς ἀνακλώσεως ἐπιφανείας
εἶναι μικροτέρα τῶν 16 μέτρων, ὅτε ὁ ἀνα-
κλώμενος ἤχος συγχέεται μετὰ τοῦ ἀμέσου,
διότι μετὰ τὸ τῶν δυο ἤχων παρέρχεται χρονί-
κον διάστημα ἕλκασον ἐνδὲς δεκάτου δευτέρου
λεπτοῦ. Ηλ. καὶ λ. Ἀκουστική. [Τ.]

Ἀντιά. Χωρίον τοῦ δήμου Καρυστίων ἐν
μικρῇ κοιλάδι παρὰ τὸ ὄρος Ὀχρην, κατὰ τὸ
ΝΑ ἄκρον τῆς Εὐβοίας. [Π.]

Ἀντίθως. Ὁ ἄθως διασχίζων κατὰ μήκας τὴν χειρόνησον ἀκτὴν τῆς Χαλκιδικῆς κατὰλήγει πρὸς νότον εἰς δύο κορυφάς, ἐξ ὧν ἡ μὲν ὑψηλότερα, φέρουσα ναύσκον τῆς Μεταμορφώσεως, καλεῖται Ἄθως, ἡ δὲ χαμηλότερα, καίμενη δυτικῶς τῆς πρώτης καὶ ἔχουσα κελίον τοῦ προφήτου Ἰλίου, ἐνομαζέται Ἀντίθως. [Ε.]

Ἀντιάπηξ (Ἀστρ.) κατὰ Σκιαπαρέλ-λην τὸ σημεῖον τῆς οὐράνιας σφαίρας, τὸ ἐν διαμέτρῳ ἀντίκειται τοῦ Ἀπῆξ (βλ. λ.) [Δ.Κ.]

Ἀντίβαι (Antibes). Ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία τῆς Μασσαλίας, καλουμένη τὸ παλαιὸν Ἀντίπολις, νῦν δὲ ὀχυρώτατον ἐπίνειον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γράσας τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῶν Παραθαλασσίων Ἀλπεῶν. Ἡ πόλις ἔχει 3810 κατ. ὁ δὲ ὄρημος 5923 τῶν (1881). [Π. Π.]

Ἀντιβαχχεῖος (Μετρ.) ὁ παρ' ἁλλῶν παλιμδακχεῖος καὶ ὑποδακχεῖος καλούμενος μετρικὸς ποὺς «ἐκ δύο μακρῶν καὶ βραχέων — υ, οὗτω καληγόμενος διὰ τὸ ἀντίστροφος εἶναι τῇ βαχχείᾳ». Ὁ αὐτὸς λέγεται καὶ προσοδία καὶ καὶ πομπευτικὸς «διὰ τὸ ἐν προσοδίᾳ ὕμνοις καὶ ἐν ταῖς διονυσιακαῖς πομπαῖς ἐπιτήδεος εἶναι». Ὁ Ἀ., ὡς καὶ ὁ βαχχεῖος, εἶναι κυρίως παιωνικὸς ποὺς προσελθὼν ἐν τροποποιήσεως τοῦ κρητικοῦ — υ —. Ἐν τοῖς σμικρομένοις τῆς ἀρχαίας ποιήσεως ἀνευρίσκουσιν τὸν ἀντιβαχχειακὸν ρυθμὸν μόνον παρὰ Πινδάρῳ ἐν τῇ Β' Ὀλυμπ. ᾠδῇ. [Γ.Μ.Β.]

Ἀντιβασίλεια (Συντάγμ. δίκ.), ἡ ὑπὸ ἐνὸς ἢ πλείονων προσώπων προσωρινῶς ἀσκουμένη βασιλικὴ ἐξουσία ἀντὶ τοῦ ἀποδιώσαντος ἢ κωλυμένου ἢ ἀποδυνάμυντος βασιλέως. Κατὰ τὰ περὶ τούτου ἐν Ἑλλάδι ἱσχύοντα τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἀντικαθιστᾷ ὑπὸ τινος περιορισμοῦ τὸν βασιλέα κατὰ τὴν ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας ἀποδημίαν αὐτοῦ. Ὡσαύτως τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐνεργεῖ τὴν συνταγματικὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἐν ᾗ περιπτώσει ἀποδιώσαντος τοῦ βασιλέως ὁ διάδοχος εἶναι ἀνήλικος ἢ ἀπὸν καὶ δὲν ὑπάρχει ἡδὴ ἀντιβασιλεὺς ὁρισμένος (Ἀρθ. 50 τοῦ Συντάγμ.). Ἀλλ' ὁ νεώτερος Ν. ἈΥΔΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887 συμπληρώσας τὴν ἀνωτέρω διάταξιν τοῦ Συντάγματος, ὥρισεν ὅτι ἡ ἀντιβασίλεια ἀνατίθεται ἐν ταῖς ἄνω περιπτώσεσιν εἰς τὴν βασιλομήτορα ἐμμένουσαν τῇ χηρείᾳ. Ἀλλῶς ἡ ἀντιβασίλεια περιέρχεται εἰς τὸν ἐνῆλικον ὁπαγενὴ τὸν κεντημένον κατὰ τὸ Σύνταγμα δικαίωμα ἐνδεχομένης διαδοχῆς εἰς τὸν θρόνον καὶ προηγούμενον ἐπὶ ταύτῃ μεταξὺ τῶν ἐχόντων τὰ εἰρημένα προσόντα. Ἐλλείπει δὲ καὶ τοιοῦτου ὁ ἀντιβασιλεὺς ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 50 τοῦ Συντάγματος συνερχομένης Βουλῆς (Ἀρθ. 9 τοῦ ἀνωτ. Ν.). Τέλος ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ θρόνου ἡ Βουλὴ καὶ ἂν ἐληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη ἐκλέγει προσωρινῶς διὰ φανεράς ψηφοφορίας ἀντιβασίλεα πολίτην Ἑλλήνα τοῦ

ἀνατολικοῦ δόγματος, τὸ δὲ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν ἐθούνην του ἐν ἀνὸματι τοῦ Ἰ.Θ.ους τὴν Συνταγματικὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς ἐρκωμοσίας τοῦ ἀντιβασιλέως. Μετὰ τοῦτο ἐντὶς δύο μηνῶν τὸ βραδύτερον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἱσάριθμοι τοῖς βουλευταῖς ἀντιπρόσωποι, οἵτινες εἰς ἐν μετὰ τῆς βουλῆς συνεργάμενοι ἐκλέγουσι τὸν βασιλέα διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν δύο τρίτων τοῦ βίου καὶ διὰ φανεράς ψηφοφορίας. Πρὸλ. Ἀρθ. Συντάγμ. 50—53 καὶ Ν. ΑΧΠΓ' 26 Ἰουν. 1889.—Πρὸλ. καὶ λ. Διαχειρίσεως βασιλικῆς ἐξουσίας. [Ἀγγ.]

Ἀντιβασίλεια. (Ἐν Ἑλλάδι). Ἐπειδὴ ὁ ἐκλέχθεις ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ὡς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος πρίγκηψ τῆς Βαυαρίας Ὁθων δὲν ἦτο ἐνῆλιξ, ἐπέστη ἡ ἀνάγκη ἀντιβασίλειας πρὸς κυβερνήσιν τῆς γῶρας· ὁ δὲ πατὴρ τοῦ Ὁθωνος βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λεοπολδὸς ἐπετρέπη ὑπὸ τῶν δυνάμεων νὰ διορίσῃ τὰ μέλη τῆς ἀντιβασίλειας, ἧς ἡ διάρκεια ὁρίσθη μέχρι τῆς 19 Μαΐου 1835, ἡμέρας καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ὁθων εἰσῆρχετο εἰς τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Μέλη τῆς ἀντιβασίλειας ταύτης διορίσθησαν ὁ κόμης Ἀρμανσπέργ, ὁ νομομαθὴς Μάουερ, ὁ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ὑπηρέτησας ἐν Ἑλλάδι στρατηγὸς Ἀϊδεκ, ὁ Ἀδελ καὶ ὁ Γράινερ· ἀλλὰ κυρίως οἱ τρεῖς πρῶτοι ἦσαν τὰ μέλη τὰ διαχειριζόμενα τὴν ἀνωτάτην ἄρχήν· ὁ Ἀδελ ὁ καὶ γραμματεὺς τῆς ἀντιβασίλειας ἦτο ἀναπληρωτικὸν μέλος καὶ εἶχε μόνον συμβουλευτικὴν ψήφον· ὁ δὲ Γράινερ ἦτο ὁ ταμίας τῆς ἀντιβασίλειας καὶ διευθυντὴς τῶν οικονομικῶν, οὐδεὶς δὲ καὶ τῶν πάντε τούτων ἀνδρῶν, οἵτινες εἶχον περιεληθῇ ἀπεριόριστον ἐξουσίαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Λεοπολδικοῦ, εἶχε πλὴν τοῦ στρατηγοῦ Αἰδεκ τὴν ἐλαχίστην γνῶσιν τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κόμης Ἀρμανσπέργ εἶχεν ἐν Βαυαρίᾳ ὑπὸ λήψιν ἀληθῶς φιλελευθέρου ἀνδρὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἄλλους τῆς Βαυαρίας πολιτικούς· εἶχε διατελέσει ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν καὶ ἦτο ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ὅτε εἶχε γένει ἡ πρώτη ἀπόπειρα περὶ ἀναγορεύσεως βασιλέως τῆς Ἑλλάδος τοῦ πρίγκηπος Ὁθωνος. Ἐνεκα τῆς περὶ τὰ πολιτικὰ πείρας αὐτοῦ ἐκρίθη ὁ καταλληλότερος τῆς ἀντιβασίλειας Πρόεδρος, καὶ εἰς αὐτὸν ἐπομένως ἀνετίθη ἡ διεύθυνσις τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ Κράτους καὶ ἡ πρὸς τοὺς ξένους καὶ τὴν κοινωνίαν ἐξωτερικὴ παράστασις τῆς ἀντιβασίλειας, ἦν διὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημα καὶ τὴν εἶσιν τοῦ κόμου ἐπιτυχὴς ἐξετέλει αὐτὸς τε καὶ ἡ κόμησσα Ἀρμανσπέργ μετὰ τῶν τριῶν χαριεστάτων θυγατέρων των. Τὸ μέγαρον δὲ τοῦ κόμητος ἦτο ὁ μόνος τόπος ἀναψυχῆς τοῦ νεαροῦ βασιλέως καὶ συναφείας αὐτοῦ

μετὰ τῶν ξένων καὶ τῶν ὑπηκόων του. — Ὁ Μάουερ καὶ ὁ Ἄδελ εἶχον ἐκλεχθῇ ὡς συμμερίζομενοι τὰς πολιτικὰς ἰδέας τοῦ κόμητος Ἀρμανσπεργ. ὁ Μάουερ ἦτο μὲν ἱκανὸς νομολόγος καὶ πολυμαθὴς ἀνὴρ, ἀλλὰ δὲν ἐκέκτητο τὰ προσιδιάζοντα εἰς πολιτικὸν ἄνδρα προσόντα· ἐγίνωσκε μὲν τὸ συναρμολογεῖν νόμους, ἀλλὰ δὲν ἐγίνωσκε τὸ ἐφαρμόζειν τὰς ἀρχὰς τῆς νομοθεσίας εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἣν ἐκέκτητο ν' ἀναδιοργανώσῃ· οἱ τρόποι αὐτοῦ ἦσαν τραχεῖς καὶ ἄεστοι, κατηγορεῖτο δὲ ὡς σχολαστικός, εὐερέθιστος καὶ ἀπότομος. Οὐτε συμπαθεῖαν ἐνέπνεεν εἰς τὰ πλῆθη, οὔτε ἐθαύμου διὰ μεγαλοπρεποῦς παραστάσεως ὡς ὁ κόμης Ἀρμανσπεργ τὸν μεσημβρινὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἀντικείμενον δὲ τῶν σχολίων τῆς Ναυπλιακῆς κοινωνίας ἐγίνοντο πολλάκις αἱ ἰδιοτροπίαι του· οἱ δὲ ξένοι διπλωμάται ἐμείφοντο αὐτὸν διὰ τὴν δυσκαμψίαν του.

Ἀμφοτέροι, ὅτε Ἀρμανσπεργ καὶ ὁ Μάουερ ἐφρόντισαν περὶ τῶν ἑαυτοῖς συμφερόντων πρὶν ἢ ἀναδεχθῶσι τὴν ἐν Ἑλλάδι λειτουργίαν ἐξησφάλισαν ἑαυτοῖς ἀδρόεις μισθοὺς καὶ παρουσίας συντάξεις μετὰ τὴν λήξιν αὐτῆς. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἀρμανσπεργ ἐδάπανα πάντα τὸν μισθὸν του ὡς μεγαλοπρεπὴς εὐγενής, ἐνῷ ἡ γλίσχρο φιλαργυρία τοῦ Μάουερ ἔτερπε πολλάκις καὶ ἐκίνει εἰς εὐρυὰ σκώμματα τοὺς κατοίκους τοῦ Ναυπλίου.

Ὁ στρατηγὸς Αἰδεκ ἐθεωρεῖτο προσωπικὸς φίλος τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου. Εἶχε διαμείνει πολλὸν καιρὸν ἐν Ἑλλάδι ὑπηρετῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα, ἐργασθεὶς περὶ τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν τελωνείων ἀπῆλθε δὲ πολλῆς ὑπολήψεως ὡς ἱκανὸς καὶ ἀρίστοκράτης διαχειριστής. (βλ. λ. Αἰδεκ).

Τὰ μέλη τῆς αντιβασιλείας εἶχον ἐξισωθῇ ὡς πρὸς τὰ δικαιώματά των καὶ τούτου ἀκριβὲς ἕνεκα εἶχε συσταθῇ τριμελὴς ἡ αντιβασιλεία. Εἶχε μὲν ἀπονεύει ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος τὸν τίτλον τοῦ Προέδρου εἰς τὸν Ἀρμανσπεργ, ὅστις μεγάλῃν εἰς τοῦτο ἀπέδιδε σημασίαν· ἀλλὰ τὸ γεγονός αὐτὸ δὲν παρεῖχεν ἀληθῆς πλεονεκτήματα εἰς τὸν κόμητα, διότι ἐν τῇ α' παραγράφῃ τῶν ἀπὸ 22 Ἰουλίου 1832 ὁδηγίων τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας περιείχοντο ταῦτα. «Τὰ συμβούλιον τῆς αντιβασιλείας θέλει ἀποφασίζει ἐν πάσῃ κυβερνητικῇ ὑποθέσει κατὰ πλειοψηφίαν καὶ τὰ διατάγματα αὐτῆς θέλουσι φέρεϊ τὰς ὑπογραφὰς πάντων τῶν μελῶν. Τὸ μέλος δ' ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἀνέστη παρ' ἑμῶν ἡ προεδρεία, θέλει διευθύνει τὰς συνεδριάσεις, τηρεῖ τὴν σφραγίδα τοῦ Κράτους καὶ ὑπογράφει τὰ πρωτόγραφα τῶν ἀποφάσεων. Τὸ προεδρεῖον μέλος θέλει ἐπίσης ἐκπροσωπεῖ τὴν αντιβασιλείαν ἀπέναντι τῶν πρέσβων καὶ τῶν ἄλλων πρακτορίων τῶν ξένων αὐτῶν καὶ ἀλληλογραφεῖ πρὸς αὐτοὺς, ἐπιφυλάσσοντάς τινος πάντοτε εἰς τὸ τῆς

ἀντιβασιλείας συμβούλιον τοῦ δικαιώματος τῆς περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἀποφάσεως.

Ὑπὲρ πάσας τῆς Ἑλλάδος τὰς κυβερνήσεις ἡ αντιβασιλεία εἶχε τὴν εὐχερестаτὴν ἐνώπιον αὐτῆς ἀποστολήν, πολὺ δὲ πάντως εὐχερестέρην τῆς τοῦ κυβερνήτου Ι. Καποδιστριαῦ ἢ τῆς τοῦ κόμητος Δούρουστίνου ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ὅτε τὴν 18 Μαΐου 1835 παρέλαθεν αὐτὸς τὴν κληρονομίαν τῆς αντιβασιλείας. Ἡ αντιβασιλεία ἔφερε μὲν ἐαυτῆς ἡσκημένον καὶ πειθαρχοῦντα στρατὸν καὶ χρήματα τοῦ θανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, τοῦ πλεονεκτήματος δὲ τούτου ἐστειροῦντο αἱ προηγούμεναι κερδενήσεις. Ὁ λαὸς εἶχε βαρυνθῇ τὴν ἀναρχίαν, εἶχε δ' ὑποδουλῇ τὸν βασιλεῖα μὲν ὑπερχειλίζοντος ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης τοῦλάχιστον τὴν αντιβασιλείαν.

Ἀλλὰ μόλις ἐγκαθιδρύθη ἡ αντιβασιλεία, ἀνεφάνη ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἡ διαίρεσις μεταξὺ ἰδίων τῶν δύο πρωτευόντων αὐτῆς μελῶν, καίτοι ἐθεωροῦντο ἔχοντα τὰ αὐτὰ πολιτικὰ φρονήματα. Ἐνθὺν μὲν ἡ ζηλοτυπία τοῦ νομοθετικαίου ἐθῆεν δὲ ἡ ἀλαζονεία τοῦ κόμητος ἐρρίψαν τὰ σπέρματα τῆς διχονοίας. Ὁ Ἀρμανσπεργ ὡς εὐγενὴς καταφρόνει τὸν Μάουερ ὡς σχολαστικὸν καὶ ἀπλοῦν καθηγητήν· οὗτος δὲ πάλιν ἐμυκτήριζεν ἐκείνον ὡς ἐκνηρὸν, κατάληλόν μόνον δι' ἐπισήμους παραστάσεις· ἀμφοτέροι δὲ ἐρραδιούργουν παρὰ τοῖς συναδελφοῖς των, ὁ Μάουερ διὰ προσπαθείαν νὰ ἔχῃ τὴν πλειοψηφίαν ἐν τῇ αντιβασιλείᾳ, ἐλπίζων οὕτω νὰ τύχῃ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου. Ὁ δὲ Ἀρμανσπεργ ἐπέδωκε σὺν ταύτῃ τὴν προστασίαν τῶν τριῶν Μεγάλων Δυναμειῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἀγγλίας, καθώρθωσε δὲ νὰ τύχῃ ταύτης. Τότε ἀνεγνωρίσθη ἡ σφαλερὰ συστάσις τῆς αντιβασιλείας, ἥτις ἐπρεπε νὰ ἀνατεθῇ εἰς ἓνα καὶ μόνον ἀντιβασιλεῖα οὐχὶ δὲ εἰς τρεῖς ἢ πάντε πρὸς ἀλλήλους διμαρχομένους περὶ τῶν πρωτείων.

Ἡ συνταγματικὴ μερίς ἤλπιζεν ὅτι ἔτι καὶ ἐπ' ἐλίγας ἡμέρας ἤθελε συγκαλέσει ἡ αντιβασιλεία συνέλευσιν καθὼς εἶχε πράξει ἐν Ἀργεῖ ὁ Καποδιστριας, ἵνα περιβληθῇ οὕτως ἐθνικὸν κῆρος καὶ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν· ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν προέβη, ἡ προκήρυξις δὲ ἦν, συνταγμένην βεβαίως ὑπὸ τῆς αντιβασιλείας, ἐξέδωκε μετὰ τὴν ἀπόβασιν τοῦ βασιλέως Ὁθων, ἐτήρησεν ἄρᾳ σιγὴν περὶ παντὸς ἀναφερομένου πρὸς τὸ πολίτευμα ζήτηματος. Καὶ ὅμως ὅτε προέκυψε ἡ ἐκλογὴ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος εἶχεν ἀναλάβει ἀπέναντι τῶν προστατίδων Δυναμειῶν τὴν ἐπίσημον ὑποχρέωσιν ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐμελλε νὰ κυβερνήσῃ συνταγματικῶς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ δὲ βαρὸνος Γκιζέ, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Βαυαρίας, εἶχε δηλώσει τῇ 18 Ἰουλίου εἰς τὸν Τριχούπην ὅτι ἐν τῶν πρώτων μελημάτων τῆς αντιβασιλείας ἤθελε

εἶναι νὰ συγκαλέσῃ ἐθνικὴν συνέλευσιν, ἵνα συμπράξῃ αὐτὴ κατὰ τὸν ὅρισμὸν τοῦ πολιτεύματος· ἀπέστη δὲ ἡ βαυαρικὴ αὐτὴ πάσης περὶ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἀποφάσεως ἕνεκα τῆς κατ' αὐτοῦ ἀντιθέσεως τοῦ Ῥωστικοῦ ἀνακτοβουλίου. Καὶ πρὸς τὸν ἐν Μονάχῳ πρέσβυν τῆς Ῥωσσίας καὶ πρὸς τὸν ἐν Ναυπλίου ἀντιπρέσβυν αὐτῆς Ῥούκμαν ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ῥωσσίας κόμης Νεσσέλροδ ἐπανειλημμένως ἔγραψεν ἀποκρούων τὴν ἰδρυσιν συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἐν Ἑλλάδι· αἱ δὲ τοιαῦται παραστάσεις τοῦ Τσάρου, ἐκφράζουσαι ζωηρὰν ἀνυσυρίαν αὐτοῦ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, τοσοῦτον σφοδρὰν ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκον, ὥστε κατίσχυσεν τοῦ ἀσθενοῦς ψυθουρίσματος τῶν εἰσθηγῶν τῶν δυτικῶν δυνάμεων ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ἐρρόνει, ὡς καὶ τὰ μέλη τῆς αντιβασιλείας, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἦσαν πάντῃ ἄνθρωποι πρὸς τὸ συνταγματικὸν πολιτεύμα.

Διὰ τοῦτο ἡ ἀντιβασιλεία τὸ πρῶτον αὐτῆς ὑπουργεῖον συνέστησεν ἐκ τοῦ Σπυρ. Τρικούπη προέδρου καὶ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ῥεωτικῶν καὶ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου, τοῦ Μαυροκορδάτου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ Πραϊδου τῆς Δικαιοσύνης καὶ Ὑψίλλα τῶν Ἑσπερικῶν καὶ τοῦ Κωλιέττου τῶν ναυτικῶν. Ῥεῖς αὐτῶν μόνος ὁ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸς Κωλιέττης ἦτο φίλος τῶν συνταγματικῶν ἀρχῶν, οἱ δὲ τέσσαρες πρῶτοι, συνταγματικοὶ κατ' ἀρχάς, εἶχον λιποτακτῆσαι ἀπὸ τῆς συνταγματικῆς μεριδος διαρκούσης τῆς κρίσεως τῆς ἐν Προνοίᾳ Συνελεύσεως.

Αἱ πρῶται πράξεις τῆς ἀντιβασιλείας εἶχον παρασκευασθῇ ἐν Μονάχῳ ὑπὸ τοὺς δαυαλμούς τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου. Διετηρήθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ νομοθετήματα τοῦ Καποδιστρίου, τὰ ὅποια αὐτὸς οὗτος ἐθεώρει προσωρινά, αἱ δὲ μεταρρυθμίσεις αἱ γενόμεναι εἰς αὐτὰ ἐθεμελιόυντο ἐπὶ γερμανικῶν θεωριῶν ἀνευ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος. Διότι ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ὀλίγας εἶχε γνώσεις περὶ οἰκονομικῶν ζητημάτων, δὲν ἐγίνωσκε δὲ τὰς κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλλάδος. Μόνον τῆς διοικήσεως εἶχε πείραν, καὶ τοιαύτην εἰργάσθη νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τιμίαν καὶ κἀλῶς ὠρισμένην, ἀποδéléπουσαν εἰς τὴν ἐγκαταστάσιν τῆς τάξεως καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Ἡ ἀντιβασιλεία, παρῶσα τὸ παράδειγμα τοῦ Καποδιστρίου, ὅστις εἶχε διατηρῆσαι εἰκοσιν ἐλαφρὰ τάγματα ἐκ τῶν ἀτάκτων, δοὺς αὐτοῖς ἱκανοὺς ἀξίωματικούς καὶ ἐπιτρέψας νὰ γέρωσι τὰ ὅπλα καὶ τὸν ἱματισμὸν τῶν, διέλυσε τὸ τε σῶμα τῶν τακτικῶν καὶ τὰ στήθη τῶν ἀτάκτων, παρὰ τὴν ἀντίθετον γνώμην τοῦ ἀρχιστρατήγου Ῥιγάρδου Τσώρτε. οὐδέως ἀναλογισμένη εἰς ὅποιαν σκληρὰν μοῖραν ἐξέλιγε τοὺς ἄνδρας ἐκείνους εἰς οὗς ἡ Ἑλλὰς

ῶφειλα τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οὗς τὰ μέγιστα εἶχον περιποιηθῇ αἱ προγενέστεραι κυβερνήσεις. Τῇ 2 Μαρτίου 1833 ἐξέδωκε διάταγμα, καθ' ὃ οἱ ἀτάκτοι οἱ πρὸ τῆς 18 Νοεμβρίου 1831 καταταχθέντες εἰς τὸν στρατὸν ἐκαλοῦντο νὰ καταταχθῶσιν εἰς ἐν τῶν συνισταμένων δέκα ταγμάτων ἀκροβολιστῶν.

Ὁ στρατηγὸς Τσώρτε ἐντονώτατα ἐξέφρασε τὴν ἀγανάκτησιν αὐτοῦ κατὰ τῆς πρὸς τὰ παλληκάρια συμπεριφορᾶς καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἰδίους πρῶην συμπαχητὰς ἀνεπιεικείας τῆς ἀντιβασιλείας. Προέβη εἰς σοβαρὰς πρὸς τὸν κόμητα Ἀρμανσπεργ παραστάσεις, ὁ δὲ πρόεδρος προσπαθῆσε νὰ δικαιολογηθῇ, λέγων ὅτι τὸ μέτρον ἐκεῖνο ἦν ἔργον τῶν συναδέλφων του, ὅτι αὐτὸς δὲν τὸ ἐνέκρινε καὶ ὅτι ἐμελλε νὰ μεταρρυθμισθῇ. Τὴν ἀπάντησιν ταύτην τοῦ Προέδρου ἀνεκοίνωσεν ὁ στρατηγὸς εἰς τοὺς στρατιώτας, πιστεύσαντες δὲ οὗτοι ὅτι εἶχον προστατῆν τὸν Ἀρμανσπεργ, ἐστρεψαν ὅλοι τὸ μῖσός των κατὰ τοῦ Ἀἰδελ. τοῦ Μαυρερ καὶ τοῦ Ἀδελ. καὶ οἱ μὲν πελοποννήσιοι στρατιῶται ἠδύναντο νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἐστίας των, ἀλλ' οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἔχωσι βίσιπορικὸν ἔργον ἄλλο ἢ τὸ τοῦ ἀτάκτου στρατιώτου, ἢ οἱ ὀρμώμενοι ἐκ δούλων ἐπὶ ἑλληνικῶν ἐπαρχικῶν, 2 000 Ῥουμυλιῶται, 500 Σουλιῶται, 600 Ἠπειρώται καὶ Θεσσαλοί, 400 Μακεδόνες, 800 Κρήτες καὶ Ἀλβανοί, φύζει καὶ ἐξαι ἀποστρεφόμενοι τὸν τακτικὸν στρατιωτικὸν βίον ἔμενον ἄνευ πόρου ζωῆς. Ἐκ τῶν πεντακισχιλίων ἐκείνων παλαιῶν μαχητῶν τριάκοντα πέντε μόνον ἀνώτεροι ἐδῆλωσαν ὅτι ᾔθελον νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸν τακτικὸν στρατὸν ὥστε ἀνάγκη παρέστη νὰ ἐγκαταλειφθῇ ὁ σχηματισμὸς τῶν δέκα ἐκείνων ταγμάτων. Ἐπιτροπὴν δὲ ἐκ 300 παλληκαρίων προσελθούσαν πρὸς τὴν κυβερνήσιν καὶ ἱκετεύουσιν νὰ δοθῶσιν εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐταίρους των τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως ἡ κυβερνήσις διέλυσε διὰ τῆς βίας ἐκπεμψασα κατ' αὐτὸν δύο λόχους τοῦ δαδουκάτου βαυαρικοῦ τάγματος μετὰ δύο ὀδούζων. Ἡ ἀντιβασιλεία ἐπέμεινε εἰς τὴν σφαλερὰν αὐτῆς ἰδέαν, ἐνῷ ἠδύναντο συναθροίζοντα τὰ παλληκάρια πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ναυπλίου, διατρούσα αὐτὰ εἰς τάγματα καὶ μισθοδοτοῦσα ἐπαρκῶς νὰ τὰ ἀποστείλῃ πρὸς φύλαξιν τῶν μεθωρίων, οὕτω δὲ ἠδύναντο καὶ αὐτοὺς νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ χρησιμοποίησῃ, μὴ ἐγκαταλείπουσα εἰς τὸν ἀπελπισμὸν, καὶ τὴν ἡτυρίαν τῆς χώρας νὰ ἀσφαλίσῃ.

Διὰ τῆς ἀσυνέτου καὶ ἀδίκου ἐκείνης πράξεως ἡ ἀντιβασιλεία ἐδημιούργησε φυτῶριον ληστείας. Διότι οἱ διαλυθέντες ἀτάκτοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, διέδρσαν τὰ σύνορα ὅπως ἐπιδέλωται πάλιν εἰς τὸν πλῆλιν κλεφτικὸν βίον.

Διὰ συμῆσεως δὲ ἐτρατολόγησεν ἐκ Βαυαρίας ἐθελοντὰς διὰ τὴν Ἑλλάδα, οἵτινες ἔτυχον ἐν αὐτῇ προδιχαρμῶν, διακρίσεων καὶ

πλευσιωτέρου ἢ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν μισθοῦ. Οὕτω δὲ ἀνεφύη ζήλοστυπια μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Γερμανῶν. Ὁ τακτικὸς στρατὸς τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀνέβαινε εἰς πλείους τῶν τρισχιλίων ἀνδρῶν· ἐνθὺ δὲ πάντες οἱ διακεκριμένοι φιλέλληνες καὶ διαπρεπεῖς ἀρχαῖοι στρατιωτικοὶ Ἑλληνες παρηγγωνίσθησαν, ἔδρευον αἱ τιμαὶ καὶ τὰ ἀξιώματα ἐπὶ τῶν ἀποφοίτων τῶν στρατιωτικῶν Βαυαρικῶν σχολῶν. Οὐ μόνον δὲ οἱ Βαυαροὶ ἠννοήθησαν μᾶλλον τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ διαλυθέντος τακτικοῦ στρατοῦ μᾶλλον τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ἀτάκτων, ὅπερ συνετέλεσε εἰς τὸ νὰ γεννηθῶσι μεγάλα τῶν τελευταίων παράπονα κατὰ τῆς ἀντιδασλείας.

Οἱ στρατολογηθέντες ἐθελενταὶ Βαυαροὶ ἦσαν συρφετός, πολλῶν δὲ κατώτεροι τῶν μετὰ τοῦ βασιλέως Ὀθωνος ἐλθόντων εἰς Ἑλλάδα Βαυαρῶν στρατιωτῶν. — Ὅπως δ' ἐπαγορεύθη τὸ σφάλμα αὐτῆς ἡ ἀντιδασλεία, συνέστησε σύμμαχος χωροφυλακῆς ἐκ 1200 ἀνδρῶν, ὧν τοὺς ἀξιωματικούς ἐξέλεξε κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ διακεκριμένων παλαιῶν ἀτάκτων. Τοῦτο δὲ ἔργον αἰεὶ ἀποτελέσματα. — Ἡ ἀντιδασλεία εἰσήγαγε πομπὴν καὶ πολυάριθμον γραφειοκρατίαν, μὲ τίτλους ἡχηροὺς καὶ δαπαντρὰς στολὰς, οἵτινες ἐκίνουν τὰ σώματα τοῦ πενόμενου λαοῦ. Ἀπέστειλε δὲ εἰς τὰς εὐρωπαϊκάς αὐλὰς πρέσβεις μὲ μισθὸν 54 000 δραχμῶν, γραφικὰ δὲ ἔξοδα ἐκ 3 000 δραχμῶν καὶ 24 000 δραχ. δι' ἔξοδα ἐγκαταστάσεως.

Διὰ διατάγματος τῆς 15 Ἀπριλίου 1833 διηρέθη τὸ κράτος εἰς δώδεκα νομούς, διοικουμένους ὑπὸ νομαρχῶν καὶ οἱ νομοὶ εἰς τσσαράκοντα δύο ἐπαρχίας, διοικουμένας ὑπὸ ἐπαρχῶν. Ὁ κύκλος τῆς ἐνεργείας τῶν δημοσίων τούτων λειτουργῶν ὤρισθη μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν, εὐχὰς δὲ καὶ ὠραία παλαιὰ ἑλληνικὰ ἀνόματα ἐδόθησαν εἰς τοὺς νομούς, τὰς ἐπαρχίας καὶ τοὺς δήμους τοῦ Κράτους. Κατὰ τὸν διοικητικὸν νόμον τοῦ Ἀβελ, ὅστις ἦτο ἀντίγραφον ἀπλοῦν τῆς Βαυαρικῆς περὶ δήμων νομοθεσίας διηρῶντο αἱ ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος εἰς δήμους ἐκ τριακοσίων τοὺλάχιστον κατοίκων καὶ ὠρισμένης τοπικῆς ἐκτάσεως. Τὰ δικαιώματα τῶν δημοτῶν περιωρίζοντο εἰς ἐκλογὴν κατωτέρων τινῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων, ἐνθὺ δὲ Δήμαρχος καὶ οἱ Πάρεδροι διορίζοντο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως· αἱ ἀποφάσεις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν ἑγκρίσιν τοῦ νομάρχου ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. Εἰς τὴν κυβερνήσιν παρείχετο τὸ δικαίωμα νὰ παύῃ δημάρχους, παρέδρους καὶ δημοτικούς συμβούλους.

Ἡ ἀντιδασλεία περὶ Μάρτιον τοῦ 1833 κατέστησεν ἐπιτροπὴν πρὸς ἀναμόρφωσιν τῶν σχολείων ἀπὸ τοῦ πανεπιστημίου μέχρι τῶν κατωτάτων δημοτικῶν σχολείων. Ἀλλ' ἀποῦ αὕτη συνδιασκέφθη ἐπὶ ἑννέα ἔτους μῆνας δι-

αύθη ἄνευ καρποῦ τινος ἐσχεδιάσθησαν δὲ ελίγα τινὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ἐν ἑλληνικὸν καὶ ἐν γερμανικὸν σχολεῖον, ὡς καὶ ἐν γυμνάσιον ἐν Ναυπλίῳ.

Ἐν γένει δὲ τὸ διοικητικὸν σύστημα τῆς ἀντιδασλείας ἦτο μίγμα Βαυαρικῶν, Γαλλικῶν καὶ Καποδιστριακῶν νόμων.

Τὸν Μάιον τοῦ 1831 ἐξέδωκεν ἡ ἀντιδασλεία νόμον περὶ δημοτικῶν σχολείων, ἀπείρους ἔχοντα παραγράφους καὶ θεσπίζοντα τὴν διὰ δημοτικῆς δαπάνης ἴδρυσιν δημοτικῶν σχολείων, ἐξχημνισίας ἐξετάσεις, ἐφορείας καὶ ἴδρυσιν ἐπίσης διδασκαλείου· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν τσσαρῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐκδιδόμενων ἐφημερίδων αἱ ἐφημερίδες «Ἡλῖος» καὶ «Χρῶνος» ἰδίως, διευθυνόμεναι ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Παναγιώτου Σούτσων, προσέβαλον τὴν ἀντιδασλείαν, ἐξέδωκεν ἡ ἀντιδασλεία τρία περὶ τύπου διατάγματα, διὰ τῶν ὁποίων τσαοῦτον αὐστηρῶς ὤριζοντο τὰ περὶ τοῦ τύπου καὶ τσαοῦται ἀπρητοῦντο χρηματικαὶ ἐγγυήσεις, ὥστε αὐθιρῶι σχεδὸν ἐξενευσαν πάντα τὰ ἀντικυβερνητικὰ φυλλαῖα, ἀπὸ αὐτῶν δ' ἐξεδίθησαν «Ὁ Σάτωρος» πανηγυριστῶν παντοιοτρόπως τὴν διοίκησιν τοῦ Μαουερ καὶ ἡ διὰ 14 000 δραχμῶν μισθοδοτούμενη ὑπὸ τοῦ κόμητος Ἀρμανπεργ «Ἐθνικὴ Ἐφημερίς».

Τὸν Μάιον τοῦ 1833 ἡ ἀντιδασλεία διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τριῶν κληρικῶν καὶ τσσαρῶν λαϊκῶν τοῦ Νοταρᾶ, Σχινᾶ, Βυζαντίου καὶ Τρικουπῆ, πρὸς κανονισμόν τῆς διοικήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ὑπέβαλεν εἰς Σύνοδον τῶν ἐν Ἑλλάδι διορισμένων ἢ καὶ παρόντων μόνον μητροπολιτῶν, ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, ἣν συνεκάλεσεν εἰς Ναύπλιον τὴν 29 Ἰουλίου. Τὸ σχέδιον τῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς διὰ δύο ἄθρων ὤριξε τὴν «ἀπὸ πάσης ἑξέως ἐξουσίας» ἀνεξαρτησίαν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ τὴν ἴδρυσιν συνόδου, διοριζομένης κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ῥωσικῆς, ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὑπεγράφη δὲ παρ' ἀπάντων τῶν ἐπισκόπων, ὧν τινες ἐξεδιάσθησαν εἰς τοῦτο. Τῇ 4 δὲ Αὐγούστου 1833 ἀνεκηρύχθη ὁ περὶ ἐκκλησίας αὐτοῦ νόμος τοῦ Κράτους, καὺ' ἐν πνευματικῇ μὲν αὐτῆς κεφαλῇ ἀνεγνωρίζετο ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, κοσμικὸς δὲ ἀρχηγὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ὑπερτάτη διοίκησις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπέκειτο εἰς χεῖρας διαρκεῶς συνόδου ἐκ πέντε ἀρχιερέων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ἡ σύνοδος αὕτη καθίστατο ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ὡς πρὸς πάντα τὰ πνευματικὰ ζητήματα, ὑπετάσσετο δ' ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν σύμπραξιν καὶ ἑγκρίσιν τῆς κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὰ ζητήματα ἐκκλησιαστικὰ, ὅσα εἶχον πρὸς τὸ κράτος καὶ τὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν. Παρὰ τῷ λαῷ δὲν ἐτύχεν ἀμεριστοῦ ὑποδοχῆς ὁ νέος ἐκκλησιαστικὸς θεσμός, ἡ δὲ πρώτη κυβερνητικὴ ἀπεί-

δείξε τὴν δυσἀρεστηρίν αὐτῆς, ὡς ἐνδιαφερομένη εἰς τὴν ἐξάρτησιν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ' οὗ ἐξήλκει αὐτῇ μεγάλην ἐπιρροήν· ἐμπνεόμενον δ' ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας τὸ ἐν Ἑλλάδι Ῥωστικὸν κέμμα ἐξανάστη κατὰ τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ.

Ἀκολούθως ἡ ἀντιβασιλεία προσῆλθε εἰς τὴν διάλυσιν πάντων τῶν μοναστηρίων, ἐν οἷς ὑπῆρχον εὐλασσονες τῶν πέντε μοναχίων καὶ εἰς ἐκμίσθωσιν τῶν κτημάτων τῶν. Οὕτω διὰ μίας διελύθησαν 412 μοναστήρια, καὶ τὰ μὲν τῶν ἀνδρῶν περιωρισθῆσαν εἰς 82, τὰ δὲ τῶν γυναικῶν εἰς 3 μόνον. Τὰ ἐκ τῶν μισθώσεων τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων χρήματα διετέθησαν εἰς ταμεῖον συσταθὲν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν σχολείων. Αὐτοτυχῶς θύμῳ κατεβίβηθη ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα δὲν ἐμελλόν να χρησιμοποιῶσιν εἰς τὴν προβαλλόμενον καὶ ὀπωσιστικὴν ἀξίεπαινον σκοπὸν, ἀλλ' ὅτι ἐμελλόν νὰ εἰσέλθωσιν, ἄνευ τινὸς διασδήποτε λογοδοσίας εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, κατεφάνη δὲ ὅτι τὰ κτήματα τῶν διαλυθέντων μοναστηρίων ἕνεκα χειρόνος διαχειρίσεως ἀπέφερον πολὺ ἑλάσσον ὑπὸ τοὺς ἐνοικιαστας τῆς κυβερνήσεως ἢ πρότερον. Διὰ τοῦτο ἀπεδοκιμάσθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἡ τοιαύτη τῶν μοναστηρίων διάλυσις, κραυγὴ δὲ ἀγανακτήσεως διεδράμει τὴν χώραν ὅτι τινὰ τῶν ἐργαζομένων μοναστηρίων μετεβλήθησαν εἰς στρατιῶνας καὶ ἱπποστασία. Ἐξεργάσθη δὲ διὰ τοῦ πρεσβυτοῦ τῆς Ῥωσσίας Κατακλῆ ἐπὶ τοῖς γενομένοις ἡ δυσἀρεστηρίσι τοῦ Τσάρου πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλεῖα. Ὁθωνα.

Τὸ φορολογικὸν σύστημα, τὸ ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας γενόμενον θετικὸν τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου δὲν ὑπῆρξεν ἐπιτυχὲς καὶ δίκαιον. Ἡ πώλησις τοῦ ἁλατος ἐκκηρύχθη κυβερνητικὴν μονοπώλιον καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ καταστήσαι μᾶλλον ἐπιμερόδες τὸ μονοπώλιον τοῦτο, διάφορα ἀλατοπηγεία, τὰ ὅποια εἶχον πρότερον ἐνοικιασθῇ, ἐκλεισθῆσαν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἀπέδωκε λίαν δυσἀρεστον εἰς τόπους, ὅπου ἡ δυσκολία τῆς μεταφορᾶς παρουσιαζεν ἀνυπερέβλητον ἐμπόδιον εἰς τὴν σύστασιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ἀλατοπηγῶν ἐπὶ τῶν ὁρέων· ἀφόρητα δὲ κατέστησαν τὰ κατὰ τοῦ μονοπωλίου τάξις, αἱ αἰγες ἀπέθανον ἐξ ἀσθενειῶν γεννημένων ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἁλατος, οἱ βοσκοὶ ἐγένοντο λιγυτοὶ καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ταμειωτικοὶ Βαυκροὶ ἐπέσθην ὅτι τὸ μονοπώλιον ἔπρεπε νὰ τροποποιηθῇ.

Σὺν τῷ μονοπωλίῳ τοῦ ἁλατος ὁ Μαυροκορδάτος δι' ἐγκυκλίῳν τοῦ διέταξε τοὺς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους νὰ καταλάβωσι πᾶσαν τὴν βοσκήσιμον τοῦ βασιλείου χώραν, ἐπειδὴ πᾶσαι θείαι, ὅπου ἐφύοντο ἄγριοι θύμνοι καὶ ἡδυναντο νὰ βοσκῶσιν ποιμνία, ἢ ἔθνη ἰδιοκτησία, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις ὡς καὶ ἡ

πρότερα τουρκικὴ, παρεδέχετο τὸ ἄξιωμα ὅτι δὲν ὑφίστατο ἀτομικὴ ἰδιοκτησία ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐνὸς δὲν παρεχωρήθη εἰς τὰ άτομα τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς καλλιέργειας τῆς χώρας. Κατὰ τῆς διατάξεως ταύτης τοσοῦτον σφοδρὰ ἐξεγέρθη κατ' ὅλην τὴν χώραν ἀγανάκτησις, ὥστε ἡ κυβερνήσις ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ ἀνακαλέσῃ ἐπὶ τέλους τὴν διατάξιν. Πολλοὶ γαιοκτήμονες εἶδον σπουδαίως ζημιωμένην τὴν κάρπωσιν τῶν βοσκησίμων γαιῶν τῶν ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν τῶν ἐθνικῶν κτημάτων, ἡ καλλιέργεια τῶν μεγάλων ἐκτάσεων διεκόπη καὶ ἡ τοσοῦτον ἐφραγῆς ἐκδηλωθεῖσα ἀβεβαιότης τῆς ἰδιοκτησίας ἐφυγάδευσε τὰ κεφάλαια.

Πρὸς εἰσπραξιν δὲ τῶν φόρων ἀπεσπάρθησαν πάντες οἱ οἰκονομικοὶ ὑπαλλήλοι ἀπὸ τῶν κατ' ἐπαρχίας οἰκονομικῶν ἄρχων, ἐτάχθησαν δὲ ὑπεύθυνοι ἀπέναντι τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, καὶ ἐνοικιασται καὶ εἰσπρακτορες κατέκλυσαν τὴν χώραν, ὧν ἡ ἀρπακτικότης τοσοῦτον κατετυράννει τοὺς χωρικοὺς, ὥστε διέβησαν οὗτοι μετὰ τῶν ποιμνίων τῶν τὰ σύνορα καὶ κατέλιπον ἑστέλ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ εἰσαγγεῖν τὸν δικητικὸν τοῦτον γεωτεριμὸν, κατηγορήθη καὶ ὡς ἀδέξιός καὶ ἄδικος οἰκονομολόγος καὶ ὡς ἀποβλέψας ὅπως διὰ τοῦ συστήματος τοῦτο σφετερισθῇ πατριωνείας εἶδος ἐπὶ τῶν φορολογουμένων καὶ δημιουργήσῃ πολιτικὸν κέμμα ὑποτελὲς εἰς αὐτόν.

Ἄν καὶ ὁ Μαυροκορδάτος δὲ ἐπέδειξεν ἐκτακτὸν ταμιευτικὸν πνεῦμα εἰς ἐξάντλησιν τοῦ λαοῦ, ὁ Μάουερ ἐν συγγράμματι, ὅπερ ἐξέδωκεν ἐν Βαυαρίᾳ μετὰ τὴν ἐκείσε ἐπιστροφὴν τοῦ, τὸν κατηγορεῖ ὡς σκαταλήσαντα τὴν ἐθνικὴν περιουσίαν διὰ τῆς χρηρηγήσεως τίτλων ἰδιοκτησίας οἰκῶν ἢ ἄλλων ἀκινήτων, μύλων, κήπων κτλ. εἰς τοὺς πολιτικούς του ἐταίρους καὶ σπαδῶς ἄνευ νομίμου ἀδείας τῆς ἀντιβασιλείας καὶ χωρὶς τὸ ἐκ τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς χρήμα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. (Maurer das Griechische Volk. 286).

Τὸ σπουδαιότατον καθῆκον τῆς ἀντιβασιλείας ἦτο ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐγκαλιθούσις τῆς δικαιοσύνης, ἥτις ἕνεκα τῆς ἀναρχίας εἶχεν ἐντελῶς σχεδὸν ἐκλείπει καὶ εἰς τοῦτο ἐστράφη ἰδίως τοῦ Μάουερ ἡ προσοχή, ὅστις ἦτο, ὡς εἴπομεν, πεπαιδευμένος καὶ φιλεργὸς νομικός. Ἐὰν δὲ περιωρίζετο εἰς μόνον τὸν ὀργανισμὸν τῶν δικαστηρίων καὶ εἰς τὴν ἰδρυσὶν νομοθεσίας δικαστικῆς, ὅα παρείχε μεγάλην ὀνηρίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μετ' ἐννέα μῆνῶν ἐργασίαν, ἥτις ἐχορηγίμειεν εἰς αὐτὸν ἵνα καταποισθῇ, οὕτως εἰπὲν, ἐν τῇ φοδερᾷ συγχύσει τῆς ἐπιμερῆς τούτης τέως ἑλληνοτουρκικῆς φοδερᾶς διοικήσεως καὶ νομοθεσίας, ἐξέδωκε τέσσαρας νόμους, τὴν μὲν 30 Δεκεμβρίου 1833 τὸν ποινικὸν νόμον, τὴν 2 Φεβρουαρίου 1834 τὸν ὀργανισμὸν τῶν Δικαστηρίων καὶ συμβα-

λαιογράφων, τὴν 22 Μαρτίου 1834 τὴν πολιτικὴν Δικονομίαν καὶ τὴν 14 Ἀπριλίου 1834 πολιτικὴν Δικονομίαν, τὸ θέρος δὲ τοῦ 1834 ἐτυπώθησαν τὰ ἔργα ταῦτα καὶ μεταφρασθέντα ὑπὸ τοῦ Σχινᾶ καὶ τοῦ Πολυζωίδου ἐδημοσιεύθησαν.

Ὁ ποινικὸς κώδιξ καὶ ὁ κώδιξ τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς δικονομίας στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς παλαιᾶς γερμανικῆς παραδόσεως καὶ συνδυάζοντες τὴν γερμανικὴν βαθύτητα μετὰ τῆς ἑλληνικῆς ἀπλότητος δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἦσαν ἔργα σπουδαία, ἣ δὲ ἐφαρμογὴ αὐτῶν γενομένη μετὰ ταχύτητος καὶ ἀποφασιστικοῦ πνεύματος ὑπὸ τῆς ἀντιδασιλείας ἐπανεφέρετο τὸ κράτος τοῦ δικαίου εἰς χώραν, ὅπου ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας ἡ αὐθαριεσία ἐπέσχε τὸν τόπον τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλ' ἡ νεομορφία ἐκείνη εἶχε καὶ τὰ ψεκτὰ αὐτῆς.

Ταῦτα δὲ ἦσαν οἱ πολυάριθμοι ἐκ τε τῆς γερμανικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς δικανικῆς πράξεως ληφθέντες ἢ νεωστὶ δημιουργηθέντες ὅροι ἀκατανόητοι εἰς τὴν λαὸν καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν δικαστηρίων, τὸ πολὺπλοκον αὐτῆς, ὁ πολλὸς ἀριθμὸς τῶν δικαστηρίων σχετικῶς πρὸς τὴν μικρότητα τῆς χώρας καὶ ἡ δὲ αὐτῆς δημιουργία ἐκτάκτων στρατιωτικῶν δικαστηρίων, ὁ ἐκ τῶν ὁποίων κίνδυνος δὲν ἐδράζοντο κατὰφάνη.

Ἀμάρτημα δὲ τῆς ἀντιδασιλείας πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐν χώρᾳ πτωχῇ ἐγκαθίστατο πολυτελεῖα καὶ πολυμελὴ διοίκησις καὶ μετῃ ἤρχετο σπατάλην περὶ πράγματα ἄχρηστα εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς βαυκαρούς ἀμαθείας καὶ τυχοδιώκτας παρεῖχεν ἄφθονα χρηματικὰ μέσα πρὸς ἱδρύσιν βιομηχανικῶν κατασκευῶν ἢ διωρίζεν αὐτοὺς ἐν ὑπηρεσίᾳ ὧν ἦσαν ὅλως ἄδαεις. Ἐνῷ δὲ ἀπαραίτητος καὶ κατεπείγουσα ἦτον ἡ κατασκευὴ ὁδῶν, αὕτη ἀπέσειλε μὲν ἀξιωματικούς τινας τοῦ μηχανικοῦ ὅπως σπουδάζουσι τὸ θεωρητικὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ χαράξωσι διὰ πάλιν ὁδοῦ, ἀλλ' αὐτοί, ἀπαντήσαντες, ὡς εἶπον, ἂ ν υ π ε ρ β λ ῆ τ ο υ ε δυσχερείας, ἔφαγον τοὺς μισθοὺς των καὶ ἐπανεκκρίβαν ἄπρακτοι. Οὕτω δὲ αἱ πάντε μεγάλαί ὁδοί, αἵτινες εἶχον ἀποφασισθῇ αἱ ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὰ παράλια, ἐγκατελείφθησαν. Ἐνῷ δὲ ὁ γαλλικὸς στρατὸς κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι διαμονὴν του εἶχε μετὰ ζήλου ἐργασθῇ εἰς τὴν κατασκευὴν δημοσίων ἔργων, οἱ Βαυκοὶ στρατιῶται δὲν ἐμυμήθησαν τὸν ζῆλον ἐκεῖνον. Καὶ ἐνῷ ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λευδοβίκος εἶχε προαγγεῖλαι ὅτι οἱ Βαυκοὶ στρατιῶται ἐμελλον νὰ ὠφελήσωσι τὴν Ἑλλάδα γιωρὶς νὰ ἀποδώσι βάρος εἰς αὐτήν, βάρος μὲν ἐγένετο αὐτῇ, οὐδεμίαν δὲ ὠφελείαν πρῆξεν, καίτοι ἄδρως ἐμισθοδοτοῦντο.

Τῇ 18 Μαΐου 1833 ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς ἀντιδασιλείας διάταγμα, δι' οὗ ἱδρύετο παρασημοφορικὸν τάγμα ἱπποτῶν, ὀνομαζομένη τὸ τάγμα τοῦ Σωτήρος, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπελευθερώ-

σεως τῆς Ἑλλάδος. Διηγεῖτο δὲ τὸ τάγμα εἰς πέντε τάξεις· σπαταλῆθ' δὲ εἰς τρεῖς, οἵτινες οὐδεμίαν εἶχον παρασημὸν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἀπενεμίσθη εἰς Ἑλλήνας, οἵτινες εἶχον διακριθῇ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἐλευθέρου πατρίδος.

Ἡ πολιτικὴ δὲ τῆς ἀντιδασιλείας οὐδαμῶς εἰργάσθη νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ πατριαστικὸν πνεῦμα καὶ τὰ προσωπικὰ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πάλιν. Καὶ τὰ μέλη τῆς ἀντιδασιλείας καὶ οἱ ἐν Ναυπλίῳ πρέσβεις ὑπέβλησαν τὰς ἐριδας. Ὁ Ἀρμαντεργὴς φίλος τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς, ὁ Μάουρερ καὶ ὁ Ἀδελφὸς Ὀσμὸν ἱερμοὶ τῆς γαλλικῆς. Ἡ δὲ Ῥωσσία μὴ ἔχουσα ὁμολογημένον φίλον μεταξὺ τῶν Βαυκῶν, διατήρει τὴν ἐπιρροὴν τῆς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, προστατεύουσα τὴν ἀντιπολίτευσιν τοῦ Καποδιστριαίου καὶ τοὺς μοναχοὺς καὶ κληρικοὺς τοὺς ἀπὸ τῆς Τουρκίας ὀρμημένους, καθὼς καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν Ἰονίων νήσων τυχοδιώκτας, κολακεύουσα δὲ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Κολοκοτρώνη. Ὁ γὰρ ἄλλος πρεσβευτὴς ἐπροστάτει τὸν Κυβερτὴν καὶ τοὺς μάλιστα ἀρπακτικούς τῶν φίλων του, ἐπειδὴ ὑπετίθεντο ὅργανα τῶν γαλλικῶν συμφερόντων. Ἡ δὲ Ἀγγλία προσπειλοῖτο δι' ὑπεστήριξιν συνταγματικῶν πολιτευμάτων τὴν Ἰδρύσιν, ἀλλ' οἱ φίλοι αὐτῆς συχνάκις ἐγκατέλιπον τὴν συνταγματικὴν σημαίαν.

Ἡ ἀντιδασιλεία ἀπέκλειπε παντὸς δημοσίου ἀξιωματοῦ τὸν Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ γερούσιαστας, ἀλλ' ἡ ἀντιδασιλεία τῆς διαφόρων μέτρων τῆς ἀντιδασιλείας ἔδωκεν εἰς τοὺς Καποδιστριακοὺς τοιούτους τὴν ἀπορρομήν νὰ βοηθῶσι κατ' αὐτῆς καὶ νὰ μεταχειρισθῶσι ὑπὲρ ἐαυτῶν τὴν παραδιαζομένην ἐλευθερίαν τοῦ τύπου. Συγχρόνως δὲ συνέστησαν μυστικὴν ἐταιρίαν, ὀνομαζομένην «ὁ φοινὶς» κατὰ μίμησιν τῆς παλαιᾶς Φιλικῆς ἐταιρίας, ἥτις, ὡς αὕτη, ἰσχυρίζοντο ὅτι εἶχε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ. Ὁ Κολοκοτρώνης ἀπηύθυνε μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὸν κύριον Νεοσελρόδ, τὸν ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ῥωσσίας, περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ κύριος Νεοσελρόδ ἀπήντησεν εἰς αὐτὴν τῇ 30 Ἰουνίου 1833, καὶ πλείστα ἀντίτυπα τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης ἐκκυκλοφόρησαν μεταξὺ τῶν δυσηρεστημένων ὑπεστημάτων δὲ, δι' οὗ ρηστικὴν ἀνακτοδοῦσιν ἤθελεν ὑποστηρίξαι ἐπὶ γενοῖν τινα τῶν καποδιστριακῶν κατὰ τῆς ἀντιδασιλείας, ὡς ἦτο τότε συνταθειμένη δηλαδὴ κατὰ τῆς πλειονοψηφίας αὐτῆς. Ὁ Κολοκοτρώνης κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ ἀκμαίον παρ' τῇ λαῷ τὴν πίστιν περὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὸν «λευκὸν Πάτριον» καὶ τὸ πρᾶγμα προὐβλήθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀπευθύνθη ἀναφορά πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Νικόλαον. Ἐκελεύσθη αὐτὸν νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἐγγράφον του ἐπιρροήν, ὅπως καταργηθῇ αἰεὶς ἡ ἀντιδασιλεία καὶ κηρυχθῇ ἐν ἡλικίᾳ ὁ βασιλεὺς Ὀθων. Ἀξίον δὲ σημειώσεως ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἦτο ὅτι ἡ

συνωμοσία ἀπειλείτο κατὰ τῆς πλειοψηφίας, ἥς ἐπιζητεῖτο ἡ ἀνάκλησις, οὐχὶ δὲ κατὰ τοῦ προέδρου τῆς αντιβασιλείας κόμητος Ἀρμανσπεργ, διότι οἱ Ῥώσοι ἤρχοντο νὰ θεωροῦσιν αὐτὸν ὡς φίλον των. Φωνὴ δὲ ὑψώθη ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρωνικοῦ κόμματος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀρθοδοξίας, παρεσκευάσθησαν δὲ τὰ πάντα πρὸς ἐξέγερσιν ἐπαναστάσεως ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κολοκοτρωνίου.

Συγγρόνως τῇ μεγάλῃ ταύτῃ συνωμοσίᾳ ὁργανοῦτο ἄλλη μικρὰ ἡ λεγομένη τοῦ ἱατροῦ Φράντζ, σκοπὸς δὲ ταύτης ἦτο ἡ ἀποκομὴ τοῦ Αἰδεκ καὶ τοῦ Μάουρερ καὶ ἡ ἀνάθεσις τῆς αντιβασιλείας εἰς μόνον τὸν κόμητα Ἀρμανσπεργ. Ὁ ἱατρὸς Φράντζ διερχόμενος τῆς αντιβασιλείας, συνδεσμεύμενος στενῶς μετὰ τῶν φίλων τοῦ κόμητος, ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ἀναφοράς πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Βαυαρίας, δι' ἣν παρεκαλεῖτο νὰ ἀνακαλέσῃ τοὺς ἄλλους αντιβασιλεῖς. Ἡ ὑπαρξὶς τῶν ἀναφορῶν τούτων ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν Μάουρερ, τὸν Αἰδεκ καὶ τὸν Ἀβελ ὑπὸ Ἑλλήνας τινος ἀνομαζομένου Νικολαΐδου, καὶ ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Βρόδε, τὸν ὁποῖον ὁ Καποδίστριας εἶχε στείλει πρὸς τὸν πρίγκηπα Λιοπολδὸν ἵνα ἐκθέσῃ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἱατρὸς Φράντζ συνελήθη, ἀλλ' ἵνα ἀποφυγῇ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς αντιβασιλείας τὴν δημοσιεύσιν τῶν σχέσεων τοῦ Φράντζ μετὰ τοῦ κόμητος Ἀρμανσπεργ, ὁ ἱατρὸς ἄνευ δίκης ἀπεπέμφθη εἰς Τεργέστην. Ἐκ τῶν καταθέσεων δὲ τοῦ Φράντζ ἀπεδείχθη ὅτι ὁ Ἀρμανσπεργ μετέσχε καὶ τῶν δύο συνωμοσιῶν καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν φίλων του, τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν καταθέσεων κατασκόπων κατεράνη. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ μικρὰ ταραχὴ ἐν Τήνῳ τόσον ἐτρέμαξε τὴν αντιβασιλείαν, ὥστε ἐκήρυξεν αὐτὴ ἐκεῖ τὸν στρατιωτικὸν νόμον.

Ἡ γενικὴ ἐπανάστασις τῶν συνωμοτῶν ἐματαιώθη διὰ τῆς φυλακίσεως τοῦ Κολοκοτρωνίου, τοῦ Πλαπούτα, τοῦ Τζαδέλλα καὶ πολλῶν ἄλλων σημαντικῶν ἀνδρῶν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1838. Ὁ Μάουρερ ἀνέπτυξε τὴν λύσαν τυράννου, ἐλησμόνησε καὶ νόμους καὶ λογικὴν ἵνα ἐκιδάσῃ τὴν καταδικὴν τοῦ Κολοκοτρωνίου. Ὁ Κολοκοτρωνὴς καὶ ὁ Πλαπούτας εἰσέχθησαν εἰς δίκην ὡς ἐνοχοὶ ἐσχάτης προδοσίας, καὶ πᾶσαν μετέλλθεν ἡ αντιβασιλεία ἐπέμψαν σκανδαλώδη εἰς τὴν δίκην, παραγγέλλασα εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης Κ. Σχινῶν νὰ παραστή ἐπ' ἀκροατηρίου ἐν στελῇ, καὶ ν' ἀπειλήσῃ κατὰ τῶν δικαστῶν τιμωρίαν, ἂν ἐξέδιδον ἀθώωτικὴν ἀπόφασιν, ὥστε ἡ πλειοψηφία ἐκήρυξεν αὐτοὺς ἐνόχους καὶ τοὺς καταδίκασεν εἰς θάνατον. Ἡ ποινὴ μετεβλήθη εἰς ἰσοδία δεσμῶν, ἀλλ' ἔμειναν ἀμφοτεροὶ ἐπὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ μόλις μετὰ τὴν ἐνθελίκωσιν τοῦ βασιλέως (Ὁθωνος ἐδόθη εἰς αὐτοὺς πλήρης χάρις).

Ὅτε πρόκειτο νὰ ἐκδοθῇ ἡ κατὰ τοῦ Κολοκοτρωνίου ἀπόφασις, πᾶσα ἡ χειρόνηρος συνεταιράχθη, ἄγρια δὲ φῆμαι, ὑποτροφόμεναι ὑπὸ τῶν Κολοκοτρωνιστῶν διέδραμον τὴν χώραν καὶ ἐξήρέθισαν καὶ αὐτοὺς τοὺς δρεῖνοὺς τῆς Μάνης κατοίκους. Ἰδίως δὲ ὅτε ὁ Μάουρερ ἀπεφάτισε νὰ κλημνίσῃ τοὺς δικτακτοὺς πύργους τῶν Μανιατῶν, ὁ ἐρεθισμὸς αὐτῶν ἐβλάσεν εἰς τὸ ἔπακρον ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν στοιχείων ἠνθίσθησαν, ὁδοδοξία καὶ χειροδικία ἔπειναν πρὸς ἀλλήλους τὴν χεῖρα, μοναχοὶ δὲ, μὴ θέλοντες νὰ καταλίπωσι τὰ μοναστήρια των, παρίστανον τὸν Ὁθωνα ὡς ἀντίχριστον εἰς τοὺς εὐσεβεῖς κατοίκους τοῦ Ταυγέτου καὶ ἐπηγγέλλοντο ῥωστικὴν βοήθειαν. Ὁ λοχαγὸς Φέδερ, σταλεῖς ὡς ἐπίτροπος ὑπὸ τῆς αντιβασιλείας πρὸς καθυσύχασιν τῆς Μάνης, κατῳρῶσε πρὸς στιγμὴν νὰ φέρῃ τινὰ εἰρήνευσιν διὰ χρημάτων, σαγηνεύσας πολλοὺς τῶν πυργοδεσποτῶν, ἠναγκάσθη ὁμως μετ' ὀλίγον ν' ἀποσυρθῇ εἰς Πόρτο Κάλιο, ὅπου συνήνωθη μετὰ βαυαρικοῦ τινος σώματος, ὅπερ ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς Σμάλτε εἶχεν ἀποστείλει εἰς τὴν μεσημβρινὴν Πελοπόννησον.

Τὰ βαυαρικὰ στρατεύματα προσελύνοντα ἐντὸς τῶν στενῶν, τὰ ὁποῖα τοσάκις εἶχον ἀποδῇ ἐλευθρία εἰς τὸν Ἰσραὴλ, ἀπήντησαν μεγάλῃ ἐμπέδιᾳ. Τάγμα τι, τὸ ὁποῖον εἶχε τολμήσῃ ὑπὸ τὴν συνταγματάρχην Σάουτερ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ Κακοδοῦνα, προτεβλήθη αἰφνης ἐντὸς στενοπορίας ὑπ' ἐχθρῶν ἀοράτων, εἰς ὧν τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τὰ λιθοβολήματα οὐδὲ ν' ἀπαντήσῃ κἂν ἠδύνατο· ὁ συνταγματάρχης ἐσυνθηκολόγησε, καὶ τότε μόνον πρὸς ὀδυνήραν αὐτοῦ ἐκπλήξιν παρετήρησεν ὅτι εἶχε παραδοθῇ εἰς πολὺ ἀσθενέστερον στίφος Μανιατῶν. Οἱ νικηταὶ ἀπῆλθαν μεγάλῃ λύτρᾳ, καὶ ἀφοῦ ὁ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Σμάλτε ἀπέστειλεν αὐτά, οἱ Μανιαταὶ τὸν ἐνέπαιζαν καὶ δὲν ἀπέδωκαν τοὺς αἰχμαλώτους των. Ὁ Σμάλτε διέταξε τότε ἀπόδασιν εἰς Μαοθωνήσιον, ὅπως προσβλήθωσιν οἱ Μανιαταὶ ἐκ τῶν νότων, ἀλλ' οἱ ἀποδάντες προσεβλήθησαν ὑπὸ πυρετῶν καὶ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι.

Ἐκ τῶν αἰχμαλωτισθέντων Βαυαρῶν ἄλλοι μὲν ἐθανατώθησαν διὰ βασιαντιστηρίων ὑπὸ τῶν Μανιατῶν, ἄλλοι δὲ ἀπεκόπησαν τὰς ρίνας καὶ τὰ ὦτα ἡ ἐνεκλείσθησαν ἐντὸς σάκκων μετὰ γαλῶν ὅτε δὲ ἐπλεόνασαν οἱ αἰχμαλῶτοι, ἐκδύσαντες αὐτοὺς τελείως ἐπώλουν δίκην ἀνδραπέδων.

Ἡ αντιβασιλεία καὶ ἄλλα ἀπέστειλε στρατεύματα κατὰ τῶν Μανιατῶν ἰσχυραὶ θέσεις κατελήφθησαν, αἱ ἐπαναστάσις ἐπαρχίαι ἀπεκόπησαν πάσης συγκοινωνίας μετὰ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐν μέρει μὲν διὰ παραχωρήσεων, ἐν μέρει δὲ διὰ χρηματικῆς διαφοράς καὶ ἐν μέρει διὰ τῆς βίας ἀποκατέστη ἡ ἡσυχία· ἀλλὰ ὁ βαυα-

ρικὰς στρατὸς ἀπεσύρθη καὶ ἐν τάγμα Μανια-
τῶν ὤρισθη ἵνα προῦρῃ τὴν τάξιν.

Τὴν ἐπανάστασιν τῶν Μανιατῶν ἐπικολού-
θησεν ἡ ἀνταρσία τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἀρ-
καδίας. Μηνὶ Αὐγούστῳ 1834 ὁ Κεῖλιος Πλα-
πούτας, ἀνὴρ ἐστέρημένος ἐπιρροῆς καὶ ἰκα-
νότητος ἔλαβε τὸν τίτλον κυβερνήτου τοῦ βα-
σιλείου καὶ ἐξέδωκε διακήρυξιν περὶ συγκλή-
σεως ἐθνικῆς συνελέουσας· ἄλλοι δὲ ἀρχηγοὶ
ἐκέρυξαν τὴν κατάργησιν τῆς ἀντιδασιλείας
καὶ τὴν ἐνῆλκίωσιν τοῦ βασιλείου· ὁ ὄπλαρχηγὸς
Κριτζαλὸς ἠγόρευεν τριακοσίους ἀνδρῶν ἡμι-
λωτίσας τὸν νεμάρχη τῆς Μεσσηνίας καὶ τὸν
μαίραρχον τῆς Κυπαρισσίας· ἄλλο δὲ σῶμα
αὐταρτίων ἐνίκησε μικρὸν σῶμα τακτικῶν καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Στενωκλάρου.

Ὁ Ἀρμανσπεργ ἐν τῇ πανικῇ, ὅτις τὸν
κατέλαβεν, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκυλάς τοῦ Κω-
λέττου. Οὗτος δὲ προσέδραμεν εἰς τοὺς ἐπὶ
συνενοχῇ ἐν τῇ συνωμοσίᾳ τοῦ Κολοκοτρώνη
φυλακισθέντας Θ. Γρίβαν, Κ. Τζαβέλλαν, Κα-
ρατάσσαν, Μαρούρη, Ρούκην καὶ διέταξεν αὐ-
τοὺς νὰ στρατολογήσωσιν ἐθελοντὰς μισθοφό-
ρους κατὰ τῶν ἀνταρτίων· ὁ Σμάλτς, διορισθεὶς
ἀρχηγὸς τοῦ ἐκ διακίλιων τακτικῶν καὶ τρισ-
κίλιων ἀτάκτων συγκεκριμένου σώματος προσ-
έβαλε τοὺς ἀντάρτας, οἵτινες ἐπολέμησαν μὲν
γενναίως κατὰ διαφόρους συμπλοκάς, ἀλλ'
ἐπὶ τέλους διεσκορπίσθησαν, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ τῶν
ἐγένοντο αἰχμάλωτοι. Εἰς ἐκ τῶν ἀρχηγῶν
αὐτῶν ὁ προμνησκνευθεὶς ὄπλαρχηγὸς Κριτζα-
λὸς, δικασθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου καὶ κα-
ταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἐτούρευσθη. Οὕτω δὲ
κατεβλήθη ἡ ἀνταρσία.

Αἱ μετὰ τὴν ἀντιδασιλείαν ἔριδες ἐγένοντο
ἤδη τὸ ἔσχεον μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήμα-
τος οὐ μόνον ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς
αὐλαῖς τοῦ Μονάρχου, τοῦ Λονδίνου τῶν Παρι-
σιῶν καὶ τῆς Πετρούπολεως. Ἡ βελτιωσις τῆς
Ἑλλάδος εἶχεν ἐντελῶς λησμονηθῆ. Ὁ Ἀρ-
μανσπεργ προσεπάθει τώρα νὰ ὠρελθῇ ἐκ
τῆς ὑπὸ τοῦ Μάουερ ἀρχίας γενομένης κατὰ
τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν ὁπαδῶν του κατὰ-
δικώσεως. Διότι ὁ Μάουερ ἦτο μὲν φιλόδοξος ὅσον
καὶ ὁ Ἀρμανσπεργ, ἀλλ' ἦν τινος συνετός. Μάτην
οἱ Ἑλλήνες ὑπουργοί, οἵτινες ἄλλως ἐσέ-
δοντο τὴν αἴσιν του, προσεπάθουν νὰ κατα-
σταίλωσι τὴν βιαιότητά του. Τινὲς παρητή-
θησαν, μὴ δεχόμενοι τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν
τοῦ Κολοκοτρώνη ἐπὶ μαρτυρίαις, αἵτινες ἐφαί-
νοντο εἰς αὐτοὺς μὴ ἐπαρκεῖς· ἄξιον δὲ μνησεῖς
εἶναι ὅπως λάθῃ ὁ ἀναγνώστης ἰδεῖν τοῦ τρόπου,
καθ' ὃν αἱ δημῶσαι ὑποθέσεις διεξήγοντο κατ'
ἐκείνους τοὺς χρόνους καὶ τῆς περιφρονησεως,
ἣν οἱ Ἑλλήνες ὑπουργοὶ ὤφισταντο ὑπὸ τῶν
Παυκρῶν, ὅτι τὰ ἐκδοθέντα τῇ 1 Σεπτεμβρίου
1834 ἐντάλματα φυλακίσσεως ἐξεδόθησαν τῇ
διαταγῇ τῆς ἀντιδασιλείας ἄνευ πράξεως τοῦ
ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχι-
στης περὶ τούτων γνώσεως τῶν ὑπουργῶν τῶν

Ἑσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Ὅτε ὁ Ὑψι-
λας, ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, κατέκρινε
τοῦ Μάουερ τὴν αὐθιχείαν, ὁ Μάουερ το-
σοῦτον ἠγανάκτησεν, ὥστε ἠπειλῆσε τὸν ὑπουρ-
γὸν ὅτι θὰ τὸν καταδιώκῃ ὡς ἀμελήσαντα τὰ
καθήκοντά του καὶ μὴ ἀνακαλύψαντα συνωμο-
σίαν εἰς τοσοῦτους Ἑλλήνας γνωστῇ. Τὸ ὑ-
πουργεῖον ματερρουβίσθη, ὁ Μαυροκορδάτος
μετατέθη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν,
καὶ ὁ Θεοχάρης νέος Ἑλληὴν, νεωστὶ ἐλθὼν
ἐκ Γερμανίας, διορίσθη ὑπουργὸς τῶν Οἰκονο-
μικῶν, καὶ τοὶ ἐντελῶς στερούμενος οἰκονομο-
λογικῶν γνώσεων, ὁ Κωνστ. Σχινᾶς, φανα-
ριώτης γνωστὸς διὰ τὴν δουλικότητά του ἐγένε-
το ὑπουργὸς τῶν Ἑκκλησιαστικῶν· ὁ δὲ Κω-
λέττης ἦτο νῦν πανίσχυρος ἐν τῇ ὑπουργείῳ.

Ὁ Μάουερ, ὁ Ἀϊδελ, ὁ Ἀβελ καὶ ὁ Γάσ-
σερ, ὁ πρεσβυτὴς τῆς Βαυαρίας, συνέστησαν ἤδη
συμμαχίαν μετὰ τοῦ Γουάν, τοῦ πρέσβευτος τῆς
Γαλλίας, καὶ παρεσκευάσθησαν πρὸς ἔμμεσον
προσβολὴν κατὰ τοῦ Ἀρμανσπεργ. Οὗτος δὲ
πάλιν ἰσχυρῶς ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τοῦ Δώκινς
καὶ ἐτι μάλλον ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου (Λόρδου)
Λάγκενς, ὅστις ἐκυβέρνηε τὰ πλοῖον Μαδαγά-
σκάρ. Ὁ κύμης εἶχε σπουδαῖον κόμμα μετὰ
τῶν Βαυαρῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὁ ῥώσος
πρεσβυτὴς Κατακάης καὶ πάντες οἱ Καπο-
διστριακοὶ ἐδοχέον αὐτὸν ὡς πολέμιον τοῦ
Μάουερ καὶ τοῦ Κωλέττου. Ἐν γένει δὲ οἱ
Ἑλλήνες παρητήρουν τὰς ἐνεργείας ἀμφοτέ-
ρων τῶν κομμάτων μετ' ἀγωνίας καὶ ἀπο-
στροφῆς, φοβούμενοι τὴν ἀνανέωσιν νέου ἐμφυ-
λίου πολέμου καὶ ἀναρχίας.

Ὁ Ἀρμανσπεργ τότε ἐξέβηκε τὴν ἐν Ἑλ-
λάδι κατὰστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων ἐνώ-
πιον τοῦ βασιλείου τῆς Βαυαρίας, ὁ δὲ Μάου-
ερ κατηνάσκει τὸν χρόνον προσδύλων τὸν
Δώκινς, ὅστις ἐσατόριζε τὴν πολιτικὴν τῆς
ἀντιδασιλείας, καὶ κατηγοροῦν αὐτὸν ὡς πα-
ριστῶντα τὸν Μάουερ καὶ τοὺς φίλους του ὡς
λίαν ἀριστοκρατικούς, λίαν ἐπαναστατικούς
καὶ λίαν ῥωσιστοφρονas συγγρόνους· ἀπεστείλαν
δὲ οἱ κατὰ τοῦ Ἀρμανσπεργ συνησιπτιμένοι
ἀντιδασίλεις τὸν Μιχαὴλ Σχινᾶν εἰς τὸν λόρ-
δον Πάλμερστον, ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν
τῆς Ἀγγλίας. Ζητοῦντες τὴν ἀνάκλησιν τοῦ
Δώκινς· ἀλλὰ ὁ Μιχαὴλ Σχινᾶς, σχολαστικῶς
ὦν καὶ μὴ ἔχων δεξιότητα διπλωματικὴν, δλί-
γον ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς διανοίας τοῦ λόρδου
Πάλμερστον.

Ὁ Μάουερ προσέβαλεν ἤδη τὴν βοθειαν
εἰς τὸν Ἀρμανσπεργ χρηματικὴν ἐπιχορηγήσιν
ἐκ λίρῶν σχεδὸν 4 ἡ00, βοθειαν δὲ πρὸς τὸν
σκοπὸν ἐξέδωκεν παρατάσεις τῇ συναινέσει αὐ-
τοῦ τοῦ Μάουερ καὶ τοῦ Ἀϊδελ. Τῇ ἐνεργείᾳ
δὲ αὐτοῦ κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1834 ἡ πλει-
οψηρία τῆς ἀντιδασιλείας, ἡλάττωσε τὸ χροη-
γῆθεν αὐτῇ ποσὸν ἐκείνη· ἀλλ' ἡ διατήρησις
αὐτῆς τῆς ἀντιδασιλείας θεωρηθεῖσα ὡς προσα-
χόμενη ἐκ προσωπικῆς ἐκδικήσεως διὰ τὴν

εὐτέλειαν τῆς ἐγέννησας συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ κόμητος Ἀρμανσπεργ. Ἀμφότερα τὰ μέρη ἀνεμένον τὴν ἐκ Μοναχου ἀπόρρασιν. Ἡ καταστάσις τῆς Ἑλλάδος ἐλάμβανεν ἐπιφοβὸν ὄψιν· λησταὶ ἀνεφαίνοντο, καὶ αἱ προστατίδες δυνάμεις ἀπεφασίσαν νὰ θέσωσι τέρμα εἰς αὐτήν. Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐγνωμάτευσε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Βαυαρίας νὰ ἀνακαλέσῃ τὸν Μάουερ καὶ τὸν Ἀδελ. Ἡ Ῥωσικὴ ὡσαύτως ὑπεστήριξε τὴν ἀνάκλησιν αὐτῶν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας προεδέχθη τὴν γνώμην των καὶ ἀπεφασίσα νὰ ἀφῇσθαι τὸν Ἀρμανσπεργ μόνον ἀντιβασιλέα. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἤλθεν εἰς Ἑλλάδα περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου 1831 καὶ ἐπέσεν ἐπὶ τοῦ Μάουερ καὶ τοῦ Ἀδελ. ὡς κεραιονός. Ὁ Μάουερ ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ Κόμπελ. Ὁ Ἀἰδερ παρηγγέλλθη νὰ μείνῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπογράψῃ πᾶν ἐγγράφον παρουσιαζόμενον εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἀντιβασιλείας. Οἱ Ἕλληνες εἶδον τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μάουερ καὶ τοῦ Ἀδελ μετ' εὐχαριστήσεως· ἀπερρίσταντο ὅμως ὑπὲρ τὴν ἡ πόλιν αὐτὴν καὶ πρὸς τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες καίτοι εἰς πολλὰ ὑποπεσόντες λάθῃ εἶχον καταστῆθαι διὰ τῆς χρηστῆς αὐτῶν ἐργασίας ἄξιον καλλιτέρας τύχης.

Ἐμνεῖται λοιπὸν ὁ κόμης Ἀρμανσπεργ ἀπόλυτος κυβερνήτης τῆς χώρας, ἀλλὰ δὲν ἐδελτιώθη τὸ παράπαν ἡ κατάστασις αὐτῆς· οὗτος μετῆρχετο μὲν ἀγυρταίαν, λαλῶν ἀπαύστως πρὸς τοὺς ξένους πρέσβεις περὶ οἰκονομικῶν ἀναμορφώσεων καὶ τὰ πάντα ἀνακινῶν καὶ προσπαθεῖν νὰ ἀποκτήσῃ συμπαθείας δι' ἀπονομῆς τίτλων καὶ παρασῆμων, διὰ διαταγμάτων ἐπαγγελλομένων μεγαλοπρεπεῖς διαρρυθμίσεις, δι' ἀνοχῆς τῶν διαπραττομένων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀδικιών ὑπὸ τῶν κομμάτων, οὐδὲν δ' ἀκλιθῶς ὠφέλιμον εἰς τὸν τόπον ἐπραξε. Τὸν μὲν τακτικὸν στρατὸν παρέλυσε χωρὶς νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀγάπην τῶν ρουμελιωτῶν εἰς οὗς προσηλώθη τὸ κυβερνητικὸν τοῦ δὲ σύστημα ἐστήριξεν ἐπὶ τῆς αὐθιρεσίας τῆς οἰκονομικῆς παραλύσεως καὶ τῆς σπατάλης· ὑπεστηρίζετο δὲ πάντοτε ἐκθύμως ὑπὸ τοῦ λόρδου Πάλμερστον, ὅστις ἄνευ ἐξελέγξεως τῆς διαχειρίσεως τῶν δύο δόσεων τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, ἐξελέγχεως ἦν ἐξήτησαν ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ῥωσσία ἐν ἐγγυηθῶσι διὰ τὴν τρίτην δόσιν, ζητήσας ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου ἐγγυήσιν τῆς ἀγγλικῆς μερίδος τῆς τρίτης δόσεως.

Ἀφοῦ δὲ ἐπὶ μακρὸν συνεζήτηθη τὸ ζήτημα τῆς ἐκ Ναυπλίου μεταθέσεως τῆς πρωτεύουσας καὶ αἱ γνώμαι ἐδιγίζοντο μεταξὺ Ἀθηνῶν, Κορίνθου καὶ Ἀργους, τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1831 ἐξεδόθη βιάταγμα περὶ μεταθέσεως τῆς πρωτεύουσας εἰς Ἀθήνας καὶ ταχὺτατα ἐνηργήθη ἡ μεταθεσις αὕτη.

Ἦδη δὲ ἀνεφύη ἀνταγωνισμὸς περὶ τοῦ μέλλοντος ἄρχειν μεταξὺ τοῦ Ἀρμανσπεργ καὶ τοῦ

Ἀἰδερ· ὅτῃ δὲ προσήγγιζεν ἡ προθεσμία τῆς ἐνηλικιότητος τοῦ βασιλέως, τοσούτῳ σφοδρότερον ἀνεκινεῖτο τὸ ζήτημα· τίς ἐμελλε νὰ γείνῃ πρωθυπουργὸς τοῦ βασιλέως; Οἱ πλείστοι τῶν ἰσχυρῶν ξένων ἦσαν ὑπὲρ τοῦ Ἀρμανσπεργ καὶ μάλιστα ὁ ἐκ Ναυπλίου αὐστριακὸς πρεσβευτὴς Πρόκος. Τῇ δὲ 19 Μαΐου 1835 ἡμέραν τῆς λήξεως τῆς ἀντιβασιλείας ἐχαιρέτισαν ὁ λαὸς ἐν ἀγαλλιάσει ὡς λύτρωσιν ἀπὸ βαρείας νόσου, εὐπιστος καὶ εὐελπίς, ὡς εἶνε πάντες οἱ λαοὶ κατὰ τὰς μεταβολάς. [X.M.]

Ἀντιβασιλεὺς (Ὁρυκτολ.) ἡ Πίττ (Regent). Ὀνομαστὴς αἰγληφόρος ἀδάμας (βριλάντι) τοῦ γαλλικοῦ θησαυροφυλακίου (βριλάντιον), ἔχων βάρους 136 $\frac{1}{4}$ καρατίων καὶ ἀξίαν κατὰ τινας 12,000,000 φράγκων. Οὗτος εὐρέθεις ἐν Γολκόνδᾳ (ἀδαμνωρυχεῖα Παρθούλης) καὶ ἔχων βάρους ἀκατέργαστος 410 καρατίων, ἡγοράσθη ἐν Μαδράτῃ ὑπὸ Γουλιέλμου Πίττ ἀντὶ 312,500 φρ., πρὸς ἐπιξεργασίαν δ' αὐτοῦ ἐδαπανήθησαν 125,000 φρ. Τῇ 1717 ἡγοράσθη ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Αὐρηλίας, ἀντιβασιλέως τῆς Γαλλίας ἀντὶ 3,375,000 φρ. Κατὰ τὴν μεγάλην γαλλικὴν ἐπανάστασιν ἐκλάπη, εὐρέθη ὅμως πάλιν μετὰ τινα χρόνον. [Βλ. εἰκόνα ἐν ἄλλοις Ἀδάμας]. [K.M.]

Ἀντίθερι (ἡ Βάρα). Πόλις τοῦ Μαυροβουνίου οὐ μακρὰν τῆς Ἀδριατικῆς. ἔχουσα καταρρέουσιν ἀκρόπολιν καὶ 5—6000 κατ. τὸ πλείστον Σέρβους. Ὁ λιμὴν αὐτῆς δὲν εἶναι βαθὺς ἀρκούντως διὰ μεγάλα πλοία, ἀλλ' εἶναι ἀσφαλῆς. Ἐάλω ὑπὸ τῶν Μαυροβουνίων τῇ 1878. [Π.Π.]

Ἀντιδόλαιον ἢ Ἀντιβολή.

Ἀντιβολή εἶνε ἡ ἐπιμελής ἀντιπαράθεσις τῶν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων γραφμένων κωδίκων ἢ τῶν ἐτοιμῶν ἢ τῶν ἡμῖν προκειμένων ἐπὶ τῇ σκοπῇ εὐρέσεως τῶν ὑπαρχουσῶν διαφωνιῶν ἢ διαφορῶν χάριν διορθώσεως τῶν παρελθόντων πταισμάτων καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ἀρχῆθεν γεγραμμένου. Τὸ ἀντιδόλαιον ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ παρὰ βάλειν, ἀντεξέσταξιν, παρὰ γὰρ γινώσκειν καὶ ἀνταναγινώσκειν. Τὸ δὲ πρωτότυπον ἢ παλαιὸν ἀντιγραφον, πρὸς ὃ ὑπὸ τῶν παλαιωτέρων ἐγίνετο ἡ ἀντιπαράθεσις, ἐκαλεῖτο ἀντιδόλαιον ἢ ἀντιδόλαιον, παρὰ δὲ τοῖς Βυζαντινοῖς καὶ ἀντιδόλιν (ἐκ τοῦ ἀντιδόλιν). [Λ.]

Ἀντιβραχίων ἢ Ἀντιβράχιον (Ἰππολ.) Τὸ τμήμα τοῦ προσθίου ἄκρου τὸ εὐρισκόμενον μεταξὺ τοῦ βραχίονος καὶ τοῦ καρπού. Τὸ ὅτερον τοῦ ἀντιβραχίονος συμβάλλει διὰ μὲν τοῦ ἀνωτέρου αὐτοῦ ἄκρου εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀρθρώσεως τοῦ ἀγκῶνος, διὰ δὲ τοῦ κατωτέρου τῆς τοῦ καρπού. Ὁ ἀντ. πρέπει εἰς μὲν τὸν ἵππον ἱππασίας νὰ εἶναι ἐπιμήκης καὶ πλατὺς ἐν κατῷμαι· τὸ δὲ μήκος αὐ-

τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ νὰ εἶναι ὅσον ἀπὸ τοῦ τελευταίου τμήματος μέχρι τοῦ ἐδάφους· τούναντίον δὲ εἰς τὸν ἵππον ἐλάσεις πρέπει νὰ εἶναι βραχύτες, πρὸς δὲ εἰς τὸ ἀνωτέρον αὐτοῦ ἄκρον ὠπλισμένος διὰ παχυτάτων μυῶν προσηρμένων ἐκ τοῦ προστέρου καὶ τῆς ὠμοπλάτης. [Γ.Ν.Π.]

Ἀντιγόα (Antigua). Νῆσος τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν, μία τῶν εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας ἀνήκουσων ὑπηνέμων νήσων. Ἀγγλικὴ ἀποικία, ἔχουσα ἐμβαδὸν 251 τχμ. καὶ κατοίκους μετὰ τῆς Βαρβούδας 31321 (1882). [Π.Π.]

Ἀντιγόניה. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶνε γνωστὰί τρεῖς πόλεις τῆς πάλαι Μακεδονίας καὶ αἱ τρεῖς ἔχουσαι οἰκιστὴν αὐτὴν Ἀντιγόνην τὸν Γονατὴν (283 — 210 π.Χ.). Ἡ ἐπιφανεστάτη παστὴν ὑπῆρξεν ἡ Ἀ. τῆς Κροσσαιας ἢ Κρουσιᾶδος καὶ Κρουσιδος, χώρας ἐκτεινομένης παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ακτὴν τοῦ Θερμαίου κόλπου ἐπὶ τῆς δυτικῆς Χαλκιδικῆς, ἧς ἦτο τὸ πολιτικὸν κέντρον ὑπὸ τοῦς Ἀντιγονιδᾶς (Des devises du Dezert, Géogr. anc. de la Macédo. σ. 389), ἐπισκιάσασα καὶ τὴν πρὸς νότον αὐτῆς κειμένην Ποτίδαιαν. Ἡ Ἀ. αὕτη ἔκειτο παρὰ τὸ νῦν μετόχιον τοῦ ἁγ. Παύλου καὶ ἐγένετο ὀνομαστή καὶ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περσέως πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, καθ' ὃν ἐν μάχῃ τινὶ τὸ μὲν πρῶτον πολυκρήνητοι πύργου ἐφρονεύθησαν καὶ ἠχμαλωτίσθησαν, τραπέντες εἰς ἄτακτον λεηλασίαν, ὕστερον ὁμοῦς συγκροτηθείσης μάχης ἐν τῇ παραλίᾳ ἠττήθησαν οἱ Μακεδόνες, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγοι ἐφρονεύθησαν καὶ ἠχμαλωτίσθησαν (Liv. XLIV 10). — Β'. Ἡ Ἀ. τῆς πρὸς βορρὰν τῆς Μυθωνίας ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ἑχεδῶρος ποταμοῦ (Γαλλικοῦ) μέχρι τοῦ Στρυμόνος ἐκτεινομένης Κρηστωνίας ἢ Κρηστωνικῆς. Ἡ Ἀ. αὕτη, ἀναφερομένη ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου (Γ' γ') καὶ Πλινίου (IV. 17.), ἔκειτο παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἑχεδῶρος, πρὸς βορρὰν τοῦ νῦν Ἀδρεῖ-του Ἰσάρ. — Γ'. Ἡ Ἀ. τῆς Ἀμφαξιτίδος Παιονίας (ιβ. λ.) ἔκειτο πρὸς νότον τῶν Στόρων καὶ τοῦ Ἑριωνος ποταμοῦ καὶ πρὸς Δ τοῦ Ἀξίου, χρησιμεύουσα ὡς προπύργιον κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν (Des devises du Dezert ε. α. σ. 127). Πολλοὶ τῶν νεωτέρων, ἐν οἷς καὶ τις τῶν ἡμετέρων, τοποθετοῦσιν αὐτὴν «ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς νῦν κομπελέως Τρικέσιου», ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους, τοποθετοῦντας αὐτὴν παρὰ τὸ Δεμίρ-Καπί. Ἀλλὰ παρὰ τοῦτο μὲν ἔκειτο ἡ πόλις Στεναὶ ἢ Στενά, κομπεόπολις δὲ Τρικέσιον οὐδαμῶς τῆς Μακεδονίας ὑπάρχει. Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἀ. ἔκειτο ἐν τῇ νῦν χωρίῳ Σόποτ, κειμένη παρὰ τὸν γειμαρρον τοῦ Καραβάρ ἐν τῇ ὑποδοικίῃ-σει (καζῆ) Τίντες, ὅπου ἡμεῖς αὐτοὶ ἀνεκαλύψαμεν ἐρείπια ἀρχαίου καὶ καὶ ὁρμῶν ἀγαλμάτων, ἀλλ' ὅπου ἡ ἀγροικία τῶν κατοί-

κων μουσουλμάνων Βουλγάρων δὲν ἐπέτρεψεν ἡμῖν ἀκριβεστέραν ἐρευναν. [Ε.]

— 2) Ἀρχαία πόλις τῆς Ἠπειροῦ, κατὰ τὰ Ἀκροκερύνεια ὄρη. Ἡ θῆσις αὐτῆς ζὲν εἶναι ἐξηκριδωμένη· ἄλλοι τοποθετοῦσιν αὐτὴν παρὰ τὸ Τεπελένι καὶ ἄλλοι παρὰ τὸ Ἀργυρόκαστρον. [Π.]

Ἀντιγόνη, θυγάτηρ τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς Ἰσκάτης κατὰ τοὺς τραγικούς, κατὰ δὲ τοὺς ἐπικούς ποιητὰς καὶ τοὺς βωιωτικούς μύθους θυγάτηρ τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Εὐρυκλείας τῆς Ὑπερφαντοῦς, ἣν μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἰσκάτης ἔλαβεν ἐκεῖνος εἰς γάμον. Ὑπὸ τῶν τραγικῶν παρίσταται ἡ Ἀ. ὡς τύπος εὐσεβοῦς θυγατρὸς καὶ ἀδελφῆς φιλοστέργου, καταφρονούσης καὶ τοὺς μερίστους τῶν κινδύνων, ὅπως ἀπαρεγγλῆτως ἐκπληρώσῃ τὰ πρὸς τοὺς οἰκείους καθήκοντα, τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν νόμων ἐπιβαλλόμενα. Ἐν τῇ Οἰδίποδι Ὑράννω τοῦ Σοφοκλέους παρίσταται ὡς μικρὰ κόρη, ἀδυνατοῦσα νὰ ἐννοήσῃ τοὺς πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἀδελφὴν λόγους τοῦ πατρὸς· ἐν δὲ τῇ Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῇ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ χειραγωγεῖ τὸν πεπληρωμένον πατέρα εἰς τὴν Ἀττικὴν, πιστὴ μένουσα σύντροφος αὐτοῦ ἐν καῖς συμφοραῖς. Ἐν δὲ τῇ «Ἀντιγόνῃ» θάπτει παρὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Κρέοντος τὸν ἀδελφὸν Πολυνεΐκην καὶ φωραθῆσα ἐντίθεται εἰς ὑπόγειον τάφον, ὅπου ἀναίρει ἑαυτὴν· ἀποκτενεῖ δ' ἐπίσης καὶ ὁ τοῦ Κρέοντος υἱὸς Λαίμων δυσπαθῆσας διὰ τὴν εἰς αὐτὴν ἔρωτα. Τὸν αὐτὸν μῦθον εἶχε καὶ ἡ τραγῳδία Ἀντιγόνη, ἧς ὀλίγιστα ἐσώθησαν ἀποσπάσματα, τοῦ Ῥωμαίου Λευκίου Ἀκλίου, μιμηθέντος τὸν Σοφοκλέα. Ἐν δὲ τῇ ἀπολειπθείσῃ ἑμῶν ὁμοῦ τραγῳδίᾳ τοῦ Εὐριπίδου ἡ Ἀ. φωραθῆσα μετὰ τοῦ Αἰμόνος διδοται πρὸς γάμον καὶ κρινώμενη καὶ τέκνον τίεται ἐξ αὐτοῦ τὴν Αἰμόνα (ἢ Μαίονα). Ἀλλῶς δὲ καίται ἡ μυθολογία ἐν τῇ τραγῳδίᾳ Ἀντιγόνη μεταγενεστέρου τινὸς Ἑλληνικοῦ τραγικοῦ, ἧς τὴν ὑπόθεσιν διηγείται ὁ μυθογράφος Ὑγῖνος (κατὰ τινὰς ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι τῆς Εὐριπίδειου τραγῳδίας). Ἡ Ἀ. μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ Πολυνεΐκου Ἀργείας, παρὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Κρέοντος, ὑποκλίσσεται νύκτωρ τὸ σῶμα τοῦ Πολυνεΐκου θύτουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς πυρᾶς, ἐφ' ἧς ἔκειτο καὶ τοῦ Ἑτεοκλέους ὁ νεκρὸς. Φωραθῆσαι δ' ὑπὸ τῶν φυλάκων, ἡ μὲν Ἀργεῖα διέφυγεν, ἡ δ' Ἀ. ἤχθη πρὸς τὸν βασιλεῖα, ὅστις παρέδωκεν αὐτὴν τῷ μνηστῆρι αὐτῆς Αἰμόνι· ἵνα τὴν φονεύσῃ. Ἀλλ' αὐτὸς διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα παρῆκους τὴν προσταγὴν τοῦ πατρὸς· καὶ τὴν ἔφρην εἰς πομπήν, ἐγένετο δ' ἐξ αὐτῆς υἱὸν. Ἀποκλυσθέντος δὲ ὁ στίρον τοῦ πράγματός ὁ Αἰμῶν ἀπέκτεινεν ἑαυτὴν καὶ τὴν σύζυγον. — Ἦν δὲ τοῖς διηγημα-δοῖς αὐτοῦ Ἴων ὁ Χλὺς ἀρρηγίζοντι ὅτι ἡ Ἀ. μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς Ἰσμήνης κατεκλήν ἐν τῇ

Ιερὴ τῆς Ἦρας ὑπὸ Λαομέδοντος ἢ Λαοδάμαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἑτεοκλέους. (Πλ. Haydemann. Ueber eine nacheuripideische Antigone. Berlin, 1868. — Σφοδραεύς, Ἀντιγόνη, ἐκδ. Σεμιτέλου. Ἀθ. 1887 σ. 20 κ.ε.). [Π.]

Ἀντιγόνη (Τουρκιστί Πουργάζ αἰασί, ἔτσι Πόργου νήσος). Νησίς ἀνήκουσα εἰς τὴν συστάδα τῶν ἐν τῇ Προποντιδίᾳ πρὸς τὴν σπορίῳ τοῦ Κοσπόρου Πριγκιπωνήσων, ἀπέχουσα δὲ 9 μίλλια τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ν. ἔχει χωρίον ὁμώνυμον, καίμενον ἐπὶ τῆς πρὸς Λ. παραλίας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 100 περίπου οἰκογενειῶν καὶ μανὴν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ἐξαρτωμένην ἀπὸ τοῦ ἐν Ἀχαΐᾳ Μεγάλου Σπηλαίου. (Βιβλιογρ. Μ. Χουρμούζη, Ἡ νῆσος Ἀ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1869. — Schlumberger, Les îles des Princes. Par. 1888). [Π.]

Ἀντιγονία. (Antigonich). Εὐλλόμενος πρωτ. τῆς ὁμών. κορυφῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Νέας Σικωτίας τοῦ Καναδά. [Π.Π.]

Ἀντίγονος 1) ὁ ἐπιλεγόμενος μ. ο. ν. ὁ φ. θ. α. λ. μ. ο. ς ἢ Κύκλωψ, υἱὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀρκάλου κατήγετο μὲν ἐκ τῶν ἡγεμόνων τῆς μακεδονικῆς Ἑλληνιστικῆς, κατὰ δὲ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἡγεῖτο τῶν συμμαχῶν. Τῷ 333 π.Χ. παρεδόθη αὐτῷ ἡ στρατιὰ τῆς Μεγάλης Φρυγίας, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323 π.Χ.) προσετέθησαν εἰς αὐτὴν ἡ Λυκία καὶ ἡ Παμφυλία. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλείως διαβὰς εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ταχθεὶς ὑπὲρ τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ Κρατεροῦ, ἐκλήρυνθη κατὰ τοῦ Περδίκκου μετὰ δὲ τὸν τούτου θάνατον, ἀνέλαβεν ἐν Ἀσίᾳ τὸν πόλεμον ἐναντίον Εὐμένους τοῦ Καρδίου (ἴδ. λ.), καὶ, περιορίσας τοῦτον εἰς τὰ καππαδοκικὰ Νῦρα, ἐνίκησε καὶ τοὺς συμμαχοὺς αὐτοῦ καὶ ἔγεινεν ὁ ἰσχυρότατος τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐν Ἀσίᾳ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιπάτρου τῷ 319 π.Χ. ἐστράφη μετὰ τοῦ Πτολεμαίου καὶ Κασσάνδρου κατὰ τοῦ Πολυσπέρχοντος. ὅν καὶ ἐνίκησε ναυμαχῶν ἐν τῇ Προποντιδίᾳ τῷ 317 π.Χ. Μετὰ δὲ τὴν ἐν ἔτει 316 π.Χ. τελείαν ἐκνίκησεν τὸν Εὐμένους ἀφῆρσε παρὰ τοῦ Σελεύκου τὴν Συρίαν, τοῦ ὅπερ ἐπέσυρε τὴν καθ' ἑαυτοῦ συνένωσιν τοῦ Σελεύκου μετὰ τοῦ Λυσίμαχου, Κασσάνδρου, Ἀσάνδρου καὶ Πτολεμαίου, οἵτινες ἐκλήρυναν κατ' αὐτοῦ τὸν πόλεμον, διεκχυθέντα μετὰ μεγάλου πάθους ἐν Συρίᾳ, Φοινίκῃ, Μικρῇ Ἀσίᾳ καὶ Ἑλλάδι. Τῷ δὲ 311 π.Χ. ὁμολογήθη μεταξὺ τῶν πολεμούντων εἰρήνη, καθ' ἣν, διανεμομένην τῶν κτήσεων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, εἰς τὸν Ἀντίγονον παραδίδοντο τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας πρὸς βλάβην τοῦ Σελεύκου, οὗ δὲν ἐγίνετο μνηστὴρ ἐν τῇ καιμένῃ τῆς

συνθήκης Ἀλλ' ἡ τοιαύτη διαίρεσις τοῦ κράτους ὑπῆρξε προσωρινή, ἐξερράγη δ' ὁ πόλεμος τῷ 310 π.Χ. ἐκ νέου μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου φόνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς μητρὸς τοῦ Ῥωξάνης. Ἀποτέλεσμα τοῦ νέου τούτου πολέμου, καθ' ὃν μετὰ τοῦ Ἀντιγόνου συνεμάχετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς, ὑπῆρξεν ἡ ἐν ἔτει 308 π.Χ. παρὰ τοῦ Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν διαδόχων πρὸς ἐξουσίαν τοῦ τίτλου βασιλέων. Μεθ' ὃ δ' Ἀντίγονος ἐπέχειρσε μὲν ἀτυχῶς πρὸς τὸν Πτολεμαῖον πόλεμον, ἀπέτυχε δ' ἐν τῇ τῷ 305 π.Χ. ἐπιχειρήσει ὑπὸ τοῦ Δημητρίου πολιορκίᾳ τῆς Ῥόδου. Εὐτυχέστερος δ' ὑπῆρξεν ὁ Ἀντίγονος ἐν τῇ ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ υἱοῦ Δημητρίου καταπολεμήσει τοῦ Κασσάνδρου, ὅστις, νικηθεὶς ἐξήγησε παρὰ τοῦ Ἀντιγόνου εἰρήνην. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἀντίγονος ἐπέμενεν ἀπαιτῶν τὴν τελείαν τοῦ ἡττηθέντος ὑποταγῇ, ὁ Κασσάνδρος διενήργησε συμπράξιν μετὰ τοῦ Λυσίμαχου, Σελεύκου καὶ Πτολεμαίου. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης συμμαχίας ὑπῆρξεν ἡ ἐν Ἰψῷ τῆς Φρυγίας (301 π.Χ.) ἡττα τοῦ Ἀντιγόνου, ἔστις καὶ ἐπέσε κατὰ τὴν συναφθεῖσαν αἰματηρὰν μάχην, ἄγων τὸ ἐγδοηκοστὸν πρῶτον τῆς ἡλικίας ἔτος. [Λ.]

2) Ἀντίγονος ὁ Πονατᾶς, οὗτω καλούμενος κατὰ μὲν τὴν συνθήκην παράδοσιν ὡς γεννηθεὶς ἐν Γόνοις τῆς Θεσσαλίας, κατὰ δὲ τὸν Niebuhr (Kleine Schriften σ. 227) ὡς φέρων σιδηρὰν πλάκα ἐπὶ τοῦ γόνατος χάριν προφυλάξεως. Ἦτο υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ καὶ ἔγγονος Ἀντιγόνου τοῦ Κύκλωπος, γεννηθεὶς ἐκ Φίλας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀντιπάτρου. Μετέσχεν ἐκ νεότητος τῶν πολέμων τοῦ πατρὸς, μετὰ δὲ τὴν τούτου ἐκ Μακεδονίας ἐκβῶσιν καὶ φυγὴν εἰς Ἀσίαν τῷ 287 π.Χ. ἔμεινεν ἐν Πελοποννήσῳ ὡς ἐπίτροπος τῶν ἐν αὐτῇ κτήσεων τοῦ πατρὸς, διετηρήθη δ' ἐν τῇ χερσονήσῳ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δημητρίου (283 π.Χ.). Μετὰ τὸν ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Κεραυνοῦ φόνον τοῦ τῆν Μακεδονίαν καταλαβόντος Σελεύκου ἐπέχειρσε πόλεμον πρὸς τὸν Κεραυνὸν ὑπὲρ καταλήψεως τοῦ μακεδονικοῦ θρόνου ἄλλ' ἡττηθεὶς καὶ πάλιν δ' ἐπιχειρήσας, μόλις τῷ 276 π.Χ. κατορθώσας τέλος νῦνακτῆσιν τὴν πατρικὴν ἀρχήν, ἦν καὶ διετήρησε κατὰ τὴν ἐναντίον τῆς Μακεδονίας ἐπιδρομὴν τῶν Γαλατῶν. Ἀλλ' ὅτε ὁ ἐξ Ἑλλάδας ἐπιστρέψας βασιλεὺς τῆς Ἑπείρου Πύρρος ἐπέτελλε κατὰ τῆς Μακεδονίας (279 π.Χ.) ὁ Ἀντίγονος ἀπεδείχθη ἀνίσχυρος νάντε-πεξέλλθη κατ' αὐτοῦ, καὶ μόλις ἤδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ τινὰς τῶν παραλίων μακεδονικῶν πέλων. Ἀλλ' ἀνέκτησε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἑπειρώτου βασιλέως κατακτηθέντα μέρη τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκείνου ἐκστρατείας εἰς τὴν Πελοπόννησον, καθ' ἣν καὶ ἐφο-

νεύθη ὁ Πύρρος ἐν Ἀργεῖ (272 π. Χ.). Καὶ ἀπώλεσε μὲν πάλιν ὁ Ἀντιγονος μίγα μέρος τῆς Μακεδονίας, περιελθὼν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πύρρου Ἀλεξανδρον, ἀλλ' ἐγένεεν ἐκ νέου κύριος τῆς χώρας, εἰς ἣν προσέθηκεν ἐπὶ τινα χρόνον καὶ αὐτὴν τὴν Ἠπειρον. Εἰς μάτην δ' ἀγωνισθεὶς νὰ παρακωλύσῃ τὴν πρόσδον καὶ διάδοσιν τῆς ἀχαϊκῆς συμμαχίας ἀπέθανεν δολοφονηθεὶς τῷ 240 π. Χ. Διεδέχθη δ' αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Δημητρίου ὁ Β'. [Α.]

3) Ἀντίγονος ὁ ἐξ εἰρωνείας ἐπικληθεὶς Δώσων, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Κυρηναίου. Μετὰ τὸν θάνατον Δημητρίου τοῦ Β' τοῦ υἱοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ (229 π. Χ.) ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Μακεδονίας ὡς ἐπὶ τὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ Δημητρίου Φιλίππου τοῦ Ε', νομφρευθεὶς ὁ ἔπειτα τὴν χήραν τοῦ θανέντος βασιλέως Χρυσίδαν ἐγένεεν αὐτὸς βασιλεὺς. Μετὰ συνέσεως δὲ βασιλεύσας, ἡδυνήθη τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπιτυχὲς ἀποκορύψαι τὴν ἔσδον βαρβαρικῶν λαῶν εἰς Μακεδονίαν καὶ νὰ καταστείλῃ στάσιν ἐκραγεῖσαν ἐν αὐτῇ τῇ χώρα. Θέλων δὲ νὰ στερεώσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι κλονηθεῖσαν ἐπιρροήν του, ἐπέσθη εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ τὰ τῆς ἀχαϊκῆς συμμαχίας διευθύνοντος Ἀράτου καὶ ἀναγνωρισθεὶς ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων, ἔσπευσε μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Ἀκροκορίνθου ἐναντίον τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλεομένους, ἐν καὶ ἐνίκησε κατὰ τὴν ἐν Σελλασίᾳ μάχην (221 π. Χ.). Ἀλλ' ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν ἐνεκα ἐπιδρομῆς τῶν Ἰλλυριῶν, ἀπέθανεν αἰφνίως κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔτος. [Α.]

4) Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος. Φιλόσοφος ἀκμάσας κατὰ τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα τοῦ 1^{ου} αἰῶνος π. Χ. Διακούσας ἐν Ἐρετρίᾳ τοῦ φιλοσόφου Μενεδήμου, μετέβη εἰς τὴν Ἀθήναν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πέργαμον, προσκληθεὶς ὑπὸ

τοῦ βασιλέως Ἀττάλου τοῦ Α'. Τὸ κυριώτατον σύγγραμμα αὐτοῦ εἶναι εἰς «Βίαι φιλοσόφων», ὧν πολλὰ ἀποσπάσματα διεσώθησαν παρὰ Διογένην τῷ Λαερτίῳ καὶ ἐν οἷς περιέχοντο ἀξιολογώταται πληροφαιρίαι περὶ τοῦ βίου διαφύρων φιλοσόφων, οὓς προσωπικῶς ἐγνώρισεν ὁ Α'. Ἐγραψε προσέτι «Ἱστορικά ὑπερνήματα», ἀναφερόμενα ἐμμέλως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας, κατὰ πᾶσαν πιθανότητά, καὶ «Περὶ λήξεως», ἀμφότερα μνημονεύμενα ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου. Μέχρις ἡμῶν διεσώθη ἡ ὑπὲρ τὸ ὄνομα τοῦ Α'. φερμένη «Ἱστορίων παραδόξων συναγωγὴ» (ἥς κάλλιστα ἐκδόσεις εἶναι αἱ τοῦ Westermann ἐν Παραδοξογράφοις, Brunsv. 1839 καὶ ἡ τοῦ Otto Keller ἐν Rerum naturalium script. gr. Lips. 1877 τ. 1.). Ἡ συναγωγὴ αὕτη περιέχει παράδοξα ἀκούσματα, συνειλεγμένα ἐκ παντοδαπῶν συγγραμμάτων, μάλιστα δ' ἐκ τῶν ἀριστοτελικῶν θαυμασίων ἀκουσμάτων. Τινὲς φρονεῖσιν ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον εἶναι ὁ Α. οὗτος καὶ ὁ ὁμώνυμος καὶ σύγχρονος αὐτῷ ἀνδριαντοποιὴς, ὁ ποιήσας παραστάσεις τῆς νίκης τῶν Περσῶν κατὰ τὴν Γαλατῶν καὶ γράψας βιβλία περὶ ἀγαλματοποιίας, περὶ τορευτικῆς καὶ περὶ ζωγράφων. Ἄλλος ὅμως φρίνεται ὅτι εἶναι ὁ ποιητὴς Α. ὁ Καρύστιος, ὁ ποιήσας «Ἀλλοιωσεις» καὶ εἰδύλλιον «Ἀντίπατρον» καὶ ἐπίγραμμα τι περιουθεῖν ἐν τῇ Ἑλλ. Ἀνθολογίᾳ (Θ', 406). Πηλικογρ. Köpke. De Antigono Karystio. Berol. 1862.—Wilamowitz-Moellendorff. Antigonos von Karystos ἐν Philolog. Untersuchungen. Berl. τεύχ. 4. [Π.]

Ἀντιγορίτης, ἐρυκτὸν μαλακὸν (Σχλ. = 2,5) καὶ πράσινον, σχιζόμενον εἰς λεπτὰ πέταλα συνίσταται ἐξ δξυπυριτίου (40,83), (3,20) καὶ ὕδατος (12,36). [Κ.Μ.]

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Α' ΠΙΝΑΚΕΣ

1) ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΗΚΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΩΝ Α' ΤΟΜΟΝ

'Αγκυραι	ἐν ἄρθρῳ	'Αγκυρα
'Αδάμαντες	»	'Αδάμας
Αἰγυπτιακαὶ ἀρχαιοτάτες	»	Αἶγυπτος
Αἰγυπτιακὴ ἀρχιτεκτονικὴ	»	—
Αἰλουροειδῆ Α'	»	Αἰλουροειδῆ
— Β'	»	—
Τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα τοῦ ἀνθρώπου	»	Αἱμοφόρα
'Ακρόπολις Α'	»	'Ακρόπολις
— Β'	»	—
'Αλάμβρα	»	'Αλάμβρα
'Αλεκτοροειδῆ	»	'Αλεκτοροειδῆ
'Αμερικανικαὶ φυλαὶ	»	'Αμερικανικὴ φυλὴ
Δίδουτα κατὰ τὴν τεχνотροπίαν τῆς 'Αναγεννήσεως ἐν ἄρθρῳ		'Αναγέννησις
'Ανθέμια	ἐν ἄρθρῳ	'Ανθέμιον
'Ανθη καὶ 'Ανθοθεσία	»	'Ανθοθεσία, 'Ανθος
'Ανθρώπιναι φυλαὶ	»	'Ανθρωπος

Β' ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΗΚΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΟΝ Β' ΤΟΜΟΝ

'Αντιλόπη	ἐν ἄρθρῳ	'Αντιλόπη
'Αρπακτικὰ πτηνὰ Α'	»	'Αρπακτικὰ πτηνὰ
— Β'	»	—
'Αρτοποιία	»	'Αρτος
Α' Αἰγυπτιακὴ, 'Ασσυριακὴ, Περσικὴ καὶ Ἰνδικὴ ἀρχιτεκτονικὴ	ἐν ἄρθρῳ	'Αρχιτεκτονικὴ
Β' Ἑλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ	»	—
Γ' Ῥωμαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ 1.	»	—
Δ' » 2.	»	—
Ε' Βυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ	»	—
Σ' 'Αραβικὴ ἀρχιτεκτονικὴ	»	—
Ζ' Ῥωμανικὴ ἀρχιτεκτονικὴ	»	—
Η' Γοτθικὴ ἀρχιτεκτονικὴ	»	—
'Ασιατικὰ ἔθνη	»	'Ασία
Αὐστραλιανὴ φυλὴ	»	Αὐστραλία
'Αφρικανικὰ ἔθνη	»	'Αφρικὴ

Β' ΕΙΚΟΝΕΣ

Πανομοιότυπον κεφαλαίου Α ἐκ χειρογράφου	Σελ:	1
Αγκοίνη σχ. 1—3		89
'Αγκτήρ		90
'Αγκύλη ἀμφοτεροσύνάπτος		91
'Αγκύλιον		94
'Αγκυροβόλον		94
'Αεροσίφων. Σχήμ. 1. 2.		163
'Αξιμούσιον		168
'Αθροισμα γεωμετρικόν		224
Αἵτημα εὐκλείδειον		369
'Ακὺς τρίγωνος. Σχ. 1. 2.		429
'Ακρωτηριαστικῆς		467
'Αλευρόμετρον		596
'Αλυσίς. Σχ. 1—5		670
'Αλωτιστικαὶ μηχαναὶ Σχ. 1—3		680
'Αμμιωνῖται		745
'Ανάβασις		789
'Ανάκλασις		814
'Ανεμομηχανή. Σχ. 1—3		888

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

KINHTE BIBΛIOΘΗKH BEPOIAS

[illegible]

No 3

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

* Ημερομηνία
ἐπιστροφῆς

ONOMATEPONYMON

Ανμόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας